Avukat
TALİH UYAR
(Dokuz Eylül Ünv. Huk. Fak. E. Öğr. Görv.)

İCRA ve İFLÂS HUKUKUNA İLİŞKİN

(Uygulamaya Yönelik)

"Makale ve İnceleme Yazıları" ile "Hukuki Mütalâalar"

ve

«Yüksek Mahkemenin Önemli İçtihatları»

IX. CİLT

Bilge Yayınevi
Ankara – Eylül / 2026

BİLGE Basım Yayım Tic. Ltd. Şti.

Hukuk Yayınları Dizisi – 935

ISBN: 978–605–168–666–0

1. Baskı: Eylül / 2026

*Bilgiyi Paylaşan **Bilge**'dir.*

Eti Mah. Strazburg Cad. Toros Sok.
No: 43/B ÇANKAYA / ANKARA
Tel ve Faks : 0 (312) 230 87 74

www.bilgeyayinevi.com bilgeyayinevi@hotmail.com

Dizgi ve Kapak: BİLGE Yayınevi

Her türlü hakkı **BİLGE Basım Yayım Tic. Ltd. Şti.**ne aittir. Adı geçen yayınevinin yazılı izni olmadan hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamı fotokopi, faksimile ve başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz.

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Rek. San ve Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı No: 48/48 İskitler/ANKARA
Tel: 0.312 341 22 06 & 0 (312) 341 36 67
Sertifika No: 25931

DOKUZUNCU CİLDİN
"ÖNSÖZ"Ü

Ocak/1970 tarihinden beri, icra ve iflâs hukuku ile ilgilenmiş bir 'hukukçu' olarak, bu süre içinde birçok uyuşmazlıkla karşılaştık ve bunlara çözüm aramaya çalıştık…

Bir taraftan 'avukat' olarak bunlara çözüm aradık, bir taraftan da -1981 yılından itibaren önce Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde, sonra da Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde- 'öğretim görevlisi' olarak çalıştık ve şimdi *'avukat'* olarak çalışmalarımızı sürdürüyor, çeşitli konferans ve eğitim programlarındaki etkinliklere katılıyoruz…

Bu süre içinde, yazdığımız **'makale ve inceleme yazıları'**mız ile **'hukuki mütalâalar'**ımız, çeşitli mesleki dergi ve internet sitelerinde yayımlandı…

Meslek hayatımızın devam ettiği 50 yılı aşkın süre içinde uygulamaya yönelik *'Makale ve İnceleme Yazıları'* mız ile hazırladığımız *'Hukuki Mütalâa''* lardan, tüm meraklı icra ve iflas hukukçularının da yararlanmalarının isabetli olacağını düşünerek, bu -şimdilik (9) cilt olan- kitabımızı 'online olarak' **www.e-uyar.com** adresinde de tüm hukukçuların istifadesine sunmaya karar verdik.

Dokuzuncu cilt; d ö r t b ö l ü m 'den oluşmaktadır. Önce **"İÇİNDEKİLER"** kısmı bulunmakta, sonra 'Birinci Bölüm'de, **"MAKALE"** ve **"İNCELEME YAZILARI"**, 'İkinci Bölüm'de, **"HUKUKİ MÜTALÂALAR"**, 'Üçüncü Bölüm'de, **"ÖNEMLİ BİLGİ NOTLARI"**, 'Dördüncü Bölüm'de, **"YÜKSEK MAHKEMENİN ÖNEMLİ İÇTİHATLARI"** yer almaktadır…

Önceki ilk (8) ciltte; 158 adet 'Makale ve İnceleme Yazıları', 474 adet 'Hukuki Mütalâa', 21 adet 'Önemli Bilgi Notları' ve 141 adet 'Önemli Yüksek Mahkeme İçtihatları' bulunmaktayken, bu (9). ciltte de 9 'MAKALE ve İNCELEME YAZILARI', 6 'HUKUKİ MÜTALÂA', 35 'ÖNEMLİ BİLGİ NOTU', 167 'ÖNEMLİ YÜKSEK MAHKEME İÇTİHADI' bulunmaktadır…

LVI+1592 sayfaya ulaşmış olan bu eserimizi, yayıma hazırlayan oğlum Av. Cüneyt UYAR'a, bugüne kadar yazdığımız tüm 'makale ve inceleme yazıları'mız

ile 'hukuki mütalâalar'ımızı tasnif ederek, bunların kitap haline getirilmesinde emeği geçen İzmir Ekonomi Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencilerinden Emre BEDİR'e, kitabın nizampajını yapan Seda TÜZÜNER'e, kitabın kısa süre içinde yayımlanmasını sağlayan başta Menderes YAVUZ olmak üzere, BİLGE YAYINEVİ'nin tüm çalışanlarına teşekkür ederiz.

En iyi dileklerimizle…

Eylül/2026

Av. Talih UYAR

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ I

BÖLÜM: 1
«MAKALE VE İNCELEME YAZILARI»

158) Avukat, Müvekkili Lehine Sonuçlandırdığı Davada Verilen Karar Kesinleşmeden, Vekalet Ücreti Alacağından Dolayı Müvekkili Hakkında Takip Yapabilir mi? 1

159) İflâstaki Tasarrufun İptali Davalarında "Davanın Kabulü" Halinde Ne Şekilde Karar Verilmesi Gerekir? 7

160) Davacı–Alacaklı Banka'nın Dayandığı Kredi Sözleşmesinin, Yıllar Önce Başlamış Bir Kredi İlişkisinin Devamı Niteliğinde Olması Halinde Dava Konusu Alacak "İlk Kredi Sözleşmesinin Düzenlendiği Tarihte" Doğmuş Sayılır Mı? 13

161) TBK m. 19 Uyarınca Açılan Tasarrufun İptali Davalarında; ● "İcra Takibine Konu Alacağın Gerçek Olmadığına İlişkin İddianın Değerlendirilmesi", ● "İcranın Geri Bırakılmasına İlişkin Kararın Davaya Etkisi", ● "Alacaklının Bu Davada İİK m. 277 vd.'nda Yer Alan Karinelerden Yararlanıp Yararlanamayacağı" 73

162) "Borç Tasfiye ve İbra Sözleşmesi"ne Dayanılarak Menfi Tespit Davası Açılabilir mi? 104

Borçlunun Taşınmazları, Bankadaki Mevduatı ve Araçları Üzerine Konulmuş Olan Hacizlerin Kaldırılmış Olması "Dosya Borcunun Ödendiğine" Karine Teşkil Eder mi? 104

163) Muvazaa (TBK. m. 19) Nedenine Dayalı Olarak 'Tasarrufun İptali' İstemiyle Açılan Davalarda; 'Borçlu ile Üçüncü Kişi Arilendaki Düşük Bedel Farkı, Tasarrufun İptaline Karar Verilebilmesi İçin Tek Başına Yeterli midir? 116

164) «Maden Ruhsatı»nın Haczi ve Satışında Yapılan Hatalar: «Tesis» Kavramı, «Kıymet Takdiri» ve «Süre» Sorunları 221

165) Borçlu Kooperatifin Takip Dayanağı Sözleşmede Yer Alan (Bilinen) Adresine Tebligat Yapılmadan, Doğrudan Ticaret Sicilinde Kayıtlı Adresine Tebligat Yapılabilir mi? Tebligat Kanunu'nun 35. Maddesine Göre Tebligat Yapılabilmesi İçin Aranan Şartlar Nelerdir? 231

166) Davacı– alacaklı, Açtığı Tasarrufun İptali Davasında (İİK m. 277 vd.) Mahkemeden 'İptale Tâbi Dava Konusu Mallar' Hakkında *İhtiyati Haciz Kararı* Verilmesi Talebinde Bulunur ve Bu Talep Mahkemece Kabul Edilip İhtiyati Haciz Kararı Verildikten (İİK m. 281/II) Sonra Mahkemece *'Davanın Kabulü'*ne Karar Verilmesi Üzerine, Dava Sırasında Davalı– Üçüncü Kişi Tarafından Dava Konusu Taşınmazın Dördüncü Bir Kişiye – *'Tapu Kaydındaki İhtiyati Hacizle Yükümlü Olarak'*– Devredilmiş Olması, Alacaklının, Tapuda Dördüncü Kişi Adına Kayıtlı, Üzerinde İhtiyati Haciz Bulunan Taşınmazın Satışını İstemesine Engel Teşkil Eder mi? 240

Sayfa No

BÖLÜM: 2
«HUKUKİ MÜTALÂALAR»

474) Alacaklı, borçludan olan alacağını tahsil etmiş olmasına karşın icra takibine devam edip üçüncü kişinin mallarının haczini isteyebilir mi? Borcu ödenmiş olan borçlunun icra takibinin devamına karşı çıkmaması nasıl değerlendirilmelidir? Üçüncü kişi, "takip alacaklısı ile borçlusunun aralarında anlaşarak gerçekte olmayan (ödenmiş) bir alacak nedeniyle kendi adresinde hacizler yaptırdığını, alacaklı ile borçlu arasındaki bu ilişkinin muvazaalı olduğunu" hangi yollarla ve nasıl ileri sürebilir? Borçlu– işletmeden hastane ruhsatı devralan üçüncü kişinin adresinde yapılan haciz nedeniyle alacaklı tarafından açılan istihkak davasında nelere dikkat edilmelidir? 243

475) Açtığı "tasarrufun iptali davası"na ilişkin dilekçede belirttiği icra takip dosyasının usuli nedenlerle iptalinden sonra yaptığı yeni icra takibinin kesinleşmesi üzerine, davacı – alacaklı, kesinleşen yeni takip dosyasını mahkemeye bildirerek, bu yeni dosyasındaki alacağı ile sınırlı olarak davalı– borçlu ile diğer davalı – üçüncü kişi arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesini isteyebilir mi? 283

476) Kambiyo senedine dayalı icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ispat yükü kimin üzerindedir? İspat yükü üzerinde olan taraf bunu nasıl yerine getirebilir? Somut olayda ispat yükü üzerinde olan tarafın iddialarını usule uygun şekilde yerine getirdiği kabul edilebilir mi? 292

477) Takip dayanağı kambiyo senedi (çek/bono) hakkındaki takip kesinleştikten sonra alacaklı tarafından –masrafları da yatırılarak (İİK. 59)– yapılan *haciz* (İİK. 78) ve *satış* (İİK. 106) talepleri ile, *'kesin aciz belgesine dayanılarak açılan tasarrufun iptali davası'* (İİK. 143/VI), kambiyo senedinin bağlı olduğu (TTK. 749, 778/I, 814/I) – üç yıllık– zamanaşımı süresinin k e s i l e c e ğ i (buna karşın; alacaklının sadece *'kıymet takdirine itiraz (şikayet) başvurusunda bulunması', 'geçici aciz belgesine dayanarak'* (İİK. 105/II) *'tasarrufun iptali davası'* (İİK. 277/I– 1) açmasının, kambiyo senedine bağlı alacağın bağlı olduğu zamanaşımı süresini kesmeyeceği– 313

478) Tasarrufun iptali davası, dava konusu taşınmazı üçüncü kişiden satın alan davalı dördüncü kişi yönünden nasıl değerlendirilmelidir? 335

479) Borçlu vekili, ileride müvekkili adına açacağı *"kambiyo senedine dayalı s a h t e l i k n e d e n i y l e menfi tespit davası"*nın borçlu –özellikle; arabuluculuk süreci içerisinde, davalı– alacaklı tarafından icra takibine devam edilip müvekkiline zarar vermesinin önüne geçmek için– 'takdiren teminatsız olarak banka hacizlerinin, araçları üzerindeki yakalama şerhlerinin kaldırılarak, icra takibinin ihtiyati tedbir yoluyla durdurulmasını' *HMK.m. 209 uyarınca* talep edebilir ve mahkemece *"6100 sayılı HMK.'nun 393/1 maddesi gereğince takip konusu alacağın %10'u oranında nakdi teminatın veya kesin ve süresiz banka teminat mektubunun ibrazı halinde, davacının İHTİYATİ TEDBİR TALEBİNİN KABULÜ ile Konya ... İcra Müdürlüğü'ne ait 2025/... sayılı takibin, 6100 sayılı HMK.'nun 209. maddesi gereğince, TEDBİREN DURDURULMASINA……"* ş e k l i n d e karar verilebilir mi? 356

Sayfa No

480) Süreli İpoteklerde Alacaklı "Bu Süre Dolduktan Sonra mı" Yoksa "Süre Dolmadan mı" İcra Takibi Yapabilir? 400

BÖLÜM: 3
«BİLGİ NOTLARI»

22) Tasarrufun iptali davasını açma hakkı kötüye kullanılabilir mi? Tasarrufun iptalini açma hakkının kötüye kullanılmış olmasının yaptırımı (sonucu) nedir? 409

23) Tasarrufun iptali davalarında, davalı–üçüncü kişi tarafından "davacı–alacaklının, davalı–borçludaki alacağının gerçek bir alacak olmadığının" iddia edilmesi halinde, mahkemece nasıl bir işlem yapılması gerekir? Bu durumda mahkemece "davacının davalı–borçludaki alacağının gerçek olup olmadığı"nın araştırılması gerekir mi? Nasıl? 422

24) Birden fazla kredi sözleşmesinden kaynaklanan borç için açılan tasarrufun iptali davalarında, 'borcun doğum tarihi' nasıl belirlenir? 430

25) Sıra Cetveli Kim Tarafından Düzenlenir? Kendisine *'Haciz İhbarnamesi'* (İİK. m. 89) ya da *'Haciz Yazısı'* (İİK. m. 78) Gönderilen Üçüncü Kişiler *'Sıra Cetveli'* Düzenleyebilirler mi? 436

26) Hakkında kesinleşen takip nedeniyle tüm malvarlığına haciz konulan bir borçlu, *"maddi hukuk bakımından aslında borçlu olmadığını"* ileri sürerek konulan bu hacizlerin kaldırılmasını, İİK. m. 72. çerçevesinde *"menfi tespit davası"* açmadan, başka bir şekilde (yolla) kaldırtabilir mi? Nasıl? [(Takip alacaklısı hakkında elinde *"dolandırıcılık (TCK. m. 157,158)"* veya *"evrakta sahtecilik yapmak (TCK. m. 204, 207)"* suçlarından dolayı (kesinleşmiş) *"mahkûmiyet kararı"* bulunan bir borçlu, TBK. m. 74'e dayanarak da *"tüm malvarlığı üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasını"* sağlayabilir mi?] 438

27) "Temerrüt (kira bedelinin ödenmemesi) nedeniyle yapılan tahliye takiplerinde" İİK. m. 269/d'de öngörülmediği için, takibe itiraz edilip, takibin durdurulmasından sonra ve "kira süresinin sona ermesinden sonra yapılan tahliye takiplerinde" İİK. m. 274/son'da öngörülmediği için, takibe itiraz edilip, takibin durdurulmasından sonra, alacaklı– kiraya veren tarafından İİK m. 67 uyarınca 'itirazın iptali davası' açılabilir mi? 452

28) Bir tasarrufun İİK. m. 277 vd. göre iptal davasına konu olabilmesi için, «davacı–alacaklının alacağının doğumundan sonra yapılmış olması» gerekir mi?(*) İptal davasının dinlenebilmesi için ayrıca, *«davacı– alacaklının alacağının, dava (iptal) konusu tasarruftan önce doğmuş olması»* gerekli midir? Başka bir deyişle, davacı–alacaklı, *«kendi alacağının doğum tarihinden önce yapılan tasarrufların iptalini»* isteyemez mi? 457

29) Kesinleşen Bir "İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Takipte" Takip Borçlusu, İİK. m. 111/a Uyarınca, İcra Dairesinden 'Kendisine Satış Yetkisi Verilmesi'ni Talep Edebilir mi? 531

30) Tapu Kaydına Konulan "Davalıdır" Şerhinin Doğurduğu Sonuçlar 537

Sayfa No

31) İhale alıcısının, süresi içinde ihale bedelini yatırmaması hâlinde "alınan teminatın – İİK m. 114/VII– 9 uyarınca– kendisine iade edilmemesi gerekir" ise de bu kişi 'teminat yatırmadan ihaleye girebilecek kişilerden ise, İİK m. 114/VII – 6 uyarınca 'taşınmaz üzerinde haczi bulunması' veya 'ortaklığın satış suretiyle giderilmesine ilişkin satışlarda, üzerinde kalan ihalenin satış bedelini yatırmaması hâlinde, icra dairesince ne gibi işlem yapılacaktır? Bundan sonra yapılacak yeni ihaleye teminat yatırmadan girebilecek midir? 542

32) "Tahsilde Tekerrür Olmamak Kaydıyla" Aynı Alacak İçin Birden Fazla Takip Yapılmış Olması Hâlinde, İcra Takiplerinden Birindeki Alacağın – Tahsil Harcı da Yatırılarak– Ödenmiş Olması Hâlinde, Diğer Takip Dosyasındaki Alacak da Ödenmiş Sayılır mı? 546

33) İcra Müdürü, İcra Dosyasında Verdiği Herhangi Bir Kararından Dönebilir mi? Yoksa Bu Hatalı Kararın Bozulması İçin Mutlaka Şikâyet Yoluna mı Gidilmesi Gerekir? 549

34) "*Yukarı Doğru Aşırı Oransızlık"* (İİK. m.280) ve "*Ticari İşletmenin Devrine Yönelik İptal"* (İİK. m.280/III) Sebepleriyle Açılan Tasarrufun İptali Davasının Düşündürdükleri… 552

35) 'Ekonomik değeri bulunmayan' işlemler (tasarruflar) hakkında tasarrufun iptali davası açılamaz. 593

36) Borçlunun taraf olmadığı (yani; borçlu tarafından yapılmamış olan) işlemler, iptal davasına konu olamaz. 597

37) "Cebri icra yoluyla yapılan satışlar" hakkında tasarrufun iptali davası açılabilir mi? 601

38) "Mirası reddeden mirasçının alacaklıları –TMK. m. 617'de öngörülen "reddin iptalini talep etmek hakları dışında– İİK. m. 277 vd. göre tasarrufun iptali davası açabilirler. 603

39) «'Kadastro tesbit tutanakları' hakkında tasarrufun iptali davası açılabilir. Ancak kadastro tutanaklarının kesinleşmesi üzerine artık kadastro tutanaklarına dayanılarak tasarrufun iptali açılamaz. Gerçekten yüksek mahkeme; 606

40) Anlaşmalı boşanmalar (TMK. 166/III, 184/5) sonucunda, 'boşanma protokolü' uyarınca, borçlu eş tarafından, diğer eşe devredilen taşınır/taşınmazlar hakkında tasarrufun iptali davası açılabilir.(*) 607

41) Tasarrufun iptali davalarında, n a s ı l 'yetki itirazı'nda bulunulabilir? 611

42) Muvazaa (TBK. m. 19) Nedenine Dayalı Olarak *"Tasarrufun İptali"* İstemiyle Açılan Davalarda; *'Borçlu ile Üçüncü Kişi Arasındaki (Düşük) Bedel Farkı'*nın, Tasarrufun İptaline Karar Verilebilmesi İçin Tek Başına Yeterli Olup Olmadığı, Ayrıca *'Tarafların Aynı Sektörde Faaliyet Göstermesi'*nin, *'Ticari Adreslerinin Aynı Olmasının ve Aralarında Ticari İlişki Bulunması'*nın, *'Taraflar Arasında İş Ortaklığı, Akrabalık veya Yakın Bir İlişki Bulunması'*nın Gerekip Gerekmediği, *'Üçüncü Kişinin Kötüniyetli Olduğunun, Davacı– Alacaklı Tarafından İspat Edilmesi'nin* Gerekip Gerekmediği– 628

Sayfa No

43) Borçlu Tarafından, Davalı Üçüncü Kişilere Yapılmış Olan Devirlerin "Miras Paylaşımı Kapsamında (TMK. 676, 677) Yapılmış Olduğu"nun İleri Sürülmesinin Sonuçları– 631

44) İcra Hukuk Mahkemelerinin "İhalenin Feshi Talebinin Reddine" İlişkin Kararları Kesin Hüküm (HMK m. 303) Teşkil Eder mi? 635

45) İİK. 89/III, c: 3 Uyarınca, Kendisine Tebliğ Edilen Üçüncü Haciz İhbarnamesi Üzerine O n B e ş G ü n İçinde Menfi Tespit Davası Açmayan –ve Zimmetinde Sayılan Borcu İcra Dairesine Ödemeyen–Üçüncü Kişi, Bu Aşamada–Genel Hükümlere Göre–İİK. 72'ye Dayanarak–Takip Alacaklısına Karşı– Menfi Tespit Davası Açabilir mi? 636

46) Meskenini Başka Bir Kişiye Devretmiş Olan 'Borçlu' ve 'Taşınmazı Borçludan Devralmış Olan (Üçüncü) Kişi' Hakkında, Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? 641

47) Borçlunun, 'Menfi Tespit Davası' Açmasından Sonra, Alacaklı İtirazın İptali Davası' Açabilir mi? Bu Davayı Açmakta 'Hukuki Yararı' Var mıdır? Menfi Tespit Davasında Verilen Hüküm ile, Davacı–Alacaklı İlamsız Takibin Devamını Sağlayabilir mi? 648

48) Yapılan İhalede Ödenen Satış Bedelinin, 'Satılan Mala Takdir Edilen Değerin Yüzde Yüzünün Üstünde Olması Halinde' Borçlunun İhalenin Feshini İstemekte Hukuki Yararı Bulunur Mu? 649

49) Borçlu Tarafından Senet Altındaki İmzanın İnkar Edilmesi Halinde, 'Borçlu' mu (İmzanın Kendisine Ait Olmadığını) İspat Edecek, Yoksa 'Alacaklı' mı "İmzanın Borçluya Ait Olduğunu" İspat Edecek? 653

50) TTK 676/I' deki "Senet Bedelinin Hem Yazı ve Hem De Rakamla Gösterilmiş Olması ve Bu İki Bedel Arasında Fark Bulunması Halinde, Y a z ı ile Gösterilen Bedelin Üstün Tutulacağı" Kuralının – Bu Sonucun Dürüstlük Kuralına (TMK m. 2) Aykırılık Teşkil Edeceği Durumlarda–Geçerli Olmayacağı– 654

51) 'İhale Bedeli' –Taşınır/Taşınmaz Satışlarında– N e Z a m a n Ödenir (Yatırılır)? 'Katma Değer Vergisi' ile 'İhale Damga Vergisi' N e Z a m a n Ödenir? Bunların S ü r e s i n d e Yatırılmamasının Yaptırımı (Sonucu) Nedir? 655

52) "İpotek Akit Tablosu"nda Yer Alan "Bilafâiz" Faizsiz Kaydının Anlam ve İçeriği Nedir? Bu Şekilde Konulmuş Olan Bir İpotekte Alacaklı Nasıl Faiz İsteyecektir? 661

53) «Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması (Aralanması) Teorisi» Çerçevesinde 'Tasarrufun İptali Davası' Açılabilir mi? 665

54) Asliye Hukuk Mahkemelerinin Görevli Olduğu "Vekalet Ücreti Alacağı Davaları"nda, Görevli Mahkeme Neresidir?* 686

55) "Para", "kambiyo senedi" ve "altın, gümüş ve diğer kıymetli şeyler" d ı ş ı n - d a k i taşınır malların haczinin geçerli olabilmesi için 'bunlara icra memurluğunca fiilen el konulması (muhafaza altına alınmaları), yediemine teslim edilmeleri' gerekir mi? 702

Sayfa No

56) İş mahkemesince aleyhlerine verilmiş olan bir tazminat kararını tehiri icra (İİK m. 36) istemli olarak istinaf eden üç davalının, icra mahkemesi tarafından 'icranın geri bırakılması kararı' verilebilmesi için, icra mahkemesine 'hükmolunan para' miktarı kadar ayrı ayrı mı yoksa her üçünün de adının geçtiği tek bir teminat mektubu göstermesi gerekir? 711

BÖLÜM: 4
«YÜKSEK MAHKEMENİN ÖNEMLİ İÇTİHATLARI»

140) Davacı ile davalı eş arasında boşanmaya konu çekişmenin başladığı tarihin borcun doğum tarihi olarak kabul edileceği ve bu durumda davacının alacağının devir tarihinden önce doğduğunun kabulü gerektiği– Davalı 3. kişinin borçlunun durumunu, evli olduğunu ve karısı ile arasındaki ayrılığı, taşınmazın aile konutu olarak kullanıldığını bilen ve bilebilecek kişilerden olduğu, tüm dosya, davalılar beyanları ve tanık anlatımları bir bütün olarak ele alındığında, taşınmazın davacıdan mal kaçırmak amacıyla devredildiğinin anlaşıldığı gerekçesiyle davalılar arasındaki tasarruf işleminin muvazaalı olduğunun tespiti ile buna yönelik tasarrufun iptaline ve mal rejiminin tasfiyesine ilişkin davacının alacağıyla sınırlı olmak üzere davacıya İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak haciz ve satışını isteyebilmesi yetkisi verilmesi gerektiği, bunun yerine taşınmazın tapusunun tekrar davalı borçlu adına tesciline karar verilmesinin hatalı olduğu– 717

141) Muvazaalı işlemin iptali davalarında dava değerini, takip konusu alacak ile dava konusu şeyin değerinden hangisi az ise o değerin oluşturacağı; buna göre bu miktar Bölge Adliye Mahkemesinin karar tarihi itibari ile kesinlik sınırı olan 107.090,00 TL'nin altında kaldığından temyiz isteminin reddi gerektiği– 719

142) İcra takibinin muvazaalı olması sebebi ile iptali istemine ilişkin davada ıslah– Dava dilekçesinde davalı borçlu aleyhine yaptıkları sadece bir icra takibine dayanan davacı alacaklının daha sonra diğer bir icra dosyasındaki alacaklarını da temin edecek şekilde davasını ıslah etmiş olduğu– Islah ile davaya dahil edilen icra takip dosyasının davanın taraflarında herhangi bir değişikliğe sebep olmadığı, talep edilen hususun iddianın genişletilmesi yasağının istinası olduğu ve usul ekonomisine göre işlem yapılması gerektiğinden, ıslah harcının da dosyaya yatırılmış olduğu gözetilerek ıslah ile talep edilen icra dosyası yönünden de dosyanın incelenmesi gerektiği– İnfazda tereddüt edilecek şekilde "alacak ve ferileri sınırlı olmak üzere" hem iptale hem de tazminata hükmedilmesinin de hatalı olduğu– 720

143) İİK'nun 282. maddesi gereğince iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılacağı– Ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabileceği– Buradaki üçüncü kişiden maksatın, borçlu ile doğrudan işlem yapan değil, borçlu ile işlemde bulunan kişiden mal veya hakkı satın alan kişi olup, uygulamada bu kişilere dördüncü kişi denildiği– Borçlu ile işlemde bulunmayan dördüncü veya ondan sonraki kişiler hakkında dava açılıp açılmaması davacının isteğine bağlı olduğu– Bu kişiler yönünden iptal kararı verilebilmesinin, bu kişilerin kötü niyetli olduklarının yani borçlunun alacaklılara zarar verme kastı ile hareket ettiğini bilen veya bilmesi gereken kişilerden

Sayfa No

olduklarının kanıtlanmasına bağlı olduğu– İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahsın, nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekeceği– Bu ihtimalde üçüncü kişinin sorumlu olduğu miktarın, elden çıkarılan malın elden çıkardığı tarihteki gerçek değeri olduğu– 724

144) Somut olayda takibe dayanak bononun ve 22.09.2019 tarihli kredi sözleşmesinin iptali istenen tasarruftan sonra düzenlendiği anlaşılmakta ise de, davacı vekili; davacı banka ile davalı borçlu arasında ilk olarak 2014 yılında genel kredi sözleşmesi imzalandığını, diğer kredilerin ise bu genel kredi sözleşmesi kapsamında kullandırıldığını belirtmektedir. Mahkemece hükme esas alınan bilirkişi raporunda da; davacı ...Ş. ile davalı ... arasında ilk olarak 09.01.2014 tarihinde genel nakdi ve gayrinakdi kredi sözleşmesinin akdedildiği, ikinci genel kredi sözleşmesinin 02.06.2014 tarihinde düzenlendiği, 22.02.2019 tarihinde ise 02.06.2014 tarihli sözleşmeye limit artırımı yapılarak 20.000.000,00 TL'sına yükseltildiği, Ocak 2014 döneminden itibaren davalı tarafından kullanılan kredilerin bu sözleşmeler kapsamında kullanıldığı belirtilmiş olup, düzenlenen ilk genel kredi sözleşmesinin 09.01.2014 tarihli olduğu, davalı borçlunun ilk borçlandığı tarihin bu olduğu dikkate alındığında, tasarruf tarihi olan 15.10.2018 tarihinden önce borcun doğduğu anlaşılmış olup, davacının alacağının tasarruf tarihinden önce doğduğunun kabulü gerekeceği– Öte yandan, Bölge Adliye Mahkemesince, davacının davalı borçluya ait başka taşınmazlar üzerinde ipoteği olduğu, davalı borçlu ... tarafından yapılan ödemeler, davacı banka lehine verilen ipotekler ve davacı banka tarafından haciz konulan taşınmazlar göz önüne alındığında davacı bankanın eldeki davayı açmakta hukuki yararının bulunmadığı belirtilmişse de, hükme esas alınan bilirkişi raporunda; davalı tarafından kredi borcuna istinaden yatırıldığı beyan edilen 384.000,00 USD ve 16.000,00 USD tutarındaki ödemeler toplamı 400.000,00 USD ve satış yapılarak 3.006.000,00 TL karşılığının ve 30.06.2021 tarihinde ipotek fekki için ödenen 1.750.000,00 TL'sının, 16.03.20 21... .06.2021 tarihlerinde kredi borcuna mahsup edilerek kredi bakiyesinden düşürüldüğünün tespit edildiği, yapılan bu ödemelerden sonra borcun ve dava konusu icra takibinin devam ettiği anlaşılmış olup, Bölge Adliye Mahkemesinin bu gerekçesine de katılma imkanı bulunmadığından buna dair dava şartının da gerçekleştiğinin kabulü ile davanın esasına girilerek tarafların delillerinin toplanması, ondan sonra toplanan ve toplanacak olan tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre esas hakkında bir karar verilmesi gerekeceği– 728

145) Davalı üçüncü kişi tarafından devir tarihinden bir gün önce 'arsa bedeli' açıklamasıyla yapılan havalenin taşınmaz hisse devir bedeline ilişkin olduğu, taşınmazın devir tarihinden sonra gerçekleşen para transferlerinin, se devirden önceki tanışıklığı ispata elverişli olmadığı– Taraflar arasındaki devirden yaklaşık bir ay kadar önce yapılan para transferlerinin hangi amaçla yapıldığının belirlenmesi, bu tarih aralığına ilişkin banka hesap hareketleri ile dekontların getirtilerek değerlendirme yapılması, dekontlarda ve hesap hareketlerinde herhangi bir açıklama bulunmaması halinde üçüncü kişiden 'para havalesi yapılmasının sebeplerinin' açıklattırılarak, İİK. m. 280 anlamında taraflar arasında tanışıklık olup

Sayfa No

olmadığı ve davalı üçüncü kişinin borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken yakınlıktaki kişilerden olup olmadığının tespiti gerektiği–.....732

146) 6183 sayılı Yasanın 24 ve devamı maddeleri uyarınca tasarrufun iptali istemiyle açılan davada, davalılar yönünden verilen 'davanın kabulüne' ilişkin kararla birlikte, davacı lehine hükmedilen vekalet ücreti de kesinleştiğinden, mahkemece bozma ilamından sonra kesinleşen hususlara yönelik olarak yeniden hüküm kurulması ve güncel tarife üzerinden yeniden vekalet ücretine hükmedilmesinin hatalı olduğu–.....735

147) İİK'nun 277. maddesinde sözü edilen iptal davaları borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılacağı, oysa muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçladığı– Bu tür davaların dinlenebilmesi için de davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiği– Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiği– Muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davalarında, davacı alacaklı İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde yer alan karinelerden de ispat kolaylıklarından faydalanamayacağı, bu nedenle muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davalarında, uyuşmazlığın doğru şekilde çözüme kavuşturulabilmesi için davalılar arasında yapılan temlikin gerçek amacının ve gizlenen iradenin duraksamaya yer bırakılmayacak şekilde aydınlığa kavuşturulması, bunun için de borçluyla işlemde bulunan diğer kişi veya kişilerin böyle bir temiliki tasarrufunda bulunmalarının hayatın doğal akışına göre haklı ve makul bir nedeni olup olmadığı, davalı yanın alım gücünün bulunup bulunmadığı, satış bedeliyle sözleşme tarihindeki gerçek değer arasında fark ve tarafların birbirleriyle olan ilişkileri gibi olgulardan yararlanılması gerektiği– Davalı üçüncü kişinin, davalı borçlunun kardeşi olduğu, İİK'nun 280/3. maddesi gereğince borçlunun içinde bulunduğu malî durumu ve zarar verme kastını bildiğinin kabul edildiği, taşınmazın miras taksimi nedeniyle devrediliği savunulmuş ise de, tapuda resmi işlemin satış şeklinde yapıldığı, taşınmazın satış bedeli ile gerçek bedeli arasında misli fark bulunduğu, açıklanan nedenlerle dava konusu tasarrufun alacaklıya zarar verme kastı ile yapıldığı anlaşılmakla ilk derece mahkemesince davanın kabulüne karar verilmesi yerinde bulunduğu–.....736

148) Tasarrufun iptali davalarının yasal dayanağını oluşturan mal kaçırma kastının değerlendirilmesinde, borçlunun içinde bulunduğu mali durumun ve alacaklıları ızrar saikinin işlemin karşı tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin mevcudiyetinin davanın esasına doğrudan etki edeceği– Bu kapsamda, hukuki işlemi gerçekleştiren taraflar arasında akrabalık bağı bulunduğuna dair ileri sürülen iddialar ve zikredilen tanık beyanları karşısında, ilgili nüfus kayıtları celpedilip tanık anlatımları etraflıca irdelenmeden sonuca gidilmesinin maddi gerçeğin tam olarak ortaya çıkarılmasını engellediği– Mahkemece, kanunun aradığı kötüniyet ve bilinebilirlik olgularının sübuta erip ermediği tereddütsüz şekilde aydınlatılmadan, salt eksik inceleme ve yetersiz araştırmaya dayalı olarak hüküm

Sayfa No

tesis edilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu– Davalı borçlu ile davalı devralan ve 4. kişi arasındaki tasarruf yönünden yapılan incelemede; davalılar arasında kuzenlik gibi akrabalık ilişkilerinin bulunduğunun tanık ifadelerinde yer aldığı ancak mahkemece yeterince açıklattırılmadığı, İİK. 280/1 maddesi gereğince borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafça bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerden olup olmadığının araştırılması için tanık beyanlarının alınarak ve nüfus kayıtlarının getirtilerek araştırılması yapılması gerektiği– 740

149) Tasarrufun iptali davalarında, borçlu ile doğrudan işlem yapmayıp dava konusu malı sonradan iktisap eden dördüncü kişi konumundaki şahıslar yönünden işlemin iptaline karar verilebilmesinin, bu kişilerin borçlunun alacaklılardan mal kaçırma ve ızrar kastını bilen veya bilmesi gereken kötüniyetli kimselerden olduğunun ispatlanması şartına bağlandığı– Borçluya ait birden fazla taşınmazın aynı tarihlerde ve tamamen aynı silsile takip edilerek birbiri ardına devredilmesi ile devredilen malların fiilen borçlunun yakınları tarafından kullanılmaya devam edilmesi şeklindeki hayatın olağan akışına aykırı olguların, son devralan kişinin borçlunun mali durumunu ve mal kaçırma kastını bildiğine dair yasanın aradığı açık emareleri tereddütsüz biçimde ortaya koyduğu– 743

150) Yargıtay tarafından bozulan bir hükmün temyiz yoluna başvurmayan taraflar bakımından ilk hâliyle kesinleşeceği ve bu hususun lehine karar verilen taraf için usuli kazanılmış hak teşkil edeceği– Bozma ilamına uyan mahkemenin kesinleşen bu kısımlar hakkında yepyeni bir inceleme yaparak farklı bir sonuca ulaşmasının usul hukuku ilkeleriyle bağdaşmayacağı– İlk yargılamada aleyhlerine kurulan hükmü temyiz etmeyerek kararın kesinleşmesine yol açan taraflar yönünden, bozma sonrası aşamada davanın reddi yönünde hüküm tesis edilmesinin usuli kazanılmış hak kuralının açık bir ihlalini oluşturduğu– 746

151) TBK m. 19 uyarınca açılan muvazaalı işlemin iptali davasında, davalı üçüncü kişi tarafından davalı borçlu aleyhine muvazaalı icra takibi yapıldığının ileri sürülmesi durumunda, borçlunun taşınmazın cebri icra yoluyla satışının istenildiği ve alacaklının ileride alacağını tahsil olanağının kalmayacağı, muvazaalı icra takip dosyasında tahsil edilecek paralar üzerine ihtiyati haciz konulsa bile davacı alacaklının zarara uğramasının kaçınılmaz hale geleceği gözetildiğinde, muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibi ve bu icra takibine bağlı olarak yapılacak satış işlemlerinin ihtiyati tedbir kararıyla durdurulmasına karar verilmesinin yerinde olduğu (Bölge Adliye Mahkemeleri Kararları Arasındaki Uyuşmazlığın Giderilmesi İstemine Dair Yargıtay 12. HD Kararı)– 748

152) Tasarrufun iptali davalarının ayni hak tesisi amacını taşımayıp alacaklıya yalnızca alacağını tahsil kabiliyeti sunan şahsi bir hak bahşettiği gözetildiğinde, davanın kabulü hâlinde işleme konu malvarlığının iptal ve tescili yerine, alacaklıya münhasıran takibe konu alacak ve fer'ileriyle sınırlı olmak üzere haciz ve satış yetkisi verilmesi gerektiği– Borçlu ile lehine tasarruf yapılan üçüncü kişi arasındaki akrabalık ve ortaklık ilişkisi sebebiyle işlemin kanun gereği mutlak surette iptale tabi olmasında bir isabetsizlik bulunmasa da, ilk derece mahkemesince kurulan hükümde tanınan haciz ve satış yetkisinin salt dayanak takip dosyasındaki alacak miktarı ile sınırlandırılmamasının usul ve yasaya aykırı olduğu– 752

Sayfa No

153) Davacının bu davayı açmaktaki asıl amacının, muvazaalı olduğunu iddia ettiği işlemin iptali ile borçludan olan alacağını tahsil etme imkanını elde etmesi diğer bir ifade ile 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının dava konusu tasarruf üzerinde haciz ve satışını isteyebilmesi hakkını elde etmek olduğu– Somut olayda mahkemece "cironun muvazaalı olarak yapıldığının tespiti ile tasarrufun iptaline, İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak davacıya haciz ve satışını isteyebilmesi yetkisi verilmesine" şeklinde karar verilmesi gerekeceği–.....754

154) İlk Derece Mahkemesinde yargılamanın devam ettiği aşamada vekili bulunmayan davalı adına, mahkemece karar verildikten bir gün sonra dosya kapsamına vekaletname sunulmuş olduğu, ancak bu davalının istinaf başvurusunda bulunmadığı anlaşıldığından, karara yönelik istinaf başvurusu olmayan davalı lehine vekalet ücretine hükmedilmesinin hatalı olduğu– Tasarrufun iptali davalarında dava değerini, takibe konu alacak miktarı ile iptali istenilen tasarrufun tasarruf tarihindeki gerçek değerinden hangisi az ise o değerin oluşturduğu ve dolayısıyla vekalet ücretinin de dava değerini oluşturan bu bedel üzerinden hesaplanması gerektiği– 756

155) Davacının bu davadaki amacının, yaptığı icra takibi nedeniyle alacağını tahsil edebilmek için yapılan taşınmaz satışının kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğu, davacının bu hakkının ayni değil şahsi sonuç doğurduğu, davada tasarrufun iptali sebeplerinin olması halinde İİK'nun 283/1. maddesi uyarınca iptal ve tescil olmaksızın, dava konusu gayrimenkule ilişkin hisselerin haciz ve satışına karar verilmesi gerekeceği– Mahkemece davanın kabulüne karar verilmesi halinde İİK'nun 280. maddesi gereğince dava konusu gayrimenkullerdeki davalı (B)'nin miras payına düşen ve mirasın reddi hükümleri gereğince diğer davalı (C) adına intikal eden hisseler yönünden "tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya .... 13. İcra Müdürlüğünün 2020/ Esas sayılı icra dosyası ile .... 13. İcra Müdürlüğünün 2020/ Esas sayılı icra dosyasındaki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak haciz ve satış yetkisi verilmesine karar verilmesi" gerekeceği– Kararda infazda tereddüt yaratacak şekilde, yalnızca "tasarrufun iptaline ve cebri icra yetkisi verilmesine" karar verilmesi doğru olmadığı–.....759

156) İİK 277. maddesinde sözü edilen iptal davalarının, borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açıldığı, oysa muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçladıkları– İİK 277 ve devamı maddelerine dayalı açılmış tasarrufun iptali davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiği– BK 19 muvazaa hukuksal nitelemesine dayalı davalarda ise; 3.kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesini önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerektiği– Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek bulunmadığı– İİK 277 ve devamına göre açılan tasarrufun iptali davalarında davacının borçludaki alacağının

Sayfa No

gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olmasının bir 'dava şartı' olduğu– Davanın dayanağı olan icra dosyasının, imha edilmek üzere ... Cumhuriyet Başsavcılığına teslim edilmiş olmasının mahkemece değerlendirilmesi gerekeceği–.....762

157) Tavzih talebine karşı verilen kararlara karşı istinaf kanun yoluna gelinmesine engel bir düzenleme bulunmadığı, burada irdelenmesi gereken konunun, talebin tavzihe konu olup olamayacağı ve mahkemece verilen ek kararın yerinde olup olmadığı–.....765

158) İlk derece mahkemesince ihtiyati haciz talebinin kısmen kabulüne karar verilmiş olması, davanın esası bakımından "yaklaşık ispat" koşulunun gerçekleştiğinin mahkemece de kabul edildiğini göstermektedir. Ne var ki; tasarrufun iptali davalarının temel amacı olan alacağın tahsilini güvence altına alma fonksiyonu gözetildiğinde, ihtiyati haczin sadece taşınır ve taşınmaz mallarla sınırlandırılması, özellikle davanın bedele dönüştüğü hallerde davacı tarafın hak arama hürriyetini ve tahsilat kabiliyetini kısıtlayıcı mahiyet taşıdığı, hal böyle olunca, davalılar arasındaki akrabalık bağı ve yaklaşık ispatın varlığı dikkate alınarak, davacı tarafın sunduğu teminatın borcun tamamı dikkate alarak takdir edildiği gözetildiğinde, ihtiyati haciz kapsamının davalı üçüncü kişinin banka hesapları ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarını da kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiği sonucuna varıldığı– 768

159) Davalı borçlunun 6 adet taşınmazı üzerine 1. dereceden haciz koymuş olan davalı/alacaklının, taşınmazların kıymeti bilirkişi ile belirlenerek, bu taşınmazların davacının alacağını karşılayıp karşılamadığı belirlenerek davacının muvazaalı işlemin iptali davasını açmakta hukuki yararı olup olmadığının tespiti gerekeceği– 772

160) Danışıklı bir hukuki işlem ile üçüncü kişilere zarar verilmesi, onlara karşı işlenmiş bir haksız eylem niteliğinde olduğundan, kural olarak danışıklı işlem (muvazaalı muamele) nedeniyle hakları zarara uğratılan üçüncü kişilerin, tek taraflı veya çok taraflı olan bu hukuki işlemlerin geçersizliğini "ileri sürebilecekleri"– TBK'nun 19. maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı muvazaalı işlemin iptali istemine ilişkin davada, mahkemece, İİK'nun 283. maddesi hükmü gereğince, davacının dava konusu taşınmazların haczini ve satışını isteyebilmesi yönünde hüküm oluşturulması gerektiği–.....774

161) 6183 sayılı yasanın 24 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemi– Şirket hisselerinin satışının İİK'nun 280/3. maddesinde yazılı olan ticari işletmenin devri niteliğinde olduğu, iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiği veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların ıttılaını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğuna dair herhangi bir delil sunulamadığı, bu nedenle davaya konu tasarrufların iptale tabi olduğu– Yargılama devam ederken vefat eden davalının mirasının tüm mirasçıları tarafından reddedildiği tespit edildiğinden, davanın bu davalı yönünden usulden reddine, diğer davalılar..... yönünden davanın kabulüne karar verilmesi gerektiği– Mahkemece "dava konusu limited şirket hisselerinin devrine ilişkin tasarrufların iptali ile davacı

Sayfa No

alacaklıya tasarruf tarihine kadar olan alacak ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere bu limited şirket hisseleri üzerinde haciz ve satış yetkisi verilmesine" karar verilmesi gerekirken kararda yalnızca 'tasarrufun iptaline' karar verilmesinin doğru olmadığı–.....777

162) Davalılar arasında aynı ilçede müteahhitlik yaptığı iddiası dışında başkaca bir tanıdıklık, iş ilişkisi de olduğu somut deliller ile ortaya konulamadığı– Davalı borçlunun eşi tarafından aralarında başkaca bir iş ilişkisi olup olmadığı değerlendirilmeksizin verilen çeklerin neye dayalı olarak verildiği de belirlenmeksizin veya davalı borçlu ile davalı üçüncü kişi arasında herhangi bir iş ilişkisi veya tanıdıklık ilişkisi olup olmadığı somut deliller ile belirlenmeksizin, "çeklerin dava konusu gayrımenkulün satışına dair olmadığı, bu sebeple de dava konusu gayrımenkulünün tapuda gösterilen değeri ile tasarruf tarihindeki gerçek değeri arasında misli aşan farkın bulunduğu" gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmesinin hatalı olduğu– Mahkemece ayrı ayrı bent olarak tazminata hükmedilmesinin de hatalı olduğu–.....779

163) Tasarrufun iptali davasında, kararda infazda tereddüt yaratacak şekilde, icra takip dosyası belirtmeksizin yalnızca 'tasarrufun iptaline ve cebri icra yetkisi tanınmasına' karar verilmesinin hatalı olduğu– 782

164) Somut olayda; eldeki dava açıldıktan sonra davalı borçlu şirketin; … Asliye Hukuk Mahkemesinin 27.03.2024 tarih, 2024/33 E.– 2024/… K. sayılı kararı ile iflasına karar verildiği, kararın 18.09.2024 tarihinde kesinleştiği, iş bu davadan iflas idaresinin haberdar edilmediğinin anlaşıldığı– Mahkemece, bir ara kararı ile ikinci alacaklılar toplantısından on gün sonraki bir tarihe kadar durmasına karar verilmesinin gerekip gerekmediği, ayrıca TBK'nun 513. hükümleri gereğince iflasın açılması ile vekilin temsil ve vekalet görevi sona ermiş olması karşısında mahkemece iflas idaresinin usulüne uygun tebligatla davadan haberdar edilip taraf teşkili sağlandıktan sonra ve davaya devam edip etmeyeceği, davacı alacaklıya davayı takip etme yetkisi verilip verilmeyeceği, davacı alacaklıya İİK'nun 245. ve 255/2. madde gereğince davayı takip konusunda aldığı belge varsa sunması için süre verilmesi, sunulduğu takdirde davanın esasının incelenmesi, sunulmadığı takdirde davanın iflas idaresine ihbarı ile taraf teşkilinin sağlanması ve iflas idaresinin huzuru ile davaya devam edilerek davanın esasının incelenmesi ve hükmün iflas idaresi lehine veya aleyhine kurulması gerekeceği–.....784

165) Davalı borçlu şirketin; … Asliye Hukuk Mahkemesinin 27.03.2024 tarih, 2024/33 E.– 2024/106 K. sayılı kararı ile iflasına karar verildiği, kararın 18.09.2024 tarihinde kesinleştiği, iş bu davadan iflas idaresinin haberdar edilmediğinin anlaşıldığı– Mahkemece, bir ara kararı ile ikinci alacaklılar toplantısından on gün sonraki bir tarihe kadar durmasına karar verilmesinin gerekip gerekmediği, ayrıca TBK'nun 513. hükümleri gereğince iflasın açılması ile vekilin temsil ve vekalet görevi sona ermiş olması karşısında mahkemece iflas idaresinin usulüne uygun tebligatla davadan haberdar edilip taraf teşkili sağlandıktan sonra ve davaya devam edip etmeyeceği, davacı alacaklıya davayı takip etme yetkisi verilip verilmeyeceği, davacı alacaklıya İİK'nun 245. ve 255/2. madde gereğince davayı takip konusunda aldığı belge varsa sunması için süre verilmesi, sunulduğu takdirde davanın esasının incelenmesi, sunulmadığı takdirde davanın iflas idaresine ihbarı ile taraf teşkilinin

Sayfa No

sağlanması ve iflas idaresinin huzuru ile davaya devam edilerek davanın esasının incelenmesi ve hükmün iflas idaresi lehine veya aleyhine kurulması gerekeceği– 787

166) 6183 sayılı Yasa'nın 24 vd. maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin davalarda, mahkemece konusunda uzman bilirkişiden, tasarruf tarihi itibari ile doğmuş idari para cezası borcunun tespiti yapılarak, tasarruf tarihi itibari ile doğmuş olan idari para cezası aslı ve fer'ileri üzerinden iptal kararı verilmesi gerekeceği– 1136 sayılı Avukatlık Kanunun 168. maddesinde değişiklik yapan 5904 sayılı Yasa'nın 35. maddesi "6183 sayılı Yasanın uygulanmasından doğan her türlü davalar için avukatlık ücreti tutarı maktu olarak belirlenir" hükmü gereğince maktu vekalet ücreti takdiri gerekirken nispi vekalet ücreti takdir edilmesinin isabetli olmadığı– 790

167) Tefecilik suçuna dair olan dosyanın kapsamı incelendiğinde, ekonomik olarak zor durumda bulunan ve kendisiyle herhangi bir yakınlığı bulunmayan davalı borçlunun, diğer davalıya değişik tarihlerde çok miktarda borç para verdiği, faizle borç para verme ilişkisini gizlemek için davalının, davalı borçluya araba satmış gibi gösterdiğinin anlaşıldığı– Davalı ...nın davalı 3. kişi şirketin sahibi, diğer davalı 4. kişinin ise hem 3. kişi şirketim muhasebecisi, hem de davalı üçüncü kişinin amcasının oğlu olduğu, bu davalıların aynı bölgede gıda toptancılığı yaptığı hususları da beraber değerlendirildiğinde, davalı 3. kişi şirketin, davalı 4. kişinin ve diğer davalının davalı borçlunun İİK 280. madde kapsamında alacaklıya zarar verme kastıyla taşınmazını sattığını bilebilecek kişilerden olduğu– Bedele dönüşen davada davalı üçüncü kişi şirket ile davalı dördüncü kişinin dava konusu taşınmazı elinden çıkardıkları tarihteki gerçek değeri oranında bedelle (davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere) sorumlu tutulmalarına ve yargılama giderleri işe vekalet ücretinden davalıların müşterek müteselsil sorumluluğuna karar verilmesi gerektiği– Davanın bedele dönüşmesi halinde üçüncü kişi tarafından taşınmazın elden çıkarıldığı gerçek değeri olan miktara da dava tarihinden itibaren faiz yürütülerek karar verilmesinin hatalı olduğu–.....792

168) Mahkemece yapılacak işin; yine tarafları ve tasarruf konusu taşınmazları aynı olan bir başka davada Yargıtay Kapatılan 17. Hukuk Dairesinin 10.07.2018 tarih ve 2017/3067 E., 2018/6981 K. sayılı dosyasında da emsal bozma kararı verilmiş olup, bu bozma ilamında belirtilen hususlar ile yukarıda belirtilen bozma ilamındaki tüm hususlar ayrı ayrı tartışılarak, sonucuna göre bir karar vermekten ibaret olduğu– 798

169) TBK m. 19 gereğince muvazaa hukuksal sebebine dayalı tasarruf işleminin iptali istemine ilişkin davanın kabulü halinde, davacının asıl amacı, muvazaalı olduğunu iddia ettiği işlemin iptali ile borçludan olan alacağını tahsil etme imkanını elde etmesi olduğundan İİK m. 283/1 kıyasen uygulanarak "iptal ve tescile gerek olmaksızın, davacıya, dava konusu tasarruf üzerinde haciz ve satış isteme yetkisi tanınmasına" karar verilmesi gerekeceği– "TBK m. 19 hükmüne göre açılan davanın kabulü halinde 'işlemin geçersizliğinin tespitine' karar verilmesi gerektiği şeklindeki karşı görüşün benimsenmediği–.....801

170) Tasarrufun iptali davasının kabulü halinde, mahkemece dava konusu gayrimenkulün davalılar arasındaki satış işlemine ilişkin tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya icra dosyasındaki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak haciz ve satış yetkisi

Sayfa No

verilmesine karar verilmesi gerekirken, kararda infazda tereddüt yaratacak şekilde yalnızca 'tasarrufun iptaline ve cebri icra yetkisi verilmesine' şeklinde karar verilmesinin hatalı olduğu– 804

171) 6100 sayılı HMK'nun 297. maddesi uyarınca; hükmün sonuç kısmında, gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, taleplerden her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların, sıra numarası altında; açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesinin gerekli olduğu; bu yönün, kamu düzenine ilişkin olduğu– 806

172) Tasarrufun iptaline ilişkin ilamda hükmedilen tazminat ve fer'ilerine ilişkin alacak kalemlerinin ilk takip dosyası üzerinden tahsili mümkün iken ayrı bir takibe konu edilmesi durumunda ikinci takibin iptaline karar verilmesi gerektiği– 808

173) Borçlunun aciz ya da iflasından önce yaptığı iptale tabi tasarrufları, üç grup altında ve İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiş olduğu– Ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarruflar, sınırlı olarak sayılmış olmadığı– Kanunun, iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimin takdirine bırakmış olduğu– Bu yasal nedenle de, davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkeme bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceği– Öte yandan, tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerektiği– Aynı şekilde davalı 3.kişinin borcundan dolayı dava konusu taşınmazın cebri icra yolu ile satılması halinde de davalı 3. kişinin bu bedel ile sorumlu tutulduğu– 810

174) TBK'nun 19. maddesinde tanımını bulan "muvazaa hukuksal nedenine dayalı muvazaalı işlemin iptali istemi"ni içeren davada, dilekçeler aşamasında iddianın serbestçe genişletilebileceği– 812

175) Dava konusu mirastan feragat sözleşmelerin ivazsız yapıldığı, davalı borçlunun alt soyunun bulunduğu, davalı borçlunun alacaklılarından tereke mallarını kaçırmak üzere yapılan muvazaalı işlemler olduğu ve davalılar arasında mirastan feragat edecek geçerli bir sebebin de ileri sürülmediği, borçlu davalının mal varlığına girmesi gereken miras payından feragat edilerek bu miras payından alacaklıların alacağını tahsil etmesinin engellendiği uyuşmazlıkta, mahkemece, İİK 277 vd.na göre dosyanın incelenerek karar verilmesi gerekirken 'davacının bu davayı açmakta hukuki yararı olmadığı' gerekçesi ile davanın reddine karar verilmesinin hatalı olduğu– 815

176) Davacı tarafından "davalılar arasında tanışıklık ilişkisi olduğu ve tasarrufun İİK m. 280/1 gereğince iptale tabi bulunduğuna" dair beyanları araştırılmaksızın, İİK. m. 277 vd. maddelerinin nasıl değerlendirildiği, ne gerekçe ile davanın kabulüne karar verildiği belirtilmeksizin karar verilmesinin hatalı olduğu– 817

Sayfa No

177) İİK'nun 282.maddesi gereğince borçlu ile hukuki işlemde bulunan üçüncü kişi mecburi dava arkadaşı olup davada haksız çıkmaları halinde yargılama giderinden birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olmaları gerekeceği– Tasarrufun iptali davalarında vekalet ücreti takip konusu alacak miktarı ile iptali istenen tasarrufun tasarruf tarihindeki değeri karşılaştırılarak düşük olan değer üzerinden nispi olarak hesaplanması gerekeceği– 819

178) Tasarrufun iptaline, alacaklının icra dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere cebri icra yetkisini tanınmasına ilişkin ilam dolayısı ile alacaklı tasarrufun iptaline konu menkuller üzerine haciz koyup cebri icra yolu ile ilgili icra dosyası üzerinde satışın yapılması ile elde edilecek ihale bedeli üzerinden alacağını tahsil edeceği–Tasarrufun iptali davasının, İİK. m. 283/2 uyarınca üçüncü kişinin elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere ilişkin olması durumunda, değerler nispetinde üçüncü şahıs aleyhinde davacının alacağından fazla olmamak üzere nakten tazmine hükmedilmesinin söz konusu olacağı, ancak bu durumda üçüncü kişiye icra emri gönderilerek ilamda hükmedilen miktarın tazmin edilmesi gerektiği–Tasarrufun iptali kararında (İİK. m. 283/2) üçüncü kişi aleyhine hükmedilen bir tazminat olmadığı, hükümde "şikayetçi üçüncü kişilerin icra dosyasında borçlu ile birlikte müteselsilen sorumlu tutulmalarına" ibaresinin bulunduğu uyuşmazlıkta; tasarrufun iptaline konu hükmedilen cebri icra ile satış suretiyle dosya borcunun ödenmesi halinde, takip borçlusunun borcundan kurtulacağı veya takip borçlusunca dosya borcunun ödenmesi halinde üçüncü kişilerin borcundan kurtulacağı anlaşıldığından, üçüncü kişilerden tazminatın tahsiline ilişkin bir hüküm içermediğinden bu takip dosya borcunun tahsili için üçüncü kişilere icra emri çıkartılması sonucuna ulaşılamayacağı– Tasarruf iptali kararında tasarrufa konu menkullerin bedeli üzerinden üçüncü kişi aleyhine tazminata hükmedilmesinin de söz konusu olmadığı– İptal edilen tasarrufa konu hisselerin satışı sonrası elde edilen satış bedelinden alacaklının fer'ileri ile birlikte takip alacağı ve tasarruf iptal davasında alacaklı lehine hükmedilen yargılama giderlerinin ödeneceği, geriye para artar ise bu paranın şikayetçi üçüncü kişiye ödeneceği– Mahkemece, dosya borçlusu olmayan ve borcu ödemekle yükümlü olmayan üçüncü kişi şikayetçilerin şikayetlerinin kabulü ile icra emrinin iptaline karar verilmesi gerektiği– 825

179) Adi yazılı protokol ve bonoların her zaman düzenlenmesi mümkün bulunduğundan, somut olayın özelliği de gözetildiğinde tasarrufun iptali davasında itibar edilemeyeceği– Bono bedeli dava dışı kişiye ödenmişse de harici satım sözleşmesinin ve bononun her zaman düzenlenebilir nitelikte olması, üçüncü kişiye yapılan ödemenin dava açıldıktan sonra yapılması, davalıya ödeme yapıldığının da ispat edilememesi birlikte değerlendirildiğinde, taşınmazın tapuda gösterilen değeri ile tasarruf tarihindeki gerçek değeri arasında misli aşan fark olduğu kabul edilerek, İİK. m. 278/III– 2'de edimler arasındaki aşırı farkın bağışlama hükmünde sayılıp yapılan tasarrufun iptale tabi olduğu öngörüldüğünden davanın kabulü ile tasarrufun iptaline karar verilmesi gerektiği– 834

180) Davalı– borçlu ile diğer davalı üçüncü kişi arasında "zorunlu dava arkadaşlığı" bulunduğundan, aleyhlerine açılan davanın reddi halinde, davalılar vekili lehine tek vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceği– 837

Sayfa No

181) Aynı sebeplerden aynı olaydan kaynaklanan tasarrufun iptali davalarında temyizde kesinlik sınırının belirlenmesinde (dava konusu gayrimenkulün tasarruf tarihindeki gerçek değeri, takip dosyalarının toplam değerinden fazla olduğundan) dava konusu icra dosyalarının takip çıkış toplam değeri(38.856,55 TL+4.448,94 TL= 43.305,49 TL) üzerinden dikkate alınması gerektiği, İlk Derece Mahkemesi kararının istinaf incelemesine tabi olmasına rağmen istinaf taleplerinin 'kesinlik sebebi' ile reddine karar verilmesinin hatalı olduğu– 839

182) Tasarrufun iptali davasının kabulü halinde 'sadece' borçlu tarafından yapılan tasarrufun takip konusu alacak ve ferileri ile sınırlı olarak iptali gerekeceği– Mahkemece 'sadece' davalı borçlunun kanuni hissesinin devrine ilişkin tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekirken, davalı borçluya ait olmayan dolayısı ile dava konusu olmayan hisselerin de iptaline karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu–..... 841

183) İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın; borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğu– Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebileceği–Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nispi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığı– İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekeceği–Bu ihtimalde 3. kişinin sorumlu olduğu miktar, elden çıkarılan malın o tarihteki gerçek değeri olduğu– Bir başka anlatımla dava ve tasarrufa konu malı elinde bulunduran şahsın kötü niyetli olduğunun kanıtlanamaması halinde dava tümden reddedilmeyip borçlu ile tasarrufta bulunan şahıs tasarrufa konu malı elinden çıkardıkları tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak tazminata mahkum edilmeleri gerekeceği–Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.'nun 277 md) bulunması gerektiği–Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerekeceği– 843

184) 6183 sayılı Yasanın uygulanmasından doğan her türlü davalar için avukatlık ücreti tutarının maktu olarak belirleneceği– 846

185) TMK m. 562 uyarınca miras bırakan tasarruf edebileceği kısmı aştığında payı zedelenen mirasçı veya mirasın geçtiği tarihte elinde ödemeden aciz belgesi bulunan alacaklıların, alacaklarını elde edebilmek için mirasçıya tanınan süre içerisinde tenkis davası açabileceği– İptali istenen vasiyetname borçlunun babası mütevaffa tarafından düzenlendiğinden, TBK m. 19 veya İİK m. 277 vd. uyarınca

Sayfa No

değil, davacı tarafından terditli olarak açılan davada TMK m. 562 uyarınca dayanılan diğer sebebin dikkate alınarak sonuca gidilmesi gerektiği– Davalı borçlunun alacaklılardan mal kaçırmak amacı ile kendisine kalması gereken miras payının murisi babası tarafından borçlunun kardeşi olan diğer mirasçılar mirasçı sıfatı bulunmayan diğer kişiye devredilmesini düzenleyen vasiyetnamenin iptali istemine ilişkin davada, mahkemece davacı alacaklıya İİK m. 94 uyarınca diğer icra dosyasından da yetki alması için süre verilmesi gerektiği–.....847

186) TBK'nun 19. maddesine göre dava açılabilmesi için İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davasından farklı olarak davacının kesinleşmiş bir alacağının veya yasadan doğan (miras payı gibi) bir talep hakkının varlığının ön koşul olmadığı– Ancak davacının bu davayı açmakta hukuki yararı olması için davalıdan bir alacağının veya yasadan doğan (miras payı gibi) bir talep hakkının olması gerektiği– Öte yandan, davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamak olduğu– Bu durumda mahkemece öncelikle, davacının davalıdan bir alacağı olup olmadığı, bir başka deyişle davada hukuki yararının ortadan kalkıp kalkmadığının tespiti gerektiği– Somut olayda, davalı borçlunun aciz halinin ispatlanamayıp, dava konusu taşınmazlara hissedar olan, dava dışı üçüncü kişilerin aynı gün hisse devri yaptıklarının anlaşılmasına, bu durumun davalı– alıcı iddiaların doğruladığının ve muvazaa iddiasının davacı tarafça ispat edilemediğinin anlaşılmasına göre, davacı vekili tarafından yapılan istinaf itirazları yerinde görülmemiş olup başvurunun HMK'nun 353/1– b,1. maddesi gereğince esastan reddine karar verilmesi gerektiği–.....850

187) Tasarrufun iptali davalarında, davacı– alacaklının birden fazla borçlusu varsa; iptal davası açılırken hangi borçlunun işleminin iptali talep ediliyorsa aciz hali onun malvarlığı dikkate alınarak belirlenme ve sadece aleyhinde dava açılan borçlu hakkında aciz vesikası alınmasıyla yetinilmesi gerekeceği– Bölge Adliye Mahkemesince bedel farkından kabule karar vermişse de İİK 278/2'ye göre tasarruf tarihi ile haciz tarihi arasında 2 yıllık süre bulunması gerekmesine göre ve Bölge Adliye Mahkemesince aciz tarihini 05.11.2018 tarihli aciz vesikasına dayandırarak İİK 278/2'ye göre karar verilmesinin doğru görülmediği– İİK madde 279'a göre iptale karar verebilmek için de 1 yıllık süreye riayet edilmesi gerekir. Yine Bölge Adliye Mahkemesi tarafından kabul edilen aciz vesikası tarihine göre karar verilmesi doğru değil ise de yukarıda da belirtildiği üzere davalı borçlular aleyhine düzenlenmiş haciz tutanakları ile tasarruf tarihleri arasında 1 yıllık sürenin geçmediğinin anlaşılmış olmasına göre davalılar arasındaki tasarrufun İİK madde 279/2. gereğince iptale karar verilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı–.....853

188) İİK'nun 282.maddesi gereğince borçlu ile hukuki işlemde bulunan üçüncü kişi mecburi dava arkadaşı olup davada haksız çıkmaları halinde yargılama giderinden birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olmaları gerektiği– Tasarrufun iptali davalarında vekalet ücretinin takip konusu alacak miktarı ile iptali istenen tasarrufun tasarruf tarihindeki değeri karşılaştırılarak düşük olan değer üzerinden nispi olarak hesaplanması gerekeceği–.....856

Sayfa No

189) Davalıların ticari defterleri incelenerek aralarında ticari iş ilişkisi veya başkaca bir ilişki olup olmadığı, davalının davalı borçlu şirketin durumunu İİK. m. 280/1 gereğince bilen veya bilmesi gereken kişi olup olmadığının araştırılması gerektiği– Dava konusu gayrimenkulün tasarruf tarihindeki gerçek değerini belirlemek için dosyadan aldırılan bilirkişi raporunda üzerinde fabrika binası olduğu belirtildiğinden, İİK. m. 280/3 gereğince ticari işletme devri hususunun değerlendirilmesi gerektiği– 860

190) Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatlarına göre edimler arasında aşırı bir oransızlıktan söz edebilmek için malın satış tarihinde borçlu aleyhine edimler arasında en az bir misli fark bulunması gerekeceği– Davacı tarafından davalı borçlu aleyhine düzenlenmiş 28.12.2016 tarihli kesin borç ödemeden aciz vesikasının dosyaya ibraz edilmiş olmasına göre; davacının aciz vesikasına bağlanan 205.217,60 TL üzerinden vekalet ücreti ve harca hükmedilmesi gerektiği– 'Tasarrufun iptaline' ilişkin davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK'nun 277 md) bulunması gerekeceği– Satılan taşınmaz üzerinde ipotek ve haciz kayıtları varsa, alıcı taşınmazı bu kayıtlarla yükümlü olarak satın almış sayılacağı– Bu nedenle oransızlığın belirlenmesinde tapu kaydındaki ipotek ve haciz miktarının da göz önünde tutulması gerekireceği– 862

191) Dava konusu taşınmazların davalı üçüncü kişi tarafından davalı dördüncü kişilere devredildiği, davalı dördüncü kişilerin kötüniyetlerinin ispatlanamadığı uyuşmazlıkta, dava bedele dönüştüğünden, İİK. m. 283/2 uyarınca üçüncü kişinin davacının alacağından fazla olmayacak şekilde dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması ve davacının bu davanın dayanağı olan takipte, alacağın faiz ve ferilerini zaten talep ettiği nazara alınarak, asıl alacak ve ferilerinden oluşan miktara, ikinci kez faiz yürütülmemesi gerekirken, asıl alacak ve ferilerinden oluşan miktara, ikinci kez faiz yürütülecek şekilde karar verilmiş olmasının doğru olmadığı– 865

192) 6183 sayılı Yasanın 24 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali davalarında dava kabul edildiği takdirde tasarruf tarihine kadar olan vergi borcu ferileriyle hesaplanarak bu miktar üzerinden tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceği– Tasarruf tarihi itibariyle vergi borcunun tespit edilememesi halinde davanın reddine karar verilmesi gerekeceği– 868

193) Davalıların ticari defterleri incelenerek aralarında ticari iş ilişkisi veya başkaca bir ilişki olup olmadığı, davalının davalı borçlu şirketin durumunu İİK. m. 280/1 gereğince bilen veya bilmesi gereken kişi olup olmadığının araştırılması gerektiği– Dava konusu gayrimenkulün tasarruf tarihindeki gerçek değerini belirlemek için dosyadan aldırılan bilirkişi raporunda üzerinde fabrika binası olduğu belirtildiğinden, İİK. m. 280/3 gereğince ticari işletme devri hususunun değerlendirilmesi gerektiği– 871

Sayfa No

194) Mahkemece verilen tedbir kararında "tedbirin cebri satışa engel olduğuna" dair bir ibare yer almadığından, tapu kaydına düşülen şerhin cebri icra yolu ile yapılacak satışa engel olmayacağı, mahkemenin, aksi yöndeki cevabının da sonuca bir etkisinin bulunmadığı– 873

195) Davalı borçluya ait bilinen adreste tutulan haciz tutanağının İİK. m. 105 kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu– İptali istenilen taşınmazın 111.760,00 TL bedelle üçüncü kişiye, onun tarafından da satın aldıktan 3 gün sonra 112.000,00 TL bedelle dördüncü kişiye devredildiği, bilirkişi raporuna göre dava konusu gayrimenkulün davalılara devredildiği tarihteki gerçek değerinin ise 325.000,00 TL olduğu– İİK m. 278/III– 2'de edimler arasındaki aşırı farkın bağışlama hükmünde sayılıp yapılan tasarrufun iptale tabi olduğu– Üçüncü kişi tarafından taşınmazın tasarruf tarihindeki bilirkişilerce belirlenen gerçek değerinin ödendiği yasal ve inandırıcı delillerle kanıtlanamaması ve edimler arasında fahiş farkın bulunduğu hallerde üçüncü kişinin iyi niyet iddiasının dinlenemeyeceği– Mahkemece davalı üçüncü kişiye yapılan tasarruf yönünden; misli aşan bedel farkının bulunmasına göre davanın kabulüne, davalı dördüncü kişi ile davalı borçlu arasında iş, arkadaşlık, tanıdıklık gibi herhangi bir ilişkinin, kötü niyetinin olduğu davacı tarafından ispatlanamadığından, davalı dördüncü kişi yönünden davanın reddine, İİK m. 283/1 gereğince de; dava konusu gayrimenkulün davalı üçüncü kişi tarafından davalı dördüncü kişiye devredildiği tarihteki gerçek değeri olan 325.000,00 TL'nin icra dosyadaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere davalı üçüncü kişiden tahsiline karar verilmesi gerektiği– 875

196) Tasarrufun iptali istemiyle açılan davada; davalılardan biriyle borçlu arasında enişte–kayın ilişkisi bulunması ve işlemin kredi temini amaçlı muvazaalı olduğunun anlaşılması karşısında bu davalı yönünden davanın kabulü gerekirken reddedilmesinin hatalı olduğu; diğer iki davalı yönünden ise borçlu ile aralarındaki ticari ilişki, komşuluk ve aynı çevreden olma olguları gözetilerek, İİK'nun 280/1. maddesi kapsamında borçlunun mali durumunu ve alacaklıları ızrar kastını bilebilecek kişilerden olup olmadıkları hususunda eksik inceleme ile hüküm kurulmasının isabetsiz olduğu gerekçesiyle kararın bozulması gerektiği– 878

197) Ana para ipoteğinde, taraflar arasındaki temel ilişkiden doğmuş bulunan bir alacağın teminat altına alındığı– Temel borç ilişkisinin geçersiz olması dolayısı ile alacak doğmadıysa, yapılan tescilin, görünürdeki alacaklı lehine bir rehin hakkını doğurmayacağı– Tapudaki tescilin alacağı doğurmayacağı ve alacağın varlığı için bir delil teşkil etmeyeceği– Rehinli alacaklının, rehin hakkını kullanmak için kişisel alacağını da ispat etmesi gerekeceği– Bu konuda açılmış olan itirazın iptali davasında ispat yükünün davacı–alacaklıda olduğu– 883

198) Borçlunun üçüncü kişi nezdinde doğması muhtemel (müstakbel) alacaklarının, İİK'nun 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi ile değil, ancak İİK'nun 89. maddesi uyarınca haciz ihbarnamesi gönderilerek haczedilebileceği; somut olayda borçlunun henüz doğmamış KDV iadesi alacağı için haciz müzekkeresi gönderilmesinin geçerli bir haciz tesis etmediği ve bu nedenle şikayetin kabul edilerek sıra cetvelinin iptaline karar verilmesi gerektiğinden direnme kararının bozulması gerektiği– 887

Sayfa No

199) Somut olayda "satışın iptaline" karar verilmesi için iki husus ileri sürülmüştür: Birinci husus; "satışı gerçekleştiren kişinin, işlem tarihinde fiil ehliyetine sahip olmadığı" iddiasıdır. Satışı gerçekleştiren şirket temsilcisi tapudaki devir işlemleri sırasında fiil ehliyetini haiz değilse de, bu kişinin gerek şirketin Genel Kurulu gerekse Yönetim Kurulu tarafından alınan kararlar ve Rekabet Kurulu'ndan alınan izin doğrultusunda söz konusu devir işlemlerini gerçekleştirdiği anlaşıldığından, 09.03.1955 T. 22/2 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında öngörülen "mümeyyiz olmayan kimse temyiz kudretini haiz olsa idi aynı surette hareket edeceği yani normal zekalı bir insanın dahi aynı tarzda muamelede bulunabileceği" kriterinin somut olay yönünden gerçekleşmiş olduğu, davacı anonim şirketin tamamen kendi aldığı kararlar doğrultusunda işlem yapan yetkili temsilcisinin yaptığı işlemin, temsilcinin işlem sırasındaki ehliyetsizliği nedeniyle geçersiz olduğunu ileri sürmesinin "dürüst davranma" ilkesi (TMK 2) ile bağdaşmadığı– İkinci husus; "Yapılan satışta aşırı yararlanma (gabin) bulunduğu" iddiasıdır. Aşırı yararlanmadan (gabinden) söz edilebilmesinin; objektif unsur olan edimler arasındaki aşırı oransızlık yanında, bir tarafın darda kalma, tecrübesizlik, düşüncesizlik (hafiflik) hallerinin bulunması, diğer yanın ise yararlanmak, sömürmek kastını taşıması biçiminde iki sübjektif unsurun dahi gerçekleşmesine bağlı olduğu– Mahkemece gabin (aşırı yararlanma) iddiası yönünden gerekli tahkikatın yapılması, taraflarca süresi içinde ve usulüne uygun şekilde bildirilip de toplanmayan deliller varsa bunları eksiksiz şekilde toplanması ve gabin iddiası yönünden sunulan deliller çerçevesinde bir sonuca ulaşılması gerekirken "ehliyetsizlik nedeniyle devir işlemlerinin geçersiz olduğunun kabul edilmesinden dolayı gabin iddiası yönünden herhangi bir inceleme yapılmaması"nın isabetli olmadığı–..... 898

200) Tedbir kararından sonra takip başlatılması sebebiyle geçerli bir icra takibinin varlığından söz edilemeyeceği– Davalı şirkete geçici mühlet kararı verilmiş olması, eldeki dava yönünden olumsuz dava şartı teşkil ettiği– Bu sebeple eldeki itirazın iptali davasında geçerli bir icra takibinin varlığından söz edilemeyeceğinden ilgili mahkemece davanın HMK'nun 114. ve 115. maddeleri gereğince 'dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi'nde herhangi bir isabetsizlik bulunmadığı– Açıklanan nedenlerle, HMK 355. madde gereğince istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı olarak yapılan inceleme neticesinde; taraf vekillerinin istinaf itirazlarının HMK'nun 353/1– b.1. maddesi gereğince 'esastan reddine' karar verilmesi gerekmiş olduğu–..... 907

201) Tasarrufun iptali istemiyle açılan davada; davalı banka yönünden yapılan taşınmaz devrinin mevcut ipotek borcuna mahsuben gerçekleştiği ve muvazaanın ispatlanamadığı, diğer davalılar yönünden ivazlar arasında fahiş fark bulunmadığı ve borçlu ile aralarında organik bağ veya tanışıklık ispatlanamadığı gerekçesiyle davanın reddine; ancak davalı şirket ortağının kardeşi olan diğer davalı yönünden İİK'nun 280/2. maddesi gereğince yakın akrabalık nedeniyle borçlunun mali durumunu ve mal kaçırma kastını bilebilecek kişilerden olduğu ve taşınmazı elinden çıkardığı gözetilerek tazminata hükmedilmesine dair verilen kararın onanması gerektiği–..... 910

Sayfa No

202) Genel kredi sözleşmesine dayalı alacağın tahsili amacıyla asıl borçlu şirket ve müteselsil kefil aleyhine hem rehne müracaat hem de genel haciz yoluyla mükerrer takip başlatılmasına ilişkin uyuşmazlıkta; asıl borçlu şirket yönünden İİK m. 45 uyarınca "önce rehne müracaat zorunluluğu" kuralı gereği genel haciz yoluyla takip yapılamayacağı ancak müteselsil kefil bakımından bu zorunluluğun bulunmadığı ve tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla genel haciz yoluyla takip yapılabileceği gerekçesiyle yerel mahkeme kararının müteselsil kefil yönünden bozulması gerektiği– 914

203) Terditli olarak açılan, İİK m. 277 vd.na göre tasarrufun iptali olmadığı takdirde TBK'nun 19. maddesine dayalı muvazaalı işlemlerin iptali isteğine ilişkin davada, mahkemece öncelikle İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre değerlendirme yapılması, bu dava koşullarının olmadığının tespiti halinde TBK'nun 19. maddesine göre değerlendirme yapılması gerekirken, bu yönde açılmış bir dava yokmuş gibi karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu– 918

204) TBK'nun 19. maddesinde muvazaa hukuksal nitelemesine dayalı açılan davalarda 3. kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemesi amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerektiği, davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamak olduğu, muvazaaya dayalı iptal davasında davacı, muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürdüğü, İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen iptal davası açma hakkı davacının genel hükümlere, muvazaaya dayanarak dava açmasına engel olmadığı, davacının iddiasını kanıtlaması halinde ise iddianın tasarruf konusu malın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK'nun 283/1,2. maddesi kıyasen uygulanarak, iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınırların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulmasının gerekeceği, genelde denilebilir ki, borçlunun iptal edilebilecek tasarrufları, alacaklılarından mal kaçırılmasına yönelik olarak yapılan ivazsız veya aciz halinde yapılan tasarruflar ile alacaklılarına zarar verme kastıyla yapılan tasarruflar olduğu– 921

205) Davalı banka tarafından açılan tasarrufun iptali davasında İİK. m. 281/2 uyarınca konulan ihtiyati haciz nedeniyle uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemi–Talep olmamasına karşın, tüm davacıları kapsar şekilde 'manevi tazminat talebinin reddine' şeklinde hüküm kurulmasının doğru olmadığı–Maddi tazminat talebinde faiz istemi–Davacı şirketin maddi tazminat istemi yönünden davanın kısmen kabulü ile komisyon bedeli ve teminat bedelinin kullanılamamasından kaynaklı faiz kaybı olmak üzere maddi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili ile davacı şirkete ödenmesi gerektiği– 928

206) Tasarrufun iptali davasında; dava konusu taşınmazların satış bedeli ile gerçek değeri arasında fahiş fark bulunmadığı, taşınmazları devralan üçüncü kişi ve ardından devralan dördüncü kişi şirketlerin davacıya borcu olmadığı gibi borçlu ile aralarında organik bağ bulunsa dahi bu bağın ancak borçlu ile üçüncü kişi arasında

Sayfa No

hukuki sonuç doğuracağı, ayrıca devralanların borçlunun mali durumunu ve alacaklıları ızrar kastını bildiklerinin ispatlanamadığı, öte yandan satışın ticari işletme devri niteliğinde olduğu kabul edilse bile keyfiyetin davacı alacaklıya mail yoluyla bildirildiği, emlakçı aracılığıyla dava konusu taşınmazların satışı için ilan verildiği, bu ilanların iki yıl süreyle kaldığı ve böylece İİK'nun 280/3. maddesindeki karinenin çürütüldüğü gözetilerek davanın reddine karar verilmesi gerekirken kabulüne karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle hükmün bozulması gerektiği– 932

207) Somut olayda, ilk derece mahkemesince verilen kararın istinaf incelemesi aşamasında iken, davacı banka vekili ve davalı vekilinin taraflar arasında ibraname imzalandığı ve davacı vekilinin davadan feragat edeceğine dair beyan dilekçesi sunduğu görülmüştür. Hükmün kesinleşmesinden önce davacının davadan feragat etmesi nedeniyle bu konuda hüküm kurulması görevi ilk derece mahkemesine ait bulunduğundan, diğer tarafından sunulan ibraname kapsamında davanın konusuz kalıp kalmadığının değerlendirilmesi gerekeceğinden bir karar verilmek üzere hükmün kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği– 939

208) Meskeniyet şikayeti, yalnızca takip borçlusuna tanınmış bir hak olup; takipte borçlu sıfatı taşımayan 3. kişinin bu şikayette bulunmaya hakkı olmadığı– Somut olayda, şikayetçi icra takibinde "borçlu" sıfatını taşımaması nedeniyle meskeniyet şikayetinde bulunamayacağı– 942

209) Ara kararı ile tasarrufun iptali davasının davalısının malvarlığı üzerine dava değeri kadar ihtiyati haciz konulduğu ve bu kararın icra takip dosyasından infaz edildiği uyuşmazlıkta, şikayetçinin "ihtiyati haczin taşkın şekilde uygulandığını" da ileri sürerek "teminatsız veya uygun görülecek teminat karşılığında mal varlığı üzerindeki ihtiyati hacizlerin kaldırılmasına" ilişkin isteminin tasarrufun iptali davasının yargılamasında görevli olan ve tedbir kararını veren asliye hukuk mahkemesince incelenmesi gerektiği, bu konuda icra mahkemesinin görevli olmadığı– 944

210) Somut olayda, dava dilekçesinde davanın hem TBK'nun 19. maddesine göre tasarrufun iptali davası hem de İİK'nun 277 ve devamı maddelere göre açılan tasarrufun iptali davası olarak talepte bulunulduğu, aşamalarda dava dilekçesinin açıklattırılmadığı, mahkemece davanın İİK'nun 277 ve devamı maddelere göre açılan tasarrufun iptali davası olarak kabul edilerek sonuca gidildiğinin görüldüğü, bilindiği üzere, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin Dairemizce benimsenen uygulamasına göre İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davaları ile TBK'nin 19. maddesine göre açılan tasarrufun iptali davaları birlikte görülemeyeceği, dolayısıyla mahkemece davacıya HMK'nun 31. madde kapsamında talebinin açıklattırılarak davasının İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre açılan tasarrufun iptali mi yoksa TBK'nun 19. maddesine göre mi talepte bulunduğunun belirlenmesi ve belirtilen hukuki nitelemeye uygun olarak yargılama yapılarak hüküm kurulması gerekirken yazılı olduğu şekilde hukuki nitelemenin doğru yapılmaması kaldırma nedeni olarak kabul edildiği– 947

Sayfa No

211) Tasarrufun iptali istemine ilişkin olarak açılan eldeki davada takip konusu toplam alacak miktarının 6.497,64 TL olduğu ve bu miktarın tasarrufa konu taşınmaz paylarının tasarruf tarihindeki değerleri toplamından düşük olduğu, dava değeri olarak dikkate alınması gereken bu alacak miktarının ise kesinlik sınırı (17.830,00-TL) altında kaldığı anlaşılmakta olduğundan, 6100 sayılı HMK'nun 6763 sayılı Kanun ile değişik 341/2. maddesi uyarınca istinaf kesinlik sınırı altında kalması nedeniyle ilk derece mahkemesi kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurulamayacağı anlaşıldığından, "istinaf dilekçesinin reddine" karar verildiği– 951

212) Mahkemece takip kesinleşmediği gözetilerek varsa davacı alacaklın itirazın iptali veya kaldırılması davası varsa beklenerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğinden davalıların sair istinaf istemleri bu aşamada incelenmeksizin ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vermek gerektiği– 953

213) Taşınmaz üzerindeki ipotek bedeli dikkate alındığında fahiş bedel farkının olmadığı–Dördüncü kişi konumundaki davalı yönünden ivazlar arasındaki fahiş fark yeterli olmayıp, kötü niyetinin ispatlanmış olması gerektiği, bu davalı yönünden İİK. m. 280/3 hükmünün de uygulama yeri olmadığı–Davalıların davalı borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olduğunun davacı tarafından somut deliller ile de ispat edilemediğinden davanın reddi gerektiği–.....959

214) 'Tasarrufların iptali bunun mümkün olmaması halinde TBK. m. 19 gereği devir işlemlerinin muvazaalı olduğunun tespiti' istemi–Borçlunun kardeşine yaptığı taşınmaz hisse devrinin iptale tabi olduğu–Diğer taşınmaz devri yönünden davalı üçüncü kişi ile davacının hac arkadaşı olmasının, davalı üçüncü kişi tarafından davalı borçlunun durumunun bilindiğinin kabulü için yeterli olmadığı– 962

215) İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğu, bu davaların görülebilmesi için genel dava koşullarının yanında, borçlu hakkında kesinleşmiş bir icra takibinin bulunması ve her dava koşulunda olduğu gibi bu koşulun kararın kesinleşme aşamasına kadar varlığını devam ettirmesi gerekli olduğu, bu tür davalar icra takibine bağlı davalar olduğundan, dava devam ederken borcun ödenmiş olması ya da borçlu hakkında yapılan icra takibinin işlemden kaldırılması halinde dava konusuz kalacağı–.....964

216) Alacak hakkının hukuki ilişkinin kurulduğu veya hukuki olayın meydana geldiği anda, talep hakkının ise borcun muaccel olduğu anda doğacağı– Tasarrufun iptali davalarında borcun tasarruf tarihinden önce muaccel olmasının değil, tasarruf tarihinden önce doğmuş olmasının arandığı– Alacağın dayanağını kötü niyet tazminatının, kötü niyetli takip sebebiyle ortaya çıkan yasadan kaynaklı zarara ilişkin olduğu ve borcun doğum tarihinin tarihi takip tarihi olduğu– Kavramlar karıştırılarak kararın kesinleşme tarihinden sonra yapılan tasarrufun iptal edilemeyeceğine ilişkin yorumun hatalı olduğu, davanın esasına girilmesi gerektiği–.....967

Sayfa No

217) TBK'nun 19. maddesine dayalı tasarrufun iptali davasında dava değerinin davacının icra takibine konu kesinleşen alacak miktarı ile iptali istenilen tasarrufların tasarruf tarihindeki değerinden hangisi az ise o değer üzerinden belirlenmesi gerektiği– Anayasa Mahkemesinin 01/02/2024 tarih ve 2023/110 Esas ile 2024/35 Karar sayılı ilamıyla "varlık yönetim şirketlerinin yaptıkları işlemlerin ve bunlarla ilgili düzenlenen kâğıtların 492 sayılı Kanuna göre ödenecek harçlardan süresiz olarak istisna tutulmuş olması, varlık yönetim şirketlerine diğer teşebbüslerin aleyhine olacak nitelikte önemli bir avantaj sağlamaktadır. Bu avantaj, varlık yönetim şirketleri bakımından giderlerinin azaltılması suretiyle kâr oranlarının artması anlamına gelmektedir. Bu şirketlerin kurulmasının teşvik edilmesi için kuruluştan itibaren belirli süre ile sınırlı olarak bunlara harç istisnası tanınması kabul edilebilir, fakat bunun sürekli hale getirilmesi diğer teşebbüsler aleyhine orantısız bir avantajın oluşmasına yol açacaktır. Bu değerlendirmeler ışığında, ticari hayatta kârlılık esasına göre faaliyet gösteren teşebbüsler arasında varlık yönetim şirketleri lehine süreklilik arz eden bir farklılığın orantılı olmadığı sonucuna ulaşılarak, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 143. maddesinin 7338 sayılı kanunun 58. maddesi ile ibare değişiklikleri yapılan altıncı fıkrasında yer alan "...492 sayılı Harçlar Kanunu'na göre ödenecek harçlardan,..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiş olduğu– 970

218) Davalılar vekilinin verdiği cevap dilekçesinde davalıların borçlu olan davalı kardeşlerinin borçlarını ödemeye çalıştığı, borçlunun da borcuna karşılık taşınmazın devir edildiği belirtiğinden, taşınmazın borca karşılık devrinin İİK'nun 279/2. maddesi gereği mutad ödeme vasıtaları dışında bir ödeme söz konusu olması nedeni ile tasarrufun iptali gerektiği, ayrıca davalı borçlu ve diğer davalıların kardeş olması nedeniyle borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğu, yapılan tasarrufun alacaklıları zarara uğratmak kastı ile yapıldığı, dava konusu tasarrufun İİK 280/1 ve 279/2 maddeler gereğince iptale tabi olduğu anlaşıldığından, davacı vekilinin istinaf itirazları yerinde görüldüğü–..... 974

219) Gerek öğretide gerekse yargı kararlarında tasarrufun iptali davası açılabilmesi için borç ödemeden aciz belgesinin ibraz edilmesi gerektiği ve aciz belgesinin özel bir dava şartı olduğunun kabul edildiği, iptal davası açılabilmesi için alacaklının alacağını kısmen veya tamamen alamamış olması gerektiği, borçlunun haczedilebilecek veya haczedilmiş malları var ve bunların bedeli alacaklının alacağını ödemeye yetmekte ise, alacaklının, borçlunun üçüncü kişilerle yapmış olduğu tasarrufların iptalini dava etmekte hiçbir hukuki yararı olmadığı, alacaklı bunu ancak aciz belgesi ile ispat edebilir; işte bu nedenle, aciz belgesi, iptal davası icin özel bir dava şartıdır ve mahkeme, davacının aciz belgesine sahip olup olmadığını kendiliğinden gözeteceği, belirtmek gerekir ki, iptali davası açısından dava şartı olduğu kabul edilen aciz belgesinin alınmış olması tek başına yeterli olmayıp; halen geçerliliğini de yitirmemiş olması gerektiği, bu itibarla, aciz belgesi icra mahkemesi tarafından iptal edilmişse veya ödeme emri iptal edilerek haciz kaldırılmışsa, aciz belgesi geçersiz hale geleceğinden iptal davasının açılması için gerekli bir şart gerçekleşmemiş olduğu, alacaklının iptal davası açarken ibraz etmek zorunda olduğu aciz belgesi, kesin ya da geçici olabileceği, kesin aciz belgesi icra

Sayfa No

takibi sonunda verilir (İİK m.143). İcra takibi sonunda verilen kesin aciz belgesinden (İİK m. 143) başka, borçlunun haczedilebilir hiçbir malının bulunmadığını tespit eden haciz tutanağı da aciz belgesi hükmündedir (İİK m. 105, I) ve alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile de iptal davası açabileceği (İİK m. 277/1), ancak bunun için haciz tutanağında, borçlunun haczedilebilir hiçbir malının bulunmadığının açıkça yazılı olması gerektiği– Haciz tutanağının geçici aciz belgesi sayılabilmesi için üç şartın gerçekleşmiş olması gerekir: – Birincisi, haciz tutanağı kesin hacze ilişkin olmalıdır (Geçici veya kesin aciz belgesine ilişkin İİK m. 102/son, m. 105/2 ve m. 143'te sözü edilen haciz "geçici haciz" (İİK m. 69/1) veya "ihtiyati haciz" olmayıp, kesin hacizdir. İhtiyati haciz tutanağı (İİK m. 262), yalnız başına aciz belgesi niteliğinde değildir. Çünkü alacaklı, yedi gün icinde takip yapmaz veya dava açmaz ise ihtiyati haciz hükümsüz kalır (İİK m. 264, I, IV). Bu nedenle, alacaklı, ihtiyati haciz tutanağı ile iptal davası açamaz.) – İkincisi, icra memurunun takdirine göre haczi kabil malların alacağı karşılamayacağı anlaşılmış olmalıdır. – Üçüncüsü, icra memurunun kıymet takdiri kesinleşmiş olmalıdır. Alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile de iptal davası açabilir (İİK m. 105, II; m. 277/1). Buna karşılık, haciz tutanağında borçlunun haczedilen mallarından başka mallarının bulunmadığı yazılı değilse veya borçlunun haczedilen mallarının takdir edilen kıymetine göre takip konusu alacağı karşılamayacağı anlaşılmamaktaysa, böyle bir haciz tutanağı geçici aciz belgesi niteliğinde değildir ve alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile iptal davası açamaz ve haciz tutanağının geçerli olabilmesi için de borçlunun haciz yapılan adres ile bağlantısının kesilmemiş olması gerektiği– 979

220) Dava konusu taşınmazların birden fazla olduğu, borçlu tarafından diğer davalı üçüncü kişiye devredilen taşınmazların, bu kişi tarafından diğer davalı dördüncü kişiye devredildiği, bu durumda taşınmazları borçludan almış olan üçüncü kişinin, İİK. 283/II uyarınca 'tasarrufa konu taşınmazları elden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak nakden tazminle sorumlu tutulması' gerekirken, 'taşınmazları elden çıkarmamış gibi' yazılı şekilde iptal kararı verilmesinin isabetli olmadığı– 988

221) TBK'nun 19. maddesine muvazaa hukuksal olgusuna dayanılarak tasarrufun iptali davası açılabilmesi için davacının tasarrufu yapan kişiden bir alacağı bulunması dolayısıyla dava açmakta hukuki yararı bulunması gerektiği, davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK'nun 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacıya haciz ve satış isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerektiği, yine bu davalarda taşınmazın birden fazla devir görmesi halinde taşınmazları devir silsilesi içindeki tüm satışların muvazaalı olduğunun ispatlanması gerektiği, bu halde ise dava konusu taşınmazları devir alan dava dışı kişilerin, yine bu kişiler tarafından da devredilmişse son devre kadar tüm kişiler davaya dahil edilerek, taraf delilleri toplanarak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi, davaya dahillerinin talep edilmemesi halinde ise bu taşınmazlar yönünden davanın reddine karar verilmesi gerektiği, TBK'nun 19 maddesi ile tasarrufun iptali davalarının kabulü halinde harç ve vekalet ücreti hakkında, takip konusu alacak ile iptal edilen tasarruf konusu şeyin değerinden hangisi az ise o değer üzerinden hükmedileceği– 993

Sayfa No

222) Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekeceği– Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerektiği– TBK'nin 19 muvazaa hukuksal nitelemesine dayalı davalarda ise 3. kişinin, danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekeceği– Basit yargılama usulüne tabi olan İİK'nun 277 vd. maddelerine dayalı tasarrufun iptali davası ile yazılı yargılama usulüne tabi olan TBK'nun 19. maddesine dayalı tasarrufun iptali davalarının birlikte görülemeyeceği dikkate alınarak mahkemece davacıya davasını TBK'nun 19. maddesine mi yoksa İİK'nun 277 vd. maddelerine dayalı olarak mı açtığının açıklattırılması gerekirken, mahkemece her iki hukuksal nedene dayalı olarak hüküm kurulmasının isabetli olmadığı– Taraf teşkiline ilişkin usuli eksikliğin giderilmesi ve davanın hangi hukuksal nedene dayalı olarak açıldığının belirlenmesinden sonra, davanın dayanağı olan takipteki borcun ödendiği bildirildiğinden, davanın dayanağı olan icra takip dosyası getirtilerek dosya borcunun ödenip ödenmediğinin, ödendi ise ne zaman ödendiğinin açıklığa kavuşturulması ve takibe konu borcun dava sırasında ödenmiş olması halinde davanın konusuz kalacağı gözetilerek tarafların haklılık durumlarının değerlendirilmesinde zorunluluk bulunduğu– 1003

223) İlk Derece Mahkemesince, davalının aciz halinde olup olmadığının tereddütte mahal bırakmayacak şekilde tespitinin ardından sonucuna göre karar verilmesi gerekeceği–Bu davada, İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde öngörüldüğü gibi davanın görülebilirlik şartlarından birisi gerçek bir alacağın varlığı, bir diğeri de alacağın aciz vesikasına bağlanmış olması olduğu– 1009

224) Tasarrufun iptali davasına konu malların cebri icra yolu ile satılması söz konusu olmayıp iptal edilen tasarrufun tarafı olan üçüncü kişi tarafından rızaen elden çıkarılmış olması nedeni ile alacaklının haklarının üstün tutulması gerektiği– İİK m. 24'de malın borçlu tarafından teslim edilmesi halinden söz edilmekte ise de, 'borçlu' tabirinin geniş yorumlanması ve 'tasarrufun iptali kararı üzerine malı rızaen elinden çıkaran üçüncü kişi'nin de 'borçlu' olarak değerlendirilmesi gerektiği– 1013

225) Tek başına taşınmaz hissesinin bedelinin tapuda düşük gösterilmesinin muvazaa olgusunu ispata elverişli olmadığı–Muvazaa nedeni ile tasarrufun iptali istemine konu taşınmazlarda davalı borçlu ve üçüncü kişi olan davalının babalarında intikal eden taşınmazda öncesinde iştirak halinde (elbirliği mülkiyeti) miras yolu ile 1/8 oranında miras mayına sahip oldukları, davalıların ortak murisleri olan babalarının vefatından sonra, kardeşlerce yapılan miras taksim sözleşmesi kapsamında 07.08.2014 tarihinde davalı borçlunun taşınmazdaki miras payını davalı kardeşine devretmiş olduğu, 07.08.2015 tarihli miras taksim sözleşmesi kapsamında tüm taşınmazlardaki hisseler 7 pay kabul edilerek: mirasçılar arasında satış sureti ile pay devri ve birleştirme işlemlerinin yapılmış olduğu, davalı tasarrufta bulunan 3.kişi konumundaki kardeşin, devraldığı taşınmaz hissesini de

Sayfa No

miras taksim sözleşmesine konu ettiği göz önünde bulundurulduğunda; bu durumun muvazaa iddiası ile açıklanmasının olanaklı olmadığı– 1014

226) Banka hesaplarına konulan hacizlerin (İİK 89/1) kaldırılmasına ilişkin şikâyet– Borçlunun üçüncü kişi bankadaki alacağı menkul hükmünde olup para alacağı için satış söz konusu olmadığından, paranın icra dosyasına celbi talebinin satış talebi gibi değerlendirilmesi gerektiği– Bankada bulunan paralar üzerine konulan hacizlerin İİK'nun 106– 110 maddesi kapsamında kalmadığı gerekçesi ile şikayetin reddine karar verilemeyeceği– 1018

227) Borçlunun aciz halinin varlığı tespit edilerek dava şartının sağlanması, taşınmazı borcun doğum tarihinden sonra devir alan davalı üçüncü kişinin kardeşi olan davalı borçlunun mali durumunu ve alacaklılarını ızrar kastını bilen veya bilebilecek kişilerden olduğunun anlaşılması, taşınmazdaki hissenin miras taksimi amacıyla yapıldığına ilişkin somut bir delil bulunmaması karşısında davalılar vekili tarafından yapılan istinaf itirazlarının yerinde görülmemiş olduğu– 1019

228) Şirketin ihyası istemine ilişkin davada, tasfiye halindeki şirketin taraf olduğu tasarrufun iptali davasının derdest olması nedeniyle tasfiye işlemlerinin eksiksiz olarak tamamlandığından bahsedilemeyeceği– Şirketin ihyasına ilişkin davada da zamanaşımı veya hak düşürücü sürenin söz konusu olmadığı– 1022

229) Tasarrufun iptali davası, kamu borçlusunun, alacaklısı idareyi zarara uğratmak kastıyla mal varlığından çıkarmış olduğu mal ve haklarını veya bunların yerine geçen değerlerin tasarruftan zarar gören İdare tarafından alacağını elde etmek amacıyla dava açarak tekrar borçlunun malvarlığına geçmesini sağlayan bir dava türü olduğu, bu tür davaların dinlenebilmesi için, kamu borçlusu tarafından yapılmış bir tasarrufun olması, kamu alacağının iptali istenen tasarruftan önce doğması, kesinleşmiş bir kamu alacağının bulunması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, borçlunun malının bulunmaması veya haczedilen malların değerinin borcu karşılamaması (aciz belgesi sunma zorunluğu anlamında değil), davanın 5 yıllık hak düşürücü süre içinde açılmış olması gerektiği– 6183 sayılı Kanunu'nun 55. maddesi hükmü uyarınca ödeme emrinin usulüne uygun tebliğ edilmesi zorunluluğunun yerine getirilmediği dolayısıyla icra takibinin kesinleştiğinden söz edilemeyeceği benimsenerek dava şartı yokluğundan davanın reddine karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmadığı– 1025

230) 01.01.2020 tarihinde 4721 sayılı TMK'nın 883. maddesindeki değişikliğin yürürlüğe girdiği–Bu tarihten önce süreli olarak tesis edilen ipoteklerin de şayet süresi sona ermiş ise, 01.01.2020 tarihinden itibaren 30 günlük sürenin sonunda takip başlatılmadığından tapu kaydındaki 25.12.2013, 26.08.2020 tarih ..... yevmiye nolu ipotek akit tablosunda 12 ay süreyle tesis edilmiş olan kesin borç ipoteğinin 26.08.2020 tarihinde terkin edildiği tapu müdürlüğünce verilen cevapla anlaşıldığı–İcra müdürlüğünce İİK'nun 150/c maddesi gereğince şerh konulmasının imkansız olduğu– 1029

231) Davalıların devir işleminin, borçlu ile üçüncü kişinin dava dışı babası dava bulunan inançlı işlem gereği olarak tasarrufa konu taşınmazın mülkiyetinin eski maliki olan babasının taşınmazlarını çocukları arasında paylaştırması, davaya konu

Sayfa No

taşınmazın da üçüncü kişiye düşen bağımsız bölüm olması nedeniyle geri döndürülmesi için yapıldığını savunduğu– İnanç sözleşmesinin, 05.02.1947 tarihli ve 20/6 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca ancak yazılı delille kanıtlanabileceği– İlk Derece Mahkemesince dosyada ki mevcut delillere göre BK 19. maddesi kapsamında değerlendirme yapılarak yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmiş olmasında isabetsizlik olmadığı– 1031

232) İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılan davalar, elinde geçici (İİK m.105) veya kat'i (İİK m.143) aciz belgesi bulunan alacaklılar tarafından açılabileceği; bu husus davanın görülebilme koşulu olmakla birlikte aciz belgesinin dava açılmadan, dava açıldıktan sonra veya kanun yolu inceleme aşamasında da sunulma olanağı bulunduğu– Mahkemece bu haciz tutanağının 'aciz belgesi' vasfı değerlendirilerek, ön koşulun varlığının kabulü ile davanın esasına girilerek inceleme yapılması gerekeceği– 1039

233) Tasarruf konusu taşınmazı borçludan devralan 3. kişinin daha sonra bu taşınmazı 4. kişiye devretmiş ve bu kişinin de çektiği ve çekeceği kredilere teminat olmak üzere bankaya ipotek ettirmiş olması, kredilerin geri ödenmemesi üzerine yapılan ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takip sonucunda bankanın kötüniyetli olduğu iddia edilmemiş ve ipoteğin de iptal edilmesi talep edilmemiş olduğundan, müdahil bankanın "ipoteğe bağlı haklarının korunmasına" karar verilmesi gerekeceği– 1042

234) 01.01.2020 tarihinde süresi sona eren ipoteklerin (30 gün içinde yani 31.01.2020 tarihine kadar) icraya konularak İcra Müdürlüğünce İİK m.150/c maddesinde belirtilen şerhin, taşınmazın tapu kaydı üzerine konulması gerekeceği, aksi takdirde taşınmaz üzerindeki ipoteğin sona ereceği (terkin edileceği)– 1047

235) Davanın TBK'nun 19. maddesi dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu–Kural olarak borçlunun alacaklılarına zarar vermek amacıyla kendisine mirasen intikal eden ve hissedar olduğu malvarlığını, resmi taksim sözleşmesi ile diğer mirasçılara devretmesi işlemi tasarrufun iptali davasına konu olabileceği–Bu noktada miras taksim sözleşmesinin taksim gayesi ile yapılıp yapılmadığı, taksim bedellerinin karşılaştırılması ve bedeller arasında taksim amacını aşan fark bulunup bulunmadığı hususu değerlendirilmesi gerekeceği–Miras taksim sözleşmesi ve ek miras taksim sözleşmesinin incelenmesinde asıl borçlu lehine herhangi bir taşınmaz kazandırması bulunmadığı, bu durumda miras taksim sözleşmesinin taksim gayesi yapılmadığı asıl borçlunun murislerden menkul mal aldığı izahı ile asıl borçlu lehine bir varlık taksim edilmediği, diğer davalıların asıl borçlu davalının kardeş ve yeğenleri oldukları ve tasarruf tarihindeki değerler ile gerçek değerlerin fahiş oranda düşük olduğu; ek rapor ile sabit olduğu üzere dahili davalılara yapılan satış tarihlerindeki değerlerin de gerçek değere kıyasen fahiş oranda düşük olduğu görülmekle eldeki davanın kabulü kararının doğru olduğu– 1051

236) Adli tatilin, her yıl yirmi Temmuzda başladığı, otuzbir Ağustosta sona erdiği, yeni adli yılın bir eylülde başladığı–Tasarrufun iptali davaları HMK'nun 103.maddesinde sayılan ve adli tatilde görülmesi gereken işlerden olmadığı–Somut olayda, mahkemece 10/05/2022 tarihli duruşmada davacı vekilinin hazır olmadığı, mazeret dilekçesi de sunmadığı anlaşılmakla dosyanın HMK'nun 150. maddesi

Sayfa No

uyarınca dava yenileninceye kadar işlemden kaldırılmasına karar verilmiş, dava dosyasının işlemden kaldırıldığı günden itibaren davanın yenilenmesi için kanunca davacıya tanınan 3 aylık süre 10/08/2022 günü sona ereceğinden bu tarihin adli tatil içine isabet etmesi nedeni ile HMK 104. maddesi uyarınca sürenin adli tatilin bittiği günden itibaren bir hafta uzatılmış sayılması gerekeceği– 1055

237) İpotek süreli olarak kurulmuşsa, sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde ipotekli taşınmaz üzerinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 150/c maddesinde belirtilen şerhin konulmaması hâlinde ipoteğin, malikin talebiyle tapu müdürlüğünce terkin edileceği–İpoteğin süresinin dolmasından sonra takip yapılmasının usule uygun olmadığı– 1058

238) Mükerrer takibin iptali talebinin (derdestlik iddiasının) icra mahkemesine (süresiz) şikayet yolu ile yapılabileceği (Yargıtay 12.HD'nde görüş değişikliği)– 1062

239) Kararın hüküm fıkrası ile gerekçesi birbirine sıkı sıkıya bağlı olup, aralarında çelişki bulunmaması gerekeceği–Hükümlerin çelişkiden uzak ve infaza elverişli olması kamu düzeniyle ilgili olup, hükmü temyiz etmeyen yönünden de sonuç doğurması gerekeceği de gözetilerek, gerçeğe ve hukuka uygun bir karar verilmesi gerekeceği–Hükmün sonuç kısmında, gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, taleplerden her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların, sıra numarası altında; açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesinin gerekli olduğu– 1064

240) Davadaki uyuşmazlığın, muvazaanın bulunup bulunmadığı noktasında toplandığı, bilindiği üzere, muvazaanın, kısaca irade ve beyan arasında bilerek yaratılan uyumsuzluk şeklinde tanımlanabileceği, muvazaada taraflar üçüncü kişileri aldatmak amacıyla gerçek iradelerine uymayan, aralarında hüküm ve sonuç doğurmayan bir görünüş yaratmak için anlaşarak bazan aslında bir sözleşme yapma iradesi taşımadıkları halde görünüşte bir sözleşme yapmakta (mutlak muvazaa) oldukları veya gerçek iradelerine uygun olarak yaptıkları sözleşmeyi iradelerine uymayan görünüşteki bir sözleşme ile gizlemekte (nisbi muvazaa) oldukları, yanlar, ister salt bir görünüş yaratmak için, ister başka bir sözleşmeyi gizlemek amacıyla, sözleşme yapsınlar görünüşteki sözleşme gerçek iradelerine uymadığından, tabandaki sözleşmede tapulu taşınmazlarda şekil koşullarını taşımadığından geçersiz olduğu, her ne kadar, muvazaayı düzenleyen Türk Borçlar Kanununun 19.maddesinde ve öteki kanun hükümlerinde muvazaalı sözleşmelerin hüküm ve sonuçları hakkında bir açıklık bulunmamakta ise de; taraflar arasında alacak ve borç ilişkisi doğurmayacağı, muvazaanın varlığının hiçbir süreye bağlı olmaksızın her zaman ileri sürülebileceği, mahkemece kendiliğinden (resen) göz önünde bulundurulması gerektiği, belirli bir sürenin geçmesi, sebebin ortadan kalkması veya ilgililerin olur (icazet) vermesi ile geçerli hale gelmiyeceği, uygulamada ve bilimsel görüşlerde ortaklaşa kabul edilmekte olduğu, öte yandan, muvazaanın varlığını iddia eden taraf Medeni Kanunun 6. maddesi gereğince bu iddiasını isbat etmek zorunda olduğu, BK'nun 19.maddesine dayalı davalarda işlemin iptali için sadece üçüncü kişinin değil aynı zamanda dördüncü kişi var ise ona yapılan işleminde muvazaalı olduğunun ispatlanması gerektiği, yine tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi

Sayfa No

niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerektiği– 1069

241) İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın; borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğu–Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiği–Davalılar arasında tanışıklık ya da akrabalık bulunduğunun ve alacaklıyı zarara uğratma kastının davacı tarafça ispatlanamadığı görülmekle davacı vekilinin istinaf talebinin yerinde olmadığının anlaşıldığı– 1073

242) Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiği–Bu ön koşulların bulunması halinde ise, İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerektiği–Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebileceği–Aynı yasanın 282. maddesi gereğince, iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılabileceği, ayrıca, kötüniyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabileceği– 1076

243) Dördüncü ve beşinci kişi yönünden ivazlar arasındaki fahiş fark davanın kabulü için yeterli olmayıp kötü niyetlerinin ispatlanmış olması gerekeceği; bunun dışında taşınmazın birbirine yakın tarihlerde devredilmesi de davalıların kötü niyetli olduğunu göstermeyeceğinden, bu davalıların davalı borçlunun mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilen ya da bilmesi gereken kişilerden olduğu ispatlanamadığından davanın dördüncü ve beşinci kişi konumundaki davalılar yönünden reddi ile İİK'nun 283. maddesi gereğince davalı üçüncü kişinin taşınmazı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında tazminatla (davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere) sorumlu tutulması gerekeceği –Sözleşmede rayiç bedelinden daha düşük bedel ile gösterilen satışların tek başına muvazaalı olduğunu göstermeyeceği –Davalı 4. ve 5. kişiler bakımından; taşınmazın tasarruf tarihindeki gerçek değeri ile tapudaki satış bedelleri arasında fark olduğu, taşınmazın kısa aralıklarla yaklaşık üç aylık bir zaman diliminde 3 defa el değiştirdiği gerekçesiyle tasarrufun İİK 280/1. madde gereğince iptale tabi olduğu sonucuna varılarak dava kabul edilmişse de varılan sonuç dosya kapsamına ve mevcut delil durumuna uygun düşmediği– 1080

Sayfa No

244) Kural olarak iptal davasına konu edilen tasarrufların, muvazaalı akitlerden farklı olarak hukuken geçerli oldukları, başka bir ifade ile muvazaalı akitlerde, görülen akit değil tarafların gerçek iradelerine uygun bulunan akit tarafları bağlayıcı olduğu hâlde, İİK'nun 277 ve bunu izleyen maddelerinde düzenlenen tasarruflar özel hukuk ilişkisi açısından geçerliliğini korumakta olduğu, bu nedenle, alacaklının gerçek alacak ve ayrıntılarına yetecek miktardaki tasarrufun iptaline, bunun dışında kalan kısmı geçerliliğini koruyacağından, olduğu gibi bırakılmasına karar verilmesi gerektiği, kanun koyucu bu özelliği gözeterek "iptal davasının sübutu davaya konu teşkil eden mal üzerinde icra kovuşturması yapılabileceğini, davanın konusu taşınmaz mal olduğu takdirde ise, üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmeksizin taşınmazın haciz ve satışının istenebileceğini" öngördüğü– 1085

245) İhtiyati haciz kararı verilebilmesi için esas hakkında kesin bir kanaat oluşmasına gerek bulunmadığı gibi tam bir ispat aranması da gerekmeyeceği– İhtiyati haciz, davacı alacağının tahsilini garanti altına almak için davalının mallarına geçici olarak el konulması olduğu–Bilindiği ve öğretide de kabul edildiği üzere ihtiyati tedbir ise "…kesin hükme kadar devam eden yargılama boyunca, davacı veya davalının (dava konusu ile ilgili olarak) hukuki durumda meydana gelebilecek zararlara karşı öngörülmüş geçici nitelikte, geniş veya sınırlı olabilen hukuki korumadır." şeklinde tarif edildiği–Somut olayda, davanın tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu ve bu davalarda koruyucu hukuki tedbir olarak ihtiyati haciz öngörülmüş olduğu nazara alınarak ihtiyati tedbir isteminin reddine karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik yok ise de davacının kesinleşmiş bir alacağının bulunmadığı gözetilerek ihtiyati haciz isteminin de reddine karar verilmesi yerine kabulüne karar verilmesi ve yapılan itirazın da reddedilmesi isabetli olmadığı– 1091

246) Takipte borçlu sıfatı bulunmayan şikâyetçinin haciz tarihinde taşınmazın maliki olduğu, tasarrufun iptali davasının tarafı olmadığı, dolayısıyla anılan davada şikayetçi yönünden verilmiş bir kararın bulunmadığı sabit olup, ayrıca taşınmazın tapu kaydında davacının iktisabından önce konulmuş bir ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir veya haciz de bulunmadığı–Şikayetçi, taşınmazı tasarrufun iptali kararına istinaden konulan hacizle yükümlü olarak devralmadığına göre, ona karşı hüküm ifade etmeyen tasarrufun iptali kararına istinaden kayden maliki olduğu taşınmaza adı geçenin iktisap tarihinden sonra haciz işlemi uygulanmasının mümkün olmadığı, bu durumda tasarrufun iptali kararı şikayetçi yönünden sonuç doğurmayacağından, mülkiyeti şikayetçiye ait olan taşınmaza haciz konulamayacak olmakla konulan haczin kaldırılmasına dair mahkeme kararının yerinde olduğu–..... 1096

247) Borçlunun mal varlığını azaltmak (mal kaçırmak) amacıyla yaptığı muvazaalı işlemlerden zarar gördüğünü ileri süren alacaklı dilerse özel hüküm niteliğindeki İİK 277 ve izleyen maddelerine göre iptal davası, dilerse genel hüküm niteliğindeki TBK'nun 19'uncu maddesine göre muvazaa davası açabileceği–Davacı vekili dava dilekçesinde açıkça hem İİK 277 vd. maddelerine, hem de TBK'nun 19.maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal sebebine dayalı tasarrufun iptali istemine dayandığı–İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca aciz belgesi dava şartı iken TBK 19.maddeye dayalı davalar için aciz belgesi bulunması dava şartı olmadığı–Ancak karar verilebilmesi için alacağın kesinleşmiş olması TBK 19.madde yönünden de gerekli olduğu–Terditli olarak açılan bu dava da mahkemece

Sayfa No

tasarrufun iptali yönünden davanın İİK 277 vd. maddesi uyarınca (ön şart yokluğu) dava koşullarının oluşmadığından bahisle reddine karar verildiği–Davacı vekilinin, terditli ikinci talebi davalılar arasında yapılan danışıklı satış işleminin iptali istemi olduğu–Davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekeceği–Davanın ilk kademedeki talep olan İİK'nun 277 vd. maddeleri uyarınca reddi halinde 2.kademedeki talep olan TBK'nun 19.maddesi gereğince işin esasına girilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceği– 1100

248) Mahkemece her ne kadar davacının istemi İİK 257/1 maddesi gereği değerlendirilerek kabul kararı verilmiş ise de davacının üçüncü kişi olan (Z) açısından (tapu kayıtlarına bakıldığında (Z)'nin taşınmazı elden çıkardığı anlaşılmakla) istemi İİK 283/2 maddesine dayanmakla İİK 283/2 ve İİK 281/2 son cümlesi gereği davacı isteminin mevcut delil durumuna göre şartları oluşmakla isteminin bu maddelerden kabulüne karar verilmesi gerekirken kanunun uygulanmasında hata yapılıp yanılgılı değerlendirme ile İİK 257/1 maddesinden İİK 281/2 son cümlesine aykırı olarak ve somut olayda uygulama yeri bulunmayan 6741 sayılı yasa 8. madde gereği teminatsız olarak ihtiyati hacize karar verilmesinin isabetsiz olduğu– 1104

249) İptal davasında taraf sıfatı bulunmayan ve tapu sicilinde hiçbir kısıtlayıcı şerh yer almaksızın taşınmazı devralan iyiniyetli üçüncü kişinin mülkiyet hakkına, başkaları arasındaki muvazaalı işleme dair mahkeme ilamı gerekçe gösterilerek müdahale edilmesinin hukuken mümkün olmadığı– 1108

250) HMK'nun 73 üncü maddesindeki Avukatlık Kanununun 171/I. maddesindeki ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 2. maddesindeki "avukatın üzerine aldığı işi hüküm kesinleşinceye kadar takip zorunda olduğu"nun belirtilmiş ve "ücretin kesin hüküm elde edilinceye kadar yapılması gereken iş ve işlemlerin karşılığı olduğu"nun öngörülmesine rağmen yapılan avukatlık ücret sözleşmesinde "ücretin ne zaman ödeneceği" nin – örneğin; hüküm verilmesi ile–belirtilebileceği, yasa ve tarifedeki bu konuda yer alan hükümlerin emredici olmadığı, avukatın vekalet ücreti alacağının doğması için takip edilen işin (takibin, davanın) kesinleşmiş olmasına gerek bulunmadığı–Sözleşmede kararlaştırılan tarihte davalının (500.000 USD olarak kararlaştırılan) avukatlık ücretini ödeme borcu muaccel hâle geldiğinden, sözleşmeye uygun şekilde ücret ödemesinin yapılmaması nedeniyle avukatın istifa etmesinin haklı bir istifa olduğu–Davalı, davacı avukatın takip ettiği dava konusu iş kendisi lehine sonuçlandıktan ve vekâlet ücreti borcu çekişme konusu olduktan sonra "avukatın söz konusu yargılama işini gereği gibi ifa etmediği savunmasında" bulunmuşsa da, bu gerekçeye dayanarak bir azil iradesi ortaya koymamış olduğu–Vekâlet sözleşmesi davacı avukatın istifasıyla sona ermiş olup davacı avukatın menfaat çatışması olan kişinin avukatlığını üstlenerek güven sarstığı ve bu nedenle de ücrete hak kazanamayacağı belirtilmişse de, istifadan sonraki dönemde tezahür eden hususların muaccel olmuş dava konusu alacağa tesir etmeyeceği–Aynı davada karşı tarafın vekilliğinin üstlenildiği dosya yönünden davacının vekâlet ücretine hak kazanıp kazanılmadığı hususunun eldeki davanın konusu olmadığı–"Sözleşmede

Sayfa No

açıkça bir ödeme tarihi kararlaştırılmış olsa da, avukatın vekâlet ücreti alacağının doğması için takip edilen işin kesinleşmesi gerektiğinin göz ardı edilemeyeceği, davacının henüz kadastro mahkemesi kararı kesinleşmeden, o davaya konu taşınmazlarla ilgili olarak hak iddia eden üçüncü bir kişiden vekâletname alarak taraflar arasındaki güven ilişkisini sarstığı gibi müvekkilinin kadastro mahkemesinde elde ettiği kazanımlarını ortadan kaldırma ihtimali bulunan bir yargılamayı karşı taraf lehine yürütme işini üstlenerek çatışan menfaatleri temsil yasağını ihlâl ettiği, bu nedenlerle istifasının haklı olduğundan bahsedilemeyeceği, haksız istifa anında ücret iddiasına konu iş henüz kesinleşmemiş olduğundan avukatın herhangi bir ücret talep edemeyeceği" şeklindeki görüşün HGK çoğunluğunca benimsenmediği– 1114

251) İİK. m. 367 uyarınca icra veya iflas dairelerinin borçlunun mevcuduna dair isteyeceği bütün malumatı hakiki ve hükmi her şahıs derhal vermeye ve talep halinde mevcudu bu dairelere teslime mecbur olduğu, tapu müdürlüğünden istenilen ipotek resmi senedi ve ipotek belgesi suretinin takip dayanağı olan ipotek resmi senedi olduğu ve belirtilen takip dayanağı belgelerinin suretlerinin ilgili tapu müdürlüğünden istenilmesinde İİK.'nin 367. maddesine aykırı bir yön bulunmadığı– 1124

252) TMK.m883/II uyarınca; ipoteğin süreli olarak kurulmuş olması halinde, alacaklının en geç ipotek süresi içinde ipotekli takip yapıp, tapu kaydına İİK.m.150/c şerhi koydurmak zorunda olduğu–Alacaklı tarafından takipteki zorunlu dava arkadaşlığı hususundaki eksikliğin yargılama sırasında giderildiği, öte yandan dayanak ipotek akit tablosunun 2011 tarihli olduğu, Türk Medeni Kanunu'nun 883. maddesindeki değişikliğin 01.01.2020 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu tarihten önce süreli olarak tesis edilen ipoteklerin de, şayet süre sona ermiş ise 01.01.2020 tarihinden itibaren 30 günlük sürenin sonunda takibin başlatılması gerekeceğinin açık olduğu–Bu süre zarfında belirtilen şerhin konulmaması halinde ipoteğin, malikin talebi ile tapu müdürlüğünce terkin edileceği– 1127

253) İcra ve İflas Kanunu'nda, icra müdürünün görevleri ve yetkilerinin sayıldığı, "yatırılan paraların nemalandırılacağına" ilişkin İİK'nun 134. maddesindeki özel düzenleme dışında açık şekilde bir düzenlemeye yer verilmediği –İİK ve sair mevzuatta ' İcra Müdürlüğü'ne yatırılan paraların hangi durumlarda ve nasıl nemalandırılacağı' nın tahdidi olarak sayıldığı –Borçlu vekilince nemalandırılması talep edilen dosyada "teminat olarak yatırılan 3 aylık kira bedelinin, nemalandırılması kanunen gereken meblağlar arasına girmediği"– 1131

254) Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277. md) bulunması gerektiği–Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280.maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiği–Tarafların tapuda 16/08/2018 tarihinde rızai taksim yaparak, taşınmazları paylaştıkları, dava edilen tasarruftaki taşınmazda ise 1/8 hisse davalı borçlu İ. C.'a 1/8 hissenin ise davalı üçüncü kişi borçlunun kardeşi M. C. adına tescil edildiği, bundan bir gün sonra ise borçlu tarafından 1/8 hissenin M. C.'a değil dava dışı E. C.'a satıldığı, borçlu

Sayfa No

tarafından M. C.'a dava edilen 108 ada 68 parselde hisse satışı yapılmadığı, 16/08/2018 tarihinde yapılan devirlerin ise rızai taksime dayalı yapıldığı, bunun aksine dosyada delil olmadığı anlaşılmakla, İİK 277. ve devamı maddelerine dayalı açılan davası ispatlanamadığı gibi TBK 19. maddesine dayalı muvazaa iddiasının da ispatlanamadığı– 1135

255) 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 143/5. maddesi, varlık yönetim şirketlerinin yaptıkları işlemleri ve bununla ilgili olarak düzenlenen kağıtları, kuruldukları takvim yılı ve bunu izleyen beş yıl süresince, 492 sayılı Harçlar Kanunu'na göre ödenecek harçlardan, maddede sayılan diğer vergilerden ve kesintilerden istisna tuttuğu–Somut olayda yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler uyarınca yargı harçlarından muaf olmadığı anlaşılan davacıdan, dava açılırken peşin alınması gereken başvurma harcı ile nispi karar ve ilam harcı alınmaksızın yargılamaya devam edilmesi usul ve kanuna uygun olmadığı– 1141

256) Davanın; İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davasına ilişkin olduğu–Somut olayda; davacının ilk dava dilekçesinde belirttiği taşınmazlar yönünden davanın kabulüne, dahili davalılar ve parseller için usulünce açılmış bir dava bulunmadığı, yargılama sırasında da ıslah ile dahi taraflarda değişiklik yapılamayacağı gerekçesiyle 'davanın usulden reddine' karar verilmesi ve bu davalılar lehine maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceği– Tasarrufun iptali davalarında üçüncü kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2. maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekeceği– 1144

257) İpotek resmi senedinde, dava konusu ipoteklerin 'bilâ faiz ve 15.10.2014 süre ile' tesis edildiği belirtilmiş, icra takipleri ise 11.12.2014 tarihinde başlatılmış olduğundan, bu durumda, 15.10.2014 tarihinde ipotek kalkacağından, ipotek süresinden sonra bu ipoteklere dayanılarak ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılamayacağı– 1146

258) İİK.nun 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması, borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması ve davanın 5 yıllık hakdüşürücü süre içinde açılmış olması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerektiği–Taşınmazların hissesini davalı– borçludan satın alan diğer davalı H.Ü.'nün borçlunun kardeşi olması sebebiyle, İİK'nun 280/1 maddesinde vücut bulan borçlunun amacını ve durumunu bildiğine ilişkin yeterli emare mevcut olduğu– Kaldı ki, satış bedellerinin mutat yollarla ödendiği de ispatlanmadığı– Bu hali ile İİK'nun 280/1 ve 2. maddesinde vücut bulan emarelerin var olduğu ve dolayısıyla tasarrufun iptal koşullarının oluştuğu anlaşıldığından, ilk derece mahkemesince davanın kabulüne karar verilmesi yerinde olduğu– 1149

Sayfa No

259) Dosya kapsamında yer alan nüfus kayıtlarına göre; davalı borçlu C. Ö. ile davalı 3. kişi Ş. Ç.'in kardeş oldukları, davalı Y. G.'in ise kardeşleri K. Ö.'ün kızı olduğunun anlaşıldığı, davalıların arasında akrabalık ilişkisi olduğunun anlaşılmasına, her ne kadar davalılar arasında miras taksim sözleşmesi olduğu iddia edilmişse de; dosyaya bu miras taksimine ilişkin bir sözleşme sunulmamasına, dava dışı diğer kardeşlere bırakılan bir taşınmaz olup olmadığının anlaşılamamasına göre davalı borçlu ile diğer davalılar arasında miras taksim sözleşmesi gereği taşınmazların davalılara devredildiği ispatlanamadığından ve davalı 3. kişi Ş. Ç.; dava konusu taşınmazları davalı borçlu C. Ö.'ten olan alacaklarına karşılık aldığını beyan etmiş olup taşınmazın borca karşılık devrinin İİK'nun 279/2 maddesi gereğince mutad ödeme vasıtası olmamasına göre, davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceği–Tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekeceği– 1152

260) Tasarrufun iptali davalarında davanın kabulüne karar verilmesi halinde alacaklının icra dosyasındaki alacak ve ferilerini kapsayacak, aciz belgesi temin edilmiş ise bu belgedeki alacak miktarı ile sınırlı olarak tasarrufun iptali ile davacıya haciz ve satış yetkisi verilmesi icap edeceği–Dava konusu şey davalı üçüncü kişi tarafından dava dışı kimselere temlik edilmişse davacının, bu davalı hakkında davasını nakden tazmine dönüştürme veya temlik alan kişiyi de davaya dahil etme imkanı bulunmakta olduğu–Yine nakden tazmin miktarı belirlenirken üçüncü kişi davalının eşyayı elinden çıkarttığı tarihteki rayiç değer nazara alınacağı–Ayrıca nizalı şey borçlu adına hisseli olarak kayıtlı ise bu hisse miktarı nazara alınacağı–İşin esası incelenecekse; taraflar arasındaki tarihsiz miras payının taksimi sözleşmesi uyarınca mirasçılara verilen yerlerin tedavüllü tapu kayıtlarının getirtilmesi, sözleşmenin fiilen uygulanıp uygulanmadığının denetlenmesi, şayet sözleşme tatbik edilmiş ise mirasçıların miras hisselerine göre elde ettikleri şeyin hakkaniyete uygun olup olmadığının değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekeceği–Şayet miras taksim sözleşmesi infaz edilmemiş ise dosya kapsamı, taraflar arasındaki akrabalık derecesi, satım karşılığının usulünce ödenip ödenmediğini takdir ve değerlendirmesi ile gerekli kararın verilmesi icap edeceği– ... 1155

261) Bilirkişi tarafından taşınmazın ½ hissesi için 114.000,00 TL rayiç bedel belirlenmesi ve dava konusu taşınmazın ½ hissesinin 65.000,00 TL bedelle davalı borçlu tarafından davalı üçüncü kişiye tapuda satılması halinde, taşınmazın tapudaki devir bedeli ile gerçek değeri arasında mislini aşan bedel farkı oluşmamış kabul edileceği– Taşınmazın yalnızca ½ hissesi satın alındığından, kanuni şufa hakkı ile karşı karşıya kalma ihtimalinin tek başına davalılar arasında kötü niyeti göstermeyeceği– Tasarruf tarihinden sonra taşınmazda davalı borçlunun boşanmış olduğu eşinin ikamet etmeye devam ettiği anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının kabulüne karar verilmişse de, davalı üçüncü kişi "taşınmazı yatırım amaçlı satın aldığını ve satın aldığı kişilerin taşınmazda bir süre daha oturmak istediklerinden kiraya verdiğini" belirterek dosyaya kira sözleşmesi sunduğundan, öncelikle davalılara bu kira sözleşmesine istinaden kira ödeyip ödemediğine dair

Sayfa No

delillerinin sorulması, varsa bunların dosyaya kazandırılması ve daha sonra dava konusu tasarrufun İİK. 280/1 madde gereğince iptale tabi olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiği– İİK.nun 280. maddesine göre İİK.nun 280. maddesine göre kötü niyeti kanıtlama yükümlülüğü davacı tarafta olup, dava konusu taşınmazın yalnızca ½ hissesi satın alındığından kanuni şufa hakkı ile karşı karşıya kalma ihtimali de tek başına davalılar arasında kötü niyeti göstermeyeceği– 1158

262) "İcra takibinin, sahte senede dayalı olarak yapılmış olduğu"nun iddia edilmiş halinde, ceza mahkemesince veya C.Savcılığınca "icra takibinin durdurulması" konusunda tedbir kararı verilebileceği–Şikâyetçi borçlu tarafından yasal süresinde icra mahkemesinde borca itiraz edilmeyerek takip kesinlemiş olup, takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi HMK'nun 209. maddesinin 1. fıkrası uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağından ve ceza mahkemesi veya Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından verilmiş bir tedbir kararı da olmadığından icra dairesince haczin uygulanmasında bir usulsüzlük bulunmadığı– 1161

263) İİK.'nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmesi gerektiği–Gerçek bir alacağı bulunan alacaklıya borçlunun borcunu temlik etmesi geçerli bir ifa aracı olduğu–Burada önemli olan devir alanın, bu temliki gerektirir nitelikte ve boyutta borçludan gerçek bir alacağının olduğunun sabit olması gerektiği– 1168

264) Davalı borçlu ve üçüncü kişinin aynı ilçede (Aliağa'da) oturuyor olmaları, satış tarihi itibari ile ilçenin 85.000 nüfusa sahip olması ve yine aynı tarihte birden fazla taşınmaz alımının tek başına muvazaayı göstermeyeceği, borçlunun akrabalarına ait olan şirketin borçlu ile aynı alanda faaliyeti ve aralarında ticari ilişki olduğuna dair delil bulunmaması nedeni ile, mahkemenin bu gerekçelerinin yerinde görülmediği–Bağımsız bölümlerin tapuda toplam 40.000 TL'ye alındığı, taşınmazın üzerinde bulunan ipoteğin 395.000,00 TL ödenerek kaldırıldığı, (yani, bu taşınmazlar için toplam 435.000,00 TL ödeme yapıldığı) ve bilirkişilerce taşınmazların toplam değerinin 840.000,00 TL olarak belirtildiği anlaşıldığından, her iki değer arasında bir mislini aşan bir fark olmadığından İİK. m. 278/3–2 uyarınca iptal koşulları oluşmadığı– 1171

265) Takipten sonra açılan bonolara dayalı menfi tespit istemine ilişkin davada, menfi tespit davasına bakan mahkemece, İİK'nun 72– (3) maddesi uyarınca ihtiyati tedbir kararı verilmesi halinde yukarıda açıklanan usule göre % 15 teminatı mahkeme veznesine yatırması ve borçlunun mahkemece tayin edilen bu teminattan ayrı olarak icra müdürlüğüne talep anına kadar ferileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunun tamamını nakit olarak depo etmesi ya da bu miktar muteber ve kesin banka teminat mektubunu sunması halinde takibe devam edilemez ve hacizlerin kaldırılması gerekeceği, bu hususta davacının talebinin İcra Müdürlüğü tarafından reddedilmesi halinde İcra Hukuk Mahkemesine şikayet yoluna başvurulabilecek olup, bu hususta menfi tespit davasına bakan mahkeme görevli olmadığından

Sayfa No

mahkemenin bu hususstaki ret kararında bir isabetsizlik bulunmadığı, davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan kabulüne, kararın açıklanan gerekçeler doğrultusunda kaldırılması ve davanın yeniden görülmesi gerektiği–..... 1174

266) Tasarrufun iptali davalarında; alacaklı davacının alacağının gerçek olması, kesinleşmiş bir icra takibi bulunması, alacaklının İİK.'nın 105. veya 143. maddesi uyarınca kat'i veya geçici aciz belgesi sunması, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapılmış olması dava ön şartlarından olduğu–Gerekirse bilirkişi heyetinden keşif yapılan bağımsız bölüm adresi ile haciz tutanağında bildirilen adresin aynı adres olup olmadığı hususunda ek rapor alınması, davacı tanıklarının bu hususa ilişkin olarak ayrıntılı dinlenmeleri, aynı adreste ikamet etmesi halinde kullanım nedeni veya şekli araştırılmak suretiyle devrin muvazaalı olup olmadığı, alacaklıya zarar verme kastı ile hareket edip etmediklerinin tespitine göre karar verilmesi gerekeceği–..... 1180

267) Tasarrufun iptali davası devam ederken, kaydına ihtiyati haciz konulmuş olan dava konusu taşınmaz dördüncü bir kişiye devredilebilir ancak bu devirden haberdar olmayan mahkeme, davacıyı "davasını dördüncü kişiye yöneltip yöneltmeyeceği" konusunda uyarmaz ve davacı da "davasını bu kişiye yöneltip yöneltmeyeceği ve davasını bedele dönüştürmüş olduğunu" bildirmezse, mahkemece verilen "davanın kabulüne" ilişkin karar, taşınmazı üzerindeki ihtiyati haciz ile yükümlü olarak almış olan dördüncü kişiyi etkiler mi? 1184

268) 6183 s. K.'nun 24 vd. maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve davanın tasarruf tarihinden itibaren 5 yıllık hak düşürücü süre içinde açılmış olmasının gerekli olduğu–Bu ön koşulların bulunması halinde ise 6183 Sayılı AATUHK'nun 27, 28, 29 ve 30 maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceği–Davacı idarenin davaya konu vergi alacağına ilişkin tüm belgeleri dosyaya sunmaları istendikten sonra, davalı borçlunun vergi borcunun doğduğu tarih belirlenmeli, davalı (Y) tarafından vergi mahkemesinde açılan davaların kesinleşip kesinleşmediği araştırılmalı, kesinleşmemişse kesinleşmesi beklenilmeli, kesinleşme halinde davacı İdareden davalı borçlunun sorumlu olduğu miktarların bildirilmesi istenilmeli, tasarrufun iptali davalarının kabulü halinde İİK 283.madde hükmü kıyasen uygulanarak tasarruf tarihine kadar olan takip konusu kamu alacağı ve eklentileriyle sınırlı olarak tasarrufun iptaline karar verildiği de gözetilerek tasarruf tarihlerine kadar olan sorumluluğun belirlenmesi bakımından bilirkişi incelemesi yaptırılarak hasıl olacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceği–..... 1194

269) Devir işleminin miras taksim sözleşmesine göre yapılmadığı, tapuda satış göstermek sureti ile devredildiği ve satış bedeli ile rayiç bedeller arasında bir misliyi aşan farklar bulunduğu, bu itibarla İİK'nun 278/3. maddesinin 1. ve 2. bentlerine göre bu tasarruf işlemlerinin bağışlanma hükmünde sayılıp batıl olduğu–Tavzih yoluna başvurabilmek için hükmün kesinleşmesini beklemeye gerek olmadığı, kesinleşmemiş kararlar hakkında da tavzih istenebileceği–..... 1199

Sayfa No

270) 6100 sayılı HMK'nun 355. maddesi uyarınca incelemenin, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılacağı, kamu düzenine aykırılık olup olmadığı ise re'sen gözetileceği; yine; HMK'nun 357. maddesine göre de "İlk derece mahkemesinde ileri sürülmeyen iddia ve savunmaların istinafta dinlenemez ve istinafta yeni delillere dayanılamayacağı– 1201

271) Borçlu davalının maliki olduğu taşınmazlar üzerindeki hacizlerin alacağı karşılamadığı, başkaca mal varlığı bulunmadığı gibi miras yoluyla kalan davaya konu edilen taşınmazların borcun doğumundan sonra diğer davalılara temlik edildiği, temliklerin alacaklıyı zararlandırmak kastı ile yapıldığı iddiasıyla eldeki tasarrufun iptali davasının açıldığı, davacının dava açmakta haklı olup olmadığının yargılamayı gerektirdiği, ihtiyati haciz için davaya ilişkin tüm koşulların gerçekleşmesinin beklenemeyeceği açık olup somut olayda ihtiyati haciz kararı verilmesi için yasal koşulların gerçekleştiği, ihtiyati haciz koşullarının mevcut olduğu dikkate alınarak isteğin kabulüne ve itirazın reddine karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmadığı– 1204

272) İptal davasından maksat İİK.'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazıldığı gibi alacağın tahsilini temin için borcun doğumundan sonra yapılan tasarrufların iptaline hükmettirmek olduğu–Bu davanın ön koşulu ise, borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması olduğu–Ön koşulun bulunması halinde ise İİK.'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerektiği– 1207

273) Davada "alacaklının borçluda gerçek bir alacağının olması" koşulunun irdelenmesi, somut olayın çözümünde önem taşımakta olduğu–Eğer tasarrufta bulunanın alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmesi gerektiği–Bu nedenledir ki, üçüncü kişi– davalının, borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunmasının araştırılmasında zorunluluk olduğu–Aksi takdirde, takip alacaklısıyla anlaşarak veya nasıl olsa kendisinin borca batık olması nedeniyle gerekli çabayı göstermeyerek icra takibine itiraz etmeyen, itiraz üzerine durması söz konusu olmayan kambiyo senetlerine dayalı takibe karşı menfi tespit davası açmayan takip borçlusunun bu davranışı karşısında borçludan mal edinen üçüncü kişilerin yargı eliyle zarara uğratılması söz konusu olur ki, bunun kabulüne olanak olmadığı–Hatta tasarrufta bulunurken borçlu olmayan kötü niyetli kişilerin mal varlığındaki bir unsuru iyi niyetli üçüncü kişilere devrettikten sonra hileli işbirliği halinde olduğu kimselere eski tarihli borç senedi vererek elinden çıkardığı malları iptal davası yoluyla dolaylı olarak geri alması dahi imkan dahiline sokulabileceği–Elbette ki bunlar kanunun amaçladığı durumlar olmadığı, tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil olanağı sağlanırken bu alacaklının alacağının şeklen varlığının değil, gerçekliğinin amaçlandığını göz ardı etmemek gerekeceği– .. 1210

274) İİK 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, davalı– borçlu hakkındaki takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiği–Bu ön koşulların bulunması halinde

Sayfa No

ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerektiği–İcra takibi kesinleşmekle takip dosyası kapsamından alacağı karşılayacak ölçüde borçlu adına kayıtlı mal varlığına rastlanmadığından borçlunun meskeninde yapılan ve haczi kabil mal varlığı bulunmadığı kayıt altına alınan 03/02/2017 tarihli haciz tutanağının 2004 sayılı İİK'nun 105. maddesi uyarınca aynı yasanın 143'üncü maddesinde belirtilen aciz vesikası niteliğinde olduğu görülmekte olduğu–Buna göre dava özel şartları gerçekleşmiş olduğu–Somut olaya bakıldığında, 10/10/2016 tarihinde düzenlenen miras taksim sözleşmesi gereğince dava dışı muristen mirasen intikal eden 12 adet taşınmazların dört mirasçı; davalı– borçlu ile kardeşleri ve annesinin miras hisseleri oranında taksiminin yapıldığı–Taksimler arasında çok önemli bir oransızlık bulunmadığı anlaşılmakla davalılar arasında yapılan taşınmaz devrine ilişkin tasarruf işlemlerinde mal kaçırmanın amaçlanmadığı–mahkemece ispatlanamayan davanın reddine karar verilmesinde usul ve yasaya aykırı herhangi bir yön bulunmadığı– 1215

275) davalı– borçlu, diğer davalı– 3. Kişiye satılmış olan 'arsa' üzerine 3. Kişi tarafından 'bina' yapılmış olması halinde, 'tasarrufun iptaline' ilişkin davaya bakan mahkemece, mutlak olarak, dava sonunda 'tapuda arsa olarak gözüken taşınmaz hakkında' –üzerindeki bina ile birlikte –davacı–alacaklıya "cebri icra yetkisi" tanınabilir mi? – Davalı üçüncü kişi, "taşınmazı arsa olarak satın aldığını ve aldığı tarihte taşınmaz üzerindeki binanın bulunmadığını" beyan ettiğinden, mahkemece alınan bilirkişi raporunda taşınmazın değeri belirlenirken hem arsa değeri hem de üzerindeki binanın değeri toplam olarak değerlendirilerek bedel farkı hususunun yanlış değerlendirilmiş olduğu–Mahkemece öncelikle dava konusu edilen taşınmazın tasarruf tarihinde davalı borçlu tarafından davalı üçüncü kişiye devredilirken taşınmaz üzerindeki binanın var olup olmadığı, taşınmaz üzerindeki binanın kim tarafından ve ne zaman yapıldığı araştırılıp tespit edilerek, eğer söz konusu bina tasarruf tarihinden sonra yapılmışsa, taşınmazın sadece arsa değerinin belirlenip, tespit edilecek bu değerle, taşınmazın tapudaki satış bedeli arasında fahiş fark bulunup bulunmadığının belirlenmesi, bedel farkı bulunması halinde tasarrufun İİK. m. 278/3– 2 uyarınca, alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline, bedel farkı olmaması halinde ise davanın reddine karar verilmesi gerektiği– 1219

276) Dava dilekçesindeki ileri sürüşe ve yargılama sırasında davacı vekili tarafından yapılan ıslaha göre dava niteliği itibarıyla TBK 19.maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davası olduğu–Muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tesbit ettirmeyi amaçladığı–Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören 3. kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilecekleri–3. kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesini önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekeceği–Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamak olduğu–Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek olmadığı–Muvazaaya dayalı iptal davasında davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmekte olduğu–Davacının iddiasını

Sayfa No

kanıtlaması halinde iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK. m. 283/1 kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekeceği–..... 1222

277) Kanun koyucunun, tasarrufun iptali davasını düzenlemek suretiyle (İİK m. 277– 284), borçlunun, hacizden veya iflasından önceki bir tarihte malvarlığına dahil bazı değerleri hukuken geçerli bir takım tasarrufi işlemlerle malvarlığı dışına çıkarmış olması halinde, aciz vesikası sahibi alacaklıyı ve iflas halinde iflas alacaklılarını korumak maksadıyla tasarrufi işlem konusu malların, belirli şartlar altında tekrar alacaklının cebri icra sahası içine çekilebilmesine veya iflas masasına alınabilmesine imkan tanımış olduğu– Davacının (alacaklının) bu davayı açabilmesi bazı şartlara bağlı olduğu–İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması, borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerektiği–Haciz tutanağında, borçlunun haczedilebilir hiçbir malının bulunmadığı açıkça yazılı değilse veya borçlunun haczedilen mallarının takdir edilen kıymetine göre takip konusu alacağı karşılayacağı anlaşılmakta ise, böyle bir haciz tutanağı aciz belgesi niteliğinde değildir ve alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile iptal davası açamayacağı–İlk derece mahkemesince davanın kabul gerekçesi olarak, taşınmazların akit tablolarında yazılı değerleri ile mahkemece belirlenen değerleri arasında 30 katı aşan fark gösterildiği–Fakat, taşınmazlar üzerinde bulunan rehin ve hacizler ile ilgili araştırma yapılmadığı, tasarruf tarihindeki miktarlarının araştırılmadığı görüldüğünden, bu sonuca ulaşmak yeterli bulunmadığı–..... 1230

278) İhtiyati haciz genel olarak İİK'nun 257– 268. maddeleri arasında düzenlendiği–Tasarrufun iptali davalarına ilişkin olarak ise İİK'nun 281/2 madde ve fıkrasında daha özel bir düzenleme yapıldığı–Buna göre hakim iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebileceği–Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece tayin ve takdir olunduğu–Bu düzenleme ile ihtiyati haciz için aranması gereken bazı koşullar tasarrufun iptali davalarına özgü olarak yumuşatıldığı–Aynı davada öncelikle tasarrufun iptali, olmadığı takdirde nakden tazminat talep edilmesi ve hem taşınmaz üzerine hem de tasarrufun iptali talebinin reddi ihtimaline binaen üçüncü kişi yönünden istenen nakden tazminat miktarı kadar ihtiyati haciz isteminde bulunulabileceği–Şartları mevcutsa mahkemece bu talep hakkında karar verilmesi gerektiği–Davacı tarafça 25 adet taşınmaz için tasarrufun iptali davası ikame edildiği ve ihtiyati haciz talebinde bulunulduğu, mahkemece her bir taşınmaz yönünden 5.000– TL teminat mukabilinde istemin kabul edildiği görüldüğü–Dosya kapsamı, alacağa esas icra dosyası içeriği, borcun henüz ödenmemiş olması, alacaklının hak kaybına uğrama ihtimali, İİK 257 ve devamı maddeleri ile aynı yasanın 281'inci maddesi hükümleri ile tarafların iddia ve savunmalarının muhakeme neticesinde tebarüz edeceği görülmekle, davacın ihtiyati haciz isteminin kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya uygun olduğu, davalı tarafın yerinde görülmeyen istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi gerektiği–..... 1237

Sayfa No

279) Dava, takip borçlularına gönderilen ödeme emirlerinin usulsüz tebliğ edildiği, aciz belgesi niteliğindeki haciz tutanaklarının usulsüz olduğu, aşkın haciz yapıldığı ve ihtiyati haczin usulsüz infaz edildiği iddiaları ile ödeme emrinin, haciz tutanaklarının ve ihtiyati haczin usulsüz infazının iptali istemi olduğu–Pencereden bakılarak yapılan haciz işleminin yasal olmadığı, takip dosyasından yapılan hacizlerin acze konu edilemeyeceği gerekçesi ile haciz tutanaklarının iptali talep edilmiş ise de, takip dosyası kapsamındaki haciz tutanaklarının geçici aciz vesikası niteliğinde olup olmadığının belirlenmesi ancak tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece değerlendirilebileceği–Tasarrufun iptali davasında verilen ihtiyati haciz kararı, tedbir niteliğinde olup, HMK'nun 394. maddesine göre ihtiyati tedbirin infazına yönelik şikayeti inceleme yetkisi karar veren mahkemeye ait olduğu– 1241

280) Mahkemece bir işin yapılmasına ilişkin olmak üzere verilen eda hükmü içeren kararların ilamlı icraya konu edilebileceği, takibe dayanak ilamın, anlaşmalı boşanma protokolünün onaylanması mahiyetinde olup, ilamlı icra takibine konu edilemeyeceği– 1244

281) Ön inceleme duruşmasında, "tarafların sulh ve arabuluculuktan yararlanıp yararlanmayacakları" sorulduktan sonra imzaları alınmış, taraflar arasındaki uyuşmazlık noktaları tespit edilmediği, karar verilen celseden önceki duruşmada, sadece davacı vekili hazır olduğu halde "karar verilmek üzere incelemeye alınmasına" karar verilmiş, "bir sonraki celse sözlü yargılamaya geçileceği" hususu belirtilmemiş ve taraflara bu yönde kanunun aradığı şekilde ihtaratlı bir bildirim de yapılmamış olup, davacı vekili ile davalı vekilinin beyanları alınarak, "tahkikatın bittiği ve sözlü yargılama aşamasına geçildiği" bildirilmeden ve son sözleri sorulmadan(HMK.m.186/(2) ve 321/(1)) davanın reddine dair karar verildiği anlaşılmakla, HMK ile öngörülen yargılama aşamalarına uyulmadan, usulüne uygun sözlü yargılama yapılmadan tarafların savunma hakkını kısıtlayacak ve adil yargılanma hakkını etkileyecek şekilde yargılamaya devamla yazılı şekilde hüküm kurulmasının usul ve yasaya aykırı olduğu–Borcun doğumunun tasarruf tarihinden sonra ödenmemiş kart borcunun doğum tarihi olarak kabul edilmişse de borçlu ile alacaklı arasındaki kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihten itibaren sürekli yenilenen bir borç ilişkisi meydana geldiğinden, borcun doğumunun yenilenen ilişki tarihi değil sözleşmenin imza tarihi olarak kabulü gerektiği– 1246

282) Borçlu tarafından İİK. m. 72/3 koşullarında menfi tespit davası açılması halinde, alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi istenebileceği–Borçlunun, mahkemece tayin edilen teminattan ayrı olarak icra müdürlüğüne talep anına kadar fer'ileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunu nakit olarak yatırması ya da tamamını karşılayan ve her an paraya çevrilebilir muteber, kesin banka teminat mektubunu vermesi halinde alacaklı tarafından takibe devam edilemeyeceği–Dosya borcunun tamamının icra müdürlüğüne yatırılması halinde, mevcut hacizler aşkın hale geleceği gibi, hacizlerin devam etmesinde alacaklının da hukuki yararı kalmayacağı– 1250

283) Kural olarak mirasın reddinin bağışlama sayılmadığı–Ancak borçlunun alacaklılarına zarar verme kastı ile mirası reddetme işlemi tasarrufun iptali davasına

Sayfa No

konu olabildiği–Mirasın reddi yasal bir hak olmakla birlikte hakkın kötüye kullanımını hukuk düzeninin korumayacağı Medeni Kanun'un 2.maddesinin gereği olup, borçlunun alacaklılarına zarar verme kastı ile yaptığı işlemin iptali mümkün olabileceği–..... 1252

284) Davacının (alacaklının) bu davayı açabilmesi bazı şartlara bağlı olduğu– İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerektiği–Borçlu– davalı'nın adresine haciz için gidildiği ve haczi kabil mal bulunmadığına ilişkin tespitin tutanağa yazıldığı görüldüğü–İçeriği ve yapılan işlemler yönünden bu haciz tutanaklarının aciz vesikası niteliğinde olduğu açık olduğu–İcra dosyasında yapılan araştırma da bunu desteklemekte olduğundan, aciz halinin gerçekleştiği görüldüğü–Genelde, borçlunun iptal edilebilecek tasarrufları, alacaklılarından mal kaçırılmasına yönelik olarak yapılan ivazsız veya aciz halinde yapılan tasarruflarla alacaklılarına zarar verme kastıyla yapılan tasarruflar olduğu– 1255

285) HMK'nun 167. maddesi gereğince yargılamanın iyi bir şekilde yürütülmesini sağlamak için davanın her aşamasında talep halinde veya kendiliğinden ayrılmasına karar vereceği–Dava konusu olaydaki taraf ve taşınmaz sayısının fazlalığı, tasarrufların ayrı ayrı oluşu, bir kısım taşınmaz ve tarafların birbirinden farklı ve bağımsız oluşu, talep sonuçlarının, toplanacak (toplanmış) delillerinin farklı oluşu dikkate alınarak yargılamanın daha sağlıklı yürütülmesi için taşınmaz veya davalıların belli gruplar halinde ayrılmasına karar verilmesi gerekirken tüm davalılar yönünden davaların birlikte görülmesi HMK'nun 167. maddesine aykırıdır. Bu sebeple kararın kaldırılması gerektiği–Kural olarak, HMK 26. maddesi hükmüne göre, mahkeme tarafların iddia, savunma ve talepleri ile bağlı olduğu– Kural olarak mahkemenin talepten fazlasına veya başka bir şeye hükmetmesi olanak dışı olduğu–Dava konusunu, davacının belirlediği–Mahkeme de ancak davacı tarafından belirlenen konuda karar verebileceği–Mahkemece, davacının talebinden fazlasına da karar verilemeyeceği–Öğreti ve uygulamada taleple bağlılık olarak adlandırılan bu kural sadece sonuç istem yönünden değil, sonuç istemi oluşturulan her bir alacak kalemi yönünden de uygulanacağı– 1260

286) Tasarrufun iptali davalarında borcun doğum tarihinin tasarruf tarihinden önce olması dava şartı olduğu–Davalılar arasında miras taksim sözleşmesi ve borçlunun mirastan feragatine ilişkin sözleşme yapılmış ise de; iptali talep edilen tasarruf resmi satış senedinden anlaşılacağı üzere bedeli mukabilinde yapılmış bir satış işlemi olduğu–Davalılar kardeş olup İİK'nun 278/3/1 maddesi gereğince davalılar arasında yapılan bu tasarruf bağışlama mahiyetinde olduğu–Bu karinenin aksi davalılar tarafından aynı kuvvetteki delillerle kanıtlanması gerektiği–Eldeki davada davalıların ispata yönelik bir delili olmadığından davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken aksi düşünceyle davanın reddine karar verilmesi doğru olmadığı– 1266

287) İcra dosyasındaki dava dışı diğer borçluların aciz halinin gerçekleşmemiş olması tasarrufun iptali davasının davalısı olan borçlu lehine dikkate alınabilecek bir husus olmadığı– Dava konusu olayda, davalı borçlu ile ilgili İİK.'nin 105/2.

Sayfa No

maddesi uyarınca dava şartı (aciz hali) gerçekleştiğinden mahkemece işin esasına girilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekeceği– 1269

288) Dava dilekçesindeki ve aşamalardaki açıklamalara göre davanın hem TBK 19. maddesinde tanımlanan muvazaa hukuksal nedenine, hem de İİK'nun 277. ve devamı maddelerine dayalı açılmış iptal davası olduğu anlaşıldığı–Mahkemece işin esasına girilerek davanın reddine karar verilmiş ise de, dava şartları bakımından inceleme yapılmadığından karar usul ve yasaya aykırı olduğu–Kişilerin dava hakkının "hukuki yarar" ile sınırlı olduğu–HMK.nın 114/h maddesinde düzenlenen hukuki yarar, davanın konusuna ilişkin dava şartlarından olup davacının dava açmakta hukuken korunmaya değer bir yararının bulunması gerekeceği–Davada davacının hukuki yararının bulunup bulunmadığı, mahkemece re'sen araştırılacak hususlardan olduğu–Tüm davalarda olduğu gibi muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davasında da HMK'nun 114. maddesinin (h) bendi uyarınca davacının, dava açmakta hukuki yararının bulunmasının zorunlu olduğu–Muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davası bakımından davacının hukuki yararının bulunup bulunmadığı, İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılmış iptal davasında ise davacının aciz halinin bulunup bulunmadığının belirlenmesi gerekeceği– 1272

289) Gerek öğretide gerekse yargı kararlarında tasarrufun iptali davası açılabilmesi için borç ödemeden aciz belgesinin ibraz edilmesi gerektiği ve aciz belgesinin özel bir dava şartı olduğu kabul edilmekte olfuğu–İptal davası açılabilmesi için alacaklının alacağını kısmen veya tamamen alamamış olması gerektiği–Borçlunun haczedilebilecek veya haczedilmiş malları var ve bunların bedeli alacaklının alacağını ödemeye yetmekte ise, alacaklının, borçlunun üçüncü kişilerle yapmış olduğu tasarrufların iptalini dava etmekte hiçbir hukuki yararı olmadığı–İİK.'nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hükme bağlandığı–Dava konusu taşınmazı davalı (O)'dan satın alan davalı (B) açısından tasarrufun iptal edilebilmesi, bu kişinin borçlunun zarar verme kastını bilmesi şartına bağlı olduğu–Zira, tapuda gösterilen bedel ile mahkemece belirlenen bedel arasında misli fark olmadığından ve yasanın belirlediği derecede akrabalık ilişkisi bulunmadığından İİK.'nun 278. maddesinin uygulanma imkanı olmadığı–3. kişinin borçlunun zarar verme kastını bildiği hususu, emareler ile ispat edilebileceği–Borçlunun zarar verme kastı gibi, bu kastın ve işlemin zarara neden olabileceğinin bilinmesi de içsel ve ispatı güç bir vakıa olduğu–Dosyaya sunulan deliller birlikte değerlendirildiğinde, tarafların tanışık oldukları, dolayısıyla davalı 3.kişinin davalı borçlunun durumunu ve kastını bilecek durumda olduğunun ispatlanamadığının anlaşıldığı–Kabul edilen kısımlar için, harç ve vekalet ücretinin, her bir davalı için, satın aldıkları taşınmazın belirlenen değerine göre, satın alan davalı ile zorunlu dava arkadaşı olan borçlu ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutularak karar verilmesi gerekirken, tasarrufu iptal edilen taşınmazların toplam değerleri üzerinden, bu taşınmaz maliki davalıların ve borçluların hepsinin birlikte sorumlu tutularak, satın aldıkları taşınmazın gerçek değerine göre belirlenecek harç ve vekalet ücretinden daha fazla harç ve vekalet ücreti ile sorumlu tutulmalarının hak kaybı yaratacağının düşünülmemesi doğru bulunmadığı–.....1275

Sayfa No

290) Talep, muvazaa sebebiyle tasarrufların iptali ve cebri icra yetkisi tanınmasına ilişkin davada itiraz üzerine bir kısım taşınmazlar üzerindeki tedbirin kaldırılmasına yönelik mahkeme ara kararının kaldırılması isteğine ilişkin olduğu, tasarrufun iptali davası, taşınmazın aynına ilişkin olmayıp, şahsi nitelikte hak doğuran bir dava türü olduğu, bu niteliği itibariyle, anılan dava yönünden kural olarak HMK'nun 389 ve devamı maddeleri uyarınca dava konusu şeyler üzerine tedbir konulamaz, şartları mevcut ise İİK'nun 257'i izleyen maddeleri uyarınca ihtiyati haciz kararı verilebileceği, bu açıklamaya göre, dosya münderacatı, davanın türü nazara alındığında, her ne kadar gerekçesi doğru değil ise de, mahkemece usulüne uygun yapılan itiraz incelemesi sonucunda bir kısım taşınmazlar üzerindeki tedbirin kaldırılması doğru olduğu– 1287

291) Mahkemece borçlu adına kayıtlı taşınmazların değerleri belirlenerek, üzerlerindeki haciz ve ipotekler de gözetilerek, davacının alacağını karşılayıp karşılamayacağı hususu değerlendirilip, buna göre 'aciz halinin oluşup oluşmadığı'nın araştırılması ve taşınmazların değerleri itibariyle borcu karşılamayacağının anlaşılması halinde aciz halinin varlığı kabul edilerek, yargılamaya devamla tarafların diğer tüm delilleri toplanıp esas hakkında karar verilmesi gerekeceği– 1289

292) İ.İ.K.'nın 277 ve devamı maddelerine göre, tasarrufun iptali davalarının, dava şartlarından birisi de, tasarrufun borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması olduğu–Bu husus, dava şartı olduğundan, hakim tarafından resen gözönüne alınması gerekmekte olduğu–Olayımızda ise, tasarrufların, borcun doğumundan önce gerçekleştiği anlaşıldığı, buna göre, olayda dava şartı gerçekleşmediği, dolayısıyla, ilk derece mahkemesi'nce, davanın bu nedenle reddine karar verilmesi gerekirken, davanın kabulüne karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırılık teşkil ettiği– 1292

293) İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlar Kurulu'nun 03.05.2016 tarihli 2016/1 sayılı Hukuk daireleri İş Bölümü Kararının Ortak Hükümler Bölümünün B/4. maddesine göre ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir taleplerine ilişkin kararları inceleme görevi asıl davaya bakacak olan daireye ait olduğu–İddianın ileri sürülüş biçimine ve dosya kapsamına göre; dava, İİK 277 vd maddeleri uyarınca TASARRRUFUN İPTALİ isteğine ilişkin olduğu–Buna göre, somut uyuşmazlığa ilişkin istinaf başvurusunu değerlendirme görevinin İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlar Kurulu'nun 03.05.2016 tarih, 2016/1 sayılı Hukuk Daireleri İş Bölümü Kararı gereğince İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. veya 9. Hukuk Dairesinin görev alanında kaldığı, işbölümü yönünden Dairesine gönderilmesi gerektiği sonucuna varıldığı– 1295

294) Davalıların, devirlerin miras taksim sözleşmesine dayalı olarak yapıldığı yolundaki savunmaları üzerinde de durulması gerektiği, hemen belirtilmelidir ki, tasarrufların şeklen herhangi bir taksim sözleşmesine ya da başka bir sözleşmeye dayalı olarak yapılması, tek başına iptal koşullarını ortadan kaldıracak güce sahip olmadığı, Yargıtay'ın bir kararında eğer bir tasarruf alacaklıları zarara uğratmak maksadıyla yapılıyorsa hangi hukuksal olguya istinat edilirse edilsin iptali gerektiğini işaret ettiği–Tasarruf konusu edilen taşınmazların 13.07.1988 tarihli

Sayfa No

miras taksim sözleşmesine konu oldukları belirgin olduğu, ancak bu sözleşme taşınmazların mülkiyetinin aidiyeti ve fiilen yapılan tasarrufun şekli yönünden taraflar arasında bağlayıcı bir sonuç doğurmadığı–.....1297

295) Somut olayda borçlunun en yakın miraşçıları mirası reddettiğinden konunun miras hükümleri çerçevesinde çözümü gerekeceği–Bu durumda mahallin Sulh Hukuk Hakimine durum bildirilerek mirasın iflas hükümlerine göre tasfiyesi sağlanmalı, anılan mahkemece mirası reddedilen borçlu için atanacak ve yetkilendirilecek bir temsilci huzuru ile davaya devam olunması gerektiği–.....1300

296) Somut olayda borçlu dava konusu taşınmaz hissesini borcun doğumundan (kredi sözleşmesinin akdedildiği 26.07.2005 tarihinden) sonra, kardeşi davalıya sattığından kardeşler arasında yapılan bütün tasarruflar iyiniyet ve bedel farkı gözetilmeksizin İİK.'nun 278/II– 1. maddesi uyarınca bağışlama hükmünde olup iptale tâbi olduğu–Yine İİK.'nun 280/1 ve 2. maddeleri gereğince de davalı 3.kişi kardeşinin durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğundan dava konusu tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle davanın reddedilmesi bozmayı gerektireceği– 1302

297) Davanın 6183 sayılı AATUHK'nun 24 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu–Bu tür davaların dinlenme koşullarından biri de iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olduğu– Davanın kabulü halinde dava konusu tasarrufun, tasarruf tarihine kadar olan alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekeceği– 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 168. maddesinde değişiklik yapan 5904 sayılı Yasa'nın 35. maddesi "6183 sayılı Yasanın uygulanmasından doğan her türlü davalar için avukatlık ücreti tutarı maktu olarak belirlenir" hükmü gereğince davacı yararına maktu vekalet ücreti takdiri gerekirken nispi vekalet ücretinin takdiri de doğru görülmediği–.....1304

298) Davanın sabit olması halinde davacıya borçlu aleyhinde yürütülen takiplerdeki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olmak üzere taşınmaz üzerinde cebri icra yetkisi tanınması gerekirken yazılı şekilde sınırlama konulmadan ve borçlu aleyhinde yürütülen icra takip dosyalarının numaraları belirtilmeden infazda tereddüt yaratacak şekilde hüküm kurulması doğru olmadığı– 1306

299) Şikayetçinin tasarrufun iptali davasında taraf konumunda olmadığı ve anılan davada, adı geçen üçüncü kişi hakkında verilmiş herhangi bir karar bulunmadığı sabit olup, tasarrufun iptaline ilişkin alınan ilamın tarafı olmayan üçüncü kişi yönünden sonuç doğurmayacağı, tasarrufun iptali davasının kabulü ile kesin hacze dönüşen ve İİK. m. 281/2 uyarınca verilmiş bir ihtiyati haciz kararı bulunmadığı gibi, bu doğrultuda şikayetçinin iktisabından önce konulmuş bir ihtiyati haciz veya haciz de bulunmadığından, şikayetçi, taşınmazı, tasarrufun iptali kararına istinaden konulan hacizle yükümlü olarak devralmadığına göre, şikayetçiye karşı hüküm ifade etmeyen tasarrufun iptali kararına istinaden kayden maliki olduğu taşınmaza adı geçenin iktisap tarihinden sonra haciz işlemi uygulanmasının mümkün olmadığı–Taşınmazın borçlunun borcu nedeniyle haczedilebilmesi için haciz tarihinde borçlunun adına kayıtlı olması zorunlu olduğundan, şikayetçi icra takibinde borçlu sıfatı bulunmadığına ve haciz tarihinde taşınmazların maliki olup

Sayfa No

tasarrufun iptali işleminde de taraf sıfatı olmadığından şikayetçi üçüncü kişiye ait taşınmazlar üzerine haciz konulması usul ve yasaya aykırı olduğu–..... 1309

300) İddia edildiği şekilde tapu kayıtlarına da yansımış bir miras taksim sözleşmesinin olmamasına, tasarrufun iptali davalarında karar harcının tasarrufun değeri ile icra takibindeki alacak miktarından hangisi az ise o miktar üzerinden hesaplama yapılmasının yasaya uygun olmasına, davalılar Li., L., G. ve S.'in davalı borçlu M. A.'in kardeşleri olmalarına İİK'nun 278/III– 1 maddesinde bu derece akrabalar arasında yapılan tasarrufların bağışlama hükmünde sayıldığının ve iptale tabi olduğunun öngörülmesine buna ilaveten bu davalıların, kardeşleri olan borçlu M. A.'in alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olmaları nedeniyle de tasarrufun iptali gerekeceği– İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekeceği–Aynı şekilde davalı borçlunun borcundan dolayı dava konusu taşınmazın cebri icra yolu ile satılması halinde de 3. kişi konumundaki davalının elinde bir bedel kalır ise bu bedel ile sorumlu tutulacağı– 1312

301) Tasarrufun iptali davasının açılması ile zamanaşımın kesilmeyeceği–Borçlular hakkında genel haciz yolu ile yapılan ve kesinleşen icra takibinde İİK. m. 71/2. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken aynı kanunun 33/a– 1. maddesi gereğince, takibin kesinleşmesinden sonraki dönemde borcun zamanaşımına uğradığının belirlenmesi halinde icranın geri bırakılmasına karar verileceği ve bu şikayetin süresiz olarak yapılabileceği, takip dayanağı çekler hakkında zamanaşımını kesen sebeplerin Türk Ticaret Kanunu'nda sınırlı olarak sayılmış olduğu, alacaklı tarafından geçici aciz vesikasına dayalı açılan tasarrufun iptali davasının zamanaşımını kesmeyeceği, ancak borçlu hakkında kesin aciz vesikası düzenlenmesi halinde bu tarihten itibaren 20 yıl geçmesiyle borcun zamanaşımına uğrayacağı, açılan tasarrufun iptali davası sırasında, icra dosyasında zamanaşımını kesen başkaca hiçbir işlem yapılmaması halinde borçlunun zamanaşımı şikayetinin kabul edilmesi gerekeceği– 1315

302) İddia edildiği şekilde tapu kayıtlarına da yansımış bir miras taksim sözleşmesinin olmamasına, tasarrufun iptali davalarında yargılama giderlerinin tasarrufun değeri ile icra takibindeki alacak miktarından hangisi az ise o miktar üzerinden hesaplama yapılmasının yasaya uygun olmasına, davalılar L., G. ve S.'in davalı borçlu ... 'in kardeşleri olmalarına İİK'nun 278/III– 1 maddesinde bu derece akrabalar arasında yapılan tasarrufların bağışlama hükmünde sayıldığının ve iptale tabi olduğunun öngörülmesine, buna ilaveten bu davalıların, kardeşleri olan borçlu ... 'in alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olmaları nedeniyle de tasarrufun iptali gerekeceği–..... 1317

303) Alacaklının "itirazın iptali davası" açmasından sonra, borçlu "menfi tespit davası" açabilir mi? Borçlunun bu davayı açmakta hukuki yararı var mıdır? – – Borçlunun aleyhinde başlatılan icra takibi itiraz etmek suretiyle takibi durdurması ve alacaklının da elinde İİK.'nun 68 inci maddesinde sayılan belgeler bulunmamasının, borçlunun – takibi durduran bu itirazından sonra–menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığını kabule yeterli olmayacağı, bu halde de, borçlunun borç tehdidi altında olduğu ve bu sebeple de menfi tespit davası

Sayfa No

açmakta hukuki yararının olduğu–Borçlunun 'borçlu olmadığını' ileri sürerek ilamsız icra takibine itiraz etmesinin, ancak takibin durmasını sağlayacağı, icra takibini ortadan kaldırmayacağı, takibin iptalinin ise menfi tespit davanın açılmasından sonra gerçekleşen bir sonuç olduğu ve bu nedenle, davacının, takibe konu icra dosyasından dolayı borçlu olmadığının tespiti davası açmakta hukuki yararı olduğu– Alacaklının borçlunun itirazını iptal ettirmek için itirazın iptali davası açmamış olması halinde de, borçlunun itiraz ile durdurduğu takipte alacaklıya karşı borçlu olmadığının tespiti için menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğu–.....1319

304) Davalıların kardeş olması nedeniyle tasarrufun İİK. 278/1, 280/1. maddeler gereğince iptale tâbi bulunmasına göre usul ve kanuna uygun bulunan hükmün onanması gerekeceği–.....1332

305) İbraz tarihinde karşılığı bulunmayan çeke dayalı olarak yapılan takipte alacaklının «çek bedeli»ni + «% 5 (şimdi; 10) çek tazminatı»nı + «% 03 komisyon»u + «ibraz tarihinden itibaren avans faizi» isteyebileceği– 1333

306) Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatıldıktan sonra, sahtecilik iddiasına dayalı olarak açılan menfî tespit davalarında, belgenin sahteliğini tam bir "yaklaşık ispatı" gösteren şekilde –alacaklı hakkında bir ceza davası bulunması veya dava açılmamış olsa bile iddia edilen sahtelik nedeniyle tutuklanması, Cumhuriyet Savcılığınca yapılan soruşturmada rapor alınması gibi somut olguların bulunması halinde, HMK m. 209/1 hükmü uyarınca 'takibin durdurulması' yönünde ihtiyatî tedbir kararı verilmesinin mümkün olduğu– 1334

307) Alacaklı vekili tarafından elektronik ortamda takip talebinde bulunulduktan iki dakika sonra elektronik ortamda banka dekontunun takip dayanağı belge olarak kabul edildiği– Takibe dayanak banka dekontunda üzerinde "28.02.2020 tarihinde ...şirketine ödenmek üzere ... TL. tarafımdan borç olarak elden alınmıştır... 30.01.2020" ibarelerinin bulunduğu ve altının imzalandığı– Bu belge gereğince, 28.02.2020 tarihinin vade olarak belirlendiği ve temerrüt için borçluya ihtarda bulunulmasının gerekmediği gözetildiğinde "işlemiş faize itirazın kaldırılmasına" karar verilmesinin usul ve yasaya uygun olduğu– "Takip talebinde belgeye dayanılmadığı, borçluya ödeme emriyle birlikte belgenin tebliğ edilmediği, UYAP sistemine belge eklenmesinin sonucu değiştirmeyeceği ve bu durumda işlemiş faiz talep edilemeyeceği" şeklindeki görüş ile "dekontta vade mevcut olmadığından borçlunun ancak takip tarihi itibariyle temerrüde düşmüş sayılacağı, takip tarihinden önceki dönem için alacaklının işlemiş faiz talep edemeyeceği" şeklindeki (Yarg. 12. HD) görüşün benimsenmediği– 1341

308) Haciz tutanağına göre, "haciz mahallinde borçlunun bulunmadığı, mahalde bulunan üçüncü kişi tarafından 'adresin borçlu ile alakasının olmadığının' bildirildiği"– Üçüncü kişi haczi yapılan yerin borçluya ait olmadığı iddiasında ise icra müdürü tarafından beyanların zapta geçirilip, İİK. 96 vd.nda yer alan istihkak prosedürünün uygulanması gerektiği– İcra müdürünce İİK. 96 ve 99 uyarınca işlem yapılıp yapılmayacağı hususu ancak evrak araştırması sonucunda netleşeceğinden ve şikayeti ile istihkak iddiası ayrı bir dava konusu olduğundan halihazırda borçluya ait olduğu iddia edilen yerde evrak araştırması yapılmasının usul ve yasaya aykırı

Sayfa No

olmadığı– Alacaklı vekilinin "haciz mahallinde elektronik ortamda borçlu ismi yazılarak evrak araştırması yapılmasına" ilişkin talebinin kabulü gerektiği–..... 1347

309) Senedin keşide tarihi ve davacı şirketin birleşme tarihi gözetildiğinde, davacının şirket birleşmesi nedeniyle bonodan sorumlu olduğu– Avalistin sorumluluktan kurtulmak için şekle aykırılık dışında ancak ödeme ya da zamanaşımı gibi def'ileri ileri sürebileceği–"Bononun, birleşmeden sonra düzenlenmiş olduğu" gerekçesiyle bonoda aval olan şirket yönünden menfi tespit davasının kabulüne karar verilmesinin hatalı olduğu, TTK. m 702/2 gereğince davanın reddi gerektiği– 1349

310) İcra takibinin muvazaalı olması sebebi ile iptali istemine ilişkin davada ıslah– Dava dilekçesinde davalı borçlu aleyhine yaptıkları sadece bir icra takibine dayanan davacı alacaklının daha sonra diğer bir icra dosyasındaki alacaklarını da temin edecek şekilde davasını ıslah etmiş olduğu– Islah ile davaya dahil edilen icra takip dosyasının davanın taraflarında herhangi bir değişikliğe sebep olmadığı, talep edilen hususun iddianın genişletilmesi yasağının istinası olduğu ve usul ekonomisine göre işlem yapılması gerektiğinden, ıslah harcının da dosyaya yatırılmış olduğu gözetilerek ıslah ile talep edilen icra dosyası yönünden de dosyanın incelenmesi gerektiği– İnfazda tereddüt edilecek şekilde "alacak ve ferileri sınırlı olmak üzere" hem iptale hem de tazminata hükmedilmesinin de hatalı olduğu–..... 1354

311) Davalı üçüncü kişi tarafından devir tarihinden bir gün önce 'arsa bedeli' açıklamasıyla yapılan havalenin taşınmaz hisse devir bedeline ilişkin olduğu, taşınmazın devir tarihinden sonra gerçekleşen para transferlerinin ise devirden önceki tanışıklığı ispata elverişli olmadığı– Taraflar arasındaki devirden yaklaşık bir ay kadar önce yapılan para transferlerinin hangi amaçla yapıldığının belirlenmesi, bu tarih aralığına ilişkin banka hesap hareketleri ile dekontların getirtilerek değerlendirme yapılması, dekontlarda ve hesap hareketlerinde herhangi bir açıklama bulunmaması halinde üçüncü kişiden 'para havalesi yapılmasının sebeplerinin' açıklattırılarak, İİK. m. 280 anlamında taraflar arasında tanışıklık olup olmadığı ve davalı üçüncü kişinin borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken yakınlıktaki kişilerden olup olmadığının tespiti gerektiği–..... 1358

312) 'Kıymet takdiri ve satış talebinin reddine' ilişkin icra müdürlüğü işlemi hakkındaki icra mahkemesi kararının konu itibariyle kesin olmadığı (Yargıtay 12. HD'nin önceki içtihadından dönmüş olduğu)– 1361

313) Davalının babasına teslim edildiği anlaşılan ziynetlerin davalının da müştereken ve müteselsilen sorumlu olup olmadığı, buradan varılacak sonuca göre davalının taraf sıfatının bulunup bulunmadığı– Uyuşmazlık konusu ziynetlerin, taraflar balayına giderken güvenlik amacıyla ve özellikle davalı erkeğin müdahalesi ile davalının babasına teslim edildiği– Davalı erkek "ziynetlerin davacının uhdesinde kaldığı" hususunu ispatlayamadığından ziynetlerin davalının hakimiyetinde olduğu ve davacı kadına iade edilmediğinin kabul edilmesi gerektiği–..... 1363

Sayfa No

314) Eser sözleşmesinden kaynaklanan tazminat istemine ilişkin davada, bozma öncesi yapılan yargılama sırasında ıslah yapılması ve yargılamada sadece bir kere ıslah yapılabileceği (HMK m. 176/2) gözetilerek, ikinci ıslah talebinin reddi gerektiği– Davacının alacağını ispata yönelik herhangi bir bilgi veya belge sunamadığı, söz konusu ödemelerin yapıldığına ilişkin herhangi bir bilgi veya belge bulunmadığından, bazı alacaklar yönünden alacak miktarının dahi hesaplanamadığı, 'all risk poliçe bedeli'nin ise, dosya içerisinde yer alan belgelere göre davalı tarafından yapıldığı– Davacı 'süresi içerisinde ödemelerin sigorta şirketine verilmek üzere davalı tarafa yapıldığı yönünde bilgi veya belge sunulmadığından' söz konusu taleplerin ayrı ayrı reddi ile davacının teminat alacağı yönünden, talep edilen ve ıslah edilen miktarın taleple bağlılık ilkesi gereğince dikkate alınması gerektiği– "Davaların yığılması halinde her bir talep bakımından ıslah yapılmasının mümkün olması gerektiği" şeklindeki karşı görüşün benimsenmediği–..... 1369

315) Tasarrufun iptali davalarında, borçlu ile doğrudan işlem yapmayıp dava konusu malı sonradan iktisap eden dördüncü kişi konumundaki şahıslar yönünden işlemin iptaline karar verilebilmesinin, bu kişilerin borçlunun alacaklılardan mal kaçırma ve ızrar kastını bilen veya bilmesi gereken kötüniyetli kimselerden olduğunun ispatlanması şartına bağlandığı– Borçluya ait birden fazla taşınmazın aynı tarihlerde ve tamamen aynı silsile takip edilerek birbiri ardına devredilmesi ile devredilen malların fiilen borçlunun yakınları tarafından kullanılmaya devam edilmesi şeklindeki hayatın olağan akışına aykırı olguların, son devralan kişinin borçlunun mali durumunu ve mal kaçırma kastını bildiğine dair yasanın aradığı açık emareleri tereddütsüz biçimde ortaya koyduğu– 1374

316) Tenkisi istenen düzenleme şeklindeki vasiyetnamenin incelenmesinde; murisin terekesinin tamamını davalı mirasçılarına vasiyet ettiği, mirasçı atamasının üçüncü kişiler lehine yapılabileceği gibi yasal mirasçılar lehine de yapılabileceği gözetildiğinde, tasarrufun 'belirli mal vasiyeti' şeklinde değil, TMK. 516' de belirtilen nitelikte mirasçı atamasına (nasbına) ilişkin olduğu– TMK. m. 564, belirli mal vasiyeti söz konusu olduğunda uygulanabileceğinden, mirasçı atamasının tenkisi istemine ilişkin eldeki davada bu maddenin uygulanma olanağı bulunmadığı– Bu tür tasarruflar nedeniyle mirasçı olarak atanan kimseye karşı açılan tenkis davasının kabulü hâlinde dava edilen saklı paylar oranında tenkise karar verilmesinin gerekli ve yeterli olduğu– 1377

317) TBK m. 19 uyarınca açılan muvazaalı işlemin iptali davasında, davalı üçüncü kişi tarafından davalı borçlu aleyhine muvazaalı icra takibi yapıldığının ileri sürülmesi durumunda, borçlunun taşınmazın cebri icra yoluyla satışının istenildiği ve alacaklının ileride alacağını tahsil olanağının kalmayacağı, muvazaalı icra takip dosyasında tahsil edilecek paralar üzerine ihtiyati haciz konulsa bile davacı alacaklının zarara uğramasının kaçınılmaz hale geleceği gözetildiğinde, muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibi ve bu icra takibine bağlı olarak yapılacak satış işlemlerinin ihtiyati tedbir kararıyla durdurulmasına karar verilmesinin yerinde olduğu (Bölge Adliye Mahkemeleri Kararları Arasındaki Uyuşmazlığın Giderilmesi İstemine Dair Yargıtay 12. HD Kararı)– 1384

Sayfa No

318) Nafaka hükümlerine uymamak suçundan yapılan yargılamada, "nafakanın kaldırılması" veya "azaltılması" hususunda açılmış bir davanın bulunması halinde bunun sonucunun bekletici mesele yapılması gerekirse de; halen derdest boşanma davasında "ara karar" niteliğinde hükmedilen tedbir nafakasının söz konusu olması durumunda, borçlu sanığın gelir durumunun tespiti için bilirkişi incelemesine yönelik bu hususun bekletici mesele yapılamayacağı– 1388

319) Avukat tarafından takip edilen dosyada tarafların sulh olmaları halinde; vekil eden ile avukat arasında sözleşme bulunmaması, sözleşmedeki ücretin geçersiz olması halinde vekil eden, sulh olunan miktar, sulh olunan miktar belli değilse, mahkemece gerçek sulh olunan miktar araştırılarak bulunacak miktar, sulh olunan miktar tespit edilemezse Avukatlık Kanunu'nun 164/4. maddesi gereğince harcı ödenen dava değeri üzerinden vekalet ücretinin hesaplanması gerektiği– 1391

320) Muvazaaya dayalı olduğu ileri sürülen asıl işveren alt işveren ilişkisinde, her ihale dönemi bakımından muvazaa olgusunun ayrı ayrı ispatı gerektiği– Davalı tarafından ihbar olunan şirketlere ihale edilen işleri asıl işin bir bölümü olduğundan, geçerli bir asıl işveren alt işveren ilişkisinin kurulabilmesi için asıl işin, alt işverene verilen bölümünün, işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren bir iş olması gerektiği, bu koşul mevcut olmadığından asıl işveren alt işveren ilişkisinin muvazaa nedeniyle değil, "unsur eksikliği" nedeniyle geçersiz olduğu (ancak hatanın kararın sonucuna etkili olmadığı)– 208 gün yıllık ücretli izin hakkı bulunan davacının yalnızca 22 gün izin kullanarak çalışması hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, mahkemece, davacı asıl duruşmaya çağrılarak çalışma süresi boyunca yıllık izin kullanıp kullanmadığı, kullanmış ise kaç gün yıllık ücretli izin kullandığı konularındaki beyanının alınması gerektiği (HMK m. 31)–..... 1395

321) Alacaklının ilama bağlanmış alacakların tahsilini teminen ihtiyati haciz talebinde bulunması halinde kararın kesinleşmesine gerek olmadığı; ilama bağlanan alacaklara, diğer alacak taleplerine kıyasla, bir üstünlük tanınmış olduğu–..... 1402

322) ‘Asıl borçlu şirket ile banka arasında imzalanan genel kredi sözleşmelerinin birbirinin eki ve ayrılmaz parçası olduğu’ yönündeki açık hükümler uyarınca, sözleşmelerin bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiği, bu bağlamda kullandırılan kredilere ilişkin belgelerde spesifik bir sözleşme atfı bulunmasa dahi önceki tarihli sözleşmelere bağlı limit artırımlarını imzalayan müteselsil kefilin, aradaki kronolojik ve hukuki bağ nedeniyle devam eden kredi ilişkisinden doğan borçtan kefalet limitiyle sınırlı olarak sorumlu tutulması gerektiği–..... 1406

323) Hakem kararlarının iptali davalarında iptal sebeplerinin HMK’nun 439. maddesinde tahdidi olarak sayıldığı ve mahkemelerce hakemlerin maddi hukuku uygularken vardıkları sonucun esası yönünden bir yerindelik denetimi yapılamayacağı gözetildiğinde; hakem kurulunun uyuşmazlığın çözümünde aşırı ifa güçlüğü veya uyarlama gibi maddi hukuk kurallarını değerlendirerek bedel tespiti yapmasının tahkim sözleşmesi dışına çıkılması veya hakkaniyet ve nesafet kurallarına göre yetkisiz karar verilmesi niteliği taşımadığı, kararın kamu düzenini temelden sarsacak bir aykırılık barındırmadığı hallerde iptal davasının reddine karar verilmesi gerektiği– 1415

Sayfa No

324) Taşınmaz satışlarında, borçluya satış ilanının tebliğ edilmemiş olması veya usulsüz tebliğ edilmesinin başlı başına ihalenin feshi sebebi olduğu– Tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile, muhatabı tebliğ işleminden haberdar olmuş ise geçerli sayılacağı ve muhatabın beyan ettiği öğrenme tarihinin tebliğ tarihi olarak kabul edileceği; muhatabın beyan ettiği öğrenme tarihinin aksinin tanık beyanları ile kanıtlanamayacağı– Somut olayda; takip dosyasının incelenmesinden, şikayetçi borçlunun satış ilanını ihale tarihinden bir hafta önce UYAP vatandaş portalından okuduğu nazara alındığında, 'borçlunun, ihaleden makul süre önce haberdar olmuş sayılacağı'– 1424

325) Aynı icra dosyasında süresinde 'faiz oranı' ve 'başlangıç tarihi'ne ilişkin şikayette bulunulması, bu taleplerin icra mahkemesinin ilgili dosyası kapsamında değerlendirilmesi ve o dosyada kat ihtarnamesinin usulsüz tebliğ şikayetinin ileri sürülmeyip, şikayete konu dosyada ileri sürülmesinin dürüstlük kurallarının ihlali olarak değerlendirilemeyeceği– 1426

326) 'Yargılamada doğrudanlık ilkesi' gereğince tanıkların kural olarak mahkeme huzurunda dinlenmesinin esas olduğu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 241. maddesi uyarınca gösterilen tanıklardan bir kısmının dinlenilmesinden ancak ispat edilmek istenen husus hakkında yeterli derecede kanaat edinilmiş olması hâlinde vazgeçilebileceği, mahkemece tanığın konsolosluk huzurunda verdiği yazılı beyanla yetinilip davacı tarafa yeni bir tanık bildirmesi için süre verilmesinin o hususta yeterli bilgi edinilmediğini açıkça ortaya koyduğu dikkate alındığında; davacı tarafça dinlenilmesinden vazgeçilmeyen ilgili tanığın bizzat dinlenerek iddiaların aydınlatılması ve hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, hukuki dinlenilme hakkı ihlal edilecek şekilde eksik incelemeyle hüküm kurulmasının usul ve yasaya aykırı olduğu– 1429

327) Avukatlık sözleşmesinin geçerli ve azlin haksız olduğu uyuşmazlıkta; avukatın hak ettiği vekâlet ücretinin hesaplanmasına esas alınacak değerin ne olması gerektiği– Taraflar avukatlık sözleşmesini imzalarken, ücret ile ilgili kararlaştırmanın yanında, haksız azil hâlinde ücretin hangi değer üzerinden hesaplanacağına dair açıkça ayrı bir hükme yer vermişler ve bu durumda, davanın hangi aşamasında olursa olsun, haksız azil vuku bulursa, "davanın neticelenmesi sonucunda ortaya çıkan değer üzerinden" hesaplama yapılacağını kabul ettiklerinden; sözleşmenin bütününe bakıldığında, bu madde ile tarafların yalnızca dava açılırken gösterilen harca esas değeri değil, yargılamada ortaya çıkacak gerçek değeri esas aldıkları; bu değerin ise kamulaştırma bedeli olarak yargılamada bilirkişi incelemesiyle tespit edilen ve mahkemece hükme esas alınmakla sonradan açılacak ek davada kesin delil teşkil eden meblağın olduğu anlaşılmakla; sözleşmenin haksız azle ilişkin maddesinde ücrete esas değerin kısmi davada harçlandırılan ve karara bağlanan dava değerinden ibaret olmadığı– "Avukatlık sözleşmesinin TBK m. 19/1 gereği yorumlanmasında, sözleşmedeki 'davanın neticelenmesi sonucu ortaya çıkan değer' ibaresinden, davacı avukatların, davalı müvekkili adına takip ettiği dosyadaki dava değeri olarak belirtilen ve mahkemece hüküm altına alınan miktarın anlaşılması ve davacı avukatların akdi vekâlet ücreti taleplerinin bu bedel üzerinden belirlenmesi gerektiğinin anlaşıldığı, keşif sonucu belirlenen ancak dava ıslah edilmediği için mahkemece hüküm altına alınmayan

Sayfa No

miktar üzerinden akdi vekâlet ücretinin hesaplanamayacağı" şeklindeki görüşün HGK çoğunluğu tarafından benimsenmediği– 1435

328) 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 110 uncu maddesi uyarınca davaların yığılması (objektif dava birleşmesi) şeklinde bir davanın açılabilmesi için tüm taleplerin aynı davalıya karşı ileri sürülmüş olmasının şart olduğu, şirket tüzel kişiliğine yöneltilen genel kurul kararlarının iptali istemi ile gerçek kişi yöneticilere yöneltilen sorumluluk davasının farklı davalılara karşı açılması nedeniyle davaların yığılması koşullarının oluşmadığı ve tefrik edilerek bağımsız bir dava hâline gelen yönetici sorumluluğuna dayalı tazminat isteminin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 5/A maddesi uyarınca zorunlu arabuluculuk dava şartına tâbi olduğu gözetildiğinde, arabulucuya başvurulmadan açılan davanın 'dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine' karar verilmesi gerektiği– 1444

329) Ana taşınmazdaki ortak yerle ilgili uyuşmazlığın 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu hükümlerine göre çözümleneceği ve bu kanundan doğacak her türlü anlaşmazlığın sulh hukuk mahkemesinde çözümlenmesi gerektiği– "Dava konusu ana taşınmazda henüz toplu yapı yönetimine geçilmediğinden, görevli mahkemenin asliye hukuk mahkemesi olduğu" şeklindeki görüşün HGK çoğunluğunca benimsenmediği– 1450

330) Takip dosyasına yatırılan paranın imzaya itiraz davasında İİK. m. 170/2 gereğince dava sonuna kadar (itirazının esası hakkındaki karara kadar) "takibin geçici olarak durdurulmasına" yönelik teminat olarak yatırılan para olduğu, icra mahkemesi kararlarının infazı için kesinleşmesinin gerekmediği, takibe yönelik itiraz üzerine imza itirazının reddine dair esas kararla birlikte ayrıca tedbir kararının kaldırılmasına ilişkin karara gerek olmaksızın tedbirin kalktığı ve 'tazminat vesairin bu teminattan karşılanacağına' dair yasal bir prosedür bulunmadığına göre, icra müdürlüğünce borçlu vekilinin "teminatın iadesi talebinin reddine" dair kararının isabetsiz olduğu– 1457

331) Mahkemece verilen tedbir kararında "tedbirin cebri satışa engel olduğuna" dair bir ibare yer almadığından, tapu kaydına düşülen şerhin cebri icra yolu ile yapılacak satışa engel olmayacağı, mahkemenin, aksi yöndeki cevabının da sonuca bir etkisinin bulunmadığı– 1459

332) İstinaf incelemesinin, kamu düzenine aykırılık hâlleri ayrık olmak üzere münhasıran istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılacağı– Dilekçeler teatisi aşamasında usulüne uygun şekilde dayanılmayan tanıkların mahkemece dinlenerek beyanlarının hükme esas alınmasının kamu düzenini ilgilendiren mutlak bir istinaf sebebi olmayıp, tarafça ileri sürülmesi gereken nispi bir usul hatası niteliğinde olduğu– Nispi istinaf sebeplerinin Bölge Adliye Mahkemesince resen dikkate alınamayacağı ve mutlaka kanun yoluna başvuran tarafça açıkça ileri sürülerek karara olan etkisinin ortaya konulması gerektiği– Yargılama aşamasında karşı tarafın tanıklarının dinlenilmesine itiraz edilmemesi ve istinaf kanun yolu başvurusunda da bu usuli hatanın açıkça bir istinaf sebebi olarak gösterilmemesi karşısında, kamu düzenine aykırılık teşkil etmeyen bu hususun istinaf merciince kendiliğinden denetim konusu yapılarak delillerin dışlanmasının istinaf sebepleriyle bağlılık ilkesine aykırılık teşkil ettiği– 1461

Sayfa No

333) İnançlı işleme dayalı tapu iptali ve tescil davalarında inanç ilişkisinin 05.02.1947 tarihli ve 20/6 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca kural olarak yazılı delille ispatlanması gerektiği; yazılı delil bulunmaması hâlinde ancak taraflardan birinin elinden çıkmış ve iddia edilen hukuki işlemi muhtemel gösteren "delil başlangıcı" niteliğinde bir belgenin varlığı durumunda tanık dinlenebileceği, uyuşmazlığın tarafı olmayan üçüncü kişiler arasındaki yazışmaların (Whatsapp kayıtları gibi) HMK'nun 202. maddesi anlamında delil başlangıcı sayılamayacağı ve bu nitelikte bir belge bulunmadan tanık beyanlarına dayanılarak inanç ilişkisinin kanıtlandığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilemeyeceği– 1470

334) 'Nişanın bozulması nedenine dayalı takıların iadesi, bunun mümkün olmaması halinde belirlenen bedelin ödenmesinden kaynaklı tazminat alacağına' ilişkin ilamların, diğer edaya ilişkin ilamlar gibi, kesinleşmeden icraya konulmalarının mümkün olduğu– "TMK'nın aile hukukuna dair bölümünde yer alması nedeniyle bu konudaki ilamların kesinleşmeden takibe konulamayacağına" dair gerekçenin isabetli bulunmadığı– 1475

335) Ön yüzünün üst kısmında bulunan vade/ödeme tarihi bölümünde "taahhüt tarihi geçerlidir", alt kısmında ise "...adına düzenlenen ... düzenleme tarihinde reşit olmadığından dolayı bu senet taahhütlü olarak düzenlenmiş olup, vade tarihi lehtar .... 20 yaşına girdiğinde geçerli olacaktır." ibarelerinin bulunan senet metninde çift vade bulunmadığı; senedin ön yüzünde yer alan bu beyan ve kayıtların senedin ödeme vaadi unsuruna değil, vadesine ilişkin olduğu, kayıtsız şartsız belirli bir bedeli ödeme vaadi unsurunun şarta bağlanmadığı, kambiyo vasfının tam olduğunun kabulü gerektiği– "Vade tarihinin ...2020 olarak yazılı olduğu, bononun alt kısmındaki, vade tarihinin 20 yaşına girdiğinde geçerli olacağı yazılmakla lehtar/alacaklının 20 yaşına girdiği günün ... 2019 tarihi olarak tespit edildiği anlaşıldığından, bu haliyle söz konusu senedin çift vade taşıdığı, dayanak bononun tahsili şarta bağlı olduğundan ve çift vade içermesi nedeniyle kambiyo vasfını haiz olmadığı, bu senede dayanılarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip yapılamayacağı ve takibin iptaline karar verilmesi gerektiği" şeklindeki karşı görüşün benimsenmediği– 1477

336) İhtiyati tedbir talebi üzerine mahkemece, "tedbir talebiyle para alacağının güvence altına alınmak istendiği ve bunun da İİK'da düzenlenen ihtiyati hacze ilişkin olduğu" gerekçesiyle "re'sen ihtiyati hacze karar verilemeyeceği gibi ihtiyati haciz talebi üzerine resen ihtiyati tedbire de karar verilemeyeceği, ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbirin birlikte talep edilmesi veya talep sonucunun açık olmaması hallerinde ise HMK m. 31 uyarınca talep sonucunun somutlaştırması istenerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiği– 1481

337) Anlaşmalı boşanma davası sırasında tarafların duruşmada "paylaşacak bir malımız ve eşya talebimiz yoktur" şeklinde beyanda bulundukları, boşanma kararının kesinleştiği, anlaşmalı boşanma protokolünde "yasal mal rejiminin tasfiyesine" yönelik bir hükme yer verilmediği gibi boşanma kararının hüküm fıkrasında da eşler arasında geçerli edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiyesine ilişkin bir karar verilmediği uyuşmazlıkta, eşlerin salt duruşmadaki beyanlarından hareketle; rejim süresince edindikleri mal varlıklarını paylaşarak veya tasfiyeye yönelik haklarından feragat iradesi göstermek suretiyle mal rejiminin tasfiyesini

Sayfa No

gerçekleştirdikleri sonucuna varılamayacağı– "Eşlerin duruşmada 'paylaşacak bir malımız yoktur' şeklindeki beyanlarında yer alan 'mal' tabirinden mal rejiminin tasfiyesini kapsadığı sonuca ulaşılması gerektiği, eldeki tasfiyeye ilişkin davanın boşanma davasının kesinleşmesinden dokuz yıl sonra açıldığı dikkate alındığında, davanın reddi gerektiği" şeklindeki görüşün HGK çoğunluğunca benimsenmediği– .. 1487

338) 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 369. maddesi uyarınca ev başkanının, ev halkından olan kısıtlıların üçüncü kişilere verdiği zararlardan kusursuz sorumlu tutulabilmesi için taraflar arasında aile birliği içerisinde ortak bir yaşamın ve bu topluluğu yönetme yetkisinden kaynaklanan bir otorite ilişkisinin mevcudiyetinin zorunlu olduğu, aynı aile apartmanı içerisinde fakat farklı dairelerde yaşayan çocukların kısıtlı ile birlikte "aile halinde" yaşadıklarının ve aralarında ev başkanlığı sıfatını doğuracak nitelikte bir yönetim ilişkisinin bulunduğunun ispatlanamadığı hallerde, bu kişilerin ev başkanı sıfatıyla tazminatla sorumlu tutulmalarının mümkün olmadığı ve davanın reddine karar verilmesi gerektiği–..... 1495

KAVRAMLARA GÖRE ARAMA CETVELİ..... 1501

KAYNAKÇA..... 1515

AV. TALİH UYAR'IN ESERLERİ..... 1539

AV. TALİH UYAR'IN TÜM MAKALE VE İNCELEME YAZILARI 1543

BÖLÜM: 1

«MAKALE VE İNCELEME YAZILARI»

158) Avukat, Müvekkili Lehine Sonuçlandırdığı Davada Verilen Karar Kesinleşmeden, Vekalet Ücreti Alacağından Dolayı Müvekkili Hakkında Takip Yapabilir mi?

*

Müvekkili adına takip ettiği davaları kazanan (mahkemeden müvekkili lehine karar alan) ancak verilen hükmün temyiz edilmiş olması nedeniyle henüz kesinleşmeden, müvekkili ile arasındaki yazılı avukatlık ücret sözleşmesi gereğince – hüküm kesinleştikten sonra– müvekkilinden talep edebileceği vekalet (avukatlık) ücretinin kendisine ödenmesi için müvekkili hakkında icra takibinde bulunan avukatın – bu nedenle– müvekkili tarafından azli 'haklı azil' sayılır mı?

Burada (2) önemli hususun *–Avukatlık Kanunu, doktrin* ve *Yargıtay içtihatları* açısından– tartışılması gerekmektedir:

§ A. *Avukatlık ücreti ne zaman talep edilebilir?*

§ B. *Avukatlık ücretinin kazanıldığı davada verilen karar kesinleşmeden müvekkili hakkında icra takibinde bulunan avukatın müvekkili tarafından azli 'haklı azil' sayılır mı?*

§ A. Avukatlık ücreti ne zaman talep edilebilir?

Avukatlık ücretinin ne zaman istenebilir hale geleceği konusunda Avukatlık Kanunu'nda bir düzenleme mevcut değildir.[1]

Avukatlık Kanunu'nun 171. maddesinde '*Avukat, üzerine aldığı işi kanun hükümlerine göre ve yazılı sözleşme olmasa bile sonuna kadar takip eder'* kuralı yer almakta ve avukata işi sonuna kadar takip yükümlülüğü getirmektedir. Bunun yanı sıra Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 2. maddesinde de '*bu tarifede yazılı avukatlık ücreti kesin hüküm elde edilinceye kadar olan dava, iş ve işlemler ücreti karşılığıdır...*' denilmiş olduğundan, avukatlık ücretinin müvekkilden istenebilir hale gelebilmesi için, üstlenilen işin bitmesi yani davanın kesin hükme bağlanması anlamı çıkmaktadır.

Bu iki yasal düzenleme nedeniyle gerek **doktrinde** ve gerekse **Yargıtay içtihatlarında** "*avukatın, müvekkilinden vekalet (avukatlık) ücretini isteyebilmesi için, bu*

[1] **GÜNERGÖK, Ö.** Avukatlık Sözleşmesi, 3. Baskı, 2013, s:138

ücretin verilmesine neden olan (kazanılan) davada mahkemece verilmiş olan kararın (hükmün) kesinleşmiş olması gerekeceği, bu nedenle de müvekkili lehine sonuçlandırdığı davada verilmiş olan karar kesinleşmeden müvekkili hakkında icra takibinde bulunan avukatın bu durumda müvekkili tarafından azlinin 'haklı azil' sayılacağı" – 'oybirliği ile'– kabul edilmektedir.

Gerçekten;

Doktrinde bu konuda;

– "Avukatlık ücretinin muaccel hale gelebilmesi için 'işin tamamlanması, üstlenilen işin bitmesi gerektiği' anlamı çıkmaktadır. Dolayısıyla avukat, aksine sözleşme yoksa, işi sonuna kadar takip edip sonuçlandırmadıkça ücretini isteyemez. Farklı bir anlatımla; avukatın ücret alacağı, aksi kararlaştırılmadığı sürece işin tamamlanmasıyla muaccel hale gelecektir..."[2]

– "Avukatlık sözleşmesinde ücretin ne zaman ödeneceğinin kararlaştırılmamış olduğu hallerde, ücret alacağı, işin sona ermesiyle muaccel olur. Avukatlık sözleşmesinin konusu bir davada temsil olduğu hallerde, hükmün kesinleşmesiyle iş sona ermiş sayılacaktır."[3]

– "Vekalet ücretinin ödenmesi konusunda asıl olan sözleşme koşullarıdır. Sözleşmede hüküm olmadığı takdirde ücret alacağı 'hükmün kesinleşme günüdür' diyebiliriz."[4]

– "Avukatın vekalet ücretine hak kazanabilmesi için davayı sonuna (hüküm kesinleşinceye) kadar yürütmesi gerekir. Bu nedenle, ücret sözleşmesinde aksi yazılı değil ise, vekalet ücreti davanın sonunda (bitiminde) muaccel olur."[5]

– "Öğretide 'davanın sona ermesinin hükmün kesinleşmesiyle gerçekleştiği' genellikle benimsenmektedir... Verilen hükmü yanlardan birinin temyiz etmesi ve bu itiraz üzerine hükmün bozulması halinde esasen iş sona ermiş olmayacak ve avukatın sözleşme ile yüklendiği borçlar yerine getirilmemiş olacaktır...."[6]

– "Aksine sözleşme veya teamül olmadıkça vekilin ücret alacağının, vekalet konusu işin gereği gibi görülmesinin tamamlanmasıyla muaccellik kazanacağı yolundaki görüşün avukat bakımından da kabulü mümkündür... Avukatın vekalet ücretine hak kazanabilmesi için, davayı sonuna kadar (hüküm kesinleşinceye kadar) yürütmesi gerekir. Bir başka deyişle, vekalet ücreti kesin hüküm elde edilinceye kadar olan işlerin karşılığıdır."[7]

– "Avukatlık ücretinin ne zaman istenebilir hale geleceği konusunda Avukatlık Kanunu'nda bir düzenleme mevcut değildir. Doktrinde; 'aksine sözleşme veya teamül olmadıkça vekilin ücret alacağının, vekalet konusu işin gereği gibi görülmek suretiyle

---

[2] **GÜNER, S.** Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti, 2014, s:418
[3] **GÜNERGÖK, Ö.** age, s:138
[4] **UÇAR, S.** Avukatın Hak ve Ödevleri, s:90
[5] **KURU, B**. Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. Baskı, Cilt 5, 2001, s:5375
[6] **MÜDERRİSOĞLU, F**. Avukatlıkta Vekalet ve Ücret Sözleşmesi ve İçtihatlar, 1974, s:135
[7] **ÖZKAN, M.S.** Avukatlık Mesleği, Avukatın Hak ve Yükümlülükleri, 2. Baskı, 1999, s:222

tamamlanmasıyla istenebilir hale geleceği' yolundaki görüşün avukatlık sözleşmesi bakımından da kabulünün mümkün olduğu ifade edilmektedir…. Avukatlık sözleşmesinde ücretin ne zaman ödeneceğinin kararlaştırılmamış olduğu hallerde, ücret alacağı işin sona ermesiyle muaccel olur. Avukatlık sözleşmesinin konusu, bir davada temsil olduğu hallerde hükmün kesinleşmesiyle iş sona ermiş sayılacaktır..."[8]

– "*Avukatlık Kanunu'nun 171. maddesinde 'Avukatın üzerine aldığı işi kanun ve anlaşma hükümlerine göre takip edeceği' ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 2. maddesinde de 'Avukatın üzerine aldığı işi kesin hüküm elde edilinceye kadar takip edeceği' öngörülmüş olduğundan bu iki hükmün birlikte değerlendirilmesinde taraflar arasında aksine bir sözleşme bulunmadıkça işin sonunun kesin hükmün elde edilmesi olduğu anlaşılacaktır."*[9]

denilmiştir...

Yüksek mahkeme de bu konuyla ilgili olarak;

– *"...Vekilin ücret alacağının vekalet konusu işin gereği gibi görülmesinin tamamlanmasıyla muaccellik kazanacağını"*[10]

– *"Vekalet ücreti alacağının, üstlenilen işin bitmesiyle muaccel hale geldiğinin kabulü gerekeceğini, bu kabule göre avukatın aksine sözleşme yoksa işi sonuna kadar takip edip sonuçlandırmadan ücretini isteyemeyeceğini"*[11]

– *"Avukatın işi sonuna kadar takip etmekle yükümlü olup aksi kararlaştırılmadıkça vekalet ücretinin ancak işin sonuçlandırılmasıyla muaccel hale geleceğini"*[12]

– *"Avukatın üzerine almış olduğu iş henüz sonuçlanmamışsa mahkemece verilen kararın kesinleşmesinin beklenmesi gerekeceğini ancak avukatın kesin hüküm elde edilince ücret talebine hak kazanacağını"*[13]

– *"Avukatlık ücretinin hükmün kesinleşmesiyle muaccel olacağını"*[14]

ifade etmiştir.

§ B. Avukatlık ücretinin kazanıldığı davada verilen karar kesinleşmeden müvekkili hakkında icra takibinde bulunan avukatın müvekkili tarafından azli 'haklı azil' sayılır mı?

Avukatlık Kanunu uyarınca en genel ve geniş anlamıyla '*avukatın kusur ve ihmali' h a k l ı a z i l nedeni* olarak kabul edilmiştir.

Avukat, üzerine aldığı işi Avukatlık Kanunu'nun 34. maddesine göre "*...görevinin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve*

[8] **GÜNERGÖK, Ö.** age, s:156 vd.
[9] **AYDIN, M.** Avukatlık Ücreti, 2. Baskı, 2004, s:83
[10] Bknz: 13.HD. 27.04.1992 T.3412/3899 (www.e– uyar.com)
[11] Bknz: 13.HD. 09.04.2012 T. 2209/9560 (www.e– uyar.com)
[12] Bknz: 13.HD. 28.06.2011 T. 14142/10281 (www.e– uyar.com)
[13] Bknz: 4.HD. 09.02.1981 T. 13212/1190; HGK. 23.03.1983 T. 4– 562/156 (www.e– uyar.com)
[14] Bknz: 4.HD. 17.04.1972 T. 2829/3452 (www.e– uyar.com)

avukatlık ünvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun bir biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliği'nce belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlü", "...görevinin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık ünvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun bir biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliği'nce belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlü" dürler.

Avukatın azlinin haklılığında, bu unsurların dikkate alınması gerekir. Somut olayın özelliklerine göre Avukatlık Kanunu'nun 34. maddesi dikkate alınarak[15] a z l i n h a k l ı l ı ğ ı konusunda bir değerlendirme yapılması gerekir.[16]

"İstenebilir hale gelmemiş avukatlık ücretinin ödenmesi için müvekkili hakkında takipte bulunmuş olan" avukatın bu davranışı nedeniyle, müvekkili tarafından azli h a k l ı a z i l sayılır mı? Bu durumda avukata her hangi bir ücret ödenmesi gerekir mi?

Doktrinde bu konuda;

"Yasa koyucunun temel çıkış noktası bir 'haklı sebep' olup olmadığıdır. Gerek istifa, gerekse azilde haklı sebebin bulunup bulunmadığına bakılacak, avukat istifa etmekte haklı ise, ücrete hak kazanacaktır. Aksi halde ücret isteyemeyeceği gibi, peşin aldığı ücreti de müvekkile iade edecektir (Avukatlık K. m.174/I). Müvekkil cephesinden bakıldığında, azil hususunda müvekkil 'haklı' ise avukata bir ücret ödemek zorunda olmayacak, aksi halde avukata tam ücret vermek zorunda kalacaktır (Avukatlık K. M.174/II).

Azil ve istifanın ne zaman 'haklı' olacağı konusunda genel bir kural koymak mümkün değildir. Somut olayın şartları değerlendirildiğinde, taraflar arasında güven ilişkisinin zedelendiğinin kabul edilebildiği hallerde, azil veya istifanın 'haklı' olduğu söylenebilecektir."[17]

"*...Avukat, kusur veya ihmalinden dolayı azledilmiş ise, ücretin ödenmesi gerekmemektedir. Ancak azleden,' azil işleminin haklı nedene dayandığını' yani avukatın 'kusur' ve 'ihmal' inden dolayı azlettiğini kanıtlaması halinde ücret ödemesi gerekmemektedir..."*[18]

"*Azlin haklı sayıldığı durumlara örnek olarak; .... 'istenebilir hale gelmeyen avukatlık ücretini icraya koyarak isteme (bknz: 4.HD. 03.03.1967 T. 989/1906)', 'iş sonuçlanmadan ihtarname göndererek aralarındaki yazılı sözleşme ile kararlaştırılan ücretten çok daha fahiş avukatlık ücreti istemek (bknz: 13.HD. 21.01.2010 T. 6471/422)...'"*[19]

"Ücret talebinin yapıldığı zaman dilimi, taraflar arasındaki ilişkinin güvensizliğe dönüşmesine yol açabilecek kadar önemlidir. Örneğin 'istenebilir hale gelmeyen

---

[15] Ayrıntılı bilgi için Bknz: **GÖKCAN, H.T.** Açıklamalı Avukatlık Yasası, 2012, s:844 vd.
[16] **AYDIN, M.** age, 2004, s:94
[17] **GÜNERGÖK, Ö**. age, s:173 vd.
[18] **GÜNER, S.** age, s:319
[19] **GÜNER, S**. age, s:322

avukatlık ücretini isteme', iş sahibi üzerine güven sarsıcı olarak kabul edilmekte ve 'haklı azil nedeni' olmaktadır..."[20]

"Avukatlık Kanunun 174. maddesi 'avukatın haklı nedenle azledilmiş olması halinde ücret verilmemesini' öngörmektedir... Ancak azledilen avukatın, azilden önce sonuçlandırdığı işlerin ücretini de isteyebileceği kabul edilmelidir..."[21]

"Vekilin azli haklı ise vekile vekalet ücreti ödenmesi gerekmez (Avukatlık K. m.174/3, c:2).[22]

"Azlin haklı sayıldığı durumlara örnek olarak; ...'istenebilir hale gelmeyen avukatlık ücretini icraya koyarak isteme...' gösterilebilir."[23]

"...Azle neden olan davaya ilişkin olan avukatın hiçbir şekilde ücret talep edemeyeceği, kanunun ifadesinden net bir şekilde anlaşılmaktadır..."[24] [25]

denilmiştir.

Yargıtay da bu konuyla ilgili olarak;

– "*Henüz sonuçlanmayan bir işin (davanın) görülmesini yüklenen vekilin (avukatın) kendisine karşı muaccellik kazanmış olmayan iş parasını (vekalet ücretini) zorunlu (cebri) icra yoluyla ve gerektiğinde (müvekkilinin) mallarını haczettirip satmayı amaç tutar şekilde almaya kalkışması, müvekkilinin inancını sarsıcı bir eylem teşkil eder. Bu sebeple, yapılan azil 'haklı' sayılmalıdır. Haklı nedenle azledilen vekil, müvekkilinden iş parası isteyemez..."*[26]

– *"Vekil– vekil eden arasında bulunan vekalet sözleşmesinin temel dayanağı güven ve saygı ilişkisidir. Güven sarsıcı harekette bulunulması sonucu ilişkinin sarsılması, buna da davacı tarafın tutum ve davranışının yol açması halinde azil haklıdır. Davacı avukat, vekalet akdi devam ederken, takip ettiği icra dosyasının akıbetini ve sonuçlanmasını beklemeden gönderdiği ihtar ile aralarındaki yazılı sözleşme ile kararlaştırılan ücretten çok daha fahiş vekalet ücreti talep ederek, davalılar aleyhine bu ücretlerin tahsili için azilden önce, eldeki davayı açarak, aralarındaki vekalet akdinin esaslı unsurlarını ihlal etmiştir. Bu nedenle, davalıların savunmasında belirttiği gibi davacıyı azletmesi haklıdır..."*[27]

– *"……Davacının henüz vekalet ilişkisi sona ermeden davalı aleyhinde ücret sözleşmesine dayanak göstererek icra takibinde bulunduğu da tartışmalıdır. Tüm bu oldular birlikte değerlendirildiğinde, davalının davacıyı 09.08.2004 tarihinde haklı olarak*

[20] **GÜNER, S.** age, s:419
[21] **GÜNER, S.** age, s:326
[22] **KURU, B.** age, s:1322
[23] **GÜNER, S.** age, s:271
[24] **GÜNERGÖK, Ö.** age, s:178
[25] **GÜNERGÖK, Ö.** age, s:152
[26] Bknz: 4.HD. 03.03.1967 T. 989/1906 (www.e– uyar.com)
[27] Bknz: 13.HD. 21.01.2010 T. 6471/422 (www.e– uyar.com)

azlettiğinin kabulü gerekir. Davacı, haklı olarak azledildiği için de, her hangi bir talepte bulunması mümkün değildir..."[28]

– "Davacıya karşı güveni kalmayan davalının avukatını azletmesi haklı bir nedene dayandığından, davacı avukat ücret isteyemez..."[29]

– ''...İstenebilir hale gelmeyen avukatlık ücretini icraya koyarak isteme, 'haklı' azil nedeni sayılır..."[30]

– ''...Azil haklı ise davacı ücrete hak kazanmayacağından, davacı avukatın açtığı dava reddedilmelidir..."[31]

– ''... Azil tarihi itibariyle tamamlanmış iş bulunmaması halinde davacı avukat vekalet ücreti isteyemez. Haklı azil halinde avukat ancak takip ederek sonuçlandırdığı işlerden dolayı ücrete hak kazanır. Sonuçlandırdığı bir hak yok ise herhangi bir ücret isteyebilmesi olanaklı değildir…."[32]

– ''...Vekalet ilişkisi güvene dayanmaktadır. Müvekkilin güveninin sarsılmasını gerektiren bir olayın vukuunda azlin haklı olarak yapıldığı kabul edilmelidir…. Artık bu dosyalar için avukatın ücret talebine hakkı yoktur."[33]

ş e k l i n d e içtihatta bulunmuştur…. 01.02.2015

[28] Bknz: 13.HD. 04.06.2007 T. 6291/7903 (www.e– uyar.com)
[29] Bknz: 13. HD. 19.12.1995 T. 11369/11467 (www.e– uyar.com)
[30] Bknz: 4.HD 03.03.1967 T. 989/1906 (www.e– uyar.com)
[31] Bknz: 13.HD 22.05.2008 T. 5193/7032 (www.e– uyar.com)
[32] Bknz: 13.HD 14.03.2013 T. 11526/6308 (www.e– uyar.com)
[33] Bknz:13.HD 28.03.1989 T. 1687/2109 (www.e– uyar.com)

159) İflâstaki Tasarrufun İptali Davalarında "Davanın Kabulü" Halinde Ne Şekilde Karar Verilmesi Gerekir?

a) *'Bir alacaklı, borçlu hakkında yaptığı haciz yoluyla takibin kesinleşmesi üzerine, borçlunun malvarlığının, alacağının tümünü karşılamadığını' belirlemesi üzerine, borçlu (ve onun malvarlığını devir/satın almış olan "kötüniyetli") üçüncü (dördüncü, beşinci) kişi hakkında, asliye hukuk mahkemesinde tasarrufun iptali davası açar ve bu dava devam ederken, ticaret mahkemesince borçlunun iflasına karar verilirse; asliye hukuk mahkemesi tasarrufun iptali davasına devam edebilir mi? Yoksa, davayı İİK.m. 194 uyarınca 'ikinci alacaklılar toplantısı'ndan (İİK.m. 237) on gün sonraya bırakıp, 'iflas idaresi'ne tebligat yaparak, "davayı kendisinin mi takip edeceğini, kendisi takip etmeyecekse, davayı takip yetkisinin İİK.m. 245 uyarınca devralıcak bir alacaklının mı takip edeceği hususunun mahkemeye bildirilmesini" ister?*

b) *Bir borçlu hakkında, ticaret mahkemesince iflas kararı (İİK.m. 158/II) verildikten sonra oluşan iflas idaresi, iflas masasını temsilen (veya; İİK.m. 145'e göre davayı açma yetkisini devralmış alacaklı) borçlu ve onun malvarlığını devir/satın almış olan üçüncü, (kötüniyetli) dördüncü, beşinci) kişi hakkında asliye hukuk mahkemesinde tasarrufun iptali davası açarsa ve dava sonucunda mahkemece 'davanın kabulüne' karar verilirse, bu kararın kapsamı ne olacaktır?*

c) *Yukarıdaki her iki durumda da, davalı üçüncü (dördüncü, beşinci) kişinin, davayı konusuz bırakmak için ödemesi gereken borç miktarı ne kadar olacaktır?*

*

I. Bilindiği gibi; **hacizdeki iptal davasının kabulü üzerine verilen kararda,** davaya bakmış olan asliye hukuk mahkemesince *"dava konusu tasarrufun, davacının alacağı oranında iptaline"* karar verilmesi gerekli ve yeterlidir (İİK. m. 283/I).[34] [35]

II. İflâstaki tasarrufun iptali davalarında i k i d u r u m söz konusu olur:

§ A. B i r i n c i d u r u m d a; *''bir alacaklı, borçlu hakkında yaptığı haciz yoluyla takibin kesinleşmesi üzerine, borçlunun malvarlığının, alacağının tümünü karşılamadığını' belirlemesi üzerine, borçlu (ve onun malvarlığını devir/satın almış olan "kötüniyetli") üçüncü (dördüncü, beşinci) kişi hakkında, asliye hukuk mahkemesinde tasarrufun iptali davası açar ve bu dava devam ederken, ticaret mahkemesince borçlunun iflasına karar verilir…Bu olasılıkta, asliye hukuk mahkemesi tasarrufun iptali davasına devam edemez ve İİK.m. 194 uyarınca bakmakta*

[34] **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), 2013, s: 1433 vd. – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 4, 1997, s: 3558 vd. – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Hukuku'nda Tasarrufun İptali Davaları, 9. Tıpkı Baskı, 2025, s: 1370 vd. – **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku'nda Tasarrufun İptali Davaları, 2021, 3. Baskı, s: 808 vd. – **MUŞUL, T./ MUŞUL, A.T.** İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), 2024, s: 1427 – **ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), 2024, 11. Bası, s: 1640 vd.

[35] Bknz: 12. HD. 28.12.1923 T. 2577/9405; HGK. 08.12.2020 T. 12– 273/1009; 17. HD. 02.05.2017 T. 498/4921; 17.04.2017 T. 3407/4165; 16.03.2017 T. 31450/3705; 22.11.2016 T. 20871/10761; 08.11.2016 T. 19318/10238 vb. (www.e– uyar.com)

olduğu davayı 'ikinci alacaklılar toplantısı'ndan (İİK.m. 237) on gün sonrasına bırakması ve 'iflas idaresi'ne tebligat yapması gerekir[36] *ve "davayı kendisinin mi takip edeceğini, kendisi takip etmeyecekse davayı takip yetkisinin İİK.m. 245 uyarınca devredileceği bir alacaklının mı takip edeceğinin mahkemeye bildirilmesini" ister…*

Mahkemece, "bu durumda açılan tasarrufun iptali davasının kabulüne karar verilmesi halinde"; *'dava konusu tasarrufun iptaline'* karar verilmesi gerekli ve yeterlidir.

Bir alacaklının, iflastan önce açmış olduğu tasarrufun iptali davasını, iflas idaresinin (veya İİK.m. 245 uyarınca bir alacaklının) devam ettirmesi halinde mahkeme *'tasarrufun, takip konusu alacak ve fer'ilerini geçmemek üzere iptaline'* şeklinde karar verir. Bu halde, iptal edilen tasarrufun sadece iptal davası açmış olan alacaklının alacağı oranındaki değeri iflas masasına girer,[37] artan para üçüncü kişiye verilir.[38] [39]

● Bir alacaklı tarafından, i f l a s t a n ö n c e açılan tasarrufun iptali davasında, mahkemenin "*tasarrufun, takip konusu alacak ve fer'ilerini geçmemek üzere iptaline*" ş e k l i n d e karar vermesi, aynı zamanda "*taleple bağlılık ilkesi*" nin düzenlendiği HMK. m. 26 gereğidir. Gerçekten, özel hukuk uyuşmazlıklarında asıl olan 'tasarruf ilkesi' (HMK. m. 24) ile 'taraflarca getirilme ilkesi' (HMK. m. 25)'in doğal sonucu, hakimin tarafların talebi ile bağlı olmasıdır. Bu nedenle hakim – kanunla belirtilen ayrık durumlar[40] dışında– tarafların taleplerinden fazlasına veya talep edilenden başka bir şeye karar veremez[41]…

[36] Bknz: 15. HD. 17.10.1996 T. 5615/5382; 15. HD. 17.01.1995 T. 6338/115 (**COŞKUN, M.** İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat ve Tasarrufun İptali Davaları, 8. Baskı, 2022, s: 1326 vd.)

[37] İflas masasına giren bu para iptal davasını açmış olan alacaklıya verilmez, sıra cetveline göre bütün iflas alacaklılarına paylaştırılır. (**KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, s: 1439, dipn. 26 – **POLAT, A.A.** Uygulamada Sık Karşılaşılan İcra ve İflas Davaları, 2021, s: 1316 vd.)

[38] **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, s: 1439– **POLAT, A.A.** age., s: 1316

[39] Bu konuda ayrıca bknz: **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E** Tasarrufun İptali Davaları, 1998, s: 269 vd.– **ÇOŞKUN, M**. age., s:1320 vd. **– GÜNEREN, A**. İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 3. Baskı, 2012, s: 1154 vd. – **GÜNEREN, A.** Tasarruf İptal Davaları, 2008, s: 677 vd.

[40] Örneğin: Ayrıca talep edilmemiş olsa bile, mahkemece 'yargılama giderlerinin, aleyhine hüküm verilen taraftan alınmasına' karar verir; boşanma davalarında, hakim, 'tarafların talepleri ile bağlı değildir', 'boşanma talep edilmiş olmasına rağmen, ortak hayatın yeniden kurulma ihtimali varsa, ayrılık kararı da verebilir; açılan dava, ayrılık davası ise, boşanma kararı veremez'…

[41] **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku, 2016, s:464 –**YILMAZ, E.** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, C:1, 4.Baskı, 2021, s: 945 vd. –**TANRIVER, S.** Medeni Usul Hukuku, C:1, 2. Baskı, 2018, s: 419 vd. –**BUDAK, A.C./KARAASLAN, V**. Medeni Usul Hukuku, 8. Baskı, 2024, s: 89

● Bir alacaklı tarafından, i f l a s t a n ö n c e açılan tasarrufun iptali davasında, davalılar 'borçlu,' 'üçüncü kişi' ve 'kötü niyetli, dördüncü, beşinci kişiler' den (İİKm.282) herhangi biri, davacının alacağını ödediği taktirde, dava konusuz kalacağından, mahkemece "*dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına*" karar verilir.[42] [43]

§ B. İ k i n c i d u r u m d a; *"bir borçlu hakkında, ticaret mahkemesince iflas kararı (İİK.m. 158/II) verildikten sonra oluşan iflas idaresi, iflas masasını temsilen (veya; İİK.m. 245'e göre davayı açma yetkisini devralmış alacaklı) borçlu ve onun malvarlığını devir/satın almış olan üçüncü, (kötüniyetli) dördüncü, beşinci) kişi hakkında asliye hukuk mahkemesinde tasarrufun iptali davası açar ve dava sonucunda mahkemece 'davanın kabulüne' karar verilirse, iptali istenen tasarruf konusu mal iflas masasına girer ve iflas idaresince paraya çevrilen malın bedeli iflas alacaklıları arasında – 'sıra cetveli' ne göre– garameten paylaştırıldıktan sonra, geriye bir miktar para arttığı taktirde, bu paranın müflise değil, malın maliki olan davalı üçüncü (dördüncü, beşinci) kişiye verilmesi gerekir."*[44]

III. Bir uyuşmazlıkta;

● Davacılar vekili; 20.02.2018 tarihli "dava dilekçesi" sinde özetle;

– Davacı (9) müvekkilinin de davalılardan borçlu (B) AŞ.'de çalışmış işçiler olduklarını, bu işyerinde davalının 2014 yılından itibaren işlerinin bozulduğunu, müvekkillerinin ücretlerini düzenli olarak ödeyemez hale geldiğini, İstanbul– Zeytinburnu adresindeki bulunan fabrikasını 07.10.2016 yılında diğer davalı (C) AŞ.'ne devrettiğini, müvekkillerinin bu davalıya karşı yaptıkları icra takiplerinin semeresi kaldıklarını, bu nedenle davalılar hakkında, yerleşmiş Yargıtay içtihatları uyarınca …….. Asliye Hukuk Mahkemesinde "tasarrufun iptali davası" açmak zorunda kaldıklarını,

– Davalılar hakkında (9) ayrı icra dairesinde icra takibi yaptıklarını,

– Davalı borçlu (B) A.Ş. ile fabrikayı devralmış olan diğer davalı (C) A.Ş. arasında organik bağ bulunduğunu ve fabrikayı devralmış olan bu şirketin iyi niyetli olmadığını,

– 25.01.2018 tarihinde dava konusu işyerinin (fabrika), davalı (C) A.Ş. tarafından aynı sektörde faaliyet gösteren ve aralarında organik bağ bulunan diğer davalı (D) LTD.ŞTİ' ne devredildiğini

---

[42] **KURU, B.** El Kitabı, s: 1431, 1440 –**UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C**. age. s:937 vd. –**COŞKUN, M**. age. s:1305 –**MUŞUL, T./ MUŞUL, A.T.** age. s:1423 vd.

[43] Bknz. 17.HD. 19.11.2019.T. 5569/10790; 05.11.2019.T. 3690/10143; 14.10.2019 T. 97/9338;4.HD. 01.06.2021 T. 1194/2104 (www.e– uyar.com)

[44] **KURU, B.** El Kitabı, s: 1439– **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre İcra ve İflas Hukuku, s: 500 – **MUŞUL, T./ MUŞUL, A.T.** age. s: 1439/ ***KARATAŞ, İ./ ERTEKİN, E.*** age. s:268 **– GÜNEREN, A.** age. s: 1158 – **PEKCANITEZ, H./ ATALAY, O./ ÖZKAN, M.S./ ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, 11. Baskı, 2013, s:878 –**RUHİ, C./ RUHİ, A.C.** Tasarrufun İptali Davaları, 2022, s: 95 –**POLAT, A.A.** age. s: 1315 vd. – **ERCAN, İ.** age. s: 1646 –**MUŞUL, T.** age. s: 875

– Borçlu (B) A.Ş'nin aciz halinde bulunduğunu ve alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla fabrikasını elden çıkarmış bulunduğunu,

– Yapılmış olan tasarrufun İİK m.280/III ve TBK m.19 uyarınca iptale tâbi bulunduğunu,

b e l i r t e r e k, "dava konusu taşınmazın devrine yönelik tasarrufların iptaline, müvekkillerinin alacaklı olduğu (9) icra dosyasındaki alacakları ile sınırlı olarak kendilerine satış yetkisi verilmesine karar verilmesini" talep etmiştir.

● …… Asliye Hukuk Mahkemesi 21.01.2021 T. E:2018/108 Esas K:2021/64 sayılı kararı ile;

"(9) davacının açmış olduğu tasarrufun iptali davasının kabulü ile, dava konusu İzmir ili … …, 19 parsele ilişkin satış işlemlerinin İİK m.277 vd. maddeleri gereğince iptaline…….. icra dosyalarındaki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak davacılara haciz ve satış yetkisi tanınmasına ……"

– İstinaf yolu açık olmak üzere karar vermiştir.

● *……... Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi, 28.11.2022 T. E: 2021/642, K: 2022/2141 sayılı kararı ile neticeten; yerel mahkeme kararını onayarak, davacılar vekilinin istinaf başvurusunun* (HMK m.353/1– b/1. uyarınca)

ESASTAN REDDİNE karar vermiştir.

● Yargıtay …... Hukuk Dairesi 27.05.2024 T, E: 2023/…..., K: 2024/……sayılı kararı ile;

"*Tasarrufun iptali davasını, elinde geçici veya kati aciz belgesi bulunan alacaklılar ile, borçlu iflas etmiş ise, iflas idaresi ya da İİK'nun 245. maddesi gereğince iflas idaresi tarafından dava hakkı kendisine devredilen alacaklılar açabilir. Yargılama sırasında borçlunun iflası halinde de yine aynı madde gereğince iflas idaresinin yargılamaya devam edip etmeyeceği veya davacıya yetki verip vermeyeceğinin netleşmesi gerekmektedir. Dosya içeriğinden, yargılama sırasında borçlu davalı (B) AŞ.'nin …… 1. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 29.12.2021 tarih ve 2021/1301 E.– 2021/2111 K. sayılı kararı ile iflasına karar verildiği ve verilen kararın 02.03.2023 tarihinde kesinleştiği, ancak iflas idaresinin İİK'nun 245. maddesi gereğince bu davayı takip için davacılara yetki vermediği, 'davaya iflas idaresinin devam edeceği'nin bildirildiği anlaşılmaktadır. Taraf teşekkülü yargılamanın her aşamasında mahkemece resen dikkate alınması gereken bir hususdur. Bu durumda davanın davacı sıfatı alarak İflas İdaresi temsilcisi huzuruyla görülmesi ve davanın İİK'nun 277 ve devamı maddeleri koşullarına göre değerlendirme yapılarak, verilecek kararın İflas İdaresi lehine veya aleyhine kurulması gerekirken, bu yön göz ardı edilerek hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır.*"

g e r e k ç e s i i l e; "İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA…"

oy birliğiyle karar vermiştir.

● Bu "*ORTADAN KALDIRMA*" kararı uyarınca mahkeme, İflas İdaresine tebligat yaparak, "davanın kimin tarafından yürütüleceği" ni sormuş ve İflas İdaresi, "davanın bu konuda görevlendirilen Av. (E) ve davayı takip için yetki belgesi verilen Av. (G) tarafından takip edileceğini" mahkemeye bildirmiştir…

● Bu arada, ….... İcra Dairesi 2023/39 sayılı İFLAS DOSYASI'NDAN –tasarrufun iptali davasına bakan– ….... 3. Asliye Hukuk Mahkemesine 16.04.2025 tarihinde bir müzekkere göndererek

"*Devam edecek olan davaya, iflas masasını temsil eden İflas İdaresinin de katıldığını ve bu nedenle, tüm iflas alacaklılarının alacaklarının göz önünde bulundurularak iptal kararı verilmesini"*

– pek açık olmayacak bir şekilde– mahkemeye bildirmiştir…

IV. GEREKÇE:

● Öncelikle hemen belirtelim ki; kanımızca, ……... İcra Dairesi'nin, iflas dosyasından –tasarrufun iptali davasına bakmakta olan – ….... 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne 16.04.2025 tarihinde gönderdiği müzekkere isabetli değildir. Çünkü, yukarıda[45] ayrıntılı şekilde belirttiğimiz gibi; bir alacaklı tarafından i f - l a s t a n ö n c e açılan tasarrufun iptali davasını iflas idaresinin (veya İİK.nun. 245. maddesi uyarınca bir alacaklının) devam ettirmesi halinde, mahkemece 'tasarrufun takip konusu alacak ve fer'ilerini geçmemek üzere iptaline' ş e k l i n d e karar verir. Bu kural, HMK.m. 26'da yer alan *'taleple bağlılık'* kuralının bir gereğidir…Böyle olmayıp da tasarrufun iptali davası, daha önce açılmış olmayıp, ilk defa, İflas İdaresi tarafından, iflas masasını temsilen veya bu davayı ticaret mahkemesinde borçlunun iflasına karar verildikten sonra açma hakkını devralmış olan (İİK.m. 245) bir alacaklı tarafından açılmış olsaydı, o zaman iptali istenen tasarruf iflas masasına gelecek ve iflas idaresince paraya çevrilerek malın bedeli, tüm iflas alacaklıları arasında –*'sıra cetveli'*ne göre– paylaştırılacaktı…[46]

Bu nedenle, ……... İcra Dairesi'nin 16.04.2025 tarihli müzekkeresi isabetli değildir…Şikayet üzerine, İcra Hukuk Mahkemesi'nce *"iptaline"* karar verilmesi gerekir…

● Somut uyuşmazlıkta; tasarrufun iptali davası devam ederken, yukarıda belirttiğimiz gibi[47]; *"bir alacaklı tarafından borçlunun iflasına karar verilmeden önce açılan tasarrufun iptali davasında, davalı dördüncü, beşinci kişiler –yani;*

[45] Bknz: Yuk. dipn. 37
[46] Bknz: Yuk. dipn. 44
[47] Bknz: Yuk. dipn. 9– 10 civarı

dava konusu olayda, davalı (D) LTD. ŞTİ. davacı işçilerin alacaklarını öderse, dava konusuz kalır ve tasarrufun iptali davasına bakan asliye hukuk mahkemesince 'dava konusuz kaldığından, dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına' karar verilmesi isabetli olur". 30.04.2025

160) Davacı–Alacaklı Banka'nın Dayandığı Kredi Sözleşmesinin, Yıllar Önce Başlamış Bir Kredi İlişkisinin Devamı Niteliğinde Olması Halinde Dava Konusu Alacak "İlk Kredi Sözleşmesinin Düzenlendiği Tarihte" Doğmuş Sayılır Mı?

*

I– Tasarrufun iptali davasının amacı[48] ve hukuki niteliği[49]: Hakkında "haciz" (İİK. m. 78 vd.) işlemine girişilen (iflâsta; "iflâs kararı verilen" (İİK. m. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

Malları üzerine haciz konulmasından (veya haklarında iflâs kararı verilmesinden) önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların – haciz ve iflâs yolu ile– takibine hedef olmadan, onlardan "mal kaçırmak" (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım "hileli" işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler…

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların *"alacaklılarından mallarını kaçırmak kasdı ile"* yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara *"tasarrufun iptali davası"* denilen bir 'dava açma hakkı' tanınmıştır.

Tasarrufun iptali davasını, *"bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların,* ***sadece davacı– alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için,*** *'kural olarak' kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde*

---

[48] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s: 4 vd – **DANİŞ, R.S.** Tasarrufun İptali Davası, 2023, s: 22 vd.– **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, 3. Baskı, s: 39 vd. – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2017, s: 44 vd.; 359 vd.; s: 1570 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79– 86) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s:2 vd.; 14 vd.; 52 vd.; 88 vd.; 294 vd.; 324 vd.; 378 vd.; 405 vd.; 462 vd.; 506 vd.; 537 vd.; 655 vd.; 683 vd.; 776 vd.; 920 vd.; 1303 vd. – **YARDIMCI, T.E.** Tasarrufun İptali Davası, 2024, s: 17 – **BAKIRCI, H.A.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2022, s: 21 vd. – **COŞKUN, M.** Tasarrufun İptali ve İstihkak Davaları, 2022, s: 21

[49] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.**.age., s: 3 vd. – **DANİŞ, R.S.** age., s: 27 vd. – **MUŞUL, T** age., s: 26 vd. – **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7–8, s: 776– 780) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s: 44 vd.; 359 vd. – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s:2 vd.; 16 vd.; 141 vd.; 297 vd.; 379 vd.; 463 vd.; 683 vd.; 920 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79– 86) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmaya Yönelik İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu ve Bu Amaçla Yapılan Muvazaalı İşlemler Hakkında Yargıtay Uygulamasından Örnekler (Yargıtay Der. Temmuz/1999, s: 217– 241) (Tür. Not. Bir. Der. 1999/102, s: 1 vd.) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Der. Ocak– Nisan/1986, s: 101– 107) – **YARDIMCI, T.E.** age., s: 21 – **BAKIRCI, H.A.** age., s: 17 vd.

*açılabilen, **'borçlunun malvarlığından çıkardığı'** dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı– alacaklıya 'cebri icra yetkisi' tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davasıdır"* ş e k– l i n d e tanımlayabiliriz.[50]

a) Tasarrufun iptali davasının amacı: Borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; *"malları üzerine haciz konulmadan"* veya *"hakkında iflâs kararı verilmeden"* önce) alacaklılarından mal kaçırmak kastıyla, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı– alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından çıkardığı dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının – sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi– cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini – bu malın haciz ve satışını isteyerek– sağlamaktır.[51] Yüksek mahkeme de içtihatlarında bu davanın amacını benzer ifadeler kullanarak anlatmıştır.[52]

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında *«tasarrufun iptali davasının amacı»* hakkında;

√ *«İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık'*

---

[50] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., s: 3 vd. – Benzer tanımlar için bknz: **KURU, B.** "Bir borçlunun, mallarının haczinden veya iflâs etmeden önce, alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli (hileli) tasarrufların iptal ettirilebilmesi için alacaklılara bir dava açma hakkı tanınmıştır ki, buna iptal davası denir (m. 277– 284)" (El Kitabı, 2013, s: 1397; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 663) – **MUŞUL, T.** "İİK. m. 97/sondan 2. fıkradaki ve iflâstaki haller (İİK. m. 277/b.2, m.245 ve 255/3) hariç olmak üzere, kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, kanunda öngörülen sebeplere istinatla, kabili iptal olduğunu iddia ettiği tasarrufi işlemin, sadece kendisi açısından ve aciz vesikasına bağlanmış olacağı ve ferileri nisbetinde iptal edilmesini talep ederek, borçlu ile lehine tasarrufi işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açtığı, 5 yıllık hak düşürücü süreye ve basit yargılama usulüne tâbi olan, şahsi nitelikte bir davadır" (Tasarrufun İptali Davaları, s: 17) – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** "İcra ve İflâs takibinden önce veya takip sırasında, borçlunun alacaklının haklarını ihlâl edecek şekilde yaptığı tasarruf işlemlerinin iptali için başvurulan yola tasarrufun iptali davası denir" (İcra ve İflâs Hukuku, 7.Bası, 2023, s: 715) – **EROĞLU, O.** "Kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yaptığı tasarruflarını, alacağı ile sınırlı olmak kaydıyla, icra takip sahasına sokmasını sağlayan, beş yıllık hak düşürücü süreye tâbi, kişisel nitelikte bir eda davasıdır" (Tasarrufun İptali Davası, 2020, s: 24; Islah, 2020, s:192) – **BERKİN, N.M.** "Borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarruflarını – davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde– hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava" (İflâs Hukuku, 1972, s: 489)

[51] **MUŞUL, T.** age. s: 23 – **EROĞLU, O.** age. s: 30 – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** İcra ve İflâs Hukuku, 9.Baskı, 2023, s: 556 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku **"**El Kitabı", 2. Baskı, 2013, s: 1397 – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 726 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, 11.Bası, 2013, s: 857 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 5 – **ÇETİN, H.E.** Tasarrufun İptali, Muvazaa, İnançlı İşlem ve Nam– ı Müstear, 2.Baskı, 2022 s: 17 – **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:40 – **ÇAM, Ü.M.** Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2.Baskı, 2017, s:58 – **COŞKUN, M.** İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 5. Baskı, 2019, s:887 – **ÇETİNEL, T.** Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2020, s: 29

[52] Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230; 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870; 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049; 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079, Ankara BAM. 26. HD. 02.11.2018 T. 2167/1536; 17. HD. 10.10.2018 T. 4073/8933 vb. (www.e– uyar.com)

nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»[53]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasına ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»*[54]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»*[55]

şeklinde içtihatta bulunmuştur…

b) Tasarrufun iptali davasının hukuki niteliği: Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davası, *«dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp kişisel bir dava»*dır.[56] Yani bu dava sonunda, tasarrufa konu mal, alıcı (veya devir alan)nın

---

[53] Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230
[54] Bknz: 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870
[55] Bknz: 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079
[56] **UMAR, B.** age. s: 19 – **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 664 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s: 3409 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 – **BERKİN, N.M.** İflâs Hukuku Rehberi, s: 111 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, s: 300 – **ÖNEN, T.** agm. s: 39 – **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7– 8, s: 776 vd. – **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, s: 223 – **EROĞLU, O.** age. s: 33 vd. – **ESENER, T.** Muvazaalı Muameleler, s: 105 – **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009, S: 3, s: 486) – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 557 – **YILMAZ, E.** Şerh, s: 1252 – **UYAR, T.** «Muvazaa» Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 716 vd. – **ARSLAN, A.S.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C: 1, s: 254) – **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF D. 2015, S: 4, s: 933 – **KORKUSUZ, R.** İcra ve İflâs Hukuku Uygulaması, s: 312 – **ALBAYRAK, H./AĞAR, S.** Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (Tür. Bar. Bir. Der. Mayıs– Haziran/2016, s: 435) – **KOVAN, H.** 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeni ile Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, s: 278 – **ÇETİN, H.E.** age. s: 18 – **ESENER, T.** age. s: 105 – **ÖZSUNAY, E.** age. s: 233 – **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Yasa D. 1989/8, s: 1039 – Adalet D. 1989/6, s: 9) – **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s: 1744 – **AKŞENER, S.H.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davası, 2. Bası, 2007, s: 27 – **AKKAYA, T.** «Alacaklıdan Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (Legal Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, 2006/3, s: 672) – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 17 – **ULUKAPI, Ö.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 499 – **GÜNEREN, A.** İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, s: 1015 – **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptal Davaları, s: 49 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s: 858, 878 – **YILDIRIM, M.K./YILDIRIM, N.D.** İcra ve İflas Hukuku, 8. Baskı, 2021 s: 671 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 21 vd. – **KAZANCI, İ.T.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, s: 76 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4309 – **AKYAZAN, S.** Takip Hukukunda İptal Davası (Ad. D. Mart– Nisan/1963, S: 3– 4, s: 237) – **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 56) – **KARAMERCAN, F.** Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşin Üçüncü Kişilere Karşı Dava Hakkı, s:158 – **YILMAZ, E.** age. s: 1203 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.**

malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı– alacaklı, o malı haciz ettirip sattırma ve satış bedelinden alacağını (*kişisel hakkını*) alma imkanını elde etmiş olur. Davanın konusunun *taşınmaz* olması halinde, dava sonunda verilen hükümle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik yapılmaz… «Davanın kabulüne» karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece 'davacı– alacaklı' yararlanır. 'Davalı– borçlu'dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar. Zaten «davanın kabulüne» karar veren mahkeme *«…dava konusu şey üzerinde, davacı– alacaklıya 'aciz vesikasında belirtilen – eğer mahkemeye kesin aciz vesikası sunulmamışsa; icra dosyasındaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olarak– cebri icra yetkisi tanınmasına»* ş e k l i n d e karar verir…

Yüksek mahkeme, iptal davalarının bu *niteliğini,* çeşitli içtihatlarında;

√ *«İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»*[57]

√ *«İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»*[58]

√ *«Tasarrufun iptali, davaları mutlak ticari dava niteliğinde olmayıp, şahsi nitelikte ve borçlunun tasarruflarına yönelik bulunduğundan, asliye hukuk mahkemelerinin görevine girdiğini»*[59]

şeklinde ifade etmiştir.

II– Tasarrufun iptali davalarının konusu[60]:

İİK. m. 277/I'de; iptal davasının, «İİK. 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılabileceği» belirtilmiştir (İİK. m. 277).

Tasarrufun İptali Davaları, s: 7 – **ÇETİNEL, T.** age, s: 9 – **KURU, B./AYDIN, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku «Ders Kitabı», s: 489 – **DANİŞ, R.S.** age., s: 14 – **KAZANCI, T.** age., s: 30

[57] Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230

[58] Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065

[59] Bknz: 17. HD. 09.04.2018 T. 8983/3951

[60] **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, Cilt: 2, 2017, s: 362– 377; s: 428– 439; s: 759– 790; s: 1072– 1076; s: 1251– 1257; s: 1433– 1442; s: 1510 vd.; s: 1572 vd. – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, C:3, 2020, s: 51– 86; s: 803– 828 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptal Davalarının Konusu (İBD. Temmuz– Ağustos/2017, s: 74– 132) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, s: 169– 176) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Manisa Bar. Der. 2013, S: 125, s: 8– 41) – **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1, s: 211– 231) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Tür. Bar. Bir. Der. Eylül– Ekim/2008, s: 287– 313) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri», «İptale Tâbi Tasarrufların Kapsamı» ve «Mahkemeye Aciz Vesikasının Sunulması» Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar Çankaya Huk. Fak. Der. (Araş. Görv. Ceren Damar Armağanı), 2020, C: 3, s: 3941– 3978) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek 'Alacağın Temliki' Tasarrufları (Legal Huk. Der. Mayıs/2017, s: 2411– 2437) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449– 4513) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729– 4801) – **UYAR, T.** «Muvazaalı İcra Takipleri» (Borç İkrarları) ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali

Doktrinde[61] «maddede kullanılmış bulunan '*tasarruflar*' sözcüğünün hatalı olduğu» belirtilmiştir. Gerçekten, borçlunun «*İİK. m. 277 anlamında iptal edilebilen tasarrufları»* sadece «*malvarlığındaki bir hakka doğrudan etki yaparak, o hakkı başkasına nakleden veya sınırlayan, külfet yükleyen veya değiştiren veya sona erdiren hukukî işlemler*» olarak tanımlanan[62] – örneğin; borçlunun taşınır/taşınmaz malın başkasına devretmesi, taşınır/taşınmaz malları üzerinde rehin tesis etmesi, ticari işletmesini devretmesi vb. gibi– **tasarruf işlemlerinden** *(tasarrufi muamelelerden)* ibaret bulunmadığı gibi, tasarruf işlemlerinin ancak bir bölüm olarak dahil olduğu ve **doktrinde**[63] *«hukukî bir sonuç doğurmak üzere yapılan irade beyanları»* olarak tanımlanan ***«hukukî işlem»***lerden de ibaret değildir. Bu madde gereğince iptali söz konusu olanlar, «hukukî işlem» kavramından daha geniş olan, onu da içeren ve **doktrinde**[64] «*kendisine hukuk düzenince hukukî bir sonuç bağlanmış olan beşeri (insan) fiilleri*» olarak

Davasına Konu Edilmesi (İBD. Mayıs– Haziran/2014, s: 282– 295) – **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s: 175– 187) – **UYAR, T.** İİK.'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415– 448) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? (ABD. 2015/1, s: 369– 397) – **AKKAYA, T.** «Alacaklılardan, Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (MİHDER, 2006/3, s:661– 684) – **AKKAYA, T.** İcra ve İflâs Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar «İİK. m. 277– 284» (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s:13– 49) – **ÇETİNEL, T.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, s: 30 vd. – **GÜRDOĞAN, B.** İptal Davaları «İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer'e Sunulan Bildiri», 1963, s:38– 42 – **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları (Dr. Recai Seçkin'e Armağan, 1974, s:457– 480) – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 31 vd. – **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ankara İktisadı ve Tİc. İlimler Ak. D. 1969, S:1, s:39– 49) – **EROĞLU, O.** Tasarrufun İptali Davası, s: 147 vd.

[61] **UMAR, B.** Türk İcra– İflas Hukuku'nda İptal Davası, 1963, s: 54 vd.

[62] **TUHR, von.** Borçlar Hukuku, s: 189 – **SCHWARZ, A.B.** Borçlar Hukuku, s: 163 – **AYİTER, K.** Tasarruf Muameleleri, s: 13 – **OĞUZMAN, K./BARLAS, N.** Medenî Hukuk, s: 160 – **TEKİNAY, S.S.** Medeni Hukuk, s: 109 – **DURAL, M./SARI, S.** Özel Hukuk, s: 173 – **KARSLI, A.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 541 – **SEROZAN, R.** Medeni Hukuk, s: 303

[63] **ATAAY, A.** Medeni Hukuk, s: 317 vd. – **OĞUZMAN, M.K.** Medeni Hukuk, s: 106 vd. – **ÖZSUNAY, E.** Medeni Hukuk, s: 318 vd. – **İMRE, Z.** Medeni Hukuk, s: 205 vd. – **ZEVKLİLER, A./ACARBEY, M. B./GÖKYAYLA, K. E.** Medeni Hukuk, s: 131 vd. – **OĞUZMAN, K./BARLAS, N.** age. s: 166

[64] **ATAAY, A.** age. s: 310 vd. – **OĞUZMAN, M.K.** age. s: 99 – **ÖZSUNAY, E.** age. s: 319 **– İMRE, Z**. age. s: 207 – **ZEVKLİLER, A./ACARBEY, M. B./GÖKYAYLA, K.E.** age. s: 129 – **DURAL, M./SARI, S.** age. s: 159

tanımlanan, **hukukî fiiller**'dir.[65] [66] Nitekim kaynak yasanın Almanca metninde, bu konuda «*tasarruf*» değil «*hukukî fiil*» kavramı yer almaktadır.[67] Bu nedenle, İİK. m. 277 vd. geçen «tasarruf» kavramını, *«hukukî işlem»*leri, *«hukukî fiil»*leri de içerir şekilde, en geniş anlamıyla kabul etmek gerekir.[68] Örneğin, borçlunun *«protesto çekmemesi», «haksız bir ödeme emrine itiraz etmemesi», «zamanaşımı def'inde bulunmaması», «aleyhine açılan davayı kabul etmesi», «davadan feragat etmesi», «yeminden çekinmesi», «kanun yoluna başvurmaktan kaçınması», «**hukukî işlem**» olmadığı halde birer «**hukukî fiil**» sayılır ve iptal davasına konu yapılabilir.*[69] Nitekim, **İsviçre Federal Mahkemesi;**[70] *«borçlunun anlaşmalı olarak hakkında icra takibine geçen alacaklının yaptığı takibe itiraz etmemesi yani 'itirazdan kaçınması' halinde, bu davranışa karşı, asıl alacaklıların iptal davası açabileceğine»* karar vermiştir. **Yargıtay** da – ileride ayrıntılı olarak, örnekler vererek belirteceğimiz gibi– , *«borçlunun 'muvazaalı olarak borçlanıp, kendisi hakkında takip yaptırıp, taşınmazlarını haciz ettirmesi işleminin, iptal davasına konu edilebileceğini»*[71], *«'tasarruf' kavramı, borçlunun malvarlığını azaltıcı nitelikteki hukuki işlemleri ve hukuki fiilleri de içerdiğinden, davalılar arasındaki senet düzenleme fiilinin, 'tasarruf' kavramı içinde bulunduğunu, davacının bu tasarrufu iptal ettirmekte hukuki yararının bulunduğunu»* belirtmiştir…

«Haksız fiil»[72] teşkil eden eylemler de, tasarrufun iptali davasına konu teşkil edebilir…

---

[65] **UMAR, B.** age. s: 54 vd. – **MUŞUL, T.** İpal Davaları, s: 33 vd. – **GÜRDOĞAN, B**.İflâs Hukuku, s: 222, dipn. 615 – **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 52 vd.) – **ERDÖNMEZ, G.** Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yaplan Tasarrufların İptali, 2. Bası, 2019, s: 124 – **KAZANCI, T.İ.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 34 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: IV, s: 3410 – **KARSLI, A.** İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, 2014, s: 541 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4313 – **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1, s: 212) – **UYAR, T.** «Muvazaalı İcra Takipleri (Borç İkrarları)» ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. 2014/3, s: 282– 295) – **EROĞLU, O.** age. s: 40

[66] **Yüksek mahkeme** de aynı doğrultuda içtihatta bulunmuştur: Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T.1405/120; 20.06.2013 T. 8604/9398 (www.e– uyar.com)

[67] **UMAR, B.** age. s: 54 vd. – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, 8. Bası, 2009, s: 295

[68] **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, 1997, C: 4, s: 3410 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1398 – **KURU, B.** Ders Kitabı, s: 490 – **GÜRDOĞAN, B.** age. s: 222 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** a.g.e., s: 294 – **ARSLAN, A.S.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof.Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, 2014, C: 1, s: 253) – **KAZANCI, İ.T.** a.g.e., s: 34 – **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009/3, s: 487) – **EROĞLU, O.** age. s: 40

[69] **UMAR, B**. age. s: 54, dipn. 4 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s: 294 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4313 – **SARISÖZEN, M.S.** a.g.m., s: 233, dipn: 1 – **ARSLAN, A.S.** a.g.m., s: 255 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** İcra ve İflas Hukuku'nda Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 10 – **BÖRÜ, L.** a.g.m., s: 487 – **GÜNEREN, A.** İcra ve İflas Hukuku'nda Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s: 56 – **ERDÖNMEZ, G.** a.g.e. s: 124

[70] Bknz: BGE. 65 III, s: 133 (Naklen; **ÜSTÜNDAĞ, S.** Medeni Yargılama Hukuku, 7. Bası, 2000, s: 762)

[71] Bknz: 15. HD. 15.9.1990 T. 3485/3290

[72] **YILDIRIM, M.K.** İcra ve İflas Hukuku'nda İptal Davaları, 1995, s: 142 – **ERDÖNMEZ, G.** age. 1. Baskı, s: 99; 2. Baskı, s:125

Şu halde, borçlunun gerek *«dava dışındaki»,* gerek – sulh, feragat, kabul gibi– *«icra takibi içindeki»* en geniş anlamı ile **hukukî işlemleri**, iptal davasına konu olabilecektir.[73] Kısaca, borçlunun; *«alacaklıları aleyhine malvarlığını azaltıcı nitelik taşıyan»* her türlü – en geniş anlamı ile– **hukukî işlemleri**, iptal davasına konu olabileceği gibi *«malvarlığının artışını önleyici işlemleri»* de (örneğin; borçlunun kendisine miras bırakanından gelecek mirası reddetmesi gibi) tasarrufun iptali davasına konu olabilir.[74] [75]

'İptal davasına konu olan işlemler'[76] – kural olarak– *«maddi hukuk bakımından tamamen geçerli olan ve alacaklıları zarara sokan işlemler»*dir[77]. U y g u l a m a d a en sık karşılaşılan *tasarrufun iptali davasına konu olabilen* belli başlı işlemler şunlardır:

√ *«Miraçılar arasında yapılmış olan 'miras taksim sözleşmesi'»*[78]

√ *«Mirasçılar arasında yapılmış olan 'rızai taksim sözleşmesi'»*[79]

√ *«Devredilen şirket hisseleri»,*[80]

√ *«Devredilen miras hisseleri»,*[81]

√ *«Tapuya şerh verilerek güçlendirilen satış vaadi sözleşmeleri»,*[82] [83] [84]

√ *«Satılan taşınmazlar»,*[85]

---

[73] **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s: 294

[74] **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** a.g.e., s: 10 – **COŞKUN, M.** İçtihatlı İİK. C: 4, s: 4537

[75] Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 6602/3146; HGK. 08.12.2010 T. 17– 596/641

[76] **UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4314 vd. – **UYAR, T.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 3. Baskı, 2010, C: 11, s: 18691 vd. – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi?» «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 370 vd.)

[77] **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 – **MUŞUL, T.** age. s: 20 vd. – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 533 – **KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E.** İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, s: 614 – **UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A.** İİK. Şerhi, 4. Baskı, 2008, C: 3, s: 4314 vd. – **PEKCANITEZ, H./ ATALAY, O./ ÖZKAN, M.S./ ÖZEKES, M.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 859 – **GÜNEREN, A.** a.g.e., s: 40 – **KURTOĞLU, S.** İcra ve İflas Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD., 1973/7– 8, s: 776) – **ULUKAPI, Ö.** İcra ve İflas Hukuku, 2015, s: 497 – **SARISÖZEN, M.S.** a.g.m., s: 233, dipn: 5

[78] Bknz: 17. HD. 06.07.2020 T. 4035/4370

[79] Bknz: 17. HD. 13.05.2019 T. 4751/5978

[80] Bknz: 17. HD. 19.4.2010 T. 2848/3607; 22.2.2010 T. 9772/1356; 12.11.2009 T. 8068/7497 vb.

[81] Bknz: 17. HD. 23.2.2010 T. 9831/1437

[82] Bknz: 17. HD. 03.05.2016 T. 4425/5341; 21.05.2013 T. 7284/7365; 22.2.2010 T. 10739/1362; 5.5.2008 T. 1637/2353; 15. HD. 30.9.2002 T. 3158/4300; 15.05.2002 T. 1010/2526; 15. HD. 26.01.1990 T. 5253/160; 13. HD. 29.09.1977 T. 3322/3948 vb.

[83] **MUŞUL, T.** age. s: 40 vd.

[84] **UYAR, T.** «Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi» Hakkında Açılan Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları (İBD. Kasım– Aralık/2012, s:137– 233)

[85] Bknz: 17. HD. 15.2.2010 T. 503/1144

√ *«Boşanma protokolü uyarınca devredilen taşınır ve taşınmazlar»,*[86] [87]

√ *«Havale işlemleri»,*[88]

√ *«Borçlunun malvarlığının artışını önleyen işlemler»,*[89]

√ *«Borçlunun, aleyhine açılan tapu iptali ve tescil davasını kabul etmesi»,*[90]

√ *«Borçlunun, miras bırakandan kalan taşınmazlardan pay istemeyip, kendisine intikal edecek payları kardeşlerine devretmesi işlemi»,*[91]

√ *«Üst yapı hakkının devrine ilişkin tasarruflar»,*[92]

√ *«Hastane işletme ruhsatının devrine yönelik tasarruflar»,*[93]

√ *«Borçlunun, malvarlığını azaltıcı bir işlem olan bono düzenleme işlemi»*[94]

√ *«Yapılan ipotek işlemleri»*[95]

√ *«Borçluların, mirasın reddi konusundaki işlemleri»,*[96] [97]

√ *«Kişisel hakların kuvvetlendirilmesi için tapuya verilen şerhler»,*[98]

√ *«Borçlu tarafından düzenlenmiş muvazaalı senetlerin iptali için»*[99]

---

[86] Bknz: 17. HD. 11.2.2010 T. 10940/1042; 24.3.2009 T. 4342/1702; 17.2.2009 T. 3448/733; 08.09.2014 T 2006/11251; 11.02.2014 T. 13647/1487 vb.

[87] Bu konuda ayrıca bknz: **KAZANCI, T.İ.** a.g.e., s: 244 vd. – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 25 vd.

[88] Bknz: 17. HD. 28.12.2009 T. 6547/8779

[89] Bknz: 17. HD.11.03.2013 T. 6602/3146; 4.5.2009 T. 148/2805 vb.

[90] Bknz: 17. HD. 14.4.2009 T. 5384/2350

[91] Bknz: 17. HD. 14.2.2008 T. 4110/617

[92] Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 7913/792

[93] Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 541/3933; 11.04.2017 T. 2161/3948; 05.06.2014 T. 13391/8983; 05.06.2014 T. 6354/8985 vb.

[94] Bknz: 15. HD. 21.10.2004 T. 3131/5291

[95] Bknz: 17. HD. 21.02.2017 T. 5280/11575

[96] Bknz: 17. HD. 08.11.2016 T. 19558/10239; 28.02.2013 T. 4777/2421; 11.2.2008 T. 5540/513 vb.

[97] **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** a.g.e., s: 43

[98] Bknz: 15. HD. 15.05.2002 T. 1010/2526

[99] Bknz: «Tasarruf kavramı 'borçlunun malvarlığını azaltıcı nitelikteki hukuki işlemleri' ile ve 'hukuki fiillerini' de içerdiğinden, davalılar arasındaki senet düzenleme fiilinin tasarruf kavramı içinde olduğunu, davacının bu tasarrufu iptal ettirmekte hukuki yararı bulunduğunun kabulü gerektiğini…» (17. HD. 28.01.2020 T. 1405/120)

√ *«Nam– ı müstear (bedeli borçlu tarafından ödenip, üçüncü kişi adına kayıt ve tescil edilen şeyler) konusu işlemler»,* [100] [101]

√ *«İnançlı işlemler»*[102] [103]

√ *«Adi ortaklığın feshine ilişkin sözleşmeler»,*[104]

√ *«Borçlu tarafından yapılan ölünceye kadar bakma sözleşmesi»*[105]*,*

√ *«Tapuya şerh verilmiş kira sözleşmeleri»,*[106] [107]

√ *«Borçlunun, üçüncü kişideki alacağını kızına devretmesi işlemi»,*[108]

√ *«Ticari işletme rehnine konu olan mallar»*[109]

√ *«Borçlunun bir taşınır ya da taşınmaz malın başkasına bağışlaması»*,

√ *«Borçlunun yemin etmekten kaçınması»,*[110]

√ *«Borçlunun kanun yoluna başvuru hakkını kullanmaktan kaçınması»,*[111]

√ *«Borçlunun tenkis davası açmaktan kaçınması»,*[112] [113]

√ *«Borçlunun ticari işletmesini üçüncü bir kişiye devretmesi»*,[114] [115]

√ *«Borçlunun taşınmazı üzerinde – gerçekte borçlu olmadığı halde– ipotek tesis etmesi»,*[116]

---

[100] Bknz: 17. HD. 17.12.2019 T. 669/12066; 25.11.2019 T. 3551/11086, 15.03.2017 T. 22269/2789; 24.05.2016 T. 11539/6283; 23.02.2016 T. 10807/2099; 23.02.2016 T. 11352/2105; 22.06.2015 T. 8287/8983; 15.06.2015 T. 3457/3457/8622; 01.06.2015 T. 19635/8006; 24.02.2015 T. 5559/3322; 18.11.2014 T. 10438/16219; 03.11.2014 T. 6147/14975; 21.05.2013 T. 7646/7370; 04.04.2013 T. 8194/4806; 26.03.2013 T. 72061/4179; 14.09.2009 T. 6101/5325; 5.11.2013 T. 12075/15090; 09.09.2013 T. 7129/11624; 18.03.2013 T. 6263/3521; 14.02.2013 T. 4164/1515; 08.05.2007 T. 2583/1574; 14. HD. 19.10.2001 T. 5932/6946; 15. HD. 29.4.1993 T. 2212/2029; 26.04.1984 T. 775/1466 vb.

[101] **UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4332 vd. – **TOKTAŞ, M.** Kamu Alacaklarının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2009, s: 78 – **COŞKUN, M.** İptal Davaları, s: 913 vd. – **SERTAKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e, s: 30 – **ÇAM, U.M.** age. s:79

[102] **BÖRÜ, L.** a.g.m., s: 494 – **KAZANCI, T.İ.** a.g.e., s: 252, 266 vd. – **TOKTAŞ, M.** a.g.e., s: 82 – **ÇETİN, H.E.** age. s: 280 vd. – **ÇAM, U.M.** age. s:82

[103] Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 8538/2734; 17.02.2017 T. 10199/1109 vb.

[104] Bknz: 13. HD. 3.5.1982 T. 2826/3119

[105] Bknz: 13. HD. 16.4.1974 T. 640/925

[106] Bknz: 17. HD. 07.04.2011 T. 335/3215

[107] **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 35

[108] Bknz: İİD. 4.11.1968 T. 9095/9886

[109] Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23337/1446

[110] **ERDÖNMEZ, G.** a.g.e., s: 125, 147

[111] **ERDÖNMEZ, G.** a.g.e., s: 125, 147

[112] **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s. 42

[113] Bknz: 17. HD. 02.03.2015 T. 17841/3683

[114] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 546 vd.

[115] Bknz: HGK. 13.11.2013 T. 17– 297/155; 30.05.2007 T. 21– 295/319; 17. HD. 30.06.2015 T. 5449/9348; 09.06.2015 T. 5703/8442; 08.06.2015 T. 7076/8297; 12.05.2015 T. 19970/7295; 29.11.2012 T. 10872/13291; 30.05.2012 T. 4133/7029; 26.04.2012 T. 2021/5218 vb.

[116] **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e, s: 1

√ *«Borçlunun ödeme emrine itiraz etmemesi»*,[117] [118]

√ *«Borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla üçüncü kişi tarafından kendisi aleyhine açılan haksız davayı kabul etmesi»,*[119]

√ *«Borçlunun zamanaşımı def'inde bulunmaması»*,[120] [121]

√ *«Borçlunun icranın geri bırakılması (İİK. m. 71) talebinde bulunmaması»,*[122]

√ *«Karşılıksız olarak yapılan ciro işlemi»,*[123]

√ *«Borçlunun aleyhine yapılan haksız takip nedeniyle menfi tesbit davası açmaması»* [124]*,*

√ *«Kooperatif payının satışına ilişkin tasarruflar»,*[125]

√ *«Teminat amacıyla yapılan temlikler»,*[126]

√ *«Borçlunun kendisine miras yoluyla gelen malvarlığını 'resmi taksim sözleşmesi' ile diğer mirasçılara devretmesi»,*[127] [128]

√ *«Kat karşılığı inşaat sözleşmesi gereğince borçlu yüklenici tarafından hak edilmiş taşınmazların, kendi üzerine alınmadan, arsa sahibi vasıtasıyla üçüncü kişiler adına tescilinin sağlanması işlemleri (tasarrufları)»,*[129] [130]

√ *«Gizli tahsil cirosu»,*[131]

√ *«Borçlunun itiraz sürelerinden vazgeçip takip konusu borcu kabul etmesi»,*[132] [133]

---

[117] **GÜNEREN, A.** a.g.e., s: 56, 80, 114 vd.– **ÜSTÜNDAĞ, S.** Medeni Yargılama Hukuku, 7. Bası, 2000, s: 762 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4315 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 40 – **UYAR, T.** a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) – **BÖRÜ, L.** agm. s: 488

[118] Bknz: 17. HD. 12.05.2015 T. 21042/7303; 24.06.2014 T. 17392/9848 vb.

[119] **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** a.g.e., s: 39 – **GÜNEREN, A.** age. s: 56 – **UYAR, T.** a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) – **BÖRÜ, L.** agm. s: 488 – **ERDÖNMEZ, G.** a.g.e, s: 140 vd.

[120] **GÜNEREN, A.** a.g.e., s: 56 – **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** a.g.e., s: 40 – **UYAR, T.** a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) – **BÖRÜ, L.** agm. s: 488

[121] Bknz: 17. HD. 24.06.2014 T. 17392/9848

[122] Bknz: 17. HD. 24.06.2014 T. 17392/9848

[123] **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 438

[124] Bknz: 17. HD. 02.03.2015 T. 17841/3683

[125] Bknz: 17. HD. 16.04.2013 T. 6996/4145; 03.04.2014 T. 15293/4892; 27.01.2015 T. 13436/1098; 22.01.2015 T. 20240/723 vb.

[126] **KAZANCI, T.İ.** a.g.e., s: 269 vd.

[127] **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 45

[128] Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 13444/3343; 13.05.2014 T. 2583/7531

[129] **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 52

[130] Bknz: 17. HD. 28.05.2013 T. 3396/7849; 21.05.2013 T. 7646/7370; 16.03.2015 T. 18016/4287 vb.

[131] **KAZANCI, T.İ.** a.g.e., s: 274 vd.

[132] **UYAR, T.** a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** a.g.e., C: 3, s: 4315 – **COŞKUN, M.** İçtihatlı İİK. C: 4, s: 4638 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 40

[133] Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. 11699/4946;15. HD. 13.06.2006 T. 1663/3523; 21.11.2006 T. 4991/6698; 17. HD. 04.11.2008 T. 3947/5089; 4. HD. 08.11.2007 T. 12753/13696; 17. HD. 12.05.2015 T. 21042/7303

√ *«Cebri icra yoluyla yapılan satışlar»*[134]

√ *«Alacağın – muvazaalı olarak yapılmış– temliki tasarrufları»,*[135] [136]

√ *«Borçlunun muvazaalı borç ikrarında bulunması»nın (gerçekte borcu bulunmadığı halde güvendiği bir kişi – arkadaşı, akrabası, aynı iş kolunda çalışan bir kişi vs.– lehine muvazaalı senet düzenleyip, bu senedi kendisi hakkında icraya koydurtması),*[137] [138]

√ *«Başkasının borcu için bir malın teminat olarak gösterilmesi»*[139]

√ *«Borçlunun, kendi borçlusunu ibra etmesi»*[140]

√ *«Başkasının borcunun ödenmesi»*[141]

√ *«Borçlunun yaptığı 'bağışlamalar' ve 'ivazsız (karşılıksız)' tasarruflar» (İİK. m. 278/I,II),*[142]

√ *«Borçlunun 'bağışlama hükmünde sayılan' tasarrufları» (İİK. m. 278/III),*[143]

√ *«Borçlunun aciz halinde iken yaptığı tasarruflar» (İİK. m. 279),*[144]

---

[134] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 189 vd.
[135] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 175 vd.
[136] Bknz: 17. HD. 02.03.2020 T. 577/2386; 16.12.2019 T. 5508/11991; 04.12.2019 T. 3841/11462; 03.12.2019 T. 4057/11412; 13.11.2019 T. 915/10552; 01.10.2019 T. 851/8709; 08.04.2019 T. 16227/4264; 09.10.2018 T. 10604/8888; 17.09.2018 T. 3403/7852; 26.06.2018 T. 1610/6384; 11.10.2016 T. 18995/8786; 13.10.2015 T. 1313/10510; 04.05.2015 T. 20059/6441; 21.04.2015 T. 21344/6051; 24.03.2015 T. 19052/4805; 05.06.2014 T. 1044/9011; 13.02.2014 T. 14266/1605; 01.10.2013 T. 10340/13129; 09.04.2013 T. 7533/5111 vb.
[137] **UYAR, T.** «Muvazaalı İcra Takipleri (Borç İkrarları)» ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edinmesi (İBD. Mayıs– Haziran/2014, s: 283 vd.) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (Ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369– 398) – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4315 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 4.Baskı, 2011, C: 1, s: 65 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 12, 36 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1398 – **EROĞLU, O.** age. s: 153 – **AKŞENER, S.H.** a.g.e., s: 118– **GÜNEREN, A.** a.g.e., s: 80, 114 vd. – **COŞKUN, M.** İçtihatlı İİK. C: 4, s: 4638 – **TOKTAŞ, M.** age., s: 76 – **KAPLAN, N.** Güncel İçtihatlarla İcra ve İflas Hukuku Uygulama ve Uygulama Notları, 2014, s: 1401 – **ÇAM, U.M.** Kamu Alacağının korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2017, 2. Baskı, s:78
[138] Bknz: 17. HD. 29.12.2016 T. 12281/12178; 08.11.2016 T. 19673/10240; 19.04.2016 T. 4439/5019; 24.12.2015 T. 7251/14929; 05.05.2015 T. 21179/6688; 14.04.2015 T. 19827/5866; 17.03.2015 T. 2203/4344; 04.11.2014 T. 7947/15062; HGK. 02.02.2014 T. 4/1016– 436; 17. HD. 18.04.2013 T. 6634/5626; 4. HD. 09.05.2011 T. 3449/5298; 01.05.2008 T. 2996/6066; 08.11.2007 T. 12753/13696; 17. HD. 04.04.2011 T. 7832/3036; 24.01.2011 T. 1847/544; 26.10.2010 T. 5337/8808; 16.09.2008 T. 1246/4471; 15.04.2008 T. 1204/1936; 4. HD. 24.03.2010 T. 2797/3315; 11.03.2010 T. 15119/2684; 01.05.2008 T. 2996/6066; 08.11.2007 T. 12753/13696; 31.05.2007 T. 4760/7445; 15. HD. 20.02.2002 T. 5385/865; 15.11.1999 T. 4175/4058; 15.09.1990 T. 3485/3290 vb.
[139] Bknz: 15. HD. 13.12.1984 T. 3306/3923
[140] Bknz: 17. HD. 12.12.2017 T. 9120/11580; 12.3.2013 T. 4282/1407 vb.
[141] **GÜNEREN, A.** age. s: 330
[142] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4392 vd.
[143] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4398 vd.
[144] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4421 vd.

√ *«Borçlunun zarar verme kasdı ile yaptığı hileli tasarruflar» (İİK. mad.280)*[145]

i ç i n, *«tasarrufun iptali davası»* açılabilir.

III– İİK.m. 278/III– 2 uyarınca "Yapıldığı sırada borçlu aleyhine ivazlar arasında açık bir nisbetsizlik bulunan akitler hakkında tasarrufun iptali davası açılabilir.[146]

Buradaki *«akit»* terimi aldatıcıdır. Bunu *«tasarruf işlemi»* olarak anlamak gerekir.[147] Çünkü, dava konusu olacak işlem, akit gereğince yapılan kazandırıcı işlemdir. Bu nedenle, gerek süre ve gerekse ivazların karşılaştırılması bakımından, *'kazandırıcı işlemin yapıldığı tarihteki değer'* esas alınmalıdır.[148]

İvazlar arasındaki *nisbetsizlik* önemli olmalı ve tarafların yeterli bir dikkat ile anlayabilecekleri[149] ölçüde bulunmalıdır. Fakat, ivazlar arasındaki bu nisbetsizliğin davalı tarafından *bilinmiş olması* aranmaz.[150]

● **Yüksek mahkemeye göre**[151] *«tasarrufa konu taşınmazın tapuda belirtilen (gösterilen) satış bedeli ile, taşınmazın tasarruf tarihindeki – serbest piyasa rayicine*

---

[145] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** a.g.e., C: 3, s: 4434 vd.

[146] **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s: 7 vd.; s: 53– 59; s: 123– 130; s: 248– 260 – **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 14– 31; 505– 535; 829– 855; 999– 1024; 1124– 1164 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar» ve «Taşınmazın, 'Tapuda Gösterilen Satış Bedeli' ile 'Rayiç Bedeli' Arasında Bir Mislini Aşan Fark Bulunması» Koşulu ile «Davacının, Davalı– Borçludaki Alacağının 'Gerçek Bir Alacak Olması' Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Prof. Dr. N.M. Berkin Armanağı'nda yayımlanacak) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449– 4513) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S. 135, s: 517– 575) – **UYAR, T.** Uygulamada Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz/2017, s: 3497– 3543) – **UYAR, T.** İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Terazi Huk. Der. Ağustos/2008, s: 93– 109) – **UYAR, T.** Aynı Zamanda 'Hemşerisi' Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini 'Değerinin Çok Altında Bir Bedelle' Devrettikten (Tapuda 'Satış Şeklinde Gösterdikten) Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşe de – 'Değerinin Çok Altında/Üstünde Bir Bedelle'– (4) Taşınmazın, Devreden (Tapuda 'Satış' Şeklinde Gösteren) Borçlu Hakkında Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III– 2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Der. Ocak– Şubat– Mart, S: 73– 75, s: 17– 36) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, s: 4729– 4801)

[147] **KURU, B.** a.g.e. C: 4, s: 3430, dipn. 7 – **GÜRDOĞAN, B.** a.g.e. s: 227 – **EROĞLU, O.** age. s: 163

[148] **UMAR, B.** a.g.e. s: 64 – **GÜRDOĞAN, B.** a.g.e. s: 227 – **EROĞLU, O.** age. s: 164 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 336, 342

[149] **ANSAY, S.Ş.** Hukuk, İcra ve İflas Usulleri, 7. Baskı, 1960, s: 328 – **ARAR, K.** İcra ve İflas Hükümleri, C:2, 1945, s: 224 – **GÜRDOĞAN, B.** a.g.e. s: 227 – **OLGAÇ, S.** a.g.m. s: 464, dipn. 28

[150] **UMAR, B.** a.g.e. s: 67 – **GÜRDOĞAN, B.** a.g.e. s: 227 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s: 3437 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1405 – **KARATAŞ, İ/ERTEKİN, E.** age. s: 142 – **YILDIRIM, M.K.** age. s: 184 – **AKKAYA, T.** agm. s: 28 – **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 1490 vd. – **EROĞLU, O.** s: 164 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 355 – **ÇETİNEL, T.** age. s:55

[151] Bknz: 17. HD. 26.02.2020 T. 1259/2204; 25.02.2020 T. 28/2057; 24.02.2020 T. 3248/1997; 18.12.2019 T. 630/12171; 04.12.2019 T. 5676/11536; 11.11.2019 T. 3256/10445; 15.10.2019 T. 2250/9390; 25.09.2019 T. 18219/8474; 07.11.2017 T. 8470/10226; 13.03.2017 T. 1658/2646; 06.12.2016 T. 20393/11218; 14.05.2015 T. 1180/7403; 24.02.2015 T. 16719/3317; 10.04.2014 T.

göre– belirlenen gerçek değeri arasında bir misli veya daha fazla fark bulunması halinde 'edimler arasında fahiş farkın bulunduğu'nun kabulü gerekir.» Bu hususun, yerinde keşif yapılarak ve b i l i r k i ş i l e r d e n rapor' alınarak araştırılması gerekir.[152]

«*İİK 278/III– 2'deki bedeller arasındaki nisbetsizliğe ilişkin hüküm 'borçlu ile borçludan tasarrufa konu malı satın alan kişi arasındaki tasarruflarda' iptal nedeni olabileceğini, aynı malı üçüncü kişiden satın almış olan başka kişiler (dördüncü kişiler) hakkında bu hüküm uygulanmaz. Bu kişilerin ayrıca 'kötüniyetli oldukları' isbat edilmedikçe bu kişilere yapılan tasarrufun iptaline karar verilemez.»*[153]

Ayrıca belirtelim ki, **yüksek mahkeme** *«davalı borçlu ile üçüncü kişinin, tapuda düzenlenen resmi senette yazılı satış bedelinin gerçek satış bedeli olmadığını, tapudaki bedelin az harç ödenmesi için düşük gösterildiğini, gerçek satış bedelinin tapuda yazılı olandan daha yüksek olduğunu, y a z ı l ı d e l i l i l e (bankadaki hesap hareketleri ile) isbat edebileceğine»* dair olan görüşü **doktrinde**[154] [155] – haklı olarak– eleştirilmiştir…

● Tasarrufa konu taşınmaz üzerinde *ipotek* ya da *haciz* varsa, – bu takyidatların 'alıcı– üçüncü kişi tarafından' ödenmiş veya ödenecek olması koşuluyla– tapuda gösterilen satış bedeline, *ipotek bedeli* ya da *haciz tutarı* da ilave edilerek, 'taşınmazın satış bedeli' hesaplanır.[156] [157]

*'Tasarrufun iptali davaları'*nda, dava konusu taşınmazın s a t ı ş b e d e l i n i – taşınmazın satış tarihindeki rayiç değeri ile mukayese etmek için– saptarken; tapuda satış bedeli olarak belirtilmiş olan miktara, varsa satıcının (borçlunun) banka hesabına yatırılmış olan paranın ve yine varsa çekle/senetle ödenmiş olan paranın eklenmesi gerekir. Tapu kaydı, *'resmi belge'* niteliğinde olduğundan, burada gösterilen miktarın, *'satış bedeli'*ne dahil edilmesi için ayrıca bir belge/makbuz aranmaz. Belirtilen bu miktarlara (kalemlere), eğer tapu kaydı üzerinde 'ipotek' ya da 'haciz' varsa, bunların tutarı da, *'satış bedeli'*ne dahil edilir.

19253/5395; 17.5.2011 T. 9509/4909; 21.3.2011 T. 7080/2515; 28.11.2008 T. 2522/5601; 25.11.2008 T. 2522/5601; 25.11.2008 T. 3755/5541; 18.11.2008 T. 2633/5370 vb.

[152] Bknz: 17. HD. 27.11.2019 T. 3788/11149; 25.11.2019 T. 5026/11078

[153] Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 5386/12138; 11.02.2020 T. 4672/1252; 25.06.2019 T. 17506/7853; 25.02.2019 T. 1491/2008; 11.02.2019 T. 49/1269; 24.04.2018 T. 1701/4425; 08.03.2018 T. 14337/1693; 09.05.2017 T. 5034/5245; 28.03.2017 T. 2314/3316; 14.03.2017 T. 21348/2726; 17.03.2017 T. 1658/2646; 29.11.2016 T. 21972/11011; 16.02.2015 T. 21355/2768; 25.03.2014 T. 13512/4290; 13.01.2014 T. 15053/27; 14.03.2013 T. 6433/3311; 14.03.2013 T. 6439/3312; 18.04.2012 T. 1901/4843; 9.7.2007 T. 649/2408; 15. HD. 13.2.2007 T. 7805/846; 3.2.2005 T. 7361/485; 16.12.2004 T. 4579/6562; 26.2.2004 T. 382/1061 vb.

[154] **KURU, B.** El Kitabı, s: 1405

[155] Karş: **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 351 – **EROĞLU, O.** age. s: 165

[156] **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 311 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 333, 335, 336, 339 – **EROĞLU, O.** age. s: 156

[157] Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5130/2451; 16.05.2019 T. 20021/6290; HGK. 20.11.2018 T. 17–141/1747; 17. HD. 07.11.2018 T. 11536/10230; 17. HD. 17.09.2018 T. 2838/7831; 21.02.2018 T. 12840/1173; İstanbul BAM. 9. HD. 15.02.2018 T. 732/206; İzmir BAM. 5. HD. 19.01.2018 T. 1462/181; 07.06.2016 T. 13700/6950; 07.04.2015 T. 19939/5487; 23.02.2016 T. 1607/2111; 10.03.2015 T. 18050/4044; 8. HD. 01.07.2014 T. 7981/10397; 30.06.2014 T. 5223/10235; 17. HD. 21.05.2014 T. 2123/7979; 08.05.2014 T. 2375/7246; 21.05.2013 T. 7646/7370; 15. HD. 23.09.1998 T. 3093/3514 vb.

IV– «Alacaklılara zarar vermek kasdı ile yapılan (hileli) tasarruflardan dolayı» iptal (İİK. m. 280)[158]: İİK. m. 280'de *malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmeyen borçlunun alacaklarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm[159] (hileli) tasarrufların iptale tâbi olduğu* belirtilmiştir.

● Maddenin kenar başlığında *«zarar verme kasdından dolayı iptal»* denilmiş ve maddenin metninde *«hileli tasarruflar»* deyimine yer verilmemiş ise de, maddenin içeriğinden, *borçlunun geniş anlamda hileli tasarruflarının iptalinin* amaçlandığı anlaşılmaktadır.[160] Bu hükmün kabul edilmesinin temelinde 'alacaklıların müracaat edebilecekleri iptal sebeplerini, kanunda sayılanlarla sınırlı olmaktan çıkarma amacı vardır.[161]

Madde, 1.7.2003 tarihli 4949 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucunda bugünkü şeklini almıştır.[162]

● *«Malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun ve zarar verme kasdının, işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde iptal edilebilir»* (İİK. m. 280/I, c:1).[163]

UYAR, T. Hukukî Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 803– 828 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449– 4513) – **UYAR, T.** 'Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı, ' İptal «İİK. m. 280» (ABD – 2017/4 s: 307– 364) – **UYAR, T.** Aynı Zamanda 'Hemşerisi' Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini 'Değerinin Çok Altında Bir Bedelle' Devrettikten Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşine de 'Değerinin Çok Altında / Üstünde Bir Bedelle', (4) Taşınmazını Devreden Borçlu Hakkında Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III– 2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Huk. Der. Ocak– Şubat– Mart; S: 73– 75, s: 17– 36) – **UYAR, T.** İİK'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415– 448) – **UYAR, T.** Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı İptal (İBD. 2008/6 Kasım– Aralık, s: 2901– 2929) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s: 9– 12; s: 59– 61; s: 132– 134; s: 267 vd. – s: 578 vd. – **AKÇAR, H.** Zarar Verme Kasdından Dolayı Tasarrufun İptali Davaları «Yargıtay Kararı İncelemesi» (Eskişehir Bar. D. 2012/2, s: 67– 70) – **AKKAYA, T.**agm. s:13– 49 – **AKŞENER, H. S.** İİY.'nin 280. Maddesinde 4949 Sayılı Yasa ile Yapılan Değişiklik Üzerine Bir İnceleme (Legal Huk. Dr. Eylül/2003, s: 2209– 2212) – **BÖRÜ, L.** İcra ve İflas Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009/3, s: 487– 537) – **KAYIŞ, F.** Ticari İşletmenin Devrinde Bazı Sorunlu Noktalar ve Buna İlişkin Tespitler (Legal Huk. Der. S: 215, Kasım/2020, s: 5009– 5060) – **ÖZTEK, S. / MEMİŞ, T.** Şirketler Hukuku ve İcra İflas Hukuku İlkeleri Karşısında Borçlu Şirketin Alacaklarının Hüküm Ortağa Karşı Korunması («Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması» isimli Sempozyuma Sunulan Tebliğ, 2008) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Dr. Ocak– Nisan/1986, s: 101– 107)

[159] Buna karşın, İİK. 278'de *«ivazsız tasarruflar ile bağışlama gibi kabul edilen tasarruflar»*ın İİK 279'da ise *«alacaklılara zarar veren belirli tasarruflar»*ın iptali düzenlenmiştir. Bu nedenle, İİK. 280'de 'genel bir iptal sebebi'ni düzenlediği söylenebilir (**ERDÖNMEZ, G.** age. s: 14 – **CETİNEL, T.** age. s: 63)

[160] **KURU. B.** El Kitabı, s:1409 vd.

[161] **ERDÖNMEZ, G.** age., s: 9

[162] Bknz: 4949 sayılı Kanuna ait Hükümet Gerekçesi (**UYAR, T.** İİK. Şerhi, C: 12, s: 19373)

[163] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s: 9– 13; s: 59– 75; s: 132– 139; s: 267– 272; s: 584– 589 – **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 14– 31; 829– 855; 877– 919; 999– 1024; 1124– 1164 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517– 575) – **UYAR, T.** Aynı Zamanda 'Hemşerisi' Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini

Bu madde uyarınca, borçlunun *alacaklarına zarar verme kasdıyla yapmış olduğu hileli işlemlerin (tasarrufların)* iptal edilebilmesi için;[164] [165]

a) *Borçlunun malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmemelidir.* Burada *'borca batıklık' (borçlunun malvarlığının aktifinin pasifinden az olması)* söz konusudur.[166] Alacaklılardan bir ya da birkaçının yapmış olduğu icra takiplerinin sonuçsuz kalmış olması, bonoların protesto edilmiş olması, çeklerin karşılıksız çıkmış olması, borçlu hakkında geçici/kesin aciz belgesi düzenlenmiş olması, borçlunun konkordato ilan etmiş olması vb. durumlar, borçlunun 'borca batık' olduğunu gösterir.[167]

b) *Borçlu, alacaklılarına zarar verme (mal kaçırma)* ***kasdı ile*** *üçüncü kişilerle tasarrufta (işlemde) bulunmuş olmalıdır.* Eğer alacaklıya zarar veren tasarruf *'ihmal suretiyle'* yapılırsa, bu tasarruf İİK m. 280'e göre iptal edilemez.*[168]*

Borçlunun 'alacaklılara zarar verme kasdıyla hareket ettiği' hususunun – yaklaşık ispat kurallarına göre – alacaklı tarafından ispat edilmesi gerekir.[169]

Bir borçlu eğer, alacaklılarına zarar vermek (alacaklarından mal kaçırmak) için, bir alacağını *gerçekte borçlu olmadığı üçüncü bir kişiye temlik ederse* bu temlik «hileli bir tasarruf» olarak bu maddeye göre iptale tabidir. Fakat, borçlu eğer, üçüncü bir kişideki alacağını –ödeme yerine geçmek üzere– *gerçekten borçlu olduğu üçüncü bir kişiye temlik ederse,* bu temlik bu madde (İİK. m. 280) anlamında «iptale tabi bir tasarruf» niteliğinde sayılamaz. Çünkü, borçlu borcunu '*nakit olarak'* ödeyebilir. Bu ödeme İİK. m. 280'nin kapsamına girmez. Ya da borçlu *'çek vererek'* de borcunu ödeyebilir. Bu ödeme de bu maddenin kapsamına girmez...

'Değerinin Çok Altında Bir Bedelle' Devrettikten Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşine de 'Değerinin Çok Altında / Üstünde Bir Bedelle' (4) Taşınmazını Devreden Borçlu Hakkında, Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III– 2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Ocak– Şubat– Mart, S: 73– 75, s: 17– 36) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369– 397) – **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Deer. Temmuz/2014, s: 175– 187) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Eylül/2018, s: 4729– 4801)

[164] **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, 2013, s: 1828 vd. – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 373 vd. – **AKKAYA, T.** İcra ve İflas Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar (Eskişehir Bar. Der. Ekim/2006, s:40 vd.) – **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptal Davaları, s:816 vd. – **EROĞLU, O.** age. s: 182 vd. – **KAZANCI, T. İ.** age s: 171 vd. – **ÇETİNEL, T.** age. s: 93 vd.

[165] Bu konuda ayrıca bknz: **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 105 vd – **YILDIRIM M. K.** age. s: 161 vd. – **ÇETİNEL, T.** age. s: 64 vd.

[166] **UMAR, B.** age. s: 81 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1410 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 373 – **BÖRÜ, L.** agm. s: 503 – **UYAR, T.** Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan Hileli Tasarruflardan Dolayı İptal (ABD. 2017/4, s: 308) – **ÇETİNEL, T.** age. s: 93 – **UMAR, B.** Aciz Hali– Borca Batıklık Kavramlarının Farkı ve Bu Yönden Yeni MK. Metninin Düştüğü Bir Yanlışlık (Yeditepe Ünv. Huk. Fak. Der., 2004/1, s: 319 vd.) – **EROĞLU, O.** age. s: 182 vd. – **YILDIRIM, K.M.** age. s: 171 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 76 vd.

[167] **GÜNEREN, A.** age. s: 386 – **EROĞLU, O.** age. s: 184 vd.

[168] **UMAR, B.** age. s: 55 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 173 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 95

[169] **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 189 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 95

c) *Borçlunun tasarrufta (işlemde) bulunduğu üçüncü kişiler iyiniyetli (MK. m. 3) olmamalıdır.* Borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun (yani; borçlunun malvarlığının borçlarını karşılamadığının) ve alacaklılarına zarar verme kasdının, borçlu ile işlemde bulunan üçüncü kişilerce – tasarruf tarihinde– bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emareler (karineler) olmalıdır. Yani, borçlu ile işlemde bulunan *üçüncü kişi, borçlunun kasdını* biliyor olmalıdır. Bu şartın gerçekleşmiş olması için, *«tasarruftan yararlanan üçüncü kişinin, gereken dikkati gösterdiği takdirde, borçlunun durumunu ve işlemin mahiyetini anlayabilecek durumda olması»* yeterlidir. Başka bir deyişle, *«üçüncü kişi, küçük bir soruşturma, dikkat veya gözlem ile borçlunun durumunu bilebilecek durumda ise»,* bu şart gerçekleşmiş kabul edilmelidir.[170]

Başka bir deyişle; İİK.'nun 278 ve 279. maddelerine dayanılarak 'tasarrufun iptali davası' açabilmesi için **doktrinde** *«objektif şart»* diye isimlendirilen *«alacaklıların zarar görmesi»* şartının gerçekleşmesi yeterli iken, *'zarar verme kasdından dolayı'* iptal davası açılabilmesi için *«sübjektif şart»* denilen *«borçlunun zarar verme kasdı ile bu kasdın üçüncü kişi tarafından bilindiği»*nin de ispat edilmesi zorunludur.[171]

«Üçüncü kişinin kötüniyetli olduğu» hususunun, alacaklı tarafından –'yaklaşık ispat kuralları'na göre– yerine getirilmesi gerekir.[172]

V– Tasarrufun iptali davalarında yargılama usulü[173]

§ İİK'na Göre Açılan İptal Davalarında Yargılama Usulü:

İptal davaları, diğer hukuk davaları gibi, *genel hükümlere göre* açılır.

● *Dava dilekçesinde,* dava konusu iptale tabi tasarrufun ne olduğu belirtilir. Ancak, bu tasarrufun İİK. m. 278, 279 ve 280'den hangisinin kapsamına girdiği ve hangi hukukî sebeple iptal edileceğini saptamak hakimin görevi olduğundan (HMK. m. 33), dava dilekçesinde belirtilen *hukukî sebeple* hakim bağlı olmadığından, davacının *«dava konusu tasarrufun iptal nedenini»* yanlış belirtmiş olması ya da hiç belirtmemiş olması önem taşımaz.[174] [175]

---

[170] **BERKİN, N.** İflâs Hukuku, 1972, s:511 – **AKKAYA, T.** agm., , s: 42 – **MUŞUL, T.** age. s: 375

[171] **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 144

[172] **ALBAYRAK, N.** Medeni Usul ve İcra– İflas Hukuku'nda Yaklaşık İspat, 2013, s: 30 vd. – **UYAR, T.** Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan … s: 310 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 189 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 98

[173] **ÇETİNEL, T.** age., s: 75 vd. – **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflas Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s:50– 28) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının "Usul"den ve "Esas"dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Bar. Dergisi'nde yayımlanacak) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargılama Usulü (Legal Huk. Der. Eylül/2008, s:3003– 3020)

[174] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s:51– 86; s:877– 010 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s:139 vd.; s:767– 772; s:1534– 1536 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S:177, s:4449– 4513)

[175] **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 4, s: 3546 – **KURU, B.** El Kitabı, s:1398; 1414 – **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, 2. Baskı, 2018, s:665 – **ERDÖNMEZ, G.** age., s:12 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4508 – **EROĞLU, O.** age., s:130 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 450

Yüksek mahkeme, bu hususta (yani; *«tasarrufun iptali»* istemini içeren *«dava dilekçeleri»* ve *«HMK. m. 33»* ile ilgili olarak);

√ *«Davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini»*[176]

√ *«Tasarrufun iptali davasında davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini»*[177]

√ *«Davacı tarafından İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini»*[178]

belirtmiştir.

•Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken *«dava şartları»*[179] *;*

Bilindiği gibi *«dava şartı» 'davanın esası hakkında yargılama yapılabilmesi ve karar verilebilmesi için varlığı veya yokluğu gerekli olan şartlar»dır.*[180]

HMK.'nun 114. maddesinin **1. fıkrasında** '*dava şartlarının neler olduğu*' (12) bent halinde sayılarak belirtildiği gibi; **2. fıkrasında** '*diğer kanunlarda yer alan dava şartlarının ilişkin hükümlerin saklı olduğu*' açıklamıştır.

HMK.'nun 114. maddesinde (12) bent halinde sayılan –ve tüm davalar için geçerli olan– dava şartları «**genel dava şartları**», buna karşın HMK. m. 114/2'de belirtilen dava şartlara ise, bazı davalar için öngörülmüş olduğu için «**özel dava şartı**» olarak nitelendirilir. Örneğin; İİK. m. 277/I– 1'de öngörülen '*tasarrufun iptali davası açabilmek için kesin ya da geçici aciz belgesi ibraz etme zorunluluğu*', İİK. m. 69/II'de

---

176 Bknz: 17. HD. 09.06.2020 T. 2699/3269

177 Bknz: 17. HD. 09.06.2020 T. 708/3260

178 Bknz: 17. HD. 15.01.2019 T. 5727/104

179 **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018 s:4729– 4801) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Taihi Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739– 1758) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının «Usul»den ve «Esas»dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Barosu Dergisi'nde yayımlanacak)

180 **KURU, B.** Medeni Usul Hukuku El Kitabı, C: 1, s: 375– 398 – **KURU, B.** Dava Şartları (Ord. Prof. Dr. Sabri Şakir Ansay'ın Hatırasına Armağan, 1964, s: 109– 147) – **ARSLAN, R.** Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Medeni Usul Hukukuna Getirdiği Başlıca Yenilikler (Prof. Dr. Gürgan Çelebican'a Armağan, 2011, s: 439– 459) – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** Medeni Usul Hukuku, 6. Baskı, s: 310 vd. – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), 4. Baskı, s: 243 vd. – **GÖRGÜN, Ş. İ.** Medeni Usul Hukuku, 3. Bası, s: 144 vd. – **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHFD. 2015/4, s: 931– 974) – **ÇETİNEL, T.** age. s: 75 vd. – **PEKCANITEZ, H.** Pekcanıtez Usul Hukuku, s: 925 vd.; 950 vd.

öngörülen '*borçtan kurtulma davası açabilmek için % 5 oranında teminat gösterme zorunluluğu*' birer «özel dava şartı»dır.[181]

Acaba HMK. m. 114'de öngörülenler dışında, yargı kararları ile başka «dava şartları» öngörülebilir. mi.? Çünkü u y g u l a m a d a , **yüksek mahkeme** (Yargıtay 17. Hukuk Dairesi); **a)** '*İcra takibinin kesinleşmiş olması*'nı, **b)** '*Alacaklının alacağının gerçek bir alacak olması*'nı, **c)** '*Davacının alacağının, dava konusu tasarruftan önce doğmuş olması*'nı, tasarrufun iptali davasının «**özel dava şartı**» olarak kabul etmekte ve açılmış olan tasarrufun iptali davasının bu şartlar gerçekleşmeden açılmış olduğunu, yargılamanın her aşamasında tesbit ettiği taktirde, kendiliğinden 'davanın usulden reddine' karar vermektedir.

Doktrinde[182] «*HMK döneminde, 'dava şartları'nın neler olduğu HMK m. 114'de sayılarak belirtilmiş olduğundan, burada öngörülmemiş olan hususların Yargıtay içtihatları ile kabul edilmesinin, kanun sistematiğine uygun olduğunun düşünülemeyeceği»* ifade edilmiştir.

a) *Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan ö n c e doğmuş olması gerekir.* (**Kanımızca;** İsviçre'de ve Almanya'da olduğu gibi bizde de bu husus İİK.'da – örneğin; İİK. m. 277'de– ayrıca öngörülmemiş olduğu için, bu hususun **doktrinde** bazı hukukçularca ve **uygulamada Yargıtay'ca** «*dava şartı*» olarak kabul edilmesi isabetli değildir…)[183]

b) '*Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması' gerekir.*[184]*

c) '*Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması'* gerekir.[185]

ç) '*Borçlu hakkında kesin aciz belgesi* ya da *geçici aciz belgesi'* (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır.[186]

● İptal davalarında yetki[187] :

İcra ve İflâs Kanununda bu konuda açık özel bir hüküm bulunmadığından, HMK'nun genel hükümleri gereğince, iptal davası; *davalı– borçlu ya da üçüncü kişinin yerleşim*

---

[181] **ALBAYRAK, H.** agm. s: 934
[182] **ALBAYRAK, H.** agm. s: 937
[183] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 1183 – 1246
[184] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları., s: 767– 794
[185] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları s: 1170– 1181
[186] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** a Tasarrufun İptali Davaları, s: 1095– 1170
[187] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s:920– 969 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s:75 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Yetki İtirazı»nda Bulunma Şekli (İBD. 2019/3, s:50– 70) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Yetki», «;Görev», «Süre», «Harç», «Vekalet Ücreti» (Yargı Dünyası, Der. Ağustos/2008, s. 13– 22)

yerinin bulunduğu yerde (HMK. m. 6; 7) açılabilir.[188] Yani bu davalarda yetkili mahkeme *genel yetki kuralına* göre belirlenir.[189]

I– *Haciz yolu ile takiplerde açılan iptal davalarında ve iflâs yolu ile takiplerde açılan iptal davalarında,* «davalı» iki kişi olduğundan,[190] dava bunlardan birinin ikametgâhının bulunduğu yerde açılabilir (HMK. m. 7).[191]

Bu dava, *aynî* bir dava olmayıp *kişisel* bir dava olduğundan[192] [193] konusu taşınmazlara ilişkin olsa bile, yine HMK. m. 12 uygulanmaz, yani, *«taşınmazın bulunduğu yer mahkemesi»* yetkili değildir.[194] [195]

● İptal davalarında görev[196]

İİK. m. 281'de, iptal davasının sadece *«mahkemede»* görüleceği belirtilmiştir. Şu halde, iptal davasının, genel hükümlere göre[197] *asliye hukuk mahkemesinde* görülmesi gerekir (HMK. m. 2/(1).

---

[188] Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 12195/795; 30.01.2017 T. 23791/745; 13.12.2016 T. 17611/11523; 08.11.2016 T. 7159/10231; 04.10.2016 T. 9342/8541; 21.06.2016 T. 9114/613; 14.06.7383/7306 vb.

[189] Bknz: 17. HD. 31.05.2017 T. 1959/6194; 13.12.2016 T. 17611/11523; 14.06.2016 T. 7383/7306; 12.05.2016 T. 6563/5833; 07.04.2016 T. 5336/4372 vb.

[190] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 1279 vd.

[191] Bknz: 17. HD. 24.10.2017 T. 8411/9517; 31.01.2017 T. 12915/795; 29.2.2016 T. 1647/2359; 25.02.2016 T. 1088/2248; 12.05.2016 T. 6563/5833; 14.06.2016 T. 7383/7306 vb.

[192] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 19 vd.

[193] Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230; 15.10.2018 T, 13062/9065; 04.10.2018 T. 5240/8614; 09.04.2018 T. 8983/3951; 05.04.2018 T. 17130/3875 vb.

[194] **UMAR, B.** age., s: 91 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 4, s: 3539 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1426 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age., s: 869 vd. – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflas Hukuku, s: 300 – **OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A.** İİK. Şerhi, C: 5, s: 6002 – **UYAR, T./UYAR, , A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4500 vd. – **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, s: 242 – **YILMAZ, E.**, İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s:1227 – **TOKTAŞ, M.** Kamu Alacaklarının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, s:139 – **KARSLI, A.** age., s: 550; **OLGAÇ, S.** İptal Davaları (Dr. A. Recai Seçkin'e Armağan, 1, 974, s: 474, dipn. 53) – **SARISÖZEN, İ.** İptal Davalarında Yargılama Usulü (ABD. 1977/3, s: 449) – **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ank. İk. ve Tic. İl. Ak. D. 1969/1, s: 45 vd.) – **AKYAZAN, S.** İnceleme ve Açıklamalar, s: 190 – **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Ad. D. 1989/6, s: 9 – Yasa D. 1989/8, s: 1038) – **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s: 1768 vd. – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** Tasarrufun iptali Davası s: 33 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali; Davaları, s: 155 vd. – **EROĞLU, O.** age., s:117 vd. – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 3. Bası, s: 4500 vd.

[195] Bknz: 31.01.2017 T. 12195/795; 13.12.2016 T. 17611/11523; 08.06.2015 T. 7455/8315; 10.02.2015 T. 14761/2452 vb.

[196] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:920– 969 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, s:169– 176) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s:77– 79 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Yetki», «Görev», «Süre», «Harç», «Vekalet Ücreti» (Yargı Dünyası Der. Ağustos/2008, s:13– 22) – **UYAR, T.** İİK'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415– 448)

[197] **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s:163 – **EROĞLU, O.** age.. s:122 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age., s:94 vd. – **YILMAZ, E.** age., 1228 – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** İcra ve İflas Hukuku, s:563 – **KARSLI, A.** age., s:117 – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 208 – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** İcra ve İflas Hukuku, 4. Baskı, 2021, s:738

Haciz yolu ile takiplerde; yeni HMK'nun yürürlüğe girdiği 1.10.2011 tarihinden sonra açılan iptal davaları *asliye hukuk mahkemesinde* (HMK. m. 2) görülür.[198]

İptal davası «*asliye hukuk mahkemesi*» yerine «*icra mahkemesi*»nde açılırsa, icra mahkemesince; *«dava dilekçesinin görev yönünden reddine ve istek halinde görevli … Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine»* şeklinde karar verilmesi gerekir.[199]

İptal davaları, niteliği itibariyle *ticari dava* olmadığından, ticaret mahkemelerinin işbölümüne (iş alanına) girmez.[200] Bu nedenle, yeni 6102 sayılı TTK'nun yürürlüğe girdiği 01.07.2012 tarihinden sonra açılmış olan iptal davalarına *ticaret mahkemelerinde* bakılamaz.[201]

● İptal davalarının açılma süresi[202]:

İptal davalarının bağlı olduğu (açılabileceği) süre İİK. m. 284'de gösterilmiştir…

Bu maddeye göre, iptal davasının *«tasarrufun yapıldığı tarihten itibaren»* beş sene içinde açılması gerekir.[203]

Bu süre tüm – yani; İİK. m. 278, 279 ve 280'de öngörülen– iptal davalarında uygulanır.

Burada söz konusu olan süre *«hak düşürücü süre»*dir.[204] Bu nedenle, dava açılırken bu süreye uyulup uyulmadığı, yani bu sürenin geçmiş olup olmadığı, mahkemece

---

[198] Bknz: 17. HD. 02.10.2019 T. 17701/7854; 15.05.2019 T. 1856806132; 15.04.2019 T. 17930/4728; 10.10.2018 T. 2887/8934; 09.04.2018 T. 8983/3951; 13.03.2018 T. 13234/2256; 05.03.2018 T. 13480/1589 vb.

[199] Bknz: 27.09.2016 T. 8423/8293

[200] **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 674 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s: 3542 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4503

[201] Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 16364/178; 8.11.2016 T. 6139/10230; 27.09.2016 T. 8423/8293; 27.09.2016 T. 12117/8241; 07.04.2016 T. 5198/4376; 11.02.2016 T. 16983/1477; 27.09.2016 T. 9919/8234; 27.09.2016 T. 12117/8241; HGK. 10.02.2016 T. 17– 289/129 vb. (Ancak (2) olayda **yüksek mahkeme** 'kooperatif hissesinin devri hakkında açılan (bknz: 23.HD.02.12.2019 T. 9408/5038) ve 'TTK. 380'e dayanan' (bknz: 17. HD. 6.11.2018 T. 10997/10152) tasarruf iptali davasının 'asliye ticaret mahkemesinde açılacağını' –kanımızca hatalı olarak belirtilmiştir…)

[202] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 920– 969 – **UYAR, T.** Hukuki Mütâalar, 2. Cilt, 2017, s:79 vd. – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, s:190, s:4729– 2801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Açılabilme Süresi «İİK. 284» (Legal Huk. Der. Aralık/2019, s:5214– 5230) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Yetki», «Görev», «Süre», «Harç», «Vekalet Ücreti» (Yargı Düny. Der. Ağustos/2008, s:13– 22)

[203] Bknz: 17. HD. 16.12.2019 T. 5102/11972; 19.11.2019 T. 4557/10794; 28.3.2011 T. 7348/2748; 28.3.2011 T. 7367/2750; 16.9.2008 T. 3156/4102; 20.3.2008 T. 5652/1358; 17.3.2008 T. 123/1249; 24.1.2008 T. 4046/272 vb.

[204] **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, s:674 – **KURU B.** İcra ve İflas Hukuku, C:4, s:3543 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1428 – **OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A.** age., C: 5, s: 6057 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 869 – **YILDIRIM, K. M.** İptal Davaları, s:283 – **EROĞLU, O.** age., s:136 – **YILMAZ, E.** age, s:1253 – **KARSLI, A.** age., , s:551 – **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 1325 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflas Hukuku s:302 – **ALTAY, S.** İflas Hukuku, 2004, C: 1, s: 685 – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** İptal Davaları, s: 124 – **BERKİN, N.M.** İflâs Hukuku, s: 503 – **UMAR, B.** İptal Davası, s: 112 – **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Ad. D. 1989/6, s: 32 – Yasa

doğrudan doğruya gözetildiği gibi, davanın her aşamasında da taraflarca ileri sürülebilir.[205]

•İptal davalarında harç[206]:

Hacizdeki (yani; haciz yolu ile yapılmış olan) takiplerdeki iptal davalarında; «*peşin harç*» ile «*karar ve ilam harcı*» h a n g i d e ğ e r üzerinden hesaplanacaktır.?

Yüksek mahkeme[207] bugüne kadarki tüm içtihatlarında «'*takip konusu alacak miktarı*' ile '*tasarruf konusu taşınır/taşınmazın tasarruf tarihindeki gerçek (piyasa rayiç değerinden) hangisi az ise*' onun üzerinden hesaplanacağını» belirtmiştir.

•Tasarrufun iptali davasının tarafları[208]:

İptal davasının **«kimler tarafından»** açılabileceği, İİK. m. 277'de, **«kimlere karşı»** açılabileceği ise İİK. m. 282'de düzenlenmiştir.

A– DAVACI:[209] İptal davasının k i m l e r i n a ç a b i l e c e ğ i –yani; bu davada kimlerin *«davacı sıfatı»*nı taşıyabileceği– **İİK. m. 277**'de sayılarak (tahdidi olarak)– belirtilmiştir. Burada belirtilen kişilerin dışındakilerin dava açma hakkı yoktur.

D. 1989/8, s: 1057) – **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 314 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, 413 s: 355 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C:3, s: 4605 – **COŞKUN, M.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 1073 – **KAZANCI, T.İ.** age., s: 122

[205] Bknz: 17. HD. 17.04.2017 T. 3407/4165; 15.03.2017 T. 22269/2789; 11.04.2017 T. 11746/3952; 11.04.2017 T. 11620/3956; 18.10.2016 T. 17449/9073; 24.05.2016 T. 14749/6338; 03.05.2016 T. 6353/5349; 12.04.2016 T. 10733/4618; 07.03.2016 T. 2251/2742; 16.02.2016 T. 7649/1742 vb.

[206] **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Yetki», «Görev», «Süre», «Harç», «Vekalet Ücreti» (Yargı Dünyası Der. Ağustos 2008, s: 13– 22).

[207] Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 3331/2447; 12.02.2020 T. 777/1275; 18.12.2019 T. 4759/12139; 11.12.2019 T. 5694/11848; 02.12.2019 T. 5442/11339; 15.10.2019 T. 4943/9393; 05.03.2019 T. 10708/2453; İzmir BAM. 5.HD. 07.02.2018 T. 1463/186; 03.10.2018 T. 4186/8553; 27.03.2018 T. 15713/3307; 06.02.2018 T. 9029/651; 07.03.2017 T. 572/2455; 06.02.2017 T. 24899/1043; 30.01.2017 T. 23230/736; 24.01.2017 T. 22158/493; 16.01.2017 T. 22861/116; 20.12.2016 T. 17420/11725; 01.11.2016 T. 17062/9672; 10.05.2016 T. 15230/5693 vb.

[208] **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (Prof. Dr. Hakan Pekcanıtez Armağanı, 2015, C:1, s: 3005– 3070)– **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (Manisa Bar. Der. Ocak/2014, S: 126– 127, s: 1– 60)– **UYAR, T.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (İBD. Mart– Nisan/2011, s: 33– 67) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Tarafları «İİK. m. 277; 282)» (Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, 2010, c: 2, s: 2243– 2274)– **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, s: 4729– 4801)

[209] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s:51– 86 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s:2– 7; s:47– 52; s:262– 266; s:710– 715; s:744– 749; s:1076– 1079; s:1249– 1251; s:1387– 1394; s:1521– 1530 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkı, Kötüye Kullanılabilir mi? Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkının Kötüye Kullanılmış Olmasının Yaptırımı Nedir? (Legal Huk. Der. Ekim/2015, S: 154, s: 195– 215) – **UYAR, T.** Muvazaa (TBK 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s:175– 187) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, s:4729– 4801) – **UYAR, T.** İİK.'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415– 448) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin» (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s:369– 397)

İptal davasını kimlerin açabileceği – yani, bu davada kimlerin «*davacı sıfatı*»nı taşıyabileceği– bu maddede – sayılarak (tahdidi olarak)– belirtilmiştir. Burada belirtilen kişilerin dışındakilerin dava açma hakkı yoktur.

Haciz yolu ile takiplerde, iptal davasını;[210]

aa) *Kesin (kat'i) aciz belgesi* (İİK. m. 143; 105/I) sahibi alacaklı açabilir.[211] [212]

bb) *Geçici aciz belgesi* (İİK. m. 105/II) sahibi alacaklı açabilir.[213] [214] [215]

● **Bir tasarrufun İİK. m. 277 vd. göre iptal davasına konu olabilmesi için, «davacı– alacaklının alacağının doğumundan sonra** yapılmış olması» gerekir mi?[216]

---

[210] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 877– 919– **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s:2– 7; s:47– 52; s:262– 266; s:710– 715; s:744– 749; s:1076– 1079; s:1249– 1251; 1387– 1394; s:1521– 1530 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri», «İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı» ve «Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması» Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar [Çankaya Ünv. Huk. Fak. Der. (Araş. Görv. Ceren Damar Şenel Armağanı), C: 3, 2020, s: 3941– 3978] – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517– 575)– **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s:175– 187) – **UYAR, T.** İİK.'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415– 448)

[211] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, 2014, s: 2082 vd.; 2682 vd. – **DANİŞ, R.S.** age., s: 88 vd.

[212] Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 18878/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; 04.10.2018 T. 5240/8614; 13.03.2018 T. 12606/2252; 17.01.2018 T. 18904/170 vb.

[213] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, 920– 969

[214] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 2, s: 2084 vd. – **DANİŞ, R.S.** age., s: 88 vd.

[215] Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 20.06.2019 T. 6162/7019; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 188778/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; HGK. 30.04.2019 T. 17– 1791/498; 17. HD. 19.04.2016 T. 603/5011; 10.04.2019 T. 4728/4472; 09.04.2019 T. 11037/4355; 04.03.2019 T. 11171/2346; 12.02.2019 T. 56/1292; 11.02.2019 T. 49/1269; 25.12.2018 T. 16643/12698; 05.12.2018 T. 7206/11758; 19.11.2018 T. 946/10870 vd. 17.09.2018 T. 507/7829 vb.

[216] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s:505– 535; s:536– 554; s:570– 586 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s:1080– 1084; s:1394– 1396; s:1398– 1401; s:1511– 1513; s:1519– 1521 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilebilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517– 575) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S:190, s: 4729– 4801) – **UYAR, T.** Kefile Karşı veya Kefil Tarafından Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Hangi Tarihtir? (İBD. 2019/4, s:15– 37) – **UYAR, T.** Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin «Kıdem Tazminatı», «İhbar Tazminatı» ve «Diğer Sosyal Haklar» Davalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davalarında, Bu Alacakların Doğum Tarihinin «İş Akdinin Feshedildiği Tarih» Değil «İşe Giriş Tarihi» Olduğuna Dair Yeni İçtihatlarının (Görüşünün) Düşündükleri (İBD. 2017/1, s:42– 46) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının "Usul"den ve "Esas"dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Bar. Dergisi'nde yayımlanacak) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739– 1758) – **UYAR, T.** İİK'nun 280. Maddesi Uyarınca İptal Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415– 448)

İptal davasının dinlenebilmesi için ayrıca, *«davacı– alacaklının alacağının, dava (iptal) konusu tasarruftan önce doğmuş olması»* gerekli midir? Başka bir deyişle, davacı– alacaklı, *«kendi alacağının doğum tarihinden önce yapılan tasarrufların iptalini»* isteyemez mi?

Hemen belirtelim ki, **İsviçre (ve Alman) Hukukunda**[217] *«alacağın, iptali istenen tasarruftan ö n c e doğması» tasarrufun iptali davasının bir 'ön şartı' olarak öngörülmemiştir… Orada, alacağın 'tasarrufun yapıldığı tarihten ö n c e veya s o n r a doğmasına bir önem atfedilmemektedir.*[218]

Bizim hukukumuzda ise bu konunun **doktrinde** tartışmalı olduğunu görüyoruz…[219] Fakat **yüksek mahkemenin** (örneğin; Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin[220], Yargıtay 15. Hukuk Dairesi'nin[221], Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin[222] ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun[223]) bugüne kadarki tüm içtihatlarında *"tasarrufun iptali davasının açılabilmesi (ve davanın kabulüne karar verilebilmesi) için, davacı– alacaklının alacağının iptale konu tasarruftan ö n c e doğmuş olması gerektiği"* ısrarla belirtilmiştir…

Yüksek mahkeme; *"kredi sözleşmesinden kaynaklanan alacakların, kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte doğmuş olacağını"* –bugüne kadarki tüm içtihatlarında– ısrarla belirtmiştir ve belirtmektedir…[224]

Yine **yüksek mahkeme** öteden beri *"eğer alacaklı– bankanın dayandığı kredi sözleşmesi yıllar önce başlamış bir kredi ilişkisinin devamı niteliğinde ise, alacağın ilk kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte doğmuş sayılacağını"*[225] ısrarla belirtmektedir…

---

[217] **YILDIRIM, K.M.** age. s:288 – **EROĞLU, O.** age. s:72

[218] **ERDÖNMEZ, G.** age., s: 89

[219] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 1184 vd.

[220] Bknz: 13. HD. 25.06.1979 T. 3011/3730

[221] Bknz: 15. HD. 10.3.2005 T. 6645/1365; 10.3.2005 T. 6646/1364; 14.12.2004 T. 5965/6501; 23.9.2004 T. 3966/4595; 23.6.2004 T. 367/3525; 24.2.2004 T. 306/960 vb.

[222] Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2385/3454; 02.10.2019 T. 5952/8805; 19.09.2019 T. 19668/8266; 16.09.2019 T. 17716/8039; 18.06.2019 T. 11306/7721; 11.06.2019 T. 11566/7261; 21.05.2019 T. 13837/6449; 14.05.2019 T. 2378/6032; 08.05.2019 T. 7147/5714, 09.04.2019 T. 457/4362; 03.04.2019 T. 13905/4018; 04.12.2018 T. 2431/11656; 16.10.2018 T. 16979/9101; 09.10.2018 T. 9899/8826; 17. HD. 07.02.2017 T. 10199/1109; 31.01.2017 T. 16188/828; 17.01.2017 T. 5553/169; 16.01.2017 T. 22908/49; 13.12.2016 T. 19953/11507; 29.11.2016 T. 17507/11013; 22.11.2016 T. 14599/10736; 22.11.2016 T. 20934/10741; 22.11.2016 T. 18094/10755; 15.11.2016 T. 15606/10478; 1.11.2016 T. 19030/9654; 25.10.2016 T. 14959/9368; 26.12.2008 T. 4139/5808; 11.11.2008 T. 4984/5235; 6.11.2008 T. 1911/5139; 30.10.2008 T. 1899/4984 vb.

[223] Bknz: HGK. 30.03.2016 T. 17– 843/433; 16.09.2015 T. 2350/1759; 23.10.2013 T. 17– 224/1478; 13.10.2010 T. 17– 398/497; 14.02.2007 T. 4– 79/77; 16.03.2005 T. 15– 37/139; 01.12.2004 T. 15– 553/624; 08.02.2004 T. 15– 18/82; 30.10.2002 T. 15– 849/861 vb.

[224] Bknz: Samsun BAM. 27.05.2019 T. 1161/1130 (EK– 1); 17. HD. 05.04.2018 T. 17130/3875 (EK– 2); Samsun BAM. 1. HD. 30.01.2018 T. 197/209 (EK– 3); 17. HD. 01.11.2013 T. 8951/14923 (EK– 4); 17. HD. 12.10.2010 T. 5012/8161 (EK– 5); 17. HD. 19.01.2019 T. 3224/10 (EK– 6). Aynı doğrultuda: 17. HD. 04.10.2016 T. 9663/8542; 17. HD. 25.02.2016 T. 1648/2240; 17. HD. 24.02.2015 T. 14598/3346; 17. HD. 06.11.2012 T. 2454/12116; 17. HD. 12.10.2010 T. 5012/8161; 17. HD. 09.02.2009 T. 3224/10

[225] Bknz: 17. HD. 06.03.2019 T. 2292/2547 (EK– 7); 17. HD. 19.02.2019 T. 6312/1685 (EK– 8); 15. HD. 11.07.2006 T. 2667/4335 (EK– 9). Aynı doğrultuda: 4. HD. 21.09.2021 T. 1335/5124; 4. HD.

Doktrinde[226] de aynı görüşün ifade edilmiş olduğunu görüyoruz.

Yıllarca önce başlamış olan kredi ilişkilerinde, yapılmış olan kredi sözleşmelerinin tümüne *'müşterek borçlu ve müteselsil kefil'* olarak imzalamış olan kişilerin sorumluluğunun da *'ilk kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte doğmuş olduğu'*[227] [228] kabul edilmektedir...

B– DAVALI:

Haciz yolu ile yapılan takiplerde tasarrufun iptali davası **ya** İİK m. 277 vd. göre **veya** TBK m. 19'a göre –'muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davası' olarak– açılır.

a) İİK. m. 277 vd. göre açılan tasarrufun iptali davaları: İİK'nun 282. maddesinde *«tasarrufun iptali davasının kimlar aleyhine*[229] *(kimlere karşı) açılabileceği* başka bir deyişle bu davalarda kimlerin *«davalı»* olabileceği düzenlenmiştir…

Bu takiplerde, aşağıdaki kimselerin d a v a l ı olarak gösterilmesi gerekir:

aa) «Asıl borçlu» ve **«iptal konusu tasarruftan yararlanan üçüncü kişi»** (yani; *«borçlu»* ve *«borçlu ile iptal konusu işlemi yapan veya kendisine borçlu tarafından bir ödemede bulunulan kimse»*) (İİK. m. 282, c: 1).[230]

bb) Asıl borçlu ve iptal konusu tasarruftan faydalanan kimsenin –miras reddetmemiş olan– **«mirasçılar»ı**[231].

01.04.2019 T. 15235/3909; 17. HD. 20.12.2017 T. 8647/11899; 17. HD. 21.05.2019 T. 13412/6446; 17. HD. 05.04.2018 T. 17130/3875; HGK. 16.09.2015 T. 2350/5759

[226] **COŞKUN, M.** İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat Davası, Tasarrufun İptali, 8. Baskı, 2022, s: 1058 – **BAKIRCI, H.A.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2022, s: 92 – **DANİŞ, R.S.** Tasarrufun İptali Davası, 2023, s: 139 – **COŞKUN, M.** Tasarrufun İptali ve İstihkak Davaları, 2022, s: 155 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, 3. Baskı, 2021, s: 120 – **SERTKAYA, Ş./KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 156 vd.

[227] **MUŞUL, T.** age., s: 126 – **COŞKUN, M.** İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, s: 1059

[228] Bknz: 17. HD. 23.05.2018 T. 115/5391; HGK. 16.09.2015 T. E: 2013/17– 2350, K: 2015/1759; 17. HD. 23.05.2018 T. 115/5391; 17. HD. 01.11.2013 T. 8951/14923

[229] **KAPLAN, H.A.** Tasarrufun İptali Davası Borçlunun Mirasçılarına Karşı Açılabilir mi? (Terazi Huk. D. Eylül/2013, s:30– 36) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davası (Kimlere Karşı Açılabilir? (İBD. 2018/3, s:35– 75) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekum/2018, s:4729– 4801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (Prof. Dr. Hakan Pekcanıtez Armağanı, 2015, C:1, s:3005/3070) – **UYAR, T.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (İBD. Mart– Nisan/2011, s:33– 67) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Tarafları «İİK. m. 277; 282» (Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, 2010, C:2, s:2243– 2274) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (Manisa Bar. Der. Ocak/2014, S:126– 127, s:8– 60) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan ve Üzerinde İpotek Bulunan Bir Taşınmazı, Davalı Üçüncü Kişiden Satın Alan Dördüncü Kişinin, İyiniyetli Olup Olmamasının Doğurduğu Sonuçlar (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1721 – 1758)

[230] Bknz: 17. HD. 08.05.2019 T. 18642/5721; 07.05.2019 T. 6160/5596; 06.05.2019 T. 19535/5559; 01.04.2019 T. 15030/3914; 25.12.2018 T. 16283/12713; 04.12.2018 T. 15476/11645; 05.11.2018 T. 6404/10082; 05.09.2018 T. 2870/7403; 18.04.2018 T. 17750/4237 vb.

[231] Bknz: 17. HD. 24.12.2019 T. 1342/12402; 03.12.2019 T. 3571/11463; 05.09.2018 T. 2870/7403; 05.09.2018 T. 2870/7403; 16.01.2018 T. 12195/87; 30.01.217 T. 23230/736; 26.01.2016 T.

cc) «Kötüniyetli dördüncü kişi»ler (İİK. m. 282, c: 2).[232] Buradaki «dördüncü kişi»lerden maksat; *«lehine borçlu tarafından tasarrufta bulunulmuş olan – iptale tâbi– tasarrufu borçludan devralmış olan üçüncü kişiden devralmış olan kişiler»*dir. Bu kişilere karşı iptal davası açabilmesi için, *«bu kişilerin kötüniyetli oldukları»*nın –davacı alacaklı tarafından– ispat edilmesi gerekir.[233] *«Dördüncü kişilerin kötüniyetli olduğu»* davacı alacaklı tarafından her türlü kanıtla – «tanık» dahil– ispat edilebilir.

b) TBK. m. 19'a göre açılan tasarrufun iptali davalarında:

Yüksek mahkeme (Yargıtay 17. Hukuk Dairesi) Bu davalarda '*borçlu*' ve «zorunlu dava arkadaşı» (HMK m. 59; 60) durumunda bulunan '*üçüncü kişi*' –ve ölmüşlerse; mirasçıları– yanında, dava konusu taşınır/taşınmazı ondan devralmış olan tüm (dördüncü, beşinci, altıncı vb.) kişilerin, açılmış olan tasarrufun iptali davalarında **«davalı»** olarak gösterilmesini –eğer bu kişilerden bir veya birkaçı 'davalı' olarak gösterilmemişse, '*davaya dahil edilmelerini*' istediğinden, davacıların bu 'ilke kararı'na[234] uygun hareket etmeleri gerekmektedir.[235]

VI– Bir Olayda;

a– Davacı (A) Bankası vekili – 24.08.2016 tarihinde harçlandırılmış olan– *"dava dilekçesi"* özetle*;*

– "Müvekkili banka ile 'asıl borçlu' dava dışı (B) A.Ş. arasında imzalanmış olan Genel Kredi Sözleşmelerinde davalılardan (C)'nin *'müşterek borçlu ve müteselsil kefil'* olarak imzasının bulunduğunu,

–Bu kredi sözleşmeleri uyarınca– borçlu şirkete kullandırılan kredinin ödenmemesi üzerine davalı (kefil) (C) aleyhine … İcra Müdürlüğü'nün 2016/… sayılı takip dosyası ile takibe geçildiğini ancak bu takipte davalının takip konusu borcu karşılayacak miktarda malına rastlanamadığını, bilakis davalının takipten önce sahip olduğu taşınmazlarını diğer davalılara devrederek mallarını kaçırmış olduğunun tespit edildiğini,

– İcra dosyasında mevcut olan haciz tutanaklarının –İİK.m. 105/II uyarınca– *geçici aciz vesikası* niteliğini taşıdığını,

– Davalı (C) maliki bulunduğu;

10110/945; 18.06.2015 T. 1022/8848; 07.04.2015 T. 19423/5514; 07.04.2015 T. 21100/5493; 26.03.2015 T. 19280/4858; 10.03.2015 T. 17900/4041; 15.04.2013 T. 10728/5449 vb.

[232] Bknz: 17. HD. 02.04.2019 T. 14064/3930; 15.10.2018 T. 4016/9049; 05.09.2018 T. 2870/7403; 05.09.2018 T. 2870/7403; 19.02.2018 T. 8069/1094; 03.10.2017 T. 2175/8524; 19.06.2017 T. 296/6947; 27.02.2017 T. 23913/1993; 24.01.2017 T. 22158/493; 17.01.2017 T. 17284/170 vb.

[233] Bknz: 17. HD. 17.03.2015 T. 879/4339; 14.03.2013 T. 6166/4065; 01.04.2013 T. 15317/4587; 17.05.2012 T. 5229/6274; 27.09.2010 T. 6295/7377; 08.07.2010 T. 698/6628 vb.

[234] Bknz: 17. HD. 29.06.2020 T. 2086/4056; 02.04.2019 T. 14064/3930; 19.03.2019 T. 3020/3190; 17.07.2018 T. 772/7256; 03.07.2018 T. 1995/6658; 20.06.2017 T. 11791/7010; 20.06.2017 T. 6509/7003 vb.

[235] Bu uygulamanın eleştirisi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 991

•… ili, … İlçesi, … Mahallesi, 254 ada, 101 parsel sayılı, 761,84m2 yüzölçümlü kargir işhanının 60/3800 arsa paylı, zemin kat 13 bağımsız bölüm numaralı dükkanının tamamı'nı 16.04.2015 tarihinde davalılardan (D)'ye 116.000. TL bedel ile;

•… ili, … İlçesi, … Mahallesi, 254 ada 101 parsel sayılı, 761,84m2 yüzölçümlü kargir işhanının 60/3800 arsa paylı, zemin kat 14 bağımsız bölüm numaralı dükkanının tamamını 16.04.2015 tarihinde davalılardan (D)'ye 116.000. TL bedel ile;

•… ili, … İlçesi, … Mahallesi, 254 ada, 101 parsel sayılı, 761.84m2 yüzölçümlü kargir işhanının 40/3800 arsa payh, 1. kat 39 bağımsız bölüm numaralı büronun tamamını 16.04.2015 tarihinde davalılardan (D)'ye 78.000.– TL. bedel ile;

•… ili, … İlçesi, … Mahallesi, 254 ada, 101 parsel sayılı, 761.84m2 yüzölçümlü kargir işhanının 25/3800 arsa payı, 1. kat 40 bağımsız bölüm numaralı büronun tamamını 16.03.2015 tarihinde davalılardan (D)'ye 50.000.– TL bedel ile;

•… İli, … İlçesi, … Mahallesi, ... Mevkii, 83|ada, 1 parsel sayılı, 39.079m2 yüzölçümlü içerisinde üç adet kargir binası olan tarlanın tamamını 03.04.2015 tarihinde davalılardan (E)'ye 100.000.– TL bedel ile:

•… İli, … İlçesi, … Mahallesi, ... Mevkii,, 83 ada, 12 parsel sayılı, 7.239m2 yüzölçümlü tarlanın tamamını 03.04.2015 tarihinde davalılardan (E)'ye 16.000.– TL bedel ile:

•… İli, … İlçesi, … Mahallesi, ... Mevkii,, 83 ada, 13 parsel sayılı, 10.358m2 yüzölçümlü tarlanın tamamını 03.04.2015 tarihinde davalılardan (E)'ye 16.500.– TL bedel ile;

•… İli, … İlçesi, … Mahallesi, ... Mevkii,, 83 ada, 14 parsel sayılı, 18.007m2 yüzölçümlü tarlanın tamamını 03.04 2015 tarihinde davalılardan (E)'ye 40,000.– TL bedel ile;

•… İli, … İlçesi, … Mahallesi, … Mevkii, 213 ada, 10 parsel sayılı, 2632,81m2 yüzölçümlü arsanın tamamını 07.01.2015 tarihinde davalılardan (F)'ye 500.000.– TL bedel ile,

d e v r e t m i ş o l d u ğ u n u,

– Davalı (C)'nin maliki olduğu yukarıdaki taşınmazlarını, müvekkili ile kredi ilişkisi kurulmasından yani müvekkiline borçlandıktan sonra dava konusu taşınmazları devrettiği için, bu devir işlemlerinin iptalini istediklerini, bu nedenle bu davayı açtıklarını,

– İİK.'nun 277 vd.nda düzenlenmiş olan tasarrufun iptali davalarında *görevli mahkeme* asliye hukuk mahkemeleri olduğundan, bu davalarını asliye hukuk mahkemesinde açtıklarını, ayrıca tasarrufun iptali davaları taşınmazın ayni ile ilgili olmadığından, taşınmazlara ilişkin kesin *yetki kuralı* burada uygulanmadığından bu davalarını, *davalı– borçlu (C)'nin yerleşim yeri mahkemesi olan* İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açtıklarını,

– Yerleşmiş Yargıtay içtihatları uyarınca; tasarrufun iptali davalarında *harcın 'takip konusu alacak miktarı ile tasarruf konusu malın tasarruf tarihindeki değerinden hangisi az ise o değer üzerinden harç yatırılması gerektiğinden'* kendilerinin de bu kurala göre harca esas değeri belirleyip yatırdıklarını yani, *taşınmazların devir bedelleri üzerinden harcı yatırmış olduklarını*,

– Bu davalarını, yasada öngörülen biçimde 'borçlu' ile 'borçlu ile hukuki muamelede bulunan diğer davalılara' karşı açmış olduklarını, yani '*borçlu (kefil)* (C) ile *'borçlu ile hukuki muamelede bulunmuş olan'* (D), (E) ve (F)'ye yöneltmiş olduklarını,

– Takip konusu alacaklarını alamadıkları için borçludan tahsili için yapmış oldukları İstanbul 19. İcra Müdürlüğü'nün 2016/16716 sayılı takipten bir sonuç alamadıkları için bu icra dosyasında düzenlenen haciz tutanaklarının *geçici aciz belgesi* niteliğini taşıdığından bu belgeye dayanarak davalı (C)'nin 07.01.2015 tarihinde yapmış olduğu devir tasarrufunun iptali için bu davayı açtıklarını,

– Bu davanın İİK.m. 284 uyarınca *beş yıllık hak düşürücü süre içinde* açılmış olduğunu,

– Müvekkili bankanın alacağının *Genel Kredi Sözleşmesi'nin imzalanmasından sonra* (yani alacakları doğduktan sonra) bu davayı açmış olduklarını,

– Davanın esasına ilişkin olarak;

● Dava konusu olayda, edimler arasında aşırı fark bulunduğundan, bu hususun yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile açıkça ortaya çıkacağından, İİK.'nun 278/III– 2 maddesi uyarınca borçlunun tasarruflarının taşınmazlarını devir işlemlerinin iptaline karar verilmesi gerekeceğini,

● Dava konusu tasarrufların ayrıca, İİK.'nun 280/I– 2 uyarınca da iptali gerektiğini,

b e l i r t m i ş t i r…

b– İlk derece mahkemesi olan – … Bölge Adliye Mahkemesi'nin 8. Hukuk Dairesi'nce verdiği karar kaldırılan– … 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 19.10.2021 T. ve E: 2016/…, K: 2021/… sayılı kararında; mahkemece *'dava dilekçesi'* ile davaya cevap veren tek davalı *'(F) vekilinin cevap dilekçesi'* özetlendikten sonra "dava konusu … ili, … ilçesi, … mahallesi, … mevkiinde bulunan, 213 ada 10 parsel sayılı taşınmazın davalı (F)'ye diğer davalı (C) tarafından 07.01.2015 tarihinde, 500.000,00 TL bedel ile satılmış olduğunu, bu taşınmazın akit (tasarruf) tarihindeki rayiç değerinin bilirkişi heyetinin 27/06/2018 tarihli ek raporu ile 2.290.544,70 TL olduğunun belirlendiğini, bu suretle taşınmazın rayiç değerinin tapuda gösterilen bedelin dört katından fazla olduğunun bilirkişi raporundan anlaşılmış olduğunu, davalı (F) vekilinin bilirkişi raporuna yönelik itirazının soyut ve gerekçesiz bulunduğundan yerinde görülmediği, tapudaki satış bedeli ile rayiç değeri arasında mislini aşan fark bulunduğundan buna göre İİK 278 maddesine göre satışın bağış hükmünde olduğu ve alacaklı yönünden iptal edilmesi gerektiği sonucuna ulaşıldığını,

Davalı (F)'ye satılan taşınmaz dışındaki dava konusu edilen diğer tüm taşınmazlar davanın devamı esnasında davalı (D) ve (E)'nin borçlarından dolayı üçüncü şahıslara icra yolu ile satılmış olduğundan, davacılar vekili 'davayı üçüncü şahıslara karşı yöneltmeyeceklerini ve devredilen sekiz adet taşınmaz için açtıklarını davanın konusunun kalmadığını, davaya sadece Silivri 213 ada, 10 parsel üzerinden devam edeceklerini' beyan ettiğinden davalılar (D) ve (E) hakkında, davanın konusu kalmadığından karar verilmesine yer olmadığına ilişkin hüküm tesisinin gerekmiş olduğunu,

Bu nedenlerle; 'davanın kabulüne',

1– 'Davalılardan (D) ve (E)'ye yapılan satışlarla ilgili davanın konusu kalmadığından, bunlar hakkında karar verilmesine yer olmadığına',

2– 'Davalı (F) yönünden açılan davanın kabulü ile … Mahallesi … Mevkii, 213 ada, 10 parsel sayılı taşınmazın davalı (F)'ye satışına ilişkin 07/01/2015 tarihli satış işleminin davacı yönünden iptali ile davacıya bu taşınmaz üzerinde cebri icra yapabilme yetkisinin tanınmasına' "

ş e k l i n d e karar verilmiştir…

c– … Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi, 12.07.2023 T. ve E: 2016/…, K: 2021/… sayılı kararında (taraf vekillerinin dilekçe özetleri ile ilk derece mahkemesi kararı özetlendikten sonra); *"Dosya kapsamından, davacı banka ile dava dışı (B) A.Ş arasında, davalı borçlu (C)'nin müşterek ve müteselsil kefaletiyle 05/05/2011 tarihli 3.000.000,00– TL miktarlı, 03/07/2012 tarihli 1.400.000,00– USD miktarlı ve 13/01/2015 tarihli 1.500.000,00– USD miktarlı genel kredi sözleşmelerinin düzenlendiği, davanın dayanağı …İcra Müdürlüğü'nün 2016/… esas sayılı icra takip dosyasındaki alacağın ise, davalı borçlunun müteselsil kefaletiyle düzenlenen hangi sözleşmeden kaynaklandığının tespit edilmemiş olduğunun anlaşıldığını, oysa ki; iptali istenen tasarrufun tarihinin, borcun doğum tarihinden sonra olması, dava koşulu olup, mahkemece re'sen gözetilmesi gerektiğini, bu durumda mahkemece, konusunda uzman bir mali müşavir veya bankacı bilirkişinin görüşüne başvurulmak suretiyle (gerekirse davacı bankanın kayıtları da incelettirilmek suretiyle) takip konusu alacağın davalı borçlunun müteselsil kefaletiyle düzenlenen hangi kredi sözleşmesinden kaynaklandığı konusunda tüm tereddütleri giderecek nitelikte açık ve denetime imkan verecek bir rapor alınması, diğer bir ifade ile takip konusu alacağın, taraflar arasındaki hangi kredi sözleşmesinden kaynaklandığı, dolayısıyla takibe konu alacağın gerçekte hangi tarihte doğduğu konusunda duraksama oluşturmayacak bir biçimde belirleme yapılarak sonucuna göre dava koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesi gerekirken, işin esasına girilerek istinaf incelemesine konu kararın verilmesinin hatalı olduğunu ……"*

belirterek, *"ilk derece mahkemesi kararının HMK.'nun 353/I– a/6. Maddesi hükmü uyarınca kaldırılmasına…."* karar vermiştir.

ç– İlk derece mahkemesi, … Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi'nin bu *"kaldırma kararı"*ndan sonra, dava dosyasını *bilirkişi incelemesi yapılmak üzere* bilirkişilere tevdii etmiştir.

A– 13.06.2024 tarihli *'mali müşavir'* Öğr.Gör.(G) tarafından düzenlenen bilirkişi raporunda sonuç olarak;

"…davalı (F)taşınmazı 07.01.2015 tarihinde satın almıştır. Kredi ise 13.01.2015 tarihinde kullanılmıştır. İhtilafa konu edilen kredi bakiyesi de son kullanılan 13.01.2015 tarihli kredi ödenecek kalanına aittir. Davalı taşınmazı kredi kullanılmadan yedi gün önce almıştır. Taşınmaz satışı ve kullanılan kredi sonrası şirket, 3.850.000 TL. olan sermayesini 6.300.000 TL.'sına çıkarmıştır.

Böylelikle davalı (F)'nin taşınmazı, 13.01.2015 tarihinde son kullanılan 1.500.000 USD. krediden yedi gün önce alması ve bu kredinin %43'ünün ödenmiş olduğu, kalan 854.902,62 USD. kredi borç bakiyesinin 13.01.2015 tarihli kredi sözleşmesinden kaynaklandığı tespit edilmiş olup takdiri sayın mahkemeye ait olmak üzere saygıyla arz olunur."

denilmiştir…

B– 27.10.2024 tarihli *'bankacı'* (H) ve smm (İ) tarafından düzenlenmiş olan bilirkişi heyeti raporunda sonuç olarak;

"Dava konusu uyuşmazlığa ilişkin davalı (F) yönünden olmakla müşterek borçlu ve müteselsil kefalet imzası bulunan dava dışı (B) A.Ş'ye kat ihtarı ile 116 Ek.kredi referansı yönünden 853.000,00 USD. kredi riskinin – her ne kadar tasarruf edimini 07.01.2015 tarihinden sonra olsa da– işbu kat ihtarına konu kredi riskinin bir yapılandırma kredi yapısı ile bağımsız bir kredi riski barındırmadığı ile dava dosyasına görevlendirme kapsamında yapılan inceleme ile 07.01.2015 tasarruf ediminden önce doğmuş:

- 94 Ek nolu referans yönünden dava dışı kredi borçlusunun 385.000,00 USD.
- 97 Ek nolu referans yönünden dava dışı kredi borçlusunun 135.000,00 USD.
- 100 Ek nolu referans yönünden dava dışı kredi borçlusunun 60.000,00 USD.
- 103 Ek nolu referans yönünden dava dışı kredi borçlusunun 100.000,00 USD.

Toplamda 680.000,00 USD. kredi riskinin tasarruf ediminde önce doğmuş olmakla, kat ihtarına konu 853.000,00 USD. kredi riskinin de –her ne kadar tasarruf edimi sonrasında kullanılmış 24.12.2015 tarihli bir kredi riski olsa da– yapılandırma kredisi olarak işbu 680.000,00 USD. kredi riskinin devamı niteliğinde bir kredi riski olduğu tespit edilmiştir."

C– 27.05.2025 tarihli *'akademisyen'* Prof.Dr. (J), *'akademisyen'* (K) ile bankacı (L) PAKER tarafından düzenlenmiş olan bilirkişi heyeti raporunda sonuç olarak;

"…. (C)'nin doğan borçlardan dolayı sorumluluğu bulunduğu, banka tarafından yapılan yapılandırma ve yeni limit açılmasında yeniden müteselsil kefil olarak imzası bulunan (C)'nin doğan borçlardan dolayı sorumluluğunun bulunduğu ……"

görüş ve kanaatine ulaşılmıştır….

VII– Somut Uyuşmazlıkta;

• Bu dava, ö n c e *"davacı"* olarak (A) A.Ş tarafından 24.08.2016 tarihinde açılmış, d a h a s o n r a, dava devam ederken davacı tarafından (Z) LTD.ŞT. dava konusu alacak devredilmiştir.

● (A) AŞ. ile (asıl borçlu) (B) A.Ş arasında;

– 05.05.2011 tarihli ve 3.000.000 TL. miktarlı,

– 03.07.2012 tarihli ve 1.400.000 USD. miktarlı,

– 03.07.2012 tarihli ve 3.000.000 TL. miktarlı,

– 13.01.2015 tarihli ve 1.500.000 USD. miktarlı

(4) adet Genel Kredi Sözleşmesi imzalanmış ve bu (4) sözleşmeyi de (C) *müşterek ve müteselsil kefil* olarak imza atmıştır.

● Asıl borçlu (B) A.Ş hakkında … 1. Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından – 2015/… Esas sayılı dosyadan– 07.04.2016 tarihinde iflas kararı verilmiştir.

● Alacaklı banka, kredi borcunun ödenmemesi üzerine 27.04.2016 tarihinde *(kefil)* (C)'ye, Beyoğlu 24. Noterliği'nce 23553 yevmiye numaralı ihtarname keşide etmiştir.

● Kredi borcunun ödenmemesi üzerine (A) AŞ., … İcra Müdürlüğü'nün 2016/… sayılı dosyası ile (kefil) (C) hakkında icra takibinde bulunmuş, ancak kefil hakkında yapılan icra takibi sonucunda dosya borcunu karşılar taşınır/taşınmaz mala rastlanmaması ve kefil (C)'nin muhtelif taşınmazlarını başka kişilere devretmiş olduğunun anlaşılması üzerine 24.08.2016 tarihinde;

1.(C)

2.(D)

3.(E)

4.(F)

aleyhine *tasarrufun iptali davası* açmıştır.

● Dava sırasında, davalı (D) ve (E)'ye satılmış olan taşınmazların bu kişilerin borçlarından dolayı alacaklı olan kişilerin yaptıkları icra takibi sonucunda satılmış ve davacı Banka, 'satın alan kişilere davayı yöneltmeyeceğini' belirttiğinden, bu kişilere devredilmiş olan (8) adet taşınmaz için açılan tasarrufun iptali davası konusuz kaldığından, ilk derece mahkemesi olan … 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce *"davalı (D) ve (E) hakkında davanın konusu kalmadığından karar verilmesine yer olmadığına"* şeklinde karar verilmiştir.

Diğer davalı (F)'ye ait *"... ili, ... ilçesi, ... mahallesi, ... mevkii, 213 ada, 10 parsel sayılı taşınmaza ilişkin satışın davacı yönünden iptali ile davacıya bu taşınmaz üzerinde cebri icra yapabilme yetkisinin tanınmasına"* karar verilmiştir.

● İlk derece mahkemesi olan … 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 19.10.2021 tarihli *"davalı (F)hakkında verilen davanın kabulüne"* ilişkin karar – yukarıda belirttiğimiz gibi– … Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi'nin 12.07.2023 tarihli kararıyla hatalı bulunarak kaldırılmıştır.

Her ne kadar bu kararda; *"... takibe konu alacağın taraflar arasındaki hangi kredi sözleşmesinden kaynaklandığı, dolayısıyla takibe konu alacağın gerçekte hangi tarihte doğduğu konusunda duraksama oluşturmayacak bir biçimde belirleme yapılarak (konusunda uzman bir mali müşavir veya bankacı bilirkişinin görüşüne başvurulmak suretiyle) sonucuna göre karar verilmesi ....."* istenmişse de Yargıtay'ca öteden beri ***"kredi sözleşmesinden kaynaklanan alacakların kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte doğmuş olacağını"***[236] ve ***"eğer alacaklı bankanın dayandığı kredi sözleşmesi yıllar önce başlamış bir kredi ilişkisinin devamı niteliğinde ise alacağın ilk kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte doğmuş sayılacağını"***[237] ve ***"yıllarca önce başlamış olan kredi ilişkilerinde, yapılmış olan kredi sözleşmelerinin tümüne 'müşterek borçlu ve müteselsil kefil' olarak imzalamış olan kişilerin sorumluluğunun da 'ilk kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte doğmuş olduğunu'***[238]***' "*** ısrarla belirtmiş olduğundan, bu konunun – somut OLAY bakımından– ayrıca araştırılmasının önemi olmadığını düşünüyoruz. Çünkü, dosyada fotokopileri bulunan –davacı bankanın dayandığı– 05.05.2011, 03.07.2012, 03.07.2012 ve 13.01.2015 tarihli (4) GENEL KREDİ SÖZLEŞMELERİ'nin hepsinde davalı– kefil (C)'nin imzası bulunduğundan, **doktrindeki görüşler** ve **tüm Yargıtay içtihatları** gereğince, davalı (kefil) (C)'nin, davacı– Banka'ya olan borcunun ilk GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİ'nin imza edildiği 05.05.2011 tarihinde doğmuş olduğunda kuşku bulunmamaktadır…

NOT: Her ne kadar; bilirkişiler (J), (K) ve (L) tarafından 27.05.2025 tarihli raporlarında "Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin 15.11.2018 gün ve E: 2016/20198, K: 2018/5840 sayılı kararı[239] ile *'yapılandırma ile ilk kredi borcu sona ermekte ve yapılandırılan yeni kredi borcu bağımsız bir borç olarak doğmaktadır. Bu bakımdan eski kredi borcuna bağlı olarak verilmiş bulunan kefaletler de sona ermektedir. Bunun için, kefillerin yapılandırma ile oluşan yeni kredi borcunu da kefil olarak imza koymaları gerekmektedir.' "* ş e k l i n d e bir açıklamada bulunmuşlarsa da bu açıklamanın dava konusu olan bu dosyadaki OLAY ile bir ilgisi bulunmamaktadır. Çünkü; her şeyden önce bu karar (içtihat) bizim olayımızdaki gibi bir *tasarrufun iptali davası* ile ilgili olmayıp *itirazın iptali davasına* ilişkindir…Ayrıca bizim OLAY'ımızda davacı bankanın dayandığı dört GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİ'nde (sözleşmeler dosya içinde mevcuttur) davalı– kefil (C)'nin imzası bulunmaktadır…

● Davacı– alacaklı tarafından, … Asliye Hukuk Mahkemesi'nde, 07.01.2015 tarihli dava konusu tasarruf hakkında bu dava – İİK.m. 284'de öngörülen 5 yıllık hak düşürücü süre içinde[240]– 24.08.2016 tarihinde açılmıştır.

---

[236] Bknz: Yuk. dipn. 224
[237] Bknz: Yuk. dipn. 225
[238] Bknz: Yuk. dipn. 228
[239] Bknz: (EK– 10) (www.e– uyar.com)
[240] Bknz: Yuk. dipn. 203

Davanın açıldığı … Asliye Hukuk Mahkemesi, bu dava bakımından yetkili[241] ve *görevli*[242] konumundadır.

Dava açılırken, dava konusu taşınmazların –daha düşük miktarda olduğundan[243]– tapuda (resmi senette) gösterilen devir bedelleri dikkate alınarak *harç* yatırılmıştır…

Açılmış olan dava, hem *'borçlu' (kefil)* ve hem de *'borçludan dava konusu taşınmazları devir almış olan üçüncü kişiler'* aleyhine[244] (bu kişiler 'davalı' gösterilerek) açılmıştır.

Davacı– alacaklı, *'geçici aciz belgesi'* İİK.m. 105/II niteliğindeki *'haciz tutanağı'*na dayanarak bu davayı açmıştır.[245]

Nihayet; somut uyuşmazlıkta –yukarıda; 177, 178'de kısaca belirttiğimiz gibi dava konusu –kefil (C) tarafından, davalı (F)'ye devredilmiş olan– (İstanbul ili, Silivri ilçesi, 213 ada, 10 parsel sayılı) taşınmazın devir tarihi 07.01.2015, borçlu (C)'nin Banka'ya olan borcunun doğum tarihi 05.05.2011 tarihli ilk GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİ'nden sonraki bir tarihtir.

Yüksek mahkeme;

a) *"Kredi sözleşmesinden kaynaklanan alacakların, kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte doğmuş olacağını"* aşağıdaki şekilde ifade etmiştir:

√ *"Davalı borçlu ile davacı banka arasında 30/06/2008,12/04/2010 ve 2/04/2011 tarihli sözleşmeler imzalandığı, borç genel kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte doğmuş sayılacağından, buna göre taraflar arasındaki borç ilişkisinin iptali istenen tasarruf tarihinden önce doğduğu"*[246]

√ *"İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığı– Kredi sözleşmesinin tanzim tarihi alacağın doğum tarihi sayılacağından, tasarrufun bu tarihten sonra gerçekleştiği; işin esasına girilerek İİK'nun 278.– 279. ve 280.madde koşullarının somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gerektiği– "*[247]

√ *"Davacı banka ile davalı borçlu arasındaki ilişkinin bireysel kredi sözleşmesi ve kredi kartı sözleşmesi ile başladığı, kredinin kullandırılıp bilahare hesabın kat edilmesinin alacağın kredinin kat edildiği tarihte doğduğunu göstermeyeceği, Yargıtay 15. Hukuk Dairesi'nin bu yoldaki kararlı uygulamalarında da alacağın kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte doğduğunun iptâl davaları bakımından kabul edildiği, dava konusu olayda iptâli istenen tasarrufun, bireysel– kredi kartı sözleşmesinin imzalanmasından sonra gerçekleştirildiği gözetilerek ve dosya kapsamında toplanan delillere*

---

[241] Bknz: Yuk. dipn. 187
[242] Bknz: Yuk. dipn. 196
[243] Bknz: Yuk. dipn. 206
[244] Bknz: Yuk. dipn. 229, 230
[245] Bknz: Yuk. dipn. 213, 214, 215
[246] Bknz: SAMSUN BAM 27.05.2019 T. E: 1161, K: 1130 (EK– 1) (www.e– uyar.com)
[247] Bknz: 17. HD. 05.04.2018 T. E: 2015/17130, K: 3875 (EK– 2) (www.e– uyar.com)

göre davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, alacağın tasarruf tarihinden sonra doğduğu ve miktarının düşüklüğü görüşüyle yanılgılı değerlendirmeyle davanın reddedilmesinin isabetsiz olduğu– "[248]

√ *"Kredi sözleşmelerinde borcun doğumu hem asıl borçlu hem de kefiller açısından (gerek asıl borçluya, gerekse kefilin asile rücuu halinde) kredi sözleşme tarihinde doğacağından, Y... Bankası Hayrabolu şubesinden anılan kredi sözleşmelerinin tarihleri net olarak sorularak sözleşme tarihlerinin iptali istenen tasarruftan önce olduğu takdirde davanın esasına girilerek İİK. 278, 279 ve 280. maddeler gereğince dava konusu tasarrufların iptale tabi olup olmadığı değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiği– "*[249]

√ *"Tasarrufun iptali davalarında, yapılan satışta edimler arasında aşırı fark bulunup bulunmadığının belirlenmesi için davalı üçüncü kişi tarafından tapu kaydında ödendiği belirtilen miktara ayrıca üçüncü kişi tarafından ödendiği resmi şekilde kanıtlanan miktarın da eklenmesi gerekeceği– "*[250]

√ *"Bankaya borçlu olanlar açısından borç kredi sözleşmesinin düzenlendiği anda doğmuş olduğundan, "borcun hesabın kat edildiği tarihte doğduğu" gerekçesiyle, açılan tasarrufun iptali davasının reddine karar verilemeyeceği–"*[251]

b) *"Eğer alacaklı– bankanın dayandığı kredi sözleşmesi yıllar önce başlamış bir kredi ilişkisinin devamı niteliğinde ise, alacağın ilk kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte doğmuş sayılacağını"* aşağıdaki şekilde ifade etmiştir:

√ *"Davacı alacaklı banka ile davalı borçlu arasındaki kredi ilişkisinin 23.05.2006 tarihli kredi genel sözleşmesi ile başladığı, 10.09.2010 ve 24.05.2012 de limit arttırımı yoluna gidildiği, 28.11.2006 tarihinde imzalanan kredi sözleşmesinde de 09.02.2007 de ve 14.03.2008 de limit arttırımına gidildiği, 15.01.2013 de de kredi sözleşmesi imzalandığı, davalı borçlunun davacı alacaklı ile imzalanan tüm sözleşmelerde müştereken ve müteselsilen kefil olarak sözleşmeye imza attığı, sonrasında kredi sözleşmeleri imzalanmaya devam edildiği, davacı ile davalı borçlu arasındaki ticari ilişki başlangıcının dava konusu tasarruf tarihinden önceye dayandığı– "*[252]

√ *"Kredi Genel Sözleşmeleri, cari hesap şeklinde işleyen sözleşmeler olduğundan Bankalar, Sözleşmenin geçerlilik süresi içinde ve sözleşmede kararlaştırılmış limit içinde vereceği krediyi sürekli tekrarladığından ve böylece kredi alan, aldığı krediyi zamanında ödemek suretiyle (yeniden sözleşme imzalamaya gerek duymaksızın) kredi isteyebileceği bu nedenle borcun ilk kredi sözleşmesi yapıldığı anda itibaren doğduğu– "*[253]

---

[248] Bknz: Samsun BAM 1. HD. 30.01.2018 T. E:197, K:209 (EK– 3) (www.e– uyar.com)
[249] Bknz: 17. HD. 01.11.2013 T. E:2013/8951, K:14923 (EK– 4) (www.e– uyar.com)
[250] Bknz: 17. HD. 12.10.2010 T. E:5012, K:8161 (EK– 5) (www.e– uyar.com)
[251] Bknz: 17. HD. 19.1.2009 T. E:2008/3224, K:10 (EK– 6) (www.e– uyar.com)
[252] Bknz: 17. HD 06.03.2019 T. E: 2016/2292, K: 2547 (EK– 7) (www.e– uyar.com)
[253] Bknz: 17. HD 19.02.2019 T. E: 2018/6312, K: 1685 (EK– 8) (www.e– uyar.com)

√ *"Davacı– bankanın takip konusu yaptığı kredi alacağının, borçlu ile yapılan (ilk) kredi sözleşmesinin yapıldığı tarihte doğmuş sayılacağı–"*[254]

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı şekilde yaptığımız a ç ı k l a m a ve atıfta bulunduğumuz doktrindeki b i l i m s e l g ö r ü ş l e r ile Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri'nin i ç t i h a t l a r ı doğrultusunda, *"somut uyuşmazlıkta dava konusu –... ilçesi, ... mahallesi, ... mevkii, 213 ada, 10 parsel sayılı, taşınmaza ilişkin yapılmış olan– tasarrufun İİK. m. 278 çerçevesinde iptal edilmesi gerekeceği"* görüşümüzü –takdiri muhterem mahkemeye ait olmak üzere– saygılarımızla sunarız…05.07.2025

[254] Bknz: 15. HD. 11.7.2006 T. E:2667, K:4335 (EK– 9) (www.e– uyar.com)

(EK– 1)

Davalı borçlu ile davacı banka arasında 30/06/2008,12/04/2010 ve 2/04/2011 tarihli sözleşmeler imzalandığı, borç genel kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte doğmuş sayılacağından, buna göre taraflar arasındaki borç ilişkisinin iptali istenen tasarruf tarihinden önce doğduğu–

Çarşamba 3.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2018/78 Esas, 2019/60 Karar sayılı dava dosyasında verilen Tasarrufun İptali (İİK 277 ve Devamı) talebinin kabulüne karşı, davacı vekili ile davalı S.A. vekili tarafından istinaf yoluna başvurması üzerine, dosyanın yapılan inceleme sonucunda; gereği düşünüldü:

TARAFLARIN İDDİA VE SAVUNMALARININ ÖZETİ:

İDDİA: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Müvekkili banka ile davalı S.A. arasında kredi sözleşmesi imzalandığı ve borçlunun kredi hesaplarının kat edilme sonucu davalı S.A. hakkında Samsun 9. İcra Müdürlüğü'nün 2017/71584 esas 2015/48947 esas 2017/71583 esas sayılı dosyaları ile ilamsız icra takibi başlattıklarını, borçlunun borcu karşılayacak taşınır, taşınmaz, hak ve alacaklarının olmaması nedeniyle icra takiplerinin semeresiz kaldığını, Çarşamba Tapu Müdürlüğü'nden yapılan araştırma neticesinde borçlunun Samsun ili … … (25) numaralı konutu, 5.000 TL bedelle eniştesi diğer davalı F.K.'a devrettiğinin tespit edildiğini, icra dosyaları, devir tarihi ve devir nedeniyle konulan bedelden anlaşılacağı üzere ilgili taşınmaz devrinin borçlu davalının mal kaçırma amaçlı hareket ettiğini gösterdiğini, taşınmazın devredildiği kişinin borçlunun eniştesi diğer davalı F.K. olduğunu, bunun dahi tasarruf işleminin iptaline yeterli olduğunu, ilgili taşınmazın devrine ilişkin tasarrufun iptaline, taraflarına borçlunun aleyhine başlattıkları icra dosyalarından cebri icra yetkisi verilmesini, yargılama gideri ve vekalet ücretinin davalılar üzerinde bırakılmasını talep ve dava etmiştir.

SAVUNMA: Davalı F.K. cevap dilekçesinde özetle; davanın yetkisiz mahkemede açıldığını, tasarrufun iptali davalarında genel yetki kuralı uyarınca davalının ikameti mahkemesinde açılması gerektiğini, davalının yerleşim yeri adresinin Zonguldak olduğunu, Zonguldak Asliye Hukuk Mahkemelerinin yetkili olduğunu, iptali talep edilen tasarrufun borcun doğumundan önce yapıldığını, borçlu hakkında alınmış geçici ya da kesin aciz vesikası olmadığını, borçlunun adresine fiili haciz işlemi için gidilmediğini, söz konusu taşınmazın 250,000.TL bedel ile devredilmiş olup geri kalan ödemenin müvekkiline elden yapıldığını. Bir kısmın da daha önceki borçlara mahsup sayıldığını. Davacı tarafın muvazaa iddiasını ispatlayamadığını. Davanın reddini savunmuştur.

Davalı S.A. vekili aşamalardaki beyanlarında özetle; yetki itirazlarının olduğunu, sübut bulmayan davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİNDE İLERİ SÜRÜLEN DELİLLER: Samsun 9.İcra Müdürlüğü'nün 2017/71584 Esas, 2015/48947 Esas, 2017/71583 Esas sayılı dosyaları, davaya konu taşınmazların tapu kaydı ve resmi senedi, Kredi Sözleşmeleri, hesap kat ihtarnamesi ve ekli hesap özetleri, bilirkişi incelemesi, keşif, Yargıtay kararları.

İLK DERECE MAHKEMESİNİN KARARININ ÖZETİ: Çarşamba 3.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2018/78 Esas, 2019/60 Karar sayılı kararında: Taşınmazın icra dosyası borçlusu tarafından diğer davalıya devrine ilişkin açılan işbu tasarrufun iptali davasında yargılama boyunca davalılar arasında yapılan satış işleminin muvazaalı olarak yapılmadığının ispat edemediği gibi dava konusu taşınmazın bilirkişi tarafından tespit edilen bedeli ile tarafların aralarındaki satışta belirtilen bedel arasında gerçek değer nazara alındığında fahiş farkın olduğu, davalı borçlu S.A.'nun aleyhine başlatılan icra takiplerinin başlatıldığı tarihlerden bir kaç ay sonra taşınmazı diğer davalıya devrettiği, dava konusu tasarrufun İİK'nun 279/1– 2. maddesi gereğince (borca mahsuben yapılan taşınmaz devrinin mutad ödeme olmaması nedeniyle), Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 2014/978 esas ve Yargıtay yerleşik içtihatları ve dosya kapsamındaki bütün deliller birlikte değerlendirildiğinde; borçlu davalı S.A.'nun dava konusu taşınmazın alacaklılardan mal kaçırma amaçlı sattığı, davalının borcunu ifa etmemek ve muhtemel icra takibinin semeresiz kalmasını sağlamak saikiyle işbu devir işini gerçekleştirdiği kanaatine varılmış;

– Davanın KABULÜ ile; – … … (25) numaralı bağımsız bölümün 04/01/2013 tarihinde davalı S.A. tarafından davalı F.K.'a devrine ilişkin tasarrufun İPTALİNE, – Samsun 9. İcra Müdürlüğü'nün 2017/71584, 2015/48947 ve 2017/71583 esas sayılı dosyalarındaki alacağı karşılamak üzere 10.493,41 TL tazminatın davalı F.K.'tan alınarak davacıya verilmesine, karar verilmiştir.

İSTİNAFA BAŞVURAN TARAF ve İSTİNAF SEBEP VE GEREKÇESİ:

Davacı vekili istinaf başvuru dilekçesinde özetle: Mahkemece verilen kararı usul ve yasa açısından yerinde bulmadıklarını. Dava konusu taşınmazın elden çıkartıldığı tarihdeki gerçek değerinin bilirkişi tarafından hesaplanan miktarın davalı E. A.'tan tazmine karar verilmesi gerekirken harca esas değer üzerinden tahsiline karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu. Bilirkişi tarafından hesaplanan miktarın taşınmazın elden çıkarıldığı tarih itibariyle 275.000,00 TL olmasına rağmen yerel mahkemece yalnızca takip çıkışı olan tamamladıkları miktar ile sınırlı olarak davalının 10.493,41 TL sorumluluğuna karar verildiğini. Bu halde söz konusu icra dosyalarının ferileri hakkında alacağını alma imkanlarının ortadan kaldırıldığını. Davanın kabulüne karar verildiğinden hükmün 6.bendi ile kararın niteliği gereği davalı S.A. lehine vekalet ücreti takdirine yer olmadığına şeklinde hüküm kurulmasının isabetsiz olduğunu. Bu nedenle kararın kaldırılması için istinaf talebinde bulunmuştur.

Davalı vekili istinaf başvuru dilekçesinde özetle: Mahkemece verilen kararı usul ve yasa açısından yerinde bulmadıklarını. Yerel mahkemenin maddi hataya düşerek kabul kararı verdiğini. İptali istenen tasarruf borcun doğumundan önce yapıldığını. Borçlu hakkında alınmış geçici ya da kesin aciz vesikası olmadığını. Dava süresinde açılmamış zaman aşımını süresi olduğunu. Mahkemece hataya düşerek, borcun doğumundan daha önce yapılmış tasarrufun iptaline karar verdiğini. Yine aciz vesikası bulunmayan, süresinde açılmamış dava hakkında karar verilmesinin de hukuki olmadığını. Bu nedenle kararın kaldırılması için istinaf talebinde bulunmuştur.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE: Çarşamba 3.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2018/78 Esas, 2019/60 Karar sayılı dava dosyasında verilen Tasarrufun İptali (İİK 277 ve Devamı) talebinin kabulüne karşı, davacı vekili ile davalı S.A. vekili tarafından istinaf yoluna başvurması üzerine, dosyanın yapılan inceleme sonucunda;

İddia ve savunmaya mahkemece toplanıp değerlendirilen deliller ile duruşma tutanaklarına yansıyan bilgi ve belgelere göre; İstinaf incelemesine konu ve esas teşkil eden eldeki dava; Tasarrufun İptali (İİK 277 vd.) istemine ilişkindir.

İlk derece mahkemesince yapılıp bitirilen yargılama sonucunda, "...Taşınmazın icra dosyası borçlusu tarafından diğer davalıya devrine ilişkin açılan işbu tasarrufun iptali davasında yargılama boyunca davalılar arasında yapılan satış işleminin muvazaalı olarak yapılmadığının ispat edemediği gibi dava konusu taşınmazın bilirkişi tarafından tespit edilen bedeli ile tarafların aralarındaki satışta belirtilen bedel arasında gerçek değer nazara alındığında fahiş farkın olduğu, davalı borçlu S.A.'nun aleyhine başlatılan icra takiplerinin başlatıldığı tarihlerden bir kaç ay sonra taşınmazı diğer davalıya devrettiği, dava konusu tasarrufun İİK'nun 279/1– 2. maddesi gereğince (borca mahsuben yapılan taşınmaz devrinin mutad ödeme olmaması nedeniyle), Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 2014/978 esas ve Yargıtay yerleşik içtihatları ve dosya kapsamındaki bütün deliller birlikte değerlendirildiğinde; borçlu davalı S.A.'nun dava konusu taşınmazın alacaklılardan mal kaçırma amaçlı sattığı, davalının borcunu ifa etmemek ve muhtemel icra takibinin semeresiz kalmasını sağlamak saikiyle işbu devir işini gerçekleştirdiği kanaatine varılmış; olduğundan davanın kabulüne, " karar verilmiştir. Karara karşı davacı vekili ile davalı S.A. vekili tarafından süresinde istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

Davacı vekili ile davalı S.A. vekilinin istinaf itiraz başvuru dilekçeleri, iddia, savunma ve dosya kapsamına göre değerlendirildiğinde;

1–)Davacı vekilinin istinaf itiraz başvuru dilekçesi kapsamda değerlendirildiğinde, Bilirkişi tarafından hesaplanan miktarın taşınmazın elden çıkarıldığı 05/6/2014 tarih itibariyle değeri 275.000,00 TL olmasına rağmen ilk derece, mahkemece yalnızca takip çıkışı olan tamamladıkları miktar olan 10.493,41 TL miktar ile sınırlı olarak davalının 10.493,41 TL tazminattan sorumluluğuna karar verilmesinin doğru olmadığı, Davalı 3.kişi F.K. tasarrufun iptaline konu … … (25) numaralı bağımsız bölümü 05/06/2014 tarihinde tapuda 8.400,00.TL ye temlik ettiği taşınmazın nakden tazminata dönüştüğü tarih itibariye değeri bilirkişi tarafından 275.000,00.TL tespit edildiğinden bu miktar ile sınırlı olmak üzere söz konusu icra dosyalarındaki asıl alacak ve ferileri ile beraber almasına karar verilmesi gerekirken yukarıda belirtilen şekilde sınırlayarak karar verilmesi hatalı olmuştur.

İİK'nun 282 maddesi gereğince davalı borçlu ile doğrudan işlem yapan üçüncü kişiler arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan ve zorunlu dava arkadaşları yargılama giderleri, harç ve vekalet ücretinden birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludurlar. Buna göre ilk derece mahkemesince davanın kabulüne karar verildiğinden hükmün 6.bendi ile kararın niteliği gereği ikinici kişi davalı borçlu ile S.A. ile

temlik ettiği üçüncü kişi eniştesi F.K. arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan, tasarrufun iptali talebi nakden tazminata dönüşse de hükmedilen vekalet ücretinden müştereken ve mütesilsel sorumlu tutulması gerekir buna göre hükmün 6.bendinde belirtilen, Kararın niteliği gereği davalı S.A. lehine vekalet ücreti takdirine yer olmadığına şeklinde hüküm kurulmasının isabetsizdir.

2–)Davalı vekilinin istinaf itiraz başvuru dilekçesi kapsamda değerlendirildiğinde,

İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. İptal davasının koşullarından biri alacaklının elinde kesin (İİK.143) veya geçici (İİK.105/II) aciz belgesinin bulunması gerektiğidir. Kesin veya geçici aciz vesikasının bulunması, iptal davası için ön koşul ise de bunun davanın açılmasından önce alınması zorunlu değildir. Davanın açılmasından sonra alınabileceği gibi, temyiz aşamasında ve hatta bozmadan sonra karar düzeltme aşamasında bile alınıp ibraz edilmesi yeterlidir. Ayrıca borçlunun hacze kabil malının bulunmaması halinde durumu tespit eden haciz zaptı, geçici aciz belgesi niteliğinde kabul edilebilir.

Ayrıca davalı borçlunun adına kayıtlı olan 55 RM 263 plakalı HYOSUNG marka 2007 marka iki tekerli motosikletin üzerinde dosya üzerinde bulunan 23/12/2016 tarihli araç takyidat bilgisine göre 40 adet haciz bulunduğu tespit edilmiştir. İcraca takdir edilen kıymete göre haczedilen malların alacağı karşılamadığı anlaşılırsa buna ilişkin haciz tutanağı da geçici aciz belgesi sayılır (m.105/2). (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2012/17– 49 Esas, 2012/114 Kararı) … … plakalı motosikletin ikinci el piyasa değeri 7.500,00TL– 9.000,00.TL olup üzerindeki hacizler ile birlikte davacının alacağını karşılamayacağı izahtan varestedir.

Davalı borçlunun genel kredi sözleşmesinde gösterdiği adrese ve takip talebinin tebliğ edildiği adrese yapılan hacizlerde bir netice alınmamış ise borçlu adına kayıtlı taşınmazlar üzerinde de davacıdan önce haciz olup bankalara yazılan müzekkerelere göre de alacağın tahsili konusunda bir sonuç nazara alınamadığı takdirde de Yargıtay 17.Hukuk Dairesinin 2013/20279 Esas, 2013/9207 Kararına göre borçlunun aciz halinin gerçekleştiğinin kabulü gerekir.

İİK'nun 105/1. maddesine göre haczi kabil mal bulunmazsa haciz tutanağı 143. maddedeki aciz vesikası hükmündedir. Görüldüğü üzere, borçlunun gösterilen adresinde yapılan hacizde, haczi kabil malın bulunamamış olması halinde ilke olarak tutulan tutanak aciz vesikası hükmündedir. Bu kapsamda Samsun 9.İcra Müdürlüğünün 2017/1583 Esas, 2017/71584 Esas ve 2015/48947 Esas sayılı icra dosyaları incelendiğinde, borçlunun mevcut adresine 28/05/2013 tarihinde hacze gidildiğinde haczi kabil malvarlığı tespit edilemediği belirtilmiş olup haciz tutanağı bu kapsamda aciz vesikası kapsamındadır.

Davacı bankanın, borçluya verdiği kredi nedeniyle alacağının doğum tarihi kredi sözleşmesinin yapıldığı tarih itibariyle oluşur. (Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 2008/3224 Esas, 2009/10 Kararı) Davalı borçlu ile davacı banka arasında 30/06/2008,12/04/2010 ve 2/04/2011 tarihli sözleşmeler imzalandığı, borç genel kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte doğmuş sayılacağından, buna göre taraflar arasındaki borç ilişkisinin iptali istenen tasarruf tarihinden önce doğduğu tespit edilmiştir.

Davalı S.A. vekili cevap dilekçesinde, söz konusu taşınmazın 250,000.TL bedel ile devredilmiş olup geri kalan ödemenin müvekkiline elden yapıldığını. Bir kısmın da daha önceki borçlara mahsup sayıldığını beyan etmiş olup davalı borçlu S.A. tarafından, diğer davalı 3.kişi F.K.'a 04/01/2013 tarihinde 5.000,00.TLye üzerinde Yapı Kredi Bankası lehine konulmuş 220.000,00.TL ipotekli olarak, ipoteğin bütün hukuki vecibelerini kabul ederek temlik ettiği, bu tarih itibariyle taşınmazın gerçek değeri bilirkişi tarafından 260.000,00.TL tespit edilmiş olup Yargıtay 17. H.D.nin 2014/978 Esas sayılı yine Yargıtay 15.H.D nin 2002/5982 Esas, 2003/2036 Kararı sayılı kararında belirtildiği gibi, borca mahsuben yapılan taşınmaz devrinin mutad ödeme olmaması nedeniyle geçerli olmadığı, davalının borcunu ifa etmemek ve muhtemel icra takibinin semeresiz kalmasını sağlamak saikiyle işbu devir işini gerçekleştirdiği anlaşılmakla ilk derece mahkemesince davanın kabulüne ilişkin kararı doğrudur. Davalı S.A. vekilinin tüm istinaf itirazlarının dosya kapsamında reddine,

Buna göre, yukarıda belirtilen nedenlere göre davalı S.A. vekilinin istinaf başvurusunun HMK.nun 353/1– b.1.maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE, ayrıca davacı vekilinin istinaf itirazı yönünden ilk derece mahkemesince yukarıda belirtilen şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, kanunun olaya uygulanmasında hata edilmiş olduğundan, davacı vekili banka vekilinin istinaf başvurusunun yukarıda belirtilen neden ile duruşma açmadan HMK.nun 353/1– b.2.maddesi gereğince KABULÜ İLE kararın düzeltilerek yeniden esas hakkında hüküm verilmesi gerektiği kanaat ve sonucuna varılarak, aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

SONUÇ: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1–)Davalı S.A. vekilinin istinaf başvurusunun HMK.nun 353/1– b.1.maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2–)Davacı vekili banka vekilinin istinaf başvurusunun yukarıda belirtilen neden ile duruşma açmadan HMK.nun 353/1– b.2.maddesi gereğince KABULÜ İLE kararın düzeltilerek nakden tazminat ve vekalet ücreti konusunda yeniden esas hakkında hüküm verilmesine,

a–)Davanın KABULÜ ile;

Samsun ili … … 25 numaralı bağımsız bölümün 04/01/2013 tarihinde davalı borçlu S.A. tarafından davalı F.K.'a devrine ilişkin tasarrufun iptaline, F.K. tarafından dava konusu taşınmaz 05/06/2014 tarihinde dava dışı H.T.'e devredilmesi sebebi ile davalı S.A.'nun Samsun 9. İcra Müdürlüğü'nün 2017/71584, 2015/48947 ve 2017/71583 esas sayılı dosyalarındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olması kaydı ile dava

konusu taşınmazın 4.kişiye devir tarihindeki değeri olan 275.000,00.TL üzerinden davalı F.K.'tan alınarak davacı alacaklıya verilmesine,

b–)Peşin yatırılan harçların mahsubu ile eksik 537,60 TL harcın davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile hazineye irat kaydına,

c–)Yargılama sırasında yapılan ve davacı tarafça karşılanan, 262,31 TL harç, 650 TL bilirkişi ve araç gideri, 314 TL keşif harcı, 363,3 TL posta ve tebligat gideri olmak üzere toplam 1589,61 TL yargılama giderinin davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya ödenmesine,

d–)Davacı tarafın kendini vekil ile temsil ettirdiği anlaşıldığından AAÜT gereğince 2.725,00.TL vekalet ücretinin davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya ödenmesine,

e–)Artan gider avansının kararın kesinleşmesi ile birlikte talep halinde davacı tarafa iadesine,

3–)Davacı banka ile davalı S.A. tarafından yapılan istinaf giderlerinin kendi üzerinde bırakılmasına,

4–)İstinaf başvurusu ile birlikte yatırılan gider avansından, kullanılmayan kısmın HMK.nın 333. maddesi gereğince karar kesinleştiğinde yatıran ilgili tarafa iadesine,

5–)Davacıdan alınan istinaf karar harcı yeterli olduğundan yeniden alınmasına yer olmadığına,

6–)Karar tarihinde yürürlükte olan Harçlar Tarifesi gereğince istinaf eden davalı S.A.'ndan alınması gereken 537,60 TL istinaf nispi karar harcından toplam olarak peşin alınan 179,20 TL harcın mahsubu ile eksik kalan 358,40 TL harcın davalı S.A.'ndan tahsili ile hazineye gelir kaydına,

7–)İstinaf incelemesi duruşmalı yapılmadığından kendisini vekil ile temsil ettiren taraf vekilleri lehine vekalet ücreti taktirine yer olmadığına,

8–)İşbu kesin kararın hukuki bilgilendirme hakkı kapsamında taraflara İLK DERECE MAHKEMESİNCE TEBLİĞİNE,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda oybirliği ile dava değeri temyiz sınırı altında kaldığından HMK.nun 362/ (1)– a maddesine göre kesin olarak karar verildi. 27.05.2019

Samsun BAM. 1. HD. 27.05.2019 T. E: 1161, K: 1130 (www.e– uyar.com)

(EK– 2)

İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığı– Kredi sözleşmesinin tanzim tarihi alacağın doğum tarihi sayılacağından, tasarrufun bu tarihten sonra gerçekleştiği; işin esasına girilerek İİK'nun 278.– 279. ve 280.madde koşullarının somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gerektiği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Davacı alacaklı vekili, davacı banka ile davalı F. A. arasında akdedilen kredi sözleşmesinden doğan borçları nedeni ile hakkında İstanbul 13. İcra Müdürlüğü'nün 2012/23593 sayılı takip dosyası ile takip başlatıldığını, davalı F. adına kayıtlı bulunan Pendik İlçesi E.yalı Mahallesi .... ada 1 parsel sayılı taşınmazı diğer davalı Ş.'ye devrettiğini, yapılan satışın gerçek değerinin altında bir bedel göstererek alacaklısı müvekkili bankayı zarara uğratmak kastıyla yapıldığını bildirerek davalılar arasında yapılan muvazaalı tasarrufların iptalini talep etmiştir.

Davalı Ş.U. vekili cevap dilekçesinde; satışın borçlanmadan önceki tarihte gerçekleştiğini söyleyerek davanın reddini talep etmiştir. Davalı F. A. duruşmadaki beyanında açılan davayı kabul etmediğini söyleyerek davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece, davaya konu satış işleminin icra takibinden önce yapıldığından bahisle davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, İİK'nun 277. ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1– İcra ve İflas Kanunu'nun 277. ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK.md.283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

Bu tür davaların dinlenme koşullarından biri de iptali istenen tasarrufun takip konusu borcun doğumundan sonra yapılmış olmasıdır. Somut olayda takip konusu alacak 12.11.2010 düzenleme tarihli genel kredi ve teminat sözleşmesine dayalıdır. Tasarruf ise bu tarihten sonra 22.06.2012 tarihinde gerçekleşmiştir. Bu durumda, kredi sözleşmesinin tanzim tarihi alacağın doğum tarihi sayılacağından, alacağın tasarruf tarihinden önce doğduğunun kabulü ile işin esasına girilerek, İİK'nun 278.– 279. ve

280.madde koşullarının somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediği araştırılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken hatalı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacıya geri verilmesine, 05/04/2018 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 05.04.2018 T. E: 2015/17130, K: 3875 (www.e– uyar.com)

(EK– 3)

Davacı banka ile davalı borçlu arasındaki ilişkinin bireysel kredi sözleşmesi ve kredi kartı sözleşmesi ile başladığı, kredinin kullandırılıp bilahare hesabın kat edilmesinin alacağın kredinin kat edildiği tarihte doğduğunu göstermeyeceği, Yargıtay 15. Hukuk Dairesi'nin bu yoldaki kararlı uygulamalarında da alacağın kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte doğduğunun iptâl davaları bakımından kabul edildiği, dava konusu olayda iptâli istenen tasarrufun, bireysel– kredi kartı sözleşmesinin imzalanmasından sonra gerçekleştirildiği gözetilerek ve dosya kapsamında toplanan delillere göre davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, alacağın tasarruf tarihinden sonra doğduğu ve miktarının düşüklüğü görüşüyle yanılgılı değerlendirmeyle davanın reddedilmesinin isabetsiz olduğu–

Giresun 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 03/11/2017 Tarih, 2016/367 Esas, 2017/156 Karar sayılı kararına karşı, davacı banka vekili tarafından istinaf kanun yoluna başvuru üzerine, dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde;

TARAFLARIN İDDİA VE SAVUNMALARININ ÖZETİ:

İDDİA: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davalının müvekkili bankadan kullanmış olduğu bireysel kredi ve kredi kartı borçları nedeniyle aleyhine Giresun 1.İcra Müdürlüğünün 2016/6 E. ve Giresun 1.İcra Müdürlüğünün 2015/4613 E. sayılı dosyaları ile icra takibi başlatıldığını, 1.İcra Müdürlüğünün 2015/4613 E sayılı dosyasından 14.10.2016 tarihinde gidilen menkul hacizleri sırasındaki hacze kabil menkul malı bulunmadığına dair haciz tutanağının İİK.nun 82, İİK.nun 105 ve İİK.nun 143.maddesi gereğince borç ödenmeden aciz belgesi niteliğinde olduğunu, borçlu– davalı hakkında icra takiplerine başlanmadan önce mal kaçırmak amacıyla alacaklısı İ. Yaraman olan Giresun 2.İcra Müdürlüğünün 2015/3067 E. sayılı dosyası ile icra takibi açıldığını ve davalı– borçlunun Giresun Belediye Başkanlığı'ndan almakta olduğu maaşının üzerine 1.sırada haciz işlemi uygulandığını, alacaklı ile borçlu ve eşinin çok yakın arkadaş olduklarını, söz konusu takibin 07/09/2015 tarihinde açıldığını, borçlunun bu tarihten önce müvekkili bankanın takibine düştüğünü, borçlunun alacaklı üçüncü şahıs tarafından kendi aleyhine kambiyo senedine dayalı takip başlatmış olmasının müvekkili banka ve diğer alacaklıları sürüncemede bırakmak kastıyla olduğunun açık olduğunu, takibe konu senedin her zaman taraflarca geriye dönük olarak hazırlanmasının mümkün olduğunu, muvazaanın en büyük kanıtının borçlunun takip dosyasına sunmuş olduğu 09/09/2016 tarihli yazılı maaş muvafakatı ve itiraz sürelerinden feragatı olduğunu, takibin muvazaalı olduğunun verilen bilgiler ve Yargıtay kararlarına göre açık olduğunu, alacaklı İ. Yaraman'ın senedi protesto ettirmemesi, kesinleşen takipten sonra sadece aylık maaş kesintileri ile alacağını tahsil etmeye çalışmasının genel yaşam deneyimlerine ve hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, bu durumun dahi gerçekte böyle bir alacak olmadığını ortaya koyduğunu, takip dosyasına maaş haczinden para düşmemesi ile muvazaalı bir şekilde takip başlatıldığı ve maaşına 1.sırada haciz uygulandığının açık olduğunu, HMK.nun 203 maddesi kapsamında üçüncü kişilerin muvazaa olgusunu her türlü delille ispat edebileceğini, ayrıca bilindiği üzere genel yaşam deneyimlerine ve yaşamın olağan akışına dayanan kişi, artık iddiasını ispatla

yükümlü olmadığını, davalıların kendi aralarında yapmış oldukları muvazaalı takip işleminin İİK.nun 277– 283.maddesi kapsamında da iptale tabi işlemlerden olduğunu, borçlunun içinde bulunduğu durum ve alacaklılarına zarar verme kastı davalı alacaklı tarafından bilinmekte olup borçlu ile birlikte hareket ettiğini, bu nedenle yapılan icra takip işlemi muvazaalı işlem olup, tarafların gerçek iradesine uygun bulunmadığından her koşulda geçersiz olduğunu, tediye gücünü kısman veya tamamen kaybeden borçlunun iyi niyetli kişiden beklenmeyecek tasarruflarla mevcudunu eksilttiği ve 3.şahsın borçlunun bu kastını ve yapılan işlemin niteliğini bildiği veya bilmesi gerektiği hallerde yapılan tasarrufun ve işlemin geçeksiz sayılması ve muvazaalı dosyaya gelen paraların müvekkil bankanın takip dosyasına aktarılması gerektiğini, Yüksek Yargıtay içtihatlarının da bu yönde olduğunu, müvekkilinin bankanın TBK.nun 19.maddesi uyarınca de gerçekte olmayan bir alacağı varmış gibi göstermek suretiyle açılan muvazaalı takiple de haklarının zarara uğratıldığını, somut olayda kimsenin aralarında herhangi bir hukuki veya ticari ilişki olmadan başka bir kimseye olayda yer alan 125.000,00 TL. gibi hatırı sayılır nakit para vermesinin hayatın olacağın akışına aykırı olup, bahse konu takibin muvazaalı olduğunu, tüm bu nedenlerle İİK.nun 281/2.maddesi uyarınca Giresun 2.İcra Müdürlüğünün 2015/… E. sayılı dosyasına borçlu adına gelmiş ve gelecek paralar üzerine ihtiyati haciz konulmasına, muvazaalı olan takip ile bu takipten borçlu– davalı S.Y. G.en'in maaşı üzerine konulan 1.sıra haciz işlemine ilişkin tasarrufların İİK.nun 277 ve devamı maddeleri ile TBK.nun 19.maddesi gereğince iptaline, Giresun 1.İcra Müdürlüğünün 2016/6 E ve Giresun 1.İcra Müdürlüğünün 2015/… E. sayılı icra takiplerine konu müvekkili banka alacakları nedeniyle dava konusu takip ve maaş haczi üzerine cebri icra yapabilme yetkisi verilmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

SAVUNMA: Davalı S.Y. cevap dilekçesinde özetle; davacının muvazaaya ilişkin iddialarının ispattan yoksun ve asılsız iddialar olup, hukuki hiçbir değerinin olmadığını, davacı alacaklı banka tarafından aktif maaşına haciz konulduğunu ve maaşıyla bankanın alacağının teminat altında olduğundan, davacı alacaklının takip dosyasından düzenlenen menkul mal haczi tutanağının aciz vesikası niteliğinde olmadığını, davalı İ.'e verilen senedin davacı bankanın takibinden çok önceye ait borç senedi olup, İ.'e olan borcunun daha önceden olduğunu, alacaklının takip açmakta haklı olduğu bir yerde mal beyanı vermesi ve bununla birlikte itiraz hakkından vazgeçtim demesinin ve hacze muvafakat etmesinin muvazaa anlamına gelmediğini, davacıdan mal kaçırma yada davacının alacağını sakata uğratma durumu olmadığını, bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesini savunmuştur.

Davalı İ.Y. vekili cevap dilekçesinde özetle; dava dilekçesindeki iddiaları kabul etmediklerini, haksız ve hukuka aykırı olan davanın reddine karar verilmesini, tasarrufun iptali davalarında aciz vesikasının dava şartı olduğunu, bu dava şartının yerine getirilmemesinden dolayı davanın reddi gerektiğini, müvekkilinin alacağının gerçek bir alacak olduğunu, muvazaanın söz konusu olmadığını, ayrıca müvekkilinin davacı banka ile borçlu S.Y. arasındaki borç ilişkisini bilmesinin mümkün olmadığını, senedin protesto edilmesinin cirantalara karşı icra takibi yapılabilmesi için zorunlu olup, keşideci S.'e karşı icra takibi yapmak için böyle bir protestoya gerek olmadığını, Yargıtay

19.Hukuk Dairesinin 1998/3431 E. sayılı ilamında belirtildiği üzere, takibin yapıldığı gün ödeme emri tebliği ve borçlunun muvafakatı ile haciz konulması alacağın muvazaalı olduğuna dair tek başına yeterli kabul edilemez olduğunu, bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesini savunmuştur.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARAR ÖZETİ: İlk derece mahkemesince yapılıp bitirilen yargılama neticesinde; "...Yapılan yargılama ve toplanan deliler birlikte değerlendirildiğinde, davalı S. aleyhine Giresun 2. İcra Müdürlüğü 2015/…7 Esas sayılı dosyasından diğer davalı İ. tarafından 07.09.2015 tarihinde 125.000,00 TL tutarlı senede dayalı takibin başlatıldığı, davalı borçlu S.'in tebligatı aldığı tarih olan 09.09.2015 tarihinde icra müdürlüğünde borcu kabul ederek maaşına haciz konulmasına muvafakat ettiği, davalıların yakın arkadaş oldukları anlaşılmakla, davalıların borcun gerçek olduğu savunmasında bulundukları, yakın arkadaş olmanın tek başına davalılar arasında doğan borcun muvazaalı olduğunu ispata yetmeyeceği, davacı alacaklının Giresun 1. İcra Müdürlüğü 2015/4613 Esas sayılı dosyası ile başlattığı takibin tutarının 425,56 TL olduğu ve ilamsız takibin 30/12/2015 tarihinde başlatıldığı, diğer takibin ise Giresun 1. İcra Müdürlüğü 2016/6 Esas sayılı dosyası ile 5.425,93 TL tutarlı alacağa dayalı ilamsız takip olduğu 04/01/2016 tarihinde başlatıldığı, davacı yanın takip alacağı toplamı ve takiplerin başlangıç tarihleri göz önünde bulundurulduğunda davalıların muvazaalı işlem yapmalarını gerektirecek bir miktar olmadığı gibi senede dayalı davalılar arasında yapılan takibin davacı yanın takibinden 3 ay öncesine dayandığı davacı yanın muvazaa iddiasını ispata yarayacak başkaca bir delili dosyaya kazandıramadığı" gerekçesi ile; davanın REDDİNE, karar verilmiştir.

İSTİNAF SEBEP VE GEREKÇESİ: Davacı banka vekili istinaf dilekçesinde özetle; yerel mahkeme kararının usul ve yasaya aykırı olduğunu, davalı borçlunun kredi kullanımın dava konusu icra takibinden önce 03/02/2012 tarihinde olduğunu, dava konusu icra takibinin tarihinin müvekkil bankanın icra takibinden önce olduğu gerekçesine yer veren mahkeme kararının bu yönüyle hata olduğunu, yerel mahkeme tarafından davalılar arasındaki ve müvekkil banka takip tutarlarına göre muvazaa bulunmadığına dair hukuki olarak mesnetsiz bir şekilde karar verildiğini, davalı S.Y.'nin tacir olmadığı ve muvazaaya dayalı takiplerde ispat yükünün aksini iddia eden davalılara düştüğü hususları göz ardı edilerek, tam aksine ispat yükünün dosyada mevcut tüm delillerin de görmezden gelinerek, müvekkil bankaya yükletildiğini, somut davada ise davalıların yakın arkadaş olup, davalının tacir olmadığını, yakın arkadaşların birbirlerine hem yüksek meblağlı hem de kısa vadeli senet düzenlemesinin hayatın olağan akışına ters olduğunu, kişilerin kendi aralarında yüksek bir tutar için banka aracı kullanmayıp elden para alışverişi yapmalarının uygun olmadığını, davalı S. aleyhine icra dairelerinde başka banka icra takiplerinin de mevcut bulunduğunu, yerel mahkeme kararındaki takipler arasındaki meblağ karşılaştırmasının yersiz olduğunu, davalı taraflar arasındaki muvazaalı işlemin TBK 19. Madde uyarınca iptale tabi olduğunu, Yargıtay İçtihatları ile sabit olan somut davada uygulamada sıkça görülen davalı/borçlunun diğer alacakları sürümcemede bırakmak maksatlı, aktif SGK çalışanı olması sebebiyle aleyhine her zaman düzenlenmesi mümkün ve protestosuz yüksek meblağlı kambiyo senedi düzenleterek, güvendikleri kimseler haklarında icra takipleri başlatmakta ve

icralardaki sürelerden, tebligatı bizzat teslim almak suretiyle feragat ederek maaş muvafakatları vermekte olduğunu, tarafların gerçek iradelerine uymayan bu muvazaalı davranışları TBK'nun 19. Maddesi uyarınca iptale tabi olduğunu, danışıklı işleme ilişkin ispat yükünün de bizzat davalılara ait olduğunu, davalıların ise bu hususta tanık dinleteceklerini beyan etmelerine rağmen hukuka ve maddi gerçekliğe aykırı bu duruma kimsenin tanıklık etmediğini, bütün bu nedenlerle yerel mahkeme kararının kaldırılmasını, muvazaalı takibin ve maaş haczinin iptaline karar verilmesini, müvekkil bankanın alacaklarına dair takip dosyalarından dava konusu takip ve maaş üzerinde cebri icra yapabilme yetkisi tanınmasını, yargılama giderleri ile avukatlık ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini istediklerini belirterek istinaf kanun yoluna başvurmuştur.

UYUŞMAZLIK KONUSU OLAN HUSUSLAR:

Taraflar arasındaki uyuşmazlık, ilk derece mahkemesi vak– i kararının, eksik incelemeye ve/veya hatalı değerlendirmeye dayalı olup olmadığı, kararda usul ve yasaya aykırılık bulunup bulunmadığı noktalarında toplanmaktadır.

DELİLLER: Yapılan yargılama, toplanan deliller ve tüm dosya kapsamı.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Giresun 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 03/11/2017 Tarih, 2016/367 Esas, 2017/156 Karar sayılı kararına karşı, davacı banka vekili tarafından istinaf kanun yoluna başvuru üzerine, dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde;

Dava dilekçesindeki ileri sürüşe ve yargılama sırasındaki davacı vekilinin sözlü ve yazılı açıklamalara göre eldeki dava; niteliği itibarıyla TBK 19. maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İlk derece mahkemesince, yazılı gerekçe ile davanın reddine karar verilmiş, davacı alacaklı vekilince karara karşı süresinde istinaf başvurusunda bulunulmuştur. Yüzeysel bakıldığında tasarrufun iptali davaları ile muvazaa davaları arasında bir benzerlik görülmekte ise de bu benzerlik her iki davanın güttüğü amaçtan öte gitmemektedir. İİK 277.maddesinde sözü edilen iptal davaları borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılır. Oysa muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tesbit ettirmeyi amaçlar. Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören 3.kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilirler.

3. kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekir. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır. Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur. Çünkü yukarıda açıklandığı gibi İİK 277 ve izleyen maddelerinde iptal davasına konu tasarruflar özünde geçerli olmasına rağmen kanunun icra hukuku yönünden iptaline imkan verdiği tasarruflardır.

Muvazaaya dayalı iptal davasında ise davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir. İİK 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen iptal davası açma hakkı davacının genel hükümlere, muvazaaya dayanarak dava açmasına engel değildir. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK 283/1,2.maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekecektir.

Açıklanan ilke ve kurallar doğrultusunda somut olay irdelendiğinde;

Davacı– alacaklı banka tarafından davalı– borçlu S.Y. hakkında, kullanmış olduğu bireysel kredi ve kredi kartı borçları nedeniyle, Giresun 1.İcra Müdürlüğü'nün 2016/… E.. ve Giresun 1.İcra Müdürlüğünün 2015/… E. sayılı dosyaları ile ilamsız icra takibi başlatıldığı, takibin kesinleştiği ve borçluya ait hiçbir mal varlığı tespit edilemediği davalı borçlu hakkında ayrıca; alacaklısı diğer davalı İ. Yaraman olan 05/08/2014 vade tarihli, 05/06/2014 tanzim tarihli, 125.000 TL bedelli bonoya istinaden Giresun 2. İcra Müdürlüğünün 2015/… E. sayılı dosyası ile 07/09/2015 tarihinde kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine girişildiği ve takipte davalı– borçlunun Giresun Belediye Başkanlığı'ndan almakta olduğu maaşına 1.sırada haciz işlemi uygulandığı, davacı alacaklı bankanın icra takiplerinin davalı İ. Yaraman takibinden sonraki tarihli olduğu, davalılar arasında önceye dayalı tanışıklık ve arkadaşlık bulunduğu, anlaşılmaktadır.

Davacı banka ile davalı borçlu arasındaki ilişki bireysel kredi sözleşmesi ve kredi kartı sözleşmesi ile başlamıştır. Kredinin kullandırılıp bilahare hesabın kat edilmesi alacağın kredinin kat edildiği tarihte doğduğunu göstermez. Yargıtay 15. Hukuk Dairesinin bu yoldaki kararlı uygulamalarında da alacağın kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte doğduğu iptâl davaları bakımından kabul edilmektedir. Dava konusu olayda iptâli istenen tasarrufun, bireysel– kredi kartı sözleşmesinin imzalanmasından sonra gerçekleştirildiği gözetilerek ve dosya kapsamında toplanan delillere göre davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, alacağın tasarruf tarihinden sonra doğduğu ve miktarının düşüklüğü görüşüyle yanılgılı değerlendirmeyle davanın reddedilmesi isabetsizdir.

Açıklanan ve benimsenen tüm bu nedenlerle ilk derece mahkemesince davanın reddine karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olup, istinaf başvurusunun bu nedenle Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1– b.2 maddesi gereğince kabulü ile kararın kaldırılarak, davanın kabulü yönünde yeniden hüküm verilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılarak, aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– Davacı banka vekilinin istinaf başvurusunun Hukuk Muhakemeleri Kanununun 353/1– b.2 maddesi gereğince KABULÜ ile; Giresun 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin …/…/2017 Tarih, 2016/… Esas, 2017/… Karar sayılı kararının KALDIRILARAK ESAS HAKKINDA YENİDEN KARAR VERİLMESİNE, 2– Davanın KABULÜ ile, Giresun 2. İcra Müdürlüğü'nün 2015/… Esas sayılı takip dosyasında davalı

S.Y.'ın maaşı üzerine konulan 1. Sıra haciz işlemine ilişkin tasarrufun İPTALİNE, a– Karar tarihi itibariyle alınması gereken 606,59 TL nisbi karar ve ilam harcından peşin alınan 151,65 TL harcın mahsubu ile arta kalan 454,94 TL harcın davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile hazineye irat kaydına, b– Davacı yanca yargılamada sarfolunan toplam 468,55 TL yargılama giderinin davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya verilmesine, c– Davacı davada vekille temsil edildiğinden karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi gereğince belirlenen 2.180,00 TL maktu vekalet ücretinin davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya verilmesine, d– Davalılar tarafından yapılan yargılama giderlerinin kendi üzerlerinde bırakılmasına, e– Yargılamada yatırılan gider avansından, kullanılmayan kısmın HMK 333. Maddesi gereğince karar kesinleştiğinde ilgilisine iadesine, 3– Davacı yanca yatırılan istinaf karar harcının talep halinde ilgilisine İADESİNE, 4– İstinaf başvurusu ile birlikte yatırılan gider avansından, kullanılmayan kısmın HMK 333. Maddesi gereğince karar kesinleştiğinde yatıran davacıya iadesine, 5– İstinaf incelemesi duruşmalı yapılmadığından davacı banka lehine vekalet ücreti verilmesine yer olmadığına, 6– İş bu kesin kararın hukuki bilgilendirme hakkı kapsamında taraflara ilk derece mahkemesince tebliğine,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda oybirliği karar verildi. 30/01/2018

Samsun BAM 1. HD. 30.01.2018 T. E:197, K:209 (www.e– uyar.com)

(EK– 4)

Kredi sözleşmelerinde borcun doğumu hem asıl borçlu hem de kefiller açısından (gerek asıl borçluya, gerekse kefilin asile rücuu halinde) kredi sözleşme tarihinde doğacağından, anılan kredi sözleşmelerinin tarihleri net olarak sorularak sözleşme tarihlerinin iptali istenen tasarruftan önce olduğu takdirde davanın esasına girilerek İİK. 278, 279 ve 280. maddeler gereğince dava konusu tasarrufların iptale tabi olup olmadığı değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Davacı vekili, davalı borçlu G. O.'ın alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla adına kayıtlı üç taşınmazı 26.3.2010 tarihinde kayınpederi davalı M. Ç.'a sattığını belirterek davalılar arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı borçlu G. O., bankadan kullandığı kredileri davalı kayınpederi M. Ç. ile birlikte harcadıklarını, kredi borçlarının çoğunu ödediğini, davalı M.'in, oğlunun baskısı ile kendisine ve eşine ait taşınmazları üzerine aldığını ve daha sonra da boşanmalarına neden olduğunu belirterek takdiri mahkemeye bırakmıştır.

Davalı M. Ç. vekili, aciz belgesi sunulmadığını, tasarrufların borçtan önce yapıldığını, borçludan iki taşınmaz aldıklarını, karşılığında borçlunun banka borçlarını ödediklerini, borçlunun banka borçları için yapılan ödemenin 510.066,57 TL olduğunu, borçlu ile müvekkilinin kızının 4.5.2010 tarihinde boşandığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, iddia, savunma, toplanan delillere göre, iptali istenen tasarrufların takip konusu alacaktan önce yapıldığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava İİK. 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir. Bu tür davaların dinlenme koşullarından biri mahkemece de belirlendiği gibi iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olmasıdır.

Somut olayda davacının alacağı, davalı borçlu G. O.'ın … Bankasından kullandığı kredi borcuna davacının kefil olması ve davalı borçlunun borcu ödememesi nedeniyle davacının kefil olarak yaptığı ödemelerden doğmaktadır.

Mahkemece davacı tarafından Yapı Kredi Bankası Hayrabolu Şubesine ödenen en eski tarihli makbuzun 20.12.2010 tarihi olduğu iptali istenen tasarrufların ise 26.3.2010 tarihinde yapılmış olması nedeniyle tasarruf tarihinde davacının henüz alacaklı olmadığı gerekçesiyle dava reddedilmiş ise de varılan sonuç dosya kapsamı ve mevcut delil durumuna uygun düşmemektedir. Hayrabolu İcra Müdürlüğünün 2010/749 sayılı takip dosyasından takip konusu alacağın davacının davalı G. O.'ın … Bankasından kullandığı kredilerin kefili sıfatıyla 9.4.2010– 21.5.2010 tarihleri arasında 3., 5., 6., 14., 16., 17., 18. taksit ödemelerine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır.

Dosya kapsamındaki kredi sözleşmelerinden de davalı borçlunun … Bankası Hayrabolu Şubesinden kullandığı tarihsiz 30.000,00 TL ve net okunamamakla birlikte 30.7.2007 tarihli 45.000,00 TL'lik Limit artırımlı kredilere davacının kefil olduğu anlaşılmaktadır. Kredi sözleşmelerinde borcun doğumu hem asıl borçlu hem de kefiller açısından (gerek asıl borçluya, gerekse kefilin asile rücuu halinde) kredi sözleşme tarihinde doğacağından mahkemece … Bankası Hayrabolu şubesinden anılan kredi sözleşmelerinin tarihleri net olarak sorularak sözleşme tarihlerinin iptali istenen tasarruftan önce olduğu takdirde davanın esasına girilerek İİK. 278, 279 ve 280. maddeler gereğince dava konusu tasarrufların iptale tabi olup olmadığı değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik incelemeye dayalı hüküm tesisi isabetli görülmemiştir.

Kabule göre de; dava önkoşul yokluğu nedeniyle reddedildiğinden AAÜT'nin 7.maddesi gereğince davalı M. Ç. lehine maktu vekalet ücreti takdiri gerekirken nispi vekalet ücreti takdiri de doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazların kabulü ile hükmün BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacıya geri verilmesine, 01.11.2013 gününde oybirliği ile karar verildi.

17. HD. 01.11.2013 T. E:2013/8951, K:14923 (www.e– uyar.com)

(EK– 5)

Tasarrufun iptali davalarında, yapılan satışta edimler arasında aşırı fark bulunup bulunmadığının belirlenmesi için davalı üçüncü kişi tarafından tapu kaydında ödendiği belirtilen miktara ayrıca üçüncü kişi tarafından ödendiği resmi şekilde kanıtlanan miktarın da eklenmesi gerekeceği–

Davacı vekili, davalı borçlu Ü... Et ve Gıda Sanayi Ticaret A.Ş. aleyhine icra takibi yaptıklarını, borcu karşılayacak malı bulunamadığını ileri sürerek borçlunun, dava konusu taşınmazını davalı İ.'ya satışına ilişkin tasarrufun iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekilleri davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında fahiş fark bulunduğu gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiş, hüküm davalılar vekillerince temyiz edilmiştir.

1– Dava, İİK 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK md. 283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

İcra ve İflas Kanunu'nun 282. maddesi gereğince iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır. Ayrıca, kötüniyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabilir.

Borçlunun aciz ya da iflasından önce yaptığı iptale tabi tasarrufları, üç grup altında ve İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiştir. Ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarruflar, sınırlı olarak sayılmış değildir. Kanun, iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimin takdirine bırakmıştır (İİK md. 281). Bu yasal nedenle de, davacı tarafından İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkeme bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebilir (YHGK 25.11.1987 Tarih, 1987/15– 380 Esas ve 1987/872 Karar sayılı ilamı). Genelde denilebilir ki, borçlunun iptal edilebilecek tasarrufları,

alacaklılarından mal kaçırılmasına yönelik olarak yapılan ivazsız veya aciz halinde yapılan tasarruflar ile alacaklılarına zarar verme kastıyla yapılan tasarruflardır.

Tasarrufun iptali davalarında takip konusu alacağın (borcun) tasarruftan önce doğmuş olması da davanın ön koşullarından biridir. Somut olayda davacının dava dilekçesinde açıkladığı ve ödenmediği gerekçesiyle ihtarname keşide edilen kredi sözleşmesi 16.01.2008 tarihinde imzalanmıştır. Dava konusu tasarruf ise 23.01.2007 tarihinde gerçekleşmiştir. Hal böyle olunca davanın ön şartının gerçekleşmediği gerekçesiyle davanın reddine karar vermek gerekirken yazılı şekilde davanın kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

2– Kabule göre de yapılan satışta edimler arasında aşırı fark bulunup bulunmadığının belirlenmesi sırasında davalı 3. kişi tarafından tapu kaydında ödendiği anlaşılan miktara ayrıca ödenen miktarların da eklenmesi gerekir. Somut olayda akit tablosunda ödenen 30.000 TL yanında davalı borçluya havale edilen 38.000 TL de nazara alındığında İİY'nin 278/2. maddesinde öngörülen edimler arasındaki aşırı farkın gerçekleştiği de söylenemez. Bu nedenle de davanın kabulüne karar verilmesi doğru olmamıştır.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle davalılar vekillerinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün (BOZULMASINA)...

17. HD. 12.10.2010 T. E:5012, K:8161 (www.e– uyar.com)

(EK– 6)

Bankaya borçlu olanlar açısından borç kredi sözleşmesinin düzenlendiği anda doğmuş olduğundan, "borcun hesabın kat edildiği tarihte doğduğu" gerekçesiyle, açılan tasarrufun iptali davasının reddine karar verilemeyeceği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Davacı vekili "davalı borçlu şirket ve ortağı davalı S. aleyhine icra takibi yaptıklarını, borcu karşılayacak malları bulunamadığını" ileri sürerek, "borçlu şirketin iki adet taşınmazını davalı A.A. satışı, onun tarafından da davalı M.H. devredilmesine ilişkin tasarruflar ile davalı Süha'nın bir taşınmazını davalı A.A. satışına ilişkin tasarrufun iptaline karar verilmesini" talep ve dava etmiştir.

Davalılar; "davanın reddini" savunmuşlardır.

Mahkemece "davalı şirket ile davalı A.A. arasındaki ve bu davalı ile davalı M.H. arasındaki tasarruflarda, davacı tarafından bedel farkının ileri sürülmediği, A.A. ve M.H.'un kötüniyetli olduğunun iddia edilmediği" gerekçesiyle "mevcut delillere göre davanın reddine; davalı S. ile davalı A.A. arasındaki satışta ise bedeller arasında fahiş fark bulunmadığı ve davalı A.A.'nın kötüniyeti konusunda delil ileri sürülmediği; ayrıca, tasarrufun, hesap kat'ından sonra olduğu" gerekçesi ile "davanın reddine" karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– Dosya içeriğine, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına ve *davalı M.'in kötüniyetinin kanıtlanamadığı gerekçesi ile, bu davalı hakkında davanın reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik görülmemesine göre,* davacı vekilinin aşağıdaki bentler kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2– *Davacı bankanın borçluya verdiği kredi nedeniyle alacağının doğum tarihinin, kredi sözleşmesinin yapıldığı tarih olduğu gözetilmeden,* "hesabın kat edildiği tarihin, borcun doğum tarihi olarak kabul edilmesi" ve davanın reddine gerekçe yapılması doğru değildir.

3– Gebze'de bulunan ve davalı Ç. Çelik Metal San. ve Tic. A.Ş. tarafından davalı A. A.'a satılan taşınmazlarla ilgili olarak 28.3.2006 tarihli celsede verilen değer getirtilmeden, eksik incelemeyle hüküm kurulması bozma nedenidir.

4– Davada ileri sürülen maddi olgu ve bulgulara uyan maddeleri bulmak, uygulamak ve hukuki nitelendirmesini yapmak, HUMK.nun 76. maddesi uyarınca hakimin doğrudan görevidir. Davacı tarafça, dava dilekçesinde "borçlular ve diğer davalıların anlaşarak ve alacaklıları zarara uğratmak amacıyla taşınmaz devirlerini gerçekleştirdiklerinin belirtildiği ve tasarrufların iptaline karar verilmesinin istendiği, ayrıca tasarrufların İİK'nun 279/2 maddesi kapsamında iptale tabi olduğunun ileri sürüldüğü" gözden kaçırılarak, *İİK.nun 277 vd. maddelerinde yazılı iptal nedenleri ayrı ayrı değerlendirilmeden, özellikle davalı A.A. yapılan tasarrufların İİK'nun 279/2*

maddesinde ifade edilen "para veya mutat ödeme vasıtalarından gayrı bir suretle yapılan ödemeler" kapsamında kalıp kalmadıkları tartışılmadan, yazılı gerekçelerle davanın reddine karar verilmesi de usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte yazılı nedenlerle davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2), (3) ve (4) numaralı bentlerde yazılı nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile usul ve yasaya aykırı hükmün BOZULMASINA, peşin alınan harcın davacıya geri verilmesine, 60,00 TL temyiz başvuru harcının temyiz eden davacıdan alınmasına, 19.1.2009 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

17. HD. 19.1.2009 T. E:2008/3224, K:10 (www.e– uyar.com)

(EK– 7)

Davacı alacaklı banka ile davalı borçlu arasındaki kredi ilişkisinin 23.05.2006 tarihli kredi genel sözleşmesi ile başladığı, 10.09.2010 ve 24.05.2012 de limit arttırımı yoluna gidildiği, 28.11.2006 tarihinde imzalanan kredi sözleşmesinde de 09.02.2007 de ve 14.03.2008 de limit arttırımına gidildiği, 15.01.2013 de de kredi sözleşmesi imzalandığı, davalı borçlunun davacı alacaklı ile imzalanan tüm sözleşmelerde müştereken ve müteselsilen kefil olarak sözleşmeye imza attığı, sonrasında kredi sözleşmeleri imzalanmaya devam edildiği, davacı ile davalı borçlu arasındaki ticari ilişki başlangıcının dava konusu tasarruf tarihinden önceye dayandığı–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda verilen hükmün duruşmalı olarak temyizen tetkiki davacı vekilince istenmiş olmakla duruşma için tayin edilen 05.03.2019 Salı günü davalı H.Ö vekili Av. E. Y, davalı D.A vekili Av. A.Ö, davalı S.B vekili Av.A.U geldiler. Davacı tarafından gelen olmadı. Temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşıldıktan ve hazır bulunan taraf vekilleri dinlendikten sonra vaktin darlığından dolayı işin incelenerek karara bağlanması başka güne bırakılmış olup dosya incelendi, gereği düşünüldü.

– KARAR–

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili bankanın kredi borçlusu dava dışı S.İnşaat şirketi arasında düzenlenen kredi sözleşmelerini davalı S.B' ın müşterek borçlu ve müteselsil kefil olarak imza ettiğini, kullandırılan kredilerin geri ödenmediğini, borçlular aleyhine İzmir 15.İcra Müdürlüğü'nün 2014/6941 sayılı dosyasından icra takibine geçildiğini, borçlunun adına kayıtlı gayrımenkulleri aralarında ilişki bulunan diğer davalılara devredildiğinin öğrenildiğini, yapılan tasarrufların muvazaalı olduğunu beyan ile tasarrufların iptaline icra dosyasından cebri icra yetkisi verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalıların cevap dilekçelerinde davanın reddini savundukları anlaşılmıştır.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; dava konusu tasarrufun takip konusu borcun doğumundan önce gerçekleştiği, tasarrufun iptali davasının görülebilmesi için tasarrufun borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olmasının davanın ön şartı olduğu, görülmekte olan davada bu konudaki ön şartın bulunmadığı anlaşılmakla, davanın ön şart yokluğu nedeni ile reddine karar verilmiş; hüküm, süresi içerisinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde

ise İİK.nun 278,279 ve280.maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır.

Somut olayda, mahkemece takibe konusu sözleşmenin tarihinin 15/01/2013 tarihli kredi sözleşmesinin ve 28/05/2011 tarihli tüketici kredisi sözleşmesinin dava konusu tasarrufun yapıldığı18/01/2011tarihinden sonra düzenlendiği, her ne kadar davacı ile davalı borçlu S.B arasında 09/08/2007 tarihli kredi sözleşmesi mevcut ise de, tasarruf tarihinden önce borçlu S. hakkında kredi kartı borcu nedeni ile yapılmış bir takip söz konusu olmadığı gibi borçlunun tasarruf tarihinden önce kredi kartı borcunu ödemekte temerrüte düştüğü de iddia ve ispat edilmediği, dava konusu icra takibinin de 15/01/2013 tarihli kredi sözleşmesinden kaynaklanan borç nedeni ile yapıldığı" gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş ise de varılan sonuç dosya kapsamı ve mevcut delil durumuna uygun düşmemektedir.

Dosya içerisindeki belgelerden, davacı alacaklı banka olan …. Bankası ile davalı borçlu arasındaki kredi ilişkisinin 23.05.2006 tarihli kredi genel sözleşmesi ile başladığı, 10.09.2010 ve 24.05.2012 de limit arttırımı yoluna gidildiği, 28.11.2006 tarihinde imzalanan kredi sözleşmesinde de 09.02.2007 de ve 14.03.2008 de limit arttırımına gidildiği, 15.01.2013 de de kredi sözleşmesi imzalandığı, davalı borçlu S'nin davacı alacaklı ile imzalanan tüm sözleşmelerde müştereken ve müteselsilen kefil olarak sözleşmeye imza attığı, sonrasında kredi sözleşmeleri imzalanmaya devam edildiği, davacı ile davalı borçlu arasındaki ticari ilişki başlangıcının dava konusu tasarruf tarihinden önceye dayandığı anlaşılmaktadır. Mahkemece işin esasına girilerek toplanan ve toplanacak deliller birlikte değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken bu husus gözardı edilerek yazılı şekilde karar verilmesi isabetli değildir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, duruşmada vekille temsil olunmayan davacı yararına vekalet ücreti takdirine yer olmadığına, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacıya geri verilmesine 06/03/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD 06.03.2019 T. E: 2016/2292, K: 2547 (www.e– uyar.com)

(EK– 8)

Kredi Genel Sözleşmeleri, cari hesap şeklinde işleyen sözleşmeler olduğundan Bankalar, Sözleşmenin geçerlilik süresi içinde ve sözleşmede kararlaştırılmış limit içinde vereceği krediyi sürekli tekrarladığından ve böylece kredi alan, aldığı krediyi zamanında ödemek suretiyle (yeniden sözleşme imzalamaya gerek duymaksızın) kredi isteyebilebileceği bu nedenle borcun ilk kredi sözleşmesi yapıldığı anda itibaren doğduğu–

Taraflar arasındaki muvazaalı işlemin iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

– K A R A R –

Davacı vekili, davalı borçlu ... İnşaat Turz. San. ve Tic. A.Ş. hakkında takip yapıldığını, takibin semeresiz kaldığını borçluların dava konusu 3021 ada 2– 3– parseli 12.11.2003 tarihinde davalı ...'e 4 parseli 12.11.2003 tarihinde davalı ...'e, ...ve ...'in de 31.12.2003 tarihinde bu taşınmazları davalı ... Gıda m. ve Züc. Mob. İmal. San. ve Tic. Ltd. Şti. sattığını, daha sonra 3 parselin birleşerek 3012 ada 5 parsel olarak 16.04.2012 tarihinde ... İnş. San. Otom. Tic. ve San. Ltd. Şti. satıldığını bu şirketinde taşınmazın bir kısmını davalı ...'ye sattığını belirterek, bu muvazaalı satış işlemlerinin iptalini talep etmiştir.

Davalı ... vekili, ...Grup şirketlerine ait işlemlerin K. ...tarafından şirket zararar uğratmak amacı ile yapıldığını, mali kriz döneminde dava konusu taşınmazların bedelsiz olarak davalı üçüncü kişilere devredildiğini bu sebeple açılan davanın doğru olduğunu belirtmiştir.

Davalı ... İnşaat Turz. San. ve Tic. A.Ş. vekili, davanın tasarrufun iptali olarak değerlendirilmesi gerektiği, bunun için aciz belgesinin olmadığını ve zamanaşımı süresinin dolduğunu, davacı bankanın alacağını ... Limited şirketinden alabileceğini belirterek davanın reddini talep etmiştir.

Davalılar ... ve ... İnş. San. Otom. Tic. ve San. Ltd. Şti. vekilleri ayrı ayrı verdikleri cevap dilekçelerinde, müvekkillerinin iyiniyetli olduğunu ve taşınmazları raiç bedelleri karşılığında satın aldıklarını belirtmişlerdir.

Diğer ... Gıda m. ve Züc. Mob. İmal. San. ve Tic. Ltd. Şti. vekili, davanın hakdüşürücü sürede açılmadığını, takibin kesinleşmediğini davacı banka ile borçlular arasındaki kredi ilişkisinin 2012 yılında başladığını taşınmazın borcun doğumundan önce 2003 yılında devredildiğini belirterek davanın reddini istemiştir.

Davalı ..., cevap dilekçesi sunmamıştır.

Mahkemece, danışıklı işlem ile üçüncü kişilerin haklarının zarara uğratıldığının benimsenebilmesi için onların, danışıklı işlemde bulunandan alacakları bulunmalı ve danışıklı işlem o alacağın ödenmesini önlemek amacıyla yapılmış olması gerektiği,

dolayısıyla borcun doğum tarihi itibariyle, tüm devir işlemlerinin borcun doğum tarihinden önce olduğu, ilk genel kredi sözleşmesinin 16/06/1997 tarihli olduğu, bu tarihten sonra yeniden kredilerin kullandırıldığı, kredi limitlerinin artırıldığı, yeni yapılan sözleşmelerin ilk sözleşmenin devamı kabul etmek, bir kez kredi kullanan borçlunun kredi kullanmaya devam ettiği sürece önceki borçlarını ödese dahi malları üzerinde hiç tasarruf edememesi sonucunu doğuracağı, davacının davasını TBK'nun 19. maddesine dayandırmasına rağmen borcun doğum tarihine göre yapılan devir ve tescilin muvazaalı olarak alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla yapıldığına dair bir delil sunmadığı, açıklanan nedenlerle borcun doğum tarihi yönünden süregelen kredi sözleşmesi ve tarihlerinin esas alınamayacağı anlaşıldığından bahisle davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, BK'nun 19.maddesi gereğince açılan muvazaalı işlemin iptaline ilişkindir.

1.Dosyadaki yazılara toplanan delillere hükmün dayandığı gerektirici sebeplere ve dava dayanağı ... 14.İcra Müdürlüğünün 2014/… sayılı takip dosyası alacağı 13.02.2012 tarihli kredi sözleşmesine dayanmakta olup iptali istenilen işlem 12.11.2003 tarihinde borcun doğumundan önce yapıldığından bu takibe ilişkin davanın reddi yerinde olmasına göre davacı vekilinin aşağıda yazılı bendin kapsamı dışında kalan diğer temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2.Gerek BK'nun 19.maddesine gerek İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için davacının borçludan bir alacağının olması ve bu alacağın iptali istenilen işlemden önce doğmuş olması gerekir.

Somut olayda, dava dayanaklarından ... 8.İcra Müdürlüğünün 2012/… sayılı takip dosyasındaki alacağın dayanağı olarak 16.06.1997– 21.02.2005 ve 17.07.2008 tarihli kredi sözleşmelerine dayanılmıştır. Kredi Genel Sözleşmeleri, cari hesap şeklinde işleyen sözleşmeler olduğundan Bankalar, Sözleşmenin geçerlilik süresi içinde ve sözleşmede kararlaştırılmış limit içinde vereceği krediyi sürekli tekrarlamaktadırlar ve böylece kredi alan, aldığı krediyi zamanında ödemek suretiyle (yeniden sözleşme imzalamaya gerek duymaksızın) kredi isteyebilmektedir. Daha açık bir anlatımla, geri ödeme yaptığı nispette tekrar kredi kullanmaktadır. Yani, kredi kapatılmamaktadır ve yenilenmemektedir. Bu nedenlerle mahkemenin kabulünen aksine borcun 16.06.1997 tarihinde doğduğu ve muvazzalı işlemin ise bu tarihten sonra yapıldığının kabulü gerekir. Ancak belirtilen takip dosyası ile ilgili olarak davalı borçlular borca itiraz ettiği ve itirazın iptali davasının ... 12.Asliye Ticaret Mahkemesinin 2014/… Esas sayılı dosyasından devam etmekte olduğu anlaşıldığından, davacının borçludan alacaklı olup olmadığının tesbit yönünden bu davanın sonucunun beklenmesi gerekmektedir.

Yapılacak iş, ... 12.Asliye Ticaret Mahkemesinin 2014/… Esas sayılı dosyasının kesinleşen sonucunun beklenerek davacı bankanın alacağının varlığının anlaşılması halinde diğer muvazaa koşullarının oluşup oluşmadığının araştırılarak sonucuna göre karar vermekten ibarettir.

Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular dikkate alınmadan eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

3.Kabule göre ise, dava ön koşul yokluğundan red edildiğine göre AAÜT nin 7/2.maddesi gereğince maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken hatalı değerlendirme ile nisbi vekalet ücretine hükmedilmesi de isabetsiz olmuştur.

SONUÇ: Yukarda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin diğer temyiz tirazlarının reddi ile (2) ve (3) nolu bentlerde açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kabulü ile şimdilik sair yönler incelenmeksizin hükmün BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacıya geri verilmesine 19/02/2019 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD 19.02.2019 T. E: 2018/6312, K: 1685 (www.e– uyar.com)

(EK– 9)

Davacı– bankanın takip konusu yaptığı kredi alacağının, borçlu ile yapılan (ilk) kredi sözleşmesinin yapıldığı tarihte doğmuş sayılacağı–

İİK.nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptâli davası tasarrufların davacı alacağının doğduğu tarihten önce yapılmış olması nedeniyle reddedilmiş, karar davacı vekilince temyiz edilmiştir.

Davacı banka ile borçlu şirket arasındaki ilişki, 15.07.1998 tarihli kredi sözleşmesi ile başlamıştır. *Kredinin kullandırılıp bilahare hesabın kat edilmesi alacağın kredinin kat edildiği tarihte doğduğunu göstermez. Dairemizin bu yoldaki kararlı uygulamalarında da, alacağın kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte doğduğu iptâl davaları bakımından kabul edilmektedir.* Dava konusu olayda, iptâli istenen tasarrufların tamamı kredi sözleşmesinin imzalanmasından sonra gerçekleştirildiğinden mahkemece iptâl davasının İİK.nun 277, 278, 279 ve 280. maddeleri doğrultusunda değerlendirilerek sonucuna göre iptâl istemi hakkında bir karar verilmesi gerekir. Bu hususlar üzerinde durulmadan, "alacağın tasarruf tarihinden sonra doğduğu" görüşüyle, davanın reddedilmesi doğru olmamış, kararın bozulması gerekmiştir.

15. HD. 11.7.2006 T. E:2667, K:4335 (www.e– uyar.com)

161) TBK m. 19 Uyarınca Açılan Tasarrufun İptali Davalarında;

● "İcra Takibine Konu Alacağın Gerçek Olmadığına İlişkin İddianın Değerlendirilmesi",

● "İcranın Geri Bırakılmasına İlişkin Kararın Davaya Etkisi",

● "Alacaklının Bu Davada İİK m. 277 vd.'nda Yer Alan Karinelerden Yararlanıp Yararlanamayacağı"*

I– Tasarrufun İptali Davasının Hukuki Niteliği[255] ve Amacı[256]: Hakkında "haciz" (İİK m. 78 vd.) işlemine girişilen (iflâsta; "iflâs kararı verilen" (İİK m. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

Malları üzerine haciz konulmasından (veya haklarında iflâs kararı verilmesinden) önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların – haciz ve iflâs yolu ile– takibine hedef olmadan, onlardan "mal kaçırmak" (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım "hileli" işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler…

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların *"alacaklılarından mallarını kaçırmak kasdı ile"* yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara *"tasarrufun iptali davası"* denilen bir 'dava açma hakkı' tanınmıştır.

Tasarrufun iptali davasını, *"bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların,* ***sadece davacı– alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için,*** *'kural olarak' kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen,*

---

[255] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Hukuku'nda Tasarrufun İptali Davaları, 9. Baskı, 2025, s: 3 vd. – **DANİŞ, R.S.** Tasarrufun İptali Davası, 2023, s: 27 vd. – **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku'nda Tasarrufun İptali Davaları, 3. Baskı, 2021, s: 26 vd. – **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7– 8, s: 776– 780) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 44 vd.; 359 vd. – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:2 vd.; 16 vd.; 141 vd.; 297 vd.; 379 vd.; 463 vd.; 683 vd.; 920 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79– 86) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmaya Yönelik İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu ve Bu Amaçla Yapılan Muvazaalı İşlemler Hakkında Yargıtay Uygulamasından Örnekler (Yargıtay Der. Temmuz/1999, s: 217– 241) (Tür. Not. Bir. Der. 1999/102, s: 1 vd.) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Der. Ocak– Nisan/1986, s: 101– 107)

[256] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., s: 4 vd. – **DANİŞ, R. S.** Tasarrufun İptali Davası, s: 22 vd. – **MUŞUL, T.** age., s: 39 vd. – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2017, s: 44 vd.; 359 vd.; s: 1570 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79– 86) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:2 vd.; 14 vd.; 52 vd.; 88 vd.; 294 vd.; 324 vd.; 378 vd.; 405 vd.; 462 vd.; 506 vd.; 537 vd.; 655 vd.; 683 vd.; 776 vd.; 920 vd.; 1303 vd.

'borçlunun malvarlığından çıkardığı' *dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı– alacaklıya 'cebri icra yetkisi' tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davasıdır"* ş e k l i n d e tanımlayabiliriz.[257]

Bu davanın amacı, borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; *"malları üzerine haciz konulmadan"* veya *"hakkında iflâs kararı verilmeden"* önce) alacaklılarından mal kaçırmak kastıyla, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı– alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından çıkardığı dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının – sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi– cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini – bu malın haciz ve satışını isteyerek– sağlamaktır.[258] Yüksek mahkeme de içtihatlarında bu davanın amacını benzer ifadeler kullanarak anlatmıştır.[259]

---

[257] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., s: 3 vd. – Benzer tanımlar için bknz: **KURU, B.** "Bir borçlunun, mallarının haczinden veya iflâs etmeden önce, alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli (hileli) tasarrufların iptal ettirilebilmesi için alacaklılara bir dava açma hakkı tanınmıştır ki, buna iptal davası denir (m. 277– 284)" (El Kitabı, 2013, s: 1397; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 663) – **MUŞUL, T.** *"İİK. m. 97/sondan 2. fıkradaki ve iflâstaki haller (İİK. m. 277/b.2, m.245 ve 255/3) hariç olmak üzere, kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, kanunda öngörülen sebeplere istinatla, kabili iptal olduğunu iddia ettiği tasarrufi işlemin, sadece kendisi açısından ve aciz vesikasına bağlanmış olacağı ve ferileri nisbetinde iptal edilmesini talep ederek, borçlu ile lehine tasarrufi işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açtığı, 5 yıllık hak düşürücü süreye ve basit yargılama usulüne tâbi olan, şahsi nitelikte bir davadır"* (age. s: 21) – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** "İcra ve İflâs takibinden önce veya takip sırasında, borçlunun alacaklının haklarını ihlâl edecek şekilde yaptığı tasarruf işlemlerinin iptali için başvurulan yola tasarrufun iptali davası denir" (İcra ve İflâs Hukuku, 8. Baskı, 2023, s: 739) – **EROĞLU, O.** "Kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yaptığı tasarruflarını, alacağı ile sınırlı olmak kaydıyla, icra takip sahasına sokmasını sağlayan, beş yıllık hak düşürücü süreye tâbi, kişisel nitelikte bir eda davasıdır" (Tasarrufun İptali Davası, 2020, s: 24; Islah, 2020, s:192) – **BERKİN, N.M.** "Borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarruflarını – davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde– hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava" (İflâs Hukuku, 1972, s: 489)

[258] **MUŞUL, T.** age. s: 23 – **EROĞLU, O.** age. s: 30 – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** İcra ve İflâs Hukuku, 10. Baskı, 2024, s: 680 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 740 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, 11.Bası, 2013, s: 857 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 5 – **ÇETİN, H.E.** Tasarrufun İptali, Muvazaa, İnançlı İşlem ve Nam– ı Müstear, 2.Baskı, 2022 s: 17 – **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:40 – **ÇAM, Ü.M.** Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2.Baskı, 2017, s:58 – **COŞKUN, M.** İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 5. Baskı, 2019, s:887 – **ÇETİNEL, T.** Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2020, s: 29

[259] Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230; 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870; 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049; 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079, Ankara BAM. 26. HD. 02.11.2018 T. 2167/1536; 17. HD. 10.10.2018 T. 4073/8933 vb. (www.e– uyar.com)

II– İİK m. 277 vd. uyarınca açılan tasarrufun iptali davalarında dava şartları nelerdir?

a– Aciz belgesi, tasarrufun iptali davası için *'özel bir dava şartı'*dır.[260] [261]

İptal davasını kimlerin açabileceği İİK m. 277'de belirtilmiştir. Buna göre *haciz yolu ile takiplerde*,[262] iptal davasını, *kesin (kat'i) aciz belgesi* (İİK m. 143; 105/I) sahibi alacaklı, [263] [264] *geçici aciz belgesi* (İİK m. 105/II) sahibi alacaklı [265] [266] [267] ve ayrık olarak, kendisine karşı İİK m. 97/XVII'ye göre açılan[268] "istihkak davası"nda, alacaklı; *aciz belgesi sunmadan*[269] *"karşılık dava" olarak da iptal davası açabilir.*[270]

[260] **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, s:1418 – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s:537 – M**UŞUL, T.** age. s: 332 vd. – **EROĞLU, O.** age. s:86 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflas Hukuku, 8. Baskı, s:214, dipn. 238 – **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, 2016, s:672 – **YILMAZ, E.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s:1208

[261] Bknz: 17. HD. 08.04.2019 T. 16227/4264; 03.04.2019 T. 13056/4022; 01.04.2019 T. 15030/3914; 25.02.2019 T. 5604/1933; 26.12.2017 T. 1581/12138 vb. (www.e– uyar.com)

[262] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020), s: 877– 919– **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:2– 7; s:47– 52; s:262– 266; s:710– 715; s:744– 749; s:1076– 1079; s:1249– 1251; 1387– 1394; s:1521– 1530 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Ticari İşletmenin Devri", "İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı" ve "Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması" Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Arş. Gör. Ceren Damar Şenel Armağanı C:3, 2020, s:3941– 3981)– **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517– 575)– **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s:175– 187) – **UYAR, T.** İİK'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415– 448)

[263] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, 2014, s: 2082 vd.; 2682 vd.

[264] Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 18878/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; 04.10.2018 T. 5240/8614; 13.03.2018 T. 12606/2252; 17.01.2018 T. 18904/170 vb. (www.e– uyar.com)

[265] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 920– 969.

[266] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 2, s: 2084 vd.

[267] Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 20.06.2019 T. 6162/7019; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 188778/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; HGK. 30.04.2019 T. 17– 1791/498; 17. HD. 19.04.2016 T. 603/5011; 10.04.2019 T. 4728/4472; 09.04.2019 T. 11037/4355; 04.03.2019 T. 11171/2346; 12.02.2019 T. 56/1292; 11.02.2019 T. 49/1269; 25.12.2018 T. 16643/12698; 05.12.2018 T. 7206/11758; 19.11.2018 T. 946/10870 vd. 17.09.2018 T. 507/7829 (www.e– uyar.com)

[268] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:5, 2006, s:8190 – **UYAR, T**. İcra Hukukunda İstihkak Davaları, 1994, s: 770 – **KAZANCI, İ.T.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 187 vd. – **EROĞLU, O.** age. 56– 104 – **MUŞUL, T.** age. s:535 vd.

[269] Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:12, 2009, s: 19670 vd. – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 2, s: 4360 – **EROĞLU, O.** age. s:104 – **MUŞUL, T.** age. s:535 – **KURU, B.** El Kitabı, s:1415 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs, s:214

[270] Bknz: 17. HD. 14.05.2018 T. 17250/4976; 8. HD. 16.01.2018 T. 12662/531; 17. HD. 22.05.2014 T. 16230/804; 28.06.2011 T. 1718/6117; 15. HD. 26.10.1988 T. 2869/3403; 27.10.1987 T. 2251/3709 (www.e– uyar.com)

b– Yargıtay içtihatlarında[271] – İsviçre ve Alman Hukuku'nun aksine[272]– tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için *"davacı– alacaklının **alacağının**, dava (iptal) konusu tasarruftan **önce doğmuş olması** gerektiği"* kabul edilmiştir.

Borç, taraflar (davacı– alacaklı ile davalı– borçlu) arasında, *bir taşınır/taşınmaz satışından, kredi sözleşmesinden, faturadan, senetten* vs. doğmuşsa, *borcun doğum tarihi* sırasıyla; satışın yapıldığı, faturanın düzenlendiği,[273] kredi sözleşmesinin düzenlendiği,[274] – kural olarak– senedin düzenlendiği[275] tarih sayılır.

c– Tasarrufun iptali davalarında davacının, davalı– borçludaki alacağının ***gerçek* bir alacak olması gerekir**. İptal davalarında, *"davacının, davalılardan borçluda bir alacağının bulunması"* ve *"davacının; borçlu hakkında yaptığı icra takibinden bir sonuç elde edilmemiş* olması" gerekir.[276] [277]

Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için, öncelikle davacının, davalı– borçluda 'gerçek bir alacağı'nın bulunması, diğer bir deyişle tasarrufta bulunan kimsenin gerçekten 'borçlu olması' gerekir. Eğer 'gerçek bir borç' yoksa 'alacak' da söz konusu olamayacağından, tasarrufun iptali davası dinlenmez.[278] [279]

---

[271] Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2385/9454; 02.10.2019 T. 5952/8805; 19.09.2019 T. 19668/8266; 16.09.2019 T. 17716/8039; 18.06.2019 T. 11306/7721; 11.06.2019 T. 11566/7261; 21.05.2019 T. 13837/6449; 14.05.2019 T. 2378/6032; 08.05.2019 T. 7147/5714; HGK. 30.03.2016 T. 17– 843/433; 16.09.2015 T. 2350/1759; 23.10.2013 T. 17– 224/1478 vb. (www.e– uyar.com)

[272] **ERDÖNMEZ, G.** Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2009, 2. Baskı, s:89 – **YILDIRIM, K. M.** Tasarrufun İptali Davası, 1995, s:288 – **EROĞLU, O.** age., s:70

[273] Bknz: 17. HD. 04.04.2011 T. 7105/3027; 15. HD. 14.10.2003 T. 4002/4750 (www.e– uyar.com)

[274] Bknz: 17. HD. 05.03.2013 T. 4980/2718; 20.01.2011 T. 7945/229; 17.02.2010 T. 1210/1237; 09.02.2010 T. 8716/957; 19.01.2010 T. 6359/94; 10.12.2009 T. 66108/8208; 19.01.2009 T. 3224/10 (www.e– uyar.com)

[275] Bknz: 17. HD. 01.04.2013 T. 8979/4519; 09.04.2013 T. 8333/5123; 08.05.2008 T. 371/2420; 10.03.2008 T. 4366/1138; 21.02.2008 T. 5184/770; HGK. 18.02.2004 T. 15– 18/84; 15. HD. 29.01.2003 T. 6349/449; 16.05.2002 T. 2052/2586; 17. HD. 06.05.2008 T. 371/2420; 10.03.2008 T. 4366/1138 (www.e– uyar.com)

[276] Bknz: 15. HD. 24.05.1989 T. 4546/2485 (www.e– uyar.com)

[277] **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C: 12, s: 18879 vd.

[278] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C:3, 3. Baskı, 2006, s:4524 vd. – **GÜNEREN, A.** age. s:379 – **UMAR, B.** Türk İcra– İflâs Hukukunda İptal Dâvası. 1962, s:41 vd. – **TAZE, M.** Tasarrufun İptali Davası (Yayımlanmamış Yük. Lisans Tezi), s:120 – **KAPLAN, H.A.** 4949 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Işığında İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, s:45 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 2011, C:2, s:1266 – **COŞKUN, M.** Tasarrufun İptali Davaları, s:937 – **GÜNAY, E.** Tasarrufun İptali Davası, 5. Baskı, 2019, s:80 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S**. age. s:175 – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s:443 – **EROĞLU, O.** age. s:59 – **ATILI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s:741 – **OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A.** İİK. Şerhi, 2007, s:586 – **ÇETİN, H.E.** age. s:15

[279] Bknz: 17. HD. 01.11.2016 T. 19668/9678; 17. HD. 28.01.2016 T. 7479/1060; 17. HD. 06.10.2015 T. 10727/10191; 17. HD. 03.11.2014 T. 5543/14973; 17. HD. 13.10.2014 T. 5114/13158; 17. HD. 27.05.2014 T. 2571/8414; 17. HD. 24.02.2014 T. 16901/2405; 17. HD. 16.01.2014 T. 15104/446; 17. HD. 24.09.2013 T. 8620/12713 vb. (www.e– uyar.com)

Yüksek mahkeme kimi kararlarında[280] "davacının gerçekten alacaklı olup olmadığının yerel mahkemece kendiliğinden araştırılması gerektiğini" kimi kararlarında[281] ise, "bu hususun davalılarca ileri sürülmesi halinde mahkemece araştırılabileceğini" belirtmiştir…

Yüksek mahkeme, bu konu (yani; 'alacağın gerçek bir alacak olması gerektiği' konusu) ile ilgili olarak;

√ *"Borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olmasının, her zaman takip konusu alacağın gerçek bir alacak, yani davacının gerçekten alacaklı, borçlunun da gerçekten borçlu olduğunu göstermeyeceğini, davacının gerçekten alacaklı olup olmadığının mahkemece res'en değerlendirilmesi gerektiğini– Mahkemece,* ***borçlu şirket ile davacı alacaklı arasındaki takip konusu çek düzenlenmesini gerektirecek bir alacak borç ilişkisinin bulunup bulunmadığı****, gerekirse tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde* ***bilirkişi incelemesi*** *yapılarak, alacağın gerçek olmadığının tespiti halinde davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini"*[282]

√ *"Tasarrufun iptalini isteyen davacının açtığı* ***takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması gerektiğini****– Davacının alacağının asıl borçlu şirketin ticari kayıtlarında yer almadığı, 'borçlu şirkette önceden sigortalı işçi olarak çalışan davacının gemi satışından elde ettiği gelirden borç verdiği' iddiasını ilişkin iddiasının somut bilgi ve belgelerle ispatlayamadığı gibi, ablalarının banka kayıtlarında 1.000.000,00 USD'lk gemi satış parasının yatırıldığı ya da borç verilen para ile ilgili bir çıkış ve bilginin olmadığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının* ***'ön koşul yokluğundan reddine'*** *karar verilmesi gerektiğini"*[283]

√ *"Davacının* ***gerçek bir alacaklı****, borçlunun da gerçek borçlu olmadığının anlaşılması halinde, tasarrufun iptali davasının, 'önkoşul yokluğu' nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiğini"*[284]

√ *"Tasarrufun iptali davasında, davalı– üçüncü kişinin, 'davacının alacağının gerçek olmadığını' ileri sürmesi halinde, mahkemece* ***davacı alacaklı ile davalı borçlu arasında gerçek bir alacak borç ilişkisinin olup olmadığının*** *incelenmesi gerektiğini–* ***Davacı alacaklının 'alacağının gerçek bir alacağa dayandığını ve bu nedenle taraf sıfatına sahip olduğunu ispatlaması gerektiğini"***[285]

√ *"Davacının,* ***alacağın gerçek bir alacak olduğunu ispatlayamadığı ve yapılan bilirkişi incelemesinde de 'alacak ile ilgili bir hususa rastlanılmadığı'*** *gerekçesi ile,*

---

[280] Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; 12.04.2016 T. 14267/4635; 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e– uyar.com)
[281] Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606; 19.02.2019 T. 1554/1781; 05.06.2018 T. 4533/5858; 15.05.2018 T. 3037/5045; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457; 14.02.2017 T. 23545/1450; 25.10.2016 T. 18010/9337; 20.10.2016 T. 17910/9000; 07.06.2016 T. 20994/6940 vb. (www.e– uyar.com)
[282] Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282 vb. (www.e– uyar.com)
[283] Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 5545/1647 (www.e– uyar.com)
[284] Bknz: 17. HD. 09.12.2019 T. 3821/11646 (www.e– uyar.com)
[285] Bknz: 17. HD. 03.12.2019 T. 3921/11416 (www.e– uyar.com)

*'önşart yokluğundan açılan **tasarrufun iptali davasının reddine**' karar verileceğini"*[286]

√ *Tasarrufun iptali davasında, eğer tasarrufta bulunanın, alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin 'borçlu sıfatının çözümlenmesi gerektiğini, bu nedenle 'borcun gerçek olmadığı' iddiasının mahkemece incelenmesi gerektiğini, **gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olmayacağından, iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağını, tasarrufun iptali davalarında alacaklının alacağının şeklen varlığının değil, gerçekliğinin ispat edilmesi gerektiğini**"*[287]

belirtmiştir.

d– 'Borçlu hakkında yapılmış olan **icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması'** gerekir.

Yüksek mahkeme bu konuda;

√ *"Tasarrufun iptali davasında, davacının dava dayanağı takip konuları olan **alacağının varlığının** mahkeme kararı ile tespit edildiği ve **kesinleşip kesinleşmediği**, bu alacağın takibe konulması ve diğer dava koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gerektiğini"*[288]

√ *"Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, davanın dinlenebilmesi için davacının borçludaki alacağının gerçek olması, **borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması,** iptali istenilen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerekeceğini"*[289]

Dava şartlarının varlığı dava boyunca arandığından kimi zaman, tasarrufun iptali davalarında başka davaların kesinleşen sonucunun da bekletici mesele yapılması gerekir. **Yüksek mahkeme** bu konuda,

√ *"Davalı borçlunun dava dayanağı olan takibe itiraz ettiği ve davacı tarafından da itirazın iptali davası açıldığı anlaşıldığından, **itirazın iptali davasının sonucunun bekletici mesele yapılması**, itirazın iptaline karar verilip takibin kesinleşmesi halinde dosyanın İİK 277 vd.na göre değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini"*[290]

√ "*Tasarrufun iptali davasında 'alacaklının borçluda gerçek bir alacağının olması' koşulunun irdelenmesi gerektiğinden, ilk derece **ceza mahkemesinin sonucunun***

---

[286] Bknz: 17. HD. 06.11.2019 T. 1133/10255 (www.e– uyar.com)
[287] Bknz: 17. HD. 16.01.2014 T. 15104/446 (www.e– uyar.com)
[288] Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 427/1638 (www.e– uyar.com)
[289] Bknz: 17. HD. 28.01.2016 T. 7479/1060; 17. HD. 03.11.2014 T. 5543/14973; 17. HD. 13.10.2014 T. 5114/13158; 17. HD. 27.05.2014 T. 2571/8414; 17. HD. 24.02.2014 T. 16901/2405, 17. HD. 24.09.2013 T. 8620/12713 (www.e– uyar.com)
[290] Bknz: 4. HD. 23.06.2021 T. 14950/3514; 17. HD. 24.03.2021 T. 2829/3185; 17. HD. 05.10.2020 T. 2738/5058 (www.e– uyar.com)

***bekletici mesele yapılarak**, 'takip dayanağı alacağın gerçek olmadığının anlaşılması durumda' davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini"*[291]

√ *"Tasarrufun iptali davasının, **'icranın geri bırakılması'** kararının kesinleşip kesinleşmediği araştırılarak görülmesi gerektiğini"*[292]

√ *"Tasarrufun iptali davasında **"takibin iptaline"** ilişkin davanın kesinleşmesinin beklenmesi gerektiğini"*[293]

√ *"Zamanaşımı nedeniyle **icranın geri bırakılmasına** dair verilen karar üzerine, bu karara karşı İİK 33a/2 uyarınca açılan davanın sonucunun tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece beklenilmesi gerektiğini"*[294]

√ *"Dava konusu takibin dayanağı olan **alacak hakkında açılan dava henüz kesinleşmediğinden**, yargılaması devam ettiğinden söz konusu dosyanın sonucunun bekletici mesele yapılması, dava sonucuna göre takibin kesinleşmesi halinde dosyanın İİK 277 ve devamı maddelerine göre değerlendirilerek oluşacak sonuca göre, karar verilmesi gerekeceğini"*[295]

belirtmiştir.

Yukarıda belirtilen dava şartlarından (a– d) herhangi birisinin veya birden fazlasının dava konusu olayda gerçekleşmemiş olması halinde, mahkemece "ön koşul yokluğu nedeniyle tasarrufun iptali davasının reddine" karar verilir.[296]

III– Tasarrufun İptali Davasının Konusu[297]**:** İİK m. 277/I'de; *"iptal davasının, İİK 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılabileceği"* belirtilmiştir:

---

[291] Bknz: 4. HD. 08.06.2021 T. 1931/2552 (www.e– uyar.com)
[292] Bknz: 17. HD. 22.05.2019 T. 13377/6619 (www.e– uyar.com)
[293] Bknz: 4. HD. 05.07.2021 T. 1107/4136; 17. HD. 03.10.2018 T. 2590/8537 (www.e– uyar.com)
[294] Bknz: 4. HD. 09.02.2022 T. 19516/1966 (www.e– uyar.com)
[295] Bknz: 4. HD. 27.10.2021 T. 1955/7721; (www.e– uyar.com)
[296] Bknz: Bu eser, s: 30.
[297] **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s: 362– 377; s: 428– 439; s: 759– 790; s: 1072– 1076; s: 1251– 1257; s: 1433– 1442; s: 1510 vd.; s: 1572 vd. – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 51– 86; s: 803– 828 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptal Davalarının Konusu (İBD. Temmuz– Ağustos/2017, s: 74– 132) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, s: 169– 176) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Manisa Bar. Der. 2013, S: 125, s: 8– 41) – **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1, s: 211– 231) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Tür. Bar. Bir. Der. Eylül– Ekim/2008, s: 287– 313) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Ticari İşletmenin Devri", "İptale Tâbi Tasarrufların Kapsamı" ve "Mahkemeye Aciz Vesikasının Sunulması" Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Çankaya Huk. Fak. Der. (Araş. Görv. Ceren Damar Armağanı), 2020, C: 3, s: 3941– 3978) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek 'Alacağın Temliki' Tasarrufları (Legal Huk. Der. Mayıs/2017, s: 2411– 2437) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449– 4513) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729– 4801) – **UYAR, T.** "Muvazaalı İcra Takipleri" (Borç İkrarları) ile "Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmamasının" Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. Mayıs– Haziran/2014, s: 282– 295) – **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280) Açılma Koşulları ve Sonuçları

A– İvazsız tasarruflardan dolayı iptal (İİK m. 278)[298] [299] Bu madde uyarınca *"bağışlama hükmünde olan ve bu nedenle iptale konu olan tasarruflar"* şunlardır:

aa– Karı ve koca, usul ve füru, neseben veya sıhren üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) hısımlar ve evlât edinenle evlâtlık arasında yapılan ivazlı tasarruflar (İİK m. 278/III– 1).[300] (Hemen belirtelim ki, Anayasa Mahkemesi'nin 11/7/2018 T. 9/84, 16.12.2021 T. 52/97 ve 26.1.2022 T. 9/4 sayılı kararları ile "karı ve koca", "usul ve", "neseben veya sıhren üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) hısımlar" ib(A.)erinin Anayasaya aykırı olduğuna karar verilmiştir.

bb– Yapıldığı sırada borçlu aleyhine ivazlar arasında açık bir nisbetsizlik bulunan akitler (İİK m. 278/III– 2).[301] İvazlar arasındaki *nisbetsizlik* önemli olmalı

(Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s: 175– 187) – **UYAR, T.** İİK.'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415– 448) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) "Muvazaalı Olduğu" İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından "Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? (ABD. 2015/1, s: 369– 397) – **AKKAYA, T.** "Alacaklılardan, Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (MİHDER, 2006/3, s:661– 684) – **AKKAYA, T.** İcra ve İflâs Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar "İİK. m. 277– 284" (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s:13– 49) – **ÇETİNEL, T.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, s: 30 vd. – **GÜRDOĞAN, B.** İptal Davaları "İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer'e Sunulan Bildiri", 1963, s:38– 42 – **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları (Dr. Recai Seçkin'e Armağan, 1974, s:457– 480) – **MUŞUL, T.** age. s: 31 vd. – **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ankara İktisadı ve Tic. İlimler Ak. D. 1969, S:1, s:39– 49) – **EROĞLU, O.** age. s: 147 vd.

[298] **AKKAYA, T.** İcra ve İflas Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar "İİK. m. 277– 284" (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s:13– 49) – **GÜRDOĞAN, B.** agm. s: 38 – 42 – **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları (agm. s: 457– 480) – **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ank. İktisadi ve Ticari İlimler Ak. 1969, S:1, s:39– 49)

[299] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 803– 828 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, s: 177, s: 4449– 4513 – **UYAR, T.** İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Legal Huk. Der. Ekim/2017, s: 5023– 5061) – **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda "İvazsız Tasarruflardan Dolayı" İptal (İzmir Bar. Der. Nisan/2011, s: 103– 124) – **UYAR, T.** İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Terazi Huk. Der. Ağustos/2008, s: 93– 109) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar" (İİK. 278/I, II) ve "Taşınmazın 'Tapuda Gösterilen Satış Bedeli' ile 'Rayiç Bedeli' Arasında Bir Mislini Ayan Fark Bulunması" (İİK. 278/III– 2) Koşulu ile "Davacının, Davalı– Borçludaki Alacağının 'Gerçek Bir Alacak Olması' Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar… (Prof. Dr. N.M. Berkin Armağanı, 2021, s:1277– 1349)

[300] **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 1446– 1465 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi" Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. D. 2018, S: 135, s: 517– 575) – **UYAR, T.** İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Terazi Huk. Der. Ağustos/2008, s: 93– 109)

[301] **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s: 7 vd.; s: 53– 59; s: 123– 130; s: 248– 260 – **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 14– 31; 505– 535; 829– 855; 999– 1024; 1124– 1164 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar" ve "Taşınmazın, 'Tapuda Gösterilen Satış Bedeli' ile 'Rayiç Bedeli' Arasında Bir Mislini Aşan Fark Bulunması" Koşulu ile "Davacının, Davalı– Borçludaki Alacağının 'Gerçek Bir Alacak Olması' Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Prof. Dr. N.M. Berkin Armağanı'nda yayımlanacak) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449– 4513) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi" Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S. 135, s: 517– 575) – **UYAR, T.** Uygulamada Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz/2017, s: 3497– 3543) –

ve tarafların yeterli bir dikkat ile anlayabilecekleri[302] ölçüde bulunmalıdır. Fakat, ivazlar arasındaki bu nisbetsizliğin davalı tarafından *bilinmiş olması* aranmaz.[303]

Yüksek mahkemeye göre[304] *"tasarrufa konu taşınmazın tapuda belirtilen (gösterilen) satış bedeli ile, taşınmazın tasarruf tarihindeki – serbest piyasa rayicine göre– belirlenen gerçek değeri arasında bir misli veya daha fazla fark bulunması halinde 'edimler arasında fahiş farkın bulunduğu'nun kabulü gerekir."* Bu hususun, yerinde keşif yapılarak ve bilirkişilerden rapor' alınarak araştırılması gerekir.[305]

cc– Borçlunun kendi ve üçüncü kişi yararına, kaydı hayat koşulu ile irat (TBK. m. 607– 610) veya intifa hakkı (TMK. m. 794) kurduğu sözleşmelerle, ölünceye kadar bakma sözleşmeleri (TBK. m. 611– 619) (İİK m. 278/III– 3): Eğer borçlu, *"ölünceye kadar bakma sözleşmesi"* yaparken, gerçekte malvarlığının tümünü ya da bir kısmını alacaklılarından kaçırmak amacıyla hareket etmiş ve böyle yaptığı *"ölünceye kadar bakma sözleşmesi"* aynı zamanda bir *"gizli bağışlama"* niteliğinde bulunuyorsa, borçlunun alacaklıları, bu tasarruf hakkında *"bağışlama"* sebebine dayanarak, bu madde gereğince iptal davası açabilirler.[306]

UYAR, T. İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Terazi Huk. Der. Ağustos/2008, s: 93– 109) – **UYAR, T.** Aynı Zamanda 'Hemşerisi' Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini 'Değerinin Çok Altında Bir Bedelle' Devrettikten (Tapuda 'Satış Şeklinde Gösterdikten) Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşe de – 'Değerinin Çok Altında/Üstünde Bir Bedelle'– (4) Taşınmazın, Devreden (Tapuda 'Satış' Şeklinde Gösteren) Borçlu Hakkında Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III– 2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Der. Ocak– Şubat– Mart, S: 73– 75, s: 17– 36) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, s: 4729– 4801)

[302] **ANSAY, S.Ş.** age. s: 328 – **ARAR, K.** age. s: 224 – **GÜRDOĞAN, B.** age. s: 227 – **OLGAÇ, S.** a.g.m. s: 464, dipn. 28

[303] **UMAR, B.** age. s: 67 – **GÜRDOĞAN, B.** age. s: 227 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, 1997, s: 3437 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1405 – **KARATAŞ, İ/ERTEKİN, E.** age. s: 142 – **YILDIRIM, M.K.** age. s: 184 – **AKKAYA, T.** agm. s: 28 – **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 1490 vd. – **EROĞLU, O.** s: 164 – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 355 – **ÇETİNEL, T.** age. s:55

[304] Bknz: 17. HD. 26.02.2020 T. 1259/2204; 25.02.2020 T. 28/2057; 24.02.2020 T. 3248/1997; 18.12.2019 T. 630/12171; 04.12.2019 T. 5676/11536; 11.11.2019 T. 3256/10445; 15.10.2019 T. 2250/9390; 25.09.2019 T. 18219/8474; 07.11.2017 T. 8470/10226; 13.03.2017 T. 1658/2646; 06.12.2016 T. 20393/11218; 14.05.2015 T. 1180/7403; 24.02.2015 T. 16719/3317; 10.04.2014 T. 19253/5395; 17.5.2011 T. 9509/4909; 21.3.2011 T. 7080/2515; 28.11.2008 T. 2522/5601; 25.11.2008 T. 2522/5601; 25.11.2008 T. 3755/5541; 18.11.2008 T. 2633/5370 vb. (www.e– uyar.com)

[305] Bknz: 17. HD. 27.11.2019 T. 3788/11149; 25.11.2019 T. 5026/11078 (www.e– uyar.com)

[306] **TUNÇOMAĞ, K.** Ölünceye Kadar Bakma Akdi, 1958, s: 163 vd. – **EROĞLU, O.** age. s: 168 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: IV, s: 3438 – **YILMAZ, E.** age, s: 1218 – **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C: 12, s: 19166 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s: 218 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1406

B– "Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı" İptal (İİK m. 279) [307]

İİK m. 279'da *"borçlunun aciz halinde iken* – daha doğrusu *borca batık durumda iken*[308]*– (yani; malvarlığının pasifi, aktifinden fazla olan borçlunun*[309]*) yaptığı tasarrufların"* hangilerinin 'iptale tâbi olacağı'[310] açıklanmıştır. Borçlunun bu madde gereğince *iptal konusu olan tasarrufları şunlardır:*

aa– Borçlunun, teminat göstermeyi evvelce taahhüt etmiş olduğu haller ayrık olmak üzere, borçlu tarafından mevcut bir borcu güvence altına almak (temin) için yapılan rehinler,[311] [312]

bb– Borçlunun, 'para' veya 'mutad ödeme vasıtaları'ndan(*) başka bir şekilde yaptığı ödemeler,

cc– Vâdesi gelmemiş bir borç için yapılmış ödemeler,

dd– Kişisel hakların kuvvetlendirilmesi için tapuya verilen şerhler.

C– "Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflar (İİK m. 280) hakkında" tasarrufun iptali davası açılabilir.[313] İİK m. 280'de *malvarlığı,*

---

[307] **KALE, S.** Aciz Halindeki Borçlunun Bir veya Birkaç Alacaklısını Kayıran Hukuki Fiilleri Dolayısıyla İptal Davası "İİK. m. 279" (Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan, 2003, s:191– 204) – **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında, İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları (agm. s: 457– 480) – **ÖZTEK, S.** Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yargıtay'ın Bu Sorunlara İlişkin Uygulaması (Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan, 2003, s:319– 333) – **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 803 – **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda "Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı" İptal (İBD. Mart– Nisan/2014, s: 429– 439) – **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda "Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı" İptal (Bursa Bar. Der. Nisan– Mayıs– Haziran/2011, s: 69– 73) – **UYAR, T.** Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı İptal (İzmir Bar. Der. Ekim/2008, s: 45– 54)

[308] **KALE, S.** agm. s: 191 – **EROĞLU, O.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 169, dipn. 469 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 863 vd.

[309] **KURU, B.** El Kitabı, s: 1407 – **ÇETİNEL, T.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, s: 57

[310] İİK. m. 279/I'de yer alan "batıldır" sözcüğü hatalıdır. Çünkü burada 'maddi hukuk bakımından hükümsüzlük' söz konusu olmayıp, sadece 'davacı– alacaklının alacağı oranında, davacı alacaklı bakımından geçersiz sayılma' sonucu ortaya çıktığından, burada "iptale tabidir" denilmiş olsaydı, daha isabetli olurdu… (**ÇETİNEL, T.** age. s: 57)

[311] **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 462– 485

[312] Bknz: 17. HD. 27.9.2007 T. 4279/2813; 15. HD. 13.12.1984 T. 3306/3923; İİD. 23.05.1973 T. 3830/5552 vb. (www.e– uyar.com)

[313] **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 803– 828 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449– 4513) – **UYAR, T.** 'Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı, ' İptal "İİK. m. 280" (ABD – 2017/4 s: 307– 364) – **UYAR, T.** Aynı Zamanda 'Hemşerisi' Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini 'Değerinin Çok Altında Bir Bedelle' Devrettikten Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşine de 'Değerinin Çok Altında / Üstünde Bir Bedelle', (4) Taşınmazını Devreden Borçlu Hakkında Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III– 2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Huk. Der. Ocak– Şubat– Mart; S: 73– 75, s: 17– 36) – **UYAR, T.** İİK'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415– 448) – **UYAR, T.** Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı İptal (İBD. 2008/6 Kasım– Aralık, s: 2901– 2929) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s: 9– 12; s: 59– 61; s: 132– 134; s: 267 vd. – s: 578 vd. – **AKÇAR, H.** Zarar Verme Kasdından Dolayı Tasarrufun İptali Davaları "Yargıtay Kararı İncelemesi" (Eskişehir Bar. D. 2012/2, s: 67– 70) – **AKKAYA, T.** İcra ve İflas Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar "İİK. m. 277– 284" (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s: 13– 49) – **AKŞENER, H. S.**

borçlarını ödemeye yetmeyen borçlunun alacaklarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm[314] *(hileli) tasarrufların iptale tâbi olduğu* belirtilmiştir. Maddenin kenar başlığında *"zarar verme kasdından dolayı iptal"* denilmiş ve maddenin metninde *"hileli tasarruflar"* deyimine yer verilmemiş ise de, maddenin içeriğinden, *borçlunun geniş anlamda hileli tasarruflarının iptalinin* amaçlandığı anlaşılmaktadır.[315] Bu hükmün kabul edilmesinin temelinde 'alacaklıların müracaat edebilecekleri iptal sebeplerini, kanunda sayılanlarla sınırlı olmaktan çıkarma amacı vardır.[316]

Bu madde uyarınca borçlunun yaptığı tasarrufların iptal edilebilmesi için şunlar aranır:

aa– Borçlunun malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmemelidir. Burada *'borca batıklık' (borçlunun malvarlığının aktifinin pasifinden az olması)* söz konusudur.[317]

bb– Borçlu, alacaklılarına zarar verme (mal kaçırma) kasdı ile üçüncü kişilerle tasarrufta (işlemde) bulunmuş olmalıdır. Eğer alacaklıya zarar veren tasarruf *'ihmal suretiyle'* yapılırsa, bu tasarruf İİK m. 280'e göre iptal edilemez.*[318]*

Borçlunun 'alacaklılara zarar verme kasdıyla hareket ettiği' hususunun alacaklı tarafından – yaklaşık ispat kurallarına göre– ispat edilmesi gerekir.[319]

cc– Borçlunun tasarrufta (işlemde) bulunduğu üçüncü kişiler iyiniyetli (TMK. m. 3) olmamalıdır. Borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun (yani; borçlunun malvarlığının borçlarını karşılamadığının) ve alacaklılarına zarar verme kasdının, borçlu ile işlemde bulunan üçüncü kişilerce – tasarruf tarihinde– bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık em(A.)er (karineler) olmalıdır. Yani, borçlu ile işlemde bulunan *üçüncü kişi, borçlunun kasdını* biliyor olmalıdır. Bu şartın gerçekleşmiş olması için, *"tasarruftan yararlanan üçüncü kişinin, gereken dikkati gösterdiği takdirde, borçlunun*

İİY.'nin 280. Maddesinde 4949 Sayılı Yasa ile Yapılan Değişiklik Üzerine Bir İnceleme (Legal Huk. Dr. Eylül/2003, s: 2209– 2212) – **BÖRÜ, L.** İcra ve İflas Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası "İİK. m. 280" (AÜHFD. 2009/3, s: 487– 537) – **KAYIŞ, F.** Ticari İşletmenin Devrinde Bazı Sorunlu Noktalar ve Buna İlişkin Tespitler (Legal Huk. Der. S: 215, Kasım/2020, s: 5009– 5060) – **ÖZTEK, S. / MEMİŞ, T.** Şirketler Hukuku ve İcra İflas Hukuku İlkeleri Karşısında Borçlu Şirketin Alacaklarının Hüküm Ortağa Karşı Korunması ("Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması" isimli Sempozyuma Sunulan Tebliğ, 2008) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Der. Ocak– Nisan/1986, s: 101– 107).

[314] Buna karşın, İİK. 278'de *"ivazsız tasarruflar ile bağışlama gibi kabul edilen tasarruflar"*ın İİK 279'da ise *"alacaklılara zarar veren belirli tasarruflar"*ın iptali düzenlenmiştir. Bu nedenle, İİK. 280'de 'genel bir iptal sebebi'ni düzenlediği söylenebilir (**ERDÖNMEZ, G.** age. s: 14 – **CETİNEL, T.** age. s: 63)

[315] **KURU. B.** El Kitabı, s:1409 vd.

[316] **ERDÖNMEZ, G.** age. (2019) s: 9.

[317] **UMAR, B.** age. s: 81 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1410 – **MUŞUL, T.** age. s: 373 – **BÖRÜ, L.** agm. s: 503 – **UYAR, T.** Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan Hileli Tasarruflardan Dolayı İptal (ABD. 2017/4, s: 308) – **ÇETİNEL, T.** age. s: 93 – **UMAR, B.** Aciz Hali– Borca Batıklık Kavramlarının Farkı, s: 319 – **EROĞLU, O.** age. s: 182 vd. – **YILDIRIM, K.M.** age. s: 171 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 76 vd.

[318] **UMAR, B.** age. s: 55 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 173 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 95

[319] **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 189 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 95

durumunu ve işlemin mahiyetini anlayabilecek durumda olması" yeterlidir. Başka bir deyişle, *"üçüncü kişi, küçük bir soruşturma, dikkat veya gözlem ile borçlunun durumunu bilebilecek durumda ise",* bu şart gerçekleşmiş kabul edilmelidir.[320]

Kanun koyucu, İİK m. 280'de, alacaklıya düşen *ispat yükünü* kolaylaştırmak amacı ile *iki karine* koymuştur:

a) Birinci karine borçlunun yakın hısımları ile yaptığı hileli işlemlerde, "borçlu aleyhine" konulmuş olup; "borçlu ile tasarrufta (işlemde) bulunan üçüncü kişinin, borçlunun *karısı veya kocası, usul (üstsoyu) veya füruu (altsoyu)* ile *üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan* ve *sıhri (kayın) hısımı, evlât edineni* veya *evlatlığı* ise borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdını bildiğinin farzedileceği" İİK m. 280/II'de öngörülmüştür.[321] Borçlu ile tasarrufta (işlemde) bulunan ve borçlunun yakın hısımı olan üçüncü kişi, bu karinenin aksini – yani; borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdı ile hareket etmediğini– ancak İİK m. 279/II'ye göre ispat edebilir (İİK m. 280/II, c:2).[322]

b) İkinci karine borçlunun, *ticari işletmesini* ya da *işyerindeki ticari mallarını* üçüncü kişilere devretmesi ile ilgili olup; *"borçlunun ticari işletmesinin ya da işyerinde bulunan ticari mallarının tamamını veya önemli bir kısmını borçludan devir veya satın alarak işyerini işletmeye başlayan yahut bu malların bir kısmını borçludan almakla beraber, işyerini sonradan işgal eden üçüncü kişinin, borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği ve borçlunun da bu hallerde alacaklılarına zarar verme koşulu ile hareket ettiği"* kabul edilir.[323]

Bu karine, ancak *iptal davası açan alacaklıya* 'sözü geçen devrin, satış veya ticari işletmenin (işyerinin) terk edildiği tarihten en az üç ay önce durumun yazılı olarak bildirildiği' veya 'ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaların asılmasıyla'

---

[320] **BERKİN, N.** age. s:511 – **AKKAYA, T.** İptale Tâbi Tasarruflar, s: 42 – **MUŞUL, T.** age. s: 375

[321] **ÇETİNEL, T.** age. s: 66 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 215 vd. – **BÖRÜ, L.** Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası, s: 510

[322] **KAZANCI, T.İ.** age. s: 178 vd. – **BÖRÜ, L.** agm. s: 511 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 231 vd. – **ÇETİNEL, L.** age. s: 67

[323] **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 51– 86; 536– 554; 877– 919 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davası ve Muvazaa, Nam– ı Müstear, İşletmenin Devri, Kanuna Karşı Hile ve Perdeyi Kaldırma Teorisi (ABD. 2016/2; s: 343– 403) – **UYAR, T.** Ticari İşletme Devirlerinin Muvazaa Nedeniyle İptali "İİK. m. 280/III" (ABD. 2014/4, s: 623– 656) – **UYAR, T.** İİK.'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415– 448) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2.Baskı, 2017, s: 13– 17; s: 787– 789; s: 1089– 1097 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Ticari İşletmenin Devri" (İİK. 280/III), "İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı" (İİK. 278, 279, 280) ve "Mahkemeye Aciz vesikası Sunulması" (İİK. 277) Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar [Çankaya Ünv. Huk. Fak. Der. (Araştırma Görv. Ceren Damar Şenel Armağanı), C: III, Nisan/2020, s: 3941– 3981] – **BAHTİYAR, M.** Yeni Ticaret Kanunu ve Borçlar Kanunu'nun Ticari İşletmenin Devri Konusunda Getirdikleri (Legal Huk. Dr. Ekim/2011, S: 106, s: 3889– 3910) – **DURMAN, O.** İcra ve İflas Hukuku, Açısından Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, 2009– **ERİŞİR, E.** Ticari İşletmenin Devrinde İtihkak ve Tasarrufun İptali Davaları Arasındaki İlişki (BATIDER, Aralık/2008, S: 4, s: 271– 301) – **ERTAŞ, Ş.** Ticari işletmenin Devrinde Hakların ve Borçların İntikali (Terazi Huk. Dr. Mart/2020, s: 572– 579) – **ÜLKÜ, M.F. / KARAASLAN, E.** Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacıyla Ticari işletmenin Devri ve Türk Hukukunda Bir Bilinmeyen: BY. m. 179 (Manisa Bar. Der. Temmuz – Ekim/1999, s: 47– 67) – **YILDIRIM, M. K.** Tasarrufun İptali Davasında Ticari İşletme Devri Karinesi (Prof. Dr. Nur Cantel'e Armağan, 2013/2, s: 471– 482)

birlikte 'ticaret sicili gazetesiyle', bu mümkün olmadığı taktirde, 'bütün alacaklıların öğrenmelerini temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilân olunduğu' ispat edilerek çürütülebilir (İİK m. 280/III) Başka bir deyişle, kanun koyucu İİK m. 280/III'de "tacir olan borçlular için" özel bir durum öngörerek, bu halde, gerek "*borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdını*" ve gerekse üçüncü kişinin *"bu kasdı bildiklerini"* farzetmiştir.

Doktrinde "ticari işletmenin (veya önemli bir kısmının) devrine" ilişkin bu hükmün açıkça menfaatler dengesine aykırı olduğu[324], lege ferenda yürürlükten kaldırılması gerektiği kabul edilmektedir.[325] Nitekim Adalet Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu Cebri İcra Kanunu Taslağı'nda bu hükme yer verilmediği görülmektedir. Böylece, sadece İİK m. 280/3'te yer alan ilan şartına uyulmaması yapılan işlemlerin iptaline neden olmayacaktır. Doktrinde ifade edildiği gibi, bu değişikliğin isabetli olacağı kanısındayız.

IV– Tasarrufun İptali Davasında Hak Düşürücü Süre (İİK m. 284) ve Diğer Süreler (İİK m. 278, 279, 280)

Davacı İİK hükümleri uyarınca tasarrufun iptali davasını tasarruf tarihinden itibaren 5 yıllık hak düşürücü sürede açmak zorundadır (İİK m. 284).

Hemen belirtelim ki, davacı İİK hükümlerine göre bir tasarrufun iptalini istemekteyse hak düşürücü süre dışında kanunda öngörülen diğer sürelere de dikkat etmek zorundadır. Buna göre, iptali istenen tasarrufun İİK m. 278 ve 289'de yer alan geriye doğru sürelerden önce gerçekleşmesi durumunda, mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerekir.

Borçlunun "bağışlama" ve "ivazsız tasarruflarının" İİK m. 278 uyarınca iptal konusu olabilmesi için, **hacizden** (İİK m. 86) veya haczedilecek mal bulunmaması sebebiyle **acizden** (İİK m. 105) veya **iflâsın açılmasından** (İİK m. 165) itibaren geriye doğru iki sene içinde yapılmış olması gerekir. Aynı zamanda bu sürenin, haczin veya aciz vesikasının verilmesine sebep olan **alacağın** yahut iflâs halinde, **masaya kaydedilmiş olan alacaklardan en eskisinin doğum tarihinden öteye** geçmemesi gerekir.[326] Bu döneme **doktrinde**[327] *"şüpheli dönem"* denilmektedir.

Benzer bir süre İİK m.279'da da yer almaktadır. Bu maddeye göre tasarruflar *"borcunu ödemeyen borçlu"* tarafından **hacizden** (İİK m. 85; 102) veya haczedilecek mal bulunmaması nedeniyle **acizden** (İİK m. 105) veya **iflâsın açılmasından** (İİK m. 165) önceki (geriye doğru) *bir sene içinde* yapılmış olmaları koşulu ile, iptal davasına konu olabilirler. Aksi halde, yani daha önce yapılan tasarrufların İİK m. 279 uyarınca iptali mümkün değildir.

İİK m. 280'de geriye doğru bir süre öngörülmemiştir. Ancak burada da kanun koyucu bu madde uyarınca ancak işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren *beş yıl içinde*

---

[324] **YILDIRIM, M. K.,** age, s. 481. – **YILDIRIM, M.K./DEREN N.,** age, s. 685.
[325] **YILDIRIM, M. K.,** age, s. 481. – **YILDIRIM, M.K./DEREN N.,** age, s. 685. – **ERDÖNMEZ, G.,** age, 422.
[326] Bknz: 15. HD. 11.07.2006 T. 3271/4693; 02.03.2005 T. 5544/1162; 11.06.2004 T. 2584/3054; 21.01.2004 T. 3401/293 vb. (www.e– uyar.com)
[327] **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 105 vd. – **KAZANCI, T.İ.** age. s: 125 vd.

borçlu aleyhine haciz veya iflâs yoluyla takipte bulunulmuş olması halinde tasarrufun iptal edilebileceğini düzenlemektedir (İİK m. 280/1, son cümle).

V– Öncelikle, **yüksek mahkemenin**[328] şu tanıma yer verelim: *" 'Muvazaa; tarafların üçüncü kişileri aldatmak amacı ile gerçek iradelerine uymayan ve kendi aralarında hüküm ve sonuç doğurmayan bir görünüş yaratmak hususunda anlaşmalarıdır'*

Muvazaa daha çok sözleşmenin yorumuyla ilgili olduğundan, öğreti ve uygulamada kapsamlı olarak incelenmiş ve belirli kurallara bağlanmıştır. Gerek öğretide ve gerekse uygulamada muvazaa, mutlak ve nispi muvazaa olarak iki gruba ayrılmaktadır; Mutlak muvazaada taraflar herhangi bir hukuki işlem yapmayı istemezler, yalnız görünüşte bir hukuki işlem için gerekli irade açıklamasında bulunurlar; nispi muvazaada ise taraflar gerçekten belli bir hukuki işlem yapmak isterler, ancak onu saklamak amacıyla, bir başka hukuki işlemin kurulduğu görüşünü yaratmak üzere irade açıklamasında bulunurlar. Yanlar, ister salt bir görünüş yaratmak için, ister başka bir sözleşmeyi gizlemek amacıyla, sözleşme yapsınlar görünüşteki sözleşme gerçek iradelerine uymadığından, tabandaki sözleşme de tapulu taşınmazlarda şekil koşullarını taşımadığından geçersizdir."

Muvazaa ilişkin TBK m. 19/1 hükmü ise sözleşmelerin yorumlanmasına ilişkin bir düzenlemedir. Maddedeki tanım dışında muvazaa davalarına ilişkin TBK'da özel bir düzenlenme bulunmamaktadır. Bununla birlikte her türlü sözleşmede karşılaşılabilecek olan muvazaaya dayalı farklı uyuşmazlıklardan kaynaklı davalar açılmaktadır.

Doktrinde[329] tartışmalı olmakla birlikte, **yüksek mahkeme**[330], tasarrufun iptali davasının TBK m. 19'a dayalı olarak açılabileceği görüşündedir. Buna göre, şartların bulunması halinde, alacaklı, borçlu ile üçüncü kişi arasındaki tasarrufun TBK m. 19 uyarınca iptalini talep edebilir.

---

[328] Bknz: HGK. 24.04.2022 T. (17)4– 854/200; HGK. 15.06.2022 T. E: 2020/(17)4– 370, K: 951 vb. (www.e– uyar.com)

[329] Muvazaalı işlem hukuken geçersiz olduğundan, alacaklının tasarrufun iptali davası açamayacağı görüşü için bknz: **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, Cilt. 4, s: 3413 vd.; **KURU, B.** El Kitabı, s: 1199 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M.** İcra ve İflâs Hukuku, Ders Kitabı. 8. Bası, 2021, s: 567 – **KARSLI, A.** İcra ve İflas Hukuku, 2022, s: 878 – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** İcra ve İflâs Hukuku, 2023, s: 738 – **MUŞUL, T**. İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2021, s: 167 – vd.; **ARSLAN, R./YILMAZ, E./TAŞPINAR AYVAZ S./HANAĞASI, E.** İcra ve İflâs Hukuku. 9. Bası, 2023, s: 685 – **SERTKAYA DANİŞ, R.,** Tasarrufun İptali Davası 2023, s: 360. Gizli işleme karşı tasarrufun iptali davası açılabileceği görüşü için bknz: **TUNCER KAZANCI, İ.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 264 vd. Muvazaa nedenine dayalı olarak TBK 19 uyarınca tespit davası açılabileceği gibi İİK hükümlerine göre tasarrufun iptalini de istenebileceği görüşü için bknz: **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davası ve Muvazaa, Nam– ı Müstear, İşletmenin Devri, Kanuna Karşı Hile ve Perdeyi Kaldırma Teorisi (ABD. 2016/2; s: 361 – **AŞIK, İ./ORUÇ, Y./TOK, O./ SAÇAR, Ö. F**. İcra ve İflâs Hukuku. Güncellenmiş 2. Bası, 2023, s: 730 – **HALMAN ÇETİN, E.** Tasarrufun İptali, Muvazaa, İnançlı İşlem ve Nam– ı Müstear, 2022, s: 225 – **ÇETİNEL, T.** Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali Davaları, 2020, s: 179.

[330] Bknz: 17. HD. 02.12.2019 T. 5431/11337; 17. HD. 04.11.2014 T. 7947/15062; 4. HD. 26.09.2011 T. 9810/9599; 4. HD. 24.3.2010 T. 2797/3315; 11.3.2010 T. 15119/2684; 13.7.2009 T. 7584/9369 vb. (www.e– uyar.com)

Alacaklı borçlunun muvazaalı bir işlemde bulunduğu iddiasında ise, İİK m. 277 vd. göre *"iptal davası"* açmak yerine TBK m. 19'a göre *"muvazaa davası"* (daha doğrusu, yapılan işlemin muvazaa nedeniyle hükümsüz olduğu konusunda tespiti davası) açabilmektedir. İİK m. 277 vd.na göre açılan iptal davasında davacı– alacaklı, dava konusu işlemin kanunun öngördüğü belirli kimseler arasında veya belirli süreler içinde yapılmış olduğunu (İİK m. 278, 279, 280) kanıtlamak suretiyle– kendi yararına, tasarrufun iptali konusunda, mahkemeden bir karar alabilir. Uygulamada, iptal davası süreye bağlı olduğundan (İİK m. 284) davacı – alacaklı, bu süreyi geçirmişse ya da iptal davasına konu ettiği tasarruf, İİK m. 278, 279 ve 280'deki bir ve iki yıllık sürelerden daha önce yapılmışsa, davacı– alacaklının "muvazaa davası" açtığı görülmektedir. Çünkü, bu dava, zamanaşımına veya hak düşürücü süreye bağlı olmadığından, her zaman açılabilir.

İİK m. 277 vd. uyarınca açılan davada olduğu, davacı TBK 19 uyarınca açılan davada da dava konusu malın haciz ve satış yetkisini elde eder.

Her davada olduğu gibi muvazaaya dayalı davada da HMK m. 114/1'de yer alan genel dava şartlarının varlığı aranır. Muvazaaya dayalı davada özel bir dava şartı (HMK m. 114/2) bulunmamaktadır. Örneğin, TBK m. 19 uyarınca açılan muvazaa davasında davacı alacaklının aciz vesikası ibraz etme zorunluluğu bulunmamaktadır[331]. Oysa tasarrufun iptali davalarında aciz vesikası özel bir dava şartı olarak kabul edilmektedir. Bununla birlikte, muvazaaya dayalı tasarrufun iptali davalarında davacının alacağının gerçek bir alacak olması, alacağının kesinleşmesi ve davacının alacağının, muvazaalı olduğu iddia edilen işlemden önce doğmuş olması aranmaktadır.

VI– TBK m. 19'a (muvazaaya) dayalı açılan davalarda borcun doğum tarihi:

Yüksek mahkeme, *"dava ister TBK m. 19 maddesi uyarınca muvazaaya dayalı, ister İİK m. 277 vd. uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkin olsun, davacı taraf bir alacağa dayanarak iptal isteğinde bulunmuşsa,* ***bu alacağın tasarruf tarihinden önce doğmuş olması gerektiğini****,* belirterek *"davacı tarafın bir alacağına dayanarak (TBK m. 19) muvazaaya dayalı tasarrufun iptali davası açmış olması halinde de* ***davacının alacağının tasarruf tarihinden önce doğmuş olması halinde*** *mahkemece, tasarrufun iptaline karar verilebileceğini"*[332] vurgulamıştır.

VII– TBK m. 19'a dayalı açılan davalarda alacağın gerçekliği ve icra takibinin kesinleşmiş olması

Muvazaaya dayalı açılan davalarda, diğer davalarda olduğu gibi, davacının hukuki yararının varlığı aranır.[333] Yargıtay, "**alacağın gerçekliğini"** ve "**icra takibinin kesinleşmiş olmasını"** tasarrufun iptali davalarında (İİK m. 277 vd.) **"özel dava**

[331] Bknz: 4. HD. 02.05.2023 T. 1619/5827 (www.e– uyar.com)

[332] Bknz: 4. HD. 02.05.2023 T. 1619/5827; 17. HD. 20.03.2019 T. 13902/3255; 17. HD. 27.02.2019 T. 11311/2206; 17. HD. 29.06.2015 T. 7716/9218 vb. (www.e– uyar.com)

[333] **ESENER, T.** Türk Hususi Hukukunda Muvazaalı Muameleler, 1956; s: 55 – **FEYZİOĞLU, F. N.** Borçlar Hukuku Genel Hükümler. (Yenilenmiş ve Genişletilmiş) 2. Bası, 1976, s: 196; **ATAMULU, İ.** Türk Borçlar Hukukunda Muvazaa, 2017, s: 134 vd.

şartı", muvazaaya dayalı açılan davalarda (TBK m. 19) ise (davacının) alacaklının "**hukuki yararı"** kapsamında kabul etmektedir.[334] [335]

İcra takibi kesinleşmemiş ise, İİK m. 277 vd.na göre açılan tasarrufun iptali davasına bakan mahkemenin alacağın kesinleşmesine ilişkin açılan davayı, örneğin itirazın iptali davasının kesinleşen kararını beklemesi gerekir. Benzer şekilde, TBK. m. 19'a dayalı olarak açılmış tasarrufun iptali davası sonunda alacaklı borçludan olan alacağını üçüncü kişinin malvarlığından elde etmeyi amaçladığından, alacaklının alacağının kesinleşmiş ve gerçek bir alacak olması bu davalarda da aranmaktadır.

Yüksek mahkeme;

√ *"Davacı alacaklının alacağının tahsili için **TBK 19'a dayalı olarak açtığı muvazaa nedeniyle iptal davasında, davacının hukukî yararının olması için,** davalı borçlunun taşınmazının davalı üçüncü kişiye sattığı tarihte **bir alacağının olmasının** gerektiğini"*[336]

√ *"TBK m. 19 muvazaa hukuksal nitelemesine dayalı iptal davasının görülebilmesi içinde diğer dava koşullarının yanında **davacının borçludan alacaklı olması yani hukuki yararının olması gerektiğini"***[337]

√ *"Gerek TBK 19, gerekse İİK 277 vd.na dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için, **davacının borçludan bir alacağının olması** ve **bu alacağın iptali istenilen işlemden önce doğmuş olması gerektiğini** ve bu nedenle takip dosyası ile ilgili olarak açılan itirazın iptali davasının (kesinleşen) sonucunun beklenmesi gerektiğini"*[338]

√ *"TBK m. 19 gereğince muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal istemine ilişkin açılan davada, davacının muvazaalı işlem ile haklarının zarar uğratıldığının benimsenebilmesi için **davacının muvazaalı işlemde bulunandan alacaklı olması** ve **muvazaalı işlemin alacağının ödenmesini önlemek amacıyla yapılmış bulunması gerektiğini"***[339]

√ *"TBK m. 19 uyarınca açılan davanın görülebilmesi içinde diğer dava koşullarının yanında **davacının borçlulardan alacaklı olması**, yani davada **hukuki yararının olması** gerektiğini"*[340]

---

[334] Bknz: 4. HD. 29.11.2023 T. 621/12788, 4. HD. 08.11.2022 T. 6535/14166; 4. HD. 31.05.2021 T. 1479/2039; 4. HD. 13.10.2021 T. 19092/6804 (www.e– uyar.com)

[335] **Doktrinde** "muvazaaya dayalı davanın davacının gerçek bir alacağı olmaması nedeniyle reddi durumunda davanın esastan reddine karar verilmesi gerekeceği" görüşü de ileri sürülmektedir (**KURU, B.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s. 174; **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O/ SUNGURTEKİN ÖZKAN, M./ÖZEKES, M.** Medeni Usul Hukuku. C:3, 15. Bası, 2017, s: 618.

[336] Bknz: HGK. 15.06.2022 T. (17)4– 370/951 (www.e– uyar.com)

[337] Bknz: 4. HD 21.09.2022 T. 19277/10757

[338] Bknz: 4. HD. 22.11.2022 T. 1329/15214 (www.e– uyar.com)

[339] Bknz: 17. HD. 15.03.2016 T. 13063/3261; İzmir BAM 4. HD. 15.05.2017 T. 439/450 (www.e– uyar.com)

[340] Bknz: 17. HD. 20.03.2019 T. 13902/3255 (www.e– uyar.com)

√ *"Mahkemece boşanma ve mal rejimi davalarının sonucunun bekletici mesele yapılarak,* ***davacının bir alacağının saptanması halinde*** *hisse devrinin muvazaalı olarak devredildiğine ilişkin iddianın TBK'nun 19. maddesi kapsamında değerlendirilmesi aksi durumda dava ön koşul yokluğundan davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini"*[341]

√ *"****Alacaklı*** *ve dolayısıyla* ***dava açmakta hukuki yararı olduğunu*** *ispat edenin iptal davası yerine genel muvazaa davası da açabileceğini"*[342]

√ *"TBK 19 muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davasında davacının,* ***dava açmakta hukuki yararının bulunmasının zorunlu olduğunu,*** *davacının dava açmakta hukuki yararının bulunup bulunmadığı hususunun, tarafların ticari defter, kayıt ve konuya ilişkin sunulacak tüm belgeler üzerinde mali müşavir bilirkişiye inceleme yaptırılıp alınacak rapor sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini"*[343]

√ *"TBK. m. 19 uyarınca muvazaalı işlemin iptali istemine ilişkin davanın görülebilmesi için, diğer dava koşullarını yanında,* ***davacının, borçlulardan alacaklı olması gerektiğini****"*[344]

√ *"Anayasanın 36. maddesiyle teminat altına alınan* ***dava hakkının 'hukuki yarar' ile sınırlı olduğunu****, HMK. 114/h'de hukuki yararın, davanın konusuna ilişkin dava şartlarından olduğunu ve davacının dava açmakta hukuken korunmaya değer bir yararının bulunması gerektiğini,* ***TBK m. 19 uyarınca açılan davada da davacının hukuki yararının bulunup bulunmadığının mahkemece re'sen araştırılacak hususlardan olduğunu****"*[345]

√ *"TBK m. 19 uyarınca 'dava konusu işlemlerin danışıklı (muvazaalı) yapıldığı iddiasına dayalı işlemin iptali' istemine ilişkin açılan davalarda,* ***davacıların (borçlulardan alacaklı olmaları) hukuki yararlarının olması ve*** *muvazaa olgusunun tesbiti için iptali istenilen işlemin borcun doğumundan sonra yapılması gerektiğini"*[346]

√ *"TBK'nun 19. maddesine göre dava açılabilmesi için davacıların* ***kesinleşmiş bir alacağının varlığının arandığını****, bu hususun davacının bu davadaki hukuki yararını ortaya koyacağını"*[347]

√ *"TBK m. 19 uyarınca muvazaa nedeniyle açılan davada taşınmazın satışı işleminin iptale tabi olup olmadığının değerlendirilmesi için* ***boşanma kararının kesinleşmesinin*** *bekletici mesele yapılması gerektiğini"*[348]

---

[341] Bknz: İzmir BAM 24. HD. 01.11.2023 T. 2232/488; Bursa BAM 5. HD. 01.11.2021 T. 1265/1458; Bursa BAM 5. HD. 01.10.2021 T. 1268/1250 (www.e– uyar.com)
[342] Bknz: 4. HD. 16.11.2020 T. 838/3926 (www.e– uyar.com)
[343] Bknz: Gaziantep BAM. 17. HD. 22.05.2017 T. 455/664 (www.e– uyar.com)
[344] Bknz: 17. HD. 19.02.2020 T. 3916/1693 (www.e– uyar.com)
[345] Bknz: 17. HD 6.02.2017 T. 23129/1053 (www.e– uyar.com)
[346] Bknz: 17. HD. 03.07.2018 T. 2357/6670 (www.e– uyar.com)
[347] Bknz: 4. HD. 24.03.2021 T. 1851/1397 (www.e– uyar.com)
[348] Bknz: 17. HD. 25.06.2019 T. 17701/7854 (www.e– uyar.com)

√ *"Eldeki davada davacı, dava konusu taşınmazın evlilik birliği içinde edinildiğini, davalının katılma ve katkı payı davası sonucu hükmedilecek alacağın tahsilini önlemek için muvazaalı olarak taşınmazı diğer davalıya devrettiğini belirtmiş, ancak mahkemece **katılma alacağı davasının sonuçlanması beklenerek**, bu dava sonucunda davacının bir alacağı olduğunun kesinleşmesi halinde TBK'nun 19. maddesi gereğince dava konusu taşınmazın satışına ilişkin tasarrufun iptale tabi olup olmadığının mevcut delillere göre değerlendirilmesi ve varılacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini"*[349]

√ *"TBK m. 19 gereğince açılan muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davasında, davacı tarafından davalı borçlu aleyhine açılan **dava sonucu beklenerek alacağın kesinleşmesi halinde**, borçlu tarafından diğer davalı üçüncü kişiye satışı yapılan dava konusu bağımsız bölümün dava dışı bir dördüncü kişiye devredildiği anlaşıldığından, dava dışı dördüncü kişinin de davaya dahil edilip, taraf teşkilinin sağlanması ve mevcut delillerin TBK'nun 19 maddesi gereğince değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini"*[350]

√ *"Davacıların, davalının maliki olduğu aracın karıştığı kazada murislerinin vefat etmesi nedeniyle davalı aleyhine genel mahkemede dava açtığı; davanın niteliği hakkında yanılgıya düşüldüğü, bu dava için tasarrufun iptali davası için aranan şartların aranmadığı, **davacının açtığı tazminat davası sonucu beklenerek**, davacının talebi doğrultusunda BK 19. maddeye göre yargılamaya devam edilerek hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini"*[351]

belirtmektedir.

Öyle ki, bir uyuşmazlıkta, *"hakkında açılan tasarrufun iptali davası reddedilen üçüncü kişinin araçlarına ve gayrimenkullerine uzun süreli olarak haciz konulduğu anlaşıldığından, haksız hacze maruz kalan bu kişi lehine 20.000 TL manevi tazminata hükmedilmesi gerektiği, **'alacağının gerçek bir alacak olduğunu'** ispat edemeyen davacı aleyhine, uyguladığı **haksız haciz nedeniyle mahkemece manevi tazminata** hükmedilmesi gerektiği"*[352] kabul edilmiştir.

VIII– TBK m. 19'a dayalı açılan davanın bedele dönüşmeyeceği (İİK m. 283/2)

TBK m. 19 uyarınca açılan dava İİK m. 283/2 uyarınca bedele dönüşmez. Anca dava sırasında dava konusu malın devri söz konusu ise, bu durumda HMK 125'teki prosedür işletilir. **Yüksek mahkeme** bu konuda;

√ *"TBK m. 19'a dayalı muvazaalı işlemin iptaline ilişkin davalarda; İİK m. 283'ün, sadece 'haciz ve satış isteme yetkisine' yönelik kısmın kıyasen uygulanabileceğini, üçüncü kişinin tazminatla sorumlu tutulamayacağını– **Davacının, taşınmazın***

[349] Bknz: 4. HD. 13.10.2021 T. 19092/6804 (www.e– uyar.com)
[350] Bknz: 4. HD. 27.09.2021 T. 1844/5539 (www.e– uyar.com)
[351] Bknz: 4. HD. 29.06.2021 T. 16208/3844 (www.e– uyar.com)
[352] Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. HD. 05.09.2022 T. 1145/1688 (www.e– uyar.com)

devir silsilesi içindeki tüm satışların muvazaalı olduğunu ispatlanması gerektiğini *ve taşınmazı devir alan dava dışı kişilerin de davaya dahil edilmesi gerektiğini"*[353]

√ *"**TBK m. 19 gereğince muvazaa hukuksal nedenine dayalı açılan iptal davasında, borçlu tarafından ilk satış yapılan şahıs ve varsa diğer satış yapılan şahıslarında davaya dahil edilip taraf teşkilinin sağlanması gerektiğini**– Mahkemece "dava konusu aracı satın alanların son malike kadar isimleri belirlenmiş olarak, dahili dava sağlanması için süre verilmesi ve taraf teşkili sağlandıktan sonra 'tüm kayıt malikleri' yönünden muvazaa olgusu (TBK 19) araştırılarak var olduğunun saptanması halinde davanın kabulüne tümü yönünden muvazaanın varlığının ispatlanmaması halinde dava bedele dönüşmeyeceğinden reddine karar verilmesi gerektiğimi"*[354]

belirtmektedir.

Muvazaaya ilişkin açılan davanın bedele dönüşeceğine ilişkin bir düzenleme TBK m. 19'da yer almamaktadır. Buna karşın dava konusunun devrine ilişkin HMK m. 125 hükmünün muvazaaya dayalı davalarda uygulanmasına bir engel bulunmamaktadır. Buna göre davacı davasına davaya dava konusu mal veya hakkı devralana kişiye karşı devam edebilir (HMK m. 125/1– a). Davacının diğer seçimlik hakkı ise davasına dava konusu mal veya hakkı devralana kişiye karşı tazminat davası olarak devam etmektir (HMK m. 125/1– b). Yargıtayın muris muvazaasına dayalı açılan davalardaki uygulaması da bu şekildedir[355].

IX– Muvazaa Davasında İspat:

İİK m. 278– 280'de yer verilen karineler davacı alacalıya tasarrufun iptali davasında üzerine düşen ispat yükünü yerine getirmek açısından kolaylık sağlamaktadır. Muvazaaya dayalı davada ise davacı iddiasını TMK m. 6 ve HMK m. 190 uyarınca iddiasını ispatla yükümlüdür[356]. İspat faaliyetine ilişkin bu genel kural muvazaa iddiasının yer aldığı davalarda da uygulanmaktadır.

İİK'nun 277 vd. maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davaları borçlunun yaptığı bazı işlemlerin muvazaalı olarak kabul edileceğine dair karineler içermektedir. Yukarıda ayrıntılı olarak incelediğimiz gibi, İİK'nun 278 ila 280. maddelerinde, ancak belirli koşullarda yapılan tasarrufların varlığı halinde alacaklı lehine karineler kabul etmiştir. Bu kadar ayrıntılı bir düzenleme içermeyen TBK.'nun 19. maddesinde ise İİK'da yer alan karineler sayılmamıştır. Şüphesiz, alacaklı lehine İİK'nun 278 ila 280. maddelerinde yer alan karinelerin olduğu gibi TBK m. 19 uyarınca açılan davalara aktarılarak muvazaalı işlemin ispat edilebileceğini kabul etmek isabetli olmaz. Yüksek mahkeme de bu görüştedir. Örneğin, tapuda resmi olarak gösterilen satış bedelinin, malın gerçek değerinden düşük gösterilmesi tek başına muvazaanın ispatında yeterli

[353] Bknz: 4. HD. 25.10.2021 T. 1890/7420 (www.e– uyar.com)
[354] Bknz: 4. HD. 02.06.2021 T. 1984/2275 (www.e– uyar.com)
[355] Bknz: 1. HD. 07.02.2019 T. 2388/742 (www.e– uyar.com)
[356] **FEYZİOĞLU, F. N.** age. s: 210. 1. HD. 26.05.2005 T. 6029/6521, 1. HD. 11.04.2005 T. 3715/4338; 3. HD. 12.04.2017 T. 9180/5155 (www.e– uyar.com)

değildir[357]. Davalıların sosyal medyada arkadaş olmaları[358], devralanın taşınmazı borçlunun eşine vekalet vermek suretiyle satın alması[359], kısa aralıklarla satış[360] olguları da benzer şekilde muvazaaya dayalı davanın kabulü için tek başına yeterli görülmemektedir. *"Muvazaanın mevcut olup olmadığı hususunda, sağlıklı, adil ve doğru bir çözüme ulaştırılabilmesi, davalılara yapılan temliklerin gerçek yönünün asıl irade ve amacının duraksamaya yer bırakmayacak biçimde ortaya çıkarılmasına gerekir."*[361]

Yüksek mahkeme bu konuda;

√ *"Maaş haczinin muvazaalı olduğu iddiasının ileri sürüldüğü davada, mahkemece, davanın TBK'nun 19. maddesinde düzenlenmiş muvazaa iddiasına dayalı iptal istemine ilişkin olduğunun kabulü doğru ise de* ***ispat yükü yönünden genel ilkelere uygun olarak ispat yükünün davacıda olduğu*** *kabul edilerek uyuşmazlığın çözümlenmesi gerektiğini"*[362]

√ *" TBK. m. 19 uyarınca muvazaalı işlemin iptaline karar verilebilmesi için* ***sadece bedel farkının yeterli olmadığını*** *– İşlemin iki tarafının da fikir birliği içinde olması gerektiğini"*[363]

√ *"TBK. m. 19 uyarınca muvazaalı işlemin iptali istemine ilişkin davada, hatalı tespit ve eksik incelemeye dayalı olarak* ***İİK. m. 277 vd. uyarınca değerlendirme yapılarak*** *davanın kabulüne karar verilmesinin* ***hatalı olduğunu"***[364]

belirtmiştir.

İİK m. 278– 280'de yer alan ve üçüncü kişinin iyiniyetli sayılmasına engel olan karineler dördüncü kişi yönünden aynı sonucu doğurmamaktadır. Örneğin, dava konusu taşınmazı yarı fiyatından düşük bir bedelle devralan dördüncü kişi İİK m. 278/3–2 uyarınca kötüniyetli kabul edilmez[365]. Benzer şekilde TBK m. 19'a dayalı davanın İİK'da öngörülen karineler nedeniyle kabulü mümkün değildir. Zira kanun koyucu, İİK'da yer alan karinelerin tasarruf tarihinden itibaren 5 yıl süre ile sınırlı olarak kullanılabileceğini, borçlu hakkında aciz vesikası sunulması şartına bağlı olarak kabul etmiş ve İİK m. 278 ve 279'da geriye doğru 1 ve 2 yıllık süreler öngörmüş, İİK m. 280'de ise belirli bir süre (5 yıl içinde) icra takibi başlatılmış olmasını aramıştır. Alacaklının herhangi bir süreye bağlı olmadan açabildiği muvazaa davalarında aynı kuralların ve karinelerin geçerli olacağını kabul etmek mümkün değildir. Bu nedenle, tasarrufun iptali davalarında, davacının hangi Kanuna (TBK/İİK) dayalı olarak dava açtığı ve davalının borçlu ile işlem yapan kişi konumunda olup olmadığı ayrı bir önem taşır.

---

[357] Bknz: 17. HD. 28.05.2019 T. 10098/6878 (www.e– uyar.com)
[358] Bknz: 4. HD. 29.11.2022 T. 3098/15780 (www.e– uyar.com)
[359] Bknz: 17. HD. 04.09.2018 T. 3396/7374 (www.e– uyar.com)
[360] Bknz: 17. HD. 04.10.2016 T. 11563/8559 (www.e– uyar.com)
[361] Bknz: 4. HD 22.02.2021 T. 1444/738; 4. HD. 25.02.2021 T. 893/836; 4. HD 21.12.2020 T. 842/4501 vb. (www.e– uyar.com)
[362] Bknz: 4. HD. 24.02.2021 T. 1230/781 (www.e– uyar.com)
[363] Bknz: 17. HD. 28.05.2019 T. 10098/6878 (www.e– uyar.com)
[364] Bknz: 17. HD. 19.02.2020 T. 3916/1693; 5. İzmir BAM 5. HD. 09.01.2019 T. 2171/17 (www.e–uyar.com)
[365] Bknz: 4. HD. 03.10.2023 T. 4316/10175 (www.e– uyar.com)

İİK 277 vd.nda yer alan karinelerin borçlu ile işlem yapan üçüncü kişiler yönünden geçerli olduğunu da ayrıca ifade edelim. Üçüncü kişiden sonra gelen davalılar hakkında davanın kabulüne karar verilmesi için bu kişilerin kötüniyetli olduklarının ayrıca ispata aranır.[366] Yani, İİK'ya göre açılan davalarda üçüncü kişiden sonra gelen davalılar ile TBK m. 19'a göre açılan davalarda borçlu ile işlem yapan davalının konumu bu açıdan benzerdir.

*

X– Bir OLAY'da;

Davacı (A. Y.), "alacaklı",

Davalı (S. F.), "borçlu",

Davalı (P. İ.) ise "üçüncü kişi" konumdadır.

● Davacı– alacaklı (A. Y.) vekili 06.11.2023 tarihli "dava dilekçesinde", özetle,

*– "... Müvekkili (A. Y.)'nın davalı– borçlu (S. F.)'dan **05.07.2015 düzenlenme, 01.10.2015 vade tarihli 874.488,00– TL tutarında aldığı bono** nedeniyle alacaklı olduğunu, davalı– borçlu (S. F.) aleyhine bu bonoya dayalı ... İcra Müdürlüğünün 2015/... sayılı dosyasında başlatılan icra takibi kesinleştikten sonra, davalı (S. F.)'ın (S. A. Ş.)'deki 850.000 hisselerine 28.10.2015 tarihinde haciz işlemi uygulandığını, davalı (S. F.)'ın (S. A. Ş.)'daki bu hisselerini diğer davalı (P. İ.) şirketine muvazaalı olarak devrettiğini, davalı (P. İ.)'nin hacze konu hisselerle ilgili **istihkak davası açtığını** ve ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2015/... E. sayılı dosyasında görülen davanın Yargıtay incelemesinden geçerek **(P. İ.) lehine kesinleştiğini**",*

*– "**Davalılar arasında yapılan hisse devir işleminin muvazaalı olduğunu**, üzerinde 3 farklı haciz olan payın diğer davalı üçüncü kişi (P. İ.) tarafından devralınmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, davalı– borçlu (S. F.)'ın 'hissesinin tümünü devrettikten sonra dava dışı (S. A. Ş.)'nın **yönetiminde aktif bir şekilde rol almaya devam ettiğini,** devir işleminin yapıldığı tarih 10.09.2015 olmasına karşın, davalı– borçlu (S. F.)'ın 24.02.2016, 05.05.2016, 17.5.2016 tarihinde dava dışı (S. A. Ş.)'nın YK ve GK toplantılarına katıldığını, bu durumun geçerli bir devir işlemi olmadığını ortaya koyduğunu"*

*– "1.494.816,00 TL **devir bedelinin banka aracılığıyla ödenmemesinin** hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, davalı– üçüncü kişi (P. İ.)'nin paravan bir şirket olduğunu, bu şekilde malî gücü olmadığını, devir işleminin resmî şekilde yapılmadığını, devir tarihinin geçmişe etkili olarak belirlendiğini, davalılar arasında varlığı iddia edilen pay devir sözleşmesi adî senet niteliğinde olduğundan ve bu senet resmî şekilde onaylanmadığından, senet üzerindeki tarihin üçüncü karşı ileri sürülmesinin mümkün olmadığını, davalı– borçlu (S. F.)'ın icra takibinin iptali için ... İcra Hukuk Mahkemesi'nde açtığı davanın (2015/... E.) tarihinin 10.09.2015 olduğunu ve davalıların varlığını iddia ettiği devir işleminin yapıldığı tarihten sonra açtıkları bu davada davalı*

[366] Bknz: 17. HD. 02.12.2019 T. 2847/11391; 4. HD. 08.02.2022 T. 1807/1889 (www.e– uyar.com)

(S. F.)'ın payı diğer davalı (P. İ.)'e devrettiğini söylemesi ve bu şekilde takibin iptalini istemesi kendisinden beklenirken ***takibin iptali davasında bu devirden hiç bahsedilmediğini****, davalıların alacaklıdan mal kaçırmak için daha sonra payın devredildiği şeklinde iddiada bulunduklarını,*

– "Davalı– borçlu (S. F.)'ın borçlu olduğu icra takibinde dava dışı (S. A. Ş.)'ya pay haczi için gidildiğinde, haciz mahallinde pay devrine ilişkin herhangi yazılı bir sözleşme sunulmadığını, haciz esnasında hazır bulunan şirket çalışanının '…dava dışı (S. A. Ş.) ile dava dışı (A.) Mühendislik Plastikleri San ve Tic. A.Ş'nin birlikte çalıştığını, (S. A. Ş.) yetkilisinin (S. F.) olduğunu…' beyan ettiğini, gerçekten de şirkete ait defterlere bakıldığında muhasebe odasında (S. A. Ş.) ile (A.) Plastik şirketlerinin defterlerinin karışık olduğunu ve burada borçlu (S. F.)'a ait çok sayıda şahsi klasör olduğunun tutanağa geçirildiğini, haciz tutanağına icra memuru tarafından '…borçlunun (S. A. Ş.) Tekstil yetkilisi olduğu, şirkette borçluya ait çok sayıda şahsi sözleşmeler klasörü olduğu, borçlunun hissesine borç miktarı kadar haciz konulduğu haciz zaptının İİK 103 yerine geçmek üzere bırakıldığı…' şeklinde tutanak tutulduğunu, ***gerçekten pay devri olsaydı şirket çalışanın bu durumu icra memuruna söylemesinin hayatın olağan akışına uygun olacağını,*** *ancak bu yönde hiçbir beyanı olmadığının haciz zaptından anlaşıldığını"*

– " Davalıların muvazaalı hareket etmediği tespit edilse bile, devir sözleşmesinin her hâlükârda hükümsüz olduğunu, pay devrini onaylayan dava dışı (S. A. Ş.) şirketinin yönetim kurulunun seçiminin yapıldığı 29.06.2015 tarihli genel kurul kararının yok hükmünde olduğunun ... Hukuk Dairesi'nin 2017/... E, 2017/... K sayılı ilâmı ile tespit edildiğini ve bu yöndeki kararın kesinleştiğini, bu nedenle davalı– borçlu (S. F.) tarafından alınan dava dışı (S. A. Ş.) şirket hisse devrine ilişkin 10.09.2015 tarihli Yönetim Kurulu Kararının da geçersiz olduğunu, ve neticede organ boşluğu sebebiyle şirkete denetim kayyumu atandığını, devir işleminin dava dışı (S. A. Ş.)'nın kuruluş ana sözleşmesinin hisse devrine ilişkin maddelerine de uygun yapılmadığını, şirket ana sözleşmesine aykırı olarak yapılan hisse devir işlemleri hukuken yok hükmünde olduğunu"

– "İptal davasına konu pay devrinin İİK m. 280/3 kapsamında ticari işletmenin devri niteliğinde olduğunu, şirket pay devrinin İİK m. 280/3 hükmü kapsamında değerlendirilebileceği öğreti ve yargı kararlarında da isabetli bir şekilde ifade edildiğini, davalı– borçlu (S. F.)'ın (S. A. Ş.)'daki payı 850.000 olup bu miktarın, toplam şirket hissesinin yarısına karşılık geldiğini ve bu yönüyle, İİK m. 280/3 hükmü dikkate alındığında davalılar arasında varlığı iddia edilen devir işleminin ticarî işletmenin önemli bir bölümünün devri anlamına geldiğini, İİK m. 280/3 hükmü ve Yargıtay kararları gereğince davalı (P. İ.)'nin şirket hissesini devralırken borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdıyla hareket ettiği karine olarak kabul edilmesi gerektiğini, TBK m. 19 hükmünde düzenlenen muvazaa sebebine dayalı olarak İİK m. 277 vd. hükümleri uyarınca tasarrufun iptali davası açılabileceğini, buna göre, TBK'nun 19. maddesi gereğince açılan davada, İİK'nun 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak davalılar arasında gerçekleşen tasarrufun iptali ile davacının alacağı ve fer'ileriyle sınırlı olmak üzere dava konusu mal üzerinde davacıya haciz ve satış yetkisi verilmesi gerektiğini, davalılar

arasında devir konusu yapılan pay icra yoluyla satılmış olup İİK m. 283/2 uyarınca davanın konusunun tazminat olduğunu, davalılar arasında devredildiği iddia edilen pay, ... İcra Müdürlüğü'nün 2015/... sayılı takip dosyasından icra yoluyla satıldığından ve bu pay müvekkil tarafından bedeli ödenerek iktisap edildiğinden, şimdi kendi elinde bulunan pay üzerinde alacaklı İİK m. 283/1 hükmü uyarınca kendisine haciz ve paraya çevrilmesi yetkisi verilmesini isteyemeyeceğine göre, burada İİK m. 283/2 hükmü gereği tazminat talep ettiklerini ve İİK m. 280/3 hükmü uyarınca getirilen karine müvekkilleri lehine, davalılar aleyhine olduğundan, ihtiyatî haciz kararı verilebilmesi için gerekli olan yaklaşık ispat koşulu da sağlandığından, uygun bir teminat karşılığında müvekkilin alacağını karşılayacak ölçüde davalıların mal, hak ve alacakları üzerinde ihtiyatî haciz kararı verilmesi gerektiğini"

– "Neticede,' davalıların alacaklıları zarara sokmak kastıyla muvazaalı yaptıkları hisse devir işlemlerinin TBK m. 19 uyarınca İPTALİNE, hissenin (icradan) satılması (ve alacaklarına mahsuben almaları) sebebiyle İİK m. 283/2 hükmü uyarınca İstanbul 19. İcra Müdürlüğünün 2015/28253 sayılı dosyasındaki alacakla sınırlı olmak üzere, alacağımızın faiz ve fer'ileri ile yapılan takip masrafları da gözetilerek nakden tazmine karar verilmesini talep ettiklerini"

belirtmiştir.

● Davalı– borçlu (S. F.) vekili 13.12.2023 tarihli "cevap dilekçesinde", özetle,

– "... ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2023/... E. sayılı dosyasında mahkemece, davacının alacaklı olduğu ... İcra Müdürlüğü 2015/... sayılı ***icra takibinin*** *müvekkili yönünden tedbiren '****durdurulmasına'*** *karar verildiğini, söz konusu icra doyasında, davacı– alacaklının zamanaşımını kesen herhangi bir işlem yapmadığını",*

– "... ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2015/... E. sayılı dosyası, ... İcra Hukuk Mahkemesi 2022/... E. ve 2022/... K. sayılı dosyası ile BAM ve Yargıtay kararı gözetildiğinde, davalı– üçüncü kişi (P. İ.) şirketinin açmış olduğu istihkak davasının kabulü ile sonuçlandığını ve kesinleştiğini ve bu dava ile ***hacizli malın (şirketin hissesinin) üçüncü kişiye ait olduğunu kesinleştiğini****..."*

– "Dava dışı (S. A. Ş.) Şirketi büyük çoğunluğu eşit şekilde 2 ortağa ait olan bir şirket olduğunu, bu iki ortaktan birinin davacı olduğunu, 10.4.2015 tarihine kadar davacı ile müvekkili arasında gerçekleşmiş hiçbir hukuki işlemin mevcut olmadığını, davacının şirkete gönderdiği 10.4.2015 tarihli ihtarname ile Şirket Yönetim Kurulundan istifa ettiğini beyan ettiğini ve davacının 13.4.2015 tarihinde de şirketin feshi davası açtığını, davacının bu davranışı ile 3 kişilik yönetim kurulunu çalışmaz hale getirerek Şirketi organsız bırakmak istediğini, davacının bu hukuki girişimlerinin gerçekleştiği tarihte iddia ettiği alacağın doğmamış olduğunu, (senet tanzim tarihinin 05.07.2015, senet vadesinin 01.10.2015 olduğunu, tanzim tarihinin geriye doğru 05.07.2015 olarak 10.9.2015 tarihinden önce gelmesine dikkat edilerek yazıldığını), davacının icra takibini 06.10.2015 tarihinde başlattığını, muvazaa iddiasında bulunan davacının iddialarının TMK 2/2 uyarınca hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olduğunu"

– " Davacının 2013 yılında yetkili yönetim kurulu üyesi olduğu (S. A. Ş.) A.Ş. ve onun yurt dışı uzantısı durumundaki Alltec Unvestments şirketini devre dışı bırakmak üzere yurtdışında Cottex LLP isimli bir şirket kurduğunu, bu şirketin davacı (A. Y.) ve (S. A. Ş.) Şirketi çalışanı S. S. tarafından kurulduğunu, davacının Alltec Investments LLP şirketinin dolayısı ile (S. A. Ş.) Tekstil ve (A.) Mühendislik firmalarının önemli bir gelir kaynağını kasıtlı ve kötü niyetli olarak kendi kurmuş olduğu Cottex LLP şirketine kaydırması sonucunda gerek her iki firma ve gerekse müvekkilleri (S. F.)'ın şahsi olarak maddi ve manevi ciddi bir zarara uğratıldığın, 2013 yılının son aylarından itibaren işler ve kazancın müvekkil ve onun ortağı olduğu şirketlerden, davacının kurduğu şirketlere kaydırıldığını ve 2015 yılı sonuna gelindiğinde (S. A. Ş.)'nın işleri sıfırlandığını, söz edilen şirketlerin bilançoları ile davacı lehine ve müvekkil (S. F.) aleyhine nasıl bir aktarımın gerçekleştirildiği kanıtlanacağını, bu ekonomik çöküntü nedeniyle müvekkilinin, hem şirketini ve hem de kendi ekonomik durumunu kurtarmak adına 10.9.2015 tarihinde paylarını, üzerindeki hacizlerle birlikte devretmek zorunda kaldığını, davacının Nisan 2015 tarihinden başlayarak giriştiği (S. A. Ş.) Şirketi bünyesindeki eylemlerinin amacı; o tarihe kadar alt yapısı tamamen hazırlanmış olan iş potansiyelinin kaydırılması sonucu artık işlevi kalmayan (S. A. Ş.) Şirketi ile bağların hukuken koparılması olduğunu ve 13.4.2015 tarihinde, davacı şirketin feshi davası açmış olduğunu, bu vakıalar hakkında ***İstanbul C. Savcılığı makamına sunulmuş bulunan bilirkişi raporunun*** *davacının eylemlerini ortaya koymakta olduğu sonuç kısmında, '(S. A. Ş.)'nın 02/03/2012 tarihli ve 2012/03 Sayılı Yönetim Kurulu kararında 150.000 USD bedel üzerinde yapılacak ticari işlemlerde (S. F.) ve (A. Y.)'nın müşterek imzasının bulunması gerekirken,* ***sözleşmelerde (A. Y.)'nın tek imzasının bulunduğu dolayısı ile yönetim kurul kararına aykırı hareket ettiği,*** *Şüpheli (A. Y.)'nın Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı olduğu 2012– 2015 yıllarında (S. A. Ş.) A.Ş.'de müşteri kaybı ve şirket zararına sebebiyet verdiği, TTK. 396. maddesinde anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağı hükümlerinin bulunduğu ve* ***(A. Y.)'nın TTK 396. maddesini ihlal ettiği, Müşteki (S. F.)'ın rekabet yasağına aykırı hareket eden yönetim kurulu üyesi Şüpheli (A. Y.)'dan tazminat talep edebileceği gibi TCK 396'ya göre tazminat yerine yasağa aykırı hareket eden şüphelinin kendi adına yaptığı işlemlerin (S. A. Ş.) Tekstil Geri Dönüşüm A.Ş. adına yapılmış sayılmasını talep edebileceği…*** *" denildiği,*

– "Davacının; müvekkil (S. F.) ve şirket aleyhine eylemlerinin, müvekkil nezdinde 2015 yılından itibaren bu kez ***boşa tanzim edilmiş senedin anlaşmaya aykırı olarak doldurularak*** *tahsile konulması ile devam ettiğini, davacının, müvekkilinin alacaklılarından mal kaçırmak gayesiyle paylarını devrettiğini iddia etmekte ise de* ***öncelikle davacının gerçek bir alacağının varlığını ön sorun olarak kanıtlaması gerektiğini,*** *davacının alacaklı olduğunu iddia ettiği tarihte hem kendi payları ve hem de müvekkil (S. F.) payları üzerinde Şubat 2015 den itibaren sıralı hacizler bulunduğunu, davacının bu hacizlerin varlığını muvazaaya karine olarak göstermekteyse de, kendi payları üzerinde haciz varken kendisi ile aynı durumda olan ortağı* ***müvekkili (S. F.)'a neden elden borç para verdiğinin mantıklı bir açıklaması olmadığını,*** *senet üzerinde yazılı olan bedelin müvekkili (S. F.) paylarının nominal kıymetine eşit geldiğini,* ***davacının tamamen tasarlanmış bir plan ile hareket ederek, daha senedi tanzim ederken***

müvekkilinin payları üzerinde haciz uygulamak amacıyla hareket ettiğini, *davacı yönünden; kendi payları da hacizli iken üstelik de daha az miktarda bir borcu müvekkile vermesi mantık dışı olduğunu, davacının 10.04.2015 tarihinde Şirket Yönetim Kurulundan istifa ettiğini, 13.04.2015 tarihinde şirketin feshi davası açtığını ve bu tarihten sonra da dava konusu senedi tanzim ettiğini, davacının senet hakkındaki icra takiplerini bilmekte ve bu sorumluluklarından tamamen kurtulmak istediğini, hatta Şirket hakkında yürütülen bir icra takibinde Şirket araçlarından birinin muhafazasına engel olduğunu bu hususta haciz tutanağı ekte sunduklarını",*

– "Müvekkili (S. F.)'ın payları üzerinde hacizlerin varlığının muvazaanın varlığına delalet etmeyeceğini, aynı hacizleriz davacı (A. Y.)'nın payları üzerinde de olduğunu, müvekkili (S. F.) paylarına haciz gelmiş ve acz içinde olan şirketten şahsi alacağını alma ihtimali de yok iken kendi ekonomik durumunu düzeltmek üzere paylarını devretmesinde muvazaa sayılabilecek bir yön bulunmadığını"

– "Yargıtay 11. Hukuk Dairesi kararlarında açık bir şekilde belirtildiği üzere, 'anonim şirketlerde senede bağlanmamış çıplak payların devri için, taraflar arasında alacağın temliki hükümlerine (TBK m. 183) uygun olarak adi yazılı şekilde bir sözleşme yapılmasının ve devir işleminin şirkete karşı ileri sürülebilmesi için de pay defterine kaydedilmesinin gerektiğini' ve bu nedenle ***davacının pay devir sözleşmesinin resmi şekilde yapılmadığı ve geçersiz olduğuna ilişkin iddiasının yerinde olmadığını****",*

– "(S. A. Ş.) Şirketinin dava konusu muamelenin yapıldığı tarihteki yönetim kurulunun yetkisinin geçerliliği konusunda davacı (A. Y.)nın açmış olduğu 'yönetim kurulu kararının iptali' istemli davanın ... Asliye Ticaret Mahkemesinin 2015/... E. ve 2016/... K. sayılı ilamı ile reddedildiğini ve kesinleştiğini, Kesin hüküm bulunan bir hususun yeniden dava konusu yapılmasının mümkün olmadığını, davacının pay devrini onaylayan yönetim kurulu kararının geçersizliğine dair itirazları tamamen afaki olduğunu",

– "Davacının, müvekkili (S. F.) paylarının devrinin muvazaalı olduğu iddiasını kanıtlaması gerektiğini, tasarrufun iptali davasında ispat yükünün davacı alacaklı üzerinde olduğunu, alacaklının bu davada borçlunun mallarını kendisine zarar vermek maksadıyla 3. kişiye devrettiğini, malları devralan 3. kişinin de bu durumu bildiğini ispatlaması gerektiğini" ve *"neticede davanın reddine karar verilmesini talep ettikleri"*

belirtmiştir.

● Davalı– üçüncü kişi (P. İ.) vekili 03.01.2024 tarihli "cevap dilekçesinde", özetle,

– "Davanın istinad ettiği gerekçeler nedeniyle çözümlenmesi gereken 3 sorun olduğu; bunların ***a) Davacının alacağının var olup olmadığı****,* ***b) Davalılar arasındaki pay temlikinin alacaklılardan mal kaçırmak gayesi taşıyıp taşımadığı*** *ve* ***c) bu temlikin muvazaa unsurları taşıyıp taşımadığı*** *noktalarında toplandığını, özellikle 'davacının alacağının varlığı' hususunun 'ön sorun' niteliğinde olduğunu ve davacı tarafından kanıtlanarak öncelikle açıklığa kavuşturulması gerektiğini",*

– "Davacının, (S. F.) tarafından 'beyaza atılan' imza ile kendisine Şirket faaliyeti kapsamında kullanılmak üzere teslim edilmiş senedi çıkarına göre doldurup kullanarak, kendisini alacaklı konuma soktuğunu, az ortaklı şirketlerde; yetkili ortakların birlikte olamadığı zamanlarda özellikle bankalarla münasebette çift imzayı tamamlamak ve kullanılmak üzere Şirket merkezinde bu tarz evrak bulundurduklarını, asıl davacının alacağının muvazaalı olduğunun anlaşıldığını, davacının; alacağının muvazaalı olmadığını yani davalı (S. F.) imzasını taşıyan senedin dayandığı 'temel ilişkiyi', bononun düzenlenme nedenini, tereddüte meydan bırakmayacak şekilde açıklayıp kanıtlamak zorunda olduğunu, bu hususun bu dava açısından dava şartı olduğunu, ön sorun olarak re'sen ele alınarak davacı tarafından kanıtlanması aksi halde davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini Yargıtay istikrarlı içtihatları aynı doğrultuda olduğunu, bu anlamda borcun doğum tarihine ilişkin davacının ticari defterleri, banka hesapları üzerinde bir inceleme yapılması gerektiğini"

– "Davanın esasına ancak davacının alacağının gerçek olduğunun kanıtlanması durumunda girilebileceğini, davacı bu konuda ispat yükünü yerine getirirse, ayrı tarihte (S. F.)'dan alacaklı olduğunu iddia eden davacı (A. Y.)nın, doğrudan İİK 89 hükmüne dayanarak Şirket'teki (S. F.) alacağını haczetmek imkanına sahip iken bu yola gitmediğini, oysa; kendi alacağından (874.488.–) daha fazla bir rakam (1.494.816.–); (S. F.) alacağı olarak Şirket bünyesinde bulunduğunu, davacının da Şirket Yönetim Kurulu üyesi ve yetkili imza sahibi olduğunu, şirketin tüm muhasebesine hakim durumda olduğunu, bu yolla alacağını tahsile hiç tevessül etmemiş olmasının 'hayatın akışına aykırı' bir durum olduğunu, davacının; alacağını tahsil için istihkak davasına konu olan (S. F.) paylarının haczi girişimi dışında (S. F.)'ın mal varlığı araştırması, TAKBİS vb. yoluyla başka haciz girişimlerinde de bulunmadığını, bu hususun da davacının gerçek bir alacağının varlığı konusunda kuşku yaratan bir olgu olduğunu, davacının gerçek amacının (S. F.)'a ait şirket paylarının el değiştirmesini önlemek olduğunu; tasarruf işleminden sonra düzenlenen senet ile haciz işlemi yapıldığını, davacının gerçek bir alacağının mevcut olmadığını,

– "Davalı (S. F.)'ın Yönetim Kurulunda bir süre yer alması hususunun şirket bünyesinde davacı (A. Y.) tarafından Eylül 2015 tarihli temlik sözleşmesinden aylar önce başlatılan aksiyonlar nedeniyle müvekkili Şirket tarafından temlik sözleşmesi ile talep edildiğini, davacı şirketin organsız kalması ve Şirket yönetiminin kayyuma devredilmesi çabasıyla hareket ettiğinden, müvekkili Şirketin bu nedenle belirsiz olan ortamda işlere hakim olabilmek ve Şirketin organsız kalmasını önlemek amacıyla böyle bir talepte bulunmuş olmasının 'basiretli' bir tacirden beklenen bir hareket olduğunu",

– "Davacının iddiasının aksine takibin iptaline ilişkin icra mahkemesinde görülen davada, hisselerin devrine dayanılması mahkemece dinlenmeyeceğinden, dikkate alınmayacak bir iddianın ileri sürülmesinin kimseden beklenemeyeceğini",

– "Müvekkil üçüncü kişi şirketin paravan bir şirket olduğu iddiasının talihsiz bir iddia olduğunu, davacı (A. Y.)nın; Türkiye hudutları dahilinde (S. A. Ş.) şirketi dışında hiçbir ticari şirkette paydaş olmadığını, tüm ticari faaliyetinin; davalı tarafça sunulan cevap dilekçesi ve eklerinde yer alan (C.) isimli yurt dışında kurulmuş bir Şirketten

ibaret olduğunu, davacı (A. Y.) vekilinin ifadesi ile 'paravan şirket' olduğunu, bu durumda; 2015 yılında da geçerli olan bu durum nazara alınırsa; bir paravan şirket dışında ticareti olmayan (A. Y.)'nın, ortağı ve nizalı olduğu (S. F.)'a elden borç para vermesi hayatın olağan akışına aykırı bulunduğunu, müvekkili üçüncü kişi şirket'in davacının sahip olduğu şirket gibi yurt dışında kurulu bir şirket olduğunu, yurt dışındaki faaliyeti ve mal varlığı ise bu davanın konusu dışında olduğunu, 8 yılı aşkın süredir davacı tarafından açılmış davalar olmasa; Türkiye dahilinde de faaliyet göstererek ticaret yapmak amacında olduğunu; dava konusu şirket paylarını satın almış olması ile bu amacın açık olduğunu, geçen yıllarda gösterilemeyen faaliyetin müsebbibinin davacıdan başkası olmadığını"

– "Yetkili Şirket Yönetim Kurulu tarafından kabul ve Şirket pay defterine işlenmiş bir hususun; üçüncü şahıs durumundaki Müvekkil Şirket'e karşı ileri sürülemeyeceği, gerek istihkak davası gerekçeli kararı ve gerekse onama ilamında irdelenerek geçerliliği hükme bağlanmış bir konuya istinad edilmesinin nazara alınamayacağını, davalı vekili tarafından Yönetim Kurulu' nun iptali talepli davanın reddine dair kesin hüküm dosyada bulunduğunu ve nedenle devir sözleşmesinin geçersizliğine ilişkin beyanların hukuki değeri bulunmadığını"

– "Temlik sözleşmesi ile devralınan Banka takip dosyaları sonlandırıldığını ve bu vesile ile hem (S. A. Ş.) A.Ş. ve hem de davacı (A. Y.) payları üzerindeki hacizler kalktığını, davacının bu işlemlerden zarara uğramadığını, davacının 'alacak' tutarındaki faiz kısmına da itiraz ettiklerini, neticede davanın reddine karar verilmesi gerektiğini"

belirtmiştir.

● Davanın görüldüğü ... Asliye Hukuk Mahkemesinin (E: 2023/…) 31.01.2024 tarihli öninceleme duruşmasında, özetle,

"…Uyuşmazlık konusunun; TBK'nun 19.maddesine dayalı tasarrufun iptali davası olduğu…" belirtilerek "…Tasarrufun iptali davalarında alacağın varlığı diğer söyleyişle **tasarrufta bulunan kişinin gerçek bir borcunun bulunmasının dava ön şartlarından olduğundan** ve takip borçlusundan hak iktisap eden 3. kişilerin **'davacının takip borçlusundan alacaklı olmadığına' ilişkin savunmasının araştırılmasında zorunluluk bulunduğundan**, davacı vekiline; **'bonoya dayalı alacağının gerçek bir alacak olduğuna' dair delillerini dosyaya ibraz etmek üzere** 2 haftalık süre verilmesine…" karar verilmiştir.

... Asliye Hukuk Mahkemesinin (E: 2023/…) 24.04.2024 tarihli duruşmasında, özetle,

"…(1) Davalı borçlu (S. F.) vekiline gelen yazı cevaplarını inceleyip beyanda bulunmak üzere 2 haftalık kesin süre verilmesine, (2) İstanbul 31.İcra Mahkemesinin 2023/618 E. sayılı dosyasının akıbetinin mahkemesinden sorulmasına ve (3) 1 nolu ara karar gereğince verilen süre dolduğunda, tasarrufa konu hisselerin devir tarihi ve cebri satış tarihi itibariyle gerçek değerinin tespiti için bilirkişi ara kararının celse arasında kurulmasına, bu ara kararın taraflara tebliğine…" karar verilmiştir.

... Asliye Hukuk Mahkemesinin (E: 2023/…) 9.10.2024 tarihli duruşmasında, özetle,

"Tasarrufun iptali davalarında borçlu hakkında kesinleşmiş bir icra takibinin bulunmasının davanın ön şartlarından biri olduğu, davaya konu takipte borçlu (S. F.) yönünden icranın geri bırakılmasına karar verildiği, bununla birlikte verilen kararın henüz kesinleşmediği anlaşılmakla, ... İcra Hukuk Mahkemesinin 2023/… Esas sayılı dosyasında verilen kararın kesinleşmesinin mahkememiz dosyasında verilecek kararı doğrudan etkileyeceği kanaatine varılarak bu dosyanın mahkememiz dosyası için **bekletici mesele yapılmasına ve neticesinin beklenilmesine**…" karar verilmiştir…

XI– Dava konusu uyuşmazlıkta;

Alacaklı (A. Y.), borçlu (S. F.) hakkında başlattığı bonoya dayalı icra takibinin kesinleştiği, davalı– borçlu (S. F.)'ın (S. A. Ş.) …A.Ş'deki (850.000) hisselerine 28.10.2015 tarihinde haciz işlemi uygulandığı, ancak davalı üçüncü kişi (P. İ.)'nin hacze konu hisselerle ilgili **istihkak davası açtığı** ve ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2015/… E. sayılı dosyasında görülen davanın Yargıtay incelemesinden geçerek davalı üçüncü kişi **(P. İ.) lehine kesinleştiğini** görülmektedir.

Davacı alacaklı (A. Y.) vekili, "davalı borçlu (S. F.)'ın (S. A. Ş.) …A.Ş'deki (850.000) hisselerini davalı üçüncü kişi (P. İ.)'ye muvazaalı olarak devrettiğini, ticari işletmenin önemli bir parçası niteliğindeki söz konusu hisse devir işleminin İİK m. 280/2 uyarınca iptali gerektiğini, neticede taraflar arasındaki bu tasarrufun TBK m. 19 uyarınca iptali ile icra takibine konu alacakları ile sınırlı olmak üzere davalıların nakden tazmine karar verilmesi gerektiğini" ileri sürmektedir.

Davalı borçlu (S. F.) vekili ise "hisse devrinin muvazaalı olmadığını, icra takibine konu alacağın gerçek olmadığını, bu nedenle iptal davasının ön şart yokluğundan reddi gerektiğini, icra mahkemesince alacaklının alacağına takibe koyduğu icra takibinin geri bırakılmasına karar verildiğini, neticede davanın reddine karar verilmesi gerektiğini" savunmaktadır. Benzer nitelikteki savunmalar davalı üçüncü kişi (P. İ.) vekili tarafından da yapılmaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRMEMİZ:

XII– Taraflar arasındaki uyuşmazlık TBK m. 19'a dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir. Dava, tasarruf tarihinden yaklaşık 8,5 sene geçtikten sonra açılmıştır. Eğer davacı alacaklı İİK 277 vd. uyarınca bu davayı açmış olsaydı 5 yıllık hak düşürücü süre geçtiğinden davanın reddine karar verilmesi gerekirdi.

Bilindiği gibi, gerek TBK m. 19 gerekse İİK m. 277 vd. uyarınca açılan davalarda, davacının amacı alacağın tahsili olduğundan Yüksek mahkeme[367] her iki davada da davacı alacaklının "dava konusu malın haciz ve satış yetkisini" elde edeceğini kabul etmektedir. Ancak bu husus, her iki davanın aynı şartlarda değerlendirileceği sonucunu doğurmamaktadır.

[367] Bknz: 4. HD. 09.10.2020 T. 1938/3267; 4. HD. 09.10.2020 T. 1938/3267 vb. (www.e– uyar.com)

Nasıl TBK m. 19 uyarınca açılan davalarda aciz vesikasının varlığı aranmazsa, her iki davanın inceleme koşulları ve dava şartları birbirinden farklıdır.

XIII– Davacının alacaklının alacağının gerçekliği meselesi:

TBK m. 19 uyarınca açılan bir davayı ancak gerçek alacak sahibi alacaklı açabilir. Yüksek mahkeme bu hususu davacının hukuki yararı kapsamında değerlendirmektedir.

Somut uyuşmazlıkta, her iki davalı da "davacı alacaklının bonoya dayalı icra takibi başlattığını, ancak gerçek bir alacağı olmadığını" ileri sürmektedir. Davalı borçlu vekili, *"davacı ile müvekkilinin dava dışı (S. A. Ş.) A.Ş.'yi temsilen belirli bir meblağ üzerinde yapılacak ticari işlemlerde müşterek imzasının bulunması gerekirken, davacının tek imzası ile işlemler yaptığını, Şirket YK kararlarına aykırı hareket eden davacının (S. A. Ş.) A.Ş.'de müşteri kaybı ve şirket zararına sebebiyet verdiğimi, rekabet yasağına aykırı hareket eden şüpheli (A. Y.)'dan tazminat yükümlülüğünün doğduğunu"* belirterek bu konuda *"**İstanbul C. Savcılığına sunulmuş bulunan bilirkişi raporunun** davacının eylemlerini ortaya koyduğu"* ileri sürmektedir. Davalıların cevap dilekçeleri incelendiğinde, 'alacağın gerçek olmadığı' iddiasının ciddi delilere dayalı yapıldığı görülmektedir.

Yukarıda[368] belirttiğimiz gibi, TBK m. 19 uyarınca açılan tasarrufun iptali davasının esasına ilişkin mahkemece değerlendirme yapılabilmesi için, davacının alacağının gerçek bir alacak olduğunu ispatlaması gerekir. Bonoya dayalı icra takibinin kesinleşmiş olması, davalıların "takibe konu alacağın gerçek olmadığına" ilişkin savunmasının incelenmesine engel teşkil etmez.

Yüksek mahkemenin[369] de isabetli olarak kabul ettiği gibi, *gerek TBK 19, gerekse İİK 277 vd.na dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için, davacının borçludan bir alacağının olması ve bu alacağın iptali istenilen işlemden önce doğmuş olması gerekir. TBK 19 uyarınca dava açılabilmesi için davacının **kesinleşmiş ve gerçek bir alacağının varlığının aranır** (hukuki yarar).* Somut olayda davacı, bonoya dayalı alacağının gerçek bir alacak olduğunu ispat edemez ise, *davanın ön koşul yokluğundan reddine* karar verilmesi gerekir. Bu davalarda, ***alacaklının alacağının şeklen varlığının değil, gerçekliğinin*** ispat edilmesi gerekmektedir.

Somut uyuşmazlıkta, yerel mahkemece isabetli olarak davacıya alacağın gerçekliği konusunda beyan vermek üzere iki haftalık kesin süre vermiştir. Verilen iki haftalık süre içinde davacı alacaklının bonoya dayanak alacağının gerçekliğini ispat edememesi durumunda davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekir.

Hemen belirtelim ki, davacıya bu sürenin verilmesi için, icra mahkemesince verilen bonoya dayalı icra takibinin icranın geri bırakılması kararının kesinleşmesinin beklenmemesi gerekir. Çünkü, davacı alacaklının bonoya dayalı başlattığı icra takibinin zamanaşımına uğraması farklı, takibe konu alacağın gerçek olması farklı bir

[368] Bknz: Yuk. Dipnot 334 vd.
[369] Bknz: Yuk. Dipnot 336 vd.

durumdur. Alacaklının icra takibinde süresinde işlem yapmış olduğu, yani icra takibi zamanaşımına uğramamış olduğu bir durumda da takibe konu alacağın gerçek olmaması nedeniyle açılan davanın reddine karar verilebilir.

XIV– Davacının tazminat istemi hakkındaki değerlendirmeler:

Öncelikle belirtelim ki, davacı, her ne kadar, alacağı nispetinde davalıların tazminata mahkum edilmesini talep etmişse de bu istem sonuç doğurmayacaktır. Birincisi, davalı üçüncü kişi vekili, tarafıma, "dava konusu şirket hisselerinin halen müvekkilleri davalı üçüncü kişi (P. İ.) adına kayıtlı olduğunu" ifade etmiştir. Bu durumda, davacı alacaklı, dava konusu şirket hisselerinin haciz ve satış yetkisini talep etmeliydi. İkincisi, **Yüksek mahkeme**[370], "TBK m. 19 uyarınca açılan davaların İİK m. 283 uyarınca tazminata dönmeyeceğini, dava konusu mala dava tarihine kadar malik olan tüm kişilerin davada davalı olarak yer alması ve davacı tarafından tüm devirlerin muvazaalı olduğunun kanıtlanması gerektiğini, dava konusu şeyin dava sırasında devredilmesi durumunda ise HMK m. 125'in uygulama alanı bulacağını" kabul etmektedir. Üçüncüsü, davacının dilekçesinde belirttiği gibi dava konusu hisselerin davalının borcundan dolayı satılması durumunda ise, davalı üçüncü kişi ancak ihaleden artan bir bedel varsa bu oranda sorumlu tutulabilir. Son olarak, davalı borçlu hakkında icra takibi bulunduğundan, davalı borçlu hakkında tekrar tazminata hükmedilmesinin mümkün olmadığını da belirtelim…

XV– Muvazaanın, İİK hükümlerine göre değerlendirilemeyeceği:

TBK m. 19 uyarınca açılan davanın İİK m. 277– 284 hükümlerine göre değerlendirilmesi mümkün değildir. Kanun koyucu İİK m. 277 vd. hükümlerinde öngörülen iptal istemlerinin ancak belirli bir dönemde ve belirli şartlar altında alacaklı lehine tayin edilen karineler kullanılarak sonuç doğuracağını düzenlemektedir. Buna göre, pek aşağı bir bedelle (misli, yarı yarıya fark ile) bir malın satılması ancak tasarrufun hacizden itibaren geriye doğru iki sene içinde yapılması durumunda iptale tabidir (İİK m. 278). Benzer şekilde bir borçlunun gerçek bir alacaklısına para ile ödemek yerine taşınmazını aracını devretmesi, ancak bu tasarrufun hacizden itibaren geriye doğru bir sene içinde yapılması durumunda iptale tabidir (İİK m. 279).

TBK m. 19 uyarınca açılan iptal davalarında, mahkeme davalılar arasında yapılan tasarrufun muvazaalı olup olmadığı konusunda araştırma yapmalıdır. Bu anlamda, İİK m. 280/3 uyarınca yapılan bir tasarrufun, söz konusu maddede öngörülen ilanlar gerçekleşmeden yapılması dava konusu işlemin muvazaalı olduğu anlamına gelmez. İİK m. 280 hükmü, elinde aciz vesikası olan alacaklının İİK hükümlerine dayalı tasarruf tarihinden itibaren 5 yıllık hak düşürücü sürede açılan bir davada uygulanabilir. Yoksa, hak düşürücü süre geçtikten sonra TBK m. 19 uyarınca muvazaaya dayalı açılan bir davanın İİK m. 280 uyarınca veya diğer karinelerin yer verildiği İİK m. 278 ve 279 uyarınca değerlendirilmesi mümkün değildir[371].

XVI– Yukarıda ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi,

[370] Bknz: Yuk. Dipnot 353–354.
[371] Bknz: Yuk. Dipnot 357 vd.

- "TBK m. 19 uyarınca açılan iptal davalarında, **davacının** bu davayı açmakta hukuki yararının olduğunun kabulü için, öncelikle, **bonoya dayalı yaptığı icra takibine konu alacağının gerçek bir alacak olduğunu ispatlaması gerektiği**, bu nedenle yerel mahkemece verilen kesin sürede davacının alacağının gerçekliğini ispat edememesi durumunda **'davanın ön koşul yokluğundan reddine'** karar verilmesi gerektiği",

- "İcra mahkemesince 'icranın geri bırakılması kararı' verilmişse de alacağın gerçekliğinin irdelenmesi için bu kararın kesinleşmesinin beklenmemesi gerektiği, bu kararın ancak alacaklının alacağının gerçek olduğuna dair ispat yükünü yerine getirmesi durumunda beklenebileceği, çünkü, **davalıların 'takibe konu alacağın gerçek olmadığını', davacı alacaklının bonoya dayalı başlattığı icra takibi zamanaşımına uğramasaydı da iddia edebileceği**",

- "Davacının dava konusu alacağının gerçek olduğunu ispatlaması ve icranın geri bırakılmasına ilişkin kesinleşen karara karşı genel mahkemede dava açan alacaklının lehine kesinleşen bir kararın mevcut olması durumunda, TBK m. 19 uyarınca açılan davanın esasına girilebileceği, bu durumda da, **uyuşmazlığın, İİK m. 278– 280 uyarınca çözümlenemeyeceği,** İİK'da yer alan karinelerden ancak 5 yıllık hak düşürücü süre içinde İİK m. 277 vd. uyarınca açılan tasarrufun iptali davasında yararlanabileceği, bu anlamda, **söz konusu uyuşmazlıkta İİK m. 280/3 hükmünün uygulanmasının mümkün olmadığı**, TBK m. 19 uyarınca açılan davada, davacının dava konusu devrin muvazaalı olarak yapıldığın ispat etmek zorunda olduğu, TBK m. 19 uyarınca açılan davaya uygun olmayan tazminat ve ihtiyati haciz taleplerinin de dava konusu malın halen üçüncü kişinin elinde olduğu gözetilerek değerlendirilmesi gerektiği"

görüşünde olduğumuzu bildiririz…08.10.2025

162) "Borç Tasfiye ve İbra Sözleşmesi"ne Dayanılarak Menfi Tespit Davası Açılabilir mi?

Borçlunun Taşınmazları, Bankadaki Mevduatı ve Araçları Üzerine Konulmuş Olan Hacizlerin Kaldırılmış Olması "Dosya Borcunun Ödendiğine" Karine Teşkil Eder mi?

*

İcra dosyasının taraflarınca düzenlenen SULH SÖZLEŞMESİ, PROTOKOL, BORÇ TASFİYE, İBRA SÖZLEŞMESİ ve TAŞINMAZ SATIŞ SÖZLEŞMESİ uyarınca 'dosya borcunun sona erdiği' (TBK.m. 132) iddiası ile 'borçlu bulunulmadığının tespiti' için menfi tespit davası (İİK.m. 72) açılabilir mi?

*

I– Bir OLAY'da, davacı vekilleri, 14.02.2025 tarihli *"dava dilekçesi"*nde özetle;

● Davalı– alacaklı tarafından müvekkilleri hakkında .... İcra Dairesi'nde 2024/... (Eski numaraları; 2009/...; 2022/...) sayılı takip dosyaları ile yapılmış olan icra takibine konu olan borcun, müvekkilleri tarafından davalı– alacaklıya devredilen (353) adet taşınmaz nedeniyle ödenmiş olduğundan, davalı– alacaklıya borçları bulunmadığının tespitini –İİK.m. 72 uyarınca– talep ettiklerini,

● Davalı– alacaklının 13.03.2007 tarihli sözleşmeye dayanarak 03.06.2009 tarihinde bu icra takibini başlatmış olduğunu ancak müvekkilleri ile davalı– alacaklı arasında yapılan 06.03.2013 tarihli SULH SÖZLEŞMESİ, PROTOKOL, BORÇ TASFİYE, İBRA SÖZLEŞMESİ ve TAŞINMAZ SATIŞ SÖZLEŞMESİ ve bu sözleşmeler uyarınca yapılan TAŞINMAZ DEVİRLERİ nedeniyle, 'takip konusu borcun tamamen tasfiye edilmiş olduğunu', davalı– alacaklının buna rağmen kötüniyetle icra takibini sürdürmek istemesi nedeniyle bu menfi tespit davasını (İİK.m. 72) açmak zorunda kaldıklarını,

● Taraflar arasındaki ilişki "Yatırım Ortaklığı Sözleşmesi"ne dayandığından, taraflar "tacir" sıfatını taşıdığından ve taraflar arasındaki ilişki ticari nitelikte olduğundan, davanın ticaret mahkemesinde açılmış olduğunu,

● Dava açılmadan önce taraflar arasında yapılan a r a b u l u c u l u k görüşmelerinden – Bknz: …… Arabuluculuk Bürosu'nun 2022/... Büro Dosya No ve 2022/…. Arabuluculuk Dosyası– bir sonuç elde edilmemiş olduğunu,

● Aşağıdaki resmi belgelerden, müvekkillerinin davalı– alacaklıya herhangi bir borçları kalmadığını ortaya koyduğunu;

– Taraflar arasındaki 06.03.2013 tarihli SULH SÖZLEŞMESİ, PROTOKOL, BORÇ TASFİYE, İBRA SÖZLEŞMESİ ve TAŞINMAZ SATIŞ SÖZLEŞMESİ uyarınca (353) adet taşınmazın davalı– alacaklı ile onun gösterdiği kişilere aynı gün devredilmiş olduğunu,

– 06.03.2013 tarihinde, adı geçen sözleşmeler uyarınca (353) taşınmaz dışında, VEKALET ÜCRETİ OLARAK bir adet dükkanın tapusunun karşı tarafa devredilmiş olduğunu,

– Tarafların adı geçen sözleşmeler uyarınca karşılıklı olarak ibralaşmış olduklarını,

– Müvekkillerinin, takip konu borcun zamanaşımına uğramış olması nedeniyle, davalı– alacaklıya herhangi bir borcu bulunmadığını,

– Davalı– alacaklının, ... Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2011/... Esas sayılı dosyasındaki beyanından "taraflar arasındaki ilişkinin yatırım ilişkisine dayalı bir yatırım ortaklığı" olduğu anlaşıldığından, bu ilişkiden doğan alacağın TBK.m. 147/4 uyarınca 5 YILLIK ZAMANAŞIMI SÜRESİNE tabi olduğunu, bu nedenle de müvekkillerinin davalı– alacaklıya borçları bulunmadığını,

– Taraflar arasındaki 06.03.2013 imza tarihli "SULH SÖZLEŞMESİ, PROTOKOL, BORÇ TASFİYE, İBRA SÖZLEŞMESİ ve TAŞINMAZ SATIŞ SÖZLEŞMESİ"nin – 10. sayfasındaki– [*TARAFLARIN KABUL, BEYAN ve DİĞER TAAHHÜTLERİ*] başlıklı V. Bölümünde;

"BORÇLULAR, yukarıda III ve II. Maddeler altında açıklanan edimlerini aynen yerine getirdiği taktirde, taşınmazların ALICI veya bildireceği şirket adına tapuda devir ve tescil edildiği ânda; ..... İcra Müdürlüğü'nün 2009/... Esas, ... İcra Müdürlüğü'nün 2010/... Esas sayılı icra dosyasından ve ..... Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2011/... Esas sayılı dava dosyasından, Akbük'te ve Didim'de Arsa Alımına Dair Yatırım Sözleşmelerinden kaynaklanan hiçbir hak ve alacağının kalmayacağını, bu kapsamda bütün hak ve alacaklarının sona ereceğini, sözü edilen işbu icra dosyaları, dava dosyası ve sözleşmeler nedeniyle her ne ad altında olursa olsun BORÇLULAR'dan başkaca bir talebinin olmayacağını, BORÇLULAR'ı ibra etmiş olacağını ve buna ilişkin yazılı bir ibraname vereceğini;

Madde IV.1'de üstlenmiş olduğu edimini (hacizlerin fekkini talep ve icra takipleri ile dava dosyasının takipsiz bırakılmasını) yerine getireceğini;

..... İcra Müdürlüğü'nün 2009/... Esas sayılı dosyasında, hacizlerin fekkini talep etmeme ve dosyayı takipsiz bırakma yükümlülüğünü ihlal ederek gerek kendisinin ALACAKLI olarak, gerekse alacağını temlik etme suretiyle temlik alan üçüncü kişilerin herhangi bir işlem yapması ve bu işlem sonucunda BORÇLULAR'ın zarara uğraması halinde BORÇLULAR'ın uğradıkları zarar tutarında ALACAKLI'ya rücu etme haklarının bulunduğunu, BORÇLULAR'ın bu nedenle uğrayacakları her türlü zararı karşılayacaklarını kabul, beyan ve taahhüt eder."

denilmiş olduğunu,

– İbranın, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu m. 132'ye göre *'Taraflar arasında borcu sona erdiren bir tasarruf işlemi olup müvekkillerinin, alacaklı tarafından 06.03.2013 tarihinde ibra edildiğinden, sona eren bir borca ilişkin olan icra takibinin yenilenmesi talebinin zaten kabulünün mümkün olmadığını', 6098 sayılı TBK.'nun*

'Borçların ve Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, Zamanaşımı' başlıklı Üçüncü Bölümünün 'Sona Erme Halleri' ilişkin Birinci Ayrımı altında düzenlenen 'İbra' başlıklı m.132 "Borcu doğuran işlem kanunen ve taraflarca belli bir şekle bağlı tutulmuş olsa bile borç tarafların şekle bağlı olmaksızın yapacakları ibra sözleşmesi ile tamamen veya kısmen ortadan kaldırılabilir" hükmünü haiz olup, gerek 15.12.2012 düzenleme, 06.03.2013 imza tarihli "Sulh, Borç Tasfiye ve Taşınmaz Satış Sözleşmesi" gerekse alacaklı R.M. W.'ın ibraya yetkili vekili Av. A. T. tarafından imzalanan 'İbraname' başlıklı belgede yer alan ve yukarıda detaylı olarak verdiğimiz hükümlerden de anlaşılacağı üzere, müvekkillerinin, yenilenmek istenen icra dosyasına konu edinen borçtan, müvekkillerinin de kabulü ile 06.03.2013 tarihinde ibra edilmiş ve dolayısıyla takibe konu borcun 06.03.2013 tarihinde sona ermiş olduğunu,

– Burada alacaklı– davalının amacının 'söz konusu yüksek miktarın müvekkillerinden, tahsil kabiliyetinin olması nedeniyle, icra dosyasından işlem yaparak müvekkilinden haciz baskısı altında kötüniyetle mükerrer tahsilat yapma çabası olduğunu,

– Tüm hacizleri kaldırılmış, SEKA'ya gönderilen yaklaşık 10 yıldır takip edilmeyen, zamanaşımına uğramış dosyada davalı alacaklının bir alacağının olmadığının açıkça ortada olduğunu,

– Davalı– alacaklının yabancı olup, yurt dışında nerede yaşadığının da belli olmadığını, haciz baskısı ile mükerrer ödeme yapılması durumunda, müvekkillerinden tahsil edilen yüksek miktarlı meblağın kendilerinden iade alınmasının da mümkün olmadığını,

● Sonuç olarak; "menfi tespit taleplerinin kabulü ile ..... İcra Müdürlüğü'nün 2024/... (Eski numaraları; 2009/...; 2022/...) sayılı icra dosyasındaki borcun, taraflar arasındaki SULH SÖZLEŞMESİ, PROTOKOL, BORÇ TASFİYE, İBRA SÖZLEŞMESİ ve TAŞINMAZ SATIŞ SÖZLEŞMESİ ile ek olarak sundukları deliller ve karşı tarafa devredilen (353) adet tapu devirleri nedeniyle, müvekkillerinin davalı– alacaklıya herhangi bir borçları bulunmadığının tespiti ile dava konusu takibin iptaline – %20'den aşağı olmamak üzere kötüniyet tazminatına da hükmedilerek– karar verilmesini…" talep etmişlerdir.

II– OLAY'da;

● Davalı– alacaklı tarafından, ... İcra Müdürlüğü'nün –yeni numarası olan– 2024/... sayılı takip dosyasına – Eski numaraları; 2009/...; 2022/... – dayanılarak 03.06.2009 tarihinde, davacılar M. A. ve H. LTD. ŞT. hakkında icra takibinde bulunulmuştur.

● Yapılan icra takibinde; 2.200.000 EURO (asıl alacak) + 431.350 EURO (aylık %1,5 işlemiş faiz) = 2.631.350 EURO toplam alacağın, işleyecek %1,5 faizi ile –harca esas değer olarak 5.680.295 TL. gösterilip– borçlulara 'Örnek No: 7 ÖDEME EMRİ' gönderilmiştir…

● Takip kesinleştikten sonra 2013 yılında (06.03.2013 tarihinde) taraflar SULH SÖZLEŞMESİ, PROTOKOL, BORÇ TASFİYE, İBRA SÖZLEŞMESİ, TAŞINMAZ

SATIŞ SÖZLEŞMESİ ve düzenledikleri İBRA SÖZLEŞMELERİ ile dosya borcu ödenmiş ve borç tasfiye edilmiştir.

Bu sözleşmeler ile taraflar birbirlerini ibra etmişlerdir.

● Gerçekten, adı geçen sözleşmeler uyarınca;

– (353) taşınmaza ait tapu, davalı– alacaklı ile onun belirttiği kişilere aynı gün devredilmiştir.

– Ayrıca; 06.03.2013 tarihinde, devri yapılan (353) adet taşınmaz dışında, (1) adet dükkan da, vekalet ücreti olarak karşı tarafa devredilmiştir.

– Taraflar arasındaki 06.03.2013 tarihli adı geçen sözleşmenin 10. sayfasında TARAFLARIN KABUL, BEYAN ve DİĞER TAAHHÜTLERİ başlıklı V. Bölümünde;

"BORÇLULAR, yukarıda III ve II. Maddeler altında açıklanan edimlerini aynen yerine getirdiği taktirde, taşınmazların ALICI veya bildireceği şirket adına tapuda gelir ve tescil edildiği anda; ..... İcra Müdürlüğü'nün 2009/... Esas, ... İcra Müdürlüğü'nün 2010/... Esas sayılı icra dosyasından ve ..... Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2011/... Esas sayılı dava dosyasından, Akbük'te ve Didim'de Arsa Alımına Dair Yatırım Sözleşmelerinden kaynaklanan hiçbir hak ve alacağının kalmayacağını, bu kapsamda bütün hak ve alacaklarının sona ereceğini, sözü edilen işbu icra dosyaları, dava dosyası ve sözleşmeler nedeniyle her ne ad altında olursa olsun BORÇLULAR'dan başkaca bir talebinin olmayacağını, BORÇLULAR'ı ibra etmiş olacağını ve buna ilişkin yazılı bir ibraname vereceğini;

Madde IV.1'de üstlenmiş olduğu edimini (hacizlerin fekkini talep ve icra takipleri ile dava dosyasının takipsiz bırakılmasını) yerine getireceğini;

..... İcra Müdürlüğü'nün 2009/... Esas sayılı dosyasında, hacizlerin fekkini talep etmeme ve dosyayı takipsiz bırakma yükümlülüğünü ihlal ederek gerek kendisinin ALACAKLI olarak, gerekse alacağını temlik etme suretiyle temlik alan üçüncü kişilerin herhangi bir işlem yapması ve bu işlem sonucunda BORÇLULAR'ın zarara uğraması halinde BORÇLULAR'ın uğradıkları zarar tutarında ALACAKLI'ya rücu etme haklarının bulunduğunu, BORÇLULAR'ın bu nedenle uğrayacakları her türlü zararı karşılayacaklarını kabul, beyan ve taahhüt eder."

denilmiştir…

● Borçlular vekilinin 05.02.2013 tarihli *"müvekkillerine ait taşınmazlar üzerindeki hacizlerin İİK.m. 106 ve 110 uyarınca kaldırılmasına"* ilişkin talebi üzerine, ... İcra Müdürlüğü'nce 06.03.2013 tarihinde *"borçluların taşınmazları üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasına"* karar verilmiştir.

Ayrıca; 27.08.2014 tarihinde *"takip borçlusunun taşınmazları üzerine konulmuş olan hacizlerin kaldırılması için"* Diyarbakır Tapu Sicil Müdürlüğü'ne müzekkere gönderilmiştir.

– Borçlular vekilinin talebi üzerine, "*Borçluların muhtelif bankalardaki* (Yapı ve Kredi Bankası AŞ., Anadolubank AŞ., Akbank TAŞ., Denizbank AŞ., Finansbank AŞ.,

Garanti Bankası AŞ., İş Bankası AŞ., HSBC Bank AŞ., Halk Bankası AŞ., TC. Ziraat Bankası AŞ., Türk Ekonomi Bankası AŞ., Türkiye Vakıflar Bankası TAO.,) *mevduatları üzerine konulmuş olan hacizlerin kaldırılması için* 27.08.2014 tarihinde ilgili bankalara müzekkere gönderilmiştir.

– Borçlular vekilinin talebi üzerine *borçlular adına kayıtlı muhtelif plakalı* (……, ……, ……, ……, ……, ……, ……) *araçlar üzerindeki hacizlerin kaldırılması için* ilgili makama icra dairesince müzekkereler gönderilmiştir.

Dava konusu ..... İcra Dairesi'nin 2024/... (Eski numaraları; 2022/...; 2009/...) sayılı takip dosyasının imhasına karar verilmiştir.

… Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Bilim Arşiv Ayıklama ve İmha Komisyonu Başkanlığı'nın 28.01.2021 tarihli "İMHA KARARI" uyarınca icra dosyası SEKA'ya gönderilmiştir.

Ancak, daha sonra – ..... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2022/…. Esas sayılı dosyasındaki 03.05.2023 tarihli yazışmalardan anlaşıldığı üzere– bu dosyanın ihyasına karar verilmiştir.

● Borçlular vekili, ... İcra Hukuk Mahkemesi'ne 29.11.2022 tarihinde başvurarak *"..... İcra Müdürlüğü'nün 2022/... (Eski dosya no'su; 2009/...) sayılı icra takibinin –takibin kesinleşmesinden sonra– zamanaşımına uğramış olduğunu, ayrıca tarafların düzenledikleri 06.03.2013 tarihli 'SULH, BORÇ TASFİYE ve TAŞINMAZ SATIŞ SÖZLEŞMESİ'* ve *'İBRANAME'* başlıklı belgelerle birbirlerini ibra etmiş olduklarını ileri sürerek itfa nedeniyle 'takibin İİK.m. 71 uyarınca iptaline karar verilmesini' " istemiş, ilk derece mahkemesi olan ..... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 27.12.2023 T. ve E: 2022/…., K: 2023/…. sayılı kararı ile verilen *"takibin iptaline"* ilişkin karar, …… Bölge Adliye Mahkemesi, ... Hukuk Dairesi'nin 25.05.2024 tarih ve E: 2024/…., K: 2024/…. sayılı kararı ile *"... itfa itirazının İİK.m. 71/I maddesinde açıklanan nitellikte bir belge veya alacaklının kabul beyanı ile kanıtlanması zorunludur…Davacının dayandığı belgenin adi yazılı belge niteliğinde olduğu ve altındaki imza davalı alacaklı tarafından ikrar edilmediğinden mahkemece 'borcun itfa edildiği iddiasının kabulü kararı' isabetsizdir. Somut olayda, ilamsız takibe konu alacak 13.03.2007 tarihli sözleşmeye dayalı olup, davacının dava dilekçesindeki alacağının sebebinin ortaklık sözleşmesi olduğu yönünde delil sunmamış olması, takip dosyası içerisinde de dayanak sözleşmesinin bulunmaması birlikte değerlendirildiğinde, zamanaşımının on yıl olduğunun kabulü gerekmektedir...Takip dosyasında, alacaklı tarafından 03.06.2009 tarihinde başlatılan takipte, ödeme emrinin davacılara 15.06.2009 tarihinde tebliğ edildiği, takibin kesinleşmesi üzerine alacaklı tarafça borçlular hakkında haciz talep edildiği ve en son dava tarihinden önce 15.03.2015 tarihinde haciz talep edildiği, icra takibinin on yıldan fazla işlemsiz bırakılmadığı, dolayısıyla takipte zamanaşımının gerçekleşmediği anlaşılmaktadır."* g e r e k ç e s i y l e "davalı vekilinin istinaf başvurunun kabulü ile HMK.'nun 353/1– b.2 maddesi gereğince ilk derece mahkemesinin karar başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararının KALDIRILMASINA, davanın REDDİNE……." karar verilmiştir.

…… Bölge Adliye Mahkemesi, ... Hukuk Dairesi'nin bu kararı, Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 22.01.2025 tarih ve E: 2024/…., K: 2025/…. sayılı kararı ile onanarak, 22.01.2025 tarihinde kesinleşmiştir.

– Gerek **doktrinde** ve gerekse **Yargıtay içtihatlarında** *"icra hukuk mahkemelerince İİK.m. 71 uyarınca verilen 'takibin iptali veya ertelenmesi (taliki) talebinin reddine'* dair kararların *'kesin hüküm' (HMK.m. 303) teşkil etmeyeceği"* tereddütsüz kabul edilmektedir.

Gerçekten, **doktrinde** bu konuda;

√ *"Takibin iptali kararı, maddi anlamda kesin hüküm (HMK. m. 303) teşkil etmez. Alacaklı, aynı alacak için genel mahkemede borçluya karşı bir alacak davası açabilir, bunun gibi takibin iptali talebi icra mahkemesi tarafından reddedilen borçlu genel mahkemede, alacaklıya karşı bir menfi tespit davası (veya borcu ödedikten sonra, istirdat davası) açabilir (m. 72)"*[372]

√ *"Bu davada, borçlu, icra mahkemesinin 'takibin iptali' kararına dayanılarak 'kesin hüküm' (HMK. m. 303) itirazında bulunamaz. Bunun gibi, icra mahkemesi tarafından takibin iptali istemi reddedilen borçlu, genel mahkemede alacaklı hakkında bir 'menfi tespit' ya da 'geri alma' davası (İİK. m. 72)açabilir."*[373]

√ *"İddiasını, İİK.m. 71/I'deki belgelerle kanıtlayamayan borçlu menfi tespit davası açabilir."*[374]

√ *"Takibin iptali kararı, maddi anlamda kesin hüküm (HMK.m. 303) teşkil etmez. Alacaklı aynı alacak için genel mahkemede borçluya karşı bir alacak davası açabilir. Bunun gibi, takibin iptali talebi icra mahkemesi tarafından reddedilen borçlu, genel mahkemede, alacaklıya karşı bir menfi tespit veya borcu ödedikten sonra istirdat davası açabilir. (m. 72)"*[375]

√ *"Takibin iptaline hükmeden mahkemenin bu kararı nihai olarak takibi sona erdirir ancak maddi anlamda kesin hüküm niteliğini taşımaz…"*[376]

√ *"Takibin iptali veya iptali isteminin reddi kararları maddi anlamda kesin hüküm oluşturmaz…"*[377]

√ *"Takibin iptali talebinin reddi kararı maddi anlamda kesin hüküm (HUMK.m. 237) teşkil etmez…Bu nedenle takibin iptali talebinin reddi sadece o takip için ve*

---

[372] **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), 2. Baskı, s: 342 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 1, 1988, s: 454
[373] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C: 1, 3. Baskı, 2014, s: 1247
[374] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, 4. Baskı, 2015, s: 36; 74
[375] **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, S.T./HANAĞASI, E.** İcra ve İflas Hukuku, 10. Baskı, 2024, s: 273
[376] **POSTACIOĞLU, İ.E./ALTAY, S.** İcra Hukuku Esasları, 5. Bası, 2010, s: 299
[377] **ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), 11. Baskı, 2024, s: 348

takiple sınırlı şekilde kesin hüküm oluşturur. Bu nedenle borçlu, genel mahkemelerde menfi tespit veya istirdat davası açabilir."[378]

Yüksek mahkeme de, bu konudaki içtihatlarında;

√ *"Eldeki ödeme itirazı, takibin kesinleşmesinden sonraki döneme ait olmakla, itirazın yasal dayanağı İİK'nun 71. maddesi olup, itirazın süreye tabi olmayacağı, şikayet konusu yapılan itfa itirazı yönünden HMK'nun 303. maddesi anlamında kesin hüküm niteliğini taşımayacağını"*[379]

√ *"İcra mahkemeleri kararlarının kendi aralarında kesin hüküm oluşturacağı– Aynı konu, aynı taraf ve aynı sebebe dayalı olarak derdest bir itiraz dosyasının bulunması halinde istemin reddine karar verilmesi gerektiğini"*[380]

b e l i r t m i ş t i r…

● Davacı vekilleri 14.02.2025 tarihli *"dava dilekçesi"*nde, 15.12.2012 düzenleme ve 06.03.2013 imza tarihli "'SULH, BORÇ TASFİYE, TAŞINMAZ SATIŞ SÖZLEŞMESİ' ve 'İBRANAME', 06.03.2013 tarihli EK PROTOKOL vs. uyarınca tarafların birbirlerini karşılıklı olarak İBRA etmiş olduklarını belirterek, "müvekkillerinin davalı– alacaklıya ..... İcra Müdürlüğü'nün 2024/... (Eski numaraları 2009/...; 2022/... olan) sayılı dosyadan dolayı 'borçlu olmadığının tespitini' –kötüniyet tazminatı ile birlikte– istemişlerdir.

Dosyaya fotokopileri ibraz edilmiş olan bu sözleşmeler davalı– alacaklı adına – tam yetkili– vekili avukat A. T. tarafından imza edilmiştir…

*'Borcun sona erme halleri' TBK.'nun 131. ilâ 145. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Buna göre**; ibra (TBK.m. 132),** yenileme (TBK.m. 133), alacaklı ve borçlu sıfatlarının birleşmesi (TBK.m. 135), ifa imkansızlığı (TBK.m. 136– 138), takas (TBK.m. 139– 145) borcu sona erdiren sebeplerdir.*[381]

Eski Borçlar Kanunumuz, borcu sona erdiren sebepler arasında ibraya yer vermemiştir…Yeni TBK.nın 132. maddesinde bu eksiklik giderilerek 'ibra' da borçların ve borç ilişkisinin sona erme sebepleri arasına alınmıştır.[382]

İbra, 'borçluya borcu ifa etmeden borçtan kurtarma hususunda alacaklı ile borçlunun anlaşması'dır. Diğer bir anlatımla ibra; 'alacaklının borçlu ile yaptığı bir sözleşme ile alacağından vazgeçerek borçluyu borçtan kurtarması'dır.[383]

Esas borç ibra ile sona erince, faiz borcu da sona erer.[384]

---

[378] **BORAN, N.** İcra Takibinin İptali ve Taliki, 2005, s: 86
[379] Bknz: 12. HD. 29.09.2015 T. E:10722, K:22409 (www.e– uyar.com)
[380] Bknz: 12. HD. 13.12.2017 T. E: 2016/24652, K: 15484 (www.e– uyar.com)
[381] **GÖRGÜN, Ş./BÖRÜ, L./KODAKOĞLU, M.** İcra ve İflas Hukuku, 5. Baskı, 2024, s: 380
[382] **TURANBOY, K.N.** İbra Sözleşmesi, 1998, s: 26 vd. – **YAVUZ, N.** Türk Borçlar Kanunu Şerhi, 2. Bası, C: 1, s: 817 – **KILIÇOĞLU, A.M.** Borçlar Kanunu (Genel Hükümler), 19. Baskı, s: 856
[383] **YAVUZ, N.** age., s: 817
[384] **OĞUZMAN, M.K./ÖZ, T.** Borçlar Hukuku, 2020, s: 410

İbra borçlandırıcı bir işlem değil, bir tasarruf işlemidir. Zira bu sözleşmeyle alacaklının, alacak hakkını kesin olarak ortadan kaldırmaktadır. [385]

Yüksek mahkeme de bu konudaki içtihatlarında;

√ *"Türk hukukunda ibra sözleşmesi 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenmiş olup, kabul edilen Kanunun 132. maddesinde 'Borcu doğuran işlem kanunen veya taraflarca belli bir şekle bağlı tutulmuş olsa bile borç, tarafların şekle bağlı olmaksızın yapacakları ibra sözleşmesi ile tamamen veya kısmen ortadan kaldırılabilir' şeklinde kurala yer verilmiş olduğu –Alacaklı ve borçlunun aralarında mevcut bir borcu kısmen veya tamamen ortadan kaldırmaya ve bu suretle borçlunun borçtan kurtulmasına yönelik sözleşmeye 'ibra sözleşmesi' denildiği"*[386]

√ *"İbranın borcun özel bir sona erme sebebi olup, alacaklının alacak hakkından vazgeçmesini ve bu surette borçlunun borcundan kurtulmasını sağlayan bir sözleşme olduğunu"*[387]

√ *"Taraflar arasında aktolunan 'anlaşma protokolü, ibraname' başlıklı sözleşme ile davalılar alacaklarını haricen aldıklarını, herhangi bir hak ve alacaklarının kalmadığını belirtmek suretiyle davacıları ibra etmiş olduklarından, taraflar arasındaki bu sözleşmenin ibra sözleşmesi olduğunun kabulü gerektiğini"*[388]

√ *"Tarafların birbirlerini ibra etmiş olmaları halinde, mahkemece 'davanın kabulüne', 'dava konusu senet nedeniyle davacının borçlu olmadığının kabulüne' karar verilmesi gerekeceğini"*[389]

b e l i r t m i ş t i r…

Yine **yüksek mahkeme;** *'borcun ödenmesine', 'alacaklıdan ibraname alınmasına' r a ğ m e n, alacaklının takibe devam etmesi halinde "açılan menfi tespit davasının kabulüne (ve davacı borçlu lehine %20'den aşağı olmamak üzere tazminata hükmedilmesi) gerekeceğini"* aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

√ *"Borç ödenip, alacaklı vekilinden ibraname alınmasına rağmen icra takibinin yenilerek haciz talep edilmesi üzerine borçlu tarafından açılan menfi tespit davasının kabulüne karar verilmesi gerekeceğini"*[390]

√ *"Somut olayda borç ödenip davacı– borçlu ibra edildikten sonra takibin sonlandırılması gerekirken hacizler yapılarak takibe devam edilmesi halinde, borçlu tarafından açılan menfi tespit davasının kabulüne karar verilmesi gerekeceğini"*[391]

---

[385] **EREN, F./DÖNMEZ, Ü.** Eren Borçlar Hukuku Şerhi, 2022, C: 3, s: 2531
[386] Bknz: 7. HD. 22.09.2022 T. 5312/5422 (www.e– uyar.com)
[387] Bknz: 6. HD. 01.02.2022 T. E: 2021/2982, K: 426 (www.e– uyar.com)
[388] Bknz: 13. HD. 25.10.2010 T. E:5342, K:13830 (www.e– uyar.com)
[389] Bknz: 11. HD. 13.12.2004 T. 2870/12241 (www.e– uyar.com)
[390] Bknz: HGK. 20.12.2022 T. E:2022 (19) 11– 1095, K: 2022/ 1768(www.e– uyar.com)
[391] Bknz: HGK. 07.06.2022 T. E: 2020/ (19) 11– 297, K: 2022/835(www.e– uyar.com)

√ *"Borçlunun borcun tamamını fer'ileriyle birlikte ödemesi halinde, bu ödemeden diğer borçlunun da yararlanacağı ve bu sebeple açılan menfi tespit davasının kabulü ile davacıların takip dosyasında borçlu bulunmadığının tespitine karar verilmesi gerektiği, icra mahkemesine yapılan başvurunun süre yönünden reddedilmesinin kesin hüküm teşkil etmeyeceğini"*[392]

b e l i r t m i ş t i r.

III– HUKUKİ DEĞERLENDİRME ve SONUÇ:

● Dava (ve mütalâa) konusu uyuşmazlıkta; davacıların vekilleri 14.02.2025 tarihli *"dava dilekçesi"*nde, "müvekkillerinin ..... İcra Müdürlüğü'nün 2024/... (Eski dosya numaraları; 2009/...; 2022/...) sayılı dosyasından dolayı davalı– alacaklı R. M. W.'a borcu bulunmadığının tespiti talebini;

A– 06.03.2013 imza tarihli SULH, BORÇ TASFİYE ve TAŞINMAZ SATIŞ SÖZLEŞMESİ, 06.03.2013 tarihli EK PROTOKOL, 06.03.2013 tarihli İBRANAME'lere dayandırmış,

B– Takip dayanağı olan 13.03.2007 tarihli sözleşmeden doğan alacağın –taraflar arasında y a t ı r ı m o r t a k l ı ğ ı s ö z l e ş m e s i bulunduğundan– beş yıllık zamanaşımı süresine tabi olduğunu, bu sürenin de geçmiş olduğunu ve yukarıda belirtilen SULH, BORÇ TASFİYE ve TAŞINMAZ SATIŞ SÖZLEŞMESİ ile İBRA SÖZLEŞMELERİ nedeniyle "borcun ödenmiş (tasfiye edilmiş) olduğunu" belirtmiştir.

C– aa) Müvekkillerine ait taşınmazlar üzerindeki hacizlerin İİK.m. 106 ve 110 uyarınca kaldırılmış olduğunu,

bb) Müvekkillerine ait çeşitli Bankalardaki mevduatları üzerine konulmuş olan tüm hacizlerin kaldırılmış olduğunu,

cc) Müvekkillerine ait muhtelif plakalı araçlar üzerine konulmuş olan hacizlerin kaldırılmış olduğunu,

b e l i r t e r e k, bu durumun – yerleşmiş Yargıtay içtihatları uyarınca– *"takip konusu borcun ödendiğine karine teşkil ettiğini"* ileri sürmüştür…

● Davacılar, bu davayı – 04.02.2025 tarihinde– açmadan önce, 29.11.2022 tarihinde İstanbul İcra Hukuk Mahkemesi'ne başvurarak, ... *İcra Müdürlüğü'nün 2022/... (Eski; 2009/...) sayılı icra takibinin kesinleşmesinden sonra –hem beş yıllık zamanaşımına uğradığı ve hem de taraflar arasındaki 06.03.2013 tarihli 'SULH, BORÇ TASFİYE ve TAŞINMAZ SATIŞ VAADİ SÖZLEŞMESİ' ve 'İBRANAME' başlıklı belgelerle birbirlerini ibra etmiş olduklarından, takip konusu borcun tasfiye edilmiş olması nedeniyle İİK.m. 71 uyarınca takibin iptaline karar verilmesini"* talep etmişler, bu talepleri ilk derece mahkemesi olan ..... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 27.12.2023 tarih ve E: 2022/…., K: 2023/…. sayılı kararı ile kabul edilerek *"takibin iptaline"* dair verilen karar …… Bölge Adliye Mahkemesi …. Hukuk Dairesi'nin 15.05.2024 tarih ve E: …., K: …. sayılı kararı ile *"olayda 5 yıl değil 10 yıllık zamanaşımının söz konusu*

[392] Bknz: 19. HD. 16.04.2012 T. E:2011/15445, K:2012/6467 (www.e– uyar.com)

olduğu ve itfa iddiasının İİK.m. 71/I uyarınca resmi belge ile ispat edilmemiş olması" g e r e k ç e s i y l e KALDIRILMIŞ ve bu karar Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 22.01.2025 tarih ve E: 2024/…., K: 2025/... sayılı kararı ile onanarak, 22.01.2025 tarihinde kesinleşmiştir.

Yukarıda ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; gerek **doktrinde**[393] ve gerekse **Yargıtay içtihatlarında**[394] "İİK.m. 71 uyarınca icra hukuk mahkemeleri tarafından verilen *'takibin iptaline'* ya da *'takibin iptali talebinin reddine'* ilişkin kararlar k e s i n h ü k ü m (HMKm.303) teşkil etmediğinden, davacılar tarafından davalı– alacaklı hakkında bu *menfi tespit davası* (İİK.m. 72) açılmıştır.

● **A–** Davacı– borçlular; dava dilekçesine ek olarak sundukları –ve tam yetkili alacaklı vekili Av. A. T. tarafından imza edilmiş olan – 06.03.2013 tarihli 'SULH, BORÇ TASFİYE ve TAŞINMAZ SATIŞ SÖZLEŞMESİ' uyarınca 06.03.2013 tarihinde hem (353) adet taşınmazın tapusunu davalı– alacaklı ile onun gösterdiği kişilere devretmişler ve hem de 06.03.2013 tarihinde VEKALET ÜCRETİ olarak (1) adet dükkanı davalı– alacaklıya devretmişlerdir…

Bu suretle, taraflar arasındaki İBRA SÖZLEŞMELERİ gereğince dava (ve takip) konusu olan ..... İcra Müdürlüğü'nün 2024/... (Eski numaraları; 2022/...; 2009/...) sayılı dosyasındaki borç sona ermiştir…

Yukarıda ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; *"Borcun sona erme sebeplerinden birisi de 'ibra' (TBK.m. 132) işlemidir.*[395] Yeni TBK.m. 132'de *"Borç doğuran işlem kanunen veya taraflarca belli bir şekle bağlı tutulmuş olsa bile borç, tarafların şekle bağlı olmaksızın yapacakları ibra sözleşmesi ile tamamen veya kısmen ortadan kaldırılabilir."* şeklinde tanımlanmış olan i b r a *"alacaklının borçluyu borçtan kurtarması sonucu, borcun son bulması"*dır.[396]

İbra, borçlandırıcı bir işlem değil, bir tasarruf işlemidir. Zira *bu sözleşme ile mevcut olan alacak hakkı tamamen ortadan kalkmaktadır.*[397]

Bu husus **yüksek mahkemenin** çeşitli içtihatlarında açık– seçik ifade edilmiştir.[398] [399]

Yine **yüksek mahkeme** *" 'borcun ödenmesine', 'alacaklıdan ibraname alınmasına' r a ğ m e n alacaklının takibe devam etmesi halinde 'açılan menfi tespit davasının kabulüne (ve davacı borçlu lehine %20'den aşağı olmamak üzere tazminata hükmedilmesi) gerekeceğini"* pek çok içtihadında açıkça belirtmiştir…

[393] Bknz: Yuk. dipn. 372– 378
[394] Bknz: Yuk. dipn. 379–380
[395] Bknz: Yuk. dipn. 381
[396] Bknz: Yuk. dipn. 383
[397] Bknz: Yuk. dipn. 384
[398] Bknz: Yuk. dipn. 386, 387, 388, 389
[399] Bknz: Yuk. dipn. 390, 391, 392

C– Dava ve takip konusu icra dosyasının içeriğinden;

– Borçlu vekillerinin 05.02.2013 tarihli talepleri üzerine ..... İcra Müdürlüğü'nce 06.03.2013 ve 27.08.2014 tarihlerinde *"borçluların taşınmazları üzerine konulmuş olan hacizlerin kaldırılmasına"* karar verilmiştir.

– Borçlu vekillerinin talebi üzerine, borçlunun muhtelif bankalardaki mevduatları üzerine konulmuş olan hacizlerin kaldırılmasına 27.08.2014 tarihinde karar verilmiştir…

– Borçlu vekillerinin talebi üzerine, borçluların adına kayıtlı olan muhtelif plakalı araçlar üzerine konulmuş olan hacizlerin kaldırılmasına 25.09.2009 tarihinde karar verilmiştir.

Yüksek mahkeme, öteden beri verdiği tüm içtihatlarında *"taşınmaz kaydına konulan haciz şerhlerinin kaldırılmasına"* yönelik alacaklılar tarafından yapılan taleplerin *'alacağın haricen tahsil edildiğine'* karine teşkil edeceğini aşağıdaki şekilde ifade etmiştir:

√ *" 'Taşınmaz kaydına konulan haciz şerhinin kaldırılmasına' yönelik talebin, Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin yerleşik uygulamasına göre 'Alacağın haricen tahsil edildiğine' karine teşkil ettiği"*[400]

√ *"Somut olayda; borçlunun adına kayıtlı taşınmazlardan sadece ikisi üzerindeki haczin kaldırılmasına yönelik alacaklı vekilinin talebi, Dairemizin yerleşik uygulamalarına göre, alacağın haricen tahsil edildiğine karine teşkil edeceğinden, haczin kaldırılması için anılan yasa hükmüne uygun olarak harç ödenmesi zorunlu olduğundan, icra müdürlüğünce harç alınmasına yönelik işlemde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmadığı"*[401]

√ *"Borçlunun adına kayıtlı taşınmazlardan sadece biri üzerindeki haczin kaldırılmasına yönelik alacaklı vekilinin talebi, alacağın haricen tahsil edildiğine karine teşkil edeceğinden, haczin kaldırılması için Harçlar Kanunu'nun 23. maddesine uygun olarak harç ödenmesi zorunlu olduğu"*[402]

√ *"Alacaklının icra dairesine başvurarak, 'borçlunun taşınmazları üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasını' talep etmesi halinde, bu istem alacağın haricen tahsil edildiğine karine teşkil edeceğinden, hacizlerin kaldırılabilmesi için (Harçlar Kanunu m. 23 uyarınca) tahsil harcının ödenmesi gerektiği ve bu durumda harcın sorumlusunun haczin kaldırılmasını isteyen alacaklı olduğu"*[403]

---

[400] Bknz: 12. HD. 21.03.2023 T. E: 2022/8978, K: 2023/1888 (www.e– uyar.com)
[401] Bknz: 12. HD. 08.03.2021 T. E: 2020/7534, K: 2515 (www.e– uyar.com)
[402] Bknz: 12. HD. 18.01.2021 T. E: 2020/5775, K: 408; Aynı doğrultuda: 12. HD. E: 2016/17731, K: 2017/9947; 12. HD. E: 2016/2206, K: 2017/13731; 12. HD. E: 2019/8322, K: 2020/5001 (www.e–uyar.com)
[403] Bknz: 12. HD. 13.02.2019 T. E: 2018/5401, K: 2022 (www.e– uyar.com)

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak açıkladığımız nedenlerle;

İcra hukuk mahkemelerinin **İİK.m. 71** çerçevesinde vermiş oldukları *"takibin itfa nedeniyle ya da zamanaşımı nedeniyle iptali talebinin reddine"* ilişkin kararlar 'kesin hüküm' HMK.m. 303 teşkil etmediğinden[404] borçlunun bu durumda 'menfi tespit davası' (İİK.m. 72) açmakta hukuki yararı bulunduğundan[405], somut uyuşmazlıkta davacıların *"icra takibinin kesinleşmesinden sonra takibin zamanaşımına uğradığı ve takip konusu borcun itfa edilmiş (ödenmiş) olması nedeniyle, İİK.m. 71 uyarınca takibin iptaline karar verilmesi isteminin reddine karar verilmiş olmasından sonra" açmış oldukları bu 'menfi tespit davası'nın (İİK.m. 72) dinlenme kabiliyeti bulunmaktadır.*

Davacıların dosyaya sunmuş oldukları –ve tam yetkili alacaklı vekili Av. A. T. tarafından imza edilmiş bulunan 06.03.2013 tarihli 'SULH, BORÇ TASFİYE ve TAŞINMAZ SATIŞ SÖZLEŞMESİ' ile 06.03.2013 tarihli 'EK PROTOKOL' ve 'İBRA SÖZLEŞMELERİ' uyarınca ..... İcra Müdürlüğü'nün 2024/... (Eski numaraları; 2009/..., 2022/...) sayılı icra takibine konu olan borç –vekalet ücreti ile birlikte– (353 adet taşınmazın ve vekalet ücreti olan (1) dükkanın, davalı– alacaklılara devri suretiyle) ödenmiş olduğundan ve bu nedenle davacı borçlulara ait kaydına haciz konulmuş olan tüm taşınmazlar üzerindeki hacizler, borçluların bankalardaki mevduatları üzerindeki hacizler ile borçluların adlarına kayıtlı araçlar üzerindeki hacizler kaldırılmış olduğundan, borçlunun taşınır/taşınmazları üzerindeki hacizlerin kaldırılması – Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatları uyarınca dosya borcunun ödendiğine karine teşkil ettiğinden "borcun sona erme sebepleri"nin belirtildiği TBK.m. 132 uyarınca *"İbra, borcu sona erdiren sebeplerden olduğundan",* dava ve takip konusu dosya borcunun ödenmiş olduğu dosya içeriğinden anlaşılmakta olduğundan, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak üzere hazırlamış olduğumuz *"Uzman Görüşümüzü"* (HMK.m. 293) muhterem mahkemenize saygıyla sunarız…10.09.2025

[404] Bknz: Yuk. dipn. 393, 394
[405] Bknz: Yuk. dipn. 372–378

163) Muvazaa (TBK. m. 19) Nedenine Dayalı Olarak 'Tasarrufun İptali' İstemiyle Açılan Davalarda; 'Borçlu ile Üçüncü Kişi Arilendaki Düşük Bedel Farkı, Tasarrufun İptaline Karar Verilebilmesi İçin Tek Başına Yeterli midir?

*

I– Hakkında «haciz» (İİK. m. 78 vd.) işlemine girişilen (iflâsta; «iflâs kararı verilen» (İİK. m. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

*«Malları üzerine haciz konulması»*ndan *(*veya *haklarında iflâs kararı verilmesi»*nden*)* önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların – haciz ve iflâs yolu ile– takibine hedef olmadan, onlardan «mal kaçırmak» (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım «hileli» işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler…

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların *«alacaklılarından mallarını kaçırmak kasdı ile»* yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara *«tasarrufun iptali davası»* denilen bir 'dava açma hakkı' tanınmıştır.

«Tasarrufun iptali davası»nı *«bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların,* ***sadece davacı– alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için,*** *'kural olarak' kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen,* ***'borçlunun malvarlığından çıkardığı'*** *dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı– alacaklıya 'cebri icra yetkisi' tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davasıdır»* ş e k l i n d e tanımlayabiliriz.[406]

[406] Benzer tanımlar için bknz: **DANİŞ, R.S.** "Elinde aciz vesikası bulunan alacaklı veya iflas idaresi yahut İİK.'nun 245. ve 255/3. maddelerindeki hallerde iflas alacaklıları tarafından İİK.'nın 278., 279. ve 280. Madde hükümlerindeki iptal sebepleri kapsamında, borçlu ile üçüncü kişi arasındaki tasarruflara yönelik olarak borlu ve borçlu ile tasarrufta bulunan üçüncü kişi (veya üçüncü kişi dışında olmak üzere tasarrufun iptali davasına konu mal üzerinde kronolojik sıra ile tasarrufta bulunan kötüniyetli diğer kişiler) veya bunların mirasçıları aleyhine açılabilecek, tasarrufun iptaline karar verilmesi halinde ise etkisini davayı açan alacaklı bakımından ve ancak alacaklının alacak ve fer'ileri nispetinde olmak üzere tasarrufua konu mal veya hak üzerinde doğuracak bir davadır." (Tasarrufun İptali Davası, 2023, s: 22) – **KURU, B.** «Bir borçlunun, mallarının haczinden veya iflâs etmeden önce, alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli (hileli) tasarrufların iptal ettirilebilmesi için alacaklılara bir dava açma hakkı tanınmıştır ki, buna iptal davası denir (m. 277– 284)» (İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2013, s: 1397; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 663) – **MUŞUL, T.** «İİK. m. 97/sondan 2. fıkradaki ve iflâstaki haller (İİK. m. 277/b.2, m.245 ve 255/3) hariç olmak üzere, kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, kanunda öngörülen sebeplere istinatla, kabili iptal olduğunu iddia ettiği tasarrufi işlemin, sadece kendisi açısından ve aciz vesikasına bağlanmış olacağı ve ferileri nisbetinde iptal edilmesini talep ederek, borçlu ile lehine tasarrufi işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açtığı, 5 yıllık hak düşürücü süreye

Bu davanın amacı[*]; borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; *«malları üzerine haciz konulmadan»* veya *«hakkında iflâs kararı verilmeden»* önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı– alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının – sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi– cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini – bu malın haciz ve satışını isteyerek– sağlamaktır.[407]

İptal davasına ilişkin İİK. m. 277 vd.'da her ne kadar ısrarla, *«butlan»*dan yani *«hükümsüzlük»*den bahsedilmekte ise de, burada maddi hukuk anlamında ne mutlak ve ne de nisbi bir hükümsüzlük söz konusu değildir.[408] Hukukta *«iptal»* kavramı ile iki farklı şey belirtmek istenir: «İptal yenilik doğuran hakkının kullanılmasıyla **ya** zaten daha baştan geçersiz bir hukukî işlemin geçersizliği kesinleştirilir (örneğin; TBK. m. 28, 39) *(geniş anlamda iptal edilebilirlik)* **ya da** baştan beri geçerli olan bir hukukî

ve basit yargılama usulüne tâbi olan, şahsi nitelikte bir davadır» (Tasarrufun İptali Davaları, 2021, s: 21) – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** «İcra ve İflâs takibinden önce veya takip sırasında, borçlunun alacaklının haklarını ihlâl edecek şekilde yaptığı tasarruf işlemlerinin iptali için başvurulan yola tasarrufun iptali davası denir» (İcra ve İflâs Hukuku, 9. Baskı, 2025, s: 753) – **EROĞLU, O.** «Kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yaptığı tasarruflarını, alacağı ile sınırlı olmak kaydıyla, icra takip sahasına sokmasını sağlayan, beş yıllık hak düşürücü süreye tâbi, kişisel nitelikte bir eda davasıdır» (Tasarrufun İptali Davası İle Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 3. Baskı, 2022, s: 28; Islah, 4. Baskı, 2021, s:192) – **BERKİN, N.M.** «Borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarruflarını – davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde– hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava» (İflâs Hukuku, 1972, s: 489)

[*] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2017, s: 44 vd.; 359 vd.; s: 1570 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79– 86) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:2 vd.; 14 vd.; 52 vd.; 88 vd.; 294 vd.; 324 vd.; 378 vd.; 405 vd.; 462 vd.; 506 vd.; 537 vd.; 655 vd.; 683 vd.; 776 vd.; 920 vd.; 1303 vd.

[407] **MUŞUL, T.** age. s: 23 – **ÇETİNEL, T.** Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2020, s: 28 vd. – **EROĞLU, O.** age. s: 30 – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** İcra ve İflâs Hukuku, 11. Baskı, 2025, s: 672 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 726 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, s: 857 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 5 – **ÇETİN, E.H.** Tasarrufun İptali, Muvazaa, İnançlı İşlem ve Nam– ı Müstear, 2016, s: 17 – **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:40 – **ÇAM, M.U.** Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2017, s:58 – **COŞKUN, M.** İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 2022, 8. Baskı, s:995 – **ÇETİNEL, T.** age., s: 29 – **YARDIMCI, T.E.** Tasarrufun İptali Davası, 2024, s: 17 vd. – **YALÇIN, E.** Haciz Yolu İle Takipte Açılan Tasarrufun İptali Davasında İspat, 2021, s: 17 vd. – **BAKIRCI, H.A.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2026, s: 21 vd. – **AVCİ, Y.N.** Tasarrufun İptali Davalarında İhtiyati Haciz, 2024, s: 19 vd. – **GÜNAY, E.** Tasarrufun İptali Davası (Borçlu Muvazaası), 2024, 7. Baskı, s: 25 vd.) – **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku, C: 2, 2025, s: 823 vd.

[408] **UMAR, B.** Türk İcra– İflas Hukuku'nda İptal Davası, 1963, s: 8 – **ÖNEN, T.** İptal Davaları, (Ank. İk. Tic. İl. Ak. Der., 1969– 1, s: 40) – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, 1997, s: 3408 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 – **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davalarında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 51, dipn. 6) – **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukukî Niteliği (İBD. 1973/7– 8, s: 776 vd.)

işlem sonradan geçmişe etkili olarak geçersiz kılınır (örneğin; TBK. m. 182/III, 281, 286/II, 287, 615; MK. m. 148, 504, 557, 560) *(dar anlamda iptal edilebilirlik)*.[409]

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında *«tasarrufun iptali davasının amacı»* hakkında;

√ *«İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun borcun doğumundan sonra, aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyi niyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamakta olduğu– Bu davaların görülebilmesi için diğer dava koşulları yanında kesinleşmiş bir alacağın varlığı ve yargılama boyunca da alacağın varlığının devam etmesinin gerekli olduğu– Davacının alacağının yargılama sırasında tamamen ödenmesi halinde "konusuz kalan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığı"na karar verilmesi gerekeceğini»*[410]

√ *«İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun borcun doğumundan sonra, aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyi niyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğu bu davaların görülebilmesi için diğer dava koşulları yanında kesinleşmiş bir alacağın varlığı ve yargılama boyunca da alacağın varlığının devam etmesi gerektiği– Davacının alacağının yargılama sırasında tamamen ödenmesi halinde konusuz kalan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına "karar verilmesi" gerekeceğini»*[411]

√ *«Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu– Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması, borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması ve davanın 5 yıllık hak düşürücü süre içinde açılmış olması gerektiğini– Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceğini»*[412]

√ *«İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu– Bu davaların görülebilmesi için diğer*

---

[409] **SEROZAN, R.** Sözleşmeden Dönme, 1975, s: 151 vd.
[410] Bknz: 4. HD. 14.05.2025 T. 3846/7787 (www.e– uyar.com)
[411] Bknz: 4. HD. 15.01.2025 T. 6417/674 (www.e– uyar.com)
[412] Bknz: 4. HD. 28.05.2024 T. 5716/5384 (www.e– uyar.com)

dava koşulları yanında kesinleşmiş bir alacağın varlığı ve yargılama boyunca da alacağın varlığının devam etmesi gerektiğini»[413]

b e l i r t m i ş t i r...

II– Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davası, *«dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp kişisel bir dava»*dır.[414] Yani bu dava sonunda, tasarrufa konu mal, alıcı (veya devir alan)nın malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı– alacaklı, o malı haciz ettirip sattırma ve satış bedelinden alacağını (*kişisel hakkını*) alma imkanını elde etmiş olur. Davanın

---

[413] Bknz: 4. HD. 27.03.2024 T. 21320/3141 (www.e– uyar.com)

[414] **UMAR, B.** age. s: 19 – **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 664 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s: 3409 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 – **ÇETİNEL, T.** age., s: 19 vd. – **BERKİN, N.M.** İflâs Hukuku Rehberi, 1980, s: 111 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, 8. Baskı, 2009, s: 300 – **ÖNEN, T.** agm. s: 39 – **KURTOĞLU, S.** agm. s: 776 vd. – **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku Dersleri, 1966, s: 223 – **EROĞLU, O.** age. s: 33 vd. – **ESENER, T.** Muvazaalı Muameleler, s: 105 – **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009, S: 3, s: 486) – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 673 – **YILMAZ, E.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s: 1252 – **UYAR, T.** «Muvazaa» Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 754 vd. – **ARSLAN, A.S.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C: 1, 2014, s: 254) – **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF D. 2015, S: 4, s: 933 – **KORKUSUZ, M.R.** İcra ve İflâs Hukuku Uygulaması, 2004, s: 312 – **ALBAYRAK, H./AĞAR, S.** Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (Tür. Bar. Bir. Der. Mayıs– Haziran/2016, s: 435) – **KOVAN, H.** 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeni ile Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 278 – **ÇETİN, E.H.** age. s: 18 – **ESENER, T.** Türk Hususi Hukuku'nda Muvazaa, 1956, s: 105 – **ÖZSUNAY, E.** Türk Hukuku'nda ve Mukayeseli Hukuk'ta İnançlı Muameleler, 1968, s: 233 – **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Yasa D. 1989/8, s: 1039 – Adalet D. 1989/6, s: 9) – **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, 1925, s: 821 – **AKŞENER, S.H.** Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2007, s: 27 – **AKKAYA, T.** «Alacaklıdan Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (Legal Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, 2006/3, s: 672) – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** Tasarrufun İptali Davaları, 1998, s: 17 – **ULUKAPI, Ö.** İcra ve İflâs Hukuku, 2015, s: 499 – **GÜNEREN, A.** İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, 2004, s: 1015 – **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptal Davaları, 2012, s: 49 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s: 858, 878 – **YILDIRIM, M.K./YILDIRIM, N.D.** İcra ve İflas Hukuku, 9. Baskı, 2025, s: 705 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 26 vd. – **KAZANCI, İ.T.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 76 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 2014, s: 4309 – **AKYAZAN, S.** Takip Hukukunda İptal Davası (Ad. D. Mart– Nisan/1963, S: 3– 4, s: 237) – **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 56) – **KARAMERCAN, F.** Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşin Üçüncü Kişilere Karşı Dava Hakkı, 2. Baskı, 2020 s:158 – **YILMAZ, E.** age. s: 1203 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age., s: 7 – **ÇETİNEL, T.** age, s: 9 – **KURU, B./AYDIN, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku «Ders Kitabı», 2020, s: 489 – **YALÇIN, E.** age., s: 15 vd. – **DANİŞ, R.S.** age., s: 30 vd. – **IŞIK, S.** İcra ve İflas Hukuku'nda İvazsız Tasarrufların İptali Davası, 2024, s: 48 – **ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku, s: 1696 – **AVCI, Y.N.** age., s: 22 vd. – **ÇALIŞKAN, E.C.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 44 vd. – **GÖRGÜN, L.Ş./BÖRÜ, L./ KODAKOĞLU, M.** İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, 2025, s: 698 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı), 12. Bası, s: 602 – **KALE, S.** İcra ve İflas Hukuku, 2026, s: 531

konusunun *taşınmaz* olması halinde, dava sonunda verilen hükümle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik yapılmaz… «Davanın kabulüne» karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece 'davacı– alacaklı' yararlanır. 'Davalı– borçlu'dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar. Zaten «davanın kabulüne» karar veren mahkeme *«…dava konusu şey üzerinde, davacı– alacaklıya 'aciz vesikasında belirtilen – eğer mahkemeye kesin aciz vesikası sunulmamışsa; icra dosyasındaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olarak– cebri icra yetkisi tanınmasına»* şeklinde karar verir…

Yüksek mahkeme, iptal davalarının bu *niteliğini,* çeşitli içtihatlarında;

√ *"TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı işlemin iptaline ilişkin davalarda; davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığını, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu gözetilerek İİK 283/1,2 maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekeceğini– Bu madde sadece davacıya haciz ve satış isteme yetkisinin kıyasen uygulanması olup üçüncü kişinin tazminatla sorumlu olacağı anlamına da gelmediğini"*[415]

√ *"Her ne kadar Bölge Adliye Mahkemesince dava İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptali davası olarak tanımlanmış ise de, dava dilekçesindeki ileri sürüşe ve yargılama sırasındaki sözlü ve yazılı açıklamalara göre davanın niteliği itibarıyla TBK'nun 19 uncu maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davası olarak nitelendirilmesi gerektiğini, ancak davalılar arasında yapılan devrin muvazaalı olarak yapıldığı ispatlanamadığından kararın sonucu itibarıyla doğru olduğunun anlaşılmasına göre "davanın reddine" ilişkin verilen kararda bir isabetsizlik bulunmadığını"*[416]

√ *"Davacının bu davadaki amacının, borçlu aleyhinde başlatılan icra takip dosyasındaki alacağının tahsiline yönelik olarak, muvazaalı olduğunu ileri sürdüğü hukuki işlemin kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğunu, yargılama sonunda davaya konu edilen satış işleminin muvazaalı olduğunun kanıtlanması halinde davacının, dava konusu maldan alacağını tahsili için yararlanabileceğini, ancak davacının bu hakkının ayni değil, şahsi sonuç doğuracağından, muvazaalı işlemin kanıtlanması durumunda, İİK'nun 283/1. maddesinin kıyasen uygulanarak, iptal ve tescile gerek olmaksızın taşınmazın haciz ve satışına karar verileceğini – Bu davada güdülen amaç bu olduğundan, davacının karşılanması gereken bir alacağının bulunup bulunmadığının belirlenmesi, satış işleminin muvazaalı olup olmadığının araştırılması, bu durumların gerçekleştiğinin anlaşılması halinde ise İİK'nun 283/1. maddesi benzetme yoluyla uygulanmak suretiyle davacının doğrudan alacağını almasını sağlamak için dava konusu taşınmazın haciz ve satışını isteyebilme yetkisi verilmesi yönünde hüküm kurulması gerektiğini, TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı işlemin iptali davasında amaçlanan davacının alacaklıya alacağını tahsil etme imkanı olduğundan davanın kabulü halinde İİK'nun 283/1 maddesinin kıyasen uygulanması gerektiğini – Anılan maddede davacı iptal davası sabit olduğu takdirde bu davaya konu*

[415] Bknz: 4. HD 04.11.2024 T. 5521/10243 (www.e– uyar.com)
[416] Bknz: 4. HD. 04.03.2024 T. 20800/2351 (www.e– uyar.com)

teşkil eden mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder hükmünü de içerdiğinden, bu davalarda tasarrufun iptali davasında olduğu gibi davacı tarafın aciz vesikası sunması bir dava şartı olmadığını, dava açıldıktan sonra davalı X'in dava konusu taşınmazı diğer davalı Y'ye devrettiğini, dava konusu taşınmazın mülkiyetinin tekrar asıl borçluya geçtiğinden yargılamaya devam edilmesine gerek kalmadığını, esas hakkında karar verilmesine yer olmadığını"[417]

√ *"Davacının, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde edeceğini ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebileceğini– İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nispi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını– Bu tür davaların dinlenebilmesi için davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK'nun 277 md) bulunması gerektiğini ve ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278., 279. ve 280.maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceğini"*[418]

b e l i r t m i ş t i r...

III– İcra ve İflâs Kanunu'na göre açılan tasarrufun iptali davalarının konusu:[*] İİK. m. 277/I'de; iptal davasının, «İİK. 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılabileceği» belirtilmiştir (İİK. m. 277).

---

[417] Bknz: İZMİR BAM 1. HD 27.12.2023 T. 1026/2547 (www.e– uyar.com)

[418] Bknz: Ankara BAM 16. HD 09.11.2023 T. 2605/2379 (www.e– uyar.com)

[*] **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2. Cilt, s: 362– 377; s: 428– 439; s: 759– 790; s: 1072– 1076; s: 1251– 1257; s: 1433– 1442; s: 1510 vd.; s: 1572 vd. – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, s: 51– 86; s: 803– 828 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptal Davalarının Konusu (İBD. Temmuz– Ağustos/2017, s: 74– 132) – **UYAR, T.** Cebri İcra Satışlarına Yönelik Tasarrufun İptali davalarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Prof.Dr. Necmettin M. Berkin'e Armağan, 2021, s: 1247– 1276) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, s: 169– 176) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Manisa Bar. Der. 2013, S: 125, s: 8– 41) – **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1, s: 211– 231) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Tür. Bar. Bir. Der. Eylül– Ekim/2008, s: 287– 313) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri», «İptale Tâbi Tasarrufların Kapsamı» ve «Mahkemeye Aciz Vesikasının Sunulması» Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar Çankaya Huk. Fak. Der. (Araş. Görv. Ceren Damar Armağanı), 2020, C: 3, s: 3941– 3978) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek 'Alacağın Temliki' Tasarrufları (Legal Huk. Der. Mayıs/2017, s: 2411– 2437) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449– 4513) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729– 4801) – **UYAR, T.** «Muvazaalı İcra Takipleri» (Borç İkrarları) ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. Mayıs– Haziran/2014, s: 282– 295) – **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s: 175– 187) – **UYAR, T.** İİK.'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415– 448) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi?

Doktrinde[419] «maddede kullanılmış bulunan '*tasarruflar*' sözcüğünün hatalı olduğu» belirtilmiştir. Gerçekten, borçlunun «*İİK. m. 277 anlamında iptal edilebilen tasarrufları»* sadece «*malvarlığındaki bir hakka doğrudan etki yaparak, o hakkı başkasına nakleden veya sınırlayan, külfet yükleyen veya değiştiren veya sona erdiren hukukî işlemler*» olarak tanımlanan[420] – örneğin; borçlunun taşınır/taşınmaz malın başkasına devretmesi, taşınır/taşınmaz malları üzerinde rehin tesis etmesi, ticari işletmesini devretmesi vb. gibi– **tasarruf işlemlerinden** *(tasarrufi muamelelerden)* ibaret bulunmadığı gibi, tasarruf işlemlerinin ancak bir bölüm olarak dahil olduğu ve **doktrinde**[421] *«hukukî bir sonuç doğurmak üzere yapılan irade beyanları»* olarak tanımlanan ***«hukukî işlem»***lerden de ibaret değildir. Bu madde gereğince iptali söz konusu olanlar, «hukukî işlem» kavramından daha geniş olan, onu da içeren ve **doktrinde**[422] «*kendisine hukuk düzenince hukukî bir sonuç bağlanmış olan beşeri (insan) fiilleri*» olarak tanımlanan, **hukukî fiiller**'dir.[423] [424] Nitekim kaynak yasanın Almanca metninde, bu konuda «*tasarruf*» değil «*hukukî fiil*» kavramı yer almaktadır.[425] Bu nedenle, İİK. m.

(ABD. 2015/1, s: 369– 397) – **AKKAYA, T.** «Alacaklılardan, Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (MİHDER, 2006/3, s:661– 684) – **AKKAYA, T.** İcra ve İflâs Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar «İİK. m. 277– 284» (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s:13– 49) – **ÇETİNEL, T.** age., s: 30 vd. – **GÜRDOĞAN, B.** İptal Davaları «İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer'e Sunulan Bildiri», 1963, s:38– 42 – **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları (Dr. Recai Seçkin'e Armağan, 1974, s:457– 480) – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 31 vd. – **ÖNEN, T.** İptal Davaları (agm., s:39 vd.) – **EROĞLU, O.** age., s: 147 vd. – **DANİŞ.R.S.** age., s: 36 vd. – **YARDIMCI, T.E.** age., s: 26 vd. – **ARSLAN, M.** age., s: 142 vd. – **ÇALIŞKAN, E.C.** age., s: 53 vd. – **ÇAK, Y.** İflasta Tasarrufun İptali Davası, 2025, s: 31– 59 – **ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 12. Baskı, 2025, s: 1702 vd. – **MUŞUL, T.** age., C: 2, s: 857

[419] **UMAR, B.** age., s: 54 vd.

[420] **TUHR, von.** (Çev. Edege, C..) Borçlar Hukuku, 1983, s: 189 – **SCHWARZ, A.B.** Borçlar Hukuku, 1948, s: 163 – **AYİTER, K.** Medeni Hukukta Tasarruf Muameleleri, 1953, s: 13 – **OĞUZMAN, K./BARLAS, N.** Medenî Hukuk, 15. Bası, s: 160 – **TEKİNAY, S.S.** Medeni Hukuk, 1978, s: 109 – **DURAL, M./SARI, S.** Türk Özel Hukuku, 2006, s: 173 – **SEROZAN, R.** Medeni Hukuk, 2008, s: 303

[421] **ATAAY, A.** Medeni Hukuka Giriş, 1986, s: 317 vd. – **OĞUZMAN, M.K.** Medeni Hukuka Giriş, 1994, s: 106 vd. – **ÖZSUNAY, E.** Medeni Hukuka Giriş, 1986, s: 318 vd. – **İMRE, Z.** Medeni Hukuka Giriş, 1976, s: 205 vd. – **ZEVKLİLER, A./ACARBEY, M. B./GÖKYAYLA, K. E.** Medeni Hukuk, 6. Baskı, 1999, s: 131 vd. – **OĞUZMAN, K./BARLAS, N.** age. s: 166

[422] **ATAAY, A.** age. s: 310 vd. – **OĞUZMAN, M.K.** age. s: 99 – **ÖZSUNAY, E.** age. s: 319 – **İMRE, Z**. age. s: 207 – **ZEVKLİLER, A./ACARBEY, M. B./GÖKYAYLA, K.E.** age. s: 129 – **DURAL, M./SARI, S.** age. s: 159

[423] **UMAR, B.** age. s: 54 vd. – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İpali Davaları, s: 33 vd. – **GÜRDOĞAN, B**.İflâs Hukuku, s: 222, dipn. 615 – **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 52 vd.) – **ERDÖNMEZ, G.** Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2. Bası, 2019, s: 124 – **KAZANCI, T.İ.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 34 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: IV, s: 3410 – **KARSLI, A.** age. s: 541 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4313 – **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1, s: 212) – **UYAR, T.** «Muvazaalı İcra Takipleri (Borç İkrarları)» ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. 2014/3, s: 282– 295) – **EROĞLU, O.** age. s: 43

[424] **Yüksek mahkeme** de aynı doğrultuda içtihatta bulunmuştur: Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T.1405/120; 20.06.2013 T. 8604/9398 (www.e– uyar.com)

[425] **UMAR, B.** age. s: 54 vd. – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, s: 295

277 vd. geçen «tasarruf» kavramını, *«hukukî işlem»*leri, *«hukukî fiil»*leri de içerir şekilde, en geniş anlamıyla kabul etmek gerekir.[426] Örneğin, borçlunun *«protesto çekmemesi», «haksız bir ödeme emrine itiraz etmemesi», «zamanaşımı def'inde bulunmaması», «aleyhine açılan davayı kabul etmesi», «davadan feragat etmesi», «yeminden çekinmesi», «kanun yoluna başvurmaktan kaçınması», «**hukukî işlem**» olmadığı halde birer «**hukukî fiil**» sayılır ve iptal davasına konu yapılabilir.*[427] Nitekim, **İsviçre Federal Mahkemesi;**[428] *«borçlunun anlaşmalı olarak hakkında icra takibine geçen alacaklının yaptığı takibe itiraz etmemesi yani 'itirazdan kaçınması' halinde, bu davranışa karşı, asıl alacaklıların iptal davası açabileceğine»* karar vermiştir. **Yargıtay** da – ileride ayrıntılı olarak, örnekler vererek belirteceğimiz gibi– , *«borçlunun 'muvazaalı olarak borçlanıp, kendisi hakkında takip yaptırıp, taşınmazlarını haciz ettirmesi işleminin, iptal davasına konu edilebileceğini»*[429], *« 'tasarruf' kavramı, borçlunun malvarlığını azaltıcı nitelikteki hukuki işlemleri ve hukuki fiilleri de içerdiğinden, davalılar arasındaki senet düzenleme fiilinin, 'tasarruf' kavramı içinde bulunduğunu, davacının bu tasarrufu iptal ettirmekte hukuki yararının bulunduğunu»* belirtmiştir…

«Haksız fiil»[430] teşkil eden eylemler de, tasarrufun iptali davasına konu teşkil edebilir…

Şu halde, borçlunun gerek *«dava dışındaki»,* gerek – sulh, feragat, kabul gibi– *«icra takibi içindeki»* en geniş anlamı ile **hukukî işlemleri**, iptal davasına konu olabilecektir.[431] Kısaca, borçlunun; *«alacaklıları aleyhine malvarlığını azaltıcı nitelik taşıyan»* her türlü – en geniş anlamı ile– **hukukî işlemleri**, iptal davasına konu olabileceği gibi *«malvarlığının artışını önleyici işlemleri»* de (örneğin; borçlunun kendisine gönderilen ödeme emrine itiraz etmemesi, aleyhine yapılan takipte/açılan davada zamanaşımı def'inde bulunmaması, borçlusu hakkında protesto çekmemesi, açtığı davadan/takipten feragat etmesi, borçlunun kendisine miras bırakanından gelecek mirası reddetmesi gibi davranışları) birer *"hukuki fiil"* olduğu için tasarrufun iptali davasına konu olabilir.[432] [433]

---

[426] **KURU, B.** a.g.e., C: 4, s: 3410 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1398 – **KURU, B.** Ders Kitabı, s: 490 – **GÜRDOĞAN, B.** age. s: 222 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** a.g.e., s: 294 – **ARSLAN, A.S.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof.Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, 2014, C: 1, s: 253) – **KAZANCI, İ.T.** a.g.e., s: 34 – **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009/3, s: 487) – **EROĞLU, O.** age. s: 43

[427] **UMAR, B**. age. s: 54, dipn. 4 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s: 294 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4313 – **SARISÖZEN, M.S.** a.g.m., s: 233, dipn: 1 – **ARSLAN, A.S.** a.g.m., s: 255 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age. s: 10 – **BÖRÜ, L.** a.g.m., s: 487 – **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 56 – **ERDÖNMEZ, G.** a.g.e. s: 124 – **DANİŞ, R.S.** age., s: 38

[428] Bknz: BGE. 65 III, s: 133 (Naklen; **ÜSTÜNDAĞ, S.** Medeni Yargılama Hukuku, s: 762)

[429] Bknz: 15. HD. 15.9.1990 T. 3485/3290 (www.e– uyar.com)

[430] **YILDIRIM, M.K.** age. s: 142 – **ERDÖNMEZ, G.** age. 1. Baskı, s: 99; 2. Baskı, s:125

[431] **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s: 294

[432] **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** a.g.e., s: 10 – **COŞKUN, M.** İçtihatlı İİK., 7. Baskı, 2021 C: 5, s: 6038

[433] Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 6602/3146; HGK. 08.12.2010 T. 17– 596/641 (www.e– uyar.com)

'İptal davasına konu olan işlemler'[434] – kural olarak– *«maddi hukuk bakımından tamamen geçerli olan ve alacaklıları zarara sokan işlemler»*dir[435]. U y g u l a m a d a en sık karşılaşılan *tasarrufun iptali davasına konu olabilen* belli başlı işlemler şunlardır:

√ *«Mirasçılar arasında yapılmış olan 'miras taksim sözleşmesi'»*[436]

√ *«Mirasçılar arasında yapılmış olan 'rızai taksim sözleşmesi'»*[437]

√ *«Devredilen şirket hisseleri»,*[438]

√ *«Devredilen miras hisseleri»,*[439]

√ *"Mirasın reddine yönelik işlemler"*[440]

√ *"Marka lisans sözleşmelerinin devri işlemleri"*[441]

√ *«Tapuya şerh verilerek güçlendirilen satış vaadi sözleşmeleri»,*[442] [443] 444

√ *«Satılan taşınmazlar»,*[445]

√ *«Boşanma protokolü uyarınca devredilen taşınır ve taşınmazlar»,*[446] [447]

√ *«Havale işlemleri»,*[448]

---

[434] **UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4314 vd. – **UYAR, T.** Gerekçeli– İçtihatlı İİK. Şerhi, 3. Tıpkı Baskı, 2010, C: 11, s: 18691 vd. – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi?» «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 370 vd.)

[435] **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 – **MUŞUL, T.** age. s: 20 vd. – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 533 – **KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E.** İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, s: 614 **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4314 vd. – **PEKCANITEZ, H./ ATALAY, O./ ÖZKAN, M.S./ ÖZEKES, M.** İcra ve İflâs Hukuku, 11. Bası, s: 859 – **GÜNEREN, A.** a.g.e., s: 40 – **KURTOĞLU, S.** İcra ve İflas Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD., 1973/7– 8, s: 776) – **ULUKAPI, Ö.** age. s: 497 – **SARISÖZEN, M.S.** a.g.m., s: 233, dipn: 5

[436] Bknz: 17. HD. 06.07.2020 T. 4035/4370 (www.e– uyar.com)

[437] Bknz: 17. HD. 13.05.2019 T. 4751/5978 (www.e– uyar.com)

[438] Bknz: 17. HD. 19.4.2010 T. 2848/3607; 22.2.2010 T. 9772/1356; 12.11.2009 T. 8068/7497 vb. (www.e– uyar.com)

[439] Bknz: 17. HD. 25.02.2016 T. 9822/2250; 23.2.2010 T. 9831/1437 (www.e– uyar.com)

[440] Bknz: 4. HD. 07.10.2021 T. 16493/6396; 17. HD. 25.02.2019 T. 9848/1996 (www.e– uyar.com)

[441] Bknz: 17. HD. 03.02.2020 T. 2631/354 (www.e– uyar.com)

[442] Bknz: 17. HD. 03.05.2016 T. 4425/5341; 21.05.2013 T. 7284/7365; 22.2.2010 T. 10739/1362; 5.5.2008 T. 1637/2353; 15. HD. 30.9.2002 T. 3158/4300; 15.05.2002 T. 1010/2526; 15. HD. 26.01.1990 T. 5253/160; 13. HD. 29.09.1977 T. 3322/3948 vb. (www.e– uyar.com)

[443] **MUŞUL, T.** age. s: 40 vd.

[444] **UYAR, T.** «Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi» Hakkında Açılan Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları (İBD. Kasım– Aralık/2012, s:137– 233)

[445] Bknz: 17. HD. 15.2.2010 T. 503/1144 (www.e– uyar.com)

[446] Bknz: 17. HD. 11.2.2010 T. 10940/1042; 24.3.2009 T. 4342/1702; 17.2.2009 T. 3448/733; 08.09.2014 T 2006/11251; 11.02.2014 T. 13647/1487 vb. (www.e– uyar.com)

[447] Bu konuda ayrıca bknz: **KAZANCI, T.İ.** a.g.e., s: 244 vd. – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 25 vd.

[448] Bknz: 17. HD. 28.12.2009 T. 6547/8779 (www.e– uyar.com)

√ *«Borçlunun malvarlığının artışını önleyen işlemler»,*[449]

√ *«Borçlunun, aleyhine açılan tapu iptali ve tescil davasını kabul etmesi»,*[450]

√ *«Borçlunun, miras bırakandan kalan taşınmazlardan pay istemeyip, kendisine intikal edecek payları kardeşlerine devretmesi işlemi»,*[451]

√ *«Üst yapı hakkının devrine ilişkin tasarruflar»,*[452]

√ *«Hastane işletme ruhsatının devrine yönelik tasarruflar»,*[453]

√ *«Borçlunun, malvarlığını azaltıcı bir işlem olan bono düzenleme işlemi»*[454]

√ *«Yapılan ipotek işlemleri»*[455]

√ *«Borçluların, mirasın reddi konusundaki işlemleri»,*[456] [457]

√ *«Kişisel hakların kuvvetlendirilmesi için tapuya verilen şerhler»,*[458]

√ *«Borçlu tarafından düzenlenmiş muvazaalı senetlerin iptali için»*[459]

tasarrufun iptali davası açılabilir…

IV– "İvazsız tasarruflardan dolayı iptal": İİK.m. 278'de 'borçlu tarafından yapılan *«bağışlama»* ve *«ivazsız»*[460] (karşılıksız) tasarruflar'ın hangi koşulların gerçekleşmesi halinde iptal edilebileceği' belirtilmiştir.

Kanunun öngördüğü *belli bir süre içinde*, borçlu tarafından yapılan bağışlamalar (TBK. m. 285) ve ivazsız (karşılıksız) tasarruflar (İİK. m. 278) alacaklıların iptal davasına yol açabilir.

Bu hükmün kabulünü gerektiren düşünce, *«borçlunun alacaklılarını, borçludan karşılıksız olarak bir hak ya da mal iktisap etmiş olan üçüncü kişilere karşı korumak»*[461] başka bir deyişle, *«alacaklıların yararlarını, bu üçüncü kişilerin yararlarına tercih etmek»*tir.

---

[449] Bknz: 17. HD.11.03.2013 T. 6602/3146; 4.5.2009 T. 148/2805 vb. (www.e– uyar.com)
[450] Bknz: 17. HD. 14.4.2009 T. 5384/2350 (www.e– uyar.com)
[451] Bknz: 17. HD. 14.2.2008 T. 4110/617 (www.e– uyar.com)
[452] Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 7913/792 (www.e– uyar.com)
[453] Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 541/3933; 11.04.2017 T. 2161/3948; 05.06.2014 T. 13391/8983; 05.06.2014 T. 6354/8985 vb. (www.e– uyar.com)
[454] Bknz: 15. HD. 21.10.2004 T. 3131/5291 (www.e– uyar.com)
[455] Bknz: 17. HD. 21.02.2017 T. 5280/11575 (www.e– uyar.com)
[456] Bknz: 17. HD. 08.11.2016 T. 19558/10239; 28.02.2013 T. 4777/2421; 11.2.2008 T. 5540/513 vb. (www.e– uyar.com)
[457] **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** a.g.e., s: 43
[458] Bknz: 15. HD. 15.05.2002 T. 1010/2526 (www.e– uyar.com)
[459] Bknz: «Tasarruf kavramı 'borçlunun malvarlığını azaltıcı nitelikteki hukuki işlemleri' ile ve 'hukuki fiillerini' de içerdiğinden, davalılar arasındaki senet düzenleme fiilinin tasarruf kavramı içinde olduğunu, davacının bu tasarrufu iptal ettirmekte hukuki yararı bulunduğunun kabulü gerektiğini…» (17. HD. 28.01.2020 T. 1405/120)
[460] *"İvazsız tasarruf"* kavramı hakkında ayrıntılı bilgi için bknz: **IŞIK, S.** age., s: 185 vd.
[461] **UMAR, B.** İptal Davası, s: 64 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, s: 861 – **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, s: 224 – **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs

– Borçlunun *«bağışlama»* ve *«ivazsız tasarrufları»*nın iptal konusu olabilmesi için hem *'alışılmış hediyeler dışında olması'* ve hem de *'25.12.2025 tarihinde yürürlüğe girmiş olan 7571 sayılı Kanun'un 2. maddesi uyarınca' "geçici veya kesin aciz belgesinin ya da aciz belgesi niteliğinde olan haciz tutanağının düzenlendiği tarihten yahut iflâsın açıldığı tarihten ö n c e k i bir yıl içinde yapılmış olması"* gereklidir…

Bu döneme **doktrinde**[462] *"şüpheli dönem"* denilmektedir…

Kanun bu suretle, *geriye doğru gidecek olan süreyi* sınırlandırmış olup, *ileriye doğru bir süre* tayin etmediğinden[463] borçlunun kendisi hakkında aciz vesikası verildikten sonraki tasarrufları da iptal davasına yol açar. Ancak bu durumda beş yıllık genel «*hak düşürücü süre*» (İİK. m. 284) saklıdır.

Uygulamada kısaca *«son bir sene içinde yapılan tasarruflar»* (*) diye nitelendirilen bu tasarrufların, ne zaman yapılmış olanlarının iptal edileceği 7571 sayılı Kanun ile değişikliğe uğramış olan İİK. m. 278/I'de hiç de açık olmayan bir ifade ile belirtilmiştir.

V– Yapıldığı sırada borçlu aleyhine ivazlar arasında açık bir nisbetsizlik bulunan akitler (İİK. m. 278/III– 2). Buradaki *«akit»* terimi aldatıcıdır. Bunu *«tasarruf işlemi»* olarak anlamak gerekir.[464] Çünkü, dava konusu olacak işlem, akit gereğince yapılan kazandırıcı işlemdir. Bu nedenle, gerek süre ve gerekse ivazların karşılaştırılması bakımından, *'kazandırıcı işlemin yapıldığı tarihteki değer'* esas alınmalıdır.[465]

İvazlar arasındaki *nisbetsizlik* önemli olmalı ve tarafların yeterli bir dikkat ile anlayabilecekleri[466] ölçüde bulunmalıdır. Fakat, ivazlar arasındaki bu nisbetsizliğin davalı tarafından *bilinmiş olması* aranmaz.[467]

Hukukuna Göre İptal Davalarında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 53) – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** age. s: 134 – **TOKTAŞ, M.** age. s: 89 – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 674 – **IŞIK, S.** age., s: 9

[462] **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 105 vd – **KAZANCI, T. İ.** age. s: 125 vd.

[463] **BELGESAY, M.R.** İcra ve İflâs Hukuku (Sentetik Bölüm), C: 2, 1953, s: 163 – **GÜRDOĞAN, B.** age. s: 225 – **UMAR, B.** age. s: 63.

(*) **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 999– 1024 – **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 130 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449– 4513) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar» (İİK. 278/I, II) ve «Taşınmazın 'Tapuda Gösterilen Satış Bedeli' ile 'Rayiç Bedeli' Arasında Bir Mislini Aşan Fark Bulunması» (İİK. 278/III– 2) Koşulu ile Davacının, Davalı– Borçludaki Alacağının 'Gerçek Bir Alacak Olması' Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar… (Prof. Dr. N.M. Berkin Armağanı, 2021, s: 1277– 1349)

[464] **KURU, B.** a.g.e. C: 4, s: 3430, dipn. 7 – **GÜRDOĞAN, B.** a.g.e. s: 227 – **EROĞLU, O.** age. s: 163 – **IŞIK, S.** age., s: 247– 274

[465] **UMAR, B.** a.g.e. s: 64 – **GÜRDOĞAN, B.** a.g.e. s: 227 – **EROĞLU, O.** age. s: 164 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 336, 342

[466] **ANSAY, S.Ş.** a.g.e. s: 328 – **ARAR, K.** a.g.e. s: 224 – **GÜRDOĞAN, B.** a.g.e. s: 227 – **OLGAÇ, S.** a.g.m. s: 464, dipn. 28 – **GÜRTÜRK, D.** age., s: 164 – **IŞIK, S.** age., s: 238

[467] **UMAR, B.** a.g.e. s: 67 – **GÜRDOĞAN, B.** a.g.e. s: 227 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s: 3437 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1405 – **KARATAŞ, İ/ERTEKİN, E.** age. s: 142 – **YILDIRIM, M.K.** age. s: 184 – **AKKAYA, T.** agm. s: 28 – **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 1490 vd. – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 355 – **ÇETİNEL, T.** age. s:51 – **MAVİ, M.** age., s: 137 vd.

Yüksek mahkemeye göre[468], *"tasarrufa konu taşınmazın tapuda belirtilen (gösterilen) satış bedeli ile, taşınmazın tasarruf tarihindeki –serbest piyasa rayicine göre– belirlenen gerçek değeri arasında bir misli veya daha fazla fark bulunması halinde; 'edimler arasında fahiş farkın bulunduğu'nun kabulü gerekir."*

- **Yüksek mahkeme,** "*ivazlar arasındaki açık nispetsizlik"* konusunda;

√« *Edimler arasındaki aşırı farkın bağışlama hükmünde sayılıp yapılan tasarrufun iptale tabi olduğu– Üçüncü kişi tarafından taşınmazın tasarruf tarihindeki bilirkişilerce belirlenen gerçek değerinin ödendiği yasal ve inandırıcı delillerle kanıtlanamaması ve edimler arasında fahiş farkın bulunduğu hallerde üçüncü kişinin iyi niyet iddiasının dinlenemeyeceği, mahkemece davalı üçüncü kişiye yapılan tasarruf yönünden; misli aşan bedel farkının bulunmasına göre davanın kabulüne, dosya içerisindeki bilgi ve belgelere göre davalı dördüncü kişi ile davalı borçlu arasında iş, arkadaşlık, tanıdıklık gibi herhangi bir ilişkinin, kötü niyetinin olduğunun, davacı tarafından ispatlanamamasına göre, davalı dördüncü kişi yönünden davanın reddine, İİK m. 283/1. maddesi gereğince de; dava konusu gayrimenkulün davalı üçüncü kişi tarafından davalı dördüncü kişiye devredildiği tarihteki gerçek değerinin icra dosyadaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere davalı üçüncü kişiden tahsiline karar verilmesi gerektiğini»*[469]

√«*Davalı ... ' nun mahkememizce yapılan isticvabından da anlaşılacağı üzere ...'nın ilçede tanınan biri olduğunu, bu vesileyle tanıdığını, hayvancılık işiyle uğraştığını, ikisinin de hayvancılık yaptığı, aynı iş kolunda olduklarından birbirlerini tanıyor olabilecekleri, davalı borçlunun dava konusu taşınmazda kiracı olduğuna yönelik delil bulunmadığı, kaldı ki 3 yıldır kira parası almadığını duruşmada beyan ettiği, bu durumun hayatın olağan akışına aykırı olduğu ve ispatlanmadığı, devir tarihi itibariyle bilirkişi raporuyla belirlenen taşınmazın değeri ile davalı ... 'nun yaptığı ödeme arasında fahiş fark bulunduğu, iş bu tasarrufun iptale tabi bulunduğu, dava konusu ... Mahallesi 1582 Ada 1 parselin ...'ın hissesinin tamamını 27.05.2016 tarihinde 118.000,00 TL bedel ile ... 'e sattığı, devir tarihi itibariyle borcun henüz doğmadığı tasarrufun iptali şartlarının oluşmadığı kanaatine varılarak, dahili davalılardan ... ve ... yönünden açılan davanın reddine, davalı ...'ın Çorum İli, ... İlçesi, ... Mah., 436 ada, 54 parselde kayıtlı, Dördüncü kat, 8 nolu bağımsız bölüm, mesken niteliğindeki taşınmazın tam hissesinin; 29.08.2019 tarihinde diğer dahili davalı ...'na devretmek suretiyle yaptığı tasarrufların iptaline karar verilmesinin yerinde olduğunu»*[470]

√«*Dava konusu taşınmazın davaya konu hisse devrinin 18.07.2018 tarihinde yapıldığı, talimat ile alınan teknik bilirkişi raporunda dava konusu taşınmazın devir tarihi itibariyle bedelinin 800.000,00 TL olduğu, bunun hisseye tekabül eden miktarının dosyadaki tarafların murisine ait veraset ilamındaki paya göre 1/3'nün 266.666 TL civarında olduğu, dava konusu taşınmazın tarafların arasındaki satıma konu bedelinin*

[468] Bknz: 17. HD. 13.03.2017 T. 1658/2646; 24.02.2015 T. 16719/3317; 10.04.2014 T. 19253/5395; 17.05.2011 T. 9509/4909; 21.03.2011 T. 7080/2515; 28.11.2008 T. 2522/5601 vb. (www.e– uyar.com)
[469] Bknz: 12. HD. 27.10.2025 T. 4707/6730 (www.e– uyar.com)
[470] Bknz: 4. HD. 18.06.2025 T. 1114/9562 (www.e– uyar.com)

ise 90.000,00 TL bedel ile yapıldığı, buna göre dava konusu tasarrufun davalı borçlunun davacı kuruma borcunun doğduğu tarihten sonra ve davalı borçlu tarafından kız kardeşi olan diğer davalıya yapıldığı, bedelinin tasarruftan önce diğer davalı tarafından ödendiği beyan edilmiş ise hayatın olağan akışına uygun olmayan ve ispat edilmiş sayılmayan bu savunmaya itibar edilmemiş, her ne kadar mali müşavir bilirkişi davacı kurum alacağının tasarruf tarihinden sonra kesinleştiğini belirtmiş ise de, celbedilen kurum kayıtlarından alacağın bir kısmının doğduğu tarihin 2016 yılına dayandığı görülmekle bilirkişinin bu tespiti dosya kayıtlarına nazaran bu şekliyle kabul edilmiş, bu haliyle yapılan tasarrufun iptale konu tasarruflardan olduğu, gerek taraflar arasındaki hukuki ilişki, gerek satıma konu bedel gözetilerek ivazlı bir tasarruf olarak görülemeyeceği kabul edilerek davacının davasının kabulü ile davaya konu İstanbul İli, ... İlçesi, ... Mahallesi, 1080 ada, 1 parsel sayılı taşınmaz üzerine kurulu yapının 6. kat 59 bağımsız bölüm nolu taşınmazdaki davalı borçlunun diğer davalıya 18.07.2018 tarihli mülkiyet hissesine ilişkin tasarrufun iptali ile davacıya tasarrufa konu mülkiyet hissesi bakımından cebri icra yetkisi verilmesine karar verilmesinin yerinde olduğunu»[471]

b e l i r t m i ş t i r...

VI– "Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı İle Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı İptal":

İİK. m. 280'de *malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmeyen borçlunun alacaklarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm*[472] *(hileli) tasarrufların iptale tâbi olduğu* belirtilmiştir.

Maddenin kenar başlığında *«zarar verme kasdından dolayı iptal»* denilmiş ve maddenin metninde *«hileli tasarruflar»* deyimine yer verilmemiş ise de, maddenin içeriğinden, *borçlunun geniş anlamda hileli tasarruflarının iptalinin* amaçlandığı anlaşılmaktadır.[473] Bu hükmün kabul edilmesinin temelinde 'alacaklıların müracaat edebilecekleri iptal sebeplerini, kanunda sayılanlarla sınırlı olmaktan çıkarma amacı vardır.[474]

«Malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun ve zarar verme kasdının, işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde iptal edilebilir» (İİK. m. 280/I, c:1).[475]

---

[471] Bknz: 4. HD. 18.06.2025 T. 271/9563 (www.e– uyar.com)

[472] Buna karşın, İİK. 278'de *«ivazsız tasarruflar ile bağışlama gibi kabul edilen tasarruflar»*ın İİK 279'da ise *«alacaklılara zarar veren belirli tasarruflar»*ın iptali düzenlenmiştir. Bu nedenle, İİK. 280'de 'genel bir iptal sebebi'ni düzenlediği söylenebilir (**ERDÖNMEZ, G.** age. s: 14 – **CETİNEL, T.** age. s: 63)

[473] **KURU. B.** El Kitabı, s:1409 vd.

[474] **ERDÖNMEZ, G.** age., s: 9

[475] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 9– 13; s: 59– 75; s: 132– 139; s: 267– 272; s: 584– 589 – **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 14– 31; 829– 855; 877– 919; 999– 1024; 1124– 1164 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517– 575) – **UYAR, T.**

Bu madde uyarınca, borçlunun *alacaklarına zarar verme kasdıyla yapmış olduğu hileli işlemlerin (tasarrufların)* iptal edilebilmesi için;[476] [477]

aa) *Borçlunun malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmemelidir.* Burada *'borca batıklık' (borçlunun malvarlığının aktifinin pasifinden az olması)* söz konusudur.[478] Alacaklılardan bir ya da birkaçının yapmış olduğu icra takiplerinin sonuçsuz kalmış olması, bonoların protesto edilmiş olması, çeklerin karşılıksız çıkmış olması, borçlu hakkında geçici/kesin aciz belgesi düzenlenmiş olması, borçlunun konkordato ilan etmiş olması vb. durumlar, borçlunun 'borca batık' olduğunu gösterir.[479]

bb) *Borçlu, alacaklılarına zarar verme (mal kaçırma)* ***kasdı ile*** *üçüncü kişilerle tasarrufta (işlemde) bulunmuş olmalıdır.* Eğer alacaklıya zarar veren tasarruf *'ihmal suretiyle'* yapılırsa, bu tasarruf İİK m. 280'e göre iptal edilemez.[480]

Borçlunun 'alacaklılara zarar verme kasdıyla hareket ettiği' hususunun – yaklaşık ispat kurallarına göre – alacaklı tarafından ispat edilmesi gerekir.[481]

cc) *Borçlunun tasarrufta (işlemde) bulunduğu üçüncü kişiler iyiniyetli (MK. m. 3) olmamalıdır.* Borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun (yani; borçlunun malvarlığının borçlarını karşılamadığının) ve alacaklılarına zarar verme kasdının, borçlu ile işlemde bulunan üçüncü kişilerce – tasarruf tarihinde– bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emareler (karineler) olmalıdır. Yani, borçlu ile işlemde bulunan *üçüncü kişi, borçlunun kasdını* biliyor olmalıdır. Bu şartın gerçekleşmiş olması için, *«tasarruftan yararlanan üçüncü kişinin, gereken dikkati gösterdiği takdirde, borçlunun durumunu ve işlemin mahiyetini anlayabilecek durumda olması»* yeterlidir. Başka bir

---

Aynı Zamanda 'Hemşerisi' Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini 'Değerinin Çok Altında Bir Bedelle' Devrettikten Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşine de 'Değerinin Çok Altında / Üstünde Bir Bedelle' (4) Taşınmazını Devreden Borçlu Hakkında, Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III– 2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Ocak– Şubat– Mart, S: 73– 75, s: 17– 36) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369– 397) – **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Deer. Temmuz/2014, s: 175– 187) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Eylül/2018, s: 4729– 4801)

[476] **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s: 982 vd. – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 373 vd. – **AKKAYA, T.** İptale Tabi Tasarruflar, s:40 vd. – **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptal Davaları, s:816 vd. – **EROĞLU, O.** age. s: 191 vd. – **KAZANCI, T. İ.** age s: 171 vd. – **ÇETİNEL, T.** age. s: 93 vd.

[477] Bu konuda ayrıca bknz: **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 105 vd – **YILDIRIM M. K.** age. s: 161 vd.

[478] **UMAR, B.** age. s: 81 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1410 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 373 – **BÖRÜ, L.** agm. s: 503 – **UYAR, T.** Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan Hileli Tasarruflardan Dolayı İptal (ABD. 2017/4, s: 308) – **ÇETİNEL, T.** age. s: 93 – **UMAR, B. (**Aciz Hali– Borca Batıklık Kavramlarının Farkı….) isimli makale, s: 319 – **EROĞLU, O.** age. s: 182 vd. – **YILDIRIM, K.M.** age. s: 171 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 76 vd.

[479] **GÜNEREN, A.** age. s: 386 – **EROĞLU, O.** age. s: 193

[480] **UMAR, B.** age. s: 55 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 173 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 95

[481] **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 189 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 95

deyişle, *«üçüncü kişi, küçük bir soruşturma, dikkat veya gözlem ile borçlunun durumunu bilebilecek durumda ise»,* bu şart gerçekleşmiş kabul edilmelidir.[482]

Yüksek mahkeme, borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin *«borçlunun mâli durumunu ve alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği»* konusunda – yani, İİK. m. 280/1 kapsamındaki– konularla ilgili olarak;

√ *«Davalı borçlunun beyanındaki soyut 'tarla komşuluğu' olgusu, İİK. 280/I'in aradığı' borçlunun içinde bulunduğu mali durumu bilme ve bilmesini gerektiren açık emare' olarak kabul edilerek, başka hiçbir delil ve emareye ihtiyaç duyulmadan 'tasarrufun iptali davası'nın kabulü isabetli midir.? Davalı üçüncü kişinin, borçlunun 'alacaklılarına zarar verme kastını'da bilmesi veya bilmesinin gerekmesi de aranmalı mıdır.?»*[483]

√ *«Davalılar karı– koca olup aralarındaki tasarrufun İİK'nun 278/3– 1 maddesine göre bağış niteliğinde olduğu gibi, davalı üçüncü kişi İİK'nun 280/1– 2 maddesine göre de borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızrar kastını bilebilecek şahıslardan olduğundan davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»*[484]

√ *«Borçlunun davalının babasının teyzesinin oğlu olduğu, 2009 yılında yanına gelerek, iflasın eşiğinde olduğunu arazilerini satıp borçlarını ödemek istediği, 'borcunu ödemeyezse, bankanın ucuza satacağını' belirterek, taşınmazını almasını istediğini belirttiği, davalının babasının devlet memuru olan oğlunu telefonla arayarak durumu anlattığı ve alması için ısrar ettiğini .... TL. para gönderdiği ve taşınmazı satın aldıklarını, bu durumda davalı borçlunun mali durumu ve alacaklıların ızrar kastını bildiği sabit olduğundan, bu davalı yönünden davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceği– Diğer davalı borçlu ile akraba olmadığı ancak davalının eşinin kardeş torunları olduğu, davalının eşi köyde kahvede otururken borçlunun yanına gelerek, kendi tarlasıyla sınır olan tarlayı satmak istediği, borçlu olduğunu söylediği, diğer davalının eşi davalıya sorup raiç bedelden eşinin taşınmazı satın aldığı, bu durumda diğer davalı borçlunun mali durumu ve alacaklıların ızrar kastını bildikleri sabit olduğundan, bu davalılar yönünden 'davanın kabulüne' karar verilmesi gerekeceğini»*[485]

b e l i r t m i ş t i r…

İİK.'nun 280. maddesinde düzenlenmiş olan iptal sebebi bir *'genel iptal sebebi'*dir.[486] İİK.'nun 278. ve 279. maddelerinde öngörülen koşulların gerçekleşmemesi nedeniyle bu maddelere göre tasarrufun iptali davası açamayan alacaklı, bu maddeye göre dava açabilecektir…

Borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdı ile yaptığı (hileli) tasarrufların iptal edilebilmesi için; az önce belirttiğimiz emarelerin (karinelerin) varlığı, davacı–

---

[482] **BERKİN, N.M.** age., s:511 – **AKKAYA, T.** İptale Tâbi Tasarruflar, s: 42 – **MUŞUL, T.** age. s: 375

[483] Bknz: 17. HD. 09.11.2020 T. 3677/6702 (www.e– uyar.com)

[484] Bknz: 17. HD. 11.02.2020 T. 3791/1250 (www.e– uyar.com)

[485] Bknz: 17. HD. 11.02.2020 T. 3809/1251 (www.e– uyar.com)

[486] **ERDÖNMEZ, G.** age., s: 10 vd.

alacaklı tarafından her türlü delille[487] –özellikle yaşam deneyi kuralları ile, hayatın olağan akışı ile[488] [489] ispat– edilebilir. Burada *"tam ispat"* aranmayıp *"yaklaşık ispat"* kuralları ile yetinilir.[490]

VII– *Tasarrufun iptali davalarında davacının, davalı – borçludaki alacağının 'g e r ç e k' bir alacak olması gerekir.*[*]

İptal davalarında, «*davacının, davalılardan borçluda bir alacağının bulunması*» ve «*davacının; borçlu hakkında yaptığı icra takibinden bir sonuç elde edilmemiş –yani alacağın kısmen– tamamen tahsil edilmemiş olması*» **ön koşul** olduğundan, mahkeme iptal davasının yargılaması sırasında öncelikle bu ön koşulun gerçekleşmiş olup olmadığını kendiliğinden araştırır. Mahkeme, «*icra dairesinin düzenlediği aciz belgesinin geçerli olup olmadığını*» da tartışamaz.[491] Tersine, aciz belgesinin iptali için icra mahkemesine yapıldığı ileri sürülen şikayetin sonucunu, kendisi için 'bekletici mesele' sayması gerekir.[492] Fakat, davalı– üçüncü kişi (veya borçlu) «*davacının alacağının*

---

[487] Bknz: 17. HD. 17.05.2011 T. 9509/4909; 21.05.2009 T. 1786/3457; 04.03.2010 T. 10307/1887 vb. (www.e– uyar.com)

[488] **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, 2016, s: 669 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1410 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C: 3, s: 4436

[489] Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 11030/166; 06.12.2016 T. 2847/11210; 15.11.2016 T. 17928/10506 vb. (www.e– uyar.com)

[490] **PEKCANITEZ, H./ ATALAY, O./ ÖZKAN, M.S./ ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, 11. Bası, s: 866

[*] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, s:378– 392; s:405– 411; s:655– 668; s:877– 919 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, s:18 vd. – s:827– 837; s:980– 990; s:1287– 1312 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Alacağın Gerçek Olması" ve "Hayatın Olağan Akışına Uygunluk" Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Der. Ocak/2020, s:267– 309) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar (İİK. m. 278/I, II) ve "Taşınmazın 'Tapuda Gösterilen Satış Bedeli' le 'Rayiç Bedeli' Arasında Bir Mislini Aşan Fark Bulunması" (İİK. m. 278/III– 2) Koşulu ile "Davacının, Davalı– Borçludaki Alacağının 'Gerçek Bir Alacak Olması' Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar… (Prof. Dr. N.M. Berkin Armağan'da yayımlanacak) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S:190, s:4729– 4801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Davacının, Borçluda Gerçek Bir Alacağı Bulunması" Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (İBD. 2015/2, s:351– 362) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Tasarrufun İptali Davalarında "Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi" Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018; S:135, s:517– 575) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, s:4729– 4801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Alacağın Gerçekliği" (Muvazaalı Olmaması) Koşulunun Düşündürdükleri (Legal Huk. Der. Aralık/2017, S:180, s:5915– 5942) – **UYAR, T.** Ticari Defter Kayıtlarına Göre "Alacaklı" Gözüken Ancak Borçlusu Hakkında Takip Konusu Yaptığı Çekleri Ticari Defterlerine İşlememiş Olan Alacaklı, Yaptığı "Takip Dosyası"na Dayanarak "Borçlusu" ve "Lehine Tasarrufta Bulunulan Üçüncü Kişi" Hakkında 'Tasarrufun İptali Davası' Açılabilir mi? (Terazi Huk. Der. Kasım/2017, S:135, s: 90– 101) – **MAVİ, M.** age., s: 40 vd. – **YALÇIN, E.** age., s: 38 vd. – **GÜNAY, R.** age., s: 109 vd. – **GÜRTÜRK, D.** age., s: 120 vd. – **DANİŞ, R.S.** age., s: 121 vd. – **IŞIK, S.** age., s: 101 vd. – **ERCAN, İ.** age., s: 1706 vd. – **YARDIMCI, T.E.** age., s: 129 vd. – **YILDIRIM, M.K.** "Actio Pauliana'da (Tasarrufun İptali Davasında) Davalı Taraf ve Türk Hukukunda Dava Şartı Olarak Tezahür Eden Alacağın Varlığı Hakkında Düşünceler (Prof. Dr. Selçuk Öztek'e Armağan, 2022, C: 4, s: 2887– 2908) – **İYİLİKLİ, A.C.** Tasarrufun İptali Davalarında Kambiyo Senetleri Bağlamında Alacaklı Borç İlişkisi (Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl: 7, S: 14, Aralık/2019, s: 255– 308)

[491] Bknz: 15. HD. 18.5.1990 T. 1755/2258; 13. HD. 9.11.1981 T. 5203/7058 vb. (www.e– uyar.com)

[492] Bknz: 15. HD. 7.5.1992 T. 2135/2460; 4.3.1992 T. 869/1042 vb. (www.e– uyar.com)

mevcut olmadığını» – örneğin muvazaaya dayandığını– iddia ve ispat edebilir.[493] Davalı– üçüncü kişi bu iddiasını ispat için 'tanık' dinlenebilir…[494] Yani bu durumda HMK. m. 200 uygulanmaz.[495] Çünkü, davalı – üçüncü kişi, davacı – alacaklı ile borçlu arasındaki alacak ilişkisinde 'üçüncü kişi' durumundadır.[496] Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için, öncelikle davacının, davalı– borçluda '*gerçek bir alacağı*'nın bulunması, diğer bir deyişle tasarrufta bulunan kimsenin gerçekten 'borçlu olması' gerekir. Eğer '*gerçek bir borç*' yoksa '*alacak*' da söz konusu olamayacağından, tasarrufun iptali davası dinlenmez.[497]

Davacı– alacaklı, tasarrufun iptali davasını, 'ilama dayalı icra takibi'ne dayandırmışsa, 'tasarrufun iptaline' karar verilebilmesi için, '*ilamın (alacağın) kesinleşmiş olması*' gerekir.[498] [499]

Tasarrufun iptali davalarında, davalı– 3. kişi (ya da davalı– borçlu), "*davacı alacaklının davalı borçluda gerçek bir alacağının bulunmadığını*" ileri sürerse, mahkemece bu durumda nasıl bir yol izlenecektir?

"*Bu iddianın tasarrufun iptali davasında araştırılamayacağı*"na mı karar verilecek, yoksa "*bu iddianın tasarrufun iptali davasında incelenebileceği*" belirtilip "davacı alacaklı tacir ise ticari defterleri[500] ve banka hesap hareketleri[501] üzerinde mali müşavir(ler) vasıtasıyla bilirkişi incelemesi yaptırılarak, davacı– alacaklı ile davalı– borçlu arasındaki ticari ilişkinin, daacı alacaklıya takip konusu yaptığı alacak kadar bir alacak doğuracak boyutta olup olmadığı" irdelenecek midir?

Eğer davacı– alacaklı tacir ise; hem kendisinin ve hem de –tacir ise davalı– borçlunun ticari defterlerinde inceleme yapılarak, takip konusu borcun defterlerde kayıtlı olup olmadığının araştırılarak, kayıtlarda var (yazılı) olduğu ölçüde 'davanın kabulüne', aksi taktirde "ön koşul yokluğundan davanın reddine"[502] karar verilmesi gerekir.

Eğer davacı– alacaklı tacir değil ise; davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında banka kayıtları

---

[493] **KURU, B.** age. C:4, s:3506
[494] Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7206/4176 (www.e– uyar.com)
[495] **KURU, B.** El Kitabı, s:1420
[496] **KURU, B.** El Kitabı, s: 1421
[497] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C:3, s:4524 vd. – **GÜNEREN, A.** age. s:379 – **UMAR, B.** age. s:41 vd. – **TAZE, M.** Tasarrufun İptali Davası (Yayımlanmamış Yük. Lisans Tezi, s:120) – **KAPLAN, H.A.** 4949 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Işığında İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, s:45 – **GÜNAY, E.** age. s:110 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age. s:175 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s:443 – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** İcra ve İflâs Hukuku, s:768 – **ÇETİN, E.H.** age. s:15 – **ALBAYRAK, T.** agm. s: 943 vd. – **ÇETİNEL, T.** age. s: 79 – **YARDIMCI, T.E.** age., s: 129
[498] Bnz: HGK. 08.03.2006 T. 15– 34/36; 17. HD. 20.09.2010 T. 5787/7047 (www.e– uyar.com)
[499] **ALBAYRAK, H.** agm. s: 956 – **YARDIMCI, T.E.** age., s: 131 – **BAKIRCI, H.A.** age., s: 72
[500] Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 16639/5946; 17.04.2014 T. 15081/5942; 16850/455; 8.03.2013 T. 14204/4372; 24.04.2012 T. 32/5008; HGK. 13.10.2010 T. 17– 398/497 vb. (www.e– uyar.com)
[501] Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 15081/5942 (www.e– uyar.com)
[502] Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 7423/5597; 11.09.2018 T. 2770/7624; 28.02.2017 T. 11975/234; 24.05.2016 T. 11364/6282; 24.05.2016 T. 10582/6278; 14.04.2015 T. 1798/5869; 4. HD. 04.04.2011 T. 7832/3036 vb. (www.e– uyar.com)

üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, mali durumlarının araştırılması,[503] yıllık gelirlerinin ne olduğu,[504] ve davacının böyle bir borç parayı verebilecek ekonomik gücünün bulunup bulunmadığı[505] saptanarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir.

Bazen, davacı– alacaklının borçludaki alacağı muvazaalı değildir; fakat davacı– alacaklının borçluda "*takip konusu yapılan miktarda*" bir alacağı da yoktur. Örneğin; davacı– alacaklı takip borçlusu hakkında, borçluya ait senette tahrifat (sahtecilik) yaparak takipte bulunmuştur. Borçlunun imzasın taklit ederek veya senedin "alacak miktarı"nda tahrifat yapmıştır. Hatta borçlu tarafından bu nedenle davacı– alacaklı hakkında "menfi tespit davası"[506] açılmış ya da icra mahkemesinde "imza inkarında"[507] bulunulmuş olabilir. Yahut da Cumhuriyet Savcılığına –"sahtecilik" ya da "bedelsiz kalan senedin kullanılması", "açığa atılan imzanın kötüye kullanılması" suçlarından dolayı[508] – 'kamu davası' açılması için şikayette bulunulmuş ve Cumhuriyet Savcılığınca, davacı– alacaklı hakkında ceza mahkemesinde 'kamu davası' açılmıştır. Bu gibi durumlarda, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemenin, borçlu tarafından açıldığı/açılması sağlandığı bildirilen bu davaların –kesinleşecek sonucunun "*bekletici mesele*" yapılması gerekir…

Davalı– 3. kişi de, davacı– alacaklının "*takip konusu yaptığı senedin (belgenin) gerçek bir alacağı aksettirmediğini*" –borçlu gibi– tasarrufun iptali davasına bakan mahkemede ileri sürebilir. Keza, takip konusu senedin "*teminat ve tahsil amacıyla verilmiş olduğu*" –yani gerçek bir alacağı ifade etmediği– de hem davalı– borçlu ve hem de davalı– 3. kişi tarafından ileri sürülebilir.[509] Bunun kanıtlanması halinde mahkemece davacı– alacaklının talebi doğrultusunda "tasarrufun iptaline" karar verilemez.

- **Yüksek mahkeme** kimi kararlarında[510] «davacının gerçekten alacaklı olup olmadığının yerel mahkemece *kendiliğinden* araştırılması gerektiğini» kimi kararlarında[511] ise, «bu hususun *davalılarca ileri sürülmesi halinde* mahkemece araştırılabileceğini» belirtmiştir…

«*Davacı –alacaklının gerçek bir alacağının bulunmadığı*» hususu, '*davalı borçlu ve üçüncü kişi tarafından birlikte ileri sürülebileceği*' gibi, '*sadece davalı üçüncü kişi tarafından da* yani «davalı– borçlu ile davacının anlaşarak, kendisine zarar vermek

[503] Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e– uyar.com)
[504] Bknz: 17. HD. 21.03.2017 T. 2235/3008 (www.e– uyar.com)
[505] Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 3393/12139; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 vb. (www.e– uyar.com)
[506] Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230; 31.03.2011 T. 6372/2899; 07.03.2011 T. 11643/2001; 30.10.2007 T. 4626/3300 (www.e– uyar.com)
[507] Bknz: 17. HD. 10.03.2009 T. 3533/1270 (www.e– uyar.com)
[508] Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230 (www.e– uyar.com)
[509] Bknz: 17. HD. 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e– uyar.com)
[510] Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; 12.04.2016 T. 14267/4635; 21.01.2014 T. 19964/669 vb. (www.e– uyar.com)
[511] Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606; 19.02.2019 T. 1554/1781; 05.06.2018 T. 4533/5858; 15.05.2018 T. 3037/5045; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457; 14.02.2017 T. 23545/1450; 25.10.2016 T. 18010/9337; 20.10.2016 T. 17910/9000; 07.06.2016 T. 20994/6940 vb. (www.e– uyar.com)

amacı ile muvazaalı olarak bir alacak yarattıkları» iddia edilerek– de *ileri sürülebilir.*'[512] [513]

Doktrinde[514], '*davacının alacağının gerçek bir alacak olması*' koşulunun genellikle «*tasarrufun iptali davaları bakımından HMK m. 114'de öngörülmemiş fakat 'Yargıtay içtihatları ile kabul edilmiş bir özel dava şartı» olduğu kabul edilmekle beraber «bunun bir 'dava şartı' olmayıp, sıfata yönelik bir itiraz olduğu, bu nedenle hakim tarafından re'sen incelenemeyeceği*»de ileri sürülmüştür.[515]

- **Yüksek mahkeme,** bu konu (yani; '*alacağın gerçek bir alacak olması gerektiği*' konusu) ile ilgili olarak;

√ *"Dava dayanağı takip konusu alacak ile ilgili olarak borçlu tarafından alacaklı aleyhine menfi tespit davası açıldığının ve bu dava sonucunda verilen kararın kesinleşmediğinin anlaşıldığını, bu durumda söz konusu ilamın kesinleşmesinin bekletici mesele yapılması, borcun olmadığı hususunun kesinleşmesi halinde, davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini"*[516]

√ *"Tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil olanağı sağlanırken bu alacaklının alacağının şeklen varlığının değil, gerçekliğinin amaçlandığını– Mahkemece davacının dayandığı icra takiplerine konu edilen alacaklarının hangi ticari veya hukuki ilişkiye dayandığının tespiti açısından; davacının bu konudaki delillerini sunması için süre verilmesi ve davacı ile borçlu davalı şirketin ticari defter ve kayıtları üzerinde bilirkişi vasıtası ile inceleme ve araştırma yapılarak gerçek bir borç – alacak ilişkisi olup olmadığının buna göre belirlenmesi gerektiğini"*[517]

√ *"Tasarrufun iptali davalarında, üçüncü kişi– davalının, "borcun gerçek olmadığı iddiası" ve "muvazaanın varlığı" yönündeki savunmasının araştırılması gerektiğini– Tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil olanağı sağlanırken bu alacaklının alacağının şeklen varlığının değil, gerçekliğinin amaçlandığını"*[518]

√ *«Tasarrufun iptali davasında, davacının dava dayanağı takip konuları olan alacağının varlığının mahkeme kararı ile tespit edildiği ve kesinleşip kesinleşmediği, bu alacağın takibe konulması ve diğer dava koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gerektiğini»*[519]

√ *"Davacının icra takibine konu alacağının kambiyo senedine dayandığı, "Poliçeden dolayı kendisine başvurulan kişi, düzenleyen veya önceki hamillerden biriyle kendi arasında doğrudan doğruya var olan ilişkilere dayanan def'ileri başvuran*

---

[512] **ALBAYRAK, H.** agm. s: 941 vd. – **ÇETİNEL, T.** age s: 78 – **TAŞ, K. H./KORKMAZ, Ö.** Tasarrufun İptali Davalarında Davacı Alacağının Muvazaalı Olduğu İddiası ve Bu İddianın Hukukukun Temel Hak ve İlkeleri ile Bağlantısı (Fasikul Huk. Dr. C: 11, S: 111, Şubat/2019, s: 645 vd.)
[513] Bknz: HGK. 26.03.1997 T. 15– 890/127 (www.e– uyar.com)
[514] **ALBAYRAK, H.** agm. s: 931; 941 vd.
[515] **ALBAYRAK, H.** agm. s: 943 vd.
[516] Bknz: 4. HD. 09.11.2021 T. 1384/8516 (www.e– uyar.com)
[517] Bknz: 4. HD. 28.06.2021 T. 1896/3739 (www.e– uyar.com)
[518] Bknz: 4. HD. 16.06.2021 T. 1143/3147 (www.e– uyar.com)
[519] Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 427/1638 (www.e– uyar.com)

hamile karşı ileri süremez; meğerki, hamil, poliçeyi iktisap ederken bile bile borçlunun zararına hareket etmiş olsun" şeklindeki TTK m. 687 hükmü uyarınca, eldeki davada önem arz eden hususun alacaklı davacının senedi kendisinden ciro yoluyla devraldığı kişiden alacaklı olması olduğundan, davacı cirantanın kötüniyetli olduğu yani senedi iktisap ederken bile bile borçlunun zararına hareket etmiş olduğu da ispatlanamadığından davacının icra takibine konu alacağının gerçek olduğu anlaşılmış olup, alacağın gerçek olduğunun kabulü ile esasa girilmesi ve İİK. 277 vd. maddelerinin tartışılması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini"[520]

√ *"Tasarrufun iptali davasında, davalı üçüncü kişinin alacağın gerçek olmadığı iddiasının gerisinde alacaklı ve borçlunun anlaşma ile böyle bir borcu yaratabileceği yönünde ciddi şüphe uyandıran verilerin sunulması gerektiğini– Davalı üçüncü kişinin böyle bir somut delil sunmadığı, borç kaynağı bononun, borçlunun ticari defterlerine kaydedildiği ve bu tarihte henüz iptali istenilen tasarrufun gerçekleşmediği, alacaklı ile davalı borçlunun bu tasarrufun iptalini sağlamak amacı ile sonradan bir muvazaalı alacak ilişkisini yarattığından söz edilemeyeceğini– Senet borçluları dava dayanağı takip dosyası ile ilgili olarak borca itiraz ederek muaraza çıkarmış, yapılan yargılama sonunda itirazın reddine dair kararın kesinleştiği, bu durumda senet borçlusu ve alacaklısının anlaşma içinde olduğu düşünülemeyeceğini– Tasarrufun iptali davasını açan kişinin borç kaynağı senedin lehtarının cirosu ile senet alacaklısı haline geldiği, bu nedenlerle, davanın alacağın gerçek olmadığı gerekçesiyle davanın reddinin hatalı olduğunu"*[521]

√ *"Her ne kadar davacı davaya konu senetlerin davalıya satılan dava konu iki adet taşınmazın bedeli olarak alındığını iddia etmiş ise de taşınmaz bedelini nakden ve tamamen alındığını –TBK 19. madde uyarınca hiç kimsenin kendi muvazaasına dayanamayacağını– Davacı muvazaalı resmi işlemin tarafı olduğundan ve hiç kimse kendi muvazaasına dayanamayacağından muvazaa iddiasının dinlenmeyeceğinden davaya konu senetlerin davalıya satılan dava konu iki adet taşınmazın bedeli olarak alındığını iddiasına mahkemece itibar edilmediğini– Hülasa 'davacının borçludaki alacağının gerçek olması dava ön koşulu şartının mevcut olmadığı..' gerekçesi ile "davanın reddine" karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmadığını"*[522]

√ *"Tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil olanağı sağlanırken bu alacaklının alacağının şeklen varlığının değil, gerçekliğinin amaçlandığını– Ancak bu amaç için ve davalı üçüncü kişinin alacağın gerçek olmadığı yönünde bir iddiası olması gerektiği gibi bu iddianın somut olgulara dayandırılması gerektiğini– Her soyut iddia için tasarrufun iptali davasına bakan hakimi, alacağın var olup olmadığını ticaret hukuku ilkeleri içerisinde bir menfi tesbit yargılaması gibi araştırma zorunluluğunu doğurmayacağını– Öncelikle, davalı üçüncü kişinin alacağın gerçek olmadığı iddiasının gerisinde alacaklı ve borçlunun anlaşma ile böyle bir borcu yaratabileceği yönünde ciddi şüphe uyandıran verilerin sunulması gerektiğini– Davalı üçüncü kişi*

[520] Bknz: 4. HD. 30.06.2025 T. 2803/10194 (www.e– uyar.com)
[521] Bknz: 4. HD. 23.06.2025 T. 2159/9789 (www.e– uyar.com)
[522] Bknz: 4. HD. 19.06.2025 T. 12671/9665 (www.e– uyar.com)

tarafından alacağın gerçek olmadığı yönünde bir iddia ileri sürülmediği gibi cevap dilekçesi dahi sunulmamış, takip dosyasındaki hacizler de üçüncü kişilerin istihkak iddiaları ile karşılaşılmış, davacı alacaklı ile borçlunun anlaşarak bir borç ilişkisi ve devamında takip yarattıkları gibi bir durumun bulunmadığı anlaşılmış olduğundan, bu olguların ötesine geçilerek, tasarrufun iptali davasında davacı alacaklının alacağının gerçek olduğunu ispatla sorumlu tutulmasının, davacının adil yargılama hakkını ihlal edeceğini"[523]

belirtmiştir…

VIII– İİK'na Göre Açılan İptal Davalarında Yargılama Usulü:[*]

İptal davaları, diğer hukuk davaları gibi, *genel hükümlere göre* açılır.

Dava dilekçesinde, dava konusu iptale tabi tasarrufun ne olduğu belirtilir. Ancak, bu tasarrufun İİK. m. 278, 279 ve 280'den hangisinin kapsamına girdiği ve hangi hukukî sebeple iptal edileceğini saptamak hakimin görevi olduğundan (HMK. m. 33), dava dilekçesinde belirtilen *hukukî sebeple* hakim bağlı olmadığından, davacının *«dava konusu tasarrufun iptal nedenini»* yanlış belirtmiş olması ya da hiç belirtmemiş olması önem taşımaz. [524]

Yüksek mahkeme, bu hususta (yani; *«tasarrufun iptali»* istemini içeren *«dava dilekçeleri»* ve *«HMK. m. 33»* ile ilgili olarak);

√ *«Borçlunun aciz ya da iflasından önce yaptığı iptale tabi tasarrufları üç grup altında ve İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiş olduğu, ancak bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarrufların sınırlı olarak sayılmış olmadığı– Kanunun, iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimin takdirine bırakmış olduğu– Bu yasal nedenle de davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi mahkeme bununla bağlı olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini»*[525]

---

[523] Bknz: 4. HD. 19.06.2025 T. 127/9668 (www.e– uyar.com)

[*] **ÇETİNEL, T.** age. s: 75 vd. – **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflas Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s:50– 28) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının "Usul"den ve "Esas"dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Bar. Dergisi'nde yayımlanacak) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargılama Usulü (Legal Huk. Der. Eylül/2008, s:3003– 3020) – **MAVİ, M.** age., s: 133 vd. – **YALÇIN, E.** age., s: 20 vd. – **MUŞUL, T.** age., C: 2, s: 1001 vd.

[524] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 4. Baskı, s: 391– 446; 551– 556; 660– 722; 941– 965; 1441– 1479 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, s:51– 86; s:877– 010 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, s:139 vd.; s:767– 772; s:1534– 1536 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S:177, s:4449– 4513) – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 4, s: 3546 – **KURU, B.** El Kitabı, s:1398; 1414 – **KURU, B.** İstinaf, s:665 – **ERDÖNMEZ, G.** Alacaklılara Zarar Verme Kastı ile Yapılan Tasarrufunların İptali, s:12 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4508 – **EROĞLU, O.** age., s:132 vd. – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 450 – **DANİŞ, R.S.** age., s: 166 vd. – **GÜRTÜRK, D.** age., s: 58 vd. – **ÇAK, Y.** age., s: 209 vd. – **MUŞUL, T.** age., C: 2, s: 1001 vd.

[525] Bknz: 4. HD. 3.10.2023 T. 1713/10176 (www.e– uyar.com)

√ *«İcra takibi sırasında 12.01.2015 tarihinde fiili haczin yapıldığı ve davalı– borçlunun meskeninden taşındığının belirlendiği, taşınmaz devrinin ise 20.10.2009 tarihli olup haciz tarihinden geriye doğru 2 yıl içinde kalmadığı– Bu durumda bedel farkından dolayı tasarrufun iptaline karar verilemeyeceği– Ancak davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280.maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkeme bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı da verilebileceği– Dosya kapsamında; davalılar arasında İİK'nun 280./1 maddesine göre arkadaşlık, akrabalık, ticari ilişki veya komşuluk tespit edilememiş, lehine tasarrufta bulunulan davalı üçüncü kişinin, borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden olduğu ispatlanamamış olduğundan, mahkemece verilen "davanın reddine" dair kararda bir isabetsizlik bulunmadığını»*[526]

√ *«Davanın İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak yapılan tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu– Borçlunun aciz ya da iflasından önce yaptığı iptale tabi tasarruflarının, üç grup altında ve İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde düzenlendiği, ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarrufların, sınırlı olarak sayılmış olmadığı– Kanunun, iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimin takdirine bıraktığı (İİK.md.281)– Bu yasal nedenle de, davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceği– Üzerinde takyidatlar bulunan taşınmazın rayiç değeri tesbit edilirken, bakanın kredi borcu olarak bildirdiği miktar dikkate alınarak tasarruf tarihi itibari ile kredi borcunun ne olduğunun açıklığa kavuşturulması ve ivazlar arasında önemli oransızlık olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiğini»*[527]

Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken *«dava şartları»;*

Bilindiği gibi *«dava şartı» 'davanın esası hakkında yargılama yapılabilmesi ve karar verilebilmesi için varlığı veya yokluğu gerekli olan şartlar»dır.*[528]

HMK.'nun 114. maddesinin **1. fıkrasında** '*dava şartlarının neler olduğu*' (12) bent halinde sayılarak belirtildiği gibi; **2. fıkrasında** '*diğer kanunlarda yer alan dava şartlarının ilişkin hükümlerin saklı olduğu*' açıklamıştır.

---

[526] Bknz: 4. HD. 31.05.2023 T. 1610/7283 (www.e– uyar.com)
[527] Bknz: 4. HD. 25.05.2022 T. 25754/7852 (www.e– uyar.com)
[528] **KURU, B.** Medeni Usul Hukuku El Kitabı, C: 1, s: 375– 398 – **KURU, B.** Dava Şartları (Ord. Prof. Dr. Sabri Şakir Ansay'ın Hatırasına Armağan, 1964, s: 109– 147) – **ARSLAN, R.** Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Medeni Usul Hukukuna Getirdiği Başlıca Yenilikler (Prof. Dr. Gürgan Çelebican'a Armağan, 2011, s: 439– 459) – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** Medeni Usul Hukuku, 6. Baskı, s: 310 vd. – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), 4. Baskı, s: 243 vd. – **GÖRGÜN, Ş. İ.** Medeni Usul Hukuku, 3. Bası, s: 144 vd. – **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHFD. 2015/4, s: 931– 974) – **ÇETİNEL, T.** age. s: 75 vd. – **PEKCANITEZ, H.** Pekcanıtez Usul Hukuku, s: 925 vd.; 950 vd.

HMK.'nun 114. maddesinde (12) bent halinde sayılan –ve tüm davalar için geçerli olan– dava şartları «**genel dava şartları**», buna karşın HMK. m. 114/2'de belirtilen dava şartlara ise, bazı davalar için öngörülmüş olduğu için «**özel dava şartı**» olarak nitelendirilir. Örneğin; İİK. m. 277/I– 1'de öngörülen '*tasarrufun iptali davası açabilmek için kesin ya da geçici aciz belgesi ibraz etme zorunluluğu*', İİK. m. 69/II'de öngörülen '*borçtan kurtulma davası açabilmek için % 5 oranında teminat gösterme zorunluluğu*' birer «özel dava şartı»dır.[529]

Acaba HMK. m. 114'de öngörülenler dışında, yargı kararları ile başka «dava şartları» öngörülebilir. mi.? Çünkü u y g u l a m a d a , **yüksek mahkeme** (Yargıtay 17. Hukuk Dairesi); **a)** '*İcra takibinin kesinleşmiş olması*'nı, **b)** '*Alacaklının alacağının gerçek bir alacak olması*'nı, **c)** '*Davacının alacağının, dava konusu tasarruftan önce doğmuş olması*'nı, tasarrufun iptali davasının «**özel dava şartı**» olarak kabul etmekte ve açılmış olan tasarrufun iptali davasının bu şartlar gerçekleşmeden açılmış olduğunu, yargılamanın her aşamasında tesbit ettiği taktirde, kendiliğinden 'davanın usulden reddine' karar vermektedir.

Doktrinde[530] «*HMK döneminde, 'dava şartları'nın neler olduğu HMK m. 114'de sayılarak belirtilmiş olduğundan, burada öngörülmemiş olan hususların Yargıtay içtihatları ile kabul edilmesinin, kanun sistematiğine uygun olduğunun düşünülemeyeceği»* ifade edilmiştir.

Tasarrufun iptali davalarında[531];

a) *Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan ö n c e doğmuş olması gerekir.* (**Kanımızca;** İsviçre'de ve Almanya'da olduğu gibi bizde de bu husus İİK.'da –örneğin; İİK. m. 277'de– ayrıca öngörülmemiş olduğu için, bu hususun **doktrinde** bazı hukukçularca ve **uygulamada Yargıtay'ca** «*dava şartı*» olarak kabul edilmesi isabetli değildir…)[532]

b) '*Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması' gerekir.*[533]

c) '*Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması'* gerekir. [534]

ç) *Borçlu hakkında –TBK.m. 19 uyarınca açılan muvazaa sebebine dayalı tasarrufun iptali davaları dışında– kesin aciz belgesi* ya da *geçici aciz belgesi'* (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır. [535]

*

[529] **ALBAYRAK, H.** agm. s: 934 – **DANİŞ, R.S.** age., s: 85 vd.
[530] **ALBAYRAK, H.** agm. s: 937
[531] **MAVİ, M.** age., s: 39 vd. – **BAKIRCI, H.A.** age., s: 64 vd. – **KALE, S.** age., s: 546 vd.
[532] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 9. Tıpkı Baskı, 2025, s:1183 vd.
[533] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C.** age., s: 767 vd.
[534] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C.** age., s: 1170 vd.
[535] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C.** age., s: 1095 vd.

Bir olayda;

Davacı vekili, 17.03.2026 tarihli *"dava dilekçesi"*nde özetle;

– Müvekkili ile davalı– borçlu (G.E.) arasında düzenlenmiş olan 13.05.2015 tanzim ve 10.10.2025 vade tarihli 7.000.000,00 TL. bedelli bono nedeniyle müvekkili lehine doğmuş bulunan borcun ödenmemiş olduğundan bu borçlu hakkında Akhisar İcra dairesi'nin 2026/763 sayılı dosya ile kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatılmış olduğunu, ancak takipte istenmiş olan 7.000.000,00 TL. (asıl alacak) + 971.705,48 TL. (işlemiş faiz) + 21.000,00 TL. (komisyon) = Toplam 7.992.705,48 TL.'nin ödenmediğini ve takibin kesinleştiğini,

– Yaptıkları araştırmada; 'dört katlı betonarme apartman ve arsası' niteliğindeki taşınmazın 03.10.2025 tarihinde, davalı– malik (G.E.) tarafından diğer davalı (M.A.)'a tapuda devredilmiş (satılmış) olduğunu öğrendiklerini,

– Bu satış işleminin muvazaalı olduğunu, alacaklıdan mal kaçırmak kasdı ile gerçekleştirilmiş olduğunun aşikar bulunduğunu, bu nedenle, bu tasarrufun İİK.m. 277 vd.na göre iptale tabi olduğunu,

– Asıl borçlu (G.E.) ile taşınmazın devredildiği (M.A.) arasındaki ilişkinin (akrabalığın), tarafların nüfus kayıt örneklerinin ilgili Nüfus Müdürlüğü'nden celp edilerek araştırılmasını, böylece 'yakın akrabalık' tespit edilirse, tasarrufun iptaline karar verilmesini istemiştir…

– Tasarrufun iptali davasının nispi nitelikte bir dava olduğunu, bu nedenle dava sonunda müvekkilinin alacağı ile sınırlı olarak kendilerine *'haciz'* ve *'satış'* yetkisi verilmesini talep etmiştir.

– Son olarak, davacı vekili aynı dilekçede *'teminatsız olarak İİK.m. 281/2 uyarınca dava konusu ……. ilçesi, Hürriyet mahallesi, 832 ada, 196 parselde kayıtlı taşınmaz üzerinde İHTİYATİ HACİZ konulmasını'* **TBK.m. 19 uyarınca taşınmazın devrinin muvazaalı olduğunun tespit edilerek, muvazaa sebebiyle tasarrufun iptaline karar verilmesini** talep etmiştir…

Davacı– alacaklı vekili gerek Örnek No:1 TAKİP TALEBİ'nde ve gerekse Örnek No:10 KAMBİYO SENETLERİNE MAHSUS ÖDEME EMRİNDE;

7.000.000,00 TL. (Asıl alacak) + 971.705,48 TL. (İşlemiş faiz) + 21.000,00 TL. (Komisyon) = 7.992.705,48 TL. Toplam alacağın, asıl alacağa işleyecek avans faizi ile birlikte tahsilini istemiştir…

... 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce; "takip çıkışı dikkate alınarak takdiren takip çıkışının %15'i olan 1.198.905,82 TL. nakit teminat yatırılması veya teminat mektubu sunulması halinde davalılar adına kayıtlı olması halinde …… ili, ….. ilçesi, Hürriyet mahallesi, 83 ada, 196 parselde kayıtlı taşınmaz üzerine ihtiyati haciz konulmasına" – 13.03.2026 tarihinde– ARA KARARI ile karar verilmiştir.

Tasarrufun iptali davaları, yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, *"borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya*

da iyiniyet kurallarına aykırılık nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağının tahsilini sağlamak" a m a c ı y l a[536] [537] açılan *"nispi nitelikte, yasadan doğan, tasarrufa konu malların ayni ile ilgili olmayan "* [538] [539] bir davadır…

İİK.m. 277'de; tasarrufun iptali davasının; *'İİK.'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılabileceği'* belirtilmiştir…

Yüksek mahkeme (Yargıtay) önceleri *"İİK.m. 278, 279 ya da 280. maddelerde yazılı öngörülen sebeplerden bir tanesinin bulunması (gerçekleşmesi) halinde tasarrufun iptali davasının açılabileceğini"* aşağıdaki şekilde belirtmişti:

√ *"Borçlu kocanın, karısına yaptığı satışın 'muvazaalı' olduğunun kabulü gerekeceği ve hakkında iptal davası açılabileceği"*[540]

√ *"Borçlu ile babası arasındaki tasarrufların iptale tabi olduğu"*[541]

√ *"Borçlu ile yeğeni arasındaki satış işleminin 'bağışlama' niteliğinde olup iptale tabi olduğu"*[542]

√ *"Yapıldığı sırada borçlu aleyhine ivazlar arasında açık bir nispetsizlik bulunan tasarrufların iptaline karar verilmesi gerekeceği"*[543]

√ *"Borçlu ile eniştesi arasındaki tasarrufların iptale tabi olduğu"*[544]

√ *"Borçlu ile baldızı arasındaki satış işleminin bağış niteliğini taşıdığı ve bu nedenle iptale tabi olduğu"*[545]

Ancak **yüksek mahkeme (Yargıtay)** s o n y ı l l a r d a bu içtihadından dönerek **sadece (tek başına)** *"değer düşüklüğünün" TBK. m. 19 UYARINCA AÇILACAK MUVAZAAYA DAYALI TASARRUFUN İPTALİ DAVALARINDA davanın kabulüne yeterli olmadığını ayrıca "tarafların yakın akraba olmalarının", "davalıların aynı yer nüfusuna kayıtlı olmalarının", "aynı tarihte birden fazla taşınmaz alımının", "satın alınan taşınmazların aradan bir yıl geçtikten sonra aynı kişiye aynı gün tekrar satılmış olmasının", "dava konusu taşınırın/taşınmazın kısa sürelerle el değiştirmesinin", "sosyal medya hesaplarının", "taraflar arasında organik bağ olduğunun ispat edilmiş*

---

[536] Bknz: Yuk. dipn. 5, 6, 7
[537] Ayrıca Bknz: 12. HD. 10.12.2025 T. 4798/8113; 01.12.2025 T. 4770/7732
[538] Bknz: Yuk. dipn: 10, 11, 12, 13
[539] Ayrıca bknz: 12. HD. 10.12.2025 T. 4798/8113; 01.12.2025 T. 4770/7732
[540] Bknz: 15. HD. 24.09.1996 T. 4658/4660; 27.03.1996 T. 1483/1683; 18.01.1995 T. 6404/157; 13.09.1993 T. 3461/3464; 02.04.1993 T. 2212/2029; 02.10.1992 T. 3579/4465 (**UYAR, T.** Gerekçeli– Notlu İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, C: 6, 1997, s: 8003 vd.)
[541] Bknz: 15. HD. 18.06.1996 T. 3217/3465; 10.05.1994 T. 1592/3011; 02.02.1994 T. 435/515 (**UYAR, T.** age., s: 8005 vd.) (www.e– uyar.com)
[542] Bknz: 15. HD. 11.04.1996 T. 2074/2090; 12.06.1995 T. 3156/3527; 19.04.1995 T. 1595/2345 (**UYAR, T.** age., s: 8007 vd.) (www.e– uyar.com)
[543] Bknz: 15. HD. 20.03.1996 T. 7030/1524; 25.01.1996 T. 158/214; 24.01.1996 T. 7253/326; 18.01.1996 T. 159/213 (**UYAR, T.** age., s: 8009 vd.)
[544] Bknz: 15. HD. 13.12.1995 T. 6800/7414 (**UYAR, T.** age., s: 8033 vd.)
[545] Bknz: 15. HD. 21.02.1995 T. 576/937; 04.05.1992 T. 6147/2333 (**UYAR, T.** age., s: 8043 vd.)

olmasının", "davalı şirketlerin aynı alanda faaliyet göstermelerinin" tasarrufun iptali için yeterli olmadığını, tarafların mal kaçırmak kasdı ile, kötüniyetle davranarak hareket etmiş olduklarının da somut olayda ispat edilmesi gerekeceğini açık seçik belirtmiştir.

Gerçekten **yüksek mahkemenin (Yargıtay'ın)** son içtihatlarına göre;

√ *"TBK m. 19'a dayalı açılan davada, dava konusu gayrimenkulün düşük bedel ile devredilmesinin tek başına işlemin muvazaalı olduğunu göstermeyeceğini"*[546]

√ *"Muvazaalı işlemin iptali için salt bedel farkı yeterli olmayıp işlemin iki tarafının da fikir birliği içinde olması gerekeceğini– Dava konusu taşınmaz davalı 3.kişi şirket tarafından davalı 4.kişiye devredilirken, şirket yetkilisi .....'e, davalı borçlu .....'ün vekillik etmiş olduğu anlaşılmış ise de, sadece dava konusu taşınmazın devri için verilmiş olan bu vekaletname davalı 3.ve 4. kişilerin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğini göstermeyecek olup, dosya içeriğinden davalı borçlu ile üçüncü ve dördüncü kişinin birbirlerini tanıdıkları veya yakınlıklarının olduğunun da ispat edilemediğini, bu halde Bölge Adliye Mahkemesince, üçüncü ve dördüncü kişinin kötüniyeti ispatlanamadığından davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini"*[547]

√ *"Bedel düşüklüğünün tek başına muvazaanın kanıtı olamayacağını, TBK 19.maddesi gereğince davalıların muvazaalı olarak dava konusu taşınmazın devrini yaptığının kanıtlanamadığını"*[548]

√ *"Bedeller arasındaki farkın tek başına muvazaanın kanıtı olamayacağını, davalı ... ile diğer davalı ……. arasında arkadaşlık, iş ortaklığı, akrabalık gibi yakın bir ilişkinin bulunmadığı"*[549]

√ *"Dava konusu taşınmazın devir tarihi itibarıyla tapudaki bedeli ile gerçek değeri arasında her ne kadar aşırı bir fark var ise de; davalının bu yeri kısmen kredi kullanarak satın aldığı, kalan meblağın da ödemelerine ilişkin belgelerinin dosyaya sunulduğu, uygulamada tapu harçlarının düşük ödenmesi için satış bedelinin düşük gösterilmesinin sıklıkla rastlanılan bir durum olduğu bu nedenle salt tapuda gösterilen satış bedelinin düşük olması tek başına muvazaanın ispatı için yeterli olmadığını, yapılan yargılama sonucu toplanan delillere, yapılan keşif sonucu alınan bilirkişi raporuna, dinlenen tanık beyanlarına ve tüm dosya kapsamına göre; davalılar arasında bir yakınlık, akrabalık veya herhangi bir iş ilişkisi bulunduğuna dair dosyaya yansıyan bir delil olmadığını, davalılar arasındaki satış işleminin muvazaalı olduğunun ispat edilemediği anlaşılmış olmakla davacının davasının reddine karar verilmesi gerekeceğini"*[550]

√ *"Satılan taşınmaz üzerinde ipotek ve haciz kayıtları varsa, alıcı taşınmazı bu kayıtlarla yükümlü olarak satın almış olacağından, satışın bunların tamamı üzerinden yapıldığının kabulü ile oransızlığın belirlenmesinde tapu kaydındaki ipotek ve haciz*

---

[546] 4. HD. 26.03.2025 T. 7417/5003 (EK– 1) (www.e– uyar.com)
[547] 4. HD. 17.03.2025 T. 9601/4394 (EK– 2) (www.e– uyar.com)
[548] 4. HD. 18.03.2025 T. 3884/4506 (EK– 3) (www.e– uyar.com)
[549] Bknz: 4. HD. 17.06.2025 T. 14482/9521 (EK– 4) (www.e– uyar.com)
[550] Bknz: 4. HD. 29.04.2025 T. 7724/6828 (EK– 5) (www.e– uyar.com)

miktarının da göz önünde tutulması gerektiğini– Sadece aynı yer nüfusuna kayıtlı olmalarının davalı üçüncü kişinin davalı borçlunun durumunu bildiği anlamına gelmeyeceğini, dava konusu taşınmazın değerinden fazla fiyatla satın alınmasının başkaca delillerle desteklenmediği sürece tek başına iptal sebebi sayılamayacağını (Gerçek değeri 470.000 TL olan taşınmaz, üzerindeki 562.500 TL'lik ipotek yükü ile birlikte 375.000 TL bedel karşılığında alınmışsa da, tersine bedel farkının iptal nedeni olmayacağını"[551]

√ *"Satım tarihi itibari ile belirlenen gerçek bedel ile tapuda belirtilen satış bedeli arasında misli fark bulunmadığını, davalının geçirmiş olduğu iş kazası nedeni ile almış olduğu tazminatlar ile davaya konu taşınmazı satın aldığını belirttiğini, davalılar arasında yakınlık, arkadaşlık, hısımlık olduğuna dair dosya kapsamında somut bir delil bulunmadığı, her ne kadar davacı vekilince tanık beyanları arasında çelişki olduğu belirtilerek istinaf itirazında bulunulmuş ise de, tanık beyanlarında işin esasına ilişkin çelişkilerin bulunmadığı, davalı borçlunun inşaat işi ile uğraşması nedeni ile nakit para ihtiyacı için taşınmaz satmasının hayatın olağan akışına uygun olduğu, söz konusu hususun alacaklılardan mal kaçırmak maksatlı yapıldığına dair tek başına delil niteliğinde bulunmadığından 'davanın reddine' karar verilmiş olmasında, bir isabetsizlik bulunmadığını"*[552]

√ *"Bilirkişi raporunda dava konusu taşınmazın sözleşme kapsamındaki imalatlarının yapılmamış hali için, resmi senet tarihindeki değerinin 200.000,00 TL olarak hesap edildiğini, resmi satış bedelinin ise 107.110,00. TL olduğu ve yine celp edilen taşınmazın bulunduğu binadaki bağımsız bölüm satışlarına ilişkin satış senetlerinin incelenmesinde de, davamıza konu taşınmazın satış bedellerine yakın bedellerde satış işlemlerinin gerçekleştirildiğini, bu hali ile her iki rakamın taşınmazın karkas halde satışının yapıldığı göz önüne alındığında makul karşılanabilecek bir seviyede olduğunu ve İİK m278 maddedeki 'ivazlar arasındaki fark' olgusunun mevcut olmadığını, temlikin niteliğine göre İİK m.279 daki şartların da oluşmadığını, davalıların kardeş oldukları ve zarar verme kastını bilebilecek durumda oldukları yönündeki iddianın da tek başına İİK m.280 bakımından tek başına iptal sebebi olmayacağını, taşınmazın ipotekli ve natamam şekilde alınması nazara alındığında maddede aranan 'alacaklılara zarar verme kastı' unsurunun oluşmadığını, öte yandan TBK m.19 anlamında' 'muvazaa'nın varlığının da ispatlanamadığı kanaati ile, kanıtlanamayan davanın reddine" karar verilmesi gerekeceğini"*[553]

√ *"Dava konusu taşınmazların borçludan üçüncü kişiye, üçüncü kişiden de dördüncü kişiye birbirine yakın tarihlerde devredilmesinin hayatın olağan akışına aykırı bir durum olmadığını– Davalı üçüncü kişinin, taşınmazları satın alacak maddi durumu olup olmadığı ile satış bedellerinin ne şekilde ödendiğinin yeterince araştırılmadığı belirtilmişse de, tapu devir senedinde gösterilen satış bedelinin davalı borçluya ödendiğinin resmi devir senediyle ispatlandığını– Satın alacak maddi durumu olmadığının*

[551] Bknz: 4. HD. 12.03.2025 T. 4451/4173 (EK– 6) (www.e– uyar.com)
[552] Bknz: 4. HD. 25.03.2024 T. 22335/3013 (EK– 7) (www.e– uyar.com)
[553] Bknz: 4. HD. 09.04.2025 T. 9485/5407 (EK– 8) (www.e– uyar.com)

ispatı halinde dahi, bu durumun davalı üçüncü kişinin, davalı borçlunun mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilen ya da bilmesi gereken kişilerden olduğunu ispata yeterli olmadığını– Davalı üçüncü kişinin davalı borçlu ile yakın ve tanışık olduğu ya da İİK. m. 280/1 gereğince borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğu ispat edilemediğinden, tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesi gerektiğini"[554]

√ *"Davalının aynı gün içerisinde satın aldığı taşınmazları aradan 1 sene geçtikten sonra yine aynı kişiye aynı gün içerisinde satması hayatın olağan akışına aykırı görüldüğünden ve dava konusu taşınmazların bilirkişi tarafından belirlenen değerleri ile satış bedelleri arasında da misli fark bulunduğundan davanın kabulüne karar verilmişse de; varılan sonucun dosya kapsamına uygun düşmediğini, dava konusu taşınmazlar bakımından ipotek bedelleri göz önüne alındığında bedel farkının bulunmadığını; İİK'nun 280. maddesine göre, kötü niyeti kanıtlama yükümlülüğü davacı tarafta bulunmakta olup, davalılar arasında akrabalık bağı, iş ortaklığı, arkadaşlık gibi kötü niyeti gösterir bir durumun da kanıtlanamadığını, davalının aynı gün içerisinde satın aldığı taşınmazları aradan 1 sene geçtikten sonra yine aynı kişiye aynı gün içerisinde satması da tek başına davalı 3. kişinin, borçlunun mal kaçırma kastını bildiğini gösteren bir durum olmadığından davanın reddine karar verilmesi gerektiğini"*[555]

√ *"Borçlunun muvazaayı kabul beyanının tek başına tasarrufun iptali davasının kabulü için yeterli olmadığını– Satıştan bir dakika önce borçlunun şirketine gönderilen paranın, borçlu ile bir başka ilişkisi olduğu ispat edilmeyen üçüncü kişi için, taşınmaz satış bedeli olarak gönderildiğinin kabulü gerekeceğini– Tasarrufun iptali davası esastan reddedilmesi halinde, davalılar lehine takip konusu alacak miktarı ile dava konusu taşınmazın değerinden hangisi az ise o değer üzerinden nisbi vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğini"*[556]

√ *"Davalı borçlu ve üçüncü kişinin aynı ilçede (Aliağa) oturuyor olmaları, satış tarihi itibari ile ilçenin 85.000 nüfusa sahip olması ve yine aynı tarihte birden fazla taşınmaz alımının tek başına muvazaayı göstermeyeceğini, borçlunun akrabalarına ait olan şirketin borçlu ile aynı alanda faaliyeti ve aralarında ticari ilişki olduğuna dair delil bulunmaması nedeni ile, mahkemenin bu gerekçelerinin yerinde görülmediğini– Bağımsız bölümlerin tapuda toplam 40.000 TL'ye alındığı, taşınmazın üzerinde bulunan ipoteğin 395.000,00 TL ödenerek kaldırıldığı, (yani, bu taşınmazlar için toplam 435.000,00 TL ödeme yapıldığı) ve bilirkişilerce taşınmazların toplam değerinin 840.000,00 TL olarak belirtildiği anlaşıldığından, her iki değer arasında bir mislini aşan bir fark olmadığından İİK. m. 278/3– 2 uyarınca iptal koşulları oluşmadığını"* [557]

√ *"Tasarrufun iptali davalarında mahkemece; İİK'nun 278/III– 1'de öngörülen 'yakın hısımlık bulunup– bulunmadığının', İİK.'nun 278/III– 2'de öngörülen 'ivazlar*

[554] Bknz: 4. HD. 31.10.2023 T. 13685/11609 (EK– 9) (www.e– uyar.com)
[555] Bknz: 17. HD. 01.06.2020 T. 3232/2976 (EK– 10) (www.e– uyar.com)
[556] Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 3331/2447 (EK– 11) (www.e– uyar.com)
[557] Bknz: 17. HD. 02.03.2021 T. 3203/2097 (EK– 12) (www.e– uyar.com)

arasında fark bulunup/bulunmadığının', İİK.'nunun 280/I'de öngörülen 'malvarlığı' borçlarını ödemeye yetmeyen borçlunun, alacaklalılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler geçersiz olduğundan, borçlunun içinde bulunduğu mali durumunun ve zarar verme kastının, 'işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunup/bulunmadığının' irdelenerek, kötü niyetli üçüncü kişiler hakkında da iptal davası açılabileceği göz önünde bulundurularak, kötü niyeti kanıtlama yükümlülüğünün davacı– alacaklıya düştüğü de düşünülerek, buradaki kötü niyetten maksadın 'borçlunun durumunun dava konusu şeyi satın alan tarafından bilinmesi veya bilinebilecek durumda olması' olduğunu– Dava konusu taşınmazın/taşınırın kısa sürelerle el değiştirmesinin, tek başına 'yapılan tasarrufların muvazaalı olduğu' anlamına gelmeyeceğini, muvazaa durumunun başka delillerle de ispatının gerekeceğini– Ticari işletme devrinin 'borçlu ile hukuki ilişkiye giren üçüncü kişi yönünden' değerlendirilmesi gerekeceğini; sonraki ikinci, üçüncü vs. satışlarda bunun önem taşımayacağını (özel bir iptal nedeni teşkil etmeyeceğini)''[558]

√ *''Taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında misli fark bulunmadığını– Taraflar arasında iş ortaklığı, akrabalık veya yakın arkadaşlık olduğu ya da organik bağ bulunduğunun ispatlanamadığını – Sosyal medya hesaplarının organik bağ bulunduğunun ispatlamak için yeterli olmadığını – 3.kişinin dava konusu taşınmazı alma gücünün bulunduğunu – Davalı 3. kişinin davalı borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken kişilerden olduğunun ispat edilemediğini – Dolayısıyla davacı vekilinin istinaf başvurusunun reddinin gerektiğini''* [559]

√ *''Dosya içeriğinden her iki şirketin birlikte ticaret yaptıklarının iddia ve ispat edilmemiş olduğunu– Salt her iki şirketin aynı alanda faaliyet göstermelerinin, davalı şirketin borçlu şirketin mali durumunu bildiğinin kabulü için yeterli olmadığı gibi borçlu şirketin Tire de, şirketin ise Torbalı da faaliyet göstermeleri ve öte yandan satış bedelinin % 80'lik kısmı 25.11.2016 (satış günü) 1.197.000,00 TL 02.12.2016 günü 303.000 TL olarak borçluya gönderilmiş olması nedeniyle, ticari hayatta, böyle bir alışverişte (1) hafta sonra kalan küçük bir kısmının ödenmesinin tarafların birbirini yakından tanıdıkları anlamını taşımadığını''*[560]

√ *''Sadece aynı sektörde faaliyette bulunmuş olmanın İİK m. 280– 1.maddesi anlamında borçlu şirketin içinde bulunduğu mali durumu bildiğinin kabulü için yeterli olmadığını– Davalı bu taşınmazı inşaat halinde aldığını iddia etmiş olup, satış tarihinde inşaat halinde olduğu tesbit edilirse bu hali ile taşınmaz değeri belirlenerek, aksi durumda devir tarihi itibariyle belirlenen değer dikkate alınarak ve borçlu şirketin devir tarihi itibari ile ticari işletmesinin önemli bir kısmını oluşturup oluşturmadığı şirket kayıtları üzerinde yapılacak bilirkişi incelemesi ile tesbit edilerek, dava konusu bu tasarrufun; İİK'nun 280/son maddesi gereğince, ticari işletmenin mühim bir kısmının devri niteliğinde olup olmadığının mahkemece araştırılması gerektiğini''*[561]

---

[558] Bknz: 17. HD. 12.11.2020 T. 1287/7036 (EK– 13) (www.e– uyar.com)
[559] Bknz: 17. HD 09.03.2021 T. 832/2464 (EK– 14) (www.e– uyar.com)
[560] Bknz: 4. HD. 05.03.2024 T. 1615/2443 (EK– 15) (www.e– uyar.com)
[561] Bknz: 4. HD. 16.01.2024 T. 16712/516 (EK– 16) (www.e– uyar.com)

√ *"Davalı şirket ile dava dışı şirket arasında organik bağ bulunsa dahi, tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanması ve sorumluluk doğması için gereken "mal kaçırma kastı" ve "kötü niyet" unsurlarının somut verilerle ispatlanamaması nedeniyle salt organik bağın yeterli görülmeyeceği somut olayda; gerçek işverenin tespiti ve husumetin doğru yöneltilmesi amacıyla davacıya HMK m. 124 uyarınca iradi taraf değişikliği imkanı tanınması gerekirken, yanılgılı değerlendirmeyle davalı şirketin sorumlu tutulmasına ilişkin verilen direnme kararının bozulması gerektiğini"*[562]

belirtilmiştir…

Davacı– alacaklı vekili 17.03.2026 tarihli *"dava dilekçesi"*nde; *"davalı– borçlu ile diğer davalı– üçüncü kişi arasındaki satış işleminin m u v a z a a l ı (TBK.m. 19) o l d u ğ u n u çünkü olayımızda açık bir şekilde b e d e l m u v a z a a s ı bulunmaktadır…"* demiştir. Ayrıca *"nüfus kayıt örneklerinin Nüfus Müdürlüğü'nden celp edilerek taraflar arasında yakın akrabalık bulunup bulunmadığının araştırılmasını, eğer böyle bir akrabalık varsa, taraflar arasındaki tasarruf işleminin iptaline karar verilmesini"* istemiştir…

Davalı– üçüncü kişi (M.A.) ise; davacının bu beyanına karşı çıkarak *"davalı– borçlu ile aralarında bir akrabalık bulunmadığını, ayrıca aralarında herhangi bir arkadaşlık, tanıdıklık, aynı sektörde faaliyette bulunmak ve ticari ilişki bulunmadığının kendisinin yurt dışında yaşadığını dava dilekçesinin kendisine konsolosluk vasıtasıyla tebliğ edildiğinin dosya içeriğinden de anlaşılacağını, bütün bu hususları ayrıntılı biçimde CEVAP DİLEKÇESİ'nde belirteceklerini"* ifade etmiştir…

Yukarıda[563] ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; tasarrufun iptali davalarında: **a)** *"Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması",* **b)***"Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması",* **c)** *"Borçlu hakkında yapılan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması",* **ç)** *"Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi niteliğinde haciz tutanağı düzenlenmiş olması"* (Ancak, hemen belirtelim ki TBK.m. 19'a dayalı muvazaa sebebiyle tasarrufun iptali davalarında bu koşul aranmaz!..) ö z e l d a v a ş a r t ı (HMK.m. 114) niteliğindedir.[564]

Burada üzerinde durulması gereken husus; *"davacının alacağının gerçek olup olmadığı"*dır. Çünkü yukarıda[565] belirttiğimiz gibi, tasarrufun iptali davalarına bakan mahkemenin davalı– üçüncü kişinin veya davalı– borçlunun *'davacının alacağının gerçekte mevcut olmadığını, bu alacağın eğer davacı alacaklı tacirse ticari defterlerinde kayıtlı olması gerektiğini, tacir değilse bu kadar alacağı bulunduğunu ve davalı– borçluya bu parayı borç olarak verdiğini, o tarihte mali durumunun bu kadar borç para vermeye müsait olduğunu ispat etmesi gerektiğini'* ileri sürerse bu hususu araştırması ve bunun sonucuna göre karar vermesi gerekecektir…

---

[562] Bknz: HGK. 24.05.2023 T. 9– 258/528 (EK– 17) (www.e– uyar.com)
[563] Bknz: Yuk. dipn. 532-535
[564] Bknz: 12. HD. 10.12.2025 T. 5584/8120; 05.11.2025 T. 4746/7124 (www.e– uyar.com)
[565] Bknz: Yuk. dipn. 516-523

Buraya kadar yaptığımız ayrıntılı açıklama ve atıfta bulunduğumuz Yargıtay'ımızın son içtihatları gereğince; somut olayda davacı– alacaklı sadece *"bedelde muvazaa olduğunu"* ileri sürmüş olup (ayrıca; dilekçede yer alan *"taraflar arasında akrabalık bulunduğu"* iddiası, davalı– üçüncü kişi tarafından kesinlikle iddia edilmiş olduğundan, bu husus mahkemece celp edilecek nüfus kayıtları ile ortaya çıkacağından) ayrıca davacı– alacaklı tarafından *"davalı– üçüncü kişi ile davalı– borçlu arasında iş ilişkisi, arkadaşlık, tanıdıklık gibi herhangi bir ilişkinin ve kötüniyetin bulunduğu"* ileri sürülüp ispat edilememiş olduğundan açılmış bulunan **muvazaa (TBK.m. 19) nedenine dayalı tasarrufun iptali davasının** – reddedilmesi gerekeceği sonucuna varılmıştır.15.04.2026

(EK– 1)

TBK m. 19'a dayalı açılan davada, dava konusu gayrimenkulün düşük bedel ile devredilmesinin tek başına işlemin muvazaalı olduğunu göstermeyeceği–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I.DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı ... ile aralarında satış ilişkisi olduğunu, ... Mahallesi ... ada ... parsel sayılı taşınmazı davalı ...'e sattığını, tapuyu devrettiğini davalının taşınmaz bedelini ödemediğini, bunun tahsili için dava açtığını, bu alacağını tahsilsiz bırakmak için mal kaçırmak amacıyla davalı ...'in bu taşınmazı diğer davalıya muvazaalı olarak devrettiğini belirterek tapu kaydının iptali ile adına tescilini, bu olmazsa taşınmaz bedeli kadar tazminatın davalılardan müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı ... cevap dilekçesinde tasarrufun iptali şartlarının oluşmadığını, davacının satış bedelinin tahsili için 5. AHM nin 2019/54 esasından dava açtığını, davanın usulden reddi gerektiğini, satış bedelinin tamamının ödendiği hususunun resmi senetle sabit olduğunu, diğer davalı ile aralarındaki satışın gerçek olduğunu, davanın yersiz olduğunu belirterek reddini savunmuştur.

Davalı ... cevap dilekçesinde tasarrufun iptali şartlarının oluşmadığını, davanın usulden reddi gerektiğini, diğer davalıyı daha önceden tanımadığını, emlakçı aracılığıyla taşınmazı satın aldığını, muvazaanın söz konusu olmadığını, iyiniyetli olduğunu, davanın yersiz olduğunu belirterek reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEME KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 21.12.2021 gün, 2019/58 E– 2021/811 K sayılı kararı ve davacının iddiasını ispat edemediği, davalılar arasında muvazaa bulunmadığı, davalı ...'nın iyiniyetli olduğu gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili, tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin 25.03.2022 gün, 2022/589 E– 2022/712 K sayılı kararı ile davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b– 1 maddesi gereği esastan reddine, karar verilmiştir.

Karar davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde; yerel mahkemece verilen kararın gerekçeden yoksun olduğunu, davalı ...'in ilgili taşınmaz için müvekkiline herhangi bir ödeme yapmadığını, davalılar arasında gerçekleştirilen satım sözleşmesinin muvazaalı olduğunu, diğer davalı ...'nun ilgili taşınmazı gerçekte satın almadığını ve satım bedelini ödemediğini, tanık anlatımlarına dayandırılarak verilen kararın kabul edilemeyeceğini beyan ederek kararın bozulmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, B.K.'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı işlemin iptali isteminden kaynaklanmaktadır.

Bölge adliye mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun/HMK) 371. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere, dava konusu gayrımenkulün düşük bedel ile devredilmesinin tek başına işlemin muvazaalı olduğunu göstermeyeceğine, davacı tarafından da davalılar arasında muvazaalı işlem yapıldığının somut deliller ile ispat edilememesine göre davacı vekilinin temyiz dilekçesinde ileri sürdüğü temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle davacı vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun bulunan hükmün ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz harcının temyiz eden davacıya yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,26.03.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

4. HD. 26.03.2025 T. E: 2022/7417, K: 5003 (www.e– uyar.com)

(EK– 2)

Muvazaalı işlemin iptali için salt bedel farkı yeterli olmayıp işlemin iki tarafının da fikir birliği içinde olması gerekeceği– Dava konusu taşınmaz davalı üçüncü kişi şirket tarafından davalı dördüncü kişiye devredilirken davalı üçüncü kişi şirketin yetkilisine davalı borçlunun vekillik etmiş olduğu anlaşılmış ise de sadece dava konusu taşınmazın devri için verilmiş olan bu vekaletname davalı üçüncü ve dördüncü kişilerin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğini göstermeyecek olup, dosya içeriğinden davalı borçlu ile üçüncü ve dördüncü kişinin birbirlerini tanıdıkları veya yakınlıklarının olduğunun da ispat edilemediği–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılar M. H. A. ve B. S. vekili tarafından duruşma istemli temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 11.03.2025 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşmanın gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen gün ve saatte gelen davacı vekili Avukat C. Y. ve davalılar M. H. A. ve B. S. vekili Avukat Z. B.G. geldiler. Tarafların vekilinin sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra uygun görülen 17.03.2025 gününde Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlenerek dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacı ile davalı M. H. A. arasında 02/03/2007 tarihli adi ortaklık anlaşması yapıldığını, davalı M. H. A.'ün sonrasında taraflar arasında imza edilen adi ortaklık sözleşmesine uymaması ve edimlerini yerine getirmemesi üzerine davacı tarafından şirketin feshi ve tazminat davası açıldığını, davalının 50.000,00 USD cezai şart ödemesine hükmedildiğini ve bu kararın kesinleştiğini, davalıya karşı yapılan 2 adet ilamlı (kesinleşmiş) icra takibinden de bugüne kadar sonuç elde edilemediğini, davalının kendisine ait tüm gayrimenkullerini muvazaalı (BK/19) bir şekilde tanıdıklarına satmış gibi yaparak elinden çıkarttığını belirterek davalı M. H. A.'e ait iken muvazaa ile önce diğer davalı S. Balık Gıda Paz. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti.ne, sonrasında da bu şirketin sahibi diğer davalı B. S.'e muvazaalı şekilde satılan Bartın ili, … … 6 parsel sayılı gayrimenkulün (ifraz işlemi olmakla gayrimenkul 102 ada, 160 ve 161 parsel olmakla) aynına ilişkin olarak tapunun iptaline, davalılardan ilk malik M. H. A. adına kaydedilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1.Davalılar M. H. A. ve B. S. vekili cevap dilekçesinde; davalı B. S.'in teknik olarak işbu davanın tarafı olmasının mümkün olmadığını, davalı B. hakkında geçerli olarak başlatılan herhangi bir takip bulunmadığını, diğer davalı M. H. A. tarafından diğer davalı … Gıda Ltd. Şti. arasındaki satışın gerçek bir satış olup, davacının davayı açmakta hukuki yararı bulunmadığını, bahse konu icra dosyalarından alınan herhangi bir aciz vesikasının söz konusu olmadığını, davanın hak düşürücü süre içerisinde açılmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

2.Davalı T. Gıda Paz. Turz. San. ve Tic. Ltd. Şti.; davaya cevap vermemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; bilirkişi raporuna göre dava konusu taşınmazın edinme tarihine göre değerinin 134.500,00 TL, olduğu, oysa ki tapu müdürlüğünde resmi satış senedine göre davalı/borçlu M. H. A. tarafından davaya konu taşınmazın 108.000,00 TL karşılığında, SVN S. Balık şirketine devredildiği, dava konusu taşınmazın devir tarihi itibariyle bilirkişi tarafından tespit edilen gerçek değerinin satış olarak gösterilen değerinden fazla olduğu, Kadıköy 3. Asliye Ticaret Mahkemesi kararının kesinleşmesi ile davacı vekilince başlatılan takipten sonra dava konusu taşınmazın 27.12.2013 tarih ve 9496 yevmiye nolu resmi senet ile (S) Balık Gıda Paz. Turizm San. ve Tic. Ltd. Şti. adına kayıtlı iken şirketi temsilen A. S.'e vekaleten M. H. A.'ün hissesinin tamamını 110.000,00 TL bedel ile B. S.'e satışının yapıldığı gerekçesiyle davanın kabulü ile, Bartın ili Merkez ilçesi Terkehaliller köyü Düz mevkii 1 pafta 6 nolu parselde yer alan(ifraz işlemi neticesinde 102 Ada 160 ve 161 nolu parseller) tarla vasfındaki taşınmazın Bartın Tapu Müdürlüğünün 30.06.2009 tarih ve 5336 yevmiye numaralı akit tablosu ile davalı M. H. A.'den davalı (S) Balık Gıda Pazarlama Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti"e satışına ilişkin tasarruf işleminin iptaline, Bartın ili … 6 nolu parselde yer alan (ifraz işlemi neticesinde 102 Ada 160 ve 161 nolu parseller) tarla vasfındaki taşınmazın Bartın Tapu Müdürlüğünün 27.12.2013 tarih ve … yevmiye numaralı akit tablosu ile davalı (S) Balık Gıda Pazarlama Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti'nden davalı B. S.'e satışına ilişkin tasarruf işleminin iptaline, taşınmazın davalı M. H. A. adına tapuya kayıt ve tesciline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı M. H. A. ve B. S. vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine; Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; dava konusu taşınmazın 30.06.2009 tarihinde 108.000,00 TL bedelle (S) Balıkçılık isimli şirkete satıldığı, aynı şirket tarafından bu kez davalı borçlunun vekil sıfatıyla B. S.'e 27.12.2013 tarihinde 110.000,00 TL bedelle satış yapıldığı ancak mahkeme tarafından alınan bilirkişi raporunda dava konusu taşınmazın satış işlemlerinden sonra ifraz görmesi ile 160 ve 161 parsel sayılı taşınmaza ayrıldığı, 2009 yılında her iki parselin toplam değerinin 524.747,36 TL, 2013 yılında ise 727.851,39 TL olduğu, resmi satış senedinden ve davalı şirketin ticari defterinde gösterilen bedeller arasında misli fark olduğu ve davalıların davacının alacağına kavuşmasını engellemek amacıyla mal kaçırmak kastıyla hareket ettikleri gerekçesiyle davalıların bu yöne ilişkin istinaf taleplerinin yerinde görülmediği, ancak Borçlar Kanunu'nun 19. maddesinde düzenlenen dava konusu işlemin danışıklı (muvazaalı) yapıldığı iddiasına dayalı tasarrufun iptali davalarında; davalıların danışıklı bir davranış içinde bulundukları tespit edildiği takdirde takip konusu alacağın tahsili için İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak tapu kaydının iptaline gerek olmadan davacının alacaklarını alabilmesi için dava konusu taşınmazların haczi ve satışı konusunda davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olarak cebri icra yetkisi tanınmasına karar verilmesi gerekirken tapunun iptali ile davalı M. H. A. adına tesciline karar verilmesinin hatalı olduğu gerekçesiyle davalılar vekilinin istinaf başvurusunun kısmen kabulüne, Bartın 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 02.02.2022 tarih

ve 2018/… esas, 2022/… karar sayılı kararının HMK'nun 353/1– b– 2 maddesi uyarınca kaldırılmasına, HMK'nun 353/1– b– 2 maddesi gereğince yeniden hüküm tesisine, davanın kabulü ile, Bartın ili … 6 nolu parselde yer alan (ifraz işlemi neticesinde 102 Ada 160 ve 161 nolu parseller) tarla vasfındaki taşınmazın Bartın Tapu Müdürlüğünün 30.06.2009 tarih ve 5336 yevmiye numaralı akit tablosu ile davalı M. H. A.'den davalı SVN S. Balık Gıda Pazarlama Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti'ne satışına ilişkin tasarruf işleminin iptaline, Bartın ili … 6 nolu parselde yer alan (ifraz işlemi neticesinde 102 Ada 160 ve 161 nolu parseller) tarla vasfındaki taşınmazın Bartın Tapu Müdürlüğünün 27.12.2013 tarih ve … yevmiye numaralı akit tablosu ile davalı (S) Balık Gıda Pazarlama Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti'nden davalı B. S.'e satışına ilişkin tasarruf işleminin iptaline, davacının İstanbul Anadolu 4. İcra Müdürlüğünün 2016/… Esas ve 2016/… Esas sayılı dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak kaydıyla davacıya cebri icra yetkisi tanınmasına karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı M. H. A. ve B. S. vekili temyiz dilekçesinde; borcun doğum tarihinin taşınmazın devir tarihinden sonra olduğunu, davanın kanunun aradığı hak düşürücü süre içerisinde açılmadığını, satışın gerçek bir satış olduğunun kanıtlandığını, mahkeme tarafından alınan kök ve ek bilirkişi raporlarında davaya konu taşınmazın devir tarihindeki değerinin 134.500,00 TL olarak tespit edildiğini, fakat işbu rapora ilişkin itirazların değerlendirilmediğini, davaya konu olayda tespit edilen rakamlar arasında (134.500 TL ve 108.000 TL) misli bir fark olmadığını, pek aşağı bir fiyattan bahsetmenin de mümkün olmadığını, hal böyle iken yerel mahkeme tarafından salt muvazaa hukuksal nedeninin "gerçek değerin satış olarak gösterilen değerden fazla olması" gerekçesine dayandırılmasının maddi gerçeklikle çeliştiğini, yasa ve uygulamada ağırlık kazanan görüşe bütünüyle aykırılık teşkil ettiğini, mal kaçırmak kastıyla satın alınmış olduğu ve satışların kötü niyet ile yapıldığının ispatlanamadığını belirterek Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulmasını istemiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, TBK'nun 19. maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı muvazaalı işlemin iptali istemine ilişkindir.

Muvazaa davası; borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçlar. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır. Muvazaaya dayalı iptal davasında davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir. Bu yasal nedenle iptal davası, davacıya alacağını, açtığı davada tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup tasarrufa konu işlem veya tasarruf konusu malların aynı ile ilgili değildir. Davada incelenmesi gereken husus; davalılar arasında yapılan tasarrufların iptalinin gerekip gerekmediği, başka bir anlatımla BK.nın 19. maddesinde yazılı şartların gerçekleşip gerçekleşmediğidir.

Bölge Adliye Mahkemesince; dava konusu taşınmazın 30.06.2009 tarihinde 108.000,00 TL bedelle (S) Balıkçılık isimli şirkete satıldığı, aynı şirket tarafından bu kez davalı borçlunun vekili sıfatıyla B. S.'e 27.12.2013 tarihinde 110.000,00 TL bedelle satış yapıldığı, ancak mahkeme tarafından alınan bilirkişi raporunda dava konusu taşınmazın satış işlemlerinden sonra ifraz görmesi ile 160 ve 161 parsel sayılı taşınmaza ayrıldığı, 2009 yılında her iki parselin toplam değerinin 524.747,36 TL, 2013 yılında ise 727.851,39 TL olduğu, resmi satış senedinden ve davalı şirketin ticari defterinde gösterilen bedeller arasında misli fark olduğu ve davalıların davacının alacağına kavuşmasını engellemek amacıyla mal kaçırmak kastıyla hareket ettikleri gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmişse de varılan sonuç dosya kapsamı ve mevcut delil durumuna uygun düşmemektedir.

Muvazaalı işlemin iptali için salt bedel farkı yeterli olmayıp işlemin iki tarafının da fikir birliği içinde olması gerekir. Bu nedenle, İlk Derece Mahkemesi ve Bölge Adliye Mahkemesinin taşınmazın devrinde tapuda gösterilen değer ile taşınmazın gerçek değeri arasında misli fark olduğu yönündeki gerekçesine katılma imkanı yoktur. Bunun dışında, salt davalı borçlunun mal kaçırma amacı ile hareket etmesi de yeterli olmayıp, taşınmazı devralan davalı 3.kişi S. Balık Gıda Paz. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti. İle davalı B. S.'in borçlunun bu amaçla hareket ettiğini bilen veya bilmesi lazım gelen şahıslardan ve borçluyla fikir birliği içinde olduğunun da ispatlanması gerekir. Dava konusu taşınmaz davalı 3.kişi S. Balık Gıda Paz. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından davalı 4.kişi B. S.'e devredilirken S. Balık Gıda Paz. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti. yetkilisi A. S.'e, davalı borçlu M. H. A.'ün vekillik etmiş olduğu anlaşılmış ise de, sadece dava konusu taşınmazın devri için verilmiş olan bu vekaletname davalı 3.ve 4.kişilerin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğini göstermeyecek olup, dosya içeriğinden davalı borçlu ile üçüncü ve dördüncü kişinin birbirlerini tanıdıkları veya yakınlıklarının olduğu da ispat edilememiştir.

Bu halde Bölge Adliye Mahkemesince, üçüncü ve dördüncü kişinin kötüniyeti ispatlanamadığından davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davalı M. H. A. ve B. S. vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde davalı M. H. A. ve B. S.'e iadesine,

32.000,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak duruşmada vekilli temsil olunan davalı M. H. A. ve B. S.'e verilmesine,

Dosyanın Bölge Adliye Mahkemesine, kararın bir örneğinin İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

17.03.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 17.03.2025 T. E: 2023/9601, K: 4394 (www.e– uyar.com)

(EK– 3)

Bedel düşüklüğünün tek başına muvazaanın kanıtı olamayacağı, TBK m. 19 gereğince davalıların muvazaalı olarak dava konusu taşınmazın devrini yaptığının kanıtlanamadığı–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü.

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; borçlu U. K. aleyhine takip yaptıklarını, takibin semeresiz kaldığını, borçlunun alacaklılardan mal kaçırma amacı ile dava konusu taşınmazını 24.10.2018 tarihinde davalı Y. Ç.'e düşük bedel ile devrettiğini belirterek, bu tasarrufun iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1.Davalı Y. Ç. vekili cevap dilekçesinde; müvekkilinin taşınmazı emlakcı vasıtası ile yatırım amaçlı satın aldığını, önceye dayalı tanışıklıkları olmadığını, satışın raiç bedelden yapıldığını belirterek, davanın reddini talep etmiştir.

2.Davalı U. K. vekili cevap dilekçesinde; davanın görülebilmesi için gerekli aciz belgesinin sunulmadığını, müvekkilinin dava konusu taşınmazı kredi çekerek aldığını, borcunu ödeyemeyince satmak zorunda kaldığını belirterek davanın reddini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile, bilirkişi raporuna göre dava konusu taşınmazın gerçek değeri ile davalıların satış değeri olarak gösterdiği 150.000,00 TL arasında misli fark varmış gibi görünse de, bedel düşüklüğünün tek başına muvazaanın kanıtı olamayacağı, TBK 19.maddesi gereğince davalıların muvazaalı olarak dava konusu taşınmazın devrini yaptığının kanıtlanamadığı gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunması üzerine Bölge Adliye Mahkemesi tarih ve sayısı belirtilen kararı ile ivazlar arasında önemli oransızlık bulunmadığı, davalılar arasında tanışıklık ve akrabalığında olmadığı gerekçesi ile istinaf istemlerinin esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde, ivazlar arasında önemli oransızlık olduğunu belirterek, kararın bozulmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Bölge adliye mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup, davacı vekili tarafından temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddi ile temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz harcının temyiz eden davacıya yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

18.03.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 18.03.2025 T. E: 2022/3884, K: 4506 (www.e– uyar.com)

(EK– 4)

Bedeller arasındaki farkın tek başına muvazaanın kanıtı olamayacağı, davalı üçüncü kişi ile davalı dördüncü ve beşinci kişiler arasında arkadaşlık, iş ortaklığı, akrabalık gibi yakın bir ilişkinin bulunmadığı–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı F. T. vekili ve davalı R. K. vekili tarafından duruşma istemli temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 17.06.2025 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verildi.

Belli edilen gün ve saatte davacı vekili Av. D. A. A., davalı R. K. (asil) ve vekili Av. A. Ç., davalı F. T. vekili Av. E. Ş., davalılar D. A. ve A. A. vekili Av. E.A. geldiler. Diğer davalılardan gelen olmadı. Tarafların vekillerinin ve davalı asil R. K.'nun sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karar bağlanması için uygun görülen 17.06.2025 gününde Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacı banka tarafından davalı borçlu E. Paz. Tic. Ltd. Şti. hakkında Vezirköprü İcra Müdürlüğü'nün 2019/512 E. sayılı dosyasından icra takibi yapıldığını, borçlu şirketin haczi kabil malı bulunamadığını, ancak borçlu şirket tarafından; Samsun, … BB mesken niteliğindeki taşınmazın önce F. T.'ya, ardından da F. T. tarafından A. A. (1/2)– D. A. (1/2)'ya devredildiğini; yine Samsun, … BB mesken nitelikli taşınmazın da önce R. K.'ya, ardından da R. K. tarafından S. A.'ya satış suretiyle devredildiğini, devirlerin mal kaçırma amacıyla yapıldığını belirterek bu tasarruf işlemlerinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı S. A. cevap dilekçesinde; satın aldığı daireyi yüksek fiyattan aldığından dolayı bu daireden zararının bulunduğunu, taşınmaz üzerindeki ipotek borcunu ödeyerek kaldırdığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı F. T. vekili cevap dilekçesinde; davalı F.'ın dava dışı olan H. Y. Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ünvanlı firmada 21.07.2017– 31.10.2022 tarihleri arasında çalıştığını, dava dışı firmanın Çorum ve çevre illerde ve hatta ülke genelinde bilinirliği olan bir firma olduğunu, bu firmada çalışırken davalı E. Ltd. Şti. ile dava dışı şirket adına ticari kapsamda ilişki kurduğunu, dava dışı şirketin, davalı şirkete ürün sattığını, bayilik sözleşmesi akdedildiğini, davalı şirket ile alakasının sadece ticari iş ve işlemler nedeniyle çalıştığı firmadan kaynaklandığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı R. K. vekili cevap dilekçesinde; borçlu aleyhine yapılan takipteki haciz tutanaklarının aciz vesikası hükmü taşımadığını, davalının dava konusu taşınmazı parayla satın aldığını, bu satışta hiçbir şekilde muvazaa olmadığını, davalının A. İ. ile hiçbir akrabalığı ve yakınlığı bulunmadığını, taşınmazı ipotek borcu ile satın aldığını, ipotek alacaklısı bankaya bir süre ödemeler yaptığını, daha sonra taşınmazı diğer

davalı S. A.'ya sattıktan sonra bu satıştan gelen paranın bir kısmı olan 150.000,00 TL ile bankaya olan ipotek borcunu kapattığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalılar A. A. ve D. A. vekili cevap dilekçesinde; davacı tarafça dava açılırken aciz vesikası sunulmadığını, dosyada herhangi bir kesin aciz belgesi mevcut olmadığını, dosyadaki haciz tutanaklarının geçici aciz belgesi olarak nitelendirilmesinin de mümkün olmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

İhbar olunan H. Y. Tic AŞ. vekili cevap dilekçesinde; herhangi bir somut iddia olmaksızın, hukuki dayanaktan yoksun olan ve dava dilekçesinde taraflara ilişkin ileri sürülen iddiaların gerçek dışı ve ispatlanmamış olduğunu belirterek davanın esastan reddine karar verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; 2 nolu bağımsız bölüm sayılı taşınmazda davalılar arasındaki satış yönünden yapılan değerlendirmede; davalılardan E. Pazarlama Tic. Ltd. Şti'nin dava dışı H. Y. Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. ile ticari ilişkisinin ve aralarında bayilik sözleşmesinin bulunduğu, davalı F.'ın tasarruf tarihlerinde ihbar olunan H. Y. Sanayi ve Tic. Ltd. Şti'de çalıştığı ve H. Y. Sanayi ve Tic. Ltd. Şti'nin talimatı ile dava konusu 236 ada 327 parsel 2 nolu bağımsız bölüm sayılı taşınmazı tapuda devraldığı, bu hususun davalı F.'ın da kabulünde olduğu, taşınmazı çalıştığı şirket adına vekaleten değil kendi adına tapuda devraldığı, 2 yıldan uzun süre boyunca taşınmazın davalı F. üzerinde kaldığı, alacağa mahsuben yapılan satışların, İİK'nun m. 279 kapsamında iptale tabi bulunduğu, davalılar A. ve D. yönünden yapılan değerlendirmede; bedeller arasındaki farkın tek başına muvazaanın kanıtı olamayacağı, davalı F. ile davalılar A. ve D. arasında arkadaşlık, iş ortaklığı, akarabalık gibi yakın bir ilişkinin bulunmadığı, tanık beyanlarına göre davalıların satış bedeli konusunda pazarlık yaptıkları, taşınmazın devrinden sonra taşınmazı davalı A.'nun kullanmaya başladığı, doğalgaz aboneliğinin de davalı A. üzerinde olduğu anlaşılmış, bu hususlar bilikte değerlendirildiğinde temlikin alacaklılara zarar vermek kastıyla yapıldığından bahsedilemeyeceği, 17 nolu bağımsız bölüm sayılı taşınmazda davalılar arasındaki satış yönünden yapılan değerlendirmede; kolluk araştırma tutanağına göre davalı R. ile davalı E. Pazarlama Tic. Ltd. Şti'nin aynı iş kolunda faaliyette bulundukları, aralarında ticari alım satım işlemlerinin yapıldığı, tasarruf tarihinden önce davalı R. ile davalı borçlu şirket arasında para alışverişi bulunduğu, davalı R.'in davalı E. Pazarlama Tic Ltd Şti'nin bulunduğu dükkana gidip geldiği, şirket temsilcisi A. İ. ile de tanışıklıklarının bulunduğu, satış işlemlerinin tapuda A. İ. tarafından yapıldığı dolayısıyla birbirlerinin alacak borç ilişkilerini bilecek durumda tanışıklık ve ticari ilişkilerinin olduğu, davalı S. ile davalı R. arasındaki tasarruf yönünden yapılan değerlendirmede; bedeller arasındaki farkın tek başına muvazaanın kanıtı olamayacağı, davalı R. ile davalı S. arasında arkadaşlık, iş ortaklığı, akrabalık gibi yakın bir ilişkinin bulunmadığı, taşınmazın devrinden sonra zorunlu deprem sigortasının davalı S. tarafından yaptırıldığı ve su, elektrik faturalarının davalı S. tarafından ödendiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile; … 2 nolu bağımsız bölüm açısından; davalılar A. A. ve D. A. yönünden davanın reddine, davalılar E. Pazarlama Tic. Ltd. Şti. ve F. T. yönünden;

davanın kabulü ile … 2 nolu bağımsız bölüm sayılı taşınmazın davalı– borçlu E. Pazarlama Tic. Ltd. Şti. tarafından 14.02.2019 tarihinde davalı F. T.'ya satışı ile ilgili tasarrufun İİK'nun 280/1. maddesi uyarınca iptali ile, taşınmazın, davalı F. T. tarafından da satıldığı ve bedele dönüştüğü dikkate alınarak, İİK'nun 283/2. maddesi uyarınca; davalı F. T. tarafından satıldığı tarih olan 23.09.2021 tarihindeki rayiç değeri olarak belirlenen 425.758,53 TL tazminatın, Vezirköprü İcra Müdürlüğünün 2019/512 E sayılı icra dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere davalı F. T.'dan tahsili ile davacıya verilmesine, Samsun İli, …17 nolu bağımsız bölüm açısından; davalı S. A. yönünden davanın reddine, davalılar E. Pazarlama Tic. Ltd. Şti. ve R. K. yönünden; davanın kabulü ile Samsun İli, … 17 nolu bağımsız bölüm sayılı taşınmazın davalı– borçlu E. Pazarlama Tic. Ltd. Şti. tarafından 07.02.2019 tarihinde davalı R. K.'ya satışı ile ilgili tasarrufun İİK'nun 280/1 maddesi uyarınca iptali ile taşınmazın, davalı R. K. tarafından da satıldığı ve bedele dönüştüğü dikkate alınarak, İİK'nun 283/2. maddesi uyarınca; davalı R. K. tarafından satıldığı tarih olan 22.01.2020 tarihindeki rayiç değeri olarak belirlenen 600.000,00 TL tazminatın, Vezirköprü İcra Müdürlüğünün 2019/… E sayılı icra dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere davalı R. K.'dan tahsili ile davacıya verilmesine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili, davalı R. K. vekili ve davalı F. T. vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine; Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları delillere, hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, vakıa mahkemesi hakiminin dosyadaki delillerle çelişmeyen tespit ve değerlendirmesine ve uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kurallarına göre, HMK'nun 355. maddesi uyarınca istinaf sebepleriyle sınırlı olarak ve re'sen kamu düzeni yönünden yapılan inceleme sonucu, ilk derece mahkemesinin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davacı vekili, davalı R. K. vekili, davalı F. T. vekilinin istinaf başvurusunun 6100 Sayılı HMK'nun 353/(1)– b– 1. madde ve bendi uyarınca esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde; davalı borçluların taşınmazlarını iş, arkadaşlık ilişkisi içinde oldukları diğer davalılara mal kaçırma gayesiyle devrettiklerini, davalı F.'ın da taşınmazı aldıktan kısa bir süre sonra A. ve D. A.'ya sattığını ve olası dava ihtimaline karşılık elinden çıkarmak istediğini, R. K.'nun, daha sonra, üzerinde 04.01.2018 tarihli 620.000,00 TL bedelli Garanti Bankası'nın ipoteği bulunan taşınmazı ipotek yükü ile S. A.'ya satması ve bu satışın sonucunda taşınmaz üzerinden ipotek yükünün kaldırılmamasının, satışın gerçek bir satış değil de mal kaçırmaya yönelik satış olduğunu gösterdiğini, davalılar E. Paz. Tic. Ltd. Şti. ve A. İ.'ın sahibi olduğu taşınmazları iyiniyetli bir şahıstan ve basiretli bir tacirden beklenmeyecek tasarruflar ile elden çıkardığını, davalı borçluların taşınmazlarını aynı tarihlerde elden

çıkarmalarının alacaklılardan mal kaçırma kastının somut bir kanıtı olduğunu gösterdiğini, davalı– satıcılar ile davalı– alıcıların arkadaşlık ve iş ilişkileri sebebiyle tanıdık olup, iş bu taşınmazları borçlunun mal kaçırma kastını bilerek devraldıklarını, davanın reddi halinde dahi davacı aleyhine maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğini belirterek Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasını istemiştir.

Davalı R. K. vekili temyiz dilekçesinde; davacı tarafın kesin veya geçici aciz belgesi aldığı tarihten geriye dönük olarak ancak 2 yıl içindeki tasarrufların iptalini isteyebileceğini, iptali istenen tasarruf tarihlerinin üzerinden iki yıl geçtiğini, davacının Vezirköprü İcra Müdürlüğü'nün 2019/512 E sayılı dosyasından borçlu aleyhinde yapmış olduğu takipteki haciz tutanaklarının ise aciz vesikası hükmü taşımadığını, taşınmazın ipotekle satılması halinde tapudaki satış bedeline ipotek bedeli eklenerek rayiç değerle kıyaslanması ve bedel farkının buna göre belirlenmesi gerektiğini, bedeller arasında oransızlık olmadığının açıkça ortada olduğunu, davalının daireyi satın aldıktan sonra, ipotek borcu için E. adına olan borç ve ayrıyeten E. hesabına (Garanti Bankası … Şubesi) ödemeler yaptığını ve ipotek borcunu kapattığını, bu ödemeleri kendi ve eşi N. K. hesabı üzerinden yaptığını, yapmış olduğu bu ödemelere rağmen, mahkemenin satış bedelinin ödenmediğine yönelik tespitinin yanlış olduğunu, A. İ. ile yakın bir ilişkisi, akrabalık bağı olmadığını belirterek Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasını istemiştir.

Davalı F. T. vekili temyiz dilekçesinde; davalı F.'ın dava dışı olan H. Y. San. ve Tic. A.Ş. ünvanlı firmada 21/07/2017 – 31/10/2022 tarihleri arasında çalıştığını, çalıştığı firmada pazarlama, satış alanında olduğunu, bu firma nezdinde çalışırken davalı E. Ltd. Şti. ünvanlı firmayla çalıştığı şirket adına ticari kapsamda ilişki kurduğunu ve bayilik verildiğini, bu kapsamda şirketler arasında ticaret gerçekleştiğini, çalıştığı şirketin emir ve talimatıyla hareket etmiş olduğundan alacaklıları zarara uğratma ya da muvazaalı işlem gerçekleştirmesi gibi bir durumun kesinlikle söz konusu olmadığını, yapılan devrin muvazaalı bir işlem olmayıp tamamen çalıştığı şirketin emir ve talimatlarıyla yapılmış olan davalı E. şirketinin, ihbar olunan H. Y. şirketine borcu nedeniyle borcuna karşılık devrettiği bir taşınmaza ilişkin olduğunu belirterek Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasını istemiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup davacı vekili, davalı R. K. vekili ve davalı F. T. vekili tarafından temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekili, davalı R. K. vekili ve davalı F. T. vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddi ile temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA,

32.000,00 TL vekalet ücretinin davalılar R. K. ve F. T.'dan alınarak duruşmada vekille temsil olunan davacıya verilmesine,

Aşağıda yazılı temyiz harcının davacı ve davalılar R. K., F. T.'ya yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

17.06.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 17.06.2025 T. E: 2024/14482, K: 9521 (www.e– uyar.com)

(EK– 5)

Dava konusu taşınmazın devir tarihi itibarıyla tapudaki bedeli ile gerçek değeri arasında her ne kadar aşırı bir fark var ise de; davalının bu yeri kısmen kredi kullanarak satın aldığı, kalan meblağın da ödemelerine ilişkin belgelerinin dosyaya sunulduğu, uygulamada tapu harçlarının düşük ödenmesi için satış bedelinin düşük gösterilmesinin sıklıkla rastlanılan bir durum olduğu bu nedenle salt tapuda gösterilen satış bedelinin düşük olması tek başına muvazaanın ispatı için yeterli olmadığı, yapılan yargılama sonucu toplanan delillere, yapılan keşif sonucu alınan bilirkişi raporuna, dinlenen tanık beyanlarına ve tüm dosya kapsamına göre; davalılar arasında bir yakınlık, akrabalık veya herhangi bir iş ilişkisi bulunduğuna dair dosyaya yansıyan bir delil olmadığı, davalılar arasındaki satış işleminin muvazaalı olduğunun ispat edilemediği anlaşılmış olmakla davacının davasının reddine karar verilmesi gerekeceği–

Bölge Adliye Mahkeme kararı davacı vekili tarafından duruşma istemli temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 29.04.2025 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen gün ve saatte davacı vekili Avukat ... ile davalı ... Uluslararası Nakliye İnşaat Madencilik Turizm Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi vekili Avukat ... ve davalı ... vekili Avukat ... geldiler. Taraf vekillerinin sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için uygun görülen 29.04.2025 tarihinde Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlenerek dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I.DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı ... Uluslararası Nakliye İnşaat Madencilik Turizm Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine icra takibi başlatıldığını, takibe konu alacağın 03.02.2012 tarihli kömür alım– satım sözleşmesine dayandığını, dava konusu taşınmazın 29.03.2016 tarih ve 5103 yevmiye nolu tevhid işlemi ile 1935 ada 436, 441 ve 442 parsellerin birleşimi ile oluştuğunu, davalı ... şirketinin ... mahallesi, 1935 ada 436 parselin tamamını 380.590,00 TL'ye, 1935 ada 441 parseli 370.689,00 TL'ye ve 1935 ada 442 nolu parseli 350.416,00 TL'ye diğer davalı ... ...'a satış yolu ile devrettiğini, yani parselin toplam satış bedelinin 1.101.695?,00 TL olduğunu beyan ederek, davalılar arasındaki devrin muvazaalı olması nedeniyle iptaline ve takip dosyasındaki alacak nedeniyle söz konusu taşınmaz üzerinde cebri icra yetkisi tanınmasına dair karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

II. CEVAP

Davalı ... vekili cevap dilekçesinde, taşınmazı, üzerinde hiçbir takyidat, haciz, sınırlama gibi bir şerh bulunmaksızın rayiç bedellerin ve ekspertiz değerinin üzerinde bir bedel ödeyerek Bolu'nun en seçkin esnaflarından olan ... ailesinden satın aldıklarını, davalının taraflar arasındaki borç, itiraz veya dava sürecini bilebilmesi ihtimalinin

olmadığını, iyiniyetli 3. kişi konumunda olduğunu beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEME KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 09.03.2023 gün, 2021/250 E– 2023/77 K sayılı ilamı ile "Dava konusu taşınmazın devir tarihi itibarıyla tapudaki bedeli ile gerçek değeri arasında her ne kadar aşırı bir fark var ise de; davalının bu yeri kısmen kredi kullanarak satın aldığı, kalan meblağın da ödemelerine ilişkin belgelerinin dosyaya sunulduğu, uygulamada tapu harçlarının düşük ödenmesi için satış bedelinin düşük gösterilmesinin sıklıkla rastlanılan bir durum olduğu bu nedenle salt tapuda gösterilen satış bedelinin düşük olması tek başına muvazaanın ispatı için yeterli olmadığı, Yapılan yargılama sonucu toplanan delillere, yapılan keşif sonucu alınan bilirkişi raporuna, dinlenen tanık beyanlarına ve tüm dosya kapsamına göre; davalılar arasında bir yakınlık, akrabalık veya herhangi bir iş ilişkisi bulunduğuna dair dosyaya yansıyan bir delil olmadığı, davalılar arasındaki satış işleminin muvazaalı olduğunun ispat edilemediği anlaşılmış olmakla davacının davasının reddine " karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin 25.04.2024 gün, 2023/810 E– 2024/820 K sayılı kararı ile "davacı vekilinin yukarıda esas ve karar numarası yazılı İlk Derece Mahkemesi kararına karşı yapmış olduğu istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b/1. maddesi uyarınca esastan reddine" karar verilmiştir.

Karar davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde; davanın tasarrufun iptali davası olduğunu, davalı borçlunun acz halinde olduğunu, mal kaçırma gayesi bulunduğunu, dava konusu gayrımenkullerin bedelinin ödendiğinin ispat edilemediğini beyan ederek kararın bozulmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 19. maddesine dayalı "muvazaalı işlemlerin iptali" istemine ilişkindir.

Bölge adliye mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun/HMK) 371. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere, davalı ...'nin dava konusu gayrımenkulleri banka kredisi ile aldığını ispat etmiş olmasına ve

davalılar arasında herhangi bir organik bağ, ticari iş ilişkisi olduğunun da davacı tarafından ispat edilememiş olmasına göre davacı vekilinin temyiz dilekçesinde ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle davacı vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun bulunan hükmün ONANMASINA,

000,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak duruşmada vekille temsil olunan davalılara verilmesine,

Aşağıda yazılı temyiz harcının temyiz eden davacıya yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,29.04.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

4. HD. 29.04.2025 T. E: 2024/7724, K: 6828 (www.e– uyar.com)

(EK– 6)

Satılan taşınmaz üzerinde ipotek ve haciz kayıtları varsa, alıcı taşınmazı bu kayıtlarla yükümlü olarak satın almış olacağından, satışın bunların tamamı üzerinden yapıldığının kabulü ile oransızlığın belirlenmesinde tapu kaydındaki ipotek ve haciz miktarının da göz önünde tutulması gerektiği– Sadece aynı yer nüfusuna kayıtlı olmalarının davalı üçüncü kişinin davalı borçlunun durumunu bildiği anlamına gelmeyeceği, dava konusu taşınmazın değerinden fazla fiyatla satın alınmasının başkaca delillerle desteklenmediği sürece tek başına iptal sebebi sayılamayacağı (Gerçek değeri 470.000 TL olan taşınmaz, üzerindeki 562.500 TL'lik ipotek yükü ile birlikte 375.000 TL bedel karşılığında alınmışsa da, tersine bedel farkının iptal nedeni olmayacağı–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı Z.ye S... vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacı Banka ile davalı A.. Tur. Teks. İnş. Oto. San. ve tic. Ltd. Şti. arasında 20/12/2013 tarihli genel kredi sözleşmesi imzalandığını, sözleşme gereği kredinin kullandırıldığını, davalı N. A. ve M. A.'ın davalı şirketin borçlarından dolayı müteselsil kefil olduklarını, çekilen kredinin geri ödemesinin yapılmadığını, borçlulara hesap özeti ve ihtarnamenin gönderildiğini, borcun ödenmemesi sebebi ile şirket hakkında başlatılan takip nedeni ile icra dosyasına iflasın ertelenmesine dair ihtiyati tedbir kararının sunulduğunu, davacı şirket tarafından bu kez kefiller hakkında İstanbul 36. İcra Müdürlüğü'nün 2014/31530 E. Sayılı takip dosyasında takibin başlatıldığını ve takibin kesinleştiğini, davalılar adına kayıtlı gayrımenkullerin mal kaçırma gayesi ile diğer davalılara devredildiğinin tespit edildiğini beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufların iptalini talep ve dava etmiştir.

II. CEVAP

Davalılar davanın reddini savunmuştur.

III.İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Mahkemenin 10.10.2019 tarihli ve 2015/311 Esas ve 2019/420 Karar sayılı kararıyla; "davalı Z. U.'ın SGK'lı olarak M. A.'a ait C. A. Seyahat Tur. Teks. Ltd. Şti ve Davalı A... Tur. Teks. İnş. Oto. San. ve tic. Ltd. Şti. de çalıştığı, davalı borçlu şirketin, kefil borçluları davacı bankaya borçlarını bilebilecek durumda olan kişilerden olduğu, dosyaya sunulan protokol, ödeme dekontu ve kalan borçlar için senetlerin düzenlendiğine ilişkin savunma herzaman düzenlenebilecek belgeler olup ödeme dekontunun satış nedeni ile satış bedeli olduğuna ilişkin belge niteliğinde olmadığı bu hali ile savunmalarına itibar edilemeyeceği davalı Z. U.'ın borçludan taşınmazı devralma sebebinin alacaklılardan mal kaçırmak niyetiyle olduğu, davalı Z.ye S...'ın ise dosyaya getirtilen

nüfus kaydı ile davalılar M. A. ve N. A. aynı yer nüfusuna kayıtlı oldukları, akraba oldukları davalının nüfusundaki mernis adresi itibariyle de taşınmazda hiç oturmadığı gibi İski, Bedaş vs., kayıtlarınında beyan üzerine herzaman düzenlenebileceği, bir kısım senetler de düzenlenmiş ise de bu senetlerin taşınmazın devrine ilişkin olduğunun anlaşılamadığı, davalı borçlu şirketin kefil borçluları ile davacı bankaya borçlarını bilebilecek kişilerden olduğu bu sebeple savunmalarına itibar edilemeyeceği davalı Z.ye S...'ın alacaklılardan mal kaçırmak niyetinde olduğu, davanın davalı N. A., M. A., Z.ye S... ve Z. U. yönlerinden kabulü ile, İstanbul ili, …, 10 parsel 18/200 hisseli M. A.'a ait iken Z. U.'a devredilen taşınmazda tasarrufların iptali ile İstanbul 36. İcra Müdürlüğü 2014/… esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve feriileri ile sınırlı olacak şekilde davacıya cebri icra yetkisi verilmesine, İstanbul ili, …336 parsel 2. Kat 90/200 arsa paylı mesken vasıflı ikinci kat 12 nolu bağımsız bölüm N. A. adına kayıtlı iken Z.ye S...'a devredilen taşınmazda tasarrufların iptali ile İstanbul 36. İcra Müdürlüğü 2014/… esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve feriileri ile sınırlı olacak şekilde davacıya cebri icra yetkisi verilmesine," karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Z. U. ve Z.ye S... vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin 23.12.2021 gün, 2020/967 E– 2021/2060 K sayılı kararı ile davalı Z.ye S... ile davalı borçlunun aynı yer nüfusuna kayıtlı oldukları, dava konusu taşınmazın rayiç bedelinin devir tarihi itibariyle 470.000,00 TL olmasına rağmen üzerindeki Halk Bankasına ait 562.500,00 TL ipotek yükü ile birlikte 375.000,00 TL alınmasının bu şekilde de satış bedelinin 937.500,00 TL'ye ulaşmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, ipotek bedelinin borçlu tarafından ödendiğine ilişkin yazılı bir belgede sunulmadığı gözönünde tutulduğunda davalı Z. U. ve Z.ye S... vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b.1. maddesi gereğince esastan reddine karar verilmiştir.

Karar davalı Z.ye S... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı Z.ye S... vekili temyiz dilekçesinde; istinaf taleplerinin değerlendirilmediğini, müvekkilin iyi niyetli olduğunu, aynı yer nüfusuna kayıtlı olmasının dışında iptal nedeni olmadığını, müvekkilin taşınmazı bedelini ödeyerek satın aldığını beyan ederek kararın bozulmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde

ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278. maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Satılan taşınmaz üzerinde ipotek ve haciz kayıtları varsa, alıcı taşınmazı bu kayıtlarla yükümlü olarak satın almış olacağından, satışın bunların tamamı üzerinden yapıldığı kabul edilir. Bu nedenle oransızlığın belirlenmesinde tapu kaydındaki ipotek ve haciz miktarının da gözönünde tutulması gerekir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279. maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Somut olayda; davalı borçlu N. A. adına kayıtlı İstanbul İli, …, 336 parsel, 2. Kat, 12 nolu bağımsız bölüm 14.08.2014 tarihinde kaydında yer alan ipotek ile beraber 375.000,00 TL bedelle Z.ye S...'a devredilmiştir.

Mahkemece davalı Z.ye S...'ın ve davalı borçlunun Cide/D.konaklı/Kastamonu nüfusuna kayıtlı, akraba oldukları gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmişse de davalı Z.ye S...'ın davalı borçlu/borçluların durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olduğunun davacı tarafından ispat edilemediği, davalılar arasında akrabalık, arkadaşlık vs bir ilişkinin bulunmadığı, sadece aynı yer nüfusuna kayıtlı olmalarının davalı 3. kişinin davalı borçlunun durumunu bildiği anlamına gelmeyeceği, dava konusu gayrımenkulün değerinden fazla fiyatla satın alınmasının başkaca delillerle desteklenmediği sürece tek başına iptal sebebi sayılamayacağı anlaşılmakla (tersine bedel farkının iptal nedeni olmayacağı) temyiz eden davalı Z.ye S... yönünden davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile kabul kararı verilmesi doğru görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle; İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz harcının istek halinde davalı Z.ye S...'a iadesine,

Dosyanın HMK nun 373/ 1 hükmü gereğince kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

12.03.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 12.03.2025 T. E: 2022/4451, K: 4173 (www.e– uyar.com)

(EK– 7)

Satım tarihi itibari ile belirlenen gerçek bedel ile tapuda belirtilen satış bedeli arasında misli fark bulunmadığı, davalının geçirmiş olduğu iş kazası nedeni ile almış olduğu tazminatlar ile davaya konu taşınmazı satın aldığını belirttiği, davalılar arasında yakınlık, arkadaşlık, hısımlık olduğuna dair dosya kapsamında somut bir delil bulunmadığı, her ne kadar davacı vekilince tanık beyanları arasında çelişki olduğu belirtilerek istinaf itirazında bulunulmuş ise de, tanık beyanlarında işin esasına ilişkin çelişkilerin bulunmadığı, davalı borçlunun inşaat işi ile uğraşması nedeni ile nakit para ihtiyacı için taşınmaz satmasının hayatın olağan akışına uygun olduğu, söz konusu hususun alacaklılardan mal kaçırmak maksatlı yapıldığına dair tek başına delil niteliğinde bulunmadığından "davanın reddine" karar verilmiş olmasında, bir isabetsizlik bulunmadığı–

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacı banka ile dava dışı ... İnş. Nak Pel. Ür. Tur. San. ve Tic. Lld. Şti. arasında 20.03.2015 tarihli genel kredi sözleşmesi imzalandığını, davalı R.K.'ın ise söz konusu kredi sözleşmesine müşterek ve müteselsil kefil olduğunu, kullandırılan kredinin vadesinde ödenmemesi üzerine ... 3. İcra Müdürlüğü'nün 2016/1236 Esas sayılı dosyası ile icra takibi başlatıldığını, davalı borçlunun haczi kabil malı bulunamadığını, ancak adına kayıtlı ... İli, ...ilçesi, ...Mah. 1322 Ada, 8 Parsel, B Blok dördüncü kat 10 nolu bağımsız bölüm numaralı mesken nitelikli taşınmazını 10.11.2015 tarihinde tanıdığı olan diğer davalı M.Ç.' ye gerçek değerinin çok altında olan 145.000,00 TL bedelle devrettiğini, davalılar arasında yapılan bu tasarrufun bağışlama niteliğinde olduğunu belirterek tasarrufun iptalini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı R.K. vekili cevap dilekçesinde; takip borçlusu olan müvekkili hakkında aciz vesikası alınmadığını, müvekkilinin inşaat sektöründe faaliyet gösteren bir firmanın ortaklarından olduğunu, ticari faaliyeti gereği iş karşılığı aldığı taşınmazları ve konutları şirketin nakit ihtiyaçları için sattığını, iptali istenen tasarrufa ilişkin satış işleminin taşınmazın değerinin çok altında satıldığı iddiasının tamamen yersiz olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı M.Ç. cevap dilekçesinde; kendisinin iş kazası geçirdiğini ve aldığı tazminatla dava konusu evi satın aldığını, davalı R.K. ile başka hiç bir ilgisinin ve alakasının olmadığını, herhangi bir ticari ilişkisinin de bulunmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davalı R.K. ile diğer davalı M.Ç. arasında İİK'nun 278/3.maddesinin 1.bendinde belirtilen nitelikte bir akrabalık ilişkisi bulunmadığı, dava konusu taşınmazın satış tarihindeki gerçek değeri ile tapudaki satış değeri arasında fahiş bir fark olmadığı, davalı M.Ç. taşınmazı satın alabilecek maddi ve ekonomik gücünün olduğu, davalılar arasında satış

tarihinden öncesine dayalı ticari ve hukuki ilişki veya yakın arkadaşlık ilişkisi bulunduğu hususlarının da ispatlanamadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı vekili istinaf dilekçesinde; davalı M.Ç. iddiasını ispatlayamadığını, dinlenen tanık H. D. ve tanık M.Ç. beyanları arasında çelişkiler bulunduğunu, davalı R.K.'ın sadece dava konusu taşınmazı değil yakın tarihlerde alacaklılarca konulacak hacizleri engellemek için birden fazla taşınmazını mal kaçırma kastı ile devrettiğini, davalı R.K. hakkında benzer mahiyette başka davaların da bulunduğu dikkate alındığında hayatın olağan akışı içerisinde bir şahsın bu kadar kısa aralıklarla çok sayıda taşınmazın devrini yapmasının mümkün olmadığını, takip konusu alacak miktarlarının 6.000.0000 TL civarında olup dava konusu taşınmazın tasarruf tarihindeki değerinin mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen rapor içeriğine göre 162.000,00 TL olarak belirlendiğini, söz konusu miktar üzerinden harç alınması gerektiğini belirterek yerel mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; satım tarihi itibari ile belirlenen gerçek bedel ile tapuda belirtilen satış bedeli arasında misli fark bulunmadığı, davalı M.Ç. geçirmiş olduğu iş kazası nedeni ile almış olduğu tazminatlar ile davaya konu taşınmazı satın aldığını belirttiği, davalılar arasında yakınlık, arkadaşlık, hısımlık olduğuna dair dosya kapsamında somut bir delil bulunmadığı, her ne kadar davacı vekilince tanık beyanları arasında çelişki olduğu belirtilerek istinaf itirazında bulunulmuş ise de, tanık beyanlarında işin esasına ilişkin çelişkilerin bulunmadığı, davalı borçlunun inşaat işi ile uğraşması nedeni ile nakit para ihtiyacı için taşınmaz satmasının hayatın olağan akışına uygun olduğu, söz konusu hususun alacaklılardan mal kaçırmak maksatlı yapıldığına dair tek başına delil niteliğinde bulunmadığı gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b,1 maddesi uyarınca esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde; İlk Derece Mahkemesi kararına karşı yaptığı istinaf başvurusunda bildirdiği sebepler ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 277 ve devamı maddeleri.

3. Değerlendirme

Bölge Adliye Mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup davacı vekili tarafından temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeple;

Davacı vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddi ile temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz harcının temyiz eden davacıya yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

25.03.2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 25.03.2024 T. E: 2021/22335, K: 3013 (www.e– uyar.com)

(EK– 8)

Bilirkişi raporunda dava konusu taşınmazın sözleşme kapsamındaki imalatlarının yapılmamış hali için, resmi senet tarihindeki değerinin 200.000,00 TL olarak hesap edildiği, resmi satış bedelinin ise 107.110,00. TL olduğu ve yine celp edilen taşınmazın bulunduğu binadaki bağımsız bölüm satışlarına ilişkin satış senetlerinin incelenmesinde de, davamıza konu taşınmazın satış bedellerine yakın bedellerde satış işlemlerinin gerçekleştirildiği, bu hali ile her iki rakamın taşınmazın karkas halde satışının yapıldığı göz önüne alındığında makul karşılanabilecek bir seviyede olduğu ve İİK. m. 278'deki "ivazlar arasındaki fark " olgusunun mevcut olmadığı, temlikin niteliğine göre İİK. m. 279 daki şartların da oluşmadığı, davalıların kardeş oldukları ve zarar verme kastını bilebilecek durumda oldukları yönündeki iddianın da tek başına İİK. m.280 bakımından tek başına iptal sebebi olmayacağı, taşınmazın ipotekli ve natamam şekilde alınması nazara alındığında maddede aranan "alacaklılara zarar verme kastı " unsurunun oluşmadığı, öte yandan TBK. m.19 anlamında" muvazaa " nın varlığının da ispatlanamadığı kanaati ile, kanıtlanamayan davanın reddine" karar verilmesi gerekeceği–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı ... vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I.DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı ...'dan alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine icra takibi başlatıldığını, davalı borçlunun acz halinde olduğunu, adına kayıtlı Samsun İli İlkadım İlçesi ... Mahallesi 4558 ada 13 parsel de kayıtlı kain dubleks nitelikli meskenini 28.01.2014 tarihinde kardeşi ...'e düşük bedel ile devredildiğinin tespit edildiğini beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufun iptaline, karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

II. CEVAP

Davalı ... Y. vekili davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEME KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 20.01.2022 gün, 2019/70 E– 2022/35 K sayılı ilamı ile: "...bilirkişi raporunda dava konusu taşınmazın sözleşme kapsamındaki imalatlarının yapılmamış hali için, resmi senet tarihindeki değerinin 200.000,00 TL olarak hesap edildiği, resmi satış bedelinin ise 107.110,00. TL olduğu ve yine celp edilen taşınmazın bulunduğu binadaki bağımsız bölüm satışlarına ilişkin satış senetlerinin incelenmesinde de, davamıza konu taşınmazın satış bedellerine yakın bedellerde satış işlemlerinin gerçekleştirildiği, bu hali ile her iki rakamın taşınmazın karkas halde satışının yapıldığı göz önüne alındığında makul karşılanabilecek bir seviyede olduğu ve İİK m278 maddedeki "ivazlar arasındaki fark " olgusunun mevcut olmadığı, temlikin niteliğine

göre İİK m.279 daki şartların da oluşmadığı, davalıların kardeş oldukları ve zarar verme kastını bilebilecek durumda oldukları yönündeki iddianın da tek başına İİK m.280 bakımından tek başına iptal sebebi olmayacağı, taşınmazın ipotekli ve natamam şekilde alınması nazara alındığında maddede aranan "alacaklılara zarar verme kastı " unsurunun oluşmadığı, öte yandan TBK m.19 anlamında" muvazaa " nın varlığının da ispatlanamadığı kanaati ile, kanıtlanamayan davanın reddine" karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili, tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin 25.05.2022 gün, 2022/1232 E– 2022/1255K sayılı kararı ile "...davanın tasarrufun iptali davası niteliğinde olduğunu, dava şartları yönünden dosyada eksiklik bulunmadığını, davalı– borçlu ile davalı– üçüncü kişinin kardeş oldukları, davalı üçüncü kişinin davalı– borçlu ile dargın oldukları, görüşmediklerine ilişkin bir kanıt da getirilmediğine göre borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastıyla hareket ettiğini bilmesi gereken kişilerden olması, borçlunun ise takibe dayanak senedin 11.03.2014 tarihinde dolacak vadesinden çok kısa bir süre önce 28.01.2014 tarihinde devir yapması karşısında alacaklılarına zarar verme kastıyla hareket ettiğinin anlaşılması karşısında İİY.nın 280/1. Maddesi uyarınca tasarrufun iptale tabi olduğu ortada olduğuna göre davanın kabulü gerekirken reddine karar verilmesinin hukuka aykırı olduğu, bu sebeple;

Davacı vekilinin istinaf başvurusunun Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1–b.2 maddesi gereğince, yukarıda belirtilen gerekçe doğrultusunda kabulü ile; Samsun 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 20.01.2022 tarih, 2019/70 Esas 2022/35 sayılı kararının kaldırılmasına,

Davanın Kabulü ile; davalı ...'ın Samsun İlkadım ... Mahallesi 4558 ada 13 parsel A Blok 9. Kat 29 bağımsız bölüm sayılı taşınmazı davalı ...'e devrine ilişkin 28.01.2014 tarih ve 1952 yevmiye sayılı tasarrufun iptali ile anılan taşınmaz üzerinde davacı– alacaklıya Samsun İcra Müdürlüğünün 2018/20643 esas sayılı dosyasında takip konusu alacak ve fer'ilerini karşılayacak miktarda haciz ve satış isteme yetkisi tanınmasına" karar verilmiştir.

Karar davalı ... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı ... vekili temyiz dilekçesinde; davacı tarafından dosyaya geçici veya kesin aciz belgesinin ibraz edilmediğini, borçlunun maddi durumunu bilmediğini, davalı borçlunun borcunun kaynağının kefalet olduğunu, bunu bilmesinin mümkün olmadığını, takibe konu senette vadenin bulunmadığını, bedeli ödenerek satın alındığını beyan ederek kararın bozulmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, 2004 sayılı yasanın 277 ve devamı maddelerine göre açılmış, tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Bölge adliye mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun/HMK) 371. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere, davanın dayanağı olan Samsun İcra Müdürlüğü'nün 2018/20643 E sayılı dosyadan ibraz edilen 13.03.2014 tarihli haciz tutanağının İİK madde 105 kapsamında geçici aciz vesikası hükmünde olmasına, davalı borçlu ile davalı ... arasında kardeşlik ilişkisi bulunmasına, davalı ...'in davalı borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olmasına ve aralarındaki tasarrufun İİK madde 280/1 gereğince iptale tabi bulunmasına göre davacı vekilinin temyiz dilekçesinde ileri sürdüğü temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle davalı ... vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun bulunan hükmün ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz harcının temyiz eden davalı ...'e yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,09.04.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

4. HD. 09.04.2025 T. E: 2022/9485, K: 5407 (www.e– uyar.com)

(EK– 9)

Dava konusu taşınmazların borçludan üçüncü kişiye, üçüncü kişiden de dördüncü kişiye birbirine yakın tarihlerde devredilmesinin hayatın olağan akışına aykırı bir durum olmadığı– Davalı üçüncü kişinin, taşınmazları satın alacak maddi durumu olup olmadığı ile satış bedellerinin ne şekilde ödendiğinin yeterince araştırılmadığı belirtilmişse de, tapu devir senedinde gösterilen satış bedelinin davalı borçluya ödendiğinin resmi devir senediyle ispatlandığı– Satın alacak maddi durumu olmadığının ispatı halinde dahi, bu durumun davalı üçüncü kişinin, davalı borçlunun mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilen ya da bilmesi gereken kişilerden olduğunu ispata yeterli olmadığı– Davalı üçüncü kişinin davalı borçlu ile yakın ve tanışık olduğu ya da İİK. m. 280/1 gereğince borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğu ispat edilemediğinden, tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesi gerektiği–

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalılardan Ş.'nun davacı şirkete takibi kesinleşmiş borcu bulunduğunu ve borçlunun davacıdan mal kaçırmak için; .... İli, ... İlçesi, … 17 Parsel 15 nolu konut niteliğindeki taşınmazını öncelikle 16.05.2019 tarihinde diğer davalı 3. kişi E.G.' ye devrettiğini, daha sonra 16.07.2019 tarihinde ise E.G.' nin dava konusu taşınmazı bu kez diğer davalı 4. kişi U.Y.' ye devrettiğini ve dava konusu taşınmazın fiili olarak davalı Ş.'nun ailesi tarafından kullanıldığını belirterek taşınmaz ile ilgili her iki satışın iptalini ve üzerinde davacıya cebri icra yetkisi tanınmasını talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Ş. vekili cevap dilekçesinde; müvekkili ile davacı arasında bizzat yapılmış bir ticaret olmadığını, çek keşide tarihinin tasarruf tarihinden sonra olduğunu ve davacının borcun gerçek doğumunu ispat edemediğini, dava konusu taşınmazın müvekkili tarafından müteaahit firma.... Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.'den alınmış olduğunu, taşınmazın alımında Garanti Bankası A.Ş.'den konut kredisi kullandığını, 2019'da acil ihtiyacı sebebi ile taşınmazı satışa çıkardığını, diğer davalı E.G.' ye yaklaşık 640.000,00 TL toplam bedelle devrettiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

2. Davalı E.G. vekili cevap dilekçesinde; müvekkilinin dava konusu taşınmazı gerçek bedelini ödeyerek ve üzerinde borçla da yükümlü olarak iktisap etmiş olduğunu, iyi niyetli 3. şahıs konumunda olduğunu, davacının davalı/borçludan alacağı olmadığını, olsa bile tasarrufun alacaktan önce olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

3. Davalı U.Y. vekili cevap dilekçesinde; tasarruf tarihinin çekin keşide tarihinden önce olduğunu, davaya dayanak icra dosyası kapsamına göre borçlunun aciz halinde olmadığını, davacının davalı Şehnaz'dan gerçek bir alacağı olmadığını, müvekkilinin taşınmazı gerçekten satın aldığını, taşınmazın satışı esnasında üzerinde bulunan

ipotek bedelini de kendisi ödediğini, taşınmazda oturan kişilerin tahliyesi için de yasal işlemleri başlattığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davalı U.Y.' nin kötü niyetli olduğunun ispat edilemediği, davalı E.G.' nin aynı anda, davalı Şehnaz'dan iki adet taşınmaz satın aldığı görülmekte ise de aynı anda iki adet taşınmaz satın alınmasının tek başına yapılan satışın muvazaalı olduğuna karine olmadığı, taşınmazın rayiç değeri ile tapudaki bedeli arasında misli fark bulunmadığı, borçlu ile davalı 3. kişi E.G. arasında yakın akrabalık vs. gibi bir durum da ispat edilemediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı vekili istinaf dilekçesinde; davalı E.G.' nin16.05.2019 tarihinde borçlu Ş.'ndan iki adet, borçlu Ş.'nun eşi diğer borçlu E. H.oğlu'ndan bir adet taşınmaz satın aldığını, üç adet taşınmazı kısa sürede elden çıkardığını, dava konusu taşınmazı davalı U.Y.' ye devrettiğini, taşınmazda halen borçlu Ş.'nun ailesi ile birlikte ikamet ettiğini, borçlu Ş.'nun davalı U.Y.ile aynı sektörde çalıştığını, aralarında ticari ilişki olduğunu, davalı E.G.' nin taşınmazları satın alabilecek maddi durumu olmadığını, taşınmaz bedellerini hangi şekilde ödediğinin (banka, vb.) araştırılmadığını, borçlu Ş.'nun tüm malvarlığını aynı gün aynı kişiye devretmesi nedeniyle devralan kişinin borçlunun ızrar kastını bilmesi gereken kişilerden olduğunu, borçlu Ş. ile davalı E.G.' nin aynı çevrede oldukları ve ortak arkadaşları olduğunu, birbirlerini tanıdıklarının kabulü gerektiğini, davalı Şehnaz'dan iki adet, Şehnaz'ın eşi E. H.oğlu'ndan bir adet taşınmazı satın alacak maddi durumu olup olmadığı ve satış bedellerinin hangi şekilde ödendiğinin yeterince araştırılmadığını, SGK kayıtlarında davalı E.G.' nin 2020 yılı Bağkur çalışanı olduğunu, SGK'da herhangi kaydı bulanmadığını, ipotek borcunun davalı E.G. tarafından ödenmediğini belirterek İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davalı borçlu Ş.'nun davalı U.'a düzenli kira ödemesine ilişkin banka kayıtları, dinlenen tanık beyanı, ... 1. Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2021/962 Esas sayılı tahliye dava dosyası ve dosya kapsamına göre davalı E.G.'den taşınmazı devir alan davalı U.Y.' nin kötüniyetli olduğuna ilişkin somut deliller olmadığından ispat edilemeyen davanın reddine karar verilmesinin usul ve yasaya uygun olduğu, ancak davalı E.G.' nin taşınmazları satın alabilecek maddi durumu olmadığı, davalı E.G.' nin taşınmazları kısa süre içinde satın alınan bedellerden düşük fiyatlarla satmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, borçlu Ş.'nun tüm malvarlığını aynı gün aynı kişiye devretmesi nedeniyle

devralan kişinin borçlunun ızrar kastını bilmesi gereken kişilerden olduğunu, dosya kapsamına göre birbirlerini tanıdıklarının kabulü gerektiği, davalı E.'nın davalı Şehnaz'dan iki adet, Şehnaz'ın eşi E. H.oğlu'ndan bir adet taşınmazı satın alacak maddi durumu olup olmadığı ile satış bedellerinin ne şekilde ödendiğinin yeterince araştırılmadığı, davalı borçlu tarafından davalı E.'ya yapılan muvazaalı devrin iptale tabi olduğu gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf talebinin kabulüne, ... 9. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 12.11.2021 tarihli, 2021/2 Esas, 2021/602 sayılı kararının HMK'nun 353/1– b.2 maddesi gereğince kaldırılmasına, yeniden hüküm kurulmasına, davacı vekili tarafından davalı U.Y.. aleyhinde açılan davanın reddine, davacı vekili tarafından davalı E.G. ve davalı borçlu Ş. aleyhinde açılan davanın kabulü ile; ..... İli, O.gazi İlçesi,

Emek Mahallesi, 519 ada, 17 parsel, 15 nolu konut niteliğindeki taşınmazın davalı borçlu Ş. tarafından davalı E.G.' ye satışına ilişkin 16.05.2019 tarihli, 23424 yevmiye numaralı tasarrufun iptaline, davalı E.G. tarafından dava konusu taşınmazın 16.07.2019 tarihinde davalı U.Y.' ye satışı nedeniyle dava İİK'nun 283/2 maddesi gereğince nakten tazminat davasına dönüştüğünden, davalı 3. kişi E.G.' nin ..... 15. İcra Dairesinin 2020/1489 sayılı takip dosyasında davacının alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak 749.144,99 TL tazminatla sorumlu tutulmasına, karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Ş. vekili ve davalı E.G. vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Davalı Ş. vekili temyiz dilekçesinde; çek keşide tarihinin tasarruf tarihinden sonra olduğunu, davacının borcun gerçek doğumunu ispat edemediğini, dosyada aciz vesikası olmadığını, yapılan satışın gerçek olduğunu, taşınmazı diğer davalı E.G.' ye yaklaşık 640.000,00 TL bedelle devrettiğini, daha sonra taşınmazın diğer davalıU.Y.tarafından yatırım amaçlı alındığını öğrendiğini ve kendisi ile irtibata geçip taşınmazda 2.500,00 TL bedelle kiracı olarak oturmaya devam ettiğini belirterek Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulmasını istemiştir.

2. Davalı E.G. vekili temyiz dilekçesinde; davacının davalı borçlu gösterilen Şehnaz'dan alacaklı olduğunu ve borcun doğum tarihini kanıtlayamadığını belirterek Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddeleri.

3. Değerlendirme

İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278. maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279. maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Somut olayda, davalı borçlu tarafından dava konusu taşınmaz 16.05.2019 tarihinde davalı üçüncü kişi E.G.' ye, onun tarafından da 16.07.2019 tarihinde davalı dördüncü kişi U.Y.' ye devredilmiştir. Bölge Adliye Mahkemesince; davalı E.G.' nin taşınmazları satın alabilecek maddi durumu olmadığı, taşınmazları kısa süre içinde satın alınan bedellerden düşük fiyatlarla satmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, borçlu Ş.'nun tüm malvarlığını aynı gün aynı kişiye devretmesi nedeniyle devralan kişinin borçlunun ızrar kastını bilmesi gereken kişilerden olduğu, dosya kapsamına göre birbirlerini tanıdıklarının kabulü gerektiği, davalı E.'nın davalı Şehnaz'dan iki adet, Şehnaz'ın eşi E. H.oğlu'ndan bir adet taşınmazı satın alacak maddi durumu olup olmadığı ile satış bedellerinin ne şekilde ödendiğinin yeterince araştırılmadığı, davalı borçlu tarafından davalı E.'ya yapılan muvazaalı devrin iptale tabi olduğu gerekçesiyle davanın borçlu ve 3. kişi E.G. yönünden kabulüne karar verilmişse de, varılan sonuç dosya kapsamı ve mevcut delil durumuna uygun düşmemektedir. Dosya kapsamından, dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında mislini aşan bedel farkı olmadığı, taşınmazın tapuda satın alınan bedelden daha düşük fiyata değil, yakın

bir bedelle diğer davalı U.'a devredildiği, hem bu hususun hem de taşınmazın birbirine yakın tarihlerde devredilmesinin hayatın olağan akışına aykırı olduğunu göstermeyeceği, davalı E.'nın taşınmazları satın alacak maddi durumu olup olmadığı ile satış bedellerinin ne şekilde ödendiğinin yeterince araştırılmadığı belirtilmişse de, tapu devir senedinde gösterilen satış bedelinin davalı borçluya ödendiğinin resmi devir senediyle ispatlandığı, satın alacak maddi durumu olmadığının ispatı halinde dahi, bu durumun davalı 3. kişi E.G.'in, davalı borçlunun mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilen ya da bilmesi gereken kişilerden olduğunu ispata yeterli olmadığı anlaşılmış olup, bunun dışında davalı 3. kişi E.G.' nin davalı borçlu Ş. ile yakın ve tanışık olduğu ya da İİK'nun 280/1 maddesi gereğince borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğu da ispat edilememiştir. Bu durumda, Bölge Adliye Mahkemesince; tüm bu maddi ve hukuki olgular birlikte değerlendirilerek davanın reddine karar verilmesi gerekirken hatalı yorum ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davalı Ş. vekili ve davalı E.G. vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Duruşmada vekille temsil olunmayan davalılar E.G. ve Ş. yararına vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

Peşin alınan temyiz harcının istek hâlinde davalı Ş. ve davalı E.G.' ye iadesine,

Dosyanın Bölge Adliye Mahkemesine, kararın bir örneğinin İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

31.10.2023 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 31.10.2023 T. E: 2022/13685, K: 11609 (www.e– uyar.com)

(EK– 10)

Davalının aynı gün içerisinde satın aldığı taşınmazları aradan 1 sene geçtikten sonra yine aynı kişiye aynı gün içerisinde satması hayatın olağan akışına aykırı görüldüğünden ve dava konusu taşınmazların bilirkişi tarafından belirlenen değerleri ile satış bedelleri arasında da misli fark bulunduğundan davanın kabulüne karar verilmişse de; varılan sonucun dosya kapsamına uygun düşmediği, dava konusu taşınmazlar bakımından ipotek bedelleri göz önüne alındığında bedel farkının bulunmadığı; İİK'nun 280. maddesine göre, kötü niyeti kanıtlama yükümlülüğü davacı tarafta bulunmakta olup, davalılar arasında akrabalık bağı, iş ortaklığı, arkadaşlık gibi kötü niyeti gösterir bir durumun da kanıtlanamadığı, davalının aynı gün içerisinde satın aldığı taşınmazları aradan 1 sene geçtikten sonra yine aynı kişiye aynı gün içerisinde satması da tek başına davalı 3. kişinin, borçlunun mal kaçırma kastını bildiğini gösteren bir durum olmadığından davanın reddine karar verilmesi gerektiği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın kabulüne dair verilen hükmün süresi içinde davalı ... vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

– K A R A R–

Davacı vekili; müvekkili banka tarafından davalılardan ...'ye kullandırılan kredi nedeni ile alacaklı olduğunu, kredi alacağının tahsili için davalı aleyhine 20/06/2006 tarihli Genel Kredi Sözleşmesine istinaden 03/08/2009 tarihinde İstanbul 5. İcra Müdürlüğü 2009/22174 sayılı dosyası ile ilamsız icra takibi başlatıldığını, borçlunun ikametgah adresinde menkul haczinin tatbik edildiğini ancak borcu karşılayacak haczi kabil mal bulunamadığından haciz tutanağının İİK gereğince geçici aciz vesikası niteliği kazandığını, borçlu davalı ... adına kayıtlı olan Bodrum Tapu Sicil Müdürlüğü … bina, A Blok 1, A Blok 2, B Blok 1, B Blok 2 olmak üzere 4 adet bağımsız bölüm nitelikli taşınmazın 24/07/2009 tarihinde davalılardan ... adına devrinin yapıldığını, borcunu karşılamayan davalı borçlunun dava konusu taşınmazı rayiç değerinin çok altında elinden çıkararak ivazsız tasarruf ettiğini belirterek, taşınmazlar davalı ... tarafından 3. şahıslara devredildiğinden İİK 283/2 maddesi gereğince, İstanbul 5. İcra Müdürlüğü 2009/22174 sayılı dosyasında başlatılan takip dosyasındaki asıl alacak ve ferileri miktarınca bedelin davalılardan alınarak davacıya verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı ...; satışın ihtiyaçtan, ticari sıkıntıları atlatmak için yapıldığını, bu süreçte kendisinin ve şirketinin birçok bankaya ve şirkete borçlarını ödediğini, Şekerbanktan alınan kredilerin ödenmemesi nedeniyle konutun satışa çıkarıldığını, satışın kar amacıyla gerçek piyasa koşullarına uygun satıldığını beyanla davanın reddini savunmuştur.

Davalı ...; davaya cevap vermemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma, toplanan delillere göre; Tasarrufun iptali ve taşınmaz üzerinde cebri icra yetkisi tanınması yönündeki talebin reddine, davanın İİK'nun 283/2. maddesi gereğince kabulü ile davacının İstanbul 5. İcra Müdürlüğünün

2009/22174 dosyası ile yaptığı takipte, taşınmazların satış tarihindeki gerçek değerleri toplamı olan 644.272,00 TL'nin takibe konu borç ve ferilerini geçmemek kaydıyla ve tahsilde tekerrür oluşturmayacak şekilde davalı ... A.pay'dan alınarak davacıya verilmesine karar verilmiş; hüküm, davalı ... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK.md.283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiği, bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiği, özellikle İİK.nun 278.maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığının incelenmesi, satılan taşınmaz üzerinde, ipotek ve haciz kayıtları varsa, alıcı taşınmazı bu kayıtlarla yükümlü olarak satın almış olacağından, satışın bunların tamamı üzerinden yapıldığının kabulü gerektiği, bu nedenle oransızlığın belirlenmesinde tapu kaydındaki ipotek ve haciz miktarının da gözönünde tutulması gerektiği, aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılması gerektiği, keza İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmeli, öte yandan İİK.nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Mahkemece, davalının aynı gün içerisinde satın aldığı taşınmazları aradan 1 sene geçtikten sonra yine aynı kişiye aynı gün içerisinde satması hayatın olağan akışına aykırı görüldüğünden ve dava konusu taşınmazların bilirkişi tarafından belirlenen değerleri ile satış bedelleri arasında da misli fark bulunduğundan davanın kabulüne karar verilmişse de varılan sonuç dosya kapsamına uygun düşmemektedir. Dava konusu B..,

K. mevkii, ... …. 2 adet 2 katlı kagir bina, A Blok 1, A Blok 2, B Blok 1, B Blok 2 nolu bağımsız bölümlerin 24/07/2009 tarihinde davalı ...'a davalı borçlu ... tarafından üzerinde 105.000,00'er TL bedelli ipotekli olarak 42.000,00'er TL bedelle devredildiği, bilirkişi raporunda satış tarihindeki gerçek değerinin 161.000,00'er TL olduğu, İpotek bedelleri göz önüne alındığında bedel farkının bulunmadığı anlaşılmaktadır. İİK.nun 280. maddesine göre kötü niyeti kanıtlama yükümlülüğü davacı tarafta bulunmakta olup, davalılar arasında akrabalık bağı, iş ortaklığı, arkadaşlık gibi kötü niyeti gösterir bir durum da kanıtlanamamıştır. Davalının aynı gün içerisinde satın aldığı taşınmazları aradan 1 sene geçtikten sonra yine aynı kişiye aynı gün içerisinde satması da tek başına davalı 3.kişinin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğini gösteren bir durum olmadığından davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu üzere davanın kabulüne karar verilmiş olması doğru değil ise de; mahkeme hükmünü davalı 3.kişi ... temyiz etmemiş olup kararın yalnızca davalı borçlu ... vekili tarafından temyiz edildiği göz önüne alınarak, kazanılmış haklar gözetilerek hükmün yeniden kurulması için kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davalı ... vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalı ...'ye geri verilmesine 01/06/2020 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 01.06.2020 T. E: 2018/3232, K: 2976 (www.e– uyar.com)

(EK– 11)

Borçlunun muvazaayı kabul beyanının tek başına tasarrufun iptali davasının kabulü için yeterli olmadığı– Satıştan bir dakika önce borçlunun şirketine gönderilen paranın, borçlu ile bir başka ilişkisi olduğu ispat edilmeyen üçüncü kişi için, taşınmaz satış bedeli olarak gönderildiğinin kabulü gerekeceği– Tasarrufun iptali davası esastan reddedilmesi halinde, davalılar lehine takip konusu alacak miktarı ile dava konusu taşınmazın değerinden hangisi az ise o değer üzerinden nisbi vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda verilen hüküm davacı vekili ve davalı A. B. Uslu vekilince temyiz edilmiş, davacı vekilince de duruşma talep edilmiş olmakla duruşma için tayin edilen 03/03/2020 Salı günü davacı vekili Av... ile davalı A. vekili Av. geldiler. Diğer davalı tarafından gelen olmadı. Temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşıldıktan ve hazır bulunan taraf vekilleri dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Davacı vekili, davalı M. hakkında takip yaptıkların, takibin semeresiz kaldığını ve borçlunun alacaklılarından mal kaçırma amacı ile dava konusu taşınmazını düşük bedel ile davalı A.'ye devrettiğini belirterek, bu tasarrufun iptaline karar verilmesini istemiştir.

Mahkemece, davanın kabulüne dair kararı dairemizin 04.03.3013 tarih 2013/674 Esas 2013/2626 karar sayılı ilamı ile davalı üçüncü kişi A.'ye usule uygun tebligat yapılmadığı ve savunma hakkının kısıtlandığı ayrıca mahkemenin davacının belirttiği iptal koşulları ile bağlı olmadığından bahisle bozulmuş, mahkemece bozmadan sonra dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında bedel farkı olmadığı, davalı borçlu ile üçüncü kişi arasında yakınlık ve tanışıklık ispat edilmediği gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş, hüküm davacı vekili ve vekalet ücreti yönünden davalı A. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1– Dosyadaki yazılara toplanan delillere hükmün dayandığı gerektirici sebepler ve bozma gereğince karar verilmiş bulunmasına, davalı üçüncü kişinin E.zığ'da mukim olduğu, tapu senedindeki adresin hatalı olarak belirtildiği, davacının üçüncü kişinin borçlunun mali durumun bildiği veya bilmesi gereken kişilerden olduğuna ilişkin somut bir delil sunmamış olmasına, borçlunun muvazaayı kabul beyanının tek başına davanın kabulü için yeterli olmadığı gibi, satıştan bir dakika önce borçlunun şirketine gönderilen paranın, borçlu ile bir başka ilişkisi olduğu ispat edilmeyen üçüncü kişi için, taşınmaz satış bedeli olarak gönderildiğinin kabulü gerekmesine göre davacı vekilinin tüm, temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2– Dava esastan red edildiğine göre davalılar lehine takip konusu alacak miktarı ile dava konusu taşınmazın değerinden hangisi az ise o değer üzerinden nisbi vekalet ücretine hükmedilmesi gerekir. Somut olayda alacak 2.008.380,97 TL olup taşınmazın değeri 158.327,00 TL olarak belirlenmiş ve bedel üzerinden harcın tamamlanmış

bulunması nedeni ile 158.327,00 TL esas alınarak kendisini vekil ile temsil eden davalılar yararına nisbi vekalet ücreti hükmedilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olmuştur.

Ne var ki, bu yanlışlıkların giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirir nitelikte görülmediğinden, 6100 Sayılı HMK'nun geçici 3/2 maddesi delaletiyle 1086 sayılı HUMK'nin 438/7 maddesi uyarınca hükmün düzeltilerek onanması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bente açıklanan nedenlerle davacı vekilinin tüm temyiz itirazlarının REDDİNE, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı A. vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün 5. bendine "2.400,00 TL" ibaresinin silinerek yerine "15.416,00 TL" ibaresinin yazılmasına, kararın bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, 2.540,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak duruşmada vekille temsil olunan davalı A. B. Uslu'ya verilmesine, aşağıda dökümü yazılı 18,50 TL kalan onama harcının temyiz eden davacıdan alınmasına, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalı A. B. Uslu'ya geri verilmesine, 03/03/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 03.03.2020 T. E: 2018/3331, K: 2447 (www.e– uyar.com)

(EK– 12)

Davalı borçlu ve üçüncü kişinin aynı ilçede (Aliağa'da) oturuyor olmaları, satış tarihi itibari ile ilçenin 85.000 nüfusa sahip olması ve yine aynı tarihte birden fazla taşınmaz alımının tek başına muvazaayı göstermeyeceği, borçlunun akrabalarına ait olan şirketin borçlu ile aynı alanda faaliyeti ve aralarında ticari ilişki olduğuna dair delil bulunmaması nedeni ile, mahkemenin bu gerekçelerinin yerinde görülmediği– Bağımsız bölümlerin tapuda toplam 40.000 TL'ye alındığı, taşınmazın üzerinde bulunan ipoteğin 395.000,00 TL ödenerek kaldırıldığı, (yani, bu taşınmazlar için toplam 435.000,00 TL ödeme yapıldığı) ve bilirkişilerce taşınmazların toplam değerinin 840.000,00 TL olarak belirtildiği anlaşıldığından, her iki değer arasında bir mislini aşan bir fark olmadığından İİK. m. 278/3– 2 uyarınca iptal koşulları oluşmadığı–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hüküm, süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf edilmiş, istinaf mahkemesince isteminin kabulüne karar verilmiş, davalı ... vekili tarafından bu kararın temyiz edilmesi üzerine dosya duruşmalı olarak incelendi, gereği düşünüldü:

– K A R A R–

Davacı vekili, davalı borçlular ... ve ...hakkında takip yaptıklarını, takibin semeresiz kaldığını, borçluların mal kaçırma amacı ile dava konusu taşınmazlarını diğer davalı üçüncü kişilere devrettiklerini belirterek bu tasarrufların iptalini talep ettikleri A.ağa 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2014/379 Esas sayılı dosyasından, davalı ... aleyhine açılan dava tefrik edilmiştir.

Davalı ... vekili, davada İİK.'nun 280.maddesindeki şartların oluşmadığını, müvekkilinin borçlu davalıların mal kaçırdığını bilebilecek veya bilmesi gereken kişilerden olmadığını, tapu kayıtlarında esas olan satış bedelleri dışında tapu kayıtlarında görünen ipotek borçlarını bankalara ödediğini, ilgili banka müzekkere yazılması halinde borçların müvekkili tarafından ödenerek ipoteklerin kaldırılmış olduğunun anlaşılacağını, bu bakımdan ipotek ödemelerinin satış bedeline eklenmesi gerektiğini, satışların gerçek olduğunu, sunduğu kira sözleşmelerinden, satın alınan taşınmazların müvekkilince kiraya verildiğini belirterek, davanın reddini istemiştir.

Davalı borçlular vekili, borcun tasarruf tarihinden sonra doğduğunu, satışın ivazlı olarak yapıldığını belirtmişlerdir.

Mahkemece, taşınmazın tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında, ipotek bedelleri dikkate alındığında önemli oransızlık olmadığı, satışın gerçek olduğunun anlaşıldığından bahisle davanın reddine karar verilmiştir. Karar davacı vekili tarafından istinaf edilmiştir.

İstinaf mahkemesi, takibe konu icra dosyalarından, davalı 3.kişi olan ...'nın davalı borçlular gibi A.ağa'da oturduğu, 1'er ay arayla birden fazla taşınmazın (aynı tapu senedinde 2 taşınmaz olmak üzere 2 ayrı satışta toplam 4 taşınmazın aynı kişiye

satılması) aynı gün satılmasının tanışıklık olduğunu gösterdiği, Yargıtay içtihatlarına göre aynı akit tablosunda birden fazla taşınmazın aynı kişiye satılmasının, tarafların birbirini tanıdığını gösterdiğini, İİK.nun 280/1 maddesinde yer alan emare olduğu, yapılan ödemelerin rayiç değerlerin çok altında olduğu gerekçesi ile davacı banka vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile, HMK.nun 353/1– b– 3 maddesi uyarınca, yerel mahkeme kararının kaldırılarak, yeniden esas hakkında davanın kabulüne karar verilmiş, karar anılan davalı ... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1. Dosyadaki yazılara, toplanan delillere ve hükmün dayandığı gerektirici sebeplere, 14.10.2014 tarihli haczin İİK'nun 105.madde kapsamında aciz belgesi niteliğinde olmasına, borç kaynağının bankaca verilen kredilerin teminatı olmasına ve kredi ilişkisinin 2010 yılından itibaren devam ettiğinin anlaşılmasına göre davacı ... vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışındaki diğer temyiz itirazların reddi gerekmiştir.

2. İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK.md.283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nispi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278.maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Somut olayda, mahkemece İİK'nun 277 ve dvamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davası, tefrikle mahkemenin 2016/32 Esasına kaydedilmiştir .Borçlu adresinde yapılan hacze ilişkin 14.10.2014 tarihli haciz tutanağı İİK'nun 105.madde kapsamında aciz belgesi niteliğinde olduğu, borçlu taşınmazlarının borcu karşılamaya yeterli olmadığı, borcun 2010 yılında başlayan kredi ilişkisinden doğduğu, iptali istenilen tasarrufların bu tarihten sonra 10.09.2014 ve 01.08.2014 tarihinde yapıldığı ve davanın 5 yıllık sürede açıldığı anlaşılmıştır.

Bölge mahkemesince, davalı 3.kişi olan ...'nın davalı borçlular gibi A.ağa'da oturduğu, 1'er ay arayla birden fazla taşınmazın (aynı tapu senedinde 2 taşınmaz olmak üzere 2 ayrı satışta toplam 4 taşınmazın aynı kişiye satılması) aynı gün satılmasının tanışıklık olduğunu gösterdiği, Yargıtay içtihatlarine göre aynı akit tablosunda birden fazla taşınmazın aynı kişiye satılmasının, tarafların birbirini tanıdığını gösterdiğini, İİK.nun 280/1 maddesinde yer alan emare olduğu, yapılan ödemelerin rayiç değerlerin çok altında olduğu gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiş ise de varılan sonuç dosya kapsamına uygun düşmemiştir.

Davalı borçlu ve üçüncü kişinin ...'da oturuyor olmaları, satış tarihi itibari ile ilçenin 85.000 nüfusa sahip olmasına, yine aynı tarihte birden fazla taşınmaz alımının tek başına muvaazayı gösterdiğine ilişkin bir karine ve uygulama olmamasına, borçlunun akrabalarına ait olan ... Petrolcülük ...AŞ nin borçlu ile aynı alanda faaliyeti ve aralarında ticari ilişki olduğuna dair delil bulunmaması nedeni ile, mahkemenin bu gerekçeleri yerinde görülmemiştir.

Dava konularından 16 ve 17 nolu bağımsız bölümler tapuda toplam 40.000 TL ye alınmış, taşınmaz üzerindeki bulunan ipotek 395.000,00 TL ödenerek kaldırılmış, davalı üçüncü kişi bu taşınmazlar için 435.000,00 TL ödeme yapmış, bilirkişiler taşınmazların toplam değerini 840.000,00 TL olarak belirtilmiştir. Her iki değer arasında bir mislini aşan bir fark olmadığından İİK'nun 278/3– 2.maddesine göre iptal koşulları oluşmadığından, bu taşınmazlar ile ilgili talebin reddine karar verilmesi gerekirken, hatalı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yukarda 1 nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı ... vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine 2 nolu bentte açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kabulü ile, hükmün HMK'nun 371.maddesi gereğince BOZULMASINA, kararın bir örneğinin ilk derece mahkemesine, dosyanın HMK'nun 373/2.maddesi gereğince İzmir Bölge Mahkemesi 5.Hukuk Dairesine gönderilmesine, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalı ...'ya geri verilmesine, 02/03/2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 02.03.2021 T. E: 2020/3203, K: 2097 (www.e– uyar.com)

(EK– 13)

Tasarrufun iptali davalarında mahkemece; İİK'nun 278/III– 1'de öngörülen 'yakın hısımlık bulunup– bulunmadığının', İİK.'nun 278/III– 2'de öngörülen 'ivazlar arasında fark bulunup/bulunmadığının', İİK.'nunun 280/I'de öngörülen 'malvarlığı' borçlarını ödemeye yetmeyen borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler geçersiz olduğundan, borçlunun içinde bulunduğu mali durumunun ve zarar verme kastının, 'işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunup/bulunmadığının' irdelenerek, kötü niyetli üçüncü kişiler hakkında da iptal davası açılabileceği göz önünde bulundurularak, kötü niyeti kanıtlama yükümlülüğünün davacı– alacaklıya düştüğü de düşünülerek, buradaki kötü niyetten maksadın 'borçlunun durumunun dava konusu şeyi satın alan tarafından bilinmesi veya bilinebilecek durumda olması' olduğu– Dava konusu taşınmazın/taşınırın kısa sürelerle el değiştirmesinin, tek başına 'yapılan tasarrufların muvazaalı olduğu' anlamına gelmeyeceği, muvazaa durumunun başka delillerle de ispatının gerekeceği– Ticari işletme devrinin 'borçlu ile hukuki ilişkiye giren üçüncü kişi yönünden' değerlendirilmesi gerekeceği; sonraki ikinci, üçüncü vs. satışlarda bunun önem taşımayacağı (özel bir iptal nedeni teşkil etmeyeceği)–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda verilen hükmün duruşmalı olarak temyizen tetkiki davalı ... vekilince istenmiş olmakla duruşma için tayin edilen 10.11.2020 Salı günü davacı Temlik Alan vekili Av. ... ile davalı ... vekilleri Av. ... ve Av. ... geldi. Diğer davalılar tarafından gelen olmadı. Temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşıldıktan ve hazır bulunan taraflar vekilleri dinlendikten sonra vaktin darlığından dolayı işin incelenerek karara bağlanması başka güne bırakılmış olup dosya incelendi, gereği düşünüldü:

– KARAR–

Davacı vekili, davalı... Gıda Hububat Gübre Hayvancılık Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti'den alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine Adana 6.İcra Müdürlüğü'nün 2014/... sayılı dosya ile aleyhine icra takibi yapıldığını, takibin kesinleştiğini, davalı borçlunun adına kayıtlı malvarlığına rastlanılmadığını, borçlunun adına kayıtlı ...,... parselde kayıtlı soğuk hava deposunun önce davalı ... Gıda Tarım Üretim Yem Tekstil Nakliyat Lojistik Hizmetleri Petrol ve Kimyevi Maddeler İnşaat Müteahhitlik ve Taah. San. ve Tic. Ltd. Şti'ne, ondan davalı ...,... tarafından da ...'ya, ...'dan da davalı ...'a devredildiğinin tespit edildiğini beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufun iptali ile cebri icra yolu ile alacağın tahsiline yetki verilmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı borçlu vekili, davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre davanın kabulüne karar verilmiş; hüküm, davalı ... vekili tarafından istinaf yoluna başvurulmuş, Adana Bölge Adliye Mahkemesi'nce davalı ... vekilinin istinaf isteminin reddine karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı ... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir. İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278. maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279. maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

İİK.nun 282. maddesi gereğince iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır. Ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabilir.

Doğrudan doğruya borçludan değil de, borçlunun sattığı şahıstan mal iktisap edenler hakkında iptal kararı verilebilmesi; ancak kötü niyetli olduklarının kanıtlanması halinde mümkündür. Kötüniyetten maksat, borçlunun durumunun satın alan tarafından bilinmesi veya bilinebilecek durumda olmasıdır. Kötü niyeti kanıtlama yükümlülüğü ise davacı alacaklıya düşer. Kötüniyetin kanıtlanamaması halinde dava İİK'nun 283/2. maddesine göre bedele dönüşür.

İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekir. Bu ihtimalde 3.kişinin sorumlu olduğu miktar, elden çıkarılan malın o tarihteki gerçek değeridir. Bir başka anlatımla dava ve tasarrufa konu malı elinde bulunduran şahsın kötü niyetli olduğunun kanıtlanamaması halinde dava tümden reddedilmeyip borçlu ile tasarrufta bulunan şahıs tasarrufa konu malı elinden çıkardıkları tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak tazminata mahkum edilmeleri gerekir.

Somut olayda dava konusu ...,... parselde kayıtlı soğuk hava deposu 12.11.2014 tarihinde kaydında yer alan Z. Bankasının 1. dereceden 4.000.000,00 TL bedelli ipoteği ile Adana 9. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2013/... sayılı dosyasından konan ihtiyati haciz şerhi ile birlikte davalı ... Gıda Tarım Üretim Yem Tekstil Nakliyat Lojistik Hizmetleri Petrol ve Kimyevi Maddeler İnşaat Müteahitlik ve Taahhüt San. ve Tic. Ltd. Şti'ne, ondan da 23.03.2015 tarihinde kaydında yer alan takyidatlar ile birlikte davalı ... 'a, 03.04.2015 tarihinde ...'ya ondan da 10.04.2015 tarihinde kaydındaki şerhler ile birlikte davalı ...'a devredilmiştir.

Mahkemece dava konusu taşınmazın kaydında yer alan takyidatlar ile birlikte devredilmesi sebebi ile tüm alıcıların davalı borçlunun durumunu bildiği gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince de dava konusu gayrımenkul kaydında yer alan ipoteğin yargılama aşamasında fekedildiği, davalı ...'ın ipotek borcunu ödediğini ispat edemediği, dava konusu gayrımenkulün ticari işletme niteliğinde olduğu, ticari işletmenin devrinin iptale tabi olduğu, çok kısa aralıklarla el değiştirmesinin de borçlunun durumunun bilindiğine delalet ettiği gerekçesi ile davalı ... vekilinin istinaf talebinin reddine karar verilmiştir.

Davalı ... dava konusu gayrımenkulü davalı ...'dan kaydında yer alan takyidatlar ile birlikte 650.000,00 TL bedel ile satın almış 11.05.2015 tarihinde de kaydında yer alan ipoteğin fekedilmesi için 2.250.000,00 TL bedel Z. Bankası hesabına EFT yapmış, ipotek de dava dışı Z. Bankası tarafından kaldırılmıştır.

Mahkemece davalılar arasında kısa sürelerle devir yapılmasının davalı borçlunun durumundan haberdar olunduğu bu sebeple davalıların kötü niyetli olduğu kabul edilmişse de; gayrımenkulün kısa sürelerle el değiştirilmesi yapılan tasarrufların muvazaalı olduğu anlamına gelmeyecek, bu durumun başka delillerle de ispatlanması gerekecektir. Davalı ... dava konusu gayrımenkul kaydında yer alan ipoteğin fekki için 2.250.000,00 TL EFT yapması akabinde ipotek fekedilmiştir. Davacı tarafından davalı ...'ın davalı borçlunun durumunu bilen ve bilmesi gereken kişilerden olduğunun somut deliller ile ortaya konulamaması ticari işletme devrinin borçlu ile hukuki ilişkiye giren üçüncü kişi yönünden değerlendirilmesi gerekeceğinden açıklanan bu maddi ve hukuksal olgulara göre davalı ... yönünden davanın reddine karar verilerek davanın İİK'nun 283 hükmü gereğince tazminata karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davalı ... vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile 6100 sayılı HMK'nun 371/1– a maddesi gereğince, Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA ve Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılmasına; dosyanın İlk Derece Mahkemesine ve kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesi'ne gönderilmesine, 2.540,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak duruşmada vekille temsil olunan davalı ...'a verilmesine, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalı ...'a geri verilmesine 12/11/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 12.11.2020 E: 2019/1287, K: 2020/7036 (www.e– uyar.com)

(EK– 14)

Taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında misli fark bulunmadığı– Taraflar arasında iş ortaklığı, akrabalık veya yakın arkadaşlık olduğu ya da organik bağ bulunduğunun ispatlanamadığı– Sosyal medya hesaplarının organik bağ bulunduğunun ispatlamak için yeterli olmadığı– 3.kişinin dava konusu taşınmazı alma gücünün bulunduğu – Davalı 3. kişinin davalı borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken kişilerden olduğunun ispat edilemediği– Dolayısıyla davacı vekilinin istinaf başvurusunun reddinin gerektiği–

Davacı vekili; davalılardan ...'in, ... Bilişim Teknolojileri San. ve Tic. AŞ ile davacı banka arasında 30.07.2012 tarihli Genel Ticari Kredi Sözleşmesini müşterek borçlu müteselsil kefil sıfatıyla bankaya borçlandığını, borçlu firmanın sözleşme yükümlülüklerini yerine getirmemesi üzerine borçlu aleyhine İstanbul 21. İcra Müdürlüğü'nün 2015/36923 sayılı dosyası üzerinden icra takibi başlatıldığını, borçlu ve kefillerin takibe kısmen itirazı üzerine İstanbul 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2016/34 E sayılı dosyası ile itirazın iptali davası açtığını, icra dosyasından borcu karşılayacak tutarda borçluların adına kayıtlı malvarlığına rastlanılmadığını, borçlunun mal kaçırmak için başkalarına gayrimenkulleri devrettiğini, ... ili, ... ilçesi, 674 ada, 9 parselde kayıtlı taşınmazı 12/11/2015 tarihinde diğer davalıya emlak vergi değerinin üzerinde bedel göstererek satıldığını, gerçekte ödenen bir satım bedeli bulunmadığını, satışın muvazaalı olduğunu ileri sürerek tasarrufun iptalini ve icra dosyasında cebri icra yetkisi verilmesini talep etmiştir.

Davalı ... vekili; davalının diğer davalı ...'ı tanımadığını, taşınmazı emlakçı vasıtası ile 1.300.000,00 TL'ye satın aldığını, tapu işlemi bittikten sonra davalı ... ve eşinden Beyoğlu 8. Noterliği'nden 11/11/2015 tarihli 20973 yevmiye numarası ile düzenleme şeklinde 30/11/2015 tarihli tahliye taahhütnamesi aldığını, müvekkilinin diğer davalı ile danışıklı bir işlem yapacak olsaydı tahliye taahhütnamesini alma gereği duymayacağını ileri sürerek davacının beyanları dışında hiç bir maddi ve hukuki bir delile dayanmayan davanın reddini talep etmiştir.

Davalı ... Inselberg vekili; davalının diğer davalı ...'yi tanımadığını, taşınmazı emlakçı vasıtası ile gerçek değer üzerinden 1.300.000,00 TL'ye sattığını, taşınmazın alım satımı üzerinde anlaşıldıktan sonra, müvekkilinin emlakçıya banka aracılığı ile 19.500,00 TL komisyon ödediğini, tapu işlemi bittikten sonra Beyoğlu 8. Noterliği'nden 11/11/2015 tarihli 20973 yevmiye numarası ile düzenleme şeklinde tahliye taahhütnamesini düzenlediğini ileri sürerek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, iddia, savunma, toplanan deliller ve benimsenen bilirkişi raporuna göre, taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında misli fark bulunmadığı, İİK. 278, 279 ve 280. madde bağlamında davanın ispatlanamadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş; hüküm davacı vekili tarafından istinaf edilmiştir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesince, taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında misli fark bulunmadığı, taraflar arasında iş ortaklığı, akrabalık veya yakın arkadaşlık olduğu yada organik bağ bulunduğunun ispatlanamadığı, sosyal medya

hesaplarının organik bağ bulunduğunun ispatlamak için yeterli olmadığı, 3.kişinin dava konusu taşınmazı alma gücünün bulunduğundan bahisle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak davacı vekili tarafından yapılan istinaf başvurusu üzerine HMK'nun 355 vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda Bölge Adliye Mahkemesince esastan verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi HMK'nun 369/1. ve 371. maddelerinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına, taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında misli fark bulunmamasına, davalı 3. kişinin davalı borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken kişilerden olduğunun ispat edilememesine göre usul ve yasaya uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin temyiz isteminin reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın HMK'nun 370/1. maddesi uyarınca ONANMASINA, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesi'ne gönderilmesine, 3.050,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak duruşmada vekille temsil olunan davalılara verilmesine, aşağıda dökümü yazılı 23,40 TL kalan onama harcının temyiz eden davacıdan alınmasına 09/03/2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD 09.03.2021 T. E: 2019/832, K: 2464 (www.e– uyar.com)

(EK– 15)

Dosya içeriğinden her iki şirketin birlikte ticaret yaptıklarının iddia ve ispat edilmemiş olduğu– Salt her iki şirketin aynı alanda faaliyet göstermelerinin, davalı şirketin borçlu şirketin mali durumunu bildiğinin kabulü için yeterli olmadığı gibi borçlu şirketin Tire'de, şirketin ise Torbalı'da faaliyet göstermeleri ve öte yandan satış bedelinin % 80'lik kısmı 25.11.2016 (satış günü) 1.197.000,00 TL 02.12.2016 günü 303.000 TL olarak borçluya gönderilmiş olması nedeniyle, ticari hayatta, böyle bir alışverişte (1) hafta sonra kalan küçük bir kısmının ödenmesinin tarafların birbirini yakından tanıdıkları anlamını taşımadığı–

Taraflar arasındaki muvazaalı işlemin iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili ile davalılardan A.Ö ve ...Tarım Gıda Hayv. İth. İhr. A.Ş. vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince, davalılar A.Ö ve ...Tarım Gıda Hayv. İth. İhr. A.Ş. vekillerinin istinaf başvurusunun reddine, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılarak yeniden esas hakkında karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılar ...Tarım Gıda Hayv. İth. İhr. A.Ş., T. E., N. E. ve davacı Türkiye İş Bankası A.Ş. vekili tarafından temyiz edilmekle incelemenin duruşmalı olarak yapılması davalı ...Tarım Gıda Hayv. İth. İhr. A.Ş. tarafından istenilmekle kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 05.03.2024 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen gün ve saatte davacı vekili Avukat E. Atmaca geldi. Diğer davalılardan gelen olmadı. Davacı vekilinin sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için uygun görülen 05.03.2024 gününde Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı borçlular N. E. ve T. E., E. İçecek San. ve Tic. hakkında yapılan takibin sonuçsuz kaldığını, borçlu E. İçecek San. ve Tic. A.Ş.'nin maliki olduğu, İzmir İli, … Parselde, Batarkatlı depo ve arsası vasfında taşınmazı, 19.04.2016 tarihinde davalı A.Ö'a, İzmir İli, Çiğli İlçesi, ...Mah. 2310 Ada, 5 Parselde 113/2886 arsa yapılı, 1. Kat 6 bb nolu mesken vasfında taşınmazı, 29.04.2016 tarihinde davalı H.S'e, İzmir İli, ...İlçesi, … Parselde kayıtlı taşınmazı, 25.11.2016 tarihinde davalı ...Tarım Gıda İht. İhr. A.Ş.'e, İzmir İli, ...İlçesi, … Parselde kayıtlı taşınmazı, 13.12.2016 tarihinde davalı Fikri Ö.'e sattığını, davalı borçlu T. E.'nin maliki olduğu, A.Ç, ...Mah. 180 Ada, 36 Parselde dükkan vasfında taşınmazın 29/32 hissesi ile A.Ç, ...Mah. 203 Ada, 1 Parselde kayıtlı dükkan vasfında taşınmazın 2.03.2017 tarihinde Y.'ye, İzmir İli, ...İlçesi, ... Mah. … Parsel 3 bb nolu mesken niteliğinde taşınmazı 10.03.2017 tarihinde S.Y'e sattığını, davalı borçlu N. E.'nin maliki olduğu, İzmir ili, ...ilçesi, ... Mah. 1007 Ada 28 Parsel 4 bb nolu mesken niteliğinde taşınmazı

10.03.2017 tarihinde 145.000,00 TL bedelle S.Y'e, Aydın İli, … Parselde bulunan taşınmazını 14.03.3017 tarihinde davalı U.Ş'e mal kaçırma amacı ile ve düşük bedelle sattığını belirterek, bu tasarrufların iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı H.S vekili cevap dilekçesinde; «müvekkilinin diğer davalıların arasında yer alan E. İçecek A.Ş.'de ve ona bağlı grup şirketlerinde 18.06.2013 tarihinde işe başladığını, satın alma ve idari işler müdürü olup çalışma süresi boyunca işini "iş tanımında verilen yetkiler ve görevler" dahilinde gerçekleştirmiş olup herhangi bir hukuksuz eylem içerisinde yer almadığını, davaya konu gayrimenkulü, şirketin alacaklarına mahsuben, şirket yetkililerinden aldığı talimat doğrultusunda ilgili kişiden rayici değerinde alım– satımını vekil sıfatıyla yapıp, şirket üzerine geçirdiğini, ancak alınan gayrimenkulün davalı şirket yetkilileri tarafından uzak, bugüne kadarda hiç ikamet etmedikleri yabancı bir bölgede olması sebebiyle, satmaya karar verdiklerini duyunca müvekkilinin bunun üzerine şirket yetkililerinin tam tersine, kendi ikametgahına daha yakın olan ve alım satımında da bizzat bulunduğu için evi beğenen müvekkilinin, yıllarca da bir ev alma hayali içerisinde olduğundan bahisle bunu bir fırsat bilerek, patronlarına bu evi kredi ile almak istediğini, kolaylık sağlayıp sağlayamayacaklarını teklif edince, onlarda bu teklife sıcak bakıp ellerinden geleni yapacaklarını dile getirip, hem az önce bahsedildiği üzere gerçek amaçları olan evi satma gayesine hasıl olacaklarından hem de bunu yıllardır yanlarında çalışan vefalı bir personellerine onun istemesi nedeniyle satma mutluluğundan dolayı düşünmeden kabul ettiklerini, bunun üzerine müvekkilinin benzer mahiyette açılan davada delil olmak üzere yine Mahkememizin 2017/225 Esas sayılı dosyasında sunulu banka bilgilerinden görüleceği üzere, ilgili bankadan evin alımı için kredi başvurularını yaptığını, bankada kendi personeli aracılığıyla ipotek bedelini tesis edip krediyi uygun bulup satışın rayiç değerinde gösterildiğini, bu haliyle alım– satımı yapılan bir gayrimenkulün, davacının iddia ettiği gibi muvazaalı olduğunun söylenemeyeceğini, bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesi ile yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesini» talep etmiştir.

2. Davalılar N. E., E. İçecek San. Tic. A.Ş. ve T. E. vekili cevap dilekçesinde; «müvekkillerinin borca batak olduğu iddiasının soyut olduğunu, dava konusu tasarrufların cirolara oranla % 0.5– % 1 düzeyinde olduğunu, bu nedenle tasarruf edilen gayrimenkulller ile müvekkillerin İcra İflas Kanunu'nun (İİK) 281 inci maddesi uyarınca borca batık olduğunu söylemenin imkansız olduğunu, müvekkillerinin acziyet içinde olmadığını, bu nedenle ilk itirazlarının dava şartı bulunmadığına yönelik olduğunu, davacının alacaklıyı zarara uğrattığı bahisle dava açtığı gayrimenkullerin satımından sonra bir çok bankaya borç kapaması yapıldığını, davacının tasarrufa konu ettiği gayrimenkul satımından sonrada davalı müvekkillerin gayrimenkul edindiğini, ticari yaşamda gerçek ve tüzel kişilerin mülk edinip veyahut mülkünü elden çıkardığını, bunun ticari hayatın olağan akışına uygun olduğunu, dolayısıyla İİK 280 inci maddenin uygulanma ihtimali bulunmadığını, davacı yanın gayrimenkulün değerleri ile ilgili iddiası gerçek dışı olduğunu, tapudaki tüm satışlar gerçek üzerinden rayiç bedel ile satıldığını, bunun bilirkişi incelemesinde görüleceğini, İİK 278 inci madde şartları

oluşmadığını, davalılarda satış yapılanlar H.S'e ait mal satış yapıldıktan sonra satış parasının banka kredisi borcuna yatırıldığını, H.S'in satışından alınan paranın TEB ...Şubesi 11820 hesabına yatırıldığını, kredi kapaması yapıldığını, U.Ş'den alınan satış bedelinin 100.000,00 TL olup 100.000,00 TL'sinin Akbank ...Şubesi 81480 nolu N. E. hesabına geldiğini, buradan Akbank ...8411 nolu hesaba havale olduğunu ve Akbank 100.000,00 kredi kapaması yapıldığını, A.Ö'a satılan yerle A. O.'dan vadeli olarak alınan Bayındır Buruncuk Mah, … Parsellerin paralarının ödendiğini, ödeme bedeli 1.240.000,00 TL olup diğer kısmıyla 22.02.2016 tarihinde HSBC Bank'tan 2 adet toplamda 135.396,34 TL taksitli kredi kapamaları yapıldığını, F. Ö. ile ilgili; müvekkillerden N. E.'nin dava dilekçesinde iddia edildiği gibi kız kardeşinin olmadığını, bu iddianın gerçek dışı olduğunu, bu hususun aile nüfus kaydından anlaşılacağını, bu nedenlerle davanın reddi ile yargılama giderleri ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesini» talep etmiştir.

3. Davalı S.Y vekili cevap dilekçesinde; «dava dilekçesinde de gösterildiği üzere davalılardan 3 kişi S.Y'ın ve diğer davalılar T. E. ve N. E.'nin ikametgahlarının ...olduğunu, bu nedenle yetkili mahkemenin ...mahkemeleri olduğunu, davanın yetkisiz olan İzmir'de açıldığını, bu nedenle yetki itirazında bulunduklarını, davacı, baba oğul olan davalıların aynı gün meskenlerini çok düşük bedellerle S.Y'a devrettiklerini tarafların muvazaalı olarak alacaklılardan mal kaçırma kastı ile hareket ettiklerini, davalı Sencer'in dava dışı ... Süt Ürünleri Tic. Ltd. Şti.'nin ortağı ve yöneticisi olduğu şirket ile kredi borçlusu E. içecek A.Ş.'nin ...Ticaret Siciline kayıtlı olduğu iki şirketin aynı alanda faaliyet gösterdiğini birbirlerinden alışveriş yaptıklarını ticari ilişki içinde olduklarını şirket yetkililerinin birbirlerinin mali durumlarını bildiklerini iddia ettğini, davacının bu iddialarının gerçeği yansıtmadığını, yanlış bilgiye dayandığını, müvekkili S.Y'ın (Y. Süt Ürünlerine Ortaklığı) olmadığını, yöneticisi de olmadığını, bu şirketin yetkilisi F.Y. olup müvekkilinin kardeşi olduğunu, ekonomik nedenlerle ilişkilerinin yıllar önce bozulduğunu, halen dahi ilişkilerinin kötü olduğunu, müvekkili S.Y diğer davalılar N. ve T. E. ile aynı sektörde çalışmadığını, ... Süt Ürünleri Şirketi ile hiçbir ilgisi olmadığını, ...ilçesinde Y. İnşaat adı altında inşaat yapmakta olduğunu, yap-satçı olduğunu, her iki daireyi yatırım amaçlı olarak satın aldığını, satın aldığı dairelerden birisini kiraya verdiğini, diğerini ise tamir edip kiraya vereceğini, taşınmazların rayiç değeriyle satın alınmış ve bedeli davalılara ödediğini, müvekkilinin davalılarla iş ilişkisi olmadığını, davalıların Tire'de ve İzmir'de birçok bayilikleri olan çevresinde iyi, dürüst, çalışkan insanlar olarak tanınan kişiler olduğunu, müvekkilinin de kendilerini bu şekilde tanımakta ve bilmekte olduğunu, satın aldığı tarihte davalılarla ilgili olumsuz bir şey duymadığını, yatırım amaçlı olarak rayiç değerleriyle satın aldığını, her iki daire için ayrı ayrı 10.000,00 TL kaparo olarak ödediğini, kalan 135.000,00 TL ve 145.000,00 TL'yi ise tapu devrinde ödediğini, bu koşullarda 3. kişi konumunda olan müvekkilinin davalı borçluların mal varlıklarının borçlarına yetmediğini alacaklılara zarar kastını bilebilecek durumda olduğunun iddia edilmesi hayatın olağan akışına uygun düşmediğini, müvekkilinin bu hususları bildiğini veya bilmesi gerektiğini gösterir hiçbir emare olmadığını, müvekkilinin iyi niyetli olarak taşınmazları satın aldığını, Tire'nin 80.000 nüfuslu büyük bir ilçe olduğunu, tarafların birbiriyle iş ilişkisi olmadığını, ortak faaliyet alanları olmadığını, müteahhitlik yapan müvekkil ekonomik

nedenlerle yatırım amacıyla iyiniyetli olarak iki taşınmazı satın aldığını, bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesi ile yargılama giderleri ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesini» talep etmiştir.

4. Davalı U.Ş vekili cevap dilekçesinde; «Aydın İli, … 120 Parselde bulunan taşınmaz site içerisinde yer alan yazlık ev niteliğinde olduğunu, net kullanım alanının 40 m2 civarında olduğunu, Kuşadası S. Sitesi içerisinde 1+1 apart tarzda olduğunu, anılı taşınmazın müvekkilin arkadaşı dava dışı T.'nin babası olan N. E.'ye ait olduğunu, müvekkilinin arkadaşı Tarık'ın anılı taşınmazı satacaklarını bir ortamda söylediğini, öncesinde evi ve evin içerisinde bulunduğu siteyi bilen müvekkilin taşınmaza talip olduğunu, 17.11.2016 tarihinde taşınmazı satın alan müvekkilinin satış bedeli olan 100.000,00 TL'yi Akbank A.Ş. … Şubesinde bulunan … nolu hesabından satıcının hesabına gönderdiğini, taşınmazın kullanım alanının küçük olduğunu, aynı zamanda taşınmazın eski olduğunu, müvekkilinin taşınmazda esaslı tamirata girişip yaz aylarında ailesiyle birlikte yaşamayı düşündüğünü ancak müvekkilin eşi zaman içerisinde taşınmazda yaşamak istemediğini belirttiğini, bunun üzerine müvekkilinin taşınmazı satmaya karar verdiğini, akabinde müvekkilin 14.03.2017 tarihinde taşınmazı 101.000,00 TL bedel ile A.V. isimli şahsa sattığını, satış bedelini de müvekkilin Akbank A.Ş. … Şubesinde bulunan … nolu hesabına yatırıldığını, hatta müvekkilin bildiği kadarıyla taşınmazı satın alan şahıs ve ailesi o bölgede ev alım satım işiyle uğraşmakta olduğunu, muhtemelen dava konusu edilen taşınmazın esaslı bir tamirat geçirdiğini, müvekkilinin (A) Sigorta İzmir Bölge Müdürlüğü'nde çalışmakta olduğunu, eşinin ise özel bir okulda öğretmen olduğunu, müvekkilinin taşınmazı alacak ekonomik durumunun mevcut olduğunu, ayrıca; taşınmazın alım satım değerlerinin gerçek olduğunu, satış bedellerinin resmi şekilde ödendiğini, şu haliyle davacının tek iddiası müvekkil ile diğer davalı N.'in tanışıyor olduğu hususu olduğunu, müvekkilinin davalı N.'in oğlu T. ile tanışmakta olduğunu, ancak bu hususun tek başına muvazaanın varlığı için yeterli olamayacağını, müvekkilinin bildiği kadarıyla davacı N. ve E. A.Ş. birden fazla iş kolunda faaliyet gösterdiğini, takdir edileceği üzere diğer davalıların ekonomik durumu, borç/alacak ilişkileri müvekkilin bilgisi dışında olduğunu, bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesi ile yargılama giderleri ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesini» talep etmiştir.

5. Davalı Y. P. vekili cevap dilekçesinde; «müvekkilinin … Sanayi Tic. Ltd. Şti. unvanlı şirketin sahibi olduğunu, dava konusu edilen taşınmazları satın alma gücüne de sahip olduğunu, diğer davalıların ekonomik durumu, alım gücü, borç– alacak ilişkileri takdir edileceği üzere müvekkilin bilgisi dışında olduğunu, müvekkilinin dava dışı T.E.'yi tanıdığını, davalıların anılı taşınmazın satacağını bu vesile ile öğrendiğini, devamında ise yatırım amaçlı olarak anılı taşınmazı satın aldığını, işlemin gerçek olduğunu, ancak; tasarrufun iptali için dava açıldığını öğrendikten sonra diğer davalı T. E.'ye İzmir 19. Noterliği'nin 14.06.2017 gün ve … yevmiye nolu ihtarnamesini keşide ettiğini, davacı yanın soyut iddialar ile işbu davayı ikame ettiğini, müvekkilinin davacı yanı zarara uğratma gibi bir kastı bulunmadığını, tek amacının yatırım yapmak olduğunu, müvekkilinin diğer davalılar ile aynı sektörde faaliyet göstermediğini, hazır kedi ve köpek maması yemi satmakta olduğunu, bu nedenle de diğer davalıların borçları,

mal varlıkları, ödeme durumlarını bilmediğini, bu ve benzeri davalar açıldıktan sonra konudan haberdar olduğunu, şu haliyle bedelini ödeyip satın aldığı taşınmazlar yönünden mağduriyet yaşamakta olduğunu, bu nedenlerle davanın reddine, yargılama gideri ile avukatlık ücretinin davacı üzerinde bırakılmasına karar verilmesini» talep etmiştir.

6. Davalı A.Ö vekili cevap dilekçesinde; «müvekkilinin 2015 yılında ... Gıda San. Tic. Ltd. Şti.'nde bulunan hisselerini devretmek artık aktif ticaretten çekilme isteğini firmanın diğer hissedarları olan kardeşlerine bildirdiğini, o anki imkanlarıyla bunu düşünmeyen kardeşlerinin oluru ile hisselerini devretmek üzere ...Doğal Süt Ürünleri San. Tic. A.Ş. ve E. İçecek San. Tic. A.Ş.'den tanıdığı bu firmaların ortakları olan N. E. ile temasa geçtiğini, yeni bir yatırım düşünen ve yapılacak yeni yatırım için de güç kaynağı olabileceğini düşünen ... Gıda San. Tic. Ltd. Şti.'nin diğer ortakları tarafından da olumlu karşılanması üzerine hissesini bu gruba ait ve faaliyet alanı da ... Gıda San. Tic. Ltd. Şti. gibi süt ve süt ürünleri olan ...Doğal Süt Ürünleri San. Tic. A.Ş.'ne hisselerini devir ve temlik ettiğini, hisse devir sözleşmesinin cevap dilekçesinin ekinde olduğunu, taraflar arasında yapılan hisse devrinde bu taşınmaz da dahil edildiğini, devre konu hisselerin o günkü değeri karşılığında bir miktar nakit ödeme ve taşınmaz devri ile gerçekleştiğini, müvekkilinin halen faaliyette olan ve bugünkü değeri sattığı tarihteki miktardan çok daha fazla olan bir şirketteki hisseleri karşılığı taşınmazı edinmiş olup, bunun davacı tarafın iddia ettiği gibi tasarrufa konu taşınmazı alacak ekonomik gücü kat ve kat olan müvekkilinin çok daha kıymetli bir yatırımı tasarrufun diğer tarafı olan firmanın iştiraklerine devrettiğini, bankanın da ticari kredi verirken basiretli tacir gibi davranarak kullandırdığı yüksek rakamlı krediye istinaden taşınmaz teminatı (ipotek) alması gerektiği, doayısıyla bankanın basiretli tacir gibi davranmadığının ortada olduğunu, bu nedenlerle müvekkili A.Ö aleyhine ikame olunan davanın haksız ve hukuki mesnetten yoksun olarak açıldığı ortada olduğunu, bu nedenlerle davanın müvekkili açısından reddi gerektiğini, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesini» talep etmiştir.

7. Davalı ...Tarım Gıda Hayvancılık İth. İhr. A.Ş. vekili cevap dilekçesinde; «25.11.2016 tarihinde E. İçecek San. Tic. A.Ş. adına kayıtlı İzmir İli, ...İlçesi, 98 Pafta 1 Ada 63 Parseldeki arsayı 1.500.000,00 TL karşılığında satın aldığını, arsayı satın aldıktan sonra 25.11.2016 tarihinde 1.197.000,00 TL EFT ile 02.12.2016 tarihinde 303.000,00 TL EFT ile ilgili firmanın hesabına göndererek ödemelerini tamamladığını, E. İçecek A.Ş.'nin mali durumu ile ilgili bir sıkıntısının olmadığını belirterek davanın reddine karar verilmesini» istemiştir.

8. Davalı Fikri Ö. cevap dilekçesinde; «İzmir İli, ...İlçesi, … Ada 4 Parseldeki tarlayı 300.000,00 TL karşılığı satın aldığını, tarlayı satın aldıktan sonra ödemeyi 13.12.2016 tarihinde banka yolu ile firmanın hesabına göndererek ödemesini tamamladığını, tarlayı satın aldığı dönemde E. İçecek A.Ş.'nin mali durumu ile ilgili bir sıkıntısının olmadığını belirterek davanın reddine karar verilmesini» istemiştir. Davalı vekili F.Ö. cevap dilekçesinde; «Brode marka makinenin leasingli olduğunu, satış bedeli Burgan Banka ödenmek suretiyle satın alındığını, ödeme yapıldığına ilişkin dekont ve fatura, davalı borçlu şirket ile finansal kiralama şirketi olan Burgan Finansal Kiralama A.Ş. arasında borcun bittiği ve satış hakkı elde edildiğine ilişkin sözleşme,

finansal kiralama fatura örneklerini ibraz ettiklerini, çeklerin çoğunun keşide tarihinin makinenin satış tarihinden sonra olduğunu, çeklerin diğer davalı şirket ile aralarındaki cari hesaba dayalı olarak keşide edildiğini iddiasına rağmen çeklerin cari hesap tarihinde henüz basılmadığını, çeklerin söz konusu tarihteki cari hesaba dayalı verilmiş olma ihtimali olmadığını, iddiasını ortadan kaldırdığını, çeklerin keşide tarihlerinin de borcun dayanağı olan 09.01.2018 tarihinden çok sonra olduğunu, davacının çekleri ne zaman ve hangi alacağa istinaden aldığını kanıtlamak zorunda olduğunu, borçlu aleyhine icra takibi başlatılmadığını, müvekkilin borçlunun kastını ve mali durumunu, alacaklı ile ilişkisini bilmesinin mümkün olmadığını, davacının muvazaa iddiasını ispatlamadığını, 09.01.2018 tarihinde davacı ile diğer davalı arasında cari hesap başlamasının hukuken geçerli olmadığını, ticaretin başlangıcı ile borcun doğumunun farklı olduğunu, eski model ve eksik parçaları olan makinenin değerinin bilirkişi raporu ile tespit edileceğini belirterek davanın reddini» talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; "...İzmir İli Çiğli İlçesi ...Mahallesi …5 Parsel 1. Kat 6 nolu mesken vasıflı taşınmazın 29.04.2016 tarihinde 150.000,00 TL bedelle davalılardan H.S'e devrine ilişkin tasarruf yönünden davalı H.'ın İzmir ...Şubesinden 28.04.2016 tarihinde konut kredisi kullandığı, aynı tarihte 147.328.00 TL'nin E. İçeçek Sanayi hesabına havale edildiği, ana dosyada alınan bilirkişi raporunda taşınmazın devir tarihi itibariyle değerinin 225.000,00 TL olduğun beyan edildiği belirlenmiştir. Bu hali ile taşınmazın tespit edilen değeri ile senette yazılı değeri arasında fark bulunmadığı gibi, ödeme iddiası da kanıtlandığı açıktır. Her ne kadar H. S. şirket çalışanı ise de dava konusu taşınmazın şirket adına alımına ilişkin işlemleri vekil sıfatı ile yapan davalının söz konusu taşınmazı satın aldığı tarihte şirketin aciz halinde olduğunun bilindiği hususunun kabul edilemeyeceği dolayısıyla zarar verme kastının bilinmediğinin ispat edilmiş olması nedeni ile iptal talebinin reddine karar verilmiştir.

T. E.'nin maliki olduğu, İzmir İli, ...İlçesi, ... Mah. 1007 Ada 28 Parsel 3 bb nolu mesken niteliğinde taşınmazı 10.03.2017 tarihinde 155.000,00 TL bedelle S.Y'a, N. E.'nin maliki olduğu, İzmir ili, ...ilçesi, ... Mah. 1007 ada 28 parsel 4 bb nolu mesken niteliğinde taşınmazı 10.03.2017 tarihinde 145.000,00 TL bedelle S.Y devrine ilişkin tasarruf yönünden bilirkişi raporunda 3 nolu bağımsız bölümün devir tarihi itibariyle değerinin 196.478,00 TL olduğunun tespit edildiği, 4 nolu bağımsız bölümün devir tarihi itibariyle değerinin 179.600,00 TL olduğunun tespit edildiği sunulan belgede tarihirde tarihinde N. E. hesabına 145.000,00 TL, T. E. hesabına 135.000,00 TL gönderildiğie gönderildiği belirlenmiştir. Bu hali ile taşınmazların tespit edilen değeri ile senette yazılı değeri arasında fark bulunmadığı gibi, ödeme iddiası da kanıtlandığından taraflar arasında yakınlık arkabalık arkadaşlık ve benzeri ilişki kanıtlanmadığından iptal talebinin reddine karar verilmiştir.

E. İçecek San. ve Tic. A.Ş.'nin maliki olduğu, İzmir İli, ...İlçesi, T. Mah. 1 Ada, 63 Parselde kayıtlı taşınmazı, 25.11.2016 tarihinde 1.500.000,00 TL bedelle davalı ...Tarım Gıda İht. İhr. A.Ş.'e devri yönünden taşınmazın 1.500.000,00 TL bedel ile satın

alındığının beyan edildiği, 25.11.2016 tarihinde 1.197.000,00 TL, 02.12.2016 tarihinde 303.000,00 TL nin E. İçecek Sanayi ve Ticaret A.Ş. nin hesabına gönderildiğinin kanıtlandığı dosyada alınan bilirkişi raporunda taşınmazın devir tarihi itibariyle değerinin 2.743.946,00 TL olduğun beyan edildiği belirlenmiştir. Dosyaya ekli delillerin incelemesinde ...Gıda Tarım ve Hayvancılık A.Ş.'nin … Torbalı adresinde 11.11.2016 tarihinde tescil edildiği, kurucusunun adının D. A. olduğu, C. Hayvancılık A.Ş.'nin eski ünvanının limited şirket olduğu, 24.04.2017 tarihinde tescil edildiği adres ve kurucu ortak bilgisinin aynı olduğu davalı borçlu şirket ile aynı alanda faaliyet gösterdikleri belirlenmiştir Bu hali ile taşınmazın tespit edilen değeri ile senette yazılı değeri arasında yaklaşık misli fark bulunduğu rayiç değerinin ödeme iddiasının da kanıtlanamadığı açıktır. Söz konusu şirketlerin aynı iş kolunda faaliyet gösterdiklerinin anlaşılmasına göre; davalı şirketin davalı borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastını bilen veya bilebilecek kişilerden olduğu görülmekle, tasarrufun 280/1 inci maddesi gereğince iptali gerekmiştir.

E. İçecek San. ve Tic. A.Ş.'nin maliki olduğu, İzmir İli, ...İlçesi,...Mah. 242 Ada, 4 Parselde kayıtlı taşınmazı, 13.12.2016 tarihinde 300.000,00 TL bedelle davalı Fikri Ö.'e devrine ilişkin tasarruf yönünden bilirkişi raporunda bu devir tarihi itibariyle değerinin 295.800,00 TL olduğunun tespit edildiği, belirlenmiştir. Borçlu tarafından sunulan dekont ile 13.12.2016 tarihinde F.Ö. tarafından E. İçecek San. ve Tic. A.Ş. hesabına 300.000,00 TL gönderildiği bu hali ile satış bedelinin ödendiği kanıtlanmıştır. O halde taşınmazın tespit edilen değeri ile senette yazılı değeri arasında fark bulunmadığı gibi, ödeme iddiası da kanıtlandığından taraflar arasında yakınlık akrabalık arkadaşlık ve benzeri ilişki diğer davalı borçluların mali durumunu ve alacaklısını zarara uğratma, mal kaçırma kastı ile hareket ettiğini bilecek durumda olduğu kanıtlanmadığından iptal talebinin reddine karar verilmiştir.

Davalılardan N. E. adına kayıtlı olan Aydın İli Kuşadası İlçesi ...Mahallesi … Ada 120 Parselde kayıtlı 24/10928 Arsa paylı G Blok 2. Bodrum kat 4 nolu mesken vasıflı taşınmazını 17.11.2016 tarihinde 100.000,00 TL bedelle davalılardan U.Ş'e devredildiği bilirkişi raporunda bu devir tarihi itibariyle değerinin 122.000,00 TL olduğunun tespit edildiği, U.Ş tarafından da 14.03.2017 tarihinde 101.000,00 TL bedelle dava dışı A.V.'a devredildiği bilirkişi raporunda bu devir tarihi itibariyle değerinin 135.000,00 TL olduğunun tespit edildiği, A. Vural tarafından da 29.06.2017 tarihinde 105.000,00 TL bedelle A. Yurdatapan'a devredildiğini, bilirkişi raporunda bu devir tarihi itibariyle değerinin 155.000,00 TL olduğunun tespit edildiği, ana dosyaya sunulan belgede U.Ş'in 18.11.2016 tarihinde N. E. hesabına 100.000,00 TL gönderildiği belirlenmiştir. Bu hali ile taşınmazın tespit edilen değeri ile senette yazılı değeri arasında fark bulunmadığı gibi, ödeme iddiası da kanıtlandığından davalının söz konusu taşınmazı satın aldığı tarihte şirketin aciz halinde olduğunun bilindiği hususunun kabul edilemeyeceği dolayısıyla zarar verme kastının bilinmediğinin ispat edilmiş olması nedeni ile iptal talebinin reddine karar verilmiştir.

İzmir İli … İlçesi … Mahallesi 3390 Parselde kayıtlı batarkatlı depo ve arsası vasıflı taşınmazın 19.02.2016 tarihinde davalılardan A.Ö'a devrine ilişkin tasarruf yönünden torbalı Asliye Hukuk Mahkemesi'ne yazılan talimat sonucu bilirkişi kurulu

tarafından düzenlenen raporda İzmir ili … ilçesi … mahallesi 3390 parselde kayıtlı batarkatlı depo ve arsası vasıflı taşınmazın devir tarihi olan 19.02.2016 tarihindeki değerinin 3.740.000,00 TL dava tarihindeki değerinin 4.500.000,00 TL olduğunu beyan edilmiş bu hali ile 1.475.000,00 TL olarak belirtilen devir değeri ile misli fark olduğu hususu açıktır. Ödeme iddiası yönünden davalı taraf ... Gıda San. Tic. Ltd. Şti.'ndeki hisselerinin tamamını davalı E. İçecek San. Tic. A.Ş.'nin ortaklarının hissedarı olduğu ...Doğal Süt Ürünleri A.Ş.'ne devri konusunda anlaşma yaptığını, bunun karşılığında 2.593.075,00 TL çek verildiği ve bakiye kısım için protokol tarihinde E. İçecek San. Tic. A.Ş.'nin maliki olduğu halen inşaatı devam etmekte olan davaya konu taşınmaz o tarihte ki natamam haliyle 1.475.000,00 TL bedel karşılığı olarak devredileceği konusunda anlaşıldığı savunulmuş olup, İzmir 21. Noterliği'nin 02.09.2015 tarih … sayılı pay devri sözleşmesi uyarınca 2.593.075,00 TL karşılığı devredildiği ve devir bedeli olarak 2.593.075,00 TL bedelli çek alındığı belirtilmiştir. Taşınmaz devrinin de söz konusu işlem nedeni ile oluştuğu beyan edilmiş ise de pay devri sözleşmesinde devredilen payların değeri ve tamamı için çek alındığı belirtilmiş, pay devrinden bakiye kısım kaldığı hususunda ise bir ibare yazılmamıştır. Taraflar arasında adi yazılı şekilde düzenlenen, her zaman düzenlenmesi mümkün olan, üçüncü kişiler için yan deliller ise desteklenmedikçe sonuç doğurmayacak olan protokolun tarihi, noter senedi ile pay devri tarihi ile taşınmaz devir tarihi farklı olup bu hali ile davalı tarafça taşınmazın hisse devri bedeli olarak alındığı hususu kanıtlanamamıştır. Bu hali ile davalı N.'in ortağı olduğu şirketler davalı A.'nin ortağı olduğu şirketin hisse devri ile ticari ilişkide bulunduklarının davaya cevap dilekçesinde açık olarak ifade edildiği ve söz konusu şirketlerin aynı iş kolunda faaliyet gösterdiklerinin anlaşılmasına göre; davalı A.Ö'ın davalı borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastını bilen veya bilebilecek kişilerden olduğu görülmekle, tasarrufun 280/1 inci maddesi gereğince iptali gerekmiştir.

T. E.'nin maliki olduğu, A.Ç, ...Mah. 180 Ada, 36 Parselde dükkan vasfında taşınmazın 29/32 hissesinin 02.03.2017 tarihinde 7.000,00 TL bedelle Y. P.'ye, T. E.'nin maliki olduğu, A.Ç, ...Mah. 203 Ada, 1 Parselde kayıtlı dükkan vasfında taşınmazın 02.03.2017 tarihinde 3.000,00 TL bedelle Y. P.'ye satışına ilişkin tasarruf yönünden 36 Parsel sayılı taşınmazın 29/32 hissesinin devir tarihi itibariyle gerçek değerinin 47.676.00 TL, … Ada 1 Parselin devir tarihi itibariyle değerinin 35. 520,00 TL olduğu tespit edilmiş bu hali ile taşınmazların resmi senette yazılı değerleri ile gerçek değeri arasında misli fark olduğu, ödeme iddiasının kanıtlanmadığı, davalı Y.'in malikin kardeşinin arkadaşı olması nedeni ile diğer davalı borçluların mali durumunu ve alacaklısını zarara uğratma, mal kaçırma kastı ile hareket ettiğini bilecek durumda olduğu satıştan sonra satış bedeli ile alacaklılara olan borcun ödendiğinin kanıtlanamadığı görülmekle davanın kabulüne tasarrufun İİK'nun 278 ve 280/1 inci maddesi gereğince iptaline karar verilmiştir.." gerekçesi ile davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili ile davalılardan A.Ö ve ...Tarım Gıda Hayv. İth. İhr. A.Ş. vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

1. Davacı vekili istinaf başvuru dilekçesinde; davalı borçlular alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla mal varlıklarını 3.kişiye devrettiğini, somut olayda davalılar U.Ş, F. Ö., H.S ve S.Y'ın ortak noktaları davalı borçlular N. E., T. E. ve Tarık E.'yi tanıyor olmaları, aynı iş kolunda faaliyet göstermeleri ve arkadaşlık ilişkilerinin olmasının yanında özellikle Fikri Ö. ve H.S yönünden Tirede ikamet etmekte oldukları taşınmaz devir işlemlerinin E. İçecek A.Ş. ve kefillerinin takibe intikalinden çok kısa bir süre önce olduğunu, mahkemece davanın reddi yönünde hüküm kurulan taşınmazlarla ilgili olarak hükmettiği vekalet ücretinin de yasaya aykırı olduğunu belirterek, İlk Derece Mahkemesi kararın kaldırılması ile davanın kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

2. Davalı ...Tarım Gıda Hayvancılık İthalat İhracat A.Ş. vekili istinaf dilekçesinde; davacının iddia ettiği gibi herhangi bir muvazaalı işlem söz konusu olmadığını, davalı E. İçecek San. Tic. A.Ş. arasında yapılan dava konusu taşınmaza dair satışın gerçek olduğunu, taşınmazın satın alındığı tarihteki ekonomik şartlar ve gayrimenkul satışlarındaki piyasadaki reel değerlemeler de dikkate alınmaksızın kağıt üzerinde tespitlerle değerleme yapılmasının tamamen hukuka aykırı olduğunu, İlk Derece Mahkemesinin kararı dosya kapsamında sunulan delillerin, olayların ve hukuki sebeplerin eksik ve hatalı değerlendirilmesi ile verilmiş hüküm olmakla, usul ve yasaya aykırı olup, kaldırılması gerektiğini belirterek, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılması istemiyle istinaf talebinde bulunmuştur.

3. Davalı A.Ö vekili istinaf dilekçesinde, verilen kararın somut delillere dayanmadığını, noterde yapılan pay devrinden kararda bahsedilmediğini, müvekkilinin ticari yaşamdan yorulduğu için kardeşleri ile ortak olduğu şirketteki payını devretmeye karar verdiğini, taraflar arasında yıllardır sorunsuz devam eden ticari ilişkiye güvenerek müvekkiline teklif edilen tamamlanmamış binayı kabul ettiklerini, müvekkilinin taşınmazın bedelsiz değil devrettiği şirket hisseleri karşılığında satın aldığını, muvazaa iddiasının ispatlanmadığını, edimler arasında mislini aşan farkın bulunmadığını, müvekkili ile davalı N. E.'nin aynı sektörde çalışması birbirlerinin ekonomik durumlarını bildikleri anlamına gelmeyeceğini, taşınmazın devri sırasında davalı şirketin aciz halinde olmadığını müvekkili açısından verilen kararın usul ve yasaya aykırı olup, kaldırılması gerektiğini belirterek, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılması istemiyle istinaf talebinde bulunmuştur.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; "Dosyaya sunulan deliller birlikte değerlendirildiğinde; E. İçecek San. ve Tic. A.Ş'.nin maliki olduğu, İzmir İli, ...İlçesi, T. Mahallesi 1 Ada 63 Parselde kayıtlı taşınmazı, 25.11.2016 tarihinde 1.500.000,00 TL bedelle davalı ...Tarım Gıda İht. İhr. A.Ş.'ye satıldığı, alınan bilirkişi raporunda taşınmazın devir tarihi itibariyle değerinin 2.743.946,00 TL olduğun beyan edildiği belirlenmiştir. Dosyaya ekli delillerin incelemesinde ...Gıda Tarım ve Hayvancılık A.Ş.'nin … Torbalı adresinde 11.11.2016 tarihinde tescil edildiği, kurucusunun adının Dara A. olduğu, C. Hayvancılık A.Ş.'nin eski ünvanının limited şirket olduğu, 24.04.2017 tarihinde tescil edildiği adres ve kurucu ortak bilgisinin aynı olduğu, davalı borçlu şirket ile aynı alanda faaliyet gösterdikleri belirlenmiş olup bu haliyle davalı şirketin davalı borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastını bilen veya bilebilecek kişilerden olduğu görülmekle, tasarrufun 280/1 inci maddesi gereğince iptaline karar verilmesi doğrudur. Kaldı ki satış bedeli olduğu belirtilen 303.000,00 TL'lik kısmın resmi satıştan yaklaşık bir hafta sonra gönderilmiş olması da taraflar arasında birbirlerine itimat edecek kadar tanışıklık bulunduğunu da ispatlamaktadır.

Davalı– asıl borçlu şirket tarafından İzmir İli, Torbalı İlçesi, … Mahallesi 3390 parselde kayıtlı batarkatlı depo ve arsası vasıflı taşınmazın 19/02/2016 tarihinde davalılardan A.Ö'a 1.475.000,00 TL karşılığında devredildiği, bilirkişi kurulu tarafından düzenlenen raporda taşınmazın devir tarihi olan 19.02.2016 tarihindeki değerinin 3.740.000,00 TL olduğunun belirlendiği, bu haliyle satış bedeli ile rayiç değer arasında mislini aşan farkın bulunduğu gibi satış bedelinin mutat yollarla ödendiğinin davalı tarafça ispatlanamadığı, şirket hissesi karşılığı taşınmaz devrinin mutat ödeme yöntemi olmadığı, taraflar arasında tanıklığın ve devam eden ticari ilişki bulunduğunun bizzat davalı taraflarca beyan edildiği, davalı A.Ö'ın, davalı borçlu şirketin içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastını bilen veya bilebilecek kişilerden olduğu görülmekle, işbu taşınmaz açısından davanın reddine karar verilmesi doğrudur.

E. İçecek San. ve Tic. A.Ş.'nin maliki olduğu, İzmir İli, ...İlçesi, İ.çiler Mahallesi 242 Ada 4 Parselde kayıtlı taşınmaz 13.12.2016 tarihinde 300.000,00 TL bedelle davalı F.Ö.'e devredilmiş, alınan bilirkişi raporunda bu devir tarihi itibariyle taşınmazın rayiç değerinin 295.800.00 TL olduğu belirlenmiştir. Davalı tarafça sunulan dekont ile 13.12.2016 tarihinde F.Ö. tarafından E. İçecek San. ve Tic. A.Ş. hesabına 300.000,00 TL gönderildiği bu hali ile satış bedelinin ödendiği kanıtlanmıştır. Taşınmazın tespit edilen değeri ile satış bedeli arasında mislini aşan fark bulunmadığı, ödeme iddiasının kanıtlandığı, taraflar arasında yakınlık arkabalık arkadaşlık ve benzeri ilişki diğer davalı borçluların mali durumunu ve alacaklısını zarara uğratma, mal kaçırma kastı ile hareket ettiğini bilecek durumda olduğunun ise kanıtlanmadığı görülmekle, işbu taşınmaz açısından davanın reddine karar verilmesi doğrudur.

Davalılardan N. E. adına kayıtlı olan Aydın İli Kuşadası İlçesi ...Mahallesi … Ada 120 Parselde kayıtlı 24/10928 arsa paylı G Blok 2. bodrum kat 4 nolu mesken vasıflı taşınmazın 17.11.2016 tarihinde 100.000,00 TL bedelle davalılardan U.Ş'e

devredildiği, alınan bilirkişi raporunda devir tarihi itibariyle taşınmazın rayiç değerinin 122.000,00 TL olduğunun tespit edildiği, dosyaya sunulan dekonttan satış bedeli olarak U.Ş tarafından 18.11.2016 tarihinde N. E. hesabına 100.000,00 TL gönderildiği, bu hali ile taşınmazın tespit edilen değeri ile satış bedeli arasında mislini aşan fark bulunmadığı, ödeme iddiasının kanıtlandığı, taraflar arasında yakınlık akrabalık arkadaşlık ve benzeri ilişki diğer davalı borçluların mali durumunu ve alacaklısını zarara uğratma, mal kaçırma kastı ile hareket ettiğini bilecek durumda olduğunun ise kanıtlanmadığı görülmekle işbu taşınmaz açısından davanın reddine karar verilmesi doğrudur.

Ancak; İzmir İli, Çiğli İlçesi, ...Mahallesi … Ada 5 Parsel 1. kat 6 nolu mesken vasıflı taşınmazın 29.04.2016 tarihinde 150.000,00 TL bedelle davalılardan H.S'e devredildiği, devir tarihi itibariyle satış bedeli ile rayiç değer arasında mislini aşan farkın bulunmadığı görülmüş, her ne kadar davalı H. tarafından 28.04.2016 tarihinde konut kredisi kullanılmış ve aynı tarihte 147.328.00 TL'nin E. İçecek A.Ş. hesabına havale edilmiş ise de davalı H. Sevindiren'in asıl borçlu şirketin çalışanı olduğu ve söz konusu taşınmazın şirkete alımı sırasında işlemleri vekil sıfatı ile yaptığı, bu nedenle davalı borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastını bilen veya bilebilecek kişilerden olduğu görülmekle, tasarrufun 280/1 inci maddesi gereğince iptali gerekirken işbu davalı açısından davanın reddine karar verilmiş olması hatalıdır.

Dosyada mevcut Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nin 27.06.2014 tarih ve … sayısında dava dışı ... Süt Ürünleri Ticaret ve San. Ltd. Şti.'nin ortağının S.Y olduğu; dosyada mevcut Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nin 29.07.2013 tarih ve 8373 sayısında dava dışı E. Pazarlama Ticaret A.Ş.'nin ortaklarının N. E., K. E., T. E., Tarık E. ve N. F. E.'nin olduğu, aynı ticaret sicil gazetesinde de eski E. Meşrubat, İnşaat, Nakliye, Zirai Ürün ve Akaryakıt Ticaret ve San. Ltd. Şti.'nin ortaklarının N. E., K. E., T. E., Tarık E. oldukları, bu şirketin daha sonra unvan değişikliği ile E. İçecek San. ve Tic. A.Ş.'ye dönüştüğü ve dosyada mevcut imza sirkülerinden anlaşılmıştır.

Dosya içine kazandırılan ...Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün 05.01.2018 tarih ve 561 sayılı cevabi yazısı ve eklerinden, dava dışı E. Pazarlama Ticaret A.Ş.'ye ait, 2013 ve 2014 yıllarına ilişkin beyannamelerde, davalı 3. kişi S.Y'ın ortağı olduğu dava dışı ... Süt Ürünleri Ticaret ve San. Ltd. Şti. ile aralarında ticari ilişki bulunduğu; ayrıca, E. İçecek Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye ait, 2016 yılına ilişkin beyannamede, davalı 3. kişi S.Y'ın ortağı olduğu dava dışı ... Süt Ürünleri Ticaret ve San. Ltd. Şti. arasında ticari ilişki bulunduğu saptanmıştır.

Davalı borçlular T. E. ve N. E. ile davalı 3. kişi S.Y arasında akrabalık ilişkisi bulunduğu davacı tarafça ispatlanamadığı; tasarrufa konu, İzmir İli, ...İlçesi, ... Mahallesi, … Ada 28 Parsel, 3. kat, 3 numaralı ve 4. kat, 4 numaralı bağımsız bölümlerin tapuda gösterilen satış bedeli ile tasarruf tarihleri itibariyle bilirkişi tarafından saptanan rayiç değerleri arasında misli fark bulunmadığı görülmekle birlikte, yukarıda da açıklandığı üzere davalı 3. kişi S.Y'ın ortağı bulunduğu dava dışı ... Süt Ürünleri Ticaret ve San. Ltd. Şti. ile davalı borçluların ortağı bulundukları dava dışı E. Pazarlama Ticaret A.Ş. ve E. İçecek San. ve Tic. A.Ş. arasında tasarruf tarihi (10.03.2017) öncesi ticari ilişki bulunması nedeniyle, davalı 3. kişi S.Y'ın davalı borçlular T. E. ve N. E.'yi

tanıdığı, ayrıca tasarrufa konu 1007 Ada, 28 Parsel, 3. kat, 3 numaralı bağımsız bölümün devir tarihi itibariyle 196.875,00 TL rayiç değerindeki taşınmazı üzerinde dava dışı Vakıflar Bankası T.A.O lehinde 500.000,00 TL bedelli ipotekle yüklü olarak, 155.000,00 TL bedel karşılığı davalı 3. kişi S.Y'ın edinmiş olmasının da hayatın olağan akışına aykırı olduğu da gözetilerek, İİK'nun 280/1 inci maddesine göre de, davalı 3. kişi S.Y'ın, borçluların mali durumunu ve alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastıyla hareket ettiğini bilen veya bilebilecek kişilerden olması nedeniyle, davalılar arasındaki yapılan tasarrufun iptale tabi olduğu gözden kaçırılmak suretiyle, İlk Derece Mahkemesince bu tasarruflar yönünden de davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken reddine karar verilmiş olması hatalıdır.

Bu nedenlerle; davalıların istinaf başvurularının ayrı ayrı reddine, davacı banka vekilinin istinaf kanun yolu başvurusunun kısmen kabulü ile, belirtilen eksikliklerin düzeltilmesinin yeniden yargılama gerektirmediğinden, HMK'nun 353/1– b– 3 maddesi uyarınca, ilk derece mahkemesi kararının düzeltilerek yeniden esas hakkında karar vermek gerekmiş..." gerekçesi ile davalılar vekillerinin istinaf başvurusunun reddine, davacı vekilinin istinaf isteminin kısmen kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılarak yeniden esas hakkında karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili ve davalılar ...Tarım Gıda Hayv. İth. İhr. A.Ş. T. E., N. E. vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Davacı vekili temyiz dilekçesinde; istinaf dilekçesinde belirttiği nedenleri tekrar ederek, davalı F.Ö.'in borçlulardan N. E. ile sıhri hısım olduklarını, borçlu N. E.'nin akrabası S. K.'nın «kuzeninin F.Ö. olduğunu, anılan davalının borçlular gibi ...nüfusuna kayıtlı ve aynı yerde mukim olduğunu, 300.000,00 TL ödemenin hesap hareketlerinde nasıl yer aldığının mahkemece araştırılmadığını, davalı U.Ş'in taşınmazı tapuda 100.000,00 TL aldığı halde gerçek değerinin 150.000,00 TL olarak belirlendiğini, ivazlar arasına bedel farkı olduğu, ayrıca borçlular T. ve N. E. ile arkadaş olduklarının sosyal medya hesaplarından anlaşıldığını, satış bedelinin bir gün sonra gönderilmiş olmasının tanışıklığı pekiştirdiğini belirterek kararın bozulmasını» talep etmiştir.

2. Davalılar T. E. ve N. E. vekili temyiz dilekçesinde, kararı davalı üçüncü kişi S.Y yönünden temyiz ettiklerini, anılan şahsa yapılan satışta bedel farkı olmadığını, borçlular ile aynı sektörde faaliyetlerinin bulunmadığını, davalı S.Y'ın müteahhitlik yaptığını belirerek, kararın bozulmasını talep etmiştir.

3. Davalı ...Tarım Gıda Hayvan İth. İhr. A.Ş. vekili temyiz dilekçesinde, istinaf dilekçesinde belirttiği itirazlarını yineliyerek, ivazlar arasında önemli oransızlık olmadığını, müvekkili şirket ile borçlu şirketin aynı alanda faaliyetinin olmadığını,

taşınmazın tarla vasfında olmasına rağmen ziraat bilirkişi olmadan değer tesbitinin hatalı olduğunu belirterek, kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddeleri.

3. Değerlendirme

1. Bölge Adliye Mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2. Temyizen incelenen karar; tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukukî ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre davalılar N. E. ve T. E. yönünden usul ve kanuna uygun olup, davalılar N. E. T. E. vekillerinin tüm, davacı vekilinin 3. bent dışındaki diğer temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

3. Bölge Adliye Mahkemesince davalı U.Ş yönünden de davanın reddine karar verilmiş ise de varılan sonuç dosya kapsamına uygun bulunmamıştır.

Davalı U.Ş dava konusu ... … Ada 120 Parsel G Blok 4 nolu bağımsız bölümü 17.11.2016 tarihinde tapuda 100.000,00 TL bedeli ile borçlulardan N. E.'den satın almıştır. Bilirkişi taşınmazın satış tarihindeki gerçek değerini 122.000,00 TL olarak belirlemiştir. Bu halde ivazlar arasında önemli oransızlık bulunmamaktadır.

Ancak, davacı vekili davalı üçüncü kişi U.Ş'in borçluları tanıdıkların ve mali durumunu bilen kişi olduğunu, ileri sürmüştür. Davalı U.Ş vekili de cevap dilekçesinde, müvekkilinin davalı borçlu N. E.'in oğlu T.E. ile arkadaş olduğunu, babasının bu taşınmazı satacağını söylediğini, evi bildiği için satın aldığını ve esaslı tadilat yaptırdığını, eşinin taşınmazda oturmak istememesi nedeni ile sattığın belirtmiştir. Borçlulardan N.'in oğlu, T.'nın kardeşi olan aynı zamanda borçlu şirket ortağı T.E.'nin arkadaşı olan dava konusu taşınmazı bilen üçüncü kişi U.Ş'in borçluların mali durumunu bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü gerekir.

Mahkemece, davalı U.Ş yönünden de davanın kabulü ile üçüncü kişi taşınmazı elinden çıkardığından ve dava bedele dönüştüğünden İİK'ın 283/2 nci maddesi gereğince 14.03.2017 tarihindeki değeri üzerinden tazminata hükmedilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olmuştur.

4. Davalı ...Tarım Gıda Hayvan İth. İhr. A.Ş. vekilinin temyizine gelince,

Dava konusu ...1 Ada 63 Parsel 25.11.2016 tarihinde borçlu şirket tarafından davalı ...Tarım Gıda Hayvan İth. İhr. A.Ş.'ne tapuda 1.500.000,00 TL bedeli ile satılmıştır. Bilirkişi taşınmazın satış tarihindeki değerini 2.743.946,00 TL olarak belirlemiştir. Buna göre ivazlar arasında önemli oransızlık bulunmaktadır.

Dosya içeriğinden her iki şirketin birlikte ticaret yaptıkları iddia ve ispat edilmemiştir. Salt her iki şirketin aynı alanda faaliyet göstermesi, davalı şirketin borçlu şirketin mali durumunu bildiğinin kabulü için yeterli olmadığı gibi borçlu şirket ...de, davalı ...Tarım Gıda Hayvan İth. İhr. A.Ş. Torbalı da faaliyet göstermektedir. Öte yandan satış bedelinin % 80'lik kısmı 25.11.2016 (satış günü) 1.197.000,00 TL 02.12.2016 günü 303.000 TL olarak borçluya gönderilmiştir. Ticari hayatta, böyle bir alışverişte (1) hafta sonra kalan küçük bir kısmının ödenmesi tarafların birbirini yakından tanıdıkları anlamını taşımaz.

Bu halde mahkemece, ivazlar arasında önemli oransızlık olduğu ve üçüncü kişinin borçlunun mali durumunu bildiği somut delillerle ispatlanamamış olan davalı ...Tarım Gıda Hayvan İth. İhr. A.Ş. yönünden davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olmuştur.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Değerlendirme bölümünün (2) numaralı bendinde açıklanan nedenlerle davalılar N. E. ve T. E. vekillerinin tüm, davacı vekilinin 3. bent kapsamı dışındaki temyiz itirazlarının REDDİNE,

2. Değerlendirme bölümünün (3) numaralı bendinde açıklanan nedenlerle davacı vekilinin, (4) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalı ...Tarım Gıda Hayvan İth. İhr. A.Ş. vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz harcının istek hâlinde davacılara ve davalı ...Tarım Gıda Hayvan İth İhr A.Ş.'ye iadesine,

Aşağıda yazılı temyiz harcının temyiz eden davalılar T. E. ve N. E.'ye yükletilmesine,

17.100,00 TL vekalet ücretinin davalılar T. E. ve N. E.'den alınarak duruşmada vekille temsil olunan davacıya verilmesine,

Duruşmada vekille temsil olunmayan davalı ...Tarım Gıda Hayvan İth. İhr. A.Ş. yararına vekalet ücreti taktirine yer olmadığına,

Dosyanın Bölge Adliye Mahkemesine, kararın bir örneğinin İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

05.03.2024 tarihinde Üye H.T'ın karşı oyu ve oy çokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY YAZISI

Davalı U.Ş dava konusu ...1638 Ada 120 Parsel G Blok 4 nolu bağımsız bölümü 17.11.2016 tarihinde tapuda 100.000,00 TL bedeli ile borçlulardan N. E.'den satın almıştır. Bilirkişi taşınmazın satış tarihindeki gerçek değerini 122.000,00 TL olarak belirlemiştir. Bu halde ivazlar arasında önemli oransızlık bulunmadığı anlaşıldığından Bölge Adliye Mahkemesi davalı U. yönünden davanın reddine karar vermiştir.

Sayın Çoğunluk; davacı vekili davalı üçüncü kişi U.Ş'in borçluları tanıdıkların ve mali durumunu bilen kişi olduğunu, ileri sürdüğünü, davalı U.Ş vekili de cevap dilekçesinde, müvekkilinin davalı borçlu N. E.'in oğlu T.E. ile arkadaş olduğunu söylediğini borçlulardan N.'in oğlu, T.'nın kardeşi olan aynı zamanda borçlu şirket ortağı T.E.'nin arkadaşı olan dava konusu taşınmazı bilen üçüncü kişi U.Ş'in borçluların mali durumunu bilebilecek kişilerden olduğu gerekçesi ile mahkemece, davalı U.Ş yönünden de davanın kabulü ile üçüncü kişi taşınmazı elinden çıkardığından ve dava bedele dönüştüğünden İİK'nun 283/2 nci maddesi gereğince 14.03.2017 tarihindeki değeri üzerinden tazminata hükmedilmesi gerektiği gerekçesi ile bozma kararı vermiştir.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 194 üncü maddesine göre taraflar, dayandıkları vakıaları, ispata elverişli şekilde somutlaştırmalıdırlar. Ayrıca tarafların, dayandıkları delilleri ve hangi delilin hangi vakıanın ispatı için gösterildiğini açıkça belirtmeleri zorunludur. Aynı Kanun 119/e,f bendine göre, davacının iddiasının dayanağı olan bütün vakıaların sıra numarası altında açık özetleri ve iddia edilen her bir vakıanın hangi delillerle ispat edileceğini dava dilekçesinde göstermek durumundadır.

Yargılamaya Hakim Olan İlkeler içinde sayılan "Taraflarca Getirilme İlkesi" başlıklı HMK 25. maddesine göre; Kanunda öngörülen istisnalar dışında, hâkim, iki taraftan birinin söylemediği şeyi veya vakıaları kendiliğinden dikkate alamaz ve onları hatırlatabilecek davranışlarda dahi bulunamaz. Kanunla belirtilen durumlar dışında, hâkim, kendiliğinden delil toplayamaz.

Somut dosyada davacının dava dilekçesinde davalı U.'nun borçlu N.'in oğlu ile arkadaş olduğu ve bu nedenle borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden olduğu yönünde bir vakıa ileri sürmemesine rağmen tasarrufun iptali davalarında resen araştırma ve inceleme yetkisi varmış gibi bu hususun bozmaya esas alınması, ayrıca üçüncü kişi davalı U.'nun davalı borçlunun oğlu ile arkadaş olması babasının alacaklı ile tüm ilişkilerini borca batık olup mal kaçırma iradesini de bilebilecek olduğunu kabulü kabul edilemez. Anayasamızın 35. maddesinde mülkiyet hakkı korunmuştur. Davacı somut bir şekilde davalı üçüncü kişi ile borçlunun muvazaa ilişkisi içinde olduğunu ispat etmesi gerekirken bir takım beyanlardan davacının dilekçesinde ileri sürmediği bir vakıadan sonuç çıkararak davalı U.'nun mülkiyet hakkının ihlal edilerek 3 nolu bentle bozma kararı verilmesine katılmıyorum.

4. HD. 05.03.2024 T. E: 2023/1615, K: 2443 (www.e– uyar.com)

(EK– 16)

Sadece aynı sektörde faaliyette bulunmuş olmanın İİK m. 280– 1.maddesi anlamında borçlu şirketin içinde bulunduğu mali durumu bildiğinin kabulü için yeterli olmadığı– Davalı bu taşınmazı inşaat halinde aldığını iddia etmiş olup, satış tarihinde inşaat halinde olduğu tesbit edilirse bu hali ile taşınmaz değeri belirlenerek, aksi durumda devir tarihi itibariyle belirlenen değer dikkate alınarak ve borçlu şirketin devir tarihi itibari ile ticari işletmesinin önemli bir kısmını oluşturup oluşturmadığı şirket kayıtları üzerinde yapılacak bilirkişi incelemesi ile tesbit edilerek, dava konusu bu tasarrufun; İİK'nun 280/son maddesi gereğince, ticari işletmenin mühim bir kısmının devri niteliğinde olup olmadığının mahkemece araştırılması gerektiği–

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; borçlu B. Sanayi ve Ticaret Limited Şirket hakkında yapılan takiplerin sonuçsuz kaldığını, borçluların alacaklılardan mal kaçırma amacı ile, Konya/Karatay … nolu bağımsız bölümü 27.02.2019 tarihinde davalı M. A.'a … ada 3 parsel 13 nolu bağımsız bölümü 12.06.2019 tarihinde davalı E. V.'ye sattığını belirterek, borçlular ile üçüncü kişiler arasındaki tasarrufların iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1.Davalı E. V. vekili cevap dilekçesinde, müvekkilinin iyiniyetli olarak taşınmazı satın aldığını, borçlu ile aralarında muvazaanın söz konusu olmadığını, gerçek bir satış olarak bedeli ödenerek satın alındığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

2.Davalı M. A. vekili cevap dilekçesinde, müvekkilinin dükkanı 1.026.550,00 TL'ye satın aldığını, dükkan bedelinin ödenmesi için ticari kredi kullandığını, davanın reddi gerektiğini savunmuş, 26.06.2020 tarihli dilekçesiyle cevap dilekçesini ıslah ettiklerini, dava dışı şirket ortağı A. A.'ın 28.08.2017 tarihinde Anadolu Birlik Gayrimenkul A.Ş.'den satın aldığı Konya İli … İlçesi … 3 Parseldeki taşınmazı da diğer ödemelerin yanında dükkan ile takas ettiğini, bu takas neticesi dava dışı A. A. daire alacağından, diğer davalı Büyüyen Makina Ltd.Şti. lehine 27.02.2019 tarihli temlik sözleşmesi ile feragat ederek ilgili dairenin tapu kaydının B. Makina Ltd.Şti. üzerine çıkarıldığını, dolayısı ile müvekkilinin dava konusu dükkanı, söz konusu daire ile birlikte (daire değeri 147.420,00 TL'dir) toplam 1.173.970,00 TL'ye satın aldığını, temlik edilen dairenin şirket üzerine alındığının öğrenildiğini, bu sebeple cevap dilekçesini ıslah etmek gerektiğini, müvekkilinin ortağı olduğu firma ile diğer davalı B. Makinanın ayrı iş kollarında olup, tarafların satış gününe kadar birbirlerini tanımadığını, müvekkilinin ticari işletmeyi satın almayıp sadece dükkanı satın aldığını, davanın reddini savunmuştur.

3.Davalı borçlu şirket, cevap dilekçesi sunmamıştır.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile,

"...Yukarıda özetlenen tapu kayıtları, akit tabloları ve bilirkişi raporlarının birlikte incelenmesinden dava konusu Konya İli, … İlçesi, … 3 Parsel A blok 1. Giriş 13 bağımsız bölüm nolu, depolu fırın vasıflı taşınmazın tam hisseyle davalı B. Makine Ltd. Şti. adına kayıtlı iken şirketi temsilen B. K. tarafından satış işlemiyle 17.06.2019 tarihinde 137.500,00 TL'ye davalı E. V.'e devredildiği, bilirkişi heyetinin raporunda taşınmazın devir tarihi itibariyle değerinin 335.000,00 TL, dava tarihi itibariyle değerinin 360.000,00 TL olarak bildirildiği; Konya İli, … İlçesi, … parsel 115 bağımsız bölüm nolu fuar teşhir salonu ve idari bina vasıflı taşınmazın tam hisseyle davalı B. Makine Ltd. Şti. adına kayıtlı iken şirketi temsilen B. K. tarafından satış işlemiyle 27.02.2019 tarihinde 770.000,00 TL'ye davalı M. A.'a devredildiği, bilirkişi heyetinin raporunda taşınmazın devir tarihi itibariyle değerinin 2.080.000,00 TL, dava tarihi itibariyle değerinin 2.340.000,00 TL olarak bildirildiği gerçek değerler ile devir değerleri arasındaki % 100 ü çok çok aşan fahiş farkların bulunması, bu satışların danışıklı olmadığını gösterir nitelikte somut ve kanaat uyandırıcı herhangi bir delil veya belgenin bulunmaması, davalı tarafın iptali istenen tasarrufların gerçek duruma uygun olduğu hususunda Mahkemeye kanaat verebilecek nitelikte delil sunamamış bulunması, dinlenilen davalı tanıklarının resmi senetlerdeki rakamlarla ve serbest piyasa rakamlarıyla bağdaşmayan objektif delillerle de desteklenmeyen soyut ve dayanaksız beyanlarına itibar etmeye imkan görülmemiş ve özellikle de gerçek bedeller ile satış bedelleri arasındaki % 100 ü çok çok aşan farkların bulunması çerçevesinde ortaya çıkan durum karşısında davalılar arasındaki iptali istenen tasarrufların alacaklıyı zarara uğratmak kastıyla yapıldığı sonuç ve kanaatine varıldığı..."; gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar M. A. ve E. V. vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

1.Davalı E. V. vekili istinaf dilekçesinde; müvekkili ile diğer davalı şirket arasında alacaklılardan mal kaçırma kastıyla yapılan bir muvazaalı işlemin mevcut olmadığını, davacı tarafın aksini ispat edemediğini, yerel mahkemenin salt bedelde muvazaa hususunu göz önünde bulundurarak tasarrufun iptaline karar verilmesinin yüksek mahkeme içtihatlarına aykırı olduğunu, yerel mahkemenin savunma kapsamında ileri sürülen deliller ve dayanılan vakıalar konusunda hiçbir değerlendirme yapılmadan eksik incelemeye dayalı olarak hüküm tesis edildiğini beyan ederek Yerel Mahkemece verilen kararın ortadan kaldırılması ile davanın reddine, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

2.Davalı M. A. vekili istinaf dilekçesinde; yerel mahkemece verilen kararın yasaya aykırı olduğunu, delillerinin toplanılmadığını ve değerlendirilmediğini, mahkemece çeklerin kim tarafından tahsil edildiğinin araştırılmadığını, satın alınan dükkan karşılığı verilen 1 adet evin de görmezden gelindiğini ve değerlendirmede bulunulmadığını, dosyaya sunulan delil, tanık anlatımlarının dikkate alınmadan rapora karşı

itirazlarının reddedilerek karar verildiğini beyan ederek yerel mahkemece verilen kararın ortadan kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile, dosya kapsamından ve toplanan delillerden yapılan devrin İİK 280/son maddesi kapsamına giren bir devir olduğu, tanık beyanlarına göre E. V.'in döküm işletmesi sahibi olduğu ve dava konusu taşınmazı devraldığı davalı Büyüyen Şirketinin de döküm işi yapan döküm fabrikasının bulunduğu, aynı sektörde faaliyet gösteren ve borçlu şirketin mali durumu ile ilgili alacaklıları ızrar kasdını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden oldukları anlaşıldığı, işyeri devrinin İİK'nun 280– 3.maddesinde belirtilen şekilde yapılmadığı gerekçesi ile davalılar M. A. ve E. V. vekillerinin istinaf başvurusunun HMK.m.353/1– b/1 hükmü uyarınca esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar M. A. ve E. V. vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1.Davalı M. A. vekili temyiz dilekçesinde, istinaf dilekçesindeki itirazlarını yineleyerek, çek ve sözleşmelerin dikkate alınmadığını, müvekkilinin işletme değil dükkan aldığını, borçlunun alınan yerde 1 yıl kira sözleşmesi ile kaldığını, devir sırasında makinelerin devir alınmadığından işletme devri sayılmayacağını belirterek, kararın bozulmasını istemiştir.

2.Davalı E. V. vekili temyiz dilekçesinde, istinaf dilekçesindeki itirazlarını yineleyerek, satın alınan yerin fırın depolu vasfında olduğu ve inşaat halinde iken alındığını, henüz iskan izninin alınmadığını, bu hususun ve yapılan ödemelerin dikkate alınmadığını belirterek, kararın bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283 ve 284 üncü maddeleri.

3. Değerlendirme

1.Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki

ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere, davalı M. A.'ın borçlu şirketin iş yerini devir aldığı ve devrin İİK'nun 280– son maddesi koşullarına uygun yapılmadığının anlaşılmasına göre usul ve kanuna uygun olup davalı M. A. vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2. İİK'nun 280/son fıkrasında; ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızrar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızrar kastıyla hareket ettiğinin kabul edildiği, bu karinenin, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğinin veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların ıttılaını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunun ispatla çürütülebileceği hüküm altına alınmıştır.

Davalı borçlu şirkete ait 32407 ada 3 parsel 13 nolu bağımsız bölümde bulunan depolu fırın, 17.06.2019 tarihinde davalı E. V.'e devredilmiştir. Tapuda devir işlemi 137.500 TL karşılığı yapılmış, bilirkişi taşınmazın satış tarihindeki değerini 335.000,00 TL olarak belirlemiştir. Davalı E. V. 18.07.2019 ve 19.07.2019 tarihlerindeki banka kanalı ile yaptığı ödemeler dikkate alındığında ivazlar arasında önemli oransızlık olmadığı anlaşılmıştır. Salt aynı sektörde faaliyette bulunmuş olma da İİK'nun 280– 1.maddesi anlamında borçlu şirketin içinde bulunduğu mali durumu bildiğinin kabulü için yeterli değildir. Ancak anılan davalı bu taşınmazı inşaat halinde aldığını iddia etmiş, dinlenen tanıklar bu iddiayı teyit etmiştir. Bu halde 32407 ada 3 parsel 13 nolu bağımsız bölümde bulunan depolu fırının 17.06.2019 tarihinde inşaat halinde olup olmadığı, inşaat ruhsatı, iskan izni gibi belgeler de dikkate alınarak, araştırılmalı, satış tarihinde inşaat halinde olduğu tesbit edilirse bu hali ile taşınmaz değeri belirlenerek, aksi durumda 335.000,00TL değer dikkate alınarak ve borçlu şirketin 17.06.2019 tarih itibari ile ticari işletmesinin önemli bir kısmını oluşturup oluşturmadığı şirket kayıtları üzerinde yapılacak bilirkişi incelemesi ile tesbit edilerek, dava konusu bu tasarrufun; İİK'nun 280/son maddesi gereğince, ticari işletmenin mühim bir kısmının devri niteliğinde olup olmadığının mahkemece araştırılarak karar verilmesi gerekmektedir.

Mahkemece bu maddi ve hukuki olgular dikkate alınmadan eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olmuştur.

VI. KARAR

1. Değerlendirme bölümünün (1) numaralı bendinde açıklanan nedenlerle, davalı M. A. vekilinin tüm temyiz itirazlarının REDDİNE,

2. Değerlendirme bölümünün (2)numaralı bendinde açıklanan sebeplerle davalı E. V. vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

17.100,00 TL vekalet ücretinin davalı M. A.'dan alınarak duruşmada vekille temsil olunan davacıya verilmesine,

17.100,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak duruşmada vekille temsil olunan davalı E. V.'e verilmesine,

Aşağıda yazılı temyiz harcının temyiz eden davalı M. A.'a yükletilmesine,

Peşin alınan temyiz harcının istek hâlinde davalı E. V.'e iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine. Kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

16.01.2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 16.01.2024 T. E: 2022/16712, K: 516 (www.e– uyar.com)

(EK– 17)

Davalı şirket ile dava dışı şirket arasında organik bağ bulunsa dahi, tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanması ve sorumluluk doğması için gereken "mal kaçırma kastı" ve "kötü niyet" unsurlarının somut verilerle ispatlanamaması nedeniyle salt organik bağın yeterli görülmeyeceği somut olayda; gerçek işverenin tespiti ve husumetin doğru yöneltilmesi amacıyla davacıya HMK m. 124 uyarınca iradi taraf değişikliği imkanı tanınması gerekirken, yanılgılı değerlendirmeyle davalı şirketin sorumlu tutulmasına ilişkin verilen direnme kararının bozulması gerektiği–

Taraflar arasındaki işçilik alacağı davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın taraf vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılıp düzeltilerek yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı taraf vekilleri tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 9. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı taraf vekillerince temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne ve temyiz incelemesi sırasında duruşmanın düzenlendiği 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin direnme kararının temyizini kapsamadığı, direnmenin düzenlendiği aynı Kanun'un 373 üncü maddesinde ise duruşmaya yer verilmediği gözetildiğinde direnme kararlarının temyiz incelemesinde duruşma yapılamayacağı kabul edilerek taraf vekillerinin duruşma isteğinin reddine karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; 29.09.2013 tarihinden itibaren davalı şirketin … Çevreyolu inşaatı işinde mobil vinç operatörü olarak iş sözleşmesinin haksız olarak feshedildiği 04.03.2016 tarihine kadar haftanın 7 günü 08.00– 12.00 ve 13.00– 19.00 saatleri arasında, haftanın 2 günü ise 21.00'a kadar çalışan müvekkilinin ayda bir gün izin kullandığını, milli bayram günlerinde de çalıştırıldığını, yıllık izinlerinin kullandırılmadığını ileri sürerek kıdem ve ihbar tazminatları ile bir kısım işçilik alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının çalıştığını iddia ettiği … Çevreyolu İnşaatının yapımının müvekkili tarafından üstlenilmediğini, davacı ile aralarında imzalanmış iş sözleşmesi bulunmadığını belirterek davanın pasif husumet yokluğundan aksi takdirde esastan reddi gerektiğini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 06.09.2018 tarihli ve 2016/1482 Esas, 2018/348 Karar sayılı kararı ile davacının davalı nezdinde fasılalı olarak toplam 1 yıl 4 ay 2 gün, en son aylık brüt 2.105,26 Euro ücret ile çalıştığı, iş sözleşmesi haklı neden olmaksızın feshedilen davacının ulusal bayram ve genel tatil, hafta tatili ve fazla çalışma ücret alacaklarının bulunduğu gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 09.02.2021 tarihli ve 2018/4639 Esas, 2021/227 Karar sayılı kararı ile davacının husumet itirazının yerinde olmadığı, ancak banka ve yurda giriş– çıkış kayıtlarına göre çalışmasının kesintisiz olduğu anlaşıldığından hizmet süresinin 2 yıl 5 ay 3 gün olarak kabulü gerektiği, davacının brüt ücretinin belirlenmesinde ve fazla çalışma hesabında isabetsizlik bulunmadığı, %50 karineye dayalı makul indirimin hakkın özünü zedeleyecek nitelikte olduğundan indirimin %40 olarak yapılması ve çalışma süresinin kesintisiz kabulü gerektiğinden yeniden hesaplama yapıldığı, davacının Rusya Hukukunun uygulanmasına dair talebinin ise dosyaya bu konudaki yasal düzenlemelerin sunulmaması ve Türk olan davacının Türk şirketin işçisi olarak çalışması sebebiyle Türk Hukukunun uygulanmasının yerinde olduğu gerekçesiyle davalının istinaf başvurusunun esastan reddine, davacının istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılıp düzeltilerek yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile "...1– Taraflar arasında davanın doğru hasma yöneltilip yöneltilmediği konusunda uyuşmazlık bulunmaktadır.

Yargılamanın hukuka uygun ve sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesi, iddia ve savunmanın özgürce ileri sürülebilmesi ve delillerin eksiksiz olarak toplanıp tartışılabilmesi, öncelikle tarafların yargılamadan haberdar edilmeleri ile olanaklıdır. Hasımsız davalar hariç olmak üzere, dava dilekçesi ile duruşma gün ve saati karşı tarafa tebliğ edilmeden ve taraf teşkili sağlanmadan davaya bakılamaz ve yargılama yapılamaz.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Tarafta İradi Değişiklik" başlığını taşıyan 124. maddesine göre; "(1) Bir davada taraf değişikliği, ancak karşı tarafın açık rızası ile mümkündür. (2) Bu konuda kanunlarda yer alan özel hükümler saklıdır.

(3) Ancak, maddi bir hatadan kaynaklanan veya dürüstlük kuralına aykırı olmayan taraf değişikliği talebi, karşı tarafın rızası aranmaksızın hâkim tarafından kabul edilir. (4) Dava dilekçesinde tarafın yanlış veya eksik gösterilmesi kabul edilebilir bir yanılgıya dayanıyorsa, hâkim karşı tarafın rızasını aramaksızın taraf değişikliği talebini kabul edebilir. Bu durumda hâkim, davanın tarafı olmaktan çıkarılan ve aleyhine dava açılmasına sebebiyet vermeyen kişi lehine yargılama giderlerine hükmeder."

Somut uyuşmazlıkta, davacı işçi 29.09.2013–03.04.2016 tarihleri arasında davalı şirketin Rusya'da bulunan … Çevreyolu İnşaatı işinde çalıştığını ileri sürmüş, davalı şirket ise davacı işçinin ayrı bir özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olan dava dışı I.A.–I.I.W. İnşaat A.Ş.'nin işçisi olduğunu savunmuştur. İlk Derece Mahkemesince; hükme esas alınan rapora göre davacının organik bağ kapsamında davalıya ait yurtdışı işyerinde çalıştığı kabulü ile dava konusu alacaklardan davalı ...Ş. (Yeni ticaret ünvanı: … İnşaatları A.Ş.)'nin sorumlu olduğu kabul edilmiştir. İlk Derece Mahkemesi kararının taraflarca istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince; davacının ücretinin bazı aylar "…– …", bazı aylar "…– …" şirketi tarafından yatırıldığından davalı şirketin işçilik alacaklarından sorumlu tutulmasında isabetsizlik olmadığı gerekçe gösterilerek davalının istinaf başvurusunun esastan reddine hükmedilmiştir. Ne var ki, İlk Derece Mahkemesi kararı ve bu karara karşı davalı tarafından yapılan istinaf başvurusunun esastan reddi kabulü dosya içeriği ile örtüşmemektedir.

Bölge Adliye Mahkemesince, davacının ücretinin bazı aylar davalı şirketçe yatırıldığı belirtilmiş ise de dosyada bulunan banka hesap özeti incelendiğinde; dava konusu dönemde davacıya 27 defa havale yapıldığı, yapılan havalelerinin hiçbirisinde davalı ...Ş.(Yeni ticaret ünvanı: … İnşaatları A.Ş.) tarafından havale yapıldığına dair bir açıklama bulunmadığı gibi istinaf kanun yolu incelemesinde belirtilenin aksine çoğunlukla dava dışı …– … İnşaat A.Ş.'nin unvanın tamamının ya da bir bölümünün havale açıklaması olarak belirtildiği görüldüğünden Bölge Adliye Mahkemesince yapılan değerlendirme isabetli olmadığı gibi Dairemizce incelenen emsal işçinin dosyasında (2021/9190E.– 2021/14139K.) "davalı şirket ile dava dışı şirketlerin isim benzerlikleri" nedeniyle davacının taraf değişikliği talebinde bulunduğu ve dava dışı …– … İnşaat A.Ş.'nin işveren olarak kabul edildiği birlikte değerlendirildiğinde; dava dışı …– … İnşaat A.Ş.'nin davalı şirketten ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Mahkemece, bu husus dikkate alınmadan dava dışı şirket ile davalı arasında organik bağ bulunduğu gerekçesiyle davalı aleyhine hüküm kurulması hatalıdır. Davacı vekilinin talepte bulunması halinde Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 124'üncü maddesi çerçevesinde değerlendirme yapılarak, taraf teşkili sağlandıktan sonra sonuca gidilmelidir.

Anılan hususlar gözetilmeksizin yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

2– Kabule göre de davacı işçi iş sözleşmesinde uyuşmazlık halinde Rusya Hukuku'nun uygulanacağına dair hüküm bulunduğunu savunmuştur. İlk Derece Mahkemesince, davacının bu iddiasına değer verilmeksizin, uyuşmazlığa Türk Hukuku uygulanmak suretiyle yargılama sonuçlandırılmış ve istinaf kanun yolu incelemesinde de

davacının bu yöndeki istinaf başvurusu; Rusya Hukukunun uygulanmasına dair yasal düzenlemelerin dosyaya sunulmadığı ve bir Türk işçinin Türk şirketin işçisi olarak çalışması sebebiyle ülke hukukunun uygulanmasında hata olmadığı gerekçe gösterilerek reddedilmiştir.

Taraflar arasında davacının işini ifa ettiği yerin Rusya ülkesinde bulunduğu uyuşmazlık konusu değildir. Ayrıca davacı ile davalı işveren arasında orjinali Rusça ve İngilizce dilinde olan 23.09.2013 tarihli 0000792 sayılı "Fixed Term Employment Contract" başlıklı iş sözleşmesinin düzenlendiği dosya kapsamından anlaşılmaktadır. Davacı tarafından sözleşmenin 8.4 maddesinde; "sözleşmeden doğacak uyuşmazlıklara Rusya Federasyonu Kanunlarının uygulanacağının kararlaştırıldığı" ifade edilmektedir. Emsal işçilerin Dairemizce incelenen dosyalarına sunulan söz konusu iş sözleşmesinin Türkçe çevirisinden, sözleşmenin 8.4 maddesi ile tarafların bir hukuk seçimi anlaşması yaptıkları anlaşılmıştır. Ayrıca davacı, dava konusu alacakların ait olduğu çalışma döneminde, davalıya ait Rusya'da bulunan işyerinde çalışmış olup, bu durumda mutad işyerinin de işçinin işini fiilen yaptığı yer olan Rusya olduğu sabittir. milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un 27/1. hükmü kapsamında taraflar arasında bir hukuk seçimi anlaşması bulunduğu ve mutad işyerinin de işçinin işini fiilen yaptığı yer olan Rusya olduğu gözetilmeden yazılı şekilde karar verilmesi de hatalı olmuştur..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile I…– … İnşaat Anonim Şirketinin tesciline dair 26.11.2011 tarihli ticaret sicil gazetesinde şirketin amaç ve faaliyet konusunun "şirketin başlıca amacı Sn. Petersuburg'daki Yüksek Hızlı Çaplı Batı Karayolunun inşaatın ve işletmesini yapmaktır." şeklinde belirlendiği, dava dışı şirketin davalı ... İnş. San. ve Tic. A.Ş'nin Rusya'da alınan işin yapılması için yasal zorunluluklar gereği kurduğu bir şirket olduğu, dosyaya sunulan şahsi sicil dosyasına göre işverenin ….– … İnşaat Anonim Şirketi St. Petersburg Şubesi olarak gösterildiği, davacının banka kayıtlarında ücretini yatıranın …– … INŞAAT A.Ş. olduğu, ayrı tüzel kişiliğe sahip olan dava dışı şirketin ticaret sicil kayıtlarından ortakları arasında davalı şirketinde yer aldığı, ayrıca … şirketi grubuna dâhil bu şirketler arasında organik bağ bulunduğundan davalı şirketin işçilik alacaklarından sorumlu olduğu, sorumluluk yönünde verilen istinaf kararının Yargıtay tarafından onandığı, davacının yabancı ülke hukukunun uygulanmasını kabul ettiğini düzenleyen Türkçe bir sözleşme bulunmamakla dosyaya sunulan Rusça– İngilizce sözleşmedeki iki dili de davacının okuyup yazabildiğinin ispat edilemediği, dosyaya sunulan iş sözleşmesi tercümelerinin davacı ile imzalanan sözleşmeye ait olmamakla hukuk seçimi yapıldığı yönünde değerlendirme yapılmasının mümkün olmadığı gerekçesiyle önceki hükümde direnilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Davacı vekili, işçiye imzalatılmış olan bir tarafı Rusça bir tarafı İngilizce olan belgeye dayanılarak dosyada Rus Hukuku uygulanmamasının yerinde olduğu ancak mutad işyerinin işçiyi koruyan hükümlerinin asgari koruma standardı olması sebebiyle fazla çalışma, ulusal bayram ve genel tatil ile hafta tatili ücret alacaklarının Rusya Federasyonu İş Kanunu'na göre hesaplanması gerektiğini, karineye dayalı indirimin ise hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğunu ileri sürerek kararın bozulmasını talep etmiştir.

2. Davalı vekili, dava dışı işveren … A.Ş. ile müvekkili şirketin farklı tüzel kişiliklere sahip şirketler olduğunu, davacının dava dışı şirket nezdinde çalıştığından husumet yöneltilmesinin ve Rus Hukuku yerine Türk Hukukunun uygulanmasının hatalı olduğunu ileri sürerek kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davalı şirketten ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olan dava dışı …– … İnşaat A.Ş. ile davalı şirket arasında organik bağ bulunup bulunmadığı, buradan varılacak sonuca göre davalıya husumet yöneltilmesinin ve davalı aleyhine hüküm kurulmasının yerinde olup olmadığı, husumet yöneltilmesinin hatalı olduğu sonucuna varıldığında davacı tarafın talebi hâlinde 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 124 üncü maddesi gereğince değerlendirme yapılmasının gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Tarafta iradî değişiklik" başlıklı 124 üncü maddesi şöyledir:

"(1) Bir davada taraf değişikliği, ancak karşı tarafın açık rızası ile mümkündür.

(2) Bu konuda kanunlarda yer alan özel hükümler saklıdır.

(3) Ancak, maddi bir hatadan kaynaklanan veya dürüstlük kuralına aykırı olmayan taraf değişikliği talebi, karşı tarafın rızası aranmaksızın hâkim tarafından kabul edilir.

(4) Dava dilekçesinde tarafın yanlış veya eksik gösterilmesi kabul edilebilir bir yanılgıya dayanıyorsa, hâkim karşı tarafın rızasını aramaksızın taraf değişikliği talebini kabul edebilir. Bu durumda hâkim, davanın tarafı olmaktan çıkarılan ve aleyhine dava açılmasına sebebiyet vermeyen kişi lehine yargılama giderlerine hükmeder."

2. 4857 sayılı İş Kanunu'nun (4857 sayılı Kanun) 8 inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"İş sözleşmesi, bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir. İş sözleşmesi, Kanunda aksi belirtilmedikçe, özel bir şekle tâbi değildir."

2. Değerlendirme

1. İşveren kavramı 4857 sayılı Kanun'un 2 nci maddesinde işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlar olarak belirtilmiştir.

2. Bu tanımdan da hareketle, işveren iş görme ediminin alacaklısı olan ve işçiye en üst düzeyde emir ve talimat veren kişidir. Tüzel kişilerde işin görülmesini ve talimatlara uyulmasını isteme hakları her zaman değişik kişilerde toplanmıştır. İş sözleşmesinin tarafı olan tüzel kişi işin görülmesini isteme hakkına sahip iken yönetim hakkı, bu kapsamda emir ve talimat verme yetkisi zorunlu olarak tüzel kişinin organı tarafından kullanılmaktadır (Sarper Süzek, İş Hukuku, Yenilenmiş 18. Baskı, ..., 2019, s.143–144).

3. Holdingler ve şirket topluluklarının bünyesinde her biri bağımsız tüzel kişiliğe ve hukuki varlığa sahip şirketler yer almakta olup bu durumda işverenin tespiti zorlaşmaktadır. Her ne kadar bir holding, orada çalışanların aidiyet duygusu bakımından ve personel organizasyonun vb konularda ortaya çıkan ilkeler ve uygulamalar açısından bir bütünlük arzetse de holdinge veya şirket gruplarına bağlı her şirket hukuki yapıları bakımından ayrı ayrı işveren niteliği taşımaktadır. Dolayısıyla holdinge bağlı şirketlerde çalışan işçilerin hukuken işvereni holding veya şirket topluluğu değil iş sözleşmesinin tarafı olan şirkettir.

4. Uygulamada aynı holding veya şirket grubu içinde veya bunun dışında kalan şirketlerde kimi işçilerin aynı anda birden fazla şirkete iş gördüğü görülmektedir. Bu şekilde işçi tarafı aynı olan buna karşılık birden fazla işverenin taraf olduğu bir iş ilişkisi ortaya çıkmaktadır. Bunun sonucunda da işçi tarafından yerine getirilen hizmetlerin her işverenle ayrı ayrı kısmî süreli iş sözleşmesi olarak ayrıştırılması mümkün olmadığında birlikte istihdam olarak nitelendirilen çalışma şekli söz konusu olmaktadır.

5. Özellikle grup şirketlerinde ortaya çıkan bir çalışma biçiminde işçilerin bir kısmı aynı anda birden fazla işverene birlikte hizmet verebilmektedir. Bu gibi ilişkilerde işçi ile birden fazla işveren arasında tek bir iş ilişkisinin varlığı kabul edilmektedir.

6. Birlikte istihdam olgusunun varlığı her ne kadar daha çok şirket grupları içinde ortaya çıkmakta ise de bu ilişkinin kurulması için birlikte işverenlerin aynı şirket grubu içerisinde yer alması zorunlu değildir. Önemli olan aynı grup içinde yer alma değil birlikte işverenlerin işçi ile olan ilişkilerini ayrı ayrı değerlendirebilme olanağını ortadan kaldıracak şekilde işçi ile hukuki bir bağlantı içinde olmalarıdır. Ayrıca işçinin birlikte işverenlerle ayrı ayrı iş sözleşmesi yapmasına da gerek olmayıp aynı iş sözleşmesi kapsamında birden fazla işverene aynı zaman ve nitelikte iş için iş görme borcunu yüklenmesi mümkündür (Süzek, s.150).

7. Uygulamada iş hukukundan doğan yükümlülüklerden kaçınmak için bazı durumlarda bir holding veya şirketler topluluğunda ya da bunların dışında kalan şirketlerde işçiler görünüşte bir şirketin işçisi olarak gösterilmektedir. Bu duruma engel olmak için tüzel kişilik perdesinin kaldırılması teorisi geliştirilmiştir (Süzek, s.152).

8. Tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisi ancak istisnai ve sınırlı durumlarda titizlikle uygulanması gereken bir teoridir. Bu teoriye ihtiyatlı bir biçimde yaklaşılmalı, istisnai bir teori olduğundan mümkün olduğunca dar yorumlanmalı ve bu teorinin uygulanmasına ancak tüzel kişilik kavramının arkasına saklanılarak dürüstlük kuralına aykırı davranıldığı, kendisine tanınan hakkın kötüye kullanılarak üçüncü kişilerin zarara uğratıldığı, zarara yol açan tüzel kişinin sorumluluğuna hükmedebilmek için ise başka bir yasal nedene dayanılmasının mümkün olmadığı durumlarda başvurulmalıdır. Zira tüzel kişilik perdesinin aralanması, tüzel kişilerin borçlarından dolayı başkalarının sorumlu tutulamayacağı ilkesinin, özellikle şirketlerin sadece sermayeleri ile sorumlu olacakları ve tüzel kişilerin borçlarından dolayı ortakların sorumlu tutulamayacağı kuralının önemli bir istisnasını teşkil etmektedir (E. Çamoğlu, " Ticaret Ortaklıkları Bağlamında Perdenin Kaldırılması Kuramı ve Yargıtay Uygulaması", Batider, Cilt 32, Sayı 2, 2016, s.12.).

9. Görüldüğü üzere tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisi her somut olayın özelliği gözetilerek değerlendirilmeli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (4721 sayılı Kanun) 2 nci maddesi gereğince dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılma yasağı gözetilerek tüzel kişiliğin alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla kullanılıp kullanılmadığı, tüzel kişiliği düzenleyen normların dışına çıkılıp çıkılmadığı incelenmelidir.

10. Öğreti ve uygulamada tüzel kişilik perdesinin aralanmasının genel olarak üç değişik durumda mümkün olabileceği ifade edilmektedir. Birinci durum perdenin düz aralanması olarak ifade edilen şirketin borcu için şirkete ilave olarak ortakların da borçtan sorumlu tutulmasıdır. İkinci durum perdenin ters çevrilerek aralanması olarak ifade edilen ortağın borcu için ortağın yanında şirketin de borçtan sorumlu tutulmasıdır. Nihayet üçüncü durum ise somut uyuşmazlık bakımından tartışılması gereken ve perdenin çapraz aralanması olarak ifade edilen, borçlu şirketin yanında aynı ana şirkete bağlı bir kardeş şirketin sorumluluğu cihetine gidilmesidir (S. Öztek, T. Memiş, Şirketler Hukuku ve İcra İflas Hukuku İlkeleri Karşısında Borçlu Şirketin Alacaklılarının Hakim Ortağa Karşı Korunması, E. Ulusoy (Editör), I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, ..., 2008, s. 199). Perdenin çapraz aralanması sadece ana ve kardeş şirket için değil, aynı zamanda grup veya holding sistemi içinde yer alan kardeş şirketler arasında da söz konusu olmaktadır (G.ören T.alp, Ü. T.alp, Perdeyi Kaldırma Teorisi, Reha Poroy'a A., ... Üniversitesi Hukuk Fakültesi, ... 1995, s. 399.).

11. Tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanması genellikle kardeş şirketler arasında söz konusu olduğundan ana şirket ile kardeş şirket ve ortaklar arasındaki karmaşık ilişkiler zinciri net bir şekilde ortaya konulmalıdır. Bu noktada bu şirketlerin ekonomik anlamda bağımsız şirket vasfında olup olmadığının araştırılması büyük önem taşımaktadır. Çünkü kardeş şirketler arasında perdenin aralanması teorisine başvurabilmek için

tek bir iktisadi işletmenin yürütüldüğü farklı faaliyetler için birbirinden bağımsız tüzel kişiliklerin kurulmuş olması gerekmektedir. Hukuken iki farklı tüzel kişilik gibi görünen bu şirketler aslında özdeştir, alacaklılardan mal kaçırmak ya da sorumluluktan kurtulmak amacıyla kötüniyetli olarak iki farklı tüzel kişilik gibi kurulmuştur. Ayrıca bunların üretim, pazarlama ve ihracat faaliyetleri birbirini tamamlayıcı nitelikte olup, şirketler aslında tek ve aynı iktisadi işletmeye vücut vermektedir (Öztek vd. s.209).

12. Tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanmasına benzeyen bir başka kavram organik bağ kavramıdır. Tüzel kişilik perdesinin aralanmasında olduğu gibi organik bağ kavramında da bir tüzel kişinin borçlarından bir başka tüzel kişinin sorumluluğuna gidilmektedir. Bu hâliyle organik bağ kavramının da kaynağını 4721 sayılı Kanun'un 2 nci maddesinde yer alan dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı oluşturmaktadır. Ancak organik bağ kavramı, tüzel kişilik perdesinin aralanmasına göre daha geniş bir anlama sahip olsa da organik bağın varlığı, tek başına tüzel kişilik perdesinin aralanmasını gerektirmemektedir. Başka bir deyişle şirketler arasında organik bağ tespit edilse dâhi tüzel kişilik perdesinin aralanması ve alacağın perdenin arkasındakinden de istenebilmesi için sırf alacaklıdan mal kaçırmak ve onu zarara uğratmak amacıyla kötüniyetli işlemler yapıldığının da somut verilerle ispatlanması gerekmektedir. Zirâ her hukuki ilişkide, her şirketler arasındaki küçük bir bağlantıda tüzel kişilik perdesi aralanırsa bu durumda tüzel kişilik kurumu işlev görmez hâle gelir.

13. Şirketlerin aynı faaliyeti yürütüyor olması tek başına organik bağ veya tüzel kişilik perdesinin aralanması için yeterli değildir. Şirketler arasında organik bağ olup olmadığı; şirketlerin adreslerinin aynı olması, ortaklık yapılarının ve yönetim kurullarının benzer olması veya temsilcilerinin aynı olması, faaliyet alanları, hisse devirleri, muvazaalı işlemler gibi hususlar ve somut olayın özellikleri de gözetilerek tespit edilebilir. Ancak tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanmasında her iki şirketin faaliyet alanı, ortaklık yapısı, ortakları gibi konularda öyle büyük ve derin bir kesişme vardır ki; bu şirketlerle iş yapan kişiler nezdinde iktisadi bir bütünlük içerisinde tek bir şirketle iş yapılıyor algısı oluşmaktadır. Ayrıca üçüncü kişiler nezdinde uyandırılan bu algı neticesinde ticaret yaparken güçlü bir yapıya sahip görüntüsü oluşturularak şirketlerden birinin borca batırılması ya da içinin boşaltılıp iş alanının diğerine kaydırılması işlemleri tipik bir hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirilmelidir.

14. Organik bağın tek bir görünüm biçimi olmamakla önemli olan gerçek durumun tespiti ve dürüstlük kurallarına aykırı kullanım sonucunda işçinin haklarının kısıtlanıp kısıtlanmadığıdır. Bu noktada işçinin hakkının kısıtlanması sonucunun doğmasına engel olmak için tüzel kişilik perdesinin aralanması devreye girmektedir (Gaye Baycık, İşverenin Tespitinde Birlikte İstihdam ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Kurumları, İş Uyuşmazlıklarında Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri Kararları Değerlendirme Toplantısı (S.r .../Abant – 06 Nisan 2019), Türkiye İnşaat Sanayicileri İşveren Sendikası, Ankara 2019, s. 21).

15. Nitekim Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 22.09.2021 tarihli ve 2017/(22)9–3109 Esas, 2021/1075 Karar sayılı kararında da aynı ilkeler benimsenmiştir.

16. Bu aşamada özellikle usul ekonomisi açısından taraf değişikliğine gidilmesinin mümkün olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

17. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 124 üncü maddesi ile belirli hâllerde iradî taraf değişikliğine olanak veren bir düzenleme getirilmiştir. Anılan düzenlemeye göre bir davada taraf değişikliği ancak karşı tarafın açık rızası ile mümkündür. Ancak yasa koyucu bu konuda yasalarda yer alan özel hükümleri saklı tutarak hâkimin izni ile taraf değişikliği yapılabilecek hâllere de yer vermiştir. Maddi bir hatadan kaynaklanan veya dürüstlük kuralına aykırı olmayan taraf değişikliği talebi, karşı tarafın rızası aranmaksızın hâkim tarafından kabul edileceği gibi tarafın yanlış veya eksik gösterilmesinin kabul edilebilir bir yanılgıya dayanması durumunda da hâkimin izniyle taraf değişikliği yapılabilecektir.

18. İradi taraf değişikliğine ilişkin düzenleme karşısında gerek davacı gerekse davalı tarafta, iradî taraf değişikliği yapılması mümkündür (H. Taş Korkmaz, Medenî Usul Hukukunda İradi Taraf Değişikliği, Ankara 2014, s. 169).

19. Nitekim, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 08.07.2020 tarihli 2017/15– 2929 Esas, 2020/544 Karar sayılı kararında da aynı tespitlere yer verilmiştir.

20. Somut uyuşmazlıkta davacı vekili müvekkilinin 29.09.2013 tarihinden iş sözleşmesinin feshedildiği 04.03.2016 tarihine kadar davalı şirketin Sen Petersburg Yüksek Hızlı Batı Çevreyolu İnşaatı işinde çalıştığını iddia etmiştir. Davalı vekili ise müvekkili şirket tarafından belirtilen Çevreyolu İnşaatı işinin yapılmadığını, davacının müvekkili yanında hiçbir çalışması olmadığını ve müvekkili ile davacı arasında iş ilişkisinin kurulmadığını savunmuştur.

21. Hizmet cetvelinde davacının davalı yanında çalıştığını iddia ettiği tarihler arasında herhangi bir işyerinde çalışması gözükmemektedir. Davacının ücretinin banka hesabına yatırıldığını ileri sürmesi üzerine Mahkemece getirtilen banka hesap hareketlerinin incelenmesinde yapılan havale işlemlerinin açıklama kısmında bazı aylar "…", bazı aylar ise "…– …" yazılı olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte dosya içerisinde bulunan yabancı dilde yazılmış 23.09.2013 tarihli 0000792 sayılı "Fixed Term Employment Contract" başlıklı iş sözleşmesinin taraflarının da davacı ile dava dışı olan …– … İnşaat Anonim Şirketi olduğu anlaşılmıştır.

22. Davacı tarafından dava dışı şirketin incelenen ticaret sicil kayıtlarında şirketin başlıca amacının ST. PETERSBURG'DAKİ Yüksek Hızlı Çaplı Batı Karayolunun inşaatı ve işlemesini yapmak olduğunun belirtildiği ileri sürülerek davacının esasında dava dışı …– … İnşaat A.Ş. nezdinde çalıştığı doğrulanmıştır. Öte yandan davalı ... …– … İnşaat A.Ş' nin ise amacının Pulkovo Havalimanında yenileme ve geliştirme çalışmalarının yanısıra yeni işletmelerin inşaatını yapmak olduğunu belirtmek suretiyle de ticaret sicilinde her iki şirketin amaçlarının farklı olduğunu kabul etmiştir. Yine davacı vekilinin sunduğu belgelerden davacı adına düzenlenen Referans Sertifikası başlıklı belgenin içeriğinde davacının …– … İnşaat Anonim Şirketindeki görevine başarıyla devam ettiğinin yazılı olduğu görülmüştür.

23. Öte yandan dinlenen tanıklardan H... B... davacı ile aynı işyerinde çalıştığını, kendisinin de açtığı davası olduğunu belirtmiş olmakla dosya içerisine gelen bilgilere

göre bu tanığın dava dosyasında da bu dosyadaki davalı aleyhine açılan davada yargılama esnasında davanın dava dışı …– … İnşaat A.Ş' ye yöneltildiği ve bu şirket aleyhine karar verildiği tespit edilmiştir.

24. Sonuç itibariyle davalı ...Ş. ile dava dışı …– … İnşaat A.Ş.'nin faaliyet alanları arasında benzerlik bulunmadığı, ayrı tüzel kişiliklerinin bulunduğu, davalı şirketler arasında organik bağ bulunmadığı, dosya içerisinde yer alan belgelerin incelenmesinde davacının işverenin de davalı şirket değil dava dışı …– … İnşaat A.Ş. olduğu anlaşılmaktadır. Kaldı ki organik bağ bulunsa dâhi salt bu gerekçe ile davalı şirketin sorumluluğuna gidilmesinin mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır.

25. Şu hâlde yapılan açıklamalar ışığında uyuşmazlık değerlendirildiğinde, davacının talepte bulunması hâlinde Mahkemece 6100 sayılı Kanun'un 124 üncü maddesi gereğince değerlendirme yapılarak taraf teşkili sağlandıktan sonra yargılamaya devam edilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

26. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında, davalının Rusya'da üstlendiği iş nedeni ile anılan ülke hukukuna göre şirket kurduğu, davacının da bu iş kapsamında çalıştırmak üzere yurt dışına götürüldüğü, bu nedenle organik bağ içinde bulunan şirketlerden Türkiye'de olan davalı şirketin işveren kabul edilerek sorumlu tutulması gerektiğinden direnme kararının usul ve yasaya uygun olduğu görüşü ileri sürülmüş ise de bu görüş Kurul çoğunluğu tarafından kabul edilmemiştir.

27. Hâl böyle olunca Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken önceki hükümde direnilmesi doğru olmamıştır.

28. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeple;

Taraf vekillerinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatıranlara geri verilmesine,

Dosyanın 6100 sayılı Kanun'un 373 maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

24.05.2023 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi

"K A R Ş I O Y"

1. Temel uyuşmazlık "tarafları Türk uyruklu işçi ile Türkiye'de ticaret sicilinde kayıtlı olan ve aynı faaliyet alanında iş yapan, ancak yurt dışında üstlendiği işi yapmak için Rusya hukukuna tabi tüzel kişilik oluşturan davalı şirketin taraf sıfatı bulunup bulunmadığı, husumetin Rusya hukukuna göre kurulan şirkete yöneltilip yönetilemeyeceği" noktasında toplanmaktadır.

2. Özel Daire Bölge Adliye Mahkemesinin davalı yönünden verdiği ilk kararı "davalı şirket ile dava dışı şirketlerin isim benzerlikleri" nedeniyle davacının taraf değişikliği talebinde bulunduğu ve dava dışı …– … İnşaat A.Ş.nin işveren olarak kabul edildiği birlikte değerlendirildiğinde; dava dışı …– … İnşaat A.Ş.nin davalı şirketten ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Mahkemece, bu husus dikkate alınmadan dava dışı şirket ile davalı arasında organik bağ bulunduğu gerekçesiyle davalı aleyhine hüküm kurulmasının hatalı olduğu, davacı vekilinin talepte bulunması hâlinde Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 124 üncü maddesi çerçevesinde değerlendirme yapılarak, taraf teşkili sağlandıktan sonra sonuca gidilmesi" gerektiği gerekçesi ile bozulmasına karar verilmiştir.

3. Bozma üzerine Bölge Adliye Mahkemesi "dava dışı şirketin davalı ... İçtaş İnş. San. ve Tic. A.Ş.nin Rusya'da alınan işin yapılması için yasal zorunluluklar gereği kurduğu bir şirket olduğu, dosyaya sunulan şahsi sicil dosyasına göre işverenin "…– … İnşaat Anonim Şirketi St. Petersburg Şubesi" olarak gösterildiği, davacının çalışma dönemine ilişkin banka kayıtlarında ücretini yatıran şirket …– … INŞAAT A.Ş olarak kayıtlara yansıdığı, dava dışı şirketin ayrı tüzel kişiliğe sahip olduğu, dosyaya ibraz edilen ticaret sicil kayıtlarından davalıların dava dışı … … İnşaat Anonim Şirketinin ortağı oldukları, internet kayıtlarından dava dışı şirketin … şirketi grubuna dahil firmalardan olduğu dava dışı davacının çalıştığı …– … INŞAAT A.Ş aralarında organik bağ bulunduğu, bu nedenlerle davalı ... İçtaş ...A.Ş davacının alacaklarından sorumlu olduğundan bu şirket yönünden karar verilmesinin yerinde olduğu" gerekçesi direnme kararı vermiştir.

4. Direnme kararının çoğunluk görüşü ile Özel Dairenin bozma gerekçesi yerinde bulunarak bozulmasına karar verilmiştir.

5. Yargıtay istikrar kazanan uygulamasında "İş hukukunun emredicilik yönü ve işçinin korunması ilkesi uyarınca yabancılık unsuru taşıyan bu tür uyuşmazlıklarda açıklandığı gibi Türk vatandaşı olan işçinin kamu düzeni de dikkate alınarak yurt dışına gönderilmesinde gönderen kişi yada şirketin yurt dışındaki yabancı şirket ile organik bağı delillendirildiğinde Türk İş Hukuku uygulanmakta ve organik bağ içinde olan Türkiye'de kişi veya kişiler işçinin işvereni kabul edilerek sorumlu tutulmaktadır (Y. 9. HD. 22.01.2018 tarih ve 2017/28074 E, 2018/916 K., Kapatılan Y. 22. HD. 18.09.2019 tarih ve 2016/9339 E, 2019/16514 K.).

6. Somut uyuşmazlıkta, davalının Rusya devletinde üstlendiği iş nedeni ile anılan ülke hukukuna göre şirket kurduğu, davacı bu iş kapsamında çalıştırmak üzere götürdüğü anlaşılmaktadır. Direnme kararı isabetli olup, sayın çoğunluğun bozma gerekçesine katılınmamıştır.

HGK. 24.05.2023 T. E: 9– 258, K: 528 (www.e– uyar.com)

164) «Maden Ruhsatı»nın Haczi ve Satışında Yapılan Hatalar: «Tesis» Kavramı, «Kıymet Takdiri» ve «Süre» Sorunları*

*****

I– Bir OLAY'da;

Şikayetçi borçlu; (A.) Ltd. Şti.,

Şikayet edilen alacaklı; (B.)'tur.

Borçlu şirket vekili, ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2026/… E. sayılı dosyasına sunmuş olduğu 25.03.2026 tarihli şikayet dilekçesi ile 15.04.2026 tarihli ek beyan dilekçesinde, özetle;

"… Mahcuzlara ilgili istihkak davasının istinaf aşamasında devam etmekte olduğunu, **İİK m. 363/4 uyarınca, istinaf istem nedeniyle satış işlemlerinin durdurulması gerektiğini**, bu satışın durdurulması talepleri icra müdürlüğünce reddedildiğinden, şikayet yoluna gittiklerini",

"…16.04.2024 tarihinde ihtiyati haciz ve takibin kesinleştiğini, alacaklı vekilinin talebiyle 03.05.2024 tarihinde kesin hacze dönüşen maden ruhsatı haczi ve fiilen de şirket adresindeki mallara yönelik yapılan haciz işlemleriyle 16.05.2024 te konulmuş hacizler ile ilgili satış talebinin 19.07.2024 tarihinde yapıldığını, ancak satış avansı yatırılmadığından tüm hacizlerin düşmüş olduğunu, hacizlerin İİK. m. 106 ve 110 gereği fekkine karar verilmesini talep etmeleri üzerine önce hacizlerin fekkine karar verilmişse de, alacaklı tarafından yapılan başvuru üzerine 'istihkak davası derdest iken satış isteme sürelerinin işlemeyeceği' gerekçesiyle 'maden ruhsatı üzerindeki haczin kaldırılmasına dair icra müdürlüğü işleminin iptaline' karar verildiğini ve bu kararın kesinleşmiş olduğunu, oysa menkul mallarla ilgili böyle bir dava var ise de **maden ruhsatı ile ilgili açılmış herhangi bir istihkak davası olmadığını, yani bu karar gereğince maden ruhsatı ile ilgili haczin düşmüş olduğunu**, icra müdürlüğünün mahkeme kararını yanlış değerlendirdiğini,

"Alacaklı vekili tarafından 03.07.2025 tarihinde yapılan haciz yenileme işlemi ile birlikte satış avansı bu tarihte yatırıldığı gözetilerek yenilenen haciz nedeniyle yeniden kıymet taktiri yapılması gerekirken ve alacaklı vekilince yenileme talep edilerek önce haczin yenilenmesi yapılmışken bu defa devam denilerek **eski kıymet taktiri ile satışa gidilmesine karar verilmesini ve dosyada yapılan satışa hazırlık işlemleri buna göre yapılmasının hatalı olduğunu**, maden ruhsatı ile ilgili açılmış bir istihkak davası da yokken müdürlüğün verdiği karar yerinde olmadığını",

– "Kıymet taktiri tarihinin 08.05.2024 olduğunu, icra müdürlüğünce ilk satış tarihinin '21.04.2026 ile 28.04.2026', 2. satış tarihinin ise 14.05.2026 ile 21.05.2026 tarihleri arasında ilan edildiğini, bu durumda, **kıymet taktirinin 2 yıllık ömrünün bittiğini, kamu düzenine ilişkin bu hususun re'sen gözetilmesi gerektiğini**, İİK'nun 128. maddesinde öngörülen iki yıllık sürenin başlangıcının, sonradan kesinleşmesi

* Bu makale Av. Cüneyt UYAR ile birlikte hazırlanmıştır.

koşulu ile kıymet takdirinin fiilen yapıldığı keşif tarihi olduğunu somut olayda bu tarih 08.05.2024 olduğundan, yapılacak olan ihalenin feshedileceğini",

"Maden ruhsatına yönelik **süresinde bir satış istenmediğini, satış masraf bedellerinin zamanında yatırılmadığını, hacizlerin düşürüldüğünü** ve bununla ilgili yeniden kıymet taktiri yaptırmak gerekirken yaptırılmamış olduğunu, **bu haliyle satışa devam kararları alınmasının ihalenin feshini gündeme getirecek hususlar olduğunu**",

"En başından beri ruhsat sahasında var olan tesisin idari binanın hakkında bir kıymet taktiri yapılmamış olduğunu ve bu konunun hep göz ardı edildiğini, **burada sabit bina niteliğindeki bu yapının da kıymet taktiri yapılması gerektiğini, Maden Kanunu'na göre her türlü yapı ve tesisin birlikte değerlendirilip buna göre kıymetlendirilip icra yoluyla satışa konu edilebileceğini,** tüm bu eksiklikler giderilmeden satış kararı verilmesi ve satışa devam olunmasının hatalı olduğunu",

"*Öncelikle ... İcra Müdürlüğü'nün 2024/... sayılı icra takip dosyasında satışın ve **icra takibinin tedbiren durdurulmasına** karar verilerek, **icra memurunun satışa dair kararlarının iptaline** karar verilmesini"* talep etmiştir.

*

Alacaklı vekili, ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2026/… E. sayılı dosyasına sunmuş olduğu 30.03.2026 tarihli cevap dilekçesinde, özetle;

"Üçüncü kişi tarafından açılan istihkak davasının reddine karar verildiğini, Yargıtay içtihatlarında kabul edildiği üzere, **alacaklının istihkak davası devam ederken de haczedilen menkullerin satışını talep hakkı bulunduğunu** ve icra müdürlüğünce satış isteminin reddine karar verilemeyeceğini,

"... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 17.10.2025 T. 241/… sayılı ilamı ile **'maden ruhsatı üzerindeki haczin kaldırılması yönündeki memur işleminin işlemini iptaline'** karar verildiğini ve bu kararın derecattan geçerek kesinleşmiş olduğunu, icra müdürlüğünce bu karar doğrultusunda yazılan müzekkere uyarınca **hatalı olarak kaldırılan haczin aynı sıra ile tekrar ihya edildiğini**, bu anlamda 03.07.2025 tarihli haciz taleplerinin önceki hacizden feragat niteliği taşımadığını, menkul üzerinde haciz varken, alacaklının talebi üzerine yeniden haciz konulmasının önceki hacizden vazgeçildiği anlamına gelmediğini daha önce konulmuş haczi ve sonuçlarının ortadan kalkmayacağını"

"İstihkak davasının maden ruhsatına yönelik olmayıp sahadaki bir takım menkullere ilişkin olduğu ve bu hali ile maden ruhsatı ve sahadaki menkullere ilişkin hacizlerin farklı nitelendirmeye tabi olduğu iddiasının dinlenemeyeceğini, 3213 sayılı Maden Kanununun 40, 41, 42 ve 43 maddeleri hükümleri uyarınca, **maden ruhsatı ve maden sahasındaki maden cevherleri ile madencilik faaliyetinde kullanılan makine ve teçhizatların bir bütün haline satılması gerektiğini, madencilik faaliyetinde kullanılan makine ve teçhizatlara ilişkin istihkak davası devam ederken İİK m. 106'daki sürelerin işlemeyeceğini,** İİK'nun 97/8 maddesinin amir hükmünün

gözetileceğini, Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 30.05.2019 tarih ve 2018/10989 Esas ve 2019/9675 Karar sayılı ilamı ile '... 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 40. maddesi ile; madenin işletilmesi için gerekli olan ve tek başına bir değer ifade eden her türlü malın münferiden haczinin yasaklandığını, haczi mümkün olan kıymetler belirtilmiş ve hangi durumlarda haczin yapılabileceğinin belirlendiğini, **maden işletmesi için de gerekli olan ...plakalı aracın haczinin, münferiden değil, Yasanın 40/2. maddesi doğrultusunda maden işletme ruhsatı ile işletme hakkının tamamının haczi kapsamında yapılmış bir haciz işlemi olduğunu,** mahkemece, Yasaya uygun şekilde haczine karar verilen ...plakalı araç üzerindeki haczin kaldırılmasına yönelik talebin reddine karar verilmesi gerektiğini...' belirttiğinden, davacı tarafın iddiasının hukuki dayanaktan yoksun olduğunu" belirterek 'şikayetin reddine' karar verilmesini talep etmiştir.

*

Dosyada yer alan bilgilere göre;

"**... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 02.10.2025 T. 284/… K. sayılı kararı incelendiğinde,** "05/07/2024 tarihinde, üçüncü kişi (C.) tarafından açılan istihkak davasının, ... İcra Müdürlüğünün 2024/… sayılı dosyasında, takip kesinleştikten sonra, 08.05.2024 tarihinde borçlunun ruhsat sahibi olduğu maden sahasında yapılan hacze ilişkin olduğu ve **maden sahasında bulunan birçok taşınır malın haczedildiği**", anılan icra mahkemesince, "…davacı üçüncü kişinin haciz tarihi olan 08.05.2024 tarihinde yapılan haciz işleminden haberdar olmasına buna rağmen davayı 7 günlük süre dışında 05/07/2024 tarihinde ikame ettiği anlaşıldığından, davacı üçüncü kişi tarafından hacizden itibaren 7 günlük süre içerisinde icra dosyasına yapılmış bir istihkak iddiası da bulunmadığından, açılan istihkak **davasının süre yönünden reddine** karar verildiği…" görülmektedir.

"Bir haciz alacaklısının, '…maden sahasında yer alan **tüm tesis, teçhizat, makine, ekipman ile ruhsat ihale bedeli için yeniden kıymet takdiri** yapılması' talebini de içeren 19.08.2024 tarihli kıymet takdirine itiraz başvurusu üzerine, şikayeti gören olan **... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2024/… E. sayılı dosyasında** yer alan 16.02.2025 tarihli bilirkişi raporunda *"Dijital kantar, asfalt Plenti, taş kırma konkasör tesisi, Ekomak vidalı komprasör, transformatörler ve 4000 ton mıcır+ruhsat ihale bedeli (2024) toplamı"* üzerinden değerlendirme yapılarak hesaplama yapıldığı görülmektedir. Neticede ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin E: 2024/…, K: 2025/… sayılı kararı ile, **kıymet takdirine itiraz eden şikayetçi alacaklının iddiaları değerlendirilmeden** "…bilirkişisi tarafından düzenlenen 16/02/2025 tarihli raporun uygun bulunması karşısında karar verildiğini" belirtmekle yetinmiştir…

*

II– Madenlerin ne şekilde haczedilebileceği 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 40. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre,

*«Madenin işletilmesinde gerekli olan kuyular, ocaklar ve galeriler ile makineler, **binalar**, yer altında ve yer üstünde kullanılan her türlü vasıtaları, madenin çıkarılması, temizlenmesi izabesi gibi cevherin kıymetlendirilmesine yarayan alet ve tesisler*

ve bir senelik işletme malzemesinin üzerine münferiden haciz veya ihtiyati tedbir konulamaz.

*Ancak **işletme hakkı** ile bir bütün teşkil eden 1'nci fıkrada yazılı **tesis, vasıta alet ve malzemenin tamamı veya çıkarılmış cevherlerle bu cevherlerin bakiyeleri ve cürufu üzerine haciz ve ihtiyati tedbir konulabilir**. Üçüncü şahsın rehin hakları saklıdır.»*

Madencilik işletme tesisatı ve malzemelerine haciz konulmaksızın, sadece maden sicilindeki maden ruhsat kayıtlarına da haciz konulmakla yetinilemez. Maden ruhsatıyla birlikte işletme için gerekli araç ve gereçlerle bir yıllık işletme için gerekli malzemeler üzerine birlikte haczi konulabilir. Öğretide bu yasağa **"münferiden haciz yasağı"** denilmektedir.[566] Madenin tamamı haczedilebilir. Tamamının kapsamına, işletme hakkı ile bütün teşkil eden tesis, vasıta, alet, malzemenin tamamı dahildir[567]. Bu kısıtlamanın sebebi, maden ruhsat sahibi değişse bile maden işletmesinin kesinti olmadan faaliyetine devam etmesinin sağlanmasıdır.[568] Haciz konulması istenilen bir araç gerecin, işletme alet veya makinasının, maden işletmesinin zorunlu bir unsuru olup olmadığı bilirkişi incelemesi ile saptanmalıdır.[569]

Madenin tamamının haczedilmesi şartıyla satış işlemi gerçekleştirilir. Maden Kanunu, satışa iştirak edebilecek olan kişiler için özel bir düzenleme içermektedir. Maden Kanunu'nun 43. maddesi uyarınca, ihaleye katılarak pey sürmek isteyen kişilerin Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nden alacağı vesika ile **'maden hakkı iktisap etmeye ehil olduğunu'** ispat etmesi gerektiği, icra dairesinin, ancak, bu vesikayı ibraz etmiş olan talipler arasında satışı yapabileceği düzenlenmektedir[570]. Bu nedenle, İİK m. 126 uyarınca usulüne uygun satış ilanı hazırlanması ayrıca önem taşımaktadır.[571]

Yüksek mahkeme, "maden işletme ruhsatının haczi" konusunda;

*– "3212. s. Maden Kanunu uyarınca, **maden işletme ruhsatının üzerine haciz konulabileceğini, ancak işletme hakkı ile bütünlük teşkil eden tesis, vasıta, alet ve malzemenin münferiden haczedilemeyeceğini**"*[572]

– "3213 sayılı Maden Kanunu 40. maddesi uyarınca haciz konulmasından sonra, süresiz ve geriye etkili olarak, borçlu tarafından şikayet yoluna başvurulabileceğini"[573]

---

[566] **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, s. 726.
[567] **KURU, B.** age. s. 726.
[568] **KURU, B.** age. s. 726; **TOPALOĞLU, M.** Maden Hukuku, 2011, s. 305; **ÇİTİL, B.** Tüm Yönleriyle Maden Hukuku, 2. Baskı, 2021, s. 213
[569] **TOPALOĞLU, M.** age. s. 306.
[570] **KURU, B.** age. s. 727
[571] **TOPALOĞLU, M.** age. s. 309
[572] Bknz: 12. HD. 23.01.2014 T. 35295/1595; 12. HD. 23.01.2014 T. 35294/1596; 12. HD. 04.06.2013 T. 12623/20642; 12. HD. 10.03.2009 T. 24556/5010; 12. HD. 16.10.2007 T. 18125/18810; 12. HD. 08.10.2007 T. 14698/18080; HGK. 19.06.2015 T. 12– 76/1722 (www.e–uyar.com)
[573] Bknz: HGK. 13.03.2013 T. 12– 1071/351 (www.e– uyar.com)

– "Maden işletme ruhsatına uygulanan hacizle ilgili olarak yapılan haczedilmezlik şikayeti hakkındaki icra mahkemesi kararı kesinleşmesi beklenmeden ***ihale yapılmasının hatalı olduğunu****"*[574]

– "Bilirkişi raporunda, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'ne bildirilen üretim miktarlarının dikkate alınmasının doğru olmadığını, ***şikayet konusu madenin rezerv değerinin, yıllık satış değerinin ve şikayete konu maden ruhsatının kalan süresinin ve ruhsatın uzatılması olasılığının dikkate alınması gerektiğini****"*[575]

belirmektedir.

Somut uyuşmazlıkta, **borçluya ait maden ruhsatı haczedilirken, onunla bütünlük arz eden "tesisin, haciz kapsamının dışında bırakılmış olması" hatalıdır.**

Dosyada mevcut kıymet takdiri raporundan, şikayete konu binanın kıymetinin hesaplanmadığı, satış işlemlerinin sanki maden ruhsatına dahil olan bir tesis yokmuş gibi ilerlediği anlaşılmaktadır. Oysa, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 40. maddesi açıkça *"maden işletme hakkının (ruhsatının), maden işletilmesinde gerekli tesis, vasıta, alet ve malzemelerin tamamı ile birlikte haczedilebileceğini"* düzenlemektedir. Yani, haczin kısmen (tek başına) maden işletme ruhsatına konulması geçerli değildir. Yukarıda yer verilen içtihat ve doktrindeki görüşlerde belirtildiği üzere, kamu düzenine ilişkin Maden Kanunu hükümleri gereğince, *maden işletme ruhsatı ile birlikte haczedilip satılması gereken maden işletilmesinde gerekli tesis kapsamındaki idari binanın dikkate alınmaması söz konusu haczin kanun hükümlerine aykırı olmasına* neden olmaktadır.

*

III– a. 24.11.2021 Tarih ve 7343 sayılı Kanun'un 9. maddesi ile değişik İİK. m. 106 uyarınca, alacaklının (veya borçlunun) haciz tarihinden itibaren bir yıl içinde mahcuz malın satışını talep etmesi gerekir.[576] [577]

İhtiyati hacizlerde de ihtiyati haczin kesin hacze dönüşmesiyle birlikte satış isteme süresinin başlaması gerekir.

İİK. m. 106'da öngörülen bir y ı l l ı k s ü r e; zamanaşımı süresi değil, *"hak düşürücü süre"*dir. Bu nedenle gerek icra hukuk mahkemesince ve gerekse icra müdürünce doğrudan doğruya gözetilir.[578] [579] **Yüksek mahkeme** *İİK'nun 106– 110. maddeleri uyarınca haczin düşüp, düşmediği belirlenirken* ***sürenin başlama tarihi*** *olarak* ***icra dairesince haciz kararının verilme tarihi*** *esas alınması gerekeceğini"*[580] kabul etmektedir.

---

[574] Bknz: 12. HD 23.03.2016 T. 5955/8633 (www.e– uyar.com)
[575] Bknz: Bknz: 12. HD. 17.10.2024 T. 5744/8734 (www.e– uyar.com)
[576] **UYAR, T./KALE, S./UYAR, C.** İhale ve İhalenin Feshi İhalede Satılan Taşınmazların Tahliyesi ve Sıra Cetveli, 2025, s. 75.
[577] Bknz: 12. HD. 15.10.2025 T. 7458/6290 (www.e– uyar.com)
[578] **UYAR, T./KALE, S./UYAR, C.** age. s. 20.
[579] Bknz: 12. HD. 30.05.2013 T. 12447/20115; 12. HD. 25.04.2013 T. 9332/15579; 12. HD. 20.06.2013 T. 16546/23211; 14.11.2013 T. 29584/35932; 22.10.2013 T. 22895/32858; 26.04.2013 T. 8721/16025; 11.02.2013 T. 31467/3431 vb. (www.e– uyar.com)
[580] Bknz: 12. HD. 27.02.2025 T. 7465/1720 (www.e– uyar.com)

Satış talebinde bulunmuş olan alacaklının, bu konudaki iradesini açıkça belirtmiş olması gerekir.[581] Satış talebinin hem alacak hem de haczedilen mallar bakımından kısmi olarak talep edilebilmesi mümkün olmadığından takibe konu tüm alacak bakımından ve mahcuzların tamamını konu edinecek şekilde yapılması gerekir.[582]

Geçerli bir satıştan bahsedebilmek için satış talebi başlı başına yeterli olmaz. Satış talebiyle birlikte Bakanlıkça her yıl belirlenen tarifeye uygun kıymet takdiri ve satış giderlerinin tamamıyla yatırılması da gerekmektedir.[583] İİK m. 106'da yapılan değişiklikle birlikte satış talebinde bulunan alacaklının satış giderleri tarifesinde belirtilen masrafları tamamıyla yatırması zorunlu hale getirilmiştir.[584] Bu zorunluluk gereğince, Tarifenin yayımlandığı 08.03.2023 tarihinden önce satış talep edilmiş ve yine bu tarihe kadar bakiye masraflar tamamlanmamışsa, sonradan takip alacaklısının bakiye masrafları tamamlayıp satış yapılmasını isteyebilmesi mümkün olamayacaktır. İcra dairesinin bakiye masraflar konusunda muhtıra çıkartıp tamamlanmasını takip alacaklısından istemek gibi bir yükümlülüğü de bulunmamaktadır.[585]

Yüksek mahkeme;

– "İİK geçici m. 18/3 uyarınca, İİK m. 106 uyarınca çıkarılacak tarifenin yürürlüğe girdiği tarihten önce satış talep edilmiş olmasına rağmen kıymet takdiri ile muhafaza ve satış giderlerinin tamamının yatırılmadığı hallerde bu tarifenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde tarifede belirlenen giderlerin yatırılmasının zorunlu olduğunu– İlgili tarifenin 08.03.2022 tarihinde yürürlüğe girdiği, buna göre tarifenin yürürlüğe girmesinden önce satış talep edilmiş ve satış giderlerinin tamamı yatırılmamışsa, tarifede yer alan ücretin 08.03.2023 tarihine kadar yatırılması gerektiğini– ***Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıllık sürede masrafın yatırılmadığı böylelikle taşınmazlar üzerindeki haczin düştüğünü****"*[586]

– "Satış masraflarının yatırıldığı tarihteki talep dilekçesi incelendiğinde taşınmazın satışının talep edilmediği, sadece 'satışa esas olmak üzere kıymet takdiri yapılması' ibaresinin yer aldığı uyuşmazlıkta, bu ifadenin satış talebi anlamına gelmeyeceğini– Daha sonra satış talep edildiği ve buna göre, alacaklı tarafından haciz tarihinden itibaren bir yıl içinde ihaleye konu taşınmaz yönünden yapılmış bir satış talebi olmadığını– Her ne kadar; ***haciz tarihinden itibaren 1 yıllık yasal sürede satış masrafı dosyaya depo edilmiş ise de, satış talebinden önce masraf yatırılmasının, o tarihte satış talebinde bulunulduğu anlamına gelmeyeceğini****"*[587]

belirtmektedir.

---

[581] Bknz: 12. HD. 14.01.2014 T. 32491/381 (www.e– uyar.com)
[582] **UYAR, T./KALE, S./UYAR, C.** age. s. 16
[583] **UYAR, T./KALE, S./UYAR, C.** age. s. 17
[584] Bknz: 12. HD. 03.03.2025 T. 8310/1835 (www.e– uyar.com)
[585] Bknz: 12. HD. 24.06.2025 T. 3134/4824 (www.e– uyar.com)
[586] Bknz: 12. HD. 14.04.2025 T. 1599/3105; 12. HD. 11.12.2024 T. 7448/10433 (www.e– uyar.com)
[587] Bknz: 12. HD. 22.01.2025 T. 8019/505 (www.e– uyar.com)

b. Kıymet takdiri güç bir iştir, kıymetin düşük ya da yüksek tutulması veya bu işlemde eksiklik bulunması durumunda alacaklı ve borçluya şikayet hakkı verir[588]. Satışa hazırlık işlemlerinden olan "mahcuzların kıymet takdiri" oldukça önemli bir prosedürdür. İhale başlangıç bedeli bu kıymet takdiri neticesinde belirlenir. Kıymet takdirine itiraz eden borçlu, "malın, gerçek kıymetinde ihale edilmediğini" ihalenin feshi şikayetinde de ileri sürme hakkı kazanır.

İcra memuru, haczettiği malın kıymetini de takdir eder. Haczedilen malın kıymetinin takdiri özel bir bilgiyi gerektiriyorsa kıymet takdirinin bilirkişiye yaptırılması zorunludur (İİK. m. 87).[589] Örneğin, haczedilen *markanın* kıymetinin takdiri başlı başına bir sorun teşkil ettiğinden, bu konuda üniversitedeki öğretim üyelerinden ya da Türk Patent Enstitüsünden yararlanması mümkündür.[590]

Kıymet takdiri yapılması için ortada **geçerli ve ayakta bir haciz** bulunması gerekir. Kıymet takdiri yapıldıktan sonra yeni bir haciz konulması mümkündür. Bu durumda, yeni konulan haciz nedeniyle yeniden kıymet takdiri yapılması gerekir. **Yüksek mahkeme** bu konuda, *"Satış, yeni konulan hacze dayanılarak yapıldığından, bu hacze göre yeniden kıymet takdiri yapılması ve satışın da yeni kıymet takdiri üzerinden gerçekleştirilmesi gerekirken, önceki hacze dayalı olarak belirlenen kıymet takdirinin herhangi bir hüküm ve sonuç doğurmayacağını; bu hususun mahkemece re'sen gözetilmesi gerektiğini ve satış kararına esas olan haciz sonrası icra dairesince **yeniden kıymet takdiri yapılması gerekirken, önceki tarihli kıymet takdiri esas alınarak ihalenin yapılması usulsüz olduğundan, şikayetin kabulü ile ihalenin feshine karar verilmesi gerektiğini**"*[591] belirtmektedir.

Kıymet takdirinin ömrü iki yıldır. İİK. m. 128/a– III uyarınca, kıymet takdirinin yapıldığı tarihten iki sene geçtikten sonra yeniden kıymet takdiri yapılması gerekir, önceki değer üzerinden taşınmaz satışa çıkarılamaz. İki yıllık sürenin başlangıcı, sonradan kesinleşmesi kaydıyla, kıymet takdirinin yapıldığı tarihtir. İİK. m. 128/a–III'deki iki yıllık sürenin geçip geçmediği, satış talebi üzerine icra dairesince, ihalenin feshi istemi üzerine icra mahkemesince doğrudan doğruya gözetilir.

Yüksek mahkeme;

*– "İİK'nun 128/a– 2. maddesinde öngörülen **iki yıllık sürenin geçtiği anlaşıldığından, kıymet takdirinin fiilen yapıldığı tarihten** ihale gününe kadar 2 yıllık sürenin geçmiş olması nedeni ile şikayetin kabulü ile ihalenin feshine karar verilmesi gerektiğini"*,[592]

---

[588] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 3. Baskı, C: 2, 2014, s. 1720.
[589] Bknz: 12. HD. 09.02.2004 T. 24802/2166 (www.e– uyar.com)
[590] **DÖNMEZ, M.** Marka Haczi ve Paraya Çevrilmesi (Tür. Bar. Bir. Der. Eylül– Ekim/2009, s: 378).
[591] Bknz: 12. HD. 15.05.2025 T. 2501/4013; 12. HD. 15.02.2022 T. 492/1826; 12. HD. 08.10.2019 T. 10901/14402; 12. HD. 03.11.2016 T. 18578/22925; 12. HD. 04.04.2016 T. 3158/9736; 12. HD. 18.06.2015 T. 12681/17036; 12. HD. 26.02.2015 T. 1755/4011; 12. HD. 20.01.2015 T. 34097/1195 (www.e– uyar.com)
[592] Bknz: 12. HD. 05.02.2025 T. 8439/738 (www.e– uyar.com)

– *" Kesinleşen kıymet takdirinden sonra 2 yılın geçmesi halinde bu kıymet takdirine dayalı olarak* ***ihalenin yapılamayacağını****"*[593],

– *"Kıymet takdirine itirazda,* ***icra müdürünün kıymet takdiri yaptığı keşif tarihi itibariyle*** *taşınmazın değerini belirleyerek memur işlemini denetlendiğini"*[594]

– *"****İİK'nun 128/a– 2. maddesinde öngörülen iki yıllık sürenin icra müdürlüğünün kıymet takdiri keşif tarihinden başlayacağını*** *ve satış tarihinin buna göre değerlendirileceğini"*[595]

– *"****İcra müdürlüğünün keşif tarihine göre, hesaplanan İİK'nun 128/a– 2. maddesinde öngörülen iki yıllık sürenin geçtiği uyuşmazlıkta,*** *icra mahkemesince re'sen ihalenin feshine karar verilmesi gerekeceğini"*[596]

– *"****İhale feshi için düzenlenen iki yıllık sürenin 7226 sayılı Kanun'la getirilen durma hükümlerine tabi olmadığını****– İhaleye konu taşınmazların kıymet takdiri işleminin, icra müdürlüğünce 13.07.2018 tarihinde yaptırıldığı, iki yıllık sürenin başlangıcı olan 13.07.2018'den ihale tarihi olan 28.07.2020 tarihine kadar İcra İflas Kanunu'nun ilgili maddesinde öngörülen iki yıllık sürenin geçtiği nazara alındığında ve* ***iki yıldan fazla süre geçtikten sonra ihale gerçekleştirildiğinden****, ihalenin feshine karar verilmesi gerektiğini, taşınmazlardan birinin muhammen bedelin üzerinde ihale edilmiş olması da re'sen gözetilen iki yıllık sürenin dikkate alınmasını ortadan kaldırmayacağını"*[597]

belirtmektedir…

Görüldüğü gibi, kıymet takdirinin iki yıl geçerliliğine ilişkin hüküm emredici niteliktedir. Yüksek mahkeme bu hususun kamu düzenine ilişkin olması nedeniyle icra mahkemesince re'sen gözetilmesi gerektiğini kabul etmektedir. İki yıllık sürenin uzadığı, kesildiği kabul edilemez. Öyle ki, COVİD– 19 salgını üzerine 2279 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı uyarınca, *"…tüm icra ve iflas takiplerinin durdurulmasına ve bu çerçevede taraf ve takip işlemlerinin yapılmamasına, yeni icra ve iflas takip taleplerinin alınmamasına ve ihtiyati haciz kararlarının icra ve infaz edilmemesine…"* hüküm altına alınmışsa da, bu durma sürelerinin, İİK'nun 128/a– 2. maddesinde düzenlenen 2 yıllık süreyi etkilemeyeceği aksi yorumun maddenin konuluş amacına aykırı düşeceği, İİK'nun 128/a– 2 maddesinin taşınır satışlarında da uygulandığı belirtilmektedir[598]. Yani, covid– 19 salgını ve bu süreçte icra takip işlemlerinin yapılamayacak olmasının bile kıymet takdirinin iki yıl olan geçerlilik süresinin uzamasına neden olmayacağı kabul edilmektedir.

Somut uyuşmazlıkta, 16.04.2024 tarihli haczin ayakta olup olması için İİK. m. 106 uyarınca bir yıl içinde masraflarının yatırılarak satışının talep edilmesi

[593] Bknz: Sakarya BAM 8. HD. 04.07.2024 T. 401/912 (www.e– uyar.com)
[594] Bknz: 12. HD. 19.03.2024 T. 1637/2641 (www.e– uyar.com)
[595] Bknz: 12. HD. 10.10.2023 T. 1587/5919 (www.e– uyar.com)
[596] Bknz: 12. HD. 05.10.2023 T. 2632/5709 (www.e– uyar.com)
[597] Bknz: 12. HD. 17.05.2023 T. 1071/3470 (www.e– uyar.com)
[598] Bknz: 12. HD. 17.05.2023 T. 1071/3470 (www.e– uyar.com)

gerekmektedir. İİK. m. 97/8 hükmü, *istihkak davası esnasında satış isteme sürelerinin işlemeyeceğini* düzenlemektedir. İİK m. 97/14 hükmü ise, *istihkak davasının reddi hakkındaki karara karşı istinaf veya temyiz yoluna başvuran istihkak davacısının icra dairesinden İİK m. 36 uyarınca mühlet isteyebileceğini* belirtmektedir. Eskişehir 2. İcra Hukuk Mahkemesi'nin … … sayılı kararında, "haczin, maden sahasında bulunan menkullere ilişkin olduğu, maden ruhsatına ilişkin olmadığı" anlaşılmaktaysa da Maden Kanunu'nun ilgili hükümleri gereğince "maden ruhsatının, maden işletmesiyle ilgili menkullerle birlikte haciz ve satışı" söz konusu olduğundan, İİK m. 97/8 uyarınca, satış isteme süresinin maden ruhsatı açısından da işlemeyeceği kabul edilmelidir.

Haciz tarihi 16.04.2024, istihkak davasının açılma tarihi 05.07.2024, bu davanın reddine ilişkin karar tarihi ise 02.10.2025 olup alacaklı tarafından 16.05.2025 tarihinde satış talep edilmiştir. Maden Kanunu ilgili hükümleri ve hacze konu malların niteliği gereği, istihkak davası esnasında, 454 gün boyunca (05.07.2024– 02.10.2025) satış isteme süresinin maden ruhsatı yönünden de işlemeyeceği (İİK 97/8) kabul edilmelidir. Bu durumda, ilk haczin ayakta olduğu, satış işlemlerinin 'ikinci' değil, 'birinci' hacze göre yapıldığı görülmektedir.

*İlk haczin ayakta olduğu kabul edilmesi durumunda, '08.05.2024 tarihli' kıymet takdirinin ihalede esas alınıp alınamayacağının değerlendirilmes*i isabetli olur. Bilindiği gibi, **Yüksek mahkeme**, *"İİK. m. 128'de öngörülen **iki yıllık sürenin başlangıcının, icra müdürlüğünce kıymet takdirinin fiilen yapıldığı (keşif) tarihi olduğunu**, bu hususun kamu düzenine ilişkin olup, **icra mahkemesince re'sen nazara alınması gerektiğini,** ihale tarihi itibari ile iki yıllık sürenin geçtiğinin anlaşılması durumunda ihalenin feshine karar verilmesi gerektiğini"* kabul etmektedir.[599]

Kıymet takdirine itiraza bakan ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2024/... E. sayılı dosyası ve burada hükme esas alınan bilirkişi raporu incelendiğinde; icra dairesince yapılan kıymet takdiri sürecinde, **maden sahasında "08.05.2024 tarihinde" *keşif* yapıldığı** görülmektedir. Bu durumda, **somut uyuşmazlıkta, ihalenin, en geç, 08.05.2026 tarihine kadar yapılması gerekmektedir**…

… İcra Dairesince (Dosya No: 2024/…) hazırlanan açık artırma ilanında, "**1. artırma başlangıç tarihinin 21.04.2026– 28.04.2026**, "**2. artırma başlangıç tarihinin ise 14.05.2026– 21.05.2026**" tarihleri arasında belirlendiği görülmektedir. Bu durumda, **ihale günü belirlenirken, iki yıllık kıymet takdiri süresinin geçerlilik tarihinden (08.05.2026 tarihinden) sonraki günlere yer verilmesi usul ve yasaya aykırıdır**. Kanun koyucu, ihale konusu malın *iki* artırma ile satılacağını düzenlemektedir. Satış günü, hacze konu malların kıymetine ilişkin değerlendirmenin geçerliliğini yitirdiği iki yıllık süreden sonrasına sarkıtılamaz. Hemen belirelim ki, satış isteme sürelerinin kesilmiş olması kıymet takdirinin ömrünü etkilemez, bu husus sadece haczin ayakta olup olmadığı değerlendirilirken dikkate alınır.

[599] Bknz: 12. HD. 05.02.2025 T. 8439/738; Sakarya BAM 8. HD. 04.07.2024 T. 401/912; 12. HD. 19.03.2024 T. 1637/2641 (www.e– uyar.com)

Somut uyuşmazlıkta, ilk haciz halen ayakta olduğundan, ikinci haczin ilk haczi ortadan kaldırıldığı kabul edilemez. Bu durumda, ikinci haciz nedeniyle yeniden kıymet takdiri yapılması gerektiğini söylemek de mümkün değildir.[600] Buna karşın, **ilk hacizden sonra, icra müdürlüğünce kıymet takdiri için gerçekleştirilen keşif tarihi 08.05.2024 iken, icra dairesince belirlenen satış günlerinde iki yıllık sürenin gözetilmemesi hatalıdır. İcra müdürlüğünce ilan edilen artırma günlerinin 08.05.2026 tarihinden sonrasına denk gelmesi usul ve yasaya aykırıdır**. Bu husus icra mahkemesince re'sen dikkate alınır ve şikayet üzerine ihalenin feshine yol açar.

*

Somut uyuşmazlıkta, **borçluya ait maden ruhsatı haczedilirken, onunla bütünlük arz eden "tesisin, haciz kapsamının dışında bırakılmış olmasının" usul ve yasaya aykırı olduğu** (3213 s. K. m. 40), **bu nedenle,** bunda sonra yapılan kıymet takdiri ve diğer satışa hazırlık işlemlerinin de usulsüz olduğu ve bu durumda yapılacak olan ihale sakat olacağından, 'satış kararının iptaline' karar verilmesi isabetli olacağı gibi,

"**Kıymet takdirinin fiilen yapıldığı tarih olan icra müdürlüğü keşif tarihinden, ihale gününe kadar iki yıllık sürenin geçmesi ihalenin feshi nedeni olduğundan** ve bu husus, icra mahkemesince re'sen gözetilmesi gereken bir kural olduğundan, 'satış kararının iptaline' karar verilmesi yerinde olacaktır… 18.04.2026

[600] Somut uyuşmazlıkta, ikinci haczin ayakta olduğu kabul edilse idi, bu durumda da yeni hacze dayalı yeni bir kıymet takdiri yapılmadığından ihalenin feshi söz konusu olurdu. Bu konudaki içtihatlar için bknz: Yuk. Dipn. 592.

165) Borçlu Kooperatifin Takip Dayanağı Sözleşmede Yer Alan (Bilinen) Adresine Tebligat Yapılmadan, Doğrudan Ticaret Sicilinde Kayıtlı Adresine Tebligat Yapılabilir mi? Tebligat Kanunu'nun 35. Maddesine Göre Tebligat Yapılabilmesi İçin Aranan Şartlar Nelerdir?[*]

*****

I– Tebligat, *"hukuki bir işlemin, ilgili kimsenin (muhatabın) bilgisine sunulması için, yetkili makamın, yasa ve yöntemine (usulüne) uygun biçimde yazı ile veya ilanla yaptığı bildirim işlemi"*[601]*; "hukuksal bir işlemin ilgili kimsenin bilgisine sunulması için yetkili makamın yasa ve yöntemine (usulüne) uygun bir biçimde yazı ile veya ilan yoluyla yaptığı belgeleme işlemi"*[602]; *"hukuksal bir eylemden ilgili kişinin haber almasını sağlamak için yetkili makamın yasal biçimde yazı ya da duyuru (ilan) ile yapacağı belgeleme eylemi"*[603]; *"Hukuki bir muameleden alâkalı kimsenin haber almasını temin için salâhiyetli makamın kanuni şekilde ve yazı veya ilân ile yapacağı tevsik muamelesidir"*[604] şeklinde tamamlanabilir…

İcra ve iflas işlerinde tebligat konusu, İİK. m. 21 ve 57'de düzenlenmiştir. Buna göre, icraya ait tebliğlerde, Tebligat Kanunu hükümlerinin uygulanır."

İcra (ve iflas) hukukunda tebligat büyük önem taşımaktadır. Pek çok işlemin hukuki sonuç doğurabilmesi için ilgililere tebliği gerekir. Bu tebligat işlemi yapılmadıkça işlem tamamlanmaz ve sonraki işlemlere geçilemez. Örneğin; ödeme ya da icra emri *tebliğ edilmeden* yapılan haczin kaldırılması için takibin her aşamasında *süresiz* olarak şikayette bulunulabilir.[605]

II– Tebligatı yapacak makam (tebligatın yapılış şekli): İcra (ve iflas) işlerinde tebligat *kural olarak* PTT vasıtasıyla yapılır (Teb. K. m. 1). Ancak, gerektiğinde tebligat icra memuru tarafından da yapılabilir (Teb. K. m. 2). Tebligat, doğrudan doğruya – yani; PTT memuru ya da zabıta aracılığına gerek kalmaksızın da– muhataba veya muhatap adına tebliği kabule yetkili olanlara da yapılabilir. Örneğin; vekil vasıtasıyla takip edilen davalarda, vekiller makbuz karşılığında birbirlerine tebligat yapabilirler (Teb. K. m. 38). 11.01.2011 tarih ve 6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2. maddesi ile *elektronik ortamda* da tebligat yapılması kabul edilmiştir.

Adresi meçhul olan kişilere basın ve / veya yayın araçları ile *ilan şeklinde* de yapılır (Teb. K. m. 28).

III– Yapıldığı yere göre tebligat: Yurt içi tebligat (yurt içinden yapılan tebligat), yurt dışına tebligat (yurt içinden, yabancı bir ülkeye Tebligat Kanunu'na ve

---

[*] Bu makale; Av. Cüneyt UYAR ile birlikte hazırlanmıştır.
[601] **YILMAZ, E.** Hukuk Sözlüğü, 2023, s: 1368.
[602] **YILMAZ, E. / ÇAĞLAR, T.** Tebligat Hukuku, s: 39.
[603] **ALPDÜNDAR, V.** Hukuk Sözlüğü, 1982, s: 287.
[604] Türk Hukuk Lûgatı (Türk Hukuk Kurumu tarafından hazırlanmıştır), 1991, s:327.
[605] **BERKİN, N.** İcra Tebliğleri ve 538 sayılı Kanunun Getirdiği Yenilikler (İHFM. 1967/1– 2, s:129) – **POSTACIOĞLU, İ.** İcra Hukuku Esasları, 1982, s: 68.

uluslararası sözleşmelere göre yapılan tebligat)[606] ve yurt dışından tebligat (yabancı bir ülkeden Türkiye'ye yapılan tebligat) olmak üzere üçe ayrılır…

IV– Tebligatın yapılacağı yer: Adres değişikliği olmaması halinde; tebligat, tebliğ yapılacak kişiye, bilinen en son adresinde yapılır (Teb. K. m. 10). Bu hükme göre, kanun "adreste tebligat" ilkesini benimsemiştir. Burada sözü geçen "adres" kavramı geniş kapsamlı olup, ikametgah, mesken ve işyerini de içerir.[607]

6099 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile – 7201 sayılı tebligat Kanunun 10. maddesine, 1. fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

"Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığının anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır."

Adres değişikliği olması halinde;

a– Adresini değiştiren – ve daha önce kendisine tebligat yapılmış olan– kişinin bu değişikliği yani yeni adresini ilgili makama – icra dairesine, icra mahkemesine vs.– bildirmesi gerekir. Bu takdirde bundan sonraki tebliğler, bildirilen yeni adrese yapılır" (Teb. K. m. 35/I). Ancak Teb. K. m. 35/IV'e göre; "Daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, taraflar arasında yapılan, imzası resmi merciler önünde ikrar olunmuş sözleşmelerde belirtilen adresler ile kamu kurum ve kuruluşları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, ticaret sicillerine ve esnaf ve sanatkarlar sicillerine verilen en son adreslerdeki değişiklikler hakkında da bu madde hükümleri uygulanır". Yani bu durumlarda da tebligat; yukarıda belirtilen sözleşmelerdeki, kamu kurum ve kuruluşlarındaki, meslek kuruluşlarındaki, ticaret sicilindeki, esnaf ve sanatkarlar sicillerindeki adrese yapılacaktır…

b– Adres değişikliğinin bildirilmemiş olması halinde[608]**;** Eğer yani adres tebliğ memuru tarafından tespit edilebilmişse; yeni adres, tebliğ memurunun dağıtım bölgesi içinde bulunuyorsa tebligat bu adrese yapılır. Fakat, yeni adres aynı PTT merkezinin diğer bir dağıtım bölgesinde veya başka bir PTT merkezinin alanı içindeyse, tebliğ evrakı, yeni adrese tebliğ yapılması için, tebliğ memuru tarafından bağlı olduğu merkeze iade edilir. Eğer yeni adres tebliğ memuru tarafından tespit edilemezse; tebliğ evrakı çıkaran merciye iade edilir… Tebliğ olunacak evrakın bir nüshası, eski adrese ait binanın kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır (Teb. K. m. 35/II).

---

[606] **RUHİ, A. C.** Tebligat Hukuku, 2003, s:145 vd. – **RUHİ, A. C**. Türkiye'den Yurt Dışına Yapılan Tebligat (AÜEHFD. C:VII, S:1– 2, Haziran/2003, s:523 vd.) **BRAND, A. / REİCHHELİN, J. / BERLİN, M. (Çev: RUHİ, A. C.)** "Hatalı Olarak Yapılan Yurtdışı Tebligatı" (Avrupa Usul Sözleşmesi m. 27 I Nr 2'ye göre "usulüne uygun tebligat" ve hatalı tebligat ile ilgili sorunların sonuçlarına ilişkin çalışma) (Maltepe Ünv. Huk. Fak. D. 2003/2, s:221– 233) – **VURAL, P.** Yabancı Ülkelere Tebligat Usulü (Tür. Not Bir. Huk. D. 1975/8, s:47 vd.).

[607] **YILMAZ, E. / ÇAĞLAR, T**. age. s:369 – **MOROĞLU, E. / MUŞUL, T**. Tebligat Hukuku, 1990, s:55 – **DELİDUMAN, S.** Tebligat Hukuku Bilgisi, 2002, s:30.

[608] **METİN, Y.** Adres Değişikliğinin Yargısal Tebligat Bakımından Önemi (Tür. Not. Bir. Huk. D. Şubat/1994, S:81, s:55).

11.01.2011 tarih ve 6099 sayılı Kanunun 9. maddesi ile 7201 sayılı Tebligat Kanunun 35. maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır."

Maddenin **dördüncü** fıkrası, tüzel kişiler bakımından özel ve açık bir düzenleme getirmektedir.

Tüzel kişilerin adreslerinin, bir sicil veya resmî kayıtla belirli olması sebebiyle meçhul olması düşünülemez. Bu çerçevede *daha önce kendilerine tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adreslerinin esas alınacağı ve bu madde hükümlerinin uygulanacağı* açıkça düzenlenmiştir.

Yüksek mahkeme, "daha önce şikayetçi borçluya bila tebliğ dönmüş bir tebligat olmadan, doğrudan Tebligat Kanunu'nun 35. maddesine göre tebliğ yapılmasının hatalı olacağını" belirtmektedir.[609]

Ayrıca belirtelim ki, muhatabın bilinen adresi 35. madde uygulaması açısından da önem taşımaktadır. **Yüksek mahkeme** "Borçlu tüzel kişinin Ticaret Sicil Müdürlüğünde kayıtlı bulunan adresine çıkarılan tebligatın bila tebliğ iade olunması üzerine Tebligat Kanunu'nun 35. maddesine göre tebliğ yapılmış ise de; alacaklı tarafından, takipten önce, takibe konu faturalarda yazılı olan bir başka adreste bu faturalarla ilgili noterden ihtarname tebliğ edildiğine göre, borçlunun bilinen son adresi faturada yazılı olan adresi olduğunu ve bu hali ile borçlunun Ticaret Sicilinde bulunan adresine Tebligat Kanunu'nun 35. maddesi uyarınca yapılan tebliğ işleminin usulüne uygun olduğundan söz edilemeyeceğini" kabul etmektedir.[610]

V– İlan yoluyla tebligat: Adresi meçhul olan kimselere basın ve/veya yayın araçlarıyla ilan şeklinde yapılan tebligat, "ilanen tebligat"tır. Bu tebligat şekli, tebligat konusunda başvurulacak son çaredir (Teb. K. m. 28– 31).[611] "İlanen tebligat yapılabilmesi için 'muhataba Teb. K. ve Teb. Tüz.'ne göre tebligat yapılamamış olması' 'yapılan soruşturmaya rağmen yerleşim yerinin/meskeninin/işyerinin tespit edilememiş olması gerekir.[612]

VI– Usulsüz tebligat (tebligatın usulüne uygun yapılmaması): Usulsüz tebligata rağmen, muhatap bunu öğrenmişse, tebliğ geçerli sayılır. Bu durumda, muhatabın belirttiği tarih, "tebliğ tarihi" olarak kabul edilir (Teb. K. m. 32/II). Muhatap, usulsüz tebligatı öğrenmemişse, tebligat yapılmamış sayılır. Muhatabın usulsüz tebliği öğrenip öğrenmediği ve öğrenmişse bunu tarihi, muhatabın beyanına göre tespit edilir.

---

[609] Bknz: 12. HD. 15.04.2013 T. 8312/14309 (www.e– uyar.com).
[610] Bknz: 12. HD. 29.11.2012 T. 18060/35501 (www.e– uyar.com).
[611] **RUHİ, A. C.** age. s:115 vd. – Bknz: 12. HD. 15.03.2011 T. 23221/358 (www.e– uyar.com).
[612] Bknz: 12. HD. 16.10.2003 T. 16315/20141; 17.03.1999 T. 2913/3395; 15.10.1997 T. 10086/10811 (www.e– uyar.com).

Tebligatın usulsüzlüğü nedeniyle – 7 günlük şikayet süresi içinde[613] şikayet yoluna başvuran muhatap en geç "şikayet tarihinde tebligatı öğrenmiş" sayılacağından, o tarihte usulsüz tebligat geçerli tebligata dönüşür. Bu bakımdan, tebliğ ile başlaması gereken süreler, şikayet tarihinden itibaren işlemeye başlayacağından, *tebligatın usulsüzlüğünü* ileri sürerek, *iptalini* isteyen muhatabın aynı zamanda takip ya da borca karşı ileri süreceği *itirazlarını da birlikte ileri sürmesi* gerekir. Çünkü, takip ya da borca karşı ileri süreceği itirazları bildirme süresi, "usulsüz tebligatın iptali" tarihinden değil, "usulsüz tebligatı öğrendiği" tarihten itibaren işlemeye başlamıştır.[614]

Kanımızca, tebligatı çıkaran icra organının, "tebligatın usulüne uygun olup olmadığını" inceleyebilmesi ve tebligatın usulüne uygun olarak yapılmamış olduğunu saptaması halinde, ilgiliye yeniden tebligat yapılmasına karar verebilmesi gerekir.[615]

Yüksek mahkeme, *"Mahkemece şikayetin kabulü ile ödeme emri tebliğ tarihinin Tebligat Kanunu'nun 32. maddesine göre öğrenme tarihi olarak düzeltilmesine ve dava dilekçesinde takip kesinleşmeden konan hacizlerin kaldırılması da talep edildiğinden söz konusu hacizlerin de kaldırılmasına karar verilmesi gerekeceğini"* kabul etmektedir.[616]

Usulsüz tebligat durumunda borçlunun itirazlarını takibin şekline göre süresinde ve doğru mercide ileri sürmesi önemlidir. Yüksek mahkeme "usulsüz tebligat halinde icra mahkemesine başvurarak tebliğ tarihinin düzeltilmesi konusunda karar alan borçlunun, bu tarihe göre takibe itirazlarını da – takip şekline göre icra dairesine veya icra mahkemesine– bildirmesi gerektiğini" belirmektedir.[617]

Tebligatın usulüne uygun yapılmadığı durumlarda, 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 32. maddesi gereğince tebliğ tarihinin belirlenmesi zorunlu ve şikayetçinin bildirdiği öğrenme tarihi esas olup, karşı tarafça bu tarihin aksinin ancak yazılı belge ile ispatlanabileceği Hukuk Genel Kurulu'nun 12/02/1969 tarih ve 1969/172– 107 sayılı kararında da benimsendiği üzere, beyan edilen öğrenme tarihinin aksinin tanık beyanıyla ispat edilemeyeceği kabul edilmektedir.[618]

Yüksek mahkeme 35. maddenin uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıklarda;

– "TK'nın 35. maddesine göre tebligat yapılmasına esas alınan iade tebligatın, ***'muhatap ismen tanınmıyor'*** *şerhi ile iadesi sebebiyle yapılan tebligat işleminin* ***usulüne uygun olmadığını"***[619]

---

[613] Bknz: 12. HD. 26.09.2011 T. 1751/16673; 29.09.2011 T. 919/17102; 30.03.2001 T. 4560/5511; 02.10.2000 T. 12885/14033; 24.04.2000 T. 6047/6613 vb. (www.e– uyar.com).
[614] **OSKAY, M.** Tebligat Hukukuyla İlgili Sorunlar (Yarg. D., 1995/4), s:507.
[615] Bknz. İİK. m.16 «§B. ŞİKAYETİN KONUSU», Açıklama: II, dipn. 17 civarı (**UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** İİK Şerhi, 2013, C: 1, s:110) – Aynı görüşte: **YILMAZ, E. / ÇAĞLAR, T.** age., s:931 – **AKCAN, R.** İcra İşlerinde Tebligat (Selçuk Ünv. Huk. Fak. D., 1999) s:94 – **AKCAN, R.** İcra Emrinin Vekile Tebliği, s:887.
[616] Bknz: 12. HD. 22.11.2012 T. 17505/34421 (www.e– uyar.com).
[617] Bknz: 12. HD. 12.07.1993 T. 8512/12426 (www.e– uyar.com).
[618] Bknz: 12. HD. 11.09.2012 T. 7241/26012 (www.e– uyar.com).
[619] Bknz: 12. HD. 23.05.2024 T. 9260/5287 (www.e– uyar.com).

– "Tebliğ evrakının bir nüshasının adresin kapısına asıldığına dair bir şerh tebliğ mazbatasında yer almadığından, tebliğ işleminin Tebligat Kanunu'nun 35. maddesine aykırı ve usulsüz olduğunu"[620]

*– "Şikayetçi borçluların ticaret sicil adresine **TK'nın 35. maddesi gereğince tebligat yapılabilmesi için**, bu adrese gönderilen **tebligatın, adresin kapalı olması** ya da **muhatabın adresten taşınmış olması** şerhi ile tebliğ edilemeden iade edilmesinin zorunlu olduğunu, şikayete konu tebligat tarihlerinden önce, borçlu şirketlerin ticaret sicil adreslerine çıkarılıp tebliğ edilmeden iade edilen tebligatların; muhatap şirketin tanınmadığı şerhi ile iadesi usulsüz olup, bu tebligat esas alınarak TK'nın 35/4. maddesine göre yapılan tebligatların usulüne uygun olmayacağını"*[621]

*– "Şikayetçi borçlu şirketin ticaret sicil adresine TK'nın 35. maddesi gereğince tebligat yapılabilmesi için, bu adrese gönderilen t**ebligatın, adresin kapalı olması ya da muhatabın adresten taşınmış olması şerhi ile tebliğ edilemeden iade edilmesinin zorunlu olduğunu**, borçlu şirketin ticaret sicil adresine gönderilen tebligatın; 'muhatabın tanınmadığı' şerhi ile iade edilmesi üzerine bu tebligat esas alınarak TK'nın 35/4. maddesine göre yapılan satış ilanı tebliğ işleminin usulüne uygun olmadığını"*[622]

– "Borçlu adına "....." adresine çıkartılan satış ilanı tebligatının; "Adreste ..... Yemekçilik ikamet etmekte tanınmıyor" şerhi ile 01.12.2019 tarihinde iade edildiğinin görüldüğü, şikayetçi borçlu şirketin ticaret sicil adresine TK'nun 35. maddesi gereğince tebligat yapılabilmesi için, bu adrese gönderilen tebligatın, adresin kapalı olması ya da muhatabın adresten taşınmış olması şerhi ile tebliğ edilemeden iade edilmesinin zorunlu olduğu, şikayete konu tebligat tarihinden önce, borçlu şirketin ticaret sicil adresine çıkarılıp tebliğ edilmeden iade edilen tebligatın; "tanınmıyor" şerhi ile iadesi usulsüz olup, bu tebligat esas alınarak TK'nun 35/4. maddesine göre yapılan tebligatın usulüne uygun olmadığı– "[623]

– "Şikayetçi borçlu şirketin ticaret sicil adresine TK'nun 35. maddesi gereğince tebligat yapılabilmesi için, bu adrese gönderilen tebligatın, adresin kapalı olması ya da muhatabın adresten taşınmış olması şerhi ile tebliğ edilemeden iade edilmesinin zorunlu olduğu– Şikayete konu tebligat tarihinden önce, borçlu şirketin ticaret sicil adresine çıkarılıp tebliğ edilmeden iade edilen tebligatın; "muhatap firma tanınmıyor" şerhi ile iadesi usulsüz olup, bu tebligat esas alınarak TK'nun 35/4. maddesine göre yapılacak tebligatın usulüne uygun olmayacağı– Öte yandan TK'nun 32. maddesi gereğince, tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile muhatabı tebliğe muttali olmuş ise muteber sayılacağı ve muhatabın beyan ettiği tarih tebliğ tarihi olarak kabul edileceği– "[624]

– "Şikayetçi borçlu şirketin ticaret sicil adresine TK'nun 35. maddesi gereğince tebligat yapılabilmesi için, bu adrese gönderilen tebligatın, adresin kapalı olması ya

---

[620] Bknz: 12. HD. 23.11.2023 T. 6366/7792 (www.e– uyar.com).
[621] Bknz: 12. HD. 22.11.2023 T. 7110/7653 (www.e– uyar.com).
[622] Bknz: 12. HD. 22.11.2023 T. 5550/7622 (www.e– uyar.com).
[623] Bknz: 12. HD. 28.03.2023 T. 9364/2087 (www.e– uyar.com).
[624] Bknz: 12. HD. 13.06.2022 T. 13183/7125 (www.e– uyar.com).

da muhatabın adresten taşınmış olması şerhi ile tebliğ edilemeden iade edilmesinin zorunlu olduğu, şikayete konu tebligat tarihinden önce, borçlu şirketin ticaret sicil adresine çıkarılıp tebliğ edilmeden iade edilen tebligatın; "muhatap firma tanınmıyor" şerhi ile iadesi usulsüz olup, bu tebligat esas alınarak TK'nun 35/4. maddesine göre yapılan tebligatın usulüne uygun olmadığı– "[625]

– "Şikayet eden 3. kişi şirketin, "tebligat adresinde hiç oturmadığı veya faaliyet göstermediğini" şikayet dilekçesinde beyan ettiği, usulsüz olduğu iddia edilen İİK 89/1 haciz ihbarnamesinin tebliğine ilişkin iade tebliğ evrakında, "muhatap adresten taşınmış/tanınmıyor" şerhi ile tebligatın iade edildiği, tebligat zarfında, "taşınmış" kısmının kare benzeri çerçeveye alındığı, istinaf incelemesi sırasında, PTT'den istenen nüshada ise, tam tersi olarak, aynı tebligat zarfının taşınmış/tanınmıyor ibaresinde, "tanınmıyor" kısmının kare benzeri çerçeveye alındığı, tebliğ memurunun hangi koşula göre yapmış ise diğerinin üzerini çizmek suretiyle iradesini tebliğ mazbatasına yansıtması gerektiği, oysa çelişki arz eden tebliğ evraklarında dikdörtgen içerisine almak suretiyle tebliğ işlemi iade şeklinde tamamlandığı, bu hali ile iade tebliğinin usulsüz olduğu ve bu iade tebliğ evrakına bağlı olarak Tebligat Kanunun 35/4. maddesine göre yapılan tebligatlarında usulüne uygun olmadığı– İade tebligatın icra dosyasına giren örneğinde beyanı alınan komşu ismi ... olarak yazılı olduğu, istinaf incelemesi sırasında, PTT'den istenen nüshada ise, beyanı alınan komşu ismi olarak ... ismi yazılı olduğu, bu yönü ile de tebligatın usulsüz olduğu– "[626]

belirtmektedir.

*

VII– Bir OLAY'da **[(**U) İcra Müdürlüğü'nün 2026/… sayılı icra takip dosyasına ilişkin mütalâa (ve şikayet) konusu uyuşmazlıkta;]

– "(Ç) Limited Şirketi" ve "(K) Anonim Şirketi" **"alacaklı", "(**S) Kooperatifi" ise **"borçlu"** olarak gösterilmiştir. Alacaklı söz konusu "ilamsız" icra takibini 2.4.2026 tarihinde başlatmıştır.

– Takip talebinde borçlu kooperatifin adresi "A… Mah. Çeşme Urla İzmir A… Cad. A… Petrol No. …, Urla / İzmir" olarak gösterilmiştir.

– İcra takibi *"15.09.2023 tarihli ve İzmir ... Noterliğinin ... yevmiye numaralı ve 07.12.2023 tarihli kaba inşaat yapım sözleşmesine"* dayanmakta olup bu işin bedeli olarak borçludan 8.000.000,00 TL talep edilmektedir. Takip dayanak taraflar arasındaki kaba inşaat sözleşmesi gereğince, borçlu olarak gösterile (S) Kooperatifi, "işveren" konumunda olup adresi '**Ş… Mahallesi, … Sokak, …/…, Çeşme, İzmir**'dir. Alacaklı bu sözleşme uyarınca alacağı olduğunu iddia ederek icra takibine geçtiğinden, **"Ş… …adresi", borçlu olarak gösterilen kooperatifin "bilinen" adresidir**. Öyle ki, borçlu kooperatifin bu sözleşmeyi imzalarken kullandığı kaşede dahi bu adres yer almaktadır.

---

[625] Bknz: 12. HD. 09.06.2021 T. 4679/6216 (www.e– uyar.com).
[626] Bknz: 12. HD. 03.11.2025 T. 4352/6989 (www.e– uyar.com).

– Borçlu kooperatife gönderilen ilk ödeme emri "*Çeşme Urla İzmir A… Caddesi No: ... A./İZMİR"* adresine çıkarılmıştır. Tebliğ (posta) memuru bu tebliğ işlemini "…Gösterilen adreste akaryakıt firması bulunmadığından, tebligatın çıkış mercine iadesine…" şeklinde gerçekleştirmiştir. Yani, söz konusu ödeme emri, adreste bir "akaryakıt firması" olmadığından İADE edilmiştir. Bunun üzerine, alacaklı vekili 8.4.2026 tarihinde *"Borçlu kooperatifin ticaret sicil adresine (Çeşme Urla İzmir A… Caddesi No: ... A…/İZMİR) çıkarılan* ***tebligat iade geldiğinden****, aynı adrese* ***TK m.35 uyarınca tebligat yapılmasını****"* talep etmiştir ve neticede ödeme emri Tebligat Kanunu'nun 35. Maddesi uyarınca tebliğ edilmiş sayılmıştır.

– İcra müdürünce 22.4.2026 tarihinde, *"takibin kesinleştirilmesi talebinin kabulüne"* karar verilmiştir.

Borçlu kooperatif vekili, "başlatılmış olan icra takibinden müvekkilinin hesaplarına haciz konulması üzerine haberdar olduklarını" belirterek bu tarihten itibaren yasal 7 günlük süre içinde hem icra dairesine itirazlarını sunmuş hem de usulsüz tebligat şikayeti yoluna gitmiştir….

VIII– Somut uyuşmazlıkta, takip dayanağı sözleşmede açıkça (S) Kooperatifinin adresi "**Ş. Mahallesi, … Sokak, …/…, Çeşme, İzmir**" olarak gösterilmiştir.

Alacaklı bu sözleşme uyarınca alacağı olduğunu iddia ederek icra takibine geçtiğinden, **"Ş… …adresi", borçlu olarak gösterilen kooperatifin "bilinen" adresidir**. Öyle ki, borçlu kooperatifin bu sözleşmeyi imzalarken kullandığı kaşede dahi bu adres yer almaktadır. Üstelik alacaklıların başvurusu üzerine (U. 2. Asliye Hukuk Mahkemesi, 2026/… D. İş) değişik iş dosyasında alınan bilirkişi raporunda da kooperatifin bilinen adresinin Ş… adresi olduğu açıkça ortadadır. Söz konusu dosyada, alacaklı olduğunu iddia eden şirketlere fazla ödeme yapıldığı, yani borçlu olarak gösterilen kooperatifin icra takip dosyası alacaklılarına herhangi bir borcu olmadığının tespit edilmiş olduğunu da ifade edelim.

Yüksek mahkemenin de kabul ettiği üzere, borçlunun bilinen adresine tebligat yapılmadan, ticaret sicilinde kayıtlı adresine tebligat çıkarılması usulsüzdür. Bu durumda **usulsüz tebligat şikayetinin kabulü** ile **borçlunun bildirdiği tarihin öğrenme tarihi olarak kabulüne** ve icra dosyasına öğrenme tarihine göre süresinde itiraz yapıldığından **icra takibinin durdurulmasına** karar verilmesi gerekir.

Yüksek mahkeme bu konuda:

✓ *"Davacının duruşmada bildirdiği adres 'bilinen son adres' olduğuna göre, kararın bu adres yerine, mernis adresine Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre tebliğinin usulsüz olduğu ve kesinleştirme işlemi geçersiz olduğundan, davacının temyiz talebinin süresinde olduğunu"*[627]

[627] Bknz: 2. HD. 30.06.2020 T. 2268/3491 (www.e– uyar.com).

✓ *"Tebligat Kanunu'nun 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasında muhatabın bilinen son adresine usulüne uygun bir tebligat çıkartılmadan MERNİS adres kayıt sistemine tebligat çıkartılması ve bunun geçerli sayılmasının hatalı olduğunu "*[628]

✓ *"Takip talebinde gösterilen ve icra emrinin tebliğ edildiği adresin 7201 sayılı Tebligat Kanunu m. 10 kapsamında muhatabın bilinen son adresi olarak kabulü gerektiğinden 103 davetiyesinin de aynı kanun maddesi çerçevesinde ilgili adrese tebliğ edilmesi gerekirken, 'mernis adresi' denilerek Tebligat Kanunu m. 21/2 uyarınca ikinci adrese yapılan tebligatın usulsüz olup mahkemece şikayetin süresinde yapıldığının kabulü gerekeceğini"*[629]

✓ *"Bilinen son adresle tebligatın yapılamadan veya bu adresin tebliğe elverişli olmadığı anlaşılmadan doğrudan muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresinde tebligat yapılamayacağını"*[630]

✓ *"Alacaklı tarafından takip talebinde bildirilen ve bilinen son adres olarak kabulü gereken adrese ödeme emri gönderilmeden mernis adresine tebligat gönderilmesinin T.K. m. 10'a aykırı olduğunu"*[631]

✓ *"Tebligat kanununun 10/1 fıkrasına aykırı olan borçlunun ipotek senedinde yazılı olan bilinen son adresine tebligat çıkartılmadan, adrese dayalı kayıt sistemindeki adresine ve ardından bu adresin silindiği gerekçesiyle aynı adrese tebligat kanununun 35. maddesi uyarınca tebligat yapılmak suretiyle satış ilamının tebliğ edilmesinin usulsüz olduğunu"*[632]

belirtmiştir…

Somut olayda, "usulsüz tebligat" ile icra takibi kesinleştirildiğinden, şikayetçi kooperatif gerçekte var olmayan bir borç nedeniyle hesaplarına konulan haciz işlemleri ile karşı karşıya kalmaktadır… Borçlunun usulsüz tebligat şikayeti kendiliğinden icra takibinin durdurulması sonucunu doğurmaz. Borçlu ileride haklı çıksa dahi, usulsüz (vaktinden evvel konan) haciz nedeniyle hesabından tahsil edilen paraları iade alma imkanı olmayabilir. Bu nedenle, şikayetçi kooperatifin İİK m. 22 uyarınca "icra takibinin durdurulması" talebine olumlu yaklaşılması hakkaniyete uygun olacaktır.

Hemen belirtelim ki, tebligat usulsüzlüğü sadece bilinen adrese tebligat çıkarılmaması ile sınırlı değildir. Borçlu kooperatife gönderilen ilk ödeme emrinin iadesi, tebliğ memuru tarafından **gösterilen adreste bir akaryakıt firması olmaması** nedeniyle yapılmıştır. Oysa, icra takip borçlusu bir akaryakıt firması değildir. Adreste yer alan bu ibarenin tebliğ memuru tarafından borçluya ait bir "unvan" gibi kabul edilmesi ve bu sebebe dayanılarak yapılan iade üzerine, aynı adrese Teb. K. m. 35 uyarınca tebligat yapılması usulsüzdür. 35. maddeye göre tebligat yapılırken, icra dairesince çıkarılan ilk tebligatın nasıl yapıldığı önemlidir. İlk tebligatın usulüne aykırı olması,

[628] Bknz: HGK. 21.03.2018 T. 12– 1148/515 (www.e– uyar.com).
[629] Bknz: 8. HD. 08.05.2017 T. 6605/6552 (www.e– uyar.com).
[630] Bknz: 2. HD. 17.04.2017 T. 26569/4256 (www.e– uyar.com).
[631] Bknz: 12. HD. 22.12.2016 T. 31453/25927 (www.e– uyar.com).
[632] Bknz: 12. HD. 19.04.2016 T. 5818/11557 (www.e– uyar.com).

sonradan 35. maddeye göre yapılan (ikinci) tebligatı usulsüz kılar. Esasen somut olayda, tebliğ memuru, borçlu bir "akaryakıt" firması değil "…Turizm kooperatifi" olduğundan, yapılan tebligat işleminin usulsüzlüğü aştığı, tebligatın yok hükmünde olduğu dahi kabul edilebilir… Çünkü tebliğ memuru söz konusu adrese gelip … No 285'de tebligat mevzuatına uygun araştırma ve işlem yapmamış, "burada bir akaryakıt firması yok" diyerek tebliğ işlemini gerçekleştirmeden ödeme emrini iade etmiştir…

Buraya kadar yaptığımız ayrıntılı açıklama ve atıfta bulunduğumuz Yargıtay içtihatları doğrultusunda;

- Borçlu kooperatifin takip dayanağı sözleşmede yer alan Ş… adresinin bilinen adres olduğu, **bilinen adrese icra ödeme emrine ilişkin tebligat yapılmadan,** doğrudan kooperatifin ticaret sicilinde kayıtlı Urla adresine tebligat yapılmasının usul ve yasaya aykırı olduğu,

- Tebligat Kanunu'nun 35. maddesine göre tebligat yapılabilmesi için ilk tebligatın usulüne uygun yapılması gerektiği, borçlu kooperatife yapılan ilk tebliğ işlemi incelendiğinde, **posta memurunun "adreste akaryakıt firması" olmadığından iade işlemi yapmasının usul ve yasaya aykırı olduğu**, bu usulsüzlüğün, 35. maddeye göre sonradan tebligat işlemini de sakatlayacağı,

- Borçlu kooperatifin öğrenme tarihine göre, yapılan şikayetin yasal 7 günlük sürede olduğu ve **aynı sürede icra dairesine itirazda bulunulduğu gözetildiğinde**, icra takibinin durdurulması ve takip kesinleşmeden yapılan diğer işlemler birlikte **hacizlerin kaldırılmasına** karar verilmesi gerektiği,

- Somut olayda, takip dayanağı taraflar arasındaki **sözleşme**, alacaklıların başvurusu üzerine hazırlanan **delil tespit dosyasında** bile alacaklarının gözükmemesi, **usulsüz tebligat** nedeniyle kesinleşen icra takibinde haczedilen paraların celbi ve alacaklıya ödenmesi aşamasına gelinmiş olması ve diğer **şikayet sebepleri** gözetildiğinde, şikayetçi borçlu vekilinin "icra takibinin durdurulması" talebinin yerinde olduğu ve bu talebin kabul edilmemesi durumunda, tahsil edilecek bu paraları iade alması mümkün olmayabileceği

görüşündeyiz… 28/04/2026

166) Davacı– alacaklı, Açtığı Tasarrufun İptali Davasında (İİK m. 277 vd.) Mahkemeden 'İptale Tâbi Dava Konusu Mallar' Hakkında *İhtiyati Haciz Kararı* Verilmesi Talebinde Bulunur ve Bu Talep Mahkemece Kabul Edilip İhtiyati Haciz Kararı Verildikten (İİK m. 281/II) Sonra Mahkemece *'Davanın Kabulü'*ne Karar Verilmesi Üzerine, Dava Sırasında Davalı– Üçüncü Kişi Tarafından Dava Konusu Taşınmazın Dördüncü Bir Kişiye – *'Tapu Kaydındaki İhtiyati Hacizle Yükümlü Olarak'*– Devredilmiş Olması, Alacaklının, Tapuda Dördüncü Kişi Adına Kayıtlı, Üzerinde İhtiyati Haciz Bulunan Taşınmazın Satışını İstemesine Engel Teşkil Eder mi?

*

Bilindiği gibi tasarrufun iptali davasında mahkeme tarafından verilebilecek ihtiyati haciz kararına ilişkin olarak İİK'da özel bir düzenleme bulunmaktadır. İİK'nun 281/II madde hükmünde yer verilen söz konusu düzenlemeye göre; *"tasarrufun konusu edilen mal üzerinde ... alacaklının talebi üzerine mahkeme tarafından ihtiyati haciz kararı verilebilir"*.

Tasarrufun iptali davasına konu edilen mal üzerinde, borçlu ile davalı üçüncü kişi tarafından tasarrufta bulunulmasını engellemek ve davanın sonunda tasarrufun iptaline karar verilmesi hâlinde, alacaklının alacağına kavuşmasını temin etmek üzere böyle bir düzenlemeye gidilmiştir…[633]

Tasarrufun iptali davasına konu üçüncü kişi yedindeki mala İİK m. 281/II uyarınca konulan *ihtiyati haciz*, tasarrufun iptali davasının davalı– alacaklı lehine sonuçlanmasıyla – İİK m. 264'ün uygulanmasına gerek kalmaksızın– kesin hacze dönüşür[634] [635] ve icra takibine devam edilerek mahcuz malın satışı için tasarrufun iptaline ilişkin ilam kesinleşmesi gerekmeksizin uygulanmak üzere icra dairesine ibraz edilir.[636] [637]

Davacı– alacaklının – ayrıca mahkemenin 'kabul kararı'nın kesinleşmesini beklemeden– bu tarihten itibaren bir yıl içinde (İİK m. 106, 110) gerekli masrafları icra dosyasına yatırarak ö n c e *"dava konusu taşınmazın kıymet takdirinin yapılmasını"* (İİK m. 128/II; 128/a) – ve alınacak raporu hem borçluya ve üçüncü kişiye hem de tapuda malik gözüken (dördüncü) kişiye 'ilgili sıfatıyla tebliğ edilmesi, d a h a s o n r a d a – kıymet takdiri kesinleştikten sonra– yine masrafını icra dosyasına yatırıp–

---

[633] **DANİŞ, R. S.** Tasarrufun İptali Davası, s: 191

[634] **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 9. Baskı, s: 846 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, 3. Baskı, 2021, s: 755 – **YILMAZ, E.** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2016, s: 1246 – **DANİŞ, R. S.** age. s: 204 – **IŞIK, S.** İcra ve İflâs Hukukunda İvazsız Tasarrufların İptali, 2. Baskı, 2026, s: 615 – **ERCAN, İ.** İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 12. Baskı, 2025, s: 1737

[635] Bknz: 12. HD. 07.10.2024 T. E: 4608, K: 8215; 28.12.2023 T. E: 2577, K: 9405; 19.09.2023 T. E: 2022/12723, K: 5114; 02.03.2023 T. E: 2022/7086, K: 1333; HGK. 08.12.2020 T. E: 2017/12–273, K: 1009; 6. HD. 02.06.2022 T. E: 2021/3115, K: 3017; 23. HD. 25.12.2019 T. E: 2018/1403, K: 5408 (www.e– uyar.com)

[636] **MUŞUL, T.** age. s: 755

[637] Bknz: 17. HD. 22.03.2010 T. E: 706, K: 2549

"satış talebinde" bulunması gerekir.[638] Aksi takdirde bir yıl geçince tapuya konulan haciz düşer…[639]

Ayrıca belirtelim ki; tasarrufun iptali davası kapsamında verilecek ihtiyati haciz kararı bakımından, İİK'nun 261. madde hükmü kapsamında kararın 10 gün içinde infazının talep edilmesi zorunluluğu bulunmadığı gibi, İİK'nun 264. madde hükmü kapsamında da ihtiyati haczi tamamlayan merasimin yerine getirilmesine gerek bulunmamaktadır.[640] Başka bir ifadeyle İİK'nun 281/II hükmü kapsamında verilebilecek ihtiyati haciz kararının infazı için davalı– alacaklının ihtiyati haczi tamamlayan merasimi yerine getirmesine veya başkaca bir işlem yapmasına gerek bulunmamakta olup, davacı– alacaklının ihtiyati haciz kararını icra takip dosyasına sunması yeterlidir.[641]

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta; davacı– alacaklının talebi çerçevesinde mahkemece 'dava konusu taşınmaz hakkında ihtiyati haciz kararı verilen taşınmazın – açtığı tasarrufun iptali davasının kabulü üzerine– satışını isteyen davacı– alacaklının bu talebi icra dairesince reddedilmiştir…

Buraya kadar yaptığımız a ç ı k l a m a l a r ve atıfta bulunduğumuz i ç t i h a t – l a r doğrultusunda; icra dosyasına ibraz edilen İzmir 25. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 15.04.2025 T. E: 2024/476, K: 2025/177 sayılı *'tasarrufun iptali talebinin kabulü'*ne ilişkin ilam doğrultusunda, davacı– alacaklı vekiline önce kıymet takdiri talebinin – gerekli avansın yatırılmasından sonra– kabul edilip kıymet takdiri işleminin yapılması (ve alınacak raporun; taraflara ve 'ilgili' sıfatıyla tapuda malik olan kişiye de tebliğ edilmesi) kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra da davacı– alacaklı vekiline satış avansını yatırtıp, satış işlemlerine başlanması (ve satış ilanının takibin tarafları dışında tapu maliki olarak görünen kişiye de tebliğ edilmesi) isabetli olacaktır…12.06.2026

[638] Bknz: HGK. 08.12.2020 T. E: 2017/ 273, K: 1009
[639] **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** age. s: 846
[640] Bknz: 8. HD. 12.06.2013 T. E: 4044, K: 9122
[641] **YILMAZ, E.** age. s: 1243

BÖLÜM: 2

«HUKUKİ MÜTALÂALAR»

474) Alacaklı, borçludan olan alacağını tahsil etmiş olmasına karşın icra takibine devam edip üçüncü kişinin mallarının haczini isteyebilir mi? Borcu ödenmiş olan borçlunun icra takibinin devamına karşı çıkmaması nasıl değerlendirilmelidir? Üçüncü kişi, "takip alacaklısı ile borçlusunun aralarında anlaşarak gerçekte olmayan (ödenmiş) bir alacak nedeniyle kendi adresinde hacizler yaptırdığını, alacaklı ile borçlu arasındaki bu ilişkinin muvazaalı olduğunu" hangi yollarla ve nasıl ileri sürebilir? Borçlu– işletmeden hastane ruhsatı devralan üçüncü kişinin adresinde yapılan haciz nedeniyle alacaklı tarafından açılan istihkak davasında nelere dikkat edilmelidir?[*]

*****

İstihkak Davalarına İlişkin Açıklamalar:

I– "İstihkak iddiası", borçlunun "haczedilen malın üçüncü bir kişiye ait olduğunu veya üçüncü bir kişiye rehinli bulunduğunu" ya da üçüncü kişinin *"*o malın kendisine (veya başka bir üçüncü kişiye) ait olduğunu veya o mal üzerinde kendisinin (veya başka bir üçüncü kişinin) rehin hakkı bulunduğunu" ileri sürmesidir (İİK. 96/I; 85/II, c: 1).[1]

II– İİK. m. 99 gereğince, **"üçüncü kişinin elinde bulunan**" ve üzerinde üçüncü kişinin "istihkak iddiasında bulunduğu"[2] bir malı haczeden icra müdürü, üçüncü kişinin istihkak iddiasını haciz tutanağına yazdıktan sonra, "üçüncü kişi aleyhine – icra mahkemesinde– istihkak davası açmak üzere" alacaklıya yedi günlük bir süre verir.[3] Buna karşın, mal "borçlunun elinde iken"[4] haczedilmişse (İİK. 96, 97) haczedilmişse (İİK. 97/a– I), İİK. m. 99 uygulanamaz. Bu durumda, İİK. m. 96 ve 97'ye göre işlem yapılması gerekir.

---

[*] Bu mütalâa Av. Cüneyt UYAR ile birlikte hazırlanmıştır.

[1] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:5, 3. Baskı, 2006, s: 7886 vd.

[2] "İstihkak iddiası" kavramı için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, 3. Baskı, 2013, s: 1826 vd.– **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:5, s: 7886 vd.

[3] Üçüncü kişinin, *"icra müdürünün İİK.nun 99. maddesini uygulamadığından"* bahisle yaptığı şikâyet, süreye bağlı değildir. (Bknz: 12. HD. 25.11.1982 T. 8622/8763) (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[4] Bknz: 12. HD. 27.12.1990 T. 6445/13799; 12.04.1990 T. 11072/4286 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

Üçüncü kişinin elinde haczedilen ve onun istihkak iddiasında bulunduğu malların, *alacaklının talebi üzerine muhafaza altına alınması* mümkün değildir, *üçüncü kişinin kabulü halinde, üçüncü kişiye yediemin olarak bırakılması* gerekir.[5] 24/11/2021 T. ve 7343 s K. m. 8 ile İİK'nun 97/a maddesinde yapılan değişiklikle, "borçlu ile üçüncü şahısların taşınır malı birlikte ellerinde bulundurmaları ve üçüncü kişinin yedieminliği kabul etmesi halinde de bu malın **muhafaza altına alınmayacağı**, ancak İİK. 97/1 uyarınca 'takibin devamına' karar verilmesi hâlinde, malın muhafaza altına alınabileceği" kabul edilmiştir.

III– İİK. m. 96 gereğince ileri sürülen istihkak iddiasına karşı, "alacaklı" ya da "borçlu" veya "her ikisi" üç gün içinde (İİK. 96/II) itiraz ederse, icra müdürü – tarafların ayrıca istemde bulunmasını beklemeden, kendiliğinden– [6] gerekli kararın verilmesi için dosyayı hemen icra mahkemesine gönderir.[7] Eğer itiraz, "üç günlük süreden sonra" yapılırsa, geçersiz olur ve sonuç doğurmaz.[8] Bu durumda, icra müdürü dosyayı icra mahkemesine gönderemez. Çünkü; alacaklı (ve borçlu) "istihkak iddiasını kabul etmiş" sayılır.[9] Haczin üçüncü kişinin şirket yetkilisi huzurunda yapılmaması ve davacı üçüncü kişinin haczi daha önce öğrendiğine ilişkin herhangi bir belgenin bulunmaması halinde üçüncü kişinin haczi öğrenme tarihine göre süresinde istihkak iddiasında bulunup bulunmadığı değerlendirilir.[10]

---

[5] 6352 s. ve 02.07.2012 tarihli Kanun ile yapılan değişiklikten önce, İİK. 88/II, c: 3 *"üçüncü şahsın elinde bulunan mallar haczedilince, **alacaklının muvafakatı** ve üçüncü şahsın kabulü halinde üçüncü şahsa yediemin olarak bırakılır"* şeklindeydi. 6352 s. ve 02.07.2012 tarihli Kanun ile İİK'nun 88/2. maddesi *"... üçüncü şahsın elinde bulunan taşınır mallar haczedildiğinde, **üçüncü şahsın kabulü halinde** üçüncü şahsa yediemin olarak bırakılır. Mallar satış mahalline getirilmediği taktirde muhafaza altına alınabilir veya yediemin değişikliği yapılabilir."* şeklinde değiştirilmiş, bu değişikliğe paralel olarak İİK.'nun 99. maddesi de *"haczedilen şey borçlunun elinde olmayıp da üzerinde mülkiyet veya diğer bir ayni hak iddia eden üçüncü kişi nezdinde bulunursa, **bu kişi yedieminliği kabul ettiği taktirde** bu mal muhafaza altına alınmaz."* şeklinde değiştirilmiştir. Önceki düzenlemenin eleştirisi için bknz: **UYAR, T.** (www.e– uyar.com) 4949 sayılı, 17.7.2003 tarihli; 5092 sayılı, 12.2.2004 tarihli, 5311 sayılı 2.3.2005 tarihli ve 5358 sayılı, 31.5.2005 tarihli İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunların Getirdiği Yenilikler' ve aynı isimli– İzmir Barosu tarafından Aralık/2005 tarihinde yaptırılmış– ayrı bası, s: 38 vd. – **UYAR, T**. 4949 sayılı ve 17.7.2003 tarihli İcra ve İflas Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Getirdiği Yenilikler (Tür. Bar. Bir. D. 2003, S: 49, s: 173) – **ATALAY, O.** Taşınırların Üçüncü Kişi Elinde Haczi ve Muhafaza Altına Alınması "İİK. m. 88/II Üzerine Bir Eleştiri" (Medenî Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, 2005/1, s: 17 vd.) – **ASLAN, K.** Hacizde İstihkak Davası, 2005, s: 499 vd. – **PEKCANITEZ, H**. 4949 sayılı Kanunla, İcra Hukukunda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi (Tür. Bar. Bir. D. 2003, S: 49, s: 147 vd.) – **PEKCANITEZ, H. / ATALAY, O. / ÖZKAN, M. S. / ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, 2005, s: 191; 206.

[6] **POSTACIOĞLU, İ.** İcra Hukuku Esasları, 1982, s: 392 – **AKYAZAN, S.** İcra ve İflas Kanunu'ndaki Yeni ve Değişik Hükümler Üzerindeki İnceleme ve Açıklamalar, 1965, s: 75 – **TEKİNAY, S. S.** Hacizden Mütevellit İstihkak Davaları, 1953, s: 24 – **KAYGANACIOĞLU, M.** İcra Hukukunda İstihkak Davası (Yarg. D. 1983/1– 2, s: 120) – **ASLAN, K.** age. s: 308

[7] Bknz: 12. HD. 20.09.1993 T. 9587/13706; 15. HD. 01.11.1988 T. 2979/3499; 15. HD. 27.05.1983 T. 1275/1467 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[8] Bknz: 13. HD. 26.05.1977 T. 2518/3005 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[9] Bknz: 15. HD. 23.05.1990 T. 1293/2379; 13.09.1988 T. 3210/2835 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[10] Bknz: 8. HD. 09.06.2020 T. 15530/3188; 17. HD. 23.02.2010 T. 7655/1481 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

İcra müdürünün istihkak iddiasına itiraz üzerine yapacağı işlem; takip dosyasını icra mahkemesine göndermekten ibaret olup, bunun yerine kendisi "istihkak davası açmak üzere" süre veremez.[11] Dosyayı alan icra mahkemesi; ya "takibin ertelenmesine" ya da "takibin devamına" karar verir. İcra mahkemesinin, istihkak iddiasının esası hakkında (yani mülkiyet ya da rehin uyuşmazlığını çözümler biçimde) "haczin kaldırılmasına"[12] (veya "istihkak davasının kabulüne", "dava konusu şeyin davacıya teslimine"[13] vb. şeklinde) karar vermesi isabetsiz ve yasaya aykırı olur... Yine bu durumda icra mahkemesi "takibin iptaline" de karar veremez.[14] İcra mahkemesi bu kararını "dosya üzerinde yapacağı inceleme ile" ya da "tarafları çağırıp duruşma yaparak" verir (İİK. 97/I).[15] Uygulamada, genellikle duruşmaya gerek görülmemekte ve dosya üzerinde inceleme ile yetinilerek gerekli karar verilmektedir. İstihkak iddiasına itiraz üzerine "takibin devamına" ya da "takibin ertelenmesine" karar verecek olan icra mahkemesi, asıl takibin yapıldığı icra müdürlüğünün bağlı olduğu icra mahkemesidir. İcra mahkemesince *"istihkak iddiasının sırf satışı geri bırakmak amacı ile, dürüstlük kuralına aykırı olarak[16] yapıldığını gösteren ciddi nedenler bulunduğu takdirde", "takibin devamına"* aksi halde "takibin ertelenmesine" karar verilir.

IV– Haczedilen mal *borçlunun* ya da borçlu ile birlikte üçüncü kişinin (müşterek) zilyetliğinde (İİK. 96, 97) ise, istihkak davası açma yükümlülüğü, istihkak iddiasında bulunan 'üçüncü kişiye' aittir.[17] Haczedilen malın "üçüncü kişinin elinde bulunması halinde" açılan istihkak davalarında ise, davacı, kural olarak – icra müdürü tarafından kendisine istihkak davası açması için– yedi günlük süre verilen 'alacaklı'dır.[18] Borçlunun ise istihkak davası açma hakkı yoktur.[19]

---

[11] Bknz: 21. HD. 05.12.2000 T. 2588/8350; 12. HD. 20.09.1993 T. 9587/13706 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[12] Bknz: 12. HD. 10.06.2004 T. 10540/14757; 02.12.1994 T. 15177/15358 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[13] Bknz: 17. HD. 15.11.2012 T. 11735/12571; 13.12.2012 T. 15150/13985; 12. HD. 04.02.2003 T. 29759/1965; 29.09.1998 T. 8827/9831 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[14] Bknz: 12. HD. 30.12.1997 T. 14373/14808 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[15] Bknz: 12. HD. 27.09.2011 T. 1649/16913 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024) – **UYAR, T.** İcra Hukukunda Yetki – Görev ve Yargılama Usulü, 2. Bası, 1991, s: 391 – **KUT, K. H.** İstihkak İddiasına İtiraz (İleri Hukuk Dergisi, 1951/Ağustos, s: 1243 vd.)

[16] Bu konuda ayrıca bknz: **ARSLAN, R.** Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı, 1989, s: 135 vd.

[17] İcra müdürü bu durumda – hatalı olarak– haciz koydurmuş olan alacaklıya "istihkak davası açmak üzere" yedi günlük süre vermiş ve istihkak davası bu süre içinde alacaklı tarafından açılmışsa, icra mahkemesinin açılan bu davayı da incelemesi, yani, husumet yönünden reddetmemesi gerekir (Bknz: 21. HD. 15.04.2004 T. 2324/3827, 13. HD. 18.11.1981 T. 7033/76396) (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[18] Bknz: 21. HD. 23.12.2003 T. 9386/10803; 12. HD. 26.04.1995 T. 6309/6476 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[19] Bknz: 17. HD. 15.11.2012 T. 4002/12567; 26.09.2011 T. 2042/8144; 05.07.2011 T. 2948/7091; 19.04.2011 T. 11717/3690; 1.7.2010 T. 10728/6168; 21. HD. 24.5.2004 T. 4186/4864; 17.11.2003 T. 7354/9429; 10.12.2002 T. 25046/26127 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

Üçüncü kişinin davacı olarak yer aldığı istihkak davası, haciz koydurmuş olan ve üçüncü kişinin istihkak iddiasına itiraz etmiş olan alacaklıya karşı açılır.[20] Bu davalarda uyuşmazlık "istihkak iddiasında bulunan üçüncü kişi" ile "alacaklı" arasında bulunduğundan, açılan istihkak davalarında mutlaka "alacaklı"nın davalı olarak gösterilmesi gerekir.[21] Alacaklı, haciz koydurmuş olmasına rağmen, üçüncü kişinin istihkak iddiasına itiraz etmemişse, ona karşı istihkak davası açılamaz.

Haczedilen malın "üçüncü kişinin elinde bulunması halinde" alacaklı tarafından açılacak istihkak davalarında ise, davalı; "kural olarak" hacizli malı elinde bulunduran ve istihkak iddiasında bulunmuş olan[22] üçüncü kişidir. Yüksek mahkeme[23] yokluğunda haciz yapılan dolayısı ile istihkak iddiasını kabul edip etmediği belli olmayan 'borçlu'nun da istihkak davasında 'davalı' olarak gösterilmesi gerektiğini" belirtmiştir. İstihkak iddiasına hem alacaklının ve hem de borçlunun itiraz etmiş olmaları halinde, 'mecburi dava arkadaşlığı' söz konusu olduğundan, açılmış olan davada alacaklı ve borçlunun her ikisinin de 'davalı' olarak gösterilmesi gerekir ve bunlardan birisinin davada yer almadığının anlaşılması halinde, davacı– üçüncü kişiye, bu kişinin de davaya katılmasını sağlaması için süre verilir.[24]

V– İcra mahkemesi, istihkak davasına[25] **genel hükümler dairesinde** ve **basit yargılama usulüne göre**[26] (HMK. 316– 322) bakar.[27]

İstihkak davasının görülebilmesi için şu özel **dava koşullarının** olayda gerçekleşmiş olması gerekir:[28]

a– İcra takibi gerçek ve devam eden bir alacağa dayalı olmalıdır.

b– Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibi kesinleşmiş olmalıdır.

c– Ortada hukuken geçerli bir haciz bulunmalıdır.

---

[20] Bknz: 21. HD. 14.09.2004 T. 6135/6976; 13.04.2004 T. 207/3590; 21.01.2003 T. 10144/190 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[21] Bknz: 17. HD. 03.10.2011 T. 6682/5808; 22.09.2011 T. 6445/8003; 24.05.2011 T. 296/5192; 03.05.2011 T. 11788/4529 (www.e– uyar.com E.T. 11.01.2022)

[22] Bknz: 13. HD. 28.04.1981 T. 1638/3192 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[23] Bknz: 15. HD. 24.09.1992 T. 3233/4267; 12. HD. 28.12.1981 T. 7406/8605 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[24] Bknz: 17. HD. 24.05.2011 T. 296/5192; 24.06.2010 T. 703/6104; 29.06.2010 T. 1254/6047; 21. HD. 14.09.2004 T. 6135/6976; 13.04.2004 T. 207/3590; 21.10.2002 T. 7974/8776 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[25] İİK. 97/XI: *"İstihkak davasına umumi hükümler dairesinde ve basit yargılama usulüne göre bakılır."* 97/XVII: *"…Dava ve mütekabil davada tarafların göstereceği bütün delilleri hakim serbestçe takdir eder."* 97/XVIII: *"İstihkak davaları süratle ve diğer davalardan önce görülerek karara bağlanır."*

[26] Ayrıntılı bilgi için bknz. **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK Şerhi. Cilt: 2, s. 1905 – **UYAR, T.** İcra Hukukunda Yetki Görev ve Yargılama Usulü "Tetkik Mercii", 2. Baskı, 1991, s: 382 vd.– **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:1, s: 1777 vd.

[27] Bknz: 21. HD. 22.04.2003 T. 2878/3767; 21. HD. 27.04.2004 T. 3318/4140; 16.09.2003 T. 5653/6955; 25.02.2003 T. 11010/1347 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[28] **GÜNEREN, A.** İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 2014, Güncellenmiş 3. Baskı, s: 553 vd. – **MUŞUL, T./ MUŞUL, T. A.** İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 3. Baskı, 2021, s: 19 vd.

VI– Mütalâa konusu uyuşmazlık açısından önem arz ettiğinden, istihkak davasının görülebilmesi **"gerçek ve devam eden bir alacağa dayalı icra takibinin bulunması"** özel dava koşuluna ayrıntılı olarak değinelim:

İstihkak davalarında, davacı (İİK. 96 vd.) – veya davalı (İİK. 99)– konumunda bulunan **üçüncü kişi**, **"icra takibine konu alacağın gerçekte bulunmadığını ve bu alacağın borçlu ile alacaklı arasında muvazaalı olarak yaratılmış olduğunu"** iddia edebilir. Bu durumda, icra mahkemesince, borçlu– alacaklı tacirse, ticari defterlerinde bilirkişi vasıtasıyla inceleme yapılarak, **"bu alacağın defterlerde kaydının bulunup bulunmadığının, taraflar arasında borç (alacak) miktarında bir ticari ilişki veya alışverişin bulunup bulunmadığının araştırılması"** gerekir.

Bu konu **doktrinde** aşağıdaki şekilde incelenmiştir:

*– "…İstihkak davasının (m. 97) görülebilmesi için, takip konusu alacağın **gerçek** olması gerekir. İstihkak davacısı üçüncü kişinin, 'davalı hâciz alacaklının alacağının gerçek olmayıp takibin danışıklı (muvazaalı) olduğunu' iddia etmesi halinde, icra mahkemesince önce davalı hâciz alacaklının takip konusu alacağının gerçek olmadığı araştırılır…"*[29]

*– "**Hacizden doğan istihkak davalarında, gerçek bir alacağa dayalı icra takibinin bulunması dava koşuludur. Ortada gerçek bir borç yoksa, alacak da olmayacağından, geçerli bir icra takibinin varlığından söz edilemez…** İstihkak davalarında, davacı (veya davalı) konumunda olan üçüncü kişi 'icra takibine konu alacağın gerçek de bulunmadığını', **borçlu ile alacaklı arasında danışık bulunduğunu ileri sürebilir** ve bu iddiasını (veya savunmasını) tanık dahil her türlü delil ile ispat edebilir. (TMK. md. 6) … "*[30]

*– "…İstihkak davalarında, davacı (İİK. 96 vd.) – veya davalı (İİK. 99)– konumunda bulunan üçüncü kişi, 'icra takibine konu **alacağın gerçekte bulunmadığını** ve bu alacağın borçlu ile alacaklı arasında muvazaalı olarak yaratılmış olduğunu' iddia edebilir. Bu durumda, icra mahkemesince, borçlu– alacaklı tacirse, ticari defterlerinde bilirkişi vasıtasıyla inceleme yapılarak, 'bu alacağın defterlerde kaydının bulunup bulunmadığının, taraflar arasında borç (alacak) miktarında bir ticari ilişki veya alışverişin bulunup bulunmadığının araştırılması' gerekir…"*[31]

Yargıtay içtihatları da öteden beri bu doğrultudadır.[32] Çünkü, alacaklının gerçekte olmadığı halde, alacaklıymış gibi icra takibine başlaması, borçlu ile muvazaalı olarak birlikte hareket etmesi, hakkın kötüye kullanılması sayılır ve iyi niyet kuralları

[29] **MUŞUL, T./ MUŞUL, T. A.**, age. s: 20 vd.
[30] **GÜNEREN, A.** age. s: 553 vd.
[31] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. 97/a, Açıklamalar (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[32] Bknz: 17. HD. 06.04.2015 T. 4931; 5404; 17. HD. 22.05.2014 T. 16397/8020; 06.05.2014 T. 1026/7088; 17. HD. 21.02.2012 T. 18333/9866; 17. HD. 2.09.2011 T. 3577/7913; 21.05.2012 T. 4098/6451; 17. HD. 26.09.2013 T. 11076/12858; 8. HD. 15.06.2017 T. 10332/9147; 8. HD. 18.04.2017 T. 14132/5683; 8. HD. 099.03.2015 T. 5811/5551; 8. HD. 30.09.2014 T. 2592/17526; 8. HD. 10.07.2014 T. 11304/14720 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

ile bağdaşmaz.[33] Bu nedenle de, takip hukukuna ilişkin istihkak davasının dinlenebilmesi için, diğer dava koşullarının yanında, ***takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması*** da aranır ve icra mahkemesince ***önce takip konusu alacağın gerçek olup olmadığı*** araştırılır. [34]

İstihkak davalarında, davacı (İİK. 96 vd.) – veya davalı (İİK. 99)– konumunda bulunan **üçüncü kişi**, "icra takibine konu alacağın aslında sonlanmasına karşın, borçlu ile alacaklının muvazaalı olarak alacak devam ediyormuş gibi hareket ederek kendi adresinde hacizler yaptığını" da iddia edebilir. Bu durumda, icra mahkemesince, üçüncü kişinin iddialarını, tarafların ticari defterlerinde, taraflar arasındaki temlikname ve icra takip dosyaları üzerinde bilirkişi vasıtasıyla inceleme yapılarak, **"alacaklı ile borçlu arasındaki alacağın halen var olup olmadığının araştırılması"** gerekir.

Yüksek mahkeme, alacaklının **alacağının gerçekliği** konusunda,

√ *"Geçerli bir alacağa dayalı takip yapılmış olmasının istihkak davasının dinlenebilmesi koşullarından birisi olduğundan, mahkemece **geçerli bir alacağa dayalı takip yapılmamış olması sebebiyle** davanın ön koşul yokluğundan reddedilmesi gerektiğini",*[35]

√ *"Davalı üçüncü kişi yargılamanın başından itibaren takibin danışıklı yapıldığını, amacın 3. kişi şirkete ait malların ele geçirilmesi olduğunu ileri sürmekte olup yargılamada **alacağın gerçek olmadığı anlaşıldığından, alacaklı tarafından açılan istihkak davanın ön koşul yokluğundan reddi gerektiğini**",*[36]

√ *"İstihkak davasının dinlenebilmesi için, diğer dava koşullarının yanında, 'takip konusu alacağın **gerçek bir alacak olması**' gerektiğini"*,[37]

√ *"İstihkak davasında üçüncü kişinin haczin danışıklı olduğunu iddia ettiğinden, alacaklı ve borçlunun aynı adreste oturup oturmadıklarının tespiti amacıyla Adres Kayıt Sistemi üzerinde ve kolluk marifetiyle araştırma yapılması, ayrıca Vergi Dairesinden gelen müzekkere yanıtına göre **davalı borçlunun haciz adresinde faal olmadığı görüldüğünden**, borçlunun fiilen hangi adreste ticari faaliyet yürüttüğünün de yine kolluk aracılığıyla araştırılması, davalılara borcun hangi ticari ilişkiden doğduğunun sorularak, alacaklı ve borçlu arasında gerçek bir ticari ilişkinin olup olmadığının irdelenmesi gerektiğini"*,[38]

√ *"İstihkak davasında, öncelikle borçlu hakkında üçüncü kişinin şikayeti üzerine yürütülen ceza soruşturmasının akıbetinin araştırılarak ilgili ceza dosyasının getirilmesi, borçlu şirketin ticari defterleri, banka kayıtları, ticaret sicil kayıtları ve varsa vergi kayıtlarının getirtilmesi, yurt işletmesinin devredildiği ve karşılığında senetler*

---

[33] **GÜNEREN, A.** age. s: 1038 vd.
[34] **MUŞUL, T./ MUŞUL, T. A.** age. s: 20
[35] Bknz: 8. HD. 24.10.2017 T. 3099/13611 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[36] Bknz: 8. HD. 26.09.2017 T. 17857/11525 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[37] Bknz: 8. HD. 15.06.2017 T. 10332/9147; 17. HD. 24.06.2014 T. 20114/9866; 17. HD. 06.04.2015 T. 4936/5405 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[38] Bknz: 8. HD. 18.04.2017 T. 14132/5683 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

*alındığı anlaşıldığından, devirlerin muvazaadan ari olup olmadığının ortaya konulması bakımından, borçlu şirkete ait defterlerinin (açılış ve kapanış tasdiklerinin yapılmış olması göz önünde bulundurularak) incelenmesi, dava dışı şirket tarafından ödemelerin yapılıp yapılmadığının denetlenmesi, taraflar arasındaki organik bağın araştırılması, üçüncü kişinin satın aldığını bildirdiği mallara ilişkin faturalar ile davaya konu mahcuzların karşılaştırılması, 2014 yılı itibariyle 10.000 TL sermayesi olan borçlu şirketin işlemleri ve hesapları incelenerek **takibe konu alacağın kaynağının ve gerçek bir alacak olup olmadığının araştırılması için** dosyanın mali müşavir ve hesap uzmanının bulunduğu bilirkişi heyetine tevdi edilerek rapor düzenlettirilmesi gerektiğini"*[39]

√ *"Davacı alacaklının haczine konu **alacağın gerçek olmadığı anlaşıldığından** açtığı davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini"*[40]

√ *"Borçlu ile alacaklının danışıklı sözleşme veya belgelere dayanarak, muvazaalı olarak birlikte hareket etmesi; çeşitli sebeplerle aralarında borç ilişkisi bulunmadığı halde alacaklının gerçekte olmadığı halde alacaklıymış gibi icra takibine başladığı durumlarda, bir kişinin, yasaların kendisine verdiği hakkı kötüye kullanarak yarar elde etmesi, iyi niyet kuralları ile bağdaşmayacağından, bu durumlarda, davacı üçüncü kişinin, istihkak davası içinde muvazaa iddiasında bulunarak, **muvazaa iddiasını muvazaalı işlemin tarafı olmadığından tanık ve yemin dahil her türlü delille ispat edebileceğini– Geçerli bir borç ilişkisinin varlığının, istihkak davasının görülebilmesi için şart olduğu– Mahkemece, öncelikle davacı üçüncü kişinin takibe dayanak borç ilişkisinin muvazaalı olduğu yönündeki iddiasının değerlendirilerek**, bu konuda **tarafların tüm delilleri toplanarak**, bunun yanı sıra, bonoda yazan **'nakden' kaydı da gözetilerek** ve 'nakden' kaydının aksinin iddia edilmesi halinde ispat külfeti de değerlendirilerek, alacaklının borç ilişkisinin doğduğu zaman itibariyle ekonomik durumunun ve takibe dayanak bonodaki miktar itibariyle ticari iş yapabilme olanağının bulunup bulunmadığının araştırılması, bu kapsamda gerek görülürse **zabıta araştırması yapılması, banka kayıtlarının, borçlu şirket kayıt ve defterlerinin araştırılması** gerektiğini",*[41]

√ *"Üçüncü kişi, alacaklı ve borçlu arasında danışıklı icra takibi yapıldığını ileri sürdüğünden, mahkemece iki şirketin ticari kayıtları üzerinde yaptırılacak bir **bilirkişi incelemesiyle takibe konu senetlerin verilmesine neden olan hukuki ilişkinin varlığı** ve gerçek olup olmadığının saptanması ve **ortada gerçek bir alacak yoksa, üçüncü kişinin istihkak iddiasında haklı olduğu sonucuna varılması gerektiğini**",*[42]

√ *"Takip hukukuna ilişkin istihkak davasının dinlenebilmesi için diğer dava koşullarının yanında takip konusu alacağın **gerçek bir alacak olması** da gerekeceğini"*[43]

---

[39] Bknz: 8. HD. 13.06.2016 T. 9687/10282 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[40] Bknz: 17. HD. 06.04.2015 T. 4931/5404 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[41] Bknz: 8. HD. 09.03.2015 T. 5811/5551 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[42] Bknz: 8. HD. 10.07.2014 T. 11304/14720 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[43] Bknz: 17. HD. 24.06.2014 T. 91/9867 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

√ *"Davalı 3. kişinin, 'takip konusu alacağın gerçek olmadığını gerçek bir alacak ilişkisi bulunmadığını, takibin danışıklı olduğunu iddia ettiği'; takip dayanağı bono 250.000,00 TL üzerinden ve nakten alınan para için borçlanılmış olduğu, bu miktar paranın ne sebeple verildiği hususunun aydınlatılmamış olduğu, borçlu hakkında takip kesinleşmesine rağmen hakkında hiçbir işlem yapılmamış olduğu görüldüğünden, öncelikle, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı hususunun, mahkemece,* ***takip dayanağı bononun düzenlenme nedeni ve tacir olan borçlu şirket kayıtlarında girdisinin olup olmadığı, borçlular ve alacaklı arasında bu borcun doğumunu gerektiren ticari ilişkinin bulunup bulunmadığı,*** *gerekirse konusunda uzman bilirkişiler aracılığı ile alacaklı ve borçluların ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak saptanması gerektiğini",*[44]

√ *"Üçüncü kişinin, alacaklının açtığı icra takibinin danışıklı olduğunu ve amacın dava konusu makinelerin elinden alınmasının amaçlandığını iddia ettiği görüldüğünden,* ***'icra mahkemesince borç kaynağı bono alacağının gerçek olup olmadığını'*** *tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde yapılacak inceleme ile araştırılması gerektiğini",*

√ *"Dava konusu haciz borçlu adresi dışında 3. kişi adresinde yapılmış ve bu haciz işleminden sonra* ***takip dosyasında başka bir işlem yapılmamış olup davacı 3. kişi takibin danışıklı olduğunu ve amacın dava konusu iş makinesinin elinden alınmasının amaçlandığını*** *iddia ettiğinden,* ***istihkak davasına bakan mahkemece 'borç kaynağı bono alacağının gerçek olup olmadığını' tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde yapılacak inceleme ile araştırılarak, gerçek bir alacak olmadığı sonucuna varılması halinde 'davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi' gerektiğini*** *",*[45]

√ *"****İstihkak davasının dinlenebilmesi için alacaklının geçerli bir alacağa dayalı takip yapılmış olması gerektiğini****, takip dayanağı bono, nakden alınan para için borçlu şirketler tarafından düzenlenmiş olduğundan ve bu paranın ne sebeple verildiği hususu aydınlatılmamış olduğundan, alacaklının aynı zamanda ... şirketi'nin sahibi olmasına rağmen, senet şahsı adına düzenlenmiş ve nakden verilmiş olması ve bu miktar alacak için sadece fabrikadaki makineler haczedilmesi, ancak 'istihkak iddiası' nedeniyle muhafaza altına alınamamış olduğu halde başkaca haczedilebilir mal araştırmasına gidilmemiş olması karşısında, öncelikle, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı hususunun araştırılması,* ***bononun düzenlenme nedeni ve tacir olan borçlu şirket kayıtlarında olup olmadığı, borçlular ve alacaklı arasında bu borcun doğumunu gerektiren ticari ilişkinin bulunup bulunmadığının****, gerekirse konusunda uzman bilirkişiler aracılığı ile alacaklı ve borçluların ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak saptanması gerektiğini",*[46]

√ *"Yapılacak işin, tacir olan ve ticari defter tutmakla yükümlü olan borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi aracılığıyla inceleme yapılarak,* ***öncelikle alacağın***

---

[44] Bknz: 17. HD. 22.05.2014 T. 16397/8020 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[45] Bknz: 17. HD. 25.03.2014 T. 14725/4327 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[46] Bknz: 17. HD. 21.02.2012 T. 8333/1945 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

***gerçek bir alacak olup olmadığının araştırılması**, (alacağın) gerçek olduğunun anlaşılması halinde bu kez davacı ve borçlu arasındaki adi ortaklığın bulunup bulunmadığının yine ticari defterlerde araştırılarak adi ortaklığın tesbiti halinde bir ortağın alacaklısının haklarını ancak ortağın tasfiyedeki payı üzerinde kullanabileceğini ve alacaklının ortaklığa ait bir mal üzerine haciz koyduramayacağının dikkate alınması gerektiğini– Adi ortaklığın bulunmadığının tesbiti halinde ise işyeri borcun doğumundan önce davacıya devredildiğinden davacının borçtan sorumlu olmayacağını, ancak devre rağmen haciz adresinde faaliyete devam edip etmediği yönündeki delillerin değerlendirilmesi gerektiğini– Bu kapsamda ödeme emrini tebliğ eden memurla ilgili soruşturma sonucu da araştırılarak tüm deliller birlikte değerlendirildikten sonra oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini"*[47]

√ *"Hacizden doğan istihkak davalarında geçerli bir haczin, dolayısıyla geçerli ve **gerçek bir alacağa dayalı icra takibinin bulunmasının dava şartı olduğunu**– Ortada gerçek ve geçerli bir borç olmadığı, icra takibinin haczin yapılmasını sağlamak için danışıklı olarak başlatıldığı yönünde kuvvetli deliller varsa Mahkeme'nin bu hususu re'sen ele alıp araştırması gerektiğini"*[48]

√ *"Davacı üçüncü kişi vekili, dava dışı borçlunun borcu nedeniyle haciz konulan hakedişlerin borçlu tarafından hacizden önce müvekkiline temlik edildiğini belirterek müvekkiline ait alacaklar üzerine konan haczin kaldırılmasını dava ve talep ettiğinden istemin İİK 96 vd. maddelerine dayalı istihkak davası olup, dilekçede müdürlük işleminin iptalinin istenmesinin şikayet olarak nitelendirilemeyeceğini, mahkemece noksan alınan peşin nispi karar ilam harcının davacıya tamamlattırılması, **temlik konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı yönünden davacı 3. kişinin sunduğu deliller ile davalı alacaklının savunması değerlendirilerek karar verilmesi gerekeceğini"***[49]

√ *"Davacı ile borçlu birlikte yaşamışlar ve bu ortak yaşam süresinde bir kısım ev eşyaları alınmışsa da, anlaşmazlık üzerine borçlu davacıya ait olan adresten ayrıldıktan sonra, borçlu kendisi tarafından alındığı iddia ettiği ev eşyalarının iadesi için davacıya noterden ihtarname çekmesi ve davacının bu talebi reddinden hemen sonrasında, takibe geçildiği, **takip sırasında borçlunun hiçbir itiraz ileri sürmediği** ve mal beyanında davacıya ait evde bulunan eşyaları göstererek alacaklı ile birlikte giderek eşyaların haczini sağladığından, bu hacizden sonra borçlunun gerçek ikametgah adresi veya işyeri araştırılarak **başka hacizler yapma yoluna gidilemediği görüldüğünden takibin danışıklı olduğunu– Danışıklı icra takibi yapılması iyiniyet kuralları ile bağdaşmadığından, davacı 3. kişinin davasının kabulü gerektiğini"***[50]

Yüksek mahkeme, alacaklının **alacağın varlığının devamı konusunda;**

√ *"Borçlunun başvuru ile **'takibin iptaline'** karar verildiğinden, haczin kendiliğinden düşmüş olacağını ve **istihkak davasının konusuz kalacağını**– Konusu*

[47] Bknz: 17. HD. 26.09.2013 T. 11076/12858 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[48] Bknz: 17. HD. 21.05.2012 T. 4098/6451 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[49] Bknz: 17. HD. 20.09.2011 T. 3577/7913 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[50] Bknz: 21. HD. 11.10.2005 T. 4335/9284 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi ve yargılama giderinin de dava açılmasına neden olan tarafa yükletilmesi gerektiğini"[51]

√ *"Borçlunun icra dosyası kapsamında* ***borçlu olmadığının tespiti halinde****, davaya konu mallar üzerindeki hacizler kendiliğinden kalkacağından,* ***istihkak davasın da konusuz kalacaağını"***[52]

√ *"****Takipten feragat edilmesi*** *üzerine konusu kalmayan* ***isithkak davası hakkında karar verilmesine yer olmadığına*** *karar verilmesi gerektiğini"*[53]

√ *"Takip konusu* ***haczin kaldırılmış olması*** *halinde,* ***istihkak davasının konusuz kalacağı*** *ve bu durumda icra mahkemesince 'konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına' şeklinde karar verilmesi ve davaya sebebiyet vermeyen davalı tarafın yargılama giderleri ve vekalet ücretinden sorumlu tutulmaması gerekeceğini"*[54]

√ *"Alacaklının* ***'icra takibinden vazgeçmesi', 'koyduğu haczi kaldırması', 'süresi içinde satış istemeyerek haczin düşmesine neden olması', 'takip konusu borcun ödenmesi'*** *hallerinde,* ***istihkak davasının konusu kalmayacağından,*** *mahkemece konusu kalmayan 'dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına' ve 'davanın açılmasına neden olan taraftan yargılama giderlerinin alınmasına' karar verilmesi gerekeceğini"*[55]

√ *"Takip hukukuna dayalı istihkak davalarının dinlenebilmesi için genel dava koşullarının yanı sıra özel bir dava koşulu olarak geçerli bir haczin varlığının gerektiğini takip kesinleşmeden konulan* ***haciz geçersiz olduğundan****, bu hacze yönelik açılan* ***istihkak davası*** *hakkında mahkemece* ***'konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına'*** *şeklinde karar verilmesi gerekeceğini"*[56]

√ *"Alacaklı vekilinin, davacı üçüncü kişinin açtığı istihkak davasından, kendisine tebliğ olunan dava dilekçesi ile haberdar olduğu halde, üç günlük yasal süre içinde bu*

---

[51] Bknz: 8. HD. 23.05.2014 T. 14567/10497; 17. HD. 20.05.2011 T. 3865/5023 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[52] Bknz: 8. HD. 23.05.2014 T. 14144/10463 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[53] Bknz: 8. HD. 02.12.2013 T. 9973/18188 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[54] Bknz: 17. HD. 16.05.2013 T. 5829/7045; 17. HD. 18.12.2012 T. 12432/14298; 17. HD. 03.04.2012 T. 1639/4034; 17. HD. 08.03.2012 T. 12755/2800; 17. HD. 30.01.2012 T. 10831/725; 17. HD. 27.10.2011 T. 6351/9916; 17. HD. 18.10.2011 T. 9178/9431; 17. HD. 26.09.2011 T. 2048/8132; 17. HD. 26.09.2011 T. 2317/8133; 17. HD. 12.07.2011 T. 1722/7389; 17. HD. 14.06.2011 T. 1129/6182; 17. HD. 06.06.2011 T. 696/5725; 17. HD. 02.05.2011 T. 11987/4150 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[55] Bknz: 17. HD. 07.06.2012 T. 5127/7462; 17. HD. 24.05.2012 T. 552/6692; 17. HD. 19.04.2012 T. 2241/4937; 17. HD. 12.11.2012 T. 11044/12396; 17. HD. 15.12.2011 T. 8944/12412; 17. HD. 08.12.2011 T. 6790/11977; 17. HD. 08.12.2011 T. 8888/11976; 17. HD. 08.12.2011 T. 8040/11955; 17. HD. 24.11.2011 T. 9613/11129; 17. HD. 24.11.2011 T. 7140/11139; 17. HD. 15.11.2011 T. 10114/10610; 17. HD. 14.10.2011 T. 9054/9180; 17. HD. 30.06.2011 T. 1308/6866; 17. HD. 16.06.2011 T. 1274/6226; 17. HD. 07.06.2011 T. 156/5809; 17. HD. 05.05.2011 T. 6607/4327; 17. HD. 20.12.2010 T. 4053/11234; 17. HD. 14.12.2010 T. 6221/11036 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[56] Bknz: 17. HD. 19.09.2011 T. 2189/7668 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

istihkak iddiasına itiraz etmediğinden, ***istihkak iddiasını kabul etmiş ve haczin hükümsüz hale gelmesine*** *neden olduğundan, mahkemece* ***"konusu kalmayan istihkak davası hakkında karar verilmesine yer olmadığına"*** *şeklinde karar verilip, yargılama giderlerinin de haksız olan tarafa yükletilmesi gerekeceğini"*[57]

√ *"****Takip konusu borcun ödenmiş olması*** *halinde, mahkemece* ***'konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına'*** *şeklinde karar verilmesi gerekeceğini"*[58]

√ *"****Takip konusu borcun ödenmesi, alacaklının takipten feragat etmesi, alacaklının haczi kaldırması, haczin düşmesi, takibin iptali, yasal süresi içinde satış istenilmemesi, borçlunun iflasına karar verilmiş olması*** *gibi nedenlerin gerçekleşmesi halinde,* ***istihkak davasının konusuz kaldığından söz edileceğini*** *– Konusu kalmayan daha hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi ve davanın açılmasına sebebiyet veren tarafa yargılama giderlerinin yükletilmesi gerektiğini"*[59]

√ *"İcra takibinde* ***'borçlu' sıfatı kalmayan şirket hakkındaki icra takibi geçerliliğini kaybetmiş olacağından****, istihkak davasına bakan icra mahkemesince* ***'konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına'*** *karar verilmesi ve davanın açılmasına sebebiyet veren tarafa yargılama giderlerinin yükletilmesi gerekeceğini"*[60]

belirmiştir.

VII– İstihkak davasında, icra hâkimi, tarafların gösterecekleri bütün delilleri – kural olarak[61] serbestçe takdir eder. Buna göre, istihkak davalarında "tanık" dinlenebilir, "bilirkişi incelemesi" yaptırabilir, "keşif" yapılabilir, "yemin" teklif edilebilir. İstihkak davalarında, ileri sürülen iddia, "ticari defter kayıtları" ile ispat edilebilir.[62] Ayrıca belirtelim ki, istihkak davasında "**hayatın olağan akışına ters biçimde**" ileri sürülmüş iddialara itibar edilmemesi gerekir. İcra mahkemesi, davanın esasını çözümlerken *"tarafların gösterdiği bütün delilleri* ***serbestçe*** *takdir eder"* (İİK. 97/XVII, c.2) ve tarafların gösterdiği tanıkları dinleyerek,[63] *bilirkişi incelemesi* yaptırarak,[64] *keşif*

[57] Bknz: 17. HD. 15.12.2009 T. 4974/8421 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[58] Bknz:17. HD. 04.06.2009 T. 1933/3982; 21. HD. 22.03.2007 T. 9425/4877; 21. HD. 05.07.2004 T. 3548/6553; 21. HD. 18.02.2003 T. 10756/1020; 21. HD. 21.01.2003 T. 10020/198; 21. HD. 10.07.2001 T. 5108/5456; 21. HD. 27.02.2001 T. 1547/1638; 21. HD. 24.04.2000 T. 3034/3220; 21. HD. 03.05.2004 T. 972/4388 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[59] Bknz: 21. HD. 20.09.2007 T. 11062/14659 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[60] Bknz: 21. HD. 08.02.2007 T. 20420/1626; 21. HD. 08.02.2007 T. 19121/1627 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[61] Kural olarak" diyoruz, çünkü, bu davalarda da icra hakimi, diğer davalardaki hakimler gibi; ikrar ve yemin ile bağlıdır. Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:5, s: 8186 vd.; **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C:2, s. 1910.
[62] Bknz: 8. HD. 09.12.2013 T. 17713/18622; 17. HD. 07.05.2012 T. 4588/5757; 21. HD. 30.01.2001 T. 123/426; 27.05.1997 T. 3427/3593; 15. HD. 05.06.1996 T. 2634/3163 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[63] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, s: 1975 vd. – **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:6, s: 8437
[64] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, s: 1976 vd. – **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:6, s: 8437

yaparak,[65] davayı sonuçlandırır. İstihkak davalarında her türlü delil ileri sürülebilir. Başka bir deyişle, bu davalarda "delil ileri sürülmesi"[66] bakımından yasal bir kısıtlama söz konusu değildir. İstihkak davalarında, "takip konusu alacak miktarı" ile "haczedilen malın kıymeti"nden[67] hangisi az ise, onun üzerinden *nisbi* olarak harç alınır ve vekalet ücretine hükmedilir.[68] Haciz tutanağında haciz uygulanan taşınırların değerin belirtilmemiş olması halinde, dava konusu hacizli malların dava tarihi itibariyle değerlerinin uzman bilirkişi aracılığıyla saptanması gerekir.[69]

VIII– a: İstihkak davalarında **"ispat yükünün kimde olduğu"** oldukça tartışılan bir konudur. *Borçlunun elinde bulunduğu sırada (İİK. 96/I) haczedilen mallar hakkında* – üçüncü kişi tarafından– açılan istihkak davalarında ispat yükü; **üçüncü kişiye** düşer.[70] *Haczedilen malın üçüncü kişinin elinde bulunması halinde*" ise, görülen istihkak davasında ispat yükü; **alacaklıdadır**.[71] Hacizli malı elinde bulunduran kişi, **"mülkiyet karinesi"nden** yararlanır.[72] Uyuşmazlık konusu malın "*borçlu*"nun ya da "*üçüncü kişi*"nin elinde haczedilmiş olmasına göre ispat yükü yer değiştireceğinden, ispat yükünün hangi tarafa düştüğünün tespiti için, hakiki zilyedin – daha doğrusu; *hacizli malı gerçekte kimin elinde bulundurduğunun*– araştırılması gerekir. Bu nedenle "*borçlunun elinde bulunan – takip talebindeki ve ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste– malların haczedilmiş olması halinde, İİK. 96– 97. maddelere göre işlem yapılarak istihkak davası açma külfetinin üçüncü kişiye, buna karşın üçüncü kişinin elinde bulunan malların haczedilmiş olması halinde ise, İİK. 99. maddeye göre işlem yapılarak, istihkak davası açma külfetinin alacaklıya yükletilmesi*" gerekir.[73]

---

[65] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, s: 1978 vd. – **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:6, s: 8437

[66] **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, s: 562 – **POSTACIOĞLU, İ.** age., s: 405 – **BERKİN, N.** İcra Hukuku Rehberi, 1980, s: 299 – **GÜNEREN, A.** İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, 2004, s: 489 – **UYAR, T.** İcra Hukukunda İstihkak Davası (ABD. 1974/1, s: 41 vd.) – **DALAMANLI, L.** Hacizden Mütevellit İstihkak Davası (Ad D. 1961/9– 10, s: 910) – **ASLAN, K.** age. s: 402.

[67] Eğer, istihkak davası sırasında, hacizli mal icra müdürlüğünce satılmışsa; ihale (satış) bedelinden (bknz: 21. HD. 01.05.2003 T. 2796/4102; 18.03.2003 T. 880/250) (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[68] Bknz: 8. HD. 01.04.2013 T. 3798/4715; 17. HD. 11.12.2012 T. 5495/13814; 05.04.2012 T. 1260/4122; 13.02.2012 T. 11814/1437; 06.02.2012 T. 11258/1066; 21. HD. 01.03.2005 T. 717/1907; 02.03.2004 T. 16414/1865; 24.06.2003 T. 4726/6065; 03.05.2004 T. 972/4388; 05.02.2002 T. 184/698; 26.09.2002 T. 6167/7654 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[69] Bknz: 21. HD. 18.03.2004 T. 195/2615; 09.12.2003 T. 8181/10106 vb. (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[70] Bknz: 15. HD. 19.06.1995 T. 3162/3653 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[71] Bknz: 17. HD. 21.02.2012 T. 8333/1945; 21.02.2011 T. 1483/1455 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[72] **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 2, 1990, s: 1135 – **ERTEKİN, E./KARATAŞ, İ.** İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 1998, s: 554 – **ÖĞÜTÇÜ, T./ÇİTOĞLU, A**. Uygulamalı İcra ve İflas Kanunu, 1977, s: 552 – **GÜNEREN, A.** İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, 2004, s: 821 – **MUŞUL, T./ MUŞUL, T. A.** age. s: 285 – **ASLAN, K.** age. s: 542 vd. – **YILMAZ, E.** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2016, s: 577

[73] Bknz: 12. HD. 15.04.2003 T. 5883/8348; 24.10.2003 T. 6833/8134; 03.04.2003 T. 3902/7096 vb. (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

Yüksek mahkeme, bu konuda;

√ *"Haczedilen montlar üzerinde işçilik ve diğer malzeme bedelleri ödenmediğinden, davacı* ***üçüncü kişinin hapis hakkının*** *bulunduğunun kabulü gerekeceğini,* ***haciz, 3. kişinin işyerinde yapıldığından,*** *mülkiyet karinesinin davacı 3. kişi lehine olduğunu",*[74]

√ *"Haciz işleminin* ***takip adresi dışında başka bir adreste yapılmış olduğu, davalı borçlunun da haciz mahallinde bulunduğu ispat edilemediğinden,*** *mülkiyet karinesinin üçüncü kişi lehine olduğunu ve bu doğrultuda ispat yükü davalı alacaklıda olduğunu",*[75]

√ *"Haczin '****borçlunun elverişli adresinde'****, '****borçlunun huzurunda'****, '****borçluya ödeme (icra) emri tebliğ edilen adreste'****, 'borçlunun ipotek verdiği taşınmazın adresinde', veya* ***'borçlu ile üçüncü kişinin birlikte ellerinde bulunan mallar üzerinde (hakkında)' yapılmış olması halinde,*** *'mülkiyet karinesi'nin borçlu (dolayısıyla alacaklı) lehine sayılacağını",*[76]

√ *"Haczin,* ***alacaklının gösterdiği borçlunun takip adresi dışındaki, tamamen üçüncü kişinin ev veya işyeri adresinde*** *– İİK. 99'a göre– yapılmış olması halinde, 'mülkiyet karinesi'nin üçüncü kişi lehine (yararına) sayılacağını, bunun aksinin alacaklı tarafından güçlü ve inandırıcı delillerle ispat edilmesi gerekeceğini"*[77]

belirtmiştir.

VIII– b: Borçlunun elindeyken haczedilen mallar hakkında açılan istihkak davalarında, davacı– üçüncü kişi *"malı ne suretle iktisap ettiğini ve (hacizli) malın borçlunun elinde bulunmasını gerektiren hukukî ve fiili sebep ve olayları göstermek ve bunları ispat etmekle yükümlü"*dür (İİK. 97/a– II).[78] **Doktrinde**[79] davacı üçüncü kişinin, kendisine ait olduğunu (kendisi tarafından satın alındığını) ileri sürdüğü *"dava konusu şey ya da şeyleri satın alma gücüne sahip olduğunu"* da– ispat etmesi gerektiği – kanımızca da isabetli olarak– ileri sürülmüştür.

---

[74] Bknz: 8. HD. 22.02.2016 T. 11853/2999 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[75] Bknz: 8. HD. 19.01.2015 T. 27417/1029 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[76] Bknz: 17. HD. 08.04.2013 T. 3566/5014; 01.04.2013 T. 5008/4557; 12.03.2013 T. 16284/3241; 07.03.2013 T. 15335/2926; 21.02.2013 T. 6296/2018; 21.01.2013 T. 7315/300; 21.01.2013 T. 7575/296; 15.01.2013 T. 15287/114; 18.12.2012 T. 3243/14281; 26.06.2012 T. 5011/8192; 25.06.2012 T. 7697/7940 vb. (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[77] Bknz: 17. HD. 16.10.2012 T. 10352/11174; 27.09.2012 T. 7695/10196; 20.09.2012 T. 4019/9642; 10.05.2011 T. 4369/4539; 07.04.2011 T. 11248/3225; 17.03.2011 T. 871/2408; 09.02.2012 T. 12783/1350; 09.12.2010 T. 9526/10789 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[78] Bknz: 17. HD. 15.12.2009 T. 4143/8415; 21. HD. 28.10.2003 T. 8157/8604; 17.09.2002 T. 5884/7082; 15. HD. 05.02.1996 T. 409/589 vb. (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[79] **COŞKUN, M.** Açıklamalı– İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, 5. Baskı, C: 2, 2016, s: 2396 – **POSTACIOĞLU, İ.** age. 409 – **POSTACIOĞLU, İ.** 538 Sayılı Kanunun, İcra ve İflas Kanununa Getirdiği Yenilikler, 1965, s: 29 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İcra Hukukunun Esasları, 8. Bası, 2004, s: 220 – **ANIL, Y. Ş.** İstihkak Davalarında Menkul Mülkiyeti Karinesinin Aksini İspat Kuralları (Ad. D. 1988/2, s: 37 vd. – **OLGAÇ, S.** İcra– İflas, 1978, s: 850 – **KAYGANACIOĞLU, M.** İcra Hukukunda İstihkak Davası (Yarg. D. 1983/1– 2, s: 129 vd.) – **BERKİN, N.** İcra Hukuku Rehberi, 1980, s: 30 – **ASLAN, K.** age. s: 450

Bir taşınır malı "elinde bulunduran" borçlu, onun maliki sayılır. Bu suretle kanun koyucu, borçlunun elinde bulunan taşınır mallar için, borçlu lehine bir *mülkiyet karinesi* kabul etmiştir. Buradaki "*elde bulundurma*" kavramı, zilyetliğe nazaran, onu da kapsayan daha geniş bir anlam ve içeriğe sahiptir.[80] "Elde bulundurma" ile kastedilen, taşınır bir mal üzerinde fiili hâkimiyet, fiili tasarruf kuvveti'dir. Başka bir deyişle, elde bulundurma" kavramı, zilyetliğin manevi unsurunu teşkil eden "irade"yi içermeyip, sadece "fiili hakimet" unsurunu ihtiva eder.[81] "Borçlunun elinde bulunan taşınır malların, borçluya ait sayılması"nı öngören mülkiyet karinesi, borçlu (dolayısıyla; alacaklı) lehine olduğundan, borçlunun elinde haczedilen bir taşınır mal hakkında istihkak iddiasında bulunan üçüncü kişinin, bu karinenin aksini ispat etmesi yani karineyi çürütmesi gerekir.

VIII– c: *"Haczedilen malın üçüncü kişinin elinde bulunması halinde"*, ispat yükü kendisine düşen alacaklının, "**haczedilen malın borçluya ait olduğunu**, üçüncü kişiye ait olmadığını"[82] ispat etmesi gerekir.[83]

IX– İstihkak davalarında "borçluya ödeme emrinin hangi adreste tebliğ edildiği", "organik bağ", "haczin, nerede yapılmış olduğu", "üçüncü kişinin alım gücü", "ticari defterler ve faturaların delil değeri", "hayatın olağana akışına aykırı iddiaların değerlendirilmesi" gibi konular ispat şekli açısından önem arz ettiğinden, bu konudaki içtihatlara aşağıda ayrıca değinilmiştir:

Yüksek mahkeme;

a– "Borçluya Ödeme Emrinin Tebliğ Edildiği Adres" ile "Haczin Yapıldığı Adres" Konusunda;

√ *"**Haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmadığı**, **haciz adresinin üçüncü kişi şirketin ticaret sicil kayıtlarında yer alan adresi olduğu**, **haciz esnasında borçluya ait güncel evraka rastlanmadığı**, davacı üçüncü kişi şirketin borcun doğumundan çok önce kurulduğu, **borcun doğum tarihinden öncesinde yapılan hisse devirleri sonucunda,** borçlu ile üçüncü kişi arasında organik bağın olmadığını– **Borçlu şirket yetkilisinin haciz mahallinde hazır bulunmasının, tek başına, mülkiyet karinesinin borçlu lehine işletilmesi için yeterli görülmediğini**– Mülkiyet karinesi davacı üçüncü kişi lehine olup, davanın İİK'nun 97 maddesi gereğince 3. kişi tarafından açılmasının ispat yükünün yer değiştirmesine neden olmayacağını– Mülkiyet karinesinin aksinin alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerektiğini– Alacaklı tarafından delil olarak gösterilen icra dosyası, haciz tutanağı ve ticaret sicil kayıtlarının mülkiyet karinesinin aksini ispat için yeterli olmadığını",*[84]

---

[80] **ASLAN, K.** age. s: 431 – **ANIL, Y. Ş.** agm. s: 33 – **KAYGANACIOĞLU, M.** agm. s: 128

[81] **ASLAN, K.** age. s: 255, dipn. 76 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 2, 1990, s: 961 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 542 vd. – **ERİŞ, G.** Hacizden Doğan İstihkak Davaları, 1994, s: 17 – **POSTACIOĞLU, İ.** age. s: 384 – **ERTEKİN, E./KARATAŞ, İ.** age. s: 19

[82] **POSTACIOĞLU, İ.** age. s: 410 vd. – **GÜNEREN, A.** age., s: 1211 vd. – **ASLAN, K.** age. s: 545

[83] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, s: 1963 vd.– **UYAR, T.** İİK. Şerhi, 2. Baskı, 2006, C: 6, s:8909 vd.

[84] Bknz: 8. HD. 03.04.2019 T. 8596/3653 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

√ *"Dava konusu haczin,* ***borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği veya dayanak senette geçen adreste yapılmadığı,*** *haczin borçlunun icra müdürlüğüne yönelttiği dilekçesinde kendisine ait malların bulunduğunu belirttiği adreste, davalı üçüncü kişinin şantiyesinde yapıldığı görüldüğünden, mülkiyet karinesi davacı üçüncü kişi lehine olup karinenin aksinin davacı alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerekeceğini, davacı alacaklı, borçlu ile üçüncü kişi arasında yapıldığı iddia edilen taşeronluk sözleşmesini sunmadığı gibi delil olarak dayandığı borcun doğumundan sonraya ait ayırtedici özelliği bulunmayan faturaların karinenin aksini ispata yeterli görülmediğini",*[85]

√ *"Haciz yapılan adreste* ***daha önce borçluların faaliyet gösterdiği****, borcun doğumundan sonra aynı yerde borçlulardan birinin torunu, diğerinin ise yeğeni olan, davacı 3. kişinin aynı faaliyet konusuna sahip iş yerini açtığı, ödeme emrinin haciz mahallinde tebliğ edildiği dikkate alındığında, İİK 97/a maddesinde düzenlenen* ***karinenin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına*** *olduğunu",*[86]

√ *"Haczin* ***ödeme emri tebliğ edilen adreste*** *yapılması, davacı üçüncü kişinin, borçlu şirketin ortağı ve yetkilisi olması davacı üçüncü kişi ile borçlunun ticaret unvanları ile faaliyet alanlarının aynı olması karşısında, üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddine karar verilmesi gerekeceğini",*[87]

√ *"Haczin,* ***borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmış olması halinde****, İİK.'nun 97/a maddesindeki mülkiyet karinesinin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına sayılacağını"*[88]

belirtmiştir.

b– "Borçlu Şirket ile Üçüncü Kişi Şirket Arasında 'Organik Bağ' Bulunması" Konusunda;

√ *"Davanın reddinde ilişkin kararda 'davacı şirket ortakları ile borçlu şirket ortaklarının bir kısmının aynı kişiler olduğu, şirketlerin faaliyet konularının aynı olduğu, şirketlerin birlikte hareket ettikleri ve bu doğrultuda aralarında organik bağ bulunduğu' gerekçesine dayanılmışsa da; ticaret sicil bilgilerine göre,* ***borçlu şirket ile davacı üçüncü kişi şirket ortaklarının sadece 2'sinin aynı olduğu****,* ***ortakların bir kısmının aynı olması ve şirketlerin aynı konularda faaliyet göstermeleri nedeniyle organik bağ içinde bulunmalarının tek başına İİK. 96. ve 97. maddelerinin uygulanması için yeterli olmadığını*** *– Takip borçlusu şirket ve davacı üçüncü kişi şirketin kuruluşları borcun doğumundan çok önceki bir tarihe isabet ettiği, davacı üçüncü kişi şirketin ticaret sicilinde kayıtlı adresi ile borçlu şirketin ticaret sicilinde kayıtlı adresinin farklı olduğu ve haczin üçüncü kişinin sicil adresinde yapıldığı, haciz mahallinde borçluya ait olabilecek herhangi bir bilginin, belgenin temin edilemediği ve borçlunun haciz*

[85] Bknz: 8. HD. 06.03.2019 T. 6705/2375 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[86] Bknz: 8. HD. 2.03.2017 T. 3482/2872 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[87] Bknz: 17. HD. 16.05.2013 T. 6349/7050 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[88] Bknz: 17. HD. 12.11.2012 T. 11087/12398; 17. HD. 31.05.2012 T. 3078/7055; 17. HD. 12.04.2012 T. 1383/4549; 17. HD. 7.02.2012 T. 12413/1242; 17. HD. 22.12.2011 T. 9073/12761 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

adresiyle ilişkisini gösterir emarelere rastlanmadığı anlaşıldığından, mülkiyet karinesi davacı üçüncü kişi yararına olduğunu– Karinenin aksini her türlü delille kanıtlama olanağına sahip ispat yükü altındaki alacaklının karinenin aksini kanıtlamaya elverişli, dava konusu mahcuzların borçluya ait olduğu ve borçlu ile 3. kişinin adreste birlikte faaliyette bulunduğu kanaatini oluşturacak delilleri dosyaya sunamaması karşısında, davacı üçüncü kişinin davasının kabulüne karar verilmesi gerektiğini"[89]

√ *"Borçlunun ortağı olduğu şirket ile üçüncü kişi şirket sicil kayıtlarına göre* ***üç ay aynı adreste faaliyette bulunmaları****, borçlunun oğlu kuruluş aşamasında üçüncü kişi şirketin ortağı ise de, üçüncü kişi şirketin takibe dayanak bononun tanzim tarihinden önce kurulması, borçlunun ortağı olduğu dava dışı şirket ile* ***üçüncü kişi arasındaki bağ ve borçlunun oğlunun bir dönem üçüncü kişinin ortağı olması*** *hususlarının* ***borçlu gerçek kişi ile üçüncü kişi arasında organik bağ bulunduğunun göstergesi olarak kabul edilmeyeceğini****– Haczin üçüncü kişinin ticaret sicilinde kayıtlı iş yeri adresinde yapıldığı, haciz sırasında borçlu hazır olmadığı gibi, borçluya ait herhangi bir belge bulunmadığı, ayrıca borçlu ile üçüncü kişi arasında* ***organik bağ bulunmadığının kabulü ile üçüncü kişinin istihkak iddiasına ilişkin davasının kabulü gerektiğini"***[90]

√ *"Borçlu şirket ile davacı üçüncü kişi şirket arasında* ***organik bağ bulunmasının tek başına muvazaanın kanıtı olarak kabul edilemeyeceğini****, alacaklıdan mal kaçırmak için danışıklı işlemler yapıldığının* ***ve iki şirketin tek elden yönetildiği*** *yönünde delillerin de dosyaya yansıması gerektiğinden mahcuz mallara ilişkin üçüncü kişinin sunduğu faturalar da dikkate alınarak yeterli araştırmayla sonuca gidilmesi gerektiğini",*[91]

√ *"Davalı 3. kişi şirket ile dava dışı borçlu şirketin aynı alanda faaliyet göstermeleri ve ortaklarının kardeş olması nedeni* ***ile organik bağ içinde olmalarının*** *tek başına muvazaayı* ***göstermeyeceğini****",*[92]

√ *"Üçüncü kişinin İİK'nun 96. vd. maddeleri uyarınca açtığı "istihkak" davasında mahkemece; öncelikle,* ***borçlu ve üçüncü kişi şirketler arasındaki organik bağın araştırılması için haciz mahallinde kolluk aracılığı ile inceleme yaptırılıp, Vergi Dairesi'ndeki kayıtlar üzerinden haciz adresinde, haciz tarihinden itibaren geriye doğru kimlerin faaliyet gösterdiğini de araştırarak****, toplanacak delillerin sonucuna göre muvazaanın bulunup bulunmadığının tayin edilmesi gerektiğini",*[93]

√ *"Bozma ilamında, 'mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğuna dair araştırma ve inceleme yapılması' istenmişse de; borcun doğumundan evvel* ***davacı üçüncü kişinin eşinin borçlu şirketten ayrıldığı****,* ***haciz yapılan yerin ödeme emrinin tebliğ edildiği adresten farklı*** *bir yer olduğu, her ne kadar* ***haciz mahallinde borçluya ait evraklara rastlanmışsa da, bu evrakların tamamına yakının davacının eşinin borçlu***

[89] Bknz: 8. HD. 10.09.2015 T. 14550/16152 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[90] Bknz: 8. HD. 21.01.2019 T. 5392/601 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[91] Bknz: 8. HD. 13.01.2015 T. 13673/311 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[92] Bknz: 8. HD. 23.03.2015 T. 21926/6642 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[93] Bknz: 8. HD. 18.11.2014 T. 13672/21168 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

***şirkette ortak olduğu döneme ait olduğu**, bu evrakların tarihlerinin de borcun doğumundan önceye tekabül ettiği, eş anlatımla **bu evrakların güncel evraklar olmadığı görüldüğünden** ve dava konusu takibin dayanağı işçi alacağı olup, alacaklıların 'döner ustası oldukları, yani borçlu şirketin fiilen gıda sektöründe faaliyet gösterdiği, davacının ise kuyumculukla iştigal ettiği nazara alındığında, davacı ile borçlu şirketin **fiili olarak iştigal konularının da aynı olmadığı** anlaşıldığından, üçüncü kişinin açtığı istihkak talebine ilişkin açılan davanın kabulü gerekirken",*[94]

√ *"Davacı 3. kişi ve borçlu arasında **7 adet fatura kesilmesinden bahisle aralarında ticari ve organik bir ilişki bulunduğunun söylenemeyeceğini**– Davacı tarafından dayanak olarak bildirilen ve mahcuzun dava dışı bir başka şirketten satın alındığını gösteren faturanın 3. kişi şirkete kesildiği ve envantere kaydedilmiş olduğu, 3. kişi şirket tarafından tutulan açılış ve kapanış tasdikleri yapılmış ticari defterlerin usulüne uygun olarak tutulduğu, kendisi lehine delil niteliği taşıdığı bildirilmiş olup, makine mühendisi bilirkişiden alınan raporda mahcuzların fatura ile uyumlu olduğu hususu da tespit edildiğinden, bir başka hacze ilişkin tutanakta, **'davacı şirketin eski ortağının işyerinin daha önce borçlu şirket tarafından kullanıldığının' belirtmesiyle ispat yükünün yer değiştirdiği kabul edilse de, davacı 3. kişinin mahcuzlara uyumlu fatura ve ticari defterler ile alacaklı yararına olan yasal karinenin aksini kesin ve inandırıcı delillerle kanıtladığının kabulü gerektiğini**",*[95]

√ *"Alacaklının İİK. m. 99 uyarınca açtığı 'istihkak iddiasının reddi' davasında, mahkemece, öncelikle; davacının dayandığı delillerden olan, dava dosyasına celbi sağlanmayan **borçlu ve 3. kişi şirketlere ait ticaret sicil kayıtları ile bu şirketlerde çalışanları gösteren SGK sicil kayıtlarının dava dosyasına celbi sağlanarak, özellikle SGK sicil kayıtlarındaki bilgiler ile 3. kişi şirket ortaklarının ilişkisi değerlendirilerek** 3. kişi ile borçlu arasında alacaklıdan mal kaçırmaya yönelik danışıklı işlemler yapılıp yapılmadığının tartışılması gerektiğini",*[96]

√ *"Davacı şirket ortakları ile borçlu arasındaki **yakın akrabalık bağı** ve **ödeme emrine ilişkin tebligatın iade edilmemesi** hususları tek başına **muvazaayı göstermediğinden**, bu hususun davanın reddi için de yeterli olmadığı, bu sebeplerle; üçüncü kişi davacının davasını kanıtladığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini",*[97]

√ *"Davalı borçlu şirket ile üçüncü kişin şirketin **organik bağ içinde olmasının tek başına muvazaanın kanıtı olarak kabul edilemeyeceğini**– İki şirketin iç içe girmiş tek şirket gibi yönetilip yönetilmediğinin ticari kayıtları üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile, gerekirse mahallinde yaptırılacak kolluk incelemesi ile araştırılması gerektiğini– **Tek şirket gibi yönetildikleri** belirlenirse bu kez borcun doğum tarihinden sonra alınan araç ve yine borcun doğum tarihinden sonra alınan diğer mahcuzlar*

[94] Bknz: 8. HD. 20.04.2016 T. 1863/7246 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[95] Bknz: 8. HD. 26.09.2016 T. 12709/12553 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[96] Bknz: 8. HD. 20.10.2014 T. 19211/18765 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[97] Bknz: 8. HD. 14.05.2015 T. 5960/11416 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

yönünden alacaklıdan mal kaçırmak için danışıklı hareket edilip edilmediği üzerinde durulması gerektiğini",[98]

√ *"**Organik bağın, tek başına muvazaanın kanıtı olarak kabul edilemeyeceğini–** Ticaret sicil ve SGK kayıtlarına göre iki şirketin ortaklık yapısı ve çalışanları farklı olmakla birlikte, bir kısım ortakların soyadlarının benzer olduğu, borçlu şirketin faaliyet gösterip ayrıldığı adreste, davacı şirketin borcun doğumundan ve takip tarihinden sonra kurulmuş olduğu anlaşıldığından, mahkemece, öncelikle, tarafların beyanı alınıp, ihtilaf varsa icra memurunun tanıklığına da başvurularak haciz adresi ile ilgili tereddüttün giderilmesi, diğer yandan, davacı ve borçlu şirket ortaklarının nüfus kayıt tabloları getirtilip incelenerek aralarındaki akrabalık bağının derecesinin belirlenmesi, bununla birlikte gerekirse ticaret sicil kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak (ticari emtia devri, vs. hususlara da bakılarak) ve mahallinde kolluk aracılığı ile araştırma yaptırılarak, davacı şirketin alacaklıdan mal kaçırmak için muvazaalı olarak kurulup kurulmadığının duraksamaksızın bir biçimde belirlenmesi gerekeceğini, bu şekilde toplanacak delillerin sonucuna göre, borçlunun davacı şirket üzerinden faaliyetini sürdürdüğü kesin olarak saptanırsa davanın reddedilmesi gerektiğini",*[99]

√ ***"Borçlu şirket ortağının, aynı zamanda davacı üçüncü kişinin ortağı olmasının**, organik bağın varlığı ve hacizli malların borçluya ait olduğu anlamına gelmeyeceğini",* [100]

√ *"Ticari defter kayıtları ile ibraz edilen faturaların birbirini doğruladığı, **çalışanların her iki şirkette de çalışmış olmalarının, iki şirket arasında hukuki bağ olduğuna dair karine oluşturmadığı, b**orçlu şirketin ortağı ve yetkilisi olan kişin ile yeğeninin davalı şirkette sigortalı olarak gözükmesinin tek başına karineyi tersine çeviremeyeceği, haciz mahallinde satın alınan makinelere ait faturalar dışında borçluya ait başkaca bir belgenin bulunmadığı dikkate alındığında, mülkiyet karinesinin davalı 3. kişi yararına olduğu ve alacaklı tarafından sunulan delillerle karinenin aksinin duraksamaya yer vermeyecek şekilde ispat edilemediğini",*[101]

√ *"Borçlu ve 3.kişi şirketlerin görünürde farklı tüzel kişiliklere sahip olmalarına karşın, unvanları, ortaklık yapıları, iş kolları ve adresleri itibariyle iç içe ve **tam bir organik bağ** içerisinde bulunmaları halinde, aralarında alacaklılardan mal kaçırma amacına yönelik yapılan danışıklı işlemlerin ise iyiniyetli alacaklının haklarını etkilemeyeceğini"*[102]

belirtmiştir.

Ayrıca belirtelim ki, **doktrinde**[103] de şirket ortaklık yapısı sebebiyle **organik bağın** varlığı kabul edilse de bu durumun, **üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddi için**

[98] Bknz: 8. HD. 13.02.2014 T. 2528/2232 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[99] Bknz: 8. HD. 31.01.2014 T. 301/1393 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[100] Bknz: 21. HD. 26.12.2006 T. 15286/16868 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[101] Bknz: 8. HD. 25.04.2017 T. 5792/6126 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[102] Bknz: 17. HD. 15.12.2011 T. 9081/12349 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[103] **MUŞUL, T./ MUŞUL, T. A.** age. 308

yeterli sayılmayacağı belirtilmiştir. Üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddi için, organik bağın yanında – her olayın özelliğine göre– ;

– "Üçüncü kişi şirketin iş yerinin borçlu şirkete ait olup olmadığı",

– "İstihkak davasına konu malların borçlu tarafından üçüncü kişiye (muvazaalı) olarak devredilip devredilmediği"

– "Ödeme güçlüğü içindeki borçlunun malvarlığını kaçırmak için devir işlemi yapıp yapmadığı" vb. hususların değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. **Doktrinde** bu konuya, isabetli olarak, şu şekilde değinilmiştir:

*"Bir veya birkaç kişinin borçlu şirket ile istihkak iddiasında bulunan şirkette ortak olması sebebiyle her iki şirket arasında organik bağın varlığının kabul edilmesi, davacı üçüncü kişinin istihkak davasının her halükârda reddi için yeterli sayılamaz. Haczedilen malın borçlu şirkete değil, kendisine ait olduğunu iddia eden davacı üçüncü kişi şirkete, malın mülkiyetini ne şekilde kazandığını ve niçin borçlu elinde bulunduğunu (97/a, 2. fıkra) ispat imkân verilmelidir… **Eğer davacı üçüncü kişi şirket, haczin yapıldığı yerle borçlu şirketin bir ilgisi olmayıp o yerine kendisine ait olduğunu iddia ediyor ise, malın borçlu şirket yedinde haciz edilmediği iddiasını ispat imkanı üçüncü kişi şirkete verilmeden davanın sırf organik bağın varlığının kabulü gerekçesiyle reddi söz konusu olamaz**… Bir kişinin birden fazla şirkette pay sahibi olmasına yasal bir engel yoktur… Organik bağın varlığı kabul edilse ve istihkak konusu mallar borçlu şirket tarafından devredilmiş olsa bile, üçüncü kişi, bu malları muvazaadan ari olarak (muvazaasız) devraldığını bu sebeple haciz edilemeyeceğini, tanık, fatura, vergi levhası, ticaret sicil kayıtları, kira sözleşmesi veya tapu gibi birbirini doğrulayan bir çok delille ispat edebilir."* [104]

c– Haczin, "Borçlunun" veya "Üçüncü Kişinin" Adresinde Yapılmış Olması Konusunda;

√ *"3. kişi şirketin **borçlu şirketin sözleşmesi sona erdikten sonra başka bir akaryakıt firması ile anlaşarak akaryakıt istasyonu işletmeye başladığı**, borçlu şirketin farklı bir firma adı altındaki işletmesine ait lisansının bittiği, 3. kişi şirketin yeniden bayilik başvurusu olduğunun bildirildiği, bu bakımdan lisans devrinin söz konusu olmadığı, mahcuzlara ilişkin faturalar ile EPDK lisansına ilişkin başvuru ve belgeler, iş yeri ruhsatı, bayilik sözleşmelerinin sunulduğu hacizde borçlu şirkete ait bir belgeye rastlanmadığı, şirketlerin ortaklık yapıları arasında da bir benzerlik bulunmadığı dikkate alındığında, **davalı 3. kişinin İİK. m. 97/a'de yer alan mülkiyet karinesinin aksini güçlü ve inandırıcı delillerle ispatladığının kabulü gerektiğini**",* [105]

√ *"Davalı borçlu şirket ile davalı 3. kişi şirketin faaliyet alanlarının farklı olduğu, ticaret sicil kayıtlarına göre davalı borçlu şirketin haciz yapılan adresten ayrıldıktan yaklaşık 3 yıl sonra, davalı 3. kişi şirketin söz konusu yeri kiraladığı, yine işletme devrinin düşünülebilmesi için önemli ölçüde emtia devri olması gerekmekte olup*

[104] **MUŞUL, T./ MUŞUL, T. A.** age. 308
[105] Bknz: 8. HD. 04.04.2017 T. 5524/4989 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

bu hususun da kanıtlanamadığı, kaldı ki ***haczin yapıldığı ve kiralanan yerin boş depo olduğu****, ayrıca davalı 3.kişinin mahcuzlara ilişkin faturalar ibraz ettiği, bundan ayrı davalı 3. kişi şirket ile davalı borçlu şirket arasında organik bağın tespit edilemediği açıklanan nedenlerle İİK'nun 97/a maddesindeki mülkiyet karinesi davalı 3. kişi lehine olduğundan bu yasal karinenin aksinin davacı alacaklı tarafından, kesin ve inandırıcı delillerle ispat edilmesi gerekeceğini",*[106]

√ *"Bozma ilamında, '****mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğuna*** *dair araştırma ve inceleme yapılması' istenmişse de; borcun doğumundan evvel davacı üçüncü kişinin eşinin borçlu şirketten ayrıldığı, haciz yapılan yerin ödeme emrinin tebliğ edildiği adresten farklı bir yer olduğu, her ne kadar* ***haciz mahallinde borçluya ait evraklara rastlanmışsa da, bu evrakların tamamına yakının davacının eşinin borçlu şirkette ortak olduğu döneme ait olduğu****, bu evrakların tarihlerinin de borcun doğumundan önceye tekabül ettiği, eş anlatımla bu evrakların güncel evraklar olmadığı görüldüğünden ve dava konusu takibin dayanağı işçi alacağı olup, alacaklıların 'döner ustası oldukları, yani borçlu şirketin fiilen gıda sektöründe faaliyet gösterdiği, davacının ise kuyumculukla iştigal ettiği nazara alındığında, davacı ile borçlu şirketin fiili olarak iştigal konularının da aynı olmadığı anlaşıldığından, üçüncü kişinin açtığı istihkak talebine ilişkin davanın kabulü gerektiğini",*[107]

√ *"Dava konusu haciz* ***üçüncü kişi şirket adresinde yapıldığından*** *mülkiyet karinesinin üçüncü kişi yararına olduğunu",*[108]

√ ***"Haciz işleminin*** *takip adresi dışında başka bir adreste* ***yapılmış olduğu,*** *davalı borçlunun da haciz mahallinde bulunduğu ispat edilemediğinden****, bu davada*** *mülkiyet karinesinin üçüncü kişi lehine olduğundan* ***ve bu doğrultuda ispat yükü davalı alacaklıda olduğundan, davalı alacaklının dosyaya sunmuş olduğu deliller ile üçüncü kişi lehine olan karineyi çürüttüğünden bahsedilemeyeceğinden, bu sebeple ispat külfeti kendisine düşen davalı alacaklının karinenin aksini ispatlayamadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini*** *",*[109]

√ ***"Her ne kadar haciz mahallinde*** *borçlunun adını ihtiva eden bazı kağıtlar* ***görülmüş ise de*** *borçlunun haciz adresinde daha önce kiracı olarak bulunduğu* ***da nazara alındığında bu kağıtların*** *tek başına mülkiyet karinesinin aksini ispata yeterli görülmediğini****, mahkemece bu maddi ve hukuki olgular gözönüne alınarak üçüncü kişilerin açtığı davanın kabulüne ilişkin kurulan hükmün doğru olduğunu",***[110]

√ *"Dava konusu haciz sırasında* ***borçlunun haciz adresinde faaliyet gösterdiği*** *orada çalışan işçiler tarafından beyan edilip tutanağa geçirilmiş, aksi kanıtlanamamış*

---

[106] Bknz: 8. HD. 06.06.2016 T. 20017/9928 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[107] Bknz: 8. HD. 20.04.2016 T. 1863/7246 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[108] Bknz: 17. HD. 18.06.2013 T. 7436/9304; 17. HD. 11.05.2011 T. 11381/4630 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[109] Bknz: 8. HD. 19.01.2015 T. 27417/1029 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[110] Bknz: 8. HD. 20.09.2018 T. 11145/15985 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

olup, İİK. 97/a maddesindeki mülkiyet karinesi borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu",[111]

√ *"Dava konusu haciz**, borçlunun eski faaliyet adresinde** yapılmış olduğundan; İİK 97/a maddesindeki mülkiyet karinesinin borçlu, dolayısıyla alacaklı yararına olduğunun kabulü gerekeceğini",*[112]

√ *"Haczin **borçlu şirketin adresinde ve takip dayanağı belgede borçlu adresi olarak gösterilmiş adreste** yapıldığı anlaşıldığından İİK. 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin borçlu/alacaklı yararına olduğunu",*[113]

√ *"Dava konusu taşınırlar, **borçlu şirketin ticaret sicilinde kayıtlı takip talebinde belirtilen adreste** haczedilmiş olup, İİK.97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu"*[114]

belirtmiştir.

d– "Davacı– Üçüncü Kişinin Alım Gücü" Konusunda;

√ *"Faturaları düzenleyen firmanın ticari kayıtları ve fatura dip koçanları üzerinde yaptırılacak bir bilirkişi incelemesi ile bunların gerçekliği saptanabileceğini, ödemenin kimin tarafından yapıldığı, **üçüncü kişinin alım gücünün bulunup bulunmadığı** hususları da araştırılıp sonucuna göre karar verileceğini",*[115]

√ *"Davacı üçüncü kişinin dava konusu **hacizli malları satın alma gücünün** bulunup bulunmadığının araştırılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini",*[116]

√ *"Borçlunun hacizli taşınırlarını daha önce borçludan ya da üçüncü kişiden satın aldığını ileri süren kimsenin – **gelir ve kazancının bulunmaması**, ev kadını olması, bir işte çalışmaması vb. nedenlerle– bunları alabilecek ekonomik güçte olduğunu kanıtlayamaması halinde, İİK. 97/a'da öngörülen ve borçlu yararına olan mülkiyet karinesinin aksini kanıtlamamış sayılacağı ve mülkiyetin alıcıya geçmemiş olacağını",*[117]

√ ***"**Davalı üçüncü kişinin hacizli malları ihaleden satın almaya yetecek **ekonomik güce** sahip olup olmadığı araştırılarak, ulaşılacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini"*[118]

belirtmiştir.

e– İstihkak Davasının, "Ticari Defter Kayıtları ile İspat Edilmesi" Konusunda;

---

[111] Bknz: 17. HD. 4.11.2010 T. 6899/9423 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[112] Bknz: 17. HD. 25.06.2012 T. 7697/7940 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[113] Bknz: 17. HD. 17.03.2011 T. 11892/2329 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[114] Bknz: 21. HD. 25.10.2005 T. 10407/10007 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[115] Bknz: 17. HD. 08.04.2013 T. 5376/5021 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[116] Bknz: 17. HD. 14.03.2011 T. 9435/2195; 17. HD. 28.06.2011 T. 1776/6718; 17. HD. 26.12.2011 T. 9074/12915 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[117] Bknz: 21. HD. 27.09.2004 T. 6828/7627 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[118] Bknz: 21. HD. 16.09.2003 T. 5646/6953 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

√ *"Mahkemece, davacı vekilinin dava dilekçesinde delil olarak ileri sürdüğü faturalar,* ***davacı üçüncü kişinin tutması zorunlu ticari defterler, borçluların işletme defterlerindeki kayıtlar*** *esas alınmak, davacı 3. kişi borçlularla ilgili ticaret sicil ve esnaf odası kayıtları, anılan taraflara ait Vergi Dairesi kayıtları da getirtilmek suretiyle, makine mühendisi, mali müşavir bilirkişilerden oluşacak bilirkişi heyetine inceleme yaptırılarak haczedilen makinaların, davacının dayandığı faturada belirtilen makineler olup olmadığı, bu faturanın davacının ticari defterlerine işlenip işlenmediği, işlenmişse bu defterlerin usulüne uygun tutulup tutulmadığı, açılış ve kapanış tasdiklerinin yapılıp yapılmadığı hususlarının ticaret sicil ve vergi dairesi kayıtları da dikkate alınarak açıklığa kavuşturulması, ve bundan sonra uyuşmazlık hakkında bir karar verilmesi gerektiğini",*[119]

√ *"Davalı borçlu tarafından sanayi sitesi içerisindeki iş yerlerine ilişkin düzenlenen iş yeri teslim tutanakları ve enerji satışını içeren taahhütnameler de dikkate alınarak, hakediş raporları, banka ödeme kayıtları, borçlunun trafoyu satın aldığı* ***şirketlerin ticari defterleri de incelenmek suretiyle (açılış ve kapanış tasdiklerinin yapılmış olması göz önünde bulundurularak)*** *çok yönlü bir araştırma yapılması sonucunda karar verilmesi gerektiğini",*[120]

√ *"Üçüncü kişinin İİK'nun 96 ve onu izleyen maddelerine dayalı açtığı istihkak davasında, faturayı düzenleyen firma defter ve kayıtları üzerinde bilirkişi aracılığıyla inceleme yaptırılarak* ***faturaların ticari defterlerde, hacizli malların da şirket envanterinde kayıtlı olup olmadıkları, tespit edilerek*** *rapor alınıp gerektiğinde firma yetkililerinin tanık sıfatıyla dinlenerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini",*[121]

√ *"İstihkak davasına konu mahcuzlara ait olduğu ileri sürülen fatura ve serbest meslek makbuzu ile ilgili olarak, düzenleyen şirket ve kişiden dip koçanlarının istenmesi, daha sonra* ***ticari defterler üzerinde araştırma yapılarak mahcuzlara ilişkin kayıt olup olmadığı, incelenen defterlerin açılış ve kapanış tasdikinin yapılıp yapılmadığı****, defterlerin usule uygun tutulup tutulmadığı, sahibi lehine delil vasfı taşıyıp taşımadığı hususları da nazara alınarak araştırılması; bu araştırma sonucu elde edilecek bilgi ve belgelerin dosyada bulunan diğer deliller ile birlikte değerlendirilmesi ve oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini",*[122]

√ *"****Ticari defter kayıtları ile ibraz edilen faturaların birbirini doğruladığı****, çalışanların her iki şirkette de çalışmış olmalarının, iki şirket arasında hukuki bağ olduğuna dair karine oluşturmadığı, borçlu şirketin ortağı ve yetkilisi olan kişin ile yeğeninin davalı şirkette sigortalı olarak gözükmesinin tek başına karineyi tersine çeviremeyeceği, haciz mahallinde satın alınan makinelere ait faturalar dışında borçluya ait başkaca bir belgenin bulunmadığı dikkate alındığında, mülkiyet karinesinin davalı 3.*

[119] Bknz: 8. HD. 31.03.2016 T. 15510/5879 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[120] Bknz: 8. HD. 28.03.2016 T. 3915/5630 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[121] Bknz: 21. HD. 29.01.2008 T. 2776/1278 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[122] Bknz: 8. HD. 18.12.2018 T. 12751/20434 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

kişi yararına olduğu ve alacaklı tarafından sunulan delillerle karinenin aksinin duraksamaya yer vermeyecek şekilde ispat edilemediğini"[123]

belirtmiştir.

f– İstihkak Davalarında "Faturaların İspat Gücü" Konusunda;

√ *"İspat yükü altında olan üçüncü kişinin sunduğu mahcuzların kendisine ait olduğunu gösteren fatura içeriğindeki eşyaların tür olarak mahcuzlarla uyumlu olduğu anlaşılmakla birlikte, marka, model gibi hususlar açısından uygunluğunun ancak keşif ve bilirkişi incelemeleri ile saptanabilecek konular olduğunu",*[124]

√ *"İstihkak davasında öncelikle, borçlu ile 3.kişi arasındaki hukuki– fiili ilişkinin saptanıp, mahcuzların takip borçlusu ile davacı 3.kişi tarafından birlikte ellerinde bulundurup bulundurmadıklarının, İİK 97/a'daki mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğunun, borçlu ile 3.kişiler arasında alacaklıdan mal kaçırmaya yönelik muvazaalı işlemler yapılıp yapılmadığının belirlenip,* ***ibraz edilen fatura ve belgelerin mahcuzlara uygunluğunun saptanarak****, mülkiyet karinesi borçlu (dolayısıyla alacaklı) yararına ise, karinenin aksinin 3.kişi tarafından kesin ve güçlü nitelikteki delillerle ispatlanması gerekeceğini",*[125]

√ *"Üçüncü kişi tarafından açılmış istihkak istemine ilişkin davada, davacı tarafından sunulan 12.3.2009, 30.5.2008, 13.6.2008 tarihli fatura içeriğindeki mallarla hacze konu malların aynı olup olmadığı yönünden mahallinde keşif yapılması, malların aynı olduğunun tespit halinde, sunulan fatura dip koçanları istenerek* ***faturayı düzenleyen şirketle davacının ticari defterleri üzerinde yaptırılacak mali müşavir bilirkişi raporu*** *ve gerektiğinde faturayı düzenleyen şirket yetkilileri de tanık olarak dinlenerek varılacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini",*[126]

√ *"Üçüncü kişinin İİK'nun 96 ve onu izleyen maddelerine dayalı açtığı istihkak davasında, faturayı düzenleyen firma defter ve kayıtları üzerinde bilirkişi aracılığıyla inceleme yaptırılarak faturaların ticari defterlerde, hacizli malların da şirket envanterinde kayıtlı olup olmadıkları, tespit edilerek rapor alınıp gerektiğinde firma yetkililerinin tanık sıfatıyla dinlenerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini",*[127]

√ *"Faturaların gerçekliğinin ve hacizli mallara uygunluğunun, dip koçanları ve satıcı firmaların ticari kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak araştırılması ve faturayı düzenleyen kişi ya da şirket yetkililerinin mahkemeye davet edilerek dinlenmesi varılacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekeceğini"*[128]

belirtmiştir.

---

[123] Bknz: 8. HD. 25.04.2017 T. 5792/6126 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[124] Bknz: 8. HD. 21.11.2013 T. 7640/17241 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[125] Bknz: 17. HD. 7.05.2012 T. 4588/5757 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[126] Bknz: 17. HD. 11.10.2011 T. 4791/9069 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[127] Bknz: 21. HD. 29.01.2008 T. 2776/1278 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[128] Bknz: 21. HD. 18.12.2006 T. 1860/15498 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

g– İstihkak Davalarında "Bilirkişi İncelemesi" Konusunda;

√ *"Mahkemece davalı üçüncü kişi şirket vekilinin mahcuzlara ilişkin olarak sunduğu* ***faturaların defterlerinde kayıtlı olup olmadığı*** *(açılış ve kapanış tasdiklerinin yapılmış olması göz önünde bulundurularak****), faturaların gerçekliği****, bunların mahcuzlara uygunluğuna ilişkin mali müşavir bilirkişiden Yargıtay denetimine elverişli rapor hazırlamasının istenmesi gerektiğini",*[129]

h– İstihkak Davalarında "Hayatın Olağan Akışına Aykırı Olan İddialar" Konusunda;

√ *"Takibe konu bononun düzenlendiği tarihte, borçlu haczin yapıldığı serada kiracı ise de, haczin yapıldığı tarihte borçlunun kiracılık sıfatı bulunmadığı, davacı üçüncü kişinin kira ve satış tarihlerinde fiilen, sera işletmecisi olarak faaliyet gösterdiği uyuşmazlıkta; haciz sırasında* ***davalı borçlunun malik veya kiracılık sıfatı bulunmamasına rağmen, haciz mahallinde hazır bulunması ve yenileme emrini de icra dairesine gidip tebellüğ etmesi, sonra da tüm yasal sürelerden feragat ettiğini beyan etmesi, normal bir davranış olmayıp****, bu haller* ***hayatın olağan akışına da aykırı*** *olup, borçlu tarafından sergilenen bu tutumun ve yaptığı işlemlerin muvazaalı olduğunun kabulü ile üçüncü kişinin açtığı istihkak davasının kabulüne karar verilmesi gerektiğini",*[130]

√ *"Üçüncü kişi şirket yetkilisi ile borçlu şirketlerin eski hissedarının kardeş olması ve haciz mahallinde içinde borçlular ile birlikte borçlu şirketlerin eski hissedarına ait ihtarname bulunmasının* ***hayatın olağan akışına aykırı olmadığını****",*[131]

√ ***"Haciz yapılan işletmenin niteliği*** *nazara alındığında, borçlu adına düzenlenen ve borcun doğum tarihinden öncesine ilişkin olan Belediye işyeri teftiş defteri, denetim kontrol raporu, ilaçlama formu sureti, alarm sistemine ilişkin sözleşme, zabıta durum tespit tutanağı ve İlçe Tarım Müdürlüğü analiz belgesinin* ***haciz adresinde bulunmasının hayatın olağan akışına uygun olduğunu*** *ve bu belgelerin bulunmasının tek başına, mülkiyet karinesinin borçlu (dolayısıyla, alacaklı) lehine işletilmesi için yeterli olmayacağını",*[132]

√ *"Haciz adresindeki evde, 'önceki evliliğinden olan ve şehir dışından ya da yurt dışından gelen* ***çocukları ile birlikte tatil dönemlerinde kaldığı'*** *şeklindeki borçlu iddiasının* ***hayatın olağan akışına aykırı olmadığını****",*[133]

√ *"Üçüncü kişinin borçludan satın aldığı taşınması mümkün menkul malları teslim almayıp,* ***davalı borçlunun hakimiyet alanında bırakmasının hayatın olağan akışına uygun olmadığını****"*[134]

---

[129] Bknz: 8. HD. 10.06.2021 T. 1000/4980 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[130] Bknz: 8. HD. 21.01.2016 T. 9507/727 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[131] Bknz: 8. HD. 19.03.2019 T. 1487/2868 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[132] Bknz: 8. HD. 18.09.2019 T. 11165/ 7738 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[133] Bknz: 8. HD. 04.05.2015 T. 4780/9942 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[134] Bknz: 8. HD 21.01.2016 T. 13811/725 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

ı– Hastane Devrinden Sonra Yapılan Hacizlerden Kaynaklı İstihkak Davalarına İlişkin Olarak,

√ *"**Devredilen işletmede (hastanede)** haciz yapılabilmesi için **devrin muvazaalı olduğunun ispat edilmesi** gerektiğini– Davalı üçüncü kişi ile borçlu arasında danışıklı işlem olduğu alacaklı tarafından iddia edilmesine rağmen muvazaa iddiasını ispatlanamadığını, **borçlu şirkette çalışan bir kısım işçinin üçüncü kişi şirkette çalışmaya devam etmesinin tek başına muvazaalı işlemler yapıldığına karine teşkil etmeyeceğini**"*[135]

√ *"**İstihkak davası sonunda verilen kararın başka bir takip bakımından kesin hüküm teşkil etmeyeceğini** (Bkz. Kudret Aslan Hacizde İstihkak Davası)– **Devredilen işletmede haciz yapılabilmesi, devrin muvazaalı olduğunun iddia ve ispat edilmesine bağlı olduğunu–** Muvazaa iddiasının bulunmaması halinde alacaklının, tasarrufun iptali davası açabileceğini veya TBK ve TTK hükümlerine göre açılacak davalarda da devri yargılama konusu yapabileceğini– Aktiflerin devredenin malvarlığından çıkmamış kabul edilmesini, yani haczedilmesini sağlayacak tek yolun muvazaanın ispat edilmesi olduğunu– Taraflar arasında danışıklı işlem olmadığından **davalılar arasındaki hastane devrine ilişkin istihkak davasında TBK ve TTK hükümleri uygulanmak suretiyle davalı üçüncü kişinin borçtan sorumlu olması gerektiğinin kabul edilemeyeceğini**"*[136]

√ *"Alacaklının İİK m. 99'ye dayalı açtığı istihkak iddiasının reddi talebine ilişkin davada; **devredilen işletmede (hastanede) haciz yapılabilmesinin, devrin muvazaalı olduğunun iddia ve ispat edilmesine bağlı olduğunu**, muvazaa iddiasının bulunmaması halinde alacaklının, tasarrufun iptali davası açarak alacağına kavuşma imkânı bulunduğu gibi, TBK ve TTK hükümlerine göre açılacak davalarda da devri yargılama konusu yapabileceğini"*[137]

√ *"**Devredilen işletmede (hastanede) haciz yapılabilmesinin, devrin muvazaalı olduğunun iddia ve ispat edilmesine bağlı olduğunu**– İcra mahkemesince, hastaneyi devralan üçüncü kişi şirketin ve borçlu şirketin tutması zorunlu ticari defterleri ile fatura ödemelerini gösterir banka kayıtlarının getirtilerek mali müşavir bilirkişiye inceleme yaptırılmak sureti ile üçüncü kişinin dayandığı faturaların ticari defterlere işlenip işlenmediği, fatura bedellerinin ödenmesine ilişkin ticari defterlerde kayıt bulunup bulunmadığı, bu defterlerin usulüne uygun tutulup tutulmadığı, açılış ve kapanış tasdiklerinin yapılıp yapılmadığı hususlarının banka kayıtları da dikkate alınarak açıklığa kavuşturulması, bundan sonra dosya içerisinde mevcut diğer bilgi ve belgeler de dikkate alınarak istihkak davasına ilişkin uyuşmazlık hakkında bir karar verilmesi gerektiğini"*[138]

belirtmiştir.

*****

[135] Bknz: 8. HD. 13.04.2021 T. 300/3433; 8. HD. 13.04.2021 T. 4355/3432 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[136] Bknz: 8. HD. 03.04.2017 T. 9691/4877 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[137] Bknz: 2. HD. 09.11.2022 T. 7761/11782 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[138] Bknz: 8. HD. 17.04.2019 T. 15800/4274 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

X– Mütalâa konusu uyuşmazlıkta;

Davacı alacaklı, J. Anonim Şirketi (J. A.Ş.),

Davalı borçlu, E. A.Ş (E. A.Ş.),

Davalı üçüncü kişi ise, M. Anonim Şirketi'nin (M. A.Ş.)'dir.

Davacı alacaklı J. A.Ş. vekili dava dilekçesinde;

– "Müvekkilleri J. Anonim Şirketi'nin (J. A.Ş.) İ. Bankası'ndan temlik aldığı alacağı, E. İcra Müdürlüğü 2024/1703 numaralı takip dosyası ile takibe konu ettiğini, icra takibinin kesinleştiğini, borçlunun borcunu ödememesi nedeniyle, üçüncü kişi M. Anonim Şirketi'nin (M. A.Ş.) adresinde 17.04.2024 tarihinde haciz yapıldığını, üçüncü kişi M. A.Ş. ile borçlu arasında organik bağ bulunduğu hususunun daha önce çeşitli mahkemelerce verilen ve Yargıtay kararı ile kesinleşen ilam niteliğinde kesin delilerle sabit olduğunu", buna karşın üçüncü kişinin istihkak itirazında bulunmaları üzerine bu davayı açtıklarını",

– "Borçlu E. A.Ş (E. A.Ş.) ile üçüncü kişi M. A.Ş. arasında muvazaalı ve gizli ortaklık sözleşmesi bulunduğunu, borçlu şirketin mallarını, personelini üçüncü kişi şirkete devrettiğini, gizli ortaklık sözleşmesini ekte sunduklarını",

– "Borçlu şirketin temsilcili olan H. T.'ın hem borçlu şirket hem de Ö. AŞ'nin hissedarları ve yetkilisi olan N. ve Ş. T.'ın babası olduğunu; şirket nezdinde %50 gizli ortak olduğunu",

– "Borçlu şirketin yöneticisi olan N. T. ile üçüncü kişi M. AŞ'nin yöneticisi ve Başhekimi olan L. B.'in borçlu şirkette birlikte yetkili ve şirket vekili olduğunu, L. B.'in ortaklık sözleşmesinde kefil sıfatıyla yer aldığını ve üçüncü kişi M. AŞ'nin işlettiği Ö. A. Hastanesinin Başhekimi olduğunu, L. B. hem kefil, hem devreden hastanenin müdürü ve temsilcisi hem de mevcut hastanenin başhekimi, aynı zamanda da tüm süreci idare eden ve yöneten şahıs olduğunu",

– "Borçlu şirket ile üçüncü kişi şirket arasında örtülü işyeri devri yaşandığı ve bu iki şirket arasında organik bağ olduğunu belirten E. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2020/179 E, 2022/10 K. sayılı kararının (... BAM. ... HD.'nin 2022/446 E, 2023/98 K s. kararı ile) istinaf ve (Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 2023/… E, 2024/… K. s karar ile) ve temyiz incelemesinden geçerek kesinleştiğini",

– "Eskişehir İcra Hukuk Mahkemeleri tarafından verilen kararlarda da, şirketlerin aynı iştigal kolunda ve adreste faaliyetlerine devam ettikleri, çalışanlarının ve kurucularının aynı olduğu, şirketler arasında organik bağın bulunduğu, şirket temsilcileri C. S. ve L. B.'in doktor ve temsilci olarak şirkette yer aldığı, ruhsat devri yapıldığı yönünde tanık beyanları bulunsa da, işyeri devrinin muvazaalı olduğu, sık sık isim değiştirildi, aynı işçilerle sağlık hizmetlerine kalınan yerden devam edildiği vs. gerekçelerle, üçüncü kişinin İİK 99 uygulanmasına yönelik uygulamasına yönelik memur muamelesine yönelik şikayetinin reddine karar verildiğini",

– "Özellikle Yargıtay 12. HD tarafından verilen ve kesinleşen kararı gözetildiğinde, taraflar arasındaki organik bağın varlığının kesin delil ile ispatlanmış olduğunu ve bu nedenle artık çekişmesiz olan şirketler arası organik bağ nedeniyle dava konusu borç hakkında davalı üçüncü kişinin şirketin de sorumlu tutulması ve istihkak iddiasının reddini gerektiğini" belirtmiştir.

Davalı üçüncü kişi M. A.Ş. vekili cevap dilekçesinde özetle,

– "Davacı J. A.Ş.'nin borçlu E. A.Ş.'den herhangi bir alacağı bulunmadığını, takip dayanağı alacağın borçlu şirketten tahsil edildiğini, yani davacının var olmayan bir alacağa istinaden icra takibi ve hacizler yaptığını",

– "Olmayan bir alacak hakkında yapılan icra takibinin itiraz dahi edilmeksizin kesinleştirildiğini, borçlu şirket hakkında hiçbir icra takip işlemi yapılmadığını, (tapu– trafik– banka– haciz yazıları dahi yazılmadan) doğrudan üçüncü kişi şirkete ait hastanede menkul haczi talep edildiğini, aslında var olmayan bir alacağa istinaden müvekkilleri şirketin haciz tehdidi altında bırakıldığını, bu hususta şirket yetkilileri hakkında dolandırıcılık suçundan Eskişehir Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2024/22398 Soruşturma Numaralı dosyası ile suç duyurusunda bulunulduğunu",

– "Alacağı temlik eden İ. Bankasının, kredilerden kaynaklanan alacak hakkı sebebiyle E. Özel Şirketi'nin uhdesindeki taşınmazlar üzerine 10.000.000,00.– TL tutarında ipotek tesis ettiğini, davacı şirketin, İ. Bankasının borçlu E. Özel Şirketi'nden olan 1.288.981,39.– TL tutarındaki alacağını temlik aldığını, E. İcra Müdürlüğü'nün 2019/12610 sayılı dosyasından E. Özel Sağlık ve Turizm Hizmetleri Ticaret AŞ'ye ait Eskişehir İli T. İlçesi H. Mahallesi ... ada ... parsel sayılı 5 adet taşınmazın (M. T. Hotel binası) bahse konu icra dosyasından yapılan açık artırma neticesinde ipotek alacağına mahsuben ipotek alacaklısı J. A.Ş.'ye ihale edildiğini, ihalenin kesinleşmesi üzerine ihale konusu taşınmazın J. A.Ş. tarafından 1.288.981,39.– TL tutarındaki temlik alacağına karşılık 5.250.000,00.– TL'ye satın alındığını, dolayısıyla J. A.Ş.nin bu temlik dolayısıyla herhangi bir alacağı kalmadığını, temlik sözleşmesinden bu hususun açıkça görüleceğini ve gerekli görülmesi halinde bu hususta İ. Bankasına müzekkere yazılmasını talep ettiklerini",

– "Takip konusu alacağın gerçek olmadığının aynı temlik sözleşmesine (E. Noterliği … tarihli … Yevmiye No'lu Temliknamesine) dayanılarak temlik alınmayan miktarlarda icra takibi yapılmasından da anlaşıldığını, buna göre, aynı temliknameye, hem E. İcra Müdürlüğü'nün … sayılı dosyasında, hem de E. İcra Müdürlüğü'nün … sayılı dosyasına takip dayanağı belge olarak dayanıldığını, dosyaların birinde (2024/1645) alacak miktarının 1.288.981,39.– TL olarak, diğerinde (2024/1703) ise alacak miktarının 3.811.018,61.– TL olarak gösterildiğini, alacaklının ilk takipten yalnızca 4 gün sonra 13.03.2024 tarihinde tamamen hayali bir miktar üreterek H. A.Ş.'ye icra takibi yaptığını, başkaca hiçbir icrai işleme yapmadan, var olmayan alacağa istinaden iki ayrı icra dosyasından üçüncü kişi müvekkilleri şirkete hacze gelindiğini",

– "Böyle bir alacağın var olmadığının bilincinde olan alacaklının icra dairelerini de aracı kılmak suretiyle esasen dolandırıcılık suçunu işlediğini",

– "Alacaklı ve borçlu şirket arasında organik bağ bulunduğunu, alacaklı ve borçlu şirketin eylemlerini organik bağ/fikir birliği içerisinde kolaylıkla gerçekleştirdiklerini, icra takibinde borçlu görünen şirket E. Ö. A.Ş.nin hissedarlarından N. T.'ın, alacaklı görünen şirketin yönetim kurulu başkanı olan S. T.'ın kuzeni olduğunu ve bu kişinin E. Ö. AŞ'de uzun süre genel müdürlük yaptığını, alacaklı görünen J. G. şirketinin ortaklarından biri olan B. grup şirketinin %100 hissedarı Şükran T.'ın da S. T.'ın eşi olduğunu, dolayısıyla borçlu şirket ile alacaklı şirket arasında doğrudan organik bağ mevcut olduğunu, T. ailesi mensuplarının farklı farklı kişiler adlarına kurdukları şirketler (J. G. … A.Ş., E.M. … A.Ş.., A., B. Grup) ile H.'i bu şirketlere borçlandırarak müvekkilleri şirketin hastanesine hacze geldiklerini ve burada müvekkil tarafından bedeli ödenerek satın alınan makine ve teçhizat üzerinden hak iddia etmeye çalıştıklarını",

– "Devir bedellerini fazla fazla ödeyen müvekkillerinin ruhsat devri nedeniyle devamlı olarak cebri icra tehdidi altında kaldığını, alacaklının borçlu hakkında başlattığı takibin muvazaalı olduğunu ve bu şekilde müvekkillerine hacze geldiklerini, bu takipteki ve açılan davadaki amacın müvekkillerinin ticari hayatını bitirmek olduğunu, takip hukukuna dayalı istihkak davalarında davanın dinlenebilmesi için takip konusu alacağın da gerçek olması gerektiğini, bu hususun özel dava şartı olup alacağın varlığını ispat yükünün de alacaklıda olduğunu, alacaklı alacağın varlığını ispatlayamadığı sürece davanın dinlenebilirlik koşulunun da gerçekleşmemiş sayılacağı ve davanın dava şartı yokluğundan reddi gerektiğin, bu kapsamda alacağın gerçek olmadığına dair itiraz halinde alacağın gerçek olup olmadığının tespiti amacı ile borçlunun ticari defterlerinde inceleme yapılması gerektiğini, istihkak davalarında da alacaklının, alacak iddiasını HMK 200 kapsamında yazılı delil ile ispat etmesi gerektiğini,"

– "Yargıtayın istihkak davalarına ilişkin yerleşik içtihatlarına göre, icra takibinin, haczin danışıklı olarak başlatıldığı yönünde kuvvetli deliller var ise mahkemenin bu hususu re'sen ele alıp araştırması gerektiğini ve yine 'alacaklının alacağının gerçek olup olmadığına yönelik araştırma ve inceleme yapılmadan karar verilmeyeceğinin' belirtildiğini"

– "Borçlu şirket ile alacaklı şirket organik bağ içerisinde olduğundan ve T. ailesi mensupları farklı farklı kişiler adlarına kurdukları şirketler ile H.'i bu şirketlere sahte senetler ile borçlandırarak müvekkil şirket hastaneye hacze gelip burada bizzat müvekkil tarafından bedeli ödenerek satın alınan makine ve teçhizat üzerinden hak talep etmeye çalıştıklarından ve üstelik temlik alınan ipotek bedelinden fazlasının icra takibine konulması ile icra takibinin usulsüz tebligata istinaden kesinleştirilmesi de icra takibinin usulüne uygun olmadığını dolayısıyla haciz işleminin de geçersiz olduğunu göz önünde bulundurulduğunda taraflar arasında gerçek bir alacak borç ilişki olmadığının dosya kapsamı ile sabit olduğu ve bu nedenle Mahkemece bu hususta emsal yargı içtihatlarına uygun nitelikte araştırma yapılarak haczin geçerli olup olmadığı hususunun tespit edilmesini gerektiğini"

– "Davada borçlu şirket ile müvekkilleri üçüncü kişi şirket arasında muvazaalı bir devir bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiğini, bu hususta Yargıtayın,

'fatura ve ödemelerin birbiri ile uyumlu olması, faturaların ticari defterde kayıtlı olması ve ticari defterlerin usulüne uygun olması halinde bu durumun üçüncü kişi lehine yorumlanacağını' kabul ettiğini, defterler üzerinde yapılacak incelemenin sonucunda borçlu şirket ile müvekkilleri üçüncü kişi şirket arasında muvazaalı bir devir bulunmadığının ve ilişkinin hastane ruhsatının devrinden ibaret olduğunun ortaya çıkacağını"

– "Müvekkilleri üçüncü kişi şirket ile diğer davalı E. Ö. A.Ş. isimli şirket arasında 26.04.2017 tarihinde hastane Ruhsatı ve Faaliyet İzin Belgesinin devri konusunda sözleşme imzalandığını, diğer davalı şirkete peşinat olarak hemen 02.05.2017 tarihinde ruhsat devir bedeli olarak 1.000.000,00 TL ödeme yapıldığını, ruhsat devrinin gerçekleşmesi için Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğüne başvuruda bulunulduğu sırada 15 Temmuz Darbe girişimi nedeniyle ruhsat devir işlemlerine ilişkin sürecinin uzadığını, L. B.'in bu nedenle, 27.07.2017 tarihinde borçlu şirket olan H. Sağlık A.Ş.nin sadece B grubu imza yetkilisi olduğunu, L. B.'in E. Özel A.Ş.nin ortağı ve/veya hissedarı olmadığını, sadece devir süreci uzaması nedeniyle B Grubu imza yetkisi aldığını, devir süreci bitmesi üzerine de L. B.'in 24.10.2017 tarihinde B Grubu imza yetkilisi görevinden de ayrılmış olduğunu"

– "Özel Hastane Ruhsat ve Hisse Devrinin olağan sürecine uygun gerçekleştirildiğini ve ruhsat devri gerçekleştikten sonra 25.09.2017 tarihinde Eskişehir Sosyal Güvenlik Kurumu ile sözleşme imzalandığını ve müvekkil şirketin mülk sahibi olan B. Tekstil San ve Tic. Ltd. Şti.'den hastane binası kiraladığını, 10.10.2017 tarihinde kira sözleşmesi imzalandığını, ruhsat bedeli ve diğer bedellerin müvekkilleri tarafından diğer davalı şirkete banka kanalıyla eksiksiz ödendiğini, yani, müvekkili şirket ile borçlu şirket arasında gerçek bir alım satım ilişkisi olduğunu, muvazaalı bir işlem yapılmadığını,

"01.05.2017 tarihli Özel Hastane Ruhsat ve Hisse Devir Sözleşmesinde H. T. 'in M. A.Ş.nin %50 hissesine ortak olacağı düzenlenmişse de, bu sözleşmenin imzalanmasının hemen akabinde H. T.'ın 24.05.2017 tarihinde kendisine ait bu %50 hisseyi Şahin Sönmezışık isimli kişiye devrettiğini, bu devir işleminden sonra 20.09.2017 tarihinde bu %50lik hissenin devir bedeli de Şahin Sönmezışık'a ödenerek, özel hastane ruhsatının vekil eden şirket yetkilileri tarafından satın alındığını, yani, mevcut durumda H. T.'ın şirket ile herhangi bir bağı kalmamış olduğunu, davacı tarafın iddialarının aksine gizli ortaklığı ve şirket ile herhangi bir bağı kalmayan H. T.'ın müvekkil şirketi ve/veya yetkililerinin temsil etmediğini, bu durumun sicil kayıtları ile de sabit olduğunu, müvekkillerinin gerçek bir alım satım ilişkisine taraf olduğunu, hacze konu mahcuzların müvekkilleri tarafından bedeli ödenerek satın alındığını, Yargıtay kararları gereğince taraflar arasındaki hukuki ilişkinin doğru bir biçimde tespit edilebilmesi için ticari defterler üzerinde inceleme yaptırılması gerektiğini"

– "Yargıtay içtihatları uyarınca, 'devredilen işletmede haciz yapılabilmesi, devrin muvazaalı olduğunun iddia ve ispat edilmesi gerektiğini, muvazaa iddiasının bulunmaması halinde alacaklının, tasarrufun iptali davası açarak alacağına kavuşma imkanı bulunduğu gibi, TBK ve TTK hükümlerine göre açılacak davalarda da devri yargılama konusu yapabileceğini ve muvazaa iddiasının ispatlanamadığı, bunun yanında davacı üçüncü kişinin delil olarak sunduğu fatura ve ödeme belgelerinin üçüncü kişinin

iddialarını desteklediği durumlarda üçüncü kişinin istihkak iddiasının kabul edilmesi gerektiğini"

– "Her iki şirketin de aynı adreste faaliyet gösterdiği belirtilse de Sağlık Bakanlığı tarafından her binaya çalışma ruhsatı verilmemekte olup Eskişehir ilinde hastane hizmeti vermeye elverişli bina bulunmadığından müvekkillerinin aynı adreste faaliyet göstermek durumunda kaldığını, borçlu şirket H. A.Ş.nin ise ticari faaliyetlerine başka bir adreste devam ettiğini ve borçlu şirketin faaliyet gösterdiği başka alanlar da bulunduğunu, yalnızca sağlık alanında hizmet vermediğini",

– "Müvekkili şirket ile borçlu şirket arasında organik bağ olmadığına dair kesinleşmiş mahkeme kararları bulunduğunu, bu nedenle de istihkak iddialarının kabulü gerektiğini"

– "Davacı tarafın iddiasının aksine, davacının sunduğu kararların kesin delil teşkil etmesinin mümkün olmadığını, 28.11.1956 tarihli 15/15 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı gereğince her davanın açıldığı tarihteki fiili ve hukuki duruma göre karara bağlanması, her davanın kendi şartları içerisinde değerlendirilmesi, davanın açılmasına kadar gerçekleşen hukuki ve maddi vakıalara göre davanın sonuçlandırılması gerektiğini" belirterek "açılan davanın reddine karar verilmesi gerektiğini" savunmuştur.

XI– Yukarıda yer verilen dilekçelerden de görüleceği üzere, taraflar arasındaki istihkak davasına ilişkin uyuşmazlıkta gerek üçüncü kişi gerekse alacaklı muvazaa iddiasına dayanmaktadır.

Davacı alacaklı, "üçüncü kişi ile borçlu arasındaki hastane ruhsat devrine ilişkin sözleşmenin aslında muvazaalı olduğunu, gizli bir ortaklık içerdiğini, yani, perde arkasında borçlu şirket yetkililerinin devir nedeniyle üçüncü kişiye ait gözüken hastaneyi borçlu şirket adına işletmeye devam etmekte olduğunu" iddia etmektedir.

Davalı üçüncü kişi ise, "icra takibine konu borç ödenmiş olmasına karşın, takibin taraflarının muvazaalı olarak bu borç ödenmemiş gibi hareket ettiklerini, alacaklının borçludan olan alacağını aslında tahsil etmiş olmasına karşın icra takibine devam ettiğini, borçlunun da borç sona ermiş olmasına rağmen devam eden icra takibine karşı çıkmadığını, sonlanan borç nedeniyle üçüncü kişi konumundaki müvekkillerinin adresinde haciz yapılmasının mümkün olmadığını" ileri sürmektedir.

*

İstihkak Davasına İlişkin Dava Şartları, Karine ve Kuralların

Somut Olay Yönünden Değerlendirilmesi:

XII– Gerçekte var olmayan veya sonlanan bir alacak nedeniyle alacaklının üçüncü kişinin mallarının haczini talep etmesi mümkün olmadığından, öncelikle üçüncü kişinin bu konudaki iddiasının incelenmesi yerinde olur.

Yukarıda ayrıntılı olarak yer verdiğimiz doktrindeki görüşler[139] ile Yargıtay içtihatlarında[140] açıkça kabul edildiği üzere, alacaklının üçüncü kişinin mallarının haczini isteyebilmesi için alacağının gerçek olması istihkak davasında dava şartıdır. Hacizden doğan istihkak davalarında geçerli bir haczin, dolayısıyla geçerli ve gerçek bir alacağa dayalı icra takibinin bulunması dava şartıdır[141]. Hemen belirtelim ki, alacaklının icra takibine devam etmesi (ve borçlu veya üçüncü kişinin mallarının haczinin geçerli olması) için alacağın gerçek olması kadar alacağın halen devam ediyor olması da aranır. Yüksek mahkeme de aynı görüştedir.[142]

Bu içtihatlarda da belirtildiği üzere, istihkak davalarında;

- Takip konusu borcun ödenmesi,
- Takibin iptaline karar verilmesi,
- Borçlunun icra dosyası kapsamında borçlu olmadığının tespiti edilmesi,
- Alacaklının haczi kaldırmasını talep etmesi,
- Haczin kaldırılmış olması veya yasal süresi içinde satış istenilmemesi gibi sebeplerle haczin düşmesi,
- Takip kesinleşmeden konulan haciz geçersiz olması,

---

[139] Bknz: Yukarda **AÇIKLAMA: VI**.

[140] Bknz: 8. HD. 24.10.2017 T. 3099/13611; 26.09.2017 T. 17857/11525; 18.04.2017 T. 14132/5683; 15.06.2017 T. 10332/9147; 17. HD. 24.06.2014 T. 20114/9866; 17. HD. 06.04.2015 T. 4936/5405; 8. HD. 13.06.2016 T. 9687/10282; 8. HD. 09.03.2015 T. 5811/5551; 10.07.2014 T. 11304/14720; 17. HD. 24.06.2014 T. 91/986; 17. HD. 06.04.2015 T. 4931/5404; 22.05.2014 T. 16397/8020; 25.03.2014 T. 14725/4327; 21.02.2012 T. 8333/1945; 26.09.2013 T. 11076/12858; 21. HD. 11.10.2005 T. 4335/9284 vb. (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024). Bknz: Yukarda **VI**, s. 7 vd.

[141] Bknz: Yukarda **AÇIKLAMA: VI**.

[142] Bknz: 8. HD. 23.05.2014 T. 14567/10497; 17. HD. 20.05.2011 T. 3865/5023; 8. HD. 23.05.2014 T. 14144/10463;
8. HD. 02.12.2013 T. 9973/18188; 17. HD. 16.05.2013 T. 5829/7045; 17. HD. 18.12.2012 T. 12432/14298; 17. HD. 03.04.2012 T. 1639/4034; 17. HD. 08.03.2012 T. 12755/2800; 17. HD. 30.01.2012 T. 10831/725; 17. HD. 27.10.2011 T. 6351/9916; 17. HD. 18.10.2011 T. 9178/9431; 17. HD. 26.09.2011 T. 2048/8132; 17. HD. 26.09.2011 T. 2317/8133; 17. HD. 12.07.2011 T. 1722/7389; 17. HD. 14.06.2011 T. 1129/6182; 17. HD. 06.06.2011 T. 696/5725; 17. HD. 02.05.2011 T. 11987/4150; 17. HD. 07.06.2012 T. 5127/7462; 17. HD. 24.05.2012 T. 552/6692; 17. HD. 19.04.2012 T. 2241/4937; 17. HD. 12.11.2012 T. 11044/12396; 17. HD. 15.12.2011 T. 8944/12412; 17. HD. 08.12.2011 T. 6790/11977; 17. HD. 08.12.2011 T. 8888/11976; 17. HD. 08.12.2011 T. 8040/11955; 17. HD. 24.11.2011 T. 9613/11129; 17. HD. 24.11.2011 T. 7140/11139; 17. HD. 15.11.2011 T. 10114/10610; 17. HD. 14.10.2011 T. 9054/9180; 17. HD. 30.06.2011 T. 1308/6866; 17. HD. 16.06.2011 T. 1274/6226; 17. HD. 07.06.2011 T. 156/5809; 17. HD. 05.05.2011 T. 6607/4327; 17. HD. 20.12.2010 T. 4053/11234; 17. HD. 14.12.2010 T. 6221/11036, 17. HD. 19.09.2011 T. 2189/7668; 17. HD. 15.12.2009 T. 4974/8421; 17. HD. 04.06.2009 T. 1933/3982; 21. HD. 22.03.2007 T. 9425/4877; 21. HD. 05.07.2004 T. 3548/6553; 21. HD. 18.02.2003 T. 10756/1020; 21. HD. 21.01.2003 T. 10020/198; 21. HD. 10.07.2001 T. 5108/5456; 21. HD. 27.02.2001 T. 1547/1638; 21. HD. 24.04.2000 T. 3034/3220; 21. HD. 03.05.2004 T. 972/4388, 21. HD. 20.09.2007 T. 11062/14659; 21. HD. 08.02.2007 T. 20420/1626; 21. HD. 08.02.2007 T. 19121/1627 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024). Bknz: Yukarda **VI**, s.11 vd.

- Alacaklının üç günlük yasal süre içinde bu istihkak iddiasına itiraz etmemiş olduğunun anlaşılması

gibi durumlarda istihkak davasına bakan icra mahkemesince 'konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına' karar verilmesi gerekir.

Yüksek mahkeme "istihkak iddiasına kötü niyetle itiraz ederek, üçüncü kişiyi haksız yere maddi ve manevi masrafa, külfete ve zarara sokulmasına yol açan alacaklı ve borçlunun tazminata mahkûm edileceğini düzenlendiğini, Devletin ilgili olduğu iktisadi düzen bakımından haklı bir nizam, çabukluk ve emniyet içinde cereyan etmesini temin etmek için istihkak iddialarına karşı yapılan hâksiz itirazları da cezalandırmış olduğunu" belirtmektedir.[143] Alacağını almış olan 'alacaklı' ile icra takibine ve istihkak iddiasına sessiz kalarak muvazaalı işleme taraf olan 'borçlu'nun üçüncü kişinin istihkak iddiasına yaptığı itirazın da kötüniyetli kabul edilmesi gerekir.

Somut uyuşmazlıkta, takip alacaklısının bankadan temlik aldığı **alacağın gerçek olması,** alacaklının üçüncü kişinin adresinde **haciz yapması için yeterli değildir**.

Alacaklı J. A.Ş.nin, üçüncü kişi M. A.Ş.nin adresinde yaptığı haczin geçerli olması için, J. A.Ş.nin E. A.Ş.'den olan alacağının haciz anında da devam ediyor olması gerekir.

Üçüncü kişi vekili "temlike konu alacağın zaten ödenmiş olduğunu" ileri sürektedir. Alacaklının alacağını borçlu şirketten tahsil etme çabasını göstermeden (taşınmaz, araç banka hesabı sorgulaması yapmadan, borçlunun faaliyet adresinde haczi işlemi gerçekleştirmeden) doğrudan üçüncü kişinin adresinde haciz yapılmasını talep etmesi, üçüncü kişi vekilinin iddialarını destekler niteliktedir. İstihkak davalarında hayat olayları hayatın olağan akışına aykırı ve uygun olup olmamasına göre değerlendirilir. Örneğin, borçlunun malik veya kiracılık sıfatı bulunmamasına rağmen haciz mahallinde hazır bulunup yenileme emrini icra dairesine gidip tebliğ alması sonra da tüm yasal sürelerden feragat ettiğini beyan etmesi, normal bir davranış olmayıp, bu haller hayatın olağan akışına terstir.

İcra takibinde 'borçlu' sıfatı kalmayan şirket hakkındaki icra takibi geçerliliğini kaybetmiş olacağından, istihkak davasına bakan icra mahkemesince üçüncü kişi vekilinin iddiaları doğrultusunda icra takibine konu borcun halen devam edip etmediği konusunda araştırma yapılması gerekmektedir. Alacaklının borçlu hakkında yapmış olduğu önceki icra takipleri ve bu takiplere dayanak yapılan belgeler, istihkak davasına konu icra takibinin dayanağı temlikname üzerinde yapılacak bilirkişi incelemesiyle, alacağın ödenip ödenmediği aydınlığa kavuşturulmalıdır.

Yapılacak bilirkişi incelemesinde, alacaklının alacağının kalmadığı anlaşılırsa, istihkak davası da konusuz kalır. Bu durumda, temlik alacaklısı, alacağı tahsil etmiş olmasına karşın sonlanmış icra takibinde üçüncü kişinin adresinde haciz yaparak istihkak davasına sebep olduğundan yargılama giderleri ve vekalet ücretinden sorumlu tutulmalıdır. Eğer, alacaklı üçüncü kişinin adresinde haciz yaptıktan sonra borç ödenmiş

[143] Bknz: HGK. 14.06.2022 T. 4– 585/907 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

olsaydı yargılama gideri ve vekalet ücretinden kimin sorumlu olduğunun tespiti için devredilen hastanede yapılan istihkak iddiasının haklılığına ilişkin bir değerlendirme yapılması gerekirdi. Somut uyuşmazlıkta, bilirkişilerin yapacağı incelemede neticesinde, borcun ödendikten sonra haciz yapıldığı tespit edilirse, bu durumda yargılama giderleri ve vekalet ücretinden kimin sorumlu olduğuna dair ayrıca bir inceleme yapılması gerekmez. Kötüniyetli alacaklı (ve eğer üçüncü kişinin istihkak iddiasına karşı çıkarsa borçlu) bunlardan sorumlu tutulmalıdır.

XIII– Somut uyuşmazlıkta üçüncü kişinin iddia ettiğinin aksine alacaklının halen devam etmekte olan alacağı için üçüncü kişinin adresinde haciz işlemi yaptığı tespit edilirse, bu kez icra mahkemesince üçüncü kişinin istihkak iddiasının yerinde olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir. Yani bu durumda devredilen (işletmede) hastanede, devredenin alacaklıların yaptığı haciz sırasında üçüncü kişinin istihkak iddiasının yerinde olup olmadığı incelenmelidir.

Davacı alacaklı vekili "önceden verilen bir karar nedeniyle borçlu ile üçüncü kişi arasında organik bağın varlığının kesin delille ispatlanmış olduğu gözetilerek takibe konu borçtan davalı üçüncü kişinin de sorumlu olduğunu ve bu nedenle istihkak iddiasının reddi gerektiğini" ileri sürmektedir.

Doktrinde ve Yargıtay içtihatlarında istihkak davası sonunda verilen kararın başka bir takip bakımından kesin hüküm teşkil etmeyeceği kabul edilmektedir. [144] [145] Somut olayda, alacaklı 'borçlu ile üçüncü kişi arasında organik bağ olduğunu', üçüncü kişi de 'borçlu ile alacaklı arasında organik bağ bulunduğunu' ileri sürmektedir.

Yargıtay'ın yukarıda belirttiğimiz içtihatlarında[146] kabul edlidği gibi, istihkak davalarında **'organik bağ'** konusu olayın somut özelliğine göre değerlendirilmelidir.

Örneğin, yüksek mahkeme "borçlunun ortağı olduğu dava dışı şirket ile üçüncü kişi arasındaki bağ ve borçlunun oğlunun bir dönem üçüncü kişinin ortağı olması hususlarının borçlu ile üçüncü kişi arasında organik bağ bulunduğunun göstergesi olarak kabul edilmeyeceğinden, haczin üçüncü kişinin ticaret sicilinde kayıtlı iş yeri adresinde yapıldığı, haciz sırasında borçlu hazır olmadığı, borçluya ait herhangi bir belge bulunmadığı uyuşmazlıkta üçüncü kişinin istihkak iddiasına ilişkin davasında haklı olduğunun kabulü gerektiğini" belirtmektedir[147].

Yüksek mahkeme, bir başka uyuşmazlıkta, "üçüncü kişinin borçluya ait otel isminin kullanılıyor olmasının turizm sektöründe faaliyet gösteren ve önceki işletmenin

---

[144] **ASLAN, K.** age. s. 628

[145] Bknz: 8. HD. 03.04.2017 T. 9691/4877 vb. (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[146] Bknz: 8. HD. 2.03.2017 T. 3482/2872; 17. HD. 16.05.2013 T. 6349/7050; 12.11.2012 T. 11087/12398; 31.05.2012 T. 3078/7055; 12.04.2012 T. 1383/4549; 7.02.2012 T. 12413/1242; 22.12.2011 T. 9073/12761; 17. HD. 15.12.2011 T. 9081/12349; 8. HD. 10.09.2015 T. 14550/16152; 8. HD. 21.01.2019 T. 5392/601; 13.01.2015 T. 13673/311; 25.04.2017 T. 5792/6126; 23.03.2015 T. 21926/6642; 18.11.2014 T. 13672/21168; 20.04.2016 T. 1863/7246; 26.09.2016 T. 12709/12553; 20.10.2014 T. 19211/18765; 14.05.2015 T. 5960/11416; 13.02.2014 T. 2528/2232; 31.01.2014 T. 301/1393; 21. HD. 26.12.2006 T. 15286/16868 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024) Bknz: Yukarıda **AÇIKLAMA: IX– b**

[147] Bknz: 8. HD. 21.01.2019 T. 5392/601 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

müşteri çevresini kaybetmek istemeyen işletmeler için muvazaa ölçütü olarak kabul edilemeyeceğinden, bu durumun mülkiyet karinesini borçlu lehine işletmek için yeterli sayılmayacağını" ifade etmiştir.[148]

Doktrinde de kabul edildiği üzere, **organik bağın** varlığı kabul edilse de bu durum, **üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddi için yeterli sayılmaz.** İstihkak davasında,

– "Üçüncü kişi şirkete ait hastanenin görünürdekinin aksine borçlu şirkete ait olup olmadığı",

– "Devre konu hastane ruhsatının borçlu tarafından üçüncü kişiye (muvazaalı) olarak devredilip devredilmediği"

– "Ödeme güçlüğü içindeki borçlunun malvarlığını kaçırmak için devir işlemi yapıp yapmadığı" vb. hususların değerlendirilmesi gerekir.

Somut uyuşmazlıkta, borçlu ile üçüncü kişi arasında hastane ruhsatına ilişkin bir devir olduğu, haciz yapılan adresin de bu hastane olduğu huşuları çekişmesizdir.

Her haciz, icra takibi ve hacze konu mal birbirinden farklı olduğundan, önceden verilen kararın kesin delil niteliğinde olduğu kabul edilemez. Aksi halde, her hastane ruhsatı devralan, devredenin tüm borçlarından sorumlu tutulmuş ve sağlık hizmetini haciz tehdidi alında yapma gibi bir durumla karşı karşıya bırakılmış olur. Hastane ruhsatının devri nedeniyle üçüncü kişinin borçlu şirketin borcunda sorumlu olacağına ilişkin iddia istihkak davasının konusu değildir. Hastane ruhsatına ilişkin devrin mal kaçırmak amacıyla yapıldığını iddia eden bir alacaklı, İİK m. 277 vd. uyarınca tasarrufun iptali davası veya işletme devri nedeniyle TBK m. 202 uyarınca dava açması imkânı vardır. Oysa istihkak davası, alacaklının uyuşmazlık konusu haczi yapmada haklı olup olmadığını tespit etme amacındadır. İcra memurunun hacizde takdir yetkisi bir malın haczi kabil olup olmadığının değerlendirmekten ibarettir. Bu durumda, icra memurunun haciz talebini yerine getirmek zorunda olduğunu bilen alacaklının kötüniyetli icra takip işlemleri yapmasına göz yumulmamalıdır. **Yüksek mahkeme** de devredilen işletmede haciz yapılması için bazı kriterler geliştirmiştir.

Yukarıda sunduğumuz içtihatlarda, **yüksek mahkeme**[149],

– "Devredilen işletmede haciz yapılabilmesi, devrin muvazaalı olduğunun iddia ve ispat edilmesine bağlı olduğunu"

– "Hastane ruhsatının devri muvazaalı değilse, istihkak davasında TBK ve TTK hükümleri uygulanmak suretiyle davalı üçüncü kişinin borçtan sorumlu tutulamayacağını"

kabul etmektedir.

---

[148] Bknz: 8. HD. 12.03.2020 T. 649/2491 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[149] Bknz: 8. HD. 13.04.2021 T. 300/3433; 13.04.2021 T. 4355/3432; 03.04.2017 T. 9691/4877; 12 HD. 09.11.2022 T. 7761/11782; 8. HD. 17.04.2019 T. 15800/4274 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024). Bknz: Yukarıda **AÇIKLAMA: IX– I**

İstihkak davalarında bahsi geçen işletme devirleri arasında hastane devrinin ayrı bir yeri olduğunu da ifade edelim. Bilindiği gibi, hastane işletmek isteyenler, 27.03.2002 tarih ve 24708 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Özel Hastaneler Yönetmeliği" uyarınca hastane ruhsatı edinmek zorundadır. Bu yönetmelikte 2008 yılı ve sonrasında yapılan bir dizi değişiklik ile planlama ve faaliyet izinleri zorlaştırılmış ve sağlık alanında faaliyet göstermek isteyen kuruluşların yeni ruhsat ve kadro izni alması fiili olarak durdurulmuştur. Bu nedenle, sektörde faaliyet göstermek isteyen şirketler için tek yol hastane ruhsatını devralmak haline gelmiştir. Devralınacak bir hastane ruhsatı bulunduktan sonraki süreçte Sağlık Bakanlığı taşınma ve devir işlemine onay vermektedir. Yani, 2008'den beri devam eden uygulama nedeniyle hastane ruhsatı almak için Sağlık Bakanlığına başvurup yeni bir ruhsat almak mümkün değildir.

Her dava, şikâyet, haciz uyuşmazlığının kendi somut özelliğine göre çözülmesi gerektiği mevcut istihkak uyuşmazlığında da gözetilerek, borçlu şirket ile üçüncü şirket arasındaki hastane ruhsatı devrinin alacaklının iddia ettiği gibi muvazaalı mı olduğu yoksa ticari örf ve adetlere uygun bir alışverişten mi ibaret olduğu irdelenmelidir. Üçüncü kişi vekili, alacaklı vekilinin iddia ettiğinin aksine "… (ismi geçen) Doktor L. B.'in borçlu şirketin ortağı ve/veya hissedarı olmadığını, sadece devir süreci uzaması nedeniyle B Grubu imza yetkisi aldığını, devir süreci bitmesi üzerine de bu görevden ayrılmış olduğunu" savunduğundan, bu iddiaların da hastane ruhsat devrine ilişkin prosedür gözetilerek değerlendirilmesi gerekir. Özel Hastaneler Yönetmeliği m. 69– d hükmü, devralan kişi adına ruhsatname ve faaliyet izin belgesi tanzim edilinceye kadar hastanenin faaliyetinin devredenin sorumluluğunda devam edeceğini düzenlemektedir. Hasatane ruhsat devrine ilişkin sürecin uzaması neticesinde adı geçen geçen doktorun borçlu şirketin ortağı olmadan, mevzuat gereğince ve sadece devir sürecinin sağlıklı yürümesi adına işlemler yapması, borçlu şirket ile üçüncü kişi şirket arasında muvazaalı işlemler yapıldığını göstermez.

Buraya kadar ifade etmek istediklerimizi özetlemek gerekirse, **üçüncü kişi ile borçlu şirket arasında organik bağ bulunması 'istihkak iddiasının reddi' için yeterli olmaz.** Aksinin kabulü halinde, ticari hayatın durması dahi söz konusu olabilir. Üstelik somut uyuşmazlıkta, borçlunun hem üçüncü kişi ile hem de alacaklı ile 'organik bağ içinde olduğu' ileri sürülmektedir.

Somut uyuşmazlıkta, davalı üçüncü kişi, davacının iddialarının aksine, "borçlu ile arasındaki hastane ruhsatı devrinin muvazaalı olmadığını, aralarında kendi yükümlülüklerini yerine getirdikleri ticari bir ilişki olduğunu" ileri sürdüğünden, bu konudaki savunmasının incelenmemesi 'adil yargılanma hakkının ihlaline' sebep olur.

Yüksek mahkeme,[150] *"işyeri devrinin İİK'nun 44. ve TBK'nun 202. maddeleri uyarınca usulüne uygun olarak yapılmadığını"* belirten Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi 01.03.2018 tarihli ve 2017/2221 Esas 2018/521 Karar sayılı kararını şu gerekçelerle bozmuştur: *"Tarafların gösterdiği tüm deliller toplanmadan karar verilmesi, **hukuki dinlenilme hakkının ihlalidir**… Davalı üçüncü kişi süresinde*

[150] Bknz: 8. HD. 04.06.2020 T. 12556/3034 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

sunmuş olduğu cevap dilekçesinde mahkemece toplanan deliller haricinde ticari defterler ve banka kayıtlarına da dayanmış olduğundan, davalının tüm delilleri toplanarak sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik araştırma ile davanın kabulüne yönelik hüküm kurulması doğru olmamıştır…"

Yüksek mahkeme, istihkak davasına ilişkin bir başka uyuşmazlıkta, "davalı üçüncü kişinin iddiaları doğrultusunda borçlu şirket ve üçüncü kişi şirketin ticari defterleri üzerinde yaptırılacak inceleme ile (açılış ve kapanış tasdiklerinin yapılmış olması göz önünde bulundurularak) üçüncü kişi ile borçlu arasındaki ilişkinin gerçek bir ticari ilişki olup olmadığının belirlenmesi, sunulan fatura karşılığında ödeme yapılıp yapılmadığı, yapılmış ise ödemenin defter kayıtlarında yer alıp almadığı hususlarında Yargıtay denetimine elverişli uzman bilirkişi raporu alınması ve alınacak raporun dosyada mevcut diğer delillerle birlikte değerlendirilerek sonucuna göre istihkak iddiası hakkında bir karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ve araştırma neticesinde davacının davasının kabulüne karar verilmesinin hatalı olduğunu" belirtmiştir.[151]

Neticede, alacaklı gerçek ve halen var olan bir alacak için üçüncü kişinin adresinde haciz yapmış olması halinde de istihkak davasına ilişkin uyuşmazlıklarda *"devredilen işletmede haciz yapılabilmesi, devrin muvazaalı olduğunun iddia ve ispat edilmesine bağlı olduğunu"* belirten **Yüksek mahkeme içtihatları[152]** gözetilerek bir değerlendirme yapılmalıdır. Bu durumda, icra mahkemesince, tarafların iddia ve savunmaları dikkate alarak, "üçüncü kişi ile borçlu şirket arasındaki organik bağın yanında, borçlu şirketin üçüncü kişi şirket üzerinden faaliyette bulunup bulunmadığının, davalılar arasında yapılan hastane ruhsatı devrinin muvazaalı olup olmadığının" tespiti için taraf ticari defterlerinin incelenmesi ve aralarında bu konuda uzman bir bilirkişinin de yer aldığı heyetten bilirkişi raporu alınarak araştırma yapılması gerekmektedir. Aksi halde, hastane ruhsatına ilişkin bir devrin söz konusu olduğu somut uyuşmazlıkta, üçüncü kişinin bu konudaki iddialarının etraflıca araştırılmaması – Yüksek mahkemenin de kabul ettiği üzere– adil yargılanma hakkının ihlaline yol açar.

*

Üçüncü Kişinin Muvazaa İddiasını İleri Sürebileceği Durumlar:

XIII– Davacı üçüncü kişi, "alacaklının borçludan alacağını tahsil ettikten sonra borçlu ile anlaşarak, bu ödeme hiç yapılmamış gibi kendi adresinde haciz yapıldığını" ileri sürmektedir. Üçüncü kişinin bu iddiası "muvazaaya" yöneliktir.

Muvazaa iddiası ile, iş hukuku, miras hukuku, ticaret hukuku, icra hukuku, kira hukuku gibi birçok alanda karşılaşılmaktadır. Örneğin, işveren az vergi ödemek adına çalışanın maaşına düşük gösterebilir, alıcı– satıcı tapuda az vergi, harç çıksın diye taşınmaz satış bedelini düşük gösterebilir (bedelde muvazaa). Borçlu mal kaçırmak için mallarını arkadaşına devredebilir (mutlak muvazaa). Kiracısı tahliye edemeyen

[151] Bknz: 8. HD. 01.04.2021 T. 5164/3080 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)
[152] Bknz: 8. HD. 13.04.2021 T. 300/3433; 13.04.2021 T. 4355/3432; 03.04.2017 T. 9691/4877; 12 HD. 09.11.2022 T. 7761/11782; 8. HD. 17.04.2019 T. 15800/4274 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024). Bknz: Yukarıda **AÇIKLAMA: IX– ı**.

kirayaveren malik ihtiyaç sebebi doğsun diye taşınmazını bir yakınına devretmesi de muvazaalı bir devirdir. Doktrinde ve içtihatlarda kabul edildiği üzere; tüm bu uyuşmazlıklarda, muvazaaya dayanılabilir.

Nasıl ki borçlu, alacaklıları mallarını haczetmesin diye muvazaalı işlemlerde bulunabilirse, alacaklı da muvazaalı bir alacak yaratarak üçüncü bir kişi aleyhine takip açmadan, bir başkası hakkında yaptığı icra takibi üzerinden, üçüncü kişinin mallarının haczini sağlamak isteyebilir. Uygulamada takibin tarafı olmayan üçüncü kişiler, istihkak davaları ile tasarrufun iptali davalarında bu durumla sıkça karşılaşmaktadır.

Alacağın var olmadığı (gerçek olmadığı, sonlandığı) bir icra takibinde borçlunun malları haczedilemez. Borçlu, üçüncü kişinin mallarının haczi sağlamak adına alacağın kalmadığı bir icra takibinin devamına sessiz kalır, alacaklı ile muvazaalı işlem yaparak bu haczin görünürde geçerli olduğunu yaratmaya çalışırsa, bu durum hukuk düzenince korunmaz. Bu nedenle hem tasarrufun iptali davalarında hem de istihkak davalarında takip alacaklısının alacağın gerçek ve halen devam ediyor olması aranır. Alacaklının alacağının devam eden varlığının, iptal ve istihkak davalarında *'dava şartı'*, TBK 19'a dayalı görülen iptal davalarında ise *'hukuki yarar'* olarak nitelendirilmektedir.

Alacaklı gerçek alacağının tahsili isteyebilir. Alacaklı bir alacağını iki, üç kere tahsil edemez. İster 'dava şartı', ister 'hukuki yarar' olarak nitelendirilsin, alacağı sonlanan alacaklı icra takibine devam edemeyeceği için, ne borçlunun ne de üçüncü kişinin mallarının haczini isteyemez.

Doktrinde ve **Yargıtay içtihatlarında**, muvazaalı işleme karşı, muvazaalı işlemin tarafı olmayan üçüncü kişinin aleyhine açılan bir davada davalı olarak 'muvazaa itirazında bulunabileceği' gibi, ayrıca bir dava açarak 'muvazaanın tespitini' isteyebileceği de kabul edilmektedir.[153]

Muvazaanı hüküm ve sonuçlarının TBK m. 19'da açıkça ifade edilmemiş olması nedeniyle doktrinde bu konuda iki görüş ileri sürülmektedir. Bir görüşe göre muvazaalı işlemin yaptırımı yokluk[154], diğer (hâkim) görüşe göre ise kesin hükümsüzlüktür (butlandır)[155].

Görüşlerden hangisi kabul edilirse edilsin, muvazaalı işlem hiçbir hüküm doğurmaz, alacak borç ilişkisi yaratmaz, tarafların onayı ile muvazaa nedeninin ortadan

---

[153] **ESENER, T.** Muvazaalı Muameleler, 1956, s: 55; **KILIÇOĞLU, A**. Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. Baskı, 2020, s: 238

[154] **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, N.** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2017, s: 356 – **EREN, F./DÖNMEZ, U.** Eren Borçlar Hukuku Şerhi, 2022, s: 372.

[155] **ESENER, T.** age. s: 49 vd. – **OĞUZMAN, K./ÖZ, M. T.** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler 18. Baskı, 2020, Cilt: 1, s: 130, – **FEYZİOĞLU, F.** Borçlar Hukuku, 2. Bası, 1976, s: 195 – **İNAN, A.N.** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 1984, s: 182 vd. – **ÖZSUNAY, E.** Borçlar Hukuku Dersleri, 1976, s: 97 vd. – **ÇETİN, H. E.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2016, s: 141 vd. – **ÖZKAYA, E.** Açıklamalı– İçtihatlı İnançlı İşlem ve Muvazaa Davaları, 5. Baskı, 2013, s: 189 vd. – Bknz: HGK. 03.06.1964 T. 422/398 www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

kalkaması ile ya da aradan geçen zamanla muvazaalı işlem geçerlilik kazanmaz.[156] Muvazaalı işlem hakkın doğumuna engel olur ve hakim tarafından re'sen dikkate alınır.

Muvazaa, üçüncü kişi tarafından 'itiraz' olarak mevcut bir davada ileri sürülebileceği gibi, hiçbir hak düşürücü süre ve zamanşımına bağlı olmadan 'muvazaalı işlemin geçersizliğinin tespiti' için ayrı bir dava açılması da mümkündür.[157]

Somut uyuşmazlıkta; üçüncü kişi, 'istihkak davasına konu icra takibinin muvazaaalı şekilde devam ettirildiğini' istihkak davasında itiraz olarak ileri sürebileceği gibi, 'muvazaalı işlemin hükümsüzlüğünün tespiti' için ayrı bir dava da açabilir.

Yüksek mahkeme de muvazaalı işlemin gerçekleşmesinden 40 yıl sonra bile dava açılabileceğini, bu durumda dava açma hakkının kötüye kullanıldığının ileri sürülemeyeceğini kabul etmektedir.[158]

Üçüncü kişinin bu dava açması için hukuki yararı olması gerekir. Somut uyuşmazlıkta, malları haczedilen üçüncü kişinin, genel mahkemelerde ayrı bir dava açarak takip borçlusu ile alacaklı arasındaki işlemlerin muvazaalı ve geçersiz olduğunun tespitini istemede hukuki yararı da bulunmaktadır.

Üçüncü kişi muvazaalı işlemin tarafı olmadığından, muvazaa iddiasını, tanık dahil her türlü delille ispatlayabilir.[159] Üçüncü kişilerin muvazaalı işlemin hükümsüzlüğünün tespiti için açıkları davalarda senetle ispat kuralı uygulanmaz[160]. Muvazaa tek taraflı bir işlem olmayıp tarafların irade ile beyanları arasında bilerek ve isteyerek yarattıkları bir uygunsuzluk halidir. Muvazaalı işlem 'görünürdeki işlem' olarak adlandırılır. Üçüncü kişi, muvazaalı işleme ve taraflar arasındaki ilişkiye 'yabancı' olduğundan, tarafların mali gücü, ihtiyaçları, örf ve adetler, hayatın olağan akışına uygun olan/olmayan işlemler, iddianın ispatında dikkate alınır.

Somut uyuşmazlıkta üçüncü kişi, 'borçlu takip konusu borcu ödemiş olmasına karşı alacaklının icra takibine muvazaalı olarak devam ederek mallarının haczini sağladığını' ayrı bir dava konusu yaparak 'bu işlemlerin geçersizliğinin tespitini' isteyebilir. Üçüncü kişi, alacaklı ile borçlu arasında önceden yapılan icra takipleri, istihkak davasına konu hacze dayanak icra takibi, takip dayanağı belgelere dayanarak bu iddiasını ispat edebilir.

---

[156] Bknz: HGK. 22.11.2023 T. 1– 202/1138; HGK 6.11.1996 T. 1– 596/737; 4. HD. 18.02.2021 T. 1310/699; 3. HD. 12.04.2017 T. 19180/5155; 9. HD. 11.03.2015 T. 1644/10042; 1. HD 9.10.2003 T. 9671/10535 vb. (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[157] HGK. 22.11.2023 T. 1– 202/1138, HGK 4.11.2015 T. 1– 560/2371; 4. HD. 18.02.2021 T. 1310/699; 3. HD. 12.04.2017 T. 19180/5155; 9. HD. 11.03.2015 T. 1644/10042; 1. HD 9.10.2003 T. 9671/10535 vb. (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[158] Bknz: HGK. 04.11.2015 T. 1– 560/2371; 1. HD. 26.06.2018 T. 10396/11510 vb. (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[159] Bknz: HGK. 29.11.2023 T. 14– 1029/1184; 3. HD. 12.04.2017 T. 19180/5155; IBK. 05.02.1947 T. 20/6, HGK. 25.12.2002 T. 4– 812/1094; 1 HD. 03.04.1989 T. 3806 /3984; 13. HD. 15.03.1974 T. 618/615 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[160] Bknz: HGK. 18.02.2021 T. 1013/105; IBK. 05.02.1947 T. 20/6, HGK. 25.12.2002 T. 4– 812/1094; 1 HD. 03.04.1989 T. 3806 /3984; 13. HD. 15.03.1974 T. 618/615 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

Muvazaalı işlemim bir unsuru da aldatma kastı olarak kabul edilmektedir. Alacaklı ile borçlunun aralarında anlaşarak alacak halen varmış gibi bir görünüm ile üçüncü kişiyi (ve icra dairesini) aldatması neticesinde, üçüncü kişi uğradığı (maddi ve manevi) zararı da ayrıca isteyebilir[161]. Üçüncü kişi haksız haciz nedeniyle tazminat davası açabileceği gibi, bu tazminat isteminden ayrı olarak alacaklının ve/veya borçlunun haksız itirazlarına ilişkin tazminat istemini icra mahkemesinde görülen istihkak davasında da talep edebilir.

SONUÇ: Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta,

a. Yüksek mahkemenin de kabul ettiği gibi, istihkak davasının görülebilmesi için, geçerli bir haciz, dolayısıyla geçerli, gerçek ve **halen devam eden bir alacağa** dayalı icra takibinin varlığı şart olduğundan, icra mahkemesince öncelikle icra takibine konu alacağın gerçek ve halen devam eden bir alacak olup olmadığının bilirkişi incelemesi yaptırılarak belirlenmesi gerektiği, aksi taktirde muvazaalı işleme yabancı olan üçüncü kişinin adil yargılanma hakkının ihlal edilmiş olacağı; icra takibe konu **alacağın artık 'var olmadığı'** sonucuna varılması halinde, istihkak davasının konusuz kalacağı ve bu durumda[162], alacaklı ve borçlunun istihkak iddiasına haksız itiraz ederek sebep oldukları dava nedeniyle yargılama gideri ve vekalet ücretinden sorumlu tutulmalarının gerekeceği,

b. Alacağın halen devam ettiği sonucuna varılması halinde, bu kez, istihkak davası sırasında tüm delilleri serbestçe değerlendirme yetkisine sahip olan icra mahkemesince; **"**üçüncü kişi ile borçlu arasında muvazaalı olduğu iddia edilen ilişkinin 'hastane ruhsatı devrinden' kaynaklandığı**"**, **"**hastane işletmek isteyen şirketler için hastane ruhsatı devinin belirli bir prosedüre bağlı olarak Bakanlığın izninde sınırlı olarak gerçekleştirildiği**"**, **"**istihkak iddiasına konu haciz üçüncü kişinin adresinde

---

[161] Bknz: HGK 14.06.2022 T. 4– 585/907; HGK. 01.12.2004 T. 4– 600/625; 4. HD. 11.10.2017 T. 12371/5657; 4. HD. 26.04.2016 T. 4016/5647; 4. HD. 03.02.2011 T. 1563/1100 www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024)

[162] Bknz: 8. HD. 23.05.2014 T. 14567/10497; 17. HD. 20.05.2011 T. 3865/5023; 8. HD. 23.05.2014 T. 14144/10463; 8. HD. 02.12.2013 T. 9973/18188; 17. HD. 16.05.2013 T. 5829/7045; 17. HD. 18.12.2012 T. 12432/14298; 17. HD. 03.04.2012 T. 1639/4034; 17. HD. 08.03.2012 T. 12755/2800; 17. HD. 30.01.2012 T. 10831/725; 17. HD. 27.10.2011 T. 6351/9916; 17. HD. 18.10.2011 T. 9178/9431; 17. HD. 26.09.2011 T. 2048/8132; 17. HD. 26.09.2011 T. 2317/8133; 17. HD. 12.07.2011 T. 1722/7389; 17. HD. 14.06.2011 T. 1129/6182; 17. HD. 06.06.2011 T. 696/5725; 17. HD. 02.05.2011 T. 11987/4150; 17. HD. 07.06.2012 T. 5127/7462; 17. HD. 24.05.2012 T. 552/6692; 17. HD. 19.04.2012 T. 2241/4937; 17. HD. 12.11.2012 T. 11044/12396; 17. HD. 15.12.2011 T. 8944/12412; 17. HD. 08.12.2011 T. 6790/11977; 17. HD. 08.12.2011 T. 8888/11976; 17. HD. 08.12.2011 T. 8040/11955; 17. HD. 24.11.2011 T. 9613/11129; 17. HD. 24.11.2011 T. 7140/11139; 17. HD. 15.11.2011 T. 10114/10610; 17. HD. 14.10.2011 T. 9054/9180; 17. HD. 30.06.2011 T. 1308/6866; 17. HD. 16.06.2011 T. 1274/6226; 17. HD. 07.06.2011 T. 156/5809; 17. HD. 05.05.2011 T. 6607/4327; 17. HD. 20.12.2010 T. 4053/11234; 17. HD. 14.12.2010 T. 6221/11036, 17. HD. 19.09.2011 T. 2189/7668; 17. HD. 15.12.2009 T. 4974/8421; 17. HD. 04.06.2009 T. 1933/3982; 21. HD. 22.03.2007 T. 9425/4877; 21. HD. 05.07.2004 T. 3548/6553; 21. HD. 18.02.2003 T. 10756/1020; 21. HD. 21.01.2003 T. 10020/198; 21. HD. 10.07.2001 T. 5108/5456; 21. HD. 27.02.2001 T. 1547/1638; 21. HD. 24.04.2000 T. 3034/3220; 21. HD. 03.05.2004 T. 972/4388, 21. HD. 20.09.2007 T. 11062/14659; 21. HD. 08.02.2007 T. 20420/1626; 21. HD. 08.02.2007 T. 19121/1627 (www.e– uyar.com E. T. 15.05.2024). Bknz: Yukarda **AÇIKLAMA: VI** ve **AÇIKLAMA: XII**.

yapıldığından, İİK m. 99 uyarınca**,** alacaklının iddialarını ispat etmek zorunda olduğu**"** gözetilerek**, "hastane ruhsatının devrinin muvazaalı olup olmadığının" incelenmesi ve bu devrin muvazaalı olmadığının anlaşılması halinde** "üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddine ilişkin davanın reddinin"; devrin muvazaalı olduğunun anlaşılması halinde ise "üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddine ilişkin davanın kabulünün isabetli olacağı

görüşünde olduğumuzu belirtir mütalâamızı, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve üçüncü kişi M. A.Ş. vekili Av. … tarafından E. İcra Hukuk Mahkemesinde görülmekte olan 2024/135 E. no'lu dava dosyası ile ilgili diğer tüm mahkeme dosyalarına sunulmak üzere saygıyla sunarız… 27.05.2024

475) Açtığı "tasarrufun iptali davası"na ilişkin dilekçede belirttiği icra takip dosyasının usuli nedenlerle iptalinden sonra yaptığı yeni icra takibinin kesinleşmesi üzerine, davacı – alacaklı, kesinleşen yeni takip dosyasını mahkemeye bildirerek, bu yeni dosyasındaki alacağı ile sınırlı olarak davalı– borçlu ile diğer davalı – üçüncü kişi arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesini isteyebilir mi?

*

Tasarrufun iptali davası*;* "*bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kastıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflas kararı verilmesinden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı – alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için 'kural olarak' kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, 5 yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, ' borçlunun malvarlığından çıkardığı' dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı – alacaklıya cebri icra yetkisi tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davasıdır*"[163].

Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için birtakım *"dava şartları"*[164]nın gerçekleşmiş olması gerekir.

Bilindiği gibi *"dava şartı" 'davanın esası hakkında yargılama yapılabilmesi ve karar verilebilmesi için varlığı veya yokluğu gerekli olan şartlar"dır.*[165]

HMK.'nun 114. maddesinin **1. fıkrasında** '*dava şartlarının neler olduğu*' (12) bent halinde sayılarak belirtildiği gibi; **2. fıkrasında** '*diğer kanunlarda yer alan dava şartlarının ilişkin hükümlerin saklı olduğu*' açıklamıştır.

HMK.'nun 114. maddesinde (12) bent halinde sayılan – ve tüm davalar için geçerli olan– dava şartları "**genel dava şartları**" (HMK. m. 114/1), buna karşın HMK. m. 114/2'de belirtilen dava şartlara ise, bazı davalar için öngörülmüş olduğu için "**özel dava şartı**" olarak nitelendirilir. Örneğin; İİK. m. 277/I– 1'de öngörülen '*tasarrufun*

---

[163] **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 9. Baskı, s.3 vd.

[164] **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018 s:4729– 4801) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Taihi Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının "Bedele Dönüşmesi" (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas "Gerçek Değer"in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739– 1758) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının "Usul"den ve "Esas"dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Barosu Dergisi'nde yayımlanacak)

[165] **KURU, B.** Medeni Usul Hukuku El Kitabı, C: 1, s: 375– 398 – **KURU, B.** Dava Şartları (Ord. Prof. Dr. Sabri Şakir Ansay'ın Hatırasına Armağan, 1964, s: 109– 147) – **ARSLAN, R.** Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Medeni Usul Hukukuna Getirdiği Başlıca Yenilikler (Prof. Dr. Gürgan Çelebican'a Armağan, 2011, s: 439– 459) – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** Medeni Usul Hukuku, 6. Baskı, s: 310 vd. – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), 4. Baskı, s: 243 vd. – **GÖRGÜN, Ş. İ.** Medeni Usul Hukuku, 3. Bası, s: 144 vd. – **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHFD. 2015/4, s: 931– 974) – **ÇETİNEL, T.** Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarruf Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2020, s: 75 vd. – **PEKCANITEZ, H.** Pekcanıtez Usul Hukuku, 2017, s: 925 vd.; 950 vd.

iptali davası açabilmek için kesin ya da geçici aciz belgesi ibraz etme zorunluluğu', İİK. m. 69/II'de öngörülen '*borçtan kurtulma davası açabilmek için % 5 oranında teminat gösterme zorunluluğu*' birer "özel dava şartı"dır.[166]

Acaba HMK. m. 114'te öngörülenler dışında, yargı kararları ile başka "dava şartları" öngörülebilir. mi.? Çünkü uygulamada, **yüksek mahkeme** (Yargıtay 17. Hukuk Dairesi); **a)** '*İcra takibinin kesinleşmiş olması*'nı, **b)** '*Alacaklının alacağının gerçek bir alacak olması*'nı, **c)** '*Davacının alacağının, dava konusu tasarruftan önce doğmuş olması*'nı, tasarrufun iptali davasının "**özel dava şartı**" olarak kabul etmekte ve açılmış olan tasarrufun iptali davasının bu şartlar gerçekleşmeden açılmış olduğunu, yargılamanın her aşamasında tesbit ettiği taktirde, kendiliğinden 'davanın usulden reddine' karar vermektedir.

Doktrinde[167] "*HMK döneminde, 'dava şartları'nın neler olduğu HMK m. 114'te sayılarak belirtilmiş olduğundan, burada öngörülmemiş olan hususların Yargıtay içtihatları ile kabul edilmesinin, kanun sistematiğine uygun olduğunun düşünülemeyeceği"* ifade edilmiştir.

U y g u l a m a d a kabul edilen dava şartları nelerdir?

a) *Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan ö n c e doğmuş olması gerekir.*[168]

b) '*Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması' gerekir.*[169]

c) '*Borçlu hakkında kesin aciz belgesi* ya da *geçici aciz belgesi'* (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır.[170]

---

[166] **ALBAYRAK, H.** agm. s: 934

[167] **ALBAYRAK, H.** agm. s: 937

[168] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C.** age. s:1183– 1246 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), s:1402 vd. – **DANİŞ, R.S.** Tasarrufun İptali Davası, 2023, s.90 vd. – **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 3. Baskı, 2021, s:730 vd. – **MUŞUL, T. / MUŞUL, A. T.** İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), 2024, s:1265 – **SERTKAYA, A.Ş./ KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s:156 vd. – **ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), 11. Baskı, s:1624 vd. – **BAKIRCI, H. A.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2. Baskı, 2023, s: 89 vd. – **IŞIK, S.** İcra ve İflas Hukukunda İvazsız Tasarrufların İptali, 2024, s: 117 vd.

[169] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s:767– 794 – **IŞIK, S.** age. s:101 vd. – **YARDIMCI, T.E.** Tasarrufun İptali Davası, 2024, s: 129 vd. – **BAKIRCI, H. A.** age. s:72 vd. – **ERCAN, İ.** age. s: 1612 vd. – **SERTKAYA, A. Ş. / KUL, S.** age. s:175 vd. – **MUŞUL, T./ MUŞUL, A. T.** age. s:1264 – **MUŞUL, T.** age. s: 730 vd. – **DANİŞ, R.S.** age. s:121 vd.

[170] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s: 1095– 1170 – **KURU, B.** age. s:1415 vd. – **DANİŞ, R.S.** age. s:92 vd. – **MUŞUL, T.** age. s: 732 vd. – **MUŞUL, T./ MUŞUL, A. T.** age. s: 1265 vd. – **SERTKAYA, A. Ş. / KUL, S.** age. s:206 vd. – **ERCAN, İ.** age. s: 1626 vd. – **BAKIRCI, H.A.** age. s: 112 vd. – **YARDIMCI, T. E.** Tasarrufun İptali Davası, 2024, s:133 vd. – **IŞIK, S.** age. s: 122 vd.

ç) '*Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin*[171] [172] *ve alacağın*[173] [174] *kesinleşmiş olması'* gerekir.[175]

Ayrıca belirtelim ki; tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için "*dava tarihinden ö n c e veya s o n r a* "[176] [177] davacı– alacaklı tarafından yapılmış ve kesinleşmiş bir icra takibi bulunması gerekir.

İptal davası mutlaka bir icra takibine dayalı olarak açıldığı ve dava sonucunda davacıyı haklı bularak "*davanın kabulüne*" karar verecek duruma gelen mahkemenin "*davacı– alacaklının…. sayılı icra takibine konu alacağını eklentileriyle birlikte karşılayacak miktarla sınırlı olarak dava konusu taşınmaz – taşınır üzerinde davacı – alacaklıya cebri icra yetkisi (haciz ve satış isteme yetkisi) tanınmasına…"* ş e k l i n d e karar vermesi gerekeceğinden[178], yargılama sona ermeden, davacı – alacaklı tarafından, davalılardan borçlu hakkında yapılmış ve kesinleşmiş bir i c r a t a k i b i n i n bulunması gerekir. Eğer icra takibi herhangi bir nedenle – örneğin; dava ve mütalâa konusu uyuşmazlıkta olduğu gibi; davacı – alacaklının borçlu hakkında yapmış olduğu yabancı para alacağına dayalı icra takibi, takip talebinde takip konusu yabancı para alacağının Türk parası karşılığı gösterilmediğinden – iptal edilmişse, tasarrufun iptali davası da konusuz kalır ve mahkemece tasarrufun iptal davasının "konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığı" ş e k l i n d e karar verilir.[179] [180] Ancak davacı – alacaklı, borçlu hakkında yeni bir takip yapar ve bu takip kesinleşirse,

---

[171] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s: 1171 vd. – **KURU, B.** age. s:1416 – **DANİŞ, R.S.** age. s:117 – **ALBAYRAK, H.** agm. s:938, 941 – **SERTKAYA, A. Ş. / KUL, S.** age. s: 190 vd.; 195 vd. – **EROĞLU, O.** Açıklamalı– İçtihatlı Tasarrufun İptali Davası ile Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 2. Baskı, s: 76 – **MUŞUL, T.** age. s: 732 – **IŞIK, S.** age. s: 107 – **KARATAŞ, İ. / ERTEKİN, E.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 1998, s:71 vd. – **GÜNEREN, A.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:403 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s:48 – **BAKIRCI, H.A.** age. s:107 vd. – **MUŞUL, T./ MUŞUL, A. T.** age. s: 1264 vd. – **ERCAN, İ.** age. s: 1626

[172] Bknz: 17. HD. 23.02.2010 T. 10319/1442 – 17. HD. 31.10.2013 T. 11755/14621 – 17 HD. 24.09.2013 T. 8620/12713 – 17 HD. 29.09.2009 T. 3072/5789 – HGK. 28.03.2012 T. 17– 25/241 – 4 HD. 02.07.2013 T. 7656/10498

[173] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s: 1178 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK Şerhi, 2014, C:3, s:4392 – **GÜNEREN, A.** age. s:398 – **SERTKAYA, A. Ş. / KUL, S.** age. s: 190 – **ERCAN, İ.** age. s:1626

[174] 17. HD. 16.03.2015 T. 4691/4288 – 17. HD. 06.04.2015 T. 17991/5395 – 17. HD. 07.05.2015 T. 19279/6817 – 17. HD. 29.09.2015 T. 978/9814 – 17.HD. 29.09.2015 T. 3072/5789

[175] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s:1170– 1181

[176] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s:1171 – **GÜNEREN, A.** age, s:403 – **SERTKAYA, A. Ş. / KUL, S.** age. s:195 – **EROĞLU, O.** Tasarrufun İptali Davası ile Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 2. Baskı, 2020, s:178 – **DANİŞ, R.S.** age. s: 120 – **IŞIK, S.** age. s: 108 vd. – **BAKIRCI, H.A.** age. s: 108

[177] Bknz: 17. HD. 29.09.2009 T. 3072/5789 – 4. HD. 02.07.2013 T. 7656/10498 – HGK. 28.03.2012 T. 17– 25/241 – HGK. 30.03.2016 T. 17– 843 – HGK. 30.03.2016 T. 17– 843/433 – 17. HD. 27.06.2018 T. 4888/6487 –12.05.2015 T. 20399/7300 – 23.09.2014 T. 4561/12417 –11.03.2013 T. 5718/3199 – 11.03.2013 T. 6602/3146 – 11.03.2013 T. 6649/3148 – 19.02.2013 T. 4326/1955 – 08.05.2012 T. 1603/5902– HGK. 28.03.2012 T. 17– 25/241 vb.

[178] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK Şerhi, C:3, s:4362

[179] **YARDIMCI, T. E.** age. s: 221

[180] Bknz: 17. HD. 29.09.2009 T. 3072/5789

mahkemece bu yeni takip dosyasına atıfta bulunarak, *"davanın kabulü doğrultusunda"* karar verilir, yoksa mahkemece *"davanın reddine"* karar verilemez…

Yüksek mahkeme, "tasarrufun iptali davası açmış olan davacı – alacaklının dava dilekçesinde belirttiği ilk takibin iptalinden sonra yeniden borçlu hakkında icra takibi yapıp, takibin kesinleşmesinden sonra, mahkemece *'davanın reddine'* karar verilemeyeceğini" aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

"Önceki icra takibi iptal edilmişse de, davacının yeni bir icra takibi yapabileceği, icra takibinin, tasarrufun iptali için açılan dava tarihinden sonra yapılmasının önemli olmadığı; yargılama aşamasında borçlular hakkında icra takibinin varlığının yeterli olduğu–

"…Uyuşmazlık; İİK.nun 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptali istemine aittir.

Mevcut davanın dayanağı Ankara 12. İcra Müdürlüğünün 1999/3532 sayılı takip dosyasıdır. *Takibe itiraz edildiğinden "itirazın iptali davası" açılmış, bu dava da derdest bulunmaktadır.* Daha önceden 1998/7715 sayılı icra takibinin, uygulanan icra prosedürü sonucu iptal edilmesi, davacı alacaklının yeni bir icra takibi yapmasına engel değildir. *İcra takibinin, dava tarihinden sonra yapılmasının da önemi yoktur. Önemli olan, yargılama aşamasında borçlular hakkında icra takibinin varlığıdır.*

Bu açıklamaların ışığında mahkemece; (ikinci) icra takibine itiraz edildiğinden, *"itirazın iptali davası sonucunun beklenmesi"*, alacaklı lehine kesinleşmesi halinde, tarafların delillerinin toplanması suretiyle çekişmenin giderilmesi gerekirken davanın yazılı bazı gerekçelerle reddi doğru olmamış, kararın bozulması gerekmiştir…."

15. HD. 18.11.2003 T. E: 5510, K: 5515 (www.e– uyar.com) (IŞIK, S. İcra ve İflas Hukukunda İvazsız Tasarrufların İptali Davası, 2024, s:109, dipn:492) – (SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s:205).

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

– Davacı – alacaklı P. E. tarafından, borçlu C. Ç. aleyhine, İ. İcra Müdürlüğünün ... sayılı dosyası ile – 30.04.2021 düzenleme ve 04.06.2021 vade tarihli **3.000.000 TL** bedelli– bonoya dayalı olarak takip yapılmıştır. Takibin semeresiz kalması sonucunda *"aciz vesikası"* yerine geçen "*haciz tutanağı"* düzenlenmiştir.

– Aynı alacaklı tarafından İ. İcra Müdürlüğünün ... sayılı dosyası ile 15.10.2020 düzenleme ve 29.03.2022 vade tarihli **450.000 USD** bedelli bonoya dayalı ayrı bir takip yapılmış, takibin semeresiz kalması üzerine "*aciz vesikası"* yerine geçen *"haciz tutanağı"* düzenlenmiştir.

– Borçlunun, dört adet taşınmazdan birini 16.10.2020 tarihinde bir üçüncü kişiye, diğer üç taşınmazını da 15.01.2021 tarihinde aynı gün ve peş peşe yevmiye numaralı işlemlerle diğer bir üçüncü kişiye sattığının tespit edilmesi üzerine, G. Asliye Hukuk

Mahkemesinin ... Esas sayılı dosyası ile İİK 277 vd. maddelerine dayalı bir "*tasarrufun iptali davası"* açılmıştır.

– Yapılan yargılama sırasında *"taşınmaz devirlerinin değerinin çok altında yapıldığını"* belirtir bilirkişi raporu alınmış, dosya karar aşamasına gelmişken, taşınmazlar üzerinde mahkemece konulan ihtiyati hacizlere rağmen taşınmaz dördüncü kişilere devredilmiş ve bu dördüncü kişiler de davaya dahil edilmiştir.

– Dördüncü kişilerden birinin vekili tarafından, İ. İcra Müdürlüğünün ... sayılı dosyasında yapılmış olan takipte "*takip konusu yabancı para (dolar) alacağının Türk parası ile karşılığının ve harca esas değerinin belirtilmediği"* gerekçesiyle – icra hukuk mahkemesinde– *"takibin iptali"* talepli şikayet başvurusunda bulunulmuş, mahkemece "icra takibinde taraf olmadıkları" gerekçesiyle "aktif husumet yokluğu" nedeniyle "şikayetin reddine" karar verilmiştir…

– Bunun üzerine borçlu vekili tarafından aynı gerekçeyle şikayet yoluna başvurulmuş ve İ. İcra Mahkemesinin 2023/511 E. ve 2023/569 K. sayılı ilamı ile "*takibin iptaline"* karar vermiştir.

– Alacaklının istinaf başvurusu üzerine ... BAM. ... HD. tarafından 2023/2570 E. ve 2024/298 K. sayılı ilamı ile "*alacaklının 08.04.2022 tarihinde icra dosyasına sunduğu yazılı taleple; ' UYAP üzerinden açılan takipte, fiili ödeme tarihindeki kurdan tahsil edilmek üzere, UYAP portalının yaptığı harç hesaplaması dikkate alınarak (04.04.2022 tarihli kur: 14.7093) harca esas takip tutarı 636.590,00 TL üzerinden gerekli harçlar internet üzerinden ödenerek icra takibi yapılmış olmakla borçluya/borçlulara masrafı, yatırılan masraf avansından karşılanmak suretiyle hızlı posta ile ödeme emrinin tebliğ ederim' şeklinde istemde bulunulduğu, talebin icra müdürlüğünce kabul edildiği, ancak yeni bir ödeme emri düzenlenmediği ve borçlulara tebliğ edilmediği, takip talebindeki eksiklik giderilmiş ise de, ödeme emrinin düzeltilmemiş olduğu anlaşılmıştır. O halde, borçluya ödeme emri tebliğ edilmeden, takip talebindeki eksiklikler giderildiğinden ancak ödeme emrindeki İİK'nun 58/3. maddesinde yazılı eksiklikler giderilmediğinden, yalnızca 'ödeme emrinin iptaline' karar verilmesi gerekirken, 'takibin iptaline' karar verilmesi doğru değildir."* ş e k l i n d e k i gerekçe ile, 'takibin iptali kararının kaldırılmasına ve ödeme emrinin iptaline' karar verilmiştir.

– Borçlu vekilinin temyiz başvurusu üzerine, daha önceki sayısız kararların tersine, Yargıtay 12. HD. tarafından 2024/3559 E., 2024/5598 K. sayılı ilam ile *"…HMK'nun 445.maddesi ile HMK'nun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğe göre; elektronik ortamda açıklanan UYAP kayıtları asıldır. Somut olayda kayıtlı olan 04.04.2024 tarihli takip talebinde toplam 451.181,25 USD alacağının tahsili talep edilmekle birlikte, yabancı para alacağının TL karşılığı gösterilmediği gibi, harca esas değerinin de TL olarak yazılı olmadığı anlaşılmaktadır…"* ş e k l i n d e k i gerekçe ile istinaf mahkemesi kararı bozulmuş ve ilgili İstanbul BAM tarafından bozma ilamına uyularak davacının istinaf başvurusu reddedilmiştir.

– Bononun zamanaşımına uğraması tehlikesi bulunduğundan, bu karara karşı davacı– alacaklı tarafından temyiz yoluna başvurulmamış, kararın kesinleşmesi üzerine

'tahsilde tekerrür olmamak üzere', İ. İcra Müdürlüğünün 2024/2758 sayılı dosyası ile aynı bonoya dayalı olarak *yeni bir icra takibi* başlatılmış *ve aciz vesikası* yerine geçmek üzere *haciz tutanağı* düzenlenmiştir.

– Tasarrufun iptali davasına bakan mahkemeye, *'takibin iptal edildiği,* ***yeniden*** *başlatılan takibin kesinleşerek* ***aciz vesikasının alındığı'*** bildirilerek, daha önce verilen 'ihtiyati haczin' yeni başlatılan dosyadan da infaz edilmesi için davacı tarafından talepte bulunulmuş ancak mahkemece bu yönde bir karar verilmemiştir…

– 6100 sayılı HMK'nun 114. maddesinde *"dava şartları",* "115. maddesinde ise *"dava şartlarının incelenmesi"* konuları düzenlenmiştir. Dava şartları, dava açılmasından hükmün verilmesine kadar var olmalıdır. Davanın açıldığı anda var olan bir dava şartı (mesela hukuki yarar) sonradan ortadan kalkarsa, o zaman dava (esastan değil), dava şartı yokluğundan (usulden) reddedilir. Bir dava şartının noksan olmasına rağmen esasa girilmiş ve dava sırasında o dava şartı noksanlığı ortadan kalkmış (giderilmiş) ise, hüküm anında bütün dava şartları tamam olduğundan, davanın esası hakkında karar verilir, yani dava, *'dava şartının başlangıçta noksan olduğu'* gerekçesiyle usulden reddedilemez (HMK. m. 115/III). Çünkü hüküm anında bütün dava şartları tamamdır (KURU, B. age. s:1391– 1392).

"Yapılan bu açıklamalar kapsamında, somut uyuşmazlık ele alındığında; davacı yan tarafından 6183 sayılı kanuna dayalı olarak yapılan takip iptal edilmiş, açılan tasarrufun iptali davasının devamı sırasında 2004 sayılı İİK hükümlerine dayalı olarak takibe geçilmiş ve davalı tarafından yapılan takibe itiraz edilmesi üzerine davacı tarafından 'itirazın iptali davası' açılmıştır. Uygulama ve doktrin tarafından yukarıda da belirtildiği gibi; ***tasarrufun iptali davasında borçlu hakkında kesinleşmiş bir icra takibi bulunması dava şartı*** *olarak kabul edilmekte olup, bu niteliğinden ötürü* ***söz konusu dava şartı noksanlığının giderilmesi iptal davasına ilişkin yargılama aşamasında da mümkündür****. Somut uyuşmazlıkta da davacı yan, tasarrufun iptali davası sırasında takibe geçmiş ve davalı tarafından takibe itiraz edilmesi üzerine, itirazın hükümden düşürülmesi için davacı yan tarafından 'itirazın iptali davası' açılmış olması bakımından, artık söz konusu dava şartının varlığı ya da yokluğu itirazı iptali davasının sonucuna göre belirlenecektir."* (HGK 30.03.2016 T. E:2014/17– 843, K:433)

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, bir başka uyuşmazlıkta şu hususları belirtmiştir:

"…Mahkemece, 'davacı tarafın yaptığı ***ilk takipt****e borcun ödenmiş olmasından dolayı* ***aciz halinin kalktığı****,* ***ikinci takipte haciz yapılmadığı*** *ve takibin dayanağı olan ilamın da temyizden dönmediği ayrıca davacı alacağının da kesinleşmemiş olduğu' gerekçesiyle 'davanın reddine' karar verilmiş hüküm davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir...*

Dava İİK.nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir. Davacı F. ile borçlu davalı Ş.'ün evlilik birliğini sona erdiren boşanma davası 15.01.2004 günü açılmış, bu davanın açılması ile birlikte Türk Medeni kanunun ilgili hükümleri uyarınca F. evlilik birliği içinde edinilmiş taşınmazla ilgili olarak katkı payı alacağı davası açmıştır. Dosya içinde bulunan Yargıtay onama

ilamına göre davacının hem konfeksiyon atölyesindeki çalışması hem ziynet eşyalarını vermesi hem de 743 sayılı Türk Kanuni Medenisinin 152. maddesi hükmüne göre, katkı oranının bulunduğu kesinleşmiştir. Davacının söz konusu katkıyı evlilik birliği içinde yaptığı ve açtığı davaya konu alacağının da tasarruftan önce doğduğunun kabulü gerekir. ***Davanın reddine dair verilen karar sonrası dosyaya giren katkı payı alacağı ilamının, 29.09.2009 tarihinde kesinleştiği ve bu ilama dayalı olarak başlatılan Bursa 3. İcra Müdürlüğünün 2007/… sayılı icra dosyasında borçlu aleyhinde alınmış 19.10.2009 tarihli kesin aciz belgesi de dosyaya eklenmiştir****. Hal böyle olunca* ***Mahkemece davacının alacaklı olduğu Bursa 3. İcra Müdürlüğünün 2007… sayılı icra dosyasına özgü olarak işin esasına girilerek davanın diğer şartlarının araştırılması ve sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir****."* (HGK. 28.03.2012 T. E: 17– 25, K: 241)

Yargıtay 17. HD. de aynı doğrultuda, aşağıdaki şekilde karar vermiştir:

"…Dava İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir. Bu tür davaların dinlenebilmesi için borçlu hakkında yapılmış icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılması, gerçek bir alacağın bulunması ve borçlu hakkında düzenlenmiş kat'i (İİK 143.madde) veya geçici aciz (İİK 105.madde) belgesinin bulunması zorunlu bulunan ***icra takibinin, dava tarihinden önce yapılmış olması bir zorunluluk olmadığından icra takibinin dava tarihinden sonra yapılmasının bir önemi yoktur. Önemli olan yargılama aşamasında borçlu hakkında icra takibinin varlığıdır.*** *(Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 28.3.2012 gün ve 2012/17– 25, 11/241sayılı kararı ve 15.H.D.18.11.2003 T.5510E– 5515 K. sayılı kararları da aynı doğrultudadır.*

... Somut olayda takip konusu alacak 18.11. 2008 tanzim, 10.7.2009 vade tarihli bonoya dayalıdır. A.an bono ile ilgili 1.4.2009 tarihinde alınan ihtiyati haciz kararına istinaden 13.4.2009 tarihinde 2009/2441 sayılı dosya ile davalı borçlular hakkında icra takibi başlatılmış, davalı borçluların ihtiyati haciz kararına itirazları sonucu 15.2.2010 tarihinde kesinleşen mahkeme kararı ile ihtiyati haczin kaldırılmasına, 28.2.2011 tarihinde kesinleşen karar ile de ***borçlular hakkındaki takibin iptaline karar verilmiştir****. Bunun üzerine,* ***davacı*** *alacaklı tarafından eldeki dava sırasında davalı borçlular aleyhine takip konusu bonoya istinaden 11.4.2011 tarihinde 2011/5623 sayılı dosya ile* ***yeni takip başlatılmış*** *davalı borçlular hakkındaki takip kesinleşmiş ve 7.10.2011 ve 20.9.2011 tarihlerinde de menkul hacizleri yapılmıştır. O halde eldeki* ***dava sırasında davalı borçlular aleyhine başlatılan ve kesinleşen takip bulunduğundan****, mahkemenin 'borçlular hakkındaki icra takibinin iptal edildiği ve iptal kararının kesinleştiği, davacının takip konusu senede istinaden aldığı ihtiyati haciz kararının kaldırıldığı ve hükmün kesinleştiğini' gerekçe gösterip* ***dava koşulu yokluğundan davayı reddetmesi isabetli görülmemiştir****..."* (17. HD. 19.02.2013 T. E: 2012/4326, K: 1955)

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

a) Yukarıda[181] belirttiğimiz gibi; "tasarrufun iptali davalarında, davanın kabul edilebilmesi için, *'takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması'* dava şartlarındandır".

Somut uyuşmazlıkta, borçlunun iptal edilmesi istenen tasarrufları, 16.10.2020 ve 15.01.2021 tarihlidir. Borçlu hakkında yapılan ilk icra takibi, 3.000.000 TL bedelli ve 30.04.2021 düzenleme tarihli bonoya dayalı olarak İ. İcra Müdürlüğü'nün ... sayılı dosyası ile yapılmıştır. Ancak, bu bono, daha önceki bir bononun değiştirilmesi suretiyle düzenlenmiş olduğundan ve borçlu tarafından "borcun doğum tarihinin 15.10.2020 olduğuna dair" bir belge düzenlenip, alacaklıya verilmiş olduğundan, bu icra takibindeki borcun, 15.10.2020 tarihinde doğmuş olduğunun kabulü gerekecektir… Borçlu hakkında yapılan ikinci icra takibi; 15.10.2020 tarihli, 450.000 USD bedelli bonoya dayalı olarak İ. İcra Müdürlüğünün ... sayılı dosyası ile yapılmıştır.

Sonuç olarak somut uyuşmazlıkta, borçlu tarafından yapılan tasarrufların tarihi; 16.10.2020 ve 15.01.2021 olduğundan, borçlunun borcunun doğum tarihi ise; 15.10.2020 olduğundan, yani; borçlu, borçlandıktan (borçlunun borçlarının doğum tarihinden) s o n r a tasarrufta bulunmuş olduğundan, başka bir deyişle, davanın kabulü için gerçekleşmesi gereken "takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması" şartı (dava şartı) gerçekleşmiş olduğundan, mahkemece *"davanın kabulü"* ne karar verilmesi isabetli olacaktır.

b) Üçüncü kişi Y. D.'ın, *aynı gün borçluya ait birden fazla taşınmazı satın alması*, bu taşınmazların birinde, *devir tarihinden sonra davalı borçlunun ikamet etmeye devam etmesi*, davalı Y. D.'ın taşınmazlardan birini *ipotekle yükümlü satın alması*, davalı Y. D.'ın bir taşınmazı (villa) sattığı dördüncü kişi **Ö. S. Y.** ile borçlunun *aynı şirkette (G. Mimari Dekorasyon İnş. Tic. Ltd. Şti.'nde) ortak olmaları* ve *devirlerin düşük bedelle yapılmış olması* nedenleriyle üçüncü kişi Y. D. ve dördüncü kişi Ö. S. Y. hakkında açılan davanın İİK m. 280/1 uyarınca kabulü gerektiği,

Davalı üçüncü kişi Y. D.'ın taşınmazlardan birini devrettiği **dördüncü kişi O. S.** ile borçlu C. Ç. arasında önceden taşınmaz satışı bulunması, dördüncü kişi Orhan'ın da bu taşınmazı Y. D. ile aynı suçtan yargılanan ve daha önce C. Ç. ile arasında taşınmaz satışı olan M. A.'nın akrabası olan **beşinci kişi R. A.'ya** devretmesi, karşısında, dördüncü kişi O. S. ve beşinci kişi R. A. hakkında açılan davanın İİK m. 280/1 uyarınca kabulü gerektiği,

Davalı üçüncü kişi M. Ç.'nin, davalı borçludan birden fazla taşınmaz satın alması (dava konusu borçluya ait – üzerinde ipotek bulunmayan– bir taşınmaz alıp ardından ipotekle yükümlü bir başka taşınmaz daha satın alıp daha sonra borçluya iade etmesi, cevap dilekçesinde bu konuda verilen çelişkili ifadeler ile tanık beyanlarının aksine davalı M. Ç.'nin üzerinde ipotek bulunan taşınmazı davacıya iade etmesi, taşınmazların düşük bedelle alınması, mahkemece (satıştan iki yıl sonra) yapılan keşifte

[181] Bknz: Yuk. dipn. 168 civarı.

burada halen borçlu ikamet ettiğinin tespit edilmesi ve üçüncü kişi M. Ç.'den taşınmazı satın alan **dördüncü kişi A. E.'nin** bu taşınmazı *tasarrufun iptali davası nedeniyle konulan ihtiyati hacizle yükümlü olarak* satın alması karşısında, üçüncü kişi M. Ç. ve dördüncü kişi A. E. hakkında açılan davanın İİK m. 280/1 uyarınca kabulü gerektiği

sonuçlarına varılmıştır.

c) Somut uyuşmazlık; dava dilekçesinde, tasarrufun iptali davasının dayanağı olan icra takibinin iptali üzerine – aynı alacak için– yapılan yeni (ikinci) icra takibinin kesinleşmesi üzerine, yine yukarıda[182] tam metnini sunduğumuz **yüksek mahkemenin** istikrarlı içtihatları (HGK 30.03.2016 T. 17– 843/433; HGK. 28.03.2012 T. 17– 25/241; 17. HD. 19.02.2013 T. 4326/1955; 15 HD. 18.11.2003 T. 5510/5515) uyarınca, mahkemece; **aa)** Alacaklı tarafından "İ. İcra Müdürlüğünün 2024/2758 sayılı dosyası ile yapılan yeni (ikinci) icra takibinde belirtilen dosyadaki alacağı ve eklentileri ile sınırlı olarak", dava konusu tasarrufların iptaline karar verilmesi isabetli olacaktır. **bb)** İ. İcra Müdürlüğünün ... sayılı dosyadaki alacağı ve eklentileri ile sınırlı olarak borçlunun 16.10.2020 tarihinde yaptığı (1) tasarruf ile, 15.01.2021 tarihinde yaptığı (3) tasarrufun iptaline, davacı – alacaklıya bunlar için haciz ve satış yetkisi tanınmasına" karar verilmesinin isabetli olacağı, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak üzere, alacaklı vekili Av. … tarafından "*uzman görüşü"* (HMK m.293) olarak, G. Asliye Hukuk Mahkemesinin ... E. sayılı dosyasına ibraz edilmek üzere saygıyla sunulur. 19.03.2025

[182] Bknz. Yuk. sayfa: 288 vd.

476) Kambiyo senedine dayalı icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ispat yükü kimin üzerindedir? İspat yükü üzerinde olan taraf bunu nasıl yerine getirebilir? Somut olayda ispat yükü üzerinde olan tarafın iddialarını usule uygun şekilde yerine getirdiği kabul edilebilir mi?[*]

*****

I– İcra ve İflas Kanununun 72. maddesi, *icra hukuku* bakımından borçlu durumuna düştüğü halde maddi hukuk bakımından aslında borçlu olmadığını ileri süren borçluya, "**borçlu olmadığını genel hükümlere göre tespit ettirme olanağını vermek"** amacıyla kabul edilmiştir.

Olumsuz (menfi) tespit davası, ***borçlunun*** "borçlu olmadığını" kanıtlamak için açtığı bir davadır. Bu dava, borçlu tarafından, henüz borç ödenmeden açılır.[183] Borçlu, *"icra takibinden önce"* veya *"hakkında yapılmış olan ve kesinleşen takip nedeniyle"* takip hukuku bakımından borçlu duruma düştüğü halde, *"maddi hukuk bakımından takip konusu yapılan alacağın borçlusu bulunmadığını"* tespit için bu davayı açar.[184] [185]

Borçlu – icra takibinden önce veya sonra– ***borçlu olmadığını*** tespit için bu davayı açabilirse de (mad. 72/I), icra takibinden önce "alacaklıya ***ne kadar borçlu bulunduğunu*** tespit ettirmek için" bu davayı açamaz.[186]

Kanımızca, bu davayı *"borçlunun, hakkında yapılan icra takibinden önce veya sonra, hukukî yararı bulunan durumlarda maddi hukuk bakımından borçlu olmadığının tespiti için açtığı bir dava"* şeklinde tanımlayabiliriz...

Menfi (olumsuz) tespit davası, **Yargıtay**'ımız tarafından da;

√ *"Bir hukuki ilişkinin veya bir hakkın gerçekten mevcut olmadığının tespitine yönelik, bir başka deyişle, hukuki bir yarar bulunması koşuluyla, sonuçta alacak– borç ilişkisi doğuracak bir durumun olmadığının tespiti amaçlandığı bir dava"*[187]*,*

√ *"Gerçekte var olmayan bir borç ya da geçersiz bir hukuki ilişki nedeniyle icra takibine maruz kalması muhtemel olan veya icra takibine maruz bir kimsenin (borçlunun) gerçekte borçlu bulunmadığını ispat için açacağı dava"*[188]*,*

√ *"Bir hukukî ilişkinin ya da ondan doğan bir hak veya yetkinin mevcut olmadığının, bir belgenin sahteliğinin ya da herhangi bir nedenle hükümsüzlüğünün tespiti için, hukuki yarar bulunması koşuluna bağlı olarak açılan ve sonucunda herhangi bir*

---

[*] Bu mütalâa; Av. Cüneyt UYAR ile birlikte hazırlanmıştır.
[183] Bknz: 15. HD. 03.06.1997 T. 4075/4658 (www.e– uyar.com)
[184] Bknz: 11. HD. 22.06.1984 T. 3276/364; İİD. 03.06.1971 T. 5830/6289 (www.e– uyar.com)
[185] **UYAR, T.** Olumsuz Tespit Davalarının Niteliği (Tür. Bar. Bir. D. S:126, Mayıs/2005, s:142–144)
[186] Bknz: 2. HD. 17.09.2013 T. 1076/21108; 11. HD. 28.01.1991 T. 8183/300 (www.e– uyar.com)
[187] Bknz: HGK. 18.01.2012 T. 19– 622/ 9 (www.e– uyar.com)
[188] Bknz: 6. HD. 28.06.2012 T. 5835/9683; 6. HD. 28.06.2012 T. 5830/9692; HGK. 07.12.2011 T. 13– 576/747 (www.e– uyar.com)

mahkumiyet istemini içermeyip, konusunu teşkil eden hususun bir kararla tespitini amaçlayan bir dava"[189]

şeklinde tanımlanmıştır...

Bu dava ile, davalı (alacaklı) tarafından *"varlığı ileri sürülen bir hukukî ilişkinin mevcut olmadığının tespiti"* istenir. Bu davanın konusu, *"alacağın doğum koşullarından herhangi birinin eksikliği veya sona erme sebeplerinden birinin varlığı sonucunda alacağın yokluğunun tespiti"*dir.[190]

II– Olumsuz tespit davası *her zaman* – ve borç ödenmeden, borç ödeninceye kadar– açılabilir. Yani, İcra ve İflâs Kanununda bu davanın açılabileceği bir *zaman dilimi* öngörülmemiş olduğundan, taraflar arasındaki hukuki ilişki devam ettiği sürece olumsuz tespit davası açılabilir.[191] Başka bir deyişle, bütün *tespit davaları* gibi, olumsuz tespit davası da zamanaşımına bağlı değildir.[192] Ancak bu dava, *icra takibi sona ermeden* açılabilir...[193]

Borçlu, en geç borç ödeninceye kadar geçecek olan süre içinde – kural olarak– istediği zaman bu davayı açabilir. Ancak, olumsuz tespit davasında dayanılan hukukî sebebin ileri sürülebilmesini maddi hukuk bir süre ile sınırlandırmışsa, borçlu – davacının bu süreye uyarak, bu süre içinde olumsuz tespit davasını açması gerekir. Aksi takdirde açılan dava – esasa girilmeden– süre aşımından reddedilir. Örneğin; *"hata",*[194] *"hile"*[195] veya *"ikrah" (tehdit)*[196] sonucunda imzaladığı sözleşme ya da senetten dolayı borçlu olmadığının tespitini isteyen kişinin, **hatanın ve hilenin[197] anlaşıldığı (öğrenildiği), ikrahın (tehdidin)[198] ortadan kalktığı tarihten itibaren** bir yıl içinde "borçlu olmadığı" hususunu alacaklı tarafa bildirmesi gerekir. (TBK. m. 39/I).

III– Takip hukuku bakımından 'borçlu' duruma düşen kişinin, maddi hukuk – ve özellikle borçlar hukuku ve ticaret hukuku– bakımından[199] 'borçlu bulunmadığı'nın tespiti için açtığı bir dava olan olumsuz tespit davasında, davacı– borçlu ya *borcun hiç doğmamış olduğunu* – örneğin; alacaklı olduğunu ileri süren kişi ile hiçbir

---

[189] Bknz: 11. HD. 22.06.1984 T. 3276/3641; İİD. 03.06.1971 T. 5830/6289 (www.e– uyar.com)
[190] Bknz: 4. HD. 10.03.1980 T. 11456/3077 (www.e– uyar.com)
[191] **MUŞUL, T.** Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, s: 22
[192] **KURU, B.** Tespit Davaları, s: 166
[193] **TÜRK, A.** Menfi Tespit Davası, s: 56
[194] Bknz: 19. HD. 06.05.2010 T. 7475/5564; 14.03.2012 T. 12533/4073; 09.02.2004 T. 4321/897 vb. (www.e– uyar.com)
[195] Bknz. 19. HD. 14.03.2012 T. 12533/4073; 31.01.2012 T. 7012/1180; 03.06.2011 T. 14029/8829; 06.05.2010 T. 7475/5564 vb. (www.e– uyar.com)
[196] Bknz: 19. HD. 05.06.2014 T. 13475/10569; 14.04.2010 T. 6454/4413; 11.02.2010 T. 3697/1383; 09.02.2010 T. 3038/1194; 27.06.2007 T. 2238/6806 vb. (www.e– uyar.com)
[197] Bknz: 19. HD. 30.06.2011 T. 14029/8829; 13. HD. 08.06.1999 T. 4522/4669; HGK. 07.02.1988 T. 1– 767/987 vb. (www.e– uyar.com)
[198] Bknz: 19. HD. 11.07.2012 T. 6338/11554; 06.05.2010 T. 7475/5564; 09.02.2010 T. 3038/1194 vb. (www.e– uyar.com)
[199] **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 1, s: 465 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İcra Hukukunun Esasları, s: 139 – **TÜRK, A.** age. s: 67 – **CANBOLAT, S.** Ticari Senetlerde Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, s: 2

hukuki/ticari ilişkisi bulunmadığını ya da alacaklının elindeki senedin (belgenin) bedelsiz olduğunu; sahte olduğunu– ileri süren veya *doğmuş olan borcun hükümsüz olduğunu* – örneğin; alacaklı olduğunu ileri süren kişinin elindeki sözleşmenin konusunun imkansız ya da hukuka (TMK. 23; TBK. 27) veya kamu düzenine, ahlaka aykırı olduğunu ('hava parası', 'kumar oynamak için verilen borç para karşılığında' 'ihaleye katılmayı önlemek amacıyla', 'kaçırılan kızın evlenmesine rıza gösterilmesi için' düzenlenen senetlerin geçersiz olduğunu), sözleşmenin, kanunun öngördüğü geçerlilik koşullarına uygun biçimde yapılmamış olduğunu, sözleşmenin ayırt etme gücünden (TMK. m. 15) yoksun olan kişi tarafından yapılmış olduğunu, sözleşmenin muvazaalı olduğunu, kanuna karşı hile teşkil ettiğini, hata, hile, ikrah, gabin nedeniyle sözleşmenin (senedin) iptali gerektiğini– ileri sürer ya da *borcun sona erdiğini* – örneğin; borcun ödendiğini, ibra edilmiş olduğunu, alacaklının kendisine olan borcu ile, alacaklıya olan borcunu takas ettiğini– bildirebilir veya *alacağın henüz muaccel olmadığını, alacaklı tarafından kendisine mehil (süre) verilmiş olduğunu; alacağın zamanaşımına uğradığını* ileri sürer.[200]

IV– İcra takibinden önce açılan olumsuz tespit davalarında yetkili mahkeme; "*davalı– alacaklının ikametgahının (MK. m. 19/I) bulunduğu yerdeki mahkeme"*dir (HMK. m. 6/1).[201] **İcra takibinden sonra açılan olumsuz tespit davalarında,** yetkili mahkeme; İİK. m. 72/VIII'e göre *"davalı– alacaklının ikametgahının bulunduğu yerdeki mahkeme"* (genel yetkili mahkeme) (HMK. m. 6/1) ile *"icra takibinin yapıldığı yerdeki mahkeme"* (özel yetkili mahkeme)dir.[202]

V– Her davada olduğu gibi, "olumsuz tespit davaları"nda da 'ispat yükü' büyük önem taşır. Çünkü, kendisine ispat yükü düşen taraf bunu yerine getirmezse, açtığı (ya da aleyhine açılan) davayı kaybeder.

Olumsuz tespit davalarında *ispat yükü*, davacının iddiasının dayandığı nedenlerin niteliğine göre değişir.[203] [204] Bu nedenle kambiyo senetleri hakkında açılan olumsuz tespit davalarında, senedin dayanağı olduğu ileri sürülen "hukukî ilişki" ile senet metnindeki "borç sebebi"nin karşılaştırılarak, ispat yükünün kime düşeceğinin saptanması gerekir.[205]

Davacı–borçlunun;

– "Senet altındaki imzanın kendisine ait olmadığını",

– Senette sahtekârlık **(tahrifat) yapılmış olduğunu",**

---

[200] Ayrıntılı bilgi için bknz: **TÜRK, A.** age. s: 67 vd.
[201] Bknz: 19. HD. 15.01.2014 T. 18501/1184; 20.11.2013 T. 12655/18578; 12.09.2013 T. 9718/13789; 01.07.2013 T. 8888/12339; 01.07.2013 T. 8883/12338 (www.e– uyar.com)
[202] Bknz: 19. HD. 01.04.2014 T. 3171/6218; 16.01.2014 T. 18758/1291; 24.06.2013 T. 8286/11811; 20.11.2012 T. 9355/17292; 20.09.2012 T. 8391/13322; 24.05.2012 T. 2588/8743; 24.05.2012 T. 2588/8743; 06.02.2012 T. 15345/1563; 19.01.2012 T. 9307/468; 27.05.2010 T. 8411/6516; 28.03.2012 T. 1849/5125; 20.03.2012 T. 12982/4570; 19.03.2012 T. 1721/4478 (www.e– uyar.com)
[203] **POSTACIOĞLU, İ. / ALTAY, S.** İcra Hukuku Esasları, 5. Bası, 2010, s: 33
[204] Bknz: 4. HD. 09.02.1973 T. 6096/1189 (www.e– uyar.com)
[205] Bknz: 11. HD. 12.05.1977 T. 1966/2520 (www.e– uyar.com)

ileri sürmesi halinde, bu hususun doğru olmadığını – yani; *"senetteki imzanın borçluya ait olduğunu", "senette sahtekârlık yapılmadığını"– davalı– alacaklının ispat etmesi* gerekir.

Buna karşın, davacı–borçlunun;

– Borcun **"ödeme", "ibra", "takas"** gibi bir nedenle sona erdiğini,

– Senedin **"hata", "hile", "ikrah"** nedeniyle geçersiz olduğunu,

– Senedin **"karşılıksız"** olduğunu,

– Senedin **"hatır senedi"** olduğunu,

– Senetteki borcun **"ödeme", "ibra", "takas"** gibi bir nedenle son bulduğunu,

– Senedin **"kumar"**[206] veya **"bahis"** borcu olduğunu ya da **"kumar veya bahis için verilen ödünç (avans)"** karşılığı olduğunu,

– Senedin **"başlık parası"** karşılığı olduğunu,

– Ekonomik işlevi açısından bir 'ödeme aracı' olan **çekin "ödemeden başka bir amaçla" –** örneğin; ödünç olarak– verilmiş olduğunu,

– Senedin **"hava parası"** karşılığında düzenlenmiş olduğunu,

– Senedin, **"ihaleye katılmayı önlemek"** amacı ile – yani; **"ihaleye fesat karıştırılması sonucu"–** düzenlenmiş olduğunu,

– Senedin **"ahlâka aykırı bir amaç için"** verilmiş olduğunu,

– Senedin **"temyiz kudretine sahip bulunulmadığı sırada"** düzenlenmiş olduğunu,

– Senedin **"evlenmek üzere eş bulmak amacı ile"** düzenlenmiş olduğunu,

– Senedin **"anlaşmaya aykırı olarak"** doldurulmuş olduğunu,

ileri sürmesi halinde, *bu iddiasını kendisinin ispat etmesi* gerekir.

Yüksek mahkeme, şu durumlarda ispat yükünün **davacı–borçluya** düştüğünü belirtmiştir.

√ *"Menfi tespit davalarında kural olarak ispat yükü alacaklıya ait ise de,* ***alacak ilişkisi kambiyo senedinden kaynaklanıyorsa senede karşı senetle ispat kuralı gereği ispat yükünün tekrar borçlu tarafa geçeceğini****– Somut olayda davaya konu bono üzerinde düzenleme nedeninin 'nakten' olarak gösterildiği, davacı her ne kadar taraflar arasında ticari ilişki bulunmadığını, davalı ile oğlu arasında ticari ilişki bulunduğunu– Bu ticari ilişkide dahi borcun 5.000.000,00 TL olmadığını ileri sürmüşse de davacının asaleten ve şirket yetkilisi sıfatıyla imzaladığı protokol, vekaletnameler ve savcılık dosya örneği dikkate alındığında taraflar arasında ticari ilişki bulunduğu, davacının protokol ile davalıya karşı taahhüdünün bulunduğu, savcılıkta alınan*

[206] Bknz: 19. HD. 06.02.2012 T. 5852/1591 (www.e– uyar.com)

ifadelerden davacının oğlunun yürüttüğü faaliyetlerde oğluyla birlikte hareket ettiklerinin anlaşıldığını"[207]

√ *"Senedin veriliş nedeninin 'malen' kaydını içermesi, malın teslim edilip senedin alındığını göstereceğinden; senet bedelinin ödendiği veya bu senedin sonradan anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu iddiasını* ***davacı yanın usulüne uygun delillerle kanıtlamasının gerekeceğini;*** *tanık dinlenilmesinin mümkün olmadığını"*[208]

√ *"Taraflar arasındaki menfi tespit davasında, icra takibine konu senet olup, davacı yanca bedelsizlik iddiasına yönelik dosyaya ibraz edilen* ***davacı yanca bedelsizlik iddiasına yönelik dosyaya ibraz edilen tahsilat makbuzunun ödeme iddiasını kanıtlayacak nitelikte bulunmadığının*** *gözetilmesi gerekeceğini"*[209]

√ *"Çekten dolayı borçlu bulunulmadığının tespitine ilişkin davada, TBK. 207/2. maddesi gereğince sözleşme ile aksi kararlaştırılmadıkça aksine bir âdet bulunmadıkça, satıcı ve alıcı borçlarını aynı gün ifa etmekle yükümlü oldukları için,* ***davacının söz konusu çek nedeniyle borçlu olmadığını ispatla yükümlü olması gerekeceğini"***[210]

√ *"Davacıya mal alıp teslim ettiğini, bunun karşılığında bonolar aldığını, bu bonoların ödenmemesi üzerine anlaşma yapılarak dava konusu bonoların kendisine verildiğini bildiren davalının bu beyanının bononun veriliş nedenini değiştirmek, yani talil etmek anlamında olmadığını,* ***ispat külfetinin davacıda olduğunu"***[211]

√ *" 'Malen' ibaresi bulunan bir bonoda malın teslim alındığı hususu, borçlu tarafından ikrar edilmiş sayılıp, alacaklının teslim ettiğini kanıtlamak yükümlülüğünün bulunmamakta olup, bu noktada davaya konu bononun,* ***teminat bonosu olduğu hususunda ispat yükümlülüğünün davacıda olduğunu"***[212]

√ *"İcra takibine konu çekten dolayı borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkin davada, takip konusu çek, yasal unsurlara sahip olup, sebepten mücerret olan* ***kambiyo senetlerine karşı borçlu bulunmadığını ispat yükümlülüğünün davacıda bulunması gerekeceğini"***[213]

√ *"Taraflar arasındaki menfi tespit davasında davacı, ilk önce imza itirazında bulunmuş, imza için alınan raporlarla, imzanın davacıya ait bulunması üzerine de, takip ve dava konusu borcun senede ait olduğunu, gerçek bir alışverişe dayanmadığını bildirmiş, ıslah dilekçesi ile de gabine dayanmış olup bu durumda sözkonusu senedin teminat senedi olduğunu,* ***davacının usulüne uygun delillerle kanıtlaması***

---

[207] Bknz: 11. HD. 28.02.2024 T. 5204/1590 (www.e– uyar.com)
[208] Bknz. 19. HD. 16.06.2014 T. 13711/11316 (www.e– uyar.com)
[209] Bknz: 19. HD. 28.05.2014 T. 7161/9910 (www.e– uyar.com)
[210] Bknz: 19. HD. 22.05.2014 T. 6700/9688 (www.e– uyar.com)
[211] Bknz: 19. HD. 06.05.2014 T. 11448/8725 (www.e– uyar.com)
[212] Bknz: 13. HD. 21.04.2014 T. 28995/12719 (www.e– uyar.com)
[213] Bknz: 19. HD. 15.04.2014 T. 4418/7306 (www.e– uyar.com)

***gerekeceğini**; öte yandan ıslahla dayandığı gabin iddiasını da davacının ispat etmesi gerekeceğini"*[214]

√ *"**Yetkili temsilcinin yetkisinin sona ermesinden sonra geriye dönük olarak eski tanzim tarihi atmak suretiyle ve yetkili temsilcisi bulunduğu davacı şirketi sebepsiz yere borç altına sokma amacıyla bonoyu düzenlenip düzenlenmediği hususunu ispat külfetinin davacı yanda (şirkette) olduğunu"***[215]

√ *"Davacı– borçlunun, verdiği vekaletnameyle 'resmî makam ve mercilerde tam yetkili olarak temsile; ticarî defter ve belgeleri sunmaya; her türlü vergi ve cezalardan dolayı işlem yapmaya; fiş, fatura, gider pusulası gibi belge tasdik veya basım izinlerini almaya; ilgili SSK veya vergi dairesine müracaatta bulunmaya; e– bildirge ve e– beyanname sözleşmelerini imzalamaya; kullanıcı kodu ve kullanıcı kodu zarfını ilgili Kurumdan imza karşılığında teslim almaya; bu konularla ilgili yapılması gereken her türlü yasal işlemleri resmî makam ve merciler önünde yapmaya ve imzalamaya; dava ve takiplerde temsile; ahz– u kabza, motorlu araçlarla ilgili her türlü işlemi yapmaya; banka hesaplarından para çekmeye, bankadan kredi kullanmaya' yetkili kıldığı dava dışı oğlunun, **davacının ticarî mümessili olduğunun kabulü gerektiğini**– Ticarî mümessil, iyi niyetli üçüncü kişilere karşı, işletme sahibi adına kambiyo taahhüdünde bulunmaya ve onun adına işletmenin amacına giren her türlü işlemleri yapmaya yetkili olduğundan, davacı– borçlunun ticarî mümessil olan dava dışı oğlu tarafından düzenlenen bonodan dolayı borçlu olmadığını ileri süremeyeceğini"*[216]

√ *"Geniş yetkili vekaletname ile çeki ciro etme yetkisi vermenin **çeki keşide etme yetkisini de kapsadığını**"*[217]

√ *"Vekaletname içeriğinde '...davacı şirket tarafından dava dışı...'a, davacı şirketi resmi kurumlar, bankalar, mahkemeler ve özel şirketler nezdinde temsil yetkisi verildiği, bankalar nezdinde şirketin her türlü hesaplarından dilediği zaman dilediği miktarlarda paralar çekmeye, ahzu kabza, mevcut hesaplardaki meblağları tamamen çekerek hesabı kapatıp yeniden hesap açmaya, hamili olunan çek ve senetleri teslim almaya, ciro etmeye, tahsil ve ahzu kabza, bankalarla kredi borç sözleşmeleri imzalamaya, banka kartlarını teslim almaya, internet bankacılığına dair tüm şifreleri talep edip teslim almaya, ihalelere katılmaya, araç satın alıp satmaya, tüm vergi ve muhasebe işlemlerini yapmaya, tüm mahkemelerde şirketi temsil edip karşı tarafı ibra edip davasını kabul etmeye, şirketin iflasını istemeye...' şeklinde oldukça geniş yetkiler verildiği görülmekle, mahkemece, davaya konu senedin tanzim tarihi itibariyle geçerli bulunan **vekaletname içeriğine göre somut olayda bonoyu davacı şirket adına imzalayanın ticari mümessil olduğunun kabulünde ve menfi tespit davasının reddinde bir isabetsizlik bulunmadığını"***[218]

---

[214] Bknz: 19. HD. 08.04.2014 T. 8982/6681 (www.e– uyar.com)
[215] Bknz: 19. HD. 24.03.2014 T. 7718/5637 (www.e– uyar.com)
[216] Bknz. HGK. 15.02.2022 T. (19)11– 258/138 (www.e– uyar.com)
[217] Bknz: 19. HD. 02.11.2017 T. 13161/7607 (www.e– uyar.com)
[218] Bknz: İZMİR BAM 20. HD 11.09.2024 T. 1690/1189 (www.e– uyar.com)

√ *"Düzenleme nedeni bulunmayan yani ihdas haneleri boş olan bonolardan dolayı borçlu bulunulmadığının tespiti istemine ilişkin davada, bonoların tehdit ve zorla alındığını iddia eden* ***davacının bu iddiasını kanıtlamakla yükümlü olduğunu****"*[219]

√ ***"Bedelsizliğe dayalı menfi tespit davasında şirket kaşesi üzerindeki imzanın tanzim tarihindeki şirket yetkilisine ait olduğu sabit olup, davacının borçlu olmadığını ispat külfetinin davacı yanda olduğunu"***[220]

√ *"Çek bir ödeme vasıtası olup kural olarak mevcut bir borcun tasfiyesine yönelik olarak verildiğinin kabulü gerekeceği; bu karinenin aksini iddia eden* ***davacının iddiasını yazılı delille kanıtlaması gerekeceğini****"*[221]

√ *"Davacının, sipariş ettiği mallara karşılık davalıya 2 adet çek verildiğini, sipariş konusu malların teslim edilmemesi nedeniyle çeklerin bedelsiz kaldığını ileri sürerek söz konusu çeklere dayanılarak yapılan takipten dolayı borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkin davada,* ***davacı senedin sipariş edilen mallara karşılık avans olarak verildiğini belirttiğine, davalı ise kambiyo vasfını haiz çeklere dayandığından davacının HUMK.'nun 290. (6100 sayılı HMK. m. 201) maddesi uyarınca iddiasını yazılı delille kanıtlamakla yükümlü olduğunu"***[222]

√ *"Bono nedeniyle borçlu bulunulmadığının tespiti istemine ilişkin davada, yürütülmekte bulunan 6102 sayılı TTK'nun 778/2/f ve 680. maddeleri uyarınca açığa bono düzenlenmesi mümkün olup,* ***bononun anlaşmaya aykırı doldurulduğu yolundaki iddianın davacı keşideci tarafından yazılı delille kanıtlanması gerekeceğini****"*[223]

√ *"Mahkemece;* ***somut olayda ispat külfetinin davacıda olduğu ve davacının senede karşı iddialarını yazılı delille kanıtlaması gerektiği gözetilmeden,*** *ispat külfetinin tayininde yanılgıya düşülerek eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulmasının doğru olmadığını"*[224]

√ *"****Davacı 'dava konusu senedin kendisinin davalılarca kandırılması sonucu verildiğini ve bu nedenle borçlu olmadığını' iddia etmiş olduğundan, somut olay bakımından ispat külfeti davacı tarafta*** *olup, ispat külfetinin davalı tarafa yüklenilmesinin isabetsiz olacağını"*[225]

√ *"Bono ve emre muharrer senetlerin nitelikleri itibariyle kayıtsız şartsız borç ikrarı içermesi sebebiyle bunun aksini ispat amacıyla* ***dava açan tarafın bu iddiasını kanıtlaması gerekeceğini****"*[226]

√ *"Davanın nakden düzenlenmiş bono nedeniyle borçlu bulunmadığının tespiti istemine ilişkin olduğu, davalının, davacıya verdiği borç para karşılığında bononun*

---

[219] Bknz: 19. HD. 20.03.2014 T. 2469/5457 (www.e– uyar.com)
[220] Bknz: 19. HD. 19.03.2014 T. 7835/5317 (www.e– uyar.com)
[221] Bknz: 19. HD. 17.03.2014 T. 2890/5181 (www.e– uyar.com)
[222] Bknz: 19. HD. 03.03.2014 T. 568/4192 (www.e– uyar.com)
[223] Bknz: 19. HD. 03.03.2014 T. 1290/4136 (www.e– uyar.com)
[224] Bknz. 19. HD. 20.01.2014 T. 16835/1519 (www.e– uyar.com)
[225] Bknz: 19. HD. 10.10.2012 T. 10547/14738 (www.e– uyar.com)
[226] Bknz: 6. HD. 12.04.2012 T. 1480/5894 (www.e– uyar.com)

düzenlendiğini savunduğu ve böylece bononun düzenlenme sebebini talil etmediği, bu durumda ***ispat külfeti davacı tarafta olup, davacının bonoya karşı ileri sürdüğü iddialarını aynı kuvvette yazılı delille kanıtlamak zorunda olduğunu,*** *mahkemece ispat külfetinin tayininde yanılgıya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulmasının doğru görülmediğini"*[227]

√ *"Çek bir ödeme vasıtası olup, kural olarak mevcut bir borcun tasfiyesi amacıyla düzenlendiğinin kabulü gerektiğini, bu karinenin aksine olarak, dava konusu çeklerin, davalı şirket otellerinde kalacak müşterileri konaklama bedeline karşılık avans olarak verildiğini ve taleplerinin karşılanmadığı, yolundaki iddiasını* ***davacının usulen kanıtlaması gerekeceğini"***[228]

√ *"Malen kaydı bulunan senetler nedeniyle,* ***malen alınmadığı (gönderilmediği) iddiasının davacı tarafından yazılı belge ile ispat edilmesi gerekeceğini"***[229]

√ *"****Bonoların ihtar nedeni bölümünde 'malen' kaydı bulunduğuna göre kural olarak bu bonolar karşılığında mal teslim edilmiş olduğunun kabulü gerekeceğini"***[230]

belirtmektedir.

VI– Bilindiği gibi, HMK. 200 gereğince; *"yapıldığı zamanki kıymeti 2500 lirayı geçen hukukî işlemlerin senetle ispat edilmesi"* gerekir. Bu nedenle, birer "hukukî işlem" olan; **"ödeme"**[231] [232], **"faturanın karşı tarafa verildiği"**[233]nin yazılı delil ile ispatı gerekir.

Yüksek mahkeme *yazılı delil ile* ispatı gereken iddia (ve savunmalar) konusunda;

√ "*6098 sayılı TBK. m. 14 uyarınca alıcı ve satıcı borçlarını aynı anda ifa ile yükümlü olup; verilen* ***çekler karşılığında mal teslimi yapılmadığını iddia eden davacının iddiasını yazılı delille kanıtlamasının gerekeceğini"***[234]

√ "*Senedin veriliş nedeninin 'malen' kaydını içermesi, malın teslim edilip senedin alındığını göstereceğinden;* ***senet bedelinin ödendiği veya bu senedin sonradan anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu iddiasını davacı yanın usulüne uygun delillerle kanıtlamasının gerekeceği; tanık dinlenilmesinin mümkün olmadığını"***[235]

√ "*Taraflar arasındaki menfi tespit davasında,* ***dava konusu çekin hatır çeki olduğunu ileri sürmüş olan davacının, bu iddiasını yazılı delillerle kanıtlaması***

---

227 Bknz: 19. HD. 12.03.2012 10666/3933 (www.e– uyar.com)
228 Bknz: 19. HD. 23.02.2012 T. 6021/2747 (www.e– uyar.com)
229 Bknz: 19. HD. 04.05.2010 T. 7730/5454; 16.03.2007 T. 10723/2652 (www.e– uyar.com)
230 Bknz: 19. HD. 28.04.2014 T. 4756/7964 (www.e– uyar.com)
231 **POSTACIOĞLU, İ** Şahadetle İspat Memnuiyeti ve Hudutları, s:51, 60 – **KURU, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulü, C: II, s: 2205 vd.
232 Bknz: 19. HD. 16.4.2004 T. 7276/4526 (www.e– uyar.com)
233 **KURU, B**. age.. C:2, s:2236 (www.e– uyar.com)
234 Bknz: 19. HD. 19.06.2014 T. 7865/11492 (www.e– uyar.com)
235 Bknz: 19. HD. 16.06.2014 T. 13711/11316 (www.e– uyar.com)

gerektiğinden *mahkemece, 'dava konusu çekin, davalının bankadan kredi kullanması amacıyla teminat olarak verildiğini, gerçek bir borcu yansıtmadığı' yönündeki davacı iddialarını yazılı delillerle ispatlanması gerekeceğini"*[236]

√ "*Davalı tarafından takibe konu edilen bonodan dolayı borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkin davada,* ***HMK'nun 201. maddesi uyarınca davacının iddialarını yazılı delillerle ispatlaması gerekeceğini, tanık dinlemek suretiyle hüküm kurulamayacağını"***[237]

√ "*Bono nedeniyle borçlu bulunulmadığının tespiti istemine ilişkin davada, yürürlükte bulunan 6102 sayılı TTK'nun 778/2/f ve 680. maddeleri uyarınca* ***'açığa bono düzenlenmesi mümkün olup bononun anlaşmaya aykırı doldurulduğu' yolundaki iddianın davacı keşideci tarafından yazılı delille kanıtlanması gerekeceğini"***[238]

belirtmiştir.

VII– HMK. 201 gereğince; "senede bağlanmış her çeşit iddiaya karşı – def'i, savunma olarak– ileri sürülen ve senedin hüküm ve kuvvetini ortadan kaldıracak veya azaltacak nitelikteki hukukî işlemlerin – yasada öngörülen sınırın altındaki bir miktara ilişkin olsa bile– tanıkla ispatı mümkün olmayıp, ancak '**kesin delil'** "senet" (HMK. 193 vd.), "yemin" (HMK. 228 vd.), "ikrar" (HMK. 188), "kesin hüküm" (HMK. 303) ile ispatı gerekir. Bu kural, uygulamada kısaca *"senede karşı senetle ispat zorunluğu"* olarak anılmaktadır. Hukukumuzda *"senede karşı senetle ispat kuralı"* ya da kanunun deyimiyle *"senede karşı tanıkla ispat yasağı"* HMK. m. 201'de (HUMK. m. 290'da) düzenlenmiştir. Bu kurala göre; *"senede bağlı her çeşit iddiaya karşı ileri sürülen ve senedin hüküm ve kuvvetini ortadan kaldıracak veya azaltacak nitelikte bulunan hukuki işlemler ikibin beşyüz Türk Lirasından az miktar olsa bile, tanıkla ispat olunamaz.*[239]

Yüksek mahkeme *"senede karşı senetle ispat zorunluluğu (HMK. m. 201)"* ile ilgili olarak;

√√ *"'Bonoya bağlı borcunu mal ya da hayvan vererek ödediğini' ileri süren davacı–borçlunun bu iddiasını* ***yazılı belge ile*** *ispat etmesi gerekeceğini"*[240]

√√ *"Senedin 'hava parası'*[241] *olarak düzenlendiği iddiasının* ***yazılı belge ile*** *ispat edilebileceğini"*[242]

---

[236] Bknz: 19. HD. 10.04.2014 T. 4028/7089 (www.e– uyar.com)
[237] Bknz: 19. HD. 06.03.2014 T. 19060/4426 (www.e– uyar.com)
[238] Bknz: 19. HD. 03.03.2014 T. 1290/4136 (www.e– uyar.com)
[239] **YAVAŞ, M.** Senetle İspat ve Senede Karşı Senetle İspat Kuralları ile Bu Kuralların İstisnaları, 2009, s: 363 vd. – **KARSLI, A.** Medeni Muhakeme Hukuku, 2012, s: 596 – **YILMAZ, E.** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 2012, s: 1044 – **ALANGOYA, Y. / YILDIRIM, M. K. / YILDIRIM, N. D.** Medeni Usul Hukuku Esasları, 2011, s: 393 vd. – **YAVAŞ, M.** age. s: 380 vd.
[240] Bknz: 11. HD. 04.11.1991 T. 3790/5753; 24.05.1992 T. 2321/2460
[241] "*Hava parası" '*açıktan, karşılığı olmadan alınan para' demektir. Ayrıca belirtelim ki; 6570 s. K. m. 16'da hava parası alınması *suç* sayılmıştır. (Bknz: **GÖZÜBÜYÜK, A. P.** Ceza Hukuku Bakımından Hava Parası ve Kredi Bedeli Kavramları "Ad. D. 1984/2, s:267 vd.")
[242] Bknz: 11. HD. 29.04.1991 T. 1430/2682 (www.e– uyar.com)

√√ *"İade edilmesi gereken senetlerin iade edilmeyip icraya konulduğu iddiasının* ***yazılı belge ile*** *ispat edilebileceğini"*[243]

√√ *"Satışın veresiye olduğu'nun,* ***davacı – borçlu tarafından yazılı delille*** *kanıtlanabileceğini"*[244]

√ *"Gerek çeki elinde bulunduran davalıya ve gerekse başka kişilere yaptığı ödemelerin 'çeke mahsuben yapıldığının' ileri süren* ***borçlunun, bu iddiasını yazılı belge ile ispat etmesi*** *gerekeceğini"*[245]

√√ *"Senede karşı her türlü iddia ve savunmanın yine* ***senetle (yazılı belge ile) ispat edilebileceğini*** *(HUMK. m. 290 "şimdi; HMK. m. 201") "*[246]

√√ *"Senet arkasındaki beyaz ciro şeklindeki cironun, 'temlik cirosu' olmayıp 'gizli tahsil cirosu' olduğuna ilişkin iddianın* ***yazılı belge ile ispatı gerekeceğini"***[247]

√√ *"İsmi, keşidecinin yanında yazılı olan borçlunun gerçekte 'kefil' olduğunu* ***yazılı belge ile ispat edebileceğini"***[248]

√√ *"****Bedelsizlik iddiasının****"*[249]

√√ *" 'Malen' kaydı bulunan senetlerde* ***'malen teslim alınmadığı' (gönderilmediği) iddiasının"***[250]

√√ *"Bonoların arkasındaki 'bedeli teminattır' sözcüklerinin, 'rehin cirosu'nu ifade ettiğini, bunun aksinin* ***yazılı belge ile*** *ispat edilebileceğini"*[251]

√√ *"Aralarındaki ilişkiyi senede bağlamış olan akrabaların, artık HUMK. 293/1'deki (şimdi; HMK. m. 203/a'daki)* ***tanık dinletme olanağından – karşı tarafın açık onayı bulunmadıkça– yararlanamayacaklarını"***[252]

√√ *"Keşide tarihi, dava konusu bonoların tanzim tarihinden daha sonra olan çeklerle yapılan ödemelerin, bonolardaki borca mahsuben yapıldığının* ***– aksi yazılı belge ile kanıtlanmadıkça–*** *kabul edilemeyeceğini"*[253]

√√ *"Davacı – borçlunun yaptığı ödemenin başka bir taşınmaz satışı ile ilgili olduğunu' belirten davalı– alacaklının, bu ikinci taşınmaz satışının varlığını* ***yazılı belge ile ispat etmesi*** *gerekeceğini"*[254]

---

[243] Bknz: 11. HD. 11.01.1991 T. 2574/2596; 12.06.1985 T. 3872/3793 (www.e– uyar.com)
[244] Bknz: 11. HD. 28.03.1991 T. 4962/1996 (www.e– uyar.com)
[245] Bknz: 11. HD. 21.03.1991 T. 4701/2017 (www.e– uyar.com)
[246] Bknz: HGK. 23.02.2000 T. 11– 125/130; 19. HD. 03.04.1997 T. 1162/3566 (www.e– uyar.com)
[247] Bknz: 11. HD. 06.12.1990 T. 7483/7865; 04.05.1990 T. 269/3566 (www.e– uyar.com)
[248] Bknz: 11. HD. 15.10.1990 T. 6031/6523; 23.01.1989 T. 3491/189 (www.e– uyar.com)
[249] Bknz: 19. HD. 28.01.2010 T. 3360/690 (www.e– uyar.com)
[250] Bknz: 19. HD. 04.05.2010 T. 7730/5454 (www.e– uyar.com)
[251] Bknz: 11. HD. 06.04.1990 T. 2441/3075 (www.e– uyar.com)
[252] Bknz: 11. HD. 01.04.1988 T. 2419/1958; 14.11.1983 T. 4589/5044 (www.e– uyar.com)
[253] Bknz: 11. HD. 24.02.1987 T. 4138/1058 (www.e– uyar.com)
[254] Bknz: 11. HD. 16.02.1987 T. 7254/796 (www.e– uyar.com)

√√ *"Dava konusu senedin 'alacaklı gözüken kişinin kızının evlenmesine izin vermesi için düzenlendiği' iddiasının* ***yazılı belge ile ispatı gerekeceğini****"*[255]

√√ *"Dava konusu senetlerin –gerçekleşmeyen– 'kereste alım satımı ile ilgili olduğunu' ileri süren davacının, bu iddiasını* ***yazılı belge ile ispat etmesi gerekeceğini****"*[256]

√√ *"Dava konusu senedin kız kaçırma suçundan dolayı açılacak ceza davasından vazgeçilmesi için verildiği' iddiasının* ***yazılı belge ile kanıtlanması gerekeceğini****"*[257]

√√ *"Bonoların 'kira bedeli" olarak düzenlendiğini ileri süren davacının bu iddiasını* ***yazılı belge ile ispat etmesi gerekeceğini****"*[258]

√√ *"Senetteki tahrifatın borçlunun onayı ile yapıldığı' iddiasının* ***yazılı belge ile ispat edilmesi*** *gerekeceğini"*[259]

belirtmiştir...

"Senedin anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu" ancak kesin delil *("senet", "yemin", "ikrar"*) ile ispat edilebilir.[260]

Borçlu, *"tamamen doldurulmadan açığa (beyaza) imza ederek verdiği senedin, anlaşmaya aykırı olarak doldurulmuş olduğunu"* tanıkla ispat edemez.

Uygulamada; **"hile"** iddiası ile **"senedin anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu"** iddiası birbiri ile karıştırılmakta ve *"hile"* iddiaları gibi, bu iddia da tanıkla ispat edilmek istenmektedir. Halbuki, bir kimseye güvenerek – o kimse tarafından, anlaştıkları şekilde doldurulmak üzere– boş olarak, sadece altı imzalanarak verilen senedin, o kimse tarafından, anlaşmaya aykırı olarak doldurulması halinde, ortada *"hile"* bulunmayıp – aynı zamanda TCK. 155'e göre "suç" olan[261] *"güvenin kötüye kullanılması"* söz konusudur. Güveni kötüye kullanılan kişi, imzalı boş kağıdı verirken, karşı taraftan, boş kağıdın (senedin) ne için (ne kadar) doldurulacağı konusunda bir belge almak imkânına sahip olduğundan, *"senedin anlaşmaya aykırı doldurulduğunu"* tanıkla ispat edemez.[262]

---

[255] Bknz: 11. HD. 03.05.1984 T. 1791/2573 (www.e– uyar.com)
[256] Bknz: 11. HD. 19.01.1984 T. 5604/147 (www.e– uyar.com)
[257] Bknz: 11. HD. 050.4.1983 T. 1436/1723 (www.e– uyar.com)
[258] Bknz. 11. HD. 10.02.1983 T. 384/559 (www.e– uyar.com)
[259] Bknz. 11. HD. 29.06.1977 T. 3337/3355 (www.e– uyar.com)
[260] Bknz: 19. HD. 14.04.2014 T. 3927/7238; 14.04.2014 T. 4745/7164; HGK. 26.02.2003 T. 19–135/105; 19. HD. 10.03.2011 T. 7869/3113; 21.09.2010 T. 696/10053; 03.06.2010 T. 9642/6934; 24.05.2010 T. 10019/6242; 17.03.2010 T. 9225/2987; 27.09.2011 T. 8731/1151; 28.01.2002 T. 4744/551; 03.06.2001 T. 1568/5172 vb. (www.e– uyar.com)
[261] Bknz: Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T.** Kambiyo Sentlerine İlişkin Suçlar (Ceza Hukukunda Kambiyo Senetleri) "ABD. 1982/4 s:122 vd" – **UYAR, T.** İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri, Birinci Bası, s:599 vd. – **UYAR, T.** İcra ve İflas Hukukunda Suç Sayılan Fiiller, s:666 vd.
[262] **KURU, B.** age. s:1660

VIII– Ticari defterlerin aleyhe delil olması (HMK. m. 222/4, 5)[263]

– Açılış ve kapanış onayları bulunmayan[264] ve içerdiği kayıtlar birbirini doğrulamayan ticari defter kayıtları, sahibi aleyhine delil olur (HMK. m. 222/4)

– Taraflardan biri tacir olmasa dahi, tacir olan diğer tarafın münhasıran ticari defterlerindeki kayıtları kabul edeceğini belirtir; ancak karşı taraf defterlerini ibrazdan kaçınmış ibrazı talep eden taraf, iddiasını ispat etmiş sayılır (HMK. m. 222/5)[265]

Ayrıca belirtelim ki, HMK.'nun 222/5. maddesinde yer alan *"Taraflardan biri tacir olmasa dahi, tacir olan diğer tarafın ticari defterlerindeki kayıtları kabul edeceğini belirtir; ancak, karşı taraf defterlerini ibrazdan kaçınırsa, ibrazı talep eden taraf iddiasını ispat etmiş sayılır."* şeklindeki hükmün, ancak **taraflardan birinin delilini, tacir olan karşı tarafın ticari defterine hasretmesi halinde uygulanacağı** kabul edilmektedir.[266] Eğer, bir taraf, **delilini karşı tarafın ticari defterine hasretmeyerek,** karşı tarafın ticari defterlerinin yanı sıra, başka delillere de dayanmışsa, bu hüküm uygulanmaz.[267]

Bu hükmün uygulanabilmesi için, *her iki tarafın da tacir olmasına* gerek yoktur, *sadece defterine delil olarak dayanılan tarafın tacir olması* yeterlidir. Defterine dayanılan taraf 'tacir' değilse HMK. m. 222/5 hükmü uygulanmaz.

Yüksek mahkeme, öteden beri *"tacir olan davalının ticari defterlerinde, lehtarı bulunduğu kambiyo senetlerinin kayıtlı bulunmamasının, senetlerin geçerliliğini etkilemeyeceğini"*[268] belirtmektedir...

Yüksek mahkeme; *ticari defterle ispat* konusunda,

√ *"Senedin düzenlenme tarihinde şirketi tek başına temsil yetkisi bulunan ….'nın davalı borçlu şirkette pay sahibi olduğu ve şirketteki ortaklığının ve münferit yetkisinin davacı şirketin kuruluş tarihi tarihinden …2018 tarihine kadar devam ettiği,* ***senedin bedelsizliğinin ancak yazılı bir delille ispat edilebileceği,*** *münferiden yetkili olan bu kişi tarafından senedin muvazaalı olarak doldurulduğuna ilişkin somut bir delilin dosyaya sunulmadığı, söz konusu işlemin gerçek kişiler arasında değil, tüzel kişiler arasında gerçekleştiği ve* ***her iki şirketin de farklı tüzel kişiliğe sahip oldukları dikkate***

---

[263] **YILMAZ, E.** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 2013. s: 1161 – **YILMAZ, E.** Ticari Defterlerin Delil olması (HMK. 222) ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Bu Konuda Getirdiği Yenilikler (Bankacılar Dergisi, Özel Sayı, Ocak/2013, 37 vd. – **KARSLI, A.** Medeni Muhakeme Hukuku, 2012, s: 620 vd. – **UYAR, T.** age. C: 2, s: 1383 vd. – **DEYNEKLİ, A./KISA, S.** age. s: 192 vd.

[264] Bknz: HGK. 19.09.2012 T. 19– 400/581; HGK. 28.03.2012 T. 11– 862/251; 19. HD. 27.02.2013 T. 42/3635; 19. HD. 06.03.2012 T. 9150/3501; 19. HD. 05.03.2012 T. 133/3464; 14. HD. 25.07.2011 T. 8874/9785; 19. HD. 03.03.2011 T. 594/2859; 05.11.2012 T. 9569/15939; 05.03.2012 T. 133/3464; 9. HD. 22.03.2010 T. 17627/5393; 11.11.2010 T. 4021/12951 (www.e– uyar.com)

[265] Bknz: 19. HD. 23.11.2011 T. 4634/14565; 22.09.2010 T. 2012/10106; 22.05.2008 T. 11506/5556; 22.05.2008 T. 11497/5553; 8.3.2007 T. 8805/2813 (www.e– uyar.com)

[266] **YILMAZ, E.** age. s: 1161 – **KARSLI, A.** age. s: 621 (www.e– uyar.com)

[267] Bknz: 19. HD. 27.09.2012 T. 8562/13827; 12.06.2012 T. 4241/9973; 22.05.2008 T. 11506/5556; 22.05.2008 T. 11497/5553 (www.e– uyar.com)

[268] Bknz: 19. HD. 13.02.2014 T. 440/2904; 16.09.2013 T. 10412/13979; 01.02.2006 T. 5076/736; HGK. 30.11.2005 T. 19– 556/679 (www.e– uyar.com)

alındığında, somut olay açısından yazılı ispat kuralının geçerli olduğu; dava konusu senedin davalı borçlu şirketin ticari defterlerine işlenmemesinin, senede dayalı bir alacağın varlığını ortadan kaldırmayacağını*"*[269]

√ *"Davalıya satım sözleşmesi kapsamında verilen çeklerin bir kısmının ödenmesi, bir kısmının ise mal teslim edilmemesi nedeniyle bedelsiz kaldığı iddiasına dayalı menfi tespit davasında,* ***davacının ileri sürdüğü hususları usulüne uygun deliller ile kanıtlaması gerekeceğini, somut olayda davacı yanca sunulan deliller davacının borçlu olmadığını ispata yeterli olmadığı*** *gibi,* ***davacının ticari defterlerinin de usulüne uygun tutulmadığı ve dava konusu uyuşmazlığın çözümüne elverişli bilgileri içermediği bilirkişi raporu ile de belirlenmiş olduğundan kanıtlanamayan davanın reddi gerekeceğini****"*[270]

√ *"Davalının elinde bulunan senet, kambiyo senedi niteliğinde olup, davacıların somut olayda ileri sürdükleri iddiaları usulen kanıtlanmakla yükümlü olması gerekeceğini–* ***Senedin davalı defterlerinde kayıtlı olmaması kambiyo senedi niteliğini etkileyemeyeceği gibi senedi hüküm düşürmeyeceğini****"*[271]

√ *"Soyut borç ikrarı içeren kambiyo senedi ile borç altına giren* ***davacının borçlu olmadığı yönündeki iddiasını kanıtlaması gerektiği ve davacının ticari defter ve kayıtlarında alacak ve çek kaydına rastlanılmasının kambiyo senedini güçten düşürmeyeceğini"***[272]

√ *"****Kambiyo senetlerinin ticari defterlere kaydedilmesi zorunluluğu bulunmadığından*** *defterler üzerinde yaptırılan inceleme sonucuna göre taraflar arasında ticari ilişki bulunmadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesinin isabetli olmayacağını"*[273]

√ *"Kambiyo senetleri sebepten mücerret borç senetleri olup,* ***kambiyo senedinin ticari defterlere kaydedilmemiş olması senette mündemiç alacağın talep edilebilmesine engel teşkil etmeyeceğini,*** *senede karşı ileri sürülen iddiaların yazılı delille ispatı gerekeceğini"*[274]

belirtmiştir.

IX– Olumsuz tespit davalarında, dava konusu uyuşmazlık hakkında **"ceza mahkemelerince verilmiş olan mahkûmiyet ya da beraat kararları"** (TBK. m. 74) da "kanıt" olarak değer taşır.

√ *"Davacının iddiasının yetkili temsilcisinin kendisini zararlandırmak maksadıyla lehdar ile el ve işbirliği yapmak olduğu gözetilerek* ***ceza dava dosyasının***

[269] Bknz: Bknz: 11. HD. 02.03.2023 T. 6538/1257 (www.e– uyar.com)
[270] Bknz: 19. HD. 26.05.2014 T. 5053/9736 (www.e– uyar.com)
[271] Bknz: 19. HD. 13.02.2014 T. 440/2904 (www.e– uyar.com)
[272] Bknz: 19. HD. 16.09.2013 T. 10412/13979 (www.e– uyar.com)
[273] Bknz: 19. HD. 03.05.2012 T. 15922/7468 (www.e– uyar.com)
[274] Bknz: 19. HD. 17.04.2012 T. 16553/6545 (www.e– uyar.com)

sonucunun beklenilmesi *ve bu dosyadaki delillerin de değerlendirilerek sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini"*[275]

√ *"Menfi tespit davasında, davacı taraf, 'davacı şirket temsilcisinin bu çekleri temsil yetkisi sona erdikten sonra diğer davalı ile işbirliği yaparak şirketi zarara uğratmak kastıyla keşide ettiğini' ileri sürmüş, ayrıca 'davalılar hakkında anılan iddia yönünden de suç duyurusunda bulunduklarını' belirtmiş olduğundan,* ***mahkemece, davacının iddiasını kanıtlaması yönünden ibraz ettiği deliller ve suç duyurusuna ilişkin soruşturma sonucunun incelenmesi gerekeceğini****"*[276]

√ *"Davaya konu bonoyla ilgili olarak davacı yanın şikayeti üzerine davalı şirket yetkilisi hakkında resmi belgede sahtecilik suçlaması üzerine yapılan yargılama kapsamında, ceza tahkikatı sırasında, biri hazırlık tahkikatında diğeri ise ceza davasının yargılaması sırasında olmak üzere iki kez imza incelemesi yaptırıldığı ve bu incelemeler sonucunda alınan raporların birbirine aykırı sonuçlar içerdiği, ceza mahkemesinin beraat kararları hukuk hakimini bağlamaz ise de, maddi vakayı saptayan kararları hukuk hakimini bağlayacağından, somut olayda* ***ceza mahkemesi kararının kesinleşip kesinleşmediğinin araştırılması;*** *kesinleşmemiş ise kesinleşmesinin beklenmesi veya mahkemece yeniden imza incelemesi yaptırılması gerekeceğini"*[277]

√ *"Davalı ceza mahkemesinde açılan dava sonucunda beraat etmiş ve karar kesinleşmiş olup bu durumda davacının bedelsizlik yönünden inceleme yapılması gerektiğini; bedelsizlik iddiasında ispat yükü davacıda olup, davacının 'senedin bedelsiz olduğunu' yazılı delille kanıtlaması gerekeceğini"*[278]

√ "*Görülen menfi tespit davasında; ceza mahkemesi kararında davalı sanıklar hakkında verilen mahkumiyet* ***hükmünün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olup, bu haliyle hükmün, 6098 sayılı TBK'nun 74. maddesi kapsamında hukuk hakimini bağlayıcı kesin hüküm niteliğinde değerlendirilemeyeceğini****"*[279]

belirtmektedir.

X– Mütalâa (ve dava) konusu somut uyuşmazlıkta;

Davacı– borçlu D. Tekstil Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi,

Davalı alacaklı F. F. A.'dur.

Davacı– borçlu D. şirketinin, davalı– alacaklı F. F. A. hakkında açtığı menfi tespit davasında taraf dilekçeleri ve dosya kapsamında alınan bilirkişi raporu aşağıda yer almaktadır:

---

[275] Bknz: 11. HD. 23.12.2021 T. 7993/7353 (www.e– uyar.com)
[276] Bknz: 19. HD. 12.05.2014 T. 5968/9052 (www.e– uyar.com)
[277] Bknz: 19. HD. 09.04.2014 T. 4560/6809 (www.e– uyar.com)
[278] Bknz: 19. HD. 13.07.2006 T. 327/7623 (www.e– uyar.com)
[279] Bknz: 19. HD. 11.12.2013 T. 13657/19748 (www.e– uyar.com)

Davacı vekili, 01.10.2024 tarihli dava dilekçesinde, özetle;

"Davalı F. F. A. tarafından D. Tekstil Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. hakkında İ.İcra Müdürlüğü'nün 2022/15699 sayılı dosyası ile kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takibe geçildiğini,

Davalı F. F. A.'un, ***takibe konu olan kambiyo senetlerinin hukuka aykırı bir şekilde müvekkil şirkette görev yapmış C. M. ile davalı ile birlikte düzenlendiğini****,*

Şirkette müdür olarak görev yapan C. M.'nun kendisine verilen D. Noterliği 23918 yevmiye numaralı ve 16.08.2019 tarihli ***vekaletname yetkilerini aşarak ve yetkisi olmadan anılı kambiyo senetlerini düzenlenmiş olduğunu bu nedenle icra takibine konu senetlerden müvekkil şirketin sorumlu tutulamayacağını****,*

Müdür olarak görev yapan C. M.'nun, davacı şirkette ticari temsilci veya ticari vekil olarak görev yapmadığını, sadece vekaletnamede verilen işlemleri yapabilme yetkisiyle sınırlandığını,

D. Noterliği 23918 yevmiye numaralı ve 16.08.2019 tarihli ***vekaletname ile C. M.'nun yetkileri sadece bankalar, finans kurumları ve faktoring şirketleri ile sınırlandırıldığını, C. M.'nun verilen vekaletnamedeki yetkilerde özel şahıslara yönelik şirketi borçlandırma yetkisi verilmediğini****,*

C. M.'nun, şirketi borçlandırma, taahhüt altına sokma, kambiyo senedi imzalama ve kambiyo taahhüdünde bulanma yetkisi sadece bankalar, finans kurumları ve faktoring şirketleri nezdinde olup belirtilen kurum kuruluşlar ile sınırlı olduğunu, özel şahıslara karşı şirketi borçlandırmaya, taahhüt altına sokmaya ve kambiyo senedi düzenleme yetkisi olmadığını,

C. M.'nun, şirkette kendisine verilen vekalet kapsamıyla şirketi temsile yetkili olduğunu ancak ticari temsilci ve ticari vekil kapsamında sayılmadığını zira bu hususta genel kurul kararı da bulunmadığından dava konusu senetleri düzenlenme, şirketi borç altına sokma yetkisi de bulunmadığını,

Kambiyo senetlerinin geçersiz olduğunu;

Senetlerin imza şirketin tek yetkilisi ve müdürü F. Z. tarafından atılma F. Z. tarafından atılmadığını,

C. M.'nun kendisine verilen vekaleti kötüye kullandığını ve bu durumunda davalı tarafından bilindiğini hileli anlaşma ile dürüstlük kuralına ve ahlaka aykırı oluşturulan senetlerin TBK.m.27 gereğince kesin hükümsüz olduğunu,

Senetlerdeki imzaların, D. Noterliği'nin 03.11.2020 tarih ve … yevmiye numaralı Azilnamesi ile azledilen bir dönem şirkette müdür olarak görev yapan C. M. tarafından azilname tarihinden sonra ve takip tarihi ile sonradan oluşturulduğunu*,*

Senetlerin düzenlendiği tarih olan 2020 yılında, şirketin cari dönem bilançosunun davacı şirketin aktif toplamından daha yüksek olduğunu davacı şirketin para ve borç ödeme yönünden hiç bir sıkıntısı olmadığını senetlerin düzenlenmesini gerektirecek bir borcu olmadığını ve davalıdan borç almadığını açıkça ortaya koyduğunu,

Davacı şirketin borç almasını gerektirecek bir durumun olmadığını,

Dava konusu senetlerin düzenleme nedeni olarak gösterilen 28.08.2020 tarihli protokolün davalı F. F. A. ile C. M. ile hukuka aykırı olarak düzenlendiğini,

Davalı ile davacı arasında senet düzenlenmesini gerektirecek bir iş ilişkisi veya borç olmadığını bu durumun ticari defterler ile de ispat edileceğini,

Şirket eski müdürü C. M. ve davalı F. F. A.'un 'Kamu Kurum ve Kuruluşları vb. Tüzel Kişiliklerin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık' ve 'Resmi Belgede Sahtecilik' suçlarından İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı .../... dosya numarası ile soruşturma başlatıldığını,

Soruşturma dosyasında alınan ve daha önce ilk yapılan 2023/105707 soruşturma numaralı ceza soruşturmasında 09/10/2023 tarihinde aldırılan bilirkişi raporunda da senet asılları üzerindeki imza ve el yazılarının F. Z.'in eli ürünü olmadığının belirtildiğini,

Senetlerin geriye dönük tarihler atılarak ve sahte olarak hukuka aykırı olarak hazırlandığının ticari defterler ve tanık ifadeleriyle açıkça ortaya konacağını," belirterek **menfi tespit davasının kabulüne** karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı alacaklı vekili Av. E. D. 11.11.2024 tarihli cevap dilekçesinde özetle;

*"İcra takibine konu kambiyo senetlerinin, davalı F. F. A.'un, **davacı D. Tekstil Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nden alacağına istinaden şirket yetkilisi tarafından usulüne uygun vekaletname ile hukuka uygun olarak düzenlendiğini**,*

Davalı ile davacı şirket sahibinin akraba olduğunu,

F. Finansal Kiralama A.Ş. ile imzalamış olduğu Finansal Kiralama sözleşmesinden kaynaklı taksitlerin ve borçların ödenmesine ilişkin 28.08.2020 tarihli protokol düzenlendiğini,

Yaklaşık 4– 5 sene önce şirketin yetkilisi F. Z. ve C. M.'nun maddi sıkıntıda olduklarını, F. Finansal Kiralama A.Ş. ile imzalamış oldukları Finansal Kiralama Sözleşmesine konu taşınmazı satmak istediklerini beyan ettiklerini ve davalı F. F. A.'un ise anılı taşınmazı 5.000.000 TL'ye alabileceğini ve müvekkil şirket yetkililerinin de bu satışa razı olduğunu,

D. Tekstil Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin 2018 yılından itibaren devam etmekte olan vergi borçları bulunduğunu,

Senet aslı üzerindeki imza ve el yazılarının F. Z.'in el ürünü olmadığına ilişkin bilirkişi raporunun mevcut süreçte dikkate alınmasının mümkün olmadığını,

Davacının, dava dilekçesinin borcun varlığını ikrar ettiğini,

Takibe konu senetlerin düzenlenme tarihi itibari ile usulüne uygun vekaletnameye istinaden imzaya yetkili C. M. tarafından imzalandığını,

Davacı şirketin yetkilisi ve sahibi F. Z. tarafından D. Noterliğinin 16.08.2019 tarih, 23918 yevmiye numaralı düzenleme şeklinde vekaletnamesi ile C. M.'ya şirket adına açıkça nakden borçlanmaya ve kambiyo senedi düzenleme yetkisi verilmiş olduğunu,

Davacı şirket sahibi ile yapılan anlaşmaya istinaden taraflar arasında imzalanan protokolün şartları gereği davalı; davacı şirketin tüm borçlarını ödediğini ancak diğer tarafın edimlerini yerine getirmediğinden sebeple alacağını tahsil amacı ile protokole konu senetlere ilişkin icra takibi başlatıldığını" belirterek **haksız ve hukuka aykırı davanın reddini** talep etmiştir.

Davacı borçlu vekili ... tarafından sunulan 25.11.2024 tarihli cevaba cevap dilekçesinde, özetle;

"Davacı şirketin, karşı taraftan borç almasını gerektirecek bir durumu olmadığını, davacı şirketin durumunun iyi olduğunu,

Davalının iddialarının gerçek dışı olduğunu,

Takibe konu senetlerin hukuka aykırı şekilde düzenlendiğini,

C. M.'nun şirket adına protokole imza attığını söz konusu protokolden şirketin haberi olmadığını C. M.'nun böyle bir protokole imza atma yetkisinin olmadığını,

Protokolün sonradan hukuka aykırı olarak hazırlandığını,

Davacı şirket ile F.al Kiralama A.Ş. arasında yapılmış olan Finansal Kiralama Sözleşmesi uyarınca kiracı sıfatıyla hak sahibi olduğu Denizli ili M. İlçesi B. Mahallesi ... Sok. No: ...'da bulunan taşınmazın taksitlerin bir kısmını müvekkil şirketin kiraya verdiği kiracılardan kira ücretlerini kendisi alarak F.al Kiralama A.Ş.'ye ödediğini,

Davalının borçlara ilişkin ödeme yapmaya başladığı tarih ile senetlerin düzenlendiği tarih arasında 9 ay gibi fark olduğunu, senetlerin düzenlendiği iddia edilen tarihte davalı, müvekkil adına senetlerin düzenlenmesini gerektirecek herhangi hiçbir borç ilişkisinin olmadığını,

Davacı şirketin, senetlerin düzenlendiği iddia edilen tarihlerde herhangi ödeme sıkıntısının olmadığını,

Dava konusu senetlerin hukuka aykırı olarak, senet düzenlemeye yetkisi olmayan C. M. tarafından geçmişe yönelik davalı ile birlikte düzenlendiğini,

Müdür olarak görev yapan C. M.'nun, davacı şirkette ticari temsilci veya ticari vekil olarak görev yapmadığını, sadece vekaletnamede verilen işlemleri yapabilme yetkisiyle sınırlandığını,

Dava konusu senetlerin, C. M. tarafından azilname tarihinden sonra ve takip tarihi ile sonradan oluşturulduğunu,

Dava konusu senetlerin sahte olarak hazırlanmasının sebebinin, davalının müvekkil şirketin F.al Kiralama A.Ş ile yaptığı sözleşme ile hak sahibi olduğu Denizli ili M. ilçesi B. mahallesi ... Sok. No: ... 'da bulunan taşınmazdaki hukuka aykırı işgaline

hukuki zemin hazırlamak olduğunu" belirterek **DAVANIN KABULÜNE** karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı– alacaklı vekili tarafından hazırlanan 09.12.2024 tarihli ikinci cevap dilekçesinde, özetle;

"İcra takibine konu kambiyo senetlerinin davalının, davacı taraftan alacağına istinaden davacı şirket yetkilisi tarafından usulüne uygun vekaletname ile hukuka uygun olarak düzenlendiğini,

Davalı ile davacı şirket sahibinin akraba olduğunu,

F. Finansal Kiralama A.Ş. İle imzalamış olduğu Finansal Kiralama sözleşmesinden kaynaklı taksitlerin ve borçların ödenmesine ilişkin 28.08.2020 tarihli protokol düzenlendiğini ve protokol kapsamında davalı tarafından tüm borçların ödendiğini,

İcra takiplerinin, protokolün davacı tarafça ihlal edilmesi üzerine başlatıldığını,

Senet aslı üzerindeki imza ve el yazılarının F. Z.'in el ürünü olmadığına ilişkin bilirkişi raporunun mevcut süreçte dikkate alınmasının mümkün olmadığını,

Davacının, dava dilekçesinin borcun varlığını ikrar ettiğini,

Takibe konu senetlerin düzenlenme tarihi itibari ile usulüne uygun vekâletnameye istinaden imzaya yetkili C. M. tarafından imzalandığını,

Davacı şirketin yetkilisi ve sahibi F. Z. tarafından D. Noterliğinin 16.08.2019 tarih, 23918 yevmiye numaralı düzenleme şeklinde vekaletnamesi ile C. M.'ya şirket adına açıkça nakden borçlanmaya ve kambiyo senedi düzenleme yetkisi verilmiş olduğunu,

Davacı şirket sahibi ile yapılan anlaşmaya istinaden taraflar arasında imzalanan protokolün şartları gereği davalı; davacı şirketin tüm borçlarını ödediğini ancak diğer tarafın edimlerini yerine getirmediğinden sebeple alacağını tahsil amacı ile protokole konu senetlere ilişkin icra takibi başlatıldığını" belirterek **HAKSIZ VE HUKUKA AYKIRI DAVANIN REDDİNİ** talep etmiştir.

S. M. Mali Müşavir G. Ç. tarafından hazırlanan 08.10.2025 tarihli bilirkişi raporunda özetle;

*"Davacı yan D. Tekstil Sanayi ve Ticaret Limited Şirketince sunulan veya yeri bildirilen ticari defter ve belge olmadığından, **davacı yanın defter incelemesinin yapılamadığını**,*

Davalı F. F. A.'un Ziraat bankası hesabından F. A.Ş.//TR…– – F./Internet EFT ... sözleşmeye istinaden davacı şirkete D. TRKSTİ açıklamaları ile ödenen paralar toplamının 2.568.075,00 TL olduğu davacı banka hesap kayıtlarından anlaşıldığını,

Dava dışı Y. Nak. ve Tic. Ltd. Şti'nin defter kayıtlarında dava dışı M. Şirketi tarafından D. Tekstil San. Tic. Ltd. Şti adına ödenen bakiyenin avans olarak verilen bakiyenin 114.698,43 TL olduğunu,

Davalı dışı Y. Nak ve Tic Ltd Şti'in 2020 yılını davacıdan cari alacağı bakiyesinin 196.336,00 TL olduğunu,

Dava dışı Y. Nak ve Tic Ltd Şti'nin incelenen ticari defterlerinin lehine delil niteliği taşıdığı, usulüne uygun tutulup, noter tasdiklerinin bulunduğunu,

Takibe ve davaya konu edilen 31.05.2022 vadeli 440.000€ (dörtyüzkırkbin EURO) tutarında v e bir (1) adet 30:11.2022 vadeli 440.000€ (dörtyüzkırkbin EURO) tutarında toplam 880.000€ (sekizyüzsekizbin EURO) tutarında bononun dava dışı Y. Nak. ve Tic. Ltd. Şti . ticari defterlerinde kayıtlı olmadığı,

Dava dışı Y. Nak ve Tic Ltd Şti ile davacı arasında gerçekleşen ticari ilişkinden kaynaklı doğan borcun davacı tarafın ticari defterlere yansıtıldığı, defterlere kaydının yapıldığı,

Borçların davalı ve dava dışı M. Şirketi tarafından ödendiği, ödenmiş ise ödeme miktarının toplam 2.879.109,43 TL olduğunu" belirtmiştir.

XI– Taraflar arasında görülen menfi tespit davasında, davacı– borçlu, "davalı alacaklının kendisi hakkında kambiyo senedine dayalı başlattığı icra takibi nedeniyle borcu bulunmadığını, borçlu şirketi temsilen kambiyo senedi düzenleyen kişinin bu konuda yetkisi bulunmadığını, kambiyo senedinin geçersiz olduğunu" ileri sürmektedir.

Yukarıda[280] ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi, kambiyo senedine karşı açılan menfi tespit davasında, ispat yükü "borcu bulunmadığını" iddia eden davacı– borçlunun üzerindedir.

Yüksek mahkemenin de kabulüne olduğu üzere, ***alacak ilişkisi kambiyo senedinden kaynaklanıyorsa senede karşı senetle ispat kuralı gereği ispat yükünün borçlu taraftadır.*** [281] Davacının bu konudaki iddialarını **usulüne uygun delillerle kanıtlaması gerekmekte olup** bu konuda tanık dinlenilmesi mümkün değildir.[282] Öyle ki, somut olayda olduğu gibi, "borçlu şirketin temsilcinin yetkisinin sona ermesinden sonra geriye dönük olarak senet düzenlendiğini" iddia ediyorsa, bu durumda da ispat yükü menfi tespit davası açan davacı– borçludadır. [283]

Somut uyuşmazlıkta; davacı borçlu şirket vekili, *"kambiyo senedi, borçlu şirket adına imzalayan C. M.'nun bu konuda yetkilendirilmediğini, kendisine Noterlikçe düzenlenen vekaletnamede verilen yetkileri aşarak borçlu şirket adına kambiyo senedi düzenlemiş olduğunu, alacaklı ile birlikte hareket ederek gerçekte olmayan bir borç için kambiyo senedi düzenlenmiş olduğunu"* ileri sürmektedir. Oysa, D. Noterliği'nin 16.08.2019 tarih ve 23918 yevmiye numaralı düzenleme şeklinde vekaletnamesi incelendiğinde, "C. M.'ya şirket adına açıkça **nakden borçlanmaya ve kambiyo senedi** düzenleme yetkisi verilmiş olduğu" görülmektedir. Davacı borçlu şirket yetkilileri

[280] Bknz. Yuk. AÇIKLAMA: V
[281] Bknz: 11. HD. 28.02.2024 T. 5204/1590 (www.e– uyar.com)
[282] Bknz. 19. HD. 16.06.2014 T. 13711/11316; 19. HD. 28.05.2014 T. 7161/9910; 19. HD. 22.05.2014 T. 6700/9688; 19. HD. 06.05.2014 T. 11448/8725; 13. HD. 21.04.2014 T. 28995/12719; 19. HD. 15.04.2014 T. 4418/7306; 19. HD. 08.04.2014 T. 8982/6681 (www.e– uyar.com)
[283] Bknz: 19. HD. 24.03.2014 T. 7718/5637 (www.e– uyar.com)

tarafından Noterde düzenlenen vekaletname ile 16.08.2019 tarihinde C. M.'ya davacı şirket adına kambiyo senedi düzenleme yetkisi verildiğinden, davacı şirket daha sonra bu vekaletname nedeniyle düzenlenen bonoların kendisini bağlamayacağını ileri süremez. Kendisine kambiyo senedi düzenleme yetkisi verilen kişinin, şirketi kambiyo senedi düzenleyerek borç altına sokamayacağı, bu kambiyo senetleri nedeniyle alacak iddia eden kimselere karşı ileri sürülemez. Dava dışı vekil C. M.'nun vekil eden borçlu şirketin aleyhine sonuç doğuracak şekilde kambiyo senedi düzenlemiş olduğu iddiası ise menfi tespit davasının konusu değildir. Bu davada, borçlu şirketin lehtarı olduğu bono nedeniyle borçlu olup olmadığı tartışılmaktadır…

D. Noterliği'nin 16.08.2019 tarih ve 23918 yevmiye numaralı düzenleme şeklinde vekaletnamesi nedeniyle, dava dışı C. M. tarafından davacı– borçlu şirket adına düzenlenen kambiyo senedi geçerli olduğundan, davacı– borçlu şirketin, kambiyo senedinin vekilin yetkilerini aşarak düzenlendiği iddiası yerinde değildir.

İspat yükü üzerine düşen davacı– borçlu İ.İcra Müdürlüğü'nün 2022/15699 sayılı dosyasına konu kambiyo senedi nedeniyle borcu olmadığını yazılı belge ile ispat etmek zorundadır. Burada, borçludan yazılı belge beklenmesinin amacı, davacı– alacaklının borçluya ait imza içeren kambiyo senedi ile icra takibi başlatmış olması, yani alacaklının elinde, borçlu şirket yetkilisi tarafından düzenlenen geçerli kambiyo senetleri (2 adet bono) bulunmasıdır.

Kambiyo senedine dayalı menfi tespit davalarında, davalı– alacaklıya düşen ispat yükü, imzanın aidiyeti konusundadır. Burada, imza sahibi D. Noterliği'nin 16.08.2019 tarih ve 23918 yevmiye numaralı düzenleme şeklinde vekaletnamesi gereğince (borçlu şirket adına kambiyo senedi düzenlemede) yetkili kimse olduğundan, imzaların borçlu şirketi temsilen atıldığı, senetlerin borçlu şirketi borçlandırdığı ortadır.

Davacı– borçlu, "borcun bulunmadığı", "sonlandığı" veya "daha düşük olduğu" konusunda herhangi bir yazılı belge sunmamıştır. Dosyada mevcut bilirkişi raporunda, kambiyo senedinin ticari defterlerde yer almadığı belirtilmişse de somut olay yönünden bu hususun bir önemi bulunmamaktadır. Çünkü **Yüksek mahkeme,** öteden beri *"tacir olan davalının ticari defterlerinde, lehtarı bulunduğu kambiyo senetlerinin kayıtlı bulunmamasının, senetlerin geçerliliğini etkilemeyeceğini"*[284] belirtmektedir... Davacı– borçlu somut bir delile dayanmazken, davalı– alacaklı, "müvekkilinin, davacı– borçlu şirketin borçlarını ödediğini" belirterek yapılan ödemelere ilişkin dekontları mahkemeye sunmuş ve bu konuda yine taraflarca imzalanan bir protokole dayanmıştır. Davacı– borçlu şirketin yaptığı şikayet üzerine İzmir Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen (Sor. No: 2023/105707) soruşturmada da, F. F. A. vekili, "alacaklı F. F. A.'un D. Tekstil Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin borçlarını üstlendiği, bu borçların alacaklı F. F. A. tarafından ödendiği" belirtilerek bu konudaki çek ve ödeme dekontları sunulmuş olup "alacağın, söz konusu borçların ödenmesinden kaynaklandığı, takibe konu bonoların bu nedenle düzenlendiği, aynı zamanda 28.08.2020 tarihli protokolün de bu borcu ortaya koyduğu" ifade edilmiştir. Dosyada şikayetçi F. Z.

[284] Bknz: 19. HD. 13.02.2014 T. 440/2904; 16.09.2013 T. 10412/13979; 01.02.2006 T. 5076/736; HGK. 30.11.2005 T. 19– 556/679 (www.e– uyar.com)

tarafından alacaklı F. F. A.'a gönderilen birtakım mesajlar da bulunmaktadır. Bu mesajların içeriği, şikayetçi F. Z. ile alacaklı F. F. A. arasındaki para trafiğini ve alacaklı F. F. A.'un savunma ve beyanlarını doğrular nitelikte görülmektedir.

Davalı– borçlu şirket hakkında başlatılan icra takibinin kambiyo senedine dayalı yapılmış olması, kambiyo senedinden dolayı borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkin davada, takip konusu bononun yasal unsurlara sahip olması, kambiyo senedinin sebepten mücerret olması,[285] **kambiyo senedinin ticari defterlere kaydedilmemiş olmasının senette mündemiç alacağın talep edilebilmesine engel teşkil etmemesi,** senede karşı ileri sürülen iddiaların yazılı delille ispatının gerekmesi,[286] bu konuda davacı– borçlunun ispat yükünü yerine getirmemiş olması, buna karşın, ispat yükü kendisinde olmamasına rağmen davalı alacaklının alacağın varlığına dair sunduğu delillerin tutarlı olması gözetildiğinde, davacı– borçlunun açtığı davanın ispat yükü yerine getirilmemiş olduğundan reddine karar verilmesi gerektiği açıktır.

Sonuç: D. Noterliği'nin 16.08.2019 tarih ve 23918 yevmiye numaralı düzenleme şeklinde vekaletnamesi gözetildiğinde, İ. İcra Müdürlüğü'nün 2022/15699 sayılı dosyası ile başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile icra takibine konu iki adet bononun D. Tekstil Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. adına düzenlendiğinin kabulü gerektiği, takibe konu senetlerin düzenlendiği tarihte, anılan vekaletname ile vekil C. M.nun davacı– borçlu şirket adına kambiyo senedi düzenleme yetkisine sahip olduğu; bu nedenle icra takibine konu senetlerin F. Z. tarafından düzenlenmemiş olmasının somut olay yönünden önem arz etmediği,

Kambiyo senedine karşı açılan menfi tespit davasına ilişkin somut uyuşmazlıkta; ispat yükünün "borcu bulunmadığını" iddia eden davacı– borçlu D. Tekstil Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.'nde olduğu ve davacı şirketin bu iddialarını yazılı belge ile ispat etmesi gerektiği, buna karşın, davacının bu konuda üzerine düşen yükü usule uygun şekilde yerine getirmemiş olduğu; ticari defterlerde senetlerin yer almamasının senetlerin geçerliliğine bir etkisinin olmadığı, bu nedenle bilirkişi raporunda bu konuda yapılan tespitin alacağın varlığına ilişkin bir etkisinin bulunmadığı,

İspat yükü davacı– borçlu üzerinde olmasına karşın, elinde iki adet geçerli kambiyo senedi bulunan davalı alacaklının alacağın varlığına dair sunduğu diğer deliller (protokol, ödeme dekontları ve davacı şirket yetkilisi ile olan yazışmalar) birlikte değerlendirildiğinde, davacı– borçlu şirketin, davalı– alacaklıya borcu bulunmadığını ispat edemediğinden davanın reddine karar verilmesi gerektiği görüşünde olduğumuzu takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve davalı– alacaklı vekili Av. E. D., tarafından ilgili mahkemeye *"uzman görüşü"* (HMK. m. 293) olarak ibraz edilmek üzere, saygıyla sunulur…23.10.2025

[285] Bknz: 19. HD. 15.04.2014 T. 4418/7306 (www.e– uyar.com)
[286] Bknz: 19. HD. 17.04.2012 T. 16553/6545 (www.e– uyar.com)

477) Takip dayanağı kambiyo senedi (çek/bono) hakkındaki takip kesinleştikten sonra alacaklı tarafından –masrafları da yatırılarak (İİK. 59)– yapılan *haciz* (İİK. 78) ve *satış* (İİK. 106) talepleri ile, *'kesin aciz belgesine dayanılarak açılan tasarrufun iptali davası'* (İİK. 143/VI), kambiyo senedinin bağlı olduğu (TTK. 749, 778/I, 814/I) – üç yıllık– zamanaşımı süresinin k e s i l e c e ğ i (buna karşın; alacaklının sadece *'kıymet takdirine itiraz (şikayet) başvurusunda bulunması', 'geçici aciz belgesine dayanarak'* (İİK. 105/II) *'tasarrufun iptali davası'* (İİK. 277/I– 1) açmasının, kambiyo senedine bağlı alacağın bağlı olduğu zamanaşımı süresini kesmeyeceği–

Bu durumlarda, borçlunun takibin yapıldığı icra dairesinin bağlı olduğu icra hukuk mahkemesine başvurarak –İİK.71/I ve İİK.33a/I uyarınca– *"icranın geri bırakılmasına"* karar verilmesini talep edebileceği–

*

İİK.m. 71/I uyarınca, *"Borçlu, takibin kesinleşmesinden sonraki devrede borcun ve fer'ilerinin i t f a edildiğini yahut alacaklının kendisine bir m ü h l e t verdiğini …….. ispat ederse"* veya İİK.m. 71/II uyarınca, *"Borçlu, takibin kesinleşmesinden sonraki devrede borcun z a m a n a ş ı m ı n a uğradığını"* ileri sürecek olursa – İİK.m. 33a/I uyarınca– 'icranın geri bırakılmasına karar verilmesini', icra takibinin yapıldığı icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesine[287], her zaman (bir süreye bağlı olmadan) başvurarak isteyebilir.[288] [289]

Takip konusu alacağın, takibin kesinleşmesinden sonraki dönemde zamanaşımına uğraması mümkündür. Çünkü, *haciz (İİK.m. 78/II) ve satış (İİK.m. 106, m. 110) isteme sürelerinin geçmesi halinde* icra takibi düşmez (son bulmaz); icra takibi dosyası derdest kalmakta devam eder ve alacaklı *yenileme talebinde bulunarak* haciz istemek (İİK.m. 78/V) suretiyle her zaman takibe devam edilmesini isteyebilir.

İşte alacaklı, icra takibinin kesinleşmesinden itibaren borcun tabi olduğu (örneğin; kambiyo senetlerine yani; bonoya dayalı takiplerde vade tarihinden itibaren üç yıllık "TTK.m. 749 ve 778/1", çeke dayalı takiplerde ibraz süresinin bitiminden itibaren üç yıllık "TTK.m. 814/1")[290] zamanaşımı süresini geçirdikten sonra *yenileme talebinde* İİK.m. 78/V bulunursa, borçlu, *takibin kesinleşmesinden sonraki dönemde borcun zamanaşımına uğradığını* ileri sürebilir. Fakat, takip kesinleşmiş olduğu için

---

[287] Bknz: 12. HD. 16.03.2007 T. 2186/5037 (www.e– uyar.com)

[288] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 1, 3. Baskı, 2014, s: 1241 vd. – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), s: 336 vd. – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı), 12. Bası, 2025, s: 153 vd. – **ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcar ve İflas Hukuku (El Kitabı), 11. Baskı, 2025, s: 344 vd. – **ARSLAN, R./ YILMAZ, E./ AYVAZ, S.T./ HANAĞASI, E.** İcra ve İflas Hukuku, 11. Baskı, 2025, s: 267 – **ATALI, M./ ERMENEK, İ./ ERDOĞAN, E.** İcra ve İflas Hukuku, 9. Baskı, 2025, s: 185 – **GÖRGÜN, L.Ş./ BÖRÜ, L./ KOCAOĞLU, M.** İcra ve İflas Hukuku, 5. Baskı, 2024, s: 149 – **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku, C: 1, 2025, s: 674 vd. – **UYAR, T.** İcra Dairesinde Takip konusu Alacak İçin Zamanaşımı Sadece "İcra Takip İşlemleri" İle Mi Kesilir? (İBD. Eylül– Ekim/ 2021, s: 15– 30) – **BORAN, N.** İcra Takibinin İptali ve Taliki (İİK. 71), 2006, s: 53

[289] Bknz: 12. HD. 14.06.2012 T. 12824/20510 (www.e– uyar.com)

[290] **UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C.** İcra Hukuku'nda Kambiyo Senetleri, 4. Baskı, s: 381; 397

borçlu bunu *ödeme emrine itiraz yolu ile* yapamaz. Bu halde borçlunun başvurabileceği yol, *'zamanaşımı nedeniyle icranın geri bırakılması yolu'*dur (İİK.m. 71/II; İİK.m. 33a).

Takibin iptalini (ve *ertelenmesini*) istemede olduğu gibi, *zamanaşımı nedeniyle icranın geri bırakılmasını* istemek de, *belirli bir süre ile* sınırlandırılmış değildir. Yani, 'zamanaşımı nedeniyle icranın geri bırakılması talebi' de her zaman yapılabilir.[291]

İcra mahkemesi yapacağı inceleme sonucunda 'takibin kesinleşmesinden sonraki dönemde' borcun zamanaşımına uğradığı kanısına varırsa *'icranın geri bırakılmasına'* karar verir (İİK.m. 71/II; 33a/I).

İcra mahkemesi, borçlunun "zamanaşımı nedeniyle icranın geri bırakılması (İİK.m. 71/II; 33a)" istemini, *'duruşmalı inceleme yaparak'* değil *'evrak üzerinde'* inceler.[292]

Alacağın bağlı olduğu *zamanaşımı süresi,* takiple ilgili son işlem tarihinden[293] itibaren kesilir ve yeniden zamanaşımı süresi işlemeye başlar…Alacaklı, borçlu hakkında başlattığı kambiyo senetlerine dayalı icra takibine bir süre ara vermişse, örneğin; icra takibinin kesinleşmesine rağmen üç yıllık süre geçmeden masrafını yatırarak[294] (İİK.m.59) *haciz istemişse* veya bir yıllık haciz isteme süresi (İİK.m. 106) içinde haciz istemiş ancak, takibe üç yıl ara verip daha sonra masrafını yatırıp (İİK.m. 59) *satış talep etmişse*, borçlu İİK.m. 71/II uyarınca *"takip konusu alacağın zamanaşımına uğradığını"* ileri sürerek, icra mahkemesinden *"zamanaşımı nedeniyle icranın geri bırakılmasına"* karar verilmesini isteyebilir…

Kambiyo senedine dayalı icra takiplerinde alacaklının, icra takibi kesinleştikten s o n r a , son işlem tarihinden itibaren[295] üç yıl geçmeden *haciz* istemesi ve bu tarihten itibaren yine üç yıl geçmeden *satış talebinde bulunmaması halinde* takip konusu alacak zamanaşımına uğrar!...

Kambiyo senedine dayalı takiplerde alacaklının, takip kesinleştikten sonra, üç yıllık zamanaşımı süresi dolmadan;

---

[291] Bknz: 12. HD. 13.09.2012 T. 7759/26404; 12.01.2010 T. 18070/27; 10.09.2004 T. 14667/18913; 25.01.2006 T. 24130/390; 20.06.2006 T. 10576/13363 vb. (www.e– uyar.com)

[292] Bknz: [İstanbul 24. İcra Huk. Mah. 16.04.2021 T. E: 274, K: 667 sayılı kararı ve bu kararı onayan İstanbul BAM. 22. HD. 14.03.2022 T. E: 2164, K: 712 sayılı kararı ile bu kararı onayan 12. HD. 12.12.2022 T. E: 6538, K: 13141] – [İstanbul 24. İcra Huk. Mah. 20.04.2021 T. E: 298, K: 692 sayılı kararı ve bu kararı onayan İstanbul BAM. 21. HD. 25.02.2022 T. E: 2185, K: 510 sayılı kararı ile vu kararı onayan 12. HD. 03.11.2022 T. E: 5099, K: 11432] – [İstanbul 24. İcra Huk. Mah. 21.04.2021 T. E: 297, K: 696 sayılı kararı ve bu kararı onayan İstanbul BAM. 20. HD. 31.03.2022 T. E: 2021/2229, K: 1083 sayılı kararı ve bu kararı onayan 12. HD. 02.03.2023 T. E: 2022/8384, K: 1321]

[293] Bknz: 12. HD. 24.05.2014 T. 8239/13110; 17.09.2004 T. 15319/19499; 12.06.2003 T. 11322/14045; 12.10.1995 T. 12858/13522 (www.e– uyar.com)

[294] Bknz: 12. HD. 19.03.2013 T. 746/10168; 03.06.2013 T. 14067/20489; 25.11.2011 T. 18420/24410; 25.11.2011 T. 18420/24410; 23. HD. 12.09.2012 T. 3794/5030 (www.e– uyar.com)

[295] Bknz: 12. HD. 17.09.2004 T. 15319/19499; 16.02.2004 T. 2558/2922; 24.05.2004 T. 8239/13110; 12.06.2003 T. 11322/14045; 19.01.1995 T. 123/313; 23.05.1989 T. 13310/7639 (www.e– uyar.com)

– Borçlu hakkında tasarrufun iptali davası açması[296],

– Borçlu hakkında ceza davası açtırması[297],

– Borçlu hakkında tapu iptali ve tescil davası açması[298],

– Borçlu hakkında karşılıksız çek düzenleme suçundan dolayı ceza davası açtırması[299],

– Yenileme talebinde bulunması[300],

– Açıkça satış talebi olmadıkça haczedilmiş olan taşınmazlara kıymet takdiri yapılmasını talep etmiş olması[301],

– Hacizli vasıtanın muhafaza altına alınmasına yönelik talepte bulunması[302],

– İhtiyati haciz, ihtiyati tedbir önceki davada fazlaya ilişkin hakların saklı tutulması, istihkak, izale– i şüyuu, senet iptali davaları açması[303],

takip konusu alacağın bağlı olduğu zamanaşımı süresini kesmez.

Buna karşın alacaklının, takip kesinleştikten sonra;

– Borçlunun teminatı üzerine haciz konulması talebinde bulunması[304],

– Masrafını yatırıp, borçlunun menkul mallarının haciz ve muhafazası için başka icra dairesine talimat yazılmasını talep etmesi[305],

ile takip konusu alacağın bağlı olduğu zamanaşımı süresi kesilir.

Yüksek mahkeme, *"alacaklının, takip konusu belgenin (çekin) bağlı olduğu – üç yıllık– zamanaşımı süresini kesen/kesmeyen işlemleri" yani icra mahkemesince "icranın geri bırakılmasına" karar verilecek/verilemeyecek durumlar hakkında;*

√ " İİK'nun 143. maddesine göre alacaklı, cebri icrayı kesintisiz sürdürme iradesini göstererek, borçlunun haczi kabil hiçbir malı bulunmadığının tespiti ile bu halin kesin aciz vesikası ile belirlenmesi halinde, borçluya karşı aciz vesikasının düzenlenmesinden itibaren 20 yıl geçmesiyle borcun zamanaşımına uğrayacağını, ancak aynı Yasa'nın 105. maddesine göre düzenlenen geçici aciz belgesinin ise sadece alacaklıya tasarrufun iptali davası açma hakkı vereceği, bu belge ile zamanaşımının kesilmeyeceğini"[306]

---

[296] Bknz: 12. HD. 16..10.2024 T. 3101/8666 (www.e– uyar.com)
[297] Bknz: 12. HD. 03.03.1988 T. 14289/2441 (www.e– uyar.com)
[298] Bknz: 12. HD. 20.01.2004 T. 23745/778 (www.e– uyar.com)
[299] Bknz: 12. HD. 09.12.1991 T. 5337/12878 (www.e– uyar.com)
[300] Bknz:12. HD. 15.04.2025 T. 1365/3187 (www.e– uyar.com)
[301] Bknz: 19. HD. 04.07.1995 T. 5815/6108; HGK. 17.05.1989 T. 12– 226/368; 19. HD. 13.12.1994 T. 9236/12477; 03.12.1991 T. 31/30; 12. HD. 16.01.1989 T. 129/246 (www.e– uyar.com)
[302] Bknz: 19. HD. 03.07.1997 T. 4643/6962 (www.e– uyar.com)
[303] Bknz: 12. HD. 16.10.2024 T. 31.01.8666 (www.e– uyar.com)
[304] Bknz: 12. HD. 08.06.2023 T. 12098/4118 (www.e– uyar.com)
[305] Bknz: 12. HD. 18.09.2014 T. 17360/21822 (www.e– uyar.com)
[306] Bknz: 12. HD. 13.02.2018 T. E: 385, K: 1230 (EK– 1) (www.e– uyar.com)

√ *"Takip konusu alacağın bağlı olduğu zamanaşımının kesilebilmesi için; alacaklının sadece haciz talebinde bulunmasının yeterli olmayıp, ayrıca haciz masrafını da yatırmış olması gerekeceğini"*[307]

√ *"Borçlu tarafından açılan "kıymet takdirine itiraz davasının" zamanaşımını kesmeyeceğini"*[308]

√ *"İcra dosyasındaki «son işlem»in üzerinden, takip dayanağı çekin bağlı olduğu altı aylık (şimdi; üç yıllık) zamanaşımı süresinin geçmiş olması halinde, İİK. 71/II uyarınca yapılan başvuru sonucunda, icra mahkemesince (tetkik merciince) «icranın geri bırakılmasına» karar verilmesi gerekeceğini"*[309]

√ *"İcra dosyasındaki son işlem olan haciz talebinden itibaren takip dayanağı çeke ilişkin altı aylık (şimdi; üç yıllık) zamanaşımı süresinin geçmiş olması halinde, İİK. 71 uyarınca «icranın geri bırakılmasına» karar verilmesi gerekeceğini"*[310]

√ *"Takibin kesinleştiği tarih ile alacaklı vekilinin «89/1. haciz ihbarnamesi çıkarılması» talebi arasında, takip dayanağı çekin bağlı olduğu altı aylık (şimdi; üç yıllık) zamanaşımı süresinden fazla bir sürenin geçmiş olması halinde, İİK. 71 uyarınca «icranın geri bırakılmasına» karar verilmesi gerekeceğini"*[311]

√ *"İcra müdürlüğünce, «dosyanın işlemden kaldırılmasına» dair verilmiş olan kararın zamanaşımını kesmeyeceğini"*[312]

√ *"Açıkça «satış talebi» olmadıkça, «taşınmaza kıymet takdirinin yapılması»na ilişkin istem ve işlemlerin, satış isteme süresini kesmeyeceğini"*[313]

√ *"Açıkça «satış talebi» olmadıkça, «taşınmaza kıymet takdirinin yapılması»na ilişkin istem ve işlemlerin, satış isteme süresini kesmeyeceğini"*[314]

b e l i r t m i ş t i r.

Borçlunun takip kesinleştikten sonra, takip dosyası hakkında;

– Meskeniyet şikayetinde bulunması[315],

– İİK.m. 71 ve 33a'ya göre 'icra mahkemesinden icranın geri bırakılmasını' talep etmesi[316],

– Borca/imzaya itirazda bulunmuş olması[317],

---

[307] Bknz: 12. HD. 25.11.2011 T. E:18420, K:24410 (EK– 2) (www.e– uyar.com)
[308] Bknz: 12. HD. 03.05.2011 T. E:472, K:8221 (EK– 3) (www.e– uyar.com)
[309] Bknz: 12. HD. 17.09.2004 T. E: 15319, K: 19499 (EK– 4) (www.e– uyar.com)
[310] Bknz: 12. HD. 24.5.2004 T. E: 8239, K: 13110 (EK– 5) (www.e– uyar.com)
[311] Bknz: 12. HD. 18.5.2004 T. E: 8418, K: 12784 (EK– 6) (www.e– uyar.com)
[312] Bknz: 12. HD. 12.10.1995 T. E: 12858, K: 13522 (EK– 7) (www.e– uyar.com)
[313] Bknz: 19. HD. 4.7.1995 T. E: 5815, K: 6108 (EK– 8) (www.e– uyar.com)
[314] Bknz: HGK. 17.5.1989 T. E: 12– 226, K: 368 (EK– 9) (www.e– uyar.com)
[315] Bknz: 12. HD. 01.11.2012 T. 20506/31099 (www.e– uyar.com)
[316] Bknz: 12. HD. 14.06.2012 T. 12824/20510 (www.e– uyar.com)
[317] Bknz: 12. HD. 18.04.2011 T. 22694/6829 (www.e– uyar.com)

– Menfi tespit davası açması[318],

– Kıymet takdirine itiraz davası açması[319]

takip konusu alacağın bağlı olduğu zamanaşımı süresini kesmez…

Alacaklının açtığı *tasarrufun iptali davası* ile takip konusu alacağın bağlı olduğu zamanaşımı süresi, eğer alacaklı KESİN ACİZ BELGESİ'ne dayalı olarak bu davayı açmışsa, (İİK.m. 277/I– 1), kesin aciz belgesinde yazılı borç hakkında, borçlu için yirmi yıl süreyle zamanaşımı işlemez (durur). Yani, borç yirmi yıl geçince zamanaşımına uğrar (İİK.m. 143/VI)[320]. Eğer alacaklı mahkemeye KESİN ACİZ BELGESİ sunmadan, GEÇİCİ ACİZ BELGESİ'ne (İİK.m. 277/I– 1) – ve uygulamada çok kez olduğu gibi– 'geçici aciz belgesi yerine geçen haciz tutanağına' dayanarak İİK.m. 105/II uyarınca tasarrufun iptali davası açmışsa, bu durumda zamanaşımı süresi kesilmez.[321] Başka bir deyişle geçici aciz belgesine dayanarak tasarrufun iptali davası açmış olan alacaklı, eğer dava devam ederken icra takibini de sürdürmemiş –örneğin; hiç değilse borçlunu mevduatının bulunup bulunmadığını öğrenmek ve varsa haciz koydurmak için bankalara 'haciz ihbarnamesi' (İİK.m. 89) göndertmemişse– *davanın sonunda, tasarrufun iptali davasını kazansa ve hatta lehine aldığı karar kesinleşse bile* borçlunun İİK.m. 71/II ve 33a'ya göre icra mahkemesine başvurması halinde mahkemece *'icranın zamanaşımı nedeniyle geri bırakılmasına'* karar verilir. *Çünkü, alacaklının borçlusu hakkında "tasarrufun iptali davası" açmasının, takip konusu alacağın bağlı olduğu zamanaşımı süresini keseceği İİK.'nda öngörülmemiştir.*[322] [323]

Yüksek mahkeme;

√*"Açılan tasarrufun iptali davası ile zamanaşımının kesilmeyeceği– Borçlular hakkında genel haciz yolu ile yapılan ve kesinleşen icra takibinde İİK. m. 71/2. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken aynı kanunun 33/a– 1. maddesi gereğince, takibin kesinleşmesinden sonraki dönemde borcun zamanaşımına uğradığının belirlenmesi halinde icranın geri bırakılmasına karar verileceği ve bu şikayetin süresiz olarak yapılabileceği, takip dayanağı çekler hakkında zamanaşımını kesen sebeplerin Ticaret Kanunu'nda sınırlı olarak sayılmış olduğu, alacaklı tarafından geçici aciz vesikasına dayalı açılan tasarrufun iptali davasının zamanaşımını kesmeyeceği, ancak borçlu hakkında kesin aciz vesikası düzenlenmesi halinde bu tarihten itibaren 20 yıl geçmesiyle borcun zamanaşımına uğrayacağı, açılan tasarrufun iptali davası sırasında, icra dosyasında zamanaşımını kesen başkaca hiçbir işlem yapılmaması halinde borçlunun zamanaşımı şikayetinin kabul edilmesi gerekeceğini"*[324],

---

[318] Bknz: 12. HD. 05.04.2012 T. 25570/11155 (www.e– uyar.com)
[319] Bknz: 12. HD. 03.05.2011 T. 472/8221 (www.e– uyar.com)
[320] Bknz: 12. HD. 16.10.2024 T. 3101/8666; 13.02.2018 T. 385/1230; 18.03.2013 T. 1461/9776; 07.02.2012 T. 16443/2464; 13.09.2012 T. 7559/26404 (www.e– uyar.com)
[321] Bknz: 12. HD. 18.03.2013 T. 1461/9726; 15.12.2012 T. 23040/39659; 13.02.2018 T. 385/1230; 18.03.2014 T. 4994/8050; 19.02.2013 T. 28632/4960; 21.02.2012 T. 18510/4558; 25.12.2012 T. 23040/39659 (www.e– uyar.com)
[322] **UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 1, s: 1257
[323] Bknz: 12. HD. 19.02.2013 T. 28631/4962; 18.03.2013 T. 1461/9776 (www.e– uyar.com)
[324] Bknz: 12. HD. 18.03.2013 T. 1461/9776 (EK– 10) (www.e– uyar.com)

√ *"Alacaklının, takibin devamını sağlayıcı nitelikteki her takip işlemi ile zamanaşımı kesileceği ve yeni bir sürenin işlemeye başlayacağını– Alacaklı tarafından, kambiyo senetleri hukukuna ilişkin bir talep dolayısıyla açılan eda davaları ile alacaklı durumundaki davalının itirazını defi yolu ile ileri sürdüğü menfi tespit davalarında da zamanaşımını kesileceğini, ancak geçici aciz vesikasına dayanılarak alacaklı tarafından açılan tasarrufun iptali davaları ile zamanaşımının kesilmeyeceğini"*[325]

√ *"Borçluya karşı aciz vesikasının düzenlenmesinden itibaren yirmi yıl geçmesiyle borcun zamanaşımına uğrayacağı (143/VI), ancak aynı yasanın 105. maddesine göre düzenlenen geçici aciz belgesinin sadece alacaklıya tasarrufun iptali davası açma hakkı vereceği, bu belgeyle zamanaşımının kesilmeyeceğini"*[326]

√ *"Geçici aciz vesikasına dayanılarak açılan tasarrufun iptali davalarının zamanaşımını kesmeyeceğini"*[327]

b e l i r t m i ş t i r…

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

B. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E: …/…, K: …/… sayılı dosyası ile ilgili B. İcra Müdürlüğü'nün –yeni dosya numarası olan– …/… sayılı icra dosyasında (eski dosya numarası olan B. İcra Müdürlüğü'nün …/… sayılı icra dosyasında);

Alacaklı C. E. DEMİR ÇELİK SAN. ve TİC. LTD. ŞT. (B. GAYRİMENKUL İNŞAAT SAN. ve TİC. LTD. ŞT.) vekili;

– Borçlular hakkındaki icra takibi kesinleştikten sonra sırasıyla; 16.04.2015, 06.05.2016, 19.04.2017, 14.09.2018, 15.03.2019 ve 19.12.2019 tarihinde h a c i z t a l e b i n d e bulunmuş,

– 18.03.2021 tarihinde davalı– borçlulardan M. İ. H. ve davalı– borçlu D. İNŞ. SAN. ve TİC. LTD. ŞT. hakkında h a c i z t a l e b i n d e bulunmuş olduğundan ve daha sonra bu borçlu hakkında herhangi bir haciz talebi bulunmadığından, takip konusu 5.500.000 TL. bedelli çekten kaynaklanan alacak üç yıl sonra yani 18.03.2024 tarihinde *zamanaşımına* uğramıştır…

– İcra dosyasındaki 15.09.2022 ve 23.02.2024 tarihli KIYMET TAKDİRİ TALEBİ, yukarıda belirttiğimiz gibi[328] takip konusu alacağın bağlı olduğu zamanaşımı süresini kesmemiştir!..

– İcra dosyası içindeki alacaklı vekilinin 29.02.2024, 16.04.2024, 16.12.2024, 02.01.2025, 15.04.2025 tarihli 'müzekkere yazılması talepleri' *kıymet takdiri yapılmasına* ilişkin olduğundan, bu talepler ile de zamanaşımı kesilmemiştir.[329]

---

[325] Bknz: 12. HD. 25.12.2012 T. E:23040, K:39659 (EK– 11) (www.e– uyar.com)
[326] Bknz: 12. HD. 13.02.2018 T. 385/1230 (EK– 12) (www.e– uyar.com)
[327] Bknz: 12. HD. 12.09.2017 T. 18431/10515 (EK– 13) (www.e– uyar.com)
[328] Bknz: Yuk. dipn. 301, 313, 314
[329] Bknz: Yuk. dipn. 301, 313, 314

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak yaptığımız açıklamalar ve atıfta bulunduğumuz Yargıtay içtihatları uyarınca;

Sadece tasarrufun iptali davası açılması ile takip konusu belgenin bağlı olduğu zamanaşımı süresi kesilmiş olmadığından[330],

Alacaklının ancak *'kesin aciz belgesi'*ne dayanarak açtığı tasarrufun iptali davası ile bu davanın dayanağı olan icra takip dosyasındaki alacağın bağlı olduğu zamanaşımı süresi kesilmiş olacaktı[331], fakat alacaklı somut uyuşmazlıkta *'kesin aciz belgesi'*ne dayanarak tasarrufun iptali davası açmamış olduğundan, alacaklının açtığı bu tasarrufun iptali davası ile zamanaşımı süresi kesilmemiştir.

Somut uyuşmazlıkta, davacı– alacaklı –B. İcra Müdürlüğü'nün .../... sayılı takip dosyasındaki, takip konusu 5.500.000 TL. bedelli çeke dayanarak, *"geçici aciz belgesi"* sunup bu davayı açmış olduğundan, takip konusu çekin bağlı olduğu üç yıllık zamanaşımı süresi, tasarrufun iptali davası açılması ile kesilmemiş olduğundan[332],

İcra takibi kesinleştikten sonra alacaklının ancak – masrafını yatırarak (İİK.m. 59)[333]– HACİZ ve SATIŞ TALEBİ ile zamanaşımı kesileceğinden[334] alacaklının dosyadaki KIYMET TAKDİRİ YAPILMASI talepleri ile zamanaşımı kesilmemiş olduğundan[335], takip dosyasındaki, takip dayanağı çekin bağlı olduğu –üç yıllık– zamanaşımı süresi alacaklı vekilinin 18.03.2021 tarihindeki HACİZ TALEBİ ile 18.03.2021 tarihinde kesilmiş, bir daha bu dosya içinde borçlu D. İNŞ. SAN. ve TİC. LTD. ŞT.'ne yönelik geçerli bir *haciz* ya da *satış talebi* bulunmadığından, takip konusu alacak üç yıl sonra yani 18.03.2024 tarihinde zamanaşımına uğramıştır…

Yukarıda belirtilen nedenlerle borçlu tarafından icra takibi kesinleştikten sonra alacaklı tarafından zamanaşımını kesici herhangi bir işlem (HACİZ ya da SATIŞ TALEBİ) ileri sürülmediğinden, takip konusu 5.500.000 TL. bedelli çekin zamanaşımına uğramış olduğunun tespiti ve İİK. 71/I ve 33a/I uyarınca *"icranın geri bırakılmasına"* karar verilmesi istemiyle –her zaman– [336] b o r ç l u n u n – icra mahkemesinden talepte bulunabileceğine– dair hukuki mütalâamızı –takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve davacı vekili Av. … tarafından ilgili icra hukuk mahkemesine ibraz edilmek üzere– saygıyla sunarız… 24/11/2025

[330] Bknz: Yuk. dipn. 296, 324, 325, 326, 327.
[331] Bknz: Yuk. dipn. 320
[332] Bknz: Yuk. dipn. 321
[333] Bknz: İİK.m. 106 (Başlığı ile birlikte değişik: 24.11.2021 tarihli 7343 sayılı Kanun/9. m.)
"Alacaklı veya borçlu hacizden itibaren bir yıl içinde haczolunan malın satışını isteyebilir.
Borçlunun üçüncü şahıslardaki alacağı da bu hükme tabidir. Satış talebi ile birlikte kıymet takdiri ve satış giderlerinin tamamının peşin olarak yatırılması zorunludur."
[334] Bknz: Yuk. dipn. 294, 305, 307
[335] Bknz: Yuk. dipn. 313, 314
[336] Bknz: Yuk. dipn. 289

(EK– 1)

İİK'nun 143. maddesine göre alacaklı, cebri icrayı kesintisiz sürdürme iradesini göstererek, borçlunun haczi kabil hiçbir malı bulunmadığının tespiti ile bu halin kesin aciz vesikası ile belirlenmesi halinde, borçluya karşı aciz vesikasının düzenlenmesinden itibaren 20 yıl geçmesiyle borcun zamanaşımına uğrayacağı, ancak aynı yasa'nın 105. maddesine göre düzenlenen geçici aciz belgesinin ise sadece alacaklıya tasarrufun iptali davası açma hakkı vereceği, bu belge ile zamanaşımının kesilmeyeceği–

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S. Y. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Borçlunun icra mahkemesine başvurusu, İİK'nun 71. maddesine dayalı takibin kesinleşmesinden sonraki döneme ilişkin zamanaşımı şikayeti olup mahkemece verilen 10/02/2015 tarihli şikayetin kabulüne ilişkin kararın, Dairemizce İstanbul 1. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2008/1117– 845 E.– K. sayılı dosyasına başvuru tarihi olan 15/04/2008 tarihinden, temyize konu dosyadaki başvuru tarihi olan 31/10/2014 tarihine kadar geçen süre yönünden inceleme yapılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğinden bahisle bozulmasına karar verildiği, mahkemece yeniden yapılan yargılama sonucunda alacaklı tarafından anılan tarih aralığında icra işlemi yapmadığı gerekçesiyle şikayetin kabulü ile icranın geri bırakılmasına karar verildiği görülmüştür.

İİK'nun 143. maddesine göre alacaklı, cebri icrayı kesintisiz sürdürme iradesini göstererek, borçlunun haczi kabil hiçbir malı bulunmadığının tespiti ile bu halin kesin aciz vesikası ile belirlenmesi halinde, borçluya karşı aciz vesikasının düzenlenmesinden itibaren 20 yıl geçmesiyle borç zamanaşımına uğrar (İİK. md. 143/6). Ancak aynı Yasa'nın 105.maddesine göre düzenlenen geçici aciz belgesi ise sadece alacaklıya tasarrufun iptali davası açma hakkı verir. Bu belge ile zamanaşımı kesilmez.

Somut olayda, alacaklı vekilince temyiz dilekçesine eklenen ve icra müdürlüğünce düzenlenen borçlu hakkında İİK'nun 143. maddesinde düzenlenen aciz vesikası yerine geçmek üzere İİK'nun 105. maddesine göre düzenlenecek aciz belgesi mahiyetindeki 04/10/2011 tarihli belgenin kesin aciz belgesi niteliğinde olduğu, iptal edilmediği sürece geçerli olan söz konusu belge karşısında zamanaşımı süresinin İİK'nun 143/6. maddesi uyarınca aciz vesikasının düzenlendiği 04/10/2011 tarihinden itibaren yirmi yıl olduğu, bu sürenin dolmadığı ve takibin zamanaşımına uğramadığı anlaşılmıştır.

O halde, mahkemece, istemin reddi gerekirken kabulü ile icranın geri bırakılmasına karar verilmesi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366. ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 13/02/2018 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 13.02.2018 T. E: 385, K: 1230 (www.e– uyar.com)

(EK– 2)

Takip konusu alacağın bağlı olduğu zamanaşımının kesilebilmesi için; alacaklının sadece haciz talebinde bulunmasının yeterli olmayıp, ayrıca haciz masrafını da yatırmış olması gerekeceği–

Alacaklı vekili takip dosyasında 22.01.2007 tarihli haciz işleminden sonra 24.12.2010 tarihine kadar dosyayı işlemsiz bırakmış olup, 14.01.2008 tarihli haciz talebine ilişkin olarak gerekli masrafı yatırmamıştır. Alacaklının sadece haciz talebinde bulunması yeterli olmayıp işlemin zamanaşımım kesmesi için İİK.nun 59. maddesi uyarınca masrafının da yatırılmış olması gerekir. Alacaklı sözü edilen koşulu yerine getirmediğinden en son işlem tarihi olan 22.01.2007 tarihinden sonra 24.12.2010 tarihine kadar zamanaşımını kesen sebeplerin gerçekleştiği kabul edilemez. Bu nedenle icra mahkemesince borçlunun zamanaşımına itirazının kabulüne karar verilmesi yerine reddi isabetsizdir

SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK.366. ve HUMK.428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA)…

12. HD. 25.11.2011 T. E:18420, K:24410 (www.e– uyar.com)

(EK– 3)

Borçlu tarafından açılan "kıymet takdirine itiraz davasının" zamanaşımını kesmeyeceği–

Borçlu vekili, 08.12.2010 tarihli dilekçesi ile alacaklı tarafından 04.05.2010 tarihinden sonra, TTK'nun 726. maddesinde belirtilen 6 aylık çek zamanaşımı süresi içerisinde herhangi bir işlem yapılmadığını ileri sürerek, İİK'nun 71 ve 33– a maddeleri uyarınca icra mahkemesinden icranın geri bırakılmasını talep etmiştir.

Takip dayanağı belge kambiyo senedi niteliğinde çek olduğundan davaya konu olayda TTK'nun 726 ve 730.maddeleri göndermesi ile aynı kanunun 662 ve 663.maddelerinin uygulanması gerekir. Borçlar Kanunu'nun 133. maddesine nazaran daha özel nitelikte bulunan ve TTK'nun 730/18. maddesi gereğince çekler hakkında da uygulanması gereken TTK'nun 662. maddesinde "müruruzaman; dava açılması, takip talebinde bulunulması, davanın ihbar edilmesi veya alacağın iflas masasına bildirilmesi sebepleriyle kesilir." hükmüne yer verilmiştir. Dolayısıyla TTK'nun 662. maddesinde zamanaşımını keseceği belirtilen dava, alacaklı tarafından açılan dava olup, HGK'nun 1996/654– 803 sayılı 21.11.1996 tarihli kararında da belirlendiği üzere bunun dışında sadece borçlunun açtığı menfi tespit davası zamanaşımını keser. Borçlu tarafından icra takibine yönelik olarak icra mahkemesine yapılan itiraz ve şikayetler ise takibi durduramayacağından zamanaşımını kesmez.

Somut olayda borçlu tarafından (15.04.2010 tarihinde) alacaklı aleyhine E. İcra Mahkemesi'ne 2010/328 esas numarasıyla kıymet takdirine itiraz davası açılmış ise de, anılan itiraz zamanaşımını kesmeyeceğinden mahkemenin bu yöndeki kabulünde isabet bulunmamaktadır.

Takip dosyasının incelenmesinde, Bakırköy 6.Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 11.06.2010 tarihli yazısına göre takip borçlusu A. K.lı tarafından alacaklı aleyhine 2010/615 esas sayılı dosyasında menfi tespit davası açıldığı bildirilmiştir. Bu durumda mahkemece yukarıda açıklanan HGK'nun kararına göre; alacaklının itirazını def'i yoluyla ileri sürmesi halinde açılan bu menfi tespit davasının zamanaşımını keseceği düşünülerek, bu yönde bir araştırma yapılmaksızın eksik inceleme ile ve somut olaya uygun düşmeyen gerekçelerle yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA)...

12. HD. 03.05.2011 T. E:472, K:8221 (www.e– uyar.com)

(EK– 4)

İcra dosyasındaki «son işlem»in üzerinden, takip dayanağı çekin bağlı olduğu altı aylık zamanaşımı süresinin geçmiş olması halinde, İİK. 71/II uyarınca yapılan başvuru sonucunda, icra mahkemesince (tetkik merciince) «icranın geri bırakılmasına» karar verilmesi gerekeceği–

Takip konusu çeklerle ilgili olarak son işlem tarihi 2.10.2003 tarihli haciz ihbarnamesi gönderilmesi talebine ilişkin olup, bu tarihten sonra TTK'nun 726. maddesinde öngörülen 6 aylık zamanaşımı süresini kesecek herhangi bir işlem yapılmadığı anlaşılmıştır.

Mahkemece İİK'nun 71. maddesi yollaması ile aynı kanunun 33/a maddesi uyarınca «icranın geri bırakılmasına» karar verilmesi gerekir iken, «takibin iptali» isabetsiz ise de; bu husus, bozma nedeni yapılmayarak kararın düzeltilerek onanması cihetine gidilmiştir.

12. HD. 17.9.2004 T. E: 15319, K: 19499 (www.e– uyar.com)

(EK– 5)

İcra dosyasındaki son işlem olan haciz talebinden itibaren takip dayanağı çeke ilişkin altı aylık zamanaşımı süresinin geçmiş olması halinde, İİK. 71 uyarınca «icranın geri bırakılmasına» karar verilmesi gerekeceği–

Borçlunun icra mahkemesine başvuru nedeni «takibin kesinleşmesinden sonra İİK'nun 71. maddesine dayanan zamanaşımının takipte gerçekleşmesine» ilişkindir. *Bu nedenle çeke dayalı icra takibinde son taraf işlemi 23.6.2003 tarihli haciz talebidir. Bu durumda, İİK'nun 726. maddesine göre altı ay geçmiştir.* İcra mahkemesince bu tarih gözönüne alınarak, İİK'nun 71. maddesi ve 33– a maddesince «icranın geri bırakılmasına» karar vermek gerekirken takip tarihini esas alarak ret kararı verilmesi isabetsizdir.

12. HD. 24.5.2004 T. E: 8239, K: 13110 (www.e– uyar.com)

(EK– 6)

Takibin kesinleştiği tarih ile alacaklı vekilinin «89/1. haciz ihbarnamesi çıkarılması» talebi arasında, takip dayanağı çekin bağlı olduğu altı aylık zamanaşımı süresinden fazla bir sürenin geçmiş olması halinde, İİK. 71 uyarınca «icranın geri bırakılmasına» karar verilmesi gerekeceği–

Alacaklı vekili tarafından borçlular hakkında *11 adet çeke dayalı olarak kambiyo takibine geçilmiş 163 örnek ödeme emri borçlulara 30.1.1999 tarihinde tebliğ edilmiştir. Takibin kesinleştiği tarihten, alacaklı vekilince 89/1 haciz ihbarı çıkarılması talebinde bulunulduğu 4.2.2000 tarihine kadar 1 yılı aşkın süre dosya takipsiz bırakılmıştır.* Borçlunun mahkemeye başvurarak İİK'nun 71. maddesi gereğince takibin kesinleşmesinden sonraki devrede zamanaşımının oluştuğunu ileri sürdüğü görülmektedir. Dairemizin süreklilik arzeden içtihatlarında da açıklandığı üzere, *bu başvuru süreye tâbi olmayıp, takibin kesinleşmeden sonraki her aşamada ileri sürülebilir.* Mahkemece İİK'nun 71. ve 33a maddeleri gereğince «icranın geri bırakılmasına» karar verilmesi gerekirken, «7 günlük sürede şikayete gelinmediği»nden bahisle, ret kararı vermesi doğru görülmemiştir.

12. HD. 18.5.2004 T. E: 8418, K: 12784 (www.e– uyar.com)

(EK– 7)

İcra müdürlüğünce, «dosyanın işlemden kaldırılmasına» dair verilmiş olan kararın zamanaşımını kesmeyeceği–

İcra dosyasında yapılan *en son işlem, 31.3.1989 tarihli, alacaklı vekilinin satış talebidir. Bu tarihten sonra dosyada alacaklının zamanaşımını kesecek bir talep ve işlemi bulunmamaktadır. İcra müdürlüğünce «dosyanın işlemden kaldırılmasına» dair 31.12.1991 tarihli karar, zamanaşımını kesen bir takip işlemi değildir.* 31.1.1989 tarihinden takibin yenilendiği 31.5.1994 tarihine kadar 3 yıllık zamanaşımı süresi dolduğundan, bu konudaki itirazın kabulü gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi isabetsizdir.

12. HD. 12.10.1995 T. E: 12858, K: 13522 (www.e– uyar.com)

(EK– 8)

Açıkça «satış talebi» olmadıkça, «taşınmaza kıymet takdirinin yapılması»na ilişkin istem ve işlemlerin, satış isteme süresini kesmeyeceği–

Davacı vekili, «müvekkilinin borçlu aleyhinde yaptığı takip sonucu borçlunun taşınmazına 14.6.1990 tarihinde haciz koydurduğunu, satış işlemleri için kıymet takdirinin 11.4.1991 tarihinde yapıldığını, haciz devam ettiği halde sıra cetveli düzenlenen dosyaya zuhulen haczin düştüğü bildirildiğinden müvekkilinin takip dosyasının sıra cetveline alınmadığını, haciz tarihine göre diğer dosyalardan önce yer alması gerektiğini, davalı Ziraat Bankası'nın taşınmaz üzerinde haczi bulunmadığı halde birinci sıraya alınmasının hatalı olduğunu» ileri sürerek, «sıra cetvelinin iptalini» istemiştir.

Davalı Ziraat Bankası vekili cevabında, «müvekkili bankaya devreden Hisarbank A.Ş.'nin alacağı için borçlu Y. Otev'ya ait taşınmaza satış tarihinden önce haciz konulduğunu, Kadıköy 3. İcra Müdürlüğünün 1990/2738 sayılı dosyasından düzenlenen sıra cetvelinde müvekkili bankaya 733.860.387 TL ayrıldığını ve bu sıra cetvelinin itirazsız kesinleştiğini, 6183 sayılı Yasaya göre başlatılan takibin ödeme emrinin ilanıyla kesinleştiğini» belirterek «davanın reddini» istemiştir.

Merci hakimliğince «iddia, savunma ve toplanan delillere göre davacı Şekerbank A.Ş.'nin haczinin düşmediği, bu nedenle birinci sırada yer alması gerektiğinden sözedilerek sıra cetvelinin iptaline» karar verilmiş, karar davalılar Rana Renal ve Ziraat Bankası vekilince temyiz edilmiştir.

Alacaklı Şekerbank A.Ş. vekili 6.3.1991 tarihinde «borçluya ait gayrimenkullerin imar durumlarının çıkartılarak kıymetlerinin takdiri için talimat yazılmasını» talep etmiş ve Urla İcra Müdürlüğünün 1991/ 114 talimat sayılı dosyasından satış ve paylaşıma konu 1683 parselin, 11.4.1991 tarihli kıymet takdiri zabtı ile kıymeti takdir edilmiştir.

Taşınmaza kıymet takdirine dair istem ve muameleler satıştan önceki satışa hazırlık niteliğinde birer muamele olup, açıkça satış talebi olmadıkça İİK'nun 106. maddesindeki süre kesilemez. Şikayetçi alacaklının taşınmazın satışına (paraya çevrilmesine) yönelik bir talebi bulunmadığından, 14.6.1990 tarihli haczi düşmüştür. Bu durumda merci hakimliğince «şikayetin reddine» karar verilmesi gerekirken, bilirkişilerin «Şekerbank A.Ş.'nin alacağının ilk sıraya alınmasına» ilişkin görüşleri kabul edilerek «sıra cetvelinin iptaline» karar verilmesi isabetsizdir.

Diğer taraftan davacının haczinin geçerli olup olmadığı konusundaki uyuşmazlığın çözümü özel veya teknik bir bilgiyi gerektirmediğinden (HUMK. m. 275), bu konuda bilirkişiden görüş alınması da usul ve yasaya aykırıdır.

19. HD. 4.7.1995 T. E: 5815, K: 6108 (www.e– uyar.com)

(EK– 9)

Açıkça «satış talebi» olmadıkça, «taşınmaza kıymet takdirinin yapılması»na ilişkin istem ve işlemlerin, satış isteme süresini kesmeyeceği–

Taraflar arasındaki «şikâyet» davasından dolayı yapılan yargılama sonunda Mersin İcra Tetkik Merciince şikâyetin reddine dair verilen 1.7.1988 gün ve 923/914 sayılı kararın incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 16.1.1989 gün ve 129/246 sayılı ilâmıyla; (...Alacaklı vekili 26.2.1986 tarihinde icra dairesine satış isteme hakkı mahfuz kalarak satışa esas olmak üzere kıymet takdiri istemiş ve kıymet takdiri zımmında avans yatırmış, bilirkişilerin mesaileri nazara alınarak dört bilirkişi için 45.000 liradan 180.000 lira ücret takdir edilmiş bu nedenle evvelce yatırılan 150.000 liraya ilaveten 30.000 lira daha masraf ödenmiştir.

Taşınmaza kıymet takdirine dair istem ve muameleler, satıştan önceki satışa hazırlık mahiyetinde birer muamele olup, açıkça satış talebi olmadıkça İİK. 106. maddesindeki süre kesilmez. Bilahare alacaklı vekili iki senelik yasal süre içerisinde ve 8.4.1986 tarihinde 1299 parselde kayıtlı taşınmazın satışını istemiş ise de, satış için masraf vermemiş, kıymet takdiri için yatırılan avansla 10.5.1986 tarihinde kıymet takdiri yapılmıştır ve 2.5.1986 tarihinde memurlukça kıymet takdiri için yatırılan 180.000 lira avansın bilirkişilere ödenmesine karar verilmiştir. Bundan sonra diğer taşınmazların da kıymet takdiri istenmiş bu muamelelerde yapılmıştır.

Yukarıda açıklandığı gibi, (satıştan önceki muamele olan kıymet takdirine ait avans yatırılmış, ancak 8.4.1986 tarihinde satış isteğinde bulunulmuş ancak, satış masrafı 2 yıllık süre içerisinde yatırılmamış, mercice de bu cihet kabul edilmiş olduğundan İİK. 59. maddesi gereğince 5.10.1984 tarihinde yapılan haciz düşmüştür. Açıklanan nedenlere «masraf yatırılmamasında alacaklının kusuru olmadığından» bahisle «şikâyetin reddine» dair verilen merci kararının bozulması gerekir) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği görüşüldü:

Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dosyadaki tutanak ve kanıtlara, bozma kararında açıklanan gerektirici nedenlere göre, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

HGK. 17.5.1989 T. E: 12– 226, K: 368 (www.e– uyar.com)

(EK– 10)

Açılan tasarrufun iptali davası ile zamanaşımın kesilmeyeceği– Borçlular hakkında genel haciz yolu ile yapılan ve kesinleşen icra takibinde İİK. m. 71/2. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken aynı kanunun 33/a– 1. maddesi gereğince, takibin kesinleşmesinden sonraki dönemde borcun zamanaşımına uğradığının belirlenmesi halinde icranın geri bırakılmasına karar verileceği ve bu şikayetin süresiz olarak yapılabileceği, takip dayanağı çekler hakkında zamanaşımını kesen sebeplerin Ticaret Kanunu'nda sınırlı olarak sayılmış olduğu, alacaklı tarafından geçici aciz vesikasına dayalı açılan tasarrufun iptali davasının zamanaşımını kesmeyeceği, ancak borçlu hakkında kesin aciz vesikası düzenlenmesi halinde bu tarihten itibaren 20 yıl geçmesiyle borcun zamanaşımına uğrayacağı, açılan tasarrufun iptali davası sırasında, icra dosyasında zamanaşımını kesen başkaca hiçbir işlem yapılmaması halinde borçlunun zamanaşımı şikayetinin kabul edilmesi gerekeceği–

Borçlunun icra mahkemesine başvurusu, İİK' nun 71. maddesine dayalı takibin kesinleşmesinden sonraki döneme ilişkin zamanaşımı şikayetidir. *Borçlular hakkında genel haciz yolu ile yapılan takip kesinleşmiş olup, İİK'nun 71/2. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken aynı kanunun 33/a– 1. maddesi gereğince, takibin kesinleşmesinden sonraki dönemde borcun zamanaşımına uğradığının belirlenmesi halinde icranın geri bırakılmasına karar verilir.* Hukuk Genel Kurulu'nun 04.11.1998 tarih ve 1998/12– 763 E. 1998/797 K. sayılı kararında da vurgulandığı üzere, *borçlunun yukarıda açıklanan nitelikteki şikayeti süreye bağlı değildir.*

Takip dayanağı belge kambiyo senedi niteliğinde çek olduğundan olaya TTK'nun 726 ve aynı kanunun 730. maddesi göndermesi ile 662 ve 663. maddelerinin uygulanması gerekir. Borçlar Kanunu'nun 133. maddesine nazaran daha özel nitelikte bulunan ve TTK 'nun 730/18. maddesi gereğince *çekler hakkında da uygulanması gereken aynı Kanunun 662. maddesinde zamanaşımını kesen sebepler, dava açılması, takip talebinde bulunulması, davanın ihbar edilmesi veya alacağın iflas masasına bildirilmesi şeklinde sınırlı olarak sayılmıştır*. Ticari işlemlerin itimat, itibar ve sürat gibi özellikleri nedeniyle Türk Ticaret Kanunu'nda daha kısa süreli zamanaşımı süreleri belirlenmiş olup, Borçlar Kanunu'ndaki zamanaşımı süreleri burada uygulanmaz.

TTK' nun 662. maddesinde kastedilen davadan anlaşılması gereken, alacaklı tarafından, kambiyo senetleri hukukuna ilişkin bir talep dolayısıyla yetkili mahkeme nezdinde açılmış bir eda davası olup, ayrıca alacaklı durumundaki davalının itirazını defi yolu ile ileri sürdüğü borçlu tarafından alacaklı aleyhine açılan menfi tespit davasının da zamanaşımını kestiğinin kabulü gerekir. Nitekim Yargıtay HGK' nun 20.1.1996 tarih ve 1996/12–654 esas 1996/805 karar sayılı kararı ile de aynı ilke kabul edilmiştir. Bu bağlamda*, İİK' nun 105. maddesinde düzenlenen geçici aciz vesikasına dayanılarak açılan tasarrufun iptali davaları TTK' nun 662. maddesinde belirtilen davalardan olmadığından zamanaşımını kesmez.*

Öte yandan, takip dosyasında*, alacaklının cebri icrayı kesintisiz sürdürme iradesini göstererek, borçlunun haczi kabil hiçbir malın bulunmadığının tespiti gerekir. Bu*

halin kesin aciz vesikası ile belirlenmesi halinde, borçluya karşı aciz vesikasının düzenlenmesinden itibaren 20 yıl geçmesiyle borç zamanaşımına uğrar (İİK. md. 143/6).

Somut olayda, takibin kesinleşmesinden sonra alacaklının 11.08.2008 tarihinde borçlunun menkul ve gayrimenkul malları ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarının haczi talebinde bulunduğu, *yapılan haciz işleminin sonuçsuz kalması üzerine 12.08.2008 tarihinde tasarrufun iptali davası açtığı, 30.01.2009 tarihinde şirketin faaliyet adresinin tespiti için ticaret sicil memurluğuna müzekkere yazılmasını talep ettiği, alacaklı tarafından icra dosyasında zamanaşımını kesen başkaca hiçbir işlem yapılmadığı ve dolayısıyla TTK'nun 726. maddesinde öngörülen altı aylık zamanaşımı süresinin dolduğu görülmektedir.*

Yukarıda yapılan açıklamalar dikkate alındığında alacaklı tarafından 12.08.2008 tarihinde Antalya 1. Asliye Ticaret Mahkemesi'nde açılan *tasarrufun iptali davası zamanaşımını kesmeyeceği gibi, icra dosyasının onaylı örneğinin Yargıtay incelemesi için tasarrufun iptali davası dosyasına ibrazı ile aslının ya da onaylı örneğinin icra müdürlüğünde temininin alacaklı tarafından sağlanması ve bu şekilde takip işlemlerine devam edilmesi mümkün iken, dosyanın Yargıtay incelemesinde olmasının icra takibinin devamı yönünde işlem yapılması konusunda fiili imkansızlık olarak değerlendirilmesi de mümkün değildir.*

O halde *mahkemece borçlunun zamanaşımı şikayetinin kabulü gerekirken yazılı gerekçe ile reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.*

SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK. 366 ve HUMK.'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 18.03.2013 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 18.03.2013 T. E: 1461, K: 9776 (www.e– uyar.com)

NOT: Aynı doğrultuda bkz; 12. HD. 16.10.2024 T. E: 3101, K: 8666 (www.e–uyar.com)

(EK– 11)

Alacaklının, takibin devamını sağlayıcı nitelikteki her takip işlemi ile zamanaşımı kesileceği ve yeni bir sürenin işlemeye başlayacağı– Alacaklı tarafından, kambiyo senetleri hukukuna ilişkin bir talep dolayısıyla açılan eda davaları ile alacaklı durumundaki davalının itirazını defi yolu ile ileri sürdüğü menfi tespit davalarında da zamanaşımını kesileceği, ancak geçici aciz vesikasına dayanılarak alacaklı tarafından açılan tasarrufun iptali davaları ile zamanaşımının kesilmeyeceği–

Alacaklı tarafından çeke dayalı olarak başlatılan kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takibe karşı borçlunun, senedin zamanaşımına uğradığını belirterek icranın geri bırakılması istemi ile icra mahkemesine başvurduğu, mahkemece, itirazın reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Borçlar Kanunu'nun 133. maddesine nazaran daha özel nitelikte bulunan ve TTK.nun 730/18. maddesi gereğince çekler hakkında da uygulanması gereken aynı kanunun 662. maddesinde zamanaşımını kesen sebepler "dava açılması, takip talebinde bulunulması, davanın ihbar edilmesi veya alacağın iflas masasına bildirilmesi" şeklinde sınırlı olarak sayılmıştır. Ticari işlemlerin itimat, itibar ve sürat gibi özellikleri nedeniyle Türk Ticaret Kanunu'nda daha kısa süreli zamanaşımı süreleri belirlenmiş olup, Borçlar Kanunu'ndaki zamanaşımı süreleri burada uygulanmaz. *Yine, TTK.nun 730/18. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken aynı kanunun 663/2. maddesi gereğince zamanaşımı kesilince son işlem tarihinden itibaren, müddeti aynı olan yeni bir zamanaşımı işlemeye başlar. Ayrıca, alacaklının, takibin devamını sağlayıcı nitelikteki her takip işlemi ile de zamanaşımı kesilir ve yeni bir süre işlemeye başlar. TTK.nun 662. maddesinde zamanaşımını keseceği belirtilen davadan anlaşılması gereken, alacaklı tarafından, kambiyo senetleri hukukuna ilişkin bir talep dolayısıyla yetkili mahkeme nezdinde açılmış bir eda davası olup, ayrıca borçlu tarafından açılacak davada alacaklı durumundaki davalının itirazını defi yolu ile ileri sürdüğü cihetle borçlu tarafından alacaklı aleyhine açılan menfi tespit davasının da bu nedenle zamanaşımını kesmesi gerekir. Nitekim Yargıtay HGK.nun 20.1.1996 tarih 1996/12–654 esas 1996/805 karar sayılı kararı ile de aynı ilke kabul edilmiştir. Bu bağlamda, İİK.nun 105. maddesinde şekil bulan geçici aciz vesikasına dayanılarak açılan tasarrufun iptali davaları TTK.nun 662. maddesinde belirtilen davalardan olmadığından, zamanaşımını kesmez.*

Somut olayda, takibin kesinleşmesinden sonra 07/07/2007 tarihinde borçlunun taşınmazının haczi talebinde bulunduktan sonra 31/01/2008 tarihli borçlunun bankalardaki mevduat, hak ve alacaklarının haczi talebine kadar alacaklı tarafından zaman aşımını kesen hiçbir işlem yapılmadığı ve bu tarihler arasında T.T.K.'nun 726. maddesinde öngörülen altı aylık zamanaşımı süresinin dolduğu görülmektedir. Yukarıda yapılan açıklamalar dikkate alındığında *alacaklı tarafından 13/03/2007 tarihinde İzmir 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılan tasarrufun iptali davası da zamanaşımını kesmeyeceğinden, mahkemece borçlunun zamanaşımı itirazının kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.*

SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 25/12/2012 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 25.12.2012 T. E:23040, K:39659 (www.e– uyar.com)

(EK– 12)

İİK'nun 143. maddesine göre alacaklı, cebri icrayı kesintisiz sürdürme iradesini göstererek, borçlunun haczi kabil hiçbir malı bulunmadığının tespiti ile bu halin kesin aciz vesikası ile belirlenmesi halinde, borçluya karşı aciz vesikasının düzenlenmesinden itibaren 20 yıl geçmesiyle borcun zamanaşımına uğrayacağı, ancak aynı Yasa'nın 105. maddesine göre düzenlenen geçici aciz belgesinin ise sadece alacaklıya tasarrufun iptali davası açma hakkı vereceği, bu belge ile zamanaşımının kesilmeyeceği–

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S. Y. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Borçlunun icra mahkemesine başvurusu, İİK'nun 71. maddesine dayalı takibin kesinleşmesinden sonraki döneme ilişkin zamanaşımı şikayeti olup mahkemece verilen 10/02/2015 tarihli şikayetin kabulüne ilişkin kararın, Dairemizce İstanbul 1. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2008/1117– 845 E.– K. sayılı dosyasına başvuru tarihi olan 15/04/2008 tarihinden, temyize konu dosyadaki başvuru tarihi olan 31/10/2014 tarihine kadar geçen süre yönünden inceleme yapılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğinden bahisle bozulmasına karar verildiği, mahkemece yeniden yapılan yargılama sonucunda alacaklı tarafından anılan tarih aralığında icra işlemi yapmadığı gerekçesiyle şikayetin kabulü ile icranın geri bırakılmasına karar verildiği görülmüştür.

İİK'nun 143. maddesine göre alacaklı, cebri icrayı kesintisiz sürdürme iradesini göstererek, borçlunun haczi kabil hiçbir malı bulunmadığının tespiti ile bu halin kesin aciz vesikası ile belirlenmesi halinde, borçluya karşı aciz vesikasının düzenlenmesinden itibaren 20 yıl geçmesiyle borç zamanaşımına uğrar (İİK. md. 143/6). Ancak aynı Yasa'nın 105.maddesine göre düzenlenen geçici aciz belgesi ise sadece alacaklıya tasarrufun iptali davası açma hakkı verir. Bu belge ile zamanaşımı kesilmez.

Somut olayda, alacaklı vekilince temyiz dilekçesine eklenen ve icra müdürlüğünce düzenlenen borçlu hakkında İİK'nun 143. maddesinde düzenlenen aciz vesikası yerine geçmek üzere İİK'nun 105. maddesine göre düzenlenecek aciz belgesi mahiyetindeki 04/10/2011 tarihli belgenin kesin aciz belgesi niteliğinde olduğu, iptal edilmediği sürece geçerli olan söz konusu belge karşısında zamanaşımı süresinin İİK'nun 143/6. maddesi uyarınca aciz vesikasının düzenlendiği 04/10/2011 tarihinden itibaren yirmi yıl olduğu, bu sürenin dolmadığı ve takibin zamanaşımına uğramadığı anlaşılmıştır.

O halde, mahkemece, istemin reddi gerekirken kabulü ile icranın geri bırakılmasına karar verilmesi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366. ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 13/02/2018 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 13.02.2018 T. E: 385, K: 1230

(EK– 13)

Geçici aciz vesikasına dayanılarak açılan tasarrufun iptali davalarının zamanaşımını kesmeyeceği–

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkikinin davalı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden Daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi M. Ö. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Şikayete konu takibe ilişkin tasarrufun iptali davalarının 04/03/2008 tarihinde açıldığı, söz konusu davaların geçici aciz vesikasına dayandığı, İİK'nun 105. maddesinde yer alan geçici aciz vesikasına dayanılarak açılan tasarrufun iptali davalarının zamanaşımını kesmeyeceği, 28/07/2009 tarihinde alınan borç ödemeden aciz belgesinin ise söz konusu dava dosyalarına sunulduğuna ilişkin herhangi bir kaydın mevcut olmadığının anlaşılmasına, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, temyiz olunan kararda yazılı gerekçelere göre yerinde bulunmayan temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun mahkeme kararının İİK.nun 366. ve HUMK.nun 438. maddeleri uyarınca (ONANMASINA), alınması gereken 31,40 TL temyiz harcından, evvelce alınan harç varsa mahsubu ile eksik harcın temyiz edenden tahsiline, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 12.09.2017 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 12.09.2017 T. E: 2016/18431, K: 10515 (www.e– uyar.com)

478) Tasarrufun iptali davası, dava konusu taşınmazı üçüncü kişiden satın alan davalı dördüncü kişi yönünden nasıl değerlendirilmelidir?[*]

*

I– Tasarrufun İptali Davasının Hukuki Niteliği[**] **ve Amacı**[***]**:** Hakkında "haciz" (İİK. m. 78 vd.) işlemine girişilen (iflâsta; "iflâs kararı verilen" (İİK. m. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

"Malları üzerine haciz konulmasından" (veya "haklarında iflâs kararı verilmesinden) önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların – haciz ve iflâs yolu ile– takibine hedef olmadan, onlardan "mal kaçırmak" (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım "hileli" işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler…

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların *"alacaklılarından mallarını kaçırmak kasdı ile"* yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara *"tasarrufun iptali davası"* denilen bir 'dava açma hakkı' tanınmıştır.

"Tasarrufun iptali davası"nı *"bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların,* ***sadece davacı– alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için,*** *'kural olarak' kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen,* ***'borçlunun malvarlığından çıkardığı'*** *dava konusu mal ve haklar*

[*] Bu mütalâa; Av. Cüneyt UYAR ile birlikte hazırlanmıştır.

[**] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Hukuku'nda Tasarrufun İptali Davaları, 9. Baskı, 2021, s: 3 vd. – **DANİŞ, R.S.** Tasarrufun İptali Davası, 2023, s: 27 vd. – **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku'nda Tasarrufun İptali Davaları, 3. Baskı, 2021, s: 26 vd. – **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7– 8, s: 776– 780) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 44 vd.; 359 vd. – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s:2 vd.; 16 vd.; 141 vd.; 297 vd.; 379 vd.; 463 vd.; 683 vd.; 920 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79– 86) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmaya Yönelik İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu ve Bu Amaçla Yapılan Muvazaalı İşlemler Hakkında Yargıtay Uygulamasından Örnekler (Yargıtay Der. Temmuz/1999, s: 217– 241) (Tür. Not. Bir. Der. 1999/102, s: 1 vd.) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Der. Ocak– Nisan/1986, s: 101– 107)

[***] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., s: 4 vd. – **DANİŞ, R.S.** age., s: 22 vd. – **MUŞUL, T.** age., s: 39 vd. – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2017, s: 44 vd.; 359 vd.; s: 1570 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79– 86) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s:2 vd.; 14 vd.; 52 vd.; 88 vd.; 294 vd.; 324 vd.; 378 vd.; 405 vd.; 462 vd.; 506 vd.; 537 vd.; 655 vd.; 683 vd.; 776 vd.; 920 vd.; 1303 vd.

üzerinde davacı– alacaklıya 'cebri icra yetkisi' tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davasıdır" ş e k l i n d e tanımlayabiliriz.[337]

II– Bu davanın amacı; borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; *"malları üzerine haciz konulmadan"* veya *"hakkında iflâs kararı verilmeden"* önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı– alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının – sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi– cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini – bu malın haciz ve satışını isteyerek– sağlamaktır.[338]

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında *"tasarrufun iptali davasının amacı"* hakkında;

√ *"İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu"*[339]

√ *"Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet*

---

[337] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 3 vd. – Benzer tanımlar için bknz: **KURU, B.** "Bir borçlunun, mallarının haczinden veya iflâs etmeden önce, alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli (hileli) tasarrufların iptal ettirilebilmesi için alacaklılara bir dava açma hakkı tanınmıştır ki, buna iptal davası denir (m. 277– 284)" (El Kitabı, 2013, s: 1397; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 663) – **MUŞUL, T.** "İİK. m. 97/sondan 2. fıkradaki ve iflâstaki haller (İİK. m. 277/b.2, m.245 ve 255/3) hariç olmak üzere, kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, kanunda öngörülen sebeplere istinatla, kabili iptal olduğunu iddia ettiği tasarrufi işlemin, sadece kendisi açısından ve aciz vesikasına bağlanmış olacağı ve ferileri nisbetinde iptal edilmesini talep ederek, borçlu ile lehine tasarrufi işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açtığı, 5 yıllık hak düşürücü süreye ve basit yargılama usulüne tâbi olan, şahsi nitelikte bir davadır" (Tasarrufun İptali Davaları, s: 17) – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** "İcra ve İflâs takibinden önce veya takip sırasında, borçlunun alacaklının haklarını ihlâl edecek şekilde yaptığı tasarruf işlemlerinin iptali için başvurulan yola tasarrufun iptali davası denir" (İcra ve İflâs Hukuku, 7.Bası, 2023, s: 715) – **EROĞLU, O.** "Kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yaptığı tasarruflarını, alacağı ile sınırlı olmak kaydıyla, icra takip sahasına sokmasını sağlayan, beş yıllık hak düşürücü süreye tâbi, kişisel nitelikte bir eda davasıdır" (Tasarrufun İptali Davası, 2020, s: 24; Islah, 2020, s:192) – **BERKİN, N.M.** "Borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarruflarını – davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde– hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava" (İflâs Hukuku, 1972, s: 489)

[338] **MUŞUL, T.** age. s: 23 – **EROĞLU, O.** age. s: 30 – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** İcra ve İflâs Hukuku, 9.Baskı, 2023, s: 556 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 726 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, 11.Bası, 2013, s: 857 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 5 – **ÇETİN, H.E.** Tasarrufun İptali, Muvazaa, İnançlı İşlem ve Nam– ı Müstear, 2.Baskı, 2022 s: 17 – **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:40 – **ÇAM, Ü.M.** Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2.Baskı, 2017, s:58 – **COŞKUN, M.** İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 5.Baskı, 2019, s:887 – **ÇETİNEL, T.** Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2020, s: 29

[339] Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e– uyar.com)

kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasına ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu"[340]

√ *"Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu"*[341]

b e l i r t m i ş t i r...[342]

III– Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davası, *"dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp kişisel bir dava"*dır.[343] Yani bu dava sonunda, tasarrufa konu mal, alıcı (veya devir alan)nın malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun

---

[340] Bknz: 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870 (www.e– uyar.com)
[341] Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049 (www.e– uyar.com)
[342] Aynı doğrultuda: 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079, Ankara BAM. 26. HD. 02.11.2018 T. 2167/1536; 17. HD. 10.10.2018 T. 4073/8933 vb. (www.e– uyar.com)
[343] **UMAR, B.** Türk İcra– İflas Hukukunda İptal Davası, 1963, s: 19– **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 664 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, 1997, s: 3409 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 – **BERKİN, N.M.** İflâs Hukuku Rehberi, 1980, s: 111 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, 8.Bası, 2009, s: 300 – **ÖNEN, T.** agm. s: 39 – **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7– 8, s: 776 vd. – **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, 1966, s: 223– **EROĞLU, O.** age. s: 33 vd. – **ESENER, T.** Türk Hususi Hukukunda Muvazaalı Muameleler, 1956, s: 105– **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal "İİK. m. 280" (AÜHFD. 2009, S: 3, s: 486) – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 557 – **YILMAZ, E.** İİK Şerhi, 2016, s: 1252 – **UYAR, T.** "Muvazaa" Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 716 vd. – **ARSLAN, A.S.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C: 1, s: 254) – **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF D. 2015, S: 4, s: 933 – **KORKUSUZ, R. M.** İcra ve İflâs Hukuku Uygulaması, 2004, s: 312 – **ALBAYRAK, H./AĞAR, S.** Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (Tür. Bar. Bir. Der. Mayıs– Haziran/2016, s: 435) – **KOVAN, H.** 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeni ile Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 278 – **ÇETİN, H.E.** age. s: 18 – **ÖZSUNAY, E.** Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, 1968, s: 233 – **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Yasa D. 1989/8, s: 1039 – Adalet D. 1989/6, s: 9) – **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, 6.Baskı, 2013, C: 2, s: 1744 – **AKŞENER, S.H.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2002, s: 25 – **AKKAYA, T.** "Alacaklıdan Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (Legal Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, 2006/3, s: 672) – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** Tasarrufun İptali Davaları, 1998, s: 17 – **ULUKAPI, Ö.** İcra ve İflâs Hukuku, 2015, s: 499 – **GÜNEREN, A.** İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, s: 1015 – **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptal Davaları, 2012, s: 49 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s: 858, 878 – **YILDIRIM, M.K./YILDIRIM, N.D.** İcra ve İflas Hukuku, 8.Bası, 2021, s: 671 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, 3.Baskı, 2021, s: 26 vd. – **KAZANCI, İ.T.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 76 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, 2014, C: 3, s: 4309 – **AKYAZAN, S.** Takip Hukukunda İptal Davası (Ad. D. Mart– Nisan/1963, S: 3– 4, s: 237) – **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 56) – **KARAMERCAN, F.** Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşin Üçüncü Kişilere Karşı Dava Hakkı, 2019, s:158 – **YILMAZ, E.** age. s: 1203 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age. s: 7 – **ÇETİNEL, T.** age, s: 9 – **KURU, B./AYDIN, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku "Ders Kitabı", 2018, s: 489

malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı– alacaklı, o malı haczettirip sattırma ve satış bedelinden alacağını (*kişisel hakkını*) alma imkanını elde etmiş olur. Davanın konusunun *taşınmaz* olması halinde, dava sonunda verilen hükümle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik yapılmaz… "Davanın kabulüne" karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece 'davacı– alacaklı' yararlanır. 'Davalı– borçlu'dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar. Zaten "davanın kabulüne" karar veren mahkeme *"…dava konusu şey üzerinde, davacı– alacaklıya 'aciz vesikasında belirtilen – eğer mahkemeye kesin aciz vesikası sunulmamışsa; icra dosyasındaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olarak– cebri icra yetkisi tanınmasına"* şeklinde karar verir…

İptal davasının *aynî* bir dava olmayıp, *kişisel* bir dava olmasından – uygulamada önem taşıyan– şu **sonuçlar** doğar:

– İptal davası aynî bir dava olmadığından, davanın konusu taşınmaz mal dahi olsa, özel yetki hükmü olan – ve taşınmazın bulunduğu yerdeki mahkemenin yetkili olduğunu belirten– HMK'nun 12. maddesi iptal davalarında uygulanmaz yani bu durumda dahi yetkili mahkeme HMK. m. 5'e (ve kimi kez de, HMK. m. 16'ya) göre belirlenir.[344]

– İptal davası aynî bir dava olmadığından, davanın değeri, iptal konusu tasarrufun kıymetine göre değil, *"alacaklının elindeki aciz belgesinde gösterilen ödenememiş (açık) alacak miktarı ile iptal konusu tasarrufun kıymetinden daha az olanına göre"* saptanır.

Bu kıstasa göre belirlenen değer; bu davada alınması gereken *"peşin harç" ile "karar ve ilâm harcı"*nı[345] ve dava sonunda hükmedilecek "avukatlık ücreti"ni[346] hesaplamada önem taşır.

– İptal davası *aynî* bir dava olmadığından, iptal isteminin kabul edilmesi halinde, *"dava konusu tasarrufun tümünün iptaline" değil, "takip konusu alacak miktarı ile sınırlı olarak (takip konusu alacak ve – faiz, masraf gibi– eklentilerine yetecek oranda) tasarrufun iptaline"* karar verilir.[347]

– İptal davası aynî bir dava olmadığından iptal konusunun *taşınmaz mal* olması halinde, iptal isteminin kabul edilmesi halinde, *"…davalı üçüncü kişi üzerindeki tapu (trafik) kaydının iptaline ve borçlu adına tesciline" şeklinde değil, "taşınmaza ilişkin – satış, bağış, ipotek vb.– işleminin iptaline ve davacı alacaklıya dava konusu taşınmaz üzerinde haciz ve satış isteme yetkisinin tanınmasına..."*[348] şeklinde karar verilir.

---

[344] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s: 597 vd.
[345] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s: 676 vd.
[346] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s: 694 vd.
[347] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s: 1496 vd.
[348] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s: 1373 vd.

– İptal davası aynî bir dava olmadığından, bu dava sonucunda verilen karar, *kesinleşmesi beklenmeden* uygulanır.[349] Çünkü, bu dava sonucunda verilen kararlar, HMK. m. 367/2 hükmünün kapsamı içine girmez.

– İptal davası aynî bir dava olmadığından, davalının iflâs etmesi halinde, davacı dava (tasarruf) konusu malı, *iflâs masasından* çıkaramaz. Çünkü bu durumda, davacının sadece iflâs masasına karşı bir "*iflâs alacağı*" söz konusu olur.[350]

IV– Tasarrufun İptali Davasının Konusu[*]:

İİK. m. 277/I'de; *"iptal davasının, İİK. 278,279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılabileceği"* belirtilmiştir. İptal sebeplerinin düzenlendiği bu maddelere ilişkin olarak aşağıdaki açıklamaları yapabiliriz:

A– "İVAZSIZ TASARRUFLARDAN DOLAYI" İPTAL (İİK. m. 278) [(*)]

İİK.'nun 278. maddesinde, 'borçlu tarafından yapılan *"bağışlama"* ve *"ivazsız"* (karşılıksız) tasarruflar'ın hangi koşulların gerçekleşmesi halinde iptal edilebileceği'

---

[349] Bknz: 8. HD. 26.06.2012 T. 6080/6236; 08.05.2012 T. 3729/3956; 12. HD. 29.11.2011 T. 8816/25094; 12. HD. 25.12.2008 T. 8746/23250; 17. HD. 30.05.2011 T. 10068/5481; 17.05.2011 T. 4056/4907 vb. (www.e– uyar.com)

[350] **UMAR, B.** age. s: 19

[*] **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s: 362– 377; s: 428– 439; s: 759– 790; s: 1072– 1076; s: 1251– 1257; s: 1433– 1442; s: 1510 vd.; s: 1572 vd. – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 51– 86; s: 803– 828 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptal Davalarının Konusu (İBD. Temmuz– Ağustos/2017, s: 74– 132) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, s: 169– 176) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Manisa Bar. Der. 2013, S: 125, s: 8– 41) – **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1, s: 211– 231) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Tür. Bar. Bir. Der. Eylül– Ekim/2008, s: 287– 313) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Ticari İşletmenin Devri", "İptale Tâbi Tasarrufların Kapsamı" ve "Mahkemeye Aciz Vesikasının Sunulması" Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar Çankaya Huk. Fak. Der. (Araş. Görv. Ceren Damar Armağanı), 2020, C: 3, s: 3941– 3978) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek 'Alacağın Temliki' Tasarrufları (Legal Huk. Der. Mayıs/2017, s: 2411– 2437) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449– 4513) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729– 4801) – **UYAR, T.** "Muvazaalı İcra Takipleri" (Borç İkrarları) ile "Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması"nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. Mayıs– Haziran/2014, s: 282– 295) – **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s: 175– 187) – **UYAR, T.** İİK.'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415– 448) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) "Muvazaalı Olduğu" İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından "Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? (ABD. 2015/1, s: 369– 397) – **AKKAYA, T.** "Alacaklılardan, Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (MİHDER, 2006/3, s:661– 684) – **AKKAYA, T.** İcra ve İflâs Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar "İİK. m. 277– 284" (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s:13– 49) – **ÇETİNEL, T.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, s: 30 vd. – **GÜRDOĞAN, B.** İptal Davaları "İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer'e Sunulan Bildiri", 1963, s:38– 42 – **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları (Dr. Recai Seçkin'e Armağan, 1974, s:457– 480) – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 31 vd. – **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ankara İktisadı ve Tİc. İlimler Ak. D. 1969, S:1, s:39– 49) – **EROĞLU, O.** Tasarrufun İptali Davası, s: 147 vd.

belirtilmiştir.[351] Buna göre, Kanunun öngördüğü *belli bir süre içinde*, borçlu tarafından yapılan bağışlamalar (TBK. m. 285) ve ivazsız (karşılıksız) tasarruflar (İİK. m. 278) alacaklıların iptal davasına yol açabilir.

Borçlunun "bağışlama" ve "ivazsız tasarruflarının" iptal konusu olabilmesi için, **hacizden** (İİK. m. 86) veya haczedilecek mal bulunmaması sebebiyle **acizden** (İİK. m. 105) veya **iflâsın açılmasından** (İİK. m. 165) itibaren **geriye doğru bir sene[352] içinde** yapılmış olması gerekir.[353] Aynı zamanda bu sürenin, haczin veya aciz vesikasının verilmesine sebep olan **alacağın** yahut iflâs halinde, **masaya kaydedilmiş olan alacaklardan en eskisinin doğum tarihinden öteye** geçmemesi gerekir.[354] Bu döneme **doktrinde[355]** *"şüpheli dönem"* denilmektedir.

İİK m. 278 uyarınca, kanunkoyucu bazı tasarrufları, iptal davasına konu olmak bakımından **"bağışlama"** ile bir tutmuştur. – 25.12.2025 tarihinde yürürlüğe giren 7571 s. ve Kanun m. 2 ile– bu maddede değişiklik yapılmadan önce, bu tasarrufların "bağışlama" sayılmaları konusunda "aksinin ispatı mümkün olmayan bir kesin karine" kabul edilmişti.[356] Değişiklikten sonra, diğer iptal sebeplerinde (İİK m. 279, 280) olduğu gibi, burada da davalılara kurtuluş beyinnesi yani, iptal şartlarının oluşmadığına dair ispat imkanı tanımıştır.

Buna göre; *"bağışlama hükmünde olan ve bu nedenle iptale konu olan tasarruflar"* şunlardır:

a. Gerçek değerine uygun olarak ivazlı olduğu ispatlanmadıkça altsoy ve üstsoy, üçüncü derece dâhil kan hısımları, son bir yıl içinde evlilik birliği sona ermiş olsa bile eşi ve üçüncü derece dâhil kayın hısımları, evlat edinenle evlatlık, ortak konutta yaşayan kişiler arasında yapılan tasarruflar,[357] [358]

---

[351] **UYAR, T.** İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Terazi Hukuk Der. Ağustos/2008, s:93– 109)

[352] – 25.12.2025 tarihinde yürürlüğe giren 7571 s. ve Kanun m. 2 ile– *iki yıl* olan bu süre *bir yıla* indirilmiştir.

[353] Bknz: 17. HD. 13.09.2012 T. 7057/9221; 17.05.2012 T. 4737/6271 (www.e– uyar.com)

[354] Bknz: 15. HD. 11.07.2006 T. 3271/4693; 02.03.2005 T. 5544/1162; 11.06.2004 T. 2584/3054; 21.01.2004 T. 3401/293 vb.

[355] **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 82 vd. – **KAZANCI, İ.T.** age. s: 125 vd.

[356] **GÜRDOĞAN, B.** age. s: 266 – **ARAR, K.** İcra ve İflâs Hükümleri, C:2, s:224 – **BERKİN, N.** Rehber, s:112 – **BERKİN, N.** İflâs Hukuku, s: 507 – **SARISÖZEN, İ.** agm. s: 54 – **OLGAÇ, S.** agm. s: 464 – **KURU, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulü, 2001, C:2, s:1383 – **GÜNEREN, A.** age. s:685 – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** age. s: 138 – **OLGAÇ, S.** agm. s: 464

[357] – 25.12.2025 tarihinde yürürlüğe giren 7571 s. ve Kanun m. 2 ile bu maddede değişiklik yapılmadan önce, Anayasa Mahkemesi'nin 16/12/2021 tarihli ve E.: 2021/52, K.: 2021/97 sayılı, Anayasa Mahkemesi'nin 26/1/2022 tarihli ve E.: 2021/9, K.: 2022/4 sayılı, Anayasa Mahkemesi'nin 11/7/2018 tarihli ve E.: 2018/9, K.: 2018/84 sayılı ve Anayasa Mahkemesi'nin 26/1/2022 tarihli ve E.: 2021/9, K.: 2022/4 sayılı iptal kararları ile maddede geçen borçlu akrabalarına savunmalarını ispat hakkı tanınmamasını haklı olarak Anayasaya aykırı bulunmuştur.

[358] **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 1446– 1465 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi" Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. D. 2018, S: 135, s: 517– 575) – **UYAR, T.** İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Terazi Huk. Der. Ağustos/2008, s: 93– 109)

b. Aksi ispatlanmadıkça, sözleşmenin yapıldığı sırada, kendi verdiği şeyin gerçek değerine göre borçlunun ivaz olarak **pek aşağı bir fiyatla** kabul ettiği sözleşmeler,[359]

c. Uygun bir karşılığın sağlandığı ispatlanmadıkça, borçlunun kendisine veya üçüncü bir kişi yararına ömür boyu gelir sözleşmesi ya da intifa hakkı tesis ettiği sözleşmeler yahut ölünceye kadar bakma sözleşmeleri.[360]

İİK m. 278/3– 2'de yer alan *bedel farkına* ilişkin düzenlemede, ivazlar arasındaki *nisbetsizlik* önemli olmalı ve tarafların yeterli bir dikkat ile anlayabilecekleri[361] ölçüde bulunmalıdır. Fakat, ivazlar arasındaki bu nisbetsizliğin davalı tarafından *bilinmiş olması* aranmaz.[362]

Yüksek mahkemeye göre[363] *"tasarrufa konu taşınmazın tapuda belirtilen (gösterilen) satış bedeli ile, taşınmazın tasarruf tarihindeki – serbest piyasa rayicine göre– belirlenen gerçek değeri arasında* ***bir misli veya daha fazla fark bulunması halinde*** *'edimler arasında fahiş farkın bulunduğu'nun kabulü gerekir."* Bu hususun, yerinde keşif yapılarak ve b i l i r k i ş i l e r d e n rapor' alınarak araştırılması gerekir.[364]

Ayrıca belirtelim ki, tasarrufa konu taşınmaz üzerinde *ipotek* ya da *haciz* varsa, – bu takyidatların 'alıcı– üçüncü kişi tarafından' ödenmiş veya ödenecek olması koşuluyla– tapuda gösterilen satış bedeline, *ipotek bedeli* ya da *haciz tutarı* da ilave edilerek, 'taşınmazın satış bedeli' hesaplanır.[365] [366]

---

[359] – 25.12.2025 tarihinde yürürlüğe giren 7571 s. ve Kanun m. 2 ile bu maddede değişiklik yapılmadan önce, bu hüküm "Akdin yapıldığı sırada, kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitler, " şeklindeydi. Burada da davalı üçüncü kişiye savunmasını ispat imkanı getirilmiştir.

[360] – 25.12.2025 tarihinde yürürlüğe giren 7571 s. ve Kanun m. 2 ile bu maddede değişiklik yapılmadan önce, bu hüküm ise, "Borçlunun kendisine yahut üçüncü bir şahıs menfaatine kaydı hayat şartiyle irat ve intifa hakkı tesis ettiği akitler ve ölünceye kadar bakma akitleri" şeklindeydi. Benzer şekilde burada da davalı üçüncü kişiye savunmasını ispat imkanı getirildiği görülmektedir.

[361] **ANSAY, S.Ş.** age. s: 328 – **ARAR, K.** age. s: 224 – **GÜRDOĞAN, B.** age. s: 227 – **OLGAÇ, S.** agm. s: 464, dipn. 28

[362] **UMAR, B.** age. s: 67 – **GÜRDOĞAN, B.** age. s: 227 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s: 3437 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1405 – **KARATAŞ, İ/ERTEKİN, E.** age. s: 142 – **YILDIRIM, M.K.** age. s: 184 – **AKKAYA, T.** agm. s: 28 – **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 1490 vd. – **EROĞLU, O.** s: 164 – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 355 – **ÇETİNEL, T.** age. s:55

[363] Bknz: 17. HD. 26.02.2020 T. 1259/2204; 25.02.2020 T. 28/2057; 24.02.2020 T. 3248/1997; 18.12.2019 T. 630/12171; 04.12.2019 T. 5676/11536; 11.11.2019 T. 3256/10445; 15.10.2019 T. 2250/9390; 25.09.2019 T. 18219/8474; 07.11.2017 T. 8470/10226; 13.03.2017 T. 1658/2646; 06.12.2016 T. 20393/11218; 14.05.2015 T. 1180/7403; 24.02.2015 T. 16719/3317; 10.04.2014 T. 19253/5395; 17.5.2011 T. 9509/4909; 21.3.2011 T. 7080/2515; 28.11.2008 T. 2522/5601; 25.11.2008 T. 2522/5601; 25.11.2008 T. 3755/5541; 18.11.2008 T. 2633/5370 vb. (www.e–uyar.com)

[364] Bknz: 17. HD. 27.11.2019 T. 3788/11149; 25.11.2019 T. 5026/11078 (www.e– uyar.com)

[365] **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 311 – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 333, 335, 336, 339 – **EROĞLU, O.** age. s: 156

[366] Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5130/2451; 16.05.2019 T. 20021/6290; HGK. 20.11.2018 T. 17–141/1747; 17. HD. 07.11.2018 T. 11536/10230; 17. HD. 17.09.2018 T. 2838/7831; 21.02.2018 T. 12840/1173; İstanbul BAM. 9. HD. 15.02.2018 T. 732/206; İzmir BAM. 5. HD. 19.01.2018 T. 1462/181; 07.06.2016 T. 13700/6950; 07.04.2015 T. 19939/5487; 23.02.2016 T. 1607/2111;

Uygulamadaki önemi nedeniyle ayrıca belirtelim ki; **Yüksek mahkemeye göre;**

"**İİK 278/3– 2'deki bedeller arasındaki oransızlığa ilişkin hüküm** 'borçlu ile borçludan tasarrufa konu malı satın alan kişi (üçüncü kişi) arasındaki tasarruflarda' iptal nedeni olabilir. Aynı malı üçüncü kişiden satın almış olan diğer kişiler **(dördüncü kişiler) hakkında bu hüküm uygulanmaz.** Bu kişilerin ayrıca 'kötüniyetli oldukları' ispat edilmedikçe bu kişilere yapılan tasarrufun iptaline karar verilemez." [367]

B– "ACİZ HALİNDE İKEN YAPILAN TASARRUFLARDAN DOLAYI" İPTAL (İİK. m. 279) [(**)]

Bu maddenin kabulünü gerektiren düşünce, borçlunun *"bir veya birkaç alacaklıyı kayırmak* ***(alacaklılar arasındaki eşitliği bozmak) sonucu doğuran fiillerini"*** **önlemektir**.[368]Ancak, bu amacı taşıyan tüm fiiller değil, sadece maddede sayılan fiiller, iptal davasına yol açabilir.

Davalı– üçüncü kişi, *'hukukî işlemin (fiilin) yapıldığı ânda borçlunun durumunu – daha doğrusu, borca batık olduğunu–* [369] *"bilmediğini" – ve "gereken özeni gösterdiği halde, öğrenemediğini"– yani "iyiniyetli olduğunu"* (TMK. m. 3) **kanıtlarsa** iptal davası reddedilir (m. 279/son).[370]

İİK 279'da dört bent halinde sayılan tasarruflar *"borcunu ödemeyen borçlu"* tarafından **hacizden** (İİK. m. 85; 102) veya haczedilecek mal bulunmaması nedeniyle **acizden** (İİK. m. 105) veya **iflâsın açılmasından** (İİK. m. 165) önceki (geriye doğru) *bir sene içinde* yapılmış olmaları koşulu ile, iptal davasına konu olabilirler.

10.03.2015 T. 18050/4044; 8. HD. 01.07.2014 T. 7981/10397; 30.06.2014 T. 5223/10235; 17. HD. 21.05.2014 T. 2123/7979; 08.05.2014 T. 2375/7246; 21.05.2013 T. 7646/7370; 15. HD. 23.09.1998 T. 3093/3514 vb. (www.e– uyar.com)

[367] Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 5386/12138; 11.02.2020 T. 4672/1252; 25.06.2019 T. 17506/7853; 25.02.2019 T. 1491/2008; 11.02.2019 T. 49/1269; 24.04.2018 T. 1701/4425; 08.03.2018 T. 14337/1693; 09.05.2017 T. 5034/5245; 28.03.2017 T. 2314/3316; 14.03.2017 T. 21348/2726; 17.03.2017 T. 1658/2646; 29.11.2016 T. 21972/11011; 16.02.2015 T. 21355/2768; 25.03.2014 T. 13512/4290; 13.01.2014 T. 15053/27; 14.03.2013 T. 6433/3311; 14.03.2013 T. 6439/3312; 18.04.2012 T. 1901/4843; 09.07.2007 T. 649/2408; 15. HD. 13.02.2007 T. 7805/846; 3.02.2005 T. 7361/485; 16.12.2004 T. 4579/6562; 26.02.2004 T. 382/1061 vb. (www.e– uyar.com)

[(**)] **UYAR, T.** Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı İptal (İzmir Bar. D. Ekim/2008, s:45– 54)

[368] **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, 1966, s:227 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** İcra ve İflâs Hukuku, 11. Bası, 2013, s:864 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 2014, s: 4422 – **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda "Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı" İptal (İBD. 2014/2, s: 429) – **KALE, S.** Aciz Halindeki Borçlunun Bir veya Birkaç Alacaklısını Kayıran Hukuki Fiilleri Dolayısıyla İptal Davası "İİK. m. 279" (Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan, 2003, s: 191) – **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 54) – **KAZANCI, İ.T.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, 149 – **TOKTAŞ, M.** Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2009, s: 109 – **AKKAYA, T.** İcra ve İflâs Hukukunda İptale Tâbi Tasarruflar (Eskişehir Bar. Der. Ekim/2006, s: 33

[369] **UMAR, B.** age. s:71

[370] **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2015, s: 312 vd. – **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, 6. Baskı, 2013, C: 2, s:1826 – **ALTAY, S.** Türk İflâs Hukuku, 2004, C:1, s:679 – **SERTKAYA, A.S./KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 537 – **AKKAYA, T.** agm. s: 39

Bu madde gereğince *iptal konusu olan tasarrufları şunlardır:*

1. Borçlunun, teminat göstermeyi evvelce taahhüt etmiş olduğu haller ayrık olmak üzere, borçlu tarafından mevcut bir borcu güvence altına almak (temin) için yapılan **rehinler**.[371]

2. Borçlunun, **para veya mutad ödeme vasıtalarından başka bir şekilde yaptığı ödemeler**:

a) Burada sadece **"para borçları"** söz konusudur. Nitekim kaynak İsviçre Kanununun Almanca metni; *"bir para borcunun ifası"*ndan bahsettiği halde, bizim Kanunumuzda sadece; *"... ödemeler"* denilmekle yetinilmiştir.[372] **"Paradan başka borçlar"**ın mutad olmayan vasıtalarla ifası, bu maddeye göre değil, eğer koşulları gerçekleşmişse, İİK. m. 280/'e göre iptal davasına konu olur.[373]

b) "Mutad (alışılmış) ödeme vasıtaları"nın ne olduğu hususunda kesin bir formül verilemez. Olayın özelliklerine, tarafların durumuna ve ödemenin yapıldığı yerin âdetlerine göre, ödemenin *"mutad vasıtalarla yapılıp yapılmadığı"* tespit ve takdir olunur. Örneğin; *borçlunun bir borcuna karşılık olmak üzere bir dairesini, otomobilini vermesi,* ***"mutad bir ödeme vasıtası"*** sayılmaz.[374] Buna karşın, *borçlunun borcuna karşılık olarak,* ***üçüncü kişideki alacağını, kendi alacaklısına temlik etmesi,***[375] [376] ***alacaklısına para vermesi, kambiyo senedi düzenlemesi*** **veya** ***ciro etmesi, ipotek vermesi,*** *"mutad ödeme vasıtası"* sayılır.[377]

Bir borçlu eğer, alacaklılarına zarar vermek (alacaklılarından mal kaçırmak) için, bir alacağını *gerçekte borçlu olmadığı üçüncü bir kişiye temlik ederse,* bu temlik "hileli bir tasarruf" olarak İİK. 280'e göre iptale tabidir.[378] [379] Fakat, borçlu eğer üçüncü bir kişideki alacağını – ödeme yerine geçmek üzere– *gerçekten borçlu olduğu üçüncü bir kişiye temlik ederse,* bu temlik İİK. m. 280 anlamında "iptale tabi tasarruf" niteliğinde sayılamaz. Çünkü; borçlu borcunu 'nakit olarak' ödeyebilir, bu ödeme İİK. m. 280'nin kapsamına girmez. Ya da borçlu 'çek vererek' de borcunu ödeyebilir.[380] Bu ödeme de

---

[371] Bknz: 17. HD. 27.09.2007 T. 4279/2813; 15. HD. 13.12.1984 T. 3306/3923; İİD. 23.05.1973 T. 3830/5552 (www.e– uyar.com)
[372] **UMAR, B.** age. s:71
[373] **UMAR, B.** age. s:76 – **GÜNEREN, A.** age. s:791 – **KALE, S.** agm. s:198 – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** age. s:190 – **AKKAYA, T.** agm. s:36
[374] **AKYAZAN, S.** İcra ve İflâs Kanunundaki Yeni ve Değişik Hükümler Üzerinde İnceleme ve Açıklamalar, s: 185 – **ATALAY, E.** agm. s:27 – **GÜNEREN, A.** age. s:373 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s:864 – **SERTKAYA, A.S./KUL, S.** age. s: 343 – **AKKAYA, T.** agm. s: 36
[375] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, s:628 – **GÜNEREN, A.** age., s:108 – **KOSTAKOĞLU, C.** agm., s:26 – **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 343
[376] Karş: **OLGAÇ, S.** agm. s:467 – **AKKAYA, T.** agm. s:36 – **AKYAZAN, S.** age., s:184
[377] **KOSTAKOĞLU, C.** agm. (Ad. D. 1989/6, s:26) – **BERKİN, N.** age. s:509 – **AKYAZAN, S.** age. s:184 – **AKKAYA, T.** agm. s: 36
[378] Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 3, s: 4435 – **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:12, s:19376
[379] Bknz: 17. HD. 05.07.2010 T. 5564/6375; 19.04.2010 T. 2387/3606; 01.03.2010 T. 9111/1733; 11.02.2010 T. 10446/1043 (www.e– uyar.com)
[380] **KAZANCI, İ.T.** age. s: 154 – **AKKAYA, T.** agm. s: 36

İİK. m. 280'nin kapsamına girmez... Gerek "*nakit para"* ve gerekse *"çek"* ile yapılan bu ödemeler sonunda, borçlunun başka parası kalmasa ve diğer alacaklılar borçlunun haczi kabil başka malını bulamasalar dahi, bu "nakit para" veya "çek"le yapılan ödeme, borçlunun diğer alacaklılarının zararına olmasına rağmen geçerlidir. Çünkü, borçlunun alacaklısı, *"mutad ödeme vasıtası"* olan "nakit para" veya "çek"le yapılan ödeme ile alacağına kavuşmuş (ve borçlu, borcundan kurtulmuş)dur...

3– Vâdesi gelmemiş bir borç için yapılmış ödemeler.[381]

a) Burada sadece *"para borcu"* değil her çeşit borcun vâdeden önce ödenmesi söz konusudur. Eğer *"muaccel olmayan"* para borcu *"mutad dışı ifa vasıtaları ile"* ödenmiş ise bu maddenin ikinci ve üçüncü bendine dayanılarak iptal davası açılabilir.

Eğer **"muaccel olmayan"** para borcu **"mutad ifa vasıtaları"** ile ödenmiş ise ancak bu bende göre iptal davası açılabilir. Unsurları gerçekleşmiş ise İİK. m. 280'den yararlanmak imkânı burada da saklıdır.[382]

b) "Tâliki şarta bağlı bir borcun şart tahakkuk etmeden ödenmesi" de bu madde gereğince "vâdesi gelmemiş bir borç" için ödeme sayılır.[383]

4. Kişisel hakların kuvvetlendirilmesi için tapuya verilen şerhler:

Bu hüküm Kanuna, 3494 sayılı Kanun ile eklenerek, uygulamadaki boşluk doldurulmuştur. Hükmün kabul ediliş nedeni Hükümet Tasarısında; *"... Bu (279.) maddede iflâsın açılmasından evvelki bir sene içerisinde verilen rehinlerin dahi bâtıl olacağı öngörülmüş iken, bir aynî hak oluşturmayan şerhler hakkında herhangi bir hüküm getirilmemiştir. Uygulamada, iflâstan kısa bir süre önce gayrimenkullerin örneğin; fabrikanın kiraya verildiği ve bu kiranın tapu siciline şerh edildiği ve böylece iflâsın etkisiz hale getirildiği görüldüğünden, maddeye 4. no'nun (4. bendin) ilavesi zarureti ortaya çıkmış ve buna göre maddede yeniden düzenleme yapılmıştır"[384]* şeklinde belirtilmiştir.

C. "ALACAKLILARA ZARAR VERMEK KASDI İLE YAPILAN (HİLELİ) TASARRUFLARDAN DOLAYI" İPTAL (İİK. m. 280) [(**)]

"Alacaklılara zarar vermek kasdı ile yapılan (hileli) tasarruflar (İİK. m. 280) hakkında" tasarrufun iptali davası açılabilir İİK. m. 280'de *malvarlığı, borçlarını ödemeye*

---

[381] Bknz: 15. HD. 19.09.2000 T. 3585/3892

[382] **UMAR, B.** age. s: 78

[383] **ARAR, K.** İcra ve İflâs Hükümleri; C:2, 1945, s:235 – **ANSAY, S.Ş.** age. s:310 – **GÜRDOĞAN, B.** age. s:231 – **KURU, B.** age. C:4, s:3949 – **KURU, B.** El Kitabı, s:1204 – **AKKAYA, T.** agm. s:37

[384] **UYAR, T.** Gerekçeli – Notlu İçtihatlı İİK. C:VI, s:8062 vd.

[(**)] **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 803– 828 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449– 4513) – **UYAR, T.** 'Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı, ' İptal "İİK. m. 280" (ABD – 2017/4 s: 307– 364) – **UYAR, T.** Aynı Zamanda 'Hemşerisi' Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini 'Değerinin Çok Altında Bir Bedelle' Devrettikten Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşine de 'Değerinin Çok Altında / Üstünde Bir Bedelle', (4) Taşınmazını Devreden Borçlu Hakkında Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III– 2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny.

yetmeyen borçlunun alacaklarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm[385] *(hileli) tasarrufların iptale tâbi olduğu* belirtilmiştir.

Maddenin kenar başlığında *"zarar verme kasdından dolayı iptal"* denilmiş ve maddenin metninde *"hileli tasarruflar"* deyimine yer verilmemiş ise de, maddenin içeriğinden, *borçlunun geniş anlamda hileli tasarruflarının iptalinin* amaçlandığı anlaşılmaktadır.[386] Bu hükmün kabul edilmesinin temelinde 'alacaklıların müracaat edebilecekleri iptal sebeplerini, kanunda sayılanlarla sınırlı olmaktan çıkarma amacı vardır.[387]

"Malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun ve zarar verme kasdının, işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde iptal edilebilir" (İİK. m. 280/I, c:1).[388]

Bu madde uyarınca borçlunun yaptığı tasarrufların iptal edilebilmesi için;

Huk. Der. Ocak– Şubat– Mart; S: 73– 75, s: 17– 36) – **UYAR, T.** İİK'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415– 448) – **UYAR, T.** Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı İptal (İBD. 2008/6 Kasım– Aralık, s: 2901– 2929) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s: 9– 12; s: 59– 61; s: 132– 134; s: 267 vd. – s: 578 vd. – **AKÇAR, H.** Zarar Verme Kasdından Dolayı Tasarrufun İptali Davaları "Yargıtay Kararı İncelemesi" (Eskişehir Bar. D. 2012/2, s: 67– 70) – **AKKAYA, T.** İcra ve İflas Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar "İİK. m. 277– 284" (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s: 13– 49) – **AKŞENER, H. S.** İİY.'nin 280. Maddesinde 4949 Sayılı Yasa ile Yapılan Değişiklik Üzerine Bir İnceleme (Legal Huk. Dr. Eylül/2003, s: 2209– 2212) – **BÖRÜ, L.** İcra ve İflas Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası "İİK. m. 280" (AÜHFD. 2009/3, s: 487– 537) – **KAYIŞ, F.** Ticari İşletmenin Devrinde Bazı Sorunlu Noktalar ve Buna İlişkin Tespitler (Legal Huk. Der. S: 215, Kasım/2020, s: 5009– 5060) – **ÖZTEK, S. / MEMİŞ, T.** Şirketler Hukuku ve İcra İflas Hukuku İlkeleri Karşısında Borçlu Şirketin Alacaklarının Hüküm Ortağa Karşı Korunması ("Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması" isimli Sempozyuma Sunulan Tebliğ, 2008) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Der. Ocak– Nisan/1986, s: 101– 107)

[385] Buna karşın, İİK. 278'de *"ivazsız tasarruflar ile bağışlama gibi kabul edilen tasarruflar"*ın İİK 279'da ise *"alacaklılara zarar veren belirli tasarruflar"*ın iptali düzenlenmiştir. Bu nedenle, İİK. 280'de 'genel bir iptal sebebi'ni düzenlediği söylenebilir (**ERDÖNMEZ, G.** age. s: 14 – **CETİNEL, T.** age. s: 63)

[386] **KURU. B.** El Kitabı, s:1409 vd.

[387] **ERDÖNMEZ, G.** Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2.Bası, 2019, s: 9

[388] **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s: 9– 13; s: 59– 75; s: 132– 139; s: 267– 272; s: 584– 589 – **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 14– 31; 829– 855; 877– 919; 999– 1024; 1124– 1164 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi" Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517– 575) – **UYAR, T.** Aynı Zamanda 'Hemşerisi' Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini 'Değerinin Çok Altında Bir Bedelle' Devrettikten Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşine de 'Değerinin Çok Altında / Üstünde Bir Bedelle' (4) Taşınmazını Devreden Borçlu Hakkında, Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III– 2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Ocak– Şubat– Mart, S: 73– 75, s: 17– 36) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) "Muvazaalı Olduğu" İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından "Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? "İİK. 280; TBK. 19" (ABD. 2015/1, s: 369– 397) – **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s: 175– 187) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Eylül/2018, s: 4729– 4801)

aa– *Borçlunun malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmemelidir.*

Burada *'borca batıklık' (borçlunun malvarlığının aktifinin pasifinden az olması)* söz konusudur.[389]

bb– *Borçlu, alacaklılarına zarar verme (mal kaçırma)* ***kasdı ile*** *üçüncü kişilerle tasarrufta (işlemde) bulunmuş olmalıdır.* Eğer alacaklıya zarar veren tasarruf *'ihmal suretiyle'* yapılırsa, bu tasarruf İİK m. 280'e göre iptal edilemez.[390]

Borçlunun 'alacaklılara zarar verme kasdıyla hareket ettiği' hususunun – yaklaşık ispat kurallarına göre – alacaklı tarafından ispat edilmesi gerekir.[391]

cc – *Borçlunun tasarrufta (işlemde) bulunduğu üçüncü kişiler iyiniyetli (MK. m. 3) olmamalıdır.* Borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun (yani; borçlunun malvarlığının borçlarını karşılamadığının) ve alacaklılarına zarar verme kasdının, borçlu ile işlemde bulunan üçüncü kişilerce – tasarruf tarihinde– bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emareler (karineler) olmalıdır. Yani, borçlu ile işlemde bulunan *üçüncü kişi, borçlunun kasdını* biliyor olmalıdır. Bu şartın gerçekleşmiş olması için, *"tasarruftan yararlanan üçüncü kişinin, gereken dikkati gösterdiği takdirde, borçlunun durumunu ve işlemin mahiyetini anlayabilecek durumda olması"* yeterlidir. Başka bir deyişle, *"üçüncü kişi, küçük bir soruşturma, dikkat veya gözlem ile borçlunun durumunu bilebilecek durumda ise",* bu şart gerçekleşmiş kabul edilmelidir.[392]

dd– *"Üçüncü kişinin kötüniyetli olduğu" hususunun, alacaklı tarafından –'yaklaşık ispat kuralları'na göre– yerine getirilmesi gerekir.*[393]

İİK.'nun 278 ve 279. maddelerine dayanılarak 'tasarrufun iptali davası' açabilmesi için **doktrinde** *"objektif şart"* diye isimlendirilen *"alacaklıların zarar görmesi"* şartının gerçekleşmesi yeterli iken, *'zarar verme kasdından dolayı'* iptal davası açılabilmesi için *"sübjektif şart"* denilen *"borçlunun zarar verme kasdı ile bu kasdın üçüncü kişi tarafından bilindiği"*nin de ispat edilmesi zorunludur.[394]

İİK.'nun 280. maddesinde düzenlenmiş olan iptal sebebi bir *'genel iptal sebebi'*dir.[395] İİK'nun 278 ve 279. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmemesi nedeni ile bu maddelere göre tasarrufun iptali davası açamayan alacaklı, bu maddeye göre dava açabilecektir. İİK.'nun 278 ve 279. maddelerine dayanılarak 'tasarrufun iptali davası' açabilmesi için **doktrinde** *"objektif şart"* diye isimlendirilen

---

[389] **UMAR, B.** age. s: 81 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1410 – **MUŞUL, T.** Davaları, s: 373 – **BÖRÜ, L.** agm. s: 503 – **UYAR, T.** Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan Hileli Tasarruflardan Dolayı İptal (ABD. 2017/4, s: 308) – **ÇETİNEL, T.** age. s: 93 – **UMAR, B.** Aciz Hali– Borca Batıklık Kavramlarının Farkı, s: 319 – **EROĞLU, O.** age. s: 182 vd. – **YILDIRIM, K.M.** age. s: 171 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 76 vd.

[390] **UMAR, B.** age. s: 55 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 173 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 95

[391] **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 189 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 95

[392] **BERKİN, N.** age. s:511 – **AKKAYA, T.** İptale Tâbi Tasarruflar, s: 42 – **MUŞUL, T.** age. s: 375

[393] **ALBAYRAK, N.** Yaklaşık İspat, s: 30 vd. – **UYAR, T.** Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan … s: 310 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 189 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 98

[394] **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 7

[395] **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 10 vd.

"alacaklıların zarar görmesi" şartının gerçekleşmesi yeterli iken, *'zarar verme kasdından dolayı'* iptal davası açılabilmesi için *"sübjektif şart"* denilen *"borçlunun zarar verme kasdı ile bu kasdın üçüncü kişi tarafından bilindiği"*nin de ispat edilmesi zorunludur.[396]

İİK.'nun 280. maddesinde düzenlenmiş olan iptal sebebi bir *'genel iptal sebebi'*dir.[397] İİK'nun 278 ve 279. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmemesi nedeni ile bu maddelere göre tasarrufun iptali davası açamayan alacaklı, bu maddeye göre dava açabilecektir.

Kanun koyucu, İİK. m. 280'de, alacaklıya düşen *ispat yükünü* kolaylaştırmak amacı ile *iki karine* koymuştur:

a) Birinci karine borçlunun yakın hısımları ile yaptığı hileli işlemlerde, "borçlu aleyhine" konulmuş olup; "borçlu ile tasarrufta (işlemde) bulunan üçüncü kişinin, borçlunun *karısı veya kocası, usul (üstsoyu) veya füruu (altsoyu)* ile *üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan* ve *sıhri (kayın) hısımı, evlât edineni* veya *evlatlığı* ise borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdını bildiğinin farzedileceği" İİK. m. 280/II'de öngörülmüştür. Borçlu ile tasarrufta (işlemde) bulunan ve borçlunun yakın hısımı olan üçüncü kişi, bu karinenin aksini – yani; borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdı ile hareket etmediğini– ancak İİK. m. 279/II'ye göre ispat edebilir (İİK. m. 280/II, c:2).[398]

b) İkinci karine borçlunun, *ticari işletmesini* ya da *işyerindeki ticari mallarını* üçüncü kişilere devretmesi ile ilgili olup; *"borçlunun ticari işletmesinin ya da işyerinde bulunan ticari mallarının tamamını veya önemli bir kısmını borçludan devir veya satın alarak işyerini işletmeye başlayan yahut bu malların bir kısmını borçludan almakla beraber, işyerini sonradan işgal eden üçüncü kişinin, borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği ve borçlunun da bu hallerde alacaklılarına zarar verme koşulu ile hareket ettiği"* kabul edilir.[399] Hemen belirtelim ki, emtia/işletme devrine ilişkin bu düzenleme de dördüncü kişi yönünden aleyhe sonuç doğurmaz. Çünkü, o, borçlu ile işlem yapan kişi konumunda değildir.

Yüksek mahkeme;

√ *"**Davalı dördüncü kişinin** davalı borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da **alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olduğunun ispat edilememesi** halinde bu davalı yönünden davanın reddi gerekeceğini"*[400]

√ *"Tasarrufun iptali davalarında dava konusu şeyin üçüncü kişi tarafından bir başka şahıslara devri halinde **dördüncü ve beşinci kişi yönünden tasarrufun iptali***

---

[396] **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 7
[397] **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 10 vd.
[398] Bu konuda ayrıca bknz: **KAZANCI, İ.T.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 178 vd.
[399] Bu konuda ayrıca bknz: **ERİŞİR, E.** Ticari İşletmenin Devrinde İstihkak ve Tasarrufun İptali Davaları Arasındaki İlişki "Karar İncelemesi" (BATİDER, 2008/Aralık, C:XXIV, S:4, s:271 vd.) – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 322 vd.
[400] Bknz: 17. HD. 26.01.2015 T. 21944/905 (www.e– uyar.com)

için, edimler arasındaki fahiş farkın yeterli olmayıp *dördüncü ve beşinci kişinin borçlunun mali durumunu bildiği veya bilmesi gereken şahıslardan olduğunun iddia ve ispat edilmiş olması gerektiğini, aksi halde üçüncü kişinin elinden çıkardığı şeyle ilgili olarak bedelden sorumlu olacağını"*[401]

√ *"Dava konusu taşınmazın aynı zamanda borçlulara ait işyeri niteliğinde olduğu anlaşıldığından, İİK. m. 280 gereğince davalı üçüncü kişi yönünden davanın kabulü yerindeyse de* ***dördüncü kişinin borçlunun mali durumu hakkında bilgi sahibi olduğu kısaca borçlunun alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bildiği yönünde somut bir delil ileri sürülmemiş ve ispat edilmemiş olduğundan, davanın dördüncü kişi yönünden reddi*** *gerektiğini*[402]

√*"**Davalı dördüncü kişi yönünden bedel farkının varlığı** ve **kısa süreli satışın iptal sebebi olmadığı**; mahkemenin dördüncü kişi yönünden iptal kararı verilebilmesi için davacı tarafından onun kötüniyetli olduğu ispatlanamadığından, davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini"* [403]

√ *"Davalı dördüncü kişinin davalı borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olduğunun ispat edilememesi halinde bu davalı yönünden davanın reddi gerekeceğini"*[404]

√ *"İvazlar arasında bir mislini aşan fahiş fark bulunmadığı, diğer yandan 3.kişinin borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğu da kanıtlanamadığından, bu durumda mahkemece kanıtlanamayan davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini"*[405]

√ *"Dördüncü kişi yönünden iptal kararı verilebilmesi için onun kötüniyetli yani borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunun ispatlanması gerektiğini, salt bedel farkının varlığı iptal nedeni olarak kabul edilemeyeceğini*[406]

belirtmektedir.

V– Tasarrufun İptali Davalarında İspat

Her davada olduğu gibi, "tasarrufun iptali"[407] davalarında da *"ispat yükünün hangi tarafa ait olduğu"* konusu önem taşır. Hukukumuzda, bu konuya ışık tutan hüküm *"Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür"* şeklindeki MK. m. 6'dır.[408] **Bu davalarda *ispat yükü* – kural olarak– davacı alacaklıdadır.**[409]

---

401 Bknz: 17. HD. 02.02.2016 T. 12128/1169 (www.e– uyar.com)
402 Bknz: 17. HD. 13.10.2015 T. 1893/10515 (www.e– uyar.com)
403 Bknz: 17. HD. 24.03.2015 T. 18141/4796 (www.e– uyar.com)
404 Bknz: 17. HD. 26.01.2015 T. 21944/905 (www.e– uyar.com)
405 Bknz: 17. HD. 22.01.2015 T. 20317/731 (www.e– uyar.com)
406 Bknz: 17. HD. 20.01.2015 T. 14468/573 (www.e– uyar.com)
407 Bknz: 17. HD. 29.1.2008 T. 5370/361 (www.e– uyar.com)
408 Bu hükme ait "1998/1999 Tasarısı" ile "1984 Tasarısı" ve "1971 Tasarısı"ndaki gerekçeler için bknz: **UYAR, T.** Gerekçeli– İçtihatlı Türk Medeni Kanunu, 2002, C: 2, s: 1507
409 **KAZANCI, İ.T.** age. s: 147; 163; 185

İİK m. 278– 280'de yer verilen karineler davacı alacalıya tasarrufun iptali davasında üzerine düşen ispat yükünü yerine getirmek açısından kolaylık sağlamaktadır. **Muvazaaya dayalı davada** ise davacı iddiasını TMK m. 6 ve HMK m. 190 uyarınca iddiasını ispatla yükümlüdür[410]. İspat faaliyetine ilişkin bu genel kural muvazaa iddiasının yer aldığı davalarda da uygulanmaktadır. **Doktrinde**[411] – oybirliği ile– *"ispat yükünün, hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana düştüğü"* kabul edilmekte olduğu gibi, **Yargıtay** da bu konuya ilişkin içtihatlarında öteden beri 'doktrindeki görüş doğrultusunda' içtihatta bulunmuştur.

Davalı– borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin iddia ve savunmalarında **"*hayatın olağan akışına aykırılık"*** bulunması halinde, bu tutarsız iddia ve savunmalar, taraflar arasında yapılmış olan tasarrufların iptaline neden olabilir.*"Hayatın olağan akışına aykırılık"*(*) ne demektir? *"Hayatın olağan akışı"* kriteri, hukukçuların olaylara yorum getirmede kullandıkları ölçülerden ve prensiplerden birisidir. Buna göre insanların genelinin, sosyal yapı içerisinde yapageldikleri davranışlar *"hayatın olağan akışı"* kriterini oluşturmakta ve bu kriter de hukuki problemlerin yorumlanmasında kullanılmaktadır.[412]

---

[410] Bknz: 3. HD. 12.04.2017 T. 9180/5155, 1. HD. 26.05.2005, 6029/6521, 1. HD. 11.04.2005 T. 3715/4338 (www.e– uyar.com)

[411] **TAŞPINAR, S.** Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımında Rolü (AÜHFD. 1996/1– 4, s: 551) – **ALANGOYA, Y.** "Hayatın Olağan Akışı" s: 523 – **KURU, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulü, 2001, C: 2, s: 1989 – **POSTACIOĞLU, İ.** Medeni Usul Hukuku, 6.Baskı, 1975, s: 537 – **UMAR, B./YILMAZ, E.** İspat Yükü, 2.Baskı, 1980, s: 60 – **BERKİN, N.** Medeni Usul Hukuku Rehberi, 1980, s: 172 – **ANSAY, S.Ş.** Hukuk, İcra ve İflas Usulleri, 7.Baskı, 1960, s: 248 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** Medeni Yargılama Hukuku, 7.Baskı, 2000, s: 616 vd. – **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 352

(*) **ALANGOYA, Y.** "Senete Karşı Senetle İspat" Kural ve "Hayatın Olağan Akışı" Kavramı (Prof. N. Koca Yusufpaşaoğlu, Armağan, 2004, s: 521– 531) – **DEMİR, A.** Yargıtay İçtihatlarındaki "Hayatın Olağan Akışı" Kriteri ve İslam Hukukundaki, "Zahiri Hal Delili" (Terazi Huk. Dr. Aralık/2008, s: 129– 133) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 87– 124; s: 505– 535; s: 747– 759; s: 776– 802; s: 877– 919; s: 999– 1024– **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s: 11– 13; s: 65– 71; s: 134– 139; s: 269– 272; s: 381– 382; s: 576– 578; s: 1086– 1089; s: 1097 vd.; s: 1159 vd. – **UYAR, T.,** Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, S. 169– 176) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Alacağın Gerçek Olması" ve "Hayatın Olağan Akışına Uygunluk" Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Dr. Ocak/2020, s: 267– 302) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında "Ticari İşletmenin Devri" (İİK. 280/III), "İptal Tabi Tasarrufların Kapsamı" (İİK. 278, 279, 280) ve "Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması" (İİK. 277) Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Ceren Damar Şenel Armağanı, C:3, 2020, s: 3941– 3978) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasında Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449– 4513) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasında Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, S: 190, s: 4729– 4801) – **UYAR, T.** Uygulamada Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz 2017, s: 497– 543) – **UYAR, T.** Muvazaa Nedeniyle Dayalı Tasarrufun İptal Davalarının (İİK. m. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. S: 139, Temmuz/2014, s: 175– 187) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) "Muvazaalı Olduğu" İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından "Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası" Açılabilir Mi.? (ABD. S: 2015/1, s: 369– 397) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Tarihi Nasıl Belirlenir Tasarrufun İptali Davasının "Bedele Dönüşmesi" (İİK. m. 283/II) Halinde Tazminata Esas "Gerçek Değer"in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. Nisan/2018, S: 184, s: 1739– 1758)

[412] **DEMİR, A.** agm. s: 129

Ayrıca belirtelim ki yargılama sonucunda mahkemece verilecek olan kararın *gerekçeli* olması (HMK. m. 297, Anayasa m. 141) gerekir. Ayrıntılı gerekçe gösterilmeden sadece "*dava şartları oluşmadığı*"ndan bahsedilerek hüküm kurulamaz.[413]

Yüksek mahkeme; bu konuda,

√ *"Tasarrufun iptali davasının reddine veya kabulüne karar veren mahkemenin gerekçe olarak 'toplanan ve değerlendirilen tüm deliller' şeklinde bir ibareyle yetinmesinin hatalı olacağı ve böyle bir kararın davanın hangi iptal nedenine dayalı olarak karara bağlandığını göstermeyeceğini"*[414]

√ *"'Yargıda açıklık ve netlik prensibi'nin gereği ve kamu düzeni ile ilgili olduğu, yasanın aradığı anlamda oluşturacak 'kısa' ve 'gerekçeli kararlar'ın hüküm fıkralarının açık, anlaşılır, çelişkisiz, uygulanabilir olmasının gerekliliği kadar, kararın gerekçesinin de, sonucu ile tam bir uyum içinde, ifadeleri özenle seçilmiş ve kuşkuya yer vermeyecek açıklıkta olmasının zorunluluğu olduğu– Yargıtay'ın hukuka uygunluk denetimini yapabilmesi için de ortada usulüne uygun şekilde oluşturulmuş bir hükmün bulunması gerektiği"*[415] belirtilmiştir…

*

VI– Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Davacı– alacaklı E. A.Ş., davalı– borçlu A. O., davalı– üçüncü kişi A. F. K., davalı– dördüncü kişi ise G. K.'dur.

Somut uyuşmazlıkta, davalı A., davalı borçlu ile işlem yapan üçüncü kişi konumunda, davalı G. ise borçlu ile değil, üçüncü kişi ile işlem yapan dördüncü kişi konumundadır.

Davacı alacaklı şirket vekili dava dilekçesinde özetle,

"Dava dışı Yapı kredi bankası ile davalı borçlu A. O. arasında kredi sözleşmesi bulunduğunu, bankanın borçlu hakkında İzmir Banka Alacakları İcra Müdürlüğünün 2024/79919 ve 2024/80056 sayılı icra takipleri başlattığını, müvekkillerinin icra takibine konu bu alacakları temlik aldığını, icra takiplerinin sonuçsuz kaldığını, borçlunun icra takibini sonuçsuz bırakmak amacıyla dava konusu taşınmazı devretmiş olduğunu",

"Borçlunun İ. ili, B. ilçesi, K. Mah., … ada, … parselde kayıtlı taşınmazda 1. Kat, Bağımsız bölüm no 3'teki taşınmazını 28.04.2023 tarihinde yakını A. F. K.'a, davalı A. F. K.'un da bu taşınmazı 14.09.2023 tarihinde diğer davalı G. K.'ya devrettiğini",

---

[413] Bknz: 17. HD. 17.06.2010 T. 2098/5632; 27.05.2010 T. 2141/4792; 01.02.2010 T. 9743/620 vb. (www.e– uyar.com)
[414] Bknz: 17. HD. 24.09.2012 T. 9022/9910 (www.e– uyar.com)
[415] Bknz: 17. HD. 25.11.2019 T. 5646– 10998 (www.e– uyar.com)

"**Taşınmazı devralan üçüncü kişi A. F. K. ve dördüncü kişi G. K.'nun borçlunun yakınları olduğunu**, bu nedenle davalı borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla yaptığı bu tasarrufun iptali gerektiğini"

"Dava konusu **tasarrufun İİK m. 280 gereğince iptale tabi olduğunu**, davalı borçlunun, dava konusu taşınmaz hissesini borca batık durumdayken alacaklılarından mal kaçırma amacıyla diğer davalıya devrettiğini, davalı borçlunun iyinyetli olmadığını, yapılan işlemin hayatın olağan akışına uygun olmadığını, devir işleminin icra takibi başlamadan hemen önce gerçekleştiğini, bu nedenle **devralan davalının da yakını olan borçlunun alacaklısını ızrar kastığını bildiğini**, Yargıtayın da 'borçlunun kardeşi olan üçüncü kişinin borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve alacaklılara zarar verme kastını bildiğinin kabul ettiğini', **davalılar arasındaki mevcut olan yakın ilişkinin** davaya konu işlemin diğer tarafça bilindiğini veya bilinmesi gerektiren açık emareler bulunduğunu göstermekte olduğunu, bu nedenle tasarrufun iptali gerektiğini",

"**Edimler arasında açık fark bulunduğundan**, davanın İİK m. 278 uyarınca kabulü gerektiğini"

"İİK m. 281/2 son uyarınca, teminatsız olarak dava konusu taşınmaz üzerine ihtiyati haciz konulmasını ve dava konusu tasarrufun iptali ile kendilerine icra takiplerine konu alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzerine dava konusu taşınmazın cebri icra yolu ile alacaklarını alma yetkisi tanınmasına karar verilmesini talep ettiklerini"

belirtmiştir.

VII– DOSYANIN DEĞERLENDİRİLMESİ:

Yukarıda[416] da ifade edildiği gibi, davalı G. K., somut uyuşmazlıkta, (dava konusu taşınmazı üçüncü kişiden satın alan) **dördüncü kişi** konumundadır. Bu kişiye karşı tasarrufun iptali davası açılabilmesi için, bu kişinin *kötü niyetli olduğunun, davacı– alacaklı tarafından* ispat edilmesi gerekir.[417]

Yüksek mahkeme de *"Davalı ile borçlu arasında akrabalık, arkadaşlık, iş ortaklığı vs. gibi bir ilişkinin bulunmadığı, yani **davalının kötüniyetli olduğunun davacı tarafından ispatlanamaması nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini**"*[418] belirtmektedir.

Hemen belirtelim ki, *taraflar arasındaki sosyal medya arkadaşlığının, davalının, borçlunun mali durumunu bilebilecek durumda olduğunu tek başına kanıtlamaya yeterli olmaz.*[419] Örneğin, davalı 4. kişi ve ortağı olduğu şirket ile borçlu arasında herhangi bir bağ bulunmadığı, aynı faaliyet alanında çalışmadıkları bir durumda, 5. kişi

[416] Bknz: Yuk. Davacı– alacaklının dava dilekçesi
[417] **UYAR, T. / UYAR, A./ UYAR, C.** age. s:1279
[418] Bknz: 17. HD. 29.11.2017 T. 914/11058 (www.e– uyar.com)
[419] Bknz: 4. HD. 29.11.2022 T. 3098/15780; 17. HD 09/03/2021 T. E.2019/832, K:2464 (www.e–uyar.com)

konumundaki davalının salt borçlu ile aynı alanda faaliyette bulunmasının bu satış silsilesinin tümünün kötü niyetle yapıldığının ispatı olmaz.[420]

Somut olayda, davalı (dördüncü kişi) G. K. yönünden İİK m. 280 uyarınca iptal kararı verilip verilemeyeceği:

Davacı– alacaklı mahkemeye bu hususta bir kanıt sunmuş değildir. Gerçekten dava dilekçesi incelendiğinden, davacı vekilinin "**(dördüncü kişi) G. K.nun,** davalının yakını olduğu, bu nedenle İİK m. 280 uyarınca davanın kabulü gerektiğini" belirtmesine karşın, davalılar arasında bu yakınlığın ne olduğu konusunda bilgi vermediği görülmektedir.

Davacı vekilinin dayandığı içtihatta ise, davalı üçüncü kişi davalı borçlunun kardeşi konumundadır. Oysa, somut uyuşmazlıkta, davalı (dördüncü kişi) G. K. ile davalı borçlu arasında bir akrabalık ilişkisi bulunmamaktadır.

Davalı (dördüncü kişi) G. K. ile davalı borçlu arasında, herhangi bir akrabalık, yakınlık, ortaklık vs. ilişki bulunmadığından, İİK m. 280 uyarınca, bu davalı yönünden iptal kararı verilmesi mümkün değildir.

Somut olayda, davalı (dördüncü kişi) G. K. yönünden İİK m. 278 uyarınca iptal kararı verilip verilemeyeceği:

Yukarıda[421] belirttiğimiz gibi; **İİK. 278/3– 2'deki "bedeller arasındaki nispetsizliğe ilişkin hüküm" borçlu ile borçludan tasarrufa konu malı satın almış olan üçüncü kişiler arasındaki tasarruflarda iptal nedeni olabilir,** dava konusu malı üçüncü kişiden satın almış olan dördüncü/beşinci kişiler hakkında bu hüküm uygulanmaz. Buradaki dördüncü kişinin kötü niyetli olduklarının da ispatı gerekir.

Nitekim **Yüksek mahkemec**e bu husus aşağıdaki şekilde pek çok kararda açıkça ifade edilmiştir. Buna göre,

√ *"**Davalı dördüncü kişi yönünden ivazlar arasındaki fahiş fark yeterli olmayıp kötü niyetinin ispatlanmış olması gerektiğ**i, bu davalı yönünden İİK. m. 280/3 hükmümün de uygulanamayacağı– **Kötü niyeti ispatlanamadığından davalı dördüncü kişinin yönünden davanın reddine, İİK. m. 283 gereğince davalı üçüncü kişinin taşınmazı elinden çıkardığı tarihteki değeri oranında tazminatla sorumlu tutulması gerektiği**– İcra dosyalarından; birinde yapılan hacizde, haciz tutanağı İİK. m. 105 anlamında geçici aciz vesikası niteliğinde ise de; diğer icra dosyalarında borçlu adresinde yapılmış bir haciz olmadığı gibi aciz belgesi de sunulmamış olduğundan, borçlu şirketin aciz halinin sözü edilen icra dosyaları yönünden sabit olmadığı ve bu nedenle; **davacının yalnızca aciz vesikası sunulan icra dosyasındaki alacak miktarı ile sınırlı olarak İİK. m. 283 gereğince davalı üçüncü kişinin taşınmazı elinden çıkardığı tarihteki değeri oranında tazminatla sorumlu tutulması gerektiği**"*[422]

[420] Bknz:4. HD 22.01.2024 T. 10680/734 (www.e– uyar.com)
[421] Bknz: Yuk. dipn: 367
[422] Bknz: 17. HD. 11.02.2019 T. 49/1269 (www.e– uyar.com)

√ *"Davalı 4. kişi ve ortağı olduğu şirket ile borçlu arasında herhangi bir bağ olmadığı gibi aynı faaliyet alanında çalışmadıkları, 5. kişi konumundaki davalının salt borçlu ile aynı alanda faaliyette bulunmasının* ***bu satış silsilesinin tümünün kötü niyetle yapıldığının ispatı olamayacağının anlaşılmış olmasına göre*** *'davanın reddine' ilişkin kararın usul ve kanuna uygun olduğu"*[423]

√ *"****Dördüncü kişi konumundaki davalılar yönünden ivazlar arasındaki fahiş farkın yeterli olmayıp*** *kötü niyetinin ispatlanması gerektiği"*[424]

√ *"Tasarrufun iptali davalarında dava konusu şeyin üçüncü kişi tarafından bir başka şahıslara devri halinde* ***dördüncü ve beşinci kişi yönünden tasarrufun iptali için, edimler arasındaki fahiş farkın yeterli olmayıp dördüncü ve beşinci kişinin borçlunun mali durumunu bildiği veya bilmesi gereken şahıslardan olduğunun iddia ve ispat edilmiş olması gerektiği,*** *aksi halde üçüncü kişinin elinden çıkardığı şeyle ilgili olarak bedelden sorumlu olacağı"*[425]

√ *"****Bedel farkının davalı 4. kişi ve 5. kişi için tek başına iptal nedeni olmadığı****"*[426]

√ *"****Dördüncü kişi konumundaki şahıslar ve beşinci kişi yönünden ivazlar arasındaki fahiş fark yeterli olmayıp kötü niyetinin ispatlanmış olması gerekeceği****, anılan bu kişilerin kötü niyeti ispatlanmadığından, İİK'nun 283.maddesi gereğince davalıların taşınmazı ellerinden çıkardıkları tarihlerdeki değerleri oranında tazminatla sorumlu tutulması gerekeceği"*[427],

√ *"****Tasarruf tarihi ile haczin yapıldığı ve aciz vesikasının alındığı tarih arasında iki yıldan fazla süre geçmiş olduğundan olayda İİK.nun 278. maddesinin uygulama yeri bulunmadığı*** *gibi ivazlar arasında fahiş fark bulunmasının tek başına muvazaanın kanıtı olarak da kabul edilemeyeceği"*[428]

kabul edilmektedir.

Bu nedenle "d**ava konusu taşınmazın satış tarihindeki değerinin düşük gösterilmiş olsa" bile davalı (dördüncü kişi) G. K. yönünden bu husus iptal sebebi olamaz.** Çünkü bedel farkına ilişkin İİK m. 278/3– 2 borçlu ile işlem yapan üçüncü kişi yönünden dikkate alınır. Hemen belirtelim ki, **dava konusu taşınmaz gerçek değeri, (dördüncü kişi) G. K. tarafından (satıcı) davalı üçüncü kişiye ödendiğinden, somut olayda misli farka ilişkin iptal sebebinin ileri sürülmesi de mümkün değildir**. Nitekim, davacı vekili ne taşınmazın gerçek değeri ile ne de ödenen bedellerle ilgili bir karşılaştırma yapmamıştır.

Davacı dilekçesinde davalı (dördüncü kişi) G. K. ile davalı borçlu arasındaki yakınlığın ne olduğu (akrabalık mı, iş ortaklığı mı vs.) açıklamadığı gibi, dava konusu

[423] Bknz: 4. HD 22.01.2024 T. 10680/734 (www.e– uyar.com)
[424] Bknz: 4. HD. 20.09.2021 T. 1814/5034 (www.e– uyar.com)
[425] Bknz: 17. HD. 02.02.2016 T. 12128/1169 (www.e– uyar.com)
[426] Bknz: 17. HD. 07.04.2015 T. 21230/5494 (www.e– uyar.com)
[427] Bknz: 17. HD. 06.12.2016 T. 20381/11217 (www.e– uyar.com)
[428] Bknz: 17. HD. 30.09.2010 T. 2912/7562 (www.e– uyar.com)

taşınmazın gerçek değeri ile ödenen bedeller arasında ne kadar fark olduğu konusunda da bir açıklama yapmamıştır…. Oysa, ispat yükü, davacıdadır. İİK m. 278– 280'de yer alan karineler alacaklı lehine olsa da bu durum ispat yükünün yer değiştiği anlamına gelmez. Davacı vekili soyut yakınlık iddiasına dayalı olarak İİK m. 280, bedel farkına dayalı olarak da İİK m. 278 uyarınca davanın kabulü gerektiğini ileri sürmektedir.

Somut olayda davacı iddialarını ispat edemediğinden ve İİK 278– 280'de yer alan karineler davalı (dördüncü kişi) G. K. yönünden gerçekleşmediğinden, davalı G. K.'nun dördüncü kişi konumunda olduğu da gözetilerek davanın reddi gerekmektedir.

SONUÇ : Buraya kadar ayrıntılı olarak yaptığımız açıklamalar ve atıfta bulunduğumuz emsal içtihatlar uyarınca,

- Dava İİK m. 277 vd'na dayalı tasarrufun iptali davası olduğundan ve davacı alacaklı tarafından iki icra takibine dayanıldığından, **her iki icra dosyası yönünden aciz vesikası sunulması gerektiği**, borcun tasarruftan önce doğduğunun anlaşılması ve diğer dava şartlarının varlığı durumunda işin esasına girilmesi gerektiği,

- Davacı vekili "davalı borçlu A. O. ile davalı dördüncü kişi G. K. arasında yakınlık olduğun" belirmişse de, davacı vekili bu yakınlığı somutlaştırmadığı gibi, **davalı dördüncü kişi G. K. ile davalı borçlu arasında arkadaşlık, akrabalık, iş ortaklığı gibi bir yakınlık bulunmadığından, İİK m. 280 uyarınca, davalı dördüncü kişi G. K. yönünden davanın reddi gerektiği**,

- Davacı vekili yine "edimler arasında açık fark bulunduğundan, davanın İİK m. 278 uyarınca kabulü gerektiğini" belirtmişse de öncelikle **bedel farkının dördüncü kişi yönünden iptal sebebi olmaması** ve ayrıca **yapılan devrin gerçek bir satış olması** ve **gerçek bedelin davalı dördüncü kişi G. K. tarafından satıcıya (davalı üçüncü kişi) ödenmesi** nedeniyle, **İİK m. 278/3– 2 yönünden de açılan davanın davalı dördüncü kişi G. K. yönünden reddi gerektiği**,

- Dava konusu taşınmaz devri, diğer iptal sebepleri (İİK 279 ve diğer maddelerin ilgili hükümleri) yönünden incelendiğinde, davalı dördüncü kişi G. K. yönünden herhangi bir iptal sebebinin bulunmadığı,

- Davalı borçlunun kötüniyetli olmasının davalıları etkilemeyeceği, yine davalı üçüncü kişi hakkında bir iptal sebebinin tespit edilmesi halinde, bu durumun davalı dördüncü kişi G. K. hakkında açılan davanın kabulü sebebi olamayacağı, yapılan yargılamada bir iptal sebebi bulunması nedeniyle üçüncü kişi hakkında davanın kabulüne karar verilmesi durumunda, davanın üçüncü kişi hakkında dava konusu taşınmazın devir tarihindeki gerçek değeri oranın tazminata dönüşeceği, davalı dördüncü kişi G. K. hakkında açılan davanın ise – iptal sebebi olmadığından– (esastan) reddine ve dördüncü kişi lehine nispi vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiği, ortada davalı dördüncü kişi aleyhine hiçbir somut delil ve dayanak yokken, soyut ve gerçeğe aykırı yakınlık iddiası üzerine "şartların oluştuğu" gerekçesiyle "ihtiyati haciz isteminin kabulüne karar verilmesinin" de kanımızca hatalı olduğu,

görüşünde olduğumuzu davalı dördüncü kişi G. K. vekili Av. … tarafından İzmir 16. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2025/… E. sayılı dosyasına "uzman görüşü" (HMK. m. 293) olarak ibraz edilmek üzere saygıyla sunulur… 26.12.2025

479) Borçlu vekili, ileride müvekkili adına açacağı *"kambiyo senedine dayalı s a h t e l i k n e d e n i y l e menfi tespit davası"*nın borçlu –özellikle; arabuluculuk süreci içerisinde, davalı– alacaklı tarafından icra takibine devam edilip müvekkiline zarar vermesinin önüne geçmek için– 'takdiren teminatsız olarak banka hacizlerinin, araçları üzerindeki yakalama şerhlerinin kaldırılarak, icra takibinin ihtiyati tedbir yoluyla durdurulmasını' *HMK.m. 209 uyarınca* talep edebilir ve mahkemece *"6100 sayılı HMK.'nun 393/1 maddesi gereğince takip konusu alacağın %10'u oranında nakdi teminatın veya kesin ve süresiz banka teminat mektubunun ibrazı halinde, davacının İHTİYATİ TEDBİR TALEBİNİN KABULÜ ile Konya ... İcra Müdürlüğü'ne ait 2025/… sayılı takibin, 6100 sayılı HMK.'nun 209. maddesi gereğince, TEDBİREN DURDURULMASINA……" ş e k l i n d e karar verilebilir mi?

*

● Kambiyo senetlerine ilişkin s a h t e l i k i d d i a l a r ı n ı n gerek "icra takibine konu olması" halinde icra hukuk mahkemelerine, gerekse – icra takibine konu olsun/olmasın– açılan menfi tespit davalarında (İİK.m. 72) genel mahkemelere bildirilmesi halinde, olaya hangi maddenin uygulanarak uyuşmazlığın çözümleneceği konusunda, 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan 6100 sayılı HMK.'nun 209. maddesinin kabulünden sonra farklı bir u y g u l a m a başlamıştır…

Gerçekten; yürürlükten kalkmış olan **HUMK.'nun 317. maddesi** uyarınca *"Sahteliği ileri sürülen senet hakkında bilirkişi incelemesi yapılmasına ve senedin yazıldığını görenlerin tanık olarak dinlenmesine karar verilince"* icra takibi bu aşamada kendiliğinden duruyordu…

Yeni **HMK.'nun 209/(1). maddesine göre** ise; bugün *"Adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde bu konuda bir karar verilinceye kadar o senet herhangi bir işleme esas alınmayacak"*tır.

İİK.'nun 72. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca "İcra takibinde ö n c e menfi tespit davasına bakan mahkeme –talep üzerine– teminat mukabilinde *icra takibinin durdurulması* hakkında ihtiyati tedbir kararı verebilecek, buna karşın **İİK.'nun 72. maddesinin üçüncü fıkrası** uyarınca "icra takibinden s o n r a menfi tespit davasına bakan mahkeme –talep üzerine– teminat mukabilinde de olsa i c r a t a k i b i n i n d u r d u r u l m a s ı hakkında ihtiyati tedbir kararı veremeyecektir…

"Sahtelik iddiasına dayalı menfi tespit davalarında" bu farklı hükümlerden hangisi uygulanacaktır? *İcra takibinin durdurulması* sağlanabilecek midir? Nasıl?

U y g u l a m a için çok önem taşıyan bu konunun aydınlatılması; "sahtelik iddiasına dayalı menfi tespit davaları" bakımından **İİK.'nun 72. maddesinin mi** yoksa **HMK.'nun 209/(1). maddesinin mi** ö z e l h ü k ü m olduğunun kabulüne bağlıdır?

Doktrinde ve **Yargıtay içtihatları** arasında, ilk yıllarda bir birlik sağlanamamış, u y g u l a m a d a farklı görüşler ileri sürülmüş, Yargıtay'ın çeşitli Daireleri birbiri ile çelişik kararlar vermişlerdir…

Gerçekten, **doktrinde**; – HUMK.'nun 317. maddesinin uygulandığı yani; 1086 sayılı HUMK.'nun yürürlükte olduğu 01.10.2011 tarihinden önceki dönemde, oybirliğiyle gerek 'menfi tespit davalarında' (İİK.m. 72) ve gerekse 'borçlunun C.Savcılığı'na şikayeti üzerine takip alacaklısı hakkında sahte senet düzenlemekten dolayı ceza davası açılması üzerine' bu ceza davasının icra takibine etkisi hakkında *'HUMK.m. 317, c: 2 hükmünün uygulanacağı'* kabul edilmekte idi.

a)Bu dönemde **doktrinde bazı hukukçular**[429] *"hem sahtelik iddiasına dayalı menfi tespit davalarında ve hem de kambiyo senetlerine dayalı icra takiplerinde HMK.'nun 209/I maddesinin tereddütsüz uygulanması gerektiğini"* şu şekilde ifade etmişlerdi:

"Adi senetteki imza veya yazı, sahibi tarafından inkar edilirse mahkemece bir karar verilene kadar o senet herhangi bir işleme esas alınamaz (HMK.m. 209/1); delil olarak da kullanılamaz… HMK.m. 209'daki bu düzenleme HUMK.m. 317'deki düzenlemenin yerini almış ve işlemlerin durmasını 'sahtelik incelemesinde bilirkişiye müracaat veya tanık dinlenmesi kararına bağlamak' yerine 'iddiada bulunulması veya dava açılmasına' bağlamıştır…

'Sahtelik iddiası dışındaki diğer tüm sebeplere dayanılarak açılan menfi tespit davaları', İİK.m. 72'nin kapsamına girerken, 'sahtelik sebebine dayalı menfi tespit davası' HMK.m. 209'daki özel düzenlemenin konusunu oluşturur ve bu tür bir iddia ya da davanın icra takibine etkisi de İİK.m. 72'ye göre değil HMK.m. 209'a göre belirlenir…

Şu anda kapatılmış olan Yargıtay 19. Hukuk Dairesi ise HMK.m. 209'un uygulanması bakımından, senedin kambiyo senedi olup olmaması arasında bir fark gözetmemiş ve sahtelik iddiası ya da sahtelik davasının varlığında HMK.m.209/1 hükmü gereği 'sahteliği iddia olunan sende dayanılarak başlatılmış olan icra takibinin de (teminatsız olarak) kendiliğinden duracağına' karar vermiştir[430]*…*

Sonuç olarak; **doktrinde** ileri sürülen bu görüşe göre[431]; "HMK.m. 209/1'deki bu düzenlemenin İİK.m. 72 karşısında özel bir hüküm teşkil etmesi sebebiyle, sahteklik davası açılması veya sahtelik iddiasında bulunulması durumunda İİK.m. 72 uygulama alanı bulmayacaktır. Zira İİK.m. 72'deki menfi tespit davası, icra takibine konu borcun sona erdiği iddiasıyla ve borcu sona erdiren her türlü sükut sebebine dayanılarak açılabilir, oysa bu sebeplerden bir tanesi olan sahtelik iddiasının söz konusu olduğu durum, kanun koyucu tarafından ayrılarak HMK.'da özel olarak düzenlenmiştir. HMK.m. 209/1'in İİK.m. 72 karşısında özel hüküm teşkil etmesinin diğer bir sonucu

---

[429] **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, s: 625 vd. – **ERDÖNMEZ, G.** Pekcanıtez Usul, s: 1800 – **TANRIVER, S.** Medeni Usul Hukuku, s: 857 vd. – **PEKCANITEZ, H./ ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, s: 144 vd. – **AKİL, C.** Takip Konusu Adi Senetteki Sahtelik İddiasının İcra Takibine Etkisi (Dokuz Eylül Ünv. Huk. Fak. Der., 2014, s: 2413)

[430] Bknz: 19. HD. 16.10.2012 T. 11268/15122; 07.05.2012 T. 3197/7628; 05.04.2012 T. 2197/5746 (www.e– uyar.com)

[431] **PEKCANITAZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** age., s: 625

olarak ‘o senet herhangi bir işleme esas alınmaz’ hükmünün kapsamına ‘icra işlemleri’ de girdiği halde, icra işlemlerinin durması için İİK.m. 72’de olduğu gibi, bir ‘ihtiyati tedbir kararı’na gerek yoktur. Burada, ihtiyati tedbir, kanunun emredici düzenlemesine bağlı olarak kanun gereği kendiliğinden ortaya çıkmaktadır…

b)Bu dönemde bazı hukukçular[432] *“HMK.m. 209/1 hükmünün icra ve iflas takiplerinde kendiliğinden uygulanmayacağını”* karşıt olarak şu şekilde ifade edilmiştir.

“HMK.m. 209/(1) hükmündeki ‘adi bir senetteki bir imza inkar edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar o senet herhangi bir işleme esas alınamaz’ hükmü, icra takiplerinde uygulanmaz. Çünkü İcra ve İflas Kanunu imzaya itirazı ayrıca düzenlemiştir. (İİK.m. 68/a ve m. 72, m. 170) İcra ve İflas Kanunu’nun bu hükümleri HMK.m. 209/(1) hükmüne oranla daha özel bir hüküm niteliğinde olduğundan, bu hüküm icra ve iflas takiplerinde kendiliğinden uygulanamaz. Bu halde, adi bir senetteki imzanın sahte olduğundan bahisle açılan bir sahtelik iddiası İİK.m. 72 anlamında menfi tespit davası olduğundan, icra takibi, ancak menfi tespit davasına bakan mahkeme tarafından, İcra ve İflas Kanunu’nun 72. maddesine göre verilecek bir ihtiyati tedbir kararıyla durdurulabilir. Yoksa, mücerret ‘adi senetteki imzanın sahte olduğundan bahisle açılmış olan bir sahtelik davası’, HMKm. 209/(1) hükmüne göre icra takibini kendiliğinden durdurmaz[433]…

● **Doktrindeki** bu görüş ayrılığı, **Yargıtay’ı** da etkilemiş ve zaman içinde **Yargıtay’ın ilgili Daireleri** farklı içtihatlarda bulunmuşlardır:

a– Yargıtay 19. Hukuk Dairesi;

– “Bonoda tahrifat iddiası bulunduğundan HMK.’nun 209. maddesindeki hüküm uyarınca tedbir kararı verilmesi gerekirken, bu yön gözardı edilerek İİK.’nun 72/III. maddesine dayanılarak tedbir kararı verilmesi doğru görülmemiştir…”[434]

– “Davacı, menfi tespit ve istirdat davasında ciro iddiasının sahteliği iddiasına dayanmıştır. 6100 sayılı HMK.’nun 209. maddesinin hükmüne göre; bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde bu konuda bir karar verilinceye kadar o senet herhangi bir işleme esas alınamaz. Maddi vakaları ileri sürmek taraflara, hukuki nitelendirme yapmak hakimin ödevidir. Mahkemece alınan hüküm gözetilerek ve gerekçesi de

---

[432] **KURU, B.** Hukuk Davalarında Adi Senetteki İmzanın İnkar Edilmesinin İcra Takibine Etkisi (MİHDER, 2012/3, s: 23, s: 8) – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), 2. Baskı, 2014, s:349 – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** İcra ve İflas Hukuku, 2022, s: 281 vd. – **GÖRGÜN, Ş./BÖRÜ, L./KODAKOĞLU, M.** İcra ve İflas Hukuku, 2022, s: 128 – **BÖRÜ, L.** Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yolu ile Takipte İmzaya İtirazın Takibi Durdurup Durdurmayacağının Değerlendirilmesi (BATİDER, 2012/4, s: 261 vd.) – **BÜYÜKAY, F.** Menfi Tespit Davası, 2024, s: 393 vd.

[433] Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, 4. Baskı, 2015, s: 74 vd.

[434] Bknz: 19. HD. 17.05.2012 T. 3644/8311 (Aynı doğrultuda: 19. HD. 29.05.2012 T. 4155/9081; 05.04.2012 T. 2197/5746; 16.10.2012 T. 11268/15122) (**UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., s: 87 vd.)

açıklanarak bir karar verilmesi gerekirken, gerekçe gösterilmeden tedbir talebinin reddi doğru görülmemiştir."[435]

b– Yargıtay 12. Hukuk Dairesi;

– "İmzaya itiraz İcra ve İflas Kanunu'nda özel olarak düzenlendiğine göre anılan itiraz hakkında bu kanunun 170. maddesinin uygulanması zorunlu olduğundan, imzanın inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında genel nitelikte olan 6100 sayılı HMK.'nun 209. maddesinin uygulanma yeri yoktur.

Ne var ki sahtelik iddiasının imza inkarı dışındaki bir nedene dayanması durumu İİK.'nda özel bir düzenleme bulunmadığından, sorunun çözümü için 6100 sayılı HMK.'nun 209. maddesinin uygulanması gerekecektir.."[436]

– "İmzaya itiraz İİK.'nda özel olarak düzenlendiğinden İİK.m. 170'in uygulanacağını, imzanın inkarı nedenine dayalı sahtelik iddialarına dayalı genel nitelikte olan HMK.m. 209'un uygulanmayacağını, bu maddenin sahtelik iddiasının imza inkarı dışında bir nedene dayanması durumunda uygulanacaktır."[437]

c– Yargıtay 6. Hukuk Dairesi;

– "Özel bir kanun olan İİK'.daki hükümlerin daha genel bir kanun olan HMK.'nu değiştirdiği söylenemez. Uygulamada da HMK.'daki hükümlerin açıkça bir yollama yapılmadıkça İİK.'nda uygulanmayacağı kabul edilmelidir…"[438]

d– Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, uzun zamandır;

● *Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davasının, İİK.m. 72 kapsamında bir dava olduğunu, bu maddedeki usule göre – yani; icra takibinden ö n c e açılan menfi tespit davalarında alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat mukabilinde, icra takibinden s o n r a açılan menfi tespit davalarında ise ('icra takibinin durdurulması' hakkında ihtiyati tedbir kararı verilemeyip) alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat karşılığında icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesine ş e k l i n d e) ihtiyati tedbir kararı verebileceğini,*

● *6100 sayılı HMK.'nun, İcra ve İflas Kanunu'nda (açık) bir olmayan hallerde ancak İcra ve İflas Kanunu'nda açıkça – İİK.m.50, 68a– 4 gibi– gönderme olması halinde uygulanabileceğini,*

● *12. Hukuk Dairesi'nin "İİK.'da düzenleme bulunmadığından HMK.'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği" görüşündeyken daha sonra bu konuda içtihat değişikliğine gidilerek "senet üzerinde bulunan yazıdaki sahtelik iddiasının 'borca itiraz'*

---

435 Bknz: 19. HD. 07.05.2012 T. 3197/7628 (Aynı doğrultuda: 19. HD. 05.11.2013 T. 12247/17229; 16.04.2013 T. 2077/6927) (**UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., s: 88 vd.)

436 Bknz: 12. HD. 13.12.2012 T. 19755/37752 (Aynı doğrultuda: 12. HD. 03.05.2012 T. 10024/14855) (**UYAR, T./ UYAR, A./UYAR, C.** age., s: 91 vd.)

437 Bknz: 12. HD. 18.11.2013 T. 28469/36360 (Aynı doğrultuda: 12. HD. 01.11.2013 T. 27851/34113) **UYAR, T./ UYAR, A./UYAR, C.** age., s: 90 vd.)

438 Bknz: 6. HD. 07.05.2012 T. 3005/6787 (Aynı doğrultuda: 6.HD. 27.03.2012 T. 1804/4862) **UYAR, T./ UYAR, A./UYAR, C.** age., s: 121 vd.)

niteliğinde olduğunu, olaya HMK.'nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin bulunmadığını,

● *Takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında 'takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi'nin, HMK.'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağını,*

bu konudaki içtihatlarında aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

– "Borçlunun 'bonoda rakamla yazılı bedelin tahrifat ile değiştirildiği' iddiası ile takibin iptalini talep ettiği uyuşmazlıkta, icra mahkemesince şikayete konu senette tahrifat iddiası ile ilgili olarak inceleme yapılıp sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, Ağır Ceza Mahkemesinde açılan sahteciliğe ilişkin dava gerekçe gösterilerek, HMK.nun 209. maddesi uyarınca anılan dava sonuçlanıncaya kadar icra takibinin durdurulması yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğu– Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davasının, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabileceği, Cumhuriyet Savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmayacağı ve bekletici mesele yapılamayacağı, ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabileceği"[439]

– "Takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesinin, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı, HMK'nun 209. maddesi genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi olmadığı, borçlunun takibin kesinleşmesinden sonraki devrede icra mahkemesine başvurarak sahtelik nedeniyle takibin durdurulmasını talep ettiği, verilmiş bir tedbir kararı bulunmadığı görüldüğünden, HMK 209. maddede yazılı nedenle yapılan takibin durdurulması istemine yönelik şikayetin reddi gerekeceği"[440]

– "Takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında, takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı– Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, bu maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibinin durdurulabileceği"[441]

● *"İcra takibine konu olan senedin sahteliği iddiasıyla bir dava açıldığında, bu dava İİK.m. 72 anlamında bir menfi tespit davasıdır."*[442]

---

[439] Bknz: 12. HD. 27.01.2014 T. E: 2013/35441, K: 1901 (EK– 1) (www.e– uyar.com)
[440] Bknz: 12. HD. 26.02.2015 T. E: 2014/28544, K: 3952 (EK– 2) (www.e– uyar.com)
[441] Bknz: 12. HD. 22.04.2014 T. E:9313, K:11766 (EK– 3) (www.e– uyar.com)
[442] **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, 2003, s: 18 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), s: 349 – **MUŞUL, T.** Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, 3. Baskı, s: 92 – **BÜYÜKAY, F.** age., s: 382

"Senedin sahteliği iddiası ile açılan bu menfi tespit davasının icra takibine etkisinin", 'HMK'nun 209. maddesine göre değil,İİK.'nun 72. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekeceği' konusunda bugün ne **doktrinde**[443] ve ne de **Yargıtay içtihatlarında** en ufak bir tereddüt bulunmamaktadır…

Yüksek mahkeme, bu konudaki yeni içtihatlarında aşağıdaki ilkeleri benimsemiştir:

● "Takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında, takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesinin, HMK.m. 209 uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağını",

● "Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davasının, İİK.'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olduğunu",

● "HMK.m. 209 uyarınca verilen tedbir kararları yönünden Yargıtay'ın 2014 yılında içtihat değiştirmiş olduğunu ve 'özel kanun olan İİK.'nun uygulanması gerektiğine' ilişkin kararlar verdiğini",

● "Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun tartışmaya yer bırakmayacak şekilde 'borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davasının, İİK.m. 72 kapsamında açılan bir dava olduğunu' belirttiğini",

● "Olayda, HMK.'nun 209. maddesi değil, İİK.'nun 72/3. maddesi uygulanması gerektiğinden, mahkemenin bu yönde değerlendirme yapması ve ihtiyati tedbir koşullarının İİK.m. 72'ye göre değerlendirilmesi için aksi doğrultuda verilen ara kararından dönülmesine karar verilmesi gerektiğini",

● "Emsal nitelikteki Ankara Bölge Adliye Mahkemesi'nin 22. Hukuk Dairesi'nin 2019/1202 Esas, 2019/1405 Karar sayılı ilamı ve Ankara Bölge Adliye Mahkemesi'nin 22. Hukuk Dairesi'nin 2017/3282 Esas 2017/1963 Karar sayılı ilamında da ifade edildiği üzere 'tedbir talebinin HMK.m. 209'a dayandırılmasının hukuki zeminde İİK. 72/3. maddesinin uygulanmasına engel olmayacağını', açıklanan nedenler ve emsal mahkeme kararları gözetilerek İİK.'nun 72/3 maddesinin ilk cümlesi gereğince HMK.'nun 209. maddesine istinaden icra takibinin durdurulmasına karar verilemeyeceğini, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2014/12– 1128 Esas, 2016/774 Karar, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi'nin 22. Hukuk Dairesi'nin 2020/1031 Esas, 2020/1178 Karar ve Kayseri Bölge Adliye Mahkemesi'nin 6. Hukuk Dairesi'nin 2020/574 Esas, 2020/544 Karar sayılı ilamlarının da bu doğrultuda olduğunu, bu nedenlerle davacının ihtiyati tedbir talebinin reddine karar verilmesi gerekeceğini"

vurgulamıştır.

Gerçekten, **yüksek mahkeme** bu hususları aşağıdaki şekilde –pek çok– içtihadında belirtmiştir:

---

[443] **BÜYÜKAY, F.** age., s: 393 vd. – **GÖRGÜN, Ş./ BÖRÜ, L. /KODAKOĞLU, M.** age., s: 128 – **ARSLAN, R./ YILMAZ, E./ AYVAZ, T.S. /HANAĞASI, E.** age., s: 281 vd.

– "Takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesinin, HMK. m. 209 uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı, anılan hükmün, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin delil olarak kullanılamayacağını öngördüğü, icra takibine etkisinin olmadığı– Menfi tespit davasında, İİK. m. 72 uyarınca ihtiyati tedbir talep edilmediğinden, istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi gerektiğini"[444]

– "Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK. m. 72 kapsamında bir dava olduğundan, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibinin durdurulabileceği– Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, Cumhuriyet Savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan davanın da kendiliğinden icra takibini durdurmayacağı ve bekletici mesele yapılamayacağı– Cumhuriyet Savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibinin durdurulabileceği– Takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesinin HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı, bu hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarda, senedin delil olarak kullanılamayacağını öngördüğü, icra takibine etkisinin olmadığını"[445]

– " HMK 'nun 209. maddesi uyarınca tedbiren dava konusu icra takibinin durdurulması istemine ilişkin davada, kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla yapılan takibe konu kambiyo senediyle ilgili sahtelik (yazı/imza inkarı vs.) iddiası hakkında İİK da özel düzenleme bulunduğundan (örneğin İİK 169/a,170 maddeleri) bu iddia hakkında sonraki genel kanun olan HMK 209. maddesi uygulanamayacağı, İİK 72/3 maddesinde de icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yoluyla takibin durdurulmasına karar verilmeyeceğinin açıkça hüküm altına alınmış olduğu, HMK 209. madde kapsamında istenen ihtiyati tedbir talebinin reddine dair mahkemece verilen ve istinaf edilen ara kararının hukuka uygun olduğunu"[446]

– "Çek nedeniyle menfi tespit davasında, uyuşmazlık ilk derece mahkemesince verilen kararın %15 teminat alınması kısmına ilişkin olup, her ne kadar davacı vekilince sahtecilik iddiasıyla açılan eldeki davada HMK'nun 209. maddesi uyarınca tedbir kararının teminatsız verilmesi gerektiği ileri sürülmüş ise de; eldeki dava İİK'nun 72. maddesi uyarınca açılan menfi tespit davası olduğundan ve İİK'nun 72.maddesi, HMK'nun 209.maddesine göre daha özel bir düzenleme içerdiğinden, mahkemece ihtiyati tedbir kararı nedeniyle teminat alınmasına karar verilmesinin usul ve yasaya uygun olduğunu"[447]

– "Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambiyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK'nun 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden, imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HMK'nun 209. maddesinin uygulanamayacağı– İmza itirazının, satıştan başka icra

---

[444] Bknz: İSTANBUL BAM. 16. HD. 08.04.2021 T. E: 136, K: 751 (EK– 4) (www.e– uyar.com)
[445] Bknz: İSTANBUL BAM. 16. HD. 26.03.2021 T. E: 370, K: 660 (EK– 5) (www.e– uyar.com)
[446] Bknz: KAYSERİ BAM. 6. HD. 04.03.2021 T. E: 335, K: 451 (EK– 6) (www.e– uyar.com)
[447] Bknz: İSTANBUL BAM. 16. HD. 08.06.2020 T. E: 508, K: 941 (EK– 7) (www.e– uyar.com)

takip muamelelerini durdurmayacağı, ancak; icra mahkemesinin itirazla ilgili kararına kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebileceği– Öte yandan sahtelik iddiasının imza itirazı dışındaki bir nedene dayanması halinde, Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin; 'İcra ve İflas Kanunu'nda bir düzenleme bulunmadığından, HMK'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği' görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine giderek sahtelik iddiasının borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK'nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK'nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı görüşünü benimsemiş olduğu– İcra mahkemesinin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımadığından borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları bekletici mesele yapamayacağı gibi genel mahkemede dava açıldığı gerekçesine dayalı olarak takibin durdurulmasına da karar veremeyeceği, ancak itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin İİK hükümlerine göre muvakkaten durdurulmasına karar verebileceği ya da genel mahkemede açılmış olan davada usulüne uygun bir şekilde tedbir kararı verilebileceğini"[448]

b e l i r t m i ş t i r...

Aynı doğrultuda:

– HGK. E: 2014/12– 1128, K: 2016/774

– ANKARA BAM. 22. HD. E: 2020/1031, K: 2020/1178

– ANKARA BAM. 22. HD. E: 2019/1202, K: 2019/1405

– ANKARA BAM. 22. HD. E: 2017/3282, K: 2017/1963

– KAYSERİ BAM. 6. HD. E: 2020/574, K: 2020/544

● Borçlu, hakkında icra takibi başladıktan s o n r a *"takip konusu borcun bulunmadığını (olmadığını)"* iddia ederek bunun tespiti talebiyle, alacaklıya karşı 'menfi tespit davası' (İİK.m. 72/I) –borç, cebri icra tehdidi altında tamamen ödeninceye kadar (İİK.m. 72/VII) (daha doğrusu; takip konusu paranın 'icra dairesinin banka hesabından "İİK.m. 9/I, c: 1", alacaklının banka hesabına "İİK.m. 9/II, c: 1" aktarılmasına kadar) açabilir.

Bu aşamada –yani; icra takibi başladıktan sonra– açılan menfi tespit davasında "ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına" karar verilemez. (İİK.m. 72/III, c: 1) Bunun nedeni *"takipten sonra açılan menfi tespit davalarının takibi sürüncemede bırakmak için açıldığı"* konusundaki karinedir.[449]

Bu hüküm *emredici* nitelikte olup, mahkemece re'sen dikkate alınması gerekir.[450] [451]

---

[448] Bknz: 12. HD. 13.06.2024 T. E: 1256, K: 6264 (EK– 8) (www.e– uyar.com)

[449] **KURU, B.** El Kitabı, s: 361 – **BÜYÜKAY, F.** age., s: 373

[450] **MUŞUL, T.** age., s: 325 – **MUŞUL, T./ MUŞUL, A.T.** İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), 2024, s: 351

[451] Bknz: İstanbul BAM. 43. HD. 26.11.2020 T. E: 2021, K: 355 – İstanbul BAM. 13. HD. 01.07.2021 T. E: 1196, K: 1019 – Antalya BAM. 6. HD. 22.01.2018 T. E: 1522, K: 164

Bu hükümle; icra takibinden sonra açılan menfi tespit davalarında *'takibin durması'* konusunda adeta bir *'tedbir yasağı'* getirilmiştir.[452] Bu düzenleme ile bir alacak hakkındaki icra takibinin, aynı alacak hakkında daha sonra açılan bir davadan neredeyse tamamen bağımsız bir şekilde yürütülmesi esası benimsenmiştir…

Bu aşamada mahkeme ancak borçlu tarafından *"alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesine"* dair i h t i y a t i t e d b i r kararı verebilir. (İİK.m. 72/III, c: 2) İcra takibi sırasında açılan menfi tespit davasında mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı takibi durdurmayıp, sadece *"icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmesine (icra dairesinin banka hesabındaki paranın alacaklının banka hesabına aktarılmasına "İİK.m. 9/I– 2"* engel olacağından (İİK.m. 72/III), borçlunun icra dairesine verdiği banka teminat mektubu 'icra veznesine girmiş para' demek olmadığı için, alacaklının takibe devamla, teminat mektubunun paraya çevrilip, icra dairesinin banka hesabına yatırılmasını önlemez. Borçlu, teminat mektubunu 'paraya çevrilmemek şartıyla vermişse, icra takibi sırasında alınan ihtiyati tedbir kararı takibi durdurmayacağından (İİK.m. 72/III) alacaklı, takibe devam edebilir.[453] [454]

Yüksek mahkeme[455] de *"…icra takibinden sonra açılan menfi tespit davalarında tedbir yoluyla icra takibi durdurulamayacağından mahkemece davacı vekilinin icra takibinin ihtiyati haciz kararını kapsayacak şekilde durdurulmasına ve icra takibinin infazına yönelik icra müdürlüğünce yapılacak taleplere ilişkin hacizlerin kaldırılmasına, aksi durumda muhafaza altına alınan hacizli araçların yediemin sıfatıyla tedbir talep edenin teslimine yönelik ihtiyati tedbir kararının reddine karar verilmesinde, kararın dayandığı delillerle, yasaya uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinden bir isabetsizlik bulunmamasına göre istinaf sebepleri yerinde görülmediğinden istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir…"*

ş e k l i n d e içtihatta bulunmuştur. Bu içtihatta açıkça vurgulandığı gibi, menfi tespit davası a ç ı l m a d a n, HMK.m. 389'a göre *"icra takibinin durdurulması"* konusunda *"tedbir kararı"* verilemeyeceği gibi, icra takibinden s o n r a açılan menfi tespit davalarında *"tedbir yoluyla icra takibinin durdurulmasına"* karar verilemez.

Yüksek mahkeme[456], *"…özel hüküm olması nedeniyle somut olayda da uygulanması gereken İİK.'nun m.72/3 hükmü gözetilerek bir karar verilmesi gerekirken HMK.'nun 389. maddesine dayalı olarak ihtiyati tedbir kararı verilemeyeceğini"* belirtmiştir.

Yine **yüksek mahkeme[457],** *"…İİK.'nun 72/3 maddesinde; 'borçlu, gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere göstereceği*

---

[452] **BÜYÜKAY, F.** age., s: 274
[453] **MUŞUL, T.** age., s: 332 – **MUŞUL, T./ MUŞUL, A.T.** age., s: 352
[454] Bknz: 12. **HD**. 28.01.1988 T. E: 3087, K: 635
[455] Bknz: Sakarya BAM. 7. HD. 11.04.2019 T. E: 346, K: 373
[456] Bknz: 19. HD. 17.09.2013 T. E: 9564, K: 13997 (**ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku "El Kitabı", 11. Baskı, 2024, s: 312)
[457] Bknz: İstanbul Bam. 3. HD. 15.04.2025 T. E: 927, K: 983 (EK– 9)

teminat karşılığından, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyeceği şeklindeki düzenlemeye göre bu madde uyarınca, ihtiyati tedbir kararı verilebilmesi için mahkemece takdir olunacak en az %15 oranındaki teminatın yanı sıra, ayrıca alacak miktarının tamamının icra dosyasına yatırılması gereklidir.

Mahkemece, takip konusu alacağın tamamının icra dosyasına yatırılması sağlanmaksızın sadece takibe konu alacağın takdiren %15'e tekabül eden 14.872.311,25 TL.'lik teminat karşılığında tedbir kararı verilmesi yerinde değildir..."

şeklinde içtihatta bulunmuştur…

Yine bu aşamada mahkeme, paraların paylaştırılması aşamasından önceki aşamalara etki edecek şekilde, örneğin 'haciz yapılmaması, haczedilen malların satılmaması' yönünde tedbir kararı veremez[458] [459].

Yine **yüksek mahkeme[460]**, *"menfi tespit davası açılmadan ihtiyati tedbir talep edilip edilemeyeceğini"* tartıştığı bir kararında *"...tedbir talep eden taraf, başlatılmış ve devam eden icra takibi için, menfi tespit davası açmadan **değişik iş dosyası ile** tedbir talep ettiğinden, ilk derece mahkemesi de ret kararını 'açılmış menfi tespit kararı bulunmadığı' gerekçesine dayandırdığından, tedbir talep eden vekilinin istinaf talebinin 6100 sayılı HMK.'nun 353/1– b/1. maddesi gereğince esastan reddine karar verilmesi gerekmiştir"*

ş e k l i n d e karar vermiştir.

*

- Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

– Alacaklı B. S., – K. Asliye Ticaret Mahkemesi'nden aldığı … tarihli ve … Değ. İş. sayılı ihtiyati haciz kararına dayalı olarak 15.04.2024, 25.04.2024 ve 06.05.2024 vade tarihli üç adet bono hakkında 25.07.2025 tarihinde K. İcra Müdürlüğü'nde borçlular S. HAFİF YAPI ELEMANLARI İNŞAAT SAN. ve NAKLİYE TİC. LTD. ŞT. ve H. E. hakkında *"Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takipte"* bulunmuştur.

– Borçlu şirketin menkul/gayrimenkul ve bankalardaki mevduatları üzerine *kayden* haciz konulmuş, icra takibi 04.08.2025 tarihinde, ihtiyati haciz kararı 06.08.2025 tarihinde kesinleşmiştir.

– Borçlular ihtiyati haciz kararına ve icra dosyasına itiraz etmemişlerdir.

– Borçlu S. HAFİF YAPI ELEMANLARI İNŞAAT SAN. ve NAKLİYE TİC. LTD. ŞT. vekili 05.08..2025 tarihinde K. Nöb. Asliye Ticaret Mahkemesi'ne

[458] **KURU, B.** Menfi Tespit Davası, s: 57 – **BÜYÜKAY, F.** age., s: 375
[459] Bknz: İstanbul BAM. 44. HD. 25.03.2021 T. E: 331, K: 351 (**BÜYÜKAY, F.** age., s: 377, dipn: 1498)
[460] Bknz: İstanbul BAM. 44. HD. 25.03.2021 T.

başvurarak; *"takip konusu, toplam 1.251.000,000 USD. tutarındaki senetler nedeniyle sahtelik sebebine dayalı olarak menfi tespit davası açacaklarını, bu davanın açılabilmesi için zorunlu dava şartı olarak arabuluculuğa başvurulacağından, bu süreçte müvekkil şirketin mağduriyetine sebebiyet verilmemesi için, icra takibinin durdurulması konusunda ihtiyati tedbir talebinde bulunduklarını, sahtelik iddialarının imza inkarı dışında bir nedene dayandığından 6100 sayılı HMK.'nun 209/I. maddesinin amir hükmü gereğince icra takibinin olduğu yerde durması gerektiğini, bu konuda dava dışı Ş. Ö. ile A. Ş. hakkında suç duyurusunda bulunulduğunu, alacaklı tarafından haczedilen taşınır ve taşınmazlarının değerinin borcu karşılamaya yeterli olduğunu vs.* belirterek *"müvekkili şirketten ayrıca teminat istenmeden araçlar üzerindeki yakalama şerhlerinin ve banka hesapları üzerindeki hacizlerin kaldırılmasını ya da hacizler baki kalmak üzere icra takibinin geçici olarak durdurulmasına dair dava sonuna kadar ihtiyati tedbir kararı verilmesini"* talep etmiştir.

– K. Asliye Ticaret Mahkemesi, … tarih ve E: … Değ.İş., K: … Değ.İş. sayılı kararında;

*"6100 s. HMK.'nun 393/1 maddesi gereğince bu tensip tarihinden (tedbir kararının verildiği tarihten) itibaren bir haftalık kesin süre içerisinde takip konusu alacağın %10'u oranında nakdi teminat veya kesin ve süresiz banka teminat mektubunun mahkememize ibrazı halinde davacının **İHTİYATİ TEDBİR TALEBİNİN KABULÜ** ile*

*K. İcra Müdürlüğü'ne ait … E. sayılı TAKİBİN 6100 s. HMK.'nun 209. Maddesi gereğince, **TAKİBİN TEDBİREN DURDURULMASINA**…"*

karar verilmiştir.

*

● *"İlk derece mahkemesi"*nin *bu kararı –İİK.m. 72 ve HMK.m. 209 çerçevesinde– isabetli midir?*

SONUÇ: Yukarıda[461] belirttiğimiz gibi; 6100 sayılı HMK.'nun – 01.10.2011 tarihinde– yürürlüğe girmesinden sonra *"sahtelik iddiasına dayalı menfi tespit davaları"*nda (İİK.m. 72), HMK.'nun 209/(1). maddesinin değil İİK.'nun 72. maddesinin uygulanacağı, bugün **doktrin**[462] ve **içtihatlarda**[463] tereddütsüz kabul edilmektedir.

"İcra takibinden sonra açılan" menfi tespit davalarında *"ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına"* karar verilemeyeceğinden (İİK.m. 72/III, c: 1)[464], bu aşamada ancak *"alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere borçlu tarafından gösterilecek teminat karşılığında icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesi"*ne İİK.m. 72/III, c: karar verilebileceğinden[465] ve **yüksek mahkemenin içtihatları uyarınca**;

---

[461] Bknz: Yuk. s: 361 vd.
[462] Bknz: Yuk. dipn. 443
[463] Bknz: Yuk. dipn. 444– 448
[464] Bknz: Yuk. dipn. 449
[465] Bknz: Yuk. dipn. 456

√ *"…icra takibinden sonra açılan menfi tespit davalarında tedbir yoluyla icra takibi durdurulamayacağından mahkemece davacı vekilinin icra takibinin ihtiyati haciz kararını kapsayacak şekilde durdurulmasına ve icra takibinin infazına yönelik icra müdürlüğünce yapılacak taleplere ilişkin hacizlerin kaldırılmasına, aksi durumda muhafaza altına alınan hacizli araçların yediemin sıfatıyla tedbir talep edenin teslimine yönelik ihtiyati tedbir kararının reddine karar verilmesinde, kararın dayandığı delillerle, yasaya uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinden bir isabetsizlik bulunmamasına göre…"* (Bknz: Sakarya BAM. 7. HD. 11.04.2019 T. E: 346, K: 373)

√ *"…tedbir talep eden taraf, başlatılmış ve devam eden icra takibi için, menfi tespit davası açmadan değişik iş dosyası ile tedbir talep ettiğinden, ilk derece mahkemesi de ret kararını 'açılmış menfi tespit kararı bulunmadığı' gerekçesine dayandırdığından, tedbir talep eden vekilinin istinaf talebinin 6100 sayılı HMK.'nun 353/1– b/1. maddesi gereğince esastan reddine…"* (Bknz: İstanbul BAM. 44. HD. 25.03.2021 T.)

b e l i r t i l m i ş olduğundan, ilk derece mahkemesinin borçlu(lar) hakkında "ihtiyati haciz kararına dayalı olarak icra takibi yapılıp gerek ihtiyati haczin ve gerekse icra takibinin kesinleşmesinden sonra **borçlunun, ileride açmayı düşündüğü sahtelik iddiasına dayalı menfi tespit davasını açmadan önce,** –'menfi tespit davaları'nda uygulanması hukuken mümkün olmayan– HMK.m. 209'dan bahsedip, HMK.m. 389'a göre de –yüksek mahkemenin[466]; *"tedbir talep eden tarafın başlatılmış ve devam eden icra takibi için menfi tespit davası açmadan **değişik iş dosyası ile** ihtiyati tedbir kararı verilemeyeceği"* konusundaki kararına rağmen– borçlular hakkında başlatılmış olan icra takibinin – %10 teminat mukabilinde– karar vermesi –kanımızca– (yukarıda atıf yaptığımız **doktrindeki bilimsel görüşler** ve **yüksek mahkeme içtihatları** karşısında) isabetli olmamıştır…

NOT: Alacaklı vekilinin "mahkemece verilen ihtiyati haciz kararı uyarınca yatırmış oldukları '%15 miktarındaki teminatın iadesi' talebi – 17.07.2025 tarihli– 'ihtiyati haciz kararının ikinci sayfasında belirtildiği gibi– borçlunun, muhtıranın kendisine tebliğinden itibaren tanınan yedi gün içinde vereceği cevaba göre mahkemece değerlendirilecek, borçlunun dava açmışsa, bu davanın içeriğine göre verilecek karar uyarınca iade mümkün olabilecektir…

*"Haksız ihtiyati hacizden doğan tazminat davası"*nın düzenlendiği İİK.m. 259'a göre mahkemeden aldığı ihtiyati haciz kararını uygulatmış olan alacaklının –kusursuz olsa dahi– bu yüzden tazminata mahkum edilebilmesi için, alacaklının sonuçta ihtiyati hacizde haksız çıkmış olması gerekir. Örneğin borçlunun ihtiyati haciz kararına itirazının kabul edilerek, *"ihtiyati haczin kaldırılmış olması (İİK.m. 265) ya da alacaklının, ihtiyati haczi tamamlamak için açtığı 'itirazın iptali' veya 'alacak davası'nda haksız çıkmış olması"* gerekir. (**KURU, B.** El Kitabı, s: 1077 – **ERCAN, İ.** age., s: 1596 vd. – **UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C.** İİK. Şerhi, c: 3, 3. Baskı, s: 3999 vd.)

[466] Bknz: Yuk. dipn. 456

Somut olayda, bu koşullar gerçekleşmediğinden; – özellikle ihtiyati haciz kararı 06.08.2025 tarihinde kesinleşmiş olduğu için– borçlunun açmış olsa dahi *"haksız ihtiyati hacizden doğan tazminat davası"*nın reddi gerekeceğinden yatırdığı teminatın alacaklıya iade edilmesine bir engel bulunmamaktadır…

Takdiri muhterem mahkemeye ait olmak üzere saygıyla sunulur…03.09.2025

(EK– 1)

Borçlunun bonoda rakamla yazılı bedelin tahrifat ile değiştirildiği iddiası ile takibin iptalinin talep ettiği uyuşmazlıkta icra mahkemesince şikayete konu senette tahrifat iddiası ile ilgili olarak inceleme yapılıp sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, Ağır Ceza Mahkemesinde açılan sahteciliğe ilişkin dava gerekçe gösterilerek HMK.nun 209. maddesi uyarınca anılan dava sonuçlanıncaya kadar icra takibinin durdurulması yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğu– Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davasının, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabileceği, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmayacağı ve bekletici mesele yapılamayacağı, ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabileceği–

İcra ve iflas hukuku, icra ve iflas takiplerinin usul hukuku niteliğindedir. Bu hukuk dalının amacı, bir yandan takip alacaklısının alacağına kavuşması için borçlu veya üçüncü kişilerin çıkarabilecekleri zorlukları ortadan kaldırmak, diğer yandan kötüniyetli takiplere karşı takip borçlusunun kendisini korumasını sağlayacak hukuki çareler bulmak, bu arada takipten etkilenen üçüncü kişilerin menfaatlerini korumak, takip işlemlerinin yapılması sırasında insan hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemektir. İcra iflas hukukunun en önemli kaynağı İcra ve İflas Kanunu olup, bu Kanun, icra ve iflas takibinden, tahsile kadar uygulanması gereken usul hükümlerini düzenlemektedir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, İcra ve İflas Kanunu'nda bir hüküm olmayan hallerde, ancak İcra ve İflas Kanunu'nda açıkça gönderme olması (İİK 50, 68/a– 4 gibi) veya bu kanunun özel veya genel hükümlerine aykırı olmaması (zorunlu dava arkadaşlığı) hallerinde uygulanabilir. Bu ilkeler ışığında HMK'nun 209/1. maddesinin ilamsız icra takiplerine etkisi değerlendirilmelidir. Bu maddeye göre "adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz." Bu maddenin icra takiplerinde uygulanması gerektiğine ilişkin olarak İcra ve İflas Kanununda bir hüküm bulunmamaktadır.

Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambiyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK'nun 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden, imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HUMK'nun 209. maddesi uygulanamaz. İmza itirazı, İİK'nun 170/1. maddesi uyarınca satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz. Ancak icra mahkemesi itirazla ilgili kararına kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebilir (İİK 170/2).

Öte yandan sahtelik iddiasının imza itirazı dışındaki bir nedene (yazıda sahtelik) dayanması halinde Dairemiz, İcra ve İflas Kanunu'nda bir düzenleme bulunmadığından HMK'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine gidilerek, senet üzerinde bulunan yazıdaki sahtelik iddiasının borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK'nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK'nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı görüşü benimsenmiştir.

İcra mahkemesi, önüne gelen itiraz ve şikayetleri, İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenen özel usul kurallarını uygulayarak takip hukuku bakımından kesin hükme bağladığından, anılan mahkemenin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımaz. Bu nedenle borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları bekletici mesele yapamayacağı gibi takibin durdurulmasına da karar veremez. Sadece İİK.nun 169/a– 2. maddesi uyarınca itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına karar verebilir. İcra mahkemesince takibe konu alacakla ilgili bir karar verilmiş olması, aynı alacak hakkında genel mahkemelerde dava açılmasına engel oluşturmaz.

Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir.

Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, *takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. A.an hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur.*

Somut olayda alacaklının borçlu aleyhine bir adet bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takip başlattığı, ödeme emrinin tebliği üzerine borçlunun süresi içinde icra mahkemesine verdiği dilekçede, bonoda rakamla yazılı bedelin "2000" TL iken "9" rakamı eklenmek sureti ile "29.000" TL haline dönüştürülerek senette tahrifat yapıldığı, dolayısı ile takibin iptalinin talep edildiği, senet altında şikayetçi borçluya atfen atılı bulunan imzanın ise inkar edilmediği anlaşılmaktadır.

Borçlunun, takip konusu bono için sahtelik iddiasında bulunduğu K.maraş C. Savcılığı tarafından alınan bilirkişi raporunda, senet altındaki imzanın borçluya ait olmadığı hususu, süresi içinde icra mahkemesinde imzaya itiraz olarak ileri sürülmediğinden anılan mahkemece gözönüne alınamaz.

Mahkemece şikayete konu senette tahrifat iddiası ile ilgili olarak inceleme yapılıp sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, K.maraş Ağır Ceza Mahkemesine 18.03.2013 tarihinde açılan sahteciliğe ilişkin dava gerekçe gösterilerek HMK.nun 209. maddesi uyarınca anılan dava sonuçlanıncaya kadar icra takibinin durdurulması yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK. 366 ve HUMK.'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 27.01.2014 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 27.01.2014 T. E: 2013/35441, K: 1901 (www.e– uyar.com)

(EK– 2)

Takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesinin, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı, HMK'nun 209. maddesi genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi olmadığı, borçlunun takibin kesinleşmesinden sonraki devrede icra mahkemesine başvurarak sahtelik nedeniyle takibin durdurulmasını talep ettiği, verilmiş bir tedbir kararı bulunmadığı görüldüğünden, HMK 209. maddede yazılı nedenle yapılan takibin durdurulması istemine yönelik şikayetin reddi gerekeceği–

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla başlatılan takipte, borçlular vekili icra mahkemesine başvurusunda, takibe dayanak senedin sahte olarak düzenlendiğine ilişkin D.li 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2012/280 Esas sayılı dosyasında görülmekte olan kamu davasında sanıkların mahkumiyetine karar verildiğini, takibe dayanak senetle ilgili olarak yapılan ceza yargılaması neticesi sanıkların sahtecilik ve dolandırıcılık suçları sabit görülmesine rağmen, icra takibine devam edilmesinin yasaya aykırı olduğunu belirterek takibin durdurulmasını talep etmiş; mahkeme, mahkumiyet hükmü kesinleşene kadar takibin durdurulması, gerektiğinden bahisle şikayetin kabulüne karar vermiştir.

İcra ve iflas hukuku, icra ve iflas takiplerinin usul hukuku niteliğindedir. Bu hukuk dalının amacı, bir yandan takip alacaklısının alacağına kavuşması için borçlu veya üçüncü kişilerin çıkarabilecekleri zorlukları ortadan kaldırmak, diğer yandan kötüniyetli takiplere karşı takip borçlusunun kendisini korumasını sağlayacak hukuki çareler bulmak, bu arada takipten etkilenen üçüncü kişilerin menfaatlerini korumak, takip işlemlerinin yapılması sırasında insan hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemektir. İcra iflas hukukunun en önemli kaynağı İcra ve İflas Kanunu olup, bu Kanun, icra ve iflas takibinden, tahsile kadar uygulanması gereken usul hükümlerini düzenlemektedir.

6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, İcra ve İflas Kanunu'nda bir hüküm olmayan hallerde, ancak İcra ve İflas Kanunu'nda açıkça gönderme olması (İİK 50, 68/a– 4 gibi) veya bu kanunun özel veya genel hükümlerine aykırı olmaması (zorunlu dava arkadaşlığı) hallerinde uygulanabilir. Bu ilkeler ışığında HMK'nun 209/1. maddesinin ilamsız icra takiplerine etkisi değerlendirilmelidir. Bu maddeye göre "adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz." Bu maddenin icra takiplerinde uygulanması gerektiğine ilişkin olarak İcra ve İflas Kanununda bir hüküm bulunmamaktadır.

Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambiyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK'nun 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden,

imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HMK'nun 209. maddesi uygulanamaz. İmza itirazı, İİK'nun 170/1. maddesi uyarınca satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz. Ancak, icra mahkemesi itirazla ilgili kararına kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebilir (İİK 170/2).

Öte yandan sahtelik iddiasının imza itirazı dışındaki bir nedene (yazıda sahtelik) dayanması halinde Dairemiz, İcra ve İflas Kanunu'nda bir düzenleme bulunmadığından HMK'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine gidilerek, senet üzerinde bulunan yazıdaki sahtelik iddiasının borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK'nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK'nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı görüşü benimsenmiştir.

İcra mahkemesi, önüne gelen itiraz ve şikayetleri, İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenen özel usul kurallarını uygulayarak takip hukuku bakımından kesin hükme bağladığından, anılan mahkemenin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımaz. Bu nedenle borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları bekletici mesele yapamayacağı gibi takibin durdurulmasına da karar veremez. Sadece İİK.nun 169/a– 2. maddesi uyarınca itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına karar verebilir.

İcra mahkemesince takibe konu alacakla ilgili bir karar verilmiş olması, aynı alacak hakkında genel mahkemelerde dava açılmasına engel oluşturmaz.

Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir.

Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. A.an hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur.

Somut olayda, borçlunun takibin kesinleşmesinden sonraki devrede icra mahkemesine başvurarak sahtelik nedeniyle takibin durdurulmasını talep ettiği D.li 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2012/280 esas sayılı dosyasında verilmiş bir tedbir kararı bulunmadığı görülmektedir. Şu halde yukarıda belirtilen ilke ve kurallar uyarınca HMK 209. maddede yazılı nedenle yapılan takibin durdurulması istemine yönelik şikayetin reddi yerine şikayetin kabulü yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 26.02.2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 26.02.2015 T. E: 2014/28544, K: 3952 (www.e– uyar.com)

(EK– 3)

Takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesinin, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı, HMK'nun 209. maddesi genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi olmadığı, borçlunun takibin kesinleşmesinden sonraki devrede icra mahkemesine başvurarak sahtelik nedeniyle takibin durdurulmasını talep ettiği, verilmiş bir tedbir kararı bulunmadığı görüldüğünden, HMK 209. maddede yazılı nedenle yapılan takibin durdurulması istemine yönelik şikayetin reddi gerekeceği–

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla başlatılan takipte, borçlular vekili icra mahkemesine başvurusunda, takibe dayanak senedin sahte olarak düzenlendiğine ilişkin D.li 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2012/280 Esas sayılı dosyasında görülmekte olan kamu davasında sanıkların mahkumiyetine karar verildiğini, takibe dayanak senetle ilgili olarak yapılan ceza yargılaması neticesi sanıkların sahtecilik ve dolandırıcılık suçları sabit görülmesine rağmen, icra takibine devam edilmesinin yasaya aykırı olduğunu belirterek takibin durdurulmasını talep etmiş; mahkeme, mahkumiyet hükmü kesinleşene kadar takibin durdurulması, gerektiğinden bahisle şikayetin kabulüne karar vermiştir.

İcra ve iflas hukuku, icra ve iflas takiplerinin usul hukuku niteliğindedir. Bu hukuk dalının amacı, bir yandan takip alacaklısının alacağına kavuşması için borçlu veya üçüncü kişilerin çıkarabilecekleri zorlukları ortadan kaldırmak, diğer yandan kötüniyetli takiplere karşı takip borçlusunun kendisini korumasını sağlayacak hukuki çareler bulmak, bu arada takipten etkilenen üçüncü kişilerin menfaatlerini korumak, takip işlemlerinin yapılması sırasında insan hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemektir. İcra iflas hukukunun en önemli kaynağı İcra ve İflas Kanunu olup, bu Kanun, icra ve iflas takibinden, tahsile kadar uygulanması gereken usul hükümlerini düzenlemektedir.

6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, İcra ve İflas Kanunu'nda bir hüküm olmayan hallerde, ancak İcra ve İflas Kanunu'nda açıkça gönderme olması (İİK 50, 68/a– 4 gibi) veya bu kanunun özel veya genel hükümlerine aykırı olmaması (zorunlu dava arkadaşlığı) hallerinde uygulanabilir. Bu ilkeler ışığında HMK'nun 209/1. maddesinin ilamsız icra takiplerine etkisi değerlendirilmelidir. Bu maddeye göre "adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz." Bu maddenin icra takiplerinde uygulanması gerektiğine ilişkin olarak İcra ve İflas Kanununda bir hüküm bulunmamaktadır.

Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambiyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK'nun 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden, imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HMK'nun 209. maddesi uygulanamaz. İmza itirazı, İİK'nun 170/1. maddesi uyarınca satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz. Ancak, icra mahkemesi itirazla ilgili kararına kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebilir (İİK 170/2).

Öte yandan sahtelik iddiasının imza itirazı dışındaki bir nedene (yazıda sahtelik) dayanması halinde Dairemiz, İcra ve İflas Kanunu'nda bir düzenleme bulunmadığından HMK'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine gidilerek, senet üzerinde bulunan yazıdaki sahtelik iddiasının borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK'nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK'nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı görüşü benimsenmiştir.

İcra mahkemesi, önüne gelen itiraz ve şikayetleri, İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenen özel usul kurallarını uygulayarak takip hukuku bakımından kesin hükme bağladığından, anılan mahkemenin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımaz. Bu nedenle borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları bekletici mesele yapamayacağı gibi takibin durdurulmasına da karar veremez. Sadece İİK.nun 169/a– 2. maddesi uyarınca itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına karar verebilir.

İcra mahkemesince takibe konu alacakla ilgili bir karar verilmiş olması, aynı alacak hakkında genel mahkemelerde dava açılmasına engel oluşturmaz.

Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir.

Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur.

Somut olayda, borçlunun takibin kesinleşmesinden sonraki devrede icra mahkemesine başvurarak sahtelik nedeniyle takibin durdurulmasını talep ettiği D.li 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2012/280 esas sayılı dosyasında verilmiş bir tedbir kararı bulunmadığı görülmektedir. Şu halde yukarıda belirtilen ilke ve kurallar uyarınca HMK 209.

maddede yazılı nedenle yapılan takibin durdurulması istemine yönelik şikayetin reddi yerine şikayetin kabulü yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 26.02.2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 26.02.2015 T. E: 2014/28544, K: 3952 (www.e– uyar.com)

(EK– 4)

Takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesinin, HMK. m. 209 uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı, anılan hükmün, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin delil olarak kullanılamayacağını öngördüğü, icra takibine etkisinin olmadığı– Menfi tespit davasında, İİK. m. 72 uyarınca ihtiyati tedbir talep edilmediğinden, istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi gerektiği–

İstinaf incelemesi için dairemize gönderilen dosyanın ilk incelemesi tamamlanmış olmakla, HMK 353. Maddesi gereğince dosya içeriğine göre duruşma yapılmasına gerek görülmeden dosya üzerinde yapılan inceleme sonucu;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: İLK DERECE MAHKEMESİNE AÇILAN DAVADA Davacı vekili 12.11.2020 günlü dilekçesi ile; müvekkili hakkında İstanbul ... İcra Müdürlüğü'nün ... E. sayılı dosyasında başlatılan takibin; senette ismi yer almasına rağmen imzasının bulunmuyor olması; bununla birlikte isminin yer almasından dahi haberdar olmayıp sahte yazı ile takibe dahil edilmiş olmasından dolayı borçlu olmadığının tespiti ile yargılama esnasında hakkında icrai işlem yapılmasına engel olmak adına icra takibinin tedbiren durdurulması talebiyle davanın ikame edildiğini, tedbir taleplerinin mahkemece İİK m. 72 kapsamında değerlendirilmiş olup icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında tedbir yoluyla takibin durdurulamayacağı gerekçesi ile reddedildiğini, dava dilekçelerinde açıkça belirttikleri üzere; müvekkilinin icra takibine konu edilen senetlerden takip öncesinde haberdar olma şansı bulunmadığını, zira; senedin düzenlediğinden, bu senette isminin ne şekilde yer aldığından, kim tarafından ve ne şekilde yazıldığından hiçbir surette haberi olmadığını, davalı alacaklı olduğunu iddia eden taraf ile müvekkili arasında hiçbir ticari iş ve işlem söz konusu olmadığını, senette isminin yer almasına rağmen herhangi bir imza dahi bulunmadığını, mahkemece yapılacak yargılama esnasında müvekkilinden alınacak yazı örnekleri ile senette yer alan yazı örnekleri karşılaştırıldığında müvekkilinin takip konusu senetlerle hiçbir ilgisinin olmadığı ve senetler dolayısıyla davalıya borçlu bulunmadığının tespit edileceğini, kaldı ki; yazının müvekkiline ait olmamakla birlikte ait olması halinde dahi senette imzası yer almayan müvekkili hakkında icra takibi yapılmasının mümkün olmadığını, davalı tarafça, senette yer alan sahte yazıya istinaden başlatılan icra takibinin HMK m. 209 gereğince teminatsız olarak durdurulmasına karar verilmesi gerektiğini, dava dilekçelerinde de belirtmiş oldukları üzere davanın esasına yönelik somut olgu ve olayların geniş yorumlanması ve bu sebeple İcra ve İflas Kanunu'na bağlı kalınmaksızın özel hüküm niteliğinde olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun uygulaması gerekli olduğunu, HMK'nun 209/1. fıkrasında; "adi bir senetteki yazı veya imza inkâr edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz" hükmünün yer aldığını, yasa hükmünden açıkça anlaşılacağı üzere; borçlu lehine bir düzenleme yer almakla, borçlunun sadece adi bir senetteki yazıyı veya imzayı inkâr etmiş olması halinde bu konuda bir karar verilinceye kadar o senedin herhangi bir işleme esas alınamayacağının açıkça kabul edildiğini, HMK' nun 209/1 maddesinde sadece imza" nın değil, imza inkâr edilmeden sadece yazı"nın da inkâr edilebileceği adi bir senetteki yazı veya imza inkâr edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar o senet herhangi bir işleme esas alınamaz şeklinde açıkça belirtildiğini,

bu nedenle görülmekte olan bir davada senetteki imzanın veya yazının inkârı halinde; bu konuda bir karar verilinceye kadar; senetteki imzanın veya yazının bu kimseye ait olduğu anlaşılıncaya kadar senedin herhangi bir işleme esas alınamayacağı ve delil olarak kullanılamayacağı, adi senede dayalı olarak hakkında yapılan icra takibini sahtelik iddiası ile durdurabilme imkânının müvekkiline tanınmış olduğu ve bu suretle kötüniyetli alacaklının haksız icrai işlemlerinin ve borçlu olmayan müvekkilinin malvarlığına uygulayacağı haciz işlemlerini durdurulmasına imkan tanındığının kanunun emredici hükmü gereği olduğunu, alacaklı tarafın senet metninden ilk bakışta müvekkilinin imzasının yer almadığını kolayca anlayabildiği halde müvekkili aleyhine takip başlattığını, dolayısıyla kötüniyetli olduğunun açıkça ortada olduğunu, icra dosyası hakkında tedbir talebi verilmeyerek takibin müvekkili bakımından devam etmesi halinde kanuna ve hukukun temel ilkelerine aykırı olarak kötüniyetli borçlunun korunmuş olacağını, böylece hukuka olan güvenin sarsılarak ve davalının haksız menfaat sağlamış olacağını, müvekkilinin ise telafisi güç ve imkansız zararlarla karşı karşıya kalarak ciddi mağduriyet yaşayacağını, hatta icra dosyası dolayısıyla adına kayıtlı araca yakalama şerhi konulduğunu, takibin durdurulmaması halinde işlemlerin devam edecek dava sonunda kuvvetle muhtemel haklı çıkacağı halde belki de aracı satış suretiyle elinden gideceğini, Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 2012/19755 E. ve 2012/37752 K. sayılı ilamında; "...Ancak sahtelik iddiasının imza inkarı dışındaki bir nedene dayanması halinde ise 6100 Sayılı HMK.nun 209/1.maddesinin amir hükmü gereği icra takibi olduğu yerde durur. Borçlu tarafından icra dairesine başvurulması halinde icra müdürlüğünce anılan madde uyarınca sahtelik davası sonuna kadar icra takibinin durdurulması gerekir. İcra müdürünün kararının taraflarca İİK.nun 16/2.maddesi uyarınca süresiz şikayet konusu yapılabileceği tabidir. Öte yandan borçlu tarafından doğrudan icra mahkemesine başvurulmasına da yasal engel olmadığı gibi, hakim, 6100 Sayılı HMK.nun 209/1.maddesini re'sen nazara almalıdır. Pek tabidir ki mahkemece sahtelik iddiasının imza inkarı dışındaki bir nedene dayandığının belirlenmesi halinde takip hukukunun özelliği ve ivedi karar verilmesi gerekliliğinin bir sonucu olarak, sahtelik davası bekletici mesele yapılmadan, sahtelik davasında karar verilinceye kadar icra takibinin durdurulmasına karar verilmesi gerekir. O halde mahkemece yukarıda yapılan açıklama ve ilkeler doğrultusunda sahtelik iddiası değerlendirilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken talebin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup kararın bozulmasına..." şeklinde verilen hüküm gereğince icra takibinin HMK m. 209 hükmü nazara alınarak tedbiren durdurulması gerektiğinin açıkça vurgulandığını belirterek tedbir taleplerinin kabulü ile; müvekkili aleyhine İstanbul ... İcra Müdürlüğü'nün ... E. sayılı dosyasında başlatılan icra takibinin HMK madde 209/1 hükmü nazara alınarak yargılama sonuna kadar teminatsız olarak durdurulmasına karar verilmesini talep etmiştir. İlk derece mahkemesince 13/11/2020 günlü karar ile "İstanbul ... İcra Müdürlüğünün ... E.sayılı dosyasında fotokopileri bulunan senetlerde borçlu olarak ... ve ...'un yer aldığı, senet üzerinde iki adet imzanın bulunduğunun görüldüğü, senet üzerinde iki borçlu ve iki adet imza olduğundan imzanın davacıya ait olup olmadığı yapılacak inceleme sonucunda belirleneceğinden İİK 72/3 maddesi uyarınca da icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında icra takibi durdurulamayacağı" gerekçesiyle davacı vekilinin ihtiyati tedbir talebinin reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ: Kararı davacı yan istinaf etmiş ve dilekçesinde özetle "...Mahkemece tedbir talebimiz İİK m. 72 kapsamında değerlendirilmiş olup icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında tedbir yoluyla takibin durdurulamayacağı gerekçesi ile reddedilmiştir. Dava dilekçemizde açıkça belirtmiş olduğumuz üzere; müvekkilimizin icra takibine konu edilen senetlerden takip öncesinde haberdar olma şansı bulunmamaktadır. Zira; senedin düzenlediğinden, bu senette isminin ne şekilde yer aldığından, kim tarafından ve ne şekilde yazıldığından hiçbir surette haberi yoktur. Senette ismi yer almakta ancak herhangi bir imza dahi bulunmamaktadır. Davalı tarafça, senette yer alan sahte yazıya istinaden başlatılan icra takibinin HMK m. 209 gereğince teminatsız olarak durdurulmasına karar verilmesi gerekmekte iken mahkemece talebimiz reddedilmiştir. Dava dilekçemizde belirtmiş olduğumuz davanın esasına yönelik somut olgu ve olayların geniş yorumlanması ve bu sebeple İcra ve İflas Kanunu'na bağlı kalınmaksızın özel hüküm niteliğinde olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun uygulaması gereklidir..." denilerek kararın kaldırılması talep ve istinaf edilmiştir.

DELİLLERİN TARTIŞILMASI VE GEREKÇE: Dava; icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasıdır. İnceleme, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun(HMK) 355. maddesi hükmü uyarınca istinaf dilekçelerinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak ve kamu düzenine aykırı hususların olup olmadığı gözetilerek yapılmıştır. Davacı yanı HMK m. 209 uyarınca ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilmesini talep etmektedir. Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir. Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur. Davacı yanın istinaf dilekçesi içeriğinde de İİK m. 72 uyarınca ihtiyati tedbir talep etmediği anlaşılmakla; istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermek gerekmiştir.

H Ü K Ü M:Yukarıda açıklanan gerekçe ile 1– Davacı yanın istinaf başvurusunun HMK 353/1– b– 1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE 2– Alınması gereken 59,30 TL karar ve ilam harcından peşin alınan harcın mahsubu ile bakiye 4,90 TL harcın davacıdan tahsili ile Hazineye gelir yazılmasına 3– Davacı tarafından yapılan istinaf yargılama giderlerinin kendi üzerinde bırakılmasına 4– İnceleme duruşmasız olarak yapılmış olmakla ücreti vekalet tayin ve takdirine yer olmadığına Dair; dosya üzerinde yapılan inceleme sonucu HMK 362/1– f maddesi gereğince KESİN olmak üzere 08/04/2021 tarihinde ve oy birliği ile karar verildi.

İSTANBUL BAM. 16. HD. 08.04.2021 T. E: 136, K: 751 (www.e– uyar.com)

(EK– 5)

Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK. m. 72 kapsamında bir dava olduğundan, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibinin durdurulabileceği– Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan davanın da kendiliğinden icra takibini durdurmayacağı ve bekletici mesele yapılamayacağı– Cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibinin durdurulabileceği– Takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesinin HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı, bu hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarda, senedin delil olarak kullanılamayacağını öngördüğü, icra takibine etkisinin olmadığı–

İstinaf incelemesi için dairemize gönderilen dosyanın ilk incelemesi tamamlanmış olmakla, HMK 353. Maddesi gereğince dosya içeriğine göre duruşma yapılmasına gerek görülmeden dosya üzerinde yapılan inceleme sonucu;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

İLK DERECE MAHKEMESİNE AÇILAN DAVADA;

A–) Açılan dava ve iddia:

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davalı ... tarafından müvekkilinin borçlu olduğu gerekçesi ile Bakırköy ... İcra Müdürlüğü'nün ... Esas sayılı dosyasından ödeme emri gönderildiğini, takip konusu olan 28.06.2017 düzenleme ve 08.08.2019 vade tarihli ve 820.000,00USD bedelli senede müvekkilinin asla imza atmadığını, müvekkilinin böyle bir senede imza atmaması nedeniyle senet altındaki imza müvekkilinin eli ürünü olmadığı gibi müvekkilinin imza attığı bir başka belgeden imzasının bulunduğu bölüm kesilerek senet metni yapıştırılmak suretiyle belge düzenlenmiş olabileceğini, söz konusu senet; her iki davalı tarafından sahte olarak düzenlenerek takibe konulduğunu, dolayısı ile sahte senet ile müvekkilinin hakkında takip yapılması haksız ve hukuka aykırı olduğunu, Bakırköy ... İcra Müdürlüğü'nün ... Esas sayılı dosyasından gönderilen ödeme merinden takip dayanağının 28.06.2017 düzenleme ve 08.08.2019 vade tarihli ve 820.000,00 USD bedelli senet olduğu belirtildiğini, müvekkilinin böyle bir senede asla imza atmadığını, senet altındaki imzanın eli ürünü olmadığı gibi müvekkilinin imza attığı bir başka belgeden imzasının bulunduğu bölüm kesilerek senet metni yapıştırılmak suretiyle belge düzenlenmiş olabileceğini, zira senet aslının tamamının 17 cm uzunluğunda, 6 cm genişliğinde olduğunu, senet metninin tamamının bilgisayarda yazılmak suretiyle metin şeklinde imzanın bulunduğu belgeye yapıştırıldığının da ihtimal dahilinde olduğunu, öncelikle senet altındaki imzanın müvekkiline ait olup olmadığının tespitini ve imzanın müvekkiline ait olduğunun tespiti halinde ise senedin, imzanın bir başka evraktan kesilerek elde edilen kağıda senet metninin bilgisayar ortamında yapıştırılması suretiyle oluşturulup oluşturulmadığını hususlarından sahtecilik ve Grafoloji uzmanlarına inceleme yaptırılmasına karar verilmesini, davalı ... ve ...; müvekkilini dolandırmak ve para koparmak amacıyla bu senedi

düzenlendiğini, müvekkilinin ev hanımı, hiç bir ticari faaliyeti bulunmadığını, davalı ... 'in zorlaması ile bir takım ilişkilere girdiğini dolayısı ile bu kadar yüksek meblağlı bir senet düzenlemesinin hiç bir şekilde mümkün olmadığını, takip dayanağı olan senetin hiç bir şekilde müvekkili tarafından düzenlenmediğini, takip dosyasında bulunan senet celp edildiğinde senet altındaki imza ile vekaletlerdeki imzaların karşılaştırılması halinde senet altındaki imzanın müvekkilinin eli ürünü olmadığı yada müvekkilinin imza attığı bir başka belgeden imzasının bulunduğu bölümün kesilerek senet metni yapıştırılmak suretiyle senedin düzenlediğini, bu nedenlerle öncelikle davalıların kötüniyetli olarak hareket etmeleri nedeniyle Bakırköy ... İcra Müdürlüğü'nün ... esas sayılı dosyasındaki icra takibinin imza incelemesinin sonucuna kadar İİK m. 72/3 gereğince mahkemenin uygun göreceği teminat karşılığı veya teminatsız olarak İİK. m.72 gereğince icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi konusunda ihtiyati tedbir kararı verilmesini, Bakırköy ... İcra Müdürlüğü'nün ... esas sayılı dosyası nedeniyle müvekkilinin davalılara borçlu olmadığının tespitini, takip dayanağı senedin sahte olduğunun tespiti ile senedin ve Bakırköy ... İcra Müdürlüğü'nün ... Esas sayılı dosyasındaki takibin iptalini, davalıların sahte senetle kötüniyetli takip yapmaları nedeniyle İİK m 72/5 gereğince %20 oranında tazminata mahkum edilmesini, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davalılardan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

B– İhtiyati Tedbir Kararı:

İlk derece Mahkemesince; önce tensiben İİK'nun 72/3. maddesine göre tedbir kararı verildiği, sonra yargılama devam ederken davacı yanı talebi üzerine 05/11/2020 tarihinde "...Davacı vekilinin talebinin kabulü ile HMK'nun 209. maddesi gözönüne alınarak davacı hakkında Bakırköy ... İcra Müdürlüğünün ... esas sayılı takip dosyasıyla başlatılan takibin HMK'nun 389 ve devam maddeleri uyarınca durdurulmasına, teminat alınmasına takdire yer olmadığına, icra takibinin durdurulduğuna ilişkin ilgili icra müdürlüğüne müzekkere yazılmasına,..." şeklinde karar verildiği görülmüştür.

C–) Tedbir Kararına İtiraz:

İhtiyati tedbir kararına itiraz eden ... vekili 12/11/2020 tarihli dilekçesinde özetle; Bakırköy 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2019/766 Esas sayılı dosyasının 05/11/2020 tarihli duruşmasında, dosyayla ilişkili icra takibinin durdurulmasına yönelik ihtiyati tedbir kararı verildiğini, davacı, hem dosyaya konu kambiyo senedinde bulunan imzaya, hem de borca itiraz ettiğini, imzaya itiraz söz konusu olduğunda, HMK m. 209'un uygulanamayacağı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararları uyarınca sabit olduğunu, huzurdaki dava, borca itiraz niteliğindeki menfi tespit davası olduğunu, bu davanın açılabilmesinin hukuki dayanağı, İİK m. 72 hükmü olduğunu, dolayısıyla, dava sürecinde öncelikle İİK hükümleri uygulanması gerekli olduğunu, Yüksek yargının yeni tarihli kararları ile benimsenen görüş, sahtelik iddiasına ilişkin taleplerin borca itiraz olarak değerlendirilmesi ve HMK m.209 değil, özel hüküm niteliğinde olan İİK m. 169 ve 169/a'nın uygulama alanı bulması gerektiği olduğunu, davacının tedbir talebine ilişkin dilekçesine eklediği kararlar, Yargıtay'ın eski uygulamasını göstermekte olup, hukuki dayanak teşkil etme niteliğini kaybettiğini, ceza davasının açılması sebebiyle HMK m. 209'un uygulanması, bu sebeple de davaya konu borca ilişkin icra takibinin

tedbiren durdurulması Yargıtay'ın yerleşik uygulamaları kapsamında mümkün olmadığını, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararı ile, takibin durdurulması halinde bile, İİK m. 72 uyarınca teminata hükmedilmesi gerektiği düzenlendiğini, teminat alınmadan takibin durdurulmasına karar verilmesi de ayrıca hukuka aykırılık teşkil ettiğini, hukuka aykırı tedbir kararının müvekkilin menfaatlerini geri dönülmesi imkansız bir biçimde zedeleme ihtimali taşıdığını, mahkemece borçlu lehine kurulan tedbir kararının gerekçesi olarak öne sürülen HMK 209/3 maddesinin gerekçesi dahi, bu maddenin alacaklı lehine yorumlanması gerektiğini gösterdiğini, bu nedenlerle Bakırköy 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2019/766 Esas sayılı dosyasının 05/11/2020 tarihli duruşmasının 4. ara kararıyla verilen, hukuka aykırı ve müvekkilin menfaatlerine zarar veren ihtiyati tedbir kararının kaldırılmasını ve yüksek yargı kararları doğrultusunda hareket edilmesini talep etmiştir.

İhtiyati tedbir kararına itiraz eden ... vekili 12/11/2020 tarihli dilekçesinde özetle; mahkemece HMK 209 uyarınca tedbire ilişkin kararın Yargıtayın içtihatlarına aykırılık oluşturduğunu, huzurdaki davanın kambiyo senetlerine ilişkin olarak açılan icra takibinden kaynaklı borcun menfi tespiti hakkında olup; sahtecilik iddiasının olması durumunda dahi borca itiraz olarak değerlendirilmesi gerektiği Yargıtayın kararları dikkate alındığında tespit olunacağını, bu durumla ilgili HMK'ya ilişkin genel hükümlerin değil, İİK 169 ve İİK 169– a özel hükümlerin olması sebebiyle tedbir kararının İİK uyarınca verilmesi gerektiğini, davacı tarafın sahtecilik iddialarını hiçbir suretle kabul etmemekle birlikte, 11.10.2020 tarihli sunmuş oldukları evrak incelendiğinde iddiaların mesnetsiz olduğu ortaya çıkacağını, somut gerçekten uzak bu iddiaların dikkate alınarak karar verilmesi hukuka aykırılık oluşturduğunu, zira çoğaltıldığı iddia edilen senedin kök evrakı sunulan bu evrak olduğunu, evrakın tek parça olarak ellerinde olması, bu evraktan türetildiği iddiaları ortadan kaldırdığını, kambiyo vasfına ilişkin senede dair verilen hukuka aykırı tedbir kararı TTK uyarınca kıymetli evrak niteliğinde bulunan senedin ticari güvenin sağlanması için kanun tarafından verilen önceliklerini ve kambiyo senedine ilişkin güveni ortadan kaldırdığını, HMK m.209 uyarınca verilen tedbir kararları yönününden yargıtay 2014 yılında içtihat değiştirmiş ve özel kanun olan İİK'nun uygulanmasının gerektiğine ilişkin karar verdiğini, bu durumda hukuka aykırı olarak HMK 209 uyarınca verilen tedbir kararının kaldırılarak İİK uyarınca tedbire ilişkin karar verilmesini sonuç olarak 05.11.2020 tarihli HMK 209 uyarınca verilen tedbir kararına itirazlarını bildirdiklerini, İcra ve İflas Kanunu uyarınca tedbir kararı verilmesini talep etmiştir.

D–)İlk Derece Mahkemesi Kararı:

İlk derece mahkemesince; "mahkemece sahtecilik iddiası nedeniyle davacı–borçlu hakkında başlatılan icra takibinin HMK'nun 209.maddesi uyarınca tedbiren durdurulmasına karar verildiği, davalılar vekillerininse tedbir kararın kaldırılmasını talep ettiği, bu taleplerin mahkemece reddedildiği, sahtelik iddiasının adi senetlere istinaden başlatılan icra takiplerine etkisinin ne olacağının ayrı bir soru işareti olduğu 1086 sayılı HUMK zamanında davaya bakan hâkimin bilirkişi incelemesi yapılmasına ve tanık dinlenmesine karar vermesiyle birlikte (HUMK.m.317), icra takiplerine devam edilemeyeceğinin gerek doktrindeki yazarlar gerekse Yargıtay tarafından kabul

edildiği, HMK'da ise adi senetlerde sahtelik iddiasının ileri sürülmesiyle birlikte o senedin hiçbir işleme esas alınamayacağının açıkça kabul edildiği (HMK.m.209/1) ve böylece, sahtelik iddiasının etkisi zaman itibariyle geriye çekildiği için, icra takiplerinin bu hükümden etkilenip etkilenmeyeceğinin sorun teşkil ettiği, bilindiği gibi; yürürlükten kalkmış bulunan 1086 sayılı HUMK' nun 317. maddesinin "Sahtelik iddiası 308. madde ile mevaddı mütaakıbesi ahkâmına tevfikan tetkik olunur. Sahteliği iddia kılınan senedin ehlihibre marifetiyle tetkik ve tatbikına ve vakayi ve hadisattan haberdar olanların istimaına karar verildiği takdirde, bu kabıl senedat neticeyi hükme kadar bir güna muameleye esas ittihaz kılınmaz. Ancak bu senede müsteniden evvelce ittihaz edilen ihtiyati tedbirlere de helal gelmez ve ledelhace senet sahibi hukukunun muhafazası zımnında sair ihtiyati tedbirlere de tevessül edebilir." şeklindeki hükmü uyarınca borçlunun, alacaklının takip konusu yaptığı senedin sahte olduğunun tespiti için açtığı davanın (HUMK 314 ve HMK 208), İİK. nun 72. maddesi anlamında bir menfi tespit davası olduğu kabul edilerek, bu davanın icra takibine etkisinin (yani bu dava nedeniyle icra takibinin durdurulup durdurulmayacağının, durdurulacaksa hangi koşullarda durdurulacağının) İİK. nun 72. maddesi hükmüne değil, HUMK'nun 317. maddesi hükmüne tabi olduğu gerek doktrinde ve gerekse uygulamada tereddütsüz kabul edildiği ve 01/10/2011 tarihinde yürürlüğe girmiş olan yeni HMK. bu konuda çok önemli bir hüküm değişikliğine giderek, HMK'nun 209/I. fıkrasını "adi bir senetteki yazı veya imza inkâr edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz" şeklinde yeni bir düzenlemeye kavuşturmuştur. Maddenin değişiklik gerekçesinde, bu konuda " … 1. fıkrada, adi bir senette yazı ve imza inkâr edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar o senedin bir işleme esas alınmayacağı kuralı tekrarlanmıştır." şeklinde bir açıklamaya yer verilmiştir. Görüldüğü gibi; 1086 sayılı HUMK döneminde kanun koyucu "sahte senet düzenlenmiş olması halinde ortaya çıkan uyuşmazlıkta –deyim yerindeyse– alacaklı lehine bir düzenleme yaparak" sadece borçlunun sahtecilik iddiasında bulunmuş olmasını, icra takibinin durdurulması için yeterli bulmamış, ayrıca bu konuda Hukuk Mahkemesinde açılan menfi tespit davasında ya da Ceza Mahkemesinde açılan sahtecilik suçuna ilişkin kamu davasında, Mahkemece "senet üzerinde bilirkişi incelemesi yapılmasına" ve "senedin yazıldığını görenlerin tanık olarak dinlenmesine" karar verilmiş olmasını aramış, buna karşın 6100 sayılı yeni HMK. nun 209/1.maddesini yeniden düzenlerken tamamen farklı bir sistem benimseyerek bu kez "sahtelik iddiası" nda bulunan borçlu yanında yer alarak (borçlu lehine bir yasal düzenleme yaparak) borçlunun sadece "adi bir senetteki yazı veya imzayı inkâr etmiş olması halinde –bu konuda bir karar verilinceye kadar– o senedin herhangi bir işleme esas alınamayacağını" kabul etmiştir. (Av.Talih Uyar,Nevşehir Barosu Dergisi – Yıl 1 – Sayı 1 – Mart 2014) Sahtelik iddiasının derdest dava ve icra takipleri üzerindeki etkisi kanundan doğmaktadır. Bu etki sahtelik davasının açıldığı anda doğar ve ilk derece mahkemesinin kararı kesinleşinceye kadar devam eder. Sahtelik davasına bakan mahkemenin davanın kabulüne veya reddine dair kararı ya da Yargıtay'ın temyiz incelemesi üzerine vereceği bozma kararı kanundan doğan bu etkiyi bertaraf etmez. Bir diğer deyimle, sahtelik davası açıldığında kendiliğinden duran icra takiplerinde ilk derece mahkemesinin verdiği karar şekli anlamda kesinleşinceye kadar hiçbir işlem yapılamayacaktır. Bu nedenlerle Mahkememizce davalı– alacaklılar

tarafından, davacı – borçlu aleyhine girişilen ve kesinleşen icra takibinin durdurulması ve teminat alınmaması yönündeki ihtiyati tedbir kararı yerinde olup davalı– alacaklıların icra takibinin durdurulması yönündeki ihtiyati tedbir kararının kaldırılması yönündeki itirazlarının yukarıda açıklanan gerekçelere göre reddine karar verilmesi gerektiği" gerekçesiyle ihtiyati tedbire itirazın reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Kararı davalılardan ... vekili istinaf etmiş ve dilekçesinde "...Gerekçeli ara karar metninde, hukuk nosyonuna ve hukuk metotlarını uygulayan her hukukçunun anlamlandırmada zorluk çekeceği bir şekilde İİK m.72 hükmünün uygulanıp uygulanmayacağı tartışılmıştır. İİK m. 72 hükmünün uygulanmaması yönünde takdir gösteren mahkeme heyeti, bu kararlarını gerekçelendirmek adına doktrinden alıntılar yapmıştır. Oysa ki, YARGITAY HUKUK GENEL KURULU TARTIŞMAYA YER BIRAKMAYACAK ŞEKİLDE BORÇLUNUN SAHTELİK NEDENİNE DAYALI OLARAK AÇTIĞI MENFİ TESPİT DAVASININ İİK m. 72 HÜKÜMLERİ KAPSAMINDA AÇILAN BİR DAVA OLDUĞUNU BELİRTMİŞTİR.

Kanun maddeleri ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararı bu derece açıkken, doktrinden yapılan alıntılar dahi kararın hukuka ve usule aykırılığını düzeltmeye yetmez.

Teminat istenmeden takibin durdurulması kararı verilmesi istisna olarak uygulanması gereken bir hal iken, sadece davacının soyut, aşamalarda değişen ve tutarsız iddiaları esas alınarak hem takibin durdurulması kararı verilmiş, hem de teminat aranmamıştır. Gerekçeli ara karar evrakında, mülga HMUK'tan ve eski tarihli içtihatlardan dahi yararlanıldığı görülmektedir. Mahkeme heyetince Mecelle ve daha eski tarihli mevzuatın incelenmemesini de bir eksiklik olarak görüyoruz. Mahkeme heyetince gerekçeli ara kararda sunulan ve teminat aranmaması yönündeki Yargıtay kararları, eski yerleşik uygulamayı göstermektedir. Kaldı ki, söz konusu kararların içeriği bonoda tahrifat iddiasının varlığı halinde teminat aranmamasına ilişkindir. Yargıtay'ın görüş değişikliğine gittiği de, sahtecilik iddiası ile tahrifat iddiasının farkı da mahkeme heyeti de dahil konu ile ilgilenen hukukçuların malumudur. Buna rağmen mahkeme heyetince hukuka aykırı olarak kararın verilmesi de düşündürücüdür. Gerekçeli ara karar metninde özetle, menfi tespit davası açan kişinin iddiasının ispatlanamaması durumda tazminat ödeyeceği ve suç işlemiş olacağı, bu sebeple "ağır bir yük" altına girdiğinden bahisle teminata gerek olmadan icra takibinin durdurulmasına yönelik açıklamaları bulunmaktadır. Bu açıklamalar, hakimlerden beklenen objektiflikten uzaktır. Sahte olan bir kambiyo senedinin icra takibine konulması halinde asıl "ağır bir yük" altına girecek ve suç işleyecek olan menfi tespit davasında davalı taraf olacaktır. Teminatsız bir şekilde icra takibinin durdurulması ile, müvekkilin yüklü miktardaki alacağına teminat olan hacizlerin kaldırılma ihtimali doğmuştur. Açıkça hukuka aykırı nitelikteki tedbir kararının müvekkilin menfaatlerini geri dönülmesi imkansız bir biçimde zedeleme ihtimali taşımaktadır. ..." denilerek kararın kaldırılmasını talep ve istinaf etmiştir.

DELİLLERİN TARTIŞILMASI VE GEREKÇE:

Dava; İİK'nn 72. maddesine göre açılmış menfi tespit davasıdır.

İnceleme, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 355. maddesi hükmü uyarınca istinaf dilekçelerinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak ve kamu düzenine aykırı hususların olup olmadığı gözetilerek yapılmıştır.

İstinaf yoluna başvurulabilen kararlar madde 341 de açıklanmıştır. Buna göre MADDE 341– (1) b) İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinin reddi kararları, karşı tarafın yüzüne karşı verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları, karşı tarafın yokluğunda verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine verilen kararlar istinaf edilebilir. (22.07.2020 tarihli değişiklik ile) Görüldüğü gibi mahkemenin 05/11/2020 tarihinde tarafların yüzüne karşı verdiği ihtiyati tedbir kararına karşı itiraz değil istinaf kanun yolu açıktır. Tarafların kanun yolunu hatalı göstermeleri halinde de hak kaybı yaşanmaması için mahkemenin gerekli işlemleri yapması gerekir. Davalıların verdikleri itiraz dilekçeleri istinaf mahiyetinde kabul edilip derhal harç yatırma muhtırası çıkarılıp istinaf incelemesi için gönderilmesi gerekirken yasada tanımlı olmadığı şekilde itirazın değerlendirilerek ara karar yazıldığı ve bu ara kararın istinaf edilebileceği belirtildiği görülmektedir. Mahkemenin bu nedenle ara kararı sonuç doğurur mahiyette olmadığından, ilk itiraz dilekçesi hak kaybı olmaması açısından heyetimizce " istinaf talebi" kabul edilmiştir.

Esasa ilişkin olarak; davanın takipten sonra açılan ve İİK 72/3. maddeye göre açılmış bir menfi tespit davası olduğu görülmektedir.

Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir. Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur. Bu nedenle olayda HMK 209. madde değil, İİK 72/3. maddenin uygulanması gerektiğinden, mahkemenin bu yönde değerlendirme yapması ve ihtiyati tedbir koşullarını İİK 72. maddeye göre değerlendirmesi için 05.11.2020 tarihli celse 4. Nolu ara kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir.

H Ü K Ü M:

Yukarıda açıklanan gerekçe ile;

1– Davalının istinaf başvurusunun HMK 353/1– a– 6 maddesi gereğince KABULÜNE; İlk derece mahkemesinin 05/11/2020 tarihli celsesindeki 4 nolu ARA KARARIN KALDIRILMASINA İİK 72. maddeye göre değerlendirme yapılması için dosyanın İLK DERECE MAHKEMESİNE GÖNDERİLMESİNE

2– Davalı ... tarafından yatırılan peşin harcın talebi halinde iade edilmesine

3– Davalı ... tarafından yapılan istinaf yargılama gideri olan; başvuru harcı gideri 162,10 TL, istinaf dilekçesinin tebliği için yapılan tebligat gideri 5,50TL, fotokopi gideri 140,00 TL, dosyanın istinafa gidiş/dönüşü için yapılan 54,50 TL olmak üzere toplam 362,10 TL yargılama giderinin davacıdan alınıp bu davalıya verilmesine

4– İnceleme duruşmasız olarak yapılmış olmakla ücreti vekalet tayin ve takdirine yer olmadığına Dair; dosya üzerinde yapılan inceleme sonucu HMK 362/1– f maddesi gereğince KESİN olmak üzere tarihinde ve oy birliği ile karar verildi.

İSTANBUL BAM. 16. HD. 26.03.2021 T. E: 370, K: 660 (www.e– uyar.com)

(EK– 6)

HMK'nun 209. maddesi uyarınca tedbiren dava konusu icra takibinin durdurulması istemine ilişkin davada, kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla yapılan takibe konu kambiyo senediyle ilgili sahtelik (yazı/imza inkarı vs.) iddiası hakkında İİK da özel düzenleme bulunduğundan (örneğin İİK 169/a,170 maddeleri) bu iddia hakkında sonraki genel kanun olan HMK 209. maddesi uygulanamayacağı, İİK 72/3 maddesinde de icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yoluyla takibin durdurulmasına karar verilmeyeceğinin açıkça hüküm altına alınmış olduğu, HMK 209. madde kapsamında istenen ihtiyati tedbir talebinin reddine dair mahkemece verilen ve istinaf edilen ara kararın hukuka uygun olduğu–

Kayseri 1. Asliye Ticaret Mahkemesi 'nin 2020/795 Esas sayılı ara kararına karşı, davacı vekili tarafından istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine dosya dairemize gelmekle dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda;

TARAFLARIN İDDİA VE SAVUNMALARININ ÖZETİ:

Davacı vekili 27/11/2020 tarihli dilekçesinde özetle; talep, menfi tespit ve takibe konu senet yönünden HMK'nun 209. maddesi kapsamında icra takibinin durdurulmasına karar verilmesi istemine ilişkin olduğunu, öncelikle teminatsız olarak ihtiyati tedbir talebinin kabulü ile takibin durdurulmasına veya müvekkilin ekonomik imkanlarının yetersiz olması sebeplerinden ötürü uygun görülecek bir miktarla icra takibinin durdurulması için ihtiyati tedbir talebinin kabulüne, takibin durdurulmasına, davanın kabulü ile sahte olarak düzenlenmiş olan bonoların iptaline, müvekkilin borçlu olmadığının tespiti ile Kayseri Genel İcra Müdürlüğü'nün 2019/... Esas sayılı dosyası ile icra takibinin iptaline, kötü niyetli ve ağır kusurlu olunması sebebiyle de davalı tarafın takip konusu alacağın %20'sinden aşağı olmamak üzere tazminata hükmedilmesine, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

İİK'nun 72/3. maddesine göre, icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilmesi mümkün değil ise de, borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde on beşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebilecektir. Emsal nitelikteki Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 22. Hukuk Dairesi'nin 2019/1202 esas, 2019/1405 karar sayılı ilamı ve Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 22. Hukuk Dairesi'nin 2017/3282 esas, 2017/1963 karar sayılı ilamında da ifade edildiği üzere tedbir talebinin HMK 209. maddeye dayandırılması hukuki zeminde İİK 72/3. maddenin uygulanmasına engel olmayacaktır. Açıklanan nedenler ve emsal mahkeme kararları gözetilerek davacı vekilinin İİK.'nın 72/3.maddesinin ilk cümlesi gereğince, iş bu menfi tespit davasının icra takibinden sonra açılmış olması sebebiyle HMK'nun 209. maddesine istinaden icra takibinin durdurulmasına karar verilemez. Yargıtay Hukuk Genel

Kurulu'nun 2014/12– 1128 esas 2016/774 karar, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 22. Hukuk Dairesi'nin 2020/1031 esas, 2020/1178 karar ve Kayseri Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi'nin 2020/574 esas, 2020/544 karar sayılı ilamları da bu doğrultudadır. Bu nedenlerle davacının ihtiyari tedbir talebinin reddine dair karar verilmiş "1– Davacının ihtiyati tedbir talebinin REDDİNE, " şeklinde hüküm kurulmuştur.

Davacı vekili işbu kararı yasal süresi içerisinde istinaf etmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle; Davalı tarafından müvekkil hakkında Kayseri Genel İcra Müdürlüğünün 2019/... esas sayılı icra dosyası ile icra takibi başlatıldığını, müvekkilin söz konusu icra takibinin yasal dayanağını; 19.02.2018 tanzim tarihli 30.06.2018 vade tarihli 500.000 TL bedelli, 19.02.2018 tanzim tarihli 30.07.2018 vade tarihli 300.000 TL bedelli, 19.02.2018 tanzim tarihli 30.08.2018 vade tarihli 300.000 TL bedelli toplamda 1.100.000 TL tutarındaki üç senedin oluşturduğunu öğrendiğini, davalıya karşı herhangi bir borcu bulunmayan ve herhangi bir şekilde senet imzalamayan müvekkil bu husus sonrasında yasal yollara başvurarak şikayetçi olduğunu, ayrıca menfi tespit davası açtığını, bu hususta senedin sahte oluşturulduğundan ve sahte senet nedeni ile açılan menfi tespit davası kapsamında yerel mahkemece ihtiyati tedbir talebinin hukuka aykırı bir şekilde reddedildiğini, müvekkil hakkında başlatılan icra takibine dayanak senetlere ilişkin Kayseri Cumhuriyet Başsavcılığına şikayette bulunduğunu ve dosya 2019/... soruşturma numaralı dosyasına kaydedildiğini, yapılan incelemeler, alınan uzmanlık raporu ve toplanan deliller doğrultusunda 2019/1804 numaralı iddianame hazırlandığını ve Kayseri 3. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından iddianame kabul edilerek, 2019/... esas sayılı dosyasından yargılamaya geçildiğini, tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde sanık İ. D.'ın üzerlerine atılı "Resmi Belgede Sahtecilik" şuçu kapsamında 3 yıl 4 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına, Kamu Kurum ve Kuruluşları, vb.Tüzel Kişiliklerin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık suçunu işlediği sabit olduğundan 5 yıl hapis ve 2500 gün adli para cezası ile cezalandırılmasına denilmek suretiyle davalı toplam 8 yıl 4 ay hapis ve 2500 gün adli para cezası ile cezalandırıldığını, söz konusu ceza mahkemesi yargılaması sonucu davaya konu senetlerden kaynaklı olarak müvekkilimin, davalıya herhangi bir borcunun olmadığı mahkemece verilen kararla ortaya konduğunu, nitekim söz konusu senetlerin davalı tarafından doldurulduğu, imza kısmının ise müvekkilimin başkaca işlemlerde kullandığı imzasının profesyonel bir şekilde senede aktarıldığı ortaya çıktığını, davalının okul müdürü olduğu hususu da göz önüne alınacak olursa zaten bu kadar yüklü bir maddi varlığının olmadığının da rahatlıkla tespit edilebileceğini, davalının kötüniyetli olarak hareket ederek müvekkilden haksız ve hukuka aykırı para temini yoluna gittiğini, bu kapsamda da müvekkil mallarına haciz koyarak ekonomik anlamda müvekkili zora düşürdüğünü, tüm nedenlerle söz konusu dosya kapsamındaki senet metinlerinin davalı tarafından hazırlandığının ve imza kısımlarının müvekkile ait farklı yerlere atılan imzalardan sahtece ve profesyonelce senede aktarıldığının tespiti Kayseri 3.Ağır Ceza Mahkemesinin 2019/... esas ve 2020/ ... karar sayılı dosyasında mevcut olduğunu, müvekkil açısından telafisi imkansız zararların doğmasının önlenmesi ve imzası kendisine ait olmayan senetlerden dolayı ticari hayatının bitmesini

engellemek amacıyla ihtiyati tedbir kararı verilerek takibin durdurulması amacıyla işbu dilekçenin hazırlanması zarureti hasıl olduğunu, yerel mahkemece verilen tedbir talebinin reddine ilişkin kararın kaldırılmasına, senetlerdeki yazıların müvekkile ait olmayarak davalının yazısı olması ve yine senetlerdeki imzaların müvekkilin başkaca yere atılan imzalarının sahtece ve profesyonelce senetlere aktarıldığı hususu bilindiğinden icra takibinin teminatsız olarak durdurulması için ihtiyati tedbir talebimizin kabulüne, yargılama giderleri ile vekâlet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

H.M.K 355. maddesi gereğince inceleme Kamu Düzenine aykırılık halleri dışında istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılmıştır.

HUKUKİ NİTELENDİRME, DELİLLERİN ve İSTİNAF SEBEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ:

Derdest dava, bonolara dayalı olarak başlatılmış Kayseri Genel İcra Müdürlüğü'nün 2019/10493 Esas sayılı icra takibinden ve takibe konu bonolardan dolayı borçlu olunmadığının tespiti, icra takibinin ve takibe konu bonoların iptali taleplerine ilişkindir.

Davacı, dava dilekçesi ile "...HMK 209. maddesi uyarınca Öncelikle teminatsız olarak ihtiyati tedbir talebinin kabulü ile takibin durdurulmasına veya müvekkilin ekonomik imkanlarının yetersiz olması sebeplerinden ötürü uygun görülecek bir miktarla icra takibinin durdurulması için ihtiyati tedbir talebinin kabulüne, takibin durdurulmasına, davanın kabulü ile sahte olarak düzenlenmiş olan bonoların iptaline, müvekkilin borçlu olmadığının tespiti ile Kayseri Genel İcra Müdürlüğü'nün 2019/10493 Esas sayılı dosyası ile icra takibinin iptaline, kötü niyetli ve ağır kusurlu olunması sebebiyle de davalı tarafın takip konusu alacağın %20'sinden aşağı olmamak üzere tazminata hükmedilmesine, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini..." ihtiyati tedbir talep etmiş, mahkemece 30/11/2020 tarihli gerekçeli ara kararıyla davacı tarafın söz konusu ihtiyati tedbir talebinin reddine karar verilmiş, davacı vekili işbu ara kararını süresinde istinaf etmiştir.

Davacı taraf HMK 'nun 209. maddesi uyarınca tedbiren dava konusu icra takibinin durdurulmasını istemiştir. Takip konusu bonoların sahteliği iddiasına dayanarak bu tedbiri istemiştir. Davacı tarafça iş bu ret ara kararının istinafı nedeniyle, istinaf dilekçesinde ileri sürülen sebepler, mahkemenin kararında yazılı sebep ve gerekçeler ile dosya kapsamı incelenip değerlendirildiğinde; Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 2014/31333 Esas, 2015/6149 Karar sayılı emsal içtihadında da belirtildiği üzere:6100 sayılı Hukuk Mahkemeleri Kanunu, İcra ve İflas Kanununda bir hüküm olmayan hallerde ancak icra ve iflas kanununda açıkça gönderme olması, (İİK 50,68/a– 4 gibi) veya bu kanunun özel veya genel hükümlerine aykırı olmaması hallerinde uygulanabilir. HMK' nun 209. maddesinin icra takiplerinde uygulanması gerektiğine ilişkin olarak icra ve iflas kanununda bir hüküm yoktur. Kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla yapılan takibe konu kambiyo senediyle ilgili sahtelik (yazı/imza inkarı vs) iddiası hakkında İİK da özel düzenleme bulunduğundan (örneğin İİK 169/a,170 maddeleri) bu iddia hakkında sonraki genel kanun olan HMK 209. maddesi uygulanamaz. Takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi,

HMK 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hükmün icra takibine etkisi yoktur. İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davalarında takiple ilgili verilebilecek tedbirlerin neler olduğu ve şartlarının ne olduğu İİK 72. maddesinde düzenlenmiş olup bu hüküm çerçevesinde talebin incelenmesi gerekir. İİK 72/3 maddesinde de icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yoluyla takibin durdurulmasına karar verilmeyeceği açıkça hüküm altına alınmıştır.

HMK 209. madde kapsamında istenen ihtiyati tedbir talebinin reddine dair mahkemece verilen ve istinaf edilen ara kararında yazılan açıklamalara, yasal sebep ve gerekçelere ve yukarıda açıklanan emsal Yargıtay 12.HD nin istikrar kazanmış içtihadına ayrıca ara kararda emsal olarak gösterilen diğer Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri kararlarına binaen ara kararda usul, yasa ve bu aşamadaki mevcut derdest dava dosyası kapsamı yönlerinden bir aykırılık bulunmadığı, ara kararın hukuka uygun olduğu, bu nedenlerle davacı vekilinin istinaf sebeplerinin yerinde olmadığı anlaşıldığından davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK 353/1– b– 1 maddesi gereğince esastan reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki gibi hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Kayseri 1. Asliye Ticaret Mahkemesi 'nin derdest 2020/795 Esas sayılı dosyada verdiği 30/11/2020 tarihli ara kararına karşı davacı vekilince yapılan istinaf başvurusunun H.M.K 353/1– b.1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

İstinaf eden Davacı tarafından alınması gereken 59,30TL istinaf karar harcından peşin olarak alınan 54,40TL'nin mahsubu ile eksik kalan 4,90TL istinaf karar harcının harcının davacıdan alınarak hazineye gelir kaydına,

İstinaf eden Davacı tarafından yapılan 148,60TL istinaf yoluna başvuru harcı ve 34,50TL istinaf posta giderlerinin derdest dava sonunda mahkemesince verilecek nihai kararda dikkate alınmasına,

İstinaf incelemesi aşamasında duruşma yapılmadığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

HMK 302/5 maddesi gereğince işbu ilamın kesinleşme kaydı yapılan kararın yerine getirilmesi için gerekli bildirimlerin, harç tahsil işlemlerinin, HMK 359/4. maddesi gereğince bu kararın taraflarına tebliği işlemlerinin yapılması ve artan gider avansının ilgili tarafa iadesi işlemlerinin İlk Derece Mahkemesi tarafından yapılmasına,

Dair, dosya üzerinden yapılan inceleme ile HMK 362/1– f ve 391/3 maddeleri uyarınca KESİN olarak oy birliği ile karar verildi. 04/03/2021

KAYSERİ BAM. 6. HD. 04.03.2021 T. E: 335, K: 451 (www.e– uyar.com)

(EK– 7)

Çek nedeniyle menfi tespit davasında, uyuşmazlık ilk derece mahkemesince verilen kararın %15 teminat alınması kısmına ilişkin olup, her ne kadar davacı vekilince sahtecilik iddiasıyla açılan eldeki davada HMK'nun 209. maddesi uyarınca tedbir kararının teminatsız verilmesi gerektiği ileri sürülmüş ise de; eldeki dava İİK'nun 72. maddesi uyarınca açılan menfi tespit davası olduğundan ve İİK'nun 72.maddesi, HMK'nun 209.maddesine göre daha özel bir düzenleme içerdiğinden, mahkemece ihtiyati tedbir kararı nedeniyle teminat alınmasına karar verilmesinin usul ve yasaya uygun olduğu–

İstinaf incelemesi için dairemize gönderilen dosyanın ilk incelemesi tamamlanmış olmakla, HMK 353. maddesi gereğince dosya içeriğine göre duruşma yapılmasına gerek görülmeden dosya üzerinde yapılan inceleme sonucu;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı vekili, müvekkilinin Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş. ... şubesindeki hesabı gereğince kendisine verilmiş olan 4001835 no'lu çekin müvekkili tarafından doldurulmadığını, bunun gibi dava konusu haricinde başkaca çeklerin de olduğunu, dava konusu çekin başkası tarafından bilgisi dışında doldurulduğunu, doldurulan bilgilerin 02.07.2015 tarihli ve 200.000 TL bedelli olduğunu, bu durumun fark edilmesi üzerine grafoloji ve imza üzerine uzman iki bilirkişi tarafından imza incelemesi yaptırdıklarını imzanın müvekkiline ait olmadığının ortaya çıktığını bu bilimsel mütalaa ile birlikte ilgili banka şubesine 23.06.2015 de başvurarak davaya konu çekin bankaya ibrazı halinde ödenmemesini, arkasına karşılıksız şerhi vurulmamasını, imzaların kendisine ait olmadığıyla ilgili şerh konulmasını talep ettiklerini, ilgili çekin davalılardan İstanbul F. A.Ş. Tarafından takas merkezine ibraz edildiğini ve müvekkilinin hesabının bulunduğu Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş tarafından çekteki imzaları karşılaştırdığını ve imzanın çekteki müvekkile ait olmadığının anlaşılması üzerine ödenmediğini fakat bu durumun hukuki bir koruma sağlamadığını, davalılar tarafından ihtiyati haciz talep edilebileceğini ve ilgili çekin takibe konu olabileceğini belirterek çeke yönelik, öncelikle teminatsız olarak çekin icra takibine konu edilmemesine, takip başlatılmışsa durdurulmasına, çek hakkında ihtiyati haciz kararı verilmemesi yönünde tedbir kararı verilmesine, ilgili çek nedeniyle borçlu olmadığının tespitine, davalıların %20'den aşağı olmamak üzere tazminata mahkum edilmesini, davasının kabulüne karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı İstanbul F. A.Ş. vekili, davaya konu çekte cirosu bulunan diğer davalılar ile müvekkili arasında faktoring sözleşmesi olduğunu, kendilerinin yetkili hamil olduğunu, ciro imzalarının görünüşte var olmasının yeterli olduğunu, ayrıca müvekkil davalı şirketin ciro imzalarının sıhhatini araştırması mükellefiyeti bulunmadığını, dolayısıyla davacının cirosunun gerçekte kendisine ait olmaması ciro silsilesinin koptuğu anlamına gelmediğini, yine davacı tarafından keşide edilen ve imza silsilesi ile müvekkili davalı şirkete teslim edilmesinin akabinde tahsil edilen üç ayrı çek olduğunu, bu çeklerdeki imzası ile dava konusu çekteki imzanın benzer olduğunu, bu sebeplerle; teminatsız olarak verilen ihtiyati tedbir kararından dönülmesini, teminat yatırılmasına

karar verilmesini, davanın reddini, ayrıca davacının %20 den az olmamak üzere tazminata hükmedilmesini, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davacıya yüklenmesini talep etmiştir.

Davalılar D. Petrokimya Ürünleri... A.Ş ile S.H. Petrokimya Ürünleri... A.Ş vekili, dava konusu çekin davacı tarafça alınacak mallara karşılık avans olarak müvekkili S.H. Petrokimya Ürünleri... A.Ş'ye verildiğini, ancak ürünleri teslim edemediklerini, davacının daha önceden aynı imza ile keşide edilmiş çekleri ödediğini bildirerek davanın reddini istemiştir.

İlk derece mahkemesince ihtiyati tedbir talebine yönelik olarak özetle; Mahkemece 09/07/2015 tarihinde çekin takibe konu edilmemesi yönünde ihtiyati tedbir kararı verildiği, 05/02/2019 tarihli duruşmada ise %15 teminat alınması yönünde karar verildiği, kararın gerekçesiz olması üzerine istinaftan geri çevirilen dosyaya verdiği 17/04/2019 tarihli gerekçeli kararda; davacı tarafın sahtelik iddiasına dayalı çeke yönelik açmış olduğu menfi tespit davasında icra takibine konu edilmesinin önlenilmesi yönündeki ihtiyati tedbir kararına ilişkin kanun yoluna başvurulmadığı, HMK 213/1 düzenlemesi karşısında sahtecilik iddiasının ciddi ve inandırıcı delillere dayanmasının gerektiği aksi halde karşı tarafın muhtemel zararlarının teminat altına alınması hususunun ve ayrıca sahtelik iddiasının ileri sürülmesindeki kanunun aradığı amacın yerine getirilmesinin temini açısından mahkemece tensiben verilen tedbir kararında sadece teminat açısından değişikliğe giderek %15 teminatın yatırılması halinde tedbirin devam edeceği şeklinde karar verilmiş, kararı davacı vekili istinaf etmiştir.

Davacı vekili istinaf dilekçesinde, müvekkilinin ilgili çekleri kendisinin düzenlemediğini, sahte olduğunu, duruşma esnasında verilen teminat yatırma için verilen kesin sürenin hukuka aykırı olduğunu, HMK 209 gereğince imza ve yazının inkarı halinde o senedin herhangi bir işleme esas alınamayacağının açıkça belirtildiğini, bunun için teminatsız olarak verilmesi gereken tedbir kararına teminat şartına bağlanmasının kanuna aykırı olduğunu, ilk derece mahkemesinin gerekçesinin de hukuka aykırı olduğunu; HMK 213 maddesinin haksız yere sahtelik iddiasında bulunma hususunu düzenlediğini, ilgili hükmün sahtelik iddiasında haksız çıkan taraf için yükümlülükler getirdiğini, somut davanın henüz yargılamasının sürdüğünü, ilk derece mahkemesinin bu tutumunun ihsası rey olduğunu, sahtelik iddialarının dava dosyası kapsamında somutlaşmış olduğunu, dava konusu çekin sahte olduğunun anlaşılabilir durumda olduğunu, işbu sebeplerle ilgili kararın usul ve yasa hükümlerine aykırı ve ihsası rey niteliğinde olduğundan ilgili teminat şartı verilen kararın kaldırılmasını, teminatsız olarak ihtiyati tedbir kararı verilmesini, tüm yargılama giderleri ve ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesini vekaleten talep etmiştir.

Dava konusu çekin 02/07/2015 tarihli, 4001835 numaralı, 200.000 TL bedelli, keşidecisinin davacı, lehtarının davalı S.H. Petrokimya Ürünleri... A.Ş, sonraki cirantanın davalı D. Petrokimya A.Ş, D.Y. Petrokimya, hamilin ise davalı İstanbul F. A.Ş olduğu, çekin arkasındaki ibraz şerhinde keşideci imzası uyuşmadığından işlem yapılamamıştır yazıldığı görülmüştür.

GEREKÇE:

Dava, çek nedeniyle menfi tespit davasıdır. Dairemiz önüne gelen uyuşmazlık, ilk derece mahkemesince verilen 17/04/2019 tarihli kararın %15 teminat alınması kısmına ilişkindir. Her ne kadar davacı vekilince sahtecilik iddiasıyla açılan eldeki davada HMK'nun 209.maddesi uyarınca tedbir kararının teminatsız verilmesi gerektiği ileri sürülmüş ise de, eldeki dava İİK'nun 72.maddesi uyarınca açılan menfi tespit davasıdır. İİK'nun 72.maddesi, HMK'nun 209.maddesine göre daha özel bir düzenleme içerdiğinden, mahkemece ihtiyati tedbir kararı nedeniyle teminat alınmasına karar verilmesi usul ve yasaya uygundur.

Hal böyle olunca usul ve yasaya uygun olan ilk derece mahkemesi kararına yönelen davacı vekilinin istinaf talebinin reddi gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1– Davacı vekilinin istinaf talebinin HMK'nun 353/1– b– 1 maddesi uyarınca ESASTAN REDDİNE,

2– Harç peşin alındığından yeniden harç alınmasına yer olmadığına,

3– Davacı tarafından yapılan istinaf yargılama giderlerinin kendi üzerinde bırakılmasına,

4– İstinaf incelemesi duruşmalı yapılmadığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda oy birliği ile HMK'nun 362/1– f maddesi uyarınca kesin olarak karar verildi.08/06/2020

İSTANBUL BAM. 16. HD. 08.06.2020 T. E: 508, K: 941 (www.e– uyar.com)

(EK– 8)

Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambiyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK'nun 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden, imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HMK'nun 209. maddesinin uygulanamayacağı– İmza itirazının, satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmayacağı, ancak; icra mahkemesinin itirazla ilgili kararına kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebileceği– Öte yandan sahtelik iddiasının imza itirazı dışındaki bir nedene dayanması halinde, Yargutay 12. Hukuk dairesi; İcra ve İflas Kanunu'nda bir düzenleme bulunmadığından HMK'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine giderek sahtelik iddiasının borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK'nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK'nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı görüşünü benimsemiş olduğu– İcra mahkemesinin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımadığından borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları bekletici mesele yapamayacağı gibi genel mahkemede dava açıldığı gerekçesine dayalı olarak takibin durdurulmasına da karar veremeyeceği, ancak itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin İİK hükümlerine göre muvakkaten durdurulmasına karar verebileceği ya da genel mahkemede açılmış olan davada usulüne uygun bir şekilde tedbir kararı verilebileceği–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı/alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi Ş. Başkan tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile başlatılan icra takibinde örnek 10 ödeme emrinin tebliği üzerine bonodaki imzanın kendisine ait olmadığını öne sürerek takibin iptalini istediği, ilk derece mahkemesi kararı ile; senetteki imzanın borçluya ait olduğu aldırılan raporlarla sabit olduğundan bahisle davanın reddine karar verildiği, borçlunun istinaf yoluna başvurması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesi alınan raporlarda senetteki imzanın davacının eli ürünü olduğu belirlenmekle birlikte, yine tüm raporlarda senedin sahte olarak oluşturulduğu da tespit edildiğinden alacaklının takip olanağı olmadığı gerekçesiyle, borçlunun istinaf başvurusunun esastan kabulü ile ilk derece mahkemesinin kararının kaldırılmasına, borçlu aleyhine başlatılan takibin iptaline ve tazminata hükmedilmesine yer olmadığına hükmedildiği anlaşılmaktadır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, İcra ve İflas Kanunu'nda bir hüküm olmayan hallerde, ancak İcra ve İflas Kanunu'nda açıkça gönderme olması (İİK 50, 68/a– 4 gibi) veya bu kanunun özel veya genel hükümlerine aykırı olmaması hallerinde uygulanabilir. Bu ilkeler ışığında HMK'nun 209/1. maddesinin ilamsız icra takiplerine etkisi değerlendirilmelidir. Bu maddeye göre "adi bir senetteki yazı veya imza inkar

edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz." Bu maddenin icra takiplerinde uygulanması gerektiğine ilişkin olarak İcra ve İflas Kanununda bir hüküm bulunmamaktadır.

Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambiyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK'nun 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden, imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HMK'nun 209. maddesi uygulanamaz. İmza itirazı, İİK'nun 170/1. maddesi uyarınca satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz. Ancak, icra mahkemesi itirazla ilgili kararına kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebilir (İİK 170/2).

Öte yandan sahtelik iddiasının imza itirazı dışındaki bir nedene dayanması halinde Dairemiz, İcra ve İflas Kanunu'nda bir düzenleme bulunmadığından HMK'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine giderek sahtelik iddiasının borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK'nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK'nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı görüşünü benimsemiştir.

İcra mahkemesi, önüne gelen itiraz ve şikayetleri, İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenen özel usul kurallarını uygulayarak takip hukuku bakımından hükme bağladığından, anılan mahkemenin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımaz. Bu nedenle borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları bekletici mesele yapamayacağı gibi genel mahkemede dava açıldığı gerekçesine dayalı olarak takibin durdurulmasına da karar veremez. Ancak İİK.nun 169/a– 2. maddesi uyarınca itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin İİK hükümlerine göre muvakkaten durdurulmasına karar verebilir ya da genel mahkemede açılmış olan davada usulüne uygun bir şekilde tedbir kararı verilebilir.

İcra mahkemesince takibe konu alacakla ilgili bir karar verilmiş olması, aynı alacak hakkında genel mahkemelerde dava açılmasına engel oluşturmaz.

Somut olayda; takip konusu bonodaki imza üzerinde yapılan ilk inceleme; Adli Tıp Kurumunca yapılan inceleme olup, 21.06.2021 tarihli söz konusu raporda, inceleme konusu senetteki imzanın davacının eli ürünü olduğu, ancak imzanın "senette alt, üst, sağ ve sol kenarlarında borçlu imzasını çerçeve içine alacak şekilde doğrusal hatlar oluşturan yapıştırıcı bakiyeleri ve bu bakiyeler üzerinde fiziksel silintilere bağlı kağıt lif kalkmaları bulunan ayrıca imzanın başlangıç kısmındaki "y" harfinin alt kısmını oluşturan saat yönündeki dairesel dönüş hareketi, iniş ve çıkış hatlarında olmak üzere iki ayrı noktadan kesintiye uğramış ve iniş hattındaki kesinti senet alt kenarına kadar sonradan tamamlanmış" bir imza olduğu; mahkemece ikinci bilirkişi heyetinden alınan 17.10.2022 tarihli raporun ise; imzanın davacının eli ürünü olduğu, ancak "imzanın senedin onayı mahiyetinde oluşturulmadığı, dolu veya boş senet, başka bir belge veya benzeri materyal altına yerleştirilip uygun yapıştırıcı ile senedi çağrıştıracak öğeleri görülmeyecek şekilde kapatılarak oluşturulan pencere içine davacıya imzalatılarak oluşturulduğu, başka bir anlatımla pencere yöntemi sahteciliği suretiyle senedin meydana getirildiği" şeklinde sunulduğu görülmüştür. Öte yandan, borçlu vekilinin istinaf

dilekçesine verdiği cevabında sunduğu, Bodrum C. Başsavcılığı tarafından alınan bilirkişi raporu incelendiğinde, mahkemece alınan raporlarla birbirini teyit ettiği görülmektedir.

Dosyadaki tüm raporlarda imzanın borçlunun eli ürünü olduğu açıklanmıştır. Bu nedenle senedin sahteliğine dair alınan raporlara dayanılarak takibin iptaline karar verilmesi isabetsiz olup imzanın davacı borçluya ait olduğu hususu belirlendiğinden davanın reddine karar verilmelidir.

O halde, imzaya itirazın reddine karar verilmesi gerekirken bu husus gözardı edilerek, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak takibin iptaline şeklinde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ:

Alacaklının temyiz isteminin kabulü ile İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesinin 07.12.2023 tarih ve 2023/353 E.– 2023/3188 K. sayılı kararının yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/2. maddeleri uyarınca BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde iadesine, dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 13.06.2024 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 13.06.2024 T. E: 1256, K: 6264 (www.e– uyar.com)

(EK– 9)

İcra takibi başlatıldıktan sonra açılan menfi tespit davalarında kanunun emredici hükmü gereğince ihtiyati tedbir yoluyla icra takibinin durdurulmasına hukuken imkân bulunmadığı– Bu safhada borçluya tanınan yegane hukuki korumanın takip konusu alacağın tamamının icra dosyasına depo edilmesi ve buna ek olarak yasada öngörülen teminatın sağlanması şartıyla icra veznesine giren paranın alacaklıya ödenmesinin tedbiren engellenmesinden ibaret olduğu– İlk derece mahkemesince alacağın tamamı depo edilmeksizin eksik şartlarla tedbir kararı verilmesi usul hukukuna aykırı ise de kararı kanun yoluna taşımayan taraf lehine aleyhe bozma yasağı ilkesinin devreye gireceği ve bu hususun üst merci tarafından ancak eleştiri konusu yapılabileceği– Bu hukuki illiyet bağı muvacehesinde kanunun mutlak yasağı karşısında icranın durdurulması talebinin reddedilmesi yönünde kurulan hükümde usul ve yasaya aykırı herhangi bir isabetsizlik bulunmadığı–

Yukarıda tarafları ve konusu yazılı bulunan dava ile ilgili olarak, ilk derece mahkemesince verilen kararın istinaf edilmesi sebebiyle, dava dosyası üzerinde yapılan inceleme sonunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı tarafından 13.03.2007 tarihli sözleşmeye dayalı olarak müvekkilleri aleyhine İstanbul ... İcra Müdürlüğü'nün ... eski numaraları: ... E. – ... E.) sayılı dosyası üzerinden takip başlatıldığını ve ödem emri tebliğ edildiğini, ancak müvekkilleri ile davalı arasında yapılan 06.03.2013 tarihli sulh sözleşmesi, protokol, ibranameler, tapu kayıtları, tapu devri ile buna ilişkin kayıtlar ile icra dosyasına konu borcun tasfiye edildiğini ve tarafların birbirlerini karşılıklı olarak ibra ettiğini, borcun sona erdiğini, müvekkillerinin davalıya herhangi bir borcunun kalmadığını, sözleşme ile aynı gün tapu devri yapıldığını, İş bu davayı açmadan önce İstanbul Arabuluculuk Bürosu 'nun ... büro ve ... arabuluculuk numaralı dosyasında dava şartı zorunlu arabuluculuk görüşmeleri yapıldığını, ancak sürecin anlaşmazlık ile sonuçlandığını beyanla; Öncelikle ileride telafisi mümkün olmayan zararların doğmaması ve alacak miktarının çok yüksek olmasından dolayı müvekkillerinin zarara uğramaması için, İstanbul ...İcra Müdürlüğü'nün ... esas nolu dosyasındaki icra takibinin teminatsız olarak/ bunun mümkün olmaması halinde mahkemece uygun görülecek bir teminatta veya dosya borcunun tamamı ya da yüzde 115'i tutarında teminat şartı ile teminatlı olarak yargılama sonuna kadar durdurulmasına, Yargılama sonunda; davacıların İstanbul ... İcra Müdürlüğü'nün ... (eski no:... E. – ... E.) dosyasında davalıya borcu olmadığının tespiti ile takibin iptaline, Davalı tarafın takip dosyasının yüzde 20'si oranında kötüniyet tazminatı ile mahkumiyetine, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir. İlk Derece Mahkemesi'nce 17.02.2025 tarihinde; "1– İcra takibinin durdurulmasına ilişkin istemin REDDİNE, 2– İİK 72/3. maddesine göre 37. İcra Müdürlüğü'nün ... esas sayılı takibe konu alacağın takdiren %15' e tekabül eden 14.872.311,25 TL lik nakit teminat yatırıldığında veya bu değerde banka teminat mektubu ibraz edildiğinde icra veznesine yatan borca ilişkin paranın alacaklıya ihtiyati tedbir yolu ile ÖDENMESİNİN ENGELLENMESİNE" karar verilmiştir.

İstinaf Başvurusu: Hüküm davacı/davalı vekili tarafından istinaf edilmiştir. Davacı vekili istinaf dilekçesinde; dava dilekçesinde "müvekkillerinin borcu bulun– maması ve icra dosya meblağının oldukça yüksek olması sebebi ile, icra takibinin menfi tespit davası sonuçlanıncaya dek asıl alacağın % 115'i ya da mahkemece takdir edilecek uygun bir teminat miktarı yatırılması ile icra takibinin durdurulması"nın talep edildiğini, ancak yerel mahkeme 17.02.2025 tarihli ara kararı ile takibin durdurulması yönündeki talep reddedilerek "alacağın %15'i olan 14.837.311,82 TL'nin yatırılması halinde icra veznesine yatan paranın borçluya ödenmemesine" karar verildiğini, her ne kadar İİK 72/3. maddesinde düzenlenmemiş de olsa, uygulamada asıl alacağın %115'inin borçlu tarafından depo edil– mesi halinde alacaklının takibe devam etmesinde hukuki yarar bulunmaması sebebi ile icra takibinin durdurulmasına karar verildiğini, müvekkillerinin davalıya herhangi bir borcu bulunmadığı gibi dosya meblağı da düşünüldüğünde icra takibine devam edilmesi halinde müvekkil şirket ticari hayatına devam edemeyeceğini, aşkın haczin gündeme geleceğini, müvekkillerinin haklarının orantısız şekilde zedeleneceğini beyanla takibin durdurulması ile ilgili talebin reddine ilişkin kararın kaldırılmasını istemiştir. İstinaf sebepleri ve 6100 sayılı HMK'nun 355 md. ile sınırlı olarak yapılan incelemeye göre; Dava, İİK 72. maddesine dayalı menfi tespit talebine ilişkin olup ayrıca tedbiren icra takibinin durdurulması istenmiştir. Mahkemece " İcra takibinin durdurulmasına ilişkin istemin REDDİNE, İİK 72/3. maddesine göre % 15 teminat karşılığında icra veznesine yatan borca ilişkin paranın alacaklıya ödenmesinin önlenmesi" yönünde tedbir kararı verilmiştir. Davacı vekili,esasen icra takibinin durdurulması yönünde talepte bulunduklarını, mah– kemece bu talebin reddi ile icra veznesine giren paranın alacaklıya ödenmemesi yönünde tedbir kararı verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu ileri sürmektedir. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 72. maddesi; "Borçlu, icra takibinden önce veya takip sırasında borçlu bulunmadığını ispat için menfi tesbit davası açabilir. İcra takibinden önce açılan menfi tesbit davasına bakan mahkeme, talep üzerine alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat mukabilinde, icra takibinin durdurulması hakkında ihtiyati tedbir kararı verebilir. İcra takibinden sonra açılan menfi tesbit davasında ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemez. Ancak, borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebilir. ..." hükmünü içermektedir. Maddede düzenlenen "İcra takibinden sonra açılan menfi tesbit davasında ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemez" hükmü emredici niteliktedir. Ancak çoğun içinde azda vardır ilkesi gereğince şartları varsa ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya veril– memesi kararı verilebilir. İİK 72. madde menfi tespit davalarında ihtiyati tedbir ile ilgili özel düzenleme olup davanın takipten önce veya sonra açılması, verilecek tedbirin şekli yönünden değişikliğe yol açmaktadır. İİK'nun 72/3. maddesinde; "İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemez. Ancak, borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebilir." hükmü mevcuttur. Somut olayda, davalı tarafından

davacılar aleyhine 2.200.000,00 Euro asıl alacak + 431.350,00 Euro işlemiş faizden ibaret toplam 2.631.350 Euro alacağın tahsili talebiyle 03.06.2009 tarihinde icra takibine girişildiği, eldeki davanın açıldığı tarih itibariyle takibin kesinleştiği ve haciz işlemleri yapıldığı anlaşılmaktadır. İİK 72.maddesine göre takipten sonra açılan menfi tespit davasında tedbiren icra taki– binin durdurulması mümkün değildir . Bu nedenle takibin durdurulması yönündeki talebin reddi ve icra veznesine giren paranın dava sonuna kadar ödenmemesi hususunda tedbir kararı verilmesi yerindedir. KABULE GÖRE, İİK'nun 72/3. maddesinde, borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebileceği şeklindeki düzenlemeye göre, bu madde uyarınca ihtiyati tedbir kararı verilebilmesi için mahkemece takdir olunacak en az % 15 oranındaki teminatın yanı sıra, ayrıca alacak miktarının tamamının icra dosyasına yatırılması gereklidir. Mahkemece takip konusu alacağın tamamının icra dosyasına yatırılması sağlanmak–sızın sadece İİK 72/3. md göre takibe konu alacağın takdiren %15'e tekabül eden 14.872.311,25 TL lik teminat karşılığında tedbir kararı verilmesi yerinde değildir. Ancak davalı tarafın karar aleyhine istinaf başvurusu bulunmamaktadır. İstinafa gelen davacı taraf aleyhine de de karar verilemeyeceğinden bu hususta eleştiri ile yetinmek gerekmiştir. Açıklanan nedenlerle, ilk derece mahkemesince verilen kararda vakıa ve hukuki değerlendirme noktasında, usul ve esasa aykırılık tespit edilmediğinden, davacının istinaf başvurusunun HMK 353/1– b– 1 md gereğince reddine karar verilmiştir.

K A R A R: Yukarıda açıklanan nedenlerle; Davacının 17.02.2025 tarihli ara karara ilişkin istinaf başvurusunun HMK 353/1– b– 1 maddesi uyarınca reddine, Alınması gereken 615,40 TL karar ve ilam harcı peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına, İstinaf yargılama giderlerinin istinaf eden üzerinde bırakılmasına, İstinaf sebebiyle yatırılan gider avansı bakiyesi varsa karar kesin olmakla istinaf edene ilk derece mahkemesince iadesine, Dair dosya üzerinden yapılan inceleme sonunda HMK 362/1– f maddesi gereğince kesin olmak üzere oybirliği ile karar verildi. 15/04/2025

İstanbul BAM. 3. HD. 15.04.2025 T. E: 927, K: 983 (www.e– uyar.com)

480) Süreli İpoteklerde Alacaklı "Bu Süre Dolduktan Sonra mı" Yoksa "Süre Dolmadan mı" İcra Takibi Yapabilir?

*

KONU

İpotek senedinde; ipoteğin – *"... lehine, 01.07.2023 tarihine kadar (süre ile) taşınmazın ipotek edildiği"* şeklinde– 'süreli' olarak kurulmuş olması halinde, alacaklı ne zaman 'ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile' takipte bulunabilir?

Yani böyle bir durumda, alacaklı (01.07.2023 tarihi; ipoteğin vadesi olduğundan, ipoteğin vadesi dolduktan sonra "01.07.2023 tarihinden sonra") mı yoksa (01.07.2023 tarihinde ipotek sona ereceğinden/ortadan kalkacağından, "01.07.2023 tarihine kadar ve en geç TMK. 883/II uyarınca; 01.07.2023 tarihinden itibaren 30 gün içinde") mi ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takipte bulunabilir?

*

Türk Medeni Kanunu'un 881. maddesi 'halen mevcut olan veya henüz doğmamış olmakla beraber doğması kesin veya olası olan herhangi bir alacak için ipotek kurulabileceğini' belirtmektedir. Böylece, şarta bağlı veya şartsız belirli veya belirsiz her türlü alacağın veya hatta ileride doğacak veya doğması ihtimal dahilinde olan alacakların dahi ipotekle teminat altına alınabileceği kabul edilmiştir.[467]

Bilindiği gibi ipotek Türk Medeni Kanunu'nda düzenlenmiş olan üç taşınmaz rehni türünden biridir. Diğer taşınmaz *rehni* türleri ise, *ipotekli borç senedi* ve *irat senedidir* (TMK.m. 850). İpotek, sadece güvence işlevi olan bir taşınmaz rehni olup hak sahibine alacağının vadesinde ödenmemesi halinde, alacağını rehin hakkının konusu olan taşınmazın değerinden alma yetkisi verir.[468]

İpoteğin geçerli şekilde kurulması için mutlaka *'belirli bir süre ile sınırlı olarak kurulması'*[469] zorunlu değildir. Yani, ipotek süresiz olarak da kurulabilir.[470] Uygulamada, süresiz ipotek kurulduğunu belirtmek için 'süresiz' yahut 'fekki (kaldırılması, silinmesi) bildirilinceye kadar'[471] yahut –bu kelimelerin kısaltılmış şekli olarak– 'F. B.K.' ifadeleri kullanılmaktadır.

İpotek, belirli bir süre ile sınırlı olarak kurulacaksa Tapu Sicil Tüzüğü'nün 31. maddesinin (d) bendi gereğince, rehin süresinin, tapu kütüğünün, 'Beyanlar

---

[467] **OĞUZMAN, M. K./ SELİÇİ, Ö. / OKTAY– ÖZDEMİR, S.** Eşya Hukuku, 24. Bası, 2022, s: 1101

[468] **AKKAYA, T.** İcra Hukuku Bakımından Süreli İpotek (Tür. Ad. Ak. D. "TAAD", Ocak/2013, Yıl: 4, S: 13, s: 162)

[469] **HELVACI, İ.** Eski Medeni Kanunu'muzla Karşılaştırmalı Olarak Türk Medeni Kanunu'muza Göre Sözleşmeden Doğan İpotek Hakkı, 2008, s: 409 – **ÇETİNER, B.** Taşınmaz Teminatı, 2015, s: 265

[470] **AKKAYA, T.** agm., s: 164

[471] **ZORA, F.** İpotek Süresi ve Bu Sürenin Geçmesinin İcra Hukuku'na Etkileri (ABD. 2022/3, Temmuz/2022, s: 345)

Hanesi'nde 'Taşınmaz Rehin hakları' bölümünde 'Müddet Sütunu'na yazılması gerekir.[472]

A– 7181 sayılı 04.07.2019 tarihli Torba Kanunu[473] ile TMK.'nun 883. maddesine 2. fıkra eklenmeden önceki dönemde:

● 'İpotek süresi'ni düzenleyen bir hüküm bulunmamaktaydı…[474]

● TMK.'nun 858. maddesi[475] ile "Kamulaştırma hali dışarıda bırakılarak, taşınmaz rehninin 'terkin' yahut 'taşınmazın yok olması' ile sona ereceği" belirtilmişti.

● TMK.'nun 883. maddesi[476] ile "alacak sona erince, taşınmaz malikinin, ipoteğin terkinini isteyebileceği" öngörülmüştür.

Bu dönemde, konumuz olan süreli ipoteklerde, ipotekli alacaklının 'ne zaman icra takibinde bulunabileceği' *'ipotek süresi dolduktan sonra mı'* (yani; "ipoteğin vadesi geldikten sonra mı") yoksa 'ipotek süresi dolmadan mı' (yani; "ipotek ortadan kalkmadan, ipotek devam ederken mi") icra takibinde bulunabileceği gerek doktrinde ve gerekse Yargıtay içtihatlarında farklı görüş ve uygulamalara neden olmuştu.[477] Gerçekten;

a– Doktrinde; bir görüş *"ipoteğin, sürenin dolmasıyla kendiliğinden sona ereceğini"*[478] savunurken diğer bir görüş ise *"kanun koyucunun ipoteğin nasıl sona ereceğini TMK. m. 858'de açıkça beyan ettiğini, olsa olsa burada bir bilinçli susmadan bahsedilebileceğini"*[479] ileri sürmüştür.

b– Yargıtay içtihatlarında; yüksek mahkeme kimi içtihatlarında *"İpoteğin süreli olması halinde sürenin dolmasıyla ipotek sona ereceğinden (hüküm ifade etmeyeceğinden) alacaklının ipotek süresi dolmadan önce ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapması gerekeceğini"* aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

---

[472] **AKKAYA, T.** agm., s: 164

[473] Bknz: Tapu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (R.G. 10.07.2019 T. ve sayı: 30827)

[474] **HELVACI, İ.** age., s: 409 – **ÇETİNER, B.** age., s:264 – **ACAR, F.** Rehin Hukuku, kn. 470

[475] TMK. 858: "Taşınmaz rehni, tescilin terkini veya taşınmazın tamamen yok olmasıyla sona erer. Kamulaştırmaya ilişkin kanun hükümleri saklıdır."

[476] TMK. 883: "Alacak sona erince ipotekli taşınmazın maliki, alacaklıdan ipoteğin terkin ettirmesini isteyebilir."

[477] **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C: 2, 2014, 3. Baskı, s: 2731 vd.

[478] **HELVACI, İ.** age., s: 409 – **OĞUZMAN, M.K./SELİÇİ, Ö./ OKTAY– ÖZDEMİR, S.** age., 21. Baskı, s: 912 – **AKİPEK, J./AKINTÜRK, T./ATEŞ, D.** Eşya Hukuku, 2018, s: 767 – **ERTAŞ, Ş.** Eşya Hukuku, 15. Baskı, 2020, s: 583 – **ŞENER, Y.S.** Türk Hukuku'nda İpotek ve Uygulaması, 2010, s: 169 – **ESENER, T./GÜVEN, K.** Eşya Hukuku, 2008, 4. Baskı, s: 463 – **ALTAY, S./ESKİOCAK, A.** Taşınmaz Rehni, 2007, s: 162 – **GÜRSOY, K.T./ EREN, F./CANSEL, E.** Türk Eşya Hukuku, 1978, s: 1052 – **AYAN, M.** Eşya Hukuku (Ayni Haklar), 2. Baskı, 2000, s: 174 – **KÖPRÜLÜ, B./KANETİ, S.** Sınırlı Ayni Haklar, 1982– 1983, s: 174 – **KARAHACIOĞLU, A.H./DOĞRUSÖZ, E./ALTIN, M.** Türk Hukuku'nda Rehin, 1996, s: 126 – **ÖĞÜTÇÜ, T./DOĞRUSÖZ, E.** Rehin Hukuku, 1982, s: 167

[479] **ÇETİNER, B.** age., s: 265 – **ESENER, T./GÜVEN, K.** Eşya Hukuku, 8. Baskı, 2019, s: 530

"Süreli ipoteklerde ipotek süresi içinde (ipotek süresi dolmadan) icra takibinin yapılması gerekeceği– İpotek süresi içinde icra takibi yapılmaması (ipoteğin süresi dolduktan sonra) icra takibinin yapılmış olması halinde ipotek sona ermiş olduğundan takibin iptaline karar verilmesi gerekeceği–

Davacı vekili, borçluya ait taşınmaz üzerinde müvekkili lehine 20.000.000.000.TL bedelli ipotek tesis edildiğini, düzenlenen sıra cetvelinde müvekkiline pay ayrılmadığını ileri ipotekli alacaklı olan müvekkiline öncelikle pay ayrılması gerektiğini ileri sürerek sıra cetvelinin iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, satışa konu taşınmaz üzerinde davacı lehine bir yıl süreyle ipotek tesis edildiğini, bir yıllık süre geçtiğinden dolayı ipoteğin hükümsüz kaldığını belirterek şikayetin reddini istemiştir.

Merci hakimliğince, bir yıllık süre ile verilen ipoteğe dayanarak bu sürede işlem yapılmaması nedeniyle pay ayrılmamasında usulsüzlük bulunmadığı gerekçesiyle şikayetin reddine karar verilmiş, karar davacı vekilince temyiz edilmiştir.

Dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına ve özellikle davacı lehine tesis edilen ipoteğin süreli olmasına, süreden sonra bir hüküm ifade etmediğinin kabulü ile yazılı şekilde karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davacı vekilini yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarını reddi ile usul ve kanuna uygun bulunan Merci Kararının İİK.nun 366. maddesi uyarınca onanmasına"

19. HD. 17.04.2003 T. E:2002/10571, K:4064 (www.e– uyar.com)

Aynı doğrultuda:

19. HD. 22.09.2010 T. 6497/10143

19. HD. 22.04.2009 T. 3565/3497

19. HD. 08.04.2009 T. 2201/2861

19. HD. 17.04.2003 T. 10571/4064

Yüksek mahkeme kimi içtihatlarında ise *"İpoteğin ödeneceği tarihin (ipoteğin vadesinin) kararlaştırılmış olması, yani ipoteğin 'süreli ipotek' olması halinde, icra takibinin bu tarih (vade) geçtikten sonra yapılması gerekeceğini"* aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

"Karz ipoteğinin vade tarihi gelmeden takip yapılamayacağı–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkiki borçlular tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

1– Borçlu ... adına kararı temyiz eden Avukat ...'in temyiz isteminin incelenmesinde;

Avukat ...'in, borçlu ...adına usulüne uygun olarak sunulmuş bir vekaletinin bulunmadığı, Dairemizin geri çevirme yazısına rağmen ... adına vekaletnamenin sunulmadığı, borçlu ...'ya gerekçeli karar tebliğ edilmesine rağmen temyiz dilekçesi sunmadığından, borçlu ... adına yapılan temyiz isteminin REDDİNE,

2– Borçlu ... yönünden yapılan temyiz itirazlarına gelince;

Alacaklı tarafından borçlular hakkında ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla başlatılan ilamsız takipte, borçluların itirazı üzerine, alacaklının itirazın kaldırılması talebinde bulunduğu, mahkemece, davanın kabulü ile itirazın kaldırılmasına, takip konusu alacağın %40'ı oranında hesaplanan 15.000,00TL tazminatın davalılardan alınarak davacıya verilmesine karar verilmiştir.

İcra takibinin dayanağı 15.05.2009 tarih ve ... yevmiye nolu ipotek akit tablosunda; ''iş bu taşınmazın tamamı ... adına kayıtlı iken; bu defa adı geçen ...'den aldığı 60.000,00 TL bedel mukabilinde borca karşılık için ... lehine 1. Derecede, bila faiz ve 10 yıl süre ile ipotek tesis ettiği" sözcüklerinin yazılı olduğu görülmüştür. Bu hali ile takip dayanağı ipotek kesin borç (karz) ipoteği olup, akit tarihi 15.05.2009 tarihinden başlamak üzere 10 yıllık sürenin sonunda alacağın tahsili için takibe konulabilir. 10 yıllık süre dolmadan ve borçlunun temerrüdü bu şekilde gerçekleşmeden, alacaklı, ipotek alacağını takibe koyamaz. İpotek, vadeli tesis edildiğine göre vade gelmeden takibe girişilmesi akde aykırılıktır.

O halde, ipotek vadesi dolmadan 23.07.2010 tarihinde takip başlatılamayacağından alacaklının itirazın kaldırılması davasının borçlu ... yönünden reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Borçlu ...'un temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366. ve HUMK'nin 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 28/11/2018 gününde oy birliğiyle karar verildi."

12 HD 28.11.2018 T. E.9986, K.12402

Aynı doğrultuda:

14. HD. 08.02.2000 T. 9079/707

13. HD. 16.03.2001 T. 528/2529

13. HD. 16.03.2001 T. 578/2530

13. HD. 29.11.2002 T. 6835/13024

12. HD. 16.05.2003 T. 8135/11219

1. HD. 21.10.2003 T. 9012/11096

12. HD. 21.04.2005 T. 4803/8569

14. HD. 11.05.2006 T. 3363/5588

14. HD. 05.06.2007 T. 6149/6785

12. HD. 22.06.2009 T. 5918/13626

14. HD. 05.10.2010 T. 6706/9813

12. HD. 25.04.2011 T. 26745/7357

12. HD. 11.10.2012 T. 22973/29022

12. HD. 14.10.2014 T. 20657/23743

12. HD. 28.11.2018 T. 9986/12402

Antalya BAM. 12. HD. 1038/1111

B– 7181 sayılı ve 04.07.2019 tarihli Torba Kanunu[480] ile TMK.'nun 883. maddesine 2. fıkra eklenmesinden sonraki dönemde:

04.07.2019 tarihinde, 7181 sayılı Torba Kanunu'nun 19. maddesiyle TMK.'nun 883. maddesine;

"İpotek süreli olarak kurulmuşsa, sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde ipotekli taşınmaz üzerine 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 153/c maddesinde belirtilen şerhin konulmaması halinde ipotek, malikin talebiyle tapu müdürlüğünce terkin edilir."

şeklinde bir fıkra – ikinci fıkra– olarak eklenmiştir.

Maddeye yeni eklenen bu fıkra uyarınca; İcra ve İflas Kanunu'nun 150/c maddesine göre icra memuru 'ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatıldığını' tapu müdürlüğüne bildirmek zorundadır. Bu bildirimi alan tapu müdürlüğü de 'takibin başladığını' ipotekli taşınmazın siciline şerh vermek zorundadır. Bu şerh, madde metninden de anlaşılacağı üzerine 'takibin başladığına' yöneliktir. Bu nedenle, bu şerhin konulması için, ödeme emrinin borçluya tebliğ edilmesine gerek bulunmadığı gibi, takibin kesinleşmesine de gerek yoktur.[481]

Burada bahsi geçen *"...taşınmaz üzerine İcra ve İflas Kanunu'nun 150/c maddesinde belirtilen şerhin konulması"*ndan maksat borçlu hakkında ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılmasıdır. Çünkü 'taşınmaz üzerine 150/c şerhinin konulması' ancak ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılınca konur.

Türk Medeni Kanunu'nun 883/II maddesine göre, en geç *'ipotek süresinin dolmasından itibaren otuz günlük süre içerisinde'* tapu siciline bu şerh konulmamış ise (yani; ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılmamış ise) taşınmaz malikinin talebi ile ipoteğin terkini mümkün olacaktır.

Kanun'un *'ipotek süresi dolduktan sonra'* şerh konulması için otuz günlük ek bir süre düzenlemesinin temel sebebi, hazırlık ve tebligat gibi işlemler için harcanacak

[480] Bknz: Yuk. dipn. 473
[481] **ZORA, F.** agm., s: 360

süre nedeniyle, ipotek süresi içinde takibe başlanılmasına rağmen, henüz tapu müdürlüğüne bildirilmemiş takiplerin semeresiz kalmasını önlemektir...[482]

Sonuç olarak; süreli ipoteklerde ipotekli alacaklının – TMK.m. 883/II uyarınca– *ipotek süresi dolmadan* (veya; *sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde*) –önceden borçluya/borçlulara ihtarname göndererek– ipotekli takip yapması gerekecektir. Aksi taktirde taşınmaz malikinin TMK.'nun 883. maddesinin 2. fıkrasında belirtilen şartlar kapsamında ipoteği – alacaklının iradesine yahut dava açmaya gerek olmaksızın– doğrudan doğruya terkin ettirmesi mümkün olacaktır.

İpotek süresinin dolmasında –ve otuz günlük sürenin geçmesinden– sonra alacaklı tarafından ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılmak istenmesi halinde, bu talebin icra müdürü tarafından reddedilmesi gerekecektir. İcra müdürünün bunun terine işlem yapıp takip talebini kabul etmesi, borçlunun (süresiz) şikayetine neden olur.[483]

Bu dönemde, yani 04.07.2019 tarihinde, TMK.'nun 883. maddesine ikinci fıkra olarak;

"*"İpotek süreli olarak kurulmuşsa, sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde ipotekli taşınmaz üzerine 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 153/c maddesinde belirtilen şerhin konulmaması halinde ipotek, malikin talebiyle tapu müdürlüğünce terkin edilir."*

şeklinde yeni bir fıkra eklendikten sonra, yüksek mahkeme bu konuda verdiği tüm kararlarında *"alacaklının ipotek resmi senedinde ipoteğin belirli bir süre içinde geçerli olacağının belirtilmiş olması halinde, alacaklının bu tarih sona ermeden ve en geç otuz gün içinde, borçlu hakkında ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte bulunması gerekeceğini (yani; ipoteğin, süresinin sona ermesiyle kalkacağından, bu tarihten sonra borçlu hakkında ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takipte bulunulamayacağını)"* aşağıdaki şekilde açık– seçik olarak belirtmiştir:

– "İpotek resmi senedinde, dava konusu ipoteklerin 'bila faiz ve 15.10.2014 süre ile' tesis edildiği belirtilmiş, icra takipleri ise 11.12.2014 tarihinde başlatılmış olduğundan, bu durumda, 15.10.2014 tarihinde ipotek kalkacağından, ipotek süresinden sonra bu ipoteklere dayanılarak ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılamayacağını"[484]

– "İpotek belgesinde ‹ipoteğin 30.08.2020 yılına kadar süre ile konulduğu' yazılı olup, 25.03.2021 tarihinde başlatılan takipte TMK'nın 883/2. maddesi gereğince belirlenen süreden sonra konulan İİK.m.150/c şerhinin yok hükmünde olduğu, yapılan takibin ‹usulsüz olduğunu, zira yasal bir aylık süre içerisinde takip başlatılmaması nedeniyle taşınmazın teminat niteliğini kaybettiğini, bu nedenle takibin iptaline karar verilmesi gerekeceğini'– Her ne kadar ipoteğin kesin borç ipoteği olarak kurulduğu

[482] **ZORA, F.** agm., s: 361
[483] **ZORA, F.** agm., s: 389
[484] Bknz: 11. HD. 09.03.2022 T. E: 2020/5250, K: 2022/1680 (www.e– uyar.com)

ve asıl borçlunun şikayetçi ..... olduğu görülmekte ise de, ipoteğin, taraflar arasında ihtilafsız olan Dış Cephe Mantolama İşleri Sözleşmesi gereğince, bu sözleşmenin teminatı olarak verildiği hususunun alacaklının kabulünde olduğunu, buna göre ipotek konusu borcun asıl borçlusunun ..... Ltd. Şti, ipotekli taşınmaz malikinin ise şikayetçi ..... olduğu, buna göre İİK'nun 149 ve 149/b maddeleri gereğince ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte ipotek verenin 3. kişi olması halinde takip talebinin borçlu kısmında asıl borçlu ile birlikte ipotek veren 3. kişinin de taraf olarak gösterilmesi gerekmekle, somut olayda asıl borçlu ..... Ltd. Şti'nin takipte taraf olarak gösterilmediği anlaşıldığından takibin 'zorunlu takip arkadaşlığı'na da aykırı olduğunu"[485]

– "TMK.m.883/II uyarınca; ipoteğin süreli olarak kurulmuş olması halinde, alacaklının en geç ipotek süresi içinde ipotekli takip yapıp, tapu kaydına İİK.m.150/c şerhi koydurmak zorunda olduğunu– Alacaklı tarafından takipteki zorunlu dava arkadaşlığı hususundaki eksikliğin yargılama sırasında giderildiği, öte yandan dayanak ipotek akit tablosunun 2011 tarihli olduğu, Türk Medeni Kanunu'nun 883. maddesindeki değişikliğin 01.01.2020 tarihinde yürürlüğe girdiğini, bu tarihten önce süreli olarak tesis edilen ipoteklerin de, şayet süre sona ermiş ise 01.01.2020 tarihinden itibaren 30 günlük sürenin sonunda takibin başlatılması gerekeceğinin açık olduğunu– Bu süre zarfında belirtilen şerhin konulmaması halinde ipoteğin, malikin talebi ile tapu müdürlüğünce terkin edileceğini"[486]

Bu konuyla ilgili olarak ayrıca ilave edelim ki Anayasa Mahkemesi, – bir başvuru üzerine– 26.07.2023 T. ve E: 2022/128, K: 2023/136 sayılı kararı ile;

"Türk Medeni Kanunu'nun 883. maddesine 4/7/2019 tarihli ve 7181 sayılı Kanun'un 19. maddesiyle eklenen 'İpotek süreli olarak kurulmuşsa, sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde ipotekli taşınmaz üzerinde 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 150/c maddesinde belirtilen şerhin konulmaması hâlinde ipotek, malikin talebiyle tapu müdürlüğünce terkin edilir.' şeklindeki ikinci fıkranın Anayasa'nın 13 ve 35. maddelerine aykırı olmadığına – oy birliğiyle– karar vermiştir."

Bir olayda;

● Alacaklı (A)'ın alacağına karşılık olarak borçlu (B) tarafından, …. ili, …… ilçesi, Künarlar Mah. 1680 Ada, 10 Parsel numaralı taşınmaz üzerine 47350 yevmiye numaralı ve 05/12/2022 tarihli 6.000.000,00 TL. alacak için ipotek şerhi işlenmiştir.

Bu şerh, ipotek senedinde *"Borçlu (B) adına, alacaklı (A)'dan borç olarak aldığı 6.000.000,00 TL (altımilyon TL) bedel mukabilinde alacaklı (A) lehine 01.07.2023 süre ile ipotek tesis ettiği..."* şeklinde belirtilmiştir.

İpotek şerhi işlendiği sırada taşınmazın maliki, borçlu (B)'dir. Daha sonra taşınmaz (C) isimli kişiye ipotekli olarak satılmıştır.

● Alacaklı (A) tarafından hem ipotek senedi borçlusu (B)'ye hem de yeni malik (C)'ye …… 7'nci Noterliği aracılığıyla 30/01/2023 tarihli ve 01644 yevmiye

[485] Bknz: 12. HD. 09.02.2023 T. E: 2022/8171, K: 757 (www.e– uyar.com)
[486] Bknz: 12. HD. 27.03.2023 T. E: 2022/8444, K: 2053 (www.e– uyar.com)

numaralı ihtarname gönderilmiş ve 3 gün ödeme süresi verilmiştir. İhtarname; 30.01.2023 tarihinde borçlu (B)'nin e– tebligat adresine gönderilmiş ve aynı gün okunmuştur. Bu ihtarname yeni malik (C)'ye ise 03.02.2023 tarihinde tebliğ edilmiştir.

● Alacaklı tarafından ……. İcra Müdürlüğü'nde 2023/171297 sayılı 'ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilamlı icra takibi' başlatılmıştır.

•…… 1. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2023/576 Esas ve 2023/917 Karar sayılı dosyasında; davacı– borçlu (C) dava dilekçesinde *"ödeme emrinin ve takibin iptaline"* karar verilmesini istemiş, mahkemece "ödeme emrinin iptaline ve takibin devamına" karar verilmiştir.

•…… 3. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2023/145 Esas sayılı dosyasında davacı– borçlu (B) 'ipotek takibinde verilen sürenin gelmemesi sebebiyle borcun muaccel olmadığını' ileri sürerek "ödeme emrinin ve takibin iptaline" karar verilmesini istemiştir. Mahkemece dosya, bankacı– bilirkişiye gönderilerek bu konuda rapor düzenlenmesi istenmiş ve bankacı bilirkişi 01.11.2023 tarihli raporunda *'borcun muaccel olmadığı bu nedenle, davacı– borçlunun takibin iptali isteminin uygun olduğu'* yönünde görüş belirtmiştir. Bu rapora davalı– alacaklı (A) vekili tarafından karşı çıkılarak Yargıtay'ın –TMK.'nun 883. maddesinde 2019 tarihinde yapılan değişiklikten sonraki tarihli –yeni içtihatlarına dayanılarak– itiraz edilmiştir. Dosya, gerekli karar verilmek üzere 3. İcra Hukuk Mahkemesi'nce tetkike alınmıştır…

*

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Yukarıda[487] ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; 7181 sayılı ve 04.07.2019 tarihli Torba Kanunu ile TMK.'nun 883. maddesine

"İpotek süreli olarak kurulmuşsa, sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde ipotekli taşınmaz üzerine 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 153/c maddesinde belirtilen şerhin konulmaması halinde ipotek, malikin talebiyle tapu müdürlüğünce terkin edilir."

şeklinde ikinci fıkra olarak eklenen yeni hüküm nedeniyle ipotekli alacaklının –TMK.m. 883/II uyarınca– *ipotek süresi dolmadan (veya; sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde)* – önceden borçluya/borçlulara ihtarname göndererek– ipotekli takip yapması gerekecektir. Aksi taktirde taşınmaz malikinin TMK.'nun 883. maddesinin 2. fıkrasında belirtilen şartlar kapsamında ipoteği – alacaklının iradesine yahut dava açmaya gerek olmaksızın– doğrudan doğruya terkin ettirmesi mümkün olacaktır.

İpotek süresinin dolmasından –ve otuz günlük sürenin geçmesinden– sonra alacaklı tarafından ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılmak istenmesi halinde, bu talebin icra müdürü tarafından reddedilmesi gerekecektir. İcra müdürünün bunun

[487] Bknz:Yuk. dipn. 484 vd.

terine işlem yapıp takip talebini kabul etmesi, borçlunun (süresiz) şikayetine neden olur.[488]

Somut olayda; borçlu (B) tarafından, alacaklı (A)'ya olan 6.000.000,00 TL. borcundan dolayı …… ili, …… ilçesi, Künarlar mah. 1680 ada, 10 parsel numaralı taşınmaz üzerine 05.12.2022 tarihinde 47350 yevmiye numarası ile ipotek kurulmuş ve ipotek senedinde *"ipoteğin 01.07.2023 süre ile tesis edildiği"* belirtilmiş, alacaklı da borçluya gönderdiği 30.01.2023 tarihli İHTARNAME ile, borçluya borcunu ödemesi için üç gün süre verilmiş ve bu sürede borcun ödenmemesi üzerine Mart/2023 tarihinde – *yani; ipotek süresi olan 01.07.2023 tarihinden önce*– Denizli İcra Dairesi'nde ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilamlı icra takibinde bulunmuştur. Yapılmış olan bu icra takibinde bir usulsüzlük yoktur…

Nitekim –yukarıda dipn. 484, 485 ve 486'da– tam metinleri sunulan içtihatlarında yüksek mahkeme bu hususu açıkça belirtmiştir…

[488] **ZORA, F.** agm., s: 389

BÖLÜM: 3

«BİLGİ NOTLARI»

22) Tasarrufun iptali davasını açma hakkı kötüye kullanılabilir mi? Tasarrufun iptalini açma hakkının kötüye kullanılmış olmasının yaptırımı (sonucu) nedir?

*

● TMK. 2/I'de yer alan *"dürüstlük kuralı"*, 'dürüst, namuslu bir insandan beklenen hareket tarzı'nı ifade etmektedir. Başka bir deyişle; TMK. 2/I' de " 'haklarını kullanan' ve 'borçlarını yerine getiren' dürüst, namuslu bir insan gibi davranması gerektiği" belirtilmiştir. Hakların ve borçların içeriğini belirleyen bu kural herkese yönelik olduğu için, hem alacaklıya ve hem de borçluya hitap etmektedir.

Bu kuralın amacı kişilerin haklarını kullanırken ya da borçlarını yerine getirirken, dürüst, namuslu, makul ve yaptığı eylemin sonucunu bilebilen – orta zekalı– bir kimsenin benzer olaylardaki davrandığı gibi hareket etmelerini sağlamaktır.[1]

Medeni Kanunumuzda *"Başlangıç Hükümleri"* arasında yer alan TMK. 2, tıpkı diğer başlangıç hükümleri olan TMK. 1, 3, 4 gibi *"Genel İlke (Kural)"*dır. Bu nedenle de, Medeni Hukuk dışındaki hukuk dallarında da – örneğin medeni yargılama hukukunda[2], İcra ve iflâs hukukun da– uygulama alanı bulur.[3]

TMK. 2/I' de ifade edilmiş bulunan *"dürüstlük kuralı"*nın niteliği gereği, hakimin önüne gelen uyuşmazlıklarda kendiliğinden (re'sen) – yani; taraflardan birisinin "doğruluk ve güven kuralların aykırı davranıldığı" yolunda bir iddia ya da savunmada bulunup bulunmadığına bakılmaksızın– uygulanacağı kabul edilmektedir.[4]

TMK. 2/I' de düzenlenmiş bulunan "dürüstlük kuralı"nın müeyyidesi(yaptırımı) yani "bir hakkın kötüye kullanılması"nın yaptırımı TMK. 2/II' de *'o hakkın hukuk düzenince korunmaması'* şeklinde belirtilmiştir. 'Bir hakkın hukuk düzeni tarafından

---

[1] **İMRE, Z.** Medeni Hukuka Giriş, 1971, s:310.
[2] **ARSLAN, R.** Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı, 1989, s:47.
[3] **EDİS, S.** Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, 1979, s:294 vd– **ATAAY, A.** Medeni Hukukun Genel Teorisi, 1971, s:185.
[4] **UYAR, T.** Yargıtay Kararlarında "Dürüstlük (Objektif İyiniyet)" Kuralı (MK.2/I) ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı" (MK.2/II) (Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, 2000 s:439 vd.).

korunması'; ilk planda bu hakka dayanan taleplerin ve savunmaların dikkate alınmaması ve reddedilmesi anlamını taşır.[5]

Her hak gibi, dava hakkı da hukuk düzenince korunan bir yararın varlığı halinde, davanın açılmasından, mahkemenin hakkı tanıyan kararının icrasına kadar, dürüstçe ve doğruluk ilkelerine uygun, sırf başkasına zarar verme kastından uzak kullanılabilir.[6]

Doktrinde[7] ve **Yargıtay kararlarında**[8] "Medeni Usul Hukukunda dürüstlük kurallarının geçerli olduğu" konusunda görüş birliği bulunmaktadır.[9]

Dürüstlük kuralının niteliği gereği olarak ve bir maddi hukuk kuralı olması nedeniyle, TMK 2 hükmü hakim tarafından re'sen uygulanır. TMK. 2 hükmünün kamu düzeni genel ahlak düşünceleri ile konulmuş emredici nitelikte olduğu genellikle kabul edilen bir görüştür.[10]

Bir hukuk davasının açılması ile davanın tarafları arasında ve taraflarla mahkeme arasında usul hukukuna ilişkin bir bağ kurulur. Her yönüyle usul hukuku kuralları tarafından düzenlenen bu usuli ilişki, dava derdest kaldıkça devam eder. Bu ilişki devam ettiği sürece davanın taraflarının birbirleriyle ve mahkemeyle olan ilişkilerinde dürüst, samimi olmaları, usul kurallarının kendilerine tanıdığı yetkileri konuluş amacına uygun kullanmaları gerekir.[11]

Belirtilen nedenlerle, dürüstlük kuralı bir genel hukuk normu (ilkesi) olarak Medeni Usul Hukukunda da uygulanmalıdır. Usul Hukukunda da hakkın kötüye kullanılması himaye göremez. Devletin bir kurumu olan mahkeme; haksız, hileli, kural tanımaz bir biçimde dava yürütülmesine göz yumamaz; bu şekilde dava yürütülerek başarı elde edilmesine alet edilemez.[12]

Anayasanın 36. maddesi, herkesin meşru vasıta ve yollardan yararlanmak suretiyle yargı merciileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahip olduklarını belirtmektedir. Bu hükümle Anayasa güvencesine kavuşan dava hakkı, ancak *dürüstlük kurallarına* uygun bir biçimde kullanılabilir. **O halde davacı, haksız olduğunu bilerek dava açmamalıdır**[13]**.**

---

[5] **DURAL, M./SARI, S.** Türk Özel Hukuku C.1 (Temel Kavramlar ve Medeni Kanunun Başlangıç Hükümleri), 2006, s:213.
[6] **ARSLAN, R.** age. s:2
[7] **BİLGE, N./ÖNEN, E.** Medeni Yargılama Hukuku, 1978, s:299 vd.– **ÖNEN, E.** Medeni Yargılama Hukuku, 1979, s:182 – **BERKİN, N, M.** Tatbikatçılara Medeni Usul Hukuku Rehberi, 1981, s:424 – **POSTACIOĞLU, İ. E.** Medeni Usul Hukuku Dersleri, 1975, s: 152 – **KURU, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulu, C:1, 1979, s:598 – **ALANGOYA, Y.** Medeni Usul Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanmasına İlişkin İlkeler, 1979, s:116.
[8] Bknz: İç. Bir. K. 30.09.1988 T. 2/2; HGK. 06.10.1973 T. 2– 1667/768; HGK. 08.10.1958 T.4–45/43; 10 HD. 24.02.1978 T. 1250/1293
[9] **ARSLAN, R.** age. s:20
[10] **ARSLAN, R.** age. s:27
[11] **ARSLAN, R.** age. s:48
[12] **ARSLAN, R.** age. s:58
[13] **ARSLAN, R.** age. s:71

Davacı bilinçli olarak haksız dava açarsa, bu hakkını *hukuk düzeni* korumaz; yani bu durumda dava hakkı *dürüstlük kuralı* tarafından sınırlandırılır. Başka bir deyişle, davacı bir kanunun lafzına (sözüne) dayanarak ve usul hükümlerine uygun biçimde dava açsa bile, bu davranışı dürüstlük genel kuralına aykırı olursa, davası devletin yargı organının hukuki korumasından yararlanmamalıdır. Özellikle hakkın kötüye kullanılmasında, dava hakkının hukuk düzenince korunması mümkün olmayacak, yargı organı tarafından bu yöndeki istem dinlenmeyecektir.[14]

Yargıtay da, dava hakkının (hukuki korunma isteme hakkının) *dürüstlük kuralına* uygun kullanılmadığı hallerde, "*davacının dava hakkının bulunmadığına"* karar vermektedir. Örneğin;

√ *"Davacının imzalı belge verip* ***muvafakat ettiği hususlarda daha sonra dava açmasının*** *Türk Medeni Kanunu'nun 2. maddesinde düzenlenen iyiniyet ve dürüstlük kuralına aykırı olacağını", [15]*

√ *"Ortak yerde tadilat yapılmasına* ***önceden rıza gösteren kişinin sonradan*** *'eski hale getirme davası' açmasının 'iyiniyet' (TMK.2) ile bağdaşmayacağını", [16]*

√ *" İyiniyetin var olup olmadığının 3.11.1980 tarih, 2/3 sayılı ve 4.11.1985 tarih 2/7 sayılı İçt.Bir.K. uyarınca;* ***her olayın özelliğine göre*** *değerlendirilmesi gerekeceğini", [17]*

√ *"Komşusunun balkonunu kapatmasına* ***izin veren kişinin, daha sonra*** *'yapılan işin imar kurallarına aykırılığını' ileri sürerek dava açmasının dürüstlük kuralıyla bağdaşmayacağını", [18]*

belirtmiştir…

Tasarrufun iptali davasının açılmasının (TMK. 2) iyiniyet kuralları ile bağdaşmadığı konusunda da ***Yüksek mahkeme,***

√ *" …'Davacının, davalılar ve dava dışı hissedarların bir araya gelerek davalı borçlunun borcunun ödenmesi için tapu idaresinde taksim ve karşılıklı intikallerde bulunduğu, davalılar ile diğer paydaşların dava dışı paylarını davacıya bedelsiz olarak devrettikleri, anılan taşınmazın değeri gözetildiğinde,* ***davacının iyiniyetinden söz edilemeyeceğini****, herkes haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorunda olduğundan (TMK. 2) ve bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumayacağı'ndan,* ***'tasarrufun iptali davasının reddine'*** *karar verilmesinin usul ve yasaya uygun olduğunu…"[19]*

√ *"Taşınmaz üzerindeki ipotek bedelinin davalı tarafından temlik eden bankaya ödendiği ve davacı bankanın ipoteği fek edip,* ***satışa muvafakatinden sonra***

[14] **ARSLAN, R.** age. s:72
[15] Bknz. 18 HD. 30.05.2013 T. 8038/9381 (www.e– uyar.com; Erişim: 22.11.2021)
[16] Bknz: HGK. 06.05.1987 T. 1986/5– 661/344 (www.e– uyar.com; Erişim: 22.11.2021)
[17] Bknz: 6. HD. 13.03.1986 T. 2125/3382 (www.e– uyar.com; Erişim: 22.11.2021)
[18] Bknz: 18. HD. 01.05.2008 T. 1278/5318 (www.e– uyar.com; Erişim: 22.11.2021)
[19] Bknz: 17. HD. 8.11.2016 T. 19720/10243 (www.e– uyar.com; Erişim: 22.11.2021)

taşınmazın satıldığı anlaşıldığından, davalılar arasındaki tasarruf yönünden iptal koşullarının oluşmadığını*"*[20]

√ *"Davacı– alacaklının* ***satılmasına muvafakat ettiği taşınmazın satışı hakkında tasarrufun iptali davası açamayacağını****"*[21]

√ *"Dava konusu taşınmazlar üzerindeki* ***haczin davacı bankanın bilgisi ile kaldırılarak satışın yapılması halinde, bu satışlar hakkında açılan tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini****"*[22]

belirtmiştir.

*

Bir OLAY'da;

Davacı– alacaklı (E.) LIMITED vekili, dilekçelerinde özetle, *"...Müvekkillerinin İngiltere'de faaliyet gösteren bir banka olduğunu, davalı– borçlu (S.) Turizm ve İnşaat San. Ltd. Şti.'nin, – dava dışı İngiliz vatandaşı– (B. R. S.)'nin müvekkillerinin kullandığı kredide 'garantör' olarak yer aldığını,* ***(S.)'nin garantör sıfatıyla kredinin geri ödenmemesinden sorumlu olduğunu****, davalı– borçlu (S.)'nin ilk kredinin ödeme tarihi olan 21.08.2008 tarihinden 8 gün sonra Sunset Tur. İşl. A.Ş. adına kayıtlı tatil köyü ve tatil köyü içerisinde bulunan tesisleri 16.716.760, 35 TL. karşılığında satın aldığını,* ***kullanılan kredinin geri ödenmediğini****, söz konusu gayrimenkullerin aynı gruba bağlı davalı üçüncü kişiler konumunda olan (K.) Gayrimenkul Yatırımları A.Ş. ve (M. Ö.)'ye aynı gün içinde (06.05.2011 tarihinde) satıldığını, bu satışlardan yaklaşık 1 ay önce (Ö.) ailesi tarafından yönetilen (A.) Tur. Yat. A.Ş. tarafından bu gayrimenkuller üzerine ipotek kurulduğunu, davalı– üçüncü kişi (M. Ö.)'in 1992 doğumlu olduğu gözetildiğinde 20.030.000,00 TL. bedel ödeyerek gayrimenkul satın almasının* ***hayatın olağan akışına aykırı olduğunu****, davalılar arasındaki ilişki nedeniyle (S.)'nin finansal durumundaki bozukluğu bilmediklerinin ve iyi niyetli olduklarının iddia edilemeyeceğini, kredinin ödenmemesi üzerine (S.) ve müdürleri aleyhine icra takibine geçildiğini, ödeme emrine itiraz edilmesi üzerine itirazın iptali davası açıldığının, davalı– borçlu (S.)'nin dava konusu gayrimenkulleri kötü niyetli ve alacaklı müvekkillerine zarar vermek adına devrettiğini, davalıların aynı gruptan olması ve aynı sektörde çalışmaları nedeni ile davalı– borçlunun finansal durumunu bilmesi gerektiğini, dava konusu gayrimenkullerin davalı– borçlu (S.)'nin ticari işletmesinin asli unsurunu oluşturduğunu ve bu taşınmazların devrinin 'ticari işletmenin devri' anlamına geldiğini, İİK. m. 280/son hükmüne göre müvekkillerine bir bildirim yapılmadığını, bu nedenle İİK. 277 vd. uyarınca bu devirlerin iptali için dava açtıklarını"* belirtmiştir.

Davalı üçüncü kişiler (K.) A.Ş. ve (M. Ö.) vekili dilekçelerinde özetle; *"...davacının borç ödemeden aciz vesikası ibraz etmemesi nedeniyle davanın dava şartı yokluğu neden ile reddi gerektiğini, tasarrufun iptali davası açılabilmesi için* ***kesinleşmiş***

[20] Bknz: 17. HD. 17.03.2014 T. 16434/3646 (www.e– uyar.com; Erişim: 22.11.2021)
[21] Bknz: 17. HD. 21.10.2014 T. 7504/13877 (www.e– uyar.com; Erişim: 22.11.2021)
[22] Bknz: 17. HD. 19.01.2016 T. 3465/594 (www.e– uyar.com; Erişim: 22.11.2021)

bir alacağın *bulunması gerektiğini, davacının açmış olduğu itirazın iptali davasının devam ettiğini, davacının ileri sürdüğü vakıaların ve bunu ispata yarayan delillerin davacı– alacaklı banka ile davalı– borçlu (S.) arasındaki ilişkilere yönelik olduğunu, diğer davalı– borçlu (S.) ile müvekkilleri üçüncü kişiler arasında hiçbir ilişki olmadığını ve davacının buna yönelik bir delil sunmadığını, davacının iddia ettiği* ***organik bağın davalı– borçlu ile olmadığını****, ileri sürülen aile şirketleri arasındaki ilişkinin hayatın olağan akışına uygun olduğunu,* ***davalı– borçlu (S.) ile diğer davalılar arasında organik veya fiili her hangi bir bağın bulunmadığını****, davalı– borçlu ile davalı üçüncü kişilerin* ***faaliyet alanlarının da farklı olduğunu****, müvekkili üçüncü kişilerin, davalı borçlu şirketin ekonomik durumunu bilmelerinin mümkün olmadığını, söz konusu gayrimenkullerin (R.) tarafından çıkarılan satış ilanı sonrasında haberdar olunarak alındığını, 30 Eylül 2018 tarihinde davalı– borçlu (S.)'ye ihtar çeken davacı– alacaklı bankanın ihtardan sonra alacağının tahsili için hiçbir işlem yapmadığını, müvekkillerinin söz konusu gayrimenkulleri satın almasından sonra davalı– borçlu (S.)'ye karşı icra takibi başlatıldığını, müvekkillerinin, satıcı (S.)'nin İngiltere'de faaliyet gösteren bir bankaya borcu olduğunu bilemeyeceğini, söz konusu taşınmazlar bitişik ve kullanımları birbirine bağlı parseller olduklarından aynı gün satın alındıklarını ve* ***tek başına satın alınması halinde verimli kullanılamayacaklarını****, davacı– alacaklı banka ile davalı– borçlu (S.) arasındaki e– mail yazışmalarına göre* ***davacı– bankanın*** *dava konusu taşınmazların (R.) aracılığı ile* ***satılacağından çok önceden haberdar olduğu****, üstelik itirazın iptali davasında yer alan uzman görüşünde 'otelin tadil edilerek satılmak üzere satın alındığının' belirtildiğini, (R.) değerlendirme raporunun mail atılmasından sonra internet üzerinde iki sene boyunca yer alan bu ilan ve söz konusu binalar üzerinde herkesin görebileceği şekilde asılan diğer ilanlar neticesinde müvekkillerinin iyiniyetle taşınmazları satın aldığını…"* belirtmiştir.

Davalı– borçlu (S.) Ltd. Şti. vekili dilekçelerinde özetle *"Tasarrufun iptali davası açılabilmesi için geçerli ve kesinleşmiş bir alacağın varlığının şart olduğunu, müvekkillerinin* ***davacı– alacaklı (E.) Privite Limited'e hiçbir borcu olmadığını****, açılan itirazın iptali davasının halen devam ettiğini, borç ödemeden aciz vesikasının mahkemeye ibraz edilmediğini,* ***müvekkillerinin dava dışı (B. R. S.)'nin borcunu garanti etmediğini****, davacının iddiasının aksine (B. R. S.)'nin müvekkillerine gönderdiği paranın garantörlük ilişkisi nedeniyle gönderilmediğini,* ***taraflar arasında yapılan özel anlaşmanın garanti sözleşmesi niteliğinde olmadığını****, İngiliz mahkemelerinin (B. R. S.) ve onun borcunu garanti eden garantörleri mahkum ettiğini, oysa müvekkillerinin sorumluluğuna yönelik hiçbir karar vermediğini "* belirtmiştir.

İstanbul ... Asliye Hukuk Mahkemesi, 30.05.2017 T. 2012– 235/190 s. kararında özetle;*"…(İtirazın iptali davasının görüldüğü) İstanbul ... Asliye Ticaret Mahkemesinin 2014/… E. ve 2015/… Karar sayılı dosyası incelendiğinde davacı (E.)tarafından davalı (S.) ve dava dışı diğer davalılar (M. Ç.) ve (H. B.) aleyhine Kartal ... İcra Müdürlüğü'nün 2011/ ... sayılı takip dosyasına yapmış oldukları itiraz üzerine ... yapılan yargılama sonucunda; davacı ile davalı (S.) arasında düzenlenmiş Garanti Sözleşmesi de göz önünde bulundurularak,* ***davalı şirket (S.)'nin davacıya (E.)'ye borçlu olduğundan bahisle aleyhine açılan itirazın iptali ve takibin devamı davasının***

kabulü *ve diğer davalılar adına açılan davaların da garanti sözleşmesindeki imzaları şirketi temsil etmek amacıyla atmış olmaları nedeniyle reddi doğrultusunda karar verildiği ve* ***kararın süresi içeresinde temyiz edilmediğinden bahisle 08/09/2015 tarihinde kesinleştiğinin anlaşıldığını****, ... davacı tarafça 06/04/2016 tarihinde davalı (S.) adresinde haciz için gidilmiş ve aynı tarihte düzenlenen haciz tutanağına göre davalı (S.)'nin haczi kabil bir malının bulunmadığının anlaşıldığını, ... taşınmazların dava ve satış tarihi itibariyle değerlerinin 21.693.914.68 TL tutarında olduğunun saptandığını, ...Dava konusu olan üç taşınmazın 06/05/2011 tarihi itibariyle diğer davalılara üzerinde 2 ipotek var iken toplam 20.440.000,00 TL bedelle devredildiğinin anlaşıldığını,. . Davacı ile davalı (S.) arasında düzenlenmiş Garanti Sözleşmesi ve davalı (S.) aleyhinde yapılmış icra takibi incelendiğinde* ***davalı (S.)'nin devirden önce davacıya borçlu olduğunun*** *anlaşıldığını, davalı (S.)'nin davalı bankaya borçlu olduğu hususunun (itirazın iptali davasını gören) İstanbul ... Asliye Ticaret Mahkemesi'nin ilamı ile de sabit olduğunu, davacı tarafça bu dava sonuçlanıp kesinleştikten sonra eski Kartal ... İcra Müdürlüğü'nün 2011/... sayılı takip dosyası üzerinden hacze gidildiğini, geçici aciz vesikası hükmünde olan haciz tutanağı incelendiğinde, davalı (S.)'nin hacze kabil bir mal varlığının bulunmadığının saptandığını, ... 104 ada 19 parsel sayılı taşınmazı satın alan (M. Ö.)'nün yaşı itibariyle böyle bir taşınmazı 20.030.000,00 TL ödeyerek satın almasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, taşınmaz üzerinde 08/04/2011 ve 28/04/2011 tarihinde lehine ipotek tesis edilen (A.) Turizm Yatırımları İnş Tic. ve San. A. Ş' nin ortakları arasında davacı (M. Ö.)'nün babası (S. Ö.) ve annesi (G. Ö.)'nün bulunduğu ve davalı (K.)şirketinin ortaklarından birinin de (Ö.) ailesinden olduğunu, davalılar (M. Ö.) ve (K.)'nin birlikte hareket ettiğinin kabul edildiğini, davalılar (K.) ve (M. Ö.) vekilinin 'bu satıştan davacı tarafın da haberi olduğunu' beyan ederek İİK'nun 280/4 maddesinin koşullarının oluşmadığını iddia etmiş ise de, dosya kapsamı itibariyle bu hususun kanıtlanmadığını, ...* ***davalı– borçlu (S.)'nin davacı tarafla aralarında düzenlenmiş olan Garanti Sözleşmesi nedeniyle davacıya borçlu olduğu ve bu süreçte dava konusu olan taşınmazları diğer davalılara devretmesindeki amacının yukarıdaki gerekçeler karşısında alacaklılardan mal kaçırmaya yönelik olduğu*** *anlaşıldığından davanın kabulü doğrultusunda karar verilmesi gerekeceği sonuç ve kanaatine varıldığını"* ifade etmiştir.

İstanbul ... Asliye Hukuk Mahkemesi, 30.05.2017 T. 2012– … s. kararının **'istinaf'** edilmesi üzerine, **İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. HD. …2018 T. … s. kararı ile**, yerel mahkeme tarafından verilen 05.03.2013 tarihli geçici hukuki koruma kararı hakkında Yargıtay 17. HD.'nce inceleme yapılarak karar verilmiş olması nedeniyle, kendilerinin inceleme yapamayacağını ve bu nedenle *"yerel mahkeme dosyasının – temyizen incelenmek ve Yargıtay'a gönderilmek üzere–* ***'geri çevrilmesine'"*** karar vermiştir.

"Tasarrufun iptali davasının kabulüne" ilişkin yerel mahkeme kararını '**temyizen'** inceleyen **Yargıtay 17. HD.** ise**. ..2019 T. … s. kararı** ile özetle *"...taraf teşekkülünün her aşamada re'sen dikkate alınması gerektiğini, dava konusu 19 nolu parselin 104 ada ve 41 nolu parseller olarak ifraz gördüğü ve malik üçüncü kişi (U.) tarafından 31.05.2013 tarihinde dava dışı (Ü.) A.Ş.'ne ayni sermaye olarak devredildiği,*

40 nolu parselin 03.12.2015 tarihinde kat mülkiyetine çevrilerek tedavül gördüğü, 41 nolu parselin ise (Ü.) A.Ş. tarafından 30.06.2016 tarihinde yine dava dışı (Ç.) Otelcilik A.Ş.'ye devredildiği anlaşıldığından, ***davacıdan,*** *her iki parselin davalı üçüncü kişilerden ve onların devrettiği kişilerden satın alan bu şahıslara* ***'davayı yöneltip yöneltmeyeceği' sorularak*** *bir karar verilmesi gerektiğini"* bu nedenle *"davalıların temyiz itirazlarının kabulü ile* ***diğer hususlar şimdilik incelenmeksizin*** *hükmün bozulmasına"* karar vermiştir.

Yargıtay 17. HD.'nin. ..2019 T. … s. kararının **"karar düzeltme"** istemine konu edilmesi üzerine, Yüksek mahkeme. ..2020 T. … s. kararı ile *"taraf teşkilinin yargılamanın her aşamasında re'sen gözetilmesi gereken hususlardan olduğu ve bozma nedenlerine göre* ***diğer temyiz itirazlarının incelenmemiş bulunmasına göre****"* davalı üçüncü kişiler vekilinin "karar düzeltme isteminin reddine" karar vermiştir.

Davalı üçüncü kişiler (K.) A.Ş. ve (M. Ö.) vekilinin dilekçelerinde;

a– Alacağın gerçekliği konusunda,

*– "...Davalı üçüncü kişinin, 'davacının borçludan alacaklı olmadığını' savunması halinde, mahkemece bu savunmanın araştırılması gerektiğini, ...****gerçek bir borç yoksa, alacak da söz konusu olamayacağından iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmadığını*** *(17. HD 2.2.2010 T. 9029/703, HGK. 19.06.2002 T. 15– 495/528; 15. HD 03.03.2003 T. 338/1021); .... takip alacaklısı ile anlaşılarak veya muvazaalı bir alacak oluşturularak icra takibine itiraz etmeyen veya borçlu olmadığına ilişkin kanunun kendisine tanıdığı dava imkanlarını kullanmayan borçlunun bu davranışı karşısında, borçludan mal edinen üçüncü kişilerin yargı eliyle zarara uğratılmasının söz konusu olacağını, dürüstlük kuralına aykırı davranan davacının kendi muvazaasından yararlanamayacağını"*

b– Davacı bankanın satıştan haberi olduğu konusunda ise,

– "... Davacı– alacaklı bankanın satıştan haberdar edildiğini, hatta bankanın taşınmazın satılması için çaba gösterdiğini" ısrarla savunduğu görülmektedir.

*

Somut olayda;

● Davalı– borçlu (S.) TURİZM ve İNŞAAT LTD. ŞTİ., davacı– alacaklı (E.) PRİVATE BANK LİMİTED'in hakkında Kartal ... İcra Müdürlüğü'nün 2011/9828 sayılı dosyasında yaptığı *'icra takibi'*ne itiraz ederek takibi durdurduktan sonra davacı– alacaklı bu takibi sürdürebilmek için İstanbul ... Asliye Ticaret Mahkemesi'nde (Dos. No: 2014/… Esas) *'itirazın iptali davası'* açmış ve mahkemece verilen *"itirazın iptaline ve takibin devamına"* ilişkin karar (E: 2014/…, K: 2015/…) hakkında, **davalı– borçlu *'kanun yolu'*na başvurmamış** ve bu suretle karar – 08.09.2015 tarihinde– kesinleşmiştir.

Davalı– borçlunun başlangıçta itiraz ettiği takip hakkında mahkemece aleyhine verilen karara karşı kanun yoluna başvurmayarak takibi kesinleştirmesi *hayatın olağan*

akışına aykırıdır. Bu durum davacı alacaklı ile davalı borçlu arasında gizli bir anlaşmanın varlığını çağrıştırdığı gibi, tasarrufun iptali davasında "üçüncü kişi" konumunda olan diğer davalılar (yani, (M. Ö.) ve (K.) Gayrimenkul Yatırımlar İnşaat San. Tic. AŞ.) bu ihtimalde de, *"davacı– alacaklının, tasarrufun iptali davasını dayandırdığı, davanın önşartı olan takip konusu alacağının gerçek bir alacak olmadığını"* ileri sürebilir…

Yüksek mahkemenin[23] de – isabetli olarak– kabul ettiği gibi, borçlu hakkındaki **icra takibinin kesinleşmiş olması halinde dahi**, davalı– üçüncü kişi ***"alacağın gerçek bir alacak olup olmadığının araştırılmasını"*** isteyebilir.

Bu husus, örneğin; HGK.nun 19.09.2012 T ve 3– 101/597 sayılı kararında şu şekilde ifade etmiştir:

"…Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için öncelikle davacının (alacaklının) gerçek bir alacağının bulunması, diğer bir söyleyişle tasarrufta bulunan kişinin (borçlunun) gerçekten borçlu olması gerekir. Bu nedenle, iptal davasında; davalı 3.kişi aciz belgesine bağlanan alacağın gerçekte olmadığını, borçlu ile alacaklı arasında danışık (muvazaa) bulunduğunu savunabilir ve ispat edebilir. Aksi halde, takip alacaklısıyla anlaşarak yada icra takibine itiraz etmeyerek takibin kesinleşmesi halinde menfi tespit davası açmayan borçlunun bu şekilde davranması nedeniyle borçludan mal edinen üçüncü kişilerin mahkeme kanalı ile zarara uğratılması da bu yöndedir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 19.6.2002 gün ve 2002/15– 495– 528 sayılı kararında, icra takibine vaki itiraz üzerine açılan itirazın iptali davası sonucunda davanın kabulüne karar verilerek takibin kesinleşmiş olması halinde dahi tasarrufun iptali davasında böyle bir savunmanın bulunması alacağın gerçek bir alacak olup olmadığının– muvazaaya dayanıp dayanmadığının– araştırılması gerektiğine karar verilmiştir…

…. İİK.277. vd maddelerine göre açılan iptal davalarında takip borçlusundan hak iktisap eden ***üçüncü kişilerin, davacının takip borçlusundan alacaklı olmadığına ilişkin savunmasının araştırılmasında zorunluluk vardır. Aksi takdirde takip alacaklısıyla anlaşarak veya nasıl olsa kendisinin borca batık olması nedeniyle gerekli çabayı göstermeyerek icra takibine itiraz etmeyen, itiraz üzerine durması söz konusu olmayan kambiyo senetlerine dayalı takibe karşı menfi tespit davası açmayan takip borçlusunun bu davranışı karşısında borçludan mal edinen 3. kişilerin yargı eliyle zarara uğratılması söz konusu olur ki bunun kabulüne olanak yoktur. Hatta tasarrufta bulunurken borçlu olmayan kötü niyetli kişilerin malvarlığındaki bir unsuru iyi niyetli üçüncü kişilere devrettikten sonra hileli işbirliği halinde olduğu kimselere eski tarihli borç senedi vererek elinden çıkardığı malları iptal davası yoluyla dolaylı olarak geri alması dahi imkan dahiline sokulabilir. Elbette ki bunlar yasaca amaçlanan durumlar değildir. Tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil olanağı sağlanırken bu alacaklının alacağının şeklen varlığının değil, gerçekliğinin amaçlandığını göz ardı etmemek gerekir****…"***

[23] Bknz. (17. HD. 26.06.2018 T. 1875/6392; 15.05.2018 T. 3037/5045; 21.01.2014 T. 19964/669; HGK. 19.09.2012 T. 3– 101/597; 17. HD. 18.01.2009 T. 8764/17; HGK 19.06.2002 T. 15– 495/528) (www.e– uyar.com; Erişim: 22.11.2021)

Tasarrufun iptali davasının '*esası hakkında yargılama yapılabilmesi ve karar verilebilmesi için'* varlığı gerekli olan şartlardan '*takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması'* şartının, somut olayda gerçekleştiği sabit olmadan, açılmış olan tasarrufun iptali davasının görülmesi mümkün bulunmadığından, yerel mahkemece, davacı– alacaklı yabancı ülkede – İngiltere'de– faaliyette bulunan bir yabancı banka olduğundan, Adalet Bakanlığı vasıtasıyla *istinabe suretiyle* davacı– alacaklı bankanın kayıtları üzerinde *bilirkişi incelemesi* yaptırılarak ve itirazın iptali davasında alacağın varlığına yönelik yapılan itirazlar gözetilerek, davacı– Bankanın halen davalı– borçlu (S.) Ltd. Şti.'de '*alacağı bulunup bulunmadığı, alacağı bulunuyorsa bunun miktarı*'nın belirlenmesi gerekir.

- Somut olayda, davacı– alacaklı banka ile davalı– borçlu (S.) Ltd. Şti. arasında yapılan garanti sözleşmesinin geçerli olduğu kabul edilse dahi, *"**davacı– bankanın tasarrufun iptali davası açma hakkını kötüye kullanıp kullanmadığının**"* incelenmesi gerekir.

Davacı bankanın alacağını dayandırdığı 'garantörlük sözleşmesi'nde; davalı borçlu şirkete 'garantör' olarak;

1. 'Dava konusu **taşınmazları satma**',
2. 'Taşınmaz **satış bedellerini bankaya gönderme**',

edimleri yüklenmiştir.

Davalı– borçlu şirket – ilk edimini yerine getirerek– dava konusu taşınmazları davalı– üçüncü kişiye satmış, ancak 'satış bedelini' davacı– bankaya göndermemiştir. Davacı– alacaklı bankanın satılmasını talep ettiği, onayladığı, hatta satılması için sözleşme yaptığı bu satış hakkında tasarrufun iptali davası açması *iyi niyetten* uzak bir davranıştır.

"Dava hakkının dürüstlük kuralına uygun kullanılmadığı hallerde, davacının dava hakkının bulunmadığına"[24] karar vermekte olan **Yüksek mahkeme** *"dava konusu taşınmazın satışına muvafakat eden alacaklının, dava sonra bu taşınmazın satışı hakkında açılan tasarruf iptali davalarının reddi gerektiğini"*[25] belirtmektedir.

Borçlu (S.) Ltd. Şti. yönünden "itirazın iptali davasının kabulüne" karar verilen uyuşmazlıkta, yerel mahkemenin gerekçeli kararında (İstanbul ... Asliye Ticaret Mahkemesi, 29.04.2015 T. 651/489 s. kararı, sayfa 8–) *"...(garanti) sözleşmesinin 2. maddesinin c fıkrası uyarınca (S.)'nin 'Türkiye'de **Kuşadası'nda bulunan arsanın satışıyla** ilgili olarak tahsil edilen tüm paraları Hesaba yatırmayı' 'garantör' olarak taahhüt ettiği"* açıkça ifade edilmiştir.

Somut olayda, davacı– bankanın satıştan haberdar olmasından da öte, davalı– borçlu şirketin, en başta, bu taşınmazları satmak için kurulduğu ve bankanın davalı–

[24] Bknz: (18 HD. 30.05.2013 T. 8038/9381; HGK. 06.05.1987 T. 1986/5– 661/344; 6. HD. 13.03.1986 T. 2125/3382; 18. HD. 01.05.2008 T. 1278/5318

[25] Bknz: (17. HD. 8.11.2016 T. 19720/10243; 17.03.2014 T. 16434/3646; 21.10.2014 T. 7504/13877; 19.01.2016 T. 3465/594

borçlu şirkete garanti sözleşmesi ile bu taşınmazları satma edimini yüklediği gözetildiğinde, açılan tasarrufun iptali davasının '*hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olduğu'* kabul edilmelidir.

- Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

√ Dava konusu taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında mislini aşan fark olmadığı (İİK. m. 278/III– 1),

√ Davalı– borçlu (S.) Ltd. Şti. ile diğer davalılar (M. Ö.) ve (K.) AŞ.'nin ortakları arasında yakın hısımlık (İİK. m. 278/III– 1) bulunmadığı,

√ Dava konusu taşınmazların bedel karşılığı satıldığı (borca mahsuben bir devir yapılmadığı) (İİK. m. 279/II– 2),

√ Davalı– borçlu (S.) Ltd. Şti. ile davalı üçüncü kişiler (M. Ö.) ve (K.) AŞ. arasında 'organik bağ' bulunmadığı (İİK. m. 280/I), (organik bağın borçlu ve üçüncü kişi arasında tespit edilmesi gerektiğinden, üçüncü kişiler arasındaki organik bağın tasarrufun iptali davaları açısından bir anlamı olmadığı),

√ Borçlu şirketin 'taşınmaz satımı' işi ile, davalılardan üçüncü kişi (K.) A.Ş.'nin ise farklı bir sektör olan 'otel işletmeciliği' sektöründe olduğu (yani, davalı– üçüncü kişilerin, davalı– borçlu ile aynı sektörde faaliyet göstermediği),

√ Davalı– üçüncü kişilerin ((M. Ö.) ile (K.) AŞ. ortaklarının), borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastını bildiğinin/bilinmesi gerektiğinin kabul edilemeyeceği (İİK. m. 280/1),

anlaşılmaktadır.

● Yerel mahkeme, her ne kadar "*davalı– üçüncü kişilerden olan (M. Ö.)'nün yaşı itibariyle böyle bir taşınmazı ödeyerek satın almasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu"* kabul etmişse de, davalı– üçüncü kişinin içinde bulunduğu gibi aile şirketlerinde, bu şekilde hareket edebildikleri, davalı– üçüncü kişinin ailesinin davacı alacaklıya bir borcu olmadığından, yani söz konusu aile şirketleri 'borçlu' konumda yer almadığından, bu hususun iptal sebebi olamayacağı, yine davalı– üçüncü kişiler arasındaki organik bağın da tasarrufun iptali davası için 'kabul sebebi' olarak değerlendirilmemesinin gerektiği, organik bağın ancak borçlu ile üçüncü kişi arasında olması halinde değer taşıyacağı, çünkü ancak bu durumda, 'üçüncü kişinin, borçlunun borç içinde olduğunu biliyor' kabul edileceğine ilişkin bir değerlendirme yapılması isabetli olurdu.

● Somut uyuşmazlıkta, İİK. m. 280/III hükmüne ayrıca değinmek daha isabetli olacaktır:

Yerel mahkemenin *'satıştan davacı tarafın da haberinin olduğu, ... İİK. m. 280/III koşullarının oluşmadığı'na yönelik davalıların iddialarının kanıtlanmadığına…'* ilişkin tespitine de katılmamız mümkün olmamıştır.

Davalı– üçüncü kişiler vekili *"davacı– alacaklı vekiline 'dava konusu taşınmazın (R.) aracılığı ile satılacağına dair bilgilendirme yapıldığını, bu konuda (R.) tarafından*

yapılan değerlendirme raporunun gönderildiğini", "*söz konusu yazışmaların e– posta ile yapıldığını*", "*dava konusu taşınmazı müvekkillerinin de (R.) aracılığı ile satın aldığını*", "*(R.)'nin söz konusu taşınmazın satışını gerçekleştirmek için internet sitesinde ilan verdiğini, bu konuda kendi dergilerinde de ayrıca duyuru yapıldığını*", "*dava konusu taşınmazların üzerinde taşınmazların satılacağının da ayrıca pankartlarla duyurulduğunu*" ileri sürmüştür.

Mahkemece bu konuda gerekli araştırma yapılmadan, '*İİK. m. 280/III'teki usulün davalılarca yerine getirilmemiş olduğuna*' dair karar verilmesi **kanımızca** hatalıdır.

Çünkü, İİK. m. 280/III'te; uyarınca, davalılara, "aleyhlerine olan karineyi 3 farklı yolla çürütme imkanı" tanınmıştır:

Buna göre,

1. İptâl davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyet yazılı olarak bildirilebilir (veya)
2. Ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhalar asılarak, Ticaret Sicili Gazetesiyle keyfiyet bildirilir (veya bu mümkün değilse),
3. Ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asılarak bütün alacaklıların ıttılaını (öğrenmesini) temin edecek şekilde münasip vasıtalarla keyfiyet ilan olunur.

Doktrinde[26] *"İİK.'nun 280. maddesinde yer alan bu hükmün, haddinden ağır sonuçlar doğuracağı (hatta, bu karinenin kanundan çıkarılması gerektiği) ileri sürülmüş, kanundan bu uygun (münasip) vasıtaların ne olduğunun (ulusal veya yerel gazete, internet ortamında ilan) belli olmadığı, bazı alacaklıların yurt dışında olması halinde ilan yükümlülüğünün nasıl yerine getirileceğinin de ayrı bir soru(n) olduğu"* belirtilmiştir.

Davacı– alacaklı vekiline e– posta yolu ile – Amerika Birleşik Devletleri menşeli ve dünyada 95 ülkede ofisi bulunan– (R.) şirketinin değerlendirme raporunun ulaştırılması, bu konuda yapılan yazışmalar, alacaklı ve borçlu arasındaki garanti sözleşmesinin (madde 2c') 'davalı– borçlunun taşınmazları satmak ve alınan bedeli bankaya yatırmak' hususlarının düzenlenmesi birlikte değerlendirildiğinde, davalı– borçlunun dava konusu taşınmazları uzun zamandır satmaya çalıştığını ve davacı– alacaklının, borçlunun bu taşınmazı satmaya çalıştığından haberdar olduğu anlaşılmaktadır.

Günümüzde internet üzerinden yapılan ilanın daha çok kişiye (alacaklıya) ulaşacağı, Ticaret Sicil Gazetesinin herkese açık olmakla birlikte (R.) gibi bilinen bir firmanın kendi internet sitesinde ve (R.) dergileri ile diğer emlak satış sitelerinde yaptığı ilanın esasen herkese (ve tüm alacaklılara) ulaşma (ve ulaşılabilir olma) konusunda daha etkili olduğu, taşınmazın satılacağının pankart asılarak duyulması şartının da bu

[26] **ERDÖNMEZ, G.** Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2. Bası, 2019, s: 236

suretle sağlandığı, alacaklının yurt dışında olması sebebi ile internet ortamında yapılan duyurunun amacına da daha uygun olduğu görülmektedir.

Tüm dosya kapsamı gözetildiğinde,

Davalı– borçlu (S.) Ltd. Şti'nin., İngiliz hukukuna göre "garantör" sıfatı ile borçlu olup olmadığının tartışmalı olduğu, bu konuda İstanbul ... Asliye Ticaret Mahkemesi'nin. ..2015 T. … s. kararı ile davalı (S.) Ltd. Şti.'nin borca olan itirazın iptaline karar verilmişse de, gerekçeli kararda açıkça 'davalı– borçlunun garantörlük sıfatının bu taşınmazları satmak ve alınan bedeli bankaya yatırmak üzerine kurulmuş olduğunun tespit edildiği, bu borcun, garanti sözleşmesinde (madde 2c'de) açıkça düzenlenmiş olduğunun' belirtildiği, davalı– borçlunun (R.) aracılığı ile bu taşınmazın satışı için uzun bir süre çaba gösterdiği ve bu durumun tasarrufun iptali davasına konu taşınmazların satışından çok önce davacı– alacaklı bankaya bildirildiği, davalı– borçlu (S.) Ltd. Şti'nin esasen taşınmaz alıp bu taşınmazı satmak için kurulduğu, faaliyet alanının da bu olduğu, davacı– bankanın "bu satıştan haberdar olmadığını" ileri sürmesinin hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceği, geçerli olması halinde dahi garantörlük sözleşmesi kapsamında edimini yerine getirmek için davalı– borçlu (S.) Ltd. Şti.'nin bu taşınmazları zaten satmak zorunda olduğu, davalı (S.) Ltd. Şti. ile davacı banka arasındaki ilişkiye yabancı olan davalı üçüncü kişilerin bu ilişkinin ne zaman bozulduğunu ve davalı borçlunun mali durumunu bilebilecek durumda olmadığı, davalı borçlunun taşınmazları satarak garanti sözleşmesine uygun hareket etmiş olduğu, davacı bankanın da bu nedenle buna satışa karşı çıkmamış olduğu, davacı bankanın (S.) Ltd. Şti.'nden beklentisinin de bu olduğu, bu satıştan elde ettiği paranın gönderilmemesi durumunda, bu satışın tasarrufun iptali davasına konu edilerek iyiniyetli üçüncü kişilerin aleyhine hüküm kurulmasının hakkın kötüye kullanımı niteliğinde olacağı düşünülmektedir.

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak arz ve izah ettiğimiz nedenlerle;

√ Tasarrufun iptali davasının esastan görülebilmesi için *'özel dava şartı'* olan *'alacağın gerçekliği'* konusunda, bugüne kadar ayrıntılı bir araştırma yapılmamış olduğundan, davacı– alacaklı Banka'nın ((E.) PRIVITE LIMITED), davalı– borçlu (S.) Ltd. Şti.'nde "gerçek", "muvazaalı olmayan", "ticari defterlerinde kayıtlı" bir alacağı olup olmadığının, bu alacağın halen mevcut olup olmadığının, varsa ne miktarda olduğunun – davacı banka yurtdışında faaliyette bulunduğundan– *istinabe suretiyle* davacı– bankanın kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak incelenmesi ve alacağın gerçekliğinin denetlenmesi gerektiği,

√ Davalı– borçlu (S.) Ltd. Şti.nin dava konusu taşınmazları satarak, davacı bankanın da taraf olduğu garanti sözleşmesine uygun hareket etmiş olduğu, hatta bu sözleşmedeki edimlerini yerine getirmek için bu taşınmazları satması gerektiği, davacı– bankanın da bu nedenle devirlere karşı çıkmamış olduğu, yapılan kredi sözleşmeleri, taraflar arasındaki e– mailler, duruşma tutanaklarında yer alan 'ikrar' mahiyetindeki beyanlar gözetildiğinde, davacı– bankanın "dava konusu taşınmazların satışından haberdar olmadığını" ileri sürmesinin "hayatın olağan akışına" uygun düşmeyeceği, üstelik borçlu şirket tarafından taşınmaz satışına ilişkin değerlendirme raporlarının aracı

kurum olan ABD menşeli ve dünyada 95 ülkede ofisi bulunan (R.) tarafından alacaklı Bankaya (vekiline) bildirilmesi, taşınmazların satışının sürekli (R.)'nin internet sitesinde ilan edilmiş olması, davalı– üçüncü kişilerin de taşınmazları (R.) aracılığı ile satın almış olmaları, satılan taşınmazların üzerinde asılı bulunan pankartlarda *'taşınmazların SATILIK olduğu'* bilgisinin bulunması gibi hususlar birlikte değerlendirildiğinde, borçlusunun taşınmazları satması için birlikte hareket eden alacaklı bankanın daha sonra bu satış tasarrufunun iptali için dava açmasının 'hakkın kötüye kullanılması' (TMK. m. 2) niteliğinde bir davranış olduğu kanaatindeyiz!..

23) Tasarrufun iptali davalarında, davalı–üçüncü kişi tarafından "davacı–alacaklının, davalı–borçludaki alacağının gerçek bir alacak olmadığının" iddia edilmesi halinde, mahkemece nasıl bir işlem yapılması gerekir? Bu durumda mahkemece "davacının davalı–borçludaki alacağının gerçek olup olmadığı"nın araştırılması gerekir mi? Nasıl?

*

● Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken *«dava şartları»*;

a) *Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan **önce** doğmuş olması* (**Kanımızca;** İsviçre'de olduğu gibi bizde de bu husus İİK.'da – örneğin; İİK. m. 277'de ayrıca öngörülmemiş olduğu için, bu hususun **doktrinde** bazı hukukçularca ve **uygulamada Yargıtay'ca** «dava şartı» olarak kabul edilmesi isabetli değildir…)

b) *Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması,*

c) *Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması,*

ç) *Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi* (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır.[27]

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak;

√ *«Davacının alacağının kredi sözleşmesinden doğduğu davalı borçlunun müşterek borçlu müteselsil kefil olarak borçtan sorumlu olduğu, hakkındaki takibin kesinleştiği, aciz halinde olduğu, **alacağın gerçek olduğu**, iptali istenen tasarrufların takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı, davanın beş yıllık hak düşürücü süre içinde açıldığı anlaşıldığından dava ön koşullarının gerçekleştiğini»*[28]

√ *«Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, davanın dinlenebilmesi için **davacının borçludaki alacağının gerçek olması,** borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenilen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerekeceğini»*[29]

√ *«İcra ve İflas Kanununun 277. ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında diğer dava koşullarının yanında **gerçek bir alacağın** ve kesinleşmiş bir takibin **varlığı gerekeceğini,** bu dava koşullarının davanın sonuna kadar devam etmesi gerektiğini– Takip konusu borcun, karardan sonra ödendiği ve takipten feragat edildiği anlaşıldığından, bu durumda davanın konusu kalmadığından mahkemece, konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmek üzere kararın bozulması gerektiğini»*[30]

---

[27] **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 9. Tıpkı Baskı, 2025, s: 457 vd.
[28] Bknz: 17. HD. 01.11.2016 T. 19668/9678 (www.e– uyar.com)
[29] Bknz: 17. HD. 28.01.2016 T. 7479/1060 (www.e– uyar.com)
[30] Bknz: 17. HD. 06.10.2015 T. 10727/10191 (www.e– uyar.com)

√ *«İİK. m. 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkin davanın dinlenebilmesi için, diğer dava koşulları yanında* ***davacının borçludaki alacağının gerçek olması,*** *borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması gerektiğini– Davalı borçlunun açtığı menfi tesbit davasında takibin iptaline karar verildiği anlaşılmış olup bu kararın kesinleşmesi halinde geçerli bir takipten söz edilemeyeceğinden bu davanın kesinleşen sonucuna tasarrufun iptali davasında değerlendirme yapılarak karar verilmesi gerektiğini»*[31]

√ *«Tasarrufun iptali istemine ilişkin davaların dinlenebilmesi için,* ***davacının borçludaki alacağının gerçek olması,*** *borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması; bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiğini»*[32]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için,* ***'davacının borçludaki alacağının gerçek olması'****, 'borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması', 'iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması' ve 'borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması' gerektiğini, bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceğini»*[33]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için;* ***'davacının borçludaki alacağının gerçek olması'****, 'borçlu hakkındaki icra takibini kesinleşmiş olması', 'iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması' ve 'borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması' gerektiğini; bunların tasarrufun iptali davasının 'önkoşulları' olduğunu»*[34]

√ *«Tasarrufun iptali davasının görülebilirlik şartlarından birisinin* ***'alacağın varlığı'*** *diğer söyleyişle* ***'tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması'*** *bir diğeri de 'alacağın aciz vesikasına bağlanmış olması' olduğunu; bu özelliği nedeniyle aciz nedenine dayalı tasarrufun iptali davasında davalı 3. kişinin 'aciz belgesine dayanan alacağın gerçekte olmadığını' iddia ve ispat edebileceğini, çünkü bunun dava şartlarından olduğu,* ***eğer tasarrufta bulunanın, alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı*** *iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin 'borçlu sıfatı'nın çözümlenmesi gerektiği, bu nedenledir ki 3. kişi davalının 'borcun gerçek olmadığı' iddiasının ve 'muvazaanın varlığı' yönündeki savunmasının mahkemece incelenmesi gerektiği, eğer gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olmayacağından, iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağını, tasarrufun iptali davalarında alacaklıya, alacağını tahsil olanağı sağlanırken, bu alacaklının alacağının şeklen varlığını değil, gerçekliğinin amaçlandığının gözardı edilmemesi gerektiğini»*[35]

---

[31] Bknz: 17. HD. 03.11.2014 T. 5543/14973 (www.e– uyar.com)
[32] Bknz: 17. HD. 13.10.2014 T. 5114/13158 (www.e– uyar.com)
[33] Bknz: 17. HD. 27.05.2014 T. 2571/8414 (www.e– uyar.com)
[34] Bknz: 17. HD. 24.02.2014 T. 16901/2405 (www.e– uyar.com)
[35] Bknz: 17. HD. 16.01.2014 T. 15104/446 (www.e– uyar.com)

√ *«Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için;* ***'davacının borçludaki alacağının gerçek olması'****, 'borçlu hakkındaki icra takibini kesinleşmiş olması', 'iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması' ve 'borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması' gerektiği, bu koşulların davanın 'önkoşulu' olduğunu»*[36]

belirtmiştir.

● **Tasarrufun iptali davalarında davacının, davalı–borçludaki alacağının gerçek bir alacak olması gerekir.**

İptal davalarında, *«davacının, davalılardan borçluda bir alacağının bulunması»* ve *«davacının; borçlu hakkında yaptığı icra takibinden bir sonuç elde edilmemiş – yani alacağın kısmen– tamamen tahsil edilmemiş– olması»* ön koşul olduğundan,[37] [38] mahkeme iptal davasının yargılaması sırasında öncelikle bu ön koşulun gerçekleşmiş olup olmadığını *kendiliğinden* araştırır. Bunu yaparken *davacının alacağının «geçerli olup olmadığını»* araştıramayacağı – örneğin; 'alacağın kumar alacağı olduğunu' ileri sürerek iptal davasını reddedemeyeceği– [39] gibi, *«icra dairesinin düzenlediği aciz belgesinin geçerli olup olmadığını»* da tartışamaz.[40] Tersine, aciz belgesinin iptali için icra mahkemesine yapıldığı ileri sürülen şikâyetin sonucunu, kendisi için 'bekletici mesele' sayması gerekir.[41] Fakat, davalı– üçüncü kişi (veya borçlu) *«davacının alacağının mevcut olmadığını» – örneğin muvazaaya dayandığını–* iddia ve ispat edebilir.[42] Davalı– üçüncü kişi bu iddiasını ispat için *'tanık'* dinletebilir…[43] Yani bu durumda HMK. m. 200 uygulanmaz.[44] Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için, öncelikle davacının, davalı borçluda *'gerçek bir alacağı'*nın bulunması, diğer bir deyişle tasarrufta bulunan kimsenin gerçekten *'borçlu olması'* gerekir. Eğer *'gerçek bir borç'* yoksa 'alacak' da söz konusu olamayacağından, tasarrufun iptali davası dinlenmez.[45]

---

[36] Bknz: 17. HD. 24.09.2013 T. 8620/12713 (www.e– uyar.com)
[37] Bknz: 15. HD. 24.5.1989 T. 4546/2485 (www.e– uyar.com)
[38] **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C: 12, 2. Baskı, 2009, s: 18879 vd. – **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 2014, s: 4524
[39] Bknz: 15. HD. 14.5.1990 T. 800/2146 (www.e– uyar.com)
[40] Bknz: 15. HD. 18.5.1990 T. 1755/2258; 13. HD. 9.11.1981 T. 5203/7058 (www.e– uyar.com)
[41] Bknz: 15. HD. 7.5.1992 T. 2135/2460; 4.3.1992 T. 869/1042 (www.e– uyar.com)
[42] **KURU, B.** age. C: 4, s: 3506
[43] Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7206/4176 (www.e– uyar.com)
[44] **KURU, B.** El Kitabı, s: 1420
[45] **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4524 vd. – **GÜNEREN, A.** age. s: 379 – **UMAR, B.** age. s: 41 vd. – **TAZE, M.** Tasarrufun İptali Davası (Yayımlanmamış Yük. Lisans Tezi), 2007, s: 120 – **KAPLAN, H. A.** 4949 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Işığında İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2006, s: 45 – **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 2011, C: 2, 4. Baskı, s: 1266 – **COŞKUN, M.** İtirazın İptali, Menfi Tespit, Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, 2017, s: 825 – **GÜNAY, E.** Tasarrufun İptali Davaları, 2013, s: 54 – **SERTKAYA, A. Ş. / KUL, S.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 175

Yüksek mahkeme kimi kararlarında[46] *«davacının gerçekten alacaklı olup olmadığının yerel mahkemece kendiliğinden araştırılması gerektiğini»* kimi kararlarında[47] ise, *«bu hususun davalılarca ileri sürülmesi halinde mahkemece araştırılabileceğini»* belirtmiştir…

Yüksek mahkeme, bu konu ile ilgili olarak;

√ *«Tasarrufun iptali davasında,* ***hem alacaklı hem de borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde karşılaştırmalı olarak inceleme yapılarak*** *takip konusu borcunun var olup olmadığı ve neye dair olduğu tesbit edilerek, sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»*[48]

√ *«Tasarrufun iptali davasında,* ***tacir olan ve ticari defter tutmak zorunda olan davalı borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak*** *dava dayanağı takip dosyasındaki senetlerin dayanağı ve dolayısı* ***ile alacağın gerçekliği araştırılarak*** *muvazaalı alacak olup olmadığı toplanan delillere göre değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»*[49]

√ *«Tasarrufun iptali davasında, davalı 3.kişinin 'alacağın gerçek olmadığı' yönündeki savunması üzerinde durularak özellikle takip konusu senetlerin vade tarihi, davacı ile borç şirket temsilcisinin hemşeri olması da gözönünde bulundurularak davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalı 3.kişi vekili tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanarak, gerektiğinde* ***davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabıta araştırması yaptırılıp,*** *banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek* ***tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılıp*** *toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»*[50]

√ *«Tasarrufun iptali davasında, üçüncü kişinin dayandığı ancak irdelenmeyen alacaklı ...'ın borçlunun iş yerinde çalışıp çalışmadığının sosyal güvenlik kayıtları da getirtilerek, dava dayanağı* ***takip konusu alacağın gerçek olup olmadığı*** *bir başka ifadeyle muvazaalı olarak yapıldığı iddiasının yeniden ayrıntılı olarak taraf delilleri toplandıktan sonra, değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»*[51]

√ *«Mahkemece davalı üçüncü kişinin "takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı" yönündeki savunması üzerinde durulmamasının hatalı olduğu– Mahkemece, davalının bu yöndeki savunması doğrultusunda davacı ve davalı delillerinin*

---

[46] Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; 10.11.2015 T. 5368/11883; 23.12.2014 T. 8622/19259; 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e– uyar.com)
[47] Bknz: 17. HD. 26.01.2016 T. 8807/933; 24.11.2015 T. 4375/12653; 13.10.2015 T. 2595/10520; 15.06.2015 T. 8553/8662; 12.05.2015 T. 21042/7303; 05.05.2015 T. 19250/6671; 14.04.2015 T. 1798/5869; 06.05.2014 T. 6344/7114; 16.01.2014 T. 15104/446; 06.06.2013 T. 3904/8427; 30.05.2013 T. 6432/8055; 11.04.2012 T. 1729/4537; 30.10.2007 T. 4356/3297 (www.e– uyar.com)
[48] Bknz: 12. HD. 24.10.2017 T. 3395/9512 (www.e– uyar.com)
[49] Bknz: 17. HD. 28.02.2017 T. 11975/ 2134 (www.e– uyar.com)
[50] Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e– uyar.com)
[51] Bknz: 17. HD. 05.06.2018 T. 4533/5858 (www.e– uyar.com)

toplanması, gerektiğinde takip konusu ***alacaklı ve borçluların banka hesap hareketleri, ticari ve vergi kayıtları istenerek ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması,*** *Savcılığın takip konusu senetle ilgili yürütülen hazırlık dosyası; dava açılmış ise dava dosyası, Ticaret Mahkemesi dava dosyasının sonucunun beklenmesi ve tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»*[52]

√ *«1941 doğumlu* ***ticaretle uğraşmayan ev hanımı borçlunun kiracısından 20.000,00 TL borç alıp senet vermesini gerektirecek hukuki ilişki net olarak ortaya konulmadığı gibi,*** *hasta olduğu için ihtiyaç duyduğu ve bu nedenle borç aldığı iddiası* ***inandırıcılıktan uzak olup****, yargılama sırasında alacağın bu kez borçlunun damadına tahsil edilmemesi halinde rücu edilmeme koşulu ile temlik edilmesi de yaşam deneyimlerine aykırı olduğundan* ***alacağın gerçek olduğundan*** *söz edilemeyeceği ve bu durumda "davalıların anne– kız olmaları nedeni ile aralarındaki tasarrufun bağış niteliğinde olduğu ve ivazlar arasında oransızlık olduğundan" bahisle davanın kabulüne karar verilmesinin isabetsiz olduğunu»*[53]

√ *«Alacağın gerçek olmadığı ileri sürülmüş olup, mahkemece davacı alacaklının dükkanı olup olmadığı,* ***yıllık gelirinin ne olduğu****, tanık ifadesinde geçen tehdit suçu ile ilgili dosya numarasının tespit edilerek, iddia edildiği gibi* ***"borcun gerçek olmadığı"*** *noktasında tanıklık yapmaması yönünde yapılan bir tehditle ilgili olup olmadığı, ilgili ise yargılama sonucunun bekletici mesele yapılarak oluşacak sonuca göre tasarrufun iptali istemi hakkında bir karar verilmesi gerektiğini»*[54]

√ *«Dava BK'nun 19.maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı işlemin iptaline ilişkin olup iptal davaları ile muvazaa davaları arasında bir benzerlik görülmekte ise de bu benzerlik her iki davanın güttüğü amaçtan öteye gitmediği, İİK 277.maddesinde sözü edilen iptal davalarının borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılacağı, oysa muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tesbit ettirmeyi amaçladığı– Ancak* ***her iki davanın da görülebilmesi için diğer dava koşullarının yanında, davacının borçludan olan alacağının gerçek bir alacak olması*** *gerektiğini»*[55]

√ *«İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğu,* ***tasarrufun iptali koşullarından birinin de dava dayanağı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması olduğu****, davalı üçüncü kişi Sinan vekili 'davacının dava dayanağı borcun gerçek olmadığını, borçlunun dava konusu taşınmazın satışından sonra geri almak istemesi üzerine muvazaalı borçlar yarattığını' iddia ettiği, yapılacak işin, mahkemce dava dışı P... Dayanıklı Tüketim....*

[52] Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457 (www.e– uyar.com)
[53] Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 2363/2732 (www.e– uyar.com)
[54] Bknz: 17. HD. 21.03.2017 T. 2235/3008 (www.e– uyar.com)
[55] Bknz: 17. HD. 19.12.2017 T. 18804/11841 (www.e– uyar.com)

Ltd.Şti. ***ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak takip konusu senet borcunun var olup olmadığı*** *ve neye ilişkin olduğu tesbit edilerek, davacının anılan şirkette sigortalı işçi oluşu ve diğer delille birlikte değerlendirilerek alacağın gerçekliği araştırılarak oluşacak sonuca göre karar vermek olduğunu»*[56]

√ *«****Takibin gerçek bir alacağa ilişkin olmasının da tasarrufun iptali davasının koşullarından biri olduğu–*** *Davalı üçüncü kişi, "alacaklının alacağının muvazaalı olduğunu" iddia ettiğinden, mahkemece* ***ticari defterler üzerinde inceleme yapılarak*** *takip konusu senet borcunun var olup olmadığı ve neye ilişkin olduğu tespit edilerek,* ***davacının böyle bir borcu verebilecek ekonomik durumu olup olmadığı da araştırılarak*** *ve diğer delillerle birlikte değerlendirilerek alacağın gerçekliği araştırılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»*[57]

√ *«3. kişi vekilleri,* ***"takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı"****nı ileri sürdüğünden, mahkemece bu savunma üzerinde durularak davacı vekilinden bu yöndeki açıklamaları ve delillerinin sorulması, özellikle takip konusu senedin vade tarihi, davacı ile borçlu davalının akraba– arkadaş, kapı komşusu olup olmadığı da göz önünde bulundurularak davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalılar 3.kişi vekilleri tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanması,* ***gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takip konusu senedin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında*** *zabıta araştırması yaptırılması,* ***banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları*** *istenerek tarafların* ***ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması*** *toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve ön koşulların bulunması halinde ise davanın esası yönünden İİK.'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerektiğini»*[58]

√ *«Davalı üçüncü kişiler, 'asli müdahilin takip konusu alacağının gerçek olmadığını' ileri sürdüklerinden, bu iddianın ön sorun olarak incelenip değerlendirilmesi gerektiği;* ***takibin kambiyo hukukuna ilişkin olmasının ve kesinleşmesinin alacağın gerçek olmadığı iddiasının incelenmesine engel olmadığı–*** *Asli müdahilin kendi adına usulüne uygun olarak müdahalede bulunmuş ve karar gerekçesinde anılan müdahil hakkında değerlendirme de yapılmış olmamasına rağmen karar başlığında isminin yer almamasının isabetsiz olduğunu»*[59]

√ *«Davalı 3. kişi vekili, 'borçlunun, eşini dava konusu taşınmaz için öldürdüğünü,* ***takip konusu senedin ve takibin muvazaalı olduğunu'*** *belirterek* ***'davacının, borçludan alacaklı olmadığını'*** *ileri sürdüğünden, mahkemece öncelikle davacı ile davalı borçlu arasındaki akrabalığın tespiti ile* ***davacıdan takip konusu alacağa ilişkin temel ilişki konusundaki delillerinin sorularak*** *toplanması ve ceza dosyası da incelenerek takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığının belirlenmesi gerektiğini»*[60]

---

[56] Bknz: 17. HD. 19.12.2017 T. 4594/11844 (www.e– uyar.com)
[57] Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 3993/12139 (www.e– uyar.com)
[58] Bknz: Samsun BAM 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55 (www.e– uyar.com)
[59] Bknz: 17.HD. 15.05.2018 T. 3037/ 5045 (www.e– uyar.com)
[60] Bknz: 17. HD. 25.10.2016 T. 18010/9337 (www.e– uyar.com)

√ *«Borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olmasının, her zaman takip konusu alacağın gerçek bir alacak, yani davacının gerçekten alacaklı, borçlunun da gerçekten borçlu olduğunu göstermeyeceğini,* ***davacının gerçekten alacaklı olup olmadığının mahkemece res'en değerlendirilmesi gerektiğini–*** *Mahkemece, borçlu şirket ile davacı alacaklı arasındaki* ***takip konusu çek düzenlenmesini gerektirecek bir alacak borç ilişkisinin bulunup bulunmadığı****, gerekirse tacir olan* ***borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak****, alacağın gerçek olduğunun tesbiti halinde, aciz hali var ise şimdiki gibi davanın kabulüne, aksi durumda davanın* ***ön koşul yokluğundan reddine*** *karar verilmesi gerektiğini»*[61]

√ *«Tasarrufun iptali davalarında takip konusu* ***davacının alacağının gerçek olması*** *gerektiğini– Gerçek bir alacak olmadığından,* ***davanın ön koşulu yokluğundan reddine*** *karar verilmesi halinde, maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğini»*[62]

√ *«Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, davanın dinlenebilmesi için* ***davacının borçludaki alacağının gerçek olması****, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenilen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerekeceğini»*[63]

√ *«Tarafların karşılıklı olarak sürekli uyuşmazlık içinde bulunduğu, bu durumda, mahkemece yapılacak işin,* ***kuyumcu olan borçlunun ticari defterlerinde senedin düzenlendiği tarihte bu miktar bir para girişi olup olmadığı, alacağın gerçek olup olmadığı*** *araştırılarak toplanan ve toplanacak deliller birlikte değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar vermekten ibaret olduğunu»*[64]

√ *«Davalı üçüncü kişi,* ***'davacı alacaklının borçluya, 400.000 TL ödünç para verecek kadar ekonomik gücü olmadığını****, borçlu ile aralarında husumet olması nedeniyle icra takibinin başlatıldığını' belirterek 'alacağın muvazaalı olduğunu' iddia ettiğinden, mahkemece gerekirse davacının alacağının dayanağının da açıklattırılarak takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı tartışılarak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini»*[65]

√ *«Davanın İİK.nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkin olduğunu– Tasarrufta bulunanın alacaklının gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmesi gerektiği ve* ***borcun gerçek olmadığı iddiası ile muvazaanın varlığı yönündeki savunmanın mahkemece incelenmesi gerektiğini****»*[66]

√ *«Davacının gerçekte alacaklı olup olmadığının tespiti amacıyla,* ***borcun doğumuna ilişkin 3. kişilerce ileri sürülen savunmanın üzerinde durulması****, bu konuda davacı ve davalı 3. kişilerin bildirdiği ve bildireceği delillerin toplanması, maddi hasarlı kaza ile ilgili müracaat tutanağı ve anılan tutanağa dayalı olarak yapılan*

[61] Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282 (www.e– uyar.com)
[62] Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 10582/6278 (www.e– uyar.com)
[63] Bknz: 17. HD. 28.01.2016 T. 7479/1060 (www.e– uyar.com)
[64] Bknz: 17. HD. 24.11.2015 T. 4375/12653 (www.e– uyar.com)
[65] Bknz: 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 (www.e– uyar.com)
[66] Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 8553/8662 (www.e– uyar.com)

işlemlere ait belgeler, ***tarafların sosyal ve ekonomik durumları, banka kayıtları celp edilerek, gerektiğinde davacının ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi de yaptırılması, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı,*** *gerçek bir alacak ise borcun doğum tarihinin tespiti ile sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»*[67]

belirtmiştir.

Aynı doğrultuda:

17. HD. 05.05.2015 T. 21092/6686 www.e– uyar.com
17. HD. 14.04.2015 T. 1798/5869 www.e– uyar.com
17. HD. 17.02.2015 T. 15483/2855 www.e– uyar.com
17. HD. 19.01.2015 T. 19782/436 www.e– uyar.com
17. HD. 23.12.2014 T. 8622/19259 www.e– uyar.com
17. HD. 25.11.2014 T. 8007/16833 www.e– uyar.com
17. HD. 25.11.2014 T. 6331/16831 www.e– uyar.com
17. HD. 27.10.2014 T. 10344/14415 www.e– uyar.com
17. HD. 23.10.2014 T. 7638/13957 www.e– uyar.com
8. HD. 10.07.2014 T. 11304/14720 www.e– uyar.com
17. HD. 06.05.2014 T. 6344/7114 www.e– uyar.com
17. HD. 17.04.2014 T. 3483/5953 www.e– uyar.com
17. HD. 21.01.2014 T. 19964/669 www.e– uyar.com
17. HD. 16.01.2014 T. 15104/446 www.e– uyar.com
17. HD. 05.11.2013 T. 11822/15085 www.e– uyar.com
HGK. 23.10.2013 T. 17– 224/1478 www.e– uyar.com
17. HD. 06.06.2013 T. 3904/8424 www.e– uyar.com
17. HD. 30.05.2013 T. 6432/8055 www.e– uyar.com
17. HD. 19.03.2013 T. 5481/3666 www.e– uyar.com
17. HD. 13.11.2012 T. 602/12443 www.e– uyar.com
17. HD. 11.07.2012 T. 5955/8883 www.e– uyar.com
17. HD. 11.04.2012 T. 1729/4537 www.e– uyar.com
17. HD. 31.03.2011 T. 6372/2899 www.e– uyar.com
17. HD. 07.02.2011 T. 12468/899 www.e– uyar.com

[67] Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 20593/6680 (www.e– uyar.com)

24) Birden fazla kredi sözleşmesinden kaynaklanan borç için açılan tasarrufun iptali davalarında, 'borcun doğum tarihi' nasıl belirlenir?

*

Bir banka; 10.06.2011 tarihinde düzenlediği birinci kredi sözleşmesi ile bir müşterisine (şirkete) 1.000.000,00 TL limitli, 02.07.2012 tarihinde düzenlediği ikinci kredi sözleşmesi ile 900.000,00 TL limitli ve – 2,5 yıl sonra– 22.01.2015 tarihinde düzenlediği üçüncü kredi sözleşmesi ile de – ayrıca kredi müşterisinden aynı tarihte şirket ortaklarının da 'kefil' olarak imzaladığı, üçüncü kredi sözleşmesinde öngörülen limit tutarında bir de senet (bono) alarak– kredi müşterisine 1.250.000,00 TL kredi kullandırır, üçüncü kredi sözleşmesinde kullandırdığı kredi borcunun ödenmemesi üzerine, almış olduğu 1.250.000,00 TL bedelli senedi *'asıl borçlu şirket'* ve *'kefilleri'* hakkında icraya koyar ancak dosya borcunu bu kişilerden tahsil edememesi üzerine, senette *'kefil'* olarak imzası bulunan kişinin – senedin ve kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihten (22.01.2015) daha önce (12.01.2015 tarihinde) yengesine yapmış olduğu taşınmaz satışının – kendisi bakımından– iptali için *"tasarrufun iptali davası"* (İİK m. 277 vd.) açar ve bu davada –"bu sözleşmelerden dolayı ödenmemiş kredi alacağı bulunduğunu" iddia etmeksizin– *"davalı kefilden olan alacağın doğum tarihinin birinci ve ikinci kredi sözleşmelerinin düzenlendiği 10.06.2011 ve 02.07.2012 tarihleri olduğunu"* ileri sürerek *"12.01.2015 tarihinde yapılmış olan satış işleminin (tasarrufunun) iptalini"* isteyebilir mi?

"Kredi sözleşmesinden kaynaklanan borçlar" nedeniyle açılan tasarrufun iptali davalarında borcun, 'kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte' doğmuş olduğu kabul edilir. Eğer bu kredi sözleşmesi, yıllar önce başlamış bir kredi ilişkisinin devamı niteliğinde ise, alacaklı– bankanın alacağının doğum tarihi konusunda uygulamada tereddüt yaşanmaktadır. Bu durumda, 'önceki kredi sözleşmeleri'nden kaynaklanan borçlar tamamen ödendikten sonra yapılan yeni kredi sözleşmeleri varsa, takip (ve dava) konusu borcun hangi kredi sözleşmesinden kaynaklandığının titizlikle – bilirkişi incelemesi yaptırılarak– araştırılması gerekir.

Yüksek mahkeme, – kredi sözleşmesine dayalı iptal davalarında– *'davacı– alacaklının alacağının doğum tarihi'* ile ilgili olarak;

✓ *"Alacaklı ile borçlu arasında genel kredi sözleşmesi yapıldıktan sonra ikincisinin yapıldığı ve daha sonra da limit artımı yapıldığı uyuşmazlıkta, borçlunun ilk genel kredi sözleşmesinden sonra yaptığı tasarrufun davacının alacağından sonra yapıldığının kabulü gerektiğini"*[68]

✓ *"Davacının borcun doğum tarihi olarak sunduğu kredi sözleşmesinin tarihli tasarruftan sonra olduğu gerekçesi ile davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini"*[69]

[68] Bknz: 12. HD. 04.02.2026 T. 5652/561 (www.e– uyar.com)
[69] Bknz: 4. HD. 19.06.2025 T. 6203/9661 (www.e– uyar.com)

✓ *"Dosya içerisinde mevcut 11.02.2010 tarihli kredi sözleşmesinde davalı borçlu (B) Ltd. Şti.'nin kefil olarak imza attığı görüldüğünden, bilirkişilerden alınan 29.01.2019 tarihli raporda 11.02.2010 tarihli krediden sonra alınan kredilerin limit artışı ve / veya değişen kanun maddeleri nedeniyle yenileme şeklinde alındığı belirtildiğinden, borcun 11.02.2010 tarihinde yani 14.06.2011 tarihli tasarruf işleminden önce doğduğunun kabulü ile işin esasına girilerek, taraf delilleri toplandıktan sonra karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi gerekeceğini"*[70]

✓ *"Davacı vekili, 'davalı borçlu ile dava konusu senet haricinde kredi sözleşmesi ilişkisi de bulunduğunu ve bu sözleşmelerin de süreklilik arz ettiğini' beyan ettiğinden, mahkemece, kredi sözleşmeleri de dosya içerisine alınarak, davalı borçlu ile davacı arasındaki kredi ilişkisinin ne zaman başladığı, kredi sözleşmelerine konu borçların ödenip ödenmediği, cari hesap ilişkisi olup olmadığı belirlenmeksizin karar verilmesinin hatalı olduğunu"*[71]

✓ *"Borcun doğum tarihinin taraflar arasında yapılan ilk sözleşme tarihinin göre tasarrufun bu tarihten sonra yapıldığı– Dava konusu taşınmazı devralan davalı üçüncü kişinin taşınmazı devreden davalı borçlu şirketin yetkilisi ile evli olduğu anlaşıldığından, İİK. m. 280/1 gereğince borçlu şirketin mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilebilecek kişilerden olduğunu"*[72]

✓ *"Borçlu hakkında aciz vesikası alınmamakla birlikte, borçlu kayıp ve adresi saptanamıyorsa, saptanan ve bilinen adreslerinde de icraca, borçlunun haczi kabil malının bulunmadığı tespit edilmiş ise, bu takdirde aciz halinin gerçekleşmiş sayılacağı– İİK.'nin 105/2 maddesine göre haczi kabil mal bulunmaz ise haciz tutanağı İİK.'nin 143. maddesindeki aciz belgesi hükmünde olduğu– Davacı tarafından dosyaya sunulan kredi sözleşmesi, dava konusu edilen tasarruf tarihlerinde sonraki tarihi taşısa da, alacaklı banka ile davalı borçlular arasında düzenlenen başka kredi sözleşmeleri olup olmadığı, kurulan ilk kredi ilişkisinin ne zaman başladığı ve alacaklının davalı borçlulardan olan alacağın kaynağı olarak gösterilen icra takiplerinin hangi kredi sözleşmelerine ilişkin olduğu, buna göre tasarruf tarihlerinin borcun doğumundan sonra olup olmadığı anlaşılamadığından, mahkemece öncelikle başka kredi sözleşmelerinin olup olmadığı araştırılarak, varsa dosya arasına getirtilerek, davacı alacaklı ile davalı borçlular arasındaki borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek bu koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerektiğini"*[73]

✓ *"Davacı banka ile borçlu arasında ilk kredi ilişkisinin 18.07.2007 tarihinde başladığı, 02.02.2010– 24.11.2011 ve 29.08.2014 tarihlerinde yeni kredi sözleşmeleri imzalanmış ise de bu sözleşmelerin kredi limitlerini artırmak amacı ile yapıldığı, davacı bankanın mevcut cari hesap kredilerine teminat olarak 18.07.2007– 17.10.2008– 02.01.2010– 01.09.2014 ve 29.08.2014 tanzim tarihli senetleri aldığı, 23.11.2011 tarihinde kredi hesap bakiyesi sıfırlandıktan sonra 24.11.2011 tarihinde 350.000,00 TL*

[70] Bknz: 4. HD. 14.05.2025 T. 4760/7711 (www.e– uyar.com)
[71] Bknz: 4. HD. 07.05.2025 T. 15372/7271 (www.e– uyar.com)
[72] Bknz: 4. HD. 15.01.2025 T. 18114/357 (www.e– uyar.com)
[73] Bknz: 4. HD. 12.06.2023 T. 1967/7740 (www.e– uyar.com)

kredi kullandığı, bu krediyi de 18.09 2014 de sıfırladığı ve hemen aynı gün 55.000,00 TL, 19.09.2014 tarihinde 77.500,00 TL, 26.09.2014 tarihinde 81.500,00 TL, 03.10.2014 tarihine kadar toplam 299.500,00 TL kredi kullandığı, hükme esas alınan bilirkişi raporunda kredi sözleşmelerinin önceki taahhüt ve sözleşme bağlantısı kuran bölümlerin boş bırakıldığından hukuken birbirlerinin devamı olarak kabul edilmemiş ise de borcun sıfırlandığı gün yeniden kredi çekilmesi ve kredi ilişkisinin hiç sekteye uğramadan devam etmiş olması gibi durumlar dikkate alındığında, her bir kredi sözleşmesinin fiilen birbirinin devamı olarak kabul edilmesi gerektiği, bu bağlamda kredi sözleşmesinin teminatı olarak senedin de önceden doğan borç ilişkisinin de teminatı olarak kabul edilmesi gerekeceği, mahkemece, 28.08.2014 tarihinde yapılmış olan tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığının kabulü ile işin esasına girilerek taraf delilleri toplandıktan sonra oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini"[74]

✓ *"Davacı– alacaklı banka ile borçlu arasında birden fazla kredi sözleşmesi düzenlenmiş olması halinde, borcun doğum tarihinin belirlenmesi bakımından, taraflar arasındaki ilk kredi ilişkisinin ne zaman başladığının davacı bankadan sorulması gerekeceğini"*[75]

✓ *"Gerek TBK 19, gerekse İİK 277 vd.na dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için, davacının borçludan bir alacağının olması ve bu alacağın iptali istenilen işlemden önce doğmuş olması gerektiği– Kredi genel sözleşmelerinde, sözleşmede kararlaştırılmış limit içinde kredi sürekli tekrarlandığından, kredi alan geri ödeme yaptığı nispette tekrar kredi kullandığından, yani, kredi kapatılmadığından ve yenilenmediğinden, borcun ilk kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte doğmuş sayılacağı– Takip dosyası ile ilgili olarak açılan itirazın iptali davasının (kesinleşen) sonucunun beklenmesi gerektiğini"*[76]

✓ *"Genel kredi sözleşmesinin akdedildiği tarih, sadece sözleşmenin asıl borçlusu yönünden değil kefil bakımından da geçerli olduğundan, tasarrufun iptali davasında, kredi borcunu ödeyen davacı kefil ile ile davalı asıl kredisi borçlusu arasındaki borcun doğumunun kredi sözleşmesinin imzalandığı tarih olduğunu"*[77]

✓ *"Davacı banka tarafından davalı borçluya çekilen ihtarnamede davalı borçlunun çeşitli krediler kullandığının görüldüğü, buna göre en eski tarihli kredi olan kobi destek kredisinin tarihinin ticari ilişkinin başlangıç tarihi olarak kabul edilmesi gerekeceği, bu durumda taraflar arasındaki ticari ilişkinin tasarruf tarihinden önceye dayandığının anlaşıldığını"*[78]

✓ *"Hükme esas alınan bilirkişi raporunda "kredi sözleşmelerinin, önceki taahhüt ve sözleşme bağlantısı kuran bölümlerin boş bırakıldığından hukuken birbirlerinin devamı" olarak kabul edilmemiş ise de, borcun sıfırlandığı gün yeniden kredi çekilmesi ve kredi ilişkisinin hiç sekteye uğramadan devam etmiş olması gibi durumlar dikkate*

---

[74] Bknz: 4. HD. 22.03.2023 T. 15664/4199 (www.e– uyar.com)
[75] Bknz: 4. HD. 19.12.2022 T. 4682/17275 (www.e– uyar.com)
[76] Bknz: 4. HD. 22.11.2022 T. 1329/15214 (www.e– uyar.com)
[77] Bknz: HGK. 09.11.2021 T. (17)8– 85/1372 (www.e– uyar.com)
[78] Bknz: 4. HD. 07.07.2021 T. 1248/4292 (www.e– uyar.com)

alındığında, her bir kredi sözleşmesinin fiilen birbirinin devamı olarak kabul edilmesi gerektiği ve bu bağlamda kredi sözleşmesinin teminatı olarak senedin de önceden doğan borç ilişkisinin de teminatı olduğunun ve bu durumda tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığının kabulü gerektiğini"[79]

✓ *"İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğu, bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması, bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiği, özellikle İİK.nun 278.maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığının inceleneceği, aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılması gerektiği, keza İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemlerin, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastının irdelenmesi, öte yandan İİK.nun 279.maddesinde de iptal nedenlerinin sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediğinin de takdir olunması gerekeceği– Taşınmazın 4.kişiye devredilmesi nedeniyle talebin bedele dönüştürülmüş olup, İİK 283. maddesi gereğince bedele dönüşen davada, taşınmazın davalı– 3.kişi tarafından elden çıkarıldığı tarihteki değeri olan bedelin, davanın dayanağı olan takip dosyasındaki davacı alacağı ve ferileri ile sınırlı olmak üzere davalı– 3.kişiden tahsili ile davacıya ödenmesini sağlayacak karar verilmesi yerine, davacıya cebri icra yetkisi tanınması şeklinde karar verilmesi, başka bir deyişle İİK'nun 283 maddesine uygun olmayacak şekilde hüküm tesisinin doğru olmadığı– Yapılacak işin konusunda uzman bilirkişi aracılığı ile banka kayıtları üzerinde inceleme yapılarak, takibe konulan senedin tanzim tarihinden önce borçlu şirkete verilen kredilerden kaynaklanan borcunun bulunup bulunmadığı, takip dayanağı senedin önceki kredi sözleşmesinden doğan borca karşılık mı yoksa son verilen 22/01/2015 tarihli kredi sözleşmesinin teminatı olarak mı verildiğinin araştırılarak, tasarrufun borçtan sonra yapılması gerektiğine ilişkin dava ön koşulunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesi olduğunu"*[80]

✓ *"Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun aciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına*

[79] Bknz: 17. HD. 21.05.2019 T. 13412/6446 (www.e– uyar.com)
[80] Bknz: İzmir BAM. 5. HD. 18.04.2018 T. 55/585 (www.e– uyar.com)

aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğu– Tasarrufun iptali istenilen işlemin borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerektiği– Ticari hayatta bankaların verdikleri kredi karşılığı teminat senetleri aldıkları da mutad uygulamalardan olduğu bir gerçek olduğundan, bilirkişi aracılığı ile banka kayıtları üzerinde inceleme yapılarak, takibe konulan senedin tanzim tarihinden önce borçlu şirkete verilen kredilerden kaynaklanan borcunun bulunup bulunmadığı, takip dayanağı senedin önceki kredi sözleşmesinden doğan borca karşılık mı yoksa son verilen 10.08.2012 tarihli kredi sözleşmesinin teminatı olarak mı verildiğinin araştırılarak, senedin önceki tarihli kredi sözleşmelerinden doğan borca karşılık verilmiş ise 12.07.2012 tarihli tasarruflar yönünden de işin esasına girilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi aksi durumda ise şimdiki gibi sadece bu tarihli tasarruflar yönünden dava ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini"[81]

✓ *"Tasarrufun iptali davaların görülebilmesi için, iptali istenilen işlemin, borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerektiği– Ticari hayatta bankaların verdikleri kredi karşılığı teminat senetleri almalarının mutad bir uygulama olduğu– Banka kayıtları üzerinde inceleme yapılarak, takibe konulan senedin tanzim tarihinden önce borçlu şirkete verilen kredilerden kaynaklanan borcunun bulunup bulunmadığı, takip dayanağı senedin önceki kredi sözleşmesinden doğan borca karşılık mı yoksa son verilen kredi sözleşmesinin teminatı olarak mı verildiğinin araştırılması gerektiğini"*[82]

✓ *"Borçlunun borcun doğumundan sonra dava konusu taşınmazını eşine yapılan satışın İİK'nun 278/3– 1 maddesine göre bağış niteliğinden olup iptali gerektiği– Borçlu hakkında başlatılan takiplerden biri borcun doğum tarihinden sonra kullandırılan krediden kaynaklandığı anlaşıldığından, bu takip dosyası yönünden davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiği diğer icra dosya borcunun hangi kredi ilişkisinden kaynaklandığı tesbit edildikten sonra bu dosyada da önceki kredi sözleşmelerine bağlı yeni bir kredi kullanımı söz konusu ise ve bu tarih tasarruftan sonra ise yine davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceği– İtiraza uğramış olan icra takibinde açılmış olan itirazın iptali davasının kesin olarak sonuçlanıp sonuçlanmadığı araştırılarak, kesinleşmemiş ise anılan davanın bekletici mesele yapılmasına, alacaklı lehine sonuçlanmış ise borcun doğum tarihinin belirlenerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi; davacı alacaklının itirazın iptali davası tümden red edilmiş ise takip kesinleşmediğinden bu takiple ilgili davanın da ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini"*[83]

✓ *"Tasarruflar, kredi sözleşme tarihinden sonra yapıldığından, borçtan önce yapıldığı şeklindeki kabul yerinde olmamakla birlikte, davalı şirketlerin kötü niyetli oldukları ispatlanmadığından tasarrufun iptali davasının reddi gerekeceğini"*[84]

---

[81] Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. 19092/6998 (www.e– uyar.com)
[82] Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. 9642/7008 (www.e– uyar.com)
[83] Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11357/6281 (www.e– uyar.com)
[84] Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 14598/3346 (www.e– uyar.com)

✓ *"Davacı banka ile davalı borçlu arasındaki ilk kredi ilişkisinin ne zaman başladığı davacı bankadan sorularak buna ilişkin belgelerin istenmesinin, takip dosyalarındaki takip dayanağı çeklerin başka bir ticari ilişki nedeniyle verilip verilmediği üzerinde durulmasının, borcun doğum tarihinin tespiti ile sonucuna göre karar verilmesinin gerekeceğini"*[85]

✓ *"Davacı banka ile davalı borçlu arasında imzalanan kredi sözleşmesinin tarihinin borcun doğum tarihi olarak kabul edilmesi gerekeceği, bunun yerine 'borcun doğumunun hesap kat'inin gerçekleştirildiği tarih' olarak kabul edilemeyeceği– İptale konu tasarrufun, borçlunun üçüncü kişi kardeşinin eşine olan borcuna karşılık yapılmış olmasının İİK.nun 279/2 maddesine aykırı olacağı, ayrıca borçlu ile üçüncü kişinin kardeş olması nedeniyle, aralarındaki tasarrufun İİK 278/3– 1 kapsamında iyiniyet ve bedel farkına bakılmaksızın bağışlama hükmünde olup iptale tabi olacağı– İİK 280/1– 2 madde kapsamında da davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle tasarrufun iptale tabi olacağını"*[86]

belirtmiştir…

[85] Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 15117/5943 (www.e– uyar.com)
[86] Bknz: 17. HD. 06.11.2012 T. 2454/12116 (www.e– uyar.com)

25) Sıra Cetveli Kim Tarafından Düzenlenir? Kendisine *'Haciz İhbarnamesi'* (İİK. m. 89) ya da *'Haciz Yazısı'* (İİK. m. 78) Gönderilen Üçüncü Kişiler *'Sıra Cetveli'* Düzenleyebilirler mi?

*

Sıra cetveli *"belirli bir malın satış tutarının ya da haczedilen bir paranın, bu mal ya da para üzerinde rehin ya da haciz gibi öncelik ve yararlanma hakkı bulunan kimseler arasında nasıl pay edileceğini gösteren liste"*dir.[87] Başka bir ifade ile sıra cetveli, *"alacaklıların birden fazla olması durumunda elde edilen paranın alacaklılar arasında nasıl dağıtılacağını gösteren liste"*dir.[88]

Sıra cetveli, icra dairesi tarafından düzenlenir. (İİK. m. 140/I)[89]

Sıra cetveli, h a n g i icra dairesi tarafından düzenlenir? Sıra cetveli, ilk (kesin) haczi uygulayan (koyan)[90] [91] (ve haczi düşmemiş olan) asıl icra dairesince (yani; haczin asıl icra dairesinin talimatı üzerine uygulanmış olması halinde, talimatı uygulayan icra dairesince değil, asıl icra dairesince)[92] düzenlenir.

Bir OLAY'da;

- … Belediye Başkanlığı ile (A) Enerji Turizm ve Ticaret Limited Şirketi arasında *'... ili, ... ilçesi, ... Mahallesi, 359 ada ve 4 parselde kayıtlı taşınmaz'* için, … 1. Noterliği'nin 05.12.2016 tarihli ve 11645 yevmiye numaralı düzenlenme şeklinde *'taşınmaz satış vaadi ve arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi'* imzalanmıştır.

Bu inşaatın, 05.02.2019 tarihine kadar iskan ruhsatı alınarak … Belediye Başkanlığına teslim edilmesi gerekirken, teslim işlemi gerçekleşmemiştir. İnşaatın B+C blokları, Eylül/2018 tarihinde, A bloğu ise Mart/2019 tarihinde inşaat firması tarafından terk edilmiştir…

- … Belediye Başkanlığınca; ö n c e … Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2021/2 Değişik İş sayılı dosyası ile inşaatın tespiti yaptırılmış s o n r a da … Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2021/202 Esas sayılı dosyası ile (A) firması hakkında dava açılıp mahkemeden *"sözleşmenin feshiyle tapu iptali ve tescil kararı"* alınmıştır. Bu karar 21.06.2021 tarihinde kesinleşmiştir.

---

[87] Bknz: 23. HD. 27.03.2012 T. E: 2012/1181, K: 2012/2371 (**ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 10. Baskı, 2023, s: 831) (www.e– uyar.com)

[88] **YILMAZ, E.** Hukuk Sözlüğü, 2002, s: 1092

[89] İİK. m. 140/I: *"Satış tutarı, bütün alacaklıların alacağını tamamen ödemiye yetmezse, icra dairesi alacaklıların bir sıra cetvelini yapar."*

[90] **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, 3. Baskı, 2014, s: 2542 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2. Bası, s: 732 – **COŞKUN, M.** Hacizde ve İflâsta Sıra Cetveli, 2. Baskı, 2023, s: 374 – **ERCAN, İ.** age. s: 831 – **RUHİ, C. / RUHİ, A. C.** Hacizde ve İflâsta Sıra Cetveli, 2018, s: 16 – **BİLGEN, M.** İcra ve İflâs Hukukunda Sıra Cetveli, 3. Baskı, 2016, s: 336

[91] Bknz: 6. HD. 15.11.2021 T. 904/1452 (**ERCAN, İ.** age. s: 833, dipn. 3215) – 23 HD. 20.02.2019 T. 2492/578 (**COŞKUN, M.** age. s: 380) – 23. HD. 05.10.2017 T. 7413/2573 (**COŞKUN, M.** age. s: 380) – 23. HD. 12.10.2012 T. 3823/5974 (**UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C**. age. c: 2, s: 2542, dipn. 8)

[92] **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** age. c: 2, s: 2542 – **COŞKUN, M.** age. s: 374

- *"Sözleşmenin feshi ile tapu iptali ve tescil kararı"* kesinleştikten sonra, inşaat tekrar ihaleye çıkarılmış, bu kez ihaleyi *'(B)'* almıştır.

- Bu aşamadan sonra, önceki müteahhit firma (yani; (A) firması) … Belediye Başkanlığına 'yapım maaliyeti'nin tespiti için başvurmuş ve taraflar arasında bu konuda bir tasfiye protokolü düzenlenmiştir.

- (A) firmasından alacaklı olan pek çok kişi ((C) Anonim Şirketi tarafından 11.12.2017 tarihinde, 15.12.2017 tarihinde; (D) İnş. Taah. San ve Tic. A. Ş. tarafından 15.12.2017 tarihinde, 20.12.2017 tarihinde; (E) İnşaat Gıda Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından 26.08.2019 tarihinde; (F) San. İmalat İthalat İhracat İnş. Tic. ve Trzm. Ltd. Şti. tarafından; (G) Elektrik İnş. Nak. San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından 06.10.2020 tarihinde, 21.01.2021 tarihinde; (H) İnş. Turizm Taah. Gıd. Proj. Otopark İşlt. Güv. Hizm. San. Tic. Ltd. Şti tarafından 30.11.2020 tarihinde; (J) Müh. Mim. İnş. Tic. Ltd. Şti. tarafından 22.01.2021 tarihinde; (K) tarafından 10.11.2021 tarihinde vs.) … Belediye Başkanlığına *"haciz ihbarnamesi"* (İİK. m. 89) ve *"haciz yazısı"* (İİK. m. 78) gönderilmiştir.

Ayrıca, (A) firması, … Belediye Başkanlığına, doğan alacaklarından 3.516.000,00 Türk lirasının (L) isimli kişiye ödenmesini yani *'alacağının bu kısmını (L)'e temlik ettiğini'* 21.10.2021 tarihinde, alacağının 650.000 Amerikan dolarının (M) isimli kişiye ödenmesini yani *'alacağının bu kısmını (M)'a temlik ettiğini'* ve alacağının 500.000,00 Amerikan dolarının (N) isimli kişiye ödenmesi yani *'alacağının bu kısmını (N)'e temlik ettiğini'* 22.06.2023 tarihinde bildiren yazı göndermiştir.

Bu işlemlerden sonra lehine temlik yapılanlardan (M), … Belediye Başkanlığına 20.09.2023 tarihinde bir ihbarname göndererek *"(P), (A) Enerji Turizm ve Ticaret Ltd. Şti., (R) İnş. İthalat ve İhracat Hayvancılık Gıda Ltd. Şti., Meç İnşaat Taahhüt ve Dış Ticaret Ltd. Şti.'ne* ***kendilerince verilen temliknamelerin baskı altında yapılmış olduğunu, herhangi bir geçerliliği bulunmadığını, belediyece bu temliklerin göz önüne alınmamasını…"*** bildirmiştir.

… Belediye Başkanlığınca, (A) firmasından alacaklı olan kişilerin gönderdikleri haciz yazıları ile kendisine bildirilen temliklerin belirtildiği bir cetvel hazırlanmıştır.

SONUÇ: Yukarıda[93] ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi; *"birden fazla alacaklı bulunması halinde, hangi alacaklıya ne kadar para ödeneceği, hangi alacaklılara ise –para artmadığı için– hiç ödeme yapılamayacağı"* hususu, icra dairesinin düzenleyeceği SIRA CETVELİ'nde belirtileceğinden (İİK. m. 140)[94] somut olayda, … Belediye Başkanlığınca hiçbir alacaklıya ödeme yapılması mümkün değildir. Belediye başkanlığı, bugüne kadar kendisine gönderilen *'haciz ihbarnameleri'*ni (İİK. m. 89) ve *'haciz yazıları'*nı (İİK. m. 78) ve bildirilen *'temlikleri'* – tarih sırasına göre–; kendisine ilk haciz ihbarnamesini ya da haciz yazısını göndermiş olan icra dairesine[95], borçlu (A) firmasına ödenecek tüm para ile birlikte göndermesi uygun olacaktır.

Bilgi edinilmesini ve gereğini saygılarımla rica ederim.

---

93 Bknz: Yuk. dipn. 87-88
94 Bknz: Yuk. dipn. 89
95 Bknz: Yuk. dipn. 90-91

26) Hakkında kesinleşen takip nedeniyle tüm malvarlığına haciz konulan bir borçlu, *"maddi hukuk bakımından aslında borçlu olmadığını"* ileri sürerek konulan bu hacizlerin kaldırılmasını, İİK. m. 72. çerçevesinde *"menfi tespit davası"* açmadan, başka bir şekilde (yolla) kaldırtabilir mi? Nasıl? [(Takip alacaklısı hakkında elinde *"dolandırıcılık (TCK. m. 157,158)"* veya *"evrakta sahtecilik yapmak (TCK. m. 204, 207)"* suçlarından dolayı (kesinleşmiş) *"mahkûmiyet kararı"* bulunan bir borçlu, TBK. m. 74'e dayanarak da *"tüm malvarlığı üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasını"* sağlayabilir mi?]

*

I– Menfi tespit davasının davacı– borçlu lehine sonuçlanmasının hükümleri İİK. m. 72/V'te düzenlenmiştir*:

Mahkeme, davacı– borçluyu haklı bulursa, «davanın kabulüne» karar verir. Bu karar ile – alacaklının yaptığı bir icra takibi varsa– *takip derhal durur* ve hükmün kesinleşmesi ile de *takip iptal edilir*. Böylece, *«borçlunun borçlu olmadığı»* maddi hukuk bakımından saptanmış olur. Çünkü, bu şekilde kesinleşen karar, maddi anlamda «kesin hüküm» (HMK. m. 303) teşkil eder…

a) *İcra takibinin durması:* Menfi tespit davasının borçlu lehine sonuçlanması ile, alacaklının yapmış olduğu icra takibi derhal durur (İİK. m. 72/V, c:1). Takibin durması için, mahkemenin kararının kesinleşmesi beklenmez.

Fakat, borçlunun malları üzerine konulmuş olan hacizlerin kaldırılabilmesi için, verilmiş olan "menfi tespit davasının kabulüne ilişkin kararın kesinleşmesi" gerekir (İİK. m. 72/V).

Hükmün alacaklı tarafından temyiz edilmesi, takibin durmasına engel olmaz. Yani, alacaklı, temyiz nedeniyle İİK. m. 36'ya göre «güvence göstermek suretiyle» kararın yerine getirilmesini erteleyemez ve takibin geçici olarak da olsa devamını sağlayamaz.[96]

Tüm malvarlığına –alacaklı tarafından haksız olarak– haciz konulmuş olan borçlunun, alacaklı hakkında açmış olduğu menfi tespit davasını (İİK. m. 72) kazanmış olmasına rağmen – verilen menfi tespit kararı henüz kesinleşmediği için – malları üzerindeki hacizleri kaldırtamaması, özellikle borçlunun –*"nitelikli dolandırıcılık (TCK. m. 158)"* ve/veya *"evrakta sahtecilik suçu (TCK. m. 204 ve 207)"* nedeniyle verilmiş ve kesinleşmiş mahkûmiyet kararına dayanarak *'menfi tespit davasının kabulüne'* ilişkin karar almış olduğu durumlarda– büyük haksızlık yaratmaktadır.

---

* Ayrıntılı bilgi için Bknz. **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 3. Baskı, C: 1, 2014, s: 1365 vd. – **UYAR, T.** İcra Hukukunda Olumsuz Tesbit ve Geri Alma Davaları, 1981, C: 1, s: 82 vd. – **BÜYÜKAK, F.** Menfi Tespit Davası, 2024, s: 479 vd. – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku (El Kitabı), 2013, s: 382 vd. – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukukunda Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, 2003, s: 163 vd. – **TÜRK, A.** Menfi Tespit Davası, 2006, s: 309 vd. – **MUŞUL, T.** Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, 3. Baskı, 2020, s: 476 vd. – **ERCAN, İ.** İcra ve İflâs Hukuku (El Kitabı), 10. Baskı, 2023, s: 349 vd.

96 **POSTACIOĞLU, İ.** İcra Hukuku Esasları, 1982, 4. Bası, s: 267 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 382 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 163

b) *İcra takibinin iptali ve icranın eski hale getirilmesi:* "Menfi tespit davasının kabulüne" ilişkin hükmün kesinleşmesi ile icra takibi iptal edilir (İİK. m. 72/V, c:2).

'Borçlunun hiç borçlu olmadığına' karar verilmişse icra «tamamen», kısmen borçlu olmadığına karar verilmişse, «kısmen» eski duruma getirilir. Bunun için ayrıca bir mahkeme kararına gerek yoktur. Hükmün kesinleşmesi ile bu sonuç kendiliğinden doğar. Daha açık bir deyişle, mahkemece borçlu lehine karar verilmesi ile *takip durur* ve bu hükmün kesinleşmesi ile – ayrıca hükme gerek kalmadan– icra tamamen, ya da kısmen *eski haline* getirilir.[97] Bu nedenle, borçlunun malları üzerine daha önce haciz konulmuşsa, borçlu lehine olan hükmün kesinleşmesi ile icra memurluğunca bu haciz derhal kaldırılır, icra veznesinde borçludan alınmış bir para varsa, bu hemen borçluya geri verilir.

Davacı– borçlunun, mahkemenin lehine verdiği ilâmı, ilâm kesinleştikten sonra, icra dairesine götürerek, «icranın iadesini» istemesi gerekir.[98]

Menfi tespit davası devam ederken borçlunun icra dairesine ödediği – ve alacaklıya ödenmemesi için ihtiyati tedbir kararı almadığı (alamadığı)– para veya satılan hacizli mallarının bedeli alacaklıya ödenmiş ve davanın «geri alma davası»na (İİK. m. 72/VI) dönüştüğü gözetilmeden mahkemece borçlunun «borçlu olmadığına» karar verilmişse, bu kararın kesinleşmesinden sonra, ayrıca mahkeme kararına gerek kalmadan, borçlunun istemi üzerine, bu para alacaklıdan zorla alınarak, borçluya geri verilir, böylece icra eski duruma iade edilmiş olur.

Borçlu tarafından – kambiyo senedinden kaynaklanan borçlar hakkında– senet lehtarına değil de ciro yoluyla senedi elinde bulunduran hâmile karşı açılmış olan menfi tespit davası sonucundan davayı yerinde bulan mahkemece *"senedin iptaline"* şeklinde değil *"senetten dolayı davacının borçlu olmadığının tespitine"* şeklinde karar verilmesi gerekir.[99]

Burada ayrıca şu hususu da belirtelim ki; menfi tespit davasının borçlu lehine sonuçlanması, üçüncü kişilerin hukukî durumuna etkili olmaz. Bu nedenle, borçlunun açtığı menfi tespit davası borçlu lehine sonuçlanmış dahi olsa, bu durum, borçlunun daha önce kesinleşen takip nedeniyle satılan mallarına etkili olmaz.[100] Yani satılan mallar, icranın eski hale iadesi yolu ile alıcılardan geri alınamaz.[101, 102]

c) İcra mahkemesinin *"itirazın geçici olarak kaldırılması kararı"* ile birlikte hükmettiği para cezası ile *"itirazın kesin ya da geçici olarak kaldırılması kararı"* ile birlikte – yüzde yirmiden az olmamak üzere– hükmettiği 'tazminat'ın ortadan kalması:

---

97 Bknz. 12. HD. 23.09.1980 T. E: 5028, K: 6706 (www.e– uyar.com)
98 Bknz. 12. HD. 03.04.1991 T. E: 851, K: 4352 (www.e– uyar.com)
99 Bknz. 19. HD. 15.02.2007 T. E: 7452, K: 1337 (www.e– uyar.com)
100 Bknz. 12. HD. 19.03.2004 T. E: 835, K: 5346; 12. HD. 27.03.1990 T. E: 10364, K: 3421 (www.e–uyar.com)
101 **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 1, 1998, s: 547 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 165 vd. – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İcra Hukukunun Esasları, 8. Bası, 2004, s: 135
102 Karş. **AKYAZAN, S.** İcra ve İflâs Kanunu'ndaki Yeni ve Değişik Hükümler Üzerinde İnceleme ve Açıklamalar, 1965, s: 63

İİK. m. 68a/VI uyarınca, icra mahkemesinin borçlu aleyhine hükmettiği – takip konusu alacağın %10'u oranındaki– para cezası ile İİK. m. 68/son ve 68a/son uyarınca– *"itirazın kesin ya da geçici olarak kaldırılması kararı"* ile birlikte– borçlu aleyhine – %20'den az olmamak üzere– hükmetmiş olduğu tazminat, *"menfi tespit davasının kabulüne"* karar verilmesi (ve bu kararın kesinleşmesi) ile kalkar.

d) *Alacaklının tazminata mahkum edilmesi (İİK. m. 72/V)*[103]*:* Menfi tespit davasının borçlu lehine sonuçlanmasının en önemli bir sonucu da, «borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetle olduğunun anlaşılması halinde», alacaklının borçluya – takip nedeniyle uğradığı zararları karşılamak için– takip konusu alacağın yüzde yirmiden az olmamak üzere bir tazminat ödemek zorunda bırakılmasıdır. Bu tazminata uygulamada *'haksız takip (kötüniyet) tazminatı'* denilmektedir.

05.07.2012 tarihinden önce yapılmış olan icra takipleri üzerine açılan ve açılacak olan menfi tespit davalarında %40 tazminata hükmedilmesi gerekir. **Yüksek mahkeme** "6352 sayılı Kanunun geçici 10. maddesindeki 'takip işlemleri' ibaresinin, 'takip talebi' olarak anlaşılması gerekeceğini" belirttiği için, 05.07.2012 tarihinden önce yapılmış olan icra takipleri hakkında açılan menfi tespit davalarında, önceki tazminat oranı olan %40 tazminata hükmedilmesi, fakat 05.07.2012 tarihinden sonra yapılan icra takipleri üzerine açılacak menfi tespit davalarında ise yeni kanunda öngörülen %20 tazminata hükmedilmesi gerekeceği kabul edilmektedir.[104]

II– Bilindiği gibi; hukuk hakiminin, ceza hukuku kuralları ve ceza mahkemesinin kararları karşısındaki durumunu, TBK. m. 74[**] tayin etmektedir.[105]

Hukuk hâkimi, yalnız *"failin kusurlu olup olmadığını"* ve *"ayırt etme (temyiz) kudretini haiz olup olmadığını"* tayin konularında ceza hukukunun prensipleri ile bağlı değildir.[106]

TBK.'nin 74. maddesi (eski 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 53. maddesi) *"hukuk hakiminin, ceza mahkemesinin beraat kararı ile bağlı olmadığını"* açıkça belirtmiş olmasına rağmen, gerek **doktrinde**[107] ve gerekse **Yargıtay kararlarında**[108] haklı olarak

---

[103] **YILMAZ, E.** İcra Tazminatı (Konuralp Armağanı, 2009, C: 2, s: 734 vd.)

[104] Bknz. 19. HD. 28.02.2013 T. E: 16548, K: 3783; 23. HD. 11.03.2013 T. E: 991, K: 1428 (www.e–uyar.com)

[**] TBK. m. 74: *"Hâkim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi, ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir.*

Aynı şekilde, ceza hâkiminin kusurun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararı da, hukuk hâkimini bağlamaz."

[105] **KILIÇOĞLU, A. M.** Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 19. Bası, 2015, s: 477

[106] **ARSEBÜK, E.** Borçlar Hukuku, 1950, s: 569 – **TANDOĞAN, H.** Türk Mesuliyet Hukuku, 1961, s: 450 – **KILIÇOĞLU, A. M.** age. s: 479

[107] **OSER– SCHÖNENBERGER,** Borçlar Hukuku, c: 5, 1950 (Çev.: Recai Seçkin), s: 495 – **TANDOĞAN, H.** age. s: 353 – **BİLGE, N.** Medeni Yargılama Hukuku, 2. Bası, 1967, s: 614 – **BAĞATUR, E.** Medeni Hukuk ile Ceza Hukuku Arasındaki İlişki (ABD., 1965, s: 581) – **KILIÇOĞLU, A. M.** age. s: 483

[108] Bknz. HGK. 16.03.1955 T. E: 4– 18, K: 16 (**KILIÇOĞLU, A. M.** age. s: 483, dipn: 575); HGK. 20.03.1963 T. E: 4– 77, K: 22 (AD., 1963, s: 777); 9. HD. 10.06.1965 T. E: 5076, K: 51212 (İKİD.,

ifade edildiği gibi bu hususta ikili bir ayrım yapılmaktadır:[109]

a) Eğer beraat kararı delil yetersizliğine dayanarak verilmişse; bu karar hukuk hakimini bağlamaz. TBK.'nin 74. maddesinin *hukuk hâkimi için bağlayıcı olmadığını belirttiği beraat kararları,* bu esasa dayanan yani delil yetersizliğine dayanan beraat kararlarıdır.

b) Buna karşın beraat kararı delil yetersizliğine dayanmayıp, o fiilin fail tarafından işlenmediğinin kesin olarak tespitine dayanıyorsa; bu tür beraat kararları *hukuk hakimini bağlayıcı nitelikte bir karardır.*[110]

III– Yargıtay, mahkûmiyet kararının, hukuk hakimini mutlak şekilde bağladığını kabul etmektedir.[111, 112]

Yüksek mahkeme, tarih sırasına göre ilişikte sunduğumuz tüm kararlarında bu hususu tereddütsüz açıkça belirtmiştir:

✓ *"Hukuk hakiminin, ceza davasında verilecek mahkûmiyet kararı ile bağlı olup, beraat kararı verilmesi halinde ise, ceza hakiminin sabit kabul ettiği olgularla bağlı olduğu (TBK. m. 74)– "*[113]

✓ *"Maddi olayları ve yasak eylemleri saptayan ceza mahkemesi kararının, taraflar yönünden kesin delil niteliğini taşıdığı ve hukuk hakiminin, ceza mahkemesinin kesin mahkûmiyet kararıyla bağlı olduğu– "*[114]

✓ *"Ceza mahkemesince verilen ve kesinleşen mahkûmiyet kararlarının hukuk hakimini bağlayacağı– "*[115]

✓ *"Ceza mahkemesince verilen ve kesinleşen mahkûmiyet kararlarının hukuk hakimini bağladığı– "*[116]

✓ *"Ceza mahkemesinde verilen beraat kararı hukuk hakimini bağlamaz ise de, hukuk hakiminin bu bağımsızlığı sınırsız olmayıp, ceza mahkemesinin maddi*

1965, s: 4012); 3. HD. 16.06.1969 T. E: 3730, K: 3004 (İBD., 1969/7– 8, s: 321); HGK. 15.02.1967 T. E: T– 746, K: 115 (İKİD., 1967, s: 5203)

109 **KILIÇOĞLU, A.** age. s: 483

110 **BAĞATUR, E.** agm. s: 581

111 Bknz. 3. HD. 17.10.1958 T. E: 6256, K: 5277 (AD., 1961/11– 12, s: 1173); 3. HD. 05.06.1959 T. E: 3754, K: 3235 (AD., 1962/1, s: 70); 3. HD. 17.02.1961 T. E: 1665, K: 1275 (AD., 1961/11– 12, s: 1178); 3. HD. 27.01.1961 T. E: 951, K: 658 (AD. 1961/11– 12, s: 1177); 4. HD. 30.01.1985 T. E: 8647, K: 550 vb.

112 Bu konuda ayrıca Bknz. **EREN, F. / DÖNMEZ, Ü.** Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C: 2, 2022, s: 1739 vd. – **OĞUZMAN, M. K. / ÖZ, T.** Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), C: 2, 15. Bası, 2020, s: 245 vd. – **UYGUR, T.** 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi, C: 1, 2012, s: 537 vd. – **YAVUZ, N.** Borçlar Hukuku (El Kitabı), 2018, s: 306 vd. – **EREN, F.** Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 19. Baskı, 2015, s: 581

113 Bknz. 6. HD. 15.09.2015 T. E: 4534, K: 7489 (www.e– uyar.com) [EK– 1]

114 3. HD. 11.02.2016 T. E: 2015/1304, K: 1682 (www.e– uyar.com) [EK– 2]

115 19. HD. 01.03.2018 T. E: 2016/16246, K: 1083 (www.e– uyar.com) [EK– 3]

116 11.HD. 25.02.2021 T. E:2020/4927 K:1728 (www.e– uyar.com) [EK– 4]

vakıaların belirlenmesine ilişkin mahkûmiyet kararının hukuk hâkimi açısından bağlayıcı olduğu– "[117]

✓ *"6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. maddesiyle kesinleşmiş mahkûmiyet kararının hukuk hâkimi* [118]*için bağlayıcı olacağı– "*[119]

✓ *"Takip alacaklısı hakkında "resmi belgede sahtecilik suçu"ndan dolayı verilen mahkumiyet kararının kesinleşmiş olması nedeniyle, TBK'nun 74. maddesi uyarınca "kesinleşmiş mahkumiyet kararları hukuk hakimlerini bağlayacağı"ndan, istinaf mahkemesince "Cumhuriyet Savcılığı veya ceza mahkemesince verilmiş bir tedbir kararı bulunmadıkça açılan kamu davasının takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı" gerekçesiyle, hukuk mahkemesince verilmiş olan "şikayetin reddine" ilişkin kararın isabetli bulunmadığı– "*[120]

IV– Bir olayda; bir alacaklı tarafından, borçlu hakkında 600.000,00 USD bedelli bir bonoya dayalı olarak takipte bulunulmuş ve borçlunun mahkemeden alınan 'ihtiyati haciz kararı'na dayanılarak, tüm malvarlığı üzerine *ihtiyati haciz* uygulanmış, borçlu bir taraftan ticaret mahkemesinde *"menfi tespit davası"* (İİK. m. 72) açarken, diğer taraftan alacaklı hakkında C. savcılığına *"Dolandırıcılık ve Resmi Belgede Sahtecilik"* suçlarından dolayı şikayette bulunmuş ve şikayet sonucunda alacaklı hakkında adı geçen suçlardan dolayı Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 17.07.2020 T. ve 2019/232 E. 2020/274 K. sayılı kararı ile m a h k u m i y e t kararı verilmiş ve bu karar daha sonra kesinleşmiştir.

Borçlu, bu mahkumiyet kararını, ihtiyati haciz kararını uygulamış olan icra dairesine başvurarak *"hacizlerin kaldırılmasını"* istemişse de icra dairesince bu talebi reddedilmiş, yapılmış olan şikayet hakkında Ankara İcra Hukuk Mahkemesince *"menfi tespit davasının henüz kesinleşmemiş olduğu, icra dosyasına kesinleşme şerhi ibraz edilmeden hacizlerin kaldırılmasının mümkün olmadığı"* gerekçesiyle *"şikayetin reddine"* karar verilmiştir.

Ankara İcra Hukuk Mahkemesi'nin bu olumsuz kararına karşı i s t i n a f y o l u n a başvurulması üzerine; Ankara BAM. 32. HD. 21.12.2023 T. E: 461, K: 2537 sayılı kararı ile [EK– 9];

"Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının süresi içerisinde istinaf incelemesinin davacı borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü;

Şikayetçi borçlu vekili, "davalı alacaklı tarafından müvekkili aleyhine ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E (Devir: ... 8. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/... E) sayılı dosyasıyla bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla ihtiyati haciz kararıyla takip başlatıldığını, takip dayanağı bononun ... 6. Ağır Ceza Mahkemesinin

---

[117] 4.HD. 17.01.2022 T. E:2021/20388 K:417 (www.e– uyar.com) [EK– 5]
[118] 3. HD. 22.09.2022 T. E: 5129, K: 6952 (www.e– uyar.com) [EK– 6]
[119] 12. HD. 09.03.2023 T. E: 2022/10418, K: 1564 (www.e– uyar.com) [EK– 7]
[120] 12. HD. 12.01.2022 T. E: 2021/7104, K: 275 (www.e– uyar.com) [EK– 8]

2019/... E – 2020/... K sayılı 17/07/2020 tarihli ilamının istinaf incelemesi sonunda ... Bölge Adliye Mahkemesi 25. Ceza Dairesinin 2021/... E – 2021/... K sayılı ilamıyla 04/11/2021 tarihinde kesinleşmesi üzerine sahte olduğunun sübuta erdiğini, söz konusu davada takip alacaklısının hürriyeti bağlayıcı ceza ile cezalandırılmasına karar verildiğini, müvekkili şirketi ..... İş Merkezi'ne 04/09/2018 tarihinde bir kurye gelerek üzerinde Cumhurbaşkanının fotoğrafı bulunan "..." isimli Cumhurbaşkanlığından özel olarak iş adamlarına gönderilen dergiyi bizzat şikayetçi şirket yetkilisine teslim zorunluluğu bulunduğunu beyan ederek şirket yetkilisine önceden "pencere yöntemi" ile hazırlanmış hileli tutanağı imzalattığını, daha sonra alacaklısı U., borçlusu İ. ve avalisti müvekkili şirket olan 10/05/2017 düzenleme tarihli, 10/04/2018 vadeli, 600.000,00 USD bedelli bononun müvekkili şirket yetkilisinin iradesi hilafına açıklanan şekilde sahtecilikle imzalatılan bono hakkında takip başlatıldığını, ... 10. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2019/... D. İş sayılı ihtiyati haciz kararının uygulanıp tüm banka hesaplarına haciz ve bloke konulup ayrıca fiili hacizler gerçekleştirilerek on adet aracın da haczedilip yediemin deposunda muhafaza altına alındığını, takip dayanağı bono ile ilgili anılan ceza mahkemesinin, suçun dayanağı oluşturan maddi vakayı saptayan kesinleşmiş kararının TBK m.74 uyarınca hukuk hakimi bağlayacağını, açtıkları menfi tespit davasında ... Batı Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2020/... E – 2021/... K sayılı 29/12/2021 tarihli kararı ile "Menfi tespit talepli davanın kabulüne ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı icra takip dosyası ile dayanağı, borçlusu İ., müşterek borçlu ve müteselsil kefili S.. Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., alacaklısı U., düzenleme tarihi 10/05/2017, ödeme tarihi 10/04/2018 olan 600.000,00 USD bedelli bono nedeniyle davacının, davalıya borçlu olmadığının tespitine, asıl alacağın % 20'si olan 824.400,00 TL kötü niyet tazminatının davalıdan alınarak davacıya verilmesine, ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı dosyasındaki icra takibinin durdurulmasına yönelik tedbir kararının hüküm kesinleşinceye kadar devamına, İİK'nun 72/5 maddesi uyarınca icra dosyasından konulan tüm hacizlerin kaldırılması ve hacizli tüm araçların, menkullerin davacı tarafa teslimi hakkında bu aşamada karar verilmesine yer olmadığına ..." karar verildiğini, kararın istinaf aşamasında olduğunu, istinaf incelemesinden sonra muhtemel temyiz incelemesi için de menfi tespit davasının kesinleşmesinin yıllar alacağını, bu sırada haksız fiili hacizlerin müvekkili şirketi ticari çıkmaza sürükleyip birçok işçisinin de işinden olmasına yol açılacağını ileri sürerek tüm hacizlerin harç masrafları müvekkilinden alınmaksızın kaldırılmasına karar verilmesini talep ettiklerini, muhafaza altındaki mahcuzlara ilişkin yediemin ücretlerinin alacaklı tarafından ödenmediği için yediemin tarafından sürekli olarak icra takibi başlatılmakta ve mahcuz araçların satışının istenmekte olduğunu, bu nedenle yediemin ücretlerinin müvekkilinin ... 8. İcra Müdürlüğünün 2020/11384 E sayılı dosyasına ödemekte olduğunu, kesinleşmiş ceza ilamına dayalı menfi tespit ilamı bulunduğu halde sırf menfi tespit ilamı henüz kesinleşmediği için müvekkilinin halen daha mağdur edilmekte olduğunu, hacizlerin kaldırılmasının adil bir çözüm olacağını, iş bu şikayet tarihi itibariyle takip kesinleşmiş ise de takip dayanağı sahte bonoya istinaden yapılan haciz ve muhafaza vs takip işlemlerinin yapıldıkları tarih itibariyle usulsüz olduklarının açık olduğunu, Yargıtay 12. HD'nin 2016/4798 E – 2016/22785 K sayılı emsal kararına göre hacizlerin kaldırılması için icra mahkemesince verilen kararın kesinleşmesine gerek olmadığını ileri sürerek

takip dosyasından haciz ve muhafaza altına alınan tüm menkuller üzerindeki hacizlerin kaldırılmasına, menkullerin yediemin ücretleri, teslim harç ve masrafları müvekkilinden alınmaksızın harçsız ve masrafsız olarak müvekkiline teslimine karar verilmesi" istemiyle İcra Mahkemesine başvurmuştur.

Davalı alacaklı vekili cevap dilekçesiyle; "şikayetin öncelikle süre yönünden reddi gerektiğini, konulan hacizlerin yasaya uygun olduğunu, menfi tespit davasının henüz kesinleşmediğini" ileri sürerek "davanın reddini" savunmuştur.

Mahkemece; "... 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2019/... E sayılı dosyasında takibe dayanak bononun sahte olarak düzenlendiğinin tespit edildiği, mahkemece sanıkların mahkumiyetine karar verildiği, kararın ... BAM 25. Ceza Dairesi'nin 2020/... E 2021/... K sayılı ilamı ile kesinleştiği, şikayetçi borçlu tarafından açılan menfi tespit davasında ... 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2019/... E 2020/... K sayılı kararı ile şikayete konu takibe dayanak yapılan senetten dolayı davacı (şikayetçinin) borçlu olmadığının tespitine karar verildiği ve alacaklının da bu davada davalı olarak yer aldığı, kararın istinafı neticesinde ... BAM 22. HD' nin 2022/... E 2022/... K sayılı ilamı ile temyiz yolu açık olmak üzere istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği ve kararın henüz kesinleşmediği, menfi tespit kararının kesinleşmeden icra edilemeyecek kararlardan olduğu, bu nedenle kesinleşme şerhi takip dosyasına ibraz edilmeden hacizlerin kaldırılmasının mümkün olmadığı" gerekçesiyle "şikayetin reddine" karar verildiği görülmektedir.

Şikayetçi borçlu vekili istinaf dilekçesiyle, "şikayet dilekçesi içeriğini tekrar ederek, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasını" istemiştir.

Uyuşmazlık; "menfi tespit davasının kesinleşmeden, hacizlerin kaldırılmasının, yediemindeki malların yediemin ücretleri ile teslim harç ve masrafları alınmaksızın şikayetçi borçluya iadesinin mümkün olup olmadığı" noktasında toplanmaktadır.

... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E (Devir: ... 8. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/... E) sayılı dosyasının incelenmesinde; 08/01/2019 tarihinde ... 10. Asliye Ticaret Mahkemesinden alınana 2019/... D. İş sayılı ihtiyati haciz kararı ile alacaklısı U., borçlusu İ. ve avalisti şikayetçi şirket olan 10/05/2017 düzenleme tarihli, 10/04/2018 vadeli, 600.000,00 USD bedelli bonoya dayanılarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatıldığı, ödeme emrinin şikayetçi borçlu şirkete 09/01/2019 tarihinde tebliğ edildiği, ihtiyati haciz kararının 08/01/2019 tarihinden itibaren fiili hacizler de dahil olmak üzere uygulanmaya başlandığı, bir kısım menkullerin yediemine teslim edildiği, ... 6. Ağır Ceza Mahkemesinin 2019/... E – 2020/... K sayılı 17/07/2020 tarihli ilamıyla takip alacaklısı U.'nun takip dayanağı bonoyla ilgili olarak resmi belgede sahtecilik suçundan üç sene hapis cezasıyla cezalandırılmasına karar verildiği, kararın istinaf incelemesi sonunda ... Bölge Adliye Mahkemesi 25. Ceza Dairesinin 2022/... E – 2021/... K sayılı ilamıyla kaldırılıp takip alacaklısı sanık U.'nun beş yıl hapis ve 4.000 gün hapis karşılığı adli para cezası ile cezalandırılmasına ve cezasında TCK'nun 158/3– 1.cümle uyarınca 1/2 oranında arttırım yapılarak *7 yıl 6 ay hapis ve 6.000 gün karşılığı adli para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, kararın 04/11/2021 tarihinde kesinleştiğine dair* dosya içinde kesinleşme şerhinin bulunduğu, şikayetçi borçlu şirketin (takip tarihinden sonra) 20/07/2020 tarihinde açtığı menfi tespit

davasında, ... Batı Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2020/... E – 2021/... K sayılı 29/12/2021 tarihli kararı ile "Menfi tespit talepli davanın kabulüne ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı icra takip dosyası ile dayanağı, borçlusu İ.K., müşterek borçlu ve müteselsil kefili..... Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., alacaklısı U., düzenleme tarihi 10/05/2017, ödeme tarihi 10/04/2018 olan 600.000,00 USD bedelli bono nedeniyle *davacının, davalıya borçlu olmadığının tespitine, asıl alacağın % 20'si olan 824.400,00 TL kötü niyet tazminatının davalıdan alınarak davacıya verilmesine*, ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı dosyasındaki icra takibinin durdurulmasına yönelik tedbir kararının hüküm kesinleşinceye kadar devamına, İİK'nun 72/5 maddesi uyarınca icra dosyasından konulan tüm hacizlerin kaldırılması ve hacizli tüm araçların, menkullerin davacı tarafa teslimi hakkında bu aşamada karar verilmesine yer olmadığına ..." karar verildiği, istinaf incelemesinin yapıldığı ... Bölge Adliye Mahkemesi 22.Hukuk Dairesi'nin 10/10/2022 tarih, 2022/... E – 2022/... K sayılı kararı ile istinaf başvurusunun esastan reddine temyiz yolu açık olmak üzere karar verildiği, UYAP sisteminden "başka birimden dosya görüntüleme" ekranından yapılan sorgulamada kararın henüz kesinleşmediği anlaşılmaktadır.

Dairemizce yapılan değerlendirmelere göre; "menfi tespit davası henüz kesinleşmediği, ilk derece mahkemesi tarafından, menfi tespit kararının kesinleşmeden icra edilemeyecek kararlardan olduğu, bu nedenle kesinleşme şerhi takip dosyasına ibraz edilmeden hacizlerin kaldırılmasının mümkün olmadığı" gerekçesiyle *şikayetin reddine* karar verilmiş ise de; konuya ilişkin olarak, **Yargıtay 12. H.D'nin 2021/7104 Esas– 2022/275 Karar sayılı ilamı da dikkate alındığında Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 25. Ceza Dairesinin 2022/... E – 2021/... K sayılı dosyasında verilen mahkumiyet hükmü ile birlikte takibe dayanak olan senedin sahte olduğunun belirlendiği, yukarıda belirtilen Yargıtay kararında da belirtildiği üzere;** ***6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. maddesiyle kesinleşmiş mahkumiyet kararının bağlayıcı olacağı hüküm altına alınmış olmakla, ceza mahkemesi kararının hukuk hakimi yönünden bağlayıcılığı olduğu*****, bu nedenlerle ilk derece mahkemesi tarafından bu hususlar dikkate alınarak 'şikayetin kabulüne' karar verilmesi gerekirken, aksi yönde hüküm kurulması yerinde görülmemiş, şikayetçi borçlu vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.**

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Şikayetçi borçlu vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜ ile;

... 10. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 13/12/2022 tarih 2022/... E. – 2022/... K. sayılı kararının KALDIRILMASINA, yeniden esas hakkında;

Şikayetin KABULÜ ile;

Şikayetçi bakımından ... 2. İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı (Devir: ... ***8. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/... E) dosyasından konulan tüm hacizlerin kaldırılmasına, yediemin ücreti vs. teslim masrafları şikayetçiden alınmaksızın mahcuzların şikayetçiye teslimine,***

İlk derece yargılaması nedeniyle;

Alınması gereken 269,85 TL karar ve ilam harcından peşin alınan 80,70 TL harcın mahsubuna bakiye 189,15 TL karar harcının davalı alacaklıdan alınarak Hazineye gelir kaydına,

Şikayetçi borçlu tarafından yapılan 37,50 TL posta masrafı ile 117,70 TL harçtan ibaret toplam 145,20 TL yargılama giderinin davalı alacaklıdan alınarak, şikayetçi borçluya verilmesine,

Şikayetçi borçlu kendisini vekille temsil ettirdiğinden, hüküm tarihinde geçerli A.A.Ü.T gereğince 6.800,00 TL maktu vekalet ücretinin davalı alacaklıdan alınarak, şikayetçi borçluya verilmesine,

Sarf edilmeyen gider avansı bulunduğu takdirde ve karar kesinleştiğinde yatıran tarafa iadesine,

İstinaf başvurusu nedeniyle;

Peşin alınan 80,70 TL istinaf karar harcının talep halinde şikayetçi borçluya iadesine,

İstinaf başvurusu nedeniyle şikayetçi borçlu tarafından 142,00 TL istinaf posta masrafı ile 220,70 TL başvuru harcından ibaret 362,70 TL istinaf yargılama giderlerinin davalı alacaklıdan alınarak, şikayetçi borçluya verilmesine,

Sarf edilmeyen istinaf gider avansı bulunduğu takdirde ve karar kesinleştiğinde şikayetçi borçluya iadesine,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme ve müzakere neticesinde, HMK'nun 361/1. maddesi gereğince kararın tebliğinden itibaren iki haftalık süre içerisinde Yargıtay'da temyiz yolu açık olmak üzere oybirliği ile karar verildi. (Ankara BAM 32. HD 21.12.2023 T. E: 461 K: 2537 (EK– 9) (www.e– uyar.com) (Not: Bu konuda ayrıca bknz: 12. HD. 12.01.2022 T. 7104/275 (EK– 8) (www.e– uyar.com)

V– Bir OLAY'da;

Borçlu S. E. hakkında, alacaklı S. I. tarafından Bakırköy 2. İcra Müdürlüğü'nün ... sayılı takip dosyası ile 12.000.000 USD bedelli – borçlu tarafından sahte olduğu iddia edilen– bir senede dayalı olarak başlatılan icra takibinin – yapılan *borca ve imzaya yönelik itirazların* ret edilmesi sonucu– kesinleşmesi üzerine, borçlunun hacizli mallarının satışı aşamasına gelinmiştir…

Borçlu S. E. bir taraftan takip konusu senetteki b o r c u n a ve i m z a s ı n a yönelik itirazlarını sürdürürken, diğer taraftan da alacaklı S. I. hakkında, Bakırköy Cumhuriyet Savcılığı'na *"Kamu Kurum ve Kuruluşları vb. Tüzel Kişiliklerin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık (Teşebbüs) Resmi Belgede Sahtecilik, Özel Belgede Sahtecilik"* suçlarından dolayı ş i k a y e t t e b u l u n m u ş ve yapılan yargılama sonunda Bakırköy 21. Ağır Ceza Mahkemesi'nce (Dosya No: ... E., ... K.) 01.06.2022 tarihinde;

“H Ü K Ü M; Gerekçeleri Yukarıda Açıklandığı Üzere;

1– Sanık S. I.'ın üzerine atılı **"Kamu Kurum ve Kuruluşları, vb. Tüzel Kişiliklerin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılığa Teşebbüs"** suçunu işlediği sabit olduğundan eylemine uyan TCK nın 158/1– d maddesi gereğince suçun işleniş biçimi, suçun işlendiği yer ve zaman, suç konusunun önem ve değeri, meydana gelen zarar ve tehlikenin ağırlığı, sanığın suç işleme kastı, güttüğü amaç ve saiki nazara alınarak sanığın takdiren ve teşdiden **6 YIL HAPİS ve 1200 TAM GÜN KARŞILIĞI ADLİ PARA CEZASI İLE**, cezalandırılmasına,

Sanığın işlemeyi kastettiği dolandırıcılık suçunu, elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icra hareketlerine başlayıp, elinde olmayan nedenlerle rızası dışında tamamlayamadığı, eylemin oluş itibariyle teşebbüs aşamasında kaldığı anlaşılmakla 5237 sayılı TCK’nun 35. maddesi gereğince muhtemel zarar ve tehlikenin ağırlığı gözetilerek cezasında taktiren 1/4 oranında indirim yapılarak **4 YIL 6 AY HAPİS ve 900 GÜN ADLİ PARA CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA**,

Sanığın geçmişinin gösterdiği kişilik özellikleri de dikkate alınarak, sanık hakkında TCK 62. maddesinin uygulanmasına, takdiren gerek olmadığına,

Sanık hakkında başkaca yasal ya da taktiri artırım ya da indirim maddesi uygulanmasına taktiren yer olmadığına,

5237 sayılı TCK'nun 52/2 maddesi gereğince sanığın sosyal ekonomik durumu gözetilerek 900 gün adli para cezasının 1 günü takdiren 20 TL hesaplanmak suretiyle **18.000– TL ADLİ PARA CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,**

Sanığın neticeten **4 YIL 6 AY HAPİS ve GÜN PARA CEZASINDAN ÇEVRİLME 18000– TL ADLİ PARA CEZASIYLA CEZALANDIRILMASINA,**

Sanık hakkında öngörülen 18.000 TL Adli Para Cezasının TCK 52/4 madde gereğince 1 er ay aralıklarla ve eşit miktarlarda olmak üzere toplam 24 eşit miktarda sanıktan tahsiline, taksitlerden birinin süresinde ödenmemesi halinde, kalan cezanın tamamının bir defada tahsiline,

Sanığın; Anayasa Mahkemesinin 24/11/2015 tarih ve 08/10/2015 gün ve 2014/140 esas, 2015/85 sayılı kararı gözetilerek TCK.nın 53/1. maddesinde tahdidi olarak sayılan hak ve yetkilerden TCK.nın 53/1– a,b,d,e maddesinde sayılan hak ve yetkiler ile "c" fıkrasında sayılan hak ve yetkilerden kendi altsoyu dışında kalan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/2. maddesi gereğince cezanın infazının tamamlanması anına kadar,

TCK.nın 53/1– c fıkrasındaki hak ve yetkilerden kendi altsoyu olan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/3– 1. cümlesi gereğince bu hak veya yetkilerin denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edildiği ana kadar veya koşullu salıverilmesine karar verildiği ana kadar YOKSUN BIRAKILMASINA,

Sanık için hükmedilen hürriyeti bağlayıcı cezanın süresine göre yasal şartları oluşmadığından TCK 50, 51 ve CMK 231 maddelerinin uygulanmasına yer olmadığına,

Sanık hakkında daha önce Bakırköy 1 Ağır Ceza Mahkemesi'nin ... Esas, 2013/260 Karar sayılı ilamı ile TCK'nın 82/1– h maddesi gereği 19 yıl hapis cezası ile cezalandırıldığı, bu ilamın 25/01/2016 tarihinde kesinleştiği görülmekle sanığın mükerrir olduğundan cezasının TCK nun 58/6– 7 maddeleri uyarınca MÜKERRİRLERE ÖZGÜ İNFAZ REJİMİNE GÖRE ÇEKİLMESİNE VE HÜKMÜN İNFAZINDAN SONRA DENETİMLİ SERBESTLİK TEDBİRİ UYGULANMASINA,

2– Sanık S. I.'ın üzerine atılı **Resmi Belgede Sahtecilik** suçunu işlediği sabit görülmekle eylemine uyan 5237 sayılı TCK'nın 204/1 maddesi gereğince suçun işleniş şekli, işlendiği yer ve zaman, konunun önem ve değeri dikkate alınarak **takdiren ve teşdiden 3 YIL HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,**

Sanığın geçmişinin gösterdiği kişilik özellikleri de dikkate alınarak, sanık hakkında TCK 62. maddesinin uygulanmasına, takdiren gerek olmadığına,

Sanık hakkında başkaca yasal ya da taktiri artırım ya da indirim maddesi uygulanmasına taktiren yer olmadığına,

Sanığın; Anayasa Mahkemesinin 24/11/2015 tarih ve 08/10/2015 gün ve 2014/140 esas, 2015/85 sayılı kararı gözetilerek TCK.nın 53/1. maddesinde tahdidi olarak sayılan hak ve yetkilerden TCK.nın 53/1– a,b,d,e maddesinde sayılan hak ve yetkiler ile "c" fıkrasında sayılan hak ve yetkilerden kendi altsoyu dışında kalan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/2. maddesi gereğince cezanın infazının tamamlanması anına kadar,

TCK.nın 53/1– c fıkrasındaki hak ve yetkilerden kendi altsoyu olan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/3– 1. cümlesi gereğince bu hak veya yetkilerin denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edildiği ana kadar veya koşullu salıverilmesine karar verildiği ana kadar YOKSUN BIRAKILMASINA,

Sanık için hükmedilen hürriyeti bağlayıcı cezanın süresine göre yasal şartları oluşmadığından TCK 50, 51 ve CMK 231 maddelerinin uygulanmasına yer olmadığına,

Sanık hakkında daha önce Bakırköy 1 Ağır Ceza Mahkemesi'nin ... Esas, 2013/260 Karar sayılı ilamı ile TCK'nın 82/1– h maddesi gereği 19 yıl hapis cezası ile cezalandırıldığı, bu ilamın 25/01/2016 tarihinde kesinleştiği görülmekle sanığın mükerrir olduğundan cezasının TCK nun 58/6– 7 maddeleri uyarınca MÜKERRİRLERE ÖZGÜ İNFAZ REJİMİNE GÖRE ÇEKİLMESİNE VE HÜKMÜN İNFAZINDAN SONRA DENETİMLİ SERBESTLİK TEDBİRİ UYGULANMASINA,

3– Sanık S. I.'ın üzerine atılı **Özel Belgede Sahtecilik Suçunu işlediği sabit görülmekle,** eylemine uyan 5237 sayılı TCK'nın 207/1 maddesi gereğince suçun işleniş şekli, işlendiği yer ve zaman, konunun önem ve değeri dikkate alınarak takdiren ve teşdiden **2 YIL HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,**

Sanığın geçmişinin gösterdiği kişilik özellikleri de dikkate alınarak, sanık hakkında TCK 62. maddesinin uygulanmasına, taktiren gerek olmadığına,

Sanık hakkında başkaca yasal ya da taktiri artırım yada indirim maddesi uygulanmasına taktiren yer olmadığına,

Sanığın; Anayasa Mahkemesinin 24/11/2015 tarih ve 08/10/2015 gün ve 2014/140 esas, 2015/85 sayılı kararı gözetilerek TCK.nın 53/1. maddesinde tahdidi olarak sayılan hak ve yetkilerden TCK.nın 53/1– a,b,d,e maddesinde sayılan hak ve yetkiler ile "c" fıkrasında sayılan hak ve yetkilerden kendi altsoyu dışında kalan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/2. maddesi gereğince cezanın infazının tamamlanması anına kadar,

TCK.nın 53/1– c fıkrasındaki hak ve yetkilerden kendi altsoyu olan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/3– 1. cümlesi gereğince bu hak veya yetkilerin denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edildiği ana kadar veya koşullu salıverilmesine karar verildiği ana kadar YOKSUN BIRAKILMASINA,

Sanığın suç tarihinden önce kasıtlı suçtan ceza almış bulunması nedeniyle yasal şartlar oluşmadığından hakkında CMK 231 madde uygulanmasına yasal imkan bulunmadığına,

Sanığın suç tarihinden önce tekerrüre esas alınan Adli Sicil kaydında görülen kasıtlı suçtan hapis cezası almış bulunması nedeniyle yasal şartlar oluşmadığından TCK 51. madde uygulanmasına yasal imkan bulunmadığına,

Sanık için hükmedilen hürriyeti bağlayıcı cezanın süresine nazaran yasal şartları oluşmadığından TCK 50. maddesinin uygulanmasına yer olmadığına,

Sanık hakkında daha önce Bakırköy 1 Ağır Ceza Mahkemesi'nin ... Esas, 2013/260 Karar sayılı ilamı ile TCK'nın 82/1– h maddesi gereği 19 yıl hapis cezası ile cezalandırıldığı, bu ilamın 25/01/2016 tarihinde kesinleştiği görülmekle sanığın mükerrir olduğundan cezasının TCK nun 58/6– 7 maddeleri uyarınca MÜKERRİRLERE ÖZGÜ İNFAZ REJİMİNE GÖRE ÇEKİLMESİNE ve HÜKMÜN İNFAZINDAN SONRA DENETİMLİ SERBESTLİK TEDBİRİ UYGULANMASINA,

Aynı ilamla ilgili şartlı tahliye kararının değerlendirilmesi için kesinleşmiş karar örneğinin Bakırköy 1. ACM'nin ... Esas sayılı dosyasına gönderilmesine,

Bakırköy Adli Emanetinin 2019/542 Emanet sırasında kayıtlı Senet 01/08/2018 ödeme tarihli, 12.000.000 USD bedelli, alacaklısı S. I., Borçlusu S. E. olan, 05/01/2018 düzenlenme tarihli arkasında Bakırköy 2. İcra Müdürülüğü ... kaşesi olan senet aslının dosyada delil olarak saklanmasına,

Bakırköy Adli Emanetinin ... Emanet sırasında kayıtlı 06/01/2018 tanzim tarihli taraflar kısmında Borçlu S. E., Alacaklı S. I. olan Sözleşme tutarı 12.000.000 USD olan sözleşme aslının dosyada delil olarak saklanmasına,

Bakırköy Adli Emanetinin 2018/ 12423 Emanet sırasında kayıtlı bulunan kargo paketi aslı ve içinde makyaj malzemesi aslının karar kesinleştiğinde TCK 54/1 maddesi gereği MÜSADERESİNE

Bakırköy Adli Emanetinin ... Emanet sırasında kayıtlı bulunan 1 adet toshiba 16GB ibareli flash belleğin dosyada delil olarak saklanmasına……

Bir kısım sanık vekillerinin beyanlarında bahsettikleri suç ihbarları ile ilgili değerlendirmede;

Bu konuda mahkemece bir ihbarda bulunulmasına gerek olmadığına, sanık vekilleri tarafından ilgili mercilere şikayette bulunulabileceğine,

Katılan kendisini vekille emsil ettirdiğinden karar tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT gereğince 10.250 TL vekalet ücretinin sanıktan alınarak katılana verilmesine,

Aşağıda dökümü yapılan (3.711,45) TL yargılama giderinin sanıktan tahsiline,

Bu celse kısmen yapılan otomatik kayıt işleminin CD'sinin çıkartılarak dosyaya alınmasına ve resen seçilecek bilirkişi aracılığı ile çözümün yaptırılmasına,

Dair; sanık, sanık özel vekilleri, katılan, katılan özel vekillerinin yüzlerine karşı, bugünden itibaren 7 günlük süre içinde mahkememiz katibine yapılacak başvuru sonucunda tutulacak tutanak veya mahkememize veya en yakın mahkemeye verilecek ve mahkememize hitaben verilecek dilekçe ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi nezdinde İSTİNAF yasa yolu açık olmak üzere, Cumhuriyet Savcısının mütalaasına uygun olarak oy birliği ile verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı” ş e k l i n d e karar verilmiştir.”

Verilen bu hükme karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine; İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Ceza Dairesi 13.02.2024 tarihinde “oybirliğiyle” verdiği kararında (Dos. No: ... E., ... K. sayılı) kararıyla; sanık S. I. hakkında Bakırköy 21. Ağır Ceza Mahkemesi’nce verilmiş olan *“Kamu Kurum ve Kuruluşları vb. Tüzel Kişiliklerin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık”* suçundan dolayı verilmiş olan **mahkumiyet kararını onamış ve bu suretle kesinleşen bu mahkumiyet kararının infazı için** Bakırköy Cumhuriyet Savcılığı gerekli işlemlere başlamıştır.[121]

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Ceza Dairesi, 13.02.2024 tarihli adı geçen ve kesin olarak verdiği kararında; sanık S. I. hakkında verilen sahtecilik suçu ile ilgili mahkumiyet kararını, bu suçun *“aynı suç işleme kararı ile aynı anda işlenip işlenmediği”* – yani; suçun *tek bir suç mu yoksa müteselsil (zincirleme) suç olarak mı işlendiğinin tespiti açısından* inceleme yapılması için **bozmuştur**.

VI– HUKUKİ DEĞERLENDİRME ve SONUÇ:

Yukarıda ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; tüm malvarlığı üzerine *“maddi hukuk bakımından varlığını kabul etmediği bir borç nedeniyle”* konulmuş olan hacizleri kaldırtmak için borçlu i k i i m k a n a sahiptir: **Ya** İİK.m. 72 çerçevesinde hukuk mahkemesinde m e n f i t e s p i t davası açarak[122] “maddi hukuk bakımından takip alacaklısına borçlu olmadığını” iddia ve ispat ederek, bu konuda mahkemeden alacağı kararın kesinleşmesi üzerine (İİK.m. 72/V, c: 2), hakkındaki icra takibini iptal ettirip konulmuş

[121] Bknz: Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı’nca 12.03.2024 tarihli yazışmalar
[122] Bknz: Yuk. dipn. 96–104

olan hacizleri kaldırtabilir **veya** takip alacaklısı hakkında d o l a n d ı r ı c ı l ı k (TCK.m. 158) ya da s a h t e c i l i k (TCK.m. 204, 207) suçlarından dolayı şikayette bulunup, m a h k u m i y e t k a r a r ı alarak, TBK.m. 74 çerçevesinde malvarlığı üzerindeki hacizleri kaldırtabilir.

Somut uyuşmazlıkta; alacaklı S. I., 12.000.000 USD. bedelli bir bonoya dayanarak borçlu S. E.'in taşınmazları üzerine haciz koydurmuş, borçlunun, alacaklı hakkında Bakırköy C.Savcılığı'na yaptığı **dolandırıcılık suçuyla ilgili şikayet** olumlu şekilde sonuçlanmış ve Bakırköy 21. Ağır Ceza Mahkemesi'nce 01.06.2022 tarihinde verilen mahkumiyet kararı, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi'nin 34. Ceza Dairesi'nce 13.02.2024 tarihinde onanarak kesinleşmiştir.

Bakırköy 21. Ağır Ceza Mahkemesi'nce 01.06.2022 tarihinde **sahtecilik suçuyla ilgili olarak verdiği mahkumiyet kararı** ise; "işlenmiş olan sahtecilik suçunun tek bir suç mu yoksa müteselsil (zincirleme) suç olarak mı işlendiğinin tespiti açısından" İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Ceza Dairesi tarafından bozulduğu için kesinleşmemiştir…

Yukarıda[123] ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; ceza mahkemelerinin mahkumiyet kararı hukuk hakimini mutlak şekilde bağladığından hükümlü (alacaklı) S. I. hakkında *dolandırıcılık suçundan* verilmiş ve kesinleşmiş olan mahkumiyet kararı hukuk hakimlerini bağladığından, Bakırköy 2. İcra Müdürlüğü'nün ... sayılı dosyasına borçlu S. E. tarafından sunulacak alacaklı S. I. hakkındaki İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi'nin 34. Ceza Dairesi'nin 13.02.2024 T. ve E: ... ve K: ... sayılı "dolandırıcılık suçundan dolayı verilmiş ve kesinleşmiş mahkumiyet kararını" dikkate alıp, borçlunun taşınmazları üzerindeki hacizleri kaldırmayı kabul etmemesi üzerine, icra müdürlüğünün bu kararına karşı, borçlu S. E.'in bu icra müdürlüğünün bağlı olduğu İcra Hukuk Mahkemesi'ne ş i k a y e t y o l u n a başvurarak, bu hatalı kararın bozulmasını istemesi gerekecektir…

Yine yukarıda[124] benzer bir olayda da Ankara BAM. 32. HD. 21.12.2023 T. E: …, K: … sayılı kararında; *"Kesinleşmiş ceza mahkemesine ait mahkumiyet kararının hukuk mahkemesini (icra hukuk mahkemesini) bağlayacağı, bu nedenle ceza mahkemesinin kararı ile mahkum olan alacaklının, borçlunun malları üzerine koydurduğu haczin, TBK.m. 74 uyarınca kaldırılması gerekeceği"* açıkça ifade edilmiştir…

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak arz ve izah edilen nedenler ve Yargıtay içtihatları uyarınca, dolandırıcılık suçundan mahkum olmuş ve bu mahkumiyeti kesinleşmiş olan alacaklı S. I. tarafından, Bakırköy 2. İcra Müdürlüğü'nün ... sayılı icra dosyasından, borçlu S. E.'in taşınmazları üzerine koydurulan hacizlerin kaldırılması gerekeceği, ilgili icra hukuk mahkemeleri ile icra dairelerine sunulmak üzere sayın borçlu vekilleri Av. … ile Av. …'nın bilgi ve takdirlerine saygıyla sunulur…

---

123 Bknz: Yuk. dipn. 111– 112
124 AÇIKLAMA: IV

27) "Temerrüt (kira bedelinin ödenmemesi) nedeniyle yapılan tahliye takiplerinde" İİK. m. 269/d'de öngörülmediği için, takibe itiraz edilip, takibin durdurulmasından sonra ve "kira süresinin sona ermesinden sonra yapılan tahliye takiplerinde" İİK. m. 274/son'da öngörülmediği için, takibe itiraz edilip, takibin durdurulmasından sonra, alacaklı– kiraya veren tarafından İİK m. 67 uyarınca 'itirazın iptali davası' açılabilir mi?

*

Bu konuda yüksek mahkemenin (**Yargıtay 12. Hukuk Dairesi** ile **BAM Hukuk Daireleri** tarafından) verilen kararlarda *'itirazın iptali davası'* açılamayacağı aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

✓ *"... Tahliye taahhüdüne dayalı taşınmazların ilamsız takibinde, borçlunun örnek 14 no'lu tahliye emrine itiraz üzerine duran takibe devam edilebilmesi için kiraya verenin İİK'nun 275,1 fıkrası hükmüne göre icra mahkemesinden, kiracının itirazının kaldırılmasını istemek zorundadır. Ancak kiraya veren, icra mahkemesinden itirazın kaldırılmasını istemek zorunda olmayıp, sulh hukuk mahkemesinde de (tahliye davası) açabilir. Sulh mahkemesinden alacağı tahliye ilamını İİK'nun 26. maddesi uyarınca ilamlı icra yolu ile ayrı bir takip yapabilir. İİK'nun 269/d ve 274/son maddelerinde aynı Kanun'un 67. maddesine gönderme olmadığından sulh hukuk mahkemesinde (itirazın iptali ve tahliye davası) açılamaz ve bu dava sonucunda alınacak ilamla, ilamsız tahliye takibine devam edilemez. Sulh hukuk mahkemelerinden verilen (itirazın iptali ve tahliye ilamları), ilamlı icra yolu ile takibe konabilir ve borçluya İİK'nun 26. maddesine göre icra emri çıkarılmak sureti ile ilamın infazı istenebileceği"*[125]

✓ *"... İİK'nun 269/d ve 274/son maddelerinde aynı Kanun'un 67. maddesine gönderme olmadığından, sulh hukuk mahkemesinde itirazın iptali ve tahliye davası açılamaz ve bu dava sonucunda alınacak ilamla ilamsız tahliye takibine devam edilemez. Sulh hukuk mahkemesinden verilen itirazın iptali ve tahliye ilamları, ilamlı icra yoluyla takibe konulabilir ve bu ilamların infazı borçluya İİK'nun 26. maddesine göre icra emri çıkarılmak suretiyle yapılacağı"*[126]

✓ *"... Sulh hukuk mahkemesinden alınan tahliye ilamının, İİK'nun 26. maddesi uyarınca ilamlı icra yoluyla ayrı bir takibe konulmasında isabetsizlik bulunmamasına, nitekim İİK'nun 269/d ve 274/son maddelerinde aynı kanunun 67. maddesine gönderme olmadığından, sulh hukuk mahkemesinden alınacak ilamla ilamsız tahliye takibine devam edilmesinin usulen mümkün olmadığı"*[127]

Buna karşın, **Yargıtay 6. HD.** İle **HGK.**'nun daha önce tamamen aksi doğrultuda kararlar vermiş olduğunu görüyoruz:

✓ *"... Davacı vekili, 10.09.2012 tarihli, sözlü kira sözleşmesine dayanarak 04.12.2013 tarihinde başlattığı icra takibi ile ödenmeyen kira bedelleri ile kiralananın tahliyesi isteminde bulunmuş, ödeme emri davalı kiracıya 16.12.2013 tarihinde tebliğ*

[125] Bknz: 12. HD. 14.10.2008 T. 13801/17341
[126] Bknz: Antalya BAM. 16.10.2024 T. 119/2334
[127] Bknz: İzmir BAM. 12. HD. 03.02.2026 T. 1604/235

edilmiş, 20.12.2013 tarihinde süresinde davalı tarafından takibe itiraz edilmiş, itirazın davacı vekiline 02.05.2014 tarihinde tebliğ edilmesi üzerine 16.12.2014 tarihinde eldeki dava açılmıştır. Davacı kiraya veren icra takibi sonrasında dilerse İ.İ.K' nın 68.maddesi gereğince icra mahkemesinden davalı borçlunun itirazının kaldırılması ile birlikte tahliye, dilerse İ.İ.K' nın 67.maddesi genel mahkemeden davalı borçlunun itirazının iptali ile tahliye isteminde bulunabilir. Davacının bu konuda seçimlik hakkı mevcut olup genel mahkemeden itirazın iptali ile birlikte tahliye istemesini engelleyen bir yasa hükmü bulunmamaktadır. Bu durumda davalı kiracının isteme konu kira bedellerini ödemediği saptanıp itirazının iptaline karar verildiğine göre kiralanın tahliyesine de karar verilmesi gerekirken yanılgılı gerekçeyle yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olduğu"[128]

✓ *"... 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici 1. maddesinin 1. fıkrası hükmüne göre; bu kanunun yargı yolu ve göreve ilişkin hükümleri, kanunun yürürlüğe girmesinden önceki tarihte açılmış olan davalarda uygulanmaz. İtirazın iptali ve tahliye istemine ilişkin bu dava 05.04.2011 tarihinde açıldığına göre olaya 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun göreve ilişkin 8. maddesi uygulanacaktır. Anılan maddenin 1. fıkrasının 1. bendi gereği kira sözleşmesine dayanan her türlü tahliye, akdin feshi veya tespit davaları ile bu davalarla birlikte açılmış kira alacağı davaları değerine bakılmaksızın Sulh Hukuk Mahkemesinde görülür. Yasanın bu hükmüne göre görevli mahkeme Sulh Hukuk Mahkemesidir. Öte yandan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun göreve ilişkin 4/1. maddesinin (a) bendi hükmüne göre de; kiralanan taşınmazların 2004 sayılı İcra İflas Kanunu'na göre ilamsız icra yoluyla tahliyelerine ilişkin hükümler ayrık olmak üzere, kira ilişkisinden doğan alacak davaları da dahil olmak üzere tüm uyuşmazlıkları konu alan davalar da dava konusunun değer ve tutarına! bakılmaksızın Sulh Hukuk Mahkemesinde görülecektir. Tahliye istemli takiplere vaki itiraz üzerine alacaklı tarafından seçimlik hakkın kullanılarak İİK'nun 67. maddesi uyarınca genel hükümler çerçevesinde itirazın iptali ve tahliye is– teminde bulunulması da 6100 sayılı HMK'nun 4/1– a hükmü uyarınca Sulh Hukuk Mahkemesinin görevi kapsamındadır.*

...

Olayımızda davacı Sulh Mahkemesinde genel hükümlere göre dava açtığına göre İİK'nun 269. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken BK'nun 260. maddesi ve İİK'nun 67. maddesi uyarınca işin esasının incelenmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile görevsizlik kararı verilmesi doğru olmadığından hükmün bozulması gerekmiştir..."[129]

✓ *"... İtirazın iptali davası, normal bir eda (alacak) davası olup takip alacaklısı tarafından ödeme emrine süresi içinde itiraz etmiş olan takip borçlusuna karşı açılır. İcra ve İflas Kanunu'nun 68– 68a'daki belgelerden birine sahip bulunmayan alacaklı itirazın hükümden düşürülmesini sağlayabilmek ve itiraz ile duran icra takibine devam edilmesini isteyebilmek için itirazın iptali yoluna başvurabilir. İtirazın iptali davasında*

[128] Bknz: 6. HD. 18.04.2016 T. 8790/3114
[129] Bknz: 6. HD. 30.05.2012 T. 4910/8072

görevli mahkeme, tarafların sıfatına ve takip konusu alacağın miktarına göre belirlenir. Takibin dayanağının kira sözleşmesi olması ya da talebin kira alacağına ilişkin bulunması durumu değiştirmez. Davacı tarafından her ne kadar davalı hakkında tahliye istekli icra takibi yapılmış ise de, itiraz üzerine açılan davada davacının kiralananın tahliyesine yönelik bir istemi bulunmamaktadır. Sadece itirazın iptal edilmesini ve davalıdan icra inkar tazminatının tahsilini istemiştir. Yargılama aşamalarında da tahliyeye yönelik bir talepte bulunmamıştır. İcra ve İflas Kanunu'nun 269/d maddesinde de, yasanın özel hükümleri ile düzenlediği bu takipte de kıyasen aynı kanunun 62, 63, 65, 66, 68, 70 ve 72. maddelerinin uygulanacağı kabul edilmiştir. Hiç kuşkusuz bu maddede de sayılan diğer maddeler yine icra takibi ile ilgilidir. İcra takibi bırakılıp genel hükümler çerçevesinde dava açıldığı takdirde İcra ve İflas Kanunu'nun 269/d maddesinin uygulanma olanağı yoktur. Sözü edilen maddeler tamamen icra dairelerinin ve icra mahkemesinin uygulayacağı hükümleri ilgilendirdiğinden 269. maddede 67. maddenin sayılmaması gayet doğaldır. Genel hükümler arasında yer alan 67. maddenin taşınmazların icra yoluyla tahliyesi için düzenlenmiş olan 269 ve sonraki maddelerle bağlantılı olduğu düşünülemez. İcra takibinin tahliye istekli olarak yapılmış olması itiraz üzerine sadece kira alacağına yönelik olarak itirazın iptalinin istenmesine engel teşkil etmez. Davada tarafların sıfatına ve tahliye istenmemiş olmasına göre görevli mahkeme asliye ticaret mahkemesi olup işin esasının incelenmesi gerekirken yazılı şekilde istemin reddine karar verilmesi doğru görülmediğinden kararın bozulması gerekmiştir…"[130]

✓ *"İİK. 269 d'de İİK. m. 67'ye atıf yapılmamış olması, tahliye istemli kira alacağının tahsiline ilişkin takibe itiraz edilmesi halinde, kiralayanın mahkemede "itirazın iptali alacağın tahsili ve kiralananın temerrüt nedeniyle tahliyesi" için dava açmasına engel teşkil etmeyeceği"*[131]

✓ *"Borçlu kiracının 'örnek 13 ihtarlı ödeme emri'ne karşı itirazda bulunması üzerine alacaklı– kiralayan tarafından, sulh hukuk mahkemesinden 'itirazın iptâli ve takibin devamı' istendikten sonra, ayrıca icra mahkemesinden de 'tahliye' isteminde bulunulabileceği"*[132]

✓ *"… Davacı vekili davalının dava konusu taşınmazda 1.11.1997 başlangıç tarihli sözleşmeyle kiracı olduğunu, sözleşmenin özel şartlar 2. maddesi gereği tüm kira yılına ait kira bedelinin muaccel hale geldiğini, kira bedellerinin ödenmesi için başlatılan icra takibi nedeniyle davacıya 7/30 günlük ihtarlı ödeme emri tebliğ edildiğini, davalının itirazı nedeniyle takibin durduğunu, davalının icra takibine yaptığı itirazın iptali ile kiralanandan tahliyesini talep etmiştir. Davalı aynı konuda davacının icra tetkik mercii hakimliğinden itirazın kaldırılmasını istediğini, davanın reddini savunmuştur. Mahkemece de davacının itirazın kaldırılması için icra tetkik mercii hakimliğine talepte bulunduğu, bu nedenle ayrıca mahkemede dava açamayacağı belirtilerek*

---

[130] Bknz: 6. HD. 04.11.2011 T. 9504/10146
[131] Bknz: HGK. 15.10.2008 T. 6– 617/627; 6. HD. 14.07.2008 T. 7478/2953; 6. HD. 01.10.1990 T. 9820/11544
[132] Bknz: 6. HD. 27.06.2007 T. 6286/7516

davanın reddine karar verilmiştir. İlamsız icra takibine itiraz halinde alacaklının iki hakkı vardır. Alacaklı tetkik merciinde itirazın kaldırılmasını isteyebilir ya da İcra İflas Kanununun 67. maddesi uyarınca itirazın iptali davası açabilir. Olayımızda alacaklının bu iki yolu kullanabilip kullanamayacağı sorusu karşımıza çıkmaktadır. İcra hukuku takip hukukudur. İcra tetkik merciinde itirazın kaldırılması isteği, mahkemedeki bir davada derdest olarak kabul edilemeyeceği gibi kesin hüküm olarak da nitelendirilemez. Bu nedenle alacaklı bu iki hakkı da arada kullanabilir. Bunu önleyen bir yasa hükmü de yoktur. Ancak alacaklı tetkik merciinin kesinleşen kararıyla hakkı istihsal etmişse, onu infaz ettirmeyerek dava açmasında veya davayı yürütmesinde bir yararı olmayacaktır. Bu durumda davanın reddi gerekecektir. Bu nedenle işin esası incelenip neticesine göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle davanın reddi hatalı olmuştur…"[133]

Doktrinde bu konuda iki farklı görüş ileri sürülmüştür. **Bir görüşe göre**[134]; İİK'da açıkça itirazın iptali davası açılabileceği öngörülmediği – İİK m. 67'ye atıfta bulunulmadığı– için, bu olasılıkta itirazın iptali davası açılamaz!.. **Diğer bir görüşe göre** ise**,** "borçlunun itirazı üzerine takip durunca alacaklı icra mahkemesinde 'itirazın kaldırılması ve tahliye' istemli bir başvuru yapabileceği gibi sulh hukuk mahkemesinde 'itirazın iptali ve tahliye' istemli bir dava da açabilir. Alacaklının bu konuda seçimlik hakkı olup, genel mahkemeden itirazın iptaliyle birlikte tahliye istemesini engelleyen bir yasa hükmü bulunmamaktadır. Bu durumda sulh hukuk mahkemesi, borçlu– kiracının uyuşmazlık konusu kira bedelini ödemediğini tespit ederse, 'itirazın iptaline ve kiracının taşınmazdan tahliyesine' karar vermesi gerekir. (Bknz: 6. HD. 18.04.2016 T. 8790/3114)[135] [136] [137]

Ayrıca belirtelim ki; hazırlanmış olan CEBRİ İCRA KANUNU TASLAĞI'nda, bu konularda özel bir düzenleme yapılarak uygulamadaki bu hususta tartışma ve tereddütlere son verilmiştir. Gerçekten;

a) Yürürlükteki İİK'nun 269/d maddesine tekabül eden Taslak'ın *"Kıyasen uygulanacak maddeler"* kenar başlığını taşıyan 142. maddesinde;

"22 ilâ 24, 60, 61, 66, 71 ve 73, 91, 92, 93, 94, 95, ***96*** (Not: bu madde Taslak'ın 'itirazın iptaline ilişkin maddedir.)*, 100 ve 101. maddeler kıyasen bu ayrım hakkında da uygulanır."*[138]

b) Yürürlükteki İİK'nun 274/3 maddesine tekabül eden Taslak'ın *"kıyasen uygulanacak maddeler"* kenar başlığını taşıyan 147. maddesinde;

---

[133] Bknz: 6. HD. 01.03.1999 T. 1342/1570

[134] **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2013, s: 858, 881 – **ARSLAN, R. / YILMAZ, E. / AYVAZ, S. T. / HANAĞASI, E.** İcra ve İflâs Hukuku, 11. Baskı, 2025, s: 460 – **ÖNCEL, Z.** Kira Bedelinin Ödenmemesi Sebebiyle Kiralanan Gayrimenkullerin İlamsız İcra Yoluyla Tahliyesi (İBD., Mart– Nisan/2024, s: 192)

[135] **ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 12. Baskı, 2025, s: 1091

[136] Aynı görüşte: **KALE, S.** İcra ve İflâs Hukuku, 2026, s: 309

[137] Bu konuda ayrıca bknz: **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C: 3, 2014, s: 4254 vd.

[138] **POLAT, H.** Cebri İcra Kanunu Taslağı ile Öngörülen Yenilik ve Değişiklikler, 2025, s: 455

*"22 ilâ 24, 60, 91, 92, 93, 94, 95 ve **96.*** (Not: bu madde Taslak'ın 'itirazın iptaline ilişkin maddedir.) *maddeler kıyasen bu ayrım hakkında da uygulanır."*[139]

Kanımızca, gerek İİK m. 269/d maddesini ve gerekse İİK'nun 274/3 maddesini 'dar' değil 'amacı doğrultusunda' yorumlayıp, bu durumda 67. maddenin de uygulanacağının belirtilmemiş olmasının bir unutma sonucu olduğunu kabul edip, bu maddeye de atıf yapılmış gibi, bu durumlarda bu maddenin uygulanacağını benimsemek daha isabetli olacaktır… Nitekim bu maddelerdeki eksik düzenlemeyi fark etmiş olan Cebri İcra Kanunu Taslağı'nı hazırlayan Komisyon, yaptığı düzenlemede 67. maddeye de atıfta bulunmuştur…

[139] **POLAT, H.** age. s: 456

28) Bir tasarrufun İİK. m. 277 vd. göre iptal davasına konu olabilmesi için, «davacı– alacaklının alacağının doğumundan sonra yapılmış olması» gerekir mi?(*) İptal davasının dinlenebilmesi için ayrıca, *«davacı– alacaklının alacağının, dava (iptal) konusu tasarruftan önce doğmuş olması»* gerekli midir? Başka bir deyişle, davacı– alacaklı, *«kendi alacağının doğum tarihinden önce yapılan tasarrufların iptalini»* isteyemez mi?

*

Hemen belirtelim ki, **İsviçre (ve Alman)**[140] **Hukukunda** *«alacağın, iptali istenen tasarruftan ö n c e doğması» tasarrufun iptali davasının bir 'ön şartı' olarak öngörülmemiştir… Orada, alacağın 'tasarrufun yapıldığı tarihten ö n c e veya s o n r a doğmasına bir önem atfedilmemektedir.*[141]

Bizim hukukumuzda ise bu konunun **doktrinde** tartışmalı olduğunu görüyoruz. Gerçekten **bir görüşe göre;**[142] *«alacaklının alacağının doğum tarihi, iptale konu tasarruftan sonra olsa bile, alacaklının iptal davası açma hakkı vardır.»* Buna karşın **diğer bir görüşe göre**[143] ise, *«bir tasarrufun iptal edilebilmesi için, davacı–*

(*) **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s:505– 535; s:536– 554; s:570– 586 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s:1080– 1084; s:1394– 1396; s:1398– 1401; s:1511– 1513; s:1519– 1521 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilebilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517– 575) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S:190, s: 4729– 4801) – **UYAR, T.** Kefile Karşı veya Kefil Tarafından Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Hangi Tarihtir? (İBD. 2019/4, s:15– 37) – **UYAR, T.** Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin «Kıdem Tazminatı», «İhbar Tazminatı» ve «Diğer Sosyal Haklar» Davalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davalarında, Bu Alacakların Doğum Tarihinin «İş Akdinin Feshedildiği Tarih» Değil «İşe Giriş Tarihi» Olduğuna Dair Yeni İçtihatlarının (Görüşünün) Düşündükleri (İBD. 2017/1, s:42– 46) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının "Usul"den ve "Esas"dan Reddine Neden Olan Durumlar (Leges Hukuk Dergisi, 2020, S: 128, s: 13– 32) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739– 1758) – **UYAR, T.** İİK'nun 280. Maddesi Uyarınca İptal Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415– 448)

[140] **YILDIRIM, M. K.** İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları, 1995, s:288 – **EROĞLU, O.** Tasarrufun İptali Davası ile Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, s:72

[141] **ERDÖNMEZ, G.** Alacaklılara Zarar Verme Kasdı ile Yapılan Tasarrufların İptali, s: 89

[142] **KURU, B.** İflas ve Konkordato Hukuku, s:277 (Ancak, sayın hocamız daha sonra bu görüşünden dönerek, aşağıdaki ikinci görüşe katılmıştır) – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflas Hukuku s:284 – **ALTAY, S.** Türk İflâs Hukuku, s:675 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C:3, s:4369 vd. – **YILDIRIM, M. K.** 4949 sayılı Kanunun Getirdiği Değişikliklerle İcra ve İflâs Kanununda Yer Alan Hükümler (Yeditepe Ünv. Huk. Fak. Der. C: I, S: 2, 2005, s: 479) – **AKKAYA, T.** İptale Tâbi Tasarruflar, s: 23 – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, S.T./HANAĞASI, E**. İcra ve İflâs Hukuku, s: 556 vd. – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 103 – **TOKTAŞ, M.** Kamu Alacaklarının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, s:59 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4369 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (Prof. Dr. Hakan Pekcanıtez'e Armağan, s:3034 – **EROĞLU, O.** age. s:77 vd. – **YILDIRIM, K.M.** age. s:288 – **GÜNAY, E.** Tasarrufun İptali Davası, s: 108 vd. – **DANİŞ, R.S.** Tasarrufun İptali Davası, s: 135 vd. – **GÜRTÜRK, D.** İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal Davası, s: 119 vd.

[143] **KOSTAKOĞLU, C.** Türk Hukukunda İptal Davaları (Ad. D. 1989/6, s:20 vd. – Yasa D. 1989/8, s:1047 vd.) – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C:4, s:3419 – **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı) 22. Baskı, 2018, s:485 – **KURU, B.** El Kitabı, s:1402; 1413 – **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s:1764 – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** İcra ve İflâs

alacaklının alacağının, dava konusu yapılan bu tasarrufun önce doğmuş olması gerekir. Borçlunun tasarrufta bulunurken, o tarihte (tasarruf tarihinde) mevcut olmayan bir alacaklısına zarar vermesi mümkün değildir. Alacaklı, borçlu ile işlemde bulunurken – örneğin; ona borç verirken ya da ona bir taşınır ya da taşınmazını satarken işlem (tasarruf) tarihindeki durumunu dikkate alır. Borçlunun mâli durumu hakkında alacaklının gerekli araştırmayı yaparak, ona göre, borçlu ile işlemde bulunması gerekir. Tedbirli bir kişi gibi gerekli araştırmayı yapmayan kimse bunun sonucuna katlanır… Başka bir deyişle, alacaklı, borçlunun tasarruf (işlem) tarihindeki mal varlığına güvenerek onunla işlem yaptığından, işlem tarihinden (borcun doğum tarihinden) *önceki* tasarruflar iptal davasına konu olamaz… Ayrıca, İİK. 277 vd. maddelerinin Millet Meclisi Adalet Encümeninde müzakeresi sırasına 'alacaklıların, mumalede bulunduğu sırada, borçlunun mali durumunu bilmeleri gerekeceği' belirtilerek, 'borçlu veya müflisin, borçlu olmadığı bir zamandaki tasarrufunu muteber saymanın doğru olmayacağı' belirtilmiştir. Yasa, borçlanan bir kişinin malvarlığının, borçlandığı tarih itibariyle alacaklıya karşı borcu miktarınca muhafazasını ve alacağın güvencesini sağlamak üzere hüküm düzenlemiştir… Tasarrufun yapıldığı tarihte bir 'alacaklı' mevcut olmalıdır ki, yasanın koruyucu *hükümlerinden istifade* etsin. *Nitekim alacaklının, borçlu ile borçlu ile borçlandırıcı işleme girerken, onun malvarlığını ve edim gücünü incelediğini ve durumunu bilerek onunla hukuki ilişkide bulunduğunu kabul etmek gerekir. Borçlunun ekonomik gücünü yeterince incelemeden borçlandırma işleminden önceki zamanda yapılan tasarruftan kendisi için bir yarar sağlayamaz. Bu suretle, kural olarak, tasarruftan kendisi için bir yarar sağlayamaz. Bu suretle, kural olarak, tasarrufun yapıldığı tarihte alacaklı durumunda olan kişi, iptal davası açabilir, diğer bir ifade ile tasarrufun yapıldığı tarihte üçüncü kişi ile hukuki ilişkide bulunan kişi, borçlu durumda olmalıdır ki, yukarıda sözü edilen tasarruflarının iptali mümkün olabilsin…»*

Öncelikle şu hususu belirtelim ki; '*tasarrufun iptali davası açılabilmesi için, davacının alacağının, dava konusu tasarruftan önce doğmuş olması*', «**dava şartları**»nın düzenlendiği HMK. m. 114'de öngörülmemiş olup, bu hususun bir '**dava şartı**' olarak açılacak tasarrufun iptali davalarında aranması Yargıtay içtihatları ile kabul edilmiştir.[144]

Hukukunda İptal Davaları, s:74 – **GÜNEREN, A.** İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları, s:1069 – **AKŞENER, H.S.** Borcun Doğum Anı ve Tasarrufun İptali Davaları Yönünden Önemi (Legal Huk. D. Aralık/2008, s:4007) – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 122 vd. – **MUŞUL, T.** Bilirkişi Raporları, C:2, s:887, 928 – **ATALI, M./ERMENEK, I/ERDOĞAN, E.** İcra ve İflâs Hukuku, s:728 – **BÖRÜ, L.** Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası (AÜHFD. 2009/3, s:513) – **ÇETİN, H.E.** age. s:15 – **ERCAN, İ.** El Kitabı, s:990 vd. – **KALE, S.** İptal Davası, s:193 – **ŞİMŞEK, E.** İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, s:863 – **COŞKUN, M.** İptal Davaları, s:1099 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku «Ders Kitabı», 2016, s: 490 – **ERCAN, İ.** İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 428 – **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları, s: 156 vd. **– GÜNAY, E.** s:78 vd. – **BÖRÜ, L.** agm. s: 497 – **ÇETİNEL, T.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, s: 91 – **KURU, B./AYDIN, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku «Ders Kitabı», s: 490, 491 – **YALÇIN, E.** Tasarrufun İptali Davasında İspat, s: 46 vd. – **IŞIK, S.** İvazsız Tasarrufların İptali Davası, s: 117 vd. – **ARSLAN, M.** Kamu Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, s: 147 – **MUŞUL, T.** age., C: 2, s: 840 vd.

[144] Ayrıntılı bilgi için bknz: **ALBAYRAK, H.** Medeni Usul ve İcra İflâs Hukukunda Yaklaşık İspat, s: 931– 964 vd., 969

Bu görüşlerin hangisi daha doğrudur?

Bilindiği gibi; tasarrufun iptali davalarının amacı borçlunun henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; *'haciz'*den ve *'iflas kararı'*ndan önce) alacaklılarından mal kaçırmak kastı ile, kötü niyetli yapmış olduğu tasarrufları davacı– alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal üzerinde, alacaklının – sanki, bu mala halâ borçluya aitmiş gibi– cebri icra yolu ile alacağını elde etmesine – bu malın haciz ve satışını isteyerek– sağlamaktır.

İptal davası sonucunda, borçlu ile işlemde bulunmuş olan, *'iyi niyetli'* üçüncü kişilerin bu olaydan zarar görmemeleri bilakis *«kötü niyetli olan»* ya da *«kötü niyetli sayılan»* üçüncü kişilerin bu davanın sonucundan etkilenmemeleri amaçlanır.

Bu nedenle *«borçlunun borçlanmadan önce yaptığı bütün tasarruflar hakkında tasarrufun iptali davası açılamaz»* şeklinde 'mutlak' bir kural öngörülemez. Burada önemli olan *'iyi niyetli'* üçüncü kişileri korumaktır. Böylece *«herkesin iyi niyetle yapmış olduğu işlemlerin hiçbir zaman bozulamayacağı»* konusunda bu kişilere güven verilmiş olunur. Buna karşın *«borçlunun, borçlanmadan önce yaptığı hiçbir tasarruf hakkında iptal davası açılamaz»* denilirse, borçluların kötü niyetle, alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla önce mallarını yakınlarına, güvendiği kişilere – deyim yerinde ise– kaçırıp, sonra borçlanma yoluna gitmeleri konusunda adeta teşvik edilmiş olurlar. Örneğin; bir bankadan kredi almak, başkasının satışa çıkardığı bir taşınmazı, aracı satın almak isteyen kötü niyetli bir kişi önce sahip olduğu taşınır/taşınmaz mallarını bir yakınına (eşine/oğluna/kızına vb.) devreder (satar/bağışlar) sonra bankadan kredi kullanır (ya da; malını satan kişiden onun aracını, taşınmazını – ona bir senet vererek– satın alır). Ödeme günü geldiğinde borcunu ödemez, borçlandığı bankanın ya da alacaklının açacağı tasarrufun iptali davasında *«dava konusu tasarrufunun borçlanmadan önce yapılmış olduğunu»* ileri sürerek *«hakkındaki davanın reddini»* istemesi, 'dürüstlük kuralına' (MK. m. 2) uygun bir davranış sayılır mı? Bugün bilinçli olan borçlular – maalesef– **Yargıtay**'ımızın kanımızca hatalı olan bu konudaki içtihatlarına sığınarak bu yolu izlemekte (daha doğrusu, âdeta bu yolu izlemeye teşvik edilmekte)dirler…

Sadece kanun maddelerinin yasama organındaki görüşülmesi sırasında ileri sürülen görüşler, daha sonra, zaman içerisinde kanun maddelerinin yorumunda «bağlayıcı» olamaz. Kuşkusuz, kanunun hazırlık çalışmalarında (gerekçe, tasarıların gelişimi, komisyon ve meclis görüşmeleri) kanunun ruhunun tesbitinde yardımcı olabilir *(Tarihi yorum)*...

Bir hüküm yorumlanırken, bu hükmün kanuna konulmasındaki amacın (ratio legis'in) araştırılması gerekir *(gai yorum=amaçsal yorum).*

Doktrinde[145] bu konuyla ilgili olarak; *«amaçsal yorum, yasanın günün koşullarına ve adalete uygun bir uygulamaya kavuşturulması için yapılır. Bu yorum yönteminde kuralı koyanın güttüğü değil (sübjektif), bizzat kuralın sahip olduğu (objektif)*

[145] **FURTUN, İ.H.** Vergi Hukukunda Mahkemelerin Hukuk Yaratma – Kanun Boşluğunu Doldurma Yetkileri, s:124

amaç araştırılır. Her yazılı metin gibi yasalar da zaman içinde bunu hazırlayıp yürürlüğe sokan mükelleflerinden ayrı– bağımsız (otonom) bir karakter kazanırlar. İnsanlar ömürlerini tamamladıklarında tarih sahnesinden çekilir, buna karşılık insanların yarattığı eser ve kurumlar işlevlerini yerine getirdikleri sürece baki kalır. Yasa konulurken geçerli olan toplumsal, politik ve ekonomik koşullar zaman içinde muhakkak değişeceği için, yasa yorumlanırken sadece yasa koyucunun güttüğü amaç ve hedefler esas alınmamalıdır... Yorum faaliyeti ile hukuk kuralı anlamlandırılır; kullanılan dil ve ifade nedeniyle kuralın açık olmayan anlamı açıklığa kavuşturulur; norm için düşünülebilen birden fazla anlamdan en uygun olanı ortaya konulur...» denilmiştir.

Bir hükme verilmesi mümkün olan anlamların içinde, «zamanın koşulları ve gereksinimlerine en uygun olanı» tercih edilmelidir. Yorumla anlamı saptanan hükmün uygulanması, dürüstlük kuralına aykırı sonuçlar doğurmamalıdır. Başka bir deyişle; yorumla anlamı tesbit edilen hükmün uygulanması, dürüstlük kuralı (MK. m. 2) ile bağdaşmadığı, böyle bir hükmün uygulanmasını istemenin «hakkın kötüye kullanılması» sayıldığı hallerde, hakimin söz konusu hükmü uygulamamasını gerekir.[146] [147]

*«Kanunun yapıldığı andaki kanun koyucunun iradesinin araştırılması»*na yönelik *tarihi yorum* yerine bugün – İsviçre'de ve Almanya'da olduğu gibi – hukukumuzda da benimsenmiş olan *objektif yorum* yönetiminde amaç «kanun koyucunun kanunu yaptığı andaki iradesinin ne olduğu değildir. Gerçi kanun, yapıldığı andaki kanun koyucunun bir eseri ve o andaki iradesinin bir ürünüdür. Bu yüzden de kanun koyucu kanunu yaparken o zamanki şartları ve toplumdaki ihtiyaçları gözönünde tutmuştur. Ne var ki, kanun, yapılmasından ve yürürlüğe konulmasından sonra kanun koyucunun iradesine bağlı olmaktan çıkmıştır; bağımsız bir varlık haline dönüşmüştür. Bu yönteme göre, bunun sonucu olarak, önemli olan kanun koyucunun başta ne istemiş olduğu değil; fakat hukukun genel kavramlarına göre tekniğin gelişimi ve şimdiki şartlar göz önünde tutularak ondan çıkarılabilecek anlamdır. Bu özelliği ile objektif yorum yöntemi, kanunu, yeni ihtiyaçların ve düşüncelerin etkisi altında kapsamı değişen adeta bir zarf gibi telakki etmektedir. O halde, yorum yapılırken, kanunun uygulanması anındaki toplum ihtiyaçlarına ve düzenlenmek isteten yarar veya çıkar uyuşmazlıklarına en uygun gelecek bir biçimde kanun yorumlanmalıdır. Öyle ki kanun, hukuk düzeninin bütünü içinde, olabildiğince uyumlu bir biçimde yer alabilmelidir. Bunun için, zamanla değişen ihtiyaçlar nedeniyle toplumdaki adalet duygusunu sarsacak sonuçlar doğurma tehlikesine meydan verecek olan kanun yapıldığı andaki kanun koyucunun iradesini ve amacını aramak yerine; yorum anında toplumun içinde bulunduğu şartları ve ihtiyaçları karşılayan kanun koyucunun bugünkü iradesinin ve amacının ne olduğunu saptamak gerekir.

---

[146] **OĞUZMAN, K.M.** Medeni Hukuk, s: 48 vd.

[147] Çeşitli «yorum ilke ve metodları» hakkında ayrıntılı bilgi için bknz: **ATAAY, A.** Medeni Hukukun Genel Teorisi, s: 214 – **TEKİNAY, S.S.** Medeni Hukuka Giriş s.: 54 – **ÖZSUNAY, E.** Medeni Hukuka Giriş, s: 192 – **İMRE, Z.** Medeni Hukuka Giriş, s: 162 – **AKİPEK, J.** (Başlangıç Hükümleri) s: 114 – **UMAR, B.** Hukuk Başlangıcı, s: 131 vd. – **DÖNMEZER, S./ERMAN, S.** Genel Kısım, s: 190 vd. – **EDİS, S.** Başlangıç Hükümleri, s: 190 vd.

Objektif yorum yönteminde kanunun hazırlık çalışmalarına verilen değer, *tarihi yorum* yönteminde olduğundan daha değişiktir. Gerçekten *objektif yorum* yöntemine göre yapılacak yorumda, hazırlık malzemeleri, kanunun anlamının saptanmasında değil; fakat kanunun yapıldığı anda gözönünde tutulan ve birbiriyle çelişen yarar veya çıkar uyuşmazlıklarının saptanmasında yol göstericidir...»

Ayrıca ifade ederim ki; İsviçre ve Alman Hukukunda *«alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğması, iptal davasının bir 'ön şartı' olarak»* görülmemektedir. Başka bir deyişle; alacağın tasarrufun yapıldığı tarihten önce veya sonra doğmasına önem verilmemektedir. **İsviçre doktrininde,** iptali istenen işlemden sonra alacaklı konumuna gelen kişilerinde, o hukuki işlem nedeniyle zarara uğrayabilecekleri kabul edilmektedir. Tasarrufun iptaline karar verilebilmesi için aranan 'zarar görme şartı' (objektif şart), alacağın, borçlunun malvarlığından tahsil edilmemesiyle birlikte gerçekleşmiş olacağı kabul edilmekte, *«borcun, dava konusu tasarruftan önce veya sonra doğmuş olması»* iptal davası açabilmek bakımından herhangi bir fark yaratmamaktadır.[148]

İptal davalarına ilişkin kararları temyizen incelediği dönemde **Yargıtay 13. Hukuk Dairesi**[149] birinci görüşe yollamada bulunarak, *«iptal davası açılabilmesi için, alacağın iptale tâbi tasarruftan önce ««veya sonra doğmuş olmasının önemli olmadığını»* – mutlak olarak– belirtmişken, iptal kararlarını temyizen inceleyen **Yargıtay 15. Hukuk Dairesi**[150] (ile **Yargıtay Genel Kurulu**[151] ve **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi**[152]) *«iptal davası açılabilmesi için, davacı– alacaklının alacağının, iptale konu tasarruftan önce doğmuş olması gerektiğini»* ısrarla belirtmektedir...

a) • Borç, taraflar (davacı– alacaklı ile davalı– borçlu) arasında kambiyo senedinden doğmuşsa;

√ *«Tasarrufun iptali davasında, uygulamada özellikle kambiyo senedine dayalı icra takiplerinde, alacağını borçlusundan tahsil edememiş alacaklılar tarafından açılan tasarrufun iptali davalarında, icra takibi bonoya dayanıyorsa – kural olarak– borcun bononun tanzim tarihinde, çeke dayanıyorsa çekin 'keşide tarihinde' değil, çekin bankaya/takas odasına ibraz edildiği tarihte doğmuş olduğunun kabul edildiğini»*[153]

---

[148] **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 89

[149] Bknz: 13. HD. 25.6.1979 T. 3011/3730

[150] Bknz: 15. HD. 10.3.2005 T. 6645/1365; 10.3.2005 T. 6646/1364; 14.12.2004 T. 5965/6501; 23.9.2004 T. 3966/4595; 23.6.2004 T. 367/3525; 24.2.2004 T. 306/960 vb.

[151] Bknz: HGK. 30.03.2016 T. 17– 843/433; 16.09.2015 T. 2350/1759; 23.10.2013 T. 17– 224/1478; 13.10.2010 T. 17– 398/497; 14.02.2007 T. 4– 79/77; 16.03.2005 T. 15– 37/139; 01.12.2004 T. 15– 553/624; 08.02.2004 T. 15– 18/82; 30.10.2002 T. 15– 849/861 vb.

[152] Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2385/3454; 02.10.2019 T. 5952/8805; 19.09.2019 T. 19668/8266; 16.09.2019 T. 17716/8039; 18.06.2019 T. 11306/7721; 11.06.2019 T. 11566/7261; 21.05.2019 T. 13837/6449; 14.05.2019 T. 2378/6032; 08.05.2019 T. 7147/5714, 09.04.2019 T. 457/4362; 03.04.2019 T. 13905/4018; 04.12.2018 T. 2431/11656; 16.10.2018 T. 16979/9101; 09.10.2018 T. 9899/8826; 17. HD. 07.02.2017 T. 10199/1109; 31.01.2017 T. 16188/828; 17.01.2017 T. 5553/169; 16.01.2017 T. 22908/49; 13.12.2016 T. 19953/11507; 29.11.2016 T. 17507/11013; 22.11.2016 T. 14599/10736; 22.11.2016 T. 20934/10741; 22.11.2016 T. 18094/10755; 15.11.2016 T. 15606/10478; 1.11.2016 T. 19030/9654; 25.10.2016 T. 14959/9368; 26.12.2008 T. 4139/5808; 11.11.2008 T. 4984/5235; 6.11.2008 T. 1911/5139; 30.10.2008 T. 1899/4984 vb.

[153] Konya BAM. 3. HD. 20.05.2021 T. 378/606

√ *«Çek»den doğmuşsa, çekin bankaya/takas odasına ibraz edildiği tarih –kural olarak– 'davacı– alacaklının alacağının doğum tarihi' sayılır. Ancak, davacı– alacaklı, 'alacağının, çekin düzenlendiği tarihten çok daha önce olan temel ilişki tarihinde doğduğunu' iddia ve ispat edebilir. Bu durumda, 'çekin düzenlendiği tarih'e değil, 'temel ilişki tarihi'ne itibar edilir.»*[154] [155]

√ *«Bono»dan kaynaklanmışsa, senedin vade tarihinin ya da keşide tarihinin değil, bononun düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin yapıldığı (başladığı) tarih, 'borcun doğum tarihi' sayılır.*[156]

√ *«Bono keşide tarihinin 26/06/2013 tarihli olması, dava konusu ilk tasarrufun ise bono keşide tarihinden önce 13/11/2012 tarihinde olması, davacı tarafından dava konusu bononun tasarruf tarihinden önceki ticari ilişkiye dayalı olduğunun da ispat edilememiş olmasına göre mahkemece 'dava şartı yokluğundan davanın reddine' karar verilmesi gerekeceğini»*[157]

√ *«Bononun tanzim tarihi olan 05/05/2012'de davacının davalı borçludan alacaklı olup olmadığı, davalı borçlu ile ticari ilişkinin söz konusu tarihten önceye dayalı olup olmadığının araştırılması, takip dayanağı bononun hangi ticari ilişkiye dayalı olarak düzenlendiğinin belirlenmesi, bononun düzenleme tarihinde herhangi bir ticari ilişkinin bulunmadığının anlaşılması halinde davanın dava şartı yokluğundan (tasarruf tarihinin borcun doğumundan önce yapılmış olması gerekçesi ile) davanın reddine karar verilip davacı aleyhine maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini»*[158]

√ *«Uygulamada alacak– borç ilişkisi daha önce başlamasına rağmen alacak için düzenlenen bono veya çek gibi kıymetli evraka sonraki tarihlerin atıldığının sıklıkla görüldüğü, bu nedenle davacı alacaklı, borcun doğumunun takip dayanağı bonoların ve ilamsız takibe konu alacağın tanzim tarihinden önce gerçekleştiğini ileri sürerse mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağının verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerekeceğini»*[159]

√ *«Uygulamada alacak– borç ilişkisi daha önce başlamasına rağmen alacak için düzenlenen bono veya çek gibi kıymetli evraka sonraki tarihlerin atıldığının sıklıkla*

---

[154] Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2985/9454; 02.10.2019 T. 5952/8805; 16.09.2019 T. 17716/8039; 11.06.2009 T. 11566/7261; 20.03.2019 T. 13902/3255; 11.09.2018 T. 2770/7624; 05.09.2018 T. 2870/7403; 24.05.2018 T. 630/5465; 15.05.2018 T. 17101/5044; 21.02.2018 T. 12253/1199; 19.02.2018 T. 8069/1094 vb.

[155] Bu konuda ayrıca bknz: **AKŞENER, H.S.** agm. s:4007 vd. – **KURU, B.** El Kitabı, s:1402 vd. – **GÜNEREN, A.** age. s:420 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, C:2, s:1567

[156] Bknz: 17. HD. 02.05.2019 T. 15560/5474; 17.12.2018 T. 19357/12265; 09.10.2018 T. 8853/8821; 20.09.2018 T. 2899/8025; 20.06.2017 T. 9642/7008; 31.05.2017 T. 9034/6183 vb.; 25.02.2010 T. 10668/1657 vb.

[157] Bknz: 4. HD. 23.11.2022 T. 11772/15253

[158] Bknz: 4. HD. 23.11.2022 T. 13552/15250

[159] Bknz: 4. HD. 4.10.2021 T. 14178/5999

görüldüğü, bu nedenle davacı alacaklı, borcun doğumunun takip dayanağı bonoların ve ilamsız takibe konu alacağın tanzim tarihinden önce gerçekleştiğini ileri sürerse mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağının verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerekeceği– Taraf beyanlarından davacı 3. kişi ile davalı borçlunun hayat arkadaşı oldukları, aralarında sonradan bir ilişki olduğu kabul edildiğinden, İİK.nun 280. maddesi kapsamında 3. kişinin, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının bildiği veya bilinmesini gerektiren kişilerden olmasına göre davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceği– Mahkemece, İİK'nun 283. maddesi gereğince davalı 3. kişinin taşınmazı elden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak tazminata mahkum edilmesi gerekirken miktar belirtilmeksizin hüküm kurulmasının isabetli olmadığını»[160]

√ *«Tasarrufun iptali davasında, uygulamada özellikle kambiyo senedine dayalı icra takiplerinde, alacağını borçlusundan tahsil edememiş alacaklılar tarafından açılan tasarrufun iptali davalarında, icra takibi bonoya dayanıyorsa – kural olarak– borcun bononun tanzim tarihinde, çeke dayanıyorsa çekin 'keşide tarihinde' değil, çekin bankaya/takas odasına ibraz edildiği tarihte doğmuş olduğunun kabul edildiğini»*[161]

belirtmiştir.

√ Ayrıca **yüksek mahkeme**[162] açılmış olan tasarrufun iptali davalarında *«tarafların isticvap edilerek takip dayanağı çekin/bononun keşidesine neden olan temel ilişkinin (hukuki ve ticari ilişkinin) ne olduğunun ve bunun doğum tarihinin taraflardan sorulmasını ve tarafların varsa buna ilişkin delillerini ibraz etmeleri için süre verilmesini, bu konuda tarafların ticari defter, belge ve kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasını»* istemektedir…

Keza **yüksek mahkeme**;

√ *«Davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak borcun gerçek doğum tarihi tespit edilmesi gerekeceği– Borcun doğum tarihinin, tasarruf tarihinden önce olduğunun anlaşıldığı, davalı üçüncü kişinin davalı borçlunun kayınbiraderi olduğu, İİK 280/1 hükmü gereğince borçlunun durumunu bilen ve bilmesi gereken kişilerden olduğundan verilen tasarrufun iptaline ilişkin kararda bir isabetsizlik bulunmadığını»*[163]

---

[160] Bknz: 4. HD. 6.07.2021 T. 1912/4223

[161] Bknz: Konya BAM. 3. HD. 20.05.2021 T. 378/606

[162] Bknz: 17. HD. 28.03.2013 T. 14204/4372; 11.03.2013 T. 7006/3209; 04.03.2013 T. 1586/2620; 22.02.2012 T. 1172/1979; 06.11.2012 T. 2959/12122; 28.11.2012 T. 5128/11359; 09.05.2011 T. 9851/4454; 02.05.2011 T. 9032/4190; 15.03.2011 T. 12199/2285; 07.03.2011 T. 6758/1993; 30.05.2011 T. 10146/5438; 03.02.2011 T. 5065/674; 16.02.2010 T. 10122/1205; 02.02.2010 T 8720/701 vd.

[163] Bknz: 4. HD. 8.11.2022 T. 2290/14157

√ *«Borcun doğumunun takip dayanağı senetlerin tanzim tarihinden önce gerçekleştiği hususu ile ilgili mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlunun isticvap edilmesi senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması ve borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerekeceğini»*[164]

belirtmiştir.

b) • Alacaklının alacağının '*ilam*'a dayalı olması halinde, mahkemece ilamdaki alacağa dayanılarak, iptal kararı verilebilmesi için, ilamın kesinleşmiş olması –kesinleşmemiş ise kesinleşmesinin '*bekletici mesele*' yapılması– gerekmektedir.[165] [166] [167]

√ *«"Alacak davası"ndan doğmuşsa, kural olarak dava tarihi 'alacağın doğum tarihi' sayılır.»*[168]

c) • *«Eser sözleşmesi»nden doğmuşsa, 'sözleşme tarihi'nde, davacı alacaklının alacağı doğmuş sayılır.*[169]

d) • *«Boşanma davası»ndan kaynaklanan 'tazminat' ve 'nafaka' alacakları – kural olarak– boşanma daasının açıldığı tarihte doğmuş sayılır. Ancak, iptal kararı verilebilmesi için, alacakların kesinleşmesi beklenir.*[170]

e) • √ *«Daire (taşınmaz) alım sözleşmesi»nden doğmuşsa, alacak 'sözleşme tarihi'nde doğmuş sayılır.*[171]

f) • √ *«Faktoring sözleşmesi»nden kaynaklanmışsa, 'faktoring sözleşmesinin yazıldığı tarihte', borç doğmuş sayılır.*[172]

g) • √ *«Haksız fiil»den (örneğin; eşin, diğer eşi aldatmasından, onu yaralamasından, ona hakaret etmesinden) doğmuşsa, 'borcun, boşanma davasının açılmasından önce, haksız fiil tarihinde doğmuş olduğu' kabul edilir.*[173]

h) • √ *«Cari hesap ilişkisi»nden kaynaklanmışsa, 'kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte' kefilin asıl borçludan olan alacağı doğmuş sayılır.*[174]

ı) • √ *«Kefalet ilişkisi»nden kaynaklanmışsa, 'kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte' kefilin asıl borçludan olan alacağı doğmuş sayılır.*[175]

---

[164] Bknz: 4. HD. 20.09.2022 T. 5712/10722
[165] **ÇETİNEL, T.** age. s: 79 – **ALBAYRAK, H.** age. s: 956
[166] Bu konuda ayrıca bknz: **DANİŞ, R.S.** age., s: 148
[167] Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 5386/12138
[168] Bknz: 17. HD. 19.09.2019 T. 19668/8266
[169] Bknz: 17. HD. 14.05.2019 T. 2378/6032
[170] Bknz: 17. HD. 13.05.2019 T. 19287/5985; 31.01.2017 T. 16188/828
[171] Bknz: 17. HD. 08.05.2019 T. 7147/5714
[172] Bknz: 17. HD. 10.04.2019 T. 17220/4540; 03.04.2019 T. 13905/4018; 14.10.2014 T. 9652/13299 vb.
[173] Bknz: 17. HD. 27.02.2019 T. 11311/2206; 12.03.2015 T. 18146/4159; 10.09.2013 T. 8434/11717; 28.11.2011 T. 5128/11359; 30.10.2007 T. 4395/3299 vb.
[174] Bknz: 17. HD. 17.09.2018 T. 2400/7837; 03.02.2014 T. 436/904
[175] Bknz: 17. HD. 23.05.2018 T. 115/5391; HGK. 16.09.2015 T. 17– 2350/1759; 09.03.2015 T. 17616/3986 vb.

j) • √ *«Borç, kredi sözleşmesinden kaynaklanmışsa;»*

√ «*Kredi sözleşmesinden kaynaklanan borçlar*» nedeniyle açılan tasarrufun iptali davalarında borcun, 'kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte' doğmuş olduğu kabul eğer bu kredi sözleşmesi, yıllar önce başlamış bir kredi ilişkisinin devamı niteliğinde ise, alacaklı– bankanın alacağının d o ğ u m t a r i h i konusunda uygulamada tereddüt yaşanmaktadır. Bu durumda, 'önceki kredi sözleşmeleri'nden kaynaklanan borçlar tamamen ödenekten sonra' yapılan yeni kredi sözleşmeleri varsa, takip (ve dava) konusu borcun hepsi kredi sözleşmesinden kaynaklandığının titizlikle – bilirkişi incelemesi yaptırılarak– araştırılması gerekir.

√ *«Dosya içerisinde mevcut 11.02.2010 tarihli kredi sözleşmesinde davalı borçlu (B) Ltd. Şti.'nin kefil olarak imza attığı görüldüğünden, bilirkişilerden alınan 29.01.2019 tarihli raporda 11.02.2010 tarihli krediden sonra alınan kredilerin limit artışı ve / veya değişen kanun maddeleri nedeniyle yenileme şeklinde alındığı belirtildiğinden borcun 11.02.2010 tarihinde yani 14.06.2011 tarihli tasarruf işleminden önce doğduğunun kabulü ile işin esasına girilerek, taraf delilleri toplandıktan sonra karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi gerekeceği*» [176]

√ *«Davacı vekili, davalı borçlu G. Ş ile dava konusu senet haricinde kredi sözleşmesi ilişkisi de bulunduğunu ve bu sözleşmelerin de süreklilik arz ettiğini beyan etmiştir. O halde mahkemece, davacının ileri sürdüğü kredi sözleşmeleri de dosya içerisine alınarak, davalı borçlu ile davacı arasındaki kredi ilişkisinin ne zaman başladığı, kredi sözleşmelerine konu borçların ödenip ödenmediği, cari hesap ilişkisi olup olmadığı belirlenmeksizin, eksik incelemeye dayalı karar verilmesinin doğru görülmediğine*» [177]

√ *«Borcun doğum tarihinin taraflar arasında yapılan ilk sözleşme tarihinin 27.02.2009 tarihi olduğu, alacağın gerçek olduğu ve takibin kesinleştiği, tasarrufun bu tarihten sonra 13.01.2016 tarihinde yapıldığı– Dava konusu taşınmazı devralan davalı üçüncü kişinin taşınmazı devreden davalı borçlu şirketin yetkilisi ile evli olduğu ve İİK m. 280/1 gereğince borçlu şirketin mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilebilecek kişilerden olduğu*»[178]

√ *«Borçlu hakkında aciz vesikası alınmamakla birlikte, borçlu kayıp ve adresi saptanamıyorsa, saptanan ve bilinen adreslerinde de icraca, borçlunun haczi kabil malının bulunmadığı tespit edilmiş ise, bu takdirde aciz halinin gerçekleşmiş sayılacağı– İİK.'nin 105/2 maddesine göre haczi kabil mal bulunmaz ise haciz tutanağı İİK.'nin 143. maddesindeki aciz belgesi hükmünde olduğu– Davacı tarafından dosyaya sunulan kredi sözleşmesi, dava konusu edilen tasarruf tarihlerinde sonraki tarihi taşısa da, alacaklı banka ile davalı borçlular arasında düzenlenen başka kredi sözleşmeleri olup olmadığı, kurulan ilk kredi ilişkisinin ne zaman başladığı ve alacaklının davalı borçlulardan olan alacağın kaynağı olarak gösterilen icra takiplerinin hangi*

[176] Bknz: 4. HD. 14.05.2025 T. 4760/7711
[177] Bknz: 4. HD. 07.05.2025 T. 15372/7271
[178] Bknz: 4. HD. 15.01.2024 T. 18114/357

kredi sözleşmelerine ilişkin olduğu, buna göre tasarruf tarihlerinin borcun doğumundan sonra olup olmadığı anlaşılamadığından, mahkemece öncelikle başka kredi sözleşmelerinin olup olmadığı araştırılarak, varsa dosya arasına getirtilerek, davacı alacaklı ile davalı borçlular arasındaki borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek bu koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerektiği»[179]

√ *«Davacı banka ile borçlu arasında ilk kredi ilişkisinin 18.07.2007 tarihinde başladığı, 02.02.2010– 24.11.2011 ve 29.08.2014 tarihlerinde yeni kredi sözleşmeleri imzalanmış ise de bu sözleşmelerin kredi limitlerini artırmak amacı ile yapıldığı, davacı bankanın mevcut cari hesap kredilerine teminat olarak 18.07.2007– 17.10.2008– 02.01.2010– 01.09.2014 ve 29.08.2014 tanzim tarihli senetleri aldığı, 23.11.2011 tarihinde kredi hesap bakiyesi sıfırlandıktan sonra 24.11.2011 tarihinde 350.000,00 TL kredi kullandığı, bu krediyi de 18.09 2014 de sıfırladığı ve hemen aynı gün 55.000,00 TL, 19.09.2014 tarihinde 77.500,00 TL, 26.09.2014 tarihinde 81.500,00 TL, 03.10.2014 tarihine kadar toplam 299.500,00 TL kredi kullandığı, hükme esas alınan bilirkişi raporunda kredi sözleşmelerinin önceki taahhüt ve sözleşme bağlantısı kuran bölümlerin boş bırakıldığından hukuken birbirlerinin devamı olarak kabul edilmemiş ise de borcun sıfırlandığı gün yeniden kredi çekilmesi ve kredi ilişkisinin hiç sekteye uğramadan devam etmiş olması gibi durumlar dikkate alındığında, her bir kredi sözleşmesinin fiilen birbirinin devamı olarak kabul edilmesi gerektiği, bu bağlamda kredi sözleşmesinin teminatı olarak senedin de önceden doğan borç ilişkisinin de teminatı olarak kabul edilmesi gerekeceği, mahkemece, 28.08.2014 tarihinde yapılmış olan tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığının kabulü ile işin esasına girilerek taraf delilleri toplandıktan sonra oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceği»*[180]

√ *«Davacı– alacaklı banka ile borçlu arasında birden fazla kredi sözleşmesi düzenlenmiş olması halinde, borcun doğum tarihinin belirlenmesi bakımından, taraflar arasındaki ilk kredi ilişkisinin ne zaman başladığının davacı bankadan sorulması gerekeceği»*[181]

√ *«Gerek TBK 19, gerekse İİK 277 vd.na dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için, davacının borçludan bir alacağının olması ve bu alacağın iptali istenilen işlemden önce doğmuş olması gerektiği– Kredi genel sözleşmelerinde, sözleşmede kararlaştırılmış limit içinde kredi sürekli tekrarlandığından, kredi alan geri ödeme yaptığı nispette tekrar kredi kullandığından, yani, kredi kapatılmadığından ve yenilenmediğinden, borcun ilk kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte doğmuş sayılacağı– Takip dosyası ile ilgili olarak açılan itirazın iptali davasının (kesinleşen) sonucunun beklenmesi gerektiği»*[182]

√ *«Davacı banka tarafından davalı borçluya çekilen ihtarnamede davalı borçlunun çeşitli krediler kullandığının görüldüğü, buna göre en eski tarihli kredi olan kobi destek kredisinin tarihinin ticari ilişkinin başlangıç tarihi olarak kabul edilmesi*

[179] Bknz: 4. HD. 12.06.2023 T. 1967/7740
[180] Bknz: 4. HD. 22.03.2023 T. 15664/4199
[181] Bknz: 4. HD. 19.12.2022 T. 4682/17275
[182] Bknz: 4. HD. 22.11.2022 T. 1329/15214

gerekeceği, bu durumda taraflar arasındaki ticari ilişkinin tasarruf tarihinden önceye dayandığının anlaşıldığı»[183]

√ *«Davacı– alacaklı banka ile borçlu arasında birden fazla kredi sözleşmesi düzenlenmiş olması halinde, borcun doğum tarihinin belirlenmesi bakımından, taraflar arasındaki ilk kredi ilişkisinin ne zaman başladığının davacı bankadan sorulması gerekeceği»*[184]

√ *«Kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte, alacaklı bankanın alacağının doğmuş sayılacağı»*[185] [186]

√ *«Hükme esas alınan bilirkişi raporunda "kredi sözleşmelerinin, önceki taahhüt ve sözleşme bağlantısı kuran bölümlerin boş bırakıldığından hukuken birbirlerinin devamı" olarak kabul edilmemiş ise de, borcun sıfırlandığı gün yeniden kredi çekilmesi ve kredi ilişkisinin hiç sekteye uğramadan devam etmiş olması gibi durumlar dikkate alındığında, her bir kredi sözleşmesinin fiilen birbirinin devamı olarak kabul edilmesi gerektiği ve bu bağlamda kredi sözleşmesinin teminatı olarak senedin de önceden doğan borç ilişkisinin de teminatı olduğunun ve bu durumda tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığının kabulü gerektiğini»*[187]

√ *«Yapılacak işin konusunda uzman bilirkişi aracılığı ile banka kayıtları üzeinde inceleme yapılarak, takibe konulan senedin tanzim tarihinden önce borçlu şirkete verilen kredilerden kaynaklanan borcunun bulunup bulunmadığı, takip dayanağı senedin önceki kredi sözleşmesinden doğan borca karşılık mı yoksa son verilen 22.01.2015 tarihli kredi sözleşmesinin teminatı olarak mı verildiğinin araştırılarak, tasarrufun borçtan sonra yapılması gerektiğine ilişkin devam ön koşulunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesi olduğunu»*[188]

√ *«Ticari hayatta bankaların verdikleri kredi karşılığı teminat senetleri aldıkları da mutad uygulamalardan olduğu bir gerçek olduğundan, bilirkişi aracılığı ile banka kayıtları üzerinde inceleme yapılarak, takibe konulan senedin tanzim tarihinden önce borçlu şirkete verilen kredilerden kaynaklanan borcunun bulunup bulunmadığı, takip dayanağı senedin önceki kredi sözleşmesinden doğan borca karşılık mı yoksa son verilen 10.08.2012 tarihli kredi sözleşmesinin teminatı olarak mı verildiğinin araştırılarak, senedin önceki tarihli kredi sözleşmelerinden doğan borca karşılık verilmiş ise 12.07.2012 tarihli tasarruflar yönünden de işin esasına girilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi aksi durumda ise şimdiki gibi sadece bu tarihli tasarruflar yönünden dava ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»*[189]

---

[183] Bknz: 4. HD. 07.07.2021 T. 1248/4292
[184] Bknz: 4. HD. 19.12.2022 T. 4682/17275
[185] Bknz: 17. HD. 05.04.2018 T. 17130/3875; 04.10.2016 T. 9663/8542; 25.02.2016 T. 1648/2240; 24.02.2015 T. 14598/3346; 06.11.2012 T. 2454/12116 vb.
[186] Borcun *'kredi sözleşmesinin yapıldığı tarihte'* değil *'kredinin kullanıldığı tarihte'* doğmuş sayılması gerekeceği görüşü için bknz: **YARDIMCI, T.E.** age., s: 121 vd.
[187] Bknz: 17. HD. 21.05.2019 T. 13412/6446
[188] Bknz: İZMİR BAM 5. HD. 18.04.2018 T. 55/585
[189] Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. 19092/6998

√ *«Tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için, iptali istenilen işlemin, borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olmas gerektiği– Ticari hayatta bankaların verdikleri kredi karşılığı teminat senetleri amalarının mutad bir uygulama olduğu– Banka kayıtları üzerinde inceleme yapılarak, takibe konulan senedin tanzim tarihinden önce borçlu şirkete verilen kredilerden kaynaklanan borcunun bulunup bulunmadığı, takip dayanağı senedin önceki kredi sözleşmesinden doğan borca karşılık mı yoksa son verilen kredi sözleşmesinin temnatı olarak mı verildiğinin araştırılması gerektiğini»*[190]

√ *«Borçlunun borcun doğumundan sonra dava konusu taşınmazını eşine yapılan satışın İİK'nun 278/3– 1 maddesine göre bağış niteliğinden olup iptali gerektiğini– Borçlu hakkında başlatılan takiplerden biri borcun doğum tarihinden sonra kullandırılan krediden kaynaklandığı anlaşıldığından, bu takip dosyası yönünden davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiği diğer icra dosya borcunun hangi kredi ilişkisinden kaynaklandığı tesbit edildikten sonra bu dosyada da önceki kredi sözleşmelerine bağlı yeni bir kredi kullanımı söz konusu ise ve bu tarih tasarruftan sonra ise yine davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini– İtiraza uğramış olan icra takibinde açılmış olan itirazın iptali davasının kesin olarak sonuçlanıp sonuçlanmadığı araştırılarak, kesinleşmemiş ise anılan davanın bekletici mesele yapılmasına, alacaklı lehine sonuçlanmış ise borcun doğum tarihinin belirlenerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi; davacı alacaklının itirazın iptali davası tümden red edilmiş ise takip kesinleşmediğinden bu takiple ilgili davanın da ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»*[191]

√ *«Davacı banka ile davalı borçlu arasındaki ilk kredi ilişkisinin ne zaman başladığı davacı bankadan sorularak buna ilişkin belgelerin istenmesinin, takip dosyalarındaki takip dayanağı çeklerin başka bir ticari ilişki nedeniyle verilip verilmediği üzerinde durulmasının, borcun doğum tarihinin tespiti ile sonucuna göre karar verilmesinin gerekeceğini»*[192]

i) • √ *«Fatura»dan kaynaklanmışsa, 'fatura'nın düzenlendiği tarihi borcun doğum tarihi sayılır.*[193]

k) • √ *'İhbar tazminatı', 'kıdem tazminatı'* gibi işçinin alacağının işe giriş tarihine göre hesaplandığı durumlarda, tasarrufun iptali davası bakımından «işçinin alacağının (işverenin borcunun) işe giriş tarihinde doğduğu» benimsenmektedir.[194]

Yüksek mahkeme, bu konuda;

---

[190] Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. E:2016/9642, K:7008

[191] Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11357/6281

[192] Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 15117/5943

[193] Bknz: 17. HD. 04.04.2011 T. 71053027; 15. HD. 14.10.2003 T. 4002/4750 vb.

[194] Bknz: **UYAR, T.** Yargıtay, 17. Hukuk Dairesinin «Kıdem Tazminatı», «İhbar Tazminatı» ve «Diğer Sosyal Haklar»a Dayalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davalarında, Bu Alacakların Doğum Tarihinin 'İş Akdinin Feshedildiği Tarih' Değil, 'İşe Giriş Tarihi' Olduğuna Dair Yeni İçtihatlarının (Görüşünün) Düşündürdükleri (İBD. Ocak– Şubat/2017, s:42– 46)

√ *«12.02.2006– 14.11.2012 tarihleri arasındaki kıdem tazminatı ve işçilik alacağına ilişkin ilama dayanan alacağın 12.02.2006 tarihinde doğduğunun kabulü gerektiğini»*[195]

√ *«İş akidleri 02.05.2012– 02.04.2012 tarihlerinde fesh edilmiş ise de kıdem tazminatı ve bir kısım işçi alacaklarının hesabında işe girdikleri davacılardan biri için 16.12.1996, diğer davacı için 01.08.1993 tarihinden itibaren hesaplamalar yapıldığından borcun doğumunun bu tarihlerin esas alınması gerektiğinden, mahkemece, tasarrufun, borcun doğumundan önce yapıldığının kabul edilmesi gerekeceğini– Dava konusu tasarruf, borcun doğumundan önce gerçekleştiğinden yani ön koşul yokluğundan reddine karar verildiğine göre karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7/2. maddesine göre maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini»*[196]

√ *«Davacı alacağının, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, genel tatilde çalışma türünden gerçekleşen alacağa ilişkin olduğu, kıdem tazminatı ve bir kısım işçi alacaklarının hesabında davacının işe girdiği tarihten hesaplama yapıldığından borcun doğumunun bu tarih olarak esas alınması gerektiğini»*[197]

belirtmiştir.

Halbuki, **Yargıtay 15. Hukuk Dairesi,** bu tür uyuşmazlıkları temyizen incelediği dönemde, aksi doğrultuda içtihatta bulunmuştu. Gerçekten yüksek mahkeme;

√ *«Davacının kıdem tazminatı alacağının davanın karara bağlandığı günü doğduğu, oysa tasarrufun bu tarihten önce yapıldığı görüşüyle tasarrufun iptali davasının reddedilemeyeceği ve davacı, davalı borçlunun işyerinde hizmet akdine bağlı olarak çalışırken işine son verilmiş olduğundan; davacının ihbar, kıdem ve diğer sosyal haklarına bu tarihte hak kazanmış olacağını»*

belirtmişti…

l) • √ Asıl borçlunun borcunu ödeyen *kefil,* alacaklının haklarına halef olur. Bu durumda, borcu ödediği tarihte değil, kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte, kefil, borçluya karşı 'alacaklı' konumuna gelmiş olur.

Yüksek mahkeme;

√ *«Kefilin, asıl borçlunun borcunun ödemesi halinde, kefilin ifada bulunduğu tutar oranında alacaklının haklarına halef olacağı ve bu durumda (asıl borçlunun kefile olan) borcunun doğum tarihinin de kredi sözleşmesinin imzalandığı tarih olacağını»*[198]

---

[195] Bknz: 17. HD. 25.11.2019 T. 3551/11086
[196] Bknz: 17. HD. 10.05.2016 T. 15792/5697
Aynı doğrultuda:
17. HD. 10.07.2008 T. 2790/3912
[197] Bknz: 17. HD. 25.05.2015 T. 21071/7629
[198] Bknz: 17. HD. 23.05.2018 T. 115/5391

√ *«Kefil tarafından açılan tasarrufun iptali davasında, borcun doğum tarihi olarak kefil tarafından borcun ödendiği tarihin değil, asıl borçlanma tarihi olan kredi sözleşmesi tarihinin esas alınacağını»*[199]

√ *«Asıl borçlunun borcunu ödeyen kefilin, asıl borçludan olan alacağının dava dışı banka ile imzalanan kredi sözleşmesi ile doğduğunun kabulü gerektiğini»*[200]

√ *«Annesinin kefil olduğu senedi ödeyen kişinin, senedin asıl borçlusundan olan alacağını ödediği senedin düzenlenme tarihinde doğduğunun kabulü gerektiğini»*[201]

belirtmiştir.

m) • Ortağı/temsilcisi olduğu –aralarında organik bağ bulunan– şirket borcuna kefil olan kimse, asıl borçlu şirketin borcunu ödemezse, kefil hakkında takipte bulunan alacaklı kefilden alacağını olamazsa, 'kefilin aciz halinde bulunduğunu' kanıtlayarak açacağı tasarrufun iptali davasında, kefildeki alacağı, 'kefil olduğu tarih'ten önce, 'asıl borçlunun borçlandığı tarihte' doğmuş sayılır.

Yüksek mahkeme, bu hususu;

√ *«Şirkete ait borcun 23.01.2009 tarihinde doğduğu, şirket, borcunu ödemeyince alacaklı aynı borcu yenden yapılandırarak bu kez 13.04.2009 tarihinde hem şirket yetkilisi hem de ortaklar şahsi olarak bono düzenleyerek alacaklıya verdiği ve bu bono da ödenmeyince dava konusu takip yapıldığı, bu durumda davaya konu borcun, 23.01.2009 tarihinde doğduğunun kabulü ile bu tarihten sonraki borçlu tasarrufları için iptal davası açılmasının mümkün olduğunun kabulü gerektiğini»*[202]

√ *«Alacaklı ile borçlunun ortağı ve temsilcisi olduğu şirket arasındaki ticari ilişkinin daha önce başladığı, davalı borçlunun, ortağı ve temsilcisi olduğu şirket hakkında yapılan icra takibi sırasında yapılan protokol ile şirket borcuna kefil olduğu ve daha sonra kefil olarak senet imzaladığı anlaşıldığından, davalı borçlu yönünden borcun doğum tarihinin, ortağı ve kefil olduğu şirketin borçlandığı tarih olarak kabulü gerektiğini»*[203]

√ *«Ortağı ve müdürü olduğu borçlu şirketin borcuna karşılık şirket hakkında yapılan icra takibi sırasında şirket borcuna kefil olan davalı yönünden borcun doğum tarihinin, kefil olduğu tarih değil, ortağı ve kefili olduğu şirketin borçlandığı tarih olarak kabul edilmesi gerektiğini– Davacının, dördüncü kişiye karşı da iptal istemini yönelterek 'onun kötüniyetli kişi olduğunu' iddia ve ispat etmek hakkına sahip olduğunu»*[204]

√ *«Davalı şahsın ortağı olduğu borçlu şirketin borcuna karşılık şirket hakkında yapılan icra takibi sırasında şahsi çek ve senet vererek şirket borcuna kefil olduğu*

---

199 Bknz: HGK. 16.09.2015 T. E:2013/17– 2350, K:1759
200 Bknz: 17. HD. 04.03.2014 T. 2152/2964
201 Bknz: 17. HD. 05.04.2012 T. 1041/4153
202 Bknz: 17. HD. 31.03.2015 T. 16833/5185
203 Bknz: 17. HD. 01.07.2014 T. 2670/10411
204 Bknz: 17. HD. 01.04.2013 T. 15317/4587

uyuşmazlıkta, "kefil olan şahsın borcunun doğum tarihinin, ortağı ve kefili olduğu şirketin borçlandığı tarih olarak kabul edilmesi gerektiği"ne ilişkin özel daire bozma ilamının isabetli olduğunu»[205]

√ *«Davalı kefil yönünden borcun doğum tarihinin; 'ortağı ve kefili olduğu şirketin borçlandığı tarih' olarak kabulü gerektiğini»*[206]

ş e k l i n d e belirtmiştir.

n) • √ Bu vesile ile, burada şu ilginç duruma da değinelim: Davacı– alacaklının alacağının doğum tarihi ile dava konusu tasarrufun tarihi *aynı* ise yani, borçlu «*borçlandığı tarihte tasarrufta bulunmuşsa*», bu tasarruf hakkında iptal davası açılabilecek midir? **Kanımızca,** bu durumda da *«borcun, dava konusu tasarruftan önce doğduğu*» kabul edilerek, bu tasarruf hakkında da iptal davası açılabilmelidir...

o) • √ **Yüksek mahkeme** muvazaa nedenine (TBK m. 19) dayalı tasrrufun iptali davaları hakkında, kimi kararlarında[207] *«dava ister BK.nın 18. (yeni BK.'nın 19.) maddesi uyarınca muvazaaya dayalı tapu iptal, ister İİK.nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkin olsun, davacı taraf bir alacağa dayanarak iptal isteğinde bulunmuş ise, bu alacağın tasarruf tarihinden önce doğmuş olması gerektiğini; davacı tarafın alacağının kaynağı haksız eylem olup, borcun doğum tarihinin de bu haklı eylemin işlendiği tarih olması gerektiğini»* belirterek *«davacı tarafın bir alacağına dayanarak muvazaaya dayalı tasarrufun iptali davası açmış olması halinde de, davacının alacağının tasarruf tarihinden önce doğmuş olması halinde mahkemece, tasarrufun iptaline karar verilebileceğini»* vurgulamıştır.[208]

Aynı doğrultuda:

"… Öte yandan, muvazaanın varlığını iddia eden taraf veya bunların ardılı (halefi) sıfatı ile hareket eden, başka bir anlatımla sözleşmenin yanlarından birine teb'an dava açan kişi TMK'nın 6. maddesi gereğince bu iddiasını ispat etmek zorundadır. Senede bağlı bir sözleşmeye karşı muvazaa iddiası, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 200. ve 201. (1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun (HUMK) 288. ve 290. maddelerinde belirtildiği üzere ancak yazılı delille kanıtlanabilir. Sözleşme HMK'nun 203. maddelerinde belirtildiği üzere ancak yazılı delille ispat edilmesi gerekir. Böyle bir sözleşmenin resmi şekilde yapılması hâlinde bile olayın özelliği itibarıyla adi yazılı delilin yeterli olacağı öğretide ve kararlılık kazanmış yargısal içtihatlarda ortaklaşa kabul edilmiştir. İşte bu görüşten hareketle, 5.2.1947 tarih 20/6 sayılı İçtihatları Birleştirme Kararında taraf muvazaası ve takma ad (namı müstear) davalarında iddianın ancak yazılı delille kanıtlanabileceği kabul edilmiştir. (YARGITAY 1. Hukuk Dairesi 2014/19158 Esas, 2017/2018 Karar)

---

[205] Bknz: HGK. 13.10.2010 T. E:17– 401, K:500
Aynı doğrultuda:
HGK. 13.10.2010 T. 17– 399/498; HGK. 13.10.2010 T. 17– 400/499; HGK. 13.10.2010 T. 17– 398/497

[206] Bknz: 17. HD. 07.04.2009 T. 4841/2160

[207] Bknz: Antalya BAM. 4. HD. 26.01.2021 T. 143/113

[208] Aksi görüş: 4. HD. 22.03.2021 T. 1254/1330

6100 Sayılı HMK'nun "Senede Karşı Tanıkla İspat Yasağı" başlıklı 201. maddesinde "Senede bağlı her çeşit iddiaya karşı ileri sürülen ve senedin hüküm ve kuvvetini ortadan kaldıracak veya azaltacak nitelikte bulunan hukuki işlemler ikibinbeşyüz Türk Lirasından az bir miktara ait olsa bile tanıkla ispat olunamaz" denilmiştir.

Ne var ki davacının muvazaalı sözleşmenin taraf olmadığı hâllerde ise sözleşmenin taraflar arasında muvazaalı olarak yapıldığının 3. kişi tarafından ileri sürülmesinde ise davacı iddiasını her türlü delille kanıtlanabilecektir.

Ne var ki bu tür davaların dinlenebilmesi için, **iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış** olması gerekir…"[209]

Kimi kararlarında ise;

√ *«İcra takibine konu alacağın .....Asliye Hukuk Mahkemesi'nin ..... sayılı ilamından kaynaklandığı, söz konusu ilama göre ise alacağın 23.05.2005 tarihinde davalının davacıların annesini öldürmesinden kaynaklanan manevi tazminat alacağı olduğu, iptali istenen tasarrufun ise 27.10.1997 tarihinde yapılmış olduğu, icra takibine konu borcun iptali istenen tasarruf tarihinden sonra doğduğundan davanın ön şart yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceği– BK 19. maddesine dayalı davalarda da iptali istenilen muvazaalı işlemin borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olmasının gerekeceğini»*[210]

√ *«TBK. m. 19 uyarınca muvazaa hukuksal sebebine dayalı açılan tasarrufun iptali davalarında, işlemin (tasarrufun) ne zaman yapıldığının öneminin olmadığı– Davaya konu (04/03/2002 tarihli) tasarrufun, borcun doğum tarihi olan öldürme eyleminin gerçekleştiği (10/04/2002) tarihinden önce olması nedeniyle iptalinin mümkün olmadığının kabul edilemeyeceği– Davalılar arasındaki hibe ve harici satış işlemlerinin gerçek olmadığı, her zaman düzenlenebilecek olan hibe sözleşmesinin, alacağın tahsilini karşılıksız bırakmak amacıyla düzenlendiği, davalı dördüncü kişinin borçlunun hem ceza hem de hukuk davasında vekili olarak görev yapan avukatı olduğu, davaya konu iki parselin de daha sonra davalının damadı olan diğer davalıya devredildiği uyuşmazlıkta, davalıların danışıklı bir davranış içinde bulundukları açıkça anlaşıldığından muvazaanın varlığı kabul edilmek suretiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»*[211]

Bu konu **doktrinde**[212] tartışmalıdır.

---

[209] Bknz: Konya BAM. 3. HD. 06.02.2026 T. 129/144
[210] Bknz: 4. HD. 14.05.2025 T. 15298/7783
[211] Bknz: İstanbul BAM. 9. HD. 10.11.2021 T. 2593/1893; 4. HD. 22.03.2021 T. 1254/1330
[212] **ARSLAN, M.** Kamu İcra Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, s: 125 vd. – **ALBAYRAK, H. / AĞAR, S.** Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması, s: 476 vd. – **ŞİMŞEK, E.** Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanun Şerhi, 2. Bası, s: 209 – **GÜNEREN, A.** İcra ve İflas Hukukunda İstihkak ve Tasarrufun İptali Davaları, s: 1218 – **KURU, B.** El Kitabı, 1. Baskı, s: 1199 – **CANDAN, T.** Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, s: 152 – **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 3. Baskı, s: 842 – **KOSTAKOĞLU, C.** 6183 sayılı Kanuna Göre Amme Alacaklarının Tahsili Yönünden İptal Davası (Yargıtay Dergisi, 17(1– 2), s: 14) – **TOKTAŞ, M.** Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları Peçeleme ve Muvazaalı İşlemler, s: 60 –

ö) *6183 sayılı Kanun açısından, kamu alacaklarının tahsilini önlemek amacıyla yapılan tasarrufların iptal edilebilmesi için* bu tasarrufların "vergiyi doğuran olaydan sonra yapılmış olması"nın gerekip gerekmediği **doktrinde**[213] ve **Yargıtay içtihatlarında**[214] tartışmalıdır.

Yüksek mahkeme, öteden beri yerleşik içtihatlarında[215] – yukarıdaki içtihatlarında belirttiğimiz gibi– hacizde veya iflasta tasarrufun iptali davası bakımından ayrım yapılmaksızın *"tasarrufun iptali davalarında davanın esasına geçilebilmesi için borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğması gerektiğini"* belirtmektedir.[216] '

Yüksek mahkeme, 'borcun doğum tarihi' ve 'borçlunun tasarrufunun, borcun doğumundan ö n c e y a d a s o n r a yapılmış olması' konusunda;

√ *«Davacı ile davalı eş arasında boşanmaya konu çekişmenin başladığı tarihin, borcun doğum tarihi olarak kabul edileceği ve bu durumda davacının alacağının devir tarihinden önce doğduğunun kabulü gerektiği– Davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu, evli olduğunu ve karısı ile arasındaki ayrılığı, taşınmazın aile konutu olarak kullanıldığını bilen ve bilebilecek kişilerden olduğu, tüm dosya, davalılar beyanları ve tanık anlatımları bir bütün olarak ele alındığında, taşınmazın davacıdan mal kaçırmak amacıyla devredildiğinin anlaşıldığı gerekçesiyle davalılar arasındaki tasarruf işleminin muvazaalı olduğunun tespiti ile buna yönelik tasarrufun iptaline ve mal rejiminin tasfiyesine ilişkin davacının alacağıyla sınırlı olmak üzere davacıya İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak haciz ve satışını isteyebilmesi yetkisi verilmesi gerektiği, bunun yerine taşınmazın tapusunun tekrar davalı borçlu adına tesciline karar verilmesinin hatalı olduğunu»*[217]

√ *«Takip konusu borcun doğum tarihinin senetlerin tanzim tarihi olan 10.03.2016 ve 11.05.2016 tarihi olduğu, dava konusu tasarruf tarihinin borç doğum tarihi sonrası 27.09.2016 ve 03.05.2017 olduğu, söz konusu taşınmazlar yapılan keşif sonucu alınan raporda satış bedeli ile rayiç bedelleri arasında fahiş fark olmadığı, takibe konu senetler ve alacağın varlığına ilişkin yapılan defter incelemelerinde, davalı .....'a yapılan satışların ticari defterlere kaydının yapıldığı, davacı ile davalı alacaklı arasında herhangi bir ticari ilişkiye rastlanmadığı, takibe konu senetlerin ticari defterlere işlenmediği, senetlerin karşılığına ilişkin bir muhasebe kaydının bulunmadığı, gerek TBK 19 hükmü uyarınca gerekse de İİK 277 vd maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali davalarının dava şartlarından olan alacağın gerçek olması şartının dosya*

ÖNCÜ, K. Vergi Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, s: 74 – **BERKİN, N. M.** İflas Hukuku, 1970, s: 508 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, 7. Baskı, s: 284 – **YILDIRIM, M. K.** İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları, s: 288 – **ALTAY, S.** Türk İflâs Hukuku, s: 675

[213] **KOSTAKOĞLU, C.** agm., (Yarg. D. 1991/1– 2, s: 5– 21) – **KARATAŞ, İ./ ERTEKİN, E.** age., s: 74 vd. – **KARAKOÇ, Y.** agm., s: 397 vd. – **ÖNCÜ, K.** age., s: 73

[214] Bknz: 15. HD. 21.04.2004 T. 444/2263; 05.10.2004 T. 2573/4847; 13. HD. 25.06.1979 T. 3011/3730

[215] Bknz: 4. HD. 07.03.2022 T. 15350/4098; 4. HD. 27.10.2021 T. 1345/7717; 4. HD. 31.01.2021 T. 13883/1167; 17. HD. 19.11.2013 T. 13713/16009; 17. HD. 10.04.2018 T. 9835/3975; 27.09.2016 T. 18051/8290

[216] **ÇAK, Y.** age., s: 252 vd.

[217] 12. HD. 16.02.2026 T. E: 2025/4870, K: 930

kapsamında mevcut olmadığı anlaşılmakla davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»[218]

√ *«TBK'nun 133. maddesinde de açıkça ifade edildiği üzere, mevcut bir borç için salt poliçe taahhüdünde bulunmak veya yeni bir alacak senedi düzenlemenin tek başına yenileme anlamına gelmeyeceği, yenilemenin varlığını kabul için bu konuda yenileme sözleşmesi yapılması gerektiği ve sözleşmenin varlığını ispat yükünün de bunu iddia edene ait olduğu, taraflar arasında bu şekilde düzenlemiş bir yenileme sözleşmesinin olmadığı ve davacı tarafça ispat edilemediği, sadece yeni bono düzenlendiğini iddia ettiği, bu durumda davacının alacağının 30.08.2010 keşide tarihli bonodan kaynaklandığının kabulü gerektiği, aksinin davacı tarafça ispatlanamadığı, borcun kaynağının 16.07.2007 tanzim tarihli bonoya istinaden yenilendiğinin yasal delillerle ispat edilemediği, bu halde borcun doğumunun, iptali istenen tasarruftan sonra gerçekleşmesi nedeniyle önkoşul yokluğu nedeniyle davanın reddi gerektiğini»*[219]

√ *«Davacının borcun doğum tarihinin, tasarruf tarihinden önce olduğunu ispatlayamadığı, borcun doğum tarihinin tasarruf tarihinden önce olduğunun belirlenemediği, bu yönüyle, dava şartı gerçekleşmemiş olduğundan, tasarrufun iptali davasının dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»*[220]

√ *«Takip konusu çeklerin kaynağı olan borcun 13.06.2015– 08.09.2015 tarihleri arasında doğmuş olduğunun belirtildiği, iptali istenen tasarruflara konu bazı taşınmazların 11.04.2014 tarihinde, bazı taşınmazların ise 21.05.2014 tarihinde devredildiği göz önüne alındığında; iptali istenen tasarrufların borcun doğumundan önce gerçekleştiği, bu durumda dava ön şartı gerçekleşmediğinden yerel mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde kısmen kabulüne karar verilmesinin doğru görülmediğini»*[221]

√ *«Senet düzenlenme tarihinin tasarruftan sonra olduğu, davacının alacağının daha önce doğduğuna ve alacağın sebebine ilişkin bir açıklaması ve delili bulunmadığı bu haliyle tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini»*[222]

√ *«Borcun doğumunun haksız fiil tarihi olduğu ve iptali istenen tasarrufun borcun doğumundan sonra gerçekleştiği– Davalı üçüncü kişinin, davalı borçlunun kardeşi olduğu, davalı borçlunun borcun doğumundan sonra adına kayıtlı bulunan dava konusu taşınmazları, diğer davalı kardeşi ve eniştesine temlik ettiği, taşınmazları devralan davalıların, borçlu davalının durumunu ve kastını bilecek kişilerden olduğu, yapılan tasarrufun muvazaalı olduğu ve anılan tasarrufun TBK'nun 19. ile İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca iptale tabi bulunduğu, yapılan işlemlerin sırf alacaklıyı zarara uğratmak ve alacağın tahsilini engellemeye yönelik bulunduğu– Davalı üçüncü kişi kardeşin, taşınmazları devraldıktan sonra ve dava tarihinden önce dava dışı 4. kişiye, davalı üçüncü kişi eniştenin de taşınmazı dava tarihinde sonra dava dışı 4.*

---

[218] Bknz: 4. HD. 17.06.2025 T. 11939/9516
[219] Bknz: 4. HD. 02.06.2025 T. 13448/8945
[220] Bknz: 4. HD. 27.01.2025 T. 11136/973
[221] Bknz: 4. HD. 02.06.2025 T. 8478/8937
[222] Bknz: 4. HD. 08.04.2025 T. 6427/5328

kişiye devrettiği– Dava tarihinden önce devredilen taşınmazlar yönünden davalı 3. kişilerden tazminat isteminin TBK m. 19 gereğince açılan dava yönünden mümkün olmadığı– İİK m. 277 vd. gereğince açılan dava yönünden ise İİK m. 283/2 uyarınca, üçüncü şahıs hakkında nakden tazminata hükmedilmesinin mümkün olduğu– Dava tarihinden sonra devredilen taşınmaz yönünden ise davacının yargılama sırasında davasını bedele dönüştürdüğüne dair beyan dilekçesi sunduğu, TBK m. 19. uyarınca açılan davada dava tarihinden sonra devredilen taşınmaz yönünden HMK'nun 125. maddesi uygulanmak suretiyle bedele dönüşme halinin mümkün olduğu, İİK m. 277 vd.na dayalı dava yönünden de İİK m. 283/2 gereği davanın bedel dönüştüğü, buna göre davalı 3. kişilerin tasarrufa konu malı elden çıkardıkları tarihteki gerçek değeri ile ve borç miktarı ile sınırlı olarak nakden tazmin ile sorumlu tutulmalarının yerinde olduğunu»[223]

√ *«Davacı tarafın; alacağının kaynağına ilişkin olarak davalı ..... ile aralarındaki akrabalık ve hemşehrilik ilişkilerine dayanarak, davalı .....'un hissedarı olduğu ..... Petrol Ltd. Şti.'nin nakit ihtiyaçlarını karşılamak üzere 21.11.2011– 28.11.2011 tarihlerinde davalı .....'a banka havalesi ile 150.000,00 Euro borç verdiğini, daha sonra davalılardan borca ilişkin olarak da ..... Noterliğinden 05.09.2012 tanzim tarihli 150.000,00 Euro'luk borç senedi aldığını beyan etmiş olup, davalı .....'un hesabına sözü edilen parayı havale ettiğine dair hesap ekstrelerini dosyaya sunduğu, bu paranın davalı .....'a ait hesaba yatırılmasına ve paranın davalı ..... Petrol Şti. tarafından kullanıldığının da ispatlanamamasına göre, borçlunun davalı ..... olduğunun anlaşıldığı, daha sonra davalı borçlu ..... ve davalı şirket vekili; davacıya olan borcun 05.09.2012 tarihinde yapılan hisse devrinden kaynaklandığını beyan etmişse de, 07.12.2011 tarihinde davalı .....'un ..... Petrol Ürünleri Mah.Nak.Oto.Gıda.San.ve Tic.Ltd.Şti.'ndeki 640 adet hissesini davacı .....'a devrettiği, 05.09.2012 tarihinde ise davacı .....ın bu hisselerini tekrar .....'a devrettiği, yani dava konusu edilen taşınmaz devrine ilişkin tasarrufun yapıldığı 13.06.2012 tarihi itibariyle davacı .....'ın davalı borçlu ..... Petrol Ürünleri Mah.Nak.Oto.Gıda.San.ve Tic.Ltd.Şti.'nde hissedar olduğu, böylece hem iptalini talep ettiği tasarruftan haberdar olmadığının düşünülemeyeceği, hem de şirketteki hissenin davacı ..... tarafından 05.09.2012 tarihinde davalı .....'a devredildiği tespit edildiğinden, bu durumda da borçlunun şirket değil yine ..... olduğunun ve borcun 05.09.2012 tarihi olarak, 13.06.2012 tarihli tasarruf tarihinden sonra doğduğunun anlaşıldığı, tüm bu maddi ve hukuki olgular birlikte değerlendirildiğinde, davacının alacağı 21.11.2011– 28.11.2011 tarihlerinde davalı .....'a banka havalesi ile gönderdiği 150.000,00 Euro'dan kaynaklanmakta olup borçlunun davalı ..... olduğu– Dava konusu edilen tasarruf işleminin, 13.06.2012 tarihinde davalı ..... Petrol Ürünleri Mah.Nak.Oto.Gıda.San.ve Tic.Ltd.Şti. tarafından davalı .....'e yapılan taşınmaz devri işlemi olduğu, buna göre davalı borçlu ..... tarafından yapılmış bir tasarruf işlemi bulunmadığı, davalı borçlu ..... dava konusu tasarrufun tarafı olmadığından, tasarrufu yapan davalı ..... Petrol Ürünleri*

[223] Bknz: İzmir BAM. 24. HD. 28.03.2025 T. 816/487

Mah.Nak.Oto.Gıda.San.ve Tic.Ltd.Şti.'nin de davacıya borçlu olduğu ispatlanamadığından mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»[224]

√ *« Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere, dava konusu borcun, davacı ile davalı borçlu arasında imzalanan 22.08.2014 tarihli kredi sözleşmesine dayalı olmasına, tasarrufun borçtan sonra yapılmış olduğunun anlaşılmasına, davalı (T)'nin davalı borçlunun annesi olarak, borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olduğu ve davalılar arasında inançlı işlem yapıldığının da ispat edilememiş olmasına göre davalı (T) vekilinin temyiz dilekçesinde ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiş olduğunu»*[225]

√ *«Alacak hakkının hukuki ilişkinin kurulduğu veya hukuki olayın meydana geldiği anda, talep hakkının ise borcun muaccel olduğu anda doğacağı– Tasarrufun iptali davalarında borcun tasarruf tarihinden önce muaccel olmasının değil, tasarruf tarihinden önce doğmuş olmasının arandığı– Alacağın dayanağını kötü niyet tazminatının, kötü niyetli takip sebebiyle ortaya çıkan yasadan kaynaklı zarara ilişkin olduğu ve borcun doğum tarihinin tarihi takip tarihi olduğu– Kavramlar karıştırılarak kararın kesinleşme tarihinden sonra yapılan tasarrufun iptal edilemeyeceğine ilişkin yorumun hatalı olduğu, davanın esasına girilmesi gerektiğini»*[226]

√ *«Tasarrufun iptali istemi– Bozmaya uyulmakla karşı taraf yararına kazanılmış hak durumunu oluşturan yönlerin ise yeniden incelenmesinin hukukça mümkün olmadığı Borçlu taşınmazı, borcun doğumundan sonra, dava dışı ..... Bankası Aş kredisi kullanarak, arsa sahibinden satın aldığı, bu halde satışın müteahhide vekaleten yapılmış bir satış olduğu, davalı üçüncü kişinin uzun yıllardır taşınmazın ve borçlunun bulunduğu yer dışında İstanbul'da yaşadığı, arsa sahibinin kardeşi olması dışında davalı borçlu ile üçüncü kişi arasında yakınlık tanışıklık olduğu, birbirlerinin mali durumu bildiği yönünde somut bir delil olmadığı gibi bu husus davacı tarafından da ispatlanmadığı, dava konusu taşınmaz üzerinde davacı alacaklının dışında bir başka alacaklı tarafından konulmuş ipoteğin, borçlunun mali durumunun kötü olduğunu gösteren bir karine olmayıp taşınmazın tapudaki satış değerine eklenecek alıcının artı yükümlülüğü olarak görülmesi gerekeceği, mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular birlikte değerlendirilerek davanın reddine karar verilmesi gerekeceği»*[227]

√ *«Cezai şarttan kaynaklanacak bir alacak olup olmadığının tespitinin ancak bir yargı kararı ile veya tarafların yapacakları ikrarı içeren bir protokol ile mümkün olduğu, bir yargı kararı veya kabul olmadan ortada bir cezai şart alacağından bahsedilemeyeceği, alacağa ilişkin davanın açılmasından sonra tasarruf gerçekleştiğinden iptal davasının da reddi gerektiğine" ilişkin kararın isabetli olmadığı– İlgili mahkeme ilamları gözetildiğinde, davacının cezai şart alacağının tasarruftan önce doğduğu–*

[224] Bknz: 4. HD. 27.01.2025 T. 8130/969
[225] Bknz: 4. HD. 15.01.2025 T. 2273/678
[226] Bknz: 4. HD. 07.01.2025 T. 2282/122
[227] Bknz: 4. HD. 20.11.2024 T. 5522/11318

Dava konusu gayrımenkulün akaryakıt istasyonu olması sebebi ile İİK madde 280/3 gereğince iptale tabi bulunduğu, bu maddede belirtilen karinenin aksinin ispat edilememiş olduğu, davalı şirketin hissedarlarının, davalı borçlunun eski ortaklarından dava dışı bir kişinin çocukları olduğu»[228]

√ *«Tasarrufun iptali istemi– Borcun doğumu– Bilirkişi raporlarına göre temlik sözleşmesinin içeriğinin bu davadaki borç kaynağı olan çekler olmadığı, temlik sözleşmesindeki borcun, borçlunun borcu olarak şirket kayıtlarına geçtikten sonra bu çeklerin keşide edildiği bunun aksinin ise davacı tarafça ispatlanamadığı– Davanın ön şart yokluğundan reddine karar verilmesinin isabetli olduğu»*[229]

√ *«Haciz sırasında şirket borcuna kefil olan gerçek kişi yönünden borcun doğumunun kefil olduğu şirketin borçlandığı tarih olarak kabul edileceği– Davacı vekili borcun cari hesap ilişkiden doğduğunu iddia ettiğinden, mahkemece borcun doğumuna ilişkin temel ilişki konusunda tarafların bildireceği deliller toplanarak ve gerektiğinde dava dışı şirketin ticari defteri üzerinde inceleme yaptırılarak borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğup doğmadığının araştırılması gerektiği– Borçlunun adına kayıtlı taşınmaz mal varlığı iddiası da dikkate alınarak, taşınmazların tapu kayıtları, üzerindeki takyidatları gösterir şekli ile celp edilerek borçlunun aciz halinin var olup olmadığı da araştırılarak, dava ön koşullarının bulunduğunun saptanması halinde, tasarrufun iptali davasında işin esasına girilmesi gerektiği»*[230]

√ *«Tasarrufun iptali davalarında, "kira sözleşmesinden kaynaklanan alacaklar için borcun doğum tarihinin icraya konulan kira dönemi" olarak kabul edileceği– Tasarrufun iptali davasına dayanak takip dosyasındaki alacağın kaynağı olarak sunulan bono tasarruftan tarihinde sonra olsa da, davacı– alacaklı "bononun kira sözleşmesine istinaden düzenlendiğini", davalı borçlu da "bononun, kira ödemekte zorlandığı dönemde düzenlendiğini" ileri sürdüğünden, mahkemece davacının ve davalının kira ödemelerine ilişkin varsa ticari defterleri ile banka dekontları ve sunulan kira sözleşmesi gerekirse konusunda uzman bilirkişi aracılığı ile incelenerek, borcun hangi kira dönemine ait olduğunun tespit edilmesi gerektiği»*[231]

√ *«Borçlunun aciz hâlinin varlığı tespit edilerek dava şartının sağlanması, taşınmazı borcun doğum tarihinden sonra devir alan davalı üçüncü kişinin kardeşi olan davalı borçlunun mali durumunu ve alacaklılarını ızrar kastını bilen veya bilebilecek kişilerden olduğunun anlaşılması, taşınmazdaki hissenin miras taksimi amacıyla yapıldığına ilişkin somut bir delil bulunmaması karşısında davalılar vekili tarafından yapılan istinaf itirazlarının yerinde görülmemiş olduğunu»*[232]

√ *«Davalıların tasarruf öncesi karı koca olmaları, davalılardan (G)'nin borca batık olması ve icra takiplerinden hemen sonra davalı (N) ile anlaşmalı boşanarak davaya konu taşınmazı davalıya devretmesinin alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla*

---

[228] Bknz: 4. HD. 27.11.2024 T. 10151/11650
[229] Bknz: 4. HD. 22.10.2024 T. 25528/10047
[230] Bknz: 4. HD. 15.10.2024 T. 13550/9718
[231] Bknz: 4 . HD. 01.10.2024 T. 27404/8422
[232] Bknz: Gaziantep BAM. 3. HD. 29.04.2024 T. E: 2023/1233, K: 575

yapıldığı kanaati oluştuğundan dava konusu olayda tasarrufun borcun doğumundan sonraki tasarruf olması ve davalıların alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla bu devri yaptıkları, yukarıda yer verilen açıklamalar ve Yargıtay ilamlarından anlaşılmakla davanın davalı (N) yönünden kabulüne karar vermek gerekmiştir." gerekçesi ile davalılar (G) ve (N) aleyhine açılan davanın kabulüne, diğer davalılar yönünden ivazlar arasında misli fark olmadığı ve İcra İflas Kanunu'nun (İİK) 280/1 inci maddesi kapsamında üçüncü kişilerin borçlunun mali durumunu bildiğinin alacaklı tarafından ispatlanmadığı, emsal dosyalarda verilen red kararının Yargıtay tarafından onanarak kesinleştiği gerekçesi ile verilen "davanın reddine" ilişkin kararda bir isabetsizlik bulunmadığı»[233]

√ *«Borçlu davalıların alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla maliki oldukları taşınmazdaki paylarını borcun doğumundan sonra temlike konu ettikleri, davalı borçluların sahibi oldukları şirket ile üçüncü kişi davalı (M)'nin yönetim kurulu başkanı olduğu şirketin aynı şirket bünyesinde faaliyet gösterdikleri, dolayısıyla İİK'nun 280/1. maddesi kapsamında üçüncü kişi davalının borçlu diğer davalıların alacaklıdan mal kaçırma kastını bilen ve bilmesi gereken kişi konumunda olduğu dikkate alınarak yazılı şekilde "davanın kabulüne" dair verilen kararda bir isabetsizlik bulunmadığı»*[234]

√ *«Davacı alacaklı ile davalı borçlu arasındaki alacak – borç ilişkisinin davaya konu araç satışından kaynakladığı– Bu sebeple icra takibine konu 30.07.2015 düzenleme 20.06.2016 vade tarihli bononun düzenlendiği– Bononun ödenmemesi üzerine davacı tarafından borçlu hakkında icra takibinin başlatıldığı– Buna göre borcun doğumunun ve borçlu hakkında yapılan icra takibinin tasarruf tarihinden önce olduğu– Takibin kesinleştiği ve borçlunun adresinde İİK'nun 105 inci maddesinde tanımını bulan şekliyle aciz vesikası niteliğinde haciz tutanağının düzenlendiği – İlk Derece Mahkemesinin davaya konu aracın davacı ve davalı arasında birden fazla kez devir ve tescil edildiği, takibe konu senedin her zaman düzenlenebilir nitelikte olduğu, davacı tarafın ve davalının devir konusunda iyi niyetli olmadıkları gerekçesine katılma imkanı bulunmadığı– Öte yandan davalı borçlu davalı ile dava konusu aracın devredildiği diğer davalı şirketin benzer ticari alanda faaliyet gösterdikleri, dava konusu tasarrufun "C" plakalı servis aracı devrine ilişkin olduğu anlaşıldığı– Mahkemece borçlunun ticari işletmesine dahil olan bu nitelikte başka araçlar olup olmadığı araştırılarak, dava konusu araç devrine ilişkin bu tasarrufun; İİK'nun 280/son maddesi gereğince, ticari işletmenin mühim bir kısmının devri niteliğinde değerlendirilip değerlendirilemeyeceği tartışılarak sonucuna göre karar verilmesi gerektiği»*[235]

√ *«Borcun doğum tarihinin taraflar arasında yapılan ilk sözleşme tarihine göre tasarrufun bu tarihten sonra yapıldığı– Dava konusu taşınmazı devralan davalı üçüncü kişinin taşınmazı devreden davalı borçlu şirketin yetkilisi ile evli olduğu*

[233] Bknz: 4. HD. 06.02.2024 T. 18658/1194
[234] Bknz: 4. HD. 14.02.2024 T. 11925/1538
[235] Bknz: 4. HD. 05.02.2024 T. 13019/1033

anlaşıldığından, İİK. m. 280/1 gereğince borçlu şirketin mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilebilecek kişilerden olduğunu»[236]

√ *«Davalıların arasında dava konusu tasarruftan önce yapılmış taşınmaz devrinin bulunduğu, borçlu şirketin faaliyet alanından biri olan gazetecilik ve matbaa işinin tamamen davalı üçüncü kişi şirkete devretmiş olması nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK m. 280/1– 2– 3 gereğince iptale tabi olduğu»*[237]

√ *«Taraflar arasındaki uyuşmazlığın; davalılar arasındaki tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu– Davalıya devredilen gayrimenkulün, alacağın dayanağı olan senet tarihinden önce devredildiğinin anlaşılmasına ve davacının da alacağının, takip dayanağı senedin tarihinden önce başladığını ispat edememesine göre davalı yönünden davanın dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiği»*[238]

√ *«Boşanma kararının kesinleşmesiyle, davacının boşanma nedeniyle davalıdan olan tazminat ve nafaka alacağının kesin hükme bağlandığı, davalının, önce dava konusu taşınmazı diğer davalıya devrettiği, sonra davacıya karşı boşanma davası açtığı, davacının da karşı boşanma davası açtığı, boşanmaya neden olan olayların zamanı dikkate alındığında, borcun doğumunun, dava konusu tasarrufa konu işlemden daha önce olduğu ve davalı üçüncü kişinin, davalıdan mal kaçırma kastıyla hareket ettiğini bilen veya bilebilecek durumda olan kişilerden olduğu, iptale konu edilen taşınmazın keşfen belirlenen gerçek değeri ile davalılar arasında yapılan devirde gösterilen bedeli arasında fahiş fark bulunduğu anlaşılmakla mahkemece davanın kabulüne karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmadığı– Davacının boşanma davası sonucunda kesinleşen alacağının tahsiline yönelik olarak TBK.'nin 19. maddesine dayalı olarak açtığı davada, mahkemenin haciz ve satış yetkisi vermesinin yerinde bulunmasına göre usul ve kanuna uygun olduğu»*[239]

√ *«İİK. m. 282'deki kötüniyetten maksadın, borçlunun durumunun satın alan tarafından bilinmesi veya bilinebilecek durumda olduğu– Kötü niyeti kanıtlama yükümlülüğünün ise davacı alacaklıya düşeceği– Kötü niyetin kanıtlanamaması hâlinde dava İİK'nun 283/2. maddesine göre bedele dönüşeceği– 5.9.2007 ve 15.5.2007 tarihlerinde imzalanmış olduğundan, borcun doğum tarihinin en erken 12.5.2007 tarihi olarak kabul edilmesi gerekeceğini»*[240]

√ *«Asıl davada borcun tasarruf tarihinden önce doğduğunun kabulü yerinde iken, birleştirilen davada faktoring sözleşme tarihi dikkate alındığında, temlik protokolünün temlik sözleşmesi ile aynı tarihte yapılmasının hayatın olağan akışına uygun olacağı ön kabulüne göre tasarruf işleminin borçtan önce yapıldığı kanaatine varılmakla birleştirilen davanın İİK 278. maddesi gereğince reddine karar verilmesi gerektiğini»*[241]

---

[236] Bknz: 4. HD. 15.01.2024 T. E: 2021/18114, K: 357
[237] Bknz: 4. HD. 28.11.2023 T. 1762/12767
[238] Bknz: 4. HD. 04.10.2023 T. 5972/10208
[239] Bknz: 4. HD. 19.09.2023 T. 17579/9417
[240] Bknz: İstanbul BAM. 40. HD. 14.07.2023 T. E: 2022/310, K: 1050
[241] Bknz: 4. HD. 21.06.2023 T. 1705/8255

√ *«Borçlu hakkında aciz vesikası alınmamakla birlikte, borçlu kayıp ve adresi saptanamıyorsa, saptanan ve bilinen adreslerinde de icraca, borçlunun haczi kabil malının bulunmadığı tespit edilmiş ise, bu takdirde aciz halinin gerçekleşmiş sayılacağı– İİK.'nin 105/2 maddesine göre haczi kabil mal bulunmaz ise haciz tutanağı İİK.'nin 143. maddesindeki aciz belgesi hükmünde olduğu– Davacı tarafından dosyaya sunulan kredi sözleşmesi, dava konusu edilen tasarruf tarihlerinde sonraki tarihi taşısa da, alacaklı banka ile davalı borçlular arasında düzenlenen başka kredi sözleşmeleri olup olmadığı, kurulan ilk kredi ilişkisinin ne zaman başladığı ve alacaklının davalı borçlulardan olan alacağın kaynağı olarak gösterilen icra takiplerinin hangi kredi sözleşmelerine ilişkin olduğu, buna göre tasarruf tarihlerinin borcun doğumundan sonra olup olmadığı anlaşılamadığından, mahkemece öncelikle başka kredi sözleşmelerinin olup olmadığı araştırılarak, varsa dosya arasına getirtilerek, davacı alacaklı ile davalı borçlular arasındaki borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek bu koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerektiğini»*[242]

√ *«Dava konusu tasarruf, takip konusu borçtan önce yapıldığından tasarrufun iptali davasının ön koşul yokluğundan reddi'ne karar verilmesi gerekeceğini»*[243]

√ *«Borçlunun borcun doğumundan sonra boşanarak dava konusu taşınmazları boşandığı eşi diğer davalıya devretmesi durumunda, davacının bu tasarrufların iptali için İİK 277 vd.nda dayalı dava açabileceği– Davalı üçüncü kişi dava konusu taşınmazları davalı borçludan satın almadığından (davalılar arasında bir devir olmadığından) tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu»*[244]

√ *«Davalı borçlu dava konusu edilen taşınmazı devrettikten sonra taşınmazda oturmaya devam etmişse de, 17.08.2018 tarihinde taşınmazı devralan 3. kişi davalı H. O. ile davalı borçlunun eşi S. S. arasında kira sözleşmesinin düzenlendiğinin, 18.07.2018 tarihinde S.S.' nin H. A.Ş. hesabından davalı H. O.'nun hesabına 13.200,00 TL 1 yıllık kira açıklamasıyla ödeme yaptığının ve ödeme tarihinin davacının icra takibinde 16.08.2018 tarihinde yaptığı hacizden önce olduğu anlaşıldığından "davanın reddine" ilişkin kararda usul ve kanuna aykırılık bulunmadığı»*[245]

√ *«Taraflar arasındaki uyuşmazlığın, davalılar arasındaki tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu– Davalılardan M.'in iş ortağının oğlu olan diğer davalı O. ile geçmişten gelen ve devam eden yakın tanışıklık ilişkisinin bulunduğu, davalıların beyanları dışında aralarında gerçek bir alacak verecek meselesinin bulunduğuna ilişkin dosyada herhangi bir bilgi ve belgenin yer almadığı, bonoların tanzim tarihi ve takip tarihleri dikkate alındığında tanık beyanları ile bir bütün olarak değerlendirilmesi neticesinde bononun taraflar arasında her zaman düzenlenmesi mümkün adi nitelikteki bir belge olduğu da dikkate alındığında, davalıların tasarruf tarihlerinden önce doğmuş gerçek bir alacağı bulunduğunu birbirini doğrulayan başkaca belgeler yoluyla ispat edemediği anlaşılmakla davalı alacaklının davalı borçlunun durumunu bildiği, borcun*

---

[242] Bknz: 4. HD. 12.06.2023 T. 1967/7740
[243] Bknz: 4. HD 31.05.2023 T. 14221/7266
[244] Bknz: 4. HD. 09.05.2023 T. 1626/6165
[245] Bknz: 4. HD. 08.05.2023 T. 1655/6024

aslı ve temel ilişkiyi ispat edemediklerine göre davalılar arasındaki bonoların muvazaalı olarak düzenlendiği kanaatine varılarak bu davalılar yönünden davanın kabulüne karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmadığını»[246]

√ *«İvazlar arasında önemli oransızlık olmadığı, davalıya yapılan satışın borcun doğumundan önce yapıldığı gerekçesi ile mahkemece "tasarrufun iptaline" karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmadığını»*[247]

√ *«Davacının alacağın dayanağı olan çeklerin, dava konusu tasarruf tarihinden önceki ticari bir ilişkiye dayalı olduğunun ispat edilememiş olmasına göre, mahkemece "davanın reddine" dair verilmiş olan kararda bir isabetsizlik bulunmadığını»*[248]

√ *«Davacı taraf, "davalıdaki alacağının taşeron sözleşmesinin akdedildiği tarihte doğduğunu" iddia etmiş olup, gerçekten de dosya kapsamında yer alan taşeron sözleşmesine göre, davacı ile borçlu davalının dava dışı şirkete karşı öğrenci yurdu yapım işinin gerçekleştirilmesine dair taşeron olarak borç altına girdikleri, daha sonra aralarında protokol düzenleyerek, öğrenci yurdu inşaatı işini üstlenen taşeronlar davalı ve davacının taşeron sözleşmesini feshettikleri ve davalı borçlunun borcunu davacıya ödeyeceği ve bu borca karşılık da davacının icra takiplerine konu ettiği bonoları verdiğinin" belirtildiği– Davacı alacaklı ve davalı borçlu, dava dışı şirkete karşı birlikte borç altına girmiş olup, davacının fazladan ifa ettiği miktar oranında alacaklının haklarına halef olduğundan alacağının doğum tarihi taşeron sözleşmesinin düzenlendiği tarih olduğu– Dava konusu tasarrufun ise bu tarihten sonra yapıldığından, tasarrufun iptali davasında işin esasına girilmesi gerektiği– Borcun senet ve protokol tarihinde doğduğunun kabul edilemeyeceği– Davalı üçüncü kişinin, davalı borçlunun amcasının oğlu olarak İİK 280/1 kapsamında borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunu»*[249]

√ *«4. kişi hakkında iptal kararı verilebilmesi için onun, İİK'nun 280/1 maddesi kapsamında kötü niyetli olduğunun, yani borçlunun durumunu ve amacının bilerek tasarrufta bulunduğunun davacı tarafından ispatlanması gerekeceği– Tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde, İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada, üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekeceği– Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğması dava ön koşulu olup mahkemece re'sen araştırılması gerektiğini»*[250]

√ *«Dava dilekçesindeki ileri sürülüşe göre TBK 19 uncu maddesine göre açılan davada, zamanaşımının söz konusu olmayacağı, davalı borçlunun iflasına sebep olan borçların en eskisinin tasarruf tarihinden önce doğup doğmadığının araştırılması,*

---

[246] Bknz: 4. HD. 03.05.2023 T. 3053/5860
[247] Bknz: 4. HD. 02.05.2023 T. 1631/5828
[248] Bknz: 4. HD. 25.04.2023 T. 7853/5578
[249] Bknz: 4. HD. 03.04.2023 T. 859/4794
[250] Bknz: İzmir BAM. 5. HD. 20.02.2023 T. 500/454

tasarrufun borcun doğumundan sonra doğduğunun anlaşılması halinde davalının muvazaalı işlem yapıp yapmadığının TBK m. 19 hükmü gereğince değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi, ödeme yapılmış ise iflas dosya akıbetinin de araştırılması ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»[251]

√ *«Davacı vekilinin dava dilekçesindeki açıklamalardan, davanın İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkin olduğu açık olduğu halde davanın TBK'nun 19. maddesine göre açılan muvazaalı işlemin iptali isteği olarak nitelendirilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu– Davacı borçlunun kendisi hakkında başlattığı icra takibini sonuçsuz bırakmak için üçüncü kişiyle anlaşarak kendisi hakkında muvazaalı bir icra takibi başlattığı" ileri sürmüş olup bu davalı üçüncü kişinin takibi, davacının alacağının doğduğu tarihten sonra başlatıldığı, borçlunun ödeme emrini bizzat tebliğ aldıktan sonra icra müdürlüğüne dilekçe vererek, takibin kesinleşmesine muvafakat ettiği ve adına kayıtlı taşınmazlar üzerine haciz konulabileceğini belirttiği anlaşıldığından, davacının İİK 277 vd. maddelerine dayalı olarak tasarrufun iptali davası açabileceği– Davalı üçüncü kişinin davacı alacaklının alacağından haberdar olduğu, davalı üçüncü kişinin borçluya (700.000,00 TL verebilecek) ekonomik gücü olmadığı, borçlu ile arkadaş oldukları, davalı borçlunun tefecilere bulaşınca senet vererek alacaklı gösterdiği üçüncü kişinin mal varlığına konulacak haczi engellemeye çalıştığını" belirtmesi, karşısında davacının davalılar arasındaki takibin muvazaalı olduğu yönündeki iddiasını ispatladığı kabul edilerek davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»*[252]

√ *«Borcun doğumunun, davalının itiraz etmediği savcılık/mahkeme önünden alınan tanık beyanlarına göre belirlenebileceği– Borçlu ve üçüncü kişinin önceden birbirlerini tanımaları, taşınmazın satın aldığı gün borçluya kiraya verilerek 26 aylık kira bedelinin satış bedeline mahsubu konusunda davalıların anlaşmaları karşısında tasarrufun iptali davasının kabulü gerektiğini»*[253]

√ *«Davalı üçüncü kişi şirket ile müflis arasında ortaklık ilişkisinin bulunması, davalı dördüncü kişinin bu ortaklık ilişkisinde çalışan kişi olması karşısında İİK. 280/1 hükmü gereğince borcun doğumundan sonra yapılan temlikin iptali gerektiğini»*[254]

√ *«Davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak borcun gerçek doğum tarihi tespit edilmesi gerekeceği– Borcun doğum tarihinin, tasarruf tarihinden önce olduğunun anlaşıldığı, davalı üçüncü kişinin davalı borçlunun kayınbiraderi olduğu, İİK 280/1 hükmü gereğince borçlunun durumunu bilen ve bilmesi gereken kişilerden olduğundan verilen tasarrufun iptaline ilişkin kararda bir isabetsizlik bulunmadığını»*[255]

---

[251] Bknz: 4. HD. 15.02.2023 T. 14369/1822
[252] Bknz: 4. HD. 11.04.2023 T. 7346/5276
[253] Bknz: 4. HD. 14.03.2023 T. 608/3488
[254] Bknz: 4. HD. 06.12.2022 T. 3863/16268
[255] Bknz: 4. HD. 08.11.2022 T. 2290/14157

√ *«29/11/2011 tarihinde tapunun borçlunun kardeşi davalıya devredildiği, borcun doğumundan önce başlayan bir süreçte yapılan işlemin, alacaklıdan mal kaçırma amacı ile yapıldığından söz edilmesinin mümkün olmadığını, borçlunun asıl tasarrufunun borcun doğumundan önce yaptığı 18/12/2002 tarihli mirastan feragat sözleşmesi olduğunu, bu sözleşmenin iptal edildiği ve geçersiz olduğu ispat edilmediğinden ve 29/11/2011 tarihli tapu işlemi bu sözleşmenin infaza konulması niteliğinde olduğundan, davanın reddi yerine kabulüne karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu»*[256]

√ *«Takip konusu 30/06/2005 tanzim tarihli senedin ileri tarihli olduğu, takip konusu alacağın tasarruf tarihinden önce başlayan ticari ilişkiye dayalı cari hesap alacağından doğduğunu iddia edildiğinden, davacının bu iddiasının değerlendirilmesi amacıyla davacıdan ticari ilişkiyle ilgili belgeleri istenerek, davacı ile davalı borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, takip konusu borçla ilgili temel ilişkinin ve borcun doğum tarihinin tespiti ile sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini»*[257]

√ *«Davacı ile davalı borçlu arasındaki temel ilişkinin ve borcun doğum tarihinin tesbiti için borçluya ait olan ve davacının ortak olmak istediği şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, borcun ortak olmak üzere gönderilen paradan mı yoksa daha sonra verildiği iddia edilen borçtan mı kaynaklandığı tespit edilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»*[258]

√ *«İcra takibine konu alacağın, tasarrufun yapıldığı tarihten önce var olup olmadığı hususunun, her iki tarafın ticari defter, kayıt ve konuya ilişkin sunulacak tüm belgeler üzerinde mali müşavir bilirkişiye inceleme yaptırılıp alınacak rapor sonucuna göre borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek bu koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması, borcun daha önce doğduğunun ispatlanması durumunda işin esasına girilerek iptal nedenlerinin oluşup oluşmadığı araştırılarak sonucuna göre karar verilmesi, aksi durumun tespiti halinde ise davanın ön koşul yokluğu nedeni ile reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[259]

√ *«Davalı ... hakkında her iki savcılık tarafından verilmiş ve kesinleşmiş idari para cezalarının olduğu, bu cezalara ilişkin eylemlerin 2007– 2008 döneminde gerçekleştiği, tasarrufun ise bu tarihten sonra 04/11/2008 tarihinde yapılmış olduğundan, davanın esasına girilerek, taraf delilleri toplandıktan sonra oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiği– 6183 s. K. m. 24 vd. uyarınca açılan tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, maktu vekalet ücretine takdir edileceğini»*[260]

√ *«Davacı vekili dava dilekçesinde; alacağın, davalı borçlunun zimmet suçuna dayandığını, söz konusu eylemler sebebi ile davalı borçlu aleyhine soruşturmalar açıldığını, davalı borçlu aleyhine icra takibi başlatıldığını beyan etmiş olup davacının*

[256] Bknz: 4. HD. 08.11.2022 T. 2949/14162
[257] Bknz: 4. HD. 26.10.2022 T. 2684/13195
[258] Bknz: 4. HD. 20.09.2022 T. 6219/10723
[259] Bknz: 4. HD. 13.09.2022 T. 7257/10088
[260] Bknz: 4. HD. 08.02.2022 T. 1402/1888

alacağına dayanak zimmet eylemi (davacının beyanına göre) iptali istenen tasarruftan önce olduğu anlaşılmakta ise de, ceza dosyası, iddianame ve davacı tarafından hazırlanan soruşturma dosyası birlikte incelenerek subut bulunan suçun doğum tarihi de belirlenerek davacı alacaklının alacağının doğum tarihinin belirlenmesi ve dosyanın öncelikle dava şartları yönünden incelenerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»[261]

√ *«TBK. m. 19 uyarınca muvazaa hukuksal sebebine dayalı açılan tasarrufun iptali davalarında, işlemin (tasarrufun) ne zaman yapıldığının öneminin olmadığı– Davaya konu (04/03/2002 tarihli) tasarrufun, borcun doğum tarihi olan öldürme eyleminin gerçekleştiği (10/04/2002) tarihinden önce olması nedeniyle iptalinin mümkün olmadığının kabul edilemeyeceği– Davalılar arasındaki hibe ve harici satış işlemlerinin gerçek olmadığı, her zaman düzenlenebilecek olan hibe sözleşmesinin, alacağın tahsilini karşılıksız bırakmak amacıyla düzenlendiği, davalı dördüncü kişinin borçlunun hem ceza hem de hukuk davasında vekili olarak görev yapan avukatı olduğu, davaya konu iki parselin de daha sonra davalının damadı olan diğer davalıya devredildiği uyuşmazlıkta, davalıların danışıklı bir davranış içinde bulundukları açıkça anlaşıldığından muvazaanın varlığı kabul edilmek suretiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»*[262]

√ *«Davalı üçüncü kişiler, borcun gerçek olmadığı iddiasında bulunduklarından, borcun doğum tarihi itibari ile davacının inşaatlarda işçi olarak çalışan, sabit işi olmayan borçluya para verme gerekçesi, verip vermediğinin araştırılması gerektiği– Borçlu adresinde yapılan hacizde ev eşyası haczedilmişse de, borçlunun babasından intikal eden 10 dan fazla hisseli taşınmaz olduğu, üzerlerinde takyidat olmadığı, bu taşınmazların kıymet takdirlerinin yapılmadığı görüldüğünden, borçlunun aciz halinin tespiti için, mahkemece borçlunun babasından kalan taşınmazların yapılmış kıymet takdiri var ise bunların celbi, yok ise kıymet takdiri yapılarak borçlu hissesinin alacağı karşılamaya yeterli olup olmadığının araştırılması gerektiği Davalı borçlunun hükümlü olması nedeniyle vesayet altında alındığından, mahkemece, vasinin davaya katılımının sağlanması; karardan sonra davacının alacağını devralan şahsın da davaya katılımı sağlanması gerektiğini»*[263]

√ *«Genel kredi sözleşmesinin akdedildiği tarih, sadece sözleşmenin asıl borçlusu yönünden değil kefil bakımından da geçerli olduğundan, tasarrufun iptali davasında, kredi borcunu ödeyen davacı kefil ile ile davalı asıl kredisi borçlusu arasındaki borcun doğumunun kredi sözleşmesinin imzalandığı tarih olduğunu»*[264]

√ *«Tasarrufun iptali davasında tasarrufun, borcun doğum tarihinden sonra yapılması dava açılabilmesinin sebeplerinden biriyken, muvazaa davalarında işlemin ne zaman yapıldığının bir önemi olmadığı– Kesin hükümsüz sayılan bir işlemin yapıldığı tarihten itibaren geçersiz olacağı için (işlemin) ne zaman yapıldığının da bir önemi*

---

[261] Bknz: 4. HD. 22.12.2021 T. 2008/10866
[262] Bknz: İstanbul BAM. 9. HD. 10.11.2021 T. 1254/1330
[263] Bknz: 4. HD. 09.11.2021 T. 1917/8524
[264] Bknz: HGK. 09.11.2021 T. (17)8– 85/1372

bulunmadığı– Alacak tarihlerinin tasarruf tarihinden sonra olmalarının önemi bulunmadığından, kardeşi borçlunun ekonomik durumunun bozulmuş olduğunu bilebilecek konumda olan davalıların bedel ödediğine dair belge ibraz edememesi, gerçek satış değerinin tapudaki satış değerinden bir mislinden fazla olması birlikte değerlendirildiğinde borçlu ile devralanın birlikte hareket ederek muvazaalı devir yaptıklarının kabulü gerektiğini»[265]

√ *«TBK. m. 19 uyarınca muvazaa hukuksal sebebine dayalı açılan tasarrufun iptali davalarında, işlemin (tasarrufun) ne zaman yapıldığının öneminin olmadığı– Davaya konu (04/03/2002 tarihli) tasarrufun, borcun doğum tarihi olan öldürme eyleminin gerçekleştiği (10/04/2002) tarihinden önce olması nedeniyle iptalinin mümkün olmadığının kabul edilemeyeceği– Davalılar arasındaki hibe ve harici satış işlemlerinin gerçek olmadığı, her zaman düzenlenebilecek olan hibe sözleşmesinin, alacağın tahsilini karşılıksız bırakmak amacıyla düzenlendiği, davalı dördüncü kişinin borçlunun hem ceza hem de hukuk davasında vekili olarak görev yapan avukatı olduğu, davaya konu iki parselin de daha sonra davalının damadı olan diğer davalıya devredildiği uyuşmazlıkta, davalıların danışıklı bir davranış içinde bulundukları açıkça anlaşıldığından muvazaanın varlığı kabul edilmek suretiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»*[266]

√ *«Tanık anlatımlarının davacı ile borçlu arasındaki alacak borç doğumuna ilişkin olmayıp, bir başka alacaklının alacağına ilişkin olduğu ve (07.08.2016 tarihli çekten kaynaklanan) davacının alacağının tasarruf tarihinden (20.07.2016 tarihinden) önce doğduğunu ispatlayamadığının anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[267]

√ *«Davacı yanın alacağı her ne kadar kambiyo senedine bağlanmış ise de; bu kambiyo senedinin vücuda gelmesine yol açan ilişkinin hisse devir sözleşmesi olduğundan sözleşme tarihinin davacı yanın alacağının bu tarihte doğduğu– Davaya konu tasarruflar da bu tarihten sonra yapıldığından tasarrufun borcun doğumundan sonra yapılmış olması şartının yerine geldiği– Taşınmazları kendi alacağına karşılık devraldığını belirten davalının banka olmasının yapılan işlemleri mutat ödeme vasıtası haline getirmeyeceği– Davalı borçlular ile davalı banka arasında daha önceye dayalı ticari ilişkinin varlığı ile iptali istenen taşınmaz devirlerinin dayanağını oluşturan günlü protokolün temlik eden davacı ... tarafından imzalanmamış olduğu değerlendirildiğinde, alacağını davalı borçluların içinde bulunduğu mali durum nedeniyle tahsil edemeyen davalı bankanın iptali isteğine konu tasarruf sırasında, davalıların içinde bulunduğu mali durumu ve ızrar kastını bilmediği veya bilebilecek durumda olmadığından da söz edilemeyeceği– Davanın İİK'nun 277 ve devamı madde hükümlerine dayanılarak açılan tasarrufun iptali davası olduğu doğru bir biçimde*

[265] Bknz: İstanbul BAM. 9. HD. 10.11.2021 T. 2593/1893
[266] Bknz: İstanbul BAM. 9. HD. 10.11.2021 T. 1254/1330
[267] Bknz: 4. HD. 26.10.2021 T. 1942/7604

değerlendirilerek sadece dava tarihinden önce başlatılan icra takiplerine konu alacaklar bakımından hüküm tesis edilmiş olmasında hatalı herhangi bir durum tespit edilemediğini»[268]

√ *«Borçlunun en yakın mirasçıları mirası reddettiğinden terekenin iflas hükümlerine göre tasfiyesinin gerektiği– Trafik kazasından (haksız fiilden) kaynaklanan davalarda, borcun doğum tarihi olarak, davalı borçlu aleyhine trafik kazasından kaynaklanan tazminat davasının açıldığı tarihin değil, kaza tarihinin esas alınması gerektiğini»*[269]

√ *«Davacı sunduğu belgelerle borcun doğumunun tasarruf tarihinden önce olduğunu ispatlayamamışsa da, dava dilekçesinde açıkça yemin deliline dayanan davacıya bu delili hatırlatılarak, davacının bu delil hakkını kullanmak istemesi halinde, usule uygun olarak eda edilecek yemine göre karar verilmesi, aksi durumda davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiği– Dava ön koşul yokluğundan reddedilmesi halinde, davalılar lehine maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini»*[270]

√ *«Davacının alacağının dayanağı olan çeklerin dava konusu tasarruf tarihinden önce doğduğuna dair delillerini sunmadığı gibi herhangi bir beyanda da bulunmamasına göre mahkemece davacının alacağını ispat edemediği gerekçesi ile davanın reddine ve davacı aleyhine maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken, davalının yemin beyanına göre karar verilmesi doğru değil ise de yapılan yanlışlığın giderilmesinin yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte olmadığını»*[271]

√ *«Uygulamada alacak– borç ilişkisi daha önce başlamasına rağmen alacak için düzenlenen bono veya çek gibi kıymetli evraka sonraki tarihlerin atıldığının sıklıkla görüldüğü, bu nedenle davacı alacaklı, borcun doğumunun takip dayanağı bonoların ve ilamsız takibe konu alacağın tanzim tarihinden önce gerçekleştiğini ileri sürerse mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağının verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerekeceği– Taraf beyanlarından davacı 3. kişi ile davalı borçlunun hayat arkadaşı oldukları, aralarında sonradan bir ilişki olduğu kabul edildiğinden, İİK.nun 280. maddesi kapsamında 3. kişinin, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının bildiği veya bilinmesini gerektiren kişilerden olmasına göre davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceği– Mahkemece, İİK'nun 283. maddesi gereğince davalı 3. kişinin taşınmazı elden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak tazminata mahkum edilmesi gerekirken miktar belirtilmeksizin hüküm kurulmasının isabetli olmadığını»*[272]

---

[268] Bknz: İstanbul BAM. 8. HD. 21.10.2021 T. 672/1601
[269] Bknz: 4. HD. 18.10.2021 T. 16268/6959
[270] Bknz: 4.HD. 07.10.2021 T. 1276/6386
[271] Bknz: 4. HD. 15.09.2021 T. 1372/4720
[272] Bknz: 4. HD. 06.07.2021 T. 1912/4223

√ *«Dava konusu taşınmazın borcun doğum tarihinden önce davalı borçlunun kızı davalıya devredildiği, davacının alacağının da söz konusu tasarruf tarihinden önceye dayandığına dair belge dosyaya sunmamasına göre iş bu gayrımenkul yönünden tasarrufun borcun doğumundan önce olduğunun kabulü ile dava şartı yokluğundan davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[273]

√ *«Davacı alacaklı, borcun doğumunun takip dayanağı bonoların ve ilamsız takibe konu alacağın tanzim tarihinden önce gerçekleştiğini ileri sürerse mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerekeceği, borcun doğumunun tasarruf tarihinden sonra olduğunun anlaşılması halinde davanın ön koşul yokluğu nedeni ile reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[274]

√ *«Davacı şirketin alacağını zararına hareket eden şirketlerden müşterek ve müteselsilsen tahsilini talep ettiği davada, savacının davalı A.Ş. ile aralarındaki makine satış sözleşmesinden kaynaklı olarak ödenmemiş alacağının tahsiline karar verilmesi gerektiği– Anılan sözleşmesinin tarafı olmayan diğer davalıların sözleşmeden kaynaklı bir yükümlülüklerinin bulunmadığı– Davalıların el birliği içinde davacının zararına hareket ettiğinin davacı tarafça ispat edilemediği– Davanın davacı taraf iddiası ve talebi doğrultusunda İİK'nun 277 vd. maddeleri gereğince tasarrufun iptali istemi çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği düşünülse de, davacı tarafça iptalini istediği tasarrufun, davaya konu edilen borcun doğumundan sonra gerçekleştirildiğini ispat edemediği ve davacının İİK'nun 280. madde gereğince zarar verme kastını da ispat edemediği, davalıların açık muvafakatinin bulunmaması nedeniyle davacının iddiasının genişletilmesi mahiyetinde bulunun beyanları kapsamında İİK'nun 277 vd. hükümleri gereğince değerlendirmenin de zaten yapılamayacağını»*[275]

√ *«Davacı şirketin alacağını zararına hareket eden şirketlerden müşterek ve müteselsilsen tahsilini talep ettiği davada, savacının davalı A.Ş. ile aralarındaki makine satış sözleşmesinden kaynaklı olarak ödenmemiş alacağının tahsiline karar verilmesi gerektiği– Anılan sözleşmesinin tarafı olmayan diğer davalıların sözleşmeden kaynaklı bir yükümlülüklerinin bulunmadığı– Davalıların el birliği içinde davacının zararına hareket ettiğinin davacı tarafça ispat edilemediği– Davanın davacı taraf iddiası ve talebi doğrultusunda İİK'nun 277 vd. maddeleri gereğince tasarrufun iptali istemi çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği düşünülse de, davacı tarafça iptalini istediği tasarrufun, davaya konu edilen borcun doğumundan sonra gerçekleştirildiğini ispat edemediği ve davacının İİK'nun 280. madde gereğince zarar verme kastını da ispat edemediği, davalıların açık muvafakatinin bulunmaması nedeniyle davacının*

[273] Bknz: 4. HD. 30.06.2021 T. 1883/ 3957
[274] Bknz: 4. HD. 28.06.2021 T. 15119/3735
[275] Bknz: 11. HD. 16.06.2021 T. 5290/5114

iddiasının genişletilmesi mahiyetinde bulunun beyanları kapsamında İİK'nun 277 vd. hükümleri gereğince değerlendirmenin de zaten yapılamayacağını»[276]

√ *«Davalı 3. kişi tarafından da kabul edilen davacı tanığının beyanına göre taraflar arasındaki satışın gerçek ve borcun doğumunun tasarruf tarihinden önce olduğunun kabulü gerektiği– Bozma ilamında da belirtildiği üzere, borçlu ve üçüncü kişinin önceden de birbirlerini tanıdıklarının, nitekim 3. kişinin taşınmazı satın aldığı gün borçluya kiraya verdiği ve 26 aylık kira bedelinin satış bedeline mahsubu konusunda davalıların mutabakata vardıklarının anlaşıldığı, bu kadar uzun bir süre için böyle bir anlaşma yapılmış olmasının yaşam deneyimlerine uygun olmadığı gibi tarafların önceye dayalı yakınlıkları olduğunu da teyit ettiğini»*[277]

√ *«Bedele dönüşen davada borçlu dışındaki davalıların tazminat miktarı kadar tüm mal varlıkları ile sorumlu olacağı– İİK 281 vd., TBK 19 ile 5411 s. K. hükümleri uyarınca teminatsız olarak taşınmaz üzerine ihtiyati haciz konulması talep edilmiş olup, davanın niteliği, tasarrufun iptali davalarında ihtiyati haciz için getirilen özel düzenleme, borcun doğum tarihinin yapılan tasarruftan önce olması, davacı tarafça alacaklıdan mal kaçırma amacıyla muvazaalı devir yapıldığının iddia edilmesi ve tüm dosya kapsamına göre, bu iddiaların araştırılarak sonuçlandırılmasına kadar geçecek süre için ihtiyati haciz koşullarının oluştuğu değerlendirilmişse de; dava konusu taşınmaz davadan önce ve cebri icra yoluyla dava dışı üçüncü kişiye satılmış olduğundan, dava konusu taşınmaz hakkında İİK 281/2 uyarınca ihtiyati haciz kararı verilemeyeceği, bununla birlikte davacının, tasarruf konusu taşınmazın dava dışı kişilere satılmış olması sebebiyle İİK 283/2 uyarınca nakden tazmin talebinde bulunmuş olması gözetildiğinde, söz konusu taşınmazın icra marifetiyle satışına ilişkin icra dosyası getirtilip, borçlusunun kim olduğu, icra dosyası alacaklısının satıştan ne miktar aldığı, geriye ne miktar kaldığı, artan miktar varsa sıra cetveli yapılıp yapılmadığı, sıra cetveline göre yapılan ödemeden sonra takip borçlusuna kalan miktar olup olmadığı belirlenip varsa bu tutar gözetilerek ve teminat karşılığı ihtiyati harici kararı verilmesi gerektiğini»*[278]

√ *«Davalı borçlunun davaya konu 34 adet taşınmazı muvazaalı olarak boşanıp daha sonra evlendiği eşi adına borcun doğum tarihinden sonra nam– ı müstear yoluyla edindiğini belirterek açılan iptal davasında, davalılar adına kayıtlı olması halinde tapu kaydı üzerine dava değerinin (470.665,55 TL) %10'u oranında (47.066,55 TL) teminatla dava değeriyle sınırlı olmak üzere dava sonuna kadar İİK'nun 281/1.maddesi gereğince ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesine ve (sonra dosya borcu kadar nakit teminat mukabili hacizlerin kaldırılmasına talebin kabulüne) karar verilmiş olup davacı alacaklı tarafından davalı borçlu. hakkında yürütülen icra takibine ilişkin dosya kapsamına, yargılama sırasında değişen durum ve şartlar halinde her zaman yeniden bir karar verilebilmesinin mümkün bulunmasına, yargılamanın aşaması gereğince tasarruf konusu taşınmazların alacak miktarını karşılamayacağı hususunun*

[276] Bknz: 11. HD. 16.06.2021 T. 5290/5114
[277] Bknz: 4. HD. 15.06.2021 T. 1302/3020
[278] Bknz: Trabzon BAM. 3. HD. 03.06.2021 T. 495/472

tereddütsüz tespit edilmemiş olmasına göre, davalıların ayrıca menkul malları ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacakları üzerine ihtiyati haciz konması talebinin reddinde herhangi bir isabetsizlik olmadığını»[279]

√ *«Alacağa esas icra takibinin ... tanzim tarihli senede istinaden başlatıldığı ve takibin kesinleştiği, tasarrufun ise ... tarihinde yapıldığı, borcun doğum tarihinin tasarruftan önce olduğu, davanın da ... günü yani İİK 284 maddede öngörülen 5 yıllık hak düşürücü süre içerisinde açıldığı, davalılar arasında yapılan taşınmaz devrine ilişkin tasarrufun alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla ve ızrar kastıyla yapıldığının ileri sürüldüğü görülmekle, mahkemece gerek bu iddialar gerekse diğer özel dava şartlarına ilişkin koşulların bulunup bulunmadığı hususu araştırılarak sonuçlandırılmasına kadar geçecek sürede satışa konu taşınmaz üzerine ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesinde ve yaklaşık ispat koşulunun mevcut olması gerekçe gösterilerek uygun oranda teminat alınmak suretiyle talebin kabul edilmesinde, daha sonra da ihtiyati haciz kararına yönelik itirazın reddedilmesinde herhangi bir usulsüzlük bulunmadığını»*[280]

√ *«TBK. m. 19 uyarınca muvazaa hukuksal sebebine dayalı açılan tasarrufun iptali davalarında, işlemin (tasarrufun) ne zaman yapıldığının öneminin olmadığı– Davaya konu (04/03/2002 tarihli) tasarrufun, borcun doğum tarihi olan öldürme eyleminin gerçekleştiği (10/04/2002) tarihinden önce olması nedeniyle iptalinin mümkün olmadığının kabul edilemeyeceği– Davalılar arasındaki hibe ve harici satış işlemlerinin gerçek olmadığı, her zaman düzenlenebilecek olan hibe sözleşmesinin, alacağın tahsilini karşılıksız bırakmak amacıyla düzenlendiği, davalı dördüncü kişinin borçlunun hem ceza hem de hukuk davasında vekili olarak görev yapan avukatı olduğu, davaya konu iki parselin de daha sonra davalının damadı olan diğer davalıya devredildiği uyuşmazlıkta, davalıların danışıklı bir davranış içinde bulundukları açıkça anlaşıldığından muvazaanın varlığı kabul edilmek suretiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»*[281]

√ *«Sonradan borçlu tarafından imzalanan tarihin, yine borçlu tarafından aksinin teyit edilmiş olmasına, davacının borcun doğumunun tasarruf tarihinden önce olduğunun somut delillerle ispatlanmamış olmasına göre davanın reddine karar verilmesi gerekeceği– Dava ön koşul yokluğundan reddedildiğine göre, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7/2. maddesine göre maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini»*[282]

√ *«Davalılar arasındaki taşınır ve taşınmaz mal devirlerinin bir kısmında bedel farkı olduğu ve İİK'nun 280/3 maddesinde belirtilen ticari emtianın önemli bir kısmının devrinin işyeri devri niteliğinde olmasına rağmen yasada aranan devir koşullarının gerçekleştiğinin iddia ve ispat edilemediği, davalı üçüncü kişinin işyeri ruhsat alımının borçlunun hacizleri nedeni ile sağlanamamış olmasının da bu durumun niteliğini değiştirmeyeceği– İcra müdürlüğüne gelerek takibi kesinleştiren borçlu aynı gün borcu taksitle ödeme konusunda taahhütte bulunmuş ve bu taahhüdünü yerine*

[279] Bknz: İstanbul BAM. 8. HD. 03.06.2021 T. 863/928
[280] Bknz: Antalya BAM. 4. HD. 31.03.2021 T. 562/456
[281] Bknz: 4. HD. 22.03.2021 T. 1254/1330
[282] Bknz: 17. HD. 16.03.2021 T. 1869/2748

getirmediği için alacaklının şikayeti üzerine ceza aldığından ve yine borçlu şirket aynı dosyadan yapılacak bir satışın iptalini istemi reddedildiğinden, davalılar arasında bir işbirliğinin aksine çekişmenin olduğu– Davalı üçüncü kişi satın aldığı malların bedelini ödemiş olmasına rağmen, gelen hacizlerle bu malları kaybetme riski ile karşılaştığı anlaşıldığından, borçlu ile yaptıkları sözleşmede ve beyanlardan borçlunun yükümlülük altına girdiği de görüldüğünden, alınan senetlerin muvazaalı olduğunun kabul edilemeyeceği ve davalı üçüncü kişinin bedelini ödeyerek satın aldığı malların, borçlunun alacaklıları tarafından haczedilerek elinden alınması durumunun söz konusu olduğu, aralarındaki alışveriş tutarı üzerinden yapılan takibin muvazaalı olup olmadığının tartışılması gerektiği– Tasarrufun iptali davalarında, diğer genel dava koşullarının yanında, tasarrufun borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olmasının da arandığını»[283]

√ *«Dava konusu çeklerin keşide tarihleri iptale konu edilen tasarruftan sonra olduğundan, tasarrufun iptalinin talep edilemeyeceği– Takip dayanağı bonoların tanzim tarihleri dikkate alındığında, borcun dava konusu tasarruftan önce doğduğunun anlaşıldığı, dolaysıyla tasarrufun iptaline karar vermek gerekeceği– Dava dilekçesinde bahsi geçen ancak daha sonra davalı borçlunun talebi ile icranın geri bırakılması kararı alınan dosyalar incelendiğinde; icra dosyalarında alacağın dayanağının birbirini takip eden çekler ve bonolar olduğunun anlaşıldığı, mahkemece davacı vekiline davalı borçlu ile arasındaki ticari ilişkinin neye dayalı olduğuna dair delillerini ibraz etmesi için süre verilmesi, sonucuna göre de icranın geri bırakılması kararı verilen icra dosyaları ile birlikte değerlendirilerek ticari ilişkinin başlangıcı belirlenerek karar verilmesi gerekeceğini»*[284]

√ *«Borcun doğumu konusunda taraflar arasında anlaşmazlık mevcutken, borcun doğum tarihini belirlemek için dava dışı şirketin ticari defterleri incelenmeden, şirket hisse devrinin ne zaman ve kime yapılacağı hususunda karar alınıp alınmadığının, bu hususun defter kayıtlarında yer alıp almadığının araştırılmadan ve davacı tanık beyanları ve davacı vekili tarafından dosyaya ibraz edilen telefon mesaj kayıtları da değerlendirilmeden hüküm kurulmasının doğru olmadığını»*[285]

√ *«Borcun doğum tarihinde davalı şirketin sahibi ve yetkilisinin diğer davalı şirketin de ortağı olduğu, devredilen taşınmazın ticari işletmeye ait fabrika olup, devrin işletme devri niteliğinde olduğu, İİK 280/sondaki bilgilendirme prosedürünün yerine getirilmediği, davalı şirketlerin önceki ortak ve müdürlerinin aynı kişi olduğu, aynı iş kolunda faaliyet gösterdikleri, davaya dayanak icra dosyasındaki ödeme emrinin eskiden diğer şirkete ait olan adreste tebliğ edildiği, davalı şirketlerin şube adreslerinin de aynı olduğu, önceden her iki şirketin 4 gün arayla şube adreslerini değiştirdiği, şirketler arasındaki organik bağın davalıların beyanlarında örtülü olarak "küçük ortak" denilerek kabul edildiği dikkate alındığında, davaya konu tasarrufun İİK 278/III–2, 280/1 ve 3 maddelerine göre iptalinin gerektiği– Davacı yargılama sırasında iflas*

[283] Bknz: 17. HD. 16.03.2021 T. 6509/2749
[284] Bknz: 17. HD. 10.03.2021 T. 747/2519
[285] Bknz: 17. HD. 03.03.2021 T. 2775/2237

idaresinden yetki aldığından ve dava konusu taşınmazın tapuda vasfının "kagir iki katlı soğuk hava deposu ve işletme binası ve arsası" olarak geçmesi nedeni ile satışın, bir işletme devri niteliğinde olduğu ve iptal kararının isabetli olduğunu»[286]

√ *«Borçlu hakkındaki takip dayanağı bonoların tanzim tarihlerinin 15.01.2009/10.02.2009 olduğu tasarrufların ise 03.12.2008 tarihinde yapıldığı, alacağın bu tarihten sonra doğduğunun iddia ve ispat edilmemiş bulunmasına göre 'davanın reddine' karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmadığı– Dava ön koşul yokluğundan reddedildiğine göre, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7/2maddesine göre maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğini»*[287]

√ *«Salt çek veya bononun verilmesi bu borcun ödendiği anlamına gelmeyeceği ancak karşılıklarının tahsili halinde borcun sona ereceği, ... tarihli çekten doğan dava dayanağı takip dosyasındaki borcun doğumunun tespiti için yerel mahkemece davacının ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmışsa da; bu inceleme ve bilirkişi raporunun hatalı değerlendirildiği, bu halde, mahkemece davacı alacaklı şirket vekilinin somut bulgulara dayanan itirazları da dikkate alınarak, gerekirse konusunda uzman 3'lü bilirkişiden rapor alınmak sureti ile borcun doğumunun net olarak saptanması gerekeceği– Söz konusu tasarrufun iptali davası dava şartı yokluğundan dava reddedildiğine göre, karar tarihindeki Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7/2. maddesi gereğince maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken nisbi vekalet ücretine hükmedilmesinin hatalı olduğunu»*[288]

√ *«Uygulamada alacak– borç ilişkisi daha önce başlamasına rağmen alacak için düzenlenen bono veya çek gibi kıymetli evraka sonraki tarihlerin atıldığının sıklıkla görüldüğü, bu nedenle davacı alacaklı, borcun doğumunun takip dayanağı bonoların ve ilamsız takibe konu alacağın tanzim tarihinden önce gerçekleştiğini ileri sürerse mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerekeceği– Bölge Adliye Mahkemesince, borcun tasarruf tarihinden önce doğduğunun tespiti halinde İİK.nun 280. madde kapsamında değerlendirme yapılıp karar yerinde tartışılarak sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini»*[289]

√ *«3. kişinin tasarrufa konu malın elden çıkarıldığı tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak tazminatla sorumlu tutulması gerektiği– Tasarrufun iptali davasında borcun doğum tarihinin tasarruf tarihinden önce olması dava şartı olup, söz konusu şartın gerçekleşmemiş olması nedeni ile davanın reddi*

[286] Bknz: 17. HD. 16.02.2021 T. 886/1390
[287] Bknz: 17. HD. 09.02.2021 T. 5660/951
[288] Bknz: 17. HD. 09.02.2021 T. 5698/952
[289] Bknz: 17. HD. 02.02.2021 T. 1292/562

halinde kendisini vekille temsil ettiren davalılar yararına maktu vekalet ücreti takdiri gerektiğini»[290]

√ *«Tasarrufun iptali davalarında kural olarak borcun doğum tarihinin iptali istenen tasarruftan öncesine ait olması gerektiği– Borcun doğumundan önce yapılan tasarruflar iptal davasına konu olmayacağı– İptal davası açılabilmesi icin alacaklının alacağını kısmen veya tamamen alamamış olması gerekir. Borçlunun haczedilebilecek veya haczedilmiş malları var ve bunların bedeli alacaklının alacağını ödemeye yetmekte ise, alacaklının, borçlunun üçüncü kişilerle yapmış olduğu tasarrufların iptalini dava etmekte hiçbir hukuki yararı bulunmadığı– Alacaklının bunu ancak aciz belgesi ile ispat edebileceği; işte bu nedenle, aciz belgesi, iptal davası için özel bir dava şartıdır ve mahkeme, davacının aciz belgesine sahip olup olmadığını kendiliğinden gözeteceği– Belirtmek gerekir ki, iptali davası açısından dava şartı olduğu kabul edilen aciz belgesinin alınmış olması tek başına yeterli olmayıp; halen geçerliliğini de yitirmemiş olması gerekeceği– Bu itibarla, aciz belgesi icra mahkemesi tarafından iptal edilmişse veya ödeme emri iptal edilerek haciz kaldırılmışsa, aciz belgesi geçersiz hale geleceğinden iptal davasının açılması için gerekli bir şartın gerçekleşmemiş olacağını»*[291]

√ *«Ticari hayatta çekin vadeli ödeme aracı olarak kullanıldığı gerçeği göz ardı edilmeden, davacı ve davalı alacaklı arasında cari hesap ilişkisi olduğu da anlaşıldığına göre, mahkemece davacı alacaklı ile borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde uzman bilirkişi aracılığı ile inceleme yapılarak taraflar arasındaki borcun doğum tarihi net olarak ortaya konmalı ve borcun, satışlardan önce doğduğunun tespit edilmesi halinde iptal sebeplerinin varlığı araştırılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiği– Borcun, taşınmazın davalıya satımından önce doğmuş olması halinde taşınmazın, borçlu şirket tarafından davalı adına alınıp alınmadığının araştırılması gerektiği– Borcun tasarruftan önce doğduğunun tesbiti halinde, taşınmazın borçlu şirket tarafından diğer davalı adına alınıp alınmadığının (nam– ı müstear) araştırılası gerektiği– Davayı kabule dair gerekçesinin ne olduğuna dair bir bilgiye yer verilmemesinin isabetsiz olduğu– Kısmen kabul olunan davada, reddedilen bölüm yönünden vekil ile takip edilen anılan davalı yararına vekalet ücretine takdir edilmesi gerektiğini»*[292]

√ *«Geri çevirme kararı ile istenen takip dosyasında, borcun dayanağı ve borçlu adresinde yapıldığı iddia edilen haciz tutanağının bulunmadığı görüldüğünden, mahkemece, borcun dayanağı olan belge getirtilerek, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapılıp yapılmadığının tespit edilmesi ve sonrasında borçlunun aciz halinin varlığının araştırılarak bu ön koşulların gerçekleşmiş olduğunun anlaşılmış olması halinde, borçlu ile üçüncü kişi arasındaki akrabalık durumu dikkate alınarak değerlendirme yapılması gerektiğini»*[293]

√ *«Alacak için düzenlenen bono veya çek gibi kıymetli evraka sonraki tarihlerin atıldığı uygulamada sıklıkla görüldüğünden, davacı alacaklının, ‘‘borcun doğumunun*

[290] Bknz: 17. HD. 23.11.2020 T. 3286/7435
[291] Bknz: İzmir BAM. 5. HD. 21.10.2020 T. 1334/1276
[292] Bknz: 17. HD. 09.06.2020 T. 5526/3270
[293] Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5743/2452

takip dayanağı çek'in tanzim tarihinden önce ya da cari hesap sözleşmesinden önce gerçekleştiğini" ileri sürmesi halinde, mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlunun isticvap edilerek, senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, gerektiğinde davacı ile borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak; borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek, bu koşulun gerçekleşip gerçekleşmediği saptanması gerektiğini»[294]

√ *«Borcun kaynağı olan 3 adet çekin dayanağı olarak da davacının davalıya borç vermesi olarak gösterilerek, borcun çeklerden önce verildiğine ilişkin dosyaya yazılı herhangi bir belge sunulamaması halinde, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığı ispatlanamadığından, açılan davada tasarrufun iptali koşullarının oluşmadığını»*[295]

√ *«İptali istenen tasarrufun, takip konusu borçtan önce yapılmış olması ve davacı tarafça da alacağın, senedin düzenlenme tarihinden önce doğduğuna ilişkin bir iddia ileri sürülmemiş olması halinde, davanın ön koşul eksikliği nedeni ile reddine karar verilmesi gerektiğini»*[296]

√ *«Borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğması koşulunun, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece res'en araştırılması gerektiği– Alacağının, süre gelen araç alım– satımından kaynaklandığını, iptali istenen tasarruf tarihinden önce doğduğunu, takibe konun çekin ileri tarihli düzenlendiğini ileri süren davacı– alacaklının ticari defterlerinin yeterli olmadığı gerekçesiyle ibraz etmemesi halinde, borcun gerçek doğum tarihinin tespiti için, davacı alacaklının "mevcut" ve davalı borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması (ve davacı ile davalı borçlu arasında başka bir ticari ilişki tespit edilememesi halinde, çekin, davacı ile davalı borçlu arasındaki araç satımından kaynaklandığı kabul edilerek) işin esasına girilmesi gerektiğini»*[297]

√ *«Bononun tanzim tarihi gözetildiinde tasarruf, borcun doğumundan önce gerçekleşmiş olarak gözüktüğünden, mahkemece, dava dayanağı takip konusu borcun kaynağının bonodan önce doğup doğmadığı davacı alacaklıdan sorularak, şayet borç bir ticari ilişkiden kaynaklanıyorsa tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak karar verilmesi gerektiğini»*[298]

√ *«Yurtdışında yaşadığından, gayrimenkulü yeğeni vasıtası ile satın alarak onun adına tapuda tescil edildiğini, daha sonra taşınmazın, yeğeni vasıtası ile dava dışı bir başka şahsa satıldığını, satım bedelinin kendisine verilmediğini, borçlu ile aralarında düzenlenen senedin de bu ilişkiye dayandığını ileri süren davacının iddialarında yer alan dairenin tapu kaydı, tapunun dava dışı yeğen adına kayıtlı iken, vekaleten yeğeni tarafından dava dışı şahsa satıldığı; davacının delil olarak davalı borçlu ile aralarında*

294 Bknz: 17. HD. 02.03.2020 T. 995/2392
295 Bknz: 17. HD. 24.02.2020 T. 3181/2000
296 Bknz: 17. HD. 24.02.2020 T. 1591/1990
297 Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 1263/12142
298 Bknz: 17. HD. 17.12.2019 T. 669/12066

imzalanan ve senedin keşide tarihi ile aynı tarihi taşıyan biri belgeye de dayandığı, bu belge içeriğine göre, 'borçlunun bu belgenin düzenlenme tarihinden önce davacı ile aralarındaki ilişki nedeni ile kendisini zarara uğrattığı için senet verdiğini' beyan ettiğini, tanıkların ve davalı borçlunun da bu belgeyi imzaladığı gözetildiğinde, borcun doğum tarihinin, tasarruf tarihinden önce olduğunun kabulü gerektiğini»[299]

√ *«Davacı ile borçlular arasındaki takip konusu çeklerin verilmesini gerektirir ticari ilişki ve borcun doğum tarihinin tespiti amacıyla taraf vekillerine bu yöndeki delillerini bildirmesi için süre verilmesi, bildirecekleri delillerin toplanması, davacı ile davalının akaryakıt işiyle uğraştığı anlaşıldığından gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gereğine değinilmesine karşın, mahkemece davacı ve davalının ticari defterleri getirtilip borcun doğumu ve ticari ilişkinin başlangıcının buna göre tespiti yerine yalnızca tanık beyanlarına göre borcun doğum tarihi belirlenerek hüküm kurulmasının yerinde olmadığını»*[300]

√ *«Taşınmaz devir tarihinin, borcun doğum tarihinden önce devrin yapılması, satışa konu hissesinin değeri ile satış bedeli arasında fark olmaması ve davalıların borçlunun içinde bulunduğu mali durum ile alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden oldukları ispatlanamadığından, 'tasarrufun iptali davasının reddine' karar verilmesi gerekeceğini»*[301]

√ *«Davacının alacağına dayanak çeklerin keşide tarihine göre iptali istenen tasarruftan sonra düzenlendiği anlaşılmakta ise de, bu durumun gerçekten tasarruftan sonra doğmuş bir borç ilişkisini mi yoksa daha önce yapılmış bir ticari ilişkiden kaynaklanan vadeli çek uygulaması olarak da bilinen bir vakıayı mı gösterdiği hususunun araştırılması gerektiğini– Dava dışı borçlu (keşideci) şirketin iflas dosyasındaki kayyımın hazırladığı raporda "...takibe konu çeklerin tasarruf tarihinden sonra kaydının bulunduğu ve tasarruf tarihi itibari ile davacının dava dışı asıl borçlu (keşideci) şirkete borçlu olduğun" tespit edildiğinden davanın reddine karar verilmiş ise de, eksik inceleme ve araştırma ile hüküm kurulamayacağını– Dava dışı asıl borçlu (keşideci) şirketin iflasına karar verildiğinin anlaşıldığından, davacı alacaklının iflas masasına alacak kaydı yaptırıp yaptırmadığının mahkemece araştırılması ve mali müşavirlerden oluşan üçlü yeni bir heyetten rapor alınarak ve davacı alacaklının dava dışı borçlu şirket ve davalı borçlu (avalist) şirketin ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak davacı alacaklı ile dava dışı borçlu şirket arasındaki ticari ilişkinin tasarruf tarihinden önceye dayalı olup olmadığının tespiti yapılması, borcun daha önce doğduğu ispatlandığı takdirde işin esasına girilerek iptal nedenlerinin oluşup oluşmadığının araştırılması gerektiğini»*[302]

√ *«Tarafların ticari defterlerinden anlaşıldığı üzere davacı ile davalı borçlular arasındaki ticari ilişki, alacağa konu çek keşide tarihinden önceye dayalı olduğundan,*

---

299 Bknz: 17. HD. 11.12.2019 T. 5148/11811
300 Bknz: 17. HD. 18.11.2019 T. 337/10767
301 Bknz: 17. HD. 13.11.2019 T. 1728/10606
302 Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2385/9454

mahkemece her bir tasarruf yönünden tasarrufun iptali şartlarının oluşup oluşmadığının ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğini»[303]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için, iptali istenilen işlemin borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerektiği– Alacak, alacak davasına dayalı olup davanın açılış tarihi ve davaya konu alacak taşınmaz satış tarihinden önce olduğundan, borcun doğumunun tasarruftan önce olduğunun kabulü gerektiğini»*[304]

√ *«Davacı alacaklı, borcun doğumunun takip dayanağı çek tanzim tarihinden önce gerçekleştiğini ileri sürerse, mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağının verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişki sorulması, gerektiğinde davacı ile borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerektiğini»*[305]

√ *«Kamulaştırma bedelinin tespiti davasının sonunda davalı borçluya fazla ödeme yapıldığı anlaşılmış olduğundan, borcun taşınmazın satış tarihinden önce doğmuş olduğunun kabulü gerektiğini»*[306]

√ *«Tasarrufun iptali davasında, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması gerektiğini– Tasarruflar takibe konu çeklerin tarihlerinden sonra gerçekleşmişse de, davacı alacaklı borcun çek tarihinden önce doğduğuna ilişkin olarak faturalar sunduğundan, mahkemece, tacir olan davacı alacaklı ve borçlunun ticari defterleri üzerinde konusunda uzman bilirkişi aracılığı ile inceleme yapılarak takip konusu bonoya dayalı alacağın doğum tarihi tespit edilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğini»*[307]

√ *«Davalı borçlu şirket hakkında yapılan takibin dayanağı reklama dayalı idare para cezasından kaynaklanmakta olup borcun en erken ilk reklamın yayımlandığı tarihte doğduğunun kabulü gerektiği– Satış tarihinde henüz borç doğmadığından davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»*[308]

√ *«Takibe konu ilamda alacağın dayanağı esar sözleşmesi olup borcun doğum tarihi kesinleşen ilam ile bu eser sözleşmesinin tarihi olduğu ve aksinin tanık beyanları ile ispatının mümkün olmadığı– Satış borcun doğumundan önce olan taşınmazlar ile ilgili tasarrufun iptal davasının ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»*[309]

√ *«TBK. m. 19 uyarınca açılan davaların alacağın tahsiline yönelik bulunduğu– Boşanma davasının açılmasından sonra davalı borçlu sahip olduğu taşınmazını davalı üçüncü kişi kuzenine, o da daha sonra dördüncü kişi davalının annesinin komşusuna*

303 Bknz: 17. HD. 02.10.2019 T. 5952/8805
304 Bknz: 17. HD. 19.09.2019 T. 19668/8266
305 Bknz: 17. HD. 16.09.2019 T. 17716/8039
306 Bknz: 17. HD. 18.06.2019 T. 11306/7721
307 Bknz: 17. HD. 11.06.2019 T. 11566/7261
308 Bknz: 17. HD. 21.05.2019 T. 13837/6449
309 Bknz: 17. HD. 14.05.2019 T. 2378/6032

devretmiş olup tazminat ve nafakaya hükmedilen boşanma davası henüz temyiz incelemesinde olduğundan, mahkemece tazminat ve nafaka alacaklarının kesinleşmesinin beklenmesi ve işin esasına girilerek taraf delilleri toplanmak suretiyle sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»[310]

√ *«Davalı borçlunun alacaklıya olan borcu, davacı alacaklı ile davalı borçlu arasında imzalanan sözleşmeye dayalı olduğundan davacı ile davalı borçlu arasındaki borcun da tasarruf tarihlerinden önce doğduğu, sözleşme tarihi yerine daire teslim tarihi gözetilerek değerlendirme yapılamayacağını»*[311]

√ *«Tasarrufun iptali davasında kredi kartından kaynaklanan alacakla ilgili olarak borcun doğum tarihinin kredi kartı sözleşmesinin yapıldığı tarih olduğunu»*[312]

√ *«Senette gösterilen vade tarihinin borcun doğum tarihi olarak kabul edilemeyeceği– Uygulamada alacak– borç ilişkisi daha önce başlamasına rağmen alacak için düzenlenen bono veya çek gibi kıymetli evraka sonraki tarihlerin atıldığı sıklıkla görüldüğünden, davacı alacaklı, borcun doğumunun takip dayanağı bonoların veya çeklerin keşide tarihinden önce gerçekleştiğini ileri sürerse mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilerek, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, gerektiğinde davacı ile borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerektiğini»*[313]

√ *«Borcun doğumu faktöring sözleşmesine dayanmakta olduğundan borcun tasarruftan önce doğduğu– Borçlu adına kayıtlı taşınmazlar üzerine davacı tarafından konulmuş hacizler olduğu ve kıymetlerinin davacı alacaklının alacağını karşılamaya yeter miktarda olup olmadığının net olarak açıklığa kavuşturulmadığı görüldüğünden, mahkemece, sözü edilen taşınmazlarla ilgili kıymet takdirleri yaptırılarak alacaklının alacağına yeter derecede olup olmadığının belirlenmesi gerektiğini»*[314]

√ *«Davacının takibe esas bononun lehtarı iken senedi ciro ederek borçlu konumuna geldiği ve davalı şirket yönünden borç senedin tanzim tarihinde doğduğu, takip konusu alacağın davalı tarafından temlik alınması durumunda, borcun temlik tarihinde doğmuş olduğu sonucunu doğurmadığı, tasarruf, borcun doğumundan sonra yapıldığından ve dava konusu taşınmaz aynı zamanda petrol işyeri olduğundan İİK. m. 280/3 uyarınca tasarrufun iptali gerektiğini»*[315]

√ *«Davalı borçlunun alacaklıya olan borcunun dayanağının, davalı alacaklı Faktoring Hizmetleri AŞ ile dava dışı AŞ. arasında imzalanan faktoing sözleşmesine dayandığı, çek tevdii bordrosuna göre borçlu tarafından ibraz edilen dava konusu çekin, 28.09.2012 keşide tarihli olmasına rağmen 28.06.2012 de faktöring firmasına*

310 Bknz: 17. HD. 13.05.2019 T. 19287/5985
311 Bknz: 17. HD. 08.05.2019 T. 7147/5714
312 Bknz: 17. HD. 06.05.2019 T. 19840/5554
313 Bknz: 17. HD. 02.05.2019 T. 15560/5474
314 Bknz: 17. HD. 10.04.2019 T. 17220/4540
315 Bknz: 17. HD. 09.04.2019 T. 457/4362

tevdii edildiği, bu durumda dava konusu araçlar ile ilgili tasarruf tarihlerinin dava konusu çekin davacı faktöring firmasının teminatını teşkil etmek üzere davalı borçlu tarafından ileri tarihli düzenlenerek davacıya ibraz edildiği, davacı ile davalı borçlu arasındaki borcun da tasarruf tarihlerinden önce doğduğu anlaşıldığından, tacir olan borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde bir inceleme yapılmadan, salt çekin tarihinin borcun doğumu olarak kabul edilmesinin hatalı olduğunu– Mahkemece işin esasına girilerek toplanan ve toplanacak deliller birlikte değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»[316]

√ *«Borcun doğumunun tasarruf tarihinden sonra ödenmemiş kart borcunun doğum tarihi olarak kabul edilmişse de borçlu ile alacaklı arasındaki kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihten itibaren sürekli yenilenen bir borç ilişkisi meydana geldiğinden, borcun doğumunun yenilenen ilişki tarihi değil sözleşmenin imza tarihi olarak kabulü gerektiğini»*[317]

√ *«Davacı üçüncü kişi, "borçludan olan alacağına karşılık borçlunun mallarını aldığını, devir yapılmadığını" iddia etmiş olup, delil olarak fatura sunmuş olup davacı üçüncü kişi ile borçlu şirketin ticari defter ve muhasebe kayıtları üzerinde ticari defterlerin açılış ve kapanış tasdiklerinin usulüne uygun olup olmadığı hususu da dikkate alınmak sureti ile inceleme yaptırılarak, davacı üçüncü kişi ile borçlu şirket arasında öteden beri devam eden ticari ve cari ilişki olup olmadığı; borçlu ile üçüncü kişi arasında varsa alacak– borç durumunun belirlenmesi, delil olarak sunulan faturaların ticari defterlerde kaydının bulunup bulunmadığı ve faturalardaki malların hacizli mallara uygunluğu hususlarında yapılan ödemeler, vergi ve banka kayıtları da dikkate alınarak bilirkişi raporu alınması ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»*[318]

√ *«TBK. m. 19 uyarınca düzenlenen "dava konusu işlemlerin danışıklı (muvazalı) yapıldığı iddiasına dayalı işlemin iptali" istemine ilişkin davada, davacının takip konusu alacağı çeke dayalı olup, dava konusu tasarrufların takip konusu borçtan önce yapıldığı görülmekte ise de, uygulamada alacak– borç ilişkisi daha önce başlamasına rağmen, alacak için düzenlenen bono veya çek gibi kıymetli evraklara sonraki tarihlerin atıldığı sıklıkla görüldüğünden, davacı alacaklı, borcun doğumunun takip dayanağı çeklerin tanzim tarihinden önce gerçekleştiğini ileri sürerse mahkemece alacaklıya bu konuda kayıt sunma olanağı verilmesi gerektiğini»*[319]

√ *«Davalı borçlunun evlendikten sonra Kazakistan'a gittiği, başka bir bayanla yaşayıp, çocuğunun olduğu sabit olup, haksız fiil niteliğinde olan bu eylemler boşanma kararına gerekçe olduğuna göre borcun doğumunun boşanma davasının açıldığı tarihten önce olduğu– Diğer davalı borçlunun eniştesi olup, bedel farkı ile taşınmazın satıldığı göz önüne alındığında, TBK. m. 19. uyarınca açılan muvazaa sebebiyle iptal davasının kabulü gerekeceğini»*[320]

---

316 Bknz: 17. HD. 03.04.2019 T. 13905/4018
317 Bknz: 17. HD. 01.04.2019 T. 15235/3909
318 Bknz: 8. HD. 20.03.2019 T. 1490/2960
319 Bknz: 17. HD. 20.03.2019 T. 13902/3255
320 Bknz: 17. HD. 27.02.2019 T. 11311/2206

√ *«Davacı alacaklının, borcun doğumunun takip dayanağı bononun tanzim tarihinden önce gerçekleştiğini ileri sürmei halinde, mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, gerektiğinde davacı ile borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek koşulun gerçekleşip gerçeklemediğinin saptanması gerektiğini– Borcun doğumu tasarruf tarihinden sonra ise, davanın ön koşul yokluğu nedeni ile reddine karar verilmesi gerektiğini»*[321]

√ *«Tasarrufun iptali davalarında, diğer dava koşullarının yanında, tasarrufun borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerektiğini– Borçlu sattığı taşınmazın intifa hakkını borcun doğumundan sonra devretmiş olup bu devir de tasarrufun iptaline konu olabileceğinden mahkemece bu hususta değerlendirme yapılması gerektiğini»*[322]

√ *«Davalı borçlular tarafından davacı alacaklı aleyhine açılan menfi tespit ve istirdat davası ile eldeki davaya konu alacak ile ilgili olarak açılan dosya birleşmiş ve yapılan yargılamada davacı alacaklı ile borçlular arasındaki cari hesap ilişkisinin 1997 den beri devam ettiği, yapılan yargılama sonunda davalı borçluların davasının reddine karar verildiği anlaşılmakla, dava konusu parsellerin, borcun doğumundan sonra akrabalar arasında yapılan satışlar olduğundan iptali gerektiğini– Diğer bir parselin borçluya ait olan hissesinin akrabasına yapılan satışının da iptali gerektiğini»*[323]

√ *«Davacı alacaklının alacağı 12.04.2004 tarihinde düzenlenmiş sözleşme ve kredi katından kaynaklanmakta olup, tasarruf ise bu tarihten sonra 22.04.2011 tarihinde gerçekleşmiş olup, mahkemece borcun doğumunun tasarruf tarihinden sonra ödenmemiş kart borcunun doğum tarihi olarak kabul edilmiş ise de borçlu ile alacaklı arasındaki kredi sözleşmesi 12.04.2004 tarihinde imzalanmış ve bu tarihten itibaren sürekli yenilenen bir borç ilişkisi meydana gelmiş olduğundan borcun doğumunu yenilenen ilişki tarihi değil sözleşmenin imza tarihi olup, tasarruf borcun doğumundan sonra gerçekleştiğinden mahkemece, işin esasına girilerek taraf delilleri toplandıktan sonra oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»*[324]

√ *«Dava konusu icra takiplerinin davalı borçlu tarafından itiraz edilmeksizin kesinleşmesi, tasarrufa konu temliğin icra takibine konu vekalet ücreti alacaklarından sonra yapılması sebebi ile işin esasına girilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, alacağın doğum sebebi tartışılarak (vekaletnameyi haklı olarak azletmesi gerekçesiyle) davanın reddine karar verilmesinin hatalı olduğunu»*[325]

Borcun bononun tanzim tarihinde doğduğu bir karine olup borcun daha önceden doğduğunun alacaklı tarafından ispatlanmasının mümkün olduğu– Davacı alacaklı

---

321 Bknz: 17. HD. 17.12.2018 T. 19357/12265
322 Bknz: 17. HD. 04.12.2018 T. 2431/11656
323 Bknz: 17. HD. 16.10.2018 T. 16979/9101
324 Bknz: 17. HD. 09.10.2018 T. 9899/8826
325 Bknz: 17. HD. 09.10.2018 T. 10604/8888

borcun sözleşmeden doğduğuna ilişkin çeşitli belgeler sunarak bu yönünde tanık dinletmek üzere tanık listesi vermiş, ancak bu tanıklar dinlenmemiş, davalı borçlu da "sözleşmelerde imzası olmadığından bu sözleşme gereği borçlu olmadığını" savunmuş ancak borcun hangi ilişkiden kaynaklandığı yönünde bir açıklama da getirmemiş olup mahkemece, gerekirse konusunda uzman bilirkişi aracılığı ile (borçlunun ortağı olduğu) dava dışı AŞ'nin ticari defterlerini inceleyerek böyle bir sözleşme gereği anılan şirketin davacı alacaklıya borcu olup olmadığının araştırılması, ayrıca davacı alacaklının borç kaynağı vakıaların ispatı yönünde ismini verdiği tanıklarını dinleyerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»[326]

√ *«İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığı– Borçlu hakkında alınmış bir kesin aciz belgesi olmadığı gibi, borçlu adresinde yapılmış İİK'nun 105. maddesi anlamında aciz belgesi niteliğinde olan bir haciz tutanağı da olmadığından tasarrufun iptali davasının ön koşulunun bulunmadığı– Dava konusu taşınmazlardan biri borcun doğumundan önce gerçekleşmiş olduğu gibi üçüncü kişinin de taraf sıfatını almamış olduğunu»*[327]

√ *«Davacı alacaklı borcun, takip dayanağı bononun düzenleme tarihinden daha önce doğduğunu ileri sürmüş, borçlu ise daha sonra doğduğuna ilişkin olarak teklif mektubu metnini sunmuşsa da, davacı alacaklı teklif mektubundaki tarihin sonradan borçlu tarafından doldurulduğunu belirterek itiraz etmiş olduğundan, tacir olan davacı alacaklının ticari defterleri üzerinde konusunda uzman bilirkişi aracılığı ile inceleme yapılarak, takip dayanağı bonoya ilişkin borcun doğum tarihinin belirlenmesi gerektiği– İcra dosyası içeriğinden takip konusu borcun tahsil edilerek infazda kaldırılması talep edildiğinden, İİK. m. 281/3. uyarınca, davanın konusunun kalıp kalmadığının da değerlendirilmesi gerektiğini»*[328]

√ *«Davacı alacaklı ile davalı borçlu arasında düzenleme şeklinde vekaletname ile dava konusu tasarrufa konu parsel üzerinde inşaat yapılması yönünde davalı borçluya yetki verildiği ve taraflar arasında inşaat yapımına ilişkin adi sözleşme imzalandığı, söz konusu belgelere göre davacı ile davalı borçlu arasındaki ticari ilişki başlangıcının dava konusu tasarruf tarihinden önceye dayandığı anlaşıldığından, davalı borçlu, ise devirlerden önce aralarında hukuki ilişki olmadığını savunduğundan, mahkemece davalı borçlu, davalı borçlu Ltd. Şti.nin ticari defterleri de incelenerek, alacaklı ile aralarındaki sözleşme ve takip konusu senetle ilgili ticari ilişkinin başlangıcının belirlenerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»*[329]

√ *«Tasarrufun iptali davasında, davacı alacaklı ile davalı borçlu şirket arasındaki cari hesap ilişkisinin başladığı, yani borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek bu koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerektiğini»*[330]

---

326 Bknz: 17. HD. 09.10.2018 T. 8853/8821
327 Bknz: 17. HD. 04.10.2018 T. 5240/8614
328 Bknz: 17. HD. 20.09.2018 T. 2899/8025
329 Bknz: 17. HD. 20.09.2018 T. 577/8077
330 Bknz: 17. HD. 17.09.2018 T. 2400/7837

√ *«Davacı alacaklı borcun çeklerin keşide tarihlerinden önce doğduğunu ileri sürmüşse de, davacının bu iddiasını tanık olarak bu davadan menfaati olan diğer takip borçlusunun ifadesine dayalı ispat edemeyeceğini– Mahkemece tacir olan ve ticari defter tutmak zorunda olan davacı alacaklı şirket ile borçluların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak dava dayanağı takip dosyasındaki çek dayanağı ticari ilişki ve borcun doğumunun araştırılması gerektiğini»*[331]

√ *«Ticari hayatta çekler vadeli ödeme aracı olarak kullanıldığından, 10.01.2013 tarihinden başlayan çeklere dayalı olarak açılan icra takip dosyası yönünden, iptali istenilen (09.01.2013 ve 22.01.2013 tarihli) tasarrufların borcun doğumundan sonra gerçekleştiğinin kabulü gerektiği– Borcun dayanağı ile ilgili olarak bilgi bulunmayan icra dosyası yönünden borcun dayanağı araştırılarak gerekirse tacir olan davacı ve borçlunun ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak tasarrufun iptali davası açısından sonuca ulaşılması gerektiğini»*[332]

√ *«Genel kredi sözleşmesinden kaynaklı borcun doğum tarihi olarak, borcun muaccel olma tarihinin esas alınmasının mümkün olmadığı»*[333]

√ *«Tasarrufun iptali davasında borcun doğum tarihinin tasarruftan önce olması gerektiği, ticari hayatta vadeli çek kullanıldığı bilinen bir gerçek olduğundan takip konusu çeklere dayanan borcun temel ilişkisinin tasarruftan önce belirlenerek borcun daha önce doğduğu ispatlandığı takdirde buna ilişkin dava koşulunun gerçekleştiği kabul edilip işin esasına girilerek iptal nedenlerinin oluşup oluşmadığının irdelenerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»*[334]

√ *«Tasarrufun iptali davasında borcun doğum tarihinin tasarruftan önce olması gerektiği, ticari hayatta vadeli çek kullanıldığı bilinen bir gerçek olduğundan takip konusu çeklere dayanan borcun temel ilişkisinin tasarruftan önce belirlenerek borcun daha önce doğduğu ispatlandığı takdirde buna ilişkin dava koşulunun gerçekleştiği kabul edilip işin esasına girilerek iptal nedenlerinin oluşup oluşmadığının irdelenerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»*[335]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için, borcun doğum tarihinin tasarruf tarihinden önce olması gerektiğini»*[336]

√ *«Kefilin, asıl borçlunun borcunun ödemesi halinde, kefilin ifada bulunduğu tutar oranında alacaklının haklarına halef olacağı ve bu durumda (asıl borçlunun kefile olan) borcunun doğum tarihinin de kredi sözleşmesinin imzalandığı tarih olacağını– "Borçlunun hacze kabil malı bulunmadığı"nı belirten haciz tutanağı (İİK. m. 105) geçici aciz belgesi niteliğindeyse de, borçlu adına kayıtlı aracın kıymet taktiri*

331 Bknz: 17. HD. 11.09.2018 T. 2770/7624
332 Bknz: 17. HD. 05.09.2018 T. 2870/7403
333 Bknz: 17. HD. 05.07.2018 T. 1311/6807
334 Bknz: 17. HD. 24.05.2018 T. 630/5465
335 Bknz: 17. HD. 24.05.2018 T. 630/5465
336 Bknz: 17. HD. 24.05.2018 T. 859/5468

yaptırılarak borca yeter kıymette olup olmadığı belirlenmeden borçlunun aciz halinin değerlendirilemeyeceğini»[337]

√ *«Borcu doğuran temel ilişkinin çek keşide tarihinden önce, factoring sözleşmenin düzenlendiği tarih olarak kabulü gerektiğini– Borçlunun aciz takip dosyası gözetilerek değerlendirilmesi gerektiğini»*[338]

√ *«Ortaklık aidatına ilişkin alacaklarının tasarruftan sonra doğduğunu– Dava dışı bankanın borçlunun aldığı kredilerin ödenmemesi üzerine yaptığı takip konusu borcun yine dava dışı bir başka kişi tarafından ödenmesi ve anılan şahsın borçludan olan bu alacağını davacı kooperatife temlik etmesinden kaynaklanan borcun kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte doğmuş olduğunu– Tasarrufun iptaline karar verilebilmesi için tasarrufun borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerektiğini»*[339]

√ *«Alacağın, çeklerin keşide tarihinden önceki tarihlerde doğduğunun iddia edilmediği de dikkate alındığında, borcun doğum tarihinin tasarruf tarihinden sonra gerçekleştiği anlaşılmakla, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması gerektiği şeklindeki dava önkoşulunun gerçekleşmemesi nedeniyle, dava ön koşulu yokluğundan davanın reddine karar verilmesi gerektiğini»*[340]

√ *«Davacı tarafın alacağının kaynağı kesinleşmiş ilam olup, söz konusu ilamda dayanak yapılarak üzerinden icra inkar tazminatına hükmedilen icra takibi tarihinin borcun doğum tarihi olarak kabulü gerektiğini»*[341]

√ *«Kredi sözleşmesinin tanzim tarihi alacağın doğum tarihi sayılacağından, tasarrufun bu tarihten sonra gerçekleştiği; işin esasına girilerek İİK'nun 278, 279 ve 280. madde koşullarının somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gerektiğini»*[342]

√ *«Davacı ile borçlu arasındaki kira ilişkisi 2005 yılından beri devam ediyor ise de dava dayanağı takiplere ilişkin borcun 2008'de düzenlenen kira sözleşmesine ilişkin olup ödenmeyen kira borçlarının 2008 yılına ait olduğu, tasarrufun ise bu tarihten önce yapıldığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının ön koşul yokluğundan reddine ve davalılar lehine maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğini»*[343]

√ *«Alacak, temlik eden yönünden hangi tarihte doğmuş ise, alacağı temlik alan yönünden de alacağın aynı tarihte doğduğunun kabulü gerektiğini– Takip dayanağı çekin ileri tarihli düzenlendiği anlaşıldığından, alacağın tasarruf tarihinden önce doğduğunun kabulü ile tasarrufun iptali davasının esasına girilmesi gerektiğini»*[344]

---

337 Bknz: 17. HD. 23.05.2018 T. 115/5391
338 Bknz: 17. HD. 15.05.2018 T. 17101/5044
339 Bknz: 17. HD. 08.05.2018 T. 18338/4714
340 Bknz: 17. HD. 07.05.2018 T. 12216/4660
341 Bknz: 17. HD. 25.04.2018 T. 11731/4470
342 Bknz: 17. HD. 05.04.2018 T. 17130/3875
343 Bknz: 17. HD. 20.03.2018 T. 7437/2743
344 Bknz: 17. HD. 21.02.2018 T. 12253/1199

√ *«Takip dosyasına konu çekler, iptali istenen tasarrufların tarihinden sonra keşide edilmiş olup çekte vade olmamasına rağmen ticari hayatta vadeli çek kullanıldığı bilinen bir gerçek olduğundan davacı vekiline takip konusu çeklere dayanan borcun temel ilişkisinin tasarruftan önce doğmuş ise borcun doğumu konusunda varsa delillerini ve ticari defterlerini sunması ve borcun daha önce doğduğu ispatlandığı takdirde buna ilişkin dava koşulunun gerçekleştiği kabul edilerek ondan sonra işin esasına girilmesi gerektiğini– Bağımsız bölüm davalı borçlu şirket yetkilisi tarafından diğer davalı yeğenine devredilmiş olup, onun tarafından da dava dışı 4. kişiye devredildiğinden öncelikle bu bağımsız bölüm açısından; davacıya yeni malikin davaya dahil edilip edilmeyeceği sorularak sonucuna göre inceleme ve araştırma yapılması gerektiğini»*[345]

√ *«Davalı borçlu hakkındaki kambiyo senedine dayalı olarak takip yapıldığı, davalı borçlunun yetkilisi bulunduğu şirket ile davacı arasındaki fatura tarihlerine göre dava konusu tasarrufun, taraflar arasındaki ticari ilişkinin doğumundan sonra gerçekleştiği, davalı borçlu hakkında yapılan haciz işlemlerine göre borçlunun aciz halinde olduğu, davalıların anne– oğul olup akrabalık durumu sabit olduğu gibi taşınmazın bilirkişi aracılığıyla tespit olunan tasarruf tarihindeki rayiç değeri ile akit tablosundaki bedel arasında fahiş fark bulunduğu sabit olduğundan mahkemece İİK. m. 278 gereğince tasarrufun iptaline ilişkin davanın kabulünün isabetli olduğunu»*[346]

√ *«Takibe dayanak çeklerin keşide tarihine göre iptali istenen tasarruftan sonra düzenlendiği anlaşılmakta ise de bu durumun gerçekten tasarruftan sonra doğmuş bir borç ilişkisini mi yoksa daha önce yapılmış bir ticari ilişkiden kaynaklanan vadeli çek uygulaması olarak da bilinen bir vakıayı mı gösterdiği hususu yeterince araştırılmamış olduğu, takip dosyasına konu çekler 2009 keşide tarihli olup; iptali istenen tasarruf ise 25.07.2008 tarihinde yapılmış olup, çekte vade olmamasına rağmen ticari hayatta vadeli çek kullanıldığı bilinen bir gerçek olduğundan davacı vekiline takip konusu çeklere dayanan borcun temel ilişkisinin tasarruftan önce doğmuş ise borcun doğumu konusunda varsa delillerni ve ticari defterlerini sunması ve davacı şirket kayıtları ile dava dışı P… Veterinerlik Hayvancılık Hizm. San ve Tic. Ltd. Şirket kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak borcun daha önce doğduğu ispatlandığı takdirde buna ilişkin dava koşulunun gerçekleştiği kabul edilerek işin esasına girilerek iptal nedenlerinin oluşup oluşmadığının irdelenmesi sonucuna göre karar verilmesi gerektiği, aksi durumun tespiti halinde ise borcun doğumu tasarruf tarihinden sonra ise şimdiki gibi davanın ön koşul yokluğu nedeni ile reddine karar verilmesi gerektiğini»*[347]

√ *«Davacı banka ile davalı borçlu arasındaki ilişkinin bireysel kredi sözleşmesi ve kredi kartı sözleşmesi ile başladığı, kredinin kullandırılıp bilahare hesabın kat edilmesinin alacağın kredinin kat edildiği tarihte doğduğunu göstermeyeceği, Yargıtay 15. Hukuk Dairesi'nin bu yoldaki kararlı uygulamalarında da alacağın kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte doğduğunun iptali davaları bakımından kabul edildiği, dava*

345 Bknz: 17. HD. 19.02.2018 T. 8069/1094
346 İstanbul BAM 9. HD. 15.02.2018 T. E:2017/732, K:206
347 Bknz: 17. HD. 12.02.2018 T. 5920/863

konusu olayda iptali istenen tasarrufun, bireysel kredi kartı sözleşmesinin imzalanmasından sonra gerçekleştirildiği gözetilerek ve dosya kapsamında toplanan delillere göre davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, alacağın tasarruf tarihinden sonra doğduğu ve miktarının düşüklüğü görüşüyle yanılgılı değerlendirmeyle davanın reddedilmesinin isabetsiz olduğunu»[348]

√ *«Mahkemenin "borçlu ve üçüncü işi arasında bir tasarruf bulunmaması sebebiyle davayı reddetmesi isabetsizse de, tasarruf borcun doğumundan önce yapıldığından tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesi gerektiğini»*[349]

√ *«Dosya içerisindeki belgelerden, davacı alacaklı banka ile davalı borçlu arasındaki kredi ilişkisinin 18.05.1990 yılı itibari ile başladığı, sonrasında kredi sözleşmeleri imzalanmaya devam edildiği, davacı ile davalı borçlu arasındaki alacak– borç ilişkisinin başlangıcının dava konusu tasarruf tarihinden önceye dayandığı anlaşılmış olup, mahkemece bu husus gözardı edilmesinin isabetli olmadığı, borcun doğumu tasarruftan önce doğduğunun kabulü ile İİK. 277 ve devamı maddeleri uyarınca iddia ve savunma beyanları gözönüne alınarak tasarrufların iptale tabi olup olmadığı aynı yasanın 278– 279 ve 280 maddeleri hükümlerine göre irdelenerek hasıl olacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»*[350]

√ *«Tasarrufun iptali davaların görülebilmesi için, iptali istenilen işlemin, borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerektiğini– Ticari hayatta bankaların verdikleri kredi karşılığı teminat senetleri almalarının mutad bir uygulama olduğunu– Banka kayıtları üzerinde inceleme yapılarak, takibe konulan senedin tanzim tarihinden önce borçlu şirkete verilen kredilerden kaynaklanan borcunun bulunup bulunmadığı, takip dayanağı senedin önceki kredi sözleşmesinden doğan borca karşılık mı yoksa son verilen kredi sözleşmesinin teminatı olarak mı verildiğinin araştırılması gerektiğini»*[351]

√ *«Bu tür davaların dinlenme koşullarından birinin iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması olduğu, davacı vekili dava dilekçesinde takip konusu borcun iptali istenen tasarruftan önce doğduğunu belirttiği, uygulamada alacak– borç ilişkisi daha önce başlamasına rağmen alacak için düzenlenen bono veya çek gibi kıymetli evraka sonraki tarihlerin atıldığının sıklıkla görüldüğü, bu nedenle davacı alacaklı, borcun doğumunun takip dayanağı bonoların keşide tarihinden önce gerçekleştiğini ileri sürerse mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, bu yönde beyanda bulunan tanıkların beyanlarının netleştirilmesi ve borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerekeceğini»*[352]

---

348 SAMSUN BAM 1. HD. 30.01.2018 T. 197/209
349 Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 11038/12134
350 Bknz: 17. HD. 20.12.2017 T. 8647/11899
351 Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. 9642/7008
352 Bknz: 17. HD. 31.05.2017 T. 9034/6183

√ *«Çek yönünden, borcun doğum tarihinin keşide tarihinden önce olduğunun davacı tarafça ispatlanamamış olmasına halinde, borcun çekin keşide tarihli itibariyle doğmuş olduğunun kabul edileceği, iptali istenen tasarrufun ise borcun doğum tarihinden önce yapılmış olması nedeniyle bu alacak yönünden muvazaa iddiasının dinlenemeyeceğini»*[353]

√ *«Kambiyo senetlerinin keşideci bölümünde borçlu davalının adresi olarak basılan kaşedeki şirket unvanının değişiklik sonucu alınan unvan olduğunu– Geçmişe yönelik olarak senetlerin tanzim edilip davalı üçüncü kişinin zarara uğratılması için düzenlendiği, bonoların üzerindeki tanzim tarihinin en eski tarih olarak unvan değişikliğinin yapıldığı tarih olarak kaulü gerektiğini– Borcun doğum tarihinin davaya konu taşınmazın devredildiği tarihten sonraki tarih olduğundan davanın reddine karar verilmesi gerektiğini»*[354]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğması gerektiği ve davanın önkoşulu olan bu hususun mahkemece re'sen araştırılması gerektiğini– Davacının takibe dayanak çeklerinin görünüşte iptali istenen tasarruftan sonra düzenlediği anlaşılmakta ise de, bu durumun gerçekten tasarruftan sonra doğmuş bir borç ilişkisini mi yoksa daha önce yapılmış bir ticari ilişkiden kaynaklanan vadeli çek uygulaması olarak da bilinen bir vakıayı mı gösterdiği hususunun araştırılması gerektiğini– Davalı borçlular vekilinin, 'davacı şirketle ticari ilişki miktarının ticari defterlerle sabit olduğu ve bir kısım borçların ödendiği' beyan etmesi gözetilerek, ticari defter ve kayıtları üzerinde bilirkişi vasıtası ile inceleme yapılarak aralarındaki ticari ilişkinin ne zaman başladığı, tasarruf tarihi itibariyle borçlu davalıların davacı şirkete bir borcu olup olmadığının belirlenmesi, bu inceleme sırasında gerektiğinde taraflardan bu hususta delillerinin istenilmesi ve sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini»*[355]

√ *«Davalının borçlu ile yakınlığı ve diğer iptal koşullarının gerçekleştiği ispatlanmamış olduğundan ve diğer davalı yönünden ise dava konusu alacak tasarruflardan sonra olduğundan, tasarrufun iptali davasının reddinin isabetli olduğunu– Borca karşılık taşınmaz devrinin İİK. m. 279/2 gereğince iptale tabi olduğunu»*[356]

√ *«Davacı yanın alacağının doğum tarihinin, dava konusu taşınmazların tasarruf (satış) tarihlerinden önce olduğu, davaya konu gayrimenkullerin satış tarihlerinin kısa aralıklarla yapıldığı, bilirkişi raporu ve tapu kayıtları ile satım akit tablolarına göre taşınmazların gerçek değerlerinin satım akit tablolarında gösterilen değerden fahiş denecek kadar kat kat fazla olduğu, şahıslar arasında eski eş, hayvan alışverişi nedeniyle yakın arkadaş ve aynı köylülük ilişkileri olduğu, tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde davalıların amacının alacaklıdan dava konusu taşınmazları kaçırmak olduğunun sabit olduğu, davalıların iyiniyetli olmadığı, satış işleminde hissenin değerinin zirai bilirkişice belirlenen değerle arasında fahiş farkın satışın muvazaalı*

353 Bknz: 17. HD. 29.05.2017 T. 6338/6063
354 Bknz: 17. HD. 27.03.2017 T. 19785/3247
355 Bknz: 17. HD. 27.03.2017 T. 4548/3246
356 Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 24497/2729

olduğunu ve alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla yapıldığının kanıtı olduğu anlaşılmakla, davacının davasının kabulüne karar verilmesi kararının onanması gerektiğini»[357]

√ *«Kredi kartı sözleşmesi, tasarruftan önce yapıldığından, tasarrufun iptale tabi olup olmadığının mahkemece değerlendirilmesi gerektiği, borcun doğumunun, "hesap kat'i tarihi" olarak kabul edilmesinin isabetsiz olduğunu»*[358]

√ *«Davacının alacağının 11.04.2011 tarihinde düzenlenen bonodan doğduğu, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleştiği, 20.06.2012 tarihli haciz tutanağının aciz belgesinin niteliğinde olduğunu, iptali istenen tasarruf 16.04.2012 tarihinde takip konusu borçtan sonra yapıldığı anlaşıldığından, somut olayda dava ön koşullarının mevcut olduğu, davalılar arasında anne– oğul ilişkisi olup, İİK 278/3– 1 maddesi gereğince yapılan işlem bağış niteliğinde olduğundan iptali gerektiği, davalının inançlı işlem iddiasının yazılı belge ile de ispatlanmamış bulunması nedeni ile davanın kabulü ile ve 280/1 maddeler gereğince takip konusu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini»*[359]

√ *«TBK'nun 19. maddesi gereğince açılan tasarrufun iptali davasında, tasarrufun iptaline konu devrin borcun doğumundan önce yapıldığı hususunun araştırılarak, davacının davayı açmakta hukuki yararının bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerektiğini»*[360]

√ *«Boşanmadan kaynaklanan nafaka ve tazminat alacağına ilişkin davada, borcun doğumunun en geç boşanma davasının açıldığı tarih olarak kabulü gerekeceği, boşanma davası nafaka ve tazminat talepli olarak tasarruftan önce açıldığından, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığının kabul edilmesi gerekeceğini»*[361]

√ *«Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmasının gerekli olduğunu»*[362]

√ *«Alacaklının nafaka ve maddi manevi tazminat talebinde bulunduğu boşanma davası, taşınmaz devrine ilişkin tasarrufun yapıldığı tarihten sonra açılmışsa da, boşanmaya neden olan sebeplerin; tasarruf tarihi öncesinde mevcut olduğu boşanma ve (basit yargılama suçu nedeniyle davalının sanık, davacının mağdur olarak yer aldığı) ceza davası dosya içerikleri ile sabit bulunduğundan, davacının TBK. m. 19 maddesi gereğine muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal istemine ilişkin açtığı davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»*[363]

√ *«Maaş kesintilerinin rücuen tahsilinden kaynaklanan alacağa dayalı icra dosyası getirtilerek borcun tasarruf tarihinden önce doğduğunun anlaşılması halinde,*

---

357 Bknz: 17. HD. 08.03.2017 T. 1393/2504
358 Bknz: 17. HD. 21.02.2017 T. 274/1748
359 Bknz: 17. HD. 07.02.2017 T. 10199/1109
360 Bknz: 17. HD. 06.02.2017 T. 23129/1053
361 Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 16188/828
362 Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 5553/169
363 Bknz: 17. HD. 16.01.2017 T. 22909/50

İİK'nun 278/III– 1 ve 280/1– 2 maddelerinin uygulama yeri olup olmadığının irdelenmesi gerekeceğini»[364]

√ *«Borcun, iptali istenen tasarruftan sonra doğmasına ve aksinin davacı tarafından ispatlanamamasına göre tasarrufun iptali istemine ilişkin davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini– Dava ön koşul yokluğu nedeniyle reddedildiğinden davalı yararına maktu vekalet ücreti takdiri gerekeceğini»*[365]

√ *«Taşınmazın dava dışı 4. kişiye satılmış olması halinde, davacı vekiline seçimlik hakkı hatırlatılarak davayı 4. kişi şirkete yöneltip yöneltmediği veya davayı nakten tazminata dönüştürüp dönüştürmediği sorularak 4. kişi şirkete yöneltilmesi halinde dahili dava dilekçesi ve duruşma gününün 4. kişi şirkete tebliği ile taraf teşkilinin sağlanması, davacının 4. kişi yönünden bildireceği deliller ile 4 kişi şirketin bildireceği deliller toplanarak sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini– 4. kişi şirketin davaya dahil edilmemesi halinde, davanın bedele dönüşmesi nedeniyle ve devrin işyeri devri niteliğinde olması nedeniyle İİK'nun 283/2 maddesi gereğince hüküm kurulması gerektiğini»*[366]

√ *«Aciz hali sabit olan borçlunun borcun doğumundan sonra dava konusu tasarrufu gerçekleştirmesi durumunda, dava ön koşullarının gerçekleşmiş olacağını– Davalı borçlu, üçüncü kişi ve dava dışı bir kişi adına tapuya tescilli taşınmazın, önce davalı borçlu ve üçüncü kişiye satıldığı sonra birlikte çekilen kredi karşılığında bir banka tarafından her iki davalının hisseleri üzerinde ipotek tesis edilmiş olduğu anlaşıldığından, İİK. m. 280 gereğince üçüncü kişinin borçlunun mali durumunu ve alacaklılarını ızrar kastını bildiği veya bilmesi gereken kişilerden olduğu ve bu nedenle mahkemece davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»*[367]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olmasının gerekli olduğu, çekte vade olmamakla birlikte ticari hayatta çeklerinde bono gibi vadeli kullanıldığının bilinen bir gerçek olduğu, bu durumda takip konusu borcun doğumuna ilişkin temel ilişkinin belirlenmesi ve borcun doğumunun da bu temel ilişki gözönüne alınarak tespitinin gerekli olduğunu»*[368]

√ *«Takibe konu borcun, senedin tanzim tarihinde doğmuş olduğu, alacağın davalı tarafından daha sonra temlik alınmasının borcun bu temlik tarihinde doğmuş olduğu sonucunu doğurmayacağını»*[369]

√ *«Davacı– alacaklının alacağını doğuran çeklerin düzenlenme tarihleri, davalı borçlu ile davalı üçüncü kişi banka arasındaki temlik işleminden önce olup, borçlunun aciz hali de sabit olduğundan, tasarrufun iptali davasının ön koşullarının gerçekleşmiş olduğunun kabulü gerektiğini– Davalı üçüncü kişi banka ve davalı borçlu, "iptali*

[364] Bknz: 17. HD. 16.01.2017 T. 22908/49
[365] Bknz: 17. HD. 13.12.2016 T. 19953/11507
[366] Bknz: 17. HD. 13.12.2016 T. 2109/11516
[367] Bknz: 17. HD. 22.11.2016 T. 20934/10741
[368] Bknz: 17. HD. 22.11.2016 T. 18094/10755
[369] Bknz: 17. HD. 22.11.2016 T. 14599/10736

istenilen temlikin önceden verilmesi taahhüt edilmiş bir borç teminatı olarak verildiğini" iddia etmişse de, mahkemece alanın bilirkişi raporu ve diğer belgelerden, davalı borçlunun davalı üçüncü kişiden önceden krediler kullandığı, daha sonra kredilerde azaltmaya gidildiği, temlik tarihi itibari ile olan alacağa karşılık olan gayrimenkul ipoteği ve dava konusu temlik miktarı gösterildiğinde, verilen teminatın basiretli bir tacirden beklenmeyecek nitelikte bir tasarruf olduğu ve davacının alacak ve ferilerinden oluşan miktarın iptali ile davalı bankadan alınarak davacı alacaklıya verilmesi gerektiğini»[370]

√ *«Davanın, BK'nun 19.maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı işlemin iptali istemine ilişkin olup yazılı yargılama usulüne tabi olduğunu, davacıya borcun doğumunun işlem tarihinden önce doğduğunu ispat imkanı verilmeden yazılı şekilde karar verilmiş olmasının doğru olmadığını»*[371]

√ *«Davacının davanın açıldığı tarihte kesinleşmiş alacağı olamamakla birlikte takibe koyduğu alacaklara hükmedilecek boşanma davası var olup bir alacağın boşanma davası açıldığı tarihte doğduğu kabul edilerek, yargılama sonucunda davacı lehine nafaka ve tazminata hükmedildiği ve bu alacakların takibe konulduğu gözönüne alınarak davalılar arasındaki satış işleminin muvazaalı olup olamadığının davalılar arasındaki yakınlık da değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini»*[372]

√ *«Takip konusu alacağın davacı ile borçlu arasında 2004 yılında başlayan şiddetli geçimsizlikten kaynaklanan ve 7.7.2005 tarihinde açılan boşanma davası sonucu hükmedilen 1.500 TL maddi 1.000 TL manevi tazminat alacağına ilişkin olmasına, iptali istenen tasarrufların takip konusu borçtan sonra 17.8.2005 tarihinde yapılmış olmasına, 3.708,52 TL üzerinden 15.9.2008 tarihli kat'i aciz belgesinin düzenlenerek sunulmuş olmasına ve davanın beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılmış olmasına göre tasarrufun iptali istemine ilişkin davanın kabulü gerekeceğini– İptali istenen tasarrufların takip konusu borçtan sonra yapıldığı, borçlu hakkındaki takibin 29.5.2007 tarihinde kesinleştiği, 3.708,52 TL üzerinden 15.9.2008 tarihli kat'i aciz belgesinin düzenlendiği, kat'i aciz belgesinin düzenlenmesinden sonra 16.10.2008 – 24.11.2010 tarihleri arasında icra dosyasına 440,00 TL ödeme yapıldığı, davacının bakiye alacağının 3.268 TL olduğu, davanın süresi içinde açıldığı dolayısıyla dava ön koşullarının gerçekleştiği, dava konusu tasarrufların borçlu ile oğulları arasında yapılmış olması nedeniyle İİK'nun 280/1 madde gereğince iptale tabi olması nedeniyle davanın kabulüne dava konusu 17.8.2005 tarihli tasarrufların davacının dava konusu 2007/1509 sayılı takip dosyasındaki bakiye 3.268 TL alacağı ile sınırlı olarak iptaline, davacıya 3.268 TL alacağı ile sınırlı olarak dava konusu taşınmazlar üzerinde cebri icra yetkisi tanınmasına karar verilmesi gerekeceğini»*[373]

---

370 Bknz: 17. HD. 15.11.2016 T. 15606/10478
371 Bknz: 17. HD. 10.11.2016 T. 10392/10401
372 Bknz: 17. HD. 01.11.2016 T. 19030/9654
373 Bknz: 17. HD. 01.11.2016 T. 17062/9672

√ *«Tasarrufun iptali davalarında, iptali istenilen işlemin, borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerektiğini– Borçlu ile davacı alacaklı arasındaki cari hesap ilişkisi davacı tarafından borçluya yapılan mal satışı ile başlamış olduğundan, takip dayanağı bononun düzenleme tarihine göre borcum doğum tarihinin tespit edilemeyeceğini»*[374]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilme koşullarından birinin de mahkemece belirlendiği gibi iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması olduğunu»*[375]

√ *«Tasarrufun, borcun doğumundan önce yapıldığı, aciz belgesi sunulmadığı gibi borlu hakkında İİK'nun 105. madde niteliğinde yapılmış bir haczin de bulunmadığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesi gerektiğini»*[376]

√ *«İptali istenen tasarrufların takip konusu borçtan sonra yapılmış olduğu, 18.8.2011 tarihli haciz tutanağının İİK'nun 105.maddesi kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğunu, dava konusu taşınmazların borca mahsuben satılmış olması nedeniyle İİK'nun 279/2, davalı 3. kişilerin borçlunun durumun ve amacının bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK'nun 280/1 madde gereğince iptale tabi bulunduğunu»*[377]

√ *«Davacı ile davalı borçlu arasındaki takip konusu çeklerin verilmesini gerektirir ticari ilişki ve borcun doğum tarihinin tespiti amacıyla taraf vekillerine bu yöndeki delillerini bildirmesi için süre verilmesi, gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»*[378]

√ *«Borçludan hem mal alan hem de ona mal satan davacı– alacaklının, tasarruf tarihinden önceki dönemde alacaklı konumuna geçtiği tespit edilemediğinden, borcun tasarruf tarihinden önce doğduğunun ispat edilmemiş olacağı ve bu durumda, tasarrufun iptaline ilişkin davanın 'ön koşul yokluğu'ndan reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[379]

√ *«Borç, dava dışı banka ile imzalanan kredi sözleşmesi ile doğmuş olup bu tarihten sonraki borçlu tasarrufları için iptal davası açılmasının mümkün olduğu, davacının sözleşmesinin kefili olması ve borçlu yerine ödemeyi tasarruf tarihinden sonra gerçekleştirmiş olduğu gerekçesi ile davanın reddinin isabetli olmadığını– Davalıların amca– yeğen olması nedeniyle, dava konusu tasarrufun "iyiniyet ve bedel farkına bakılmaksızın" İİK'nun 278/3– 1, davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle de İİK'nun 280/1 maddesi gereğince iptale tabi bulunduğunu»*[380]

---

374 Bknz: 17. HD. 25.10.2016 T. 14959/9368
375 Bknz: 17. HD. 18.10.2016 T. 18278/9080
376 Bknz: 17. HD. 18.10.2016 T. 18779/9046
377 Bknz: 17. HD. 11.10.2016 T. 19902/8789
378 Bknz: 17. HD. 11.10.2016 T. 15172/8547
379 Bknz: 17. HD. 04.10.2016 T. 7618/8556
380 Bknz: 17. HD. 04.10.2016 T. 9663/8542

√ *«Borcun doğumunun, iptali istenen tasarruflardan sonra olması halinde, tasarrufun iptali davasının, 'dava şartı yokluğu' nedeniyle reddine karar verilmesi gerekeceği– Davalı borçlunun itirazı üzerine icra takibinin durması ve davacı tarafından itirazın iptali davası açılması halinde, davanın davacı lehine sonuçlanmış ve kesinleşmiş olması halinde, tasarrufların iptaline, aksi takdirde kesinleşmemiş ise kesinleşmesinin beklenmesi, davalı borçlu lehine sonuçlanmış ve kesinleşmiş ise anılan takip dosyası yönünden davanın önkoşul yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[381]

√ *«Takibe konu senetlerin tanzim tarihleri gözetildiğinde, iptali istenen tasarrufun borcun doğumundan önce yapıldığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının önkoşul yokluğu nedeniyle reddine, kendisini vekille temsil ettiren davalılar yararına maktu vekalet ücreti takdirine karar verilmesi gerektiğini»*[382]

√ *«Borcun doğumu, iptali istenen tasarruflardan sonra olduğundan adı geçen davacının davasının dava şartı yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[383]

√ *«Borç kaynağı bononun en eskisinin tanzim edildiği tarihe göre, tasarrufun bundan önce gerçekleştiğinden davanın ön koşulu bulunmadığından ve temyiz aşamasında dahi borç ilişkisinin somutlaştırılmamış olduğundan, tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu»*[384]

√ *«Borcun doğumundan sonra davalı anneyi yapılan taşınmaz satışlarının mal kaçırma amacı ile yapıldığından bahisle bu parseller yönünden davanın kabulü gerektiği– TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı işlemin iptaline ilişkin davada, borçlu tarafından satışı yapılamayan taşınmazlarla ilgili olarak, dava husumet yokluğundan reddedildiğinden, karar tarihindeki Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7/2 maddesine öre maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğini»*[385]

√ *«İptali istenen tasarrufun borcun doğumundan sonra yapılmaması halinde, tasarrufun iptali davasının önkoşul yokluğundan reddi ve davalı lehine maktu vekalet ücreti takdiri gerektiğini»*[386]

√ *«Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması gerektiği– Ticari hayatta çeklerin de bono gibi vadeli, ileri tarihli kullanıldığı– Mahkemece, bilirkişiye davacı, dava dışı şirket ve borçlunun ticari defterleri üzerinde inceleme yaptırılarak dava konusu çekin davalı borçlu tarafından dava dışı şirkete hangi döneme ilişkin ticari ilişki nedeniyle ve ne zaman verildiği, yine bu şirket tarafından da davacı şirkete hangi döneme ilişkin ticari ilişki nedeniyle ne zaman verildiği konusunda ek rapor alınması ve ek rapor sonucuna göre borcun doğumunun tespit edilmesi gerektiğini»*[387]

---

381 Bknz: 17. HD. 27.09.2016 T. 5547/8283
382 Bknz: 17. HD. 27.09.2016 T. 18051/8290
383 Bknz: 17. HD. 27.09.2016 T. 12977/8287
384 Bknz: 17. HD. 20.09.2016 T. 17004/7963
385 Bknz: 17. HD. 20.09.2016 T. 17077/7967
386 Bknz: 17. HD. 07.06.2016 T. 13025/6947
387 Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 19559/6333

√ *«Borçlunun borcun doğumundan sonra dava konusu taşınmazını eşine yapılan satışın İİK'nun 278/3– 1 maddesine göre bağış niteliğinden olup iptali gerektiğini– Borçlu hakkında başlatılan takiplerden biri borcun doğum tarihinden sonra kullandırılan krediden kaynaklandığı anlaşıldığından, bu takip dosyası yönünden davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiği diğer icra dosya borcunun hangi kredi ilişkisinden kaynaklandığı tespit edildikten sonra bu dosyada da önceki kredi sözleşmelerine bağlı yeni bir kredi kullanımı söz konusu ise ve bu tarih tasarruftan sonra ise yine davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[388]

√ *«Takip konusu borcun tasarruftan önce olması, borçlu hakkındaki takibin kesinleşmesine, haciz tutanaklarının geçici aciz belgesi niteliğinde olması ve davanın beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılmış bulunması, davalı borçlu ile diğer şirketler ve dahili davalı arasında organik ve hukuki bağ bulunması nedeniyle dava konusu satışların İİK'nun 280/1– 3 maddesi gereğince iptale tabi olduğunu»*[389]

√ *«Tasarrufun iptali istenilen işlemin borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerektiğini– Ticari yaşamda çeklerin vadeli ödeme aracı olarak da kullanıldığını– Takibe konu çekin, davacı alacaklıya ticari ilişki nedeni ile verildiği, davacı alacaklıya bu borçlar ile ilgili olarak başka çekler verildiği ve bu çeklerin davacının usulüne uygun olarak tutulmuş ticari defterlerini 28.11.2012 tarihinde kayıt edildiği, dava dışı borçlunun ortağı olduğu şirketin ticari defterlerine ise bu çeklerin kaydının 10.01.2012 tarihinde yapıldığı alınan bilirkişi raporu ile anlaşılmış olup, taraflar 06.12.2012 tarihli çekin iade edilip yerine takip dayanağı 04.12.2012 tarihli çekin verildiğini kabul ettiğinden ve çek davalı borçlu tarafından aval olarak imzalanmış ve borçlunun takibe konu borç miktarı ile ilgili bir itirazı olmamış ve takip kesinleşmiş olduğundan, borcun doğumunun en geç ticari defterlere kaydedildiği tarih olarak kabul edilerek bu tarihten sonra yapılan satışlar yönünden mahkemece, işin esasına girilerek karar verilmesi gerektiğini»*[390]

√ *«Dava konusu taşınmazın borcun doğum tarihi olan, tazminatı gerektiren olayın (trafik kazasının) vuku bulduğu tarihten öcne davalı tarafından satın alındığı ve borçlunun taşınmaza hiç malik olmadığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davası koşulunun oluşmadığı gerekçesiyle ön koşul yokluğundan davanın reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu»*[391]

√ *«Dava konusu 3 adet parselin borcun doğumundan sonra aynı gün davalıya satıldığı ve satışa rağmen borçlu tarafından kullanıldığı, üçüncü kişinin traktörü olmadığından borçlunun dava konusu taşınmazları kiraladığı iddia edilmiş ise de bu iddia yaşam deneyimlerine uygun olmadığını»*[392]

√ *«Haciz tutanağının İİK'nun 105 maddesi kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğunu ve davacı tarafından aciz belgesi de sunulduğunu; iptali istenen*

---

388 Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11357/6281
389 Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 14749/6338
390 Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 12531/6292
391 Bknz: 17. HD. 03.05.2016 T. 10144/5373
392 Bknz: 17. HD. 03.05.2016 T. 3347/5339

tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı anlaşıldığından, davanın süresinde açıldığı ve dava ön koşularının gerçekleşmiş olduğunun kabulü gerektiğini– Tapu masrafından kaçınmak için yapıldığını ileri sürmüş ise de, borcun doğumundan sonra, tarafların imzaladığı sözleşmeye aykırı olacak şekilde ve bedelsiz olarak arsa sahibi adına tescil yapılmasının yaşam deneyimlerine uygun olmadığı ve İİK. m. 278/1 gereğince bağış niteliğinde olup iptali gerektiğini»[393]

√ *«İptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan önce yapılması ve aksinin davacı tarafından ispatlanamaması halinde tasarrufun iptaline ilişkin davanın reddine karar verilmesi gerektiğini»*[394]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmasının gerekli olduğunu»*[395]

√ *«Davacı vekili takip konusu senetlerin ticari ilişkiden doğan 52 adet fatura karşılığı düzenlendiğini belirterek anılan faturaları delil olarak sunmuş ve fatura içeriklerinden de davacı şirket tarafından davalı borçlunun %98 ortağı ve temsilcisi olduğu şirkete satış yapıldığı anlaşıldığından ve uygulamada ticari hayatta yaygın olarak görülen vadeli senet ve çek düzenlenmesi davanın tarafı olan davacı ve borçlu arasında da uygulandığı anlaşıldığından, mahkemece borcun devam eden ticari ilişkiden doğduğu, dolayısıyla iptali istenen tasarrufların borcun doğumundan sonra yapıldığı, borçlu hakkındaki takibin kesinleştiği, haciz tutanağının İİK'nun 105.maddesi kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu, alacağın gerçek alacak olduğu davanın süresinde açılmış olması nedeniyle dava önkoşullarının var olduğu kabul edilerek dava konusu taşınmaza ilişkin davalı borçlu ile 3. kişi arasındaki satış senedi de istenerek dava konusu her tasarruf yönünden mevcut delillerin davalı 3. kişiler yönünden İİK'nun 278, 279, 280, 283/2 maddeler gereğince, davalı 4. kişiler yönünden İİK'nun 280/1 maddesi gereğince değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»*[396]

√ *«Her ne kadar çekte vade olmaz ise de ticari hayatta çeklerin de bono gibi vadeli (ileri tarihli) kullanıldığı bilinen bir gerçek olduğundan, davacı ile davalı borçlu arasındaki takip konusu çeklerin verilmesini gerektirir ticari ilişki ve borcun doğum tarihinin tespiti amacıyla taraf vekillerine bu yöndeki delillerini bildirmesi için süre verilmesi, gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini»*[397]

√ *«Her ne kadar çekte vade olmaz ise de ticari hayatta çeklerin de bono gibi vadeli (ileri tarihli) kullanıldığı bilinen bir gerçek olduğundan, davacı ile davalı borçlu arasındaki takip konusu çeklerin verilmesini gerektirir ticari ilişki ve borcun doğum tarihinin tespiti amacıyla taraf vekillerine bu yöndeki delillerini bildirmesi için*

[393] Bknz: 17. HD. 03.05.2016 T. 4425/5341
[394] Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. 613/5012
[395] Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. 3898/5018
[396] Bknz: 17. HD. 12.04.2016 T. 9778/4613
[397] Bknz: 17. HD. 12.04.2016 T. 10980/4628

süre verilmesi, gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini»[398]

√ *«Dava konusu taşınmazla ilgili işlemlerinin borcun doğumundan önce yapıldığından bu taşınmazlar yönünden davanın reddi yerinde olduğunu»*[399]

√ *«Borcun doğumundan sonra dava konusu taşınmazın gerçek değerinin çok altında bir bedel ile diğer davalıya satılması nedeniyle tasarrufun iptali gerektiğini»*[400]

√ *«Borçlunun tasarrufu borcun doğumundan önce olması, davalıya borçlu tarafından yapılmış bir satış bulunmaması nedeni ile bu parsel yönünden davanın reddine karar verilmesi gerektiğini»*[401]

√ *«İster İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davalarında olsun isterse BK'nun 19. maddesine göre açılmış muvazaalı işlemin iptali istemine ilişkin davalar olsun davanın görülebilmesi için iptali istenen işlemin borcun doğumundan sonra yapılmış olması gerekeceğini»*[402]

√ *«Borcun doğumuna ilişkin vakıaların kanıtlanması bakımından tanık dinlenebileceğini»*[403]

√ *«Borcun, kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte doğduğundan, tasarrufların ise bundan sonra yapıldığından, davalıların borcun doğum tarihinde damat– kayınpeder olduklarından, borçlu adına kayıtlı olan taşınmazlar yönünden davanın kabulü gerektiğini»*[404]

√ *«Takip konusu borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğması nedeniyle dava önkoşul yokluğu nedeniyle reddedildiğinden ve red sebebi aynı olduğundan kendisini vekille temsil ettiren davalılar yararına AAÜT'nin 7/2 maddesi gereğince maktu vekalet ücreti takdiri gerekirken nispi vekalet ücreti takdiri doğru değil bozma nedeni ie de yapılan yanlışlığın giderilmesinin yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte olmadığını»*[405]

√ *«Davacı ile davalı borçlu arasında devam eden bir ticari ilişki, cari hesap ilişkisi bulunmadığı anlaşıldığından, (senet keşide tarihine göre) borcun doğumundan önce yapılan tasarruflar yönünden davanın ön koşul yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiğini»*[406]

√ *«Davalı borçlu alacağın gerçek olmadığını iddia etmişse de, bu konuda açtığı itiraz ve takibin iptali davasının icra mahkemesince reddedildiği ve borçlu tarafından*

---

398 Bknz: 17. HD. 12.04.2016 T. 10980/4628
399 Bknz: 17. HD. 05.04.2016 T. 11974/4256
400 Bknz: 17. HD. 05.04.2016 T. 11065/4254
401 Bknz: 17. HD. 05.04.2016 T. 20578/4259
402 Bknz: 17. HD. 15.03.2016 T. 12995/3258
403 Bknz: 17. HD. 14.03.2016 T. 1734/3115
404 Bknz: 17. HD. 25.02.2016 T. 1648/2240
405 Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 11317/2102
406 Bknz: 17. HD. 09.02.2016 T. 8021/1347

açılmış menfi tespit davası bulunmadığından, senede dayalı yapılan icra takibinin kesinleştiği ve alacağın gerçek olduğu, haciz tutanağının İİK. m. 105 kapsamında 'geçici aciz belgesi' niteliğinde olduğu, iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı ve davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının ön koşularının gerçekleşmiş olduğunu»[407]

√ *«Tasarrufun iptali davasının 5 yıllık hak düşürücü sürede açılması gerektiğini– İİK. m. 277 vd. uyarınca açılan davalar ile BK'nun 18. maddesine gereğince açılmış muvazaa nedenine dayalı davalarda, iptali istenilen tasarrufun borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerektiğini»*[408]

√ *«Davacı– kefilin ödeme yaptığı tarihte alacaklı– bankanın haklarında ona halef olacağı ve tasarrufun iptali isteminin de alacaklının hakları arasında yer aldığından, kefil yönünden borcun doğum tarihinin de asıl borcun doğduğu; yani kefil olduğu kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihin borcun doğum tarihi olarak kabul edilmesi gerekeceği ve iptali istenen tasarruf kefilin ödeme yaptığı kredi borcunun doğduğu tarihten önce olduğundan dava ön koşulunun gerçekleşmiş olduğunu»*[409]

√ *«Dava ister BK.nun 18.(yeni BK.19.md) uyarınca muvazaaya dayalı tapu iptal, ister İİK.nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkin olsun davacı taraf bir alacağa dayanarak iptal isteğinde bulunmuş ise bu alacağın tasarruf tarihinden önce doğmuş olması gerektiğini– Davacı tarafın alaca-ğının kaynağı haksız eylem olup, borcun doğum tarihinin de bu haksız eylemin işlendiği tarih olması gerektiğini»*[410]

√ *«İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için, diğer dava koşullarının yanında tasarrufun iptali istenilen işlemin borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerektiğini»*[411]

√ *«İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için, diğer dava koşullarının yanında tasarrufun iptali istenilen işlemin borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerektiğini»*[412]

√ *«Dava konusu araç borcun doğumundan sonra ….. tarihinde borçlu tarafından davalı A.'a satıldığı, …… tarihinde haciz için borçlu şirket adresine hacze gidildiğinde aracın, adresin önünde görüldüğü ve aracın tescil belgesi borçlu şirket çalışanı tarafından icra müdürüne teslim edildiği, aracın halen borçlu elinde bulunma nedeninin de izah edilemediği, bu durumda araç satışa rağmen borçlu tarafından kullanıldığına göre satışın iyiniyetli olduğundan söz edilemeyeceğini»*[413]

---

[407] Bknz: 17. HD. 26.01.2016 T. 8807/933
[408] Bknz: 17. HD. 10.11.2015 T. 15467/11910
[409] Bknz: HGK. 16.09.2015 T. 17– 2350/1759
[410] Bknz: 17. HD. 29.06.2015 T. 7716/9218
[411] Bknz: 17. HD. 16.06.2015 T. 4397/8759
[412] Bknz: 17. HD. 16.06.2015 T. 4461/8760
[413] Bknz: 17. HD. 09.06.2015 T. 3022/8463

√ *«Dava konusu araçların borcun doğumundan sonra borçlu tarafından mali durumunu bilen M. ve borçlu şirket ortakları ile organik bağ içinde bulunan N. Petrol Ltd. Şti'ne yapılan satışların iptalinin yerinde olduğunu– Alacaklı tarafından 4. kişinin davaya dahil edilmemesi halinde dava, 3. kişi yönünden malı elinden çıkardığı tarihteki rayiç değer üzerinden tazminata dönüştüğü kabul edilerek tazminatın hüküm altına alınması gerektiğini»*[414]

√ *«Dava konusu bağımsız bölümlerin borçlu tarafından borcun doğumundan çok önce devredildiği anlaşıldığından, mahkemece davanın ön koşul yokluğundan reddi gerektiğini»*[415]

√ *«Rehin açığı belgesine dayalı başlatılan icra takip dosyasındaki alacağa dayalı tasarrufun iptali davasında, rehin açığı düzenlenmiş olan dosya incelenerek borcun doğumunun tespiti, takip konusu borcun iptali istenen tasarruftan önce doğduğunun belirlenmesi halinde ise, 'rehin açığı belgesi', 'aciz belgesi' niteliğinde olmadığından ve rehin açığı belgesinin takibe konu edildiği diğer icra dosyasında düzenlenmiş geçici (haciz tutanağı, İİK'nun 105 maddesi anlamında geçici aciz belgesi niteliğinde görülmediğinden) veya kati aciz belgesi sunulmadığından, aciz belgesi sunması için uygun davacı alacaklıya bir süre verilmesi, sunulduğu takdirde davanın esasına girilerek iptal sebeplerinin incelenmesi, borcun, iptali istenen tasarruftan sonra doğduğu veya aciz belgesi sunulmadığı takdirde ise dava koşulu yokluğundan davanın reddine karar verilmesi gerektiğini»*[416]

√ *«Dava konusu hisse senetlerinin rayiç bedelle borçlu tarafından davalı H.Ö.S. Holding AŞ.'ne devredildiği bilirkişi raporu ile belirlenmiş ise de gerek davalı H.Ö.S. Holding AŞ. vekilinin savunması, gerekse davalı H.Ö.S. Holding AŞ.nin ortakları ve yönetim kurulu üyeleri (borçlunun ailesine ait şirket) ile borçlu arasındaki yakın akrabalık bağının varlığı nedeniyle davalı 3. kişi H.Ö.S. Holding AŞ.'nin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK 280/1 madde gereğince iptale tabi olduğu, ancak dava koşulları yönünde dosya incelendiğinde, davacının alacağının 9.3.2009– 21.7.2009 tarihleri arasında düzenlenen altı adet bonoya dayalı olduğu, borçlu hakkındaki 2010/6470 ve 2010/6471 sayılı takip dosyalarının kesinleştiği, kati aciz belgelerinin sunulduğu, iptali istenen tasarrufların takip konusu borçtan sonra yapıldığı anlaşılmakla birlikte davalı 3. kişi H.Ö.S. Holding AŞ. vekili takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığını savunduğundan mahkemece adı geçen davalının bu yöndeki savunmasının mevcut delillere göre değerlendirilmesi, alacağın gerçek olduğunun belirlenmesi halinde dava konusu tasarrufların davacının takip konusu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak İİK. 280/1 madde gereğince iptaline; aksi takdirde yani takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığının belirlenmesi halinde ise davanın önşart yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[417]

---

414 Bknz: 17. HD. 25.05.2015 T. 1509/7638
415 Bknz: 17. HD. 11.05.2015 T. 21050/7251
416 Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 20331/6674
417 Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 19250/6671

√ *«Takip konusu borcun davacı ile borçlu arasındaki ne tür bir ilişkiden ve ne zaman doğduğu konusunda davacıya delillerini sunması için süre verilmesi, bildireceği delillerin toplanması taraflar arasındaki borca ilişkin temel ilişkinin tasarruf tarihinden önce doğduğunun davacı tarafından ispatlanması halinde, davanın esasına girilerek dava konusu tasarrufun İİK 277, 278, 279, 280 maddeler gereğince iptale tabi olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiğini»*[418]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğması dava önkoşulu olup mahkemece resen araştırılması gerektiğini»*[419]

√ *«Dava konusu taşınmazın borcun doğumundan önce davalı Tülün tarafından açılan şufa davası ve bu davayı sonuçlandırmaya yönelik olarak düzenlenen protokollerle tapu devrinin sağlandığı anlaşıldığından, davanın reddine karar verilmesi gerektiğini»*[420]

√ *«Kredinin borlu tarafından çekildiği ve ödemelerin onun tarafından yapıldığına ilişkin olarak diğer bir ifade ile tasarrufun, nam– ı müstear şeklinde yapıldığına dair soyut iddiadan başka bir delil bulunmadığı, bu durumda mahkemece, dava konusu taşınmazın borçlu tarafından satın alındığı ispatlanmadığından davanın reddine karar verilmesi gerektiğini– Borçlunun hiçbir neden yokken, ortağı olan kişiye, borcunun doğumundan sonra yaptığı temliklerin İİK.'nun 280. maddesine göre iptali gerekeceğini»*[421]

√ *«Davacı tarafından dava dilekçesinde borcun iptali istenen tasarruftan önce doğduğu iddia edildiğinden öncelikle davacı vekiline bu konuda delillerini sunması için süre verilmesi, sunduğu delillerin toplanması dava dilekçesinde delil olarak ticari defter ve kayıtlara dayanıldığından davacının ve davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması, gerektiğinde davacı ve borçlunun isticvabı ile borcun doğumunun tespiti, belirlenecek tarih iptali istenen tasarruftan sonra ise şimdiki gibi davanın ön koşul yokluğundan reddine, aksi takdirde yani borcun, iptali İstenen tasarruftan önce doğduğunun belirlenmesi halinde davanın esasına girilerek İİK 277 madde kapsamında diğer dava koşullarının varlığının tespiti, varlığı belirlendiği takdirde İİK 278,279,280 madde kapsamında iptal koşulları yönünden inceleme yapılarak sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»*[422]

√ *«Davacı vekiline takip konusu borcun doğumuna ilişkin temel ilişki konusunda delillerini sunması için süre verilmesi, sunduğu delillerin toplanması, takip konusu bono malen kaydını içerdiğinden davacı ve davalı borçlunun ticari defter ve kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması, gerektiğinde davacı ve borçlunun isticvabı ile borcun doğumunun tespiti; belirlenecek tarih yani borcun doğumu iptali istenen tasarruftan sonra ise davanın önşart yokluğundan reddine, aksi takdirde yani borcun,*

---

418 Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 21092/6686
419 Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 10606/6636
420 Bknz: 17. HD. 04.05.2015 T. 19948/6435
421 Bknz: 17. HD. 04.05.2015 T. 20059/6441
422 Bknz: 17. HD. 21.04.2015 T. 21492/6052

iptali istenen tasarruftan önce doğduğunun belirlenmesi halinde ise şimdiki gibi dava konusu tasarrufların İİK'nun 278/3– 2 ve 280/1 maddeler gereğince iptaline karar verilmesi gerektiğini»[423]

√ *«Mahkemece, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı, borcun iptali istenen tasarruftan önce doğduğunun ispatlanması ve borçlunun haczedilen malları dikkate alındığında kati aciz belgesinin sunulması halinde, dava konusu tasarrufun, İİK 278, 279 ve 280 maddeler gereğince iptale tabi olup olmadığının belirlenmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»*[424]

√ *«Alacak– borç ilişkisi daha önce başlamasına rağmen alacak için düzenlenen bono veya çek gibi kıymetli evraka sonraki tarihlerin atıldığı sıklıkla görüldüğünden, davacı– alacaklının, borcun doğumunun takip dayanağı bonoların veya çeklerin keşide tarihinden önce gerçekleştiğini ileri sürmesi halinde, mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişki sorulması, borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek koşulun gerçekleşip gerçekleşmediği saptanması gerektiğini»*[425]

√ *«Davanın, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davasına ilişkin olduğu, bu tür davaların dinlenilebilmesi için diğer dava koşullarının yanında geçerli bir takip ve kesinleşmiş bir alacağın da varlığı gerektiğini– Takip dosyasındaki alacak ile ilgili olarak, borçlu tarafından süresinde borca itiraz edildiğinden takip durmuş, alacaklı tarafından açılmış ve sonuçlanmış bir itirazın iptali davası da olmadığından takip konusu alacağın kesinleşmediği, bu durumda takip dosyası ile ilgili olarak tasarrufun iptali talebinin kesinleşmiş bir alacak bulunmadığından ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»*[426]

√ *«Şirkete ait borcun 23.01.2009 tarihinde doğduğu, şirket borcunu ödemeyince alacaklı aynı borcu yeniden yapılandırarak bu kez 13.04.2009 tarihinde hem şirket yetkilisi hem de ortaklar şahsi olarak bono düzenleyerek alacaklıya verdiği ve bu bono da ödenmeyince dava konusu takip yapıldığı, bu durumda davaya konu borcun, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 13.10.2010 tarihli ve 2010/17– 398 E. – 497 K. sayılı ilamında da benzer şekilde kabul edildiği üzere borcun, 23.01.2009 tarihinde doğduğu ve bu tarihten sonraki borçlu tasarrufları için iptal davası açılmasının mümkün olduğunu»*[427]

√ *«Takiplere konu edilen çeklerin bir kısmının iptali istenen tasarruftan önce, bir kısmının ise sonra düzenlediği anlaşıldığından, mahkemece davacı ile davalı borçlu arasındaki takip konusu borcun doğumuna ilişkin özellikle tasarruf tarihinden sonra düzenlenen çeklerle ilgili temel ilişki konusunda davacıya delilleri sunması için süre verilmesi, çeklerin ileri tarihli olup olmadığının belirlenmesi ve borcun doğumunun*

[423] Bknz: 17. HD. 21.04.2015 T. 6674/6057
[424] Bknz: 17. HD. 14.04.2015 T. 1798/5869
[425] Bknz: 17. HD. 07.04.2015 T. 1719/5522
[426] Bknz: 17. HD. 06.04.2015 T. 17991/5395
[427] Bknz: 17. HD. 31.03.2015 T. 16833/5185

tespiti ile itiraz üzerine durmuş olan icra takiplerinin kesinleşmesinin beklenmesi, davacıya aciz belgesi sunulması için süre verilmesi ve dava önkoşullarının değerlendirilmesi gerektiğini»[428]

√ *«Davanın, İİK. 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğunu– Devam eden bir haksız fiile dayalı alacak bulunduğu dolayısıyla iptali istenen tasarruftan daha önce alacağın olduğunun kabulü gerektiğini»*[429]

√ *«Davacının davası yönünden borcun doğumunun tasarruf tarihinden sonra olduğu, ancak uygulamada daha önceki tarihli ticari veya hukuki bir ilişki nedeniyle ileri tarihli çek veya bonoların düzenlendiği, bu durumda öncelikle davacıdan dayandığı çeklerin keşide edilmesine neden olan ilişkinin hangi tarihte doğdu yönünde delillerinin sorulması, aynı şekilde davalı taraftan da delillerinin istenilmesi ve borcun hangi tarihte doğduğunun belirlenmesi, taşınmazı elinde bulunduran davalının borçlu davalının ticari ilişkide bulunduğu şirketin çalışanı olduğunun davalı Volkan tarafından bildirilmesi nedeniyle bu yönde taraflardan kanıtlarının istenilerek davalının borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden olup olmadığının saptanması, dava konusu taşınmaz ve araç yönünden tazminata hükmedildiği halde tazminatın miktarı belirlenmeden davalıların tazminata mahkum edilmesinin doğru bulunmadığını»*[430]

√ *«Borçlu davalının iştirak halinde maliki olduğu 22 adet taşınmaza haciz konulduğu anlaşıldığından, mahkemece icra dosyasında haciz konulan taşınmazların değerinin belirlenerek davacının alacağını karşılayıp karşılamadığının tesbiti ile borçlu davalının aciz halinin saptanması, borçlu davalının aciz halinde olduğunun anlaşılması halinde davanın esasına girilmesi, aciz halinin olmadığı durumda davanın ön şart yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»*[431]

√ *«Borçlunun müvekkilinin eski eşi olup boşanma davası sonunda müvekkili lehine maddi– manevi tazminata hükmedildiği, borçlunun bunu sonuçsuz bırakmak mal kaçırmak kastıyla adına kayıtlı taşınmaz amcasının oğlu olan davalı 3. Kişiye satarak devir ettiğini ileri sürdüğü, dava konusu taşınmazın rayicinin çok üstünde borlu tarafından akrabası olan 3. Kişiye satıldığı, boşanmaya neden olan olayların haksız fiil olarak boşanma davasından önce gerçekleşmiş olmasına göre tasarrufun iptalin karar verilmesi gerektiğini»*[432]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğması dava önkoşulu olup mahkemece re'sen araştırılması gerektiğini»*[433]

---

[428] Bknz: 17. HD. 24.03.2015 T. 18141/4796
[429] Bknz: 17. HD. 23.03.2015 T. 3460/4631
[430] Bknz: 17. HD. 23.03.2015 T. 16355/4593
[431] Bknz: 17. HD. 23.03.2015 T. 2050/4595
[432] Bknz: 17. HD. 12.03.2015 T. 18146/4159
[433] Bknz: 17. HD. 10.03.2015 T. 17905/4042

√ *«Davanın İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu, davacının alacağının kefil olarak imzaladığı 13.6.2007 tarihli kredi sözleşmesi ile doğduğunun (davacı kefil olarak borcu ödediğinden dava dışı bankanın halefi sıfatını da kazanmış olmakla) kabul edilmesi gerektiğini»*[434]

√ *«Davanın İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu, davacının alacağının kefil olarak imzaladığı 13.6.2007 tarihli kredi sözleşmesi ile doğduğunun (davacı kefil olarak borcu ödediğinden dava dışı bankanın halefi sıfatını da kazanmış olmakla) kabul edilmesi gerektiğini»*[435]

√ *«İptale konu tasarrufun borcun doğumundan önceki tarihli olduğu gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş ise de davacı alacaklı vekilince borcun takibin dayanağı olan bononun tanzim tarihinden önce, borçlu ile aralarındaki alüminyum doğrama işinden kaynaklandığı ileri sürüldüğü, buna dair belge sunulduğu, bu durumda mahkemece yapılacak işin, taraflardan da sorulmak suretiyle anılan belgedeki imzaların kime ait olduğu, davalı borçlunun belgede ismi geçen şirket ortağı veya yetkilisi olup olmadığı, borçlu yada yetkilisi olduğu şirket ile davacı alacaklı arasında ticari ilişki bulunup bulunmadığı araştırılarak, gerekirse taraflara ait ticari defterler üzerinde bilirkişi incelemesi de yaptırılmak suretiyle borcun doğum tarihinin saptanması gerektiğini»*[436]

√ *«Mahkemece iptale konu tasarrufun borcun doğumundan önceki tarihli olduğu gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş ise de davacı alacaklı vekilince borcun takibin dayanağı olan 11.03.2011 tarihli bononun tanzim tarihinden önce, borçlu ile aralarındaki alüminyum doğrama işinden kaynaklandığı ileri sürüldüğü, buna dair 31.12.2010 tarihli belge sunulduğu, bu durumda mahkemece yapılacak işin, taraflardan da sorulmak suretiyle anılan belgedeki imzaların kime ait olduğu, davalı borçlunun belgede ismi geçen şirket ortağı veya yetkilisi olup olmadığı, borçlu yada yetkilisi olduğu şirket ile davacı alacaklı arasında ticari ilişki bulunup bulunmadığı araştırılarak, gerekirse taraflara ait ticari defterler üzerinde bilirkişi incelemesi de yaptırılmak suretiyle borcun doğum tarihinin saptanması gerektiğini»*[437]

√ *«Tasarruflar, kredi sözleşme tarihinden sonra yapıldığından, borçtan önce yapıldığı şeklindeki kabul yerinde olmamakla birlikte, davalı şirketlerin kötü niyetli oldukları ispatlanmadığından tasarrufun iptali davasının reddi gerekeceğini– Takip konusu alacak miktarı ile tasarruf konusu malın tasarruf tarihindeki değerlerinden hangisi az ise o değer üzerinden nisbi olarak belirlenmesi gereken vekalet ücretinin maktu olarak belirlenmesinin isabetsiz olduğunu»*[438]

---

434 Bknz: 17. HD. 09.03.2015 T. 17616/3986
435 Bknz: 17. HD. 09.03.2015 T. 17290/3983
436 Bknz: 17. HD. 26.02.2015 T. 16319/3429
437 Bknz: 17. HD. 26.02.2015 T. 16319/3429
438 Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 14598/3346

√ *«Borcun doğumundan önce başlayan bir süreçte yapılan işlemin, alacaklıdan mal kaçırma amacı ile yapıldığından söz edilmesi mümkün olmadığından davanın reddi gerektiğini»*[439]

√ *«Tasarrufun iptali davalarında kural olarak, tasarrufun iptal edilebilmesi için borcun doğum tarihinin iptali istenilen tasarruf tarihinden önce olması gerektiğini– Uygulamada daha önceki tarihli hukuki veya ticari bir ilişki nedeniyle sonraki tarihli senet veya çeklerin düzenlendiği bilindiğinden, bilirkişiler tarafından düzenlenen raporlarda her ne kadar davacının tuttuğu ticari defterlerin kapanış tarihlerinin olmaması nedeniyle lehine delil olma özelliğinin bulunmadığı bildirilmiş ise de, aynı bilirkişi raporunda davacı alacaklı ile borçlu davalı arasındaki ticari ilişkinin, tasarruf tarihinden önce başladığı bildiriliş ve davacı tarafından dosyaya ibraz edilen faturalar da bu hususu teyit etmiş olduğundan, mahkemece davacının alacağının tasarruf tarihinden önce doğduğunun kabulü ile davanın esasına girilerek tarafların delillerinin toplanması gerekirken, çeklerin keşide tarihi iptali istenilen tasarruftan sonra olduğundan, davanın reddine karar verilmesinin isabetsiz olduğunu»*[440]

√ *«Davanın İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğunu– Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İK.nun 277 md) bulunması gerektiğini»*[441]

√ *«Takip konusu borcun doğum tarihinden önce olduğundan ve tasarrufun iptali davalarında borcun doğum tarihinden önceki tasarrufların iptali istenemeyeceğinden davacının davasında haksız olduğunu»*[442]

√ *«Borçlunun, borcun doğumundan sonra, alacaklılarından mal kaçırma amacı ile kooperatif hissesini üçüncü kişiye devrettiği, davalının borçlunun durumunu bilebilecek durumda olduğu kanaatine varıldığından bahisle davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»*[443]

√ *«Takibin dayanağının 20.12.2007 tanzim tarihli bono olduğu, davaya konu edilen taşınmazların ise borçlu davalı tarafından diğer davalılara 2008 yılında satıldığı, bu durumda tasarruf tarihi borcun doğum tarihinden sonra olduğundan davanın esasına girilmesi gerekeceğini»*[444]

√ *«Davacı aleyhine açılan menfi tespit davası reddedilerek kesinleşmiş ve anılan ilam gereğince takip konusu borcun, dava konusu tasarruflardan sonra doğduğu anlaşıldığından bu konuda borcun doğumuna ilişkin tanık beyanlarına itibar edilmesi*

439 Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 13444/3343
440 Bknz: 17. HD. 19.02.2015 T. 19310/2984
441 Bknz: 17. HD. 17.02.2015 T. 15483/2855
442 Bknz: 17. HD. 05.02.2015 T. 18145/3848
443 Bknz: 17. HD. 27.01.2015 T. 13436/1098
444 Bknz: 17. HD. 22.01.2015 T. 17416/727

yerinde görülmediği, dava konusu anılan parseller hakkında da davanın reddine karar verilmesi gerektiğini»[445]

√ *«Çeklerin keşide tarihlerinin ilk satışın yapıldığı tarihten 37 gün sonra başladığı, dinlenen tanık ve borçlunun oğlunun beyanına göre de borç para alışverişinin 1996 sonrasında olduğu ve bundan dolayı çek keşide edildiği, tanığın beyanına göre 1996– 1999 yılları arasında borçlu yanında çalıştığı dönem içinde davacının, davalı borçluya para verdiğinin belirtildiği ve davacı tarafından aynı alacağa ilişkin olarak açılan ve kabul ile sonuçlanıp onanarak kesinleşen ve işbu dava için de güçlü delil olan tasarrufun iptali davasında da davacı alacağının tasarruftan önce doğduğu hususunun kabul edildiği, davacı tarafa yemin teklif edilmiş olması karşısında davacının yemin teklifini reddetmesinin de sonuca etkisi bulunmadığını»*[446]

√ *«Davanın İİK'nun 277 vd. maddelerine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu, borcun doğumunun boşanma davası değil, bu davaya açmayı gerektirir fiillerin başladığı tarih olarak kabulü gerektiğini»*[447]

√ *«Davalılar arasındaki tasarrufun borçtan sonra yapılmış olması nedeniyle davanın esasına girilerek anılan tasarrufun İİK 278, 279, 280 maddeler gereğince iptale tabi olup olmadığının değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»*[448]

√ *«Tasarrufun iptali davalarında davacı alacaklının, davalı borçludaki alacağının gerçek bir alacak olması koşulu ile borcun (davacının alacağının) iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olmasının davanın ön koşulları olduğu– Tasarrufun iptali davasının önkoşul yokluğu nedeniyle reddi halinde Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 7/II maddesi gereğince davalı lehine maktu vekalet ücreti takdiri gerekeceğini»*[449]

√ *«Somut olayda davacı bankanın alacağı 11.06.2007 ve 26.03.2007 tarihli genel kredi sözleşmelerine dayanmakta olup dava konusu tasarrufun ise 07.01.2010 tarihli olduğu, bu durumda mahkemece davacının alacağının tasarruf tarihinden önce doğmuş olması nedeniyle davanın esasına girilerek taraf delillerinin toplanması ve hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini»*[450]

√ *«Takip konusu borç davacının, davalı borçluya kefilliğinden dolayı ödediği bedele ilişkin olup davacının kefilliğine dayalı ödemeleri 19.1.2009– 17.8.2009 tarihleri arasında yaptığı anlaşıldığında borcun doğumunun 13.4.2010 tarihli tasarruftan önce olduğunun kabulü ile davanın esasına girilerek davalılar arasındaki dava konusu tasarrufların İİK 278, 279, 280 maddeler gereğince iptale tabi olup olmadığı değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»*[451]

---

445 Bknz: 17. HD. 20.01.2015 T. 13851/571
446 Bknz: 17. HD. 19.01.2015 T. 19476/435
447 Bknz: 17. HD. 13.01.2015 T. 14349/224
448 Bknz: 17. HD. 07.04.2015 T. 15090/5512
449 Bknz: 17. HD. 23.12.2014 T. 8622/19259
450 Bknz: 17. HD. 11.12.2014 T. 7995/18202
451 Bknz: 17. HD. 09.12.2014 T. 15694/18028

√ *«Tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için tasarrufun borcun doğumundan sonra yapılmış olması gerektiğinden, davacı alacaklı vekilinin takip konusu çekin borçluya önceden yapılan faturalı satışlar nedeni ile verildiği iddiasının tespiti için öncelikle, borçlu ve davacı alacaklı arasındaki borç kaynağı çekin verilmesini gerektiren ticari ilişkinin varlığı ve hangi satışa ilişkin olarak verildiğinin ticari defterler üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile tesbit edilerek borcun doğum tarihinin belirlenmesi gerektiğini»*[452]

√ *«Alacaklı borcun senetlerin düzenlenme tarihinden önce doğduğunu iddia ettiğinden, davacı ve borçlu ile borçlunun ortağı olduğu dava dışı şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak taraflar arasında ticari ilişki, cari hesap ilişkisi bulunup bulunmadığı, var ise hangi tarihte başladığı, takip konusu senetlerin bu ticari ilişki ve cari hesap ilişkisine ilişkin verilip verilmediği dolayısıyla borcun doğum tarihinin tespit edilmesi gerekeceğini– Borcun doğum tarihinin, iptali istenen tasarruftan sonra olması halinde, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»*[453]

√ *«Takip dosyalarındaki çek tarihlerinin tasarruftan sonraya ait olduğu, ancak, uygulamada temel ilişkinin çekin keşide tarihinden evvel kurulduğu halde borçlu tarafından borca karşılık ileri tarihli (vadeli) çekler keşide edildiğinin sıkça görüldüğünü– Nitekim davacı alacaklının verdiği dilekçelerinde temel ilişkinin çeklerin keşide tarihlerinden önce var olduğunu ileri sürdüğü, bu durumda davacı ile davalı borçlu arasındaki temel ilişkinin ve bunun doğum tarihine ilişkin bilgi ve belgelerin nelerden ibaret olduğu araştırılarak gerektiğinde ticari defterlerden de yararlanılarak bilirkişi incelemesi yapılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»*[454]

√ *«319 ada 12 parsel sayılı taşınmaz borcun doğumundan sonra davalı H.S.'ye satıldığı, bu satış ile ilgili olarak yapılan değer tespiti sonunda tapudaki satış bedeli ile rayiç bedeli arasında fahiş fark bulunduğunun tespit edildiği, bu durumun tasarrufun iptaline tabi olduğu, mahkemece, bu hususlar dikkate alınmadan eksik inceleme ve hatalı değerlendirme ile ve davanın reddine karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu»*[455]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğmasının dava önkoşulu olduğu ve mahkemece re'sen araştırılması gerektiğini– Taşınmazların satış değerleri ile gerçek değerleri arasında fahiş fark bulunması bağış niteliğinde olup, iptale tabi olduğunu»*[456]

√ *«Somut olayda takip dayanağı çekin ibraz tarihinin 20.12.2006, bu çekin teslim edilme tarihini gösteren tevdii bonosunun tarihi ise 20.07.2006 olduğu, iptali istenen taşınmazın ilk satış tarihinin 2005 olduğu nazara alınarak, davacı alacağının dayanağını teşkil eden çekin keşide edilmesine neden olan ticari ilişkinin başlangıç tarihine*

[452] Bknz: 17. HD. 25.11.2014 T. 8041/16834
[453] Bknz: 17. HD. 27.10.2014 T. 6668/14352
[454] Bknz: 17. HD. 27.10.2014 T. 7882/14410
[455] Bknz: 17. HD. 21.10.2014 T. 10397/13890
[456] Bknz: 17. HD. 21.10.2014 T. 11132/13891

yönelik olarak gerektirdiği takdirde defter incelemesi de yaptırılmak suretiyle bir araştırma yapılmadan, yani, alacağın doğum tarihinin iptali istenen satıştan önce olduğu kesinleştirilmeden, davanın kabulünün isabetsiz olduğunu»[457]

√ *«Borçlu ile davacı arasında imzalanan sözleşme ile takibin dayanağı olan ileri tarihli çeklerin verildiği ve bu hususun çek tevdii belgesine de yazıldığı anlaşılmakla borcun doğum tarihinin, çeklerin üzerinde yazılı tarih değil faktoring sözleşmesinin imzalandığı tarih olduğunu»*[458]

√ *«Tasarrufun iptali davasında alacaklının alacağının kesinleşmiş olması dava şartı ise de iptale konusu tasarruf işleminin yapıldığı tarihten önce borcun doğmuş olması yeterli olup, bu tarihten önce takibin de kesinleşmiş olmasının görülebilme koşulu olmadığını»*[459]

√ *«Davalı üçüncü kişinin borçlunun ortağı ile yakın akrabalık bağı bulunduğu anlaşılmış olup, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapılmış olmasının yeterli olduğu, yoksa, tasarruf sırasında borçlunun mütemerrid olmasının aranmadığını»*[460]

√ *«Borcun tasarruf tarihinden sonra doğmuş olması nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[461]

√ *«Davacı alacaklı, borcun doğumunun takip dayanağı bononun düzenleme veya çekin keşide tarihinden önce gerçekleştiğini ileri sürerse mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmesi senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişki araştırılarak borcun doğum tarihi tespit edilmesi, dava koşulunun gerçekleşip, gerçekleşmediği saptanması gerekeceğini»*[462]

√ *«Alacağın doğum tarihinin iptali istenen tasarruftan sonra olması nedeni ile davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[463]

√ *«Tasarrufun iptali davasında, iptal kararı verilebilmesi için borcun tasarruf tarihinden önce doğmuş olması gerekeceğini»*[464]

√ *«Borcun tasarruf tarihinden sonra doğması nedeniyle tasarrufun iptaline karar verilemeyeceğini»*[465]

√ *«Davacı alacağının tasarruf tarihinden önce doğduğu ileri sürmüşse de bu durum kanıtlanamadığından tasarrufun iptali davasının reddine karar verileceğini»*[466]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, "davacının borçludaki alacağının gerçek olması", "borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması", "iptali*

---

457 Bknz: 17. HD. 20.10.2014 T. 14586/13808
458 Bknz: 17. HD. 14.10.2014 T. 9652/13299
459 Bknz: 17. HD. 23.09.2014 T. 4561/12417
460 Bknz: 17. HD. 15.09.2014 T. 3346/11706
461 Bknz: 17. HD. 11.09.2014 T. 109/11431
462 Bknz: 17. HD. 01.07.2014 T. 2670/10411
463 Bknz: 17. HD. 30.06.2014 T. 1978/10229
464 Bknz: 17. HD. 26.06.2014 T. 108/9967
465 Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 73/9002
466 Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 1155/9008

istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması" ve "borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması" gerektiği, bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceğini»[467]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğmasının dava önkoşulu olup mahkemece re'sen araştırılması ve takip dayanağı bonoların iptali istenen tasarruftan sonra tanzim edildiği anlaşıldığından alacaklı ile borçlu arasında bonoların tanzim tarihinden daha önceye dayalı bir ilişkinin bulunup bulunmadığı üzerinde durulması gerekeceğini»*[468]

√ *«Dava konusu tasarruflar ilk borcun doğum tarihinden sonra yapılmış olup, bu tasarruflar ile geç aciz belgesi arasında iki yıllık sürenin geçmemiş olduğu, tasarrufların iptaline karar verileceğini»*[469]

√ *«Davacı alacaklının, borcun doğumunun takip dayanağı bononun düzenleme veya çekin keşide tarihinden önce gerçekleştiğini ileri sürmesi halinde, mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmesi, senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişki araştırılarak borcun gerçek doğum tarihi tespit edilmesi ve dava koşulunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerekeceğini»*[470]

√ *«Alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı ve borcun doğum tarihi hususunda yeterli araştırma yapılarak ve açılan ceza davasının da sonucu beklenerek bir karar verilmesi gerekeceğini»*[471]

√ *«Davalılar arasında yapılan tasarrufun boşanma davası öncesinde kooperatif hissesinin devri suretiyle yapılmış olduğu, bu nedenle alacağın tasarruf tarihinden sonra doğmuş olduğu dikkate alınarak davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[472]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğması gerektiği ve önkoşulun mahkemece re'sen araştırılmasının zorunlu olduğunu– Davacı ile borçlu arasında yapılan sözleşme ile borçlunun davacıya karşı olan borçluluk halinin başlamış olacağı; borcun ödenip ödenmeyeceği ya da temerrüde düşülüp düşülmeyeceğinin borcun doğum tarihine etkisinin bulunmadığını»*[473]

√ *«Davacı banka ile davalı borçlu arasındaki ilk kredi ilişkisinin ne zaman başladığı davacı bankadan sorularak buna ilişkin belgelerin istenmesinin, takip dosyalarındaki takip dayanağı çeklerin başka bir ticari ilişki nedeniyle verilip verilmediği*

---

467 Bknz: 17. HD. 27.05.2014 T. 2571/8414
468 Bknz: 17. HD. 26.05.2014 T. 1935/8312
469 Bknz: 17. HD. 13.05.2014 T. 691/7522
470 Bknz: 17. HD. 13.05.2014 T. 834/7526
471 Bknz: 17. HD. 08.05.2014 T. 2942/7251
472 Bknz: 17. HD. 06.05.2014 T. 6584/7115
473 Bknz: 17. HD. 28.04.2014 T. 15274/6425

üzerinde durulmasının, borcun doğum tarihinin tespiti ile sonucuna göre karar verilmesinin gerekeceğini»[474]

√ *«Mahkemece, taraflar arasındaki ticari ilişkinin ne zaman başladığı, cari hesap ilişkisi bulunup bulunmadığı, tarafların alacak ve borç durumları hususunda rapor alınarak borcun doğumunun saptanmasının, takip konusu borcun iptali istenen tasarruftan sonra doğduğunun belirlenmesi halinde davanın önkoşul yokluğundan reddine, ticari ilişki ve borcun tasarruf tarihinde önce doğduğunun belirlenmesi halinde ise mevcut delillere göre diğer iptal koşulları yönünden dosyanın incelenmesinin ve sonucuna göre karar verilmesinin gerekeceğini»*[475]

√ *«Davacının dayanağı senet içeriğinden, karşılığının malen ödenmiş olduğunun belirtildiği, senedin davacı ile borçlu davalı arasında ticari veya hukuki bir ilişkiye dayalı olarak düzenlendiği, mahkemece taraflardan senet tanzim tarihinden önceki tarihlerde herhangi bir hukuki veya ticari bir ilişkiye girip girmedikleri sorulup buna ilişkin olarak gösterilecek delillerin toplanmasının, gerektiğinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasının ondan sonra hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesinin gerekeceğini»*[476]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğmasının dava önkoşulu olup mahkemece bu hususun re'sen araştırılması gerekeceği, dava koşulu gerçekleşmediği takdirde işin esası hakkında hüküm kurulamayacağını»*[477]

√ *«Borçlunun eşi adına yaptığı tasarrufun, borcun doğum tarihinden önce olduğu, açılan tasarrufun iptali davasının da 5 yıllık hak düşürücü süre gözetilerek açılması gerekeceğini»*[478]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğması dava önkoşulu olup mahkemece resen araştırılması gerektiğini– Davanın dayanağını oluşturan çeklerin tarihinin davaya konu tasarruf tarihinden önce açıksa da, çek tevdi bonosu ile ilgili davacı tarafından sunulacak deliller sorulmadığı gibi, çeklerin düzenlenmesine sebep olarak gösterilen ticari ilişkinin üzerinde de durulmadığından, davacının sahibi olduğu şirket defterlerinin ve çekle ilgili ticari ilişkinin gerektiğinde bir bilirkişi vasıtasıyla incelenmesi ve dava koşulu mevcut ise diğer iptal şartlarının incelenerek, ölen davalı açısından şufa hakkının kullanılmasında somut olayın özelliklerine göre bir muvazaa olmadığı da nazara alınarak bir karar verilmesi gerektiğini»*[479]

---

474 Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 15117/5943
475 Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 16639/5946
476 Bknz: 17. HD. 10.04.2014 T. 15155/5397
477 Bknz: 17. HD. 07.04.2014 T. 15972/5149
478 Bknz: 17. HD. 25.03.2014 T. 13757/4291
479 Bknz: 17. HD. 18.03.2014 T. 2999/3755

√ *«Davanın İİK.nın 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkin olduğu, bu tür davalarda kural olarak borcun tasarruf tarihinden önce doğması gerektiğini»*[480]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için; "davacının borçludaki alacağının gerçek olması", "borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması", "iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması" ve "borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması" gerektiği; bunların tasarrufun iptali davasının "önkoşulları" olduğunu»*[481]

√ *«Davacı alacaklının icra takibindeki alacağının, cari hesap sözleşmesine dayalı olarak alındığı belirtilen çeklere dayalı olduğu, bu durumda cari hesap üzerinde inceleme yapılmadan başka bir ifade ile takip dayanağı çeklerin vadeli olarak düzenlenip düzenlenmediği belirlenmeden, tasarrufun borcun doğum tarihinden önce yapıldığı gerekçesi ile davanın reddine karar verilmesinin doğru olmadığını– Şirketin bir ortağı için takibin iptal edilmiş olması diğer ortak hakkındaki takibin de ortadan kalktığı anlamına gelmeyeceğini»*[482]

√ *«Somut olayda davacının takibindeki çekler iptali istenen tasarruflardan sonraki tarihleri taşıdığı ne var ki çeklerin ticari hayatta vadeli olarak düzenlendiği de bir vakıa olup bu konuda mahkemece araştırma yapılarak takip konusu çeklerin borçlu tarafından vadeli olarak düzenlenip düzenlenmediği buradan hareketle tasarrufların borcun doğum tarihinden önce yapılıp yapılmadığının belirlenmesi gerektiğini»*[483]

√ *«Davacı ile davalı borçlu arasında, takip konusu çek ve bononun verilmesini gerektirir (ve borcun doğum tarihinin) tespiti amacıyla bu kişilerin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, takip dayanağı çek ve bononun davacı tarafından ibraz edilen faturalardan dolayı düzenlenip düzenlenmediğini saptanması ve ondan sonra hasıl olacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini»*[484]

√ *«Takip konusu borç boşanma davası sırasında hükmedilen nafaka alacağına ilişkin olup nafakayı doğuran olay haksız fiilden yani davalının davacı eşine şiddet uygulamasından kaynaklandığından borcun doğumunun dava konusu tasarruftan önce doğduğunun kabulü gerekeceğini»*[485]

√ *«Her bir davacı alacaklının takip dayanağı alacağın konusunun farklı olduğu ve alacağın doğum tarihlerinin de farklılık arzettiği görüldüğünden, her bir davacı alacaklı yönünden borcun doğumu ve aciz hali gibi tasarrufun iptali şartlarının ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğini»*[486]

√ *«Alacaklı vekilince, 'takip konusu çekin, alacaklı ve borçlu şirket arasındaki ticaretten doğduğu' belirtildiğinden, öncelikle, alacağın çekin düzenlenme tarihinden*

---

480 Bknz: 17. HD. 04.03.2014 T. 2503/2967
481 Bknz: 17. HD. 24.02.2014 T. 16901/2405
482 Bknz: 17. HD. 03.02.2014 T. 436/904
483 Bknz: 17. HD. 03.02.2014 T. 17989/913
484 Bknz: 17. HD. 16.01.2014 T. 16850/455
485 Bknz: 17. HD. 10.09.2013 T. 8434/11717
486 Bknz: 17. HD. 20.06.2013 T. 3542/9389

önce doğduğunun davacı alacaklı tarafından ispatlanması gerektiğini– Takip konusu borcun iptali istenen tasarruftan önce doğduğunun tespiti amacıyla davacı ve davalı borçlu şirkete delillerini bildirmesi için süre verilmesi, gerektiğinde tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması ve sonucuna göre; takip konusu alacağın iptali istenen tasarruftan önce doğduğu ispatlanması halinde, iptal koşullarının araştırılması, ispatlanamaması halinde ise, davanın 'önkoşul yokluğundan reddine' karar verilmesi gerektiğini»[487]

√ *«Takip dayanağı bonoların tanzim tarihi iptali istenen satıştan sonra olduğundan, borcun iptali istenen tasarruftan önce doğmasının dava ön koşulu olup, mahkemece re'sen araştırılacağı, dava koşulu gerçekleşmediği takdirde işin esası hakkında hüküm kurulamayacağını– Çekte vade olmaz ise de ticari hayatta çekler de bono gibi vadeli (ileri tarihli) olarak kullanıldığından, davacı ile davalı borçlu arasındaki takip konusu çeklerin verilmesini gerektirir ticari ilişki ve borcun doğum tarihinin tespiti amacıyla taraf vekillerine bu yöndeki delillerini bildirmesi için süre verilmesi, takip konusu çeklerin arkasındaki meşruatlara ilişkin mahkeme kararı ile takip dosyalarının istenmesi ve gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması gerektiğini»*[488]

√ *«Takip konusu davacının alacağının tasarruftan sonra doğmuş olması halinde, tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesinde bir usulsüzlük bulunmadığını»*[489]

√ *«Borcun doğumundan önceki tasarrufların iptal davasına konu edilemeyeceğini, mahkemece icra müdürlüğündeki takip dosyalarında borcun doğumuna esas kredi sözleşmelerinin tamamının asıllarının getirtilip incelenerek, borcun doğum tarihi tam olarak tespit edildikten sonra işin esasına girilmesi gerektiğini»*[490]

√ *«Davacı Hazine alacağının kalan kısmının tasarruf tarihinden sonra doğduğu anlaşıldığından, konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekeceğini»*[491]

√ *«Davalı borçlunun borcunun, ortağı ve müdürü olduğu şirketin borcuna kefil olduğu tarih değil, bu şirketin alacaklıya borçlandığı tarihte doğduğunun kabul edilmesi gerektiğini»*[492]

√ *«Davalı borçludaki alacağının ticari ilişkiden kaynaklandığını ileri süren davacı alacaklının sunduğu bononun, bu ticari ilişki nedeniyle tazmin edilmiş olup olmadığının saptanması için ticari defter ve kayıtlar üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması gerekeceğini»*[493]

√ *«Davacının ticari defterleri üzerinde yaptırılan bilirkişi raporundan 'davacının davalı borçluya 14 adet fatura karşılığı mal sattığı ve o yıl içinde tahsilatının olmayıp alacağın sonraki yılların açılış kayıtlarında gözüktüğü, sonradan alışverişler*

[487] Bknz: 17. HD. 13.06.2013 T. 11560/9003
[488] Bknz: 17. HD. 09.04.2013 T. 8333/5123
[489] Bknz: 17. HD. 08.04.2013 T. 9618/4985
[490] Bknz: 17. HD. 08.04.2013 T. 16730/5034
[491] Bknz: 17. HD. 01.04.2013 T. 9904/4522
[492] Bknz: 17. HD. 01.04.2013 T. 15317/4587
[493] Bknz: 17. HD. 28.03.2013 T. 14204/4372

ve tahsilatın olmadığı, davacı ile davalı borçlu arasındaki ticari ilişkinin başladığı yıl davacının davalıya 7 adet fatura karşılığı mal sattığı ve o yılın sonu itibarıyla davacının davalıdan alacaklı göründüğü, satış tarihleri ve davacının ticari defterlerinde tespit edilen ilişkinin icra takibine konu çeklerden öncesini kapsadığı' belirtilmiş olduğundan ve davacı tarafından sunulan faturalara borçlunun bir itirazı da bulunmadığından, borcun doğum tarihinin davacı tarafından sunulan faturalar ve bilirkişi raporuna göre tasarruftan önce olması nedeniyle tasarrufun iptali istemli davanın esasına girilmesi gerektiğini»[494]

√ *«Çekte vade olmamakla birlikte ticari hayattaki uygulamada çekerin de bono gibi vadeli kullanıldığı bilinen bir gerçektir. O halde takip konusu borcun gerçek doğum tarihinin tespitinin gerekli olduğunu»*[495]

√ *«Davacı bankanın kredi sözleşmesinin tasarruftan sonra düzenlenmiş olması halinde, tasarrufun iptali davasının 'ön şart yokluğu'ndan reddedilmesi gerekeceğini»*[496]

√ *«Ticari hayatta çeklerin ileri tarihli olarak keşide edildiği sık karşılaşılan bir durum olduğundan, takip dayanağı çeklerin keşide tarihi tasarruf tarihinde sonra olsa da, davacı ve borçlu arasında cari hesap ilişkisi bulunduğu iddiaları üzerinde durularak, davacı alacağının doğum tarihinin gerektiğinde her iki tarafın ticari defterleri karşılaştırılarak belirlenmesi gerekeceğini»*[497]

√ *«Takibe konu senedin düzenlenme tarihi, tasarruf tarihinde sonra ise de, davacı vekili 'iptali istenen tasarrufların, alacağın kaynağı olan – müvekkili davacı– alacaklı ile davalı borçlular arasındaki– akaryakıt ticaretinden sonra yapıldığını' iddia ettiğinden, bu yönde delil olarak sunulan fatura, sevk irsaliyeleri değerlendirilerek davacıya ait şirket defterleri ile akaryakıt alımında ilişki kurulan dava dışı şirkete ait defterler üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması davacı tarafından gösterilen (dava dışı şirket yetkilisi) tanıkların dinlenmesi, davacı ile dava dışı şirket arasında ticari ilişki belirlendiği takdirde, davacı ile davalı borçluların ticari defterleri üzerinde sözkonusu akaryakıt alışverişinin varlığı yönünden bilirkişi incelemesi yaptırılması, savcılık iddianamesinden davacı ile davalı borçlu arasında 18 yıllık ticari ilişki olduğu, bu davanın konusunu oluşturan akaryakıt ticareti ve bu ticarete istinaden gönderilen çeklerle ilgili dolandırıcılık ve zincirleme şekilde sahte resmi belge kullanmak suçu nedeniyle davalı borçlu hakkında ağır ceza mahkemesinde dava açıldığı anlaşıldığından, ilgili ceza dosyasının istenmesi, davacı ve davalı tanıklarının dinlenmesi tüm deliller birlikte değerlendirilerek takip konusu borcun doğumunun tespit edilmesi gerektiğini»*[498]

√ *«Çeklerin ileri tarihli olarak düzenlenmesi ticari yaşam içinde sıklıkla karşılaşılan bir durum olduğu, takibe konu çekin düzenlenmesine neden olan temeldeki borcun doğum tarihinin tespiti hem tasarrufun iptali hem de istihkak davasının esasına*

---

494 Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 7006/3209
495 Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 7006/3209
496 Bknz: 17. HD. 05.03.2013 T. 4980/2718
497 Bknz: 17. HD. 04.03.2013 T. 15861/2620; 22.02.2012 T. 1172/1979
498 Bknz: 17. HD. 19.02.2013 T. 4326/1955

etki edecek mahiyette olduğundan, bu tarihin, alacaklı ve borçlunun ticari kayıtları üzerinde yaptırılacak bir bilirkişi incelemesi ile saptanabileceğini»[499]

√ *«Davacı banka ile davalı borçlu arasında imzalanan kredi sözleşmesinin tarihinin borcun doğum tarihi olarak kabul edilmesi gerekeceğini, bunun yerine borcun doğumunun hesap kat'inin gerçekleştirildiği tarih olarak kabul edilemeyeceğini»*[500]

√ *«İptal davasının dinlenebilme koşullarından birisinin 'takip konusu borcun iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması' olduğunu; takip konusu alacağın çeklerden kaynaklanması halinde çekin vadeli olarak düzenlenmiş bulunması ve davacı tarafın da 'borcun daha önce doğduğunu iddia etmesi halinde mahkemece borcun 'gerçek doğum tarihi'nin araştırılması gerekeceğini»*[501]

√ *«Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için davacının borçluda gerçek bir alacağının bulunması gerektiğini– 'Vadeli çek verildiği ve borcun daha önce doğduğu' iddia edildiğinden, borcun gerçek doğum tarihinin araştırılması gerektiği, davacı ve davalı borçlu arasındaki ticari ilişki konusunda ihtilaf bulunmadığından davacı tarafından sunulan tahsilat makbuzları ve fatura göz önüne alınarak davacı ve davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde mali müşavir bilirkişiye inceleme yaptırılarak takip konusu borcun gerçek doğum tarihinin tespiti, borcun gerçek doğum tarihinin tasarruftan sonra olması halinde davanın ön şart yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»*[502]

√ *«Açılan tasarrufun iptali davasında, mahkemece, davacının alacağının dayanağı olan çeklerden bir kısmının tasarruf tarihinden sonra keşide edilmeleri nedeniyle bu çeklere ilişkin davanın reddine karar verilmiş ise de, bankaya ibraz tarihleri gözetildiğinden çeklerin en geç bu tarihte keşide edildiği gözetilerek borcun tasarruf tarihinden önce doğması nedeniyle, davanın esasına girilerek bir karar verilmesinin gerekeceğini»*[503]

√ *«Davacı taraftan alacağın doğumuna (tasarruftan önce olduğuna) ilişkin delil sorulmadan ve bu konuda davacı vekiline kesin süre verilmeden ve kesin süreye uymamanın sonuçları da hatırlatılmadan – tensiple verilen süre HUMK m. 163'e uygun olmadığı halde– mahkemece 'borcun tasarruftan sonra doğması' nedeniyle davanın reddine karar verilemeyeceğini»*[504]

√ *«İcra mahkemesince zamanaşımı nedeniyle icranın geri bırakılmasına karar verilmesi halinde, davacı tarafından İİK. m. 33a/2 uyarınca, yedi gün içinde dava açılmaması halinde, geçerli bir icra takibinin varlığından söz edilemeyeceğinden, mahkemece tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesi gerekeceğini– Borçludan aldığı malı elden çıkaran davalıdan, elden çıkardığı tarihindeki gerçek bedelin, alacak ve fer'ileriyle sınırlı olmak üzere tahsiline hükmolunacağı nazara alınarak taşınmazın dördüncü kişiye geçişi için davacıdan talebi sorularak bu kişinin davaya dahil edilmesi*

[499] Bknz: 17. HD. 18.02.2013 T. 15976/1717
[500] Bknz: 17. HD. 06.11.2012 T. 2454/12116
[501] Bknz: 17. HD. 06.11.2012 T. 2959/12122
[502] Bknz: 17. HD. 24.04.2012 T. 32/5008
[503] Bknz: 17. HD. 10.04.2012 T. 7860/4348
[504] Bknz: 17. HD. 28.03.2012 T. 1516/3770

halinde delilleri toplanıp yargılamaya devam ile bir hüküm verilmesi gerekeceğini– Davacının takibe konu ettiği çeklerin keşide tarihlerinin iptali istenen tasarruftan çok sonra olduğu nazara alınarak, davacının alacağın daha önce doğduğuna dair delilleri mahkemece sorulmadan karar verilemeyeceğini– Tasarrufun iptali davasının açılması koşullarından birisinin de 'davacının, davalıda kesinleşmiş bir alacağı bulunması olduğunu'»[505]

√ *«Davacının söz konusu katkıyı evlilik birliği içinde yaptığı ve açtığı davaya konu alacağının da tasarruftan önce doğduğunun kabulü gerekli olup, davanın reddine dair verilen karar sonrası dosyaya giren katkı payı alacağı ilamının, kesinleştiği ve bu ilama dayalı olarak başlatılan icra dosyasında borçlu aleyhinde alınmış kesin aciz belgesi de dosyaya eklendiğinden mahkemece davacının alacaklı olduğu icra dosyasına özgü olarak işin esasına girilerek davanın diğer şartları araştırılarak bir karar verilmesi gerekeceğini»*[506]

√ *«Borçlu tarafından ihalesi alınan, ancak ihale bedeli tamamen ödenmediği için, borçlunun rızasını da içeren dilekçe ile davalı üçüncü kişilere satılan ve daha sonra da diğer davalılar dördüncü kişilere devredilen taşınmazların, borçlu adına tesciline karar verilmesi istemiyle açılan davanın takip konusu alacağın tahsiline yönelik olduğu ve davanın tasarrufun iptali olarak yorumlaması gerekeceğini– Nakden verilen bir borca ilişkin olan bono, iptale konu tasarruflardan sonra keşide edildiğinden, davacı taraftan, varsa borcun daha evvel doğumuna ilişkin delilleri sorulmadan, eksik inceleme ile karar verilmesinin hatalı olacağını– Borçlunun yerleşim yeri olduğu belli olmayan ancak zaman zaman kaldığını bildirdiği adreste yapılan haczin geçici aciz belgesi olarak kabul edilemeyeceğini– Davacıya kesin ya da geçici nitelikte aciz belgesi sunması için süre verilip dava şartının tamamlanması gerekeceğini»*[507]

√ *«Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için davacının borçluda gerçek bir alacağının bulunması gerektiğini– 'Vadeli çek verildiği ve borcun daha önce doğduğu' iddia edildiğinden, borcun gerçek doğum tarihinin araştırılması gerektiği, davacı ve davalı borçlu arasındaki ticari ilişki konusunda ihtilaf bulunmadığından davacı tarafından sunulan tahsilat makbuzları ve fatura göz önüne alınarak davacı ve davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde mali müşavir bilirkişiye inceleme yaptırılarak takip konusu borcun gerçek doğum tarihinin tespiti, borcun gerçek doğum tarihinin tasarruftan sonra olması halinde davanın 'ön şart yokluğundan reddine' karar verilmesi gerektiğini»*[508]

√ *«"Takip konusu borcun haksız fiilden kaynaklanan tazminat davası sonucunda verilen kararın kesinleştiği tarihte" değil, "haksız fiilin işlendiği tarihte" doğmuş sayılacağını»*[509]

---

[505] Bknz: 17. HD. 28.03.2012 T. 1335/3768
[506] Bknz: HGK. 28.03.2012 T. 17– 25/241
[507] Bknz: 17. HD. 24.02.2012 T. 1470/5111
[508] Bknz: 17. HD. 24.04.2012 T. 32/5008
[509] Bknz: 17. HD. 28.11.2011 T. 5128/11359; 17. HD. 28.05.2011 T. 9286/5320; 17. HD. 24.02.2011 T. 8039/1617; 17. HD. 07.05.2019 T. 2710/2908

√ *«Mahkemece borcun doğumuna ilişkin temel ilişki konusunda tarafların bildireceği delileri toplamalı ve gerektiğinde şirket defteri üzerinde inceleme yaptırılarak borcun iptali istenen tasarruftan önce doğduğunun ispatlanması halinde işin esasına girilip sonucuna göre bir karar verilmesinin gerekeceğini»*[510]

√ *«"Davalının 1/2 paya sahip olduğu şirket borçlarından haberdar olmadığı" söylenemeyeceğinden, davacının alacağının, "dava konusu tasarruf yapıldığı tarihten daha önce doğduğu" tartışmasız olduğundan, mahkemece, davanın esasına girilip taraf delilleri toplanıp sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile "davanın reddine" karar verilmesinin isabetsiz olduğunu»*[511]

√ *«Takip konusu borcun trafik kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminata ilişkin olması halinde borcun "takip tarihi"nde ya da "aciz vesikasının düzenlendiği tarih"de değil, "haksız fiilin meydana geldiği tarih"te doğmuş sayılacağını»*[512]

√ *«Davacı– alacaklının çekden kaynaklanan alacağının, çekin üzerinde yazılı olan "keşide tarihi"nde değil, çekin bu tarihten önce bankaya/takas odasına ibraz edildiği tarihte doğmuş sayılacağını»*[513]

√ *«İptali istenen tasarrufun yapıldığı 17.9.1998 tarihinde davacının doğmuş bir alacağının bulunmadığı, davacı ile davalılardan B.Ş. arasında Bulgaristan'da 1997 yılında yapılan özelleştirme sonucu satın alınan şirket hisseleri nedeniyle kurulu bulunan ortaklığın, alacak borç ilişkisinin temeli olarak değerlendirilemeyeceği, tasarrufa konu taşınmaz üzerinde davacı lehine oluşturulan 9.12.1999 tarihli ipoteğin, 27.8.2002 tarihinde davacının talebi üzerine terkin edildiğinin anlaşılmış olması karşısında, taşınmazın devrine ilişkin tasarrufun muvazaa iddiasıyla iptalinin istenebilme olanağının bulunmadığını»*[514]

belirtmiştir…

---

510 Bknz: HGK. 13.10.2010 T. 17– 398/497
511 Bknz: 17. HD. 25.1.2010 T. E:2009/9373, K:357
512 Bknz: 17. HD. 30.10.2007 T. 4395/3299
513 Bknz: 17. HD. 24.05.2007 T. 1737/1785
514 Bknz: HGK. 14.02.2007 T. E:4– 79, K:77

29) Kesinleşen Bir "İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Takipte" Takip Borçlusu, İİK. m. 111/a Uyarınca, İcra Dairesinden 'Kendisine Satış Yetkisi Verilmesi'ni Talep Edebilir mi?

*

I–Geçtiğimiz günlerden yasalaşan 24.11.2021 tarihli ve 7343 sayılı *"İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"*[515] ile İcra ve İflas Kanunu'nun (58)maddesinde değişiklik yapılmıştır.

Bu Kanun ile getirilen yeniliklerin başında *"borçluya tanınan satış talep etme yetkisi"* gelmektedir… Gerçekten 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun–02.07.2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanun'la değişik–106. maddesinde[516];

"Alacaklı, haczolunan mal taşınır ise hacizden itibaren altı ay, taşınmaz ise hacizden itibaren bir yıl içinde satılmasını isteyebilir."

denilmişti…[517]

7343 sayılı Kanun'un 106/I maddesi;

"Alacaklı[518] *veya borçlu, hacizden itibaren bir yıl içinde haczolunan malın satışını isteyebilir…"* şeklinde düzenlenmiştir.

Bu maddeye ait **Hükümet Tasarısı Gerekçesi'nde**[519]; *"Birinci fıkrada iki değişiklik yapılmaktadır. Birinci değişiklikle, borçlunun hacizli malın satışını isteyebilmesi açıkça düzenlenmektedir. İkinci değişiklikle, hacizli malların satış isteme süreleri yönünden taşınır ve taşınmaz mal ayırımı kaldırılarak taşınır için cari olan altı aylık satış isteme süresi, taşınmazlarda olduğu gibi bir yıl olarak kabul edilmektedir.*

Böylece hacizli malların satışını isteme süreleri yeknesak hale getirilmektedir..."

şeklinde açıklamada bulunulmuştur.

---

[515] Bknz: RG. 30.11.2021 T. 31675 sayı

[516] Fıkranın 6352 sayılı Kanun'la değişmeden önceki şeklinde *"Alacaklı, haczolunan mal taşınır ise hacizden itibaren altı ay, taşınmaz ise hacizden itibaren bir yıl içinde satılmasını isteyebilir…"* denilmişti… (Bknz: **BUDAK, A.C.** Karşılaştırmalı İcra ve İflas Kanunu, 9. Baskı, 2019, s: 122)

[517] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2013, 3. Baskı, C: 2, s: 2089 vd.

[518] İstisnaen; 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 113/I maddesinde; *"Alacaklı talep etmeden, borçlunun talebi ile de satış yapılabilir…"* denilerek, özellikle 'hacizli taşınır malların değerinin düşmekte olması nedeniyle, borçlunun zarar gördüğü hallerde ve takibin uzaması nedeniyle borçlunun ödeyebileceği faiz miktarı artacağından, hacizli taşınır malların satışını borçlunun da isteyebilmesine bu madde ile olanak sağlanmışsa da, u y g u l a m a d a borçlunun bu maddeye dayanarak hacizli taşınır mallarının satışını istediğine pek rastlanmamıştır. (Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., C: 2, s: 2129 vd.)

[519] Bknz: **BUDAK, A.C.** age., 12. Baskı, 2022, s: 133 – **UYAR, T.** 24.11.2021 tarihli ve 7343 sayılı "İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"un Getirdiği Yenilikler (www.e–uyar.com)

II–7343 sayılı Kanun'un, İcra ve İflas hukukuna getirdiği diğer önemli bir yenilik ***"****Borçluya satış yetkisi verilmesi"* kenar başlıklı, derhal yürürlüğe girmiş olan (7343 s. K. m. 33,53)[520] [521] 111/a maddesi ile olmuştur.

İİİK.m. 111/a maddesi;

"Borçlu, kıymet takdirinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde haczedilen malının rızaen satışı için kendisine yetki verilmesini talep edebilir. Kıymet takdiri yapılmadığı durumlarda borçlu da kıymet takdiri yapılmasını isteyebilir. İcra müdürü, kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra cebrî satış işlemlerini durdurarak borçluya on beş günlük süre verir. Borçluya verilen sürenin başlangıcından üçüncü fıkra uyarınca verilen icra mahkemesinin kararına kadar geçen sürede alacaklı bakımından satış isteme süresi işlemez.

Rızai satışta bedel, malın muhammen kıymetinin yüzde doksanına karşılık gelen miktarı ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyenin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak bu aşamaya kadar bu mahcuz için yapılan takip masrafları toplamından az olamaz[522]*.*

Borçluyla anlaşan alıcının belirlenen bedeli birinci fıkra uyarınca borçluya verilen on beş günlük süre içinde dosyaya ödemesi hâlinde icra müdürü, gerekli bilgi ve belgeleri temin ettikten sonra yukarıda belirtilen şartların bulunduğunu tespit ederse, satışın onayı ile malın devir ve teslim işlemlerinin yapılmasına karar verilmesi için dosyayı derhâl icra mahkemesine gönderir. Mahkeme, en geç on gün içinde yapacağı inceleme sonucunda dosya üzerinden talebin kabulüne veya reddine kesin olarak karar verir. Kabul kararıyla malın mülkiyeti alıcıya geçer ve tüm hacizler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilir. Ret kararı verilmesi hâlinde yatırdığı bedel alıcıya iade edilir.

Bu madde uyarınca yapılacak satışlar hakkında niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu Kanunun diğer hükümleri uygulanır.

---

[520] **UYAR, T.** agm. (www.e–uyar.com) – **KALE, S.** İcra ve İflas Hukuku'nda Online Satış (www.e–uyar.com)

[521] Bknz: Kayseri 6. İcra Hukuk Mahkemesi 29.12.2021 T. E: 2021/678, K: 2021/663: "7343 sayılı Kanun'un 33. maddesi ile İcra ve İflas Kanuna 'Geçici Madde; 18' eklenmiş olup, 87, 88, 106, 110, 111/b, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 129, 130, 133, 242 ve 244. maddeler ile 134'üncü maddesinin dokuz ve onuncu fıkralarının uygulanma zamanı ve şekli özellikle belirtilmiş, 111/a hükmünün uygulanmasında herhangi bir istisna gözetilmemiş, **yayım tarihi ile beraber yürürlüğe gireceği** kabul edilmiştir. Kanun'un yayım tarihi ile yürürlüğe girdiğine ilişkin hüküm, kanunun derhal, iş ve işlemler hangi aşamada ise, o aşamada uygulanacağına işaret etmektedir. Bu nedenle madde 111/a'da 'icra müdürü, kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra, cebri satış işlemlerini durdurarak borçluya on beş günlük süre verir.' düzenlemesi de bulunduğundan…" (www.e–uyar.com)

[522] 'Maddenin ikinci fıkrası' gereğince "rızai satışta satış bedelinin 'malın muhammen kıymetinin yüzde doksanına karşılık gelen miktar ile o malla güvence altına alınan ve satış isteynin alacağına **rüçhanı olan alacakların** toplamından hangisi fazla ise, bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak, bu aşamaya kadar bu hacizli mal için yapılan takip masrafları toplamından az olamayacağı" öngörülmüş olduğundan, o mal üzerindeki hacizler dikkate alınmayacak demektir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir."[523]

şeklindedir.

Gerek madde metninde yer alan;

"Borçlu, kıymet takdirinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde ***haczedilen malın rızaen satışı için*** *kendisine yetki verilmesini talep edebilir…"* (İİK.m. 111/a–I,c: 1) şeklindeki hükümden,

Gerekse bu maddeye ait **Hükümet Tasarısı Gerekçesi**'nde[524] yer alan;

"111/a maddesi ile, talebi halinde borçluya ***haczedilen malın rızaen satışı amacıyla*** *yetki verilmektedir…Birinci fıkrada borçlunun, kıymet takdirinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde* ***haczedilen malının rızaen satışı için*** *kendisine yetki verilmesini talep edebileceği hükme bağlanmaktadır…"*[525] şeklindeki hükümden,

İİK.m. 111/a maddesinde düzenlenmiş olan "borçluya satış yetkisi verilmesi"nin *'rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takiplerde'* (İİK.m. 145 vd.; 148 vd.) uygulanmayıp sadece *'haciz yoluyla takiplerde'* (İİK.m. 78 vd.) uygulanabileceği, birinci derece mahkemelerince (İcra Hukuk Mahkemelerince) tereddütsüz kabul edilmektedir…

Nitekim bir olayda İstanbul Anadolu 17. İcra Hukuk Mahkemesinin 21.12.2021 T. ve E: 2021/758, K: 2021/795 sayılı kararında bu husus şu şekilde belirtilmiştir:

"Gereği Düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; "Alacaklı tarafından yukarıda esas numarası belirtilen dosya ile İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla icra takibi başlatılmıştır. Tarafımızca, yukarıda belirtilen İİK' nın 111/a maddesi gereğince, ipotekli taşınmazın rızaen satışı için yetki verilmesi talebiyle İcra Müdürlüğü'ne yapılan başvuru sonucunda, İcra Müdürlüğü'nün 09.12.2021 tarihli kararıyla "dosyanın ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takip olduğu yasal düzenlemenin ise yalnızca hacizli malları kapsadığı" gerekçesiyle 'talebin reddine' karar verilmiştir. Anılan maddede, "Bu madde uyarınca yapılacak satışlar hakkında niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu kanunun diğer hükümleri uygulanır." düzenlemesi yer aldığı gibi, anılan maddenin ipotekli taşınmaz satışlarında uygulanamayacağını dair herhangi bir hükme de yer verilmediği anlaşılmaktadır. Kaldı ki, anılan maddenin uygulanmasına ilişkin Yönetmelik henüz yayınlanmamış olup, Yönetmelikle birlikte anılan maddenin uygulanma alanının açıklığa kavuşturulması ihtimali de bulunmaktadır. İstanbul Anadolu Gayrimenkul Satış İcra

---

[523] **Doktrinde** İİK.m.111/a uyarınca, takip alacaklısının onayı olmaksızın borçluya 'satış yetkisi'nin verilmesinin, özellikle haczedilmiş mala takdir edilen bedelinin oldukça yükseğine satılabilecek malların sadece takdir edilen değerinin yüzde doksanı ile satışına olanak tanınmasının, alacağı, hacizli malın takdir edilen değerinden çok daha yüksek olan alacaklıların zararına olacağı–haklı olarak–ileri sürülmüştür (**KALE, S.** agm.) (www.e–uyar.com–www.lexpera.com) Böylece, alacaklının o malı 'alacağına mahsuben satın alabilmesi' de mümkün olmayacaktır…

[524] Bknz: **BUDAK, A.C.** age., s: 139–(www.e–uyar.com)

[525] Bknz: **BUDAK, A.C.** age., s: 139 – **UYAR, T.** agm. (www.e–uyar.com)

Dairesi 2021/298 Esas sayılı dosyasında verilen 09.12.2021 tarihli KARARIN İPTALİNE, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini arz ve talep ederim." şeklinde talepte bulunmuştur.

Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; alacaklı tarafından şikayeti borçlu aleyhine ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı icra takip başlatıldığı, şikayetçi borçlu tarafından İİK. m. 111/a gereğince ipotekli taşınmazın rızaen satılması için yetki verilmesinin talep edildiği, müdürlük tarafından 'ilgilinin talebinin reddine' karar verildiği, şikayetçi tarafından müdürlük işleminin iptalinin talep edildiği görülmüştür.

7343 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Madde 12; "2004 sayılı Kanuna 111 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir." Borçluya satış yetkisi verilmesi;

Borçlu, kıymet takdirinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde haczedilen malının rızaen satışı için kendisine yetki verilmesini talep edebilir. Kıymet takdiri yapılmadığı durumlarda borçlu da kıymet takdiri yapılmasını isteyebilir. İcra müdürü, kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra cebrî satış işlemlerini durdurarak borçluya on beş günlük süre verir. Borçluya verilen sürenin başlangıcından üçüncü fıkra uyarınca verilen icra mahkemesinin kararına kadar geçen sürede alacaklı bakımından satış isteme süresi işlemez." hükmünün eklendiği, Kanun maddesinde açıkça belirtildiği üzere, hacizli malın satışı için rızaen yetki verilmesinin talep edilebileceği, takibin ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı takip olduğu, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde haciz aşamasının bulunmadığı ve hacizli malın olmadığı, bu haliyle müdürlük tarafından yapılan işlemin usul ve yasaya uygun olduğu anlaşılmakla şikayetin reddine karar verilmiştir."

*"*İİK.m. 111/a'da düzenlenmiş olan *'borçluya satış yetkisi verilmesi'*nin sadece ve sadece *'haciz yolu ile takiplerde'* mümkün olabileceği" **doktrinde** bu konuda yazılmış makalelerde–örneğin; *"İcra ve İflas Hukuku'nda Online Satış"* Prof. Dr. **KALE, S.** (www.e–uyar.com) (www.lexpera.com) 'da *"....hacizli malın bizzat kendisi tarafından satışı için borçluya yetki verilmesine ilişkin İİK.111/a maddesi yeni bir hükümdür. Maddede bu yetkinin kapsamı, süresi ve usulü düzenlenmektedir..."* şeklinde, bu maddenin sadece *'hacizli malların satışı'* söz konusu olduğunda uygulanabileceği açıkça belirtilmiş olduğu gibi, aynı makalede *"...Bu madde kapsamında son olarak belirtilmesi gereken husus rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılacak takiplerde takip borçlusuna, iflasta ise müflise bizzat satış yetkisinin verilmemiş olmasıdır..."* Prof. Dr. **KALE, S.** (www.e–uyar.com) (www.lexpera.com) ayrıca ipotekli takiplerde *'paraya çevirme usulü'*nün düzenlendiği İİK.m. 150/g'de; "satılması istenen rehin hakkında İİK.'nin 92/III, 93, 96, 97, 97/a, 98, 99 ve 112'den 137'nci maddeye kadar olan hükümlerin kıyas yoluyla uygulanacağı" belirtilmiş yani yeni İİK. 111/a maddesi Kanun'a eklenirken 150/g maddesinde de değişiklik yapılıp bu maddeye İİK.m. 111/a maddesi eklenmemiştir.

III–Bir olayda;

–Bir devlet bankası tarafından, konusu *'tersane'* olan bir taşınmaz hakkında *'ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile'* takip başlatılmış ve bu takip kesinleşmiştir.

–Takip konusu *'tersane'* üzerinde alacaklı bankanın yüksek miktarda –birinci derecede ve birinci sırada–ipoteği bulunmaktadır.

–Takip alacaklısı devlet bankası, borçlu hakkında yaptığı bu takipteki alacağını (Ü)'ye temlik etmek niyetindedir.

–İcra dosyasında *'kıymet takdiri'* yapılmış ancak henüz bilirkişi kurulu raporunu düzenlememiş yani kıymet takdiri kesinleşmemiştir.

–İyiniyetli olmayan (borçlu) tersane sahibi, tersanenin satılmaması için elinden geleni yapmaktadır.

–Tersanenin değerinin, ipotek miktarının çok altında çıkacağı tahmin edilmektedir.

–Borçlu–tersane sahibi, yeni yürürlüğe giren İİK.m. 111/a uyarınca icra dairesinden *'kendisine satış yetkisi verilmesini'* talep etmeyi düşünmektedir.

–Alıcı (Ü), takip konusu alacaklı devlet bankasına kıymet takdirinin çok üstünde bir bedel ödeyerek, devlet bankasının alacağını devralmayı (temlik almayı) düşünmektedir.

–Somut olayda, alacaklı devlet bankasının önünde (üstünde) başka bir rüçhanlı alacak bulunmamaktadır.

–**a)** Alacaklı devlet bankası, takip konusu tersaneyi satışa çıkarırsa, tersanenin satılabilmesi için, alacaklı devlet bankasının ipotekli alacağının karşılanması gerekmez. Yani bu varsayımda, İİK.m. 129/I'de öngörülen *"karşılama ilkesi"* uygulanmaz.[526] [527]

Bu durumda, tersanenin satılabilmesi için *"artırma bedelinin, malın tahmin edilen kıymetinin yüzde ellisi bulması ve –olayda; satış isteyenin (devlet bankasının) alacağına rüçhanı olan diğer alacaklılar bulunmadığından*[528]*–bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaştırılması masraflarını aşması"* gerekmektedir. (İİK.m. 129/I, c: 3)

b) Takip konusu tersane, ipotekli alacaklı devlet bankası tarafından değil de tersane üzerinde haczi bulunan bir alacaklı tarafından satışa çıkarılırsa, o zaman İİK.m. 129/I'de öngörülen *"karşılama ilkesi"* gereğince *"artırma bedelinin, satış isteyen hacizli alacaklının alacağına rüçhanı olan alacaklıların alacağını –yani; olayda ipotekli*

---

[526] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., C: 2, s: 2263

[527] Bknz: 12. HD. 27.09.2012 T. 19839/28161; 15.01.2013 T. 28089/428; 26.04.2012 T. 32122/14070; 27.09.2012 T. 19844/28160; 10.04.2000 T. 4697/5535; 22.11.1998 T. 10765/12719 (**UYAR, T./UYAR, A. /UYAR, C.** age., s: 2263) – www.e–uyar.com

[528] Satışa konu taşınmazın aynından doğan –bina/arazi vergisi gibi–alacaklar da, İİK.m. 129'da öngörülen 'rüçhanlı alacaklar'dan sayılır. (**UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., s: 2263)

alacaklı devlet bankasının alacağının tümünü–karşılaması + paraya çevirme ve paraların paylaştırılması masraflarını, satış bedelinin karşılaması gerekir!...

–Olayda; borçlu tersane sahibinin İİK.m. 111/a uyarınca;

a) Alacaklı devlet bankasının yaptığı icra takibi *'ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile'* takip olduğundan, borçlu bu takipte icra dairesine başvurup *'kendisine satış yetkisi verilmesini'* talep edemez…

b) Fakat ipotekli taşınmaz (tersane) üzerinde haczi bulunan bir alacaklı tarafından, takip konusu taşınmazın *'kıymet takdiri'* talep edilir ve *'kıymet takdiri'* yapılırsa, bu kıymet takdirinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde borçlu icra dairesine başvurarak *"kendisine taşınmazın rızaen satışı için yetki verilmesini"* talep edebilir.

Kıymet takdiri kesinleştikten sonra, icra müdürünün kendisine vereceği on beş günlük süre içinde satışın yapılabilmesi için *"ipotekli alacaklı devlet bankasının tersane üzerinde bulunan –tersanenin kıymetinin yüzde doksanının çok daha üzerinde olan–ipotekli alacağının tümünün + yapılan takip masraflarının hepsinin"* borçlunun bulacağı alıcı tarafından ödenmesi gerekir!...

30) Tapu Kaydına Konulan "Davalıdır" Şerhinin Doğurduğu Sonuçlar

*

Uygulamada, açtıkları tasarrufun iptali davalarında davacı–alacaklıların, dava dilekçesinde;

aa– *'İhtiyati haciz kararı'* verilmesini (İİK. m. 281/II),

bb– *'İhtiyati tedbir kararı'* verilmesini (HMK. m. 389 vd.)

cc– Dava konusu taşınır/taşınmazın kaydı üzerine, *'davalıdır şerhi'* konulması istedikleri görülmektedir…

'Tasarrufun iptali davaları' a y n i d a v a olmamasına –yani; dava konusu taşınırın/taşınmazın aynı ile ilgili olmayıp *'şahsi dava'* niteliğinde bulunmalarına– rağmen, bu davalarda, mahkemece 'ihtiyati tedbir kararı' verilmemiş olmasından faydalanan davalı– üçüncü kişilerin dava konusu şeyi başkalarına devrettikleri çok sık karşılaşılan bir durum olduğundan, **doktrinde**[529] *«bu davalarda da, alacaklının dava konusu taşınmazın başkasına devrinin önlenmesi için ihtiyati tedbir kararı (HMK. m. 389 vd.) verilmesini talep edebileceği»* belirtilmiştir…

'Dava konusu şeyin kaydına «davalıdır şerhi» konulması' HMK'da özel olarak düzenlenmemişse de, u y g u l a m a da, mahkemelerce tasarrufun iptali davalarında, dava konusu taşınırın/taşınmazın kaydına –davacıdan herhangi bir teminat istenmeden– davacının talebi üzerine '*davalıdır şerhi*' konulmasına» karar verilmektedir…[530]

'Tapu kütüğünde malikin tasarruf yetkisinin sınırlandırılmasına ilişkin şerhler' kural olarak Türk Medeni Kanunu'nda düzenlenmektedir. Çekişmeli hakların korunmasına ilişkin *'ihtiyati tedbir kararları'* tapu kütüğüne şerh edilir ve bunlar malikin tasarruf yetkisini sınırlar. Çekişmeli hakların korunmasına ilişkin mahkeme kararları, niteliği itibariyle teminat amaçlı *'ihtiyati tedbir kararları'*dır. Çünkü mahkemeler, tedbire konu olan mal veya hakkın muhafaza altına alınması veya bir yediemine tevdii ya da bir şeyin yapılması veya yapılmaması gibi, sakıncayı ortadan kaldıracak veya zararı engelleyecek her türlü tedbire karar verebilir.[531]

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda (TMK), tapu siciline (TMK. m. 99– 1027) tescil edilmesi düzenlenen şerhlerden (TMK. m. 1009– 1011) birisi de, çekişmeli hakların korunmasına ilişkin mahkeme kararlarının tapu kütüğüne şerh edilmesidir. TMK. m. 1010'da söz konusu olan bir taşınmazın mülkiyeti veya onun üzerinde iktisap edilecek sınırlı bir ayni hak veya içeriği taşınmaza ilişkin bir şahsi hak ile ilgili şerh talepleridir.

---

[529] **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s:1430, dipn. 61 – **KURU, B./AYDIN, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku «Ders Kitabı», 6. Baskı, 2021, s:499, dipn. 4

[530] **AVCI, Y.N.** age., s: 74

[531] **ÖZBEK, S.M.** Tapu Kütüğüne Şerh Edilen Çekişmeli Hakların Korunmasına İlişkin İhtiyati Tedbir Kararlarının Doğurduğu Tasarruf Kısıtlamaları (Başkent Ünv. Huk. Fak. Der. C:3, S:1, Ocak/2017, s:65)

Tasarruf yetkisinin kısıtlanması şerhlerini düzenleyen TMK. m.1010'a göre, bu maddede sayılan sebeplere dayanan tasarruf yetkisi kısıtlamaları, tapu kütüğüne şerh verilebilir. Kanunda sayılan tasarruf yetkisi kısıtlamaları arasında "çekişmeli hakların korunmasına ilişkin mahkeme kararları"da yer almıştır (TMK. m. 1010/I– 1). Böylece çekişmeli hakların korunmasına ilişkin mahkeme kararları, tasarruf yetkisi kısıtlamaları kapsamında tapu kütğüne şerh verilebilmektedir.

TMK. m. 1010/I– 1'de öngörülen 'çekişmeli hakların korunmasına ilişkin mahkeme kararlarının şerhi'nde, ayni hak değişikliğine sebep olabilecek bir şahsi hakkın, malikin tasarruflarına karşı korunmasının sağlanması amacıyla, 'bir tasarruf yetkisi kısıtlamasının şerhi' öngörülmüştür. Bu yapısıyla 'çekişmeli haklar şerhi', 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 389 vd. maddeleri uyarınca alınan 'ihtiyati tedbir niteliğindeki mahkeme kararı'na dayalı olarak gerçekleştirilmektedir.

Eşya hukukunda, tapu sicilini kilitlemediği için, sicilde işlem yapılmasını engellemeyen **çekişmeli haklar şerhi (TMK. m. 1010/I– 1)** ile **geçici tescil şerhinin (TMK. m. 1011)** kanuni dayanağı esas itibariyle TMK olsa da, bu şerhlerin dayandığı mahkeme kararlarının medeni usul hukukunda da yansıması vardır. Her iki şerhin amaçları itibariyle **HMK'daki dayanağı,** tedbire konu olan mal veya hakkın muhafaza altına alınması için mahkemece her türlü tedbire karar verebileceğini öngören **HMK. m. 391'in birinci fıkrası hükmüdür.**[532]

Şerhler, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununda, **şahsi hakları güçlendirici şerhler** (TMK. m. 1009), **tasarruf yetkisini kısıtlayıcı şerhler (TMK. m. 1010, 1) ve geçici tescil şerhleri** (TMK. m.,1011) olmak üzere **üç başlık altında** toplanmıştır.

TMK. m. 1010/I– 1'de sözü edilen çekişmeli haklardan, 'ayni haklara ilişkin çekişmeler' anlaşılmamalıdır. Çünkü, ayni haklar hakkındaki anlaşmazlıklar, TMK. m. 1011/I– 1'de "İddia edilen bir ayni hakkın güvence altına alınması" olarak ayrıca düzenlenmiştir. Bu sebeple **çekişmeli haklar şerhinden,** geçici tescil şerhi söz konusu değildir. **TMK. m. 1010/I– 1'de** düzenlenen "çekişmeli hakların korunmasına ilişkin mahkeme kararları", gelecekte ayni hak değişikliğine yol açacak olan şahsi haklarla ilgili çekişmeli hakların korunmasını düzenlemektedir.

Çekişmeli haklar şerhi, taşınmaz devredilse dahi şahsi talep hakkının üçüncü kişiye karşı ileri sürülmesine imkan sağladığından, dayandığı şahsi talep hakkı, şerhin tapu siciline işlenmesiyle kuvvetlendirilmiş ve bu sayede üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilir hale gelmiş olmaktadır.[533]

TMK. m. 1010/I– 1'de düzenlenen çekişmeli haklar şahsi, taşınmaz malikinin tasarruf yetkisini kaldırmamakta, sadece kısıtlamaktadır. Bu nedenle, çekişmeli haklar şerhinin varlığına rağmen dava konusu taşınmaz üzerinde sonradan bir ayni hak kazanmak mümkündür. Ancak bu yolla kazanılan ayni hak, şerhten faydalanan kişiye karşı ileri sürülemez.

---

[532] **ÖZBEK, S.M.** agm. s:67 vd.
[533] **ÖZBEK, S.M.** agm. s:70

Çekişmeli haklar şerhi bu yapısıyla, ayni sonuçların gerçekleşmesi itibariyle güncel, fakat ispat güçlükleri ile kitlenmiş borç doğurucu hakları teminat altına alan şerhlerdendir. Mahkeme kararına istinaden **tapu siciline işlenen çekişmeli haklar şerhi, dava konusu taşınmaz üzerinde mülkiyet iktisap etmek isteyen üçüncü kişilerin iyi niyetini yıkıcı, tahrip edici bir işlev ifa eder ve tapu kütüğünü iyi niyetli kazananlara kapatır (TMK. m. 1010/I– 1).**[534]

TMK. m. 1010/I– 1'de öngörülen çekişmeli hakların korunmasına ilişkin mahkeme kararlarının şerhi, gerçek (dar ve teknik) anlamda bir tasarruf sınırlaması şerhidir. **TMK'nun 1010/I– 2. maddesine göre bu kısıtlamaların tapu kütüğüne şerh edilmesi, onların taşınmaz üzerinde şerhten sonra hak kazanmış olan herkese karşı ileri sürülebilmesini sağlar. Söz konusu hüküm** şerhin kural olarak tapu kütüğünü kilitlemediğine işaret etmektedir. Gerçekten kanun koyucu, **şerh verilmekle** tasarruf yetkisi kısıtlamasının sonradan kazanılan hakların sahiplerine karşı ileri sürülebileceğini öngördüğüne göre, şerhe rağmen malik üçüncü kişilerle tasarruf işlemi yapabilmeli ki, bu işlemle hak kazananlara şarhı şerh lehdarı kendi hakkını ileri sürebilsin.[535]

'Çekişmeli haklar şerhi' de **'geçici tescil şerhi'** de, TMK. m. 1010/I– 2 uyarınca dava konusu olan şahsi talep hakkına **ayni bir nitelik vermez,** sadece **ayni bir etki** doğurur (hakka ayni etkinlik kazandırır) ve bu şerhler **dava konusu taşınmazın devrine engel olmaz.** Her iki şerh de tapu sicilinde yer alsa da, sicilde malik olarak görünen kişi, taşınmazı geçerli şekilde devredebilir. Her iki şerh de bu özelliğinden dolayı, hak sahibinin menaatlerini tam olarak koruyamadığından, hukuk yargılama usülünde **"ferağdan men"** şeklindeki teminat tedbirleri geliştirilmiştir. Uygulamada hakim, tedbir kararında tasarruf yetkisi kısıtlamasını ve buna ilişkin şerhi yeterli koruma tedbiri olarak görmediğinden, davanın sonuçlanmasına kadar malikin o taşınmaz üzerinde her türlü tasarrufta bulunmasını yasaklayan (**ferağdan men**) ve böylece tapu kütüğünü tüm işlemlere kapatan (TST m. 49, 1/a) bir ihtiyati tedbir kararı verebilmektedir.[536]

Bu itibarla **TMK.nun 1010/I– 2.** maddesinden hareketle, şerhin kural olarak tapu kütüğünü kilitlemediği; şerhe rağmen malikin üçüncü kişilerle tasarruf işlemleri yapabileceği, ancak bu işlemlerle kazanılan hakların, şerh lehdarının hakları ile bağdaşmadığı ölçüde ona karşı ileri sürülemeyeceği sonucuna varmak mümkündür. **Doktrinde** bu husus şu şekilde açıklanmıştır:

"…yapılan bir şerhle, kütük kapatılmış ve bundan sonra kütükte herhangi bir işlemin yapılması yasaklanmış değildir. Şerhe rağmen, yapılan hukuki işlem ve tescil, tamamiyle geçersiz de değildir; sadece, şerh lehtarının hakkiyle çatıştığı takdirde ve bu ölçüde geçersizdir. O halde, bir sınırlama şerhinin mevcut olması – Medeni Kanunun sistemine göre– artık «kütüğün kapanması, o taşınmaz üzerinde hiçbir tasarruf (tescil) yapılamaz» demek değildir. Eğer şerhten sonra yapılan bir tescil, şerh lehtarının herhangi bir ölçüde hakkını ihlal etmiyorsa, örneğin, daha sonra, şerh lehtarının

[534] **ÖZBEK, S.M.** agm. 71
[535] **ÖZBEK, S. M.** agm. 72
[536] **ÖZBEK, S.M.** agm. s:73

hakkı ortadan kalkmış ise, şerhten sonra yapılmış olan bir işlem ve tescil geçerli ve kazandırıcı olacaktır.[537]

Çekişmeli hakların korunmasına ilişkin mahkeme kararlarının şerhi tapu kütüğünü kililemediği ve şerhe rağmen malik üçüncü kişilerle tasarruf işlemleri yapabileceğinden, tapu iptali ve tescil davalarında **kayıt maliki dava konusu taşınmazı satabilir, temlik edebilir, taşınmaz satış vaadine konu ederek bu** satış vaadi senedini tapuya tescil ettirebilir, üzerinde **ipotek tesis** ettirebilir, **kiraya verebilir,** kira sözleşmesini **tapu siciline şerh ettirebilir.** Bu **işlemlerin hiçbirisi** için ne mahkemeden ne de şerh lehdarından (davacı veya asli müdahilden) onay almak zorundadır.

Bununla birlikte **TMK'nun** 1010. maddesinin her bir bendinde, amacı ve talepte bulunacak kişiler bakımından farklılık arz eden **tasarruf yetkisi kısıtlaması şerhlerine** yer verilmiştir. TMK. m. 1010/I– 1'de öngörülen çekişmeli hakların korunmasına ilişkin mahkeme kararlarının şerhinde, ayni hak değişikliğine sebep olabilecek bir şahsi hakkın, malikin tasarruflarına karşı korunmasının sağlanmaıs amacıyla, Hukuki Muhakemeleri Kanunu'nun 389 vd. maddeleri uyarınca alınacak ihtiyati tedbir niteliğindeki mahkeme kararına dayalı olarak gerçekleşecek bir **tasarruf yetkisi kısıtlamasının şerhi** öngörülmüştür. Tasarruf yetkisi kısıtlaması, mahkeme kararıyla birlikte değil, şerhin yapılmasıyla etkisini göstereceğinden, şerh kurucu niteliktedir.

TMK. m. 1010/ I– 1'de çekişmeli olan hak ayni değil, şahsi nitelikte bir haktır. Zira kanun koyucu, ayni hak iddiasının güvence altına alınması gerekiyorsa, bunun geçici tescilin şerhi yoluyla sağlanacağını TMK. m. 1010/I– 1'de düzenlenmiş olmayacağına göre, 1010/ I– 1'de çekişmeli hakkın şahsi hak olduğu sonucuna varılabilir. Diğer taraftan TMK'nun 1010/ I– 1'e karşılık gelen mehaz İsviçre Medeni Kanunu'nun 960/1. maddesinde kullanılan "alacak hakları" ifadesi de buradaki hakkın 'şahsi hak' olduğunu işaret etmektedir.

İşte, **TMK. m. 1010/I– 1'**de, 'ihtiyati tedbir niteliğindeki mahkeme kararına dayanan bir tasarruf yetkisi kısıtlamasının şerhi' düzenlenmiştir. Örneğin, sözleşmeden doğan ve şerh verilmemiş bir alım hakkını kullanmış olan kimse, aralarındaki sözleşmeye dayanarak malikten taşınmazın mülkiyetinin kendisine devredilmesini isteyebilir. Bunun üzerine malik, mülkiyeti devir borcunu yerine getirmekten kaçınırsa, alım hakkı sahibi TMK. m. 716 uyarınca açılan davada, mülkiyetin kendisine intikaline karar verilmesi mahkemeden talep edebilir. Bu durumda mülkiyetin alıcıya geçmiş olduğuna karar verilinceye kadar alıcı, malikin tasarrufuna karşı hakkını güvence altına almak için mahkemeden bir karar alıp, bunu TMK'nun m. 1010/I– 1 hükmüne dayanarak tapuya şerh ettirebilir.[538]

- **Yüksek mahkeme,** öteden beri bu konudaki içithatlarında, «davalıdır şerhi»nin *'ihtiyati tedbir kararı niteliğinde olmadığını, bu nedenle taşınmazın devrini*

[537] **GÜRSOY, K.T./EREN, F./CANSEL, E.** Türk Eşya Hukuku, 1984, s:282 (Naklen; **ÖZBEK, S.M.** agm. s:73)
[538] **ÖZBEK, S.M.** agm. s:73 vd.

önlemeyeceğini ancak taşınmazı devralan kimsenin iyiniyet iddiasında bulunmasını engelleyeceğini' açıkça belirtmiştir. Gerçekten yüksek mahkeme;

√ *«Mahkemece tapu kaydına düşülen '**davalıdır**' şerhinin tedbir niteliğinde olmayıp, cebri icra yolu ile yapılacak satışa engel olmayacağını»*[539]

√ *«Davanın açıldığı tarihte taşınmazın tapu kaydına, "**davalıdır**" şerhi konulmuş olup, ikinci el konumundaki son kayıt malikinin 'iyiniyet iddiası'nda bulunamayacağını; TMK. m. 1023'ün koruyuculuğundan yararlanamayacağını»*[540]

√ *«Dava konusu taşınmazı tapu kaydında **'davalıdır şerhi'** olmasına rağmen satın alan davalı dördüncü kişinin, tasarrufun iptali davasında iyiniyet iddiasında bulunamayacağını»*[541]

√ *«Tasarrufun iptali davalarında alacaklının talebi üzerine teminatın lüzum ve miktarı mahkemece tayin olunmak üzere **ihtiyati haciz kararı** verilebileceğini– Davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taalluku halinde, teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemeyeceğini– Taşınmazların tapu kayıtlarına **davalıdır şerhi** konulmuş olmasının ihtiyati haczin sonuçlarını doğurmayacağı gibi dava dışı kişilere satışını da engellemeyeceğini»*[542]

√ *«Davalının dava konusu taşınmazı **'davalıdır şerhi'** ile diğer davalıdan yargılama sırasında almış olduğundan, borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olmaları nedeniyle, tasarrufların İİK. m. 280 gereğince iptale tabi bulunduğunu»*[543]

√ *«Davanın açıldığı tarihte taşınmazın tapu kaydına '**davalıdır**' şerhi konuluş olup, ikinci el konumundaki son kayıt malikinin iyiniyet iddiasında bulunamayacağını; TMK. m. 1023'ün koruyucuğundan kararlanamayacağını»*[544]

√ *«Tapu kaydı üzerine konulan '**davalıdır**' şerhinin, taşınmazın devir ve temlikini önleyici bir etkisi olmayacağını»*[545]

belirtmiştir.

---

539 Bknz: 12. HD. 05.07.2017 T. 28553/10126

540 Bknz: 1. HD. 19.06.2017 T. E:2015/633, K:2017/3592 (**UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** «Bibliyoğrafyalı– Gerekçeli– İçtihatlı» Türk Medeni Kanunu «Eşya Hukuku», C:30, 2019, s:3139 vd.)

541 Bknz: 17. HD. 01.11.2016 T. 20571/9660

542 Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. 226/1734

543 Bknz: 17. HD. 10.11.2015 T. 10042/11889

544 Bknz: 1. HD. 18.12.2013 T. 14597/18235

545 Bknz: 1. HD. 29.02.2012 T. 2886/2157

31) İhale alıcısının, süresi içinde ihale bedelini yatırmaması hâlinde "alınan teminatın – İİK m. 114/VII– 9 uyarınca– kendisine iade edilmemesi gerekir" ise de bu kişi 'teminat yatırmadan ihaleye girebilecek kişilerden ise, İİK m. 114/VII – 6 uyarınca 'taşınmaz üzerinde haczi bulunması' veya 'ortaklığın satış suretiyle giderilmesine ilişkin satışlarda, üzerinde kalan ihalenin satış bedelini yatırmaması hâlinde, icra dairesince ne gibi işlem yapılacaktır? Bundan sonra yapılacak yeni ihaleye teminat yatırmadan girebilecek midir?

*

Yüksek mahkeme (Yargıtay 12. Hukuk Dairesi) bir olayda;

"Şikayetçi paydaşların icra mahkemesine başvurusunda, sair şikayetlerinin yanında ihale alıcısı paydaşların ilk arttırmada satışı engellemek amacı ile bilinçli şekilde fahiş fiyat teklifinde bulunduğunu, bu teklif nedeni ile diğer taliplilerin yeni teklif vermelerinin engellendiği, bunun üzerine ihale alıcıları paydaşların ikinci arttırmaya teminatsız olarak alınmasının hata olduğu ileri sürülerek ihalenin feshinin talep edildiği, İlk Derece Mahkemesince, şikayetin reddine karar verildiği, şikayetçiler tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince, taşınmazın muhammen bedelinin 1.513.125,50 TL olup, saat 13.41'de bitecek birinci arttırmada ihale alıcılarının 13.40'da 1.500.000.000 TL gibi afaki bir pey sürerek diğer katılımcıların sürülen peyin üstüne çıkmalarının engellendiği, şikayet konusu ikinci arttırmada ise sadece paydaş ihale alıcılarının teklif sunduğu ve 911.514 TL pey sürerek ihaleyi kazandıkları, birinci arttırmada sağlıklı teklif yapılmasının engellenerek ikinci arttırmanın yapılmasını sağlayan ve muhammen bedelin %50'si tutarı ile taşınmazı alan ihale alıcılarının ihaleye fesat karıştırdıkları gerekçesi ile İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına, şikayetin kabulü ile ihalenin feshine karar verildiği görülmüştür.

7343 sayılı Kanun'un 17. maddesi ile değişik 2004 Sayılı İİK'nun "ihalenin yapılması" başlıklı 115. maddesinde; "...İhale alıcısının en yüksek teklifi verip de süresi içinde ihale bedelini yatırmaması hâlinde alınan teminat iade edilmeyip öncelikle satış masraflarından düşülmek üzere hak sahiplerine alacaklarına mahsuben ödenir.

İcra müdürü, asgari ihale bedelinin teklif edilmediği, en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı veya teklif verme süresinin bitiminden önce borcun ödendiği hâllerde, ihalenin yapılamadığını veya iptal edildiğini tutanakla tespit eder. Asgari ihale bedelinin teklif edilmediği veya en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı hâllerde ikinci artırma, birinci artırmadaki şartlar çerçevesinde daha önce ilan edilen tarihte başlar."

30.11.2021 tarihinde yürürlüğe giren 7343 sayılı Kanun'un 32. maddesi ile 2004 sayılı İİK'nun 133. maddesi ilga edilmiş olup İİK'nun geçici 18. maddesi ile de uygulamaya ilişkin geçiş süreci düzenlenmiştir.

Somut olayda, elektronik satış uygulamasına geçilen mahallere ilişkin Adalet Bakanlığınca yayınlanan listeye göre tüm ülke genelinde uygulamaya 02.01.2023 tarihinde geçildiği, satış kararı 26.04.2023 tarihli olduğu dikkate alındığında

değişikliklerin somut olayda uygulanmasının gerektiği, bu minvalde yeni düzenlemeye göre aynı satış kararında belirlenen birinci ve ikinci arttırma tarihlerindeki her bir ihale bağımsız niteliktedir.

15.06.2023 bitiş tarihli birinci arttırmaya ilişkin E– Satış Arttırma İşlem Kaydı Raporu incelendiğinde, ihale alıcıları paydaşlardan başka pey sürenin olmadığı, ilk peyin 15.06.2023 tarihinde 13.23'te 1.200.000 TL olarak sürüldüğü, ardından 13.35'te 1.400.000 TL pey sürüldüğü, daha sonra 13.40'ta 1.500.000.000 TL pey sürüldüğü, son olarak 1.500.001.514 TL pey sürüldüğü, ihalenin alıcılar üzerinde kaldığı ancak süresi içinde ihale bedelinin ödenmemesi üzerine ihalenin iptal edilerek yapılan ikinci ihalede 911.514,00 TL pey sürerek alıcıların ihaleyi aldığı görülmektedir. İcra ve İflas Kanunu'nda birinci ihaleyi alıp ihale bedelini ödemeyerek ihalenin iptaline neden olan alıcıların ikinci ihaleye katılmalarına yasal bir engel bulunmamaktadır. Öte yandan ihale alıcılarının ihalenin son günü pey sürmesi ve o zaman kadar başka bir kimsenin de pey sürmediği göz önüne alındığında fahiş pey sürerek ihaleye katılımın engellendiğinden de söz edilemez.

O halde, Bölge Adliye Mahkemesince, yazılı gerekçe ile şikayetçilerin istinaf talebinin esastan reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: İhale alıcılarının temyiz itirazlarının kabulü ile Konya Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 16.09.2025 tarih ve 2025/972 E.– 2025/932 K. sayılı kararının yukarıda yazılı nedenlerle, 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'n ın 373/2. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 26.11.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 26.11.2025 T. E: 8257, K: 7645"

şeklinde içtihatta bulunmuştur.

NOT:

Yüksek mahkemenin yukarıdaki içtihadı çok 'isabetli' ve 'yerinde' bir karardır… Çünkü; uygulamada tereddüt konusu olan bir konuyu aydınlatarak, konuya açıklık getirmektedir:

İhaleye "teminat yatırmadan" katılabilen kişiler (İİK m. 114/VI– 6; 126/I) katıldıkları ihalede en yüksek teklifte bulunarak (İİK m. 115/I, c:2; 129) satışa çıkarılan taşınırı/taşınmazı satın alan (alacaklı/hissedar), daha sonra teklif ettiği ihale bedelini yatırmaz ve satılan mal tekrar ihaleye çıkarılırsa, yapılacak olan bu ihaleye, daha önce ihaleye girip en yüksek teklifte bulunduğu için satın aldığı taşınırın/taşınmazın ihale bedelini yatırmayarak 'ihalenin iptaline' neden olan alıcı, daha sonra yapılacak olan ihaleye – 'teminat yatırmadan'– katılabilir mi?

İcra ve İflas Kanunu'nda (ve *İcra ve İflas Kanunu Nizamnamesinde*[546]*; İcra ve İflas Kanunu Yönetmeliğinde*[547]) bu konuda açık bir düzenleme bulunmadığı için u y g u l a m a d a farklı yollar izlenmektedir: Kimi İcra Daireleri (ve Satış Memurlukları) bu durumda '*önceki ihale bedelini yatırmamış olan alıcıyı yapılan ihaleye hiç sokmamakta',* kimi İcra Daireleri (ve Satış Memurlukları) '*önceki ihale bedelini yatırmamış olan alıcıyı, teminat yatırdığı takdirde ihaleye sokmakta,'* kimi yerlerde ise '*önceki alıcı ihaleye sokulmakta ancak gerçekleşecek ihale sonucunda, yatan ihale bedelinden payına düşeni kendisine ödenirken, daha önce yatırmamış olduğu teminat miktarı kendisinden kesilerek kalan miktar ödenmektedir…'*

Yüksek mahkeme, yukarıdaki içtihadında "*İcra ve İflas Kanununda, birinci ihaleyi alıp, ihale bedelini ödemeyerek ihalenin iptaline neden olan alıcıların ikinci ihaleye katılmalarına yasal bir engel bulunmadığını"* belirtmiştir…

Yüksek mahkeme, "*önceki ihale bedelini yatırmayarak ihalenin iptaline neden olan alıcıya, kesinleşen (sonraki) ihaledeki payına düşen ihale bedeli ödenirken, yatırmamış olduğu teminat tutarının kesilip kesilmeyeceği"* konusuna değinmemiştir…

Hemen belirtelim ki; hazırlanmış olan "CEBRİ İCRA KANUNU TASLAĞI"NDA bu konuda bir düzenleme bulunmamaktadır… **Kanımızca,** yapılacak yeni yasada bu konuda özel bir düzenleme yapılmalıdır.[548]

Hemen belirtelim ki; hazırlanıp TBMM'ye sunulmuş olan 12. YARGI PAKETİ'nde (madde: 2), bu konuda;

a) *Maddenin yedinci fıkrasının (6) numaralı bendinde yapılan değişiklikle, ortaklığın satış suretiyle giderilmesinde artırmaya katılmak isteyen pay sahibinin payı oranında teminat yatırmaktan muaf olmasına ilişkin hüküm yürürlükten kaldırılmaktadır. Uygulamada birçok soruna neden olan zaman zaman da teminat yatırmamanın sağladığı imtiyazdan yararlanarak fahiş oranda en yüksek teklifi sunmak suretiyle ihalenin kendisinde kalmasını sağlayan pay sahibinin sonradan ihale bedelini ödemeyerek ihalenin iptaline neden olduğu gözlemlenmektedir. Gerek hesaplanmasında ortaya çıkan güçlükleri gidermek, gerekse uzun bir yargılama sonrası satışına karar verilen taşınmazların satışının kötü niyetli olarak engellenmesini önlemek amacıyla paylı veya elbirliği mülkiyetinde pay sahiplerinin de teminat yatırarak açık arttırmaya katılması sağlanmaktadır…"* gerekçesiyle *"… ortaklığın satış suretiyle giderilmesinde en yüksek telifi verip de ihale bedelini süresi içinde yatırmayan ihale alıcısından alınan teminatın kendisine iade edilmeyerek satış masrafları mahsup edildikten sonra paydaşlara payları oranında ödeneceği, süresi içinde ihale bedelini yatırmayanın paydaş olması durumunda ise alınan teminatın tamamının diğer pay sahiplerine payları oranında ödeneceği; ayrıca en yüksek teklifi verip de süresi içinde ihale bedelini*

---

[546] Bknz: 02.10.1932 gün ve 2215 sayılı Resmi Gazete – Nizamname metni için bknz: A., R. Y., E. / Ayvaz, S.T. / Hanağası, E: Notlu – Gerekçeli İcra ve İflas Kanunu, 12. Bası, 2025, s:377– 383

[547] Bknz: 11.04.2005 gün ve 25783 sayılı Resmi Gazete – Yönetmelik metni için bknz: Arslan, R. / Yılmaz, E. / Ayvaz, S.T. adı geçen eser age. s: 377– 469

[548] Bknz: **UYAR, T.** "CEBRİ İCRA KLANUNU TASLAĞI"NDA YER ALAN BAZI HÜKÜMLERİN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ… (ABD, 2026, S: Ocak– Şubat/2026, s:764 vd.)

yatırmayan ihale alıcısına, teklif ettiği bedelin yüzde beşi oranında satışı yapan icra dairesince veya satış memurunca idari para cezası verileceği, verilen bu cezanın 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca tahsili için tahsil dairesine bildirileceği" şeklinde bir düzenleme yapılmıştır…

b) Buna karşın, satılan taşınır/taşınmaz üzerinde hakkı bulunan alacaklının – yine eskiden (bugün) olduğu gibi– teminat yatırmadan ihaleye girebilmesine göz yumulacaktır!..

32) "Tahsilde Tekerrür Olmamak Kaydıyla" Aynı Alacak İçin Birden Fazla Takip Yapılmış Olması Hâlinde, İcra Takiplerinden Birindeki Alacağın – Tahsil Harcı da Yatırılarak– Ödenmiş Olması Hâlinde, Diğer Takip Dosyasındaki Alacak da Ödenmiş Sayılır mı?

*

Uygulamada aynı alacak için, *"tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla"* birden fazla takip yapıldığı çok rastlanan bir olaydır…

Yakın zamana kadar – özellikle Bankalar tarafından– kredi sözleşmelerinden doğan alacaklar için, bir taraftan ipotekli (rehinli) takip yapılırken, diğer taraftan – çok defa aldıkları kambiyo senedine dayanarak– *"tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla"* 'kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip' – ya da; kredi sözleşmesinde kefil olarak imzalarını aldıkları kişiler hakkında 'genel haciz yoluyla ilamsız takip'– yaptıklarına çok sık şahit olmaktaydık…

Yüksek mahkeme; çok yakın bir tarihte kabul ettiği 20.01.2023 T. E: 2021/2, K: 1 sayılı İçt. Bir. Kararı ile *"rehinle teminat altına alınmış ve ayrıca kambiyo senedine de bağlanmış alacağın tahsili amacıyla borçlu aleyhine tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla aynı anda ve sıra gözetmeksizin hem rehnin paraya çevrilmesi yoluyla hem de kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapılamayacağını"* belirtmiştir.[549]

Yüksek mahkeme, az önce belirttiğimiz 20.01.2023 T. E: 2021/2, K: 1 sayılı İçt. Bir. Kararına konu olan olaylar dışında değerlendirilmek üzere;

✓ *"Aynı alacak için, 'tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla' birden fazla takip yapılması ve asıl icra takibindeki alacağın tamamen ödenmesi hâlinde diğer takip dosyasının da infaz edilmiş olacağını"*[550]

✓ *"Alacaklının 'borçlunun taşınmazları üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasını' talep etmesi hâlinde bu istem 'tek olan alacağın haricen tahsil edildiğine' karine teşkil edeceğini"*[551]

✓ *"Aynı alacak için 'tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla' iki takip yapılması hâlinde ortada 'tek alacak' bulunduğundan, 'tek tahsil harcı' alınması gerekeceğini"*[552]

belirtmiştir…

---

[549] Bknz: **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukuku'na İlişkin (Uygulamaya Yönelik) "Makale ve İnceleme Yazıları" ile "Hukuki Mütalâalar" ve "Yüksek Mahkemenin Önemli İçtihatları", C: 3, 2024, s: 4396–4421

[550] Bknz: 12. HD. 18.02.2016 T. 27696/4469; 25.05.2015 T. 10493/14077; 24.02.2015 T. 31330/3903; 02.06.2014 T. 13938/15699; 18.10.2011 T. 3662/19138; 27.06.2011 T. 32445/13272 (www.e– uyar.com)

[551] Bknz: 12. HD. 13.02.2019 T. 5401/2022, K: 10.07.2012 T. 6933/24073; 29.12.2011 T. 12603/31472; 16.05.2007 T. 7454/10088 (www.e– uyar.com)

[552] Bknz: 12. HD. 16.02.2023 T. 8231/925; 12.02.2019 T. 14750/1836; 8. HD. 06.02.2014 T. 14853/1775; 12. HD. 12.05.2011 T. 28509/9377 (www.e– uyar.com)

Yüksek mahkemenin, bu konudaki tüm içtihatlarının kısa özetlerini – tarih sırasına göre– aşağıda sunulmuştur. Buna göre;

– "İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipten ayrı olarak aynı kredi sözleşmesinden kaynaklanan alacak için tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapılması hâlinde *alacak tek olduğundan* her iki dosyada yapılan tahsilatlar birlikte değerlendirilerek *tek tahsil harcı* alınmasının gerekeceği– Aksi takdirde mükerrer harç tahsili söz konusu olacağı– Mahkemece, aynı alacak için başlatılan kambiyo takibinde tekrar tahsil harcı alınamayacağı, aksi hâlde mükerrer harç tahsilatına sebebiyet verilmiş olacağına ilişkin tespitin yerinde olduğu"[553]

– "Alacaklının icra dairesine başvurarak, *"borçlunun taşınmazları üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasını"* talep etmesi hâlinde, bu istem *alacağın haricen tahsil edildiğine karine teşkil edeceğinden*, hacizlerin kaldırılabilmesi için (Harçlar Kanunu m. 23 uyarınca) tahsil harcının ödenmesi gerektiği ve bu durumda harcın sorumlusunun haczin kaldırılmasını isteyen alacaklı olduğu"[554]

– " İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipten ayrı olarak aynı kredi sözleşmesinden kaynaklanan alacak için tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapılması hâlinde *alacak tek* olduğundan her iki dosyada yapılan tahsilatlar birlikte değerlendirilerek *tek tahsil harcı* alınması gerektiği"[555]

– "Aynı alacak için tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla birden fazla takip yapılması mümkün olduğu, *icra takiplerinden birinde alacağın tahsil edilmesi hâlinde, diğer takip dosyasının da infaz edilmiş olacağından* tahsil harcının yalnızca tahsilat yapılan takip dosyasından ve bir defa alınacağı"[556]

– "*İcra takiplerinden birinden alacağın tahsil edilmesi hâlinde, diğer takip dosyası da infaz edilmiş olacağından* tahsil harcının yalnızca tahsilat yapılan takip dosyasından ve bir defa alınacağı"[557]

– "Takibe konu borç ödendiğinden, icra mahkemesince icranın geri bırakılmasına karar verileceği– Farklı takiplere konu edilmiş olsa da tahsil edilen *alacağın aynı olduğu* durumlarda tek tahsil harcı alınacağı"[558]

– "*Tüm hacizlerin kaldırılması istemi, alacağın haricen tahsil edildiğine karine teşkil edeceğinden*, hacizlerin kaldırılması için anılan yasa hükmüne uygun olarak tahsil harcının ödenmesinin zorunlu olduğu"[559]

---

[553] Bknz: 12. HD. 16.02.2023 T. E: 2022/8231, K: 925 (www.e– uyar.com)
[554] Bknz: 12. HD. 13.02.2019 T. E: 2018/5401, K: 2022 (www.e– uyar.com)
[555] Bknz: 12. HD. 12.02.2019 T. E: 2018/14570, K: 1836 (www.e– uyar.com)
[556] Bknz: 12. HD. 18.02.2016 T. E: 2015/27696, K: 4469; 25.05.2015 T. E: 10493, K: 14077; 24.02.2015 T. E: 2014/31330, K: 3903; 18.10.2011 T. E: 3662, K: 19138; 27.06.2011 T. E: 2010/32445, K: 13272 (www.e– uyar.com)
[557] Bknz: 12. HD. 02.06.2014 T. E: 13938, K: 15699 (www.e– uyar.com)
[558] Bknz: 8. HD. 06.02.2014 T. E: 2013/14853, K: 1775 (www.e– uyar.com)
[559] Bknz: 12. HD. 10.07.2012 T. E: 6933, K: 24073 (www.e– uyar.com)

– "*Hacizlerin kaldırılması istemi, alacağın haricen tahsil edildiğinde karine teşkil ettiğinden*, hacizlerin kaldırılması için "tahsil harcı"nın ödenmesinin zorunlu olduğu"[560]

– "*Aynı alacaktan tek tahsil harcı alınacağından*, icra mahkemesince alacağın aynı alacak olup olmadığının araştırılması gerekeceği"[561]

– "Alacaklının icra dairesine başvurarak *"icra takibi nedeniyle borçlu adına olan taşınmazlar üzerine konan hacizlerin kaldırılmasını"* talep etmiş olması hâlinde, alacaklının bu talebini "alacağın haricen tahsil edildiğinde" karine teşkil ettiğinden, kendisinin tahsil harcını ödemesi gerekeceği"[562]

belirtilmektedir…

[560] Bknz: 12. HD. 29.12.2011 T. E: 12603, K: 31472 (www.e– uyar.com)
[561] Bknz: 12. HD. 12.05.2011 T. E: 2010/28509, K: 9377 (www.e– uyar.com)
[562] Bknz: 12. HD. 16.05.2007 T. E: 7454, K: 10088 (www.e– uyar.com)

33) İcra Müdürü, İcra Dosyasında Verdiği Herhangi Bir Kararından Dönebilir mi? Yoksa Bu Hatalı Kararın Bozulması İçin Mutlaka Şikâyet Yoluna mı Gidilmesi Gerekir?

*

Bilindiği gibi; ş i k a y e t; "*icra takibinin taraflarına veya hukuki yararı bulunan kişilere tanınmış ve bu yolla icra ve iflâs dairelerinin (veya diğer organlarının) kanuna veya olaya uygun olmayan işlemlerinin iptalini veya düzeltilmesini ya da yapmadıkları veya geciktirdikleri işlemlerin yapılmasını sağlayan hukuki çare"dir.* [563]

***Doktrinde** ve **Yargıtay İçtihatlarında;** "icra müdürünün, icra dosyasında verdiği karardan daha sonra dönebilip dönemeyeceği" tartışma konusu olmuştur:*

a) Gerçekten **doktrinde;**

– "*İcra müdürü, hatalı işlemini kendiliğinden düzeltemeyeceğinden, takibin taraflarından birinin talebi üzerine bu işlemi yapamayacağı"* [564]

– *"İcra müdürü yapmış olduğu işlemin yanlış olduğu düşüncesine varırsa, şikâyet süresi içinde bu işlemi değiştireceği veya iptal edebileceği "* [565]

i f a d e e d i l m i ş t i r

b) Yargıtay içtihatlarında ise;

– Önceki kararlarında gerek Hukuk Genel Kurulu ve gerekse Yargıtay 12. Hukuk Dairesi; herhangi bir ayrım yapmadan "*icra müdürünün yaptığı işlemi sonradan değiştirmek veya kaldırmak yetkisinin bulunmadığını"* [566] belirtmiştir.[567]

– Son tarihli kararlarında, gerek 12.Hukuk Dairesi gerekse 8.Hukuk Dairesi **"İcra memurunun, her ne kadar kendi verdiği karardan dönemez ise de, verdiği kararın dosya kapsamı ve yasa hükmüne uygun olmadığını fark edip onun yararına yasaya uygun olan kararı vermesine engel bir düzenlemenin de bulunmadığını"** açıkça belirtmiştir:

√ *" **İcra müdürlüğünce alacaklının "emekli ikramiyesinin haczine" ilişkin talebinin kabulüne karar verildikten sonra, alacaklının, "borçlunun emekli ikramiyesinin haczine yönelik bir talebinin bulunmadığı" belirtilerek "yeni" bir kararın verilmesinin, "icra müdürlüğünün kendi kararından kendiliğinden dönemeyeceği" ilkesine aykırı olacağı– İcra müdürlüğü, kendi kararından vazgeçemez ise de,***

---

[563] **PEKCANITEZ, H./ SİMİL, C.** İcra– İflas Hukukunda Şikayet, İkinci Baskı, 2017, s:49– **PEKCANITEZ, H. / ATALAY, O./ ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 4.Baskı, 2017, s:57– **ARSLAN, R. /YILMAZ, E ./AYVAZ, S.T./HANAĞASI, E.** İcra ve İflas Hukuku, 8. Baskı, 2022, s:88

[564] **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukukunda Şikayet , 2. Baskı, 2018, s:73

[565] **ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 9. Baskı, 2022, s:288 – **PEKCANITEZ, H./ SİMİL, C.** age. s:133

[566] Bkz: HGK. 03.10.2017 T. E: 12– 601, K: 695; HGK. 06.02.2013 t. E: 12– 703, K: 214; HGK. 20.09.2000 T. E: 12– 1145, K:1159; 12. HD. 23.06.2014 T. E:15574, K: 18162(www.e– uyar.com).

[567] **UYAR, T./UYAR, A/UYAR.C,** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2014, C– 1, 3.baskı, s: 289, dipn.10

şikâyete konu işlemin icra mahkemesince denetlenerek usulüne uygun olup olmadığının belirlenmesi gerektiği ilkesi de nazara alınarak, alacaklının icra müdürlüğüne yaptığı talep yazısı ile müdürlüğün bu talebe ilişkin kabul kararı ve aynı tarihli e– haciz işlemi birlikte değerlendirilerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, alacaklının söz konusu talebi göz ardı edilerek, sadece önceki tarihli haciz istemi esas alınmak suretiyle, eksik inceleme ile sonuca gidilmesinin hatalı olduğu– " (*12.HD. 04.04.2019 T. E: 12447, K: 5556****)***

√ *"**Her ne kadar icra müdürlüğü kendi kararından vazgeçemez ise de, şikayete konu işlemin icra mahkemesince denetlenerek usulüne uygun olup olmadığının belirlenmesi gerektiği– "(****12. HD. 10.05.2018 T. E: 2590, K: 4635****)*

√ *"**İcra müdürünün kendi verdiği karardan dönmesi mümkün bulunmasa da, bilahare, daha önce verdiği kararın dosya kapsamı ve yasa hükmüne uygun olmadığını fark edip, onun yerine yasaya uygun olan kararı vermesine engel bir düzenlemenin de bulunmadığı" (****12. HD 19.09.2017 T. E: 2016/19215, K:10955****)*

√ ***"Haciz ihbarnamelerinin, muhatabın, vatandaşı olduğu devlete ait yabancı dile çevrilerek gönderilmesine gerek bulunmadığı– Tebliğ işlemlerinin usulsüzlüğünün, ancak ilgilisi tarafından, İİK'nun 16/1. maddesi uyarınca yasal sürede icra mahkemesinde şikayet yoluyla ileri sürülmesi halinde değerlendirilebileceği, icra müdürlüğünce tebligatın usulsüz olduğuna karar verilemeyeceği– İcra müdürü kendi verdiği karardan dönemez ise de, daha önce verdiği kararın dosya kapsamı ve yasa hükmüne uygun olmadığını fark edip, onun yerine yasaya uygun olan kararı vermesine engel bir düzenlemenin de bulunmadığı****– "(12. HD. 03.07.2017 T. E:17602, K:9917)*

√ ***"Alacaklı tarafından başlatılan ilamlı takipte; ilam gereği işlem yapılarak davacının mütevelli heyeti başkanlığını ifa edebilmesine ilişkin işlem tesisinin talep edildiği anlaşılan ilamda, yargılama gideri ve avukatlık ücreti dışındaki kısımlar eda hükmünü içermediğinden ilamlı takibe konulamayacağı– İcra müdürü kendi verdiği karardan dönemez ise de bu husus şikayete konu edildiğinde hakim tarafından her iki kararın da denetlenmesinin mümkün olduğu– " (****8. HD. 19.01.2017 T. E: 4951, K:439****)***

√ ***"İcra memuru kendi verdiği karardan dönemez ise de; önceki verdiği kararın dosya kapsamı ve yasa hükmüne uygun olmadığını fark etmesi, örneğin, iflasın ertelenmesi davasında borçlu şirket hakkında takiplerin durdurulmasına dair verilen tedbir kararına rağmen yanlışlıkla borçlunun malvarlığının haczine karar verilmesi halinde, icra memurunca yasaya uygun olan kararın verilmesine engel bir düzenleme de bulunmadığı– İcra müdürlüğünce tedbir kararı gerekçe gösterilerek – yanlışlıkla konulan– haczin kaldırılmasına karar verilmesinin isabetli olduğu– " (****12. HD. 19.03.2021 T. E: 2011/23505, K:8449****)***

*

Makale konusu uyuşmazlıkta;

– Alacaklı H.G, kendisine borçlu bulunan (ve Türk vatandaşları olan) O.G ve Dmyrtro A.H'ten olan alacağının tahsili için, Fethiye İcra Müdürlüğünün 2021/…. sayılı dosyası ile icra takibinde bulunmuş ve takibin kesinleşmesi üzerine ödeme yapmayan borçlulardan O.G'a ait 2 adet taşınmazının satışını talep etmiştir.

– Çanakkale'de bulunan bu taşınmazların satışının yapılması için Fetiye İcra Müdürlüğü tarafından Çanakkale İcra Müdürlüğü'nden talimat yazılmış ve Çanakkale İcra Müdürlüğü'nün 2022/…. Talimat sayılı dosyası ile satış işlemlerine başlanmış ve 11.10.2022 tarihinde yapılan ihalede adı geçen borçluya ait (4) ve (6) nolu bağımsız bölümler alacağına mahsuben alacaklı tarafından satın alınmıştır.

– Satın alınan taşınmazların ihale bedeline ait KDV ve damga vergisi ile tellaliye, tahsil ve ceza evi harçları alacaklı tarafından yatırılmış, ihalenin feshi davası açılmadığından, ihaleler kesinleşmiştir.

– Çanakkale İcra Müdürlüğü'nce, Fethiye İcra Müdürlüğüne müzekkere yazılarak, "taşınmazların alıcı adına tescilinin yapılmasında bir sakınca bulunup bulunmadığı" sorulmuş, Fethiye İcra Müdürlüğünce "talimat İcra Müdürlüğünce yapılan tebligatlarda hata olduğu" gerekçesi ile "tescil işlemleri hususunda karar verilmesine yer olmadığına" karar verilmiştir.

– Alacaklı vekilinin "tapuya tescil yazısının yazılması" konusundaki talebi, icra memuru tarafından " daha önce verilen karardan dönülmesi mümkün olmadığı " gerekçesi ile red edilmiştir."

Tüm bu nedenlerle; İİK.m. 135/I'deki "*taşınmaz alıcıya ihale edilip, bedeli alındıktan sonra, alıcı namına tescil edilmesi için (134) 'üncü madde yazılı müddete riayet edilerek, tapuya müzekkere yazılır"* ş e k l i n d e k i hüküm uyarınca 'alıcıdan ihale bedeli alındıktan' (veya; olayda olduğu gibi; taşınmaz alacaklıya alacağına mahsuben ihale edildikten) s o n r a 'ihalenin de kesinleşmesi üzerine' İcra Dairesince tapuya alıcı adına taşınmazın tescili için müzekkere yazılması yasal bir zorunluluk bulunduğundan, icra müdürünün ö n c e tapuya tescil müzekkeresi yazmakta tereddüt etmesi, daha sonra bu müzekkereyi yazmakla yükümlü olduğunu kabul edip, tescil müzekkeresini yazmasında – yukarıda sunduğumuz içtihatlar uyarınca – bir sakınca bulunmamaktadır.

34) "*Yukarı Doğru Aşırı Oransızlık"* (İİK. m.280) ve "*Ticari İşletmenin Devrine Yönelik İptal"* (İİK. m.280/III) Sebepleriyle Açılan Tasarrufun İptali Davasının Düşündürdükleri…

*

I– Hakkında «haciz» işlemine girişilen (iflâsta; «iflâs kararı verilen» (İİK. m. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

*«Malları üzerine haciz konulması»*ndan *(*veya *haklarında iflâs kararı verilmesi»*nden*)* önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların – haciz ve iflâs yolu ile– takibine hedef olmadan, onlardan «mal kaçırmak» (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım «hileli» işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler…

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların *«alacaklarından mallarını kaçırmak kasdı ile»* yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara *«tasarrufun iptali davası»* denilen bir 'dava açma hakkı' tanınmıştır.

«Tasarrufun iptali davası»nı *«bir borçlunun, alacaklarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı– alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için, 'kural olarak' kesin ya da geçici aciz vesikasına sahip alacaklılarca kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, 'borçlunun malvarlığından çıkardığı' dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı– alacaklıya 'cebri icra yetkisi' tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davası»* dır. ş e k l i n d e tanımlayabiliriz.

II– Bu davanın amacı; borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; *«malları üzerine haciz konulmadan»* veya *«hakkında iflâs kararı verilmeden»* önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının – sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi– cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini – bu malın haciz ve satışını isteyerek– sağlamaktır.[568]

---

[568] **Timuçin Muşul**, İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2.Baskı, 2017, s:23; **Orhan Eroğlu**, Tasarrufun İptali Davası ile Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 2019, s:28; **Ramazan Arslan**, **Ejder Yılmaz**, **Sema Taşpınar Ayvaz**, **Emel Hanağası**, İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, 2020, s:556; **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s:1397; **Murat Atalı**, **İbrahim Ermenek**, **Ersin Erdoğan**, İcra ve İflas Hukuku, 2. Baskı, 2019, s:726; **Hakan Pekcanıtez**, **Oğuz Atalay**, **Meral Sungurtekin Özkan**, **Muhammet Özekes**, İcra ve İflas Hukuku, 11. Baskı, 2013, s:857; **A. Şahabettin Sertkaya**, **Süleyman Kul**, Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s:5; **Emine Halman Çetin**, Tasarrufun İptali, Muvazaa, İnançlı İşlem ve Nam– ı Müstear, 2016, s:17

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında *«tasarrufun iptali davasının amacı»* hakkında;

√ *«İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»*[569]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasına ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»*[570]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»*[571]

√ *«İptal davasının amacının iptali istenilen işlem hiç yapılmamış gibi, borçlunun malvarlığından çıkan malın, iptali isteyen davacı bakımından, tekrar iadesini temin ederek alacaklının hakkını elde etmesini mümkün kılmak olduğu; eş söyleyişle, iptal davası ve iptal kararının, devir alanın borçludan yaptığı iktisaba etkisi bulunmayıp, dava sonunda mülkiyetin el değiştirmiş olmasının söz konusu olmadığını– Bu itibarla iptal davasının alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olduğunu– Davacının bu tür davalardaki amacının elde edemediği alacağını tahsil edebilmek için hukuksal işlemin kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğunu– dolayısıyla, davacının amacı belirlenerek, takip hukuku alanında borçlunun tasarrufları için, İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddelerinde öngörülen tasarrufun iptali kurallarının uygu– lanması gerekeceğini»*[572]

√ *«Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»*[573]

√ *«Tasarrufun iptali davasında, davacının davalılardan Ali H. adına takip yaptığı, davalının ise adına kayıtlı taşınmazları 01.04.2011 tarihinde hacizli olarak davalı 3. kişi Fikri A.'e devrettiği, 3. kişinin ise taşınmazları hacizli olarak aldığını kabul ettiği, davacının taşınmazları üzerinde haczin devam ettiği, 3. kişi tarafından da 07.04.2011 tarihinde hacizli olarak satın aldığı anlaşıldığından İİK.'nın 277. ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan davalardaki amaç tasarrufun iptali ile davacı*

---

[569] Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e– uyar.com)
[570] Bknz: 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870 (www.e– uyar.com)
[571] Bknz: 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079 (www.e– uyar.com)
[572] Bknz: Ankara BAM. 26. HD. 02.11.2018 T. 2167/1536 (www.e– uyar.com)
[573] Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049 (www.e– uyar.com)

alacaklıya haciz ve satış isteme yetkisi vermek olduğuna göre, davacının hacizli taşınmazları usulüne uygun olarak sattırarak alacağını alma imkanına sahipken, bu davayı açmakta hukuki yararının olmadığını»[574]

belirtmiştir.

III– Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davası, *«dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp kişisel bir dava»*dır.[575] Yani bu dava sonunda, tasarrufa konu mal, alıcı (veya devir alan)nın malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı– alacaklı, o malı haciz ettirip sattırma ve satış bedelinden alacağını alma imkanını elde etmiş olur. Davanın konusunun *taşınmaz* olması halinde, dava sonunda verilen hükümle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik yapılmaz… «Davanın kabulüne» karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece 'davacı– alacaklı' yararlanır. 'Davalı– borçlu'dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar. Zaten «davanın kabulüne» karar veren mahkeme *«…dava konusu şey üzerinde, davacı– alacaklıya 'aciz vesikasında belirtilen – eğer mahkemeye*

---

[574] Bknz: 17. HD. 10.10.2018 T. 4073/8933 (www.e– uyar.com)

[575] **Bilge Umar**, Türk İcra– İflas Hukukunda İptal Davası, 1963, s:19; **Baki Kuru**, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, 2016, s:664; **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku, C:4, 1997, s:3409; **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s:664; **Necmettin M. Berkin**, İflas Hukuku Rehberi, 1980, s:111; **Saim Üstündağ**, İflas Hukuku, 8. Baskı, 2009, s:300; **Serkan Kurtoğlu**, İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/ 7– 8, s:776 vd.); **Burhan Gürdoğan**, İflas Hukuku Dersleri, 1966, s.223; **Orhan Eroğlu**, age. s:32 vd.; **Turhan Esener**, Türk Hususi Hukukunda Muvazaalı Muameleler, 1956, s:105; **Levent Börü**, İcra ve İflas Hukukunda Zarar Verme Kastından Dolayı İptal "İİK. m. 280" (AÜHFD. 2009, S:3, s:486); **Ramazan Arslan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz, Emel Hanağası**, age. s:557; **Ejder Yılmaz**, İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s:1252; **Talih Uyar**, "Muvazaa" Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3. s:266 vd.); **Murat Atalı**, **İbrahim Ermenek**, **Ersin Erdoğan**, age. s:726 vd.; **Aziz Serkan Arslan**, Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tespit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, 2014, C:1, s:254); **Hakan Albayrak**, Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHFD. 2015, S:4, s:933); **M. Refik Korkusuz**, İcra ve İflas Hukuku Uygulaması, 2004, s:312; **Hakan Albayrak**, **Serkan Ağar**, Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (TBB Dergisi Mayıs– Haziran/2016, s:435); **Hüseyin Kovan**, 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeniyle Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali, 2016, s:278; **Emine Halman Çetin**, age. s:18; **Ergun Özsunay**, Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, 1968, s:233; **Timuçin Muşul**, İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, 2013, C:2, s:1744; **Tolga Akkaya**, Alacaklılardan Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflas Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (Legal Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, 2006/3, s:672); **Haşmet Sırrı Akşener**, İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2007, s:27; **İzzet Karataş**, **Erol Ertekin**, Tasarrufun İptali Davaları, 1998, s:17; **Ömer Ulukapı**, İcra ve İflas Hukuku, 2015, s:499; **Ali Güneren**, İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları İle Tasarrufun İptali Davaları, 2004, s:1015; **Ali Güneren**, Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:49; **Hakan Pekcanıtez**, **Oğuz Atalay**, **Meral Sungurtekin Özkan**, **Muhammet Özekes**, age. s:858, 878; **Mehmet Kamil Yıldırım**, **Nevhis Deren Yıldırım**, İcra ve İflas Hukuku, 7. Baskı, 2016, s:565; **İdil Tuncer Kazancı**, Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s:76; **Talih Uyar, Alper Uyar**, **Cüneyt Uyar**, İİK. Şerhi, C:3, 4.Baskı, 2008, s:4309; **Sıtkı Akyazan**, Takip Hukukunda İptal Davası (AD. Mart– Nisan/1963, S:3– 4, s:237); **İsmet Sarısözen**, İcra ve İflas Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s:56); **Ejder Yılmaz**, İİK. Şerhi, 2016, s:1203; **A. Şahabettin Sertkaya**, **Süleyman Kul**, age. s:7

kesin aciz vesikası sunulmamışsa; icra dosyasındaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olarak– cebri icra yetkisi tanınmasına» ş e k l i n d e karar verir…

Yüksek mahkeme, iptal davalarının bu *niteliğini,* çeşitli içtihatlarında;

√ *«İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»*[576]

√ *«İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»*[577]

√ *«İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»*[578]

√ *«Tasarrufun iptali, davaları mutlak ticari dava niteliğinde olmayıp şahsi nitelikte ve borçlunun tasarruflarına yönelik bulunduğundan asliye hukuk mahkemelerinin görevine girdiğini»*[579]

belirtmiştir.

IV– Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken *«dava şartları»*[580]*;*

a) *Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan ö n c e doğmuş olması* (Kanımızca**;** İsviçre'de olduğu gibi bizde de bu husus İİK.'da – örneğin; İİK. m. 277'de– ayrıca öngörülmemiş olduğu için, bu hususun doktrinde bazı hukukçularca ve uygulamada Yargıtay'ca «dava şartı» olarak kabul edilmesi isabetli değildir…)

b) *Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması*

c) *Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması*

ç) *Borçlu hakkında kesin aciz belgesi* ya da *geçici aciz belgesi* (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır.

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak; 'hangi durumlarda' «iptal davasının önkoşul yokluğu nedeniyle reddine» karar verileceğini;

√ *«Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.'nun 277 md) bulunması gerekeceği, bu ön koşulların*

---

576 Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e– uyar.com)
577 Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e– uyar.com)
578 Bknz: 17. HD. 04.10.2018 T. 5240/8614 (www.e– uyar.com)
579 Bknz: 17. HD. 09.04.2018 T. 8983/3951 (www.e– uyar.com)
580 **Talih Uyar**, Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018 s:4729– 4801); **Talih Uyar**, Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Tarihi Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının "Bedele Dönüşmesi" (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas "Gerçek Değer"in Hesaplanma yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739– 1758); **Talih Uyar**, Tasarrufun İptali Davasının "Usul"den ve "Esas"dan Reddine Neden Olan Durumlar (Leges Hukuk Dergisi'nde yayımlanacak)

bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceği, dava dayanağı …… İcra Müdürlüğü'nün ….. sayılı dosyasından takip yapıldığı ve takibin kesinleştiği ancak borçlu adresinde yapılmış bir haciz olmadığı gibi sonradan kesin aciz belgesi de sunulmadığından, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»[581]

√ *«Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekeceğini– Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. …. İcra Müdürlüğü'nün ….. dosyasından yapılan takip sonucu borçlunun takip adresi olan yerde hiç haciz yapılmadığı, ödeme emrinin tebliğ edildiği ve aynı zamanda borçlunun mernis adresi olan ….. adresine 11.07.2013 tarihinde hacze gidildiğinde, borçlunun babası oturduğunun söylenmesi üzerine, adrese girilmeden dönüldüğü, bu adrese yapılan tebligatları borçlu adına babası tebliğ aldığından, 11.07.2013 tarihli haciz tutanağının İİK'nun 105. maddesi niteliğinde bir belge olduğundan söz edilemeyeceği, bu durumda, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[582]

√ *«Davacının alacağının kredi sözleşmesinden doğduğu davalı borçlunun müşterek borçlu müteselsil kefil olarak borçtan sorumlu olduğu, hakkındaki takibin kesinleştiği, aciz halinde olduğu, alacağın gerçek olduğu, iptali istenen tasarrufların takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı, davanın beş yıllık hakdüşürücü süre içinde açıldığı anlaşıldığından dava ön koşullarının gerçekleştiğini–* [583]

√ *«Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, davanın dinlenebilmesi için davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenilen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerekeceğini– Davacı alacaklının takip konusu borcun, borçlu ile aralarındaki önceki tarihli kredi sözleşmesinden kaynaklandığını ve borcun takibe konu senedin düzenlenme tarihinden önce doğduğunu ileri sürülmesi halinde, mahkemece; davacı ile borçlu arasındaki kredi sözleşmeleri getirtilerek, borcun doğum tarihinin tespiti gerektiğini–* [584]

√ *«İİK. m. 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkin davanın dinlenebilmesi için, diğer dava koşulları yanında davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması gerektiğini– »*[585]

belirtilmiştir.

---

[581] Bknz: 17. HD. 06.06.2017 T. 7321/6418; 17. HD. 16.05.2017 T. 6610/5517 (www.e– uyar.com)
[582] Bknz: 17. HD. 02.05.2017 T. 4541/4926 (www.e– uyar.com)
[583] Bknz: 17. HD. 01.11.2016 T. 19668, 9678 (www.e– uyar.com)
[584] Bknz: 17. HD. 28.01.2016 T. 7479/1060 (www.e– uyar.com)
[585] Bknz: 17. HD. 03.11.2014 T. 5543/14973 (www.e– uyar.com)

V – *Dava dilekçesinde,* dava konusu iptale tabi tasarrufun ne olduğu belirtilir.[*] Ancak, bu tasarrufun İİK. m. 278, 279 ve 280'den hangisinin kapsamına girdiği ve hangi hukukî sebeple iptal edileceğini saptamak hakimin görevi olduğundan (HMK. m. 33), dava dilekçesinde belirtilen *hukukî sebeple* hakim bağlı olmadığından, davacının *«dava konusu tasarrufun iptal nedenini»* yanlış belirtmiş olması ya da hiç belirtmemiş olması önem taşımaz.[** 586]

Yüksek mahkeme[587] " *Borçlunun iptale tabi tasarruflarının üç grup altında ve İİK'nun 278,279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiş olduğunu, ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarrufların sınırlı olarak sayılmamış olduğunu kanunun iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak, hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimin takdirine bırakmış (İİK m. 281) olduğunu, bu yasal nedenle de, davacı tarafından İİK 278,279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini"* belirtmiştir…

VI – İptal davasını k i m l e r i n a ç a b i l e c e ğ i – yani; bu davada kimlerin *«davacı sıfatı»*nı taşıyabileceği– İİK. m. 277[***]'de sayılarak (tahdidi olarak)– belirtilmiştir. Burada belirtilen kişilerin dışındakilerin dava açma hakkı yoktur.

İptal davasını kimlerin açabileceği – yani, bu davada kimlerin «*davacı sıfatı*»nı taşıyabileceği– bu maddede – sayılarak (tahdidi olarak)– belirtilmiştir. Burada belirtilen kişilerin dışındakilerin dava açma hakkı yoktur.

---

[*] **İsmet Sarısözen**, İcra ve İflas Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s:50– 28); Talih Uyar Tasarrufun İptali Davasının "Usul"den ve "Esas"dan Reddine Neden Olan Durumlar (Leges Hukuk Dergisi'nde yayımlanacak); **Talih Uyar**, Tasarrufun İptali Davalarında Yargılama Usulü (Legal Huk. Der. Eylül/2008, s:3003– 3020)

[**] **Talih Uyar**, Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s:51– 86; s:877– 010; **Talih Uyar**, Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s:139 vd.; s:767– 772; s:1534– 1536; **Talih Uyar**, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S:177, s:4449– 4513)

[586] **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku, C: 4, s: 3546; **Baki Kuru**, El Kitabı, s:1398; 1414; **Baki Kuru**, İstinaf, s:665; **Güray Erdönmez**, Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2.Baskı, 2019, s:12; **Talih Uyar**, **Alper Uyar**, **Cüneyt Uyar**, İİK. Şerhi, C:3, s:4508; **Orhan Eroğlu**, age. s:125, 140; **Timuçin Muşul**, age. s:450

[587] Bkzn: 17 HD. 09.06.2020 T. 708/3260; 09.06.2020 T. 3699/3269; 03.03.2020 T. 4073/2449; 15.01.2019 T. 5727/104 vb. (www.e– uyar.com)

[***] İptal davası ve davacılar

MADDE 277**–** «İptal davasından maksat 278, 279 ve 280. maddelerde yazılı tasarrufların butlanına hükmettirmektir. Bu davayı aşağıdaki şahıslar açabilirler.

1– Elinde muvakkat yahut kat'i aciz vesikası bulunan her alacaklı,

2– İflâs idaresi yahut 245. madde ve 255. maddenin 3. fıkrasında yazılı hallerde alacaklıların kendileri.»

Haciz yolu ile takiplerde,[*] iptal davasını;

a) *Kesin (kat'i) aciz belgesi* (İİK. m. 143; 105/I) sahibi alacaklı açabilir.[588] [589]

b) *Geçici aciz belgesi* (İİK. m. 105/II) sahibi alacaklı açabilir.[590] [591] [592]

c) Ayrık olarak, kendisine karşı İİK. m. 97/XVII'ye göre açılan[593] «istihkak davası»nda, alacaklı; *aciz belgesi sunmadan[594] «karşılık dava» olarak da iptal davası açabilir.[595]*

Hemen belirtelim ki; Yargıtay 17. Hukuk Dairesi[596] – daha önce, bu konuda verilen kararları temyizen inceleyen Yargıtay 13. Hukuk Dairesi ve Yargıtay 15. Hukuk Dairesi[597] ve Hukuk Genel Kurulu[598] gibi– «dava açarken veya daha sonra

---

[*] **Talih Uyar**, Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s:877– 919; **Talih Uyar**, Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s:2– 7; s:47– 52; s:262– 266; s:710– 715; s:744– 749; s:1076– 1079; s:1249– 1251; 1387– 1394; s:1521– 1530; **Talih Uyar**, Tasarrufun İptali Davalarında "Ticari İşletmenin Devri", "İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı" ve "Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması" Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Arş. Gör. Ceren Damar Şenel Armağanı C:3, 2020, s:3941– 3981); **Talih Uyar**, Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517– 575); **Talih Uyar**, Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s:175– 187); **Talih Uyar**, İİK.'nun 280. maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415– 448)

[588] Ayrıntılı bilgi için bknz: **Talih Uyar, Alper Uyar, Cüneyt Uyar**, İİK Şerhi, C: 2, 2014, s: 2082 vd.; 2682 vd.

[589] Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 18878/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; 04.10.2018 T. 5240/8614; 13.03.2018 T. 12606/2252; 17.01.2018 T. 18904/170 vb. (www.e– uyar.com)

[590] **Talih Uyar**, Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, :920– 969

[591] Ayrıntılı bilgi için bknz: **Talih Uyar, Alper Uyar, Cüneyt Uyar**, age. C: 2, s: 2084 vd.

[592] Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 20.06.2019 T. 6162/7019; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 188778/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; HGK. 30.04.2019 T. 17– 1791/498; 17. HD. 19.04.2016 T. 603/5011; 10.04.2019 T. 4728/4472; 09.04.2019 T. 11037/4355; 04.03.2019 T. 11171/2346; 12.02.2019 T. 56/1292; 11.02.2019 T. 49/1269; 25.12.2018 T. 16643/12698; 05.12.2018 T. 7206/11758; 19.11.2018 T. 946/10870 vd. 17.09.2018 T. 507/7829 (www.e– uyar.com)

[593] Ayrıntılı bilgi için bknz: **Talih Uyar**, İİK. Şerhi, C:5, 2006, s:8190; **Talih Uyar**, İcra Hukukunda İstihkak Davaları, 3.Cilt, 1994, s:770; **İdil Tuncer Kazancı**, Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2014, s: 187 vd.; **Orhan Eroğlu**, age. 56/104; **Timuçin Muşul**, age. s:535 vd.

[594] Bknz: **Talih Uyar**, İİK. Şerhi, C:12, 2.Baskı 2009, s: 19670 vd.; **Talih Uyar, Alper Uyar, Cüneyt Uyar**, age. C: 2, s: 4360; **Orhan Eroğlu,** age. s:104; **Timuçin Muşul**, age. s:535; **Baki Kuru**, El Kitabı, s:1415; **Saim Üstündağ**, İflâs Hukuku, 8.Baskı, 2009, s:214

[595] Bknz: 17. HD. 14.05.2018 T. 17250/4976; 8. HD. 16.01.2018 T. 12662/531; 17. HD. 22.05.2014 T. 16230/804; 28.06.2011 T. 1718/6117; 15. HD. 26.10.1988 T. 2869/3403; 27.10.1987 T. 2251/3709 (www.e– uyar.com)

[596] Bknz: 17. HD. 08.05.2019 T. 6144/5718; 23.06.2016 T. 18039/7665; 21.03.2013 T. 12347/3975; 14.03.2013 T. 5988/3307; 14.03.2013 T. 5569/3301; 26.06.2012 T. 1921/8024; 19.01.2012 T. 1829/269; 18.04.2012 T. 12788/4874; 25.03.2013 T. 5561/4060; 04.04.2011 T. 7124/3028; 27.01.2011 T. 5310/430; 20.01.2011 T. 7202/215; 30.09.2010 T. 3414/7574; 01.07.2010 T. 5069/6229 vb. (www.e– uyar.com)

[597] Bknz: 15. HD. 15.01.2003 T. 6346/153; 20.02.2002 T. 642/862; 22.09.2004 T. 3920/4487; 03.11.2004 T. 1725/5593; 04.11.2004 T. 1832/5619; 19.02.2003 T. 6107/5900 (www.e– uyar.com)

[598] Bknz: HGK. 04.07.2007 T. 4– 450/449; 14.04.2004 T. 15– 182/220 (www.e– uyar.com)

yargılama/temyiz aşamasında» aciz vesikası ibraz edilmemesi halinde, «davanın görülemeyeceğini» kabul etmiştir.

Yakın zamana kadar, yerel mahkemelerce bu konuda verilen kararları temyizen incelemiş bulunan Yargıtay 4. Hukuk Dairesi «*muvazaa nedenine dayalı iptal davaları*»nın– «*aciz vesikası ibraz edilmesine gerek kalmadan görülebileceği*»ni kabul etmekteydi…[599]

Bugün –"muvazaa sebebine (TBK m.19) dayalı tasarrufun iptali davaları dışındaki" tasarrufun iptali davalarına ilişkin olarak yerel mahkemelerce verilen kararları incelemekte olan– Yargıtay 17. Hukuk Dairesi iptal davalarında aciz belgesi aramaktadır.[600]

«Kesin (kat'i) aciz belgesi», haciz edilen malların paraya çevrilmesi sonunda, alacağını kısmen ya da tamamen alamamış olan alacaklıya verilen bir belgedir (İİK. m. 143/I).[601] Ayrıca *«borçlunun hiç haczi kâbil malı bulunmadığını saptayan haciz tutanağı»* (İİK. m. 105/I) «kesin aciz belgesi hükmünde» olduğu gibi,[602] *«borçlunun bulunan ve haciz edilen mallarının icra dairesince takdir edilen kıymetlerine göre, borcu karşılamayacağını belirten haciz tutanağı» (İİK. m. 105/II) da* «geçici aciz belgesi» yerine geçer.[603]

● Bilindiği gibi; *«mahkemenin davanın esası hakkında yargılama yapabilmesi (davayı esastan inceleyebilmesi) için, varlığı veya yokluğu gerekli olan haklara»* d a v a ş a r t ı denir (HMK. m. 114/2)[604] Mahkeme *«dava şartının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırabileceği»* gibi, taraflar da *«dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler»* (HMK. m. 115).

---

[599] Bknz: 4. HD. 28.03.2011 T. 2023/3257; 14.03.2011 T. 717/2586; 28.02.2011 T. 3088/2012; 08.03.2011 T. 407/2480; 17.03.2008 T. 6100/3475; 17.03.2008 T. 1813/3444; 21.02.2008 T. 5775/2100 vb. (www.e– uyar.com)

[600] Bknz: 17. HD. 24.12.2018 T. 7645/12628; 19.12.2018 T. 17704/12442; 20.06.2017 T. 6509/7003; 20.06.2017 T. 11791/7010; 10.05.2017 T. 22775/5329; 17.04.2017 T. 3673/4077; 20.03.2017 T. 2064/2896; 06.02.2017 T. 23129/1053; 22.11.2016 T. 20871/16761; 24.05.2016 T. 11539/6283; 24.05.2016 T. 2682/6341; 14.03.2016 T. 3265/3119; 23.02.2016 T. 11349/2104; 22.10.2015 T. 11421/11025; 11.06.2015 T. 5605/8012; 17.3.2015 T. 2203/4344; 04.11.2014 T. 11472/15070; 04.11.2014 T. 8340/15066; 27.10.2014 T. 10682/14362; 10.06.2014 T. 3653/9318; 09.04.2013 T. 7539/5112; 28.03.2013 T. 6151/4361; 04.03.2013 T. 5918/2619; 02.04.2013 T. 7306/4613; 27.11.2008 T. 11563/13096 vb. (www.e– uyar.com)

[601] Ayrıntılı bilgi için bknz: **Talih Uyar**, İİK. Şerhi, C:8, 2010, s:11853 vd.; **Selçuk Öztek**, Borç Ödemeden Aciz Vesikası, 1994, s:48 vd.; **Seyithan Deliduman**, Borç Ödemeden Aciz Belgesi, 1995, s:28 vd.

[602] Ayrıntılı bilgi için bknz: **Talih Uyar**, İİK. Şerhi, C:6, 2.Baskı, 2006, s:9138 vd.; **Talih Uyar**, **Alper Uyar**, **Cüneyt Uyar**, İİK. Şerhi, C: 2, 2004, s: 2082 vd.

[603] Ayrıntılı bilgi için bknz: **Talih Uyar**, İİK Şerhi, 2006, C:6, 2.Baskı, s: 9139 vd.; **Selçuk Öztek**, age. s:22 vd.; **Seyithan Deliduman**, age. s:8 vd.; **Talih Uyar, Alper Uyar, Cüneyt Uyar**, İİK. Şerhi, C:2, 2014 s:2084 vd.

[604] **Baki Kuru**, Usul El Kitabı, 2020, s:377

A c i z b e l g e s i, tasarrufun iptali davası için *'özel bir dava şartı'*dır.[605] [606]

Tasarrufun iptali davasının *'dinlenme koşulu'* olan aciz belgesini,[607] davacının dava dilekçesini eklemesi uygun olur.[608] Mahkemenin, davanın açıldığı tarihte bu dava koşulunun gerçekleşmiş olup olmadığını *kendiliğinden* araştırması gerekir.[609] [610] Burada karşımıza şöyle bir sorun çıkabilir: Davacı – alacaklı, mahkemece, dava henüz «aciz belgesinin dava açılmadan önce alınmamış olması» nedeniyle reddedilmeden, bir «aciz belgesi» alır ve bunu mahkemeye sunarsa ne şekilde karar verilecektir? Doktrinde ileri sürülen – bizim de katıldığımız– görüşe göre,[611] *bu durumda başlangıçtaki «dava koşulu» noksanlığı ortadan kalkmış olacağından mahkemenin artık davaya bakması gerekir, çünkü hüküm sırasında «dava koşulu» tamamdır.* Başka bir deyişle, dava koşulları, dava açılmasından, hükmün verilmesine kadar var olmalıdır. Davanın dışında, bir dava koşulunun noksan olduğu tesbit edilirse dava esasa girmeden (usulden) red edilir. Fakat, bu ihmal edilmiş olup da, bu dava koşunun noksan olmasına rağmen, esasa girişilmiş ve dava sırasında, o dava koşulu noksanlığı ortadan kalkmış (giderilmiş) ise, hüküm anında, bütün dava koşulları tamam olduğundan, davanın esası hakkında karar verilir. Yani, dava «dava koşullarının başlangıçta noksan olduğu» gerekçesiyle usulden red edilmez. İptal davası, borç ödemeden aciz belgesi alınmadan önce açılırsa, dava koşulu noksandır. Fakat, davacı– alacaklı, iptal davasından sonra aldığı

---

[605] **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2013, s:1418; **Ramazan Aslan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz, Emel Hanağası**, age. s:562; **Timuçin Muşul**, age. s:180; **Orhan Eroğlu**, age. s:86; **Saim Üstündağ**, age. s:214, dipn. 238; **Baki Kuru**, İstinaf, 2016 s:672; **Ejder Yılmaz**, age. s:1208

[606] Bknz: 17. HD. 08.04.2019 T. 16227/4264; 03.04.2019 T. 13056/4022; 01.04.2019 T. 15030/3914; 25.02.2019 T. 5604/1933; 26.12.2017 T. 1581/12138 vb. (www.e– uyar.com)

[607] **Cenk Akil**, Yargıtay Kanunları Işığında Tasarrufun İptali Davası Bağlamında Aciz Belgesi (ABD. 2014/3, s:159– 201); **Haşmet Sırrı Akşener**, Tasarrufun İptali Davasında Aciz Vesikası (Legal Huk. Der. 2003/1, s:51– 56); **Sıtkı Akyazan**, Borç Ödemeden Aciz Vesikası (Ord. Prof. Dr. S. Şakir Ansay'a Armağan, 1964, s:315– 324); **Hakan Albayrak**, Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHFD. 2015/4, s:932– 974); **Tülin Etili**, Yasalar, İçtihatlar ve Doktrin İle Birlikte Aciz Vesikasının İflas Hukukundaki Yeri Hakkında Bir Araştırma (Yargıtay D. 1984/3, s:592– 615); **Burhan Gürdoğan**, Borçlunun Aczini Tespit Eden Vesikalar (Banka ve Ticaret Huk. Der. 1963/1, s:14– 37); **Timuçin Muşul**, Tasarrufun İptali Davasında Dava Şartı Olarak Aciz Vesikası, Sorunlar, Yargıtay Kararları ve Düşüncelerimiz (Legal Huk. Der. 2004/Ekim, s:2823– 2834); **Timuçin Muşul**, age. s:195– 258; **Selçuk Öztek**, İptal Davası Açma Hakkı ile Bağlantılı Olarak Hacizdeki Borç Ödemeden Aciz Vesikası ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Bankacılar Der.:1998/27, s:86/94); **Bilge Umar**, Aciz Hali – Borca Batıklık Kavramlarının Farkı ve Bu Yönden Yeni MK. Metninin Düştüğü Bir Yanlışlık (Yeditepe Ünv. Huk. Fak. D. 2004/1, s:319– 327); **M. Kamil Yıldırım**, Tasarrufun İptali Davasının İşlevi Bakımından Aciz Vesikası ile İlişkisi Hakkında Düşünceler (Prof. Dr. Bilge Umar'A Armağan, 2009, s:973– 982)

[608] **Sıtkı Akyazan**, agm. s:320

[609] **Bilge Umar**, age. s: 36; **Baki Kuru**, age. C:4, s:3494; **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2013, s:1418; **Burhan Gürdoğan**, İflâs Hukuku Dersleri, 1966, s:238; **İsmet Sarısözen**, Yargılama Usulü (ABD. 1977/2, s:284); **Ali Güneren**, age. s: 466

[610] Bknz: 17. HD. 25.01.2017 T. 25116/528; 01.04.2013 T. 9664/4520; 19.03.2013 T. 5119/3664; 21.03.2013 T. 8057/3971; 14.03.2013 T. 5569/3301; 19.7.2007 T. 3037/2545; 12.7.2007 T. 3032/2476; 4.11.2004 T. 1832/5619 vb. (www.e– uyar.com)

[611] **Baki Kuru**, C:4, 1997, s:3496; **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2013 s:1418; **Cengiz Kostakoğlu**, .agm. (Ad. D. 1989/6, s:14 – Yasa D. 1989/8, s:1043); **Edip Şimşek**, age. s:851; **İzzet Karataş, Erol Ertekin**, age. s:55 vd.; **Selçuk Öztek**, age. s:68, dipn. 51 civarı; **M. Kamil Yıldırım**, age. s:252

aciz belgesini mahkemeye verirse, bununla dava koşulu tamamlanmış olacağından, mahkemenin davaya bakması gerekir.

Diğer bir görüşe göre[612] ise; *dava koşullarının, davanın açıldığı tarihte var olması gerekir. Dava tarihinde, davacı aciz belgesi almamışsa, açtığı iptal davası red edilmelidir*.

Davacı– alacaklının mahkemeye sunacağı *«aciz belgesi»*nin, davanın açıldığı tarihte «borçlunun aciz halinde olduğunu» ortaya koyması gerekir.[613] [614] Eğer, mahkemeye sunulan «aciz belgesi» borçlunun, davanın açılmasından sonraki tarihte aciz halinde bulunduğunu» belirtiyorsa, bu durumda davanın «esasa girilmeden» (usulden) red edilmesi gerekir. Ancak uygulamada – yüksek mahkemenin son (yeni) içtihatlarında– bu kurala titizlikle uyulduğu söylenemez.[615]

Yüksek mahkeme önceleri (iptal davalarına ilişkin kararları temyizen incelediği dönemde, kimi kararlarında; Yargıtay 13. Hukuk Dairesi[616] [617] (ve Hukuk Genel Kurulu[618] [619]) ikinci görüşü benimsemişken, yakın zamana kadar iptal davalarına ilişkin kararları temyizen inceleyen Yargıtay 15. Hukuk Dairesi[620] ve bugün bu kararları temyizen inceleyen Yargıtay 17. Hukuk Dairesi bu görüşten ayrılarak, *«aciz belgesinin dava açılmadan önce alınmış olmasının zorunlu olmadığını, davadan önce veya davadan sonra[621] başlamış bir icra takibine dayalı olarak, davadan sonra da düzenlenmiş olabileceğini (ve duruşmanın bitmesine kadar, hatta Yargıtay incelemesi aşamasında veya Yargıtay bozmasından sonraki duruşmalarda da mahkemeye ibraz edilebileceğini)»*[622] belirtmiştir...

---

[612] **Bilge Umar** age. s: 37; **Necmettin Berkin**, İflas Hukuku, 1972, s: 498; **Senai Olgaç**, Yargıtay İçtihatları Işığı Altında İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları (Dr. A. Seçkin'e Armağan, 1974, s:459)

[613] **Cengiz Kostakoğlu** agm. s:14 vd.; **Selçuk Öztek**, age. s:71; **Timuçin Muşul**, Tasarrufun İptali Davasında Dava Şartı Olarak Aciz Vesikası, Sorunlar, Yargıtay Kararları ve Düşünceleriniz (Legal Huk. D. Ekim/2004, s:2827 vd.)

[614] Bknz: 13. HD. 24.6.1982 T. 1699/4690; 15. HD. 22.10.1984 T. 1407/3166; 21.9.1989 T. 2097/3737(www.e– uyar.com)

[615] Bknz: 17. HD. 8.7.2008 T. 848/3817; 11.6.2007 T. 2003/2018; 15. HD. 11.7.2006 T. 2937/4343; HGK. 14.4.2004 T. 15– 182/220 vb... (www.e– uyar.com)

[616] Bknz: 13. HD. 24.6.1982 T. 1699/4690 (www.e– uyar.com)

[617] Karş: 13. HD. 1.6.1981 T. 2245/4164; 27.9.2979 T. 4000/4691; 23.11.1978 T. 3850/4936 (www.e– uyar.com)

[618] Bknz: HGK. 13.3.1976 T. 12– 201/1064 (www.e– uyar.com)

[619] Karş: HGK. 18.1.1967 T. İc. İf– 684/13 (www.e– uyar.com)

[620] Bknz: 15. HD.16.1.2007 T. 3981/62; 22.3.2006 T. 6110/1677; 2.5.2005 T. 7075/2686; 9.12.2004 T. 5440/6398; 3.11.2004 T. 5591/6591 vb. (www.e– uyar.com)

[621] Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 5718/3199 (www.e– uyar.com)

[622] Bknz: 17. HD. 19.03.2013 T. 5119/3664; 14.03.2013 T. 5569/3301; 21.03.2013 T. 12347/3975; 14.03.2013 T. 5988/3307; 18.04.2012 T. 12788/4874; 19.01.201 2T. 1829/269; 31.01.2011 T. 6288/599; 23.12.2010 T. 3122/11438; 18.10.2010 T. 3843/8423; 04.10.2010 T. 3847/7702; 30.09.2010 T. 8378/7582; 23.09.2010 T. 2641/7568; 01.07.2010 T. 5069/6229; 08.06.2010 T. 2315/5299; 20.5.2008 T. 1919/2695; 18.3.2008 T. 113/1353; 17.3.2008 T. 357/1253; 27.9.2007 T. 3309/2815; 19.7.2007 T. 2982/2552 (www.e– uyar.com)

Ayrıca belirtelim ki; u y g u l a m a d a, zaman zaman icra müdürlerinin, kendilerine «geçici aciz belgesi» düzenleme yetkisi verilmemiş olmasına rağmen «*Borçlunun İcra Dosyası İçeriğine Göre Aciz Halinde Olduğunu Belirtir Belge*'dir.» başlığı altında bir takım belgeler düzenleyip, takip alacaklısına bunları «tasarrufun iptali davası» açmak üzere verdikleri görülmekte ise de, düzenlenen bu belgeler «yok» hükmünde olduğu için, alacaklılar bu tür belgelere dayanarak dava açmamalıdırlar.[623] [624]

'Aciz Belgesi' yargılamanın her aşamasında mahkemeye sunulabileceğinden, mahkemece «bu belgeyi sunması için» davacı– alacaklıya *'kesin süre'* verilmemesi gerekir. Yüksek mahkeme de bu görüştedir. Gerçekten,

Yüksek mahkeme, bu belge ile ilgili olarak;

√ *«Yargılamanın her aşamasında sunulabilme imkanı olan aciz belgesinin sunulması için verilen kesin sürenin hukuken sonuç doğurmayacağını»*[625]

√ *«Tasarrufun iptali davalarında, aciz belgesinin dava açılmadan, dava açıldıktan sonra veya temyiz aşamasında ve hatta hükmün Yargıtay'ca onanmasından (veya bozulmasından) sonra bile sunulabileceğini– Borçlunun adresinde yapılan haczedilen ev eşyalarının ihalede satıldığı, üzerinde başka hacizlerin olduğu anlaşılan borçluya ait iki adet otomobilin de borcu karşılayacak değerde olmadığı, sonraki hacizde borçluya ait haczi kabil malvarlığının bulunamadığı anlaşıldığından, borçlunun aciz halinde olduğunun kabul edilmesi gerektiğini– Yargılamanın her aşamasında sunulabilme imkanı olan aciz belgesinin sunulması için verilen kesin sürenin hukuken sonuç doğurmayacağını»*[626]

«Borçlu, kayıp ve adresi bilinemiyorsa, haciz için gidilen dosyadaki adresinden ayrılmış ve nereye gittiği bilinemiyorsa, sürekli adres değiştiriyorsa, bilinen adreslerinde yeterli veya hiç malına rastlanmamışsa» bu durumda da borçlu 'kötüniyetli' ve 'aciz halinde' sayılır.[627]

● Mahkeme, açılan iptal davasını, aciz belgesi sunulmamış olması nedeniyle red ederse, *«...dava şartı yerine getirilmemiş olması nedeniyle, açılan davanın reddine...»* şeklinde karar vermelidir.[628] Davacı– alacaklının açtığı iptal davası, «aciz belgesi» olmadığı için reddedilirse, aynı alacaklı, alacağı aciz belgesine dayanarak, ikinci kez iptal davası açabilir.[629]

---

[623] **Orhan Eroğlu**, age. s:98
[624] Bknz: HGK. 29.09.2004 T. 15– 408/441; 15. HD. 15.04.2002 T. 1472/1833 (www.e– uyar.com)
[625] Bknz: 17. HD. 23.06.2016 T. 18039/7665 (www.e– uyar.com)
[626] Bknz: 17. HD. 23.06.2016 T. 18055/7666 (www.e– uyar.com)
[627] **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2013, s:1417; **Orhan Eroğlu**, age. s:92, 97; **Cenk Akil**, agm. s:185
[628] Bknz: 17. HD. 8.7.2008 T. 848/3817; 11.6.2007 T. 2300/2018; 15. HD. 11.7.2006 T. 2937/4343; HGK. 14.4.2004 T. 15– 182/220 vb. (www.e– uyar.com)
[629] Bknz: 15. HD. 2.3.2004 T. 87/1109; 28.3.2002 T. 1005/1456 (www.e– uyar.com)

Keza, davacının mahkemeye sunduğu aciz vesikası icra mahkemesince iptal edilir ve açtığı tasarrufun iptali davası bu nedenle reddedilirse, davacı yeni bir aciz vesikası olarak tekrar tasarrufun iptali davası açabilir.[630]

Yüksek mahkeme, tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davanın bir *«ön şartı»* olan aciz belgelerine (vesikalarına) ilişkin olarak;

√ *«Aciz belgesinin tashihi karar aşamasında dahi sunulabileceği– Borçlu adresinde haczedilen mallarının kıymeti gözetildiğinde, bu malların paraya çevrilmesi halinde takip konusu borcu karşılamayacağı açık olup, borçluya ait taşınmazlara yapılan kıymet takdirlerinin yapıldığı tarih itibariyle, davacı alacaklının ve ondan önce taşınmazlarda haczi bulunan alacaklıların takip dosyalarındaki borç miktarı belirlenerek davacının alacağını karşılama imkanı olup olmadığı, yani borçlunun aciz halinin mevcut olup olmadığı tespit edilmesi gerekirken, ''geçici aciz belgesi sunulmadığı ve haczedilen malların paraya çevrilmediği'' gerekçesiyle tasarrufun iptali davasının reddinin hatalı olduğunu»*[631]

√ *« 'Geçici veya kesin aciz belgesinin sunulmadığı'ndan bahisle, tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesini isabetli olduğunu»*[632]

√ *«Borçlu davalının adresinde yapılan haciz işleminde borçluya ait haczi kabilmenkul mal bulunamaması, davalı borçlu adına kayıtlı olduğu iddia edilen 3 araçta çokça haciz olması, yine borçlu adına kayıtlı ½ hisse üzerinde de dava dışı alacaklı tarafından 109.000 TL haciz konulduğunun anlaşılması, davacı ile davalı arasında görülen itirazın iptali davası neticesinde de davalı borçlunun borçlu olduğunun tespit edilmiş olması karşısında, haciz tutanağının 'geçici aciz vesikası' niteliğinde olduğunun kabulü gerektiğini»*[633]

√ *«Borçlunun babadan kalma gayrimenkullerinin olmasına göre aciz halinde olmadığının ve davanın 5 yıllık hak düşürücü süreden sonra açıldığı (İİK. m. 284) anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının reddi gerekeceği»*[634]

√ *«Takip dosyası kapsamından 'borçlunun acz içerisinde bulunduğu hususunda' mahkemenin yeterli kanaate sahip olduğunu, borçlu ile diğer davalılar arasında sıhri hısımlık olduğu, toplanan diğer tüm delillere göre davacı alacaklı lehine tasarrufun iptali şartlarının oluştuğundan bahisle davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»*[635]

belirtmiştir.

---

[630] Bknz: 17. HD. 20.01.2011 T. 12533/221 (www.e– uyar.com)
[631] Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T. 4227/127 (www.e– uyar.com)
[632] Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T. 2970/123 (www.e– uyar.com)
[633] Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 1542/12149 (www.e– uyar.com)
[634] Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 267/12151 (www.e– uyar.com)
[635] Bknz: 17. HD. 10.12.2019 T. 5675/11719 (www.e– uyar.com)

VII – Davacının, iptal davası açabilmek (ya da açtığı davanın görülmesini sağlayabilmek) için – kural olarak– [636] *aciz belgesi* alıp, mahkemeye vermek zorunda olması, [637] borçlu hakkında,– *iptal davası açılmadan ö n c e veya iptal davasından s o n r a (dava sırasında)*– [638] alacaklı tarafından icra takibi yapılmış olmasını zorunlu kılmaktadır. Gerçekten, *«aciz belgesi»* – ya da *«aciz belgesi niteliğindeki haciz tutanağı»* – icra takibi sırasında ya da icra takibi sonunda verildiğinden, borçlusu hakkında icra takibinde bulunmamış olan alacaklıya, «aciz belgesi» verilmesi düşünülemez.

Nitekim, yüksek mahkeme;

√ *«Tasarrufun iptali davasında varlığı zorunlu olan icra takibini dava tarihinden önce yapılmış olması gerekmediğini, icra takibinin dava tarihinden sonra yapılmış olmasına bir önemi bulunmadığını, önemli olanın yargılama aşamasında borçlu hakkında icra takibinin var olması gerektiğini»*[639]

√ *«Borçlu hakkında düzenlenmiş kat'i veya geçici aciz belgesinin bulunması zorunlu bulunan icra takibinin, dava tarihinden önce yapılmış olmasının tasarrufun iptali davaları yönünden bir zorunluluk olmadığı, icra takibinin dava tarihinden sonra da açılabileceğini»*[640]

belirtmiştir.

Bu nedenle tasarrufun iptali davasının d i n l e n e b i l m e s i i ç i n «dava tarihinden ö n c e veya s o n r a»[641] [642] (yargılama sırasında) davacı– alacaklı tarafından yapılmış ve kesinleşmiş bir i c r a t a k i b i bulunması gerekir.[643] *

---

[636] TBK. m. 19'a dayalı tasarrufun iptali davaları hariç (Bknz: **Talih Uyar, Alper Uyar, Cüneyt Uyar**, İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, 2011, C:2, s:2970; **Talih Uyar, Alper Uyar, Cüneyt Uyar,** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 3. Baskı, 2014, C:3, s: 4361

[637] Bknz: 17. HD. 23.06.2016 T. 18039/7665; 24.05.2016 T. 10742/6335; 30.03.2015 T. 2487/5063; 18.04.2012 T. 12788/4874 vb. (www.e– uyar.com)

[638] Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 5718/3199; 19.02.2013 T. 4326/1955; 26.11.2012 T. 6703/13012; 15. HD. 18.11.2003 T. 5510/5515 (www.e– uyar.com)

[639] Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 5718/3199 (www.e– uyar.com)

[640] Bknz: 17. HD. 19.02.2013 T. 4326/1955 (www.e– uyar.com)

[641] **Ali Güneren**, age. s:403

[642] Bknz: HGK. 30.03.2016 T. 17– 843/433; 17. HD. 27.06.2018 T. 4888/6487; 12.05.2015 T. 20399/7300; 23.09.2014 T. 4561/12417; 11.03.2013 T. 5718/3199; 11.03.2013 T. 5718/3199; 11.03.2013 T. 6602/3146; 11.03.2013 T. 6649/3148; 19.02.2013 T. 4326/1955; 08.05.2012 T. 1603/5902; HGK. 28.03.2012 T. 17– 25/241 (www.e– uyar.com)

[643] **Ali Güneren**. age. s:403 vd.; **Talih Uyar, Alper Uyar, Cüneyt Uyar**, Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, C:2, 2011, s:1558; **Cengiz Kostakoğlu**, agm, (Ad. D. 1989/6, s:23 vd. – Yasa D. 1989/8, s:1050 vd.); **Edip Şimşek**, Uygulamalı İcra ve İflas Kanunu, 1989, s:852; A. **Şahabettin Sertkaya**, **Süleyman Kul** age, 2016, s: 195; **Talih Uyar, Alper Uyar, Cüneyt Uyar**, İİK. Şerhi, C: 3, 2014 s: 4361; **Orhan Eroğlu** age. s:75; **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2013 s:1416; **Emine Halman Çetin** age. s:14 vd.; **Abdurrahim Karslı**, İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, 2014, s: 547

* **Selçuk Öztek**, Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yargıtay'ın Bu Sorunlara İlişkin Uygulaması (Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan, 2003, s:319– 333); **Talih Uyar**, Tasarrufun İptali Davalarında "Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi" Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517– 575); **Talih Uyar**, Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s:175/187); **Talih Uyar**, Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s:1246– 1249

İptal davası mutlaka bir *icra takibine* dayalı olarak açıldığı ve dava sonucunda davacıyı haklı bularak *«davanın kabulüne»* karar verecek duruma gelen mahkemenin *«davacı– alacaklının .... sayılı icra takibine konu alacağını eklentileri ile birlikte karşılayacak miktarla sınırlı olarak dava konusu taşınmaz/taşınır üzerinde davacı– alacaklıya cebri icra yetkisi (haciz ve satış isteme yetkisi) tanınmasına....»* ş e k l i n d e karar vermesi gerekeceğinden[644] yargılama sona ermeden, davacı– alacaklı tarafından davalılardan borçlu hakkında yapılmış ve kesinleşmiş bir i c r a t a k i b i n i n bulunması gerekir.

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak;

√ *«Davacı alacaklı tarafından davalı borçlu aleyhine açılan icra takipleri kesinleşmediğinden, dava koşulu gerçekleşmediğinden bahisle tasarrufun iptali davanın reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu»*[645]

√ *«Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için borçlu hakkındaki takibin kesinleşmiş olmasının gerekli olduğunu»*[646]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için diğer dava koşullarının yanında geçerli ve kesinleşmiş bir takibin varlığı da ön koşul olup, dava geçerli bir takibin olmadığından bahisle red edildiğine göre Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7/2. maddesi gereğince maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini»*[647]

√ *«Tasarrufta bulunan ve borçlu olduğu iddia edilen kişi hakkında yapılıp kesinleşen bir icra takibi bulunmadığından, dava şartı bulunmaması nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[648]

√ *«Tasarrufun iptali davasının görülebilmesi için kesinleşmiş bir takibin varlığının gerektiğini»*[649]

√ *«Borçlu hakkındaki icra takiplerinin kesinleşmiş olmasına, alacağın gerçek olmasına, borçlu ile davalı kayınvalidesi arasındaki yakın akrabalık nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK. m. 278/3– 1 ve 280/1 uyarınca iptale tabi olduğunu– Bedeli borçlu tarafından ödendiği halde malın borçlunun malvarlığına girmeyip üçüncü kişi borçlunun oğlu adına tescil edilmesinin nam– ı müstear bir işlem olduğu ve bu durum borçlunun üçüncü kişi lehine yaptığı bir kazandırma (bağış) olup koşulların bulunması halinde iptale tabi olduğunu– Tasarrufunu iptali davalarında harç ve vekalet ücretinin, takip konusu alacak miktarı (kat'i aciz belgesine bağlanmış ise bu miktar) ile iptali istenen tasarrufun tasarruf tarihindeki değeri karşılaştırılarak düşük olan değer üzerinden nispi olarak hesaplanacağını»*[650]

---

644 **Talih Uyar, Alper Uyar, Cüneyt Uyar**, C. İİK. Şerhi, C: 3, 2014, s: 4362
645 Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 4982/1635 (www.e– uyar.com)
646 Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 18294/168 (www.e– uyar.com)
647 Bknz: 17. HD. 29.03.2016 T. 9814/3927 (www.e– uyar.com)
648 Bknz: 17. HD. 29.02.2016 T. 2046/2358 (www.e– uyar.com)
649 Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 1907/2116 (www.e– uyar.com)
650 Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 10807/2099 (www.e– uyar.com)

√ *«Davacının alacağının kira alacağına ilişkin olduğu ve borçlu hakkındaki takiplerin kesinleştiği, haciz tutanaklarının İİK. m. 105 kapsamında 'geçici aciz belgesi' niteliğinde olduğu, alacağın gerçek olduğu, iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı, davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından tasarrufun iptali davasının ön koşullarının gerçekleşmiş olduğunu– Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen gerçek değeri arasında 'misli fark' bulunduğu, dosya kapsamından davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğu anlaşıldığından ve davalı, kendi muvazaasına dayanamayacağından, dava konusu tasarrufun davacının dava konusu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak İİK. m. 278/3– 2, 280/1 gereğince iptaline karar verilmesi gerektiğini»*[651]

√ *«Borçlunun itirazı üzerine, alacaklı itirazın kaldırılması veya itirazın iptali davası açmışsa ortada kesinleşmiş bir icra takibi bulunmayacağından, borçlu hakkında haciz uygulaması da istenemeyeceğini ve dolayısıyla geçici aciz vesikası yerine geçecek, alacaklıya tasarrufun iptali davası açma hakkı veren tutanak düzenlenemeyeceğini»*[652]

√ *«Davanın İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğunu– Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki ala– cağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiğini»*[653]

√ *«Davanın İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkin olduğunu, bu tür davalarda geçerli ve kesinleşmiş bir icra takibinin bulunmasının dava ön şartı olduğunu»*[654]

belirtmiştir.

VIII – Bir tasarrufun İİK. m. 277 vd. göre iptal davasına konu olabilmesi için, *«davacı– alacaklının alacağının doğumundan sonra yapılmış olması»* gerekir mi?*

---

651 Bknz: 17. HD. 17.11.2015 T. 5455/12881 (www.e– uyar.com)
652 Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 9179/8687 (www.e– uyar.com)
653 Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 20331/6674 (www.e– uyar.com)
654 Bknz: 17. HD. 07.04.2015 T. 15090/5512 (www.e– uyar.com)

* **Talih Uyar**, Hukuki Mütalâalar, 3.Cilt, 2020, s:505– 535; s:536– 554; s:570– 586; **Talih Uyar**, Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s:1080– 1084; s:1394– 1396; s:1398– 1401; s:1511– 1513; s:1519– 1521; **Talih Uyar**, Tasarrufun İptali Davalarında "Tasarrufun İptaline Karar Verilebilmesi" Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517– 575); **Talih Uyar**, Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S:190, S:4729– 4801); **Talih Uyar**, Kefile Karşı veya Kefil Tarafından Açılan Tasarrufun İptali Davalarında "Borcun Doğum Tarihi" Hangi Tarihtir? (İBD. 2019/4, s:15– 37); **Talih Uyar**, Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin "Kıdem Tazminatı", "İhbar Tazminatı" ve "Diğer Sosyal Haklar" Davalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davalarında, Bu Alacakların Doğum Tarihinin "İş Akdinin Feshedildiği Tarih" Değil "İşe Giriş Tarihi" Olduğuna Dair Yeni İçtihatlarının (Görüşünün) Düşündükleri (İBD. 2017/1, s:42/46); **Talih Uyar**, Tasarrufun İptali Davasının "Usul"den ve "Esas"dan Reddine Neden Olan Durumlar (Leges Hukuk Dergisinde yayımlanacak); **Talih Uyar**, Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında "Borcun Doğum Tarihi" Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının "Bedele Dönüşmesi" (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas

İptal davasının dinlenebilmesi için ayrıca, *«davacı– alacaklının alacağının, dava (iptal) konusu tasarruftan önce doğmuş olması»* gerekli midir? Başka bir deyişle, davacı– alacaklı, *«kendi alacağının doğum tarihinden önce yapılan tasarrufların iptalini»* isteyemez mi?

● Doktrinimizdeki hakim görüşe göre[655]; *«bir tasarrufun iptal edilebilmesi için, davacı– alacaklının alacağının, dava konusu yapılan bu tasarrufun önce doğmuş olması gerekir.* Borçlunun tasarrufta bulunurken, o tarihte (tasarruf tarihinde) mevcut olmayan bir alacaklısına zarar vermesi mümkün değildir. Alacaklı, borçlu ile işlemde bulunurken –örneğin; ona borç verirken ya da ona bir taşınır ya da taşınmazını satarken işlem (tasarruf) tarihindeki durumunu dikkate alır. Borçlunun mâli durumu hakkında alacaklının gerekli araştırmayı yaparak, ona göre, borçlu ile işlemde bulunması gerekir. Tedbirli bir kişi gibi gerekli araştırmayı yapmayan kimse bunun sonucuna katlanır… Başka bir deyişle, alacaklı, borçlunun tasarruf (işlem) tarihindeki mal varlığına güvenerek onunla işlem yaptığından, işlem tarihinden (borcun doğum tarihinden) *önceki* tasarruflar iptal davasına konu olamaz… Ayrıca, İİK. 277 vd. maddelerinin Millet Meclisi Adalet Encümeninde müzakeresi sırasına 'alacaklıların, mumalede bulunduğu sırada, borçlunun mali durumunu bilmeleri gerekeceği' belirtilerek, 'borçlu veya müflisin, borçlu olmadığı bir zamandaki tasarrufunu muteber saymanın doğru olmayacağı' belirtilmiştir. Yasa, borçlanan bir kişinin malvarlığının, borçlandığı tarih itibariyle alacaklıya karşı borcu miktarınca muhafazasını ve alacağın güvencesini sağlamak üzere hüküm düzenlemiştir… Tasarrufun yapıldığı tarihte bir 'alacaklı' mevcut olmalıdır ki, yasanın koruyucu *hükümlerinden istifade* etsin. *Nitekim alacaklının, borçlu ile borçlu ile borçlandırıcı işleme girerken, onun malvarlığını ve edim gücünü incelediğini ve durumunu bilerek onunla hukuki ilişkide bulunduğunu kabul etmek gerekir. Borçlunun ekonomik gücünü yeterince incelemeden borçlandırma işleminden önceki zamanda yapılan tasarruftan kendisi için bir yarar sağlayamaz. Bu suretle, kural olarak, tasarruftan kendisi için bir yarar sağlayamaz. Bu suretle, kural olarak, tasarrufun yapıldığı tarihte alacaklı durumunda olan kişi, iptal davası açabilir, diğer bir ifade ile*

"Gerçek Değer"in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739– 1758); **Talih Uyar**, İİK'nun 280. maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415– 448)

[655] **Cengiz Kostakoğlu** agm. (Ad. D. 1989/6, s:20 vd. – Yasa D. 1989/8, s:1047 vd.); **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku, C:4, 1997, s:3419; **Baki Kuru**, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı) 3. Baskı, 2019, s:485; **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2013 s:1402; **Timuçin Muşul** age. C:2, s:1764; **İzzet Karataş, Erol Ertekin**, age. s:74; **Ali Güneren**, age. s:1069; **Haşmet Sırrı Akşener**, Borcun Doğum Anı ve Tasarrufun İptali Davaları Yönünden Önemi (Legal Huk. D. Aralık/2008, s:4007); **Timuçin Muşul**, İptal Davaları, 2. Baskı, 2017, s:122 vd.; **Timuçin Muşul**, İcra ve İflas Hukuku, C:II, 6.Baskı 2013, s:1764; **Timuçin Muşul**, Bilirkişi Raporları, C:2, 2006, s:887, 928; **Murat Atalı**, **İbrahim Ermenek, Esin Erdoğan** age. s:740; **Levent Börü**, İcra ve İflas Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası (AÜHFD.2009/3, s:513); **Emine Halman Çetin**, age. s:15; **İsmail Ercan**, İcra ve El Kitabı, s:990 vd.; **Serdar Kale**, Aciz Halindeki Borçlunun Bir veya Birkaç Alacaklısını Kayıran Hukuki Fiilleri Dolayısıyla İptal Davası (Prof.Dr. Ergun ÖNEN'e Armağan, 2003, s:193); **Edip Şimşek**, age. s:863; **Mahmut Coşkun**, İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 5. Baskı, 2019, s:1099; **Baki Kuru**; İcra ve İflâs Hukuku "Ders Kitabı", 2016, s: 490; **Baki Kuru**, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016 s: 665 vd.; **İsmail Ercan**, İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2016, s: 428; **A. Şahabettin Sertkaya, Süleyman Kul**, age. s:156 vd.; **Erhan Günay**, Tasarrufun İptali Davası, 5. Baskı, 2019, s:78 vd.

tasarrufun yapıldığı tarihte üçüncü kişi ile hukuki ilişkide bulunan kişi, borçlu durumda olmalıdır ki, yukarıda sözü edilen tasarruflarının iptali mümkün olabilsin…»

Bu vesile ile, burada şu ilginç duruma da değinelim: Davacı– alacaklının alacağının doğum tarihi ile dava konusu tasarrufun tarihi *aynı* ise yani, borçlu «*borçlandığı tarihte tasarrufta bulunmuşsa*», bu tasarruf hakkında iptal davası açılabilecek midir? Kanımızca, bu durumda da *«borcun, dava konusu tasarruftan önce doğduğu*» kabul edilerek, bu tasarruf hakkında da iptal davası açılabilmelidir...

Yüksek mahkeme, "*alacağın doğum tarihi"* konusunda;

√ *«Geri çevirme kararı ile istenen takip dosyasında, borcun dayanağı ve borçlu adresinde yapıldığı iddia edilen haciz tutanağının bulunmadığı görüldüğünden, mahkemece, borcun dayanağı olan belge getirtilerek, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapılıp yapılmadığının tespit edilmesi ve sonrasında borçlunun aciz halinin varlığının araştırılarak bu ön koşulların gerçekleşmiş olduğunun anlaşılmış olması halinde, borçlu ile üçüncü kişi arasındaki akrabalık durumu dikkate alınarak değerlendirme yapılması gerektiğini»*[656]

√ *«Alacak için düzenlenen bono veya çek gibi kıymetli evraka sonraki tarihlerin atıldığı uygulamada sıklıkla görüldüğünden, davacı alacaklının, "borcun doğumunun takip dayanağı çek'in tanzim tarihinden önce ya da cari hesap sözleşmesinden önce gerçekleştiğini" ileri sürmesi halinde, mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlunun isticvap edilerek, senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, gerektiğinde davacı ile borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak; borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek, bu koşulun gerçekleşip gerçekleşmediği saptanması gerektiğini»*[657]

√ *«Borcun kaynağı olan 3 adet çekin dayanağı olarak da davacının davalıya borç vermesi olarak gösterilerek, borcun çeklerden önce verildiğine ilişkin dosyaya yazılı herhangi bir belge sunulamaması halinde, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığı ispatlanamadığından, açılan davada tasarrufun iptali koşullarının oluşmadığını»*[658]

√ *«İptali istenen tasarrufun, takip konusu borçtan önce yapılmış olması ve davacı tarafça da alacağın, senedin düzenlenme tarihinden önce doğduğuna ilişkin bir iddia ileri sürülmemiş olması halinde, davanın ön koşul eksikliği nedeni ile reddine karar verilmesi gerektiğini»*[659]

√ *«Borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğması koşulunun, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece res'en araştırılması gerektiği– Alacağının, süre gelen araç alım–satımından kaynaklandığını, iptali istenen tasarruf tarihinden önce doğduğunu, takibe konun çekin ileri tarihli düzenlendiğini ileri süren davacı– alacaklının ticari defterlerinin yeterli olmadığı gerekçesiyle ibraz etmemesi halinde, borcun gerçek doğum tarihinin tespiti için, davacı alacaklının "mevcut" ve davalı borçlu şirketin*

[656] Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5743/2452 (www.e– uyar.com)
[657] Bknz: 17. HD. 02.03.2020 T. 995/2392 (www.e– uyar.com)
[658] Bknz: 17. HD. 24.02.2020 T. 3181/2000 (www.e– uyar.com)
[659] Bknz: 17. HD. 24.02.2020 T. 1591/1990(www.e– uyar.com)

ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması (ve davacı ile davalı borçlu arasında başka bir ticari ilişki tespit edilememesi halinde, çekin, davacı ile davalı borçlu arasındaki araç satımından kaynaklandığı kabul edilerek) işin esasına girilmesi gerektiğini»[660]

√ *«Bononun tanzim tarihi gözetildiğinde tasarruf, borcun doğumundan önce gerçekleşmiş olarak gözüktüğünden, mahkemece, dava dayanağı takip konusu borcun kaynağının bonodan önce doğup doğmadığı davacı alacaklıdan sorularak, şayet borç bir ticari ilişkiden kaynaklanıyorsa tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak karar verilmesi gerektiğini»*[661]

√ *«Yurtdışında yaşadığından, gayrimenkulü yeğeni vasıtası ile satın alarak onun adına tapuda tescil edildiğini, daha sonra taşınmazın, yeğeni vasıtası ile dava dışı bir başka şahsa satıldığını, satım bedelinin kendisine verilmediğini, borçlu ile aralarında düzenlenen senedin de bu ilişkiye dayandığını ileri süren davacının iddialarında yer alan dairenin tapu kaydı, tapunun dava dışı yeğen adına kayıtlı iken, vekaleten yeğeni tarafından dava dışı şahsa satıldığı; davacının delil olarak davalı borçlu ile aralarında imzalanan ve senedin keşide tarihi ile aynı tarihi taşıyan biri belgeye de dayandığı, bu belge içeriğine göre, 'borçlunun bu belgenin düzenlenme tarihinden önce davacı ile aralarındaki ilişki nedeni ile kendisini zarara uğrattığı için senet verdiğini' beyan ettiğini, tanıkların ve davalı borçlunun da bu belgeyi imzaladığı gözetildiğinde, borcun doğum tarihinin, tasarruf tarihinden önce olduğunun kabulü gerektiğini»*[662]

√ *«Davacı ile borçlular arasındaki takip konusu çeklerin verilmesini gerektirir ticari ilişki ve borcun doğum tarihinin tespiti amacıyla taraf vekillerine bu yöndeki delillerini bildirmesi için süre verilmesi, bildirecekleri delillerin toplanması, davacı ile davalının akaryakıt işiyle uğraştığı anlaşıldığından gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gereğine değinilmesine karşın, mahkemece davacı ve davalının ticari defterleri getirtilip borcun doğumu ve ticari ilişkinin başlangıcının buna göre tespiti yerine yalnızca tanık beyanlarına göre borcun doğum tarihi belirlenerek hüküm kurulmasının yerinde olmadığını»*[663]

√ *«Taşınmaz devir tarihinin, borcun doğum tarihinden önce devrin yapılması, satışa konu hissesinin değeri ile satış bedeli arasında fark olmaması ve davalıların borçlunun içinde bulunduğu mali durum ile alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden oldukları ispatlanamadığından, 'tasarrufun iptali davasının reddine' karar verilmesi gerekeceğini»*[664]

√ *«Davacının alacağına dayanak çeklerin keşide tarihine göre iptali istenen tasarruftan sonra düzenlendiği anlaşılmakta ise de, bu durumun gerçekten tasarruftan sonra doğmuş bir borç ilişkisini mi yoksa daha önce yapılmış bir ticari ilişkiden*

---

660 Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 1263/12142 (www.e– uyar.com)
661 Bknz: 17. HD. 17.12.2019 T. 669/12066 (www.e– uyar.com)
662 Bknz: 17. HD. 11.12.2019 T. 5148/11811 (www.e– uyar.com)
663 Bknz: 17. HD. 18.11.2019 T. 337/10767 (www.e– uyar.com)
664 Bknz: 17. HD. 13.11.2019 T. 1728/10606 (www.e– uyar.com)

kaynaklanan vadeli çek uygulaması olarak da bilinen bir vakıayı mı gösterdiği hususunun araştırılması gerektiğini– Dava dışı borçlu (keşideci) şirketin iflas dosyasındaki kayyımın hazırladığı raporda "…takibe konu çeklerin tasarruf tarihinden sonra kaydının bulunduğu ve tasarruf tarihi itibari ile davacının dava dışı asıl borçlu (keşideci) şirkete borçlu olduğun" tespit edildiğinden davanın reddine karar verilmiş ise de, eksik inceleme ve araştırma ile hüküm kurulamayacağını– Dava dışı asıl borçlu (keşideci) şirketin iflasına karar verildiğinin anlaşıldığından, davacı alacaklının iflas masasına alacak kaydı yaptırıp yaptırmadığının mahkemece araştırılması ve mali müşavirlerden oluşan üçlü yeni bir heyetten rapor alınarak ve davacı alacaklının dava dışı borçlu şirket ve davalı borçlu (avalist) şirketin ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak davacı alacaklı ile dava dışı borçlu şirket arasındaki ticari ilişkinin tasarruf tarihinden önceye dayalı olup olmadığının tespiti yapılması, borcun daha önce doğduğu ispatlandığı takdirde işin esasına girilerek iptal nedenlerinin oluşup oluşmadığının araştırılması gerektiğini»[665]

belirtmiştir.

● Borç, taraflar (davacı– alacaklı ile davalı– borçlu) arasında;

√ *«Çek»den doğmuşsa, çekin bankaya/takas odasına ibraz edildiği tarih –kural olarak– 'davacı– alacaklının alacağının doğum tarihi' sayılır. Ancak, davacı– alacaklı, 'alacağının, çekin düzenlendiği tarihten çok daha önce olan temel ilişki tarihinde doğduğunu' iddia ve ispat edebilir. Bu durumda, 'çekin düzenlendiği tarih'e değil, 'temel ilişki tarihi'ne itibar edilir.»*[666] [667]

Ayrıca yüksek mahkeme[668] açılmış olan tasarrufun iptali davalarında *«tarafların isticvap edilerek takip dayanağı çekin/bononun keşidesine neden olan temel ilişkinin (hukuki ve ticari ilişkinin) ne olduğunun ve bunun doğum tarihinin taraflardan sorulmasını ve tarafların varsa buna ilişkin delillerini ibraz etmeleri için süre verilmesini, bu konuda tarafların ticari defter, belge ve kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasını»* istemektedir…

√ *«"Alacak davası"ndan doğmuşsa, kural olarak dava tarihi 'alacağın doğum tarihi' sayılır.»*[669]

---

[665] Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2385/9454 (www.e– uyar.com)

[666] Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2985/9454; 02.10.2019 T. 5952/8805; 16.09.2019 T. 17716/8039; 11.06.2009 T. 11566/7261; 20.03.2019 T. 13902/3255; 11.09.2018 T. 2770/7624; 05.09.2018 T. 2870/7403; 24.05.2018 T. 630/5465; 15.05.2018 T. 17101/5044; 21.02.2018 T. 12253/1199; 19.02.2018 T. 8069/1094 vb. (www.e– uyar.com)

[667] Bu konuda ayrıca bknz: **Haşmet Sırrı Akşener** agm. s:4007 vd.; **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2013 s:1402 vd.; **Ali Güneren**, age. s:420 vd; **Talih Uyar, Alper Uyar, Cünyet Uyar**, Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, 2011, C:2, s:1567

[668] Bknz: 17. HD. 28.03.2013 T. 14204/4372; 11.03.2013 T. 7006/3209; 04.03.2013 T. 1586/2620; 22.02.2012 T. 1172/1979; 06.11.2012 T. 2959/12122; 28.11.2012 T. 5128/11359; 09.05.2011 T. 9851/4454; 02.05.2011 T. 9032/4190; 15.03.2011 T. 12199/2285; 07.03.2011 T. 6758/1993; 30.05.2011 T. 10146/5438; 03.02.2011 T. 5065/674; 16.02.2010 T. 10122/1205; 02.02.2010 T 8720/701 vd. (www.e– uyar.com)

[669] Bknz: 17. HD. 19.09.2019 T. 19668/8266 (www.e– uyar.com)

√ *«Eser sözleşmesi»nden doğmuşsa, 'sözleşme tarihi'nde, davacı alacaklının alacağı doğmuş sayılır.*[670]

√ *«Boşanma davası»ndan kaynaklanan 'tazminat' ve 'nafaka' alacakları – kural olarak– boşanma davasının açıldığı tarihte doğmuş sayılır. Ancak, iptal kararı verilebilmesi için, alacakların kesinleşmesi beklenir.*[671]

√ *«Daire (taşınmaz) alım sözleşmesi»nden doğmuşsa, alacak 'sözleşme tarihi'nde doğmuş sayılır.*[672]

√ *«Kredi kartı sözleşmesi»nden kaynaklanmışsa, 'borcun doğum tarihi', 'kredi kartı sözleşmesinin yapıldığı tarih'tir.*[673]

√ *«Bono»dan kaynaklanmışsa, senedin vade tarihinin ya da keşide tarihinin değil, bononun düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin yapıldığı (başladığı) tarih, 'borcun doğum tarihi' sayılır.*[674]

√ *«Faktoring sözleşmesi»nden kaynaklanmışsa, 'faktoring sözleşmesinin yazıldığı tarihte', borç doğmuş sayılır.*[675]

√ *«Haksız fiil»den (örneğin; eşin, diğer eşi aldatmasından, onu yaralamasından, ona hakaret etmesinden) doğmuşsa, 'borcun, boşanma davasının açılmasından önce, haksız fiil tarihinde doğmuş olduğu' kabul edilir.*[676]

√ *«Cari hesap ilişkisi»nden kaynaklanmışsa, 'kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte' kefilin asıl borçludan olan alacağı doğmuş sayılır.*[677]

√ *«Kefalet ilişkisi»nden kaynaklanmışsa, 'kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte' kefilin asıl borçludan olan alacağı doğmuş sayılır.*[678]

√ *«Kredi sözleşmesi»nden kaynaklanmışsa, kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte, alacaklı bankanın alacağı doğmuş sayılır.*[679]

---

[670] Bknz: 17. HD. 14.05.2019 T. 2378/6032 (www.e– uyar.com)
[671] Bknz: 17. HD. 13.05.2019 T. 19287/5985; 31.01.2017 T. 16188/828(www.e– uyar.com)
[672] Bknz: 17. HD. 08.05.2019 T. 7147/5714 (www.e– uyar.com)
[673] Bknz: 17. HD. 06.05.2019 T. 19840/5554; 01.04.2019 T. 15235/3909; 19.10.2018 T. 9899/8826; Samsun BAM. 1. HD. 30.01.2018 T. 197/209; 21.02.2017 T. 274/1748 (www.e– uyar.com)
[674] Bknz: 17. HD. 02.05.2019 T. 15560/5474; 17.12.2018 T. 19357/12265; 09.10.2018 T. 8853/8821; 20.09.2018 T. 2899/8025; 20.06.2017 T. 9642/7008; 31.05.2017 T. 9034/6183 vb. (www.e– uyar.com)
[675] Bknz: 17. HD. 10.04.2019 T. 17220/4540; 03.04.2019 T. 13905/4018; 14.10.2014 T. 9652/13299 ((www.e– uyar.com)
[676] Bknz:17.HD. 27.02.2019 T. 11311/2206; 12.03.2015 T. 18146/4159; 10.09.2013 T. 8434/11717; 28.11.2011 T. 5128/11359; 30.10.2007 T. 4395/3299(www.e– uyar.com)
[677] Bknz: 17.HD. 17.09.2018 T. 2400/7837; 03.02.2014 T. 436/904 (www.e– uyar.com)
[678] Bknz:17.HD. 23.05.2018 T. 115/5391; HGK. 16.09.2015 T. 17– 2350/1759; 09.03.2015 T. 17616/3986(www.e– uyar.com)
[679] Bknz: 17.HD. 05.04.2018 T. 17130/3875; 04.10.2016 T. 9663/8542; 25.02.2016 T. 1648/2240; 24.02.2015 T. 14598/3346; 06.11.2012 T. 2454/12116 (www.e– uyar.com)

√ *«Fatura»dan kaynaklanmışsa, 'fatura'nın düzenlendiği tarihi borcun doğum tarihi sayılır.*[680]

– "Borcun kaynağının kambiyo senedi olduğu hallerde, senedin düzenlenmesini gerektiren hukuki ve fiili ilişkinin başladığı tarihin araştırılması ve sözü edilen bu ilişki daha önce ki bir günde olmuşsa, bu ilişki tarihinin 'borcun doğum tarihi' olarak kabul edilmesi gerekir."

● Yukarıda belirttiğimiz gibi; «k*redi sözleşmesinden kaynaklanan borçlar*» nedeniyle açılan tasarrufun iptali davalarında borcun, 'kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte' doğmuş olduğu kabul eğer bu kredi sözleşmesi, yıllar önce başlamış bir kredi ilişkisinin devamı niteliğinde ise, alacaklı– bankanın alacağının d o ğ u m t a r i h i konusunda uygulamada tereddüt yaşanmaktadır. Bu durumda, 'önceki kredi sözleşmeleri'nden kaynaklanan borçlar tamamen ödenekten sonra' yapılan yeni kredi sözleşmeleri varsa, takip (ve dava) konusu borcun hepsi kredi sözleşmesinden kaynaklandığının titizlikle – bilirkişi incelemesi yaptırılarak– araştırılması gerekir.

Yüksek mahkeme;

√ *«Hükme esas alınan bilirkişi raporunda "kredi sözleşmelerinin, önceki taahhüt ve sözleşme bağlantısı kuran bölümlerin boş bırakıldığından hukuken birbirlerinin devamı" olarak kabul edilmemiş ise de, borcun sıfırlandığı gün yeniden kredi çekilmesi ve kredi ilişkisinin hiç sekteye uğramadan devam etmiş olması gibi durumlar dikkate alındığında, her bir kredi sözleşmesinin fiilen birbirinin devamı olarak kabul edilmesi gerektiği ve bu bağ– lamda kredi sözleşmesinin teminatı olarak senedin de önceden doğan borç ilişkisinin de teminatı olduğunun ve bu durumda tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığının kabulü gerektiğini»*[681]

√ *«Yapılacak işin konusunda uzman bilirkişi aracılığı ile banka kayıtları üzerinde inceleme yapılarak, takibe konulan senedin tanzim tarihinden önce borçlu şirkete verilen kredilerden kaynaklanan borcunun bulunup bulunmadığı, takip dayanağı senedin önceki kredi sözleşmesinden doğan borca karşılık mı yoksa son verilen 22.01.2015 tarihli kredi sözleşmesinin teminatı olarak mı verildiğinin araştırılarak, tasarrufun borçtan sonra yapılması gerektiğine ilişkin devam ön koşulunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesi olduğunu»*[682]

√ *«Ticari hayatta bankaların verdikleri kredi karşılığı teminat senetleri aldıkları da mutad uygulamalardan olduğu bir gerçek olduğundan, bilirkişi aracılığı ile banka kayıtları üzerinde inceleme yapılarak, takibe konulan senedin tanzim tarihinden önce borçlu şirkete verilen kredilerden kaynaklanan borcunun bulunup bulunmadığı, takip dayanağı senedin önceki kredi sözleşmesinden doğan borca karşılık mı yoksa son verilen 10.08.2012 tarihli kredi sözleşmesinin teminatı olarak mı verildiğinin araştırılarak, senedin önceki tarihli kredi sözleşmelerinden doğan borca karşılık verilmiş ise 12.07.2012 tarihli tasarruflar yönünden de işin esasına girilerek oluşacak sonuca göre*

---

[680] Bknz: 17.HD. 04.04.2011 T. 71053027; 15. HD. 14.10.2003 T. 4002/4750(www.e– uyar.com)
[681] Bknz: 17.HD. 21.05.2019 T. 13412/6446 (www.e– uyar.com)
[682] İZMİR BAM 5 HD. 18.04.2018 T. 55/585 (www.e– uyar.com)

karar verilmesi aksi durumda ise şimdiki gibi sadece bu tarihli tasarruflar yönünden dava ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»[683]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için, iptali istenilen işlemin, borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerektiğini –Ticari hayatta bankaların verdikleri kredi karşılığı teminat senetleri amalarının mutad bir uygulama olduğu– Banka kayıtları üzerinde inceleme yapılarak, takibe konulan senedin tanzim tarihinden önce borçlu şirkete verilen kredilerden kaynaklanan borcunun bulunup bulunmadığı, takip dayanağı senedin önceki kredi sözleşmesinden doğan borca karşılık mı yoksa son verilen kredi sözleşmesinin teminatı olarak mı verildiğinin araştırılması gerektiğini»*[684]

√ *«Borçlunun borcun doğumundan sonra dava konusu taşınmazını eşine yapılan satışın İİK'nun 278/3–1 maddesine göre bağış niteliğinden olup iptali gerektiğini– Borçlu hakkında başlatılan takiplerden biri borcun doğum tarihinden sonra kullandırılan krediden kaynaklandığı anlaşıldığından, bu takip dosyası yönünden davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiği diğer icra dosya borcunun hangi kredi ilişkisinden kaynaklandığı tesbit edildikten sonra bu dosyada da önceki kredi sözleşmelerine bağlı yeni bir kredi kullanımı söz konusu ise ve bu tarih tasarruftan sonra ise yine davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini– İtiraza uğramış olan icra takibinde açılmış olan itirazın iptali davasının kesin olarak sonuçlanıp sonuçlanmadığı araştırılarak, kesinleşmemiş ise anılan davanın bekletici mesele yapılmasına, alacaklı lehine sonuçlanmış ise borcun doğum tarihinin belirlenerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi; davacı alacaklının itirazın iptali davası tümden red edilmiş ise takip kesinleşmediğinden bu takiple ilgili davanın da ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»*[685]

√ *«Davacı banka ile davalı borçlu arasındaki ilk kredi ilişkisinin ne zaman başladığı davacı bankadan sorularak buna ilişkin belgelerin istenmesinin, takip dosyalarındaki takip dayanağı çeklerin başka bir ticari ilişki nedeniyle verilip verilmediği üzerinde durulmasının, borcun doğum tarihinin tespiti ile sonucuna göre karar verilmesinin gerekeceğini»*[686]

belirtmiştir.

● *'İhbar tazminatı', 'kıdem tazminatı'* gibi işçinin alacağının işe giriş tarihine göre hesaplandığı durumlarda, tasarrufun iptali davası bakımından «işçinin alacağının (işverenin borcunun) işe giriş tarihinde doğduğu» benimsenmektedir.[687]

---

683 Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. 19092/6998 (www.e– uyar.com)
684 Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. E:2016/9642, K:7008 (www.e– uyar.com)
685 Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11357/6281 (www.e– uyar.com)
686 Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 15117/5943 (www.e– uyar.com)
687 **Talih Uyar**, Yargıtay, 17. Hukuk Dairesinin "Kıdem Tazminatı", "İhbar Tazminatı" ve "Diğer Sosyal Haklar"a Dayalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davalarında, Bu Alacakların Doğum Tarihinin 'İş Akdinin Feshedildiği Tarih' Değil, 'İşe Giriş Tarihi' Olduğuna Dair Yeni İçtihatlarının (Görüşünün) Düşündürdükleri (İBD. Ocak– Şubat/2017, s:42– 46)

Yüksek mahkeme, bu konuda;

√ *«12.02.2006– 14.11.2012 tarihleri arasındaki kıdem tazminatı ve işçilik alacağına ilişkin ilama dayanan alacağın 12.02.2006 tarihinde doğduğunun kabulü gerektiğini»*[688]

√ *«İş akidleri 02.05.2012– 02.04.2012 tarihlerinde fesh edilmiş ise de kıdem tazminatı ve bir kısım işçi alacaklarının hesabında işe girdikleri davacılardan biri için 16.12.1996, diğer davacı için 01.08.1993 tarihinden itibaren hesaplamalar yapıldığından borcun doğumunun bu tarihlerin esas alınması gerektiğinden, mahkemece, tasarrufun, borcun doğumundan önce yapıldığının kabul edilmesi gerekeceğini– Dava konusu tasarruf, borcun doğumundan önce gerçekleştiğinden yani ön koşul yokluğundan reddine karar verildiğine göre karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7/2. maddesine göre maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini»*[689]

√ *«Davacı alacağının, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, genel tatilde çalışma türünden gerçekleşen alacağa ilişkin olduğu, kıdem tazminatı ve bir kısım işçi alacaklarının hesabında davacının işe girdiği tarihten hesaplama yapıldığından borcun doğumunun bu tarih olarak esas alınması gerektiğini»*[690]

belirtmiştir.

Halbuki, Yargıtay 15. Hukuk Dairesi, bu tür uyuşmazlıkları temyizen incelediği dönemde, aksi doğrultuda içtihatta bulunmuştu. Gerçekten **yüksek mahkeme;**

√ *«Davacının kıdem tazminatı alacağının davanın karara bağlandığı günü doğduğu, oysa tasarrufun bu tarihten önce yapıldığı görüşüyle tasarrufun iptali davasının reddedilemeyeceği ve davacı, davalı borçlunun işyerinde hizmet akdine bağlı olarak çalışırken işine son verilmiş olduğundan; davacının ihbar, kıdem ve diğer sosyal haklarına bu tarihte hak kazanmış olacağını»*

belirtmişti…

● Asıl borçlunun borcunu ödeyen *kefil,* alacaklının haklarına halef olur. Bu durumda, borcu ödediği tarihte değil, kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte, kefil, borçluya karşı 'alacaklı' konumuna gelmiş olur.

Yüksek mahkeme;

√ *«Kefilin, asıl borçlunun borcunun ödemesi halinde, kefilin ifada bulunduğu tutar oranında alacaklının haklarına halef olacağı ve bu durumda (asıl borçlunun kefile olan) borcunun doğum tarihinin de kredi sözleşmesinin imzalandığı tarih olacağını»*[691]

---

[688] Bknz: 17. HD. 25.11.2019 T. 3551/11086 (www.e– uyar.com)
[689] Bknz: 17. HD. 10.05.2016 T. 15792/5697 (www.e– uyar.com)
Aynı doğrultuda: 17. HD. 10.07.2008 T. 2790/3912 (www.e– uyar.com)
[690] Bknz: 17. HD. 25.05.2015 T. 21071/7629 (www.e– uyar.com)
[691] Bknz: 17. HD. 23.05.2018 T. 115/5391 (www.e– uyar.com)

√ *«Kefil tarafından açılan tasarrufun iptali davasında, borcun doğum tarihi olarak kefil tarafından borcun ödendiği tarihin değil, asıl borçlanma tarihi olan kredi sözleşmesi tarihinin esas alınacağını»*[692]

√ *«Asıl borçlunun borcunu ödeyen kefilin, asıl borçludan olan alacağının dava dışı banka ile imzalanan kredi sözleşmesi ile doğduğunun kabulü gerektiğini»*[693]

√ *«Annesinin kefil olduğu senedi ödeyen kişinin, senedin asıl borçlusundan olan alacağını ödediği senedin düzenlenme tarihinde doğduğunun kabulü gerektiğini»*[694]

belirtmiştir.

Ortağı/temsilcisi olduğu –aralarında organik bağ bulunan– şirket borcuna kefil olan kimse, asıl borçlu şirketin borcunu ödemezse, kefil hakkında takipte bulunan alacaklı kefilden alacağını olamazsa, 'kefilin aciz halinde bulunduğunu' kanıtlayarak açacağı tasarrufun iptali davasında, kefildeki alacağı, 'kefil olduğu tarih'ten önce, 'asıl borçlunun borçlandığı tarihte' doğmuş sayılır.

Yüksek mahkeme, bu hususu;

√ *«Şirkete ait borcun 23.01.2009 tarihinde doğduğu, şirket, borcunu ödemeyince alacaklı aynı borcu yenden yapılandırarak bu kez 13.04.2009 tarihinde hem şirket yetkilisi hem de ortaklar şahsi olarak bono düzenleyerek alacaklıya verdiği ve bu bono da ödenmeyince dava konusu takip yapıldığı, bu durumda davaya konu borcun, 23.01.2009 tarihinde doğduğunun kabulü ile bu tarihten sonraki borçlu tasarrufları için iptal davası açılmasının mümkün olduğunun kabulü gerektiğini»*[695]

√ *«Alacaklı ile borçlunun ortağı ve temsilcisi olduğu şirket arasındaki ticari ilişkinin daha önce başladığı, davalı borçlunun, ortağı ve temsilcisi olduğu şirket hakkında yapılan icra takibi sırasında yapılan protokol ile şirket borcuna kefil olduğu ve daha sonra kefil olarak senet imzaladığı anlaşıldığından, davalı borçlu yönünden borcun doğum tarihinin, ortağı ve kefil olduğu şirketin borçlandığı tarih olarak kabulü gerektiğini»*[696]

√ *«Davalı şahsın ortağı olduğu borçlu şirketin borcuna karşılık şirket hakkında yapılan icra takibi sırasında şahsi çek ve senet vererek şirket borcuna kefil olduğu uyuşmazlıkta, "kefil olan şahsın borcunun doğum tarihinin, ortağı ve kefili olduğu şirketin borçlandığı tarih olarak kabul edilmesi gerektiği"ne ilişkin özel daire bozma ilamının isabetli olduğunu»*[697]

---

[692] Bknz: HGK. 16.09.2015 T. 17– 2350/1759 (www.e– uyar.com)
[693] Bknz: 17. HD. 04.03.2014 T. 2152/2964 (www.e– uyar.com)
[694] Bknz: 17. HD. 05.04.2012 T. 1041/4153 (www.e– uyar.com)
[695] Bknz: 17. HD. 31.03.2015 T. 16833/5185 (www.e– uyar.com)
[696] Bknz: 17. HD. 01.07.2014 T. 2670/10411 (www.e– uyar.com)
[697] Bknz: HGK. 13.10.2010 T. E:17– 401, K:500 (www.e– uyar.com)
Aynı doğrultuda: HGK. 13.10.2010 T. 17– 399/498; HGK. 13.10.2010 T. 17– 400/499; HGK. 13.10.2010 T. 17– 398/497(www.e– uyar.com)

√ *«Davalı kefil yönünden borcun doğum tarihinin; 'ortağı ve kefili olduğu şirketin borçlandığı tarih' olarak kabulü gerektiğini»*[698]

ş e k l i n d e belirtmiştir.

● Bu vesile ile, burada şu ilginç duruma da değinelim: Davacı– alacaklının alacağının doğum tarihi ile dava konusu tasarrufun tarihi *aynı* ise yani, borçlu «*borçlandığı tarihte tasarrufta bulunmuşsa*», bu tasarruf hakkında iptal davası açılabilecek midir? Kanımızca, bu durumda da *«borcun, dava konusu tasarruftan önce doğduğu*» kabul edilerek, bu tasarruf hakkında da iptal davası açılabilmelidir...

● Yüksek mahkeme ayrıca *«dava ister BK.nın 18. (yeni BK.'nın 19.) maddesi uyarınca muvazaaya dayalı tapu iptal, ister İİK.nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkin olsun, davacı taraf bir alacağa dayanarak iptal isteğinde bulunmuş ise, bu alacağın tasarruf tarihinden önce doğmuş olması gerektiğini; davacı tarafın alacağının kaynağı haksız eylem olup, borcun doğum tarihinin de bu haklı eylemin işlendiği tarih olması gerektiğini»* belirterek *«davacı tarafın bir alacağına dayanarak muvazaaya dayalı tasarrufun iptali davası açmış olması halinde de, davacının alacağının tasarruf tarihinden önce doğmuş olması halinde mahkemece, tasarrufun iptaline karar verilebileceğini»* vurgulamıştır.

IX – Her davada olduğu gibi, «tasarrufun iptali»[699] davalarında da *«ispat yükünün hangi tarafa ait olduğu»* konusu önem taşır. Hukukumuzda, bu konuya ışık tutan hüküm *«Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür»* şeklindeki MK. m. 6'dır.[700] Bu davalarda *ispat yükü* – kural olarak– davacı alacaklıdadır.[701]

Doktrinde[702] – oybirliği ile– *«ispat yükünün, hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana düştüğü»* kabul edilmekte olduğu gibi, Yargıtay da bu konuya ilişkin içtihatlarında öteden beri 'doktrindeki görüş doğrultusunda' içtihatta bulunmuştur.

Davalı– borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin iddia ve savunmalarında «*hayatın olağan akışına aykırılık»* bulunması halinde, bu tutarsız iddia ve savunmalar, taraflar arasında yapılmış olan tasarrufların iptaline neden olur.

«Hayatın olağan akışına aykırılık» ne demektir? *«Hayatın olağan akışı»* kriteri, hukukçuların olaylara yorum getirmede kullandıkları ölçülerden ve prensiplerden

---

[698] Bknz: 17. HD. 07.04.2009 T. 4841/2160 (www.e– uyar.com)
[699] Bknz: 17. HD. 29.1.2008 T. 5370/361 (www.e– uyar.com)
[700] Bu hükme ait «1998/1999 Tasarısı» ile «1984 Tasarısı» ve «1971 Tasarısı»ndaki gerekçeler için bknz: **Talih Uyar**, Gerekçeli– İçtihatlı Türk Medeni Kanunu, 2002, C: 2, s: 1507
[701] **İdil Tuncer Kazancı**, age. s: 147; 163; 185
[702] **Sema Taşpınar**, Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımında Rolü (AÜHFD. 1996/1– 4, s: 551); Yavuz Alangoya "Senede Karşı Senetle İspat" Kuralı ve "Hayatın Olağan Akışı" Kavramı (N. Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, 2004, s: 523); **Baki Kuru**, Hukuk Muhakemeleri Usulü, 1990, C: 2, s:1989; **İlhan Postacıoğlu**, Medeni Usul Hukuku, 7.Baskı, 2015, s: 537; **Bilge Umar, Ejder Yılmaz**, İspat Yükü, 2.Baskı, 1980, s: 60; **Necmettin Berkin**, Medeni Usul Hukuku Rehberi, 1980, s: 172; **Sabri Şakir Ansay**, Hukuk, İcra– İflâs Usülleri, 1960, s: 248; **Saim Üstündağ**, Medeni Yargılama Hukuku, 2000, 7. Baskı s: 616 vd.; **A. Şahabettin Sertkaya**, **Süleyman Kul** age. s: 352

birisidir. Buna göre insanların genelinin, sosyal yapı içerisinde yapageldikleri davranışlar *«hayatın olağan akışı»* kriterini oluşturmakta ve bu kriter de hukuki problemlerin yorumlanmasında kullanılmaktadır.[703]

Başka bir deyişle; tecrübe (hayatın olağan akışı) kuralları *«hayatta sık tekrar eden, tekrarlanması ihtimal dahilinde olan olayların veya bilimsel ve teknik bilgilerin oluşturduğu ve kendilerini oluşturan somut olaylardan bağımsız hale gelmiş kurallar»*dır; vak'a tesbitinde, hukukun olaya uygulanmasında, hakimin bir değer hükmü vermesinde, delillerin değerlendirilmesi ve bir delilin ispat değerinin saptanmasında, muhtevası belli olmayan kuralların (kötüniyet gibi) uygulanmasında önemli rol oynar.[704]

«Hayatın olağan akışı» kriteri, Yargıtay ve diğer üst derece mahkemelerinde, pek çok alandaki hukuki problemlerin çözülmesinde bir yorum kuralı olarak kullanılmaktadır. Yargıtay *«hayatın olağan akışı»* kriterini, *«olayların sebep– sonuç ilişkisine uygun olarak gerçekleşip gerçekleşmediğinin irdelenmesi, sosyal yapı içerisinde olağan karşılanacak türden olup olmadığının belirlenmesi»* şeklinde anlamaktadır. Söz gelimi *«bir ikrarının delil değerinin ortaya konulması için diğer şartların yanında hayatın olağan akışına uygun düşüp düşmediğinin de araştırılması gerektiği»* ifade edilmektedir.[705]

«Hayatın olağan akışı» kriterinin uygulama alanı oldukça geniştir. Aynı zamanda, *«aksi ispatlanana kadar doğru kabul edilen bir karine»* olduğundan, hukukçular için adaletli karar vermede kullanılan, oldukça pratik bir kriter niteliğini taşımaktadır.

Sonuç olarak *«hayatın olağan akışı»* kriteri, mevcut hukukumuzda hukukçuların hemen her alanda uygulayabildikleri, onların işlerini kolaylaştıran önemli bir prensiptir.[706] Hangi olayların *'hayatın olağan akışına aykırı olduğu'* tasarrufun iptali davasına bakan mahkeme tarafından takdir edilecektir.[707]

Uygulamada;

– Borçlunun, taşınmazı satın aldıktan çok kısa bir süre sonra elinden çıkarmış olması,

– Borçlunun taşınırını/taşınmazını satın alan 3. kişinin, borçlunun yakını (hışmı) olması,

– Borçlunun taşınmazını elinden çıkardığı halde, taşınmazda uzun süredir oturuyor olması,

– Taşınmazın halen borçlunun (boşandığı eşi, annesi, kızı vb.) tarafından kullanılıyor olması,

---

[703] **Abdullah Demir**, Yargıtay İçtihatlarındaki «Hayatın Olağan Akışı Kriteri» ve İslam Hukukundaki "Zahiri Hal Delili" (Terazi Der. Aralık/2008, S:28, s: 129– 133)
[704] **Yavuz Alangoya**, agm. s: 528; dipn. 32
[705] **Abdullah Demir**, agm. s:130
[706] **Abdullah Demir**, agm. s:133
[707] **Güray Erdönmez**, age. s: 197

– Borçlunun sattıktan sonra, aracını kullanmaya devam etmesi,

– Üçüncü kişi tarafından taşınmazının/araçlarının, rayiç bedelinin iki katı bir bedelle satın alınması,

– Üçüncü kişinin, borçlunun komşusu, vekili, avukatı, mali müşaviri olması,

– Takip konusu borcun, borçlu tarafından – ödeme emri, icra dairesinde teslim alınarak kabul edilip, takibiin kesinleştirilmesi,

– Borçluya ait taşınırları/taşınmazları satın alan üçüncü kişilerin alım (mali) gücünün bulunmaması,

– Borçlunun aynı gün birden fazla taşınmazını satması,

– Üçüncü kişinin, borçluya ait çok sayıda (örneğin; üç/dört adet) taşınmazı/aracı satın alması,

– Takip konusu borcun, borçlu tarafından – ödeme emri icra dairesinde teslim alınarak kabul edilip, takibin kesinleştirilmesi,

'hayatın olağan akışına uygun düşmeyen' işlemler olarak kabul edilmektedir.[708]

Yüksek mahkeme «tasarrufun iptali davaları»nda *'hayatın olağan akışı'* kriteri ile ilgili olarak;

√ *«KDV iadesi alacağının tamamı üzerinden temlikname yerine, daha düşük miktar üzerinden temlikname tanzim edilmesinin, bu şekilde bir imkan varken yüksek bir meblağdan vazgeçerek, alacaklılarından daha düşük miktarda nakit para kaçırılmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, bu durumun dahi davalılar arasındaki işlemin muvazaalı olmadığı kanısını oluşturduğunu»*[709]

√ *«Anne– oğul davalılar arasındaki tasarrufun İİK. m. 278/3– 1 maddesi gereğince bağış niteliğinde olup iptali gerektiğini– Borçlu ile akraba olan davalının İİK. m. 280 uyarınca, borçlunun mali durumunu ve alacaklıların ızrar kastını bilebilecek kişilerden olduğunu– Dayanak alınan zabıta araştırmasında borçlunun dava konusu adreste 2010 yılında oturduğu, şu anda bir başka şahsın oturduğunun tespit edildiği görüldüğünden, borçlunun halen haciz adresinde oturduğu gibi bir sonuç çıkarmak mümkün olmadığı gibi yargılamanın başından beri borçlunun ikamet adresinin bir başka adres olduğuna dair kayıtlar da bulunduğundan, mahkemenin, borçlunun halen haciz adresinde oturduğuna ilişkin zabıta araştırması olduğuna ilişkin tespitinin yerinde olmadığını»*[710]

√ *«Taşınmazların ipoteklerle yüklü olarak kısa aralıklarla devrinin tasarrufun iptali için gerekçe olamayacağı, mahkemece tüm davalılar yönünden ayrı ayrı iptal şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin değerlendirilmesi gerektiğini»*[711]

---

[708] **A. Şahabettin Sertkaya**, **Süleyman Kul**, age. s: 352
[709] Bknz: 17. HD. 28.05.2019 T. 9574/6870 (www.e– uyar.com)
[710] Bknz: 17. HD. 25.12.2018 T. 5178/12710 (www.e– uyar.com)
[711] Bknz: 17. HD. 10.12.2018 T. 15797/11927 (www.e– uyar.com)

√ *«Bedel farkı artının yönünde (değerinden fazla ödeme) olması hainde de tasarrufun iptaline karar verileceğini»*[712]

√ *"Dava konusu paranın davalı üçüncü kişi tarafından borçluya ödendiğine ilişkin yazılı bir belge (banka havalesi, banka hesap hareketleri gibi) sunulmadığı gibi serbest avukatlık yapan davalı üçüncü kişinin öğretmenlik yapan ve başka bir geliri bulunmayan borçluya üç buçuk yıl boyunca, aldığı borcu ödemeden altı kez toplamda 120.500,00 TL'lik borç vermesi, senetlerin vade tarihlerinin altı ayla, iki yıl yedi ay gibi uzun sayılabilecek bir süreyle verilmesi, senetlerden biri için ikibuçuk yıl sonra (takip zamanaşımı dolmasa da, avukatlık yapan birisinin kendi alacağı için iki buçuk yıl beklemesinin doğal olmadığı) icra takibine geçilmesi hayatın olağan akışına uygun olmadığını"*[713]

√ *"Borçluya ait farklı vasıflardaki 7 adet taşınmazın aynı gün aynı kişiye satışı hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, üçüncü kişinin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğinin varsayılacağını"*[714]

√ *"Davacının borçlunun on iki günlük oğlunun böyle bir taşınmazı alım gücünün olmayacağından bedelinin borçlu tarafından ödendiğini iddia ettiği, davalıların ise taşınmazın babaannesi tarafından bedeli ödendiği ve torununa bağış yaptığını ileri sürdüğü, borçlunun oğlu adına olan taşınmazın borçlu tarafından alındığı davacı tarafından kesin ve güçlü delillerle ispat edilemediğinden tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini"*[715] *vb.*

belirtmiştir.

● Uygulamadaki önemi nedeniyle ayrıca şu hususu da belirtelim ki; "*dava konusu taşınırın/taşınmazın, rayiç değerinin çok üstünde bir bedelle satılmış olmasının"* **yüksek mahkeme** 'yukarı doğru aşırı oransızlık (nisbetsizlik)' olarak nitelemekte ve bu durumun '*hayatın olağan akışına aykırı olduğunu'* vurgulayarak "yapılmış olan tasarrufların iptaline" karar verilmesini istemektedir…

Örneğin; tasarruf tarihindeki değerinin 100.000,00 TL olduğu – bilirkişi raporuyla– saptanmış olan bir taşınırın/taşınmazın 500.000,00 TL'ye satılmış olduğunun belirlenmesi veya tasarruf tarihindeki değerinin 400.000,00 TL olduğu saptanan bir taşınmazın üzerinde 350.000,00 TL tutarında haciz ya da ipotek bulunmasına rağmen, tapuda 700.000,00 TL'ye satılmış gibi gösterilmiş olması ya da tasarruf tarihindeki değerinin 500.000,00 TL olduğu saptanmış olan bir taşınmazın tapuda 400.000,00 TL'sine satılmış olduğu belirtilmiş olmasına rağmen '*cevap dilekçesi'*nde ya da *'yargılama sırasında'* davalı üçüncü veya dördüncü kişi "*taşınmazı 2.500.000,00 TL'ye satın aldığını"* ikrar etmişse, bu durum '*hayatın olağan akışına aykırı'* sayılır ve yapılmış olan tasarrufun (satışın) iptaline neden olur.

---

[712] Bknz: 17. HD. 18.04.2018 T. 4221/4327 (www.e– uyar.com)
[713] Bknz: Ankara BAM. 26. HD. 09.02.2018 T. 532/190 (www.e– uyar.com)
[714] Bknz: 5. İzmir BAM. HD. 01.02.2018 T. 1183/58 (www.e– uyar.com)
[715] Bknz: 17. HD. 30.01.2018 T. 17118/401 (www.e– uyar.com)

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak;

√ *«Borçlu adına kayıtlı ve davacı tarafından haciz konulan taşınmaz üzerindeki ipotek ve hacizler nedeniyle davacıya para düşmeyeceği, haciz sırasında borçlunun annesi tarafından istihkak iddiasında bulunulduğu anlaşıldığından öncelikle hacizle ilgili istihkak davası açılıp açılmadığı araştırılarak haciz tutanağının İİK 105 anlamında geçici aciz belgesi niteliğinde olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiği" ve "üzerinde haciz ve ipotek olan taşınmazın rayiç bedelinin iki katına bir bedelle satın alınmasının hayatın olağan akışına uygun düşmediği gibi, borçlu ile davalının hemşehri olması, dava konusu taşınmazın borçlunun annesi tarafından kullanılması gibi maddi ve hukuki olgular birlikte değerlendirildiğinde dava konusu tasarrufların İİK 280/1– 2 madde gereğince iptale tabi olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiği"ne değinen bozma ilamı üzerine davanın kabulüne dair verilen kararın isabetli olduğunu»*[716]

√ *«Rayiç bedelin oldukça üstünde fazla bedel ödenmesi hayatın olağan akışına uygun olmadığı– Davalı 3.k işinin borçlunun eşinin teyzesi, diğer davalının ise borçlunun eşinin teyzesinin eşi olduğu dolayısıyla davalı 3.kişilerin İİK'nun 280/1 madde kapsamında borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle tasarrufun iptali davasının kabulü gerektiğini»*[717]

√ *«Dava konusu taşınmaz, borçlu tarafından ipotekle yükümlü olarak davalı şirkete satılmış olup, mahkemece yapılan keşif sonucu düzenlenen bilirkişi raporundan taşınmazın tasarruf tarihindeki değerine ve davalı şirket vekilinin taşınmazın müvekkili şirkete mal olduğu bedel ve bu konuda sunduğu banka dekontu gözetildiğinde; rayiç değeri 42.000,00 TL olan taşınmazın 180.000,00 TL'ye satın alınmasının hayatın olağan akışına uygun olmadığı, davalılar arasındaki ticari ilişki nedeniyle, davalı üçüncü kişi şirketin davalı borçlunun amacını ve durumunu bilebilecek kişilerden olması nedeniyle, dava konusu tasarrufun İİK m. 280/I gereğince iptale tabi olduğunu»*[718]

√ *«Gerçek değerinden çok fazla – yaklaşık üç misli– bedelle taşınmazı satın alan üçüncü kişinin bu davranışının hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceği bu nedenle taraflar arasında "inançlı sözleşme" olduğunun kabulüyle – İİK. 280/I, II uyarınca– satış işleminin iptaline karar verilmesi gerekeceğini»*[719]

√ *«Taşınmazın satın alınması sırasında, taşınmaz üzerinde bulunan hacizlerin, taşınmazın satış tarihindeki gerçek bedelinin beş katından fazla bulunmasına rağmen, üzerinde bu kadar yüksek miktarlı bir haciz bulunan bir taşınmazın satın alınmasının hayatın olağan akışına aykırı sayılması gerekeceğini»*[720]

---

[716] Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. E: 603, K: 5011 (www.e– uyar.com)
[717] Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. E: 1873, K: 1740 (www.e– uyar.com)
[718] Bknz: 17. HD. 2.4.2013 T. E: 2012/7471, K: 4619 (www.e– uyar.com)
[719] Bknz: 17. HD. 11.04.2011 T. E:2967, K:3346 (www.e– uyar.com)
[720] Bknz: 17. HD. 14.2.2011 T. E: 2010/ 12627, K:2011/1159 (www.e– uyar.com)

√ *«Dava konusu taşınmaza – üzerindeki ipotek ve hacizler de eklendiğinde– değerinin çok üstünde bir bedel ödenerek alınmasının, hayatın olağan akışına aykırı olup, yapılan satışın iptalini gerektireceğini»*[721]

√ *«Akrabalar arasındaki tasarrufların İİK. 278/III– 1. maddesi gereğince yakın akrabalar arasındaki tasarruflarda iyiniyet ve bedel farkına bakılmaksızın bağışlama hükmünde olup iptale tabi bulunduğu – Dava konusu taşınmaza – üzerindeki ipotek ve hacizler de eklendiğinde– değerinin çok üstünde bir bedel ödenerek alınmasının, hayatın olağan akışına aykırı olup, yapılan satışın iptalini gerektireceğini»*[722]

√ *«Borçlu tarafından, davalı üçüncü kişiye üzerindeki ipotekle birlikte devredilmiş olan taşınmazın, on beş gün sonra ve üzerindeki ipotekle birlikte ancak değerinin çok üzerinde devredilmiş olmasının, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğinden, iptali gerekeceğini»*[723]

√ *«Davalı üçüncü kişinin, değerinin yaklaşık sekiz misli fazla para ödeyerek taşınmazın satın almasının, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini»*[724]

√ *«Gerçek değerinden çok fazla bir bedelle taşınmazı satın alan üçüncü kişinin bu davranışının hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceği, bu nedenle taraflar arasında "inançlı sözleşme" olduğunun kabulüyle – İİK. 280/I, II uyarınca– satış işleminin iptâline karar verilmesi gerekeceğini»*[725]

belirtmiştir.

Tasarrufa konu taşınmaz üzerinde *ipotek* ya da *haciz* varsa, tapuda gösterilen satış bedeline, *ipotek bedeli* ya da *haciz tutarı* da ilave edilerek, 'taşınmazın satış bedeli' hesaplanır.[726] [727]

'Tasarrufun iptali davaları'nda, dava konusu taşınmazın s a t ı ş b e d e l i n i –taşınmazın satış tarihindeki rayiç değeri ile mukayese etmek için– saptarken; tapuda satış bedeli olarak belirtilmiş olan miktara, varsa satıcının (borçlunun) banka hesabına yatırılmış olan paranın ve yine varsa çekle/senetle ödenmiş olan paranın eklenmesi gerekir. Tapu kaydı, 'resmi belge' niteliğinde olduğundan, burada gösterilen miktarın,

---

[721] Bknz: 17. HD. 19.4.2010 T. E:2009/1649, K:3605 (www.e– uyar.com)
[722] Bknz: 17. HD. 8.2.2010 T. E:2009/9909, K:852; 17. HD. 16.2.2010 T. E:2009/7759, K:1201 (www.e– uyar.com)
[723] Bknz: 17. HD. 1.10.2009 T. E:600, K:3771 (www.e– uyar.com)
[724] Bknz: 17. HD. 31.3.2009 T. E:2008/4702, K:1884 (www.e– uyar.com)
[725] Bknz: 17. HD. 7.10.2008 T. E:3219, K:4472; 17. HD. 2.6.2008 T. E:1184, K:2900; 15. HD. 23.12.1992 T.E:6248, K:6216 (www.e– uyar.com)
[726] **A. Şahabettin Sertkaya**, **Süleyman Kul** age. s: 311; **Timuçin Muşul**, age. s: 333, 335, 336, 339; **Orhan Eroğlu**, age. s:156
[727] Bknz: 17. HD. 16.05.2019 T. 20021/6290; HGK. 20.11.2018 T. 17– 141/1747; 17. HD. 07.11.2018 T. 11536/10230; 17. HD. 17.09.2018 T. 2838/7831; 21.02.2018 T. 12840/1173; İstanbul BAM. 9. HD. 15.02.2018 T. 732/206; İzmir BAM. 5. HD. 19.01.2018 T. 1462/181; 07.06.2016 T. 13700/6950; 07.04.2015 T. 19939/5487; 23.02.2016 T. 1607/2111; 10.03.2015 T. 18050/4044; 8. HD. 01.07.2014 T. 7981/10397; 30.06.2014 T. 5223/10235; 17. HD. 21.05.2014 T. 2123/7979; 08.05.2014 T. 2375/7246; 21.05.2013 T. 7646/7370; 15. HD. 23.09.1998 T. 3093/3514 vb. (www.e– uyar.com)

'satış bedeli'ne dahil edilmesi için ayrıca bir belge/makbuz aranmaz. Belirtilen bu miktarlara (kalemlere), eğer tapu kaydı üzerinde 'ipotek' ya da 'haciz' varsa, bunların tutarı da, 'satış bedeli'ne dahil edilir.

Yüksek mahkeme, bütün bu hususları;

√ *«Bilirkişi taşınmazın satış tarihindeki değerini 115.000,00 TL olarak belirlenen taşınmazın 67.000,00 TL'ye satılmış olması halinde, tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında önemli fark bulunmadığını– Tapu resmi belge niteliğinde olduğundan, burada yazılı miktarın ödediğine ilişkin ayrıca bir belge aranmasına gerek bulunmadığını»*[728]

√ *«Sunulan çek bedelinin kimin tarafından ve ne zaman tahsil edildiği, ödemenin taşınmaz satışına ilişkin olup olmadığı araştırılarak, taşınmaz satışına ilişkin olarak borçluya yapılmış bir ödeme olduğunun tesbiti halinde, tapudaki satış + banka ödemesi ve çek bedeli dikkate alındığında toplam ödeme (58.000,00 TL) ile gerçek değeri (107.000,00 TL) arasında fahiş fark bulunmayacağından, davanın bu taşınmaz yönünden reddi gerektiğini– Borçlu tarafından düzenlenmiş makbuzların her zaman düzenlenmesi mümkün olduğundan bunlara itibar edilemeyeceğini»*[729]

√ *«Taşınmazın gerçek satış bedelinin; tapuda gösterilen miktar+ çeklerle yapılan ödeme + tapuda devam eden ipoteğin bedelinden ibaret olduğunu»*[730]

ş e k l i n d e ifade etmiştir.

X – Borçlunun, *ticari işletmesini* ya da *işyerindeki ticari mallarını* üçüncü kişilere devretmesi halinde; *«borçlunun ticari işletmesinin ya da işyerinde bulunan ticari mallarının tamamını veya önemli bir kısmını borçludan devir veya satın alarak işyerini işletmeye başlayan yahut bu malların bir kısmını borçludan almakla beraber, işyerini sonradan işgal eden üçüncü kişinin, borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği ve borçlunun da bu hallerde alacaklılarına zarar verme koşulu ile hareket ettiği»* kabul edilir.[731]

«Esnaf sınırını aşacak surette ticarethane veya fabrikacılık sayılabilecek faaliyetleri devamlı olarak yapan veya ticarethane ve fabrika kavramlarının kapsamı dışında kalsa bile ticari muhasebenin tutulmasını gerekli kılacak büyüklükte bir örgüte sahip, bağımsız işletme»[732]*, «ticaret yapmak için emek, sermaye, doğal kaynak ve tekniği, sisteme ve amaca yönelik olarak plan ve uyumlu biçimde bir araya getirip,*

[728] Bknz: 17. HD. 15.10.2019 T. 2250/9390 (www.e– uyar.com)
[729] Bknz: 17. HD. 06.02.2018 T. 3626/648 (www.e– uyar.com)
[730] Bknz: 17. HD. 20.04.2010 T. 7313/3680 (www.e– uyar.com)
[731] Bu konuda ayrıca bknz: **Evrim Erişir**, Ticari İşletmenin Devrinde İstihkak ve Tasarrufun İptali Davaları Arasındaki İlişki "Karar İncelemesi" (BATİDER, 2008/Aralık, C:XXIV, S:4, s:271 vd.); **Timuçin Muşul**, age. s: 322 vd.
[732] **Mahmut Tevfik Birsel**, Ticari İşletme Hukuku, C: 1, 1970, s: 75

ekonomik mal veya hizmet üretmek üzere işleyen birim»[733] vb. şeklinde tanımlanan *'ticari işletme*'den söz edebilmek için, orada 'işçi' çalıştırılması da gerekli değildir.[734]

Yüksek mahkeme, *tasarrufun iptali davalarında,* İİK. m. 280/III'deki *'ticari işletme'* kavramını daha geniş yorumlamakta ve *«ticari bir aracın (taksinin, kamyonun, iş makinesinin) devrini» 'ticari işletme devri'* olarak algılamaktadır.[735]

Ayrıca belirtelim ki *«bir malvarlığının veya işletmenin*[736] *devri halinde»* malvarlığının veya işletmenin aktifinde yer alan borçların tümünün bir kişiden (devredenden), diğer bir kişiye (devralana) – TBK'nun 202. maddesinde öngörülen koşullar çerçevesinde– geçer.[737]

Bu karine, ancak *iptal davası açan alacaklıya* 'sözü geçen devrin, satış veya ticari işletmenin (işyerinin) terk edildiği tarihten en az üç ay önce durumun yazılı olarak bildirildiği' veya 'ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaların asılmasıyla' birlikte 'ticaret sicili gazetesiyle', bu mümkün olmadığı taktirde, 'bütün alacaklıların öğrenmelerini temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilân olunduğu' ispat edilerek çürütülebilir (İİK. m. 280/III)

Başka bir deyişle, kanun koyucu İİK. m. 280/III'de «tacir olan borçlular için» özel bir durum öngörerek, bu halde, gerek «borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdını» ve gerekse üçüncü kişinin *«bu kasdı bildiklerini»* farzetmiştir.

Bu hükme göre; borçlu – tacir, «ticari işletmesinin önemli bir kısmını devretmiş veya satmışsa yahut, işyerindeki ticari mallarının tamamını veya önemli bir kısmını devretmiş veya satmışsa» alacaklılarına zarar verme kasdı ile hareket etmiş sayılır.

Aynı şekilde; «borçlunun ticari işletmesinin veya işyerindeki mevcut ticari mallarının tamamını veya önemli bir kısmını borçludan devir veya satın alan ve böylece ticari işletmesini veya işyerini sonradan işgal eden «üçüncü kişinin «borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği» farzedilir.

---

[733] **Okay Durman**, İcra ve İflas Hukuku Açısından Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri 2009, s: 26

[734] **Bektaş Kar**, İşletme, İşyeri ve İşin Gereklerinden Kaynaklanan Nedenlere Dayalı Fesihlerde Yargısal Denetim (Çalışma ve Toplum Ekonomi Dergisi, S: 17, s: 105 vd.); **Şenay Güner**, 6102 sayılı TTK ve 4857 sayılı İş Kanunu Düzenlemeleri Işığında İşyeri Devri ve İş İlişkilerine Etkisi (Legal Der. Kasım/2015, s: 114); **Ercüment Özkaraca**, İşyeri Devrinin İş Sözleşmelerine Etkisi ve İşverenlerin Hukuki Sorumluluğu, 2008, s: 20

[735] Bknz: 17. HD. 09.06.2014 T. 2388/9209; 06.02.2012 T. 13158/1129 (www.e– uyar.com)

[736] **Kevork Acemoğlu**, Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, 1971; **Mustafa Çiçek**, İşyerinin Devri, 2017; **Mehmet Akçaal** age. 2014; **Mehmet Fatih Arıcı**, age. 2008; **Ahmet M. Kılıçoğlu**, Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 19. Bası, 2015; **KARA, A.** Ticari İşletmelerin Devri ve İş İlişkilerine Etkisi (İBD. Ocak– Şubat/2017, s: 133 vd.); **H. Ercüment Erdem**, Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Ticari İşletmenin Devri (Prof. Dr. Aydın ZEVKLİLER'e Armağan, 2013, C: 1, s: 987–1018); **Koray Demir**, Ticari İşletmenin Devrinde Yeni Devrinde Yeni Dönem: Eski ve Yeni Sorunlar (İst. Huk. Fak. Mec. C: LLI, 2013, S: 2, s: 103– 120); **Aslı E. Gürbüz Usluel**, Ticari İşletmelerin Devri, Yapısal Değişiklik ve Ticari Şirketlerine Ayni Sermaye Getirmesi İşlemlerinde, Ticaret Sicili Müdürünün Bildirim Yükümlülüğü ve Hukuki Sonuçları (İst. Huk. Fak. Mec. C: LLI, 2013, S: 2, s: 145– 164)

[737] **Mehmet Kemal Oğuzman**, **Turgut Öz** Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), C: 2, 12. Bası, 2016, s: 621 vd. (Vedat Kitapçılık, İstanbul)

Kanunun kabul ettiği bu karine ancak iki şekilde çürütülebilir:

√ *«Borçlu ya da üçüncü kişi, devir, satış* veya *terk* tarihinden itibaren en az üç ay önce, *durumu iptal davasını açan alacaklıya yazılı olarak bildirdiklerini» ya da,*

√ *«Borçlu ya da üçüncü kişi, yine devir, satış* veya *terk* tarihinden itibaren en az üç ay önce, *ticari işletmenin bulunduğu yerde,* bu durumu belirten, görülebilir levhalar asmakla beraber ayrıca Ticaret Sicili Gazetesiyle, bu mümkün olmadığı takdirde, bütün alacaklıların öğrenebilecekleri şekilde, uygun vasıtalarla ilan ettiklerini» isbat ederlerse, aleyhlerindeki –İİK. m. 280/III,c:2'de yer alan– karineyi çürütebilirler.[738]

Açıklanan bu hükümle, iptal davalarına konu olabilecek tasarruflar arttırılmıştır.[739]

Yüksek mahkeme, buraya kadar açıklanan *İİK. m. 280/III'de* öngörülen bu *'karine'* ("*ilan formalitesi*") ile ilgili olarak;

√ *«İİK. m. 280/son uyarınca, ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızrar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızrar kastiyle hareket ettiğinin kabul olunacağı, bu karine, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğini veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların ıttılaını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunu ispatla çürütülebileceği– Dava konusu aracın ticari bir araç olduğu nazara alındığında, davalı İİK. m. 280/son gereklerine uygun bir satış yapılmadığı açık olduğundan, ticari işletmenin mühim bir kısmını oluşturan araç ile ilgili tasarrufun iptaline yönelik davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceği»*[740]

√ *«Davacıları farklı olan tasarrufun iptali davalarında kesin hükümden bahsedilemeyeceği– Ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızrar kasdını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızrar kasdiyle hareket ettiği kabul edileceği, bu karinenin, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğini veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların ıttılaını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunu ispatla çürütülebileceği– Fabrika binasının ticari işletme olduğu– Davalının borçlunun işyeri komşusu olması halinde, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olduğunun kabul edileceği»*[741]

---

[738] Bu konuda ayrıca bknz: **İdil Tuncer Kazancı**, age. s:180 vd.
[739] **İsmet Sarısözen**, İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davalarında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s:54)
[740] Bknz: 17. HD. 26.01.2015 T. E: 2014/17368, K: 899 (www.e– uyar.com)
[741] Bknz: 17. HD. 10.03.2015 T. E: 2013/21064, K: 4047 (www.e– uyar.com)

√ *«Ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızrar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızrar kastıyla hareket ettiğinin kabul edildiği, bu karinenin, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğinin veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların ıttılaını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunun ispatla çürütülebileceği (İİK. m. 280)– Dava konularından biri olan taşınmazda borçlu şirketin faaliyette bulunduğu çeltik fabrikasının olduğu, İİK. m. 280'de belirtilen devir koşullarının gerçekleştiğinin iddia ve ispat edilmediği, davalı üçüncü kişi şirketin grup şirketlerinin de aynı adada komşu işyeri malikleri olduğu anlaşıldığından, davalılar borçlu şirket ile üçüncü kişi şirket arasındaki taşınmaz satış işleminin işyeri devri mahiyetinde olduğu ve bu bağlamda diğer dava konusu taşınmaz yönünden de anılan şirket yetkililerinin komşu işyeri sahipleri olarak borçluyu önceden tanıdıkları dolayısı ile mali durumu ve alacaklılarını ızrar kastını bildikleri anlaşıldığından, davanın tüm taşınmazlar yönünden İİK. m. 280 gereğince kabulüne karar verilmesi gerektiği»*[742]

√ *«İİK. m. 280/son uyarınca, ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızrar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızrar kastiyle hareket ettiğinin kabul olunacağı, bu karine, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğini veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların ıttılaını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunu ispatla çürütülebileceği»*[743]

√ *«Davacının ticari defterleri üzerinde yaptırılan bilirkişi incelemesi ile borcun tasarruftan önce doğduğu anlaşıldığından ve borçlu ve davalı üçüncü kişi arasındaki taşınmaz satışının işyeri devri niteliğinde olduğundan İİK. m. 280 uyarınca gerekli işlemlerin yapılmaması karşısında tasarrufun iptaline karar verilmesi gerektiğini»*[744]

√ *«Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen bedeli arasında fahiş fark bulunmamakla birlikte, dava konusu taşınmazın fabrika işyeri olduğu sabit olup maddede belirtilen devir koşullarının gerçekleştiği iddia ve ispat edilmediği, bu durumda davalılar arasındaki satış işleminin işyeri devri mahiyetinde olduğu anlaşıldığından davanın İİK 280. madde gereğince kabulüne karar verilmesi gerekeceğini, ancak dosya içerisindeki belgelerden, dava konusu taşınmazın dava dışı banka tarafından davalı üçüncü kişi şirkete borcundan dolayı ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takip yaptığı anlaşıldığından, mahkemece, anılan takip dosyasının da*

[742] Bknz: 17. HD. 12.12.2017 T. E: 2015/8999, K: 11577 (www.e– uyar.com)
[743] Bknz: 17. HD. 10.02.2015 T. E: 2013/14968, K: 2454 (www.e– uyar.com)
[744] Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 24001/1455 (www.e– uyar.com)

incelenerek İİK'nun 283. maddesi gereğince davanın bedele dönüşüp dönüşmediğinin de değerlendirilmesi gerekeceğini»[745]

√ *«Davalılar arasında satış işleminin işyeri devri mahiyetinde olduğu anlaşıldığından tasarrufun iptaline ilişkin davanın İİK. m. 280 gereğince kabulüne karar verilmesi gerektiğini»*[746]

√ *«Taşınmazın tapudaki satış bedeli ile rayiç değeri arasında taşınmaz üzerindeki ipotek dikkate alındığında fahiş bedel farkı olmamakla birlikte davalı üçüncü kişi ile borçlu arasındaki taşınmaz satışı işyeri devri niteliğinde olduğundan, İİK. m. 280 gereğince iptali gerektiğini»*[747]

√ *«İşçilik alacağına dayanan davacı alacaklının borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleştiği, kati aciz belgesi bulunduğu, borçlu şirketin iki ortağından birinin borçlu şirketteki hisselerini takip konusu alacaktan sonra devrederek, davalı 3.kişi şirkette ortak olduğu, borçlu şirketin üç adet bilet satış noktası ve yazıhanesinin davalı 3.kişi şirket tarafından kullanıldığı anlaşıldığından, davalılar arasındaki işlemlerin örtülü işyeri devri mahiyetinde olup, İİK. m. 280/3 gereğince iptale tabi olduğunu– İİK. m. 283/1 uyarınca, Kati aciz belgesi ile belirlenen meblağ ile sınırlı olarak davalı 3.kişinin malvarlığı üzerinde haciz ve satış yetkisi verilmesi gerektiğini»*[748]

belirtmiştir.

XI – Hakim, iptal edilmesi istenen tasarruf konusu mallar hakkında davacının istemi üzerine – davacının alacak ve fer'ileri ile sınırlı olarak[749] *ihtiyati haciz* kararı verebilir (İİK. m. 281/II).*

a) 'İptal davalarında ihtiyati haciz' konusunu düzenlemiş olan İİK.'nun 281/II. maddesinde bu husus;

"Hakim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taalluku halinde, teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemez."

---

[745] Bknz: 17. HD. 24.01.2017 T. 22302/495 (www.e– uyar.com)
[746] Bknz: 17. HD. 07.02.2017 T. 17421/1093 (www.e– uyar.com)
[747] Bknz: 17. HD. 12.04.2016 T. 14542/4637 (www.e– uyar.com)
[748] Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. 18812/1732 (www.e– uyar.com)
[749] Bknz: 17. HD. 14.10.2019 T. 175/9302; 09.10.2019 T. 393/9197; 01.10.2019 T. 979/8710; 23.09.2019 T. 12885/8379; 16.09.2019 T. 15616/8043; 16.09.2019 T. 13953/8047; 25.06.2019 T. 17506/7853; 18.06.2019 T. 12796/7713; 20.05.2019 T. 8955/6312; 14.05.2019 T. 9240/6025 vd. (www.e– uyar.com)

* **Haşmet Sırrı Akşener**, Tasarrufun İptali Davalarında İhtiyati Haciz (Legal Huk. Der. Ağustos/2013, s: 115– 121); **Talih Uyar**, Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 140– 169; s: 1124– 1164; Talih Uyar, Hukuki Mütalâalar, 2. Cilt, 2017, s: 273– 278; s: 387– 392; **Talih Uyar**, Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729– 4801); **Talih Uyar**, Tasarrufun İptali Davalarında "Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi" Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517– 575); **Talih Uyar**, Tasarrufun İptali Davası (İİK. 277 vd.) ve İtirazın İptali Davası (İİK. 67) Sırasında Konulan "İhtiyati Haciz" Ne Zaman ve Nasıl Kesin Hazce Dönüşür? (Legal Huk. Der. 2017/Şubat, s: 751– 755)

ş e k l i n d e düzenlenmiştir.

Görüldüğü gibi burada (3) hususa değinilmiştir:

1) Mahkemece; "iptal davasına konu olan (iptale tabi tasarrufların konusu olan) mallar hakkında" –alacaklının talebi üzerine– 'ihtiyati haciz kararı' verilebilir.

2) "Teminatın lüzum ve miktarı" mahkemece takdir ve tayin olunur.

3) "İptal davası bedele dönüşmüşse (İİK. 83/II)" (yani 'iptal davası, elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete ilişkinse'); mahkemece, teminat gösterilmeden ihtiyati haciz kararı verilemez.

Bu düzenleme, 'iptal davasının bedele dönüşmüş olması halinde' "hangi konuda ihtiyati haciz kararı verilebileceği" konusunu açıkça düzenlemediği (aydınlatmadığı) için yeterli değildir. Kanun'un bu günkü mevcut düzenlemesinden bu durumda da "iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında" ihtiyati haciz kararı verilebileceği izlenimi uyanmaktadır. U y g u l a m a d a da, bu konuda sık sık tereddüde düşülmektedir… Halbuki bu durumda, 'davanın kabulü' halinde, mahkemece "dava bedele dönüşmüş olduğundan, dava konusu şeyin üçüncü kişinin elinden çıktığı tarihteki değeri oranında –davacının alacağından fazla olmamak üzere– davalı üçüncü kişi, davacıya tazminat ödemeye" mahkum edilecektir. Bu nedenle, bu durumda, davacı –alacaklının mahkemeden 'ihtiyati haciz kararı verilmesini' istemiş olması halinde –teminat mukabilinde– "Dava konusu (iptale tabi tasarrufların konusu) olan mallar hakkında" değil "davalı üçüncü kişinin taşınır ve taşınmaz malları ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarına İİK. m. 281/II gereğince ihtiyati haciz konulmasına" ş e k l i n d e karar verilmesi isabetli olacaktır.

Nitekim **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi** de yeni tarihli olan içtihatlarında;

√ *«Davacı, davasını bedele dönüştürmüş olduğundan, takip dosasındaki alacak miktarının tahsili amacıyla ve uygun görülecek teminat karşılığında, davalı 3. kişinin menkul ve gayrimenkulleri ile 3. kişilerdeki hak ve alacaklarına İİK. m. 281/2 gereğine ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesi gerekirken…»*[750]

√ *«İİK. m. 281/2. maddesi, davanın bedele dönüşmesi halinde, teminat karşılığı davalı 3. kişinin malvarlığı ile ilgili ihtiyati haciz kararı verilebileceğini hüküm altına aldığından ve davanın kabulü halinde davalının, taşınmazların bedelleri ile sorumlu olacağından, davacının talebinin anılan madde uyarınca uygun görüleceği teminat karşılığı kabulü ve davalı üzerine kayıtlı malvarlıkları ve hakları üzerine dava değeri ile sınırlı olarak ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesi gerekirken…»*[751]

şeklinde belirtmiştir.

b) Genel hükümlerden (İİK. m. 259) farklı olarak, burada ihtiyati haciz kararı alabilmek için *güvence* göstermek zorunlu değildir.[752] *«Güvence gösterilmesine gerek*

[750] Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 2674/11572 (www.e– uyar.com)
[751] Bknz: Samsun BAM. 1. HD. 21.03.2018 T. 568/582 (www.e– uyar.com)
[752] Bknz: Adana BAM. 3. HD. 13.02.2018 T. 142/168 (www.e– uyar.com)

bulunup bulunmadığını ve miktarını» hakim takdir eder. Ancak, davanın konusu, İİK. m. 283/II gereğince, üçüncü kişinin elinden çıkardığı malların değerine ilişkinse, *güvence* gösterilmesi zorunludur (mad. 281/II).[753]

Görüldüğü gibi; davacı– alacaklının «ihtiyati haciz» talebini yerinde bulan mahkemenin, bu kararı verirken – İİK. m. 259/I'den farklı olarak– davacı– alacaklıdan mutlaka *teminat* gösterilmesini istemesi gerekmemektedir.[754] Bu husus maddenin – 538 sayılı Kanuna ait– Hükümet Tasarı Gerekçesinde *«iptal davası neticesinde cebri icraya konu teşkil etmesi istenilen mallar üzerinde alacaklıya doğrudan doğruya ihtiyati haciz vazedebilmek yetkisi tanınmış ve bu hususta teminat göstermek dahi mecburi olmaktan çıkarılarak, bu cihet mahkemenin takdirine bırakılmıştır. Vaktinde verilecek bir haczi ihtiyati kararının, bir takım hallerde üçüncü şahsın haksız mukavemetini kırmaya yardım edeceğini tahmin etmek caizdir...»*[755] ş e k l i n d e ifade edilmiştir... Mahkeme *«teminatın lüzum* (yani, teminat gösterilmesi gerekip gerekmediğini) ve *miktarını»* tayin edecektir. Bunun için ö n c e mahkemenin *«teminat gösterilmesine gerek bulunup bulunmadığını»* değerlendirmesi, ondan s o n r a da, eğer *«teminat gösterilmesine gerek görürse»* o zaman *«ne kadar (ne miktarda) teminat gösterilmesini»* (HMK. m. 87/(1) – %10, %15, %20 oranında gibi– kararlaştıracaktır.

Mahkeme neye göre – yani; hangi hususları inceleyerek– *teminata gerek bulunup bulunmadığına* karar verecektir? Kanımızca; mahkeme *«yaklaşık ispat kurallarına göre»*[756] [757] hem *davacı– alacaklının alacağının varlığına ve miktarına* ve hem de özellikle *dava konusu tasarrufun iptali gereken bir tasarruf olduğuna* kanaat getirmiş olmalıdır. Örneğin;

√ *«Dava konusu tasarrufun borçlu ile üçüncü dereceye kadar yakın hısımlar arasında yapılmış bir (ivazlı) tasarruf olduğunun»*[758]*,*

---

[753] Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 2674/11572; 21.11.2018 T. 12832/11023; Samsun BAM. 1. HD. 21.03.2018 T. 568/582; 07.02.2017 T. 24014/1098; 31.01.2017 T. 7257/791; 21.01.2017 T. 6323/789; 15.06.2015 T. 4180/8631; 25.05.2015 T. 2642/7567 vb. (www.e– uyar.com)

[754] **Haşmet Sırrı Akşener**, Tasarrufu İptali Davalarında İhtiyati Haciz (Legal D. Ağustos/2013, s:116)

[755] **Talih Uyar**, Gerekçeli– İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C:12, 2009 s:19152

[756] Ayrıntılı bilgi için bknz: **Hakan Albayrak**, Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Yaklaşık İspat, 2013, s:29 vd., 251 vd.

[757] "Yaklaşık ispat"; niteliği itibarı ile dava olmayan, mahkemeden bir takım usuli taleplerin kabul edilmesinde incelenmesi gereken maddi şartların ispatında kullanılan bir yöntemdir. Örneğin, geçici hukukî himaye tedbirleri..., delil tesbiti talebi gibi 'dava' olmayan yalnızca mahkemeden davanın ilerlemesini sağlayıcı usuli işlemler kategorisine giren maddi anlamda 'kesin hüküm' teşkil etmeye elverişli olmayan usuli taleplerin kabulü için verilen ara kararlarında kullanılır... Yaklaşık ispatta hakim, daha düşük bir kanaat ile yetinebilir. Çünkü edindiği kanaat ile taraflar arasındaki uyuşmazlığı sona erdirici bir karar verme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Dolayısıyla düşük seviyedeki bir ispat ölçüsü, karşı tarafın haklarının ve hukuk devleti ilkesinin zedelenmesine yol açmaz... Bir tarafın bir takım usuli iddialarına tekrar verebilmek için, en azından belli seviyede bir kanaatin edinilmesi gerekir (**Hakan Albayrak** age. s:30, 32).

[758] Bknz: 17. HD. 18.06.2019 T. 11306/7721; 21.05.2019 T. 20255/6456; 25.12.2018 T. 5178/12710; 05.07.2018 T. 1311/6807; 18.04.2018 T. 17898/4251; 28.03.2018 T. 7070/3510; 03.10.2017 T. 2175/8524; 4.4.2013 T. 7891/4800; 21.3.2013 T. 8433/3974; 4.4.2013 T. 7891/4800; 5.6.2012 T. 1968/7306; 17.2.2011 T. 4968/1236; 8.7.2010 T. 1975/6630; 21.3.2011 T. 6891/2510; 22.2.2011 T. 9382/1460; 22.2.2011 T. 9364/1459 vb. (www.e– uyar.com)

√ *«Dava konusu tasarrufun tapuda gösterilen değeri ile gerçek değeri arasında bir mislinden fazla bir fark bulunduğunun»*[759]*,*

√ *«Dava konusu tasarrufun 'para veya mutad ödeme vasıtaları'ndan başka bir ödemeye ilişkin olduğunun»*[760]*,*

√ *«Dava konusu tasarrufun 'vâdesi gelmemiş bir borç için yapılan ödeme'ye ilişkin olduğunun»*[761]*,*

saptanması halinde, yargılama sonucunda mahkemece «tasarrufun iptaline» karar verileceğinden, yukarıdaki durumlarda, davacı– alacaklının i h t i y a t i h a c i z talebinin *teminatsız* yerine getirilmesi gerekir.

Buna karşın, *«dava konusu tasarrufun, davacı alacaklının alacağının doğumundan önce yapılmış olduğu»*nun – dosya (dava dilekçesi) içeriğinden– anlaşılması halinde, yargılama sonucunda, açılmış olan tasarrufun iptali davası reddedileceğinden[762] mahkemece «teminat karşılığında dahi» davacı– alacaklının talebini kabul edip *ihtiyati haciz kararı* vermemesi gerekir...

c) Davacı– alacaklının, İİK. m. 281/II, c:1'deki açık hüküm nedeniyle d a v a d i l e k ç e s i'nde *«ihtiyati haciz»* talebinde bulunması, mahkemece de – *«ihtiyati haciz niteliğinde ihtiyati tedbir»* ya da *«ihtiyati tedbir niteliğinde ihtiyati haciz»* değil– – davacı– alacaklının talebinin yerinde bulunması halinde– *«ihtiyati haciz kararı»* verilmesi gerekir.

Ancak, u y g u l a m a d a maalesef kimi kez *davacılar* – «ihtiyati haciz» yerine– *ihtiyati tedbir* talebinde bulunmakta, kimi kez de *mahkemeler* – dava dilekçesinde «ihtiyati haciz» istenmiş olmasına rağmen– *ihtiyati tedbir kararı* vermektedirler. İleride «sıra cetveli» yapıldığında, '*ihtiyati tedbir kararlarına sıra cetvelinde yer verilmediği'*nden, bu uygulama davacı– alacaklı için hak kaybına sebebiyet verebilir... Bu hatalı uygulama nedeniyle, yüksek mahkeme[763] – çok isabetli olarak– *«*tasarrufun *iptali davasında davacı tarafından 'ihtiyati tedbir' talep edilmiş olsa dahi, bu talebin*

---

[759] Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 18219/8474; 13.06.2019 T. 20265/7573; 1.05.2019 T. 18596/6133; 13.05.2019 T. 4751/5978; 07.05.2019 T. 8009/5605; 2.04.2018 T. 1701/4425; 08.03.2018 T. 14337/1693; 9.4.2013 T. 8279/5122; 8.4.2013 T. 9632/4986; 28.3.2013 T. 10381/4371; 9.4.2013 T. 8279/5122; 5.3.2013 T. 5038/2731; 15.4.2013 T. 10718/5448; 2.4.2013 T. 7658/4623; 8.4.2013 T. 6700/4976 vb. (www.e– uyar.com)

[760] Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 17479/8471; 14.05.2019 T. 9614/6030; 23.10.2018 T. 2276/9421; 06.02.2018 T. 7482/644; 18.04.2017 T. 6620/6467; 14.03.2017 T. 24497/2729; 14.03.2017 T. 18124/2733; 4.4.2013 T. 1380/4811; 2.4.2013 T. 7471/4619; 27.11.2012 T. 11563/13096; 6.11.2012 T. 2454/12116; 11.2.2008 T. 5526/512; 26.4.2011 T. 12744/3911; 11.4.2011 T. 8424/3332 vb. (www.e– uyar.com)

[761] Bknz: 17. HD. 11.05.2015 T. 2013/21460; HGK. 11.04.2001 T. 15– 339/352; 15. HD. 19.9.2000 T. 3585/3892 (www.e– uyar.com)

[762] Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5743/2452; 02.03.2020 T. 995/2392; 24.02.2020 T. 3181/2000; 18.12.2019 T. 1263/12142; 17.12.2019 T. 669/12066; 11.12.2019 T. 5148/11811; 1.4.2013 T. 15317/4587; 1.4.2013 T. 8979/4519; 9.4.2013 T. 8333/5123; 8.4.2013 T. 9618/4985; 28.3.2013 T. 14204/4372; 11.3.2013 T. 7006/3209 vb. (www.e– uyar.com)

[763] Bknz: 17. HD. 24.9.2012 T. 8174/9903 (www.e– uyar.com)

'ihtiyati haciz' talebi niteliğinde olduğunu, bu nedenle mahkemece 'ihtiyati tedbir' değil 'ihtiyati haciz' kararı verilmesi gerekeceğini» belirtmiştir.[764]

Uygulamada, kimi kez davacılar *«ihtiyati tedbir niteliğinde ihtiyati haciz»* ya da *«ihtiyati haciz niteliğinde ihtiyati tedbir»* istemekte ve bu konuda verilen kararlara da yüksek mahkeme maalesef sıcak bakmaktadır.[765]

*

Bir olayda; üçüncü kişi (alıcı), taşınmaz maliki borçlunun ipotek borcu için, alacaklı bankaya 5.000.000,00 TL ödeyerek ipoteği kaldırtmış, borçlunun vergi borcu tutarı olan 1.253.963,00 TL'yi vergi dairesine yatırmış, taşınmazın –tapuda gösterilen– satış bedeli olan 7.000.000,00 TL'yi de borçluya ödemiştir.

Yani: 7.000.000,00 TL (tapuda gösterilen satış bedeli) + 5.000.000,00 TL (ipotek bedeli) + 1.253.963,00 TL (vergi borcu) = Toplamda 13.253.963,00 TL ödenmiştir.

Yukarıda açıkladığımız gibi; *dava konusu taşınırın/taşınmazın, rayiç değerinin çok üstünde bir bedelle satılmış olmasının"* **yüksek mahkeme** 'yukarı doğru aşırı oransızlık (nisbetsizlik)' olarak nitelemekte ve bu durumun '*hayatın olağan akışına aykırı olduğunu'* vurgulayarak "*yapılmış olan tasarrufların iptaline*" karar verilmesini istemektedir…

'Tapuda gösterilen bedelin, satıcı malike ödendiği' Yargıtayca kabul edilmekte[766], bunun dışında '*alıcı'*tarafından '*satıcı'*nın ('borçlu'nun), banka hesabına yatırılan paralar vergi borcu için maliyeye, satın alınan taşınmazın üzerindeki hacizlerin, ipoteklerin kaldırılması için alacaklıya ödenen paraların da 'satış bedeli' için yatırıldığı kabul edilerek, tapuda gösterilen 'satış bedeli'ne ilave edilerek *gerçek satış bedeli* hesaplanmaktadır.

Yüksek mahkeme, aşağıdaki kararlarında bunu açıkça ifade etmiştir:

√ *"Dava konularından, NİL (EX– İNCİ) gemisi 06.01.2012 tarihinde davalı borçlu şirket tarafından davalı ... Nak. İnş. Ltd. Şti'ne 375.000,00 TL bedel ile satılmıştır. Gemi üzerinde 300.000,00 TL'lik ipotek ve 100.000,00 TL haciz bulunmaktadır. Toplam olarak maliyeti 775.000,00 TL olan geminin bilirkişi tarafından tespit edilen satış tarihindeki değeri 97.036,00 TL'dir. Bedeller arasında yukarı dikey olarak önemli fahiş farkın bulunması İİK'nun 278/3– 2 maddesi gereğince iptale tabidir."*[767]

√ *"Davalı 3. kişinin, satışın makul bir süre öncesinde ve sonrasında yaptığı ödemelerin, iptali istenen satış dışındaki bir ilişkiden kaynaklandığı iddia ve ispat edilemedikçe satış bedeline ilave edilmesi ve taşınmazın üzerinde bulunan takyidatların da 3. kişi ya da onun adına eşi tarafından ödenmiş olması durumunda bedele eklenmesi,*

[764] Aynı görüşte: **A. Şahabettin Sertkaya, Süleyman Kul**, age. s: 256
[765] Bknz: 17. HD. 28.03.2017 T. 3244/3326; 12.05.2016 T. 17516/5835; 04.05.2015 T. 20897/6299; 04.05.2015 T. 4893/6304; 23.10.2014 T. 10244/13953; 18.02.2013 T. 1198/1708 (www.e– uyar.com)
[766] Bknz. 17 HD. 15.10.2019 T. 2250/9390 (www.e– uyar.com)
[767] Bknz. 17. HD. 29.06.2020 T. E: 2019/4212, K: 4098 (www.e– uyar.com)

tapuda ödenen miktara ilaveten yapılmış olan resmi ödemelerin nazara alınarak bir karar verilmesi gerektiğini" [768]

√ *" Dava konusu gayrımenkul kaydında yer alan ipoteğin dava dışı kişi tarafından ödenerek kaldırıldığı, bu kişinin davalı üçüncü kişinin eşi olduğu, gayrımenkul kaydında yer alan takip dosyalarından kaynaklı borcun davalı üçüncü kişiler tarafından ödendiğine dair dava dışı alacaklı tarafından ibraname verildiği, dava dışı bu alacaklının banka hesabına aynı tarihtepara ödendiği, dava dışı alacaklının bu meblağın davalı üçüncü kişiler tarafından icra takip dosyaları için ödendiğinin kabul edildiği ve takip dosyalarındaki hacizlerin kaldırılmasının talep edildiği anlaşılmakta olup ipoteğin kaldırılması ve hacizlerin kaldırılması için ödenen meblağların tapuda gösterilen bedele eklendiğinde tasarrufa konusu gayrımenkulün tapuda gösterilen satış bedeli ile gerçek değeri arasında misli aşan bedel farkı olmadığı anlaşıldığından, mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerektiğini"* [769]

√ *"İptali istenen satışta edimler arasında aşırı fark bulunduğu gerekçesi ile İİK'nun 278/III– 2 maddesine göre iptale karar verilmiş ise de varılan sonuç dosya kapsamına uygun düşmediğinden, Dairemizin istikrar kazanmış uygulamasına göre edimler arasındaki aşırı fark belirlenirken davalı 3. kişi tarafından satış bedeline mah-suben yapılan ödemelerin de nazara alınması gerekeceği– Somut olayda 3. kişinin, satışın makul bir süre öncesinde ve sonrasında yaptığı ödemelerin, iptali istenen satış dışındaki bir ilişkiden kaynaklandığı iddia ve ispat edilemedikçe satış bedeline ilave edilmesi, aynı şekilde taşınmazın üzerinde bulunan takyidatların da 3. kişi ya da onun adına eşi tarafından ödenmiş olması durumunda bedele eklenmesi gerekeceği, hal böyle olunca davalı tarafından tapuda ödenen miktara ilaveten yapılmış olan resmi ödemelerin nazara alınarak bir karar verilmesi gerekeceğini"*[770]

√ *"Taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında fahiş fark karşılaştırılması yaparken, yapılmış resmi belgeli ödemelerin de tapuda gösterilen bedele ilave edilmesi ve hasıl olacak duruma göre bir karar verilmesi gerekeceğini"*[771]

√ *"Dava konusu taşın-mazın satış tarihinden bir gün önce davalı Tufan tarafından bankadan ... YTL çekildiği anlaşılmakla taşınmaz satılması ve banka hareketle-rine bakıldığında davalı Tufan tarafından dava konusu taşınmazın satın alınması sıra-sında tapuda gösterilen miktara ilaveten kendi taşınmazının satışından dolayı banka makbuzunda gösterilen miktarın da ödendiğinin kabulü gerektiği, davalıların birbirle-rini tanıdıkları ve 3. kişinin, borçlunun alacaklıdan mal kaçırma ya da alacaklısını zara-ra uğratma kastını bilen ya da bilebilecek durumda olan kişilerden olduğu da ispatlanamadığı belirtilerek hükmün bozulması gerekeceğini"*[772]

belirtmiştir.

---

[768] Bknz: 17. HD. 05.02.2020 T. E: 2017/2741, K: 736 (www.e– uyar.com)
[769] Bknz: 17. HD. 07.11.2018 T. E: 2015/11536, K: 10230 (www.e– uyar.com)
[770] Bknz: 17.HD.07.04.2015 T. E: 2013/19939, K: 5487 (www.e– uyar.com)
[771] Bknz: 17. HD. 09.06.2014 T. E:8551, K:9217 (www.e– uyar.com)
[772] Bknz: 17.HD.21.03.2012 T. E: 2011/13093, K: 3426 (www.e– uyar.com)

Yukarıda belirtilen OLAY'da üçüncü kişi– alıcı, satın aldığı taşınmaz için tapuda 7.000.000,00 TL 'satış bedeli' olarak gösterilen tutarı yatırdıktan sonra ipoteğin kaldırılması için 5.000.000,00 TL ve davalı– borçlunun vergi borcu içinde 1.253.963,00 TL ödemiş olduğundan, üçüncü– alıcının bu davranışı –yukarıda[773] belirttiğimiz gibi Yargıtay içtihatlarına göre– '*hayatın olağan akışına aykırı olduğu'*ndan mahkemece 'yapılmış olan satış işleminin iptaline' karar verilmesi gerekecektir.

Yukarıdaki '*iptal sebebi'* yani "*dava konusu taşınmazın satışı sırasında satış bedeli olarak alıcı– üçüncü kişi tarafından, satıcı– borçluya (malike) taşınmazın rayiç bedelinin çok daha üstünde bir bedel ödenmesinin Yargıtayca iptal sebebi kabul edilmesi*" somut olayda, davacı tarafından dava dilekçesinde ileri sürülmemiştir. Ancak yukarıda[774] belirttiğimiz gibi; *dava dilekçesinde '*dava konusu iptale tabi tasarrufların ne olduğu'nun belirtilmesi yeterli olup ayrıca 'bu tasarrufun İİK'nun 278,279 ve 280. maddelerinin hangisinin kapsamına girdiği'nin belirtilmesinin gerek olmamakta çünkü hangi hukuki sebeple tasarrufun iptal edilebileceğini saptamak hakimin görevi olduğundan (HMK mad.33), dava dilekçesinde belirtilen *hukuki sebeple* hakim bağlı olmadığından, *davacının* "*dava konusu tasarrufun iptal nedenini" yanlış belirtmiş olması ya da hiç belirtmemiş olması önem taşımamaktadır***.**

Nitekim **Yüksek mahkeme[775]** bu hususu pek çok kararında –öteden beri– ;

"*Borçlunun iptale tabi tasarruflarının üç grup altında ve İİK'nun 278,279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiş olduğunu, ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarrufların sınırlı olarak sayılmamış olduğunu kanunun iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak, hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimin takdirine bırakmış (İİK m. 281) olduğunu, bu yasal nedenle de, davacı tarafından İİK 278,279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceği"*

şeklinde belirtmiştir.

[773] Bknz: Yuk. Dipn. 709-715
[774] Bknz. Yuk. Dipn.: 586
[775] Bknz: 17 HD. 09.06.2020 T. 708/3260; 09.06.2020 T. 3699/3269; 03.03.2020 T. 4073/2449; 15.01.2019 T. 5727/104 vb. (www.e– uyar.com)

35) 'Ekonomik değeri bulunmayan' işlemler (tasarruflar) hakkında tasarrufun iptali davası açılamaz.

*

● *«Taksi/dolmuş/minübüs hatları»*nın 'ekonomik değeri' bulunup bulunmadığı u y g u l a m a d a 'tartışılan bir konu' olmuştur.

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi ö n c e *«bu hatların ekonomik değer taşımadığını, dolayısı ile bunların haczedilip satılamayacağını»* belirtmiştir. Örneğin **yüksek mahkeme;**

√ *«Ticari minibüs hattının ekonomik (parasal) bir değer taşımaması nedeniyle haciz edilemeyeceğini»*[776]

√ *«Minibüs hatlarının ekonomik değeri bulunmadığından hacizlerinin mümkün olmadığını, ancak ticari minibüsün plakasının haczedilebileceğini»*[777]

belirtmişken, daha sonra bu görüşünü değiştirerek, daha gerçekçi bir görüşle;

√ *«Araç ile bu aracın çalıştığı hattının birbirinden bağımsız olarak ekonomik değeri olduğundan, minibüs ile hattın ayrı ayrı takip ve ihale konusu edilebileceğini»*[778]

√ *«Hat, plaka için verildiğinden, hattın haczi ile plakanın da haczedilmiş olacağı ve plaka satıldığında hattın da satışının gerçekleşmiş olacağını– Birlikte satılmasını zorunlu kılan ekonomik bütünlük olduğundan hat ve plakanın ayrı ayrı kıymet taktirleri yapılarak birbirlerinden bağımsız olarak satılmalarının düşünülemeyeceğini»*[779]

√ *«Ticari hayatta sürekli olarak alım ve satıma konu olan minibüs hatlarının 'ekonomik bir değerinin bulunmadığı'nın ileri sürülemeyeceğini, hattın, plakadan ayrı (bağımsız) olarak hacze konu olamayacağını, ticari plakalı bir minibüs hattının haczinin, plakaya konacak haciz ile gerçekleşeceğini, diğer bir ifade ile minibüs hatlarının plakaya bağlı olup, onun ayrılmaz parçası olduğunu, hat plaka için verilmiş olduğundan, hattın haczinin, plakanın haczi ile gerçekleşmiş olacağını, aynı şekilde plaka satıldığında hattın da satışının gerçekleşmiş olacağını, hat ve plakanın ayrı ayrı kıymet takdirleri yapılarak, birbirinden bağımsız olarak satılmalarının düşünülemeyeceğini»*[780]

ifade etmiştir.

Yargıtay 17. Hukuk Dairesi ise 'yakın zamana kadar' – Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 'önceki' içtihatları doğrultusunda– **kanımızca** 'hatalı olarak' *«bu hatlar üzerine haciz konulamayacağı»* gerekçesiyle *«borçlu tarafından yapılan hat devirlerinin*

[776] Bknz: 12. HD. 14.03.2006 T. 2507/5215
[777] Bknz: 12. HD. 27.04.2004 T. 6198/10380
[778] Bknz: 12. HD. 24.10.2016 T. 15694/22096
[779] Bknz: 12. HD. 01.04.2013 T. 4989/12335
[780] Bknz: 12. HD. 29.01.2013 T. 30121/2542

– kural olarak– tasarrufun iptali davasına konu olamayacağını» belirtmişti[781]... Gerçekten, **yüksek mahkeme;**

√ *«Davaya konu kooperatif üyelik ve durak hakkının davalının mülkiyetinde değilse, kendisine ait olmayan hattı diğer davalıya mülkiyet olarak devir etmesinin (tasarrufta bulunmasının) mümkün olmayacağını– Dava konusu edilen hat üzerine haciz konulması ve hattın açık artırma ile satılmasının mümkün olmadığını, zira böyle bir hat, İİK'nda 'haczedilebilir' bir mal, hak ya da alacak olarak öngörülmediğini (12. HD. 27.04.2004 T.6198/10380; 3.12.2004 T. 20157/25034 kararları da bu yöndedir), kaldı ki muvazaa davası sonunda verilen bir kabul kararı üzerine cebri icra yetkisi verilecek bir hak da söz konusu olmayacağını, başka bir söyleyişle icra dairesince satışa çıkarılacak bir mal veya hak da bulunmayacağını, sonuçta davaya konu edilen kooperatif üyelik ve durak hakkı ile ilgili borçlunun yaptığı iptale tabi bir tasarruftan söz edilemeyeceğini»*[782]

√ *«Mülkiyeti kendisine ait olmayan hattın başkasına devri mümkün olmadığından, borçluya ait olmayan hat üzerine haciz konulamayacağını ve tasarrufun iptali davası sonunda verilecek bir 'kabul kararı' üzerine cebri icra yetkisi verilecek bir hakkın da sözkonusu olmayacağını»*[783]

√ *«Davanın İİK. 227 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğunu– Dava konusu hattın plakaya özgülenmiş bir hak mı (borçluya ait) yoksa Belediyeye ait bir hak mı olduğu açık ve net olarak tespit edilemediğinden, öncelikle mahkemece bu durumun ilgili Belediye Başkanlığından sorularak açıklığa kavuşturulması; hat sahibinin davalı borçlu mu yoksa ilgili Belediye mi olduğunun tespiti gerektiğini– Dava konusu hat, eğer davalı borçlunun mülkiyetinde değil ise kendisine ait olmayan hattı diğer davalıya mülkiyet olarak devir etmesinin de mümkün olmadığı, o ihtimalde tabiidir ki, sözü edilen hat üzerine haciz konulması ve hattın açık arttırma ile satılmasının da mümkün olmadığını, zira böyle bir hat İİK'da haczedilebilir bir mal, hak ya da alacak olarak öngörülmediğini, kaldı ki tasarrufun iptali davası sonunda verilen 'kabul kararı' üzerine cebri icra yetkisi verilebilecek bir hak da sözkonusu olmayacağını, icra dairesince satışa çıkarılacak bir mal veya hak da bulunmayacağını, bundan dolayı dava konusu hat satışıyla iligili tasarruf işlemi için verilen iptal kararının eksik incelemeye dayalı olduğundan isabetli görülmediğini»*[784]

√ *«Dava konusu minibüs hattının mülkiyetinin davalıya ait olmadığını, mülkiyeti kendisine ait olmayan hattın diğer davalıya mülkiyet olarak devir edilmesinin de mümkün olmadığını ve dolayısı ile iptal davasına konu olamayacağını»*[785]

√ *«Dava konusu hat üzerine haciz konulması ve hattın açık artırma ile satılması mümkün olmadığını, böyle bir hattın, İİK'nunda haczedilebilir bir mal, hak ya da*

---

[781] Aynı görüşte: **EROĞLU, O.** Açıklamalı– İçtihatlı Tasarrufun İptali Davası ile Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 3. Baskı, 2022, s: 64
[782] Bknz: 17. HD. 11.03.2019 T. 3185/2738
[783] Bknz: 17. HD. 09.02.2016 T. 8021/1347
[784] Bknz: 17. HD. 27.10.2014 T. 9580/14358
[785] Bknz: 17. HD. 06.05.2014 T. 5552/7111

alacak olarak öngörülmediğini, tasarrufun iptali davası sonunda verilen kabul kararı üzerine cebri icra yetkisi verilecek bir hak da söz konusu olmayıp, başka bir deyişle icra dairesince satışa çıkarılacak bir mal veya hak da bulunmayacağından, davanın belirtilen gerekçeyle de reddi yerine kabul kararı verilmesinin de doğru görülmediğini»[786]

√ *«Tasarrufun iptali davasının hukuki yönü ile 'ayni dava' olmayıp, 'şahsi dava' olduğu; dava sonucunda verilen 'tasarrufun iptaline' ilişkin kararın da 'ayni' değil 'şahsi' nitelikte olduğu, bu nedenle bu tür ilamların kesinleşmeden infaz edilebileceklerini – Borçlu tarafından yapılan, işletme ruhsatı kendisine ait olan özel halk otobüsü hattının başka bir kişiye devrine ilişkin işlem hakkında tasarrufun iptali davası açılamayacağını»*[787]

√ *«Borçlu tarafından yapılan, işletme ruhsatı kendisine ait olan özel halk otobüsü hattının, başka bir kişiye devrine ilişkin işlem hakkında tasarrufun iptali davası açılamayacağını»*[788]

belirtmişken, yeni tarihli bir kararında bu görüşünden dönerek,

√ *«Borçlunun yeğenine sattığı 'ticari plaka hattı'na ilişkin tasarrufun iptaline karar verilmesinde isabetsizlik bulunmadığını»*[789]

ifade etmiştir.

• Buna karşın; **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi,** *«hastahane işletme ruhsatları»* hakkında;

√ *«Hastahane işletme hakkına ilişkin işletme ruhsatının, kuruluş aşaması henüz tamamlanmamış bir şirkete satılması yönünde karar alınması, yeni şirketin danışıklı olarak kurulduğu, anılan şirketin ise 5 ay gibi kısa süre sonra diğer davalı .şirkete satıldığı, bu şirketin yönetim kurulu başkanının şirket ortaklarını bilgilendirme amaçlı yazılarında 'borçlu şirket ile önceden ruhsat devri konusunda anlaştıkları, borçlu şirketin içinde bulunduğu mali durum nedeni ile görüşmelerin devam ettiğini' bildirildiği ve bu durumda dördüncü kişi şirketin de borçlunun mali durumu hakkında bilgi sahibi olduğu görüldüğünden, 'özel hastahane işletme hakkı ve işletme ruhsatının' satışına ilişkin tasarrufun iptali davasının kabulüne karar verilmesi gerektiğini»*[790]

√ *«Tasarrufa konu edilen hastane işletme ruhsat devrinin bir karşılık alınarak devir sözleşmesine ve alım satıma konu olduğu, ruhsatların üzerine haciz konulabildiğinden, maddi bir değerinin olduğunun kabulü ile borçlu ile aynı sektörde faaliyet gösteren 4. kişi konumundaki davalı şirketin, borçlu davalının mali durumu ile ızrar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun anlaşıldığını»*[791]

---

[786] Bknz: 17. HD. 20.10.2015 T. 12182/10932
[787] Bknz: 17. HD. 07.03.2011 T. 6763/1994
[788] Bknz: 17. HD. 22.02.2011 T. 10039/1464
[789] Bknz: 17. HD. 02.12.2019 T. 5219/11387
[790] Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 2161/3948
[791] Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 6354/8985

√ *«Tasarrufa konu edilen hastane işletme ruhsatının alım satıma konu olduğu ve ruhsatların üzerine haciz konulabildiğinden, maddi bir değerinin olduğunun saptanmasına, aynı sektörde faaliyet göstermeleri ve tüm dosya içeriğinden de 4. kişi konumundaki davalı şirketin, borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun anlaşılmasına göre, hastane işletme ruhsatının devrine yönelik tasarrufun iptali gerekeceğini»*[792]

√ *«4. kişi konumundaki davalı şirketin borçlunun mali durumu ile ızrar kastını bilen ve bilmesi gereken kişilerden olduğunun kabulü gerekeceğini– Hastane işletme ruhsat devrinin bir karşılık alınarak devir sözleşmesine konu edildiği ve ruhsatların üzerine haciz konulabildiğinden maddi bir değerinin olduğu ve tasarrufa konu edilebileceğinin kabulü gerekeceğini»*[793]

√ *«Tasarrufa konu edilen hastane işletme ruhsat devrinin bir karşılık alınarak devir sözleşmesine ve alım satıma konu olduğu, ruhsatların üzerine haciz konulabildiğinden maddi bir değerinin olduğunun kabulü gerektiğini»*[794]

belirtmiştir.

[792] Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 13391/8983
[793] Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 6353/8984
[794] Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 6358/8986; 05.06.2014 T. 6681/8987

36) Borçlunun taraf olmadığı (yani; borçlu tarafından yapılmamış olan) işlemler, iptal davasına konu olamaz.[795]

*

Yüksek mahkeme, bu konuda;

√ *"Tasarrufun iptali davasında; iptale konu bağımsız bölümün, borcun doğumundan önce düzenlenen kat karşılığı inşaat sözleşmesi gereğince fiilen müteahhide isabet ettiği ve arsa sahibi olan borçlu tarafından yapılan devrin yalnızca müteahhide vekaleten yapılmış bir işlem niteliğinde olduğu tespit edilmekle; İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca iptal davasının ancak borçlunun mülkiyetinde olup üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği haklara ilişkin açılabileceği kuralı gözetilerek, mal kaçırma kastından söz edilemeyeceği gerekçesiyle davanın reddine dair verilen hükmün onanması gerektiğini"*[796]

√ *"Borçlu tarafından yapılmamış olan tasarrufun iptal edilemeyeceği– Tasarrufun iptali davasının kabulü halinde borçlu hakkındaki takip dosyasındaki alacak ve feri'leri ile sınırlı olarak tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya haciz ve satış isteme yetkisi verilmesi gerektiği, bu husus dikkate alınmadan infazda kuşku uyandıracak şekilde karar verilmesinde isabetsizlik olacağını"*[797]

√ *"Dava konusu iptali istenilen tasarrufun, davalı borçlu muris veya mirasçı ..... tarafından yapılan bir tasarrufa ilişkin olmadığı, ayrı bir tüzel kişiliği ve varlığı olan şirketin yapmış olduğu tasarrufun borçlunun yapmış olduğu işlem olarak kabul edilmesinin mümkün olamayacağı, günümüzde binlerce ortağa ulaşabilen şirketlerin tüm ortaklarına ait alacaklıların, bu şirketlerin yaptığı tasarruflara müdahale etmesinin, bunlar için iptal davası açmasının da ticari hayatın gereklerine ile hukuk usul ekonomisine de aykırılık teşkil edeceği ve karmaşaya yol açacağı da gözetildiğinde davalıların husumetinin bulunmaması nedeniyle reddine karar verilmesi yerine, davanın esasına girilerek kabul kararı verilmesinde yasal isabetin bulunmadığını"*[798]

√ *"Dava dışı hazine adına tescil edilmiş olan yerin zilyetliğinin devrine ilişkin işlemin iptalinin cebri icraya konu edilemeyeceğini"*[799]

√ *"Mahkemece ..... İcra Müdürlüğü'nün ..... ve ..... esas sayılı dosyalarındaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olarak alacağını tahsil için davacı tarafa tasarrufu iptal edilen iş makinesi üzerinde haciz ve satış isteme yetkisi verilmesine karar verilmişse de, ... İcra Müdürlüğü'nün ..... E sayılı icra*

---

[795] **SERTKAYA, Ş.A/KUL, S.** İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 74 – **EROĞLU, O.** Açıklamalı– İçtihatlı Tasarrufun İptali Davası ile Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 3. Baskı, 2022, s: 62 – **YILDIRIM, M.K.** İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları, 1995, s: 153 – **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukundaki İptal Davalarında Yargılama (Yarg. D. Ocak– Nisan/1986, s: 31) – **BAKIRCI, H.A.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2023, s: 26 – **DANİŞ, R.S.** Tasarrufun İptali Davası, 2023, s: 41 vd.

[796] Bknz: 17. HD. 15.12.2020 T. 6339/8420

[797] Bknz: 17. HD. 14.05.2019 T. 2938/6033

[798] Bknz: 4. HD. 27.05.2025 T. 12365/8663

[799] Bknz: 4. HD. 14.05.2025 T. 5994/7776

dosyası incelendiğinde, dosya borçlusunun davanın borçlusu olmadığının, dava dışı ..... Mühendislik şirketi olduğunun anlaşılmış olmasına göre bu icra dosyasından cebri icra yetkisi verilmesi doğru değil ise de bu yanılgının giderilmesinin yargılamanın tekrarını gerektirmediğini"[800]

√ *«Tasarrufun iptali davasına konu şirket hisselerinin davalı borçluya ait olduğunun ispat edilemediğinden ve ortada davalı borçlu tarafından yapılmış bir tasarruf bulunmadığından davanın reddi gerektiği»*[801]

√ *«Dava konusu taşınmazın 08.12.2014 tarihinde borçlu tarafından değil, A.K. tarafından davalı V.G.' ye devredildiği, bu durumda borçlunun yaptığı bir tasarruf bulunmadığından davanın husumet nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken yargılamaya devamla esastan karar verilmesinin hatalı olduğu»*[802]

√ *«İİK'nun 282. maddesi gereğince tasarrufun iptali davasının asıl borçlu ve borçlu ile iptal konusu tasarrufu yapan veya kendisine borçlu tarafından bir ödemede bulunulan kimseler aleyhine açılacağı– Dava dilekçesinde A. S. ve S. S.'nin da taraf olarak gösterildiği, ancak dava konusu tasarrufun tarafı olmadığı anlaşıldığından iş bu davalılar yönünden pasif husumet nedeni ile davanın reddine karar verilmesi gerektiğini»*[803]

√ *«Dava konusu edilen ticari plakada davalı borçlunun 1/2 hissesi olup, bu miktar hisseye ilişkin tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceği, mahkemece ticari plakanın tamamının devrine ilişkin işlemin iptaline karar verilerek, borçluya ait olmayan dolayısı ile dava konusu olmayan ticari plaka hissesinin de iptaline karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu, ne var ki, bu yanlışlığın giderilmesinin yeniden yargılama yapılmasını gerektirir nitelikte görülmediği»*[804]

√ *"İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali davalarında ancak borçlunun üzerinde tasarruf edebileceği haklara ilişkin olarak dava açılabileceğini, somut olayda dava konusu 9 nolu bağımsız bölümün borçlunun üzerinde tasarruf edebileceği bir daire olmayıp sadece müteahhide vekaleten yapılmış bir devir niteliğinde olduğundan, davacı alacaklının davasının reddine karar verilmesi gerektiğini"*[805]

√ *«Borçlu tarafından yapılmamış olan tasarrufun iptal edilemeyeceğini– Tasarrufun iptali davasının kabulü halinde borçlu hakkındaki takip dosyasındaki alacak ve feri'leri ile sınırlı olarak tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya haciz ve satış isteme yetkisi verilmesi gerektiğini, bu husus dikkate alınmadan infazda kuşku uyandıracak şekilde karar verilmesinde isabetsizlik olacağını»*[806]

---

[800] Bknz: 4. HD. 29.01.2025 T. 9380/1134
[801] Bknz: 4. HD. 03.07.2024 T. 7777/6911
[802] Bknz: 4. HD. 20.02.2024 T. 20476/1775
[803] Bknz: 4. HD. 12.10.2022 T. 6414/12136
[804] Bknz: 17. HD. 08.03.2021 T. 1523/2357
[805] Bknz: 17. HD. 15.12.2020 T. 6339/8420
[806] Bknz: 17. HD. 14.05.2019 T. 2938/6033

√ *«Tasarrufun iptali davalarında davacı alacaklı, borçlunun üçüncü bir kişi ile yaptığı tasarrufi işlemleri kendisi bakımından geçersiz kılmak amacıyla bu davayı açmakta olup, somut olayda, dava konusu tasarrufi işlemi yapan arsa sahipleri ile davacı yüklenici alacaklısı arasında hukuki bir bağ bulunmamakta, borçlu yüklenici ile yapılmış herhangi bir hukuki muamelenin de dava konusu edilmediği, tasarrufun iptali davasının konusunu, borçlu ile üçüncü kişi arasında yapılmış hukuki işlemler oluşturduğundan, bu davada tasarrufun iptali hükmüne konu edilebilecek bir işlemin bulunmadığını»*[807]

√ *«Tasarrufa konu taşınmazın resmi devrinin davalı borçlu değil de, dava dışı bir başka kişi tarafından yapılması halinde, tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[808]

√ *«Tasarrufun iptali davalarında ancak borçlunun üzerinde tasarruf edilebileceği haklara ilişkin olarak dava açılabileceğini– Borçlunun üzerinde tasarruf edebileceği bir daire olmayıp sadece müteahhide vekaleten yapılmış bir devir niteliğinde olan tasarruf yönünden 'davanın reddine' karar verilmesi gerektiğini»*[809]

√ *«Dava dışı şirketin takip konusu borcun borçlusu olmaması nedeniyle ihbar edilen şirkete yaptığı tasarrufun iptalinin istenemeyeceğini»*[810]

√ *«Mahkemece, 'davacının alacağının kredi sözleşmesinden doğduğu, dava dışı kooperatifin ipotek işleminin bundan önce olduğu, borçlu tarafından yapılmış bir tasarruf işlemi de bulunmadığından' bahisle davanın reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu»*[811]

√ *«Tasarrufun iptali davalarının amacı, borçlunun alacağın tahsilini engellemek için menkul ve gayrimenkullerini devretmesi nedeni ile bu tasarrufların iptali suretiyle alacaklının alacağının bu yolla tahsil imkanı sağladığı, bu nedenle öncelikle tasarrufa konu malın borçluya ait bir mal olması bir başka anlatımla tasarrufun borçlu tarafından yapılması gerekeceğini»*[812]

√ *«Söz konusu taşınmazın davalı borçludan satın alınmadığı, dolayısıyla borçlu ve davalı üçüncü kişi arasında yapılmış bir tasarruf olmadığı halde, bu taşınmaz yönünden tasarrufun iptali istemine ilişkin davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»*[813]

√ *«Davanın İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu, davada davalı dava konusu tasarrufların tarafı olmadığından*

[807] Bknz: 23. HD. 28.06.2018 T. 948/3805
[808] Bknz: 17. HD. 20.6.2017 T. 18113/6991
[809] Bknz: 17. HD. 21.06.2016 T. 8139/7607
[810] Bknz: 17. HD. 03.05.2016 T. 5048/5355
[811] Bknz: 17. HD. 05.04.2016 T. 11520/4255
[812] Bknz: 17. HD. 23.03.2016 T. 12115/3615
[813] Bknz: 17. HD. 02.02.2016 T. 8802/1174

haklarındaki her iki davanın da 'taraf sıfatı' yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»[814]

√ *«Borçlunun tasarrufu olmayan bir işlem için açılan tasarrufun iptali davasının reddine karar verileceğini»*[815]

√ *«İptale konu tasarruf ile açılan tasarrufun iptali davası arasında İİK. m. 284'de öngörülen 5 yıllık hak düşürücü süreden fazla bir sürenin geçmiş olması halinde, davanın reddi gerekeceğini– Tasarrufun iptali davasının borçlu ve borçlu ile işlem yapan üçüncü kişiye karşı açılması gerekeceği (İİK. m. 282), olayda davalı olarak gösterilen kimse hakkında yapılmış bir icra takibi bulunmadığı gibi, adı geçen davalı tarafından yapılan bir tasarruf işlemi de bulunmadığından, bu davalı yönünden davanın husumet nedeniyle reddi gerekeceğini»*[816]

√ *«Borçlu tarafından yapılmış bir tasarrufun bulunmadığı, davanın bu nedenlerle 'husumet' yönünden reddine karar vermek gerektiğini»*[817]

√ *«Borçlu tarafından yapılmış bir tasarrufun bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi gerektiğini»*[818]

b e l i r t m i ş t i r...

[814] Bknz: 17. HD. 07.04.2015 T. 1719/5522
[815] Bknz: 17. HD. 01.04.2013 T. 6396/4510
[816] Bknz: 17. HD. 01.11.2012 T. 10386/11800
[817] Bknz: 17. HD. 25.06.2012 T. 6408/7959
[818] Bknz: 17. HD. 18.01.2012 T. 2489/209

37) "Cebri icra yoluyla yapılan satışlar" hakkında tasarrufun iptali davası açılabilir mi?

*

«*Cebri icra yolu ile yapılan satışlar*»[819] hakkında da – kural olarak– iptal davası açılamaz.[820] Çünkü, ortada, borçlunun serbest iradesi ile yaptığı bir tasarruf yoktur. Halbuki; ancak borçlunun – mal kaçırmak amacı ile– üçüncü kişilerle yaptığı tasarruflar, iptal davasına (İİK. m. 277 vd.) konu olabilir. Yani, *«cebri icra yolu ile yapılan satışlar*, *borçlu tarafından yapılmış bir tasarruf»* niteliğinde değildir...

Ancak, borçlu – alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla– anlaştığı üçüncü bir kişiyle *muvazaalı olarak borç ilişkisi yaratarak*, aleyhine takip yapılmasını sağlayarak, malvarlığına dahil malların ihale ile satılmasını gerçekleştirmişse, bu tür ihaleler hakkında iptal davası açılabilir... Başka bir ifade ile; *«alacaklının alacağının muvazaalı olduğu –yani; icra takibinin muvazaalı olduğu– iddia edilmedikçe»,* cebri icra yolu ile yapılan ihaleler hakkında tasarrufun iptali davası açılamaz.[821]

Yüksek mahkeme, bu konuya ilişkin olarak;

√ *«Kural olarak 'cebri icra yoluyla yapılmış olan satışlar (ihaleler) hakkında' iptal davası açılamayacağını, ancak 'alacaklısından mal kaçırmak amacına yönelik bir (muvazaalı) alacak– borç ilişkisi yaratılarak, takip yapılmak suretiyle gerçekleştirilen ihaleler hakkında iptal davası açılabileceğini»*[822]

√ *«Kural olarak 'cebri icra yoluyla yapılmış olan satışlar (ihaleler) hakkında' iptal davası açılamayacağını, ancak «alacaklısından mal kaçırmak amacına yönelik bir (muvazaalı) alacak– borç ilişkisi yaratılarak, takip yapılmak suretiyle gerçekleştirilen ihaleler hakkında iptal davası açılabileceğini»*[823]

√ *« 'Cebri icra yoluyla yapılan satışlara karşı tasarrufun iptali davası açılamayacağı' kuralının 'genel kural' olduğu, ancak alacaklısından mal kaçırma amacına yönelik bir alacak borç ilişkisi tesisi ile takip yapılmak suretiyle alacaklıdan mal*

---

[819] **UYAR, T.** Cebri İcra Satışlarına Yönelik Tasarrufun İptali Davalarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Prof. Dr. N. M. Berkin Armağanı, 2021, s: 1247– 1276) – (**UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Cilt, 2020, s: 636– 654)

[820] **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, 1997, s: 3412 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, s: 1399 vd. – **TOKTAŞ, M.** Kamu Alacaklarının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 1996, s: 86 – **ERDÖNMEZ, G.** Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2017, s: 127 – **COŞKUN, M.** Açıklamalı– İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu, C: 4, s: 4667 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M.** İcra ve İflâs Hukuku (Ders Kitabı), s: 527 – **YILDIRIM, M.K.** İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları, 1995, s: 144 – **EROĞLU, O.** Açıklamalı– İçtihatlı Tasarrufun İptali Davası ile Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 3. Baskı, 2022 s: 59 vd. – **TAZE, M.** Tasarrufun İptali Davası (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s: 58 – **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, 2013, s: 885

[821] **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 77 – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 720 – **BAKIRCI, H.A.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2022, s: 25 vd.

[822] Bknz: 17. HD. 27.05.2010 T. 2141/4792

[823] Bknz: 17. HD. 18.9.2008 T. 2637/4156

kaçırmanın sağlanabileceğinden, bu gibi hallerde mal kaçırma amaçlı veya muvazaalı takiplere karşı iptal davasının açılabilmesinin gerektiğini»[824]

√ *«Kural olarak 'cebri icra yoluyla yapılmış olan satışlar (ihaleler) hakkında' iptâl davası açılamayacağı, ancak 'alacaklısından mal kaçırmak amacına yönelik bir (muvazaalı) alacak– borç ilişkisi yaratılarak, takip yapılmak suretiyle gerçekleştirilen ihaleler hakkında iptâl davası açılabileceğini»*[825]

√ *«Cebri icra yoluyla icra dairesince yapılan ihalelerin iptali için – 6183 sayılı Kanun uyarınca, kamu alacağından dolayı– iptal davası açılamayacağını»*[826]

b e l i r t m i ş t i r...

[824] Bknz: 17. HD. 16.09.2008 T. 1246/4471
[825] Bknz: 17. HD. 01.05.2008 T. 188/2286
[826] Bknz: 15. HD. 05.11.2003 T. 4290/5246; 24.01.1991 T. 5427/157; 25.06.1990 T. 1367/309 vb.

38) "Mirası reddeden mirasçının alacaklıları –TMK. m. 617'de öngörülen "reddin iptalini talep etmek hakları dışında– İİK. m. 277 vd. göre tasarrufun iptali davası açabilirler.

*

Kanun koyucu bir taraftan – herhangi bir gerekçe göstermeden– mirasçılara *'mirası reddetme hakkı'*nı (TMK.m. 605, 606) tanımışken, ayrıca 'bu hakkın mirasçı tarafından kendi alacaklılarına zarar vermek amacıyla kullanılması' ihtimaline karşı mirasçının alacaklılarına TMK.m. 617'ye göre *"reddin iptalini"* isteme hakkı vermiştir.[827] Her şeyden önce bu davanın açılabilmesi 'altı aylık hakdüşürücü süre'ye tabidir… Mirasçının alacaklılarının açtıkları bu davada *'mirası reddeden mirasçını malvarlığının borçlarına yetmediğini ve reddin alacaklılara zarar vermek kasdıyla yapıldığını'* ispat etmesi gerekir.[828]

TMK.m. 609 uyarınca, mirasbırakanın son yerleşim yeri sulh hukuk mahkemesinde –mirasın reddinden itibaren altı aylık hak düşürücü süre içerisinde– açılan bu dava sonucunda *"mirasın reddinin iptaline"* karar verilirse, başkaca bir talebe gerek olmaksızın *"mirasın resmen tasfiyesine"* (TMK.m. 632 vd.) karar verilir.[829]

TMK.m. 617'de öngörülen 'altı aylık süre içinde' alacaklı dilerse TMK.m. 17'ye göre *"mirasın reddinin iptali davası"*nı, dilerse İİK.m. 277 vd.na göre *"tasarrufun iptali davası"*nı açabilir. Ancak, TMK.m. 617'de öngörülen altı aylık süreden sonra sadece "tasarrufun iptali davası" açılabilecektir.

Ayrıca belirtelim ki; *"mirastan feragat eden"* mirasçıya karşı açılan tasarrufun iptali davasının –koşulları varsa– İİK.m. 280'e dayanarak açılması gerekir…[830]

Yüksek mahkeme bu konuda;

√ *"Mirasçının alacaklısı tarafından açılabilecek mirası reddin iptali davasının da aynen tasarrufun iptali davasında olduğu gibi "borçlu mirasçının malvarlığını yeniden tesisi" amacını taşıyacağı– Mirası reddin iptali davası ile tasarrufun iptali davası arasındaki farkın, her iki dava sonucunda elde edilecek hükmün niteliği*

---

[827] **YAKUPPUR, S.** Mirası Reddeden Mirasçının Alacaklılarının TMK.M. 617 Uyarınca İptal Davası Açabilmesi İçin Aranan Şartların Değerlendirilmesi (Legal Huk. Der. Ocak/2023, s: 83)

[828] Ayrıntılı bilgi için bknz: **ŞAHAN, G.** Mirası Reddeden Mirasçının Alacaklılarının Korunması (Yargıtay Der. 1977/3, s: 115– 134) – **GÖNEN, D.** Mirası Reddeden Mirasçının Alacaklılarının TMK.m. 617 Kapsamında Korunması (İst. Huk. Mec. 2022/3, s: 847– 879) – **GÜNAY, E.** Miras Hukuku'nda Mirasçıların Sorumluluğu ve Alacaklıların Korunması, 2019 – **HOŞLAN, O.** Mirasçının Alacaklısının Mirasın Reddini İptal Ettirmesi Hakkı (Yarg. Der. 1992/3, s: 318– 335) – **ŞENER, E.** Miras Hukuku'nda Alacaklıların Korunması (Yarg. Der. 1977/3, s: 115 vd.) – **KAZANCI, İ.T./APAYDIN, B.Ö.** Mirasçıların Alacaklılarını Koruyan Davalar İle Tasarrufun İptali Davası İlişkisi (İnönü Ünv. Huk. Fak. Der. Özel Sayı, C: 2, 2015, s: 787 vd.)

[829] **KAZANCI, İ.T./APAYDIN, B.Ö.** agm., s: 792 – **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, N.** Miras Hukuku, s: 631 – **İMRE, Z./ERMAN, H.** Miras Hukuku, 1993, s: 374 – **İNAN, A.N./ERTAŞ, Ş./ALBAŞ, H.** Miras Hukuku, 9. Baskı, 2015, s: 506 – **ÖZTAN, B.** Miras Hukuku, 11. Baskı, 2020, **s: 377 – HOŞLAN, O.** agm., s: 332

[830] **KAZANCI, İ.T./APAYDIN, B.Ö.** agm., s: 804 – **BAYGIN, C.** Türk Miras Hukukunda Alacaklıların Korunması, 2005, s: 131– 153

noktasında olduğu– Mirası reddin iptali davasında "mirasın reddinden faydalanan" kişilerin, iptali talep eden alacaklı tarafından yürütülecek takip işlemlerine katlanması gerekmeyeceği ve davalı bakımından yaptırımının resmî tasfiye olduğu– Tasarrufun iptali davasında ise işlem lehtarı üçüncü kişi veya kişilerin yükümlülüğünün cebri icra işleminden ibaret olduğu– "Mirasın reddinin iptali" istemiyle açılan davanın, "tasarrufun iptali" davası olarak ıslah edilebileceğini"[831]

√ *"Borçlunun mirasın reddine ilişkin tasarrufunun İİK'nun 277. ve devamı maddeleri uyarınca iptale konu olabilecek tasarruflardan olduğu, İİK' nın 280. maddesinde belirtilen 5 yıllık hak düşürücü sürenin geçmediği, borçlunun, babasından kendisine düşen mirasın, mahkemece yapılan araştırmada borca batık olmadığı, tereke içinde çok sayıda taşınmazın bulunduğu dikkate alındığında, borçlu D. D.'in, mirası Mersin 2. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2016/773 Esas, 2016/829 Karar sayılı ilamı reddetmesinin alacaklılarına zarar verme kastıyla hareket ettiğini ortaya koyduğunu"*[832]

√ *"Kural olarak mirasın reddinin bağışlama sayılmadığı; ancak borçlunun alacaklılarına zarar verme kastıyla mirası reddetme işlemi tasarrufun iptali davasına konu olabileceği– Bir yandan murisin vasiyet yoluyla kendisine bıraktığı terekeyi kabul eden davalının, diğer yandan mirası kayıtsız ve şartsız reddetmesi dürüstlük kuralı ile bağdaşmayacağını"*[833]

√ *"Mirasın reddine dair işlem ile terekenin açılmasıyla borçlunun aktifine geçecek olan mal para vs. değerler karşılıksız olarak diğer mirasçılara geçeceğinden borçlunun mirasın reddine ilişkin tasarrufunun diğer iptal koşullarının oluşması halinde iptale konu olabilecek tasarruflardan olduğunu"*[834]

√ *"Mahkemece, davalı borçlunun mirası reddetmekle haklı bir nedeni olduğunun tespit edilemediği, borca batık olmayan mirasın reddi eylemi ile davalının, borçlularından kurtulmayı amaçladığı sonucuna varıldığı, davalı tanığının murisin borçluyu evlendirmek istemesi nedeniyle aralarında tartışma yaşandığını beyan ettiği ancak tartışma nedenlerinin mirasın reddi için yeterli bir sebep olmadığı, her ailede görülür olağan tartışmalardan olduğu, davacı tanığı ...'in davalı kardeşlerin borçtan haberlerinin olduğu, murisin dahi durumu bildiğine yönelik beyanları da dikkate alındığında davalıların borçlunun kötüniyetini bilebilecek durumda olduklarının anlaşıldığını"*[835]

√ *"Murisin mirasçısı olan davalı borçlu kendisine düşen miras payını mirasın reddi ile engellediğinden, miras payının diğer davalılara geçtiği– Davalı mirasçılar lehine yapılan mirasın reddine ilişkin tasarrufun iptali ile takip dosyaları yönünden mirası reddedene intikal edecek miras payları üzerinde cebri satış yetkisi tanınması gerektiğini"*[836]

---

831 Bknz: HGK. 24.04.2024 T. 7– 435/198
832 Bknz: 4. HD. 04.12.2023 T. 22744/12968
833 Bknz: 4. HD. 06.12.2022 T. 10016/16316
834 Bknz: 4. HD. 07.10.2021 T. 16493/6396
835 Bknz: 4. HD. 25.05.2021 T. 1122/1653
836 Bknz: 17. HD. 01.03.2021 T. 5418/2037

√ *"Kural olarak mirasın reddi bağışlama değil, ancak borçlunun alacaklılarına zarar verme kastıyla mirası reddetme işlemi, tasarrufun iptali davasına konu olabileceği– Mirasın reddine dair işlem ile terekenin açılmasıyla borçlunun aktifine geçecek olan mal para vs. değerler karşılıksız olarak diğer mirasçılara geçeceğinden borçlunun mirasın reddine ilişkin tasarrufu diğer iptal koşullarının oluşması halinde, İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca iptale konu olabilecek tasarruflardan olduğunu"*[837]

belirtmiştir…

[837] Bknz: Kayseri 4. BAM. HD. 23.02.2021 T. 122/155

39) «'Kadastro tesbit tutanakları' hakkında tasarrufun iptali davası açılabilir. Ancak kadastro tutanaklarının kesinleşmesi üzerine artık kadastro tutanaklarına dayanılarak tasarrufun iptali açılamaz.[838] Gerçekten yüksek mahkeme;

*

√ *«Malvarlığının arttırılmasını önleyen ve kadastro sonucunda borçlunun kendi iradesi ile tesbit ve tescilleri sağlayan işlemlerin de 'tasarruf işlemi' sayılıp, bunlar hakkında da tasarrufun iptali davası açılabileceğini»*[839]

√ *«Somut olayda, dava dayanağı takibin konusu ilama ilişkin alacak davası 27.01.2006 tarihinde açılmış olup, alacağın kaynağı olan haksız eylem tarihinin ise Haziran/2005 olduğunun anlaşıldığı, dolayısı ile borcun doğumunun Haziran/2005 olarak kabulü gerektiğini– Borcun doğumundan sonra, borçlunun kadastro çalışmaları sırasında dedelerinden kalma ve uzun yıllardır zilyetliğinde olan dava konusu 27 parça taşınmazını hibe yolu ile davalı eşi adına kadastro tespitini sağladığı, yapılan bu mal varlığını artırılmasını önleyen ve kendi iradesi ile tespitini sağlayan işlemin de bir tasarruf işlemi niteliğinde olduğunu»*[840]

√ *«Kadastro çalışmaları sırasında, borçlunun dahli ile oluşan tutanaklar ve buna bağlı olarak kesinleşen tapuların, borçlunun tek taraflı yaptığı tasarruf işlemi olarak değerlendirilmesi gerektiğini– Yapılacak işin, dava konusu taşınmazlara ilişkin kadastro tutanaklarının celp edilerek, tesbit bilirkişilerini de dinlemek sureti ile taşınmazların davalının kendi babasından mı yoksa borçlunun kendisine vermesi nedeni ile mi tutanakların oluştuğunun saptanarak, oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»*[841]

belirtmiştir.

---

[838] **BAKIRCI, H.A.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2022, s: 32

[839] Bknz: 17. HD. 01.11.2016 T. 19655/9677

[840] Bknz: 17. HD. 24.11.2015 T. 15540/12652

[841] Bknz: 17. HD. 25.05.2015 T. 1822/7646; 17. HD. 24.01.2008 T. 4045/268; 17. HD. 21.01.2008 T. 5529/178 vb.

40) Anlaşmalı boşanmalar (TMK. 166/III, 184/5) sonucunda, 'boşanma protokolü' uyarınca, borçlu eş tarafından, diğer eşe devredilen taşınır/taşınmazlar hakkında tasarrufun iptali davası açılabilir.[(*)]

*

Burada, mahkemenin verdiği 'boşanma kararı' tartışılıp, bu karar aleyhine bir karar verilmemekte, boşanma davasındaki mahkemenin 'malları paylaştırma şekli' tartışmaya açılmamakta, tarafların kendilerinin yapıp mahkemeye onaylattıkları 'paylaşım şekli' bozulmakta, davacı alacaklı bakımından hükümsüz sayılmaktadır…[842]

Yüksek mahkeme, öteden beri, borçlu eşlerin alacaklılarından bu şekilde mallarını kaçırmalarına izin vermemiştir. Gerçekten, **yüksek mahkeme** bu konuyla ilgili olarak;

√ *"Borçlunun muvazaalı olarak eşinden boşanarak boşanma sırasında imzalanan protokol ile davalı eşine ait taşınmazlardaki 1/2 oranındaki katkı payı alacağı ve değer artışı payı alacaklarından feragat ettiğini, amacın alacaklılarından mal kaçırmaya yönelik olduğunu belirterek anılan protokolün bu maddesinin iptali ile tapuda davalı adına kayıtlı olan dava konusu taşınmazın 1/2 hissesi üzerinde, davacıya haciz ve satış isteme yetkisi verilmesi talebi"*[843]

√ *"Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile, toplanan deliller ve dosya kapsamına göre, davalı (S)'ın annesi (Ş) ile davalı borçlu babası (M)'in 28.11.2012 tarihinde kesinleşen karar ile boşandıklarını, boşanma kararına ilişkin hükmün 9 uncu bendinde; "...velayeti anneye verilen (S) lehine (M)'nin gayrimenkuldeki 1/2 payını (S)'ye 2013 yılı Ocak ayında devretmesine, bu tarihe kadar dairenin satılmamasına, (Ş)'nin de (s)'nin reşit olmasına kadar M tarafından devredilecek 1/2 payı satmamasına ve ipotek koydurmamasına..." düzenlemesi yapıldığını, boşanma protokolüne ilişkin kararın 28.11.2012 tarihinde kesinleştiğini, davalı borçlunun 22.04.2016 tarihinde kullandığı kredi borcunun doğumundan sonra 24.06.2016 tarihinde kızı davalı S'a yaptığı hisse devrinin protokole konu edimin ifası amacıyla yapılan tasarruf niteliğinde olduğunu, borçlunun alacaklıdan mal kaçırma amacının sabit olmadığını, mahkemece davalı S.'ın borçlu babasının ekonomik durumunu bilebilecek kişilerden olduğunu ve tasarrufun borcun doğumundan sonra alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla yapıldığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesinin usul ve yasaya uygun olmadığını"* [844]

√ *"Müşterek konutun alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla borçlunun anlaşmalı boşandığı diğer davalı eşe bırakıldığı iddiasıyla açılan tasarrufun iptali davası–*

[(*)] **KAZANCI, T.İ.** age. s: 244 vd. – **KAZANCI, T.İ.** Bir Yargıtay Kararı Işığında Eşlerin Anlaşmalı Boşanma İle Alacaklarından Mal Kaçırmalarının Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi Sorunu (İnönü Ünv. Huk. Fak. Der. 2015/2, s:401– 424) – **BAKIRCI, H.A.** age., s: 44 vd. – **ATMACA, Ü.H.** Türk Hukuku'nda Anlaşmalı Boşanma Protokolü (Yayımlanmamış doktora tezi, 2017)

[842] **KURU, B.** El Kitabı, s: 1399, dipn. 10 – **YILDIRIM, K.M.** age. s: 145 – **EROĞLU, O.** age. s: 58 – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 36

[843] Bknz: 4. HD. 11.03.2025 T. 5298/4112

[844] Bknz: 4. HD. 01.10.2024 T. 26405/8419

Dava konusu edilen 1/2 hissenin edinilmesinde, davalı borçlunun herhangi bir katkısının bulunmadığını, taşınmazın tamamen davalı üçüncü kişi tarafından satın alındığını ve ödemelerinin bu davalı tarafından yapıldığını; ayrıca, boşanma protokolünde davalı borçluya iki adet aracın bırakıldığı, dolayısıyla, olayda tasarrufun iptaline karar verilebilmesi için, İİK m. 277. vd.nda aranılan koşulların oluşmadığını"[845]

√ *"Dava konusu tasarrufun İİK'nun 278/2– 1.maddesi anlamında eşler arasında yapılmış bir tasarruf olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığını– Taşınmaz bu boşanma protokolü çerçevesinde devredilmiş halde davacı ancak 'boşanmanın' muvazaalı olduğunu, boşanmaya rağmen tarafların birlikte yaşamaya devam ettiğini ispatlaması halinde, taşınmaz devrinin iptaline karar verilmesi gerekeceğini"*[846]

√ *"Borçlunun, 202.000,00 TL rayiç değerli taşınmazını, eski eşine – 'anlaşmalı boşanma' sonucunda– 1 TL bedelle satmasının, iptale tabi olduğunu"*[847]

√ *"Davanın İİK 277 vd. uyarınca açılan "iptal davası" mı yoksa TBK 19'a dayalı "muvazaalı işlemin iptali davası" mı olduğunu, hakimin, dava dilekçesindeki ileri sürüşe, yargılama sırasındaki sözlü ve yazılı açıklamalara göre re'sen nitelendirmesi gerektiğini– Anlaşmalı boşanma protokolü uyarınca tazminat karşılığı taşınmazın devredildiği ve boşanma işleminin üzerinden yaklaşık 17 gün sonra davalıların yeniden evlendikleri gözetildiğinde, anlaşmalı boşanma işleminin mal kaçırmak amacıyla yapıldığının kabulü gerektiğini– TBK. 19'a dayalı muvazaalı işlemin iptaline ilişkin davalarda; İİK. m. 283'ün, sadece "haciz ve satış isteme yetkisine" yönelik kısmın kıyasen uygulanabileceğini, üçüncü kişinin tazminatla sorumlu tutulamayacağını– Davacının, taşınmazın devir silsilesi içindeki tüm satışların muvazaalı olduğunu ispatlanması gerektiğini ve taşınmazı devir alan dava dışı kişilerin de davaya dahil edilmesi gerektiğini– İİK. 284 uyarınca tasarrufun iptali davasının, tasarruf tarihinden itibaren 5 yıllık hak düşürücü sürede açılması gerektiğini"*[848]

√ *"Tasarrufun iptali davasında; alacaklının borçluya ait taşınmaza haciz yazısı göndermesinin ardından, haczin tapuya sehven işlenmemesinden yararlanan borçlunun, eşiyle şüpheli bir hızla anlaşmalı olarak boşanması ve eşine mal varlığıyla orantısız şekilde 3.000.000 TL gibi fahiş bir tazminat ödemeyi taahhüt etmesi eyleminde; tanık beyanları ve icra takip süreçlerinin zamanlaması (tapu müdürlüğünde haciz sorgusu yapılması, hemen ardından boşanma kararı alınıp kesinleştirilmesi ve derhal icraya konulması) dikkate alındığında, bu işlemlerin alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla kurgulanmış muvazaalı bir senaryo olduğu ve eski eşin de borçlunun mali durumunu ve mal kaçırma kastını bildiği sabit olduğundan, muvazaalı tazminat alacağına dayalı icra takibinin ve bu dosyadan konulan haczin iptaline dair verilen kararın onanması gerektiğini"*[849]

---

[845] 4. HD. 13.02.2024 T. 1184/1486
[846] Bknz: 4. HD 20.06.2023 T. 12462/8190
[847] Bknz: 4. HD. 14.11.2022 T. 10073/14633
[848] Bknz: 4. HD. 25.10.2021 T. 1890/7420
[849] Bknz: 17. HD. 03.02.2021 T. 3906/549

√ *«Davalıların anlaşmalı olarak boşanmakla birlikte, evlilik birliğinin halen devam ettiği, davalı borçlunun birtakım gerekçelerle dava konusu taşınmazları tapuda satış gibi göstermek suretiyle tapu harç ve masrafları da kendisi tarafından karşılanmak suretiyle diğer davalıya devrettiği, devir tarihleri itibariyle takip konusu borçların doğmuş olduğu, devir bedelleri ile gerçek bedeller arasında fahiş oranda nispetsizlik bulunduğu, davalı üçüncü kişi eşin, diğer davacının borçlarından haberdar olabilecek durumda olduğu anlaşıldığından, TBK. m. 19 uyarınca açılan tasarrufun iptali istemine ilişkin davanın kabulünün isabetli olduğunu»*[850]

√ *«Taraflar arasındaki tasarrufun boşanma protokolü ile gerçekleştiğinin kabulü gerektiği, bu durumda, tasarruf tarihinin resmi satışın yapıldığı 08/12/2014 tarihi olarak değil, taraflar arasındaki boşanma protokolünün tanzim edildiği 20/11/2014 tarihi olarak kabulünün yerinde olduğu, o tarihte de taraflar arasındaki evlilik birliğinin devam ettiğini, ayrıca, savunmaya göre taşınmazın devri, davalının evlilik birliği içerisinde edinilen taşınmaza yaptığı katkıya karşılık gerçekleştiğinden, tasarrufun, 'ivazlı' bir tasarruf olarak kabul edilmesi gerektiğini, böyle olunca, tasarrufun İİK m. 278/III– 1 maddesine göre de iptale tabi olduğu sonucuna varıldığını»*[851]

√ *«Borçlu adına kayıtlı araç üzerinde (97) tane haciz bulunduğu, borçlunun halen kayıt maliki olduğu taşınmaz üzerinde haciz bulunup bulunmadığının dosyada yer alan tapu kayıtlarından anlaşılamadığı görülmekle, mahkemece bu taşınmaz üzerindeki hacizleri de gösteren tapu kayıtları getirtilerek, taşınmazın değeri ve haciz miktarlarına ve araç değerine göre borçlunun aciz durumunun oluşup oluşmadığının araştırılması gerektiğini– Davalı borçlu ile davalı üçüncü kişinin anlaşma suretiyle ilk oturumda boşanmalarına karar vermiş olması ve borçlunun dava konusu mallarını eşine temlik etmesi, alacaklıdan mal kaçırma kastını gösterdiğinden, mahkemenin dinlenen tanık anlatımlarına göre taraflar arasındaki boşanmanın ve buna göre 'dava konusu taşınmazın boşandığı eşine devrinin muvazaalı olduğu hususunun kanıtlanamadığına' dair gerekçesinin yerinde görülmediğini»*[852]

√ *«Dava konusu borcun 14.09.2011 tarihinde doğduğu, boşanma davasının ise 19.04.2011 tarihinde kesinleşmesine rağmen, davalılar arasındaki tasarrufun 30.11.2011 tarihinde yapıldığı, gerekçeye konu hakaret ve tehdit suçunun tasarruf tarihinden sonra 04/02/2012 tarihinde meydana geldiği, Sulh Ceza Mahkemesi dosyası ile görülen davanın 26.06.2013 tarihinde karara çıktığı hususu değerlendirilmeksizin, 'taraflar arasında muvazaa olmadığı' gerekçesi ile davanın reddine karar verilmesinin doğru görülmediğini»*[853]

√ *«Mahkemece, dosya kapsamından borçlunun borcun doğumundan ve takipten sonra 14.04.2011 tarihinde boşanma davası açtığı, her iki davalının anlaşarak boşandıkları ve aynı gün kararı temyiz etmeyerek kesinleştirdikleri, boşanma protokolü ile dava konusu taşınmazın devrinin kararlaştırıldığını, 'bu tasarrufun karşılıksız olduğu*

[850] Bknz: 17.HD. 03.12.2019 T. 4057/11412
[851] Bknz: 17. HD. 18.06.2019 T. 12215/7723
[852] Bknz: 17. HD. 08.04.2019 T. 16227/4264
[853] Bknz: 17. HD. 06.03.2019 T. 4372/2551

anlaşıldığından bahisle davanın kabulüne' karar verilmiş olmasının yerinde olduğunu»[854]

√ *«İlke olarak taraflar arasında bir anlaşmazlığı hükme bağlayan ilamlara karşı tasarrufun iptali davası açılamaz ise de, boşanma davasında tarafların mal bölüşümü mahkeme tarafından belirlenmediğinden, tarafların mahkemeye 'anlaşma' şeklinde bildirdikleri iradeleri ile mal paylaşımı mahkemece yapılmış olduğundan, alacaklısından mal kaçırma amacında olan borçlu bu yolla amacına uygun olarak bir mahkeme kararı elde edebileceğinden, tasarrufun tarafları karı koca olduğundan, boşanma protokolü ile borçlu koca tarafından karısına anlaşmalı boşanma sonucu düzenlenen boşanma protokolü gereğince boşanan eşe devredilen taşınmazlar hakkında iptal davası açılabileceğini»*[855]

√ *«Boşanma davasında mal bölüşümü, mahkeme tarafından değil, taraflarca 'anlaşma' şeklinde mahkemeye bildirilen iradelerince dışarıda gerçekleştiğinden, bu yolla, borçluların alacaklılarından mallarını kaçırma imkanı bulunduğundan, bu konuda alacaklıların dava hakkı bulunduğunu»*[856]

belirtmiştir…

[854] Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. 18671/6997
[855] Bknz: 17. HD. 11.02.2014 T. 13647/1487
[856] Bknz: 17. HD. 11.04.2013 T. 7947/5210; Aynı doğrultuda: 17. HD. 13.11.2008 T. 1908/6306 (MİHDER, 2009/2, s: 334 vd.) – 17. HD. 31.01.2008 T. 4042/445

41) Tasarrufun iptali davalarında, n a s ı l 'yetki itirazı'nda bulunulabilir?

*

İcra ve İflâs Kanunu'nda, tasarrufun iptali davalarının kimler tarafından (İİK.m.277), kimlere karşı (İİK.m.282) açılabileceği düzenlenmiş olduğu halde,[857] bu davanın nerede (hangi yerdeki '*yetkili*' ve *'görevli'* mahkemede) açılabileceği açıkça düzenlenmemiştir.[858]

Tasarrufun iptali davalarında *"yetkili mahkemenin neresi (nereleri) olduğu"* konusunda İcra ve İflas Kanunu'nda açık (özel) bir hüküm bulunmadığından, HMK'nun *genel hükümleri* gereğince, bu dava *davalı– borçlu ya da üçüncü kişinin ikametgahının bulunduğu yerde* (HMK. m. 7) açılabilir.[859] [860] Buna göre; '*borçlu'* ile '*üçüncü kişi'*nin yerleşim yerleri aynı yerlerde ise, tasarrufun iptali davası '*bu kişilerin ortak yerleşim yerlerinde'* (HMK.m.6) açılabilir. Buna karşın '*borçlu'* ile '*üçüncü kişi'*nin yerleşim yerleri farklı yerlerde ise, tasarrufun iptali davası '*bu kişilerden birinin yerleşim yerlerinde'* açılır. (HMK.m.7). Yani bu davalarda yetkili mahkeme *genel yetki kuralına* göre belirlenir.[861] [862]

Haciz yolu ile takiplerde açılan iptal davalarında ve iflâs yolu ile takiplerde açılan iptal davalarında, «davalı» iki kişi olduğundan,[863] dava bunlardan birinin ikametgâhının bulunduğu yerde açılabilir (HMK. m. 7).[864]

---

[857] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 9. Tıpkı Baskı, 2025, s: 742 vd. **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 3.Baskı, 2014, C:3, s: 4343 vd. – **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2017, 2.Baskı s:181 vd. – **SERTKAYA, A.Ş.** Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s:113 vd.

[858] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:360 vd.; 376 vd.– **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C.3, s:4500 vd.; 4503 vd.– **MUŞUL, T.** age., s:155 vd.;163 vd. – **SERTKAYA, A.Ş.** age., s:94 vd.; 103 vd.

[859] **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Yetki», «Görev», «Süre», «Harç», «Vekalet Ücreti» (Yargı Düny. Ağustos/2008, s: 13– 22)

[860] Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 12195/795; 30.01.2017 T. 23791/745; 13.12.2016 T. 17611/11523; 14.06.2016 T. 7383/7306; 12.05.2016 T. 6563/5833; 07.04.2016 T. 5336/4372; 29.02.2016 T. 1647/2359 vd. "www.e– uyar.com"

[861] Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 12195/795; 12.05.2016 T. 6563/5833; 14.06.2016 T. 7383/7306; 18.02.2016 T. 1147/1884; 07.04.2016 T. 5336/4372 vb. "www.e– uyar.com"

[862] **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, 2016, 2.Baskı, s: 674– **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** İcra ve İflas Hukuku, 4.Baskı, 2018 s:537– **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 5. Bası, 2018, s: 532– **MUŞUL, T.** age., s:155 vd.– **UYAR, T.** İcra ve İflas hukukuna İlişkin Hukuki Mütalâalar, 2017, s:75 vd.

[863] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:360 vd.– **UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 3.Bası, 2014, s: 4564 vd.

[864] Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 12915/795; 29.02.2016 T. 1647/2359; 25.02.2016 T. 18303/2244; 25.02.2016 T. 1088/2248; 12.05.2016 T. 6563/5833; 14.06.2016 T. 7383/7306 vb. "www.e– uyar.com"

Bu dava, *aynî* bir dava olmayıp *kişisel* bir dava olduğundan[865] [866] konusu taşınmazlara ilişkin olsa bile, yine HMK. m. 12 uygulanmaz, yani, *«taşınmazın bulunduğu yer mahkemesi»* yetkili değildir.[867] [868]

Tasarrufun iptal davasında, eğer *«iptali istenen tasarrufun alacaklıları zarara sokmak kasdıyla yapıldığı»* (ve bu nedenle, *'haksız fiil'* oluşturduğu) iddia ediliyorsa, «tasarrufun (haksız fiilin) yapıldığı yerde» (HMK. m. 16) de iptal davası açılabilir.[869]

Tasarrufun iptal davası *«yetki sözleşmesinde öngörülen yetkili mahkemede»*[870] – örneğin; takip dayanağı bono'da[871] Genel Kredi Sözleşmesinde ya da Müşterek Borçluluk ve Müşterek Müteselsil Kefalet Taahhütnamesinde öngörülen yerde (HMK. m. 17'de öngörülen koşulların oluşması şartıyla ve özellikle *iki tarafında tacir olması halinde)*– [872] açılabilir.

«Bono»da yazılı olan «özel yetki kaydı», bono borçlusu olmayan diğer davalılar için bağlayıcı olamaz.[873]

Yetki itirazında bulunan (davalı) tarafın – HMK. m. 19 uyarınca– yetkili mahkemeyi de bildirmesi gerekir.[874]

---

[865]: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun iptali Davaları, 9. Tıpkı Baskı, s:11 vd.

[866] Bknz: 17. HD. 11.10.2016 T. 17076/8800; 17.05.2016 T. 14573/6009; 29.02.2016 T. 1647/2359; 25.02.2016 T. 18303/2244; 23.02.2016 T. 11349/2104; 29.06.2015 T. 9573/9250; 08.06.2015 T. 7584/8318; 25.05.2015 T. 1833/7611 vb. "www.e– uyar.com"

[867] **UMAR, B.** Türk İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davası, 1963, s: 91 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 4, 1997, s: 3539 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Bası, 2013, s: 1426 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, 11. Bası, s: 869 vd. – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflas Hukuku, 8. Bası, 2009, s: 300 – **OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A.** İİK. Şerhi, C: 5, 2007, s: 6002 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4500 vd. – **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, 1966, s: 242 – **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları (Dr. A. Recai Seçkin'e Armağan, 1974, s: 474, dipn. 53) – **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davalarında Yargılama Usulü (ABD. 1977/3, s: 449) – **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ank. İk. ve Tic. İl. Ak. D. 1969/1, s: 45 vd.) – **AKYAZAN, S.** İnceleme ve Açıklamalar, 1965, s: 190 – **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Ad. D. 1989/6, s: 9 – Yasa D. 1989/8, s: 1038) – **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku, C: 2, 2013, s: 1768 vd. – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** Tasarrufun İptali Davaları, 1998, s: 33 – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 18 vd. – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 3. Bası, s: 4500 vd.

[868] Bknz: 31.01.2017 T. 12195/795; 13.12.2016 T. 17611/11523; 08.06.2015 T. 7455/8315; 10.02.2015 T. 14761/2452 "www.e– uyar.com"

[869] Bknz: 4. HD. 22.04.2010 T. 4012/4807; 15. HD. 06.10.1983 T. 1382/2284 "www.e– uyar.com"

[870] Bknz: 17. HD. 07.07.2014 T. 11118/10785; 12.06.2014 T. 8262/9714; 03.10.2012 T. 8001/10460; 09.05.2012 T. 1609/5943; 29.06.2015 T. 9573/9250; 02.03.2015 T. 250/3691 vb. "www.e–uyar.com"

[871] Bknz: 17. HD. 28.03.2013 T. 8032/4367; 05.07.2010 T. 5570/6376; 22.12.2009 T. 7968/8775; 09.06.2009 T. 5337/4100 "www.e– uyar.com"

[872] Bknz: 15. HD. 06.04.2004 T. 1084/1939; 10.10.2001 T. 3118/4472; 26.06.2001 T. 2917/3486 "www.e– uyar.com"

[873] Bknz: 12. HD. 05.07.2010 T. 5570/6376; 17. HD. 15.05.2008 T. 404/2604 "www.e– uyar.com"

[874] Bknz: 17. HD. 08.07.2014 T. 13509/10880; 03.10.2012 T. 8001/10460 "www.e– uyar.com"

Mahkeme davalının «yetki itirazı»nın kabul edilmesi halinde *«mahkemenin yetkisizliğine ve dosyanın talep halinde yetkili ... mahkemesine gönderilmesine…»* şeklinde[875] karar verilmesi gerekir.

Tasarrufun iptali davalarında mahkemece – davalı tarafından yetki itirazında bulunulmamış olması halinde– doğrudan doğruya *«yetkisizlik kararı»* verilemez.[876]

*'Basit yargılama usulü'*ne tâbi davalardan olan tasarrufun iptali davalarında 'yetki itirazı'nın, «iki haftalık cevap süresi içinde» yapılması gerekir.[877]

Tasarrufun iptali davalarında *davalı– borçlu* ile doğrudan doğruya işlem yapan diğer *davalı– üçüncü kişi* arasında 'zorunlu dava arkadaşlığı' bulunmaktadır.[878] [879]

Buna karşın, dava konusu taşınırı/taşınmazı davalı üçüncü kişiden almış olan dördüncü (beşinci) kişi ile diğer davalı– borçlu (ve üçüncü kişi) arasında *'ihtiyari dava arkadaşlığı'* bulunmaktadır[880] [881]

Bu durumda, davalılar nasıl yetki itirazında bulunabilirler? **Yüksek mahkeme** (17. Hukuk Dairesi), bu durumda davalı– borçlu ile davalı– üçüncü kişinin, eğer aralarında zorunlu dava arkadaşlığı varsa birlikte (aynı yeri) yetkili mahkeme olarak göstermeleri gerektiğini aksi takdirde ayrı ayrı yerleri 'yetkili mahkeme' olarak göstermeleri halinde yetki itirazının geçerli, olmayacağını bu durumda, davacının yetkisiz yerde açtığı tasarrufun iptali davasının bu yerde görüleceğini" buna karşın "davalı dördüncü, beşinci vs. kişi ile diğer davalılar arasında ihtiyari dava arkadaşlığı bulunması halinde bu kişilerin ayrı ayrı (farklı yerleri) yetkili mahkeme olarak gösterebileceklerini" aşağıdaki şekilde –tarih sırasına göre– ifade etmiştir:

√ *"**İptal davalarında borçlu ile üçüncü kişi arasında zorunlu dava arkadaşlığı olup, üçüncü kişiden satın alan dördüncü kişi ile aralarında zorunlu dava arkadaşlığı bulunmayıp bunlar arasındaki ilişki ihtiyari dava arkadaşlığı niteliğinde olması nedeniyle sadece 4. kişi konumundaki davalının yetki itirazında bulunması halinde bu davalı yönünden dosyanın tefrik edilerek yetkili mahkemeye gönderilmesi gerektiği**;*

Davacı vekili, davalı borçlu T. Tekstil İnşaat San. Tic. A.Ş. aleyhine icra takibi yaptıklarını, borcu karşılayacak malı bulunmadığını ileri sürerek davalı borçlu şirketin üzerine kayıtlı taşınmazını mal kaçırma amaçlı davalı M. Tekstil San.ve Tic. A.Ş.'ye sattığını belirterek tasarrufun iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

---

[875] Bknz: 17. HD. 25.02.2016 T. 1088/2248 "www.e– uyar.com"
[876] Bknz: 17. HD. 12.05.2016 T. 6563/5833 "www.e– uyar.com"
[877] Bknz: 30.01.2017 23791/745; 05.04.2016 T. 3485/4262; 25.02.2016 T. 18303/2244; 18.03.2013 T. 430/3527 vb. "www.e– uyar.com"
[878] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:362– **MUŞUL, T.** age., s:261 vd.– **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s:532 vd. –
[879] Bknz: 17. HD. 05.11.2018 T. 6404/10082; 06.02.2018 T. 8848/650; 30.01.2018 T. 12697/400; 26.12.2017 T. 11135/12136; 07.03.2017 T. 24872/2454; 31.01.2017 T. 12195/795; 08.11.2016 T.7159/10231 vb. (www.e– uyar.com– **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:362, dipnt.:20)
[880] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:362– **MUŞUL, T.** age. s:277 vd.
[881] Bknz:17. HD. 06.02.2018 T. 9029/651; 14.04.2014 T. 3491/5710; 05.11.2007 T. 3606/3386 "www.e– uyar.com"

Davalı M. Tekstil San. ve Tic. A.Ş. vekili, yetkili mahkemenin Bursa Mahkemeleri olduğunu belirterek yetkisizlik kararı verilmesini savunmuştur.

Davalı T. Tekstil İnşaat San. Tic. A.Ş. vekili, davanın reddini savunmuştur.

Davalı M. Tekstil Konf. İnş. San. Tic. Ltd. Şti. vekiline usulüne uygun davetiye tebliğine rağmen duruşmalara gelmemiş ve davaya cevap vermemiştir.

Mahkemece davalılardan M. Teks. Tekstil ve M. Teks. Ltd. Şti.'nin ticari faaliyet merkezinin Bursa olduğu, gerekçesiyle yetkisizlik kararı verilmiş, hüküm davacılar vekili ve davalı M. Tekstil San. Tic. A.Ş. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– Dava İİK'nun 277. ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir. Tasarrufun iptali davası ayni hakka değil, kişisel hakka dayanan davalardandır. Bu nedenle tasarrufun İptali davaları genel yetki kurallarına göre HUMK'nın 9. maddesi (HMK md. 6) uyarınca davalının ikametgâhı mahkemesinde görülür. Davalılar birden fazla ise dava davalılardan birinin yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesinde açılabilir. Bu durumda davacı, davalılar aynı yerde oturuyorlarsa davasını orada, ayrı ayrı yerlerde oturuyorsa seçimlik hakkını kullanarak dilerse borçlunun, dilerse borçlu İle hukuki işlemde bulunan 3.şahsın yerleşim yeri mahkemesinde davasını açabilir. Yine alacaklı ile borçlu arasında yazılı yetki sözleşmesi varsa sözleşmede yetkili gösterilen yer mahkemesi de HUMK 22. maddesine göre yetkilidir. Öte yandan borçlu ile 3. kişi arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan borçlu davalı tarafından yapılan yetki sözleşmesi diğer davalıyı da bağlar. 4. kişi yönünden ise borçlu ve 3. kişiler ile arasında ihtiyari dava arkadaşlığı vardır. Ayrıca bu davalarda HUMK'nın 13. maddesinin (HMK md.12) uygulama olanağı da yoktur.

Tasarrufun iptali davaları basit yargılama usulüne tabi olup, yetki itirazı ilk oturuma kadar, en geç ilk oturumda esasa girilmeden önce yazılı veya sözlü olarak ileri sürülebilir. Yetki itirazında yetkili mahkemenin açıkça, tek ve doğru olarak gösterilmesi zorunludur (HUMK md. 23; HMK md 19). Aksi halde mahkeme, gerçek yetkili mahkemenin neresi olduğunu araştırmadan yetki itirazının reddi yönünde karar vermelidir.

Somut olayda, davalı T. Tekstil İnşaat San. Tic. A.Ş. borçlu, davalılar M. Tekstil Konfeksiyon İnş. San. Tic. Ltd. Şti. 3. kişi, M. Tekstil San. ve Tic. A.Ş. ise 4. kişi durumundadır. 3. kişi davalı şirket yetki itirazında bulunmamıştır. Borçlu davalı şirket tarafından yapılan yetki itirazında İstanbul Ticaret Mahkemelerini yetkili olarak göstermiş ise de, şirket adresinin Hadımköy olması ve Çatalca adli sınırları içerisinde bulunması bakımından yapılan yetki itirazı usulüne uygun değildir. 4. kişi davalı şirket ise süresi içerisinde yapmış olduğu yetki itirazında şirket adresi olan Bursa mahkemelerini yetkili olarak göstermiş olması bakımından yetki itirazı usulüne uygun olduğu anlaşılmaktadır. Bu bakımdan, iptal davalarında borçlu ile üçüncü kişi arasında zorunlu dava arkadaşlığı olup, üçüncü kişiden satın alan dördüncü kişi ile aralarında zorunlu dava arkadaşlığı bulunmayıp bunlar arasındaki ilişki ihtiyari dava arkadaşlığı niteliğinde olması nedeniyle sadece 4. kişi konumundaki davalının yetki itirazında bulunması halinde bu davalı yönünden dosyanın tefrik edilerek yetkili mahkemeye

gönderilmesi gerekirken, dava dosyasının tamamının yetkisizlik kararı ile Bursa Asliye Ticaret Mahkemesine gönderilmiş olması da doğru değildir.''[882]

√ *''**Yetki itirazında bulunmayan davalı üçüncü kişi ile borçlu arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan, yalnız bir davalının ileri sürdüğü yetki itirazının hukuki sonuç doğurmayacağı– Davacı alacaklı bankanın icra takibine konu ettiği ve borçlu tarafından imzalanan alacağın dayanağı kredi sözleşmesinde sözleşmeyi imzalayan banka şubesinin bulunduğu yer mahkemelerinin yetkisi kabul edilmiş olduğundan, bu durumda davacının davasını yetkili mahkemede açmış olduğunun kabulü gerektiği; arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan borçlu davalı tarafında yapılan yetki sözleşmesi diğer davalıyı da bağlayacağı– HUMK. m. 22 uyarınca, tarafların tacir veya tüzel kişi olmasına bakılmaksızın, HMK'nun yürürlük tarihinden önce açılan davalar bakımından alacaklı ile borçlu arasında yazılı yetki sözleşmesinde yetkili gösterilen yer mahkemesinin de yetkili olacağı;***

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı dava dilekçesinin yetkisizlik nedeni ile reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Davacı vekili, davalı borçlu (B.M.) aleyhine icra takibi yaptıklarını, borcu karşılayacak malı bulunmadığını ileri sürerek davalı borçlu (B.M.)'nin üzerine kayıtlı taşınmazını mal kaçırma amaçlı davalı (H.İ.K.)'a sattığını belirterek tasarrufun iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı (B.M.) vekili, yerleşim yerinin İstanbul olduğunu belirterek dava dilekçesinin reddini savunmuştur.

Davalı (H.İ.K.) vekili, davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece davalı (B.M.)'nin yerleşim yerinin İstanbul olduğu, süresi içerisinde yetki itirazında bulunduğu gerekçesiyle dava dilekçesinin yetkisizlik nedeni ile reddine karar verilmiş, hüküm davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava İİK'nun 277. ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Tasarrufun iptali davası ayni hakka değil, kişisel hakka dayanan davalardandır. Bu nedenle tasarrufun iptali davaları genel yetki kurallarına göre HUMK'un 9. maddesi (HMK md. 6) uyarınca davalının yerleşim yeri mahkemesinde görülür. Davalılar birden fazla ise dava davalılardan birinin yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesinde açılabilir (HMK md. 7). Bu durumda davacı, davalılar aynı yerde oturuyorlarsa davasını orada, ayrı ayrı yerlerde oturuyorsa seçimlik hakkını kullanarak dilerse borçlunun, dilerse borçlu ile hukuki işlemde bulunan 3.şahsın yerleşim yeri mahkemesinde davasını açabilir. Yine tarafların tacir veya tüzel kişi olmasına bakılmaksızın 6100 sayılı HMK'nun yürürlük tarihinden önce açılan davalar bakımından alacaklı ile borçlu

[882] Bknz: 17. HD. 28.11.2011 T. 4925/11356 "www.e– uyar.com"

arasında yazılı yetki sözleşmesi varsa sözleşmede yetkili gösterilen yer mahkemesi de HUMK 22. maddesine göre yetkilidir. Öte yandan davalılar arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan borçlu davalı tarafında yapılan yetki sözleşmesi diğer davalıyı da bağlar. Ayrıca bu davalarda HUMK'nm 13. maddesinin (HMK md.12) uygulama olanağı da yoktur.

Tasarrufun iptali davaları basit yargılama usulüne tabi olup, yetki itirazı ilk oturuma kadar, en geç ilk oturumda esasa girilmeden önce yazılı veya sözlü olarak ileri sürülebilir. Yetki itirazında yetkili mahkemenin açıkça, tek ve doğru olarak gösterilmesi zorunludur (HUMK md. 23; HMK md 19). Aksi halde mahkeme, gerçek yetkili mahkemenin neresi olduğunu araştırmadan yetki itirazının reddi yönünde karar vermelidir.

Somut olayda, davalı (B.M.) borçlu, davalı (H.İ.K.) 3. kişi durumundadır.

Davalı borçlu (B.M.) süresi içerisinde ve usulüne uygun olarak yetki itirazında bulunmasına karşın davalı (H.İ.K.) yetki itirazına bulunmamıştır. Öncelikle yetki itirazında bulunmayan davalı ile borçlu arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunmakta olduğundan, yalnız bir davalının ileri sürdüğü yetki itirazı hukuki sonuç doğurmaz. Bunun yanında davacı alacaklı (T.H.) Bankası A.Ş.'nin icra, takibine konu ettiği ve borçlu (B.M.) tarafından imzalanan alacağın dayanağı kredi sözleşmesinde sözleşmeyi imzalayan banka şubesinin bulunduğu yer Bursa mahkemelerinin yetkisi kabul edilmiştir. Bu durumda davacı davasını yetkili mahkemede açmış olduğundan mahkemece davanın esasına girilerek tarafların delillerinin toplanması ondan sonra hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken yanlış değerlendirme sonucu yazılı olduğu üzere yetkisizlik kararı verilmesi doğru bulunmamıştır.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, 9.5.2012 gününde oybirliğiyle karar verildi" [883]

√ *"**Aralarında zorunlu dava arkadaşlığı olan davalıların yetki itirazlarını birlikte yapmaları gerekeceği**;*

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın kabulüne dair verilen hükmün süresi içinde davalı M.. Grup Mühendislik Hizmetleri İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Davacı vekili, davalı borçlu S....Mühendislik Teknik Hizmetler Isıtma Soğutma Sistemleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla adına kayıtlı 34 UE 0200 plakalı aracı 30.1.2009 tarihinde aralarında organik bağ bulunan M.. Grup Mühendislik Hizmetleri İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne sattığını, satışın muvazaalı olduğunu, aracın davalı borçlu şirkete ait olduğuna ilişkin istihkak iddiasının kabulüne, araç kaydına haciz konulmasına, %40 inkar tazminatının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

[883] Bknz: 17. HD. 09.05.2012 T. E: 2012/1610, K: 5944 "www.e– uyar.com"

Davalı borçlu şirket vekili, Kadıköy Asliye Hukuk Mahkemesinin yetkili olduğunu, aciz belgesi sunulmadığını, satışın iyiniyetle yapıldığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı M.. Grup Mühendislik Hizmetleri İnşaat San ve Tic. Ltd. Şti. vekili, davanın istihkak davası değil, tasarrufun iptali davası olarak nitelendirilmesi gerektiğini, HUMK'nun 9.,İİK'nun 281. maddesi gereğince Kadıköy Asliye Hukuk Mahkemesinin görevli ve yetkili olduğunu, aciz belgesi sunulmadığını, aracı iyiniyetle ve gerçek bedelle aldıklarını belirterek davanın reddini, %40 icra inkar tazminatının davacıdan tahsilini savunmuştur.

Ankara 6.İcra Hukuk Mahkemesince davanın tasarrufun iptali davası olması nedeniyle verilen görevsizlik kararı Dairemizin 10.6.2010 tarih 2009/10579 Esas 2010/5328 karar sayılı ilamı ile onanmış; görevli mahkemece iddia, savunma toplanan delileri göre davalı şirketlerin yetkili ortağının aynı kişi olması ve diğer araçla ilgili fiili haczin hemen akabinde dava konusu araçla ilgili satışını yapılmış olması göz önüne alındığında yapılan işlemin borçtan kurtulmak amacıyla muvazaalı olarak yapılmış işlem olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş; hüküm, davalı M.. Grup Mühendislik Hizmetleri İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1– Dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, takip dosyası içeriğinden davalı borçlunun aciz halinde olduğunun anlaşılmasına, davalılar arasındaki organik bağ nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK 280/1.madde gereğince iptale tabi bulunmasına, davalılar arasında yasadan kaynaklanan zorunlu dava arkadaşlığı olup yetki itirazının birlikte yapılmamış (borçlu şirket vekilinin yetki itirazı süresinde değildir.) olmasına göre, davalı M.. Grup Mühendislik Hizmetleri İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. vekilinin aşağıdaki bendin kasamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2– Tasarrufun iptali davaları nispi harca tabi davalar olup karar ilam harcının takip konusu alacak miktarı ile iptali istenen tasarrufun değeri karşılaştırılarak düşük olan değer üzerinden hesaplanması gerekir. Harç kamu düzenine ilişkin olduğundan bu husus temyiz edenin sıfatına bakılmaksızın res'en incelenmiştir. Somut olayda iptali istenen tasarrufun değeri takip konusu alacaktan daha düşük olduğundan bilirkişi tarafından belirlenen 25.000,00 TL üzerinden karar ilam harcı hesaplanması gerekirken eksik hesaplama yapılması doğru değil bozma nedeni ise de yapılan yanlışlığın giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün 6100 sayılı HMK'nun geçici 3/2 maddesi delaletiyle 1086 sayılı HUMK'nun 438/7. maddesi gereğince düzeltilerek onanmasına gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda 1 nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı M.. Grup Mühendislik Hizmetleri İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. vekilinin yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine, 2 nolu bentte açıklanan nedenlerle temyiz edenin sıfatına bakılmaksızın hükmün 3.bendinin tamamen çıkarılarak yerine "Alınması gereken 1.485,00

TL karar ilam harcından peşin alman 15,60 TL'nin mahsubu ile bakiye 1.469,40 TL harcın davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile hazineye geliri kaydına "ibaresinin yazılmak suretiyle hükmün DÜZELTİLEREK ONANMASINA…"[884]

√ *"**Tasarrufun iptali davasında yetki kamu düzenine ilişkin olmadığından yetki itirazının zorunlu dava arkadaşı olan borçlu ve üçüncü kişiler tarafından birlikte ve süresinde yapılması gerektiği**;*

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı mahkemenin yetkisizliğine dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Davacı vekili, davalı borçlu A. Ö. hakkında yaptıkları takip sırasında borçluya ait M... İletişim A.Ş. ait (B) grubu hisselerinin 199.000 adetini davalı A. M.'na 500 adet hissesini ise diğer davalı R. M.'na alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla adına devir ettiğini tesbit ettiklerinden İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre borçlu ve davalı üçüncü kişiler arasındaki tasarrufun iptalini istemişlerdir.

Davalı A. ve R. M. vekilleri, süresinde ayrı ayrı verdikleri cevap dilekçeleri İstanbul olması nedeni ile yetkili mahkemenin İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi olduğunu belirterek yetki itirazında bulunmuşlardır.

Davalı borçlu, duruşmalara katılmamış ve cevap dilekçesi sunmamıştır.

Mahkemece, davacı alacaklı ve borçlu arasında imzalanan sözleşme ile yetkili mahkemenin Adana olduğu belirtilmiş ise de bunun sözleşmenin taraflarını bağladığı üçüncü kişiler yönünden bağlayıcılığı olmadığı, ancak davalı üçüncü kişilerin süresinde yetki itirazında bulundukları ve ikametgahlarının İstanbul olması nedeni ile ortak yetkili mahkemenin İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi olduğundan mahkemenin yetkisizliğine istem halinde dosyanın yetkili mahkemeye gönderilmesine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Uyuşmazlık, İİK'nun 277 ve devam maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davasına ilişkindir.

Bu tür davalarda, borçlu ve üçüncü kişiler zorunlu dava arkadaşı olup, davalı tarafında yer almaları gerekmektedir. Öte yandan tasarrufun iptali davasında yetki kamu düzenine ilişkin olmadığından, yetki itirazının zorunlu dava arkadaşı olan borçlu ve üçüncü kişiler tarafından birlikte ve süresinde yapılması gerekir. Somut elayda itiraz sadece davalı üçüncü kişiler tarafından ileri sürülmüş, borçlunun böyle bir itirazı olmamıştır.

Bu durumda, zorunlu dava arkadaşı olan davalıların usule uygun olarak yaptıkları bir itiraz olmadığından mahkemece, sadece üçüncü kişilerin itirazı ile yetkisizlik kararı vermesi usul ve yasaya aykırıdır.

---

[884] Bknz: 17. HD. 12.02.2013 T. E:2012/4250, K:1406 "www.e– uyar.com"

Yukarıda açıklanan nedenlerle, davacı alacaklı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacı alacaklıya geri verilmesine, 14.10.2014 günü oybirliğiyle karar verilmiştir."[885]

√ *"**Davalı borçlu ile lehine tasarruf yapılan 3. kişi durumundaki davalılar arasında mecburi dava arkadaşlığı bulunduğundan gerek borçlu ve gerekse 3. kişinin birlikte yetki itirazında bulunmasının gerekeceği, ancak dava konusu malı 3. kişiden satın alan ve 4. kişi konumundaki kişiler ile borçlu arasında ihtiyari dava arkadaşlığı bulunduğundan, yetki itirazını tek başına yapmasının da mümkün olduğu**;*

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili ve ihtiyati tedbire yönelik olarak da davalı Ortak Girişim vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Davacı (X) Süt ve Süt Ürünleri Sanayi ve Tic. AŞ vekili davalı borçlu A. Gıda Yemekçilik Temizlik Hizmetleri ve Malzemeleri İmalat San. ve Tic. Ltd. Şti. ile aralarında yaptıkları anlaşma gereğince borçlunun ihale aldığı kuruma mal teslim ettiklerini ve borçlu ile Y. ve Peyz. Org. Tem. Bilg. Kar. ve Bak. Hizm. İnş. Taah. Tic. San. Ltd. Şti.nin çeklerini aldıklarını ancak çeklerin karşılığının çıkmadığını belirterek borçlu şirket ortağının eşi ve M. G. Tekstil Temizlik Hayvancılık İnşaat Sanayi ve Ticaret ltd. Şti.nin de ortak olduğu C. Taahhüt Pazarlama İthalat İhracat İnşaat Sanayi Ticaret Ltd, Şti M. Gıde Tekstil Temizlik Hayvancılık İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. Ortak Girişimi adında bir adi şirket kurarak ihalelere bu şirket vasıtası ile girdiklerini son olarak alınan bir ihaledeki alacakları da davalı C. Faktoring AŞ'ye temlik ettiklerini bu Faktoring firmasının ise tahsil ettiği paraları yine borçluların irtibatlı olduğu A. Gıda Paz. Kimya İnş. Taah. Nak. Tur. San. Tic. Ltd. Şti.ye aktardığını ileri sürerek muvazaalı temlik işlemlerinin iptaline ve davalı Faktoring firmasına ödemeler varsa yapılmaması için tedbir kararı verilmesini talep etmiştir.

Davalı C. Faktoring AŞ vekili Şirket yerleşim yerinin Esentepe– İstanbul olduğunu belirterek yetki itirazında bulunarak davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, yetki itirazı kabul edilerek dava dilekçesinin yetki yönünden reddine karar verilmiş hüküm davacı vekili ve ihtiyati tedbire yönelik olarak da davalı Ortak Girişim vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– Dosya içeriğine, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, ihtiyati tedbirin kesin ispat gerektirmemesine, davalı borçlu ile davalı 3. kişiler açısından yetkisizlik kararı verilmesinde de yasaya aykırı bir yön olmamasına ve kararda yazılı diğer gerekçelere göre davacı vekilinin sair ve Ortak Girişim vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2– Dava, İİK.277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

---

[885] Bknz: 17. HD. 14.10.2014 T. E: 17147, K: 13325 "www.e– uyar.com"

Tasarrufun iptali davalarında, HMK'nin 5 ve devamı maddelerinde düzenlenen yetki kuralları geçerlidir. Davalı borçlu ile lehine tasarruf yapılan 3. kişi durumundaki davalılar arasında mecburi dava arkadaşlığı bulunduğundan gerek borçlu ve gerekse 3. kişinin birlikte yetki itirazında bulunması gerekir. Ancak dava konusu malı 3. kişiden satın alan ve 4. kişi konumundaki kişiler ile borçlu arasında ihtiyari dava arkadaşlığı bulunduğundan, yetki itirazını tek başına yapması da mümkündür. Somut olaya gelince yetki itirazında bulunan C. Faktoring AŞ firmasının yetki itirazının haklı olduğu anlaşılmaktadır. Bu davalı açısından yetkisizlik kararı verilmesinde bir isabetsiz olmamasına rağmen bu davalı ile birlikte tüm dava için yetkisizlik verilmesi ise doğru değildir.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalı C.Taahhüt Pazarlama İthalat İhracat İnşaat Sanayi Ticaret Ltd. Şti M. Tekstil Temizlik Hayvancılık İnşaat Sanayi ve Ticaret ltd. Şti. Ortak Girişimi vekilinin tüm temyiz itirazlarının ve davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının REDDİNE, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile davalı C. Faktoring AŞ dışındaki davalılar açısından hükmün BOZULMASINA, aşağıda dökümü yazılı 0,90 TL kalan harcın temyiz eden davalı C. Taah.Paz.İth.İhr.İnş.San ve Tic.Ltd.Şti. Ortak Girişim'den alınmasına, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacıya geri verilmesine 14/04/2014 tarihinde karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere oybirliği ile karar verildi."[886]

√ *"**Davalı borçlu ile davalı 3. kişi arasında İİK. m. 282 gereğince zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğu ve yetki itirazının zorunlu dava arkadaşları tarafından birlikte yapılması gerektiği***

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın kabulüne dair verilen hükmün süresi içinde davalı Amon. İnşaat Ltd. Şti vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği düşünüldü:

Davacı vekili, davalı borçlu K. İnşaat Ltd. Şti'nin alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla adına kayıtlı taşınmazı davalı Amon İnşaat Trz. Müh. Mim. Rek. San. Tic. Ltd. Şti'ne sattığını belirterek tasarrufların iptalini talep etmiştir.

Davalı borçlu vekili, müvekkilinin ikametgahı ve taşınmazın bulunduğu yer itibarıyla Artvin mahkemelerinin yetkili olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı A... İnşaat Trz. Müh. Mim. Rek. San. Tic. Ltd. Şti vekili, davanın esastan reddini istemiştir.

Mahkemece iddia, savunma, toplanan delillere göre HMK'nun 6.maddesine göre genel yetkili mahkemenin davalının ikametgah mahkemesi olduğu, davalı borçlu şirketin süresinde yetki itirazında bulunduğundan bahisle yetki itirazının kabulüne mahkemenin yetkisizliğine, kararın kesinleşmesinin mütakip ve taraflardan birinin talebi halinde dosyanın görevli ve yetkili Artvin Nöbetçi Asliye Hukuk Mahkemesine

[886] Bknz: 17. HD. 14.04.2014 T. E:3491, K:5710 "www.e– uyar.com"

gönderilmesine karar verilmiş; hüküm, davalı Amon İnşaat Trz. Müh. Mim. Rek. San. Tic. Ltd. Şti vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun İptali istemine ilişkindir.

İptal davaları için yasada özel bir düzenleme öngörülmediğinden davanın HMK'nun 6.maddesi gereğince davalının davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesinde açılması gerekir. Aynı Yasanın 7/1 maddesi gereğince de davalı birden fazla ise dava bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde açılabilir. İptal davaları ayni hakka değil kişisel hakka dayanan davalardan olduğundan davanın konusu taşınmaz bile olsa HMK'nun 12 maddesinin uygulanma imkanı yoktur. İİK'nun 282 maddesi gereğince davalı borçlu ile borçlu ile doğrudan veya dolaylı işlem yapan 3.kişiler arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan ve zorunlu dava arkadaşları usul işlemlerini birlikte yapmak zorunda olduklarından yetki itirazının davalılarca birlikte ileri sürülmesi yasa gereğidir. Yalnız bir davalı tarafından ileri sürülen yetki itirazı hukuki sonuç doğurmaz.

Somut olayda davalı borçlu vekili, "müvekkilinin yerleşim yerinin ve dava konusu taşınmazın bulunduğu yer itibarıyla Artvin Mahkemelerinin yetkili olduğunu" belirterek süresi içinde yetki itirazında bulunmuş ise de, davalı üçüncü kişi A... İnşaat Ltd. Şti'in yetki itirazı olmadığından, davalı borçlu ile davalı 3.kişi arasında İİK 282 maddesi gereğince zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan ve yetki itirazının zorunlu dava dava arkadaşları tarafından birlikte yapılması gerektiğinden, davalı borçlunun yetki itirazında bulunmaması nedeniyle, davalı borçlunun yetki itirazının reddine karar verilerek, davanın esasının incelenmesi, taraf delillerinin toplanması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçeyle hüküm tesisi isabetli görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davalı Amon İnşaat Trz. Müh. Mim. Rek. San. Tic. Ltd. Şti vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalı Amon İnşaat Trz. Müh. Mim. Rek. San. Tic. Ltd. Şti'ye geri verilmesine 8.11.2016 gününde oybirliğiyle karar verildi."[887]

√ ***"İptal davaları için yasada özel bir düzenleme öngörülmediğinden davanın HMK'nun 6. maddesi gereğince davalının, davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesinde açılması gerekeceği, davalı birden fazla ise davanın bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde açılabileceği, iptal davaları ayni hakka değil kişisel hakka dayanan davalardan olduğundan, davanın konusu taşınmaz bile olsa HMK'nun 12 maddesinin uygulanma imkanının olmadığı– Davalı borçlu ile doğrudan işlem yapan 3. kişiler arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan ve zorunlu dava arkadaşları usul işlemlerini birlikte yapmak zorunda olduklarından, yetki itirazının davalılarca birlikte ileri sürülmesinin yasa gereği olduğu, bir davalı tarafından ileri sürülen yetki itirazının hukuki sonuç doğurabilmesi için diğer davalının usulüne uygun olarak davet edildiği halde duruşmaya gelmemiş olmasının gerekli olduğu, HMK'nun 19/2 maddesine göre bu yetki kesin yetki kuralı***

[887] Bknz: 17. HD. 08.11.2016 T. E: 7159, K: 10231 "www.e– uyar.com"

***olmadığından taraflarca süresi içerisinde usulüne uygun olarak itiraz halinde mahkemece dikkate alınmasının gerekeceği**;*

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın usulden reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili ile davalılar İ.Ş., B.M., İ.Y. vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği düşünüldü:

Davacı vekili, davalı borçlulardan T.S.'nun alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla adına kayıtlı taşınmazı 6.11.2015 tarihinde davalı M.K.'ye; davalı borçlu Y.S.'nun adına kayıtlı yedi taşınmazdan birini 9.11.2015 tarihinde kayınbiraderi davalı Ş.E.'e, birini 24.11.2015 tarihinde davalı A.E.'a, iki taşınmazı 5.11.2015 tarihinde davalı İ.Ş.'e, iki taşınmazı 6.11.2015 tarihinde davalı İ.Y.'a, bir taşınmazının da 3.11.2015 tarihinde davalı B.M.'a sattığını belirterek davalılar arasındaki tasarrufların iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı borçlular Tevfik ve Y.S. vekili, ikametgah yeri itibarıyla Kula Mahkemelerinin yetkili olduğunu, aciz belgesi sunulmadığını, dava konusu taşınmazların rayiç bedelle satıldığını iptal koşullarının oluşmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı İ.Ş. vekili, dava konusu iki taşınmazı borçtan önce iyiniyetle 150.000 TL bedelle aldıklarını aciz belgesi sunulmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı A.E. vekili ikametgah yeri itibarıyla Kula Mahkemelerinin yetkili olduğunu, aciz belgesi sunulmadığını, dava konusu taşınmazı 300.000 TL bedelle aldıklarını belirterek davanın reddini savunmuştur. Davalı M.K. vekili ikametgah yeri itibarıyla Kula Mahkemelerinin yetkili olduğunu, aciz belgesi sunulmadığını, dava konusu taşınmazın 1994 yılından beri müvekkiline ait olduğunu, kredi teminatı için davalı Tevfik'e devredildiğini, kredi borcu ödenince geri aldıkların belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı İ.Y. vekili, aciz belgesi sunulmadığını, tasarrufun borçtan önce yapıldığını, taşınmazın borca mahsuben davalı Yavuz'a devredildiği, borç ödenince geri aldıklarını belirterek davanın reddini istemiştir.

Davalı B.M. vekili, aciz belgesi sunulmadığını, dava konusu taşınmazı borçtan önce 85.000 TL bedelle aldıklarını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı Şükrü savunma yapmamıştır.

Mahkemece iddia, savunma toplanan delillere göre; davalılardan İ. Y. hariç diğer tüm davalıların yerleşim yerinin Kula olduğu, iptali istenen tasarrufa konu taşınmazların da Kula ilçesi sınırları içinde kaldığı, davalıların büyük kısmının süresinde usulüne uygun yetki itirazında bulunduğu, usul ekonomisi bakımından tüm davalılar bakımından davaya bakmakla Mahkemenin yetkili olmadığı, Kula Mahkemelerinin yetkili olduğu gerekçesiyle davalıların usulüne uygun olan yetki itirazlarının kabulüne davanın yetki yönünden dava şartı yokluğu nedeniyle reddine davaya bakmakla Kula Asliye Hukuk Mahkemesinin görevli ve yetkili olduğuna, dosyanın karar

kesinleştiğinden ve talep halinde yetkili ve görevli Kula Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili ile davalılar İsmail Şahin, B.M. ve İ.Y. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1– Dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin bir isabetsizlik bulunmamasına, somut olayda yetki itirazında bulunan davalılar yönünden HMK'nun 17.maddesinin uygulanma imkanı bulunmamasına göre, davacı vekilinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

Davalılar İsmail Şahin, B.M. ve İ.Y. vekilinin temyiz itirazları yönünden;

2– İptal davaları için yasada özel bir düzenleme öngörülmediğinden davanın HMK'nun 6. maddesi gereğince davalının davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesinde açılması gerekir. Aynı Yasa'nın 7/1 maddesi gereğince de davalı birden fazla ise dava bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde açılabilir. İptal davaları ayni hakka değil kişisel hakka dayanan davalardan olduğundan davanın konusu taşınmaz bile olsa HMK'nun 12 maddesinin uygulanma imkanı yoktur.

İİK'nun 282 maddesi gereğince davalı borçlu ile doğrudan işlem yapan 3. kişiler arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan ve zorunlu dava arkadaşları usul işlemlerini birlikte yapmak zorunda olduklarından yetki itirazının davalılarca birlikte ileri sürülmesi yasa gereğidir. HMK'nun 60.maddesi gereğince yalnız bir davalı tarafından ileri sürülen yetki itirazının hukuki sonuç doğurabilmesi için diğer davalının usulüne uygun olarak davet edildiği halde duruşmaya gelmemiş olması gereklidir.

Öte yandan HMK.'nun 19/2 maddesine göre bu yetki kesin yetki kuralı olmadığından taraflarca süresi içerisinde usulüne uygun olarak itiraz halinde mahkemece dikkate alınması gerekir.

Somut olayda davalı borçlular Tevfik ve Y.S. vekili tarafından süresi içinde yetki itirazında bulunulmuş ise de anılan borçlulardan davalı Yavuz'un, lehine tasarrufta bulunduğu davalı 3. kişiler İ.Ş., İ.Y. ve B.M. vekilinin duruşmaya katıldığı ve yetki itirazının bulunmadığı, kaldı ki davalılardan İzzet'in yerleşim yerinin İzmir olduğu, dolayısıyla davanın adı geçen davalılar yönünden mahkemenin yetkili olması nedeniyle, davalı borçluların yetki itirazının reddi ile adı geçen davalılar yönünden davanın esasının incelenmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetli görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda 1 nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddine, 2 nolu bentte açıklanan nedenler davalılar İ.Ş., B.M. ve İ.Y. vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün adı geçen davalılar yararına BOZULMASINA, aşağıda dökümü yazılı 2,20 TL kalan onama harcının temyiz eden davacıdan alınmasına, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalılar İsmail Şahin, B.M., İzzet Yıldırım'a geri verilmesine 31/01/2017 gününde oybirliğiyle karar verildi."[888]

[888] Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. E: 2016/12195, K: 795 "www.e– uyar.com"

İsviçre'de durum nasıl? Tasarrufun iptali davasının '*kimlere karşı açılabileceği*' konusu, İsviçre İcra ve İflas Kanunu'nun 290. maddesinde;

"*Tasarrufun iptali davası, borçlu ile tasarrufa tabi işlemi gerçekleştiren veya borçludan iptale tabi tasarruf sebebiyle istifade eden (yararlanan) kişilere, onların mirasçılarına veya diğer haleflerine ve kötü niyetli üçüncü kişilere karşı açılır. İyi niyetli üçüncü kişilerin hakları, tasarrufun iptali davasından etkilenmez."*

şeklinde düzenlenmiştir.

Görüldüğü gibi; İsviçre'de, tasarrufun iptali davalarında borçlu '*davalı'* olarak gösterilmediği için, bizde karşılaşılan sorunlarla orada karşılaşılmamaktadır…

*

Bilindiği gibi; 'davacı' ya da 'davalı' tarafa da birden fazla kişinin bulunması halinde dava arkadaşlığından bahsedilir. Bu durum kendi içinde; '*mecburi (zorunlu) dava arkadaşlığı'*[889] ve '*ihtiyari dava arkadaşlığı'*[890] olarak ikili bir ayrıma tabi tutulur:

a) '*Mecburi (zorunlu) dava arkadaşlığı'* (HMK.m.59,60): Maddi hukuka göre bir hakkın birden fazla kişi tarafından birlikte kullanılması veya birden fazla kişiye karşı birlikte ileri sürülmesi ve tamamı hakkında tek hüküm verilmesi gereken hallerde, "mecburi(zorunlu) dava arkadaşlığı vardır.

Hüküm ve *sonuçları* bakımından 'mecburi (zorunlu) dava arkadaşlığı';

aa) Maddi mecburi (zorunlu) dava arkadaşlığı: Maddi hukuk hükümleri (TBK, TMK, TTK. vb.) bazı hakların birden çok kişi tarafından 'birlikte' kullanılması veya birden çok kişiye karşı 'birlikte' sürülmesi zorunluluğu getirmiştir. Örneğin; 'elbirliği mülkiyeti'nin bulunduğu davalarda, kural olarak, bütün ortakların davayı, davacı olarak 'birlikte' açmaları/kendilerine karşı 'birlikte' dava açılması gerekir. Keza bir taşınmazda birden fazla kiracı bulunması halinde de, tahliye davasının 'tüm kiracılara karşı' açılması gerekir. Çünkü 'tahliye borcu' bölünebilen bir borç değildir…

bb) Şekli mecburi (zorunlu) dava arkadaşlığı: Maddi hukuk bakımından bir zorunluluk bulunmamasına rağmen, gerçeğin aydınlatılması ve taraflar arasındaki hukuki ilişkinin doğru bir şekilde karara bağlanmasının gerekli görüldüğü, bazı durumlarda da dava arkadaşlığı mecburidir.[891]Örneğin tasarrufun iptali davalarında davalı

---

[889] Bknz: İzmir BAM 5. HD. 19.01.2018 T. 1462/81; 17. HD. 30.01.2018 T. 12697/400; 17. HD. 06.02.2018 T. 8848/650; Adana BAM 3. HD. 13.02.2018 T. 142/168; Antalya BAM 4. HD. 20.02.2018 T. E:2017/1303, K:189; 17. HD. 10.09.2018 T. 3305/7590; 17. HD. 13.09.2018 T. 4248/7765; 17. HD. 05.11.2018 T. 6404/10082; 17. HD. 31.01.2017 T. 12195/795; 08.11.2016 T. 7159/10231; 14.10.2014 T. 3491/5710; 14.10.2014 T. 17147/13325; 09.05.2012 T. 1610/5944; 28.11.2011 T. 4925/11356; 17.03.2013 T. 4250/1406 "www.e– uyar.com"

[890] Bknz: 17. HD. 06.02.2018 T. 9029/651; 14.04.2014 T. 3491/5710; 28.11.2011 T. 4925/11356 "www.e– uyar.com"

[891] **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre… s:481 vd.– **KURU, B., ARSLAN, R., YILMAZ** Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), 24. Baskı, 2013, s: 477 vd.**– ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E** Medeni Usul Hukuku, 4.Baskı, 2018, s:540 vd. –**TANRIVER, S.** Medeni Usul Hukuku, C: 1, 2016, s:558 vd.– **ÜRCAN, G.** Davadan Feragatin Müteselsil Sorumlu Dava Arkadaşlarına Etkileri (Prof. Hakan Pekcanıtez'e Armağan, C:2, 2015, s:1563 vd.)– **ERDÖNMEZ, G.** HMK.

'borçlu' ve 'borçlu ile işlemde bulunmuş olan yahut borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kişiler ile bunların mirasçıları'dır (İİK. m. 282). Burada, davalılar arasındaki ilişki şekli mecburi dava arkadaşlığıdır.[892]

Buna karşın, 'üçüncü kişiler' ile ondan sonraki 'dördüncü ve beşinci kişiler' arasındaki ilişki ihtiyari davsa arkadaşlığıdır.

*'İhtiyari dava arkadaşlığı'*nda, dava arkadaşlarından her birisi diğerinden bağımsız olarak hareket eder, bir kısmı *'yetki ilk itirazı'*nda bulunabilirken[893], *'maddi mecburi dava arkadaşlığı'*nda, dava arkadaşları birlikte hareket etmek zorundadırlar. Örneğin; bütün dava arkadaşlarının hepsinin birlikte *'yetki ilk itirazı'*nda bulunmaları gerekir. Buna karşın *'şekli mecburi dava arkadaşlığı'*nda, dava arkadaşları birlikte hareket etmek zorunda değildir. Her biri iddia ve savunmalarında tek başına hareket edebilir. Bu bakımından *'şekli mecburi dava arkadaşlığı'*nda dava arkadaşlarının durumu 'ihtiyari dava arkadaşlığı'ndaki dava arkadaşları (HMK. m. 58) gibidir.

Bilindiği gibi; yetki "bir davanın 'hangi yerdeki' görevli mahkeme tarafından görüleceğini" ifade eder.

'Yetki'yi belirleyen kurallar HMK. m. 5– 19'da düzenlenmiştir.

Bu 'yetki kuralları'nın bir kısmı kesin, bir kısmı ise kesin değil'dir.

Hakkında *'kesin yetki kuralı'* bulunan bir dava yalnız 'kesin yetkili mahkemede' görülür. Bu nedenle; 'kesin yetki itirazı' "ilk itiraz" (HMK. m. 116/1– a) olmadığından, her zaman yapılabileceği gibi, mahkeme tarafından da "kendisinin yetkili olmayıp, başka bir mahkemenin kesin yetkili olduğu" her zaman kendiliğinden gözetilir… 'Kesin yetki', "dava şartları"ndandır (HMK. m. 114/1– ç)

"Kesin yetki kuralları" dışındaki diğer bütün yetki kuralları *"kesin olmayan yetki kuralları"* niteliğindedir.

HMK.'da öngörülen *'yetki kuralları',* kural olarak *'kesin yetki kuralı'* niteliğinde değildir. Yani, 'kesin yetki kuralları' istisnadır.

Kanun *'hangi yetki' kuralının kesin olduğunu'* her zaman açıkça belirtmez. Bu durumda, bu yetki kuralının 'kesin olup olmadığı' ilgili kanun hükmündeki *ifadenin mutlak olup olmamasına* ve o yetki kuralının *konuluş amacına* göre belirlenir.[894]

---

m. 571/I– C Hükmü Çerçevesinde İhtiyari Dava Arkadaşlığının Mümkün Olduğu Haller (Prof. Hakan Pekcanıtez'e Armağan, C:2, 2015, s:698 vd.)– **GÖRGÜN, L.Ş.** Medeni Usul Hukuku, 3. Bası, 2014, s:251 vd.– **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, 2013, s: 328 vd.– **ULUKAPI, Ö.** Dava Arkadaşlığı, 1991, s:43 vd.

[892]**ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s:541– **GÖRGÜN, L.Ş.** age. s:256– **ULUKAPI, Ö.** age. s:104

[893]**KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre…, s:486, 488– **KURU, B., ARSLAN, R., YILMAZ** age. s:478 vd. **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s:538, 542, 543– **TANRIVER, S.** age. s:541, 543, 545– **GÖRGÜN, L.Ş.** age. s:254– **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** age. s:330 vd.– **ULUKAPI, Ö.** age. s:149 vd., 206 vd., 217 vd.

[894] **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre… s:107 vd.– **KURU, B., ARSLAN, R., YILMAZ** age. s:150 vd**.– ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s:223 vd.– **PEKCANITEZ,**

Yüksek mahkeme (Yargıtay 17. Hukuk Dairesi); tasarrufun iptali davalarında, davalılar arasında *'maddi mecburi (zorunlu) dava arkadaşlığı'* bulunduğunu kabul ederek – "bütün dava arkadaşlarının yani davalı borçlu ile diğer davalı üçüncü kişinin birlikte hareket etmek zorunda olduğunu" ifade ederek– her iki davalının da *'birlikte yetki itirazında bulunmalarını ve bunu yaparken aynı mahkemeyi yetkili olarak bildirmelerini'* istemekte, aksi takdirde yapılan 'yetki itirazı'nı geçersiz saymakta ve davacının yetkisiz yerde açtığı dava 'yetkili' hale gelmektedir.

Bu şekildeki değerlendirme ve varılan sonuç iki bakımdan hatalıdır. Gerçekten;

a) Her şeyden önce; **doktrinde** tasarrufun iptali davalarında davalılar arasında *'maddi macburi (zorunlu) dava arkadaşlığı'* değil *'şekli zorunlu (mecburi) dava arkadaşlığı'* bulunduğu kabul edilmekte, bu durumda da dava arkadaşlarının 'birlikte hareket etmek zorunda olmadıkları' ifade edilmektedir. (Not: **Kanımızca**, doktrinde tasarrufun iptali davalarının, "şekli zorunlu (mecburi) dava arkadaşlığı"na örnek olarak gösterilmesi pek uygun olmamaktadır. Çünkü tasarrufun iptali davalarının mutlaka ya davalı borçlunun veya davalı üçüncü kişinin yerleşim yerinde görülmesi – davanın niteliğine uygun düşmekte– ve bu davanın – davaların ayrılması sonucunda– davalı–borçlunun yetki itirazının kabul edilip onun yerleşim yerinde ve diğer davalı üçüncü kişinin yetki itirazının kabul edilerek onun yerleşim yerinde ayrı ayrı görülmesi hiçbir şekilde isabetli olmayacaktır. Bu nedenle 'yetki' konusunda yasaya – aşağıda önereceğimiz şekilde– özel bir hüküm konulması gerekecektir…)

b) Ayrıca, her iki davalıyı yani 'borçlu' ile 'üçüncü kişi'nin aynı yeri yetkili mahkeme olarak bildirmek zorunda bırakılmaları isabetli olmamaktadır. Çünkü bu durumda, bu davalılardan birisi, kendisi için gerçekte yerleşim yeri orada olmadığı halde, orasını yetkili mahkeme olarak belirtmiş olmaktadır.

Kanımızca; *"tasarrufun iptali davalarında yetkili mahkemenin neresi olduğu konusunda"* açık (özel) bir hüküm konulması isabetli olacaktır. Bu konuda yasaya, konulmuş olan 'yetki kuralı'nın "kesin yetki kuralı niteliğinde olduğu"na dair kanun metninde ya da gerekçesinde açıklamada bulunulması yararlı olacaktır… Böylece bu davanın 'yetkisiz yerde' açılması halinde – davalıların yetki itirazında bulunurken aynı yeri 'yetkili mahkeme' olarak belirtmek zorunda kalmaları gerekmeksizin, mahkeme kendiliğinden "*tasarrufun iptali davasının açıldığı mahkemenin yetkisizliğine"* karar verebilecek duruma gelecektir.

Bugün **doktrin** ve **Yargıtay içtihatlarında '**yetkili mahkeme**'** kabul edilen "davalı borçlu veya üçüncü kişinin yerleşim yerinin yetkili olduğu" konusunda;

a) Ya İİK. m.282'de " *İcra ve İflas Kanununun 11 inci babındaki iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine,* **bu kişilerin yerleşim yerinde** *açılır…"*

H./ATALAY, O./ÖZEKES, M. Medeni Usul Hukuku, s:172 vd.– **GÖRGÜN, L.Ş.** age. s:72 vd.– **TANRIVER, S.** age. s:237 vd.

ş e k l i n d e değişiklik yapılır ve maddenin 'kenar başlığı' da; "**İptal davasında yetkili mahkeme ve davalı"** ş e k l i n d e değiştirilir.

b) Veya, kanuna "**iptal davasında yetkili mahkeme"** kenar başlığı altında "*İptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile borçluların mirasçılarının yerleşim yerinde açılır."* ş e k l i n d e yeni bir hüküm konulur.

Eğer Tasarrufun iptali davasının sadece "*davacı– alacaklının yerleşim yerindeki mahkemede" ya da "davalı üçüncü kişinin yerleşim yerindeki mahkemede"* açılmasının daha uygun olacağı düşünülürse, kanunda bu doğrultuda – yukarıda önerdiğimiz değişikliğe paralel– bir değişiklik yapılması gerekir.

NOT: Yukarıda belirttiğimiz önerimiz, İcra ve İflas Kanunu Değişiklik Taslağını hazırlamakla görevli Komisyon tarafından yerinde bulunarak, hazırlanan CEBRİ İCRA KANUNU TASLAĞININ *"Görevli ve Yetkili Mahkeme"* kenar başlığını taşıyan 448. maddesinin 2. fıkrasında, *"İptal davasında borçlu tarafından lehine tasarruf yapılan üçüncü kişinin yerleşim yeri mahkemesi kesin yetkilidir."* ş e k l i n d e düzenlenmiştir. (Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bknz: **POLAT, H.** Cebri İcra Kanunu Taslağı ile Öngörülen Yenilik ve Değişiklikler, 2025, s: 340)

42) Muvazaa (TBK. m. 19) Nedenine Dayalı Olarak *"Tasarrufun İptali"* İstemiyle Açılan Davalarda; *'Borçlu ile Üçüncü Kişi Arasındaki (Düşük) Bedel Farkı'*nın, Tasarrufun İptaline Karar Verilebilmesi İçin Tek Başına Yeterli Olup Olmadığı, Ayrıca *'Tarafların Aynı Sektörde Faaliyet Göstermesi'*nin, *'Ticari Adreslerinin Aynı Olmasının ve Aralarında Ticari İlişki Bulunması'*nın, *'Taraflar Arasında İş Ortaklığı, Akrabalık veya Yakın Bir İlişki Bulunması'*nın Gerekip Gerekmediği, *'Üçüncü Kişinin Kötüniyetli Olduğunun, Davacı–Alacaklı Tarafından İspat Edilmesi'nin* Gerekip Gerekmediği–

*

I– TBK m. 19'a dayalı açılan davada, dava konusu gayrimenkulün düşük bedel ile devredilmesinin tek başına işlemin muvazaalı olduğunu göstermeyeceği–

4. HD. 26.03.2025 T. E: 2022/7417, K: 5003 (www.e– uyar.com)

II– Muvazaalı işlemin iptali için salt bedel farkı yeterli olmayıp işlemin iki tarafının da fikir birliği içinde olması gerekeceği– Dava konusu taşınmaz davalı üçüncü kişi şirket tarafından davalı dördüncü kişiye devredilirken davalı üçüncü kişi şirketin yetkilisine davalı borçlunun vekillik etmiş olduğu anlaşılmış ise de sadece dava konusu taşınmazın devri için verilmiş olan bu vekaletname davalı üçüncü ve dördüncü kişilerin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğini göstermeyecek olup, dosya içeriğinden davalı borçlu ile üçüncü ve dördüncü kişinin birbirlerini tanıdıkları veya yakınlıklarının olduğunun da ispat edilemediği–

4. HD. 17.03.2025 T. E: 2023/9601, K: 4394 (www.e– uyar.com)

III– Bedel düşüklüğünün tek başına muvazaanın kanıtı olamayacağı, TBK 19.maddesi gereğince davalıların muvazaalı olarak dava konusu taşınmazın devrini yaptığının kanıtlanamadığı–

4. HD. 18.03.2025 T. E: 2022/3884, K: 4506 (www.e– uyar.com)

IV– Bedeller arasındaki farkın tek başına muvazaanın kanıtı olamayacağı, davalı üçüncü kişi ile davalı dördüncü ve beşinci kişiler arasında arkadaşlık, iş ortaklığı, akrabalık gibi yakın bir ilişkinin bulunmadığı–

4. HD. 17.06.2025 T. E: 2024/14482, K: 9521 (www.e– uyar.com)

V– Davalılar arasında bir yakınlık, akrabalık veya herhangi bir iş ilişkisi bulunduğuna dair dosyaya yansıyan bir delil olmadığı, davalılar arasındaki satış işleminin muvazaalı olduğunun ispat edilemediği anlaşılmış olmakla davacının davasının reddine karar verilmesi gerekeceği–

4. HD. 29.04.2025 T. E: 2024/7724, K: 6828 (www.e– uyar.com)

VI– Sadece aynı yer nüfusuna kayıtlı olmalarının davalı üçüncü kişinin davalı borçlunun durumunu bildiği anlamına gelmeyeceği, dava konusu taşınmazın değerinden fazla fiyatla satın alınmasının başkaca delillerle desteklenmediği sürece tek başına iptal sebebi sayılamayacağı–

4. HD. 12.03.2025 T. E: 2022/4451, K: 4173 (www.e– uyar.com)

VII– Davalılar arasında yakınlık, arkadaşlık, hısımlık olduğuna dair dosya kapsamında somut bir delil bulunmadığı–

4. HD. 25.03.2024 T. E: 2021/22335, K: 3013 (www.e– uyar.com)

VIII– Davalıların kardeş oldukları ve zarar verme kastını bilebilecek durumda oldukları yönündeki iddianın da tek başına İİK m.280 bakımından tek başına iptal sebebi olmayacağı–

4. HD. 09.04.2025 T. E: 2022/9485, K: 5407 (www.e– uyar.com)

IX– Davalı üçüncü kişinin davalı borçlu ile yakın ve tanışık olduğu ya da İİK. m. 280/1 gereğince borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğu ispat edilemediğinden, tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesi gerektiği–

4. HD. 31.10.2023 T. E: 2022/13685, K: 11609 (www.e– uyar.com)

X– İİK'nun 280. maddesine göre, kötü niyeti kanıtlama yükümlülüğü davacı tarafta bulunmakta olup, davalılar arasında akrabalık bağı, iş ortaklığı, arkadaşlık gibi kötü niyeti gösterir bir durumun da kanıtlanamadığı, davalının aynı gün içerisinde satın aldığı taşınmazları aradan 1 sene geçtikten sonra yine aynı kişiye aynı gün içerisinde satması da tek başına davalı 3. kişinin, borçlunun mal kaçırma kastını bildiğini gösteren bir durum olmadığından davanın reddine karar verilmesi gerektiği–

17. HD. 01.06.2020 T. E: 2018/3232, K: 2976 (www.e– uyar.com)

XI– Borçlunun muvazaayı kabul beyanının tek başına tasarrufun iptali davasının kabulü için yeterli olmadığı–

17. HD. 03.03.2020 T. E: 2018/3331, K: 2447 (www.e– uyar.com)

XII– Aynı tarihte birden fazla taşınmaz alımının tek başına muvazaayı göstermeyeceği, borçlunun akrabalarına ait olan şirketin borçlu ile aynı alanda faaliyeti ve aralarında ticari ilişki olduğuna dair delil bulunmaması nedeni ile, mahkemenin bu gerekçelerinin yerinde görülmediği–

17. HD. 02.03.2021 T. E: 2020/3203, K: 2097 (www.e– uyar.com)

XIII– Taşınmazın/taşınırın kısa sürelerle el değiştirmesinin, tek başına 'yapılan tasarrufların muvazaalı olduğu' anlamına gelmeyeceği, muvazaa durumunun başka delillerle de ispatının gerekeceği–

17. HD. 12.11.2020 E: 2019/1287, K: 7036 (www.e– uyar.com)

XIV– Taraflar arasında iş ortaklığı, akrabalık veya yakın arkadaşlık olduğu ya da organik bağ bulunduğunun ispatlanamadığı– Sosyal medya hesaplarının organik bağ bulunduğunun ispatlamak için yeterli olmadığı– 3.kişinin dava konusu taşınmazı alma gücünün bulunduğu– Davalı 3. kişinin davalı borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken kişilerden olduğunun ispat edilemediği– Dolayısıyla davacı vekilinin istinaf başvurusunun reddinin gerektiği–

17. HD 09/03/2021 T. E.2019/832, K: 2464 (www.e– uyar.com)

XV– Salt her iki şirketin aynı alanda faaliyet göstermelerinin, davalı şirketin borçlu şirketin mali durumunu bildiğinin kabulü için yeterli olmadığı–

4. HD. 05.03.2024 T. E: 2023/1615, K: 2443 (www.e– uyar.com)

XVI– Sadece aynı sektörde faaliyette bulunmuş olmanın İİK m. 280– 1.maddesi anlamında borçlu şirketin içinde bulunduğu mali durumu bildiğinin kabulü için yeterli olmadığı–

4. HD. 16.01.2024 T. E: 2022/16712, K: 516 (www.e– uyar.com)

XVII– Davalı şirket ile dava dışı şirket arasında organik bağ bulunsa dahi, tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanması ve sorumluluk doğması için gereken "mal kaçırma kastı" ve "kötü niyet" unsurlarının somut verilerle ispatlanamaması nedeniyle salt organik bağın yeterli görülmeyeceği–

(HGK. 24.05.2023 T. E: 9– 258, K: 528)

43) Borçlu Tarafından, Davalı Üçüncü Kişilere Yapılmış Olan Devirlerin "Miras Paylaşımı Kapsamında (TMK. 676, 677) Yapılmış Olduğu"nun İleri Sürülmesinin Sonuçları–

*

I– Tasarrufun iptali davalarının İİK 277 ve devamı maddeleri ile bu talep kabul edilmediği takdirde BK 19'a dayalı olarak terditli olarak açılması mümkün olduğu– Davalı taraf, taraflar arasındaki devirlerin murislerinden intikal eden taşınmazların miras paylaşımı kapsamında yapıldığı belirtilmiş olup, bu durumda öncelikli taraflar arasında yapılan tasarrufların taksim gayesi ile yapılıp yapılmadığı, taksim bedellerinin karşılaştırılması ve bedeller arasında taksim amacını aşan fark bulunup bulunmadığının belirlenmesi gerektiği– Genelde denilebilir ki, borçlunun iptal edilebilecek tasarrufları, alacaklılarından mal kaçırılmasına yönelik olarak yapılan ivazsız veya aciz halinde yapılan tasarruflar ile alacaklılarına zarar verme kastıyla yapılan tasarruflar olduğu– Dosya kapsamında toplanan deliller ve dinlenen tanık beyanlarıyla; mirasçılar arasında imza edilen miras taksim sözleşmesinin geçerli sayılabilmesi için tüm mirasçıların katılımıyla tanzim edilmiş olması gerekeceği– Davalıların mirasçı sıfatıyla kendi aralarında düzenledikleri miras taksim sözleşmesinde sağ olan mirasçıların imzasının bulunduğu görülmüş bu bağlamda miras taksim sözleşmesinin geçerli olduğu değerlendirilmiş olduğu– Tapu kayıtları ve dinlenen tanık anlatımlarına göre mirasçılar arasında taksim yapıldığı ve taksimde bedeller arasında amacını aşan fark bulunmadığı, tarafların kardeş olmasının tek başında muvazaa satışın ispatına karine olmayacağı, davacı tarafından dava konusu taşınmazın alacaklılardan mal kaçırma kastı ile devredildiğinin ispat edilemediği anlaşılmakla, yasanın aradığı koşullarda tasarrufun iptali şartlarının gerçekleşmediği kanaati ile davanın reddine karar verilmiş olması yerinde görüleceği–

ADANA BAM. 3. HD. 11.06.2025 T. E: 2023/1199, K: 2025/1406 (www.e–uyar.com)

II– Davaya konu tasarruflardaki tüm hissedarların hisselerini taksim sözleşmesi doğrultusunda devrettikleri, tasarrufların alacaklıdan mal kaçırma kastı ile değil miras taksim sözleşmesinin gereğinin ifa edilmesi için yapıldığı, tasarruf tarihinde davalı borçlunun borca batık durumda olduğunu gösteren bir delilin de bulunmadığı anlaşıldığından mahkemece davanın reddine karar verilmiş olmasının yerinde olduğu–

ADANA BAM. 3. HD. 13.02.2025 T. E: 2022/3434, K: 2025/332 (www.e–uyar.com)

III– İİK m. 277 vd. dayalı davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiği, bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiği– İİK.nun 282. maddesi gereğince iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından

kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılacağı, ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabileceği– Yapıldığı iddia edilen mirasın taksim sözleşmesi taraflar arasında her zaman düzenlenebilecek belgelerden olup işbu belge resmi nitelikte bir belge olmadığından tarafların varlığı iddia edilen sözleşmeyi muvazaalı şekilde boşanma ve katılma alacağı davasından önce mal kaçırma amacıyla tanzim edip etmedikleri yönündeki iddia yeterince ve usulünce araştırılmadan yazılı şekilde karar verilmesi yerinde görülmediği–

Bursa BAM. 10. HD. 24.10.2024 T. E: 2022/2145, K: 1755 (www.e– uyar.com)

IV– Taksim sözleşmesinin geçerli olabilmesi için miras bırakanın ölümünden sonra bütün mirasçıların veya temsilcilerinin iradelerinin birleşmesi asıl olduğundan, her birinin kendi payına düşeni aldığı ve diğer mirasçıların paylarına düşenler bakımından da karşılıklı olarak vazgeçtikleri açık ve kesin şekilde belirlenmedikçe taksimin sabit olduğunun kabul edilemeyeceği, bu nedenle TMK'nın 676. maddesinde sözleşmenin geçerliliği yazılı şekle bağlanmış, 10.12.1952 tarihli ve 1950/2 E., 1952/4 K. sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında da taksim sözleşmesine tüm mirasçıların katılımı ve yazılı olması taksimin geçerliliği için yeterli kabul edilmiş, taksimde mutlak eşitlik aranmadığı– TMK'nın 676. maddesi uyarınca terekeye tabi taşınmazların yazılı olmak koşuluyla mirasçılar arasında taksimi geçerli olup, taksimin geçerli olması için tüm mirasçılar arasında eşit bir paylaşım gerekli olmadığı, paylaşımda hisselerin parasal değerine göre açık bir bedel farkı, başka bir ifadeyle edimler arasında bir oransızlık bulunduğu, varsa bu oransızlığın ciddi ve objektif olarak makul karşılanmasının beklenemeyeceği hallerde borçlunun mal kaçırma kastıyla hareket ettiği sonucuna varılması gerektiği–

İstanbul BAM. 9. HD. 29.05.2024 T. E: 2023/1048, K: 925 (www.e– uyar.com)

V– İptal davaları ile muvazaa davaları arasında bir benzerlik görülmekte ise de bu benzerlik her iki davanın güttüğü amaçtan öte gitmediği, İİK'nun 277. maddesinde sözü edilen iptal davalarının borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açıldığı, oysa muvazaa davasının borçlunun yaptığı tasarruf işlemlerinin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçladığı, kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören üçüncü kişilerin tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilecekleri, üçüncü kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekeceği– Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek olmadığı, çünkü yukarıda açıklandığı gibi İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde iptal davasına konu tasarrufların özünde geçerli olmasına rağmen kanunun icra hukuku yönünden iptaline imkân verdiği tasarruflar olduğu– Somut olayda; davalıların alacaklıdan mal kaçırmak iradesi ile değil, taksim iradesi ile hareket ettiklerinin anlaşıldığı, taksime katılan tanık S. K. ile keşif yerinde dinlenen bir kısım tanıklar da taksim olgusunu doğruladığı, işlemin

muvazaalı olduğunu ispat külfeti üzerinde bulunan davacının iddiasının ispat edemediği anlaşılmakla Mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerektiği–

Ankara BAM. 16. HD. 22.05.2024 T. E: 2022/1559, K: 1186 (www.e– uyar.com)

VI– Davalıların miras taksim savunması üzerinde durularak, devir işlemlerinin esasen miras hisselerinin karşılıklı olarak devri suretiyle gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği, bu işlemlerin gerçekte miras taksimi amacıyla yapılıp yapılmadığı, miras taksimi uyarınca davacıya devredildiği iddia olunan dava dışı K. Mahallesi 458 ada 13 parselde bulunan 6 numaralı dükkanın, devir tarihindeki rayiç piyasa değeri belirlenerek miras hissesiyle orantılı olup olmadığı, Trabzon'daki malvarlığı hariç tutularak yapıldığı savunulan bu paylaşımın (yargılama sırasında vefat eden) davalı borçlu bakımından adil ve dengeli olup olmadığı, tarafların miras paylarıyla orantılı bir şekilde tapudaki hisselerini birbirlerine devredip devretmedikleri hususunda tarafların iddia ve savunmaları ile bildirmiş oldukları deliller çerçevesinde bir değerlendirme yapılarak sonucuna göre karar verilmesi gerekeceği–

İstanbul BAM. 40. HD. 26.05.2023 T. E: 2021/341, K: 920 (www.e– uyar.com)

VII– Davalı borçlular ve davalı devir alan, iptali istenen tasarruf konusu hisseler için bir bedel ödendiği iddiasında bulunmadığı, devir edilen hisse 1/2 bedeli tapuda 15.000,00 TL olup bilirkişi incelemesinde tespit edilen değer ise 200.000,00 TL olduğu, arada misli fark bulunduğundan İİK 278/3– 2 maddesi kapsamında iptale tabi olduğu– Davalılar tarafından babalarından intikal eden diğer taşınmazların da dahil olduğu yazılı bir miras taksim sözleşmesi ibraz edilmediği, TMK'nın 676/3. maddesine göre "paylaşma sözleşmesinin geçerliliği yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır." 677/1 maddesine göre "terekenin tamamı veya bir kısmı üzerinde miras payının devri konusunda mirasçılar arasında yapılan sözleşmelerin geçerliliği yazılı şekle bağlıdır."– Anayasa Mahkemesi tarafından İİK 278/3– 1 maddesindeki "kardeşler " kısmı iptal edilmiş ise de İİK 280/2 maddesindeki karine mevcut olduğundan dosya kapsamına göre davalı devir alan A.'nin davalı kardeşlerinin mal varlığının borçlarına yetmediğini, alacaklılarına zarar verme kastı ile yaptıkları tüm işlemleri, borçluların içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastını bilebilecek konumda olduğu da göz önüne alındığında yukarıdaki belirlemelere göre dava konusu hisse devrinin vasiyete uygun bir mal paylaşımı olmadığı alacaklıları zarara uğratmaya ilişkin bir tasarruf olduğu, davalıların birlikte hareket ederek bedelsiz hisse devir işlemini gerçekleştirdikleri tasarrufun iptaline ilişkin koşulların İİK 278/3– 2 ve 280 maddelerince oluştuğu anlaşılmakla Mahkemece açıklanan gerekçe doğrultusunda davanın kabulüne karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmadığı–

İstanbul BAM. 9. HD. 30.06.2022 T. E: 2020/1434, K: 1394 (www.e– uyar.com)

VIII– Borçlunun aciz ya da iflasından önce yaptığı iptale tabi tasarrufları, üç grup altında ve İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde düzenlendiği, ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarruflar, sınırlı olarak sayılmış olmadığı, kanun, iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimin takdirine bıraktığı (İİK. md. 281), bu yasal nedenle de

davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi mahkeme bununla bağlı olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceği– Dava konusu taşınmazların tamamı miras taksim sözleşmesine konu edilen taşınmazlar olup, ilk derece mahkemesince yapılan bilirkişi incelemesine göre mirasçılar arasında denklik sağlayacak şekilde paylaşımın olduğu anlaşıldığı– Bu hali ile, miras taksim sözleşmesinin amacının, mal kaçırma olmadığı, mirasın denkleştirilmesi amacı güderek terekenin taksim edildiği, davalılardan M. K. ve S. K.'ya verilen miras hisselerinin muvazaalı olmadığının anlaşıldığı, kaldı ki, miras taksim sözleşmesinin muvazaalı yapıldığı da iddia ve ispat edilmediği–

İzmir BAM. 5. HD. 12.04.2022 T. E: 2020/1343, K: 1192 (www.e– uyar.com)

IX– Taksim edilen taşınmazlar arasında çok önemli bir oransızlık bulunmadığı anlaşılmasına, taşınmazlarda yapılan keşifler, bilirkişi raporları ve tüm dosya kapsamına göre taksim sözleşmesinde mirasçılara taksim olunan malların, taksim tarihindeki, murisin vefat tarihindeki değerlerinin miras paylarına yakın değerler olduğu, mirasçılar arasında, mal taksimine ilişkin düzenlenen sözleşmeler olduğu ve alacaklılardan mal kaçırma amacına yönelik olmadığının anlaşılmasına, davalılar arasındaki tasarrufların miras taksim sözleşmesine istinaden yapılmış olduğunun anlaşılmasına, miras taksim sözleşmesi gereğince davalı borçluya eşit değerli sayılacak nitelikte gayrımenkul hisselerin verilmiş olmasına göre davacı vekilinin itirazlarının yersiz olduğu–

Konya BAM. 3. HD. 09.07.2021 T. E: 871, K: 1144 (www.e– uyar.com)

X– Tasarrufun iptali davalarında alacağın tasarruftan önce doğmasının dava şartı olduğu, bu nedenle ilk derece mahkemesi tarafından davalı vekiline, her takibin dayanağı olan ve davalı Ş.'in imzasının bulunduğu kredi sözleşmeleri, kredi ödeme planları, hesap özetleri ve hesap kat ihtarlarını sunması için süre verilmeli ve oluşacak sonuca göre davacı alacağının tasarruflardan önce doğduğunun anlaşılması durumunda davanın esası değerlendirilmeli aksi takdirde davanın dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiği– İlk derece mahkemesi tarafından davalı Ş. tarafından miras taksimi sonucunda devrettiği miras payı ile devraldığı paylar arasında orantısızlık bulunup bulunmadığı noktasında herhangi bir inceleme ve değerlendirme yapılamadığı, bu nedenle Mahkeme tarafından 30/12/2015 tarihi itibariyle devredilen miras payları ile devralınan miras paylarının değerinin belirlenmesi yönünden keşif suretiyle rapor alınarak oluşacak sonuca göre orantısızlık bulunup bulunmadığının tespit edilerek karar verilmesi gerekirken eksik incelemeyle karar verilmesi doğru olmadığı–

Kayseri BAM. 4. HD. 10.12.2020 T. E: 555, K: 716 (www.e– uyar.com)

44) İcra Hukuk Mahkemelerinin "İhalenin Feshi Talebinin Reddine" İlişkin Kararları Kesin Hüküm (HMK m. 303) Teşkil Eder mi?

*

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi – doktrindeki görüşlere uygun olarak– '*icra hukuk mahkemelerinin 'ihalenin feshi talebinin reddine'* ilişkin kararlarının 'kesin hüküm teşkil edeceğini' belirtirken (bknz. 12. HD. 14.02.2024 T. 813/ 1287[895]; 14.04.2023 T. 715/2337[896]; 06.12.2018 T. 12146/12974[897]; vb.), (bknz: 1. HD. 09.10.2018 T. 11711/132814[898]; 08.05.2017 T. 7408/2405[899] vb.) ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu (bknz: 01.06.2011 T. 1– 321/382[900]vb.) " icra hukuk mahkemeleri 'ihalenin feshi talebinin reddine' ilişkin kararlarının 'kesin hüküm' teşkil etmeyeceğini – satılan taşınmazı 'alacaklının alacağına mahsuben satın almış olması' yada 'alıcının kötü niyetli olması' koşuluyla – borçluların, asliye hukuk mahkemelerine başvurarak '*yolsuz tescil nedeni ile tapu iptali ve tescil davası açabileceklerini'* kabul etmektedirler…

---

[895] Bknz: "İcra mahkemesince verilen kararlar, kural olarak maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmemekle birlikte, aynı takip dosyası nedeniyle, aynı taraflar arasında ve aynı konuda daha önce verilen icra mahkemesi kararları, kesinleşmek koşuluyla sonradan oluşturulacak aynı konuda, aynı takiple ilgili ve tarafları aynı olan kararlar yönünden birbirlerine karşı kesin hükmün sonuçlarını doğurduğu– " (www.e– uyar.com)

[896] Bknz: **"**Aynı alacaktan dolayı birden fazla taşınmaz üzerinde toplu ipotek tesis edilirse, tüm taşınmazların birlikte takibe konu edilmesi, birlikte satışının istenmesi ve birlikte satış kararı verilmesinin zorunlu olduğu (TMK 850, 873)– İcra hukuk mahkemesi, "satışın iptali" talebinin kesin olarak reddine karar verse de, satışa hazırlık işlemlerine ilişkin verilen kararlar kesin hüküm teşkil etmeyeceğinden, toplu ipoteğe konu tüm taşınmazların birlikte satılmasına ilişkin emredici hükmün ihlal edilmeyeceği ve sadece 2 taşınmazın satışının yapılmasının hatalı olduğu– İhale bedeli muhammen bedelin üzerinde olsa da, toplu ipoteğe konu tüm taşınmazlar aynı takip talebinde yer almasına rağmen, birlikte satışının yapılmaması halinde, şikayetçi borçluların ihalenin feshini 79istemekte hukuki yararının bulunduğu– " (www.e– uyar.com)

[897] Bknz: "İcra mahkemesince verilen kararların, (istihkak davalarında verilen kararlar ile ihalenin feshi isteminin reddi kararları hariç), kural olarak maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmemesi nedeniyle, bu kararlara karşı yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulamayacağı– İhalenin feshi talebinin reddine ilişkin olarak ileri sürülen sebeplerin yargılamanın yenilenmesi nedenleri arasında yer almadığından bu yola başvuramayacağı– " (www.e– uyar.com)

[898] Bknz: "Kefaletnamedeki imzanın davacıya ait bulunmadığından ötürü davacının davalıya borçlu olmadığı" yönündeki maddi olgunun her iki takip bakımından da davalıyı bağlayacağı– İcra hukuku ile sınırlı olarak basit yargılamaya tâbi ihalenin feshi davasının mülkiyet hakkının illetini teşkil eden nedenin varlığına ya da yokluğuna delalet edemeyeceği– Türk hukuk sisteminde, tapu kayıtlarının oluşumuna esas alınan illilik prensibi gereği, ihalenin ayakta bulunması ya da fesih isteğinin reddedilmiş olması keyfiyetinin temelde yolsuz tescil nedenini ortadan kaldırmayacağı ve kesin hüküm teşkil etmeyeceği– " (www.e– uyar.com)

[899] Bknz: "Cebri icra yoluyla ve açık arttırma suretiyle yapılan satışların sonucunda bir taşınmazın satın alınması halinde dahi, TMK. m. 932 hükmüne dayanılan tescilin yolsuzluğuna ilişkin dava açılabileceği– Usulsüzlüğü iddia edilen işlemlere ihale alıcısı davalının katkısının bulunması halinde oluşan sicilin yolsuzluğundan söz edilebileceği– " (www.e– uyar.com)

[900] Bknz: "İcra mahkemesinde "usulsüz tebligat" iddiasıyla açtığı ihalenin feshi davasını kaybeden borçlunun – bu konuda icra mahkemesince verilen davanın reddine dair kararın kesinleşmesinden sonra– genel mahkemede –alacağına mahsuben taşınmazı satın almış olan banka aleyhine– her zaman "tapu iptali ve tescil davası" açabileceği–"(www.e– uyar.com)

45) İİK. 89/III, c: 3 Uyarınca, Kendisine Tebliğ Edilen Üçüncü Haciz İhbarnamesi Üzerine O n B e ş G ü n İçinde Menfi Tespit Davası Açmayan –ve Zimmetinde Sayılan Borcu İcra Dairesine Ödemeyen–Üçüncü Kişi, Bu Aşamada–Genel Hükümlere Göre–İİK. 72'ye Dayanarak–Takip Alacaklısına Karşı– Menfi Tespit Davası Açabilir mi?

*

Bilindiği gibi; İİK m. 89/III, c:3 uyarınca, üçüncü kişi kendisine haciz ihbarnamesinin tebliğinden itibaren onbeş gün içinde menfi tespit davası açmazsa, borcun zimmetinde sayılması kesinleşir. Üçüncü kişi, aynı onbeş gün içinde zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemezse, bu borcu ödemeye zorlanır. Yani, alacaklının talebi ile icra dairesi, üçüncü kişinin zimmetinde sayılan borca yetecek kadar malını haczedip satar, ve elde edilen para ile takip alacaklısının alacağını öder.[901]

"Bu durumdaki bir üçüncü kişinin genel hükümlere göre, takip alacaklısına karşı m e n f i t e s p i t d a v a s ı açabileceği" **doktrinde**[902] ileri sürülmüşse de yüksek mhakemenin kararları birbiri ile çelişkilidir…

Gerçekten;

a) **Anayasa Mahkemesi,** 11.12.2025 T: E:198, K:255 sayılın kararında (özetle);

– " *İcra takibi kapsamında üçüncü kişilere gönderilen haciz ihbarnamelerine itiraz edilmemesi neticesinde açılacak menfi tespit davasının belirli bir hak düşürücü süreye tabi kılınmasının, özünde hak arama hürriyeti ve mahkemeye erişim hakkına yönelik bir sınırlama teşkil ettiği ancak söz konusu yasal sürenin, icra sürecinin süratle tamamlanarak malvarlığı üzerindeki hukuki belirsizliğin ivedilikle ortadan kaldırılması şeklindeki meşru ve kamusal amaca hizmet ettiği– Üçüncü kişiye önceki ihbarnamelere harçsız itiraz imkânı tanınması, mazeret hâlinde gecikmiş itiraz yolunun açık tutulması ve menfi tespit davası açma süresinin kaçırılması durumunda dahi sonradan genel hükümlere göre istirdat davası açılarak ödenen haksız bedelin geri alınabilmesi yönündeki yasal telafi mekanizmaları gözetildiğinde, getirilen hak düşürücü sürenin üçüncü şahsa katlanılamaz bir külfet yüklemediği, hakka getirilen sınırlama ile ulaşılmak istenen amaç arasındaki makul dengeyi zedelemediği ve anılan kuralın ölçülülük ilkesi ile Anayasaya aykırılık teşkil etmediği– Karşı oyda ise "Menfi tespit davası için öngörülen kısa hak düşürücü sürenin mahkemeye erişim hakkını orantısız ve ölçüsüz biçimde sınırlandırdığı gerekçesiyle kuralın iptali gerektiği" görüşünün ileri sürüldüğü– "* (www.e– uyar.com)

---

[901] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra Hukukunda Haciz, 3. Cilt, 2016, s:267 vd. – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C:2, Üçüncü Baskı, 2014, s:1758 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s:471 vd. – **AKİL, C.** Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacaklarının Haczi, 2013, s:117 – **İYİLİKLİ, A.C.** Haciz İhbarnameleri, 2012, s:74– **YAVAŞ, M.** Borçlunun Üçüncü Şahıslardaki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi, 2005, s:124 vd.

[902] **KURU, B.** age as:473 – **YAVAŞ, M.** age s:125 vd. – **KURU, B.** İcra ve İflas Kanununun 89. Maddesinde Yapılan Değişiklikler (Bankacılar DER. 2003, S: 47, S:59– 82) – **ARAS, A.** İcra ve İflas Hukukunda Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, 2023, s:117.

b) **Yargıtay;**

A – aa – 3. Hukuk Dairesi; 07.11.2024 T. E:2023/5847, K: 3589;

"Üçüncü kişinin İİK m. 89/3 kapsamında dava açabileceği– Menfi tespit davasının (iİİK m. 72) ise takip borçlusunun takip alacaklısına karşı açacağı bir dava türü olduğu, üçüncü kişinin bu davayı açamayacağı– " (www.e– uyar.com)

bb – 4. Hukuk Dairesi; 16.03.2021 T. E:2019/2003, K:1206;

"Davacı ...Tur. İnş. Eml. Taah. Tic. Ltd. Şti. vekili Avukat ... tarafından, davalılar ... ve diğerleri aleyhine 08/09/2015 gününde verilen dilekçe ile menfi tespit ve istirdat istenmesi üzerine yapılan yargılama sonunda; Mahkemece davanın hak düşürücü süre yönünden reddine dair verilen 08/11/2017 günlü karara karşı davacı vekili ve davalı ... vekilinin istinaf başvuruları üzerine yapılan incelemede; davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b.1 maddesi uyarınca esastan reddine, davalı ... vekilinin istinaf başvurusunun usulden reddine dair Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesince verilen 01/11/2018 günlü kararın Yargıtayda duruşmalı olarak incelenmesi davacı vekili tarafından süresi içinde istenilmekle, daha önceden belirlenen 16/03/2021 duruşma günü için yapılan tebligat üzerine duruşmalı temyiz eden davacı vekili ...ile karşı taraftan davalı ... vekili Avukat ...geldiler, diğer davalılar adlarına gelen olmadı. Açık duruşmaya başlandı. Süresinde olduğu anlaşılan temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve hazır bulunanların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra taraflara duruşmanın bittiği bildirildi. Dosyanın görüşülmesine geçildi. Tetkik hâkimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içerisindeki kâğıtlar incelenerek gereği düşünüldü.

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere ve HMK 355. maddesindeki kamu düzenine aykırılık halleri resen gözetilmek üzere istinaf incelemesinin, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılacağı kuralına uygun biçimde inceleme yapılıp karar verilmiş ve verilen kararda bir isabetsizlik görülmemiş olmasına göre yerinde olmayan bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun olan hükmün HMK 370/1. maddesi gereğince ONANMASINA, HMK'nun 373. maddesi uyarınca dosyanın ilk derece mahkemesine, kararın bir örneğinin de bölge adliye mahkemesi hukuk dairesine gönderilmesine ve davalı ... yararına takdir olunan 3.050,00 TL duruşma avukatlık ücreti ile aşağıda yazılı onama harcının davacıya yükletilmesine 16/03/2021 gününde kesin olarak oy çokluğuyla karar verildi."

KARŞI OY YAZISI

"...Dava dilekçesinde ve yargılamanın tüm aşamalarında işbu davanın İİK'nun 72/3. maddesi kapsamında açıldığı ve izah edilen olaylara göre de bu yasa maddesi kapsamında talepte bulunulduğu anlaşılmasına rağmen, ilk derece mahkemesince davanın İİK'nun 89. maddesi kapsamında açıldığının kabulü ve yargılamanın buna göre sürdürülerek sonuçlandırılması doğru olmamıştır.

İİK.72. maddesinde düzenlenen genel menfi tespit davasının sebebi İİK'nun 89 maddesinde düzenlenen özel menfi tespit davasının sebebinden farklıdır. Özel menfi

tespit davasının sebebi 3. kişinin takip borçlusuna borçlu bulunmadığına ilişkindir. Genel menfi tespit davasının sebebi ise takip alacaklısının, üçüncü kişinin takip borçlusuna borçlu olmadığını bildiği halde, kötü niyetle onu hataya ve hileye düşürerek borcun 3. kişinin zimmetinde sayılmasını sağlamış olan kötü niyetli alacaklıya borçlu olmadığı hususuna ilişkindir ve belirli bir süreye tabi değildir.

Ayrıca 3. kişinin genel menfi tespit davası açamayacağı yolunda herhangi bir yasal düzenleme de bulunmamaktadır. Bu nedenle haciz ihbarnameleri sonucu şeklen borçlu durumuna düşürülen 3. kişinin İİK'nun 72. maddesindeki genel hükümden yararlanamaması yasanın amacına uygun düşmez.

Somut olayda, davacı davasını İİK'nun 72/3. maddesine dayandırmıştır. Ayrıca işbu dava sadece takip alacaklısına karşı değil, takip borçlusuna da açılmış bir menfi tesbit davasıdır. Bu nedenle ilk derece mahkemesince davanın özel menfi tespit davası şeklinde nitelendirilerek hak düşürücü süre sebebiyle reddine karar verilmiş olması ve kararın istinaf başvurusunun esastan reddi doğru olmamıştır. Mahkemece işin esasının incelenerek sonuca gidilmesi gerekir. Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının belirtilen nedenlerle bozulması gerektiği düşüncesi ile çoğunluğun hükmün onanması yönündeki görüşüne katılmıyorum.." (www.e–uyar.com)

cc– 4. Hukuk Dairesi; 24.02.2020 T. E:2019/1501, K:2984;

"...Her ne kadar dava dilekçesinde; dava İİK'nun 72. maddesi kapsamında genel hükümlere göre açılmış menfi tespit talebine dayandırılmış ise de, davanın hukuki nitelendirmesi hâkime ait olup davanın İİK'nun 89. maddesi kapsamında açıldığı anlaşılmaktadır. İİK'nun 72. maddesinde düzenlenen menfi tespit davası, takip borçlusunun takip alacaklısına karşı açacağı bir dava türü olup, somut olayda davacı takip borçlusu olmadığından, belirtilen kanun hükmünün uygulanması mümkün değildir. Takip kapsamında davacı tarafça yapılmış herhangi bir ödeme bulunmadığından davaya istirdat davası olarak da devam edilemeyeceğine göre, davanın tümden reddine karar verilmesi gerekirken, hukuki nitelendirmede yanılgıya düşülerek genel hükümlere göre açılan menfi tespit davası kapsamında yapılan değerlendirme sonucu davanın kabulüne karar verilmesi doğru olmamış, kararın bozulması gerekmiştir.." (www.e–uyar.com)

dd– İstanbul BAM. 8. HD. 04.02.2021 T. E: 167, K:209;

"*...Davanın İİK 72.maddesi uyarınca açılan genel menfi tespit davası olduğu, bu nedenle süreye tabi bulunmadığı gözönünde tutulduğunda davacı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile kararın HMK 353/1– a/4 maddesi uyarınca kaldırılması gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır."* (www.e– uyar.com)

B – aa – 4. Hukuk Dairesi; 27.10.2014 T. E: 9437, K:13930;

"*... Mahkemece davanın, İİK 89/3. maddesi gereğince açılan menfi tespit davası olarak nitelendirilmesi ve hak düşürücü sürede açılmadığından bahisle reddine karar verilmesi doğru değildir.."*

bb– 4. Hukuk Dairesi; 28.01.2016 T. E: 2015/16047, K:1193;

"...Dairemizin 27/10/2014 tarih ve 2014/9437 esas, 13930 karar sayılı ilamıyla, davanın İİK 'nın 89/3. maddesi gereğince açılan menfi tespit davası olarak nitelendirilmesi ve hak düşürücü sürede açılmadığından bahisle reddine karar verilmesi doğru olmadığı, işin esası incelenerek varılacak sonuca göre karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur.

Mahkemece, uyulan bozma ilamı sonrasında; davalı alacaklı ... vekili tarafından .... aleyhine kambiyo senetlerine mahsus takip yapıldığı, davanın menfi tespit davası olarak genel hükümlere göre açıldığı kabul edildiğine göre, ilgili dosya borçlusu olarak görünen şirket ve ... aleyhine açılması gerektiği, zira iddianın genel olarak borçlu olunmadığının tespiti davası olduğu, icra dosyası alacaklısının davacıdan doğrudan alacaklı olduğuna dair bir iddiasının bulunmadığı, kendisine bu davada husumet yöneltilemeyeceği gerekçesiyle davanın husumet yönünden reddine karar verilmiştir.

Dosya içeriğinden davalı ... tarafından borçlular .... ile aleyhine ..... 2012/16159 esas sayılı dosyası ile icra takibi başlatıldığı, takip kapsamında davacıya İİK'nun 89. maddesi uyarınca gönderilen 1. ve 2. haciz ihbarnamelerine süresi içinde itiraz edilmediği, üçüncü haciz ihbarnamesinin ise 21/05/2013 tarihinde tebliğ edildiği, süresi içinde dava açılmadığı, bu haliyle takip kesinleşmekle davacının, takip borçlusu yerine geçtiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle davacıya husumet düşmektedir. Davalı yönünden işin esasının incelenerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken yanılgılı değerlendirme ile husumetten red kararı verilmesi doğru değildir..."

cc– 4. Hukuk Dairesi; 04.12.2019 T. E:639, K:5780;

"... Dosya içeriğinden, mahkemece davanın İİK'nu 89/3. maddesi uyarınca hak düşürücü sürede açılmadığı gerekçesiyle süre yönünden reddine dair verilen 11.03.2014 tarihli ilk kararın, dairemizin 27.10.2014 tarih ve 2014/9437 esas, 13930 karar sayılı ilamı ile, davanın genel hükümlere göre açılan menfi tespit davası olduğu, bu nedenle hak düşürücü süre yönünden red kararı verilmesinin yerinde olmadığı gerekçesiyle bozulduğu, mahkemece bozma ilamına uyulması sonrasında; davanın menfi tespit davası olarak genel hükümlere göre açıldığı kabul edildiğine göre, ilgili dosya borçlusu olarak görünen dava dışı şirket ve (T) aleyhine açılması gerektiği, zira iddianın genel olarak borçlu olunmadığının tespiti davası olduğu, icra dosyası alacaklısının davacıdan doğrudan alacaklı olduğuna dair bir iddiasının bulunmadığı, kendisine bu davada husumet yöneltilemeyeceği gerekçesiyle davanın husumet yönünden reddine karar verildiği ve bu kararın da Dairemizin 28/01/2016 tarih ve 2015/16047 esas, 2016/1193 karar sayılı ilamıyla, takip kapsamında davacıya İİK 89. maddesi uyarınca gönderilen 1. ve 2. haciz ihbarnamelerine süresi içinde itiraz edilmediği, üçüncü haciz ihbarnamesinin ise 21/05/2013 tarihinde tebliğ edildiği, süresi içinde dava açılmadığı, bu haliyle takip kesinleşmekle davacının, takip borçlusu yerine geçtiği, bu nedenle davacıya husumet düştüğü gerekçesiyle bozulmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Şu durumda, Dairemizin yukarıda belirtilen ve mahkemece uyulan bozma ilamları uyarınca eldeki davanın genel hükümlere göre açılan menfi tespit davası olduğu

hususu kesinleşmiştir. Dosya kapsamına alınan ve mahkemece de benimsenen bilirkişi raporu uyarınca icra takibi borçlusu ... ve ... İnş. San. Tic. Ltd. Şti.'ne davacının borçlu olmadığı tespit edildiğine göre genel hükümlere göre açılan menfi tespit davasında istirdata karar verilebilmesi için karşı tarafın kötüniyetli olunduğunun ispatına ihtiyaç yoktur. Mahkemece istirdat isteminin kabulüne karar verilmesi gerekirken yanılgılı gerekçe ile reddine karar verilmesi doğru değildir…"

NOT: Kanımızca; yukarıda atıfta bulunduğumuz eser ve makalelerde belirtildiği gibi, İİK m. 72/3'de değişiklik yapılarak "*İİK m. 89/III, C:3'deki o n b e ş g ü n l ü k süre içinde, menfi tespit davası açmayan üçüncü kişinin, daha sonra genel hükümlere göre menfi tespit davası açabileceği"* konusunda maddeye açıklık getirilmesi isabetli olacaktır.

46) Meskenini Başka Bir Kişiye Devretmiş Olan 'Borçlu' ve 'Taşınmazı Borçludan Devralmış Olan (Üçüncü) Kişi' Hakkında, Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi?

*

a) Borçludan dava konusu taşınmazı satın alan ve tasarrufun iptali davasında üçüncü kişi konumunda olan şikayetçinin meskeniyet şikayetinde bulunamayacağı (şikayetin aktif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiği–)

"...Hemen belirtmek gerekir ki, İİK'nun 283/1. maddesine göre "Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, bu davaya konu teşkil eden mal üzerinde cebri icra yolu ile, hakkını almak yetkisini elde eder ve davanın konusu taşınmazsa, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın tashihine mahal olmadan o taşınmazın haciz ve satışını istiyebilir." satış ile 3. kişiye geçen mülkiyet tasarrufun iptaline karar verilmesi ile borçluya geri dönmez. Yalnızca, alacaklıya, 3. kişiye ait taşınmaz üzerine haciz koydurarak sattırmak suretiyle alacağını tahsil imkanı verir. Hacze dayanak yapılan tasarrufun iptali ilamında da anılan yasa hükmüne uygun olarak yalnızca satış işleminin iptaline karar verilmekle yetinilmiş olup; 3. kişi adına olan tapu kaydının iptali ile borçlu adına tesciline dair bir hüküm kurulmamıştır. Bu nedenle, taşınmazın mülkiyeti şikayetçi 3. kişiye aittir.

Öte yandan, İİK.'nın 82. maddesinin 1. fıkrasının 12. bendinde; borçlunun haline münasip evinin haczolunamayacağı ifade edilmiştir. Anılan yasal düzenleme uyarınca, meskeniyet şikayeti, yalnızca takip borçlusuna tanınmış bir hak olup; takipte borçlu sıfatı taşımayan 3. kişinin bu şikayette bulunmaya hakkı yoktur.

*Somut olayda, şikayetçi ... yukarıda değinilen yasal düzenleme ve açıklamalar uyarınca icra takibinde "borçlu" sıfatını taşımaması nedeniyle meskeniyet şikayetinde bulunamayacağından Bölge Adliye Mahkemesince, şikayetin aktif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken, tasarrufun iptali ilamının hüküm ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde haczin kaldırılmasının talep edilemeyeceğine ilişkin gerekçe ile reddi isabetsiz ise de sonuçta istemin reddine karar verildiğinden sonucu itibariyle doğru olan Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanması gerekmiştir..."(*12. HD. 20.03.2025 T. E: 798, K: 2532) (ww.e– uyar.com)

b) Şikâyetçi borçlu ..'nin takip tarihinden önce maliki olduğu taşınmazını ...'a satışı nedeniyle alacaklı tarafından açılan tasarruf iptal davasının davanın görüldüğü sırada tekrar borçlu ...'nin mülkiyetine geçmesi durumunda, tasarrufun iptal davası içeriğine göre borçlunun taşınmazı mesken olarak kullanma iradesinden vazgeçmediği göz önüne alınarak, şikayetçinin daha önce mülkiyetinde bulunan taşınmazı satıp, sonrasında tekrar tapuda maliki olması, bu taşınmazına konulan hacizler yönünden meskeniyet şikayetinde bulunmasına engel olur mu?

"Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararında yazılı gerekçelere göre yerinde bulunmayan temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının

5311 Sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 Sayılı HMK'nun 370. maddeleri uyarınca ONANMASINA, alınması gereken 427,60 TL temyiz harcından, evvelce alınan harç varsa mahsubu ile eksik harcın temyiz edenden tahsiline, 19.11.2024 gününde oy çokluğuyla karar verildi.

Üye Dr....'in Karşı Oy Yazısı;

Şikâyetçi borçlu hacze konu taşınmazın meskeni olduğunu ileri sürerek 517 ada 14 parselde bulunan taşınmazına 24.03.2023 tarihinde konulan haczin kaldırılmasını talep etmiş olup haciz tarihinden sonra borçlunun taşınmazını satıp mülkiyetini devretmesi söz konusu değildir. Borçlunun, haciz konulan taşınmazı haciz öncesinde 06.08.2018 tarihinde satın aldığı, sonrasında 01.07.2021 tarihinde ...'a sattığı, ...'ın 11.02.2012 tarihinde ... ...'a, ...'ın ise 17.03.2023 tarihinde şikâyetçi borçlu ...'a sattığı tapu kayıtlarından görülmektedir. Haciz sonrası borçlunun hacze konu taşınmazı tapuda hacizle yükümlü olarak satış yapmadığı gibi meskeniyet şikâyetinden feragat iradesi de bulunmamaktadır. Şikâyetçi borçlu ...'nin takip tarihinden önce maliki olduğu 517 ada 14 nolu taşınmazını 01.07.2021 tarihinde ...'a satışı nedeniyle 23.01.2023 tarihinde alacaklı tarafından açılan tasarruf iptal davasının davanın görüldüğü sırada 17.03.2023 tarihinde tekrar borçlu ...'nin mülkiyetine geçmesi sonucu açılan davanın konusuz kaldığı gerekçesi ile 20.04.2024 tarihinde karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir. Tasarruf iptal davası içeriğine göre borçlunun taşınmazı mesken olarak kullanma iradesinden vazgeçtiği söylenemez. Şikayetçinin daha önce mülkiyetinde bulunan taşınmazı satıp, sonrasında tekrar tapuda maliki olması bu taşınmazına konulan hacizler yönünden meskeniyet şikayetinde bulunmasına engel değildir. Şikâyetin esasının incelenerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken borçlunun meskeniyet ihtiyacından vazgeçmiş sayıldığı gerekçesi ile ret kararı verilmesi usulsüz olup Bölge Adliye Mahkemesinin esastan ret kararının kaldırılıp icra mahkemesi kararının bozulması görüşünde olduğumdan çoğunluğun kararın onanması yönündeki görüşüne katılamıyorum." (12. HD. 19.11.2024 T. E:4592, K:9595) (ww.e– uyar.com)

c) Dava konusu, İlK'nun 82. maddesinin birinci fıkrasının 12. bendi gereğince meskeniyet iddiasına dayalı haczedilmezlik şikayetine ilişkin olduğu– Satış ile 3. kişiye geçen mülkiyet tasarrufun iptaline karar verilmesi ile borçluya geri dönemeyeceği– Yalnızca, alacaklıya, 3. kişiye ait taşınmaz üzerine haciz koydurarak sattırmak suretiyle alacağını tahsil imkanını verdiği– Anılan yasal düzenleme uyarınca; meskeniyet şikayetinin, yalnızca takip borçlusuna tanınmış bir hak olup; takipte borçlu sıfatı taşımayan 3.kişinin ve ayrıca bunun yanında borçlu bulunmakla birlikte taşınmazın maliki olmayan kişilerin bu şikayette bulunmaya hakkı bulunmadığı–

"....Dava konusu, İİK'nun 82. maddesinin birinci fıkrasının 12. bendi gereğince meskeniyet iddiasına dayalı haczedilmezlik şikayetine ilişkindir.

İİK'nun 283/1. maddesinde; "Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, bu davaya konu teşkil eden mal üzerinde cebri icra yolu ile, hakkını almak yetkisini elde eder ve davanın konusu taşınmazsa, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın tashihine

mahal olmadan o taşınmazın haciz ve satışını istiyebilir." hükmüne yer verilmiştir. Satış ile 3. kişiye geçen mülkiyet tasarrufun iptaline karar verilmesi ile borçluya geri dönmez. Yalnızca, alacaklıya, 3. kişiye ait taşınmaz üzerine haciz koydurarak sattırmak suretiyle alacağını tahsil imkanı verir. Hacze dayanak yapılan tasarrufun iptali ilamında da anılan yasa hükmüne uygun olarak yalnızca satış işleminin iptaline karar verilmekle yetinilmiş olup; 3. kişi adına olan tapu kaydının iptali ile borçlu adına tesciline dair bir hüküm kurulmamıştır. Bu nedenle taşınmazın mülkiyeti şikayetçi 3. kişiye aittir.

İİK'nun 82. maddesinin 1. fıkrasının 12. bendinde; borçlunun haline münasip evinin haczolunamayacağı ifade edilmiştir. Anılan yasal düzenleme uyarınca, meskeniyet şikayeti, yalnızca takip borçlusuna tanınmış bir hak olup; takipte borçlu sıfatı taşımayan 3. Kişinin ve ayrıca bunun yanında borçlu bulunmakla birlikte taşınmazın maliki olmayan kişilerin bu şikayette bulunmaya hakkı yoktur. (Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 2019/8158 esas 2020/356 karar sayılı 20/01/2020 tarihli ilamı, Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 2015/17105 esas 2015/31231 karar sayılı 10/12/2015 tarihli ilamı)

Somut olayda, asıl ve birleşen dosyalarda şikayetçilerden V ile M'nin yukarıda değinilen yasal düzenleme ve açıklamalar uyarınca icra takibinde "borçlu" sıfatını taşımaması nedeniyle, takip borçlusu K'nin ise taşınmazın maliki olmaması sebebiyle meskeniyet şikayetinde bulunamayacakları bu duruma göre ilk derece mahkemesinin şikayetin aktif husumet yokluğu nedeniyle reddine ilişkin kararında bir isabetsizlik bulunmadığı anlaşılmış davacılar vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b (1) maddesi gereğince istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermek gerekmiştir…" (İzmir BAM. 21.04.2020 T. E:2019/1626, K:604) (ww.e– uyar.com)

d) "'Mesken' niteliğindeki taşınmaza ilişkin borçlunun tasarrufunun iptaline karar verilmesi halinde taşınmazın mülkiyeti borçluya dönmeyeceğinden, 'borçlu' tarafından bu taşınmaz hakkında 'haczedilmezlik şikayeti'nde ("meskeniyet iddiası"nda) bulunulamayacağı– "

A. I– *"Kadıköy 2. İcra Mahkemesi'nin 2002/220– 601 sayılı 12.06.2002 tarihli kıymet taktirine itiraz üzerine verilen kararı borçluya 24.06.2003 tarihinde tebliğ edilmiş olup, borçlunun icra mahkemesine 30.06.2003 tarihinde yapmış olduğu haczedilmezlik şikayeti yasal 7 günlük süredir.*

Bu nedenle mahkemece «şikayetin süre yönünden reddine» karar verilmesi doğru değildir.

Ancak, alacaklı tarafından borçlu hakkında yapılan icra takibinde, alacaklı, Kadıköy 5. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde tasarrufun iptâli davası açmış ve 46 parsel 7 nolu dairenin satışına ilişkin tasarrufun iptâline karar verilmesi sonucunda anılan ilama dayalı olarak, 3. kişi adına tapuda kayıtlı taşınmaz üzerine haciz konulmuş, borçlu meskeniyet iddiasına dayalı olarak haczedilmezlik şikayetinde bulunmuştur.

İİK'nun 283/1. maddesine göre «davacı, iptâl davası sabit olduğu takdirde, bu davaya konu teşkil eden mal üzerinde cebri icra yolu ile, hakkını almak yetkisini elde

eder ve davanın konusu taşınmazsa, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın tashihine mahal olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir.» Satış ile 3. kişiye geçen mülkiyet tasarrufun iptâline karar verilmesi ile borçluya geri dönmez. Yalnızca, alacaklıya, 3. kişiye ait taşınmaz üzerine haciz koydurarak sattırmak suretiyle alacağını tahsil imkanı verir. Hacze dayanak yapılan tasarrufun iptali ilamında da anılan yasa hükmüne uygun olarak yalnızca «satış işleminin iptaline» karar verilmekle yetinilmiş olup, «3. kişi adına olan tapu kaydının iptali ile borçlu adına tesciline» dair bir hüküm kurulmamıştır. Bu nedenle taşınmazın mülkiyeti 3 kişiye ait olup, borçlunun kendisine ait olmayan taşınmaz üzerine konulan haciz nedeniyle İİK'nun 82/12. maddesine dayalı olarak haczedilmezlik şikayetinde bulunması mümkün olmadığı gibi, şikayette de hukuki yararı yoktur.

O halde mahkemece, meskeniyet şikayetinin açıklanan gerekçe ile reddi gerekirken «istemin süre yönünden reddi» isabetsiz ise de; sonuçta şikayet reddedildiğinden sonucu doğru mahkeme kararının onanması gerekmiştir." (12. HD. 06.06.2005 T. E:9692, K:12254) (ww.e– uyar.com)

II– *"Borçlunun taşınmazını oğluna satış yapması üzerine, alacaklı vekilince (İİK'nun 280. mad.) alınan yetkiye dayanılarak açılan tasarrufun iptali davasının sonucunda, «taşınmazın tekrar borçlu adına tapuya tesciline» karar verilmesinden sonra, 26.07.2001 tarihinde yeniden taşınmaz üzerine haciz uygulandığı görülmektedir. Bu durumda borçlunun satışla mesken ihtiyacından vazgeçmiş sayılacağından, haczedilemezlik şikayetinde bulunması mümkün değildir. İcra Mahkemesince «şikayetin reddine» karar vermek gerekirken, işin esasının incelenerek yazılı şekilde sonuca gidilmesi isabetsizdir."* (12. HD. 22.02.2005 T. E:1234, K:3437) (ww.e– uyar.com)

III– *"Alacaklı tarafından borçlu hakkında yapılan takipte, alacaklı Konya Asliye 4. Hukuk Mahkemesinde «tasarrufun iptali» davası açmış ve «1731 ada, 13 parselde kayıtlı taşınmazın 300/8941 hissenin satışına ilişkin borçlu ve payı satın olan 3. kişi «meskeniyet şikayet»inde bulunmuşlardır.Takipte sıfatı bulunmayan 3. kişinin şikayet hakkı yoktur. İİK. 283. maddesi uyarınca alacaklı iptal davası sâbit olduğu takdirde, dava konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder. 3. şahıs üzerindeki kaydın tashihine mahal olmadan gayrimenkulün haciz ve satışını isteyebilir. Satış ile mülkiyet 3. kişiye geçmiş bulunduğundan, borçlunun meskeniyet şikayetinde bulunması da mümkün değildir. Mercice bu yönler gözetilerek «şikayetin reddine» karar verilmek gerekirken yazılı gerekçe ile kabulü isabetsizdir."* (12. HD. 20.9.1995 T. E: 11388, K: 11631) (ww.e– uyar.com)

B. I– "*Alacaklı (H.A) tarafından borçlu (S.A) hakkında bonoya dayanılarak 6.4.1988 tarihinde takip yapılmış, borçlu, maliki bulunduğu Bayrakhı Mahallesi, 375/2 ada, 6 parsel sayılı taşınmazının intifa hakkını üzerinde alıkoymak suretiyle, çıplak mülkiyetini (F), (M), (Muh) ve (H)'ye 27.3.1990 tarihinde satmış, alacaklının Karşıyaka Asliye Hukuk Mahkemesine açtığı iptal davasının yargılaması sonunda verilen, 15.5.1991 tarih ve 923– 442 sayılı kararla, «İİK'nun 279, 280 ve 281. maddeleri uyarınca davacının gayrimenkul üzerinde cebri icra yapabilme yetkisinin tanınmasına» karar verilmiş, bu karar henüz kesinleşmemiştir. Alacaklı vekilinin talebi*

üzerine, taşınmazın kaydına 5.8.1991 tarihinde haciz konulmuş, borçluya 103 davetiyesi gönderilmemiştir. Borçlu ve çıplak mülkiyet sahipleri 24.8.1991 tarihli dilekçe ile mercie başvurarak «haczedilen taşınmazın hallerine münasip evleri olduğunu» ileri sürerek «haczin kaldırılmasını» istemişlerdir.

Mahkemeye açılan iptal davası, şikayetin incelenmesinde «ön mesele» teşkil edeceğinden, sonucun beklenmesi gerekir.

İptal davası red edildiği takdirde, intifa hakkının haczi söz konusu olur. İİK' nun 83. maddesi hükmüne göre intifa hakkının kısmen haczi caizdir. Haczedilmezlik şikayetinin bu madde çerçevesinde incelenmesi gerekir.

*İptal davasının kabulü halinde ise, «yeniden uzman bilirkişi aracılığı ile keşif yapılarak, haciz edilen taşınmazın niteliği ve değerinin tesbiti, borçlunun sosyal ve ailevi durumuna (birlikte oturduğu kişilerin adedi) göre haline münasip evi ne miktara alabileceğinin belirlenmesi, her iki değerin karşılaştırılması, haciz edilen evin muhammen değeri, borçlunun haline münasip evi edinebileceği miktardan düşük ise «haczedilmezlik şikayetinin kabulü ile haczin kaldırılmasına» karar verilmesi, aksi halde; «evin satılmasına, haline münasip evi alabilmesi için gerekli paranın borçluya ödenmesine» karar verilmesi gerekirken, yetersiz bilirkişi raporuna dayanılarak ve olaya uymayan bir gerekçe ile şikayetin reddi isabetsizdir."(*12. HD. 26.11.1992 T. E: 7896, K: 14934) (ww.e– uyar.com)

II– *"Borçlunun taşınmazdaki hissesini 24.9.1980 tarihinde eşine sattığı, bu satışın iptâli için banka tarafından dava açıldığı, mahkemece 23.9.1981 tarihinde «satışın iptâli ile borçlu adına tesciline» karar verildiği, bilahare 2.2.1982 tarihinde borçlu hissesine haciz konduğu anlaşılmıştır. Borçlu 26.7.1982 tarihinde kıymet takdir raporunun tebliği ile hacze muttali olmuş, süresinde mercie meskeniyet iddiasında bulunmuştur. İİK'nun 82/12. maddesi gereğince gerekli inceleme yapılarak bir karar verilmesi gerekirken ve alacaklıları ızrar maksadı ile borçlunun yaptığı ve bilahare iptâl edildiği anlaşılan satışın, meskeniyet şikâyetinde bulunmayı engellemeyeceği ve red kararı verilmesi için sebep olmayacağı düşünülmeden şikâyetin reddi isabetsizdir..."* (12. HD. 21.11.1983 T. E: 7982, K: 9211) (ww.e– uyar.com)

e) Tasarrufun iptali davasını kazanan alacaklının, bu ilamı icra dosyasına koyarak, üçüncü kişi adına kayıtlı bulunan taşınmaza – borçlusunun borcundan dolayı– haciz koydurması üzerine, taşınmaz maliki 'üçüncü kişi' tarafından – icra takibine taraf olmadığı, takipte 'borçlu sıfatını' taşımadığı için– 'haczedilmezlik şikayetinde bulunamayacağı–

A. *"Alacaklı tarafından borçlu hakkında yapılan icra takibinde, alacaklı Acıpayam Asliye Hukuk Mahkemesinde tasarrufun iptali davası açmış ve «7463 parselde kayıtlı taşınmazın satışına ilişkin tasarrufun iptaline» karar verilmesi sonucunda, anılan ilama dayalı olarak 3. kişi adına tapuda kayıtlı taşınmaz üzerine haciz konulmuş, borçlu ve taşınmaz maliki üçüncü şahıs meskeniyet iddiasına dayalı olarak haczedilmezlik şikayetinde bulunmuşlardır. Şikayetin yasal dayanağı olan, İİK'nun 82/12. maddesi uyarınca «borçlunun haline münasip evinin haczedilemeyeceğinden»*

meskeniyet şikayetinde bulunma hakkı, borçluya ait olup, icra takibinde borçlu sıfatı olmayan tasarrufun iptali ilamının davalısı 3. kişinin şikayet hakkı yoktur.

Öte yandan, İİK'nun 283/1. maddesine göre «davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, bu davaya konu teşkil eden mal üzerinde cebri icra yolu ile, hakkını almak yetkisini elde eder ve davanın konusu taşınmazsa, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın tashihine mahal olmadan o taşınmazın haciz ve satışını istiyebilir.» Satış ile 3. kişiye geçen mülkiyet tasarrufun iptaline karar verilmesi ile borçluya geri dönmez. Yalnızca, alacaklıya, 3. kişiye ait taşınmaz üzerine haciz koydurarak sattırmak suretiyle alacağını tahsil imkanı verir. Hacze dayanak yapılan tasarrufun iptali ilamında da anılan yasa hükmüne uygun olarak yalnızca satış işleminin iptaline karar verilmekle yetinilmiş olup, 3. kişi adına olan tapu kaydının iptali ile borçlu adına tesciline dair bir hüküm kurulmamıştır. Bu nedenle taşınmazın mülkiyeti 3. kişiye ait olup, borçlunun kendisine ait olmayan taşınmaz üzerine konulan haciz nedeniyle İİK'nun 82/12. maddesine dayalı olarak haczedilmezlik şikayetinde bulunması mümkün değildir.

O halde mahkemece, «şikayetin reddine» karar verilmesi gerekirken, işin esasının incelenerek istemin kabulü isabetsizdir." (12. HD. 8.2.2005 T. E: 2004/24990, K: 2109) (ww.e– uyar.com)

B. *"Şikayetçi (F.H), şikayet tarihinde «takip borçlusu» konumunda değildir. Bu nedenle meskeniyet şikayetinde bulunamaz. Adı geçenin, borçludan satın aldığı hacizli taşınmaz yönünden tasarrufun iptâli davasında davalı konumunda olup, aleyhine karar verilmiştir. Tasarrufun iptâli davasında (F.H)'nin mallarının üzerine ihtiyati haciz konulması, meskeniyet şikayetine dayanak yapılamaz. (F.H) hakkında, sonradan icra emri çıkarılıp takip borçlusu durumuna geçtiğinde, maliki olduğu taşınmaz üzerine haciz konulması bakımından şikayet hakkı saklıdır. (F.H)'nin şikayet tarihi itibari ile şikayet hakkı bulunmadığından «şikayetin reddine» karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması isabetsizdir."*(12. HD. 17.2.2004 T. E: 2003/26637, K: 3061) (ww.e– uyar.com)

f) İptal davasına bakan mahkemenin, "dava konusu taşınmazın borçlunun meskeni olup olmadığını" araştıramayacağı, borçlunun dava konusu taşınmazı – diğer davalı– üçüncü kişiye satmakla meskeniyet iddiasından vazgeçmiş sayılacağı–

I– *"Borçlu, İİK'nun 82. maddesi uyarınca «haczedilmezlik iddiası»nda bulunduğu bu davanın konusunu oluşturan 1607 ada 908 parsel sayılı taşınmazını daha sonra, 17.8.1994 tarihinde davalı 3. kişiye satmış olmakla, bu iddiasından vazgeçmiş sayılır. Öyle olunca, mahkemece uyuşmazlığın esasının incelenerek, sonucuna uygun hükme varılması yerine, davanın yazılı gerekçelerle reddi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir."*(15. HD. 17.3.1997 T. E: 826, K: 1399) (ww.e– uyar.com)

II– "*Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı «tasarrufun iptâli» istemine ilişkindir.*

Mahkemece, «dava, davalı (borçlu) M. Y. tarafından diğer davalı (üçüncü kişi) D. M. üzerine kayden geçirilen 'avlulu kerpiç ev ve samanlık' vasfındaki taşınmazın,

İİK'nun 82/12. maddesine göre haczi caiz olmayan ve borçlunun haline münasip meskenden sayılan taşınmazlardan bulunduğu»ndan bahisle reddolunmuştur.

İİK'nun 82/12. maddesi, borçlunun ve ailesinin insanca yaşaması, ekonomik varlığını devam ettirebilmesi ve barınma gereksinimini karşılaması amacıyla getirilmiş olup; borçlunun aksine davranışları, yasaca korunmaya değer görülmemiştir.

Borçlu M. Y., «taşınmazda malik bulunduğu 1/2 payının tamamını çok düşük bir bedelle (İİK. 278/II, 2) diğer davalıya kayden geçirmiş olmakla, tüm alacaklılarına karşı taşınmazı üzerindeki haczedilmezlik (meskeniyet) iddiasından önceden ve zımnen vazgeçmiş sayılır.

Bu durumda, davanın kabulü gerekirken, yazılı şekilde reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir." (15. HD. 27.2.1995 T. E: 706, K: 1077) (ww.e– uyar.com)

III– *"Alacaklı tarafından borçlu aleyhine yapılan icra takibinde borçlunun borcu karşılar malı bulunmadığından, icra memurunca borçlu hakkında aciz belgesi düzenlenmekle, alacaklı tarafından «borcun doğum tarihinden sonra, borçlu tarafından eşine yapılan taşınmaz satışı hakkında tasarrufun iptâli» istenmiştir. İİK' nun 277 ve 278. maddeleri hükümlerindeki dava koşulları gerçekleşmiş ve borçlunun eşine yapmış olduğu satışın anılan yasa maddelerine göre mal kaçırmayı amaçlayan bağış niteliğinde bulunduğun anlaşılması nedeniyle, davanın kabulü gerekmektedir. Taşınmazın borçlu yönünden haczedilmezliği iddiası, açılan işbu iptâl davasında ileri sürülemeyeceği gibi mahkemece bu husus gözetilerek davanın reddedilmesi usul ve yasaya aykırıdır."* (15. HD. 17.12.1987 T. E: 3690, K: 4496) (ww.e– uyar.com)

47) Borçlunun, 'Menfi Tespit Davası' Açmasından Sonra, Alacaklı İtirazın İptali Davası' Açabilir mi? Bu Davayı Açmakta 'Hukuki Yararı' Var mıdır? Menfi Tespit Davasında Verilen Hüküm ile, Davacı–Alacaklı İlamsız Takibin Devamını Sağlayabilir mi?

*

NOT: Borçlunun açtığı ‘menfi tespit davası’ndan sonra, alacaklı tarafından ‘itirazın iptali davası’ açılması durumunda, açılan ‘itirazın iptali davası'nda *davacı– alacaklının hukuki yararı* bulunduğu gerek uygulamada ve gerekse doktrinde tereddütsüz kabul edilmektedir. Gerçekten; aleyhine açılan menfi tespit davasının reddedilmesi, alacaklıya, borçlu hakkında başlattığı ve borçlunun itirazı ile durmuş olan ilamsız icra takibine devam etmesini sağlamaz. Bu nedenle, alacaklı ancak borçlu hakkında "itirazın iptali davası" açarak, alacağı ‘itirazın iptaline' ilişkin ilamı icra dosyasına koyarak durmuş olan takibin devamını sağlayabilir. Bu bakımdan her iki dava ‘talep sonucu' bakımından aynı olmadığı gibi aralarında 'derdestlik' de bulunmadığı gibi, itirazın iptali davasında davacı– alacaklının istediği hukuki korumaya ulaşması açısından bu davayı açmakta hukuki yararı bulunduğu kuşkusuzdur Menfi tespit davasından sonra 'karşılık dava' veya 'ayrı bir dava' olarak “itirazın iptali davası" açılması ya da alacaklı tarafından bir 'alacak davası' açılması mümkündür.

48) Yapılan İhalede Ödenen Satış Bedelinin, 'Satılan Mala Takdir Edilen Değerin Yüzde Yüzünün Üstünde Olması Halinde' Borçlunun İhalenin Feshini İstemekte Hukuki Yararı Bulunur Mu?

*

İhalenin bozulması kimlerin isteyebileceği İİK. m. 134/II, III, IV ve X'da –sınırlı olarak belirterek– düzenlenmiştir. [903]

İhalenin bozulmasını *«ihalenin bozulmasında hukuki yararı bulunan»* kişiler isteyebilir. Bu husus kanunda *«ihalenin feshini şikâyet yolu ile talep eden ilgili, vaki yolsuzluk neticesinde kendi menfaatlerinin muhtemel olduğunu ispatla mecburdur»* şeklinde belirtmiştir (İİK. m. 134/XI). Bu nedenle, ihalenin bozulması isteminde bulunan kimsenin, *«ihalenin bozulma nedeni olarak ileri sürdüğü yolsuzluk sonucunda kendi yararının çiğnenmiş olduğunu»* başka bir deyişle *«yapılan ihaleden zarar görmüş olduğunu»* kanıtlaması gerekir. Çünkü, *«ihalenin feshi»* istemlerinde, *"zarar unsuru", "hukuki yarar koşulu"* gibi, – **Yargıtay'**ın deyimiyle– bir «dava koşulu»dur.

Her somut olayda (uyuşmazlıkta), ihalenin feshini isteyen kişinin *hukuki yararı'*nın bulunup bulunmadığı icra satışlarında icra mahkemesince (ortaklığın giderilmesi satışlarında sulh hukuk mahkemesince) *doğrudan doğruya* araştırılır.

Yüksek mahkeme, "*hukuki yarar"* konusuyla ilgili olarak ö n c e l e r i "*ihale edilen malın, muhammen (tahmini) bedelinin üstünde satılmış olması halinde ilgililerin (borçluların, alacaklıların, hissedarların vs.) ihalenin feshini istemekte h u k u k i y a r a r ı bulunmadığını"* belirtmekte idi. Örneğin;

– Bknz: "*İhale bedelinin, taşınmazın muhammen bedelinin üzerinde olması halinde, ihalede zarar unsurunun gerçekleşmediğinin kabulü gerekeceği ve bu durumda zarar unsuru gerçekleşmediğinden şikayetçinin bu taşınmaz yönünden ihalenin feshini istemekte hukuki yararının bulunmayacağı– İşin esasına girilmeden ihalenin feshi talebinin reddi halinde, şikayetçi aleyhine para cezasına hükmedilemeyeceği– "* (12. HD. 2017 T. 377/1325) (www.e– uyar.com)

– Bknz: **"***İhale bedelinin, taşınmazın muhammen bedelinin üzerinde olması halinde, ihalede zarar unsurunun gerçekleşmediğinin kabulü gerekeceği ve bu durumda zarar unsuru gerçekleşmediğinden şikayetçinin bu taşınmaz yönünden ihalenin feshini istemekte hukuki yararının bulunmayacağı– İşin esasına girilmeden ihalenin feshi*

[903] **UYAR, T.** İhalenin Bozulmasını Kimler İsteyebilir? "İİY. m. 134/II" (Manisa Bar. Der. 2003/2 s:71– 80) – **UYAR, T.** İhalenin Bozulması Davasının (Şikayetinin) Tarafları, (Terazi Huk. Der. Kasım/2006, S:3, s:27– 30) – **UYAR, T.** "İhalenin Feshi" İstemini İçeren Dilekçede "Yurtiçinde Bir Adres Gösterme Zorunluluğu" "İİK. m. 134/II, c:1" (İBD. Temmuz– Ağustos/2007, s:1561– 568) **UYAR, T.** İhalenin feshinde "Hukuki Yarar" Koşulu (Bursa Bar. Der. Temmuz– Ağustos– Eylül/2022, s: 76– 90) – **ERDÖNMEZ, G.** İcra ve İflas Hukuku'nda İhalenin Feshini İsteyebilecek Kişiler (MİHDER., 2008, C: 4, S: 10, s: 357– 407) – **TOPAL, M.** İhalenin Feshi, s: 317– 370 – **ASLAN, K.** İhalenin Feshi Hakkında 7343 sayılı Kanun'la Yapılan Değişiklikler ve Bunların Değerlendirilmesi (Ankara Hacı Bayram Veli Ünv. Huk. Fak. Der. 2022/4, s: 4– 8) – **GÖKSU, M.** İhalenin Feshi Talebinde Ceza, Harç ve Teminat Konularında 7343 sayılı Kanun'la Yapılan Değişikliklerin Bilhassa Hak Arama Hürriyeti ve Adalete Erişim Bakımından Değerlendirilmesi (Ankara Hacı Bayram Veli Ünv. Huk. Fak. Der. 2023, S: 1, s: 113– 150)

talebinin reddi halinde, şikayetçi aleyhine para cezasına hükmedilemeyeceği– " (12. HD. 2017 T. 24003/1257) (www.e– uyar.com)

– Bknz: "*İhale bedelinin, taşınmazın muhammen bedelinin üzerinde olması halinde, ihalede zarar unsurunun gerçekleşmediğinin kabulü gerekeceği ve bu durumda zarar unsuru gerçekleşmediğinden şikayetçinin bu taşınmaz yönünden ihalenin feshini istemekte hukuki yararının bulunmayacağı– İşin esasına girilmeden ihalenin feshi talebinin reddi halinde, şikayetçi aleyhine para cezasına hükmedilemeyeceği– " (*12. HD. 23.01.2017 T. E: 2016/23047, K: 718) (www.e– uyar.com)

– Bknz: "*İhale bedelin, muhammen bedelinin üzerinde olduğundan, ihalede zarar unsurunun gerçekleşmediğinin kabulü gerekeceği ve bu durumda zarar unsuru gerçekleşmediğinden şikayetçinin ihalenin feshini istemekte hukuki yararının bulunmayacağı– İşin esasına girilmeden ihalenin feshi talebinin reddi halinde, şikayetçi aleyhine para cezasına hükmedilemeyeceği– "* (12. HD. 23.01.2017 T. E: 2016/23048, K: 719) (www.e– uyar.com)

Yüksek mahkeme, daha sonra bu görüşünden dönerek *"ihale edilen mal muhammen (tahmini) bedelin üstünde satılmış olmakla beraber, yapılan usulsüzlük, malın daha yüksek bedelle satılmasını önlemiş ise (yani; ihalenin feshi sebebi olarak dayanılan yolsuzluk yapılmamış olsa idi mal daha yüksek bedelle satılacak idi ise) malın daha yüksek bir bedelle satılamamış olmasından zarar görmüş olan ilgililerin, ihalenin feshini istemekte hukuki yararının bulunduğunu"* kabul etmeye başlamıştır!..

Örneğin;

– Bknz: "*Asıl olan malın gerçek değerinden ihale edilmesi olup malın muhammen değerin üzerinde satılmış olması her zaman zarar unsurunun oluşmayacağı ve malın gerçek değerini bulduğu anlamında yorumlanamayacağı– Covid 19 salgını sonrası taşınır ve taşınmaz değerlerinde büyük artışlar olduğundan, şikâyetçi borçlunun ihalenin feshini istemekte hukuki yararı bulunduğu– "Borçlunun kıymet takdirine itiraz etmediği ve kıymet takdir tarihinden makul bir süre olan dokuz ay sonra taşınmazın muhammen bedelin üstünde ihale edildiği gözetildiğinde, borçlunun hukuki menfaatinin bulunmadığı, borçlunun olağanüstü koşullar nedeniyle yeniden kıymet takdiri yapılmasını talep etme hakkı varken bu hakkını kullanmayarak ihalenin feshini istemesinin açıkça hakkın kötüye kullanımı olduğu" şeklindeki görüşün HGK çoğunluğu tarafından benimsenmediği– "* (HGK. 19.02.2025 T. E: 2024/12– 524, K: 70) (www.e– uyar.com)

– Bknz: "*İhale edilen mal muhammen bedelin üstünde bir bedelle satılmış olmakla beraber yapılan usulsüzlük malın daha yüksek bedelle satılmasını önlemiş ise (yani ihalenin feshi sebebi olarak dayanılan yolsuzluk yapılmamış olsa idi mal daha yüksek bedelle satılabilecek idi ise) malın daha yüksek bir bedelle satılamamış olmasından zarar görmüş olan ilgilinin ihalenin feshini istemekte hukuki yararı bulunduğunun kabulü gerekeceği– "* (12. HD. 17.10.2024 T. E: 6270, K: 8699) (www.e– uyar.com)

– Bknz: "*Dairemizce görüş değişikliğine gidilmek suretiyle, ihale edilen mal muhammen bedelin üstünde bir bedelle satılmış olmakla beraber yapılan usulsüzlük malın daha yüksek bedelle satılmasını önlemiş ise (yani ihalenin feshi sebebi olarak dayanılan yolsuzluk yapılmamış olsa idi mal daha yüksek bedelle satılabilecek idi ise) malın daha yüksek bir bedelle satılamamış olmasından zarar görmüş olan ilgilinin ihalenin feshini istemekte hukuki yararı bulunduğunun kabulü gerekeceği görüşünün benimsenmiş olduğu– "* (12. HD. 01.10.2024 T. E: 5297, K: 7973) (www.e– uyar.com)

– Bknz: "*Yargıtay 12.Hukuk dairesince; görüş değişikliğine gidilmek suretiyle, satılan mal muhammen bedelin üstünde bir bedelle satılmış olmakla beraber yapılan usulsüzlük malın daha yüksek bedelle satılmasını önlemiş ise (yani ihalenin feshi sebebi olarak dayanılan yolsuzluk yapılmamış olsa idi mal daha yüksek bedelle satılabilecek idi ise) malın daha yüksek bir bedelle satılamamış olmasından zarar görmüş olan ilgilinin ihalenin feshini istemekte hukuki yararı bulunduğunun kabulü gerekeceği– Her ne kadar İlk Derece ve Bölge Adliye Mahkemelerince, önceki içtihatlarına uygun olacak şekilde değerlendirme yapılarak sonuca gidilmiş ise de; Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin, yazılı görüş değişikliği nedeniyle, şikayetçi borçlunun istinaf dilekçesinde ileri sürdüğü ve aşamalarda tekrar ettiği fesih iddialarının esası incelenerek hüküm kurulması gerekeceği– "* (12. HD. 28.05.2024 T. E: 3297, K: 5440) (www.e– uyar.com)

– Bknz: "*Yargıtay 12.Hukuk dairesince; görüş değişikliğine gidilmek suretiyle, satılan mal muhammen bedelin üstünde bir bedelle satılmış olmakla beraber yapılan usulsüzlük malın daha yüksek bedelle satılmasını önlemiş ise (yani ihalenin feshi sebebi olarak dayanılan yolsuzluk yapılmamış olsa idi mal daha yüksek bedelle satılabilecek idi ise) malın daha yüksek bir bedelle satılamamış olmasından zarar görmüş olan ilgilinin ihalenin feshini istemekte hukuki yararı bulunduğunun kabulü gerekeceği– Her ne kadar İlk Derece ve Bölge Adliye Mahkemelerince, önceki içtihatlarına uygun olacak şekilde değerlendirme yapılarak sonuca gidilmiş ise de; Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin, yazılı görüş değişikliği nedeniyle, şikayetçi borçlunun istinaf dilekçesinde ileri sürdüğü ve aşamalarda tekrar ettiği fesih iddialarının esası incelenerek hüküm kurulması gerekeceği– "* (12. HD. 19.03.2024 T. E: 1696, K: 2668) (www.e– uyar.com)

– Bknz: "*Yargıtay 12.Hukuk dairesince; görüş değişikliğine gidilmek suretiyle, satılan mal muhammen bedelin üstünde bir bedelle satılmış olmakla beraber yapılan usulsüzlük malın daha yüksek bedelle satılmasını önlemiş ise (yani ihalenin feshi sebebi olarak dayanılan yolsuzluk yapılmamış olsa idi mal daha yüksek bedelle satılabilecek idi ise) malın daha yüksek bir bedelle satılamamış olmasından zarar görmüş olan ilgilinin ihalenin feshini istemekte hukuki yararı bulunduğunun kabulü gerekeceği– Her ne kadar İlk Derece ve Bölge Adliye Mahkemelerince, önceki içtihatlarına uygun olacak şekilde değerlendirme yapılarak sonuca gidilmiş ise de; Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin, yazılı görüş değişikliği nedeniyle, şikayetçi borçlunun istinaf dilekçesinde ileri sürdüğü ve aşamalarda tekrar ettiği fesih iddialarının esası incelenerek hüküm kurulması gerekeceği– "* (12. HD. 07.03.2024 T. E: 1154, K: 2234) (www.e– uyar.com)

– Bknz: "*Covid 19 salgını sonrası dünyada ve ülkemizde meydana gelen ekonomik durgunluk, üretim süreçlerindeki yavaşlama sonunda fiyatlarda meydana gelen*

ani, orantısız yükselişle birlikte paranın alım gücündeki değişiklikler ile taşınır ve taşınmaz değerlerinde oluşan büyük artışlar, 7343 sayılı Kanun ile mahcuz ya da merhun malların cebri satışında başlıca yöntem olan açık artırmanın elektronik ortama taşınması ile beraber muhammen değerin üzerinde sonuçlanan satışların artmış olması da dikkate alınarak, Dairemizce görüş değişikliğine gidilmek suretiyle, ihale edilen mal muhammen bedelin üstünde bir bedelle satılmış olmakla beraber yapılan usulsüzlük malın daha yüksek bedelle satılmasını önlemiş ise (yani ihalenin feshi sebebi olarak dayanılan yolsuzluk yapılmamış olsa idi mal daha yüksek bedelle satılabilecek idi ise) malın daha yüksek bir bedelle satılamamış olmasından zarar görmüş olan ilgilinin ihalenin feshini istemekte hukuki yararı bulunduğunun kabulü gerekeceği" (12. HD 29.02.2024 T. E: 487, K: 1925) (www.e– uyar.com)

Aynı doğrultuda:

- Bknz: 12. HD. 07.03.2024 T. 1134/2269 (www.e– uyar.com)
- Bknz: 12. HD. 20.02.2024 T. 495/1601 (www.e– uyar.com)
- Bknz: 12. HD 15.02.2024 T. 9506/1394 (www.e– uyar.com)
- Bknz: 12. HD. 28.12.2023 T. 7916/9501 (www.e– uyar.com)
- Bknz: 12. HD. 27.12.2023 T. 8183/9356 (www.e– uyar.com)
- Bknz: 12. HD. 21.12.2023 T. 8036/9134 (www.e– uyar.com)
- Bknz: 12 HD. 04.04.2023 T. 715/2337 (www.e– uyar.com)

49) Borçlu Tarafından Senet Altındaki İmzanın İnkar Edilmesi Halinde, 'Borçlu' mu (İmzanın Kendisine Ait Olmadığını) İspat Edecek, Yoksa 'Alacaklı' mı "İmzanın Borçluya Ait Olduğunu" İspat Edecek?

*

I– 12. HD. 12.04.2023 T. E: 2022/9688, K: 2555

"*Takibe konu senetteki son ciranta olan davalı alacaklı tarafından muteriz borçlu hakkında kambiyo vasfını haiz çeke dayalı olarak başlatılan takipte, itirazın süresinde yapıldığı, senetteki imzanın borçluya ait olduğunu ispat külfeti senet elinde olup takibe başlayan ve imzanın borçluya ait olduğunu iddia eden alacaklıya ait olduğu, mahkemece aldırılan bilirkişi raporunda, senet üzerindeki imzanın muteriz borçlunun eli ürünü olmadığı hususunda kesin kanaat bildirildiği, raporda borçlunun mukayeseye esas imza örneklerine ilişkin evrak asılları üzerinden inceleme yapıldığı gibi davalı alacaklı tarafça beyan edilen vekaletnamenin de incelemede esas alındığı, raporun hüküm kurmaya ve denetime elverişli olduğu, mahkemece davalı alacaklı vekilinin yeniden rapor alınması talebinin 23.12.2020 tarihli duruşmada verilen ara karar ile yerinde görülmediğinden reddedildiği, kesin kanaat içeren yeterli nitelikteki raporun mahkemece hükme esas alınarak itirazın kabulü ile davalı alacaklı aleyhine vekalet ücreti ve yargılama giderine hükmedilmesinde isabetsizlik bulunmadığı– "*

II– 12.HD. 30.03.2023 T. E: 2022/8238, K: 2227

"Bilirkişi incelemesi için yatırılması gereken 300 TL ve 50 TL posta giderinin yatırılması için davalı alacaklıya iki haftalık kesin süre verildiği, kesin sürede eksikliğin giderilmediği, imzaya itirazda ispat yükünün davalı alacaklıda olduğu, bu nedenle imzanın borçluya ait olduğunun ispatlanamadığı gerekçesi ile imza itirazının kabulüne borçlu yönünden takibin durdurulmasına karar verilmesinin yerinde olduğu– "

III– HGK. 24.06.2020. T. E: 2017/19– 829, K: 471

"*Kambiyo senedindeki imzanın davacı borçluya ait olduğu yönündeki ispat yükünün, senedi elinde bulundurup icra takibine girişen ve senette yer alan imzanın borçluya ait olduğunu iddia eden davalı alacaklıya düştüğü–* "

IV– 12. HD. 17.03.2020 T. E: 2019/5272, K: 2821

"Senetteki imzanın borçluya ait olduğunun ispat külfetinin, senet elinde olup takibe başlayan ve imzanın borçluya ait olduğunu iddia eden alacaklıya ait olduğu– "

V– HGK. 30.05.2018 T. E: 2017/ 12– 708, K: 1152

"Senetteki imzanın borçluya ait olduğunun ispat külfetinin, senedi elinde bulunduran alacaklıda olduğu– "

50) TTK 676/I' deki "Senet Bedelinin Hem Yazı ve Hem De Rakamla Gösterilmiş Olması ve Bu İki Bedel Arasında Fark Bulunması Halinde, Y a z ı ile Gösterilen Bedelin Üstün Tutulacağı" Kuralının – Bu Sonucun Dürüstlük Kuralına (TMK m. 2) Aykırılık Teşkil Edeceği Durumlarda–Geçerli Olmayacağı–

*

I– 12. HD. 15.02.2017 T. E: 2016/10513, K: 2002:

"Bononun miktara ilişkin yazı ile yazılan kısmında tahrifat yapıldığı bilirkişi tarafından tespit edilmiş ve takip dayanağı bonoda tahrifat yapıldığının saptanması halinde senedin tahrifattan önceki miktar için geçerli sayılması gerekli olsa da, bononun düzenlenme tarihindeki Türk lirasının değeri göz önüne alındığında, 275.00 TL için bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, bononun miktarının yazı ile bono metnine yazılırken "bin" kelimesinin maddi hataya dayalı olarak yazılmadığının kabulü gerektiği; mahkemece; "ikiyüzyetmişbeş" ibaresinin arkasına (bin) yazısının sonradan eklendiğini tespit edildiğinden, icra takibinin 274.725,00 TL'lik kısmının durdurulmasına karar verilmesinin kabulünün aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacağı– "

II– 12. HD. 23.01.2017 T. E: 2016/27940, K:826

"*Senet bedeli hem yazı hem de rakamla gösterilir ve iki bedel arasında fark bulunursa yazı ile gösterilen bedele itibar olunacağı "kabul edilmişse de, senedin düzenlenme tarihindeki Türk Lirasının değeri göz önüne alındığında, hiçbir alım gücü olmayan 35 TL üzerinden bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına uygun düşmediği ve bu yöndeki kabulün, aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacağı; mahkemece rakam kısmında "35.000", yazı kısmında ise "otuzbeş" olarak gösterilen senet bedelinin, "otuzbeş TL" olarak kabulü ile istemin kısmen kabulüne karar verilmesi yerine, borçlu itirazının reddine karar verilmesi gerektiği– "*

NOT: 6102 sayılı yeni TTK'nun 778. maddesinin (2– c) göndermesi ile bonolar hakkında da uygulanması gereken aynı kanunun 676/(1) maddesine göre; "*senet bedeli hem yazı hem de rakamla gösterilir ve bu iki bedel arasında fark bulunursa yazı ile gösterilen bedel üstün tutulur"* ise de 'yazı ile gösterilen bedel maddi hata sonucu hiçbir alım gücü olmayan bir meblağ (miktar)' olarak gösterilmişse o zaman 'yazı ile gösterilen miktara' itibar edilmez. Bu durumda TTK'nun 676/(1) maddesini dar yorumlamak hayatın olağan akışına aykırı olur. Bu nedenle, yüksek mahkemenin vardığı sonuç isabetlidir…

51) 'İhale Bedeli' –Taşınır/Taşınmaz Satışlarında– N e Z a m a n Ödenir (Yatırılır)? 'Katma Değer Vergisi' ile 'İhale Damga Vergisi' N e Z a m a n Ödenir? Bunların S ü r e s i n d e Yatırılmamasının Yaptırımı (Sonucu) Nedir?

*

a) Taşınır satışlarında ihale bedelinin ödenmesi:

Taşınır satışlarında ihale bedelinin ödenmesi (ve taşınırın teslimi) İİK. m. 118'de düzenlenmiştir.[904] Bu konu, İİK. m. 118 dışında ayrıca Elektronik Satış Usulü Hakkında Yönetmeliğin 20. maddesinde (ve hiç gerekmediği halde İİK. m. 114/son'da da) düzenlenmiştir.

Artırma sonuç tutanağının satış portalında ilanından itibaren 7 gün içinde, – satışı yapan icra dairesinin bankadaki hesabına– ihale bedelinin nakden ödenmesi gerekir (m. 118). Bu süre hak düşürücü nitelikte olduğundan, tarafların veya icra müdürünün Kanunda belirtilen bu süreyi uzatmaları mümkün değildir.

Satış bedeli olarak *«nakit»* yerine, *hisse senedi, borç senedi, çek, teminat mektubu* verilemez.

Satış bedelinin icra veznesine yatırılması gerektiğinden, icra dairesi dışında (haricen) alacaklıya yapılan ödeme, geçerli bir ödeme sayılmaz.

İhale bedeli kısmen icra (satış) dosyasına, kısmen alacaklıya (ortaklığın giderilmesi satışlarında; hissedarlara) ödenemez…

İhalenin feshi yoluna başvurulması bu sonucu değiştirmeyecektir. İhalenin feshi yoluna başvurulmuş olsa da ihale bedelinin artırma sonuç tutanağının ilanından itibaren yedi gün içinde nakden icra veznesine ödenmesi gerekir.

İİK. m. 134, f.8 hükmü gereğince icra müdürünün ihale bedelini nemalandırması zorunludur.

İhalenin kesinleşmesi üzerine taşınırın ihale alıcısına teslimi veya sicile kayıtlı malın ihale alıcısı adına tescili, *damga vergisi* ve *katma değer vergisi*nin yatırılmasından sonra gerçekleşecektir (114, f.7). Bu düzenleme sonrasında, ihale alıcısından *katma değer vergisi* ve *damga vergisini* tahsil edebilmek için ihalenin kesinleşmesini beklemek gerekecektir.

Değişikliklerle birlikte fiziki satış ortadan kalkacağından artık *tellaliye harcı* ödenmeyecektir.

Bu noktada son olarak belirtmek gerekir ki, ihale kesinleşmeden *resmi sicilde alıcı adına tescil* yapılmayacaktır. Değişiklik öncesi dönem gibi ihale konusu taşınmazın ihale alıcısına teslimi için ihalenin kesinleşmesi beklenecektir. Kanaatimizce, ihale kesinleşmeden her durumda malın ihale alıcısına teslim edilmemesi önemli sorunları

[904] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./ KALE, S./ UYAR, C.** İhale ve İhalenin Feshi, İhalede Satılan Taşınmazların Tahliyesi ve Sıra Cetveli, 2025, s:218 vd.

beraberinde getirmektedir. Özellikle devamlı işletilmesi ve idare edilmesi gerekli olan fabrika, otel gibi mahcuzların ihale kesinleşmeden ihale alıcısına teslim edilmemesi çok büyük sorunlara sebebiyet vermektedir. Bu gibi durumlarda ihale alıcısı hem ihale bedelini ödemiş hem de cebri satışla aldığını kullanamamış olacaktır. Satış konusu şeyin üçüncü kişiler tarafından idare edilmesi de beklenen yararı sağlayamayacaktır. Ortaya çıkabilecek sakıncaların önlenmesi amacıyla, ihale kesinleşinceye kadar ihale bedelini ödemiş ve ihale ile malın hasar ve yararı üzerinde olan ihale alıcısına malın teslim edilmesi yararlı olabilecektir. Özellikle ihalenin feshinin talep edildiği hallerde ihale alıcısı uzun yıllar beklemek zorunda kalabilecektir. Ortaya çıkan bu sorunlar değişikliklerle birlikte devam edecektir. Kanun değişikliğine rağmen, yukarıda belirtilen sorunlar devam edeceğinden, bu sorunların giderilmesi amacıyla, İİK. m. 134, f.1 gereğince ihale kesinleşinceye kadar taşınmazın muhafaza ve idaresinin ne şekilde olacağına karar verecek olan icra dairesinin, ilgili taşınmazı ihale alıcısına teslim edebilmesine izin vermek faydalı olabilecektir…

Ayrıca belirtelim ki; ihale kesinleşmedikçe ve ihale konusu mal alıcıya teslim edilmedikçe veya teslime hazır hale getirilmedikçe, ihale bedelinin de alacaklılara ödenmemesi gerekir (İİK. m. 134/IX kıyasen)

Cebri satışlarda, mülkiyet ihale anında alıcıya geçtiğinden (6098 s. TBK. m. 279), taşınır malın 'hasar ve yararı' ihale alıcısına ihale anında geçecektir. Bu nedenle, ihale tarihinden sonra, taşınır mal henüz alıcıya teslim edilmeden önce telef olursa, bunun sonucuna ihale alıcısı katlanmak zorunda kalacaktır.

«Alıcı», aynı zamanda borçludan «alacaklı» ise, kendi alacağı ile yatırmak zorunda olduğu ihale bedelini takas edebilir. Alacağına mahsuben satışa konu taşınmazların (taşınırları) ihalede satın almış olan alacaklıya, icra müdürlüğünce «ihale bedelini nakit olarak yatırması» için süre verilmesi halinde, alacaklı bu hatalı işleme karşı süresiz şikâyet yoluna başvurabilir…

İhalede satılmış (satın alınmış) taşınmaz (taşınır) üzerinde alacaklının yaptığı takip nedeniyle koydurduğu hacizden önce konulmuş başka haciz(ler) ya da (rehinler) varsa, alacaklının alacağına mahsuben taşınmazı (taşınırı) alması nasıl mümkün olacaktır? **Yüksek mahkeme,** önceki içtihatlarında «bu durumda alacaklının, alacağına mahsuben –dosyaya ihale bedelini yatırmadan– taşınmazı (taşınır) satın alamayacağını» belirtmişken, son içtihatlarında«bu durumda ileride sıra cetveli yapılacağından ve henüz sıra cetveli yapılmamış olduğundan, alacaklının alacağının ihale bedelini karşılayıp karşılamadığı saptanıp, alacaklı aleyhine fark doğduğu tespit edilmeden (ve alacaklıdan önce haciz (rehin) koydurmuş olan üçüncü kişilerin alacaklarının miktarları saptanmadan) alıcı alacaklıya ihale bedelini yatırması için süre verilemeyeceğini» ifade etmiştir.

Hemen belirtelim ki; u y g u l a m a d a bazı icra daireleri yukarıdaki içtihatlardaki görüşü uygulamakta tereddüte düşmekte ve "alacaklıya alacağına mahsuben taşınırı sattıktan sonra, bu taşınır üzerinde başka alacakların daha önce koydukları haciz(ler) ve rehin(ler) bulunuyorsa, satış bedelinin hemen (yedi gün içinde) alıcı tarafından yatırılmasını istemektedirler. Bunun nedeni de; satış bedelini almadan alacağına

mahsuben alacaklıya taşınır sattıktan ve ihale kesinleştikten sonra alıcının "ihalenin kesinleştiğini, satın aldığı taşınırın kendisine teslimini" istediğini, halbuki "henüz sıra cetveli kesinleşmemiş olduğu için, ileride sıra cetveli kesinleşip, önceki haciz ya da rehin sahibine para ödenmesi gerektiğinde, alıcının kendilerine istenen parayı ödemekten kaçındığı, taşınır da daha önce alıcıya teslim edilmiş olduğu için, alıcıdan bu parayı almakta zorluk çekildiği" ifade edilmektedir.

Yukarıda «ihale bedelinin mahsubu» konusunda belirtilenler ortaklığın satış suretiyle giderilmesine ilişkin kararı uyarınca yapılan satışlarda da aynen geçerlidir. Yani, bu karar uyarınca taşınmazın (taşınırın) paydaşlardan birisine (veya daha fazla paydaşa) satılmış olması halinde, satın alan paydaş(lar), satış bedelinden payına düşecek miktar oranında, satış dosyasına eksik ödemede bulunur.

– Alıcı, kendisine verilen süre içinde ihale bedelini ödemezse, icra müdürü bir tutanakla tespit eder ve kendiliğinden ihaleyi iptal ve bu durumda İİK. m. 115/II'de düzenlenmiş olan işlem yapılır yani, «alıcının ihaleye girerken yatırdığı teminat kendisine iade edilmeyip, öncelikle satış masraflarından düşülmek üzere, hak sahiplerine alacaklarına mahsuben ödenir» …

Birinci artırma sonucunda ihale alıcısı ihale bedelini ödemezse, ikinci artırma daha önce ilan edilen tarihte başlar. Ancak *ikinci artırma sonucunda* ihale bedeli ödenmezse, hacizli malın satışı için alacaklının icra dairesinden geri kalan satış isteme süresi içinde, yeni satış günü verilmesini istemesi gerekir.

– *Taşınır satışlarında;* İİK.m. 118/I ve *taşınmaz satışlarında;* İİK.m. 130 uyarınca y e d i g ü n i ç i n d e , ihale alıcısı tarafından nakden yatırılan *satış bedeli*, İİK.m. 134/VIII gereğince – ihalenin feshi talep edilmiş olsa bile– icra müdürü tarafından, *"ihalenin feshine yönelik şikayet sonucunda verilecek kararın kesinleşmesine kadar"* bankalarda nemalandırılır.

Bu hükmün uygulanma şekli özellikle ihale alıcılarını tatmin etmemekte ve ciddi tartışmalara neden olmaktadır. Bu paraları nemalandıran T. Vakıflar Bankası'nın uyguladığı *"faiz oranı"* ihale alıcılarını tatmin etmemekte ve Anayasa Mahkemesi de çeşitli tarihlerde (16.02.2017, 28.01.2020) –özellikle; sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde nemalandırılmamış olan ihale bedellerine ilişkin olarak– verdiği kararlarda *"ihale bedelinin nemalandırılmamış olmasının başvurucunun mülkiyet hakkını ihlal ettiği"* sonucuna varmıştır.[905]

[905] Bu konuda ayrıca bknz: **KODAKOĞLU, M.** İcra ve İflas Hukuku'nda İhale Bedelinin Nemalandırılması (MİHDER., 2021, S: 45, s: 527–570) – **TOPAL, M.** İcra ve İflas Hukukunda İhalenin Feshi,2023, s: 371 vd.–**UYAR, T.** ("Paraların Bankalara ve Mal Sandıklarına Yatırılması" Başlıklı Harçlar Kanunu'nun 36/I,II Maddesini İptal Eden) Anayasa Mahkemesinin 04.05.2023 T. E: 48, K:72 Sayılı Kararının Düşündürdükleri… (İBD. 2023/Eylül– Ekim, S: 2023/5, s.389–404)

b) Taşınmaz satışlarında, ihale bedelinin ödenmesi [906] [907]**:**

«İhalede –gerek birinci ve gerekse ikinci artırmada– taşınmazı satın alanlar, ihaleye alacağına mahsuben iştirak etmemiş olmak kaydıyla, ihalenin feshi talep edilmiş olsa bile, satış bedelini derhal veya 130 uncu maddeye göre verilen süre içinde nakden ödemek zorundadırlar» (İİK. m. 134/VIII, c: 1).

İİK. m. 130/I'de (ve ESY. m. 20'de); alıcının ihale bedelinin *«artırma sonuç tutanağının ilanından (İİK. m. 115/IV), c:1, 2) itibaren yedi gün içinde* –icra dairesinin banka hesabına, şartnamede alıcıya ait olduğu belirtilen hesaba yatırılması gerekir. K*atma değer vergisi, ihale damga pulu bedeli* ise ihalenin kesinleşmesiyle birlikte yatırılır.

Birinci artırma sonucunda, alıcı ihale bedelini ödemezse, – icra müdürü kendiliğinden ihaleyi kaldırır (iptal eder) ve– ikinci artırma, daha önce ilan edilen tarihte başlar (İİK. m. 115/VI; ESY. m. 15/5; 18).

İkinci artırma sonucunda, ihale bedeli ödenmezse –icra müdürü ihaleyi kaldırır (iptal eder) ve– alacaklının, satış için, icra dairesinden 'geri kalan satış isteme süreci içinde' yani satış günü verilmesini talep etmesi gerekir.

Taşınmazlarda da, ihalenin yapılması ile, mülkiyet alıcıya geçmekle beraber (İİK. m. 115/II; 134/I; TMK. m. 705/II; TBK. m. 279/III), taşınmazın alıcıya teslimi için 'ihalenin kesinleşmesi' ve 'ihale bedelinin ödenmesi' gerekir.

İhaleye, alacaklarına mahsuben katılmış olanlara ihalenin yapılması (İİK. m. 134/VIII), ile, bu kişilerin ihalenin kendilerine yapılması ile, ihale bedelini ödemiş oldukları kabul edilir… Bu kişiler, satış bedelini 'yedi gün içinde' ödemek zorunda değildirler… Eğer, ihale bedeli, alıcı– alacaklının alacağından fazla ise –yapılacak ve kesinleşecek sıra cetveline göre– dağıtılacak farkın dosyaya yatırılması gerekir… [908]

Bunun gibi, ortaklığın giderilmesi (izale– i şüyu) satışlarında, ihale kendisine yapılmış olan hissedar (paydaş), satış bedelinden kendi hissesine düşecek olan parayı ödemekle yükümlü olduğu satış bedelinden düşebilir.

Buna karşılık, intifa hakkı ile yükümlü olarak satılığa çıkarılan bir taşınmaz, intifa hakkı sahibine ihale edilmiş ise, alıcı intifa hakkı sahibi, satış bedelinden intifa hakkı karşılığı olarak para ayrılmasını ve bu paranın ödemekle yükümlü olduğu satış bedelinden düşülmesini (mahsup edilmesini) isteyemez (II. Cilt s:1338).

---

[906] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./ KALE, S./ UYAR, C.** age. s:460 vd.

[907] **UYAR, T.** İhale Bedelinin Ödenmesinin Sonuçları (Yargı Dünyası, Eylül/2001, s: 9–18; Manisa Bar. Der. 2001/3, s: 31–42) **– UYAR, T.** Alacaklının "Alacağına Mahsuben Satışa Konu Taşınırı/Taşınmazı Satın Alması"nın Engellenmesinin Hukuki Sonuçları (IBD. 2011/4, s: 80–85) – **UYAR, T.** İcra Dairesinde Satılan Taşınmazların/Taşınırların "Alacağa Mahsuben" Satın Alınmasının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Der. 2020/9, s: 2177–2188)

[908] **UYAR, T.** Alacaklının «Alacağına Mahsuben Satışa Konu Taşınırı/Taşınmazı Satın Alması»nın Engellenmesinin Hukuki Sonuçları «İİK. m. 118/I, 130, 133» (İBD. C:85, S:4, 2011, s:80–85) – **UYAR, T.** İcra Dairesinde Satılan Taşınmazların/Taşınırların «Alacağa Mahsuben Satın Alınması»nın Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Der. 2020, S:209, s:2177–2188

Taşınır satışlarında; İİK.m. 118/I ve *taşınmaz satışlarında;* İİK.m. 130 uyarınca y e d i g ü n i ç i n d e , ihale alıcısı tarafından nakden yatırılan *satış bedeli*, İİK.m. 134/VIII gereğince – ihalenin feshi talep edilmiş olsa bile– icra müdürü tarafından, *"ihalenin feshine yönelik şikayet sonucunda verilecek kararın kesinleşmesine kadar"* bankalarda nemalandırılır.

Bu hükmün uygulanma şekli özellikle ihale alıcılarını tatmin etmemekte ve ciddi tartışmalara neden olmaktadır. Bu paraları nemalandıran T. Vakıflar Bankası'nın uyguladığı *"faiz oranı"* ihale alıcılarını tatmin etmemekte ve Anayasa Mahkemesi de çeşitli tarihlerde (16.02.2017, 28.01.2020) –özellikle; sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde nemalandırılmamış olan ihale bedellerine ilişkin olarak– verdiği kararlarda *"ihale bedelinin nemalandırılmamış olmasının başvurucunun mülkiyet hakkını ihlal ettiği"* sonucuna varmıştır. [909]

c) 'Katma değer vergisi' ile 'ihale damga vergisi'nin ödenmesi:

İİK m. 114/son uyarınca; "*İhalenin kesinleşmesi üzerine taşınırın ihale alıcısına teslimi veya sicile kayıtlı malın ihale alıcısı adına tescili, damga vergisi ve katma değer vergisinin yatırılmasından sonra gerçekleştirilir."*

Katma değer vergisi ile damga vergisinin – ihale kesinleşmesinden sonra– icra müdürlüğünce verilen 7 günlük süre içinde ödenmemesinin yaptırımı nedir?

Bu durumda, icra müdürlüğü "*ihalenin iptaline" (*İİK. m.115/VI,c:1) mi yoksa "*durumu bir tutanakla tespit ettikten sonra"* vergi dairesine bu durumu ihbarda bulunmakla mı yetinir ve satılan taşınırı/taşınmazı ihale alıcısına teslim ve tescil işleminin yaptırılmamasına mı karar verir?

İİK m.114/son (ve İİK m. 126/I) uyarınca; *ihale kesinleştikten sonra*, satılan (satın alınan) taşınırın (ve taşınmazın) alıcısına teslimi veya sicilde kayıtlı malın ihale alıcısı adına tescili, "*damga vergisi"* ve "*katma değer vergisi"*nin yatırılmasından sonra mümkün olacak ve İİK. m. 114/VI– 9 uyarınca "*ihale bedelinin süresi içinde yatırılmaması halinde, alınan teminatın iade edilmeyip öncelikle satış masraflarından düşülmek üzere alacaklarına mahsuben hak sahiplerine ödenecek*"tir.

İhale kesinleştikten sonra, ihale alıcısının İİK. m. 114/VII– 9 uyarınca "*katma değer vergisi*" ile "*damga vergisi*"ni yatırmaması halinde, icra müdürlüğünce ihale iptal edilebilir mi? Yoksa, bunun yerine, satılan taşınırın/taşınmazın alıcısına teslim ve alıcı adına tescil işlemi yerine getirilmeyerek yatırılmayan "*katma değer vergisi*" ile "*damga vergisi*"nin alıcıdan – cezalı olarak– tahsili için Vergi Dairesine ihbar yazısı gönderilmekle yetinilmeli midir?

İİK.'nun 114, 115, 118 ve 130. maddelerinde 7343 sayılı Kanun ile değişiklik yapılmadan ve 133. madde yürürlükten kaldırılmadan önce;

---

[909] Bu konuda ayrıca Bknz: **KODAKOĞLU, M.** İcra ve İflas Hukuku'nda İhale Bedelinin Nemalandırılması (MİHDER., 2021, S: 45, s: 527–570) – **TOPAL, M.** İhalenin Feshi, s: 371 vd. – **UYAR, T.** ("Paraların Bankalara ve Mal Sandıklarına Yatırılması" Başlıklı Harçlar Kanunu'nun 36/I,II Maddesini İptal Eden) Anayasa Mahkemesinin 04.05.2023 T. E: 48, K:72 Sayılı Kararının Düşündürdükleri… (İBD. 2023/Eylül– Ekim, S: 2023/5, s.389–404)

a) "Katma değer vergisinin, icra müdürlüğünce verilen süre içinde alıcı tarafından yatırılmaması halinde, ihalenin icra müdürlüğünce feshedileceği" [910] [911] kabul edilmekte,

b) "Damga vergisinin, icra müdürlüğünce verilen süre içinde alıcı tarafından yatırılmaması halinde, ihalenin icra müdürlüğünce feshi yoluna gidilmemekte, 'damga vergisinin yatırılmadığını' bir tutanakla tespit eden icra müdürlüğünün bu durumu Vergi Dairesi'ne bildirmesi (ihbar etmesi)" yoluna gidilmekteydi.[912]

7343 sayılı Kanun'la kabul edilen İİK.'nun 114/VII– 8 hükmünün yeni düzenlemesine göre; ihalede verilen tekliflerin "*haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyenin alacağınq rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaştırma masraflarını geçmesi*" ve İİK.'nun 115/l, c: 3 hükmüne göre "*artırma bedelinin haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyenin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaştırma masraflarını da geçmesi*" halinde ihale gerçekleşecektir.

İİK. m. 114/son'da bahsi geçen "*damga vergisi*" ile "*katma değer vergisi*", "*satışın talep edildiği tarihten satışın yapıldığı tarihe kadarki masraflar*" olan yediemin ücreti, gazete ilan masrafları, tebligat masrafları, kıymet takdiri masrafları vb. arasında yer almadığından, bunların alıcı tarafından – icra müdürlüğü tarafından verilen yedi günlük süre içinde yatırılmaması– icra müdürlüğünce ihalenin iptaline (İİK. m. 115/VI, c: 1) neden olmamalıdır.

İcra müdürünün bu durumu bir 'tutanak' ile tespit edip (İİK. m. 115/VI, c: 1), kesinleşen ihale bedeli üzerinden tahakkuk eden 'katma değer vergisi' ile 'damga vergisi' nin tahsili için Vergi Dairesi'ne ihbarda bulunması gerekir.

Ayrıca belirtelim ki; ihalenin kesinleşmesi üzerine, alıcının yatırması gereken damga vergisi ve katma değer vergisinden bahseden İİK.'nun 114. maddesine ait Hükümet Tasarısı Gerekçesi'nde "*İhale alıcısının, ihalenin kesinleşmesi üzerine icra dairesine müracaatla 'katma değer vergisi beyannamesi' düzenleteceği*" öngörülmüştür. Bu hükümden de, kanun koyucu tarafından 'katma değer vergisi' ile 'damga vergisi'ni süresi içinde alıcı tarafından ödenmemesinin ihalenin iptaline neden olmayacağının kabul edilerek, bunların vergi dairesince tahsilinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

---

[910] Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T.** "Katma Değer Vergisi" ile "İhale (Damga) Pullarının Ne Zaman Yatırılması Gerekir? Bunların Ödenmemesi İhalenin Feshini Gerektirir mi? (İBD. Mar/1998, s: 84–82) **UYAR, T/UYAR, A./UYAR, C.** – İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 3. Baskı, 2014, C: 2, s: 2166 vd., 2295 vd., 2308 vd.

[911] Bknz: 12. HD. 27.10.2005 T. 17060/20995; 16.05.2005 T. 6868/10768; 14.4.2005 T. 4169/8062; 27.01.2005 T.
24821/1083; 26.04.2004 T. 5912/10308; 05.03.2004 T. 27839/5094; 09.04.1992 T. 11617/4512 (www.e–uyar.com)

[912] **UYAR, T.** agm. s:84–92 – **UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C.** age., s. 2309

52) "İpotek Akit Tablosu"nda Yer Alan "Bilafâiz" Faizsiz Kaydının Anlam ve İçeriği Nedir? Bu Şekilde Konulmuş Olan Bir İpotekte Alacaklı Nasıl Faiz İsteyecektir?

*

Faiz; *"belli bir miktar parayı ödemekle sorumlu olan borçlunun, alacaklının bu paradan mahrum kaloması sebebi ile bir hukuki işlem veya kanun maddesi gereğince ödemekle sorumlu olduğu karşılık"*tır.[913]

Faizin ilgili olduğu dönem açısından *anapara faizi* ve *temerrüt faizi* şeklindeki bir ayrımdan bahsedilebilir.. *Ana para faizi;* 'para alacağına, borçlu kişinin temerrüde düşmesine kadar işletilen faiz'dir. *Temerrüt (gecikme) faizi* ise 'para borcunu ifa etmekte temerrüde düşen borçlu kişinin, temerrüt süresine bağlı olarak, alacaklıya ödemekle sorumlu olduğu faiz'i ifade eder.[914]

Uygulanacak *temerrüt faizi oranı* sözleşmede kararlaştırılmamış ise, TBK m. 120 gereğince "faiz borcunun doğduğu tarihe bakılarak, yürürlükteki yasal hükümlere göre" tespit edilir.[915]

Anapara faizi; vade veya takip tarihine kadar işleyebileceğinden*, temerrüt (gecikme) faizi;* temerrütten itibaren bütün takip boyunca işlemeye devam eder.[916]

Anapara ipoteği "'anapara' ve 'takip giderleri' dışında 'temerrüt (gecikme) faizini' (TMK m. 875/I– 2; 3095 s. Kanun K. m. 2) kapsarken[917], *üst sınır (limit) ipoteğinde* "gerek asıl alacak (anapara), gerek sözleşme ve temerrüt (gecikme) faizleri ve gerekse mahkeme ve icra giderleri ancak tapu sicilinde tescil edilmiş alacak miktarını aşmamak koşulu ile ipoteğin kapsamına girerler.[918]

İpotek ya s ü r e l i ya da s ü r e s i z olarak kurulmuş olur…

a) Eğer ipotek *süreli* olarak kurulmuşsa; TMK m. 883 uyarınca "Sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde ipotekli taşınmaz üzerinde 2004 s. İcra ve İflas Kanunu'nun 150/c maddesinde belirtilen şerhin konulmaması (yani; icra takibi yapılıp, icra müdürlüğünce 'ipoteğin paraya çevrilmesi hakkındaki takibin başladığının tapu idaresine haber verilmemesi) halinde ipotek, malikin talebi ile tapu müdürlüğünce terkin edilir."[919]

---

[913] **OĞUZMAN, M.K./ÖZ, M.T.** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 2, 2018, s:322 – HELVACI, M. Ticaret Kanunu Bakımından Para borçlarında Faiz kavramı, 2000, s:64 **– BARLAS, M.** Para Borçlarının İfasında Borçlunun Temerrüdü ve Bu Temerrüt Açısından Düzenlenen Genel Sonuçlar, 1992, s:124 vd. – **ERDAL, T.** İpotek Sözleşmesi, 2023, s:120 (Yayımlanmamış LİS. TEZİ)

[914] **HELVACI, M.** age s:102– **BARLAS, M.** age s:126

[915] **KUTLU, M.** İpotek Sözleşmelerinin Genel İşlem Koşulları Açısından İncelenmesi, 2022, s:148 vd.

[916] **AŞIK, İ./TOK, O.** İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip (Şerh), 2025, s:166

[917] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, Cilt 2, 2014, 3. Baskı, s:2733

[918] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age s:2733, 2737

[919] Not: Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T.** "Süreli İpotek" ler, Ne Zaman ve Nasıl Takip Konusu Yapılabilir? İpotek Akit Tablosunda Yer Alan "Bilâ Faiz" (Faizsiz) Kavramının İçeriği– Bu Durumda Alacaklıların, Borçludan Hiç Mi Faiz İsteyemeyeceği? "Anapara İpotekleri" ile

b) İpotek eğer *süresiz* olarak kurulmuşsa, alacaklının ihtarından sonra borç muaccel hale gelir ve alacaklı bu tarihten sonra – 'ihtar tarihi'nden itibaren temerrüt (gecikme) faizi isteyip– takipte bulunabilir.[920]

İpotek eğer "*faizsiz (bilafaiz)* olarak kurulmuşsa; örneğin – uygulamada çok sık görüldüğü gibi– "altı ay ya da bir yıl vade ile faizsiz" olarak kurulmuşsa, bu ipoteğe dayalı olarak yaptığı takipte alacaklı nasıl faiz isteyecektir?

Yüksek mahkeme, bu konuda;

– "*İpotek akit tablosunun incelenmesinde, borçlunun alacaklı lehine 175.000,00 TL bedel için, 1. derecede, faizsiz ve fekki bildirilinceye kadar müddetle, borçlu adına kayıtlı taşınmazlar üzerine ipotek tesis edildiği, ipoteğin, mevcut olan bir borç için tesis edilmekle kesin borç ipoteği (karz ipoteği) olup, ilam niteliğini taşıdığının anlaşıldığı, ipotek akit tablosu kayıtsız şartsız bir para borcu ikrarını içerse de, alacaklı tarafından borçlu hakkında ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilamsız takip yapılmasında ve borçluya 9 örnek ödeme emri gönderilmesinde yasaya aykırılık bulunmadığı, ipoteğin belirtilen niteliği, borçlunun itirazında ve yargılama sırasında borcu olmadığı veya borcun ödendiğine ilişkin herhangi bir belge sunmadığı gözetildiğinde, takibe dayanak ipotek akit tablosunda alacak miktarı 175.000,00 TL olarak belirtilmekle, alacağın likit olduğu ve davalının itirazı üzerine takibin durdurulduğu dikkate alındığında İİK. 68 maddesi kapsamında davacı alacaklı lehine asıl alacağın %20'si oranında icra inkar tazminatına hükmedilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmadığı– "* (12. HD. 28.03.2023 T. E: 2022/9371, K: 2082) (www.e– uyar.com)

– "*Mahkemece takibin henüz sonlanmadığı ve takip dayanağı ipotek resmi senedinde, "taşınmazın 40.000.00 TL bedelle bila faiz ve fekki bildirilinceye kadar süreyle ipotek tesis edildiği" nazara alınarak, takipten öncesi için ihtarla borçluya verilen sürenin dolmasıyla temerrüdün oluştuğu (borcun istenebilir hale geldiği) ve bu tarihten itibaren 3095 sayılı Yasa'nın 1. maddesine göre yasal faiz istenebileceği, yine aynı şekilde takip tarihinden sonrası için de, değişen oranlarda yasal faizin talep edilebileceği dikkate alınarak, borçlunun faize yönelik itirazının esasının incelenmesi gerekeceği–* "(8. HD. 27.12.2012 T. E: 11985, K: 13243) (www.e– uyar.com)

– "*Alacaklının ipotek akit tablosuna göre doğmuş ve doğacak borçlara karşılık teminat teşkil etmek üzere 2 derece 50.000 TL miktarlı bila faizli teminat ipoteğinden dolayı genel mahkemelerde dava açıp alacağını miktar olarak belirlemeden ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile borçlu hakkında takip yapamayacağı–"* (12. HD. 05.06.2012 T. E:1337, K:19187) (www.e– uyar.com)

– "*Borçlunun ileri sürdüğü " asıl borcun murislerine ait olmadığından kendileri (mirasçıları) aleyhine takip yapılamayacağı, yine takip tarihi itibariyle ipoteğin süresinin dolduğundan takip yapılamayacağı ve ipotek faizsiz olarak kurulduğundan faiz talep edilemeyeceği" yönündeki iddiaları borca itiraz niteliğinde olduğundan, bu*

"Üst Sınır İpotekleri"nin Neleri Kapsamına Aldığı? (İBD. Mart–Nisan/2025 S:2025/2, s: 317–352) – **AŞIK, İ./TOK, O.** age s:78 vd.

[920] **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age s:2733

itirazın 7 günlük süre içerisinde icra dairesine yapılması gerekeceği– " (12. HD. 11.10.2011 T. E:2974, K:18503) (www.e– uyar.com)

– "*İpoteğin «bir yıl (altı ay) müddetle (vâde ile) faizsiz» olarak kurulmuş olması halinde, alacaklının belirtilen bir yıllık (altı aylık) süre geçtikten sonra «temerrüt faizi» talep edebileceği– "* (12. HD. 10.3.2006 T. E: 1342, K: 5004) (www.e– uyar.com)

– "*İpotek akdinin «faizsiz» olarak kurulmuş olması halinde, «vade tarihine kadar faiz istenemeyeceği, vadeden sonra faiz istenmesinin mümkün olduğu» yolundaki ilkenin, taraflarca ipotek akit tablosunda «vade tarihinden ipoteğin kaldırılacağı tarihe kadar da faiz istenemeyeceği»nin kararlaştırılmamış olması halinde geçerli olacağı"* (12. HD. 20.2.2006 T. E: 2005/26399, K: 3037) (www.e– uyar.com)

– " *İpoteğin «bir yıl (altı ay) müddetle (vâde ile) faizsiz» olarak kurulmuş olması halinde, alacaklının belirtilen bir yıllık (altı aylık) süre geçtikten sonra «temerrüt faizi» talep edebileceği– "* (12. HD. 10.10.2005 T. E: 15879, K: 19438) (www.e– uyar.com)

– *"Faizsiz ve süresiz olarak kurulmuş olan ipoteklerde, borcun muaccel hale gelmesinin borçlunun temerrüde düşürülmesine bağlı olduğu, bu durumda borçlunun ihtar ile temerrüde düşeceği ve alacaklının ihtardan itibaren temerrüt faizi isteyebileceği – Daha önce alacaklının ihtar göndermemiş olması halinde, borçlunun ödeme emrinin kendisine tebliğ ile temerrüde düşeceği ve bu tarihten itibaren temerrüt faizi ödemekle yükümlü olacağı– "* (12. HD. 25.11.2005 T. E: 18517, K: 23240) (www.e– uyar.com)

– "*Faizsiz ve süresiz olarak kurulmuş olan ipoteklerde, borcun muaccel hale gelmesinin borçlunun temerrüde düşürülmesine bağlı olduğu, bu durumda borçlunun ihtar ile temerrüde düşeceği ve alacaklının ihtardan itibaren temerrüt faizi isteyebileceği – Daha önce alacaklının ihtar göndermemiş olması halinde, borçlunun ödeme emrinin kendisine tebliğ ile temerrüde düşeceği ve bu tarihten itibaren temerrüt faizi ödemekle yükümlü olacağı– "* (12. HD. 11.7.2005 T. E: 11402, K: 15031) (www.e– uyar.com)

– "*İpoteğin faizsiz (bilafaiz) olarak kurulmuş olmasının, vâde tarihine kadar alacaklının faiz istemesini önleyeceği, fakat vâdeden itibaren faiz istemesini önlemeyeceği– "* (12. HD. 15.1.2004 T. E: 2003/23019, K: 231) (www.e– uyar.com)

– "*İpoteğin «bir yıl (altı ay) müddetle (vâde ile) faizsiz» olarak kurulmuş olması halinde, alacaklının belirtilen bir yıllık süre geçtikten sonra «temerrüt faizi» talep edebileceği– "* (12. HD. 6.5.2002 T. E: 8430, K: 9545) (www.e– uyar.com)

– "*Kesin (ana para) ipoteği" faizleri de kapsamına aldığından (MK. 875), vâde tarihinden tahsil tarihine kadar işleyecek faizlerin icra daire– since hesaplanması (ve asıl alacağa eklenmesi) gerekeceği– "* (12. HD. 28.9.1988 T. E: 7684, K: 10477) (www.e– uyar.com)

– *"«6 ay vâde ile faizsiz» olarak kurulan bir ipotekte, alacaklının – 6 ay sonra– vâde tarihinden itibaren faiz isteyebileceği– "* (12. HD. 14.4.1987 T. E: 1986/8649, K: 5229) (www.e– uyar.com)

– "*İpoteğin faizsiz (bilafaiz) olarak kurulmuş olmasının, vâde tarihine kadar alacaklının faiz istemesini önleyeceği, fakat vâdeden itibaren faiz istemesini önlemeyeceği– "* (12. HD. 27.11.1986 T. E: 5481, K: 13093) (www.e– uyar.com)

şeklinde i ç t i h a t t a bulunmuştur..

53) «Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması (Aralanması) Teorisi»[921] Çerçevesinde 'Tasarrufun İptali Davası' Açılabilir mi?[922]

Sermaye şirketlerinde ortakların sınırlı sorumluluğu ve tüzel kişiliğin getirdiği *'ayrılık ilkesi'*, şirketi oluşturan ortaklar tarafından zaman zaman kötüye kullanılmaktadır... Dürüstlük kuralına aykırılık oluşturan bu gibi durumlarda, tüzel kişiyi oluşturan ortakların sorumluluğuna gidilebilmesi için uygulamada *'tüzel kişilik perdesinin kaldırılması'* yolu ortaya çıkmıştır. İstisna olarak uygulanan bu yolun söz konusu olabileceği hâller gerek **yabancı doktrinde** gerekse **Türk doktrininde** incelenmiştir… Tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasına yön veren **İngiliz hukuku doktrininde** ve İngiliz yüksek mahkemesinin son kararlarından da açıkça anlaşılacağı üzere, perdenin kaldırılması uygulamada *'son çare ilkesi'* benimsenmiştir. Söz konusu ilkeye göre; tüzel kişilik perdesinin kaldırılması ancak başka bir çözüm yolunun olmadığı hâllerde, son olarak başvurulması gereken bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır… *'Son çare ilkesi'*, yalnızca yabancı mahkeme kararlarında değil Türk hukukunda da benzer şekilde uygulama alanı bulmuş ve yerleşmiş Yargıtay kararlarında da tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasının istisnai nitelikte olduğu vurgulanarak *"başka bir yasal nedene dayanılmasının mümkün olmadığı durumlarda başvurulması gereken bir yol"* olarak benimsenmiştir.[923]

Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması konusu son zamanlarda gerek Türk doktrininde gerekse yabancı doktrinde yoğun olarak tartışılan konulardan bir tanesidir. Ancak bu konu salt teorik bir konu olmayıp, Yargıtay kararlarına da girmeye başlamıştır. Özellikle son yıllarda Yargıtay'ın tüzel kişilik perdesinin kaldırılması (aralanması) ve

---

[921] **Doktrinimizde** bu konuda *'perdenin kaldırılması' ya da 'peçenin kaldırılması' (***TEKİNALP, G./TEKİNALP, Ü. «**Perdeyi Kaldırma Teorisi» 'Prof. Dr. Reha Poroy'a Armağan, 1995, s: 387, 389'**– *'Perdenin Aralanması' (***KENDİGELEN, A. «**Hukuki Mütalaalar, 2003, C:2, s: 114» **'***Tüzel Kişilik Tabanına Başvurulması'* (**DURAL, M. «**Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması (15. Yıl Sempozyumu, 1998, s: 97)–*'Tüzel Kişilik Tülünün Kaldırılması veya Perdesinin Kaldırılması'* (**YANLI, V.** «Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ve Pay sahiplerinin Ortaklık Alacaklılarına Karşı Sorumlu Kılınması, 2000, s: 14») –**POROY, R./TEKİNALP, Ü./ÇAMOĞLU, E.** «Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 7. Bası, 1997, s: 89 vd.» **–AKÜNAL, T.** «Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, 1995, s: 16 vd.»–**KARAYALÇIN, Y.,** Üst Kuruluşlar Hukuku «BATİDER, C: 16, S:1, s: 39 vd.–**KARAYALÇIN, Y.** Meseleler ve Görüşler, 1997, V, s: 45– **SUNGURBEY, İ.** Medeni Hukuku Sorunları, 6. cilt, 1994, s: 435 vd. – **ENGİN, E.M.** Türk İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda İşveren, 1993, s: 213 vd. – **AYDINLI, İ**. Üst Kuruluş İşletmelerinde İşyeri ve İşletme Kavramları Bakımından İş Hukukunda Tüzel Kişilik Perdeliğinin Kaldırılması Teorisinin Görünümü (Çimento İşveren, C:13, S:4, s: 3 vd.) tabirleri kullanılmaktadır.

Bu teori Türk hukukuna ilk defa 1963 yılında girmiş, bazı yazarlar tarafından *'tülü kaldırma'*, bazıları tarafından *'tüzel kişilik perdesinin aralanması'*, bazıları tarafından da *'ışıldak ilkesi'* olarak ifade edilmiştir. (**YANLI, V.**, Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ve Pay Sahiplerinin Ortaklık Alacaklarına Karşı Sorumlu Kılınması, 2000, s: 13; **ANTALYA, O. G.** Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Teorisi, I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu, 2008, s: 144 vd.) Yargıtay daha çok *'tüzel kişilik perdesinin aralanması'* kavramını tercih etmiştir. (**AKINCI, Ş.** Alacaklılardan Mal Kaçırmak İçin Kurulan Yeni Şirkete Müracaat İmkânı Bakımından; Muvazaa, Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ile Organik Bağ Kavramlarının Elverişliliği ve Yargıtay Uygulamaları "Selçuk Ünv. Huk. Fak. Der., 2019/3, s: 660)

[922] **UYAR, T.** (İcra ve İflâs Hukukunda İlişkin) Hukuki Mütalâalar, C: 2, 2017, s: 790 vd.

[923] **ÇATAKLI, C. Ç.** Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılabileceği Hâllerin Tek Ortaklı Şirketlerdeki Görünümü (Anadolu Ünv. Huk. Fak. Der., Temmuz/2024, s: 802 vd.)

bu perdelerin arkasındaki gerçek veya tüzel kişinin sorumluluğuna hükmedilmesi gerektiği yönünde çok önemli kararlar bulunmaktadır.

Sorumluluktan kurtulmak için tüzel kişilik perdesinin arkasına saklanmak uygulamada sık karşılaşılan hâllerden biridir. Ancak böyle bir davranışın dürüstlük kuralına aykırı düşeceği de aşikardır. İşte borçlardan ve sorumluluktan kurtulmak amacıyla tüzel kişiliğin bir araç olarak kullanıldığı hâllerde, bunun önüne geçilebilmesi için *'perdeyi kaldırma teorisi'* ortaya atılmıştır. Teorinin şartları oluştuğunda tüzel kişilik adeta yok sayılmakta ve perdenin arkasındaki gerçek borçlunun sorumluluğu cihetine gidilmektedir.[924] Bir diğer ifadeyle tüzel kişiliğin hukuken ayrı bir kişiliğinin olduğu göz ardı edilmekte, üyeler ile tüzel kişi arasındaki *'ayrılık ilkesi'* bir kenara bırakılmaktadır.[925] Bu uygulamanın kanuni dayanağını ise, bizim hukukumuzda TMK m. 2 oluşturmaktadır. Buna göre, şirket tüzel kişiliğinin arkasına saklanmak *'hakkın kötüye kullanılması'* olarak kabul edilmektedir.[926]

Bir tüzel kişinin borcu için başka tüzel kişi veya gerçek kişinin sorumlu tutulması kural olarak, sorumluluk hukukumuzun, şirketler hukukumuzun, icra ve iflâs hukukumuzun temel ilkelerine aykırıdır. Ancak, öyle bazı durumlar olabilir ki, bu kuralın katı bir biçimde uygulanması hakkaniyet ve dürüstlük kuralı ile bağdaşmayabilir. İşte böyle durumlarda, tüzel kişilik perdesi kaldırılarak, perdenin arkasındaki gerçek veya tüzel kişinin sorumluluğu cihetine gidilebilir…

İlk çıkış noktasına baktığımız zaman perdeyi kaldırma teorisinin, tüzel kişilerin iyi niyet kurallarına aykırı şekilde yaptıkları fiillerden dolayı ortakların ve yöneticilerin sorumluluktan kaçınmalarına engel olunmak için, Anglo Sakson ve Kara Avrupası hukuklarında geliştirilmiş olduğunu görüyoruz. Teorinin geliştirilmesindeki temel amaç, kendini oluşturan kişilerden ayrı ve bağımsız bir varlığı olan tüzel kişilerin kuruluş amaçlarının dışına çıkarak, hukuken yasaklanmış bir amacı gerçekleştirebilmek için faaliyetlerde bulunmalarının önüne geçmektir. Şüphesiz ki bu tür faaliyetler hem *TMK m. 2'ye aykırıdır* ve hem de *kanuna karşı hile* teşkil etmektedir.[927]

Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması her olayda müracaat edilebilecek bir yol değildir. Çünkü perdenin kaldırılması, *"tüzel kişilerin borçlarından dolayı başkalarının*

---

[924] **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davası ve 'Muvazaa', 'Nam–ı Müstear', 'İşletmenin Devri', 'Kanuna Karşı Hile' ve 'Perdeyi Kaldırma Teorisi' (ABD., 2016/2, s: 374) – **ULUSOY, E.** Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Sempozyumuna Sunulan Tebliğ, 2008, s: 354 vd. **– AKINCI, Ş.** agm. s: 660

[925] **YANLI, V.** age. s: 17–18

[926] **KAPLAN, İ.** Tüzel Kişiliğe Sahip Ticaret Ortaklıklarında Perdenin Kaldırılması Talepli Hukuki Sorumluluk Davaları (BATİDER, C: XXV, S: 4, s: 41) – **ÇAMOĞLU, E.** Ticaret Ortaklıkları Bağlamında Perdenin Kaldırılması Kuramı ve Yargıtay Uygulaması (BATİDER, C: 32, S: 2, 2016, s: 15; **UYAR, T.** agm. s: 376 – **YILDIRIM, M.K.** Maddi Hukuk–İcra Hukuku İlişkisi ve İptal Davalarından Perdeyi Kaldırma Teorisine Hukuki Korunma Sağlayan Enstrümanlar (I. Uluslararası Ticaret Odası Sempozyumu' «Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması»)na sunulan tebliğ, 2008, s: 184 – **YILMAZ, L.** Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Meselesi Hakkında İsviçre Federal Mahkemesi Kararları Işığında Düşünceler, I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu, 2008, s: 253

[927] **ERTÜRK, A.** Soygunu Görmek İçin Perdenin Arkasına Bakalım (Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması) age. Sempozyum, 2008, s: 137 vd. – **YANLI, V.** age. s: 111 – **AKINCI, Ş.** agm. s: 661

*sorumlu tutulamayacağı ilkesi"*nin özellikle şirketlerin sadece sermayeleri ile sorumlu olacakları ve *"tüzel kişilerin borçlarından dolayı ortakların sorumlu tutulamayacağı"* kuralının önemli bir istisnasını teşkil etmektedir.[928]

Bu nedenle, teoriyi savunan yazarlar tarafından teorinin uygulama alanı sınırlandırılmaya çalışılmıştır. Bir görüşe göre, tüzel kişilik perdesinin kaldırılması sonucunu doğuracak hâllerden en önemlisi, tüzel kişilik yapısının kötüye kullanılmasıdır. Bu durumda hâkim, *'tüzel kişilik yapısı'* ve *'tüzel kişi ile ortaklar arasındaki aykırılık ilkesi'*ni gözetmekten ve uygulamaktan kaçınabilir. Böylece tüzel kişinin sadece kanun tarafından imkân verilen amaçlar doğrultusunda faaliyet göstermesi sağlanır. Zira sadece bu amaçlar çerçevesinde kaldığı sürece, tüzel kişi meşrudur. Hukuka aykırı amaçlar elde etmek için kurulmuş tüzel kişiyi kanun himaye etmez. Ancak hangi hâllerde tüzel kişilik perdesinin kaldırılabileceğine ilişkin kıstasları geliştirmek zordur. Hâkim her somut olayı kendi başına değerlendirmeli ve tüzel kişiliği düzenleyen normların amacı dışında kullanılıp kullanılmadığına bakmalıdır. Bu teori uyarınca, her durumda tüzel kişilik perdesi kaldırılmalıdır. Daha açık bir ifadeyle yükümlülük ve borçlardan kurtulmak için tüzel kişilik araç olarak kullanılıyorsa, araç ortadan kaldırılmalıdır.[929]

'Perdeyi kaldırma teorisi'nin uygulandığı davalar, büyük kısmı itibari ile borçlunun alacaklısından mal kaçırmak amacıyla yaptığı tasarrufların, hileli, muvazaalı işlemlerin, «borçlunun alacaklısına karşı hükümsüz hale gelmesi yaptırımını» hedef almaktadır.[930]

İcra ve İflas Hukuku alanında 'perdenin kaldırılması teorisi' nin yoğun bir şekilde çıkabileceği alan hiç kuşkusuz *tasarrufun iptali* ve *istihkak davalarıdır*.[931]

Takip hukuku alanında 'perdenin kaldırılması teorisi' ne en fazla ihtiyaç duyulabilecek ya da başka bir ifadeyle söz konusu teorinin sıklıkla gündeme gelebileceği alanlardan bir tanesi de *tasarrufun iptali* kurumudur… Bilindiği gibi; hacizden veya iflasın açılmasından evvel borçlunun malları üzerinde tasarrufta bulunmasına herhangi bir engel yoktur. Bu hak, ileride mallarını haczedilebileceğini ya da hakkında iflas kararı verileceğini bilen kimse açısından alacaklılara zarar vermek için de kullanılabilir. Örneğin; mallarının mülkiyetini, hileli tasarruflarla yakınlarına nakledebilir veya değerinden çok az bir bedelle başkasına satabilir. Bu durumlarda haciz aşamasında alacaklılar, haczedilebilecek hiçbir mal bulamaz veya buldukları mallar alacaklarını karşılamaya yetmeyebilir... Aynı şekilde iflasın açılması halinde iflas masasına çok az bir mal girer ve bu malların bedeli yine alacaklıları tatmine yetmeyebilir.[932]

---

[928] **ÖZTEK, S. / MEMİŞ, T.** Şirketler Hukuku ve İcra ve İflâs Hukuku Karşısında Borçlu Şirketin Alacaklılarının Hâkim Ortağa Karşı Korunması (Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması 'Sempozyumuna Sunulan Tebliğ, 2008, s: 195) – **SAĞLAM, İ.** Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Kavramına Genel Bir Bakış (a.g. Seminere sunulan tebliğ, s: 154) – **AKINCI, Ş.** agm. s: 661

[929] **AKINCI, Ş.** agm. s: 662

[930] **YILDIRIM, M.K.** a.g. Seminere sunulan tebliğ, s: 193

[931] **YAVAŞ, M.** Tasarrufun İptali ve İstihkak Kurumlarında Perdenin Kaldırılması (I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu «Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması» Sempozyumuna Sunulan Tebliğ, 2008, s: 217

[932] **ÖZTEK, S. / MEMİŞ, T.** ag. Seminer, s: 225)

Bizim hukuk sistemimiz, tıpkı *Alman ve İsviçre Hukuk sistemleri* gibi, tüzel kişilik kimliğinin ortakların kimliğinden tamamen farklı bir kimlik olduğu fikri (felsefesi) üzerine oturmuştur. 'Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması teorisi' ise bu sistemi sorgulamakta, hukuk düzeni ve hakkın kötüye kullanıldığı (MK. m.2) bazı durumlarda bu iki ayrı kimliğin, birbirinden bu denli ve keskin hatlarla ayrılmaması gerekebileceğini ortaya koymaya çalışmaktadır…Hakim her somut olayın özelliklerini gözönüne alarak olayı irdelemeli, olayda tüzel kişilik perdesi kullanılarak bir sorumluluktan kaçınma hali veya kendi çıkarları için tüzel kişilik perdesini alet etme hali var mıdır, yok mudur, bunu tespit etmeli ve ona göre tüzel kişilik perdesinin kaldırıp kaldırılmayacağına MK m. 2 hükmünü göz önüne tutarak karar vermelidir…Tüzel kişilik kalkanının kullanılmasına, açıkça hakkın kötüye kullanıldığının (MK. m.2 anlamında) ve adalet duygusunun zedelendiğinin tespit edildiği anda müsaade edilmemeli ve perde (kalkan) kaldırılmalıdır. Diğer bir ifade ile, yükümlülük ve borçlardan kurtulmak için, tüzel kişilik araç olarak kullanılıyorsa, araç olarak kullanıldığının tespit edildiği anda perde kaldırılmalıdır.[933]

Hukukun yasakladığı bir sonucu elde etmek veya getirilmiş olan bir yükümlülükten kurtulmak amacıyla tüzel kişiliğin bağımsız yapısının arkasına saklanıldığı, çok sık yaşanan bir durumdur…Tüzel kişilik perdesi arkasına gizlenilerek kanunun dolanılmasının MK. m. 2'ye aykırı olduğu şüphesizdir.[934] Tüzel kişiliğin, sözleşmeden ya da kanundan doğan her türlü yüküm ve borçlardan ve kaynağı ne olursa olsun, sorumluluklardan kurtulmak için bir araç olarak kullanılmasını engellemek amacıyla, Anglo–Sakson ve Kara Avrupası hukuk sistemlerinde 'perdeyi kaldırma teorisi' olarak anılan hukuk ilkesi geliştirilmiş olmaktadır… Bu teori ile *'tüzel kişiliklerin ayrılığı ilkesi'*nin kötüye kullanıldığı durumlarda, tüzel kişilik dikkate alınmamakta, yani yokmuş gibi hareket edilmekte ve ayrı tüzel kişilik savunmasından yararlanmak isteyenlere izin verilmemektedir.[935] Bu ismin verilmesinin sebebi, hukuki sorumluluktan kaçınmak amacıyla 'farklı tüzel kişilik' savunması yapan kişilerin, 'tüzel kişilik' perdesi arkasına saklanmaya çalışmaları, teorinin müdahalesi ile tüzel kişinin yok sayılmasıyla veya perdenin aralanması suretiyle perdenin arkasındaki gerçek yükümlünü sorumlu tutulabilmesidir. «*Perdenin aralanması teorisi*» vasıtasıyla, tüzel kişinin borçlarının, üyelerine izafesi mümkün olduğu gibi, üyelerin borçlarından dolayı, tüzel kişinin sorumlu tutulması da olanak dahilindedir.[936] Bu durumda *'tüzel kişinin kendisini oluşturan kişilerden ayrı ve bağımsız varlığı bulunduğu ilkesi'* göz ardı edilecek olup, bu uygulama, genel kurala aykırı düştüğünden, tüzel kişiyi oluşturan kişiler de *'tüzel kişiyi kullanarak birtakım yükümlülüklerden kurtulmak ya da tüzel kişinin amacına uygun olmayan tarzda davranma kastının aranması gerektiği'*ni savunulmaktadır.[937]

---

[933] **YILMAZ, L.** a.g. tebliğ s: 254 vd.
[934] **OĞUZMAN, M.K. /SELİÇİ, Ö./ OKTAY, Ö.** Kişiler Hukuku, 2005, s: 189
[935] **TEKİNALP, G./TEKİNALP, Ü.** a.g.m. s: 387
[936] **YANLI, V**. a.g.e. s: 1
[937] **OĞUZMAN, M.K. /SELİÇİ, Ö./ OKTAY, Ö**. a.g.e. s: 190

Temelinde, MK. m. 2'de belirtilen *'dürüstlük kuralı'*na aykırı davranmasını yaptırımı olarak karşımıza çıkan perdenin kaldırılması teorisi, hak ve vecibelerin kullanılması ile ilgili tüm alanlarda uygulama yeri bulmaktadır.[938]

Tüzel kişinin, kendisini oluşturan gerçek kişilerin ömürlerinin ve mal varlıklarının ötesinde bir ömre ve sürekliliğe sahip olarak iş ve işlemler yapabilmesi için, kendisini oluşturan gerçek kişilerden soyutlanarak ayrı bir varlığa, bağımsız bir kişiliğe sahip olması gerekmektedir.[939]

Bilindiği üzere tüzel kişilerde *'ayrılık prensibi'* geçerlidir. Dolayısıyla tüzel kişilik, kendisini oluşturan kimselerden bağımsız bir süje olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun sonucu olarak tüzel kişinin her tür işleminden de kendisinin sorumlu olması esası söz konusu olmaktadır. Tüzel kişi, alacaklılarına karşı sadece malvarlığı ile sorumludur. Kıta Avrupası'nın bu sert yaklaşımına karşın, Anglo– Amerikan hukuk sisteminde tüzel kişilere daha ılımlı bir anlam verilerek, onların sadece belirli hakların sahipsiz kalmaması için oluşturulmuş farazi varlıklar olduğu kabul edilmektedir.[940]

"Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması", tüzel kişilik bir perde gibi kullanılarak, kanun veya sözleşme hükümlerinin tüzel kişiyi oluşturanlara ve tüzel kişiye yüklediği sorumlulukların ihlâl edilmesi veya bunlardan kaçınılmaya çalışılması yahut bu şekilde üçüncü kişilerin zararına uğratılmasının amaç edinilmesi hâllerinde ortaya çıkmış bir kurumdur.[941]

Doktrinde[942] *"tüzel kişiliğin yasanın dolanılması hedefiyle yahut kanuna karşı hile oluşturacak şekilde kullanılabileceği, bu sorunun çözümünün ise, TMK m. 2 ile getirilmiş olan dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı kapsamına giren durumlarda, üyelerin sorumluluğuna gitmek olduğu"* ifade edilmiştir. Burada özellikle *"perdenin kaldırılması için üyelerin tüzel kişiliği kullanarak sorumluluktan kurtulma veya tüzel kişiliğin amacına aykırı tarzda davranma kastının olup olmadığının denetlenmesi gerektiği"* belirtilmiştir.

Doktrinde[943] perdenin kaldırılması konusunda hangi çözüme gidilirse gidilsin, hukuki dayanağının hep *'TMK m. 2 dürüstlük kuralı ve kötüye kullanma yasağı'* olduğu vurgulanmıştır.

Kanımızca, 'tüzel kişilik perdesinin kaldırılması', *"ancak bir alacaklı tarafından, tüzel kişiliğe karşı ileri sürülen bir alacağın, tüzel kişiliğin malvarlığından tahsil edilememesi durumunda, tüzel kişiliğin gölgesine saklanan asıl menfaat sahibi kimse*

---

[938] **YALÇIN, T.** Bankacılık Hukukunda Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Yolları (I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu «Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması»na Sunulan Tebliğ, 2008, s: 278

[939] **YANLI, V.** age. s: 11 – **KUŞ, U. B.** Sermaye Şirketlerinde Sınırlı Sorumluluk İlkesinin İstisnası Olarak Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması, 2020, s: 30

[940] **DURAL, M.** Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması (ya da Tüzel kişinin Tabanına Başvurulması), SPK 15. Yıl Sempozyumu, Mayıs/1998, s: 98

[941] **KUŞ, U. B.** age. s: 56

[942] **OĞUZMAN, M. K. / SELİÇİ, Ö. / ÖZDEMİR, O.** Kişiler Hukuku, 12. Bası, s: 250 vd.

[943] **TEKİNALP, Ü. / TEKİNALP, G.** agm. s: 396)

durumundaki gerçek kişilere müracaat edilebilmesi bakımından kullanılabilecek tâli bir mekanizma" olarak kabul edilmelidir.[944]

Türk Hukuk sisteminde yasal düzenlemeye sahip olmayan *'Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması (Aralanması)'* olarak da anılan bu kavram sayesinde, tüzel kişi arkasına saklanma yoluyla kanuna karşı hile yapılması bir yükümlülükten kaçınılması ve üçüncü kişilere zarar verilmesi gibi durumlarda ortaya çıkan ve yukarıda anılan *'ayrılık ilkesi'* nedeniyle tüzel kişi arkasındaki kişilere müracaat edilemeyen ancak hakkaniyetle bağdaşmayan durumların önüne geçilmesinin mümkün olduğu ifade edilmektedir.[945]

Doktrinde[946] *«tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasının MK. m. 2 kapsamında hakkaniyete aykırı sonuçlara yol açan, kanunun dolanılması ya da kötü niyetli davranan şirket ortak hatta yöneticilerine karşı etkili olan sonuçlar vereceği»* ifade edilmiştir.

«Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması» düşüncesi ilk olarak Anglo– Amerikan Hukukunda ortaya çıkmış olmasına rağmen zaman kaybetmeksizin Kara\Avrupası hukukunda da önemli ölçüde yerini almıştır.[947] Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması belli bir hukuk dalına münhasır olmayıp kamu ve özel hukukunun çeşitli dallarında ortaya çıkabilmektedir.[948]

Türk Hukukunda bu konuda bir çözüme ulaşılması için MK 2. maddeye dayanılması isabetlidir ve **biz** de bu görüşe katılmaktayız. Çünkü *"herkesin haklarını kullanırken ve borçlarını ifa ederken hüsnüniyet kurallarına uymakla yükümlü olması"*nı ifade eden MK. 2. madde sadece Borçlar Hukuku alanında geçerli olmayıp, hukukun her alanında hatta bütün insani ilişkilerde geçerli olan genel bir prensiptir.[949] Bir hakkın bu ilkeye aykırı bir şekilde kullanıldığını kabul edebilmek için, borçlunun davranışının mutlaka kusurlu olması da gerekmez, bilakis söz konusu olan hakkın amaç dışı kullanılmış olması yeterlidir.[950]

Tüzel kişiliğin, sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü yüküm ve borçlardan ve kaynağı ne olursa olsun sorumluluklardan kurtulmak için bir araç olarak kullanılmasını engellemek amacıyla, Anglo– Sakson ve Kara Avrupası Hukuk Sistemlerinde *'perdeyi kaldırma teorisi'* olarak anılan 'hukuk ilkesi' geliştirilmiş bulunmaktadır. *'Perdeyi kaldırma teorisi'* ile 'tüzel kişiliklerin ayrılığı' ilkesinin kötüye kullanıldığı durumlarda, tüzel kişilik dikkate alınmamakta yani yokmuş gibi hareket edilmekte

---

[944] **YANLI, V**. agm. s: 84 vd.
[945] **POROY, R./ TEKİNALP, Ü./ÇAMOĞLU, E.** Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 8. Bası, 2000., s: 22– **YANLI, V.,** age., s**: 1– AKÜNAL, T.**, age, s: 17**–** **DURAL, M.**, age., s: 98– **KERVANKIRAN, E.,** Sermaye Ortaklıklarında Sınırlı Sorumluluk İlkesine Karşı Önemli Bir İstisna "Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması", (Erzincan Binali Yıldırım Ünv. Huk. Fak. Der., 2007, S: 3–4; s: 458 – **OĞUZMAN, M.K./SELİÇİ, Ö./OKTAY, Ö.S.,** Kişiler Hukuku, 11. Bası, s: 223
[946] **İYİGÜN, S.** Şirketler Topluluğu ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması İlkesi (Legal Huk. Der. 2015/145, s: 149)
[947] **KERVANKIRAN, E.** agm., s: 459.
[948] **TEKİNALP, G./TEKİNALP, Ü.** agm. s: 390 – **KERVANKIRAN, E.** agm., s: 460
[949] **OĞUZMAN, M.K.** Medeni Hukuk Dersleri «Giriş–Kaynaklar–Temel Kaynaklar, 7. Bası, 1994, s: 139 – **AKYOL, Ş**. Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, 1995, s: 21
[950] **KERVANKIRAN, E.** agm, s: 469.

ve 'ayrı tüzel kişilik savunmasından yararlanmak isteyenlere' (şirket ortaklarına) izin verilmemektedir.[951]

Teoriye bu ismin verilmesinin sebebi; hukuki sorumluluktan kaçınmak amacıyla 'farklı tüzel kişilik' savunması yapan kişilerin 'tüzel kişilik' perdesi arkasına saklanmaya çalışmaları; teorinin müdahalesiyle tüzel kişiliğin yok sayılmasıyla veya bu perdenin aralanması suretiyle perdenin arkasındaki gerçek yükümlünün borçtan sorumlu tutulabilmesidir. *'Perdeyi kaldırma teorisi'* vasıtasıyla, tüzel kişinin borçlarının, üyelerine izafesi mümkün olduğu gibi, üyelerin borçlarından dolayı tüzel kişinin sorumlu tutulması da olanak dahilindedir.[952]

'Perdenin kaldırılması (aralanması)', ister sözleşmeden ister haksız fiilden doğmuş olsun, anonim şirketin borçlarını ödeyemediğinde veya ödemeye istekli olmadığında, anonim şirketin alacaklıları tarafından genellikle hissedarlara karşı ileri sürülen hukuksal çaredir.[953]

'Perdenin kaldırılması' kavramı 'mahkemelerce şirket tüzel kişiliği arkasında olan bitenin araştırılmasını' ifade etmektedir.[954] Başka bir deyişle, 'Tüzel kişiliğin perdesinin kaldırılması'ndan; *«tüzel kişinin kişiliğine ilişkin ve malvarlığına ilişkin ayrılık ilkesinin uygulanmaması», «tüzel kişinin hukuki bağımsızlığının dikkate alınmayarak onun bertaraf edilmesi»* anlaşılmaktadır.[955]

Tüzel kişiler kendisini oluşturan gerçek kişilerden *'mutlak olarak ayrı'* ve *'bağımsız'* bir hukuk süjesidir ve bu nedenle ayrı bir malvarlığına sahiptir. 'Şahıs ve mal ayrılığı ilkesi uyarınca' tüzel kişiliği oluşturan üye ortaklar, tüzel kişinin borçlarından dolayı sorumlu değildirler. Ana kural bu olmakla birlikte, tüzel kişiliği oluşturanlar bazı yükümlülüklerinden kurtulmak ya da hukuken geçerli bulunmayan sonuçlara ulaşabilmek amacıyla bu durumu kötüye kullanabilmektedirler. **Doktrinde** kabul edilen *'tüzel kişilik perdesinin kaldırılması'* teorisi ile tüzel kişilik kurumunun kötüye kullanılması karşısında, belli şartların varlığı koşulu ile istisnaen tüzel kişinin kendisinin göz ardı edilerek, üyelerinin dikkate alınması söz konusudur. Bu teori uyarınca üçüncü kişiler tüzel kişinin ortaklarının veya üyelerinin mal varlığına başvurabilecek ve sorumluluklarına gidebilecektir. Üyelerin sorumluluklarının bulunduğu hallerde, örneğin üyenin borcundan dolayı tüzel kişiye gidilememesinde bu teori uygulama alanı bulmaktadır.[956]

---

[951] **TEKİNALP, G./ TEKİNALP, Ü.** agm., s: 387 vd.
[952] **YANLI, V.** age., s: 1– **SEVEN, V./GÖKSOY, C.** Ticaret Şirketlerinde Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması (İBD. 2006/6, Kasım–Aralık/2006, s: 2458 vd.– **YILMAZ, A.** Perdenin Kaldırılması İlkesinin Bankacılık Kanunundaki Yansımaları «Parantez Dergisi Nisan–Mayıs– Haziran/7, S:13, s: 11»
[953] **KÜTÜKÇÜ, D.** Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması (Bahçeşehir Ünv. Huk. Fak. D./ Kazancı Huk. D. S: 63–64, s: 105).
[954] **BAFRA, E.** İngiliz Mahkemelerince Şirket Tüzel Kişiliği Perdesinin Kaldırılması (Tür. Bar. Bir. D. Mayıs–Haziran/2014, S 112, s: 361)
[955] **ANTALYA, O. G**. Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması (ag. Seminer'e sunulan Tebliğ) s: 149
[956] **ÖZKANOĞLU, G./ ARIKAN, A./ ZELZELE, Z./ÇETİNKAYA, I.** s: 2

Sermaye şirketlerinde '*sınırlı sorumluluk'* asıldır. Sınırlı sorumluluk, ortakların taahhüt ettikleri sermaye oranında ve yalnızca şirkete karşı sorumlu olmasını, buna karşılık şirketin borçlar için alacaklılara karşı herhangi bir sorumluluklarının bulunmadığını ifade eder.[957] Doktrin ve uygulamada kabul edilen *'tüzel kişilik perdesinin kaldırılması teorisi'* bazı koşulların varlığı durumunda mevcut tüzel kişiliğin arkasına saklanan gerçek veya tüzel kişinin borçtan sorumlu tutulmasını ifade etmektedir.[958] Bu teorinin amacı, *'tüzel kişiliğin aykırılığı ilkesi'*nin kötüye kullanılarak hukuki sorumluluktan kaçınmayı önlemek ve hakkaniyeti sağlamaktır. *'Perdeyi kaldırma teorisi'* ile birlikte tüzel kişinin borcundan üyelerin, üyelerin borcundan tüzel kişinin ya da ana ortaklıkla yavru ortaklıkların özdeş kılınarak sorumlu tutulmasına olanak sağlamak istenmektedir.[959] Bu durumda, tüzel kişiliğe hukuken tanınan kişilik tamamen ortadan kaldırılmamakta yalnızca somut olaya özgü olarak istisnaen tüzel kişi ile üyeleri arasındaki mutlak olan *'kişi ve mal ayrılığı ilkesi'* uygulanmamaktadır.[960]

'Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması' istisnai nitelik taşır, yani bu yola son çare olarak başvurulması gerekir. Daha uygun yasal araçlar mevcut olduğu takdirde, tüzel kişilik perdesinin kaldırılması kurumuna başvurulmaması gerekir.[961] Örneğin; *tasarrufun iptali davası* ile *istihkak davaları* açılarak hakların korunması mümkün ise tüzel kişilik perdesinin kaldırılması yoluna başvurulmaması gerekir. Eğer bu olanaklar yeterli olmaz ise *son çare* olarak tüzel kişilik perdesinin kaldırılması yoluna başvurulması gerekir.[962]

Uygulamada üçeşit *"tüzel kişilik perdesinin kaldırılması"* yöntemiyle karşılaşılmaktadır:

aa) Tüzel Kişilik Perdesinin Düz Kaldırılması (Aralanması): Bir borçtan dolayı tüzel kişinin yanında ortaklarının da sorumlu tutulmasıdır. Perdenin aralanması dediğimizde ilk akla gelen yöntem budur. "Buna göre, şirket alacaklıları ile şirket arasındaki ilişkiden ortaya çıkan borcun sorumluluğu ortaklara genişletilmektedir." Burada görünürde borçlu olan tüzel kişinin doğrudan kendisidir. Ancak borçlandırıcı işlemlerin arkasında tüzel kişiden farklı olarak başkaca tüzel/gerçek kişiler bulunmaktadır. Oldukça sık karşılaştığımız bu durumda perdenin aralanmasına "düz aralama" denmektedir. Perdenin düz aralanmasında yalnızca ortakların sorumluluğundan bahsetmek yanlış olacaktır. Tüzel kişinin arkasında çoğu zaman hâkim şirket bulunmaktadır. Dolayısıyla bu durumu ortaklardan ziyade sorumluluğun tüzel kişiden diğerlerine doğru genişlemesi şeklinde ifade etmek yerinde olacaktır.[963]

---

[957] **GÜNER, T.** Sermaye Şirketlerinde Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması, 2023, s: 23
[958] **AKINCI, Ş.** agm. s: 653
[959] **KOÇAK, C.** Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Sempozyumu, s: 58
[960] Bknz: 12. HD. 22.01.2025 T. 6057/454
[961] **GÜNER, T.** age. s: 215
[962] **GÜNER, T.** age. s: 217 – **ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 12. Bası, 2025, s: 620
[963] **CANBULUT, B. K.** Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s: 95 vd.

Başka bir deyişle tüzel kişilik perdesinin düz aralanması, alacaklılara karşı sadece kendi malvarlığı ile sorumlu olan tüzel kişiliğin sorumluluk alanının, perdenin arkasındaki ortakları da kapsayacak şekilde genişletilmesidir. Böylece tüzel kişi ile üçüncü kişi arasında yapılmış olan bir hukuki işlem nedeniyle, üçüncü kişi ile doğrudan herhangi bir hukuki ilişkiye girmeyen üyeler/ortaklar da sorumlu kılınmaktadır. Burada bahsedilen, sorumluluğun tüzel kişilerden üyelere/ortaklara geçmesi değil bunların da tüzel kişi ile beraber borçtan müteselsilen sorumlu olmasıdır. Tüzel kişilik perdesinin arkasındaki kişi veya kişiler gerçek kişi ya da tüzel kişi olabilir. Uygulamada genellikle bu kişi bir hâkim şirkettir.[964]

bb) Tüzel Kişilik Perdesinin Ters Kaldırılması (Aralanması): Burada perdenin düz aralanmasındaki mantığın tam anlamıyla tersi uygulanmaktadır. Yani bir kişinin şirket ortaklarından yahut yavru şirketlerden olan alacağının tahsili için esas şirketin kendi mal varlığına başvurulmaktadır. Uygulamada pek görülmeyen bir yöntem olmasına rağmen hukuk düzeni buna izin vermektedir. Uygulandığı takdirde ise hem şirket ortaklarına hem de üçüncü kişilere perdenin ters aralanması imkânını sunmaktadır.[965]

Burada, perdenin düz aralanmasından farklı olarak borçlandırıcı işlemleri yapan kişi görünürde ortaklar yahut yavru şirketlerdir. Ancak yine dürüstlük kuralına aykırı olarak tüm bu işlemlerin temelinde doğrudan tüzel kişi yer almaktadır. Dolayısıyla pek tabi dürüstlük kuralının bir sonucu olarak yapılan işlemden esas kişi sorumlu olacaktır.[966]

Burada sorumluluğun yavru şirketlerden yahut ortaklardan, tüzel kişiye doğru daralması söz konusu olacağı için kavram perdenin "ters" aralanması olarak ifade edilmiştir.[967]

Başka bir deyişle bir tüzel kişinin üyelerinin veya ortaklarının şahsi alacaklıları; alacaklarını, tüzel kişiliğin malvarlığından "dolaylı" bir şekilde tahsil edebilmektedir. Örneğin; bir şirket ortağının şahsi alacaklısı, ortağın şirketteki payının haczedilmesi yoluyla alacağını, aslında şirketin malvarlığından "dolaylı" bir şekilde tahsil edebilmektedir. Tüzel kişilik perdesinin ters aralanması durumunda ise, ortakların veya üyelerin şahsi borçlarından ötürü "doğrudan" tüzel kişiliğin malvarlığına müracaat edilebilmektedir. Örneğin; hâkim ortağın, şahsi alacaklılarından mal kaçırmak için tüzel kişi şirkete malvarlığının tamamını veya bir kısmını devretmesi durumunda, bu ortağın alacaklıları tüzel kişilik perdesinin tersten aralanmasını talep edebilecektir.[968]

cc) Tüzel Kişilik Perdesinin Çapraz Kaldırılması (Aralanması): Perdenin çapraz aralanmasında holding yahut konzern bünyesindeki yer alan kardeş şirketler arasındaki perdenin aralanması söz konusudur. Burada karşımıza organik bağ çıkmaktadır. Alacaklı, bir şirketten olan alacağı için aralarındaki bağı tespit ettiği diğer bir şirkete başvurabilecektir. Ancak bu yola başvurmak için mutlak suretle şirketlerin aynı

---

[964] **GÖĞER, Y. E.** Sermaye Şirketlerinde Sınırlı Sorumluluk İlkesi ve Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) s: 72 vd.
[965] **CANBULUT, B. K.** agm. s: 96 vd.
[966] **CANBULUT, B. K.** agm. s: 96 vd.
[967] **CANBULUT, B. K.** agm. s: 96 vd.
[968] **GÖĞER, Y. E.** agm. s: 74 vd.

topluluk içerisinde yer almasına gerek yoktur. Birbirinden tamamen bağımsız gibi görünmekle birlikte hâkim ortağının, yöneticisinin vs. aynı olan şirketler arasında da bu yola gidilebilmektedir. [969]

Başka bir deyişle tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanması, aynı hâkim şirketin, bağlı şirketleri (kardeş şirketler) arasındaki perdenin aralanması halini ifade etmektedir. Perdenin çapraz aralanması, sırası ile tüzel kişilik perdesinin önce 'ters aralanması' daha sonra da 'düz aralanması' ile gerçekleşmektedir. Şöyle ki; öncelikle bağlı şirket hakkındaki bir meseleden dolayı tüzel kişilik perdesi aralanarak hâkim şirkete ulaşılmakta (düz aralama), sonra da hâkim şirket ile diğer bir bağlı şirket arasındaki perdenin aralanması (ters aralama) sonucu diğer bağlı şirkete ulaşılmaktadır.[970]

Sorumluluğun genişletilmesi için geliştirilen ve başvurulan bir diğer kavram ise *"organik bağ"*dır. Yargıtay'ın bu kavrama sık sık atıf yaparak *"bir şirketin borcundan dolayı bir başka şirketi sorumlu tuttuğu"* görülmektedir.

"Organik bağ" kurumu ile *"tüzel kişilik perdesinin kaldırılması"* kurumunu birbirine karıştırmamak gerekir. '*Organik bağ'da*; bir tüzel kişinin borcundan başka bir tüzel kişinin sorumlu kılınması söz konusu iken, '*tüzel kişilik perdesinin kaldırılması'nda*; kural olarak tüzel kişinin borcundan ortağın veya üyesinin sorumlu kılınması söz konusu olmaktadır. *Organik bağ* kavramı kullanılarak yalnızca tüzel kişilerin sorumlu kılınması mümkünken, perdenin kaldırılmasıyla kural olarak gerçek kişilerin sorumlu kılınması mümkündür.[971]

Organik bağın varlığı, tek başına tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasını gerektirmez.[972] Organik bağ tespit edilse bile, tüzel kişilik perdesinin kaldırılması, alacağın perdenin arkasındakinden de istenebilmesi için salt alacaklıdan mal kaçırmak ve onu zarara uğratmak amacıyla kötü niyetli işlemler yapıldığının da somut verilerle ispatlanması gerekir.[973]

Organik bağın varlığı için iki ayrı tüzel kişilik arasında belli bir ilişkinin bulunması gerekir. Bu ilişki bazen iktisadi veya ticari bir bağımlılık bazen de aynı kaderi paylaşma bazen de birlikte hareket olgusu şeklinde ortaya çıkar.[974] Mesela kurucuların kısmen veya tamamen aynı olması yahut aralarındaki ticari ilişki bazı hâllerde organik bağ için yeterli sayılmaktadır…[975]

"Organik bağ" tüzel kişiye karşı olan alacakların takip edilmesinde, bu takibin asıl borçlu şirket ile birlikte onunla belirli bir düzeyde hukuki ilişkiye ve bağa sahip olan şirkete karşı yapılabilmesini sağlayan hukuki bir yoldur. **Yargıtay**, organik bağın bulunduğu hâllerde, *iki şirket sanki tek bir şirketmiş gibi* hüküm kurmaktadır.

---

[969] **CANBULUT, B. K.** agm. s: 97 vd.
[970] **GÖĞER, Y. E.** agm. s: 76 vd.
[971] **AKSU, İ.** Hacizde İstihkak Davalarında İspat Yükü, 2021, s: 197
[972] **GÜNER, T.** age. s: 230
[973] Bknz: HGK. 01.07.2020 T. 11–808/504 – **ERCAN, İ.** age. s: 621 vd – **ERCAN, İ.** Hacizden Doğan İstihkak Davaları, 2023, s: 363 vd.
[974] **ÖZTEK, S. / MEMİŞ, T.** agm. s: 211
[975] **AKINCI, Ş.** agm. s: 670

Organik bağın varlığı, *tanık beyanları* ile de ispat edilebilmektedir. Ancak, belirtmek gerekir ki, iki şirket arasındaki bazı ilişkilere bakarak organik bağın varlığına her zaman hükmedilemez. **Yargıtay**, bazı kıstasların varlığı hâlinde iki şirket arasında organik bağın bulunduğunu kabul ederek, *'tüzel kişilik perdesinin kaldırılması'* gerektiğine hükmetmektedir. **Yargıtay**'a göre bu kıstaslar ayrıca '*muvazaa*'ya da işaret etmektedir:

Örneğin;

- Borçlu şirkete ait bir kısım belgelerin davalı şirketin iş yerinde bulunması,
- Borçlu şirket ile davalı şirket arasında devir ilişkisinin olması,
- İki şirketin aynı merkezden idare edilmesi,
- Farklı şirketler kurularak, farklı tüzel kişilerin çatısı altında dolandırıcılık yapılması,
- İki şirketin faaliyet alanlarının ve müşteri çevrelerinin aynı olması,
- İki şirketin çalışanlarının önemli ölçüde aynı olması,
- Şirket yöneticilerinin aynı olması,
- Ortaklar arasında akrabalık bulunması,
- Borçlu şirket temsilcisi ile davalı şirket temsilcisinin baba– oğul olması,
- Şirketler arasında iktisadi bütünlük bulunması,
- Haciz mahalline gidildiğinde borçlu şirket temsilcisinin orada görülmesi,
- Borçlu şirketin levhasının haciz adresinin girişinde bulunması,
- Tüzel kişi ile ortakların alanlarının, organizasyon ve mal varlıklarının birbirine karışması,
- Yetersiz sermaye ve özellikle şirket tüzel kişiliğinin bilinçli olarak üçüncü kişileri zarara uğratması,
- Şirketler arasında muvazaalı işlemler yapılması, hatta belirli işlemlerin belirli şekil ve aynı usulle yapılması vb.[976]

İster gerçek isterse tüzel kişi olsunlar, herkes hukuki işlem yaparken dürüst davranmak zorundadır (MK. m. 2./I)… Ancak, toplum hayatında insanların zaman zaman değişik sebep ve güdülerle hukuk düzeninin onlara tanıdığı hakları, hukuk düzeninin yarattığı sistem içerisinde kötü niyetle kullandıklarına da rastlanır. Yasa koyucu bunu düşünerek gerekli önlemleri almak istemiştir. Örneğin, MK. m. 2/II; bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını yasaklamaktadır. İki kişinin gerçek niyetlerin 3. kişilerden gizlemek amacıyla yaptıkları ve hukukun 'muvazaalı' olarak nitelenen işlemler, taraflar

[976] **AKINCI, Ş.** agm. s: 671 vd.

iyiniyetli olmadıklarından geçersizdir (BK. m. 19). Keza, her muvazaalı işlem kötüniyeti ve/ veya hakkın kötüye kullanımını da içerir.[977]

'Perdeyi kaldırma (aralama) ilkesi' alacaklıların haklarını koruyan hiçbir özel düzenleme bulunmaması koşulu ile, hukuken ve hakkaniyet bakımından katlanılamaz, vicdanen çekilemez sonuçlar doğuyorsa, kabul gören bir 'ilke' olarak uygulanmalıdır.[978]

Tüzel kişilik nerede ve ne zaman ortak veya üyelerinin kötüniyetini gizlemek amacıyla 'perde' olarak kullanılıyorsa ve kanunen de 'perde' aralanmamışsa, perde o zaman ve orada mahkemelerce aralanmalıdır.

Ayrıca belirtelim ki İİK m. 280 borçlunun zarar verme kastının ispatına odaklanarak *'hedef birliği'* ve *'kötü niyetin tespiti'* bakımından *"tüzel kişilik perdesinin kaldırılması (aralanması) teorisi"* ile büyük bir benzerlik arz etmektedir. Zira her iki kurum da özünde *"alacaklıdan mal kaçırma ve onu zarara uğratma amacına dayanarak kötü niyetli işlemlerle mücadele etmeyi"* amaçlamaktadır. Ancak *'tüzel kişilik perdesinin kaldırılması (aralanması)'* İİK m. 280'den farklı olarak kanunda düzenlenmemiş olan ve hukuk sisteminde sadece son çare (ultima ratio) olarak başvurulan istisnai bir yoldur.[979] [980]

İİK m. 280'de *"zarar verme kastının bilinmesini gerektiren emarelerin varlığı"* işlemin iptali için yeterli görülürken, perdenin aralanmasında *"borçtan üçüncü kişinin şahsen sorumlu tutulabilmesi için sırf alacaklıdan mal kaçırmak ve onu zarara uğratmak amacının bulunması, kötü niyetli işlemler yapılması ve kötü niyetli işlemler yapıldığının da somut verilerle ispatlanması"* gerekir.[981] [982] Ayrıca *İİK m. 280 'belirli bir tasarrufu'* hükümsüz kılarken, *perdenin kaldırılması (aralanması*) *'sorumluluğu, doğrudan doğruya üçüncü kişilere doğru genişletmekte'* dir.[983]

Yüksek mahkeme, çeşitli kararlarında bu teoriyi uygulayarak bu konudaki yasal boşluğu doldurmuştur:

– İzmir 4. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 17.02.2005 T. ve E: 2002/843, K: 2005/64 sayılı kararı ile bu kararın onanmasına ilişkin Yargıtay 19. HD'nin 15.05.2006 T. ve E: 2005/8774, K: 2006/5232 sayılı kararı perdeyi kaldırma teorisinin Türk mahkemeleri tarafından ismen belirtilmek suretiyle uygulandığı ilk uygulamalardır. Yerel mahkeme; kararında, MK. m. 2'de ifadesini bulan *'dürüstlük kuralı'* ve *'hakkın kötüye kullanılması yasağı'* hukuki dayanak gösterilmek suretiyle, açıkça *'perdeyi kaldırma teorisi'*ne dayanmıştır. Yargıtay 19. HD.'nin onama kararında ise; diğer gerekçeler yanında *'……tüzel kişilik perdesinin kaldırılarak davalıların sorumlu tutulmasında bir isabetsizlik bulunmamasına……'* ifadesine yer verilmek suretiyle

---

977 **ULUSOY, E**. a.g. tebliğ s: 354
978 **ULUSOY, E.** a.g. tebliğ s: 355
979 **BEDİR, E.** Türk Hukukunda Yargının Güncel Kararları Doğrultusunda Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması ("Av. Talih UYAR'a Armağan"da yayımlanacak, s: 4–5)
980 Bknz: 23. HD. 27.02.2019 T. 3472/745 (www.e–uyar.com)
981 **BEDİR, E.** agm. s: 10 vd.
982 Bknz: HGK. 14.05.2025 T. 6–1138/287 (www.e–uyar.com)
983 **BEDİR, E.** agm. s: 9 vd.

'perdeyi kaldırma' kavramının varlığı Yargıtay tarafından açıkça tanınmıştır. Böylelikle, *'perdeyi kaldırma'* teorisinin, MK. m. 2'de ifadesini bulan *'dürüstlük kuralı'* ve *'hakkın kötüye kullanılması yasağı'* çerçevesinde Türk mahkemelerince uygulanması konusunda bir kapı açılmıştır.[984]

– *«Davalı limited şirket ile diğer davalı şirketlerin adreslerinin, ortaklık yapılarının, yönetim kurullarının ve temsilcilerinin aynı olmadığı anlaşıldığı gibi faaliyet alanlarının ve hisse devirlerinin de benzer olmadığı, davalı limited şirket ile diğer davalı şirketler arasında hukuki, fiili ve organik hiçbir bağın bulunmadığı, nitekim mahkemece makine mühendisi, muhasebe finansman öğretim üyesi ve malî müşavirden oluşan üç kişilik bilirkişi heyetinden alınan raporda, davalı ile diğer davalı şirketlerin arasında dava konusu sözleşme ilişkisinin kurulduğu dönemi de kapsayan 2009– 2017 yılları arasında cari hesap ilişkisinin bulunmadığı, davalı ile diğer davalı şirketlerin ortaklık yapılarında herhangi bir benzerlik olmadığı tespit edilmiş; davalı limited şirketin davacı alacaklıdan mal kaçırmak ve onu zarara uğratmak amacıyla kötüniyetli işlemler yaptığının da somut verilerle ortaya konulup ispatlanmadığını»*[985]

– *«Haciz mahallinde borçlulara ait belgelerin bulunması ve borçluların üçüncü kişi şirketlerin ortağı olduğunun ticaret sicil kayıtlarıyla sabit olması karşısında İİK m. 97/a uyarınca mülkiyet karinesinin alacaklı yararına olduğu somut olayda; tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisi gözetilerek borçlu ile üçüncü kişi arasında danışıklı işlemler yapıldığı ve karinenin aksinin ispatlanamadığı anlaşıldığından, davacı üçüncü kişilerin istihkak davasının reddine karar verilmesi gerektiğini»*[986]

– *«Şirketler arasında yapılan marka devri ve ortakların akraba olması nedeniyle organik bağ bulunduğu iddialarına dayalı alacağın tüzel kişilik perdesi aralanarak tahsili istemine ilişkin davada, davacının tüzel kişilik perdesinin kaldırılması için hileye başvurma, dürüstlük kuralına aykırı davranma, hakkın açıkça kötüye kullanıldığını somut olarak ispatlayamadığı, davacıdan mal kaçırıldığına ilişkin bilgi ve belge sunulmadığı, ticari kayıtlar itibarıyla da davacının iddiasını ispatlayamadığını»*[987]

– *«Perdeyi kaldırma (aralama) teorisinin; arkasına saklanılan tüzel kişiliğin kötüye kullanılması nedeniyle, talep konusunun, tüzel kişinin arkasındaki ortaklara yöneltilmesi imkânı olduğu– Perdeyi kaldırma davasının dayanaklarının dürüstlük kuralı (TMK'nin 2. maddesi) ve hiç kimsenin bir normun arkasına sığınarak onun amacı dışında kullanılmaması gerektiği– Perdeyi kaldırma teorisinin uygulanabilmesi için şirket ortağı ya da yönetici olan kişilerle tüzel kişiler arasında iktisadi anlamda bu kişiler arasında özdeşlik olmalı ve somut olay açısından bakıldığında, davalı gerçek kişilerle tüzel kişilerin mal varlıklarının birbirine karışmış olması gerekeceği– Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 01.07.2020 tarih ve 2019/11– 808 Esas 2020/504 Karar*

---

[984] Bu kararın tahlili için bknz: **SEVEN, V./GÖKSOY, C**. agm., s: 2455–2470)
[985] Bknz: HGK. 14.05.2025 T. 6–1138/287
[986] Bknz: 12. HD. 22.01.2025 T. 6057/454
[987] Bknz: 11. HD. 15.05.2024 T. 294/3969

sayılı ilamında da tüzel kişiliğin perdesinin aralanmasına ilişkin kıstasların belirtilmiş olduğunu»[988]

– «Davalı şirkete karşı kesinleşmiş mahkeme ilamlarına dayalı alacağı bulunan davacının, tüzel kişilik perdesinin aralanması suretiyle şirket ortaklarının da bu borçtan sorumlu tutulması istemiyle açtığı davada; uyuşmazlığın özü itibarıyla bir miktar paranın ödenmesine ilişkin ticari dava niteliğinde olduğu ve dava şartı olan zorunlu arabuluculuk yoluna başvurulmadığı gerekçesiyle usulden reddine karar verilmesi gerektiğini»[989]

– «Davacı her ne kadar davalı ile dava dışı şirket arasındaki taşeronluk sözleşmesinin tarafı değil ise de, davalı şirketin; davacı ile dava konusu sözleşmeyi imzalayan dava dışı şirket arasında organik bağ bulunduğu iddiasına rağmen mahkemece bu iddianın araştırılmadığı, o halde mahkemece bu iki şirket arasında para akışının bulunup bulunmadığı, şirket ortaklarının aynı kişilerden oluşup oluşmadığı, her iki şirketin merkezinin bulunduğu binanın kime ait olduğu, iki şirketin aynı iş kolunda olup olmadığı, işbu şirketlerin ticaret sicil kayıtları incelenip, davacı yönünden perdenin aralanması koşullarının oluşup oluşmadığı noktasında değerlendirme yapılarak, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini»[990]

– «Davalı şirketlerin merkez adreslerinin ve ortaklarının farklı olması nedeniyle aralarında organik bağ bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmişse de; bilirkişi raporunda tespit edilen şirketler arası ödemelerin mahiyeti, kuruluş adreslerinin aynılığı iddiası, ortaklar arasındaki akrabalık ilişkileri ve taşınmaz ile araçların mülkiyet durumlarının TMK m. 2 kapsamında dürüstlük kuralı ve mal kaçırma kastı çerçevesinde yeterince araştırılmadan eksik incelemeyle hüküm kurulmasının hatalı olduğunu»[991]

– «Nam– ı müstear işleminde bazen bir sözleşme yapmak isteyen kimse çeşitli düşünce ve hesaplarla o sözleşmenin tarafı olarak gözükmeyi istemez ve sözleşmede kendi yerine bir başkasının yer almasını sağlar, nam– ı müstear, sözleşmeyi kendi adına ancak gizlenmek isteyen kişi hesabına yapar ve onun bu sözleşmenin gerçek tarafı olmasının ve bilinmesini önler, böylece genel anlamda danışıklı bir işlem yapılmış olur, çünkü nam– ı müstear işleminin bir danışıklı işlem olduğu ve muvazaanın alt kategorisini oluşturduğu, sözleşmede taraf gözükmeyen kişinin sözleşmenin kendi hesabına yapılmış olduğunun tespitini isteyebileceği, tasarrufun iptali davası yönünden ise alacaklıdan mal kaçırmak isteyen borçlunun kendi adını gizli tutarak hukuki işlemi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırması olduğu– Ticaret şirketlerinde sınırlı sorumluluk ya da ayrı malvarlığı ilkesinin alacaklıların menfaatlerine zarar verecek şekilde kötüye kullanılması durumunda, alacaklıların hak ve menfaatlerini korumak için hukuk sistemlerinde hakkaniyet gereği "Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Teorisi"nin geliştirilmiş ve tüzel kişiliğin arkasına sığınılarak durumu kötüye kullanan

[988] Bknz: Ankara BAM. 21. HD. 06.03.2024 T. 372/354
[989] Bknz: 11. HD. 28.02.2024 T. 5236/1585
[990] Bknz: 6. HD. 06.02.2024 T. 3839/513
[991] Bknz: 11. HD. 24.01.2024 T. 3657/577

ortakları, şirket borçlarından şahsen sorumlu tutma imkanı getirilmiş olduğu– Tasarrufun iptali davalarının ticari bir dava olmadığı, bu türden davalara bakma görevinin asliye hukuk mahkemelerine ait olduğu, davanın tasarrufun iptali davası niteliğinde olduğu, davada dayanılan hukuki sebeplerin Ticaret Kanununda düzenlenmediği, Borçlar Kanununda düzenlendiği ve davacının diğer davalılar ile arasında ticari veya gayri ticari nitelikte sözleşmesel bir ilişkisinin bulunmadığı göz önünde bulundurulduğunda davaya bakmakla görevli mahkemenin Asliye Hukuk Mahkemesinin görevli olduğunu»[992]

– «Davalı şirket ile borçlu şirket arasında kuruluş adresinin başlangıçta aynı olması ve ortaklar arasında akrabalık ilişkisi bulunması gibi şüphe uyandıran durumlar mevcutsa da; adresin sonradan değiştirildiği, yönetim ve temsil kadrolarının farklı olduğu, şirketler arasında malvarlığı aktarımı veya ticari ilişkinin bulunduğunun bilirkişi raporlarıyla ispatlanamadığı ve sırf alacaklıdan mal kaçırma kastının somut verilerle ortaya konulamadığı gerekçesiyle tüzel kişilik perdesinin aralanması koşullarının oluşmadığını»[993]

– «Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması (aralanması)– Davanın genel kredi sözleşmesinden kaynaklanan alacağın tüzel kişilik perdesi aralanarak tahsili istemine ilişkin olduğu– Uyuşmazlığın, davalı şirketler arasında organik bağ bulunup bulunmadığı, tüzel kişilik perdesinin aralanması ilkesinin uygulanıp uygulanamayacağı, davacının davalı anonim şirketten olan ve genel kredi sözleşmelerinden kaynaklanan alacağını davalılardan talep edip edemeyeceği, talep edebilecek ise miktarı hususlarından kaynaklanmakta olduğunu»[994]

– « Davalı şirket ile dava dışı şirket arasında organik bağ bulunsa dahi, tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanması ve sorumluluk doğması için gereken "mal kaçırma kastı" ve "kötü niyet" unsurlarının somut verilerle ispatlanamaması nedeniyle salt organik bağın yeterli görülmeyeceği somut olayda; gerçek işverenin tespiti ve husumetin doğru yöneltilmesi amacıyla davacıya HMK m. 124 uyarınca iradi taraf değişikliği imkanı tanınması gerekirken, yanılgılı değerlendirmeyle davalı şirketin sorumlu tutulmasına ilişkin verilen direnme kararının bozulması gerektiği– Davalı şirket ile dava dışı şirket arasında organik bağ bulunsa dahi, tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanması ve sorumluluk doğması için gereken "mal kaçırma kastı" ve "kötü niyet" unsurlarının somut verilerle ispatlanamaması nedeniyle salt organik bağın yeterli görülmeyeceği somut olayda; gerçek işverenin tespiti ve husumetin doğru yöneltilmesi amacıyla davacıya HMK m. 124 uyarınca iradi taraf değişikliği imkanı tanınması gerekirken, yanılgılı değerlendirmeyle davalı şirketin sorumlu tutulmasına ilişkin verilen direnme kararının bozulması gerektiğini»[995]

– «Kardeş şirketler arasında perdenin aralanması teorisine başvurabilmek için tek bir iktisadi işletmenin yürütüldüğü farklı faaliyetler için birbirinden bağımsız tüzel

[992] Bknz: İstanbul 6. Asliye Ticaret Mahkemesi 18.01.2024 T. 27/16
[993] Bknz: Antalya BAM. 11. HD. 18.01.2024 T. 736/49
[994] Bknz: Ankara BAM. 21. HD. 02.11.2022 T. 92/1356
[995] Bknz: HGK. 24.05.2023 T. 9–258/528

kişiliklerin kurulmuş olması gerektiği– Hukuken iki farklı tüzel kişilik taşıyan bu şirketlerin aslında özdeş olması, alacaklılardan mal kaçırmak ya da sorumluluktan kurtulmak amacıyla kötü niyetli olarak iki farklı tüzel kişilik gibi kurulmuş olması gerektiği– Perdenin aralanması teorisine başvurabilecek kişinin zarara uğradığını iddia eden üçüncü kişi olması gerektiği– Genel kredi sözleşmesinin imzalandığı sırada davacı müteselsil kefil davalının yönetim kurulu üyesi ve ortağı olup, üçüncü kişi olmadığından bu teoriye dayalı olarak rücu isteminde bulunamayacağı, davacının bizatihi iddia ettiği hususları bilebilecek durumda olan kişi olduğu ve davacının bu şirkete karşı kefaletten dolayı rücu hakkının mevcut olmadığı dosya kapsamı ile sabit olduğundan, mahkemece davalı A.Ş. hakkındaki davanın reddi gerektiğini»[996]

– «Ticari krediden kaynaklanan alacağın tahsili amacıyla tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisine dayanılarak açılan davanın, TTK hükümleri uyarınca ticari dava niteliğinde olduğu ve konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak taleplerini içerdiği gözetildiğinde, TTK'nın 5/A maddesi gereğince dava şartı olan arabuluculuğa başvurulmadan açılan davanın usulden reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu»[997]

– « Davalı (lehtar) şirket yetkilisinin "maddi zorluklar nedeniyle siparişleri yerine getiremedikleri ve çekleri de kullandıklarından bahisle iade edemeyeceklerine" dair beyanını içeren mail ve yazışma içerikleri gözetildiğinde, davacı tarafın, avans çeklerinin bedelsiz kaldığını ispat etmiş olduğu– Malî ve teknik tespitler bağlamında, davalı lehtar ve hamil arasında organik bağın olduğu, davalı lehtar şirket tarafından diğer davalı hamil şirkete önemli bir meblağda kıymetli evrakın ciro edilmiş olmasına rağmen, davalılar arasında fatura ilişkisine dayalı olarak gerçekleşen ticaretin bu meblağı karşılamaktan çok uzak olduğu, davalılar arasında dava konusu edilen çek bedellerini karşılayacak faturaya dayalı bir ticaretin bulunmadığı, davalı şirketler arasında resmî ve gayrî resmî belgelerin bulunması, davalı lehtar şirketin kurucu ve yetkilisinin aynı zamanda davalı hamil şirketin malî işlerden sorumlu genel müdür yardımcısı olduğu hususu da dikkate alındığında, çekleri devralan hamil şirketin çeklerin bedelsiz olduğunu bilerek borçlunun zararına hareket ettiği ve bu durumda davacı tarafın şahsî def'î niteliğinde olan bedelsizlik iddiasını davalı hamil şirkete karşı da ileri sürebileceği– "Tarafların, borçlu şirket tarafından keşide ve ciro edilip dökümü yapılan çeklerin yeni ve ileri tarihli çekler ile değiştirilerek borç bedelinin kapatılması konusunda anlaştıkları" davacılar ile davalı hamil şirket arasında– imzalanan protokolün borcun yenilenmesi niteliğinde olmadığı, mevcut borcun vadeye yayılarak ötelenmesi veya borcun yapılandırılması niteliğini taşıdığı– Davalı şirketler arasında güçlü bir organik bağın bulunduğu ve bu organik bağ ile davalı hamil şirketin bedelsiz kalan senetleri davalı lehtar şirket ile aralarında söz konusu çeklerin kendisine verilmesini gerektirecek gerçek bir alış veriş olmaksızın almış olmasının kötü niyetini açıkça ortaya koyduğu, davacı tarafından davalı lehtar şirket lehine düzenlenen çeklerin bedelsiz olduğunu bilen davalı hamil şirketin borçlu zararına hareket ederek

[996] Bknz: HGK. 14.06.2022 T. (19)11–149/894
[997] Bknz: 11. HD. 14.03.2022 T. 7112/1846

elde ettiği bedelsiz çekler karşılığında düzenlenen protokoller uyarınca borçlu tarafından yeni ve ileri tarihli çekler düzenlenerek verilmiş ise de, anılan protokollerin borcun yenilenmesi niteliğinde olmadığı, dolayısıyla bedelsiz olduğu baştan beri davalı hamil şirket tarafından bilinen bu çekler nedeniyle alınan ve icra takiplerine konu edilen yeni ve ileri tarihli çeklerin de bedelsiz olduğu– "Davacı tarafın dava konusu çeklerin verilme nedeni olan protokollerde yazılı kambiyo senetlerinin bedelsiz kaldığını ispat edemediği, davalı lehtar şirket adına davacı tarafın iddialarını destekler yönde beyanda bulunan kişinin tek başına şirketi temsil etme yetkisi bulunmadığı, dolayısıyla bu şirket açısından davanın kabul edildiği sonucunun çıkartılamayacağı; davalı şirketler arasında, hamil şirketi kötü niyetli kılacak şekilde bir organik bağın da bulunmadığı; davacılar ile davalı hamil şirket arasındaki protokollerle gerçek bir borcun, dava konusu çekler verilerek eski kambiyo evrakının iade alınması suretiyle yenilenmiş olduğu, böyle olunca davacıların bedelsizlik iddiasının dinlenemeyeceği" şeklindeki görüşün HGK çoğunluğunca benimsenmediğini»[998]

– «Üçüncü kişi şirket, "borçlunun şahsi borcundan dolayı şirket mallarının haczedilemeyeceğini" iddia etmişse de, şirketin tek ve hakim ortağı olan takip borçlusu tüzel kişiliğin perdesine sığınarak borçlarını ödemekten kaçındığından, davacı üçüncü kişi şirketin istihkak davasının reddine karar verilmesi gerektiğini»[999]

– « Eksik işlerden kaynaklı talep edilen alacağa ilişkin olarak davacı ile davalı arasındaki sözleşmelerin taşınmaz satımına ilişkin olması nedeniyle eksik işlerin açık ayıp olarak değerlendirilmesi gerektiği hususu ile taşınmaz satımına ilişkin TBK. 244/3 hükmünde belirtilen süre gözetilip değerlendirilmeden talep edilen bu alacağa hükmedilmesinin hatalı olduğu– Güçlü delil olarak belirtilip gerekçeye esas alınan tüketici mahkemesi kararından anlaşıldığına göre, tüzel kişilik perdesinin aralanması yoluna gidilmediği, davalı şirketin yapmış olduğu broşürlerde hem kendi ünvanına hem de diğer davalı şirketin ünvanına yer verdiği, bu nedenle davalı şirketler arasında organik bağ bulunduğunun kabul edilmesi gerektiği, bununda tüketici hukuku kapsamında verilen güven esas alınarak sözleşmenin tarafı olmayan davalı şirketin sorumluluğuna da gidilmiş olduğu, tüketici mahkemesi bu kararını tüzel kişilik perdesinin kaldırılması teorisine dayanarak değil, belirtilen şekilde oluşturulan güveni esas alarak verdiği anlaşıldığından ve iki ayrı tüzel kişiliği olan şirketlerden uyuşmazlığa konu sözleşmelerin tarafı olmayan davalı şirketin sorumlu tutabilmesi için tüzel kişilik perdesinin kaldırılması hallerinin oluşmadığı anlaşıldığından, mahkemece davacı alıcıya sözleşmelerin tarafı olan davalı şirket ile diğer davalı şirketin birlikte güven verip vermediğinin belirlenip sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğini»[1000]

– «Öğreti ve uygulamada kabul edilen tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisi; bazı şartların varlığı hâlinde, tüzel kişilik ve mal ayrılığı ilkesi dikkate alınmadan, mevcut tüzel kişiliğin arkasına saklanan gerçek veya tüzel kişinin borçtan sorumlu tutulmasını ifade ettiği– Bu teori, yalnızca ticaret hukukunda değil iş hukuku, vergi

[998] HGK. 08.02.2022 T. (19)11–659/82
[999] 12. HD. 22.12.2021 T. 6867/11782
[1000] Bknz: 11. HD. 22.12.2021 T. 5447/7321

hukuku, icra ve iflas hukuku ve diğer hukuk dallarında da uygulama alanı bulmuş; hatta 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 5941 sayılı Çek Kanunu gibi kanunlarda kamu yararı gibi özel menfaatlerin korunması amacı güdülerek gerektiğinde bu teorinin uygulanması ve sorumluluğa karar verilebilmesi için bir takım düzenlemeler yapılmış olduğu– Tüzel kişilik perdesinin aralanması, tüzel kişilerin borçlarından dolayı başkalarının sorumlu tutulamayacağı ilkesinin, özellikle şirketlerin sadece sermayeleri ile sorumlu olacakları ve tüzel kişilerin borçlarından dolayı ortakların sorumlu tutulamayacağı kuralının önemli bir istisnasını teşkil ettiği– Görüldüğü üzere tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisi her somut olayın özelliği gözetilerek değerlendirilmeli ve TMK'nin 2. maddesi gereğince dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılma yasağı gözetilerek tüzel kişiliğin alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla kullanılıp kullanılmadığı, tüzel kişiliği düzenleyen normların dışına çıkılıp çıkılmadığı incelenmesi gerekeceği– Organik bağ kavramı, tüzel kişilik perdesinin aralanmasına göre daha geniş bir anlama sahip olsa da organik bağın varlığı, tek başına tüzel kişilik perdesinin aralanmasını gerektirmediği– Şirketler arasında organik bağ olup olmadığı; şirketlerin adreslerinin aynı olması, ortaklık yapılarının ve yönetim kurullarının benzer olması veya temsilcilerinin aynı olması, faaliyet alanları, hisse devirleri, muvazaalı işlemler gibi hususlar ve somut olayın özellikleri de gözetilerek tespit edilebileceği– Aralarında bazı farklılıklar bulunmakla beraber organik bağ ile perdenin çapraz aralanması kavramları birbirinin alternatifi olan kavramlar olmadığı, bu nedenle aynı olayda hem organik bağ hem de tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanması yolları işletilerek sonuca ulaşılabilmesinin mümkün olduğunu»[1001]

– « Davalı şirketlerin adresleri, merkezleri ve faaliyet konularının aynı olması, aralarında ekonomik ve yönetimsel bütünlük bulunması ve tek bir kişiliğin tüzel kişilik perdesiyle gizlenmesi nedeniyle; sözleşmenin tarafı olmayan diğer davalı şirket ve ortakların da TMK m. 2 dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı çerçevesinde şirket zararından sorumlu tutulması gerektiği, bu kapsamda tüzel kişilik perdesinin aralanması ilkesine dayanılarak açılan itirazın iptali davasında verilen kabulünün gerektiği– Karşı oy yazısında "alacaklının doğrudan perde arkasındaki kişiye gidemeyeceği; önce asıl borçlu şirkete karşı takibin semeresiz kaldığını (aciz vesikası vb.) ispatlaması gerektiği"ne değinildiğini»[1002]

– «İhtiyati haciz istemine konu davanın bu niteliği itibarıyla istinaf incelemesini yapma görevi, İzmir Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri arasındaki iş bölümünü belirleyen ve 01/03/2018 tarihinden itibaren uygulanması gereken Hakimler ve Savcılar Kurulu Birinci Dairesinin 13/02/2018 tarihli kararı uyarınca, İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi'ne ait bulunduğunu»[1003]

– «(...) Tüzel kişiliklerde mal ayrılığı ilkesi geçerli olup, tüzel kişinin malvarlığı onun ortaklarından ve onun yönetiminde bulunan organları oluşturan kişilerin ve kardeş ortaklarının malvarlığından bağımsız ve ayrıdır. Eğer kişilik ve malvarlığı ayrılığı

[1001] Bknz: İstanbul BAM 44. HD. 01.07.2021 T. 436/748
[1002] Bknz: 23. HD. 27.02.2019 T. 3472/745
[1003] Bknz: İzmir BAM 4. HD 24.09.2018 T. 1826/1372

ilkesi uygulanamıyorsa yani malvarlıkları birbirine karışmışsa ve bu durumdan 3.kişiler zarar görüyorsa, art niyetle ve hesabi davranışlarla sırf sorumluluktan kurutulmak amacıyla tüzel kişilik perdesi ardına sığınılmış ise bu durumda TMK'nin 2. maddesi gereği şahıs ve mal ayrılığı ilkesi istisnaen uygulanmamaktadır. (...)»[1004]

– « Dava, çeke dayalı alacak istemine ilişkin olup. davacı tüzel kişilik perdesinin kaldırılarak tüm davalıların çek bedelinden sorumlu tutulmasını istemiş, mahkemece, gerçek kişi davalı ... dışındaki davalılar vönünden davanın kabulüne karar verilmiştir. Mahkemenin de kabulünde olduğu üzere TTK'daki sermaye şirketlerine ilişkin hükümler gözetildiğinde kural olarak sermaye şirketi ortaklarının şirket borçlarından dolayı şirket alacaklılarına karşı bir sorumluluğu bulunmamakta ise de, pay sahibinin şirket tüzel kişiliği ile özdeşleşmesi, şirket ortağının mal varlığı ile şirket tüzel kişiliğinin malvarlığının birbirlerine karışması, art niyetli ve hesaplı davranışlarla sırf sorumluluktan sıyrılmak amacıyla tüzel kişilik perdesinin arkasına sığınılması, ortağın şirketteki hakimiyetini kötüye kullanarak alacaklılara karşı tüzel kişilik perdesinin arkasına saklanmasının hakkın kötüye kullanılması mahiyeti taşıması. borçların ödenmesi sırasında şirket ortağı tarafından ayrılık prensibinin ileri sürülmesinin TMK 'nın 2. ve 3. maddelerine aykırı olması gibi hallerin söz konusu olduğu durumlarda şirket ortağı aleyhine de tüzel kişilik perdesi aralanarak şirket borcundan dolayı sorumluluğuna gidilebilecektir. Başka bir anlatımla PERDEYİ ARALAMA TEORİSİYLE BİRLİKTE TÜZEL KİŞİNİN BORCUNDAN UYELERIN, UYELERIN BORCUNDAN TUZEL KIŞININ ÖZDEŞ KILINARAK SORUMLU TUTULMASI MUMKÜN OLABİLECEKTİR. Bu durumda, mahkemece yukarıda yapılan açıklamalar ışığında davalı ...'nın durumu değerlendirilerek hasıl olacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekirken, davanın füzel kişilik perdesinin kaldırılmasına dayandırıldığı, davalı ...'nın ise bir gerçek kişi olduğu gerekçesiyle davalı ... hakkındaki davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir. (...)"Denilmekle borçlunun tek ortağı olduğu şirket hakkında da ihtiyati haciz kararı verilebileceği belirtilmiş olmaktadır»[1005]

– «Şirket ortaklarının taahhüt ettikleri sermayeyi henüz ödemedikleri ve şirketin öz kaynak yetersizliği nedeniyle borçlarını ödeyemediği iddiasıyla, tüzel kişilik perdesinin aralanarak ortakların şahsen sorumlu tutulması istemiyle açılan davada; mahkemece sermaye taahhüdü borcunun vadesinin henüz gelmediği ve yasal koşulların oluşmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği– Karşı oy yazısında "şirketin içinin boşaltıldığı, sermayenin yetersiz bırakıldığı ve kötü yönetim sergilendiği gerekçeleriyle TMK m. 2 uyarınca perdenin aralanması gerektiği" fikrinin savunulduğunu»[1006]

– «'Davalı şirkette çalışmasına rağmen, dava dışı üçüncü kişi şirkette çalışmış gibi gösterildiğini, her iki şirketin ortakları, yönetim kurulu üyelerinin ve temsilcilerinin aynı olup, iflaslarına karar verildiğini, tüzel kişilik perdesinin kaldırılarak işçilik alacağının masaya kaydı' için yapılan başvuruda, mahkemece davacının tüm delilleri

[1004] Bknz: 11. HD. 19.03.2018 T. 9387/2071
[1005] Bknz: 11. HD. 11.12.2017 T. 5148/7084
[1006] Bknz: 11. HD. 08.07.2014 T. 15971/12971

toplanıp tanıklar dinlenerek, konusunda uzman bilirkişiden rapor alınıp, perdeyi aralama teorisinin ('disregard of the legal entity' veya 'lifting the corparete weil') uygulanmasının mümkün olup olmadığının İİK. m. 203 ile birlikte değerlendirilerek karar verilmesi gerekeceğini»[1007]

– «Davalıların hukuki sorumluluğunun özellikle 'tüzel kişilik perdesinin kaldırılması' ve 'organik bağ' kavramları ışığında ele alınması gerekeceğini»[1008]

– « 'Davalı şirkette çalışmasına rağmen, dava dışı üçüncü kişi şirkette çalışmış gibi gösterildiğini, her iki şirketin ortakları, yönetim kurulu üyelerinin ve temsilcilerinin aynı olup, iflaslarına karar verildiğini, tüzel kişilik perdesinin kaldırılarak işçilik alacağının masaya kaydı' için yapılan başvuruda, mahkemece davacının tüm delilleri toplanıp tanıklar dinlenerek, konusunda uzman bilirkişiden rapor alınıp, perdeyi aralama teorisinin ('disregard of the legal entity' veya 'lifting the corparete weil') uygulanmasının mümkün olup olmadığının İİK. m. 203 ile birlikte değerlendirilerek karar verilmesi gerekeceğini»[1009]

– «Tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisinin amacını tüzel kişiliğin ayrılığı ilkesinin kötüye kullanılarak hukuki sorumluluktan kaçınmayı önlemek, hakkaniyeti sağlamak olduğu; perdeyi aralamak teorisi ile, tüzel kişiliğin ayrılığı ilkesinin kötüye kullanıldığı durumlarda, farklı tüzel kişilik savunmasının kabul edilmeyerek perdenin arkasındaki kişinin sorumlu tutulabileceğini»[1010]

– «Tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisinin amacını tüzel kişiliğin ayrılığı ilkesinin kötüye kullanılarak hukuki sorumluluktan kaçınmayı önlemek, hakkaniyeti sağlamak olduğu; perdeyi aralamak teorisi ile, tüzel kişiilğin ayrılığı ilkesinin kötüye kullanıldığı durumlarda, farklı tüzel kişilik savunmasının kabul edilmeyerek perdenin arkasındaki kişinin sorumlu tutulabileceğini»[1011]

– «Mahkemece yapılan yargılama sonunda; HMK.'nun 26. maddesi uyarınca taleple bağlı kılınarak hüküm kurulmasında, BK.'nun 195. maddesine göre borcun nakli için alacaklının muvafakati gerekmesine, davalının alacaklının muvafakatinin delili olarak dayandığı fotokopi belgesinin davacı tarafından inkâr edilmiş olması ve aslının da ibraz edilmemesi nedeniyle mahkemece savunmaya itibar edilmemesinde, tüzel kişilik perdesinin kaldırılarak davalıların sorumlu tutulmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»[1012]

– «Emarenin, onun gösterdiği amaca yönelik şikayette, hukuka uygun davranmış olduğu için şikayet edeni sorumluluktan kurtaracağı, işaret ettiği konu dışında kalmış olan ithamların ise hukuka aykırı olacağı, şikayetçinin, o bölüm için hakkını kötüye kullandığı kabul edileceği, kişiyi, hakkında belli bir suç işlediği yolundaki hükümlülüğe götürmeyecek düzeyde kanıtların ya da o doğrultudaki emare bulunmasının, onun

[1007] Bknz: 23 HD. 11.10.2013 T. 4903/6314
[1008] 22. HD. 14.05.2013 T. 22684/10887
[1009] Bknz: 23. HD. 19. 06.2012 T. 3083/4296
[1010] Bknz: 23. HD. 26.09.2012 T. 4542/5447
[1011] Bknz: 23. HD. 19.06.2012 T. 3083/4296
[1012] Bknz: 19. HD. 12.05.2006 T. E:2005/8774, K:2006/5232

ilgisiz başka suçlar işlediği biçimindeki ithamlara da katlanmasını gerektirmeyeceği, bahanenin, hukuka aykırılığı ortadan kaldırmayacağı; batı hukuk uygulamalarında yerini bulduğu üzere perdenin kaldırılması yöntemiyle gizlenen amaç ve eylem çıkartılıp sergilenerek sorumluluğun belirlenmesi gerekeceğini»[1013]

belirtmiştir.

[1013] Bknz: HGK. 22.09.2004 T. E:4–360, K:431

54) Asliye Hukuk Mahkemelerinin Görevli Olduğu "Vekalet Ücreti Alacağı Davaları"nda, Görevli Mahkeme Neresidir?*

*

- **"Görevli Mahkemenin Belirlenmesinde Temel Ölçütler":**

'Avukatlık sözleşmesinin bizim hukukumuz açısından tüketici işlemi (6502/TKHK 3/1– l) sayılıp sayılmadığı meselesi';

Avukatlık ücretine ilişkin uyuşmazlıkların genel mahkemelerde mi yoksa tüketici mahkemelerinde mi bakılması gerektiğine ilişkin BAM kararları arasında meydana gelen içtihat aykırılığının giderilmesine yönelik verilen Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 12.07.2018 tarih ve E. 2018/3545, K. 2018/7887 sayılı kararı sorunu çözüme bağlamış olup; bu kararda açıklanan kriterler şöyledir:

"TBK'ya göre daha özel bir Kanun konumunda olan Avukatlık Kanunu'nda, kamu hizmeti gören avukatların hak ve sorumluluklarına ve avukatlık sözleşmelerin hüküm ve sonuçlarına ilişkin düzenlemelerle yer verilmiştir. Ancak, bu yöndeki bir belirleme, özel hukuk hükümlerine göre avukat– müvekkil arasında yapılan sözleşmelerin, TBK 502 vd. maddelerinde düzenlenen vekalet sözleşmelerinden ayrı bir sözleşme türü olduğu sonucunu doğurmayacaktır. Yürürlükteki 6502 sayılı TKHK'da 'tüketici işlemi, mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden ... gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, ... vekalet, ... her türlü sözleşme ve hukuki işlemi, ... ifade eder' şeklinde tanımlandığına göre, artık Kanunun bu tanımından hareketle, avukat– müvekkil arasındaki vekalet sözleşmesinden kaynaklı ilişkinin niteliğinin buna göre belirlenmesi gerekeceği açıktır. Hal böyle olunca, vekil– müvekkil arasında vekalete dayalı sözleşmesel bir ilişki kurulduğu gözetilerek, sözleşmesel ilişkinin temelindeki işlemin, tüketici işlemi olup olmadığının açıklığa kavuşturulması ve sonucuna göre mahkemelerin görevli olup olmadıklarının belirlenmesi gereceği tartışmasızdır. Bu açıklamalar ışığında daireler arasındaki uyuşmazlıkların giderilmesine karar verilmesi gerekmiştir."

Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin kapatılmasından sonra, "işçilik alacakları hakkında avukat tarafından verilen hukuki hizmetten kaynaklanan alacak davalarının asliye hukuk mahkemelerinde mi yoksa tüketici mahkemelerinde mi görüleceği" hususunda, BAM Hukuk Daireleri arasında çıkan görüş ayrılığının giderilmesine ilişkin

---

* Ayrıntılı bilgi için bknz: **TUTUMLU, M. A.** Tüketici Mahkemesinin Görevli Olmadığı (Asliye Hukuk Mahkemesinin Görevli Olduğu) Vekalet Ücreti Davaları (Terazi Huk. Der., S: 236, Nisan/2026, s: 248–258) – **TUTUMLU, M. A. / USTA, M.** Asliye Hukuk ve Tüketici Mahkemesinde Vekalet Ücreti Davası, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 4. Bası, 2025 – **TUTUMLU, M. A.** '6502 Sayılı TKHK Hükümleri Çerçevesinde Vekalet Ücretinin Tahsili Davasında Görevli Mahkeme Sorunu (Terazi Huk. Der., C: 10, S: 103, Mart/2015, s: 112–114) – **TUTUMLU, M. A.** 'Avukatlık Ücreti Davalarında Usul Hukuku Sorunları', (Kasım 2017'de Tüketici Hukuku Kongresine Sunulan Tebliğ; Sektörel Bazda Tüketici Hukuku Uygulamaları, 2018, s: 245–289) – **TUTUMLU, M. A.** 'Tüketici Hukuku Alanında BAM Kararları Arasındaki Uyuşmazlığın Giderilmesine İlişkin Yargıtay İlke Kararları' (Terazi Huk. Der., S: 228, Ağustos/2025, s: 166–173) – **TUTUMLU, M. A.** 'Avukatlık Ücreti Davalarının Tüketici Mahkemesinde Görülmesi İçin Aranan Ölçütler' (Terazi Huk. Der., S: 209, Ocak/2024, s: 128–133)

Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin 05.05.2025 Tarihli ve E: 1482, K: 2600 sayılı kararında da aynı sonuca ulaşılmıştır:

"Somut olaylarda, davalıların işçi statüsü ile açtığı iş kazası nedeniyle maddi ve manevi tazminat davası kapsamında davacı tarafa vekalet verildiği, uyuşmazlığın da bu vekalet ilişkisinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Davalıların İş Mahkemesi'ndeki iş kazası nedeniyle maddi ve manevi tazminat davasında, işçi statüsünde olduğu, mesleki bir faaliyeti yerine getirdiği ve mesleki nedenle tüketici olarak değerlendirilemeyeceğinden taraflar arasındaki uyuşmazlığın Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında kaldığının kabulü de mümkün değildir (Dairemizin 26.09.2022 tarihli ve 2022/6067 E., 2022/6981 K.; 13.06.2023 tarihli ve 2022/5901 E., 2023/1911 K. sayılı ilamları ile Yargıtay (Kapatılan) 13. Hukuk Dairesinin 18.01.2016 tarihli ve 2015/37991 E. 2016/562 K.; 19.12.2016 tarihli ve E. 2016/27848, K. 2016/23691 ilamları)."

- **"Avukat ile Sözleşme Yapan Kişinin Mesleki veya Ticari Amaçla Hareket Etmesi Halinde Bu Sözleşmeden Kaynaklanan Ücret Alacağı Davalarının Tüketici Mahkemesinde Değil Asliye Hukuk Mahkemesinde Görülmesi Gerektiği":**

İstanbul BAM. 19. HD. T. 28.02.2023, E. 2023/248, K: 2023/498:

"Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Davalı H. K.'nın diğer davalı (M.) Makine Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin iş yerinde öğretim görevlisi olarak çalıştığı dönemde, 06.02.2018 tarihinde kazan boşaltma işini yaparken iş kazası geçirdiğini, söz konusu iş kazası sonucunda uğradığı zararın tazmini için dava açması ve yürütmesi amacıyla davacının 26.07.2018 tarihinde Kadıköy 10. Noterliği'nin 012600 yevmiye no.lu vekaletnamesiyle vekil tayin edildiğini, avukatlık ücretinin dava neticesinde hükmedilecek tazminatın %18'i olacağının kararlaştırıldığını, ayrıca H. K. tarafından 'dosya henüz bilirkişi incelemesine gitmeden davadan vazgeçilir ve davalı şirket ile anlaşılır ise, davacıya 15.000,00 TL bedelin cezai şart olarak ödeneceği'nin belirlendiğini, akabinde davacı tarafça İstanbul Anadolu 24. İş Mahkemesi'nin 2018/1278 E. sayılı dosyasının ikame edildiğini, tazminat miktarının öngörülebilmesi açısından davacı tarafından 24.09.2018 tarihinde yine masraflarını kendisi karşılamak suretiyle dava dosyasından bağımsız olarak aktüeryal hesap uzmanına iş gücü kaybı tazminatı hesabı yaptırdığını, anılan uzman tarafından hazırlanan raporda Şirket'in %100 kusurlu olduğunun kabulü halinde tazminat miktarının 96.360,34 TL olarak belirlenebileceğinin ifade edildiğini, dava devam ettiği sırada zarar miktarı henüz mahkeme tarafından atanacak bilirkişi tarafından belirlenmemişken, davalı H. K.'nın davacıya hiçbir şekilde haber vermeksizin dava dosyasına 23.10.2018 tarihinde sunduğu dilekçe ile davalı (M.) Makine ile anlaştığını bu sebeple dosyadan feragat ettiğini bildirdiğini, davalıların Avukatlık Kanunu'nun 165. maddesine göre avukatlık ücretinden müteselsilen sorumlu olduklarını, şifahen yapılan görüşmelerde davalıların 62.500,00 TL'ye anlaşmış oldukları ve davalı H. K.'nın hala daha davalı şirketteki işine devam ettiği öğrenildiğini, bunun üzerine müvekkilinin yasal vekalet ücreti olan 7.225,00 TL'nin, akdi vekalet ücreti olarak 62.500,00 TL'nin %18'i olan 11.250,00 TL yine protokolle belirlenen 15.000,00 TL cezai şartın tarafına ödenmesi için davalılara 24.10.2018

tarihinde Kadıköy 10. Noteliği'nin 015398 yevmiye no.lu ihtarnamesini gönderdiğini, söz konusu ihtarnamelerin davalılara tebliğ edilmiş olmasına rağmen müvekkilime herhangi bir ödeme yapılmadığını" belirterek; *"fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak üzere davalıların Avukatlık Kanunu ve ücret protokolüne aykırı işlemleri neticesinde davacının mahrum kaldığı şimdilik 500,00 TL yasal vekalet ücretinin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline, fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak üzere davalının Avukatlık Kanunu'nu ve ücret protokolüne aykırı işlemleri neticesinde davacının mahrum kaldığı şimdilik 500,00 TL akdi vekalet ücretinin, yapılan aktüeryal hesap masrafının, şimdilik 100,00 TL cezai şartın ve davacı tarafından karşılanan dava masraflarının şimdilik 100,00 TL'sinin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile davalı H. K.'dan tahsiline karar verilmesi"*ni talep ve dava etmiştir.

"(...) somut uyuşmazlıkta; avukat olan davacı ile davalı arasında vekalet sözleşmesi ilişkisi kurulduğu, davacı avukatın davalıdan aldığı vekaletname ile davalı adına davaları takip ettiği, bu davalardan kaynaklanan vekalet ücretinin tahsilini istediği, davalının 6502 sayılı kanun kapsamında tüketici olmadığı tüm dosya kapsamından anlaşılmıştır. Davalının mesleki ve ticari amaçla hareket ettiğinden, 6502 sayılı Kanun anlamına tüketici olmayıp, taraflar arasında tüketici ilişkisi bulunmamaktadır. Bu nedenlerle, uyuşmazlığın asliye hukuk mahkemesinde görülüp sonuçlandırılması gerekmektedir. Hal böyle olunca mahkemece verilen görevsizlik kararı usul ve yasaya uygun bulunmuştur."

- **"İş Davasını Takip İçin Verilen Vekalet İlişkisinden Kaynaklanan Davalar Tüketici Mahkemesinde Değil Asliye Hukuk Mahkemesinde Görülür":**

Yargıtay 3. HD. 26.09.2022 T. E: 6067, K: 6981:

"Dava, işçilik alacakları ve hizmet tespiti için iş mahkemesinde açılacak dava için verilen vekalet sözleşmesinden kaynaklanan alacağın tahsili amacıyla başlatılan takibe itirazın iptali istemine ilişkindir. Uyuşmazlık, davacının vekil olarak iş mahkemesinde takip ettiği dosyadan kaynaklanan vekalet alacağında görevli mahkemenin belirlenmesi noktasında toplanmaktadır.

6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 3. maddesine göre tüketici; ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi, tüketici işlemi; mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekalet, bankacılık vb. sözleşmeler de dahil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi ifade eder.

6502 sayılı yasanın 73. maddesi 'bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılacağını' öngörmüştür. Bir hukuki işlemin sadece 6502 Sayılı yasada düzenlenmiş olması tek başına o işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın tüketici mahkemesine görülmesini gerektirmez. Bir hukuki işlemin 6502 sayılı yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için taraflardan birinin tüketici, diğer

tarafın ise satıcı, sağlayıcı ya da müteşebbis olması gerekir. Somut olayda, davalının işçi statüsü ile diğer dava dışı üçüncü kişiye karşı açtığı hizmet tespiti ve işçilik alacağı davası kapsamında davalıya vekalet verilmiş, uyuşmazlık da bu vekalet ilişkisinden kaynaklanmıştır. Davalının iş mahkemesindeki hizmet tespiti davasında, tüketici olarak değerlendirilemeyeceğinden taraflar arasındaki uyuşmazlığın Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında kaldığının kabulü de mümkün değildir."

- **"Vakıflar Bölge Müdürlüğünün Vekaletini Yürüten Avukatın Ücret Alacağı Davasının Tüketici Mahkemesinde Değil Asliye Hukuk Mahkemesinde Bakılması Gerekir":**

Yargıtay 3. HD. 22.06.2022 T. E: 4250, K: 6084:

"Davacı, davalı idare ile aralarında, idarenin birikmiş icra dosyalarının tahsilatını hızlandırmak ve kadrolu avukatların üzerindeki yükü hafifletmek için 01.08.2003 tarihinde avukatlık sözleşmesi imzalandığını, davalı kurumun sözleşmeyi haksız ve hukuka aykırı olarak feshettiğini, alacaklarının bir kısmı için Beyoğlu 1. AHM'nin 2012/468 E. sayılı dosyası ile dava açtığını, bu nedenlerle fazlaya ilişkin her türlü haklarının saklı kalmak kaydıyla tespit edildiğinde talep etmek üzere, davalıdan olan 200.000,00 TL alacak haklarının doğduğu tarihten itibaren yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsil edilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı, davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, 6502 sayılı yasanın 2– 4 ve 73. maddelerine göre bu tür davalara bakmakla görevli mahkeme Tüketici Mahkemesi olduğundan (sözleşmeye bağlı ücreti vekalet alacağı) dava dilekçesinin görev yönünden reddine kararın kesinleşmesine müteakip istem hâlinde yasal süresi içinde dosyanın yetkili ve görevli İstanbul Tüketici Mahkemesi'ne gönderilmesine, karar verilmişse de, davacı vekili tarafından karar temyiz edilmiştir.

Dava tarihinde (23.12.2014) yürürlükte olan 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 3. maddesine göre tüketici; ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi, tüketici işlemi; mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına yada hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekalet, bankacılık vb. sözleşmeler de dahil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi ifade eder. 6502 sayılı yasanın 73. maddesi bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü maddesi bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılacağını öngörmüştür.

Bir hukuki işlemin sadece 6502 sayılı yasada düzenlenmiş olması tek başına o işlemden kaynaklanan uyuşmazlığı tüketici mahkemesinde görülmesini gerektirmez. Hukuki işlemin 6502 sayılı yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için taraflardan birinin tüketici olması için aralarında tüketici işlemi bulunması gerekir. Eldeki davada davacı, mesleki amaçla hareket eden avukat sıfatı taşımakta olup, davalının ise hukuki uyuşmazlıkta tüketici sıfatına haiz bulunmadığı anlaşılmıştır. Görevle ilgili

düzenlemeler kamu düzenine ilişkin olup taraflar ileri sürmese dahi yargılamanın her aşamasında resen gözetilir. Hal böyle olunca mahkemece işin esasına girilerek sonucuna göre hüküm kurulması gerekirken tüketici mahkemesinin görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı verilmesi usul ve kanuna aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir."

- **"Sulhle Sonuçlanan Davada Davalı Tarafın Sorumlu Olduğu Vekalet Ücreti Tahsili Davasının Asliye Hukuk Mahkemesinde Açılması Gerektiği":**

Yargıtay 4. HD. 11.04.2019 T. E: 2016/12601, K: 2215:

"Dava, Avukatlık Kanunu'nun 165. maddesinden kaynaklanan alacak istemine ilişkindir. Mahkemece, istemin kısmen kabulüne karar verilmiş; hüküm, davacı ve davalı tarafından temyiz edilmiştir.

Davacı; avukat olduğunu, dava dışı müvekkili adına davalı aleyhine davalar açtığını, yargılamanın devamı sırasında müvekkilin davalı ile anlaşarak davalardan feragat ettiğini, vekalet ücretini alamadığını, Avukatlık Kanunu'nun 165. maddesi uyarınca vekalet ücretinden sulh ile sonuçlanan işlerde her iki tarafın da müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğunu belirterek alacak isteminde bulunmuştur.

Davalı vekili; davanın reddedilmesi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece; bilirkişi raporu benimsenerek istemin kısmen kabulüne karar verilmiştir.

6502 sayılı TKHK 'Kapsam' başlıklı 2. maddesinde 'Bu kanun, her türlü tüketici işlemi ile tüketiciye yönelik işlemleri kapsar." şeklindedir. Kanun'un 3. maddesinin 1. fıkrasının (k ve l) bendinde "Tüketici: Ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi, Tüketici işlemi: Mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekalet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dahil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi, ..." şeklinde tanımlanmıştır.

Bir hukuki işlemin 6502 sayılı Kanun kapsamında kaldığının kabul edilmesi için, yasanın amacı içerisinde yukarıda tanımları verilen taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuki işlemin veya vekalet ilişkisinin olması gerekir.

Somut olayda, davacının avukat olduğu, davaya konu alacağın Avukatlık Kanunu'nun 165. maddesinden kaynaklanan bir alacağa dayandığı anlaşılmaktadır. Taraflar arasında 6502 sayılı Kanun kapsamında kalan bir hizmet alım– satımı veya vekalet ilişkisi diğer bir deyişle tüketici işlemi söz konusu olmadığından, tüketici mahkemesinin görev alanına giren bir uyuşmazlıktan bahsedilemez. Uyuşmazlığın çözümünde genel mahkemeler görevlidir."

- **"Vekalet Sözleşmesinden Değil Mahkeme Kararından Kaynaklanan Vekalet Ücretine İlişkin Davanın Tüketici Mahkemesinde Görülemeyeceği":**

Yargıtay 4. HD. 10.10.2018 T. E: 3225, K: 6081:

"Davacı vekili, Danıştay 15. Dairesi'nin 26.12.2013 T. E: 5985, K: 12037 sayılı ilamı ile davalı lehine vekalet ücretine hükmedildiği, vekalet ücretinin müvekkili tarafından ödenmesine karşın, davalı tarafından Ankara 26. İcra Dairesi'nin 2014/18048 esas sayılı dosyası ile müvekkili aleyhine icra takibinin yapıldığını belirterek müvekkilinin borçlu olmadığının tespitini talep etmiştir.

Mahkemece uyuşmazlık konusunun 6502 sayılı TKHK'nin 3. maddesi kapsamında olması sebebiyle mahkemenin görevsizliğine ve Tüketici Mahkemesi'nin görevli olduğuna karar verilmiştir.

Dava tarihinde yürürlükte bulunan 6502 sayılı TKHK'nin 3/1– l maddesinde tüketici işlemi 'Mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekalet, bankacılık vb. sözleşmeler de dahil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlem' olarak tanımlanmıştır.

Bir hukuki işlemin dava tarihinde yürürlükte olan 6502 sayılı Kanun kapsamında kaldığının kabul edilebilmesi için, taraflar arasında mal ve hizmet, vekalet, eser vs. bir hukuki ilişkinin olması gerekir. Eldeki uyuşmazlığın konusu taraflar arasındaki vekalet ilişkisinden kaynaklanmadığı, Danıştay 15. Dairesi'nin 26.12.2013 T. E: 5985, K: 12037 sayılı ilamında hasım olan taraflardan davalı lehine kararda kabul ve ret oranına göre hüküm altına vekalet ücretinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Bu sebeple yukarıda belirtilen kanun maddesinde tarif edilen şekilde bir hukuki ilişki bulunmaması nedeniyle uyuşmazlığın çözümünde genel mahkemeler görevlidir."

- **"İşçi Alacaklarının Tahsiline İlişkin Vekalet Sözleşmesinin Tüketici İşlemi Olmadığı":**

Yargıtay 13. HD. 11.02.2019 T. E: 2016/19393, K: 1583:

"Davacı, davalı (N.)'nin diğer davalı (S.)'nin yanında çalışırken iş akdinin feshedildiğini, bundan sonra açılan işçilik alacaklarına ilişkin davada (N.)'nin vekilliğini yaptığını, ancak kararın verileceği gün kendisine haber verilmeden davalıların aralarında anlaştığını, (N.)'nin davadan feragat etmesi sebebiyle mahkemece lehine vekalet ücreti takdir edilmediğini, bu nedenle karşı yan vekalet ücretini alamadığını ileri sürerek 2.400 TL vekalet ücretinin yasal faiziyle birlikte davalılardan müteselsilen ve müştereken tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar, davanın reddini istemişlerdir.

Mahkeme davanın kabulüne karar verilmiş; hüküm, davalı tarafından temyiz edilmiştir.

1– 6502 Sayılı TKHK'nın 3. maddesine göre tüketici; ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi, tüketici işlemi; mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekalet, bankacılık vb. sözleşmeler de dahil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi ifade eder.

6502 sayılı Yasa'nın 73. maddesi, bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılacağını öngörmüştür.

Bir hukuki işlemin sadece 6502 sayılı Yasa'da düzenlenmiş olması tek başına o işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın tüketici mahkemesinde görülmesini gerektirmez. Bir hukuki işlemin 6502 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için taraflardan birinin tüketici olması gerekir. Eldeki davada, davalı (N.), işçilik alacağının tahsili için davacı avukata vekalet vermiş olup işin özü itibarıyla işçilik alacağı mesleki faaliyet kapsamında olduğundan, 6502 sayılı Yasa'da tanımlanan tüketici sıfatını taşımamaktadır. Vekalet sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıkların 6502 sayılı Yasa kapsamında olması için mutlak surette taraflardan en az birisinin tüketici vasfını taşıması gerekir. Somut uyuşmazlıkta davalı işçi ve diğer davalı iş veren TKHK'da tanımı yapılan tüketici kapsamında olmadığından, taraflar arasındaki ilişkisinin 6502 sayılı Yasa kapsamı dışında kaldığı anlaşılmaktadır. Taraflar arasındaki uyuşmazlık, TKHK kapsamı dışında kaldığına göre davaya bakma hususunda genel mahkemeler görevlidir. Görev konusu kamu düzenine ilişkin olup, taraflarca ileri sürülmese bile re'sen gözetilmesi gerekir. O halde mahkemece, asliye hukuk mahkemesi sıfatıyla dava görülüp karara bağlanması gerekirken bu husus göz ardı edilerek davaya tüketici mahkemesi sıfatıyla bakılarak karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir."

- **"Ticari İşlerden Kaynaklanan Alacakların Tahsili Amacıyla Yürütülen Vekalet Görevinden Kaynaklanan Ücret Alacakları Genel Mahkemede Görülür":**

Yargıtay 13. HD. 31.01.2019 T. E: 2016/5855, K: 885:

"Davacı, davalı ile 11.08.2014 tarihli genel avukatlık sözleşmesi imzaladığını, sözleşme kapsamında; İstanbul 9. İcra Müdürlüğü'nün 2012/17060 esas sayılı dosyasıyla ilamsız icra takibi başlattığını, takibe itiraz edilmesi üzerine İstanbul 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2012/279 esas sayılı dosyasıyla itirazın iptali davası açtığını ancak davalının feragati nedeniyle davanın reddedildiğini, kendisinden onay alınmadan davadan feragat edildiğinden vekalet görevinden istifa ettiğini, istifanın Beyoğlu 57. Noterliği kanalıyla gönderilen 02.08.2013 T. ve 15236 yevmiye numaralı ihtarname ile davalıya bildirildiğini, vekalet görevinden haklı nedenlerle istifa ettiğini, davalının hem akdi hem de karşı yan vekalet ücretini ödemesi gerektiğini belirtilerek 14.396,12 TL vekalet ücretinin 14.08.2012 temerrüt tarihinden itibaren işleyecek en yüksek ticari faiziyle birlikte davalıdan tahsiline ve dava gideri olarak ödenen 552,70 TL masraf alacağının davalıdan tahsiline, karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı, davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, davanın kısmen kabulü ile davacı avukatın vekalet alacağı olarak 7.198,06 TL ve dava gideri olarak yaptığı harcama ile ilgili talep ettiği 552,770 TL'nin toplanı olan 7.750,76 TL'nin 18.03.2013 tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili ile davacıya ödenmesine karar verilmiş; hüküm, davacı tarafından temyiz edilmiştir.

1– 6502 Sayılı TKHK 3. maddesine göre tüketici; ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi, tüketici işlemi; mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekalet, bankacılık vb. sözleşmeler de dahil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi ifade eder.

6502 sayılı Yasa'nın 73. maddesi, bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa Tüketici Mahkemelerinde bakılacağını öngörmüştür.

Bir hukuki işlemin sadece 6502 sayılı yasada düzenlenmiş olması tek başına o işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın Tüketici Mahkemesinde görülmesini gerektirmez. Bir hukuki işlemin 6502 sayılı yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için taraflardan birinin tüketici olması gerekir. Eldeki davada davacı avukat, müvekkilinden haklı istifa nedeniyle ödenmeyen akdi ve karşı yan vekalet ücreti ile masraf alacağının tahsilini istemiştir. Davacı avukatın takip ettiği dosyalar değerlendirildiğinde; müvekkili adına sahip olduğu (N.) Makina'nın ticari ilişki sonucu mal alım satımı gerçekleştirmesi neticesinde ödenmeyen mal bedelinin tahsiline ilişkin icra takibine ilişkin icra dosyası ve bu takibe itiraz edilmesi nedeniyle açılan itirazın iptali davasını takip ettiği ve bu durumda davalının 6502 sayılı yasa kapsamında tüketici vasfını taşımadığı anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca, davaya bakmaya genel mahkeme görevli olmasına rağmen, Tüketici Mahkemesi tarafından karar verilmiştir. Görevle ilgili düzenlemeler kamu düzenine ilişkin olup, taraflar ileri sürmese dahi yargılamanın her aşamasında re'sen gözetilir. Görevle ilgili hususlarda kazanılmak hak söz konusu olmaz. Bu durumda, mahkemece, genel mahkemeler görevli olduğundan görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yazılı şekilde işin esasına girilerek hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir."

- **"Tüketici Konumundaki Davacı ile Tüketici Konumundaki Davalılar Arasında Bağıtlanan Protokol Hükümlerinden Kaynaklanan Karşı Yan Avukatlık Ücret Alacağı Davasında Tüketici Mahkemesinin Görevli Olmadığı":**

İstanbul BAM. 19. HD. 16.03.2023 T. E: 42, K: 643:

"Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Davalıların avukatları aracılığıyla, müvekkil ile aralarında akdettikleri 07.02.2022 tarihli karşı vekalet ücretinin ödenmesi hususunda düzenlenen protokolün gereğini yerine getirmediklerini, buna karşın İstanbul 3. İcra Dairesi'nin 2022/9936 E. sayılı dosyası ile icra takibi başlatıldığını, davalıların borcu ifa etmedikleri halde haksız ve hukuka aykırı bir şekilde icra takibine,

borca ve tüm fer'ilerine itiraz ettiklerini beyan etmekle, icra takibine karşı yapılan itirazın iptali ile takibin kaldığı yerden devamına karar verilmesini talep etmiştir.

(...) Taraflar arasında herhangi bir avukatlık hizmetinin verilmesine ilişkin müvekkil/vekil ilişkisinden kaynaklı tüketici işlemi niteliğinde hukuki bir ilişki bulunmadığı, alacak sebebinin 07.02.2022 tarihli protokolle hüküm altına alınan karşı yan vekalet ücreti alacağına ilişkin olduğu, bu haliyle davada görevli mahkemenin Tüketici Mahkemeleri olmayıp, Asliye Hukuk Mahkemelerinin uyuşmazlığın çözüm yeri olduğu anlaşılmıştır."

- **"Avukatın Şirketten Olan Ücret Alacağı Davasında Asliye Hukuk Mahkemesinin Görevli Olduğu":**

Yargıtay 13. HD. 28.09.2016 T. E: 11063, K: 17398:

"Davacı, avukat olarak davalı şirketi vekaleten temsil ettiğini, görevini layıkıyla yerine getirmesine rağmen haksız olarak azledildiğini ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, 1.268,00 TL alacağının davalıdan tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Davalı, davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, Tüketici Mahkemesinin görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı verilmiş; hüküm, davacı tarafından temyiz edilmiştir.

6502 Sayılı TKHK'nun 3. maddesine göre tüketici, ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi; tüketici işlemi, mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekalet, bankacılık vb. sözleşmeler de dahil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi ifade eder.

6502 sayılı yasanın 73. maddesi bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa Tüketici Mahkemelerinde bakılacağını öngörmüştür.

Bir hukuki işlemin sadece 6502 sayılı yasada düzenlenmiş olması tek başına o işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın tüketici mahkemesinde görülmesini gerektirmez. Bir hukuki işlemin 6502 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için taraflardan birinin tüketici olması gerekir. Eldeki davada, davacı avukat davalı şirket tarafından haksız olarak azledildiğini ileri sürerek ücret alacağını istemektedir. Vekil eden davalı ise şirket olup, 6502 sayılı yasada tanımlanan tüketici vasfını taşımamaktadır. Vekalet sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıkların 6502 sayılı yasa kapsamında olması için mutlak surette taraflardan en az birisinin tüketici vasfını taşıması gerekir. Somut uyuşmazlıkta; davalı şirket, tüketici yasasında tanımı yapılan tüketici kapsamında olmadığından, taraflar arasındaki ilişkinin 6502 sayılı yasa kapsamı dışında kaldığı, bu durumda uyuşmazlığa bakma görevinin genel mahkemelere ait olduğu anlaşılmakla mahkemece işin esasına girilerek hasıl olacak sonuca uygun karar verilmesi gerekir. Ancak değinilen bu yön göz ardı edilerek, mahkemece görevsizlik kararı verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir."

- **"Karşı Yan Vekalet Ücretinin Tahsili Davasında Davacı Avukat ile Davalı Arasında Sözleşme İlişkisi Bulunmadığından Uyuşmazlığın Tüketici Mahkemesinde Değil, Asliye Hukuk Mahkemesinde Görülmesi Gerekir":**

Yargıtay 3. HD. 24.11.2025 T. E: 4193, K: 5556:

"Davacılar vekili; müvekkillerinin dava dışı C. K.'nın avukatı olduğunu, müvekkillerinin C. K. adına vekaleten Gaziantep 3. Aile Mahkemesi'nin E: 2020/687, K: 526 sayılı dosyasında davalı C. Y.'ye karşı nafaka davası açtığını, dava dosyasının 07.06.2022 tarihli 7. celsesinde C. K.'nın asaleten duruşmaya katılarak davadan feragat ettiğini bildirdiğini, müvekkilinin bu durumdan haberdar olmadığını, Aile Mahkemesinde tarafların müvekkili olan avukatı saf dışı bırakarak kendi aralarında uzlaştıklarını, bu nedenle davalı aleyhine karşı yan vekalet ücretinin tahsili için icra takibi başlattığını belirterek, Gaziantep İcra Dairesi'nin 2023/65231 E. sayılı dosyasına yapılan itirazın iptali ve icra inkar tazminatı talep etmiştir. (...)

Somut olayda, davacı vekillerinin dava dışı müvekkili C. K. adına vekaleten, davalı aleyhine Gaziantep 3. Aile Mahkemesinin 2020/687 E. 2022/526 K. sayılı nafaka davasını açtıkları, eldeki davanın ve nafaka davasının davalısı olan C. Y. ile davacılar arasında herhangi bir vekalet veya sözleşme ilişkisinin bulunmadığı, davalının da tüketici olarak değerlendirilemeyeceği anlaşılmakla taraflar arasındaki uyuşmazlığın 6502 sayılı Kanun kapsamında kaldığının kabulü mümkün değildir. Görevle ilgili düzenlemeler kamu düzenine ilişkin olup taraflar ileri sürmese dahi yargılamanın her aşamasında re'sen gözetilir. Görevle ilgili hususlarda kazanılmış hak söz konusu olmaz."

- **"Vekalet Konusunun Arsa Niteliğindeki Taşınmaza Kamulaştırmasız El Atma ve Kamulaştırma Davalarının Takip Edilmesi İşi Olması – Asliye Hukuk Mahkemesinin Görevli Olması":**

Ankara BAM. 4. HD. 26.02.2026 T. E: 2025/1194, K: 223:

"Dava, taraflar arasındaki vekalet ilişkisinden kaynaklanan alacağın tahsili için başlatılan icra takibine vaki itirazın iptali istemine ilişkindir.

Mahkemece, davanın esası incelenerek karar verilmiştir.

Gerek istinaf sebebi yapılan ve gerekse HMK'nun 355. maddesine göre kamu düzeni nedeniyle re'sen dikkate alınması gereken hususların incelenmesinde;

6502 sayılı TKHK'nın 3/1 maddesi ile, 'Sağlayıcı, kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye mal sunan ya da hizmet sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi, satıcı, kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi, tüketici, ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi, tüketici işlemi ise, mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekalet, bankacılık vb. sözleşmeler de dahil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi

ifade eder.' şeklinde tanımlanmıştır. Bir hukuki işlemin sadece 6502 sayılı yasada düzenlenmiş olması tek başına o işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın tüketici mahkemesinde görülmesini gerektirmez. Bir hukuki işlemin 6502 sayılı yasa kapsamında kaldığının kabul edilebilmesi için taraflardan birinin tüketici olması gerekir.

Avukatlık sözleşmelerinden kaynaklanan ihtilaflarda mahkemelerin görevi yönünden Bölge Adliye Mahkemeleri arasındaki görüş ve uygulama farklılığına ilişkin uyuşmazlığın giderilmesi konusunda Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 12.07.2018 T. E: 3546, K: 7886 ile 12.07.2018 T. E: 3545, K: 7887 sayılı ilamlarında; vekil– müvekkil arasındaki sözleşme ilişkisinin temelindeki işlemin tüketici işlemi olup olmadığının açıklığa kavuşturulması ve sonucuna göre mahkemelerin görevli olup olmadıklarının belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu durumda Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin uyuşmazlığın giderilmesi kararı gereğince, vekil– müvekkil arasındaki sözleşme ilişkisinin her somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi ve bunun sonucuna göre mahkemenin görevli olup olmadığının belirlenmesi gereklidir.

Somut olayda, davacı avukat tarafından davalıya vekaleten arsa niteliğindeki taşınmaza kamulaştırmasız el atma ve kamulaştırma davalarının takip edilmesi işinin üstlenildiği anlaşılmaktadır. Buna göre, sözleşme ilişkisinin temelindeki işlemin tüketici işlemi olmadığı, davalının TKHK'da tanımı yapılan tüketici sıfatını taşımadığı, taraflar arasındaki ilişkinin 6502 sayılı Yassa kapsamı dışında kaldığı anlaşılmaktadır. Taraflar arasındaki uyuşmazlık, TKHK kapsamı dışında kaldığına göre somut uyuşmazlığın çözümünde görevli mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesidir. O halde mahkemece görevsizlik nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır."

- **"Kambiyo Senetlerine Özgü Takip Dosyalarıyla İlgili Vekalet Hizmetinin Tüketici İşlemi Niteliğinde Olmadığı":**

İstanbul BAM. 46. HD. 05.03.2026 T. E: 2025/2098, K: 477:

"Davacı vekil tarafından dava dilekçesine davaya dayanak olarak gösterilen icra takip dosyalarının çoğunun Örnek No: 10 (kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip) olduğu, ya da genel haciz yoluyla takip olsa dahi; takip dayanağının bir alacak senedi olduğu anlaşılmaktadır.

Davacı vekilin vekalet sözleşmesi gereğince almış olduğu işin müvekkilinin alacaklarının tahsiline yönelik olduğu işin müvekkilinin alacaklarının tahsiline yönelik olduğu görülmektedir. Davalı R. E.'nin Uyap portalından alınan GIP sorgu sonucuna göre mesleki faaliyetinin 'Katı Yakıtlar ve Bunlarla İlgili Ürünlerin Toptan Ticareti' olarak kayıtlı olduğu anlaşılmaktadır. Vekalet akdine dayanak olan icra takip dosyalarındaki 'senetlerin bir tüketici işleminden kaynaklandığına' ilişkin dosya kapsamında davacı iddiası ve davalı savunması bulunmadığı görülmektedir. Davacı avukatın vermiş olduğu avukatlık hizmetinin; davalı müvekkilinin alacağına yönelik olarak düzenlediği senetlerden dolayı olduğu sabittir. İşlemin, bir tüketici işlemi olduğu iddia edilmediğinden, davalının tüketici sıfatını haiz olmadığı görülmektedir.

Taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümünde genel mahkemeler görevli olduğundan istinafa konu olan davaya bakmakla görevli olan mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesidir."

- **"Taşınmaz Satışı ile Arsa ve Kat Karşılığı İnşaat Sözleşmesinden Kaynaklanan Tazminat Dosyasında Vekilin Takip Ettiği İş Tüketici İşlemi Değildir":**

Ankara BAM. 4. HD. 12.02.2026 T. E: 2025/1028, K: 134:

"Somut olayda, davalı müvekkil ile davacı avukat arasında yazılı ücret sözleşmelerine istinaden vekalet ilişkisi mevcut olup, davacı avukatın davalıyı, taşınmaz satışı ile arsa ve kat karşılığı inşaat sözleşmelerinden kaynaklanan tazminat dosyasında ve bono nedeniyle başlatılan kambiyo senetlerine mahsus takip nedeniyle açılan borca itiraz davasında vekil olarak temsil ettiği, davalının bu dosyalardaki beyanlarında kat karşılığı inşaat sözleşmesi nedeniyle senet verdiğini beyan ettiği, ayrıca hukuki danışmanlık işinin de davacı tarafça üstlenildiği görülmektedir. Buna göre, davacı avukatın, davalıya vekaleten yürüttüğü hukuki yardımın niteliği kapsamında davalının tüketici sıfatını haiz olmadığı, dolayısıyla taraflar arasındaki ilişkinin 65202 sayılı Yasa kapsamı dışında kaldığı anlaşılmaktadır. Taraflar arasındaki uyuşmazlık, TKHK kapsamı dışında kaldığına göre, somut uyuşmazlığın çözümünde görevli mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesidir. O halde mahkemece görevsizlik nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken, işin esası incelenerek, yazılı şekilde karar verilmiş olması, usul ve yasaya aykırıdır."

- **"Arsa Sahibi Müvekkil ile Avukat Arasındaki Vekalet Alacağı Davasında Asliye Hukuk Mahkemesi Görevlidir":**

İstanbul BAM. 49. HD. 25.12.2025 T. E: 2035, K: 1802:

"Dava, haksız azil iddiasına dayalı olarak vekalet sözleşmesinden kaynaklı vekalet ücreti alacağına yöneliktir.

(...) Vekalet sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıkların da 6502 sayılı yasa kapsamında olması için mutlak surette taraflardan en az birisinin tüketici vasfını taşıması gerekir. Somut uyuşmazlıkta davalılar 6502 sayılı TKHK'nın 3. maddesinin H bendi doğrultusunda mal tanımı içerisinde yer almayan arsa maliki olup; davacı vekilden vekalet hizmeti almış oldukları dikkate alındığında; tüketici yasasında tanımı yapılan tüketici kapsamında olmadıklarından, taraflar arasındaki ilişkinin 6502 sayılı yasa kapsamı dışında kaldığı anlaşılmaktadır. Taraflar arasındaki uyuşmazlık, TKHK kapsamı dışında kaldığına göre davaya bakma hususunda Asliye Hukuk Mahkemesi görevlidir. (Yargıtay 3. HD. E: 2022/5901, K: 2023/1911)"

- **"Yatırım Amaçlı Birden Çok Taşınmaz Edinen İş Sahibi Adına Taşınmazların Kira ve Diğer İşlerini Takip Amacıyla Kurulan Vekalet Sözleşmesinde İş Sahibinin Tüketici Sıfatını Haiz Olmamasından Dolayı Bu İşlerden Kaynaklanan Ücret Alacağı Davasının Asliye Hukuk Mahkemesinde Görülmesi Gerekir":**

İstanbul BAM. 46. HD. 16.10.2025 T. E: 1544, K: 1334:

"Taraflar arasında akdedilen sözleşme ile davalı avukatın üzerine aldığı işin iş sahibinin, Pendik– İstanbul adresinde mevcut olan gayrimenkullerinin kiralanma işleri ile ilgili düzenlemeleri yapma, kiracıları ile ilgili kiralayana hukuki danışmanlık hizmeti verme, kiracılar ile ilgili kira bedeli artırım konularında toplantı yapma, tahliye taahhütnameleri düzenleme konularında toplantı yapma, tahliye taahhütnameleri düzenleme konularında iş sahibinin vekili sıfatı ile kiralanan gayrimenkuller konusunda her türlü hukuki danışmanlık ve hukuki hizmeti verme olarak belirlendiği, davacının uyaptan alınan TAKBİS sorgu sonucu incelendiğinde sözleşmede belirtilen Pendik– İstanbul'da toplam 10 adet mesken ve işyeri nitelikli taşınmazının olduğu, dava dilekçesine davacının Almanya'da yaşadığının belirtilmesi, sözleşmede davalı avukatın üzerine aldığı işin niteliği, taşınmazların sayısı ile iddianın ileri sürülüş biçimi nazara alındığında davacının 6502 sayılı yasada tanımı yapılan 'tüketici' vasfında olmadığı gibi davacı ile davalı arasındaki işlemin de 'tüketici işlemi" olarak nitelendirilmesine olanak bulunmadığı, bu halde ilk derece mahkemesi tarafından uyuşmazlığın Asliye Hukuk Mahkemelerinde çözümlenmesi gerektiğinden görevsizlik kararı verilmesi gerekirken yargılamaya devamla işin esası hakkında hüküm kurulmasının doğru olmadığı anlaşılmıştır."

- **"Davalı İş Sahibinin Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçundan Yargılandığı Davada Yürütülen Vekalet Hizmeti Tüketici İşlemi Niteliğinde Değildir":**

Ankara BAM. 4. HD. 13.12.2025 T. E: 24, K: 1607:

"Somut olayda; davalı iş sahibinin, Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 5. Ceza Dairesi'nin 2019/1677 Esas sayılı dosyasında, uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti yapma veya sağlama suçundan hakkında açılan davada verilen karar yönünden davacı avukattan hukuki yardım talep ettiği, davacı avukatın, davalıya vekaleten yürüttüğü hukuki yardımın niteliğine göre davalının tüketici sıfatını haiz olmadığı, dolayısıyla taraflar arasındaki ilişkinin 6502 sayılı Yasa kapsamı dışında kaldığı anlaşılmaktadır. Taraflar arasındaki uyuşmazlık, TKHK kapsamı dışında kaldığına göre, somut uyuşmazlığın çözümünde görevli mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesidir. O halde mahkemece görevsizlik kararı nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken, işin esası incelenerek, yazılı şekilde karar verilmiş olması, usul ve yasaya aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle; 6100 sayılı HMK'nun 353/1/a/3. maddesi gereğince mahkemenin görevli olmadığı halde davaya bakmış olması karşısında, esas yönünden inceleme yapılmaksızın, ilk derece mahkemesinin kararın kaldırılarak yargılamanın, Asliye Hukuk Mahkemesinde yapılması için dosyanın mahalline gönderilmesine karar vermek gerekmiş, aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur."

- **"Mali Müşavirlik İşiyle İlgili Vekalet Ücreti Alacağı Davası Asliye Hukuk Mahkemesine Görülmelidir":**

Ankara BAM. 4. HD. 18.11.2025 T. E: 1332, K: 1465:

"Dava, 'Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Sözleşmesi'nden kaynaklanan alacağın tahsili istemine ilişkindir.

Mahkemece, 'görevsizlik nedeniyle davanın usulden reddine' dair verilen karara karşı davalı tarafından; davanın serbest yeminli mali müşavir ile şirket arasında imzalanan 'Yeminli Müşavirlik Denetim ve Tasdik Sözleşmesi' gereğince ödenmeyen ücret alacağı nedeniyle başlatılan icra takibine itirazın iptali istemine ilişkin olduğu, mahkemece davanın 6502 TKHK kapsamında olmadığı belirtilerek Asliye Hukuk Mahkemelerinin görevli olduğuna dair verilen kararın hatalı olduğu, davaya bakmakla görevli mahkemelerin Tüketici Mahkemeleri olduğu, verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerektiği ileri sürülerek istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

Gerek istinaf sebebi yapılan ve gerekse HMK'nun 355. maddesine göre kamu düzeni nedeniyle resen dikkate alınması gereken hususların incelenmesinde;

Mahkemece davada görevli mahkemenin Asliye Hukuk Mahkemesi olduğu kabul edilerek dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiş olup, uyuşmazlık, görevsizlik kararının isabetli olup olmadığı noktasındadır.

28.05.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6502 sayılı TKHK'nın 2. maddesi uyarınca 'Her türlü tüketici işlemi ile tüketiciye yönelik uygulamalar' bu kanun kapsamındadır. Kanun'un 73/I maddesi uyarınca bu kanun kapsamından doğacak uyuşmazlıklarda tüketici Mahkemeleri görevlidir. 6502 sayılı TKHK'nin 3/1 maddesinde, 'Sağlayıcı, kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi; satıcı, kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi; tüketici, ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi; tüketici işlemi ise mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekalet, bankacılık vb. sözleşmeler de dahli olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi ifade eder.' şeklinde tanımlanmıştır. Bir hukuki işlemin sadece 6502 sayılı yasada düzenlenmiş olması tek başına o işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın tüketici mahkemesine görülmesini gerektirmez. Bir hukuki işlemin 6502 sayılı yasa kapsamında kaldığının kabul edilebilmesi için taraflardan birinin tüketici olması gerekir.

Somut olayda, taraflar arasında muhasebe/mali müşavirlik sözleşmesi mevcut olup, tacir olan davalı şirket, tüketici olmadığı gibi, davacı muhasebeci/mali müşavir de, mesleği kapsamında ve gelir sağlamak amacıyla davalı ile akdi ilişkiye girmiş olduğundan 'tüketici' sıfatında değildir. Davalının, 6502 sayılı Yasa'da tanımlanan 'tüketici' sıfatını taşımadığı anlaşıldığından ve taraflar arasındaki uyuşmazlık, TKHK

kapsamında bulunmadığından davada görevli mahkeme genel mahkemelerdir. Bu nedenle mahkemece verilen görevsizlik kararında isabetsizlik bulunmamaktadır.

Açıklanan bu nedenlerle, mahkemenin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı anlaşılmakla, davalının istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermek gerekmiş, aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur."

- **"Ticari İşletme Niteliğindeki Taşınmazların Kira ve İşletme Gelirlerinin Tahsili Davasında Yürütülen Vekalet Hizmeti Tüketici İşlemi Niteliğinde Değildir":**

Ankara BAM. 4. HD. 18.11.2025 T. E: 1270, K: 1462:

"Somut olayda; davacı avukatın, taraflar arasındaki avukatlık sözleşmesi kapsamında davalıların vekili sıfatıyla takip etmiş olduğu UYAP sisteminde kayıtlı olan Bodrum 3. Asliye Hukuk Mahkemesine ait 2020/235 esas ve 2020/304 karar sayılı dosyaya ilişkin davanın, davacı Z. G.'ye vekaleten açılan M. ili, B. ilçesi, G. Mahallesi, ... ada ... parselde bulunan muristen kalan taşınmazın, bankamatik kullanımı için Akbank'a kiraya verilmesi nedeniyle miras paylarının ödenmemesinden yine muristen kalan aynı yerdeki ... ada ... parsel sayılı taşınmazın içerisindeki davacı tarafından işletilen P. Apart ve Bar isimli işletme için miras hissesi oranındaki payının ödenmemesinden kaynaklandığı, sonuç olarak davacı tarafından murisinden kalan otel, apart, dükkan, restoran gibi ticari işletme niteliğindeki taşınmazların kira ve işletme gelirlerine ilişkin miras paylarının tahsili için davalılardan hukuki yardım talep edildiği dikkate alındığında, hukuki yardımın temelindeki ilişkinin tüketici işlemi olmadığı, dolayısıyla taraflar arasındaki ilişkinin 6502 sayılı Yasa kapsamı dışında kaldığı anlaşılmaktadır. Taraflar arasındaki uyuşmazlık, TKHK kapsamında bulunmadığından, davada Asliye Hukuk Mahkemesi görevlidir. Bu durumda mahkemece işin esası incelenerek taraf delilleri toplanıp değerlendirildikten sonra oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, yanlış değerlendirme ile yazılı şekilde görevsizlik nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırıdır."

- **"Davalı İş Sahibinin 'Terör Eyleminden Ötürü Ceza Mahkemesinde Savunulması' Şeklindeki Vekalet Hizmeti Tüketici İşlemi Değildir":**

Ankara BAM. 4. HD. 14.07.2025 T. E: 824, K: 976

"Somut olayda, dava, taraflar arasındaki avukatlık sözleşmesinden kaynaklanmakta olup, ... Meslek Lisesi'nde görev yapmakya iken '29.10.2016 tarihli ve 675 sayılı KHK ile meslekten ihraç edilmiş olan davalının, FETÖ/PDY silahlı terör örgütü üyeliğinden tutuklanması nedeniyle meslekten ihraç işlemlerinin iptali ve haksız tutuklanma iddiası ile OHAL komisyonuna ve Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulunulması işlemleri ve Ağır Ceza Mahkemesi'nde temsili için' davacı avukata vekalet verilmiş olduğu dikkate alındığında, hukuki yardımın temelindeki ilişkinin tüketici işlemi olmadığı, dolayısıyla taraflar arasındaki ilişkinin 6502 sayılı Yasa kapsamı dışında kaldığı anlaşılmaktadır. Taraflar arasındaki uyuşmazlık, TKHK kapsamında bulunmadığından, davada Asliye Hukuk Mahkemesi görevlidir. Bu durumda mahkemece işin esası incelenerek taraf delilleri toplanıp değerlendirildikten sonra oluşacak sonuca

göre karar verilmesi gerekirken, yanlış değerlendirme ile yazılı şekilde 'görevsizlik nedeniyle davanın usulden reddine' karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırıdır."

- **"Takibe Konu Senedin Tüketici İşleminden Kaynaklandığı Kanıtlanmadıkça Görevli Mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesidir":**

İstanbul BAM. 46. HD. 25.12.2025 T. E: 2081, K: 1847

"Davacı ile davalı arasında davalının ... 6. İcra Müdürlüğü'nün 2017/3469 E. sayılı icra takip dosyası ve ... Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2021/371 E. sayılı dosyalarında avukat/vekil olarak temsil edilmesi için vekaletname sözleşmesi yapıldığı, davalı hakkında dava dışı alacaklılar tarafından başlatılan ... 6. İcra Müdürlüğü'nün 2017/3469 Esas sayılı (yeni: Kocaeli İcra Dairesi'nin 2019/83333 Esas) sayılı icra dosyasında borçlu vekili olarak vekalet hizmeti verildiği, akabinde dava dışı alacaklılar tarafından işbu icra dosyasından alınan yetki ile davalının hissedar olduğu taşınmaz hakkında ortaklığın giderilmesi davası açıldığı ve ... Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2021/371 Esas sayılı dosyasında da bu davanın görüldüğü anlaşılmaktadır. ... 6. İcra Müdürlüğü'nün 2017/3469 Esas sayılı icra takip dosyasının dayanağı olan senet hakkında davalı Y. O. tarafından ... 1. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2022/212 Esas – 2022/399 Karar sayılı dosyasında takibe konu senet üzerindeki imzanın kendisine ait olmadığı gerekçesiyle icra takibinin durdurulmasına karar verilmesinin talep edildiği, talebin süre yönünden reddine karar verildiği, ilgili ilamın istinaf ve Yargıtay aşamasından geçerek kesinleştiği görülmektedir.

Vekalet akdine dayanak olan icra takip dosyasındaki senedin bir tüketici işleminden kaynaklandığına ilişkin dosya kapsamında davacı iddiası ve davalı savunması bulunmadığı anlaşılmaktadır. Davacı avukatın vermiş olduğu avukatlık hizmetinin; davalı müvekkilinin 'sebepten mücerret vasfını taşıyan bir borç senedinden dolayı borçlu olmadığına' yönelik olduğu sabittir. Dayanak alacağın hiçbir anlamda bir tüketici işleminden kaynaklandığı iddia edilemez. Bu nedenle davalı tüketici vasfında değildir.

Taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümünde genel mahkemeler görevli olduğundan istinafa konu olan davaya bakmakla görevli olan mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesidir. 6502 sayılı yasa hükümlerinin değil genel hükümlerinin uygulanması ve davanın genel mahkemede görülmesi gerektiği anlaşıldığından davacının istinaf sebepleri bu aşamada incelenmeksizin, 6100 sayılı HMK'nun 355 maddesi atfıyla 114/1– c maddesi e m. 353/1– a– 3 uyarınca ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak dava dosyasının yargılamaya devam edilmesi için İstanbul Anadolu Nöbetçi Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesi gerektiği görüş ve kanaatine oy birliğiyle varılarak aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir."

55) "Para", "kambiyo senedi" ve "altın, gümüş ve diğer kıymetli şeyler" d ı ş ı n d a k i taşınır malların haczinin geçerli olabilmesi için 'bunlara icra memurluğunca fiilen el konulması (muhafaza altına alınmaları), yediemine teslim edilmeleri' gerekir mi?

*

Bilindiği gibi, h a c i z ; *"kesinleşmiş bir icra takibinin konusu olan belli bir para alacağının ödenmesini sağlamak için, alacaklının talebi üzerine (İİK m. 78/I), takip konusu alacağı – aslı ve fer'ileri ile– karşılamaya yetecek miktar ve değerdeki (İİK m. 85/I) borçlunun mal varlığına dahil mal, hak ve alacaklarına, icra dairesince (İİK m. 80/I) hukuken el konulması"* olarak tanımlanabilir[1014]; "belli bir para alacağına el konulması"[1015] olarak tanımlanmakta ve Arapçadan gelen[1016] bu sözcük "ayırma", "bölme" anlamına gelmektedir.[1017]

Haciz işlemi taşınır ya da taşınmaz mallara yönelik olarak yapılır…

'Haczedilen taşınır mallar'; "para", "hâmiline ait senet, poliçe ve cirosu kâbil senet" (yani kambiyo senedi) ile "altın, gümüş ve diğer kıymetli şeyler"den ise, bunların haczedilebilmesi için, **fiilen icra dairesi tarafından muhafaza edilmesi** (İİK m. 88/I) gerekir. Bu husus, haczin geçerlilik koşuludur…

Eğer *"haczedilen taşınır mallar; yukarıda nitelikleri belirtilen mallar dışındaki mallardan ise"* bunlara **icra dairesi tarafından fiilen el konulup, muhafaza altına alınması** gerekmez.[1018]

Muhafaza işlemi; "haczedilen mala icra müdürlüğünce el konularak, korunması için icra ya da yediemin deposuna alınması"dır.[1019]

İİK m. 88/I'de belirtilen taşınırlar dışındaki diğer taşınır mallara konulan haczin geçerliliği için, icra memurunun bu mallara *fiilen el koymuş olması* mutlaka zorunlu değildir. Bunlar, masrafı alacaklıdan peşin alınarak, uygun bir yerde saklanabileceği gibi alacaklı izin verdiği takdirde istendiği zaman verilmek koşulu ile geçici olarak borçlu ya da üçüncü kişinin yanında bırakılabilir (mad. 88/II). **Bir görüşe göre[1020]** *"üçüncü kişinin, haciz koyduran alacaklının da olabileceği"*nin kabul edilmesi gerekir. Yani, "haciz isteminde bulunmuş olan alacaklıya da haczedilen şeyler yediemin olarak bırakılabilir" ise de, uygulamada genellikle bu görüş benimsenmemekte ve *haczedilen şeyler ya tarafların dışındaki bir kişiye ya da mümkün olmazsa borçluya teslim edilmektedir.*

[1014] **ÖZBEK, M. S. / ÖZTÜRK, İ.** İcra–İflâs ve Kamu Açısından Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun Mallarının Haczedilebilirliği (BATİDER, Aralık/2012, C: XXVII, S: 4, s: 109)
[1015] Bknz: HGK. 03.10.2007 T. E: 2007/12–601, K: 695
[1016] **UMAR, B.** İcra ve İflâs Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi, 1973, s: 10, dipnot: 10
[1017] Bknz: Meydan Larousse, C: 5, s: 4999
[1018] **UYAR, T.** İcra Hukukunda Haciz, 3. Baskı, 2016, s: 153 vd. – **ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 12. Baskı, 2025, s: 448 vd.
[1019] **ERCAN, İ.** age. s: 45
[1020] **ANSAY, S. Ş.** Hukuk, İcra ve İflâs Usulleri, 1960, s: 76

"Haczedilen mallar Adalet Bakanlığı tarafından yetki verilen gerçek veya tüzel kişilere ait lisanslı yediemin depolarında muhafaza edilir." (İİK m. 88/V, C: 1).

Bu tür yerlerin çalışma ilkelerini gösteren yönetmelik "Mahcuz Malların Muhafaza Edileceği Adalet Bakanlığı Depo ve Garajların Çalışmasına Dair Yönetmelik" ismi ile – 13.8.1987 tarihinde– yayınlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Adalet Bakanlığına ait depo ve garaj bulunmayan yerlerde, alacaklının haczedilen malın borçluda bırakılmasını kabul etmemesi hâlinde, gideri peşin olarak kendisinden alınarak (İİK m. 95) haczedilen mal, üçüncü bir kişiye yediemin olarak teslim edilir.

Üçüncü kişinin elinde bulunan taşınır malın haciz edilmesi halinde, Komisyon tarafından hazırlanan metinde yer alan *"üçüncü şahsın elinde bulunan taşınır malların, bu şahıstan alınmayıp, kabulü halinde üçüncü şahsa yediemin olarak bırakılacağına"* dair olan hüküm, maddenin TBMM'de görüşülmesi sırasında, Adalet Komisyonu'nda *"... alacaklının muvafakatı ve..."* sözcükleri maddeye eklenerek değiştirilmiş ve bu değişik şekliyle – maalesef– kanunlaşmıştı. Daha sonra, 12.2.2004 tarihli ve 5092 sayılı Kanun'la bu madde yeniden Komisyon'un düzenlediği şekle dönüştürülmek istendiyse de, Adalet Komisyonu'nda da benimsenen bu değişiklik, TBMM'de verilen bir önerge ile geri alınmıştır[1021]…

Doktrinde[1022] *"Bir taşınır malı elinde bulunduranın, onun maliki sayılacağını"* öngören İİK m. 97/a hükmü ile *"taşınır mallarda zilyetliğin mülkiyete karinelik teşkil ettiğini"* öngören TMK m. 985/I hükmüne ve hayatın olağan akışına aykırı olan bu hükmün en kısa zamanda değiştirilmesinin isabetli olacağı belirtilmişti…

Yukarıda belirtilen, İİK'nun 88. maddesinin 2. fıkrasının 3. cümlesinde yer alan *"... alacaklının muvafakatı ve..."* ibaresi Anayasa Mahkemesince 12.01.2012 T. E: 2010/90, K: 2012/4 sayılı kararla – Anayasa'nın 2, 13, 35. maddelerine aykırı bulunarak– iptal edilmiştir.

6352 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle öteden beri eleştiri konusu olmuş olan 88. maddenin ikinci fıkrası Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda belirtilen kararı doğrultusunda değiştirilerek *"... Üçüncü şahsın elinde bulunan taşınır mallar haczedildiğinde, üçüncü şahsın kabulü hâlinde üçüncü şahsa yediemin olarak bırakılır. Mallar satış mahalline getirilmediği takdirde muhafaza altına alınabilir veya yediemin değişikliği yapılabilir"* şeklinde düzenlenmiştir. 6352 sayılı Kanun değişikliğinden önce, Anayasa Mahkemesi'nin 12.01.2012 T. E: 2010/90, K: 2012/1 sayılı kararı ile *"alacaklının muvafakatı ve..."* ibaresi madde metninden çıkarılmış olduğundan ve bu ibarenin, uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve 'iptal kararının sonuçsuz kalmaması için kararın Resmi Gazete'de yayımlanacağı güne kadar yürürlüğün durdurulmasına' da karar verildiğinden, 12.01.2012 gününden itibaren "taşınır mallarda zilyetliğin mülkiyete karine teşkil

[1021] **UYAR, T.** age. s: 157 vd.
[1022] **PEKCANITEZ, H. / ATALAY, O. / ÖZKAN, M. S. / ÖZEKES, M.** İcra ve İflâs Hukuku, 11. Bası, s: 298 vd.

ettiği" ilkesine ters düşen bu uygulamaya son verilmiş ve maddenin 2. fıkrasının 3. cümlesi bu şekliyle hemen yürürlüğe girmiştir.[1023]

Yüksek mahkemenin bu konudaki içtihatları bu doğrultudadır. Örneğin;

"**İİK.nun 88/1 maddesinde belirtilen ayrık haller dışında muhafaza tedbirinin haczin geçerlik koşulu olmadığı– Malın yediemine tesliminin bir muhafaza tedbiri olup haczin tamamlanması için gerekli bir koşul olmadığı– "Muhafaza tedbirine başvurulmadığından haczin geçersiz olduğun"dan bahisle "davanın reddine" karar verilmesinin hatalı olduğu–**

Davacı 3. kişi vekili, "davalı alacaklı tarafından müvekkili şirket ile davalı A... Gemi İnş. Ltd. Şti. aleyhine Kadıköy 4. İcra Müdürlüğünün 2011/10748 sayılı dosyasından İcra takibi başlatıldığını, müvekkili şirket hakkındaki Kadıköy 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2011/639 Esas sayılı iflas erteleme davasında verilen 29.7.2011 tarihli tedbir kararı nedeniyle müvekkili şirket yönünden bütün takiplerin durdurulduğunu, buna rağmen alt işveren borçlu şirket adresi olarak müvekkilinin adresinin gösterilmesi nedeniyle müvekkilinin adresinde 23.8.2011 tarihinde haciz yapıldığını, adreste borçlu (taşeron) firmaya ait hiç bir mal bulunmadığını, dava konusu menkullerle ilgili müvekkili tarafından sigorta poliçelerinin mevcut olduğunu, müvekkili şirkete kredi veren bankalarca müvekkiline ait bütün malların expertizleri aracılığıyla tesbit edildiğini yine en son olarak müvekkilinin bütün mal varlığının iflas ertemele dosyasında 22.7.2011 tarihinde bilirkişiler aracılığıyla tesbit edildiğini, borçlu A.. Ltd.Şti.nin yetkilisinin akraba olmasının muvazaa için yeterli olmadığını, müvekkili hakkında verilmiş bir tedbir kararı olmasına rağmen müvekkilinin işyerinde haciz yapıldığını" ileri sürerek "haczin kaldırılmasını" talep etmiştir.

Davalı alacaklı vekili, "haciz mahallinde borçlu A... Ltd.Şti.nin faaliyet gösterdiğini. borçluya ait parkurlar ve mallar ile belgeler bulunduğunu, hakkında tedbir kararı verilen davacının değil, borçlu A... Ltd.Şti.nin mallarının haczedildiğini, haciz mahallinde borçlu şirket yetkilisinin oğlu Ş. A'.a ait A.R.Firması adına düzenlenmiş belge bulunduğunu, borçlu şirket ile A. R. Firmasının ticaret sicili adreslerinin aynı olduğunu, davacı şirket ile bu şirketler arasında alacakalılardan mal kaçırma amaçlı ilişki bulunduğunu" savunarak "davanın reddini" istemiştir.

Davalı borçlu, davaya cevap vermemiştir.

Mahkemece "dava konusu 23.8.2011 tarihinde haczedilen menkullerin muhafaza altına alınmadığı, herhangi bir yediemine teslim edilmeden olduğu yerde bırakıldığı, bu nedenlerle usulüne uygun bir haciz işlemi yapılmadığından konusu bulunmayan davanın reddine" karar verilmiş; hüküm, davalı alacaklı vekilince temyiz edilmiştir.

Uyuşmazlık, 3. kişinin İİK.nun 96. vd maddelerine dayalı istihkak davasına ilişkindir. Haciz işlemi, takibe konu alacağı karşılayacak miktarda ve değerde borçluya ait mal ve haklara icra müdürü tarafından el konulmasıdır. Haciz, o mal veya hak üzerinde borçlunun tasarruf yetkisinin hukuken ya da fiilen kısıtlanmasıyla tamamlanır.

[1023] **UYAR, T.** age. s: 157 vd.

Somut olayda 23.8.2011 tarihinde yapılan hacizde icra müdürünce menkullerin nitelikleri gösterilip kıymet takdiri yapılarak haczedilmiş, yediemin temin edilemediğinden mahcuzlar mahallinde bırakılmış ve yapılan işlemler tutanağa işlenmek suretiyle haciz tamamlanmıştır. *Yapılan işlemler haciz tamamlanması için yeterli olup mahcuzların muhafazaya alınması gerekli değildir. İİK.nun 88/1 maddesinde belirtilen ayrık haller dışında muhafaza tedbiri haczin geçerlik koşulu değildir. İcra İflas Kanununu hükümleri ve yerleşik Yargıtay İçtihatları gereği malın yediemine teslimi bir muhafaza tedbiri olup haczin tamamlanması için gerekli bir koşul değildir. Haczedilen malların haciz mahallinde bırakılması haczin geçersizliğini değil muhafaza tedbirine başvurulmadığını gösterir. Bu itibarla mahkemece işin esasına girilmeksizin mahcuzlar muhafazaya alınmadığından haczin geçersiz olduğundan bahisle davanın reddine karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir.*

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davalı alacaklı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA… (17. HD. 19.4.2012 T. E: 1989, K: 4924)**"**

Fakat, bugün "sıra cetveli"ne ilişkin uyuşmazlıklar hakkında yerel mahkemelerce verilen kararları, temyizen inceleyen Yargıtay 6. Hukuk Dairesi'nin son içtihatlarında *'Yargıtay'ın yukarıda belirttiğimiz 'isabetli' içtihatlarından dönüldüğü (veya dönülmek istendiği) izlenimi'* edinilmektedir. Gerçekten; bu Daire vermiş olduğu;

a) 6. HD. 02.05.2024 T. E: 2023/3033, K: 1252 sayılı kararında;

"**Şikayet olunanlara ait takip dosyalarında yapılan taşınır hacizleri sırasında, hacze konu eşyaların belirleyici nitelikleri ve değerleri gösterilmek suretiyle haczedildiklerine ilişkin tutanaklar tanzim edildiği ancak yediemin sıfatıyla borçluya yahut üçüncü bir kişiye bırakılmaları suretiyle muhafaza tedbirine başvurulduğuna dair kayıt bulunmadığı, şikayet olunanlar tarafından bedeli paylaşıma konu menkuller üzerine usulüne uygun şekilde konulmuş geçerli hacizler bulunmadığı gerekçesiyle şikayet kabulü ile sıra cetvelinin iptaline karar verilmesi gerekeceği–**

Taraflar arasındaki sıra cetvelini şikayet davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, ilk derece mahkemesince 'şikayetin reddine' karar verilmiştir.

Kararın şikayetçi vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince 'başvurunun esastan reddine' karar verilmiştir.

I. ŞİKAYET

Şikayetçi vekili şikayet dilekçesinde özetle; Aksaray İcra Müdürlüğü'nün 2022/7070 Esas sayılı takip dosyasından tanzim edilen 30.09.2022 tarihli sıra cetvelinde, ilk sırada şikayetçi haczinin yer alması gerektiğini, bu mümkün olmaz ise, şikayet olunanlar arasında yapılan garameten paylaşıma dahil edilmesini, ayrıca şikayet olunanların bedeli paylaşıma konu mahcuzlar üzerinde geçerli hacizleri bulunmadığını ileri sürerek, sıra cetvelinin iptalini talep ve şikayet etmiştir.

II. CEVAP

Şikayet olunanlar vekili cevap dilekçesinde özetle; şikayete konu sıra cetvelinin usul ve yasaya uygun yapıldığını savunarak, şikayetin reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile, sıra cetvelinde hacizlerin kesinleşme tarihlerinin doğru olarak tespit edildiğini, salt satış masrafını şikayetçi alacaklının ikmal etmesi nedeniyle garameten paylaştırmaya dahil edilmesi talebinin yerinde olmadığını, malın yediemine tesliminin bir muhafaza tedbiri olduğu, İİK'nun 88/2 maddesinde yazılı muhafaza tedbirinin haczin tamamlanması için koşul olmayıp haczedilen mal için alınan koruma önlemi olduğunu, ayrıca şikayetçinin sıra cetvelinde takip tarihinin veya zorunlu arabuluculuğa başvuru tarihinin esas alınmasına yönelik talebini karşılayan kanun hükmü bulunmadığını belirtilerek, şikayetin reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresinde şikayetçi vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Şikayetçi vekili; ilk ihtiyati haczin şikayetçi tarafından konulduğunu, yapılan ödeme emrine itiraz ve zorunlu arabuluculuğa başvuru süreci nedeniyle kesinleşmenin geciktiğini, haciz tarihinin takip yahut zorunlu arabulucuya başvuru tarihi olarak kabulü gerektiğini, şikayet olunanların yaptıkları haciz işlemlerinin tutanakta yediemin imzası bulunmadığından geçersiz olduğunu, takibinin ilama dayandığını belirterek, İlk Derece Mahkemesi kararının ortadan kaldırılması istemi ile istinaf yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile, şikayet olunanların icra takip dosyalarında alınan ihtiyati haciz kararları ile bu kararların infazında yasaya aykırı herhangi bir durum bulunmadığı gibi sıra cetvelinin düzenlenmesine sebep haciz işlemlerinde de yasaya aykırı herhangi bir durum bulunmadığı, şikayet olunanların ihtiyati hacizlerinin aynı tarihte kesin hacze dönüştükleri, ancak şikayetçinin icra takibine itiraz edilmesi nedeniyle takibin kesinleşmediği, şikayetçinin ihtiyati haczi şikayet olunanların ihtiyati hacizlerinden önceki tarihli ise de, İİK'nun 100. maddesinde sayılan belgelerden herhangi birine dayanmadığı, bu sebeple şikayet olunanların haczine iştirak koşullarının bulunmadığı belirtilerek, istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresinde şikayetçi vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Şikayetçi vekili; istinaf dilekçesinde ileri sürülen gerekçeler ve re'sen dikkate alınacak nedenlerle Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozularak ortadan kaldırılması ile İlk Derece Mahkemesi kararının bozulması istemi ile temyiz yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, sıra cetvelinde sıraya itiraza ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 85 ve 88 inci maddeleri ile 141 vd. maddeleri.

3. Değerlendirme

1– Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hakim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre şikayetçi vekilinin aşağıdaki paragrafın kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2– Sıra cetvelinde yer alabilmek için kural olarak, kesinleşmiş bir takibin ve geçerli bir haczin varlığı şarttır. *İİK'nun 88. maddesi*, 'Haczolunan paraları, banknotları, hamiline ait senetleri, poliçeler ve sair cirosu kabil senetlerle altın ve gümüş ve diğer kıymetli şeyleri icra dairesi muhafaza eder. Diğer menkul mallar masrafı peşinen alacaklıdan alınarak münasip bir yerde muhafaza altına alınır' hükmünü ihtiva etmektedir. *Taşınır malların haczi fiilen yapılır ve anılan yasa hükmü uyarınca bu malların münasip bir yerde muhafazası ya da yediemin sıfatıyla borçluya yahut üçüncü bir kişiye teslimi gerekir. Aksi takdirde haciz hükümsüz kabul edilir.*

Somut olayda; şikayet olunanlara ait takip dosyalarından yapılan taşınır hacizleri sırasında, hacze konu eşyaların belirleyici nitelikleri ve değerleri gösterilmek suretiyle haczedildiklerine ilişkin tutanaklar tanzim edildiği ancak yediemin sıfatıyla borçluya yahut üçüncü bir kişiye bırakılmaları suretiyle muhafaza tedbirine başvurulduğuna dair kayıt bulunmadığı görülmüştür.

Bu durumda mahkemece, şikayet olunanlar tarafından bedeli paylaşıma konu menkuller üzerine usulüne uygun şekilde konulmuş geçerli hacizler bulunmadığı gerekçesiyle, şikayetin kabulü ile sıra cetvelinin iptaline karar verilmesi gerekirken, yanılgılı gerekçeyle yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamıştır."

ş e k l i n d e içtihatta bulunmuştur… Kararın içeriğinden, bu kararın 'ne tür taşınır mallar hakkında' verilmiş olduğu anlaşılmamaktadır. Eğer bu karar *'İİK m. 88/1'de öngörülen taşınır mallar hakkında verilmişse'* isabetlidir. Eğer *'İİK m. 88/I'de öngörülen taşınırlar dışındaki taşınırlara ilişkinse' hatalıdır!..*

b) 6. HD. 21.05.2025 T. E: 1170, K: 2136 sayılı kararında;

"Şikayet olunan anonim şirkete ait takip dosyasından yapılan taşınır hacizlerine ilişkin ihtiyati haciz tutanağı ile haczedilen malların yediemin sıfatıyla her iki taraf kabul etmediğinden mahallinde bırakılmasına karar verildiği, dolayısıyla haczedilen malların yediemin sıfatıyla borçluya yahut üçüncü bir kişiye bırakılmaları suretiyle muhafaza tedbirine başvurulmadığından mahkemece, birleşen dosyada şikayet olunan anonim şirket tarafından bedeli paylaşıma konu menkuller üzerine usulüne uygun şekilde konulmuş geçerli hacizler bulunmadığı gerekçesiyle şikayetin kabulü ile sıra cetvelinin iptaline karar verilmesi gerekirken yanılgılı gerekçeyle yazılı şekilde hüküm kurulmasının yerinde olmayacağı–

I. ŞİKAYET

1. Asıl dosyada şikayetçi vekili dilekçesinde; borçlu L. Yağ şirketinin satılan menkul malları üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş olması sebebiyle uygulanan hacze karşı 03.08.2006 tarihinde istihkak iddiasında bulunduklarını, sonrasında yasal süre içerisinde istihkak davası açtıklarını, ayrıca rehin hakkına dayalı olarak Karşıyaka 2. İcra Müdürlüğü'nün 2006/6932 E. sayılı takip ile rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibe geçtiklerini, açılan bu takibin kesinleştiğini, davacı bankanın alacağının rehin hakkına dayanması sebebiyle rüçhanlı olduğunu ve ilk sırada pay verilmesi gerekeceğini ileri sürerek 22.11.2007 tarihli sıra cetvelinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

2. Birleşen dosyada şikayetçi vekili dilekçesinde; şikayet olunan ... Bankası'nın alacaklı olduğu icra dosyasında ödeme emrinin düzenleme tarihi ile borçluya tebliğ tarihinin aynı olduğu, ... Bankası tarafından haczedilen malların yedieminliğinin borçlu ve alacaklı tarafından kabul edilmediği için mahallinde bırakıldığı, bu nedenle hukuki ve fiili el koymanın gerçekleşmemiş olduğu, ... Factoring AŞ'nin menkuller üzerinde geçerli haczi bulunmadığı ileri sürerek 22.11.2007 tarihli derece kararının iptali talep edilmiştir.

II. CEVAP

1. Şikayet olunan ... Bankası AŞ vekili cevap dilekçesinde; asıl dosyada şikayetçi yanın borçlu şirketten alacağı olmadığı için rehin hakkı da mevcut olmadığını, menkul rehninin belirlilik prensibine aykırı olması nedeniyle geçersiz olduğunu, birleşen dosyada mahcuzun yediemine tesliminin muhafaza tedbiri olup hacizli malların yediemine teslim edilmemiş olmasının muhafaza tedbirine başvurulmadığını gösterdiğini, taşınır malların yediemine tesliminin taşınır malların haczi için bir koşul olmadığını savunarak şikayetin reddini istemiştir.

2. Diğer şikayet olunanlar, ayrı ayrı şikayetin reddini talep etmişlerdir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararıyla;

1. Asıl dosyada; şikayetçi alacaklının rehin hakkının bulunmadığı gerekçesiyle şikayetin reddine karar verilmiştir.

2. Birleşen dosyada, 'haczedilip satılan eşyanın bitkisel yağ olduğu, borçlunun adresinde yapılan fiili haciz işlemleri sırasında bu eşya hakkında değişik belirlemelerle haciz yapıldığı, menkul eşyanın haczi sonrasında muhafaza tedbirleri alınmasının alacaklının talebi ve icra müdürü takdirinde olduğunu ve kural olarak haczin geçerliliğine etkisi olmadığını, misli nitelikteki eşyanın haczinin geçerli olması için muhafaza altına alınması gerekli olduğu yolundaki dava sebeplerinin yasal dayanağı bulunmadığını, cinsi ile belirlenmemiş eşyanın haczedilip bırakılması halinde haczin tamamlanmadığı iddiasının doğru olmadığı, bu belirlemeye göre ve diğer davalı alacaklı ... Faktoring'e pay ayrılmadığı dikkate alınarak bu şikayet olunan yönünden şikayetinin hukuki yarar bakımından yerinde görülmediği gerekçesiyle' birleşen dosyada 'şikayetin reddine' karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde asıl dosyada şikayetçi vekili ile birleşen dosyada şikayetçi vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile asıl dosyada şikayetçinin rehin hakkının bulunmadığının kabulü ile şikayetinin reddine karar verilmesinde usulsüzlük bulunmadığı, birleşen dosyada şikayet olunan Yapı Kredi Bankası tarafından çıkarılan ödeme emrinin İİK'nun 100. madde bilgisinde borçluya aynı gün tebliğ edildiği anlaşılmış ise de ihtiyati haczin kesinleşme tarihinin ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren 7. gün mesai saati bitimi ile kesinleşeceği, dosya da borçlu tarafından feragat edilmiş süre bulunmadığı, *mahcuzlar muhafaza altına alınmadığından ve bir yediemine de teslim edilmediğinden geçerli bir haczin bulunmadığı ileri sürülmüş ise de, İİK'nun 88/1. maddesindeki düzenleme para, cirosu kabil senetler, altın, gümüş gibi kıymetli şeyler için getirilmiş bir düzenleme olup geçerli bir taşınır haczinden söz edebilmek için fiilen el koyma zorunluluğu ya da yediemine teslim etme mecburiyeti bulunmadığı kanaatine varıldığından 'istinaf başvurularının esastan reddine' karar verilmiştir.*

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Birleşen dosyada şikayetçi vekili temyiz dilekçesinde; icra dosyalarının kapsamlı incelenmediğini, şikayet olunan ... Bankasının takibinin kesinleşme tarihinin yanlış değerlendirildiğini, ... Bankasının geçerli bir haczinin bulunmadığını, haczedilen taşınır mallara fiilen muhafaza yapılmadığı gibi bir yediemine de teslim edilmediğini, hukuki ve fiili el koyma gerçekleşmemiş olduğundan haczinin de geçerli olmadığını, şikayet olunan D. Factoring AŞ'nin sıra cetveline alınmasının hukuka aykırı olduğunu beyan etmektedir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Talep, sıra cetveline şikayet istemine ilişkindir.

1.Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, yargılama şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2.Sıra cetvelinde yer alabilmek için kural olarak, kesinleşmiş bir takibin ve geçerli bir haczin varlığı şarttır. İİK'nun 88. maddesi, "Haczolunan paraları, banknotları, hamiline ait senetleri, poliçeler ve sair cirosu kabil senetlerle altın ve gümüş ve diğer kıymetli şeyleri icra dairesi muhafaza eder. Diğer menkul mallar masrafı peşinen alacaklıdan alınarak münasip bir yerde muhafaza altına alınır" hükmünü ihtiva etmektedir. *Taşınır malların haczi fiilen yapılır ve anılan yasa hükmü uyarınca bu malların münasip bir yerde muhafazası ya da yediemin sıfatıyla borçluya yahut üçüncü bir kişiye teslimi gerekir. Aksi takdirde haciz hükümsüz kabul edilir.*

Somut olayda; şikayet olunan ... Bankası A.Ş.'ye (eski ... A.Ş.)'ye ait takip dosyasından yapılan taşınır hacizlerine ilişkin 27.07.2006 tarihli ihtiyati haciz tutanağı ile haczedilen yağların yediemin sıfatıyla her iki taraf kabul etmediğinden mahallinde bırakılmasına karar verildiği, dolayısıyla haczedilen yağların yediemin sıfatıyla borçluya yahut üçüncü bir kişiye bırakılmaları suretiyle muhafaza tedbirine başvurulmadığı görülmüştür.

Bu durumda mahkemece, birleşen dosyada şikayet olunan ... Bankası A.Ş. tarafından bedeli paylaşıma konu menkuller üzerine usulüne uygun şekilde konulmuş geçerli hacizler bulunmadığı gerekçesiyle 'şikayetin kabulü ile sıra cetvelinin iptaline' karar verilmesi gerekirken yanılgılı gerekçeyle yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamıştır."

ş e k l i n d e içtihatta bulunmuştur. Kararın içeriğinden; bu kararın 'İİK m. 88/1'de bahsedilen taşınırlar dışındaki taşınırlara –'bitkisel yağ'a– ilişkin olduğu anlaşıldığından, gerek ilk derece mahkemesinin gerekse istinaf mahkemesinin açıkladığı g e r e k ç e l e r çok isabetli olmasına rağmen, Yargıtay 6. Hukuk Dairesi'nin bozma kararı – kanımızca– isabetli olmamıştır!..

56) İş mahkemesince aleyhlerine verilmiş olan bir tazminat kararını tehiri icra (İİK m. 36) istemli olarak istinaf eden üç davalının, icra mahkemesi tarafından 'icranın geri bırakılması kararı' verilebilmesi için, icra mahkemesine 'hükmolunan para' miktarı kadar ayrı ayrı mı yoksa her üçünün de adının geçtiği tek bir teminat mektubu göstermesi gerekir?

*

I– İcra ve İflâs Kanunu'nun 36. maddesinin 1. fıkrasında belirtildiği üzere; icra dairesinin borçluya icra mahkemesinden icranın geri bırakılması kararı getirinceye kadar uygun bir süre verebilmesi için borçlunun teminat göstermesi şart koşulmuştur. Kanun koyucu, borçluya icranın geri bırakılmasını talep etme imkânı tanırken, alacaklının da menfaatlerini göz önünde bulundurarak, borçlunun teminat gösterme yükümlülüğünü düzenlemiş, böylece borçlu ile alacaklı arasında menfaat dengesini gözetme yoluna gitmiştir.[1024] Bu çerçevede Kanun'un 36. maddesinin 6. fıkrasında *"bölge adliye mahkemesince başvurunun kesin olarak esastan reddine karar verilmesi veya Yargıtayca hükmün onanması, alacaklının talebi üzerine başkaca işleme gerek kalmaksızın teminata konu olan paranın alacaklıya ödeneceği, malların ve hakların, malın türüne göre icra dairesince paraya çevrileceği"* öngörülerek kanun yolu incelemesi neticesinde haklı bulunan alacaklının, borçlu tarafından gösterilmiş teminat sayesinde alacağına çabuk ve kolay şekilde ulaşabilmesi amaçlanmıştır.[1025]

Kanun'un 36. maddesinin 1. fıkrasında; "*borçlunun ne kadarlık bir süre içinde teminat göstermesi gerektiğine"* ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu durumda, borçlu teminat gösterebilmek için özel bir süreye tâbi tutulmadığından icra dairesinin de borçluya teminat gösterebilmesi amacıyla belli bir süre vermesi söz konusu olmayacaktır. İcra mahkemesinin incelemesi süresince icra takibine devam edilmemesini amaçlayan borçlu, takibi durdurup cebri icra tehdidinden kurtulabilmek için mümkün olan en kısa sürede teminat göstermelidir. Borçlunun, icra mahkemesinden icranın geri bırakılması (durdurulması) kararı getirinceye kadar kendisine uygun bir süre verilmesi için icra dairesi nezdinde talepte bulunduğu sırada teminat göstermesi ise, hiç şüphesiz kendi menfaatlerine en uygun çözüm olacak, böylece borçlu, icra dairesinden bir an evvel süre alabilecektir.[1026]

Hükmedilen para veya eşya kıymetinde *taşınır rehninin, hisse senedinin, tahvilin, taşınmaz rehninin* veya *muteber banka kefaretinin* teminat olarak gösterilmiş olması ihtimâlinde, borçlunun teminat gösterme şartını yerine getirmiş olması için icra mahkemesinin kararı aranmaktadır. Bu durumda, icra müdürlüğü gösterilmek istenen teminat türünün kabul edilip edilmeyeceğini icra mahkemesinden soracak, söz konusu teminat türü icra mahkemesince uygun bulunduğu takdirde icra müdürlüğü tarafından

---

[1024] **ÇİFTÇİ, P.** İcra Hukukunda Menfaat Dengesi, 2010, s: 342 – **YAVAŞ, M.** Medeni Usul Hukukunda Temyiz, 2015, s: 116

[1025] **KULAKSIZ, C.** İlâmlı İcrada İcranın Geri Bırakılması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 1997, s: 89 vd.

[1026] **OKUR, M.** Adli Teminat, 2011, s: 333 vd. – **BOLAYIR, N.** İlâmlı İcra Takibinde İcranın Durdurulması, 2025, s: 196 vd.

da ilgili teminat kabul edilecek, aksi takdirde reddedilecektir.[1027] Söz konusu teminatın icra mahkemesince reddedilmesi üzerine, icra dairesi borçlunun süre talebini geri çevirecektir; bu durumda borçlunun hemen teminat olarak dosya borcunu *nakden yatırması* veya *malı aynen icra müdürlüğüne depo etmesi* ya da *kabul edilebilecek bir teminatı temin ederek yeniden talepte bulunması* gerekecektir.[1028]

II– Borçlu(lar) tarafından 'icranın durdurulması' yoluna başvurulabilmesi için;[1029]

a) Borçlu(lar) hakkında ilâmlı icra takibine başvurulmuş olması,

b) Takibe konu ilâmın kesinleşmiş olması,

c) Takibe konu ilâma karşı kanun yoluna başvurulmuş olması,

d) Teminat şartının yerine getirilmiş olması,

e) İcra dairesinden mühlet talep edilmiş olması

gerekir.

III– 30.11.2021 tarih ve 7343 sayılı Kanun'la İİK'nun 36. maddesinde yapılan değişiklik üzerine *"icranın geri bırakılması"* (tehiri icra) *'Bölge Adliye Mahkemeleri'*nden veya *'Yargıtay'*dan[1030] değil *'takibin yapıldığı yer icra mahkemeleri'*nden talep edilmektedir.[1031] [1032]

IV– Hukukumuzda sadece *temyiz kanun yolunun* bulunduğu dönemde de bugün olduğu gibi 'hükmün icrasının kesinleşmeye bağlı olmaması kuralı' geçerliydi. *İstinaf kanun yolu*nun hukukumuza girmesiyle birlikte istinaf kanun yoluna başvurunun da hükmün icrasını durdurmayacağı kabul edilmiştir. Bu kabulün nedeni doktrinde şöyle ifade edilmiştir: *"Temyiz başvurusu bir kararın icrasını engellememekteyken derece olarak Yargıtay'ın hiyerarşi olarak altındaki bölge adliye mahkemelerine yapılacak başvurunun da kararın icrasını engellememesi gerekir"*.[1033] Bu sebeple hukukumuzda kural olarak *'kararların kesinleşmeden icra edilebilir olması'* istinaf ve temyiz kanun yoluna hâkimdir.[1034]

[1027] **OKUR, M.** age. s: 344 – **BOLAYIR, N.** age. s: 200 vd.
[1028] **ÇİFTÇİ, M.** Medeni Yargılama Hukukunda İstinaf, 3. Baskı, 2016, s: 937 – **BOLAYIR, N.** age. s: 201
[1029] **MAVZER, T.** İlâmlı İcrada İcranın Durdurulması (İcranın Geri Bırakılması – İİK m. 36), 2021, s: 75 vd.
[1030] Ayrıntılı için bknz: **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C: 1, 2014, s: 730 vd.
[1031] Yeni sisteme Yönelik eleştiriler için bknz: **ÖZEKES, M.** İcranın Geri Bırakılması Hakkında (İİK m. 36) 7343 Sayılı Kanun ile Yapılan Değişiklikler ve Ortaya Çıkardığı Sorunlar (YBHD, 2022/2, s: 57–78)
[1032] Bu konuda ayrıca bknz: **UYAR, T.** 24.11.2021 tarihli ve 7343 sayılı 'İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Getirdiği Yenilikler (İBD. Ocak–Şubat/2022, s: 23 vd. – Legal Huk. Der. S: 235, Temmuz/2022, s: 2791 vd.)
[1033] **ÖZBEK, M.** Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda İlâmlı İcranın Etkinliği, 2018, s: 860 – **KONURALP, H.** Bölge Adliye Mahkemelerinde Uygulanacak Usul (TBB İstinaf Mahkemeleri Uluslararası Toplantı, 7–8 Mart 2003, s: 254
[1034] **MAVZER, T.** age. s: 48 vd.

V– Mehil talebi ve icranın geri ertelenmesi (geri bırakılması) kararı sadece mehil talep eden veya icranın ertelenmesi kararı alan borçlu bakımından geçerli olup, bu kararın hükme karşı kanun yoluna başvurmayan ve icra dairesinden mehil talebinde bulunmayan diğer borçlular yönünden bağlayıcılığı yoktur.[1035]

Davalı tarafta yer alan birden fazla dava arkadaşının hepsinin hükme karşı kanun yoluna başvurarak icra dairesinden mehil talebinde bulunması durumunda her birinin ayrı ayrı teminat göstermesine gerek var mıdır? Sadece, bir davalının teminat göstermesi yeterli midir?

Doktrinde ileri sürülen görüşe göre; *"Gönderilen icra emri (davalı) sayısınca değil her halükarda hükmedilen alacağı ve fer'ileri karşılayacak tek teminat gösterilmesi yeterli olmalıdır… Aynı şekilde davalılar farklı avukatlarla temsil edilmişler veya davayı kendileri takip etmiş dahi olsalar, davalılardan birinin teminat göstermesi yeterli olmalı, ayrı ayrı icra emri tebliğ edilen her davalının (borçlunun) ayrı ayrı teminat göstermesi gerekmemelidir…"*[1036]

Kanımızca, *"ilamlı icra takibinde borçlu tarafta birden fazla kişinin yer alması durumunda borçlulardan her biri için icranın durdurulmasının ayrıca talep edilmesinin (ve teminat şartının ayrıca yerine getirilmesi) gerekmektedir"*.

Uygulamada; bu gibi durumlarda her bir davalının teminat göstermesi istenmekte, ancak alacaklının *'tek bir teminat gösterilmesine muvafakat etmesi hâlinde'* borçlular, hisseleri oranında veya birinin gösterdiği tek teminatla icranın durdurulması için mühlet talep etmektedirler.[1037]

Yüksek Mahkeme (Yargıtay 12. Hukuk Dairesi), çok yeni tarihli bir kararında[1038] (19.09.2023 T. E: 2022/13302, K: 2023/5128) *"… Borçluların müştereken ve*

[1035] **ÖZBEK, M.** Yeni İcra ve İflâs Kanunu İçin Öneriler Işığında İlâmlı İcrada İcranın Ertelenmesi (Türkiye Noterler Birliği Dergisi, S: 1, s: 53)

[1036] **ÖZBEK, M.** agm. s: 55 – **OKUR, M.** age. s: 335 – **MAVZER, T.** age. s: 118

[1037] **ÖZBEK, M.** agm. s: 55 – **OKUR, M.** age. s: 335

[1038] Bknz: 12. HD. 19.09.2023 T. E: 2022/13302, K: 2023/5128:

"Taraflar arasındaki icra işlemini şikayetten dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince şikayetin reddine karar verilmiştir.

Kararın şikayetçi borçlular tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı borçlular tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi ... tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı borçlular vekili dava dilekçesinde; davalı tarafından müvekkilleri ve takibin diğer borçlusu sigorta şirketi aleyhine ilamlı icra takibi başlatıldığını, dayanak kararın hem müvekkilleri hem de müşterek sorumlu sigorta şirketi tarafından istinaf edildiğini ve teminat mektubunu dosyaya sunduklarını, 06.09.2022 tarihli mehil vesikası hazırlandığını, teminat mektubunun dosya bakiyesinden fazla miktarda olduğunu, dosyanın infaz edilmiş durumda olduğunu, mehil vesikası tarihi olan 06.09.2022 tarihinden itibaren hiç bir haciz işlemi yapılamayacağını, İcra Müdürlüğünün alacaklı vekilinin 15.09.2022 tarihli haciz talebini kabul ederek müvekkillerin taşınmazları ve araçlarının üzerine kaydi haciz işlemi yaptığını belirterek müvekkillerinin üzerine kayıtlı taşınmaz ve vasıtaları üzerine haciz konulmasına ilişkin 16.09.2022 tarihli tensip kararının ortadan kaldırılmasına, konulan hacizlerin fekkine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Alacaklı vekili cevap dilekçesinde; borçlulardan dava dışı ... Anonim Türk Sigorta Şirketinin istinaf dilekçesi ile tehiri icra talebinde bulunduğunu, icra dosyasına teminat mektubu ibraz ederek hakkındaki icra takibini mehil vesikası alarak durdurduğunu, diğer borçlular olan davacıların istinaf dilekçelerinde tehiri icra talebinde bulunmadıklarını, dosyaya teminat mektubu sunmadıklarını, mehil vesikası almadıklarını, davacı borçlular yönünden icra takibine devam edildiğini, haciz işlemi yapıldığını, tehiri icra kararı ve mehil vesikasının sadece talep eden ve teminatı yatıran tarafı bağladığını iddia ederek şikayetin reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile ilamın sadece dava dışı şirket tarafından istinaf edildiği ve dava dışı şirket tarafından teminat mektubu sunulduğu, takibe dayanak ilam incelendiğinde borçluların müştereken ve müteselsilen sorumlu olduklarına karar verildiği, bu nedenle müteselsil sorumlulukta davalı alacaklı tarafından borçlulardan istediğine başvurarak alacağını tahsil edebileceğinden ve her bir borçlunun borcun tamamından sorumlu olacağından kararı istinaf eden dava dışı borçludan almak mecburiyetinde olmadığından davacı borçluların sorumluluğunun borcun tamamıyla tahsil edilinceye kadar devam edeceğinden müteselsil borçlu dava dışı şirketin sunmuş olduğu teminat mektubundan ilamı istinaf etmeyen davacı borçluların faydalanmasının mümkün olmadığı gerekçesiyle şikayetin reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde borçlular istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Borçlular vekili istinaf dilekçesinde; takibe dayanak kararın hem müvekkilleri hem de diğer davalı müteselsil ve müşterek sorumlu sigorta şirketi tarafından istinaf edildiğini ve hesaplanan teminat mektubu dosyaya sunularak 06.09.2022 tarihli mehil vesikası hazırlandığını, kararın gerekçesinde dayanak ilamın müvekkillerince istinaf edilmediğinin belirtildiğini ancak müvekkillerince kararın istinaf edildiğini, dayanak kararda sigorta poliçesine dayalı müteselsil ve müşterek sorumluluk esasına göre hüküm tesis edildiğini, davalı olan herhangi birisinin yaptığı ödemenin aynı miktarda diğer davalı borçluyu da borcundan kurtaracağını, bu nedenle davalı borçlular hakkında ayrı ayrı tahsilat yapılması durumunun söz konusu olmayacağını, birinin hakkında verilecek olan karar diğerini de etkileyeceğini, her durumda müteselsil sorumlu borçlunun yaptığı ödemenin diğer müteselsil sorumlu borçlunun alacaklıya karşı olan borcunun ifası anlamına geldiğini iddia ederek kararın kaldırılmasını talep etti.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile borçlulardan dava dışı sigorta şirketi tarafından takip dosyasına teminat mektubu konulduğu ve mehil vesikası alındığı, sözü edilen bu kararın ibraz eden borçlu sigorta şirketi açısından geçerli olacağından mehil talebinde bulunmayan diğer borçlular olan davacılar yönünden bu kararın bağlayıcılığı olmadığı, alacaklının davacı borçlular yönünden icra takibinin sürdürülmesine yönelik istemin icra müdürlüğünce kabul edilerek davacı borçluların mallarına haciz konulmasında ve bu işleme yönelik şikayetin ilk derece mahkemesince reddedilmesinde bir isabetsizlik bulunmadığı gerekçesiyle başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde borçlular temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Borçlular vekili temyiz dilekçesinde; takibe dayanak kararın hem müvekkilleri hem de diğer davalı müteselsil ve müşterek sorumlu sigorta şirketi tarafından istinaf edildiğini ve hesaplanan teminat mektubu dosyaya sunularak 06.09.2022 tarihli mehil vesikası hazırlandığını, kararın gerekçesinde dayanak ilamın müvekkillerince istinaf edilmediğinin belirtildiğini ancak müvekkillerince kararın istinaf edildiğini, dayanak kararda sigorta poliçesine dayalı müteselsil ve müşterek sorumluluk esasına göre hüküm tesis edildiğini, davalı olan herhangi birisinin yaptığı ödemenin aynı miktarda diğer davalı borçluyu da borcundan kurtaracağını, bu nedenle davalı borçlular hakkında ayrı ayrı tahsilat

müteselsilen sorumlu olduklarına karar verildiği, bu nedenle müteselsil sorumlulukta davalı– alacaklı tarafından borçlulardan istediğine başvurarak alacağını tahsil edebileceğinden her bir borçlunun borcun tamamından sorumlu olacağından, kararı istinaf eden dava dışı borçludan almak mecburiyetinde olmadığından, davacı– borçluların sorumluluğunun borcun tamamının tahsil edilinceye kadar devam edeceğinden, müteselsil borçlu dava dışı şirketin sunmuş olduğu teminat mektubundan ilâmı istinaf etmeyen davacı– borçluların faydalanmasının mümkün olmadığı…" gerekçesiyle *'başvurunun esastan reddine'* karar verilmiştir.

VI– Bir OLAY'da;

İş mahkemesinde görülen bir tazminat davasında, (3) adet borçlu bulunmakta ve toplam dosya borcu 20.000.000,00 TL'dir. K… İcra Müdürlüğü'nün 2026/… sayılı takip dosyasında kapak hesabı sonucunda borç tutarı; 21.601.560,89 TL olarak hesaplanmıştır… Her üç borçlu dosyaya 22.000.000,00 TL bedelli kesin ve süresiz bir teminat mektubu sunmuşlardır. İcra müdürü bu teminat mektubunu esas alarak, borçlulara *'mehil belgesi'* vermiştir… İcra müdürünün bu işlemi isabetli midir?

İcra müdürünün bu işlemi – yukarıda belirttiğimiz gerekçe ve atıfta bulunduğumuz Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 19.09.2023 tarihli kararı uyarınca– isabetli değildir… Bu olayda her üç borçludan icra müdürlüğünce ayrı ayrı 21.601.560,89 TL'lik teminat mektubu istenmesi gerekmektedir…

Bilgi edinilmesi rica olunur…

---

yapılması durumunun söz konusu olmayacağını, birinin hakkında verilecek olan karar diğerini de etkileyeceğini, her durumda müteselsil sorumlu borçlunun yaptığı ödemenin diğer müteselsil sorumlu borçlunun alacaklıya karşı olan borcunun ifası anlamına geldiğini iddia ederek kararın bozulmasını talep etti.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, memur işleminin iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

2004 sayılı İİK'nun 16., 36. maddeleri.

3. Değerlendirme

1. Bölge Adliye Mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2. Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup borçlular tarafından temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA,

Alınması gereken 269,85 TL temyiz harcından, evvelce alınan harç varsa mahsubu ile eksik harcın temyiz edenden tahsiline,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 19.09.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi."

BÖLÜM: 4

«YÜKSEK MAHKEMENİN ÖNEMLİ İÇTİHATLARI»

140) Davacı ile davalı eş arasında boşanmaya konu çekişmenin başladığı tarihin borcun doğum tarihi olarak kabul edileceği ve bu durumda davacının alacağının devir tarihinden önce doğduğunun kabulü gerektiği– Davalı 3. kişinin borçlunun durumunu, evli olduğunu ve karısı ile arasındaki ayrılığı, taşınmazın aile konutu olarak kullanıldığını bilen ve bilebilecek kişilerden olduğu, tüm dosya, davalılar beyanları ve tanık anlatımları bir bütün olarak ele alındığında, taşınmazın davacıdan mal kaçırmak amacıyla devredildiğinin anlaşıldığı gerekçesiyle davalılar arasındaki tasarruf işleminin muvazaalı olduğunun tespiti ile buna yönelik tasarrufun iptaline ve mal rejiminin tasfiyesine ilişkin davacının alacağıyla sınırlı olmak üzere davacıya İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak haciz ve satışını isteyebilmesi yetkisi verilmesi gerektiği, bunun yerine taşınmazın tapusunun tekrar davalı borçlu adına tesciline karar verilmesinin hatalı olduğu–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalılar tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi E. G. Akıl tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili; davacının davalı H.'e karşı boşanma ve mal rejiminin tasfiyesi istemiyle davalar açtığını, davalı H.'in aile konutu olarak kullanılan ve mal rejiminin tasfiyesine dahil olması gereken taşınmazı davalı M..'e davacıdan mal kaçırmak amacıyla muvazaalı şekilde devrettiğini ileri sürerek TBK 19. maddesinde düzenlenen muvazaa hukuksal nedenine dayalı olarak davalılar arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalılar, davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; muvazaanın ispatlanamadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, karar davalı tarafından istinaf edilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesince; davacı ile davalı eş arasında boşanmaya konu çekişmenin başladığı tarihin borcun doğum tarihi olarak kabul edileceği, bu nedenle davacının alacağının devir tarihinden önce doğduğunun kabulü gerektiği, davalı 3. kişinin borçlunun durumunu, evli olduğunu ve karısı ile arasındaki ayrılığı, taşınmazın

aile konutu olarak kullanıldığını bilen ve bilebilecek kişilerden olduğu, tüm dosya, davalılar beyanları ve tanık anlatımları bir bütün olarak ele alındığında, taşınmazın davacıdan mal kaçırmak amacıyla devredildiğinin anlaşıldığı gerekçesiyle davacının istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak davanın kabulüne, davalılar arasındaki tasarruf işleminin muvazaalı olduğunun tespiti ile buna yönelik tasarrufun iptaline; bu taşınmazın davalı M. adına olan tapusunun iptali ile tekrar diğer davalı H. adına tesciline, karar verilmiş; hüküm, davalılar tarafından temyiz edilmiştir.

1– Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına ve kararda yazılı diğer gerekçelere göre davalılar vekillerinin temyiz itirazları yerinde değildir.

2– Dava Türk Borçlar Kanununun 19.maddesi gereğince muvazaa hukuksal nedenine dayalı tasarruf işleminin iptali istemine ilişkindir.

Davacının bu davayı açmaktaki asıl amacı, muvazaalı olduğunu iddia ettiği işlemin iptali ile borçludan olan alacağını tahsil etme imkanını elde etmesi diğer bir ifade ile İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının dava konusu tasarruf üzerinde haciz ve satışını isteyebilmesi hakkını elde etmesidir.

Somut olayda mahkemece hüküm fıkrasında “devrin muvazaalı olarak yapıldığının tespiti ile tasarrufun iptaline, İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak haciz ve satışını isteyebilmesi" yetkisi verilmesi gerekirken az yukarıda belirtildiği şekilde hüküm tesisi doğru olmayıp bozma nedeni ise de yapılan yanlışlığın giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden 6100 sayılı HMK’nun 370/2. maddesi uyarınca hükmün düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kısmen kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının hüküm fıkrasının (1) numaralı bendinin tamamen çıkarılarak yerine "1– Davanın kabulü ile davalılar arasındaki devir işleminin muvazaalı olarak yapıldığının tespiti ile Konya İli Karatay İlçesi, Akabe Mahallesi, 5389 Ada 71 Parsel, 2 Nolu bağımsız bölümün 02/05/2018 tarihli satışına ilişkin tasarrufun iptaline, İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak davacı N. ile davalı H. arasındaki mal rejiminin tasfiyesine ilişkin davacının alacağıyla sınırlı olmak üzere haciz ve satışını isteyebilmesine" ifadesinin yazılmasına ve hükmün bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, karar düzelterek onandığından harç alınmasına yer olmadığına, 16/02/2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 16.02.2026 T. E: 2025/4870, K: 930 (www.e– uyar.com)

141) Muvazaalı işlemin iptali davalarında dava değerini, takip konusu alacak ile dava konusu şeyin değerinden hangisi az ise o değerin oluşturacağı; buna göre bu miktar Bölge Adliye Mahkemesinin karar tarihi itibari ile kesinlik sınırı olan 107.090,00 TL'nin altında kaldığından temyiz isteminin reddi gerektiği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkikinin davalılardan Z. Atay tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi F. Karaburçak tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Taraflar arasındaki muvazaalı işlemin iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiş, kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi hükmü kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı Z. Atay vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesince 13.04.2022 tarihli ek karar ile temyiz dilekçesinin miktardan reddine karar verilmiştir.

Temyiz istemi, temyiz konusu miktar veya değerin kesinlik sınırının altında olduğu gerekçesiyle davalı Z. Atay vekilinin temyiz dilekçesinin reddine yönelik Bölge Adliye Mahkemesinin 13.04.2022 tarihli ek kararına ilişkindir.

Miktar veya değeri temyiz kesinlik sınırını geçmeyen davalara ilişkin nihai kararlar, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 362 nci maddesi uyarınca temyiz edilemez. Temyize konu edilen miktarın kesinlik sınırının altında kalması hâlinde anılan Kanun'un 366 ncı maddesi atfıyla aynı Kanun'un 352 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca temyiz dilekçesinin reddine karar vermek gerekir.

Muvazaalı işlemin iptali davalarında dava değerini, takip konusu alacak ile dava konusu şeyin değerinden hangisi az ise o değer oluşturur. Dosya içeriğine göre davacının iptalini talep ettiği icra takip dosyasındaki alacak miktarı 50.000,00TL olup, temyize konu edilen bu miktar Bölge Adliye Mahkemesinin karar tarihi itibari ile kesinlik sınırı olan 107.090,00 TL'nin altında kalmaktadır.

Temyiz dilekçesinin reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesince verilen ek karar yukarıda anılan Kanun hükümlerine uygun olduğundan temyiz isteminin reddi ile söz konusu kararın onanması gerekmiştir.

SONUÇ: Açıklanan sebeple; Bölge Adliye Mahkemesince verilen 13.04.2022 tarihli ek kararın ONANMASINA, alınması gereken 732,00 TL temyiz harcından, evvelce alınan harç varsa mahsubu ile eksik harcın temyiz edenden tahsiline, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 11.02.2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 11.02.2026 T. E: 2025/8617, K: 822 (www.e– uyar.com)

142) İcra takibinin muvazaalı olması sebebi ile iptali istemine ilişkin davada ıslah– Dava dilekçesinde davalı borçlu aleyhine yaptıkları sadece bir icra takibine dayanan davacı alacaklının daha sonra diğer bir icra dosyasındaki alacaklarını da temin edecek şekilde davasını ıslah etmiş olduğu– Islah ile davaya dahil edilen icra takip dosyasının davanın taraflarında herhangi bir değişikliğe sebep olmadığı, talep edilen hususun iddianın genişletilmesi yasağının istinası olduğu ve usul ekonomisine göre işlem yapılması gerektiğinden, ıslah harcının da dosyaya yatırılmış olduğu gözetilerek ıslah ile talep edilen icra dosyası yönünden de dosyanın incelenmesi gerektiği– İnfazda tereddüt edilecek şekilde "alacak ve ferileri sınırlı olmak üzere" hem iptale hem de tazminata hükmedilmesinin de hatalı olduğu–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekillerince ve davalı T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi vekilince temyiz edilmiş, incelemenin duruşmalı olarak yapılması temyiz eden davalı T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi vekili tarafından istenilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 03.02.2026 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen günde gelen davacı T.. Akaryakıt Nak. ve Tic. Ltd. Şti. vekili Av. K. Denk ile davalı T. Akaryakıt Gıda Nak. İnş. Tur. Tic. ve San. Ltd. Şti. vekili Av. Ö. B...'nin sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için uygun görülen Tetkik Hâkimi S... tarafından hazırlanan rapor dinlenerek dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacı şirketin bayisi olan dava dışı ... Tarım Gıda Nakliye Akaryakıt Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin davacıdan aldığı akaryakıt karşılığında keşidecisi ... nolu Taşıyıcılar Kooperatifi olan ve ... Ltd. Şti. lehine düzenlenen 200.000,00 TL bedelli senedi ciro yolu ile davacıya verdiğini, söz konusu senedin ... İcra Müdürlüğünün 2016/650 sayılı dosyası ile icra takibine konu edilerek kooperatifin bir kısım istihkakları üzerine haciz konulduğunu, ... Cam Sanayi A.Ş.'ye haciz ihbarnamesi tebliğine verilen cevapta ... . İcra Müdürlüğünün 2016/7234 Esas sayılı dosyasından haciz tatbiki nedeniyle alacağın bu dosyaya yatırıldığı ve başka alacak kalmadığının bildirildiğini, ... İcra Müdürlüğünün 2016/7234 sayılı dosyası ile başlatılan icra takibinin dayanağı bono ve alacağın, muvazaalı olduğunu, davalı borçlunun davalı 3. kişiden bu kadar yüklü miktarda akaryakıt almasının hayatın akışına uygun olmadığını, mal kaçırma kasdı olduğunu bildirerek, işlemin hükümsüzlüğünün tespitine, olmadığı taktirde İİK'nun 277. maddesine göre tasarrufun iptaline karar verilmesini talep etmiş, 07.06.2019 tarihli ıslah dilekçesi ile davacının alacaklı olduğu Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/626 sayılı dosyasını da ıslah yoluyla davaya dahil ettiklerini, Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/650 Esas sayılı dosyası yanında Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/626 sayılı dosyadaki alacaklarını da temin edecek şekilde ıslah ettiklerini, davalı ... Şirketinin bonoyu takibe koyarak kısmen tahsil ettiğinden davalarının İİK'nun 282/2. maddesi gereğince elden çıkartılan değer nispetinde

nakden tazmine dönüşeceğini belirterek, Bursa 8. İcra Dairesinin 2016/7234 Esas sayılı takip dosyasından 18.07.2016 tarihinde yapılan 623.122,81 TL tahsilatın temerrüt tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte T. Akaryakıt Gıda Nak. İnş. Tur. Tic. Ltd. Şti.'den alınarak davacıya verilmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti. vekili cevap dilekçesi ile; davanın ticari dava niteliğinde olduğunu ve ticaret mahkemelerinin görevli olduğunu, takip konusu bononun davalı şirket ile davalı borçlu kooperatif arasında imzalanan sözleşme sebebi ile verildiğini, muvazaa iddiasının doğru olmadığını bildirerek, davanın reddine karar verilmesini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesince yapılan yargılama neticesinde; davanın Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/650 Esas sayılı dosyası ile ilgili olarak kabulüne, davalılar arasında bono düzenlenmesine ilişkin tasarrufun iptaline, Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/650 Esas sayılı dosyasından olan alacak miktarı ile sınırlı olarak, Bursa 8. İcra Müdürlüğünün 2016/7234 Esas sayılı dosyasının 18.07.2016 tarihinde yapılan 623.122,81 TL tahsilatla sınırlı olarak davalı T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.'nden alınarak davacıya verilmesine, ıslah yoluyla talep edilen Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/626 sayılı dosyası ile ilgili olarak talebin reddine karar verilmiş, karar davacı vekili ve davalı T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti. vekili tarafından istinaf edilmiş, Bursa Bölge Adliye Mahkemesince istinaf taleplerinin esastan reddine karar verilmiş, karar ilamı davacı vekili ve T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, davalılar arasındaki icra takibinin muvazaalı olması sebebi ile iptali isteminden ibarettir.

Islah kurumu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 176'ncı ve devamı maddelerinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Islah, davacı veya davalının, iddianın ve savunmanın değiştirilmesi yasağı kapsamındaki usul işlemlerini, karşı tarafın iznine ve hâkimin onayına bağlı olmaksızın belli kurallar çerçevesinde bir defaya mahsus olmak üzere düzeltmesini sağlayan bir usul hukuku kurumudur.

Islahın zamanı ve şekli, HMK'nun 177. maddesinde düzenlenmiştir. HMK'nun 177/1. maddesinde "Islah, tahkikatın sona ermesine kadar yapılabilir." hükmü yer almakta ise de 7251 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 18. maddesi ile açıklayıcı bir düzenleme getirilmiştir. Buna göre; birinci fıkradan sonra gelmek üzere ikinci fıkra olarak "Yargıtayın bozma kararından veya bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosya ilk derece mahkemesine gönderildiğinde, ilk derece mahkemesinin tahkikata ilişkin bir işlem yapması hâlinde tahkikat sona erinceye kadar da ıslah yapılabilir. Ancak bozma kararına uymakla ortaya çıkan hukuki durum ortadan kaldırılamaz." hükmü getirilmiştir. Böylelikle kanunda öngörülen şartları sağladığı takdirde Yargıtay bozma kararından sonra ıslah yapılabilmesi mümkün kılınmıştır.

Islahın konusu, tarafların yaptıkları kendi usul işlemleridir. Taraflar ıslahla, dilekçelerinde belirtilen vakıaları, dava konusunu, talep sonucunu değiştirebilecekleri gibi, yeni bir vakıa da ileri sürebilirler. HMK'nun 177. maddesine göre ıslah tahkikatın sona ermesine kadar, sözlü veya yazılı olarak yapılabilir.

Davadaki talep kısmının değiştirilmesi de davanın tamamen ıslahı mahiyetindedir.

Davacı, davalının açık muvafakati olmazsa davasını tamamen ıslah ederek davayı değiştirebilir. Islah yolu ile davanın değiştirilmesi de, davanın unsurlarına göre aşağıdaki şekilde olabilir:

*Davacı, davasını tamamen ıslah ederek talep sonucunu değiştirebilir.

*Davacı ıslah yoluyla dava konusunu arttırabilir. Bu, davanın kısmen ıslahıdır (m. 181).

*Davacı, davasını tamamen ıslah ederek, dava sebebini (davasının dayanağı olan vakıaları değiştirebilir).

*Davacı, davasını kısmen ıslah ederek davayı genişletebilir (M.141/2). Bu da davanın unsurlarına göre değişir, örneğin; talep sonucunun genişletilmesi, ikinci cevap dilekçesinin ıslahı yolu ile savunma genişletilebilir, zamanaşımı def'inde bulunmamış davalı, cevap dilekçesini ıslah ederek zamanaşımı def'inde bulunabilir.

*Delillerini hasretmiş olan taraf, ıslah yolu ile yeni delil gösterebilir, ancak ıslah yolu ile ikinci bir tanık listesi veremez.

Islahın amacı, yargılama sürecinde, şekil ve süreye aykırılık sebebiyle ortaya çıkabilecek maddi hak kayıplarını ortadan kaldırmak olduğundan, hak ve alacağı bu sürecin dışında, ortadan kaldırmış olan işlemlerin, yani maddi hukuk işlemlerinin ıslah yoluyla düzeltilebilmesi, mümkün değildir. Bir başka deyişle, maddi hakkı sona erdiren maddi hukuk işlemleri, ıslahla düzeltilemeyeceği gibi, feragat, kabul, sulh gibi işlemler, velev ki dava içinde yapılsın, asıl hakkı ortadan kaldırdıklarından, usul işlemi olduğu kadar (davayı etkilediği için usul işlemidir) maddi hukuk işlemi mahiyeti taşıdığından, açık bir irade beyanı ile terk edilebilecek hakların, ıslahla terki yani feragatle yapılabilecek talep daraltmalarının ıslahla yapılması olanaklı değildir.

Somut olayda; davacı dava dilekçesinde; davalı borçlu aleyhine Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/650 E. sayılı dosya ile takip yaptığını, davalılar arasındaki Bursa 8. İcra Müdürlüğünün 2016/ 7234 E. sayılı icra dosyasının ise kendi alacağının önüne geçilmesi sebebi ile muvazaalı yapıldığını beyan ederek iptalini talep etmiş, 07.06.2019 tarihli ıslah dilekçesi ile de Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/626 E. sayılı icra dosyasındaki alacaklarını da temin edecek şekilde ıslah ettiklerini beyan ederek ıslah harcını dosyaya yatırmıştır.

Islah ile davaya dahil edilen Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/626 E. sayılı takip dosyası incelendiğinde; davalı borçlu hakkında aynı borca ilişkin bulunmasına, davanın taraflarında da herhangi bir değişikliğe sebep olmamasına, talep edilen hususun iddianın genişletilmesi yasağının istinası olmasına ve usul ekonomisine göre işlem

yapılmasının gerekmesine, ıslah harcının da dosyaya yatırılmış olduğunun anlaşılmış olmasına göre ıslah ile talep edilen Yenişehir İcra Müdürlüğü'nün 2016/626 E. sayılı dosya yönünden de dosyanın incelenerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile karar verilmesi doğru görülmemiştir.

Kabule göre de; infazda tereddüt edilecek şekilde "alacak ve ferileri sınırlı olmak üzere" hem iptale hem de tazminata hükmedilmesi de doğru görülmemiştir.

2– Bozma neden ve şekline göre davacı vekilinin ve davalı T. Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Limited Şirketi vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmasıdına karar verilmiştir.

SONUÇ:

Yukarıda açıklanan nedenlerle;

(1) nolu bentte açıklanan sebeplerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının HMK 373/1. maddesi gereğince KALDIRILMASINA,

İlk Derece Mahkemesi kararının HMK 371. maddesi uyarınca BOZULMASINA,
(2) nolu bentte açıklanan sebeplerle davacı vekilinin ve davalı T. Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Limited Şirketi vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına,

Peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgililere iadesine,

40.000,00 TL Yargıtay duruşması vekalet ücretinin davalı T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi'nden alınıp davacı Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Limited Şirketi'ne verilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 04.02.2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 04.02.2026 T. E: 2025/5645, K: 555 (www.e– uyar.com)

143) İİK'nun 282. maddesi gereğince iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılacağı– Ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabileceği– Buradaki üçüncü kişiden maksatın, borçlu ile doğrudan işlem yapan değil, borçlu ile işlemde bulunan kişiden mal veya hakkı satın alan kişi olup, uygulamada bu kişilere dördüncü kişi denildiği– Borçlu ile işlemde bulunmayan dördüncü veya ondan sonraki kişiler hakkında dava açılıp açılmaması davacının isteğine bağlı olduğu– Bu kişiler yönünden iptal kararı verilebilmesinin, bu kişilerin kötü niyetli olduklarının yani borçlunun alacaklılara zarar verme kastı ile hareket ettiğini bilen veya bilmesi gereken kişilerden olduklarının kanıtlanmasına bağlı olduğu– İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahsın, nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekeceği– Bu ihtimalde üçüncü kişinin sorumlu olduğu miktarın, elden çıkarılan malın elden çıkardığı tarihteki gerçek değeri olduğu–

Davacı vekili dava dilekçesinde; ölü Y. Islah mirasçıları aleyhine müvekkilinin takip yaptığını, icra takibi sırasında alacaklarını karşılayacak haczi kabil mallarının bulunmadığını ancak dava konusu taşınmazlarını ve kıymetli evrakı diğer davalılara devrettiğinden, yapılan bu tasarrufların iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalı M. M. vekili, davanın görülebilmesi için gerekli aciz belgesinin olmadığını, taşınmazların rayiç bedelden alındığını ve ödemelerin bir kısmının asıl borçlu Y.'un borçlularına verildiğini, belirterek haksız açılan davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Davalı M. B. vekili, müvekkilinin taşınmazı davalı M. M.'den aldığını iyiniyetli olduğunu belirtmiştir.

Davalı H. vekili, dava konularından 1222 nolu parselin rayiç bedelden alındığını, alım için banka kredisi kullanıldığını müvekkilinin zarar verme kastının olmadığını belirterek davanın reddini istemiştir.

Davalı M., davacının alacağının olmadığını, taşınmazı iyiniyetli olarak satın aldığını belirtmiştir.

Davalı borçlu C.e, taşınmazlarını üçüncü kişiler ile yapılan anlaşma gereği ölen eşinin borçlarının ödenmesi amacı ile satıldığını mal kaçırma amacının olmadığını ifade etmiştir.

İlk Derece Mahkemesince yapılan yargılama neticesinde; davanın reddine dair verilen hükmün davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 10.07.2018 gün, 2017/3067 E.– 2028/6981 K. sayılı bozma ilamına uyularak yapılan yargılama sonunda; davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, İİK 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İİK'nun 282. maddesi gereğince iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır. Ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabilir. Buradaki üçüncü kişiden maksat, borçlu ile doğrudan işlem yapan değil, borçlu ile işlemde bulunan kişiden mal veya hakkı satın alan kişi olup uygulamada buna dördüncü kişi denilir. Borçlu ile işlemde bulunmayan dördüncü veya ondan sonraki kişiler hakkında dava açılıp açılmaması davacının isteğine bağlıdır ve bu kişiler yönünden iptal kararı verilebilmesi kötü niyetli olduklarının yani borçlunun alacaklılara zarar verme kastı ile hareket ettiğini bilen veya bilmesi gereken kişilerden olduklarının kanıtlanmasına bağlıdır.

İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekir. Bu ihtimalde 3. kişinin sorumlu olduğu miktar, elden çıkarılan malın elden çıkardığı tarihteki gerçek değeridir.

Bozma ilamında; "dava konusu taşınmazlar üzerindeki haciz ve ipotekler dikkate alındığında bedel farkının bulunmadığı, dava konusu 1222 parsel üzerinde tahıl depoları, ambar ve kantarların olduğu 1223 nolu parsel üzerinde ise petrol istasyonu olduğu, asıl borçlu ölü Y. Islah'ın "Islah Ticaret Toprak Mahsulleri ... Gübre ..Petrol Ürünleri" şeklinde ticaret ünvanı olduğu, belirtilen bu iki taşınmazın borçlunun önceden işyeri olup olmadığı araştırılarak İİK'nun 280/3.madde koşullarının değerlendirilmesi ve borçlu ve davalı üçüncü ve dördüncü kişilerin tamamı Düziçinde mukim olup, asıl borçlu Y.'un da aynı yerde ticari faaliyette bulunduğu ve satışlardan kısa bir süre önce 11.07.2012 tarihinde intihar etmek sureti ile yaşamına son verdiği gibi olgular dikkate alınarak İİK'nun 280./1 maddesine göre borçlu dışındaki davalıların borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olup olmadığı da tartışılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiği" gerekçesi ile BOZULMASINA karar verilmiş, bozma sonrası yapılan yargılama neticesinde; mahkemece dinlenen tanıklar, davalıların dava konusu taşınmazların davaya konu olduğunu bilmediklerini, halihazırda taşınmazları kullanmaya devam ettiklerini, tüm dosya kapsamından ve dinlenen tüm tanık beyanlarından davalıların kötü niyetli şekilde alacaklılara zarar vermek maksadıyla malları elden çıkardığı hususunun, davalıların alacaklıları zarara sokma iradesiyle tasarruf yaptığının ispatlanamadığı gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir.

Mahkemece bozma ilamına uyulmakla beraber bozmanın gereği tam yerine getirilmemiştir.

Somut olayda; davacının muris Y. Islah'tan 03.07.2012 tarihli bonoya dayalı olarak alacaklı olduğu, dava dışı borçlunun mirasçıları aleyhine Düziçi İcra Müdürlüğünün 2012/769 E. sayılı dosya ile takip yapıldığı, takibin kesinleştiğini, davalıların bilinen adresinde yapılan 06.06.2014 tarihli haciz tutanağının İİK madde 105 ve 143

kapsamında geçici aciz vesikası hükmünde olduğu, davanın da 5 yıllık hak düşürücü süre içerisinde açıldığı anlaşılmıştır.

Dava konusu 1222 parsel üzerinde tahıl depoları, ambar ve kantarların olduğu 1223 nolu parsel üzerinde ise petrol istasyonu olduğu, davalı asıl borçlu muris Y. Islah'ın Islah Ticaret Toprak Mahsulleri ... Gübre ..Petrol Ürünleri adı altında ticarethanesinin bulunmasına göre İİK madde 280/3. maddesinin değerlendirilmesi gerektiği belirtilmesine rağmen mahkemece sadece kolluk araştırması yapıldığı belirtilmiş bu araştırma dışında herhangi bir değerlendirme yapılmadığı görülmüştür.

Dosyada dinlenen tanıkların davalı A. İ. lehine tanıklık ettiği, dava konusu A.bozlu köyü, 169 sayılı parsel sayılı taşınmazın davalı borçlu tarafından 10.08.2012 tarihinde M. M.'e, ondan 06.11.2012 tarihinde M. B.'a, ondan da A. İ.'ya devredildiği, davalı A. İ.'nın iş bu tasarrufta davalı 5. kişi konumunda olduğu, her ne kadar davalı A. İ.nın ve M. B.'ın davalı borçlunun durumunu bilen kişi olduğu davacı tarafından somut deliller ile ispat edilememişse de; davalı 3. Kişi olan M. M.'in davaya cevap dilekçesinde; dava konusu gayrimenkulleri kaydında yer alan hacizler ile satın aldığını, ödemeleri icra dosyalarına ve esnaf kefalete ödeme yaptığını, davalı C.e Islah'a herhangi bir ödeme yapmadığını, gayrimenkulü satacağını parasını borçlarına ödeyeceğini, kalan parayı da diğer borçlarına verilmesi için C.e'ye verdiğini, beyan etmesine ve davalı borçlu C.e Islah tarafından dosyaya ibraz edilen cevap dilekçesinde de 1223 parsel sayılı taşınmazın vefat eden eşinin borçlarını kapatması ve kalan paranın da kendisine verilmesi için davalı M. M. e devrettiğinin beyan edilmiş olmasına göre davalı M. M.'in davalı borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişilerden olduğu anlaşılmıştır.

Dava konusu Düziçi İlçesi, … Mah., … Ada, 219 Parselde kayıtlı taşınmaz davalı borçlu tarafından davalı M. M.'e, ondan davalı 4. kişi H. A.'e ondan da davalı 5. kişi konumunda bulunan M. I.'a devredilmiştir. Yukarıda açıklandığı üzere M. M.'in davalı borçlunun durumunu bilen kişilerden olduğu anlaşılmaktadır. Ancak; davalı M. M.'den dava konusu gayrimenkulü satın alan H. A. ve M. I.'ın ise davalı borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olup olmadığı değerlendirilmemiştir. Davalı H. A.'ün ve davalı M. I.'ın davalı borçlunun durumunu bilen kişilerden olup olmadığının değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik incelemeye dayalı hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

Ayrıca bozma ilamında da belirtildiği üzere; davalıların tümünün Düziçi ilçesinde mukim olmalarına göre inceleme yapılması talep edilmiş olmasına rağmen tüm davalılar yönünden bir inceleme yapılmadığı, davalıların muris davalı Y. Islah ile herhangi bir ticari, komşuluk veya akrabalık ilişkisi olup olmadığı araştırılmaksızın da karar verilmesi doğru görülmemiştir.

Kabule göre de; davacı A.bozlu Köyü 169 parsel yönünden, davalı borçludan M. M.'e, ondan M. B.'a, ondan da A. İ.ya devredilmesi ile ilgili dosyaya ibraz ettiği dilekçede M. B. yerine talebin A. İ.'ya yönlendirilmesi talep edilmişse de taraf silsilesinin bozulmamasını teminen M. Budak'ın da davada taraf gösterilmesi gerekirken taraf statüsünden çıkartılması doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Mahkeme kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine,

40.000,00 TL Yargıtay duruşması vekalet ücretinin davalılardan alınıp davacı S. C.'e verilmesine,

Kararın tebliğinden itibaren 15 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere,

Dosyanın kararı veren mahkemesine gönderilmesine,

04.02.2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 04.02.2026 T. E: 2025/5649, K: 557 (www.e– uyar.com)

144) Somut olayda takibe dayanak bononun ve 22.09.2019 tarihli kredi sözleşmesinin iptali istenen tasarruftan sonra düzenlendiği anlaşılmakta ise de, davacı vekili; davacı banka ile davalı borçlu arasında ilk olarak 2014 yılında genel kredi sözleşmesi imzalandığını, diğer kredilerin ise bu genel kredi sözleşmesi kapsamında kullandırıldığını belirtmektedir. Mahkemece hükme esas alınan bilirkişi raporunda da; davacı ...Ş. ile davalı ... arasında ilk olarak 09.01.2014 tarihinde genel nakdi ve gayrinakdi kredi sözleşmesinin akdedildiği, ikinci genel kredi sözleşmesinin 02.06.2014 tarihinde düzenlendiği, 22.02.2019 tarihinde ise 02.06.2014 tarihli sözleşmeye limit artırımı yapılarak 20.000.000,00 TL'sına yükseltildiği, Ocak 2014 döneminden itibaren davalı tarafından kullanılan kredilerin bu sözleşmeler kapsamında kullanıldığı belirtilmiş olup, düzenlenen ilk genel kredi sözleşmesinin 09.01.2014 tarihli olduğu, davalı borçlunun ilk borçlandığı tarihin bu olduğu dikkate alındığında, tasarruf tarihi olan 15.10.2018 tarihinden önce borcun doğduğu anlaşılmış olup, davacının alacağının tasarruf tarihinden önce doğduğunun kabulü gerekeceği– Öte yandan, Bölge Adliye Mahkemesince, davacının davalı borçluya ait başka taşınmazlar üzerinde ipoteği olduğu, davalı borçlu ... tarafından yapılan ödemeler, davacı banka lehine verilen ipotekler ve davacı banka tarafından haciz konulan taşınmazlar göz önüne alındığında davacı bankanın eldeki davayı açmakta hukuki yararının bulunmadığı belirtilmişse de, hükme esas alınan bilirkişi raporunda; davalı tarafından kredi borcuna istinaden yatırıldığı beyan edilen 384.000,00 USD ve 16.000,00 USD tutarındaki ödemeler toplamı 400.000,00 USD ve satış yapılarak 3.006.000,00 TL karşılığının ve 30.06.2021 tarihinde ipotek fekki için ödenen 1.750.000,00 TL'sının, 16.03.20 21... .06.2021 tarihlerinde kredi borcuna mahsup edilerek kredi bakiyesinden düşürüldüğünün tespit edildiği, yapılan bu ödemelerden sonra borcun ve dava konusu icra takibinin devam ettiği anlaşılmış olup, Bölge Adliye Mahkemesinin bu gerekçesine de katılma imkanı bulunmadığından buna dair dava şartının da gerçekleştiğinin kabulü ile davanın esasına girilerek tarafların delillerinin toplanması, ondan sonra toplanan ve toplanacak olan tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre esas hakkında bir karar verilmesi gerekeceği–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekillerince temyiz edilmiş incelemenin duruşmalı olarak yapılması temyiz eden tarafından istenilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 03.02.2026 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen günde gelen davacı ...Ş. vekili Av. ..., davalı ... vekili Av. ... ve davalı ... vekilleri Av. ..., Av. ... 'ın sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için uygun görülen Tetkik Hâkimi ... tarafından hazırlanan rapor dinlenerek dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacı banka ile davalı borçlu ... arasında kredi sözleşmeleri imzalandığını, kredilerin geri ödenmesinde temerrüde düşülmesi

sebebiyle, borçlunun banka nezdindeki kredi hesaplarının kat edildiğini, daha sonra alacakların tahsili ve takibi için 20.000.000,00 TL miktarlı 16.03.2021 tanzim, 13.04.2021 vade tarihli bonoya dayalı olarak ... . İcra Müdürlüğünün 2021/7759 Esas sayılı dosyaları ile kambiyo takibi başlatıldığını, borçlunun haczi kabil malının bulunamadığını, ancak davacı bankaya olan borçlarının doğumundan sonra, söz konusu alacağın tahsilini teminen başlatılan takiplerden önce dava konusu 4 adet taşınmazını muvazaalı bir şekilde davalı üçüncü kişi ...'e devrettiğini belirterek bu tasarrufların iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı ... vekili cevap dilekçesinde; müvekkili ...'in, diğer davalı ... 'un mali durumunu ve zarar verme kastını bilen, bilebilecek durumda olan kişilerden olmadığını, ayrıca müvekkili ile ... arasında İİK 280/II'de gösterildiği üzere üçüncü kişinin borçlunun mali durumunu bildiğine dair bir karine teşkil eden herhangi bir akrabalık ilişkisi bulunmadığı gibi müvekkilinin ikamet adresinin İstanbul, ...'ın ikamet adresinin ... olması dolayısıyla aralarında herhangi bir komşuluk ilişkisi de bulunmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı ... vekili cevap dilekçesinde; müvekkilinin aciz halinin gerçekleşmediğini, davalı ile davacı banka arasında yapılandırma anlaşması yapıldığını, yapılan anlaşma çerçevesinde ilk taksitin Eylül 2021'de ödenmesi gerekmekte olup yapılandırmanın, davacı banka tarafından hiçbir gerekçe gösterilmeksizin bozulduğunu, davaya konu genel kredi sözleşmesinin dışında yine anılan borcun doğumundan takip tarihine kadar olan sürede müvekkili ile davacı banka arasında başkaca kredi sözleşmeleri imzalandığını ve davalının bu kredileri vadesinde ödeyip borcu kapattığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; taşınmazların gerçek değeri ile resmi satış senetlerindeki değerleri arasında açık fark bulunduğu, davalı ...'in ... ilinde dava konusu taşınmazlar dışında bir taşınmazının bulunmadığı, davalı ...'in aynı gün devraldığı dava konusu taşınmazların bedelinin ödenmesine ilişkin herhangi bir belge de ibraz etmediği, davalı ...'in ve ...'ın kuyumculuk işiyle iştigal ettikleri ve İstanbul'da ikamet ettikleri, davalılar birbirlerini tanıdıklarından ve ticari ilişki içerisinde olduklarından davalı ...'in davalı– borçlunun davacı bankaya borcu olduğunu bildiğinin kabulü gerektiği gerekçesiyle davanın kabulü ile; ... İli, ... İlçesi, ... Mah, 36 80... Parsel sayılı arsa niteliğindeki taşınmazın, ... İli, ... İlçesi, ... Mah, 36 80... Parsel sayılı arsa niteliğindeki taşınmazın, ... İli, ... İlçesi, ... Mah, 36 80... Parsel sayılı arsa niteliğindeki taşınmazın, ... Tapu Müdürlüğünün 15.10.2018 tarih ve 6721 yevmiye numarası ile, ... İli, ... İlçesi, ... Mah., 2448 Parsel Zemin Kat 1 nolu bağımsız bölüm dükkan niteliğindeki taşınmazın ... Tapu Müdürlüğünün 15.10.2018 tarih ve 7574 yevmiye numarası ile, borçlu davalı ...'ın hissesinin diğer davalı ...'e satışına ilişkin tasarrufların ayrı ayrı iptali ile, ... 2. İcra Müdürlüğü 2021/7759 Esas sayılı dosyasında davacının alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere davacı tarafa cebri icra yetkisi verilmesine karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı ... vekili ve davalı ... vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine; Bölge

Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; münferiden imzalanmış olan ve teminat olarak davalıya 16.03.2021 tarihinde 20.000.000,00 TL bono imzalatılan kredi sözleşmesinin tarihinin 22.09.2019 olup, bilirkişi tarafından yerinde yapılan incelemede 22.09.2019 tarihli kredi sözleşmesi haricinde münferit bir kredi sözleşmesi tespitinin yapılamadığı, bu durumda münferit kredi sözleşmesinin genel kredi sözleşmesinde öngörülen limitlerin sözleşmenin akdedildiği tarihteki koşullara uyarlanarak belirlenmesi ile 22.09.2019 tarihinde imzalandığı, buna göre borcun doğum tarihinin tasarruf tarihinden sonra olduğu, öte yandan, davacının davalı borçluya ait başka taşınmazlar üzerinde ipoteği olduğu, davalı borçlu ... tarafından yapılan ödemeler, davacı banka lehine verilen ipotekler ve davacı banka tarafından haciz konulan taşınmazlar göz önüne alındığında davacı bankanın eldeki davayı açmakta hukuki yararının da bulunmadığı gerekçesiyle davalı ... ve davalı ... vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile, HMK'nun 353/1– b– 2. bendi gereğince düzelterek esas hakkında yeniden karar verilmek üzere ... 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12.06.2024 tarih ve 2022/2655 E., 2024/2253 K. sayılı kararının kaldırılmasına ve davanın reddine karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Uyuşmazlık, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1.İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nispi nitelikte, yasadan ... bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK'nun 277. md) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278, 2 79... maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır.

Tasarrufun iptali davalarında kural olarak, tasarrufun iptal edilebilmesi için borcun doğum tarihinin iptali istenilen tasarruf tarihinden önce olması gerekir. Bu husus, dava şartı olup mahkemece res'en araştırılmalıdır.

Bölge Adliye Mahkemesince; kredi sözleşmesinin tarihinin 22.09.2019 olup, bilirkişi tarafından yerinde yapılan incelemede 22.09.2019 tarihli kredi sözleşmesi haricinde münferit bir kredi sözleşmesi tespitinin yapılamadığı, bu durumda münferit kredi sözleşmesinin genel kredi sözleşmesinde öngörülen limitlerin sözleşmenin akdedildiği tarihteki koşullara uyarlanarak belirlenmesi ile 22.09.2019 tarihinde imzalandığı, buna

göre borcun doğum tarihinin tasarruf tarihinden sonra olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş ise de varılan sonuç dosya kapsamı ve mevcut delil durumuna uygun düşmemektedir.

Somut olayda takibe dayanak bononun ve 22.09.2019 tarihli kredi sözleşmesinin iptali istenen tasarruftan sonra düzenlendiği anlaşılmakta ise de, davacı vekili; davacı banka ile davalı borçlu arasında ilk olarak 2014 yılında genel kredi sözleşmesi imzalandığını, diğer kredilerin ise bu genel kredi sözleşmesi kapsamında kullandırıldığını belirtmektedir. Mahkemece hükme esas alınan bilirkişi raporunda da; davacı ...Ş. ile davalı ... arasında ilk olarak 09.01.2014 tarihinde genel nakdi ve gayrinakdi kredi sözleşmesinin akdedildiği, ikinci genel kredi sözleşmesinin 02.06.2014 tarihinde düzenlendiği, 22.02.2019 tarihinde ise 02.06.2014 tarihli sözleşmeye limit artırımı yapılarak 20.000.000,00 TL'sına yükseltildiği, Ocak 2014 döneminden itibaren davalı tarafından kullanılan kredilerin bu sözleşmeler kapsamında kullanıldığı belirtilmiş olup, düzenlenen ilk genel kredi sözleşmesinin 09.01.2014 tarihli olduğu, davalı borçlunun ilk borçlandığı tarihin bu olduğu dikkate alındığında, tasarruf tarihi olan 15.10.2018 tarihinden önce borcun doğduğu anlaşılmış olup, davacının alacağının tasarruf tarihinden önce doğduğunun kabulü gerekir.

2.Öte yandan, Bölge Adliye Mahkemesince, davacının davalı borçluya ait başka taşınmazlar üzerinde ipoteği olduğu, davalı borçlu ... tarafından yapılan ödemeler, davacı banka lehine verilen ipotekler ve davacı banka tarafından haciz konulan taşınmazlar göz önüne alındığında davacı bankanın eldeki davayı açmakta hukuki yararının bulunmadığı belirtilmişse de, hükme esas alınan bilirkişi raporunda; davalı tarafından kredi borcuna istinaden yatırıldığı beyan edilen 384.000,00 USD ve 16.000,00 USD tutarındaki ödemeler toplamı 400.000,00 USD ve satış yapılarak 3.006.000,00 TL karşılığının ve 30.06.2021 tarihinde ipotek fekki için ödenen 1.750.000,00 TL'sının, 16.03.20 21... .06.2021 tarihlerinde kredi borcuna mahsup edilerek kredi bakiyesinden düşürüldüğünün tespit edildiği, yapılan bu ödemelerden sonra borcun ve dava konusu icra takibinin devam ettiği anlaşılmış olup, Bölge Adliye Mahkemesinin bu gerekçesine de katılma imkanı bulunmadığından buna dair dava şartının da gerçekleştiğinin kabulü ile davanın esasına girilerek tarafların delillerinin toplanması, ondan sonra toplanan ve toplanacak olan tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre esas hakkında bir karar verilmesi gerekirken, yazılı olduğu üzere hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle; davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, HMK 373/2. maddesi uyarınca dosyanın Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 40.000,00 TL Yargıtay duruşması vekalet ücretinin davalılardan alınıp davacıya verilmesine, 04.02.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 04.02.2026 T. E: 2025/5652, K: 561 (www.e– uyar.com)

145) Davalı üçüncü kişi tarafından devir tarihinden bir gün önce 'arsa bedeli' açıklamasıyla yapılan havalenin taşınmaz hisse devir bedeline ilişkin olduğu, taşınmazın devir tarihinden sonra gerçekleşen para transferlerinin, se devirden önceki tanışıklığı ispata elverişli olmadığı– Taraflar arasındaki devirden yaklaşık bir ay kadar önce yapılan para transferlerinin hangi amaçla yapıldığının belirlenmesi, bu tarih aralığına ilişkin banka hesap hareketleri ile dekontların getirtilerek değerlendirme yapılması, dekontlarda ve hesap hareketlerinde herhangi bir açıklama bulunmaması halinde üçüncü kişiden 'para havalesi yapılmasının sebeplerinin' açıklattırılarak, İİK. m. 280 anlamında taraflar arasında tanışıklık olup olmadığı ve davalı üçüncü kişinin borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken yakınlıktaki kişilerden olup olmadığının tespiti gerektiği–

Adana Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı/üçüncü kişi tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; alacaklı banka ile dava dışı ... Yapı Makine Elkt. Petr. Plas. İç ve Dış Tic. San Ltd. Şti arasında 25.03.2014 tarihli genel nakdi ve gayri nakdi kredi sözleşmesi ve business card üyelik sözleşmesi imzaladığını, anılan sözleşmeler uyarınca dava dışı firmanın alacaklı bankadan kredi kullandığını, anılan firmanın kredi borçlarını ödememiş olması nedeniyle borçluların temerrüde düşürüldüğünü, asıl borçlu şirket ve firma yetkilisi davalı borçlu ... hakkında ... . İcra Müdürlüğünün 2016/8074 Esas sayılı dosyasından borçluların borca yeter miktarda malvarlığına rastlanmadığını, davalı/borçlu ...'ın dava konusu ... İli, ... İlçesi, ... Mah., 296 Ada, 36 Parselde kayıtlı 143781. 88... yüzölçümlü tarla niteliğindeki taşınmazın 2560/53760 hissesini 14.08.2015 tarihinde 13.557,00 TL bedel ile diğer davalı ...'ya devrettiğini, davalı ...'nın taşınmazı devir aldıktan kısa bir süre sonra üçüncü kişiye devretmiş olduğunun tespit edildiğini, davalı/borçlu ...'ın taşınmazdaki hissesini diğer davalı ...'ya devri nedeniyle İİK'nun 283/2. maddesi gereğince taşınmazın devir tarihi itibariyle tespit edilecek değerinin davalı ...'dan nakden tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı üçüncü kişi ... vekili cevap dilekçesinde davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre, davanın sübut bulmadığından reddine karar verilmiş, karar davalı üçüncü kişi ... vekili ve davacı alacaklı vekili tarafından ayrı ayrı istinaf edilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesince yapılan istinaf incelemesi neticesinde; dava konusu uyuşmazlıkta davacı banka tarafından dosyaya gönderilen, davalı ...'a ait vadesiz hesap dökümlerinin incelenmesinde taraflar arasında tasarruf tarihine oldukça yakın tarihlerde bu tarihten öncesinde ve sonrasında yapılan havale işlemlerinin bulunduğu, bu durumun tarafların tasarruf tarihinden önce para transferi yapacak nitelikte birbirlerini tanıdıklarına ve bunun satıştan sonra da devam ettiğini gösterdiği, tarafların nüfus

kayıt tablolarının incelenmesinde her ikisinin de ... ili ... ilçesi nüfusuna kayıtlı oldukları, tüm bu sebeplerle davalı ...'nın davalı borçlunun ekonomik durumunu bilebilecek kişilerden olduğunun kabulünün gerektiği, bunun aksinin davalılarca ispat edilemediği, davalı tanık beyanlarında davalıların birbirlerini tanıyıp tanımadıklarının bilinmediğinin beyan edildiği, davalı ... tarafından taşınmazın kendisine devir tarihinden yaklaşık 4 aylık süre sonrasında dava dışı 4. kişiye satıldığı, davalı ...'e devri yapılan dava konusu taşınmaz hissesinin tapuya göre 13.557,00 TL bedelle satıldığı, taşınmazın satış bedeli ile satış tarihi itibariyle bilirkişi raporu ile tespit edilen gerçek değeri olan 121.324,00 TL arasında büyük oranda fahiş fark bulunduğu, taşınmazın davalı 3. Kişi ...'ya devrinin ardından yaklaşık 4 ay sonra dava dışı 4. kişiye satıldığı, bu durumun devrin alacaklıdan mal kaçırma kastı ile yapıldığı iddiasını desteklediği, her ne kadar davalı ... tarafından satış bedeli olduğu belirtilen 129.000,00TL'nin davalı borçluya havale edildiği belirtilmiş ise de ödemenin tek başına yeterli olmadığı anlaşılmakla davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın kabulü ile ... İli, ... İlçesi, ... Mah. 296 Ada, 36 Parselde kayıtlı taşınmazın 2560/53760 hissesinin 14.08.20 15... yevmiye numaralı işlemle davalı ...'ya devrine yönelik tasarrufun iptaline, taşınmazın davalı tarafından elden çıkarılmış olması nedeni ile İİK 283/2 maddesi gereğince ... . İcra Dairesinin 2016/8074 sayılı dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak kaydı ile bu dosyadaki alacağı karşılayacak kadar taşınmazın elden çıkarıldığı tarihlerdeki gerçek değeri olan 121.324,00 TL'nin davalı ...'dan tahsili ile davacıya ödenmesine karar verilmiş, karar ilamı davalı üçüncü kişi ... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Davalı üçüncü kişi ... vekillinin temyiz dilekçesi incelenmiştir.

İİK'nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hüküm altına alınmıştır.

İİK'nun 282. maddesi gereğince iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır. Ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabilir.

İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekir. Bu ihtimalde 3. kişinin sorumlu olduğu miktar, elden çıkarılan malın elden çıkardığı tarihteki gerçek değeridir.

Somut olayda, davalı borçlu tarafından borcun doğumundan sonra dava konusu ... İli, ... İlçesi, ... Mah. 296 Ada, 36 Parselde kayıtlı taşınmazın 2560/53760 hissesinin 14.08.2015 tarihinde davalı üçüncü kişi ...'ya devredildiği ve davalı ... tarafından temlik tarihinden bir gün önce 13.08.2015 tarihinde arsa bedeli açıklamasıyla yapılan 100.000 TL'lik banka havalesinin taşınmazın hisse devir bedeline ilişkin olduğu, davalı

taraflar arasında gerçekleşen 27.08.20 15... .08.2015 tarihli para transferlerinin ise taşınmazın devir tarihinden sonra gerçekleşmesi nedeniyle devirden önceki tanışıklığı ispata elverişli nitelikte olmadığı anlaşılmıştır. Öte yandan; taraflar arasındaki 07.07.20 15... .07.2015 tarihli para transferlerinin taşınmazın devir tarihi olan 14.08.2015 tarihinden önceki döneme ilişkin olduğu ve hesap hareketlerinin devirden yaklaşık bir ay kadar önce olduğu anlaşıldığından, bu tarih aralığına ilişkin banka hesap hareketleri ile dekontların getirtilerek taraflar arasında hangi amaçla para havalesi yapıldığının belirlenmesi, dekontlarda ve hesap hareketlerinde herhangi bir açıklama bulunmaması halinde üçüncü kişiden para havalesi yapılmasının sebeplerinin açıklattırılarak, İİK'nun 280. maddesi anlamında taraflar arasında tanışıklık olup olmadığı ve davalı üçüncü kişinin borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken yakınlıktaki kişilerden olup olmadığının tespiti gerekirken, yazılı gerekçeler ile karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Açıklanan sebeplerle; davalı üçüncü kişi ... vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde iadesine, dosyanın Bölge Adliye Mahkemesine, kararın bir örneğinin İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, 03.02.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 03.02.2026 T. E: 2025/4842, K: 467 (www.e– uyar.com)

146) 6183 sayılı Yasanın 24 ve devamı maddeleri uyarınca tasarrufun iptali istemiyle açılan davada, davalılar yönünden verilen 'davanın kabulüne' ilişkin kararla birlikte, davacı lehine hükmedilen vekalet ücreti de kesinleştiğinden, mahkemece bozma ilamından sonra kesinleşen hususlara yönelik olarak yeniden hüküm kurulması ve güncel tarife üzerinden yeniden vekalet ücretine hükmedilmesinin hatalı olduğu–

1– Yargıtay ilamında belirtilen bozma sebepleri çerçevesinde işlem yapılarak karar verilmiş, bozma ile kesinleşen hususların yeniden temyiz sebebi yapılmasına usul hükümlerinin elvermemiş bulunmasına ve temyiz edilen kararda yazılı gerekçelere göre davacının tüm, davalılar K. Z., Ş. Y. ve C. Y.'nun aşağıda belirtilen sebepler dışındaki sair temyiz itirazlarının REDDİNE,

2– Davalıların vekalet ücretine yönelik temyiz itirazlarının incelenmesinde;

6183 sayılı yasanın 24 ve devamı maddeleri uyarınca tasarrufun iptali istemiyle açılan davada, İlk Derece Mahkemesinin 28.06.2022 tarih, 2021/180 E.– 2022/309 K. sayılı ilamı ile davanın kabulüne, davacı kendini vekille temsil ettirdiğinden 20.955,00 TL vekalet ücretinin davalılardan müştereken müteselsilen tahsili ile davacıya verilmesine karar verilmiş, karar; Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 31.10.2023 tarih, 2023/5488 E., 2023/211636 K. sayılı kararı ile davalı A. Hoş yönünden davanın reddi gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur. İlk Derece Mahkemesince bozma ilamına uyulmasına karar verilerek yapılan yargılama sonucunda; davalı A. H. yönünden davanın reddine, diğer davalılar yönünden kabulüne, 30.000,00 TL vekalet ücretinin davalılardan müştereken müteselsilen tahsiline karar verilmiş; karar davalılar K. Z., Ş. Y. ve C. Y. tarafından da temyiz edilmiştir.

Temyize gelen davalılar yönünden verilen davanın kabulüne ilişkin kararla birlikte, davacı lehine hükmedilen vekalet ücreti de kesinleştiğinden, mahkemece bozma ilamından sonra kesinleşen hususlara yönelik olarak yeniden hüküm kurulması ve güncel tarife üzerinden yeniden vekalet ücretine hükmedilmesi hatalı olmuştur.

Ne var ki, yapılan bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden, 6100 sayılı HMK'nun 370/2. maddesi uyarınca hükmün düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: "30.000,00 TL" ibaresinin çıkarılarak yerine "20.955,00 TL" yazılmasına, İlk Derece Mahkemesi kararının 6100 sayılı HMK'nun 370/2. maddesi uyarınca bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, karar düzeltilerek onandığından harç alınmasına yer olmadığına, ilamın tebliğinden itibaren 15 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, 02.02.2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 02.02.2026 T. E: 2025/5493, K: 389 (www.e– uyar.com)

147) İİK'nun 277. maddesinde sözü edilen iptal davaları borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılacağı, oysa muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçladığı– Bu tür davaların dinlenebilmesi için de davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiği– Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiği– Muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davalarında, davacı alacaklı İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde yer alan karinelerden de ispat kolaylıklarından faydalanamayacağı, bu nedenle muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davalarında, uyuşmazlığın doğru şekilde çözüme kavuşturulabilmesi için davalılar arasında yapılan temlikin gerçek amacının ve gizlenen iradenin duraksamaya yer bırakılmayacak şekilde aydınlığa kavuşturulması, bunun için de borçluyla işlemde bulunan diğer kişi veya kişilerin böyle bir temiliki tasarrufunda bulunmalarının hayatın doğal akışına göre haklı ve makul bir nedeni olup olmadığı, davalı yanın alım gücünün bulunup bulunmadığı, satış bedeliyle sözleşme tarihindeki gerçek değer arasında fark ve tarafların birbirleriyle olan ilişkileri gibi olgulardan yararlanılması gerektiği– Davalı üçüncü kişinin, davalı borçlunun kardeşi olduğu, İİK'nun 280/3. maddesi gereğince borçlunun içinde bulunduğu malî durumu ve zarar verme kastını bildiğinin kabul edildiği, taşınmazın miras taksimi nedeniyle devrediliği savunulmuş ise de, tapuda resmi işlemin satış şeklinde yapıldığı, taşınmazın satış bedeli ile gerçek bedeli arasında misli fark bulunduğu, açıklanan nedenlerle dava konusu tasarrufun alacaklıya zarar verme kastı ile yapıldığı anlaşılmakla ilk derece mahkemesince davanın kabulüne karar verilmesi yerinde bulunduğu–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARAR ÖZETİ:

İlk derece mahkemesince, 12.10.2021 tarihli karar ile;

"1– Davacının davasının kabulüne, davalı Abdulhadi İl'in, Adana İli, Çukurova İlçesi, Karalarbucağı Mah., 7365 ada, 4 parsel, 1. kat, 8 nolu ve mesken nitelikli taşınmazdaki hissesinin 27/10/2015 tarihinde diğer davalıya yaptığı satışın muvazaalı olduğunun tespiti ile anılan taşınmaz hissesi üzerinde davacıya İzmir 17. İcra Müdürlüğünün 2017/4974 takip sayılı dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere cebri icra yetkisi verilmesine," karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davalı Serkan İl vekili istinaf dilekçesi ile özetle; verilen kararın hukuka aykırı olduğunu, bilirkişi raporuna karşı itirazlarının mahkemece dikkate alınmadığını, dava konusu tasarruf işlemi alacaklıya zarar vermek maksadı ile değil intikal sonrası miras taksiminin yapılması amacıyla gerçekleştirildiğini, davalının eylemlerinin kötü niyetli olmadığını, aciz vesikası olmayan Abdulhadi İL adına açılan tasarrufun iptali davası,

İcra İflas Kanunu'nun 278/2 maddesinde belirtildiği üzere açılması gereken acze düşmeden iki yıl önceki süre içerisinde açılmadığını, her ne kadar İİK m. 279/1 ve 278/2'de belirtilen bir ve iki yıllık süreler içerisinde dava açılmamış ve bu durumu dilekçelerinde belirttiklerini ancak mahkemece değerlendirilmediğini belirterek yerel mahkeme kararının kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

HUKUKİ SEBEP, DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

İstinaf kanun yolu başvurusuna konu edilen karar hakkında; HMK'nun 355. maddesindeki düzenleme uyarınca, istinaf dilekçesinde belirtilen nedenler ve kamu düzenine ilişkin aykırılık bulunup bulunmadığı yönü gözetilerek inceleme yapılmıştır.

Dava, tasarrufun iptali talebine ilişkindir.

İlk derece mahkemesince yapılan yargılama neticesinde davanın kabulüne karar verilmiş, davalı vekili tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

Yüzeysel bakıldığında İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davaları ile TBK'nun 19. (BK 18) maddesine dayalı genel muvazaa davaları arasında bir benzerlik görülmekte ise de bu benzerlik her iki davanın güttüğü amaçtan öte gitmemektedir.

İİK'nun 277. maddesinde sözü edilen iptal davaları borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılır. Oysa muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçlar. Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören 3. kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilirler. 3. kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesini önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekir. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır.

İcra İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olup; bu tür davaların dinlenebilmesi için de davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır.

Muvazaaya dayalı davalarda İİK'nun 277 ve devamı madde hükümlerine dayalı tasarrufun iptali davalarından farklı olarak, davacının icra takibine geçilmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur. Çünkü yukarıda açıklandığı gibi İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde iptal davasına konu tasarruflar özünde geçerli olmasına rağmen

kanunun icra hukuku yönünden iptaline imkân verdiği tasarruflardır. Muvazaaya dayalı iptal davasında ise, davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir ve muvazaaya dayalı iptal davalarında herhangi bir zamanaşımı süresi veya hak düşürücü süre mevcut değildir.

Ayrıca muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davalarında, davacı alacaklı İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde yer alan karinelerden de ispat kolaylıklarından faydalanamayacaktır. Bu nedenle muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davalarında, uyuşmazlığın doğru şekilde çözüme kavuşturulabilmesi için davalılar arasında yapılan temlikin gerçek amacının ve gizlenen iradenin duraksamaya yer bırakılmayacak şekilde aydınlığa kavuşturulması, bunun için de borçluyla işlemde bulunan diğer kişi veya kişilerin böyle bir temiliki tasarrufunda bulunmalarının hayatın doğal akışına göre haklı ve makul bir nedeni olup olmadığı, davalı yanın alım gücünün bulunup bulunmadığı, satış bedeliyle sözleşme tarihindeki gerçek değer arasında fark ve tarafların birbirleriyle olan ilişkileri gibi olgulardan yararlanılması gerekmektedir.

Somut olayda; davacı tarafından kredi sözleşmesine dayalı olarak borçlu hakkında icra takibine başlandığı, dava konusu taşınmazın icra takibine dayanak sözleşmeden sonra davalı borçlu tarafından diğer davalıya devredildiği, haciz işleminde hacze kabil mal bulunamadığı, davalı üçüncü kişinin, davalı borçlunun kardeşi olduğu, İİK'nun 280/3. maddesi gereğince borçlunun içinde bulunduğu malî durumu ve zarar verme kastını bildiğinin kabul edildiği, tanık beyanlarının genel olarak duyuma dayalı olduğu, bir tanık taşınmazın borç nedeniyle satıldığını beyan etmiş ise de, bu hususa ilişkin dosya kapsamında delil bulunmadığı, taşınmazın miras taksimi nedeniyle devrediliği savunulmuş ise de, tapuda resmi işlemin satış şeklinde yapıldığı, taşınmazın satış bedeli ile gerçek bedeli arasında misli fark bulunduğu, açıklanan nedenlerle dava konusu tasarrufun alacaklıya zarar verme kastı ile yapıldığı anlaşılmakla ilk derece mahkemesince davanın kabulüne karar verilmesi yerinde bulunmuştur.

Bu itibarla, dosyadaki belgelere, duruşma sürecini yansıtan tutanaklar ve gerekçe içeriğine göre, ilk derece mahkemesi kararında davanın esasıyla ilgili tarafların gösterdiği hükme etki edecek tüm delillerin toplandığı, kanunun olaya uygulanmasında ve gerekçede hata edilmediği, ihtilafın doğru olarak tanımlandığı, kararın usul ve yasaya uygun olduğu anlaşıldığından davalı Serkan İl vekilinin yerinde bulunmayan istinaf başvurusunun 6100 sayılı HMK'nun 353/1– b.1 maddesi gereğince esastan reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– Davalı Serkan İl vekilinin istinaf başvurusunun 6100 sayılı HMK'nun 353/1–b.1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2– İstinaf başvurusu sebebiyle alınması gerekli 957,31.– TL istinaf karar harcından peşin alınan (80,70.– TL + 158,62.– TL) 239,32.– TL'nin mahsubu ile bakiye 717,99.– TL istinaf karar harcının davalı Serkan İl'den alınarak hazineye gelir kaydına,

3– İstinaf başvurusu nedeni ile davalı Serkan İl tarafından yapılan yargılama giderlerinin kendi üzerinde bırakılmasına,

4– İstinaf gider avansından sarf edilmeyen kısmın mahkemesince yatıran tarafa iadesine,

5– İstinaf incelemesi duruşmasız yapıldığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

6– 6100 sayılı HMK'nun 359/4. maddesi gereğince işbu kararın yerel mahkemece tebliğine,

Dair, dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda, 6100 sayılı HMK'nun 362/1– a maddesi gereğince KESİN (dava değeri 14.014,18 TL) olmak üzere oybirliği ile karar verildi.30.01.2026

İZMİR BAM. 24. HD. 30.01.2026 T. E: 2023/1727, K: 2026/94 (www.e–uyar.com)

148) Tasarrufun iptali davalarının yasal dayanağını oluşturan mal kaçırma kastının değerlendirilmesinde, borçlunun içinde bulunduğu mali durumun ve alacaklıları ızrar saikinin işlemin karşı tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin mevcudiyetinin davanın esasına doğrudan etki edeceği– Bu kapsamda, hukuki işlemi gerçekleştiren taraflar arasında akrabalık bağı bulunduğuna dair ileri sürülen iddialar ve zikredilen tanık beyanları karşısında, ilgili nüfus kayıtları celpedilip tanık anlatımları etraflıca irdelenmeden sonuca gidilmesinin maddi gerçeğin tam olarak ortaya çıkarılmasını engellediği– Mahkemece, kanunun aradığı kötüniyet ve bilinebilirlik olgularının sübuta erip ermediği tereddütsüz şekilde aydınlatılmadan, salt eksik inceleme ve yetersiz araştırmaya dayalı olarak hüküm tesis edilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu– Davalı borçlu ile davalı devralan ve 4. kişi arasındaki tasarruf yönünden yapılan incelemede; davalılar arasında kuzenlik gibi akrabalık ilişkilerinin bulunduğunun tanık ifadelerinde yer aldığı ancak mahkemece yeterince açıklattırılmadığı, İİK. 280/1 maddesi gereğince borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafça bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerden olup olmadığının araştırılması için tanık beyanlarının alınarak ve nüfus kayıtlarının getirtilerek araştırılması yapılması gerektiği–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; borçlu ... aleyhine Trabzon İcra Müdürlüğü'nün 2016/39940 Esas sayılı dosyası ile takibe başlandığını ve takibin kesinleştiğini, bu kapsamda haciz işlemlerinin tatbik edildiğini, ... Mevkii 7 ada 8 parselde kayıtlı taşınmazları akrabalarına satarak kaçırdığını, birinci derece hısım olan davalılar ... ve ... arasındaki taşınmaz devrine ilişkin tasarrufların İİK m.278/3 hükmü gereğince bağışlama niteliğinde olduğunu, davalı ...'nun maddi durumunun ve kötü niyetli bilmesine rağmen taşınmazları satın aldıklarını, icra dosyasından yapılan menkul hacizler neticesinde haczi kabil mal bulunmadığını, tasarrufun iptalini gerektiren koşulların somut olayda mevcut olduğunu beyanla davanın kabulü ile davalılar arasındaki davaya konu taşınmazlar ile ilgili tasarrufların takip konusu alacak miktarı ve ferileriyle sınırlı olmak üzere iptaline karar verilmesini talep ve dava ettiği, davalılar vekilince herhangi bir şekilde mal kaçırma ya da bağışlama saiklerinin olmaması nedeniyle davanın reddine karar verilmesinin talep edildiği, Mahkemece davanın kabulüne karar verildiği, kararın istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince İİK'nun 278, 2 79... . maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı belirlenmeden eksik inceleme ile hüküm tesis edilmesi gerekçesiyle kaldırılmasına karar verilerek dosyanın mahkemeye iade edildiği, mahkemece yapılan yargılama sonucu davanın reddine karar verildiği, kararın istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesi tarafından istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK'nun 277 md) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK'nun 278.maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK'nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK'nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

İİK'nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği, aynı maddenin son fıkrasında ise ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızrar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızrar kastıyla hareket ettiğinin kabul edildiği, bu karinenin, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğinin veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların ıttılaını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunun ispatla çürütülebileceği hüküm altına alınmıştır.

Dosya içerisinde yer alan bilgilere göre; davalı borçlu ile davalı devralan ve 4. Kişi arasındaki tasarruf yönünden yapılan incelemede; davalılar arasında kuzenlik gibi akrabalık ilişkilerinin bulunduğunun tanık ifadelerinde yer aldığı ancak mahkemece yeterince açıklattırılmadığı, İİK. 280/1 maddesi gereğince borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafça bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerden olup olmadığının araştırılması için tanık beyanlarının alınarak ve nüfus kayıtlarının getirtilerek araştırılması yapılması gerekmekte olup, kararın bu gerekçeyle bozulması yoluna gidilmiştir.

SONUÇ:

Yukarıda açıklanan nedenlerle davacının temyiz itirazlarının kabulü ile Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesinin 10.10.2022 tarih ve 2022/2269 E.– 2022/2393 K. sayılı kararının (KALDIRILMASINA), Trabzon 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 14.06.2022 tarih ve 2021/344 E.– 2022/188 K. sayılı kararının (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 22.01.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 22.01.2026 T. E: 2025/4836, K: 343 (www.e– uyar.com)

149) Tasarrufun iptali davalarında, borçlu ile doğrudan işlem yapmayıp dava konusu malı sonradan iktisap eden dördüncü kişi konumundaki şahıslar yönünden işlemin iptaline karar verilebilmesinin, bu kişilerin borçlunun alacaklılardan mal kaçırma ve ızrar kastını bilen veya bilmesi gereken kötüniyetli kimselerden olduğunun ispatlanması şartına bağlandığı– Borçluya ait birden fazla taşınmazın aynı tarihlerde ve tamamen aynı silsile takip edilerek birbiri ardına devredilmesi ile devredilen malların fiilen borçlunun yakınları tarafından kullanılmaya devam edilmesi şeklindeki hayatın olağan akışına aykırı olguların, son devralan kişinin borçlunun mali durumunu ve mal kaçırma kastını bildiğine dair yasanın aradığı açık emareleri tereddütsüz biçimde ortaya koyduğu–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı borçlu ... PLastik San. ve Tic. Ltd. Şti.'nden alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine İstanbul 7. İcra Müdürlüğü'nün 2015/31269 sayılı dosya ile icra takibi yapıldığını, takibin kesinleştiğini, borçlunun adına kayıtlı "İstanbul İli, ... İlçesi, 2903 Ada, 42 Parsel, B Blok, 76 nolu imalathane niteliğindeki bağımsız bölümün mal kaçırma gayesi ile davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş.'ye, ondan da davalı ... Tekstil San ve Tic. Ltd. Şti.'ne devredildiğinin tespit edildiğini beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufun iptali talep ve dava edilmiş, davalılar vekillerince tasarrufların geçerli olduğu ileri sürülerek davanın reddine karar verilmesinin talep edildiği, ilk derece mahkemesince; " ....davanın kabulü ile İstanbul İli, ... İlçesi, 2903 Ada, 42 Parsel, B Blok 76 no.lu Bağımsız Bölümün davalı borçlu ... Plastik San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş ye devrine ilişkin 3/9/2015 tarih ve davalı ... Gayrimenkul Tic. A.Ş.'nin davalı ... Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne devrine ilişkin 19/10/2015 tarihli tasarrufların talep konusu olan İstanbul 7. İcra Dairesinin 2015/31269 sayılı dosyası ile takip konusu yapılan alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere İİK.277vd.md.uyarınca iptaline, davacı alacaklıya dava konusu taşınmazda cebri icra yetkisi tanınmasına" karar verildiği, kararın istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince "... davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş vekili tarafından yapılan istinaf talebinin esastan reddine, ... Tekstil San ve Tic. Ltd. Şti. vekilinin istinaf talebinin ise kabulüne, ...sayılı kararının kaldırılmasına, Davanın kısmen kabulü ile İstanbul İli, ... İlçesi, 2903 Ada, 42 Parsel, B Blok 76 no.lu bağımsız bölümün davalı borçlu ... Plastik San ve Tic. Ltd. Şti tarafından davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş ye devrine ilişkin 3.9.2015 tarihli tasarrufun iptaline, Dava konusu taşınmazın 4.kişiye devredilmiş olması nedeniyle davanın tazminata dönüştüğü göz önünde tutularak dava konusu taşınmazın elden çıkarıldığı 19.10.2015 tarihindeki rayiç eğeri olan 249.000,00– TL tazminatın talep konusu olan İstanbul 7. İcra Dairesinin 2015/31269 sayılı dosyası ile takip konusu yapılan alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş'den alınarak davacıya ödenmesine, Davalı 4.kişi ... Tekstil San ve Tic. Ltd. Şti. Yönelik davanın reddine" karar verilmiştir.

Dava İİK.nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir. İptal davasından maksat İİK'nun 278, 2 79... maddelerinde yazıldığı gibi alacağın tahsilini temin için borcun doğumundan sonra yapılan tasarrufların iptaline hükmettirmektir. Özellikle İİK'nun 278.maddede akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK'nun 280.maddesinde mal varlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK'nun 279. maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

İİK'nun 282. maddesi gereğince iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır. Ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabilir. Buradaki üçüncü kişiden maksat, borçlu ile doğrudan işlem yapan değil, borçlu ile işlemde bulunan kişiden mal veya hakkı satın alan kişi olup uygulamada buna dördüncü kişi denilir. Borçlu ile işlemde bulunmayan dördüncü veya ondan sonraki kişiler hakkında dava açılıp açılmaması davacının isteğine bağlıdır ve bu kişiler yönünden iptal kararı verilebilmesi kötü niyetli olduklarının yani borçlunun alacaklılara zarar verme kastı ile hareket ettiğini bilen veya bilmesi gereken kişilerden olduklarının kanıtlanmasına bağlıdır.

İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekir. Bu ihtimalde 3. kişinin sorumlu olduğu miktar, elden çıkarılan malın elden çıkardığı tarihteki gerçek değeridir.

Somut olayda davacı alacaklı tarafından dava konusu gayrimenkulün davalı borçlu tarafından davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş. 'ne ondan da davalı 4. kişi ... Tekstil San ve Tic. Ltd. Şti.'ne devredilmiş olduğu, davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş. yönünden yapılan araştırmada davalı borçlu şirket kurucuları ile davalı 3. kişi ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş. kurucularının akraba olduğu, aralarında organik bağ bulunduğu gerekçesiyle göre iş bu davalılar yönünden davanın kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesince davalı 4. Kişi yönünden kötü niyetin ispat edilememiş olmasına göre iş bu davalı yönünden İlk Derece Mahkemesi kararının düzeltilmesine, davanın ... Tekstil San ve Tic. Ltd. Şti. yönünden reddine, davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş.'nin tazminat ile sorumlu tutulmasına karar verilmişse de davalı ... Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti. yönünden varılan sonuç dosya kapsamına göre doğru değildir.

Tasarrufun iptali davalarında davalı 4. kişi yönünden iptale karar verilebilmesi için davalı 4. kişinin davalı borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olduğunun, yani kötü niyetli olduğunun davacı tarafından ispat edilmiş olması gerekmektedir.

Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere göre davalı borçluya ait olan 3 adet farklı gayrimenkulün, Adalar, Burgaz Ada, 53 Ada, 36 Parsel 2 nolu Bağımsız Bölümün 03.08.2015 tarihinde ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş.'ye ondan da 20.10.2015 de davalı ... Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne, Tekirdağ, ..., ... Köyü, 2332 Parselin 28.07.2015 tarihinde ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş.'ye, ondan da 16.10.2015 de ... Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne ve Tekirdağ, ... İlçesi, ..., 635 Ada, 112 Parsel 1 nolu Bağımsız Bölüm 04.08.2015 tarihinde davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş.'ne, ondan da yine davalı ... Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne devredildiği, dosya içerisinde yer alan Adalar İcra Müdürlüğü'nün 2018/76 Tal. Sayılı dosyasından düzenlenen 20.07.2018 tarihli haciz tutanağında, bahsi geçen iş bu gayrimenkullerden Burgazada da mevcut olan gayrimenkulde ...'in oturmaya devam ettiğinin tespit edildiği, ...'in davalı borçlu şirket yetkilisi ...'in annesi olduğu, dava konusu gayrimenkul haricinde aynı tarihlerde Türkiye'nin farklı yerlerinde mevcut gayrimenkullerin aynı silsile ile devredilmesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığının anlaşılmasına göre, davalı borçlunun adına kayıtlı gayrimenkullerin aynı silsile ile aynı kişilere devredilmesi ve bu gayrimenkullerden birinde davalı borçlu şirket yetkilisinin annesinin oturmaya devam etmesi hususları değerlendirilmeksizin davalı 4. Kişi ... Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin iyi niyetli olduğu kabul edilerek, Bölge Adliye Mahkemesince iş bu davalı yönünden davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ:

Yukarıda açıklanan nedenlerle davacının temyiz itirazlarının kabulü ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin 17.05.2022 tarih ve 2020/836 E. – 2022/914 K. sayılı kararının BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde iadesine, dosyanın Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 22.01.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 22.01.2026 T. E: 2025/4806, K: 342 (www.e– uyar.com)

150) Yargıtay tarafından bozulan bir hükmün temyiz yoluna başvurmayan taraflar bakımından ilk hâliyle kesinleşeceği ve bu hususun lehine karar verilen taraf için usuli kazanılmış hak teşkil edeceği– Bozma ilamına uyan mahkemenin kesinleşen bu kısımlar hakkında yepyeni bir inceleme yaparak farklı bir sonuca ulaşmasının usul hukuku ilkeleriyle bağdaşmayacağı– İlk yargılamada aleyhlerine kurulan hükmü temyiz etmeyerek kararın kesinleşmesine yol açan taraflar yönünden, bozma sonrası aşamada davanın reddi yönünde hüküm tesis edilmesinin usuli kazanılmış hak kuralının açık bir ihlalini oluşturduğu–

Taraflar arasında görülen tasarrufun iptali davasında verilen karar hakkında yapılan temyiz incelemesi sonucunda, Yargıtay 4. Hukuk Dairesince Mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir. Mahkemece bozmaya uyularak yeniden yapılan yargılama sonucunda; davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Mahkemece verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkikinin davacılar vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava; İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Hükmüne uyulan Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 21.09.2021 tarihli ve 2021/1935 Esas, 2021/5162 Karar sayılı bozma ilamında; "mahkemece, satış işlemlerinin bir yıl gibi kısa bir süre içinde ve düşük bir bedelle yapıldığından bahisle davalıların iyiniyetli devir aldıkları savunmasına itibar edilmediği, dolayısıyla devirlerin davacı alacaklıyı zarara uğratma amacıyla yapıldığı kanaatine varıldığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş ise de gerekçenin hüküm kurmak için yeterli olmadığı, söz konusu taşınmazın borçlu tarafından 3. kişiye satıldığı, sonrasında 7. kişiye kadar el değiştirmiş olduğundan her bir davalı bakımından iptal şartlarının farklı olduğu, bu durumda mahkemece, iptal şartlarının her bir davalı yani her bir tasarruf yönünden ayrı ayrı değerlendirilerek hangi gerekçelerle iptali gerektiğinin karar yerinde tartışılmadığı, bu şekli ile kararın denetime elverişli olmadığı" belirtilmiştir.

Mahkemece, bozmaya uyularak yapılan yargılamada toplanan delillere göre; davalılar hakkında yapılan kolluk araştırmasında davalı/borçlu ... ve 4. Kişi konumundaki davalı ...'in daha önceden birbirlerini tanıdıkları ve akraba olduklarının tespit edilmesi karşısında davalı ...'in davalı/borçlu ...'in mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilebilecek kişilerden olduğu, ara malik olan ...'un ise taşınmazı satın aldıktan sadece 4 gün sonra davalı ...'e satması ve yine taşınmazın davalı ... ve davalı ...'e satışına ilişkin resmi satış senetlerindeki satış bedelleri ile bilirkişi tarafından hesaplanan rayiç değer arasındaki açık misli farkın olduğu hususu da göz önünde bulundurularak, davalı ...'un paravan ara malik olarak kullanıldığı gerekçesiyle davanın bu davalılar yönünden kabulü ile Diyarbakır ili, ... ilçesi, ... Mahallesi, 614 parsel sayılı taşınmaza ilişkin davalı/borçlu ... tarafından davalı ...'a 18/08/2008 tarihli satış şeklinde gerçekleştirilen tasarrufun ve davalı ... tarafından davalı ...'e 22.08.2008 tarihli satış şeklinde gerçekleştirilen tasarrufun iptaline, taşınmazın devir tarihindeki rayiç değeri olan 307.863,00 TL nakdi tazminatın, davacı/alacaklıların Batman İcra Müdürlüğünün 2008/3661 E.

sayılı ve 2010/12919 E. (eski 2008/3660 E.) sayılı icra takip dosyalarındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere davalı ...'den tahsili ile davacılara verilmesine, davalılar ..., ... (T.) ve ... yönünden; bu kişilerin taşınmazı 4. Kişi olan davalı ...'den satın alan 5., 6, ve 7. kişiler olduğu, davalılar ile davalı 5., 6, ve 7. kişiler ..., H. (T.) A. ve ... arasında akrabalık bağı, iş ortaklığı, arkadaşlık gibi kötü niyeti gösterir bir durumun kanıtlanamadığı gerekçesiyle bu davalılar yönünden ise davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1.Temyizen incelenen Mahkeme kararının bozmaya uygun olduğu, kararda ve kararın gerekçesinde hukuk kurallarının somut olaya uygulanmasında bir isabetsizlik bulunmadığı, bozmaya uyulmakla karşı taraf yararına kazanılmış hak durumunu oluşturan yönlerin ise yeniden incelenmesine hukukça imkân bulunmadığı anlaşılmakla; davacılar vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan diğer temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

2.Yargıtay tarafından bozulan bir hüküm temyiz etmeyen taraflar bakımından ilk hali ile kesinleşir. Bozma kararına uymuş olan mahkeme, kesinleşen bu kısımlar hakkında yeniden inceleme yaparak karar veremez. Bir başka anlatımla; kesinleşmiş bu kısımlar, lehine olan taraf yararına usulü kazanılmış hak oluşturur.

Somut olayda, davacı vekili 18.08.2008 tarihinde davalı borçlu ... tarafından davalı ...'a, daha sonra ise sırasıyla ..., ..., ... ve ...'a devredilen dava konusu taşınmazın devrine ilişkin tasarruf işleminin iptalini talep etmiş olup, mahkemece; 03.07.2014 tarihli ve 2013/362 Esas, 2014/1175 Karar sayılı karar ile; davanın kabulüne, Diyarbakır ili ... İlçesi ... köyü 614 nolu taşınmazın davalılardan ...'a yapılan 18.08.2008 tarihli, davalı ...'e yapılan 22.08.2008 tarihli, ...'a yapılan 26.09.2008 tarihli, ...'a yapılan 04.03.2009 tarihli, ...'a yapılan 18.09.2009 tarihli satışların davacının Batman İcra Müdürlüğünün 2008/36 60... /3661 sayılı dava dosyalarındaki alacağı oranında iptaline ve davacıya İcra İflas Kanunu 283/1. maddesi gereği cebri icra yapma yetkisi verilmesine karar verilmiş, bunun üzerine; karar yalnızca davalı ... vekili tarafından temyiz edilip, aleyhine karar verilen diğer davalılar tarafından temyiz edilmediği için kesinleşmiştir. Bu durum davacılar lehine usuli kazanılmış hak oluşturduğundan, yeniden verilen kararda davacılar yönünden usuli kazanılmış haklar gözetilerek, dava konusu taşınmazın hala davalı devralan son kişi olan ... üzerine kayıtlı olduğu da dikkate alınarak, önceki kararda olduğu gibi davanın kabulüne, yalnızca temyiz eden davalı ... yönünden davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu üzere karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ:

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacılar vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kabulü ile temyiz olunan İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 15 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, dosyanın mahkemesine gönderilmesine, 21.01.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 21.01.2026 T. E: 2025/8024, K: 310 (www.e– uyar.com)

151) TBK m. 19 uyarınca açılan muvazaalı işlemin iptali davasında, davalı üçüncü kişi tarafından davalı borçlu aleyhine muvazaalı icra takibi yapıldığının ileri sürülmesi durumunda, borçlunun taşınmazın cebri icra yoluyla satışının istenildiği ve alacaklının ileride alacağını tahsil olanağının kalmayacağı, muvazaalı icra takip dosyasında tahsil edilecek paralar üzerine ihtiyati haciz konulsa bile davacı alacaklının zarara uğramasının kaçınılmaz hale geleceği gözetildiğinde, muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibi ve bu icra takibine bağlı olarak yapılacak satış işlemlerinin ihtiyati tedbir kararıyla durdurulmasına karar verilmesinin yerinde olduğu (Bölge Adliye Mahkemeleri Kararları Arasındaki Uyuşmazlığın Giderilmesi İstemine Dair Yargıtay 12. HD Kararı)–

I. BAŞVURU

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 29.01.2024 tarih ve 2023/2314 sayılı dilekçesinde; İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 14.12.2023 tarih ve 2023/2314 Esas, 2023/2310 Karar sayılı ilamı ile İstanbul 40. Hukuk Dairesinin 26.04.2022 tarih ve 2022/765 Esas, 2022/834 Karar sayılı ilamı arasındaki, TBK'nun 19. maddesi gereğince muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibinin iptali istemlerinde, muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibinin ve bu icra takibindeki satış işlemlerinin HMK'nun 389. maddesi gereği ihtiyati tedbir yoluyla durdurulup durdurulamayacağı hususunda uygulama birliğinin sağlanabilmesi adına uyuşmazlığın giderilmesi talep edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU KARARLAR

A. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin 26.04.2022 tarih ve 2022/765 Esas, 2022/834 Karar sayılı ilamında: "...davalılar arasındaki alacak ilişkisinin, dolayısıyla icra takibinin muvazaalı olduğu talep edilmektedir. Bir başka deyişle, TBK'nun 19'uncu maddesi kapsamında açılan işbu davanın konusunu, davacı ile davalı (borçlu) B.G.nin evliliği esnasında alındığı ve edinilmiş mallara katılma rejimine tabi olduğu iddia olunan taşınmazın, icra yoluyla satışına yol açacak icra takibinin bizatihi kendisi oluşturmaktadır. Davacı tarafça tasarrufun iptaline konu edilen icra takibinin devamı sonucunda, taşınmazın satılması kuvvetle muhtemeldir. Bunun gerçekleşmesi halinde, davacının hakkını elde etmesi önemli ölçüde zorlaşacak ve telafisi imkansız zararlara uğrayacaktır. Buna göre, ihtiyati tedbir kararı verilebilmesi koşulları oluştuğundan, ihtiyati tedbir kararı verilmesi gerekirken, yukarıda belirtildiği gerekçeyle reddedilmesi doğru olmamıştır..."biçiminde;

B. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 14.12.2023 tarih ve 2023/2314 Esas, 2023/2310 Karar sayılı ilamında: "...Dava dilekçesinde davalı H.P. tarafından diğer davalı aleyhine başlatılan İstanbul 7. İcra Müdürlüğü'nün 2012/3337 Esas sayılı dosyasındaki takibin muvazaalı olduğu iddiası ile takibin iptali talep edilmektedir. Bu iddianın temelinde takip konusu bononun da muvazaalı olduğu, yani davalı H.P.'nin davalı N.E.C. 'den gerçek bir alacağı bulunmadığı iddiası bulunmaktadır. Alacağın muvazaalı olduğunu ispat davacı üzerindedir. Davalı H.P.'nin cevap dilekçesi içeriği ve iptali istenen takip dosyası kapsamından takip konusu bonoların dayandığı

temel ilişkiye yönelik deliller sunulmuş olup, takibin de 2012 yılından bu yana devam ettiği, takip alacaklısının alacağını tahsil edemediği gözetildiğinde davacının, iddiası doğrultusunda henüz delil sunmadığı anlaşılmakla yaklaşık ispat külfetinin bu aşamada bulunmadığı görülmektedir. Kaldı ki kambiyo senedine dayalı takiplerde borçlunun itirazı halinde dahi İİK hükümlerine göre takibin durdurulmasına ilişkin haller sınırlı olup tasarrufun iptali davalarında İİK'nun 281/2 ve 257. madde hükümleri ile ihtiyati haciz düzenlemesi getirilmiş olmasına ve HMK'nun 389 ve devamı maddeleri gereğince tasarruf konusu üzerine ihtiyati tedbir kararı verilemeyecek olmasına göre İlk Derece Mahkemesince ihtiyati tedbir talebinin reddi yerine kabulüne karar verilmesi doğru olmamıştır..." biçiminde; oy birliği ile karar verildiği anlaşılmıştır.

III. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ HUKUK DAİRELERİ BAŞKANLAR KURULU KARARI

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulunun 02.02.2024 tarihli ve 2024/4 sayılı kararı ile; gerek İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin, gerekse İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin kararlarına konu tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişi tarafından, davalı borçlu aleyhine muvazaalı yapıldığı ileri sürülen icra takiplerinde, davalı borçlunun mülkiyetindeki taşınmazın cebri icra yoluyla satışının istenildiği, tasarrufun iptali davasının amacının davacı alacaklının alacağını tahsil amacına yönelik olduğu, bu nedenle muvazaalı yapıldığı ileri sürülen icra takibi kapsamında tasarrufun iptali davasına konu olmayan taşınmazın cebri icra yoluyla gerçek değerinden çok daha az bedelle satılması durumunda davacı alacaklının ileride alacağını tahsil olanağının kalmayacağı, başka bir anlatımla eldeki tasarrufun iptali davasına konu olmayan davalı borçluya ait taşınmazın muvazaalı icra takibi kapsamında satılması durumunda icra takip dosyasına, taşınmazın gerçek değerinden çok daha az para girmesi nedeniyle, muvazaalı icra takip dosyasında tahsil edilecek paralar üzerine ihtiyati haciz konulsa bile davacı alacaklının zarara uğramasının kaçınılmaz hale geleceği, bu itibarla tasarrufun iptali davasına konu olmayan taşınmazın, muvazaalı icra takibi ve bu takip kapsamında cebri icra yoluyla satışının, ihtiyati hacze göre kapsamı daha geniş olan ihtiyati tedbir kararıyla durdurulmasına karar verilmesinin yerinde olduğu ancak her iki daire arasında uygulama birliği olmayıp görüş farklılığı olduğundan, bu hali ile daireler arasındaki uyuşmazlığın İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin 26.04.2022 tarih ve 2022/765 (E.) – 2022/834 (K.) kararı doğrultusunda giderilmesi için dosyanın Yargıtay'a gönderilmesine karar verilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

Uyuşmazlık; TBK'nun 19. maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı icra takibinin iptali davalarında, muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibinin ve bu muvazaalı takibin devamı sonucunda haciz konulan taşınmazların satışının tedbiren durdurulup durdurulamayacağına ilişkin olup, öncelikle TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan davalarda bu hukuki tedbirlerden hangisinin uygulanacağının ortaya konulması gerekmektedir.

Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için ihtiyati haciz ile ihtiyati tedbir arasındaki farklara da değinmek gerekmektedir.

Amaç bakımından ihtiyati tedbir, uyuşmazlık konusu olan taşınır veya taşınmaz malların devrinin önlenmesi, dava sonuna kadar aynen muhafaza edilmesi veya bir tehlike yahut zararın önlenmesi amacıyla HUMK'nın 101 vd., HMK'nun 389 vd. maddelerinde öngörülen durumlarda başvurulan bir yol olduğu halde, ihtiyati haciz, bir alacağın tahsilini temin etmeyi amaçlayan bir vasıtadır. İhtiyati hacizde, ihtiyaten haczedilen mal ve haklar, alacaklının açtığı veya yaptığı veya açmayı yahut yapmayı düşündüğü dava veya icra takibinin konusu değildir. Halbuki ihtiyati tedbirde, hakkında tedbir kararı alınan şey, esasen asıl davanın konusudur.

TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak muris muvazaası veya genel muvazaa davalarının, dava konusu şeyin aynına ilişkin olduğu noktasında uyuşmazlık bulunmamaktadır. Bir alacağın tahsili amacı ile açılmış olan TBK'nun 19. maddesinin uygulamasına ilişkin davalarda ise davacının alacağının şahsi hakka dayalı olduğu kabul edilmektedir. Her iki durumda da davacıların hakları farklı olsa da, davanın konusu yani uyuşmazlık konusu şey üzerinde bir tedbir kararı verilmesi istenmektedir. Sadece alacaklı tarafından TBK'nun 19. maddesi gereğince genel muvazaa iddiası ile dava açılmış ise, davacının talebi tapu iptali ve tescil dahi olsa, yargılama sonunda davacının davada haklı çıkması halinde, İİK'nun 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak, davacıya alacağı kadar kısım için satış ve haciz isteme yetkisi verilmektedir. Zira davacının bu davadaki hukuki yararı alacak miktarı ile sınırlı olarak var olduğundan, mahkemece talep daraltılarak hüküm tesis edilebilir. Ancak bu durum, istenilecek tedbirin niteliğini değiştirmez. Benzer nitelikteki tasarrufun iptali davalarında da bir alacağın tahsili amacı güdülmekte ise de, bu tür davalarda davanın görülebilmesi için kesinleşmiş bir takibin varlığı ön koşuldur. TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan davada bir takibin varlığı aranmamaktadır. Tasarrufun iptali davalarında dava konusu taşınmaz ve bu taşınmaz üzerine bir tedbir istenilmiş ise, İİK'nun 281/2. maddesinde verilecek hukuki korumanın ihtiyati haciz olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle bu tür davada verilecek hukuki koruma kararının ihtiyati haciz olması yasanın açık hükmü gereğidir. TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı işlemin iptali davalarında ise böyle bir açık hüküm bulunmadığı gibi, talep davalı borçlunun malvarlığına yönelik olmayıp sadece dava konusu şeye ilişkin olduğundan, verilecek hukuki koruma kararının ihtiyati tedbir olması gerekir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 14.12.2023 tarih ve 2023/2314 Esas, 2023/2310 Karar sayılı ilamında; dava dilekçesinde davalı 3 .kişi H. P. tarafından diğer davalı borçlu aleyhine başlatılan icra takibinin muvazaalı olduğu iddiası ile takibin iptalinin talep edildiği belirtilmiş olmasına rağmen, devamında davanın TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı icra takibinin iptali istemine ilişkin olduğu dikkate alınmaksızın, davanın İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu düşünülerek, tasarrufun iptali davalarında İİK'nun 281/2. ve 257. madde hükümleri ile ihtiyati haciz düzenlemesi getirilmiş olmasına ve HMK'nun 389 ve devamı maddeleri gereğince tasarruf konusu üzerine ihtiyati tedbir kararı verilemeyecek olmasına göre ihtiyati tedbir

talebinin reddi gerektiği belirtilmiştir. Oysaki dava; TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı icra takibinin iptali istemine ilişkin olup, ihtiyati tedbir de dava konusu olan muvazaalı icra takibinin durdurulmasına yönelik olarak talep edilmiştir.

Bu halde TBK'nun 19. maddesine dayanılarak açılan davalarda davacının ihtiyati tedbir talebinin; HMK'nun 389. maddesindeki ihtiyati tedbir kapsamında şartları değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekmekte olup, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulu kararında da belirtildiği üzere; davalı üçüncü kişi tarafından, davalı borçlu aleyhine muvazaalı yapıldığı ileri sürülen icra takibinde; davalı borçlunun mülkiyetindeki taşınmazın cebri icra yoluyla satışının istenildiği, muvazaalı yapıldığı ileri sürülen icra takibi kapsamında taşınmazın cebri icra yoluyla gerçek değerinden çok daha az bedelle satılması durumunda davacı alacaklının ileride alacağını tahsil olanağının kalmayacağı, başka bir anlatımla eldeki TBK'nun 19. maddesine dayalı muvazaalı icra takibinin iptali davasına konu olmayan davalı borçluya ait taşınmazın muvazaalı icra takibi kapsamında satılması durumunda icra takip dosyasına, taşınmazın gerçek değerinden çok daha az para girmesi nedeniyle, muvazaalı icra takip dosyasında tahsil edilecek paralar üzerine ihtiyati haciz konulsa bile davacı alacaklının zarara uğramasının kaçınılmaz hale geleceği, bu itibarla muvazaalı işlemin iptali davasına konu olan muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibi ve bu icra takibine bağlı olarak yapılacak satış işlemlerinin ihtiyati tedbir kararıyla durdurulmasına karar verilmesinin yerinde olduğu görülmekte olup, uyuşmazlığın İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin ilgili kararına göre giderilmesi gerekir.

V. KARAR

1. TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan davalarda, istenmesi ve verilmesi gereken hukuki tedbirin ihtiyati tedbir olması ve tedbiren dava konusu olan muvazaalı icra takibinin ve bu icra takibine bağlı olarak yapılacak satış işlemlerinin ihtiyati tedbir kararıyla durdurulması gerektiğine, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin kesin kararları arasındaki görüş ve uygulama UYUŞMAZLIKLARININ BU ŞEKİLDE GİDERİLMESİNE,

2. Dosyanın İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kuruluna gönderilmesine,

3. Karardan bir örneğin Bölge Adliye Mahkemelerinin hukuk dairelerine bildirilmesi için Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Sekreterliğine gönderilmesine, 21.01.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 21.01.2026 T. E: 2025/6061, K: 311 (www.e– uyar.com)

152) Tasarrufun iptali davalarının ayni hak tesisi amacını taşımayıp alacaklıya yalnızca alacağını tahsil kabiliyeti sunan şahsi bir hak bahşettiği gözetildiğinde, davanın kabulü hâlinde işleme konu malvarlığının iptal ve tescili yerine, alacaklıya münhasıran takibe konu alacak ve fer'ileriyle sınırlı olmak üzere haciz ve satış yetkisi verilmesi gerektiği– Borçlu ile lehine tasarruf yapılan üçüncü kişi arasındaki akrabalık ve ortaklık ilişkisi sebebiyle işlemin kanun gereği mutlak surette iptale tabi olmasında bir isabetsizlik bulunmasa da, ilk derece mahkemesince kurulan hükümde tanınan haciz ve satış yetkisinin salt dayanak takip dosyasındaki alacak miktarı ile sınırlandırılmamasının usul ve yasaya aykırı olduğu–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı ... vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı borçlu ...'dan alacaklı olduğunu, borçlu aleyhinde Bakırköy 7.İcra Müdürlüğü'nün 2013/15502 esas sayılı dosyası üzerinden icra takibi başlattıklarını, borçlunun borca yetecek miktarda hacze kabil malının bulunmadığını, davalı borçlunun ... Makine San. ve Dış. Tic. Ltd. Şti'de ki %10 hissesini 75.000– TL bedel ile diğer davalı akrabası olan ...'a devrettiğini, amacın mal kaçırmak olduğunu belirterek hisse devir işleminin iptaline, söz konusu şirketin tasfiyesi ve/veya tasfiye değerine tekabül eden gerçek değer üzerinden cebri satış yetkisi ve alacağın tahsili imkanı tanınmasına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı ... vekili cevap dilekçesinde özetle; dosyada aciz belgesinin bulunmadığını, davacının alacağının gerçek olmadığını, müvekkilinin davacıya olan borcunu faizleri ile birlikte ödediğini, payın şirketin en büyük pay sahibi kurucu ortağı nakit ihtiyacı sebebiyle devredildiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı ...'ın usulüne uygun meşruhatlı davetiyeye rağmen davaya cevap vermediği anlaşılmıştır.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; davanın kabulüne, davalılar arasında gerçekleştirilen ....Noterliğinin 21.01.2014 tarih ve ... sayılı hisse devir sözleşmesi hisse devir işleminin iptali ile davacıya dava konusu %10 ortaklık payı üzerinde haciz ve paraya çevrilmesine izin verilmesine, karar verilmiş, karara karşı davalı ... vekili ve davalı ... vekili tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince davalı ... vekilinin ve davalı ... vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı ... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1.İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak davalı ... vekili ve davalı ... vekili tarafından yapılan istinaf başvurusu üzerine HMK'nun 355 vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda Bölge Adliye Mahkemesince esastan verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık

bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi, HMK'nun 371. maddesinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına, davalı borçlu ile davalı ... arasında akrabalık ve ortaklık ilişkisi bulunmasına dava konusu tasarrufun iyiniyet ve bedel farkına bakılmaksızın İİK'nun 280/1 maddesi gereğince iptale tabi bulunmasına göre davalı ... vekilinin aşağıdaki bent dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2.Dava, İİK. 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir. Davacının bu davadaki amacı, yaptığı icra takibi nedeniyle alacağını tahsil edebilmek için yapılan hisse satışının kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğu, davacının bu hakkının ayni değil şahsi sonuç doğurduğu, davada tasarrufun iptali sebeplerinin olması halinde İİK'nun 283/1. maddesi uyarınca iptal ve tescil olmaksızın, dava konusu tasarrufun haciz ve satışına karar verilmesi gerekir. Bu durumda mahkemece dava konusu hisse devir işlemine ilişkin tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya Bakırköy 7. İcra Müdürlüğünün 2013/15502 sayılı dosyasındaki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak haciz ve satış yetkisi verilmesine karar verilmesi gerekirken kararda sadece tasarrufun iptaline, haciz ve paraya çevrilmesine izin verilmesine karar verilmesi doğru değil re'sen bozma nedeni ise de yapılan yanlışlığın giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün 6100 sayılı HMK'nun geçici 3/2 maddesi delaletiyle 1086 sayılı HUMK'nun 438/7. maddesi gereğince düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı ... vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle ... vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile; hüküm fıkrasının 2. bendinin hükümden çıkartılarak yerine "davalılar arasında gerçekleştirilen .... Noterliğinin 21.01.2014 tarih ve ... sayılı hisse devir sözleşmesi hisse devir işleminin iptali ile Bakırköy 7. İcra Müdürlüğünün 2013/15502 sayılı dosyadaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere haciz ve satış yetkisi verilmesine" ibaresinin yazılmasına, hükmün bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, karar düzeltilerek onandığından harç alınmasına yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde iadesine, dosyanın HMK'nun 373/1. maddesi gereğince İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 21.01.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 21.01.2026 T. E: 2025/4779, K: 292 (www.e– uyar.com)

153) Davacının bu davayı açmaktaki asıl amacının, muvazaalı olduğunu iddia ettiği işlemin iptali ile borçludan olan alacağını tahsil etme imkanını elde etmesi diğer bir ifade ile 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının dava konusu tasarruf üzerinde haciz ve satışını isteyebilmesi hakkını elde etmek olduğu– Somut olayda mahkemece "cironun muvazaalı olarak yapıldığının tespiti ile tasarrufun iptaline, İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak davacıya haciz ve satışını isteyebilmesi yetkisi verilmesine" şeklinde karar verilmesi gerekeceği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı A. B.... tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi E. G. Akıl tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili; davacının, davalı M....'ten alacaklı olduğunu, davalı borçlu hakkında Konya 6. İcra Müdürlüğünün 2020/90 E. sayılı dosyası ile takip yapıldığını, davalı M....'ün dava dışı şirketten ciro yoluyla aldığı bonoyu borçlunun oğlu olan diğer davalı A. B....'e davacıdan mal kaçırmak amacıyla ciro yoluyla devrettiği, davalı A. B....'ün babasından ciro yoluyla aldığı 11.06.2019 tanzim, 15.12.2019 vade tarihli, 150 bin TL bedelli bonoya ilişkin olarak Konya 3. İcra Müdürlüğünün 2020/183 Esas sayılı dosyası ile kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takip başlattığını ileri sürerek İİK 277 vd. maddeler ile BK 19 vd. maddelere göre davalılar arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı A. B.... davanın reddini savunmuş, davalı M.... cevap dilekçesi sunmamıştır.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; "davanın kabulü ile, Konya 3. İcra Müdürlüğü'nün 2020/183 esas sayılı dosyasına dayanak teşkil eden bononun ciro yolu ile devrine ilişkin davalılar arasında yapılan işlemin muvazaalı olduğunun tespitine, Konya 3. İcra Müdürlüğünün 2020/183 esas sayılı dosyasına gelecek para ile dosyaya gelmiş olan ve halen dosyada bulunan paraların davacının alacaklı olduğu Konya 6. İcra Müdürlüğü'nün 2020/90 esas sayılı dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak kaydı ile davacı tarafa ödenmesine" karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince davalının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiş; hüküm, davalı A.... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına ve kararda yazılı diğer gerekçelere göre davalı vekilinin temyiz itirazları yerinde değildir.

2– Dava Türk Borçlar Kanununun 19.maddesi gereğince muvazaa hukuksal nedenine dayalı tasarruf işleminin iptali istemine ilişkindir.

Davacının bu davayı açmaktaki asıl amacı, muvazaalı olduğunu iddia ettiği işlemin iptali ile borçludan olan alacağını tahsil etme imkanını elde etmesi diğer bir ifade

ile 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının dava konusu tasarruf üzerinde haciz ve satışını isteyebilmesi hakkını elde etmesidir.

Somut olayda mahkemece hüküm fıkrasında "cironun muvazaalı olarak yapıldığının tespiti ile tasarrufun iptaline, İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak haciz ve satışını isteyebilmesi" yetkisi verilmesi gerekirken, az yukarıda belirtildiği şekilde hüküm tesisi doğru olmayıp bozma nedeni ise de yapılan yanlışlığın giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden 6100 sayılı HMK'nun 370/2. maddesi uyarınca hükmün düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ:

Yukarıda (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kısmen kabulü İlk Derece Mahkemesi kararının hüküm fıkrasının (1) numaralı bendinin tamamen çıkarılarak yerine "1– Davanın kabulü ile Konya 3. İcra Müdürlüğünün 2020/183 Esas sayılı dosyasına dayanak bonoda davalılar arasındaki ciro işleminin muvazaalı olarak yapıldığının tespiti ile davalılar arasındaki tasarrufun iptaline, İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak Konya 6. İcra Müdürlüğünün 2020/90 Esas sayılı dosyasındaki alacaklarla sınırlı olmak üzere haciz ve satışını isteyebilmesine" ifadesinin yazılmasına ve hükmün bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, karar düzeltilerek onandığından harç alınmasına yer olmadığına, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 19.01.2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 19.01.2026 T. E: 2025/4844, K: 194 (www.e– uyar.com)

154) İlk Derece Mahkemesinde yargılamanın devam ettiği aşamada vekili bulunmayan davalı adına, mahkemece karar verildikten bir gün sonra dosya kapsamına vekaletname sunulmuş olduğu, ancak bu davalının istinaf başvurusunda bulunmadığı anlaşıldığından, karara yönelik istinaf başvurusu olmayan davalı lehine vekalet ücretine hükmedilmesinin hatalı olduğu– Tasarrufun iptali davalarında dava değerini, takibe konu alacak miktarı ile iptali istenilen tasarrufun tasarruf tarihindeki gerçek değerinden hangisi az ise o değerin oluşturduğu ve dolayısıyla vekalet ücretinin de dava değerini oluşturan bu bedel üzerinden hesaplanması gerektiği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi D. K.başı tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili; davacının maliki olduğu Eskişehir İli, Tepebaşı İlçesi, … Mahallesinde bulunan 8454 Ada 5 nolu Parsel sayılı taşınmazı 260.000,00 TL bedelle satarak bedelini kendisine ödemesi hususunda kardeşi olan davalı H....'e vekaletname verdiğini, ancak davalı H....'in taşınmazı önce dava dışı eşi B....'e 250.000,00 TL bedelle devrettiğini, ardından B....'in aynı taşınmazı 17.08.2017 tarihinde davalı H.'a temlik ettiğini, taşınmazın … Mahallesi, 9218 Ada 2 Parselde kayıtlı taşınmazda yer alan dubleks bir konutla takas edildiğinin davalı H.... tarafından beyan edildiğini, davacıya ise arsanın çok değersiz olduğundan bahisle satılamadığının, 70.000,00 TL bedelle takas edildiğinin bildirildiğini ve bu miktarın davacıya 5.000,00 TL ve 10.000,00 TL'lik taksitler halinde ödediğini, ancak davacının bu duruma inanmayarak araştırma yaptığında davalı H.'ın kendisini aldattığını ve hileli yollardan arsanın gerçek değerinin verilmediğini anladığını ve bakiye 190.000,00 TL alacak için Eskişehir 2.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2017/494 Esas sayılı dosyası ile dava açtığını, mahkemece anılan davanın kabulü ile 190.000,00 TL'nin davalılardan tahsiline karar verildiğini, kararın verildiği tarihte davalı H....'in bankada bulunan vadeli parasını kullanarak, Eskişehir İli, Tepebaşı İlçesi, … Mahallesinde bulunan 8454 Ada 5 Parsel sayılı taşınmaz ile takas ettiği dubleks meskeni davalı Ö. ..'ye düşük bedelle satış suretiyle devrettiğini, davalılar hakkında Eskişehir 2.İcra Müdürlüğünün 2019/452 esas sayılı dosyası ile ilamlı icra takibi başlatıldığını, ancak haczedilebilir menkul veya gayrimenkul tespit edilemediğini belirterek, İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca tasarrufun iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece, davanın ispat edilememesi nedeni ile davanın reddine, davalı Ö. kendini vekille temsil ettirdiğinden ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre hesaplanan 24.674,74 TL nispi vekalet ücretinin davacıdan alınarak, davalı Ö.'a ödenmesine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından istinaf edilmiştir.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesince, tüm dosya kapsamına göre, davacı vekilinin istinaf isteminin kabulü ile, yerel mahkeme kararının kaldırılarak yeniden hüküm

tesisi ile davanın reddine ve davada kendisini vekil ile temsil ettiren davalılar H.... ve Ö. ... yararına karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca hesap ve takdir edilen 27.475,00 TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalılara ödenmesine karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak davacı vekilince yapılan istinaf başvurusu üzerine HMK'nun 355 vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda, Bölge Adliye Mahkemesince verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi HMK'nun 369/1. ve 371. maddelerinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına göre davacı vekilinin aşağıdaki (2) numaralı bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar verilmiştir.

2– Dava İİK 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Tasarrufun iptali davalarında dava değerini, takibe konu alacak miktarı (varsa aciz vesikasına bağlanan alacak miktarı) ile iptali istenilen tasarruf konusu şeyin gerçek değerinden hangisi az ise o değer oluşturmakta olup, somut olayda ise, davaya konu edilen icra takibindeki alacak miktarının 231.781,94 TL, dava konusu taşınmazın tasarruf tarihindeki gerçek değerinin ise 250.000,00 TL olduğu anlaşıldığından dava değerini daha az olan 231.781,94 TL oluşturmaktadır.

Dava konusu olayda, satış tarihi olan 21.12.2018 tarihi itibariyle taşınmazın gerçek değeri 250.000,00 TL olup, tapu senedinde satış bedeli olarak gösterilen tutar da 125.000,00 TL olduğundan mislini aşan bedel farkı bulunmaması nedeniyle davanın bu gerekçe ile reddi gerekirken, davacı tarafından Eskişehir 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2017/494 Esas sayılı dosyasında vekalet sözleşmesinden kaynaklı alacak davasına konu edilen vekaletin kötüye kullanılması suretiyle yapılan satış tarihi olan 17.08.2017 tarihindeki taşınmazın rayiç değeri olan 176.500,00 TL'lik miktar, yanılgıya düşülerek dava değeri olarak esas alınmış ve davanın reddine karar verilmiş ise de; sonucu itibariyle doğru olan kararın bu yönden onanmasına karar verilmiştir.

Öte yandan; İlk Derece Mahkemesinde yargılamanın devam ettiği aşamada vekili bulunmayan davalı H.... adına, mahkemece 17.09.2020 tarihinde karar verildikten bir gün sonra 18.09.2020 tarihinde dosya kapsamına vekaletname sunulmuş olduğu, ancak bu davalının istinaf başvurusunda bulunmadığı anlaşılmıştır. Buna rağmen Bölge Adliye Mahkemesince duruşmasız yapılan istinaf incelemesi sonucunda, karara yönelik istinaf başvurusu olmayan davalı H.... lehine vekalet ücretine hükmedilmesi doğru değil ve re'sen bozma nedeni ise de; yapılan yanlışlığın giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün 6100 sayılı HMK'nun 370/2. maddesi gereğince düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

Bunun yanısıra, yukarıda açıklandığı üzere; tasarrufun iptali davalarında dava değerini, takibe konu alacak miktarı ile iptali istenilen tasarrufun tasarruf tarihindeki gerçek değerinden hangisi az ise o değer oluşturmaktadır. Dolayısıyla vekalet ücretinin

de dava değerini oluşturan bu bedel üzerinden hesaplanması gerekir. Davaya konu edilen icra takibindeki alacak miktarının 231.781,94 TL, dava konusu taşınmazın tasarruf tarihindeki gerçek değerinin ise 250.000,00 TL olduğu anlaşıldığından dava değerini daha az olan 231.781,94 TL oluşturmaktadır. Bu durumda, vekalet ücretinin takip konusu alacak miktarı olan 231.781,94 TL üzerinden hesaplanması gerektiğinden, dava değeri üzerinden hesaplanan nispi vekalet ücreti 31.085,11 TL ise de, aleyhe bozma yasağı ilkesi gereğince ve davalılarca bu husus temyize konu edilmediğinden bu yön bozma nedeni yapılmamış, hükmün davalı H.... lehine hükmedilen vekalet ücreti yönünden 6100 sayılı HMK'nun 370/2. maddesi uyarınca düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin temyiz itirazlarının reddine; (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi hüküm fıkrasının 3– c bendinde yer alan "Davada kendisini vekil ile temsil ettiren davalılar H.... ve Ö. ... yararına karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca hesap ve takdir edilen 27.475,00 TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalılara ödenmesine," ibarelerinin hükümden çıkartılarak yerine "Davada kendisini vekil ile temsil ettiren davalı Ö. ... yararına karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca hesap ve takdir edilen 27.475,00 TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalıya ödenmesine," ibaresinin yazılmasına, Bölge Adliye Mahkemesi hükmünün bu şekilde DÜZELTİLEREK ONANMASINA, HMK'nun 372. maddesi uyarınca işlem yapılmak üzere dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, dairemiz karar örneğinin ise Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacıya geri verilmesine 13.01.2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 13.01.2026 T. E: 2025/4876, K: 42 (www.e– uyar.com)

155) Davacının bu davadaki amacının, yaptığı icra takibi nedeniyle alacağını tahsil edebilmek için yapılan taşınmaz satışının kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğu, davacının bu hakkının ayni değil şahsi sonuç doğurduğu, davada tasarrufun iptali sebeplerinin olması halinde İİK'nun 283/1. maddesi uyarınca iptal ve tescil olmaksızın, dava konusu gayrimenkule ilişkin hisselerin haciz ve satışına karar verilmesi gerekeceği– Mahkemece davanın kabulüne karar verilmesi halinde İİK'nun 280. maddesi gereğince dava konusu gayrimenkullerdeki davalı (B)'nin miras payına düşen ve mirasın reddi hükümleri gereğince diğer davalı (C) adına intikal eden hisseler yönünden "tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya .... 13. İcra Müdürlüğünün 2020/ Esas sayılı icra dosyası ile .... 13. İcra Müdürlüğünün 2020/ Esas sayılı icra dosyasındaki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak haciz ve satış yetkisi verilmesine karar verilmesi" gerekeceği– Kararda infazda tereddüt yaratacak şekilde, yalnızca "tasarrufun iptaline ve cebri icra yetkisi verilmesine" karar verilmesi doğru olmadığı–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı küçük Mikail Şişman'a velayeten veli Elena Şişman vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi D. K.başı tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili; davalı borçlu A. Şişman hakkında Bursa 13. İcra Müdürlüğünün 2020/132 Esas sayılı icra dosyası ile Bursa 13. İcra Müdürlüğünün 2020/616 Esas sayılı dosyasından icra takibi yapıldığını, icra takiplerinin kesinleşmesinin ardından borçlunun murisi C. Şişman'dan intikal edecek olan taşınmazlara haciz şerhi işlendiğini, söz konusu taşınmazlarda ortaklığın giderilmesi için dava açıldığını, borçlunun Mudanya Sulh Hukuk Mahkemesinin 2020/100 Esas, 2020/106 Karar sayılı dosyası ile mirası reddettiğini ve dava konusu Bursa İli, O.gazi İlçesi, Selamet Mahallesi, 1158 Ada 56 Parsel sayılı taşınmaz, Bursa İli, O.gazi İlçesi, Kovukçınar Mahallesi, 1434 Ada, 5 Parsel nolu taşınmaz ile Bursa İli Mudanya İlçesi, Siteler Mahallesi, 1952 Ada 4 Parsel C Blok Zemin Kat 1 Nolu Bağımsız Bölümde kayıtlı taşınmaz olmak üzere her üç taşınmazda davalı A. Şişman'ın miras payına düşen hisselerin mirasın reddi hükümleri gereğince diğer davalı Mikail Şişman adına intikal ettiğini, davalı borçlunun, murisinden intikal edecek mirası reddederek, alacaklılarını zarara uğratmak kastı ile hareket ettiğini belirterek bu tasarrufların iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece, davacının davasının kabulü ile; davalılar arasında tasarrufa konu olan Bursa İli, O.gazi İlçesi, Selamet Mahallesi, 1158 Ada 56 Parsel sayılı taşınmaz, Bursa İli, O.gazi İlçesi, Kovukçınar Mahallesi, 1434 Ada, 5 Parsel nolu taşınmaz ile Bursa İli Mudanya İlçesi, Siteler Mahallesi, 1952 Ada 4 Parsel C Blok Zemin Kat 1 Nolu Bağımsız Bölümde kayıtlı taşınmaz olmak üzere her üç taşınmazda davalı A. Şişman'ın miras payına düşen ve mirasın reddi hükümleri gereğince diğer davalı Mikail Şişman adına intikal eden hisseler yönünden tasarrufun iptali icra cebri icra yetkisi

verilmesine karar verilmiş; hüküm, davalı küçük Mikail Şişman'a velayeten veli Elena Şişman vekili tarafından istinaf edilmiştir.

Bursa Bölge Adliye Mahkemesince, tüm dosya kapsamına göre, davalı küçük Mikail Şişman'a velayeten veli Elena Şişman vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/(1)– b– 1. maddesi gereğince esastan reddine karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davalı küçük Mikail Şişman'a velayeten veli Elena Şişman vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak davalı küçük Mikail Şişman'a velayeten veli Elena Şişman vekilince yapılan istinaf başvurusu üzerine HMK'nun 355 vd. maddeleri kapsamında yönteminceyapılan inceleme sonucunda, Bölge Adliye Mahkemesince verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi HMK'nun 369/1. ve 371. maddelerinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına göre davalı küçük Mikail Şişman'a velayeten veli Elena Şişman vekilinin aşağıdaki (2) numaralı bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar verilmiştir.

2– Dava İİK 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Davacının bu davadaki amacı, yaptığı icra takibi nedeniyle alacağını tahsil edebilmek için yapılan taşınmaz satışının kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğu, davacının bu hakkının ayni değil şahsi sonuç doğurduğu, davada tasarrufun iptali sebeplerinin olması halinde İİK'nun 283/1. maddesi uyarınca iptal ve tescil olmaksızın, dava konusu gayrimenkule ilişkin hisselerin haciz ve satışına karar verilmesi gerekir. Bu durumda mahkemece İİK'nun 280. maddesi gereğince dava konusu gayrimenkullerdeki davalı A. Şişman'ın miras payına düşen ve mirasın reddi hükümleri gereğince diğer davalı Mikail Şişman adına intikal eden hisseler yönünden tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya Bursa 13. İcra Müdürlüğünün 2020/132 Esas sayılı icra dosyası ile Bursa 13. İcra Müdürlüğünün 2020/616 Esas sayılı icra dosyasındaki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak haciz ve satış yetkisi verilmesine karar verilmesi gerekirken, kararda infazda tereddüt yaratacak şekilde, yalnızca tasarrufun iptaline ve cebri icra yetkisi verilmesine karar verilmesi doğru değil ve resen bozma nedeni ise de; yapılan yanlışlığın giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün 6100 sayılı HMK'nun 370/2. maddesi gereğince düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı küçük Mikail Şişman'a velayeten veli Elena Şişman vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı küçük Mikail Şişman'a velayeten veli Elena Şişman vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile, res'en Bursa 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02.03.2022 tarih ve 2021/214 Esas, 2022/59 Karar sayılı hüküm fıkrasının 1. nolu bendindeki "... icra cebri icra yetkisi verilmesine, " ibaresinin hükümden çıkartılmasına ve yerine "...davacı alacaklıya Bursa 13. İcra Müdürlüğünün 2020/132 Esas sayılı icra dosyası ile Bursa 13. İcra Müdürlüğünün 2020/616 Esas sayılı icra dosyasındaki alacak

ve fer'ileriyle sınırlı olmak üzere haciz ve satış yetkisi verilmesine" ibaresinin yazılmasına, hükmün bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, dosyasının İlk Derece Mahkemesine, Dairemiz karar örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalı küçük Mikail Şişman'a velayeten veli Elena Şişman'a geri verilmesine 13.01.2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 13.01.2026 T. E: 2025/4833, K: 41 (www.e– uyar.com)

156) İİK 277. maddesinde sözü edilen iptal davalarının, borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açıldığı, oysa muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçladıkları– İİK 277 ve devamı maddelerine dayalı açılmış tasarrufun iptali davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiği– BK 19 muvazaa hukuksal nitelemesine dayalı davalarda ise; 3.kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesini önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerektiği– Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek bulunmadığı– İİK 277 ve devamına göre açılan tasarrufun iptali davalarında davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olmasının bir 'dava şartı' olduğu– Davanın dayanağı olan icra dosyasının, imha edilmek üzere ... Cumhuriyet Başsavcılığına teslim edilmiş olmasının mahkemece değerlendirilmesi gerekeceği–

İlk Derece Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı vekili ve davalılardan A. ... vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi E. G. Akıl tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili, müvekkili bankanın dava dışı B. Batı Anadolu Tekstil San. ve Tic. Şti.'nden olan alacağı için D.li 1. İcra Müdürlüğü'nün 2001/1321 esas sayılı dosyası ile D.li 4. İcra Müdürlüğü'nün 2011/4246 esas ve 2011/4247 Esas sayılı dosyalarında davalılardan borçlu A. ... hakkında icra takibi yapıldığını, ancak alacaklarının tahsil edilemediğini, davalı borçlu A. ..'ün mal kaçırma amacı ile davalı ... İnşaat Ltd. Şti.'deki hissesini 27/11/2000 tarihinde davalı A. ..'na, şirkete ait 175 ada 7 parsel sayılı taşınmazını ise davalı Mestan ..'na, davalı Mestan ..'nun da aynı taşınmazı davalı İ...'ya devrettiğini, yine A. ..'ün dava konusu 20 DH 708 plakalı aracını davalı İ...'ya, 20 YC 642 plakalı aracını ise davalı F. ..'a devrettiğini belirterek, tüm bu muvazaalı devirlerin iptaline karar verilmesini istemiştir.

Davalılar Mestan ... ve F. .., davaya cevap vermemiş, diğer davalılar ise cevap dilekçelerinde; davanın reddedilmesi gerektiğini savunmuşlardır.

Mahkemece; bozma ilamına uyulmasına karar verilerek; hisse devri ile ilgili talebin kabulüne, diğer dava konusu araç ve taşınmazlar yönünden ise davanın reddine karar verilmiş, karar davacı ve davalı A. ... tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

1– Dava Türk Borçlar Kanunu'nun 19. maddesi gereğince muvazaa hukuksal sebebine dayalı iptal istemine ilişkindir.

Yüzeysel bakıldığında iptal davaları ile muvazaa davaları arasında bir benzerlik görülmekte ise de bu benzerlik her iki davanın güttüğü amaçtan öte gitmemektedir. İİK 277. maddesinde sözü edilen iptal davaları borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılır. Oysa muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçlar. Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören 3.kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilirler.

İİK 277 ve devamı maddelerine dayalı açılmış tasarrufun iptali davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278.maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

BK 19 muvazaa hukuksal nitelemesine dayalı davalarda ise; 3.kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekir. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır. Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur. Çünkü yukarıda açıklandığı gibi İİK 277 ve izleyen maddelerinde iptal davasına konu tasarruflar özünde geçerli olmasına rağmen kanunun icra hukuku yönünden iptaline imkan verdiği tasarruflardır. Muvazaaya dayalı iptal davasında ise davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir. İİK 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen iptal davası açma hakkı davacının genel hükümlere, muvazaaya dayanarak dava açmasına engel değildir. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde ise iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK 283/1,2 maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekecektir. Ancak bu tür davaların görülebilmesi içinde diğer dava koşularının yanında davacıların borçlulardan alacaklı olmaları yani hukuki yararlarının olması gerekir.

Dava şartı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 115. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre davanın başından sonuna kadar dava şartı var olmalıdır. Hakim davanın başında dava şartının bulunduğunu tespit ettikten sonra davanın esasını incelemeye geçmelidir. Davanın açıldığı anda varolan dava şartı, daha sonra ortadan kalkarsa bu durumda dava şartı noksanlığından usulden reddedilmelidir. Az yukarıda belirtildiği gibi, İİK 277 ve devamına göre açılan tasarrufun iptali davalarında davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması bir dava şartıdır.

Dosyanın incelenmesinde; Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 18/01/2024 tarih, 2022/16099 Esas 2024/638 Karar sayılı ilamı ile D.li 1. İcra Müdürlüğü'nün 2001/1321 Esas sayılı dosyası ile D.li 4. İcra Müdürlüğü'nün 2011/4246 esas ve 2011/4247 Esas sayılı takip dosyalarının incelenmek üzere dosya arasına alınması için dosyanın geri çevrilmesine karar verildiği, Mahkemece ilgili icra dairelerine yazıldığı, D.li İcra Dairesi'nin 08/05/2024 tarihli cevabi yazısı ile; D.li Kapatılan 1. İcra Müdürlüğü'nün 2001/1321 Esas sayılı takip dosyasının arşivde aranmasına devam edildiği, akıbetinin ne olduğunun tespit edilmesi halinde en kısa zamanda bilgi verileceği, D.li Kapatılan 4. İcra Müdürlüğünün 2001/4247 Esas sayılı takip dosyasının ise D.li 4. İcra Müdürlüğü'nün 28/03/2013 tarih ve 2013/446 Muh. sayılı Birim Arşivi Ayıklama ve İmha Komisyonu Oluşturma Tutanağı ve yazısı ile imha edilmek üzere D.li Cumhuriyet Başsavcılığı'na teslim edilmesi nedeniyle gönderilemediği, imha edildiğinin bildirildiği görüldüğünden, mahkemece yukarıdaki açıklamalar da gözetilerek bu husus değerlendirilmek suretiyle karar verilmesi için ilk derece mahkeme kararının bozulması gerekmiştir.

2– Bozma neden ve şekline göre davacı vekilinin tüm, davalı A. ... vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine gerek görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davalı A. … vekilinin diğer temyiz itirazlarının kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgililere iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 12/01/2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 12.01.2026 T. E: 2025/5931, K: 13 (www.e– uyar.com)

157) Tavzih talebine karşı verilen kararlara karşı istinaf kanun yoluna gelinmesine engel bir düzenleme bulunmadığı, burada irdelenmesi gereken konunun, talebin tavzihe konu olup olamayacağı ve mahkemece verilen ek kararın yerinde olup olmadığı–

İLK DERECE MAHKEME KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesince yapılan yargılama sonucunda;

"1– Davacı vekilinin davasının KABULÜ ile; Davalı– borçlu Aydoğan Göncü ile davalı– 3. kişi Fatma Göncü arasında Çanakkale ili Gelibolu ilçesi Bayırköy köyü bulunan 203 ada 7 parsel,203 ada 8 parsel,203 ada 9 parsel, 180 ada 89 parsel, 180 ada 90 parsel, 130 ada 38 parsel, 166 ada 3 parsel, 165 ada 8 parsel, 214 ada 72 parsel sayılı taşınmazların satışına ilişkin olarak düzenlenen 31/03/2016 tarihli 3275 yevmiye sayılı TASARRUFUN İPTALİNE, davacı– alacaklının 14/10/2019 tarihli 20 19 06 18 66 W 7 T 0000 983 nolu amme alacakları takip dosyasında 13.875,70 TL ile sınırlı olmak üzere iş bu taşınmazlara ilişkin olarak 6183 S.K. gereğince CEBRİ İCRA YETKİSİ VERİLMESİNE,

2– Harçlar Kanunu gereğince alınması gereken 947,80 TL harcın davalılardan alınarak hazineye irad kaydına, (Bozma önceki mahkememizin 2023/306 E. sayılı dosyasında hükmedilen harç ile tahsilde tekerrür olmamak kaydı ile)

3– Davacı tarafça yapılan 5.972,05 TL yargılama gideri, 384,90 TL nin davalılardan alınarak davacıya verilmesine,(Bozma önceki mahkememizin 2023/306 E. sayılı dosyasında hükmedilen yargılama gideri ile tahsilde tekerrür olmamak kaydı ile)

4– Davacı vekil ile temsil edildiğinden AAÜT'ye göre hesap edilen 30.000 TL nin davalılardan alınarak davacıya verilmesine (Bozma önceki mahkememizin 2023/306 Esas sayılı dosyasında hükmedilen vekalet ücreti ile tahsilde tekerrür olmamak kaydı ile)" karar verildiği görülmüştür.

TAVZİH TALEBİ: Davalılar vekilince 19/06/2025 tarihli dilekçe ile, dosya kapsamına göre gerekçeli kararda davanın 13.875,70– TL üzerinden kabulüne karar verildiği halde, vekalet ücretinin 30.000,00– TL olarak takdir edildiği belirtilerek tavzihen düzeltilmesini talep etmiştir.

TAVZİH TALEBİNE KARŞI İLK DERECE MAHKEME KARARININ ÖZETİ: İlk derece mahkemesince 20/06/2025 tarihli ek karar ile "Mahkememizin 15/05/2025 tarih ve 2023/306 Esas, 2025/244 Karar sayılı kararının 4.maddesinin; "4– Davacı vekil ile temsil edildiğinden AAÜT'ye göre hesap edilen 13.875,75– TL'nin davalılardan alınarak davacıya verilmesine" şeklinde tavzih kararı verildiği görülmüştür.

İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davacı vekili istinaf başvuru dilekçesinde özetle; Mahkemenin 20/06/2025 tarihli gerekçeli kararında müvekkili lehine 30.000,00– TL vekalet ücreti takdir edilmiş iken ve davanın niteliği gereğince maktu vekalet ücreti takdir edilmesi gerekmekte olup karar tarihindeki maktu vekalet ücreti de 30.000,00– TL iken bunun sehven

yazıldığından bahisle 13.875,70– TL olarak tavzihinin doğru olmadığını belirterek, kararın kaldırılmasını talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Dava, 6183 sayılı yasaya göre, yapılan tasarrufun iptali talebine ilişkindir.

Mahkemece, 15/05/2025 tarihli 2023/306 E 2025/244 K sayılı ilam ile davanın kabulüne karar verildiği, davalılar vekilinin tavzih talebi üzerine 20/06/2025 tarihli tavzih kararın verildiği, davacı vekilinin istinaf dilekçesi incelendiğinde istinaf talebinin tavzihe ilişkin 20/06/2025 tarihli karara ilişkin olduğu görülmüştür.

Tavzih talebine karşı verilen kararlara karşı istinaf kanun yoluna gelinmesine engel bir düzenleme yoktur, burada irdelenmesi gereken konu, talebin tavzihe konu olup olamayacağı ve mahkemece verilen ek kararın yerinde olup olmadığıdır.

Hükmün tavzihini düzenleyen HMK.nun 305. maddesine göre; "Hüküm yeterince açık değilse veya icrasında tereddüt uyandırıyor yahut birbirine aykırı fıkralar içeriyorsa, icrası tamamlanıncaya kadar taraflardan her biri hükmün açıklanmasını veya tereddüt ya da aykırılığın giderilmesini isteyebilir. Hüküm fıkrasında taraflara tanınan haklar ve yüklenen borçlar, tavzih yolu ile sınırlandırılamaz, genişletilemez ve değiştirilemez." şeklindeki yasal düzenlemeye göre, hükmün tavzihinin istenebilmesi için verilen hükmün, yeterince açık olmaması, icra işlemleri sırasında uygulanması açısından tereddüt uyandırıyor olması ve hükmün içinde bir birine aykırı fıkralar bulunması gerekmektedir. Eğer böyle bir hal söz konusu ise, taraflardan her biri hükmün tavzihini isteyebilir ve mahkeme kararında açık olmayan veya çelişkili bulunan yönler; ancak, hükmün aslına uygun olarak tavzih edilebilir. Ancak tavzih yolu ile hüküm fıkrasında taraflara tanınan haklar ve yüklenen borçlar sınırlandırılamaz, karar değiştirilemez veya genişletilemez. Şu halde, mahkemenin asıl kararında, davacıya yüklediği vekalet ücreti borcunu (30.000,00– TL) tavzih yoluyla değiştirmesi, yukarıda gösterilen yasal mevzuata aykırı olup tavzih isteminin reddine karar verilmesi gerekirken, talep kabul edilerek vekalet ücretlerinin davacı aleyhine (13.875,75– TL) olarak değiştirilmesi doğru değildir.

Tüm bu nedenlerle; istinafa konu edilen ek kararın, yukarıda açıklandığı üzere HMK 305/2 maddesine uygun olmayan bir karar olması nedeniyle kaldırılması gerektiği anlaşıldığından; HMK'nun 353/1– b.2 maddesi gereğince davacı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile aşağıdaki şekilde hüküm kurulması gerekmiştir.

HÜKÜM:

Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

A)– Davacı vekilinin tavzih kararına yönelik istinaf talebinin kabulü ile; İzmir 4.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2023/306 E 2025/244 K sayılı dosyasında verilen 20/06/2025 tarihli tavzihe konu ek kararın HMK.nun 353/1– b.2 maddesi uyarınca DÜZELTİLMESİNE;

B)– Esasa ilişkin aşağıdaki şekilde yeni hüküm tesisine,

– İlk derece mahkemesinin 20/06/2025 tarihli tavzihe konu ek kararın KALDIRILMASINA,

– Davalılar vekilinin 19/06/2025 tarihli dilekçe ile yaptığı tavzih talebinin, HMK'nun 305/2 maddesine uygun olmaması ve mevcut talebin tavzih ile gerçekleştirilmesi mümkün olmadığından, tavzihe ilişkin bu talebin REDDİNE,

C)– İstinaf yargılaması açısından;

– İstinaf yargılaması duruşmasız yapıldığından vekalet ücreti konusunda karar verilmesine yer olmadığına,

– Davacı harçtan muaf olduğundan bu hususta karar verilmesine yer olmadığına,

– Davacının istinaf kanun yoluna başvuru ile ilgili yaptığı posta ve tebligat giderinden oluşan 435,00– TL yargılama giderinin davalılardan tahsili ile davacıya verilmesine,

Dair, müddeabihi oluşturan miktar itibariyle kesin olarak, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda oy birliğiyle karar verildi.12/01/2026

İZMİR BAM 26. HD. 12.01.2026 T. E: 2025/4675, K: 2026/18 (www.e–uyar.com)

158) İlk derece mahkemesince ihtiyati haciz talebinin kısmen kabulüne karar verilmiş olması, davanın esası bakımından "yaklaşık ispat" koşulunun gerçekleştiğinin mahkemece de kabul edildiğini göstermektedir. Ne var ki; tasarrufun iptali davalarının temel amacı olan alacağın tahsilini güvence altına alma fonksiyonu gözetildiğinde, ihtiyati haczin sadece taşınır ve taşınmaz mallarla sınırlandırılması, özellikle davanın bedele dönüştüğü hallerde davacı tarafın hak arama hürriyetini ve tahsilat kabiliyetini kısıtlayıcı mahiyet taşıdığı, hal böyle olunca, davalılar arasındaki akrabalık bağı ve yaklaşık ispatın varlığı dikkate alınarak, davacı tarafın sunduğu teminatın borcun tamamı dikkate alarak takdir edildiği gözetildiğinde, ihtiyati haciz kapsamının davalı üçüncü kişinin banka hesapları ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarını da kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiği sonucuna varıldığı–

İLK DERECE MAHKEMESİ ARA KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesi tarafından yapılan yargılama sırasında 08/10/2025 tarihli tensiben verilen 9 numaralı ara kararında özetle; dava konusu Adana ili, Seyhan ilçesi, Uçakalanı mahallesi, 990 ada 39 parsel sayılı taşınmazın dava dışı dördüncü kişi adına kayıtlı olduğunu belirterek taşınmaz üzerine ihtiyati haciz talebinin reddine, davalı üçüncü kişinin taşınır ve taşınmaz malları üzerine (banka hesapları ve üçüncü kişilerdeki hak/alacaklar hariç) icra takibine konu toplam 497.456,51 TL alacak miktarının %15'i oranında (74.618,47 TL) teminat yatırılması kaydıyla ihtiyati haciz konulmasına, tarafların sosyal ve ekonomik durumlarının araştırılması ile ilgili icra ve tapu kayıtlarının celbine yönelik karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davacı Akbank T.A.Ş. vekili istinaf dilekçesinde özetle; ilk derece mahkemesinin 07.10.2025 tarihli ve 9– B nolu ara kararı ile davalı üçüncü kişinin banka hesapları ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacakları yönünden ihtiyati haciz talebinin reddedilmesinin hukuka aykırı olduğunu, davalıların kardeş olması nedeniyle mal kaçırma kastının üçüncü kişi tarafından bilindiğinin kanuni karine teşkil ettiğini, davanın bedele dönüşme ihtimali ve mevcut taşınır/taşınmaz malların alacağı karşılamama riski karşısında davanın etkinliğini korumak adına ihtiyati haciz kapsamının banka hesaplarını ve alacakları da kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiğini ileri sürerek, söz konusu ara kararın kaldırılmasına ve davalı üçüncü kişinin üçüncü kişilerdeki hak ve alacakları üzerine ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesini talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ, HUKUKİ SEBEPLER ve GEREKÇE:

Taraflar arasındaki dava, İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca tasarrufun iptali olmadığı taktirde TBK'nun 19. maddesi uyarınca muvazaalı işlemin iptali istemine ilişkindir.

İcra ve İflâs Kanunu'nun 257'nci maddesinde; "Rehinle temin edilmemiş ve vadesi gelmiş bir para borcunun alacaklısı, borçlunun yedinde veya üçüncü şahısta olan

taşınır ve taşınmaz mallarını ve alacaklarıyla diğer haklarını ihtiyaten haczettirebilir. Vadesi gelmemiş borçtan dolayı yalnız aşağıdaki hallerde ihtiyati haciz istenebilir:

1 – Borçlunun muayyen yerleşim yeri yoksa;

2 – Borçlu taahhütlerinden kurtulmak maksadiyle mallarını gizlemeğe, kaçırmağa veya kendisi kaçmağa hazırlanır yahut kaçar ya da bu maksatla alacaklının haklarını ihlal eden hileli işlemlerde bulunursa;

Bu suretle ihtiyati haciz konulursa borç yalnız borçlu hakkında muacceliyet kesbeder." hükmü düzenlenmiştir.

İcra ve İflâs Kanunu'nun 258'nci maddenin 1'nci fıkrası uyarınca, "…Alacaklı alacağı ve icabında haciz sebepleri hakkında mahkemeye kanaat getirecek deliller göstermeğe mecburdur…." Bu hükme göre, ihtiyati haciz kararı verilebilmesi için kesin bir ispat aranmamakta ise de özellikle hukuki bir işlem söz konusu olduğunda, alacağının varlığının ve muaccel olduğunun yazılı bir belgeye veya belgeler zincirine dayanması tercih edilmesi gereken bir seçenektir. Yani yaklaşık ispat yeterlidir. Ayrıca İİK'nun 264'üncü maddesi karşısında, ihtiyati haczi tamamlayan merasim çerçevesinde, her alacağın genel ilke olarak yargılamayı gerektirebileceği şüphesizdir.

Yerleşik uygulamaya göre ihtiyatı haciz; alacaklının, bir para alacağının zamanında ödenmesini güvence (garanti) altına almak için, mahkeme kararı ile borçlunun mallarına önceden geçici olarak el konulmasıdır. İhtiyati haciz geçici bir haciz, dava veya icra takiplerine takaddüm eden emniyet tedbiridir. İhtiyati haciz, bir alacağın tahsilinin teminini sağlayan bir vasıtadır. İhtiyati hacizde, ihtiyaten haczedilen mal ve haklar, alacaklının açtığı veya yaptığı veya açmayı yahut yapmayı düşündüğü dava veya icra takibinin konusu değildir. İİK. 259. maddede ihtiyati haciz istiyen alacaklının hacizde haksız çıktığı taktirde borçlunun ve üçüncü şahsın bu yüzden uğrayacakları zararlardan mesul olacağı ve teminatı vermeğe mecbur olacağı hükmü düzenlenmiştir. HMK 87. madde uyarınca teminatın tutarını ve şeklini hakim serbestçe tayin eder. Teminatı gerektiren durum ve koşullarda değişiklik olması hâlinde, hâkim teminatın azaltılması, artırılması, değiştirilmesi ya da kaldırılmasına karar verebilir.

2004 sayılı İcra İflas Kanunu'nun 281/2. maddesinde tasarrufun iptali davalarına özgü özel bir ihtiyati haciz düzenlemesinin yer almakta olup, buna göre ihtiyati haciz isteyebilme imkanı getirilmiştir.

Tasarrufun iptali davalarının amacı alacaklıların para alacaklarına kavuşmalarını sağlamaktadır. Davanın konusu tasarruflara konu taşınır ya da taşınmazlar değildir. Bunlar üzerinde mülkiyet değişikliği gibi bir amaç güdülmemektedir. Bu taşınır ya da taşınmazların cebri icrayla satılması ve alacaklıların alacaklarına kavuşması hedeflenmektedir. Yani bu davaların konusu da para alacaklarıdır. Bundan dolayıdır ki İİK'nun 281. maddesinde tasarrufun iptali davalarında daha özel bir geçici hukuki koruma tedbiri öngörülmüştür. Buna göre mahkemece alacaklının talebi üzerine iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında ihtiyati haciz kararı verilebilir. İhtiyati haciz talebinin kabulü için tüm dava şartlarının gerçekleşmesine gerek bulunmamaktadır. Zira bunu beklemek dava ile elde edilecek sonuçların gerçekleşmesine engel teşkil

edebilmektedir. İİK'nun 257 ve izleyen maddelerindeki genel ihtiyati haciz kurallarından farklı olarak burada teminat alınması da zorunlu değildir. Teminat alınıp alınmayacağını da mahkeme takdir edecektir. Davanın bedele dönüşmesi halinde teminat karşılığı davalı 3. kişinin malvarlığıyla ilgili ihtiyati haciz kararı verilebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece tayin ve takdir olunur.

Somut olayda; davacı vekilinin tasarrufun iptali talebinde bulunduğu, davalı tarafın işlemin muris babanın vasiyeti ve kanser tedavisi giderlerinin karşılanması amacıyla yapılan bir miras taksimi olduğunu savunduğu, ilk derece mahkemesince taşınmaz üzerindeki ihtiyati haciz talebinin reddine, davalı üçüncü kişinin diğer malvarlığı yönünden ise teminat karşılığında kabulüne yönelik ara karar verildiği, kararın davacı vekili tarafından ihtiyati haciz kapsamının banka hesapları ve üçüncü kişilerdeki alacakları da içerecek şekilde genişletilmesi gerektiği ileri sürülerek istinafa taşındığı görülmüştür.

İlk derece mahkemesince ihtiyati haciz talebinin kısmen kabulüne karar verilmiş olması, davanın esası bakımından "yaklaşık ispat" koşulunun gerçekleştiğinin mahkemece de kabul edildiğini göstermektedir. Ne var ki; tasarrufun iptali davalarının temel amacı olan alacağın tahsilini güvence altına alma fonksiyonu gözetildiğinde, ihtiyati haczin sadece taşınır ve taşınmaz mallarla sınırlandırılması, özellikle davanın bedele dönüştüğü hallerde davacı tarafın hak arama hürriyetini ve tahsilat kabiliyetini kısıtlayıcı mahiyet taşımaktadır. Ayrıca UYAP sorgusunda davalı üçüncü kişi adına kayıtlı taşınmaz kaydına da rastlanmamıştır.

Hal böyle olunca, davalılar arasındaki akrabalık bağı ve yaklaşık ispatın varlığı dikkate alınarak, davacı tarafın sunduğu teminatın borcun tamamı dikkate alarak takdir edildiği gözetildiğinde, ihtiyati haciz kapsamının davalı üçüncü kişinin banka hesapları ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarını da kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

6100 Sayılı HMK'nun 353/1– b– 2 maddesinde; yargılamada eksiklik bulunmamakla beraber kanunun olaya uygulanmasında hata edilip de yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmadığı takdirde veya kararın gerekçesinde hata edilmiş ise düzeltilerek yeniden esas hakkında duruşma yapılmadan karar verilebileceği düzenlenmiştir.

Bu nedenlerle davacı vekilinin istinaf başvurusunun, 6100 sayılı HMK'nun 353/1– b– 2 maddesi uyarınca kabul edilerek kararın kaldırılıp kabule yönelik yeniden dairemizce karar verilmesi gerektiği kanaatine varılarak aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

H Ü K Ü M:

Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1– Davacı vekilinin istinaf başvurusunun, 6100 sayılı HMK'nun 353/1– b– 2 maddesi uyarınca KABULÜNE, Adana 14. Asliye Hukuk Mahkemesinin 08.10.2025 tarihli ve 2025/379 Esas sayılı 9 numaralı tensip ARA KARARININ, yalnızca "(banka hesapları ve üçüncü kişilerdeki hak/alacaklar)" yönünden ihtiyati haciz talebinin

reddine ilişkin kısmının KALDIRILMASINA, ara kararın diğer kısımlarının AYNEN KORUNMASINA, kaldırılan kısım yerine ara karara aşağıdaki bentlerin eklenmesine,

a)Banka hesapları ve üçüncü kişilerdeki hak/alacaklar yönünden ihtiyati haciz talebinin KABULÜNE,

b)Adana Banka Alacakları İcra Müdürlüğü'nün 2025/55225 Esas ve 2025/55702 Esas sayılı icra takip dosyalarındaki alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere davalı üçüncü kişi Muhammed Can adına kayıtlı banka hesapları ile üçüncü kişilerdeki her türlü hak ve alacakları üzerine, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 281/2. maddesi uyarınca İHTİYATİ HACİZ KONULMASINA,

c)Taşınır ve taşınmaz mallar yönünden takdir edilen (74.618,47 TL) teminatın işbu karar ile verilen ihtiyati haciz bakımından da geçerli sayılmasına, bu nedenle işbu ihtiyati haciz yönünden ayrıca teminat alınmasına yer olmadığına,

d)İhtiyati hacze ilişkin müteakip işlemlerin ilk derece mahkemesince yürütülmesine,

2– İstinaf başvurma harcı dışında kalan, istinaf peşin harcı olarak alınan karar ve ilam harcının, istek hâlinde davacıya iadesine,

3– İstinaf giderlerinin, ilk derece mahkemesinde yapılacak yargılama sonucunda dikkate alınmasına,

4– İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından, vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

Dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda, 6100 sayılı HMK'nun 362/1– f maddesi uyarınca KESİN olmak üzere, oybirliğiyle karar verildi. 08/01/2026

ADANA BAM 1. HD. 08.01.2026 T. E: 2026/3, K: 2026/64 (www.e– uyar.com)

159) Davalı borçlunun 6 adet taşınmazı üzerine 1. dereceden haciz koymuş olan davalı/alacaklının, taşınmazların kıymeti bilirkişi ile belirlenerek, bu taşınmazların davacının alacağını karşılayıp karşılamadığı belirlenerek davacının muvazaalı işlemin iptali davasını açmakta hukuki yararı olup olmadığının tespiti gerekeceği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı M. vekili ve davalı A. vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S. B. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp üşünüldü: Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin, davalı M.'den alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine Nusaybin İcra Müdürlüğünde kambiyo takibi yapıldığını, takibin kesinleştiğini, davalı borçlunun acz halinde olduğunu, adına kayıtlı arsa vasfındaki gayrimenkulünü de düşük bedel ile kiracısı olan diğer davalıya devredildiğinin tespit edildiğini beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufun iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalı M. vekili cevap dilekçesinde; davacının haksız ve mesnetsiz olarak açılan davasının öncelikle icra hukuk mahkemesinde açılmış bulunan itiraz davalarının ve Cumhuriyet Başsavcılığında yapılan soruşturma sonucunun beklenilmesini, nihayetinde de haksız ve mesnetsiz davasının reddine, yargılama giderleri ve avukatlık ücretinin karşı taraf üzerine bırakılmasına karar verilmesini savunmuştur.

Davalı A.hakim Özü'ye usulüne uygun tebligat yapılmasına rağmen davaya cevap vermediği anlaşılmıştır.

İlk Derece Mahkemesince yapılan yargılama ve toplanan deliller neticesinde davalı M.'in oturduğu evin bulunduğu taşınmazı icra takibinin başlatılmasından hemen sonra kiracısı olan diğer davalıya satmasının hayatın olağan akışına uygun olmadığı; davaya konu taşınmazın devir tarihindeki değerinin 472.600,00 TL olmasına rağmen, tapuda 5.000,00 TL bedel gösterilerek satıldığı; bu nedenle tapuda gösterilen satış bedelinin mahkemece keşfen belirlenen değerin çok altında olduğu; keza satıştan sonra da davalı M.'in ve çocuklarının dava konusu taşınmazda oturmaya devam ettiği; devirden sonrada dava konusu taşınmazdaki tüm elektrik aboneliklerinin davalı M. adına kayıtlı olduğu, dosyadaki mevcut delil durumuna göre; davalılar arasında satış işleminin gerçek olmadığı, satış işleminin davacının başlattığı icra takibinin tahsilini karşılıksız bırakmak amacı güdüldüğü anlaşılmakla, dava konusu taşınmazın satış işleminin muvazaalı olduğu vicdanî kanaatine varılarak dava konusu taşınmaz yönünden davacıya, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu madde 19 hükmüne kıyas yoluyla uygulanan İİK m. 283/1 hükmü uyarınca, icra takip alacağı ile sınırlı olacak şekilde taşınmazın haciz ve satışını isteyebilme yetkisi verilmiş karar davalı M. vekili ve davalı A. vekili tarafından istinaf edilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesince yapılan istinaf incelemesi neticesinde İlk derece Mahkemesince verilen kararın usul ve yasaya uygun olduğu anlaşıldığından davalıların istinaf başvurularının ayrı ayrı esastan reddine karar verilmiş, karar davalı M. vekili ve davalı A. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– Dava BK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı işlemin iptaline ilişkindir.

BK'nun 19. maddesinde anlamını bulan muvazaa, tarafların 3. kişileri aldatmak amacı ile ve fakat kendi gerçek iradelerine uygun olmayan ve aralarında hüküm ve sonuç doğurmayan bir görünüş yaratmak hususunda anlaşmalarıdır şeklinde tanımlanabilir. Tarafların görünüşte yaptıkları işlemle, iradelerinin birleştiği işlem birbirinden farklılık taşıdığı durumlarda muvazaanın söz konusu olduğu kabul edilmelidir. Kural olarak üçüncü kişiler muvazaa nedeniyle zarara uğradıkları takdirde tek taraflı ve çok taraflı hukuki muamelelerin geçersizliğini ileri sürebilirler. Çünkü muvazaalı bir işlem ile üçüncü kişinin zarar görmesi ona karşı işlenmiş bir haksız eşlem niteliğindedir. Ancak, üçüncü kişilerin muvazaalı işlem ile zararı gördüklerinin benimsenebilmesi için onun işlemi yapandan alacağının bulunması ve alacağın ödenmesini önlemek için muvazaalı işlemin yapılmış olması gerekir.

Mahkemece davanın kabulüne karar verilmişse de varılan sonuç dosya kapsamına uygun düşmemektedir.

Somut olayda; dava konusu Kışla Mahallesi, 492 Ada, 8 Parselde kayıtlı taşınmazın davacı tarafından davalı borçlu aleyhine yapılan icra takibinden 9 gün sonra düşük bedel ile davalı borçlunun kiracısı olan diğer davalıya muvazaalı olarak devredildiği iddia edilmiştir.

Davalı M. vekili temyiz dilekçesinde; davacı tarafından davalı borçlu aleyhine yapılan takip neticesinde davalı borçlunun 6 adet gayrimenkulüne 1. dereceden haciz koyduğu, iş bu gayrimenkuller ile ilgili takip işlemleri yapılmış olsa idi alacağını karşılayabileceği, davacının iş bu davayı açmakta kötü niyetli olduğunu beyan etmiştir.

Mahkemece davalı borçlunun adına kayıtlı olup, davacı tarafından kaydına 1. dereceden haciz konulan gayrimenkullerin kıymeti bilirkişi raporu ile belirlenerek davacının mevcut borcunu karşılayıp karşılamadığı, davacının iş bu davayı açmakta hukuki yararının da olup olmadığı belirlenmeksizin eksik incelemeye dayalı olarak karar verilmesi doğru görülmemiştir.

2– Bozma neden ve şekline göre davalı M. ve A. vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

SONUÇ:

Yukarıda açıklanan nedenlerle; temyiz edilen Bölge Adliye Mahkemesi kararının HMK 373/1. maddesi gereğince KALDIRILMASINA ve İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgililere iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 24.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 24.12.2025 T. E: 4774, K: 8461 (www.e– uyar.com)

160) Danışıklı bir hukuki işlem ile üçüncü kişilere zarar verilmesi, onlara karşı işlenmiş bir haksız eylem niteliğinde olduğundan, kural olarak danışıklı işlem (muvazaalı muamele) nedeniyle hakları zarara uğratılan üçüncü kişilerin, tek taraflı veya çok taraflı olan bu hukuki işlemlerin geçersizliğini "ileri sürebilecekleri"– TBK'nun 19. maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı muvazaalı işlemin iptali istemine ilişkin davada, mahkemece, İİK'nun 283. maddesi hükmü gereğince, davacının dava konusu taşınmazların haczini ve satışını isteyebilmesi yönünde hüküm oluşturulması gerektiği–

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkikinin davalı N. K. vekili ve davalı V. K. vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hâkimi F. K. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Mahkemece hükmüne uyulan Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 01.06.2020 tarihli ve 2020/328 Esas, 2020/1387 Karar sayılı ilamı ile; "dosyadaki bilgi ve belgelerden; Yargıtay 17. Hukuk Dairesi bozma ilamına uyulmasına karar verilmişse de bozmanın gereğinin tam olarak yerine getirilmediğinin anlaşıldığı, Şişli'de bulunan daire yönünden yapılan bozmanın gerekçesinde; taşınmazın boşanma davasından hemen önce davalı kardeş adına satın alındığı, boşanma davası sırasında alınan bilirkişi raporunda da, 17.04.2002 tarihinde davalılar adına müşterek hesap açıldığı ve hesaba 28.899,89 Dolar yatırıldığı, 27.05.2002 tarihinde ise bu hesabın kapatıldığı ve 40.457,315 TL olarak davalı V. hesabına para yatırıldığı, daha sonra paranın nasıl değerlendirildiğinin belli olmadığı belirtilerek, bankadaki hesap hareketleri ve diğer deliller de incelenerek sonucuna göre karar verilmek üzere bozma yapılmışsa da özellikle atıf yapılan aile mahkemesi dosyasındaki bilirkişi raporunda ayrıntılarıyla verilen hesap numarasına dair hesap hareketleri dosyaya kazandırılmadan sadece ilgili bankaya müzekkere yazılarak cevabi yazının dosya içerisine alınmasıyla yetinilmesi, gelen hesap numarasının aile mahkemesi bilirkişi raporu ve Yargıtay 17. Hukuk Dairesi bozmasında atıf yapılan banka hesabı olup olmadığının ve hesap hareketlerinin değerlendirmesi ve karşılaştırması yapılmaksızın, belirtilen taşınmaz yönünden sadece taşınmazın gerçek değeri ile davalı N. tarafından üçüncü şahıstan satın alınırken ödenen bedel arasındaki farkın hayatın olağan akışına aykırı bir durum oluşturduğundan muvazaalı olduğunun kabulü ile bozmanın gereği yerine getirilmeksizin eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu" belirtilmiştir.

Mahkemece, bozmaya uyularak yapılan yargılamada toplanan delillere göre; SS Sınırlı Sorumlu İkitelli Oto Sanayi Sitesindeki 3. Kısım 13 üst blokta bulunan 415 ve 416 nolu dükkanların V. K. tarafından N. K.'ya devir şeklindeki tasarruflarının iptaline yönelik hüküm Yargıtayca bozma dışı bırakıldığından bu hususta değerlendirme yapılmadığı, bozma ilamı doğrultusunda Aile Mahkemesinde alınan bilirkişi raporunda atıf yapılan hesap hareketlerinin istendiği, müzekkere cevabında davalılar adına kayıtlı 4008924– 3, 4008989– 6, 4010601– 3 ve 0127367 no'lu hesap bilgilerine rastlanılmadığı bildirilerek davalılar adına kayıtlı diğer hesaplara ait dökümlerin gönderildiği, tüm

dosya kapsamında V. K. adına kayıtlı 4004789 döviz hesabındaki 26.259,27 USD'in 17.04.2002 tarihinde davalılar adına müşterek hesap açılarak hesaba 28.899,89 Dolar yatırıldığı, 27.05.2002 tarihinde ise bu hesabın kapatıldığı ve 40.457,315 TL olarak davalı V. 0127367 nolu hesabına aktarıldığı, bu hesaba ait kayıtların bulunmaması nedeniyle paranın nasıl değerlendirildiğinin anlaşılamadığı, buna göre aile mahkemesi dosyasında celp edilen banka kayıtları dikkate alınarak yapılan değerlendirmede dava konusu taşınmazın bu paranın aktarıldığı tarihten hemen sonra 28.05.2002 tarihinde alındığı, resmi senette satış bedelinin 10.000 TL alınan bilirkişi raporunda ise rayiç değerinin 154.370 TL olduğu, taşınmazın davalı borçluya ait bankadan çekilen para ile alındığı gerekçesiyle davanın kabulü ile, Şişli İlçesi, Kırağı Sokak 1009 Ada, 30 Parselde davalılardan N. K. adına tapuya kayıtlı 3. Kat, 5 nolu meskenin 20/100 paylı hissesinin satışına ilişkin tasarrufun iptaline, SS Sınırlı Sorumlu İkitelli Oto Sanayi Sitesindeki 3. Kısım 13 üst blokta bulunan 415 ve 416 nolu dükkanların V. K. tarafından N. K.'ya devir şeklindeki tasarruflarının iptaline karar verilmiş; hüküm, davalı N. K. vekili ve davalı V. K. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1.Dosyadaki yazılara, kararın bozmaya uygun olmasına, delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davalı N. K. vekili ve davalı V. K. vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan diğer temyiz itirazlarının reddine karar verilmiştir.

2.Dava, TBK'nun 19. maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı muvazaalı işlemin iptali istemine ilişkindir.

Danışıklı bir hukuki işlem ile üçüncü kişilere zarar verilmesi, onlara karşı işlenmiş bir haksız eylem niteliğinde olduğundan, kural olarak danışıklı işlem (muvazaalı muamele) nedeniyle hakları zarara uğratılan üçüncü kişiler, tek taraflı veya çok taraflı olan bu hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilirler.

Eldeki davada davacının amacı, açtığı dava sonucunda alacaklarının tahsili olanağına kavuşmaktır. Bir başka deyişle; boşanma davası nedeniyle oluşan alacağını tahsil edebilmek için yapılan dava konusu taşınmazların devrine ilişkin tasarrufların kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olup, davacının bu hakkı ayni değil şahsi sonuç doğurur. Bu bakımdan, İİK'nun 283. maddesi düzenlemesi yol gösterici niteliktedir. Mahkemece, İİK'nun 283. maddesi hükmü gereğince, davacının dava konusu taşınmazların haczini ve satışını isteyebilmesi yönünde hüküm oluşturulması gerekirken yazılı şekilde yalnızca tasarrufun iptaline karar verilmesi doğru değil re'sen bozma nedeni ise de yapılan yanlışlığın giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün 6100 sayılı HMK'nun 370/2. maddesi gereğince düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ:

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı N. K. vekili ve davalı V. K. vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle hüküm fıkrasının 1. ve 2. bendindeki "tasarruflarının iptaline" ifadesinden sonra gelmek üzere hükme "davacıya Şişli 1. Aile Mahkemesinin 2009/1092 E., 2010/21 K. sayılı

dosyasında davacı lehine hükmedilen alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere; sözü edilen taşınmazlar üzerinde haciz ve satış yetkisi verilmesine" ibaresinin yazılmasına, hükmün bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, karar düzeltilerek onandığından harç alınmasına yer olmadığına, ilamın tebliğinden itibaren 15 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 24.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 24.12.2025 T. E: 8012, K: 8479 (www.e– uyar.com)

161) 6183 sayılı yasanın 24 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemi– Şirket hisselerinin satışının İİK'nun 280/3. maddesinde yazılı olan ticari işletmenin devri niteliğinde olduğu, iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiği veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların ıttılaını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğuna dair herhangi bir delil sunulamadığı, bu nedenle davaya konu tasarrufların iptale tabi olduğu– Yargılama devam ederken vefat eden davalının mirasının tüm mirasçıları tarafından reddedildiği tespit edildiğinden, davanın bu davalı yönünden usulden reddine, diğer davalılar..... yönünden davanın kabulüne karar verilmesi gerektiği– Mahkemece "dava konusu limited şirket hisselerinin devrine ilişkin tasarrufların iptali ile davacı alacaklıya tasarruf tarihine kadar olan alacak ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere bu limited şirket hisseleri üzerinde haciz ve satış yetkisi verilmesine" karar verilmesi gerekirken kararda yalnızca 'tasarrufun iptaline' karar verilmesinin doğru olmadığı–

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkikinin davalı ... vekili ve davalı.. vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hâkimi F. Karaburçak tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava, 6183 sayılı yasanın 24 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Mahkemece hükmüne uyulan Yargıtay (Kapatılan) 17.Hukuk Dairesinin 19.06.2017 tarih, 2015/1648 Esas ve 2017/6956 Karar sayılı bozma ilamında; "davacının alacağının 08.05.2003 tarihinden önceki vergi borçlarına ilişkin olduğu, davalı borçlu hakkında icra takibine geçildiği ve takibin kesinleştiği, alacağın gerçek olduğu, iptali istenen tasarrufların takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı ve davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından dava ön koşullarının gerçekleştiği, davalı borçlu şirketin hissedarlarının toplam hissesinin 20 pay olarak belirlendiği, 20 payın 16 payına sahip olan Ö. S. ..'un noter kanalı ile tüm paylarını davalı 3. kişi B. H.'a, 2 paya sahip olan M. M. ..'un tüm paylarını noter kanalı ile davalı 3. kişi N. ..'a, ve yine 2 paya sahip F...in tüm paylarını noter kanalı ile N. ..'a devrettiği, hisse satış tarihlerinin aynı gün ve birbirini takip eden yevmiyelerle aynı noterden yapıldığı hususları birlikte değerlendirildiğinde; mal kaçırma kasdının yanında tüm payların devredilmesi sebebi ile kıyasen uygulanacak olan ve bozmada sözü edilen İİK. 280/son maddesi hükmüne göre tasarrufların iptale tabi olduğunun kabulüyle davanın kabulüne karar verilmesi" gereğine değinilmiştir.

Mahkemece, bozmaya uyularak yapılan yargılamada toplanan delillere göre; somut olayda şirket hisselerinin satışının İİK'nun 280/3. maddesinde yazılı olan ticari işletmenin devri niteliğinde olduğu, iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiği veya ticari işletmenin

bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların ıttılaını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğuna dair herhangi bir delil sunulamadığı, bu nedenle davaya konu tasarrufların iptale tabi olduğu, yargılama devam ederken davalılardan N. ..'ın vefat ettiği ve mirasının tüm mirasçıları tarafından reddedildiğinin tespitine karar verilmiş olduğu gerekçesiyle davanın, davalı N. ... yönünden usulden reddine, davalılar Ö. S. .., M. M. .., F. F.... ve B.... yönünden davanın kabulü ile, Gölcük 3.Noterliğinin 08.05.2003 tarih 3070 yevmiye sayılı, Gölcük 3.Noterliğinin 08.05.2003 tarih 3071 yevmiye sayılı, Gölcük 3.Noterliğinin 08.05.2003 tarih 3072 yevmiye sayılı limited şirket hisse devri sözleşmeleri ile yapılan tasarrufların ayrı ayrı iptaline karar verilmiş; hüküm, davalı F. F. ... vekili ve davalı M. M. ... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1.Dosyadaki yazılara, kararın bozmaya uygun olmasına, delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davalı F. F.... vekili ve davalı M. M. ... vekilinin temyiz itirazlarının reddine karar verilmiştir.

2.Davacının bu davadaki amacı, yaptığı icra takibi nedeniyle alacağını tahsil edebilmek için yapılan limited şirket hisselerinin devrine ilişkin tasarrufların kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olup, davacının bu hakkı ayni değil şahsi sonuç doğurur. Davada tasarrufun iptali sebeplerinin olması halinde dava konusu şey üzerinde haciz ve satış yetkisine karar verilmesi gerekir. Bu durumda mahkemece dava konusu limited şirket hisselerinin devrine ilişkin tasarrufların iptali ile davacı alacaklıya tasarruf tarihine kadar olan alacak ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere bu limited şirket hisseleri üzerinde haciz ve satış yetkisi verilmesine karar verilmesi gerekirken kararda yalnızca tasarrufun iptaline karar verilmesi doğru değil re'sen bozma nedeni ise de yapılan yanlışlığın giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün 6100 sayılı HMK'nun 370/2. maddesi gereğince düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı F. F. ... vekili ve davalı M. M. ... vekilinin temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle hüküm fıkrasının 3.bendindeki "tasarrufların ayrı ayrı iptaline" ifadesinden sonra gelmek üzere hükme "davacı alacaklıya tasarruf tarihine kadar olan alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere; sözü edilen limited şirket hisseleri üzerinde haciz ve satış yetkisi verilmesine" ibaresinin yazılmasına, hükmün bu şekli ile re'sen DÜZELTİLEREK ONANMASINA, karar düzeltilerek onandığından harç alınmasına yer olmadığına, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, 24.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 24.12.2025 T. E: 5505, K: 8478 (www.e– uyar.com)

162) Davalılar arasında aynı ilçede müteahhitlik yaptığı iddiası dışında başkaca bir tanıdıklık, iş ilişkisi de olduğu somut deliller ile ortaya konulamadığı– Davalı borçlunun eşi tarafından aralarında başkaca bir iş ilişkisi olup olmadığı değerlendirilmeksizin verilen çeklerin neye dayalı olarak verildiği de belirlenmeksizin veya davalı borçlu ile davalı üçüncü kişi arasında herhangi bir iş ilişkisi veya tanıdıklık ilişkisi olup olmadığı somut deliller ile belirlenmeksizin, "çeklerin dava konusu gayrımenkulün satışına dair olmadığı, bu sebeple de dava konusu gayrımenkulünün tapuda gösterilen değeri ile tasarruf tarihindeki gerçek değeri arasında misli aşan farkın bulunduğu" gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmesinin hatalı olduğu– Mahkemece ayrı ayrı bent olarak tazminata hükmedilmesinin de hatalı olduğu–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı R. K. vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S.ay Bağkesen tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilini kredi borcu sebebi ile davalı K. Keleş'ten alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine icra takipleri yapıldığını, alınan rehin açığı belgesine dayalı olarak Konya 9. İcra Müdürlüğü'nün 2019/10492 E sayılı dosya ile takip yapıldığını, davalı borçlunun acz halinde olduğunu, mal kaçırma gayesi ile adına kayıtlı gayrımenkulü diğer davalıya devredildiğinin tespit edildiğini beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufun iptali ile icra dosyasından cebri icra yetkisi verilmesi talep ve dava edilmiştir.

Davalı R. K. vekili, müvekkilinin müteahhitlik yaptığını, dava konusu gayrımenkulü boş arsa olarak satın alıp üzerine inşaat yaptığını, her ne kadar tapuda 35.000,00 TL e satın alındığı belirtilmişse de eşi tarafından davalı borçlu lehine düzenlenmiş çekler ile toplamda 185.000,00 TL ödeme yapıldığını, (30.04.2018– 30.05.2018– 30.06.2018 keşideli 50.000 TL bedelli çek) bedel farkının bulunmadığını, beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre davanın kabulüne, dava konusu Konya İli, Beyşehir İlçesi, … Mahallesi, 392 ada, 193 parselde, 1 ve 8 bağımsız bölüm numaraları ile davalılardan R. K. adına kayıtlı taşınmazların Konya 9. İcra Müdürlüğü'nün 2019/10492 Esas sayılı icra dosyasındaki alacak ve ferilerinin tahsili amacıyla İİK 277. ve devamı maddeleri uyarınca Konya 9. İcra Müdürlüğü'nün 2019/10492 Esas sayılı dosyasında 193.200,00 TL asıl alacak ve fer'isi ile sınırlı olarak cebri icra yetkisi tanınmasına, Davalı R. K.'nın, dava tarihinden sonra devir ettiği taşınmazlara ilişkin 193.200,00 TL tazminatın, Konya 9. İcra Müdürlüğü'nün 2019/10492 Esas sayılı icra dosyasındaki alacak ve feriileri ile sınırlı olmak üzere davalı R. K.'dan tahsili ile davacıya verilmesine, karar verilmiştir. Karar davalı R. K. vekili tarafından istinaf edilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince davalı R. K. vekilinin istinaf taleplerinin esastan reddine karar verilmiş, karar davalı R. K. vekili tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

1– Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde bir usulsüzlük bulunmamasına göre, davalı R. K. vekilinin aşağıdaki bent dışında yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2– Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İİK'nun 278/3– 2 maddesinde "Mütat hediyeler müstesna olmak üzere, hacizden veya haczedilecek mal bulunmaması sebebiyle acizden yahut iflasın açılmasından haczin veya aciz vesikası verilmesinin sebebi olan yahut masaya kabul olunan alacaklardan en eskisinin tesis edilmiş olduğu tarihe kadar geriye doğru olan müddet içinde yapılan bütün bağışlamalar ve ivazsız tasarruflar batıldır. Ancak, bu müddet haciz veya aciz yahut iflastan evvelki iki seneyi geçemeyeceği" belirtilmiştir.

İİK'nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hüküm altına alınmıştır.

Mahkemece; dava konusu Konya İli, Beyşehir İlçesi, … Mahallesi, 392 ada, 193 parselde kayıtlı arsa, 02/04/2018 tarihinde 35.000,00 TL bedelle borçlu tarafından davalı R. K.'ya satıldığı, R. K.'nın dava konusu taşınmazı satın aldıktan sonra taşınmazda bina yaptırdığı, taşınmazda 8 adet bağımsız bölüm oluşturduğu, bilirkişi tarafından taşınmazın, tasarruf tarihindeki çıplak arazi değerinin 193.200,00 TL olarak belirlendiği, taşınmazın gerçek değeri ile satış bedeli arasında fahiş fark olduğu, davalılar arasında bir akrabalık ilişkisi yok ise de taşınmazın bu denli düşük fiyatla satılmış olması sebebiyle, satışın muvazaalı olduğu, davalı borçlunun eşi tarafından verilen çekler yönünden ise kişinin kendi muvazaasına dayanamayacağı kanaatine varıldığı gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmişse de varılan sonuç dosya kapsamına uygun düşmemektedir.

Somut olayda; davalı borçlu K. K., kendisine ait dava konusu Konya İli, Beyşehir İlçesi, … Mah. 392 ada, 193 parselde kayıtlı arsasını 02.04.2018 tarihinde 35.000,00 TL bedelle davalı R. K.'ya devretmiştir.

R. K.; müteahhitlik yaptığını, dava konusu gayrımenkul için eşi tarafından keşide edilen 30.04.2018 – 30.05.2018 ve 30.06.2018 keşideli 50.000'er TL bedelli çekleri davalı borçluya verdiğini, iş bu çeklerin de davalı borçlu tarafından tahsil edildiğini, tapuda gösterilen değer haricinde 150.000,00 TL bedelli çekler ile de ödeme yaptığını, dava konusu gayrımenkulü gerçek değerinde satın aldığını beyan etmiştir.

Davalılar arasında aynı ilçede müteahhitlik yaptığı iddiası dışında başkaca bir tanıdıklık, iş ilişkisi de olduğu somut deliller ile ortaya konulamamıştır.

Davalı borçlunun eşi tarafından aralarında başkaca bir iş ilişkisi olup olmadığı değerlendirilmeksizin verilen çeklerin neye dayalı olarak verildiği de belirlenmeksizin

veya davalı borçlu ile davalı R. K. arasında herhangi bir iş ilişkisi veya tanıdıklık ilişkisi olup olmadığı somut deliller ile belirlenmeksizin, iş bu çeklerin dava konusu gayrımenkulün satışına dair olmadığı bu sebeple de dava konusu gayrımenkulünün tapuda gösterilen değeri ile tasarruf tarihindeki gerçek değeri arasında misli aşan farkın bulunduğu gerekçesi ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.

Kabule göre de; ilk derece mahkemesince kesin rehin açığı belgesinin aciz vesikası olarak kabul edilmesi doğru değilse de dosyaya ibraz edilen 10.03.2019 tarihli haciz tutanaklarının İİK gereğince geçici aciz vesikası hükmünde olduğu görülmüştür.

Yine mahkemece ayrı ayrı bent olarak tazminata hükmedilmesi de doğru görülmemiştir.

SONUÇ:

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı R. K. vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı R. K. vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının KALDIRILMASINA,

İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde temyiz edene iadesine, aynı Kanun'un 373/1. maddesi uyarınca; dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 24.12.2025 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 24.12.2025 T. E: 4693, K: 8462 (www.e– uyar.com)

163) Tasarrufun iptali davasında, kararda infazda tereddüt yaratacak şekilde, icra takip dosyası belirtmeksizin yalnızca 'tasarrufun iptaline ve cebri icra yetkisi tanınmasına' karar verilmesinin hatalı olduğu–

Taraflar arasındaki İlk Derece Mahkemesinde görülen tasarrufun iptali davasında verilen davanın kabulüne ilişkin hüküm hakkında Bölge Adliye Mahkemesi tarafından yapılan istinaf incelemesi sonucunda; esas yönünden istinaf isteminin reddine ilişkin kararın süresi içinde davalı D. Tavukçuluk Besicilik Gıda İnşaat Nakliye Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, dava dosyası için Tetkik Hakimi D. K.başı tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili; davalı borçlu D. Tavuk ve Ekipmanları Besicilik Gıda İnşaat Nakliye Makina İmalat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi hakkında icra takibi yapıldığını, yapılan takipte borçlunun borç ödemekten aciz durumda olduğunu, ancak dava konusu İzmir İli, K.paşa İlçesi, … Mahallesi, 215 Parsel ile aynı yer 217 Parsel sayılı taşınmazları diğer davalı D. Tavukçuluk Besicilik Gıda İnşaat Nakliye Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne alacaklılardan mal kaçırmak kastıyla devrettiğini, davalıların fikir birliği içerisinde muvazaalı hareket ederek alacaklılardan mal kaçırmak kastıyla bu tasarruf işlemlerini yaptıklarını belirterek bu tasarrufların iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece, davacının davasının kabulü ile; dava konusu; İzmir İli, K.paşa İlçesi, Yenmiş Mahallesi, 215 Parsel ve aynı yer 217 Parsel sayılı taşınmazların 20.04.2016 tarih 5502 sayılı resmi senet ile davalı borçlu D. Tavuk tarafından, davalı– 3. kişi D. Tavukçuluk Besicilik'e satışı ile ilgili tasarrufun, davacı yönünden iptali ile İİK'nun 283/1. maddesi uyarınca, dava konusu taşınmaz üzerinde, İzmir 20. İcra Müdürlüğünün 2017/3926 Esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı kalmak kaydı ile davacıya cebri icra yetkisi tanınmasına karar verilmiş; hüküm davalı D. Tavukçuluk Besicilik Gıda İnşaat Nakliye Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi vekili tarafından istinaf edilmiştir.

İzmir Bölge Adliye Mahkemesince, tüm dosya kapsamına göre, davalı D. Tavukçuluk Besicilik Gıda İnşaat Nakliye Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/(1)– b– 1. maddesi gereğince esastan reddine karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davalı D. Tavukçuluk Besicilik Gıda İnşaat Nakliye Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak davalı D. Tavukçuluk Besicilik Gıda İnşaat Nakliye Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi vekilince yapılan istinaf başvurusu üzerine HMK'nun 355 vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda, Bölge Adliye Mahkemesince verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi HMK'nun 369/1. ve 371. maddelerinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına göre davalı D. Tavukçuluk Besicilik

Gıda İnşaat Nakliye Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi vekilinin aşağıdaki (2) numaralı bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar verilmiştir.

2– Dava İİK 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Davacının bu davadaki amacı, yaptığı icra takibi nedeniyle alacağını tahsil edebilmek için yapılan taşınmaz satışlarının kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğu, davacının bu hakkının ayni değil şahsi sonuç doğurduğu, davada tasarrufun iptali sebeplerinin olması halinde İİK'nun 283/1. maddesi uyarınca iptal ve tescil olmaksızın, dava konusu gayrimenkullere ilişkin hisselerin haciz ve satışına karar verilmesi gerekir. Bu durumda mahkemece dava konusu gayrimenkullerin davalılar arasındaki satış işlemine ilişkin tasarrufların iptali ile davacı alacaklıya İzmir 20. İcra Müdürlüğünün 2017/3926 Esas sayılı dosyasındaki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak haciz ve satış yetkisi verilmesine karar verilmesi gerekirken, kararda infazda tereddüt yaratacak şekilde yalnızca tasarrufun iptaline ve cebri icra yetkisi tanınmasına karar verilmesi doğru değil ve resen bozma nedeni ise de; yapılan yanlışlığın giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün 6100 sayılı HMK'nun 370/2. maddesi gereğince düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ:

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle; davalı D. Tavukçuluk Besicilik Gıda İnşaat Nakliye Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı D. Tavukçuluk Besicilik Gıda İnşaat Nakliye Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi vekilinin temyiz itirazının kabulü ile res'en K.paşa 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 01.11.2021 tarih ve 2018/276 Esas– 2021/491 Karar sayılı hüküm fıkrasının 1. paragrafındaki "cebri icra yetkisi tanınmasına" ibaresinin hükümden çıkartılmasına ve yerine "haciz ve satış yetkisi verilmesine" ibaresinin yazılmasına, hükmün bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, dosyasının İlk Derece Mahkemesine, Dairemiz karar örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalı D. Tavukçuluk Besicilik Gıda İnşaat Nakliye Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne geri verilmesine, 23.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 23.12.2025 T. E: 4902, K: 8412 (www.e– uyar.com)

164) Somut olayda; eldeki dava açıldıktan sonra davalı borçlu şirketin; … Asliye Hukuk Mahkemesinin 27.03.2024 tarih, 2024/33 E.– 2024/… K. sayılı kararı ile iflasına karar verildiği, kararın 18.09.2024 tarihinde kesinleştiği, iş bu davadan iflas idaresinin haberdar edilmediğinin anlaşıldığı– Mahkemece, bir ara kararı ile ikinci alacaklılar toplantısından on gün sonraki bir tarihe kadar durmasına karar verilmesinin gerekip gerekmediği, ayrıca TBK'nun 513. hükümleri gereğince iflasın açılması ile vekilin temsil ve vekalet görevi sona ermiş olması karşısında mahkemece iflas idaresinin usulüne uygun tebligatla davadan haberdar edilip taraf teşkili sağlandıktan sonra ve davaya devam edip etmeyeceği, davacı alacaklıya davayı takip etme yetkisi verilip verilmeyeceği, davacı alacaklıya İİK'nun 245. ve 255/2. madde gereğince davayı takip konusunda aldığı belge varsa sunması için süre verilmesi, sunulduğu takdirde davanın esasının incelenmesi, sunulmadığı takdirde davanın iflas idaresine ihbarı ile taraf teşkilinin sağlanması ve iflas idaresinin huzuru ile davaya devam edilerek davanın esasının incelenmesi ve hükmün iflas idaresi lehine veya aleyhine kurulması gerekeceği–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi ile davalı … Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekillerince temyiz edilmiş incelemenin duruşmalı olarak yapılması istenilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 16.12.2025 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen günde gelen davacı K. Trade Tarım Ür. İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti. vekili Av. S. … ve davalı … Finansal Kiralama A.Ş. vekili Av. Y. … ile davalı Müflis E. Tic. San. Tur. Nak. ve Paz. Ltd. Şti. vekili Av. ……..'un sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için uygun görülen Tetkik Hâkimi (S) tarafından hazırlanan rapor dinlenerek dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; dava dışı alacaklı E. Ltd. Şti. tarafından, borçlu davalı şirket adına Merzifon İcra Müdürlüğünde 24.04.2018 tarihinde; 2018/866 Esas sayılı dosya için 1.901.327,95 TL; 2018/863 Es. 290.577,34 TL olmak üzere; toplam 2.191.905.29 TL alacağını Samsun 6. Noterliği'nin … Yev. No. İle 28.03.2019 tarihinde temlik aldığını, takipleri devam ettirdiğini, ancak E. şirketi … Asliye Hukuk Mahkemesinde, 18.05.2018 tarihinde, konkordato talebinde bulunduğunu, E. şirketine ait Amasya İli, Merzifon İlçesi, … Mahallesi, Çayır Mevkii, 743 Ada, 28 Parsel, 5 Katlı Un Fabrikası ve İdari Bina Niteliğindeki taşınmazın mal kaçırma gayesi ile … finansal kiralama şirketine 27. Noterliği'nin 23.02.2018 tarih ve … yevmiye no'lu 17014917 sözleşme numaralı "Sat ve Geri Kirala" sözleşmesi devrettiğini, beyan ederek davalılar arasındaki sat ve geri kiralama sözleşmesinin TBK 19 muvazaa hükmü uyarınca tasarrufun iptaline, muvazaanın aksi kanaatindeyse İİK 277 ve devamına göre tasarrufun iptaline karar verilmesi talep ve dava edilmiştir.

Davalı … Finans vekili cevap dilekçesinde; finansal kiralama sözleşmesinin mal kaçırma gayesi ile yapılmadığını, davalı borçlu hakkında konkordato süreci devam

ederken kira bedelleri ödenmediğinden davalı borçlu aleyhine "finansal kiralama sözleşmesinin" mahkeme kararı ile feshedildiğini, davacının bu davayı açmakta hukuki yararı olmadığını, harcın eksik ödendiğini, İİK 277 şartlarının olmadığını, icra dosyalarının kesinleşmediğini, bedel farkı olmadığını beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Davalı E. Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekili cevap dilekçesinde; harcın eksik ödendiğini, icra takiplerinin kesinleşmediğini, itirazın iptali davası olduğunu, takibin konkordato sebebi ile durduğunu, tasarrufun iptali şartlarının ve mal kaçırmanın söz konusu olmadığını beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre davanın kabulüne karar verilmiş, karar davalı müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekili ve davalı ... Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekili tarafından istinaf edilmiş, Samsun Bölge Adliye Mahkemesince davalı müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekilinin ve davalı ... Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekilinin istinaf taleplerinin esastan reddine karar verilmiş, karar davalı Müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekili ve davalı ... Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekili tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

1– Dava İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Tasarrufun iptali davasını elinde geçici veya kati aciz belgesi bulunan alacaklılar ile borçlu iflas etmiş ise iflas idaresi ya da İİK'nun 245. maddesi gereğince iflas idaresi tarafından dava hakkı kendisine devredilen alacaklılar açabilir.

İflasın açılması, iflas masasına giren mal ve haklarla ilgili bilûmum hukuk davalarını acele olanlar istisna olmak üzere ikinci alacaklılar toplanmasından 10 gün sonraya kadar durdurur. Bu hükmün amacı, iflasın açılması ile tasarruf yetkisi kısıtlanıp yerini iflas idaresi alan alacaklının açtığı davaları devam ettirmekte fayda olup olmadığını tespit bakımından iflas idaresine imkan sağlamaktır. İflas idaresinin bu dava takip yetkisini kullanıp kullanmayacağını tespit edebilmek için, ilk önce iflas organlarının teşekkül etmesi ve her dava hakkında esaslı bilgi sahibi olunması gerekir. İşte bu nedenle, İİK'nun 194. maddesine göre hukuk davalarının iflasın açılması ile belli bir süre için durması kabul edilmiştir.

Somut olayda; eldeki dava açıldıktan sonra davalı borçlu şirketin; Havza Asliye Hukuk Mahkemesinin 27.03.2024 tarih, 2024/33 E.– 2024/106 K. sayılı kararı ile iflasına karar verildiği, kararın 18.09.2024 tarihinde kesinleştiği, iş bu davadan iflas idaresinin haberdar edilmediği anlaşılmıştır.

Mahkemece, bir ara kararı ile ikinci alacaklılar toplantısından on gün sonraki bir tarihe kadar durmasına karar verilmesinin gerekip gerekmediği, ayrıca TBK'nun 513. hükümleri gereğince iflasın açılması ile vekilin temsil ve vekalet görevi sona ermiş olması karşısında mahkemece iflas idaresinin usulüne uygun tebligatla davadan haberdar edilip taraf teşkili sağlandıktan sonra ve davaya devam edip etmeyeceği, davacı

alacaklıya davayı takip etme yetkisi verilip verilmeyeceği, davacı alacaklıya İİK'nun 245. ve 255/2. madde gereğince davayı takip konusunda aldığı belge varsa sunması için süre verilmesi, sunulduğu takdirde davanın esasının incelenmesi, sunulmadığı takdirde davanın iflas idaresine ihbarı ile taraf teşkilinin sağlanması ve iflas idaresinin huzuru ile davaya devam edilerek davanın esasının incelenmesi ve hükmün iflas idaresi lehine veya aleyhine kurulması gerekirken eksik incelemeye dayalı hüküm tesisi isabetli görülmemiştir.

2– Bozma neden ve şekline göre davalı müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekilinin ve davalı ... Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekilinin sair temyiz itirazları şimdilik incelenmemiştir.

SONUÇ:

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekilinin ve davalı ... Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının KALDIRILMASINA,

İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA;

(2) nolu bentte açıklanan sebeplerle davalı müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekili ve davalı ... Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına,

Peşin alınan harcın istek halinde ilgililere iadesine,

40.000,00 TL Yargıtay duruşması vekalet ücretinin davacıdan alınıp davalılara verilmesine,

Aynı kanun'un 373/1. maddesi uyarınca, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

17.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 17.12.2025 T. E: 5638, K: 8309 (www.e– uyar.com)

165) Davalı borçlu şirketin; … Asliye Hukuk Mahkemesinin 27.03.2024 tarih, 2024/33 E.– 2024/106 K. sayılı kararı ile iflasına karar verildiği, kararın 18.09.2024 tarihinde kesinleştiği, iş bu davadan iflas idaresinin haberdar edilmediğinin anlaşıldığı– Mahkemece, bir ara kararı ile ikinci alacaklılar toplantısından on gün sonraki bir tarihe kadar durmasına karar verilmesinin gerekip gerekmediği, ayrıca TBK'nun 513. hükümleri gereğince iflasın açılması ile vekilin temsil ve vekalet görevi sona ermiş olması karşısında mahkemece iflas idaresinin usulüne uygun tebligatla davadan haberdar edilip taraf teşkili sağlandıktan sonra ve davaya devam edip etmeyeceği, davacı alacaklıya davayı takip etme yetkisi verilip verilmeyeceği, davacı alacaklıya İİK'nun 245. ve 255/2. madde gereğince davayı takip konusunda aldığı belge varsa sunması için süre verilmesi, sunulduğu takdirde davanın esasının incelenmesi, sunulmadığı takdirde davanın iflas idaresine ihbarı ile taraf teşkilinin sağlanması ve iflas idaresinin huzuru ile davaya devam edilerek davanın esasının incelenmesi ve hükmün iflas idaresi lehine veya aleyhine kurulması gerekeceği–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi ile davalı ... Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekillerince temyiz edilmiş incelemenin duruşmalı olarak yapılması istenilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 16.12.2025 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen günde gelen davacı müflis … Tarım Ür. İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti. vekili Av. S. … ve davalı ... Finansal Kiralama A.Ş. vekili Av. Y. … ile davalı müflis E. Tic. San. Tur. Nak. ve Paz. Ltd. Şti. vekili Av. D. …'un sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için uygun görülen Tetkik Hâkimi (S) tarafından hazırlanan rapor dinlenerek dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; dava dışı alacaklı E. Ltd. Şti. tarafından, borçlu davalı şirket adına Merzifon İcra Müdürlüğünde 24.04.2018 tarihinde; 2018/866 Esas sayılı dosya için 1.901.327,95 TL; 2018/… Es. 290.577,34 TL olmak üzere; toplam 2.191.905.29 TL alacağını Samsun 6. Noterliği'nin … Yev. No. İle 28.03.2019 tarihinde temlik aldığını, takipleri devam ettirdiğini, ancak E. şirketi Havza Asliye Hukuk Mahkemesinde, 18.05.2018 tarihinde, konkordato talebinde bulunduğunu, E. şirketine ait Amasya İli, Merzifon İlçesi, Kümbethatun Mahallesi, Çayır Mevkii, 743 Ada, … Parsel, 5 Katlı Un Fabrikası ve İdari Bina Niteliğindeki taşınmazın mal kaçırma gayesi ile ... finansal kiralama şirketine 27. Noterliği'nin 23.02.2018 tarih ve … yevmiye no'lu 17014917 sözleşme numaralı "Sat ve Geri Kirala" sözleşmesi devrettiğini, beyan ederek davalılar arasındaki sat ve geri kiralama sözleşmesinin TBK 19 muvazaa hükmü uyarınca tasarrufun iptaline, muvazaanın aksi kanaatindeyse İİK 277 ve devamına göre tasarrufun iptaline karar verilmesi talep ve dava edilmiştir.

Davalı ... Finans vekili cevap dilekçesinde; finansal kiralama sözleşmesinin mal kaçırma gayesi ile yapılmadığını, davalı borçlu hakkında konkordato süreci devam ederken kira bedelleri ödenmediğinden davalı borçlu aleyhine "finansal kiralama

sözleşmesinin" mahkeme kararı ile feshedildiğini, davacının bu davayı açmakta hukuki yararı olmadığını, harcın eksik ödendiğini, İİK 277 şartlarının olmadığını, icra dosyalarının kesinleşmediğini, bedel farkı olmadığını beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Davalı E. Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekili cevap dilekçesinde; harcın eksik ödendiğini, icra takiplerinin kesinleşmediğini, itirazın iptali davası olduğunu, takibin konkordato sebebi ile durduğunu, tasarrufun iptali şartlarının ve mal kaçırmanın söz konusu olmadığını beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre davanın kabulüne karar verilmiş, karar davalı Müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekili ve davalı ... Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekili tarafından istinaf edilmiş, Samsun Bölge Adliye Mahkemesince davalı Müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekilinin ve davalı ... Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekilinin istinaf taleplerinin esastan reddine karar verilmiş, karar davalı müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekili ve davalı ... Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekili tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

1– Dava İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Tasarrufun iptali davasını elinde geçici veya kati aciz belgesi bulunan alacaklılar ile borçlu iflas etmiş ise iflas idaresi ya da İİK'nun 245. maddesi gereğince iflas idaresi tarafından dava hakkı kendisine devredilen alacaklılar açabilir.

İflasın açılması, iflas masasına giren mal ve haklarla ilgili bilûmum hukuk davalarını acele olanlar istisna olmak üzere ikinci alacaklılar toplanmasından 10 gün sonraya kadar durdurur. Bu hükmün amacı, iflasın açılması ile tasarruf yetkisi kısıtlanıp yerini iflas idaresi alan alacaklının açtığı davaları devam ettirmekte fayda olup olmadığını tespit bakımından iflas idaresine imkan sağlamaktır. İflas idaresinin bu dava takip yetkisini kullanıp kullanmayacağını tespit edebilmek için, ilk önce iflas organlarının teşekkül etmesi ve her dava hakkında esaslı bilgi sahibi olunması gerekir. İşte bu nedenle, İİK'nun 194. maddesine göre hukuk davalarının iflasın açılması ile belli bir süre için durması kabul edilmiştir.

Somut olayda; eldeki dava açıldıktan sonra davalı borçlu şirketin; Havza Asliye Hukuk Mahkemesinin 27.03.2024 tarih, 2024/33 E.– 2024/106 K. sayılı kararı ile iflasına karar verildiği, kararın 18.09.2024 tarihinde kesinleştiği, iş bu davadan iflas idaresinin haberdar edilmediği anlaşılmıştır.

Mahkemece, bir ara kararı ile ikinci alacaklılar toplantısından on gün sonraki bir tarihe kadar durmasına karar verilmesinin gerekip gerekmediği, ayrıca TBK'nun 513. hükümleri gereğince iflasın açılması ile vekilin temsil ve vekalet görevi sona ermiş olması karşısında mahkemece iflas idaresinin usulüne uygun tebligatla davadan haberdar edilip taraf teşkili sağlandıktan sonra ve davaya devam edip etmeyeceği, davacı alacaklıya davayı takip etme yetkisi verilip verilmeyeceği, davacı alacaklıya İİK'nun

245. ve 255/2. madde gereğince davayı takip konusunda aldığı belge varsa sunması için süre verilmesi, sunulduğu takdirde davanın esasının incelenmesi, sunulmadığı takdirde davanın iflas idaresine ihbarı ile taraf teşkilinin sağlanması ve iflas idaresinin huzuru ile davaya devam edilerek davanın esasının incelenmesi ve hükmün iflas idaresi lehine veya aleyhine kurulması gerekirken eksik incelemeye dayalı hüküm tesisi isabetli görülmemiştir.

2– Bozma neden ve şekline göre davalı müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekilinin ve davalı ... Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekilinin sair temyiz itirazları şimdilik incelenmemiştir.

SONUÇ:

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekilinin ve davalı ... Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının KALDIRILMASINA,

İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA;

(2) nolu bentte açıklanan sebeplerle davalı müflis E. Ticaret Sanayi Turizm Nakliye ve Pazarlama Limited Şirketi vekili ve davalı ... Finans Finansal Kiralama Anonim Şirketi vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına,

Peşin alınan harcın istek halinde ilgililere iadesine,

40.000,00 TL Yargıtay duruşması vekalet ücretinin davacıdan alınıp davalılara verilmesine,

Aynı Kanun'un 373/1. maddesi uyarınca, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

17.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 17.12.2025 T. E: 5638, K: 8309 (www.e– uyar.com)

166) 6183 sayılı Yasa'nın 24 vd. maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin davalarda, mahkemece konusunda uzman bilirkişiden, tasarruf tarihi itibari ile doğmuş idari para cezası borcunun tespiti yapılarak, tasarruf tarihi itibari ile doğmuş olan idari para cezası aslı ve fer'ileri üzerinden iptal kararı verilmesi gerekeceği– 1136 sayılı Avukatlık Kanunun 168. maddesinde değişiklik yapan 5904 sayılı Yasa'nın 35. maddesi "6183 sayılı Yasanın uygulanmasından doğan her türlü davalar için avukatlık ücreti tutarı maktu olarak belirlenir" hükmü gereğince maktu vekalet ücreti takdiri gerekirken nispi vekalet ücreti takdir edilmesinin isabetli olmadığı–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının davalılardan E. S. vekilince temyiz edilmiş incelemenin duruşmalı olarak yapılması temyiz eden tarafından istenilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 16.12.2025 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen günde gelen davacı T.C. Maliye Bakanlığı vekili Av. M. T. G. ve davalı E. S. vekili Av. F. Y.'ın sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için uygun görülen Tetkik Hâkimi S. B. tarafından hazırlanan rapor dinlenerek dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 02.03.2015 gün, 2013/17750 E.– 2015/3680 K. sayılı ilamı ile "Hazine alacağını doğuran idari para cezasına konu işlemin yapıldığı tarihten sonra borçlu tarafından yapılan tasarruf işlemlerinin, şartları varsa tasarrufun iptali davasına konu edilmesi mümkün olup eldeki dava da belirtilen maksada yönelik olarak açılmıştır. Mahkemece davanın dayanağını teşkil eden takipte çıkarılan ödeme emrine karşı açılmış bir davanın bulunup bulunmadığı da araştırılarak neticesine göre bir karar verilmesi yerine yanılgılı değerlendirme ile yazılı şekilde hüküm tesisi isabetli değildir" gerekçesi ile kararın bozulmasına karar verilmiştir.

Bozmaya uygun yapılan yargılama neticesinde; idari para cezası düzenlenmesine esas teşkil eden işlemin davalılar arasındaki tasarruf tarihinden önce gerçekleştiği, yani kamu alacağının bu tarih itibari ile doğmuş bulunduğu, her ne kadar davaya konu edilen ilk ödeme emri iptal edilmiş ise de, borcu doğuran işleme karşı yeni ödeme emri düzenlendiği, buna karşı davalı tarafça açılan davanın reddine karar verildiği ve verilen kararın kesinleştiği, davalıların kardeş olup, birbirlerinin mali durumlarını bilebilecek durumda oldukları, taşınmazın tapuda değerinin çok altında bir bedel ile devredildiği, aksini gösteren bir ödemenin davalılarca ispat olunamadığı gerekçesi ile davalılar arasında yapılan tasarruf işleminin muvazaalı olduğuna kanaat getirilerek açılan davanın kabulüne, davacı tarafından B. Mahallesi, ... Ada, ... Parselde davalı A. R. A.'ın hissesinin davalı E. S.'e devretmesine ilişkin tasarrufun iptali ile davacıya 03.05.2017 tarih ... numaralı ödeme emrine istinaden cebri icra ve satış yetkisi verilmesine, karar tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT'ne göre 25.000,00 TL vekalet ücretinin davalılardan alınarak davacıya verilmesine karar verilmiş, karar davalı E. S. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1.Dosya içeriğine, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, davalı E. S.'in kardeşi olması sebebi ile davalı borçlunun durumunu bilen ve bilmesi gereken kişi olmasına göre; davalı E. S. vekilinin aşağıdaki bendin dışında yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2.Dava 6183 sayılı Yasa'nın 24 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir. Mahkemece konusunda uzman bilirkişiden, tasarruf tarihi itibari ile doğmuş idari para cezası borcununun tespiti yapılarak, tasarruf tarihi itibari ile doğmuş olan idari para cezası aslı ve fer'ileri üzerinden iptal kararı verilmesi gerekirken yazılı olduğu gibi karar verilmesi doğru görülmemiştir.

Kabule göre de 1136 sayılı Avukatlık Kanunun 168. maddesinde değişiklik yapan 5904 sayılı Yasa'nın 35. maddesi "6183 sayılı Yasanın uygulanmasından doğan her türlü davalar için avukatlık ücreti tutarı maktu olarak belirlenir" hükmü gereğince maktu vekalet ücreti takdiri gerekirken nispi vekalet ücreti takdir edilmesi de doğru görülmemiştir.

SONUÇ:

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle, davalı E. S.'in vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kabulü hükmün BOZULMASINA,

peşin alınan harcın istek halinde iadesine,

40.000,00 TL Yargıtay duruşması vekalet ücretinin davacıdan alınıp davalı E. S.'e verilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

17.12.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 17.12.2025 T. E: 5640, K: 8308 (www.e– uyar.com)

167) Tefecilik suçuna dair olan dosyanın kapsamı incelendiğinde, ekonomik olarak zor durumda bulunan ve kendisiyle herhangi bir yakınlığı bulunmayan davalı borçlunun, diğer davalıya değişik tarihlerde çok miktarda borç para verdiği, faizle borç para verme ilişkisini gizlemek için davalının, davalı borçluya araba satmış gibi gösterdiğinin anlaşıldığı– Davalı ...nın davalı 3. kişi şirketin sahibi, diğer davalı 4. kişinin ise hem 3. kişi şirketim muhasebecisi, hem de davalı üçüncü kişinin amcasının oğlu olduğu, bu davalıların aynı bölgede gıda toptancılığı yaptığı hususları da beraber değerlendirildiğinde, davalı 3. kişi şirketin, davalı 4. kişinin ve diğer davalının davalı borçlunun İİK 280. madde kapsamında alacaklıya zarar verme kastıyla taşınmazını sattığını bilebilecek kişilerden olduğu– Bedele dönüşen davada davalı üçüncü kişi şirket ile davalı dördüncü kişinin dava konusu taşınmazı elinden çıkardıkları tarihteki gerçek değeri oranında bedelle (davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere) sorumlu tutulmalarına ve yargılama giderleri işe vekalet ücretinden davalıların müşterek müteselsil sorumluluğuna karar verilmesi gerektiği– Davanın bedele dönüşmesi halinde üçüncü kişi tarafından taşınmazın elden çıkarıldığı gerçek değeri olan miktara da dava tarihinden itibaren faiz yürütülerek karar verilmesinin hatalı olduğu–

İlk Derece Mahkemesi kararı davalılardan D...., V. S., T.....ler Gıda Tarım Temz. Amb. İnş. San. Tic. Ltd. Şti. Vekili, davalı M.U. vekili ve davalı D.... vekili tarafından temyiz edilmiş incelemenin duruşmalı olarak yapılması istenilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 16.12.2025 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen günde gelen davacı Durmuş G. vekili Av. M. Sait B. ve davalı T.....ler Gıda Tarım Tem. Amb. İnş. Tic. Ltd. Şti. vekili Av. S. Felekoğlu'nun sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için uygun görülen Tetkik Hâkimi S.ay Bağkesen tarafından hazırlanan rapor dinlenerek dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 31.10.2023 gün, 2022/12998 E.– 2023/11603 K. sayılı ilamı ile "T.....ler Gıda'nın sahibi D....'ın borçlu M. Zahit ... ile arasında T.. 2. İcra Dairesi'nin 2013/6842 Esasına kayıtlı takip dosyası ile T.. 2. Asliye Ceza Mahkemesinin 2015/272 E.– 2016/201 Esas sayılı tefecilik suçuna ilişkin ceza dosyası bulunduğu, bu anlamda taraflar arasında husumet bulunduğu belirtilmekte ise de; sözü edilen tefecilik suçuna dair olan dosyanın kapsamı incelendiğinde, ekonomik olarak zor durumda bulunan ve kendisiyle herhangi bir yakınlığı bulunmayan davalı borçlu M.... ...'e, davalı D....'ın değişik tarihlerde çok miktarda borç para verdiği, faizle borç para verme ilişkisini gizlemek için D....'ın, davalı borçlu M.'e araba satmış gibi gösterdiği anlaşılmış olup, davalı D....'ın 3. kişi T.....ler Gıda Şti.'nin sahibi, davalı 4. kişi V....'ın ise hem 3. kişi T.....ler Gıda Şti.'nin muhasebecisi, hem de davalı D....'ın amcasının oğlu olduğu, yine bu davalıların aynı bölgede gıda toptancılığı yaptığı hususları da beraber değerlendirildiğinde, davalı 3. kişi T.....ler Gıda Şti., davalı 4. kişi V.... ve davalı 4. kişi D....'ın davalı borçlunun İİK 280. madde kapsamında alacaklıya zarar

verme kastıyla taşınmazını sattığını bilebilecek kişilerden olduğu anlaşıldığından İİK'nun 283/2. maddesi uyarınca bedele dönüşen davada 3. kişi T.....ler Gıda Şti. ile davalı 4. kişi V....'ın dava konusu taşınmazı elinden çıkardıkları tarihteki gerçek değeri oranında bedelle (davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere) sorumlu tutulmaları, aynı şekilde davalı 4. kişi D....'ın da 3. kişi O. ... ile dava konusu taşınmazı elinden çıkardıkları tarihteki gerçek değeri oranında bedelle (davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere) sorumlu tutulmaları gerekirken yazılı şekilde karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu, davanın kabulü ile yargılama giderleri ve vekalet ücretinden davalıların müşterek müteselsil sorumluluğuna karar verilmesi gerekirken davalı borçlu M.... ... yönünden davanın reddi ile yargılama giderleri ve vekalet ücretinden sorumlu tutulmaması ve lehine vekalet ücretine hükmedilmesinin de doğru olmadığı gerekçesi ile davacı vekilinin ve davalı M.U. vekilinin temyiz itirazlarının kabulüne, sair temyiz itirazlarının reddine, kararın bozulmasına karar verilmiştir.

Bozmaya uygun yapılan yargılama neticesinde;

Karşıyaka Mahallesi 1817 Ada 16 Parsel 2 No'lu Bağımsız Bölüm yönünden yapılan değerlendirmede; davalı borçlu M. adına kayıtlı iken 14.11.2013 tarihinde davalı 3. kişi T.....ler Gıda Şti.'ne devredilmiş, şirket tarafından 28.01.2014 tarihinde davalı 4. kişi V....'a devredilmiş ve V.... tarafından ise davalı 5. kişi Ö. Aksu'ya devredilmiştir. Tüm bozma ilamlarında da vurgulandığı üzere davalı Ö. yönünden davanın reddi doğru görülmüştür. Davalı V.....ler Gıda'nın muhasebecisi olup,...ler Gıda'nın sahibi D....'ın da amcasının oğludur....ler Gıda'nın sahibi D....'ın borçlu M. Zahit ... ile arasında T.. 2. İcra Dairesinin 2013/6842 Esasına kayıtlı takip dosyası ile T.. 2. Asliye Ceza Mahkemesinin 2015/272 E. – 2016/201 E. sayılı tefecilik suçuna ilişkin ceza dosyası bulunduğu, bu anlamda taraflar arasında husumet bulunduğu düşünülse bile; sözü edilen tefecilik suçuna dair olan dosyanın kapsamı incelendiğinde, ekonomik olarak zor durumda bulunan ve kendisiyle herhangi bir yakınlığı bulunmayan davalı borçlu M.... ...'e, davalı D....'ın değişik tarihlerde çok miktarda borç para verdiği, faizle borç para verme ilişkisini gizlemek için D....'ın, M.'e araba satmış gibi gösterdiği anlaşılmış olup, davalı D....'ın 3. kişi T.....ler Gıda Şti.'nin sahibi, davalı 4. kişi V....'ın ise hem 3. kişi T.....ler Gıda Şti.'nin muhasebecisi, hem de davalı D....'ın amcasının oğlu olduğu, yine bu davalıların aynı bölgede gıda toptancılığı yaptığı hususları da beraber değerlendirildiğinde, davalı 3. kişi T.....ler Gıda Şti., davalı 4. kişi V.... ve davalı 4. kişi D....'ın davalı borçlunun İİK 280. madde kapsamında alacaklıya zarar verme kastıyla taşınmazını sattığını bilebilecek kişilerden olduğu anlaşıldığından İİK'nun 283/2. maddesi uyarınca bedele dönüşen davada 3. kişi T.....ler Gıda Şti. ile davalı 4. kişi V....'ın dava konusu taşınmazı elinden çıkardıkları tarihteki gerçek değeri oranında bedelle (davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere) sorumlu tutulmaları gerekmektedir. Bu haliyle, davalı borçlu M.... ..., Davalı T.....ler Gıda Tarım Temizlik Ambalaj İnşaat Limited Şirketi ve davalı V.... arasında dava konusu, T.. İli Merkez İlçesi Karşıyaka Mahallesi 1817 Ada, 16 Parsel, 2 Nolu Bağımsız Bölüm üzerindeki 14.11.2013 tarihli 28.01.2014 tarihli tasarruf işlemlerinin ayrı ayrı iptaline, T.. İli Merkez İlçesi Karşıyaka Mahallesi 1817 Ada, 16 Parsel, 2 Nolu Bağımsız Bölümdeki tasarrufların iptali koşulu bulunması ve taşınmazın elden elden çıkartılması nedeniyle bedele dönüşen

davada İİK 283/3. maddesi gereği davalı V.... tarafından elden çıkartıldığı 28.01.2014 tarihindeki taşınmazın değeri olan 178.795,00 TL tazminatın davalı M.... ...'ün borcu için T.. 1. İcra Müdürlüğünün 2014/3065 Esas sayılı dosyasındaki alacak ve feri ile sınırlı olmak ve tahsilde tekerrür oluşturmamak üzere dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalılar T.....ler Gıda Tarım Temizlik Ambalaj İnşaat Limited Şirketi ve V....'dan müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya verilmesine dair karar verilmiştir.

Kömeç Köyü, 128 Ada 6 Parsel (eski 563 Parsel) 1/2 hisse yönünden yapılan değerlendirmede; davalı borçlu M.... adına kayıtlı iken 18.06.2013 tarihinde davalı borçlu M. tarafından davalı 3. kişi O. ..'a, 22.10.2013 tarihinde O. ... tarafından davalı 4. kişi D....'a, D. tarafından da tarihinde davalı 5. kişi A. S. Ü.'ye devredilmiştir. Tüm bozma ilamlarında da vurgulandığı üzere davanın 5. kişi A. S. Ü. yönünden reddi doğru görülmüştür. Öncelikle; bu taşınmazın 1/2 hissesi tapuda 10.100,00 TL'ye satılmış, bilirkişi tarafından satış tarihindeki gerçek değerinin 210.644,00 TL olduğu belirlenmiştir. Davalı 3. kişi O. ... tarafından tapudaki 10.100,00 TL dışında bir ödeme yaptığının ispatlanamadığı, bu durumda İİK'nun 278/2. maddesi gereğince edimler arasındaki aşırı farkın bağışlama hükmünde sayılıp yapılan tasarruf iptale tabi olduğundan, bu halde 3. kişi O. ..'ın iyi niyet iddiasının dinlenemeyeceği, davalı M.... ... gibi davalı 3. kişi O. ..'ın da aynı bölgede gıda toptancılığı yaptığı, davalı 4. kişi D....'ın ise sözü edilen T.....ler Gıda Şti.'nin sahibi olduğu ve borçlu ile aralarında ticari ilişki bulunduğunun anlaşıldığı, buna göre; davalı 4. kişi D....'ın davalı borçlunun İİK 280. madde kapsamında alacaklıya zarar verme kastıyla taşınmazını sattığını bilebilecek kişilerden ol duğu yine yukarıdaki taşınmazda da değinildiği üzere, her ne kadar...ler Gıda'nın sahibi D....'ın borçlu M. Zahit ... ile arasında T.. 2. İcra Dairesinin 2013/6842 Esasına kayıtlı takip dosyası ile T.. 2. Asliye Ceza Mahkemesinin 2015/272 E.– 2016/201 Karar sayılı tefecilik suçuna ilişkin ceza dosyası bulunduğu, bu anlamda taraflar arasında husumet bulunduğu düşünülse de; sözü edilen tefecilik suçuna dair olan dosyanın kapsamı incelendiğinde, ekonomik olarak zor durumda bulunan ve kendisiyle herhangi bir yakınlığı bulunmayan davalı borçlu M.... ...'e, davalı D....'ın değişik tarihlerde çok miktarda borç para verdiği, faizle borç para verme ilişkisini gizlemek için D....'ın, M.'e araba satmış gibi gösterdiği kabul edilmiştir. Bu haliyle, davalı borçlu M.... ..., Davalı O. ... ve Davalı D.... arasında dava konusu T.. İli, Merkez İlçesi, Kömeç Köyü, 128 Ada, 6 Parsel (eski 563 Parsel) 1/2 Hisseli taşınmaz üzerindeki 18.06.2013 tarih, 22.10.2013 tarih tasarruf işlemlerinin ayrı ayrı iptaline, T.. İli, Merkez İlçesi, Kömeç Köyü, 128 Ada, 6 Parsel (eski 563 Parsel) 1/2 hisseli taşınmazda yapılan tasarrufların iptali koşulu bulunması ve taşınmazın elden çıkartılması nedeniyle bedele dönüşen davada İİK 283/3, maddesi gereği davalı D.... tarafından elden çıkartıldığı 22,10,2013 tarihindeki taşınmazın değeri olan 208.281,33 TL tazminatın davalı M.... ...'ün borcu için T.. 1. İcra Müdürlüğünün 2014/3065 Esas sayılı dosyasındaki alacak ve feri ile sınırlı olmak ve tahsilde tekerrür oluşturmamak üzere dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalılar O. ... ve D....'dan müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya verilmesine dair karar verilmiştir.

Karşıyaka Mahallesi 2468 Ada 1 Parsel 2 No'lu bağımsız bölüm yönünden; Karşıyaka Mah., 460 Ada, 134 Parsel üzerinde kayıtlı 13 nolu bağımsız bölüm yönünden; Karşıyaka Mah., 460 Ada, 134 Parsel üzerinde kayıtlı 15 nolu bağımsız bölüm yönünden yapılan değerlendirmede; Karşıyaka Mahallesi 2468 ada 1 parsel 2 no'lu bağımsız bölünün 20.11.2013 tarihinde davalı borçlu M. tarafından davalı 3. kişi B....'a, 06.03.2014 tarihinde B.... tarafından davalı 4. kişi H....'a, H. ...tarafından da 17.07.2014 tarihinde davalı 5.kişi M. S...e devredilmiştir. Karşıyaka Mah., 460 Ada, 134 parsel üzerinde kayıtlı 13 nolu bağımsız bölüm 20.11.2013 tarihinde davalı borçlu M. tarafından davalı 3. kişi B. ...'a, 13.03.2014 tarihinde davalı B. tarafından davalı 4. kişi İlhami...'a devredilmiştir. Karşıyaka Mah. 460 Ada, 134 Parsel üzerinde kayıtlı 15 nolu bağımsız bölüm 20.11.2013 tarihinde davalı borçlu M. tarafından davalı 3. kişi B. ...'a, 13.03.2014 tarihinde davalı B. tarafından davalı 4.kişi M. ...'ya devredilmiştir. Bozma ilamında davanın davalı 4. kişi H. ..ve 5. kişi M.... yönünden, davalı 4. kişi İlhami.. yönünden ve davalı 4. kişi M.... yönünden reddi doğru görülmüştür. Ancak dosya kapsamından davalı 3. kişi B. ..'ın da aynı bölgede gıda toptancılığı yaptığı, aynı gün davalı 3. kişi B. ..'a 3 adet taşınmaz devredildiği ve yine davalı B. ..'ın davalı kardeşi O. ... adına da davalı borçlu M.'den taşınmaz satın aldığı anlaşılmaktadır. Buna göre; sözü edilen bu üç taşınmaz yönünden de davalı 3. kişi B. ..'ın davalı borçlunun İİK 280. madde kapsamında alacaklıya zarar verme kastıyla taşınmazını sattığını bilebilecek kişilerden olduğu kabul edilmiştir. Bu haliyle, davalı B. ..'ın taşınmazlarda yaptığı tasarrufların iptali koşulu bulunması ve taşınmazların elden çıkartılması nedeniyle bedele dönüşen davada İİK 283/3 maddesi gereği; Karşıyaka mahallesi 2468 Ada 1 Parsel, 2 Nolu Bağımsız Bölümdeki taşınmazı elinden çıkardığı tarihteki değeri olan 125.466,75 TL'nin, yine adı geçen davalının Karşıyaka Mahallesi 460 Ada, 134 Parsel üzerinde kayıtlı 13 Nolu Bağımsız Bölümdeki taşınmazı elinden çıkardığı tarihteki değeri olan 102.579,00 TL'nin, yine adı geçen davalının Karşıyaka mahallesi 460 Ada, 134 Parsel üzerinde kayıtlı 15 nolu bağımsız bölümdeki taşınmazı elinden çıkardığı tarihteki değeri olan 97.704,20 TL'nin davalı M.... ...'ün borcu için T.. 1. İcra Müdürlüğünün 2014/3065 Esas sayılı dosyasındaki alacak ve feri ile sınırlı olmak ve tahsilde tekerrür oluşturmamak üzere dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte adı geçen davalıdan alınarak davacıya verilmesine dair karar verilmiştir.

Kaleardı Mahallesi 1248 Ada 9 Parsel sayılı taşınmaz yönünden; G.li Mahallesi 2042 Ada, 2 Parsel, 22 No'lu Bağımsız Bölüm yönünden yapılan değerlendirmede; Kaleardı Mahallesi, 1248 Ada, 9 Parsel sayılı taşınmaz 03.04.2013 tarihinde davalı borçlu M. tarafından davalı 3. kişi M.U.'a, 16.05.2014 tarihinde davalı M.U. tarafından davalı 4. kişi T. Sigorta Aracılık Hiz.Ltd.Şti.'ne devredilmiştir. Bozma ilamında Davanın davalı 4. kişi T. Sigorta Aracılık Hiz.Ltd.Şti. yönünden reddi doğru görülmüştür. Ancak dosya kapsamından davalı borçlu M. gibi davalı 3. kişi M.U.'un da aynı bölgede gıda toptancılığı yaptığı, tapuda gösterilen satış bedeli ile bilirkişi raporunda belirlenen gerçek bedel arasında fahiş fark bulunduğu anlaşılmakla davalı 3. kişi M.U.'un davalı borçlunun İİK 280. madde kapsamında alacaklıya zarar verme kastıyla taşınmazını sattığını bilebilecek kişilerden olduğu kabul edilmiştir. G.li Mahallesi, 2042 Ada, 2 Parsel, 22 No'lu Bağımsız Bölüm 03.04.2013 tarihinde davalı borçlu M. tarafından davalı 3. kişi M.U.'a, 20.03.2017 tarihinde davalı M.U. tarafından davalı 4. kişi H....'e

devredilmiştir. Öncelikle; bu taşınmaz tapuda 8.000,00 TL'ye satılmış, bilirkişi tarafından satış tarihindeki gerçek değerinin 152.994,30 TL olduğu belirlenmiştir. Davalı 3. kişi M.U. tarafından tapudaki 8.000,00 TL dışında bir ödeme yaptığı ispatlanamamıştır. Bozma ilamında davanın davalı 4. kişi H.... yönünden reddi doğru görülmüştür. Davalı M.U. yönünden de bedel farkı bulunması nedeniyle İİK 278/3– 2. maddeye göre, ayrıca davalı 3. kişi M.U.'un da davalı borçlu M. gibi aynı bölgede gıda toptancılığı yaptığı anlaşılmıştır. Bu haliyle, davalı M.U.'un taşınmazlarda yaptığı tasarrufların iptali koşulu bulunması ve taşınmazların elden elden çıkartılması nedeniyle bedele dönüşen davada İİK 283/3. maddesi gereği; Kaleardı Mahallesi, 1248 Ada, 9 Parselde kayıtlı taşınmazı elinden çıkardığı tarihteki değeri olan 450.750,00 TL'nin, yine adı geçen davalının G.li Mahallesi, 2042 Ada, 2 Parselde kayıtlı 22 Nolu Bağımsız Bölümü elinden çıkardığı tarihteki değeri olan 160.332,13 TL'nin davalı M.... ...'ün borcu için T.. 1. İcra Müdürlüğünün 2014/3065 Esas sayılı dosyasındaki alacak ve feri ile sınırlı olmak ve tahsilde tekerrür oluşturmamak üzere dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte adı geçen davalıdan alınarak davacıya verilmesine dair karar verilmiştir.

31.10.2023 tarih ve 2022/12998 Esas 2023/11603 Karar sayılı ilamıyla da değinildiği üzere, tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan 4. kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2. maddesi uyarınca bedele dönüşen davada 3. kişinin, dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekir. İİK 282. madde kapsamında borçlu ile lehine tasarrufta bulunan davalı arasında zorunlu dava arkadaşlığı vardır. Buna göre eldeki dosyada, davalı borçlu M.... ile haklarındaki dava kabul edilen 3. kişiler arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan; davalı borçlunun mükerrer borç ödeme külfeti yüklenerek tazminattan sorumlu tutulmaması gereği ile davalı borçlu M.... ...'ün yargılama giderleri ve vekalet ücretinden sorumlu tutulmasına karar verilerek dava değeri olan davacının alacak miktarı üzerinden vekalet ücretine hükmedilmiş karar davalı D...., V...., T.....ler Gıda Tarım Temizlik Ambalaj İnşaat Sanayi Ticaret Limited Şirketi vekili, davalı M.U. vekili ve davalı D.... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davasına ilişkindir.

1– Dosyadaki yazılara toplanan delillere hükmün dayandığı gerektirici sebeplere göre davalı D...., V...., T.....ler Gıda Tarım Temizlik Ambalaj İnşaat Sanayi Ticaret Limited Şirketi vekilinin, davalı M.U. vekilinin ve davalı D.... vekilinin sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2– Davanın bedele dönüşmesi halinde; davacı alacağı ve ferilerinin miktarı ile bağlı kalınarak tasarruf konusu malın 3. kişi tarafından elden çıkarıldığı tarihteki gerçek değeri göz önünde bulundurularak bedele hükmolunması, davacının iş bu davanın dayanağı olan takipte alacağın faiz ve ferilerini de talep ettiği nazara alınarak, asıl alacak ve ferilerinden oluşan miktara, ikinci kez faiz yürütülecek şekilde yazılı olduğu

şekilde 3. Kişi tarafından taşınmazın elden çıkarıldığı gerçek değeri olan miktara da dava tarihinden itibaren faiz yürütülerek karar verilmesi doğru görülmemiştir.

Ne var ki, bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirir nitelikte görülmediğinden, 6100 Sayılı HMK'nun geçiçi 3/2. maddesi delaletiyle 1086 sayılı HUMK'nın 438/7. maddesi uyarınca hükmün düzeltilerek onanması gerekmiştir.

SONUÇ:

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle; davalı D...., V...., T.....ler Gıda Tarım Temizlik Ambalaj İnşaat Sanayi Ticaret Limited Şirketi vekilinin, davalı M.U. vekilinin ve davalı D.... vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kabulü hüküm fıkrasının 2., 3., 4., 5. bendindeki, "dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte" ibaresinin silinmesine ve hükmün bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA,

Karar düzeltilerek onandığından harç alınmasına yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde temyiz edenlere iadesine,

40.000,00 TL Yargıtay duruşması vekalet ücretinin davacıdan alınıp davalı T.....ler Gıda Tarım Tem. Amb. İnş. Tic. Ltd. Şti.'ye verilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

17.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 17.12.2025 T. E: 5635, K: 8310 (www.e– uyar.com)

168) Mahkemece yapılacak işin; yine tarafları ve tasarruf konusu taşınmazları aynı olan bir başka davada Yargıtay Kapatılan 17. Hukuk Dairesinin 10.07.2018 tarih ve 2017/3067 E., 2018/6981 K. sayılı dosyasında da emsal bozma kararı verilmiş olup, bu bozma ilamında belirtilen hususlar ile yukarıda belirtilen bozma ilamındaki tüm hususlar ayrı ayrı tartışılarak, sonucuna göre bir karar vermekten ibaret olduğu–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkemenin 22.01.2025 tarihli ek kararı davacı M. Ö. vekilince temyiz edilmiş incelemenin duruşmalı olarak yapılması temyiz eden tarafından istenilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 16.12.2025 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen günde gelen davacı M. Ö.'in vekili Av. H. Ş.'in sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için uygun görülen Tetkik Hâkimi F. Karaburçak tarafından hazırlanan rapor dinlenerek dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

Taraflar arasında görülen tasarrufun iptali davasında verilen karar hakkında yapılan temyiz incelemesi sonucunda, Yargıtay (Kapatılan) 17. Hukuk Dairesince Mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir. Mahkemece bozmaya uyularak yeniden yapılan yargılama sonucunda; davanın reddine karar verilmiştir. Mahkemece 22.01.2025 tarihli ek karar ile davacı vekilinin temyiz dilekçesinin miktar itibariyle reddine karar verilmiştir.

1. Tasarrufun iptali davalarında dava değerini, takip konusu alacak ile dava konusu şeyin değerinden hangisi az ise o değer oluşturur. Dosya içeriğine göre; davacının icra takibine konu toplam alacağı 239.830,62– TL, tasarruf konusu taşınmazların toplam değeri ise 577.293,42 TL olup, bu durumda dava değerinin 239.830,62– TL olduğu anlaşılmaktadır.

14.11.2024 – 03.06.2025 tarihleri arasında yürürlükte olan HMK'nun Ek 1 maddesinin 3.fıkrası ile İİK'nun Ek 1. maddesinin 3.fıkrası uyarınca istinaf ve temyiz kanun yoluna başvuruda esas alınan parasal sınırda yeniden değerleme nedeniyle meydana gelen artış, Yargıtay'ın bozma kararı üzerine yeniden verilen kararlar hakkında uygulanmaz. Bu nedenle ilk karar tarihinde geçerli olan parasal sınırlar esas alınacak olup, Mahkemenin ilk karar tarihi olan 18.12.2014 tarihi itibariyle kesinlik sınırı 1.890,00 TL'dir. Buna göre; Mahkeme kararının kesin olduğundan bahisle davacı vekilinin temyiz talebinin reddine dair 22.01.2025 tarihli ek kararının kaldırılarak davacı vekilinin temyiz itirazlarının incelenmesi gerekmiştir.

Davacı vekili dava dilekçesinde; borçlular C. İ., A. İ. ve M. F. İ.'ın bonoyu keşide eden ölü Y. İ.'ın mirasçıları olduğunu, haklarında D. İcra Müdürlüğü'nün .../... sayılı dosyası ile 239.830,62– TL'nin tahsili için takip yapıldığını, O. İli D. İlçesi B. Köyü ... parselin üzerindeki yapılarla birlikte H. H.'e devredildiğini, B. Köyü ... parselin M. M.'e devredildiğini, D. İlçesi U. Mahallesi ... Ada ... Parselin M. M.'e, 3475 yevmiyeyle H. A.'e devredildiğini, A. Köyü ... Parsel sayılı taşınmazın M. M.'e 4002 yevmiyeyle M. B.'a devredildiğini, Y. AŞ D. Yapı Kredi Bankası şubesinde bulunan 28.000,00– TL bedelli kıymetli evrakın alacaklılar arasında yapılan 19.11.2012 tarihli sözleşme gereği

M. O.'a devredildiğini, muris borçlu Y. İ. adına kayıtlı olan aracın satılarak parasının paylaşılmasına sözleşme ile karar verildiğini, İcra Müdürlüğü işlemleri ve yaptıkları araştırmada şirketin aciz durumunda olduğunun açıkça belli olduğunu, bu nedenlerle davalılar arasında yapılan satış işleminin cebri icra yoluyla alacağın tahsiline yetki vermek üzere iptaline, gayrimenkullerin elden çıkarılması ve ekonomik değerini kaybetmesine sebebiyet veren davalıların devredilen malların değerinin tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalılar davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, Yargıtay(Kapatılan) 17. Hukuk Dairesinin 06.11.2017 tarihli ve 2015/4819 Esas, 2017/10158 Karar ve 12.02.2020 tarihli ve 2019/104 Esas, 2020/1291 Karar sayılı karar düzeltme ilamına uyularak yapılan yargılama sonunda, tüm dosya kapsamında yapılan araştırmada ve dinlenen tüm tanık beyanlarından davalıların kötü niyetli şekilde alacaklılara zarar vermek maksadıyla malları elden çıkardığı hususunun, davalıların alacaklıları zarara sokma iradesiyle tasarruf yaptığının ispatlanamadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

2. Dava, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Mahkemece bozma ilamına uyularak karar verildiği belirtilmiş ise de dosya kapsamından bozma gerekleri yerine getirilmeden hüküm kurulduğu anlaşılmaktadır.

Hükmüne uyulan Yargıtay(Kapatılan) 17. Hukuk Dairesinin 06.11.2017 tarihli ve 2015/4819 Esas, 2017/10158 Karar sayılı ilamında; "dava konusu 4 adet taşınmazdan 3 tanesinin, vefat eden borçlu Y. I.'ın mirasçısı ve icra takibinde de borçlu durumunda bulunan C. I. tarafından davalı M. M.'e, onun tarafından da A. Köyü ... Parsel sayılı taşınmazın davalı M. B.'a, B. Köyü ... parsel sayılı taşınmazın davalı M. H.'na, U. Mahallesi ... Parsel sayılı taşınmazın ise davalı H. A., daha sonra da davalı M. I.'a devredildiği, Mahkemece her ne kadar borçlunun mallarını satma sebebinin borçlarını ödemeye çalıştığı, böylece borçlu Mirasçı (Y. I. mirasçıları) satıcı davalıların kötü niyetli alacaklılara zarar vermek maksadıyla malları elden çıkarıldığı hususunun ispat edilemediği gerekçesiyle dava reddedilmişse de davalılardan M. M.'in; davaya cevap dilekçelerinde; borçlu Y. I.'ın mirasçısı C. I.'a taşınmazları devralırken ödeme yapmayacağını, taşınmazları sattıktan sonra aldığı bedellerle Y. I.'ın borçlarını ödeyeceğini, Y. I.'ın borçlarını ödemesi karşılığında taşınmazları satın aldığını beyan ettiği, ayrıca dosya kapsamında bulunan Protokol başlıklı belgede dava dışı, bir kısım alacaklıların kendi aralarında borçlu Y. I.'ın bir kısım taşınmazlarının ve araçlarının devri ile alacaklarının tahsili yönünde bir anlaşma yapıldığının anlaşıldığı, dava konusu taşınmazlardan U. Mahallesi 219 Parsel sayılı taşınmazın beşinci kişi olarak devredildiği davalı M. I.'ın da bu protokolde alacaklı olarak görüldüğü, Mahkemece davalı M. M.'in beyanları ve diğer davalı M. I.'ın protokoldeki durumunun değerlendirilmediği, dördüncü ve beşinci kişi konumunda olan diğer davalılar yönünden ise tasarrufun iptalinin ancak kötü niyetli olduklarının kanıtlanmasına bağlı olduğu, Mahkemece her ne kadar davalıların alacaklıları zarara sokma iradesiyle tasarruf yaptığının ispatlanamadığı nedeniyle davanın reddine karar verilmiş ise de yapılan araştırma ve inceleme yeterli

olmadığı gibi verilen kararın dosya içeriğine de uygun düşmediği, Mahkemece kayıt malikleri açısından davanın kabulünün mümkün görülmediği takdirde İİK'nun 283/II fıkrası gereği davanın kendiliğinden bedele dönüşeceği, bu durumda mahkemece davalılar ile borçlu vefat eden Y. I.'nın arkadaşlık, akrabalık, ticari ilişki, iş ortaklığı gibi bir yakınlıklarının olup olmadığının araştırılması, bu yönden davalıların nüfus kayıtlarının getirtilip incelenmesi, kayıt maliklerinin kötü niyetli olduğunun kanıtlanamaması durumunda diğer davalı M. M. yönünden davanın tazminat isteğine dönüşeceğinin göz önünde bulundurulması ondan sonra toplanan ve toplanacak olan tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiği" belirtilmiş olup, Yargıtay (Kapatılan) 17. Hukuk Dairesinin 12.02.2020 tarihli ve 2019/104 Esas, 2020/1291 Karar sayılı karar düzeltme ilamında ise; "Dosyanın yeniden yapılan incelemesi sonunda; bozma ilamında, ... parselle ilgili olarak bir değerlendirme yapılmadığının anlaşıldığı, bu nedenle davalı H. Hedef'in karar düzeltme isteğinin kabulü gerektiği, dosya içerisindeki bilgilerden, ... Parselin 10.08.2012 tarihinde yapılan satışında taşınmazın tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında önemli bir oransızlık olmamakla birlikte, taşınmazın D. B. beldesinde bulunduğu, davalı üçüncü kişi H. Hedef'in de aynı belde doğumlu ve mukim olduğu, borçluların D. F. köyünde mükim ise de asıl borçlu Y. I.'ın I. Ticaret olarak, börekli beldesinde ticari faaliyette bulunduğunun sabit olduğu, Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular ile tarafların varsa başka delillerinin de değerlendirilerek, davalı H. H.'in borçlu ile bir yakınlık, akrabalık veya borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızrar kastını bilebilecek şahıslardan olup olmadığının da araştırılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi" gereğine değinilmesine karşın mahkemece davalılar ile borçlu vefat eden Y. I.'ın arkadaşlık, akrabalık, ticari ilişki, iş ortaklığı gibi bir yakınlıklarının olup olmadığının araştırılmadan, kayıt maliklerinin kötü niyetli olduğunun kanıtlanamaması durumunda diğer davalı M. M. yönünden davanın tazminat isteğine dönüşeceği göz önünde bulundurulmadan, yine ... Parsel yönünden, davalı H. H.'in borçlu ile bir yakınlık, akrabalık veya borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızrar kastını bilebilecek durumu olup olmadığı tartışılmadan hüküm kurulmuştur.

Bu durumda mahkemece yapılacak iş; yine tarafları ve tasarruf konusu taşınmazları aynı olan bir başka davada Yargıtay Kapatılan 17. Hukuk Dairesinin 10.07.2018 tarih ve 2017/3067 E., 2018/6981 K. Sayılı dosyasında da emsal bozma kararı verilmiş olup, bu bozma ilamında belirtilen hususlar ile yukarıda belirtilen bozma ilamındaki tüm hususlar ayrı ayrı tartışılarak, sonucuna göre bir karar vermekten ibarettir.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin 22.01.2025 tarihli, kararın miktar itibariyle kesin olmasından dolayı davacı vekilinin temyiz talebinin reddine dair ek karara yönelik temyiz itirazlarının kabulü ile 22.01.2025 tarihli ek kararın KALDIRILMASINA, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA, 40.000 TL Yargıtay duruşması vekalet ücretinin davalıdan alınıp davacıya verilmesine, peşin alınan harcın istek halinde iadesine, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, karar düzeltme yolu açık olmak üzere 17.12.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 17.12.2025 T. E: 5641, K: 8312 (www.e– uyar.com)

169) TBK m. 19 gereğince muvazaa hukuksal sebebine dayalı tasarruf işleminin iptali istemine ilişkin davanın kabulü halinde, davacının asıl amacı, muvazaalı olduğunu iddia ettiği işlemin iptali ile borçludan olan alacağını tahsil etme imkanını elde etmesi olduğundan İİK m. 283/1 kıyasen uygulanarak "iptal ve tescile gerek olmaksızın, davacıya, dava konusu tasarruf üzerinde haciz ve satış isteme yetkisi tanınmasına" karar verilmesi gerekeceği– "TBK m. 19 hükmüne göre açılan davanın kabulü halinde 'işlemin geçersizliğinin tespitine' karar verilmesi gerektiği şeklindeki karşı görüşün benimsenmediği–

Mahkeme kararı davalı M. A. vekilince temyiz edilmiş incelemenin duruşmalı olarak yapılması temyiz eden tarafından istenilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 16.12.2025 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen günde gelen davalı M. A. ve vekili Av. B., davacı Müflis Ö. Teks. Konf. San. Paz. A.Ş. vekili Av. R. … sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için uygun görülen Tetkik Hâkimi S. Ay … tarafından hazırlanan rapor dinlenerek dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

Hükmüne uyulan; Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 15.02.2023 gün, 2021/14369 E – 2023/1822 K sayılı ilamı ile " dava dilekçesindeki ileri sürülüşe göre davanın BK 19 uncu maddesine göre açılmış olduğu zamanaşımının da söz konusu olmayacağı, bu sebeple davalı borçlunun iflasına sebep olan borçların tasarruf tarihinden önce doğup doğmadığının araştırılması, aynı zamanda ödemelerin yapıldığının da iddia edilmiş olmasına göre, davalı borçlu tarafından iflas dosyasına ödemelerin de yapılıp yapılmadığının da belirlenmesi, tasarrufun borcun doğumundan sonra doğduğunun anlaşılması halinde davalının muvazaalı işlem yapıp yapmadığının BK 19 uncu madde hükmü gereğince değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi, ödeme yapılmış ise iflas dosya akıbetinin de araştırılması ve sonucuna göre karar verilmesi, bu sebeple Yargıtay (Kapatılan) 17. Hukuk Dairesince dosyanın İİK 277 ve devamı maddelerine göre değerlendirilerek karar verilmesinin doğru olmadığı" gerekçesi ile karar düzeltme talebinin kabulüne karar verilmiştir.

Bozmaya uygun yapılan yargılama neticesinde; mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre davanın kabulüne; İstanbul ili Beykoz ilçesi, Kanlıca Mahallesi, 18 Pafta 117 Ada 3 Parselde kayıtlı taşınmazın davalı M. Altınöz'e 29.03.2006 tarih ve 1717 yevmiye numaralı işlem ile yapılan satış işleminin davacı iflas idaresinin İstanbul Anadolu 3. İcra (iflas) Müdürlüğünün (eski Kadıköy İflas Müdürlüğünün 2009/6 Esas sayılı) 2009/6 esas sayılı dosyasındaki alacak ve fer'ilerini karşılayacak miktarla sınırlı olmak kaydıyla iptali ile davacı iflas idaresine bu sınırlar içinde mezkur taşınmaza ilişkin İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince haciz ve satış isteme yetkisi tanınmasına karar verilmiş, karar davalı M. A. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön

bulunmamasına göre davalı vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2– Dava Türk Borçlar Kanununun 19.maddesi gereğince muvazaa hukuksal sebebine dayalı tasarruf işleminin iptali istemine ilişkindir.

Davacının bu davayı açmaktaki asıl amacı, muvazaalı olduğunu iddia ettiği işlemin iptali ile borçludan olan alacağını tahsil etme imkanını elde etmesi diğer bir ifade ile İİK 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının dava konusu tasarruf üzerinde haciz ve satışını isteyebilmesi hakkını elde etmesidir.

Somut olayda mahkemece davanın kabulü ile "İİK 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının dava konusu tasarruf üzerinde haciz ve satışını isteyebilmesi" yetkisi verilmesi gerekirken davanın Türk Borçlar Kanunu 19. maddeye dayalı olduğu atlanarak "İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince haciz ve satış isteme yetkisi tanınmasına" karar verilmesi doğru değil bozma nedeni ise de yapılan yanlışlığın giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün 6100 sayılı HMK'nun geçici 3/2.maddesi delaletiyle 1086 sayılı HUMK'nın 438/7.maddesi gereğince düzeltilerek onanmasına gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle, davalı M. Altınöz vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kabulü hüküm fıkrasınını 1. bendindeki "İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince haciz ve satış isteme yetkisi tanınmasına" ifadesinin hükümden çıkartılarak yerine "İİK 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının dava konusu tasarruf üzerinde haciz ve satışını isteyebilmesine" ifadesinin yazılmasına ve hükmün bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA,

Karar düzeltilerek onandığından harç alınmasına yer olmadığına, peşin alınan harcın istek halinde temyiz edene iadesine,

40.000,00 TL Yargıtay duruşması vekalet ücretinin davacıdan alınıp davalıya verilmesine,

Dosyanın mahkemesine gönderilmesine,

17.12.2025 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

Üye Dr. Şanver Keleş'in Karşı Oy Yazısı:

Müflis Ö. Tekstil Konfeksiyon Sanayi Pazarlama A.Ş. İflas İdaresinin açmış olduğu dava Dairemizin çoğunluğunun kabulünde de olduğu üzere Türk Borçlar Kanunu'nun 19. maddesi gereğince muvazaa hukuksal sebebine dayalı tasarruf işleminin iptali istemine ilişkindir.

Mahkeme Borçlar Kanununa göre açılan ve muvazaa sebebine dayanan bu davadaki taleple bağlıdır. (HMK. madde 26) Talep sonucunu aşarak İcra ve İflas Kanununu hükümlerinin uygulanmasına karar veremez. Alacaklı, borçlu ile üçüncü kişi arasında gerçekleştirilen muvazaalı işlem nedeniyle zarara uğradığını iddia ediyorsa bu işlemin geçersiz olduğunu dava konusu malın (veya hakkın) borçlunun mal varlığından hiç

çıkmadığını ileri sürmüş olur. O yüzden alacaklının BK. madde 19 hükmünün uygulanabilmesi için gerekli koşul vakıaları ileri sürmesi ve buna uygun delilleri sunması gerekir. Davaya bakan mahkeme de muvazaa sebebine (BK madde 19) dayanılarak açılan davada davacının talep sonucuna uygun şekilde karar vermelidir. Buna karşılık mahkeme inisiyatif olarak dava sonunda davacıya adeta iptal davası açmış gibi haciz ve satış yetkisi vermesi isabetli değildir (Erdönmez, Güray; Alacaklılara zarar verme kastıyla yapılan tasarrufların iptali, İstanbul 2017, s.39).

İİK madde 277 ve devamı hükümlerinde borçlunun gerçekleştirdiği tasarrufun maddi hukuk bakımından geçerli olduğu varsayımından hareket edilmektedir. Bu hükümlere göre açılan iptal davası sonucunda borçlu ile üçüncü kişi arasında maddi hukuk hükümlerine göre geçerli şekilde hüküm ve sonuç doğuran bir tasarrufun hükümsüz bırakılması değil alacaklıya dava konusu mal varlığı üzerinde alacağı oranında cebri icraya (haciz ve satış) başvurma olanağı verilmektedir. Muvazaalı olup maddi hukuk hükümlerine göre zaten baştan beri geçersiz olan bir işlem hakkında ayrıca iptali kararı verilip davacıya haciz ve satış yetkisi tanınması iptal davasının sevk ediliş amacıyla bağdaşmaz. Alacaklı borçlu ile üçüncü kişi arasındaki tasarrufun maddi hukuk hükümleri bakımından geçersiz olduğunu iddia ediyorsa taraflar arasındaki işlemin muvazaalı olduğunu bildirmeli ve işlemin BK 19. hükmüne göre geçersizliğinin tespitine karar verilmesini talep etmelidir. Somut olayda da Borçlar Kanunu 19. hükmüne göre açılmış bir dava olduğu kabul edildiğine göre İİK 283/1. maddesinin kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının dava konusu tasarruf üzerinde haciz ve satış isteyebilme yetkisi verilmesi şeklinde kararın düzeltilerek onanması isabetli olmayıp Borçlar Kanunu 19. maddesi hükümleri doğrultusunda bir karar verilmesi gerekçesi ile kararın bozulması görüşünde olduğumdan çoğunluğun yazılı şekilde hükmün düzeltilerek onanması şeklindeki kararına katılamıyorum.17.12.2025

12. HD. 17.12.2025 T. E: 7347, K: 8311 (www.e– uyar.com)

170) Tasarrufun iptali davasının kabulü halinde, mahkemece dava konusu gayrimenkulün davalılar arasındaki satış işlemine ilişkin tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya icra dosyasındaki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak haciz ve satış yetkisi verilmesine karar verilmesi gerekirken, kararda infazda tereddüt yaratacak şekilde yalnızca 'tasarrufun iptaline ve cebri icra yetkisi verilmesine' şeklinde karar verilmesinin hatalı olduğu–

Taraflar arasındaki İlk Derece Mahkemesinde görülen tasarrufun iptali davasında verilen davanın kabulüne ilişkin hüküm hakkında bölge adliye mahkemesi tarafından yapılan istinaf incelemesi sonucunda; esas yönünden istinaf isteminin reddine ilişkin kararın, süresi içinde davalılar G.er ve C. ... tarafından temyiz edilmesi üzerine dava dosyası için Tetkik Hakimi D. K.başı tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili; davalı borçlu G.er hakkında icra takibi yapıldığını, yapılan takipte borçlunun borç ödemekten aciz durumda olduğunu, ancak dava konusu İstanbul ili, S. İlçesi, A.bey Mahallesi, 1462 Ada, 1 Parsel, C Blok, Zemin Kat, 3 Nolu Bağımsız Bölümdeki taşınmazı diğer davalı C. ..'e alacaklılardan mal kaçırmak kastıyla devrettiğini, davalıların fikir birliği içerisinde muvazaalı hareket ederek alacaklılardan mal kaçırmak kastıyla bu tasarruf işlemini yaptıklarını belirterek bu tasarrufun iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece, davacının davasının kabulü ile; İstanbul İli, S. İlçesi, A.bey Mahallesi, 1462 Ada, 1 Parsel Sayılı, C Blok, Zemin Kat 3 Nolu Bağımsız Bölümde kayıtlı meskendeki davalılar arasındaki 26.11.2018 tarihli tasarrufun iptaline, davacı vekiline Karşıyaka 1. İcra Müdürlüğüne ait 2019/5894 Esas sayılı dosyadaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere cebri icra yetkisi verilmesine karar verilmiş; hüküm, davalılar G.er ve C. ... vekili tarafından istinaf edilmiştir.

İzmir Bölge Adliye Mahkemesince, tüm dosya kapsamına göre, davalılar G.er ve C. ... vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/(1)– b– 1. maddesi gereğince esastan reddine karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davalılar G.er ve C. ... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak davalılar G.er ve C. ... vekilince yapılan istinaf başvurusu üzerine HMK'nun 355 vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda, Bölge Adliye Mahkemesince verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi HMK'nun 369/1. ve 371. maddelerinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına göre davalılar G.er ve C. ... vekilinin aşağıdaki (2) numaralı bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar verilmiştir.

2– Dava İİK 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Davacının bu davadaki amacı, yaptığı icra takibi nedeniyle alacağını tahsil edebilmek için yapılan taşınmaz satışının kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğu, davacının bu hakkının ayni değil şahsi sonuç doğurduğu, davada tasarrufun iptali sebeplerinin olması halinde İİK'nun 283/1. maddesi uyarınca iptal ve tescil olmaksızın, dava konusu gayrimenkule ilişkin hisselerin haciz ve satışına karar verilmesi gerekir. Bu durumda mahkemece dava konusu gayrimenkulün davalılar arasındaki satış işlemine ilişkin tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya Karşıyaka 1. İcra Müdürlüğüne ait 2019/5894 Esas sayılı dosyasındaki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak haciz ve satış yetkisi verilmesine karar verilmesi gerekirken, kararda infazda tereddüt yaratacak şekilde yalnızca tasarrufun iptaline ve cebri icra yetkisi verilmesine karar verilmesi doğru değil ve resen bozma nedeni ise de; yapılan yanlışlığın giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün 6100 sayılı HMK'nun 370/2. maddesi gereğince düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ:

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalılar G.er ve C. ... vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalılar G.er ve C. ... vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile res'en İzmir 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23.06.2022 tarih ve 2020/373 Esas– 2022/239 Karar sayılı hüküm fıkrasının 3. paragrafındaki "cebri icra yetkisi verilmesine" ibaresinin hükümden çıkartılmasına ve yerine "haciz ve satış yetkisi verilmesine" ibaresinin yazılmasına, hükmün bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, dosyasının İlk Derece Mahkemesine, Dairemiz karar örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalılar G.er ve C. ..'e geri verilmesine, 16.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 16.12.2025 T. E: 4884, K: 8268 (www.e– uyar.com)

171) 6100 sayılı HMK'nun 297. maddesi uyarınca; hükmün sonuç kısmında, gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, taleplerden her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların, sıra numarası altında; açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesinin gerekli olduğu; bu yönün, kamu düzenine ilişkin olduğu–

Taraflar arasındaki İlk Derece Mahkemesinde görülen tasarrufun iptali davasında verilen davanın kabulüne ilişkin hüküm hakkında Bölge Adliye Mahkemesi tarafından yapılan istinaf incelemesi sonucunda; esas yönünden istinaf isteminin reddine ilişkin kararın, süresi içinde davalı O. T. tarafından temyiz edilmesi üzerine, dava dosyası için Tetkik Hakimi D. K. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili; davalı borçlu İ. Tellioğlu hakkında icra takibi yapıldığını, yapılan takipte borçlunun haczi kabil malının bulunamadığını, ancak dava konusu İstanbul İli, Beşiktaş İlçesi, Dikilitaş Mah. 1453 Ada, 10 Parselde kayıtlı olan 1 Nolu Bağımsız Bölümdeki Taşınmazı, İstanbul İli, Beşiktaş İlçesi, Dikilitaş Mah. 1453 Ada 10 Parselde kayıtlı olan 2 Nolu bağımsız Bölümdeki taşınmazı, İstanbul İli, Beşiktaş İlçesi, Dikilitaş Mah,. 1453 Ada, 10 Parselde kayıtlı olan 3 Nolu Bağımsız Bölümdeki taşınmazı, İstanbul İli, Beşiktaş İlçesi, Dikilitaş Mah. 1450 Ada 4 Parselde kayıtlı olan 5 Nolu Bağımsız Bölümdeki Taşınmazı diğer davalı O.T. alacaklılardan mal kaçırmak kastıyla devrettiğini, davalıların fikir birliği içerisinde muvazaalı hareket ederek alacaklılardan mal kaçırmak kastıyla bu tasarruf işlemlerini yaptıklarını belirterek bu tasarrufların iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece, davacının davasının kabulü ile; İstanbul ili Beşiktaş ilçesi Diklitaş Mah., 1453 Ada, 10 Parselde Kain 2. Bodrum Kat 1 nolu Bağımsız Bölüm sayılı taşınmazda davalı İ. Tellioğlu tarafından davalı O. T. yapılan 13.12.2016 tarihli tasarrufun, İstanbul İli, Beşiktaş İlçesi, Diklitaş Mah., 1453 Ada, 10 Parselde Kain 2 Nolu Bağımsız Bölüm sayılı taşınmazda davalı İ. Tellioğlu tarafından davalı O. Tellioğlu'na yapılan 07.12.2016 tarihli tasarrufun, İstanbul İli, Beşiktaş İlçesi, Diklitaş Mah., 1453 Ada, 10 Parselde Kain 3 Nolu Bağımsız Bölüm sayılı taşınmazda davalı İ. Tellioğlu tarafından davalı O. Tellioğlu'na yapılan 13.12.2016 tarihli tasarrufun İİK 278/3– 1. maddesi gereğince iptali ile davacı tarafa Trabzon İcra Müdürlüğünün 2017/18291 Esas sayılı dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere cebri icra yetkisi tanınmasına karar verilmiş; hüküm, davalı O. T. vekili tarafından istinaf edilmiştir.

Trabzon Bölge Adliye Mahkemesince, tüm dosya kapsamına göre, davalı O. vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/(1)– b– 1. maddesi gereğince esastan reddine karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davalı O. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava İİK 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1– Mahkeme karalarında hükmün nasıl oluşturulacağı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 297 nci maddesinde detaylıca açıklanmıştır.

6100 sayılı HMK'nun 297. maddesi uyarınca; hükmün sonuç kısmında, gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, taleplerden her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların, sıra numarası altında; açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gereklidir. Bu yön, kamu düzenine ilişkindir.

HMK'nun 297. maddesi kamu düzeni amacıyla konulmuş, emredici hükümlerden olup yargılamanın her safhasında re'sen gözetilmesi gereken bir usul kuralıdır.

Bu biçim yargıda açıklık ve netlik prensibinin gereğidir. Aksi hal, hükmün infazında zorluklara ve tereddütlere, yargılamanın ve davaların gereksiz yere uzamasına, davanın tarafı bulunan kişi ve kurumların mağduriyetlerine sebebiyet verecek ve Kamu düzeni ve barışını olumsuz yönde etkileyecektir(Hukuk Genel Kurulu– 2007/14– 778 E., 2007/611 K., Dairemizin 01.04.2008 gün ve 2007/38353 Esas, 2008/7142 Karar sayılı ilamı).

Somut uyuşmazlıkta; davacı vekili, dava dilekçesinde İstanbul İli, Beşiktaş İlçesi, Dikilitaş Mah., 1450 Ada, 4 Parselde kayıtlı olan 5 Nolu Bağımsız Bölümdeki taşınmaza ilişkin davalı İ. Tellioğlu tarafından davalı O. Tellioğlu'na yapılan 13.12.2016 tarihli tasarrufun da muvazaalı olduğunu belirterek bu tasarruf işleminin de iptaline karar verilmesini talep ve dava etmesine rağmen, mahkemece davacının bu taşınmaz yönünden talebi hakkında olumlu veya olumsuz bir karar verilmemiştir. Eksik inceleme ile karar verilemez.

Mahkemece davacının İstanbul İli, Beşiktaş İlçesi, Dikilitaş Mah., 1450 Ada, 4 Parselde kayıtlı olan 5 Nolu Bağımsız Bölümde kayıtlı taşınmaz hakkındaki talebiyle ilgili, HMK'nun 297. maddesine uygun şekilde nihai bir karar verilmesi gerekirken, olumlu ya da olumsuz hüküm kurulmamış olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden, kararın bozulması gerekmiştir.

2– Bozma neden ve şekline göre davalı vekilinin sair temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik gerek görülmemiştir.

SONUÇ:

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı O. Tellioğlu vekilinin temyiz itirazının kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca, Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesinin 05.10.2022 tarih ve 2022/697 Esas– 2022/1075 Karar sayılı kararının KALDIRILMASINA, Trabzon 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 20.04.2021 tarihli, 2020/25 Esas– 2021/141 Karar sayılı kararının BOZULMASINA, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle bozma nedenine göre davalı vekilinin sair temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 16.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 16.12.2025 T. E: 4907, K: 8269 (www.e– uyar.com)

172) Tasarrufun iptaline ilişkin ilamda hükmedilen tazminat ve fer'ilerine ilişkin alacak kalemlerinin ilk takip dosyası üzerinden tahsili mümkün iken ayrı bir takibe konu edilmesi durumunda ikinci takibin iptaline karar verilmesi gerektiği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi M. M. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından başlatılan ilamlı icra takibine karşı borçlu icra mahkemesine başvurusunda; usul ekonomisi açısından takibe dayanak olan ilamda belirtildiği üzere "Bursa 15. İcra dairesinin 2015/5920 E. sayılı takip dosyasındaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere" ibaresi kullanılması akabinde ilamın iş bu icra dosyasına sunularak müvekkile karşı takibin yönlendirilmesi gerektiği ve icra emrinde borç miktarının açık ve net bir şekilde belirtilmediğini ileri sürerek takibin iptalini talep ettiği, İlk Derece Mahkemesince takibin ve icra emrinin iptaline yönelik şikayetin reddine, icra emrindeki alacak tutarının belirlenmesine yönelik şikayetin kabulü ile icra emrinin düzeltilmesine karar verildiği, taraflarca istinaf yoluna başvurulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince, istinaf başvurularının esastan reddine dair hüküm kurulduğu görülmektedir.

İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davası, borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarrufları, davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde hükümsüz hale getirmeye yarayan bir davadır. İptal davası ayni bir dava olmadığından iptal isteminin kabul edilmesi halinde, takip konusu alacak miktarı ile sınırlı olarak, takip konusu alacak, faiz ve masraf gibi eklentilerine yetecek oranda tasarrufun iptaline karar verilir ve alacaklıya dava konusu üzerinde haciz ve satış isteme yetkisi tanınır.

İİK'nun 283/2. maddesinde; "İptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nisbetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilir" hükmü yer almaktadır. Tasarrufun iptali davasının, İİK'nun 283/2. maddesi gereğince bedele dönüşmesi halinde, aynı takip dosyası üzerinden infazının istenmesi gerekmekte olup, aynı takip dosyası üzerinden 3. kişiye icra emri tebliğ edilmelidir.

Somut olayda, tasarrufun iptali isteminin bedele dönüştüğü, tazminat ile yargılama gideri ve vekalet ücretinin ilamdaki davalılardan T. Et ve Et Ürünleri Tarım Hayvancılık Gıda İnşaat Sanayi Ticaret Limited Şirketi ve S. Çelik Kereste İnşaat Malzemeleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi'nden alınmasına karar verildiği, anılan alacak kalemlerinin tahsili için adı geçen davalılara karşı şikayete konu takibin başlatıldığı görülmektedir.

Tasarrufun iptaline ilişkin ilamda hükmedilen tazminat ve fer'ilerine ilişkin alacak kalemlerinin ilk takip dosyası olan Bursa 15. İcra Dairesinin 2021/4516 (Eski

2015/5920) E. sayılı takip dosyası üzerinden tahsili mümkün iken ayrı bir takibe konu edilmesi usul ekonomisine aykırı olup ikinci takibin iptaline karar verilmesi gerekir.

O halde, İlk Derece Mahkemesince, şikayetin kabulü ile takibin iptaline karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile istemin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ:

Şikayetçi borçlunun temyiz itirazının kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca, Bursa Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 09.07.2025 tarih ve 2024/1820 E.– 2025/1515 K. sayılı kararının KALDIRILMASINA,

Bursa 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 16.05.2024 tarih ve 2023/481 E.– 2024/287 K. sayılı kararının BOZULMASINA, bozma nedenine göre sair temyiz itirazlarının incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 15.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 15.12.2025 T. E: 7043, K: 8208 (www.e– uyar.com)

173) Borçlunun aciz ya da iflasından önce yaptığı iptale tabi tasarrufları, üç grup altında ve İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiş olduğu– Ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarruflar, sınırlı olarak sayılmış olmadığı– Kanunun, iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimin takdirine bırakmış olduğu– Bu yasal nedenle de, davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkeme bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceği– Öte yandan, tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerektiği– Aynı şekilde davalı 3.kişinin borcundan dolayı dava konusu taşınmazın cebri icra yolu ile satılması halinde de davalı 3. kişinin bu bedel ile sorumlu tutulduğu–

Bölge Adliye Mahkemesinin ... kararı ile; ilk derece mahkemesinin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davalılar vekilinin istinaf başvurusunun 6100 Sayılı HMK'nun 353/(1)– b– 1.madde ve bendi uyarınca esastan reddine karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davalılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1.İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK.md.283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

Borçlunun aciz ya da iflasından önce yaptığı iptale tabi tasarrufları, üç grup altında ve İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiştir. Ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarruflar, sınırlı olarak sayılmış değildir. Kanun, iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimin takdirine bırakmıştır. (İİK.md.281) Bu yasal nedenle de, davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkeme bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebilir (Y.H.G.K.25.11.1987 Tarih, 1987/15– 380 Esas ve 1987/872 Karar sayılı ilamı).

Genelde denilebilir ki, borçlunun iptal edilebilecek tasarrufları, alacaklılarından mal kaçırılmasına yönelik olarak yapılan ivazsız veya aciz halinde yapılan tasarruflar ile alacaklılarına zarar verme kastıyla yapılan tasarruflardır.

Öte yandan, tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekir. Aynı şekilde davalı 3.kişinin borcundan dolayı dava konusu taşınmazın cebri icra yolu ile satılması halinde de davalı 3. kişi bu bedel ile sorumlu tutulur.

Somut olayda, dava konusu Hızarbaşıgünlük Mahallesi, 101 ada, 4 numaralı parselde kayıtlı taşınmazın, üzerindeki ipotek borcu nedeniyle Ankara 34. İcra Müdürlüğü'nün 2022/1821 E.sayılı dosyasında yapılan ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibi sonrasında, Ünye İcra Müdürlüğü'nün 2022/655 Talimat sayılı dosyasından yapılan ihale sonucu, 29.12.2022 tarihinde, Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.'ya alacağa mahsuben satıldığı anlaşılmaktadır. İpotek; davalı 3.kişi K. A. borcundan dolayı konulmuş olup, 19.06.2020 tarihlidir. Taşınmazın davalı 3.kişi K. A.'nın alacaklısı olan Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.'nun yaptığı takip sonucunda satıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; dava konusu taşınmaz davalı 3.kişi K. A.'nın borçları nedeniyle satılmış olup; davalı 3.kişi K. A.'nın, davalı borçlu E. Ş. A.'nın oğlu olarak, İİK'nun 280/1 maddesi gereğince borçlunun mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilebilecek kişilerden olduğunun anlaşılmasına göre; ihale bedelinin, davacı tarafından yapılan icra takip dosyasındaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere, davalı 3.kişi K. A.'nın tahsiline karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.

2.Bozma ilamının kapsam ve şekline göre davalılar vekilinin temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ:

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle Bölge Adliye Mahkemesi kararının KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının HMK 371. maddesi gereğince BOZULMASINA; (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalılar vekilinin temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına, HMK 373/1 maddesi gereğince dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 10.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 10.12.2025 T. E: 4797, K: 8114 (www.e– uyar.com)

174) TBK'nun 19. maddesinde tanımını bulan "muvazaa hukuksal nedenine dayalı muvazaalı işlemin iptali istemi"ni içeren davada, dilekçeler aşamasında iddianın serbestçe genişletilebileceği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkikinin davalılar vekili ve katılma yoluyla davacı vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi F. Karaburçak tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı H. U'nun, 14.02.2017 tarihinde imzaladığı kredi sözleşmesine istinaden davacı bankadan krediler kullanıp, kredi ödemelerini yapmaması üzerine hakkında İnegöl İcra Müdürlüğünde 2019/9579, 2019/9581 ve 2019/12294 Esas numaralı icra takipleri başlatıldığını, davalı H. U. ve kefili adına birkaç parça taşınır ve taşınmaz bulunmasına rağmen bunların üzerinde çok sayıda haciz ve ipotek bulunduğundan borca yetmeyeceğinin anlaşıldığını, davalı H. U. ile ilgili haricen yapılan araştırmada, 07.02.2019 tarihinde biri daire olan diğerleri bahçe ve tarla niteliğinde bulanan 11 parça gayrimenkulün diğer davalı M. Usta Gıda Nakliyat İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.'ne devrettiğinin tespit edildiğini, tapuda yapılan bu satış işleminin muvazaalı olduğunu, davalı şirketin devir tarihindeki tek yetkilisi ve müdürünün davalı H. U.'nun eşi B. U. olduğunu belirterek sözü edilen taşınmazların devrine ilişkin tasarrufların muvazaalı olması nedeniyle iptalini talep etmiştir.

Davalılar vekili cevap dilekçesinde; söz konusu taşınmazların, yerleşim yerlerinden oldukça uzak olup, tarım amaçlı dahi kullanıma elverişli olmayan ve kıymeti oldukça düşük gayrimenkuller olduğunu, müvekkilinin ilgili belediyenin belirlediği rayice uygun bir şekilde satış işlemini yaparak ve bu bedel üzerinden harçlarını yatırarak taşınmazları iktisap ettiğini, davalı H. U.'nun toplumsal bir gelenek olan ziynet eşyalarının kadına ait olduğu yönündeki baskıdan dolayı ziynet eşyalarına karşılık dava konusu taşınmazları 07.02.2019 tarihinde eşinin kurucusu olduğu diğer davalı M. Usta Gıda Nakliyat İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne devretmek zorunda kaldığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; taşınmazların tamamının çok düşük bedellerle satış konusu yapıldığı, taşınmazların gerçek değerleri ile satışa konu edilen değerleri arasında fahiş oranda farklılıkların bulunduğu, taşınmazın satışına ilişkin para transferlerinin ispatlanamadığı, davalı H. U. tarafından diğer davalı M. Usta Gıda Nakliyat İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.'ne devir yapıldığı, davalı şirketin devir tarihindeki tek yetkilisi ve müdürünün davalı H. U.'nun eşi B. U. olduğu, davalıların sosyal ekonomik durumları dikkate alındığında satış işlemlerinin gerçek dışı olduğunun açıkça anlaşıldığı gerekçesiyle davanın kabulü ile, Bilecik İli, Merkez İlçesi, İstiklal Mahallesi, 633 Ada, 3 Parsel, Bodrum Kat, 1 Nolu Bağımsız Bölüm Taşınmaz, Bilecik İli, Merkez İlçesi, G.ümbe Köyü, 4451, 4452, 4458, 4459, 4475, 4446, 4447, 4448, 4449, 4450 Parsel sayılı ve bahçe nitelikli taşınmazların tasarruflarının iptaline, davacıya İnegöl İcra Müdürlüğünün 2019/9579 ve 2019/9581 Esas sayılı dosyalarındaki borçlarına ve fer'ilerine yetecek tutarda

taşınmazların devir tarihlerindeki gerçek satış bedelleri üzerinden haciz ve satış isteme yetkisi sunulmasına karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili ve davalılar vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine; Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; tasarrufun iptali davalarında harca esas değerin alacak miktarı ile tasarrufun karşılaştırılması suretiyle bulunulduğu, bunlardan hangisi daha azsa onun üzerinden harca hükmedileceği, somut olayda taşınmazların toplam değerinin alacak miktarından daha yüksek olduğu için yerel mahkemece taşınmazların değeri üzerinden harç ve vekalet ücreti hesaplanmasının yanlış olduğu, davalı tarafın bu yöndeki itirazının haklı bulunduğu gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun reddine, davalılar vekilinin istinaf başvurusunun kısmen kabulüne, Bilecik 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 05.10.2021 tarihli 2020/458 Esas 2021/624 Karar sayılı kararının HMK'nun 353/1– b.2 maddesi gereğince kaldırılmasına, yeniden hüküm kurulmasına, Bilecik İli, Merkez İlçesi, İstiklal Mahallesi, 633 Ada, 3 Parsel, Bodrum Kat, 1 Nolu Bağımsız Bölüm Taşınmaz, Bilecik İli, Merkez İlçesi, G.ümbe Köyü, 4451, 4452, 4458, 4459, 4475, 4446, 4447, 4448, 4449, 4450 Parsel olarak tapuda kayıtlı taşınmazlara ilişkin davalılar arasındaki 07.02.2019 tarihli tasarrufun iptaline, davacıya İnegöl İcra Müdürlüğü'nün 2019/9579 ve 2019/9581 Esas sayılı dosyalarındaki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak bu taşınmazlar üzerinde cebri icra yetkisi tanınmasına karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davalılar vekili ve katılma yoluyla davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1.Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalılar vekilinin temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2.Dava; TBK'nun 19. maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı muvazaalı işlemin iptali istemine ilişkin olup, Bölge Adliye Mahkemesince; davacı vekilinin dava dilekçesinde bildirmediği bir icra dosyasını sonradan cevaba cevap dilekçesiyle bildirmesinin usule uygun bulunmadığı gerekçesiyle bu konudaki itirazının haklı görülmediği belirtilmiş ise de; davacı tarafça 25.11.2020 tarihli cevaba cevap dilekçesinde, dava konusu 11 parça taşınmazın muvazaalı işlemle devredilmesine yönelik tasarrufun iptali ile dava dilekçesinde belirtilen diğer iki icra dosyası dışında İnegöl 3. İcra Müdürlüğünün 2019/12294 Esas sayılı dosyasından da alacaklı olduklarını, hem bu icra dosyası hem de dava dilekçesinde belirttikleri diğer iki icra dosyasındaki alacak ve fer'ilerine yetecek tutarda haciz ve satış isteme yetkisi tanınmasının talep edildiği, dava konusu taşınmazların devir tarihindeki gerçek değerlerinin bilirkişi raporu ile belirlenmesinin ardından ise, davacı vekili tarafından daha düşük olan alacak miktarı üzerinden dava harcının tamamlandığı anlaşılmıştır.

6100 sayılı HMK'nun "İddia ve Savunmanın Değiştirilmesi ve Genişletilmesi" başlıklı 141. maddesinde "Taraflar, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri ile serbestçe; ön inceleme aşamasında ise ancak karşı tarafın açık muvafakati ile iddia veya savunmalarını genişletebilir yahut değiştirebilirler. Ön inceleme duruşmasına taraflardan biri mazeretsiz olarak gelmezse, gelen taraf onun muvafakati aranmaksızın iddia

veya savunmasını genişletebilir yahut değiştirebilir. Ön inceleme aşamasının tamamlanmasından sonra iddia veya savunma genişletilemez yahut değiştirilemez. İddia ve savunmanın genişletilip değiştirilmesi konusunda ıslah ve karşı tarafın açık muvafakati hükümleri saklıdır." hükmünü içermekte olup, davacı tarafça da ön inceleme aşamasından önce cevaba cevap dilekçesi ile süresinde dava konusu 11 parça taşınmazın muvazaalı işlemle devredilmesine yönelik tasarrufun iptali ile dava dilekçesinde belirtilen diğer iki icra dosyası dışında İnegöl 3. İcra Müdürlüğünün 2019/12294 Esas sayılı dosyasından da alacaklı olduklarını, hem bu icra dosyası hem de dava dilekçesinde belirttikleri diğer iki icra dosyasındaki alacak ve fer'ilerine yetecek tutarda haciz ve satış isteme yetkisi tanınmasının talep edilmesi karşısında, dilekçeler aşamasında iddianın serbestçe genişletilebileceği nazara alınarak sözü edilen bu icra takibi yönünden de davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken anılan husus göz önünde bulundurulmaksızın yazılı şekilde hüküm tesisi doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalılar vekilinin temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle katılma yoluyla davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA; HMK 373/2. maddesi uyarınca, peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 10.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 10.12.2025 T. E: 4805, K: 8115 (www.e– uyar.com)

175) Dava konusu mirastan feragat sözleşmelerin ivazsız yapıldığı, davalı borçlunun alt soyunun bulunduğu, davalı borçlunun alacaklılarından tereke mallarını kaçırmak üzere yapılan muvazaalı işlemler olduğu ve davalılar arasında mirastan feragat edecek geçerli bir sebebin de ileri sürülmediği, borçlu davalının mal varlığına girmesi gereken miras payından feragat edilerek bu miras payından alacaklıların alacağını tahsil etmesinin engellendiği uyuşmazlıkta, mahkemece, İİK 277 vd.na göre dosyanın incelenerek karar verilmesi gerekirken 'davacının bu davayı açmakta hukuki yararı olmadığı' gerekçesi ile davanın reddine karar verilmesinin hatalı olduğu–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı/alacaklı vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S.ay Bağkesen tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı K. Ç.'dan alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine icra takibi yapıldığını, davalı borçlunun değeri düşük bir gayrımenkul dışında başkaca malvarlığı bulunmadığını, diğer davalıların davalı borçlunun anne– babası olduğunu, onlardan kalacak mirasdan, feragat edildiğinin öğrenildiğini beyan ederek İİK madde 280 kıyasen uygulanmak suretiyle Kadıköy 7. Noterliğinin 12.09.2014 tarih ve 14948 ve 14949 yevmiye numaralı mirastan feragat sözleşmelerinin iptali, vekalet ücreti ile birlikte yargılama giderlerinin davalı yana yükletilmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; davacı tarafça davalılar arasında akdedilen mirastan feragat sözleşmesinin iptali (tasarrufun iptali) talep edilmiş ise de mirastan feragat sözleşmesi ölüme bağlı tasarruf olup, mirasından feragat edilen murisin ölümü ile hüküm ifade edeceği, henüz bu şartın gerçekleşmediği, davacı açısından da menfaat şartının bulunmadığı, davacının bu aşamada dava açmakta hukuki yararı bulunmadığı gerekçesi ile davanın reddine, karar verilmiştir. Karar davacı vekili tarafından istinaf edilmiş, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesince davacı vekilinin istinaf talebinin esastan reddine karar verilmiş, karar davacı vekili tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

Dava, İİK 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1– Tasarufun iptali davasının konusu, borçlunun yaptığı satış, bağış, başkası lehine ipotek tesis edilmesi veya ticari işletmenin devri olabileceği gibi borçlunun malvarlığının artışını önleyici bir tasarruf işlemi de olabilir. Bu husus daha geniş ifade ile İİK 'nun 280/1 maddesinde "borçlunun alacaklılara zarar verme kasdı ile yaptığı tüm işlemler" şeklinde düzenlenmiştir.

Borçlunun kendi adına kayıtlı mallar üzerinde tasarruf yapması ve bu tasarruflar için iptal davası açılması mümkün olduğu gibi borçlunun mamelekinin aktif bölümünü azaltıcı işlemler yapması ya da aktifini artırıcı işlemleri yapmaması da tasarrufun iptal davalarına konu yapılabilir.

Somut olayda; davalı borçlu K. Ç. 'ın, annesi G.en Ç.'dan ve davalı babası Ö. Ç.'dan kalacak mirası Kadıköy 7. Noterliği tarafından düzenlenen 12.09.2014 tarihli 14948 ve 14949 yevmiyeli mirastan feragat sözleşmesi ile reddettiği anlaşılmıştır.

Türk Medeni Kanunun 528. maddesi; "mirasbırakan, bir mirasçısı ile karşılıksız veya bir karşılık sağlanarak mirastan feragat sözleşmesi yapabilir.

Feragat eden, mirasçılık sıfatını kaybeder.

Bir karşılık sağlanarak mirastan feragat, sözleşmede aksi öngörülmedikçe feragat edenin altsoyu için de sonuç doğurur." hükmüne haizdir.

Mirastan feragat sözleşmesi, henüz doğmamış olan miras hakkına ilişkin sonuçlar doğuracak nitelikte bir sözleşmedir.

Mirastan feragat sözleşmesinin ivazsız gerçekleştirilmesi halinde, feragat edenin altsoyunun miras hakkı, feragat eden mirasçı mirasbırakandan önce ölmüş gibi devam eder. Yani feragat edenin miras hakkı kendi altsoyuna geçer.

Dava konusu mirastan feragat sözleşmeleri incelendiğinde; sözleşmelerin ivazsız yapıldığı, davalı borçlunun alt soyunun bulunduğu, davalı borçlunun alacaklılarından tereke mallarını kaçırmak üzere yapılan muvazaalı işlemler olduğu ve davalılar arasında mirastan feragat edecek geçerli bir sebebin de ileri sürülmediği, borçlu davalının mal varlığına girmesi gereken miras payından feragat edilerek bu miras payından alacaklıların alacağını tahsil etmesinin engellendiği anlaşılmıştır.

Mahkemece, İİK 277 ve devamına göre dosyanın incelenilerek karar verilmesi gerekirken Davacının iş bu davayı açmakta hukuki yararı olmadığı gerekçesi ile davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir.

2– Bozma nedenine göre, davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine gerek görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, (2) nolu bentte açıklanan sebeplerle davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına, HMK 373/1 maddesi uyarınca, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 10.12.2025 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 10.12.2025 T. E: 4714, K: 8121 (www.e– uyar.com)

176) Davacı tarafından "davalılar arasında tanışıklık ilişkisi olduğu ve tasarrufun İİK m. 280/1 gereğince iptale tabi bulunduğuna" dair beyanları araştırılmaksızın, İİK. m. 277 vd. maddelerinin nasıl değerlendirildiği, ne gerekçe ile davanın kabulüne karar verildiği belirtilmeksizin karar verilmesinin hatalı olduğu–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı E. Ö. vekili ve davalı F. D. vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S.ay Bağkesen tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı borçlu E. Ö.'den aralarındaki boşanma davası neticesinde alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine icra takipleri yapıldığını, davalı borçlunun mal kaçırma gayesi ile müvekkilin oturduğu gayrımenkulün, iş ilişkisi içerisinde bulunduğu diğer davalıya devredildiğinin tespit edildiğini beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufun iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalılar davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre davanın reddine karar verilmiştir. Karar davacı vekili tarafından istinaf edilmiş, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesince davacı vekilinin istinaf talebinin kabulüne, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, yeni hüküm kurulmasına, davanın kabulüne karar verilmiş, karar davalı E. Ö. vekili ve davalı F. D. vekili tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

Dava, İİK.277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK.md.283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiği, bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiği, özellikle İİK.nun 278.maddesinde akdin yapıldığı sırada

kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığının incelenmesi, satılan taşınmaz üzerinde, ipotek ve haciz kayıtları varsa, alıcı taşınmazı bu kayıtlarla yükümlü olarak satın almış olacağından, satışın bunların tamamı üzerinden yapıldığının kabulü gerektiği, bu nedenle oransızlığın belirlenmesinde tapu kaydındaki ipotek ve haciz miktarının da gözönünde tutulması gerektiği, aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılması gerektiği, keza İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmeli, öte yandan İİK.nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Ayrıca; Yargıtay'ın hukuka uygunluk denetimini yapabilmesi için de ortada usulüne uygun şekilde oluşturulmuş bir hükmün bulunması gerektiği açıktır. Gerekçesiz bir kararın Yargıtay tarafından denetlenmesi mümkün değildir. Ayrıca kararda maddi olguların mahkemece nasıl nitelendirildiği, kurulan hükmün hangi nedenlere ve hukuksal düzenlemelere dayandırıldığı ortaya konulmalı, maddi olgular ile hüküm arasındaki mantıksal bağlantı açıklanmalıdır.

Somut olayda, Bölge Adliye Mahkemesince; kesinleşmiş bir alacağın, icra takibinin bulunduğu, tasarrufun dava konusu borcun doğumundan sonra icra dosyasından gönderilen ödeme emrinin tebliği akabinde tasarrufun yapıldığı gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmişse de; davacı tarafından davalılar arasında tanışıklık ilişkisi olduğuna, davalılar arasındaki tasarrufun İİK madde 280/1 gereğince iptale tabi bulunduğuna dair beyanları araştırılmaksızın, İİK 277 ve devamı maddelerinin nasıl değerlendirildiği, ne gerekçe ile karar verildiği belirtilmeksizin karar verilmesi doğru görülmemiştir.

2– Bozma nedenine göre, davalı E. Ö. vekilinin ve davalı F. D. vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine gerek görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı E. Ö. vekilinin ve davalı F. D. vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde temyiz edenlere iadesine, (2) nolu bentte açıklanan sebeplerle davalı E. Ö. vekilinin ve davalı F. D. vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına, HMK 373/2 maddesi uyarınca, dosyanın Bölge Adliye Mahkemesi'ne gönderilmesine, 10.12.2025 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 10.12.2025 T. E: 5584, K: 8120 (www.e– uyar.com)

177) İİK'nun 282.maddesi gereğince borçlu ile hukuki işlemde bulunan üçüncü kişi mecburi dava arkadaşı olup davada haksız çıkmaları halinde yargılama giderinden birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olmaları gerekeceği– Tasarrufun iptali davalarında vekalet ücreti takip konusu alacak miktarı ile iptali istenen tasarrufun tasarruf tarihindeki değeri karşılaştırılarak düşük olan değer üzerinden nispi olarak hesaplanması gerekeceği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı M. N. Ç. vekili ve davalı M. Tezer vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S.ay Bağkesen tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; dava dışı G. Ortaklar şirketinin kredi borcuna davalı M. S. Çekil ve dava dışı E. Baş'ın kefil olduklarını, bu doğrultuda Konya 3.İcra Müdürlüğünün 2014/4530 sayılı takibine konu bonoyu verdiklerini, kredi borcunun ödenmemesi nedeniyle bono borçluları hakkında Konya 3.İcra Müdürlüğünün 2014/4530 sayılı takibinin yapıldığını, takipte borçluların haczi kabil malı bulunamadığı, takip borçlusu M. S. Ç. adına kayıtlı gayrimenkullerin mal kaçırma gayesi ile diğer davalılara devredildiğinin tespit edildiğini beyan ederek davalılar arasındaki satış işlemlerinin İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı M. N. Ç. vekili cevap dilekçesinde; davanın açıldığı Konya Mahkemelerinin yetkisiz olduğunu, yetkili mahkemenin Aksaray Mahkemeleri olduğunu, tasarruf işleminin borcun doğumundan sonra yapılmış olması gerektiğini, müvekkilinin taşınmazı borcun doğumundan çok önce satın aldığını, aciz vesikası alınmasının davanın ön şartı olduğunu, müvekkilinin devraldığı taşınmazların bedelini ödemek suretiyle iktisap ettiğini, müvekkilinin mal kaçırma amacına hizmet etmek veya davacıya zarar vermek kastı ile hareket etmediğini savunarak davanın reddini talep etmiştir.

Davalı Ş. O. vekili cevap dilekçesinde; davanın açıldığı Konya Mahkemelerinin yetkisiz olduğunu, yetkili mahkemenin Aksaray Mahkemeleri olduğunu, tasarruf işleminin borcun doğumundan sonra yapılmış olması gerektiğini, müvekkilinin taşınmazı borcun doğumundan çok önce satın aldığını, aciz vesikası alınmasının davanın ön şartı olduğunu, müvekkilinin devraldığı taşınmazların bedelini ödemek suretiyle iktisap ettiğini, müvekkilinin mal kaçırma amacına hizmet etmek veya davacıya zarar vermek kastı ile hareket etmediğini savunarak davanın reddini talep etmiştir.

Davalı M. S. Çekil cevap dilekçesinde; bankanın alacağının kefil Ş.'ın kefillikten çıkarılmasının kabul edildiği tarihten sonra doğduğunun kabulünün hayatın akışına uygun olduğunu, borcun ödenmesi ile müvekkilinin kefaletinin de sona ereceğini, dava konusu taşınmazların devir tarihlerinin borcun doğumundan önce olduğunu, satışların şirket hissesi satın alan müvekkilinin şirket hissesi alımı nedeniyle doğan borcun ödenmesi için nakit ihtiyacı nedeniyle gerçekleştirildiğini, borçlulardan mal kaçırma veya

alacaklıyı zarar kastının ya da muvazaanın bulunmadığını, davanın reddini talep etmiştir.

Davalı M. T. cevap dilekçesinde; davalı M. S. Ç. ile ortağı olduğu şirket adına iş sözleşmesi yapıldığını, kendisinin Aksaray'dan ev alınması ve ayrıca maaşının ödenmesi halinde çalışacağını beyan ettiği için kendisine ait olmak üzere alınan evin M. S. Çekil adına alındığını ve kredisinin M. S. Ç.adına HSBC banktan çekilip bu kredinin ödemelerinin kendi maaşından kesilerek ödendiğini, kalan bakiyenin ise oğlunun HSBC banktan çektiği kredi ile kapatılıp borç bitince ve ipotek kalkınca evi devraldığını, satışın gerçek satış olduğunu beyan ederek davanın reddi talep etmiştir.

Davalı O. cevap dilekçesinde; Konya Mahkemelerinin yetkisiz olduğunu, yetkili mahkemenin Aksaray Mahkemesi olduğunu, satışın gerçek satış olduğunu, bankanın alacağının semeresiz bırakma veya alacaklılara zarar verme kastının söz konusu olmadığını, devrin gerçek ivazlı bir devir olduğunu, devraldığı taşınmazı bankadan kredi kullanmak suretiyle satın aldığını savunarak davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece 06.12.2018 tarih, 2016/ 77 E.– 2018/ 356 K. sayılı ilamı ile; toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre;

1– Aksaray ili Merkez Ereğlikapı Mahallesi 1227 Ada, 3 Parsel, 27 Bağımsız Bölüm nolu taşınmazın 12.11.2013 tarihinde 24118 yevmiye nolu işlemle davalı M. S. Ç. tarafından davalı M. T. satışına ilişkin tasarrufun iptali ile Konya 3. İcra Müdürlüğünün 2014/4530 sayılı dosyasındaki bakiye alacak ve ferilerinin tahsili amacı ile sınırlı olmak üzere icra dosyasından bu taşınmaz üzerinde cebri icra işlemleri yapılmasına yetki tanınmasına,

2– Aksaray ili Topakkaya Köyü 122 Ada 7 Parsel sayılı taşınmazın 03.01.2014 tarihinde 178 yevmiye nolu işlemle davalı M. S. Ç. tarafından davalı Ş. O.'a satışına ilişkin tasarrufun iptali ile, Konya 3. İcra Müdürlüğünün 2014/4530 sayılı dosyasındaki bakiye alacak ve ferilerinin tahsili amacıyla, bu dosyadaki bakiye alacak miktarı ile sınırlı olmak ve bu dosya ile tahsilde tekerrür olmamak şartıyla, bu taşınmazın davalı Ş. O. tarafından dava dışı kişiye satıldığı 07.05.2014 tarihindeki değeri olarak belirlenen 16.332 TL' nin icra dosyası kapsamında davalı Ş. O.'dan alınarak davacıya ödenmesine,

3– Aksaray ili Merkez ilçesi Ereğlikapı Mahallesi 2236 Ada, 3 Parsel, 1 Bağımsız Bölüm nolu taşınmazın 20.08.2013 tarihinde 17691 yevmiye nolu işlemle davalı M. S. Ç. tarafından davalı M. N. Ç.'ye satışına ilişkin tasarrufun iptali ile Konya 3. İcra Müdürlüğünün 2014/4530 sayılı dosyasındaki bakiye alacak ve ferilerinin tahsili amacıyla, bu dosyadaki bakiye alacak miktarı ile sınırlı olmak ve bu dosya ile tahsilde tekerrür olmamak şartıyla, bu taşınmazın davalı M. N. Ç.tarafından dava dışı kişiye satıldığı 30.05.2014 tarihindeki değeri olarak belirlenen 146.953,20 TL'nin icra dosyası kapsamında davalı M. N. Ç.'den alınarak davacıya ödenmesine,

4– Aksaray ili Merkez Tacin Mahallesi 692 Ada, 2 Parsel nolu arsa vasfındaki taşınmazın davalı M. S. Ç.adına kayıtlı olup 20.08.2013 tarihinde 17691 yevmiye nolu işlemle davalı M. N. Ç'ye satılan 1/3 payının satışına ilişkin tasarrufun iptali ile Konya

3. İcra Müdürlüğünün 2014/4530 sayılı dosyasındaki bakiye alacak ve ferilerinin tahsili amacı ile sınırlı olmak üzere, icra dosyasından belirtilen bu 1/3 oranındaki taşınmaz payı üzerinde cebri icra işlemleri yapılmasına yetki tanınmasına,

5– Aksaray ili Merkez Sebil Mahallesi 6018 Ada 4 Parsel A Blok Zemin Kat 2 Bağımsız Bölüm nolu mesken vasfındaki taşınmazın tasarrufunun iptaline ilişkin istemi hakkında yargılama sırasında davanın konusuz kalmış olması nedeniyle davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına,

6– Davacının 4324 Ada, 9 Parseldeki 11 Bağımsız Bölüm nolu taşınmaz için davalı O. Ö. aleyhine açmış olduğu davanın reddine, karar verilmiş karar davalı M.

N. Ç. vekili ve davalı M. T. vekili tarafından istinaf edilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince yapılan istinaf incelemesi neticesinde "12.10.2011 tarihli bussines kart sözleşmesinin davaya konu borca ilişki olup olmadığı araştırılarak davaya konu borcun doğum tarihinin belirlenmesi için" dosyanın Mahkemesine geri gönderilmesine karar verilmiştir.

Mahkemece; Bölge Adliye Mahkemesinin "geri gönderme kararına" istinaden yapılan yargılaması neticesinde;

1– Davanın Kısmen Kabulüne, Kısmen Reddine,

2– Aksaray ili Merkez ilçesi Ereğlikapı Mahallesi 1227 Ada 3 Parsel sayılı taşınmazda bulunan 27 Bağımsız Bölüm nolu taşınmazın 12.11.2013 tarihinde 24118 yevmiye nolu işlemle davalı M. S. Ç. tarafından davalı M. Tezer'e satışına ilişkin tasarrufun iptali ile Konya 3. İcra Müdürlüğünün 2014/4530 sayılı dosyasındaki bakiye alacak ve ferilerinin tahsili amacı ile sınırlı olmak üzere icra dosyasından bu taşınmaz üzerinde cebri icra işlemleri yapılması için davacıya yetki tanınmasına,

3– Aksaray ili Topakkaya Köyü 122 Ada 7 Parsel sayılı taşınmazın 03.01.2014 tarihinde 178 yevmiye nolu işlemle davalı M. S. Ç. tarafından davalı Ş. O.'a satışına ilişkin tasarrufun iptali ile Konya 3. İcra Müdürlüğünün 2014/4530 sayılı dosyasındaki bakiye alacak ve ferilerinin tahsili amacıyla, bu dosyadaki bakiye alacak miktarı ile sınırlı olmak ve bu dosya ile tahsilde tekerrür olmamak şartıyla, bu taşınmazın davalı Ş. O. tarafından dava dışı kişiye satıldığı 07.05.2014 tarihindeki değeri olarak belirlenen 16.332,00 TL nin icra dosyası kapsamında davalı Ş. O.'dan alınarak davacıya ödenmesine,

4– Aksaray ili Merkez ilçesi Ereğlikapı Mahallesi 2236 Ada 3 Parsel sayılı taşınmazda bulunan 1 Bağımsız Bölüm nolu taşınmazın 20.08.2013 tarihinde 17691 yevmiye nolu işlemle davalı M. S. Ç. tarafından davalı M. N. Ç.'e satışına ilişkin tasarrufun iptali ile Konya 3. İcra Müdürlüğünün 2014/4530 sayılı dosyasındaki bakiye alacak ve ferilerinin tahsili amacıyla, bu dosyadaki bakiye alacak miktarı ile sınırlı olmak ve bu dosya ile tahsilde tekerrür olmamak şartıyla, bu taşınmazın davalı M. N. Ç. tarafından dava dışı kişiye satıldığı 30.05.2014 tarihindeki değeri olarak belirlenen 146.953,20 TL'nin icra dosyası kapsamında davalı M. N. Ç.'den alınarak davacıya ödenmesine,

5– Aksaray ili Merkez İlçesi Tacin Mahallesi 692 Ada 2 Parsel nolu arsa vasfındaki taşınmazın davalı M. S. Ç. adına kayıtlı iken 20.08.2013 tarihinde 17691 yevmiye nolu işlemle davalı M. N. Ç.'e satılan 1/3 payının satışına ilişkin tasarrufun iptali ile Konya 3. İcra Müdürlüğünün 2014/4530 sayılı dosyasındaki bakiye alacak ve ferilerinin tahsili amacı ile sınırlı olmak üzere, icra dosyasından belirtilen bu 1/3 oranındaki taşınmaz payı üzerinde cebri icra işlemleri yapılması için davacıya yetki tanınmasına,

6– Aksaray ili Merkez İlçesi Ş.hane Mahallesi 4324 Ada, 9 Parsel sayılı taşınmazda bulunan 11 Bağımsız Bölüm nolu taşınmazın davalı borçlu M. S. Ç. adına kayıtlı iken 21/01/2013 tarihinde 1520 yevmiye nolu işlemle davalı O. Ö.'e satışına ilişkin tasarrufun iptali ile Konya 3. İcra Müdürlüğünün 2014/4530 sayılı dosyasındaki bakiye alacak ve ferilerinin tahsili amacı ile sınırlı olmak üzere icra dosyasından bu taşınmaz üzerinde cebri icra işlemleri yapılması için davacıya yetki tanınmasına,

7– Aksaray ili Merkez İlçesi Sebil Mahallesi 6018 Ada 4 Parsel sayılı taşınmazda bulunan A Blok Zemin Kat 2 Bağımsız Bölüm nolu mesken vasfındaki taşınmazın tasarrufunun iptaline ilişkin istemi hakkında yargılama sırasında davanın konusuz kalmış olması nedeniyle bu taşınmaz yönünden davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına, karar verilmiş, karar davalı M. N. Ç. vekili ve davalı O. Ö. vekili tarafından istinaf edilmiştir.

Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesinin 16.03.2022 gün, 2022/469 E–2022/564 K sayılı ilamı ile " İİK'nun 278/1 maddesinde ivazlar arası fahiş farkın yapılan tasarrufların bağışlama hükmünde sayıldığının ve iptale tabi olduğunun öngörülmesine, buna ilaveten davalılar arasındaki akrabalığın alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olması nedeniyle de tasarrufun iptali gerekeceğine (İİK. 280/1– 2) göre davalı M. N. Ç.'ın istinaf talebinin reddine karar verilmiştir.

Davalı O. vekilinin itirazının incelenmesinde: Dairemiz kaldırma kararından önce İlk Derece Mahkemesi tarafından verilen kararda;" Davacının 4324 Ada, 9 Parseldeki 11 Bağımsız Bölüm nolu taşınmaz için davalı O. aleyhine açmış olduğu davanın reddine," karar verildiği kararın davalılar M. Tezer ve M. N. Ç. tarafından istinafa getirildiği davacının bu parsele yönelik bir itirazının olmadığı bu davalı yönünden kazanılmış hak oluşturduğu dikkate alındığında bu davalı yönünden davanın reddine karar verilmesi gerekirken kabulüne karar verilmesinin hatalı olduğu" belirtilerek istinaf talebi kabul edilmiştir.

Karar ilamı davalı M. N. Ç. vekili ve davalı M. T. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 345 inci maddesi "İstinaf yoluna başvuru süresi iki haftadır. Bu süre, ilamın usulen taraflardan her birine tebliğiyle işlemeye başlar. İstinaf yoluna başvuru süresine ilişkin özel kanun hükümleri saklıdır." hükmüne haizdir.

İlk Derece Mahkemesinin 18.11.2021 gün, 2019/192 E– 2021/325 k sayılı ilamı, davalı M. T. vekili tarafından süresi içerisinde istinaf edilmediğinden ve zorunlu dava arkadaşı olan davalı borçlu M. S. Ç.vekili tarafından da istinaf yoluna başvurulmadığından davalı M. T. yönünden davanın esası hakkında kararın kesinleşmiş olduğunun anlaşılmış olmasına göre, davalı M. Tezer vekilinin temyiz dilekçesinin reddine karar vermek gerekmiştir.

2– Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, alacağın dayanağının 12.10.2011 tarihli business kart sözleşmesine dayalı olmasına, davalı M. N. Ç.'in davalı borçlunun kardeşi olmasına, M. N. Ç.'in davalı borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olduğunun anlaşılmış olmasına göre davalı M. N. Ç. vekilinin aşağıdaki bent haricindeki sair temyiz itirazlarının reddine karar verilmiştir.

3– Dava İİK madde 277 ve devamına göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İİK'nun 282.maddesi gereğince borçlu ile hukuki işlemde bulunan üçüncü kişi mecburi dava arkadaşı olup davada haksız çıkmaları halinde yargılama giderinden birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olmaları gerekmektedir.

Tasarrufun iptali davalarında vekalet ücreti takip konusu alacak miktarı ile iptali istenen tasarrufun tasarruf tarihindeki değeri karşılaştırılarak düşük olan değer üzerinden nispi olarak hesaplanması gerekir.

Temyiz eden M. N. Ç. yönünden yapılan incelemeye göre; somut olayda; takip konusunun 12.10.2011 tarihli business kart sözleşmesi, TEB A.Ş. ile dava dışı G. Ortaklar Orm.Ürün.Et Mam.Elek.İnş.Tem.San ve Tic.Ltd.Şti. arasında imzalanan 06.09.2013 tarihli KGS ve bu sözlemeye istinaden alınan 06.09.2013 keşideli, 29.05.2014 vadeli senede dayalı olduğu, Konya 3. İcra Müdürlüğünün 2014/4530 E sayılı dosya ile 288.000,00 TL üzerinden takibe geçildiği, takibin kesinleştiği, davalı borçlu tarafından davalı M. N. Ç.'e devredilen gayrimenkullerin devir tarihlerindeki gerçek değerleri dikkate alındığında, (Gayrimenkullerin tasarruf tarihindeki gerçek değeri 271.623,20 TL'nin) takip rakamından düşük olduğu, bu rakam üzerinden davacı lehine nispi vekalet ücretine hükmedilmesi ve bu vekalet ücretinden temyize gelen davalı M. N. Ç.ve borçlunun müştereken ve müteselsilen sorumlu olması gerekirken temyize gelemeyen tüm davalılar yönünden müştereken ve müteselsilen sorumluluğa karar verilmesi bozma nedeni ise de yapılan yanlışlığın giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün 6100 sayılı HMK'nun 370/2 inci maddesi gereğince düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle, davalı M. T. vekilinin temyiz dilekçesinin reddine, (2) nolu bentte açıklanan sebeplerle, davalı M. N. Ç. vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (3) nolu bentte açıklanan sebeplerle davalı M. N. Ç.vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile karar ilamının 11. Bendinde yer alan "28.610,00 TL vekalet ücretinin" ibaresinden sonra gelmek üzere "(27.463,62 TL

vekalet ücretinden davalı borçlu ve davalı M. N. Ç.den müştereken ve müteselsilen) ifadesinin eklenmesine, Ş. O. ifadesinden sonra gelen "M. N. Ç." ifadesinin ise hükümden çıkartılmasına, hükmün bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, karar düzeltilerek onandığından harç alınmasına yer olmadığına, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 10.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 10.12.2025 T. E: 4750, K: 8122 (www.e– uyar.com)

178) Tasarrufun iptaline, alacaklının icra dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere cebri icra yetkisini tanınmasına ilişkin ilam dolayısı ile alacaklı tasarrufun iptaline konu menkuller üzerine haciz koyup cebri icra yolu ile ilgili icra dosyası üzerinde satışın yapılması ile elde edilecek ihale bedeli üzerinden alacağını tahsil edeceği–Tasarrufun iptali davasının, İİK. m. 283/2 uyarınca üçüncü kişinin elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere ilişkin olması durumunda, değerler nispetinde üçüncü şahıs aleyhinde davacının alacağından fazla olmamak üzere nakten tazmine hükmedilmesinin söz konusu olacağı, ancak bu durumda üçüncü kişiye icra emri gönderilerek ilamda hükmedilen miktarın tazmin edilmesi gerektiği–Tasarrufun iptali kararında (İİK. m. 283/2) üçüncü kişi aleyhine hükmedilen bir tazminat olmadığı, hükümde "şikayetçi üçüncü kişilerin icra dosyasında borçlu ile birlikte müteselsilen sorumlu tutulmalarına" ibaresinin bulunduğu uyuşmazlıkta; tasarrufun iptaline konu hükmedilen cebri icra ile satış suretiyle dosya borcunun ödenmesi halinde, takip borçlusunun borcundan kurtulacağı veya takip borçlusunca dosya borcunun ödenmesi halinde üçüncü kişilerin borcundan kurtulacağı anlaşıldığından, üçüncü kişilerden tazminatın tahsiline ilişkin bir hüküm içermediğinden bu takip dosya borcunun tahsili için üçüncü kişilere icra emri çıkartılması sonucuna ulaşılamayacağı– Tasarruf iptali kararında tasarrufa konu menkullerin bedeli üzerinden üçüncü kişi aleyhine tazminata hükmedilmesinin de söz konusu olmadığı– İptal edilen tasarrufa konu hisselerin satışı sonrası elde edilen satış bedelinden alacaklının fer'ileri ile birlikte takip alacağı ve tasarruf iptal davasında alacaklı lehine hükmedilen yargılama giderlerinin ödeneceği, geriye para artar ise bu paranın şikayetçi üçüncü kişiye ödeneceği–Mahkemece, dosya borçlusu olmayan ve borcu ödemekle yükümlü olmayan üçüncü kişi şikayetçilerin şikayetlerinin kabulü ile icra emrinin iptaline karar verilmesi gerektiği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı/borçlular tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi B. C. Tosun tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Sair temyiz itirazlarının reddi ile;

Alacaklı tarafından başlatılan kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takipte, borçluların icra mahkemesine başvurusunda; sair hususlarla birlikte, tasarrufun iptali ilamı kapsamında taraflarına icra emri gönderilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu ileri sürerek icra emrinin iptalini talep ettikleri, İlk Derece Mahkemesince şikayetin kısmen kabulü ile takibin ve icra emrinin iptali talebinin reddine, İstanbul 27. İcra Müdürlüğü 2012/14294 E. sayılı icra dosyasında icra emrinde, İstanbul 23. Asliye Hukuk Mahkemesinin 26.01.2023 tarih, 2021/7 Esas, 2023/16 Karar sayılı kararı hüküm bölümünün 1/A, 1/B ve 1/C fıkralarının alt kısmında yer alan; "A– "H....'dan H.... ve M...'a devredilen Y. Enerji Elektrik üretim A.Ş.'nin %20 hissesinin İİK'nun 283. maddesi gereğince haciz ve satışıdır" kısmının icra emrinden çıkarılmasına, icra emrinin

2.sayfasında yer alan 2.maddenin 2.paragrafının; B– Ödemeler düşüldükten sonra yapılan hesaplama uyarınca; "10.03.2023 tarihi itibariyle bakiye asıl alacağın 2.057.159,92 Euro, bakiye işlemiş bakiye faizin (%6) 1.023.686,95 Euro olmak üzere toplam 3.080.846,87 Euro olarak" düzeltilmesine, C– İcra emrinin 2.sayfasında yer alan "İcra Vekalet Ücreti 1.207.533,36– TL, B.ye Tahsil Harcı 8.431,760,45– TL'dir." şeklindeki ibarenin icra emrinden çıkarılmasına karar verildiği, karara karşı borçlular tarafından istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği, borçlular tarafından kararın temyiz edildiği görülmektedir.

Tasarrufun iptal davası İİK'nun 277 ve devam eden maddelerinde düzenlenmiştir.

İİK'nun 283. maddesinin birinci fıkrasına göre "Davalının iptal davası sabit olduğu takdirde, bu davaya konu teşkil eden mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve davanın konusu taşınmaza davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın tashihine mahal olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir".

Bu hükme göre davanın kabulü kararı ile dava konusu mal borçlunun mülkiyetine geri dönmez. Sadece iptal edilen tasarruf, iptal davasını açmış ve kazanmış olan alacaklıya karşı hüküm ifade etmez; yani yalnız bu alacaklı bakımından iptal edilmiş sayılır. İptal davasını kazanan alacaklı, bununla tasarruf konusu olan mal sanki borçlunun mülkiyetinde imiş gibi onu cebri icraya dahil etme (haczetmek) hakkını kazanır. Yargıtay'ın yerleşik kararlarına göre dava konusu tasarrufun iptaline ve bunun yanında davacı alacaklıya icra müdürlüğünün "... sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olarak dava konusu taşınmaz üzerinde haciz ve tasarruf yetkisinin tanınmasına" da karar verilmesi gerekir.

Bu halde alacaklı İİK'nun 143. maddesinin 3. fıkrasında yazılı süreye uymasına yani bir takip yapmasına veya üçüncü kişiye yeni bir ödeme emri göndermesine gerek kalmadan iptal davasının kabulüne ilişkin ilamı icra dairesine vererek aynı takip dosyasından iptaline karar verilen tasarruf konusu malın haczini ve satışını ister. Alacaklının haciz ve satış isteyebilmesi için mahkeme kararının kesinleşmesi şart değildir.

İcra dairesi iptale konu malı satıp, elde edilen satış bedeli ile davacı alacaklıya (faizi ile birlikte) alacağını ve iptal davasında lehine hükmedilen yargılama giderlerini öder, geriye para artar ise, bu para (borçluya değil) davalı üçüncü kişiye ödenir. Tasarruf iptal ilamı şikayete konu icra dosyasını kapsamadığından bu takip dosyasının tarafı olmayan üçüncü kişilere borçtan sorumlu tutularak onlara muhtıra gönderilemez.

İİK 283. maddesinin ikinci fıkrası ise iptal davası üçüncü şahıs elinde çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nisbetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkum edilir.

İİK 283/2. fıkrasının uygulanabilmesi için borçlunun lehine tasarruf yaptığı üçüncü kişinin iktisap ettiği malı veya hakkı başka bir kişiye (dördüncü) devretmiş ve bu dördüncü kişinin iyi niyetli olması gereklidir. Bu halde mahkeme üçüncü kişiyi (davacı alacaklının alacağından fazla olmamak üzere) elinden çıkardığı malın, (elinden

çıkardığı tarihteki gerçek değeri) oranında tazminata mahkum eder. Bu halde alacaklı bu tazminat ilamı ile doğrudan doğruya davalı üçüncü kişi aleyhine ilamlı icra takibi yaparak alacağına kavuşur. Bu ilamın infaz için kesinleşmesi gerekmez. İlamlı icra takibi sonucunda alacaklı üçüncü kişinin malvarlığına dahil olan mal ve hakları haczettirip satarak ilamda hükmedilen tazminat alacağını tahsil eder(Kuru, B.; İcra ve İflas Hukuku, El Kitabı, Ankara 2013, s. 1432– 1440). Tazminat ilamında faiz konusunda bir hüküm bulunmasa bile tazminat ilamının karar tarihinden itibaren ödeme tarihine kadar faiz isteyebilir.

Somut uyuşmazlıkta, alacaklı D. Finansal Kiralama A.Ş. tarafından borçlular E. Tarım Hayv. ve Enerji İşl. San. ve Tic. A.Ş., H. E., H...., H. Triko Örme San. ve Tic. A.Ş. aleyhine kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takibe geçildiği, alacaklı tarafından borçlu H....'nın satışını yaptığı şirket hisselerine ilişkin tasarrufun iptali davası açıldığı ve İstanbul 23. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2021/7 E., 2023/16 K. sayılı 26.01.2023 tarihli ilamı ile "Davanın kabulü ile tahsilde tekerrür olmamak ve hiçbir koşulda icra dosya alacağını geçmemek kaydıyla,

A) Davalılardan H....'nın H.... ve M...'a yapılan Y. Enerji Elektrik Üretim A.Ş. Hisse devir işlemlerinin muvazaa sebebiyle hükümsüzlüğünün tespiti ve iptali ile İİK 283 kıyasen uygulanarak kayıt iptali gerekmeksizin hisseler üzerinde İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyası üzerinden davacıya cebri icra ve satış yetkisi verilmesine,

B) H....'dan H.... ve M...'a yapılan Y. Enerji Elektrik üretim A.Ş. hisse devir işlemlerine ilişkin tasarrufun İİK 280/1 maddesi gereğince iptali ile aynı Kanunun 283. maddesi gereğince kayıt iptali gerekmeksizin hisseler üzerinde İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyası üzerinden davacıya cebri icra ve satış yetkisi verilmesine,

C) H....'dan H.... ve M...'a yapılan Y. Enerji Elektrik Üretim A.Ş. hisse devir işlemlerinin ticari işletme devri niteliği olması nedeniyle davalılar H.... ve M... BK'nun 202, İİK 44 ve 280 son maddeleri gereğince İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasından diğer davalı H.... ile birlikte müteselsilen sorumlu tutulmalarına,..." dair karar verildiği, bu karara istinaden tasarrufun iptali davası davalıları şikayetçi borçlular hakkında icra emri gönderildiği, tasarrufun iptaline konu ilamda şikayetçilerin takibe konu borçtan müteselsilen sorumlu tutuldukları belirtilmiş ise de İstanbul 23. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2021/7 E., 2023/16 K. sayılı 26.01.2023 tarihli ilamı istinaf incelemesi sonucu İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin 12.12.2023 tarihli 2023/1018 E., 2023/1662 K. sayılı ilamı ile kaldırıldığı ve

"1– Davalı– takip borçlusu H.... ile davalı H....'a karşı açılan davanın kabulü ile; bu davalılar arasında, dava dışı Y. Enerji Elektrik Üretim A.Ş. paylarının devrine ilişkin yapılan tasarrufun İİK'nun 280/3. maddesi gereğince iptaline, hisseler üzerinde davacıya, İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasındaki asıl alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere, cebri icra ve satış yetkisi verilmesine,

2– Davalı– takip borçlusu H.... ile davalı M...'a karşı açılan davanın kabulü ile; bu davalılar arasında, dava dışı Y. Enerji Elektrik Üretim A.Ş. paylarının devrine ilişkin tasarrufun TBK'nun 19. maddesi gereğince iptaline, hisseler üzerinde davacıya, İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasındaki asıl alacak ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere, cebri icra ve satış yetkisi verilmesine,.." karar verildiği görülmektedir.

İİK 283. maddesinin birinci fıkrasına göre tasarrufun iptaline, alacaklının icra dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere cebri icra yetkisini tanınmasına ilişkin bu ilam dolayısı ile alacaklı tasarrufun iptaline konu menkuller üzerine haciz koyup cebri icra yolu ile ilgili icra dosyası üzerinde satışın yapılması ile elde edilecek ihale bedeli üzerinden alacağını tahsil eder. Tasarrufun iptali davası, İİK'nun 283/2. fıkrası uyarınca üçüncü kişinin elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere ilişkin olsa idi, bu değerler nispetinde üçüncü şahıs aleyhinde davacının alacağından fazla olmamak üzere nakten tazmine hükmedilirdi. Ancak bu durumda üçüncü kişiye icra emri gönderilerek ilamda hükmedilen miktarın tazmin edilmesi söz konusu olur. Oysa tasarrufun iptali kararında İİK'nun 283/2. fıkrası uyarınca üçüncü kişi aleyhine hükmedilen bir tazminat yoktur. Hükümde "şikayetçi üçüncü kişiler H.... ile M...'ın İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasında borçlu H.... ile birlikte müteselsilen sorumlu tutulmalarına" ibaresinin bulunması; tasarrufun iptaline konu hükmedilen cebri icra ile satış suretiyle dosya borcunun ödenmesi halinde, takip borçlusunun borcundan kurtulacağı veya takip borçlusunca dosya borcunun ödenmesi halinde üçüncü kişilerin borcundan kurtulacağı anlamına gelmekte olup, üçüncü kişilerden tazminatın tahsiline ilişkin bir hüküm içermediğinden bu takip dosya borcunun tahsili için üçüncü kişilere icra emri çıkartılması sonucuna ulaşılamaz. Tasarruf iptali kararında tasarrufa konu menkullerin bedeli üzerinden üçüncü kişi aleyhine tazminata hükmedilmesi de söz konusu değildir.

İptal edilen tasarrufa konu hisselerin satışı sonrası elde edilen satış bedelinden alacaklının ferileri ile birlikte takip alacağı ve tasarruf iptal davasında alacaklı lehine hükmedilen yargılama giderleri ödenir, geriye para artar ise bu para şikayetçi üçüncü kişiye ödenir.

O halde, mahkemece, dosya borçlusu olmayan ve borcu ödemekle yükümlü olmayan üçüncü kişi şikayetçilerin şikayetlerinin kabulü ile icra emrinin iptaline karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ:

Borçluların temyiz isteminin kısmen kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesinin 28.05.2025 tarih ve 2023/3397 E.– 2025/1378 K. sayılı kararının (KALDIRILMASINA), İstanbul 13. İcra Hukuk Mahkemesinin 23.06.2023 tarih ve 2023/252 E.– 2023/404 K. sayılı kararının (BOZULMASINA), peşin alınan temyiz harcının istek halinde iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir

örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 09.12.2025 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

Üye M.T.UYAR'ın Karşı Oy Yazısı:

İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı takip dosyasının incelenmesinde; alacaklı tarafından şikayetçi/borçlular aleyhine örnek 4– 5 nolu ilamlı takibe geçildiği, alacaklı icra takibine konu edilen alacağın Beyoğlu 48. Noterliğinin 25.07.2017 tarih ve 77544 yevmiye numaralı "Düzenleme Şeklinde Alacağın Devir ve Temliki Sözleşmesi" ile temlik edildiği anlaşılmıştır.

25.07.2017 tarihinde yapılan dosya alacak hesabında da bakiye alacak 17.145.291,90 TL olarak belirlenmiştir.

Temlik sözleşmesinde, temlike konu alacaklara ilişkin icra takip dosyalarının İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı haciz dosyası, İstanbul 10. İcra Müdürlüğünün 2014/620 Esas ve 2015/1897 Esas sayılı dosyalarından yapılmış ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takipleri olduğu belirtilmiştir.

Alacaklı tarafından açılan tasarrufun iptali davasında İstanbul 23. Asliye Hukuk Mahkemesinin 26.01.2023 tarihli, 2021/7 Esas– 2023/16 Karar sayılı kararın hüküm kısmının incelenmesinde;

" ...Davanın KABULÜ ile tahsilde tekerrür olmamak ve hiçbir koşulda icra dosya alacağını geçmemek kaydıyla,

A) Davalılardan H....'nın H.... ve M...'a yapılan Y. Enerji Elektrik Üretim A.Ş. Hisse devir işlemlerinin muvazaa sebebiyle hükümsüzlüğünün tespiti ve iptali ile ÎİK 283 kıyasen uygulanarak kayıt iptali gerekmeksizin hisseler üzerinde İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyası üzerinden davacıya cebri icra ve satış yetkisi verilmesine,

B) H....'dan H.... ve M...'a yapılan Y. Enerji Elektrik Üretim A.Ş. hisse devir işlemlerine ilişkin tasarrufun ÎÎK 280/1. maddesi gereğince iptali ile aynı Kanun'un 283. maddesi gereğince kayıt iptali gerekmeksizin hisseler üzerinde İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyası üzerinden davacıya cebri icra ve satış yetkisi verilmesine,

C) H.... 'dan H.... ve M... 'a yapılan Y. Enerji Elektrik Üretim A.Ş. hisse devir işlemlerinin ticari işletme devri niteliği olması nedeniyle davalılar H. Ati.. ve M... BK'nun 202, İİK 44 ve 280 son maddeleri gereğince İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasından diğer davalı H.... ile birlikte müteselsilen sorumlu tutulmalarına,

3– Dcıvacı tarafından başlangıçta yapılan 37.068,83– TL harç gideri ile yargılama sırasında yapılan 3.595,30– TL yargılama gideri toplamı olan 40.664,13– TL'nin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacı tarafa verilmesine,

5– Davacı taraf kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden yürürlükte bulunan Avukatlık Ücret Tarifesi gereğince hesaplanan 250.918,72– TL vekalet ücretinin

davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacı tarafa verilmesine... " şeklinde karar verilmiştir.

Davalılar vekilinin hüküm kısmına ilişkin tavzih talebinin 03.03.2023 tarihli ara karar Ue mahkemece reddine karar verildiği görülmüştür.

2004 sayılı İİK'nun 283/1. maddesinde; "Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, bu davaya konu teşkil eden mal üzerinde cebri icra yolu ile, hakkını almak yetkisini elde eder ve davanın konusu taşınmazsa, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın tashihine mahal olmadan taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir." düzenlemesine yer verilmiştir.

İİK'nun 277 ve müteakip maddelerine göre alınmış tasarrufun iptaline ilişkin kararın amacı, yalnızca borçlunun tasarrufuna konu ettiği maldan alacaklının alacağını tahsil olanağını sağlamaktan ibaret olup, konusu aynî değil, şahsî hak doğurucu niteliktedir.

Tasarrufun iptali davası, borçlunun hukuki işlemlerini ortadan kaldırıcı nitelikte bir hukuki sonuç yaratmaz, iktisap edenin borçludan yaptığı iktisaba etkisi yoktur. Bir başka anlatımla bu nitelikteki dava sonunda taşınır ya da taşınmaz mülkiyeti el değiştirmiş olmaz. Bu durumda ilam HMK'nun 367/2. maddesi kapsamında kalmayacağından infaz edilebilmesi için kesinleşme şartı aranmaz.

Tasarrufun iptali ilamı üzerine, ilk takip dosyası üzerinden 3. şahsa satılan malların haczi ve satışı istenerek takibe devam olunabilir. Ancak, yukarıda açıklanan tasarrufun iptaline ilişkin ilamda, davaya konu hisse satış tasarrufunun iptali ile kayıt iptali gerekmeksizin hisseler üzerinde İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasından davacıya cebri icra ve satış yetkisi verilmesi ile H.... ve M...'ın İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasından borçlu H.... ile birlikte miiteselsilen sorumlu tutulmalarına ve yargılama gideri ile ilam vekalet ücretinin de miiteselsilen tahsiline karar verilmiştir. İlamların infaz edilecek kısmı hüküm bölümü olup, hükmün içeriğinin aynen infazı zorunludur. Gerek icra dairesi ve gerekse sınırlı yetkili icra mahkemesi, ilamın infaz edilecek kısmını yorum yolu ile belirleme yetkisine sahip değildir(Zira HGK 08.10.1997 – 1997/12– 517 E. – 1997/776 K.; 22.03.2006 – 2006/12– 92 E.– 2006/85 K.; 25.06.2008– 2008/12– 451 E.– 2008/453 K. sayılı kararları da benzer niteliktedir.).

Tasarrufun iptâli davasının konusu taşınır ise, alacaklının aldığı ilâmı, asıl takip dosyasına koyarak taşınırın haczini isteyeceği, taşınır mal, davalı/üçüncü kişinin elinde bulunmazsa, o zaman İİK'nun 24/4– 6. madde hükümleri uygulanarak, malın değeri, üçüncü kişiden haciz yolu ile tahsil edileceği,

Bu kapsamda;

* İlamdaki davaya konu hisse satış tasarrufunun iptali ile kayıt iptali gerekmeksizin hisseler üzerinde İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasından davacıya cebri icra ve satış yetkisi verilmesine ilişkin hüküm kısmı H.... ve M...'a icra emri gönderilmeden ilamın takip dosyasına ibraz edilerek, 3. şahsa satılan malların haczi ve satışı istenerek takibe devam edilebileceği,

* İlamdaki H.... ve M...'ın İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyası borcundan borçlu H.... ile birlikte müteselsilen sorumlu tutulmalarına ve vekalet ücreti ile yargılama giderlerini ödemelerine ilişkin hüküm kısmının icrası için ise, bu alacak kalemleri yönünden H.... ve M...'a aynı takip dosyasından icra emri gönderilerek takibe devam edilebileceği,

İlk Derece Mahkemesinin karar gerekçesinde;

"...İcra emrinde;

1. "İstanbul 23. Asliye Hukuk Mahkemesinin 26.01.2023 tarih, 2021/7 Esas, 2023/16 Karar Sayılı Kararı hiikiim bölümünün HA, 1/B ve 1/C fıkralarının alıntı kısmında da yer alan;

İstanbul 27.İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyası borçlusu H....'nm, H.... ve M...'a yaptığı Y. Enerji Elektrik Üretim A.Ş.'e ait hisse devrine ilişkin tasarrufların iptali ile kayıt iptali gerekmeksizin hisseler üzerinde İstanbul 27.İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasından davacıya cebri icra ve satış yetkisi verilmesi hükmünün icrası "na ilişkin kısımların icra emrinden çıkartılmasının gerekeceği,

2. H.... ve M...'ın İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyası borcundan borçlu H.... ile birlikte müteselsilen sorumlu tutulmalarına ve vekalet ücreti ile yargılama giderlerini de ödemelerine ilişkin hüküm kısmının icrası için hu alacak kalemleri yönünden H.... ve M. Öz taş 'a icra emri gönderilebileceği, bu alacak kısımları yönünden icra emri gönderilmesinin yasaya aykırı olmadığı,

3. TBK 163. maddesi gereğince müteselsil borçlulukta, alacaklının borcun tamamının veya bir kısmının ifasını, dilerse borçluların hepsinden, dilerse yalnız birinden isteyebileceği, borçluların sorumluluğunun borcun tamamı ödeninceye kadar devam edeceği; H.... ve M..., İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasından borçlu H.... ile birlikte miıteselsilen sorumlu tutuldukları için sorumlulukları H.... ile aynı olacağı, bu nedenle H.... ve M...'ın İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasından sorumlu olacağı tutarın

10.03.2023 tarihi itibariyle bu dosya alacağı kadar olacağıfTakibe dayanak ilam herhangi bir sınırlama yapmaksızın şikayetçileri de borçlu gibi dosya borcundan sorumlu kılmıştır.),

4. İcra takibinde EURO cinsinden olan, asıl alacak tutarına takip tarihinden itibaren %6 faiz işletilmek suretiyle icra gideri, icra vekalet ücreti ile yapılacak kısmi ödemelerin öncelikle faiz ve masraflara mahsup edilmesi suretiyle, fiili ödeme günündeki TL karşılığının tahsilinin istendiği,

Müteselsil sorumluların sorumlu oldukları borcun hesaplamasında da uygulanacak faiz oranının takipte kesinleşen %6 faiz oranı olacağı,

5. Yargılama gideri ve ilanı vekalet ücreti yönünden icra emrinde ilama aykırı talebin bulunmadığı,

6. İcra takibinin başladığı 25.07.2012 tarihinden itibaren 10.03.2023 tarihine kadar 3.222.283,99 EURO tahsilat yapıldığı,

Yapılan tahsilatlar öncelikle faiz ve masraflardan mahsup edilmek suretiyle yapılan hesaplamaya nazaran;

10.03.2023 tarihi itibariyle asıl alacak ve işlemiş faiz tutarının; 3.080.846,87 EURO olarak hesaplandığı,

10.03.2023 icra emri tarihi itibariyle EURO efektif alış kuru 19,9756 TL üzerinden TL karşılığı; 3.080.846,87 EURO x 19,9756 TL 61.541.764,73 TL olduğu; İcra emrinde bu tutar 3.203.309.49 EURO olarak gösterilmiş olmakla bu tutarın 3.080.846,87 EURO olarak düzeltilmesinin gerekeceği,

7. İcra emrinin İstanbul 23. Asliye Hukuk Mahkemesinin 26.01.2023 tarih, 2021/7 Esas, 2023/16 Karar sayılı ilamının hüküm kısmının 1/A, 1/B, 1/Cfikralarında yer alan;

İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012 14294 Esas sayılı dosyası borçlusu H....'nın, H.... ve M...'a yaptığı Y. Enerji Elektrik Üretim A.Ş.'ye ait hisse devir tasarruflarının iptali ile kayıt iptali gerekmeksizin hisseler üzerinde İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasından davacıya cebri icra ve satış yetkisi verilmesi hükmü;

H.... ve M...'ın İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasından borçlu H.... ile birlikte müteselsilen sorumlu tutulmaları hükmü gereğince gönderildiği dikkate alındığında, temlik alacaklısı S. Çiftçioğlu'nun H.... ve M... hakkında bu ilama dayalı olarak icra emri gönderilmesini istemiş olduğu, bu talebin bir ilama bağlı olduğu gözetildiğinde; İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyası yönünden, takibin Finansal Kiralama Sözleşmesinin feshine ilişkin ihtarnamede verilen 60 günlük süre dolmadan başlatıldığına yönelik şikayetin haksız olduğu,

8. Somut olayda; alacağı rehinle temin edilen alacaklının 25.07.2012 tarihinde İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2021/14204 Esas sayılı dosyasından kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla icra takibi başlattığı, bu takipten iki– iiç yıl sonra da İstanbul 10. İcra Müdürlüğünün 2014/620 Esas ve 2015/1897 Esas sayılı dosyalarından ise ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takip başlattığı, buna göre, 25.07.2012 tarihinde İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasından kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile başlatılan icra takibinin ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla başlatılan icra takiplerinden (İstanbul 10. İcra Müdürlüğünün 2014/620 Esas ve 2015/1897 Esas sayılı dosyalarından) önce başlatıldığından ancak İstanbul 10. İcra Müdürlüğünün 2014/620 Esas ve 2015/1897 Esas sayılı dosyalarının taraflarının derdestlik itirazında bulunabileceği;

H.... ve M...'m bu dosyaların tarafı olmadığı, şikayetin İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyası yönünden yapılmış olduğu için derdestlik itirazının haksız olduğu,

9. Temlik sözleşmesinde temlik edilen alacağın E. Tarım Hayvancılık ve Enerji İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.'nin Beşiktaş 5. Noterliğinde 04.12.2007 tarih, 37599 tescil ve 703601 Finansal Kiralama Sözleşmesi, 17.04.2007 tarih, 11727 tescil, 11727 Finansal Kiralama Sözleşmesi, 18.04.2008 tarih, 12531 tescil ve 833202 Finansal

Kiralama Sözleşmesinden doğan ve 25.07.2017 tarihi itibariyle toplam 17.145.291,00 TL olan tüm alacağı ve ferileri olarak belirtildiği,

Alacağın temlikinin ivazı olarak bedel ödenmesinin kural olarak borcun ödemeyle sınırlandırıldığı anlamına gelmeyeceği; bu nedenle H.... ve M...'m ilam gereğince İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyası borcundan, icra takibindeki koşullarla borçlu H.... ile birlikte müteselsilen sorumlu olacağından, 10.03.2023 tarihli dosya kapak hesabı dikkate alınarak 13.03.2023 tarihli örnek 4– 5 nolıı icra emri ile belli dosya alacağından sorumlu olacakları sonuç ve kanaatine varılmıştır.

10. İcra emrinde; "İcra vekalet ücreti" "TahsilHarcı" şeklinde yapılan bir belirlemenin yazılması usulüne uygun olmadığından; icra emrinde yer alan "İcra dosyası vekalet ücreti 1.207.533,36TL, B.ye Tahsil Harcı 8.431.760,45 TL" ibarelerinin icra emrinden çıkarılması gerekmektedir..." şeklinde şikayetin kısmen kabulüne karar verildiği görülmüş olup, karar usul ve yasaya uygundur.

Belirtilen tüm bu nedenlerle ve özellikle de dayanak ilâmda "...C) H....'dan H.... ve M...'a yapılan Y. Enerji Elektrik Üretim A.Ş. hisse devir işlemlerinin ticari işletme devri niteliği olması nedeniyle davalılar H.... ve M... BK'nun 202, İİK 44 ve 280 son maddeleri gereğince İstanbul 27. İcra Müdürlüğünün 2012/14294 Esas sayılı dosyasından diğer davalı H.... ile birlikte müteselsilen sorumlu tutulmalarına,

3– Davacı tarafından başlangıçta yapılan 37.068,83– TL harç gideri ile yargılama sırasında yapılan 3.595,30– TL yargılama gideri toplamı olan 40.664,13– TL'nin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacı tarafa verilmesine,

5– Davacı taraf kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden yürürlükle bulunan Avukatlık Ücret Tarifesi gereğince hesaplanan 250.918,72– TL vekalet ücretinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacı tarafa verilmesine ..." şeklinde hüküm kısımlarından ötürü, yukarıda bahsedilen yasa hükümlerine göre dayanak ilâmın lafzına uygun örnek 4– 5 nolu icra emri düzenlenmiştir. Kural olarak; icra mahkemesi, dayanak ilâmın lafzıyla bağlı olup, te'vil yoluyla ilâm ve hükmü yorumlayamaz. İlâmın aynen infazıyla görevli olup, şeklî yargılama ve usul hükümleri icra hukukunda etkilidir.

O halde; tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, temyiz olunan kararda yazılı gerekçelere göre yerinde bulunmayan temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının ONANMASINA karar verilmesi gerekirken, aksi yöndeki Dairemizin sayın çoğunluğunun bozma kararına katılamıyorum.09.12.2025

12. HD. 09.12.2025 T. E: 6725, K: 8022 (www.e– uyar.com)

179) Adi yazılı protokol ve bonoların her zaman düzenlenmesi mümkün bulunduğundan, somut olayın özelliği de gözetildiğinde tasarrufun iptali davasında itibar edilemeyeceği– Bono bedeli dava dışı kişiye ödenmişse de harici satım sözleşmesinin ve bononun her zaman düzenlenebilir nitelikte olması, üçüncü kişiye yapılan ödemenin dava açıldıktan sonra yapılması, davalıya ödeme yapıldığının da ispat edilememesi birlikte değerlendirildiğinde, taşınmazın tapuda gösterilen değeri ile tasarruf tarihindeki gerçek değeri arasında misli aşan fark olduğu kabul edilerek, İİK. m. 278/III– 2'de edimler arasındaki aşırı farkın bağışlama hükmünde sayılıp yapılan tasarrufun iptale tabi olduğu öngörüldüğünden davanın kabulü ile tasarrufun iptaline karar verilmesi gerektiği–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi E. G. Akıl tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili; borçlu M. Çakmak'ın keşideci, davacının lehtar olduğu 19/12/2017 tanzim, 1/07/2018 vade tarihli bononun vadesinde ödenmemesi üzerine Şanlıurfa 2. İcra Müdürlüğü'nün 2018/6528 Esas sayılı dosyası ile takibe geçildiğini, borçlunun adına kayıtlı Şanlıurfa İli H.iye İlçesi Yenişehir Mahallesi Ada No:1495 3 parsel 1 nolu daireyi 09/05/2018 tarihinde davalı L. Türkmen'e 137.500,00 TL bedelle devredildiğini, devir işleminin alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla muvazaalı olarak yapıldığını ileri sürerek İİK 277 ve devamı maddeler uyarınca taraflar arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesi talep edilmiştir.

Davalı M. Çakmak cevap dilekçesi sunmamıştır.

Davalı L. Türkmen; taşınmazı ipotekli şekilde devraldığını, satıcı davalı M. Çakmak ile protokol düzenlediklerini, buna göre satış bedelinin tamamının ödenmediğini, tapunun devri sırasında 137.500,00 TL ödediklerini, kalan bedel içinse satıcıya 240.000 TL bedelli bononun düzenlenerek verildiğini, ipotek kaldırıldıktan sonra bonodaki bedelin banka aracılığıyla ödenerek bononun teslim alındığını, bono satıcı tarafından dava dışı H. B.'a ciro edildiğinden H. B.'ın bonoyu tahsil için Banka'ya verdiğini, davalının da bedeli Banka'ya ödeyerek senedi teslim aldığını, muvazaalı işlem söz konusu olmadığı gibi herhangi bir ivazsız yahut ederinin çok altında bir satışın da söz konusu olmadığını ileri sürerek davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; davalılar arasındaki 09/05/2018 tarihli sözleşme ile taşınmazın 377.500,00TL değeri üzerinden ve bedelin, 137.500,00TL'si elden, bakiye 240.000,00TL'si için ise 21/11/2018 vade tarihli bono tanzim edilmek suretiyle ödeneceğinin kararlaştırıldığı, bono bedelinin, ipotek kaldırılınca satıcıya ödeneceği, ipotek kaldırılamadığı taktirde bono bedelinin bankaya ödeneceğinin de taraflar arasında kararlaştırıldığı, dava konusu taşınmaz üzerinde davacıya ait bulunan ipotek, bankanın 23/05/2018 tarihli talebi üzerine 30/05/2018 tarih 22241 yevmiye sayılı işlemle kaldırılınca, taraflar arasında kararlaştırılan satış

bedelinin ipotek bedeli için ayrılan kısmının, satıcının banka hesabına ödendiği, davalı tarafça dayanılan sözleşme, bono ve banka kanalıyla yapılan ödemenin, dava konusu tasarruf işlemi ile uyumlu olduğu, dava konusu taşınmazın gerçek değeri ile taraflar arasındaki resmi satış sözleşmesindeki değerleri arasında mislinden fazla fark bulunmadığı davalı L.'ın borçlunun mali durumunu bildiği ancak gerekli tedbirleri aldığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. İlk Derece Mahkemesi kararı davacı tarafından istinaf edilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince davacının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiş, karar davacı tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

Dava, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İİK 278/3– 2 maddesinde "yapıldığı sırada, kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitler" bağışlama gibi sayılmış ve bu tasarrufların iyiniyet koşulu aranmaksızın iptale tabi olduğu kabul edilmiştir. Tasarrufun bu bent gereğince iptal edilebilmesi için malın satış tarihindeki gerçek değeri ile satış bedeli arasında aşırı oransızlık bulunması gerekir. Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatlarına göre edimler arasında aşırı bir oransızlıktan sözedebilmek için malın satış tarihinde borçlu aleyhine edimler arasında en az bir misli fark bulunması gerekir. Satılan taşınmaz üzerinde ipotek ve haciz kayıtları varsa alıcı taşınmazı bu kayıtlarla yükümlü olarak satın almış olacağından satışın bunların tamamı üzerinden yapıldığı kabul edilir. Bu nedenle oransızlık belirlenmesinde tapu kaydındaki ipotek ve haciz miktarlarının da gözönünde tutulması gerekir. Bunun dışında davalı 3.kişi tapudaki satış bedeli dışında ödeme yaptığı iddiasında ise bu iddiasını ispatlaması halinde tapu dışı yapılan ödemenin de göz önüne alınması gereklidir.

Somut olayda; davalı L. Türkmen'in dava konusu taşınmazı üzerinde Şekerbank T.A.Ş'nin 240.000,00 TL bedelli ipoteği ile beraber 18/07/2018 tarihinde 137.500,00 TL bedelle satın aldığı, 30/05/2018 tarihinde kaydındaki ipotek kaldırılarak banka alacağın teminatı olmak üzere borçlu adına kayıtlı bir başka taşınmaza ipotek tesis edildiği, 07/11/2018 tarihinde eldeki tasarrufun iptali davasının açıldığı, taraflar arasında düzenlenen sözleşmeye göre dava konusu taşınmaz üzerinde satış anında bulunan ipotek bedeline isabet eden 240.000,00 TL için davalı borçlu M. Çakmak'ın lehtar, davalı L. Türkmen'in keşideci olduğu, 09/05/2018 keşide, 21/11/2018 vade tarihli bononun, dava dışı H. B.'a ciro edildiği, davalı L. Türkmen'in bonoyu ciro yoluyla teslim alan dava dışı H. B. hesabına ödenmek üzere dava dışı Akbank'a 21/11/2018 tarihinde – dava açıldıktan sonra– 240.000,00 TL'nin senet bilgileri açıklamasıyla gönderildiği anlaşılmaktadır.

Mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen raporda taşınmazın devir tarihi olan 18/07/2018'deki değeri 360.000,00 TL olarak belirlenmiştir.

Her ne kadar davalılar arasındaki harici satım sözleşmesinde, davalı L. T.'in 377.500,00 TL bedel ile aldığı, 18/07/2018 tarihinde 137.500,00 TL ödeneceği, kalan 240.000,00 TL için bono düzenlendiği ve ipoteğin kaldırılması halinde 240.000,00 TL'nin elden davalı M. Çakmak'a ödeneceği belirtilmişse de bu tür adi yazılı protokol

ve bonoların her zaman düzenlenmesi mümkün bulunduğundan, somut olayın özelliği de gözetildiğinde, itibar edilemez. Diğer yandan, bono bedeli dava dışı H. B.'a ödenmişse de harici satım sözleşmesinin ve bononun her zaman düzenlenebilir nitelikte olması, 3. kişiye yapılan ödemenin dava açıldıktan sonra yapılması, davalı M. Çakmak'a ödeme yapıldığının da ispat edilememesi birlikte değerlendirildiğinde, taşınmazın tapuda gösterilen değeri ile tasarruf tarihindeki gerçek değeri arasında misli aşan fark olduğu kabul edilerek, İİK'nun 278/III– 2 maddesinde edimler arasındaki aşırı farkın bağışlama hükmünde sayılıp yapılan tasarrufun iptale tabi olduğu öngörüldüğünden davanın kabulü ile tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin diğer temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 08/12/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 08.12.2025 T. E: 4815, K: 7977 (www.e– uyar.com)

180) Davalı– borçlu ile diğer davalı üçüncü kişi arasında "zorunlu dava arkadaşlığı" bulunduğundan, aleyhlerine açılan davanın reddi halinde, davalılar vekili lehine tek vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı ve davalı İ. tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi (S) tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı İ.'dan gayrimenkul satışı sebebi ile alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine İstanbul 7. İcra Müdürlüğünün 2012/4473 Esas sayılı dosyası ile takip yapıldığını, itirazın iptali davasının da sonuçlandığını, davalı borçlunun acz halinde olduğunu, davalı borçlunun adına kayıtlı gayrimenkulleri mal kaçırma gayesi ile diğer davalılara devrettiğinin tespit edildiğini beyan ederek, davalılar arasındaki tasarrufların iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalı …… Yapı San. ve Tic.Ltd.Şti. vekili cevap dilekçesinde davanın yetkisiz mahkemede açıldığını, aciz vesikasının bulunmadığını, müvekkilinin söz konusu taşınmazı Anadolu Sulh Hukuk Mahkemesinin izale– i şüyu kararı sonucunda satış memurluğunun 2013/259 sayılı satış dosyasından açık artırma sonucu aldığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı borçlu vekili dava şartlarının oluşmadığını, beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; davanın kısmen kabulüne, tapu sicilinin Beyoğlu ilçesi, Ö. A. Mahallesi, 6 Ada, 8 Parsel sırasında kayıtlı, 7 katlı bir depo ve 14 daireden oluşan kâgir apartman niteliğindeki taşınmazın 79/100 paylı 13 numaralı bağımsız bölümün S. Yürür'e satışına ilişkin 26.12.2014 tarihli işlemin davacı yönünden iptaline, dava konusu taşınmaz üzerinde İstanbul 7. İcra Müdürlüğünün 2012/4373 sayılı dosyasındaki alacağın aslı ve ferileriyle sınırlı olarak cebri icra yetkisi tanınmasına, diğer dava konusu taşınmaza ilişkin davanın reddine karar verilmiştir.

Davacı vekili tarafından verilen tavzih dilekçesi ile ilamdaki "vekalet ücreti ile ilgili düzenlemelerde" düzeltme talep edilmiş, Mahkemece 19.06.2018 tarihli kararı ile tavzih talebini kabul ederek davacı lehine düzeltme yapılmıştır.

19.06.2018 tarihli tavzih kararı ve İlk Derece Mahkemesi kararı davalı borçlu İ. vekili tarafından istinaf edilmiştir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesince yapılan istinaf incelemesi neticesinde; vekalet ücreti ile ilgili tavzih talebinin kabulüne dair verilen kararın HMK 'nın 305. maddesi gereğince hukuka uygun olmadığı, davalı İ.'ın dava konusu gayrimenkulü kızına devretmiş olması sebebi ile İlk Derece Mahkemesince verilen kabul kararının doğru olduğu belirtilerek davalı İ.'ın istinaf taleplerinin reddine karar verilmiş, harç kamu düzeni ile ilgili olduğundan harç ile ilgili düzenlemenin yapıldığı belirtilmiştir.

Karar ilamı davacı vekili ve davalı İ. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– Dosya içeriğine, kararın dayandığı delillerle, yasaya uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, davalı borçlu İ. ile davalı S. Y. arasında anne– kız ilişkisi bulunmasına, davalı S. Y.'nin İİK madde 280/1. maddesi gereğince davalı borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olduğunun anlaşılmış olmasına göre davalı İ. vekilinin ve davacı vekilinin ise aşağıdaki bent haricindeki sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2– Dava İİK madde 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali davasıdır.

Karar tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT'nin 3/2. maddesine göre "Müteselsil sorumluluk da dahil olmak üzere, birden fazla davalı aleyhine açılan davanın reddinde, ret sebebi ortak olan davalılar vekili lehine tek, ret sebebi ayrı olan davalılar vekili lehine ise her ret sebebi için ayrı ayrı avukatlık ücretine hükmolunur." hükmüne haizdir.

Dava konusu 665 Ada, 7 Parselde kayıtlı gayrımenkulün dava açılış tarihinden önce cebri icra kanalı ile icradan satışa konu edildiği, davalı 3. kişi olan …… Yapı San. ve Tic.Ltd.Şti. tarafından cebri icra kanalı ile satın alındığı, davacının iş bu gayrımenkul yönünden dava açmasının doğru olmadığı, anlaşılarak, dava konusu gayrımenkulün icradan satılmış olması sebebi ile davanın reddine karar verilip. davalı borçlu ve davalı …… lehine vekalet ücretine hükmedilmesinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Yine dava konusu Beyoğlu İlçesi, Ö. A. Mah., 6 Ada, 8 Parsel, 13 Nolu Bağımsız Bölüm yönünden de davacı lehine davanın kabulüne karar verilmiş olması sebebi ile davacı lehine davalı S. Yürür ve davalı İ.'ın vekalet ücretinden sorumlu tutulmasında da hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Ancak; davalı borçlu İ. ile 3. kişi …… Yapı San. ve Tic.Ltd.Şti. arasında ve davalı İ. ile S. Yürür arasında; İİK madde 282 madde kapsamında zorunlu dava arkadaşlığı bulunmaktadır.

Bu halde davalılar İ. ile …… Yapı San. ve Tic.Ltd.Şti. yönünden dava değeri üzerinden (218.634,82 TL) tek vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken, zorunlu dava arkadaşı olan İ. ile 3. kişi …… Yapı San. ve Tic.Ltd.Şti. aleyhine ayrı ayrı vekalet ücretine hükmedilmesi doğru değildir.

Ne var ki, bu yanlışlıkların giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirir nitelikte görülmediğinden, 6100 Sayılı HMK'nun geçiçi 3/2. maddesi delaletiyle 1086 sayılı HUMK'nın 438/7. maddesi uyarınca hükmün düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: alınmasına yer olmadığına, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 03.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 03.12.2025 T. E: 4761, K: 7876 (www.e– uyar.com)

181) Aynı sebeplerden aynı olaydan kaynaklanan tasarrufun iptali davalarında temyizde kesinlik sınırının belirlenmesinde (dava konusu gayrimenkulün tasarruf tarihindeki gerçek değeri, takip dosyalarının toplam değerinden fazla olduğundan) dava konusu icra dosyalarının takip çıkış toplam değeri(38.856,55 TL+4.448,94 TL= 43.305,49 TL) üzerinden dikkate alınması gerektiği, İlk Derece Mahkemesi kararının istinaf incelemesine tabi olmasına rağmen istinaf taleplerinin 'kesinlik sebebi' ile reddine karar verilmesinin hatalı olduğu–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen 22.07.2025 tarihli ek kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S.ay Bağkesen tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı M.'dan alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine Bodrum 1. İcra Müdürlüğünün 2023/572 E, Bodrum 1. İcra Müdürlüğünün 2023/566 E. sayılı dosyaları ile takip başlatıldığını, takiplerin kesinleştiğini, davalı borçlunun acz halinde olduğunu, adına kayıtlı gayrimenkulünü düşük bedel ile eşinin yeğeni olan diğer davalıya devredildiğinin tespit edildiğini beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufun iptalini, müvekkile icra dosyasındaki alacakları kadar cebri icra yetkisi tanınmasına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre " borcun doğum tarihinin iptali istenilen tasarruftan önce olması" gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş, karar davacı vekili tarafından istinaf yoluna başvurulmuş, D.li Bölge Adliye Mahkemesince "birden fazla icra dosyası için cebri icra yetkisi ya da nakden tazmin hükmü talep edildiğinde, burada davaların yığılması şeklinde dava açıldığından, davada kesinlik sınırının belirlenmesinde, her bir dava konusu yapılan icra takip talebi çıkış miktarına göre değerlendirme yapılacağı, dava konusu yapılan Bodrum 1. İcra Dairesinin 2023/572 Esas sayılı dosyasında takip çıkışı miktarının 4.448,94 TL, Bodrum 1. İcra Dairesinin 2023/566 Esas sayılı dosyasında takip çıkışı miktarının 38.856,55 TL olduğu, icra dosyalarındaki alacak miktarlarının ayrı ayrı genel hukuk mahkemeleri için 2025 yılı kesinlik sınırı 40.000,00 TL'nin altında kaldığı anlaşıldığından, istinaf olunan kararın kesin olduğu belirtilerek davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 341/2, 346/1, 352/1– b maddeleri gereğince kararın miktar itibariyle kesin olması nedeniyle reddine" karar verilmiştir.

Karar ilamı davacı vekili tarafından temyiz edilmiş, Bölge Adliye Mahkemesinin 22.07.2025 tarihli ek kararı ile " temyiz edilen Daire karar ilamı oy birliği ile kesin olmak üzere reddine karar verilmesi nedeni ile HMK.'nın 366 maddesi atfıyla HMK.'nın 352 maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca davacının temyiz başvurusunun reddine karar verilmiştir. "

22.07.2025 tarihli ek karar davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava İİK 277 ve davamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir. Tasarrufun iptali davalarında; dava değeri dava konusu gayrimenkullerin

tasarruf tarihindeki gerçek değeri veya davanın dayanağı olan takip dosyasındaki takip(alacak) rakamından hangisi daha az ise o rakam üzerinden belirlenecektir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2017/1394 E – 2019/494 K sayılı ilamında da belirtildiği üzere "Davacı, aynı davalıya karşı olan, birbirinden bağımsız birden fazla asli talebini, aynı dava dilekçesinde ileri sürebilir. Bunun için, birlikte dava edilen taleplerin tamamının aynı yargı çeşidi içinde yer alması ve taleplerin tümü bakımından ortak yetkili bir mahkemenin bulunması şarttır." hükmüne yer verilmiştir.

Kesinlik sınırının belirlenmesi kamu düzenindendir ve kesinlik sınırı belirlenirken davanın değeri esas alınır. Davanın değeri ise genel anlamıyla, bir davadaki taleplerin toplamıdır. 492 sayılı Harçlar Kanunu'na göre harç tüm taleplerin toplamı üzerinden alınır."

Somut olayda davacı tarafından davalı borçlu aleyhine kredi kartı sözleşmesinden kaynaklı alacağının tahsilini teminen Bodrum 1. İcra Müdürlüğünün 2023/572 E. sayılı dosya ile 4.448,94 TL üzerinden, 2023/566 E. sayılı dosya ile de 38.856,55 TL üzerinden takip yapıldığı, dava değeri olarak da "Şimdilik 40.382,45 TL (Tüm faiz ve feriler hariç olmak üzere şimdilik fazlaya dair haklarımız saklı kalmak kaydıyla – belirsiz alacak davası olarak) üzerinden dava açılıp dava açılış harcının da bu rakam üzerinden ödendiği, dava konusu gayrimenkulün de tasarruf tarihindeki gerçek değerinin ise 56.460,73 TL olduğu anlaşılmıştır.

Hal böyle olunca aynı sebeplerden aynı olaydan kaynaklanan tasarrufun iptali davalarında temyizde kesinlik sınırının belirlenmesinde (dava konusu gayrimenkulün tasarruf tarihindeki gerçek değerinin takip dosyalarının toplam değerinden fazla olduğunun anlaşılmış olmasına göre, takip rakamları üzerinden belirlenecek olmasına göre) dava konusu icra dosyalarının takip çıkış toplam değeri(38.856,55 TL+4.448,94 TL= 43.305,49 TL) üzerinden dikkate alınması gerektiği, İlk Derece Mahkemesi kararının istinaf incelemesine tabi olmasına rağmen istinaf taleplerinin kesinlik sebebi ile reddine karar verilmesi, temyiz dilekçesinin de ek karar ile kesinlik sebebi ile reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ:

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile 22.07.2025 tarihli ek kararın kaldırılmasına, 02.06.2025 tarihli kararın BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın istinaf incelemesi yapılmak üzere Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 03.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 03.12.2025 T. E: 8067, K: 7877 (www.e– uyar.com)

182) Tasarrufun iptali davasının kabulü halinde 'sadece' borçlu tarafından yapılan tasarrufun takip konusu alacak ve ferileri ile sınırlı olarak iptali gerekeceği– Mahkemece 'sadece' davalı borçlunun kanuni hissesinin devrine ilişkin tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekirken, davalı borçluya ait olmayan dolayısı ile dava konusu olmayan hisselerin de iptaline karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalılar vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S. B. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü

Davacı vekili dava dilekçesinde; H. V. ve Ortaklığı ünvanındaki adi ortaklığın vergi borcu olduğunu, borcun ödenmediğini, davalı borçluya ödeme emirleri gönderildiğini, mal beyanında bulunulmadığını, davalı borçlunun mal kaçırma gayesi ile adına kayıtlı gayrimenkulü düşük bedel ile annesi olan diğer davalıya devredildiğinin tespit edildiğini beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufun iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalı H. V. vekili cevap dilekçesinde; ödeme emrinin usulsüz düzenlendiğini, dava konusu tasarrufun ödeme emrinin tebliğinden önce yapıldığını, müvekkili ile annesinin diğer davalı E. V. kendilerine miras yolu ile intikal eden mal varlıkları konusunda aralarında anlaştıklarını ve muristen kalan nakit paralardan E. V.'in hissesine düşen kısmı ile davaya konu taşınmazdan müvekkili hissesine düşen kısmını takas ettiklerini, dava şartları sağlamadan açılan davanın reddi gerektiğini, usul ve esas yönünden haksız ve hukuka aykırı olan davanın reddini, tüm yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davacı yana tahmiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı E. V.'e dava dilekçesi ve eklerinin tebliğ edilmesine rağmen davaya cevap vermediği anlaşılmıştır.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; davalı E. V.'in, diğer davalı borçlu H. V.'in annesi olduğu, 6183 sayılı Kanun'un 28. maddesine göre de davalılar arasındaki bu devrin bağış hükmünde olduğu, davalılardan H. V.'in vergi borcundan dolayı mal kaçırma kastı ile davalıların birlikte hareket ettikleri ve devir işleminin muvazaalı bir işlem olduğu kanaatine varılarak davanın kabulüne, davalılardan H. V. tarafından diğer davalı E. V.'e devredilen davaya konu Kayseri İli, Talas İlçesi, Harman Mahallesi, 129 Ada, 11 Parselde kayıtlı, D Blok, B Giriş, 3. kat, 11 nolu mesken vasfındaki, taşınmazın 05.01.2014 tarihli satışına ilişkin davaya konu asıl alacak ile ferilerini karşılayacak şekilde iptaline, karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararı davalı H. V. vekili tarafından istinaf edilmiştir.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesince yapılan istinaf incelemesi neticesinde; "6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca açılan tasarrufun iptali davası sonucunda, davanın kabulüne karar verilmesi halinde mahkemece tasarrufun yapıldığı tarihe kadar tahakkuk eden vergi asılları, bunların işleyecek faiz ve eklentileri ile sınırlı olarak tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekirken yazılı

şekilde hüküm kurulması ve maktu harcın tahsiline karar verilmiş olması isabetsizdir." gerekçesi ile davalı H. V. vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın kabulüne "tasarrufa konu Kayseri ili, Talas ilçesi, Harman Mahallesi, 129 Ada 11 Parselde D Blok B Giriş 11 numaralı mesken vasıflı taşınmaza ilişkin olarak davalılar arasında yapılan 13.01.2011 tarihli tasarrufun iptaline, tasarruf tarihine kadar doğan ve kesinleşmiş olan idari para cezasının ulaştığı miktar ve bunun fer'ileri ile sınırlı olmak üzere davacıya dava konusu taşınmaz üzerinde cebri icra yetkisi verilmesine" karar verilmiştir.

Karar ilamı davalılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– Dosya içeriğine, kararın dayandığı delillerle, yasaya uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre davalılar vekilinin aşağıdaki bent haricindeki sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2– Dava 6183 sayılı Yasanın 24 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Tasarrufun iptali davasının kabulü halinde sadece borçlu tarafından yapılan tasarrufun takip konusu alacak ve ferileri ile sınırlı olarak iptali gerekmektedir. Somut olayda; dava konusu edilen Kayseri ili, Talas İlçesi, Harman Mahallesi, 129 ada, 11 parselde D Blok B Giriş 11 numaralı meskende davalı borçlu H. V.'in murisinden intikal eden hisseye ilişkin tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekmektedir. Mahkemece bu taşınmazın el birliği mülkiyete tabi, davalı borçlunun kanuni hissesinin devrine ilişkin tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekirken davalı borçluya ait olmayan dolayısı ile dava konusu olmayan hisselerin de iptaline karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

Kabule göre de Bölge Adliye Mahkemesince dava konusu tasarrufun 05.01.2011 tarihinde yapılmış olmasına rağmen karar ilamında sehven 13.01.2011 tarihinin yazılması da doğru görülmemiştir.

Ne var ki, bu yanlışlıkların giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirir nitelikte görülmediğinden, 6100 sayılı HMK'nun geçiçi 3/2. maddesi delaletiyle 1086 sayılı HUMK'nın 438/7. maddesi uyarınca hükmün düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle, davalılar vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine (2) nolu bentte açıklanan sebeplerle, davalılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile kararın 3.a. maddesinde yer alan "13.01.2011 tarihli" ibaresinin karar ilamından çıkartılmasına yerine "05.01.2011 tarihli elbirliği mülkiyete tabi kanuni hissesi oranında" ifadesinin eklenmesine, hükmün bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, karar düzeltilerek onandığından harç alınmasına yer olmadığına, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 03.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 03.12.2025 T. E: 4748, K: 7875 (www.e– uyar.com)

183) İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın; borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğu– Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebileceği–Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nispi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığı–İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekeceği–Bu ihtimalde 3. kişinin sorumlu olduğu miktar, elden çıkarılan malın o tarihteki gerçek değeri olduğu– Bir başka anlatımla dava ve tasarrufa konu malı elinde bulunduran şahsın kötü niyetli olduğunun kanıtlanamaması halinde dava tümden reddedilmeyip borçlu ile tasarrufta bulunan şahıs tasarrufa konu malı elinden çıkardıkları tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak tazminata mahkum edilmeleri gerekeceği–Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.'nun 277 md) bulunması gerektiği–Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerekeceği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi E. G. Akıl tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili; temlik veren dava dışı alacaklı banka ile borçlu Ç. A. E. arasında 17/09/2014 tarihli genel kredi sözleşmesi imzalandığını, borcun vadesinde ödenmemesi üzerine 17/05/2016'da borçluya hesap kat ihtarnamesi gönderildiğini ve ardından İzmir 10. İcra Müdürlüğü'nün 2016/8099 Esas sayılı dosyası ile takibe geçildiğini, borçlunun pasif tapu kayıtlarının incelenmesinde; adına kayıtlı İzmir, Menderes İlçesi Adana, Çukurova İlçesi, Menderes (C.ovası) mahallesi 79 Ada 4 parsel 4. kat 7 nolu bağımsız bölümün 25/06/2015 tarihinde davalı Ü. S.'ye 40.000,00 TL bedelle devredildiğini, ardından Ü. S.'e vekaleten F. S. tarafından dava dışı B. G.'ya devredildiğini, her iki devirde de taşınmaz üzerinde ipotek bulunduğunu, borçlu Ç. A. ile davalı Ü. S.'in abisi F. S.'in yakın arkadaş olduklarını, devir işleminin alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla muvazaalı olarak yapıldığını ileri sürerek İİK 277 ve devamı maddeler uyarınca taraflar arasındaki tasarrufun iptaline ve taşınmaz dördüncü kişilere

devredildiğinden dördüncü kişiye devir tarihi itibariyle değerinin nakten tazminine karar verilmesi talep edilmiştir.

Davalılar taşınmazı üzerindeki ipotek bedelini kabul ederek ve bedeli nakden ödeyerek satın aldıklarını, satışın gerçek olduğunu ileri sürerek davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; davacı tarafça dayanılan delillerle iddiasını ispata yönelik her türlü şüpheden uzak tam bir kanaat hasıl olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. İlk derece mahkemesi kararı davacı tarafından istinaf edilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince davacının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiş, karar davacı tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

Dava, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK.md. 283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nispi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekir. Bu ihtimalde 3. kişinin sorumlu olduğu miktar, elden çıkarılan malın o tarihteki gerçek değeridir. Bir başka anlatımla dava ve tasarrufa konu malı elinde bulunduran şahsın kötü niyetli olduğunun kanıtlanamaması halinde dava tümden reddedilmeyip borçlu ile tasarrufta bulunan şahıs tasarrufa konu malı elinden çıkardıkları tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak tazminata mahkum edilmeleri gerekir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.'nun 277 md) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.'nun 278. maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı

maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.'nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Dava koşulları yönünden somut olaya bakıldığında, iptali istenen tasarrufun takip konusu alacağın doğduğu tarihten sonra 05/11/2015 tarihinde yapıldığı, 27/05/2016 tarihli haciz tutanağının geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda; borcun 17/09/2014 tarihli genel kredi sözleşmesinden doğduğu, İzmir 10. İcra Müdürlüğü'nün 2016/8099 Esas sayılı icra dosyası kapsamında davalı borçluya ait bilinen adreste tutulan 27/05/2016 tarihli haciz tutanağının İİK'nun 105'inci maddesi kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu, davanın 5 yıllık yasal sürede açıldığı, iptali istenilen İzmir, Menderes İlçesi Adana, Çukurova İlçesi, Menderes (C.ovası) mahallesi 79 Ada 4 parsel 4. kat 7 nolu bağımsız bölümün 25/06/2015 tarihinde 40.000,00 TL bedelle davalı Ü. S.'e ipotek yüküyle devredildiği, ardından 05/11/2015 tarihinde 48.000,00 TL bedelle davalı Ü. S.'e vekaleten abisi F. Sürer tarafından dava dışı B. G.'ya devredildiğini, dosya kapsamında alınan bilirkişi raporuna göre dava konusu gayrimenkulün 25/06/2015 tarihli ilk devir tarihi itibariyle 165.887,63 TL, 05/11/2015 tarihli ikinci devir tarih itibariyle 166.787,81 TL olabileceğinin değerlendirildiği, cevap dilekçeleri ve dosya içeriğinden borçlu Ç. A. Eken ile davalı Ü. S.'in abisi F. S.'in yakın arkadaş oldukları, F. S.'in taşınmazın 4. kişiye satışında davalı Ü. S.'e vekaleten işlem yaptığı, davalı borçlu ve üçüncü kişi Ü. S.'in birbirlerini yakinen tanıdıkları ve üçüncü kişi Ü.'ın borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun kabulünü gerektirir. Bu halde işlemin İİK'nun 280/1. maddesi kapsamında iptali ile dava İİK'nun 283/2. maddesi gereğince bedele dönüşeceğinden, taşınmazın dördüncü kişiye satıldığı 05/11/2015 tarihindeki değeri olan 166.787,81 TL'nin davalı Ü.'dan alacak ve ferileri ile sınırlı olarak tahsiline karar verilmesi gerekir.

Mahkemece bu maddi ve hukuki olgular dikkate alınmadan, yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin diğer temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine 01/12/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 01.12.2025 T. E: 4770, K: 7732 (www.e– uyar.com)

184) 6183 sayılı Yasanın uygulanmasından doğan her türlü davalar için avukatlık ücreti tutarının maktu olarak belirleneceği–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı İlk Derece Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki taraf vekilleri tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi E. G. Akıl tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

1– Yargıtay ilamında belirtilen bozma sebepleri çerçevesinde işlem yapılarak karar verilmiş, bozma ile kesinleşen hususların yeniden temyiz sebebi yapılmasına usul hükümlerinin elvermemiş bulunmasına ve temyiz edilen kararda yazılı gerekçelere göre davacının tüm, davalılar vekilinin aşağıda belirtilen sebepler dışındaki sair temyiz itirazlarının reddine,

2– Davalılar vekilinin vekalet ücretine yönelik temyiz itirazlarının incelenmesinde;

6183 sayılı Yasanın 24 ve devamı maddeleri uyarınca tasarrufun iptali istemiyle açılan davada, ilk derece mahkemesince verilen hak düşürücü sürenin geçtiğinden bahisle davanın reddine dair karara karşı davacının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiş; Bölge Adliye Mahkemesi kararı, Yargıtay (kapatılan) 14. Hukuk Dairesi'nin 12/03/2019 tarih, 2018/1354 E, 2019/2207 K. sayılı kararı ile işin esasına girilmesi gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur. İlk Derece Mahkemesince bozma ilamına uyulmasına karar verilerek yapılan yargılama sonucunda davanın kabulüne, 41.734,23 TL vekalet ücretinin davalılardan müştereken müteselsilen tahsiline karar verilmiş; karar davalılarca da temyiz edilmiştir.

1136 Sayılı Avukatlık Kanunun 168. maddesinde değişiklik yapan 5904 sayılı Yasanın 35. maddesi "6183 sayılı Yasanın uygulanmasından doğan her türlü davalar için avukatlık ücreti tutarı maktu olarak belirlenir" hükmünü içermektedir. Şu halde davacı yararına maktu vekalet ücreti takdiri gerekirken nispi vekalet ücreti takdiri usul ve yasaya aykırı olmuştur.

Ne var ki, yapılan bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden, 6100 sayılı HMK'nun 370/2. maddesi uyarınca hükmün düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ:

Tarsus 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 20.10.2020 tarih ve 2019/240 E. 2020/269 K. sayılı ilamının hüküm fıkrasının 3 numaralı bendindeki "41.734,23 TL" ibaresinin çıkarılarak yerine "3.400,00 TL" yazılmasına, İlk Derece Mahkemesi kararının 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 370/2. maddesi uyarınca bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, karar düzelterek onandığından harç alınmasına yer olmadığına, dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, 01/12/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 01.12.2025 T. E: 4767, K: 7733 (www.e– uyar.com)

185) TMK m. 562 uyarınca miras bırakan tasarruf edebileceği kısmı aştığında payı zedelenen mirasçı veya mirasın geçtiği tarihte elinde ödemeden aciz belgesi bulunan alacaklıların, alacaklarını elde edebilmek için mirasçıya tanınan süre içerisinde tenkis davası açabileceği– İptali istenen vasiyetname borçlunun babası mütevaffa tarafından düzenlendiğinden, TBK m. 19 veya İİK m. 277 vd. uyarınca değil, davacı tarafından terditli olarak açılan davada TMK m. 562 uyarınca dayanılan diğer sebebin dikkate alınarak sonuca gidilmesi gerektiği– Davalı borçlunun alacaklılardan mal kaçırmak amacı ile kendisine kalması gereken miras payının murisi babası tarafından borçlunun kardeşi olan diğer mirasçılar mirasçı sıfatı bulunmayan diğer kişiye devredilmesini düzenleyen vasiyetnamenin iptali istemine ilişkin davada, mahkemece davacı alacaklıya İİK m. 94 uyarınca diğer icra dosyasından da yetki alması için süre verilmesi gerektiği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalılar N..., N..., E. Ertürk.. ve H. C... tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi E. G. Akıl tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacılar vekili; 09/07/1998 tarihinde meydana gelen trafik kazası nedeniyle yapılan yargılama sonucu davalı Gürcan.. hakkında Ankara 5. İcra Müdürlüğü'nün 2008/6878 Esas ve Ankara 15. İcra Müdürlüğü'nün 2009/13865 Esas sayılı dosyaları ile takibe geçildiğini, borçlunun aciz halinde olduğunun anlaşıldığını, ancak alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla borçlunun babası dava dışı H...'nın kendisi adına kayıtlı taşınmazları ölümünden 45 gün önce borçlu dışındaki mirasçılar ile miras payı bulunmayan borçlu Gürcan'ın oğlu davalı H. C...'na bırakmayı vasiyet ettiğini, vasiyetnamenin alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla muvazaalı olarak yapıldığını ileri sürerek İİK 277 ve devamı ile BK 19 maddeleri gözetilerek tasarrufun iptali ile borçlunun miras payı oranında icra dosyası alacağıyla sınırlı olarak taşınmazlar üzerinde cebri icranın devamına karar verilmesini, bu talep uygun görülmezse; TMK 562 maddesi hükmü de gözetilerek tenkis hükümlerinin kıyasen uygulanarak borçlu davalı Gürcan..'nun saklı payının tespiti ile bu miktar üzerinden cebri icranın devamına karar verilmesini talep etmiştir.

Davalılar; muris H...'nun hür iradesi ile vasiyetname düzenlediğini, işlemin muvazaalı olmadığını ileri sürerek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece; davalı/borçlu Gürcan..'nun kendi adına kalacak miras payını danışıklı ve muvazaalı olarak oğlu H. C... adına devrettirdiği gerekçesiyle İİK 278 ve 280. maddeleri gereği davanın kabulü ile Aksaray 1. Noterliği'nin 01.02.2011 tarih ve 01958 yevmiye nolu vasiyetname ile yapılan tasarruf işlemi ile taşınmazlarda yapılan devirlerin davalı borçlu Gürcan..'nun kanuni miras payına isabet edecek olan pay ile sınırlı olmak üzere ve Ankara 15. İcra Müdürlüğü'nün 2009/13865 Esas ve Ankara 5. İcra Müdürlüğü'nün 2008/6878 Esas sayılı dosyasındaki alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere iptaline, bu miktar üzerinden davacıya cebri icra hakkı tanınmasına karar

verilmiş, karara karşı davalılar N..., N..., E. Ertürk.. ve H. C... tarafından istinaf yoluna başvurulmuştur.

Alıcıoğlu'nun borçlu oğlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle dava konusu 01.02.2011 tarihli vasiyetnamenin İİK'nun 280/1 maddesi gereğince iptale tabi bulunduğu, dava konusu vasiyetname ile davalı borçlunun diğer tüm davalılar lehine miras hakkından vazgeçmiş bulunduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiş, karar süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

1– Davacı, HMK'nun 111. maddesinde öngörülen şekilde terditli olarak açtığı davasında vasiyetnamenin alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla borçlunun babası tarafından muvazaalı olarak yapıldığını ileri sürerek İİK 277 ve devamı ile BK 19 maddeleri gözetilerek tasarrufun iptaline karar verilmesini, bu talep uygun görülmezse; TMK'nın 562. maddesi gereğince vasiyetnamenin iptalini talep etmiştir.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davaları borçlunun mallarının haczinden veya iflas etmeden önce, alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli (hileli) tasarrufların iptal ettirilebilmesi için, alacaklılara bir dava açma hakkı tanır. Buradaki tasarruftan maksat, borçlunun alacaklılarına zarar vermek için üçüncü kişilerle (veya üçüncü kişiler lehine) yapmış olduğu tasarruf işlemleridir. Her ne kadar bu tasarruf işlemlerini geniş yorumlayarak alacağın temliki, ticari işletmenin devri, borç ikrarında bulunulması gibi tasarrufların iptalinin talep edilebileceği kabul edilebilir ise de, söz konusu tasarrufların borçlu tarafından yapılması gerekir. Zira bu davalarda davalı; borçlu ve lehine tasarruf yapılan üçüncü kişi ve varsa sonraki kişilerdir.

Yargıtay yerleşik içtihatları ile Türk Borçlar Kanununun 19. maddesi gereğince muvazaa hukuksal nedenine dayalı olarak tasarrufun iptali davası açılabileceğini kabul edilmiştir.

Somut olayda; iptali istenen vasiyetname borçlu Gürcan..'nun babası olan mütevaffa H... tarafından düzenlenmiştir. Borçlu Gürcan.. tarafından tanzim edilmeyen vasiyetnamenin BK 19 maddesinde düzenlenen muvazaa sebebiyle veya İİK'nun 277 vd. maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali yolu ile bertaraf edilmesi olanaklı değildir. Ancak davacı taraf terditli olarak açtığı davada MK 562. maddesine de dayanmış olup diğer sebeplerle talebinin kabul edilmemesi halinde anılan yasa hükmü gereğince vasiyetnamenin iptalini talep etmiştir. Bu nedenle Medeni Kanun'un 562. maddesi dikkate alınarak sonuca gidilmelidir.

2– Dava, davalı borçlu Gürcan..'nun alacaklılardan mal kaçırmak amacı ile kendisine kalması gereken miras payının murisi babası tarafından borçlunun kardeşi olan diğer mirasçılar N..., N..., E. Ertürk.. ile mirasçı sıfatı bulunmayan H. C...'na devredilmesini düzenleyen vasiyetnamenin iptali istemine ilişkindir.

Medeni Kanunun 562. maddesi uyarınca miras bırakan tasarruf edebileceği kısmı aştığında payı zedelenen mirasçı veya mirasın geçtiği tarihte elinde ödemeden aciz belgesi bulunan alacaklılar, alacaklarını elde edebilmek için mirasçıya tanınan süre içerisinde tenkis davası açabilirler. Başka bir anlatımla aslında kendisine kalması

gereken miras payının başka bir mirasçıya devredilmesi nedeniyle borçlunun mal varlığında oluşan eksikliğin mirasçı adına alacaklıları tarafından ve borçlu adına icra müdürlüğünden alınacak yetki belgesi ile dava açmaları mümkündür.

Dosyanın incelenmesinden; davacıların davalı borçlu Gürcan.. aleyhine takip başlattıkları, davacılar M. T. ve Ç. T. alacaklı olduğu Ankara 5. İcra Müdürlüğü'nün 2008/6878 Esas sayılı takip dosyasından İİK 94. madde uyarınca alınan yetki belgesinin eldeki dosyaya sunulduğu; davacı A. K.'nın alacaklı olduğu Ankara 15. İcra Müdürlüğü'nün 2009/13865 Esas sayılı takip dosyasında ise; 12/04/2010 tarihinde borçlunun adresinde yapılan haciz işlemi sırasında borcuna yetecek haczi kabil malının bulunmadığına ilişkin tutanak tutulduğu, tutulan bu tutanağın İİK.nun 105. maddesi uyarınca geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu, ancak bu dosyadan alınan yetki belgesinin bulunmadığı anlaşılmıştır.

Bu durumda mahkemece davacı A. K.'ya İİK.nın 94. maddesi uyarınca Ankara 15. İcra Müdürlüğü'nün 2009/13865 Esas sayılı dosyasından da yetki alması için süre verilmesi, yetki belgesi alındıktan sonra tüm davacılar yönünden davanın TMK'nın 562. maddesi uyarınca değerlendirilerek sonuca gidilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi doğru bulunmamıştır.

3– Bozma neden ve şekline göre davalıların diğer temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) ve (2) numaralı bentlerde açıklanan nedenlerle davalılar N..., N..., E. Ertürk.. ve H. C... vekilinin temyiz itirazlarının kısmen kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA, (3) numaralı bentte açıklanan nedenlerle diğer temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine 01/12/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 01.12.2025 T. E: 4762, K: 7736 (www.e– uyar.com)

186) TBK'nun 19. maddesine göre dava açılabilmesi için İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davasından farklı olarak davacının kesinleşmiş bir alacağının veya yasadan doğan (miras payı gibi) bir talep hakkının varlığının ön koşul olmadığı– Ancak davacının bu davayı açmakta hukuki yararı olması için davalıdan bir alacağının veya yasadan doğan (miras payı gibi) bir talep hakkının olması gerektiği– Öte yandan, davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamak olduğu– Bu durumda mahkemece öncelikle, davacının davalıdan bir alacağı olup olmadığı, bir başka deyişle davada hukuki yararının ortadan kalkıp kalkmadığının tespiti gerektiği– Somut olayda, davalı borçlunun aciz halinin ispatlanamayıp, dava konusu taşınmazlara hissedar olan, dava dışı üçüncü kişilerin aynı gün hisse devri yaptıklarının anlaşılmasına, bu durumun davalı– alıcı iddiaların doğruladığının ve muvazaa iddiasının davacı tarafça ispat edilemediğinin anlaşılmasına göre, davacı vekili tarafından yapılan istinaf itirazları yerinde görülmemiş olup başvurunun HMK'nun 353/1– b,1. maddesi gereğince esastan reddine karar verilmesi gerektiği–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Mahkemece yapılan yargılama sonunda; "... davacının Gaziantep 13. İcra Müdürlüğü'nün 2018/108316 ve 2020/58470 esas sayılı dosyasından icra takibi başlattığı, takip dosyasının itiraz edilmeksizin kesinleştiği, davalı hakkında yapılan haciz işlemlerinde üzerlerine kayıtlı dava konusu taşınmazlar dışında başkaca taşınmaz mal bulunduğu ve taşınmaz kayıtlarına haciz işlemlerinin tatbik edildiği, davacı tarafça ön koşul olan aciz vesikasının dosyaya sunulamadığı, dava konusu taşınmazların davalılar arasında satışının yapıldığı, ancak yapılan satışın alacaklıların alacağına ulaşmaması için yapılan muvazaalı satışlardan olmadığı, miras taksimi nedeniyle yapıldığı, alınan bilirkişi raporunda bildirilen kanaate göre dava konusu taşınmazın satış tarihindeki değeri nispeti ile fahiş miktarda fark olmadığı, dolayısı ile davalı borçlu Mehmet Kutan'ın mal kaçırmak saikiyle mülkiyetinde olan taşınmazları TBK'nun 19. maddesi gereği muvazaalı şekilde diğer davalıya devretmediği..." gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk derece mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı davacı vekili süresi içerisinde istinaf yoluna başvurmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle; TBK'nun 19.maddesi dayanarak açılan davalarda aciz vesikasının dava şartı olmadığını, davalılar arasında taşınmazların devirlerine ilişkin ödeme yapıldığına dair herhangi bir resmi belge sunulmadığını, bu nedenle mahkemece verilen kararın kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

C. Değerlendirme ve Sonuç

1. Dava İİK'nun 277 ve TBK'nun 19. maddesi uyarınca tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

2. İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyi niyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

3. Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması, borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK m. 277) bulunması ve davanın beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılmış olması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK'nun 278.maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK'nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK'nınn 279. maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

4. Yine TBK'nun 19. maddesine göre dava açılabilmesi için İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davasından farklı olarak davacının kesinleşmiş bir alacağının veya yasadan doğan (miras payı gibi) bir talep hakkının varlığı ön koşul değildir. Ancak davacının bu davayı açmakta hukuki yararı olması için davalıdan bir alacağının veya yasadan doğan (miras payı gibi) bir talep hakkının olması gereklidir. Öte yandan, davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır. Bu durumda mahkemece öncelikle, davacının davalıdan bir alacağı olup olmadığı, bir başka deyişle davada hukuki yararının ortadan kalkıp kalkmadığının tespiti gerekmektedir.

5. Somut olayda, dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, usuli işlemlerin kanuna uygun şekilde yapılarak, aşamalarda ileri sürülen iddia ve cevapların denetimi sağlayacak biçimde eksiksiz sergilenip, hükme esas alınan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına ve özellikle;, davalı borçlunun aciz halinin ispatlanamayıp, dava konusu taşınmazlara hissedar olan, dava dışı üçüncü kişilerin aynı gün hisse devri yaptıklarının anlaşılmasına, bu durumun davalı– alıcı iddiaların doğruladığının ve muvazaa iddiasının davacı tarafça ispat edilemediğinin

anlaşılmasına göre, davacı vekili tarafından yapılan istinaf itirazları yerinde görülmemiş olup başvurunun HMK'nun 353/1– b,1. maddesi gereğince esastan reddine karar verilmesi gerekmiştir.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçelerle;

1. İncelenen kararın usul ve esas yönünden hukuka uygun olduğu anlaşıldığından davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b,1.maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE.

2. Alınması gereken 615,40 TL istinaf karar harcından peşin alınan 80,70 TL' nin mahsubu ile eksik kalan 534,70 TL'nin davacıdan alınarak hazineye gelir kaydına,

3. İstinaf yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına,

4. Duruşma açılmadığından istinaf vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

5. Gider avansından harcanmayan kısmın talep halinde yatırana iadesine dair,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucu, HMK'nun 353/1– a maddesi gereğince KESİN olarak oybirliğiyle karar verildi. 26/11/2025

GAZİANTEP BAM 3. HD. 26.11.2025 T. E: 2023/1778, K: 2025/1481 (www.e–uyar.com)

187) Tasarrufun iptali davalarında, davacı– alacaklının birden fazla borçlusu varsa; iptal davası açılırken hangi borçlunun işleminin iptali talep ediliyorsa aciz hali onun malvarlığı dikkate alınarak belirlenme ve sadece aleyhinde dava açılan borçlu hakkında aciz vesikası alınmasıyla yetinilmesi gerekeceği– Bölge Adliye Mahkemesince bedel farkından kabule karar vermişse de İİK 278/2'ye göre tasarruf tarihi ile haciz tarihi arasında 2 yıllık süre bulunması gerekmesine göre ve Bölge Adliye Mahkemesince aciz tarihini 05.11.2018 tarihli aciz vesikasına dayandırarak İİK 278/2'ye göre karar verilmesinin doğru görülmediği– İİK madde 279'a göre iptale karar verebilmek için de 1 yıllık süreye riayet edilmesi gerekir. Yine Bölge Adliye Mahkemesi tarafından kabul edilen aciz vesikası tarihine göre karar verilmesi doğru değil ise de yukarıda da belirtildiği üzere davalı borçlular aleyhine düzenlenmiş haciz tutanakları ile tasarruf tarihleri arasında 1 yıllık sürenin geçmediğinin anlaşılmış olmasına göre davalılar arasındaki tasarrufun İİK madde 279/2. gereğince iptale karar verilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalılardan V. Plastik ve Ambalaj Sanayi ve Ticaret Pazarlama İthalat ve ihracat Ltd. Şti. tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S. B. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili, davalı Verim Plastik İhtiyaç Maddeleri Dağıtım A.Ş.'nin borçlu olduğu krediye dava dışı S. P.'ın(ölü), davalı O. P., S. P., U. P.'ın ve dava dışı O. N. B.'nın kefil olduğunu, kredi borcunun ödenmemesi dolayısıyla İstanbul 7. İcra Müdürlüğünün 2008/23867 E. sayılı dosyasında takibe konulduğunu, takibin devamı sırasında davalıların adlarına kayıtlı taşınmazları devrederek elden çıkardığını, devralan davalı V. Plastik'in muvazaalı olarak taşınmazları devraldıklarını, bu nedenle devirlerin İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca iptale tabi olduğunu beyanla davalı V. Plastik'e devredilen İzmir, K.paşa, Ansızca Köyü, 1016 parsel, 1359 Parsel sayılı taşınmazların tasarruflarının iptaline ve davacıya satış yetkisi verilmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı V. Plastik, dava konusu gayrımenkulleri alacağına mahsuben satın aldığını, mal kaçırma kasdını bilmediğini, dava şartlarının bulunmadığını beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; "İflas eşiğinde olan bir şirketten alacağı olan şirketten alacağına mahsuben taşınmaz devri gerçekleştirmesi her alacaklıdan beklenen bir durum olduğu, bedel farkının muvazaayı ispat etmeye yeterli olmadığı, davacı alacaklının takibini ve alacağını sonuçsuz bırakmak kastı ile davalı kefiller ile davalı V. Plastik ve Ambalaj Sanayi ve Ticaret Pazarlama İthalat ve İhracat Ltd.Şti. arasında muvazaalı satış işlemi yapıldığının da ispat edilemediği gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş, hüküm davacı vekili tarafından istinaf edilmiş, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesince "davalı borçlu Müflis Verim Plastik A.Ş. ve hissedarları olan diğer davalılar ile süre gelen devamlı bir ticari ilişki içinde oldukları,

davalı V. Plastik.... Ltd.Şti.'nin İİK'nun 280/1. maddesine göre borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve alacaklılarını ızrar kastını bilebilecek şahıslardan olduğu, davalı V. Plastik...Ltd.Şti. cevap dilekçesinde bu satışla davalı/borçlu Müflis Verim Plastik A.Ş.'den alacağı olduğu, alacağına mahsuben taşınmaz satışlarının yapıldığı, satışın mutad ödeme vasıtası niteliğinde olmaması nedeni ile İİK'nun 279/2. maddesine göre de tasarrufun iptalinin gerekeceği, taşınmazların devir tarihindeki rayiç değerleri ile tapudaki satış değerleri arasında fahiş fark olduğu da sabit olmakla, davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken hatalı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesinin doğru olmadığı gerekçesi ile davacı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile yeniden hüküm kurulmasına, davanın kabulüne karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı V. Plastik ve Ambalaj San Paz.İth.İhr.A.Ş. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava İİK madde 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali davasıdır.

Tasarrufun iptali davalarında, davacı– alacaklının birden fazla borçlusu varsa; iptal davası açılırken hangi borçlunun işleminin iptali talep ediliyorsa aciz hali onun malvarlığı dikkate alınarak belirlenmelidir ve sadece aleyhinde dava açılan borçlu hakkında aciz vesikası alınmasıyla yetinilmelidir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesinin 19.11.2020 gün, 2018/2506 E.– 2020/3732 K. sayılı kararı ile davalı Verim Plastik İhtiyaç Maddeleri Dağıtım A.Ş.'nin iflas ettiği, İstanbul 1. İflas Müdürlüğü 2010/13 E. sayılı dosyadan düzenlenmiş, 05.11.2018 tarihli aciz vesikası sunulduğu belirtmişse de, dosyanın incelenmesinde; birleşen dava olarak açılıp daha sonra tefrik edilen (İstanbul 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2009/194 E.) davada, davalı borçlu Verim Plastik İhtiyaç Maddeleri Dağıtım A.Ş.'nin taraf sıfatının bulunduğu, ancak T.Halk Bankası A.Ş. tarafından açılan iş bu davada Verim Plastik İhtiyaç Maddeleri Dağıtım A.Ş.'nin herhangi bir tasarrufun tarafının olmadığının anlaşılmış olmasına göre davalı Verim Plastik İhtiyaç Maddeleri Dağıtım A.Ş. aleyhine düzenlenmiş, aciz belgesinin geçerli kabul edilmesi doğru görülmemişse de davacı T.Halk Bankası A.Ş. tarafından İstanbul 7 İcra Müd. 2008/23867 E. sayılı dosyasından, dava konusu tasarrufların tarafı olan O. P. ve U. P. aleyhine; 05.03.2009–25.06.2009 tarihli, S. ve M. P. aleyhine de 27.03.2009 tarihli haciz tutanaklarının dosyaya ibraz edilmiş olduğunun anlaşılmasına göre davalı O. P., U. P., S. Pişna ve M. P.'ın aciz halinde olduğu kabul edilmiştir.

Kabule göre de Bölge Adliye Mahkemesince bedel farkından kabule karar vermişse de İİK 278/2'ye göre tasarruf tarihi ile haciz tarihi arasında 2 yıllık süre bulunması gerekmesine göre ve Bölge Adliye Mahkemesince aciz tarihini 05.11.2018 tarihli aciz vesikasına dayandırarak İİK 278/2'ye göre karar verilmesi de doğru görülmemiştir.

Ayrıca; İİK madde 279'a göre iptale karar verebilmek için de 1 yıllık süreye riayet edilmesi gerekir. Yine Bölge Adliye Mahkemesi tarafından kabul edilen aciz vesikası tarihine göre karar verilmesi doğru değil ise de yukarıda da belirtildiği üzere davalı borçlular aleyhine düzenlenmiş haciz tutanakları ile tasarruf tarihleri arasında 1 yıllık sürenin geçmediğinin anlaşılmış olmasına göre davalılar arasındaki tasarrufun İİK madde 279/2. gereğince iptale karar verilmesinde ise hukuka aykırılık bulunmamakta

olup, sonucu itibari ile doğru olan Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle; davalı V. Plas. ve Amb. San. Paz. İth. İhr. A.Ş. vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın HMK'nun 370/1. maddesi uyarınca ONANMASINA, alınması gereken 12.345,32 TL onama harcı için peşin alınan 3.086,33 TL harcın mahsubu ile kalan 9.258,99 TL harcın temyiz eden davalı V. Plas. ve Amb.San.Paz.İth.İhr.A.Ş.'den tahsiline, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 19.11.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 19.11.2025 T. E: 4759, K: 7369 (www.e– uyar.com)

188) İİK'nun 282.maddesi gereğince borçlu ile hukuki işlemde bulunan üçüncü kişi mecburi dava arkadaşı olup davada haksız çıkmaları halinde yargılama giderinden birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olmaları gerektiği– Tasarrufun iptali davalarında vekalet ücretinin takip konusu alacak miktarı ile iptali istenen tasarrufun tasarruf tarihindeki değeri karşılaştırılarak düşük olan değer üzerinden nispi olarak hesaplanması gerekeceği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı M. Özdil Oto Ser Tur. Taş. Oto İş Nak. Pet. Ür. Eml. İnş. Gıda Hay. San. Tic. Ltd. Şti vekili ve davacı vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S.ay Bağkesen tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı A. ...'dan alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine Balıkesir 4. İcra Müdürlüğü'nün 2019/4519 E sayılı dosya ile takip yapıldığını, takibin kesinleştiğini, davalı borçlunun acz halinde olduğunu, adına kayıtlı gayrımenkulleri de mal kaçırma gayesi ile diğer davalılara devredildiğinin tespit edildiğini, davalıların birbirini tanıdığını beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufların iptalini, elden çıkartılmış ise tazminata hükmedilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı H. ... vekili cevap dilekçesinde dava konusu gayrımenkulü M. ...'dan satın aldığını, bedelini de ödediğini, kar koyarak sattığını beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Davalı M. Özdil Oto Servis Turz.Taş. Oto, İşlet.Nak. Petrol....Ltd. Şti vekili, dava konusu 13 parsel 7 nolu bağımsız bölümün öncesinde kendisine ait olduğunu, davalı borçlunun bedelini ödememesi üzerine geri alındığını beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; iptali talep edilen 5721 ada 13 (Yeni: 10923/1) parsel B2 blok 7 nolu bağımsız bölümün tapuda davalı borçlu A. ... adına kayıtı iken sırasıyla 03.12.2014 tarihinde 18.705,00 TL bedelle davalı M. ...'a, 04.12.2014 tarihinde 180.000,00 TL bedelle davalı M. Özdil Otomotiv Ltd. Şti.'ye ve 06.04.2016 tarihinde 200.000,00 TL bedelle dava dışı Ö. Kiriş'e satış yoluyla devredilmesine ve taşınmazda dava tarihi itibariyle dava dışı üçüncü kişinin malik bulunmasına; iptali istenen 8578 ada 25 parsel B Blok 13 nolu bağımsız bölümün ise tapuda davalı borçlu A. ... adına kayıtı iken sırasıyla 03.12.2014 tarihinde 127.280,00 TL bedelle davalı M. ...'a, 09.12.2014 tarihinde 127.280,00 TL bedelle davalı H. ...'ye, 15.01.2015 tarihinde 132.850,00 TL bedelle davalı M. ...'ya ve 03.03.2015 tarihinde 138.000,00 TL'ye dava dışı M. Dabak'a satış yoluyla devredilmesine ve taşınmazda dava tarihi itibariyle dava dışı bir başka üçüncü kişinin malik bulunmasına; davalı M. ...'ın, davalı borçlu A. ...'nın ablasının eşi (eniştesi) olmasına; Balıkesir TSM yazı cevabı uyarınca davalı borçlu A. ...'nın aynı zamanda dava dışı Akka Taşımacılık Lojistik Ltd. Şti.'nin ortak ve yetkili temsilcisi olmasına ve davalı

M. Özdil Otomotiv Ltd. Şti.'nin ortak ve yetkili temsilcileri olan Beytullah Özdil ve M. Özdil ile yakınlığının bulunmasına; bu bağlamda dava dışı Akka Taşımacılık Ltd. Şti. ile davalı M. Özdil Otomotiv Ltd. Şti. Arasında 2014 yılında çeşitli araç satış işlemleri yapılmasına; davacı vekilince davalı borçlu A. ...'nın iptali talep edilen tasarrufa konu 13 nolu bağımsız bölümde tedavül zincirinde yer olan davalı H. ... ile ortak arkadaşları dava dışı K. Ç. aracılığıyla tanıştıkları ve yakın dostluklarının bulunduğunun iddia edilmesine; iptali talep edilen tasarrufa konu 13 nolu bağımsız bölümde tedavül zincirinde yer olan davalı M. ...'nın ise, davalı borçlu A. ...'nın ortağı olduğu Akka Taşımacılık Ltd. Şti.'de sigortalı çalışmasına; taşınmazların maliklerinin davada yer almaması ve davalıların taşınmazları elden çıkarmış olması karşısında davanın İİK md.283/2 uyarınca nakden niteliğinde olmasına; Her ne kadar davacı vekilince davalı H. ...'nın davalı borçlu ise yakın dostluklarının mevcut olduğu ve satışa konu tasarrufun davacı alacaklıyı zarar uğratmak maksadıyla gerçekleştirildiği ileri sürülmüş ise de dosya kapsamında söz konusu taraflar arasında herhangi bir irtibat ve tanışlıklığın usulüne uygun şekilde ispat edilememesine; öte yandan davalı H. vekilince ibraz edilen İş Bankası dekontu uyarınca davalı H. ...'nin işlem tarihi olan 09.12.2014 tarihinde satış bedeli olan 127.280,00 TL'yi davalı satıcı M. ...'ın banka hesabına taşınmaz satış bedeli açıklamasıyla havale etmiş olmasına; bilirkişi heyetince 13 nolu bağımsız bölümün ilgili satış tarihindeki gerçek değerinin 200.000 TL olarak belirlenmesi karşısında davalı H. tarafından ödenen satış bedelinin misli fark da teşkil etmemesine; bu sebeple 13 nolu bağımsız bölüm yönünden alacaklıyı zarara uğratma kastının davalı H. ile kesildiğinin kabulünün zorunlu bulunmasına; her ne kadar davalı H.'den sonra taşınmazı devrettiği kişi olan M. ...'nın davalı borçlunun şirketinde çalışan olduğu ve davalı borçlunun aciz halini bilebilecek kimselerden sayılması gerektiği açık ise de, iyi niyetli alıcıdan sonra yapılan kötü niyetli teberrunun iptale sebebiyet vermesinin hukuken mümkün olmamasına; davalı H. ...'nin taşınmazı devraldıktan üç ay sonra ödediği satış bedeline yakın bir bedele satmasının kötü niyet zincirini tek başına ispat edememesine; kaldı ki bilirkişi heyetince tespit edilen 13 nolu taşınmazın devir tarihi olan 03.03.2015 tarihindeki gerçek bedelinin üç aylık zaman diliminde 5.000,00 TL artarak 205.000,00 TL olarak saptanmasına ve davalı H.'in devrettiği fark satış bedeliyle de uyumlu bulunmasına; nakden tazmin mahiyetindeki davada kötü niyetli davalıların taşınmazı elden çıkardıkları taşınmazın gerçek değeri üzerinden sorumlu olmalarına ve taşınmazların elden çıkarıldığı tarihteki gerçek değerlerine nazaran daha az olan takip çıkışındaki borç miktarı üzerinden harç ve vekalet ücreti hesaplanması gerekmesine göre davalılar H. ... ve M. ... yönünden davanın reddine ve davalılar A. ..., M. ... ve M. Özdil Otomotiv Ltd. Şti. yönünden davanın kabulüne karar verilmiştir.

Karar davacı vekili, davalı A. ... vekili ve davalı M. Özdil Otomotiv Ltd. Şti. vekili tarafından istinaf edilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince davacı vekilinin istinaf taleplerinin reddine, davalı A. ... ve davalı M. Özdil Otomotiv Ltd. Şti. istinaf taleplerinin kabulüne, yeniden hüküm kurulmasına "Davalılar H. ... ve M. ... yönünden açılan davanın reddine, davalılar A. ..., M. ... ve M. Özdil Ltd. Şti. aleyhinde açılan davanın kabulüne, Balıkesir ili, Altıeylül ilçesi, Bahçelievler mahallesi, 10923 ada 1 parsel B2 Blok 7 nolu (eski 5721 ada, 13 parsel B2 Blok 7 nolu) bağımsız bölüme ilişkin olarak davalılar arasında yapılan 03/12/2014 tarih ve 2599 yevmiye nolu, 04/12/2014 tarih ve

2631 yevmiye nolu ve 06/04/2016 tarih ve 4656 yevmiye nolu satış işlemine konu tasarruflar ile Balıkesir ili, Altıeylül ilçesi, Bahçelievler mahallesi, 8578 ada 25 parsel 13 nolu (eski Subay mahallesi, 1578 ada, 1522 parsel, B/Blok 13 nolu) bağımsız bölümde davalılar arasında yapılan 03/12/2014 tarih ve 2599 yevmiye nolu ve 09/12/2014 tarih ve 2801 yevmiye nolu satış işlemine konu tasarrufların Balıkesir 4. İcra Müdürlüğü'nün 2019/4519 esas sayılı dosyasındaki davacı asıl alacağı ve ferileri ile sınırlı olmak üzere İcra İflas Kanununun 283. maddesi uyarınca iptali ile (Balıkesir 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 20/09/2017 tarihli, 2015/639 esas, 2017/493 karar sayılı dosyası ile tahsilde tekerrür oluşturmayacak şekilde) davalı M. ...'dan 565.000,00TL tazminatın, davalı M. Özdil Otomotiv Ltd. Şti.'den 400.000,00TL tazminatın alınarak davacıya verilmesine, karar verilmiş, karar davacı vekili ve davalı M. Özdil Otomotiv Ltd. Şti. vekili tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

1– Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde bir usulsüzlük bulunmamasına göre, davalı M. Özdil Otomotiv Ltd. Şti. vekilinin tüm, davacı vekilinin ise aşağıdaki bent dışında yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2– Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İİK'nun 282.maddesi gereğince borçlu ile hukuki işlemde bulunan üçüncü kişi mecburi dava arkadaşı olup davada haksız çıkmaları halinde yargılama giderinden birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olmaları gerekmektedir.

Somut olayda; dava konusu edilen Balıkesir ili, Altıeylül İlçesi, 5721 ada, 13(Yeni:10923/1) parsel B2 Blok 7 nolu bağımsız bölüm davalı borçlu A. ... adına kayıtlı iken sırası ile 03.12.2014 tarihinde M. ...'a, 04.12.2014 tarihinde davalı M. Özdil Otomotiv Ltd. Şti'ne, ondan da dava dışı şahsa devredilmiştir.

Davalı M. ...'ın davalı borçlunun eniştesi olduğu, davalı M. Özdil Otomotiv Ltd. Şti ile de davalı borçlu ile aralarında ticari ilişkilerin bulunduğu belirlenmiştir.

Dava konusu Balıkesir İli, Altıeylül İlçesi, bahçelievler Mahallesi, 8578 ada, 25 parsel B Blok 13 nolu bağımsız bölüm ise davalı borçlu tarafından eniştesi olan davalı M. ...'a ondan da kötü niyeti ispat edilemeyen H. ...'ye devredildiği anlaşılmıştır.

Mahkemece davalı A. ..., M. ... ve M. Özdil Ltd. Şti yönünden sorumlu oldukları miktarlar üzerinden yargılama masrafları ve vekalet ücretinden müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmaları gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamıştır.

3– Tasarrufun iptali davalarında vekalet ücreti takip konusu alacak miktarı ile iptali istenen tasarrufun tasarruf tarihindeki değeri karşılaştırılarak düşük olan değer üzerinden nispi olarak hesaplanması gerekir. Somut olayda davacı vekilinin temyizine konu " Balıkesir İli, Altıeylül İlçesi, Bahçelievler Mahallesi, 8578 ada, 25 parsel B Blok 13 nolu bağımsız bölüm"ün davalı M. ...'ın elinden çıkarttığı 09.12.2014 tarihindeki gerçek değerinin 200.000,00 TL olduğu, Balıkesir 4. İcra Müdürlüğü'nün 2019/4519 E sayılı dosyasında ise takip konusunun 815.984,39 TL olduğunun

anlaşılmış olmasına göre iş bu gayrımenkul yönünden gayrımenkulün gerçek değeri olan 200.000,00 TL üzerinden vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken H. ... ve M. ... lehine iptale karar verilen tüm tasarrufların gerçek değeri üzerinden karar verilmesi doğru değil bozma nedeni ise de yapılan yanlışlıkların giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün 6100 sayılı HMK'nun geçici 3/2 maddesi delaletiyle 1086 sayılı HUMK'nun 438/7. maddesi gereğince düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle, davalı M. Özdil Otomotiv Ltd. Şti. vekilinin tüm, davacı vekilinin ise sair temyiz itirazlarının reddine (2) nolu bentte açıklanan sebeplerle hükmün 2– b maddesinde yer alan (tahsilde tekerrür oluşturmayacak şekilde) ifadesinden sonra gelmek üzere "davalı M. ... ve M. Özdil Otomotiv Ltd. Şti'nden müştereken ve müteselsilen sorumlu olmak üzere" ifadesinin hükme eklenmesini, (3) bentte açıklanan sebeplerle hükmün 6. Bendinde yer alan "57.849,22 TL nispi" ibaresinin hükümden çıkartılarak yerine "22.450,00 TL nisbi " ibaresinin yazılmasına hükmün bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, karar düzelterek onandığından harç alınmasına yer olmadığına, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 19.11.2025 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 19.11.2025 T. E: 4757, K: 7370 (www.e– uyar.com)

189) Davalıların ticari defterleri incelenerek aralarında ticari iş ilişkisi veya başkaca bir ilişki olup olmadığı, davalının davalı borçlu şirketin durumunu İİK. m. 280/1 gereğince bilen veya bilmesi gereken kişi olup olmadığının araştırılması gerektiği– Dava konusu gayrimenkulün tasarruf tarihindeki gerçek değerini belirlemek için dosyadan aldırılan bilirkişi raporunda üzerinde fabrika binası olduğu belirtildiğinden, İİK. m. 280/3 gereğince ticari işletme devri hususunun değerlendirilmesi gerektiği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı/alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S.ay Bağkesen tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin kredi sözleşmesi gereğince davalı Ş. Gıda Kuruyemiş Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nden alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine icra takibi yapıldığını, takibin kesinleştiğini, davalı borçlunun adına kayıtlı gayrimenkulleri mal kaçırma gayesi ile diğer davalılara düşük bedeller ile devrettiğinin tespit edildiğini beyan ederek, davalılar arasındaki tasarrufların iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalı H.D. vekili cevap dilekçesinde; dava konusu gayrimenkulü kaydındaki ipotek bedelini de ödeyerek satın aldığını, iyi niyetli olduğunu beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Davalı H. O. vekili cevap dilekçesinde; dava konusu gayrimenkulü kaydındaki ipotek bedelini de ödeyerek satın aldığını, iyi niyetli olduğunu beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre davanın reddine karar verilmiştir. Karar davacı vekili tarafından istinaf edilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince davacı vekilinin istinaf taleplerinin esastan reddine karar verilmiş, karar davacı vekili tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

1– Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde bir usulsüzlük bulunmamasına göre, davacı vekilinin aşağıdaki bent dışında yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2– Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Mahkemece dava konusu gayrimenkullerin davalı üçüncü kişiler tarafından kaydında yer alan ipotek bedelleri ile satın alındığı gerekçesi ile dava konusu gayrimenkullerin gerçek değerleri ile satım değeri arasında bedel farkının olmadığının anlaşılmasına göre davanın reddine karar verilmişse de varılan sonuç dosya kapsamına uygun düşmemektedir.

İİK'nun 280. maddesinde mal varlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği, aynı maddenin son fıkrasında ise ticari işletmenin veya iş yerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber iş yerini sonradan işgal eden Ş.sın, borçlunun alacaklılarını ızrar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızrar kastıyla hareket ettiğinin kabul edildiği, bu karinenin, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğinin veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların ıttılanını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunun ispatla çürütülebileceği hüküm altına alınmıştır.

Somut olayda; dava konusu Gaziantep İli, Körkün Mahallesi, 234 Ada, 1 Parsel ve 2 Parselde bulunan arsa mahiyetindeki gayrimenkuller 12.05.2016 tarihinde kaydında yer alan ipotek ile beraber 64.000,00 TL bedel ile davalı H. O.'a devredilmiştir.

Davalı H. O. adına G. Şekerleme İhtiyaç m. Ltd. Şti olduğu, davalı borçlu Ş. Gıda Kuruyemiş Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi ile aynı sektörde çalışıp, davalılar arasında ticari ilişki olduğunun belirtilmesine ve ticari adreslerinin de aynı yerde olduğunun anlaşılmış olmasına, davalı H. O.'a ait şirket ile davalı borçlu şirket arasında ticari ilişki olduğunun da belirtilmiş olmasına göre davalı H. O. ve davalı borçlu şirketin ticari defterleri de incelenerek davalılar arasında ticari iş ilişkisi veya başkaca bir ilişki olup olmadığı, davalı H. O.'ın davalı borçlu şirketin durumunu İİK madde 280/1 gereğince bilen veya bilmesi gereken kişi olup olmadığı araştırılmaksızın yazılı olan gerekçeler ile karar verilmesi doğru görülmemiştir.

3– Dava konusu Gaziantep İli, O.eli İlçesi, Körkün Mahallesi, 273 Ada, 2 Parsel ve 1 Parselde bulunan taşınmaz 08.06.2016 tarihinde kaydında yer alan ipotek ile beraber 202.000,00 TL bedelle H.D.'e devredilmiştir.

Dava konusu gayrimenkulün tasarruf tarihindeki gerçek değerini belirlemek için dosyadan aldırılan bilirkişi raporunda, 273 Ada, 1 Parsel ve 2 Parselin üzerinde fabrika binası olduğunun, davalı H.D.'in oğlu tarafından kullanıldığının da anlaşılmış olmasına göre İİK 280/3 gereğince ticari işletme devri hususu yerinde tartışılmadan yazılı gerekçe ile davanın reddine karar verilmesi de doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2) ve (3) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının KALDIRILMASINA ve İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, aynı Kanun'un 373/1. maddesi uyarınca, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

05.11.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 05.11.2025 T. E: 4758, K: 7125 (www.e– uyar.com)

190) Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatlarına göre edimler arasında aşırı bir oransızlıktan söz edebilmek için malın satış tarihinde borçlu aleyhine edimler arasında en az bir misli fark bulunması gerekeceği– Davacı tarafından davalı borçlu aleyhine düzenlenmiş 28.12.2016 tarihli kesin borç ödemeden aciz vesikasının dosyaya ibraz edilmiş olmasına göre; davacının aciz vesikasına bağlanan 205.217,60 TL üzerinden vekalet ücreti ve harca hükmedilmesi gerektiği– 'Tasarrufun iptaline' ilişkin davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK'nun 277 md) bulunması gerekeceği– Satılan taşınmaz üzerinde ipotek ve haciz kayıtları varsa, alıcı taşınmazı bu kayıtlarla yükümlü olarak satın almış sayılacağı– Bu nedenle oransızlığın belirlenmesinde tapu kaydındaki ipotek ve haciz miktarının da göz önünde tutulması gerekireceği–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı ... vekili ve davalı ... vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı ...'dan alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine icra takibi yapıldığını, borçlunun acz halinde olduğunu, mal kaçırma gayesi ile adına kayıtlı gayrimenkul hissesini düşük bedel ile diğer davalıya devredildiğinin tespit edildiğini beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufun iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalı ... vekili cevap dilekçesinde; davada aciz vesikasının ibraz edilmediğini, takibin kesinleşmediğini, dava şartı yönünden davanın reddedilmesi gerektiğini, mal kaçırma kastının bulunmadığını, bedeli alınarak dava konusu gayrimenkulün devredildiğini beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Davalı ... vekili cevap dilekçesinde; sadece davalı borçlunun hissesi değil tüm maliklerden hisselerin satın alındığını, mal kaçırma ile ilgisinin bulunmadığını, iyi niyetli olduğunu, satış bedelinin belediye rayiç bedeli olarak gösterilmesinin de hukuka uygun olduğunu beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre davanın kabulüne karar verilmiştir. Karar davalı ... vekili ve davalı ... vekili tarafından istinaf edilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince davalı ... vekilinin ve davalı ... vekilinin istinaf taleplerinin esastan reddine karar verilmiş, karar davalı ... vekili ve davalı ... vekili tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

1– Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde bir usulsüzlük bulunmamasına göre, davalı ... vekilinin ve davalı ... vekilinin aşağıdaki bent dışında yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2– Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK'nun 277 md) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK'nun 278. maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Satılan taşınmaz üzerinde ipotek ve haciz kayıtları varsa, alıcı taşınmazı bu kayıtlarla yükümlü olarak satın almış olacağından, satışın bunların tamamı üzerinden yapıldığı kabul edilir. Bu nedenle oransızlığın belirlenmesinde tapu kaydındaki ipotek ve haciz miktarının da gözönünde tutulması gerekir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK'nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK'nun 279. maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup, bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Mahkemece davalı ... tanıklarının beyanlarının çelişkili oluşu, davacının alacağının doğum tarihi, davaya konu hacizlerin kaldırılması ile taşınmazın devri arasındaki kısa zaman aralığı, devredilen taşınmazın satış değeri ile gerçek değeri arasında fahiş farklılık olması nazara alındığında sübut bulan davanın kabulüne karar verilmişse de varılan sonuç dosya kapsamına uygun düşmemektedir.

Somut olayda; davalı borçlu ..., kendisine ait dava konusu ... İlçesi, ... Mahallesi, 151 Ada, 14 Parseldeki 1/12 hissenin 23.01.2015 tarihinde 20.833,33 TL bedelle davalı ...'e devretmiştir.

Dava konusu gayrimenkulün gerçek değerinin belirlenmesini teminen, dosyadan Ziraat Bilirkişisi, İnşaat Mühendisi ve Mülk Bilirkişisinden aldırılan 10.04.2017 tarihli raporda "dava konusu gayrimenkulün köy yerleşik alan dışarısında tarım arazisi niteliğinde olduğu, çevresinin şahıs parselleri ile çevrili olduğu, kuzey cephesinde mezarlık bulunduğu, doğu cephesinin bir kısmından ve batı cephesinden kadastral yol geçtiği, sulama imkanı bulunmadığı, toprak yapısının killitınlı olup üzerinde buğday, arpa, mısır, ayçiçeği, vs yetiştirilmesinin uygun olduğu, üzerinde herhangi bir tesis veya yapı olmadığı belirlenerek, konumu, sağlık, eğitim, haberleşme, ulaşım, satış kabiliyeti ve serbest piyasa emlak alım satım değerleri ayrı ayrı incelenerek m² değerinin 250,00 TL olduğu belirtilmiştir.

Davacı vekili ve davalı ... vekili söz konusu bilirkişi raporuna itiraz etmiş, 20.09.2017 tarihli aynı heyetten alınan rapor ile "raporda herhangi bir değişikliğe gidilmesine gerek olmadığı" belirlenmiş, iş bu rapora yapılan itirazlar neticesinde 09.04.2019 tarihli ek rapor ile "herhangi bir değişikliğe gidilmesine gerek olmadığı belirtilerek dava konusu gayrimenkulün tasarruf tarihindeki gerçek tam hisse değerinin 3.799.318,93 TL" olduğu belirlenmiştir.

İlk Derece Mahkemesince ve Bölge Adliye Mahkemesince alınan bilirkişi raporlarının denetlenmeye elverişli olduğu belirtilmişse de; dava konusu gayrimenkullerin etrafında, yakınında bulunan gayrimenkul emsallerine ilişkin somut satış ilanları dosyaya alınmaksızın, neye göre m² hesabının yapıldığı da belirtilmeksizin dosyadaki yeni bir heyetten rapor alınmaksızın, mevcut bilirkişi raporlarına göre karar verilmesi doğru görülmemiştir.

3– İİK 278/3– 2. maddesinde "yapıldığı sırada, kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitler" bağışlama gibi sayılmış ve bu tasarrufların iyi niyet koşulu aranmaksızın iptale tabi olduğu kabul edilmiştir. Tasarrufun bu bent gereğince iptal edilebilmesi için malın satış tarihindeki gerçek değeri ile satış bedeli arasında aşırı oransızlık bulunması gerekir. Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatlarına göre edimler arasında aşırı bir oransızlıktan söz edebilmek için malın satış tarihinde borçlu aleyhine edimler arasında en az bir misli fark bulunması gerekir. Satılan taşınmaz üzerinde ipotek ve haciz kayıtları varsa alıcı taşınmazı bu kayıtlarla yükümlü olarak satın almış olacağından satışın bunların tamamı üzerinden yapıldığı kabul edilir. Bu nedenle oransızlık belirlenmesinde tapu kaydındaki ipotek ve haciz miktarlarının da gözönünde tutulması gerekir. Bunun dışında davalı 3.kişi tapudaki satış bedeli dışında ödeme yaptığı iddiasında ise bu iddiasını ispatlaması halinde tapu dışı yapılan ödemenin de göz önüne alınması gereklidir.

Somut olayda; dava konusu gayrimenkul, kaydında yer alan haciz takyidatları ile birlikte davalı ...'e devredilmiştir. Davalı ... vekili, iş bu gayrimenkul kaydında yer alan haciz takyidatlarının ödenerek kalan meblağın davalı borçluya ödendiğini beyan etmiş olmasına göre, gayrimenkulün tasarruf tarihindeki takyidatların kim tarafından, hangi bedel üzerinden ödendiği, dosyaların kapatılıp kapatılmadığı, icra dosyalarına ilişkin borç miktarlarının ne olduğu araştırılmaksızın İİK madde 278/2 gereğince dava konusu gayrimenkulün düşük bedel ile devredildiği gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmesi de doğru görülmemiştir.

Kabule göre de davacı tarafından davalı borçlu aleyhine düzenlenmiş 28.12.2016 tarihli kesin borç ödemeden aciz vesikasının dosyaya ibraz edilmiş olmasına göre; davacının aciz vesikasına bağlanan 205.217,60 TL üzerinden vekalet ücreti ve harca hükmedilmesi gerekirken hükmedilmemesi de doğru değilse de davacı vekili tarafından temyiz konusu yapılmaması sebebi ile bozma sebebi yapılmamıştır.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı ... vekilinin ve ... vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2) ve (3) nolu bentte açıklanan nedenlerle ... vekilinin ve ... vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının KALDIRILMASINA ve İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA; peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, aynı Kanun'un 373/1 maddesi uyarınca, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 05.11.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 05.11.2025 T. E: 4746, K: 7124 (www.e– uyar.com)

191) Dava konusu taşınmazların davalı üçüncü kişi tarafından davalı dördüncü kişilere devredildiği, davalı dördüncü kişilerin kötüniyetlerinin ispatlanamadığı uyuşmazlıkta, dava bedele dönüştüğünden, İİK. m. 283/2 uyarınca üçüncü kişinin davacının alacağından fazla olmayacak şekilde dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması ve davacının bu davanın dayanağı olan takipte, alacağın faiz ve ferilerini zaten talep ettiği nazara alınarak, asıl alacak ve ferilerinden oluşan miktara, ikinci kez faiz yürütülmemesi gerekirken, asıl alacak ve ferilerinden oluşan miktara, ikinci kez faiz yürütülecek şekilde karar verilmiş olmasının doğru olmadığı–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkikinin davalı F. Ç. tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi F. Karaburçak tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı borçlu M. A. hakkında bonoya dayalı olarak yaptığı icra takibinin kesinleştiğini, sunulan haciz tutanağının geçici aciz vesikası hükmünde olduğunu, tasarruf bedelleri ile taşınmaz rayiç değerleri arasında fahiş fark bulunduğunu, davalı üçüncü kişi F. Ç. ile diğer davalıların davalı borçlunun mali durumunu ve alacaklılara zarar verme kastı ile hareket ettiğini bilebilecek durumda olduğunu, davalı borçlunun bononun tanzim tarihinden sonra tüm mal varlığını tasfiye ettiğini, yine davalıların aynı iş kolunda faaliyet gösterip göstermedikleri, taşınmazı satın alma güçlerinin olup olmadığının araştırılması gerektiğini, dava konusu taşınmazların önce davalı borçlu M. Arsan tarafından davalı F. Ç.'e, F. Ç. tarafından ise diğer davalılara devredildiğini belirterek bu tasarrufların iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı F. Ç. vekili cevap dilekçesinde; davaya konu taşınmazlar için nakit ödemelerin yapıldığını, banka dekontlarından da bu durumun açıkça anlaşıldığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı M. A. vekili cevap dilekçesinde; yapılan satışların gerçek satışlar olduğunu, müvekkilinin bu taşınmazların 1/2 hissesine sahip olduğunu, 1/2 hissesini toplam 200.000,00 TL bedel ile 07.10.2019 tarihinde diğer davalı F. Ç.'e sattığını, F. Ç.'in de aynı gün 50.000,00 TL'yi Ziraat Bankası B.iye Şubesin'den çekerek verdiğini, 150.000,00 TL bedeli de müvekkilinin oğlu olan T. A.'ın İş Bankası B.iye Şubesi'ndeki hesabına EFT olarak gönderdiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı A. Evci cevap dilekçesinde; taşınmazı F. Ç.'den bedelini ödeyerek aldığını, M. A.'ı tanımadığını, bedelin düşük olarak gösterilmesi ve satışların kısa aralıklarla yapılmasının kötü niyetin varlığını kabule yeterli sayılmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı Sülbiye vekili cevap dilekçesinde; müvekkilinin söz konusu taşınmazı, ileride hobi bahçesi olarak kullanmak amacıyla diğer davalı F. Ç.'den satın aldığını,

ödemeyi de 03.06.2020 tarihinde davalı F. Ç.'in Ziraat Bankası B.iye Şubesinde bulunan hesabına yaptığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; dava konusu taşınmazların ivazları arasında bedel farkı bulunduğundan İİK'nun 278/2. maddesi gereğince tasarrufun iptali gerektiği, dinlenen tanık beyanlarından ve dosya arasına celp edilen bilgi ve belgelerden, dava konusu taşınmazları borçludan satın alan davalı F. Ç.' in borçlu M. A.'ı yakınen tanıdığı, samimi olarak görüştükleri, borçlunun ekonomik durumunun kötüye gittiğini bildiği, bu halde davalı F. Ç.'in İİK'nun 280/1. maddesi anlamında davalı borçlu M.'in içinde bulunduğu mali durumu bilebilecek kişilerden olduğu, diğer davalılar yönünden ise dosya kapsamında yeterli delil bulunmadığından tasarrufun iptali şartlarının gerçekleşmediği gerekçesiyle davanın davalılar A., C., A. ve Sülbiye yönünden reddine, davanın davalılar M. A. ve F. Ç. yönünden kabulüne, davalı F. Ç. adına kayıtlı dava konusu Balıkesir ili, B.iye ilçesi, Taylıeli mahallesi, 479 Ada, 36 Parsel ve Kızıklı Mahallesi, 127 Ada, 115 Parsel (1/2 hisse) taşınmazlarda davacının B.iye İcra Müdürlüğünün 2020/410 Esas sayılı icra takip dosyasındaki alacak ve fer'ilerinin tahsili amacıyla İİK 'nın 277 ve devamı maddeleri gereğince cebri icra yetkisi tanınmasına, Bahadınlı Mahallesi 147 Ada, 62 Parsel (1/2 hisse) taşınmazın davalı F. Ç. tarafından elden çıkarıldığı 24.01.2020 tarihindeki gerçek değeri olan 72.575,41 TL'nin 24.01.2020 tarihinden itibaren işleyecek bankalarca mevzuata uygulanan en yüksek faizi ile birlikte davalı F. Ç.'den alınarak davacıya ödenmesine, Y. Mahallesi 199 Ada, 8 Parsel (3/8 hisse) sayılı taşınmazın davalı F. Ç. tarafından elden çıkarıldığı 11.03.2020 tarihindeki gerçek değeri olan 104.531,88 TL'nin 11.03.2020 tarihinden itibaren işleyecek bankalarca mevzuata uygulanan en yüksek faizi ile birlikte davalı F. Ç.'den alınarak davacıya ödenmesine, Kızıklı Mahallesi, 129 Ada, 62 Parsel (1/2 hisse) sayılı taşınmazın davalı F. Ç. tarafından elden çıkarıldığı 16.03.2020 tarihindeki gerçek değeri olan 204.224,33 TL'nin 16.03.2020 tarihinden itibaren işleyecek bankalarca mevzuata uygulanan en yüksek faizi ile birlikte davalı F. Ç.'den alınarak davacıya ödenmesine, Bahadınlı Mahallesi, 156 Ada, 332 Parsel (1/2 hisse) sayılı taşınmazın davalı F. Ç. tarafından elden çıkarıldığı 03.06.2020 tarihindeki gerçek değeri olan 42.098,01 TL'nin 03.06.2020 tarihinden itibaren işleyecek bankalarca mevzuata uygulanan en yüksek faizi ile birlikte davalı F. Ç.'den alınarak davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili ve davalı F. Ç. vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine; Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davalı borçlunun takibe dayanak bononun düzenleme tarihinden yaklaşık 2 ay sonra ancak vade tarihinden önce toplamda 6 adet taşınmaz veya taşınmazdaki payını aynı gün davalı üçüncü kişiye satış yoluyla devrettiği, aynı gün devredilen taşınmaz sayısı, taşınmazların resmi akit tablosunda gösterilen bedelleri ile bilirkişi raporu ile belirlenen değerleri arasında mislini aşan fark bulunduğu, dinlenilen bir kısım tanık beyanlarından anlaşıldığı üzere davalı borçlu ile davalı üçüncü kişi F. Ç.'in öncesinde birbirini tanıdıkları, davalı üçüncü kişinin taşınmazların devrinden yaklaşık 10 ay olmak üzere taşınmazlardan 4 tanesini davalı dördüncü kişilere devrettiği hususları birlikte gözetildiğinde davalı

üçüncü kişi F. Ç.'in davalı borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi konumunda olduğu, davacının redde karar verilen davalı dördüncü kişiler yönüyle kötüniyeti ispat edemediği gerekçesiyle davacı vekili ile davalı F. Ç. vekilinin istinaf istemlerinin 6100 sayılı HMK'nun 353/1– b– 1. maddesi gereği ayrı ayrı esastan reddine karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davalı F. Ç. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1.Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalı F. Ç. vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan diğer temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2.Dava konusu taşınmazların davalı F. Ç. tarafından davalı 4. kişilere devredildiği, davalı 4. kişilerin kötüniyetlerinin ispatlanamadığı, bu nedenle davanın bedele dönüştüğü anlaşılmış olup, İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada, üçüncü kişinin davacının alacağından fazla olmayacak şekilde dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması ve davacının işbu davanın dayanağı olan takipte, alacağın faiz ve ferilerini zaten talep ettiği nazara alınarak, asıl alacak ve ferilerinden oluşan miktara, ikinci kez faiz yürütülmemesi gerekirken, asıl alacak ve ferilerinden oluşan miktara, ikinci kez faiz yürütülecek şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.

Ne var ki, belirlenen bu yanılgının giderilmesi yeniden yargılamayı gerektirmediğinden, İlk Derece Mahkemesi kararının 6100 sayılı HMK'nun 370. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca düzeltilerek onanması uygun görülmüştür.

SONUÇ:

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı F. Ç. vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının 4. bendinin 2, 3, 4 ve 5. paragraflarında yer alan "24.01.2020 tarihinden itibaren işleyecek bankalarca mevzuata uygulanan en yüksek faizi ile birlikte, 11.03.2020 tarihinden itibaren işleyecek bankalarca mevzuata uygulanan en yüksek faizi ile birlikte, 16.03.2020 tarihinden itibaren işleyecek bankalarca mevzuata uygulanan en yüksek faizi ile birlikte, 03.06.2020 tarihinden itibaren işleyecek bankalarca mevzuata uygulanan en yüksek faizi ile birlikte" ibarelerinin çıkarılarak hepsinin yerine "davacının B.iye İcra Müdürlüğünün 2020/410 Esas sayılı icra takip dosyasındaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere" ibarelerinin yazılmasına ve kararın bu şekliyle DÜZELTİLEREK ONANMASINA, karar düzeltilerek onandığından harç alınmasına yer olmadığına, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 05.11.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 05.11.2025 T. E: 5520, K: 7132 (www.e– uyar.com)

192) 6183 sayılı Yasanın 24 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali davalarında dava kabul edildiği takdirde tasarruf tarihine kadar olan vergi borcu ferileriyle hesaplanarak bu miktar üzerinden tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceği– Tasarruf tarihi itibariyle vergi borcunun tespit edilememesi halinde davanın reddine karar verilmesi gerekeceği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkikinin davacı vekili, davalı A. Y. vekili ve davalı A. S.l tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi F. K. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili asıl dava dilekçesinde; davalı A. Y.'in 13.01.2017 tarihi itibariyle vadesi gelmiş 224.989,17 TL vergi borcu bulunduğunu, davalının 08.05.2013 tarihinde kendisine ait M. İli, T.lu İlçesi, D. Mah., 700– 813– 814 Parsel nolu taşınmazları muhasebecisi olan A. S.l'a bedellerinin çok altında devrettiğini, davalı U. G.'e 25.05.2014 tarihinde 45 ZA 5159 plakalı çekiciyi ve 22.05.2013 tarihinde de 45 ZB 2731 plakalı römorku sattığını, bu devirlerin alacaklıdan mal kaçırma ve zarar verme kastı ile yapıldığını belirterek, bu tasarrufların iptali ile cebri icra yetkisi tanınmasına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Birleşen dava dilekçesinde; davalı A. Y.'e ait olan T.lu İlçesi 4. Mıntıka Mahallesi 1128 Ada, 9 Parselin de davacı idarenin alacağını tahsile imkan bırakmamak maksadıyla davalı A. S.l'a devredildiğini belirterek bu tasarrufun da iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı A. S.l vekili cevap dilekçesinde; davanın zamanaşımına uğradığını, harca esas değerin gösterilmediğini, kredi kartını ticaretinin finansmanı için diğer davalı A. Y.'e verdiğini, hatta müvekkilinin arkadaşı S. Ç.kaya'nın dahi kredi kartlarının bu hususla ilgili olarak kullanıldığını, satışların gerçek olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı U. G. vekili cevap dilekçesinde; davanın süresinde açılmadığını, müvekkilinin galerici olduğunu, araç alımının ticaret hayatının gereği olduğunu, alım satım işlemlerinin banka üzerinden gerçekleştirildiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı A. Y. vekili cevap dilekçesinde; davanın zamanaşımına uğramış olduğunu, taşınmaz satışlarının gerçek olduğunu, A. S.l isimli şahsa kredi kartlarının kullanılması, muhasebecilik ücreti ve alınan borçlar nedeniyle borçlu olduğunu, taşınmazların bu borçlara karşılık devredildiğini, müvekkilinin araç satışı ile uğraşan U. G.'e araç satmış olmasının olağan olduğunu, parasını banka aracılığıyla aldığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Asli Müdahil A. S. Ergönül vekili dilekçesinde; dava konusu araçların A. Y. tarafından U. G.'e, onun tarafından C. Dileç'e ve onun tarafından da Bergamalı Kurşun Nak..Ltd. Şirketine, bu şirket tarafından da müdahil A. S. Ergönül'e satılmış olduğunun görüleceğini, borçlu ile ve sonraki malikler ile bir ilgisi olmayan müdahilin zararına

ihtiyati tedbir kararı verilemeyeceğini belirterek, müvekkilinin römorku üzerine konulan ihtiyati tedbir kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davalı A. S.l'ın davalı A. Y.'ten alacağının bulunması nedeniyle dava konusu taşınmazların devrinin yapıldığının iddia edilmiş olduğu, davalı A. Y.'in davalı A. S.l'a devrettiği taşınmazların tapu satış sözleşmesindeki bedelleri ile gerçek satış bedelleri arasında orantısızlık olduğu, davalı A. S.l'ın davalı A. Y.'in aile dostu ve aynı zamanda muhasebecisi olduğu, bu kapsamda davalı A. S.l'ın davalı borçlu A. Y.'in davacı kuruma borçlu olduğunu bilmemesinin hayatın olağan akışına aykırı olduğu, davalı U. G.'in araç alım satım işi ile iştigal ettiği, davalının diğer davalı A. Y.'i tanıdığına veya davacı kuruma borcu olduğunu bildiğine ilişkin dosya kapsamında bir delilin bulunmadığı gerekçesiyle asıl dosya yönünden; davalı U. G. yönünden ikame edilen davanın reddine, davalılar A. Y. ve A. S.l yönünden ikame edilen davanın kabulüne, dava konusu M. İli, T.lu İlçesi, D. Mahallesi, 700, 813, 814 Parsel sayılı taşınmazlar yönünden 08.05.2013 tarihli davalı A. Y. ile davalı A. S.l arasında yapılmış olan satış sözleşmesinin iptaline, davacıya bu taşınmazlar üzerinde alacağı ve fer'ileriyle sınırlı olmak üzere alacağının tahsili amacı ile haciz ve satış isteme hakkının verilmesine, birleşen dosya yönünden; davalılar A. Y. ve A. S.l yönünden ikame edilen davanın kabulüne, dava konusu M. İli, T.lu İlçesi, 4. Mıntıka Mahallesi, 1128 Ada, 9 Parsel sayılı taşınmaz yönünden 08.05.2013 tarihli davalı A. Y. ile davalı A. S.l arasında yapılmış olan satış sözleşmesinin iptaline, davacıya bu taşınmaz üzerinde alacağı ve fer'ileriyle sınırlı olmak üzere alacağının tahsili amacı ile haciz ve satış isteme hakkının verilmesine karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili, davalı A. Y. vekili ve davalı A. S.l vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine; Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davalı 3. kişi A. S.l'ın, davalı borçlu A. Y.'in muhasebecisi olduğu, davalı A. S.l ve davalı A. Y. vekilinin tüm aşamalarda tarafların birbirlerini tanıdıklarını ve davalı A. S.l'ın davalı A. Y.'ten alacağının bulunması nedeniyle dava konusu taşınmazların devrinin yapıldığını beyan etmeleri dikkate alındığında borçlunun mali durumunu ve alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastıyla hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olması nedeniyle, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 30. maddesi gereğince, davalılar A. Y. ve A. S.l arasındaki yapılan tasarrufların geçersiz ve iptale tabi olduğu, davalı U. G.'in araç alım satım işi ile iştigal ettiği, davalının diğer davalı A. Y.'i tanıdığına veya davacı kuruma borcu olduğunu bildiğine ilişkin dosyaya delil sunulmadığı, satış bedelleri ile rayiç değerler arasında mislini aşan farkın bulunmadığı görülmekle işbu davalı açısından davanın reddine karar verilmesinde usul ve yasaya bir aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davacı vekili ile davalı A. Y. vekili ve dahili davalı A. S.l vekili tarafından yapılan istinaf başvurularının HMK'nun 353/1– b.1. maddesi gereğince ayrı ayrı esastan reddine karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davacı vekili, davalı A. Y. vekili ve davalı A. S.l vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava; 6183 sayılı Yasa'nın 24 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1.Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davacı vekili, davalı A. Y. vekili ve davalı A. S.l vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan diğer temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2.6183 sayılı Yasanın 24 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali davalarında dava kabul edildiği takdirde tasarruf tarihine kadar olan vergi borcu ferileriyle hesaplanarak bu miktar üzerinden tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekir.

Somut olayda, davacı hazine, dava dilekçesinde vergi mükellefi olan davalı A. Y.'in 13.01.2017 tarihi itibariyle vadesi gelmiş 224.989,17 TL vergi borcu bulunduğunu belirtip, tasarrufun iptalini istemiştir. Tasarruf tarihi, davalı A. S.l'a devredilen taşınmazlar yönünden 08.05.2013'tür. Bu durumda uzman bilirkişi incelemesi yaptırarak, davalı borçlunun bu tasarruf tarihine kadar olan vergi borçlarının ferileriyle birlikte belirlenerek bu miktar üzerinden ve bu miktarla sınırlı olarak dava konusu taşınmazların devrine ilişkin tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya bu miktar üzerinden tasarruf konusu taşınmazlar üzerinde haciz ve satış yetkisi verilmesine, tasarruf tarihi itibariyle vergi borcunun tespit edilememesi halinde davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu üzere tasarruf tarihine kadar doğan vergi borcu tam olarak tespit edilmeden karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ:

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekili, davalı A. Y. vekili ve davalı A. S.l vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının HMK 371. maddesi gereğince BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, HMK 373/1. maddesi gereğince dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 05.11.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 05.11.2025 T. E: 4732, K: 7131 (www.e– uyar.com)

193) Davalıların ticari defterleri incelenerek aralarında ticari iş ilişkisi veya başkaca bir ilişki olup olmadığı, davalının davalı borçlu şirketin durumunu İİK. m. 280/1 gereğince bilen veya bilmesi gereken kişi olup olmadığının araştırılması gerektiği– Dava konusu gayrimenkulün tasarruf tarihindeki gerçek değerini belirlemek için dosyadan aldırılan bilirkişi raporunda üzerinde fabrika binası olduğu belirtildiğinden, İİK. m. 280/3 gereğince ticari işletme devri hususunun değerlendirilmesi gerektiği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı/alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S.ay Bağkesen tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin kredi sözleşmesi gereğince davalı Ş. Gıda Kuruyemiş Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nden alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine icra takibi yapıldığını, takibin kesinleştiğini, davalı borçlunun adına kayıtlı gayrimenkulleri mal kaçırma gayesi ile diğer davalılara düşük bedeller ile devrettiğinin tespit edildiğini beyan ederek, davalılar arasındaki tasarrufların iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalı H.D. vekili cevap dilekçesinde; dava konusu gayrimenkulü kaydındaki ipotek bedelini de ödeyerek satın aldığını, iyi niyetli olduğunu beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Davalı H. O. vekili cevap dilekçesinde; dava konusu gayrimenkulü kaydındaki ipotek bedelini de ödeyerek satın aldığını, iyi niyetli olduğunu beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre davanın reddine karar verilmiştir. Karar davacı vekili tarafından istinaf edilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince davacı vekilinin istinaf taleplerinin esastan reddine karar verilmiş, karar davacı vekili tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

1– Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde bir usulsüzlük bulunmamasına göre, davacı vekilinin aşağıdaki bent dışında yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2– Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Mahkemece dava konusu gayrimenkullerin davalı üçüncü kişiler tarafından kaydında yer alan ipotek bedelleri ile satın alındığı gerekçesi ile dava konusu gayrimenkullerin gerçek değerleri ile satım değeri arasında bedel farkının olmadığının anlaşılmasına göre davanın reddine karar verilmişse de varılan sonuç dosya kapsamına uygun düşmemektedir.

İİK'nun 280. maddesinde mal varlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini

gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği, aynı maddenin son fıkrasında ise ticari işletmenin veya iş yerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber iş yerini sonradan işgal eden Ş.sın, borçlunun alacaklılarını ızrar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızrar kastıyla hareket ettiğinin kabul edildiği, bu karinenin, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğinin veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların ıttılanını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunun ispatla çürütülebileceği hüküm altına alınmıştır.

Somut olayda; dava konusu Gaziantep İli, Körkün Mahallesi, 234 Ada, 1 Parsel ve 2 Parselde bulunan arsa mahiyetindeki gayrimenkuller 12.05.2016 tarihinde kaydında yer alan ipotek ile beraber 64.000,00 TL bedel ile davalı H. O.'a devredilmiştir.

Davalı H. O. adına G. Şekerleme İhtiyaç m. Ltd. Şti olduğu, davalı borçlu Ş. Gıda Kuruyemiş Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi ile aynı sektörde çalışıp, davalılar arasında ticari ilişki olduğunun belirtilmesine ve ticari adreslerinin de aynı yerde olduğunun anlaşılmış olmasına, davalı H. O.'a ait şirket ile davalı borçlu şirket arasında ticari ilişki olduğunun da belirtilmiş olmasına göre davalı H. O. ve davalı borçlu şirketin ticari defterleri de incelenerek davalılar arasında ticari iş ilişkisi veya başkaca bir ilişki olup olmadığı, davalı H. O.'ın davalı borçlu şirketin durumunu İİK madde 280/1 gereğince bilen veya bilmesi gereken kişi olup olmadığı araştırılmaksızın yazılı olan gerekçeler ile karar verilmesi doğru görülmemiştir.

3– Dava konusu Gaziantep İli, O.eli İlçesi, Körkün Mahallesi, 273 Ada, 2 Parsel ve 1 Parselde bulunan taşınmaz 08.06.2016 tarihinde kaydında yer alan ipotek ile beraber 202.000,00 TL bedelle H.D.'e devredilmiştir.

Dava konusu gayrimenkulün tasarruf tarihindeki gerçek değerini belirlemek için dosyadan aldırılan bilirkişi raporunda, 273 Ada, 1 Parsel ve 2 Parselin üzerinde fabrika binası olduğunun, davalı H.D.'in oğlu tarafından kullanıldığının da anlaşılmış olmasına göre İİK 280/3 gereğince ticari işletme devri hususu yerinde tartışılmadan yazılı gerekçe ile davanın reddine karar verilmesi de doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2) ve (3) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının KALDIRILMASINA ve İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, aynı Kanun'un 373/1. maddesi uyarınca, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

05.11.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 05.11.2025 T. E: 4758, K: 7125 (www.e– uyar.com)

194) Mahkemece verilen tedbir kararında "tedbirin cebri satışa engel olduğuna" dair bir ibare yer almadığından, tapu kaydına düşülen şerhin cebri icra yolu ile yapılacak satışa engel olmayacağı, mahkemenin, aksi yöndeki cevabının da sonuca bir etkisinin bulunmadığı–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkikinin alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden Daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi A. Karakoç Karaibrahim tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı vekilinin, icra müdürlüğünce verilen satış talebinin reddine ilişkin kararın kaldırılması istemi ile icra mahkemesine başvurduğu, mahkemece şikayetin reddine karar verildiği, şikayetçi alacaklı tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

İcra müdürlüğünce şikayete konu taşınmaz üzerine 03/04/2024 tarihinde haciz konulmuş olup, alacaklının 25.09.2024 tarihli satış talebi üzerine icra müdürlüğünce tapu kaydı üzerindeki şerhin cebri satışa engel olup olmadığının mahkemeden sorulması üzerine takip dosyası içerisinde bulunan Çeşme Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2023/281 D.iş. ve 09.10.2024 tarihli yazısında; işbu dosyadan konulan ihtiyati tedbir şerhinin cebri satışa engel olduğunun bildirildiği görülmektedir. Şikayete konu tedbir kararı getirtilip incelendiğinde; Çeşme Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 20.07.2023 tarih ve 2023/281 D.iş. sayılı kararında; "İhtiyati tedbir isteminin Kabulü ile; Dava konusu İzmir ili, Çeşme İlçesi, İ.. Mah, ... Mevkii'nde vaki ve kain tapu'nun 6429 ada, 3 parselde bulunan (1) B.B. No'lu taşınmazın davalı adına kayıtlı hissesinin bulunması ve 15.000,00– TL teminat yatırılması halinde, davalı adına kayıtlı hissenine üçüncü kişilere devrinin önlenmesi yönünde İhtiyati Tedbir Konulmasına," şeklinde ihtiyatı tedbir kararı verildiği ve 20.07.2023 tarihinde taşınmazın tapu kaydına "Çeşme Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 20.07.2023 tarih ve 2023/281 D.iş. Sayılı mahkeme müzekkeresi ile 3. kişilere devrin önlenmesi amacıyla ihtiyati tedbir tesis edilmiştir" şerhinin konulduğu görülmektedir.

Bu durumda, mahkemece verilen tedbir kararında tedbirin cebri satışa engel olduğuna dair bir ibarenin yer almadığı görülmekle tapu kaydına düşülen şerh cebri icra yolu ile yapılacak satışa engel olmayacağından, mahkemenin, aksi yöndeki yazı cevabının sonuca etkisi bulunmamaktadır.

O halde, mahkemece, icra müdürlüğünün satış talebinin reddine dair 15.10.2024 tarihli şikayet konusu kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile istemin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca, İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Mahkemesi'nin 06.05.2025 T. ve 2025/25 E., 2025/984 K. sayılı

kararının KALDIRILMASINA, İzmir 2. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 24/10/2024 T. ve 2024/629 E., 2024/599 K sayılı kararının BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 03.11.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 03.11.2025 T. E: 4273, K: 6976 (www.e– uyar.com)

195) Davalı borçluya ait bilinen adreste tutulan haciz tutanağının İİK. m. 105 kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu– İptali istenilen taşınmazın 111.760,00 TL bedelle üçüncü kişiye, onun tarafından da satın aldıktan 3 gün sonra 112.000,00 TL bedelle dördüncü kişiye devredildiği, bilirkişi raporuna göre dava konusu gayrimenkulün davalılara devredildiği tarihteki gerçek değerinin ise 325.000,00 TL olduğu– İİK m. 278/III– 2'de edimler arasındaki aşırı farkın bağışlama hükmünde sayılıp yapılan tasarrufun iptale tabi olduğu– Üçüncü kişi tarafından taşınmazın tasarruf tarihindeki bilirkişilerce belirlenen gerçek değerinin ödendiği yasal ve inandırıcı delillerle kanıtlanamaması ve edimler arasında fahiş farkın bulunduğu hallerde üçüncü kişinin iyi niyet iddiasının dinlenemeyeceği– Mahkemece davalı üçüncü kişiye yapılan tasarruf yönünden; misli aşan bedel farkının bulunmasına göre davanın kabulüne, davalı dördüncü kişi ile davalı borçlu arasında iş, arkadaşlık, tanıdıklık gibi herhangi bir ilişkinin, kötü niyetinin olduğu davacı tarafından ispatlanamadığından, davalı dördüncü kişi yönünden davanın reddine, İİK m. 283/1 gereğince de; dava konusu gayrimenkulün davalı üçüncü kişi tarafından davalı dördüncü kişiye devredildiği tarihteki gerçek değeri olan 325.000,00 TL'nin icra dosyadaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere davalı üçüncü kişiden tahsiline karar verilmesi gerektiği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı/alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi S.ay Bağkesen tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili ile davalı T. ... arasında 03.01.2017 tarihli temel bankacılık hizmet sözleşmesine istinaden kredi kartı kullandırıldığını, davalı T. ....'ın bankaya olan borcunun tahsili amacıyla 22.02.2018 tanzim 24.10.2019 vade tarihli 350.000,00 TL bedelli senedi teslim ettiğini, davalının bankaya olan borcunun ödenmemesi üzerine hakkında Samsun İcra Müdürlüğünün 2019/101034 Esas sayılı dosyası ile takibe geçildiğini, borçlunun pasif kayıtlarının incelenmesinde adına kayıtlı Samsun İli, Atakum İlçesi, Atakum Mahallesi, 11262 Ada, 1 Parsel, B Blok, 15 nolu bağımsız bölümü 01.02.2019 tarihinde Vedia ....'a, Vedia ....'ın da 3 gün sonra 04.02.2019 tarihinde Z. ...'e devrettiğini, yapılan devir işleminin alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla muvazaalı olarak yapıldığını beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufun iptali ile müvekkile Samsun İcra Müdürlüğünün 2019/101034 Esas sayılı dosyasındaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere cebri icra yetkisi verilmesi talep edilmiştir.

Davalı Z. F. ...vekilinin cevap dilekçesinde özetle; taşınmaza ilişkin resmi senette her ne kadar belediye rayiç bedeli üzerinden yazılmış ise de davalının taşınmazı güncel bedeli olan 315.000,00 TL bedel üzerinden satın aldığını, taşınmaza ait olan aboneliklerin kendi üzerine olduğunu, yapılan satış işleminin alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla yapılmadığını, gerçek bir satış olduğunu beyan ederek davanın reddini savunmuştur.

Davalı borçlu T. ... ve davalı Vedia ....'a usulüne uygun tebligat yapılmasına rağmen davaya cevap vermedikleri anlaşılmıştır.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre davanın reddine karar verilmiştir. Karar davacı vekili tarafından istinaf edilmiş, Samsun Bölge Adliye Mahkemesince davacı vekilinin istinaf taleplerinin esastan reddine karar verilmiş, karar davacı vekili tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

1– Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde bir usulsüzlük bulunmamasına göre, davacı vekilinin aşağıdaki bent dışında yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2– Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İİK'nun 278/III– 2. maddesinde "Mütat hediyeler müstesna olmak üzere, hacizden veya haczedilecek mal bulunmaması sebebiyle acizden yahut iflasın açılmasından haczin veya aciz vesikası verilmesinin sebebi olan yahut masaya kabul olunan alacaklardan en eskisinin tesis edilmiş olduğu tarihe kadar geriye doğru olan müddet içinde yapılan bütün bağışlamalar ve ivazsız tasarruflar batıldır. Ancak, bu müddet haciz veya aciz yahut iflastan evvelki iki seneyi geçemeyeceği" belirtilmiştir.

İİK'nun 282. maddesi gereğince iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır. Ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabilir. Buradaki üçüncü kişiden maksat, borçlu ile doğrudan işlem yapan değil, borçlu ile işlemde bulunan kişiden mal veya hakkı satın alan kişi olup uygulamada buna dördüncü kişi denilir. Borçlu ile işlemde bulunmayan dördüncü veya ondan sonraki kişiler hakkında dava açılıp açılmaması davacının isteğine bağlıdır ve bu kişiler yönünden iptal kararı verilebilmesi kötü niyetli olduklarının yani borçlunun alacaklılara zarar verme kastı ile hareket ettiğini bilen veya bilmesi gereken kişilerden olduklarının kanıtlanmasına bağlıdır.

İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekir. Bu ihtimalde 3. kişinin sorumlu olduğu miktar, elden çıkarılan malın elden çıkardığı tarihteki gerçek değeridir.

Somut olayda; davalı borçluya ait bilinen adreste tutulan 05.11.2019 tarihli haciz tutanağının İİK'nun 105. madde kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu, iptali istenilen Samsun İli, Atakum İlçesi, Atakum Mahallesi, 11262 Ada, 1 Parsel, B Blok, 15 nolu bağımsız bölümün 01.02.2019 tarihinde 111.760,00 TL bedelle Vedia ....'a, Vedia ... tarafından da satın aldıktan 3 gün sonra 04.02.2019 tarihinde 112.000,00 TL bedelle Z. ...'e devredildiği, dosyadan alınan bilirkişi raporuna göre dava konusu gayrımenkulün davalılara devredildiği tarihteki gerçek değerinin ise 325.000,00 TL olduğu anlaşılmıştır.

İİK'nun 278/III– 2 maddesinde edimler arasındaki aşırı farkın bağışlama hükmünde sayılıp yapılan tasarrufun iptale tabi olmasına, 3. kişi tarafından taşınmazın tasarruf tarihindeki bilirkişilerce belirlenen gerçek değerinin ödendiği yasal ve inandırıcı delillerle kanıtlanamaması ve edimler arasında fahiş farkın bulunduğu hallerde 3. kişinin iyi niyet iddiasının dinlenemeyeceğine göre mahkemece davalı Vedia ....'a yapılan tasarruf yönünden; misli aşan bedel farkının bulunmasına göre davanın kabulüne, dosya içerisindeki bilgi ve belgelere göre davalı Z. F. ...ile davalı borçlu arasında iş, arkadaşlık, tanıdıklık gibi herhangi bir ilişkinin, kötü niyetinin olduğunun, davacı tarafından ispatlanamamasına göre, davalı Z. F. ...yönünden davanın redddine, İİK madde 283/1. maddesi gereğince de; dava konusu gayrımenkulün davalı Vedia ... tarafından davalı Z. F. ...'e devredildiği tarihteki gerçek değeri olan 325.000,00 TL'nin Samsun İcra Müdürlüğü'nün 2019/101034 sayılı dosyadaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere davalı Vedia ....'dan tahsiline karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ: BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, aynı Kanun'un 373/1. maddesi uyarınca, dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 27.10.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 27.10.2025 T. E: 4707, K: 6730 (www.e– uyar.com)

196) Tasarrufun iptali istemiyle açılan davada; davalılardan biriyle borçlu arasında enişte–kayın ilişkisi bulunması ve işlemin kredi temini amaçlı muvazaalı olduğunun anlaşılması karşısında bu davalı yönünden davanın kabulü gerekirken reddedilmesinin hatalı olduğu; diğer iki davalı yönünden ise borçlu ile aralarındaki ticari ilişki, komşuluk ve aynı çevreden olma olguları gözetilerek, İİK'nun 280/1. maddesi kapsamında borçlunun mali durumunu ve alacaklıları ızrar kastını bilebilecek kişilerden olup olmadıkları hususunda eksik inceleme ile hüküm kurulmasının isabetsiz olduğu gerekçesiyle kararın bozulması gerektiği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda ilk derece mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Karara karşı davacı vekili tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı borçlu M. Al.'dan alacaklı olduğunu davalı borçlu aleyhine icra takipleri yapıldığını, davalı borçlunun mal kaçırma gayesi ile adına kayıtlı gayrımenkulleri diğer davalılara devrettiğinin tespit edildiğini beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufların iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalılar davaya cevap dilekçeleri ile davanın reddini savunmuşlardır.

Mahkemenin 09.01.2024 tarihli ve 2023/41 Esas– 2024/7 Karar sayılı kararıyla; tüm davalılar yönünden davanın reddine karar verilmiş karar davacı vekili tarafından istinaf edilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince davacı vekilinin istinaf başvurusunun 6100 Sayılı HMK'nun 353/(1)– b– 1. madde ve bendi uyarınca esastan reddine karar verilmiş karar davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkemenin gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2– Dosya içeriğine, mahiyeti ve kapsamına göre uyuşmazlık, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesince dava konusu;

Aksaray ili A. Köyü, 4180 Parsel sayılı taşınmaz M. Dinç isimli kişiye 30.12.2022 tarih ve 53529 yevmiye numaralı satış işlemi ile 50.000,00 TL bedel mukabilinde devredildiği her ne kadar taşınmazın devir tarihindeki değeri 460.000,00 TL ise de davalı M.'in aynı tarihte M.'e 06 SE 641 plakalı aracı 590.000,00 TL devrettiği ve bu iki davalının daha önceden birbirini tanıdığına dair dosyada herhangi bir delil olmadığı, sadece bedelin düşük gösterilmesinin muvazaanın kanıtı olamayacağı,

Aksaray İli P. Mah., 2207 Ada, 1 Parsel 10 numaralı bağımsız bölüm sayılı taşınmaz M.. Tarım Hayvancılık şirketine 06.09.2022 tarih 34738 yevmiye numaralı satış işlemi ile 209.200,00 TL Bedel mukabilinde devredildiği, her ne kadar taşınmazın devir tarihindeki değeri 1.450.000,00 TL ise de davalı M.. Tarım'ın yakın tarihte M.'e 06/

... ve 68 ... plakalı araçları toplam 797.000,00 TL devrettiği yine Yapı Kredi Bankasına M. A. adına 546.376,62 TL ipotek bedelinin ödendiği ve bu iki davalının aynı sektörde iş yapmak dışında bu davalının borçlunun ekonomik durumunu bildiğine dair dosyada herhangi bir delil olmadığı, sadece bedelin düşük gösterilmesinin muvazaanın kanıtı olamayacağı, Aksaray İli P. Mah., 2208 Ada, 1 Parsel, 3 Numaralı Bağımsız Bölüm sayılı taşınmaz borçlu tarafından 30.06.2022 tarihinde 25070 yevmiye numaralı satış ile Nebahat Kılıç isimli kişiye 260.000 TL bedelle devredildiği, her ne kadar taşınmazın devir tarihindeki değeri 1.400.000,00 TL ise de davalılar arasında 29.06.2022 tarihinde taşınmazın devri için harici sözleşme düzenlendiği, taşınmazın 1.100.000,00 TL ye devredildiğinin, 50.000,00 TL nin peşin verilerek, 800.0000,00 TL sinin 68 KF 383 plakalı aracın M.in borcu için 800.000,00 TL ye Nebahatin oğlu tarafından devredildiği, 149.800,00 TL'sinin satış tarihinde banka havalesiyle gönderilip geri kalan kısmının da devir sırasında elden ödendiği tanık beyanlarının da bu hususu doğruladığı ve bu davalının borçlunun ekonomik durumunu bildiğine dair dosyada herhangi bir delil olmadığı, sadece bedelin düşük gösterilmesinin muvazaanın kanıtı olamayacağı, Aksaray İli Ereğlikapı Mah., 2605 Ada, 4 Parsel, 6 Numaralı Bağımsız Bölüm Ş. Ç... isimli kişiye 07.02.2022 tarih ve 4877 yevmiye numaralı satış işlemi ile 110.000,00 TL Bedel mukabilinde devredildiği, evin aslında 3. Kişiden Ş. Ç... tarafından satın alındığı ancak bir kısım için Ş. tarafından Yapı Kredi Bankasından kredi çekildiği ancak M. A.'un, davalı Ş. Ç...'e kefil olmak için evin 1/2 hissesinin kendi adına tescilini talep ettiği, taşınmazın bedeli ve kredi taksitlerinin Ş. tarafından ödenerek kredinin kapatıldığı ve 1/2 hissenin tekrar Ş.'e devredildiği, bu tarihler de borçu hakkında herhangi bir takip ve acziyet durumunun bulunmadığı ve daha sonra da araç alımı yapması dikkate alınarak, sadece iki davalının enişte kayın olmasının mal kaçırma iradesinin kanıtı olamayacağı Aksaray ili A. köyü Birlik Mah., 243 Ada, 7 Parsel sayılı taşınmaz H. A. isimli şahsa 21.10.2021 tarihi ve 34525 yevmiye numaralı satış işlemi ile 28.444,00 TL bedel mukabilinde devredildiği, Aksaray İli, A. Köyü, Birlik Mah., 241 Ada, 23 ve 24 numaralı parseller 21.10.2021 tarih 34429 yevmiye numaralı satış işlemi ile H. A. isimli kişiye devredildiğisatış senedinde 23 numaralı parselin satış bedeli 12.039,00 TL, 24 numaralı parselin bedeli ise 12.889,00 TL olarakgösterildiği, her ne kadar taşınmazların devir tarihindeki toplam değeri 215.000,00 TL ise de taşınmazların toplam 23.500 STERLİNE devredildiği bu hususun tanık beyanları ve davalının vekili T.'a göndermiş olduğu 23.979 STERLİNLİK ödeme ile desteklendiği, davalı H.'in yurt dışında yaşamakta olup M. ile herhangi bir samimiyeti bulunmadığı, devirden sonra taşınmazın H.'in kardeşi T. tarafından kullanılıp ÇKS kayıtlarının onu üzerine yapılması dikkate alındığında sadece bedelin düşük gösterilmesinin muvazaanın kanıtı olamayacağı, Aksaray İli, A. Köyü, K. Mah., 401 Ada, 58 Parsel sayılı taşınmaz 05.11.2020 tarih 30205 yevmiye numaralı satış işlemi ile Y. Çallı isimli kişiye 6.712,00 TL bedel mukabilinde devredildiği, her ne kadar taşınmazın devir tarihindeki değeri 15.000,00 TL ise de davalı Y.'un bu taşınmazın bitişiğinde kendisine ait 2 adet da taşınmazının bulunması, devirden sonra bu taşınmazların birlikte kullanılması bu davalının borçlunun ekonomik durumunu bildiğine dair dosyada herhangi bir delil olmadığı, hayvancılıkla uğraşan Y.'un köyde sütçülük yapan M.'den yem almasının tek

başına işlemin muvazaalı olduğunu göstermeyeceği, sadece bedelin düşük gösterilmesinin muvazaanın kanıtı olamayacağı,

Aksaray İli, A. Köyü, K. Mah., 397 Ada, 171 Parsel sayılı taşınmaz 15.10.2021 tarih ve 33480 yevmiye numaralı satış işlemi ile O. A. isimli şahsa 20.000,00 TL Bedel mukabilinde devredildiği, her ne kadar taşınmazın devir tarihindeki değeri 100.000,00 TL ise de taşınmazın gerçekte 110.000,00 TL satıldığı ancak öncesinde taşınmazın üzerinde ipotek sebebiyle 86.480,08 TL nin satış tarihinden kısa bir süre önce O.'ın oğlu Raşit tarafından banka havalesiyle gönderilip geri kalan kısmının da devir sırasında elden ödendiği tanık beyanlarının da bu hususu doğruladığı, devirden sonra taşınmazın O. tarafından kullanıldığı ve ÇKS kaydının onun üzerine yapıldığı ve bu davalının borçlunun ekonomik durumunu bildiğine dair dosyada herhangi bir delil olmadığı, sadece bedelin düşük gösterilmesinin muvazaanın kanıtı olamayacağı anlaşılarak borçluların mal kaçırma iradesi ispatlanamadığından davanın reddine karar verilmişse de dava konusu bazı gayrımenkuller yönünden verilen karar doğru görülmemiştir.

İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için,davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK'nun 277 md) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278. maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK'nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK'nun 279. maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Somut olayda; davacının alacağının 17.07.2020 tarihinden itibaren davalı borçlu ile arasındaki ticari ilişkiden kaynaklandığı, alacağın tahsilini teminen davalı borçlu aleyhine Aksaray İcra Müdürlüğü'nün 2023/748 E.– 2023/933 E. sayılı icra dosyaları ile takip yapıldığı, takiplerin kesinleştiği, her iki icra dosyasından düzenlenen 12.06.2023 tarihli haciz tutanaklarının İİK madde 105 kapsamında aciz vesikası

hükmünde olduğu, davanın da tasarruf tarihlerinden itibaren 5 yıllık hak düşürücü süre içerisinde açıldığı anlaşılmıştır.

İİK'nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği, aynı maddenin son fıkrasında ise ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızrar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızrar kastıyla hareket ettiğinin kabul edildiği, bu karinenin, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğinin veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların ıttılaını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunun ispatla çürütülebileceği hüküm altına alınmıştır.

Dosya içerisinde yer alan bilgilere göre; davalı Ş. Ç... ile davalı borçlu arasındaki tasarruf yönünden yapılan incelemede; davalılar arasında enişte– kayın akrabalık ilişkisinin bulunduğu, dava konusu gayrımenkulün tasarruf tarihinden önce davalı Ş. Ç...'e ait olduğu, davalı borçlu M. A. tarafından davalı Ş. Ç... adına kredi çekilebilmesini teminen görünürde dava konusu gayrımenkulüm davalı M. e devredildiği, kredi borcunun davalı Ş. tarafından ödendiği, kural olarak hiç kimsenin kendi muvazaasına dayanarak hak talep edemeyeceği, davalı Ş. Ç...'in davalı borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olduğunun anlaşılmasına göre iş bu davalı yönünden davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile karar verilmesi doğru görülmemiştir.

3– Davalı borçlu tarafından davalı M.. Tarım Hayvancılık Nakliye San. ve Tic.Ltd.Şti.'ne devredilen gayrımenkul yönünden mahkemece davanın reddine karar verilmişse de; davalı borçlu ile davalı M.. Tarım Hayvancılık Nakliye San. ve Tic.Ltd.Şti. arasında yem alış verişine dayalı ticari ilişki olduğunun belirlenmesine göre davalı 3. Kişi ile davalı borçlunun(varsa) ticari defterleri de incelenerek davalılar arasındaki ticari ilişkinin boyutu araştırılarak davalı M.. Tarım Hayvancılık Nakliye San ve Tic.Ltd.Şti.'nin İİK madde 280/1. maddesi kapsamında davalı borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olup olmadığı değerlendirilmeksizin karar verilmesi de doğru görülmemiştir.

4– Davalı borçlu tarafından davalı Y. Çallı'ya devredilen gayrımenkul yönünden de muvazaanın bulunmadığı gerekçesi ile davanın reddine karar verilmişse de; davalıların aynı köylü oldukları, davalı Y. tarafından satın alınan gayrımenkul ile komşuluk ilişkisi bulunan arazilerinin bulunması, davalı borçludan hayvan yemi aldığının da belirlenmiş olmasına göre iş bu davalılar yönünden de İİK madde 280/1 maddesi değerlendirilmeksizin karar verilmesi de doğru görülmemiştir.

Kabule göre de İlk Derece Mahkemesince ve Bölge Adliye Mahkemesince yapılan incelemede, davanın BK 19'a dayalı olarak nitelendirmesi yapıldığı anlaşılmışsa

da dava dilekçesi incelendiğinde davanın İİK 277 ve devamı maddelerine görülmesinin talep edildiği, şartların uymaması halinde TBK madde 19'a göre değerlendirmenin yapılmasının beyan edildiğinin anlaşılmış olmasına göre davanın İİK madde 277 ve devamı maddelerine göre değerlendirilip tasarrufun iptali davası olarak bakılması ve ona göre karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde TBK madde 19'a göre değerlendirilerek hüküm kurulması doğru görülmemiş ancak dava şartları yönünden tasarrufun iptali dava şartları değerlendirildiği için iş bu durum bozma sebebi yapılmamıştır.

SONUÇ:

Değerlendirme bölümününün (1) nolu bendinde yer alan sebeplerle davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2), (3), (4) nolu bendinde yer alan sebeplerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının ortadan kaldırılmasına, İlk Derece Mahkemesi kararın BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, HMK'nun 373/1 hükmü gereğince, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 22.10.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 22.10.2025 T. E: 5578, K: 6578 (www.e– uyar.com)

197) Ana para ipoteğinde, taraflar arasındaki temel ilişkiden doğmuş bulunan bir alacağın teminat altına alındığı– Temel borç ilişkisinin geçersiz olması dolayısı ile alacak doğmadıysa, yapılan tescilin, görünürdeki alacaklı lehine bir rehin hakkını doğurmayacağı– Tapudaki tescilin alacağı doğurmayacağı ve alacağın varlığı için bir delil teşkil etmeyeceği– Rehinli alacaklının, rehin hakkını kullanmak için kişisel alacağını da ispat etmesi gerekeceği– Bu konuda açılmış olan itirazın iptali davasında ispat yükünün davacı–alacaklıda olduğu–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikler yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; müvekkili şirketin davalı ...'ya parasal destekte bulunduğunu, 04.02.2022 tarihinde davalı borçlunun rızası ile kendisine ait İzmir İli, Torbalı İlçesi, ... Mahallesinde kain ve tapuda 986 parselde kayıtlı tarla vasıflı taşınmaz üzerine faizsiz 500.000,00 TL ipotek konulduğunu, borç tahsil edilemeyince ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibi başlatıldığını, takibe itiraz edildiğini ileri sürerek; icra takibine vaki itirazın iptalini, davalı borçlunun %20'den az olmamak üzere icra inkar tazminatına mahkum edilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı; davacı şirkete herhangi bir borcunun olmadığını, 04.05.2021 tarihinden 30.04.2022 tarihine kadar davacı şirkette sigortalı işçi olarak çalıştığını, davacı şirket ile arasında ticari bir alışverişin olmadığını, hakkındaki icra takiplerinden dolayı taşınmazı üzerine konulan hacizler sebebiyle taşınmazı paraya çevrilmesin diye eski işvereni davacı lehine dava konusu sözde ipoteğin tesis edildiğini savunarak, davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararıyla; davalı cevap dilekçesinde yemin deliline dayandığından kendisine meşruhatlı tebligat çıkartılarak ispat yükünün kendisinde olduğu hatırlatılarak yemin deliline müracaat edip etmeyeceği hususunda 2 haftalık süre verildiği, yemin deliline müracaat edeceğine dair Mahkemeye beyan sunmadığı, resmi şekilde düzenlenmiş bir ipotek akit tablosunun borcun dayanağını teşkil ettiği, borçlunun aynı mahiyetteki yazılı delillerle ve menfi tespit davası açmak suretiyle ipotek hakkına itiraz edebileceği, davalının, davacının iş yerinde bir yıldan az süre çalışıp işten ayrıldığı nazara alındığında 04.02.2022 tarihinde düzenlenen ipoteğin taraflar arasındaki güven ilişkisine dayalı olarak sırf davalının taşınmazı satılmasın diye danışıklı olarak düzenlenmiş olduğu savunmasına itibar edilmediği, davalının davacıdan aldığı ödünç para ve mal karşılığında borcuna karşılık bu ipoteği vermiş olduğu kanaatine varıldığı, kaldı ki 9 nolu ödeme emrine yönelik itirazın iptali davasında borçlunun ipotek hakkına yönelik itirazının incelenemeyeceğini,

takip yapılmakla temerrütün oluştuğu, adi işlerde uygulanan yasal faiz talep edilebileceği gerekçesiyle, davanın kabulüne, İzmir 14. İcra Müdürlüğünün 2022/11588 sayılı takip dosyasına yönelik itirazın iptaline, takibin devamına, asıl alacağa takip tarihinden itibaren değişen oranlarda yasal faiz yürütülmesine, alacak likit olduğundan %20 icra inkar tazminatına mahkum edilmesine karar verilmiş; süresi içinde, davalı istinaf başvurusunda bulunmuştur.

IV. İSTİNAF

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararıyla; istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiş; süresi içinde, davalı temyiz başvurusunda bulunmuştur.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı; davacı şirket olmasına rağmen şirket defterlerinin değil, şirket yetkilisinin sözlü beyanı ile hüküm kurulduğunu, taşınmaz üzerindeki hacizlerin taşınmazının üzerine tesis edilen sözde ipotek sayesinde düştüğünü ve yenilenmediğini, davacı şirketin cevaba cevap dilekçesinde, sırf kendisini borçlu göstermek için fatura kestiklerini, normal koşullarda böyle bir faturanın kesilmesinin gereksiz olduğunu itiraf ettiklerini, bu durumda işbu faturanın naylon fatura olduğunu ifade ederek; kararın bozulmasını talep etmiştir.

B. Gerekçe ve Değerlendirme

Uyuşmazlık, ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile yapılan takibe vaki itirazın iptali istemine ilişkindir.

1.İpotek, 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun (4721 sayılı Kanun) 881 ilâ 897. maddeleri arasında düzenlenmiş, ancak kanun koyucu tarafından bu hükümlerde ipotekle ilgili bir tanıma yer verilmemiştir. Doktrinde ipotek kavramı, kişisel bir alacağı güvence altına alma amacını güden, kıymetli evraka bağlı olmayan ve bir taşınmazın değerinden alacaklının alacağını elde etmesi olanağını sağlayan sınırlı ayni hak olarak tanımlanmaktadır.

2.İpotekte, iktisap sebebinin dışında, ondan bağımsız olan bir temel ilişkinin (borç ilişkisinin) varlığı gerekir. Ana para ipoteğinde, bu temel ilişkiden doğmuş bulunan bir alacak teminat altına alınmaktadır. Temel borç ilişkisinin geçersiz olması dolayısıyla alacak doğmamışsa, yapılan tescil görünürdeki alacaklı lehine bir rehin hakkı doğurmaz. Bir başka anlatımla, ipoteğin doğumu için yapılması gerekli tescilin alacaklı ile borçlu arasındaki temel borç ilişkisine bir etkisi yoktur. Tescil, alacağı doğurmaz ve alacağın varlığı için bir delil olmaz. Tescil ancak rehinli alacaklının ayni hakkının varlığına bir delil teşkil eder ve bu hususta bir karine yaratır. Rehinli alacaklı, rehin hakkını kullanmak için kişisel alacağını ispat etmelidir. İpoteğin amacı alacağı teminat altına almaktır. Bu yüzden de ipotek, teminat altına aldığı alacağa bağlıdır. Teminat altına alınacak bir alacak kesin olarak mevcut değil ise ipotek hakkı da alacağa bağlılığı dolayısıyla mevcut değildir. Diğer taraftan teminat altına alınan alacağın

borçlusu, ipoteğe temel teşkil eden borç ilişkisine göre belirlenir. İpotek eşyaya bağlı bir borç doğurmadığından, ipotekli taşınmaz maliki, taşınmazın maliki olduğu için borçlu değildir, borcu ancak kendisi ile alacaklı arasındaki bir temel borç ilişkisinden doğabilir (O.man, M.K./Seliçi, Ö.: Eşya Hukuku, 1982, s. 906 vd, O.man/ Seliçi/O.– Ö., s. 1025– 1026).

3.04.02.2022 tarih ve 2606 yevmiye numaralı İpotek Belgesi incelendiğinde; 500.000,00 TL bedelli, faizsiz, fekki bildirilene kadar geçerli 1. dereceden ipotek alacaklısının davacı ... Mobilya Mimarlık...Ltd. Şti., ipotek borçlusunun davalı ... olduğu, İzmir İli, Torbalı İlçesi, ... Mahallesinde kain ve tapunun 986 parselinde tarla vasıflı taşınmaz üzerinde ipotek kurulduğu görülmüştür.

4. Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında Mahkemece; anapara ipoteğinde temel ilişkiden doğmuş alacağın teminat altına alındığı, rehinli alacaklının rehin hakkını kullanmak için kişisel alacağını ispat etmesi gerektiği gözetilerek, dava konusu 500.000,00 TL bedelli ipoteğin davalıya verilen borcun teminatı olarak kurulduğu iddia edildiğinden, davacı şirketin davalıdan alacağı olup olmadığı, alacağı varsa tutarı konusunda dosyaya sunulan mevcut deliller değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, ispat yükü davacıda olmasına rağmen, yanılgılı değerlendirme ile ispat yükü ters çevrilerek davanın kabulüne karar verilmiş olması usul ve kanuna aykırı olup bozmayı gerektirir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 373/1 maddesi uyarınca ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının aynı Kanun'un 371. maddesi uyarınca davalı yararına BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz harcının istek halinde temyiz edene iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

18.09.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

3. HD. 18.09.2025 T. E: 53, K: 4117 (www.e– uyar.com)

Not : "*Tutarı belli olan (doğmuş) alacaklar için kurulan ipotek"* a n a p a r a i p o t e ğ i (TBK m. 875), buna karşın "*ipotek kurulduğu anda henüz doğmamış olan ve fakat ileride doğacak olan alacak(lar) için kurulan ipotek"* ise ü s t s ı n ı r i p o t e ğ i (TMK m. 851/II ve 881/I) sayılır… (Uyar, T. / Uyar, A. / Uyar, C. İİK. Şerhi, C:2, 2014, 3. Baskı. s: 2733; 2737)

Alacağı ipotekle (İİK m. 23/1) güvence altına alınmış olan alacaklı şu üç durumda " *ipoteğin ilamlı takip yolu ile paraya çevrilmesi"* isteminde bulunabilir:

1. " Alacak" veya "ipotek hakkı" veya "her ikisi " bir ilam ya da ila niteliğindeki (İİK m. 38) bir belgede tespit edilmişse (İİK m. 150/h),

2. "İpotek akit tablosu" kayıtsız şartsız bir para borcu ikrarını içeriyorsa (İİK m. 149),

3. İpotek akit tablosu "kayıtsız şartsız bir para borcu ikrarı"nı içermese dahi, "borçlu cari hesap veya kısa, orta, uzun vadeli kredi şeklinde işleyene 'nakdi' veya 'gayri nakdi bir kredi'yi kullandıran taraf, borçluya (krediyi kullanan tarafa), 'cari hesabın kesilmesine', 'kısa, orta, uzun vadeli kredi hesabının muaccel kılınması'na ilişkin 'hesap özeti'nin veya 'gayri nakdi kredinin ödenmiş olması' nedeni ile tazmin talebinin *noter marifeti ile gönderildiğine dair,* noterden tasdikli bir sureti icra müdürüne ibraz ederse (İİK m. 150/ı) (Uyar, T. / Uyar, A. / Uyar, C. age. s:2752)

Yukarıdaki içtihada konu olan OLAY'da; akit tablosunda ipoteğin; "*alınan 500.000 TL borcun teminatı, borcun teminatını oluşturmak üzere, bila faiz ve F.B.K. süre ile tesis edildiği"* belirtilmiş olduğundan, bu ipoteğin "*ipoteğin ilamlı takip yoluyla paraya çevrilmesi"* ne konu yapılması gerekir…

Eğer, bu ipotek "*ilamsız takip yoluyla paraya çevrilmesi*" *ne* konu edilmişse, borçlunun 'ödeme emri'ne itiraz etmesi üzerine açılan 'itirazın iptali davası'nda, alacaklının değil borçlunun "*borcunu ödediğini"* yasal delillerle ispat etmesi gerekir…

Bu nedenle; yukarıdaki içtihatta, yüksek mahkemenin "*ispat yükünün alacaklıda olduğu"*na dair görüşüne katılmamaktayız…

198) Borçlunun üçüncü kişi nezdinde doğması muhtemel (müstakbel) alacaklarının, İİK'nun 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi ile değil, ancak İİK'nun 89. maddesi uyarınca haciz ihbarnamesi gönderilerek haczedilebileceği; somut olayda borçlunun henüz doğmamış KDV iadesi alacağı için haciz müzekkeresi gönderilmesinin geçerli bir haciz tesis etmediği ve bu nedenle şikayetin kabul edilerek sıra cetvelinin iptaline karar verilmesi gerektiğinden direnme kararının bozulması gerektiği–

Taraflar arasında birleştirilerek görülen sıra cetveline itiraz davalarından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince asıl ve birleşen davaların reddine karar verilmiştir.

Kararın asıl davada davacı vekili, birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili ve birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı borçlu vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına, yeniden hüküm kurulmak suretiyle birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı davanın aktif husumet yokluğundan usulden reddine, asıl ve diğer birleşen davaların esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararının, asıl davada davacı vekili, birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili ve birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı borçlu vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 6.

Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı asıl davada davacı vekili ile birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. ASIL DAVA

1. Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin, mevcut icra dosyasında borçlu ... Mühendislik Dış Tic. İnş. Ltd. Şti'den alacaklı olduğunu, bu alacağı nedeniyle Konya 4. Noterliğinin 26.11.2019 tarihli temlik sözleşmesi ile borçlu şirketin KDV iadesi alacağından 250.000,00 TL'sini müvekkiline devrettiğini, alacak doğmadan temlik işlemi yapılabileceğini, ancak alacak doğmadan gönderilen haciz müzekkerelerinin dikkate alınamayacağını, noterden yapılan temlik sözleşmesinin vergi dairesine gönderildiğini, vergi dairesinin müvekkilinin alacağını sıra cetveli yapılmak üzere icra müdürlüğüne gönderdiğini, sıra cetvelini düzenleyen icra müdürlüğünün, temlik sözleşmesi yokmuş gibi hareket ederek sıra cetvelinde müvekkilinin alacağından bahsetmediğini, ilk temlik alacaklısı olarak müvekkilinin sıra cetvelinde birinci sırada yer alması gerekirken sıraya dahi konulmadığını ileri sürerek sıra cetvelinin müvekkilinin birinci sırada yer alacak şekilde yeniden düzenlenmesini talep etmiştir.

2. Davalı vekili cevap dilekçesinde; gönderilen haciz müzekkerelerinin 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 89. maddesi kapsamında değil aynı Kanun'un 78. maddesi uyarınca gönderildiğini, müvekkilinin alacaklısı olduğu icra dosyalarından gönderilen haciz müzekkereleri İİK'nun 78. maddesi kapsamında olduğundan borçlu şirketin doğacak alacaklarına haciz konulmasında yasal engel bulunmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

II. BİRLEŞEN DAVALAR

1. Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin, borçlu ... Mühendislik Dış Tic. İnş. Ltd. Şti'den alacaklı olduğunu, müvekkilinin bu alacağı nedeniyle Konya 9. Noterliğinin 24.01.2020 tarihli temlik sözleşmesi ile borçlunun Konya Vergi Dairesi Başkanlığı nezdinde bulunan KDV ödemelerinden doğan ve doğacak olan KDV iadesi alacağından 300.000,00 TL kısmını müvekkiline devrettiğini, temlik tarihi olan 24.01.2020 tarihi itibariyle borçlunun alacaklı sıfatının kalmadığını, icra müdürlüğünün müvekkiline ait 300.000,00 TL'yi borçlu şirkete aitmiş gibi sıra cetveline konu ettiğini, doğmamış bir alacak için yazılan müzekkerelerin dikkate alınarak sıra cetveli düzenlenmesinin yerinde olmadığını ileri sürerek sıra cetvelinin müvekkilinin alacağı karşılanmak suretiyle düzeltilmesini talep etmiştir.

2. Birleşen dosyada davalı vekili cevap dilekçesinde; müvekkili şirketin alacaklısı olduğu icra dosyalarından gönderilen haciz müzekkerelerinin İİK'nun 78. maddesi kapsamında olduğundan dolayı borçlu şirketin doğacak müstakbel alacaklarına haciz konulmasında engel bulunmadığını, bu nedenle müvekkili şirketin alacaklısı olduğu takip dosyalarından Konya İhtisas Vergi Dairesi Müdürlüğüne 10.07.2019 tarihinde borçlu şirketin KDV alacağına İİK'nun 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi gönderildiğinden haciz işleminin geçerli olduğunu, sıra cetvelinin kanuna ve usule uygun olduğunu, diğer alacaklıların sıra cetvelinde olması düşünülse bile müvekkilinin haciz tarihinin, temlik alacaklılarının temlik tarihinden önceki tarihli olması sebebiyle temlik alacaklılarının sıra cetvelinde müvekkilinden önce olamayacağını belirterek davanın reddini savunmuştur.

3. Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/191 Esas sayılı dosyasında davacı vekili dava dilekçesinde; düzenlenen sıra cetveline göre, ilk beş sırada bulunan takip dosyalarına ödeme yapıldıktan sonra geri kalan 181.063,51 TL'nin altıncı sırada bulunduğu iddia edilen karşı tarafa ödenmesine karar verildiğini, müvekkilinin alacaklı olduğu icra dosyası için haciz tarihinin 14.07.2019 olarak belirtildiğini ve yedinci sıraya konulduğunu, 10.07.2019 tarihli dilekçe ile ilgili vergi dairesine müzekkere yazılarak vergi iadesi başta olmak üzere tüm hak ve alacaklarına haciz konulmasının talep edildiğini, 10.07.2019 tarihili haciz müzekkeresi dikkate alındığında haciz tarihinin, karşı tarafın ilk altı sırada bulunan dosyalarının haciz tarihleri ile aynı olduğunun görüleceğini, 10.07.2019 tarihli haciz müzekkeresinin kabul görmemesi hâlinde dahi aynı icra dosyası kapsamında 11.07.2019 tarihli dilekçe ile Konya Vergi Dairesi Başkanlığı İhtisas Vergi Dairesi Müdürlüğüne müzekkere yazılarak vergi iadesi başta olmak üzere tüm hak ve alacaklarına haciz konulmasını talep ettiklerini ileri sürerek sıra

cetvelinin iptaline, sıra cetvelindeki yanlışlığın düzeltilmesine ve davalıya düşen paydan öncelikle müvekkilinin alacağının ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

4. Birleşen dosyada davalı vekili cevap dilekçesinde; müvekkili şirketin alacaklısı olduğu icra dosyalarından gönderilen haciz müzekkerelerinin İİK'nun 78. maddesi kapsamında olduğundan dolayı borçlu şirketin doğacak müstakbel alacaklarına haciz konulmasında engel bulunmadığını, bu nedenle müvekkili şirketin alacaklısı olduğu takip dosyalarından Konya İhtisas Vergi Dairesi Müdürlüğüne 10.07.2019 tarihinde borçlu şirketin KDV alacağına İİK'nun 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi gönderildiğinden haciz işleminin geçerli olduğunu, sıra cetvelinin kanuna ve usule uygun olduğunu, diğer alacaklıların sıra cetvelinde olması düşünülse bile müvekkilinin haciz tarihinin, temlik alacaklılarının temlik tarihinden önceki tarihli olması sebebiyle temlik alacaklılarının sıra cetvelinde müvekkilinden önce olamayacağını belirterek davanın reddini savunmuştur.

5. Konya 4. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/182 Esas sayılı dosyasında davacı vekili dava dilekçesinde; düzenlenen sıra cetveline göre ilk beş sırada bulunan takip dosyalarına ödeme yapıldıktan sonra geri kalan 181.063,51 TL'nin altıncı sırada bulunduğu iddia edilen karşı tarafa ödenmesine karar verildiğini, müvekkilinin alacaklı olduğu icra dosyasında 29.06.2019 tarihli dilekçe ile ilgili vergi dairesine müzekkere yazılarak vergi iadesi başta olmak üzere tüm hak ve alacaklarına haciz konulmasının talep edildiğini, 29.06.2019 tarihli haciz müzekkereleri dikkate alındığında müvekkilinin dosya alacağının sıra cetvelinde birinci sırada olması gerektiğini, 29.06.2019 tarihli haciz müzekkeresinin kabul görmemesi hâlinde dahi aynı icra dosyası kapsamında 11.07.2019 tarihli dilekçe ile Konya Vergi Dairesi Başkanlığı İhtisas Vergi Dairesi Müdürlüğüne müzekkere yazılarak vergi iadesi başta olmak üzere tüm hak ve alacaklarına haciz konulmasını talep etmeleri karşısında on yedinci sırada olmayacaklarının açık olduğunu ileri sürerek sıra cetvelinin iptaline, sıra cetvelindeki yanlışlığın düzeltilmesine ve davalıya düşen paydan öncelikle müvekkilinin alacağının ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

6. Birleşen dosyada davalı vekili cevap dilekçesinde; müvekkili şirketin alacaklısı olduğu icra dosyalarından gönderilen haciz müzekkerelerinin İİK'nun 78. maddesi kapsamında olduğundan dolayı borçlu şirketin doğacak müstakbel alacaklarına haciz konulmasında engel bulunmadığını, bu nedenle müvekkili şirketin alacaklısı olduğu takip dosyalarından Konya İhtisas Vergi Dairesi Müdürlüğüne 10.07.2019 tarihinde borçlu şirketin KDV alacağına İİK'nun 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi gönderildiğinden dolayı haciz işleminin geçerli olduğunu, sıra cetvelinin kanuna ve usule uygun olduğunu, diğer alacaklıların sıra cetvelinde olması düşünülse bile müvekkilinin haciz tarihinin, temlik alacaklılarının temlik tarihinden önceki tarihli olması sebebiyle temlik alacaklılarının sıra cetvelinde müvekkilinden önce olamayacağını belirterek davanın reddini savunmuştur.

7. Konya 6. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/178 Esas sayılı dosyasında davacı vekili dava dilekçesinde; borçluya ait KDV iadesi alacağından bakiye kalan miktar üzerine düzenlenen sıra cetvelinde, 11.01.2020 tarihli temliknameye rağmen

müvekkilinin sıra cetveline dahil edilmemesine karar verildiğini, sıra cetveli ve derece kararının yetkisiz icra müdürlüğü tarafından yapıldığını, müvekkilinin temlik tarihi itibariyle icra müdürlüğünün belirlemiş olduğu sıradan daha önceki sırada bulunması gerektiğini ileri sürerek sıra cetvelinin öncelikle yetkisiz icra müdürlüğü tarafından yapılması nedeniyle iptaline, bunun mümkün olmaması hâlinde ise müvekkilinin alacağının kabulü ile sıra cetveline dahil edilmeleri hususunda icra müdürlüğüne talimat verilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

8. Birleşen dosyada davalılar vekilleri cevap dilekçelerinde; davanın reddini savunmuşlardır.

9. Konya 5. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı vekili dava dilekçesinde, müvekkilinin borçlu aleyhine başlattığı Konya 2. İcra Müdürlüğünün 2019/13950 Esas sayılı dosyasında takibin 13.02.2020 tarihinde kesinleştiğini, Konya Vergi Dairesinin tahakkuk eden alacağına da ilk sıradan bu dosyadan haciz konulduğunu, buna rağmen sıra cetveline göre alacağın on ikinci sıraya yerleştirildiğini, ilk sırada yer alan Konya 4. İcra Müdürlüğünün 2019/4002 Esas sayılı dosyasında, haciz müzekkeresi ile haciz konulduğu sırada henüz haczi kabil bir para olmadığı yönünde cevap geldiğini, vergi dairesine müzekkere yazılarak hacze konu paranın ne zaman haczedilebilir hâle geldiği hususunun tarih itibariyle sorulması ve ardından hukuki niteliğe haiz olan hacizler arasında sıra cetveli yapılması gerekirken doğrudan sıra cetveli düzenlemesinin hatalı olduğunu ileri sürerek sıra cetvelinin iptaline, yeniden düzenlenecek sıra cetvelinde müvekkilinin birinci sırada yer almasına karar verilmesini talep etmiştir.

10. Birleşen dosyada davalılar vekilleri cevap dilekçelerinde; davanın reddini savunmuşlardır.

11. Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı vekili dava dilekçesinde, müvekkili firmanın borçlarını kapatmak amacıyla KDV iadesi alacağını alacaklılara temlik yoluyla devrettiğini, dava konusu sıra cetvelinde de görüleceği üzere bazı icra dosyalarından KDV iadesinin haczi için ilgili vergi dairesine haciz müzekkeresi/haciz ihbarnamesi gönderildiğini, ancak gönderilen haciz yazılarının tamamının KDV iadesi alacağının doğumundan önce olduğunu, borçlunun üçüncü şahıs nezdindeki mevcut ve bilinen hak ve alacakları üzerine haciz uygulanabileceğini, doğacak hak ve alacaklar üzerine haczin mümkün olmadığını, bununla birlikte noterden yapılan temlik sözleşmelerinin vergi dairesine gönderildiğini ancak vergi dairesinin haciz koymadığını açıkça belirttiği icra dosyalarından gelen haciz yazılarını ve temlikleri sıra cetveli yapmak üzere Konya 4. İcra Müdürlüğünün 2019/4002 Esas sayılı dosyasına gönderdiğini, sıra cetvelini düzenleyen icra müdürlüğünce temlik sözleşmeleri yokmuş gibi hareket edilerek yalnızca icra dosyalarına ilişkin bir sıra cetveli düzenlendiğini, sıra cetvelindeki hacizlerin geçerli olmadığını ileri sürerek sıra cetvelinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

12. Birleşen dosyada davalılar vekilleri cevap dilekçelerinde, davanın reddini savunmuşlardır.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 16.06.2022 tarihli ve 2020/174 Esas, 2022/288 Karar sayılı kararı ile; İİK'nun 89. maddesi uyarınca yapılan hacizlerde haciz için ihtarnamenin gönderildiği yerde doğmuş bir alacağın bulunması gerektiği, İİK'nun 78. maddesinde ise doğmuş veya ileride doğması muhtemel bir alacak için müzekkere gönderilebileceği, davaya konu dosyaların incelemesinde, belirlendiği gibi para isabet eden dosyalarda İİK'nun 89. maddesine göre değil müzekkere yazılmak suretiyle haczin icrası istenilmiş olup yapılan bu işlemin doğru olduğu, sıra cetvelinde kendilerine para isabet eden dosyaların haricinde sıra cetveline alınmadıklarına dair itirazda bulunan dosyaların incelemesinde; bu dosya alacaklarının hacizlerinin ilk sırada olmadığı gibi İİK'nun 100. maddesinin 1 ilâ 4 maddelerinde sayılan haklara haiz olmadıkları, alınan bilirkişi raporuna göre davaya konu icra dosyasında hazırlanan sıra cetvelinin usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle asıl ve birleşen davaların reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde asıl davada davacı vekili, birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili ve birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı borçlu vekili istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 18.10.2022 tarihli ve 2022/1484 Esas, 2022/1663 Karar sayılı kararı ile;

1. Somut olayda davacılardan ... Müh. Dış Tic. İnş. Ltd. Şti'nin, borçlu olduğu için sıra cetveline itiraz hakkının bulunmadığı, bu durumda mahkemece, borçlunun sıra cetveline şikâyette bulunmasında aktif husumet ehliyetinin olmadığı gerekçesiyle şikâyetin reddi gerekirken yazılı gerekçe ile reddine karar verilmesinin yerinde görülmediği,

2. Borçlunun üçüncü kişilerdeki mevcut ve ileride doğması muhtemel alacaklarının haczi İİK'nun 106/2. maddesi gereğince taşınır hükmünde olup, aynı Kanun'un 78. maddesi uyarınca yazılacak haciz müzekkeresiyle haczinin mümkün olduğu, borçlunun ileride doğacak KDV iadesi bedellerine haciz konulması mümkün olduğundan, temlik alacaklısı olduğunu iddia eden davacıların haczin geçersiz olduğuna yönelik şikâyetlerinin yerinde olmadığı, şikâyet olunan ...'nun alacaklısı olduğu icra dosyalarında borçlu aleyhine kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatıldığı, takiplerin yasal süresinde kesinleştiği, anılan icra dosyalarından10.07.2019 tarihinde Konya İhtisas Vergi Dairesine borçlu şirketin ilgili kurumdan alacağı, doğmuş ve doğacak tüm istihkak bedellerine, tüm hakediş bedellerine, tüm KDV iadesi bedellerine İİK'nun 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi gönderilerek 10.07.2019 tarihinde haczin işlendiği, şikâyetçi ... Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş'nin, Konya 4. Noterliğinin 26.11.2019 tarihli temliknamesi ile borçlunun 2019– 2020 yıllarına ait KDV

dönemlerinden doğan ve doğacak olan KDV iadesi alacağı ile ilgili 250.000,00 TL alacağını borçludan temlik aldığı, şikâyetçi ...'ın ise Konya 9. Noterliğinin 20.01.2020 tarihli temliknamesi ile borçlunun 2019– 2020 yıllarına ait KDV ödemelerinden doğan ve doğacak olan KDV iadesi alacağı ile ilgili 300.000,00 TL alacağını borçludan temlik aldığı, alacağın temliki bir tasarruf işlemi olup, temlikle temlik edenin para üzerindeki tasarruf yetkisinin sona ereceği, ihtiyati veya kesin haciz ise tasarruf yetkisini kısıtlayan bir cebri icra müessesesi olup haczedilmiş paranın temlikinin, haciz alacaklısına karşı ileri sürülemeyeceği, bu durumda, şikâyet olunan ...'nun haczi 10.07.2019 tarihinde kesinleşmiş olup, şikâyet olunan ...'nun alacaklı olduğu takip dosyalarında haciz tarihlerinin, istinafa başvuran şikâyetçilerin alacağı temlik aldığı tarihlerden önce olduğu, haczedilmiş paranın temlikinin haciz alacaklısına ileri sürülemeyeceği gerekçesiyle şikâyetin reddine karar verilmesi gerektiği, birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı borçlunun sıra cetveline şikâyette bulunmasında aktif husumet ehliyetinin bulunmadığı gerekçesiyle şikâyetin reddi gerekirken yazılı gerekçe ile reddine karar verilmesi yerinde olmadığı gerekçesiyle tarafların istinaf başvurusu kabul edilmemekle birlikte, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 353/1– b– 2. maddesi gereğince kararın düzeltilerek esası hakkında yeniden hüküm kurulmak suretiyle, birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı davanın aktif husumet yokluğundan usulden reddine, asıl ve diğer birleşen davaların esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde asıl davada davacı vekili, birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili ve birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı borçlu vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin 30.10.2023 tarihli ve 2022/5400 Esas, 2023/3564 Karar sayılı kararı ile, "...1.Temyiz olunan nihai kararların bozulması 1086 sayılı Kanun'un 437 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür. Birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesi 2020/190 E. sayılı dosyası yönünden borçlunun şikayet etmede hukuki yararı olmadığı dikkate alındığında bu dava yönünden usulden reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmadığından şikayetçi ... Müh. Dış. Tic. İnş. Ltd. Şti. vekilinin temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2.Borçlunun üçüncü kişi ile arasındaki bir hukuki ilişkiye dayanan henüz doğmamış olmakla beraber doğması muhtemel alacakları için İİK.'nın 89. maddesine göre haciz ihbarnamesi gönderilebilir. Üçüncü kişilerde hak ve alacakların ne şekilde haczedilebileceği İcra ve İflâs Kanunu'nun (İİK) 89. maddesinde gösterilmiştir. Bu yola tevessül etmeden, sadece haciz tezkeresi ile konulan haciz aynı Yasa'nın 88. maddesi kapsamında menkul haczi olarak nitelendirilebilir ve ancak mevcut bir hak ve alacak üzerine konulabilir; bir diğer ifade ile üçüncü kişi nezdinde doğacak (beklenen) alacakların tezkere yazılması suretiyle haczi mümkün değildir. Öte yandan bu yöntemde üçüncü kişinin itirazına ilişkin bir düzenleme de bulunmamaktadır. Haciz

ihbarnameleri ile borçlunun borçlusu konumundaki üçüncü kişinin elinde o anda bulunan mal, alacak ve diğer hakların haczedilmesi mümkün olduğu gibi, borcun tamamen ödenmesine kadar geçecek sürede üçüncü kişi nezdinde oluşacak alacakların da haczine olanak tanınmıştır.

Somut olayda borçlunun üçüncü kişideki doğması muhtemel alacağı olan KDV iadesi alacağına, şikayet olunan ve bedelin tamamının sıra cetvelinde isabet ettiği anlaşılan ...'nun alacaklı olduğu dosyalarda İİK'nun 89. maddesine göre haciz müzekkeresi gönderilmediği, "ilgili kurumda doğmuş, doğacak tüm istihkak bedellerine, alacağı tüm KDV iadesi bedellerine" ibaresinin yazılmasının yeterli olmadığı, bu durumda şikayet olunan tarafından haciz konulduğundan söz edilemeyeceği gerekçesi ile davanın kabulü ile sıra cetvelinin iptaline karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, hükmün bu nedenle bozulması gerekmiştir...." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile, İİK'da borçlunun üçüncü kişi nezdinde doğacak– doğması muhtemel alacaklarının haczinin sadece haciz ihbarnamesi gönderilmek suretiyle yapılacağına dair emredici bir hüküm bulunmadığı, üçüncü kişi nezdinde doğması muhtemel veya doğmuş alacak için icra müdürlüğünce haczine karar verilip, haczin üçüncü kişiye haciz müzekkeresi veya haciz ihbarnamesi ile gönderilmiş olmasının haczin varlık kazanması ve sıhhatini etkilemeyeceği, bu durumun yalnızca üçüncü kişinin haciz bildirimine karşı beyanlarının hukuki sonuçlarını değiştireceği, haciz, haciz müzekkeresi ile bildirilmiş ise üçüncü kişinin alacağın varlığına ve miktarına itiraz etse de etmese de borçtan sorumluluğunun doğmayacağı, kendisinin doğacak bir alacak üzerinde hakkı olduğu iddiasında ise bu iddiasının istihkak iddiası olarak nitelendirilip istihkak prosedürüne göre çözümleneceği, İİK'nun 89/1 maddesine göre haciz üçüncü kişiye haciz ihbarnamesi ile bildirilmiş ise bu bildirim muhafaza tedbirini de kapsadığından, üçüncü kişinin kendi nezdinde borçlunun alacağının var olup olmadığı yönünde itiraz etmesinin kendisi için önemli olduğu, üçüncü kişi İİK'nun 89/1– 2– 3. maddeleri uyarınca süresi içerisinde itiraz etmezse, üçüncü kişinin haciz ihbarnamesi ile belirlenmiş borcun zimmetinde kesinleşeceği ve borçtan sorumlu hâle geleceği, icra müdürlüğünce verilen haciz kararının her iki bildirim şekli arasında haczin varlığı yönünden fark olmadığı sonucuna varıldığı gibi alacağın doğmuş veya doğması muhtemel bir alacak olması arasında da fark bulunmadığı, doğacak alacaklar yönünden haciz talebinin kabulü için borçlu ile üçüncü kişi arasındaki alacağa dayanak oluşturacak hukuki sebebin mevcut olması, bu ilişkiden doğacak alacağın ve borçlusunun belirli olmasının yeterli olduğu gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde asıl davada davacı vekili ile birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Asıl davada davacı vekili; doğmamış alacak üzerine haciz konulmasının mümkün olmadığını, haciz müzekkeresine karşı vergi dairesinin 11.09.2019 tarihli cevabında açıkça doğacak hak ve alacakların üzerine haciz tatbikinin mümkün olmadığı belirtilerek haciz talebinin reddedildiğini, davalı tarafından bu red cevabına karşı dava açılmadığını, davalının bu nedenle 12.02.2020 tarihinde yeniden haciz talep ettiğini, bu talebin de müvekkilinin temlikinden sonraki tarihli olduğunu belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

2. Birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili; her ne kadar Bölge Adliye Mahkemesince haciz müzekkeresi ile haciz ihbarnamesinin doğması muhtemel alacaklar üzerine tesis edilecek haciz yönünden bir farklılık yaratmayacağı belirtilmiş ise de Yargıtay içtihatlarına göre haciz müzekkeresi ile doğması muhtemel alacaklar üzerine haciz şerhi tesis edilmesinin mümkün olmadığını, Bölge Adliye Mahkemesince menkul haczi yönünden altı aylık hak düşürücü süre açısından değerlendirme yapılmamasının da hatalı olduğunu, haczedilen mal taşınır ise haciz tarihinden itibaren altı ay içinde satışın talep edilmemesi durumunda haciz işleminin hükümsüz hâle geleceğini belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olayda borçlunun üçüncü kişideki doğması muhtemel KDV iadesi alacağına, şikâyet olunan ...'nun alacaklı olduğu icra dosyalarında İİK'nun 78. maddesine göre gönderilen haciz müzekkeresinin yeterli olup olmadığı, İİK'nun 89. maddesine göre haciz ihbarnamesi gönderilmesinin gerekip gerekmediği, buradan varılacak sonuca göre sıra cetvelinin iptaline karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 78, 85... . maddeleri

2. Değerlendirme

1. Borçlunun kendi yedinde veya üçüncü şahısta olan taşınır mallarıyla taşınmazlarından, alacak ve haklarından, alacaklının bütün alacaklarına yetecek miktarının haczolunacağı İİK'nun 85. maddesinde, haczolunan paraların, banknotların, hamiline ait senetlerin, poliçeler ve sair cirosu kabil senetlerle altın ve gümüş ve diğer kıymetli şeylerin icra müdürlüğünce muhafaza edileceği ise İİK'nun 88. maddesinde

belirtilmiştir. Bu maddeye göre, taşınır bir malın haczedilebilmesi için, o malın somut olarak üçüncü kişinin elinde bulunması gereklidir.

2. İcra ve İflas Kanunu'nun 89. maddesinde ise üçüncü şahsa çıkarılan haciz ihbarnamelerinde izlenecek usul gösterilmiştir.

3. Belirtilmelidir ki İİK'nun 89/1. maddesinde düzenlenen birinci haciz ihbarnamesi ile borçlunun hamiline ait olmayan veya cirosu kabil bir senede müstenit bulunmayan alacak veya sair bir talep hakkının veya üçüncü şahıs elindeki menkul bir malın haczi hâlinde, keyfiyetin üçüncü şahsa duyurulması amaçlanmıştır.

4. Bu haciz ihbarnamesine üçüncü şahsın, borcu olmadığını veya malın yedinde bulunmadığını veya haciz ihbarnamesinin tebliğinden önce borcun ödendiği veya malın istihlak edildiğini veya kusuru olmaksızın telef olduğunu veya malın borçluya ait olmadığını veya malın kendisine rehnedilmiş olduğunu veya alacağın borçluya veya emrettiği yere verilmiş olduğunu iddia ederek haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde yazılı veya sözlü olarak itiraz etme hakkı vardır.

5. Üçüncü kişi, birinci haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz etmezse, birinci haciz ihbarnamesi ile istenen borç üçüncü kişinin zimmetinde sayılır. Yani üçüncü kişi, kendisinden birinci haciz ihbarnamesi ile istenen alacak miktarını takip borçlusuna borçlu olduğunu kabul etmiş sayılır (İİK md.89/III c.1).

6. Yedi gün içinde birinci haciz ihbarnamesine itiraz etmemiş olan üçüncü kişinin takip borçlusuna borçlu olduğunu kabul etmiş sayılmasına ilişkin bu karine, kesin bir karine değildir. Zira üçüncü kişi, ikinci haciz ihbarnamesini aldıktan sonra da itirazda bulunabilir (İİK md. 89/III c.2).

7. İcra Müdürlüğü, birinci haciz ihbarnamesine yedi gün içinde itiraz etmemiş olan üçüncü kişiye, ikinci haciz ihbarnamesi gönderir (İİK md. 89/III c.2). İkinci haciz ihbarnamesi ile üçüncü kişiye, birinci haciz ihbarnamesine yedi gün içinde itiraz etmediği için borcun zimmetinde sayıldığı, ikinci haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde İİK'nun 89/II. maddesinde belirtilen sebeplerle ikinci haciz ihbarnamesine itiraz edebileceği bildirilir ve itirazda bulunmadığı takdirde zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemesi istenir (İİK md. 89/III c.2).

8. Üçüncü kişi, ikinci haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde bu ihbarnameye itiraz edebilir (İİK md. 89/III c.2). Bu itirazın yapılması da, birinci haciz ihbarnamesine itirazdaki gibidir. Üçüncü kişi, tebliğinden itibaren yedi gün içinde ikinci haciz ihbarnamesine de itiraz etmez ise borcun zimmetinde sayılması kesinleşir (B. Kuru, İcra İflas Hukuku El Kitabı, Ankara 2013, s. 471 vd.).

9. İkinci haciz ihbarnamesine süresi içinde itiraz etmeyen ve zimmetinde sayılan borcu icra müdürlüğüne ödemeyen veya yedinde sayılan malı icra müdürlüğüne teslim etmeyen üçüncü kişiye on beş gün içerisinde parayı icra müdürlüğüne ödemesi veya yedinde sayılan malı teslim etmesi ya da bu süre içinde menfi tespit davası açması, aksi takdirde zimmetinde sayılan borcu ödemeye veya yedinde sayılan malı teslime

zorlanacağı bildirilir. Bu bildirimi alan üçüncü kişi, icra takibinin yapıldığı veya yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesinde süresi içinde menfi tespit davası açtığına dair belgeyi bildirimin yapıldığı tarihten itibaren yirmi gün içinde ilgili icra müdürlüğüne teslim ettiği takdirde, hakkında yürütülen cebri icra işlemleri menfi tespit davası sonunda verilen kararın kesinleşmesine kadar durur.

10. Az yukarıda açıklandığı üzere, borçlunun üçüncü kişilerdeki mal, alacak ve diğer haklarının haczi için kanun koyucu İİK'nun 89. maddesi hükmünü kabul etmiş; bu düzenleme ile üçüncü kişiye haciz ihbarnamesi tebliğ edilmek suretiyle söz konusu mal, alacak ve hakların haczine imkân tanınmış, üçüncü kişiye de tebliğ edilen haciz ihbarnamelerine itiraz yolu açık tutulmuştur.

11. Bu noktada uyuşmazlıkla ilgili olarak şikâyet konusu müstakbel (beklenen) alacak kavramının da açıklanması gerekmektedir.

12. Takip borçlusu ile onun borçlusu olan üçüncü kişi arasında mevcut olan bir hukuki ilişkiye dayanan, henüz doğmamış olmakla beraber, ileride doğması muhtemel bulunan alacaklara müstakbel alacaklar denir. Müstakbel (beklenen) bir alacaktan bahsedebilmek için, bir hukuki ilişkinin mevcut olması, bu hukuki ilişkiden doğacak alacağın cinsinin ve borçlusunun belli olması yeterlidir. Buna karşılık takip borçlusu ile üçüncü kişi arasında (birinci haciz ihbarnamesinin tebliğ edildiği anda) mevcut olan bir hukuki ilişkiye dayanmayan, sırf ümit ve ihtimale dayalı alacakları müstakbel alacak olarak nitelemek mümkün değildir (Kuru, s. 491,492).

13. Müstakbel (beklenen ya da doğacak) alacaklar için haciz ihbarnamesi gönderilebilmesi için üçüncü kişi ile borçlu arasında süregelen bir hukuki ilişkinin varlığı ve bu ilişki nedeniyle borçluya ödenecek ve devamlılık gösteren bir alacağın bulunması gereklidir. İcra müdürü bu nitelikte bir müstakbel alacağın bulunduğu hâllerde üçüncü kişiye İİK'nun 89. maddesine göre haciz ihbarnamesi gönderilmesi yönündeki talebi kabul eder.

14. Haciz ihbarnamesi ile borçlunun borçlusu konumundaki üçüncü kişinin elinde o anda bulunan mal, alacak ve diğer hakların haczedilmesi mümkün olduğu gibi, borcun tamamen ödenmesine kadar geçecek sürede üçüncü kişi nezdinde oluşacak alacakların da haczine olanak tanınmıştır, ancak üçüncü kişilerdeki hak ve alacakların haczedilmesine ilişkin İİK'nun 89. maddesinde düzenlenen yola başvurulmadan İİK'nun 78. maddesi kapsamına haciz müzekkeresiyle konulan haciz aynı Kanun'un 88. maddesi kapsamında menkul haczi olarak nitelendirilebilir ve ancak mevcut bir hak ve alacak üzerine konulabilir. Haciz müzekkeresinin tebliğinden sonraki bir tarihte alacağın üçüncü kişide bulunmasının önemi bulunmamaktadır. Bu nedenle üçüncü kişi nezdindeki müstakbel (beklenen ya da doğacak) alacakların İİK'nun 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi yazılması suretiyle haczi mümkün değildir.

15. Tüm bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; borçlunun üçüncü kişideki doğması muhtemel alacağı olan KDV iadesi alacağına, şikâyet olunan ve bedelin tamamının sıra cetvelinde isabet ettiği anlaşılan ...'nun alacaklı olduğu icra dosyalarında İİK'nun 89. maddesine göre haciz müzekkeresi gönderilmediği,

"...doğmuş, doğacak tüm istihkak bedellerine, tüm hak ediş bedellerine, alacağı tüm KDV iadesi bedellerine..." ibaresinin yazılmasının yeterli olmadığı, gönderilen yazının İİK'nun 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi olduğu, söz konusu haciz müzekkeresi de İİK'nun 88. maddesi uyarınca menkul haczi olarak nitelendirildiğinde ancak mevcut bir alacak geçerli olacağı, üçüncü kişi nezdinde doğacak müstakbel alacak için sonuç doğurmayacağı, borçlunun KDV iadesi alacağının, şikâyet olunanın alacaklı olduğu icra dosyalarından İİK'nun 78. maddesine göre yazılan haciz müzekkeresinden sonra doğduğu, bu durumda şikâyet olunan tarafından İİK'nun 89. maddesi uyarınca usulüne uygun haciz konulduğundan söz edilemeyeceğinden sıra cetvelinin iptaline karar verilmesi gerekirken talebin reddedilmesi yerinde değildir.

16. Hâl böyle olunca Bölge Adliye Mahkemesince önceki kararda direnilmesi doğru olmadığından, hükmün Özel Daire bozma kararında belirtilen nedenlerle bozulması gerekmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Asıl davada davacı vekili ve birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı HMK'nun 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatıranlara geri verilmesine,

Dosyanın HMK'nun 373. maddesinin 2. fıkrası uyarınca Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

01.10.2025 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.

HGK. 01.10.2025 T. E: 2024/6– 437, K: 590 (www.e– uyar.com)

199) Somut olayda "satışın iptaline" karar verilmesi için iki husus ileri sürülmüştür: Birinci husus; "satışı gerçekleştiren kişinin, işlem tarihinde fiil ehliyetine sahip olmadığı" iddiasıdır. Satışı gerçekleştiren şirket temsilcisi tapudaki devir işlemleri sırasında fiil ehliyetini haiz değilse de, bu kişinin gerek şirketin Genel Kurulu gerekse Yönetim Kurulu tarafından alınan kararlar ve Rekabet Kurulu'ndan alınan izin doğrultusunda söz konusu devir işlemlerini gerçekleştirdiği anlaşıldığından, 09.03.1955 T. 22/2 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında öngörülen "mümeyyiz olmayan kimse temyiz kudretini haiz olsa idi aynı surette hareket edeceği yani normal zekalı bir insanın dahi aynı tarzda muamelede bulunabileceği" kriterinin somut olay yönünden gerçekleşmiş olduğu, davacı anonim şirketin tamamen kendi aldığı kararlar doğrultusunda işlem yapan yetkili temsilcisinin yaptığı işlemin, temsilcinin işlem sırasındaki ehliyetsizliği nedeniyle geçersiz olduğunu ileri sürmesinin "dürüst davranma" ilkesi (TMK 2) ile bağdaşmadığı– İkinci husus; "Yapılan satışta aşırı yararlanma (gabin) bulunduğu" iddiasıdır. Aşırı yararlanmadan (gabinden) söz edilebilmesinin; objektif unsur olan edimler arasındaki aşırı oransızlık yanında, bir tarafın darda kalma, tecrübesizlik, düşüncesizlik (hafiflik) hallerinin bulunması, diğer yanın ise yararlanmak, sömürmek kastını taşıması biçiminde iki sübjektif unsurun dahi gerçekleşmesine bağlı olduğu– Mahkemece gabin (aşırı yararlanma) iddiası yönünden gerekli tahkikatın yapılması, taraflarca süresi içinde ve usulüne uygun şekilde bildirilip de toplanmayan deliller varsa bunları eksiksiz şekilde toplanması ve gabin iddiası yönünden sunulan deliller çerçevesinde bir sonuca ulaşılması gerekirken "ehliyetsizlik nedeniyle devir işlemlerinin geçersiz olduğunun kabul edilmesinden dolayı gabin iddiası yönünden herhangi bir inceleme yapılmaması"nın isabetli olmadığı–

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; "... ili, ... ilçesi, Ş.U. mevkiindeki 204 ada 10 parsel sayılı 291.339,43 m2'lik taşınmazın (fabrika binası ve müştemilatı niteliğinden olan idari bina ve müştemilatları, makine hatları, möbleler, malzemeler, araçlar, gereçler, tamamlayıcı makineler ve her nevi cihazlar dahil olmak üzere) 28/02/2022 tarih ve 5021 yevmiye, ... ili, ... ilçesi, Ş.Ç. mevkiindeki 336 ada 6 parsel sayılı 3.421 m2'lik tarla– arsanın 28/02/2022 tarih ve 5021 yevmiye, ... ili, ... ilçesi, Ş.Ç. mevkiindeki 331 ada 7 parsel sayılı 2.993 m2'lik arsanın 28/02/2022 tarih ve 5021 yevmiye, ... ili, ... ilçesi, Ş.Ç. mevkiindeki 273 ada 1 parsel sayılı 10.982 m2'lik arsanın 07/03/2022 tarih ve 5610 yevmiye, ... ili, ... ilçesi, Ş.Ç. mevkiindeki 271 ada 1 parsel sayılı 2147 m2'lik arsanın 07/03/2022 tarih ve 5610 yevmiye, ... ili, ... ilçesi, Ş.Ç. mevkiindeki 268 ada 7 parsel sayılı 1.101 m2'lik arsanın 07/03/2022 tarih ve 5610 yevmiye ile, yukarıda yazılı ele geçirilmiş taşınmazlar ile 04/03/2022 tarih ve YSM2022000000006 dan başlayıp YSM20220000000033 seri nola biten toplam 28 adet faturalarda zikredilen 11 adet melamin, 3 adet parke, 2 adet türbin, 4 adet tutkal, 4 adet emprenye, 2 adet mdf ile 1 adet sunta tesisleri ile iş makinaları dahil fabrika içindeki tüm menkul teçhisatlar ile ürün ve hammaddeleri için davalı– alıcı Y. E. Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin 30/3/2022 tarihinde sadece 200.000.0000 TL ödeme yaptığını, davacı şirketin mahvına neden olan ve ekonomik özgürlüğünü yok edip tahammül edilemeyecek bir şekilde yok pahasına fabrika ve teçhizatları ile binalardan oluşan

taşınmazları, müştemilatları ile davalı uhdesine geçirdiğini, devir tarihlerinde hiçbir şekilde başka bir para ödemesinin yapılmadığını, A. Y.'ın ofis eşyalarının haczedildiğini, manevi baskı yapıldığını, başka alıcı firmaların gözünün korkutulduğunu, ihtarnameler çekildiğini, fabrika müşterilerinin caydırıldığını, KDV de ödenmeden taşınmazların davalı şirket adına tescil ettirildiğini, devir için davalı şirketin 29/03/2022 tarihinde sadece 200.000.000 TL'yi davacı şirkete ödediğini, bu fiyatın hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, dava konusu edilen taşınır ve taşınmaz malların piyasa değerinin beş milyar Türk Lirası olabileceğini, devir akdinde imzası olan A. Y.'ın 87 yaşında olduğunu, tek hekimden alınan kişinin tıbben işlem yapma ehliyetinin ve akli melekelerinin yerinde olduğu yönündeki raporun satış işlemleri için yeterli olmadığını, Adli Tıp Kurumundan detaylı rapor alınmasının gerektiğini, davacı şirketin 300'den fazla kişi ve şirkete borçları nedeniyle icra takiplerine maruz kaldığını, borçlarını ödeyemez durumda bulunduğunu belirterek, öncelikle taşınmazların üzerine "davalıdır" şerhi koyulmasına, şimdilik fabrika binası ve müştemilatı niteliğinde olan ve taşınmazın mütemmim cüz'ü olan makine hatları, möbleler, malzemeler, araçlar, gereçler, tamamlayıcı makineler ve her nevi cihazlara ilişkin 04/03/2022 tarih ve seri YSM2022000000006'dan başlayıp YSM20220000000033'te biten toplam 28 adet faturalarda zikredilen 11 adet melamin, 3 adet parke, 2 adet türbin, 4 adet tutkal, 4 adet emprenye, 2 adet mdf ile 1 adet sunta tesisleri ile iş makineleri satışlarının iptaline, ..., ... ilçesi, Ş.U. mevkiindeki 204 ada 10 parsel sayılı 291.339,43 m2'lik fabrika binası ve müştemilatlı taşınmaz ile yine ... ili, ... ilçesi, Ş.Ç. mevkiindeki 268 ada 7, 271 ada 1, 273 ada 1, 336 ada 6 ve 7 parsel sayılı sayılı beş adet tarla vasfındaki taşınmazın satışlarının iptali ile davalı adına oluşmuş kayıtlarının iptal edilerek taşınmazların yeniden müvekkili şirket adına tesciline karar verilmesini" talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili Av. Talih UYAR, cevap dilekçesinde özetle; "davacının iddialarının zamanaşımına uğradığını, davacı tarafın ... 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2019/233 Esas sayılı davasında mali yapısının düzeldiğini belirterek konkordato davasından feragat ettiğini, feragat ile ilgili kararın 22/10/2021 tarihinde yönetim kurulu başkanı ve tüm yönetim kurulu üyelerince oy birliği ile alındığını, borçlunun açıkça kabul ettiği üzere 22/10/2021 tarihi mali yapısının da düzeldiğini, bu tarih itibari ile borçlu üzerindeki baskı ve zorlamanın da sona erdiğinin kabul edildiğini, vekil ile takip edilen işlerde gabin iddiasında bulunulamayacağını, tapuda devir esnasında salt imza ile devir işlemi yapılmasında gerekçe gösterilen gabinin 2019 yılından devir anına kadar davacı vekilinin yaptığı işleri de gözardı etmek anlamına geleceğini, tarafların tacir olması nedeniyle görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemesi olduğunu, taraflar arasında konkordato komiserleri tarafından da onaylanan sözleşme imzalanarak davacının bir kısım mal varlıklarının devri hususunda ve yapılacak tüm harcama ve ödemelerin satış tutarından mahsup edileceği hususunda anlaşmaya varıldığını, konkordato kapsamında dosyaya sunulan beyanlarda da açıkça görüleceği üzere davacı tarafın borçlarının davalı tarafından ödendiğini, davacının alacaklı baskısından kurtarıldığını, taşınmazın davacı şirkete devredilmesi konusunda anlaşıldığını belirterek, davanın reddine karar verilmesini" talep etmiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesi tarafından yapılan yargılama sonucunda; "Davanın kabulü ile, ... ili, ... İlçesi, Ş. U. Mevkkiindeki 204 ada 10 parsel ile Ş. Ç. Mevkiindeki 336 ada 6 parsel, 331 ada 7 parsel, 272 ada 1 parsel, 271 ada 1 parsel, 268 ada 7 parsel sayılı taşınmazların davalı adına olan tapu kaydının iptali ile davacı şirket adına tapuya kayıt ve tesciline" karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davalı vekili istinaf dilekçesinde özetle; "davacının bütün organları ve yetkilileri ile birlikte süreci yürüttüklerini, şirketin borçlarından kurtarılmasından sonra taşınır ve taşınmazlarını bedelsiz olarak geri alabilmek için sistemli olarak bir takım adımlar attığını, bu durumun kurgu olduğunu, yerel mahkemenin yeterli inceleme yapmadığını, delillerin değerlendirilmesine yanılgıya düştüğünü, taleplerinin göz ardı edildiğini, verilen kararın hatalı olduğunu belirterek, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verilmesini" talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE HUKUKİ GEREKÇE:

Dava, "gabin (aşırı yararlanma) ve ehliyetsizlik hukuksal nedenlerine dayalı tapu iptali ve tescil istemine" ilişkindir.

Dava dosyasının istinaf kanun yolu incelemesi HMK'nun 355. maddesi gereğince istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak ve re'sen kamu düzeni yönünden yapılmıştır.

Dosya içeriğinden ve toplanan delillerden; "davacı şirketin maliki olduğu dava konusu ... ili, ... ilçesi, Ş. U. Mah. 204 ada 10 ve aynı yer Ş. Ç. Mah. 336 ada 6 ve 331 ada 7 parsel sayılı taşınmazların 28/02/2022; Ş. Ç. Mah. 268 ada 7, 271 ada 1 ve 272 ada 1 parsel sayılı taşınmazların ise 07/03/2022 tarihlisatış işlemleri ile üzerindeki fabrika binası ve çeşitli ekipmanlarla birlikte davacı şirket tarafından davalı şirkete tapuda temlik edildiği, satış işlemlerinin davacı şirketi temsilen Yönetim Kurulu Başkanı A. Y., davalı şirket temsilen H. Talak tarafından gerçekleştirildiği" tespit edilmiştir.

Davacı şirket vekili dava dilekçesinde, "ehliyetsizlikten kaynaklanan dava haklarını saklı tutarak davayı gabin hukuksal nedenine dayalı olarak açmış olmakla birlikte, sonrasında dosyaya sunmuş olduğu cevaba cevap dilekçesi ile ehliyetsizlik hukuksal nedenine de dayandıklarını bildirmiş olduğundan, 6100 sayılı HMK'nun 141/1. maddesi gereğince bu talebin uygun olduğu kanaatine varıldığını" belirtmiştir.

Mahkemece "ehliyetsizlik iddiası yönünden dosya öncelikle ATK Adli Tıp 4. İhtisas Kuruluna gönderilmiş olup, Kurul tarafından düzenlenen 22/01/2024 tarihli raporla davacı şirket temsilcisi A. Y.'ın işlemlerin yapıldığı 28/02/2022– 07/03/2022 tarihlerinde fiil ehliyetini haiz olduğunun mütalaa edildiği; bunun üzerine davacı vekili tarafından Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı Başkanlığı tarafından düzenlenen 05/02/2024 tarihli "Bilimsel Mütalaa"nın sunulduğu ve bu mütalaada A. Y.'ın işlem tarihlerinde fiil ehliyetinin bulunmadığı yönünde kanaat bildirildiği; sonrasında yine davacı şirket vekili tarafından İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi

Adli Tıp Ana Bilim Dalı tarafından düzenlenen 20/02/2024 tarihli "Bilimsel Uzman Heyet Mütalaası"nın sunulduğu ve bu mütalaada da A. Y.'ın işlem tarihlerinde fiil ehliyetinin bulunmadığının bildirildiği; bunun ardından ise mahkemece raporlar arasındaki çelişkilerin giderilmesi amacıyla dosyanın tekrar ATK'ya sevk edildiği, ATK Adli Tıp Birinci Üst Kurulu tarafından düzenlenen 16/07/2024 tarihli rapor ile davacı şirket temsilcisi A. Y.'ın, fiil ehliyetini müessir ve kişide şuur ve harekat serbestisi ile olayları kavrayıp onlardan sağlıklı sonuçlara varabilme yeteneğini ortadan kaldıracak mahiyet ve derecede olan (demans) denilen bunama halinin klinik, fizyopatolojik ve ilerleyici vasfı dikkate alındığında sorulan işlem tarihlerinde de mevcut olduğu tıbbi kanaatine varıldığı; bu duruma göre, işlemlerin yapıldığı 28/02/2022 – 07/03/2022 tarihlerinde fiil ehliyetini haiz olmadığının mütalaa edildiği" görülmektedir.

Mahkemece "davacı şirket adına tapuda satış işlemleri gerçekleştiren A. Y.'ın fiil ehliyetinin bulunmaması nedeniyle davacı şirketin yapılan hukuki işlemlerle bağlı olmasının kabul edilemeyeceği" gerekçesiyle ve "sonuca etki etmeyeceğinden gabin iddiası, gabine ilişkin zamanaşımı def'i ve hak düşürücü süre itirazları incelenmeksizin davanın kabulüne" karar verilmiştir.

Ancak, ilk derece mahkemesince her ne kadar yazılı gerekçeyle karar verilmiş ise de, verilen karar aşağıda açıklanan nedenlerle isabetli değildir:

Dosyaya Uyap sistemi üzerinden gönderilen ... 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2019/233 Esas ve 2021/649 Karar sayılı (konkordato) dosyasındaki bilgi ve belgeler incelendiğinde; "esasen dava konusu 6 adet taşınmazın davacı şirketin amaç ve konusu kapsamında ana faaliyetinin gerçekleştirildiği fabrika binalarının bulunduğu taşınmazlar olduğu" anlaşılmaktadır.

6102 sayılı TTK'nun 408/2– f maddesine göre, önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı, genel kurula ait devredilemez yetki ve görevlerdendir. Şirket yöneticilerinin yetkileri, şirketin amaç ve konusu çerçevesinde gerçekleştirilecek olağan işlerle sınırlı olup şirketin fiilen tasfiye aşamasına girmesine neden olacak düzeyde şirket mal varlığının devrinin şirket yöneticilerinin yetkisi kapsamında olduğu söylenemez. Zira şirket yöneticilerinin yetkileri, işletme konusunun elde edilmesi için gereken olağan işlemlerle sınırlı olup şirketin hayatiyeti ile alakalı olan olağanüstü işlemlerde karar yetkisi genel kurula aittir.

Konkordato dosyasında yer alan bilgilere göre, "davacı şirketin toplam 235.000.000,00 TL sermayesinin bulunduğu, 13/09/2020 tarihinde 235.000.000 adet hissenin asaleten temsil edildiği bir Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı yapıldığı, söz konusu Toplantıda söz alan A. Y. tarafından, devam eden konkordato davasında bir kısım mal varlığının satılarak borçların ödenmesinin planlandığı, bu konuda en ciddi teklifin Y.lar Yatırım Holding A.Ş.'den gelmiş olduğu ve tüm ortaklara bu hususta detaylı olarak malumat verildiği, bunun akabinde Yönetim Kurulu tarafından şirkete ait bir kısım mal varlığının Y.lar Yatırım Holding A.Ş. ve/veya iştiraklerine devri konusunda karar alındığı, alınan kararla beraber Y.lar Yatırım Holding A.Ş. tarafından mal varlığı devir işlemlerinin Rekabet Kurumu iznine tabi olması nedeniyle Kuruma başvuru yapıldığı, Kurumun 13/08/2020 tarih, 20– 37/525– 233 sayılı kararında mal

varlığının Y.lar Yatırım Holding A.Ş. ve/veya yeni kurulacak iştiraklerine devrine izin verildiğinin belirtildiği ve bunun ardından Genel Kurul tarafından şirket mülkiyetinde bulunan mal varlıklarının konkordato komiserleri tarafından atanan bilirkişilerden alınan raporlar doğrultusunda belirlenecek rayiç bedellerden az olmamak üzere satılması konusunda ve satış işlemleri sırasında yapılacak tüm iş ve işlemleri yapmak üzere şirket Yönetim Kuruluna yetki verilmesine karar verildiği" görülmektedir.

Yukarıda belirtilen Rekabet Kurulunun 13/08/2020 tarih, 20– 37/525– 233 Karar sayılı kararı incelendiğinde özetle; Rekabet Kurulu tarafından mevcut veya potansiyel rakipler arasındaki birleşme ve devralma işlemlerinin değerlendirilmesinde dikkate alınacak genel ilkelerin düzenlediği "Yatay Birleşme ve Devralmaların Değerlendirilmesi Hakkında Kılavuz" (Kılavuz)'da "Batan Firma Savunması"na ilişkin üç kriterin mevcut olduğu, bunlardan ilkinin, (davacı) Y. MDF'nin Şubat 2019 itibariyle fiilen tüm üretimini durdurması ve 24/05/2019 tarihli mahkeme kararı ile konkordato ilan etmesiyle halihazırda gerçekleştiği; ikinci kritere ilişkin olarak, Y. MDF'ye konkordato sürecinde Y.lar Holding dışında başka bir teşebbüsün ortak olma, devralma ya da yatırım yapma girişiminde bulunup bulunmadığı hakkında bilgi talep edildiği, konkordato kesin mühlet süresi içerisinde Y. MDF tarafından birkaç yabancı grup ile görüşmeler yapıldığı ancak bu görüşmelerin olumsuz sonuçlandığı, an itibari ile Y. MDF ile ilgilenen hiçbir yerli yahut yabancı yatırımcı bulunmadığının ifade edildiği, bu çerçevede ikinci kriterin de sağlandığı; üçüncü kritere ilişkin olarak, bildirim formunda işlemin ekonomik gerçekçesinin konkordato sürecine girmiş ve halihazırda hiçbir üretim faaliyeti yürütmeyen ve dolayısıyla işçi alacaklarını, vergi borçlarını, finansal kurumlara ve kuruluşlara olan yükümlülüklerini karşılamayan bir teşebbüsün bir kısım mal varlıklarının satın alınması olduğu ve işlemin ülke ekonomisi ticari ve sosyal yaşantısında olumlu etkiler doğuracağını ifade edildiği, ayrıca planlanan işlem neticesinde alacakları ödenmeyen işçilerin bu sayede haklarını alabileceği, vergi ve SGK borçlarının ödenme imkanının doğacağı, halihazırda atıl vaziyette bulunan makinelerin/ teçhizatın ve tesislerin tekrar faal olabileceği, alacakları ödenmeyen ve sayısı 250'den fazla olan alacaklının varlık satışından gelecek nakit ile alacaklarının ve bankalara olan batık kredi borçlarının ödenebileceği, atıl durumda bulunan tesislerin tekrar faaliyete geçmesi ile birlikte istihdam sağlanabileceğinin belirtildiği, batan teşebbüs savunmasına sığınma ve dolayısıyla Kanun hükmünü dolanma yolunun açılması riski karşısında, batan teşebbüsün borç yapısının ve borçlanma sürecinin dikkatle incelenmesinin gerektiği, bu kapsamda Y.lar Holding'in Y. MDF'nin alacaklısı olmadığı, (davalı) Y. E.'nin yedi alacaklı grubundan biri olan "Kefalet/Ödünç/Hizmet Sözleşmesi Alacaklıları" arasında olduğu, Y. E.'nin 31/07/2020 tarihi itibariyle Y. MDF'den alacağının bulunduğunun ifade edildiği ancak Y. Holding'in kârlı olan bir işletmeyi batan teşebbüs savunmasını kullanarak devralabilmek amacıyla özellikle borçlandırdığına ve dolayısıyla işlemin muvazaalı olduğuna dair herhangi bir kanıta ulaşılamadığı, bildirim konusu işlemin pazarda rekabetin kısıtlanması sonucunu doğurmayacağı kanaatine ulaşıldığı, "bildirime konu işlem sonucunda 4054 sayılı Kanunun 7. maddesi kapsamında etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmayacağı" gerekçeleriyle işleme izin verildiği tespit edilmiştir.

Yine konkordato dosyasındaki bilgi ve belgelere göre, davacı şirketin Yönetim Kurulu, A. Y. (Başkan), S. Y. (Başkan Yardımcısı), S. H. M. (Üye), M. T. (Üye), H. E. D. (Üye) isimli kişilerden oluşmakta olup, bu kişilerin yukarıda belirtilen Genel Kurul Toplantısı ile aynı gün 13/09/2020 tarihinde bir Yönetim Kurulu Toplantısı yaptığı, bu toplantıda, "dava konusu taşınmaz ve taşınır malların da içinde bulunduğu şirket mal varlıklarının konkordato komiserleri tarafından atanan bilirkişilerden alınan raporlar doğrultusunda belirlenecek rayiç bedellerden az olmamak üzere satılmasına" karar verildiği, bunun ardından ise 14/09/2020 tarihinde davacı ve davalı şirketlerle birlikte Konkordato Komiserlerinin de imzasını taşıyan, yukarıda belirtilen Rekabet Kurulunun izin kararı ve taraflar arasında konkordato prosedürü çerçevesinde devam eden görüşmeler gereğince bir "Çerçeve Sözleşme"nin imzalandığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca davacı ve davalı şirket arasında, davacı ve davalı şirketlerin kaşe ve imzası ile birlikte "davacı şirketin yukarıda isimleri belirtilen Yönetim Kurulu üyelerinin tamamının imzasını taşıyan bir 21/02/2022 tarihli bir 'Sözleşme"nin imzalandığı, 'Sözleşme'nin konusunun ise 'U. Mah. C. Cad. No: 43 .../ ...'adresinde kurulu bulunan fabrika binası, idari bina müştemilatları, makine hatları, möbleler, malzemeler, alet edevatlar, araçlar, gereçler, tamamlayıcı malzemeler ve her nevi cihazlar ile Y. S.'ya ait ...'deki tüm taşınmazların satış ve devrine ilişkin olduğu, 982.346.712,62 TL + KDV olarak belirlenen satış bedelinin ödeme zaman ve şeklinin kararlaştırıldığı" görülmektedir.

Başlıbaşına bir varlığı olmak üzere örgütlenmiş kişi toplulukları ve belli bir amaca özgülenmiş olan bağımsız mal toplulukları, kendileri ile ilgili özel hükümler uyarınca tüzel kişilik kazanırlar. (TMK. 47/1). Tüzel kişiler, cins, yaş, hısımlık gibi yaradılış gereği insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün haklara ve borçlara ehildirler. (TMK. 48/1). Tüzel kişiler, kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla, fiil ehliyetini kazanırlar. (TMK. 49/1). Tüzel kişinin iradesi, organları aracılığıyla açıklanır. (TMK. 50/1). Organlar, hukukî işlemleri ve diğer bütün fiilleriyle tüzel kişiyi borç altına sokarlar. (TMK. 50/2).

Bu hükümlerin sonucu olarak tüzel kişiler ortaklarının kişiliğinden bağımsız hukukça tanınan kişiliğe sahip olup hak ve borçlara ehil olduğu kadar, bunlarla ilgili hukuksal işlemleri de yapabilir. Somut olayda davacı şirket, yukarıda açıklanan hükümler kapsamında müstakilen tüzel kişiliği ve bunun sonucu olarak fiil ehliyetini haizdir. temel uyuşmazlık konularından biri, davacı şirket adına dava konusu taşınır ve taşınmaz malların devir işlemlerini gerçekleştiren davacı şirket temsilcisi A. Y.'ın işlem sırasında fiil ehliyetinin bulunmamasının yapılan devir işlemlerinin sıhhatine bir halel getirip getirmeyeceği noktasında toplanmaktadır.

4721 sayılı TMK'nun 15. maddesine göre "Kanunda gösterilen ayrık durumlar saklı kalmak üzere, ayırt etme gücü bulunmayan kimsenin fiilleri hukuki sonuç doğurmaz." Buna göre, kural olarak tam ehliyetsizlerin hukuki işlemleri hükümsüz ise de, bu kuralın istisnaları da mevcuttur. Bunlardan biri TMK'nun 2. maddesinde düzenlenen dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılmaması ilkesidir. Buna göre "Herkes haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kuralına uymak zorundadır. – Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz." TMK'nun

2. maddesi çerçevesinde 15. maddenin değerlendirilmesine geçmeden önce, aynı Yasanın 1/1. maddesi uyarınca anılan hükmün getirilmesindeki asıl gayenin ne olduğunun açıklanmasında fayda görülmektedir.

Kanun, tam ehliyetsizlerin yaptıkları hukuki işlemleri batıl sayarken, bu gibi kimseleri korumak, kendi menfaatlerine aykırı işlemleri yapmak, üçüncü kişilerce sömürülmelerine engel olmak amacını gütmüştür. Bu tehlikenin ortadan kalktığı, normal zekâlı bir insanla eşdeğer tarzda hareket ettiği durumlarda, hukuki muamelenin hükümsüzlüğünü ileri sürmek hakkın kötüye kullanılması olacaktır ki, kanun bunu himaye etmez. 09.03.1955 tarih 1954/22 Esas, 1955/2 Karar sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında da belirtildiği gibi, "mümeyyiz olmayan kimse temyiz kudretini haiz olsa idi aynı surette hareket edecek, yani normal zekalı bir insan dahi aynı tarzda muamelede bulunabilecek idi ise, bu kişi ehliyetsiz olduğundan bahisle muamelenin hükümsüzlüğünü ileri sürememelidir."

Tam ehliyetsizlere ilişkin TMK'nın 15. maddesi hükmüne getirilen ikinci sınırlama, TBK 65. (818 sayılı BK 54.) maddesi hükmüdür. Belirtilen Yasa hükmüne göre "Hakkaniyet gerektiriyorsa; hakim, ayırt etme gücü bulunmayan kişinin verdiği zararın, tamamen veya kısmen giderilmesine karar verir." TBK'nun 114/2. maddesi yollaması ile akde aykırılık hallerinde de uygulaması mümkün olan TBK'nun 65. maddesi uyarınca, hakkaniyet elverdiği takdirde tam ehliyetsiz olan kişi, diğer tarafın batıl hukuki işleminin hüküm ifade ettiğine güveni nedeni ile doğan zarardan sorumludur. Öte yandan TMK'nın 452/2. maddesinde; "Vesayet altındaki kişinin fiil ehliyetini haiz olduğu hususunda diğer tarafı yanıltmış olması halinde, onun bu yüzden uğradığı zarardan sorumlu olacağı" öngörülmüştür. Buna göre, kendisini ehil bir kişi gibi gösterip hukuki işlem yapan ve bu suretle karşı tarafı zarara uğratan ehliyetsiz kişinin bu zarardan sorumlu olacağı da kabul edilmelidir. (Örn: Y.11.HD. 20.12.2016 T. 2016/1253 E – 2016/9709 K.).

Buraya kadar yapılan açıklama ve tespitler neticesinde; her ne kadar davacı şirket temsilcisi A. Y. tapudaki devir işlemleri sırasında fiil ehliyetini haiz değil ise de, esasen bu kişinin gerek şirketin Genel Kurulu gerekse Yönetim Kurulu tarafından alınan kararlar ve Rekabet Kurulundan alınan izin doğrultusunda söz konusu devir işlemlerini gerçekleştirdiği açık olup, 09.03.1955 tarih 1954/22 Esas ve 1955/2 Karar sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında öngörülen "mümeyyiz olmayan kimse temyiz kudretini haiz olsa idi aynı surette hareket edeceği yani normal zekalı bir insanın dahi aynı tarzda muamelede bulunabileceği" kriterinin somut olay yönünden gerçekleşmiş olduğu, davacı şirketin tamamen kendi aldığı kararlar doğrultusunda işlem yapan yetkili temsilcisinin yaptığı işlemin, temsilcinin işlem sırasındaki ehliyetsizliği nedeniyle geçersiz olduğunu ileri sürmesinin TMK'nun 2. maddesinde düzenlenen "dürüst davranma" ilkesi ile bağdaşmadığı kanaatine varılmıştır. Dolayısıyla, ilk derece mahkemesinin "devir işlemlerini gerçekleştiren şirket temsilcisi A. Y.'ın fiil ehliyetinin bulunmadığı ve bunun sonucu olarak dava konusu taşınır ve taşınmaz mal devirlerinin ehliyetsizlik nedeniyle geçersiz olduğuna" ilişkin gerekçesi isabetli bulunmamıştır. Bu itibarla, davalı vekilinin bu yönlere ilişkin istinaf nedenleri uygun bulunmuştur.

Davacı şirketin dayandığı diğer hukuksal neden ise gabin (aşırı yaralanma) iddiasına ilişkindir. Mahkemece "ehliyetsizlik nedeniyle devir işlemlerinin geçersiz olduğunun" kabul edilmesinden ötürü gabin iddiası yönünden herhangi bir inceleme yapılmamıştır.

Sözleşmenin aşırı yararlanma (gabin) nedeniyle illetli olduğunun kabulü için edim ve karşı edim arasındaki oransızlığın, taraflardan birinin, diğerinin şahsında mevcut özel bir durumu bilerek istismar etmesi, sömürmesi sonucu oluşması gerekir. Dar ve zor durumda kalmaları nedeniyle, sözleşme yapmaya, mallarını çok düşük bedel ile devretmeye sürüklenmiş kişileri korumak, zayıfı güçlüye ezdirmemek için hukukumuzda da düzenlemeler yapılmış 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 28. maddesi ile aynen; "Bir sözleşmede karşılıklı edimler arasında açık bir oransızlık varsa, bu oransızlık, zarar görenin zor durumda kalmasından veya düşüncesizliğinden ya da deneyimsizliğinden yararlanılmak suretiyle gerçekleştirildiği takdirde, zarar gören, durumun özelliğine göre ya sözleşme ile bağlı olmadığını diğer tarafa bildirerek ediminin geri verilmesini ya da sözleşmeye bağlı kalarak edimler arasındaki oransızlığın giderilmesini isteyebilir.

Zarar gören bu hakkını, düşüncesizlik veya deneyimsizliğini öğrendiği; zor durumda kalmada ise, bu durumun ortadan kalktığı tarihten başlayarak bir yıl ve her hâlde sözleşmenin kurulduğu tarihten başlayarak beş yıl içinde kullanabilir." hükmü getirilmiştir.

O halde, aşırı yararlanmadan (gabinden) söz edilebilmesi, objektif unsur olan edimler arasındaki aşırı oransızlık yanında, bir tarafın darda kalma, tecrübesizlik, düşüncesizlik (hafiflik) hallerinin bulunması, diğer yanın ise yararlanmak, sömürmek kastını taşıması biçiminde iki sübjektif unsurun dahi gerçekleşmesine bağlıdır. Gabinin varlığı zarar görene (sömürülene), sözleşme tarihinden itibaren bir yıllık hak düşürücü süre içerisinde sözleşme ile bağlı olmadığını bildirerek iptal davası açıp iddiasını her türlü delille kanıtlama ve verdiğini geri isteme hakkı ya da sözleşmeye bağlı kalarak edimler arasındaki oransızlığın giderilmesini isteme hakkı verir.

Hemen belirtmek gerekir ki, aşırı yararlanma davasında öncelikle edimler arasındaki, açık oransızlık üzerinde durulmalı, objektif unsur ispatlandığı takdirde zarar gördüğünü iddia edenin kişiliği, yaşı, sağlık durumu, toplumdaki yeri, ekonomik gücü, psikolojik yapısı gibi maddi, manevi yönler yani sübjektif unsur derinliğine araştırılıp incelenmelidir. (Örn: Y.1.HD. 05/04/2023 T. 2022/4454 E. – 2023/2087 K.).

Tüm bu açıklamalardan sonra mahkemece yapılması gereken; gabin (aşırı yararlanma) iddiası yönünden gerekli tahkikatı yapmak, taraflarca süresi içinde ve usulüne uygun şekilde bildirilip de toplanmayan deliller varsa bunları eksiksiz şekilde toplamak ve gabin iddiası yönünden sunulan deliller çerçevesinde bir sonuca ulaşmaktan ibarettir.

Ayrıca kabule göre de, dava konusu taşınmazların bulunduğu "Ş. U." ve "Ş. Ç.", tapu kayıtlarına göre idari birim olarak "mahalle" olduğu halde, mahkeme kararının hüküm fıkrasında "mevki" ifadesinin kullanılması doğru olmamıştır.

Açıklanan nedenlerle; yukarıda belirtilen hususlara riayet edilmeden, eksik ve hatalı incelemeye dayalı olarak yazılı biçimde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup, davalı vekilinin istinaf talebinin yukarıda açıklanan nedenlerle kabulüne, 6100 sayılı HMK'nun 353/1– a– 6. maddesi gereğince hükmün kaldırılmasına, dosyanın Dairemiz kararına uygun şekilde yeniden bir karar verilmek üzere ilk derece mahkemesine gönderilmesine dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere,

1– Davalı vekilinin istinaf talebinin yukarıda açıklanan nedenlerle KABULÜNE, ... 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2023/239 Esas – 2024/528 Karar sayılı kararının 6100 sayılı HMK'nun 353/1– a– 6. maddesi gereğince KALDIRILMASINA,

2– Dosyanın Dairemiz kararına uygun şekilde yeniden bir karar verilmek üzere ilk derece mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3– İstinafa başvuran davalı tarafından yatırılan istinaf maktu ve nispi karar harçlarının talep halinde ilk derece mahkemesince yatırana iadesine,

4– İstinaf incelemesi duruşmalı olarak yapılmadığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

5– İstinafa başvuran davalı tarafından karşılanan istinaf yargılama giderlerinin ilk derece mahkemesince yeniden verilecek kararda dikkate alınmasına; yatırılan istinaf gider avansından varsa kalan kısmının karar kesinleştiğinde yatırana iadesine,

6– Kararın kesin olduğu dikkate alınarak; karar tebliği, harç ve diğer işlemlerin ilk derece mahkemesince yerine getirilmesine,

Dair, dosya üzerinden yapılan inceleme neticesinde 6100 sayılı HMK'nun 353/1– a– 6. maddesi gereğince KESİN olmak üzere oy birliği ile karar verildi. 11/09/2025

Sakarya BAM. 1. HD. 11.09.2025 T. E: 2024/2863, K: 1272 (www.e– uyar.com)

200) Tedbir kararından sonra takip başlatılması sebebiyle geçerli bir icra takibinin varlığından söz edilemeyeceği– Davalı şirkete geçici mühlet kararı verilmiş olması, eldeki dava yönünden olumsuz dava şartı teşkil ettiği– Bu sebeple eldeki itirazın iptali davasında geçerli bir icra takibinin varlığından söz edilemeyeceğinden ilgili mahkemece davanın HMK'nun 114. ve 115. maddeleri gereğince 'dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi'nde herhangi bir isabetsizlik bulunmadığı– Açıklanan nedenlerle, HMK 355. madde gereğince istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı olarak yapılan inceleme neticesinde; taraf vekillerinin istinaf itirazlarının HMK'nun 353/1– b.1. maddesi gereğince 'esastan reddine' karar verilmesi gerekmiş olduğu–

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

DAVA: Davacı vekili, müvekkili banka tarafından davalı şirkete davalı/borçlular ... ve ....Ticaret A.Ş'nin müteselsil kefaleti ile krediler kullandırıldığını, sözleşme hükümlerinin yerine getirilmemesi üzerine, davalı borçlular aleyhine İzmir Banka Alacakları İcra Müdürlüğü'nün 2024/61897 E sayılı dosyasında icra takibi yapıldığı sırada borçlulardan .....'in İzmir 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2024/471 E sayılı dosyasında konkordato başvurusunda bulunduğunu ve 12.07.2024 tarihinde 3 ay geçici mühlet kararı verildiğini, davalılar tarafından icra dosyasına sunulan dilekçede konkordato mahkemesince verilen kararın 10.07.2024 tarihli olduğu belirtilmekteyse de söz konusu kararın onaylandığı ve sisteme eklendiği tarihin 12.07.2024 olduğunu, nitekim söz konusu tedbir kararının konkordato mahkemesi tarafından, yine 12.07.2024 tarihli yazıyla Türkiye Bankalar Birliğine bildirildiğini, her türlü icra takibi ve dava açılış işlemi, UYAP sistemi üzerinden yapılmakta olup; hakkında konkordato tedbiri bulunan bir muhatap hakkında icra takibi açılması teknik olarak da mümkün olmadığını, 18/07/2024 tarihinde ihtiyati haciz kararı verildiğini, kararın konkordato kapsamında lehine 3 aylık geçici mühlet kararı verilmiş ... ... için tatbik edilmediğini, takip açılışından sonra konkordato sebebi ile başkaca bir işlem yapılmadığını, bildirerek davalı borçlunun İzmir Banka Alacakları İcra Müdürlüğü'nün 2024/61897 E sayılı dosyasına vaki itirazlarının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

CEVAP: Davalılar vekili, müvekkili ...'in adresinin yurtdışı adresi olması nedeniyle işbu dosyadan gönderilen tebligatın usulsüz olduğunu, bu müvekkil yönünden temerrüt şartlarının oluşmadığını, somut olayda davacının hesap kat ihtarnamesini asıl borçlu ile kefillere birlikte gönderdiğini, bu itibarla asıl kredi borçlusunun borcu ödeyip ödemeyeceğinin henüz belli olmadığı ve bu nedenle, kanun maddesinde aranan "ihtarın sonuçsuz kalması" şartının gerçekleşmediğini, kefil müvekkili ... ile ...'nun temerrüt faizinden sorumlu olmadığını, yine müvekkili ... ile ....'nun gayrinakdi kredilerden sorumlu olmadığını, İzmir 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2024/417 E sayılı, 20.09.2024 tarihli ara kararı ile müvekkillerinden .... ve ... hakkında kesin mühlet kararı verildiğinden ve anılan konkordato davasının neticesi işbu davayı etkileyeceğinden İzmir 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2024/417 E sayılı dosyasının da bekletici mesele yapılmasını istediklerini belirterek davanın reddini istemiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ: Mahkemece iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, davacı tarafından davalılar aleyhine İzmir Banka

Alacakları İcra Müdürlüğü'nün 2021/61897 E sayılı dosyası ile başlatılan icra takibine davalıların itirazının iptaline yönelik olarak mahkemenin 2024/657 E sayılı dosyasında dava açılmış ise de davalılar ... Şirketi, ... tarafından İzmir 3. ATM'nin 2024/417 E sayılı dosyası ile açılan konkordato talepli davada, mahkemece 10/07/2024 tarihli geçici mühlet kararı verildiği ve haklarında takip yapılamaması ve evvelce başlamış takiplerin durmasına yönelik ihtiyati tedbir kararı verildiği, davaya konu icra takibinin söz konusu ihtiyati tedbir kararından sonra 11/07/2024 tarihinde başlatıldığı, itirazın iptali davasının görülebilmesi için usulüne uygun başlatılmış bir icra takibinin bulunmasının dava ön şartı olduğu nazara alındığında iş bu itirazın iptali davasında takip tarihi itibariyle davalı şirket yönünden geçerli bir icra takibinin varlığından söz edilemeyeceği gerekçesiyle itirazın iptali davasının görülebilmesi için geçerli bir icra takibi bulunmaması nedeniyle dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Karara karşı taraf vekilleri tarafından istinaf yoluna başvurulmuştur.

İSTİNAF NEDENLERİ: Davacı vekili, icra takibinin ikame edildiği tarihte konkordato geçici mühlet kararının henüz ilan edilmediğini, henüz ilan edilmemiş olan konkordato geçici mühleti nedeniyle takibin iptalinin hatalı olduğunu, müvekkil banka alacağının tahsili için 11/07/2024 tarihinde İzmir Banka Alacakları İcra Müdürlüğü'nün 2024/61897 E. sayılı dosyasından davalı/borçlular hakkında haciz yolu ile icra takibi yapıldığını, davaya konu icra takibinden sonra borçlu şirket ve ...'in için İzmir 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2024/471E sayılı dosyasında konkordato tasdiki başvurusunda bulunduğu ve 12.07.2024 tarihinde 3 ay geçici mühlet kararı verildiği, her ne kadar verilen kararın 10.07.2024 tarihli olduğu belirtilmekteyse de; söz konusu kararın Uyap sisteme eklendiği tarihin 12.07.2024 olduğunu, dolayısıyla huzurdaki davaya konu icra dosyasından yapılmış olan işlemlerin İİK'nun 294/1. maddesine uygun olduğunu, zira ilamsız icra takibinin açıldığı tarihte konkordatoya ilişkin bir ilan yapılmadığını, dolayısıyla müvekkili bankanın, takibin açıldığı esnada konkordato başvurusundan haberdar olmasının mümkün olmadığını belirtmiştir.

Davalılar vekili, davacı banka, tefrik edilen her bir dosya yönünden vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğini işbu istinaf istemine konu davada da müvekkiller lehine vekalet ücretine hükmedilmemesini hatalı olduğunu belirtmiştir.

GEREKÇE: Dava, İİK'nun 67/2 maddesi gereğince kredi sözleşmesinden kaynaklı borcun tahsili hususunda başlatılan icra takibine yapılan itirazın iptali istemine ilişkin olup, ilk derece mahkemesince yukarıda yazılı gerekçeyle yetkili icra dairesinde usulüne uygun olarak yapılan herhangi bir icra takibinin bulunmaması nedeniyle davanın usulden karar verilmiştir.

Dairemizce HMK'nun 355. maddesi uyarınca istinaf nedenleriyle ve resen kamu düzenine ilişkin sebeplerle sınırlı olarak istinaf incelemesi yapılmıştır.

Somut olayda, davalı banka tarafından davalı asıl borçlu şirkete, davalı ...'in müteselsil kefaleti ile krediler kullandırıldığı, kredi borcunun ödenmemesi üzerine davalı borçlular aleyhine İzmir Banka Alacakları İcra Müdürlüğü'nün 2024/61897 E sayılı dosyasında icra takibine girişildiği, bu sırada borçlular tarafından İzmir 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2024/471 E sayılı dosyasında konkordato başvurusunda

bulunduğu ve 10.07.2024 tarihinde 3 ay geçici mühlet kararı verildiği ve haklarında 6183 sayılı amme alacakları tahsil usulü hakkında kanuna göre yapılan takiplerde dahil olmak üzere takip yapılamaması ve evvelce başlamış takiplerin durmasına yönelik ihtiyati tedbir kararı verildiği, davaya konu icra takibinin söz konusu ihtiyati tedbir kararından sonra 11/07/2024 tarihinde başlatıldığı anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere, itirazın iptali davasının görülebilmesi için yetkili icra dairesinde usulüne uygun başlatılmış bir icra takibinin bulunması dava ön şartlarındandır. Eldeki davaya konu icra takibi 11/07/2024 tarihinde başlatılmış olup borçlu hakkında 10/07/2024 tarihinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'a göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılmaması ve evvelce başlamış takiplerin durması, ihtiyati tedbir ve ihtiyati hacizlerin uygulanmaması yönünde ihtiyati tedbir konulmasına karar verilmiştir. Tedbir kararından sonra takip başlatılması sebebiyle geçerli bir icra takibinin varlığından söz edilemez. Davalı şirkete geçici mühlet verilmiş olması eldeki dava yönünden olumsuz dava şartı teşkil etmektedir. Bu sebeple eldeki itirazın iptali davasında geçerli bir icra takibinin varlığından söz edilemeyeceğinden mahkemece davanın HMK'nun 114. ve 115. maddeleri gereğince dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesinde herhangi bir isabetsizlik bulunmamaktadır. (aynı yönde Yargıtay 11. HD, 13.12.2021 tarih ve 2020/4545 E. – 2021/7083 K. sayılı ilamı).

Yukarıda açıklanan nedenlerle, HMK 355. madde gereğince istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı olarak yapılan inceleme neticesinde; taraf vekillerinin istinaf itirazlarının HMK'nun 353/1– b.1. maddesi gereğince esastan reddine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1– Taraf vekillerinin istinaf başvurularının Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1– b– 1 maddesi uyarınca ESASTAN REDDİNE,

2– Davacı yönünden istinaf karar harcı olan 615,40 TL peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına,

3– Davalı yönünden istinaf karar harcı olan 615,40 TL peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına,

4– İstinaf başvurusu nedeniyle tarafların yaptıkları giderlerin kendi üzerlerinde bırakılmasına,

Dosya üzerinden yapılan inceleme neticesinde, kararın tebliğinden itibaren iki hafta içinde Yargıtay ilgili Hukuk Dairesinde temyiz yolu açık olmak üzere 07.07.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

İZMİR BAM. HD. 07.07.2025 T. E: 2025/742, K: 1044 (www.e– uyar.com)

201) Tasarrufun iptali istemiyle açılan davada; davalı banka yönünden yapılan taşınmaz devrinin mevcut ipotek borcuna mahsuben gerçekleştiği ve muvazaanın ispatlanamadığı, diğer davalılar yönünden ivazlar arasında fahiş fark bulunmadığı ve borçlu ile aralarında organik bağ veya tanışıklık ispatlanamadığı gerekçesiyle davanın reddine; ancak davalı şirket ortağının kardeşi olan diğer davalı yönünden İİK'nun 280/2. maddesi gereğince yakın akrabalık nedeniyle borçlunun mali durumunu ve mal kaçırma kastını bilebilecek kişilerden olduğu ve taşınmazı elinden çıkardığı gözetilerek tazminata hükmedilmesine dair verilen kararın onanması gerektiği–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili ve davalı ... vekili ve ... Otomotiv İletişim Mobilya Gıda Tur.Nak.ve Aracılık Hizm. Sanayi ve Ticaret Limited Şirket vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı ... hakkında yapılan takibin semeresiz kaldığını, davalı borçlunun mal kaçırma amacıyla kendisine ait ... İli Merkez ... Mah. Dahilindeki 2239 ada 4 parsel sayılı taşınmazını 16.12.2013 tarihinde ipotek alacaklısı davalı ...'a kredi alacağına karşılık olarak; aynı yerdeki 5342 parsel sayılı taşınmazını 10.12.2013 tarihinde davalılar ..., ... ve ...'e gerçek bedelinin çok altındaki bir değerle; ... Mahallesi ... Caddesinde bulunan 17 ada 16 parsel sayılı taşınmazını da 27.11.2013 tarihinde firmanın sahiplerinin oğlu ve yeğeni olan davalı ...'a, ...'ın da bu yeri devraldıktan kısa bir süre sonra ... isimli dava dışı şahsa sattığının belirlendiğini ileri sürerek davalılar arasında yapılan taşınmaz devrine ilişkin tasarrufların İİK'nun 277 ve devamı madde hükümleri uyarınca iptali ile tasarrufun iptali isteğine konu 2239 ada 4 ve 5342 parsel sayılı taşınmazda üzerinden cebri satış yolu ile tahsil edilebilmesine imkan verilmesini ve 17 ada 16 parselin de elden çıkartılmış olması nedeniyle davalı ...'ın davacı banka alacağını karşılayacak kadar devir bedeli olan 500.000,00 TL ile sınırlı olmak kaydıyla tazminata mahkum edilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı .... vekili cevap dilekçesinde, ... 'a devredilen taşınmazın davalının borcunun ifası için devredildiğini, dava dilekçesinde bu hususta sunulan Yargıtay içtihatında borçlunun başka mal varlığı bulunmadığını, oysa ki davalı müvekkilinin bu taşınmazdan başka halen kendi adına kayıtlı 10 taşınmazı daha bulunduğunu, kalan mallarının borcu karşılamaya fazlasıyla yetecek miktarda olduğunu, mal kaçırma kastı olsa tüm mallarını devredebileceğini, ancak mal kaçırma kastı olmadığını, davalılar ..., ... ve ...'e devredilen taşınmazın da piyasa değerinde satışı yapıldığını ve elde edilen gelir ile pek çok borç ödemesi yapıldığını, davalı ...'a devredilen taşınmazın ise yine aynı şekilde piyasa değerinde yapılan ve ve şirketin nakit ihtiyacının karşılanması için yapılan işlem olduğunu, davalı ...'ın şirkette çalışmadığını ve hiçbir zaman da çalışmamış olduğunu, firma sahipleri ile akrabalık bağı olmasının işlemin muvazaalı ya da

alacaklılardan mal kaçırma kastı ile yapılmış olduğunu göstermeyeceğini, dava konusu tüm işlemlerin davacının davalı firmadan vadesi geçmiş ve ödenmemiş hiçbir borcu yokken yapıldığı mutad ve işletmenin bekaası için elzem ticari işlemler olduğunu beyanla davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalılar ..., ... ve ... vekili cevap dilekçesinde; açılan davanın haksız ve yersiz olduğunu, borçlu davalı ... firmasının davacı bankaya vermiş olduğu teminat ipoteklerinin mevcut olduğunu, öncelikle bu ipoteklerin paraya çevrilmesi ve alacağın tahsil edilemeyen kısmı için böyle bir dava açması gerekeceğini, bunun bir dava şartı olduğunu, dava şartı eksikliğinden bu davanın usulden reddine karar verilmesi gerektiğini, davalılardan biri olan ... Otomotiv İletişim Mobilya Gıda Tur.Nak. ve Aracılık Hizm.Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi hakkında devam eden iflasın ertelenmesi davası olduğunu ve bu dosyanın bekletici mesele yapılması gerektiğini, müvekkili davalıların inşaat işi ile ilgili kişiler olduklarını, söz konusu ... ili, Merkez ilçesi, ... Mahallesi 5342 parsel sayılı taşınmazı inşaat yapmak için satın aldıklarını, taşınmazın satış bedelinin 1.680.000,00 TL olduğunu, davalının taşınmazı tapuda satış değerini 1.300.000,00 olarak göstermesinin bu tutarla sınırlı olduğu anlamına gelmediğini, 1.680.000,00 TL olarak kararlaştırılmış satış bedelinin davalılar ... ve ...'in üç parça halinde 167.000,00 TL nakit, 1.300.000,00 TL kredi kullanılarak, 213.000,00 TL ise müşteri çeki ile olmak üzere davalı ... Otomotiv İletişim Mobilya Gıda Tur. Nak. ve Aracılık Hizm.Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine ödendiğini, ..., ... Bankası ve ... Bankasına ait çek bilgilerini cevap lahiyasında açıkça sunulduğunu, satışın gerçek bir satış olup mal kaçırma kastı ile yapılmadığını ileri sürerek davanın reddine karar verilmesini savunmuştur.

Davalı ... Bankası A.Ş. vekili cevap dilekçesinde; davalı ... Otomotiv İletişim Mobilya Gıda Tur. Nak. ve Aracılık Hizm.Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi İle aralarında düzenlenen kredi sözleşmeleri uyarınca davalı şirkete kredi kullandırıldığını ve davalı adına kayıtlı ... ili, Merkez ilçesi, ... Mahallesi 2239 ada 4 parsel nolu taşınmazın tapu kaydı üzerine kaydına 1.derecede 10.000.000,00 TL lik ve 2. Derecede 10.000.000,00 TL lik ipotekler tesis edildiğini, davalı şirket adına kayıtlı ve davacı bankaya ipotekli bu gayrimenkulün daha sonra 16.12.2013 tarihinde 7.600.000,00 TL bedelle davalı banka tarafından satın alındığını, gerçekleşen devir işleminin amacının sadece bankanın borçlarının tasfiyesine yönelik bir işlem olduğunu, açık bir anlaşma ile ve aksi öngörülmedikçe alacaklının öncelikle alacağını teminat olarak devredilen şeyden almasının esas olduğunu, bu hakkın teminatın paraya çevrilmesi yolu ile mümkün olduğunu, dolayısıyla vade geldikten sonra alacağın teminattan alınmasının rehin hukukuna uygun olduğunu, iptali istenecek bir tasarruf niteliği taşımadığını beyanla davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davalı ... A.Ş. yönünden dava konusu taşınmazın 16.12.2013 tarih, 15385 yevmiye numaralı işlem ile borçlu ... Otomotiv şirketi tarafından kredi borcuna karşılık alacağı mahsuben 7.600.000,00 TL bedelle davalı ... devredildiği, borçlu şirketin Vakıfbank'tan kullanmış

olduğu kredilerin teminatı olarak dava konusu taşınmazın kaydına 1. derecede 10.000,00 TL'lik, 2. derecede 10.000,00 TL'lik ipotekler tesis edildiği ve davalı bankanın kredi borcuna mahsuben ipotekli olan dava konusu taşınmazı satın aldığı hususunda dosyada ihtilaf bulunmadığı, bu bağlamda davacı tarafça davalı bankanın borçlu Tanınmış şirketi ile el ve işbirliği içerisinde davacı aleyhine zararlandırıcı işlem tesis ettiğini, davalı borçluların davacı alacaklının alacağını sonuçsuz bırakmak ve zarar vermek kastıyla işlem yaptığını, yapılan satışın muvazaalı olduğunu ispat etmesi gerektiği, dosya kapsamına bu yönde davacı tarafça delil sunulmadığı, davacı tarafça devrin muvazaalı olduğunun ispat edilemediği gerekçesi ile reddine, davalılar ..., ... ve ... hakkında açılan davanın da, ivazlar arasında oransızlık olmadığı, anılan davalılar ile borçlular arasında tanışıklık ve yakınlık olmadığından bahisle reddine, davalı ...'ın borçlu ... şirketinin ortağı ve müdürü olan ... ve ... erkek kardeşi olduğu, bu bağlamda dava konusu iptali talep edilen tasarrufun İİK'nun 280/2. maddesinde sayılan yakın akrabalar arasında yapıldığı ve İİK'nun 280/2. maddesi uyarınca, davalı ...'ın borçlu ... şirketinin mal varlığının borçlarına yetmeyeceğini bilecek kişilerden olduğu, davalı ...'ın taşınmazı elinden çıkardığından, 500.000,00 TL tazminatın davalı ...'tan tahsiline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili ve davalı ... ve ... vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine; Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; taraf vekillerinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b,1. maddesi gereğince esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde; davalı ... A.Ş.'nin dava konusu 2239 ada 4 parseli gerçek değerinin yarısına yakın bir bedelle, borçlu olduğu bilinen şirketin taşınmazını, alacağa mahsuben devralmak sureti ile diğer alacaklıların alacaklarının tahsili imkanı da engellediğini, mutad dışı ödeme niteliğinde olduğunu, borçlunun borçluluk durumunu ve amacını bilebilecek durumda olan alacaklıya alacağa mahsuben yapılan ve devir tarihindeki değerin yarısından daha az bir bedel ile gerçekleştirilmiş olan tasarrufun iptali gerektiğini, davalılar, ..., ... ve ... yönünden verilen red kararı da usul ve yasaya aykırı olduğunu, bu şahıslara satılan taşınmazın bilirkişi raporunda belirtilen ve devir tarihi olan 10.12.2013 tarihli değeri ile devir bedeli arasında 268.250,00 TL fark mevcuttur. 2013 yılı aralık ayı göz önüne alındığında, bu miktarda bir farkın fahiş olduğu, davalıların, devir işlemini, davalı borçlu şirketin taşınmaz mallarını birbirinin peşi sıra elden çıkardığı Aralık 2013 ayında gerçekleştirmiş olmaları ve davalıların; küçük ölçekli bir şehir olan ... İli'nde otomotiv bayiliği yapmakta olan diğer davalı/borçlu şirketin borçluluk durumunu ve amacını bilebilecek durumda olmaları ve taşınmazın gerçek değerinin 268.250,00 TL altında bir bedelle devredilmiş olması karşısında, bu devir işleminin de iptale tabi bir tasarruf olduğunu belirterek

Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasını istemiştir.

Davalı ... ve ... Otomotiv İletişim Mobilya Gıda Tur.Nak. ve Aracılık Hizm.Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi vekili temyiz dilekçesinde; ...'a devredilen taşınmazın gerçek değeri ile resmi akit tablosunda bildirilen satış bedeli arasında misli fark bulunmadığı, gerçek bir satış niteliği taşıdığı ve borçlu şirketin acz hali içerisinde olduğuna ilişkin kesin veya geçici aciz belgesi ibraz edilemediği halde sadece ...'ın borçlu şirketin hissedarlarının kardeşi olduğu şeklindeki bir gerekçeyle ...'a devredilen taşınmaza ilişkin olarak davanın kabulüne karar verilmesinin isabetsiz bulunduğunu belirterek Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasını istemiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup davacı vekili ve davalı vekili tarafından temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekili ve davalı ... ve ... vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddi ile temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz harcının temyiz eden davalılar ... ve ... Otomotiv İletişim Mobilya Gıda Tur. Nak. ve Aracılık Hizm. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve davacıya yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 02.07.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

4. HD. 02.07.2025 T. E: 2022/13637, K: 10498 (www.e– uyar.com)

202) Genel kredi sözleşmesine dayalı alacağın tahsili amacıyla asıl borçlu şirket ve müteselsil kefil aleyhine hem rehne müracaat hem de genel haciz yoluyla mükerrer takip başlatılmasına ilişkin uyuşmazlıkta; asıl borçlu şirket yönünden İİK m. 45 uyarınca "önce rehne müracaat zorunluluğu" kuralı gereği genel haciz yoluyla takip yapılamayacağı ancak müteselsil kefil bakımından bu zorunluluğun bulunmadığı ve tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla genel haciz yoluyla takip yapılabileceği gerekçesiyle yerel mahkeme kararının müteselsil kefil yönünden bozulması gerektiği–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

KARAR

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı şirket, müvekkili banka ile imzalanan genel kredi sözleşmesine istinaden kullanmış olduğu kredi borçlarını zamanında ödemediği için hesapların kat edildiğini, anılan sözleşmeyi diğer davalının müteselsil kefil olarak imzaladığını, müteselsil kefilin diğer davalı şirketin ortak ve yetkilisi olması nedeniyle eş rızasına gerek bulunmadığını; sözleşme kapsamında davalı şirkete taksitli ticari kredi kullandırıldığını borçların geri ödemesinin aksaması üzerine hesaplar kat edilerek borçlulara ihtarnamenin keşide edilmesine rağmen herhangi bir ödeme yapılmaması üzerine İstanbul Anadolu 21. İcra Müdürlüğü'nün 2019/23351 E. sayılı icra dosyası üzerinden takibe geçildiğini, itirazın haksız olduğunu, tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla davalılar hakkında genel haciz yolu ile takip yapıldığını, şirket hakkında İstanbul 10. İcra Müdürlüğü'nün 2018/3123 E. sayılı dosyası üzerinden ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile icra takibi yapılmış olması nedeniyle davalı şirket hakkındaki talebin 259.607,29 TL asıl alacak ve ferileri yönünden; diğer davalı hakkındaki talebin ise 2.434.074,13 TL ve ferileri üzerinden itirazın iptaline, takibin devamına ve %20'den aşağı olmamak üzere icra inkar tazminatına karar verilmesi talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalılar vekili cevap dilekçesinde; davaya dayanak takibin bir yıl ödemesiz devlet destekli KGF kredisi olduğunu, henüz bir yıl ödemesiz olan sürecin tamamlanmasından önce icra takibi başlatılıp davaya konu edildiğini, henüz muaccel hale gelmeyen alacağın tahsilinin talep edildiğini ayrıca ödeme planına göre ödenen sekiz taksit bedeli olan 315.168,00 TL'nin mahsup edilmediğini, talep edilen temerrüt faizinin fahiş olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile dava dışı takiplerin incelenmesinden; İstanbul Anadolu 22. İcra Müdürlüğü'nün 2018/14970 E. sayılı takip dosyası ile alacaklı banka tarafından davalı borçlular hakkında 30.05.2018 tarihinde bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra

takibinde bulunulduğu, yine İstanbul 10. İcra Müdürlüğü'nün 2018/3123 E. sayılı takip dosyasında; alacaklı tarafından aynı kredi borcu nedeniyle borçlu şirket hakkında 19.06.2018 tarihinde ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibi başlatıldığı, yine İstanbul Anadolu 21. İcra Müdürlüğü'nün 2019/23351 E. sayılı icra dosyası ile alacaklı tarafından borçlular hakkında aynı kredi borcu nedeniyle 16.07.2019 tarihinde davaya konu ilamsız icra takibi başlatıldığı, takip talebinde; "tahsilde tekerrür olmamak" kaydına yer verildiği görülmüş olup, her üç takip dosyasına konu borcun aynı borç olduğu, emsal nitelikteki Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 2020/6052 E., 2021/3247 K. sayılı ilamı, takiplerin tarihlerine göre birinci takibin kambiyo senedine mahsus yolla başlatılan takip olduğu ve davacı tarafın tercihini buna göre kullanmış olduğu hususları birlikte değerlendirildiğinde söz konusu emredici yasal düzenlemeler karşısında tercihini kambiyo senedine mahsus takip yolundan yana kullanan alacaklının genel haciz yoluyla takipte de bulunamayacağı ve mükerrerlik itirazının yerinde olduğu gerekçesiyle 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 45. ve 167. maddelerine aykırı mükerrer takibe dayalı davanın reddine karar verilmiş, hüküm, davacı tarafça istinaf edilmiştir.

IV. İSTİNAF

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile İlk Derece Mahkemesince davanın reddine yönelik verilen hüküm ve gerekçesinde yasa ve usule aykırılık bulunmadığı gibi kamu düzenine aykırılık da görülmediği gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar karar verilmiş, hüküm, davacı vekilince temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Dava ve Hukuki Nitelendirme

Dava, genel kredi sözleşmesinden kaynaklı alacağın tahsili talebiyle başlatılan ilamsız icra takibine itiraz üzerine açılan itirazın iptali istemine ilişkindir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

1. İİK'nun 45/1 maddesinde "rehinle temin edilmiş bir alacağın borçlusu iflasa tabi şahıslardan olsa bile alacaklı yalnız rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabilir. Ancak rehnin tutarı borcu ödemeye yetmezse alacaklı kalan alacağını iflas veya haciz yoluyla takip edebilir." hükmüne yer verilmiştir. Bu yasal düzenleme karşısında somut olay bakımından davacının ipoteğin paraya çevrilmesi yoluna başvurup ipotekleri paraya çevirdikten sonra alacağını tahsil edememesi halinde borçlu hakkında genel haciz yoluyla takip yapabileceği, fakat davacı bankanın hem ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takibe hem de genel haciz yoluyla takibe giriştiği ve buna göre henüz genel haciz yoluyla takibe girişme şartlarının oluşmadığından davalı borçlu şirket yönünden yapılan yargılama ve saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde İlk Derece Mahkemesince verilen kararda bir isabetsizlik olmadığının anlaşılmasına göre yapılan istinaf başvurusunun 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 353/1– b(1) hükmü uyarınca Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddine ilişkin karara yönelik davacı tarafın aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan diğer temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2.Davaya konu İstanbul Anadolu 21. İcra Müdürlüğü'nün 2019/23351 E. sayılı icra dosyası ile; davacı banka tarafından davalı borçlular hakkında genel kredi sözleşmesinden kaynaklı toplam 2.434.074,13 TL alacağın tahsili talebiyle 16.07.2019 tarihinde ilamsız icra takibi başlatıldığı, takibe itiraz edilmesi üzerine itirazın iptali davası açılmıştır. Somut olayda; İstanbul Anadolu 22. İcra Müdürlüğü'nün 2018/14970 E. sayılı takip dosyası ile alacaklı banka tarafından davalı borçlular hakkında 30.05.2018 tarihinde bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibinde bulunulduğu, yine İstanbul 10. İcra Müdürlüğü'nün 2018/3123 E. sayılı takip dosyasında; alacaklı tarafından aynı kredi borcu nedeniyle borçlu şirket hakkında 19.06.2018 tarihinde ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibi başlatıldığı, yine derdest davaya konu İstanbul Anadolu 21. İcra Müdürlüğü' nün 2019/23351 E. sayılı icra dosyası ile alacaklı tarafından borçlular hakkında aynı kredi borcu nedeniyle 16.07.2019 tarihinde davaya konu ilamsız icra takibi başlatıldığı, takip talebinde; "tahsilde tekerrür olmamak" kaydına yer verildiği, her üç takip dosyasına konu borcun aynı borç olduğu anlaşılmaktadır.

İlk Derece Mahkemesince davacı banka tarafından hesabın kat edilmesinden sonra ilk olarak İstanbul Anadolu 22. İcra Müdürlüğü'nün 2018/14970 E. sayılı takip dosyası ile kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takibe geçildiği, İİK. madde 45 ve 167 düzenlemeleri, emsal nitelikli Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 2020/6052 E., 2021/3247 K. sayılı ilamı kapsamında takiplerin tarihlerine göre birinci takibin kambiyo senedine mahsus yolla başlatılan takip olması ve davacı tarafın tercihini buna göre kullanmış olduğundan alacaklının genel haciz yoluyla takipte de bulunamayacağı ve mükerrerlik itirazının yerinde olduğu gerekçesiyle İİK. madde 45 ve 167 düzenlemelerine aykırı mükerrer takibe dayalı davanın reddine karar verilmiş, istinaf mahkemesince de davacının istinaf isteminin esastan reddine karar verilmiştir.

Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulunca 20.01.2023 tarihli ve 2021/2 E., 2023/1 K. sayılı içtihadı birleştirme kararı ile “Rehinle teminat altına alınmış ve ayrıca kambiyo senedine de bağlanmış alacağın tahsili amacıyla, borçlu aleyhine tahsilde tekerrür olmamak kaydı ile aynı anda ve sıra gözetilmeksizin hem rehnin paraya çevrilmesi yolu ile, hem de kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapılamayacağı” şeklinde karar verilmiştir. Nitekim Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 2020/6052 E., 2021/3247 K. sayılı ilamında da alacaklı tarafından borçlu aleyhine tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile icra takibine ve ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilamlı icra takibine konu borcun aynı borç ilişkisinden kaynaklanması karşısında İİK. madde 45 ve 167 düzenlemelerine aykırı mükerrer olan ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibi yapılamayacağı gerekçesine vurgu yapılmıştır. İİK. madde 45 ve 167 düzenlemeleri, Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 2020/6052 E., 2021/3247 K. sayılı ilamında ve Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 20.01.2023 tarihli ve 2021/2 E., 2023/1 K. sayılı içtihadı birleştirme kararında kabul edildiği üzere, hem rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılması hem de kambiyo senetlerine özgü takip yollarının birlikte yapılması durumu mükerrer takip olarak değerlendirilmiştir. Bu itibarla birinci takibin kambiyo senedine mahsus yolla başlatılan takip olması durumunda Dairemizin yerleşik

içtihatları ile de kabul edildiği üzere alacaklı, davalı kefil bakımından her zaman için tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla genel haciz yoluyla takip yapabileceği, borcun teminatını teşkil eden ipoteklerin müteselsil kefilin borcunun teminatını oluşturmadığı, bankanın müteselsil kefil aleyhine genel haciz yoluyla takibe girişmesinin yasaya ve sözleşmeye uygun olduğu gözetilerek karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde davalı kefil yönünden davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir.

VI. SONUÇ: Yukarda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin diğer temyiz itirazlarının REDDİNE, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULARAK KALDIRILMASINA, HMK'nun 373/1 hükmü uyarınca dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgiliye iadesine,02.07.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

11. HD. 02.07.2025 T. E: 138, K: 4792 (www.e– uyar.com)

203) Terditli olarak açılan, İİK m. 277 vd.na göre tasarrufun iptali olmadığı takdirde TBK'nun 19. maddesine dayalı muvazaalı işlemlerin iptali isteğine ilişkin davada, mahkemece öncelikle İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre değerlendirme yapılması, bu dava koşullarının olmadığının tespiti halinde TBK'nun 19. maddesine göre değerlendirme yapılması gerekirken, bu yönde açılmış bir dava yokmuş gibi karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü.

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı borçlular A. B. ve K. D. Mobilya Orman Ürünleri Dayanıklı Tüketim Malları Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi aleyhine yapılan takibin semeresiz kaldığını, borçluların alacaklılardan mal kaçırma amacı ile dava konusu taşınmazlarını 09.03.2015 ve 27.02.2015 tarihinde diğer davalı E. Ç.'a devrettiklerini belirterek, yapılan işlemlerin İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre olmadığı takdirde BK'nun 19.maddesi gereğince iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı K. D. Mobilya Orman Ürünleri Dayanıklı Tüketim Malları Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi vekili cevap dilekçesinde: borçlu müvekkilinin ödemeden acz halinde bulunmadığını, borcu karşılayacak alacaklarının olduğunu, davacı alacaklının da bu alacakları üzerine haciz koyabileceğini, tasarrufun borçtan önce olduğunu, hak düşürücü sürenin geçtiğini, İİK'nun 277 ve devamı maddeleri ve TBK'nun 19. maddesine göre satışın gerçek bir satış olduğunun ortadayken bu maddelere dayanılamayacağını savunarak davanın reddini istemiştir.

Diğer davalı E. Ç. vekili cevap dilekçesinde; satışın gerçek bir satış olduğunu savunarak haksız açılan davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile "...İzmir 12. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2021/489 Esas sayılı dosyasında davacıların A. B. ve K. D. Mobilya Orman Ürünleri Dayanıklı Tüketim Malları Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti, davalının Gelecek Varlık Yönetim AŞ olduğu takibin taliki veya iptali için açılan davadan davanın kabulü ile zamanaşımı nedeniyle takibin geri bırakılmasına karar verildiği, kararın İstinaf edilmesi üzerine İzmir Bölge Adliye Mahkemesi'nin 8. Hukuk Dairesi tarafından yapılan inceleme sonucunda İstinaf talebinin esastan reddine karar verildiği, bu kararında temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesi tarafından yapılan inceleme sonucunda 2022/12805 Esas ve 2023/4834 Karar sayılı ilamıyla hükmün onandığı ve kesinleşmiş olduğu tespit edilmiştir.

Tasarrufun iptali davalarında dava şartlarından ilki davacı açısından kesinleşmiş bir alacağın varlığıdır. Somut olayımızda davacının ıslahtan önceki dayandığı takip dosyasında alacağının zamanaşımına uğradığı mahkeme kararıyla tespit edilmiştir. Buna göre belirtilen takip dosyası açısından dava şartı gerçekleşmemiştir.

Davacı dava şartının gerçekleşmemesi üzerine davasını ıslah ederek yeni başlattığı İzmir 13. İcra Müdürlüğü'nün 2024/1904 Esas sayılı takip dosyası açısından tasarrufun iptalini istemiştir.

6100 sayılı HMK'nun ıslah ve maddi hataların düzeltilmesi başlıklı 176 . maddesinde ıslahın şekli ve süresi belirlenmiştir. Geçerli olarak yapılan tam ıslah işlemi üzerine yeni bir dava açılmış olmaz. Tamamen ıslah edilen dava ilk açılan davanın devamı niteliğinde olduğundan bunun doğal sonucu olarak ıslahın etkisi dava tarihi itibariyle sonuçlu olacaktır. Tam ıslahta ıslah için süre bir haftadır. Davacı tarafa 16/01/2024 tarihinde ıslah için 1 hafta süre verilmiştir. Davacı ıslah dilekçesini 21/02/2024 tarihinde süresi geçtikten sonra vermiş olduğundan ortada zamanında yapılmış bir ıslahta olmadığı.." gerekçesi ile davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve yasaya uygun olduğu ayrıca iptali istenilen tasarrufların 2015 yılında yapıldığı ıslahın ise 21.02.2024 tarihinde yapıldığı, yeni takipde 20.02.2024 tarihinde yapıldığından İİK'nun 284 ve 280/1 son cümlesine göre 5 yıllık hakdürücü sürenin geçmiş olduğu, BK'nun 19. maddesi kapsamında hak düşürücü süre söz konusu olmadığından, davacının yeni icra takibine dayanarak her zaman dava açması mümkün olduğu gerekçesi ile istinaf isteminin reddini karar vermiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde, dava ön koşullarının yargılama devam ederken tamamlanmasının mümkün olduğunu, bu kapsamda yeni ve kesinleşmiş bir takiplerinin bulunduğunu belirterek, kararın bozulmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Dava, terditli olarak açılan, İİK.nun 277 ve devamı maddelerine göre tasarrufun iptali olmadığı takdirde BK'nun 19. maddesine dayalı muvazaalı işlemlerin iptali isteğine ilişkindir.

HUMK'nun 388. maddesinin 3– 5 bentleri (HMK'nun 297/1– c) hükümlerine göre mahkeme kararlarının asgari olarak iki tarafın iddia ve savunmalarının özetleri yanında mahkemece incelenen maddi ve hukuki olay ve işlemleri mahkemeyi sonuca götüren gerekçelerin ne olduğu hususlarını içermesi de zorunludur. Bundan dolayı

mahkemece davanın hangi hukuksal nedene dayalı olarak ele alındığı da belirtilmek zorundadır. Zira bu niteleme sonucu hangi delilerin toplanması gerektiği, hangi ön şartların araştırılacağı ve hangi yargılama usulünün tatbik edileceği gibi hususlar aydınlığa kavuşacaktır. Bu kararlar aleyhine kanun yoluna başvurulduğunda da HUMK'nun 428. (HMK'nun 369.) maddesi uyarınca Yargıtay incelemesi sırasında ancak bu gerekçe ve nitelemeyi nazara alarak kararın usul ve yasaya uygun olup olmadığı denetlenebilecektir.

BK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan davalarda, davanın görülebilmesi için davacının borçludan bir alacağının olması hukuki yarar koşulu gereği zorunlu olmakla birlikte tasarrufun iptali davalarından farklı olarak kesinleşmiş bir takibin varlığı ön koşul değildir. Davacının bir alacağının olması davanın görülebilmesi için yeterlidir.

Somut olayda, davacı vekili dava dilekçesinde davanın İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre olmadığı takdirde BK'nun 19. maddesine dayandığını açıklamış, İlk Derece Mahkemesi de gerekçe bölümünde davanın her iki maddeye de dayalı olduğunu belirtmiştir.

Bu halde mahkemece öncelikle İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre değerlendirme yapılması, bu dava koşullarının olmadığının tesbiti halinde BK'nun 19. maddesine göre değerlendirme yapılması gerekirken, bu yönde açılmış bir dava yokmuş gibi yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olmuştur.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz harcının temyiz eden davacıya iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

19.06.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verilmiştir.

4. HD. 19.06.2025 T. E: 2024/10449, K: 9664 (www.e– uyar.com)

204) TBK'nun 19. maddesinde muvazaa hukuksal nitelemesine dayalı açılan davalarda 3. kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemesi amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerektiği, davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamak olduğu, muvazaaya dayalı iptal davasında davacı, muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürdüğü, İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen iptal davası açma hakkı davacının genel hükümlere, muvazaaya dayanarak dava açmasına engel olmadığı, davacının iddiasını kanıtlaması halinde ise iddianın tasarruf konusu malın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK'nun 283/1,2. maddesi kıyasen uygulanarak, iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınırların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulmasının gerekeceği, genelde denilebilir ki, borçlunun iptal edilebilecek tasarrufları, alacaklılarından mal kaçırılmasına yönelik olarak yapılan ivazsız veya aciz halinde yapılan tasarruflar ile alacaklılarına zarar verme kastıyla yapılan tasarruflar olduğu–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

Mahkemece, davanın kısmen kabulü ile; Kayseri ili İncesu İlçesi Kızılören Mahallesi 1153 ada 2 parsel sayılı taşınmazda borçlu davalı İsmail'e ait 1/2 hissenin İncesu Tapu Sicil Müdürlüğünün 3370 yevmiye numaralı 10/09/2018 tarihli satış akdi ile davalı Yakup'a satışına ilişkin tasarruf işleminin Adana 11. İcra Müdürlüğü 2015/3435 Esas sayılı takip dosyası, Ceyhan 1. İcra Müdürlüğü 2014/6955 Esas sayılı takip dosyası, Ceyhan 1. İcra Müdürlüğü 2014/6906 Esas sayılı takip dosyalarındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere iptali ile davacı tarafa Ceyhan 1. İcra Müdürlüğü 2021/523 Esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere tasarrufa konu taşınmaz üzerinde cebri icra yetkisi tanınmasına, davacının davalılar Keziban Kaplan, Neziha Öztekin, Mehmet Kızıltepe ve Metin Kızıltepe yönünden dava konusu olan Kayseri ili, İncesu ilçesi, Kızılören Mahallesi, 1153 Ada 1 parsel, 1153 Ada 3 parsel, 1153 Ada 4 parsel, 1153 Ada 9 parsel, 1414 parsel, 1167 Ada 9 parsel ve 1175 Ada 1 parsel sayılı taşınmazlara ilişkin açtığı davasının reddine karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF NEDENLERİ:

Karara karşı davacı vekili; borçlunun icra takibinden sonra alacaklılarından mal kaçırmak kastı ile kendisine intikal eden taşınmazlardaki tüm hisselerini bir gün sonra kardeşlerini devrettiğini, davalılardan Keziban, Neziha, Mehmet ve Metin'in cevap dilekçeleri ile taşınmazlardaki hisseleri borca karşılık devir aldıklarını ikrar ettiklerini, davalılar tarafından dosyaya miras taksim sözleşmesi sunulmamış olup devir işleminin borcun doğumundan sonra gerçekleştiğini, davalıların borçlunun ekonomik durumunu bilen kişilerden olduklarını, bu nedenle davaya konu tasarrufun iptale tabi olduğunu belirterek kararın kaldırılmasını ve davanın tümden kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

Karara karşı davalı Yakup vekili; dava konusu alacağın zamanaşımına uğradığını, ayrıca alacağın talep edilebilirliği yönünden hak düşürücü sürenin de geçtiğini, davacı tarafından borçlu hakkında aciz vesikası alınmaksızın işbu davanın açıldığını, bu nedenle davanın esasına girilmeksizin usulden reddine karar verilmesi gerektiğini, müvekkillinin alacaklıdan mal kaçırma kastı ile hareket etmediğini, davanın reddine karar verilmesi gerekirken kabulüne karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu belirterek kararın kaldırılmasını talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Dava, İ.İ.K'nın 277. vd. maddeleri ile BK'nun 19.maddesi gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İlk derece mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiş, karara karşı davacı vekili ve davalı Yakup vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların "geçersiz" ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

İİK'nun 282. maddesi gereğince davalı borçlu ve borçlu ile doğrudan veya dolaylı işlem yapan 3. kişiler arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunmaktadır.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması ve davanın beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılmış olması gerekir.

Bu ön koşulların bulunması halinde ise; İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278. maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Ancak; TBK'nun 19. maddesinde muvazaa hukuksal nitelemesine dayalı açılan davalarda ise; 3. kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemesi amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekir. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır.

Muvazaaya dayalı iptal davasında davacı, muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir. İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen iptal davası açma hakkı davacının genel hükümlere, muvazaaya dayanarak dava açmasına engel değildir. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde ise iddianın tasarruf konusu malın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek

İİK'nun 283/1,2. maddesi kıyasen uygulanarak, iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınırların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekecektir.

Davacı vekilinin ve davalı Yakup vekilinin istinaf başvurularının incelenmesinde;

Dava önşartları açısından yapılan incelemede;

Dava konusu uyuşmazlıkta, davalı borçlunun, alacaklı (temlik eden Denizbank ve TEB) ile imzalamış olduğu 22/09/2011 ve 31/12/2012 tarihli Bankacılık Hizmet Sözleşmesi ve Kredi Kartı Sözleşmesinden kaynaklı geri ödemelerin yapılmadığından bahisle borçlu aleyhine Adana 11. İcra Müdürlüğünün 2015/3435 (yeni esas 2021/2998) Esas sayılı dosyası ile Ceyhan İcra Müdürlüğünün 2014/6906 (yeni esas 2021523) ve 2014/6955 (yeni esas 2021/525) Esas sayılı dosyaları ile icra takibi başlatıldığı, davalı borçlu hakkındaki takibin kesinleştiği, 10/09/2021 ve 17/03/2021 tarihli haciz tutanaklarının İİK'nun 105. maddesi kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu, kaldı ki açılan dava TBK'nun 19.maddesine de dayanmakta olup bu durumda borçlu hakkında aciz belgesi ibrazı zorunluluğunun bulunmadığı (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 25/02/2020 tarihli, 2017/17– 1505 Esas, 2020/204 Karar sayılı ilamı), davalı borçlu ile davalı 3. Kişiler arasında yapılan 07/09/2018 ve 10/09/2018 tarihli tasarrufların takip konusu borçtan sonra yapıldığı, davanın 5 yıllık süre içinde açıldığı zira muvazaa iddiasına dayalı olarak davanın her zaman açılabileceği anlaşıldığından dava ön koşuları gerçekleşmiştir.

Davanın esasına yönelik yapılan incelemede;

Somut olayda; davalı borçlunun, alacaklı (temlik eden Denizbank ve TEB) ile imzalamış olduğu 22/09/2011 ve 31/12/2012 tarihli Bankacılık Hizmet Sözleşmesi ve Kredi Kartı Sözleşmesinden kaynaklı geri ödemelerin yapılmadığından bahisle borçlu aleyhine icra takipleri başlatıldığı, borçlunun adına kayıtlı taşımazları alacaklıdan mal kaçırma kastı ile kardeşlerine devrettiği belirtilerek iş bu davanın açılmış olduğu, davalıların ise davalı borçlunun söz konusu taşınmazlardaki hisselerini devir amacının alacaklıdan mal kaçırmak olmayıp, taraflar arasında murislerinden intikal eden taşınmazların miras paylaşımı kapsamında devir işlemi yapılmasından ibaret olduğunu belirterek davanın reddini savunmuş oldukları anlaşılmıştır.

Davacı vekili dava dilekçesinde ve aşamalardaki beyan dilekçelerinde; davalıların murisi olan Ali'den intikal eden taşınmazların mirasçıları arasında paylaşımına dair rıza– i taksim sözleşmesi yapmış olduklarını, buna göre davalı borçlu İsmail'in Kayseri ili, İncesu İlçesi, Kızılören Mahallesi, 1153 ada 1 parsel sayılı taşınmazdaki payına düşen hissesini annesi olan dava dışı Selvetiye'ye 07/09/2018 tarihinde, 1153 ada 2 parsel sayılı taşınmazdaki hissesini kardeşi Yakup'a 10/09/2018 tarihinde, 1153 ada 3 parsel sayılı taşınmazdaki hissesini kardeşi Metin'e 07/09/2018 tarihinde, 1153 ada 4 parsel sayılı taşınmazdaki hissesini kardeşi Keziban'a 07/09/2018 tarihinde,1153 ada 9 parsel sayılı taşınmazdaki hissesini kardeşi Neziha'ya 07/09/2018 tarihinde,1167 ada 9 parsel sayılı taşınmazdaki hissesini kardeşi Metin'e 07/09/2018 tarihinde ve 1175

ada 1 parsel sayılı taşınmazdaki hissesini kardeşi Mehmet'e 07/09/2018 tarihinde devrettiğini, davacıya da diğer mirasçılar tarafından 1153 ada 2 parsel sayılı taşınmazdaki hisselerin 1/2'sinin bırakılmış olduğunu, davacının bu defa davalı kardeşi Yakup'un öncesinde kendisine yapmış olduğu ekonomik yardımlar ve vermiş olduğu borçlar karşılığında taşınmazdaki 1/2 olan hissesini 10/09/2018 tarihinde davalı Yakup'a devretmiş olduğunu belirttiği anlaşılmıştır.

Genelde denilebilir ki, borçlunun iptal edilebilecek tasarrufları, alacaklılarından mal kaçırılmasına yönelik olarak yapılan ivazsız veya aciz halinde yapılan tasarruflar ile alacaklılarına zarar verme kastıyla yapılan tasarruflardır (Yargıtay 17.HD. 13.03.2018 Tarih, 2015/13861 Esas, 2018/2238 Karar sayılı ilamı).

Davalı tarafça, taraflar arasındaki devirlerin murislerinden intikal eden taşınmazların 07/09/2018 tarihli miras taksim sözleşmesi kapsamında yapıldığı belirtilmiş ise de, davalılar Mehmet, Metin ve Neziha vekilinin 09/06/2021 tarihli cevap dilekçesinde davalı borçlu İsmail'in yaşadığı ekonomik sıkıntılı dönemlerinde verdikleri borç paraların ve kendisine yaptıkları ekonomik katkıların karşılığı olarak ortak murisleri babaları Ali'den kendilerine intikal etmesi gereken miras payını davalılara borcunun ifası olarak temlik ettiklerine yönelik beyanda bulunmuş olduğu, buna göre davalıların esas iradelerinin bu yönde olduğu, devirler karşılığında herhangi bir bedelin ödendiğine yönelik davalılarca bir iddianın da bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Diğer yandan, davalı borçlu İsmail'in miras paylaşımı sırasında kendisine devri yapılan Kayseri ili, İncesu İlçesi, Kızılören Mahallesi, 1153 ada 2 parsel sayılı taşınmazın 1/2 hissesini, 1.750,00 TL bedelle davalı kardeşi Yakup'a 10/09/2018 tarihinde devretmiş olduğu, alınan bilirkişi raporuna göre taşınmaz hissesinin devir tarihindeki gerçek değerinin 11.244,40 TL olarak belirlenmiş olduğu görülmüştür. Bu devre ilişkin olarak davalının cevap dilekçesinde borçlu (İ)'nin yaşadığı ekonomik sıkıntılı dönemlerde kendisine verilen borç paraların ve yapılan ekonomik katkıların karşılığı olarak borcun ifası mahiyetinde verilmiş olduğunun belirtildiği, dinlenen davacı tanığı (Y)'nin de beyanının bu doğrultuda olduğu anlaşılmıştır.

Bu açıklamalar doğrultusunda, borca mahsuben yapılan taşınmaz devri mutad ödeme aracı olarak kabul edilmemekle birlikte, davalı borçlu ile davalı 3.kişilerin kardeş oldukları, dosya kapsamından davalıların borçlunun ekonomik durumundan ve aciz halinden haberdar olduklarını açıkça beyan ettikleri, … ili, … İlçesi, … Mahallesi, 1153 ada 2 parsel sayılı taşınmazın 1/2 hissesi yönünden bedeller arasında bulunan misli fark ve aksinin davalı tarafça ispat edilememesi, diğer hisseler yönünden ise bedelsiz olarak borca mahsuben devredilmiş olduklarına yönelik taraf beyanları nazara alındığında davanın tüm davalılar yönünden kabulüne karar verilmesi gerekirken davanın kısmen kabulüne dair verilen hüküm yerinde görülmemekle, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne, davalı Yakup vekilinin istinaf başvurusunun reddine karar vermek gerekmiştir.

HMK'nun 355. maddesi gereği, kamu düzenine aykırılık teşkil eden hususlar hariç tutularak, istinaf neden ve gerekçeleri ile sınırlı olmak üzere yapılan incelemede;

HMK 353/1– b– 2 maddesine göre "Yargılamada eksiklik bulunmamakla beraber, kanunun olaya uygulanmasında hata edilip de yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmadığı takdirde veya kararın gerekçesinde hata edilmiş ise düzelterek yeniden esas hakkında" duruşma yapılmadan karar verilebileceği düzenlenmiştir. Dosya kapsamına göre yeniden yargılama yapılmasına gerek bulunmadığı, davalı Yakup Kızıltepe vekilinin istinaf başvurusunun reddine, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile davanın tam kabulüne karar verilmek üzere HMK'nun 353/1– b.2 maddesi uyarınca ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği kanaati ile aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM:

Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– Davalı Yakup … vekilinin istinaf başvurusunun ESASTAN REDDİNE,

2– Davacı vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜ İLE;

3– HMK'nun 353/1– b.2 maddesi gereğince, Adana 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17.05.2022 tarih ve 2021/125 Esas, 2022/248 Karar sayılı kararının yeniden hüküm kurulmak üzere KALDIRILMASINA, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353.maddesinin 1.fıkrası (b) bendinin 2.maddesi uyarınca düzelterek yeniden esas hakkında karar verilmesi gerektiği anlaşılmakla;

4– DAVANIN KABULÜ İLE;

a– Kayseri ili, …… İlçesi, … Mahallesi, 1153 ada 2 parsel sayılı taşınmazın borçlu davalı İsmail … tarafından davalı Yakup …'ye devrine ilişkin 10.09.2018 günlü tasarruf işleminin,

b– Kayseri ili, …… İlçesi, … Mahallesi, 1153 ada 3 parsel sayılı taşınmazın borçlu davalı İsmail … tarafından davalı Mehmet ve Metin'e devrine ilişkin 07.09.2018 günlü tasarruf işleminin,

c– Kayseri ili, …… İlçesi, … Mahallesi, 1153 ada 4 parsel sayılı taşınmazın borçlu davalı İsmail … tarafından davalı Keziban …'a devrine ilişkin 07.09.2018 günlü tasarruf işleminin,

d– Kayseri ili, …… İlçesi, … Mahallesi, 1153 ada 9 parsel sayılı taşınmazın borçlu davalı İsmail … tarafından davalı Neziha … 'e devrine ilişkin 10.09.2018 günlü tasarruf işleminin,

e– Kayseri ili, …… İlçesi, … Mahallesi, 0 ada 1414 parsel sayılı taşınmazın borçlu davalı İsmail … tarafından davalı Neziha …'e devrine ilişkin 07.09.2018 günlü tasarruf işleminin,

f– Kayseri ili, …… İlçesi, … Mahallesi, 1167 ada 9 parsel sayılı taşınmazın borçlu davalı İsmail … tarafından davalı Metin …'e devrine ilişkin 07.09.2018 günlü tasarruf işleminin,

g– Kayseri ili, …… İlçesi, … Mahallesi, 1175 ada 1 parsel sayılı kreş nitelikli taşınmazın borçlu davalı İsmail … tarafından davalı Metin …'ye devrine ilişkin 07.09.2018 günlü tasarruf işleminin İPTALİ İLE;

– Davacıya Adana 11. İcra Müdürlüğü 2015/… Esas sayılı takip dosyası, Ceyhan 1. İcra Müdürlüğü 2014/6955 Esas sayılı takip dosyası, …… 1. İcra Müdürlüğü 2014/6906 Esas sayılı takip dosyaları ile …… 1. İcra Müdürlüğü 2021/… E. (Eski Esas: 2014/6955) Esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere tasarrufa konu taşınmazda davalı borçlu İsmail … tarafından devredilen hisse üzerinde cebri icra yetkisi tanınmasına,

5– a– Harçlar Kanunu uyarınca alınması gerekli 3.361,45 TL karar ve ilam harcından tamamlama harcı ile birlikte peşin alınan 1.273,49 TL harcın mahsubu ile bakiye, 2.087,96 TL harcın davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak Hazine'ye gelir kaydına,

6– Davacı tarafından yargılama aşamasında yatırılan 1.273,49 TL peşin harç ve 59,30 TL başvurma harcı ile birlikte tamamı davacı tarafça karşılanan 5.663,90 TL tebligat, posta, bilirkişi gideri olmak üzere toplam 6.937,39? TL yargılama giderinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya verilmesine,

7– Davacı kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden karar tarihinde yürürlükte bulunan A.A.Ü.T hükümleri uyarınca hesap olunan 30.000,00 TL vekalet ücretinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya verilmesine,

8– HMK'nun 333. maddesi uyarınca hükmün kesinleşmesinden sonra taraflarca yatırılan ve kullanılmayan gider avanslarının bulunması halinde ilgililerine iadesine, İstinaf giderleri bakımından;

9– İstinaf aşamasında duruşma yapılmadığı için istinaf incelemesi için vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

10– Harçlar Kanunu gereğince davalı Yakup Kızıltepe'den alınması gereken (davalının İlk derece Mahkemesinin 15.461,05 TL'lik miktara ilişkin istinaf başvurusun reddi nedeni ile bu miktara göre belirlenen) 1.056,14 TL istinaf karar harcından, davalı tarafından peşin yatırılan 265,00 TL istinaf karar ve ilam harcının mahsubuyla, bakiye 791,14? TL harcın davalı Yakup … 'den tahsili ile Hazineye gelir kaydına,

11– Davalı Yakup … tarafından yapılan istinaf giderlerinin kendi üzerinde bırakılmasına,

12– Davacı tarafından yatırılan istinaf karar harcının karar kesinleştiğinde ve talep halinde iadesine,

13– Davacı tarafından istinaf aşamasında harcaması yapılan posta ve tebligat gideri olmak üzere 266,00 TL istinaf giderinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya ödenmesine,

14– Kesin olan iş bu kararın taraflara tebliği, avans iade ve harç tahsil işlemlerinin HMK'nun 359/3. maddesi gereğince İlk Derece Mahkemesince yerine getirilmesine,

Dair, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 362. maddesi gereğince; miktar itibari ile KESİN olmak üzere dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda oy birliği ile karar verildi.17.06.2025

ADANA BAM 3. HD. 17.06.2025 T. E: 2023/1235, K: 2025/1488 (www.e–uyar.com)

205) Davalı banka tarafından açılan tasarrufun iptali davasında İİK. m. 281/2 uyarınca konulan ihtiyati haciz nedeniyle uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemi–Talep olmamasına karşın, tüm davacıları kapsar şekilde 'manevi tazminat talebinin reddine' şeklinde hüküm kurulmasının doğru olmadığı–Maddi tazminat talebinde faiz istemi–Davacı şirketin maddi tazminat istemi yönünden davanın kısmen kabulü ile komisyon bedeli ve teminat bedelinin kullanılamamasından kaynaklı faiz kaybı olmak üzere maddi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili ile davacı şirkete ödenmesi gerektiği–

İlk Derece Mahkemesince bozmaya uyularak verilen karar davacılar vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacılar vekili dava dilekçesinde; müvekkili şirket tarafından 23.11.2012 tarihinde satın alınan davaya konu 1853 ada, 316 parsel sayılı taşınmaz üzerine inşa edilecek olan yapının 16.500.000,00 TL bedelle dava dışı S. Şirketine satışı konusunda 10.02.2014 tarihinde protokol imzalandığını, Adana 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2014/… esas sayılı dosyasında açılan tasarrufun iptali davasında davalı bankanın talebiyle İİK'nun 281. maddesinin 2. fıkrası uyarınca davaya konu taşınmaz üzerine 25.04.2014 tarihinde konulan ihtiyati haciz nedeniyle kamuya terk işlemi yapılamadığından inşaat ruhsatının alınıp süresinde inşaata başlanamadığını, bu nedenle alıcı firmanın sözleşmeyi feshettiğini, fesih nedeniyle müvekkili şirketin kazanç kaybına, inşaata bir yıl geç başlanılması nedeniyle kira kaybına uğradığını, artan inşaat maliyetlerinden kaynaklı zararın oluştuğunu, tasarrufun iptali dosyasına ihtiyati haczin kaldırılması amacıyla ibraz edilen teminat mektubu için dava dışı bankaya bloke edilen 500.000,00 TL nakit paranın kullanılamamasından kaynaklı faiz kaybı olduğunu, teminat mektubu için bankaya komisyon da ödendiğini, haksız ihtiyati haciz nedeniyle şirket ortağı olan müvekkillerinin ticari itibarlarının zarar gördüğünü belirterek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 100.000,00 TL maddi tazminatın dava tarihinden itibaren en yüksek oranda ticari mevduat faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacı şirkete ödenmesine, davacı A. D. Y. için 3.000.000,00 TL manevi, davacı F. A. için 2.000.000,00 TL manevi, davacı H. O. için 2.000.000,00 TL manevi, davacı A. O. için 2.000.000,00 TL manevi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsili ile anılan davacılara ödenmesine karar verilmesini talep etmiş; 25.05.2018 tarihli ıslah dilekçesiyle davacı şirketin maddi tazminat talebini 5.100.000,00 TL'ye yükseltmiş, manevi tazminat taleplerini davacı A. Yaman için 2.000.000,00 TL, davacı F. A. için 1.000.000,00 TL, davacı H. O. için 1.000,000,00 TL, davacı A. O. için 1.000.000,00 TL olarak ıslah ettiklerini bildirmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; tasarrufun iptali davasında taraf olmayan davacı gerçek kişiler yönünden davanın aktif husumet yokluğundan reddi gerektiğini, ihtiyati haczin taşınmazda inşaat yapılmasına engel teşkil etmediğini, zararla ihtiyati haciz arasında nedensellik bağı bulunmadığını, davaya dayanak olarak bildirilen 10.02.2014 tarihli adi yazılı protokolün her zaman düzenlenmesinin mümkün olduğunu, bu protokolün tanzim tarihinden sonra ilgili belediye nezdinde bir inşaat ruhsat başvurusu yapılmadığını, ihtiyati haczin yalnızca 5 aylık bir süreyi kapsadığını belirterek davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 29.06.2018 tarihli ve 2017/737 …, 2018/… Karar sayılı kararı ile; davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacılar vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine; Bölge Adliye Mahkemesinin 05.03.2019 tarihli ve 2018/… Esas, 2019/… Karar sayılı kararı ile istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesinin 05.03.2019 tarihli ve 2018/… Esas, 2019/… Karar sayılı kararı ile istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

Bölge Adliye Mahkemesinin 05.03.2019 tarihli ve 2018/… Esas, 2019/… Karar sayılı kararının süresi içinde davacılar vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Dairenin 09.03.2021 tarihli ve 2019/… Esas, 2021/1088 Karar sayılı ilamıyla; davacılar A. D. Y., F. A., H. O. ve A. O.'un tüm, davacı şirketin diğer temyiz itirazlarının reddine karar verilerek "dava konusu 316 parsel sayılı taşınmaz kaydına konulan ihtiyati haczin haksız olduğunun, tasarrufun iptali davasında verilen ret kararı ile sabit olduğu, haksız haciz nedeniyle davacı şirketin, dava dışı bankaya teminat mektubu karşılığı depo ettiği ve kullanamadığı 500.000,00 TL'nin, ihtiyati haczin konulduğu 25.04.2014 ile kaldırıldığı 29.09.2014 tarihleri arası işlemiş faizlerinden oluşan zararının ve dava dışı bankaya ödemek zorunda kaldığı teminat mektubundan kaynaklı komisyon bedelinin maddi zarar olarak kabulü ile bu miktarların hüküm altına alınması gerekirken, davacı şirketin maddi tazminat isteminin tümden reddine karar verilmesinin doğru olmadığı" gerekçesiyle Bölge Adliye Mahkemesi kararı kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin 24.03.2022 tarihli ve 2021/… Esas, 2022/… Karar sayılı kararı ile bozmaya uyularak yapılan yargılama neticesinde; davacılar A. D. Y., F. A., H. O., A. O.'un maddi tazminat taleplerinin reddine, davacı şirketin maddi tazminat talebinin kısmen kabulü ile 6.565,86 TL komisyon bedeli, 25.270,55 TL ihtiyati haciz dönemine ilişkin işlemiş faiz olmak üzere toplam 31.836,41 TL maddi tazminatın davalıdan tahsili ile davacı şirkete verilmesine, fazlaya ilişkin talebin reddine, davacıların

manevi tazminat taleplerinin reddine karar verilmiş; hüküm, taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

Dairemizin 21.11.2022 tarihli ve 2022/… Esas, 2022/… Karar sayılı ilamıyla; davalı vekilinin tüm, davacılar vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine karar verilerek "Davacılar vekilinin dava dilekçesinde, davacı gerçek kişiler için davalıya manevi tazminat istemini yönelttiği, davacı gerçek kişiler yönünden maddi tazminat talebinde bulunmadığı, şu halde mahkemece, talebi aşar şekilde davacı gerçek kişilerin maddi tazminat taleplerinin reddine ve davalı yararına vekalet ücretine hükmedilmesinin HMK'nun 297/2. maddesine uygun düşmediği, dava dilekçesinde davacı şirket yönünden talep edilen maddi tazminatın dava tarihinden itibaren faiziyle birlikte davalıdan tahsilinin istenilmiş olduğu, ancak mahkemece bu husus hakkında bir hüküm kurulmadığı anlaşılmakla, davacı şirket uğradığı maddi zararın faiziyle birlikte ödetilmesini istemiş bulunmasına karşın, mahkemece faiz talebinin de değerlendirilmesi gerekirken, bu talebe ilişkin olumlu ya da olumsuz bir karar verilmemiş olmasının HMK'nun 297/2. maddesine uygun düşmediği, dava dilekçesinde davacı şirketin, davalıdan manevi tazminat talebi olmamasına karşın, mahkemece talebi aşar şekilde tüm davacıları kapsar şekilde manevi tazminat talebinin reddine şeklinde hüküm kurulmasının doğru olmadığı" gerekçesiyle hükmün bozulmasına karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin ilam başlığında belirtilen kararı ile bozmaya uyularak yapılan yargılama sonucunda; davacı şirketin maddi tazminat istemi yönünden davanın kısmen kabulü ile 6.565,86 TL komisyon bedeli, 25.270,55 TL teminat bedelinin kullanılamamasından kaynaklı faiz kaybı olmak üzere toplam 31.836,41 TL maddi tazminatın dava tarihi olan 29.01.2016 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili ile davacı şirkete ödenmesine, fazlaya ilişkin istemin reddine, davacılar A. O., A. D. Y., F. A. ve H. O.'un manevi tazminat istemi yönünden davanın reddine karar verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacılar vekili temyiz dilekçesinde; davalı bankanın ortaya çıkan zarardan kusursuz sorumlu olduğunu, inşaat yapılacak yerlerde belediyeye terki gereken alanlar var ise bu terk işlemleri yapılmadıkça inşaat ruhsatı verilemeyeceğini, maddi tazminat isteminin tümden kabulü gerektiğini, kısmen kabul kararı verilen 31.836,41 TL yönünden dava tarihinden itibaren yasal faiz işletilmemesinin hukuka aykırı olduğunu, maddi tazminat isteminin davacı şirket yönünden olduğunu, davacı gerçek kişiler yönünden maddi tazminat talepleri olmayıp manevi tazminat talebinde bulunulduğunu, mahkemece gerçek kişi davacılar yönünden maddi tazminat talebinin reddi ile bu nedenle davalıya vekalet ücretine hükmedilmesinin hatalı olduğunu, davacı gerçek kişiler yönünden manevi tazminat talebinin reddine karar verilmesinin yerinde olmadığını beyan etmektedir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davalı banka tarafından 2004 sayılı İcra İflas Kanunu'nun 277. maddesi uyarınca açılan tasarrufun iptali davasında anılan Kanun'un 281/2. maddesi uyarınca konulan ihtiyati haciz nedeniyle uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemine ilişkindir.

Temyizen incelenen İlk Derece Mahkemesi kararının bozmaya uygun olduğu, kararda ve kararın gerekçesinde hukuk kurallarının somut olaya uygulanmasında bir isabetsizlik bulunmadığı, bozmaya uyulmakla karşı taraf yararına kazanılmış hak durumunu oluşturan yönlerin ise yeniden incelenmesine hukukça imkân bulunmadığı anlaşılmakla, temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacılar vekilinin yerinde görülmeyen tüm temyiz itirazlarının reddi ile usul ve kanuna uygun olan kararın ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz harcının temyiz eden davacılara yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

26.05.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 26.05.2025 T. E: 2024/8629, K: 8518 (www.e– uyar.com)

206) Tasarrufun iptali davasında; dava konusu taşınmazların satış bedeli ile gerçek değeri arasında fahiş fark bulunmadığı, taşınmazları devralan üçüncü kişi ve ardından devralan dördüncü kişi şirketlerin davacıya borcu olmadığı gibi borçlu ile aralarında organik bağ bulunsa dahi bu bağın ancak borçlu ile üçüncü kişi arasında hukuki sonuç doğuracağı, ayrıca devralanların borçlunun mali durumunu ve alacaklıları ızrar kastını bildiklerinin ispatlanamadığı, öte yandan satışın ticari işletme devri niteliğinde olduğu kabul edilse bile keyfiyetin davacı alacaklıya mail yoluyla bildirildiği, emlakçı aracılığıyla dava konusu taşınmazların satışı için ilan verildiği, bu ilanların iki yıl süreyle kaldığı ve böylece İİK'nun 280/3. maddesindeki karinenin çürütüldüğü gözetilerek davanın reddine karar verilmesi gerekirken kabulüne karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle hükmün bozulması gerektiği–

Mahkeme kararı davalılar ...,... ve ... vekili tarafından duruşma istemli temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 10.12.2024 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen gün ve saatte davalılar ... ve ... vekili ..., ..., ... ve davacı vekili ... ve ... geldiler. Taraflar vekillerinin sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için uygun görülen 12.05.2025 gününde Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlenerek dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalılardan borçlu ...'nin İstanbul Ticaret Sicilinde kayıtlı bir şirket olup, davacının da İngiltere'de faaliyet gösteren bir banka olduğunu, dava dışı İngiliz vatandaşı olan ...'ın davalı ... aracılığı ile ...'nda bulunan ...'e ait 3 parsel arazinin yatırım yapmak amacıyla satın alınması için davacı bankadan kredi kullandığını ve bu konuda bir sözleşme düzenlendiğini, kredinin geri ödenmemesi üzerine davalı ...'ya yazılı bildirim yapıldığını, herhangi bir sonuç elde edilemediğini, ancak dava konusu taşınmazların borçlu ile aynı gruba bağlı davalılar ... ve ...'e satıldığını tespit ettiklerini, davalı ...'nun söz konusu satışları İcra ve İflas Kanunu'nun 280/1 maddesi uyarınca alacaklılardan mal kaçırma kastıyla yaptığını, davalı ... tarafından gerçekleştirilen satışların tümünün aynı tarihte ve aynı gruba bağlı ve ... ailesince yönetilen ... ve ...'e yapılmış olmasının kötü niyetli olduğunun göstergesi olduğunu, davalı ... ve ...'in ...'nun ekonomik ve ticari durumundan haberdar olmaları gerektiğini, zira her iki tarafın aynı iş kolunda faaliyet gösterdiklerini ve satış tarihinden yaklaşık bir ay önce de ... lehine tesis edilen ipotek nedeniyle davalılar ... ve ...'in ...'nun ekonomik açıdan zorluk yaşayan bir şirket olduğunu bilmeleri gerektiğini, diğer yandan İİK'nun 280/ son maddesine göre davalılar ... ve ...'in ...'nun alacaklılarına zarar verme kastını bildiğinin karine olarak kabul edilmesi gerektiğini, zira davalı ...'nun taşınmazların satış tarihinden üç ay önce alacaklılarına haber verme yükümlülüğü olmasına rağmen davalı ... ile diğer davalıların bu konuda bir bildirimde bulunmadıkları gibi gerekli ilanları da yaptırmadıklarını belirterek dava konusu taşınmazlarla ilgili olarak davalı

... ile diğer davalılar arasında yapılan satış işlemlerinin İİK'nun 280 maddesi gereğince iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı ... vekili cevap dilekçesinde; davacının elinde aciz belgesinin bulunmadığını ve kesinleşmiş bir icra takibinin de olmadığını, diğer yandan davacının davalı şirketten alacağının bulunmadığını, dava konusu taşınmazların satışının alacaklılara zarar verme kastı, hile ya da muvazaadan ari, gerçek bir satış işlemi olduğunu belirterek davanın reddini istemiştir.

Diğer davalılar ... ve ... vekili cevap dilekçesinde; diğer davalı ile müvekkilleri arasında gerek organik ve gerekse ticari ve şahsi herhangi bir ilişki bulunmadığını, müvekkillerine ait diğer grup şirketlerinin de, ... ile herhangi bir bağı olmadığını, satın alınan taşınmazların bitişik nizam olup ayrı ayrı alınmaları mümkün olmayan ve yine bu şekilde alınması halinde müvekkilleri tarafından düşünülen ticari yatırımın gerçekleşmesi mümkün olacağından üç taşınmazın bir bütün olarak satın alındığını, sonuç olarak dava konusu taşınmazların bitişik nizam olup satın alınan turistik tesisin dava konusu taşınmazlar üzerinde kurulduğunu, bu nedenle satın alma işleminin de aynı gün gerçekleştiğini, müvekkillerinin ...'nun ekonomik durumunu ya da alacaklarını bilebilecek durumda olmadıklarını, zira ...'nun ülke genelinde tanınmış bir firma olup satın alınan taşınmazların tapu kayıtları üzerinde de herhangi bir şerh olmadığını, taşınmazların müvekkilleri tarafından emlak komisyonculuğu yapan bir şirket aracılığı ile alındığını ve müvekkillerinin iyi niyetli olduğunu belirterek davanın reddini istemiştir.

III. MAHKEME KARARI

Mahkemenin 30.05.2017 tarihli ve 2012/235 Esas, 2017/190 Karar sayılı kararı ile; "104 ada 19 parsel sayılı taşınmazı satın alan ...'in yaşı itibariyle böyle bir taşınmazı 20.030.000,00 TL ödeyerek satın almasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, ayrıca taşınmaz üzerinde 08/04/2011 ve 28/04/2011 tarihinde lehine ipotek tesis edilen ...' nin ortakları arasında davacı ...'in babası ... ve annesi ...'in bulunduğu ve davalı ... şirketinin ortaklarından birinin de ... ailesinden olduğu, bu durum itibariyle davalılar ... ve ...'un birlikte hareket ettiği, her ne kadar davalılar .... ve ... vekili bu satıştan davacı tarafın da haberi olduğunu beyan ederek İİK'nun 280/4 maddesinin koşullarının oluşmadığını iddia etmiş ise de, dosya kapsamı itibariyle bu hususun kanıtlanamadığı, davalı ...'nun davacı tarafla aralarında düzenlenmiş olan ... Sözleşmesi nedeniyle davacıya borçlu olduğu ve bu süreçte dava konusu olan taşınmazları diğer davalılara devretmesindeki amacının alacaklılardan mal kaçırmaya yönelik olduğu gerekçesiyle davanın kabulü ile; ... İli ... İlçesi ... bulunan ve tapuda 104 ada 19 parselde kayıtlı taşınmazla ilgili olarak davalı ... tarafından diğer davalı ...'e yapılan taşınmaz satış işleminin, ... İli ... İlçesi .... bulunan ve tapuda 104 ada 29 parsel ile 103 ada 12 parselde kayıtlı taşınmazla ilgili olarak davalı ... tarafından diğer davalı ...'ye yapılan taşınmaz satış işleminin İİY'nın 280. maddesi gereğince iptaline" karar verilmiştir.

IV. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı ... ve ... vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

Yargıtay (Kapatılan) 17. Hukuk Dairesinin 30.04.2019 tarihli ve 2018/1699 Esas, 2019/5320 Karar sayılı ilamı ile; "...Somut olayda, dosya içeriğinden, dava konusu 19 nolu parselin 104 ada 40 ve 41 nolu parseller olarak ifraz gördüğü ve malik üçüncü kişi .... tarafından, 31.05.2013 tarihinde dava dışı ...'ne ayni sermaye olarak devredildiği 40 nolu parselin 03.12.2015 tarihinde kat mülkiyetine çevrilerek tedavül gördüğü, 41 nolu parselin ise ... tarafından 30.06.2016 tarihinde yine dava dışı ...'ne devredildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, mahkemece davacıdan, her iki parselin davalı üçüncü kişilerden ve onların devrettiği kişilerden satın alan bu şahıslara davayı yöneltip yöneltmeyeceği yada bedele dönüştürüp dönüştürmeyeceği sorularak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekmektedir.

Mahkemece, resen dikkate alınması gereken bu durumun göz ardı edilerek, infaz kabiliyeti olmayacak şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olmuştur." gerekçesi ile karar bozularak dosya kararı veren Mahkemeye gönderilmiştir.

B. Mahkemece Bozmaya Uyularak Verilen Karar

Mahkemenin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davaya konu taşınmazlardan 104 Ada 19 Parsel sayılı taşınmazı satın alan ...'in satış sürecindeki yaşı itibariyle böyle bir taşınmazı 20.030.000,00 TL ödeyerek satın almasının mevcut yaş ve konumuyla örtüşmediği, aynı taşınmaz üzerine 08/04/2011 ve 28/04/2011 tarihlerinde lehine ipotek tesis edilen ... 'nin ortakları arasında ...ve ...'in bulunduğu, adı geçen bu şahısların ...'in anne ve babaları olduğu, yine ...'nin ortaklarından birinin de ... ailesinden olduğu, dava konusu 19 nolu parselin 104 ada 40 ve 41 nolu parseller olarak ifraz gördüğü ve malik üçüncü kişi ... tarafından, 31.05.2013 tarihinde dava dışı ...'ne ayni sermaye olarak devredildiği 40 nolu parselin 03.12.2015 tarihinde kat mülkiyetine çevrilerek tedavül gördüğü, 41 nolu parselin ise ... tarafından 30.06.2016 tarihinde yine dava dışı ...'ne devredildiği, devralan şirketlerin de davalılar ... ve ... ile aynı gruba bağlı ve ... ailesince yönetilen şirketler olduğunun ticaret sicil kayıtları ile sabit olduğu, dolayısıyla davalılar arasında organik bağın bulunduğu, tüm bu şartlarda davaya konu tasarruflarda ızrar kastının bulunduğu ve alacaklısından mal kaçırma gayesiyle hareket edildiği vicdani kanaatine varıldığı gerekçesiyle davanın kabulüne, ... ili, ... ilçesi, ... mevkii, 103 ada, 12 parsel ile 104 ada 29 parsel sayılı taşınmaz ile yine aynı yer 104 ada 40 parsel 385 / 38068 cilt/ sayfa 385 / 38069 cilt/ safya, 385 / 38070 cilt/ sayfa, 385/ 38071 cilt/ sayfa, 385 / 38072 cilt/ sayfa, 385 / 38073 cilt/ sayfa, 385 / 38074 cilt/ sayfa, 385 / 38075 cilt/ sayfa, 385 / 38076 cilt/ sayfa, 386 / 38139 cilt/ sayfa, 386 / 38140 cilt/ sayfa, 386 / 38172 cilt/ sayfa, 386 / 38217 cilt/ sayfa, 387 / 38232 cilt/ sayfa, 387 / 38233 cilt/ sayfa, 387 / 38234 cilt/ sayfa, 387 / 38235 cilt/ sayfa, 387 / 38236 cilt/ sayfa, 387 / 38237 cilt/ sayfa, 387 / 38238 cilt/ sayfa, 387 / 38239 cilt/

sayfa, 387 / 38240 cilt/ sayfa, 387 / 38241 cilt/ sayfa, 387 / 38242 cilt/ sayfa, 387 / 38243 cilt/ sayfa, 387 / 38244 cilt/ sayfa, 387 / 38245 cilt/ sayfa, 387 / 38246 cilt/ sayfa, 387 / 38247 cilt/ sayfa, 389 / 38448 cilt/ sayfa, 389 / 38450 cilt/ sayfa, 389 / 38469 cilt/ sayfa, 389 / 38476 cilt/ sayfa, 389 / 38488 cilt/ sayfa, 389 / 38492 cilt/ sayfa, 389 / 38494 cilt/ sayfa, 389 / 38505 cilt/ sayfa, 389 / 38506 cilt/ sayfa, 389 / 38507 cilt/ sayfa, 389 / 38508 cilt/ sayfa, 389 / 38509 cilt/ sayfa, 389 / 38512 cilt/ sayfa, 389 / 38514 cilt/ sayfa, 389 / 38516 cilt/ sayfa, 389 / 38519 cilt/ sayfa, 389 / 38521 cilt/ sayfa, 390 / 38522 cilt/ sayfa, 385 / 38052 cilt/ sayfa, 385 / 38053 cilt/ sayfada kayıtlı taşınmazlar ve 104 ada 41 parsel 108 / 10616 cilt/ sayfada kayıtlı taşınmazlarda davalılar arasındaki tasarrufların... 23. İcra Müdürlüğünün ... esas (... 3. İcra Müdürlüğü ... esas) sayılı dosyası kapsamındaki alacak ve ferileriyle sınırlı kalmak kaydıyla iptaline, davacı alacaklıya tasarrufa konu gayrimenkuller üzerinde asıl alacak ve ferileri yönünden işlem yapmak üzere haciz ve satış yetkisi verilmesine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar ..., ... ve .... vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalılar ..., ... ve .... vekili temyiz dilekçesinde; dava konusu taşınmazları davalı ...'dan satın alan ve devamında ticari hayatın gereklerine uygun olarak devirleri gerçekleştiren tüm şirketlerin ... ailesine ait ... şirketlerinden olduğunu, ... ailesinin sahip olduğu ... ait şirketleri ile Türkiye turizm sektörünün ilk 10'u içerisindeki öncülerinden olduğunu, ...'in ise yaklaşık olarak 1 milyar doların üzerinde bir varlığı yöneten, 6.000 üzerinde çalışana sahip ...'un bir üyesi ve küçük yaştan beri şirket işlerini öğrenen devamında yöneten yöneticilerden olduğunu, taşınmaz satımının tapuda resmi şekilde yapılması zorunlu bir koşul (m.237/2) olduğundan resmi senette bedelin ödendiğinin yazılmasına rağmen bunun aksini yani bedelin ödenmediğini iddia edenin Türk Medeni Kanunu m.6'ya göre bu iddiasını ispat etmek ve bu konuda aynı güçte yazılı kanıt sunma yükü altında olduğunu, davalı– üçüncü kişinin ailesinin davacı alacaklıya bir borcu olmadığından, yani söz konusu aile şirketleri borçlu konumda yer almadığından, bu hususun iptal sebebi olamayacağını, yine davalı– üçüncü kişiler arasındaki organik bağın da tasarrufun iptali davası için 'kabul sebebi' olarak değerlendirilmemesi gerektiğini, organik bağın ancak borçlu ile üçüncü kişi arasında olması halinde değer taşıyacağını, yine ... bağlı ... tarafından yapılan ipotek tesis işleminin ise devir gerçekleşmeden gönderilmiş olan kapora – emlak komisyonu niteliğindeki tutarın güvence altına alınması adına tesis edildiğini, taşınmazlar bitişik nizam olup, aynı gün ... tarafından satın alındığını, üzerindeki harabe niteliğinde bulunan eski otel yıkılıp yerine ... oteli inşa edildiğini, asıl borçlu ... ile müvekkillerin hiçbir organik bağı olmadığını, taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında mislini aşan fark olmadığını, davalı– borçlu .... İle davalı üçüncü kişi ... ve ...'nin ortakları arasında yakın hısımlık (İİK. m. 278/III– 1) bulunmadığını, davalı– üçüncü kişilerin, davalı– borçlu ile aynı sektörde faaliyet göstermediğini, hangi tarihli, hangi tasarrufun iptal edildiğinin kararda açıkça

yazılması gerektiğini, dava konusu yerlerin ticari işletme olmadığını, hiçbir zaman da ... tarafından işletilmediğini, taşınmazın bir kısmı otel bir kısmı devre mülk şeklinde halen ... olarak işletilmekte olduğunu, davalının ... aracılığı ile bu taşınmazın satışı için uzun bir süre çaba gösterdiğini ve bu durumun tasarrufun iptali davasına konu taşınmazların satışından çok önce davacıya bildirildiğini gösterdiğini, davalı ...'nin esasen taşınmaz alıp bu taşınmazı satmak için kurulduğunu, faaliyet alanının da bu olduğunu, davacının "bu satıştan haberdar olmadığını" ileri sürmesinin gerek maillerdeki satışı destekleyen yazışmaları, gerekse 2 yıldan fazla satış ilanında kaldığından hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini belirterek yerel mahkeme kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Dosya içeriğine, bozmanın mahiyeti ve kapsamına göre taraflar arasındaki uyuşmazlık, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası atfıyla uygulanmasına devam olunan mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun (1086 sayılı Kanun) 428 inci maddesi, 438 inci maddesinin yedi, sekiz ve dokuzuncu fıkraları ile 439 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddeleri.

Değerlendirme

İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280.maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278.maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal

kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmişse de, varılan sonuç dosya kapsamı ve mevcut delil durumuna uygun düşmemektedir. Davaya konu taşınmazlardan 104 Ada 19 Parsel sayılı taşınmazı satın alan ...'in satış sürecindeki yaşı itibariyle böyle bir taşınmazı 20.030.000,00 TL ödeyerek satın almasının mevcut yaş ve konumuyla örtüşmediği belirtilmişse de, dosya kapsamından, dava konusu taşınmazların tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında mislini aşan bedel farkı olmadığı, tapu devir senedinde gösterilen satış bedelinin davalı borçluya ödendiğinin resmi devir senediyle ispatlandığı, taşınmazları devralan 3.kişinin satın alacak maddi durumu olmadığının ispatı halinde dahi, bu durumun davalı 3.kişi ...'in, davalı borçlunun mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilen ya da bilmesi gereken kişilerden olduğunu ispata yeterli olmadığı, kaldı ki davalı ...'in dava konusu taşınmaz üzerine inşa edilen otelin sahibi olan diğer devralan davalılar ... şirketlerin ortakları olan ... ve ...'in oğlu olup, taşınmazın oğulları adına satın alınmasının hayatın olağan akışına uygun olduğu anlaşılmaktadır.

Ayrıca taşınmazlar üzerine 08/04/2011 ve 28/04/2011 tarihlerinde lehine ipotek tesis edilen ...'nin ortakları arasında ...ve ...'in bulunduğu belirtilmişse de, dava konusu taşınmazın devralınmasından önce 08.04.2011 tarihinde lehine ipotek tesis edilen .... tarafından taşınmazların devredilmesine aracılık eden ... Gayrimenkul hesabına arsa önalım kaporası açıklamasıyla 340.000,00 Euro ödeme yapıldığı ve bu ödemeyi teminat altına almak için taşınmazlar üzerine ipotek tesis edildiği görülmektedir. Her ne kadar devralan şirketlerin, davalı 3.kişi Kuantum ... ve ... ile aynı gruba bağlı ve ... ailesince yönetilen şirketler olduğu ticaret sicil kayıtları ile sabit olup, davalılar arasında organik bağ bulunsa da, organik bağ ancak borçlu ile üçüncü kişi arasında olması halinde değer taşır. Ancak bu durumda, üçüncü kişinin, borçlunun mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilebilecek durumda olduğu kabul edilebilecektir. Dava konusu taşınmazları borçludan devralan davalı 3. kişi ... ve daha sonra taşınmazların devredildiği diğer davalı 4.kişi şirketlerin davacı alacaklıya bir borcu olmadığından, yani söz konusu aile şirketleri borçlu konumda yer almadığından, taşınmazları devralan davalı– üçüncü kişiler ve üçüncü kişilerden devralan dördüncü kişiler arasındaki organik bağın da iptal sebebi olarak değerlendirilmemesi gerektiği, bunun dışında davalı 3.kişi ..., ... diğer davalı şirketler ile davalı borçlu ...'nin faaliyet alanlarının farklı olduğu, şirketlerin merkez adreslerinin de farklı şehirlerde olduğu anlaşılmış olup, yakın ve tanışık olduğu ya da İİK'nun 280/1. maddesi gereğince borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğu da ispat edilememiştir.

Öte yandan; İİK'nun 280/3 maddesinde ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızrar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızrar kastıyla hareket ettiğinin kabul edildiği, bu karinenin, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğinin veya ticari işletmenin

bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların ıttılaını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunun ispatla çürütülebileceği hüküm altına alınmıştır.

Somut olayda; dava konusu taşınmazların üzerinde otel bulunduğu, böylelikle davaya konu tasarrufların İİK'nun 280/3. maddesi gereğince ticari işletme devri niteliğinde olduğu anlaşılmış ise de; davalı borçlu ... tarafından 07.04.2009 tarihinde dava konusu taşınmazların satışı için ... Gayrimenkul ile sözleşme yapıldığı, ... aracılığıyla ilan verildiği, ... aracılığıyla taşınmazların satışı konusunda ilanlar yapıldığı ve bu ilanların 2 yıl süreyle kaldığı, dosya kapsamında bulunan mail yazışmalarında ... taşınmazlarla ilgili değerlendirmelerine ilişkin belgelerin davacı banka temsilcilerine ulaştırıldığı ve bununla ilgili konuşmaların bulunduğu, böylece iptal davasını açan davacı alacaklıya keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğinin ispatlandığı ve bu durumda İİK'nun 280/3. maddesindeki gerekli şartların yerine getirilerek karinenin bertaraf edildiği anlaşılmıştır.

Bu durumda mahkemece tüm bu maddi ve hukuki olgular birlikte değerlendirilerek davanın reddine karar verilmesi gerekirken hatalı yorum ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

VI. KARAR

Yukarıda açılanan sebeplerle davalılar ..., ... ve ... vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile temyiz olunan mahkeme kararının BOZULMASINA,

000,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak duruşmada vekille temsil olunan davalılar ... ve ...'ye verilmesine,

Duruşmada vekille temsil olunmayan davalı ... yararına vekalet ücreti taktirine yer olmadığına,

Peşin alınan temyiz harcının istek hâlinde davalılar ... ve ...'ye iadesine,

Dosyanın mahkemesine gönderilmesine,

12.05.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

4. HD. 12.05.2025 T. E: 2024/8300, K: 7552 (www.e– uyar.com)

207) Somut olayda, ilk derece mahkemesince verilen kararın istinaf incelemesi aşamasında iken, davacı banka vekili ve davalı vekilinin taraflar arasında ibraname imzalandığı ve davacı vekilinin davadan feragat edeceğine dair beyan dilekçesi sunduğu görülmüştür. Hükmün kesinleşmesinden önce davacının davadan feragat etmesi nedeniyle bu konuda hüküm kurulması görevi ilk derece mahkemesine ait bulunduğundan, diğer tarafından sunulan ibraname kapsamında davanın konusuz kalıp kalmadığının değerlendirilmesi gerekeceğinden bir karar verilmek üzere hükmün kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği–

III.İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI:

Nazilli 1. Asliye Hukuk Mahkemesi' nin 16/06/2022 tarih 2018/677 Esas 2022/334 Karar nolu ilamı ile; "1– Davanın KABULÜNE, Aydın ili Kuşadası İlçesi Soğucak Mah. 2047 Parsel de kayıtlı taşınmazın davalılar arasındaki devrine ilişkin tasarrufların iptaline, davacı yana Nazilli 1. İcra Müdürlüğünün 2014/3992 Esas sayılı icra takip dosyasında alacakları ve ferileri ile sınırlı olmak üzere cebri icra yetkisi verilmesine" karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF:

A. İstinaf yoluna başvuranlar:

İlk derece mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar istinaf yoluna başvurmuştur.

B. İstinaf Sebepleri:

Davalılar vekili; ekte sunulu icra müdürü kararında vekil olarak tarafımızca yapılan itiraz üzerine takibin durduğu açıkça görüldüğünü, duran takipte icra dairesince sehven haciz işlemi yapılmış olsa dahi itirazın iptaline yahut kaldırılmasına karar verilmeden yapılan haciz işlemleri geçerli olmadığından davacının alacaklı olup olmadığı belirlenmediğinden tasarrufun iptali davası şartlarının gerçekleştiğinden söz edilemeyeceğini, gerekçeli kararda ödeme emrinin iptaline karar verildiği belirtilmekle vekil olarak tarafımıza sonradan bir ödeme emri de gelmediğini, vekil itirazı ile duran, itirazın iptali kararı olmayan, vekile başkaca tebligat yapılmayan dosyada usulüne uygun kesinleşmiş bir alacak, kesinleşmiş bir takip, geçerli bir haciz, geçerli bir aciz vesikası bulunmadığını, bilirkişi raporu ve toplanan deliller ile taşınmazın G.Ö.'ye ait iken kredi kullanabilmesi için Süleyman …ye devredildiği ardından G.Ö.'ye iade edildiği ispat edildiğini, davaya konu işlemin inançlı işlem olduğu ispat ve tespit edildiğini, bilirkişi raporunda G.Ö.'ten Süleyman …'ye devri sırasında satış bedelinin satıcı Gülten Öztürk'ün değil alıcı Süleymen …'nin hesabına geçtiği ve alıcı Süleyman … tarafından kullanıldığı raporla tespit edildiğini, savunmalarımızda da Süleyman …'nın finansman oluşturmak için kredi kullanmak adına emaneten inançlı işlem olarak taşınmazı devraldığı daha sonra da buna uygun olarak taşınmazı iade ettiği belirtildiğini, diğer davalı son malik Gülderen … de kredi borçlarını ödeyerek taşınmazı Gülten …'ten devraldığını, Gülderen …'nin devraldıktan sonraki kredi borçlarını da oğlu ve eşi tarafından ödendiği de raporda tespit edildiğini, dinlenen tanık beyanlarında da

Gülten …'ün sağlığında miras taksimi yapmak suretiyle taşınmazı Gülderen …'ye devrettiği ve Gülderen …'nin Filiz …'e taşınmaz üzerindeki doğacak miras hissesine karşılık 85.000 tl ödeme yaptığı bizzat taşınmaz komşusu tanık Ayşe … tarafından da ifade edildiğini, taşınmazın yapılan devirlere rağmen elektrik su aboneliklerinin Gülten … üzerinde devam ettiği, faturaların ve aidatların Gülten … tarafından ödendiği celp edilen kayıtlarla ortaya konduğunu, davacı tarafın borçlusu Süleyman … olup iptali istenen tasarruf Süleyman …'nin Gülten …'e yaptığı devirdir. Bu devir inançlı işlem gereği olarak Gülten …'e taşınmazın iadesidir. yani muvaazalı mal kaçırma amaçlı bir devir söz konusu olmadığını, bu husus mahkemeye sunulu taahhütname, banka hesap hareketleri ve dinlenen tanıkların beyanları ile sabit olduğunu, Gülten …'e ait taşınmazın Süleyman … devri sırasında kullanılan kredinin normal şartlarda satıcı Gülten …'e ödenmesi gerekirken kredi tutarı alıcı Süleyman …'nin uhdesinde kaldığını, cevap dilekçesinin ıslahına dair dilekçe ekinde sunulan hesap dökümlerinde ve celp edilen banka kayıtlarında bu durum açıkça görüldüğünü, somut gerçek ortaya konmuşken, mal kaçırma eylemi yok iken, üçüncü kişi taşınmazın gerçek sahibinin, borçlunun kullandığı tüm kredilerden sorumluluğuna yol açar şekilde karar verilmesi vicdanen kabul edilemeyeceğini, taşınmazın sahibi Gülten … iken kredi kullanabilmesi için emaneten Süleyman … verilmiş, Süleyman … de emanet taşınmazı iade ettiğini, taşınmazın Gülten …'e ait olduğu, emanetin iadesi kapsamında devir yapıldığı, banka hareketleri, tanık beyanları ve bilirkişi raporu ile ispat edildiğini, inançlı işlem nedeniyle alacaklısını zarara uğratma kastından yahut tarafların iradesinin tapu kaydında gerçeği yansıtmadığından ve muvazaanın varlığından söz edilemeyeceğini, bu halde Gülten …'ün ve Gülderen …'nin Süleyman …'nin borcundan kaynaklı sorumluluklarının olması ve taşınmaz üzerine haciz konularak üçüncü kişilerin taşınmazlarının satışına geçilmesi, hiçbir kusuru olmayan üçüncü kişilerin borçlu Süleyman …'nin kredi borçlarından dolayı evlerinin satılacak olması vicdanen ve hukuken kabul edilemeyeceğini, gerek doktrinde gerekse yargıtay içtihatlarında muvazaa ile inançlı işlemin birbirlerinden farklı olduğu inançlı işlemin varlığı halinde muvazaanın söz konusu olmayacağı ve işlemin iptalinin mümkün olmadığı kabul edildiğini, istinaf itirazlarının kabulü ile davanın reddini talep etmiştir.

C. Gerekçe:

1.Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme:

Dava, TBK 19. maddesine dayalı muvazaalı tasarruf işleminin iptali ile cebri icra yetkisi verilmesi istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk:

2.1. 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) 2, 341– 360 maddeleri

2.2. 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu (TBK) 19 madde

3. Değerlendirme:

Somut olayda, ilk derece mahkemesince verilen kararın istinaf incelemesi aşamasında iken, davacı banka vekili ve davalı vekilinin taraflar arasında ibraname imzalandığı ve davacı vekilinin davadan feragat edeceğine dair beyan dilekçesi sunduğu görülmüştür.

Hükmün kesinleşmesinden önce davacının davadan feragat etmesi nedeniyle bu konuda hüküm kurulması görevi ilk derece mahkemesine ait bulunduğundan, diğer tarafından sunulan ibraname kapsamında davanın konusuz kalıp kalmadığının değerlendirilmesi gerekeceğinden bir karar verilmek üzere hükmün kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerle, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilmesine karar verilmiş aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

V. KARAR:

Açıklanan Sebeplerle;

1 – Davalılar vekili tarafından yapılan istinaf başvurusunun KABULÜNE,

Nazilli 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 16/06/2022 tarih 2018/677 Esas 2022/334 Karar nolu ilamının HMK 353/1– a– 6 maddesi uyarınca KALDIRILMASINA,

2 – Davanın yeniden görülmesi için dosyanın, kararı veren İlk Derece Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3– İstinaf kanun yoluna başvuru sırasında yatırılan 702,73 TL harcın yatıran davalılara iadesine,

4– İstinaf gider avansından kalan kısmın yatıran davalılara iadesine,

5– Kararın ilk derece mahkemesince taraflara tebliğine,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda HMK 353/1– a maddesi uyarınca kesin olmak üzere 25/04/2025 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

İZMİR BAM. 1. HD. 25.04.2025 T. E: 2022/2657, K: 2025/642 (www.e–uyar.com)

208) Meskeniyet şikayeti, yalnızca takip borçlusuna tanınmış bir hak olup; takipte borçlu sıfatı taşımayan 3. kişinin bu şikayette bulunmaya hakkı olmadığı– Somut olayda, şikayetçi icra takibinde "borçlu" sıfatını taşımaması nedeniyle meskeniyet şikayetinde bulunamayacağı–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki şikayetçi tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hâkimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

İstanbul 8. İcra Müdürlüğü'nün 2016/28236 (2019/43069) Esas sayılı icra takip dosyası üzerinden genel haciz yolu ile icra takibine başlandığı, şikayete konu 9827 sayılı parselin, takip borçlusu ... tarafından 3. kişiye satış suretiyle temlik edilmesi üzerine takip alacaklısı anılan parsel hakkında takip borçlusu ve ..., ... ve ... 'e karşı tasarrufun iptali davası açtığı, yapılan yargılama sonucunda Bakırköy 9. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 05.04.2022 tarih ve 2020/109E. – 2022/165 K. sayılı ilamı ile "...İstanbul G.en ilçesi, 42 pafta 9827 parsel sayılı taşınmazın davalı borçlu ... tarafından davalı ...'e devrine ilişkin 25.05.2016, davalı ... tarafından davalılar ... ve ...'e devrine ilişkin 12.01.2018 tarihli tasarrufların talep konusu olan.... İstanbul 8.İcra Dairesi'nin 2019/43069 sayılı dosyaları ile takip konusu yapılan alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere İİK 277 vd maddeleri uyarınca iptaline,..." karar verildiği, bilahare, sözü edilen tasarrufun iptali ilamına istinaden alacaklı vekilinin talebiyle şikayet konusu taşınmaz üzerine anılan icra dosyasından haciz konulduğu ve şikayetçi ... tarafından kayden maliki (hissedarı) olduğu taşınmaza yönelik meskeniyet iddiasında bulunulduğu anlaşılmaktadır.

Hemen belirtmek gerekir ki, İİK'nun 283/1. maddesine göre "Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, bu davaya konu teşkil eden mal üzerinde cebri icra yolu ile, hakkını almak yetkisini elde eder ve davanın konusu taşınmazsa, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın tashihine mahal olmadan o taşınmazın haciz ve satışını istiyebilir." satış ile 3. kişiye geçen mülkiyet tasarrufun iptaline karar verilmesi ile borçluya geri dönmez. Yalnızca, alacaklıya, 3. kişiye ait taşınmaz üzerine haciz koydurarak sattırmak suretiyle alacağını tahsil imkanı verir. Hacze dayanak yapılan tasarrufun iptali ilamında da anılan yasa hükmüne uygun olarak yalnızca satış işleminin iptaline karar verilmekle yetinilmiş olup; 3. kişi adına olan tapu kaydının iptali ile borçlu adına tesciline dair bir hüküm kurulmamıştır. Bu nedenle, taşınmazın mülkiyeti şikayetçi 3. kişiye aittir.

Öte yandan, İİK.'nın 82. maddesinin 1. fıkrasının 12. bendinde; borçlunun haline münasip evinin haczolunamayacağı ifade edilmiştir. Anılan yasal düzenleme uyarınca, meskeniyet şikayeti, yalnızca takip borçlusuna tanınmış bir hak olup; takipte borçlu sıfatı taşımayan 3. kişinin bu şikayette bulunmaya hakkı yoktur.

Somut olayda, şikayetçi ... yukarıda değinilen yasal düzenleme ve açıklamalar uyarınca icra takibinde "borçlu" sıfatını taşımaması nedeniyle meskeniyet şikayetinde bulunamayacağından Bölge Adliye Mahkemesince, şikayetin aktif husumet yokluğu

nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken, tasarrufun iptali ilamının hüküm ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde haczin kaldırılmasının talep edilemeyeceğine ilişkin gerekçe ile reddi isabetsiz ise de sonuçta istemin reddine karar verildiğinden sonucu itibariyle doğru olan Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanması gerekmiştir.

SONUÇ:

Şikayetçinin temyiz itirazlarının reddi ile sonucu doğru Bölge Adliye Mahkemesi kararının yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 370. maddesi uyarınca ONANMASINA, alınması gereken 615,40 TL temyiz harcından, evvelce alınan harç varsa mahsubu ile eksik harcın temyiz edenden tahsiline, 20.03.2025 gününde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 20.03.2025 T. E:2025/798 K: 2532 (www.e– uyar.com)

209) Ara kararı ile tasarrufun iptali davasının davalısının malvarlığı üzerine dava değeri kadar ihtiyati haciz konulduğu ve bu kararın icra takip dosyasından infaz edildiği uyuşmazlıkta, şikayetçinin "ihtiyati haczin taşkın şekilde uygulandığını" da ileri sürerek "teminatsız veya uygun görülecek teminat karşılığında mal varlığı üzerindeki ihtiyati hacizlerin kaldırılmasına" ilişkin isteminin tasarrufun iptali davasının yargılamasında görevli olan ve tedbir kararını veren asliye hukuk mahkemesince incelenmesi gerektiği, bu konuda icra mahkemesinin görevli olmadığı–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki şikayetçi tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davası, borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarrufları davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde hükümsüz hale getirmeye yarayan bir davadır. İptal davası ayni bir dava olmadığından iptal isteminin kabul edilmesi halinde, takip konusu alacak miktarı ile sınırlı olarak, takip konusu alacak ve faiz, masraf gibi eklentilerine yetecek oranda tasarrufun iptaline karar verilir ve alacaklıya dava konusu taşınmaz üzerinde haciz ve satış istemi yetkisi tanınır.

İİK'nun iptal davalarında yargılama usulü başlıklı 281. maddesinin 2. fıkrasında "Hakim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir." düzenlemesi mevcut olup burada düzenlenen, ihtiyati haciz kararı; tasarrufun iptali davasının yargılaması sırasında alacaklının talebi üzerine mahkemece tedbir niteliğinde verilmiş bir karar olmakla birlikte 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 389 ve devamı maddelerinde düzenlenen ihtiyati tedbir niteliğinde değildir. İptale tabi tasarruf konusu malın üçüncü kişinin elinden çıkmış olması halinde ise, onun yerine kaim olan miktar kadar üçüncü kişinin mal varlığına ihtiyati haciz konulabilecektir.

İİK'nun 281/2. maddesinde düzenlenmiş olan ihtiyati haciz, İİK'nun 257 ve devamı maddelerinde düzenlenen ihtiyati hacizden farklı olduğundan, davayı kazanan davacı alacaklının, İİK'nun 281/2. maddesi kapsamındaki ihtiyati haczin dayanağı olan ilamı bir aylık süre içinde, icra dairesine ibraz etmesinin zorunluluğu bulunmamaktadır. İİK'nun 264/3. maddesi hükmü burada uygulanmayacağından, tasarrufun iptali davası sırasında verilen ihtiyati haciz, tasarrufun iptali kararı ile kesin hacze dönüşür. Bu nedenle İİK'nun 281/2. maddesi uyarınca verilen ihtiyati haciz kararının, asıl icra dosyasından infazı gerekir.

Somut uyuşmazlıkta; İstanbul 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2022/401 E. sayılı dosyasında verilen 09.01.2023 tarihli ara kararı ile tasarrufun iptali davasının davalısı olan A...'nin malvarlığı üzerine dava değeri kadar (55.000,00 TL) ihtiyati haciz konulduğu ve bu kararın İstanbul 5. İcra Müdürlüğünün 2021/1861 Esas sayılı takip dosyasından infaz edildiği, şikayetçi ... icra mahkemesine başvurusunda, ihtiyati haczin taşkın şekilde uygulandığını da ileri sürerek İİK'nun 266. maddesi gereği

teminatsız veya uygun görülecek teminat karşılığında mal varlığı üzerindeki ihtiyati hacizlerin kaldırılmasını istediği, icra mahkemesince, ihtiyati haczin infazına ilişkin itiraz ve şikayetleri inceleme yetkisinin kararı veren mahkemeye ait olduğu gerekçesi ile davanın reddine, karar verildiği, şikayetçi üçüncü kişinin istinaf başvurusu üzerine Bölge Adliye Mahkemesince, ilk derece mahkemesinin gerekçesi tekrar edilerek istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği, şikayetçi üçüncü kişinin temyiz talebinde bulunduğu anlaşılmıştır.

Şikayete konu edilen ihtiyati haciz kararının İİK'nun 281/2. maddesine göre verilmiş gerçekte ihtiyati tedbir niteliğinde bir karar olduğu görülmekle, bu kararın infazına ilişkin inceleme görevi, tasarrufun iptali davasının yargılamasında görevli olan ve tedbir kararını veren İstanbul 11. Asliye Hukuk Mahkemesine aittir.

O halde, İlk Derece Mahkemesince, istemin, mahkemenin görevsizliği nedeni ile usulden reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi ve şikayetçinin istinaf başvurusunun da Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddi isabetsiz ise de; sonuçta istemin reddine karar verildiğinden sonucu itibariyle doğru olan Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanması gerekmiştir.

SONUÇ: Şikayetçinin temyiz itirazlarının reddi ile sonucu doğru Bölge Adliye Mahkemesi kararının yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 370. maddesi uyarınca (ONANMASINA), alınması gereken 615,40 TL temyiz harcından, evvelce alınan harç varsa mahsubu ile eksik harcın temyiz edenden tahsiline, 06.03.2025 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

Üye ...'ın Karşı Oy Yazısı:

Davacı ...'nin icra mahkemesine yaptığı başvurusunda; davalı/alacaklı tarafından İstanbul 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09.01.2023 tarih ve 2022/401 E. sayılı ihtiyati haciz kararının İstanbul 5. İcra Müdürlüğünün 2021/1861 E. sayılı takip dosyasından infazının istenildiği, İİK'nun 281/2. maddesi uyarınca dava değeri kadar (55.000,00 TL) mal varlığıyla sınırlı olmak üzere ... ve ... aleyhine ihtiyati haciz kararı verildiği ve aşkın haciz şikayetinde bulunulduğu, İlk Derece Mahkemesince görevsizlik nedeniyle davanın reddine karar verildiği, kararın şikayetçi tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine hükmedildiği, kararın davacı tarafından temyiz edildiği görülmüştür.

Dairemizin istikrarlı içtihatları dikkate alındığında; şikayete konu ihtiyati haciz kararının, İİK'nun 281/2. maddesine göre verilmiş gerçekte ihtiyati tedbir niteliğinde bir karar olduğu anlaşıldığından, bu kararın infazına ilişkin şikayeti inceleme görevi tasarrufun iptali davasında ihtiyati haciz (ihtiyati tedbir mahiyetinde) karar veren genel mahkeme yetkili ve görevlidir. Mahkemenin görev hususu, dava şartı olup davanın her aşamasında karar kesinleşinceye kadar tüm mahkemelerce kamu düzeni nedeniyle re'sen dikkate alınır.

Somut uyuşmazlığın incelenmesinde; İstanbul 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2022/401 E. sayılı dosyasında verilen 09.01.2023 tarihli ara kararıyla verilen ve

İstanbul 5. İcra Müdürlüğünün 2021/1861 E. sayılı icra takip dosyasından infazının istenildiği, ihtiyati haczin (ihtiyati tedbir mahiyetinde) olduğu anlaşıldığından, aşkın haciz şikayeti de dahil olmak üzere ihtiyati hacze yönelik tüm şikayetleri inceleme görevi İstanbul 11. Asliye Hukuk Mahkemesine aittir. Mahkemece; davanın, "görevsizlik nedeniyle usulden reddine" şeklinde gerekçe oluşturulduğu halde, hükümde "davanın reddine" ibaresi ile yetinilmesi gerekçe ile hüküm çelişkisi oluşturulduğundan karar isabetsizdir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle; Dairemizin görevsizlik nedeniyle usulden ret kararı verilmesi gerektiği yönündeki ekseriyet görüşüne katılmakla birlikte, hüküm kısmında yalın olarak "davanın reddine" şeklinde karar verildiğinden, kararın sonuç kısmına "...mahkemenin görevsizliği nedeniyle usulden reddine" şeklinde bir ibare ilave edilmek suretiyle karar oluşturulması gerektiğinden, bu ibarenin yazılmamasından ötürü bozma kararı verilmesi görüşünde olduğumdan, Dairemizin sayın çoğunluğunun sonucu doğru Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına yönelik kararına katılamıyorum.06.03.2025

12. HD. 06.03.2025 T. E: 2024/7731, K:2038 (www.e– uyar.com)

210) Somut olayda, dava dilekçesinde davanın hem TBK'nun 19. maddesine göre tasarrufun iptali davası hem de İİK'nun 277 ve devamı maddelere göre açılan tasarrufun iptali davası olarak talepte bulunulduğu, aşamalarda dava dilekçesinin açıklattırılmadığı, mahkemece davanın İİK'nun 277 ve devamı maddelere göre açılan tasarrufun iptali davası olarak kabul edilerek sonuca gidildiğinin görüldüğü, bilindiği üzere, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin Dairemizce benimsenen uygulamasına göre İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davaları ile TBK'nin 19. maddesine göre açılan tasarrufun iptali davaları birlikte görülemeyeceği, dolayısıyla mahkemece davacıya HMK'nun 31. madde kapsamında talebinin açıklattırılarak davasının İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre açılan tasarrufun iptali mi yoksa TBK'nun 19. maddesine göre mi talepte bulunduğunun belirlenmesi ve belirtilen hukuki nitelemeye uygun olarak yargılama yapılarak hüküm kurulması gerekirken yazılı olduğu şekilde hukuki nitelemenin doğru yapılmaması kaldırma nedeni olarak kabul edildiği–

Davacı, davalı borçlu K. aleyhine Ankara 2. İcra Müdürlüğünün 2009/12949 takip sayılı dosyası ile icra takibi başlatıldığını, ancak takiplerin semeresiz kaldığını, yapılan araştırmalar neticesinde borçlu K.'in tarla ve bağ niteliğindeki taşınmazlarını mal kaçırma kastıyla oğlu diğer davalı Serkan …'e devrettiğinin tespit edildiğini, dava konusu taşınmazların Yozgat ili, Şefaatli ilçesindeki bağ, kavaklık, tarla, kâgir ahır arsası niteliğindeki taşınmazlar olduğunu, devir tarihinin 07.04.2017 olup aynı gün davalı Serkan …'e topluca devredildiğini, tasarruf işleminin İİK 277. ve devam maddeleri uyarınca bağışlama suretinde olup, mutlak surette iptalinin gerektiğini, açıklanan nedenlerle dava konusu taşınmazların halen borçlu K.'in oğlu olan diğer davalı Serkan …'in adına kayıtlı olduğu ve devir işleminin muvazaalı olduğundan söz konusu taşınmazlar üzerine teminatsız olarak İİK 281/2 (ilk cümle) uyarınca ihtiyati haciz şerhi işlenmesine, taşınmazlara ilişkin yapılan muvazaalı devir işleminin Borçlar Kanununun 19 ve İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince iptaline, alacakları oranında cebri satış yetkisi verilmesine, dava konusu taşınmazların, davadan önce veya dava tarihi ile tedbir tarihi arasında elden çıkarılması ihtimalinde, davanın bedel davasına dönüşeceğinden, devir tarihlerinden itibaren avans faizi ile birlikte tazminata hükmedilmesini, istemiştir.

Davalılar, açılan davayı kabul etmediklerini, dava konusu taşınmazların arasındaki satışı hususunda herhangi bir muvazaa işleminin olmadığını, dava konusu taşınmazların K.'in babasından kaldığını, murisin 2001 yılında vefat ettiğini, miras taksimi yapılması için taşınmazların S...'e ücreti karşılığında satıldığını, mal kaçırma kasıtlarının bulunmadığını, zamanaşımı, yetkisizlik ve husumet itirazlarının bulunduğunu, açıklanan nedenlerle açılan davanın reddini savunmuşlardır.

Mahkemece, eldeki dava, Ankara 2. İcra Müdürlüğünün 2009/12949 sayılı dosyası bakımından açılmış bir dava olduğunu, yargılama, dava dilekçesinde belirtildiği ve talep edildiği üzere, Ankara 2. İcra Müdürlüğünün 2009/12949 sayılı dosyası ile sınırlı olarak yapıldığı, davacı vekili tarafından bu hususta davanın tam ıslahı

niteliğinde bir beyan da bulunmadığı, kaldı ki; tasarrufun iptali davası bakımından dava şartı olan dava açılmadan önce kesinleşmiş bir takibin bulunması gerektiğine ilişkin dava şartının İstanbul 37. İcra Müdürlüğünün …/15247 E. sayılı dosyası bakımından olmadığı, rehin açığı belgesinin dava şartı olması ve davacı tarafça ibraz edilmemesi nedeni ile davanı dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilmiştir.

Davacı, kararın kanuna ve usule aykırı olduğunu, rehin takibi yönünden rehin açığı belgesi alınmasının dava şartı olmadığını, Ankara 2. İcra Müdürlüğünün 2009/12949 Esas sayılı takip dosyası rehinin paraya çevrilmesi için ikame edilen ilamsız takip olduğunu, takibe konu rehinli menkul üzerine temlik eden banka tarafından 17.09.2009 tarihide yakalama ve rehinin paraya çevrilmesi şerhi işlenmiş ancak dosya kapsamından anlaşılacağı üzere rehinli menkul muhafaza altına alınamadığından rehinli malı paraya çevirmenin mümkün olmadığını, borçlunun aciz halinde olduğunun dosyaya sunulan haciz tutanağı ile anlaşılmakla olup rehin açığı belgesi alınmasının dava şartı olmadığını, taraflarına temlik edilen tutar üzerinden tahsilde tekerrür olmamak üzere İstanbul 37. İcra Müdürlüğünün …/15247 E. sayılı dosyası ile genel haciz yoluyla ilamsız takip başlatılmış olduğunu, takibin kesinleştiğini, 13.12.2022 tarihli talep artırım dilekçesi ile de taşınmazların değerinin alacaklarının değerinden daha düşük olduğundan taşınmazların devir tarihindeki rayiç değeri toplamı olan 77.609,91 TL üzerinden harcı ikmal edildiğini, icra dosyasında cebri icra ve satış yetkisi verilmesini talep edildiğini, eksik ve hatalı inceleme neticesinde verilen ret kararının kaldırılmasının gerektiğini, açılan davada icra takibinin davadan önce kesinleşmiş olmasının zaruri olmadığını, yargılama esnasında icra dosyasının kesinleşmiş olduğunu borçluya ait haciz tutanağında sunulmuş olduğunu ileri sürerek istinaf talebinde bulunmuştur.

Bilindiği üzere, hakimin davayı aydınlatma ödevini düzenleyen HMK'nun 31. maddesinde, "Hakim, uyuşmazlığın aydınlatılmasının zorunlu kıldığı durumlarda, maddi veya hukuki açıdan belirsiz yahut çelişkili gördüğü hususlar hakkında, taraflara açıklama yaptırabilir, soru sorabilir, delil gösterilmesini isteyebilir.

Somut olayda, dava dilekçesinde davanın hem TBK'nun 19. maddesine göre tasarrufun iptali davası hem de İİK'nun 277 ve devamı maddelere göre açılan tasarrufun iptali davası olarak talepte bulunulduğu, aşamalarda dava dilekçesinin açıklattırılmadığı, Mahkemece davanın İİK'nun 277 ve devamı maddelere göre açılan tasarrufun iptali davası olarak kabul edilerek sonuca gidildiği görülmektedir.

Bilindiği üzere, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin Dairemizce benimsenen uygulamasına göre İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davaları ile TBK'nin 19. maddesine göre açılan tasarrufun iptali davaları birlikte görülemez.

Dolayısıyla Mahkemece davacıya HMK'nin 31. madde kapsamında talebinin açıklattırılarak davasının İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre açılan tasarrufun iptali mi yoksa TBK'nun 19. maddesine göre mi talepte bulunduğunun belirlenmesi ve belirtilen hukuki nitelemeye uygun olarak yargılama yapılarak hüküm kurulması gerekirken yazılı olduğu şekilde hukuki nitelemenin doğru yapılmaması kaldırma nedeni olarak kabul edilmiştir.

Öte yandan davacı tarafça HMK 31. maddesi uyarınca dava dilekçesi açıklattırılmasından sonra davanın İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davası olduğunun belirtilmesi durumunda bilindiği üzere İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK'nun 277 m.) bulunması gerekir.

Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK'nun 278. maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi ve diğer iptal nedenleri araştırılmalıdır. Keza İİK'nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir.

Yukarıda belirtilen ilke ve kurallara göre değerlendirme yapıldığında, borcun 02/04/2008 tarihli kredi sözleşmesinden kaynaklandığı, davalı borçlu K.'in kredi borcunu ödememesi nedeniyle hakkında Ankara 2. İcra Müdürlüğünün …/12949 Esas üzerinden takibe geçildiği, davalı borçlu adına 12 adet taşınmazın 07/04/2017 tarihinde oğlu diğer davalı Serkan …'e temlik edildiği, eldeki davanın ise 10/09/2020 tarihinde açıldığı görülmüştür. Davacı tarafından aşamalarda aynı alacak için İstanbul 37 İcra Müdürlüğünün 2022/15247 Esas üzerinden takibe geçildiği bildirilmiştir.

Bu durumda, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında kesinleşmiş bir takibin bulunması gerekli ise de icra takibinin dayanağının bulunması zorunlu değildir. Takibin dayanağı ancak davalı borçlu hakkında aynı borçtan dolayı mükerrer takip yapıldığında belirlenmesi gereken bir durumdur.

Bu sebeple icra takiplerinin aynı alacak için olup olmadığı belirlendikten sonra eldeki dava yönünden yukarıda belirtilen dava şartlarının olup olmadığının değerlendirilmesi ve dava şartlarının mevcut olması halinde işin esası incelenmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde hüküm tesisi isabetli görülmemiştir.

Hal böyle olunca davacının istinaf başvurusunun kabulüne, ilk derece Mahkeme kararının kaldırılmasına, yukarıda belirtilen eksikliklerin tamamlanması için dosyanın Mahkemesine gönderilmesine dair aşağıdaki gibi hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM:

Yukarıda açıklanan nedenlerle,

1– Davacının istinaf başvurusunun KABULÜNE,

2– Kırıkkale 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/03/2023 tarihli, 2020/122 Esas 2023/153 Karar sayılı kararının 6100 sayılı HMK'nun 353/1– a– 4 maddesi uyarınca KALDIRILMASINA,

3– Açıklanan hususlarda gerekli araştırma ve inceleme yapıldıktan sonra hâsıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi için dosyanın kararı veren Kırıkkale 3. Asliye Hukuk Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE, sair hususların incelenmesine şimdilik yer olmadığına,

4– Davacı tarafından yatırılan istinaf karar harcının ilgililerine iadesine,

5– Yargılama sırasında tehiri icra kararı verilmiş olması halinde alınan teminatın iadesine,

6– İstinaf yargılama giderlerinin ilk derece Mahkemesince nazara alınmasına,

Dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde 6100 sayılı HMK'nun 353/1– a maddesi uyarınca kesin olmak üzere oy birliği ile karar verildi. 18/02/2025

Ankara BAM. 16. HD. 18.02.2025 T. E: 2023/1877, K: 517 (www.e– uyar.com)

211) Tasarrufun iptali istemine ilişkin olarak açılan eldeki davada takip konusu toplam alacak miktarının 6.497,64 TL olduğu ve bu miktarın tasarrufa konu taşınmaz paylarının tasarruf tarihindeki değerleri toplamından düşük olduğu, dava değeri olarak dikkate alınması gereken bu alacak miktarının ise kesinlik sınırı (17.830,00-TL) altında kaldığı anlaşılmakta olduğundan, 6100 sayılı HMK'nun 6763 sayılı Kanun ile değişik 341/2. maddesi uyarınca istinaf kesinlik sınırı altında kalması nedeniyle ilk derece mahkemesi kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurulamayacağı anlaşıldığından, "istinaf dilekçesinin reddine" karar verildiği–

Davacı, alacağını temlik aldıkları Akbank AŞ ile davalılardan İsa Karagöz arasında imzalanan kredi/kredi kartı sözleşmesinden kaynaklanan borcun ödememesi üzerine Ankara 7. İcra Müdürlüğünün 2015/11059 Esas sayılı dosyası ile icra takibi başlatıldığını, borçlunun alacağı karşılayacak malvarlığı olmadığını, icra işlemleri sırasında davalı İsa adına kayıtlı Ankara, Mamak, Yeşilbayır Mahallesi 35630 ada 2 parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan 4 No.lu bağımsız bölüm ile 35629 ada 4 parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan 3 No.lu bağımsız bölümlerdeki 1/4 payını diğer davalı yakın akrabası olan

Zeliha'ya devrettiğini, davalılar arasında yapılan işlemin muvazaalı ve mal kaçırmaya yönelik olduğunu ileri sürerek tasarrufların İİK 277 vd. maddeleri gereği iptaline, olmadığı takdirde TBK m.19 gereği muvazaa nedeniyle iptaline, Ankara 7. İcra Müdürlüğünün 2015/… Esas sayılı dosyasındaki alacak ve ferilerle sınırlı olmak üzere cebri icra yetkisi verilmesine karar verilmesini istemiştir.

Davalılar, dava konusu taşınmazların miras yoluyla intikal ettiğini ve aralarında miras taksim sözleşmesi yaptıklarını, yapılan işlemin muvazaalı olmayıp miras taksimine ilişkin olduğunu, Zeliha …'ün kardeşi olan diğer davalı İsa ile görüşmediğini ve bu yüzden İsa …'ün borçlu olduğundan haberi olmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, davalıların mal kaçırma kastının bulunmadığı, davalı borçlu İsa'nın içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafın davalı Zeliha tarafından bilindiği hususunun ispatlanamadığı gerekçeleri ile davanın reddine karar verilmiştir.

Davacı, dava dilekçesi içeriğini tekrarla, yerel Mahkemece verilen kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu, davalı İsa tarafından borcun doğum tarihinden sonra mal kaçırma ve alacaklısını zarara uğratma kastıyla tasarrufun yapıldığını, davalıların yakın akraba olduğunu, dosyada aldırılan bilirkişi raporunun da hatalı olduğunu ileri sürerek istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Dava, 2004 sayılı İcra İflas Kanunu'nun (İİK) 277 ve devamı maddeleri uyarınca, olmadığı takdirde 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 19 maddesi uyarınca açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Bilindiği üzere 6100 sayılı HMK'nun "İstinaf yoluna başvurulabilinen kararlar" başlıklı 341. maddesinin 6763 sayılı Kanun ile değişik 2. maddesinde miktar ve değeri

3.000,00 TL'yi geçmeyen malvarlığına ilişkin mahkeme kararlarının kesin olduğu belirtilmiş, bu miktar yeniden değerleme oranı uygulanmak suretiyle 2023 yılı için 17.830,00 TL olarak saptanmıştır.

Somut olaya gelince, tasarrufun iptali istemine ilişkin olarak açılan eldeki davada takip konusu toplam alacak miktarının 6.497,64 TL olduğu ve bu miktarın tasarrufa konu taşınmaz paylarının tasarruf tarihindeki değerleri toplamından düşük olduğu, dava değeri olarak dikkate alınması gereken bu alacak miktarının ise kesinlik sınırı (17.830,00 TL) altında kaldığı anlaşılmaktadır.

Hâl böyle olunca 6100 sayılı HMK'nun 6763 sayılı Kanun ile değişik 341/2. maddesi uyarınca istinaf kesinlik sınırı altında kalması nedeniyle ilk derece mahkemesi kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurulamayacağı anlaşıldığından aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM:

Yukarıda açıklanan gerekçelerle,

1– 6100 sayılı HMK'nun 6763 sayılı Kanun ile değişik 341/2. maddesi uyarınca ilk derece Mahkemesi kararına karşı (değer itibariyle) istinaf yoluna başvurulamayacağından davacının istinaf dilekçesinin REDDİNE,

2– Davacı tarafça yatırılan maktu istinaf karar harcının talep halinde ilgilisine iadesine,

3– İstinaf yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına,

4– Kullanılmayan gider avansının 6100 sayılı HMK'nun 333. maddesi uyarınca talep halinde yatırana iadesine,

5– 6100 sayılı HMK'nun 359/3 maddesi gereğince Dairemiz kararının tebliği işlemlerinin ilk derece Mahkemesi tarafından yapılmasına,

Dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde 6100 sayılı HMK'nun 352. maddesi uyarınca kesin olmak üzere oy birliği ile karar verildi. 13/02/2025

ANKARA BAM 16. HD. 13.02.2025 T. E: 2023/2482, K: 462 (www.e–uyar.com)

212) Mahkemece takip kesinleşmediği gözetilerek varsa davacı alacaklın itirazın iptali veya kaldırılması davası varsa beklenerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğinden davalıların sair istinaf istemleri bu aşamada incelenmeksizin ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vermek gerektiği–

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı E. Varlık Yönetim A.Ş. vekili A....e, 01/03/2022 tarihli dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin alacağını Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'den temlik aldığını, borçlu F. aleyhine Bursa 11. İcra Müdürlüğü 2017/2886 E. sayılı dosyası üzerinden icra takibi başlatıldığını, ancak borçlunun adına haczi kabil mal varlığı bulunamadığından takibin semeresiz kaldığını, borçlunun Bursa İli, Kestel İlçesi, Gölbaşı Mahallesi'nde bulunan 868 Ada 84 Parsel, 869 Ada 17 Parsel, 863 Ada 2 Parsel, 868 Ada 113 Parsel, 868 Ada 69 Parsel ve 867 Ada 8 Parsel numaralı taşınmazlardaki hisselerini kardeşi R. ve kardeşinin eşi H.'e muvazaalı olarak devrettiğini, bu devirlerin 03/03/2017, 04/10/2018 ve 06/09/2021 tarihlerinde gerçekleştiğini, taşınmazların gerçek değerlerinin altında bedellerle devredildiğini, borçlunun alacaklılardan mal kaçırma kastı ile hareket ettiğini, davalıların bu kastı bildiklerini, İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca yapılan tasarrufların iptale tabi olduğunu, 867 Ada 8 Parsel numaralı taşınmazın dava dışı üçüncü bir kişiye devredildiğini, bu nedenle bu taşınmaz yönünden bedel davası açıldığını, taşınmazların devrinin İcra ve İflas Kanunu'nun 278/3– 1 maddesi gereğince bağışlama hükmünde olduğunu, davalıların yakın akrabalık ilişkisi nedeniyle borçlunun mali durumunu ve alacaklılarını ızrar kastını bildiklerini, taşınmazların muvazaalı olarak devredildiğini, bu nedenle tasarrufların iptali ile taşınmazlar üzerine teminatsız ihtiyati haciz kararı verilmesini, taşınmazların elden çıkarılması durumunda bedel tespiti yapılarak tazminata hükmedilmesini, dava konusu taşınmazların alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere cebri icra ve satış yetkisi verilmesini, yargılama giderleri ve vekâlet ücretinin davalılara tahmiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı F. vekili ..., 17/05/2022 tarihli cevap dilekçesinde özetle; davacının Bursa 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 2022/84 E. sayılı dosyasında açtığı tasarrufun iptali ve tazminat davasının haksız ve kötü niyetli olduğunu, müvekkili ile Türkiye Garanti Bankası A.Ş. arasında imzalanan kredi sözleşmesinden kaynaklanan alacağın E. Varlık Yönetim A.Ş.'ye temlik edildiğini, Bursa 11. İcra Müdürlüğü 2017/2886 E. sayılı dosyası üzerinden başlatılan ilamsız icra takibinin müvekkile usulüne uygun tebliğ edilmediğini, müvekkilin icra takibinden 19/04/2022 tarihinde haberdar olduğunu, usulsüz tebligata ilişkin Bursa 10. İcra Hukuk Mahkemesi 2022/279 E. sayılı dosyasında dava açıldığını, bu nedenle icra takibinin kesinleşmediğini ve kesinleşmiş bir alacağın bulunmadığını, İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca tasarrufun iptali davası açılabilmesi için kesinleşmiş bir alacak ve aciz belgesinin dava şartı olduğunu, ancak davacının bu şartları yerine getirmediğini, müvekkilin ve şirketi P. Ot. Taş. Mob. Soğ. Mutfak Eşy. Day. Tük. Mal. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin aciz durumda olmadığını, davacının borçlunun hacze kabil mal varlığının bulunmadığını belgeleyemediğini, müvekkilin dava konusu taşınmazları miras taksimi kapsamında

devrettiğini, bu devirlerin mal kaçırma amacı taşımadığını, davacının muvazaa iddialarını somut delillerle ispatlayamadığını, Anayasa Mahkemesi'nin 16/12/2021 tarihli ve E.2021/52 sayılı kararı ile İcra ve İflas Kanunu'nun 278. maddesinin üçüncü fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan "karı ve koca ile..." ibaresinin iptal edildiğini, bu kararın somut olayda kardeşler arasında gerçekleşen devir işlemlerine de uygulanması gerektiğini, davacının ihtiyati haciz talebinin hukuki dayanaktan yoksun olduğunu, bu nedenlerle davanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine, esastan reddine, ihtiyati haciz talebinin reddine, yargılama giderleri ve vekâlet ücretinin davacıya yükletilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı R. vekili …, 20/04/2022 tarihli cevap dilekçesinde özetle; davacının Bursa 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 2022/84 E. sayılı dosyasında açtığı tasarrufun iptali davasının yasal süresi içinde açılmadığını, İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca tasarrufun iptali davasının açılabilmesi için hak düşürücü sürenin geçtiğini, bu nedenle davanın usulden reddi gerektiğini, davacının dava dilekçesinde yalnızca taraflar arasındaki akrabalık ilişkisine dayanarak tasarrufların iptale tabi olduğunu iddia ettiğini, ancak bu iddianın hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, müvekkilinin babasından intikal eden Bursa/Kestel/Serme Köyü'ndeki 6.150 m² taşınmazın satışından elde ettiği bedeli kardeşi F.'ya borç olarak verdiğini, F.'nın borcunu ödeyememesi üzerine müvekkilinin alacağını tahsil etmek amacıyla dava konusu taşınmazlardaki hisseleri borca karşılık devraldığını, bu devir işleminin 10/01/2012 tarihli sözleşmeye dayandığını, ancak tapu devrinin 2017 yılında gerçekleştiğini, taşınmazların tapu işlemlerinin aynı gün yapılmasının F.'nın hazır edilmesinin zorluğundan kaynaklandığını, müvekkilinin devraldığı taşınmazlardan Bursa/Kestel/Gölbaşı/Küçükkışla Mevkii 868 Ada, 69 Parsel'deki taşınmazı H.'e, Bursa/Kestel/Gölbaşı/Köyiçi Mevkii 867 Ada, 8 Parsel'deki taşınmazı ise dava dışı üçüncü bir kişiye sattığını, müvekkilinin kendi malı üzerinde tasarrufta bulunduğunu, davacının dava dilekçesinde kredi sözleşmesinin tarihi, kredi borcunun miktarı ve dayanağı gibi hususlara ilişkin açıklama yapmadığını, davacının iddialarının somut delillere dayanmadığını, müvekkil ile F. arasındaki borç ilişkisinin gerçek olduğunu, bu nedenle davanın usul ve esastan reddi gerektiğini, ayrıca davacının ihtiyati haciz talebinin hukuki dayanaktan yoksun olduğunu, yargılama giderleri ve vekâlet ücretinin davacıya yükletilmesini talep etmiştir.

Davalı H. vekili …, 21/04/2022 tarihli cevap dilekçesinde özetle; davacının Bursa 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 2022/84 E. sayılı dosyasında açtığı tasarrufun iptali davasının yasal süresi içinde açılmadığını, İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca tasarrufun iptali davasının açılabilmesi için hak düşürücü sürenin geçtiğini, bu nedenle davanın usulden reddi gerektiğini, davacının dava dilekçesinde yalnızca taraflar arasındaki akrabalık ilişkisine dayanarak tasarrufların iptale tabi olduğunu iddia ettiğini, ancak bu iddianın hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, müvekkilinin dava konusu Bursa İli, Kestel İlçesi, Gölbaşı Mahallesi, Küçükkışla Mevkii, 868 Ada, 69 Parsel'deki taşınmazı eşinin kardeşi olan R.'dan rayiç bedelle satın aldığını ve bedelini ödediğini, köylerde veya köyle bağlantısı olan kişiler arasında taşınmaz alım– satımında öncelikle akrabalar arasında işlem yapılmasının yaygın bir uygulama

olduğunu, müvekkilinin satın aldığı taşınmazda muvazaa iddiasının gerçeklerle örtüşmediğini, davacının iddialarının somut delillere dayanmadığını, davalılar arasındaki işlemin gerçek olduğunu, bu nedenle davanın usul ve esastan reddi gerektiğini, ayrıca davacının ihtiyati haciz talebinin hukuki dayanaktan yoksun olduğunu, yargılama giderleri ve vekâlet ücretinin davacıya yükletilmesini talep etmiştir.

İlk derece mahkemesince; "…Bursa 11.İcra Müdürlüğü'nün 2017/2886 Esas sayılı dosyasında alacaklı Garanti Bankası A.Ş. tarafından borçlular F. ve P. Otomotiv ..... Ltd Şti. aleyhine 739.690,53– TL üzerinden üzerinden icra takibi yapıldığı, ödeme emrinin borçlulara usulüne uygun tebliğ edildiği, takibin kesinleştiği, takipteki alacağın dayanağını davalı F.'nın kefil sıfatıyla imzaladığı dava konusu alacağın davacıya temlik eden Garanti Bankası A.Ş. İle icra takibindeki asıl borçlu P. Otomotiv... Ltd. Şti arasında düzenlenen 31/10/2016 tarihli genel kredi sözleşmesinden kaynaklandığı, borcun doğum tarihinin 31/10/2016 tarihi olduğu, tasarrufların ise dava konusu taşınmazların devirlerine ilişkin yapılan tasarrufların ise borcun doğumundan sonra 15/08/2018, 24/08/2018, 24/08/2017, 05/09/2018, 04/10/2018, 14/09/2018, 06/09/2021 tarihli olduğu borcun doğumundan sonra tasarrufların gerçekleştiği, davanın tasarrufların yapıldığı tarihten itibaren 5 yıllık süre içerisinde açıldığı, İstanbul 6. İcra Müdürlüğünün 2022/116 Esas 2022/115 Talimat sayılı dosyasından da anlaşılacağı üzere borçlu F.'nın adresinde haciz yapıldığı, hacze kabil bir mal bulunmadığının tespit edildiği, borçlunun başkaca mal varlığının bulunmadığı, aciz halinin gerçekleştiği, davalılar arasında kardeşlik ve kayım hısımlığı bulunduğu, davalı R.'nın borçlu F.'nın kardeşi olduğu, diğer davalı H.'ün ise davalı borçlunun kardeşi Beytiye'nin eşi olduğu, davalıların borçlunun ekonomik durumunu bilebilecek kişiler olduğu, dava konusu taşınmazların tapudaki satış bedelleri ile 28/06/2022 tarihli bilirkişi raporunda tespit edilen piyasa rayiç bedelleri arasında misli oranda farklar olduğu, davalıların tapudaki satış bedelinin dışında başkaca bir bedel ödendiğine ilişkin herhangi bir delil sunmadığı anlaşılmakla yapılan devirlerin İİK. 277, 278/2 ve 280 maddesi hükümleri uyarınca yapılan tasarrufların iptale tabi olduğu kabul edilmiş bununla birlikte dava konusu taşınmazlarda 864 ada 8 parsel sayılı taşınmazın davalı R. tarafından dava dışı 3.kişiye sattığı anlaşılmakla bu taşınmaz yönünden dava bedele dönüşmüş olup bu taşınmazın 3.kişiye devir tarihi olan 06/09/2021 tarihindeki bedeli 22.554,11 TL (borçlunun 1/5 payı üzerinden hesaplanan) oranında davalı R.'nın asıl icra dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere sorumluluğuna ve belirlenen miktarın Reşat Arı'dan alınmasına ve tüm bu nedenlerle, Bursa ili, Kestel ilçesi, Gölbaşı Mh. 864 ada 8 parsel sayılı taşınmazın 03/03/2017 tarihinden davalı F. tarafından davalı R.'ya yapılan 03/03/2017 tarihli devre ilişkin yapılan tasarrufun iptali ile Bursa 11. İcra Dairesinin 2017/2886 esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere 22.554,11 TL'nin davalı R.'dan alınarak davacı tarafa verilmesine, Bursa ili, Kestel ilçesi, Gölbaşı Mh. 863 ada 2 parsel, 869 ada 17 parsel, 868 ada 113 parsel, 868 ada 84 parsel sayılı taşınmazların 03/03/2017 tarihinde davalı borçlu F. tarafından davalı R.'ya, 868 ada 69 parselin ise 03/03/2017 tarihinde davalı R.'ya, R. tarafından da 04/10/2018 tarihinde davalı H.'e yapılan devirlere ilişkin tasarrufların iptali ile Bursa 11. İcra Dairesinin 2017/2886 esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere davacı tarafa cebri icra yetkisi verilmesine…" karar verilmiştir.

Davalı F. vekilleri … ve …, 06/12/2022 tarihli Bursa 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 2022/84 Esas, 2022/498 Karar sayılı kararına karşı Bursa Bölge Adliye Mahkemesi'ne sundukları istinaf dilekçesinde özetle; yerel mahkemenin tasarrufun iptali ve tazminat davasında eksik ve hatalı inceleme sonucu hukuka aykırı bir karar verdiğini, davanın dava şartı yokluğu nedeniyle reddi gerektiğini, davacının kesinleşmiş bir alacağı bulunmadığını, Bursa 11. İcra Müdürlüğü 2017/2886 E. sayılı dosyasında başlatılan ilamsız icra takibinin müvekkile usulüne uygun tebliğ edilmediğini, bu nedenle takibin kesinleşmediğini, usulsüz tebligata ilişkin Bursa 10. İcra Hukuk Mahkemesi 2022/279 E. sayılı dosyasının kesinleşmesinin beklenmesi gerektiğini, tasarrufun iptali davası için özel bir dava şartı olan aciz belgesinin bulunmadığını, davacının borçlunun aciz halini ispatlayamadığını, müvekkilin mal kaçırma kastı bulunmadığını, dava konusu taşınmazların miras taksimi kapsamında devredildiğini, davacının muvazaa iddialarını somut delillerle ispatlayamadığını, Anayasa Mahkemesi'nin 16/12/2021 tarihli ve E.2021/52 sayılı kararı ile İcra ve İflas Kanunu'nun 278. maddesinin üçüncü fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan "karı ve koca ile..." ibaresinin iptal edildiğini, bu kararın somut olayda kardeşler arasında gerçekleşen devir işlemlerine de uygulanması gerektiğini, yerel mahkemenin somut delil bulunmadan davacı tarafın iddiaları doğrultusunda karar verdiğini, bu nedenlerle yerel mahkeme kararının kaldırılarak davanın reddine, yargılama giderleri ve vekâlet ücretinin davacıya yükletilmesine karar verilmesini talep etmişlerdir. Ayrıca, tehir– i icra kararı verilmesi talep edilmiştir.

Davalılar H. ve R. vekili Av. …, 07/06/2023 tarihli istinaf dilekçesinde özetle; Bursa 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2022/84 E., 2022/498 K. sayılı kararında Bursa İli, Kestel İlçesi, Gölbaşı Mahallesi, 864 ada 8 parsel sayılı taşınmazın 03/03/2017 tarihinde davalı F. tarafından davalı R.'ya yapılan devrine ilişkin tasarrufun iptali ile Bursa 11. İcra Dairesi'nin 2017/2886 esas sayılı takip dosyasındaki 22.554,11 TL alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere davalı R.'dan alınarak davacıya verilmesine, ayrıca Bursa İli, Kestel İlçesi, Gölbaşı Mahallesi, 863 ada 2 parsel, 869 ada 17 parsel, 868 ada 113 parsel, 868 ada 84 parsel sayılı taşınmazların 03/03/2017 tarihinde davalı F. tarafından davalı R.'ya, 868 ada 69 parsel sayılı taşınmazın ise 03/03/2017 tarihinde davalı R.'ya, ardından 04/10/2018 tarihinde davalı H.'e yapılan devirlerine ilişkin tasarrufların iptali ile Bursa 11. İcra Dairesi'nin 2017/2886 esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere davacıya cebri icra yetkisi verilmesine karar verildiğini, bu kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu, cevap dilekçelerinde ileri sürdükleri hak düşürücü süreye ilişkin itirazlarının dikkate alınmadığını, İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca tasarrufun iptali davalarında aciz belgesi veya haciz tutanağı tarihinden itibaren geriye doğru bir yıl içinde yapılan tasarrufların iptalinin mümkün olduğunu, ancak dava konusu tasarruf tarihinden itibaren bir yıl geçtiği için müvekkillerince yapılan işlemlerin süre yönünden iptale tabi olmadığını, yerel mahkemenin tarafların kardeş olması nedeniyle yapılan tasarrufların iptaline karar verdiğini, ancak kardeşler ve eşleri arasındaki her tasarrufun iptale tabi tutulamayacağını, tapu kayıtlarından da anlaşılacağı üzere taşınmazların kardeşler arasında hisseli olduğunu ve hisselerini birbirlerine satmalarının hayatın olağan akışına uygun olduğunu, özellikle tarla ve bahçe vasfındaki taşınmazlarda mirasla intikal eden mallarda araya üçüncü şahısların girmemesi için bu tür satışların yaygın bir yöntem olduğunu,

tasarruftan yararlanan üçüncü kişilerin kötü niyetli olduğuna dair somut emarelerin ortaya konulmadığını, müvekkili H.'ün dava konusu Bursa İli, Kestel İlçesi, Gölbaşı Mahallesi, Küçükkışla Mevkii, 868 ada 69 parsel sayılı taşınmazı eşinin kardeşi olan davalı R.'dan rayiç bedelle satın aldığını ve bedelini ödediğini, köylerde veya köyle bağlantısı olan kişiler arasında taşınmaz alım– satımında öncelikle akrabalar arasında işlem yapılmasının yaygın bir uygulama olduğunu, müvekkilinin satın aldığı taşınmazda muvazaa iddiasının gerçeklerle örtüşmediğini, yerel mahkemenin diğer davalı F. tarafından Bursa 10. İcra Hukuk Mahkemesi 2022/279 E. sayılı dosyasında açılan ödeme emri tebliğinin geçersizliği talebine ilişkin davanın sonucunu araştırmadan eksik inceleme ile karar verdiğini, bu nedenlerle yerel mahkeme kararının kaldırılarak yeniden yargılama yapılmasını ve davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Dava; İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Dairemizce incelenen icra takip dosyası içeriğinden; İcra Müdürlüğü'nün 23/01/2024 tarihli kararı ile, Bursa 10. İcra Hukuk Mahkemesi 2022/279 E. sayılı dosyası ile borçlu F. tarafından usulsüz tebligat şikayeti davası açıldığı, davanın reddi üzerine dosyanın istinaf incelemesi için Bursa Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesine gönderildiği, Bursa BAM 6. HD 2022/3324 E. ve 2023/2778 K. sayılı dosyası ile mahkeme kararının kaldırılarak şikayetin kabulüne, borçluya gönderilen ödeme emrinin tebliğ tarihinin öğrenme tarihi olan 19/04/2022 olarak düzeltilmesine karar verildiği, bu kapsamda borçlu vekili tarafından 25/04/2022 tarihinde sunulan borca itiraz dilekçesinin süresi içinde olduğu, bu nedenle borçlu F. için Örnek 7 ilamsız icra takibinin durdurulmasına, ancak Örnek 4– 5 icra takiplerinin devamına karar verildiği, ayrıca konulan hacizlerin Bursa 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 2022/84 E. sayılı Tasarrufun İptali davasında konulan ihtiyati haciz mahiyetinde olduğu gerekçesiyle hacizlerin kaldırılması talebinin reddine, İcra ve İflas Kanunu 16. maddesi gereğince itiraz yolu açık olmak üzere karar verildiği anlaşılmıştır.

Hal böyle olunca mahkemece takip kesinleşmediği gözetilerek varsa davacı alacaklın itirazın iptali veya kaldırılması davası varsa beklenerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğinden davalıların sair istinaf istemleri bu aşamada incelenmesizin ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM:

Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere,

1.Davalıların istinaf başvurusunun KABULÜNE,

2.İlk derece mahkemesinin yukarıda tarih ve numarası yazılı kararının, uyuşmazlığın çözümünde etkili olabilecek ölçüde önemli deliller toplanmadan ve değerlendirilmeden karar verilmiş olması nedeniyle HMK.nun 353/1– a.6 maddesi gereğince KALDIRILMASINA,

3.Davanın yeniden görülmesi için dosyanın MAHKEMESİNE İADESİNE,

4.İstinaf talebinde bulunan tarafından yatırılan istinaf karar harcının talep halinde kendisine iadesine,

5.İstinaf talebinde bulunan tarafından yapılan istinaf yargılama giderlerinin yerel mahkemece verilecek nihai kararda nazara alınmasına

Dair, tarafların yokluğunda dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda HMK.nun 353/1– a maddesi gereğince kesin olarak oybirliğiyle karar verildi. 12/02/2025

Bursa BAM 10. HD. 12.02.2025 T. E: 2023/1383, K: 228 (www.e– uyar.com)

213) Taşınmaz üzerindeki ipotek bedeli dikkate alındığında fahiş bedel farkının olmadığı–Dördüncü kişi konumundaki davalı yönünden ivazlar arasındaki fahiş fark yeterli olmayıp, kötü niyetinin ispatlanmış olması gerektiği, bu davalı yönünden İİK. m. 280/3 hükmünün de uygulama yeri olmadığı–Davalıların davalı borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olduğunun davacı tarafından somut deliller ile de ispat edilemediğinden davanın reddi gerektiği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda ilk derece mahkemesince verilen kararın Yargıtay (4.) Hukuk Dairesince bozulmasına karar verilmiştir.

Bozma sonrasında; davanın reddine dair verilen karar; davacı vekili tarafından temyiz edilmiş olup; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve tetkik hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I.DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin davalı A. G. A.'dan alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine Kuşadası 2. İcra Müdürlüğünün 2012/28 E sayılı dosyasından takip yapıldığını, takibin kesinleştiğini, davalı borçlunun acz halinde olduğunu, davalı borçlunun adına kayıtlı gayrımenkulü kaydında yer alan ipotek kaydı ile beraber önce N. K.'e, ondan A. A.'a, ondan da diğer davalılara devredildiğini beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

II. CEVAP

Davalılar davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEME KARARI

Mahkemenin 15.05.2015 gün, 2012/303 E – 2015/ 269 K sayılı kararı ile; davalı H. S. B. ve Ş. S. B.'ın dava konusu gayrımenkulün gerçek değerini ödediklerinin anlaşıldığı gerekçesi ile bu davalılar yönünden davanın reddine, diğer davalılar A. A. ve N. K. yönünden ise, dava konusu gayrımenkulü kaydında yer alan ipotek ile beraber satın aldıklarının anlaşılmasına, gerçek değerinden yüksek bir bedel ile satın almalarına ve kısa aralıklar ile elden çıkartılmasının da iyi niyet göstergesi olmadığı gerekçesi ile de bu davalılar yönünden davanın kabulüne, ilk satış tarihindeki değeri olan 160.000 TL tazminat ile sorumlu tutulmalarına karar verilmiştir.

IV. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Mahkemenin yukarıda belirtilen kararı süresi içinde davacı vekili, davalı N. K. vekili ve davalı A. A. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

2.Yargıtay (Kapatılan 17.) Hukuk Dairesinin 04.03.2019 gün, 2016/8989 E–2019/2376 K sayılı ilamı ile " taşınmazın tapudaki satış bedelinin 70.000,00 TL, rayiç

değerinin ise; 160.000,00 TL olduğu, İpotek bedeli ise daha sonra 100.757,00 TL olarak ödendiği, taşınmaz üzerindeki ipotek bedeli bu şekilde dikkate alındığında fahiş bedel farkının olmadığı, bu nedenle; mahkemece davanın davalı N. K. yönünden reddi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi isabetli olmadığı, dördüncü kişi konumundaki davalı A. A. yönünden ivazlar arasındaki fahiş fark yeterli olmayıp kötü niyetinin ispatlanmış olması gerektiği, bu davalı yönünden (İİK. 282. maddesi hükmüne göre kötü niyetli üçüncü kişi) İİK. 280/3 maddesinde uygulama yeri olmadığı, davalı A. A.'ın kötü niyeti ispatlanamadığından, davanın davalı A. A. yönünden de reddi gerektiği" gerekçesi ile BOZULMASINA karar verilmiştir.

3.Mahkemece 14.07.2021 gün, 2021/127 E– 2021/286 K sayılı ilamı ile bozma ilamına uyduğunu beyan etmesine rağmen hükmü ilk verilen karar gibi vermiş, karar davacı vekili, davalı Nerimen K. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

4. Yargıtay 4. HD nin 23.06.2022 gün, 2022/5522 E– 2022/9352 K sayılı ilamı ile " mahkemece yukarıda bahsi geçen bozma ilamına uyularak yargılama yapıldığı belirtilmesine rağmen kısa kararda davalı N. yönünden davanın kabulüne karar verilerek hüküm kurulduğu, gerekçeli kararda ise bozmaya uyulduğu ancak hükmün sehven davalı N. aleyhine kurulduğu belirtilmiştir. Bu durumda gerekçeli karar ile hüküm arasında çelişkili olması doğru olmamış" gerekçesi ile kararın Bozulmasına karar verilmiştir.

B. Mahkemece Bozmaya Uyularak Verilen Karar

İlk Derece Mahkemesinin 15.05.2023 gün, 2022/583 E– 2023/132 K sayılı ilamı ile bozma ilamına uyularak davanın reddine karar verilmiş, karar davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde; davalı N. adına tapuda davalı borçlunun eşinin işlem yaptığını, davalı 3. Kişi N. K.'ün kötü niyetli olduğunu, davalı N. ve A. tarafından ipotek borcunun ödenmediğini, davalı 5. Kişilerin gayrımenkulü değerinde satın aldığı hususunun doğru olmadığını beyan ederek kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Dosya içeriğine, bozmanın mahiyeti ve kapsamına göre taraflar arasındaki uyuşmazlık, davalılar arasındaki tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

2. Değerlendirme

1. Mahkemenin nihai kararlarının bozulması 1086 sayılı Kanun'un 428 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2. Dosyadaki yazılara, mahkemece uyulan bozma kararı gereğince hüküm verilmiş olmasına, kararda ve kararın gerekçesinde hukuk kurallarının somut olaya

uygulanmasında bir isabetsizlik bulunmamasına, davalıların davalı borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olduğunun davacı tarafından somut deliller ile de ispat edilememiş olmasına, ayrıca bozmaya uyulmakla karşı taraf yararına kazanılmış hak durumunu oluşturan yönlerin ise yeniden incelenmesine hukukça imkan bulunmamasına göre; temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeple;

Değerlendirme bölümünün (2) nolu bendinde açıklanan sebeplerle davacı vekilinin yerinde görülmeyen tüm temyiz itirazlarının reddi ile usul ve kanuna uygun olan kararın ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz harcının temyiz eden davacıya yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

15.01.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 15.01.2025 T. E: 2024/2078, K: 677 (www.e– uyar.com)

214) 'Tasarrufların iptali bunun mümkün olmaması halinde TBK. m. 19 gereği devir işlemlerinin muvazaalı olduğunun tespiti' istemi–Borçlunun kardeşine yaptığı taşınmaz hisse devrinin iptale tabi olduğu–Diğer taşınmaz devri yönünden davalı üçüncü kişi ile davacının hac arkadaşı olmasının, davalı üçüncü kişi tarafından davalı borçlunun durumunun bilindiğinin kabulü için yeterli olmadığı–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili ve davalı A. İ. vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I.DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilin davalı N. K. İ.'den olan alacağı nedeniyle hakkında icra takibi yaptığını, takibin kesinleştiğini, borcun ödenmediğini, davalı borçlu N. K. İ.'nin borcu ödememek için dava dilekçesinde belirttiği taşınmazları diğer davalılara tapuda devrettiğini, tasarrufun iptali şartlarının oluştuğunu belirterek söz konusu tasarrufların iptaline, bunun mümkün olmaması halinde TBK'nun 19.maddesi gereği devir işlemlerinin muvazaalı olduğunun tespiti ile hükümsüzlüğüne karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekilleri ayrı ayrı cevap dilekçeleri ile davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 02.12.2021 gün, 2017/19 E– 2019/233 K sayılı ilamı ile; davalı borçlu N. K. İ.'nin dava konusu Kayseri İli, Talas İlçesi, Talas Mah. 978 ada, 13 parselde 5. Kat, 12 nolu dubleks meskendeki hissesini 31.08.2015 tarihinde kardeşi olan davalı A. İ.'ye devrettiği, davalılar arasındaki tasarrufun bağışlama hükmüne olup iptale tabi bulunduğu gerekçesiyle, davalı A. İ. yönünden davanın kabulüne, dava konusu Kayseri ili, Talas İlçesi, Harman mah. 1158 ada, 2 parselde F blok zemin kat, 1 nolu villa tipindeki gayrımenkulün ise davalı borçlu tarafından 18.08.2015 tarihinde davalı F. K.'e devredildiği, davalı F. K.'in gayrımenkul satın alınması için konut kredisi çektiği, dava konusu gayrımenkulün tapuda gösterilen değeri ile tasarruf tarihindeki gerçek değeri arasında misli aşan fark bulunmadığı, davalı F. K.'in davalı borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olduğunun da davacı tarafından ispat edilemediği gerekçesi ile davalı F. K. yönünden ise davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili, davalı A. İ. vekili ve N. K. İ. vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince 02.12.2021 gün, 2021/1187 E. – 2021/1284 K. sayılı karar ile davacı vekilinin, davalı A. İ. ve N. K. İ. vekilinin istinaf başvurularının ayrı ayrı esastan reddine karar verilmiş, karar davacı vekili ve davalı A. İ. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebeplerin.

1.Davacı vekili temyiz dilekçesinde; davalı F. K. yönünden de davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini, dosyada dinlenen tanık A. …'ın ifadesine göre, davalı borçlu ile davalı F. K.'in hac arkadaşı olduğunu, davalı borçlunun durumunu bilen kişi olduğunu beyan ederek kararın bozulmasını talep etmiştir.

2. Davalı A. İ. vekili temyiz dilekçesinde; dava konusu gayrımenkulün aslında kendisine ait olduğunu, kendisinin yurt dışında yaşadığını, söz konusu gayrımenkulün dava dışı babası tarafından kendi adına satın alındığını, kredi ödemelerini kendisinin yaptığını ancak satın alımdan kısa bir süre sonra babasının vefat ettiğini, dava konusu gayrımenkulünde babası adına kayıtlı olması sebebi ile miras payları doğrultusunda devredildiğini, kardeşlerinin bu gayrımenkulün kendisine ait olduğunu bildiği için üzerlerine düşen hisseleri tekrar kendisine devrettiğini, mal kaçırma gayesi olmadığını beyan ederek kararın bozulmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış, tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Bölge adliye mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun(6100 sayılı Kanun/HMK) 371. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere, davalı A. İ.'nin dava konusu gayrımenkulün kendisine ait olduğunu ispat edememesine göre davalı A. İ. vekilinin; davalı F. K. ile davacının hac arkadaşı olmasının, davalı F. K. tarafından davalı borçlunun durumunun bilindiğinin kabulü için yeterli olmamasına göre de davacı vekilinin; temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle davacı vekilinin ve davalı A. İ. vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun bulunan hükmün ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz harçlarının temyiz eden davacı ile davalı A. İ.'ye yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

15.01.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 15.01.2025 T. E: 2022/2952, K: 673 (www.e– uyar.com)

215) İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğu, bu davaların görülebilmesi için genel dava koşullarının yanında, borçlu hakkında kesinleşmiş bir icra takibinin bulunması ve her dava koşulunda olduğu gibi bu koşulun kararın kesinleşme aşamasına kadar varlığını devam ettirmesi gerekli olduğu, bu tür davalar icra takibine bağlı davalar olduğundan, dava devam ederken borcun ödenmiş olması ya da borçlu hakkında yapılan icra takibinin işlemden kaldırılması halinde dava konusuz kalacağı–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI;

Mahkemece yapılan yargılama neticesinde, "Dava İİK 277 vd maddeleri uyarınca tasarrufun iptali davasına ilişkindir.

Taraf beyanları, icra dosyası, tapu kayıtları, tanık beyanları, bilirkişi raporları ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde davaya konu taşınmazlar davalılar arasında miras sözleşmesi ile davalılara intikal eden taşınmazlardır. Davaya konu tapu kayıtları incelendiğinde edinme sebebinin miras taksim sözleşmesi olduğu açıktır.

4721 Sayılı Türk Medeni Kanunun 676/son maddesi uyarınca mirasçılar arasındaki paylaşımın yazılı şekilde yapılması yeterlidir. Mirasçılar arasında yapılan rızai taksim bir sözleşme olup tarafların iradesi ne biçimde birleşmişse o biçimde gerçekleşir. Bu nedenle paylaşımda eşitlik şart değildir.Bu durumda davalılar arasında yapılan rızai taksim sonucu mirasın taksim edildiği ve rızai taksimde mutlak eşitlik şart olmadığından ve davalılar arasında yapılan rızai taksim miras sözleşmesi yazılı olarak tapu müdürlüğünde yapıldığı ve alacaklıları zarara uğratma kastı olmadığı gibi mal kaçırma iradesinden de söz edilemeyeceği ayrıca borçlunun başkaca gayrimenkullerine haciz konulduğu da anlaşılmakla açılan davanın reddine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM:

Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere:

1– Davanın REDDİNE," şeklinde karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF NEDENLERİ:

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle; Borçlunun, alacaklılarına zarar vermek amacıyla kendisine miras yoluyla intikal eden ve hissedar olduğu mal varlığını, resmi taksim sözleşmesi ile diğer mirasçılara devretmesi işleminde tasarrufun iptali davasına konu olabileceğini, İİK 278. maddede düzenlenen ivazsız tasarrufların butlan olduğunu, mutat hediyeler müstesna olmak üzere yapılan bütün bağışlamalar ve ivazsız tasarruflar batıl (İİK 278/1) olup 278/2'ye göre akdin yapıldığı sırada, kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitleri de bağış olarak kabul edildiğini, davalı borçlu kendisine intikal eden 17 adet taşınmazda bulunan 3/20 'sini diğer mirasçılara devrettiğini, kendisinde sadece tek bir taşınmaz

1/100 hisse kaldığını, bu nedenle devirlerin bağış olarak kabul edilmesinin gerektiğini, davalıların devir bedeli olan 89.000 Euronun nasıl verildiğini ve borçlu tarafından hangi bankandan çekildiğini ispat edemediklerini, dosya arasına hiçbir somut delil sunulmadığını, dava konusu gereği senetle ispat zorunluluğunun olduğunu, davalının bu hususta tanık dinletmesine muvafakatin olmadığını, davalılar tarafından yazılı aksim sözleşmesinin sunulmadığını, yerel mahkemece tüm bu hususların dikkate alınmadan karar verildiğini, eksik inceleme ve araştırma ile karar verildiğini, verilen kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu beyan ederek kararın kaldırılması talebiyle istinaf isteminde bulunmuştur.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE;

İstinaf kanun yolu başvurusuna konu edilen karar hakkında 6100 sayılı HMK'nun 355. maddesindeki düzenleme gereğince, istinaf dilekçesinde belirtilen nedenler ve kamu düzenine aykırılık bulunup bulunmadığı hususlarıyla sınırlı olarak yapılan inceleme sonucunda;

Dava, tasarrufun iptali talebine ilişkindir.

Mahkemece davanın reddine karar verilmiş, kararı davacı vekili istinaf etmiştir.

Dava, İİK.nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkindir. İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Bu davaların görülebilmesi için genel dava koşullarının yanında, borçlu hakkında kesinleşmiş bir icra takibinin bulunması ve her dava koşulunda olduğu gibi bu koşulun kararın kesinleşme aşamasına kadar varlığını devam ettirmesi gereklidir. Bu tür davalar icra takibine bağlı davalar olduğundan, dava devam ederken borcun ödenmiş olması ya da borçlu hakkında yapılan icra takibinin işlemden kaldırılması halinde dava konusuz kalacaktır.(Yargıtay 17. H.D. 2018/3166 E. 2020/2971 K.)

Somut olayda, davalılar vekilinin 25.10.2023 tarihli dilekçesi ile Erzincan İcra Müdürlüğü'nün 2016/326 Esas sayılı dosyasının infazen kapatıldığı, cebri icraya konu bir husus kalmadığına ilişkin dilekçe sunduğu, Dairemizce UYAP sistemi üzerinden, istinafa konu dava dosyasının içerisine, icra dosyasının eklendiği ve icra dairesine yazılan müzekkereye gelen yazı cevabıyla, davaya konu icra dosyasının infazen kapatıldığı anlaşılmıştır. Tasarrufun iptaline dayanak teşkil eden icra dosyasının infazen kapatıldığı, davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığı, yargılama giderinin davadaki haklılık durumuna göre belirlenmesi gerektiği, davacı yanın aynı icra dosyası dayanak gösterilerek daha önce tasarrufun iptali davası açtığı ve Erzurum BAM 1.H.D'nin 2018/2081 E. 2020/1275 K. Sayılı ilamı ile borçlu Güldeste yönünden, 2039 ada 5 parsel sayılı 4 nolu mesken niteliğindeki bağımsız bölümün satışına yönelik tasarrufun iptaline dair verilen ilk derece mahkemesi kararına yönelik istinafın esastan reddine 13.11.2020 tarihinde kesin olarak karar verildiği, dava tarihi itibariyle borçlunun aciz içinde olmadığının anlaşıldığı, davacının dava açmakta haksız olduğu

kanısına varılarak yargılama masrafları davacı üzerinde bırakılması gerektiği anlaşılmakla aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, HMK'nun 355. madde gereğince istinaf dilekçesinde belirtilen sebepler ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı olarak yapılan inceleme neticesinde, davacı vekilinin istinaf itirazının kısmen kabulü ile 6100 sayılı HMK'nun 353/1– b.2. maddesi gereğince kararın kaldırılmasına ancak bu durum yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden dairemizce yeniden hüküm kurulmasına dair aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

A– Davacı vekilinin istinaf başvurusunun kısmen KABULÜ ile; Erzincan 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2021/345 Esas – 2023/164 Karar sayılı kararının HMK'nun 353/1– b.2 maddesi uyarınca KALDIRILMASINA;

B– Kaldırılan hükmün yerine geçmek üzere;

"1– Davalılar aleyhine başlatılan takibin infazen kapatıldığı anlaşılmakla konusuz kalan dava hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

2– Harçlar kanunu gereğince alınması gereken 615,40– TL harcın mahsubu ile fazladan alınan 4.127,65– TL'nin yatıran tarafa iadesine,

3– Davalılar kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden A.A.Ü.T göre hesaplanan 41.883,00– TL nisbi vekalet ücretinin (istinaf edenin sıfatı ve kazanılmış haklar göz önünde bulundurularak) davacıdan alınarak davalılara verilmesine,

4– Davacı tarafından yapılan yargılama giderlerinin kendi üzerinde bırakılmasına,

5– Yapılan yargılama giderleri ile gerekçeli karar, tebligat masrafı düşüldükten sonra bakiye kalan gider avansı miktarının yatırana iadesine," şeklinde YENİDEN HÜKÜM TESİSİNE,

C– İstinaf aşamasında davacı tarafça yatırılan 179,90– TL istinaf karar harcının talep halinde davacı tarafa iadesine,

Ç– İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

D– İstinaf aşamasında davacı tarafı gider avansından karşılanan 128,50– TL yargılama giderinin davalı taraftan müştereken ve mütesessilen alınarak davacı tarafa verilmesine,

E– Kararın tebliğ, kesinleştirme, harç ve gider/delil avansı ikmal ve iadesine ilişkin işlemlerinin yerel mahkemesince yerine getirilmesine,

Dair, dosya üzerinden yapılan inceleme sonunda, HMK'nun 362/1– a maddesi uyarınca kesin olmak üzere oybirliği ile karar verildi.08.01.2025

Erzurum BAM. 1. HD. 08.01.2025 T. E: 2023/1030, K: 103 (www.e– uyar.com)

216) Alacak hakkının hukuki ilişkinin kurulduğu veya hukuki olayın meydana geldiği anda, talep hakkının ise borcun muaccel olduğu anda doğacağı– Tasarrufun iptali davalarında borcun tasarruf tarihinden önce muaccel olmasının değil, tasarruf tarihinden önce doğmuş olmasının arandığı– Alacağın dayanağını kötü niyet tazminatının, kötü niyetli takip sebebiyle ortaya çıkan yasadan kaynaklı zarara ilişkin olduğu ve borcun doğum tarihinin tarihi takip tarihi olduğu– Kavramlar karıştırılarak kararın kesinleşme tarihinden sonra yapılan tasarrufun iptal edilemeyeceğine ilişkin yorumun hatalı olduğu, davanın esasına girilmesi gerektiği–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikte ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü.

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı borçlu Y. aleyhine yapılan takibin semeresiz kaldığını, borçlunun mal kaçırma amacı ile dava konusu taşınmazını çalışanı D.'un babası H.'a 07.05.2015 tarihinde sattığını belirterek, bu tasarrufun iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı H. vekili, tasarrufun borcun doğumundan önce gerçekleştiğini, müvekkilinin oğlunun borçlu yanında çalışmadığını, borçlu ile bir yakınlık ve akrabalığının olmadığını belirterek haksız açılan davanın reddini istemiştir.

Davalı Y., cevap dilekçesi sunmamıştır.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile, davacı ile davalılardan Y. arasında 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2013/586 E 2015/348 Karar sayılı ilamından kaynaklı davacının alacaklı olduğu, ... İcra Müdürlüğü'nün 2015/13073 sayılı dosyası ile icra takibinde bulunduğu, davalı Y.'nun üzerine kayıtlı Antalya ... Mahallesi 595 ada 28 parsel sayılı arsa nitelikteki taşınmazdaki 1/2 hissesinin 07.05.2015 tarih 7937 yevmiye ile diğer davalıya devrettiği, bu devrin mal kaçırmak amacıyla muvazaalı olduğu, icra takibinde yapılan haciz işlemlerinde davalı Y. üzerinde herhangi bir taşınmazın ve hacze kabil malın bulunmadığı, davalının aciz durumda olduğu, buna göre İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde belirtilen tasarrufun iptaline ilişkin koşulların olayda oluştuğu, diğer davalı H.'un davalı Y.'nun durumunu bilmesine rağmen taşınmazı aldığı gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı H. vekilinin istinaf başvurusunda bulunması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile, davacının takibe konu alacağının, 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2013/586 E. 2015/348 K sayılı dosyasında verilen 02.07.2015

tarihli karar ile davacı lehine hükmedilen ilam vekalet ücreti, inkar tazminatı, yargılama gideri ve işlemiş faiz toplamına dayandığına göre alacağın doğum tarihinin, bu kararın kesinleşme tarihi olduğu, tasarrufun bu tarihten önce 07.05.2015 tarihinde yapıldığının anlaşıldığı, tasarrufun iptali davalarına özgü, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması dava şartının gerçekleşmediği, İlk Derece Mahkemesince davanın ön koşul yokluğu nedeni ile usulden reddine karar verilmesi gerekirken, davanın kabulüne karar verilmesi doğru olmadığı gerekçesi ile davalı H. vekilinin istinaf talebinin kabulüne, HMK'nun 353/1– b/2. maddesi gereğince İlk Derece Mahkemesi kararı düzeltilerek "davanın usulden reddine" karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde, borcun doğum tarihinin davanın açıldığı tarih olarak kabulü gerektiğini, üçüncü kişinin ödemelerinin gerçek olmadığını belirterek, kararın bozulmasını talep etmiştir.

B. Gerekçe

Uyuşmazlık, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Alacak hakkı hukuki ilişki kurulduğu veya hukuki olay meydana geldiği anda, talep hakkı ise borcun muaccel olduğu anda doğar. Tasarrufun iptali davaları bakımından dava şartı olarak öngörülen husus borcun tasarruf tarihinden önce muaccel olması değil, tasarruf tarihinden önce doğmuş olmasıdır. Davaya konu alacağın dayanağını teşkil eden kötü niyet tazminatı icra inkar tazminatı gibi takip hukukuna özgü bir müessese olup amacı haksız ve kötü niyetli olarak takip yapan alacaklıyı cezalandırmaktır. Haksız ve kötü niyetli takibe maruz kalan kişi bu sebeple borçlu olmadığının tespiti ile birlikte kötü niyet tazminatı talebinde bulunabilir (İİK 72). Diğer şartları da varsa haksız fiil sebebiyle tazminat davası açabilir (TBK 49 vd). Ya da somut olayda olduğu gibi alacaklının açmış olduğu itirazın iptali davasında kötü niyet tazminatı talebinde bulunabilir (İİK 67). Takip borçlusu açısından kötü niyet tazminatı alacaklının buna ilişkin takibi başlatması ile dava ve talep edilebilir. Dolayısıyla kötü niyetli takip sebebiyle ortaya çıkan yasadan kaynaklı zarara ilişkin borcun doğum tarihi ve muacceliyet tarihi takip tarihidir. Bölge Adliye Mahkemesince borcun doğumu ile tazminat alacağının hüküm altına alınması kavramları karıştırılarak yazılı şekilde karar verilmesi doğru değildir.

Şu halde borcun doğumunun tasarruftan önce olması lazım geldiğine ilişkin dava şartının gerçekleştiği gözetilmek suretiyle diğer dava şartları ve davanın esası bakımından istinaf incelemesi yapılması için Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulması gerekir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekilinin temyiz sebebinin kabulü ile temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesi uyarınca BOZULMASINA,

Temyiz peşin harcının temyiz eden davacıya iadesine,

Dosyanın Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

07.01.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 07.01.2025 T. E: 2022/2282, K: 122 (www.e– uyar.com)

217) TBK'nun 19. maddesine dayalı tasarrufun iptali davasında dava değerinin davacının icra takibine konu kesinleşen alacak miktarı ile iptali istenilen tasarrufların tasarruf tarihindeki değerinden hangisi az ise o değer üzerinden belirlenmesi gerektiği– Anayasa Mahkemesinin 01/02/2024 tarih ve 2023/110 Esas ile 2024/35 Karar sayılı ilamıyla "varlık yönetim şirketlerinin yaptıkları işlemlerin ve bunlarla ilgili düzenlenen kâğıtların 492 sayılı Kanuna göre ödenecek harçlardan süresiz olarak istisna tutulmuş olması, varlık yönetim şirketlerine diğer teşebbüslerin aleyhine olacak nitelikte önemli bir avantaj sağlamaktadır. Bu avantaj, varlık yönetim şirketleri bakımından giderlerinin azaltılması suretiyle kâr oranlarının artması anlamına gelmektedir. Bu şirketlerin kurulmasının teşvik edilmesi için kuruluştan itibaren belirli süre ile sınırlı olarak bunlara harç istisnası tanınması kabul edilebilir, fakat bunun sürekli hale getirilmesi diğer teşebbüsler aleyhine orantısız bir avantajın oluşmasına yol açacaktır. Bu değerlendirmeler ışığında, ticari hayatta kârlılık esasına göre faaliyet gösteren teşebbüsler arasında varlık yönetim şirketleri lehine süreklilik arz eden bir farklılığın orantılı olmadığı sonucuna ulaşılarak, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 143. maddesinin 7338 sayılı kanunun 58. maddesi ile ibare değişiklikleri yapılan altıncı fıkrasında yer alan "...492 sayılı Harçlar Kanunu'na göre ödenecek harçlardan,..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiş olduğu–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre "Davacının davasının davalılar yönünden KABULÜNE, dahili davalı A.... yönünden davanın REDDİNE,

A) Davalı borçlu K. B.'in (hissesini) Aydın ili Efeler ilçesi Cumhuriyet Mahallesi 1207 ada 17 parsel sayılı taşınmazda kain 2.kat 3 nolu bağımsız bölümün Efeler Tapu Sicil Müdürlüğündeki davalı İ.'e satışı ve devrine ilişkin 24/10/2014 tarih ve 20913 yevmiye nolu tasarrufunun İPTALİNE,

Ancak dava konusu taşınmaz olan Aydın ili Efeler ilçesi Cumhuriyet Mahallesi 1207 ada 17 parsel sayılı taşınmazda kain 2.kat 3 nolu bağımsız bölümün daha sonra dava dışı dahili davalı A....'e, aynı tapu sicil müdürlüğünün 18/09/2019 tarih 20596 yevmiye nolu resmi satış senedinde satıldığı anlaşıldığından dava konusu taşınmazın davalı İ. tarafından elden çıkartıldığı tarihteki (18/09/2018) inşaat bilirkişinin 27/12/2021 tarihli ek raporundaki 197.319,00 TL nisbetinde davacının mezkur icra dosyasındaki asıl alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere İİK.283/2. maddesince NAKDEN TAZMİN İLE SORUMLU TUTULARAK bu davalılardan tahsili ile davacıya VERİLMESİNE, dahili davalı A.... yönünden davanın sübuta ermemesi sebebiyle davanın REDDİNE,

Bu mezkur mallar üzerinde Denizli 7. İcra Müdürlüğünün 2019/5194 (2015/5634, 2015/4989) ve İstanbul Anadolu 11. İcra Müdürlüğünün 2019/22295 Esas sayılı dosyasındaki davacının asıl alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere İİK.283/1. maddesince cebri icra yolu ile satış, takip ve haciz yetkisi VERİLMESİNE, " karar verilmiştir.

İSTİNAF NEDENLERİ:

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle, mahkemenin davalılar Kemal ve İklime yönünden verdiği kararın yerinde olduğunu, dahili davalı A.... yönünden verilen kararın ve gerekçesinin yerinde olmadığını, bu davalı yönünden verilen kararın yasaya aykırı olduğunu, davalı İklime ile Ahmet'in aynı binada komşu olduklarını, en az 2014 yılından bu yana birbirlerini tanıdıklarını, Ahmet'in borçlu– davalının mali durum ve ızrar kastını bildiğini, yapılan tasarrufun TBK'nun 19.maddesi uyarınca muvazaalı olup, geçersiz olduğunu, mahkemece dahili davalının adres araştırması yapılmadığını, diğer davalılarla bağlantısının kolluk aracılığıyla araştırılmadığını, para alışverişi olup olmadığına dair banka evraklarının istenmediğini belirterek, mahkemenin kararının dahili davalı Ahmet yönünden kaldırılarak, davanın kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

Dahili davalı vekili istinafa cevap dilekçesinde özetle, istinaf isteminin reddini talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

İstinaf kanun yolu başvurusuna konu edilen karar hakkında; HMK'nun 355. maddesindeki düzenleme uyarınca, istinaf dilekçesinde belirtilen nedenler ve kamu düzenine ilişkin aykırılık bulunup bulunmadığı yönü gözetilerek inceleme yapılmıştır.

Dava, tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Hemen belirtmek gerekir ki; 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 16. maddesindeki düzenlemede, harcın alınması ve tamamlatılması tarafların isteklerine bırakılmamış, bu hususun mahkemece re'sen gözetilmesi gerektiği hükme bağlanmış, aynı yasanın 27/3., 30. ve 32. maddelerinde ise yargı işlerinden alınacak harçlar ödenmedikçe, müteakip işlemlerin yapılamayacağı öngörülmüştür. Anılan düzenlemeler karşısında harcın alınması ve tamamlatılmasının kamu düzenine ilişkin olduğu, kamu düzenine aykırılığın mutlak istinaf sebebi bulunduğu açık olup, istinaf dilekçesinde ileri sürülmesine gerek bulunmadan mahkemece kendiliğinden gözetilmesi gerektiği ve harcın yatırılmasının dava şartlarından olduğu tartışmasızdır.

Öte yandan, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 15. maddesinde yargı harçlarının (1) sayılı tarifede yazılı işlemlerden değer ölçüsüne göre nispi esas üzerinden, işlemin nevi ve mahiyetine göre de maktu esas üzerinden alınacağı, 16. maddesinde dava değerinin miktarına göre harca tabi işlemlerde (1) sayılı tarifede yazılı değerlerin esas olduğu, 21. maddesinde yargı harçlarının, (1) sayılı tarifedeki oranlar üzerinden alınacağı, 28/a maddesinde karar ve ilam harçlarının 1/4'ünün peşin alınacağı, 32. maddesinde ise yargı işlemlerinden alınacak harçlar ödenmedikçe müteakip işlemlerin yapılamayacağı düzenlenmiştir.

Somut olayda, davacının dava dilekçesinde 10.000,00 TL. değer göstermek suretiyle davayı harç yatırmadan açtığı, takibe konu İstanbul Anadolu 11. İcra Müdürlüğü'nün 2019/22295 Esas sayılı dosyasındaki alacak miktarının 77.937,05 TL., Denizli 7. İcra Müdürlüğü'nün 2015/5634 Esas sayılı dosyasındaki alacak miktarının 1.016,36

TL. ve 2015/4989 Esas sayılı dosyasındaki alacak miktarının 1.065,52 TL. olduğu, bilirkişi tarafından tasarrufa konu taşınmazın 3/8 hissesinin 24.10.2014 olan devir tarihi itibariyle değerinin 40.376,00 TL. olduğunun belirlendiği, TBK'nun 19. maddesine dayalı tasarrufun iptali davasında dava değerinin davacının icra takibine konu kesinleşen alacak miktarı ile iptali istenilen tasarrufların tasarruf tarihindeki değerinden hangisi az ise o değer üzerinden belirlenmesi gerektiği (Yargıtay 4. H.D. 2021/21266 Esas 2023/2009 Karar; 2023/8078 Esas 2023/14150 Karar), buna göre dava değerinin daha düşük olan iptali istenilen tasarrufların tasarruf tarihindeki değeri (40.376,00 TL.) olduğu, Mahkemece davacı şirketin harçtan muaf olduğu benimsenerek harcın ikmali sağlanmadan sonuca gidildiği anlaşılmaktadır.

Hemen belirtmek gerekir ki, Anayasa Mahkemesinin 01/02/2024 tarih ve 2023/110 Esas ile 2024/35 Karar sayılı ilamıyla "varlık yönetim şirketlerinin yaptıkları işlemlerin ve bunlarla ilgili düzenlenen kâğıtların 492 sayılı Kanuna göre ödenecek harçlardan süresiz olarak istisna tutulmuş olması, varlık yönetim şirketlerine diğer teşebbüslerin aleyhine olacak nitelikte önemli bir avantaj sağlamaktadır. Bu avantaj, varlık yönetim şirketleri bakımından giderlerinin azaltılması suretiyle kâr oranlarının artması anlamına gelmektedir. Bu şirketlerin kurulmasının teşvik edilmesi için kuruluştan itibaren belirli süre ile sınırlı olarak bunlara harç istisnası tanınması kabul edilebilir, fakat bunun sürekli hale getirilmesi diğer teşebbüsler aleyhine orantısız bir avantajın oluşmasına yol açacaktır. Bu değerlendirmeler ışığında, ticari hayatta kârlılık esasına göre faaliyet gösteren teşebbüsler arasında varlık yönetim şirketleri lehine süreklilik arz eden bir farklılığın orantılı olmadığı sonucuna ulaşılarak, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 143. maddesinin 7338 sayılı kanunun 58. maddesi ile ibare değişiklikleri yapılan altıncı fıkrasında yer alan "...492 sayılı Harçlar Kanunu'na göre ödenecek harçlardan,..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir. Harcın alınması kamu düzenine ilişkin olup usule ilişkin değişikliklerin de derhal yürürlüğe gireceği sabittir.

Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesinin 01/02/2024 tarih ve 2023/110 Esas ile 2024/35 Karar sayılı ilamı ve 6100 sayılı HMK'nun yukarıda açıklanan ilgili hükümleri doğrultusunda davacı Varlık Şirketinden belirlenen dava değeri daha düşük olan iptali istenilen tasarrufların tasarruf tarihindeki değeri (40.376,00 TL.) üzerinden Harçlar Kanunu 16., 27/3., 30. ve 32. maddeleri uyarınca nispi karar ve ilam harcının 1/4 ünün mahkeme veznesine 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 120. maddesi uyarınca iki haftalık süre içerisinde yatırılması, aksi halde dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verileceği hususunda davacı tarafa ihtarat içeren davetiye tebliği ile açıklanan usulü işlemin tamamlanmasından sonra bir karar verilmesi gerekmektedir.

Hal böyle olunca, kararın kaldırılma gerekçesine göre davacının sair istinaf sebepleri incelenmeksizin istinaf talebinin kabulüne, ilk derece mahkemesinin kararının kaldırılarak HMK 353/1– a– 4. maddesi uyarınca davanın yeniden görülmesi için yerel mahkemesine gönderilmesi gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM:

Yukarıda açıklanan gerekçeler ile;

1– Davacı vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜNE,

2– Aydın 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 03.11.2022 tarih, 2020/171 Esas 2022/611 Karar sayılı kararının HMK 353/1– a– 4. maddesi uyarınca KALDIRILMASINA,

3– Davanın yeniden görülmesi için dosyanın, kararı veren ilk derece mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

4– Peşin alınan istinaf karar harcının ilk derece mahkemesince davacıya İADESİNE,

5– İstinaf gider avansının artan kısmının ilk derece mahkemesince davacıya İADESİNE,

6– Davacı tarafından yapılan istinaf yargılama giderlerinin ilk derece mahkemesince yeniden verilecek kararda dikkate alınmasına,

7– Kararın ilk derece mahkemesince taraflara TEBLİĞİNE,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda HMK 353/1– a maddesi uyarınca kesin olmak üzere oy birliği ile karar verildi.27.12.2024

İzmir BAM. 24. HD. 27.12.2024 T. E: 2023/2053, K: 2002 (www.e– uyar.com)

218) Davalılar vekilinin verdiği cevap dilekçesinde davalıların borçlu olan davalı kardeşlerinin borçlarını ödemeye çalıştığı, borçlunun da borcuna karşılık taşınmazın devir edildiği belirtiğinden, taşınmazın borca karşılık devrinin İİK'nun 279/2. maddesi gereği mutad ödeme vasıtaları dışında bir ödeme söz konusu olması nedeni ile tasarrufun iptali gerektiği, ayrıca davalı borçlu ve diğer davalıların kardeş olması nedeniyle borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğu, yapılan tasarrufun alacaklıları zarara uğratmak kastı ile yapıldığı, dava konusu tasarrufun İİK 280/1 ve 279/2 maddeler gereğince iptale tabi olduğu anlaşıldığından, davacı vekilinin istinaf itirazları yerinde görüldüğü–

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı vekili dava dilekçesinde; dava dışı temlik eden ... A.Ş, … A.Ş ve T. … Bankası A.Ş ile davalı borçlu C. Ş.l arasında Genel Kredi Sözleşmeleri imzalandığını, borçlunun borçlarını ödemede temerrüde düşmesi üzerine temlik eden dava dışı bankalar tarafından borçluya gönderilen ihtarname ile hesaplarının kat edildiğini ve Sakarya 1. İcra Müdürlüğünün 2018/126 Esas (eski esas: 2014/6077), Sakarya 2. İcra Müdürlüğü 2019/1830 Esas (eski:2014/4974), Sakarya 1. İcra Müdürlüğü 2020/4466 Esas (eski 2019/2080 esas), Sakarya 2. İcra Müdürlüğünün 2014/4658 Esas sayılı dosyaları üzerinden icra takibi başlatıldığını, dosyadan haczi kabil herhangi bir menkul veya gayrimenkul ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacakları üzerinde tatbik edilmiş mahcuz mal bulunmadığı için bu durumun geçici aciz hükmünde olduğunu, borçlu C. Ş.l'ün Sakarya İli Erenler İlçesi Erenler Mahallesi 11120 parselde kain arsa nitelikli taşınmazın 3/16 hissesini B. Ş.l'e, Adapazarı İlçesi Yenigün Mahallesi 1032 Ada 16 Parelde kain arsa nitelikli taşınmazın 3/16 hissesine Z. K.'e, Adapazarı İlçesi Semerciler Mahallesi 205 Ada 57 Parselde kain arsa nitelikli taşınmazın 11/30720 hissesini R. Ş.l'e, Adapazarı İlçesi Tığcılar Mahallesi 133 Ada 3 Parsel nolu bağımsız bölümde kain büro nitelikli taşınmazın 3/16 hissesini R. Ş.l'e devrettiğini, alacağın doğumunda ve icra takipleri yapıldıktan sonra alacaklıları ızrar ve mal kaçırma kastı ile, bir kaç gün sıra ile devrini yapmış olması nedeni ile taşınmazların devrine ilişkin tasarrufun iptaline kararı verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar vekili cevap dilekçesinde, Davalı Borçlu C. Ş.l'ün davalılara mezkun taşınmazları sattığını ve elde ettiği para ile bir çok borcunu kapattığını yapılan devir işlemlerinin muvazaalı değil,gerçek işlemler olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

İlk derece mahkemesi tarafından davanın reddine dair karar verilmiştir.

Yerel mahkemenin bu kararına karşı davacı vekili tarafından istinaf yoluna başvurulmuştur.

Davacı vekili istinaf dilekçesinde; sözlü miras taksimi yapılmasının mümkün olmadığını, miras taksim taksim sözleşmesinin geçerliliğinin; 4721 sayılı TMK'nun 676. maddesi uyarınca yazılı şekilde yapılmasına bağlı olduğunu, taraflarca böyle bir iddia da olmakla birlikte; tapu resmi senetlerinden de sabit olduğu üzere devirlerin satış olarak yapıldığını, buna rağmen yerel mahkemenin davalıların miras paylaşımı yaptıkları,

bir nevi miras taksimi yaptıkları gibi kabullerinin hukuki zemini bulunmadığını, İİK.md.280 hükmüne göre davalılar kardeş olduğundan borçlunun mal kaçırma saikini bildiğini, Yargıtay pek çok içtihadı ile ızrar kastının bilinebilecek durumda olması halinde ödeme iddiasına ve değer farkına değer vermeksizin tasarrufun iptaline karar verilmesinin içtihat edildiğini, kaldı ki; yerel mahkeme verdiği kararın gerekçesinde "tanık beyanlarına göre davalıların davalı C.'in borçlarını ödemesine yardımcı olmaya çalıştıklarını" belirtmişse de somut olayda sadece davalı R.'nin tanıklarının dinlendiğini, tanıkların diğer davalıların borçlunun borçlarının ödemeye yardımcı olduğuna ilişkin hiçbir beyanı olmamakla birlikte dosyada da bu konu ile ilgili hiçbir delil bulunmadığını, davalıların borçluya verdiklerini iddia ettikleri borçlara ilişkin dosyada herhangi bir dekont gibi somut delil bulunmadığını, para veya mutat ödeme vasıtalarından gayrı bir suretle yapılan ödemelerin batıl olduğunu, iptaline karar verilmesi gerektiğini belirterek kanuna ve hukuka aykırı ilk derece mahkemesinin kararının kaldırılmasına, davaya konu taşınmazların davalılar arasındaki satımına ilişkin tasarrufun İİK 277 vd. maddeleri ile TBK 19. madde gereğince davacı şirket yönünden iptaline, söz konusu tasarrufa konu taşınmazların cebri icra yolu ile Sakarya 1. İcra Müdürlüğü 2018/126 esas, Sakarya 2. İcra Müdürlüğü 2019/1830 esas, Sakarya 1. İcra Müdürlüğü 2020/4466 esas, Sakarya 2. İcra Müdürlüğü 2014/4658 esas sayılı icra takip dosyalarından olan alacak ve ferilerini karşılayacak miktarda cebri satış yetkisinin davacı şirkete verilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Sakarya 1. İcra Müdürlüğünün 2018/126 esas(2014/6077 esas) sayılı, Sakarya 2. İcra Müdürlüğünün 2019/1830 esas(2014/4974 esas) sayılı icra dosyaları bakımından yapılan istinaf itirazlarının değerlendirilmesinde;

Tasarrufun iptali davalarında dava değerini, takip konusu alacak miktarı ile iptali istenilen şeyin değerinden hangisi az ise o değer oluşturmaktadır. Kesinlik sınırının belirlenmesinde her bir icra takip miktarının ayrı ayrı esas alınması gerekir. (Emsal Yargıtay 17 HD'nin 2012/371 E. 2012/5888 K. – Yargıtay 4. HD'nin 2021/1562 E. 2023/5754 K)

Tasarrufun iptali talebine esas olan icra dosyalarının incelenmesinde; Sakarya 1. İcra Müdürlüğünün 2018/126 esas(2014/6077 esas) sayılı dosyasında takip miktarının 7.386,99 TL, Sakarya 2. İcra Müdürlüğünün 2019/1830 esas (2014/4974 e) sayılı dosyasında takip miktarının 3.110,05 TL olduğu anlaşılmıştır.

6100 sayılı HMK'nın, 6763 sayılı Kanun ile değişik 341/2 maddesi gereğince miktar veya değeri üç bin Türk Lirasını geçmeyen malvarlığı davalarına ilişkin kararlar kesindir. (Ek cümle: 24/11/2016– 6763/41 md.) HMK'nun 341/2 maddesi gereğince "Alacağın tamamının dava edilmiş olması durumunda, kararda asıl talebinin kabul edilmeyen bölümü üç bin Türk Lirasını geçmeyen taraf, istinaf yoluna başvuramaz. "Buradaki değer, 6763 Sayılı Kanunun 47 maddesi uyarınca yeniden değerleme oranlarına göre arttırıldığında 2023 yılı için 17.830,00 TL olmuştur.

İncelenen dosyada; davacı tarafından tasarrufun iptaline konu edilen Sakarya 1. İcra Müdürlüğünün 2018/126 esas (2014/6077 esas) sayılı, Sakarya 2. İcra Müdürlüğünün 2019/1830 esas (2014/4974 esas) sayılı icra dosyaları takip miktarının genel

hukuk mahkemeleri bakımından 2023 yılı için kesinlik sınırı olan 17.830,00 TL'nin altında kaldığı anlaşıldığından, istinaf olunan karar belirtilen icra dosyaları bakımından kesindir.

6100 Sayılı HMK'nun 346/1 maddesi "istinaf dilekçesi, kanuni süre geçtikten sonra verilir veya kesin olan bir karara ilişkin olursa, kararı veren mahkeme istinaf dilekçesinin reddine karar verir ve 344'üncü maddeye göre yatırılan giderden karşılanmak suretiyle ret kararını kendiliğinden ilgiliye tebliğ eder." hükmünü içermektedir.

Davacı vekilinin Sakarya 1. İcra Müdürlüğünün 2018/126 esas(2014/6077 esas) sayılı dosyası ile Sakarya 2. İcra Müdürlüğünün 2019/1830 esas(2014/4974 esas) sayılı icra dosyalarına karşı istinaf başvurusunun kesin bir karara ilişkin olması nedeniyle HMK 352. maddesi gereğince usulden reddine karar vermek gerekmiştir.

Sakarya 1. İcra Müdürlüğünün 2020/4466 E. ve 2014/4658 E. Sayılı dosyalarına karşı davacı vekilinin istinaf itirazlarının değerlendirilmesinde;

Dava; İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK'nun 283/1maddesi). Bu nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nispi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

Bu nitelikteki davaların dinlenebilmesi için, genel olarak davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş bulunması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerekir. Anılan ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının olup olmadığı araştırılmalıdır.

Somut olayda; davacının icra takip dosyalarına konu alacaklarının kredi sözleşmelerinden kaynaklandığı, devrin borcun doğumundan sonra yapıldığı, borçlu hakkındaki takiplerin kesinleştiği, alacağın gerçek olduğu, davalı borçlunun aciz halinde bulunduğu, devir tarihi gözetildiğinde davanın 5 yıllık süresinde açıldığı anlaşıldığından dava ön koşulları gerçekleştiği görülmektedir.

Ön koşulların bulunduğu tespit edildikten sonra İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı yönünden yapılan incelemede; istinafa kanun yoluna başvuran davalılar vekilinin verdiği cevap dilekçesinde davalıların borçlu olan davalı kardeşlerinin borçlarını ödemeye çalıştığı, borçlunun da borcuna

karşılık taşınmazın devir edildiği belirtiğinden taşınmazın borca karşılık devrinin İİK'nun 279/2. maddesi gereği mutad ödeme vasıtaları dışında bir ödeme söz konusu olması nedeni ile tasarrufun iptali gerektiği, ayrıca davalı borçlu ve diğer davalıların kardeş olması nedeniyle borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğu, yapılan tasarrufun alacaklıları zarara uğratmak kastı ile yapıldığı, dava konusu tasarrufun İİK 280/1 ve 279/2 maddeler gereğince iptale tabi olduğu anlaşıldığından davacı vekilinin istinaf itirazları yerinde görülmüştür.

Açıklanan nedenlerle davacı vekilinin Sakarya l. İcra Müdürlüğünün 2018/126 ESas (2014/6077) ve Sakarya 2. İcra Müdürlüğünün 2019/1830 esas(2014/4974 esas) sayılı icra dosyalarına karşı istinaf başvurusunun kesin bir karara ilişkin olması nedeniyle HMK 352. maddesi gereğince usulden reddine, Sakarya 1. İcra Müdürlüğünün 2020/4466 E. ve 2014/4658 E. Sayılı icra dosyalarına ilişkin istinaf itirazının kabulü ile kararın bu dosyalar bakımından kaldırılarak davanın kabulüne karar verilmesi gerekmiştir.

H Ü K Ü M:

Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1– Sakarya 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 15.06.2023 tarih ve 2021/376 Esas, 2023/400 Karar sayılı kararındaki Sakarya l. İcra Müdürlüğünün 2018/126 Esas (2014/6077) ve Sakarya 2. İcra Müdürlüğü'nün 2019/1830 esas (2014/4974 esas) sayılı icra dosyalarına ilişkin hükmün HMK'nun 341/2 maddesi uyarınca kesin olması nedeniyle, davacı vekilinin bu icra dosyalarına yönelik istinaf başvurusunun HMK'nun 346/1 ve 352 maddeleri gereğince USULDEN REDDİNE,

2– Davacı vekilinin Sakarya 1. İcra Müdürlüğünün 2020/4466 E. ve 2014/4658 E. Sayılı icra dosyalarına ilişkin istinaf başvurusunun KABULÜ İLE, Sakarya 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 15.06.2023 tarih ve 2021/376 Esas, 2023/400 Karar sayılı kararının HMK'nun 353/1– b– 2 maddesi uyarınca KALDIRILMASINA,

3– HMK'nun 353/1– b– 2 maddesi gereğince yeniden hüküm kurulması gerektiğinden,

A) DAVANIN KABULÜ İLE, Davalı C. Ş.l'ün Sakarya ili Erenler İlçesi, Erenler mahallesi 11120 parselde kain arsa niteliktesi taşınmazın 3/16 hissesini davalı B. Ş.l'e devrine ilişkin 21.11.2019 tarih ve 8557 yevmiye numaralı tasarrufun, davalı C. Ş.l'ün Sakarya ili, Adapazarı İlçesi, Yenigün mahallesi 1032 ada 16 parselde kain arsa nitelikteki taşınmazın 3/16 hissesini Z. K.'e devrine ilişkin 22.11.2019 tarih ve 25555 yevmiye numaralı tasarrufun, davalı C. Ş.l'ün Sakarya ili, Adapazarı ilçesi, Semerciler mahallesi 205 ada 57 parselde kain arsa nitelikteki taşınmazın 11/30720 hissesinin R. Ş.l'e devrine ilişkin 26.11.2019 tarih ve 25798 yevmiye numaralı tasarrufun, davalı C. Ş.l'ün Sakarya ili, Adapazarı ilçesi, Tığcılar Mah. 133 ada 3 parsel 32 nolu bağımsız bölümde kain büro nitelikli taşınmazın 3/16 hissesinin R. Ş.l'e devrine ilişkin 26.11.2019 tarih ve 25555 yevmiye numaralı tasarrufun İİK'nun 278.maddesi uyarınca İPTALİNE,

B) Bu taşınmazlar yönünden davacıya Sakarya 1. İcra Müdürlüğünün 2020/4466 E. ve 2014/4658 E. sayılı takip dosyalarındaki alacaklar ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere CEBRİ İCRA YETKİSİ TANINMASINA,

C)Yürürlükteki Yargı Harçları Tarifesi gereğince alınması gereken (takip çıkış bedelleri toplamı 82.425,86?TL üzerinden) 5.630,51 TL harçtan peşin alınan 1.586,89 TL harcın mahsubu ile bakiye 4.043,62? TL harcın davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile Hazine'ye gelir kaydına,

D) Davacı kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden yürürlükteki A.A.Ü.T uyarınca belirlenen 30.000,00 TL vekalet ücretinin davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya verilmesine,

E) Reddedilen kısım yönünden davalılar kendilerini vekille temsil ettiğinden karar tarihinde yürürlükte bulunan A.A.Ü.T gereğince 9.200,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalılara verilmesine,

F) Davacı tarafça yapılan 1.586,89 TL harç gideri ile 3.910,10 TL yargılama giderinin davanın kabul ve red oranına göre takdiren 3.479,90 TL'si olmak üzere toplam 5.066,79 TL yargılama giderinin davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya verilmesine, fazla masrafın davacı üzerinde bırakılmasına,

G) Kullanılmayan gider avansının yatıranlara iadesine,

3– İstinaf başvurusunda bulunan davacının yatırdığı istinaf karar harcının talebi halinde kendisine iadesine,

4– Davalı tarafından yapılan 314,00 TL istinaf giderinin davalılardan tahsili ile davacıya verilmesine,

5– Kullanılmayan istinaf gider avansının yatırana iadesine,

6– Karar tebliği, harç ve avans iade işlemlerinin ilk derece mahkemesince yerine getirilmesine,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda HMK.362/1– a maddesi gereğince kesin olmak üzere oybirliği ile karar verildi. 05.12.2024

Sakarya BAM. 3. HD. 05.12.2024 T. E: 2023/1790, K: 2060 (www.e– uyar.com)

219) Gerek öğretide gerekse yargı kararlarında tasarrufun iptali davası açılabilmesi için borç ödemeden aciz belgesinin ibraz edilmesi gerektiği ve aciz belgesinin özel bir dava şartı olduğunun kabul edildiği, iptal davası açılabilmesi için alacaklının alacağını kısmen veya tamamen alamamış olması gerektiği, borçlunun haczedilebilecek veya haczedilmiş malları var ve bunların bedeli alacaklının alacağını ödemeye yetmekte ise, alacaklının, borçlunun üçüncü kişilerle yapmış olduğu tasarrufların iptalini dava etmekte hiçbir hukuki yararı olmadığı, alacaklı bunu ancak aciz belgesi ile ispat edebilir; işte bu nedenle, aciz belgesi, iptal davası icin özel bir dava şartıdır ve mahkeme, davacının aciz belgesine sahip olup olmadığını kendiliğinden gözeteceği, belirtmek gerekir ki, iptali davası açısından dava şartı olduğu kabul edilen aciz belgesinin alınmış olması tek başına yeterli olmayıp; halen geçerliliğini de yitirmemiş olması gerektiği, bu itibarla, aciz belgesi icra mahkemesi tarafından iptal edilmişse veya ödeme emri iptal edilerek haciz kaldırılmışsa, aciz belgesi geçersiz hale geleceğinden iptal davasının açılması için gerekli bir şart gerçekleşmemiş olduğu, alacaklının iptal davası açarken ibraz etmek zorunda olduğu aciz belgesi, kesin ya da geçici olabileceği, kesin aciz belgesi icra takibi sonunda verilir (İİK m.143). İcra takibi sonunda verilen kesin aciz belgesinden (İİK m. 143) başka, borçlunun haczedilebilir hiçbir malının bulunmadığını tespit eden haciz tutanağı da aciz belgesi hükmündedir (İİK m. 105, I) ve alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile de iptal davası açabileceği (İİK m. 277/1), ancak bunun için haciz tutanağında, borçlunun haczedilebilir hiçbir malının bulunmadığının açıkça yazılı olması gerektiği– Haciz tutanağının geçici aciz belgesi sayılabilmesi için üç şartın gerçekleşmiş olması gerekir: – Birincisi, haciz tutanağı kesin hacze ilişkin olmalıdır (Geçici veya kesin aciz belgesine ilişkin İİK m. 102/son, m. 105/2 ve m. 143'te sözü edilen haciz "geçici haciz" (İİK m. 69/1) veya "ihtiyati haciz" olmayıp, kesin hacizdir. İhtiyati haciz tutanağı (İİK m. 262), yalnız başına aciz belgesi niteliğinde değildir. Çünkü alacaklı, yedi gün icinde takip yapmaz veya dava açmaz ise ihtiyati haciz hükümsüz kalır (İİK m. 264, I, IV). Bu nedenle, alacaklı, ihtiyati haciz tutanağı ile iptal davası açamaz.) – İkincisi, icra memurunun takdirine göre haczi kabil malların alacağı karşılamayacağı anlaşılmış olmalıdır. – Üçüncüsü, icra memurunun kıymet takdiri kesinleşmiş olmalıdır. Alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile de iptal davası açabilir (İİK m. 105, II; m. 277/1). Buna karşılık, haciz tutanağında borçlunun haczedilen mallarından başka mallarının bulunmadığı yazılı değilse veya borçlunun haczedilen mallarının takdir edilen kıymetine göre takip konusu alacağı karşılamayacağı anlaşılmamaktaysa, böyle bir haciz tutanağı geçici aciz belgesi niteliğinde değildir ve alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile iptal davası açamaz ve haciz tutanağının geçerli olabilmesi için de borçlunun haciz yapılan adres ile bağlantısının kesilmemiş olması gerektiği–

İLK DERECE MAHKEME KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesince yapılan yargılama sonucunda; "Açılan davanın kısmen KABULÜ İle,

1– Davalı borçlu İ. A.'ın, Muğla İl, Marmaris İlçesi, Kemeraltı Mahallesi, 138 ada 216 parsel 2. Kat 7. Nolu Bağımsız Bölümde bulunan taşınmazda 07/06/2016 tarihinde 3/8 hissesi yönünden davalı N.'na yaptığı devrin davacı yönünden İPTALİNE, davacı tarafa alacaklı olduğu, İzmir 1. İcra Müdürlüğü 2009/25206 Esas, İzmir 13. Müdürlüğü 2010/2264 Esas, İzmir 19. İcra Müdürlüğü 2009/20144 Esas, İzmir 2. İcra Müdürlüğü 2011/5847 Esas, İzmir 24. İcra Müdürlüğü 2009/20144 Esas ve İzmir 24. İcra Müdürlüğü 2010/5813 Esas sayılı icra takip dosyaları yönünden ve icra takip borçları ve ferilerini geçmemek üzere CEBRİ İCRA YETKİSİ verilmesine,

2– Davacının İzmir 25. İcra Müdürlüğü 2009/4396 Esas sayılı icra takip dosyasındaki alacak için açtığı davanın REDDİNE,

3– Alınması gereken 4.358,47 TL harcın davacılardan alınarak hazineye İRAT KAYDINA,

4– Davacı tarafından yapılan 1.983,85 TL yargılama giderinin davalılardan alınarak davacıya verilmesine,

5– Davacı kendisini vekille temsil ettirdiğinden, AAÜT uyarınca hesap edilen 10.208,69 TL vekalet ücretinin davalılardan alınarak davacıya verilmesine,

6– Davalılar kendisini vekille temsil ettirdiğinden, AAÜT uyarınca hesap edilen 9.200,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalılara verilmesine,

7– Taraflarca yatırılan ve kullanılmayan gider avansının karar kesinleştiğinde ilgilisine iadesine, "karar verildiği görülmüştür.

İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davalı– borçlu İ. A. vekili istinaf dilekçesinde özetle; İİK m.277; "İptal davasından maksat 278, 279, 280'ıncı maddelerde yazılı tasarrufların butlanına hükmettirmek olup, bu davayı, elinde muvakkat yahut kati aciz vesikası bulunan her alacaklı açabilir, davayı açabilecek kişiler tahdidi olarak sayılmış olup, alacağını icra takibi ile tahsil edemeyen alacaklının yasal şartlara haiz "Aciz Vesikası" veya "Aciz Vesikası Sayılacak Haciz Tutanağı" alarak dava açabileceği ve davacı sıfatına sahip olacağının hüküm altına alındığını, dosyaya sunulan 04.01.2023 tarihli "Haciz Tutanağı" incelendiğinde, sunulan haciz tutanağının yasanın kesin aciz vesikası için aradığı şartları taşımadığını, haciz tutanağının: "Adres kapalı. Çevreden soruldu. Borçluya aidiyeti yapıldı. Adrese dışarıdan bakıldı. Hacze kabil mala rastlanılmadı. Bu nedenle yapılan işleme son verildi." şeklinde olduğunu, borçlunun gösterilen adresinde yapılan hacizde, haczi kabil malın bulunamamış olması halinde ilke olarak tutulan tutanak aciz vesikası hükmünde ise de, belirtilen ilkenin yasal sonuçlarını doğurabilmesi için, borçlunun malvarlığına ilişkin yapılan araştırmadan olumlu bir sonuç alınamaması ve haciz yapılan yerdeki adresi ile bağını koparmamış olması gerektiğini, borçlunun malvarlığına ilişkin yapılacak araştırmanın şekli olmaktan uzak olması gerektiğini, malvarlığının bulunması ihtimal dahilinde olan yerlerde esaslı bir araştırma yoluna gidilmesi gerektiğini, ayrıca, borçlu haciz yapılan adresten ayrılmış ve başka bir adreste yaşadığı biliniyorsa, borçlu haciz yapılan yerde bulunamadığı için haczi kabil mala rastlanmamasına ilişkin tutulan

tutanak şekli olup, yasanın aradığı anlamda kesin aciz vesikasının yasal sonuçlarını doğurmaya elverişli kabul edilemeyeceğini, bunun yanında, borçlunun adresini terk etmesi, çevreden sorulduğunda tanınıp bilinememesi ve benzeri nedenlerle, haciz yapılan adresi ile ilgisini kestiğinin anlaşılması halinde, tutulacak olan haciz tutanağı aciz vesikası hükmünde sayılamayacağını, İİK.'nun 277. maddesinde öngörülen aciz belgesinin alınması, dava şartı niteliğindedir ve dava tarihinden önce alınmış (veya en geç dava tarihinde borçlunun aciz halinde bulunduğunun tespit edilmiş) olmasının zorunlu olduğunu, dava tarihinden önce alınmış olan belgenin dava görülerken ibrazı ile dava tarihinden sonra alınarak yine dava sırasında ibrazı farklı sonuçlar doğuracağını, birinci halde, dava şartı gerçekleşmiş sayılırken, ikinci halde ise gerçekleştiğinin kabul olunamayacağını, dosyaya sunulan 04.01.2023 tarihli haciz tutanağının kesin aciz vesikasının sonuçlarını doğurduğunun kabulünün mümkün olmadığını, gidilen adresin kapalı olması nedeniyle taşınmazın içerisinde haczi kabil mal olup olmadığının belli olmayacağını, adresteki taşınmazın kapısı çilingir vasıtası ile açtırılıp taşınmaz içerisinde haczi kabil mal bulunup bulunmadığının tespiti gerekirken bunun yapılmadığını, borçlunun adreste oturup oturmadığı komşulardan, mahalle muhtarından araştırılması gerekirken bu husus da yerine getirilmediğini, davanın açıldığı tarihte alınmış bir haciz tutanağının mevcut olmadığını, bu bağlamda, dava tarihinden önceki tarihli aciz vesikası niteliğindeki haciz tutanağının dosyaya sunulması gerekirken, sonradan dosyaya sunulan haciz tutanağının düzenlendiği tarihin davanın açıldığı tarihten sonraki tarihi taşıyor olması nedeniyle aciz vesikası ibraz edilmeksizin açılan dava da, dava ön koşulunun yerine getirilmemesi sebebiyle davanın usulden reddi gerekmekte iken bunun yapılmamış olması nedeni ile verilen kararın kaldırılması gerektiğini, İİK 278. ve devamı maddelerine göre borçlu tarafından, "ivazsız" veya "aciz halinde" yapılan tasarrufların butlan kabul edilmesi; borçlunun aciz halinin doğmasından veya iflasının açılmasından geriye doğru aciz haline veya iflas etmesine sebep olan tasarrufa kadar olan süre içerisinde yapılan tasarrufları kapsamakla birlikte bu süre 2 yılı geçemeyeceğinin belirtildiğini, bu bağlamda davadaki taleplerin zaman aşımına uğradığını belirterek, ilk derece mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

Davalı– 3.kişi N. vekili istinaf dilekçesinde özetle; Tasarrufun iptali davasında yetkili mahkemenin davalı olan, borçlu veya lehine tasarruf yapılan kişinin bulunduğu yer mahkemesi olup huzurda görülmekte olan davanın niteliği gereğince müvekkilin adresinin bulunduğu yer mahkemesi olan Ankara'da açılması gerektiğini, İİK m.277 hükmünden açıkça anlaşılacağı üzere tasarrufun iptali davası açabilecek kimseler tahdidi olarak düzenlenmiş olup, alacağını icra takibi ile tahsil edemeyen ve borçlu hakkında aciz vesikası alan alacaklının davacı sıfatına sahip olacağı hüküm altına alındığını, bu bağlamda, her bir dosya için ayrı ayrı ve tasarruf tarihinden önceki tarihli aciz vesikası sunulması gerekirken, aciz vesikası ibraz edilmeksizin açılan dava da, dava ön koşulunu yerine getirilmemesi sebebiyle davanın usulden reddinin gerektiğini, İİK 278. ve devamı maddelerine göre borçlu tarafından, "ivazsız" veya "aciz halinde" yapılan tasarrufların butlan kabul edilmesi; borçlunun aciz halinin doğmasından veya iflasının açılmasından geriye doğru aciz haline veya iflas etmesine sebep olan tasarrufa kadar olan süre içerisinde yapılan tasarrufları kapsamakla birlikte bu süre 2 yılı geçemeyeceğinden, davadaki taleplerin zaman aşımına uğradığını, Varlık yönetim

şirketlerinin yargı harçlarından muaf olmadığını, zira; Yargıtay daireleri tarafından verilen kararlarda, varlık yönetim şirketlerinin vergi ve harçtan istisna olacağı hallerin istisna kurumunun doğası gereği kendilerinin yaptıkları işlemlerden ve bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kağıtlardan dolayı, hükümde sayılan kanunlar uyarınca vergi, harç veya kesinti borçlusu durumunda bulunacakları hâllerle sınırlı olacağının belirtildiğini, dosyada yapılan keşfe ilişkin bilirkişi raporu taraflarınca tebliğ edilmemiş rapora ilişkin beyan ve itirazlarının dikkate alınmadığını, muris Neriman ... 08/05/2016 tarihinde vefat etmiş olup, bu vefatın ardından mirasçılar – N., kardeş İ. A. ve baba Durmuş ...– arasında miras taksimi yapıldığını, bu anlaşma çerçevesinde, diğer davalı İ. A.'a anne ve babanın sağken yaptığı maddi destekler, miras payından mahsup edilmek suretiyle; muris Neriman ...'ın sağlığında müvekkile devredilen Bulancak'taki taşınmaz, Ankara Eryaman'daki taşınmaz, Ankara Etlik'teki taşınmaz ve Marmaris'teki bir taşınmazın müvekkiline verilmiş, Marmaris'teki bir diğer taşınmazın ise davalı İ. A.'a bırakılmış olduğunu, miras taksimi baba Durmuş ... sağ iken gerçekleşmiş olup, kendi miras hissesini anlaşma uyarınca çocuklarına devrettiğini, hisse devri işlemeleri davalıların babasının miras payını evlatlarına pay etmesi suretiyle gerçekleşmiş olup dolayısıyla tek taraflı müvekkili lehine kazandırma yapılmamış, miras payları hakkaniyet çerçevesinde iki taraf lehine ve müvekkil yönünden ivazlı taksim edildiğini, İİK m.280/3 hükmünde üçüncü şahıs, borçlunun karı veya kocası, usul veya füruu ile üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan ve sıhri hısımları, evlat edineni veya evlatlığı ise borçlunun birinci fıkrada beyan olunan durumunu bildiği farz olunacağı ihtiva edilmişse de devamında bunun hilafını üçüncü şahıs, ancak 279 uncu maddenin son fıkrasına göre isbat edebilir denilmek suretiyle m.279/son hükmüne atıf yapıldığını, bu hüküm gereğince borçlunun hal ve vaziyetini bilmediğini ispat eylerse iptal davasının dinlenmeyeceğini, bu bağlamda davalılar arasında kardeşlik ilişkisinin bulunması sebebiyle, müvekkilinin kanun gereği "bilen" kişilerden sayılması, tarafların aralarında yaptığı işlemin iptali için tek başına yeterli bir ölçüt olmayıp adi karine teşkil eden bu hükmün, aksi her türlü delille ispatlanabilir olduğunu, müvekkili ile davalı uzun zamandan beri küs olup kardeşlik ilişkisini sürdürmemekte, ayrı şehirlerde ikamet etmekte, birbirinden habersiz yaşamakta, bununla birlikte davalılar arasında husumet bulunmakta olup, müvekkilce – diğer davalının oğlu– Akdora ... aleyhine Ankara 19. Asliye Hukuk Mahkemesinde 2017/546 Esas sayılı dosya ile muris muvazaasına dayalı dava açıldığı gibi, Ankara Etlik'te bulunan taşınmazın ortaklığın giderilmesi suretiyle paylaştırılması için de davalı İ. A.'a dava açıldığını, yine Bulancak 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde 2022/541 Esas sayılı dosya ile diğer davalı İ. A. tarafından müvekkili aleyhine dava açıldığını, taraflar (davalılar) arasında görülen Bulancak 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin (Eski Esas 2018/686) yeni esas 2022/541 sayılı dosyasının Yargıtay 1. Hukuk Dairesinin 06/06/2022 tarih ve 2022/3955 esas– 2022/4557 karar sayılı ilamı ile bozulduğunu, bozma gerekçesinde "taraflar arsında miras mallarının paylaşımı, konusunda davalı [bu davada davalı N.] tarafından ileri sürülen iddiaların ciddiye alınması ve araştırılması gerektiğinin" beliriltildiğini, netice itibariyle müvekkil ile diğer mirasçılar arasında bir mal paylaşımı yapılmış ve davalı İsmail'e verilen maddi desteklere ve Marmaris'teki diğer daireye karşılık olmak üzere hakkaniyete uygun bir denkleştirme ile müvekkiline dava konusu taşınmazın ivazlı olarak

devredildiğini, yapılan işlemin, Yargıtay tarafından da kabul görmüş olup incelenmesinin istendiğini, müvekkilinin alacaklıları zarara uğratmak maksatlı bir mal kaçırma eylem niyetinin olmadığını, zaten davalı İsmail ile araları bozuk olduğunundan onun yararına bir işlem yapma niyetinin de olmadığını, müvekkilinin amacının kendisine miras yolu ile düşen malları korumak olduğunu, huzurdaki davada cevaplarında bildirdikleri üzere, mal paylaşımında Marmaris'teki başka bir taşınmazın da muris Neriman adına kayıtlı iken davalı İsmail'e verildiği, İsmail'in de bu taşınmazı başkasının üzerine aldığını, davalıların esasen husumetli olduğu taraflar arasında cereyan eden davalardan anlaşılabileceği gibi tanık beyanlarından da açıkça anlaşıldığını, davalıların teyzesi tanık S. … ifadesinde "Taraflar uzun yıllardır küs bulunmaktadır, ..." dendiğini, İİK.nun 280/2. maddesinde belirtilen yakın akrabalık nedeniyle davalıların, davalı borçlunun maddi olarak zor durumda olduğu ile zarar verme kastının bilindiğinin farz olduğu, aksinin davalılar tarafından sunulu deliller ve dinlenen tanık beyanlarından ispatlanmadığı, ..." gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesinin doğru olmadığını, müvekkilinin, diğer davalının maddi durumunu, borcunun olup olmadığını bilmediğini, davalı– borçlunun, terekenin taksimi suretiyle kendisine bırakılan taşınmazın, kendi adına devredilmesini istemediğini, tanık A. …'nun ifadesinden de açıkça anlaşılacağı üzere "...kayın validem Neriman hanım vefat edince Kemeraltı Mahallesinde 2 bağımsız bölüm miras kalmıştı birini kayın biraderim İsmail, diğerini eşim Neşe'ye bağımsız bölümler miras kaldı, bağımsız bölümlerdeki hisselerini eşim, kardeşi İsmail ile birlikte olan bayan'ın üzerine devretti, ...davalı İsmail'e eşim kendi miras payını devretmek istediyse de İsmail birlikte yaşadığı bayanın üzerine eşimin miras payının devredilmesini istedi ve eşimde ismini şimdi hatırlamadığım kayın biraderim İsmail ile birlikte yaşayan bayanın üzerine miras payını devretti, ..." şeklinde açıklandığını, bu hususlar gözetildiğinde müvekkili N.'na devredilen taşınmazın 'miras payı' olduğunun açıkça anlaşıldığını, davanın reddedilmesi gerekirken kabulünün doğru olmadığını, mahkemenin dava değeri, vekalet ücreti ve yargılama giderine ilişkin kurduğu hükümünde kanuna aykırı olduğunu belirterek, ilk derece mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE;

Dava, İİK'nun 277 ve devam maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali ve cebri icra hakkı tanınması istemine ilişkindir.

Gerek öğretide gerekse yargı kararlarında tasarrufun iptali davası açılabilmesi icin borç ödemeden aciz belgesinin ibraz edilmesi gerektiği ve aciz belgesinin özel bir dava şartı olduğu kabul edilmektedir. İptal davası açılabilmesi icin alacaklının alacağını kısmen veya tamamen alamamış olması gerekir. Borçlunun haczedilebilecek veya haczedilmiş malları var ve bunların bedeli alacaklının alacağını ödemeye yetmekte ise, alacaklının, borçlunun üçüncü kişilerle yapmış olduğu tasarrufların iptalini dava etmekte hiçbir hukuki yararı yoktur. Alacaklı bunu ancak aciz belgesi ile ispat edebilir; işte bu nedenle, aciz belgesi, iptal davası icin özel bir dava şartıdır ve mahkeme, davacının aciz belgesine sahip olup olmadığını kendiliğinden gözetir. Belirtmek gerekir ki, iptali davası açısından dava şartı olduğu kabul edilen aciz belgesinin alınmış olması tek başına yeterli olmayıp; halen geçerliliğini de yitirmemiş olması gerekir. Bu itibarla,

aciz belgesi icra mahkemesi tarafından iptal edilmişse veya ödeme emri iptal edilerek haciz kaldırılmışsa, aciz belgesi geçersiz hale geleceğinden iptal davasının acılması için gerekli bir şart gerçekleşmemiş olur.

Alacaklının iptal davası açarken ibraz etmek zorunda olduğu aciz belgesi, kesin ya da geçici olabilir. Kesin aciz belgesi icra takibi sonunda verilir (İİK m.143). İcra takibi sonunda verilen kesin aciz belgesinden (İİK m. 143) başka, borçlunun haczedilebilir hiçbir malının bulunmadığını tespit eden haciz tutanağı da aciz belgesi hükmündedir (İİK m. 105, I) ve alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile de iptal davası açabilir (İİK m. 277/1). Ancak bunun icin haciz tutanağında, borçlunun haczedilebilir hiçbir malının bulunmadığının açıkça yazılı olması gerekir.

Haciz tutanağının geçici aciz belgesi sayılabilmesi icin üç şartın gercekleşmiş olması gerekir:

– Birincisi, haciz tutanağı kesin hacze ilişkin olmalıdır (Geçici veya kesin aciz belgesine ilişkin İİK m. 102/son, m. 105/2 ve m. 143'te sözü edilen haciz "geçici haciz" (İİK m. 69/1) veya "ihtiyati haciz" olmayıp, kesin hacizdir. İhtiyati haciz tutanağı (İİK m. 262), yalnız başına aciz belgesi niteliğinde değildir. Çünkü alacaklı, yedi gün icinde takip yapmaz veya dava açmaz ise ihtiyati haciz hükümsüz kalır (İİK m. 264, I, IV). Bu nedenle, alacaklı, ihtiyati haciz tutanağı ile iptal davası açamaz.)

– İkincisi, icra memurunun takdirine göre haczi kabil malların alacağı karşılamayacağı anlaşılmış olmalıdır.

– Üçüncüsü, icra memurunun kıymet takdiri kesinleşmiş olmalıdır. Alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile de iptal davası acabilir (İİK m. 105, II; m. 277/1).

Buna karşılık, haciz tutanağında borçlunun haczedilen mallarından başka mallarının bulunmadığı yazılı değilse veya borçlunun haczedilen mallarının takdir edilen kıymetine göre takip konusu alacağı karşılamayacağı anlaşılmamaktaysa, böyle bir haciz tutanağı geçici aciz belgesi niteliğinde değildir ve alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile iptal davası açamaz ve haciz tutanağının geçerli olabilmesi için de borçlunun haciz yapılan adres ile bağlantısının kesilmememiş olması gerekir.

Kaldı ki; YHGK'nun 2017/17– 1791 E 2019/498 K sayılı kararında da zikredildiği üzere; "Aciz belgesinin varlığı davanın dinlenebilmesi için ön koşul olduğundan bu husus mahkemece resen (kendiliğinden) araştırılmalıdır. Ne var ki, kesin veya geçici aciz belgesinin varlığı davanın ön koşulu ise de, bunun davanın açılmasından önce alınması zorunlu değildir. Davanın açılmasından sonra alınabileceği gibi temyiz aşamasında ve hatta bozmadan sonra bile alınıp ibraz edilmesi yeterli olur. Önemli olan husus bu belgenin davanın açılmasından önceki bir takibe dayalı olmasıdır. Karar kesinleşinceye kadar alınıp ibraz edilmesi mümkündür. Mahkemece dava açıldığı sırada aciz belgesinin yokluğundan dolayı davanın reddi mümkün değildir. Dava sürerken ikmali olanaklı dava şartlarındandır. Dava ekonomisi bu düşüncenin altında yatan en önemli nedendir. Yargıtay'ın sapma göstermeyen, yerleşik uygulaması da bu yöndedir. Nitekim Hukuk Genel Kurulunun 02.03.2005 tarihli ve 2005/15– 100 E., 2005/119 K.

sayılı kararında da aynı ilkeler benimsenmiştir." Yargıtay uygulaması da bu yöndedir. (Yargıtay 17.HD.nin 2014/24505 E 2016/11689 K).

Dosyanın incelenmesinde, İzmir 1.İcra Müdürlüğünün (eski 2009/25206 E) 2021/10040 E sayılı dosyası için 22/07/2022 tarihli, İzmir 19.İcra Müdürlüğünün (eski 2009/16157 E) 2021/13811 E sayılı dosyası için 04/08/2022 tarihli, İzmir 2.İcra Müdürlüğünün (eski 2011/5847 E) 2021/9865 E sayılı dosyası için 04/08/2022 tarihli, İzmir 24.İcra Müdürlüğünün (eski 2010/5813 E) 2021/6915 E sayılı dosyası için 30/05/2022 tarihli, İzmir 13.İcra Müdürlüğünün 2010/2264 E dosyasında 04.01.2023 tarihli haciz tutanaklarının aciz vesikası olarak sunulduğu görülmektedir. Haciz tutanakları incelendiğinde "Adres kapalı, çevreden soruldu, borçluya aidiyeti yapıldı, adrese dışarıdan bakıldı, hacze kabil mala rastlanılmadı. Bu nedenle yapılan işleme son verildi." şeklinde düzenlendiği görülmektedir. Adresin borçluya ait olduğu belirlinmiş ise de, bu adresin onun kullanımında olup olmadığı, adresle bağının devam edip etmediği araştırılmamış ve çilingir vasıtasıyla adrese girilip haciz yapma imkanı kullanılmamış olup, dışardan bakma ile hacize kabil mal bulunulmadığının belirtilmesi nedeniyle, bu tutanakların, aciz vesikası olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Kaldı ki, davalı borçlu adına malvarlığı araştırmalarının da tamamlanmadığı görülmektedir.

Bu durumda aciz belgesi sunulmasına ilişkin ön koşulun gerçekleştiğinin kabulü doğru olmamıştır. Aciz vesikasının dava açıldıktan sonra hatta kararın bozulmasından sonra dahi sunulması mümkün olup, davacıya, davaya konu her icra dosyası için ayrı ayrı aciz vesikası sunma imkanı tanınmalıdır.

Bunun dışında;

Dava ön koşulların sağlanması halinde, İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Borçlunun aciz ya da iflasından önce yaptığı iptale tabi tasarrufları, üç grup altında ve İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiştir. Ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarruflar, sınırlı olarak sayılmış değildir. Kanun, iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimin takdirine bırakmıştır (İİK. md. 281). Bu yasal nedenle de davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi mahkeme bununla bağlı olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebilir (Y.H.G.K. 25.11.1987 Tarih, 1987/15– 380 Esas ve 1987/872 Karar sayılı ilamı). Genelde, borçlunun iptal edilebilecek tasarrufları, alacaklılarından mal kaçırılmasına yönelik olarak yapılan ivazsız veya aciz halinde yapılan tasarruflarla alacaklılarına zarar verme kastıyla yapılan tasarruflardır.

İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hükme bağlanmıştır. Davaya konu tasarrufun tarafı olan ve borçludan mal alan 3.kişinin, borçlunun zarar verme kastını bildiği emareler ile ispat edilebilir. Borçlunun zarar verme kastı gibi, bu kastın ve işlemin zarara neden olabileceğinin bilinmesi de içsel ve ispatı güç

bir vakıadır. Bu nedenle üçüncü kişinin borçlunun kastını bilmesi vakıası emare ispatının konusunu oluşturur. Burada dikkat edilmesi gereken, borçlunun zarar verme kastının objektif olarak bilinebilir olması değil, işlemin diğer tarafı üçüncü kişinin bu işlem neticesinde alacaklıların zarar görebileceğini öngörebilmesidir. Buna karşılık davalı üçüncü kişi de borçlunun böyle bir kastının bulunmadığını ispatlayarak işlemin iptale tabi olması sonucundan kurtulamaz.

2004 sayılı İİK madde 278: "Mütat hediyeler müstesna olmak üzere, hacizden veya haczedilecek mal bulunmaması sebebiyle acizden yahut iflasın açılmasından haczin veya aciz vesikası verilmesinin sebebi olan yahut masaya kabul olunan alacaklardan en eskisinin tesis edilmiş olduğu tarihe kadar geriye doğru olan müddet içinde yapılan bütün bağışlamalar ve ivazsız tasarruflar batıldır. Ancak, bu müddet haciz veya aciz yahut iflastan evvelki iki seneyi geçemez. Mevcut davada, 2 yıllık süre geçmiş olup, akrabalık ve bedel farkının tek başına tasarrufun iptali sebebi olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Bu durumda, iddia ve savunmalar dikkate alındığında, sadece İİK'nun 280 maddesi kapsamında değerlendirme yapılabilir.

Somut olayda, davalı 3. kişi ile davalı borçlunun murislerinden kalan taşınmazlar için rızaen taksimi konusunda mutabık kaldıkları, bu mutabakatta murislerinin sağlığında davalı– borçlu lehine yaptığı bazı kazanımların, paylaşımda da dikkate alındığı, dava konusu taşınmazdaki davalı– borçlu İ. A. hissesinin taksim sözleşmesi uyarınca davalı 3. Kişi Neşe adına tescil edildiği, aynı anlaşma kapsamında davalı– borçlunun talebi doğrultusunda gösterdiği kişi lehine tescilin yapıldığı, taşınmazların eşit değerler oranında paylaşımına dikkate edilerek paylaşımının yapıldığı, mal kaçırmak kastı ile değil miras paylaşımı kastıyla işlem yapıldığı, davalıların küs olup bir ilişkilerinin bulunmadığı iddia edilmiştir.

Mahkemece, bu iddiaya ilişkin delillerin toplanmadığı görülmektedir. Zira, tasarrufun "alacaklılara zarar verme kastıyla yapılıp yapılmadığı" hususunun belirlenmesi gerektiği açıktır. (Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 2019/949 esas 2020/7995karar, 2016/3554 esas 2018/8346 karar, 2014/6553 esas 2016/1188 karar, 2013/18892 esas 2015/5398 karar, 2010 /4334 – 11292 karar gibi)

Ayrıca;

– Davacı Varlık Yönetim şirketinin dava harçlarından muaf olmadığı,

– Yapılacak araştırma sonucunda, davanın kabulüne karar verilmesi halinde, harç, yargılama gideri ve vekalet ücretinden sorumluluk belirlenirken davalılardan "müştereken ve müteselsilen" açıklaması ile tahsiline karar verilmesi gerektiği,

– Davaya dayanak icra dosyalarının bir kısmının yenileme ile takip numaraları değişmiş olup, ilamda doğru şekilde yer almalarının sağlanması gerektiği dikkate alınmalıdır.

Bu itibarla davalılar vekillerinin istinaf taleplerinin kabulü ile, HMK'nun 353/1–a 6. maddesi uyarınca ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve davanın

yeniden görülmesi için mahkemesine iadesine karar verilmesi gerektiğine dair aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– Davalı– borçlu İ. A. vekilinin ve davalı– 3.kişi N. vekilinin istinaf başvurularının kabulüyle; İzmir 11.Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/03/2023 tarih 2021/218 E 2023/150 K. Sayılı kararının HMK.nın 353/1– a.6 maddesi uyarınca KALDIRILMASINA,

2– Dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3– İstinaf yargılaması duruşmasız yapıldığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

4– İstinaf başvurusunda bulunan davalı– borçlu İ. A. ve davalı– 3.kişi N. tarafından yatırılan istinaf karar harçlarının verilen karar dikkate alınarak talep halinde kendilerine iadesine, istinaf başvuru harcının hazineye irat kaydına,

5– İstinaf kanun yoluna başvuran davalı– borçlu İ. A. ve davalı– 3.kişi N.'nun yaptığı istinaf yargılama giderinin ilk derece mahkemesinde verilecek yeni hükümde dikkate alınmasına,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, HMK.nun 353/1– a.6 maddesi uyarınca kesin olarak oy birliğiyle karar verildi. 27/11/2024

İzmir BAM. 5. HD. 27.11.2024 T. E: 2023/1943, K: 4110 (www.e– uyar.com)

220) Dava konusu taşınmazların birden fazla olduğu, borçlu tarafından diğer davalı üçüncü kişiye devredilen taşınmazların, bu kişi tarafından diğer davalı dördüncü kişiye devredildiği, bu durumda taşınmazları borçludan almış olan üçüncü kişinin, İİK. 283/II uyarınca 'tasarrufa konu taşınmazları elden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak nakden tazminle sorumlu tutulması' gerekirken, 'taşınmazları elden çıkarmamış gibi' yazılı şekilde iptal kararı verilmesinin isabetli olmadığı–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

İlk Derece Mahkemesince yapılan yargılama sonucunda; Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; "...davaya konu edilen tasarruflar 14.12.2019, 23.09.2020 ve 29.06.2020 tarihlerinde gerçekleşmiş, işbu dava ise 01.09.2021 tarihinde ikame edilmiş, bu nedenle davanın hak düşürücü süre içerisinde açılmış olduğu, icra dosyası kapsamında geçici aciz vesikasının sunulmuş olduğu, tasarrufların takip konusu borçtan sonra yapılmış olduğunun dosya arasında bulunan, takibe dayanak olarak gösterilmiş 24.10.2018 tarihli ticari kart üyelik sözleşmesi ve 14.08.2014 tarihli bonus kart üyelik sözleşmelerinden anlaşıldığı görülmüştür.

Davanın ön şartlarından sonra kabul kararı verilen taşınmazlar bakımından davanın diğer şartları incelendiğinde; Alanında uzman bilirkişi tarafından hazırlanan dosya arasındaki bilirkişi raporuna göre Giresun Bulancak ilçesi Bulancak mahallesi 1121 ada 15 parsel (eski 346 ada 97 parsel) sayılı taşınmazın davalı Mürtaz'ın davalı Hatun'a devir tarihindeki değerinin 89.300,00 TL olduğu, taşınmazın davalı Hatun'a 25.000,00 TL bedelle tapuda devredildiği, davalılar arasında kardeşlik ilişkisi olduğu (İİK m.280), ayrıca taşınmaz devredilirken 25.000,00 TL ipotekle devredildiği, Giresun ili Bulancak ilçesi Gündoğdu köyü 104 ada 35 parsel sayılı taşınmazın ise davalı Mürtaz'ın davalı Hatun'a devir tarihindeki değerinin 30.136,48 TL olduğu, taşınmazın davalı Hatun'a 3.500,00 TL bedelle tapuda devredildiği, 104 ada 50 parsel sayılı taşınmazın davalı Mürtaz'ın davalı Hatun'a devir tarihindeki değerinin 118.540,12 TL olduğu, taşınmazın davalı Hatun'a 14.000,00 TL bedelle tapuda devredildiği, 104 ada 53 parsel sayılı taşınmazın ise davalı Mürtaz'ın davalı Hatun'a devir tarihindeki değerinin 3.742,14 TL olduğu, taşınmazın davalı Hatun'a 450,00 TL bedelle tapuda devredildiği, 108 ada 1 parsel sayılı taşınmazın ise davalı Mürtaz'ın davalı Hatun'a devir tarihindeki değerinin 244.130,63 TL olduğu, taşınmazın davalı Hatun'a 1.250,00 TL bedelle tapuda devredildiği,108 ada 3 parsel sayılı taşınmazın ise davalı Mürtaz'ın davalı Hatun'a devir tarihindeki değerinin 16.670,11 TL olduğu, taşınmazın davalı Hatun'a 2.000,00 TL bedelle tapuda devredildiği, 108 ada 8 parsel sayılı taşınmazın ise davalı Mürtaz'ın davalı Hatun'a devir tarihindeki değerinin 15.419,92 TL olduğu, taşınmazın davalı Hatun'a 1.800,00 TL bedelle tapuda devredildiği, 108 ada 55 parsel sayılı taşınmazın ise davalı Mürtaz'ın davalı Hatun'a devir tarihindeki değerinin 100.748,02 TL olduğu, taşınmazın davalı Hatun'a 11.700,00 TL bedelle tapuda devredildiği, 108 ada 59 parsel sayılı taşınmazın ise davalı Mürtaz'ın davalı Hatun'a devir tarihindeki değerinin 40.924,01 TL olduğu, taşınmazın davalı Hatun'a 4.800,00 TL bedelle tapuda devredildiği, 112 ada 4 parsel sayılı taşınmazın ise davalı Mürtaz'ın davalı Hatun'a devir tarihindeki değerinin 1.211,98 TL olduğu, taşınmazın davalı Hatun'a 150,00 TL bedelle

tapuda devredildiği, 131 ada 5 parsel sayılı taşınmazın ise davalı Mürtaz'ın davalı Hatun'a devir tarihindeki değerinin 20.068,52 TL olduğu, taşınmazın davalı Hatun'a 2.400,00 TL bedelle tapuda devredildiği (İİK m.278 bakımından misli fark bulunduğu hususunun açık olduğu), davalı Hatun'un üçüncü kişi konumunda bulunduğu, üçüncü kişi bakımından misli fark bulunmasının tek başına iptal sebebi olduğu, davalı tanığı Bilal'in, davalı Mürtaz'ın borçları nedeniyle taşınmazlarını satışa çıkardığını, hatta ablası Hatun'a da borçlu olduğunu bildiğini beyan ettiği, ablasından aldığı borcu ödeyemediğini bildiğini beyan ettiği, davalı tanığı Ali'nin, tüm dosya kapsamı da dikkate alındığında davalı Hatun'un davalı kardeşi Mürtaz'ın içinde bulunduğu mali durumun ve alacaklılarına zarar verme kastını bildiği veya bilmesi gerektiği (m.280), dolayısı ile davaya konu hisselerin bahsi geçen davalılar arasında alacaklılardan mal kaçırmak maksadıyla devredildiği kanaatine varıldığından davalı Hatun'a yapılan devir işlemlerinin İİK 277.vd maddelerine göre iptaline karar verilmesi gerektiği, icra dosyasında 37.732,64 TL takip çıkış miktarı bulunduğu, bu nedenle az olan takip çıkış miktarı üzerinden vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiği anlaşılmakla davalı Hatun'a yapılan tasarruflar bakımından aşağıdaki şekilde davacının asıl talebinin kabulüne, TBK 19. maddesine dayalı tasarrufun iptaline ilişkin terditli talebi bakımından ise iptal talebi bakımından asıl talebin kabul edilmiş olması nedeniyle karar verilmesine yer olmadığına ".. karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davacı vekili ile bir kısım davalılar vekili tarafından ilk derece mahkemesince verilen nihai karara karşı yasal süresi içinde istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

Davacı vekili tarafından dosyaya sunulan 13.07.2023 tarihli istinaf dilekçesinde özetle; Davalı tarafın istinaf başvurusunun hukuki dayanaktan yoksun olduğunu öncelikle davalı tarafın istinaf başvurusunun reddi gerektiğini, diğer taraftan ilk derece mahkemesi gerekçeli kararında, davalı Yılmaz … açısından davalının dördüncü kişi konumunda olduğunu ve bu borçlu yönünden iptal sebebi bulunmadığını belirterek, bu borçlu yönünden davanın reddine karar verildiğini, ancak bu red kararının hatalı olduğunu, iptale konu taşınmazları Yılmaz …'ın Hatun …'dan düşük bedel ile satın aldığını, bu nedenle bu davalı yönünden de kabul kararı verilmesi gerektiğini ayrıca hükmün hatalı olduğunu, taşınmazlar için taraflarına cebri icra yetkisi verilmesine rağmen, hükümle çelişki oluşturacak şekilde Yılmaz … yönünden davanın reddine karar verildiğini ve aleyhlerine vekalet ücreti ile yargılama giderlerine hükmedildiğini, ancak taşınmazların aynı taşınmazlar olduğunu, dava kabul edildiği için vekalet ücreti ve yargılama gideri hükmedilmesinin hatalı olduğunu beyanla ilk derece mahkemesi kararının istinaf incelemesi sonucu talepleri doğrultusunda kaldırılmasını talep etmiştir.

Bir kısım davalılar vekili Av. … 07.07.2023 havale tarihli istinaf dilekçesinde özetle; Davanın süresinde açılmadığını, davacının eksik harç yatırdığını bu nedenlerle öncelikle usulden reddi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesini hatalı olduğunu, diğer taraftan davacı alacaklının tasarrufun iptali davası açabilmesi için elinde İcra ve İflas Kanunu (İİK) uyarınca alınmış bir aciz vesikası bulunması zorunlu olduğunu, ancak davacı tarafın aciz vesikası alınmadan dava açılmış olmasının, dava şartı

yokluğu sebebiyle davanın usulden reddini gerektirdiğini; esas yönünden ise, dava konusu taşınmazlar, mesken ve fındık bahçesi niteliğinde olup, İİK'ya göre haczi kabil mallardan olmadığını, dolayısıyla davacının hukuki menfaati bulunmamalığını, mahkemenin denetime elverişli bir bilirkişi raporu almadan, borçlunun sosyal ve ekonomik durumu ile taşınmazların geçim için zorunlu olup olmadığını araştırmadan karar verdiğini, bu durumun, usul ve yasaya aykırı olduğunu, yine bilirkişi raporunda taşınmazların değerlerinin hatalı tespit edildiğini, buna yönelik itirazlarının dikkate alınmadığını, bu nedenlerle kararın hatalı olduğunu beyanla, ilk derece mahkemesi kararının istinaf incelemesi sonucu kaldırılarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davacı vekili tarafından dosyaya sunulan 13.07.2023 tarihli istinafa cevap dilekçesinde özetle; Davalılar adına yapılan satış işlemlerinde, satış bedeli ile taşınmazların gerçek değeri arasındaki farkın fahiş derecede olduğunu, davalıların taşınmazları birbirlerine satmış gibi göstererek her ne kadar aralarındaki bağı koparıp işlemin gerçek bir satış olduğunu göstermek isteseler de dosyaya sunulan bilgi ve belgelerden taraflar arasında akrabalık, dostluk, arkadaşlık ya da sosyal medya arkadaşlığı gibi bağların bulunduğu ve birbirlerini tanıdıkları anlaşıldığını, kaldı ki, iptale konu taşınmazların borcun doğumundan önce satıldığı iddiasını da kabul etmediklerini, davalı borçlunun temerrüde düştüğü dönemde elindeki taşınmazları hukuka aykırı işlemlerle sattığını bu nedenlerle, davalıların istinaf kanun yoluna başvurusunun reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Bir kısım davalılar vekili Av. … tarafından dosyaya sunulan istinafa cevap dilekçesinde özetle; Davalılar tarafından yapılan işlemler muvazaalı olmayıp, davacı tarafa zarar verme kastı taşımadığını, malların hukuka uygun olarak devredilmesinin, mal kaçırma olarak adlandırılması kabul edilebilir bir iddia olmadığından usul ve yasaya aykırı istinaf başvurusunun reddine karar verilmesini talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ ve GEREKÇE:

Dava, İİK 277 ve devamı maddeleri ve TBK 19. madde uyarınca muvazaa hukuki sebeplerine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

HMK'nun 355.maddesi uyarınca inceleme, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılmış, kamu düzenine aykırılık olup olmadığı ise re'sen gözetilmiş ayrıca; HMK'nun 357.maddesindeki "İlk derece mahkemesinde ileri sürülmeyen iddia ve savunma istinafta dinlenemez ve istinafta yeni delillere dayanılamaz" kuralı nazara alınmıştır.

Davacı banka vekili davalı borçlu Mürtaz …'dan alacaklı olduğunu, borçlu hakkında icra takibi başlattığını, takibin kesinleştiğini, borcun ödenmediğini, borçlunun diğer davalılara dava konusu taşınmazları tapuda düşük bedelle devrettiğini, devrin muvazaalı ve alacaklıdan mal kaçırmak kastıyla yapıldığını, davalıların kardeş olduğunu ileri sürerek dava konusu tasarrufların iptalini talep etmiştir. Davalı Hatun ... ve Yılmaz … vekili devrin miras taksimi sonucu yapıldığını, tasarrufun iptali koşullarının oluşmadığını ileri sürerek davanın reddini savunmuştur. Mahkemece yapılan yargılama sonucunda davanın kısmen kabulü ile davalı Hatun … yönünden davanın

kabulüne, diğer davalı Yılmaz … yönünden açılan davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davalılar Hatun … ve Yılmaz … vekili ile davacı vekili tarafından ayrı ayrı istinaf edilmiştir.

İİK'nun 282 nci maddesi gereğince tasarrufun iptali davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır. Ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabilir. Buna göre borçlu ile onunla hukuki muamelede bulunan kişi zorunlu hasım konumundadır.

İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahsın nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekir. Bu ihtimalde 3. kişinin sorumlu olduğu miktar, elden çıkarılan malın o tarihteki gerçek değeridir. Bir başka anlatımla dava ve tasarrufa konu malı elinde bulunduran şahsın kötü niyetli olduğunun kanıtlanamaması halinde dava tümden reddedilmeyip borçlu ile tasarrufta bulunan şahsın tasarrufa konu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak tazminata mahkum edilmesi gerekir.

İİK'nun 280 inci maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemlerin, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde iptal edileceği hüküm altına alınmıştır.

Dava dosyası incelendiğinde; davacının 24.10.2018 ve devamında kullandırılan kredi genel sözleşmesinden kaynaklı alacaklı olduğu, alacağın tahsili için davalı borçlu aleyhine Giresun İcra Müdürlüğünün 2021/2185 Esas sayılı dosya ile takip yapıldığı, takibin kesinleştiği, davalı borçlunun bilinen adreslerinde yapılan 15.09.2021 tarihli haciz tutanağının İİK madde 105 kapsamında geçici aciz vesikası hükmünde olduğu, dava konusu tasarrufların 14.02.2019, 23.09.2020 ve 29.06.2020 tarihinde yapıldığı, davanın da (01.09.2021 tarihinde) İİK'nun 284 üncü maddesinde belirtilen 5 yıllık hak düşürücü süre içerisinde açıldığı anlaşılmıştır.

İlk derece mahkemesince; davalı Yılmaz …'a yönelik dava yönünden, bu davalının üçüncü kişi Hatun'dan satın aldığı taşınmazlar yönünden kötüniyetli olduğunun ispat edilemediği, ayrıca davalı Y.'ın borçlu M.'dan satın aldığı taşınmaz yönünden bedeller arasında misli fark bulunmadığı, kendisine borçlu tarafından devredilen bağımsız bölüm niteliğindeki taşınmaz için davalı Y.'ın 72.000,00 TL dekont sunmuş olduğu, davalının bu taşınmazları tasarruf tarihinden sonra bizzat kullandığı, davalı Yılmaz'ın, davalı Mürtaz'ın içinde bulunduğu mali durumu ve alacaklılarına zarar verme kastını bilen veya bilmesi gereken kişi olduğu ve danışıklı bir işlemin tarafı olduğu ispat edilemediği gerekçesiyle bu davalı yönünden davanın reddine karar verilmiş ise de, varılan sonuç dosya kapsamına uygun değildir. Şöyle ki; somut olayda davalı vekili tarafından cevap dilekçesi ekinde sunulan ödeme dekontlarının onaylı suretleri dosya arasına alınmamış, hangi dekontun hangi taşınmaza ilişkin olduğu tespit edilmemiş, taşınmazların rayiç bedelleri ile ödeme dekontlarında yer alan ödemeler karşılaştırılmamış, yine davalı Yılmaz …'ın taşınmazı alabilecek ekonomik gücü olup olmadığının üzerinde durulmamıştır. Bu yönüyle yapılan inceleme ve araştırma yeterli değildir.

Kabule göre de; dava konusu tasarrufların birden fazla olduğu, borçlu tarafından diğer davalı (üçüncü kişi) Hatun …'ya devredilen taşınmazların, davalı Hatun … diğer davalı (dördüncü kişi) Yılmaz …'a devredildiği, bu durumda davalı Hatun Ada'nın İİK m.283/2 gereği tasarrufa konu malları elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak nakden tanzimle sorumlu tutulması gerekirken, taşınmazları elinden çıkarmamış gibi yazılı şekilde iptal kararı verilmesi de isabetli değildir.

Mahkemece bu hususlar gözardı edilerek eksik incelemeyle yazılı şekilde karar verilmesi isabetsiz olup, davacı vekili ile bir kısım davalılar vekili Av. …'ın istinaf kanun yolu başvurularının açıklanan nedenlerle yerinde görüldüğünden kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının HMK'nun 353/1– a.(6) maddesi gereğince kaldırılmasına ve dosyanın yukarıda belirtilen şekilde inceleme yapılıp sonucuna göre yeniden bir karar verilmek üzere mahal mahkemesine gönderilmesine, kaldırma sebep ve şekline göre sair hususların şimdilik incelenmesine yer olmadığına karar verilmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

H Ü K Ü M: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1–)Davacı vekili ile bir kısım davalılar vekilinin istinaf kanun yolu başvurularının KABULÜ ile Bulancak 1.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 19.01.2023 tarih ve 2021/558 Esas – 2023/24 Karar sayılı kararının HMK'nun 353/1– a.(6) maddesi gereğince KALDIRILMASINA, kaldırma sebep ve şekline göre sair hususların şimdilik incelenmesine yer olmadığına,

2–)Dosyanın yukarıda belirtilen şekilde inceleme yapılıp sonucuna göre yeniden bir karar verilmek üzere mahal mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3–)İstinaf başvurusunda bulunanlarca tarafından yatırılan istinaf karar harcının talepleri halinde kendilerine İADESİNE,

4– İstinaf aşamasında yapılan yargılama giderlerinin ilk derece mahkemesince verilecek nihai kararda DİKKATE ALINMASINA,

5–)İstinaf incelemesi duruşmasız yapıldığından taraflar yararına vekalet ücreti takdirine YER OLMADIĞINA,

6–)HMK'nun 359/4. maddesi uyarınca iş bu kararın mahal mahkemesince taraflara TEBLİĞİNE,

Dair, dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda, HMK'nun 353/1– a ve 362/1– g maddeleri gereğince KESİN olmak üzere 20.11.2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

TRABZON BAM. 3. HD. 20.11.2024 T. E: 2023/1586, K: 2024/1173 (www.e–uyar.com)

221) TBK'nun 19. maddesine muvazaa hukuksal olgusuna dayanılarak tasarrufun iptali davası açılabilmesi için davacının tasarrufu yapan kişiden bir alacağı bulunması dolayısıyla dava açmakta hukuki yararı bulunması gerektiği, davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK'nun 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacıya haciz ve satış isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerektiği, yine bu davalarda taşınmazın birden fazla devir görmesi halinde taşınmazları devir silsilesi içindeki tüm satışların muvazaalı olduğunun ispatlanması gerektiği, bu halde ise dava konusu taşınmazları devir alan dava dışı kişilerin, yine bu kişiler tarafından da devredilmişse son devre kadar tüm kişiler davaya dahil edilerek, taraf delilleri toplanarak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi, davaya dahillerinin talep edilmemesi halinde ise bu taşınmazlar yönünden davanın reddine karar verilmesi gerektiği, TBK'nun 19 maddesi ile tasarrufun iptali davalarının kabulü halinde harç ve vekalet ücreti hakkında, takip konusu alacak ile iptal edilen tasarruf konusu şeyin değerinden hangisi az ise o değer üzerinden hükmedileceği–

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Asıl davada davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Davalı Yusuf...'ın müvekkili ile yaptığı 08/10/2009 tarihli sözleşmeye göre, müvekkiline ait bir aracı takas yoluyla aldığını, bununla birlikte 49.350,00 USD nakit para aldığını, karşılığında Jeep model bir araç sattığını, davalı Yusuf...'ın borca batık olduğunu, Kavacık'taki iş yerini boşaltarak Bursa'ya kaçtığını, adreslerini terk ettiğini, bunun üzerine müvekkili tarafından takas olarak verdiği aracın bedelinin ve nakit olarak ödenen paraların iadesi için 02/06/2010 tarihinde İstanbul 49. Asliye Ticaret Mahkemesi'nde dava açıldığını, 109.067,00TL'nin faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verildiğini, davalı hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulduğunu, icra takibi başlatıldığını, davalının muvazaalı olarak malını kaçırdığını ve alacaklılarını zarara uğrattığını belirterek, dava konusu taşınmazların davalı Yusuf...'dan diğer davalılara yapılan temliklerinin geçersizliğinin tesbiti ile tasarrufların iptaline, tapu kayıtları üzerine haciz konulmasına ve taşınmazların davacı tarafça cebri icra yoluyla satılmasını isteme yetkisi tanınmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Asıl davada davalı Ünal... vekili cevap dilekçesinde özetle; davaya yetki yönünden itiraz ettiklerini, müvekkilinin Beykoz' da ikamet etmediğini, bu nedenle müvekkili yönünden Beykoz mahkemelerinin yetkili olmadığını, Kadıköy Asliye Hukuk Mahkemelerinin yetkili olduğunu, taraflar arasındaki satışın gerçek bir satış olduğunu belirterek davanın reddini talep etmiştir.

Asıl davada davalı Ziya Zeki ... vekili cevap dilekçesinde özetle; davacının davasını kabul etmediklerini, öncelikle yetki itirazları olduğunu, müvekkiline yapılan tebligatın usulsüz olduğunu, müvekkilinin davayı tapuda işlem yaparken öğrendiğini savunarak davanın reddini talep etmiştir.

Asıl davada davalı Emine... vekili cevap dilekçesinde özetle; davalı Yusuf... ile müvekkilinin hiçbir akrabalık bağı olmadığını, davalı müvekkili Emine...'ın diğer

davalı borçlu Yusuf...'dan söz konusu taşınmazı kendisine olan borcundan dolayı edindiğini, müvekkilinin 6 yıldır ödenmeyen yaklaşık 150.000,00 TL'yi bulan alacağı için her ne kadar değeri itibariyle borcu karşılamasa da dava konusu taşınmazın devri yönünden davalı Yusuf... ile anlaştığını, muvazaalı bir kazandırma olmadığını ileri sürerek davanın reddini talep etmiştir.

Asıl davada davalı Özgül ... ve Gönül ... cevap dilekçesinde özetle; dava dilekçesinin usulüne uygun olarak taraflarına tebliğ edilmediğini, zamanaşımı itirazlarının olduğunu, davanın niteliği itibariyle İİK 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davası olduğunu, davanın açılmasının koşulu olan geçici ve kati borç ödemeden aciz belgesinin davacı tarafça dava açılırken sunulması gerektiğini, ancak davacının böyle bir belge ibraz etmeden dava açtığını, iptali istenen tasarrufların davacı alacaklının alacağından önce yapılmış tasarruflar olduğunu, yani davacı alacaklının alacağının doğumundan önce yapılan tasarruflar olduğunu belirterek davanın reddini talep etmiştir.

Birleşen davada davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkili şirketin dava dışı Yusuf... ile yaptığı sözleşme uyarınca araç alıp parasını ödediğini, dava dışı Yusuf...'ın edimini yerine getirmediğini, aracın mülkiyetini müvekkiline geçirmediği gibi aldığı parayı da iade etmediğini, bunun üzerine alacak davası açıldığını, davanın kabulüne karar verildiğini, İstanbul 3. İcra Müdürlüğünün 2012/17849 Esas sayılı dosyası ile takibe konulduğunu ve takibin devam etmekte olduğunu, Yusuf...'ın tüm mal varlıklarını yakın akraba ve tanıdıklarına devredip Amerika'ya kaçtığını belirterek dava konusu Bursa İli... İlçesi, 6885 ada, 3 parsel sayılı taşınmazın davalı Özen … yapılan temlikinin geçersizliğinin tespiti ile tasarrufun iptaline karar verilmesini istemiştir.

Mahkemece yapılan yargılama sonucunda, "Asıl dava yönünden; Davacının davalı Ünal...'a ait Bursa ili,... ilçesi, 75. Yıl Mahallesi, 6885 ada 7 ve 8 nolu parseller yönünden 10/03/2016 tarihli duruşmada davadan feragat ettiğinden feragat nedeniyle davanın reddine, Dava konusu Bursa ili,... ilçesi, 75. Yıl Mahallesi, 6885 ada 3 ve 18 parsel sayılı taşınmazlar ile 4199 ada 3 parsel (sonradan ifraz ve tevhid ile 24 parsel olan) sayılı taşınmaz davalılar adına kayıtlı olmadığı ve parsel malikleri hakkında açılan dava bulunmadığından bu parseller yönünden davanın reddine, Dava konusu Bursa İli... ilçesi 75. Yıl Mahallesi 6885 ada 1 parsel ve 19 parsel sayılı taşınmazlar yönünden (davalı Ziya Zeki ..'a açılan) davanın reddine, Dava konusu Bursa İli... ilçesi 6885 ada 9 parsel sayılı taşınmaz yönünden davanın kabulü ile; Bursa ili... ilçesi 75. Yıl Mahallesi 6885 ada 9 parsel sayılı arsa vasıflı 540,85 m2'lik taşınmazın 17/05/2010 tarih ve 2455 yevmiye sayılı işlem ile davalı Yusuf... tarafından davalı Emine ..'a satışına dair tasarrufun iptaline, İstanbul 3. İcra Müdürlüğünün 2012/17849 Esas sayılı dosyasından kaynaklı alacak ve fer– ileriyle sınırlı olmak üzere davacıya satış yetkisi verilmesine, Birleşen dosya (Bursa 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2014/503 Esas sayılı dosyası) yönünden; Birleşen davaya konu Bursa İli... İlçesi 75. Yıl Mahallesi 6885 ada 3 parsel sayılı taşınmaz davalı adına kayıtlı olmadığından davanın reddine" karar verilmiştir.

Bu karara karşı asıl ve birleşen davada davacı vekili ile asıl davada davalı Emine ... vekili istinaf başvurusunda bulunmuşlardır.

Asıl ve birleşen davada davacı vekili istinaf başvuru dilekçesinde özetle; davalının iddiasının miras taksim sözleşmesi olduğunu, miras taksim işlemlerinde İİK'nun 277 vd. maddeleri ile TMK'nun 560. maddesindeki iptal davalarının istisna tutulmadığını, aynı veya çok yakın zamanlarda karşılıklı olarak yapılması gerektiğini, davalı Ziya Zeki ..'ın 4199/3 (yenisi 4199/24) parseldeki ve 6885/8,9 ve 18 nolu parsellerdeki hisselerini 2007 yılında davalı Yusuf...'a devrettiğini fakat her ikisinin hissedar olduğu 4199/5, 4196/5 ve 4224 /77 sayılı parsellerde ise ikisinin de hissedar olmaya devam ettiklerini, karşılıklı hisse tasfiyesi anlamında bir işlem yapmadıklarını, Yusuf...'ın sadece bir parselde (6885/19) Ziya Zeki ..'a devir işlemi yaptığını, bu parselin m2'sinin bilirkişi raporuna göre 500,00 TL olduğunu, parsellerin değerleri arasında dava tarihi itibariyla fahiş fark bulunmadığını, davalı Yusuf … ..'ın 12 nolu parseldeki miras hissesini direkt Ziya Zeki ..'a devretmek yerine dava dışı Metin Arabacı'ya sattığını, aynı gün de bu kişinin hisseyi Zeki Ziya ..'a devrettiğini, kendilerince araya 3. kişileri sokarak güya iptali güçleştiren hukuki kılıf oluşturduklarını, bu hususlardan iki davalı arasında denkleştirme işlemi yapılmadığının anlaşılmasına rağmen mahkemece bu hususların göz önüne alınmadığını, davalının iddiasının miras taksim sözleşmesi olduğunu, satış bedelleri ile taşınmazların kıymetleri arasında fahiş farklar bulunduğunu, Özen … birleşen dava davalısı olarak yer almışsa da mahkemece verilen 01/12/2016 tarihli kararda bu davalı ve parsel yönünden davalı adına kayıt olmadığı gerekçesiyle red kararı verildiğini, anılan taşınmazın davalı Özen … adına kayıtlı olduğunu, kabule göre de Ziya Zeki … vekili adına hükmedilen vekalet ücretinin fazla ve hatalı takdir edildiğini belirterek istinaf yasa yoluna başvurmuştur.

Asıl davada davalı Emine … vekili istinaf başvuru dilekçesinde özetle; Alacağın mahkeme yoluyla kazanılmış bir alacak olduğunu ve alacağın karar tarihine bakılması gerektiğini, ödenmeyen borç münasebetiyle dava konusu edilen taşınmazın müvekkili uhdesine geçirilme tarihinin 17/05/2010, davacının icra takip tarihinin ise 17/08/2012 tarihi olduğunu, İİK'nun 279. maddesine göre 2 yıllık zamanaşımı süresinin geçtiğini, borçlunun bağışlama ve ivazsız tasarruflarının iptal konusu olabilmesi için, hacizden 86., acizden 105. veya iflasın açılmasından 165. maddelerinden itibaren geriye doğru iki sene içinde yapılmış olması gerekeceğini, iddia edilen muvazaalı devrin nasıl yapıldığını davacının ispat etmesi gerektiğini, borçlu davalı Yusuf … ... hakkında aciz vesikasının alınmadığını, icra takibinin kesinleştiğinin iddia edildiğini, İİK'nun 277. vd. maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davaları sonucunda iptal kararı verilebilmesi için alacaklının takip konusu yaptığı alacağının davaya konu olan tasarruftan önce doğması gerektiğini, borçlunun tasarrufta bulunurken, o tarihte (tasarruf tarihinde) mevcut olmayan bir alacaklısına zarar vermesinin mümkün olmadığını, alacağın mahkeme yoluyla kazanılmış bir alacak olduğunu ve alacağın karar tarihine bakılması gerektiğini, ödenmeyen iş bu borç münasebetiyle dava konusu edilen taşınmazın müvekkili uhdesine geçirilme tarihinin 17/05/2010 olduğunu, davacının icra takip tarihinin ise dava dilekçesi içeriğinden 17/08/2012 tarihi olduğunun anlaşıldığını, İİK'nun 279. maddesine göre 2 yıllık zamanaşımı süresinin geçtiğini, müvekkili ile

borçlu davalı Yusuf... arasında hiçbir akrabalık bağının bulunmadığını, yapılan devir ertesi borcunu bir türlü ödemeyen davalı borçlu Yusuf...'ın müvekkiline değişik zamanlarda borçlandığını, borca mukabil çekler, senetler verdiğini ancak bu borçların da ödenmediğini, müvekkilinin de en son çare olarak kendi üzerine tapuda kayıtlı olan dava konusu taşınmazı her ne kadar borcunu karşılayamasa da devir yönünde anlaştıklarını, buna dair senet, çek vs. belgelerini de dava dosyasına ibraz ettiklerini, aksi durumların davacı tarafın ispat edilmesi gerektiğini belirterek istinaf yasa yoluna başvurmuştur.

Dava, TBK'nun 19. maddesi gereğince tasarrufun iptali istemine ilişkin olup istinaf açısından uyuşmazlık konusu HMK'nun 355. maddesine göre kamu düzeni ve istinaf nedenleri ile sınırlı olmak üzere İlk Derece Mahkemesince verilen kararın usul, yasa ve dosya içeriğine uygun olup olmadığıdır.

Mahkemece ilk verilen hükmün istinaf edilmesi üzerine Dairemizin 29/01/2021 tarih, 2020/1856 Esas ve 2021/130 Karar sayılı kararı ile "... Davalı Yusuf... açısından adresinin yurtdışı Amerika olmasına rağmen ve yurtdışı tebligat uyap üzerinden konsoloslukça da yapılabiliyor olmakla birlikte, Mahkemece yargılama aşamasında yurtdışı adresine usulünce tebligat yapılmadığı, 6100 sayılı HMK'nun 27.maddesinde düzenlenen hukuki dinlenilme hakkının ihlal edildiği anlaşılmıştır. Kaldı ki Dairemizin 2017/2513 E., 2020/141 K. sayılı ilamına konu adı geçen yönünden harç eksikliğine ilişkin muhtıranın da usulünce tebliğ edilmediği, harç eksikliği giderilmiş olmakla birlikte, adı geçen Yusuf... tarafından sunulan 03/04/2017 tarihli dilekçe ile yurtdışı adresi bildirilmesine rağmen muhtıra açısından düzenlenen tebligatta bu adresin de tebligata eksik yazılmış olduğu ve tebliğ edilemediği görülmüştür.

Dava dilekçesinde davaya konu edilen taşınmazlar, Bursa ili... ilçesi 4199 ada 3 parsel, 6885 ada 1, 3, 7, 8, 9, 18 ve 19 parseller olarak açıklanmış, yine davalı Yusuf hakkında takibe girişildiği açıklanmış olmakla birlikte, icra müdürlük ve dosya nosu açıklanmamış, 19/12/2013 tarihli oturumda icra dosyasının İstanbul 3. İcra Müdürlüğü 2012/17849 E. no olduğunu açıklamıştır. Mahkemece, diğer taşınmazlar yönünden red, 6885 ada 1, 9, 19 parseller yönünden davanın kabulüne karar verilmiştir.

... Tüm davalılar tarafından yetki itirazı ileri sürülmemiş olduğundan yetkiye yönelik istinaf itirazı yerinde değildir. ...

Mahkemece muvazaa olgusu üzerinde durulmadan, " akit tablosunda belirtilen satış değeri ile bilirkişi heyet raporundaki belirtilen değerler dikkate alınarak 6885 ada 1, 9 ve 19 nolu parseller yönünden yapılan tasarrufun davacının alacağını bertaraf etmeye ve mal kaçırmaya yönelik bir davranış olduğu, davacı alacaklının alacağını sonuçsuz bırakma temliki tasarrufu bulunduğu" gerekçesi ile kabul kararı verilmesi, terditli İİK 277 vd açısından da önkoşulların tartışılmamış olması, Davalı Ziya Zeki ... vekilince savunulan, davalı borçlunun intikali yanında müvekkilinin de miras hukukundan kaynaklı davalı borçluya intikaller yaptığı, kök tapudan gelen miras hisselerinin karşılıklı devir edildiği iddiası üzerinde durulmaması, beyan dilekçesi (ve istinaf dilekçesinde) açıklanan bu savunmaya ilişkin taşınmazlar yönünden bilirkişi incelemesi yapılmamış olması, bilirkişi raporuyla 1 ve 19 parseller açısından (oranlama

yapılması mümkün olmakla beraber) hisseli satış sözkonusu olmakla birlikte hisse açısından hesaplama yapılmaması suretiyle verilen karar eksik incelemeye dayalı olmuştur." gerekçesiyle kararın kaldırılmasına karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince eksik hususlar giderilmiş, miras taksim sözleşmesine konu taşınmazların değerinin belirlenmesi için bilirkişi raporu alınmıştır.Tapu kayıtlarından dava konusu 6685 ada 3 ve 18 parsel sayılı taşınmazların son maliklerinin dava dışı kişiler olduğu tespit edilmekle davacı vekilinden bu kişileri davaya dahil edip etmeyeceği sorulmuş, davacı vekili 10/06/2016 tarihli duruşmada, "davalı Ünal... yönünden davadan feragat etiklerini" beyan etmiş, 01/12/2016 tarihli duruşmada ise "önceki beyanlarını tekrar ettiklerini feragat ettikleri parsellerle birlikte gerek davadan önce gerek davadan sonra dava etmedikleri dava dışı şahıslar adına kayıtlı olan parseller hariç diğer dört parselin tasarrufunun iptaline karar verilmesini" talep ettiğini beyan etmiştir.

Dava dilekçesinde davaya konu edilen taşınmazlar, Bursa ili... ilçesi 4199 ada 3 parsel, 6885 ada 1, 3, 7, 8, 9, 18 ve 19 parseller olarak açıklanmıştır. Davacı vekilinin duruşmadaki beyanlarına göre dava dilekçesinde yazılı dava konusu edilen taşınmazlardan 6885 ada 7 ve 8 parsel sayılı taşınmazlar hakkındaki davadan feragat edildiği, dava dışı kişiler adlarına kayıtlı olan 6885 ada 3 ve 18 parsel sayılı taşınmazlar ile 4199 ada 3 parsel iken bilahare ifraz ve tevhit işlemleri sonucu 4199 ada, 24 parsel olarak tescil edilen taşınmaz hakkında herhangi bir talepleri bulunmadığının beyan edildiği, sadece 6885 ada 1, 9 ve 19 parsel sayılı taşınmazlar bakımından davanın kabulünün talep edildiği anlaşılmıştır. İlk Derece Mahkemesi taleple bağlı olduğundan davacı vekilinin bu beyan ve talebi doğrultusunda asıl davada 6885 ada 1, 9 ve 19 parsel sayılı taşınmazlar bakımından esas hakkında değerlendirme ile karar verilmesinde, feragat edilen taşınmaz bakımından davanın feragat nedeniyle reddine, dava dışı kişilere satılan 6885 ada 3 ve 18 parsel sayılı taşınmaz için dava dışı kişilere dava yöneltilmediği, nakden tazmin de talep edilmediğinden davanın reddine karar verilmesinde; 6885 ada 3 parselin davalı Yusuf Ziya ... tarafından Özen ..'a devri nedeniyle birleşen davanın açılması nedeniyle karar verilmemiş olmasında isabetsizlik bulunmamaktadır.

Dava konusu, Bursa İli,... İlçesi, 75.Yıl Mahallesinde bulunan 6885 ada, 1 parsel sayılı arsa vasıflı taşınmazın 1200/2400 hissesi davalı borçlu Yusuf... adına kayıtlıyken, 04/03/2010 tarihinde hissesini 33.000,00 TL bedelle davalı Ziya Zeki ..'a satış yaparak devrettiği, taşınmazın devir tarihi itibariyle gerçek değerinin bilirkişi tarafından 50.890,00 TL olarak belirlendiği;

Bursa İli,... İlçesi, 75.Yıl Mahallesinde bulunan 6885 ada, 19 parsel sayılı taşınmazın 1200/2400 hissesi Yusuf... adına kayıtlıyken 04/03/2010 tarihinde hissesini 33.000,00 TL bedelle davalı Ziya Zeki ..'a satış yaparak devrettiği, satış devamında Ziya Zeki ..'ın önceden adına kayıtlı 600/2400 hissesi ile tevhid edilerek tam hisse ile Ziya Zeki ... adına aynı tarihte tescil edildiği, taşınmazın devir tarihi itibariyle gerçek değerinin bilirkişi tarafından 50.874,75 TL olarak belirlendiği;

Bursa İli,... İlçesi, 75.Yıl Mahallesinde bulunan, 6885 ada, 9 parsel sayılı arsa vasıflı taşınmazın davalı borçlu Yusuf... adına kayıtlıyken 04/03/2010 tarihinde, 70.000,00 TL bedelle davalı Emine ..'a satış ile devredildiği, taşınmazın devir tarihi itibariyle gerçek değerinin 55.647,33 TL olarak belirlendiği görülmüştür.

Somut olayda davacının alacağının 08/10/2009 tarihli araç takas sözleşmesine dayandığı, alacağın gerçek olduğu, davacının işbu davayı açmakta hukuki yararı bulunduğu ve tasarrufların borcun doğumundan sonra yapıldığı görülmüştür. Dava TBK'nun 19.maddesine dayalı açıldığından borçlu hakkındaki takiplerin kesinleşmesi ve aciz belgesi dava ön şartları aranmayacak, 5 yıllık hak düşürücü süre uygulanmayacaktır.

Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, kararın gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre; dava konusu 6885 ada, 1 ve 19 parsel sayılı taşınmazların davalı borçlu Yusuf... tarafından davalı Ziya Zeki ..'a arasındaki miras taksim sözleşmesine göre devredilmiş olduğu, miras taksim sözleşmesinin mirasçılar arasında taşınmazların bir kısmı yada tamamı için düzenlenebileceği, taksim edilen taşınmazlar arasında çok önemli bir oransızlık bulunmadığı, hisseli olan taşınmazlarda diğer hissedar olan Mahmut ..'ında hisselerini davalı 3. kişi Ziya Zeki ..'a satması ile davalı Ziya Zeki ..'ın taşınmazların (6885 ada, 1,2 ve 19 parsel sayılı taşınmazlar) tam mülkiyetine sahip olduğunun anlaşılmasına, davalı borçluya devir edilen taşınmazlarda da davalı Yusuf Ziya ... ile dava dışı hissedar Mahmut ..'ın hisselerini devri ile davalı borçlu Yusuf...'ın kendisine devir edilen taşınmazların (6885 ada, 3, 7, 8, 9 ve 18 parsel sayılı taşınmazlar) tam mülkiyetini kazanmış olmasına, taksim sözleşmesi gereğince devredilen taşınmaz değerlerinin de birbirine yakın olduğunun da anlaşılmış olmasına göre İlk Derece Mahkemesince " hisselerin bedelinin toplam 26.505,65+26.492,93+26497,17+20.577,84 (12 parsel) =100.073,59? TL olduğu, davalı Ziya Zeki ... tarafından davalı borçlu Yusuf ... adına devredilen taşınmazların bedelinin toplam 26.107,35+30594,52+27823,41 +28645,42 +27459,01=140.629,71 TL olduğu, davalı Ziya Zeki ... tarafından devredilen hisselerin bedelinin davalı borçlu tarafından devredilen hisselerden daha fazla olduğu, kök muris Yusuf ... mirasçıları arasında intikal işleminden sonra aynı yevmiye sayılı işlemler ile mirasçılar arasında çok sayıda karşılıklı devir işleminin yapıldığı, davalı borçlu ile davalı Ziya Zeki ... arasında yapılan işlemlerin miras taksimine ilişkin devir işlemleri olduğu, alacaklılardan mal kaçırma kastıyla işlem tesis edilmediği, taraflarca hisse devirlerinin yapıldığı, devredilen hisseler arasında ciddi bir oransızlık olmadığı, kaldı ki, Ziya Zeki ... tarafından davalı borçluya devredilen hisselerin değerinin daha yüksek olduğu, taraflar aralarında karşılıklı hisse devri yaptıkları, devir işlemlerinin miras paylaşımına ilişkin olduğu" gerekçesiyle davalı borçlunun, davalı Ziya Zeki ..'a devri yapılan Bursa İli... ilçesi 75. Yıl Mahallesi 6885 ada 1 parsel ve 19 parsel sayılı taşınmazlar yönünden açılan davanın reddine karar verilmesinde isabetsizlik bulunmamaktadır.

TBK'nun 19. maddesine muvazaa hukuksal olgusuna dayanılarak tasarrufun iptali davası açılabilmesi için davacının tasarrufu yapan kişiden bir alacağı bulunması dolayısıyla dava açmakta hukuki yararı bulunması gerekir. Davacının iddiasını

kanıtlaması halinde iddianın, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK'nun 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacıya haciz ve satış isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekecektir.

Yine bu davalarda taşınmazın birden fazla devir görmesi halinde taşınmazları devir silsilesi içindeki tüm satışların muvazaalı olduğunun ispatlanması gerekir. Bu halde ise dava konusu taşınmazları devir alan dava dışı kişilerin, yine bu kişiler tarafından da devredilmişse son devre kadar tüm kişiler davaya dahil edilerek, taraf delilleri toplanarak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi, davaya dahillerinin talep edilmemesi halinde ise bu taşınmazlar yönünden davanın reddine karar verilmesi gerekir. (Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 2022/755 E. – 2022/13025 K., 2021/21266 E.– 2023/2009 K., 2022/13991 E.– 2023/12382 K. ve 2022/13991 E.– 2023/12382 K. sayılı kararları)

Birleşen dosyada, davaya konu Bursa İli,... İlçesi, 75. Yıl Mahallesinde bulunan 6885 ada 3 parsel sayılı taşınmazda 1200/2400 hissesi bulunan davalı borçlu Yusuf...'ın diğer hissedarlar Mahmut ... ile Ziya Zeki ..'ın hisselerini 04/03/2010 tarihinde satın aldığı, satın aldıktan sonra taşınmazdaki tam hissesini 17/05/2010 tarihinde davalı Özen Sarılar'a devrettiği, davalı Özen Sarılar'ın ise 16/09/2011 tarihinde taşınmazı dava dışı Bedri Kol'a devir ettiği, davacının nakden tazmin talebi olmadığı gibi dava dışı Bedri Kol'un davaya dahil etmediği anlaşıldığından İlk Derece Mahkemesince birleşen davanın reddine karar verilmiş olmasında isabetsizlik bulunmamaktadır.

Davalı Emine ..'ın istinaf talebi değerlendirildiğinde; davalı Emine Arı'nın taşınmaz devrinin borca karşılık yapıldığını savunduğu, borca mahsuben yapılan ödeme mutad ödeme olmadığından iptale tabii olacağı, davalı 3. kişi Emine Arı ile davalı borçlunun ticari ilişkisinin bulunması nedeni ile davalı Emine Arı'nın borçlunun mali durumu ve ızrar kastını bilebilecek şahıslardan olduğu ve aksinin ispat edilememiş olduğu anlaşıldığından İİK'nun 279/1– 2 maddesi ile 280. maddesi gereğince de yapılan tasarrufun iptale tabi olduğu anlaşıldığından davanın kabulüne karar verilmesinde isabetsizlik bulunmamaktadır.

Dava TBK'nun 19.maddesine dayandırılması halinde dahi İİK'nun 283/1. maddesi uygulanarak hüküm kurulması gerektiğinden İlk Derece Mahkemesince davanın tapu iptal ve tescil talepli olduğu halde, İİK'nun 283/1. maddesi gereğince hüküm kurulması doğru olmuştur.

Kabule göre de TBK'nun 19 maddesi ile tasarrufun iptali davalarının kabulü halinde harç ve vekalet ücreti hakkında, takip konusu alacak ile iptal edilen tasarruf konusu şeyin değerinden hangisi az ise o değer üzerinden hükmedilir. Elde ki davada, davalı Ziya Zeki ... bakımından iptali talep edilen açılan taşınmazın satış tarihindeki rayiç değeri alacak miktarından daha az olduğundan taşınmazların (borçluya ait satışı yapılan hisselerin) toplam değeri olan 50.882,37 TL üzerinden davalı Ziya Zeki ... lehine nispi vekalet ücreti hükmedilmesi gerekirken yazılı miktarda vekalet ücretine hükmedilmesi doğru olmamıştır. İstinaf talebi yerinde görülerek İlk Derece Mahkemesinin karar tarihindeki AAÜT hükümlerine göre vekalet ücreti belirlenerek hüküm düzeltilmiştir.

Bu nedenle; asıl davada davalı Emine ... vekilinin istinaf başvurusunun reddine, asıl ve birleşen davada davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne, HMK'nun 353/1– b/2. maddesi gereğince, İlk Derece Mahkemesi kararı düzeltilerek aşağıda yazılı olduğu şekilde esas hakkında yeniden hüküm kurulmasına karar verilmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere :

A– Asıl davada davalı Emine ... vekilinin istinaf başvurusunun REDDİNE,

B– Asıl ve birleşen davada davacı vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜ ile yukarıda esas ve karar numarası belirtilen İlk Derece Mahkemesi kararının, HMK'nun 353/1– b/2. maddesi gereğince düzeltilerek yeniden esas hakkında karar verilmek üzere KALDIRILMASINA,

Buna göre:

ASIL DAVA YÖNÜNDEN;

1– Davacının davalı Ünal...'a ait Bursa ili,... ilçesi, 75. Yıl Mahallesi, 6885 ada 7 ve 8 nolu parseller yönünden 10/03/2016 tarihli duruşmada davadan feragat ettiğinden FERAGAT NEDENİYLE DAVANIN REDDİNE,

2– Dava konusu Bursa ili,... ilçesi, 75. Yıl Mahallesi, 6885 ada 3 ve 18 parsel sayılı taşınmazlar ile 4199 ada 3 parsel (sonradan ifraz ve tevhid ile 24 parsel olan) sayılı taşınmaz davalılar adına kayıtlı olmadığı ve parsel malikleri hakkında açılan dava bulunmadığından bu parseller yönünden DAVANIN REDDİNE,

3– Dava konusu Bursa İli... ilçesi 75. Yıl Mahallesi 6885 ada 1 parsel ve 19 parsel sayılı taşınmazlar yönünden (davalı Ziya Zeki ..'a açılan) davanın REDDİNE,

4– Dava konusu Bursa İli... ilçesi 6885 ada 9 parsel sayılı taşınmaz yönünden DAVANIN KABULÜ İLE; Bursa ili... ilçesi 75. Yıl Mahallesi 6885 ada 9 parsel sayılı arsa vasıflı 540,85 m2 'lik taşınmazın 17/05/2010 tarih ve 2455 yevmiye sayılı işlem ile davalı Yusuf... tarafından davalı Emine ..'a satışına dair TASARRUFUN İPTALİNE, İstanbul 3. İcra Müdürlüğünün 2012/17849 esas sayılı dosyasından kaynaklı alacak ve fer– ileriyle sınırlı olmak üzere DAVACIYA SATIŞ YETKİSİ VERİLMESİNE,

5– Harçlar kanunu uyarınca alınması gereken 4.433,46 TL harçtan peşin alınan 2.304,40+1.724,00 = 4.028,40 TL harcın mahsubu ile, bakiye 405,06 TL'nin davalı Yusuf … ve Emine ..'dan alınarak, Hazineye gelir kaydına,

6– Davacı kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden, AAÜT uyarınca hesaplanan 10.384,32 TL ücreti vekaletin davalı taraftan alınarak davacı tarafa ödenmesine,

7– Dava konusu 7 ve 8 nolu parseller yönünden feragat edildiği, ancak bu parsellerin sahipleri olan davalılar vekili ücreti vekalet talebinden vazgeçtiğinden bu konuda ücreti vekalet tayinine yer olmadığına,

8– Davalılar Ziya Zeki ... kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden 1 ve 19 parsel sayılı taşınmazlar yönünden 9.200,00 TL ücreti vekaletin davacı taraftan alınarak davalılar Ziya Zeki ..'a ödenmesine,

9– Davacının bu dava için yatırmış olduğu 21,15 TL başvurma harcı, 2.304,40+1.724,00 = 4.028,40 TL peşin /tamamlama harcı ki toplam 4049,55 TL'nin davalı taraftan alınarak davacı tarafa ödenmesine,

10– Davacı tarafın gider avansından sarf edilen toplamda 6.086,95? TL yargılama giderinin davalılar Yusuf … ve Emine ...'dan alınarak, davacı tarafa ödenmesine, kullanılmayan gider avansının istek halinde ve hüküm kesinleştiğinde davacı tarafa iadesine,

11– Davalı Ziya Zeki ..'ın yatırmış olduğu delil avansından sarf edilen 300,00 TL'nin davacı taraftan alınarak davalı Ziya Zeki ...'a ödenmesine, bakiye avansı olmadığından karar verilmesine yer olmadığına,

12– Davalı Yusuf... ve Emine ...'ın gider avansından sarf edilen giderlerin üzerinde bırakılmasına, kullanılmayan gider avansının istek halinde ve hüküm kesinleştiğinde davalı tarafa iadesine,

K– Diğer davalıların gideri ve avansı olmadığından karar verilmesine yer olmadığına,

BİRLEŞEN DOSYA (BURSA 7. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİNİN 2014/503 ESAS SAYILI DOSYASI) YÖNÜNDEN;

1– Birleşen davaya konu Bursa İli... İlçesi 75. Yıl Mahallesi 6885 ada 3 parsel sayılı taşınmaz davalı adına kayıtlı olmadığından DAVANIN REDDİNE,

2– Harçlar kanunu uyarınca alınması gereken 179,90 TL harcın peşin alınan 3.384,80 TL harçtan mahsubu ile bakiye 3.204,90 TL'nin istek halinde eve hüküm kesinleştiğinde birleşen dosya davacısına iadesine,

3– Davacı tarafça sarf edilen giderlerin üzerinde bırakılmasına, kullanılmayan gider avansı var ise hüküm kesinleştiğinde iadesine,

4– Davalı tarafın gideri ve avansı olmadığından karar verilmesine yer olmadığına,

B– İSTİNAF İNCELEMESİ BAKIMINDAN;

1– Asıl ve birleşen davada davacı tarafından peşin olarak yatırılan istinaf karar harcının, istem halinde İlk Derece Mahkemesi tarafından kendisine iadesine,

2– İstinaf aşamasında davacı tarafından yapılan 261,00 TL posta ve tebligat giderinden ibaret yargılama gideri ile 738,00 TL istinaf başvuru harcının davalılardan tahsili ile asıl ve birleşen davada davacıya verilmesine,

3– Harçlar Yasası'na göre asıl davada davalı Emine ..'dan alınması gereken 4.433,46 TL harçtan peşin alınan 1.108,36 TL harcın mahsubu ile bakiye 3.325,1?0 TL harcın asıl davada davalı Emine ..'dan tahsili ile Hazineye irat kaydına,

4– Asıl davada davalı Emine ... tarafından yapılan istinaf yargılama giderlerinin kendi üzerinde bırakılmasına,

5– Duruşma yapılmadığından, vekalet ücretine hükmedilmesine yer olmadığına,

6– İstinaf aşaması için yatırılan gider avansından artan kısmın yatıran tarafa iadesine,

Dair dosya üzerinde yapılan inceleme sonucu, HMK'nun 362/1– a maddesi uyarınca kesin olmak üzere oy birliği ile karar verildi.23/10/2024

İstanbul BAM. 9. HD. 23.10.2024 T. E: 2023/2671, K: 1795 (www.e– uyar.com)

222) Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekeceği– Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerektiği– TBK'nin 19 muvazaa hukuksal nitelemesine dayalı davalarda ise 3. kişinin, danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekeceği– Basit yargılama usulüne tabi olan İİK'nun 277 vd. maddelerine dayalı tasarrufun iptali davası ile yazılı yargılama usulüne tabi olan TBK'nun 19. maddesine dayalı tasarrufun iptali davalarının birlikte görülemeyeceği dikkate alınarak mahkemece davacıya davasını TBK'nun 19. maddesine mi yoksa İİK'nun 277 vd. maddelerine dayalı olarak mı açtığının açıklattırılması gerekirken, mahkemece her iki hukuksal nedene dayalı olarak hüküm kurulmasının isabetli olmadığı– Taraf teşkiline ilişkin usuli eksikliğin giderilmesi ve davanın hangi hukuksal nedene dayalı olarak açıldığının belirlenmesinden sonra, davanın dayanağı olan takipteki borcun ödendiği bildirildiğinden, davanın dayanağı olan icra takip dosyası getirtilerek dosya borcunun ödenip ödenmediğinin, ödendi ise ne zaman ödendiğinin açıklığa kavuşturulması ve takibe konu borcun dava sırasında ödenmiş olması halinde davanın konusuz kalacağı gözetilerek tarafların haklılık durumlarının değerlendirilmesinde zorunluluk bulunduğu–

KARAR

Davacılar, İlhan...'ın davalı K. Yapı Müh. İnş. Ltd. Şti.ne ait iş yerinde SGK'li işçi olarak çalışırken 18/11/2011 tarihinde bir iş kazası neticesinde bir gözünü kaybettiğini, iş kazasından kaynaklı davalı K. Ltd. Şti.ne maddi– manevi tazminat davası açtığını, Ankara 33. İş Mahkemesinin 2016/128 Esas 2019/29 Karar sayılı ilamı ile davacı İlhan için 199.581,663 TL maddi, 70.000,00 TL manevi, diğer davacı eşi Ayşegül için 15.000,00 TL manevi, davacı Damla için 5.000,00 TL manevi, davacı İlker için 5.000,00 TL manevi tazminatın 18.11.2011 tarihinden itibaren davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verdiğini, işbu kararın icra takibine konulduğunu ve takibin kesinleşmesi ile borçluların adına kayıtlı hak ve alacaklarının sorgulandığını, davalı K. Ltd.Şti adına hiç bir taşınır ve taşınmaz bir mal ve herhangi bir alacağının çıkmadığını, davalı K. Ltd. Şti.nin dava konusu o tarihteki resmi adresine 22.04.2019 tarihinde hacze gidildiğini ve 1 numaralı dairenin inşaat halinde boş bir yer olduğunun haciz tutanağına yazıldığını, borcun iş kazasının gerçekleştiği 18.11.2011 tarihinde doğduğunu ve davalı Şirketin adına kayıtlı taşınır taşınmazları 2017 yılında Şirket ortakları üzerine muvazaalı şekilde devrederek mal kaçırdıklarını, satış bedelinin taşınmazın rayiç değerinden aşağı olduğunu ve bu durumun muvazaanın ispatı niteliğinde olduğunu, davalı Şirketin sadece kağıt üzerinde kalan bir şirket durumunda olduğunu, alacaklarını alma imkanlarının kalmadığını beyanla Ankara ili, Çankaya

ilçesi, Çayyolu 1 Mahallesi, 44045/3 ada/parsel, A blok, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12, 16, 20, 21, 22, 23, 27, 32, 33, 37, 40, 41, 44, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 92 numaralı bağımsız bölümlere ilişkin tasarruflarının davacılar yönünden iptaline, İİK'nun 283. maddesi uyarınca dava konusu taşınmazlar üzerinde Ankara 9. İcra Müdürlüğü 2019/4424 Esas sayılı dosyasında kendilerine cebri satış yetkisi verilmesine karar verilmesini istemiştir.

Davalı Şirket, davanın hukuki dayanaktan yoksun olduğunu, davacı tarafından dava dayanağı icra dosya borcu tahsil edilmesine rağmen söz konusu tahsilat gizlenerek aynı icra dosyası üzerinden alacağın tahsil imkanı kalmadığının gerekçe gösterildiğini, 2012 yılındaki satış işleminin davaya konu edilemeyeceğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalılar Fikret, Hikmet, Ziynet, taşınmazların 28/09/2012 tarihinde dava dışı Zeki K.'ye devredildiğini, bu şahsın vefat etmesi üzerine söz konusu taşınmazların 25/04/2017 tarihinde miras yolu ile aralarında bulundukları yasal mirasçılara intikalinin gerçekleştiğini, bu noktada davacı tarafın miras yolu ile intikal işlemini tasarrufun iptaline konu etmeye çalıştığını, İcra İflas Kanunu'nun 284. maddesi gereğince, 28/09/2012 tarihli devir işleminin niteliğine bakılmaksızın beş senelik hak düşürücü sürenin geçmesi nedeniyle dava konusu edilemeyeceğini belirterek davanın reddini savunmuşlardır.

Mahkemece, davalı Şirketin inşaat ve ticaret işiyle uğraşan bir şirket olduğu, büyük miktarda mal varlığını da dava konusu alacağın doğumundan sonra davalılara devrettiği, davalı Şirketin, tüm mal varlığını ortaklarına devretmesini gerektirici makul ve mantıklı bir sebep ile ispatlayamadığı, muaccel bir alacağın mevcudiyetine rağmen dava konusu işlemin yapılmasının davanın kabulünü gerektirdiği ayrıca davalı gerçek kişilerin, dava konusu alacağın mevcudiyetini bilebilecek ve kendilerine karşı dava açılabileceğini tahmin edebilecek durumda oldukları, davacı alacaklıların icra takibine giriştiği tarih itibariyle Şirketin haczi kabil mal varlığının mevcut olmadığı, davalı Şirketin mal varlığının değerinin tasarruf tarihlerinde dahi çok yüksek bir meblağa tekabül ettiği, davalıların bu kadar yüksek bir meblağı nakten ve muhtemelen peşinen ödemek suretiyle anılan mal varlığını devralmış olmalarının da zarar verme kastını bildiklerini ortaya koyduğu gerekçeleri ile İİK'nun 277 vd. maddeleri ile TBK'nun 19. maddesi gereğince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Davalı K. Yapı Mühendislik İnşaat Tic. Ltd. Şti., yerel Mahkeme kararının açıkça hukuka aykırılık teşkil ettiğini, davacıların K. Yapı aleyhine Ankara 9. İcra Müdürlüğünün 2019/4424 Esas sayılı icra dosyasıyla başlattıkları icra takibi borcunun ödenmiş olduğunu ve bu davanın açılmasında hukuki bir yarar bulunmadığını, Şirketin, Mahkemenin haksız kararı sonucunda haciz baskısı altında mükerrer ödeme yapmak zorunda kaldığını, tüm alacağının davacılar tarafından tahsil edildiğini, davanın hukuki dayanaktan yoksun hale geldiğini ileri sürerek istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Davalılar Fikret K., Hikmet K., Ziynet.., davacıların dosya borcunu asıl borçlu K. Yapı Şirketi'nden tahsil etme imkanları bulunmasına rağmen aleyhlerine tasarrufun

iptali davası açılmasının hukuka aykırı olduğunu ayrıca dosya borcunun tamamının işbu dava açılmadan önce Ankara 9. İcra Müdürlüğünün 2019/4424 Esas sayılı dosyasındaki asıl borçlulardan S. Ahşap Şirketi'nden tahsil edildiği gibi dosya kapsamında sabit olmasına rağmen bu yöndeki iddiaları dikkate alınmadan davanın kabulüne karar verildiğini, yargılama gideri, harç ve vekalet ücretinin davanın açılmasında hukuki yarar bulunmamasına rağmen haksız ve hukuka aykırı dava ikame eden davacıya yükletilmesi gerektiğini belirterek istinaf başvurusunda bulunmuşlardır.

Dava, tasarrufun iptali isteğine ilişkindir.

İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK md. 283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nispi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK'nun 277 md) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK'nun 278. maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir.

Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi ve diğer iptal nedenleri araştırılmalıdır. Keza İİK'nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir.

TBK'nun 19 muvazaa hukuksal nitelemesine dayalı davalarda ise 3. kişinin, danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekir. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır. Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur. Çünkü İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde iptal davasına konu tasarruflar özünde geçerli olmasına rağmen kanunun icra hukuku yönünden iptaline imkan verdiği tasarruflardır. Muvazaaya dayalı iptal davasında ise davacı

muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde ise iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK'nun 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının, taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekecektir. Ancak bu tür davaların görülebilmesi için de diğer dava şartlarının yanında davacıların borçlulardan alacaklı olmaları yani hukuki yararlarının olması gerekir.

TBK'nun 19. maddesine göre muvazaa nedeniyle açılan iptal davalarında hak düşürücü ya da zaman aşımı süresi söz konusu değildir.

Öte yandan, tasarrufun iptali davasının konusuz kalması için davanın dayanağı takip dosyasındaki davacı alacağının ödenmiş olması yani borcun kalmaması, borçlular tarafından açılmış bir menfi tespit davasının kabul edilmesi (davacı alacağının olmaması), davacı tarafından açılan itirazın iptali davasının reddedilmiş olması (alacağın olmaması), dava konusu taşınmazların davacıya devredilmiş olması veya bedellerinin davacıya ödenmiş olması gibi maddi ve hukuki olguların gerçekleşmiş olması gereklidir. Dava devam ederken davanın konusuz kalması halinde artık esas hakkında yargılama yapılmasına ve karar verilmesine gerek kalmaz. Bu durumda mahkemece davanın konusuz kalması nedeniyle karar verilmesine yer olmadığına şeklinde hüküm kurulması gerekir. 6100 sayılı HMK'nun 331/1. maddesinde "Davanın konusuz kalması sebebiyle davanın esası hakkında bir karar verilmesine gerek bulunmayan hallerde, hâkim, davanın açıldığı tarihteki haklılık durumuna göre yargılama giderlerini takdir ve hükmeder." düzenlenmesine de yer verilmiştir.

Yukarıda açıklanan ilke ve olgular doğrultusunda somut olaya bakıldığında, davacılardan İlhan'ın, davalı borçlu K. Ltd. Şti.'de çalışırken, 18.11.2011 tarihinde geçirdiği bir iş kazası sonucu yaralandığı ve Ankara 33. İş Mahkemesinin 2016/128 Esas 2019/29 Karar sayılı ilamı ile davacılar yararına hükmolunan tazminatların, Ankara 9. İcra Müdürlüğünün 2019/4424 Esas sayılı takip dosyasında davalı borçlu Şirket aleyhine takibe konulduğu ancak takip dosyasının dosya arasında bulunmadığı, davalı borçlu Şirketin 28.09.2012 tarihinde Şirkete ait birçok bağımsız bölümü Zeki K.'ye satış suretiyle temlik ettiği, 92 No.lu bağımsız bölümün ise borçlu Şirket tarafından 28.09.2012 tarihinde 1/2'şer payla davalılar Fikret ve Hikmet'e temlik edildiği, temliklere dair resmi senetlerin dosya arasında bulunmadığı, Zeki K.'nin 07.01.2017 tarihinde ölümü ile kendisine davalı Şirket tarafından temlik edilen taşınmazların, mirasçıları arasında 25.04.2017 tarihinde yapılan miras taksimi sonucu davalılar Hikmet ve Fikret adına 1/2'şer payla tescil edildiği, davanın 30.11.2020 tarihinde açıldığı, tasarrufun iptali davalarında borçlu ve borçlu ile işlem yapan 3. kişilerin zorunlu dava arkadaşı oldukları ve bu davaların bu kişiler veya mirasçıları aleyhine açılabileceği, bu nedenle davalı 3. kişi Zeki K.'nin dava dışı mirasçısı olan Nimet K.'nin davaya dahil edilerek taraf teşkilinin sağlanması gerektiği, taraf teşkiline ilişkin usuli eksiklik giderildikten sonra basit yargılama usulüne tabi olan İİK'nun 277 vd. maddelerine dayalı tasarrufun iptali davası ile yazılı yargılama usulüne tabi olan TBK'nin 19. maddesine dayalı tasarrufun iptali davalarının birlikte görülemeyeceği dikkate alınarak Mahkemece davacıya davasını TBK'nun 19. maddesine mi yoksa İİK'nun 277 vd.

maddelerine dayalı olarak mı açtığının açıklattırılması gerektiği, Mahkemece her iki hukuksal nedene dayalı olarak hüküm kurulmasının isabetli olmadığı anlaşılmaktadır.

Taraf teşkiline ilişkin usuli eksikliğin giderilmesi ve davanın hangi hukuksal nedene dayalı olarak açıldığının belirlenmesinden sonra, davanın dayanağı olan takipteki borcun ödendiği bildirildiğinden, davanın dayanağı olan Ankara 9. İcra Müdürlüğünün 2019/4424 Esas sayılı takip dosyası getirtilerek dosya borcunun ödenip ödenmediğinin, ödendi ise ne zaman ödendiğinin açıklığa kavuşturulması ve takibe konu borcun dava sırasında ödenmiş olması halinde davanın konusuz kalacağı gözetilerek tarafların haklılık durumlarının değerlendirilmesinde zorunluluk bulunmaktadır.

Davanın konusuz kaldığının belirlenmesi halinde, taraflar, birbirlerinden yargılama gideri talepleri olmadığını beyan etmediklerine göre davanın İİK'nun 277 vd. maddelerine dayalı olarak açıldığının belirlenmesi halinde yukarıda yazılı dava şartlarının var olup olmadığının, özellikle davalı borçlunun aciz halinde bulunup bulunmadığının, davanın hak düşürücü süre içerisinde açılıp açılmadığının değerlendirilmesi, davanın TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açıldığının belirtilmesi halinde ise bu davaya ilişkin yukarıda yapılan açıklamalar ışığında tarafların haklılık durumlarının belirlenmesi ve konusuz kalan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına dair hüküm kurulması ve dava tarihinde haklı olduğu belirlenen taraf yararına yargılama giderlerine karar verilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, dosya içerisinde Ankara 9. İcra Müdürlüğü 2019/4424 Esas sayılı takip dosyası ve dava konusu tasarruflara ilişkin resmi senetlerin bulunmadığı, dosyada mevcut tapu tedavül kayıtlarının incelenmesinde ise davalılar Fikret ve Hikmet'in, dava konusu 27 numaralı bağımsız bölümü 21.02.2013 tarihinde Ünal …, 84, 85, 87, 88, 89, 90 numaralı bağımsız bölümleri ise 10.08.2012 tarihinde Mustafa … isimli dava dışı kişilerden temlik aldıkları dikkate alınarak bu taşınmazlar yönünden davalı borçlu Şirket'in bir tasarrufunun bulunup bulunmadığı açıklığa kavuşturularak bir karar verilmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Hâl böyle olunca, yukarıda açıklanan nedenlerle davalıların istinaf başvurularının kabulü, ilk derece Mahkemesinin kararının 6100 sayılı HMK'nun 353,1/a– 4. maddesi uyarınca kaldırılması ve yukarıda açıklanan eksiklikler giderildikten sonra hâsıl olacak sonuca göre karar verilmesi bakımından dosyanın yerel

Mahkemesine gönderilmesi yönünde aşağıdaki şekilde hüküm kurmak gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle,

1– Davalıların istinaf başvurularının açıklanan nedenlerle KABULÜNE,

2– Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17/05/2022 tarih 2020/1099 Esas, 2022/134 Karar sayılı kararının 6100 sayılı HMK'nun 353/1– a– 4. maddesi uyarınca KALDIRILMASINA, sair hususların incelenmesine yer olmadığına,

3– Yukarıda açıklanan nedenlerle yapılacak inceleme ve değerlendirme sonucunda karar verilmek üzere dosyanın kararı veren Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

4– Tehir– i İcra kararı için alınan teminatın İADESİNE,

5– Davalılar tarafından yatırılan istinaf karar harcının ilgilisine iadesine,

6– İstinaf yargılama giderlerinin ilk derece Mahkemesince nazara alınmasına,

Dosya üzerinden yapılan inceleme neticesinde 6100 sayılı HMK'nun 353/1– a maddesi uyarınca kesin olmak üzere oy birliği ile karar verildi. 16/10/2024

Ankara BAM. 16. HD. 16.10.2024 T. E: 2022/2316, K: 2133 (www.e– uyar.com)

223) İlk Derece Mahkemesince, davalının aciz halinde olup olmadığının tereddütte mahal bırakmayacak şekilde tespitinin ardından sonucuna göre karar verilmesi gerekeceği–Bu davada, İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde öngörüldüğü gibi davanın görülebilirlik şartlarından birisi gerçek bir alacağın varlığı, bir diğeri de alacağın aciz vesikasına bağlanmış olması olduğu–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI:

Mahkemece, davanın kabulü ile, Adana ili Seyhan İlçesi Kurtuluş mah. 1469 ada 364 parsel nolu taşınmazda bulunan davalı/borçlu Gökhan..' ye ait 5/40 hissenin, 18/09/2017 tarih ve 35951 yevmiye nolu resmi senet ile davalı Hasan Alp..' ye devrine ilişkin, Adana ili Seyhan İlçesi Kurtuluş mah. 1469 ada 395 parsel nolu taşınmazda bulunan davalı/borçlu Gökhan..' ye ait 5/40 hissenin devrine ilişkin 18/09/2017 tarih ve 35951 yevmiye nolu resmi senet ile davalı Hasan Alp..' ye devrine ilişkin, Adana ili Seyhan İlçesi Cemalpaşa mah. 1456 ada 773 parsel C Blok 21 bağımsız bölüm nolu taşınmazda bulunan davalı/borçlu Gökhan..' ye ait 1/4 hissenin devrine ilişkin 12/10/2017 tarih ve 38895 yevmiye nolu resmi senet ile davalı Hasan Alp..' ye devrine ilişkin, Adana ili Yüreğir İlçesi Dedepınarı mah. 51 parsel (yeni; 14404 ada 2 parsel ve 14450 ada 2 parsel) nolu taşınmazda bulunan davalı/borçlu Gökhan..' ye ait 3/40 hissenin devrine ilişkin 20/09/2017 tarih ve 16224 yevmiye nolu resmi senet ile davalı Hasan Alp..' ye devrine ilişkin, tasarrufların iptali ile davacıya, devir konusu iş bu hisseler üzerinde Adana 4. İcra Müdürlüğünün 2015/9 esas ve Adana 13. İcra Müdürlüğünün 2014/18132 esas sayılı dosyasında bulunan alacak ve ferileri miktarınca cebri icra yetkisi verilmesine karar verilmiştir.

İSTİNAF NEDENLERİ:

Karara karşı davalı Hasan Alp.. vekili; İptal davası açılabilmesi için alacaklının kesin veya geçici aciz vesikası almış olması zorunlu olduğunu, bir haciz tutanağının geçici aciz vesikası niteliğinde olabilmesi için ayrıca borçlunun malvarlığının araştırmasının yapılmış ve sonucunun olumsuz çıkmış olması gerektiğini, dosyaya sunulan haciz tutanağının bu kapsamda geçici veya kesin aciz vesikası hükmünde olmadığını, çünkü diğer davalı Gökhan..'nin başkaca bir malvarlığının olup olmadığının ve gerçekten acze düşüp düşmediğinin araştırılmadığını, davalı borçlu Gökhan..'nin birçok taşınmazı ve ciddi anlamda mal varlığı bulunan şirketlerde payları olmak üzere mal varlığının olduğunu, hatta bunların bir kısmına davacının da haciz koyduğunu ve satış yoluna gittiğini, alacağının aslının çoğunu da tahsil ettiğini, bu kapsamda gerekli malvarlığı araştırması yapılmadan müvekkilinin aciz durumda olduğundan söz etmenin mümkün olmadığını, bununla beraber Gökhan.. adına kayıtlı malvarlığı değerinin dosya borcunu hayli hayli karşıladığı dikkate alındığında düzenlenen haciz tutanağının geçici aciz vesikası hükmünde olduğunun iddia edilmesinin de mümkün olmadığını, davalı borçlunun zarar verme kastı ile hareket ettiği davacı tarafından ispatlanamadığından davanın reddi gerektiğini belirterek kararın kaldırılmasını talep etmiştir.

Karara karşı davalı Gökhan.. vekili; İptal davası açılabilmesi için alacaklının kesin veya geçici aciz vesikası almış olmasının zorunlu olduğunu, bir haciz tutanağının

geçici aciz vesikası niteliğinde olabilmesi için ayrıca borçlunun malvarlığı araştırmasının yapılmış ve sonucunun olumsuz çıkmış olmasının gerektiğini, davalı müvekkili Gökhan..'nin birçok taşınmazı ve ciddi anlamda mal varlığı bulunan şirketlerde payları olmak üzere mal varlığının olduğunu, davalı borçlunun zarar verme kastı ile hareket ettiği davacı tarafından ispatlanamadığından davanın kabulüne karar verilmesinin hukuka aykırı olduğunu, dava konusu taşınmazın hisseleri için tespit edilen bedel ile tasarruf bedelleri arasındaki farkın kabul edilebilir nitelikte olduğunu belirterek kararın kaldırılmasını talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Dava, İİK 277 vd. maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davasıdır.

İlk Derece Mahkemesi'nce davanın kabulüne karar verilmiş karar davalı Hasan Alp.. vekili ve davalı Gökhan.. vekili tarafından istinaf edilmiştir.

Davalı Hasan Alp.. vekili ile davalı Gökhan.. vekilinin istinaf başvurusunun birlikte incelenmesinde:

Bu davada, İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde öngörüldüğü gibi davanın görülebilirlik şartlarından birisi alacağın varlığı, bir diğeri de alacağın aciz vesikasına bağlanmış olmasıdır. Yani iptal davasının koşullarından biri alacaklının elinde kesin (İİK.143) veya geçici (İİK.105/2) aciz belgesinin bulunması gereklidir. Kesin veya geçici aciz vesikasının bulunması, iptal davası için ön koşul ise de bunun davanın açılmasından önce alınması zorunlu değildir. Davanın açılmasından sonra da aciz vesikası alınabilir.

Dosyanın incelenmesinde 30.03.2015 tarihli haciz tutanağının bulunduğu ve bu tutanağın Yerel Mahkemece geçici aciz belgesinde hükmünde kabul edilerek dava ön şartlarının mevcutluğuna karar verildiği anlaşılmakta ise de istinaf dilekçesinin sunulmasının ardından davalı vekili tarafından sunulan 30.01.2023 tarihli dilekçe ekinde İstanbul 7. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2019/736 E 2022/652 K sayılı gerekçeli kararının sunulduğu, kararın incelenmesinde; tasarrufun iptali davasında davacısının farklı alacaklı olduğu, davalısının eldeki dava davalıları ile aynı olduğu, dava konusu taşınmazların aynı taşınmazlar olduğu, borçlu davalı Gökhan..'nin borca batık olmadığından bahisle önşart yokluğu nedeniyle davanın reddine karar verildiği görülmekle, kararın istinaf incelemesinde olduğu anlaşılmıştır.

Buna göre borçlu adına kayıtlı başkaca malvarlığı bulunduğu iddiasının mevcut olduğu anlaşılmakla, İstanbul 7. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2019/736 E 2022/652 K sayılı kararı da dikkate alındığında bu haliyle borçlunun aciz halinde bulunduğundan kesin olarak bahsedilmesi şu aşamada mümkün değildir.

Bu nedenle, İİK'na göre yapılacak incelemeye dair; mahkemece davalının malvarlığı tespit edilerek üzerinde kıymet takdiri yaptırılarak, üzerinde haciz vb takyidat varsa tarihleri ve miktarları ve halen geçerli olup olmadıkları, eski tarihli hacizlerin düşüp düşmediği, borçlunun aciz halinde bulunup bulunmadığı tereddüte mahal bırakılmadan tespit edilmeli, takip talebinde belirtilen borca yönelik, eğer borçlunun

mevcut malvarlığı davacı alacaklının takip konusu alacak ve fer'ilerini karşılamaya yeterli ise davanın önşart yokluğundan reddine karar verilmesi gerekirken eksik incelemeye dayalı hüküm tesisi isabetli görülmemiştir. (Benzer yönde Yargıtay 17. H.D'nin 2012/7837 E– 2013/2202 K, 2012/1616 E– 2012/6961 K, 2012/1615 E – 2012/8017 K sayılı kararları)

Kaldırma sebebi dikkate alınarak davalılar vekillerinin sair istinaf sebepleri bu aşamada incelenmemiştir.

HMK'nun 355. maddesi gereği, kamu düzenine aykırılık teşkil eden hususlar ile sınırlı olmak üzere yapılan incelemede;

İlk Derece Mahkemesince, davalının aciz halinde olup olmadığının tereddüte mahal bırakmayacak şekilde tespitinin ardından sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ve araştırma yapıldığı anlaşılmakla, davanın esasıyla ilgili olarak gereken önemli delillerin toplanmadığı anlaşıldığından açıklanan nedenlere dayalı sair istinaf sebepleri bu aşamada incelenmeksizin, davalılar vekillerinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– a/6. maddesi uyarınca ayrı ayrı kabulüyle kararın kaldırılarak dosyanın mahalline gönderilmesine karar verilmesi gerekmiş olup aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM:

Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– Davalılar vekillerinin istinaf başvurusunun 6100 Sayılı HMK'nun 353/1.a– 6. maddesi gereğince ayrı ayrı KABULÜ İLE, Adana 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 23/03/2022 tarih ve 2018/272 Esas, 2022/162 Karar sayılı kararının KALDIRILMASINA,

2– Yukarıda belirtilen sebeplerle eksik bilgi ve belgeler tamamlandıktan sonra davanın yeniden görülüp karar verilmesi için dosyanın yerel Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3– Davalılar tarafından yatırılan istinaf karar harcının talep halinde iadesine,

4– Davalılar tarafından yapılan istinaf yargılama giderlerinin ilk derece mahkemesi tarafından kurulacak esasa ilişkin hükümde dikkate alınmasına,

5– İstinaf aşamasında duruşma yapılmadığı için istinaf incelemesi için taraflar lehine vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

6– HMK'nun 359/3. maddesi gereğince kararın ilk derece mahkemesince taraflara tebliğine,

7– Talep halinde inceleme konusu kararın icrasının geri bırakılması için İİK'nun 36/1 maddesi gereğince, varsa, İstinaf eden tarafça yatırılan nakit teminatların veya sunulan banka teminat mektuplarının dosya kapsamı ve kararın niteliğine göre İİK'nun 36/5. fıkrası gereğince yatıran/sunan tarafa İADESİNE,

Dair, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1– a– 6 maddesi gereğince KESİN olmak üzere dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda oy birliği ile karar verildi.08/10/2024

Adana BAM. 3. HD. 08.10.2024 T. E: 2022/2123, K: 2276 (www.e– uyar.com)

224) Tasarrufun iptali davasına konu malların cebri icra yolu ile satılması söz konusu olmayıp iptal edilen tasarrufun tarafı olan üçüncü kişi tarafından rızaen elden çıkarılmış olması nedeni ile alacaklının haklarının üstün tutulması gerektiği– İİK m. 24'de malın borçlu tarafından teslim edilmesi halinden söz edilmekte ise de, 'borçlu' tabirinin geniş yorumlanması ve 'tasarrufun iptali kararı üzerine malı rızaen elinden çıkaran üçüncü kişi'nin de 'borçlu' olarak değerlendirilmesi gerektiği–

...İİK 24. maddesinde taşınır teslimine ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir. İİK 24. maddesi hükmünce bir taşınırın teslimine dair olan ilam icra dairesine verilince icra memuru bir icra emri tebliği suretiyle borçluya yedi gün içinde o şeyin teslimini emreder. Yedinde bulunmazsa ilamda yazılı değeri alınır. Vermezse ayrıca icra emri tebliğine hacet kalmaksızın haciz yoluyla tahsil olunur. Taşınır malın değeri ilamda yazılı olmadığı veya ihtilaflı bulunduğu takdirde icra memuru tarafından haczin yapıldığı tarihteki rayice göre takdir olunur. Hükmolunan taşınırın değeri borsa veya ticaret odalarından, olmayan yerlerde icra memuru tarafından seçilecek bilirkişiden sorulup alınacak cevaba göre tayin olunur. İlgililerin bu hususta icra mahkemesine şikayet hakları vardır.

.... Medeni Kanunun 1. maddesine göre "Kanun, sözüyle ve özüyle değindiği bütün konularda uygulanır. Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa hakim, örf ve adet hukukuna göre, bu da yoksa kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyacak idi ise ona göre karar verir. Hakim karar verirken bilimsel görüşlerden ve yargı kararlarından yararlanır" Hakimin hukuk yaratırken başvuracağı ilk imkan, kanunun benzer durumları düzenlemek için koyduğu fakat önündeki olayı kapsamayan bir hükümden kıyas (örnekseme) yolundan yararlanmaktır.

Somut durumda İzmir BAM 5. Hukuk Dairesinin 2021/..... Esas, 2022/..... Karar sayılı ilamı ile "davacı (M) A.Ş. tarafından açılan tasarrufun iptali talepli dava ve birleşen davaların kısmen kabulü ile faturaya konu .....balığının davalı borçlu (T) A.Ş. Tarafından davalı 3. kişi (B) Tic. Ltd. Şti. ne satışı ile ilgili tasarrufun davacı yönünden iptali ile İİK'nun 283/1 maddesi uyarınca tasarrufa konu balıklar üzerinde davacıya cebri icra yetkisi tanınmasına karar verildiği" açıktır.

...Somut durumda tasarrufun iptali davasına konu malların cebri icra yolu ile satılması söz konusu olmayıp iptal edilen tasarrufun tarafı olan 3. kişi tarafından rızaen elden çıkarılmış olması nedeni ile alacaklının haklarının üstün tutulması gerektiği açıktır.

İİK 24. maddesinde malın 'borçlu' tarafından teslim edilmesi halinden söz edilmekte ise de, 'borçlu' tabirinin geniş yorumlanması ve 'tasarrufun iptali kararı üzerine malı rızaen elinden çıkaran 3. kişinin de 'borçlu' olarak değerlendirilmesi' gerekir...

İZMİR BAM 8. HD 15.06.2023 T. E: 2022/2242, K: 1756

NOT: Yukarıdaki karar '12. HD 16.05.2024 T. E: 2023/6524, K: 4910' kararı ile onanmıştır.

225) Tek başına taşınmaz hissesinin bedelinin tapuda düşük gösterilmesinin muvazaa olgusunu ispata elverişli olmadığı–Muvazaa nedeni ile tasarrufun iptali istemine konu taşınmazlarda davalı borçlu ve üçüncü kişi olan davalının babalarında intikal eden taşınmazda öncesinde iştirak halinde (elbirliği mülkiyeti) miras yolu ile 1/8 oranında miras mayına sahip oldukları, davalıların ortak murisleri olan babalarının vefatından sonra, kardeşlerce yapılan miras taksim sözleşmesi kapsamında 07.08.2014 tarihinde davalı borçlunun taşınmazdaki miras payını davalı kardeşine devretmiş olduğu, 07.08.2015 tarihli miras taksim sözleşmesi kapsamında tüm taşınmazlardaki hisseler 7 pay kabul edilerek: mirasçılar arasında satış sureti ile pay devri ve birleştirme işlemlerinin yapılmış olduğu, davalı tasarrufta bulunan 3.kişi konumundaki kardeşin, devraldığı taşınmaz hissesini de miras taksim sözleşmesine konu ettiği göz önünde bulundurulduğunda; bu durumun muvazaa iddiası ile açıklanmasının olanaklı olmadığı–

İstinaf incelemesi için dairemize gönderilen dosyadaki tüm belgeler ve dairemiz üyesi tarafından hazırlanan raporlar incelendi. Davanın dairemizin görev alanına girdiği, ilk derece mahkemesi kararının kesin olmadığı, istinaf başvurusunun süresi içinde yapıldığı, başvuru şartlarının yerine getirildiği anlaşılmakla;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacı şirketin Kdz. Ereğli 2. İcra Dairesi'nin 2021/… Esas sayılı dosyasından yapılan takip neticesinde alacaklı olduğunu, ilgili takibin Yapı Kredi Bankası A.Ş. tarafından başlatıldığını, davalıların icra dosyasındaki alacağı karşılayacak miktarda mal varlığı olmadığını davacı şirketin alacağının karşılanmasının imkansız hale geldiğini, davalı borçlu borca batık durumda iken yasal işlemler yapılmadan önce alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla G. ili K. ilçesi O. mah 106 ada 38–43 parselde kayıtlı taşınmazların 1/8 hisselerini kardeşi G. K.'a devrettiğini, devirlerin muvazaalı olup devredilen iş bu taşınmazlara ilişkin davalıların zarara sokmak kastıyla yaptıkları devir işleminin TBK m. 19 uyarınca muvazaalı olduğunun tespiti ile İİK m. 277 vd. maddelerinin kıyasen uygulanması neticesinde yapılan tasarrufların iptaline, bu taleplerinin kabul olmaması halinde taşınmazların elden çıkartıldığı tarihteki değeri nispetinde ve alacakla sınırlı olmak üzere alacağın faiz ve ferileri ile yapılan takip masrafları gözetilerek nakden tazminine fazlaya dair faizle karşılanamayan munzam zarar talep hakkı saklı kalmakla karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı G. K. cevap dilekçesinde; dava konusu taşınmazları 1/8 hissesini para karşılığında satın aldığını, taşınmaz hisselerini devralırken kesinlikle bir muvazaalı işlem yapılmadığını, mal kaçırma amacının da bulunmadığını, satış tarihinde F. K.'ın tarafı olduğu sözleşmelerden ve kendisinin borçlarından uzun zamandır görüşmemesi nedeniyle haberi olmadığını, şahsın yıllardır uğramadığını ordaki çocuklarını da terk edip gittiğini davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk derece mahkemesi tarafından davaya konu tasarrufların İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının oluşmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Yerel mahkemenin bu kararına karşı davacı vekili tarafından istinaf yoluna başvurulmuştur. Davacı vekili istinaf dilekçesinde; dava konusu devirlerin muvazaalı olup, tasarrufların TBK'nun 19. maddesi uyarınca iptali gerektiğini, borçlu/davalı F. K.'ın ödeme güçlüğü ve borca batık durumda iken hakkında yasal işlemler başlatılmadan önce alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla dava konusu taşınmaz hisselerini diğer davalı aynı zamanda kardeşi olan G. K.'a satış yapmak suretiyle elden çıkardığını, davalı kardeşin davalı borçlunun mali durumunu bilen ya da bilebilecek kişilerden olduğunu, davalıların mal kaçırma saiki ile hareket ettiğini, davalılar arasındaki taşınmaz hisselerin devrine ilişkin tapu resmi senedinde gösterilen bedeller ile söz konusu hisselerin bilirkişi raporuyla tespit edilen devir tarihindeki gerçek satış değerleri arasında 70– 80 kata yakın mislini aşan fahiş fark tespit edildiğini, taşınmaz hisselerinin mal kaçırma kastıyla muvazaalı olarak devredilmiş olup tasarrufların herhangi bir bedel karşılığında gerçekleşmediğini, davalılarca taşınmaz hissesinin bir bedel karşılığında devredildiğine ilişkin geçerli herhangi bir ödeme belgesinin de dosyaya sunulamadığını belirterek usul ve yasaya aykırı ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasını ve davanın kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

Dava, TBK'nun 19.maddesine dayalı tasarrufunun iptali istemine ilişkindir.

Tasarrufun iptali davaları ile muvazaa davaları arasında bir benzerlik görülmekte ise de, bu benzerlik her iki davanın güttüğü amaçtan öte gitmemektedir. İİK'nun 277. maddesinde sözü edilen iptal davaları borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılırken, muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçlar. Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören 3.kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilirler. 3. kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesini önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekir. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır. Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur. Çünkü yukarıda açıklandığı gibi İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde iptal davasına konu tasarruflar özünde geçerli olmasına rağmen kanunun icra hukuku yönünden iptaline imkan verdiği tasarruflardır. Muvazaaya dayalı iptal davasında ise davacı, borçlunun yaptığı muvazaalı işlemin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu ileri sürmektedir.

İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen iptal davası açma hakkı davacının genel hükümlere ve muvazaaya dayanarak dava açmasına engel değildir. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK'nun 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekecektir. Ayrıca TBK'nun 19. maddesine göre muvazaa nedeniyle açılan iptal davalarında zamanaşımı söz konusu olmaz ve İİK'nun 277 vd. maddelerine dayanan iptal davalarında aranan aciz belgesi, TBK'nun 19.maddesine dayanan iptal davalarında aranmaz.

Tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Bu nedenle davanın kabulü halinde davacı alacaklıya takip konusu alacak ve ferileri ile sınırlı olarak, o mal üzerinde haciz ve satış istemi yetkisinin verilmesi gerekir.

2004 sayılı İcra İflas Kanununun 278.maddesinde borçlu ve borçlu ile işlem yapan üçüncü kişinin 4.derece kayın veya sıhri hısımlık olmasının iptale ilişkin kanuni karine olarak düzenlenmediği, salt bu sebeple iptal kararı verilmesinin olanaklı olmadığı değerlendirilmiştir. Aynı sıra yasanın ilgili maddesindeki yakın akrabalığa ilişkin hükümlerinin (alt ve üstsoy arasındaki satışlar hariç) Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiği, tek başına taşınmaz hissesinin bedelinin tapuda düşük gösterilmesinin mavazaa olgusunu ispata elverişli olmadığı, dosya kapsamı, taraflarca sunulan ve mahkemece dava dosyasına kazandırılan, tapu kayıtları, resmi senet örnekleri, noterde düzenlenen miras taksim sözleşmesi, taşınmazların arazi niteliği ve tanık beyanları ile taşınmazların halihazırdaki tarımsal kullanım biçimleri hep birlikte değerlendirildiğinde; muvazaa nedeni ile tasarrufun iptali istemine konu taşınmazlarda davalı borçlu ve 3.kişi olan davalının babalarında intikal eden taşınmazda öncesinde iştirak halinde (elbirliği mülkiyeti) miras yolu ile 1/8 oranında miras mayına sahip oldukları, davalıların ortak murisleri olan babalarının vefatından sonra, kardeşlerce yapılan miras taksim sözleşmesi kapsamında 07.08.2014 tarihinde davalı borçlunun taşınmazdaki miras payını davalı kardeşine devretmiş olduğu, 07.08.2015 tarihli miras taksim sözleşmesi kapsamında tüm taşınmazlardaki hisseler 7 pay kabul edilerek: mirasçılar arasında satış sureti ile pay devri ve birleştirme işlemlerinin yapılmış olduğu, davalı tasarrufta bulunan 3.kişi konumundaki kardeşin, devraldığı taşınmaz hissesini de miras taksim sözleşmesine konu ettiği göz önünde bulundurulduğunda; bu durumun muvazaa iddiası ile açıklanmasının olanaklı olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu nedenle davalılar arasında gerçekleştirilen taşınmaz hisselerinin devrine ilişkin tasarruf işleminin gerçek bir devir olduğu, davacıyı zarara uğratmak ve alacaklıdan mal kaçırmak amacı ile yapılan bir devir olmadığı ve davacı tarafın muvazaa iddiasını kanıtlayamadığı gözetilerek mahkemece davanın reddine karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmadığından; davacı vekilinin istinaf sebepleri yerinde görülmemiştir.

Dairemizce ilk derece mahkemesinin kararı hem maddi olay, hem de hukuka uygunluk yönünden incelenmiş olup, esası etkileyen bir usul hatası bulunmadığı, vakıa tespitlerinin doğru olarak yapıldığı, delillerin değerlendirilmesinde de usule aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından, davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1–b– 1 maddesi gereğince reddine karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1– Kdz. Ereğli 3.Asliye Hukuk Mahkemesinin 26.10.2022 tarih ve 2021/60 Esas, 2022/211 Karar sayılı kararı usul ve yasaya uygun bulunduğundan, HMK'nun 353/1–b– 1 maddesi gereğince davacı vekilinin istinaf başvurusunun ESASTAN REDDİNE,

2– Yürürlükteki Yargı Harçları Tarifesi uyarınca davacıdan alınması gereken 427,60 TL harçtan peşin alınan 80,70 TL'nin mahsubu ile bakiye 346,90 TL harcın davacıdan tahsili ile Hazine'ye gelir kaydına,

3– Davacının istinaf başvurusu için yapmış olduğu giderlerin kendi üzerinde bırakılmasına, harcanmayan istinaf gider avansının yatırana iadesine,

4– Karar tebliği, harç takibi ve avans iade işlemlerinin ilk derece mahkemesince yerine getirilmesine,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda HMK.362/1– a maddesi gereğince kesin olmak üzere oybirliği ile karar verildi. 09.05.2024

Sakarya BAM. 3. HD. 09.05.2024 T. E: 2023/739, K: 929 (www.e– uyar.com)

226) Banka hesaplarına konulan hacizlerin (İİK 89/1) kaldırılmasına ilişkin şikâyet– Borçlunun üçüncü kişi bankadaki alacağı menkul hükmünde olup para alacağı için satış söz konusu olmadığından, paranın icra dosyasına celbi talebinin satış talebi gibi değerlendirilmesi gerektiği– Bankada bulunan paralar üzerine konulan hacizlerin İİK'nun 106– 110 maddesi kapsamında kalmadığı gerekçesi ile şikayetin reddine karar verilemeyeceği–

Alacaklı tarafından borçlu hakkında başlatılan kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla icra takibinde, borçlunun ...Bankası ve...bankalarında bulunan alacaklarının haczi için gönderilen 89/1 haciz ihbarnamesi nedeniyle borçlu icra mahkemesine başvurusunda; haciz konulan hesaplara dair icra müdürlüğünce bir işlem yapılmadığından İİK'nun 106– 110 maddeleri kapsamında hacizlerin düştüğünü ileri sürerek kaldırılmasını talep ettiği, İlk Derece Mahkemesince, şikayetin reddine karar verildiği, şikayetçi borçlu tarafından istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği görülmektedir.

İİK'nun "paraya çevirme" başlığını taşıyan 106. ve devamı maddelerinde taşınır ve taşınmaz malların satış usulü düzenlenmiştir. Borçlunun üçüncü kişilerdeki alacağı, taşınır hükmündedir. Aynı Kanun'un 110. maddesinde ise; "Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya talep geri alınıp da, bu müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar" hükmü yer almaktadır.

Somut olayda; haciz, satılarak paraya çevrilmesi zorunlu mala değil bankalardaki hak ve alacaklar üzerine konulmuş olup İİK'nun 106. maddesinin 2. fıkrası hükmüne göre borçlunun üçüncü kişi bankadaki alacağı menkul hükmünde ise de mahcuz para alacağı için satış söz konusu olmadığından, paranın icra dosyasına celbi talebi satış talebi gibi değerlendirilip buna göre inceleme yapılarak hüküm kurulmalıdır.

O halde, mahkemece şikayete konu uyuşmazlığın bu çerçevede incelenerek karar verilmesi gerekirken, bankada bulunan paralar üzerine konulan hacizlerin İİK'nun 106– 110 maddesi kapsamında kalmadığı gerekçesi ile şikayetin reddine karar verilmesi, Bölge Adliye Mahkemesince de istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ:

Şikayetçinin temyiz itirazlarının kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi'nin 17.07.2023 tarih ve 2022/1962 E. 2023/2280 K. sayılı kararının KALDIRILMASINA, İstanbul 5. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 30.03.2022 tarih ve 2021/935 E. 2022/515 K. sayılı kararının BOZULMASINA, peşin harcın istek halinde ilgilisine iadesine, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesi'ne gönderilmesine, 29.04.2024 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 29.04.2024 T. E: 2023/7485, K: 3966 (www.e– uyar.com)

Not: Aynı doğrultuda bkz: 12. HD. 10.03.2022 T. E: 8798, K: 3018; 12.HD. 06.04.2017 T. E: 87, K:561; 12. HD. 24.03.2011 T. E: 2010/25735, K: 4525

227) Borçlunun aciz halinin varlığı tespit edilerek dava şartının sağlanması, taşınmazı borcun doğum tarihinden sonra devir alan davalı üçüncü kişinin kardeşi olan davalı borçlunun mali durumunu ve alacaklılarını ızrar kastını bilen veya bilebilecek kişilerden olduğunun anlaşılması, taşınmazdaki hissenin miras taksimi amacıyla yapıldığına ilişkin somut bir delil bulunmaması karşısında davalılar vekili tarafından yapılan istinaf itirazlarının yerinde görülmemiş olduğu–

Davalılar vekili tarafından süresinde verilen dilekçe ile yukarıda tarih ve sayısı gösterilen mahkeme kararının istinaf incelemesi yapılarak kaldırılması talep edildiğinden, istinaf sebepleri ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı olarak yapılan inceleme sonunda, gereği düşünüldü;

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkili şirketin davalı Bekir'den alacaklı olduğunu, bu alacaklara ilişkin davalıdan 2016 yılına ait bonolar aldığını ve bu bonoların vadesinde ödenmediğini, bunun üzerine davalı Bekir aleyhine ihtiyati haciz kararı alındığını, ihtiyati haciz kararlarının Eskişehir 3. İcra Müdürlüğünün 2017/625 Esas sayılı dosyası ile Eskişehir 4. İcra Müdürlüğü'nün 2017/1436 Esas ve 2017/2178 Esas sayılı dosyalarıyla infaz edildiğini ve aynı dosyalar üzerinden ihtiyati haciz kararlarının kesin hacze dönüştüğünü, dosyaların hepsinde ödeme emrinin davalı Bekir'e tebliğ edildiğini ve takiplerin bu borçlu yönünden kesinleştiğini, davalının sahibi olduğu ve diğer davalı Ahmet...a devrettiği İstanbul İli Beyoğlu İlçesi Kocatepe Mahallesi Lamartin Mevkii 520 ada 8 parselde kayıtlı 2 bağımsız bölüm numaralı meskendeki 3/20 hissesi için 29/11/2016 tarihinde yapılan tasarrufunun müvekkili yönünden iptali ile cebri icra yetkisi verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalılar vekili cevap dilekçesinde özetle; tasarrufun iptali davalarında tasarruf işleminin olduğu ve gayrimenkulün bulunduğu yer olan İstanbul Asliye Hukuk Mahkemelerinin yetkili olduğunu, bu nedenle öncelikle davanın yetki yönünden reddine karar verilmesi gerektiğini, yapılan devrin miras payının paylaşımından ibaret olduğunu, kötü niyetli hareket edilmediğini, mal kaçırma gibi bir niyetlerinin olmadığını, herhangi bir aciz durumunun söz konusu olmadığını, davanın haksız ve hukuka aykırı olarak açıldığını beyan ederek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Mahkemece yapılan yargılama sonunda; davanın kabulü ile İstanbul ili Beyoğlu İlçesi Kocatepe mahallesi, Lamartın mevkii 520 ada 8. parsel 2 numaralı bağımsız bölümün 3/20 hissesinin 29/11/2016 tarihinde davalı – borçlu Bekir … tarafından, davalı Ahmet...a devrine ilişkin tasarrufun İİK'nun 278/III, 1. maddesi uyarınca iptali ile Eskişehir 3. İcra Müdürlüğü 2017/625, Eskişehir 4. İcra Müdürlüğü 2017/1436 Esas ve Eskişehir 4. İcra Müdürlüğü 2017/2178 Esas sayılı dosyalarındaki takibe konu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak davacı alacaklıya davalı taşınmazın 3/20 hissesinin satışı için cebri icra yetkisi verilmesine karar verilmiştir.

IV. BAM KALDIRMA KARARI

Mahkeme kararının istinaf edilmesi üzerine, Gaziantep BAM 17. H.D.'nin 26/02/2020 tarih ve 2018/2631 E., 2020/386 K. sayılı ilamı ile; "...Mahkemece her ne kadar davanın kabulüne karar verilmiş ise de davaya konu olayda borçlunun ödemeden aciz bulunup bulunmadığı hususu araştırılıp tartışılmamıştır. Kaldı ki, dosyada kesin aciz belgesi bulunmadığı gibi mevcut haciz tutanaklarının geçici aciz belgesi hükmünde olduğunun kabulü mümkün değildir. Zira takip dosyası içeriğinden borçlu adına kayıtlı bazı gayrımenkullerin bulunduğu, bu gayrımenkullerin borçlunun başka borçlarından dolayı da haczedilmiş olduğu, kıymet taktirlerinin yapıldığına dair belgenin ise dosyada bulunmadığı anlaşılmış olup bu haliyle borçlu adına kayıtlı gayrımenkullerin borçları karşılamaya yetip yetmeyeceğinin doğru şekilde tespiti mümkün değildir.

Bu durumda mahkemece yapılacak ilk iş, borçlunun diğer mallarının kıymet takdirleri yapılmış ise bu değerlerin, yapılmamış ise mahkemece yaptırılacak kıymet takdiri ile, taşınmazların kaydı üzerinde bulunanu hacizlerin ve ipotek kaydının devam edip etmediği de araştırılıp devam ediyorsa davacı alacaklığının sırasına göre, taşınmazların satılması halinde davacı alacaklının alacağının karşılanıp karşılanamayacağı değerlendirilip böylece borçlunun aciz halinin varlığı net olarak tesbit edilerek dava şartının bulunup bulunmadığını saptamak, saptanamıyorsa davacı vekiline kesin aciz belgesini sunmak üzere halin icabına uygun kesin süre vermek, bilahare de sonucuna göre bir karar vermek olmalıdır. Bu yönde herhangi bir araştırma yapılmadan işin esası hakkında karar verilmesi ..." isabetsizliğinden mahkeme kararının kaldırılmasına karar verilmiştir.

V. KALDIRMA KARARI SONRASI VERİLEN KARAR

Mahkemece yeniden yapılan yargılama sonunda; davanın kabulü ile İstanbul ili Beyoğlu İlçesi Kocatepe mahallesi, Lamartın mevkii 520 ada 8. parsel 2 numaralı bağımsız bölümün 3/20 hissesinin 29/11/2016 tarihinde davalı – borçlu Bekir Sındıraç tarafından davalı Ahmet...a devrine ilişkin tasarrufun İİK'nun 278/III, 1. maddesi uyarınca iptali ile Eskişehir 3. İcra Müdürlüğü 2017/625, Eskişehir 4. İcra Müdürlüğü 2017/1436 Esas ve Eskişehir 4. İcra Müdürlüğü 2017/2178 Esas sayılı dosyalarındaki takibe konu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak davacı alacaklıya davalı taşınmazın 3/20 hissesinin satışı için cebri icra yetkisi verilmesine karar verilmiştir.

VI. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk derece mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı davalılar vekili süresi içerisinde istinaf yoluna başvurmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davalılar vekili istinaf dilekçesinde özetle; taşınmaz hissesinin müvekkiline babasından miras kaldığını, miras taksimi sonucunda kardeşi diğer davalıya devredildiğini, muvazaalı işlemin olduğuna dair somut bir delilin bulunmadığını, tapu bedelinin belediye rayiç bedeli üzerinden belirlendiğini, dosyaya usulüne uygun aciz belgesinin

sunulmadığını, bu nedenlerle mahkeme kararının kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

C. Değerlendirme ve Sonuç

1. Dava; İİK'nun 277. ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali talebine ilişkindir.

2. Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, usuli işlemlerin kanuna uygun şekilde yapılarak, aşamalarda ileri sürülen iddia ve cevapların denetimi sağlayacak biçimde eksiksiz sergilenip, hükme esas alınan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına ve özellikle; kaldırma kararına uygun yargılama yapılıp, borçlu Bekir'in aciz halinin varlığı tespit edilerek dava şartının sağlanmasına, taşınmazı borcun doğum tarihinden sonra devir alan davalı Ahmet Selçuk'un, kardeşi olan davalı borçlu Bekir'in mali durumunu ve alacaklılarını ızrar kastını bilen veya bilebilecek kişilerden olduğunun anlaşılmasına, taşınmazdaki hissenin miras taksimi amacıyla yapıldığına ilişkin somut bir delil bulunmamasına göre; davalılar vekili tarafından yapılan istinaf itirazları yerinde görülmemiş ve başvurunun HMK'nun 353/1–b,1. maddesi gereğince esastan reddine karar verilmesi gerekmiştir.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçelerle;

1. İncelenen kararın usul ve esas yönünden hukuka uygun olduğu anlaşıldığından davalılar vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b,1. maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE.

2. Alınması gerekli 10.246,50 TL nispi istinaf karar ve ilam harcından istinaf yoluna başvurulurken peşin alınan 2.561,62 TL harcın mahsubu ile bakiye kalan 7.684,88 TL harcın davalılardan alınarak hazineye irad kaydına.

3. İstinaf yargılaması sırasında duruşma açılmadığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına.

4. Davalılar tarafından yapılan istinaf yargılama giderinin kendi üzerinde bırakılmasına.

5. Gider avansından varsa artan kısmın yatırana iadesine.

6. HMK'nun 302. ve 359. maddeleri uyarınca tebligat ve kararın gereğinin yerine getirilmesi için gerekli bildirimlerin ilk derece mahkemesince yapılmasına dair,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda, HMK'nun 361. ve devamı maddeleri uyarınca kararın taraflara tebliğinden itibaren iki hafta içerisinde Yargıtay nezdinde temyizi kabil olmak üzere oy birliği ile karar verildi.

Gaziantep BAM. 3. HD. 29.04.2024 T. E: 2023/1233, K: 575 (www.e– uyar.com)

228) Şirketin ihyası istemine ilişkin davada, tasfiye halindeki şirketin taraf olduğu tasarrufun iptali davasının derdest olması nedeniyle tasfiye işlemlerinin eksiksiz olarak tamamlandığından bahsedilemeyeceği– Şirketin ihyasına ilişkin davada da zamanaşımı veya hak düşürücü sürenin söz konusu olmadığı–

Taraflar arasındaki şirketin ihyası davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı tasfiye memuru tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı tasfiye memuru tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili bankanın alacağını tahsil etmek amacıyla D.li İcra Dairesinin 2023/33623 E., 2023/147267 E. sayılı dosyaları ile icra takibi başlatıldığını, D.li İcra Dairesinin 2023/16894 E. ve 2023/16895 E. sayılı dosyaları ile de ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatıldığını, icra takip dosya borçluları ile ... Tekstil Konfeksiyon San. ve Tic. Ltd. Şti. arasındaki muvaazalı satış işlemleri nedeniyle ... Tekstil Konfeksiyon San. ve Tic. Ltd. Şti. aleyhine D.li Asliye Ticaret Mahkemesinin 2023/103 E. sayılı dosyası ile tasarrufun iptali davası açıldığını ve yapılan yargılamada ... Tekstil Konfeksiyon San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin ticaret sicilden terkin edildiğinin görüldüğünü, ihyasını istedikleri ... Tekstil Konfeksiyon San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin terkin edilmeden önceki merkez adresinin İstasyon Cad. … İşh. No:19 ..../D.li olduğunu, ticaret sicilden 10.11.2011 tarihinde silindiğini, söz konusu şirketin ticaret sicilden tasfiye işlemlerinin sona ermesi sebebiyle terkin edildiğinden bu davanın tasfiye memuruna da yöneltildiğini, ticaret sicilden silinmesi nedeniyle tüzel kişiliğini kaybeden ... Tekstil Konfeksiyon San. ve Tic. Ltd. Şti. hakkında herhangi bir işlem gerçekleştirilemediğini, buradan hareketle şirketin ek tasfiyesine karar verilmesi, şirketle ile ilgili işlemlerin yapılabilmesi için tasfiye memuru atanarak tescil ve ilan edilmesi gerektiğini ileri sürerek şirketin ihyasına karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı Ticaret Sicil Müdürlüğü vekili cevap dilekçesinde; ihyası istenen şirketin genel kurulunda 18.02.2010 tarihinde alınan fesih ve tasfiye kararı sonucunda yasal prosedür ve işlemler tamamlandığına dair sunulan belgelere istinaden sicilden 10.11.2011 tarihinde terkin edilerek 16.11.2011 tarihli Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilan edildiğini, şirket genel kurulunda alınan karar ve tasfiye işlemlerinde yasal eksiklik bulunmadığından Sicil Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen işlemlerde usul ve yasaya aykırılık bulunmadığını, yeniden ihya yönünde karar verilmesi halinde, silinme işleminde usule aykırı bir işlem olmaması nedeniyle açık ve yasal hasım konumunda

bulunan Sicil Müdürlüğünün yargılama giderlerinden sorumlu tutulmaması gerektiğini savunarak haksız ve hukuki dayanaktan yoksun davanın reddine karar verilmesini, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, davanın kabulü halinde yasal hasım olması nedeniyle davalı Ticaret Sicil Müdürlüğünün yargılama giderlerinden sorumlu tutulmamasına karar verilmesini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile Tasfiye Halinde ... Tekstil Konfeksiyon Sanayi ve Ticaret Limited Şirketinin taraf olduğu D.li Asliye Ticaret Mahkemesinin 2023/103 E. sayılı dosyasının derdest olması nedeniyle tasfiye işlemlerinin eksiksiz olarak tamamlandığından bahsedilemeyeceği, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (6102 sayılı Kanun) 547 nci maddesi kapsamında açılan davada da zamanaşımı veya hak düşürücü sürenin söz konusu olmadığı gerekçesiyle davanın kabulü ile D.li Ticaret Sicil Müdürlüğüne 28146/Merkez sicil numarası ile kayıtlı iken kapanışı yapılarak tasfiye sonucunda terkin edilen ... Tekstil Konfeksiyon Sanayi ve Ticaret Limited Şirketinin D.li Asliye Ticaret Mahkemesinin 2023/103 E. sayılı dosyası ile ilgili işlemler yönünden tüzel kişiliğinin ihyası ile ticaret siciline tesciline, ihya, tescil ve ek tasfiye işlemlerinin yürütülmesi bakımından ...'in tasfiye memuru olarak atanmasına, kararın tasfiye memuruna tebliğine, karar kesinleştiğinde D.li Ticaret Sicil Müdürlüğüne bildirilmesine, Ticaret Sicil Müdürlüğünce Ticaret Sicil gazetesinde ilanına karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı tasfiye memuru istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davalı tasfiye memuru istinaf dilekçesinde özetle; tasfiye memuru olarak taraf gösterilmesinin yasal zorunluluk gereği olduğunu, D.li Ticaret Sicil Müdürlüğü gibi tarafının da bu nedenle yargılama gideri ve vekâlet ücretinden sorumlu tutulmaması gerektiğini belirterek İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasını istemiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davacının ihya davası açmakta haklı olduğundan ve davalı tasfiye memuru ilk celsede gelip davayı kabul etmediğinden davalı tasfiye memurunun yargılama giderlerinden sorumlu tutulmasının yerinde olduğu gerekçesiyle davalı tasfiye memurunun istinaf başvurusunun esasta reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı tasfiye memuru temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı tasfiye memuru temyiz dilekçesinde özetle; istinaf dilekçesinde ileri sürdüğü hususları tekrar ederek kararın bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, şirketin ihyası istemine ilişkin olup, ihya davasının açılmasında hukuki yararın bulunup bulunmadığı ile davalı aleyhine yargılama giderlerine hükmedilip hükmedilemeyeceği uyuşmazlık konusudur.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (6102 sayılı Kanun) 547 nci maddesinin ikinci fıkrası.

3. Değerlendirme

1.Bölge adliye mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2.Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve yasaya uygun olup davalı tasfiye memurunca temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA,

Temyiz harcı peşin alındığından başkaca harç alınmasına mahal olmadığına,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

16.04.2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

11. HD. 16.04.2024 T. E: 2095, K: 2904 (www.e– uyar.com)

229) Tasarrufun iptali davası, kamu borçlusunun, alacaklısı idareyi zarara uğratmak kastıyla mal varlığından çıkarmış olduğu mal ve haklarını veya bunların yerine geçen değerlerin tasarruftan zarar gören İdare tarafından alacağını elde etmek amacıyla dava açarak tekrar borçlunun malvarlığına geçmesini sağlayan bir dava türü olduğu, bu tür davaların dinlenebilmesi için, kamu borçlusu tarafından yapılmış bir tasarrufun olması, kamu alacağının iptali istenen tasarruftan önce doğması, kesinleşmiş bir kamu alacağının bulunması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, borçlunun malının bulunmaması veya haczedilen malların değerinin borcu karşılamaması (aciz belgesi sunma zorunluğu anlamında değil), davanın 5 yıllık hak düşürücü süre içinde açılmış olması gerektiği– 6183 sayılı Kanunu'nun 55. maddesi hükmü uyarınca ödeme emrinin usulüne uygun tebliğ edilmesi zorunluluğunun yerine getirilmediği dolayısıyla icra takibinin kesinleştiğinden söz edilemeyeceği benimsenerek dava şartı yokluğundan davanın reddine karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmadığı–

KARAR

Davacı İdare, Dışkapı Vergi Dairesi Müdürlüğünün mükellefi olan N .G.'in vadesi geçmiş, gecikme zammı dahil muhtelif dönemlerden kaynaklanan 137.868,74 TL vergi borcu bulunduğunu, N .G. hakkında Vergi Dairesince takip yapıldığı sırada kayden malik olduğu Ankara ili, Yakacık İmar Mahallesi, 60057 ada 2, 4 ve 10 numaralı parselleri 27.04.2012 tarihinde diğer davalı kardeşi K. G.'e, onun tarafından da 03.05.2012 tarihinde diğer davalı T. Ş.'a, Şenyuva Mahallesi, 90744 ada 7 numaralı parseldeki taşınmazının 1/5 payını 15.11.2013 tarihinde diğer davalı F. İ.'e, 1/5 payını davalı kardeşi L. K.'a, 1/5 payını ise davalı kardeşi P. A.'ye devrettiğini, devir işlemlerinin alacaklıdan mal kaçırma amaçlı ve muvazaalı olduğunu ileri sürerek öncelikle çekişme konusu taşınmazların tapu kayıtları üzerine üçüncü kişilere devir ve temlikinin önlenmesi amacıyla karar kesinleşinceye kadar ihtiyati tedbir konulmasına, üçüncü kişilere satış yoluyla yapılan tasarrufların iptaline, taşınmazların elden çıkarılmış olması halinde bedelinin tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Davalı T. Ş., iyi niyetli üçüncü kişi olduğunu, taşınmazı satın aldığı kişilerle akrabalık bağı veya iş ilişkisi olmadığını, bedelini ödeyerek taşınmazı iktisap ettiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı F. İ., davanın yasal süresinde açılmadığını, ön koşul yerine getirilmeksizin dava ikame edildiğini, ön koşul yokluğundan davanın reddi gerektiğini, diğer davalılar ile arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunmadığını, hakkındaki davanın tefrik edilmesi gerektiğini, taşınmazı satın aldığı N .G.'in borçlarını bilme ihtimali olmadığını, iyi niyetli üçüncü kişi olduğunu, evlendiğinde oturmak üzere taşınmazı satın aldığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalılardan K. G., L. K., N .G. ve P. A., borçlunun tasarruf tarihi itibariyle borcu karşılayacak mal varlığı olduğunu, 2 yıllık hak düşürücü sürenin geçtiğini, iptal davası açılabilmesi için ön koşulların gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespiti gerektiğini, İmar Köyü 60057 ada 2– 4– 10 parsellerdeki Şenyuva Mah. 90744 ada 7 parseldeki

taşınmazların müvekkili ve kardeşlerine miras kaldığını, N .G.'in payının adına tescil olmadığını, mirasçıların taşınmazı doğrudan üçüncü kişiye sattıklarını, N .G.'in L. K. ve P. A.'ye 1/5 pay devrinin miras taksim sözleşmesinin gereği olduğunu, mal kaçırmaya yönelik işlem ya da ivazlı tasarruf olmadığını belirterek davanın reddini savunmuşlardır.

Mahkemenin 10/12/2019 tarihli, 2017/395 Esas ve 2019/666 Karar sayılı kararına karşı taraflarca yapılan istinaf başvurusu üzerine Dairenin 07/07/2022 tarih, 2020/415 Esas ve 2022/1468 Karar sayılımı ilamı ile "...borçlu hakkında kesinleşmiş bir kamu alacağının bulunup bulunmadığı, icra takibi başlatılıp başlatılmadığı, borcun doğumunun hangi tarihte olduğu, bir başka deyişle ödeme emrine esas alınan borcun ilk hangi dönemden kaynaklandığının, tasarruf tarihleri olan 27/04/2012 ve 15/11/2013 tarihi itibari ile doğmuş vergi borcunun miktarının ne olduğu tespit edilmeden sonuca gidildiği görülmektedir. Öyleyse iptale konu tasarrufların yapıldığı tarihten önce doğan ve kesinleşen AATUHK'dan kaynaklanan kamu alacağının bulunup bulunmadığı saptanmadan, alacak miktarı belirlenmeden, tasarrufların yapıldığı tarihten sonraki dönemi de kapsayacak şekilde talepte bulunulamayacağı gözetilerek tasarruf tarihinden önceki dönemle sınırlı olarak vergi alacağının olup olmadığı ve miktarının hesaplattırılması, diğer taraftan davalı– borçlu Namık ile diğer mirasçılar arasında gerçekten miras taksim sözleşmesi yapılıp yapılmadığı, miras paylaşımı varsa davalı borçluya da mirastan pay verilip verilmediği netleştirilmeden eksik araştırma ile yetinilerek yazılı şekilde karar verilmiş olması isabetsizdir." gereğine değinilerek ilk derece Mahkemesi kararının 6100 sayılı HMK'nun 353,1/a– 4– 6 maddesi uyarınca kaldırılmasına ve dosyanın kararı veren Mahkemeye gönderilmesine karar verildiği, Mahkemece kaldırma kararına uyularak yapılan yargılama neticesinde davacı Vergi Dairesince cebri tahsil işlemleri başlatılmış ise de N .G.'e usulüne uygun ödeme emri düzenlenip tebliğ edildiği ve icra takibinin kesinleştiği yönünde belge ortaya koyulamadığı gerekçesiyle dava şartı yokluğundan davanın reddine karar verilmiştir.

Davacı İdare, dava dilekçesinin içeriğini yineleyerek ilk derece Mahkemesi kararının hukuka aykırı olduğunu, davalı – borçlunun kesinleşmiş vergi borcu bulunduğu halde muvazaalı işlemle taşınmazlarını devrettiğinin dosya kapsamıyla sabit olduğunu, bu anlamda miras taksim sözleşmesi noterde düzenlenmiş olmadıkça tek başına delil niteliği taşımayacağını, bir an için miras taksim sözleşmesine itibar edilse dahi N .G.'in ve diğer paydaşların banka hesap hareketlerinin bu dönemler için kontrolü gerektiğini, eksik inceleme ve araştırma ile karar verildiğini ileri sürerek istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Dava, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanunun 24 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olup davanın reddi kararına karşı davacı tarafından istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

Bilindiği üzere tasarrufun iptali davası, kamu borçlusunun, alacaklısı idareyi zarara uğratmak kastıyla mal varlığından çıkarmış olduğu mal ve haklarını veya bunların yerine geçen değerlerin tasarruftan zarar gören İdare tarafından alacağını elde etmek amacıyla dava açarak tekrar borçlunun malvarlığına geçmesini sağlayan bir dava türüdür. Diğer ifade ile tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından

önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların "geçersiz" ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, kamu borçlusu tarafından yapılmış bir tasarrufun olması, kamu alacağının iptali istenen tasarruftan önce doğması, kesinleşmiş bir kamu alacağının bulunması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, borçlunun malının bulunmaması veya haczedilen malların değerinin borcu karşılamaması (aciz belgesi sunma zorunluğu anlamında değil),davanın 5 yıllık hak düşürücü süre içinde açılmış olması gerekir.

İptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır. Ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabilir (İİK'nun 282 maddesinin kıyasen uygulanması).

Dava ön koşullarının varlığı halinde de aynı Yasanın 27., 28., 29., 30. ve 31. maddeleri gereğince iptal şartlarının oluşup oluşmadığı değerlendirilmelidir. 6183 sayılı Kanun gereğince açılan tasarrufun iptali davasında, davacının gerçek bir alacağının olması ve borçlu hakkında kesinleşmiş bir icra takibinin bulunması ve iptal konusu tasarrufun borcun doğumundan sonra yapılmış olması dava şartı olarak sayılmıştır.

Diğer taraftan kamu alacaklarının tahsili sürecinin ilk adımı olan ödeme emrinin, alacaklı kamu idaresinin tek yanlı olarak düzenlediği bir belge olup kamu borçlusuna tahakkuk etmiş kamu alacağının ödenmesi konusunda son kez yapılan bir uyarı niteliği taşıdığı, vadesinde ödenmeyen kamu alacağının cebren tahsili için ödeme emrinin tebliği gerektiği tartışmasızdır. Ödeme emrinin tebliği, kamu alacağı vadesinde ödenmeyen alacaklı kamu idaresi bakımından cebren tahsil sürecini başlattığı gibi kamu borçlusu açısından da tebliğ tarihinden itibaren hakların kullanımı ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi açısından yasal süreleri başlatmaktadır. Ödeme emri tebliğ edilmeden kamu alacağı hakkında herhangi bir şekilde cebren tahsilat gerçekleştirilemez.

Yukarıda açıklanan ilke ve olgular doğrultusunda somut olaya bakıldığında, davalıların murisi N .G.'in 27.04.0212 tarihinde gecikme zammı dahil 5.865,03 TL,15.11.2013 tarihinde gecikme zammı dahil 16.609,58 TL borcu olduğu, 2010110966D6U0000057 ana takip dosyasının 05.04.2011 tarihinde kaldırıldığı şeklinde şerh bulunduğu, haciz tebligat yazısının vergi dairesi eliyle yapıldığı şeklinde not düşüldüğü, muris N .G. adına kayıtlı araç kaydına 2011/4021 Esas sayılı dosyada haciz şerhi işlendiği, davacı vergi dairesi tarafından N .G.'e usulüne uygun tebligatın yapıldığına ve icra dosyasının kesinleştiğine dair bilgi ve belgenin dosyaya sunulamadığı, 6183 Sayılı Kanunu'nun 55.maddesi hükmü uyarınca ödeme emrinin usulüne uygun tebliğ edilmesi zorunluluğunun yerine getirilmediği dolayısıyla icra takibinin kesinleştiğinden söz edilemeyeceği benimsenerek dava şartı yokluğundan davanın reddine karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmamaktadır.

Hâl böyle olunca Mahkemenin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık olmadığından davacının istinaf başvurusunun 6100 sayılı

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353,1/b– 1. maddesi uyarınca esastan reddine dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

H Ü K Ü M:

Yukarıda açıklanan nedenlerle,

1– Ankara Asliye 4. Hukuk Mahkemesinin 16/02/2023 tarihli, 2022/413 Esas ve 2023/89 Karar sayılı kararı usul ve yasaya uygun bulunduğundan davacının istinaf talebinin 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353,1/b– 1. maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2– Davacı İdare harçtan muaf olduğundan bu hususta karar verilmesine yer olmadığına,

3– Davacı tarafından yapılan istinaf yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına,

4– Kullanılmayan gider avansının 6100 sayılı HMK'nun 333. maddesi uyarınca ilgilisine iadesine,

5– 6100 sayılı HMK'nin 359/3. maddesi uyarınca Dairemiz kararının tebliği işleminin ilk derece Mahkemesi tarafından yerine getirilmesine,

Dosya üzerinden yapılan inceleme neticesinde 6100 sayılı HMK'nun 7035 sayılı Kanun ile değişik 362/1– a maddesi uyarınca kesin olmak üzere oy birliği ile karar verildi. 04/04/2024

Gerekçeli kararın yazıldığı tarih: 30/04/2024

Ankara BAM. 16. HD. 04.04.2024 T. E: 2023/1335, K: 788 (www.e– uyar.com)

230) 01.01.2020 tarihinde 4721 sayılı TMK'nın 883. maddesindeki değişikliğin yürürlüğe girdiği–Bu tarihten önce süreli olarak tesis edilen ipoteklerin de şayet süresi sona ermiş ise, 01.01.2020 tarihinden itibaren 30 günlük sürenin sonunda takip başlatılmadığından tapu kaydındaki 25.12.2013, 26.08.2020 tarih ..... yevmiye nolu ipotek akit tablosunda 12 ay süreyle tesis edilmiş olan kesin borç ipoteğinin 26.08.2020 tarihinde terkin edildiği tapu müdürlüğünce verilen cevapla anlaşıldığı–İcra müdürlüğünce İİK'nun 150/c maddesi gereğince şerh konulmasının imkansız olduğu–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki borçlular tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi M. Duyan tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklının icra mahkemesine başvurusunda; borçlu hakkında ipoteğin parayı çevrilmesi yoluyla ilamlı takip başlattıklarını, İcra Müdürlüğünün ipotek ile alakalı İİK 150/c gereği ilgili Tapu Müdürlüğüne şerh düşülmesi için bildirim yapmak zorunda olduğunu, ipotek şerhinin tapu kütüğünden silinmediği sürece geçerli sayılacağını ileri sürerek icra müdürlüğünce İİK 150/c şerhinin ilgili taşınmazın bulunduğu Tapu Müdürlüğü'ne bildirilerek taşınmaz kaydına tedbiren işlenmesinin talep edildiği, ilk derece mahkemesince; alacaklı tarafından ipoteğin paraya çevrilmesi takibi başlatıldığından ve ipotek şerhi geçerli olduğundan İİK'nun 150/c maddesine göre icra memurunun takibin başlatıldığını Tapu Müdürlüğüne bildirmesi gerektiği gerekçesiyle İstanbul Anadolu 4. İcra Müdürlüğüne yazı yazılarak 2020/12262 Esas sayılı takip dosyasında ilgili Tapu Müdürlüğüne yazı yazılarak dava konusu taşınmaza İİK 150/c şerhinin işlenmesi için talimat verilmesine karar verildiği, kararın borçlu tarafından istinaf edilmesi üzerine bölge adliye mahkemesince; benzer gerekçe ile istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği, kararın borçlu tarafından temyiz edildiği görülmüştür.

İİK'nun 150/c maddesinde; "İcra memuru, ipoteğin paraya çevrilmesi hakkındaki takibin başladığını tapu idaresine haber vermeye mecburdur.

04.07.2019 kabul tarihli Tapu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 7181 sayılı Kanun'un 3. maddesinde; "2644 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir:

GEÇİCİ MADDE 4: 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 883. maddesinin ikinci fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi dolmuş olmasına rağmen terkin edilmeyen süreli ipoteklerde anılan fıkrada belirtilen otuz günlük süre, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte başlar."

4– 2. 04.07.2019 kabul tarihli Tapu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 7181 sayılı Kanun'un 19. maddesi ile 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 883. maddesine eklenen 2. fıkrada; "İpotek süreli olarak kurulmuşsa, sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde ipotekli taşınmaz üzerinde 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 150/c maddesinde belirtilen şerhin konulmaması hâlinde ipotek, malikin talebiyle tapu müdürlüğünce terkin edilir." hükmü

düzenlenmiştir. Aynı Kanunun Kanun'un 28. maddesinde; "(1) Bu kanunun; a) 1'inci maddesi, 3'üncü maddesi ile 19'uıncu maddesi 01.01.2020 tarihinde, yürürlüğe gireceği düzenlenmiştir.

Somut olayda, takip dayanağı; 25.12.2013 tarih 35640 yevmiye nolu ipotek akit tablosu incelendiğinde "..... 200.000 TL bedelle borcunun teminatı olarak F. S. lehine 2.derecede, faizsiz, 12 ay süre ile " ipotek tesis edilmiş olduğu ve ipoteğin kesin borç ipoteği (karz ipoteği) olduğu, alacaklı tarafından 24.07.2020 tarihinde ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilamlı takip başlatıldığı, icra emrinin borçlu … Yapı. San. ...Tic A.Ş.'ne 18.08.2020 tarihinde taşınmaz maliki Alp …'ye 20.08.2020 tarihinde tebliğ edildiği, taşınmaz maliki Alp …'nin talebi ile Türk Medeni Kanunu'nun 883. maddesindeki değişikliğin 01.01.2020 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu tarihten önce süreli olarak tesis edilen ipoteklerin de şayet süre sona ermiş ise 01.01.2020 tarihinden itibaren 30 günlük sürenin sonunda takibin başlatılmadığından tapu kaydındaki ipoteğin 26.08.2020 tarihinde terkin edildiği Kadıköy Tapu Müdürlüğünün icra müdürlüğüne verdiği cevaptan anlaşılmıştır. Bu durumda tapu kaydında geçerli bir ipotek kaydı olmadığından icra müdürlüğünce İİK'nun 150/c maddesi gereğince şerh konulması da imkansız hale gelmiştir.

O halde, İlk Derece Mahkemesince, yukarıda açıklanan gerekçe doğrultusunda şikayetin reddine karar verilmesi gerekirken, ipotek şerhinin geçerli olduğuna ilişkin yanılgılı değerlendirme ile yazılı şekilde hüküm tesisi ve bu karara yönelik istinaf başvurusunun Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddedilmesi isabetsiz olmakla, Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılmasına ve İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Borçluların temyiz itirazlarının kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesinin 21. Hukuk Dairesinin 31.03.2023 tarih ve 2022/612 E. – 2023/993 K. sayılı istinaf talebinin reddine ilişkin kararının (KALDIRILMASINA), İstanbul Anadolu 20. İcra Hukuk Mahkemesinin 07.09.2021 tarih ve 2020/509 E. – 2021/418 K. sayılı kararının (BOZULMASINA), peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 28.03.2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 28.03.2024 T. E: 2023/5487, K: 3099 (www.e– uyar.com)

231) Davalıların devir işleminin, borçlu ile üçüncü kişinin dava dışı babası dava bulunan inançlı işlem gereği olarak tasarrufa konu taşınmazın mülkiyetinin eski maliki olan babasının taşınmazlarını çocukları arasında paylaştırması, davaya konu taşınmazın da üçüncü kişiye düşen bağımsız bölüm olması nedeniyle geri döndürülmesi için yapıldığını savunduğu– İnanç sözleşmesinin, 05.02.1947 tarihli ve 20/6 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca ancak yazılı delille kanıtlanabileceği– İlk Derece Mahkemesince dosyada ki mevcut delillere göre BK 19. maddesi kapsamında değerlendirme yapılarak yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmiş olmasında isabetsizlik olmadığı–

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalılardan F.'ün dava dışı Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ile kredi sözleşmesi imzaladığını, imzalanan kredi sözleşmesi nedeniyle kullandırılan kredinin ödenmemesi üzerine borçlua kat ihtarnamesi gönderildiğini, ihtarnameye rağmen borcun ödenmemesi nedeniyle borçlunun temerrüde düştüğünü ve aleyhinde Kocaeli 1.İcra Müdürlüğü'nün 2017/7452 Esas sayılı dosyası ile icra takibi başlatıldığını, borçlu hakkında yapılan takibin kesinleştiğini, Kocaeli 1. İcra Müdürlüğü'nün 2017/7452 E. Sayılı dosyası alacaklı Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. tarafından Beyoğlu 23. Noterliği'nin 27.06/2019 tarih ve 09506 yevmiye nolu sözleşmesi ile Gelecek Varlık Yönetim A.Ş.'ye devir ve temlik edildiğini, davacı şirketin alacağını tahsil imkanı bulunmadığını, davalı borçlu aleyhine başlatılan Kocaeli 1. İcra Müdürlüğü'nün 2017/7452 E. sayılı dosyasında alacağı karşılayacak miktarda menkul veya gayrimenkul malvarlığı bulunamadığını, davalı borçlu F.'ün adına kayıtlı Kocaeli ili, İzmit ilçesi, Çukurbağ mahallesi, 4156 ada, 9 parsel, 3.+çatı kat, 10 nolu dubleks mesken nitelikli taşınmazı borcun doğumundan sonra 04.12.2015 tarihinde davalı O.'a satıldığının tespit edildiğini, davalılar arasında yapılan satış işleminin muvazaalı olduğunu belirterek davalıların, alacaklı müvekkilini zarara uğratmak kastıyla yaptıkları tasarrufun İİK. 277. ve devamı maddelerindeki şartlara uygun olarak iptaline, olmadığı takdirde TBK. 19. maddesi gereğince muvazaa nedeniyle iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı O. vekili cevap dilekçesinde; açılan davanın zamanaşımına uğradığını, davalının dava dışı dedesi A.ın torunu olduğunu, davaya konu Çukurbağ mahallesi, 4156 ada, 9 parsel, 1/12 arsa paylı, 3.Çatı kat, 10 nolu meskenin satışı ilgili olayları tüm yönleriyle anlayabilmek için A. A.– davalı F. ve davalı O. arasında gerçekleşen satış işlemlerini ve bu satışların yapılmasındaki gerçek amacın ne olduğunu iyi tespit etmek ve anlamak gerektiğini, davalının dedesinin İzmit'te zaman içinde birçok gayrimenkul ve arsa satın aldığını, almış olduğu gayrimenkullerden birinin de, davaya konu Kocaeli, Çukurbağ mahallesi, 4156 ada, 9 parsel, 1/12 arsa paylı, 3.Çatı kat, 10 nolu dubleks meskenin bulunduğu arsa olduğunu daha sonra bu yeri kat karşılığı inşaat sözleşmesi gereği bir müteahhide verdiğini, müteahhitin bu araziye bina inşa ettiğini ve dairelerden bir kısmını müteahhitin aldığını, kalan dairelerden 10 adedini de arsa sahibi olan A.ın arsa karşılığı aldığını, dolayısı ile A.ın bu arsa üzerinde 10 adet dairesi olduğunu ve dava konusu taşınmazın bu 10 adet daireden biri olduğunu, müvekkili

Oğuzhan'ın babası olan Z. A.'ın 2011 yılında Z. T. isimli bir inşaat mühendisi ile birlikte bir yapı denetim şirketini satın almak istediğini, M. Yapı Denetim Şirketi adlı bu şirketin satın alınmasından sonra yeni ticaret ünvanını A. Yapı Denetim Şirketi olarak değiştirdiklerini ve bu şirketin alınması sırasında nakit ihtiyacı doğduğunu, Z. A.'ın bu ihtiyacını karşılamak için arayışa girdiğini, Z. A.'da çeşitli bankalara kredi başvurusunda bulunduysa da, kendisine kredi çıkmadığını, bir çözüm yolu ararken, ticari hayat içinde bir vesile ile tanıştığı davalı F.'den borç istediğini, F., Z. A.'a borç veremeyeceğini, ancak eğer isterse onun yerine kredi çekebileceğini, kredi borçlarını Z. A.'ın ödeyebileceğini ancak bunun karşılığında taşınmazı teminat olarak istediğini bildirdiğini, davalının şirketi alabilmek amacıyla bu teklifi kabul ettiğini, davalı F.'ün, 2011 yılında müşterisi olduğu Bank Asya'ya kredi başvurusunda bulunarak yaklaşık 130 bin TL tutarında krediyi çektiğini ve bedelini şirketi alması için Z. A.'a verdiğini, bunun karşılığında da, Z. A., 06.09.2011 tarihinde, dava konusu daireyi F.'e teminat olarak devir ve temlik ettiğini, bu işlemlerin satış olarak gerçekleştiğini, muvazaalı bir işlem olmadığını beyanla davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk derece mahkemesi tarafından, davanın kabulüne, dava konusu Kocaeli İli, İzmit İlçesi, Çukurbağ Mahallesi, 4156 Ada 9 parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan (10) nolu bağımsız bölümün davalı/borçlu F.'den davalı O.'a satışına ilişkin 04.12.2015 tarih ve 30138 yevmiye nolu satış işleminin davacı yönünden tasarrufunun iptaline, davacıya Kocaeli İcra Müdürlüğünün 2021/79790 (Kapatılan Kocaeli 1.İcra Müdürlüğünün 2017/7452) Esas sayılı icra dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere dava konusu taşınmaz üzerinde cebri icra yetkisi verilmesine, karar kesinleştiğinde dava konusu taşınmaz üzerine konulan ihtiyati haczin kaldırılmasına karar verilmiştir.

Yerel mahkemenin bu kararına karşı davalı Oğuzhan vekili tarafından istinaf yoluna başvurulmuştur.

Davalı Oğuzhan vekili istinaf dilekçesinde; dava konusu Kocaeli, Çukurbağ mahallesi, 4156 ada, 9 parsel, 1/12 arsa paylı, 3.+Çatı kat, 10 nolu meskenin 04.12.2015 tarihli satışına ilişkin işlemin, İİK gereğince iptale tabi işlemlerden olmadığını, diğer Davalı F.'ün malvarlığı incelendiğinde; darbe olayları sonrasında ülkeyi terk ettiği 2017 yılına kadar gayet varlıklı olduğu ve borçlarını düzenli bir şekilde ödediğinin anlaşılacağını, başka bir deyişle dava konusu tasarrufun yapıldığı 2015 yılından sonra bir çok taşınmazın maliki olan F.'ün, dava konusu tasarrufu yaptığı sıradaki malvarlığı ve yaptığı ödemeler ile iptale tabi bir tasarruf işleminde bulunmadığı hususu izahtan vareste olduğunu, dava konusu icra dosyasına bakıldığında; 2017 yılında, dosyanın davacı şirketten önceki alacaklısı olan Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. tarafından takibe geçildiğinde, davalı F.'ün üstüne kayıtlı bir çok taşınmazı olduğu, işbu taşınmazlara ihtiyati haciz konulduğu anlaşılacağını, ayrıca dosyada diğer borçlu olarak gözüken, … ve Reklam Sanayi Tic. Ltd. Şti.'nin de taşınmazları olduğu ve bu taşınmazlara da ihtiyati haciz konulduğunun görüleceğini, davalı borçlu F.'ün kendisine karşı takibe geçildiği sırada aciz halinde olmadığını, ayrıca davacı tarafından huzurdaki davaya, hukuken geçerli ne geçici aciz vesikası ne de kesin aciz vesikası sunulmadığını, bu nedenle iik m.277 vd. gereğince tasarrufun iptali davasının ön koşullarında dahi

eksiklik bulunmakta olduğunu, bilindiği üzere ihtiyati haciz tutanağı tasarrufun iptali davası açmak için yeterli olmadığını, ayrıyeten sayın ilk derece mahkemesi gerekçeli kararında, hangi maddeye dayanarak tasarrufun iptaline hükmettiğini belirtmediği gibi, tarafların iradesi hakkında olumsuz kanaate nasıl varıldığı da açıklanmadığını, bilindiği üzere İİK m. 278, m. 279 ve m. 280 arasında çok önemli farklar bulunduğunu, bu farkların en önemlisi her bir madde açısından işlemlerin,öznelerin ve dikkat edilecek sürelerin değişmesi olduğunu, her bir madde açısından tasarrufu ayrı ayrı ele almak gerekirse: eğer ilk derece mahkemesi tarafından İİK m. 278'e göre tasarrufun iptaline hükmedilmiş ise; her ne kadar borçlu davalı açısından 2017 yılında takibe geçilmiş olup tasarrufun iptali davası açılmışsa da takip 2017 yılında değil ../07/2018 tarihinde kesinleştiğini, davacı alacaklı tarafından ise 24.03.2022 tarihinde hacze gidildiğini, bunun nedeni ise icra dosyasına bakıldığında anlaşılacağı üzere borçlu davalı F.'e tebligat yapılamaması ardından Tebligat Kanunu m. 21/2'ye göre tebliğ istenmesi olduğunu, bunun sonucu olarak takip kesinleşmeden haciz işlemi yapılamayacağına göre tasarrufun yapıldığı tarih olan 04.12.2015'den itibaren ileriye doğru 2 yıl hesaplanacağı için 04.12.2017 tarihinde dava konusu icra dosyasında haciz işlemi yapılmış ve aciz vesikası alınmış olması gerekmekte olduğunu, borçluya karşı düzenlenmiş 24.03.2022 haciz tutanağından geriye doğru 2 yıl gidildiğinde 24.03.2020 tarihinden sonra yapılmış bir tasarruf işlemi gerekmekte olduğunu, başka bir deyişle tasarrufun iptali için aranan hacizden/acizden geriye dönük 2 yıllık süre geçtiğinden, m.278'e dayanarak tasarrufun iptal edilmesi mümkün olmadığını, dava konusu tasarruf işleminin 04.12.2015 tarihinde yapıldığını, ek olarak m. 278/1 deki akrabalık ilişkisinin de bulunmadığını, İİk m. 279'a göre tasarrufun iptaline hükmedilmiş ise: İİK m. 279'da sayılan diğer davalı ile davacı arasında rehin tesis edilmesi, mutad ödeme aracının dışına çıkılması, vadesi gelmemiş borcun ödenmesi gibi bir durumun söz konusu olmadığını, davalı F. ile davacı arasında sayılan bu işlemlerden hiçbiri yapılmadığını, m.289 gereğince de iptale tabi bir tasarruf bulunmadığını, İİK m.280 e göre tasarrufun iptaline hükmedilmiş ise; davacı tarafından İİK m.280'e de bulunan 5 yıllık süreye uyulmaksızın dava açılmış olduğunu, İİK m. 280'de bulunan diğer şartlar da dava konusu tasarruf işleminde yer almamakta olduğunu, ayrıntılı bir şekilde açıkladıkları üzere taraflar arasında davalı F.' ün alacaklılarına zarar verme kastı gibi bir durumun söz konusu olmadığını, tarafların iradesinin/ kastının bu yönde olmadığını, m. 280 gereğince de iptale tabi bir tasarruf bulunmadığını, ilk derece mahkemesine sunulmuş cevap dilekçesi ve ayrıntılı olarak değinilirse; dava konusu taşınmaza ait olan elektrik, su ve doğalgaz faturaları ile kira sözleşmeleri, kira ödemelerine bakıldığında çok açık bir şekilde anlaşılmaktadır ki taşınmaz her daim davacının ailesi olan Alemdağ ailesine ait kaldığını, yalnızca teminat amacıyla (inanç sözleşmesi) davalı borçlu F.'e devredildiğini, İİK m.281 gereğince tarafların arasındaki bu irade/ amaç her türlü delille ispatlanabilir olduğunu, HMK'da belirtilen ispat şartları tasarrufun iptali davasında uygulanmaz olduğunu, huzurdaki dava tapu iptal ve tescil olmadığını, açıklanan bu nedenlerle inanç sözleşmesi sırasındaki irade her türlü delille ispatlanabilir olduğunu, dava konusu inanç sözleşmesinin yazılı ispatı değil, işlemin yapıldığı sıradaki iradenin ispatı olduğunu, dava konusu tasarrufun ne amaçla yapıldığının anlaşılmasının gerekmekte olduğunu, dava konusu gayrimenkulün taraflar arasında ilk satışı; dava konusu

Kocaeli, Çukurbağ mahallesi, 4156 ada, 9 parsel, 1/12 arsa paylı 3.+Çatı kat 10 nolu meskenin, A. A. (davalı O.'ın dedesi) tarafından 06.09.2011 tarihinde davalı F.'e satışına ilişkin 1. İşlem olduğunu, ikinci satışın ise, davalı F.'ün, diğer davalı O.'a aynı gayrimenkülü 04.12.2015 tarihinde satışına ilişkin 2. işlem olduğunu, aralarında 4 yıla yakın bir süre bulunan bu satışlar şu amaçla gerçekleştiğini: davalı O.'ın dedesi muris A. A., dava konusu dairenin yer aldığı arsanın sahibi olduğunu, bu arsayı kat karşılığı bir müteahhide verdiğini, yapılan dairelerden bir kısmını müteahhitin aldığını, kalan dairelerden 10 adedini de arsa sahibi olan A.a arsası karşılığı verildiğini, dolayısı ile muris A. A.'ın bu arsa üzerinde dava konusu daire de dahil olmak üzere toplam 10 adet dairesi olduğunu, bu 10 adet daireden 1 tanesi olan dava konusu daire neden 2011 yılında F.'e satılmış olduğunu, zira diğer dairelerin hiçbiri satılmadığını, hepsinin çocukları arasında pay edildiğini, muris A. A.'ın 5 çocuğu olduğunu, bunlardan 4 tanesi kız, bir tanesi erkek olduğunu, A. A., kendisine ait olan mal varlığını pay etmek için çocuklarını topladığını ve dava konusu daire de dahil olmak üzere, mal varlığını çocukları arasında paylaştırdığını, bütün çocuklarına pek çok gayrimenkul ve daire bıraktığını, dava konusu daireyi de, miras hakkına karşılık olarak davalı Oğuzhan'ın babası Z. A.'a bıraktığını, Z. A.'ın, 2011 yılında ticarete atılma kararı aldığını, bu vesile ile Z. T. adında bir inşaat mühendisi ile birlikte, bir yapı denetim şirketi devir aldıklarını ve şirketin yeni ticaret ünvanını Altek Yapı Denetim Şirketi olarak değiştirdiklerini, bu şirketin devir alınması sırasında nakit ihtiyacı doğduğunu ve Z. A., nakit ihtiyacı için kredi başvurusunda bulunduysa da, kendisine kredi çıkmadığını, bu sırada daha önce tanıştığı ve o sıralar maddi durumu çok iyi olan davalı F.'den de borç istediğini, F., Z. A.'ın borç talebini kabul etmediğini, ancak eğer isterse kredi temini için kendisine yardımcı olabileceğini bildirdiğini, Z. A. ve F.'ün bu konuda anlaştıklarını, kredinin teminatı olarak dava konusu taşınmazın F.'e devri noktasında karara vardıklarını (inançlı işlem), bu amaçla; davalı F.'ün, 2011 yılında, kendi çalıştığı Bank Asya'ya başvurarak, sözkonusu dairenin kendisine devri karşılığında, yaklaşık 130 bin TL tutarında (geri ödemesi yaklaşık 179 bin TL olan) bir kredi temin ettiğini, kredinin bir gereği olarak dava konusu taşınmazı F.'e devredildiğini ve kullanılan kredi sebebiyle Bank Asya tarafından da taşınmaza ipotek konulduğunu ve banka tarafından ödenen kredinin tamamını da Z. A.'ın aldığını, dosyaya celbi sağlanan tapu satış sözleşmeleri ve Bank Asya'dan celbedilen kredi kullanımına ilişkin bilgi ve belgeler ile durumun sabit olduğunu, işte bu amaçla kullanılan kredi bedeli de zamana yayılarak, şirketin elde ettiği gelirle taksit taksit ödenerek kapatılmış olduğunu, bu devirin tamamen Z. A.'ın talebi ile ve onun ihtiyacı için gerçekleşmiş olduğunu, çünkü bu daire her ne kadar tapuda baba A. A.'a ait görünse de, muris A. A. tarafından, tek oğlu Z. A.'a miras hakkı olarak bırakıldığını, Bank Asya'ya ait kredi geri ödemelerinde sorun yaşanmadığını, Z. A. tüm ödemeleri yaptığını, en son 2015 senesinde yaklaşık 44.000 TL'lik toplu bir ödeme yaparak bu kredi borcunu kapattığını, böylece kredi çekebilmek amacıyla teminat olarak kullanılan dava konusu dairenin teminat işlevi bittiğini ve asıl malikine geri verilmesi zarureti doğmuş olduğunu, bu sebeple, F. ve Z. A. yeniden bir araya gelerek, ilk satışı yaptıkları sırada güttükleri amaç doğrultusunda, dairenin geri iadesini gerçekleştirmiş olduklarını, yalnız bu sırada 2 defa tapuda masraf yapılmaması için, tapunun geri A. A.'a değil, torunu O.'a geri verilmesini kararlaştırmış olduklarını,

zira; Z. A.'ın da, bu daireyi, mirasçılar arasında yaptığı paylaştırma gereğince, oğlu O.'a vermeyi taahhüt ettiğini, davalı Fatih'in bu daireyi önce Zeki'ye, Zeki'nin de tekrar bu daireyi oğlu Oğuzhan'a devri için 2 defa masraf yapılması yerine, direk Oğuzhan'a devri daha ekonomik ve pratik görüldüğünü, miras taksim sözleşmeleri de iddiaların ispat araçlarından biri olduğunu, zira malın gerçek malikleri olan A. A., Z. A. ve O.'ın, tasarrufun iptali davası açılmadan önceki, gerçek iradelerini ortaya koymakta olduğunu, işbu miras taksim sözleşmeleri murisler olan Z. A. ve A. A. vefat ettiğinden dolayı sonradan düzenlenip, değiştirelemeyecek yazılı belgeler olduğunu, Mahkeme tarafından yazılı ve güvenilir bir delil olarak değerlendirilmesi gerektiğini, davalı O.'ın, F.'den devraldığı taşınmazı kaçırmak ve alacaklıları zarara uğratmak gibi bir amacı asla olmadığını, davaya konu icra dosyasından öğrendikleri kadarı ile Yapı Kredi Bankası'na ait işbu krediyi 2014 yılında kullanan diğer davalı F., bu kredinin borçlarını da 2017 yılına kadar düzenli olarak geri ödediğini, yine dosyada bulunan ihtarnameden anlaşıldığı üzere; 2017 yılının mart, ayından itibaren geri ödemelerde sorun yaşamaya başlamış ve kredi borcu 2017 yılında temerrüde düşmüş olduğunu, bu yönden bakıldığında zamansal olarak da davalıya yapılan satışın altında bir mal kaçırma niyetinden bahsedilemeyeceğini, bir tasarruf işleminin muvazaalı olduğundan söz edebilmek için, taşınmazı devir eden ve devir alan kişilerin, alacaklıları zarara uğratmak kasıtlarının bulunması ve işlemi sırf bu nedenle yapmış olmaları gerektiğini, olayda, ne O.'ın, ne de F.'ün böyle bir kasıt ve amacı olmadığını, olayda, muvazaa için gerekli unsurlar olmadığını, olayda satışı yapan kişilerin gerçek iradesi, 2011 yılında yaptıkları inanç sözleşmesi gereği, teminat olarak alınmış olan gayrimenkulü asıl sahibi olan kişilere devir ve temlik etmekte olduğunu, önemli olan inanç sözleşmesinin ispatı değil tarafların işlemi yaptığı sıradaki iradeleri olduğunu, tasarrufun iptali davasının mahiyeti gereğince bu irade her türlü delille ispatlanabileceğini, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasını ve davanın kabulü'ne karar verilmesini talep etmiştir.

Dava İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali, olmadığı takdirde TBK'nun 19 maddesine dayalı muvazaa nedeniyle iptali istemine ilişkindir.

İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK.md.283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nispi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için,davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı

araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278.maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Öte yandan İİK.nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

TBK'nun 19. maddesi gereğince muvazaa hukuksal nedenine dayanılması halinde kural olarak 3. kişiler, danışıklı işlem nedeniyle hakları zarara uğratıldığı takdirde tek taraflı veya çok taraflı olan bu hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilir. Çünkü danışıklı bir hukuki işlem ile 3. kişilere zarar verilmesi onlara karşı işlenmiş bir haksız eylem niteliğindedir. Ancak 3. kişinin danışıklı işlem ile haklarının zarar uğratıldığının benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan alacaklı olması ve danışıklı işlemin alacağının ödenmesini önlemek amacıyla yapılmış bulunması gerekir. Muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçlar. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır. Muvazaaya dayalı iptal davasında davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacıya haciz ve satış yetkisi verilmesi yönünden hüküm kurulması gerekecektir. Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur. Çünkü yukarıda açıklandığı gibi İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde iptal davasına konu tasarruflar özünde geçerli olmasına rağmen kanunun icra hukuku yönünden iptaline imkan verdiği tasarruflardır. Muvazaaya dayalı iptal davasında ise davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir. BK'nun 19.maddesine göre muvazaa nedeniyle açılan iptal davalarında zamanaşımı söz konusu olmaz ve İİK'nun 277 vd.maddelerine göre açılan iptal davalarında aranılan aciz belgesi muvazaaya dayanan iptal davalarında aranmaz.

Kocaeli İcra Müdürlüğü'nün 2021/79790 Esas sayılı takip dosyası incelendiğinde, davacı alacaklı … Varlık Yönetimi Anonim Şirketi tarafından davalı borçlu F. ve dava dışı … ve Reklam Sanayi Tic. Ltd. Şti hakkında 15/01/2014 tarihli kredi sözleşmesinden kaynaklanan toplam 247.549,44 TL asıl alacağın tahsili için ilamsız takip başlatıldığı, borçlu F.'e 17/07/2018 tarihinde ödeme emrinin tebliğ edilerek takibin kesinleştiği görülmüştür.

Dava konusu; Kocaeli İli, İzmit ilçesi, Çukurbağ Mahallesi, 4156 Ada, 9 parsel 3. Kat+Çatı 10 nolu dubleks mesken niteliğindeki taşınmazın davalı borçlu F. adına kayıtlı iken 04/12/2015 tarihinde 115.000,00 TL bedelle diğer davalı O.'a satıldığı, bilirkişi raporunda taşınmaz için devir tarihi itibariyle 350.000,00 TL piyasa rayiç değeri belirlendiği görülmüştür.

Somut uyuşmazlıkta, dava koşulları yönünden dosya incelendiğinde, alacağın 15/01/2014 tanzim tarihli kredi sözleşmesine dayandığı, alacağın gerçek olduğu ve

takibin kesinleştiği, tasarrufların bu tarihten sonra 04/12/2015 tarihinde yapıldığı, takip dosyasında aciz belgesi niteliğinde haciz tutanağı bulunduğu görülmüştür.

Davalılar devir işleminin, borçlu ile Oğuzhan'ın babası dava dışı Z. A. arasında bulunan inançlı işlem gereği olarak tasarrufa konu taşınmazın mülkiyetinin eski maliki olan Z. A.'ın taşınmazlarını çocukları arasında paylaştırması, davaya konu taşınmazın da Oğuzhan'a düşen bağımsız bölüm olması nedeniyle geri döndürülmesi için yapıldığını savunmuştur. İnanç sözleşmesi, 05.02.1947 tarihli ve 20/6 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca ancak yazılı delille kanıtlanabilir. Bu yazılı delil, tarafların getirecekleri ve onların imzalarını taşıyan bir belge olmalıdır.

Somut olayda dava konusu taşınmaz, davalı Oğuzhan'ın babası Z. A. için yine davalının dedesi A. A. tarafından 06/09/2011 yılında, davalı F.'e sırf kredi ihtiyacı nedeniyle yardımcı olmak için devredildiği yani ihtiyacını gördükten sonra geri vermek ve devretmek şartıyla inançlı temlik işlemi yapıldığı, davalı F.'de bu daireyi Asya Katılım Bankası'ndan davalı Oğuzhan'ın babası Z. A. için kredi kullanabilmek için inançlı temlik şeklinde devraldığı, devralırken söz konusu kredi borcu bittikten sonra daire geri kendilerine devredileceği, ancak dosya kapsamında bu nitelikte yazılı bir belge bulunmamasına, başka bir ifadeyle inançlı işlem iddiasının yazılı belge ile ispatlanmamış bulunmasına ve kaldı ki böyle bir anlaşma olsa dahi yapılan inançlı işlem anlaşmasının tarafı olmayan 3. kişileri (somut olayda davacı alacaklıyı) bağlamayacağına göre İlk Derece Mahkemesince dosyada ki mevcut delillere göre BK 19. maddesi kapsamında değerlendirme yapılarak yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmiş olmasında isabetsizlik yoktur. (Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 2016/10199 Esas ve 2017/1109 Karar, 2013/8479 Esas ve 2014/18192 Karar sayılı kararları).

Dairemizce ilk derece mahkemesinin kararı hem maddi olay, hem de hukuka uygunluk yönünden incelenmiş olup, kararda esası etkileyen bir usul hatası bulunmadığı, vakıa tespitlerinin tam ve doğru olarak yapıldığı, maddi hukuk normlarının doğru olarak uygulandığı, delillerin değerlendirilmesinde de usule aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından, davalı O. vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b– 1 maddesi gereğince reddine karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1– Kocaeli 8. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 16.05.2022 tarih ve 2021/218 Esas, 2022/156 Karar sayılı kararı usul ve yasaya uygun bulunduğundan, HMK'nun 353/1– b– 1 maddesi gereğince davalı O. vekilinin istinaf başvurusunun ESASTAN REDDİNE,

2– Yürürlükteki Yargı Harçları Tarifesi uyarınca davalı O. dan alınması gereken 18.704,60 TL istinaf karar harcından peşin alınan 4.677,00 TL'nin mahsubu ile bakiye 14.027,60 TL harcın davalıdan alınarak hazineye gelir kaydına,

3– Davalının istinaf başvurusu için yapmış olduğu giderlerin kendi üzerinde bırakılmasına, harcanmayan istinaf gider avansının yatırana iadesine,

4– Karar tebliği, harç takibi ve avans iade işlemlerinin ilk derece mahkemesince yerine getirilmesine,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda HMK.362/1– a maddesi gereğince KESİN olmak üzere oybirliği ile karar verildi.22.02.2024

Sakarya BAM. 3. HD. 22.02.2024 T. E: 2022/2035, K: 394 (www.e– uyar.com)

232) İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılan davalar, elinde geçici (İİK m.105) veya kat'i (İİK m.143) aciz belgesi bulunan alacaklılar tarafından açılabileceği; bu husus davanın görülebilme koşulu olmakla birlikte aciz belgesinin dava açılmadan, dava açıldıktan sonra veya kanun yolu inceleme aşamasında da sunulma olanağı bulunduğu– Mahkemece bu haciz tutanağının 'aciz belgesi' vasfı değerlendirilerek, ön koşulun varlığının kabulü ile davanın esasına girilerek inceleme yapılması gerekeceği–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI:

Mahkemece; dava tarihinde yargılama konusu icra takip dosyasında davacının almış olduğu bir aciz (geçici/kesin) belgesinin bulunmadığı, yine davalı borçlunun adresinde yapılmış herhangi bir haciz işleminin bulunmadığı, tasarrufun iptali davasının elinde geçici (IIK.m.105) veya kati (İİK.m.143) aciz belgesi bulunan alacaklılar tarafından açılabileceği, bu hususun davanın görülebilme koşulu olduğu, bu nedenle mahkememizce davacı tarafa davalı borçlunun aciz halinde olduğuna dair geçici veya kat'i aciz belgesi sunmak üzere kesin süre verildiği, aksi halde davanın dava şartı yokluğundan usulden reddedileceğinin ihtar edildiği, her ne kadar davacı vekili tarafından ibraz edilen 23/03/2023 tarihli dilekçe ile ara kararı uyarınca Erdemli İcra Müdürlüğünün 2022/708 esas sayılı dosyasında aciz vesikası alınabilmesi amacı ile gerekli işlem ve başvuruların yapıldığı belirtilmiş ise de davacı tarafça kendisine verilen kesin süre içerisinde davalı borçlunun aciz halinde olduğuna dair herhangi bir geçici veya kati aciz belgesi sunulmadığı gerekçesi ile davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiştir.

Karara karşı davacı vekili istinaf kanun yoluna başvurmuştur.

İSTİNAF NEDENLERİ:

Davacı vekili tarafından istinaf dilekçesinde özetle; bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) (Bu husus davanın görülebilme koşulu olmakla birlikte aciz belgesinin dava açılmadan, dava açıldıktan sonra veya temyiz aşamasında ve hatta hükmün Yargıtay'ca onanmasından (veya bozulmasından) sonra bile sunulma olanağı vardır.) bulunması gerektiği, (Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 14.09.2022 tarih, 2022/7130 esas, 2022/10234 karar) Hükmün gerekçesinin, "aciz (geçici/kesin) belgesinin olmadığı" ve bu nedenle "dava şartının gerçekleşmediği" olduğu, yukarıda anılan Yargıtay 4.Hukuk Dairesi, 14.09.2022 tarih, 2022/7130 esas, 2022/10234 karar sayılı ilamında ve benzeri bir çok kararda, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin davaların dinlenebilmesi için gerekli şartlardan birinin "borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin" sunulması olduğunun ifade edildiği, ancak kararda bu hususun davanın görülebilme koşulu olmakla birlikte, "aciz belgesinin dava açılmadan, dava açıldıktan sonra veya temyiz aşamasında ve hatta hükmün Yargıtay'ca onanmasından (veya bozulmasından) sonra bile sunulma olanağı bulunduğu" kabul edildiği, (benzer nitelikte Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 2021/25188 esas, 2022/13685 karar, 02.11.2022

tarih Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 2022/8542 esas, 2022/15257 karar, 23.11.2022 tarih), somut olayda, davalı– borçlu hakkında başlatılan icra takibinin kesinleştiği, devam eden icra takibinde, borçlu nezdindeki taşınır– taşınmaz malvarlığı, araç, SGK, posta çeki, bankalardaki ve 3 kişilerdeki hak ve alacak sorguları sonucunda herhangi bir malvarlığına rastlanamadığı En son yapılan maaş haczi davalı borçlunun işten ayrıldığının bildirilmesi nedeni ile 08.08.2022 tarihinde sonlandırıldığı, borçlunun haczi kabil mali bulunmamakta ve mevcut haciz işlemi borçlunun borcunu ödemeye yetecek miktarda olmadığı, ayrıca Erdemli İcra Müdürlüğünün 2022/708 esas 4. sayılı dosyası üzerinden aciz vesikası alınabilmesi amacı ile gerekli işlem ve başvurular yapıldığı talebin karar tarihi itibari ile karşılanmadığından dosyaya sunulamadığı, Erdemli İcra Müdürlüğünün 2022/708 esas sayılı dosyasına 24.03.2023 tarihinde gönderilen talep yazısı ile "icra takibinin kesinleştiği, borçlunun MERNIS adresine ve gösterilecek diğer adreslerinde haciz mahallinde bulunan araçların görülmesi halinde fiili haciz yapılması, borca yeteri kadar taşınır mallarının fiilen haczi ile muhafaza altına alınması, İİK'nun 80 ve 81. maddeleri gereğince kasa ve kapalı yerlerin çilingir marifeti ile açtırılması, borçlunun hazır olması halinde üst araması yapılarak ve haciz mahallinde bulunacak altın, ziynet eşyaları, para, döviz vb. kıymetli evrakların fiilen haczi ile muhafaza altına alınması için haciz talimatı yazılması"nın talep edildiği, tüm bu sebeplerle Ürgüp Asliye Hukuk Mahkemesi kararının usul ve yasaya aykırı olduğu ve kararın kaldırılarak davanın kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

DELİLLER

Dava ve cevap dilekçeleri, delil listeleri, tapu kayıtları, İcra Dosyası ve tüm dosya kapsamı,

İSTİNAF NEDENLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

HMK'nun 355. maddesi uyarınca istinaf dilekçesinde belirtilen sebepler ve kamu düzeni ile sınırlı olarak yapılan istinaf incelemesinde;

Dava, İİK 277 vd. maddelere dayalı olarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Davacı Erdemli İcra Müdürlüğü'nün 2022/708 esas sayılı icra dosyası ile ile davalı borçlu Yusuf SOYSAL aleyhine araç alım satımına dayalı alacak nedeniyle icra takibi yaptığı, takibin kesinleştiği, borcun doğumundan sonra dava konusu taşınmazları diğer davalılara satış suretiyle devrettiğini ileri sürerek taşınmazlara ilişkin satış işleminin iptali ile cebir icra yolu ile alacağın tahsilini sağlamak üzere yetki ve izin verilmesini talep etmiştir.

İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılan davalar, elinde geçici (İİK m.105) veya kat'i (İİK m.143) aciz belgesi bulunan alacaklılar tarafından açılabilir. Bu husus davanın görülebilme koşulu olmakla birlikte aciz belgesinin dava açılmadan, dava açıldıktan sonra veya kanun yolu inceleme aşamasında da sunulma olanağı vardır.

Davacı vekilinin kesin süre içerisinde aciz vesikası sunmadığı ancak Ürgüp İcra Müdürlüğünün 2023/120 talimat sayılı dosyasında 15/09/2023 tarihli haciz tutanağına

göre, borçlunun ödeme emrinin tebliğ edildiği adrese hacze gidildiği, haciz yapılamadığına ilişkin tutanak tutulduğu, UYAP sorgusunda borçlu üzerine kayıtlı başkaca taşınır, taşınmaz mal ve araç bulunmadığı anlaşılmıştır.

Mahkemece bu haciz tutanağının aciz belgesi vasfı değerlendirilerek ön koşulun varlığının kabulü ile davanın esasına girilerek inceleme yapılması gerektiğinden davacı vekilinin istinaf başvurusunun belirtilen yönlerden 6100 Sayılı HMK'nun 353/1–a.6. maddesi gereğince kabulü ile mahkeme hükmünün kaldırılması ve yukarıda tespit edilen hususlar doğrultusunda yeniden yargılama yapılması için dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurmak gerekmiştir.

H Ü K Ü M: Yukarıda açıklanan gerekçeler ile,

1– Davacı vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜNE, Ürgüp Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 06/04/2023 tarih 2022/456 esas ve 2023/218 karar sayılı kararının KALDIRILMASINA,

2– Dosyanın yeniden yargılama yapılması için kararı veren İlk Derece Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3– Kaldırma kararının niteliğine göre davacı vekilinin sair istinaf başvurularının şu aşamada incelenmesine yer olmadığına,

4– İstinaf başvurma harcı dışında istinaf peşin karar harcı olarak alınan harcın isteği halinde yatıran tarafa İADESİNE,

5– İstinaf incelemesi duruşmasız yapıldığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

6– İstinaf yargılama giderlerinin İlk Derece Mahkemesince yeniden verilecek kararda dikkate alınmasına,

7– Kararın temyizi kabil olmaması nedeni ile HMK'nun 359/III. maddesi uyarınca kararın taraflara ilk derece mahkemesince tebliğine,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda HMK'nun 353/1– a.6. maddesi uyarınca kesin olmak üzere oybirliği ile karar verildi. 14/02/2024

Kayseri BAM. 4. HD. 14.02.2024 T. E: 2023/1441, K: 187 (www.e– uyar.com)

233) Tasarruf konusu taşınmazı borçludan devralan 3. kişinin daha sonra bu taşınmazı 4. kişiye devretmiş ve bu kişinin de çektiği ve çekeceği kredilere teminat olmak üzere bankaya ipotek ettirmiş olması, kredilerin geri ödenmemesi üzerine yapılan ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takip sonucunda bankanın kötüniyetli olduğu iddia edilmemiş ve ipoteğin de iptal edilmesi talep edilmemiş olduğundan, müdahil bankanın "ipoteğe bağlı haklarının korunmasına" karar verilmesi gerekeceği–

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalılardan M. … Gıda Tarım Hayvancılık Taşımacılık Amb. İnş. İml. İth. İhr. Tic.ve San. Ltd. Şti. ile dava dışı olup, alacağını müvekkili şirkete temlik etmiş olan A. K. Bankası A.Ş. arasında 11.02.2013 tarihli Genel Kredi Sözleşmesinin akdedildiğini, borçlu şirketin kredi hesabının kat edildiğini ve borç ödenmediğinden, davalı borçlu aleyhine İstanbul 19. İcra Müdürlüğünün 2013/ 12591 sayılı dosyası ile takip yapıldığını, borçlu şirketin acz halinde olduğunu, borçlu şirketin adına kayıtlı bulunan, Sivas İli, Merkez İlçesi, Ç. Mahallesi, 4098 ada, 3 parselde kayıtlı tek katlı karkas 3 adet fabrika binası ve arsasının zemin kat 3 no.lu bağımsız bölümünde kayıtlı fabrika nitelikli taşınmazın, M. Lokma Gıda Tarım Hayvancılık Taşımacılık Ambalaj İnş. İmal. İth. İhr. Tic. ve San. Ltd. Şti. adına kayıtlı iken 19.02.2013 tarihinde, 332.000,00 TL bedelle borçlu şirketin kefili, dava dışı B. K.'un kardeşi diğer davalı H. K.'a devrettiğinin anlaşıldığını beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufun iptaline, davacıya İstanbul 19. İcra Müdürlüğünün 2013/ 12591 sayılı takip dosyasından cebri satış yetkisi tanınmasına, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin de davalılara yükletilmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalılar vekili cevap dilekçesi ile; tasarrufu istenen taşınmaz üzerinde Garanti Bankası lehine ipotek tesis edildiğini, bu nedenle … Bankası'nın da davaya dahil edilmesi gerektiğini, dava konusu fabrikanın bulunduğu arsanın 3 bağımsız bölümden oluştuğunu, iş bu davanın yalnızca 3 nolu bağımsız bölüm için açıldığını, 1 ve 2 nolu bağımsız bölümlerin hala M. … Şirketinin üzerinde kayıtlı olduğunu, 11.02.2013 tarihinde A. K. Bankasından kredi çekilmiş ise de, teminat olarak ipotek gösterildiğini, ipotek gösterilen taşınmazın da ekspertiz raporunda borcu fazlasıyla karşılayacak değerde olduğunu ileri sürerek, davanın reddine, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini savunmuştur

2. Asli müdahil vekili cevap dilekçesinde; müvekkili banka tarafından davalı M. … Gıda Tarım Hayvancılık Taşımacılık Ambalaj İnş. İmal. İth. İhr. Tic. ve San. Ltd. Şti.'ne kredi kullandırıldığını, bu kredinin teminatını oluşturması adına diğer davalı H. K.'un maliki olduğu Sivas İli, Merkez İlçesi, Ç. Mahallesi, 4098 ada, 3 parselde kayıtlı tek katlı karkas 3 adet fabrika binası ve arsasının zemin kat 3 nolu bağımsız bölüm fabrika vasıflı taşınmaz üzerine müvekkili banka lehine 08.04.2013 tarih ve 5888 yevmiye numarası ile 1.650.000,00 TL ipotek tesis edildiğini, kredi borcunun davalı borçluya gönderilen ihtarnamelere rağmen de ödenmemesi üzerine ipotekli taşınmaz ile ilgili olarak Ankara 13. İcra Müdürlüğü'nün 2013/12557 sayılı dosyası ile ipoteğin

paraya çevrilmesi yoluyla icra takibi başlattıklarını, davacı taraftan daha önce borçlu şirketten alacaklı konuma gelen müvekkili bankanın ipotek hakkını etkisiz hale getirecek olan bu davanın kabul edilmesinin mümkün olmadığını, TMK 1023 üncü maddesi gereğince tapu kaydına iyiniyetle dayanarak taşınmaz üzerine ipotek konulmuş olduğunu, İİK 282 nci maddesi gereğince de iptal davasının iyi niyetli üçüncü şahısların haklarını ihlal edemeyeceğini, açılan dava sonucu verilecek kabul kararı ile müvekkili banka ipoteğinin fekkine karar verilmesinin hatalı olacağını, bu nedenlerle davalılar yanında davaya müdahale taleplerinin kabulüne karar verilmesini, açılan davanın reddine karar verilmesini, davanın kabulüne karar verilmesi halinde müvekkili bankanın iyi niyetli üçüncü kişi olduğunun kabul edilerek tapu sicil kayıtlarına güvenerek tesis ettiği ayni hakkının devamına karar verilmesini istemiştir.

III. MAHKEME KARARI

Mahkemenin 08.11.2018 tarihli ve 2016/41 Esas ve 2018/180 Karar sayılı kararıyla; HMK 65 inci md. gereğince yerinde görülen asli müdahale talebinde, iyiniyetli 3. kişi konumunda olan asli müdahil bankanın 08.04.2013 tarih 5888 yevmiye sayılı ipoteğinin dayanağının 06.12.2012 tarihli genel kredi sözleşmesi olduğu ve davacının borcun doğum tarihi olan 11.02.2013 tarihinden öncesine ait olduğu, bu itibarla asli müdahilin ipotek hakkının korunmasına yönelik talebin kabulü gerektiği, asli müdahilin ipotek hakkı korunmak kaydıyla, dava konusu tasarrufun davacının borcunun doğumundan kısa bir süre sonra yapıldığı, dosyaya sunulan haciz tutanakları ve kıymet takdir raporlarına göre aciz halinin gerçekleştiği, iptale konu tasarrufun davalı şirket yetkilileriyle öz kardeşi arasında yapıldığı, tapudaki satış bedeli ve gerçek rayiç değeri arasında 3 misline yakın oranda fark bulunduğu, bu itibarla muvazaa olgusunun sübuta erdiği anlaşılmakla;

1– Asli müdahilin davasının kabulüyle, dava konusu taşınmaz üzerindeki 08.04.2013 tarih 5888 yevmiye sayılı ipotek hakkının korunmasına,

2– Davacının davalı şirkete ve gerçek kişiye yönelik davasının kabulüyle, dava konusu taşınmaz üzerinde asli müdahilin ipotek hakkı korunmak kaydıyla Sivas merkez, Ç. mahallesi, 4098 ada, 3 parselde kayıtlı tek katlı karkas 3 adet fabrika binası ve zemin kat 3 nolu bağımsız bölüm olarak kayıtlı fabrika vasıflı taşınmazın 19.12.2013 tarihli davalı H. K.'a satışına ilişkin tasarrufun davalı şirket alacağıyla sınırlı olmak üzere iptaliyle, tapu kaydında düzeltme yapılmaksızın İstanbul 19. İcra Dairesinin 2013/12591 sayılı takip dosyasına konu davacı alacağı yönünden taşınmaz üzerinde davacı lehine cebri icra yetkisi tanınmasına, karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı vekili istinaf dilekçesinde; taşınmazın devri sonrasında tesis edilen ipoteğin tasarrufun iptali davası açan alacaklıya karşı önceliği bulunmadığından asli müdahil T. Garanti Bankası A.Ş.'nin davasının reddine karar vermesi gerektiğini beyan ederek istinaf taleplerinin kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Davacının açtığı tasarrufun iptali davası kabul ve davalılar arasındaki tasarruf işlemi iptal edildiğine ve tasaruf ve dava konusu taşınmaz mülkiyetinde de değişiklik bulunmadığına göre, başka bir ifade ile "Tasarrufun iptal davası ile borçlu tarafından geçerli olarak yapılan tasarruf işlemlerinin – davacı bakımından – hükümsüz olduğunun tespit ve hüküm altına alınmış bulunulmasına göre, dava konusu tasarruf tarihinden sonra dava konusu taşınmaz üzerine konan haciz, ipotek vs işlemlere dayalı olarak hak iddia edilmesi İKK. 277 vd. madde hükümlerine göre mümkün değildir. Bu halde iptal edilen tasarrufa konu taşınmaz üzerine, iptal edilen tasarruf tarihinden sonra konan haciz, ipotek gibi hakların sahibinin iyi niyetli olup olmamasının da bir önemi bulunmamaktadır. Tasarrufun iptali kararı ile sonuçta 3. kişinin borçlu ile yaptığı işlemin davacı alacaklı bakımından hükümsüz olduğu kabul edildiğine göre, bunun istisnası, tasarruf ve dava konusu taşınmazı borçludan devralan 3. kişinin, daha sonra bu taşınmazı 4. kişiye devretmiş ve devralanının da dava edilmemiş olması veya taşınmazın ipoteğin paraya çevrilmesi talepli takip sonucu satılması halidir ki bu durumda dava, İİK 283 üncü maddesi gereğince tazminata taalluk edecektir.

Mahkemece, davacı alacaklının açtığı tasarrufun iptali davasının kabulüne karar verilmiş olmasına ve borçlu tarafından geçerli olarak yapılan tasarruf işlemlerinin "davacı bakımından" hükümsüz olduğunun tespit ve hüküm altına alınmış bulunulmasına göre, 3. kişi ile müdahil arasında yapılan ipotek tesis işleminin de "davacı bakımından" hüküm ifade etmeyeceğinin kabulü ile asli müdahilin ipoteğe bağlı haklarının korunmasına ilişkin talebinin reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile kabulüne karar verilmesi hatalı ise de bu husus yeniden yargılamayı gerektirmediğinden, belirtilen yanlışlığın HMK m.353/1– b/2 uyarınca dairemizce giderilmesi mümkün bulunmuştur.

Hal böyle olunca, davacı vekilinin istinaf itirazının yukarıda açıklanan nedenlerle kabulüne, İlk Derece Mahkemesi kararının HMK m.353/1– b/2 uyarınca kaldırılmasına, kaldırma gerekçesine uygun şekilde asli müdahaleye ilişkin davanın reddine karar verilmesi suretiyle yeniden hüküm tesis edilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır. Gerekçe uyarınca;

1– İstanbul 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 08.11.2018 tarih ve 2018/307 E., 2018/467 K. sayılı kararına karşı davacı vekili tarafından yapılan istinaf başvurusunun HMK m. 353/1/b– 2 uyarınca kabulüne,

2– İstanbul 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 08.11.2018 tarih ve 2018/307 E., 2018/467 K. sayılı kararının kaldırılmasına,

A– Asli Müdahilin ipoteğe bağlı haklarının korunmasına ilişkin davasının reddine,

B– Davacının davalı şirkete ve gerçek kişiye yönelik davasının kabulüyle, dava konusu Sivas merkez, Ç. mahallesi, 4098 ada, 3 parselde kayıtlı tek katlı karkas 3 adet fabrika binası ve zemin kat 3 nolu bağımsız bölüm olarak kayıtlı fabrika vasıflı taşınmazın 19.12.2013 tarihli davalı H. K.'a satışına ilişkin tasarrufun davalı şirket alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere iptaline, tapu kaydında düzeltme yapılmaksızın İstanbul 19. İcra Dairesinin 2013/12591 sayılı takip dosyasına konu davacı alacağı ve ferileri yönünden taşınmaz üzerinde davacı lehine cebri icra yetkisi tanınmasına, karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde asli müdahil vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Asli Müdahil vekili; dava konusu gayrımenkul kaydına müvekkil lehine, 08.04.2013 tarihinde 1.650.000,00 TL limitli ipotek tesis edildiği, davalı 3. kişinin dava konusu gayrımenkulü 08.02.2013 tarihinde edindiği, davacının alacağının muacelliyet tarihinin ise 08.04.2013 tarihi olduğu, müvekkilin iyi niyetli olduğu, tapu kütüğündeki tescile iyiniyetle dayanarak mülkiyet ve ayni hak kazanımının korunacağı, iptal davasının da iyi niyetli 3. kişilerin haklarını ihlal edemeyeceği, müvekkili bankanın kötü niyetli olduğunun da ispat edilemediği gerekçesi ile kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Dosya içeriğine, mahiyeti ve kapsamına göre uyuşmazlık, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 inci maddesinin birinci fıkrası ve 371 inci maddesi, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali hükümleri.

3. Değerlendirme

Dava konusu; Sivas İli, Merkez İlçesi, Ç. mahallesi, 4098 ada, 3 parselde kayıtlı fabrika binası davalı borçlu M. Lokma Gıda Tarım Hayvancılık Taşımacılık Amabalaj İnş. İmal. İth. İhr. Tic. ve San. Ltd. Şti adına kayıtlıyken 19.02.2013 tarihinde davalı H. K.'a devredilmiştir.

H. K. dava konusu gayrımenkulü, çektiği ve çekeceği kredilere teminat olmak üzere asli müdahil bankaya 08.04.2013 tarihinde ipotek ettirmiştir. Asli müdahil banka da tapu kaydına güvenerek davalı H. K.'a kredi kullandırmış ve kredinin teminatını teşkil etmek üzere de dava konusu gayrımenkul kaydına ipotek koydurtmuş, kulanılan kredilerin geri ödenmemesi üzerine de asli müdahil tarafından davalı H. K. aleyhine Ankara 13. İcra Müdürlüğü'nün 2013/12557 sayılı dosya ile ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takibe geçilmiştir.

İpotek; şahsi bir alacağı teminat altına almaya yarayan ayni bir haktır. Taşınmaz rehni tapu kütüğüne tescil ile kurulur, taşınmaz rehninin kurulmasına ilişkin sözleşmenin geçerliliği, resmî şekilde yapılmış olmasına bağlıdır.

Davacı alacaklı tarafından asli müdahil bankanın kötü niyetli olduğu beyan edilmemiş, ipoteğin de iptal edilmesine karar verilmesi talep edilmemiştir.

Bu durumda ipoteğin ayni hak olmasına, asli müdahil bankanın kötü niyetli olduğunun iddia ve ispat edilmemesine, tapu kaydına güven ilkesinin esas olmasına tapuda ipotek resmi senedinin düzenlenmiş olmasına göre; ipotek hakkının korunmasına karar verilmesi gerekirken, Bölge Adliye Mahkemesince davalılar arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmiş olduğu gerekçesi ile ipoteğe bağlı hakların korunmasına ilişkin davasının reddine karar verilmiş olması doğru görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Değerlendirme bölümünde yer alan sebeplerle asli müdahil vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz harcının istek hâlinde asli müdahile iadesine,

HMK nun 373/2 hükmü gereğince; dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

24.01.2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 24.01.2024 T. E: 2021/18126, K: 919 (www.e– uyar.com)

234) 01.01.2020 tarihinde süresi sona eren ipoteklerin (30 gün içinde yani 31.01.2020 tarihine kadar) icraya konularak İcra Müdürlüğünce İİK m.150/c maddesinde belirtilen şerhin, taşınmazın tapu kaydı üzerine konulması gerekeceği, aksi takdirde taşınmaz üzerindeki ipoteğin sona ereceği (terkin edileceği)–

İpoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilamlı takipte, borçlu şirketin icra mahkemesine başvurusunda, " borca, faize itiraz ve sair şikâyetleri ile takibin iptalini" talep ettiği, İlk Derece Mahkemesince; 30.11.2021 tarihli ek rapor gereği " şikayetin kısmen kabulü ile kısmen reddine" şikayete konu takip dosyasında 13.03.2021 tarihli icra emrindeki işlemiş gecikme faizinin 49.498,84 TL, işleyen faiz BSMV alacağının 2.474,94 TL olarak düzeltilmesine, işlemiş akdi faiz ve sabit faiz BSMV'sine ilişkin alacak kalemlerinin iptaline ve fazlaya ilişkin talep ve şikayetlerinin reddine karar verildiği, kararın istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince; " istinaf başvurusunun kabulü ile yeniden esas hakkında karar verildiği " kararın alacaklı tarafından temyiz edildiği görülmektedir.

İpotek, TMK 881/1 uyarınca halen " mevcut olan veya henüz doğmamış olmakla birlikte, doğması kesin ve olası bulunan herhangi bir alacak için " kurulabilir. İpoteğin maddi yönden doğumu, varlığı, miktarı, sona ermesi, alacak hakkına bağlıdır; güvence altına alınan alacağın hukuki durumu ve bu durumdaki değişiklikler doğrudan doğruya rehin hakkını da etkiler. İpotek, alacağa bağlı bir hak olduğundan, alacağın sona ermesinin ipoteğin de sona ermesi sonucunu doğurur. Bu durumda ipoteğin alacaklı talebi ile terkin edilmesi mümkündür. (TMK m.883/1) (Sirmen L. A, Eşya Hukuku 7. Bası, s.643,644). 7181 sayılı Kanun ile TMK'nın 883. maddesine eklenen düzenlemeden önce, ipotek süresini doğrudan düzenleyen bir hüküm bulunmamaktadır. TMK'nın 858. maddesinde " taşınmaz rehninin terkin yahut taşınmazın yok olması ile son bulacağı" belirtilmiş, TMK'nın 884. maddesi ile de "alacak sona erince taşınmaz malikinin ipoteğin terkinin isteyebileceği "düzenlenmiş olup, süreli ipotek hakkında bir hüküm öngörülmemiştir. Bu durum ise ipotek süresinin işlevine niteliğine ve sonuçlarına ilişkin öğretide ve yargı kararlarında farklı görüşlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bazı Yargıtay kararlarına göre " ipotek süresinin dolması ipotek hakkını sona erdiren bir neden olarak kabul edilmemiş" olup bu kararlara göre sadece " sürenin dolduğundan bahis ile re'sen veya açılacak bir dava ile ipoteğin kaldırılması mümkün değildir." (14 HD 2015/14103 E. 2018/3557 K. 8.5.2018 T.) Rehinli alacaklının geçerli yazılı talebi üzerine yapılan terkin, kurucu bir fonksiyon yerine getirir. Taşınmaz rehni, gerek şekli gerek maddi açıdan sona erer. (Oğuzman, K./Seliçi Öner/O. Saibe Ö.; Eşya Hukuku, İstanbul 2020 s.655) Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin yerleşik kararlarında " ipotek süresi borçlu yararına öngörülen bir vade olarak nitelendirilmiş olup, sürenin geçmesi ile ipoteğin kendiliğinden kaldırılma sebebi doğmayacağı, ipotek akit tablosunun da belirtilen süre (vade) dolmadan, alacaklının takibe başlamasının mümkün olmadığı" görüşü benimsenmiştir. (Yargıtay 12.HD 2018– 9986E. 2018/12402K. 28.11.2018 sayılı kararı). Buna karşılık süreli ipotekte " sürenin sona ermesi ile ipoteğin teminat fonksiyonunu yitirdiği " görüşü de öğreti ve uygulamada savunulmuştur. (Köprülü,

B/Kaneti, S; Sınırlı Ayni Haklar 2B, İstanbul 1982,1983 s. 347; Yargıtay 23.HD 2013/3451E. 2013/4657K. 4.7.2013T.)

Öğretide savunulan başka bir görüşe göre ipotek " hakkının terkin edilmesi için sadece sürenin geçmesi yeterli olmayıp, ipotekle temin edilen alacağın da sona ermiş olması veya ipotek süresi içinde herhangi bir alacağın doğmamış olması gerekir. " (Akkaya, T.; İcra Hukuku Bağlamında Süreli İpotek, TAAD. s.12. S.182)(Aynı yönde 1 HD 2003/9022 E. 2003/11096 K. 21.10.2003 T.) Bu görüşü savunan Akkaya " ipotek süresinin sona ermesi halinde taşınmaz malikinin talebi ile ipoteğin terkin edilemeyeceği, terkin için alacaklıdan talepte bulunulması gerektiği, bunun kabul edilmemesi halinde ise TMK'nın 1025. maddesi uyarınca tapu sicilinin düzeltilmesi davası açılması gerektiğini " belirtmektedir. (Akkaya, Süreli İpotek. s.168). Uygulama ve öğretide süreli ipoteklerle ilgili olarak bu görüşler bulunuyor iken, süreli ipotekte taşınmaz malikinin talebi ile hangi şartlarda terkin edileceği konusunda düzenleme yapılmıştır.

10.07.2019 tarihli 30827 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 7181 sayılı Tapu Kanunun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik yapılmasına Dair Kanunun 19.maddesi ile 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 883. maddesine; "*İpotek süreli olarak kurulmuşsa, sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde ipotekli taşınmaz üzerine 9.6.1932 tarih ve 2004 sayılı İcra İflas Kanununu 150/c maddesinde belirtilen şerhin konulmaması halinde ipotek, malikin talebiyle tapu müdürlüğünce terkin edilir."* hükmü, aynı Kanunun 3. maddesi ile; "2644 sayılı Tapu Kanununa geçici madde 4 eklenerek; 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 883 üncü maddesinin ikinci fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi dolmuş olmasına rağmen terkin edilmeyen süreli ipoteklerde anılan fıkrada belirtilen otuz günlük süre, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten başlar." hükmü eklenmiş olup 28. madde ile de " bu Kanunun birinci maddesi, üçüncü maddesi ile on dokuzuncu maddesinin 1.1.2020 tarihinde yürürlüğe gireceği " düzenlenmiştir. Yukarıda belirtilen düzenlemeler gereğince özetle, süreli olarak tesis edilen 1.1.2020 tarihinden önce süresi sona eren ipoteklerde 31.01.2020 tarihine kadar, süreli ipoteklerden 1.1.2020 tarihinden sonra süresi sona eren ipoteklerde ise süre bitiminden itibaren 30 gün içinde alacaklının ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile icra takibine başlayıp İİK'nun 150/c maddesinde belirtilen şerhin taşınmaz üzerine konulmamış olması halinde, taşınmaz maliki, ipotek alacağı sona ermemiş olsa bile tapu müdürlüğünde ipoteğin terkin edilmesini sağlayabilir. İpotek alacaklısının süreli olarak kurulmuş ipotekte, muaccel alacağı için süre bitiminden itibaren bir ay içinde veya 1.1.2020 tarihinde önce süresi dolan ipoteklerde bu tarihten itibaren 30 günlük süre içinde takibe geçmesi ve İİK'nun 150/c maddesinde yazılı şerhin ipotekli taşınmazın tapu kaydına işlenmesi gerekmektedir. Süreli ipotekle ilgili bu açık yasal düzenlemeler karşısında Dairemizin yerleşik kararlarından dönülmüş olup, " ipotek süresinin, asıl alacağın vadesi olarak nitelendirilmeyeceği " görüşü benimsenmiştir.

İpotek süresi temel hukuka ilişkin ve alacağın niteliğinden bağımsız olarak taşınmazın alacağa sağladığı teminatın süresini göstermektedir. İpoteğin "ana para veya üst sınır ipoteği olmasının bir önemi bulunmamaktadır. Nitekim TMK 883. maddesinin ikinci fıkrası, ipoteğin türü ve alacağın niteliğini dikkate almaksızın, ipotek süresinin

ve otuz günlük sürenin dolması ile taşınmaz malikine ipoteği terkin etme yetkisi vermek sureti ile" bu şekilde bir ayrıma olanak vermemektedir.

İİK'nun 149. maddesine göre, " icra müdürünün ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takipte icra emri gönderebilmesi için birinci olarak ibraz edilen akit tablosunun kayıtsız şartsız bir para borcu ikrarını ihtiva ettiğini, ikinci olarak da alacağın muaccel olduğunu anlaması " gerekir. İpotek alacağa bağlı bir hak ise de; alacağın varlığı, muaccel olması miktarı ipotekten bağımsız olarak değerlendirilmelidir. İpotek akit tablosu içeriğinden, doğduğu anlaşılan bir alacak; ipotek akit tablosunda açıkça bir vadeye bağlanmışsa bu vadenin dolması ile alacak herhangi bir senede (kambiyo senedi, sözleşme vs.) dayalı ve bu senetlerde vadesi belirlenebilir halde ise, belirlenen bu tarihte veya akit tablosuna göre istendiği anda muaccel olacağı belirtilmişse o tarihte, bunların hiçbiri belirli değilse, Türk Borçlar Kanunu hükümlerine göre karz alacağının istenebilir olduğu tarihte muacceliyet kazanır. Takibin başlatılabilmesinin şartı, alacağın muaccel olması olup, ipoteğin mevcut ve sicilden terkin edilmemiş olması, takibin ipotekli takip olarak yapılabilmesi için yeterlidir.

Somut olayda, takip dayanağı 28.01.2019 tarih ve 2062 yevmiye numaralı ipotek akit tablosunda; "... aldığı 1.500.000,00 TL bedelin … şirketi lehine … 28.01.2021 tarihine kadar ipotek tesis ettiği...", açıklaması bulunmaktadır. Dolayısı ile karz olarak alınmış ipoteğin süresinin 28.01.2021 tarihi olduğu ipotek akit tablosundan açıkça anlaşılmaktadır. Borcun muaccel olacağı tarih ise başka bir belgeyle de belirlenmemiş olduğundan, alacağın ihtarla talep edilerek muaccel hale getirilmesi gerekir. Borçluya 16.11.2019 tarihinde keşide ve tebliğ edilen ihtarla da bu koşulun yerine getirildiği, şikayete konu alacağın muaccel hale geldiği görülmektedir. Bu durumda ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile yapılan takibin yürütülmesinde bir usulsüzlük bulunmamaktadır.

O halde, Bölge Adliye Mahkemesince; borçlunun istinaf başvurusunun esasının incelenmesi gerekirken, kabulü ile " ipotek akit tablosunda yer alan 28.01.2021 tarihinin borcun vadesi olarak değerlendirilip, 09.10.2020 tarihli takibin, vadeden önce başlatıldığı gerekçesiyle ilk derece mahkeme kararının ortadan kaldırılmasına, anılan takibin iptaline hükmedilmesi " usul ve yasaya aykırı olup, kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesinin 26.01.2023 tarih ve 2021/4136 E. – 2023/342 K. sayılı kararının yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/2. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), bozma nedenine göre alacaklının sair temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 17.01.2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 17.01.2024 T. E: 2023/2661, K: 466 (www.e– uyar.com)

Not: TMK' nun 883.maddesinin 2.fıkrasına 04.07.2019 tarihinde;

"İpotek süreli olarak kurulmuşsa sürenin bitiminde itibaren 30 gün içinde ipotekli taşınmaz üzerinde 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunun 150/c

maddesinde belirtilen şerhin konulmaması halinde ipotek, malikin talebiyle tapu müdürlüğünce terkin edilir."

ş e k l i n d e eklenen yeni hüküm uyarınca, hukukumuzda ilk kez *"süreli ipotek"* yasal olarak düzenlenmiştir...

Bu tarihten itibaren artık "ipoteğin süreli olarak" kurulmuş olması halinde, icra dairelerince borçlulara ipotek akit tablosunda (ipotek resmi senedinde) belirtilen süre dolduktan ve – borçlulara ihtarname gönderildikten– *sonra 'en geç 30 gün içinde'* – ipoteğin türüne göre– borçlulara *teminat ipoteklerinde* "ödeme emri (İİK. m. 149/b), *ana para ipoteklerinde* "icra emri" (İİK. m. 149) göndermeleri gerekecektir...

U y g u l a m a d a ; genellikle icra daireleri TMK. m. 883/II' de yapılan bu değişikliğin farkında olmadan, bu tarihi "vade tarihi" (ipoteğin vadesi) olarak algılamakta ve borçlulara b u t a r i h t e n s o n r a *"ödeme emri"* ya da *"icra emri"* göndermektedirler. Halbuki süreli ipoteklerde, TMK. m. 883/II uyarınca, süre sona erdikten sonra – en geç– 30 gün içinde borçlu hakkında ipotekli takip yapılıp, borçlunun taşınmazı üzerine '30 gün içinde' – icra dairesince– 150/c şerhi konulmaması halinde ipotek, 'malikin talebi' ile tapu müdürlüğünce terkin edilecektir. (İpotek sona erecektir.)

235) Davanın TBK'nun 19. maddesi dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu–Kural olarak borçlunun alacaklılarına zarar vermek amacıyla kendisine mirasen intikal eden ve hissedar olduğu malvarlığını, resmi taksim sözleşmesi ile diğer mirasçılara devretmesi işlemi tasarrufun iptali davasına konu olabileceği–Bu noktada miras taksim sözleşmesinin taksim gayesi ile yapılıp yapılmadığı, taksim bedellerinin karşılaştırılması ve bedeller arasında taksim amacını aşan fark bulunup bulunmadığı hususu değerlendirilmesi gerekeceği–Miras taksim sözleşmesi ve ek miras taksim sözleşmesinin incelenmesinde asıl borçlu lehine herhangi bir taşınmaz kazandırması bulunmadığı, bu durumda miras taksim sözleşmesinin taksim gayesi yapılmadığı asıl borçlunun murislerden menkul mal aldığı izahı ile asıl borçlu lehine bir varlık taksim edilmediği, diğer davalıların asıl borçlu davalının kardeş ve yeğenleri oldukları ve tasarruf tarihindeki değerler ile gerçek değerlerin fahiş oranda düşük olduğu; ek rapor ile sabit olduğu üzere dahili davalılara yapılan satış tarihlerindeki değerlerin de gerçek değere kıyasen fahiş oranda düşük olduğu görülmekle eldeki davanın kabulü kararının doğru olduğu–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesi gerekçeli kararında özetle; "Somut olayda; Tasarrufun iptali yolu ile iptali istenen tasarrufun vasiyetname olduğu, zira asıl borçlunun murisi İsmail ...'ın iptali istenen vasiyetname ile asıl borçlu/oğluna intikal edecek taşınmaz hisselerini asıl borçlunun çocukları olan davalılar Gülce ve Onur'a vasiyet yolu ile devrettiğini bildirmekle asıl borçluya mirastan intikalen hiçbir malvarlığı bırakılmadığı, bu haliyle asıl borçlu alacaklısı olan davacının kendisinden mal kaçırıldığı iddiası ile eldeki davayı ikama etmekte hukuki yararının bulunduğu, vasiyetnamenin açılıp okunmasına ilişkin Sulh Hukuk Mahkemesi ilamının kesinleştirildiği gibi davacının alacaklı olduğu Konya 4. İcra Dairesi dosyasında davalı asıl borçlunun haczi kabil malı bulunmadığını gösterir haciz tutanağının da geçici aciz vesikası hükmünde dosyaya sunulduğu, asıl borçlu/mirasçı hakkında açılan çok sayıda icra dosyaları bulunduğu, asıl borçlu adına kayıtlı ....521 Plaka sayılı 1993 model kamyonun da haciz– ipotek yüklü olduğu, bu çerçevede asıl borçlunun haczi kabil aktif varlığının söz konusu olmadığı ve borca batık olduğu, ayrıca davacı alacağının doğum tarihi 11.04.2017 (bono) iken vasiyetname tasarrufunun 10.02.2020 tarihli olduğu, bu haliyle tasarrufun asıl borcun doğumundan sonra gerçekleştirildiği, lehine vasiyetname yapılan davalılar Onur ve Gülce'nin de asıl borçlunun çocukları olduğu görülmekle İİK 278/1.maddesi de dikkate alınarak tasarrufun iptali şartlarının oluştuğu kanaat edilmiştir. (Emsal ilam için bakınız; Yargıtay 4. HD'nin 2022/763 e–2022/9350 k sayılı ilamı –İstanbul Bam 8 HD'nin 2019/2238 e– 2021/875 K sayılı ilamı)

Dava değeri; asıl borçluya muris İsmail ...'dan intikalen gelen hisse oranı 3/20'dir. Cebri satış yetkisi istenen ve vasiyete konu 3 taşınmazın vasiyetname/ tasarruf tarihindeki (asıl borçluya ait hisselerin) değerleri toplamının 3/20'si 239.224,00 TL iken asıl alacak miktarı 1.709.000,00 TL olduğundan yerleşik içtihatlar uyarınca az olan 239.224,00 TL dava değeri olarak kabul edilmiştir.

Yine belirtmek gerekir ki; Bir kısım taşınmazlarda muris de hisseli oranda paylı mülkiyet sahibi olduğundan icrada tereddüt olmaması adına açıkça murisin hisselerinin 3/20'si oranında iptal ve satış yetkisi verildiği hususu ayrıca ve açıkça hükümde belirtilmiştir.

Davanın KABULÜ ile;

Konya 4. İcra Müdürlüğünün 2021/4376 E sayılı takibine ve bu icra dosyasındaki ferileriyle birlikte alacak miktarı ile sınırlı olmak üzere; asıl borçlu Zülfikar ...'ın murisi İsmail ... tarafından düzenlenen Konya 16. Noterliğinin 10/02/2020 tarih 3612 yemiye numaralı düzenleme şeklindeki vasiyetnamesinin ve İşbu vasiyetnamede kısmen davalılar Onur ve Gülce ...'a vasiyet edilen; (1) Konya, Meram, Yenibahçe Mah, 41537 ada/23 parsel, (2) Konya, Karatay İlçesi, Hacıibali Mah, 33417 ada/1 parsel ve (3) Konya, Karatay İlçesi, Hacıibali Mah, 33454 ada/1 parsel sayılı taşınmazların vasiyet ile devrine dair tasarrufunun asıl borçlunun hissesi olan 3/20 oranında İPTALİNE, (Muris İsmail ... hisselerinin 3/20'si oranında iptaline,)

Davacıya (yine Konya 4. İcra Müdürlüğünün 2021/4376 E sayılı icra dosyasındaki ferileriyle birlikte alacak miktarı ile sınırlı olmak üzere); İşbu vasiyetnamede kısmen davalılar Onur ve Gülce ...'a vasiyet edilen; (1) Konya, Meram, Yenibahçe Mah, 41537 ada/23 parsel, (2) Konya, Karatay İlçesi, Hacıibali Mah, 33417 ada/1 parsel ve (3) Konya, Karatay İlçesi, Hacıibali Mah, 33454 ada/1 parsel sayılı taşınmazlardaki yine muris İsmail ... adına kayıtlı hisselerin 3/20'si oranında haciz ve cebri satış yetkisi verilmesine, (Muris İsmail ... hisselerinin 3/20'si oranında haciz ve cebri satış yetkisi verilmesine,)" şeklinde hüküm kurulmuştur.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davalı Zülfikar ... vekili istinaf başvuru dilekçesinde özet olarak; davacının aciz vesikası olarak dosyaya sunduğu haciz tutanağının incelenmesinde gidilen adreste borçlunun oturmadığının tespit edildiği, tutanakta haczi kabil mal bulunmadığının yazılmasının tek başına bu tutanakları aciz vesikası haline getirmediğini, karar gerekçesinde dava ön şartları dava şartlarının ayrı ayrı irdelenmediğini, davacı tarafından muvazaaya dayalı işlemin delille ikame edemediğini, vasiyetnamenin muvazaalı olduğu iddiasının hatalı olduğunu, vasiyetnamenin tek taraflı bir işlem oluğunu ve miras bırakanın iradesiyle yapıldığını, murisin ölüm tarının 05/12/2020 olduğunu ve borcun doğum tarihinin ise 05/12/2020 olarak kabulünün gerektiğini, davacı tarafın vasiyetnamenin iptali ve tenkisini isteme imkanı varken bunu kullanmadan doğrudan tasarrufun iptali davası açmasında hukuki yarar bulunmadığını, kabul anlamına gelmemek kaydıyla mahkemece yasal miras payı üzerinden değil de saklı pay üzerinden iptal kararı verilmesi gerektiğini, mirasçı olarak atanan kimseye karşı tenkis davasının kabulü halinde davacının saklı payları oranında tenkise karar verilmekte olduğunu, mahkeme kararının kaldırılmasını ve talepleri doğrultusunda karar verilmesini, yargılama giderinin ve vekalet ücretinin davacı tarafa yükletilmesini talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ ve GEREKÇE:

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 341 ve devamı maddeleri uyarınca ve özellikle istinaf incelemesinin kapsamının öngörüldüğü 355. maddeye göre re'sen gözetilecek kamu düzenine aykırılık halleri dışında istinaf incelemesi istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılır.

Dava TBK'nun 19. maddesi dayalı olarak açılan tasarrufun iptali isteminden ibarettir.

HMK'nin 33. maddesine göre Hakim, Türk hukukunu resen uygulamak zorundadır. Bir davada olayları belirtmek ve açıklamak taraflara, hukuki nitelendirme Hakime aittir. Bu nedenle tarafların hukuki nitelendirmeyi doğru yapmak zorunluluğu yoktur. Başka bir ifade ile Hakim, bildirilen hukuki sebeplerle bağlı olmayıp, hukuki sebebi kendiliğinden bulup uygulamakla sorumludur. (YARGITAY 17. Hukuk Dairesi 2015/3400 E 2017/4163 K)

Dava dilekçesindeki ileri sürüşe ve yargılama sırasındaki sözlü ve yazılı açıklamalara göre dava niteliği itibarıyla TBK 19. maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davasıdır. Yüzeysel bakıldığında iptal davaları ile muvazaa davaları arasında bir benzerlik görülmekte ise de bu benzerlik her iki davanın güttüğü amaçtan öte gitmemektedir. İİK 277.maddesinde sözü edilen iptal davaları borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılır. Oysa muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tesbit ettirmeyi amaçlar. Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören 3. kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilirler.

3.kişinin muvazaalı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun muvazaalı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemek amacıyla muvazaalı bir işlem yapılması gerekir. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır. Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur. Çünkü yukarıda açıklandığı gibi İİK 277 ve izleyen maddelerinde iptal davasına konu tasarruflar özünde geçerli olmasına rağmen kanunun icra hukuku yönünden iptaline imkan verdiği tasarruflardır. Muvazaaya dayalı iptal davasında ise davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir. İİK 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen iptal davası açma hakkı davacının genel hükümlere, muvazaaya dayanarak dava açmasına engel değildir. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK 283/1,2.maddesi kıyasen uygulanarak hüküm kurulması gerekecektir.

Somut olayda davacı vekilinin, eldeki davayı borçlu aleyhine … 4. İcra Müdürlüğünün 2021/… E sayılı dosyası ile başlatılan ve kesinleşen icra takip dosyasındaki alacağının tahsiline yönelik olarak açtığı anlaşılmıştır.

Kural olarak borçlunun alacaklılarına zarar vermek amacıyla kendisine mirasen intikal eden ve hissedar olduğu malvarlığını, resmi taksim sözleşmesi ile diğer

mirasçılara devretmesi işlemi tasarrufun iptali davasına konu olabilir. Bu noktada miras taksim sözleşmesinin taksim gayesi ile yapılıp yapılmadığı, taksim bedellerinin karşılaştırılması ve bedeller arasında taksim amacını aşan fark bulunup bulunmadığı hususu değerlendirilmelidir.

Somut olayda asıl borçlunun haciz yüklü 1/60 hisseli aktifi dışında başkaca haczi kabil aktif varlığının bulunmadığı, yine asıl borçlu hakkında uyaptan yapılan sorgulama ile çok sayıda borçlusu olduğu icra dosyası bulunduğu, borçlunun aciz hali sabit olmakla miras taksim sözleşmesi ve ek miras taksim sözleşmesinin incelenmesinde asıl borçlu lehine herhangi bir taşınmaz kazandırması bulunmadığı, bu durumda miras taksim sözleşmesinin taksim gayesi yapılmadığı asıl borçlunun murislerden menkul mal aldığı izahı ile asıl borçlu Mustafa … lehine bir varlık taksim edilmediği, diğer davalıların asıl borçlu davalının kardeş ve yeğenleri oldukları ve tasarruf tarihindeki değerler ile gerçek değerlerin fahiş oranda düşük olduğu; ek rapor ile sabit olduğu üzere dahili davalılar Mücahit … ve Mehmet …'ya yapılan satış tarihlerindeki değerlerin de gerçek değere kıyasen fahiş oranda düşük olduğu görülmekle eldeki davanın kabulü doğrudur

Davalı Zülfikar ... vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b– 1 maddesi gereği esas yönünden reddine dair aşağıdaki hükmün kurulmasına karar vermek gerekmiştir.

H Ü K Ü M: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– İlk Derece Mahkemesinin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığından davalı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b– 1 maddesi gereği ESASTAN REDDİNE,

2– İstinaf eden davalıdan alınması gereken 16.341,39 TL karar ve ilam harcından istinaf aşamasında yatırılan 4.085,35 TL nin mahsubu ile bakiye 12.256,04 TL eksik harcın davalıdan tahsili ile hazineye gelir kaydına,

3– İstinaf aşamasında davalı tarafından yapılan masrafların kendi üzerinde bırakılmasına,

4– İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

Dosya üzerinden yapılan inceleme sonunda HMK'nun 361 maddesi gereğince kararın taraflara tebliğ tarihinden itibaren İKİ HAFTA içinde temyiz yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verildi.30/11/2023

Konya BAM. 3. HD. 30.11.2023 T. E: 2466, K: 2632 (www.e– uyar.com)

236) Adli tatilin, her yıl yirmi Temmuzda başladığı, otuzbir Ağustosta sona erdiği, yeni adli yılın bir eylülde başladığı–Tasarrufun iptali davaları HMK'nun 103.maddesinde sayılan ve adli tatilde görülmesi gereken işlerden olmadığı–Somut olayda, mahkemece 10/05/2022 tarihli duruşmada davacı vekilinin hazır olmadığı, mazeret dilekçesi de sunmadığı anlaşılmakla dosyanın HMK'nun 150. maddesi uyarınca dava yenileninceye kadar işlemden kaldırılmasına karar verilmiş, dava dosyasının işlemden kaldırıldığı günden itibaren davanın yenilenmesi için kanunca davacıya tanınan 3 aylık süre 10/08/2022 günü sona ereceğinden bu tarihin adli tatil içine isabet etmesi nedeni ile HMK 104. maddesi uyarınca sürenin adli tatilin bittiği günden itibaren bir hafta uzatılmış sayılması gerekeceği–

K A R A R

Davacı, dava konusu alacağı … Bank ve … Bankasından temlik aldıklarını, borçlu M.'in alacaklı bankalar ile kredi sözleşmesi imzaladığını, ödeyemediği kredileri yapılandırmayarak hakkında icra takibi başlatıldığını, borçlu adına hacze kabil mal bulunmadığından başlatılan takiplerin sonuçsuz kaldığını, borçlunun araştırmalar sonucunda üzerine kayıtlı taşınmazları annesi ve kardeşlerine borcun doğum tarihinden sonra 03/08/2016 tarihinde devrettiği ve bu şekilde alacaklılardan mal kaçırmaya çalıştığını, taşınmazların gerçek değerinin altında devredildiğini, davalıların alacaklılara zarar verme kastı ile hareket ettiklerini, yapılan devirlerin muvazaalı olduğunu ve batıl olduğunu, yapılan muvazaalı devir işlemlerinin İİK'nun 277 maddesi kapsamında her türlü haciz ve takdiyattan ari şekilde iptaline, İstanbul 28.İcra Müdürlüğü 2017/26291 Esas, Ankara 26 İcra Müdürlüğünün 2017/7065 Esas sayılı dosyalarındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere taraflarına cebri icra yetkisi verilmesine, İİK 281/2 uyarınca teminatsız olarak ihtiyati haciz kararı verilmesine, devir tarihinden itibaren avans faizi ile birlikte tazminata hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı N. ve R.G., devir işlemlerindeki muvazaa iddialarının gerçeği yansıtmadığını, borcun doğum tarihinin 2017 yılı içerisinde olduğunu, anneleri Ni., borçlu M., borçlunun kardeşleri davalı C., Z. ve kendileri arasında imzalanan rızai taksim protokolünün tüm mirasçılar arasında paylaştırılarak imza altına alındığını, tasarrufun iptali davalarında borcun söz konusu tasarruftan önceki tarihli olması gerektiğinin ön koşul olarak sayıldığını, yerleşik ve güncel yargıtay kararlarının da aynı doğrultuda olduğunu, yapılan tasarruf işleminin mal kaçırma kastı ile ilgisi olmayan, aile içinde belirlenen miras taksim sözleşmesindeki maddelere göre aile üyeleri arasında yapılan devirler olduğunu, davacının mesnetsiz iddiaları ile açılan hukuka aykırı davanın reddi ile ihtiyati haciz kararının kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Z., davayı kabul etmediklerini, davalılar arasında muvazalı alım satım işlemi olmadığını, babadan düşen malların rızai taksim yolu ile o zamanki değerleri üzerinden mal paylaşımı yaptıklarını, anne Ni.'in koca malından feragat ettiğini, borçlu M.'in kendisine düşen tarlaları 3. şahıslara satarak devrettiğini belirterek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı M. cevap dilekçesi sunmamıştır.

Mahkemece, davanın taraflarca takip edilmeyip, dava dosyasının 10/05/2022 tarihinde işlemden kaldırıldığı, bu tarihten itibaren üç ay içerisinde yenilenmediği gerekçesiyle davanın 06/08/2022 tarihi itibariyle HMK'nun 150.maddesi gereğince açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

Davacı, dosya işlemden kaldırıldıktan sonra üç ay içerisinde yenileme talep etmedikleri için HMK'nin 150/5 maddesi uyarınca 06/08/2022 tarihinde açılmamış sayılmasına karar verildiğini, gerekçeli kararın 28/09/2022 tarihinde yazıldığını, "hüküm tarihinde geçerli Avukatlık Asgari Ücret Tarifesin gereğince 9.200,00 TL maktu vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalılara verilmesine" karar verildiğini, ancak davanın 06/08/2022 tarihinde açılmamış sayıldığından, bu tarihte yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin olan 4.080,00 TL vekalet ücretine hükmedilmesine karar verilmesi gerektiğini ileri sürerek istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Dava, 2004 sayılı İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

6100 sayılı HMK'nun 150/5 maddesi uyarınca işlemden kaldırıldığı tarihten başlayarak üç ay içinde yenilenmeyen davalar, sürenin dolduğu gün itibarıyla açılmamış sayılır ve mahkemece kendiliğinden karar verilerek kayıt kapatılır. Aynı Kanunun 104. maddesine göre ise adli tatile tabi olan dava ve işlerde, bu Kanunun tayin ettiği sürelerin bitmesi tatil zamanına rastlarsa, bu süreler ayrıca bir karara gerek olmaksızın adli tatilin bittiği günden itibaren bir hafta uzatılmış sayılır. Adli tatilin hangi tarihler arasında uygulanacağını belirleyen 102. madde hükmü gereğince adli tatil, her yıl yirmi temmuzda başlar, otuzbir ağustosta sona erer. Yeni adli yıl bir eylülde başlar. Tasarrufun iptali davaları HMK'nun 103.maddesinde sayılan ve adli tatilde görülmesi gereken işlerden değildir.

Somut olayda, Mahkemece 10/05/2022 tarihli duruşmada davacı vekilinin hazır olmadığı, mazeret dilekçesi de sunmadığı anlaşılmakla dosyanın HMK'nun 150.maddesi uyarınca dava yenileninceye kadar işlemden kaldırılmasına karar verilmiş, dava dosyasının işlemden kaldırıldığı günden itibaren davanın yenilenmesi için kanunca davacıya tanınan 3 aylık süre 10/08/2022 günü sona ereceğinden bu tarihin adli tatil içine isabet etmesi nedeni ile HMK 104. maddesi uyarınca sürenin adli tatilin bittiği günden itibaren bir hafta uzatılmış sayılması gerekecektir. Nitekim Yargıtay HGK' nun 2006/2– 775 Esas 2006/779 Karar sayılı ilamında da davanın yenilenmesi için 3 aylık sürenin sona ermesi adli tatil içine rastlarsa adli tatile tabi işlerde sürenin tatilin bitiminden itibaren 1 hafta uzamış sayılacağına değinilmiştir. Her ne kadar ilk derece mahkemesi kararında davanın 06/08/2022 tarihi itibariyle açılmamış sayılmasına karar verildiği belirtilmiş ise de, 08/09/2022 tarihi itibariyle yenileme süresinin dolacağı dikkate alındığında davanın bu tarihte açılmamış hale geldiği, dolayısıyla bu tarihte yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 9.200,00 TL vekalet ücretine hükmedilmesinin isabetli olduğu değerlendirilmiştir.

Hâl böyle olunca Mahkemenin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık olmadığından davacının istinaf başvurusunun 6100 sayılı

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1– b– 1. maddesi uyarınca esastan reddine dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

H Ü K Ü M: Yukarıda açıklanan nedenlerle,

1– Ankara Batı 4. Hukuk Mahkemesinin 28/09/2022 tarihli, 2021/329 Esas, 2022/405 Karar sayılı kararı usul ve yasaya uygun bulunduğundan davacının istinaf talebinin 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1– b– 1. maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2– Davacı harçtan muaf olduğu için davacı tarafından yatırılan istinaf karar harcı ve başvurma harcının talep halinde ilgilisine iadesine,

3– Davacı tarafından yapılan istinaf kanun yolu giderlerinin kendi üzerinde bırakılmasına,

4– Karar kesinleştiğinde kullanılmayan gider avansının 6100 sayılı HMK'nun 333. maddesi uyarınca istek halinde ilgilisine iadesine,

5– 6100 sayılı HMK'nun 359/3. maddesi uyarınca Dairemiz kararının tebliği işlemlerinin ilk derece Mahkemesi tarafından yerine getirilmesine,

Dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda 6100 sayılı HMK'nun 7035 sayılı Kanun ile değişik 362/1– a maddesi uyarınca kesin olmak üzere oybirliği ile karar verildi. 08/11/2023

ANKARA BAM. 16. HD. 08.11.2023 T. E: 2022/2849, K: 2023/2377 (www.e–uyar.com)

237) İpotek süreli olarak kurulmuşsa, sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde ipotekli taşınmaz üzerinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 150/c maddesinde belirtilen şerhin konulmaması hâlinde ipoteğin, malikin talebiyle tapu müdürlüğünce terkin edileceği–İpoteğin süresinin dolmasından sonra takip yapılmasının usule uygun olmadığı–

Taraflar arasında yukarıda bilgileri belirtilen kararın Dairemizce incelenmesi taraf vekilleri tarafından istenmiş, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 352. maddesi uyarınca, yapılan ön inceleme sonucu, istinaf dilekçesinin süresi içinde verildiği ve eksiklik bulunmadığı anlaşıldığından inceleme aşamasına geçilmiştir. İncelemenin dosya üzerinde yapılmasına karar verildi.

GEREGİ GÖRÜŞÜLDÜ

İDDİANIN ÖZETİ

Davacı vekili, müvekkili şirket ile davalı şirket arasında mal alım– satımına dayalı ticari ilişki bulunduğunu, davalı şirketin ilgili ticari mal alım– satımına dayalı borcunun teminatını teşkil etmek üzere, adına kayıtlı taşınmazların ipotek sözleşmeleri ile üst sınır ipoteği altına alındığını, davalı borçlunun, müvekkili şirkete olan borcunun bir kısmını ödediğini ancak 595.863,97 TL tutarındaki borcunu ödemediğini, borcun ödenmemesi üzerine Ankara Gayrimenkul Satış İcra Müdürlüğü'nün 2020/983 Esas sayılı dosyası ile davalı borçlu aleyhine ipoteğin paraya çevrilmesi suretiyle ilamsız takip başlatıldığını ancak davalının haksız itirazı ile takibin durduğunu belirterek itirazın iptalini, takibin devamını ve %20'den aşağı olmamak üzere icra inkar tazminatının tahsilini talep ve dava etmiştir.

SAVUNMANIN ÖZETİ

Davalı vekili,müvekkili şirketin davacı yana hiçbir borcu bulunmadığını, müvekkili şirket tarafından davacıya 17/11/2020 tarihinde ... parselde kayıtlı 7.633 metrekare büyüklüğündeki arsa vasfındaki taşınmazın satısını gerçekleştirdiğini, taşınmazın satısı ile davacının alacağının tümüyle tahsil ettiğini ve müvekkili şirketten hiçbir alacağının kalmadığını, takibe konu K. Tapu Müdürlüğü 24/01/2017 tarih ve 749,750,751 yevmiye numaralı ipoteklerin 3 yıl süreli olarak kurulduğunu, kanun değişikliği ile ipotek süresinin 24/01/2020 tarihinde dolduğunu, takibin, kanunun ilgili düzenlemeleri gereği ipoteğin bitim tarihinde itibaren 30 günlük süre içerisinde başlatılmadığını ve üzerine şerh işlenmediğini, ipoteğin bu anlamda hükümsüz olduğunu bu nedenle de davanın konusuz kaldığını belirterek davanın öncelikle hukuki yarar yokluğundan reddini, aksi kanaatte olunması durumunda ise esastan reddini ve davacının %20'den az olmamak üzere kötü niyet tazminatına mahkum edilmesini istemiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARAR ÖZETİ

Mahkemece, takibe konu 24.01.2017 tarihli ipotekler 3 yıl süreli olarak kurulduğu ve yapılan Kanun değişikliği göz önüne alındığında, ipotek süresinin 24.01.2020 tarihinde dolmuş olup, 27.07.2020 tarihinde başlatılan Ankara 6. İcra Dairesinin 2020/6680 Esas sayılı, görevsizlik kararı üzerine bilahare Ankara Gayrimenkul Satış İcra Dairesi'nin 2020/983 Esas sayılı dosyasında, 28.09.2020 tarihinde ipotek konusu

olan taşınmazlara İİK'nun 150/C maddesi uyarınca şerh verilmesi için tapu sicil müdürlüğüne yazı yazıldığı, takibe konu ipoteklerin 3 yıllık geçerlilik süresi 24.01.2020 tarihinde sona erdiği halde, 27.07.2020 tarihinde takip başlatıldığı, ipoteğin sona erdiği tarihten itibaren 30 günlük süre içerisinde de takip başlatılmamış olduğu anlaşıldığından DAVANIN REDDINE, davacı alacaklı takibinde haksız ve kötü niyetli olarak değerlendirilmediğinden davalı tarafın kötü niyet tazminatı talebinin reddine karar verilmiştir.

İSTİNAF SEBEPLERİ

1– İstinaf kanun yoluna başvuran davacı vekili tarafından; İpoteğin terkini için gerekli ön şartlar (IIK 150/c maddesinde belirtilen şerhin konulmaması) gerçekleşmemiş olduğundan, yerel mahkemece ipotek süresi dolduğundan bahisle, kanunun uygulama alanı hatalı şekilde genişletilerek takibin süresi içinde başlatılmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesinin hatalı olduğu, ayrıca, davalı borçlu icra takibine yapmış olduğu itirazda, yalnızca böyle bir borcu bulunmadığını beyan etmiş, ipotek sözleşmesine ilişkin herhangi bir beyanda bulunmadığı ve ipotek ilişkisini kabul ettiği, itirazın iptali davasında, davalı borçlu davalı şirketin cevap dilekçesi ile ipoteğin geçersizliğini ileri sürmesinin haksız ve kötüniyetli olduğu, dava konusu ipoteğe dayalı icra takibi, ipotek terkin edilmeden önce başlatılmış ve ipotekli taşınmaz üzerine IIK 150/C şerhi konulmuş olduğundan, TMK madde 883/2 fıkrasının huzurdaki davada uygulanabilirliği bulunmadığı, yerel mahkemece kanun lafzı genişletilerek ipoteğin süresi dolduktan sonra takip başlatıldığından bahisle davanın reddine karar verilmesinin haksız ve hukuka aykırı olduğu bildirilmiştir.

2– Davalı vekili de katılma yolu ile; yerel mahkemece gerekçeli kararın davanın reddine ilişkin kısımlarının usulüne uygun olduğu fakat davalı lehine "davanın değeri" üzerinden hesaplanacak olan nispi vekalet ücretine hükmedilmesi gerekli iken maktu vekalet ücretine hükmedilmesinin hatalı olduğu bildirilmiştir.

UYUŞMAZLIK KONUSU OLAN HUSUSLAR

Takibe konu alacağın değerlendirilmesi ve vekalet ücreti uyuşmazlık konusudur.

DELİLLERIN DEGERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE

Dava, itirazın iptali istemine ilişkindir.

İnceleme, 6100 sayılı HMK'nun 355.maddesi uyarınca istinaf dilekçesinde ileri sürülen sebeplerle sınırlı, ancak kamu düzenine ilişkin nedenler resen göz önünde tutularak yapılmıştır.

Ankara 6. İcra Dairesinin 2020/ 6680 esas sayılı dosyasının incelenmesinde; 27.07.2020 tarihinde ... Anonim Şirketi tarafından ... Sanayi Anonim Şirketi aleyhine 595.863,97 TL üst sınır ipoteği mal alım satımına dayalı cari hesap alacağı denilmek suretiyle ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takip başlatıldığı, icra dairesi tarafından 27/07.2020 tarihli kararıyla takibin gayrimenkul icra dairesine açılması gerektiği belirtilerek yetkisizlik ile dosyanın kapatılmasına karar verildiği görülmüştür.

Ankara Gayrimenkul Satış İcra Müdürlüğü'nün 2020/983 Esas sayılı dosyası incelendiğinde; davacı alacaklı ... İnş. AS tarafından davalı borçlu ....AS hakkında 27.07.2020 tarihinde, "Üst sınır ipoteği– mal alım satımına dayalı cari hesap alacağı 595.863,97 TL'nin tahsili için" ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takip başlatıldığı, davalı borçlu şirketin 07.08.2020 tarihinde itirazı üzerine takibin durduğu görülmüştür.

Ankara Gayrimenkul Satış İcra Müdürlüğü'nün 2020/983 Esas sayılı dosyasında bulunan takibe dayanak 24.01.2017 tarihli ipotek resmi seneti incelendiğinde; 565.000,0 TL 24.01.2020 süresi, 1.derecede tesis edilen ipoteklerin sözleşmenin imza tarihinden başlamak üzere 3 yıllık süre boyunca hüküm ifade edeceğinin kararlaştırıldığı anlaşılmıştır.

Takibe konu ipoteklerin davalı ... adına kayıtlı olan taşınmazlar üzerine konulduğu, ipotek tesis tarihinin 24.01.2017 olup 27.07.2020 tarihinde takip yapıldığı, ipotek tesisine ilişkin akit tablosundan ipotek süresinin 24.01.2020 tarihinde dolduğu; İcra Müdürlüğü tarafından 28.09.2020 tarihinde Manisa Kula'da bulunan 115 Ada 96 parsel üzerine ve diğer taşınmazlar üzerine de 05.08.2020 tarihinde 150/C şerhinin konulması için yazıldığı görülmüştür.

10.07.2019 tarihli 30827 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tapu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 7181 sayılı Kanunun 3.maddesi ile 2644 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇICI MADDE 4 – 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 883 üncü maddesinin ikinci fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi dolmuş olmasına rağmen terkin edilmeyen süreli ipoteklerde anılan fıkrada belirtilen otuz günlük süre, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte baslar."

19.maddesinde de 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 883 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"İpotek süreli olarak kurulmuşsa, sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde ipotekli taşınmaz üzerinde 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 150/c maddesinde belirtilen şerhin konulmaması hâlinde ipotek, malikin talebiyle tapu müdürlüğünce terkin edilir." düzenlemesi getirildiği ve 3 üncü maddesi ile 19 uncu maddesinin 1/1/2020 tarihinde yürürlüğe gireceği düzenlenmiştir.

Buna göre Mahkemece, yargılamanın HMK'da düzenlenen usul kurallarına uygun olarak yapılmış olmasına, kamu düzenine aykırılık hallerinin bulunmamasına, dosya kapsamındaki bilgi, belge ve toplanan deliller değerlendirilip yasal düzenlemelere uygun isabetli, yeterli gerekçeyle karar verilmiş olmasına ve özellikle ipoteğin süresinin dolmasından sonra takip yapılması, 7181 sayılı Kanunun 3. ve 19. maddesi ile eklenen hükümler gözetildiğinde ortada geçerli, usule uygun yapılmış bir takip bulunmadığından davanın usulden reddi ile maktu vekalet ücretine hükmedilmesinin doğru olmasına göre ileri sürülen istinaf sebepleri dikkate alındığında mahkeme kararında usul ve esas yönünden hukuka aykırılık olmadığından taraf vekillerinin istinaf başvurusunun HMK'nin 353/1.b.1. maddesi uyarınca esastan reddine karar verilmesi gerekmiştir.

HÜKÜM:

Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– Taraf vekillerinin istinaf başvurusunun Hukuk Muhakemeleri Kanununun 353/1– b.1.maddesi gereğince ESASTAN REDDINE,

2–a– Harçlar Kanunu gereğince alınması gereken 269,85 TL istinaf karar ve ilam harcından, pesin alınan 59,30 TL harcın mahsubu ile bakiye 210,55 TL harcın istinaf eden davacıdan alınarak Hazineye irat kaydına,

b– Harçlar Kanunu Genel Tebliği eki (1) sayılı tarifenin A– III– 1– e uyarınca isin esası ile ilgili olduğundan Harçlar Kanunu gereğince alınması gereken 269,85 TL istinaf karar ve ilam harcından, pesin alınan 59,30 TL harcın mahsubu ile bakiye 210,55 TL harcın istinaf eden davalıdan alınarak

Hazineye irat kaydına,

3– İstinaf eden tarafından yapılan istinaf posta giderlerinin üzerinde bırakılmasına,

4– İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından karsı taraf lehine vekalet ücretine hükmedilmesine yer olmadığına,

5– HMK'nin 333.maddesi gereğince gider avansından kalanının karar kesinleştiğinde yatırana iadesine,

6– Kararın tebliğinin Dairemizce yapılmasına,

Dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda 361/1. maddesi gereğince kararın tebliği tarihinden itibaren 2 haftalık süre içerisinde kararı veren Bölge Adliye Mahkemesi ya da buraya gönderilmek üzere temyiz edenin bulunduğu yer Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairesi veya İlk Derece Mahkemesine verilecek dilekçe ile Yargıtay temyiz yasa yolu açık olmak üzere, 14/11/2023 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

ANKARA BAM. 22. HD. 14.11.2023 T. E: 2021/1682, K: 1520 (www.e–uyar.com)

238) Mükerrer takibin iptali talebinin (derdestlik iddiasının) icra mahkemesine (süresiz) şikayet yolu ile yapılabileceği (Yargıtay 12.HD'nde görüş değişikliği)–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı/borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Sair temyiz itirazlarının reddi ile;

Alacaklı tarafından borçlu aleyhine 20.08.2014 tarihli yapılan sözleşmeye aykırı davranmak ve sözleşmeye istinaden yapılan işlemlerin eksik olması ve fazladan yapılan ödemelerin geri iadesine dayalı olarak başlatılan genel haciz yoluyla ilamsız icra takibine karşı borçlunun İcra mahkemesine başvurusunda; alacaklı tarafından daha önceden aynı alacağa dayalı olarak Sarıkamış İcra Müdürlüğünün 2020/288 Esas sayılı dosyası ile genel haciz yoluyla ilamsız icra takibi başlatılmış olduğunu iş bu takibin derdest iken Antalya Genel İcra Müdürlüğünün 2020/150223 E. sayılı dosyası ile de aynı alacağa dayalı olarak genel haciz yoluyla ilamsız icra takibi başlatıldığını, başlatılan bu takibin mükerrer olduğunu ileri sürerek takibin iptalini talep ettiği, İlk Derece Mahkemesince şikayetin reddine hükmedildiği, kararın şikayetçi borçlu tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan kısmen kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılarak yeniden hüküm kurulmak suretiyle, "mükerrerlik iddiasının takibin şekline göre borca itiraz niteliğinde olup, 7 gün içerisinde İcra müdürlüğünde ileri sürülmesi gerekirken İcra mahkemesine yapılan başvurunun fuzuli olduğu ve sonuç doğurmayacağı" gerekçesiyle istemin reddine karar verildiği, kararın şikayetçi borçlu tarafından temyiz edildiği görülmüştür.

İcra hukukunda "derdestlik" hususunda pozitif bir düzenleme yer almamakla birlikte, İcra ve İflas Kanununda açık bir düzenleme bulunmadığı durumlarda medeni usul hukuku hükümlerinin niteliğine uygun düştüğü ölçüde kıyas yoluyla icra hukukunda da uygulanacağı tabidir. Borçlu hakkında devam etmekte olan bir icra takibinin mevcudiyetine rağmen, aynı alacaklının, aynı borçluya karşı, aynı alacak sebebi ile yeniden icra takibi başlatmasının usulsüz olduğuna dair iddia, takip hukukunda mükerrerlik şeklinde nitelendirilmiş olup, medeni usul hukukundaki karşılığı ise derdestliktir. 1086 sayılı HUMK'nın 187/1– 4 ve 194. maddelerindeki düzenlemede derdestlik, ilk itiraz olarak nitelendirilmiş iken, 6100 sayılı HMK'nun yürürlüğe girmesi ile 114/1– ı maddesinde yapılan düzenleme ile dava şartı haline getirilmiştir. İİK'da derdestlik iddiasının ileri sürülme şartları yönünden bir düzenleme bulunmadığından, HMK'da dava şartı olan derdestlik, icra takibi bakımından takip şartı haline gelmiştir.

Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 20.01.2023 tarih ve 2021/2 E. –2023/1 K. sayılı kararı ile; derdestliğin takip şartı olduğu, derdest bir takip varken aynı alacak ile ilgili aynı taraflar arasında ikinci bir takip yapmakta, alacaklının hukuki yararı bulunmadığı gerekçelerine dayanılarak, aynı anda hem kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip hem de rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip

yapılamayacağı yönünde içtihatların birleştirilmesine karar verilmiştir. Böylece, aynı alacak için değişik takip yollarına başvurulmasında yasal engel bulunmadığından yola çıkılarak, mevcut bir icra takibi devam ederken, alacaklının "tahsilde tekerrür etmeme kaydıyla" aynı alacak için, aynı borçluya, yeni bir icra takibi başlatmasında mükerrerliğin oluşmadığı görüşünün, söz konusu içtihadı birleştirme kararı karşısında uygulama kabiliyeti de kalmamıştır. Bu cümleden olmak üzere; icra takibinde derdestlik için takip türlerinin aynı olmasının gerekmediğinin de kabulü gerekir.

Dairemizce, bu itirazın İİK'nun 62. maddesi gereğince icra dairesine yapılması gerektiğine dair görüş istikrarlı şekilde uygulanmış ise de derdestliğin HMK'da dava şartı olarak düzenlenmesine ve bu hususun Yargıtay Büyük Genel Kurulunun içtihadı birleştirme kararı ile de benimsenmesine paralel olacak şekilde görüş değişikliğine gidilerek, icra takibinin ilamlı ya da ilamsız olduğuna bakılmaksızın, mükerrer takibin iptali talebinin, takip şartı olarak değerlendirilmesi ve buna bağlı olarak İcra mahkemesine şikayet yolu ile getirileceği, söz konusu şikayetin ise süresiz olarak ileri sürülebileceği sonucuna varılmıştır.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında somut uyuşmazlığın incelenmesinde; borçlunun, aleyhinde başlatılan genel haciz yolu ile ilamsız icra takibinin konusu olan 20.08.2014 tarihli yapılan sözleşmeye aykırı davranmak ve sözleşmeye istinaden yapılan işlemlerin eksik olması ve fazladan yapılan ödemelerin geri iadesine dayalı alacak için daha önce Sarıkamış İcra Müdürlüğünün 2020/288 E. sayılı dosyası ile başlatılan takibin halen derdest olduğunu ileri sürdüğü görülmüştür.

Bu durumda, Dairemizin değişen içtihadı gereğince borçlunun İcra mahkemesine başvurusu İİK'nun 16/2. maddesine dayalı şikayet niteliğinde olup, Bölge Adliye Mahkemesince istemin esası incelenerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, talebin itiraz olarak nitelendirilmesi ile yazılı şekilde sonuca gidilmesi isabetsizdir.

SONUÇ: Davacı/borçlunun temyiz itirazlarının kısmen kabulü ile Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesinin 27.10.2022 tarih ve 2021/3533 E. – 2022/2382 K. sayılı kararının yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/2. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 07.11.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD 07.11.2023 T. E: 314, K: 7234 (www.e– uyar.com)

239) Kararın hüküm fıkrası ile gerekçesi birbirine sıkı sıkıya bağlı olup, aralarında çelişki bulunmaması gerekeceği–Hükümlerin çelişkiden uzak ve infaza elverişli olması kamu düzeniyle ilgili olup, hükmü temyiz etmeyen yönünden de sonuç doğurması gerekeceği de gözetilerek, gerçeğe ve hukuka uygun bir karar verilmesi gerekeceği–Hükmün sonuç kısmında, gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, taleplerden her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların, sıra numarası altında; açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesinin gerekli olduğu–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARAR ÖZETİ: İlk derece mahkemesince, yapılıp bitirilen yargılama neticesinde;

"... Dava; tasarrufun iptali davasıdır.

İptal davasından maksat İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazıldığı gibi alacağın tahsilini temin için borcun doğumundan sonra yapılan tasarrufların iptaline hükmettirmektir. Bu davanın önkoşulu ise, borçlu hakkına alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunmasıdır. Ön koşulun bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278. maddede akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tabi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279. maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Mahkeme heyeti ile birlikte dava konusu taşınmaz başında keşif yapılmış olup taşınmazın değerinin dava tarihi itibariyle ve satış tarihi itibariyle gerçek değeri tespit edilmiştir.

Tüm dosya kapsamı tetkik edildiğinde dosyaya celbedilen resmi senetten görüldüğü üzere davaya konu taşınmazlar, davalı borçlu tarafından davalı eşine ve kardeşlerine devredilmiş olup bilirkişi raporu ile taşınmazların rayiç değerleri toplamı tespit edildiğinde taşınmazların rayiç değerlerinin devir bedellerinin üstünde olduğu, davalılarca devir işlemlerine ilişkin ödeme yapıldığına dair resmi ve kabul edilebilir belge sunulamadığından davacının davasının kabulü ile davaya konu Çorum ili Laçin ilçesi Bağlar mevki Büyüklaçin mahallesi 724 parselde asıl borçlu davalı adına kayıtlı iken 11/11/2011 tarih, 679 yevmiye numaralı işlem ile F.Ş.S. lehine yapılan tasarrufların iptali ile, bu taşınmazlar üzerinde davacıya Çorum 4. İcra Müdürlüğünün eski 2017/4825 Esas sayılı takip yeni Çorum İcra Dairesinin 2018/25095 Esas, 2019/26782 takip sayılı dosyalarındaki alacak ve ferilerinin bu dosyalardaki alacak ve ferileri ile

sınırlı olmak üzere tahsili amacı ile davacıya cebri icra yetkisi tanınmasına, davalı R.E.'a devredilen Çorum İli Laçin İlçesi 724 parselde bulunan bahçe niteliğindeki 1/36 oranındaki taşınmazın miras taksimi sonucu devredildiği anlaşıldığı" gerekçeleri ile;

Davacının Davasının KABULÜ ile,

– Davaya konu Çorum ili Laçin ilçesi Bağlar mevki Büyüklaçin mahallesi 724 parselde asıl borçlu davalı adına kayıtlı iken 11/11/2011 tarih, 679 yevmiye numaralı işlem ile F.Ş.S. lehine yapılan tasarrufların iptali ile, bu taşınmazlar üzerinde davacıya Çorum 4. İcra Müdürlüğünün eski 2017/4825 Esas sayılı takip yeni Çorum İcra Dairesinin 2018/25095 Esas, 2019/26782 takip sayılı dosyalarındaki alacak ve ferilerinin bu dosyalardaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere tahsili amacı ile davacıya cebri icra yetkisi tanınmasına,

– Davacının davalı R.E. aleyhine açtığı davanın HUSUMET NEDENİYLE USULDEN REDDİNE, dair karar verilmiştir.

İSTİNAF SEBEP VE GEREKÇESİ:

Davalılar vekili istinaf başvuru dilekçesinde özetle; yerel mahkemece verilen kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu, icra dosyasının asıl borçlusunun A.S. olduğunu, tasarrufun iptali davası açılabilmesinin için borçlu üzerinde haczi kabil olan bir mal olmaması gerektiğini, halbuki borçlu A.S. adına Çorum İli Laçin İlçesi 672 parsel ve 685 numaralı parsellerin bulunduğunu ve davacı tarafın bu gayrimenkullerin satışını isteyip şayet borcu karşılamamışsa o zaman tasarrufun iptali davası açması gerektiğini, bu nedenle de halen borçlu üzerine kayıtlı gayrimenkullerin satışını istemeden tasarrufun iptali davası açılmasının da usul ve yasaya aykırı olup iş bu davanın bu nedenle de usulden reddinin gerektiğini, tasarrufun iptali davasında devreden bakımından iptale konu bir durum söz konusu olmadığından A.S. bakımından husumetin söz konusu olmadığını, zaten A.S.'ün devrettiği taşınmaz kayıtlarının iptalinin istendiğini, A.S. bakımından husumet bulunmadığını, bu nedenle A.S. bakımından davanın husumet yokluğu nedeniyle reddinin gerektiğini, A.S. tarafından F.Ş.S. ve R.E.'a devredilen Çorum İli Laçin İlçesi 724 parselde bulunan bahçe niteliğindeki 1/36 oranındaki taşınmazın devir tarihi 20.10.2011 olup, A.S.'ün icra takibine uğradığı tarih ise 12.07.2017 olup arada 6 yıl bulunduğunu, A.S. 6 yıl sonra icra takibine uğrayacağını hesap ederek 1/36 gibi cüzzi bir miktarı kaçırmak amacı olduğunu iddia etmek hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, şayet A.S. mal kaçırmak istese idi halen üzerinde kayıtlı ve tam hisseye sahip olduğu Çorum İli Laçin İlçesi 672 parsel ve 685 numaralı parselleri devredeceğini, esasında müvekkilinin A.S. adına kayıtlı ve devrettiği gayrimenkullerin dedesi Eşref Keşlik'ten miras kaldığını, buna ilişkin olarak Çorum 2. Sulh hukuk Mahkemesini 2008/705 E. sayılı veraset ilamı mevcut olduğunu, bu veraset ilamındaki hisseler oranında mirasçılar haricen miras paylaşımı anlaşması yapılarak birbirlerine devir işlemi yapıldığını, kimin nereyi alacağı anlaşılarak birbirlerine pay temliki yapıldığını, müvekkillerinin F. ve R. başka taşınmazda hisselerini A.S.'e, A.S.'te bu hisselere karşılık davaya konu taşınmazdaki hissesini davalılar Ferhat ve Rabiyeye devrettiğini, yapılan devrin mal kaçırmak değil miras taksi olduğunu, buna ilişkin olarak Laçin Tapu Müdürlüğünden E.K. adına kayıtlı ve intikalleri yapılan tüm gayrimenkullerin

tüm geldi ve gittileri getirtildiğinde bu husus açıkça görüleceğini, mahkemece delillerinin toplanmamış, yani Muris E.K.'ten kalan tüm gayrimenkullerin geldisi ve gittileri getirtilerek taraflar arasında birbirlerine hisse temliki yaparak mal paylaşımı olup olmadığının tespit edilmediğini belirterek yerel mahkeme kararının kaldırılması istemi ile istinaf başvurusunda bulunmuştur.

UYUŞMAZLIK KONUSU OLAN HUSUSLAR:

Taraflar arasındaki uyuşmazlık yerel mahkemece verilen kararda, dava konusu olaya uygulanması gereken usul ve yasa hükümlerine herhangi bir aykırılık, eksik inceleme ve/veya yanılgılı değerlendirme bulunup bulunmadığı noktalarında toplanmaktadır.

DELİLLER: Yapılan yargılama, toplanan deliller ve tüm dosya kapsamı,

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Çorum 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2022/167 esas 2023/133 karar sayılı kararına karşı, davalılar vekili tarafından istinaf kanun yoluna başvuru üzerine, dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde; İddia ve savunmaya mahkemece toplanıp değerlendirilen deliller ile duruşma tutanaklarına yansıyan bilgi ve belgelere göre; İstinaf incelemesine konu ve esas teşkil eden eldeki dava; tasarrufun iptali (İİK 277 ve devamı) istemine ilişkindir.

İlk derece mahkemesince yapılıp bitirilen yargılama sonucunda davanın kısmen kabul kısmen reddine karar verilmiş, karara karşı davalılar vekili tarafından süresinde istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

6100 sayılı HMK'nun 355. maddesi uyarınca inceleme, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılır, kamu düzenine aykırılık olup olmadığı ise re'sen gözetilir; Yine; HMK'nun 357. maddesine göre de "İlk derece mahkemesinde ileri sürülmeyen iddia ve savunma istinafta dinlenemez ve istinafta yeni delillere dayanılamaz."

ÖNCELİKLE;

Davacı alacaklı tarafından davalı borçlu ve 3. Kişi davalılar hakkında 1258, 1252 ve 724 parsel sayılı taşınmazlardaki tasarruf işlemlerine ilişkin olarak TBK 19 maddesine dayalı olarak tasarrufun iptali istemli eldeki davanın açıldığı, yapılan yargılamada yerel mahkemece 25/10/2022 tarihli celse 5 nolu ara kararı ile davalı borçlu tarafından davalı 3. kişi F.Ş. arasındaki 724 parsele yönelik tasarruf işleminin iptali davasının eldeki dava dosyası üzerinde yürütülmesine davalı borçlunun 1258 ve 1252 parsellerdeki diğer davalılar hakkındaki tasarrufun iptali isteminin ise eldeki davadan tefrikine karar verildiği, bu durumda eldeki dava dosyasında inceleme konusunun, çekişme konusu 724 parsele yönelik davalı borçlu A.S. ile davalı 3. Kişi F.Ş.S. arasındaki tasarruf işlemi teşkil etmesine karşın yerel mahkemece tefrik edilen 3 kişi davalıların karar başlığında gösterilmesi ve adı geçenler hakkında da eldeki davada hüküm tesisi isabetsizdir.

KABULE GÖRE DE;

Karar gerekçesinde belirtilen "... davalı R.E.'a devredilen Çorum İli Laçin İlçesi 724 parselde bulunan bahçe niteliğindeki 1/36 oranındaki taşınmazın.... " açıklamasının dava dosyası içeriği ile bir bağlantısı kurulamamıştır.

YİNE; hükümde belirtilen Çorum İcra Müdürlüğünün 2019/26782 takip sayılı icra dosyası ile dava dosyası içeriği arasında bir bağlantı kurulamamıştır.

Hukuk Muhakemeleri Kanununun 297'nci maddesine uygun olarak tarafların hak ve yükümlülüklerini açıkça gösteren kısa karar ile daha sonra yazılan gerekçeli kararında buna uygun olarak düzenlenmesi gereklidir. Kararın hüküm fıkrası ile gerekçesi birbirine sıkı sıkıya bağlı olup, aralarında çelişki bulunmaması gerekir. Hükümlerin çelişkiden uzak ve infaza elverişli olması kamu düzeniyle ilgili olup, hükmü temyiz etmeyen yönünden de sonuç doğurması gerekeceği de gözetilerek, gerçeğe ve hukuka uygun bir karar verilmesi gerekir.(10/04/1992 gün ve 7/4 sayılı içtihadı birleştirme kararı) Nitekim aynı ilkeler Hukuk Genel Kurulunun 2011/21– 23 E. 268 K., 2012/6– 97 E. 203 K., 2012/10– 149 E. 291 K. sayılı kararlarında da benimsenmiştir.

Hükmün sonuç kısmında, gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, taleplerden her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların, sıra numarası altında; açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gereklidir. Yerel mahkemece anılan ilke ve kurala aykırı şekilde gerekçe ve hüküm tesisi usul ve yasaya aykırıdır.

AYRICA; Tefrik sonrası eldeki asıl dava dosyasında çekişme konusu 724 parsele yönelik davalı borçlu A.S. ile davalı 3. kişi F.Ş.S. arasındaki tasarruf işlemine dair resmi senet dosya içerisine getirtilmemiş, dosya içerisindeki senet dava dışı A. G. tarafından davalı 3. kişi F.Ş.S. arasındaki hisse devrine ilişkin olup dava konusu da değildir.

Bu durumda eldeki davada dava konusu olan 724 parsel sayılı taşınmazda, tüm tedavülleri gösterir tapu kütüğünün onaylı sureti ile davalı borçlu A.S. tarafından yapılan devir yada devirlere ilişkin resmi senetler getirtilmeden eksik inceleme, hatalı taraf teşkili ve çelişkili gerekçe ve hüküm tesisi suretiyle sonuca gidilmesi USUL VE YASAYA AÇIKÇA AYKIRIDIR.

Açıklanan nedenlerle davalılar vekilinin istinaf başvurusunun HMK 353– 1– a– 4– 6 maddesi uyarınca kabulü ile yerel mahkeme kararının kaldırılması gerekmiş aşağıdaki gibi hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda izah edildiği üzere;

1– Davalılar vekili istinaf başvurusunun, HMK'nun 353/1– a– 4– 6 maddeleri gereğince KABULÜNE,

2– Çorum 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/03/2023 ve 2022/167 esas 2023/133 karar sayılı kararının KALDIRILMASINA,

3– Davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren Çorum 1.Asliye Hukuk Mahkemesi'ne GÖNDERİLMESİNE,

4– Davalılar tarafından yatırılan istinaf karar harcının talep halinde ilgilisine ilk derece mahkemesinde iadesine,

5– İstinaf yargılaması sırasında duruşma açılmadığından istinaf kanun yoluna başvuran yararına vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

6– İstinaf aşamasında yapılan yargılama giderinin İlk Derece Mahkemesinde verilecek yeni kararda dikkate alınmasına,

Dair, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunun 353/1– a ve 362/1– g maddesi uyarınca dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda kesin olmak üzere oy birliğiyle karar verildi.24/10/2023

SAMSUN BAM. 1. HD. 24.10.2023 T. E: 2023/2659, K: 2023/2796 (www.e–uyar.com)

240) Davadaki uyuşmazlığın, muvazaanın bulunup bulunmadığı noktasında toplandığı, bilindiği üzere, muvazaanın, kısaca irade ve beyan arasında bilerek yaratılan uyumsuzluk şeklinde tanımlanabileceği, muvazaada taraflar üçüncü kişileri aldatmak amacıyla gerçek iradelerine uymayan, aralarında hüküm ve sonuç doğurmayan bir görünüş yaratmak için anlaşarak bazan aslında bir sözleşme yapma iradesi taşımadıkları halde görünüşte bir sözleşme yapmakta (mutlak muvazaa) oldukları veya gerçek iradelerine uygun olarak yaptıkları sözleşmeyi iradelerine uymayan görünüşteki bir sözleşme ile gizlemekte (nisbi muvazaa) oldukları, yanlar, ister salt bir görünüş yaratmak için, ister başka bir sözleşmeyi gizlemek amacıyla, sözleşme yapsınlar görünüşteki sözleşme gerçek iradelerine uymadığından, tabandaki sözleşmede tapulu taşınmazlarda şekil koşullarını taşımadığından geçersiz olduğu, her ne kadar, muvazaayı düzenleyen Türk Borçlar Kanununun 19.maddesinde ve öteki kanun hükümlerinde muvazaalı sözleşmelerin hüküm ve sonuçları hakkında bir açıklık bulunmamakta ise de; taraflar arasında alacak ve borç ilişkisi doğurmayacağı, muvazaanın varlığının hiçbir süreye bağlı olmaksızın her zaman ileri sürülebileceği, mahkemece kendiliğinden (resen) göz önünde bulundurulması gerektiği, belirli bir sürenin geçmesi, sebebin ortadan kalkması veya ilgililerin olur (icazet) vermesi ile geçerli hale gelmiyeceği, uygulamada ve bilimsel görüşlerde ortaklaşa kabul edilmekte olduğu, öte yandan, muvazaanın varlığını iddia eden taraf Medeni Kanunun 6. maddesi gereğince bu iddiasını isbat etmek zorunda olduğu, BK'nun 19.maddesine dayalı davalarda işlemin iptali için sadece üçüncü kişinin değil aynı zamanda dördüncü kişi var ise ona yapılan işleminde muvazaalı olduğunun ispatlanması gerektiği, yine tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerektiği–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

Konya 8. Asliye Hukuk Mahkemesi 2021/131 Esas 2022/368 Karar sayılı gerekçeli kararında özetle; "Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; Davalının alacaklılardan mal kaçırma amacıyla taşınmazları davalılardan yakın akrabası (öz kardeşi) olan A.P. devrettiği, davalı A.P. davalı borçlunun kardeşi olması nedeniyle hukuki durumunu bilmesi gereken kişilerden olduğu, taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında fahiş derecede fark olduğu, davalı taraf savunmasında babadan kalma evin paylaştırıldığını belirtmiş ise de, davalıların babasının 2010 yılında vefat ettiği paylaşım içi 8 yıl beklenildiği, senet tanziminden kısa bir süre sonra vade tarihi gelmeden taşınmazın devredildiği, bu suretle davalı borçlunun alacaklılardan mal kaçırma amacıyla iş bu taşınmaz hissesini devrettiği anlaşıldığından davanın kabulüne karar vermek gerekmiş ve;

Davanın KABULÜ İLE; Konya İli, Meram İlçesi, Abdülaziz Mahallesi, 435 Ada, 20 Parsel, 2. Kat, 7 Nolu Bağımsız Bölüme yönelik davalılar A.İ.K. ile A.P. arasındaki 11/10/2018 tarihli taşınmaz satışına dair TASARRUFUN İPTALİ ile, davacı tarafa Konya 9. İcra Müdürlüğünün 2019/2414 Esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileri geçmemek üzere cebri icra yetkisi verilmesine" şeklinde hüküm kurulmuştur.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davalı A.P. vekili sunmuş olduğu istinaf dilekçesinde özetle; verilen kararın haksız, yersiz ve hukuki mesnetten uzak ve iptalinin gerektiğini, davacının borçlusu diğer davalı A.İ.K. müvekkilenin kardeşi olduğunu, annelerinin sağ olup babalarının 2010 yılında vefat ettiğini, babadan mirasçılara iki adet ev kaldığını, Konya İli, Karatay İlçesi, Çelebi Mahallesi, 22650 Ada, 1 Parsel, B Blok, 1. Kat, 7 Nolu daire de müvekkilenin ve diğer davalının annelerinin olduğunu, bir süre sonra anne kendisine ait olan evi diğer davalı A.İ.'a devrettiğini, müvekkilenin buna tepki verdiğini ve yıllardır paylaşımını talep etmediği baba mallarının tasfiyesini istediğini, diğer davalı A.İ.'ın oturduğu ev olan 8 no lu daireyi istediğini, müvekkileye de davaya konu evin kaldığını, bu iki dairenin mirasçılar arasında paylaşıldığını anne de her iki evdeki hakkından feragat ederek çocukların birer ev almasını sağladığını, diğer davalı A.İ. kendisine verilen Konya İli, Karatay İlçesi, Çelebi Mahallesi, 22650 Ada, 1 Parsel, B Blok, 1. Kat, 8 Nolu daireyi daha sonra eşine devrettiğini, eğer muris baba A.K. dan kalan gayrı menkuller tapulardan sorulsaydı ve de kimlere devredildiği araştırılsaydı dediklerinin gerçekliğinin ortaya çıkacağını, ancak bunlar araştırılmadığı için müvekkilenin haksız şekilde dava aleyhine neticelendiğini, her ne kadar ortada satış olsa da aslında gerçek bir satışın söz konusu olmadığını, tüm bu nedenlerle Konya 8. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2021/131 E, 2022/368 K sayılı kararının kaldırılarak açılan davanın reddine, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin karşı tarafa tahmiline karar verilmesini talep ve beyan etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ ve GEREKÇE:

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 341 ve devamı maddeleri uyarınca ve özellikle istinaf incelemesinin kapsamının öngörüldüğü 355. maddeye göre re'sen gözetilecek kamu düzenine aykırılık halleri dışında istinaf incelemesi istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılır.

Dava BK'nun 19.maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı işlemin iptaline ilişkindir.

Mahkemece verilen kabul kararı davalı tarafından istinaf edilmiştir. Davadaki uyuşmazlık, muvazaanın bulunup bulunmadığı noktasında toplanmaktadır.

Bilindiği üzere, muvazaa, kısaca irade ve beyan arasında bilerek yaratılan uyumsuzluk şeklinde tanımlanabilir. Muvazaada taraflar üçüncü kişileri aldatmak amacıyla gerçek iradelerine uymayan, aralarında hüküm ve sonuç doğurmayan bir görünüş yaratmak için anlaşarak bazan aslında bir sözleşme yapma iradesi taşımadıkları halde görünüşte bir sözleşme yapmaktadırlar (mutlak muvazaa). Veya gerçek iradelerine uygun olarak yaptıkları sözleşmeyi iradelerine uymayan görünüşteki bir sözleşme ile

gizlemektedirler (nisbi muvazaa). Yanlar, ister salt bir görünüş yaratmak için, ister başka bir sözleşmeyi gizlemek amacıyla, sözleşme yapsınlar görünüşteki sözleşme gerçek iradelerine uymadığından, tabandaki sözleşmede tapulu taşınmazlarda şekil koşullarını taşımadığından geçersizdir. Her nekadar, muvazaayı düzenleyen Türk Borçlar Kanununun 19.maddesinde ve öteki kanun hükümlerinde muvazaalı sözleşmelerin hüküm ve sonuçları hakkında bir açıklık bulunmamakta ise de; taraflar arasında alacak ve borç ilişkisi doğurmayacağı, muvazaanın varlığının hiçbir süreye bağlı olmaksızın her zaman ileri sürülebileceği, mahkemece kendiliğinden (resen) göz önünde bulundurulması gerektiği, belirli bir sürenin geçmesi, sebebin ortadan kalkması veya ilgililerin olur (icazet) vermesi ile geçerli hale gelmiyeceği, uygulamada ve bilimsel görüşlerde ortaklaşa kabul edilmektedir.

Öte yandan, muvazaanın varlığını iddia eden taraf Medeni Kanunun 6. maddesi gereğince bu iddiasını isbat etmek zorundadır. BK'nun 19.maddesine dayalı davalarda işlemin iptali için sadece üçüncü kişinin değil aynı zamanda dördüncü kişi var ise ona yapılan işleminde muvazaalı olduğunun ispatlanması gerekmektedir.

Yine Tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekir.

Tüm bu anlatılanlar kapsamında somut olayda; icra dosyası, toplanan tüm deliller ve taraf beyan ve dilekçeleri hep birlikte incelenip değerlendirildiğinde; dava konusu taşınmazın evvelinin davalıların babalarına ait olup miras yoluyla davalılara ve dava dışı mirasçı Fatma'ya elbirliği mülkiyet halinde kaldığı, elbirliği mülkiyet iken davalı borçlu ile diğer hissedar dava dışı mirasçının hisselerini davalı Ayten'e devretmiş oldukları, davalı Ayten'in savunmalarında belirttiği gibi taşınmazın babalarına ait miras malı niteliğinde olup yapılan devrin miras taksimi niteliği taşıdığının anlaşıldığı, zira dava konusu taşınmazın elbirliği mülkiyeti olup davalı borçlunun sadece kendisine ait mirastan gelen 3/8 payını davalı Ayten'e devretmiş, diğer dava dışı mirasçının da hissesini devretmiş olduğu, bu haliyle ortada gerçek bir satımın değil miras paylaşımının bulunduğu görülmekle, muvazaa şartlarının oluşmadığından, davanın reddine karar verilmesi gerekirken, davalının savunmaları ve tapu kayıt, satış akit tablosu içeriği gözetilip incelenmeden yazılı nedenlerle verilen kabul kararında isabet bulunmadığından, davalı Ayten'in istinaf talebinin kabulü ile kararın kaldırılarak davanın reddi yönünde yeniden hüküm tesisi gerekmiştir.

H Ü K Ü M : Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

Davalı Ayten Pekduyurucu vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜ ile; ilk derece mahkemesi kararın KALDIRILMASINA,

HMK.nın 353/1– b– 2.maddesi gereğince YENİDEN ESAS HAKKINDA HÜKÜM KURULMASINA,

1– Davacının davasının REDDİNE,

İlk Derece Yargılaması Yönünden;

2– Alınması gereken 269,85 TL harcın peşin ve tamamlama harcı olarak alınan toplam 591,75 TL harçtan mahsubu ile fazla 321,90 TL harcın karar kesinleştiğinde ve talep halinde davacıya iadesine,

3– Davacı tarafından yapılan yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına,

4– Davalılar tarafından yapılan yargılama gideri olmadığından bu hususta karar verilmesine yer olmadığına,

5– Davalı A.P. kendisini vekille temsil ettirdiği anlaşıldığından davalı yararına yürürlükteki AAÜT hükümleri uyarınca belirlenen ve takdir edilen 17.900 TL ücreti vekaletin davacıdan tahsili ile bu davalıya ödenmesine,

6– Artan gider avansının karar kesinleştiğinde davacıya iadesine,

İstinaf Yargılaması Yönünden;

7– İstinaf başvurma harcı dışında, istinaf peşin harcı olarak alınan istinaf karar harcının talep halinde davalı A.P. iadesine,

8– Davalı A.P. tarafından yapılan 220,70 TL istinaf başvuru giderinin davacıdan tahsili ile bu davalıya ödenmesine,

9– İstinaf aşamasında davacı tarafından yapılan yargılama giderlerinin kendi üzerinde bırakılmasına,

10– İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

11– HMK'nun 359/3. fıkra gereği kararın tebliği ile 302/5. fıkrası gereği harç tahsil müzekkeresi yazılması ve tebliğ işlemlerinin İLK DERECE MAHKEMESİ tarafından yapılmasına,

Dair, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 362. maddesi gereğince; (238.730,00) Türk Lirasını geçmeyen davalara ilişkin kararlar hakkında temyiz yoluna başvurulamayacağından miktar itibari ile KESİN olmak üzere dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda oy birliği ile karar verildi.11/10/2023

KONYA BAM. 3. HD. 11/10/2023 T. E: 2023/1196, K: 2023/2033 (www.e–uyar.com)

241) İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın; borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğu–Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiği–Davalılar arasında tanışıklık ya da akrabalık bulunduğunun ve alacaklıyı zarara uğratma kastının davacı tarafça ispatlanamadığı görülmekle davacı vekilinin istinaf talebinin yerinde olmadığının anlaşıldığı–

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

HMK'nun 355. maddesi uyarınca istinaf dilekçesinde belirtilen nedenler ile kamu düzenine aykırılık bulunup bulunmadığı gözetilerek ve HMK'nun 353/(1), b, 2 maddesi gereğince yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmaması nedeniyle duruşmasız olarak yapılan inceleme sonunda;

Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Mahkemece, davanın kısmen kabulüne karar verilmiş; hüküm, davanın tam kabulüne karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle davacı vekili tarafından istinaf kanun yoluna taşınmıştır.

İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK'nun 277 md.) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise, İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle, İİK'nun 278. maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi v.s. araştırılmalıdır. Keza, İİK'nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan, İİK'nun 279. maddesinde de iptal

nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK.md.283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

Somut olayda;

Öncelikle; dava konusu tasarruflardan İzmir İli, Balçova İlçesi, Balçova Mahallesi 215 ada 31 parsel sayılı bodrum kat 1 nolu bağımsız bölüm açısından davanın kabulüne dair karar açısından istinaf talebi bulunmadığı anlaşılmış, davacı vekilinin talebi doğrultusunda dosyanın esasının incelenmesine geçilmiştir. Davacı … Bankası A.Ş ile davalı U.Ö. arasında 13/10/2015 tarihinde genel kredi sözleşmesi imzalandığı, kredi borcunun ödenmemesi üzerine işbu davalı hakkında toplam 63.384,47 TL alacağın tahsili amacıyla İzmir 20. İcra Müdürlüğü'nün 2017/13154 Esas sayılı dosyası üzerinden icra takibi yapıldığı, takibin itiraz edilmeksizin kesinleştiği, davalının adreslerinde yapılan 18/10/2017 tarihli iki ayrı hacizde mal varlığına rastlanmadığının ve davalının adresleri terk ettiğinin tutanak altına alındığı, dosya kapsamında borca yeter mal varlığına rastlanılmadığı, bu şekilde aciz halinin gerçekleştiği görülmüştür.

Dosyaya kazandırılan davaya konu taşınmazlardan İzmir İli, Urla İlçesi, Sıra Mahallesi 832 ada 130 parselde kayıtlı taşınmazın tapu kayıtlarının ve el değiştirmelere ilişkin resmi senetlerin incelenmesinde, dava konusu taşınmazın davalılardan N. C.'ın annesi M.K. adına tescilli taşınmaz iken 22/06/2009 tarihli tescil istem belgesine göre muris M.'in 30/10/2008 tarihinde vefatı ve eşi H.N.K.'ın da kendisinden önce 13/10/2001 tarihinde vefat etmesi nedeniyle aralarında davalı N. C.'ın da bulunduğu çocukları (mirasçıları) N.K., U.K. ve N.D.'e intikal ettiği, 23/06/2009 tarihli tescil istem belgesi ile bu kez İzmir 18. Noterliği'nin 18/11/2008 tarihli miras taksim sözleşmesi çerçevesinde 130 parselin tamamının mirasçılardan N.K. adına tescil edildiği, 03/04/2013 tarihinde 130 parselin miras taksimi yoluyla maliki olan N.K.'ın taşınmazı davalı N.C. satış yoluyla devrettiği, davalı N.C. taşınmazı 30/06/2015 tarihinde A.S. satış yoluyla, 03/07/2015 tarihinde A.S. taşınmazı satış yoluyla davalı borçlu U.Ö., U.Ö. tarafından da 15/02/2016 tarihinde taşınmazın 1/2 payı davalı N.C., 1/2 payı S.C. ait olmak üzere bu davalılara devredildiği anlaşılmış, uzman bilirkişilerden alınan raporlara göre İzmir İli, Urla İlçesinde yer alan davaya konu 832 ada 130 parsel sayılı taşınmazın 15/02/2016 tarihi itibariyle rayiç değeri arsası 323.000,00 TL, binası (%80 seviyeye göre) 135.200,00 TL olmak üzere toplam 458.200,00 TL olabileceği tespit edilmiştir.

Tüm dosya kapsamına göre;

Davaya konu Urla İlçesi 832 ada 130 parsel sayılı taşınmazın, davalı– asıl borçlu U.Ö. mülkiyeti altına geçmeden çok önce davalı N.C. annesinden miras yoluyla ve

miras taksim sözleşmesi çerçevesinde davalı N.C.'ın kardeşine intikal ettiği, davalı N.C. tarafından ise kardeşinden satın alındığı, işbu satın almadan sonra Urla Belediye Başkanlığı'ndan celbedilen belgelere göre üzerine ev yapılmak üzere projeler hazırlandığı, 14/01/2014 tarihinde ve 05/08/2015 tarihinde yapı ruhsatı alındığı, taşınmazın davalı N.C. tarafından davalı borçlu U.Ö. ortağı olan A.S. bina inşaatı yapılması amacıyla devredildiği ve yine bu amaçla 3 gün sonra davalı U.Ö.'ye devir yapıldığı, davalı N. ve S.C. 15/02/2016 tarihinde T.C. Ziraat Bankası Urla Şubesi'nden konut kredisi çekildiği ve bu bankadan gelen yazı cevabına göre taksitlerin bu davalılar tarafından ödendiği, 16/02/2016 tarihinde ise davalı S.C. tarafından davalı borçlu U.Ö. hesabına 137.983,00 TL tutarında para gönderildiği, davalılar arasında tanışıklık ya da akrabalık bulunduğunun ve alacaklıyı zarara uğratma kastının davacı tarafça ispatlanamadığı görülmekle davacı vekilinin istinaf talebinin yerinde olmadığı anlaşılmıştır.

Bu nedenlerle; istinaf sebebi olarak ileri sürülen hususların yerinde olmadığı anlaşıldığından, HMK'nun 353/1– b– 1 maddesi gereğince, istinaf talebinin esastan reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm oluşturulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçelerle;

1– İzmir 8. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 08/12/2022 tarih ve 2017/584 E. 2022/433 K. sayılı kararına yönelik davacı vekilinin istinaf başvurusunun, HMK'nun 353/1– b– 1 maddesi gereğince esastan REDDİNE,

2– Davacının istinaf başvurusu nedeniyle peşin alınan istinaf harcının karar harcı olarak mahsubu ile bakiye mahsubu ile bakiye 89,90 TL istinaf karar harcının, davacıdan alınarak Hazineye gelir kaydına,

3– İstinaf incelemesinde duruşma açılmadığından, vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

4– İstinaf kararının niteliği gereği yapılan istinaf yargılama giderlerinin yapan taraf üzerinde bırakılmasına,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, icra takibine konu borç miktarı üzerinden, 6100 sayılı HMK'nun 362/1– a maddesi uyarınca kesin olmak üzere, oy birliğiyle karar verildi. 04/10/2023

İZMİR BAM. 5. HD. 04.10.2023 T. E: 2023/2365, K: 2023/3006 (www.e–uyar.com)

242) Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiği–Bu ön koşulların bulunması halinde ise, İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerektiği–Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebileceği–Aynı yasanın 282. maddesi gereğince, iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılabileceği, ayrıca, kötüniyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabileceği–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesince yapılan yargılama sonucunda; "1– Davacı vekilinin davasının KABULÜ ile, Adana ili, Çukurova ilçesi, Karalar Bucağı Mah, 7365 ada 4 parsel 1. Zemin 4. Normal katlı Kargir Apartmanın 1. Kat 8 nolu bağımsız bölümünün davalı– borçlu Abdulhadi İl adına kayıtlı olan 1/2 hissesinin 27/10/2015 tarih ve 26000 yevmiye sayılı işlemle satışına yönelik

TASARRUFUN İPTALİNE, davacıya İzmir 10 İcra Müdürlüğünün 2019/13615 esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere CEBRİ İCRA YETKİSİ VERİLMESİNE," şeklinde karar verildiği görülmüştür.

İSTİNAF NEDENLERİ: Davalı S. İl vekili istinaf dilekçesinde özetle; talimat dosyası ile alınan bilirkişi raporuna karşı itirazlarının ilk derece mahkemesince dikkate alınmadığını, taşınmaz satışlarında tapudaki bedelin düşük gösterilmesinin yaygın bir uygulama olduğunu, bilirkişi raporuna itiraz dilekçesinde benzer taşınmazların satış tarihinde tapudaki satış değerleri ile karşılaştırmak sureti ile rapor alınması talep edilmiş olmasına rağmen bu yönde bir karar verilmemiş olmasının hukuka aykırı olduğunu, eksik inceleme ile karar verildiğini, dava konusu tasarruf işlemi alacaklıya zarar vermek maksadı ile değil intikal sonrası miras taksiminin yapılması amacıyla gerçekleştirildiğini, müvekkilinin eylemlerinde kötü niyetli olmadığını, işlemin gerçek bir satış işlemi olduğunu, İİK'nun 279/1 ve 278/2. maddesinde belirtilen bir ve iki yıllık süreler içerisinde dava açılmamış ve cevap dilekçelerinde belirtmişseler de ilk derece mahkemesince değerlendirilmediğini belirterek, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılması istemiyle istinaf talebinde bulunulmuştur.

– Davacı ve davalı Abdulhadi İl'in, istinaf başvurusu bulunmamaktadır.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Dava, İİK.'nın 277 ve devamı maddelerine göre tasarrufun iptali ve cebri icra yetkisi verilmesi istemine ilişkindir.

Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiş; hüküm, davalı Serkan İl vekili tarafından istinaf kanun yoluna taşınmıştır.

İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK'nun 277 md.) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise, İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle, İİK'nun 278. maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi v.s. araştırılmalıdır. Keza, İİK'nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan, İİK'nun 279. maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK.md.283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

Aynı yasanın 282. maddesi gereğince, iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır. Ayrıca, kötüniyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabilir.

4. kişi hakkında iptal kararı verilebilmesi için onun, İİK'nun 280/1 maddesi kapsamında kötü niyetli olduğunun, yani borçlunun durumunu ve amacının bilerek tasarrufta bulunduğunun davacı tarafından ispatlanması gereklidir.

Somut olayda; alacağını davacı şirkete temlik eden dava dışı İşbankası A.Ş ile davalı A. arasında, genel kredi sözleşmesi düzenlendiği, sözleşmeden kaynaklanan borcun ödenmemesi üzerine, dava dışı banka tarafından, davalı A. hakkında, İzmir 10.

İcra Müdürlüğü'nün 2019/13615 (eski 2009/5995, 2010/11717) Esas sayılı takip dosyası üzerinden, toplam 45.200,73– TL bedelli takip yapıldığı görülmüştür.

Dosyada yapılan araştırmada, davalı borçlu A.'in, kayden hissedarı bulunduğu; Adana İli, Çukurova İlçesi, Karalarbucağı Mahallesi, 7365 ada, 4 parsel, 1. kat, 8 nolu "mesken" vasfındaki bağımsız bölümde bulunan (1/2) payını, 27/10/2015 tarih ve 26000 yevmiye sayılı resmi senet ile, 26.100,00– TL bedelle, diğer davalı Serkan İl'e sattığı belirlenmiştir.

24/01/2022 tarihli bilirkişi raporuna göre, tasarrufa konu 7365 ada, 4 parsel, 1. kat, 8 nolu "mesken" vasfındaki bağımsız bölümün, tasarruf tarihi itibariyle, 140.000,00– TL; tasarrufa konu (1/2) payın ise, 70.000,00– TL rayiç değerinde olduğu, böylece, tasarrufa konu payın tapuda gösterilen satış bedeli ile, rayiç değeri arasında mislini aşan farkın bulunduğu tespit edilmiştir.

Davalı borçlu A. hakkında icra takip dosyasındaki mal varlığı araştırması, borçlunun adresinde yapılan hacze ilişkin tutulan, 29/11/2019 tarihli haciz tutanağı dikkate alındığında, davalı borçlunun aciz halinin gerçekleştiği anlaşılmıştır.

Davacının borçludaki alacağının, genel kredi sözleşmesinden dolayı gerçek olduğu, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleştiği, iptali istenen tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığı, borçlunun aciz halinin bulunduğu, tasarruf tarihi olan, 27/10/2015 tarihinden itibaren de, 5 yıllık hak düşürücü süre dolmadan, eldeki davanın 20/02/2020 tarihinde açılmış olduğu belirlenmiştir.

Dosya arasında mevcut aile nüfus kayıt tablosuna göre de, davalı borçlu A. ile davalı 3. kişi S.'in kardeş oldukları saptanmıştır.

Davaya konu taşınmazdaki tasarrufa konu (1/2) payın, tapuda gösterilen satış bedeli (26.100,00– TL) ile, bilirkişi tarafından saptanan rayiç değeri (70.000,00– TL) arasında önemli oransızlık bulunması nedeni ile, İİK'nun 278/3– 2 maddesi gereğince tasarrufun iptale tabi olduğu; yine davalı borçlu A. ile, davalı 3. kişi S.'in kardeş olması nedeniyle de, davalıların birbirlerini tasarruf tarihi öncesinden tanıdıkları, İİK'nun 280/1. maddesine göre de, davalı 3. kişi S.'in, borçlunun mali durumunu ve alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastıyla hareket ettiğini bilen veya bilebilecek kişilerden olması nedeniyle, davalılar arasında yapılan tasarruf iptale tabidir. Dolayısıyla, ilk derece mahkemesince, davalılar arasındaki davaya konu taşınmazdaki (1/2) paya ilişkin tasarrufun iptaline karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik görülmemiştir.

Bu nedenlerle; davalı S. vekilinin istinaf sebeplerinin yerinde olmadığı anlaşıldığından, HMK'nun 353/1– b– 1 maddesi gereğince, istinaf talebinin esastan reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm oluşturulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçelerle;

1– Davalı Serkan İl vekilinin, İzmir 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 15/06/2022 tarih ve 2020/100 Esas, 2022/221 Karar sayılı kararına yönelik istinaf başvurusunun, HMK'nun 353/1– b– 1 maddesi gereğince esastan REDDİNE,

2– Davalı S.'in istinaf başvurusu nedeniyle, daha düşük değerde olan takibe konu olacak miktarı üzerinden alınması gereken, 3.087,66– TL nispi istinaf karar harcından, peşin alınan, (80,70– TL maktu istinaf karar harcı + 365,05– TL nispi istinaf karar harcı)= 445,75– TL harcın mahsubu ile, kalan 2.641,90– TL nispi istinaf karar harcının, davalı Serkan İl'den tahsili ile hazineye gelir kaydına,

3– Davalı S.'in istinaf kanun yoluna başvurusu nedeniyle yaptığı istinaf yargılama giderlerinin, anılan davalının istinaf başvurusu hakkında verilen kararın mahiyeti gereği, kendi üzerinde bırakılmasına,

5– İstinaf incelemesinde duruşma açılmadığından, vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, harca esas miktar itibariyle, 6100 sayılı HMK'nun 362/1– a maddesi uyarınca, kesin olmak üzere, oy birliğiyle karar verildi.03/10/2023

İZMİR BAM. 5. HD. 03/10/2023 T. E: 2022/3232, K: 2023/2953 (www.e–uyar.com)

243) Dördüncü ve beşinci kişi yönünden ivazlar arasındaki fahiş fark davanın kabulü için yeterli olmayıp kötü niyetlerinin ispatlanmış olması gerekeceği; bunun dışında taşınmazın birbirine yakın tarihlerde devredilmesi de davalıların kötü niyetli olduğunu göstermeyeceğinden, bu davalıların davalı borçlunun mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilen ya da bilmesi gereken kişilerden olduğu ispatlanamadığından davanın dördüncü ve beşinci kişi konumundaki davalılar yönünden reddi ile İİK'nun 283. maddesi gereğince davalı üçüncü kişinin taşınmazı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında tazminatla (davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere) sorumlu tutulması gerekeceği –Sözleşmede rayiç bedelinden daha düşük bedel ile gösterilen satışların tek başına muvazaalı olduğunu göstermeyeceği –Davalı 4. ve 5. kişiler bakımından; taşınmazın tasarruf tarihindeki gerçek değeri ile tapudaki satış bedelleri arasında fark olduğu, taşınmazın kısa aralıklarla yaklaşık üç aylık bir zaman diliminde 3 defa el değiştirdiği gerekçesiyle tasarrufun İİK 280/1. madde gereğince iptale tabi olduğu sonucuna varılarak dava kabul edilmişse de varılan sonuç dosya kapsamına ve mevcut delil durumuna uygun düşmediği–

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacı tarafından davalılardan Ö.A.' dan olan alacağı için Bakırköy 12. İcra Müdürlüğü'nün 2017/9912 sayılı dosyasında takip başlatıldığını, borçlunun evine haciz uygulaması için gidildiğini ve borçlunun evinde haczi kabil malı bulunamadığını, ancak dava konusu taşınmazını alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla davalı F.B.' ye devrettiğini, onun tarafından ise davalı S. B.'ye, S. tarafından da davalı V.D.' ye devredildiğini, davalılar arasındaki bu alım satım akitlerinin muvazaalı olduğunu belirterek, taraflar arasındaki tasarrufun iptalini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Ö. A. vekili cevap dilekçesinde; davalının davaya konu gayrimenkulü borçları sebebi ile elden çıkarttığını ve satışlardan bilgi sahibi olmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

2. Davalı F. B.vekili cevap dilekçesinde; dava şartlarının mevcut olmadığını, alacaklı ve davalı Ö. A. arasında gerçek bir alacak ilişkisinin mevcut olmadığını, diğer davalılarla arasında herhangi bir ilişki bulunmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

3. Davalı S. B. vekili cevap dilekçesinde; davalının dosyada adı geçen şahısları tanımadığını, bahse konu satışların hangi şartlarda yapıldığının taraflarınca bilinmediğini, davacının zorlama bir biçimde borçlu ile olan alacak verecek ilişkisini davalıya yansıtmasının haksız ve hukuka aykırı olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

4. Davalı V. D.vekili cevap dilekçesinde; davalının iyi niyetli 3. şahıs olduğunu, tarafların hiçbirini tanımadığını, hiçbir yerde kaydı bulunmayan borç ilişkisinden davalının haberinin olmasının imkansız olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davalılar arasında bir akrabalık veya tanışıklık olduğunun ispatlanamadığı, kısa sürelerle yapılan satışın veya resmi sözleşmede rayiç bedelinden daha düşük bedelle gösterilen satışların tek başına muvazaalı olduğunu göstermeyeceği, tüm devirlerin yaklaşık 4 aylık sürede gerçekleşmiş olup, sürenin çok sık olduğunun da düşünülemeyeceği, satış bedelinin ödenmesi ile ilgili olarak bir takım dekontların da ibraz edildiği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı vekili istinaf dilekçesinde; gerekçeli kararın çelişkiler içerdiğini, tasarrufun iptali davasının kabulü için takip tarihinin değil borcun muacceliyet tarihinin dikkate alınması gerektiğini, senet alacağı muaccel hale geldikten sonra dava konusu taşınmazın hızla elden çıkarıldığını, kambiyo takibinin dolayısıyla davacının alacağının kesinleştiğini, iptali istenen tasarrufların tarihlerinin dikkat çekici derecede birbirine yakın olduğunu, taşınmaz satış değerlerinin gerçek değerinden düşük olduğunu, bir taşınmazın satış işlemlerinin 3 ay içerisinde 3 kez olmasının da olağandışı olduğunu, mahkeme kararında satışların ticari amaçlarla gerçekleştirildiği belirtilmiş ise de bu hususun delillerle sabitlenmediğini ve taşınmazın şirketlerin üzerine alınıp satılmadığını, davalıların da ticari iş kapsamında ve yatırım amaçlı bu tasarrufların yapıldığını ispatlayamadıklarını, davalı S. B.'nin borçlunun yeğeni olduğunu belirterek yerel mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; taşınmazın 24.02.2017 tarihinde tapudaki devir bedeli ile gerçek değeri arasında 77 kat fark bulunduğu, tasarrufun davalı 3. kişi F.B.yönünden İİK'nun 278. maddesi gereğince iptale tabi olduğu, davalı F.B.davalı borçluyu tanımadığını savunmuş ise de dava konusu taşınmazın satın alındıktan 4 gün sonra davalı borçlu Ö. A.'e vekaleten M. B. tarafından davalı 3. kişi F.B.' ye satıldığı, M. B.'nın davalı F.B.' nin oğlu olduğu, buna göre davalı 3. kişinin davalı borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden olduğu, davalı dördüncü kişi S. B. yönünden, taşınmazın tasarruf tarihindeki gerçek değeri ile tapudaki satış bedeli arasında yaklaşık 38 kat fark olduğu, resmi senetteki bedel dışında bir bedelin daha ödendiğinin davalı S. B. tarafından resmi belgelerle kanıtlanamadığı, taşınmazı aldıktan yaklaşık üç ay sonra aldığı bedelin yarısına sattığı, davalı beşinci kişi V.D. yönünden, taşınmazın tasarruf tarihindeki gerçek değeri ile tapudaki satış bedeli arasında 78 kat fark olduğu, taşınmazın kısa aralıklarla yaklaşık üç aylık bir zaman diliminde 3 defa el

değiştirdiği de dikkate alınarak bu tasarrufun da İİK 280/1. madde gereğince iptale tabi olduğu gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının, HMK'nun 353/1– b/2. maddesi gereğince düzeltilerek yeniden esas hakkında karar verilmek üzere kaldırılmasına, davanın kabulü ile, Tekirdağ ili, Saray ilçesi, Çerkezköy Mah. 12 ada 44 parselde kayıtlı taşınmaza ilişkin 24.02.2017 tarih 3040 yevmiye numaralı resmi senetle davalı borçlu Ö. A. tarafından davalı üçüncü kişi F.B.' ye, davalı F.B.tarafından 28.02.2017 tarih 3231 yevmiye numaralı resmi senetle davalı dördüncü kişi S. B.'e, davalı S. B. tarafından da 08.06.2017 tarih 8726 yevmiye numaralı resmi senetle davalı beşinci kişi V.D.' ye yapılan tasarrufun davacının Bakırköy 12. İcra Müdürlüğü'nün 2017/9912 E sayılı dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere iptali ile davacıya bu taşınmaz üzerinde cebri icra yolu ile haciz ve satış isteme yetkisi tanınmasına karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı S. B. vekili ve davalı V. D.vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Davalı S. B. vekili temyiz dilekçesinde; taşınmazın gerçek değeri ile satış bedeli arasındaki aşırı farkın, muvazaanın kabulü için tek başına yeterli olmadığını, tarafların satış hususunda anlaşmaları halinde ya taşınmaz satıcısının doğrudan doğruya tapu müdürlüğünde bulunarak satış işlemini gerçekleştirdiğini ya da satıcının satıştan kaynaklanan alacağını alıp taşınmaz satışı ile sınırlı olmak kaydıyla, alıcı ya da alıcının gösterdiği bir kişiye satış için vekaletname verdiğini, bu nedenle bu durumun hayatın olağan akışına uygun olduğunu belirterek Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulmasını istemiştir.

2. Davalı V. D.vekili temyiz dilekçesinde; davalının taşınmazı satın aldığında tapu kaydında haciz şerhi olmadığı gibi, henüz icra takibi de başlamadığını, taşınmaz için 915.000,00 TL ödeme yaptığını, davalının bu yeri satın alan 5. kişi olduğunu, bu sıralama içerisinde hiç kimseyi tanımadığını, davacının İİK 280/1 maddesi gereği, kötü niyetli olduğunu ispatlaması gerektiğini, taşınmazı yatırım amacıyla aldığını, davacının alacağının gerçek olmadığını, senetlerin taşınmazın alınmasından 14 gün sonra icraya konulduğunu belirterek Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddeleri.

3. Değerlendirme

İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK.md.283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nispi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

İİK.nun 282. maddesi gereğince iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır. Ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabilir.

İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahsın nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekir. Bu ihtimalde 3. kişinin sorumlu olduğu miktar, elden çıkarılan malın o tarihteki gerçek değeridir. Bir başka anlatımla dava ve tasarrufa konu malı elinde bulunduran şahsın kötü niyetli olduğunun kanıtlanamaması halinde dava tümden reddedilmeyip borçlu ile tasarrufta bulunan şahsın tasarrufa konu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak tazminata mahkum edilmesi gerekir. Bu halde dördüncü kişi yönünden bedel farkı yeterli olmayıp kötü niyetinin somut delillerle ispatlanması gerekir.

Somut olayda, davalı borçlu tarafından borcun doğumundan sonra dava konusu taşınmaz 24.02.2017 tarihinde davalı üçüncü kişi F.B.' ye, onun tarafından 28.02.2017 tarihinde davalı dördüncü kişi S. B.'e, yine onun tarafından da 08.06.2017 tarihinde davalı beşinci kişi V.D.' ye devredilmiştir. Bölge Adliye Mahkemesince davalı dördüncü kişi S. B. ve davalı beşinci kişi V.D.yönünden; taşınmazın tasarruf tarihindeki gerçek değeri ile tapudaki satış bedelleri arasında fark olduğu, taşınmazın kısa aralıklarla yaklaşık üç aylık bir zaman diliminde 3 defa el değiştirdiği gerekçesiyle tasarrufun İİK 280/1. madde gereğince iptale tabi olduğu sonucuna varılarak dava kabul edilmişse de varılan sonuç dosya kapsamına ve mevcut delil durumuna uygun düşmemektedir. Davalılardan dördüncü kişi S. B. ve beşinci kişi V.D.yönünden (İİK. 282. maddesi hükmüne göre kötü niyetli üçüncü kişi) İİK. 278/3– 2 maddesinin uygulama yeri yoktur. Dördüncü ve beşinci kişi konumundaki kararı temyiz eden davalılar S. B. ve V.D.yönünden ivazlar arasındaki fahiş fark davanın kabulü için yeterli olmayıp kötü niyetlerinin ispatlanmış olması gerekir. Bunun dışında taşınmazın birbirine yakın

tarihlerde devredilmesi de davalı S. B. ve V.D'ın kötü niyetli olduğunu göstermeyeceğinden ve bu davalıların davalı borçlunun mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilen ya da bilmesi gereken kişilerden olduğu da ispatlanamadığından davanın dördüncü ve beşinci kişi konumundaki S. B. ve V.D.yönünden reddi ile İİK'nun 283. maddesi gereğince davalı üçüncü kişi F.B.' nin taşınmazı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında tazminatla (davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere) sorumlu tutulması gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi isabetli değildir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davalı S. B. vekili ve davalı V.D.vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde davalı S. B. ve davalı V.D.' ye iadesine,

17.100,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak duruşmada vekille temsil olunan davalı S. B. ve davalı V.D.' ye verilmesine,

Dosyanın Bölge Adliye Mahkemesine, kararın bir örneğinin İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

03.10.2023 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 03.10.2023 T. E: 4316, K: 10175 (www.e– uyar.com)

244) Kural olarak iptal davasına konu edilen tasarrufların, muvazaalı akitlerden farklı olarak hukuken geçerli oldukları, başka bir ifade ile muvazaalı akitlerde, görülen akit değil tarafların gerçek iradelerine uygun bulunan akit tarafları bağlayıcı olduğu hâlde, İİK'nun 277 ve bunu izleyen maddelerinde düzenlenen tasarruflar özel hukuk ilişkisi açısından geçerliliğini korumakta olduğu, bu nedenle, alacaklının gerçek alacak ve ayrıntılarına yetecek miktardaki tasarrufun iptaline, bunun dışında kalan kısmı geçerliliğini koruyacağından, olduğu gibi bırakılmasına karar verilmesi gerektiği, kanun koyucu bu özelliği gözeterek "iptal davasının sübutu davaya konu teşkil eden mal üzerinde icra kovuşturması yapılabileceğini, davanın konusu taşınmaz mal olduğu takdirde ise, üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmeksizin taşınmazın haciz ve satışının istenebileceğini" öngördüğü–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ :

Dairemizce verilmiş olan 25/04/2022 tarih ve 2022/1114 esas 2022/1027 karar sayılı kaldırma kararı sonrası ilk derece mahkemesince yapılan yargılamada;"...Dava, TBK'nun 19.maddesi uyarınca muvazaalı işlem yapıldığı iddiasına dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Yüzeysel bakıldığında İİK'nun 277 vd. maddelerinde düzenlenmiş olan iptal davaları ile muvazaa davaları arasında bir benzerlik görülmekte ise de bu benzerlik her iki davanın güttüğü amaçtan öte gitmemektedir. İİK'nun 277.maddesinde sözü edilen iptal davaları borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılır. Oysa muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tesbit ettirmeyi amaçlar. Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören 3.kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilirler. 3.kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesini önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekir. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır. Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur. Çünkü yukarıda açıklandığı gibi İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde iptal davasına konu tasarruflar özünde geçerli olmasına rağmen kanunun icra hukuku yönünden iptaline imkan verdiği tasarruflardır. Muvazaaya dayalı iptal davasında ise davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir. İİK 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen iptal davası açma hakkı davacının genel hükümlere, muvazaaya dayanarak dava açmasına engel değildir.

Somut olayda; davalı borçlu Bekir tarafından, davaya konu taşınmaz 04/05/2015 tarihinde 12464 yevmiye nolu resmi satış senedi ile 32.906,00 TL bedelle diğer davalı kardeşi olan Ogün'e satılmıştır. Tarafların delilleri toplanılmış, satış tarihindeki değerin tespiti için mahkememizce bilirkişi incelemesi yapılmış,15/11/2021 tarihli bilirkişi raporuna göre dava konusu taşınmazın 3/16 hissesinin satış tarihi itibariyle 77.765,63– TL değerinde olduğu belirtilmiştir. Satış tarihi itibariyle resmi satış senedinde gösterilen bedel ile gerçek bedel arasında misli fark bulunmaktadır. Yine mahkememizce

davalı tanığı dinlenilmiş, davalı tanığı ifadesinde özetle; dava konusu ile ilgili bir bilgisinin bulunmadığı taşınmazın devri hakkında bilgisinin ise kendi aralarında babalarından miras kalan yerleri paylaşım yapmış oldukları tapudaki yapılan işlem hakkında detaylı bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir. Ancak tapuda yapılan işlem trampa ya da miras taksim sözleşmesi olmadığı resmi satış senedi olduğu anlaşılmaktadır. Resmi satış senedine karşı tanık beyanına itibar edilmemiştir. Davalı borçlu Bekir adına başkaca taşınmazlar bulunduğu savunmasında bulunulmuş ise de celp edilen tapu kayıtlarına göre dava konusu taşınmaz dışında 1 adet dükkan ve 1 adet mesken niteliğinde taşınmazlar mevcut olup; taşınmazlarda davalı hissesinde icrai hacizlerin olduğu anlaşılmaktadır. Her iki davalının kardeş oldukları ibraz edilen nüfus kayıtları ile de anlaşılmıştır. İcra İflas Kanunun 278/2– 3 maddesi gereğince haciz veya aciz veya iflastan evelki iki sene içerisinde kardeşler arasında yapılan tasarruflar bağışlama sayıldığından ve bunların 278/1 madde fıkra gereğince batıl olduğu belirtilmiş olduğundan davalı borçlu tarafından yasanın belirtmiş olduğu bu süre içerisinde diğer davalı kardeşe yapılan bu tasarruf bağışlama sayılıp bu nedenle de batıldır.

Tüm dosya kapsamı incelendiğinde, tasarrufun iptali davasının ispatlandığı, yapılan satışın mal kaçırma gayesi taşıdığı kanaatine varılmakla," gerekçeleri ile;

1– Davanın KABULÜ ile; Çorum İli, Merkez İlçesi, Ayarık Mah., 669Ada, 16 Parselde kayıtlı taşınmazın 3/16 hissesinin Çorum Tapu Müdürlüğü'nün 04/05/2015 tarihli 12464 yevmiye nolu muamelesi ile davalı borçlu Bekir tarafından davalı Ogün'e yapılan satış şeklindeki tasarrufun İPTALİ İLE Çorum İcra Müdürlüğünün 2018/15513 Esas sayılı icra dosyası yönünden davacı alacaklıya alacak ve ferilerini karşılayacak şekilde CEBRİ İCRA YETKİSİ TANINMASINA, dair karar verilmiştir.

Dairemizce verilmiş olan 25/04/2022 tarih ve 2022/1114 esas 2022/1027 karar sayılı kararımız" HMK'nun 33.maddesine göre Hakim, Türk hukukunu resen uygulamak zorundadır. Bir davada olayları belirtmek ve açıklamak taraflara, hukuki nitelendirme yapmak Hakime aittir. Bu nedenle tarafların hukuki nitelendirmeyi doğru yapmak zorunluluğu yoktur. Başka bir ifade ile Hakim, bildirilen hukuki sebeplerle bağlı olmayıp, hukuki sebebi kendiliğinden bulup uygulamakla sorumludur.

Dava dilekçesine ve davanın ileri sürülüş şekline bakıldığında eldeki dava TBK 19. maddesine dayalı tasarrufun iptali davasıdır.

Borçlar Kanunu'nun 19. maddesinde anlamını bulan muvazaanın, tarafların üçüncü kişileri aldatmak amacı ile ve fakat kendi gerçek iradelerine uygun olmayan ve aralarında hüküm ve sonuç doğurmayan bir görünüş yaratmak hususunda anlaşmalarıdır, şeklinde tanımlanabileceği, demek ki, tarafların görünüşte yaptıkları işlemle, iradelerinin birleştiği işlem birbirinden farklılık taşıdığı durumlarda muvazaanın söz konusu olduğunun kabul edilmesi gerektiği, muvazaada görünüşteki işlemin her türlü hukuki sonuçtan yoksun olması, tarafların ortak iradelerinin gerçeği yansıtmamasından olduğu, kural olarak üçüncü kişi muvazaa nedeniyle zarara uğratıldığı takdirde, tek taraflı ve çok taraflı hukuki muamelenin geçersizliğini ileri sürebileceği, çünkü, muvazaalı bir işlem ile üçüncü kişinin zarar görmesi ona karşı işlenmiş bir haksız eylem niteliğinde olduğu, ancak, üçüncü kişilerin muvazaalı işlem ile zarar gördüklerinin

benimsenebilmesi için, onun işlemi yapandan alacağının bulunması ve bu alacağın ödenmesini önlemek için muvazaalı işlemin yapılmış olması gerektiği, davacının bu davadaki amacının, alacaklarını tahsil edebilmek için hukuki muamelenin kendileri yönünden geçersizliğini sağlamak olduğu, davacıların bu hakkının, ayni değil şahsi sonuç doğurduğu, davada muvazaanın ispatı halinde tapunun iptaline değil (olayda kıyasen uygulanması gereken İİK'nun 283/1. maddesi uyarınca) iptal ve tescil olmaksızın da, taşınmazların haciz ve satışına karar verilebilecektir.

Yüzeysel olarak bakıldığında, iptal davaları ile muvazaa davaları arasında bir benzerlik görülmekte ise de, bu benzerlik her iki tür davanın güttüğü amaçtan öteye gitmemektedir. Muvazaa davası, yani yapılan işlemin muvazaa nedeniyle hükümsüz olduğunu belirtmek için açılan dava ile tasarrufun iptali davası amaçları bakımından birbirlerine yaklaşırlarsa da gerçekte nitelikleri, koşulları, doğurduğu sonuçlar bakımından birbirinden farklıdırlar. Tasarrufun iptali davası, borçlunun tasarruf işlemlerinden zarar gören ve elinde aciz belgesi bulunan alacaklılar tarafından açılabilir. Ne var ki, tasarrufun iptali davası, borçlu tarafından geçerli olarak yapılan tasarruf işlemlerinin davacı bakımından hükümsüz olduğunu tespit ettirmek için açıldığı hâlde, muvazaa davasında borçlunun yaptığı tasarruf işleminin gerçekte hiç yapılmamış olduğunun tespiti istenir. Yani yapılan işlemin geçersizliği ileri sürülür.

Mülga Borçlar Kanunu'nun (BK'nın) 18. maddesinde düzenlenen genel muvazaa hukuksal nedenine dayalı olarak bir işlemin iptal edilmesini, hukuksal yararı bulunan her ilgili talep edebilir.

Tasarrufun iptali davası, aynî nitelikte olmayıp kişisel (şahsî) bir dava olduğu hâlde, muvazaa davası aynî nitelikte bir davadır. Muvazaanın kanıtlanması hâlinde dava konusu mal, borçlunun mal varlığından hiç çıkmamış hâle gelir. Muvazaa iddiası, zamanaşımına bağlı olmadan ileri sürülebildiği hâlde, iptal davasının tasarrufun yapıldığı tarihten itibaren en geç hak düşürücü süre olan beş yıl içinde açılması gerekir (İİK m.284). İİK'nun 277 vd. maddelerine dayalı olarak açılmış iptal davasının amacı, alacaklının davaya konu mal üzerinde, cebri icra yolu ile alacağı miktarla sınırlı olarak hakkını almasını sağlamaktır. İİK'nun 277. ve izleyen maddelerindeki iptal davası açma hakkı davacının genel hükümlere göre muvazaaya dayalı olarak iptal davası açmasına engel değildir.

Kural olarak iptal davasına konu edilen tasarruflar, muvazaalı akitlerden farklı olarak hukuken geçerlidir. Başka bir ifade ile muvazaalı akitlerde, görülen akit değil tarafların gerçek iradelerine uygun bulunan akit tarafları bağlayıcı olduğu hâlde, İİK'nun 277 ve bunu izleyen maddelerinde düzenlenen tasarruflar özel hukuk ilişkisi açısından geçerliliğini korumaktadır. Bu nedenle, alacaklının gerçek alacak ve ayrıntılarına yetecek miktardaki tasarrufun iptaline, bunun dışında kalan kısmı geçerliliğini koruyacağından, olduğu gibi bırakılmasına karar verilmesi gerekmektedir. Kanun koyucu bu özelliği gözeterek "iptal davasının sübutu davaya konu teşkil eden mal üzerinde icra kovuşturması yapılabileceğini, davanın konusu taşınmaz mal olduğu takdirde ise, üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmeksizin taşınmazın haciz ve satışının istenebileceğini" öngörmüştür (İİK. m.283).

Nitekim aynı ilkeler Hukuk Genel Kurulunun 25.05.2011 tarihli ve 2011/4– 149 E., 2011/346 K.; 02.04.2014 tarihli ve 2013/4– 1016 E., 2014/436 K.; 17.01.2019 tarihli ve 2017/17– 2051 E., 2019/19 K.; 13.10.2020 tarihli ve 2017/17– 2759 E., 2020/745 K. sayılı kararlarında da benimsenmiştir. (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 2017/(15)6– 499 E–2021/1234K)

Somut olaya gelindiğinde dava TBK 19 maddesine dayalı tasarrufun iptali davası olup zaman aşımına tabi olmadığı İİK 284. maddesindeki hak düşürücü sürenin uygulanamayacağı anlaşılmakla mahkemece davanın esasına girmek yerine davanın hak düşürücü süre yönünden reddi isabetli bulunmamıştır." gerekçeleri ile ilk derece mahkemesince verilmiş olan kararın kaldırılmasına karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davalılardan Ogün … vekili istinaf dilekçesi ile özetle; Yerel mahkemece verilmiş olan kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu, dosyada kesin veya geçici aciz belgesi sunulmadığını, mahkemece dava şartı olan kesin veya geçici aciz belgesi sunulmaması nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerektiğini, dosyanın aciz vesikası alınması için gerekli şartları taşımadığı kesin veya geçici aciz vesikası alınması için yasal koşulların olmadığını, dava konusu tasarrufun 04/05/2015 tarihinde yapıldığını, davanın ise 18/02/2021 tarihinde açıldığını, davanın süresinde açılmadığını, borcun doğum tarihinin, dava konusu tasarruf tarihinden sonra olduğunu, Çorum İcra Müdürlüğü'nün 2018/15513 Esas sayılı icra dosyasının incelenmesinde, alacaklı ING BANK A.Ş. vekili tarafından borçlu Bekir aleyhine Kredi kartı alacağının tahsili için 13/11/2015 tarihinde Genel haciz yolu ile icra takibi başlatıldığını, dava konusu taşınmazın ise müvekkili tarafından 04/05/2015 tarihinde satın alındığını, icra takibinin tasarruf tarihinden sonra yapıldığını, müvekkili Ogün …'nun, davalı borçlu Bekir …'nun kardeşi olduğunu, her ikisinin murislerinin Mustafa …'ndan kendilerine miras intikal ettiğini, müvekkili Ogün … murisi Mustafa …'ndan kendisine intikal eden Çorum ili Merkez ilçesi Karakeçili Mah. 540 ada, 21 parsel (19) no.lu bağımsız bölüm sayılı mesken vasfındaki taşınmazdaki hissesini davalı borçlu Bekir …'na devrederek takas (trampa) yaptığını, bu taşınmazın karşılığında da, dava konusu olup muris Mustafa …'ndan davalı borçlu Bekir …'na intikal eden Çorum ili Merkez ilçesi Ayarık Mah. 4892 Ada, 5 Parsel (eksi 669 ada, 16 Parsel) sayılı taşınmazda bulunan 3/16 hissesini devralarak takas (trampa) yaptığını, dava konusu Çorum ili Merkez ilçesi Ayarık Mah. 669 ada, 16 parsel sayılı taşınmazın ada ve parsel numarası 4892 ada, 5 parsel olarak değiştiğini, davalı borçlunun mali durumu kötüye gitmeye başlayınca dava konusu taşınmazdaki hissesini devrederek elden çıkardığının gerçek dışı olduğunu, müvekkili Ogün …'nu alacaklılardan mal kaçırma kastı ile hareket etmediğini, babasından kalan taşınmazları diğer mirasçı ile trampa yaptığını, dava konusu taşınmazı müvekkilinin ücret karşılığı satın almadığını, edimler arası aşırı fark bulunduğu iddiasının gerçek olmadığını, davalı borçlunun aciz durumunun söz konusu olmadığını belirterek yerel mahkeme kararının kaldırılması istemi ile istinaf başvurusunda bulunmuştur.

UYUŞMAZLIK KONUSU OLAN HUSUSLAR:

İncelemeye konu uyuşmazlık, davanın kabul kararının eksik incelemeye ve/veya hatalı değerlendirmeye dayalı olup olmadığı, hükmün fer'ilerinde usul ve yasaya aykırılık bulunup bulunmadığı noktasında toplanmaktadır.

DELİLLER:

Yapılan yargılama, toplanan deliller ve tüm dosya kapsamı

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Çorum 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 16/03/2023 tarih, 2022/183 esas 2023/146 karar sayılı kararına karşı, davalılardan Ogün … vekili tarafından süresi içerisinde istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine, dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde, İddia ve savunmaya mahkemece toplanıp değerlendirilen deliller ile duruşma tutanaklarına yansıyan bilgi ve belgelere göre; İstinaf incelemesine konu ve esas teşkil eden eldeki dava; tasarrufun iptali (TBK 19 muvazaa iddiasına dayalı) istemine ilişkindir.

6100 sayılı HMK'nun 355. maddesi uyarınca inceleme, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılır, kamu düzenine aykırılık olup olmadığı ise re'sen gözetilir; Yine; HMK'nun 357. maddesine göre de "İlk derece mahkemesinde ileri sürülmeyen iddia ve savunma istinafta dinlenemez ve istinafta yeni delillere dayanılamaz."

Dairemizin 2023/1022E–1164K sayılı ilamı ile aynı taraflar ve aynı tasarrufa ilişkin olarak "Davacı davasını açıkça TBK.nun 19. maddesine dayandırmış olmakla yerel mahkemece İİY.nın 277. vd. vaddeleri uyarınca açılmış bir dava varmış gibi hak düşürücü süre ve aciz belgesine ilişkin gerekçeler gösterilmiş olması yasaya aykırı ise de "borçlulardan mal kaçırmak için muvazaalı devir yaptığına dair bir delilde elde edilememiş keza davalı taraflar arasında miras paylaşım sırasında terekenin bir kısmı satış gibi gösterilerek takas edilmiş olup asıl borçluya 4892 ada 5 parseldeki 3/16 hissesi karşılığı verilen yine müşterek miras bırakandan intikal eden Çorum Merkez Karakeçili mahallesi 540 ada 21 parsel üzerinde konulu binanın 19 nolu bağımsız bölümü takip tarihi ve 06/05/2022 tarihine kadar asıl borçlu adına kayıtlı olduğu, bu taşınmazla ilgili bir haciz ve takibinde bulunmadığı, takas tarihi itibariyle taşınmazlar arasında değer bakımından da bir orantısızlık bulunmamaktadır. " şeklinde davacının muvazaa iddiasının kanıtlanmadığına ilişkin de gerekçe oluşturulmuştur ki gerçekten getirtilen tapu kayıtları, yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi ve dinlenen tanık anlatımı ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde davacının muvazaa iddiasını kanıtlayamadığı anlaşılmaktadır.

Dairemizin davaya konu tasarrufta muvazaa bulunmadığına dair verilen karar kesin olup bu karar eldeki davada güçlü bir delil olmakla mahkemece TBK 19. maddesine dayalı olarak açılan davada muvazaa iddiasının ispatlanamaması nedeniyle davanın reddi yerine kabulüne karar verilmiş olması isabetsiz bulunmuştur.

Açıklanan bu nedenlerle davalılardan Ogün ... vekilinin istinaf başvurusunun HMK 353– 1– b– 2 maddesi uyarınca kabulü ile yerel mahkeme kararının kaldırılması ve yeniden karar verilmesi gerektiği düşünülmekle aşağıdaki gibi hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1– Davalılardan Ogün ... vekilinin istinaf başvurusunun HMK. nun 353/(1)– b– 2. maddesi gereğince KABULÜNE, Çorum 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 16/03/2023 tarih, 2022/183 esas 2023/146 karar sayılı kararının KALDIRILMASINA,

2–Davanın REDDİNE,

a–Alınması gerekli 269.85TL karar ve ilam harcının başlangıçta peşin olarak alınan 352,07 TL ve 170,78 TL'den mahsubu ile fazla alınan bakiye 253 TL'nin davacıya iadesine

b– Davacı tarafından yapılan yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına

c– Davalı Ogün ... kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden AAÜT'ne göre hesaplanan 17.900,00 TL maktu vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı Ogün ...'na verilmesine,

ç– Davalı tarafından yargılama sırasında yapılan 145TL dosya masrafı ve 492TL istinaf başvuru harcı toplamı 637TL'nin davacıdan alınarak davalı Ogün Meroğlu'na ödenmesine

d– Artan gider avansının karar kesinleştiğinde talep aranmaksızın yatıran tarafa iadesine,

3– İstinaf incelemesi duruşmalı yapılmadığından kendisini vekil ile temsil ettiren davalılardan Ogün ... lehine vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

4– Davalılardan Ogün ... tarafından yatırılan istinaf karar harcının istemi halinde iş bu davalıya iadesine

5– İşbu kesin kararın hukuki bilgilendirme hakkı kapsamında taraflara İLK DERECE MAHKEMESİNCE TEBLİĞİNE,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda oybirliği ile HMK'nun 362/1– a maddesi gereğince kesin olarak karar verildi.26/09/2023

SAMSUN BAM. 1. HD. 26/09/2023 T. E: 2023/1934, K: 2023/2284 (www.e–uyar.com)

245) İhtiyati haciz kararı verilebilmesi için esas hakkında kesin bir kanaat oluşmasına gerek bulunmadığı gibi tam bir ispat aranması da gerekmeyeceği–İhtiyati haciz, davacı alacağının tahsilini garanti altına almak için davalının mallarına geçici olarak el konulması olduğu–Bilindiği ve öğretide de kabul edildiği üzere ihtiyati tedbir ise "…kesin hükme kadar devam eden yargılama boyunca, davacı veya davalının (dava konusu ile ilgili olarak) hukuki durumda meydana gelebilecek zararlara karşı öngörülmüş geçici nitelikte, geniş veya sınırlı olabilen hukuki korumadır." şeklinde tarif edildiği–Somut olayda, davanın tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu ve bu davalarda koruyucu hukuki tedbir olarak ihtiyati haciz öngörülmüş olduğu nazara alınarak ihtiyati tedbir isteminin reddine karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik yok ise de davacının kesinleşmiş bir alacağının bulunmadığı gözetilerek ihtiyati haciz isteminin de reddine karar verilmesi yerine kabulüne karar verilmesi ve yapılan itirazın da reddedilmesi isabetli olmadığı–

Davacı, dava dışı B. Teknolojileri ve Hizmetleri Tekstil İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinin imzaladığı kredi sözleşmelerine istinaden T. Halk Bankası AŞ M. K. Şubesinden kullandırılan kredilerin ödenmemesi üzerine A. Noterliğinin 08.09.2022 tarih ve 45768 yevmiye numaralı ihtarnamenin gönderildiğini, alacağının tahsili amacıyla 26.09.2022 tarihinde Ankara 4. İcra Müdürlüğünün 2022/15443 Esas sayılı dosyası ile borçlular aleyhine genel haciz yolu ile ilamsız takibe başlandığını, takibin itiraz üzerine durdurulduğunu, Ankara 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2022/762 Esas sayılı dosyasından açılan itirazın iptali davasının halen derdest olduğunu, borçluların, malvarlıklarını 3. kişilere devretmek suretiyle alacaklılarından İİK 277 vd. maddelerine aykırı ve muvazaalı olarak mal kaçırdıklarını bu nedenle İİK 277 ve müteakip maddeleri uyarınca,

a) B. ili, B. ilçesi, Ö. Mahallesi, 262 ada, 4 parselde bulunan bahçeli iki katlı iki daireli kargir ev niteliğindeki taşınmazın 27.05.2021 tarihli satış işlemine ilişkin,

b) İ. ili, M. ilçesi, Y. Mah., 16498 ada, 50 parsel, 7 No.lu bağımsız bölümde bulunan mesken niteliğindeki taşınmazın 9.10.2019 tarihli satış işlemine ilişkin,

c) İ. ili, K. ilçesi, Kozyatağı Mah. 620 ada 258 parsel, 19 No.lu bağımsız bölümde bulunan daire niteliğindeki taşınmazın 20.04.2018 tarihli hisse devrine ilişkin,

d) İ. ili, B. ilçesi, İ. Mah., 944 ada 3 parselde bulunan arsa niteliğindeki taşınmazın 13.04.2018 tarihli hisse devrine ilişkin,

e) İ. ili, B. ilçesi, İ. Mah., 944 ada 4 parselde bulunan arsa niteliğindeki taşınmazın 13.04.2018 tarihli hisse devrine ilişkin,

f) İ. ili, B. ilçesi, İ. Mah., 944 ada 5 parselde bulunan arsa niteliğindeki taşınmazın 13.04.2018 tarihli hisse devrine ilişkin,

g) İ. ili, B. ilçesi, İ. Mah., 945 ada 1 parselde bulunan arsa niteliğindeki taşınmazın 13.04.2018 tarihli hisse devrine ilişkin,

h) İ. ili, B. ilçesi, İ. Mah., 945 ada 3 parselde bulunan arsa niteliğindeki taşınmazın 13.04.2018 tarihli hisse devrine ilişkin tasarrufların asli olarak İİK'nun 277 ve müteakip maddeleri gereğince iptali ile dava konusu gayrimenkullerin Banka alacağının tahsili için satışlarına ve dava konusu taşınmazlar üzerinde İİK 283. maddeye istinaden, Ankara 4. İcra Müdürlüğünün 2022/15443 Esas sayılı dosyası aracılığıyla cebri icra yoluyla tahsil hakkını alma yetkisinin tanınmasına, 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un geçici 2/1. maddesinde yer alan düzenlemeleri göz önünde bulundurularak teminatsız ve dava kesinleşinceye kadar geçerli olacak şekilde İİK 281/2 maddesi uyarınca ihtiyati haciz kararı ve taşınmazların dava sonuna kadar üçüncü şahıslara devirlerin önlenmesi için ihtiyati tedbir şerhi konulmasına, yargılama giderleri ve avukatlık ücretinin davalılara yükletilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Ç. T., kendisinin 3. kişi olduğunu, davacının diğer davalıdan alacağı olup olmadığını bilebilecek durumda olmadığını ayrıca icra takibinin kesinleşmediğini, itirazın iptali davasının sona ermesi ve alacağın kesinleşmesinin beklenmesi gerektiğini, icra dosyasında borçlulara ait alacağı karşılayacak yeterli miktarda menkul malın haczedilmiş olduğunu, alacağın fazlasıyla karşılanacağını, "usul ekonomisi", "dürüstlük kuralı", "hakkın kötüye kullanılmasını önleme" ilkeleri/kuralları gereği de davanın açılmasında hukuki yararının bulunmadığının da göz önüne alınarak davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Davalılar B. B., B. B., B. B. yüksek öğrenim mezunu ve meslek sahibi olduğunu, B. B.'nin ailesinin oldukça varlıklı olduğunu, dava konusu olan taşınmazları kişisel birikimi ve ailesinden aldığı mali destekle edindiğini, diğer davalının alacaklılarını zarara uğratmak kastından veya tasarrufun iptali sonucunu doğuracak bir olgudan ve muvazaadan söz edilemeyeceğini, haksız davanın reddine karar verilmesini talep etmişlerdir.

Davalılar M. B. ve F. T. B., davacı Bankanın alacağının ortağı oldukları B. Tek. Hizm. San. Tic. AŞ'nin kullandığı krediye ilişkin olduğunu, Şirketin, T. firmasından milyonlarca lira alacağı bulunduğunu, bu hususların araştırılmadan ihtiyati haciz kararı verilmesinin usule aykırı olduğunu, iptale konu tasarrufların tamamının dava konusu alacağın doğmasından önce yapıldığını, davaya konu edilen B. Be.'ye ait taşınmazların M. B. ile arasındaki miras taksim sözleşmesi uyarınca, müşterek murisinden intikal eden nakit ve kıymetli maden karşılığında kendisine devredildiğini, bunun karşılığında dava konusu taşınmazların B. Be.'ye devredildiğini, karşılıksız bir kazanım, mal kaçırma amacı, zarar verme kastı olmadığını, F. T. B. tarafından Ç. T.'ye satılan B. ili, B. ilçesi, Ö. Mahallesi, 262 ada 4 parselde bulunan taşınmaz satışının gerçek bir satış olduğunu, davanın reddine karar verilmesini talep etmişlerdir.

Mahkemece, 02/03/2023 tarihli ara karar ile dava konusu olmayan taşınmaz hakkında ihtiyati tedbir kararı verilemeyeceği gerekçesi ile ihtiyati tedbir talebinin reddine, 02/03/2023 tarihinde %20 teminat karşılığında ihtiyati haciz talebinin kabulünü karar verildiği, ihtiyati haciz kararına itiraz edilmesi üzerine Mahkemece 27/03/2023 tarihli ara kararı ile ihtiyati haciz kararı verildiği andaki şartlarda bir değişiklik

meydana gelmediği, kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanaati ile ihtiyati haciz kararının kaldırılması talebinin reddine karar verilmiştir.

Davacı, 02.03.2023 tarihli ara kararın "ihtiyati tedbir talebinin reddine" ilişkin kısmının kaldırılmasına, tasarruf konusu taşınmazların dava sonuna kadar üçüncü şahıslara devrinin önlenmesini teminen tapu kayıtları üzerine ihtiyati tedbir konulmasına karar verilmesi için istinaf talebinde bulunmuştur.

Davalılar, ihtiyati haciz kararına karşı itirazlarının, 27.02.2023 tarihli ara karar ile ret edildiğini, ret kararının usule ve yasaya aykırı olduğunu, kararın istinaf incelemesi neticesinde kaldırılmasına karar verilmesi talep etmişlerdir.

Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkin olup uyuşmazlık, ihtiyati hacze itirazın reddine ilişkin ara kararın ve ihtiyati tedbir isteminin reddine ilişkin ara kararın yerinde olup olmadığı noktasındadır.

Hemen belirtmek gerekir ki İİK'nun 281/2 maddesinde "Hâkim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taalluku halinde, teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemez." hükmü getirilmiştir.

İhtiyati haciz geçici bir hukuki koruma tedbiridir.

İhtiyati haciz kararı verilebilmesi için esas hakkında kesin bir kanaat oluşmasına gerek bulunmadığı gibi tam bir ispat aranması da gerekmez. İhtiyati haciz, davacı alacağının tahsilini garanti altına almak için davalının mallarına geçici olarak el konulmasıdır.

Hâkim, ihtiyati haciz kararı verilip verilmeyeceği hususundaki takdir hakkını, sunulan deliller göre kullanacaktır.

Bilindiği ve öğretide de kabul edildiği üzere ihtiyati tedbir ise "…kesin hükme kadar devam eden yargılama boyunca, davacı veya davalının (dava konusu ile ilgili olarak) hukuki durumda meydana gelebilecek zararlara karşı öngörülmüş geçici nitelikte, geniş veya sınırlı olabilen hukuki korumadır." şeklinde tarif edilmiştir. Anılan tariften de anlaşılacağı üzere ihtiyati tedbir diğer fonksiyonları yanında davanın devamı sırasında ve verilecek hükmün kesinleşmesine kadar olan süreç içerisinde dava konusu şey üzerine yeni bir takım ihtilafların çıkmasını da önleyici niteliği itibariyle geçici bir hukuki korumadır.

Nitekim 6100 sayılı HMK'nun Onuncu Kısmının Birinci Bölümünde düzenlenen ihtiyati tedbir müessesesi 389. madde başlığında "geçici hukuki korumalar" olarak vasıflandırılış ve aynı maddenin birinci fıkrasında "mevcut durumda meydana gelebilecek bir değişme nedeniyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağından ya da tamamen imkansız hale geleceğinden veya gecikme sebebiyle bir sakıncanın yahut ciddi bir zararın doğacağından endişe edilmesi hallerinde, uyuşmazlık konusu hakkında ihtiyati tedbir kararı verilebilir" şeklinde şartları belirtildikten sonra takip eden maddelerde bu konudaki talep verilecek karar ve içereceği hususlar da duraksamaya

yer bırakamayacak şekilde takip edilmesi ve yapılması gerekli usul işlemleri açıklanmıştır.

Yukarıda açıklanan ilke ve olgular doğrultusunda somut olayda, davanın tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu ve bu davalarda koruyucu hukuki tedbir olarak ihtiyati haciz öngörülmüş olduğu nazara alınarak ihtiyati tedbir isteminin reddine karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik yok ise de davacının kesinleşmiş bir alacağının bulunmadığı gözetilerek ihtiyati haciz isteminin de reddine karar verilmesi yerine kabulüne karar verilmesi ve yapılan itirazın da reddedilmesi isabetli değildir.

Hal böyle olunca, davalıların istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, davacının yerinde görülmeyen istinaf talebinin reddine dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle,

A) 1– Ankara 28. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02/03/2023 tarih, 2023/91 Esas sayılı ara kararına karşı davacı T. Halk Bankası AŞ'nin istinaf başvurusunun 6100 sayılı HMK'nun 353/1– b– 1 bendi uyarınca ESASTAN REDDİNE,

2– Alınması gereken 269,85 TL harçtan peşin alınan 179,90 TL harcın mahsubu ile bakiye 89,95 TL harcın davacıdan tahsili ile HAZİNEYE İRAT KAYDINA,

3– Davacı tarafından yapılan istinaf kanun yolu giderlerinin üzerinde bırakılmasına,

4– Karar kesinleştiğinde kullanılmayan gider avansının 6100 sayılı HMK'nun 333. maddesi uyarınca ilgililerine iadesine,

5– 6100 sayılı HMK'nun 359/3. maddesi uyarınca Dairemiz kararının tebliği ve harç tahsil işlemlerinin ilk derece Mahkemesi tarafından yerine getirilmesine,

B) 1– Davalıların istinaf başvurusunun 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1– b– 2 maddesi uyarınca KABULÜNE,

2– Ankara 28. Asliye Hukuk Mahkemesinin 27/03/2023 tarihli, 2023/91 Esas sayılı ihtiyati haczin kaldırılması yönündeki itirazın reddine ilişkin ara kararın KALDIRILMASINA,

3– Davalıların "ihtiyati haczin kaldırılması" yönündeki itirazının KABULÜNE,

a) B. ili, B. ilçesi, Ö. Mahallesi, 262 ada, 4 parselde bulunan bahçeli iki katlı iki daireli kargir ev niteliğindeki taşınmazı,

b) İ. ili, M. ilçesi, Y. Mah., 16498 ada, 50 parsel, 7 No.lu bağımsız bölümde bulunan mesken niteliğindeki taşınmaz,

c) İ. ili, K. ilçesi, Kozyatağı Mah. 620 ada 258 parsel, 19 No.lu bağımsız bölümde bulunan daire niteliğindeki taşınmaz,

ç) İ. ili, B. ilçesi, İ. Mah., 944 ada 3 parselde bulunan arsa niteliğindeki taşınmaz,

d) İ. ili, B. ilçesi, İ. Mah., 944 ada 4 parselde bulunan arsa niteliğindeki taşınmaz,

e) İ. ili, B. ilçesi, İ. Mah., 944 ada 5 parselde bulunan arsa niteliğindeki taşınmaz,

f) İ. ili, B. ilçesi, İ. Mah., 945 ada 1 parselde bulunan arsa niteliğindeki taşınmaz,

g) İ. ili, B. ilçesi, İ. Mah., 945 ada 3 parselde bulunan arsa niteliğindeki taşınmazlar üzerine Ankara 28. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02/03/2023 tarihli ara kararı ile konulan İHTİYATİ HACZ ŞERHLERİNİN KALDIRILMASINA,

h–) Kararın infazı için ilk derece Mahkemesi yazı işleri müdürlüğünce ilgili yerlere yazı yazılmasına,

4– Davacının ihtiyati haciz talebinin REDDİNE,

5– Davalıların istinaf kanun yoluna başvurmakta haklı olduğu gözetilerek peşin maktu istinaf karar harcının ilgilisine iadesine,

6– İstinaf başvurusu nedeniyle davalılar tarafından yapılan yargılama giderlerinin yargılama sonunda verilecek nihai kararla birlikte ilk derece Mahkemesince değerlendirilmesine,

7– 6100 sayılı HMK'nun 359/3. maddesi uyarınca Dairemiz kararının tebliği işleminin ilk derece Mahkemesi tarafından yerine getirilmesine,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, 6100 sayılı HMK'nun 362/1– f. maddesi uyarınca kesin olmak üzere oy birliği ile karar verildi. 01/09/2023

Ankara BAM. 16. HD. 01.09.2023 T. E: 1548, K: 1755 (www.e– uyar.com)

246) Takipte borçlu sıfatı bulunmayan şikâyetçinin haciz tarihinde taşınmazın maliki olduğu, tasarrufun iptali davasının tarafı olmadığı, dolayısıyla anılan davada şikayetçi yönünden verilmiş bir kararın bulunmadığı sabit olup, ayrıca taşınmazın tapu kaydında davacının iktisabından önce konulmuş bir ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir veya haciz de bulunmadığı–Şikayetçi, taşınmazı tasarrufun iptali kararına istinaden konulan hacizle yükümlü olarak devralmadığına göre, ona karşı hüküm ifade etmeyen tasarrufun iptali kararına istinaden kayden maliki olduğu taşınmaza adı geçenin iktisap tarihinden sonra haciz işlemi uygulanmasının mümkün olmadığı, bu durumda tasarrufun iptali kararı şikayetçi yönünden sonuç doğurmayacağından, mülkiyeti şikayetçiye ait olan taşınmaza haciz konulamayacak olmakla konulan haczin kaldırılmasına dair mahkeme kararının yerinde olduğu–

Taraflar arasındaki şikayetten dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulü ile dava konusu davacı adına kayıtlı "M. ili, S. ilçesi, Mt. Mahallesi, 219 ada, 20 parsel sayılı" taşınmaz üzerine Salihli 1. İcra Müdürlüğü'nün 2014/4821 Esas sayılı dosyasından tesis edilen hacizlerin kaldırılmasına, bu taşınmaz yönünden dosyada yapılan işlemlerin iptaline, karar verilmiştir.

Kararın davalı– alacaklı banka vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı– alacaklı banka vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi ... tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Şikayetçi– 3. kişi vekili dava dilekçesinde; Salihli 1. İcra Müdürlüğü'nün 2014/4821 Esas sayılı doyasında borçlunun müteveffa ..., alacaklının Halk Bankası olduğu, borcun tahsili için Halk Bankası'nın müteveffa borçlu ile borçlu ... aleyhine tasarrufun iptali davası açtığını, 03.09.2020 tarihinde taşınmazın müvekkili adına tescil edildiği, müvekkilinin maliki olduğu tapu kaydı ile aşikar olan taşınmazın üzerine 30.11.2020 tarih ve 23826 yevmiye numarası ile haciz şerhi işlendiğini, akabinde satış işlemleri için müvekkilinin taşınmazında keşif yapılarak kıymet takdiri yapıldığını, zira müvekkilinin taşınmazı satın aldığı zaman borçlulara karşı iptal davası açıldığından bihaber olduğunu, tapu kaydına da müvekkilinin taşınmazı şerhlerinden ari olarak davanın devam ettiği sürede satın almış olduğunu ve ilgili tasarrufun iptali davasında müvekkilinin taraf olmadığını belirterek taşınmaz üzerindeki haczin ve buna bağlı olarak yapılan diğer icra işlemlerinin iptalini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı– alacaklı banka vekili cevap dilekçesinde; davaya konu taşınmazı borçlu ...'ın 25.03.2014 tarihinde ...'e sattığını, 13.04.2015 tarihinde ihtiyati haciz talebi ile

tasarrufun iptali davası açtıklarını, davanın kabul edildiğini, 25.08.2020 tarihinde İcra Müdürlüğünden bu hususun tapuya şerh edilmesini istediklerini ancak herhangi bir işlem yapılmadığını, 03.09.2020 tarihinde taşınmazın davacıya devredildiğini, mahkeme kararının mahkeme tarafından tebliğ geç çıkarılması nedeniyle taşınmazın 3. kişiye satışının önüne geçilemediğini, bu talepler sonucunda makul süreler içinde işlemlerin yapılmamış olmasının kabahatinin alacaklı tarafa yüklenemeyeceğini, yerin nizalı olduğunu davacının bilmemesinin hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, mahkemeden davacı ile borçlunun akrabalık ilişkisi ve eski yeni iş ortaklığı ilişkisinin araştırılmasını talep ettiğini belirterek davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; şikayete konu "M. ili, S. ilçesi, Mt. Mahallesi, 219 ada, 20 parsel sayılı" taşınmaza şikayetçi 3. kişiye intikal etmeden önce herhangi bir tedbir veya satışa arz şerhi konulmadığı, tasarrufun iptali davasının tapu kaydına işlenmediği, şikayetçi 3. kişinin 03.09.2020 tarihinde mahcuz taşınmazı ari olarak iktisap ettiği, daha sonra alacaklı vekilinin 06.11.2020 tarihli talebi üzerine satış şerhinin işlendiği, ancak bu tarihte taşınmazın maliki şikayetçi 3. kişi olduğundan tasarrufun iptali davasına dayanılarak davada taraf olmayan ve hakkında hüküm tesis edilmeyen kişiye ait taşınmazın satışının artık mümkün olmadığı gerekçesiyle davanın kabulü ile dava konusu davacı adına kayıtlı "M. ili, S. ilçesi, Mt. Mahallesi, 219 ada, 20 parsel sayılı" taşınmaz üzerine Salihli 1. İcra Müdürlüğü'nün 2014/4821 Esas sayılı dosyasından tesis edilen hacizlerin kaldırılmasına, bu taşınmaz yönünden dosyada yapılan işlemlerin iptaline, karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı– alacaklı banka vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davalı– alacaklı banka vekili istinaf dilekçesinde özetle; cevap dilekçesini tekrarla, mahkemece 15.06.2021 tarihli ara karardan yokluklarında dönülmesinin lehlerine usuli müktesap hak doğurduğundan hukuka aykırı olduğunu, davacının iyi niyetli olmadığını, yapılan işlemin muvazaalı olabileceği, bu hususstaki itirazlarının mahkemece değerlendirilmediğini belirterek mahkeme kararın kaldırılmasına karar verilmesini istemiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; somut olayda, takipte borçlu sıfatı bulunmayan davacının haciz tarihinde taşınmazın maliki olduğu, tasarrufun iptali davasının tarafı olmadığı, dolayısıyla anılan davada davacı yönünden verilmiş bir kararın bulunmadığı sabit olup, ayrıca taşınmazın tapu kaydında davacının iktisabından önce konulmuş bir ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir veya haciz de bulunmadığı, davacı, taşınmazı tasarrufun iptali kararına istinaden konulan hacizle

yükümlü olarak devralmadığına göre, davacıya karşı hüküm ifade etmeyen tasarrufun iptali kararına istinaden kayden maliki olduğu taşınmaza adı geçenin iktisap tarihinden sonra haciz işlemi uygulanmasının mümkün olmadığı, bu durumda tasarrufun iptali kararı davacı yönünden sonuç doğurmayacağından, mülkiyeti davacıya ait olan taşınmaza haciz konulamayacak olmakla konulan haczin kaldırılmasına dair mahkeme kararının yerinde olduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı– alacaklı banka vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı– alacaklı banka vekili temyiz dilekçesinde özetle; istinaf dilekçesini tekrarla kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, taşınmazı haciz tarihinden sonra devralan 3. kişinin haczin kaldırılması ve taşınmaza yapılan işlemlerin iptali istemine ilişkin şikayettir.

2. İlgili Hukuk

İİK'nun 91. ve 283/1 maddeleri ile Türk Medeni Kanunu'nun 1010. maddesi.

3. Değerlendirme

1.Bölge Adliye Mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2.Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 07.04.2004 tarih ve 2004/12– 210 E.– 2004/208 K. sayılı kararında da açıklandığı üzere, taşınmazın borçlunun borcu nedeniyle haczedilebilmesi için haciz tarihinde borçlu adına kayıtlı olması zorunludur. Takipte borçlu sıfatı bulunmayan üçüncü kişinin, mülkiyeti kendisine ait taşınmaza konan haczin kaldırılmasını icra mahkemesinden şikayet yolu ile isteme hakkı vardır.

3. Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup, davalı– alacaklı banka vekilince temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA,

Temyiz eden harçtan muaf olduğundan harç alınmasına yer olmadığına,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

19.06.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 19.06.2023 T. E: 2022/12225, K: 4328 (www.e– uyar.com)

247) Borçlunun mal varlığını azaltmak (mal kaçırmak) amacıyla yaptığı muvazaalı işlemlerden zarar gördüğünü ileri süren alacaklı dilerse özel hüküm niteliğindeki İİK 277 ve izleyen maddelerine göre iptal davası, dilerse genel hüküm niteliğindeki TBK'nun 19'uncu maddesine göre muvazaa davası açabileceği–Davacı vekili dava dilekçesinde açıkça hem İİK 277 vd. maddelerine, hem de TBK'nun 19.maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal sebebine dayalı tasarrufun iptali istemine dayandığı–İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca aciz belgesi dava şartı iken TBK 19.maddeye dayalı davalar için aciz belgesi bulunması dava şartı olmadığı–Ancak karar verilebilmesi için alacağın kesinleşmiş olması TBK 19.madde yönünden de gerekli olduğu–Terditli olarak açılan bu dava da mahkemece tasarrufun iptali yönünden davanın İİK 277 vd. maddesi uyarınca (ön şart yokluğu) dava koşullarının oluşmadığından bahisle reddine karar verildiği–Davacı vekilinin, terditli ikinci talebi davalılar arasında yapılan danışıklı satış işleminin iptali istemi olduğu–Davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekeceği–Davanın ilk kademedeki talep olan İİK'nun 277 vd. maddeleri uyarınca reddi halinde 2.kademedeki talep olan TBK'nun 19.maddesi gereğince işin esasına girilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceği–

Davacı vekili; Davalı İbrahim'in ... Bankasından kullandığı krediyi kat ihtarına rağmen ödememesi nedeniyle aleyhinde başlatılan icra takibinde alacağın müvekkili şirkete temlik edildiğini, borçlunun mernis adresinin olmadığı ve alacağı karşılayacak mal varlığı bulunmadığından tahsilat yapılamadığı, borçlunun mal kaçırmak amacıyla taşınmazını diğer davalı kardeşine muvazaalı olarak devrettiğini ileri sürerek taşınmaz satış ve devrine ilişkin tasarrufun İİK 277 vd maddeleri uyarınca iptali, olmadığı takdirde TBK 19. maddesi uyarınca iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Adem vekili; dava konusu taşınmazın kök muristen kaldığını ve mirasçılar arasındaki mal paylaşımı ve mirası taksim anlaşması uyarınca müvekkiline intikal ettiğini, İİK'na göre tasarrufun iptali davasının ön şartlarının oluşmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece; İİK 277 vd. maddesi uyarınca süresi içinde aciz belgesi sunulmadığından asıl talebin ön şart yokluğundan usulden reddine, feri talep hakkında ise HMK'nun 111/2 maddesi uyarınca karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

İstinaf eden davacı vekili; karar verilen celsede kar yağışı nedeniyle mazeret bildirildiği ve ara karar ile mazeretin kabulüne karar verildiği halde dosyanın karara çıkarılmasının usul ve yasaya aykırı olduğunu, TBK göre yapılan istemin gerekçelendirilmeden red edildiğini ileri sürerek kararın kaldırılmasını istemiştir.

Dava; 1.nci kademede İİK 277 vd maddeleri uyarınca tasarrufun iptali 2.nci kademede ise TBK19 maddesine göre tasarrufun iptali istemine ilişkindir

Duruşma açılmasını gerektiren bir neden bulunmadığından inceleme ve görüşmeler HMK'nun 353 ve 355'inci maddeleri uyarınca istinaf sebepleriyle ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı biçimde dosya üzerinden yürütülmüştür.

Buna göre;

1– Borçlunun mal varlığını azaltmak (mal kaçırmak) amacıyla yaptığı muvazaalı işlemlerden zarar gördüğünü ileri süren alacaklı dilerse özel hüküm niteliğindeki İİK 277 ve izleyen maddelerine göre iptal davası, dilerse genel hüküm niteliğindeki TBK'nun 19'uncu maddesine göre muvazaa davası açabilir. İİK'ya göre açılan iptal davası, TBK'ya göre muvazaa davası açılmasını önlemez. Davacı –alacaklı bu konuda terditli dava da açabilir. Yani borçlunun mal kaçırmak amacıyla yaptığı tasarruflardan zarar gören alacaklı, açtığı davada önce işlemin muvazaalı olduğunun tespiti ile buna göre hüküm kurulmasını, bu iddiasının kabul edilmemesi halinde İİK 277 ve izleyen maddelerine göre tasarrufun iptaline karar verilmesini de talep edebilir. (Tasarrufun İptali Davası ve Muvazaa, Nam– ı Müstear, İşletmenin Devri, Kanuna Karşı Hile ve Perdeyi Kaldırma Teorisi, Talih UYAR) . TBK'nun 19'uncu madesine göre açılan iptal davalarında İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde arandığı gibi aciz vesikası koşulu aranmaz ve yine o maddelerle belirlenen hak düşürücü süreler de uygulanmaz.

2– Bu genel açıklamalardan sonra somut olaya ve istinaf nedenlerine bakılacak olursa; öncelikle hemen belirtilmelidir ki, davacı vekili dava dilekçesinde açıkça hem İİK 277 vd. maddelerine, hem de TBK'nun 19.maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal sebebine dayalı tasarrufun iptali istemine dayanmıştır. İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca aciz belgesi dava şartı iken TBK 19.maddeye dayalı davalar için aciz belgesi bulunması dava şartı değildir. Yine İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılan davalar bakımından kesinleşmiş bir icra takibinin bulunması ön koşul iken TBK 19.madde uyarınca açılan davalar yönünden alacak iddiasının varlığı yeterlidir. Ancak karar verilebilmesi için alacağın kesinleşmiş olması TBK 19.madde yönünden de gereklidir.

3– Mahkemece yapılan yargılama sırasında; 28/09/2021 tarihli 2.nci celsede davacı vekiline "geçici veya kesin aciz vesikası sunması için 2 haftalık kesin süre verilmesine, sunulmadığı takdirde dava şartı yokluğundan davanın usulden reddedileceğinin" ihtar edildiği, aciz belgesi veya geçici aciz belgesi sunulmadığı, 18/01/2022 tarihli ertesi celsede davacı vekilinin hazır bulunmadığı ve mazeret bildirdiği, ara karar ile mazeretin kabulüne karar verildiği ve yargılamanın sonlandırıldığı görülmüştür. Mahkemece mazeretin kabulü halinde yeni duruşma günü verilerek mazeret bildiren vekile usulünce bildirilmesi gerekirken aynı celsede davanın sonlandırılması hatalı olmuştur, davacı vekilinin itirazı haklıdır ve kabulü gerekir.

4– Terditli olarak açılan bu dava da mahkemece tasarrufun iptali yönünden davanın İİK 277 vd maddesi uyarınca (ön şart yokluğu) dava koşullarının oluşmadığından bahisle reddine karar verilmiştir. Davacı vekilinin, terditli ikinci talebi davalılar arasında yapılan danışıklı satış işleminin iptali istemidir. Dava dilekçesindeki ileri sürüşe ve yargılama sırasındaki sözlü ve yazılı açıklamalara göre davacının ikinci talebi niteliği itibarıyla TBK 19.maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı

iptal davasıdır. Yüzeysel bakıldığında iptal davaları ile muvazaa davaları arasında bir benzerlik görülmekte ise de bu benzerlik her iki davanın güttüğü amaçtan öte gitmemektedir. İİK'nun 277. maddesinde sözü edilen iptal davaları borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılırken, muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçlar. Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören 3.kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilirler. 3.kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekir. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır. İİK'nun 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen iptal davası açma hakkı davacının genel hükümlere, muvazaaya dayanarak dava açmasına engel değildir. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekecektir. (Yargıtay 17.HD. 2016/18181– 12061, 2015/15608– 2018/3304, 2017/2488– 2019/10763, 2018/5949– 2020/2455, 2014/5026–2015/10271, 2015/2099– 4384, vb esas ve karar sayılı kararları) Davanın ilk kademedeki talep olan İİK'nun 277 vd maddeleri uyarınca reddi halinde 2.kademedeki talep olan TBK'nun 19.maddesi gereğince işin esasına girilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken hatalı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olmuştur . Bu nedenle de kararın resen kaldırılması gerekir.

4– HMK 353/1– a,6 maddesine göre, Mahkemece, uyuşmazlığın çözümünde etkili olabilecek ölçüde önemli delillerin toplanmamış veya değerlendirilmemiş olması ya da talebin önemli bir kısmı hakkında karar verilmemiş olması durumunda, bölge adliye mahkemesi, esası incelemeden kararın kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesine duruşma yapmadan kesin olarak karar verir. (Değişik 28.07.2020T.7251 Sy.Kanun– 35.madde)

5– Davacının istinaf başvurusunun kabulüne, kararın kaldırılarak taraf delilleri eksiksiz toplanmak suretiyle, toplanan deliller çerçevesinde tahkikat ve değerlendirme yapılması ile oluşacak sonuca göre terditli taleplerde uyulması gereken usul çerçevesinde gereken kararın verilmesi için dosyanın mahkemesine gönderilmesi gerekmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– Davacı vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜNE,

2– Bucak 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/01/2022 tarih ve 2021/71 esas– 2022/30 kararının 6100 Sayılı HMK'nun 353/1 fıkra (a– 6) bendi gereğince ESASI İNCELENMEDEN KALDIRILMASINA,

3– Davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren Bucak 2. Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine,

4– Davacı tarafından harç yatırılmadığı için bu hususta karar verilmesine yer olmadığına,

5– Kesin olan işbu kararın taraflara tebliği, harç tahsil/ iade işlemlerinin ilk derece mahkemesince yerine getirilmesine,

İlişkin dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda 19/06/2023 tarihinde, 6100 sayılı HMK'nun 353. maddesi (1– a) bendi gereğince KESİN olarak oy birliğiyle karar verildi.

ANTALYA BAM. 3. HD. 19/06/2023 T. E: 2022/2964, K: 2023/1039 (www.e–uyar.com)

248) Mahkemece her ne kadar davacının istemi İİK 257/1 maddesi gereği değerlendirilerek kabul kararı verilmiş ise de davacının üçüncü kişi olan (Z) açısından (tapu kayıtlarına bakıldığında (Z)'nin taşınmazı elden çıkardığı anlaşılmakla) istemi İİK 283/2 maddesine dayanmakla İİK 283/2 ve İİK 281/2 son cümlesi gereği davacı isteminin mevcut delil durumuna göre şartları oluşmakla isteminin bu maddelerden kabulüne karar verilmesi gerekirken kanunun uygulanmasında hata yapılıp yanılgılı değerlendirme ile İİK 257/1 maddesinden İİK 281/2 son cümlesine aykırı olarak ve somut olayda uygulama yeri bulunmayan 6741 sayılı yasa 8. madde gereği teminatsız olarak ihtiyati hacize karar verilmesinin isabetsiz olduğu–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ :

İlk derece mahkemesince yapılan yargılamada;"...Geçici hukuki korumalarda, bazen karşı tarafın dinlenmemesi, tüm delillerin ayrıntılı bir biçimde incelenmesine yeterli zamanın olmaması gibi sebeplerle yaklaşık ispat yeterli görülmüştür. Hal böyle olunca, ihtiyati hacizde yakın ispat koşulu gerçekleşmiş olduğu göz önüne alınarak, muhtemel mal kaçırma durumunun davacının alacağını elde etme de büyük zorluk yaşayacağı kanaati ile davacı tarafın ihtiyati haciz talebinin 2004 sayılı İİK'nun 257 ve devamı maddeleri gereğince davalılar Meryem ... ve Ziya ... yönünden kabulüne karar vermek gerekmiştir, dava dilekçesinden davacının alacağının 29.346,00 TL olduğu görüldüğünden sadece davalılar Meryem ve Ziya arasındaki akrabalık da gözetilerek tüm talepler yönünden kabul kararı verilmesi hakkaniyeti uygun görülmemiş diğer davalılar Abdulkadir ... ve Sıddık ... yönünden bu aşamada talebin reddine karar vermek gerekmiştir taraflarca yapılan itiraz doğrultusunda ihtiyati haczin değerlendirilmesi için duruşma günü verilmiş Mahkememizce yapılan değerlendirmede 15/11/2022 tarihinde verilen kararın yerinde olduğuna kanaat getirilerek" gerekçeleri ile;

1– Davalılarca ihtiyati hacze yapılan itirazlarının REDDİNE, dair karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davalılardan Ziya ... vekili istinaf dilekçesi ile özetle; Yerel mahkemece dilekçe teati aşamaları bitmeden ve deliler henüz sunulmadan ve delilleri toplamadan cevap dilekçeleri sunma süreleri dolmadan ve bu neden ile cevap dilekçeleri ve delilleri dosyaya henüz toplanmadan 02.02.2023 tarihine ihtiyati haczi değerlendirme için duruşma günü verdiğini, duruşma günü vermesinin usulen hatalı olduğunu, haksız ve hukuka aykırı davanın reddine karar verilmesi gerektiğini, müvekkilinin dava konusu taşınmazı anneden miras ve mal paylaşımı kapsamında üzeren aldığında, annenin varlıklı ve işyeri ve şirket ortağı ve güçlü bir sermaye ve ekonomiye sahip olduğunu, müvekkilinin miras taksimi mal taksimi kapsamında bu taşınmazı anneden üzerine aldığını, müvekkilinin mal kaçırma kastının asla söz konusu olmadığı gibi davacı tarafın da iddiasını ispat eden bir delil sunmadığını, ayrıca ciz vesikası alınmadan davanın açılmış olmasına itiraz ettiklerini, davanın ön koşulu sağlanmadan davanın açıldığını, müvekkilinin, davalı anneden, miras ve mal paylaşımı kapsamında tapu kaydında mal devir alması salt akraba oldukları için onları mal kaçırma kastında olduğunu ortaya koyamayacağını, davalı anne, müvekkilinin tapu kayıtları aktif ve pasifleri ile yine

davalı anne yönüyle de kayınpeder kayınvalide ve eşi, davalı müvekkili yönüyle de baba, dede ve büyükanne ve miras paylaşımı kapsamında mal paylaşımında mal alan hala ve ağabey tapu kayıtları aktif ve pasif kayıtları ile 1987'den beri celp edilip incelendiğinde mal kaçırma iddiasının haksız ve hukuka aykırı bir iddia olduğunu, davalı annenin, işlemlerin yapıldığı tarihlerde borçlu olmadığını, kimseye muaccel bir borcu olmadığını, müvekkilinin iyi niyetli kişi olduğunun tapu kaydı, icra dosyası ve tüm dosya kapsamı ile de sabit olduğunu, mahkemece müvekkilinin dava konusu olmayan diğer tüm gayrimenkullerine ve banka hesaplarına da tedbir işlenmiş olmasına itiraz ettiklerini, davacı tarafın dava dilekçesinde talep etmiş olduğu tedbir talebini aşan miktarda tedbir işlenmiş olmasının da ayrıca hukuka aykırı olduğunu, davacının dava dilekçesinde dava değeri olarak 29.346 TL olarak belirtmiş olup, bu değer nazara alındığında dahi aşkın olarak, müvekkilinin 7 milyonun üstündeki tapu kaydı ve banka değerlerine haciz konulmuş olup, ihtiyati tedbir ve haciz karar ve uygulamasının bu sebepler de nazara alınarak kaldırılmasını fekkini, ihtiyati haciz kararının bu şekilde geniş ve müphem uygulanması ve sadece dava değeri ile olan ve davacı yanın korunması amaçlanan menfaatindeki oransızlık karşısında bile taleplerinin kabulü ile tedbirin ihtiyati haciz kararının kaldırılmasını ve icra müdürlüğünde konulan aşkın orantısız hacizlerinde kaldırılmasını belirterek yerel mahkeme ara kararının kaldırılması istemi ile istinaf başvurusunda bulunmuştur.

UYUŞMAZLIK KONUSU OLAN HUSUSLAR:

İncelemeye konu uyuşmazlık, ihtiyati hacze itirazın reddine dair verilen ara kararın eksik incelemeye ve/veya hatalı değerlendirmeye dayalı olup olmadığı, hükmün fer'ilerinde usul ve yasaya aykırılık bulunup bulunmadığı noktasında toplanmaktadır.

DELİLLER:

Yapılan yargılama, toplanan deliller ve tüm dosya kapsamı

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Osmancık Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 02/02/2023 tarih, 2022/674 esas (derdest) sayılı ara kararına karşı, davalılardan Ziya ... vekili Av. Fatma … tarafından süresi içerisinde istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine, dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde,

İddia ve savunmaya mahkemece toplanıp değerlendirilen deliller ile duruşma tutanaklarına yansıyan bilgi ve belgelere göre; İstinaf incelemesine konu ve esas teşkil eden eldeki dava; tasarrufun iptali (İİK 277 ve devamı) istemine ilişkindir.

6100 sayılı HMK'nun 355. maddesi uyarınca inceleme, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılır, kamu düzenine aykırılık olup olmadığı ise re'sen gözetilir; Yine; HMK'nun 357. maddesine göre de "İlk derece mahkemesinde ileri sürülmeyen iddia ve savunma istinafta dinlenemez ve istinafta yeni delillere dayanılamaz."

İİK 283/2 maddesi gereği "İptal davası üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalük ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkum edilir.

İİK 281/2 maddesi birinci cümle hakim iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir olunur. Şu kadar ki davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taalluku halinde teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemez.

Somut olaya gelindiğinde, mahkemece her ne kadar davacının istemi İİK 257/1 maddesi gereği değerlendirilerek kabul kararı verilmiş ise de davacının üçüncü kişi olan Ziya açısından (tapu kayıtlarına bakıldığında Ziya'nin taşınmazı elden çıkardığı anlaşılmakla) istemi İİK 283/2 maddesine dayanmakla İİK 283/2 ve İİK 281/2 son cümlesi gereği davacı isteminin mevcut delil durumuna göre şartları oluşmakla isteminin bu maddelerden kabulüne karar verilmesi gerekirken kanunun uygulanmasında hata yapılıp yanılgılı değerlendirme ile İİK 257/1 maddesinden İİK 281/2 son cümlesine aykırı olarak ve somut olayda uygulama yeri bulunmayan 6741 sayılı yasa 8. madde gereği teminatsız olarak ihtiyati hacize karar verilmesi isabetsizdir

Açıklanan bu nedenlerle davalılardan Ziya ... vekili Av. … istinaf başvurusunun HMK 353– 1– b– 2 maddesi uyarınca kabulü ile yerel mahkeme kararının kaldırılması ve yeniden karar verilmesi gerektiği düşünülmekle aşağıdaki gibi hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1– Davalılardan Ziya ... vekili Av. Fatma YAZICI'nın istinaf başvurusunun HMK. nun 353/(1)– b– 2. maddesi gereğince KABULÜNE, Osmancık Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 02/02/2023 tarih, 2022/674 esas (derdest) sayılı ara kararının KALDIRILMASINA, davalının itirazının kabulü ile 15/11/2022 tarihli ihtiyati haciz kararının kaldırılarak yeniden hüküm tesisine,

2–7.500TL nakdi para yahut teminat mektubu davacı tarafça dosyaya sunulduğunda davalılar Meryem ... (TC NO: …) ve Ziya ... (TC NO: …)'ın menkul ve gayrimenkul mallarıyla ile 3. kişilerdeki hak ve alacaklarının borca yeter kısmının Çorum İcra Müdürlüğünün 2019/23177 Esas sayılı dosyasındaki asıl alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere İİK 281/2 madde gereği İHTİYATEN HACZİNE, işbu kararın infazı için Çorum İcra Müdürlüğünün yetkilendirilmesine,

3– İstinaf incelemesi duruşmalı yapılmadığından kendisini vekil ile temsil ettiren davalılardan Ziya ... lehine vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

4– Davalılardan Ziya ... tarafından yatırılan istinaf karar harcının istemi halinde davalılardan Ziya ...'a iadesine, istinaf aşamasında yapılan giderlerinse esas kararla birlikte ilk derece mahkemesince değerlendirilmesine

5– İşbu kesin kararın hukuki bilgilendirme hakkı kapsamında taraflara İLK DERECE MAHKEMESİNCE TEBLİĞİNE,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda oybirliği ile HMK'nun 362/1– a maddesi gereğince kesin olarak karar verildi.07/06/2023

SAMSUN BAM. 1. HD. 07.06.2023 T. E: 2023/1584, K: 2023/1576 (www.e–uyar.com)

249) İptal davasında taraf sıfatı bulunmayan ve tapu sicilinde hiçbir kısıtlayıcı şerh yer almaksızın taşınmazı devralan iyiniyetli üçüncü kişinin mülkiyet hakkına, başkaları arasındaki muvazaalı işleme dair mahkeme ilamı gerekçe gösterilerek müdahale edilmesinin hukuken mümkün olmadığı–

Taraflar arasındaki icra memur muamelesini şikayetten dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince şikayetin kabulü ile şikayetçi üçüncü kişi adına kayıtlı olan taşınmaz üzerine konulan haczin kaldırılmasına karar verilmiştir.

Kararın davalı borçlu tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı borçlu tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi ... tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Taşınmaz maliki üçüncü kişi şikayet dilekçesinde; ....,ili, ..., ilçesi, ...,Köyü, 201 ada, 82 parsel sayılı hacizli taşınmazın maliki olduğunu, tarafı olmadığı Gelibolu İcra Müdürlüğünün 2009/2104 E. sayılı takip dosyasında alacaklı ...'e velayeten... tarafından taşınmazın eski maliki borçlu ... ve kefil ... aleyhine takip başlatıldığını, alacaklı tarafından borçlu ... tarafından taşınmazın 3. Kişilere satışına ilişkin olarak tasarrufun iptali davası açıldığını, mahkemece davanın kabulü ile tasarrufun iptaline karar verildiğini, kararın temyiz incelemesi sonucunda kesinleştiğini, akabinde takibe borçlu olarak eklendiğini ve taşınmazı üzerinde haciz konulduğunu, durumdan 04.02.2019 tarihinde haberdar olduğunu, haciz konusu taşınmazı edinme tarihinin 17.10.2014 olduğunu, taşınmazın üzerindeki 19.11.2009 tarihli 'davalıdır' şerhinin 15.02.2011 tarihinde, 01.02.2010 tarihli 'davalıdır' şerhinin ise 05.04.2011 tarihinde terkin edildiğini, satın aldığı tarihte taşınmaz üzerinde hiçbir şerh ve haciz bulunmadığını, Gelibolu Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 07.06.2016 tarihli, 2014/533 E. –2016/235 K. sayılı tasarrufun iptali davasının davalılarının taşınmazın eski malikleri ...olduğunu, taşınmazın bu davalılar arasındaki satıştan sonra birden çok kez el değiştirdiğini, ancak mahkemece karar verilirken güncel tapu kaydına bakılmadan davanın kabulü ile bu kişiler arasında yapılan satışın iptaline karar verildiğini, karar tarihinde tapu malikinin kendisi olduğunu, iptaline karar verilen satış işlemi nedeniyle kendisine yapılan satışın iptali edilmiş sayılamayacağını, icra müdürlüğünce tapu müdürlüğüne gönderilen 27.11.2017 tarihli yazıda "...., ilçesi, ... Köyü, 440 parsel (yeni ada –parsel no: 201/82), 3. Kişi ...adına intikal etmiş taşınmazlar" üzerine haciz konulmasının istendiğini, taşınmaz için haciz ve satış yetkisi verilmediğini, icra müdürlüğüne yaptıkları haczin kaldırılması ve icranın durdurulması talebinin haksız olarak reddedildiğini ileri sürerek taşınmazı üzerindeki 27.11.2017 tarihli haczin kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı borçlu beyan dilekçesinde; şikayetin kendisini, haklarını ve tarafı olduğu takip dosyasını ilgilendirdiğini beyan ederek şikayet dosyasına davalı olarak eklenmesini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; şikayete konu ...'nün 2009/2104 E. sayılı dosyasında alacaklı ...'e velayeten... tarafından borçlu ... ve kefil ... aleyhine bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine özgü ilamsız takip başlatıldığı, alacaklının, aralarında şikayete konu taşınmazın da bulunduğu 5 adet taşınmaza ilişkin olarak satışların gerçek bir satış olmadığı, devir işleminin mal kaçırma amaçlı ve muvazaalı olduğu iddiasıyla tasarrufun iptali davası açtığı, ..., Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 07.06.2016 tarihli, 2014/533 E. –2016/235 K. Sayılı kararıyla "... 440 parsel (yeni ada– parsel no: 201/82) sayılı taşınmaz yönünden; 3. kişi davalı ... ile 4. davalı ...arasındaki 6320 yevmiye nolu 08/10/2009 tarihli tasarrufun iptali ile alacaklıya Gelibolu İcra Müdürlüğünün 2009/2104 E. sayılı dosyasındaki takip konusu alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere satış ve haciz isteme yetkisi verilmesine," karar verildiği, kararın Yargıtay incelemesinden geçerek 12.07.2018 tarihinde kesinleştiği, şikayete konu taşınmazın maliki olan şikayetçinin, 13.01.2020 tarihinde icra müdürlüğüne yazılı başvuruda bulunarak taşınmazı edindiği 17.10.2014 tarihinde taşınmaz üzerinde herhangi bir şerh bulunmadığını, icra takibinin ya da tasarrufun iptali davasının tarafı olmadığını, güncel tapu kaydına göre kendisi açısından hüküm ifade etmeyen karar ile satış yapılamayacağını ileri sürerek haczin kaldırılması ve satışın durdurulması talebinde bulunduğu, talebin icra müdürlüğünün 24.02.2020 tarihli kararıyla haczin mahkeme kararına istinaden konulduğu ve mahkeme kararı ile satış yetkisi verildiğinden bahisle reddedildiği, bu karara karşı huzurdaki şikayet başvurusunda bulunulduğu, taşınmazın tapu kaydı, Gelibolu Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2009/354 E.– 2010/283 K. sayılı dosyası, 2014/533 E. –2016/235 K. (bozma öncesi 2010/34 E. – 2012/74 K.) sayılı dosyaları ile Gelibolu İcra Müdürlüğünün 2009/2104 Esas sayılı icra dosyasının incelenmesinde; Gelibolu Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2009/354 E. Sayılı dosyasında 19.11.2009 tarihli tensip tutanağı ile şikayete konu taşınmaz üzerine "dava açıldığı" şerhi konulmasına karar verildiği, bu karar üzerine Gelibolu Tapu Müdürlüğünce 19.11.2009 tarih ve 7416 yevmiye numaralı işlemle şerhin tapu kaydının beyanlar hanesine işlendiği, 08.12.2010 tarihli hükümle şerhin kaldırılmasına karar verildiği, bu karar üzerine Gelibolu Tapu Müdürlüğünce 15.02.2011 tarih ve 1032 yevmiye numaralı işlemle şerhin kaldırıldığı, Gelibolu Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2014/533 E. –2016/235 K. (bozma öncesi 2010/34 E. –2012/74 K.) sayılı dosyasında 26.01.2010 tarihli tensip tutanağı ile şikayete konu taşınmaz üzerine "dava açıldığı" şerhi konulmasına karar verildiği, bu karar üzerine Gelibolu Tapu Müdürlüğünce 01.02.2010 tarih ve 637 yevmiye numaralı işlemle şerhin tapu kaydının beyanlar hanesine işlendiği, alacaklının 04.04.2011 tarihli dilekçesi ile taşınmaz üzerindeki şerhin kaldırılmasını talep ettiği, talebin kabulü üzerine şerhin kaldırılması için 04.04.2011 tarihinde tapu müdürlüğüne müzekkere yazıldığı, bu yazı üzerine Gelibolu Tapu Müdürlüğünce 05.04.2011 tarih ve 2262 yevmiye numaralı işlemle şerhin kaldırıldığı,

şerhin kaldırılmasından sonra 2011, 2013 ve 2014 yıllarında üç adet satış işlemi gerçekleştirildiği, son olarak 17.10.2014 tarih ve 8074 yevmiye numaralı işlemle şikayetçinin dava konusu taşınmazı "1617 Sayılı Yasa Gereğince Taksimin Geçersiz Sayılacağı" şerhiyle satın aldığı, Gelibolu İcra Müdürlüğünün 2009/2104 E. sayılı icra dosyasında alacaklının talebi üzerine 27.11.2017 tarihinde taşınmaz üzerine haciz konulmasına karar verildiği, İİK'nun 277. ve müteakip maddelerine göre alınmış tasarrufun iptaline ilişkin kararın amacının, yalnızca borçlunun tasarrufuna konu ettiği maldan alacaklının alacağını tahsil olanağını sağlamaktan ibaret olduğu, konusunun ayni değil, sırf şahsi hakka ilişkin olduğu, İİK'nun 282/3. maddesi uyarınca iptal davasının iyiniyetli üçüncü kişilerin haklarını ihlal etmeyeceği, lehine tasarruf yapılan üçüncü kişi, iptale tabi bu tasarruf ile iktisap ettiği malı veya hakkı iyiniyetli (tasarrufun iptale tabi olduğunu bilmeyen) bir kişiye devretmiş ise, iyiniyetli bu kişi aleyhine iptal davası açılamayacağı, açılırsa reddedileceği, bu halde alacaklı iptal davasına, üçüncü kişiye karşı bedel (tazminat) davası (m. 283/2) olarak devam edilmesini isteyebileceği, mal veya hakkı borçludan satın alan kişiler yönünden tasarrufun iptal edilebilmesi için bu kişilerin kötüniyetli olduklarının ispat edilmesinin gerektiği, şikayete konu taşınmazın haczin konulduğu 27.11.2017 tarihi itibarı ile tasarrufun iptali davasının davalıları olan ... ile ...adına kayıtlı olmadığı, şikayetçininn tasarrufun iptali davasının tarafı olmadığı ve anılan davada hakkında verilmiş herhangi bir karar bulunmadığı, bu durumda tasarrufun iptaline ilişkin alınan ilamın şikayetçi yönünden sonuç doğurmayacağı ve geçerli olmayacağı, kaldı ki; tasarrufun iptali davasının kabulü ile kesin hacze dönüşen ve İİK'nun 281/2. maddesi uyarınca verilmiş bir ihtiyati haciz kararı bulunmadığı gibi bu doğrultuda şikayetçinin iktisabından önce konulmuş bir ihtiyati haciz veya kesin haciz de bulunmadığı, şikayetçinin taşınmazı tasarrufun iptali kararına istinaden konulan hacizle yükümlü olarak devralmadığı, şikayetçiye karşı hüküm ifade etmeyen tasarrufun iptali kararına istinaden kayden maliki olduğu taşınmaza adı geçenin iktisap tarihinden sonra haciz işlemi uygulanmasının mümkün olmadığı, taşınmazın borçlunun borcu nedeniyle haczedilebilmesi için haciz tarihinde borçlunun adına kayıtlı olmasının zorunlu olduğu, tüm bu nedenlerle şikayetçiye ait taşınmaz üzerine haciz konulmasının usul ve yasaya aykırı olduğu gerekçesi ile şikayetin kabulü ile şikayetçi ... adına kayıtlı olan ....., ili, ..., ilçesi, ..., Köyü, 201 ada, 82 parsel sayılı taşınmaz üzerine Gelibolu İcra Müdürlüğünün 2009/2104 E. sayılı takip dosyasından konulan haczin kaldırılmasına karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı borçlu istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davalı borçlu istinaf dilekçesinde; tarafı olduğu tasarrufun iptali ilamının taşınmazla ilgili olduğunu, maliklerin değişmesinin taşınmaz hakkında verilen karara etkisinin olmadığını, mahkemece iptal edilen tasarruftan sonra taşınmaza başka birinin malik olmasının iptal edilen tasarruf işlemini geçerli hale getirmeyeceğini,

toplulaştırma işlemleri yapılması aşamasında yeni parsel numarası alan taşınmazın tapu kaydına 'davalıdır' şerhi konulamamış ise de tapu kütüğünde 'davalıdır' şerhinin bulunduğunu, bu nedenle 3. kişilerin iyi niyet iddiasında bulunamayacağını, şikayetçi hacizden daha önce haberdar olduğundan şikayetin süresinde olmadığını, mahkemenin şikayetin kabulü kararı ile Asliye Hukuk Mahkemesinin kesinleşmiş kararının uygulanmasının engellendiğini, görev ve yetki aşımında bulunduğunu, şikayet dilekçesinde ileri sürülen iddiaların Asliye Hukuk Mahkemesinde yargılama konusu yapılabileceğini, şikayetçinin tasarrufun iptali kararına ilişkin yargılanmanın yenilenmesi talebinin mahkemelerce reddedildiğini ileri sürerek mahkeme kararının kaldırılması ile şikayetin reddine karar verilmesini talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; alacaklı tarafından borçlular aleyhine icra takibi başlatıldığı, takibin kesinleştiği, alacaklının borçlunun taşınmazın da aralarında bulunduğu 5 adet taşınmazı muvazaalı olarak devrettiği, yapılan satışların gerçek bir satış olmadığı, devir işleminin mal kaçırma amaçlı ve muvazaalı olduğu iddiasıyla tasarrufun iptali davası açtığı, Gelibolu Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 07.06.2016 tarihli, 2014/533 E. –2016/235 K. Sayılı kararıyla "... 440 parsel (yeni ada– parsel no: 201/82) sayılı taşınmaz yönünden; 3. kişi davalı ... ile 4. davalı ...arasındaki 6320 yevmiye nolu 08/10/2009 tarihli tasarrufun iptali ile alacaklıya Gelibolu İcra Müdürlüğünün 2009/2104 E. sayılı dosyasındaki takip konusu alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere satış ve haciz isteme yetkisi verilmesine," karar verildiği, kararın Yargıtay incelemesinden geçerek 12.07.2018 tarihinde kesinleştiği, Gelibolu Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2009/354 E. Sayılı dosyasında 19.11.2009 tarihli tensip tutanağı ile şikayete konu 440 parsel sayılı taşınmaz üzerine "dava açıldı" şerhi konulmasına karar verildiği, bu karar üzerine Tapu Müdürlüğünce 19.11.2009 tarih ve 7416 yevmiye numaralı işlemle şerhin tapu kaydının beyanlar hanesine işlendiği, 08.12.2020 tarihli hükümle şerhin kaldırılmasına karar verildiği, bu karar üzerine Tapu Müdürlüğünce 15.02.2011 tarih ve 1032 yevmiye numaralı işlemle şerhin kaldırıldığı, Gelibolu Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2014/533 E. –2016/235 K. (bozma öncesi 2010/34 E. –2012/74 K.) sayılı dosyasında 26.01.2010 tarihli tensip tutanağı ile şikayete konu 440 parsel sayılı taşınmaz üzerine "dava açıldı" şerhi konulmasına karar verildiği, bu karar üzerine Tapu Müdürlüğünce 01.02.2010 tarih ve 637 yevmiye numaralı işlemle şerhin tapu kaydının beyanlar hanesine işlendiği, alacaklı...'in 04.04.2011 tarihli dilekçesi ile taşınmaz üzerindeki şerhin kaldırılmasını talep ettiği, talebin kabulü üzerine şerhin kaldırılması için 04.04.2011 tarihinde tapu müdürlüğüne müzekkere yazıldığı, bu yazı üzerine Tapu Müdürlüğünce 05.04.2011 tarih ve 2262 yevmiye numaralı işlemle şerhin kaldırıldığı, şerhin kaldırılmasından sonra 2011, 2013 ve 2014 yıllarında üç adet satış işlemi gerçekleştirildiği, son olarak 17.10.2014 tarih ve 8074 yevmiye numaralı işlemle şikayetçinin dava konusu taşınmazı "1617 Sayılı Yasa Gereğince Taksimin Geçersiz Sayılacağı" şerhiyle satın aldığı, Gelibolu İcra Dairesinin 2009/2104 E. sayılı icra dosyasında alacaklının talebi üzerine 27.11.2017 tarihinde taşınmaz üzerine haciz konulmasına karar verildiği, dava konusu taşınmazın haciz tarihi itibariyle borçlu adına kayıtlı olmayıp şikayetçi adına tapuda kayıtlı olduğu,

şikayetçinin taşınmaz ile ilgili açılan tasarrufun iptali davasında taraf olarak da yer almadığı, taşınmazı haciz tarihinden önce başkaca takyidatla da yükümlü olmaksızın satın alındığı, bu durumda takibe konu borçtan dolayı (haciz tarihinde) şikayetçi 3. kişi adına kayıtlı taşınmaza konulan haczin usul ve yasaya uygun olmadığı gerekçesi ile istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı borçlu temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı borçlu temyiz dilekçesinde; tasarrufun iptali ilamının taşınmazla ilgili olduğunu, maliklerin değişmesinin taşınmaz hakkında verilen karara etkisinin olmadığını, mahkemece iptal edilen tasarruftan sonra taşınmaza başka birinin malik olmasının iptal edilen tasarruf işlemini geçerli hale getirmeyeceğini, toplulaştırma işlemleri yapılması aşamasında yeni parsel numarası alan taşınmazın tapu kaydına 'davalıdır' şerhi konulamamış ise de tapu kütüğünde 'davalıdır' şerhinin bulunduğunu, bu nedenle 3. kişilerin iyi niyet iddiasında bulunamayacağını, şikayetçi hacizden daha önce haberdar olduğundan şikayetin süresinde olmadığını, mahkemenin şikayetin kabulü kararı ile Asliye Hukuk Mahkemesinin kesinleşmiş kararının uygulanmasının engellendiğini, görev ve yetki aşımında bulunduğunu, şikayet dilekçesinde ileri sürülen iddiaların Asliye Hukuk Mahkemesinde yargılama konusu yapılabileceğini, şikayetçinin tasarrufun iptali kararına ilişkin yargılanmanın yenilenmesi talebinin mahkemelerce reddedildiğini ileri sürerek bölge adliye mahkemesi kararının kaldırılması ile ilk derece mahkemesi kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, üçüncü kişinin taşınmazı üzerindeki haczin kaldırılması talebinin reddine dair müdürlük işleminin iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu 16., 85., 277. ve 282. vd. maddeleri, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve sair yasal mevzuat

3. Değerlendirme

1.Bölge adliye mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2.Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen

gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup davalı borçlu tarafından temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 370. maddeleri uyarınca ONANMASINA,

Alınması gereken 179,90 TL temyiz harcından evvelce alınan harç varsa mahsubu ile eksik harcın temyiz edenden tahsiline,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

11.05.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 11.05.2023 T. E: 2022/10491, K: 3316 (www.e– uyar.com)

250) HMK'nun 73 üncü maddesindeki Avukatlık Kanununun 171/I. maddesindeki ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 2. maddesindeki "avukatın üzerine aldığı işi hüküm kesinleşinceye kadar takip zorunda olduğu"nun belirtilmiş ve "ücretin kesin hüküm elde edilinceye kadar yapılması gereken iş ve işlemlerin karşılığı olduğu"nun öngörülmesine rağmen yapılan avukatlık ücret sözleşmesinde "ücretin ne zaman ödeneceği" nin – örneğin; hüküm verilmesi ile–belirtilebileceği, yasa ve tarifedeki bu konuda yer alan hükümlerin emredici olmadığı, avukatın vekalet ücreti alacağının doğması için takip edilen işin (takibin, davanın) kesinleşmiş olmasına gerek bulunmadığı–Sözleşmede kararlaştırılan tarihte davalının (500.000 USD olarak kararlaştırılan) avukatlık ücretini ödeme borcu muaccel hâle geldiğinden, sözleşmeye uygun şekilde ücret ödemesinin yapılmaması nedeniyle avukatın istifa etmesinin haklı bir istifa olduğu–Davalı, davacı avukatın takip ettiği dava konusu iş kendisi lehine sonuçlandıktan ve vekâlet ücreti borcu çekişme konusu olduktan sonra "avukatın söz konusu yargılama işini gereği gibi ifa etmediği savunmasında" bulunmuşsa da, bu gerekçeye dayanarak bir azil iradesi ortaya koymamış olduğu–Vekâlet sözleşmesi davacı avukatın istifasıyla sona ermiş olup davacı avukatın menfaat çatışması olan kişinin avukatlığını üstlenerek güven sarstığı ve bu nedenle de ücrete hak kazanamayacağı belirtilmişse de, istifadan sonraki dönemde tezahür eden hususların muaccel olmuş dava konusu alacağa tesir etmeyeceği–Aynı davada karşı tarafın vekilliğinin üstlenildiği dosya yönünden davacının vekâlet ücretine hak kazanıp kazanılmadığı hususunun eldeki davanın konusu olmadığı–"Sözleşmede açıkça bir ödeme tarihi kararlaştırılmış olsa da, avukatın vekâlet ücreti alacağının doğması için takip edilen işin kesinleşmesi gerektiğinin göz ardı edilemeyeceği, davacının henüz kadastro mahkemesi kararı kesinleşmeden, o davaya konu taşınmazlarla ilgili olarak hak iddia eden üçüncü bir kişiden vekâletname alarak taraflar arasındaki güven ilişkisini sarstığı gibi müvekkilinin kadastro mahkemesinde elde ettiği kazanımlarını ortadan kaldırma ihtimali bulunan bir yargılamayı karşı taraf lehine yürütme işini üstlenerek çatışan menfaatleri temsil yasağını ihlâl ettiği, bu nedenlerle istifasının haklı olduğundan bahsedilemeyeceği, haksız istifa anında ücret iddiasına konu iş henüz kesinleşmemiş olduğundan avukatın herhangi bir ücret talep edemeyeceği" şeklindeki görüşün HGK çoğunluğunca benimsenmediği–

1. Taraflar arasındaki itirazın iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, ... 7. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen davanın reddine ilişkin karar davacı vekili ve dahili davalı ... vekilinin temyizi üzerine Yargıtay 3. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten ve direnme kararının verildiği tarih itibariyle 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) "Geçici Madde 3" hükmüne göre uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 26.09.2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanun'la değişikliği öncesi

hâliyle 438 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince direnme kararlarının temyiz incelemesinde duruşma yapılamayacağından davacı vekilinin duruşma isteminin reddine oy birliğiyle karar verilip dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği düşünüldü:

I.YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi

4. Davacı vekili; müvekkilinin davalı ...'ın vekili olarak Kemer Kadastro Mahkemesinin 1995/140 Esas (yeni esas 2006/6) sayılı dava dosyasını takip ettiğini, taraflar arasındaki 01.07.2003 tarihli avukatlık ücret sözleşmesine göre bu dosya için 500.000 USD vekâlet ücretinin 10.12.2006 tarihinde ödeneceğinin kararlaştırıldığını, müvekkilinin üzerine düşen edimi ifa ettiğini, on yıl boyunca davayı kesintisiz olarak takip ederek lehe sonuçlandırdığını ve kararın kesinleşerek infaz edilmesini müteakip vekillik görevini başarıyla tamamladığını, buna rağmen vekâlet ücretinin ödenmediğini, ücret alacağının tahsili için başlatılan icra takibinde davalının hem imzaya hem de borca haksız şekilde itiraz ettiğini ileri sürerek itirazın iptali ile takibin devamına karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabı

5. Davalı vekili; alacak iddiasının dayanağı olan sözleşme altındaki imzanın müvekkiline ait olmadığını, sözleşme içeriğinin sonradan doldurulduğunu, davalının vekillik görevini kesintisiz olarak ifa etmediğini, sıklıkla mazeret vererek temsil vazifesini yerine getirmediği gibi, Kemer Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/5 Esas sayılı dava dosyasında müvekkilinin avukatı olarak görev yapmaktayken vekillikten istifa ederek menfaat çatışması bulunan karşı taraf vekili olarak görev yapmaya başladığını, avukatlık mesleği kurallarına aykırı bu durumla ilgili idari ve adli yönden soruşturma yapıldığını, davacının vekâlet ücretine hak kazanmadığını belirterek davanın reddini savunmuş, davalı ...'ın vefatı sonrası mirasçıları davaya dâhil edilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararı

6. ... 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23.06.2014 tarihli, 2012/30 Esas, 2014/253 Karar sayılı kararı ilk kararıyla; avukatların yüklendikleri görevleri, bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmeleri ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun davranmaları gerektiği, aynı işte menfaati zıt olan tarafların ikisinin birden vekâletini üstlenemeyecekleri, davacı avukatın Kemer Kadastro Mahkemesinin 2006/6 Esas sayılı dosyasında davalı ...'ın vekili iken ve aynı taşınmazla ilgili olarak Kemer l. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/5 Esas sayısında görülen tapu iptal ve tescil davasında davalı ... vekili olarak dosyaya vekâletname ibraz edip duruşmalara katılmasına karşın bu dosyada 22.04.2009 tarihinde ... vekilliğinden istifa edip ... ile hasım durumunda bulunan ... ...'nın vekili olarak yargılamaya katıldığı, eldeki davaya konu vekâlet ücretinin dayanağı kadastro mahkemesi dosyası henüz kesinleşmemişken aynı taşınmaza ilişkin tapu iptal ve tescil talebiyle açılan davalarda menfaati zıt karşı taraf ... ... ile arasında 24.04.2009 tarihi itibariyle vekâlet ilişkisinin kurulduğu, aynı hukuki meselede bir tarafı temsil etmiş olan bir avukatın karşı tarafı temsil etmesinin aradan ne kadar zaman geçerse geçsin ilk tarafın

menfaatine zarar verebileceği, bununla birlikte somut olayda 01.07.2003 tarihli Avukatlık Ücret Sözleşmesi ve davacının Kemer Kadastro Mahkemesinin 1995/140 Esas (2006/6 yeni esas) sayılı dosyasında üstlendiği işi istifa tarihine kadar davalı vekil eden lehine takip edip sonuca getirdiği, davalının bu suretle davacının istifa tarihine kadarki emek ve mesleki bilgisinden yararlandığı, davacının hukuki yardımı konusunda davalı tarafın herhangi bir itirazı bulunmadığı gibi davacının davranışı nedeniyle bir zarara da uğramadığı, bu nedenle davacının sarf ettiği emek, mesai, üstlendiği işi getirdiği durum ve sözleşmede belirlenen bedel dikkate alınarak avukatın hak edeceği vekâlet ücreti alacağından takdiren 1/2 oranında indirim yapılmak suretiyle uygun bir ücretin takdir ve tayin edilmesinin hakkaniyete uygun olacağı gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile icra takibine vaki itirazın iptaline, takibin 250.000 USD+KDV üzerinden devamına, takip tarihinden itibaren asıl alacak 250.000 USD bedele sözleşmede belirtilen %15 sözleşme faizi yürütülmesine, alacağın varlığı ve miktarı, yargılama sonucunda toplanan deliller ile saptanmış olmakla, alacak likit kabul edilemeyeceğinden icra inkar tazminatı talebinin reddine karar verilmiştir.

7. Kararın her iki taraf vekillerince temyizi üzerine Yargıtay (kapatılan) 13. Hukuk Dairesinin 02.11.2015 tarihli, 2014/41024 Esas, 2015/31649 Karar sayılı ilk bozma kararıyla; (birinci bentte) avukatlık sözleşmesinin azil ve istifa ile sona ermesi durumunda, Avukatlık Kanunu'nun 174 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında öngörüldüğü üzere, azil ve istifa tarihleri itibariyle henüz kesinleşmemiş olan işler nedeniyle azil ya da istifanın haklı olup olmamasına göre avukatın ya tüm vekâlet ücretine hak kazanacağı ya da hiçbir ücret talep edemeyeceği, somut olayda ise, mahkemece bir yandan davacı avukatın, davalı müvekkili ile menfaati zıt olan karşı tarafın da vekilliğini üstlenmesi nedeniyle sadakat borcuna aykırı davrandığı belirtilirken, bir yandan da, davacı avukatın, Kemer Kadastro Mahkemesine ait davayı, istifa tarihine kadar takip ettiği, davalının da bu süre içinde davacının emek ve mesaisinden faydalandığı ve herhangi bir zarara uğramadığı belirtilip davacının sözleşmede öngörülen ücret alacağının yarısı oranında ücrete hak kazandığı kabul edilerek çelişki doğuracak şekilde karar verildiği, bu durumda mahkemece davacının vekillikten istifasının haklı olup olmadığı ve dolayısıyla ücrete hak kazanıp kazanamadığı konusundaki çelişki giderilecek şekilde yeniden karar verilmesi, (ikinci bentte) davalılardan ...'in ...'ın mirasını reddettiğinin gözetilmesi gerektiği gerekçesiyle tarafların sair temyiz itirazları incelenmeksizin bozma kararı vermiştir.

8. Bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda Mahkeme 22.01.2019 tarihli, 2018/337 Esas, 2019/38 Karar sayılı karar ile; Kemer Kadastro Mahkemesinin 1995/140 Esas sayılı dosyasının bir kısım taşınmazlar yönünden davalılar murisi ... tarafından açılan kadastro tespitine itiraz davası olduğu, davacının 02.02.2000 tarihli vekâletname ile ... vekili olarak yargılamaya katıldığı, bilahare taraflar arasında 01.07.2003 tarihli avukatlık sözleşmesinin imzalandığı ve 500.000 USD vekâlet ücretinin 10.12.2006 tarihinde ödeneceğinin kararlaştırıldığı, ücret sözleşmesine konu kadastro davasının kabulüne ilişkin kararın 14.09.2007 tarihinde verildiği ve karar düzeltme talebinin reddi ile birlikte 29.12.2009 tarihinde kesinleştiği, bu süreçte Kemer 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/5 Esas sayılı dosyasında aynı taşınmazlarla ilgili

olarak ...'ın da aralarında bulunduğu kişilere karşı tapu iptal ve tescil davası açıldığı, ... isimli kişinin üstün hak iddiasıyla müdahale talebinde bulunduğu, yine Kemer 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/609 Esas sayılı dosyasının da ... ...'nın ...'a karşı aynı taşınmazlarla ilgili olarak açtığı satış vaadi sözleşmesine dayalı tapu iptal ve tescil istemine ilişkin olduğu, davacı avukatın 2008/5 Esas sayılı dosyada ... vekili olarak görev yapmaktayken ve henüz kadastro mahkemesinde verilen karar kesinleşmeden 22.04.2009 tarihinde vekillikten istifa ettiği, istifası asile tebliğ edilmeden ... ...'dan aldığı 24.04.2009 tarihli vekâletnameye istinaden bu kişinin vekili olarak müdahale talebinde bulunduğu, oysa müvekkili ... ile ... ... arasında hem 2008/5 hem de 2008/609 Esas sayılı dosyalar nedeniyle menfaat çatışmasının bulunduğu, bu konuyla ilgili olarak verilen beraat kararının hukuk hâkimini bağlamayacağı, istifanın haklı olup olmadığının hukuk mahkemesince belirleneceği, davacı avukatın istifa dilekçesinde herhangi bir sebep göstermediği ancak bozma sonrası yargılamada kadastro davası için yapılan avukatlık sözleşmesinde kararlaştırılan vadede vekâlet ücretinin ödenmemesi nedeniyle istifa edildiğini ve istifanın yalnızca tapu iptal tescil davası yönünden verildiğini beyan ettiği, aynı taşınmazla ilgili olarak ücret sözleşmesine konu dava dışında başka davaları da takip eden davacı avukatın vekâlet ücretinin ödenmesi için kesin bir vade belirlenmiş olmasına rağmen istifa tarihine kadar ödeme yapılması yönünde talepte bulunduğu ve buna rağmen ödeme yapılmadığına ilişkin bir iddia ileri sürmediği gibi istifasının ücreti ödenmeyen bu dosya değil yalnızca 2008/5 Esas sayılı dosya yönünden geçerli olduğunu belirttiği, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 62 nci ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 171 inci maddesinin birinci fıkrasına göre vekâlet ücreti alacağının üstlenilen işin bitmesi ile muaccel hâle geleceği gözetildiğinde kadastro mahkemesindeki ücret ödenmediğinden bahisle 2008/5 Esas sayılı dosyada istifa edilmiş olmasının haklı bir istifa olarak kabul edilemeyeceği, üstelik ileri sürülen bu istifa gerekçesinin mahiyeti itibarıyla da 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 2 nci maddesinde düzenlenen dürüstlük kuralıyla bağdaşmadığı, her ne kadar yalnızca 2008/5 Esas sayılı dosya için istifa edildiği ifade edilmiş ise de vekâlet ilişkisi bir bütün olduğundan ve bu sebeple azil yahut fesih taraflar arasındaki tüm dava ve işlere sirayet edeceğinden 2008/5 Esas sayılı dosyadaki istifanın eldeki davaya konu 2006/6 Esas sayılı dosya yönünden de hüküm ifade edeceği, hâl böyle olunca bu dosya yönünden istifanın haksız olduğu ve istifa anına kadar takip edilen iş kesinleşmemiş olduğundan herhangi bir vekâlet ücretine hak kazanılmadığı, dâhili davalı ... mirası reddettiğinden onun hakkındaki davanın da pasif husumet yokluğundan reddi gerektiği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı

9. Yukarıda belirtilen karara karşı süresi içinde davacı vekili ve dahili davalı ... vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

10. Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 23.09.2020 tarihli ve 2020/3209 Esas, 2020/4655 Karar sayılı kararı ile; "1–Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere ve özellikle delillerin taktirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre davalı ...'ın temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2–Dava, vekalet ücreti alacağının tahsili istemine ilişkin olup, davacı 1.7.2003 tarihli avukatlık ücret sözleşmesi gereğince, Kemer Kadastro Mahkemesinin 1995/140 Esas sayılı dava dosyası nedeniyle sözleşmede öngörülen ücretin tahsili amacıyla başlattığı icra takibine vaki itirazın iptali istemiyle eldeki davayı açmıştır. Mahkemece, davacı ile davalıların murisi ... arasında Kemer Kadastro Mahkemesinin 1995/140 Esas sayılı dava dosyasının takibi için 1.7.2003 tarihli ücret sözleşmesinin yapıldığı, ancak davacının Kemer Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2008/5 E sayılı dosyasına şamil olmak üzere avukatlık ücretinin ödenmediğini ileri sürerek vekaletten istifa ettiği, oysa bu dosyaya ilişkin taraflar arasında bir ücret sözleşmesinin bulunmadığı hususları dikkate alındığında davacının istifasının haksız olduğu gerekçe gösterilmek suretiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Somut olayın özelliği ve dosya kapsamından ücret sözleşmesine dayanak Kemer Kadastro Mahkemesi'nin 1995/140 E sayılı dava dosyasının davacı avukat tarafından takip edilerek sonuçlandırıldığı, ücret sözleşmesinde kararlaştırılan vadede davacıya ücretinin ödenmediği hususları dikkate alındığında davacı avukatın sırf bu dosyaya (Kemer Kadastro Mahkemesi'nin 1995/140 E) mahsus olmak üzere vekaletten istifasının haklı olduğunun kabulü gerekmektedir. O halde mahkemece davacı avukatın haklı istifanın sonucu olarak Kemer Kadastro Mahkemesi'nin 1995/140 E sayılı dosyası yönünden ücrete hak kazandığı dikkate alınarak sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir" gerekçesi ile karar bozulmuştur.

Direnme Kararı

11. Mahkemenin 21.12.2021 tarihli ve 2021/197 Esas, 2021/406 Karar sayılı kararı ile; önceki gerekçe tekrar edilmek suretiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi

12. Direnme kararı süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

13. Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; aynı taşınmazlarla ilgili olarak müvekkili ... adına takip ettiği birden fazla dava bulunan davacı avukatın yalnızca Kemer 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/5 Esas sayılı dosyası yönünden vekillikten istifa ettiğini belirtip devamında o dosyada taşınmazda hak iddiasında bulunan karşı taraf vekili olarak yargılamaya katıldığı olayda, kadastro mahkemesinde görülen dava ile ilgili vekâlet ücreti ödenmediği için yapıldığı ileri sürülen bu istifanın haklı olduğunun kabul edilip edilemeyeceği, burada varılacak sonuca göre istifa tarihi itibarıyla kesinleşmemiş olan Kemer Kadastro Mahkemesinin 2006/6 Esas sayılı davası yönünden davacının vekâlet ücretine hak kazanıp kazanmadığı noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

14. Vekâlet sözleşmesi, somut olayda uygulanması gereken mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun (BK) 386 ncı maddesinin 1 inci fıkrasında "Vekalet, bir akittir ki

onunla vekil, mukavele dairesinde kendisine tahmil olunan işin idaresini veya takabbül eylediği hizmetin ifasını iltizam eyler" şeklinde tanımlanmıştır.

15. Vekâlet sözleşmesi ile vekil, müvekkiline karşı iş görme borcu altına girer. Bu bir hizmet edimi, geniş anlamda iş edimi, bir başkası lehine faaliyet de olabilir. Hukuki fiillere ilişkin vekâlette vekil, müvekkilinin menfaatine olarak hukuki işlemler gerçekleştirmek, özellikle subjektif haklar iktisap etmek, kullanmak ve devretmeyi yükümlenir. Avukatlık sözleşmesi ise, her iki tarafa borç yükleyen, ücret karşılığında ivazlı nitelikte olan, belli bir hukuki yardımın yapılmasını öngören ve sözleşmenin bir tarafını mutlaka avukatın oluşturduğu sözleşme türüdür.

16. Avukatlık sözleşmesi, sözleşme ile üstlenilen edimin yerine getirilmesi veya sürenin dolması ile sona erebileceği gibi avukatın istifası ya da müvekkilin azli ile de sona erebilir.

17. Borçlar Kanunu'nun 396/1. maddesi "Vekaletten azil ve ondan istifa her zaman caizdir. Şu kadar ki münasip olmayan bir zamanda vekaletten azil veya ondan istifa eden kimse diğerinin zararını zamin olur" hükmünü içermekte olup vekâlet sözleşmesi vekil ile müvekkil arasında güven unsuruna dayanan bir sözleşme olması nedeniyle yanlar dilediği zaman sözleşme ilişkisine son verebilir.

18. Bu durumda sözleşme ilişkisi devam ederken vekil her zaman istifa edebileceği gibi müvekkil de onu her zaman azletme hakkına sahiptir. İstifa ve azil hakkı tek taraflı ve karşı yana varması gereken irade beyanı ile kullanılır ve sözleşmeyi ileriye etkili olarak sona erdirdiği gibi azil ve istifa beyanı kural olarak herhangi bir şekle bağlı değildir.

19. Bu yöndeki bir irade açıklamasında azle yahut istifaya neden olan sebeplerin açıklanması gerekmese de bu husus dava konusu olduğunda azil ve istifa iradesinin haklı bir nedene dayanılarak kullanıldığını ileri süren ve ispat yükü altında olan taraf azil/istifanın haklılığına ilişkin sebep ve delillerini ileri sürebilir.

20. Avukatlık Kanununun 171/1 inci maddesinde düzenlenen "Avukat üzerine aldığı işi kanun hükümlerine göre ve yazılı sözleşme olmasa bile sonuna kadar takip eder" ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 2 nci maddesinde düzenlenen "...avukatlık ücreti, kesin hüküm elde edilinceye kadar olan dava, iş ve işlemler ücreti karşılığıdır" hükümleri gereğince avukat, aksine sözleşme yoksa, işi sonuna kadar takip edip sonuçlandırmadan ücretini talep edemez.

21. Azil ve istifanın haklılığı bilhassa takip edilen iş henüz sonuçlandırılmadan gerçekleştirilmişse önem taşır.

22. Avukatlık Kanunu'nun 174/1 maddesinin "Üzerine aldığı işi haklı bir sebep olmaksızın takipten vazgeçen avukat hiçbir ücret istiyemez ve peşin aldığı ücreti geri vermek zorundadır " şeklindeki açık hükmü gereği, vekâletten haklı bir neden olmadan istifa eden avukatın, herhangi bir zarar şartı olmadan da müvekkile karşı sorumlu tutulduğu görülmektedir. Anılan düzenlemeye göre, haksız olarak işi bırakan, vekaletten istifa eden avukat, ücrete hak kazanamadığı gibi, aksine bir hüküm mevcut değilse

aldığı peşin ücretleri, kullanmadığı masraf avanslarını da iş sahibine iade etmek zorundadır.

23. Bununla birlikte haksız azil (Avukatlık Kanunu, m. 174/2) hâlinde olduğu gibi, avukatın haklı olarak vekillikten istifa etmesi durumunda, işe devam etme olanağı mevcut olmadığından, avukat, haklı istifa tarihi itibariyle muaccel olan vekalet ücreti alacağının ödetilmesini talep edebilir.

24. Gerek istifa gerekse azilde avukatın ücreti hak edip etmediği yönündeki bir değerlendirmede esas alınan haklı sebep kavramı kanunda tanımlanmamıştır. Azlin yahut istifanın haklı olup olmadığı 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 4 üncü maddesi çerçevesinde hâkim tarafından belirlenir. Söz konusu belirlemede hâkim somut olayın özellikleri ve dürüstlük kuralına göre (TMK m.2) sözleşme ile bağlı kalmanın taraflar için çekilmez hâle gelip gelmediğini göz önünde bulundurur.

25. Somut olayda taraflar arasındaki anlaşmazlığın ortaya konulabilmesi için öncelikle davacı avukat ile müteveffa ... arasındaki sözleşme ilişkisinin ve devamında vekâlet ücreti iddiasına konu davadaki yargısal sürecin aktarılması gerekir.

26. Vekâlet ücreti istemine konu dava olan müteveffa ... ve diğer on sekiz kişi 20.09.1977 tarihinde bir kısım taşınmazlar için açtıkları kadastro tespitine itiraz davası yargılaması Kemer Kadastro Mahkemesinin 1995/140 Esas sayılı dava dosyası üzerinden devam ederken, davacı avukat ... 02.02.2000 tarihli vekâletnameyi sunarak ... vekili olarak yargılamaya katılmıştır. Daha sonra ... ve ... arasında 01.07.2003 tarihli avukatlık ücret sözleşmesi imzalanmış ve bahsi geçen kadastro tespitine itiraz davasındaki hukuki yardımın karşılığı olarak 500.000USD vekâlet ücretinin 10.12.2006 tarihinde ödeneceği kararlaştırılmıştır. Yargılamaya 2007 yılından itibaren ... vekili olarak hem davacı hem de dava dışı bir başka avukat iştirak etmiştir. Kadastro Mahkemesi bozma sonrası verdiği 14.09.2007 tarihli, 2006/6 Esas, 2007/14 Karar sayılı kararla dava konusu taşınmazların bir kısmının ... adına tesciline karar verilmiştir. ... lehine kısmen kabul yönündeki bu karar Yargıtay 20. Hukuk Dairesince 15.05.2009 tarihinde onanmış, karşı tarafın karar düzeltme talepleri ise 29.12.2009 tarihinde reddedilmiş ve karar bu suretle kesinleşmiştir.

27. Kadastro mahkemesindeki yargılamada ... adına tescil kararı verilmesi üzerine söz konusu taşınmazlarda hak iddiasında bulunan V. A. mirasçıları 27.12.2007 tarihinde tapu iptal ve tescil davası açmış, Kemer 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/5 Esas sayılı dosyası üzerinden yapılan bu yargılamada ... davalı ... vekili olarak yer almışsa da 11.06.2009 havale tarihli dilekçe ile "Gördüğümüz lüzum üzerine" şeklindeki açıklamayla ... vekilliğinden istifa etmiştir.

28. Yine kadastro mahkemesindeki tescil kararının akabinde ... ... isimli kişi de taşınmaz satış vaadi sözleşmesine dayanarak ... hakkında 03.12.2008 tarihinde Kemer 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/609 Esas sayılı dosyasında görülen tapu iptal ve tescil davasını açmıştır. Bu kişi taşınmazda hak sahibi olduğu ve aynı yerle ilgili dava açtığını belirterek 2008/5 Esas Sayılı dosyada 02.06.2009 tarihinde müdahale talebinde bulunmuştur.

29. ... 24.04.2009 tarihinde ... ... isimli bu kişiden vekâletname almış ve kadastro mahkemesinin ... lehine tescil yönündeki kararının onanmasından sonra 11.02.2010 tarihli duruşmadan itibaren (...'dan bu yerleri taşınmaz satış vaadi sözleşmesiyle satın almış olduğunu iddia eden) ... ... vekili olarak (daha önceden ... vekili olup istifa ettiği) 2008/5 Esas sayılı dava dosyasına katılmıştır.

30. Davacı direnmeye konu dava ile; kadastro mahkemesindeki yargılamada görevini başarıyla tamamlamasına rağmen avukatlık ücret sözleşmesinde kararlaştırılan bedelin ödenmediğini ileri sürmüş ve bu bedelin tahsili yönünde başlattığı takibe vâki itirazın iptalini talep etmiş, davalı taraf ise avukatın görevini gereği gibi yerine getirmediği gibi kendisiyle menfaat çatışması olan karşı tarafın avukatlığını üstlendiğini, ayrıca sözleşme altındaki imzanın kendilerine ait olmadığını, bu nedenlerle vekâlet ücreti borcunun bulunmadığını savunmuştur.

31. Sözleşme altındaki imzanın ...'a ait olduğunu tespit eden Mahkeme 23.06.2014 tarihinde verdiği ilk kararla; 2008/5 Esas sayılı dosyada davacı lehine yukarıda yazılı gerekçeyle kısmen kabul kararı vermiş ve her iki tarafın temyizi üzerine Özel Daire somut olay yönünden avukatın istifasının haklı olup olmadığının usule uygun şekilde tespit edilmesinden sonra ücrete hak kazanılıp kazanılmadığının tespit edilmesi gerektiği yönünde hükmü bozmuştur. Mahkeme bu bozmaya uymuş ve 2008/5 Esas sayılı dosyadaki istifanın kadastro mahkemesindeki vekâlet ücreti talebine konu davaya da sirayet ettiğini, vekâlet ilişkisinin bir bütün olduğunu benimsemiştir.

32. Bu suretle, takip edilen diğer dava dosyasındaki istifanın eldeki davaya konu iş yönünden de geçerli olduğunun Mahkeme ve Özel Daire arasında çekişmesiz olduğu belirlendikten sonra, istifa anında ücret iddiasına konu dava henüz kesinleşmemiş olduğundan gerek vekâletten istifa ile ilgili olarak yukarıda yapılan genel açıklamalar gerekse somut olaya ilişkin olarak yapılan tespitler ışığında istifanın haklı olup olmadığının değerlendirilmesi gerekir.

33. Davacı avukat istifa nedeni olarak vekâlet ücretinin süresinde ödenmemesi sebebine dayandığından gelinen aşamada ücret borcunun muaccel hâle gelip gelmediği hususu tartışılmalıdır. Zira avukatın ücret alacağı taraflar arasındaki sözleşmenin kurulmasıyla birlikte doğmakta ise de alacağın istenilebilir hâle gelmesi için ödeme zamanın gelmesi yani muaccel olması gerekir.

34. Avukatlık ücretinin ne zaman muaccel olduğunu düzenleyen açık bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 73 üncü maddesindeki (1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, m 62) davaya vekâletin hüküm kesinleşinceye kadar avukata davanın takibi için gereken bütün işlemleri yapma yetkisi veren düzenlemesi, Avukatlık Kanunu'nun 171/1 inci maddesindeki avukatın işi sonuna kadar takip zorunluluğu kuralı ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 2 nci maddesinde yer alan, ücretin, kesin hüküm elde edinceye kadar olan dava, iş ve işlemlerin karşılığı olduğu şeklindeki belirleme karşısında, avukatlık ücretinin kural olarak üstlenilen işin bitmesi ile muaccel olduğunun kabulü gerekir. Kural bu olmakla birlikte, taraflar arasında yapılan sözleşmede, ücretin ne zaman isteneceği konusunda özel düzenleme yapılmış olabilir zira bu yönde sözleşme yapmayı yasaklayan bir yasa

hükmü bulunmamaktadır. Bu yöndeki bir sözleşmeyle taraflar vekâlet ücreti için ödeme günü kararlaştırmışsa ücret sözleşmede belirtilen günde muaccel hâle gelecektir.

35. Tüm bu açıklamalar ışığında Mahkeme ve Özel Daire arasındaki uyuşmazlık incelendiğinde; taraflar arasındaki avukatlık ücret sözleşmesinde kadastro mahkemesinde görülen dava için 500.000 USD vekâlet ücretinin 10.12.2006 tarihinde ödeneceğinin açıkça kararlaştırıldığı ve belirlenen vadede ücretin ödenmediği çekişmesizdir. Taraflar sözleşmeyle yüklendikleri edimlerle bağlıdır. Sözleşmede kararlaştırılan tarihte davalının avukatlık ücretini ödeme borcu muaccel hâle gelmiştir. Avukatın sözleşmeye uygun şekilde ücret ödemesinin yapılmaması nedeniyle istifa etmesi bu nedenle haklı bir istifadır. Davalı, davacı avukatın takip ettiği dava konusu iş kendisi lehine sonuçlandıktan ve vekâlet ücreti borcu çekişme konusu olduktan sonra avukatın söz konusu yargılama işini gereği gibi ifa etmediği savunmasında bulunmuştur. Ne var ki bu gerekçeye dayanarak bir azil iradesi ortaya koymamıştır ve vekâlet sözleşmesi davacı avukatın istifasıyla sona ermiştir. Gerek davalı savunmasında gerekse Mahkeme gerekçesinde davacının menfaat çatışması olan kişinin avukatlığını üstlenerek güven sarstığı ve bu nedenle de ücrete hak kazanamayacağı belirtilmiştir. Oysa, istifadan sonraki dönemde tezahür eden hususlar muaccel olmuş dava konusu alacağa tesir etmeyeceği gibi aynı davada karşı tarafın vekilliğinin üstlenildiği 2008/5 Esas sayılı dosya yönünden davacının vekâlet ücretine hak kazanıp kazanılmadığı hususu eldeki davanın konusu değildir. Hâl böyle olunca Özel Daire kararında da belirtildiği üzere kadastro mahkemesindeki dava yönünden istifanın haklı olduğu gözetilerek bir karar verilmesi gerekir.

36. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmelerde; sözleşmede açıkça bir ödeme tarihi kararlaştırılmış olsa dahi avukatın vekâlet ücreti alacağının doğması için takip edilen işin kesinleşmesi gerektiğinin göz ardı edilemeyeceği, davacının henüz kadastro mahkemesi kararı kesinleşmeden, o davaya konu taşınmazlarla ilgili olarak hak iddia eden üçüncü bir kişiden vekâletname alarak taraflar arasındaki güven ilişkisini sarstığı gibi müvekkilinin kadastro mahkemesinde elde ettiği kazanımlarını ortadan kaldırma ihtimali bulunan bir yargılamayı karşı taraf lehine yürütme işini üstlenerek çatışan menfaatleri temsil yasağını ihlâl ettiği, bu nedenlerle istifasının haklı olduğundan bahsedilemeyeceği, haksız istifa anında ücret iddiasına konu iş henüz kesinleşmemiş olduğundan avukatın herhangi bir ücret talep edemeyeceği, direnme kararının yerinde olduğu ve onanması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de bu görüş açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğu tarafından kabul edilmemiştir.

37. Yine görüşmeler sırasında, sözleşmede kararlaştırılan tarihte vekâlet ücretinin ödenmesi gerektiği ancak kadastro mahkemesi yargılamalarının uzun sürdüğü ve istifa anında henüz takip edilen iş kesinleşmediğinden ücretinin vadesinde ödenmemiş olması haklılık yaratsa dahi avukatın erken şekilde gerçekleşmiş istifasının bulunduğunun göz önünde tutulması gerektiği, bu durumda avukatın ücretin tamamına hak kazandığı yönündeki bir değerlendirmenin hakkaniyete aykırı olacağı, bu çerçevede vekâlet ücretinden indirim yapılması gerekliliğine işaret eder şekilde direnme kararının değişik gerekçeyle bozulması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de bu görüş henüz hükmedilmesi gereken vekâlet ücretinin miktarıyla ilgili olarak Özel Daire ve

Mahkeme arasında uyuşmazlık mevcut olmadığından Hukuk Genel Kurulunun incelemesi dışında kaldığı gerekçesiyle Kurul çoğunluğu tarafından benimsenmemiştir.

38. Hâl böyle olunca bozma kararına uyulması gerekirken direnme kararı verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

39. Direnme kararı bu nedenle bozulmalıdır.

IV. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının yukarıda açıklanan ve Özel Daire kararında gösterilen gerekçe ve nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Geçici 3 üncü maddesine göre uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429 uncu maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Aynı Kanun'un 440 ıncı maddesi gereğince kararın tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere,

10.05.2023 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

HGK. 10.05.2023 T. E: 2022/3– 445, K: 440 (www.e– uyar.com)

251) İİK. m. 367 uyarınca icra veya iflas dairelerinin borçlunun mevcuduna dair isteyeceği bütün malumatı hakiki ve hükmi her şahıs derhal vermeye ve talep halinde mevcudu bu dairelere teslime mecbur olduğu, tapu müdürlüğünden istenilen ipotek resmi senedi ve ipotek belgesi suretinin takip dayanağı olan ipotek resmi senedi olduğu ve belirtilen takip dayanağı belgelerinin suretlerinin ilgili tapu müdürlüğünden istenilmesinde İİK.'nin 367. maddesine aykırı bir yön bulunmadığı–

I. ŞİKAYET

Alacaklı şikayet dilekçesinde; icra takibine dayanak ipotek belgesinin aslı gibidir örneğinin icra müdürlüğünce kabul edilmemesi üzerine ilgili tapu dairesinden ipotek akit tablosunun onaylı suretinin istenmesi talebi üzerine icra müdürlüğünce tapu dairesine yazılan müzekkereye cevaben hukuki sorumluluğun icra dairesince kabul edilmesi halinde istenilen belgelerin gönderileceğinin bildirdiği, icra müdürlüğünün 17.09.2019 tarihli kararı ile icra dairesinin taraf olmadığı ve hiçbir sorumluluğun kabul edilmeyeceği gerekçesi ile takip dayanağı resmi senet örneğinin yeniden istenilmesine dair alacaklının talebinin reddine karar verildiğini, bu kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu, istenen ipotek akit tablosunun takip borçlusuna ait olduğunu ileri sürerek müdürlük kararının kaldırılmasını, ilgili tapu dairesinden ipotek akit tablosu ve gerekli belgelerin istenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Şikayet edilen takip borçluları cevap dilekçesi sunmamışlardır.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; icra müdürlüğünün görevinin alacağın tahsiline yönelik her türlü yasal işlemi yerine getirmek olmasına rağmen somut olayda tasarrufun iptali davasının ön şartı olan başka mevcudun bulunmadığı ve geçici ya da kesin aciz vesikası alınması şartının gerçekleşmediği, borçlunun mevcudu tespit edilmeksizin doğrudan tasarrufun iptali davası açılabilmesi ihtimaline dayalı olan alacaklının taleplerinin yerine getirilmesinin icra müdürlüğünün görev ve yetkisi kapsamında olmadığı gerekçesi ile şikayetin reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde alacaklı istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Alacaklı istinaf dilekçesinde; tasarrufun iptaline ilişkin herhangi bir talebinin olmadığını, uyuşmazlık konusunun hatalı değerlendirildiğini, icra dairelerinin alacaklının alacağına kavuşması amacıyla bağdaşan borçluya dair her türlü veriyi hukuki sınırlar içerisinde gerekli kurumlardan talep edebileceğini, resmi sureti istenen ipotek belgesinin dosyada mevcut borçlu/borçlulara ait olduğunu, icra dairelerinin kamu

görevinin ifa ettiğini, icra dosyasında alacaklı menfaati gözetilerek ilgili tapu dairesine müzekkere cevabında belirtilen eksiklikler giderilerek yazı yazılması ve alacaklı menfaatinin gözetilerek icra işlemlerinin daha fazla sürüncemede bırakılmaması gerektiğini ileri sürerek İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasını istemiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile, İİK'nun 367. maddesi uyarınca icra veya iflas dairelerinin borçlunun mevcuduna dair isteyeceği bütün malumatı hakiki ve hükmi her şahıs derhal vermeye ve talep halinde mevcudu bu dairelere teslime mecbur olduğu, Tapu Müdürlüğünden istenilen ipotek resmi senedi ve ipotek belgesi suretinin takip dayanağı olan 14.06.2013 tarih ve 22619 yevmiye numaralı ipotek resmi senedi olduğu ve belirtilen takip dayanağı belgelerinin suretlerinin ilgili tapu müdürlüğünden istenilmesinde İİK'nun 367. maddesine aykırı bir yön bulunmadığı, belirtilen yasal düzenlemenin de ilgili tapu müdürlüğüne hatırlatılarak takip dayanağı belgelerin onaylı suretlerinin istenilebileceği gerekçesi ile alacaklının şikayetinin kabul edilerek icra müdürlüğü işleminin iptaline karar verilmesi gerekirken, yerinde olmayan bir gerekçeyle şikayetin reddine karar verilmesi isabetsiz bulunarak şikayetçi alacaklının bu yöne ilişkin istinaf başvurusunun kabulü ile HMK'nun 353/1– b.2. maddesi gereğince İlk Derece Mahkeme kararının kaldırılmasına, şikayetinin kabulü ile takip dosyası üzerinden tesis edilen 17.09.2019 tarihli işlemin iptali ile takip dayanağı ipotek resmi senedi ve ipotek belgesinin onaylı suretinin ilgili tapu müdürlüğünden adı geçen icra dairesince istenilmesine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde borçlular Y. K. ve K. Petrol Nakliyat Taahhüt Tarım Gıda İnşaat İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Borçlular Y. K. ve K. Petrol Nakliyat Taahhüt Tarım Gıda İnşaat İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi temyiz dilekçesinde; alacaklı vekili tarafından icra müdürlüğünden borçluya ait mevcut tapu kayıtlarının değil, ipotek akit tabloları örneklerinin istenmesi için tapu sicil müdürlüğüne müzekkere yazılmasının talep edildiğini, İcra Müdürlüğü'nün İİK'nun 367. maddesi uyarınca borçluların mevcuduyla sınırlı belge isteme yetkisi açık olduğuna göre borçlunun mevcudundan çıkmış olan malların detaylı bilgisinin istenmesi hem ilgili yasa maddesine hem de tapu sicili aleniyetinin şahsi bilgileri muhafaza etmek amacıyla sadece ilgililere açık olmasına aykırılık teşkil ettiğini, borçluların mevcudu tespit edilmeksizin doğrudan tasarrufun iptali davası açılabilmesi ihtimaline dayalı olan alacaklının taleplerinin yerine getirilmesi icra müdürlüğünün görev ve yetkisi kapsamında olmadığını, müdürlük kararlarının usul ve yasaya uygun olduğundan davacı alacaklının şikayetinin reddine karar verilmesi gerektiğini ileri sürerek İstanbul Anadolu 24.İcra Müdürlüğü'nün 2019/14052 Esas sayılı

dosyasının durdurulmasına, şikayetin kabulüne ve icra takibin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, icra müdürlüğü işleminin iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

İİK 16, 367 inci madde hükümleri

3. Değerlendirme

1.Bölge adliye mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2. Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup borçlular Y. K. ve K. Petrol Nakliyat Taahhüt Tarım Gıda İnşaat İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 370. maddeleri uyarınca ONANMASINA,

Alınması gereken 179,90 TL temyiz harcından, evvelce alınan harç varsa mahsubu ile eksik harcın temyiz edenden tahsiline,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

27.03.2023 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 27.03.2023 T. E: 2022/9246, K: 2034 (www.e– uyar.com)

Not: Aynı doğrultuda bknz: 12. HD. 06.10.2022 T. E: 2693, K: 9944

252) TMK.m883/II uyarınca; ipoteğin süreli olarak kurulmuş olması halinde, alacaklının en geç ipotek süresi içinde ipotekli takip yapıp, tapu kaydına İİK.m.150/c şerhi koydurmak zorunda olduğu–Alacaklı tarafından takipteki zorunlu dava arkadaşlığı hususundaki eksikliğin yargılama sırasında giderildiği, öte yandan dayanak ipotek akit tablosunun 2011 tarihli olduğu, Türk Medeni Kanunu'nun 883. maddesindeki değişikliğin 01.01.2020 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu tarihten önce süreli olarak tesis edilen ipoteklerin de, şayet süre sona ermiş ise 01.01.2020 tarihinden itibaren 30 günlük sürenin sonunda takibin başlatılması gerekeceğinin açık olduğu–Bu süre zarfında belirtilen şerhin konulmaması halinde ipoteğin, malikin talebi ile tapu müdürlüğünce terkin edileceği–

I. DAVA

Şikayetçi borçlu vekili isteminde; tarafları hakkında başlatılan takipte icra emrini tebliğ aldıklarını, şikayetçinin borcunu, karz akdi nedeniyle verdiği çekler ile ifa ettiğini, ipotekli taşınmazların takipten önce 2016 yılında üçüncü kişilere devredildiğini, müdürlüğün ipotekli taşınmaz kayıt maliklerinin yer almadığı takip talebini reddetmesi gerektiğini, ipotek borçlusu ile zorunlu ipotek takip arkadaşlığı bulunduğunu, bunun süresiz şikayete tabi olduğunu, tesis edilen karz ipoteğinin iki aylık süresi olduğunu, tapu kanunundaki düzenleme gereğince süresinden sonra icra takibi yapıldığını belirterek takibin iptalini talep etmiştir.

II. CEVAP

Karşı taraf alacaklı vekili cevap dilekçesinde; haksız ve hukuki dayanaktan yoksun şikayetin reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; mahkemece alacaklıya verilen mehil doğrultusunda alacaklı tarafından süresinde asıl borçlu ve taşınmaz malikleri hakkında başlatılan takiplerin birleştirilmesi icra müdürlüğünden istenilmekle icra takibi yönünden mecburi takip arkadaşlığı şartının yerine getirilmiş olduğu, ilgili kanun hükümleri gereğince ipotek süresi dolduktan sonra başlayan 30 günlük süre içerisinde ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile icra takibine başlanmış olması ve tapu kaydına 150/c şerhi işlenmiş olmasının önem arz ettiği, yapılan incelemede ilgili kanun hükmü gereği 150/c şerhinin 01.01.2020 tarihinden itibaren 30 günlük süre içinde konulması gerekmekte olup icra takibinin 31.01.2020 tarihinde açılmış olduğu; HMK'nun 92. maddesi uyarınca gün olarak belirlenen sürelerde ilk günün hesaba katılmayacağı; aksi öngörülmedikçe mevzuatın tamamına bu ilkenin hakim olduğu anlaşılmakla 31.01.2020 tarihi itibarıyla konulan 150/c şerhinin süresi içinde konulduğu gerekçesiyle şikayetin reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde şikayetçi borçlu vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Şikayet dilekçesinin tekrar edildiği görülmekle; mahkemece zorunlu takip arkadaşlığı hususunun gözetilmediği, taşınmazların 2016 yılında üçüncü kişilere devredildiği, müdürlükçe güncel kayıtlar göz önüne alınmadan takibin başlatıldığı, karz ipoteğinin iki aylık süreli olup süreye uyulmadığı ileri sürülmüştür.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Alacaklı tarafından takipteki zorunlu dava arkadaşlığı hususundaki eksikliğin yargılama sırasında giderildiği, öte yandan dayanak ipotek akit tablosunun 2011 tarihli olduğu, Türk Medeni Kanunu'nun 883. maddesindeki değişikliğin 01.01.2020 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu tarihten önce süreli olarak tesis edilen ipoteklerin de şayet süre sona ermiş ise 01.01.2020 tarihinden itibaren 30 günlük sürenin sonunda takibin başlatılması gerekeceğinin açık olduğu, İlk Derece Mahkemesince bu yönde yapılan incelemede takibin 30 günlük süre içerisinde 31.01.2020 tarihinde açılmış olduğunun tespit edildiği, mahkemenin bu tespit ve inceleme yönteminin yasaya uygun olduğu gerekçeleriyle şikayetçi tarafın istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde şikayetçi borçlu vekili

temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

İstinaf başvuru dilekçesindeki itiraz sebeplerinin tekrar edildiği görülmüş ve taraflar arasındaki karz sözleşmesinin teminat ipoteği kaydıyla imzalandığı, ipotek akit tablosunun da teminat ipoteği kaydıyla imzalandığı, karz sözleşmesi ve ipotek akit tablosunda teminat ipoteği kayıt şartı mevcutken icra emri gönderilemeyeceği ileri sürülmüştür.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı takipte icra memur işlemini şikayet istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri, ...

2. 2004 sayılı İİK'nun 149. maddesi,

3. İİK'nun 150/c maddesinde; " İcra memuru, ipoteğin paraya çevrilmesi hakkındaki takibin başladığını tapu idaresine haber vermeye mecburdur. Tapu memuru, keyfiyeti taşınmazın siciline şerh verir. Taşınmazı bu şerh tarihinden sonra iktisap edenlere icra veya ödeme emri tebliğ olunmaz. " hükmü düzenlenmiştir.

4– 1. 04.07.2019 kabul tarihli Tapu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 7181 sayılı Kanun'un 3. maddesinde; " 2644 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir:

GEÇİCİ MADDE 4: 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 883. maddesinin ikinci fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi dolmuş olmasına rağmen terkin edilmeyen süreli ipoteklerde anılan fıkrada belirtilen otuz günlük süre, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte başlar. "

4– 2. 04.07.2019 kabul tarihli Tapu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 7181 sayılı Kanun'un 19. maddesi ile 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 883. maddesine eklenen 2. fıkrada; " İpotek süreli olarak kurulmuşsa, sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde ipotekli taşınmaz üzerinde 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 150/c maddesinde belirtilen şerhin konulmaması hâlinde ipotek, malikin talebiyle tapu müdürlüğünce terkin edilir. " hükmü düzenlenmiştir.

4– 3. 04.07.2019 kabul tarihli Tapu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 7181 sayılı Kanun'un 28. maddesinde; "(1) Bu kanunun;

a) 1'inci maddesi, 3'üncü maddesi ile 19'uıncu maddesi 01.01.2020 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer. " hükümleri düzenlenmiştir.

5. HMK'nun 92. maddesi

3. Değerlendirme

1.Bölge adliye mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2. Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup şikayetçi borçlu vekili tarafından temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 370. maddeleri uyarınca ONANMASINA,

Alınması gereken 179,90 TL temyiz harcından, evvelce alınan harç varsa mahsubu ile eksik harcın temyiz edenden tahsiline,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

27.03.2023 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 27.03.2023 T. E: 2022/8444, K: 2053 (www.e– uyar.com)

253) İcra ve İflas Kanunu'nda, icra müdürünün görevleri ve yetkilerinin sayıldığı, "yatırılan paraların nemalandırılacağına" ilişkin İİK'nun 134. maddesindeki özel düzenleme dışında açık şekilde bir düzenlemeye yer verilmediği –İİK ve sair mevzuatta ' İcra Müdürlüğü'ne yatırılan paraların hangi durumlarda ve nasıl nemalandırılacağı' nın tahdidi olarak sayıldığı – Borçlu vekilince nemalandırılması talep edilen dosyada "teminat olarak yatırılan 3 aylık kira bedelinin, nemalandırılması kanunen gereken meblağlar arasına girmediği"–

Mersin 2. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 13/12/2022 tarih ve 2022/942 Esas 2022/884 Karar sayılı kararına karşı istinaf kanun yoluna davacı vekili tarafından başvurulması üzerine dosya incelendi;

Davacı (şikayetçi) vekili dava dilekçesinde özetle; Mersin 1. İcra Dairesi'nin 2021/7951 e sayılı dosyası ile aleyhlerine icra takibi başlatıldığını, Mersin 2.İcra Hukuk Mahkemesinin 02/03/2022 tarih, 2021/816 esas, 2022/138 karar sayılı ilamını İstinaf ettiklerini, dolayısıyla İİK'nun 36 kapsamında icranın geri bırakılması için ilgili icra dairesince istinaf edildiğine dair şerhli dilekçe verildiğini ve tehir– i icra kararı getirmek üzere mehil talebinde bulunulduğunu, akabinde 3 aylık kira bedeli olan 540.00,00TL meblağı karşılayan nakit teminatın 22/03/2022 tarihinde icra müdürlüğüne depo edildiğini ve yatırılan meblağın hem alacaklı hem de borçlunun menfaatine en yüksek faiz oranı üzerinden nemalandırılması talebinde bulunduklarını, İcra dairesinin 08/12/2022 tarihinde teminatın nemalandırılması taleplerinin reddine karar verdiğini belirterek icra dairesince verilen ret kararının şikayet yolu ile kaldırılmasını talep etmiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI: mahkemece yapılan değerlendirmeler neticesinde, İcra dosyasına yatırılan ihale bedelinin nemalandırılmasının İİK'nun 134/5– son cümle hükmünde düzenlenmiş olup buna göre; "İhalenin feshine ilişkin şikayetin kabulüne veya reddine ilişkin kararın kesinleşmesi üzerine, ihale bedeli nemaları ile birlikte hak sahiplerine ödenir" hükmüne yer verildiği, Tehiri icra kararına istinaden borçlu tarafça teminat olarak yatırılan paranın nemalandırılmasına dair bir düzenleme ise bulunmadığı, Şu halde, İİK'nun 134/5. maddesi dışında nemalandırmaya ilişkin bir düzenleme olmadığından dosyaya yatırılan paranın nemalandırılması mümkün olmadığı Bu nedenle icra müdürlüğünce bu yöndeki talebin reddine karar verilmesinin yerinde olduğu gerekçeleriyle şikayetin reddine karar verilmiştir.

İSTİNAF NEDENLERİ: Davacı (şikayetçi) vekili istinaf başvuru dilekçesinde özetle: şikayet dilekçesindeki beyanlarını aynen tekrar ederek, nemalandırmanın amacının boşta duran bakiyenin değer kaybetmemesi için faiz işletilerek sürenin bitiminde ekonomik kaybın önüne geçmek olduğunu, icra dairelerinde depo edilen nakit teminatların İİK'nun 134. maddesi uyarınca nemalandırılabileceğini, bu hususun hem alacaklının hem de borçlunun menfaatine olduğunu belirterek mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

Davalı vekili istinaf başvurusuna cevap dilekçesinde özetle; ihale bedelinin nemalandırılmasının İİK'nun 134/5– son cümle hükmünde düzenlendiğini, buna göre;

"İhalenin feshine ilişkin şikayetin kabulüne veya reddine ilişkin kararın kesinleşmesi üzerine, ihale bedeli nemaları ile birlikte hak sahiplerine ödenir" hükmüne yer verildiğini, Anılan hükümün açık bir şekilde ihale bedelinin nemalandırılmasına cevaz vediğini, eldeki dosyada olduğu gibi tehiri icra kararına istinaden teminat olarak yatırılan paranın nemalandırılmasına dair bir düzenleme bulunmadığını, bu haliyle davacının talebine ilişkin İİK'nun 134/5. maddesi dışında bir düzenleme olmadığından nemalandırma talebinin hukuki bir dayanağının bulunmadığını belirterek davacının istinaf başvurusunun reddine karar verilmesini talep etmiştir.

GEREKÇE; Uyuşmazlık; takibin tedbiren durdurulması kararına dayanak teminatın nemalandırılması talebinin reddine ilişkin icra müdürlüğü işlemine karşı şikayet niteliğindedir.

Mersin 2. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2021/816 E. ve 2022/138 K. Sayılı ve 02/03/2022 tarihli ilamının istinaf edildiğine dair şerhli dilekçe ile Mersin 2. İcra Hukuk Mahkemesi'nden tehiri icra kararı getirmek üzere mehil talebinde bulunulmuş ve 3 aylık kira bedeli olan 540.000,00 TL meblağı karşılayan nakit teminat 22.03.2022 tarihinde icra dairesine depo edilmiştir.

Mersin 1.İcra Dairesi'nin 2021/7951 sayılı takip dosyasının incelenmesinde, davalı alacaklı vekilinin, borçlu davacı hakkında kira alacağı ve tahliye istemiyle takipte bulunduğu, borçlu vekilinin vermiş olduğu dilekçesinde, İcra Müdürlüklerine depo edilen nakit teminatların İcra ve İflas Kanunu'nun 34. maddesi uyarınca nemalandırılabileceği, bu hususta nakit teminatın nemalandırılmasına yasal bir engelin mevcut olmadığını, bu nedenle dosyaya yatırılan teminatın nemalandırılmasını talep ettiği, icra müdürlüğünce, İİK ve sair mevzuatta İcra Müdürlüğü'ne yatırılan paraların hangi durumlarda ve nasıl nemalandırılacağı tahdidi olarak sayılmış olmakla borçlu vekilince nemalandırılması talep edilen dosyada teminat olarak yatırılan 3 aylık kira bedeli 540.000,00 TL. meblağ ilgili nemalandırılması gerekmekte olan meblağlara girmemekle borçlu vekilinin talebinin reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

Tedbir harcı ve teminat yatırılmakla icra müdürlüğünce dosyaya yatırılan miktar üzerine ihtiyati tedbir konulduğu, teminatın nemalandırılmasına ilişkin talebin icra müdürlüğünün 08/12/2022 tarihli kararı ile reddedildiği, icra müdürlüğünün bu işleminin şikayete konu edildiği görülmüştür.

İİK'nun 9.maddesinde "İcra ve iflas dairelerine yapılacak her türlü nakdî ödeme, Adalet Bakanlığı tarafından uygun görülecek bankalarda icra ve iflas dairesi adına açılan hesaba yapılır. Haciz sırasında, borçlu veya üçüncü kişiler tarafından yapılan ödeme nedeniyle tahsil edilen paralar, en geç tahsilatın yapıldığı günü takip eden ilk iş günü çalışma saati sonuna kadar banka hesabına yatırılmak üzere icra veya mahkeme kasalarında muhafaza edilir. İcra ve iflas dairelerince yapılması gereken her türlü nakdî ödeme, ilgilisinin gösterdiği banka hesabına aktarılmak üzere, icra müdürü tarafından resen bankaya verilecek talimat gereği yapılır. Talimat, paranın icra ve iflas dairesi hesabına yatırılmasını takip eden en geç üç iş günü sonuna kadar verilir. İcra ve iflas daireleri aldıkları kıymetli evrak ve değerli şeyleri kasalarında, zorunlu hâllerde ise kiralanacak banka kasalarında muhafaza ederler" düzenlemesine yer verilmiştir.

Harçlar Kanunu'nun 36. maddesinin 1. fıkrasına göre; icra iflas daireleri tarafından takip işlemlerinden dolayı her hangi bir sebeple alınmış olan paraların bankaya yatırılması halinde bu paralara ait faiz, ikramiye vs. menfaatleri Devlet'e aittir.

Hak sahibine ödenmeyen paranın icra müdürünce banka hesabına yatırılması sonucu elde edilen faiz gelirinin alacaklıya ödenmesinin yasal dayanağı olmayıp, nemalandırma sonucu elde edilen para hazineye aittir(Yargıtay 12. HD'nin 17/09/2015 tarih, 2015/6866 esas, 2015/21690 karar sayılı içtihadı).

Dairemizce yapılan değerlendirmelere göre; İcra İflas Kanunu'nda icra müdürünün görevleri ve yetkilerinin sayıldığı, yatırılan paraların nemalandırılacağına ilişkin İİK'nun 134. maddesindeki özel düzenleme dışında açık şekilde bir düzenlemeye yer verilmediği, bu itibarla icra müdürlüğünce alınan şikayete konu kararda bir isabetsizlik bulunmadığı, dosya kapsamı, ileri sürülen istinaf sebepleri dikkate alındığında mahkemenin vaka ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık olmadığı ve hükümde kamu düzenine aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından şikayetçi vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b.1 maddesi gereğince esastan reddine karar vermek gerekmiş, aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

H Ü K Ü M : Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1– Davacı vekilinin Mersin 2. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2022/942 E. 2022/884 K. sayılı kararına yönelik istinaf başvurusunun Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1– b.1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2– Alınması gereken 179,90 TL istinaf karar harcından peşin alınan 80,70 TL harcın mahsubu ile kalan 99,20 TL harcın davacıdan alınarak hazineye irad KAYDINA,

3– İstinaf giderlerinin başvuran üzerinde BIRAKILMASINA,

4– Kararın ilk derece mahkemesince taraflara TEBLİĞİNE,

5– HMK.nun 333. maddesi gereğince kararın kesinleşmesinden sonra kullanılmayan gider avansının talep halinde yatırana İADESİNE,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda İİK'nun 364/1 maddesi uyarınca KESİN olmak üzere oybirliği ile karar verildi. 31/01/2023

ADANA BAM 10. HD 30.01.2023 T. E: 309, K: 251 (www.e– uyar.com)

NOT: Yukarıda sunulan Adana BAM 10 HD'nin 30.01.2023 T. E:309, K:251 sayılı kararının gerekçesinde yer alan ve " *icra– iflas daireleri tarafından takip işlemlerinden dolayı herhangi bir sebeple alınmış olan paraların bankaya yatırılmış olması halinde bu paralara ait faiz, ikramiye vs. menfaatlerin Devlete ait olacağı* " şeklindeki, Harçlar Kanununun 36. maddesinin birinci fıkrasındaki hüküm, Anayasa Mahkemesinin 04.05.2023 T. ve E:48, K:72 sayılı kararı ile iptal edilmiş olduğundan, adı geçen Adana BAM'un 30.01.2023 tarihli kararının bugün için bir geçerliliği kalmamıştır.

Gerçekten Anayasa Mahkemesi, bahsi geçen kararında; " *492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 36. maddesinin 1. fıkrasının Anayasa'nın 13 ve 35. maddelerine aykırı bulunduğunu, bu nedenle mahkemelere, hakimlere, C. savcılarına ve icra ve iflas dairelerine herhangi bir sebeple teslim edilen özel hukuk kişilerine ait paraların nem'alarının (faiz, ikramiye vs. menfaatlerinin) devlete ait olamayacağını, bu paraların hak sahibi olan alacaklılara nem'ası ile birlikte ödenmesi gerekeceğini"* belirtmiştir…

Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı uyarınca**;**

– İİK.m. 36 uyarınca *tehiri icra* kararı alabilmek için yatırdığı nakit paranın, yatıran borçluya iade edilirken;

–**İİK.m. 72/II, 72/III** uyarınca borçlunun yatırmış olduğu teminat kendisine iade edilirken,

–İİK.m. 97/III uyarınca üçüncü kişinin yatırdığı teminat kendisine geri verilirken,

–İİK.m. 142 uyarınca sıra cetvelinde hak sahibi görünen ancak teminat mektubu gösteremediği için sıra cetvelindeki payı kendisine ödenmemiş olan alacaklıya sıra cetveli kesinleştikten sonra ödeme yapılırken,

–İİK.m. 281/II uyarınca mahkemeye teminat olarak nakit para yatırmış olan alacaklıya bu parası iade edilirken,

yatırılan paralar, bu kişilere – adı geçen Anayasa Mahkemesi kararı uyarınca–ana paraları dışında, ayrıca paranın ödendiği tarihe kadar işlemiş olan faizleri (nem'aları) da ödenecektir… [Bknz: UYAR, T. ("Paraların Bankalara ve Mal Sandıklarına Yatırılması" Başlıklı Harçlar Kanunu'nun 36/I maddesini İptal Eden) Anayasa Mahkemesi'nin 04.05.2023 T. ve E: 48, K: 72 Sayılı Kararının Düşündürdükleri "İBD, Eylül–Ekim/2023, s: 389– 404" –"UYAR.T. İcra ve İflas Hukukuna İlişkin(Uygulamaya Yönelik)" Makale ve İnceleme Yazıları" ile "Hukuki Mütalaalar" ve Yüksek Mahkemenin Önemli İçtihatları,2024, C:2, s.2325– 2333" –(Bu konuda ayrıca bknz: KODAKOĞLU, M. " İcra ve İflas Hukukunda İhale Bedelinin Nemalandırılması" (MİHDER, 2021/2, S:49, s: 527– 569)]

254) Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277. md) bulunması gerektiği–Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280.maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiği–Tarafların tapuda 16/08/2018 tarihinde rızai taksim yaparak, taşınmazları paylaştıkları, dava edilen tasarruftaki taşınmazda ise 1/8 hisse davalı borçlu İ. C.'a 1/8 hissenin ise davalı üçüncü kişi borçlunun kardeşi M. C. adına tescil edildiği, bundan bir gün sonra ise borçlu tarafından 1/8 hissenin M. C.'a değil dava dışı E. C.'a satıldığı, borçlu tarafından M. C.'a dava edilen 108 ada 68 parselde hisse satışı yapılmadığı, 16/08/2018 tarihinde yapılan devirlerin ise rızai taksime dayalı yapıldığı, bunun aksine dosyada delil olmadığı anlaşılmakla, İİK 277. ve devamı maddelerine dayalı açılan davası ispatlanamadığı gibi TBK 19. maddesine dayalı muvazaa iddiasının da ispatlanamadığı–

T. 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 17/03/2022 tarih, 2019/229 esas 2022/98 karar sayılı kararına karşı, davacı vekili tarafından süresi içerisinde istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine, dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde,

TARAFLARIN İDDİA VE SAVUNMALARININ ÖZETİ :

İDDİA: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Temlik eden T. İş Bankası A.Ş. ile F. Varlık Yönetim A.Ş. arasında akdedilen Beşiktaş 12. Noterliğinin 25.03.2015 tarih 4730 yev. sayılı Alacak Devir ve Temlik Sözleşmesi uyarınca, T. İş Bankası A.Ş.'nin borçlulardan olan tüm alacak hakları, alacağın tahsiline yönelik her türlü resmi mercie ve yasal yollara başvurma hakları da dahil olmak üzere F. Varlık Yönetim A.Ş. tarafından devir ve temlik alındığını, bilahare F. Varlık Yönetim A.Ş. ile Birikim Varlık Yönetim A.Ş.'nin T.T.K. hükümleri doğrultusunda birleşmesi neticesinde F. Varlık Yönetim A.Ş. tüm aktif ve pasifleri ile Birikim Varlık Yönetim A.Ş.'ne devrolmuş, birleşme işlemi 21.09.2018 tarihinde İstanbul Ticaret Sicil Müdürlüğünce tescil edilerek 27.09.2018 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde ilan edildiğini, temlik eden banka ile davalı borçlu İ. C. arasında kredi sözleşmesi akdedildiğini, borçlunun borcunu ödememesi üzerine Samsun 9. İcra Müdürlüğü 2019/38059 E. sayılı dosya ile icra takibi başlatıldığnı, ancak, anılan icra takip dosyasından müvekkili şirket alacağının tahsiline yetecek miktarda hacze kabil mal varlığı bulunamadığından ve davalı İ. C.'un davaya konu ettikleri taşınmazını kardeşi M. C.'a devrettiğini, davalı borçlu İ. C., Samsun İli T. İlçesi Ç. Mah. 108 ada 68 parsel sayılı tarla ve ev nitelikli taşınmazın 1/8 hissesini (1142,70 m²) kardeşi M. C.'a 17.8.2018 tarih 6609 yevmiye no ile devrettiğini, alacaklarının doğumundan sonra, alacaklıları ızrar ve mal kaçırma kastı ile davaya konu taşınmaz devrinin yapılmış olması ve haciz zabıtlarının da İİK. 105/2 madde gereğince "geçici aciz vesikası" hükmünde bulunması karşısında, İİK. 105/2 ve aynı yasanın 277 vd. maddeleri ile tanınan hak ve atıflara istinaden alacaklıları ızrar ve mal kaçırma kastı ile yapılan taşınmaz devrine ilişkin tasarrufun, müvekkili şirket yönünden iptalini ve dava konusu Samsun İli T. İlçesi Ç. Mah. 108 ada 68 parsel sayılı tarla ve ev nitelikli

taşınmazın 1/8 hissesi (1142,70 m²)üzerinde cebri icra yapabilme yetkisinin müvekkili şirkete verilmesinin talep ve dava etmiştir.

SAVUNMA: Davalılardan İ. C. cevap dilekçesinde özetle; Davanın hukuk ve hakkaniyete aykırı olduğunu, dava şartıda oluşmadığından reddi gerektiğini, davaya konu taşınmazın murisleri M. C. ve H. C.'dan intikal ettiğini, M. C.'un 2001 yılında vefat ettiğini, anneleri sağ olduğu için 2007 yılında kardeşleriyle aralarında intikal eden yerlerin fiili kullanımı hakkında şifahen fiili miras taksimi anlaşması yapıldığını, anneşer, H. C.'un 2015 yılında vefatı üzerine kardeşleriyle taşınmazların tapuda devrine karar verildiğini, taşınmazın pasif kaydı incelendiğinde 03/08/2018 tarihinde muris H. C.'dan intikalinin gerçekleştiğini, herkesin şifahen paylaştığı yerlerin tapusunu kendi üzerine aldığını, gerçekleştirilen devir işleminde de hiçbir muvaaza olgusunun oluşmadığını, davcı tarafın keşif dahi yapılmaksızın tasarrufun iptalininin gerektiğini beyan ettiğini, bu nedenle davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı M. C. cevap dilekçesinde özetle; Davanın hukuk ve hakkaniyete aykırı olduğnu, dava şartı da oluşmadığından reddi gerektiğini, dava konu taşınmazın murisleri M. C. ve H. C.'dan taraflarına intikal ettiğini, muris M. C.'un 2001 yılında vefat ettiğini, anneleri sağ olduğu için 2007 yılında kardeşleri ile aralarında intikal eden yerlerin fiili kullanımı hakkında şifahen fiili miras taksimi anlaşması yapıldığını, anneleri H. C.'un 2015 yılında vefatı üzerine kardeşlerinin taşınmazların tapuda devrine karar verildiğini, taşınmaz üzerindeki evi bizzat kendisinin yaptırdığını, kendi tasarrufunda kullandığını, taşınmazın pasif kaydı incelendiğinde 03/08/2018 tarihinde muris H. C.'dan taraflarına intikal gerçekleştiğini, daha sonrasında ise diğer davalı İ. C. ile birlikte kardeşleri M. C., M. K. ve M. Ka.'nın da kendi hisselerini tarafına devrettiğini, aynı gün tapu müdürlüğünde G. Mah. 111 ada 3 parsel, Ç. Mah. 101 ada 5 parsel, Ç. Mah. 106 ada 2 parsel, Ç. Mah. 106 ada 6 parsel, Ç. Mah. 101 ada 93 parsel, Ç. Mah. 101 ada 63 parsel, A. Mah. 124 ada 13 parsel, A. Mah. 124 ada 12 parsel nolu taşınmazlara ilişkinde intikal ve taksim işlemlerinin beş kardeş arasında yapıldığını, herkesin şifahen paylaştığı yerlerin tapusunu kendi üzerine aldığını, gerçekleştirilen devir işleminde de hiçbir muvaaza olgusunun oluşmadığını, davacı tarafın iddiasının kabulünün, bütün kardeşlerin muvazaalı işlem yaptığının kabulü anlamına geldiğini, bu durumun mümkün olmadığını ve hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, davacı tarafın davalılar arasındaki akrabalık ilişkisi nedeniyle başkaca hiç bir husus araştırılmaksızın, keşif dahi yapılmaksızın tasarrufun iptalininin gerektiğini beyan ettiğini, bu nedenle davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ :

İlk derece mahkemesince yapılan yargılamada;"...İşbu davanın tasarrufun iptali talepli olarak açıldığı anlaşıldı.

Mahkememiz tarafından 04/03/2021 tarihli 2 nolu celsede davalı tanığı olarak ifadesine başvurulan M. C.'ün alınan beyanında; Ben tarafları komşum olmaları sebebiyle tanırım. Ben davalılara ait Ç. Mahallesinde bulunan taşınmazları biliyorum. Ben bu taşınmazın kendi kardeşler arasında yerlerini paylaşıp oradaki yeri İ.'ın kardeşine verdiklerini biliyorum. Bu taşınmazı İ.'ın kardeşi kullanmaktadır. Bu taşınmaz para ile

verilemiştir. İ.'ın eşi tarlayı işliyor. Dava konusu yeri M. C. kardeşleri ile anlaşıp İ. C.'un hanımına bağışladı. Bu taşınmaz ve muristen intikal eden diğer taşınmazlar mirasçılar arasında paylaşılmıştır. M. C. bu yerin yarısında evi, bağı bahçesi olarak yaklaşık 10 yıldır kullanıyor, yarısını da İ. C.'un hanımı kullanmaktadır. Bu yerler taraflar kendi aralarında paylaşım şeklinde hisse devri yapmışlardır. Bağış yapmamışlardır. Başka bir bilgim yoktur " şeklinde beyanda bulunduğu,

Mahkememiz tarafından 29/03/2021 tarihinde keşif icrası gerçekleştirildiği keşif mahalinde davalı tanığı olarak ifadesine başvurulan A. Ç.'in alınan beyanında; Davalı Tanığı A. Ç. beyanında: Üzerinde bulunmuş olduğumuz dava kaonusu yer davalıların babası M. Çaoşkun'a aitti. M. C. öldükten sonra mirasçılar dava konusu yeri paylaşmışlardır. Davalıların birbirlerine yaptıkları devir ile ilgili her hangi bir bilgim yoktur. Taşınmazda hisse satışına ilişkin her hangi bir bilgim yoktur. Miras bırakanın ölümünden önce burada eski bir ev vardı, eski ev yıkılıp yerine yeni ev yapıldı. Davalı M. C. yeni evi yaklaşık 10 yıl önce yaptırdı. Taşınmazın dolgusu ve eklenti olarak mağaza yaptırdı M. C.. 2018 yılında İ. C. ve M. C. arasında karşılıklı hisse satışı olup olmadığını bilmiyorum. Benim başka diyeceğim yoktur. " şeklinde beyanda bulunduğu,

Aynı keşifte davalı tanığı Y. Ç.'in alınan beyanında; Davalı Tanığı Y. Ç. beyanında: Üzerinde bulunmuş olduğumuz dava konusu yer davalıların babası M. C.'a aitti. Sonra M. C. un ölümü ile 3 oğlu M., İ. ve M. C.'a devir oldu. Daha sonra 2 oğlu İ. C. ve M. C. a kaldı. M. C. evin olduğu yeri, İ. C. ise evin arka tarafında kalan fındıklık yeri paylaştılar. Babalarının ölümünden sonra evin bulunduğu yeri M. C., evin arka tarafında bulunan fındıklık olan yeri İ. C. günümüze kadar kullanmaktadır. Ben dava konuşu taşınmazın devrine ilişkin her hangi bir şey duymadım. Davalı vekilinin sorusu üzerine; M. C. taşınmaz üzerinde bulunan eski evi yıkıp yeni bina ve depoyu yaklaşık 10 yıl önce yaptırdı. Ayrıca taşınmaza dolgu da yaptırdı. Benim başka diyeceğim yaktur. " şeklinde beyanda bulunduğu,

20/04/2021 tarihli düzenlenen bilirkişi raporunda; Samsun ili T. ilçesi Ç. muhallesi sınırları içerisinde yer alan ve ilçe merkezine yaklaşık 3– 4 km uzaklıkta olan davs konusu taşınmaz Vc, avlusu, depo, sundurma, sera ve tarla olarak kullanılmaktadır. Devir tarihi itibariyle devredilen hissenin değeri 31.924,00 TL olduğu dava tarihi itibariyle değerinin 39.651,00 TL olduğu " şeklinde rapor düzenlendiği,

Tüm dosya kapsamı bir bütün olarak değerlendirildiğinde; Davacı dava dilekçesiyle davalı İ. C.un davaya konu taşınmazdaki hissesini diğer davalı M. C.a borçtan kurtulmak amacıyla muvazaalı olarak devrettiğini devre ilişkin tasarrufun iptalini talep ettiği davalıların devrin amacının miras taksimi amacıyla yapıldığını savunmuşlardır. Davalıların cevap dilekçesi ile talep etmiş oldukları tüm taşınmazların tapu kayıtları celp edilmiş tapu kayıtlarının incelenmesinde taşınmazların muristen intikal geldi hissedarlar arasında miras taksimi veya pay devri yoluyla devirlerinin gerçekleştiği davaya konu taşınmazda da hissedarlar arası devrin gerçekleştiği davaya konu taşınmaz başında ve mahkememizce dinlen davalı tanık beyanlarında taşınmazı davalı M. C.un kullandığı taşınmaz içerisinde bulunan evi kendisinin yaptırdığı anlaşılmış bu haliyle devrin amacının borçlulardan mal kaçırmak olmadığı davalıların kardeş olması da tek

başına, devrin mal kaçırmak amacıyla yapıldığı anlamına gelmeyeceğinden" gerekçeleri ile;

1– Davacının davasının REDDİNE, dair karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davacı vekili istinaf dilekçesi ile özetle; Davalıların dava konusu tapu işleminin bir satış olmadığını, miras paylaşım işlemi olduğunu, tüm mirasçıların şifahen anlaştığını beyan ettiklerini, dosyaya celp edilen tapu resmi senedinde, taşınmaz malikin talebiyle satış olarak gözüktüğünden somut olaydaki hukuki durumun miras taksimi olarak değerlendirilerek devirin mal kaçırma amacıyla olmadığının kabulünün kanuna açıkça aykırılık teşkil ettiğini, taşınmazın gerçek değeri ile tapu kayıtlarına göre devir bedeli arasında fahiş fark olduğunu, bilirkişi raporu ile sabit hale gelmiş olmakla, davalılar tarafından taşınmazın bedelsiz devir edildiğinin yargılama esnasında ikrar edildiğini, davalılar arasındaki devrin bedelsiz olduğunun ikrarı ile tarafların kardeş olduğu hususları birlikte değerlendirildiği, devir alanın devir edenin mal kaçırma saikini bilebilecek durumda olduğu, kanuni karine olduğu ve aksi ispatlanamadığı hususları birlikte değerlendirildiğinde, davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken reddine karar verilmesinin İİK. 280 maddesine açık aykırılık teşkil ettiğini belirterek yerel mahkeme kararının kaldırılması istemi ile istinaf başvurusunda bulunmuştur.

UYUŞMAZLIK KONUSU OLAN HUSUSLAR:

İncelemeye konu uyuşmazlık, davanın ret kararının eksik incelemeye ve/veya hatalı değerlendirmeye dayalı olup olmadığı, hükmün fer'ilerinde usul ve yasaya aykırılık bulunup bulunmadığı noktasında toplanmaktadır.

DELİLLER:

Yapılan yargılama, toplanan deliller ve tüm dosya kapsamı

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

T. 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 17/03/2022 tarih, 2019/229 esas 2022/98 karar sayılı kararına karşı, davacı vekili tarafından süresi içerisinde istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine, dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde,

İddia ve savunmaya mahkemece toplanıp değerlendirilen deliller ile duruşma tutanaklarına yansıyan bilgi ve belgelere göre; istinaf incelemesine konu ve esas teşkil eden eldeki dava; tasarrufun iptali (İİK 277 ve devamı, TBK 19) istemine ilişkindir.

İlk derece mahkemesince yapılıp bitirilen yargılama sonucunda davanın reddine karar verilmiş, karara karşı davacı vekili tarafından süresinde istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

6100 sayılı HMK'nun 355. maddesi uyarınca inceleme, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılır, kamu düzenine aykırılık olup olmadığı ise re'sen gözetilir;

Yine; HMK'nun 357. maddesine göre de "İlk derece mahkemesinde ileri sürülmeyen iddia ve savunma istinafta dinlenemez ve istinafta yeni delillere dayanılamaz."

Dava, İİK 277. ve devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277. md) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280.maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. (Yargıtay 17. H.D. 18/10/2010 tarih 2010/3843 Esas 2010/8423 Karar)

Somut olaya bakıldığında, alacağı temlik alan davacının Samsun 9. İcra Dairesinin 2019/38059E sayılı icra takip dosyasında borçlu aleyhine 14.790,43TL takip çıkışlı icra takibi yaptığı takibin kesinleştiği, borçlu adresinde 11/11/2021 tarihinde yapılan hacizde borçlunun haczi kabil malının bulunmadığına dair haciz tutanağı tutulmakla, bu tutanağın İİK 105. anlamında geçici aciz vesikası hükmünde olduğu, alacak gerçek alacak olup tasarruf tarihinden önce doğmakla, davada dava şartlarının bulunduğu anlaşılmaktadır.

Mahkemece 17/08/2018 tarihinde tapuda yapılan tasarruffun miras taksim amacıyla yapıldığı gerekçesiyle dava red olmuştur.

Tapu kayıtları incelendiğinde, davalılar ile dava dışı mirasçılar arasında 28/04/2015 tarihinde vefat eden anneleri H. C. hisseleri için tapuda 16/08/2018 tarihinde rızai taksim yaparak, taşınmazları paylaştıkları, dava edilen tasarruftaki taşınmazda ise 1/8 hisse davalı borçlu İ. C.'a 1/8 hissenin ise davalı üçüncü kişi borçlunun kardeşi M. C. adına tescil edildiği, bundan bir gün sonra ise borçlu tarafından 1/8 hissenin M. C.'a değil dava dışı E. C.'a satıldığı, borçlu tarafından M. C.'a dava edilen 108 ada 68 parselde hisse satışı yapılmadığı, 16/08/2018 tarihinde yapılan devirlerin ise rızai taksime dayalı yapıldığı, bunun aksine dosyada delil olmadığı anlaşılmakla, İİK 277. ve devamı maddelerine dayalı açılan davası ispatlanamadığı gibi TBK 19. maddesine dayalı muvazaa iddiası da ispatlanamamıştır.

Açıklanan bu nedenlere dosya içeriğine, toplanan delillere, hükmün dayandığı yasal ve hukuksal gerekçeye ve delillerin taktirinde ve değerlendirilmesinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, İlk derece mahkemesince davanın reddine karar verilmesinde ve hükmün fer'ilerinde usul ve esas yönünden yasaya aykırı bir durum bulunmadığı anlaşılmakla, davacı vekilinin istinaf başvurularının Hukuk Muhakemeleri Kanununun 353/1– b– 1. maddesi gereğince esastan reddine karar verilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmış, aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda izah edildiği üzere;

1– Davacı vekilinin istinaf başvurusunun 6100 sayılı HMK'nun 353/1– b– 1. maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2– İstinaf yasa yolu için alınması gereken harç yeterli olmakla başkaca harç alınmasına yer olmadığına,

3– Davacı tarafınca yapılan istinaf yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, bakiye gider avansının karar kesinleştiğinde yatıran davacıya ilk derece mahkemesince iadesine,

4– İstinaf incelemesi duruşmasız yapıldığından aleyhine istinafa başvurulan taraf lehine vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

5– Kararın 6100 sayılı HMK'nun 359/3. maddesi uyarınca mahkemesince taraflara tebliğine,

Dair, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunun 362/1– a maddesi uyarınca dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda kesin olmak üzere oy birliğiyle karar verildi.22/12/2022

Samsun BAM. 1. HD. 22.12.2022 T. E: 3156, K: 3232 (www.e– uyar.com)

255) 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 143/5. maddesi, varlık yönetim şirketlerinin yaptıkları işlemleri ve bununla ilgili olarak düzenlenen kağıtları, kuruldukları takvim yılı ve bunu izleyen beş yıl süresince, 492 sayılı Harçlar Kanunu'na göre ödenecek harçlardan, maddede sayılan diğer vergilerden ve kesintilerden istisna tuttuğu–Somut olayda yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler uyarınca yargı harçlarından muaf olmadığı anlaşılan davacıdan, dava açılırken peşin alınması gereken başvurma harcı ile nispi karar ve ilam harcı alınmaksızın yargılamaya devam edilmesi usul ve kanuna uygun olmadığı–

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava ve uyuşmazlık; İİK'nun 277. ve devamı maddeleri gereğince tasarrufun iptaline karar verilmesi istemine ilişkindir.

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; tasarrufun iptali ile birlikte davalılar adına olan taşınmazlar yönünden ihtiyati haciz kararı verilmesini talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesince 10/06/2021 tarihli ara kararıyla; "Davacı vekilinin ihtiyati haciz talebinin kısmen kabulü ile, İİK 281/2 maddesi uyarınca takdiren teminatsız olarak dava konusu taşınmazlar olan Afyonkarahisar ili, Voyvoda Mah. 1259 ada 4 parsel 5. Kat 23 Nolu Bağımsız bölüm sayılı taşınmazın davalı adına kayıtlı 5/16 hissesi ile Tekirdağ ili, Süleymanpaşa ilçesi, Yavuz Mah. 462 ada 163 parsel sayılı taşınmazda davalı adına kayıtlı 1/4 hissesi üzerine davalılar adına kayıtlı olmak koşulu ile ve davacının İstanbul Anadolu 14. İcra Müdürlüğü'nün 2017/7534 Esas sayılı dosyalarındaki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olmak koşulu ile ihtiyati haciz konulmasına, Afyonkarahisar ili, Dumlupınar Mah. 398 ada, 40 parsel 4. Kat 14 bağımsız bölümdeki davalının 1/4 hissesi yönünden talebin taşınmazın dava dışı şahsa ait olduğu anlaşılması nedeniyle bu taşınmaz yönünden ihtiyati haciz talebinin reddine," karar verilmiştir.

Bu karardan sonra davacı vekili bu kez de, devredilen taşınmazlar nedeniyle davalılar S. ve T.'nin malvarlığı üzerine ihtiyati haciz konulmasını talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesince 15/03/2022 tarihli ara kararıyla; "Davacı vekili tarafından 02/03/2022 tarihli dilekçe ile ihtiyati haciz talebinin reddedildiğinden bahisle yeniden ihtiyati haciz ve tedbir talep edilmiş ise de; dosya kapsamının incelenmesinde 07/06/2021 tarihli talep üzerine 10/06/2021 tarihinde ihtiyati haciz talebinin kısmen kabulüne karar verildiği, tek taşınmaz yönünden dava dışı şahsa ait olduğunun anlaşılması nedeniyle reddine karar verildiği anlaşılmakla, davacı vekilince bu kez devredilen taşınmazlar yönünden iptale konu tasarrufların dava dışı şahıslara devredilmiş olduğundan bahisle bedele taalluk ettiği ve bu davalıların malvarlığı üzerinde ihtiyati haciz konulması talep edildiği beyanlı dilekçe sunulduğu anlaşılmakla talep evrakı ekinde yaklaşık ispata elverişli delil sunulmadığı, davalı tarafça miras taksim sözleşmesi gereği taşınmazların devredildiği iddiasının araştırıldığı, İstanbul 2. Asliye Hukuk Mahkemesince aynı taşınmazlar için açılan tasarrufun iptali davasının devirlerin miras taksim sözleşmesi uyarınca yapıldığından bahisle reddedildiğinin bu aşamada aksi yönde delilin bulunmadığı gözetilerek talebin reddine," karar verilmiştir.

Davacı vekili bu kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu iddia ederek istinaf kanun yoluna başvurmuştur.

HMK'nun 355. maddesi kapsamında istinaf itirazları ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı olarak yapılan inceleme sonunda:

Öncelikle belirtmek gerekir ki, harçlar ile ilgili düzenlemeler emredici nitelikte ve kamu düzenine ilişkin olduğundan görevi gereği mahkemelerce kendiliğinden gözetilir. HMK'nun 120/1. maddesi uyarınca davacı yargılama harçlarını dava açarken mahkeme veznesine yatırmak zorundadır. Harçlar Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca yargı işlemlerinden alınacak harçlar ödenmedikçe müteakip işlemler yapılmaz.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 143/5. maddesi, varlık yönetim şirketlerinin yaptıkları işlemleri ve bununla ilgili olarak düzenlenen kağıtları, kuruldukları takvim yılı ve bunu izleyen beş yıl süresince, 492 sayılı Harçlar Kanunu'na göre ödenecek harçlardan, maddede sayılan diğer vergilerden ve kesintilerden istisna tutmuştur. Bu hüküm, varlık yönetim şirketlerinin vergiden istisna olacağı halleri istisna kurumunun doğasının da gereği olarak kendilerinin yaptıkları işlemlerden ve bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kağıtlardan dolayı, hükümde sayılan kanunlar uyarınca vergi, harç veya kesinti borçlusu durumunda bulunacakları hallerle sınırlamıştır. (Aynı yönde Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2017/12– 342 (E) –2020/1030 (K), 2008/12– 715 (E) – 2008/717 (K) sayılı kararları ile Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 2020/7057 (E) 2020/5720 (K), Yargıtay 19'uncu Hukuk Dairesinin 2018/2085 (E) –2020/1165 (K), Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 2016/13137 (E)–2016/16960 (K) sayılı kararları)

Somut olayda yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler uyarınca yargı harçlarından muaf olmadığı anlaşılan davacıdan, dava açılırken peşin alınması gereken başvurma harcı ile nispi karar ve ilam harcı alınmaksızın yargılamaya devam edilmesi usul ve kanuna uygun değildir.

Davacı vekilinin istinaf başvurusuna gelince; dosyadaki bilgi ve belgeler, dava değeri, ihtiyati haciz konulan taşınmazların değeri ile İlk Derece Mahkemesi kararının gerekçesi bir bütün olarak değerlendirildiğinde; İlk Derece Mahkemence verilen kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanısına varılmıştır. Bu nedenle, davacı vekilinin istinaf başvurusundaki iddia ve itirazlar kabule şayan görülmemiştir.

KARAR: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere:

1– Davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b/1. maddesi gereğince esastan reddine,

2– Harçlar Kanunu'na göre alınması gereken 80,70 TL karar ve ilam harcının davacıdan tahsili ile Hazine'ye gelir kaydına,

3– Davacının istinaf başvurusu nedeniyle sarf ettiği yargılama giderinin kendisi üzerinde bırakılmasına,

4– İstinaf incelemesi duruşmalı yapılmadığından vekâlet ücreti hükmedilmesine yer olmadığına,

5– İstinaf yargılama giderleri için yatırılan gider avansından artan kısmın yatıran tarafa iadesine,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, HMK'nun 362/1– f maddesi uyarınca kesin olmak üzere, oy birliği ile karar verildi.04/10/2022

İSTANBUL BAM. 40. HD. 04.10.2022 T. E: 2022/1915, K: 2022/1630 (www.e–uyar.com)

256) Davanın; İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davasına ilişkin olduğu–Somut olayda; davacının ilk dava dilekçesinde belirttiği taşınmazlar yönünden davanın kabulüne, dahili davalılar ve parseller için usulünce açılmış bir dava bulunmadığı, yargılama sırasında da ıslah ile dahi taraflarda değişiklik yapılamayacağı gerekçesiyle 'davanın usulden reddine' karar verilmesi ve bu davalılar lehine maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceği–Tasarrufun iptali davalarında üçüncü kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2. maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekeceği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın kısmen kabulüne dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili ve davalılar vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

K A R A R

Davacı vekili; davalı borçlu A. U. hakkında Nazilli 2. İcra Müdürlüğü'nün 2012/1145 Sayılı takip dosyası üzerinden icra takibi başlattığını, söz konusu icra takibinin 15/03/2010 tarihinde borçlu davalı A. U.'a tebliğ edilerek kesinleştiğini, takibin kesinleşmesine müteakip borçlu– davalı hakkında haciz işlemi gerçekleştirildiğini ve borçluya ait haczi kabil malın bulunmadığını, ancak borçlu A. U.'a muris babası F. U.'dan kalan taşınmazlar konusunda yapılan araştırmalar neticesinde borçlu A. U.'ın babası F. U.'dan kendisine miras yolu ile intikal eden K. köyü, 771 parsel, 274 parsel, 837 parsel, 816 parsel, 828 parsel, 877 parsel sayılı taşınmazları ağabeyi olan davalı N. U.'a muvazaalı olarak 01/06/2010 tarihinde devrettiğini öğrendiklerini, söz konusu devirlerin mal kaçırma amacıyla yapıldığını belirterek bu tasarrufların iptalini talep ve dava etmiştir. Davacı daha sonra 10/09/2013 havale tarihli dilekçesi ile dava dilekçesinde bildirdiği parsellere ek olarak K. köyü 226, 273, 280, 806, 450, 1367 parsel sayılı taşınmazları da dava konusu yaptığını ve bu taşınmazlar bakımından da aynı taleplerde bulunduğunu belirtmiştir.

Davalılar vekili; davanın 2 yıllık hak düşürücü sürenin sonunda açıldığını, müvekkilinin alacaklıyı zarara uğratma gibi bir kastının olmadığını, devirlerin sadece miras taksiminden kaynaklı olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, iddia, savunma, toplanan delillere göre; davalılar arasında yapılan işlemin davalının iddia ettiği gibi gerçek bir taksim olarak nitelendirilemediği, aksine davacıdan mal kaçırma girişimi olarak değerlendirilebileceği kanaatine varılarak davacının ilk dava dilekçesinde belirttiği taşınmazlar yönünden davanın kabulüne, diğer davalılar ve parseller için usulünce açılmış bir dava bulunmadığı (yargılama sırasında da ıslah ile dahi taraflarda değişiklik yapılamayacağından) anlaşıldığından karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiş; hüküm, davacı vekili ve davalılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– Hükmü temyiz eden davalı N. U.'ın 17/11/2021 tarihli dilekçeyle temyiz isteğinden feragat ettiğini bildirdiği anlaşıldığından temyiz isteminin feragat nedeniyle reddi gerekmiştir.

2– Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davacı vekilinin tüm, davalılar vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar verilmiştir.

3– Dava; İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davasına ilişkindir. Somut olayda; davacının ilk dava dilekçesinde belirttiği taşınmazlar yönünden davanın kabulüne, dahili davalılar ve parseller için usulünce açılmış bir dava bulunmadığı, yargılama sırasında da ıslah ile dahi taraflarda değişiklik yapılamayacağı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmesi ve bu davalılar lehine maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken yazılı olduğu üzere karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

4– Tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2. maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekir.

Somut olayda; mahkemece davanın kabulüne karar verildiği dava konusu 837 parselin tapu kayıtlarının incelenmesinde; davalı borçlu A. U. tarafından davalı N. U.'a satılan 6/192 oranındaki hissenin, davalı N. U. tarafından 19/04/2011 tarihinde kardeşlerle yapılan miras taksim sözleşmesi gereğince davaya dahil edilen Na. U.'a devredildiği görülmüştür. Mahkemece, bu parsel yönünden davacı alacaklı tarafından 4. kişi konumundaki kişinin kötü niyetli olduğunun ileri sürülmesi halinde Na. U.'ın kötüniyetli olup olmadığının tartışılması, aksi halde ise bu parseldeki hisse yönünden İİK'nun 283/2. maddesi uyarınca davanın üçüncü kişi N. U. yönünden tazminata dönüştüğü kabul edilerek üçüncü kişi N. U.'ın dava konusu bu hisseyi elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekirken bu husus tartışılmadan bu parseldeki hisse yönünden davacıya haciz ve satış yetkisine karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı N. U.'ın temyiz dilekçesinin feragat nedeniyle REDDİNE, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin tüm, davalılar vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (3) ve (4) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA ve aşağıda dökümü yazılı 44,80 TL kalan onama harcının temyiz eden davacıdan alınmasına, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalılara geri verilmesine 04/04/2022 gününde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 04.04.2022 T. E: 2021/23693, K: 6769 (www.e– uyar.com)

257) İpotek resmi senedinde, dava konusu ipoteklerin 'bilâ faiz ve 15.10.2014 süre ile' tesis edildiği belirtilmiş, icra takipleri ise 11.12.2014 tarihinde başlatılmış olduğundan, bu durumda, 15.10.2014 tarihinde ipotek kalkacağından, ipotek süresinden sonra bu ipoteklere dayanılarak ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılamayacağı–

Taraflar arasında görülen davada Düzce 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce bozmaya uyularak verilen 26.12.2019 tarih ve 2019/18 E. –2019/433 K. sayılı kararın duruşmalı olarak Yargıtayca incelenmesi davacı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, duruşma için belirlenen 08.03.2022 günü hazır bulunan davacı vekili Av....ile davalı ... vekili Av. ... dinlenildikten sonra duruşmalı işlerin yoğunluğu ve süre darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması ileriye bırakıldı. Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlenildikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü: Davacı vekili, fındık ticareti yapan müvekkilinin davalı ile de 11 yılı aşan bir süredir ticari ilişkisinin bulunduğunu, davalı şirketin yetkilisinin isteği üzerine müvekkilinin güvenerek gizlilik sebebiyle kendisine okutulmaktan kaçınılan belgeleri imzaladığını, davalı şirkete teslim edilen fındıklar sebebiyle müvekkilinin alacağının bulunduğunu, yine bir fındık tesliminde davalı şirket adına "şu an için ödeme yapılamayacağı, ancak ipotek verilmesi halinde paranın ödenebileceğinin" müvekkiline söylendiğini, müvekkilinin de fazla sorgulamadan kendisine ödenen belgeleri imzalayıp ertesi günü tapu fotokopilerini faksladığını, tapuda ipotek evrakını da imzaladığını, müvekkilinin bakiye alacağını istemesi üzerine kendisine "boş fındık verildiği, 3.000.000.–TL borcunun bulunduğu, ödeme yapılmayacağı" yönünde beyanda bulunulduğunu, ardından ipoteğin paraya çevrilmesine ilişkin icra emrinin geldiğini, davalı şirketin yetkilisinin ipoteği diğer davalıya temlik ettiğini, davalıların müvekkilinin seneler süren ilişkiden kaynaklanan güvenini kullanarak aldattıklarını, bu süre zarfında davalı şirketin müvekkiline çeşitli ödemeler yaptığını, borçlu kişiye bu ödemelerin mantık kurallarına aykırılık taşıdığını, boş fındık teslimi iddiasının gerçeği yansıtmadığını, davacının iradesinin fesada uğratıldığını, müvekkilinin davalıya hiçbir borcunun bulunmadığını, bilakis alacaklı olduğunu, ipoteğin süreli olarak verildiğini ileri sürerek müvekkilinin iradesinin fesadı suretiyle yapılan hukuki işlemlerin hile nedeniyle iptalini, bu talep kabul görmezse süresi dolan ipoteğin kaldırılmasını, müvekkilinin borçlu olmadığının tespitini, ipoteklerin kaldırılmasını talep ve dava etmiştir. Davalılar vekili, ipoteğin taraflar arasındaki ticari ilişkiden kaynaklanan para borcu için tesis edildiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma, uyulan bozma ilamı ve tüm dosya kapsamına göre, karz ipoteğinde alınan borç miktarı başka deyişle alacak miktarı ipotek akit tablosunda yazılı olup, bu yazılı delilin aksinin yine yazılı delille ispatının gerektiği, ticari defterlerde alacak kaydı bulunmamasının resmi akit tablosundaki borcun varlığını ortadan kaldırmayacağı, borçlunun borcunu ödediğini ispatlamak zorunda olduğu, davacının buna yönelik bir delil sunamadığı, icra takiplerinin davalılardan temlik alacaklısı tarafından başlatıldığı, davalı şirketin takipte taraf sıfatının bulunmadığı gerekçesiyle davanın davalı şirket yönünden pasif husumet yokluğu nedeni, diğer davalı yönünden ispat edilemediğinden reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

1–Dosyadaki yazılara, mahkemece uyulan bozma kararı gereğince hüküm verilmiş olmasına ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre davacı vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar verilmiştir.

2–Dava, menfi tespit ve ipoteklerin kaldırılması istemine ilişkindir. Davacı, borçlu olmadığının tespitinin yanında, 15.10.2014 tarihine kadar süreli olan ipoteklerin süresinin dolması nedeniyle taşınmaz üzerindeki ipoteklerin kaldırılmasını da talep etmiş, davalı ise ipotek sözleşmelerindeki 15.10.2014 tarihinin borcun vadesi olduğunu, ipoteklerin süreli olmadığını ve aynı iddialarla icra hukuk mahkemesinde açılan davanın reddedildiğini savunmuştur. Mahkemece 05.05.2016 tarihli kararda "taraf defterlerine göre davalının bir alacağının bulunmadığı, davalının iddia ettiği şekilde ayıplı mal nedeniyle ipotek düzenlendiğine ilişkin savunmanın kanıtlanamadığı" gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş, davalı vekilinin temyizi üzerine Yargıtay (Kapatılan) 19. Hukuk Dairesi'nin 07.02.2017 tarihli kararıyla "karz ipoteğinde alınan borç miktarı başka deyişle alacak miktarı ipotek akit tablosunda yazılı olup, bu yazılı delilin aksinin yine yazılı delille ispatı gerekir. Ticari defterlerde alacak kaydı bulunmaması resmi akit tablosundaki borcun varlığını ortadan kaldırmaz. Borçlunun borcunu ödediğini ispatlaması gereklidir." gerekçesiyle bozulmuştur. Öncelikle icra hukuk mahkemelerinde yapılan yargılamalar sadece takip hukukuna ilişkin şekli incelemelerle sınır olup, bu mahkemelerce verilen kararlar uyuşmazlığın esasını inceleyen genel yetkili mahkemeler yönünden bağlayıcı değildir.

İpotek doğmuş ve doğması kesin veya muhtemel borçları teminat altına almak üzere taşınmazlar üzerine resmi sözleşme ile konulabilen ve alacaklıya sınırlı ayni hak sağlayan bir tür taşınmaz rehnidir. İpotek sözleşmeleri, sözleşme özgürlüğü çerçevesinde belirli bir süreyle veya süresiz olarak yapılabilir. Nitekim, 7181 sayılı Kanun ile getirilen TMK'nın 883/2. maddesindeki düzenlemeden de, taşınmazlar üzerine ipoteğin sürekli olarak konulabileceği ve süre içerisinde veya sürenin bitiminden itibaren 30 gün süre içinde İİK'nun 150/c maddesi uyarınca ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatıldığının bunun da tapuya bildirilmemesi ve bu hususun tapuya şerh olunmaması halinde kabul edilmiştir.

Dosyada mevcut ipoteklerin sözleşmelerinin 18.10.2012 tarihinde ve 23.10.2012 tarihinde tesis edilmiş olup, gerek ipotek sözleşmesinde gerekse ipotek akit tablosunda "ipotek süresi" başlıklı bölümde 15.10.2014 tarihi girilmekle, ipoteğin bu tarihe kadar süreli olarak tanzim edildiği kuşkuya yer bırakmayacak şekilde ifade edildiği anlaşılmaktadır. Bu anlamda davalı taraf ancak bu tarihten önce doğmuş alacaklar için ve bu tarihe kadar ipotekli takip başlatabilecek olup, bu tarih itibariyle sürenin dolmuş olması ve bu tarihe kadar takip başlatılmamış olması nedeniyle ipoteğin kendiliğinden sona erdiğini ve davacının ipotekli teminat borcunun ortadan kalktığının kabulü ile buna göre hüküm tesisi gerekirken, hatalı gerekçeyle davanın reddi doğru olmamış ve bu nedenle bozulması gerekmiştir.

Celbedilen İpotek Resmi Senetlerinde dava konusu ipoteklerin "bila faiz ve 15.10.2014 süre ile" tesis edildiği belirtilmiş, ayrıca İpotek Belgesinin İpotek'in Süresi

sütununda 15.10.2014 tarihi gösterilmiş, icra takipleri ise 11.12.2014 tarihinde başlatılmıştır. Bu durumda resmi senetlerdeki kayıtlara itibar edilip davaya konu ipotek resmi senetlerinde gösterilen ipoteğin süresinin geçmesi ile ipotek teminatı sona ereceğinden ipotek süresinden sonra bu ipoteklere dayanılarak takip yapılamayacağının kabulü gerekirken bu husus gözetilmeden yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, kararın bu yönden davacı yararına bozulmasını gerektirmiştir.

SONUÇ: (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının REDDİNE, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazının kabulü ile hükmün davacı yararına BOZULMASINA, takdir olunan 3.815,00 TL duruşma vekalet ücretinin davalılardan alınarak davacıya verilmesine, ödediği peşin temyiz harcının isteği halinde temyiz eden davacıya iadesine, 09/03/2022 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

Yerel mahkemece 05.05.2016 gün ve 2015/288 esas, 2016/445 karar sayılı kararla davanın kabulüne karar verilmesi, davalılar vekilinin süresinde kararı temyiz etmesi üzerine Dairenin (kapatılan 19 Hukuk Dairesinin) 07.02.2017 gün ve 2016/13049 esas, 2017/870 karar sayılı kararı ile "... karz ipoteğinde alınan borç miktarı başka deyişle alacak miktarı ipotek akit tablosunda yazılı olup bu yazılı delilin aksinin yine yazılı delille ispatı gerekir. Ticari defterlerde alacak kaydı bulunmaması resmi akit tablosundaki borcun varlığını ortadan kaldırmaz. Borçlunun borcu ödediğini ispatlaması gereklidir. Diğer taraftan davalı şirkete husumet tevcihi de doğru değildir." gerekçesi ile yerel mahkeme kararı bozulmuştur.

Davacının karar düzeltme isteminin Dairece reddi üzerine yerel mahkemece 26.12.2019 tarihli oturumda bozma ilamına uyulmasına karar verilmiş, aynı oturumda ispat külfeti kendisinde olan davacının borcu ödediğini ispatlayamaması nedeniyle davanın reddine karar verilmiştir.

Yerel mahkemece bozma ilamına uyulmakla 04.02.1959 tarihli 13/5 sayılı İ.B.K vurgulandığı üzere davalı lehine usulü kazanılmış hak doğmuştur.

Daire bozma ilamında da isabetle işaret edildiği gibi ipotek akit tablosunda yazılan borçların ödendiğinin ispat külfeti davacı ipotek borçlusunda olup bu husus davacı tarafça yasal delilerle ispat edilememiştir.

Dava konusu ipoteklerin TMK 875. maddesinde ifade edilen ana para borcu ipoteği olmasına, hükmüne uyulan bozma ilamı gereğince davacı ipotek borçlusunun borcu ödediğini ispat edememiş bulunmasına göre davanın reddine yönelik yerel mahkeme kararı usul ve yasaya uygun bulunduğundan davacının temyiz itirazlarının reddi ile kararın onanması gerekirken yazılı gerekçe ile usuli kazanılmış hak kurallarının ihlali sonucu bozulmasına ilişkin sayın çoğunluk görüşüne karşıyız.

11. HD. 09.03.2022 T. E:2020/5250, K:1680 (www.e– uyar.com)

258) İİK.nun 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması, borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması ve davanın 5 yıllık hakdüşürücü süre içinde açılmış olması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerektiği–Taşınmazların hissesini davalı– borçludan satın alan diğer davalı H.Ü.'nün borçlunun kardeşi olması sebebiyle, İİK'nun 280/1 maddesinde vücut bulan borçlunun amacını ve durumunu bildiğine ilişkin yeterli emare mevcut olduğu– Kaldı ki, satış bedellerinin mutat yollarla ödendiği de ispatlanmadığı– Bu hali ile İİK'nun 280/1 ve 2. maddesinde vücut bulan emarelerin var olduğu ve dolayısıyla tasarrufun iptal koşullarının oluştuğu anlaşıldığından, ilk derece mahkemesince davanın kabulüne karar verilmesi yerinde olduğu–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesinde yapılan yargılama sonucunda;

"1–Açılan asıl davanın KABULÜ ile, davaya konu Aydın İli, Yeni Pazar İlçesi, Karaçakal Mahallesi; 101 Ada 26 Parsel, 101 Ada 41 Parsel, 101 Ada 43 Parsel, 101 Ada 46 Parsel, 101 Ada 52 Parsel, 101 Ada 76 Parsel, 101 Ada 79 Parsel, 101 Ada 146 Parsel, 101 Ada 148 Parsel, 101 Ada 389 Parsel, 101 Ada 403 Parsel ile aynı yerde 118 Ada 48 parsel, 118 Ada 60 Parsel, 118 Ada 61 Parselde bulunan taşınmazlarda davaya konu hisselerin devrine ilişkin davalılar arasında yapılan TASARRUFLARIN İPTALİ ile davacıya davaya konu bu hisselerde İzmir 22. İcra Müdürlüğü'nün 2017/16574 E sayılı dosyasındaki asıl alacak ve fer'ilerini karşılayacak miktarda cebri icra yetkisi verilmesine,

2– Açılan birleşen davanın KABULÜ ile, davaya konu Aydın İli, Yeni Pazar İlçesi, Karaçakal Mahallesi; 101 Ada 26 Parsel, 101 Ada 41 Parsel, 101 Ada 43 Parsel, 101 Ada 46 Parsel, 101 Ada 52 Parsel, 101 Ada 76 Parsel, 101 Ada 79 Parsel, 101 Ada 146 Parsel, 101 Ada 148 Parsel, 101 Ada 389 Parsel, 101 Ada 403 Parsel ile aynı yerde 118 Ada 48 parsel, 118 Ada 60 Parsel, 118 Ada 61 Parselde bulunan taşınmazlarda davaya konu hisselerin devrine ilişkin davalılar arasında yapılan TASARRUFLARIN İPTALİ ile davacıya davaya konu bu hisselerde İzmir 20. İcra Müdürlüğü'nün 2017/16804 E sayılı dosyasındaki asıl alacak ve fer'ilerini karşılayacak miktarda cebri icra yetkisi verilmesine," karar verilmiştir.

İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davalı Ali vekili istinaf dilekçesinde özetle; tasarrufun iptali istenen dava konusu taşınmazların miras yoluyla kendilerine kaldığını, kardeşler arası miras paylaşımı yapıldığını, Toprak Koruma Kanunu nedeniyle taşınmazların sadece hissedarlar arasında el değiştirebildiğini, devirlerin iyi niyetli olduğunu, kardeşler arasında mal alım satımının yasak olmadığını, taşınmazların bedelinin ödendiğini, verilen karar nedeniyle

müvekkilinin mağdur olduğunu, itirazlarının nazara alınmadığını belirterek, kararı kaldırılmasını talep etmiştir.

Davacı Finansbank vekili istinafa karşı sunduğu cevap dilekçesinde özetle davalıların kardeş olduklarını belirterek istinaf talebinin reddine karar verilmesini talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

HMK'nun 355. maddesi uyarınca istinaf dilekçesinde belirtilen nedenler ile kamu düzenine aykırılık bulunup bulunmadığı gözetilerek ve HMK'nun 353. maddesi gereğince yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmaması nedeniyle duruşmasız olarak yapılan inceleme sonunda;

Davalar, İİK 277. maddesine dayalı açılan tasarrufun iptali talebine ilişkindir.

İlk derece mahkemesince, davaların kabulüne karar verilmiş, karar davalı borçlu Ali vekili tarafından istinaf edilmiştir.

İİK.nun 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması, borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması ve davanın 5 yıllık hakdüşürücü süre içinde açılmış olması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır.

Asıl davada, davacı banka ile dava dışı M. Kağıtçılık Ltd. Şti. arasında 25/10/2016 tarihli genel kredi sözleşmesi yapıldığı, davalı– asıl borçlunun müteselsil kefil sıfatının bulunduğu, bu krediden kaynaklanan alacaklar için İzmir 22. İcra Müdürlüğünün 2017/16574 sayılı takip dosyası ile toplam 346.061,93 alacak için borçlu Ali ve dava dışı şirket hakkında takip başlatıldığı, takibin itiraz edilmeksizin kesinleştiği, davalı– asıl borçlunun adresinde yapılan 22/12/2017 tarihli hacizde borca yeter malvarlığı bulunmadığının tespit edildiği ve haciz zaptının İİK'nun 105/1. maddesine göre aciz vesikası mahiyetinde olduğu anlaşılmıştır.

Birleştirilen davada ise davacı banka ile dava dışı M. Kağıtçılık Ltd. Şti. arasında 08/05/2017 tarihli genel kredi sözleşmesi yapıldığı, davalı– asıl borçlunun müteselsil kefil sıfatının bulunduğu, bu krediden kaynaklanan alacaklar için İzmir 20. İcra Müdürlüğünün 2017/16804 sayılı takip dosyası ile toplam 745.528,30 alacak için borçlu Ali ve dava dışı şirket hakkında takip başlatıldığı, takibin itiraz edilmeksizin kesinleştiği, davalı– asıl borçlunun adresinde yapılan 19/04/2018 tarihli hacizde borca yeter malvarlığı bulunmadığının tespit edildiği ve haciz zaptının İİK'nun 105/1. maddesine göre aciz vesikası mahiyetinde olduğu anlaşılmıştır.

Davaya konu Aydın İli, Yeni Pazar İlçesi, Karaçakal mahallesi 101 ada 26 parsel, 101 ada 41 parsel, 101 ada 43 parsel, 101 ada 46 parsel, 101 ada 52 parsel, 101 ada 76 parsel, 101 ada 79 parsel, 101 ada 146 parsel, 101 ada 148 parsel, 101 ada 389 parsel, 101 ada 403 parsel, 118 ada 48 parsel, 118 ada 60 parsel, 118 ada 61 parselde bulunan

taşınmaz hisselerinin 23/08/2017 tarihinde davalı– asıl borçlu tarafından davalı– 3. kişi Hayriye'a satış yoluyla devredildiği, taşınmaz hisselerinin satış tarihle itibariyle rayiç değerlerinin toplam 370.941,97 TL olduğunun dosyaya sunulan 15/04/2019 tarihli bilirkişi raporuyla belirlendiği görülmüştür.

Taşınmazların hissesini davalı– borçludan satın alan diğer davalı Hayriye borçlunun kardeşi olması sebebiyle, İİK'nun 280/1 maddesinde vücut bulan borçlunun amacını ve durumunu bildiğine ilişkin yeterli emare mevcuttur. Kaldı ki, Satış bedellerinin mutat yollarla ödendiği de ispatlanmamıştır. Bu hali ile İİK'nun 280/1 ve 2. maddesinde vücut bulan emarelerin var olduğu ve dolayısıyla tasarrufun iptal koşullarının oluştuğu anlaşıldığından, ilk derece mahkemesince davanın kabulüne karar verilmesi yerindedir.

Bu itibarla, davalı– asıl borçlu vekili tarafından yapılan istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1– b– 1. maddesi uyarınca esastan reddine dair aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/12/2019 tarihli ve 2018/401 E. 2019/567 K. sayılı kararına yönelik davalı Ali vekilinin istinaf başvurusunun HMK.nun 353/1– b.1 maddesi gereğince esastan REDDİNE,

2– Asıl ve birleştirilen davalar bakımından peşin alınan harcın karar harcı olarak mahsubu ile bakiye 48.924,13 TL harcın istinaf başvurusunda bulunan davalı Ali'den alınarak Hazineye gelir kaydına,

3– İstinaf kanun yoluna başvuran davalının yaptığı istinaf yargılama giderlerinin üzerlerinde bırakılmasına,

4– İstinaf incelemesi duruşmasız yapıldığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, HMK'nun 7035 sayılı Yasa ile değişik 361. maddesi uyarınca kararın tebliğinden itibaren iki hafta süre içinde Yargıtay nezdinde temyiz kanun yolu açık olmak üzere oybirliği ile karar verildi. 23/02/2022

İZMİR BAM. 5. HD. 23.02.2022 T. E: 2020/901, K: 2022/623 (www.e–uyar.com)

259) Dosya kapsamında yer alan nüfus kayıtlarına göre; davalı borçlu C. Ö. ile davalı 3. kişi Ş. Ç.'in kardeş oldukları, davalı Y. G.'in ise kardeşleri K. Ö.'ün kızı olduğunun anlaşıldığı, davalıların arasında akrabalık ilişkisi olduğunun anlaşılmasına, her ne kadar davalılar arasında miras taksim sözleşmesi olduğu iddia edilmişse de; dosyaya bu miras taksimine ilişkin bir sözleşme sunulmamasına, dava dışı diğer kardeşlere bırakılan bir taşınmaz olup olmadığının anlaşılamamasına göre davalı borçlu ile diğer davalılar arasında miras taksim sözleşmesi gereği taşınmazların davalılara devredildiği ispatlanamadığından ve davalı 3. kişi Ş. Ç.; dava konusu taşınmazları davalı borçlu C. Ö.'ten olan alacaklarına karşılık aldığını beyan etmiş olup taşınmazın borca karşılık devrinin İİK'nun 279/2 maddesi gereğince mutad ödeme vasıtası olmamasına göre, davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceği–Tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekeceği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

K A R A R

Dava; İİK 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Mahkemece hükmüne uyulan Yargıtay (Kapatılan) 17. Hukuk Dairesi'nin 10/09/2018 tarih, 2016/3668 Esas ve 2018/7600 Karar sayılı bozma ilamında; "borçlu tarafından 27/11/2012 tarihinde davacı banka ile tüketici kredisi sözleşmesi imzalandığı, devirlerin bu tarihten sonra yapıldığı, borcun zamanında ödenmemesi nedeniyle davacı banka tarafından 13/03/2013 tarihinde harcı yatırılarak ilamsız takip başlatıldığı, davalı borçlu C. Ö.'ün adresinde 30/05/2014 tarihinde haciz işlemi yapıldığı, ancak borçluya ait haczi kabil mal bulunamadığının anlaşıldığı, bu durumda 30/05/2014 tarihli haciz tutanağının geçici aciz vesikası niteliğinde olduğunun kabulü ile dava şartının gerçekleştiği düşünülerek işin esasına girilmek suretiyle tarafların delillerinin toplanması, ondan sonra hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi" gereğine değinilmiştir.

Mahkemece, bozmaya uyularak yapılan yargılamada toplanan delillere göre; dava konusu satış işlemlerinin miras hissesinin paylaşımı ve satış işlemi niteliğinde olduğu, davalı şükran ile cemal arasında borç ilişkisinin bulunduğu ve bu durumun sunulan ödeme belgeleri ile ispatlandığı, bir kısım dava konusu taşınmazların da dava dışı kişilere dava konusu borç doğmadan önce satıldığı bu hususun da gerek tanık beyanları gerekse de dosyaya sunulan yazılı deliller ve tanık beyanları ile desteklenen yazılı delil başlangıcı niteliğinde belgeler ile ispatlandığı, bilirkişiler tarafından tanzim edilen raporlar neticesinde belirlenen bedeller ile satış bedellerinin birbirine yakın

olduğu ve makul olmayan aşırı farkın bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– Dava İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İptal davasından maksat, İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazıldığı gibi alacağın tahsilini temin için borcun doğumundan sonra yapılan tasarruflarının iptaline hükmettirmektir. Bu davanın ön koşulu ise, borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK'nun 277 md) bulunmasıdır. Ön koşulun bulunması halinde ise İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK'nun 278. maddede akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK'nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK'nun 279. maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK'nun 283/1,2. maddesi uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekecektir.

Somut olayda; mahkemece; dava konusu satış işlemlerinin miras hissesinin paylaşımı ve satış işlemi niteliğinde olduğu, davalı şükran ile cemal arasında borç ilişkisinin bulunduğu anlaşılmakla davanın reddine karar verilmişse de varılan sonuç dosya kapsamı ve mevcut delil durumuna uygun düşmemektedir.

Dosya kapsamında yer alan nüfus kayıtlarına göre; davalı borçlu C. Ö. ile davalı 3. kişi Ş. Ç.'in kardeş oldukları, davalı Y. G.'in ise kardeşleri K. Ö.'ün kızı olduğu anlaşılmaktadır. Davalıların arasında akrabalık ilişkisi olduğunun anlaşılmasına, her ne kadar davalılar arasında miras taksim sözleşmesi olduğu iddia edilmişse de; dosyaya bu miras taksimine ilişkin bir sözleşme sunulmamasına, dava dışı diğer kardeşlere bırakılan bir taşınmaz olup olmadığının anlaşılamamasına göre davalı borçlu ile diğer davalılar arasında miras taksim sözleşmesi gereği taşınmazların davalılara devredildiği ispatlanamadığından ve davalı 3. kişi Ş. Ç.; dava konusu taşınmazları davalı borçlu C. Ö.'ten olan alacaklarına karşılık aldığını beyan etmiş olup taşınmazın borca karşılık devrinin İİK'nun 279/2 maddesi gereğince mutad ödeme vasıtası olmamasına göre, davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken mahkemece bu maddi ve hukuksal olgular irdelenmeksizin yazılı olduğu üzere hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

2–Tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekir.

Dava konusu taşınmazlardan bir kısmının davalılar tarafından dava dışı kişilere devredildiği anlaşılmış olup, mahkemece el değiştiren bu taşınmazların tespit edilerek bu taşınmazlar yönünden üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacıya geri verilmesine 27/12/2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 27.12.2021 T. E: 19587, K: 11067 (www.e– uyar.com)

260) Tasarrufun iptali davalarında davanın kabulüne karar verilmesi halinde alacaklının icra dosyasındaki alacak ve ferilerini kapsayacak, aciz belgesi temin edilmiş ise bu belgedeki alacak miktarı ile sınırlı olarak tasarrufun iptali ile davacıya haciz ve satış yetkisi verilmesi icap edeceği– Dava konusu şey davalı üçüncü kişi tarafından dava dışı kimselere temlik edilmişse davacının, bu davalı hakkında davasını nakden tazmine dönüştürme veya temlik alan kişiyi de davaya dahil etme imkanı bulunmakta olduğu–Yine nakden tazmin miktarı belirlenirken üçüncü kişi davalının eşyayı elinden çıkarttığı tarihteki rayiç değer nazara alınacağı–Ayrıca nizalı şey borçlu adına hisseli olarak kayıtlı ise bu hisse miktarı nazara alınacağı– İşin esası incelenecekse; taraflar arasındaki tarihsiz miras payının taksimi sözleşmesi uyarınca mirasçılara verilen yerlerin tedavüllü tapu kayıtlarının getirtilmesi, sözleşmenin fiilen uygulanıp uygulanmadığının denetlenmesi, şayet sözleşme tatbik edilmiş ise mirasçıların miras hisselerine göre elde ettikleri şeyin hakkaniyete uygun olup olmadığının değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekeceği–Şayet miras taksim sözleşmesi infaz edilmemiş ise dosya kapsamı, taraflar arasındaki akrabalık derecesi, satım karşılığının usulünce ödenip ödenmediğini takdir ve değerlendirmesi ile gerekli kararın verilmesi icap edeceği–

Davacı vekili; müvekkilinin davalılardan Zafer'den 01.11.2019 tanzim ve 31.11.2013 vadeli 250.000,00 TL'lik senet sebebiyle alacaklı olduğunu, borcun ödenmediğini, 09.04.2014 gününde Antalya 1. İcra Müdürlüğünün 2014/237 sayılı dosyadan takip yaptıklarını, borçlunun menkul ve gayri menkulünün tespit edilemediğini, aciz halinde olduğunu, 17.12.2015 gününde yapılan fiili haczin semeresiz olduğunu, borçlunun muvazaalı mal kaçırmak için Antalya Konyaaltı Arap Suyu Mah. 3520 ada 11 parsel B Blok 14 numaralı bağımsız bölümdeki 1/3 hissesini 27.000,00 TL gibi düşük bedelle ile kız kardeşi öbür davalıya devrettiğini, devrin bedel düşüklüğü ve akrabalık sebebiyle iptali gerektiğini açıklayıp, öncelikle taşınmaz üzerine tedbir konulmasını, tasarrufun iptali ile, kendilerine cebri satış yetkisi tanınmasını talep etmiştir. Yargılamanın ilerleyen aşamalarında, taşınmaz hissesini davalı Seyyide, dava dışı kimseye sattığını, davalı üçüncü kişinin nakden tazminata mahkum edilmesini istemiştir.

Davalılar vekili; İİK'nun 277 ve izleyen maddeleri uyarınca açılı tasarrufun iptali davası şartlarının sağlanmadığını, mal kaçırmak amacıyla hisse devri yapılmadığını, bilakis ortak muris Ali'nin 2004 yılında vefatı üzerine mirasçıları eş ve iki çocuğunun aralarında "miras taksim sözleşmesi" yaptıklarını davaya konu edilen devrin bu sözleşme kapsamında yapıldığını, davanın reddini savunmuştur.

Daha sonra borçlu Zafer sunduğu dilekçe ile davayı kabul ettiğini, yurt dışından babasından kalan yerler ve bir kısım işlemler için annesi Semiha'ya gönderdiği vekaletin kötüye kullanıldığını, devrilerden asla haberi olmadığını, onayı bulunmadığını bildirmiştir.

Mahkeme, icra dosyasının suretini celbetmiş, taşınmaz başında keşif icra etmiş, sunulan inşaatçı bilirkişi raporunu benimseyerek, davalıların kardeş oldukları, miras taksim savunmasında bulunulamayacağını açıklayarak davanın kabulü ile İİK'nun 278//III– 1 madde ve bendi uyarınca tasarrufun iptaline, 83.333,00 TL maddi

tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle davalıların tahsili ile davacıya verilmesine karar verildiğini hükmetmiştir.

Davalı Seyide vekili istinafında; icra takip dosyasında alacağa dayanak senedin vadesinin 31 Kasım 2013 olmasının sorgulanmadığını, yine takibin kesinleştirilmesi şeklinin de çok şüpheli olduğunu, burada davalılar arasında değil, alacaklı ile borçlu arasında müvekkilini zarara uğratmak için muvazaalı borç yatırıldığını, mahkemenin bu hususu irdelemediğini, taraflar arasındaki miras paylaşım sözleşmesinin geçerli olduğunu, uygulandığını bu kapsamda eksik tahkikat yapıldığını, mukavele gereği Ankara'daki tapuların kayıtlarının geldi ve gitti kayıtları ile celbedilmeyip, davalı Zafer'ye sözleşme gereği kararlaştırılan yerlerin verilip verilmediğinin irdelenmediğini, ayrıca Zafer'nin önce müvekkili ile birlikte avukata vekaletname gönderip, sonra sahtecilikle suçlaması çelişki, karmaşa olup, asıl danışıklı hareketin alacaklı ile borçlu arasında olduğunu, kendi paylaşımına razı olmayan Zafer'nin bu biçimde davrandığını beyan etmiştir

Dava, tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Duruşma açılmasını gerektiren sebep bulunmadığından HMK'nun 353. ve 355. maddeleri gereğince inceleme ve müzakereler kamu düzeni ve istinaf nedenleriyle sınırlı biçimde dosya üzerinden yürütülmüştür.

Buna göre;

1–)Bilindiği üzere bu davalarda; alacaklı davacının alacağının gerçek olması, kesinleşmiş bir icra takibinin bulunması, alacaklının İİK 105 veya 143.maddesi uyarınca kat'i yahut geçici aciz belgesi sunması, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapılmış olması davanın dinlenebilirlik şartlarındandır.

2–)Bu şartların mevcudiyeti halinde davacının bildirdiği hukuki sebeple bağlı olmaksızın 2004 sayılı İİK 278.maddesi uyarınca tasarrufun ivazsız yada bu nitelikte bulunması, İİK 279.maddesindeki acizden dolayı butlan ve nihayet aynı yasanın 280.maddesindeki zarar verme kastından dolayı gerekli şartlar mevcut ise mahkemece tasarrufların iptaline karar verebilecektir. 278.madde uyarıca iptal kararı verilebilmesi için tasarrufun haciz veya aciz yahut iflastan evvelki iki sene içinde yapılması, 280.madde uyarınca iptal kararı verilebilmesi için de tasarruftan sonraki 5 yıl içinde borçlu aleyhine haciz ya da iflas yoluyla takipte bulunmak gerekir.

3–)Yine tasarrufun iptali davalarında dava değeri tasarruf konusu şey ile takip konusu alacak ve ferilerinden hangisi daha az ise ona göre belirlenir. Dava harcı, vekalet ücreti ve sair işlemler bu doğrultuda belirlenir.

4–)Tasarrufun iptali davalarında davanın kabulüne karar verilmesi halinde alacaklının icra dosyasınındaki alacak ve ferilerini kapsayacak, aciz belgesi temin edilmiş ise bu belgedeki alacak miktarı ile sınırlı olarak tasarrufun iptali ile davacıya haciz ve satış yetkisi verilmesi icap eder(Yargıtay 17. HD'nin 03/03/2016 tarih ve 2014/7549–2016/2626 sayılı içtihadı).

5–)Son olarak dava konusu şey davalı üçüncü kişi tarafından dava dışı kimselere temlik edilmişse davacının, bu davalı hakkında davasını nakden tazmine dönüştürme veya temlik alan kişiyi de davaya dahil etme imkanı bulunmaktadır. Yine nakden

tazmin miktarı belirlenirken üçüncü kişi davalının eşyayı elinden çıkarttığı tarihteki rayiç değer nazara alınır. Ayrıca nizalı şey borçlu adına hisseli olarak kayıtlı ise bu hisse miktarı nazara alınır.

6–)Bu açıklamalara göre somut olaya bakıldığında, davacı alacaklının İİK'nun 143. maddesi uyarınca aciz vesikası sunmadığını, meskende tutulan 17/02/2015 tarihli fiili haciz tutanağı da takip dosyası kapsamı itibariyle aciz vesikası niteliğinde bulunmadığı anlaşılmaktadır. Aciz vesikası sunulması dava şartlarındandır. Mahkemece yargılamanın her aşamasında gözetilmesi gerekir. Davalı borçlunun murisinden intikal eden Antalya iyi Konyaaltı ilçesi Arap Suyu Mahallesinde ve Muğla ili Milas ilçesinde taşınmaz/ dükkan hisselerinin bulunduğu görülmektedir. Dolayısıyla bunların değerlerinin belirlenerek üzerindeki varsa haciz ve ipotek şerhlerinin devam edip etmediğini, devam ediyorlarsa miktarlarının tespiti ile borca yetip yetmeyeceğini gerektiğinde bilirkişi marifetiyle tespiti gerekir. Yapılan değerlendirme sonucunda anılan şeylerin alacağa karşılamaya yeterse aciz hali yokluğundan dava şartları bulunmadığı gerekçesiyle davanın usulden reddi aksi halde ise işin esasının incelenmesi gerekir.

7–)İşin esası incelenecekse; taraflar arasındaki tarihsiz miras payının taksimi sözleşmesi uyarınca mirasçılara verilen yerlerin tedavüllü tapu kayıtlarının getirtilmesi, sözleşmenin fiilen uygulanıp uygulanmadığının denetlenmesi, şayet sözleşme tatbik edilmiş ise mirasçıların miras hisselerine göre elde ettikleri şeyin hakkaniyete uygun olup olmadığının değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekir. Şayet miras taksim mukavelesi infaz edilmemiş ise dosya kapsamı, taraflar arasındaki akrabalık derecesi, satım karşılığının usulünce ödenip ödenmediğini takdir ve değerlendirmesi ile gerekli kararın verilmesi icap eder.

8–)HMK 353/1– a,4 maddesine göre, diğer dava şartlarına aykırılık bulunması durumunda, bölge adliye mahkemesi, esası incelemeden kararın kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesine duruşma yapmadan kesin olarak karar verir.

9–)Buna göre, davalının istinaf başvurusu kabulüne, kararın kaldırılmasına yukarıda izah edilen biçimde tahkikat ifası ile hasıl olacak neticeye göre gereken kararın verilmesi için dosyanın mahkemesine gönderilmesine hükmedilmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçeye göre;

İstinaf başvurusunun ESASTAN KABULÜNE; HMK'nun 353/1– a,4 madde ve bendi uyarınca kararın kaldırılmasına ve dosyanın mahkemesine gönderilmesine; peşin ödediği istinaf ilam harcının istemesi halinde davalı Seyyide'ye iadesine; istinaf masraflarının nihai kararda mahkemesince gözetilmesine, 22/12/2021 gününde, oy birliğiyle ve HMK'nun 353/1– a madde ve bendi uyarınca kesin olarak karar verildi.

ANTALYA BAM. 4. HD. 22.12.2021 T. E: 2020/535, K: 2021/2131 (www.e–uyar.com)

261) Bilirkişi tarafından taşınmazın ½ hissesi için 114.000,00 TL rayiç bedel belirlenmesi ve dava konusu taşınmazın ½ hissesinin 65.000,00 TL bedelle davalı borçlu tarafından davalı üçüncü kişiye tapuda satılması halinde, taşınmazın tapudaki devir bedeli ile gerçek değeri arasında mislini aşan bedel farkı oluşmamış kabul edileceği– Taşınmazın yalnızca ½ hissesi satın alındığından, kanuni şufa hakkı ile karşı karşıya kalma ihtimalinin tek başına davalılar arasında kötü niyeti göstermeyeceği– Tasarruf tarihinden sonra taşınmazda davalı borçlunun boşanmış olduğu eşinin ikamet etmeye devam ettiği anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının kabulüne karar verilmişse de, davalı üçüncü kişi "taşınmazı yatırım amaçlı satın aldığını ve satın aldığı kişilerin taşınmazda bir süre daha oturmak istediklerinden kiraya verdiğini" belirterek dosyaya kira sözleşmesi sunduğundan, öncelikle davalılara bu kira sözleşmesine istinaden kira ödeyip ödemediğine dair delillerinin sorulması, varsa bunların dosyaya kazandırılması ve daha sonra dava konusu tasarrufun İİK. 280/1 madde gereğince iptale tabi olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiği– İİK.nun 280. maddesine göre İİK.nun 280. maddesine göre kötü niyeti kanıtlama yükümlülüğü davacı tarafta olup, dava konusu taşınmazın yalnızca ½ hissesi satın alındığından kanuni şufa hakkı ile karşı karşıya kalma ihtimali de tek başına davalılar arasında kötü niyeti göstermeyeceği–

Taraflar arasındaki ilk derece mahkemesinde görülen tasarrufun iptali davasında verilen davanın reddine ilişkin hüküm hakkında bölge adliye mahkemesi tarafından yapılan istinaf incelemesi sonucunda; istinaf isteminin kabulüne ilişkin kararın, süresi içinde davalı ... tarafından temyiz edilmesi üzerine; temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki bütün kağıtlar okunup gereği düşünüldü.

– K A R A R–

Davacı vekili; davalı borçlu ... hakkında Bursa 4. İcra Müdürlüğünün 2015/7725 sayılı dosyası ile takip yaptıklarını, takibin kesinleştiğini alacağın tahsil edilemediğini, ancak borçlunun Bursa O. ilçesi, S. Mahallesi, 3460 ada 15 parsel sayılı taşınmazını alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla muvazaalı olarak diğer davalıya devrettiğini belirterek tasarrufun iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalı ...; ... ile aralarında akrabalık ilişkisi olmadığını, gayri menkulü 155.000,00 TL'ye satın aldığını, 30.000,00 TL bedeli banka aracılığıyla ödediğini, 45.000,00 TL'yi de araç satış sözleşmesi ile verilen araçla ödediğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı ...; davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, bilirkişi raporu ile tespit edilen bedel, resmi senette yazılı olan bedelin iki katından daha fazla olmadığı taşınmazın düşük bedelli olarak satıldığı hususu sübuta ermediği, davacı tarafça davalılar arasında akrabalık bağı olduğu ve muvazaalı işlem yapıldığı da ispatlanamadığından davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından istinaf edilmiştir.

Bursa Bölge Adliye Mahkemesince, tüm dosya kapsamına göre, davacının istinaf talebinin kabulüne, HMK.'nun 353/1/b/2 maddesi gereğince Bursa 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/326 Esas, 2017/407 Karar sayılı kararının yeniden hüküm tesisi için kaldırılmasına, davanın kabulü ile, Bursa İli, O. İlçesi, S. Mahallesi 3460 ada 15 parsel sayılı taşınmazın 1/2 hissesinin davalı ... tarafından diğer davalı ...'e satışına ilişkin (19/02/2015 tarihli) tasarrufunun, Bursa 4. İcra Müdürlüğü'nün 2015/7725 Esas sayılı takip dosyasına konu alacak ve eklentileriyle sınırlı olmak üzere iptaline, davacı alacaklıya bu taşınmaz üzerinde cebri icra yetkisi tanınmasına, karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davalı ... tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptal istemine ilişkindir.

Tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK.md.283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nispi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280.maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278.maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Bölge Adliye Mahkemesince; satış bedeli ile gerçek değer arasında fahişe yakın miktarda bir fark olduğu, davalı ...'in taşınmazı yatırım amaçlı aldığını öne sürmesine rağmen taşınmazın ½ hissesini satın aldığından kanuni şufa hakkı ile karşı karşıya kalma ihtimali dikkate alındığında bunun inandırıcı bulunmadığı, satış tarihinden yaklaşık 7 ay sonra yapılan haciz işleminde taşınmazda borçlunun boşandığı eşinin ikamet

ettiği gerekçe gösterilerek davanın kabulüne karar verilmiş ise de varılan sonuç dosya kapsamı ve mevcut delil durumuna uygun düşmemektedir.

Somut olayda; dava konusu taşınmazın ½ hissesi 65.000,00 TL bedelle davalı borçlu tarafından davalı 3.kişi ...'e 19/02/2015 tarihinde tapuda satılmış; bilirkişi tarafından bu taşınmazın ½ hissesi için 114.000,00 TL rayiç bedel belirlenmiştir. Bu haliyle taşınmazın tapudaki devir bedeli ile gerçek değeri arasında mislini aşan bedel farkı oluşmamıştır. Bu durumda bilirkişi tarafından belirlenen rayiç değer ile tapuda gösterilen değer arasında bedel farkı bulunmadığı anlaşıldığından Bölge Adliye Mahkemesinin bu yöndeki gerekçesine katılma imkanı bulunmamaktadır. Öte yandan; İİK.nun 280. maddesine göre kötü niyeti kanıtlama yükümlülüğü davacı tarafta olup, dava konusu taşınmazın yalnızca ½ hissesi satın alındığından kanuni şufa hakkı ile karşı karşıya kalma ihtimali de tek başına davalılar arasında kötü niyeti göstermeyecektir. Ancak; tasarruf tarihinden sonra taşınmazda davalı borçlunun boşanmış olduğu eşinin ikamet etmeye devam ettiği anlaşılmış ve Bölge Adliye Mahkemesince de bu durum gerekçe gösterilerek dava kabul edilmişse de; davalı 3.kişi ...; taşınmazı yatırım amaçlı satın aldığını ve satın aldığı kişilerin taşınmazda bir süre daha oturmak istediklerinden kiraya verdiğini belirterek dosyaya kira sözleşmesi sunduğu anlaşıldığından, Bölge Adliye Mahkemesince, öncelikle davalılara bu kira sözleşmesine istinaden kira ödeyip ödemediğine dair delillerini sorması, varsa bunların dosyaya kazandırılması ve daha sonra dosyadaki maddi ve hukuki olgular göz önüne alınarak dava konusu tasarrufun İİK 280/1 madde gereğince iptale tabi olup olmadığının değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik incelemeye dayalı hüküm tesisi isabetli görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davalı ...'in temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA; Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılmasına, 6100 sayılı HMK'nun 373/2. maddesi uyarınca dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine, kararın bir örneğinin İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalı ...'e geri verilmesine 31/05/2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.

4. HD. 31.05.2021 T. E: 1218, K: 1998 (www.e– uyar.com)

262) "İcra takibinin, sahte senede dayalı olarak yapılmış olduğu"nun iddia edilmiş halinde, ceza mahkemesince veya C.Savcılığınca "icra takibinin durdurulması" konusunda tedbir kararı verilebileceği–Şikâyetçi borçlu tarafından yasal süresinde icra mahkemesinde borca itiraz edilmeyerek takip kesinlemiş olup, takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi HMK'nun 209. maddesinin 1. fıkrası uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağından ve ceza mahkemesi veya Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından verilmiş bir tedbir kararı da olmadığından icra dairesince haczin uygulanmasında bir usulsüzlük bulunmadığı–

1. Taraflar arasındaki "memurluk işleminin iptali" isteminden dolayı yapılan inceleme sonunda, Manavgat İcra (Hukuk) Mahkemesince verilen istemin kabulüne ilişkin karar alacaklı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonucunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı alacaklı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

I. İNCELEME SÜRECİ

Borçlu İstemi:

4. Borçlu vekili 08.05.2014 tarihli şikâyet dilekçesinde; Manavgat 3. İcra Dairesinin 2014/762 E. sayılı dosyasında (müvekkili aleyhine başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takibe) dayanak M. Ltd. Şti. kaşesi ve S. I. imzasını taşıyan senedin sahte olarak düzenlendiğini, sahteciliğe ilişkin Manavgat Cumhuriyet Başsavcılığının 2014/3594 Haz. sayılı dosyası ile soruşturma başlatıldığını, icra dairesine başvurarak sahtelik iddiası nedeniyle takibin durdurulmasını talep ettiklerini, icra dairesince 18.04.2014 tarihinde Cumhuriyet Başsavcılığına müzekkere yazılarak gelecek cevaba göre değerlendirme yapılmasına karar verildiğini, ancak icra dairesinin Cumhuriyet Başsavcılığının yazı cevabını beklemeden alacaklı vekilinin 06.05.2014 tarihli haciz talebinin kabul edilerek müvekkilinin mal varlığına haciz konulduğunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK)'nun 209. maddesi gereğince sahtelik iddiasının imza inkârı dışındaki bir nedene dayanması hâlinde Kanunun amir hükmü gereği icra takibinin olduğu yerde duracağını, bunun için sahtelik iddiasının ileri sürüldüğü Cumhuriyet Başsavcılığı ya da mahkemece ayrı bir tedbir kararı verilmesinin gerekmediğini, icra dairesince takibin durdurulması gerekirken alacaklı vekilinin haciz talebinin (08.05.2014 tarihli işlemle) kabul edilmesinin emredici Kanun maddesine aykırı olduğunu ileri sürerek icra memurunun 08.05.2014 tarihli kararının iptal edilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Alacaklı Cevabı:

5. Alacaklı vekili 13.04.2015 tarihli cevap dilekçesinde; müvekkilinin iyi niyetli hamil olduğunu, senedin doğumuna sebep olan temel ilişkinin geçersizliğine ilişkin iddiaların müvekkilini bağlamayacağını, borçlu şirketin bononun şirket ortaklığından

ayrılan S. I. tarafından geçmişe dönük olarak düzenlendiğini iddia ettiğini, borçlu şirketin aynı iddialar ile müvekkili aleyhine Manavgat 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2014/162 E. sayılı dosyasında menfi tespit davası açtığını, Manavgat Asliye Hukuk Mahkemesince davacı (borçlu) şirketin tedbir talebinin reddedildiğini ve davacı şirkete HMK'nun 209(8)/4. maddesi gereğince sahtelik davası açması için 2 haftalık kesin süre verildiğini, asliye hukuk mahkemesince davacı şirkete senet bedelinin %15 oranında teminat yatırması karşılığında icra veznesine girecek paranın alacaklıya ödenmemesine şeklinde karar verildiğini, borçlu şirketin genel hükümlere göre yargılama yapan Manavgat 1. Asliye Hukuk Mahkemesinden alamadığı takibin durdurulmasına dair tedbiri iki adet Özel Daire kararını gerekçe göstererek icra dairesinden talep ettiğini, icra dairesince yapılan haciz işleminin yerinde olduğunu, borçlunun şikâyet dilekçesi ekinde sunduğu emsal kararların somut olayda uygulanamayacağını savunarak şikâyetin reddine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme Kararı:

6. Manavgat İcra (Hukuk) Mahkemesinin 26.05.2014 tarihli ve 2014/205 E., 2014/234 K. sayılı kararı ile; Manavgat Cumhuriyet Başsavcılığının 2014/3594 soruşturma sayılı dosyasının takibe konu senedin içerik olarak gerçeğe aykırı bir şekilde ve yetkisi olmayan kişi tarafından hileli olarak tanzim edilmesi sebebine dayalı sahtecilik iddiasına ilişkin olduğu, Özel Dairenin 11.06.2013 tarihli ve 2013/12815 E., 2013/21816 K. sayılı kararında belirtildiği üzere HMK'nun 209/1. maddesindeki düzenlemeyi kapsamı itibari ile ikiye ayırmak gerektiği, bunlardan birincisinin senetteki imzanın inkâr edilmesi, diğeri ise yazının inkârı olduğu, kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla icra takibinde imzaya itirazın İcra ve İflas Kanunu (İİK)'nun 170. maddesinde açıkça düzenlenmiş olmasına rağmen, aynı takipler yönünden yazının sahteliği iddiası konusunda aynı Kanunda özel bir hüküm mevcut olmadığı, İİK takip hukuku açısından HMK'ya göre özel Kanun olup, takip hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda öncelikle İİK hükümlerinin, bu kanunda hüküm bulunmayan durumlarda ise anılan Kanuna aykırılık teşkil etmemek koşuluyla genel nitelikte olan HMK hükümlerinin uygulanması gerektiği, buna göre imzaya itiraz İİK'da özel olarak düzenlendiğine göre anılan itiraz hakkında bu Kanunun 170. maddesinin uygulanması zorunlu olduğundan imzanın inkârı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında genel nitelikte olan HMK'nun 209. maddesinin uygulama yerinin olmadığı, ne var ki sahtelik iddiasının imza inkârı dışında bir nedene dayanması durumunda İİK'da özel bir düzenleme bulunmadığından sorunun çözümü için HMK'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği, sahtelik iddiasının imza inkârı dışındaki bir nedene dayanması hâlinde ise HMK'nun 209/1. maddesinin amir hükmü gereği icra takibinin olduğu yerde duracağı, bunun için sahtelik iddiasının ileri sürüldüğü Cumhuriyet Savcılığı ya da mahkemece ayrıca tedbir kararı verilmesinin gerekmediği, borçlu tarafından icra dairesine başvurulması hâlinde anılan madde uyarınca sahtelik davası sonuna kadar icra takibinin durdurulması gerektiği, somut olayda borçlunun sahtelik iddiasının imza inkârı dışındaki bir nedene dayanması sebebiyle sahtelik davası sonuçlanıncaya kadar icra takibinin durdurulmasına karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle şikâyetin kabulü ile icra dosyasında verilen 08.05.2014 tarihli memurluk kararının kaldırılmasına dosya üzerinden karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

7. Manavgat İcra (Hukuk) Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde alacaklı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

8. Yargıtay 12. Hukuk Dairesince 17.02.2015 tarihli ve 2014/28104 E., 2015/3050 K. sayılı kararı ile;

"…Alacaklı tarafından başlatılan bonoya dayalı kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takibe karşı borçlu vekili, takibe konu senet nedeniyle resmi belgede sahtecilikten dolayı soruşturma sürdüğünü, icra müdürlüğünce C.Başsavcılığı soruşturma cevabı beklenilmeden alacaklının talebi üzerine malvarlığına haciz uygulandığını, HMK'nun 209. maddesi gereği takibin durdurulması gerektiğini ileri sürerek haciz işleminin kabulüne dair 08.05.2014 tarihli müdürlük kararının iptalini talep etmiş, mahkemece, sahtecilik davası sonuçlanıncaya kadar takibin durdurulması gerektiğinden bahisle şikayetin kabulüne karar verilmiştir.

Sahtelik iddiasının imza itirazı dışındaki bir nedene (yazıda sahtelik) dayanması halinde Dairemiz, İcra ve İflas Kanunu'nda bir düzenleme bulunmadığından HMK'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine giderek, senet üzerinde bulunan yazıdaki sahtelik iddiası borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK'nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK'nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı görüşünü benimsemiştir.

Sahtelik nedeniyle cumhuriyet savcılığına yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir.

Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur.

Somut olayda, Manavgat Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2014/3594 Soruşturma sayılı dosyası ile Manavgat 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2014/162 E sayılı dosyasında verilmiş bir tedbir kararı bulunmadığı görülmüştür.

O halde, yukarıda yazılı gerekçeye dayalı olarak şikayetin reddine karar verilmesi gerekirken aksi yönde hüküm tesisi isabetsizdir..." gerekçesi ile karar bozulmuştur.

Direnme Kararı:

9. Manavgat İcra (Hukuk) Mahkemesinin 15.10.2015 tarihli ve 2015/276 E., 2015/423 K. sayılı kararı ile; önceki gerekçelerle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

10. Direnme kararı süresi içinde alacaklı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

11. Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile icra takibine dayanak senette sahtelik iddiasının imza inkârı dışında yazıda sahtelik iddiasına dayanması hâlinde HMK'nun 209. maddesi gereğince icra takibinin durup durmayacağı, buradan varılacak sonuca göre borçlu vekilinin icra dosyasında sahtelik iddiası nedeniyle takibin durdurulması talebinden sonra alacaklı vekilinin haciz talebinin kabul edilip edilemeyeceği noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

12. İcra ve iflas hukuku, icra ve iflas takiplerinin usul hukuku niteliğindedir. Bu hukuk dalının amacı, bir yandan takip alacaklısının alacağına kavuşması için borçlu veya üçüncü kişilerin çıkarabilecekleri zorlukları ortadan kaldırmak, diğer yandan kötü niyetli takiplere karşı takip borçlusunun kendisini korumasını sağlayacak hukuki çareler bulmak, bu arada takipten etkilenen üçüncü kişilerin menfaatlerini korumak, takip işlemlerinin yapılması sırasında insan hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemektir. İcra iflas hukukunun en önemli kaynağı İcra ve İflas Kanunu olup, bu Kanun icra ve iflas takibinden, tahsile kadar uygulanması gereken usul hükümlerini düzenlemektedir.

13. Kambiyo senetleri hakkındaki özel takip usulleri İİK'nun 167 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Ödeme emrine itiraz etmek isteyen borçlu, beş gün içerisinde itirazını sebepleriyle birlikte bir dilekçe ile icra mahkemesine bildirmek zorundadır. İleri sürülüş şekli bakımından itiraz sebepleri imzaya itiraz ve borca itiraz olarak ikiye ayrılır.

14. İmzaya itiraz, borçlunun takip konusu yapılan kambiyo senedindeki imzanın kendisine ait olmadığını iddia etmesi, imzayı inkâr etmesidir (İİK m. 168/4; 170). Bu itiraz satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz. İcra mahkemesi duruşmadan önce yapacağı incelemede, borçlunun itiraz dilekçesi kapsamından veya eklediği belgelerden edindiği kanaata göre itirazı ciddi görmesi hâlinde alacaklıya tebliğe gerek görmeden itirazla ilgili kararına kadar icra takibinin geçici olarak durdurulmasına evrak üzerinde karar verebilir (İİK m. 170/1,2).

15. Bu aşamada belirtmek gerekir ki Özel Daire ile yerel mahkeme arasında İİK'nun takip hukuku açısından HMK'ya göre özel Kanun olup, takip hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda öncelikle İİK hükümlerinin, bu kanunda hüküm bulunmayan durumlarda ise anılan Kanuna aykırılık teşkil etmemek koşuluyla genel nitelikte olan HMK hükümlerinin uygulanması gerektiği, buna göre imzaya itiraz İİK'da özel olarak düzenlendiğine göre anılan itiraz hakkında İİK'nun 170. maddesinin uygulanması zorunlu olduğundan imzanın inkârı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında genel nitelikte olan HMK'nun 209. maddesinin uygulama yerinin olmadığı konusunda uyuşmazlık bulunmamaktadır.

16. Uyuşmazlığın çözümü bakımından borca itirazın da açıklanması gerekmektedir.

17. Borçlu, borca itirazını beş gün içinde bir dilekçe ile icra mahkemesine bildirerek icra mahkemesinden itirazının kabul edilmesine karar verilmesini isteyebilir (İİK m. 168/5, 169). Borçlunun icra mahkemesine yaptığı itiraz, borçlunun borcu olup olmadığının ilamsız icra prosedürü içinde tespit edilmesine yarayan bir yoldur. İmzaya itiraz dışındaki bütün itirazlara borca itiraz denir; borcun mevcut olmadığı, ödendiği, ertelendiği, zamanaşımına uğradığı, takas, faiz oranına itiraz, yetki itirazı gibi (Kuru, B.: İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2013, s. 778, 783). Borca itiraz satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz (İİK m. 169). İcra mahkemesi hâkimi, borçlunun itiraz dilekçesine ekli olarak ibraz ettiği belgelerden borcun itfa veya imhal edildiği veya senet metninden zamanaşımına uğradığı veya borçlunun borçlu olmadığı yahut icra dairesinin yetkili olmadığı kanaatine varırsa, daha evvel itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına karar verebilir (İİK m. 169/a– 2).

18. HMK'nun 209. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, adi senetteki bir yazı veya imza inkâr edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme alınamaz. Kambiyo senetlerinin de içinde yer aldığı bütün adi senetlerdeki imzanın veya yazının inkârı hâlinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senedin herhangi bir işleme esas alınamayacağını öngören kuralın işlerlik kazanabilmesi için, imza veya yazı inkârına ilişkin iradenin ya "mahkemede bir dava açılması" ya da "açılan bir davaya bakan yargı yerinde ön sorun" şeklinde ileri sürülmesi gerekir (HMK m. 208/3). Kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takip bağlamında, borçlunun kendisine gönderilen ödeme emrine, imzaya itiraz şeklinde itirazda bulunması, icra mahkemesinde, bir dava açılması ve derdest bir davada ön sorun şeklinde bir iradenin açıklanması, yani, bir hususun ileri sürülmesi anlamına asla gelmeyeceği için, İİK'nun 170. maddesinin 1. fıkrasının 2. cümlesi hükmü geçerliliğini aynen koruyacak; HMK'nun 209. maddesinin 1. fıkrasında yer alan kural, bu bağlamda hiçbir biçimde uygulama alanı bulamayacaktır. Çünkü HMK'nun 209. maddesinin 1. fıkrasında yer alan düzenlemenin uygulama alanı bulabilmesi için imza inkârına ilişkin iradenin, bir dava açılması suretiyle açıklanması yahut görülmekte olan bir davada ön sorun şeklinde ortaya konulması gerekir. İmzaya itiraz iradesinin açıklandığı merciin, özel görevli bir yargı organı konumunda bulunan icra mahkemesi olması da yapılmış bulunan bu tespitin değişmesi sonucunu doğurmaz. Öte yandan, imzaya itiraz iradesinin açıklandığı merciin bir mahkeme olması, bu iradenin açıklanma biçiminin bir dava olarak nitelendirilmesini de mümkün kılmaz. Aynı tespitler, adi senet bütünü içinde yer alan kambiyo senedinde tahrifat yapıldığı, yani yazının inkârının –yazı inkârı, yani tahrifat iddiası, sahtelik olgusunun ileri sürülme biçimlerinden birisidir–borca itiraz yoluyla, icra mahkemesinde ileri sürülmesi –takip hukuku bağlamında imzaya itiraz dışında kalan tüm itirazlar, borca itiraz sayılır–hâlinde de HMK'nun 209. maddesinin 1. fıkrasının işlerlik kazanamaması ve konuyu düzenleyen İİK'nun 169. maddesinin 2. cümlesindeki kuralın tatbik kabiliyetini koruması bakımından da geçerlilik taşır (Tanrıver, S., Medeni Usul Hukuku, Ankara 2020, C. I, s. 856).

19. Genel mahkemede açılan sahtelik davası gibi Cumhuriyet Savcılığına aynı nedenle yapılan şikâyet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz. HMK'nun 209. maddesi genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur.

20. İcra mahkemeleri, önlerine gelen uyuşmazlığı, genel hükümlere göre çok daha hızlı ve seri olan takip hukuku kurallarına göre ve basit usulde inceleme yaparak çözen özel mahkemelerdir. Bu nedenle genel hükümler uyarınca açılan sahtelik davası ve ceza davası takip hukukuna göre ve basit usulde yargılama yapan icra mahkemesinde bekletici mesele de yapılamaz.

21. Diğer taraftan HMK, İİK'da bir hüküm olmayan hâllerde, ancak İİK'da açıkça gönderme olması (İİK 50, 68/a– 4 gibi) veya bu kanunun özel veya genel hükümlerine aykırı olmaması hâllerinde uygulanabilir. HMK'nun 209. maddesinin icra takiplerinde uygulanması gerektiğine ilişkin olarak İİK'da bir hüküm de bulunmamaktadır.

22. Bu açıklamalar ışığında somut olay incelendiğinde; alacaklı tarafından borçlular aleyhine 08.04.2014 tarihinde bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takip başlatıldığı, şikâyetçi borçlu şirkete ödeme emrinin 10.04.2014 tarihinde tebliğ edildiği, borçlu şirketin takibe itiraz etmediği ve takibin kesinleştiği, borçlu şirket vekilinin 16.04.2014 tarihinde icra dairesine başvurarak takibe dayanak bononun sahte olarak düzenlendiğini ve sahteciliğe ilişkin Manavgat Cumhuriyet Başsavcılığının 2014/3594 Haz. sayılı dosyası ile soruşturma başlatıldığını ileri sürerek HMK'nun 209. maddesi gereğince icra dosyasının durdurulmasına karar verilmesini talep ettiği, icra dairesince 18.04.2014 tarihinde Manavgat Cumhuriyet Başsavcılığına sahtelik hakkında bilgi sorulması için müzekkere yazılmasına, gelen cevaba göre sair hususların değerlendirilmesine karar verildiği, alacaklı vekilinin 06.05.2014 tarihinde icra dairesine başvurarak borçlu şirket hakkında haciz talep ettiği, icra dairesince 08.05.2014 tarihli işlemle borçlu şirket hakkında haciz uygulanmasına karar verildiği, icra dosyasında Manavgat Cumhuriyet Başsavcılığının 2014/3594 soruşturma sayılı dosyası ile menfi tespit davasına ilişkin Manavgat 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2014/162 E. sayılı dosyasından verilmiş takibin durdurulmasına ilişkin bir tedbir kararı bulunmadığı görülmektedir.

23. Borçlu vekili Cumhuriyet Savcılığına sahtelik iddiası olarak sunduğu dilekçesinde müvekkili şirketin Y. K.'a (lehtara) borcu bulunmadığını, müvekkili şirketin müdürü olan S. I. tarafından şirketteki hissesini devrettikten sonra temsil yetkisi bulunmamasına rağmen senedin geçmiş tarihli olarak düzenlendiğini, Y. K.'ın ... vasıtasıyla sahte senedi takibe koyduğunu beyan etmiştir. Cumhuriyet Savcılığına sahtelik iddiası olarak verilen bu beyan senedin gerçek düzenleme tarihinde şirket adına imza atan S. I.'ın temsil ve ilzama yetkili olmadığı, imzaladığı bono nedeniyle keşideci olarak adı geçen şirketin borçtan sorumlu tutulamayacağı, aleyhine takip başlatılan keşideci şirketin "borcu olmadığı" iddiası olup, bu hâli ile İİK'nun 168. maddesinin 5. fıkrası kapsamında borca itirazdır.

24. Borca itiraz İİK'nun 169 maddesi gereği İİK'nun 168. maddesinin 5. fıkrasına göre icra mahkemesine bildirilir ve aynı Kanunun 169/a maddesinde belirtilen koşullarda incelenerek karara bağlanır.

25. Açıklanan nedenlerle takip hukuku açısından HMK'na göre özel Kanun olan İİK'da yer alan düzenlemeler karşısında somut olayda HMK'nun 209. maddesinin 1. fıkrasının uygulama olanağı bulunmamaktadır.

26. Şikâyetçi borçlu tarafından yasal süresinde icra mahkemesinde borca itiraz edilmeyerek takip kesinlemiş olup, takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi HMK'nun 209. maddesinin 1. fıkrası uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağından ve genel mahkeme veya Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından verilmiş bir tedbir kararı da olmadığından icra dairesince haczin uygulanmasında bir usulsüzlük bulunmamaktadır.

27. Hâl böyle olunca, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

28. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

IV. SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

Alacaklı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'na 5311 sayılı Kanun'un 29. maddesi ile eklenen geçici 7. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken İİK'nun 366/III. maddesi uyarınca kararın tebliğden itibaren on gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 30.03.2021 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

HGK. 30.03.2021 T. E: 2017/12– 364, K: 384 (www.e– uyar.com)

263) İİK.'nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmesi gerektiği–Gerçek bir alacağı bulunan alacaklıya borçlunun borcunu temlik etmesi geçerli bir ifa aracı olduğu–Burada önemli olan devir alanın, bu temliki gerektirir nitelikte ve boyutta borçludan gerçek bir alacağının olduğunun sabit olması gerektiği–

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkili alacaklı Kamuran borçlu Erdoğan aleyhine alacağını tahsili için icra takibine girişildiğini, borçlu adına kayıtlı taşınmaz tespit edilip, davalı Erdoğan adına Balıkesir İli, Altıeylül İlçesi, Yakupköy Mahallesi'nde kain, 115 ada, 7 nolu arsa niteliğinde, üzerinde ev bulunan taşınmazın alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla kötü niyetli olan diğer davalı Hüseyin sattığını, alıcı davalı Hüseyin da kötü niyetli olduğunu, olan Hüseyin, davacı müvekkilinin dayısı olduğunu, müvekkilinin annesi ile dayısı Hüseyin arasında miras taksimi nedeni ile çekişmelerin olduğunu, 3. kişi durumunda olan Hüseyin, davalı Erdoğan'ın borçlarını ödeyemediğini, mali sıkıntı içinde olduğunu bildiği halde Erdoğan'ın amacını gerçekleştirmesi için iştirak ettiğinin ortaya çıktığını, öncelikle tapu kaydına ihtiyati tedbir konulmasına, davalı borçlu Erdoğan'ın diğer davalı Hüseyin'a temlik ettiği Balıkesir İli, Altıeylül İlçesi, …… Mahallesi'nde kain, 115 ada, … nolu parselin davalının satışına ilişkin tasarrufunun iptali ile kesinleşmiş alacağın tahsili için davacıya cebri icra yetkisinin tanınmasına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı Erdoğan ön inceleme duruşmasındaki beyanında; davacı Kamuran'a borcunu ödememek için üzerine kayıtlı dava konusu taşınmazı herhangi bir para almadan Hüseyin'a devrettiğini, açılan davayı kabul ettiğini beyan etmiştir.

Davalı Hüseyin vekili cevap dilekçesinde özetle; davacının iddiasını kabul etmediklerini, davacının müvekkilinin ablasının oğlu olduğunu, diğer davalıyla bir araya gelip, müvekkilini tabiri caizse tuzağa düşürdüklerini, müvekkilinin çok uzun zaman önce dava konusu arsayı diğer davalıdan satın aldığını, söz konusu arazinin köydeki yapılara ilişkin düzenlemeler gereği araziye inşaat yapılması için devlet tarafından vatandaşlara tahsis edilmiş bir arazi olduğunu, müvekkilinin araziyi 2000'li yılların başında Erdoğan'dan haricen satın aldığını, ancak ilgili yasa gereği inşaat yapılmasının zorunlu olduğu ve 10 yıl müddetle başkalarına devrinin kanunen sınırlandığı açık olduğundan yaygın uygulama gereği müvekkilinin araziyi haricen satın aldığını, müvekkilinin araziyi aldıktan sonra inşaat faaliyetlerine başladığını, davanın reddine, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davacı tarafa yükletilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk derece mahkemesince; takip dosyasında vadesi gelmiş alacağın var olduğu, icra takibinin kesinleştiği, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapıldığı (hatta ödeme emri tebliğinden sonra yapıldığı), borçlu hakkında 07.09.2018 tarihli

hacze kabil mal bulunmadığını gösteren geçici aciz vesikası niteliğinde haciz tutanağının var olduğu, gerek taşınmazın satıldığı tarihteki satış değeri ile gerçek değeri arasında faiş fark olması, gerekse ödeme emri tebliğinden sonra gerçekleşen satışın alacaklıya zarar verme kastı taşıdığı ve dinlenen tanık beyanıyla ve diğer davalı beyanıyla alıcı konumundaki davalının zarar verme kastını bildiği, inkar kapsamında dinlenen tanık beyanlarının taşınmazın haricen satışı konusunda miktar belirtmediği, taşınmazın değeri göz önünde bulundurulduğunda haricen satışa ilişkin davalının HMK 200 gereği miktar itibariyle yazılı delil sunması gerektiğini, davalı Erdoğan'ın ön inceleme duruşmasından önce davayı kabul beyanı göz önünde bulundurularak davanın kabulüne karar verilmiştir.

Davalı vekili istinaf dilekçesinde özetle; mahkemece alacağın gerçekliği konusunda hiçbir araştırma yapılmadığını, tasarrufun iptali davalarında ön koşulun alacaklının gerçek alacaklı olması şartı arandığını, kesinleşmiş icra takibi varlığının yeterli olmadığını, mahkeme kararında değerlendirmenin fahiş hatalı olduğunu, müvekkili ile diğer davalı arasında hiçbir akrabalık olmadığını, davacının müvekkilinin ablasının oğlu olduğunu, davacının diğer davalıyla beraber müvekkilini tuzağa düşürdüğünü, mahkemece davalılar arasındaki durumu niteleme konusunda da hatalı değerlendirme yapıldığını, karşı tarafın muvazaa iddiasının tanık anlatımlarıyla tamamen çürütüldüğünü belirterek, yerel mahkeme kararının kaldırılmasına, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İstinaf sebepleri ile sınırlı dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda;

Dava İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir.

Gerçek bir alacağı bulunan alacaklıya borçlunun borcunu temlik etmesi geçerli bir ifa aracıdır. Burada önemli olan devir alanın, bu temliki gerektirir nitelikte ve boyutta borçludan gerçek bir alacağının olduğunun sabit olmasıdır.

Tüm dosya kapsamındaki delillerin değerlendirilmesi ile; eve ilişkin abonelik kayıtlarından, masraf belgelerinden ve özellikle tanık olarak dinlenen davacının annesi–davalı Hüseyinin ablası Hatike'ın beyanından; dava konusu taşınmazı davalı Hüseyin'un yaklaşık 20 yıl önce davalı Erdoğan'dan haricen satın aldığı, satın aldıktan sonra taşınmaz üzerine önce 2004 yılında duvar, 2015 yılında ev yaptığı, taşınmazın ise 2018 yılında davalı Hüseyin'e tapudan resmi olarak devir yapıldığı sabittir.

O halde evvelce haricen satılan ve bedeli ödenen taşınmazın sonradan devrinin yapılması, borcun tasfiyesi için gerçek malike intikalinin sağlanması niteliğinde olduğu, borçludan mal kaçırma olmadığı, gerçek bir borcun ifası zımmında temlik işlemi

olduğundan tasarrufun iptali davalarında aranılan mal kaçırma iradesi gerçekleşmemiştir.

Nitekim davalı borçlu Erdoğan, davalı Hüseyin'e taşınmazı satar iken öte yandan davayı kabul etmesi ve davacı Kamuran ile davalı Hüseyin arasındaki miras ihtilafı bu olguyu doğruladığından davanın reddine karar verilmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1. Davalı vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜ ile, Balıkesir 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2018/347 Esas –2019/646 Karar sayılı ve 11/12/2019 tarihli kararının, HMK.nun 353/1– b.2 maddesi gereğince KALDIRILARAK, aşağıdaki şekilde yeniden hüküm kurulmasına;

(a) Davacının davasının REDDİNE,

(b) Alınması gereken 59,30 TL harcın peşin alınan 1.715,76 TL 'den mahsubuyla 1.656,46 TL 'nin karar kesinleştiğinde ve talebi halinde davacı tarafa İADESİNE,

(c) Yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına,

(d) Davalı taraf kendisini vekille temsil ettirdiğinden karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne göre hesaplanan 13.494,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak kendisini vekille temsil ettiren davalıya verilmesine,

(e) Artan gider avanslarının karar kesinleştiğinde sahiplerine iadesine

2. Davalının istinaf talebi kabul edildiğinden istinaf eden davalı tarafından yatırılan istinaf peşin harcının ilk derece mahkemesince istek halinde davalıya iadesine,

3. Davalı tarafın yatırdığı gider avansından kullanılan 42,00 TL 'nin davacı taraftan alınarak davalı Hüseyin'a verilmesine,

4. İstinaf yargılaması sırasında duruşma açılmadığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

5. Kullanılmayan avansın karar kesinleştiğinde re'sen iadesine,

Dair, tarafların yokluğunda dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda HMK.nun 353/1– b.2 ve 361. maddeleri gereğince tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde TEMYİZ YOLU açık olmak üzere 18/03/2021 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

BURSA BAM. 10. HD. 18.03.2021 T: E: 2020/566, K: 2021/521 (www.e–uyar.com)

264) Davalı borçlu ve üçüncü kişinin aynı ilçede (Aliağa'da) oturuyor olmaları, satış tarihi itibari ile ilçenin 85.000 nüfusa sahip olması ve yine aynı tarihte birden fazla taşınmaz alımının tek başına muvazaayı göstermeyeceği, borçlunun akrabalarına ait olan şirketin borçlu ile aynı alanda faaliyeti ve aralarında ticari ilişki olduğuna dair delil bulunmaması nedeni ile, mahkemenin bu gerekçelerinin yerinde görülmediği–Bağımsız bölümlerin tapuda toplam 40.000 TL'ye alındığı, taşınmazın üzerinde bulunan ipoteğin 395.000,00 TL ödenerek kaldırıldığı, (yani, bu taşınmazlar için toplam 435.000,00 TL ödeme yapıldığı) ve bilirkişilerce taşınmazların toplam değerinin 840.000,00 TL olarak belirtildiği anlaşıldığından, her iki değer arasında bir mislini aşan bir fark olmadığından İİK. m. 278/3–2 uyarınca iptal koşulları oluşmadığı–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hüküm, süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf edilmiş, istinaf mahkemesince isteminin kabulüne karar verilmiş, davalı ... vekili tarafından bu kararın temyiz edilmesi üzerine dosya duruşmalı olarak incelendi, gereği düşünüldü:

– K A R A R–

Davacı vekili, davalı borçlular ... ve ...hakkında takip yaptıklarını, takibin semeresiz kaldığını, borçluların mal kaçırma amacı ile dava konusu taşınmazlarını diğer davalı üçüncü kişilere devrettiklerini belirterek bu tasarrufların iptalini talep ettikleri A.ağa 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2014/379 Esas sayılı dosyasından, davalı ... aleyhine açılan dava tefrik edilmiştir.

Davalı ... vekili, davada İİK.'nun 280.maddesindeki şartların oluşmadığını, müvekkilinin borçlu davalıların mal kaçırdığını bilebilecek veya bilmesi gereken kişilerden olmadığını, tapu kayıtlarında esas olan satış bedelleri dışında tapu kayıtlarında görünen ipotek borçlarını bankalara ödediğini, ilgili banka müzekkere yazılması halinde borçların müvekkili tarafından ödenerek ipoteklerin kaldırılmış olduğunun anlaşılacağını, bu bakımdan ipotek ödemelerinin satış bedeline eklenmesi gerektiğini, satışların gerçek olduğunu, sunduğu kira sözleşmelerinden, satın alınan taşınmazların müvekkilince kiraya verildiğini belirterek, davanın reddini istemiştir.

Davalı borçlular vekili, borcun tasarruf tarihinden sonra doğduğunu, satışın ivazlı olarak yapıldığını belirtmişlerdir.

Mahkemece, taşınmazın tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında, ipotek bedelleri dikkate alındığında önemli oransızlık olmadığı, satışın gerçek olduğunun anlaşıldığından bahisle davanın reddine karar verilmiştir. Karar davacı vekili tarafından istinaf edilmiştir.

İstinaf mahkemesi, takibe konu icra dosyalarından, davalı 3.kişi olan ...'nın davalı borçlular gibi A.ağa'da oturduğu, 1'er ay arayla birden fazla taşınmazın (aynı tapu senedinde 2 taşınmaz olmak üzere 2 ayrı satışta toplam 4 taşınmazın aynı kişiye satılması) aynı gün satılmasının tanışıklık olduğunu gösterdiği, Yargıtay içtihatlarına göre

aynı akit tablosunda birden fazla taşınmazın aynı kişiye satılmasının, tarafların birbirini tanıdığını gösterdiğini, İİK.nun 280/1 maddesinde yer alan emare olduğu, yapılan ödemelerin rayiç değerlerin çok altında olduğu gerekçesi ile davacı banka vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile, HMK.nun 353/1– b– 3 maddesi uyarınca, yerel mahkeme kararının kaldırılarak, yeniden esas hakkında davanın kabulüne karar verilmiş, karar anılan davalı ... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1. Dosyadaki yazılara, toplanan delillere ve hükmün dayandığı gerektirici sebeplere, 14.10.2014 tarihli haczin İİK'nun 105.madde kapsamında aciz belgesi niteliğinde olmasına, borç kaynağının bankaca verilen kredilerin teminatı olmasına ve kredi ilişkisinin 2010 yılından itibaren devam ettiğinin anlaşılmasına göre davacı ... vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışındaki diğer temyiz itirazların reddi gerekmiştir.

2. İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK.md.283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nispi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m.277) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278.maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Somut olayda, mahkemece İİK'nun 277 vd. maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davası, tefrikle mahkemenin 2016/32 Esasına kaydedilmiştir. Borçlu adresinde yapılan hacze ilişkin 14.10.2014 tarihli haciz tutanağı İİK'nun 105.madde

kapsamında aciz belgesi niteliğinde olduğu, borçlu taşınmazlarının borcu karşılamaya yeterli olmadığı, borcun 2010 yılında başlayan kredi ilişkisinden doğduğu, iptali istenilen tasarrufların bu tarihten sonra 10.09.2014 ve 01.08.2014 tarihinde yapıldığı ve davanın 5 yıllık sürede açıldığı anlaşılmıştır.

Bölge mahkemesince, davalı 3.kişi olan ...'nın davalı borçlular gibi A.ağa'da oturduğu, 1'er ay arayla birden fazla taşınmazın (aynı tapu senedinde 2 taşınmaz olmak üzere 2 ayrı satışta toplam 4 taşınmazın aynı kişiye satılması) aynı gün satılmasının tanışıklık olduğunu gösterdiği, Yargıtay içtihatlarine göre aynı akit tablosunda birden fazla taşınmazın aynı kişiye satılmasının, tarafların birbirini tanıdığını gösterdiğini, İİK.nun 280/1 maddesinde yer alan emare olduğu, yapılan ödemelerin rayiç değerlerin çok altında olduğu gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiş ise de varılan sonuç dosya kapsamına uygun düşmemiştir.

Davalı borçlu ve üçüncü kişinin ...'da oturuyor olmaları, satış tarihi itibari ile ilçenin 85.000 nüfusa sahip olmasına, yine aynı tarihte birden fazla taşınmaz alımının tek başına muvaazayı gösterdiğine ilişkin bir karine ve uygulama olmamasına, borçlunun akrabalarına ait olan ... Petrolcülük ....AŞ nin borçlu ile aynı alanda faaliyeti ve aralarında ticari ilişki olduğuna dair delil bulunmaması nedeni ile, mahkemenin bu gerekçeleri yerinde görülmemiştir.

Dava konularından 16 ve 17 nolu bağımsız bölümler tapuda toplam 40.000 TL ye alınmış, taşınmaz üzerindeki bulunan ipotek 395.000,00 TL ödenerek kaldırılmış, davalı üçüncü kişi bu taşınmazlar için 435.000,00 TL ödeme yapmış, bilirkişiler taşınmazların toplam değerini 840.000,00 TL olarak belirtilmiştir. Her iki değer arasında bir mislini aşan bir fark olmadığından İİK'nun 278/3– 2.maddesine göre iptal koşulları oluşmadığından, bu taşınmazlar ile ilgili talebin reddine karar verilmesi gerekirken, hatalı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yukarda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı ... vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine 2 nolu bentte açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kabulü ile, hükmün HMK'nun 371.maddesi gereğince BOZULMASINA, kararın bir örneğinin ilk derece mahkemesine, dosyanın HMK'nun 373/2.maddesi gereğince İzmir Bölge Mahkemesi 5.Hukuk Dairesine gönderilmesine, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalı ...'ya geri verilmesine, 02/03/2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 02.03.2021 T. E: 2020/3203, K: 2097 (www.e– uyar.com)

265) Takipten sonra açılan bonolara dayalı menfi tespit istemine ilişkin davada, menfi tespit davasına bakan mahkemece, İİK'nun 72– (3) maddesi uyarınca ihtiyati tedbir kararı verilmesi halinde yukarıda açıklanan usule göre % 15 teminatı mahkeme veznesine yatırması ve borçlunun mahkemece tayin edilen bu teminattan ayrı olarak icra müdürlüğüne talep anına kadar ferileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunun tamamını nakit olarak depo etmesi ya da bu miktar muteber ve kesin banka teminat mektubunu sunması halinde takibe devam edilemez ve hacizlerin kaldırılması gerekeceği, bu hususta davacının talebinin İcra Müdürlüğü tarafından reddedilmesi halinde İcra Hukuk Mahkemesine şikayet yoluna başvurulabilecek olup, bu hususta menfi tespit davasına bakan mahkeme görevli olmadığından mahkemenin bu hususstaki ret kararında bir isabetsizlik bulunmadığı, davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan kabulüne, kararın açıklanan gerekçeler doğrultusunda kaldırılması ve davanın yeniden görülmesi gerektiği–

İstinaf incelemesi için dairemize gönderilen dosyanın ilk incelemesi tamamlanmış olmakla HMK'nun 353. ve 356. maddeleri gereğince; dosya içeriğine ve kararın niteliğine göre sonuca etkili olmadığından duruşma yapılmasına gerek görülmeden dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

TARAFLARIN İDDİA VE SAVUNMALARININ ÖZETİ:

Davacı vekilinin talep dilekçesinde özetle; icra takibinde borçlu olarak gözüken ve davacı şirketin eski yetkilisi ve diğer borçlu F.U. tarafından eski tarihli bono düzenlendiğini; işbu bonoya yine işbu şahıs tarafından davacı şirket adına da kefil olarak imza atıldığını; işbu şahısla diğer davalıların dahil olduğu bir kurguda organize bir şekilde planlı ortaklık oluşturularak yeni tarihte düzenlenip eski tarihliymiş gibi gösterilen senetlerle davacı şirketten haksız ve hukuka aykırı şekilde menfaat temin etmek amacıyla işbu bonolara ilişkin ihtiyati haciz kararı alındığını; devamında icra ve haciz işlemleri yapılara davacı şirketin borçlandırılmaya çalışıldığını; bu şahıslar hakkında aynı zamanda Sakarya Cumhuriyet Başsavcılığının 2020/… Soruşturma numaralı dosyasından suç duyurusunda bulunulduğunu; soruşturma dosyasında takibe konu senetlerin mürekkep yaşı ile icra takibine konu iki adet senet üzerinde bulunan yazı, rakam ve imzaların mürekkebinin yapı ve yaş tayini yapılarak bunların yeni tarihte düzenlenip eski tarihliymiş gibi gösterilip gösterilmediğine dair rapor düzenlenmesinin istendiğini; bu doğrultuda yapılan bilirkişi incelemesinde 16/11/2020 tarihli, bilirkişi incelemesinde Prof. Dr. S.C. tarafından bilirkişi ve deney raporu hazırlandığını; işbu raporda icra takibine konu iki adet senet üzerinde ileri analitik yöntemlerle yapılan incelemede, 15/11/2010 tanzim tarihli senetlerin gerçekte Mayıs 2019 –K. 2019 tarihleri arasında biz zamanda tanzim edilmiş olduğunun tespit ve ispat olunduğunu; davacı şirket yetkililerinin yaklaşık 10 yıl kadar önce davacı şirkete ait hisseleri devraldığını; bu süreçten sonra ticari ilişkide bulunduğu firmalara karşı bu güne kadar ödemelerinde herhangi bir gecikme yaşamadığını ve yaşatmadığını; davacı şirket aleyhinde bugüne kadar başlatılmış icra takibi dahi bulunmadığını; davalılar tarafından sahte ve sonradan düzenlenen ve davacı şirketin kefil olarak gösterildiği bir senet ile bu kadar titiz ve

hassasiyetle çalışan davacı şirket yetkililerinin bunca yıllık emeği ve ticari hayatının bitirilme noktasına getirildiğini; Sakarya 1. İcra Dairesinin 2020/2102 Esas sayılı dosyasından yapılan takibin tedbiren durdurulmasına, davacı şirketin araçları, gayrimenkulü, sair tüm menkul malları ile banka hesaplarına konulan hacizlerin fekkine, muhafaza altına alınan menkullerin taraflarına iadesine, talebin kabul görmemesi halinde davacıya ait davalı (alacaklı) tarafından haczedilen Sakarya, A.iye, Hanlıköy mahallesi, Seyit A.ler mevkii, (Sakarya OSB, 9. Cad) 449 ada, 20 parselde bulunan ve senet meblağlarını karşılamaya fazlasıyla yetecek miktarda bulunan gayrimenkul üzerinde bulunan haciz kalmak kaydıyla, davacı açısından telafisi mümkün olmayacak zararlar meydana gelmemesi ve davacı şirketin sahtecilik işlemi sebebiyle daha fazla mağdur olmaması ve ticari faaliyetlerine devam edebilmesi açısından işbu gayrimenkul üzerindeki haciz dışında sair tüm hacizlerin fekkine, araçların, haczedilen tüm menkullerin ve bilgisayarların davacıya iadesine, bankalardaki hacizlerin fekkine, davacının davalılara borçlu olmadığının tespitine, senetlerin iptaline, sonradan geçmişe yönelik senet düzenlenmek suretiyle davacının ticari faaliyetini bitirmeye yönelik Sakarya 1. İcra Dairesinin 2020/2102 Esas sayılı dosyasından yapılan takibin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI ÖZETİ:

İlk derece mahkemesince; "... İcra takibinin durdurulması ve hacizlerin fekkine yönelik ihtiyati tedbir talebinin reddine ..." şeklinde hüküm kurulmuştur.

İlk derece mahkemesince verilen karara karşı davacı vekili tarafından istinaf yoluna başvurulmuştur.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davacı vekilinin istinaf dilekçesinde özetle; davacı şirket aleyhine başlatılan takibe konu senetlerin sahteliği/görünen düzenlenme tarihinden yaklaşık olarak 10 yıl sonra düzenlendiğinin savcılık marifeti ile alınan bilirkişi raporu ile sabit olduğunu; yerel mahkeme kararının açıkça ilgili mevzuata, hukuka, hukukun genel kaidelerine, hakkaniyete ve vicdana aykırılık teşkil ettiğini ve bu vesile ile davacı şirket nezdinde telafisi mümkün olmayacak zararlar meydana gelme durumunun söz konusu olacağını belirterek; istinaf taleplerinin kabulüne, yerel mahkeme kararının kaldırılmasına karar verilmesi talebiyle istinaf yoluna başvurmuştur.

Davalı S. R. vekilinin istinaf başvurusuna cevap dilekçesinde özetle; davacının beyanlarının istinaf başvurusunda mağduriyet yaratmak ve ivedilik kazandırmak amacıyla yapıldığını; dava üzerinden tedbir verilmesi gereken bir durum mevcut olmadığını; menfi tespit davasının, icra takibi başlatıldıktan sonra ikame edilmesi halinde ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemeyeceğini; davacı tarafından borcun yüzde 115 oranında teminat yatırılması halinde icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesinin istenebileceğini; davacı tarafın icra takibine konu bonoya kefil sıfatı ile imza attığını; davacı tarafın işbu imzasının TTK'nın 614. maddesi gereği aval hükmünde olup, aval veren senedin şekline dair itirazlardan başka hiçbir def'i alacaklıya karşı ileri süremeyeceğini; davacı yanın hacizlerin fekki isteminin muhatabının

Asliye Hukuk Mahkemesi olmayıp, muhatabın İcra Dairesi ve İcra Hukuk Mahkemesi olduğunu; davalının, huzurda görülen işbu davada iyiniyetli üçüncü şahıs konumunda olduğunu; ayrıca bono üzerinde bulunan imzanın yaş incelemesi teknik olarak mümkün olmayıp, Yargıtay içtihatlarıda bu yönde görüş benimsediğini belirterek; davacının istinaf başvurusunun reddine, yerel mahkeme kararının onanmasına, karar verilmesini talep etmiştir.

DELİLLER: Sakarya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin (Asliye Ticaret Mahkemesi Sıfatıyla) 2020/209 esas sayılı dosyası ve tüm dosya kapsamı.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Dava; İİK'nun 72– (3) maddesi uyarınca takipten sonra açılan bonolara dayalı menfi tespit istemine ilişkindir.

Talep; icra takibinin tedbiren durdurulması ve ihtiyati tedbir istemine ilişkidir.

Mahkemece; talebin reddine karar verilmiş olup, hüküm davacı vekili tarafından istinaf edilmiştir.

Davalı takip alacaklısı S.R.S. tarafından davacı aleyhine Sakarya 1. İcra Dairesi'nin 2020/2102 sayılı dosyasında 15/11/2010 tanzim tarihli her biri 80.000,00 USD bedelli 30/03/2017 ve 30/04/2017 vadeli iki adet bonoya istinaden kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip yapıldığı, davalı S.Y.'nın bonoların lehdarı, davacının mütesilsil kefil olduğu, keşidecinin ise davacı şirketin eski yetkilisi F.U. olduğu, davalı takip alacaklısı S.R.S.'nın ise bonolarda ciranta olarak yer aldığı, davacının bonoların eski tarihli olarak sonradan tanzim edildiği ve sahtecilik iddiasıyla menfi tespit davası açtığı, aynı zamanda Sakarya Cumhuriyet Başsavcılığının 2020/6445 soruşturma sayılı dosyasında davacının 10/03/2020 tarihinde resmi belgede sahtecilik ve dolandırıcılık suçlarından şikayette bulunduğu ve soruşturmanın devam ettiği anlaşılmaktadır.

1– Davacının icra takibinin tedbiren durdurulması yönünden istinaf başvurusunun incelenmesinde;

İcra takibi taraflar arasındaki maddi ilişkiyi tespit edecek nitelikte olmadığından, alacaklının takibe girişmesinden sonra, hatta takip kesinleştikten sonra da borçlunun, borçlu olmadığının tespitini mahkemeden istemesi mümkündür. Menfi tespit davasında amaç bir hukuki ilişkinin veya bir hakkın gerçekten mevcut olmadığının tespitidir. İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemez ise de, 2004 sayılı İİK'nun 72– (3) maddesi gereğince borçlunun gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini istemek mümkündür.

Davacı dava dilekçesi ile icra takibinin tedbiren durdurulmasını istemiş, mahkemece de tedbir koşulları değerlendirilip takip tarihinden sonra tedbiren icra takibinin durdurulamayacağı gerekçe gösterilerek tedbir talebi reddedilmiştir.

2004 sayılı İİK'nun 72. maddesine göre, dava tarihinden önce başlatılan bir icra takibi nedeniyle menfi tespit davası açıldığında takibin tedbiren durdurulması mümkün değildir. Ancak çoğun içinde azda vardır kuralı gereğince İİK'nun 72– (3) maddesi gereğince takip konusu alacağın %15 oranda teminat yatırılması karşılığında icra veznesine yatırılan paranın alacaklıya ödenmemesi yönünde tedbir kararı verilmesi gerekirken bu hususta değerlendirme yapılmaması doğru olmamıştır.

2– Davacı vekilinin ihtiyati haciz dosyasındaki teminatın tedbiren alacaklıya iade edilmemesi talebi yönünden istinaf başvurusunun incelenmesinde;

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 297. maddesi uyarınca mahkeme tarafından hüküm fıkrasında asıl ve yardımcı taleplerin hepsi hakkında açık ve tereddüte yol açmayacak şekilde karar verilmesi gerekir. Mahkemece taleplerden biri hakkında olumlu veya olumsuz hiçbir karar verilmemiş olması durumunda hakkında karar verilmemiş olan talep, zımnen reddedilmiş sayılmaz. Zira bu talep hakkında ortada olumlu veya olumsuz bir mahkeme kararı yoktur.

Bu açıklamalar ışığında somut olayda; takip alacaklısının takipten önce Sakarya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2020/27 D.İş sayılı dosyasında teminat karşılığı ihtiyati haciz kararı alarak bu karara istinaden takibe geçtiği, davacının ihtiyati haciz dosyasında yatırılan teminatın üzerine tedbir konulması ve tedbiren alacaklıya ödenmemesi yönünde ihtiyati tedbir talep ettiği, ancak mahkemece bu tedbir talebi konusunda olumlu veya olumsuz bir karar verilmediği anlaşılmakla, söz konusu ihtiyati haciz dosyası bu dosya içerisine getirtilerek davacının bu tedbir talebinin de değerlendirilmesi gerekirken, bu hususta olumlu veya olumsuz bir hüküm kurulmaması usul ve yasaya aykırı olmuştur.

3– Davacının hacizlerin fekki ve araç ile bilgisayarların iadesi talebi yönünden istinaf başvurusunun incelenmesinde;

İİK'nun 72– (3) maddesine göre; "İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemez. Ancak, borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebilir."

İİK'nun 72– (4) maddesinde ise; menfi tespit davasının alacaklı lehine neticelenmesi halinde ihtiyati tedbir kararının kalkacağı, buna dair hükmün kesinleşmesi halinde alacaklının ihtiyati tedbir dolayısıyla alacağını geç almış bulunmaktan doğan zararlarını, gösterilen teminattan alacağı ve alacaklının uğradığı zararın aynı davada takdir olunarak karara bağlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Kural olarak, borçlu tarafından İİK'nun 72– (3) maddesi koşullarında menfi tespit davası açılması halinde, alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi istenebilir. Borçlunun, mahkemece tayin edilen teminattan ayrı olarak, icra müdürlüğüne talep anına kadar fer'ileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunun

tamamını nakit olarak depo etmesi ya da bu miktar muteber ve kesin banka teminat mektubunu sunması halinde, alacaklı tarafından takibe devam edilemez.

Haczin amacı, borcun tahsilinin sağlanması olup, borçluyu taciz ederek ya da baskı kurarak ödemeye zorlama maksadıyla haciz yapılamayacağı gibi, teminat ile birlikte dosya borcunun tamamının icra dosyasına yatırılması halinde de daha önce konulmuş hacizlerin kaldırılması gerekir. Aksi halin varlığı başta İİK'nun genel mantığına ve 85/son maddesi hükmüne açıkça aykırılık teşkil edeceği gibi, temel hak ve özgürlüklerin korunması ilkesine de ters düşer.

Buna göre; menfi tespit davasına bakan mahkemece, İİK'nun 72– (3) maddesi uyarınca ihtiyati tedbir kararı verilmesi halinde, yukarıda açıklanan usule göre % 15 teminatı mahkeme veznesine yatırması ve borçlunun, mahkemece tayin edilen bu teminattan ayrı olarak, icra müdürlüğüne talep anına kadar fer'ileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunun tamamını nakit olarak depo etmesi ya da bu miktar muteber ve kesin banka teminat mektubunu sunması halinde, takibe devam edilemez ve hacizlerin kaldırılması gerekir. Bu hususta davacının talebinin İcra Müdürlüğü tarafından reddedilmesi halinde İcra Hukuk Mahkemesine şikayet yoluna başvurulabilecek olup, bu hususta menfi tespit davasına bakan mahkeme görevli olmadığından mahkemenin bu hususta ki ret kararında bir isabetsizlik bulunmamaktadır.

Açıklanan tüm bu gerekçelerle; davacı vekilinin istinaf başvurusunun yukarıda (1 ve 2) nolu bentte açıklanan nedenlerle esastan kabulüne, yukarıda (3) nolu bentte açıklanan nedenlerle esastan reddine; kararın açıklanan gerekçeler doğrultusunda kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için 6100 sayılı HMK'nun 353– (1)– a)– 6) maddesi gereğince; dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar vermek gerekmiştir.

H Ü K Ü M: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– Davacının ilk derece mahkemesinin kararına ilişkin istinaf başvurusunun 6100 sayılı HMK'nun 353– (1)– a)– 6) maddesi gereğince; (1 ve 2) nolu bentte açıklanan nedenlerle ESASTAN KABULÜNE, yukarıda (3) nolu bentte açıklanan hususlara ilişkin olmak üzere esastan reddine,

2– 6100 sayılı HMK'nun 353– (1)– a)– 6) maddesi gereğince; Sakarya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin (Asliye Ticaret Mahkemesi Sıfatıyla) 11/12/2020 tarihli ve 2020/209 esas sayılı ara kararının KALDIRILMASINA,

3– Dosyanın açıklanan eksikliklerin giderilmesi için 6100 sayılı HMK'nun 353– (1)– a–)– 6) maddesi gereğince mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

4– İstinaf eden tarafından yatırılan istinaf karar harcının talebi halinde ve ilk derece mahkemesi tarafından kendisine iadesine,

5– İstinaf eden tarafından istinaf başvurusu için yapılan giderlerin, esas hükümle birlikte ilk derece mahkemesi tarafından yargılama giderleri içinde değerlendirilmesine,

6– Kararın 6100 sayılı HMK'nun 359– (3) maddesi uyarınca; ilk derece mahkemesi tarafından taraflara tebliğine,

7– İstinaf incelemesi duruşmasız yapıldığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

İlişkin; 6100 sayılı HMK'nun 353– (1)– a)– 6) maddesi gereğince dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda oybirliği ile KESİN olarak karar verildi. 04/02/2021

SAKARYA BAM. 7. HD. 04.02.2021 T. E: 13, K: 239 (www.e– uyar.com)

266) Tasarrufun iptali davalarında; alacaklı davacının alacağının gerçek olması, kesinleşmiş bir icra takibi bulunması, alacaklının İİK.'nın 105. veya 143. maddesi uyarınca kat'i veya geçici aciz belgesi sunması, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapılmış olması dava ön şartlarından olduğu– Gerekirse bilirkişi heyetinden keşif yapılan bağımsız bölüm adresi ile haciz tutanağında bildirilen adresin aynı adres olup olmadığı hususunda ek rapor alınması, davacı tanıklarının bu hususa ilişkin olarak ayrıntılı dinlenmeleri, aynı adreste ikamet etmesi halinde kullanım nedeni veya şekli araştırılmak suretiyle devrin muvazaalı olup olmadığı, alacaklıya zarar verme kastı ile hareket edip etmediklerinin tespitine göre karar verilmesi gerekeceği–

İlk derece mahkemesi tarafından; taşınmazları satın alan davalılar ile borçlu şirket ya da yetkilileri arasında organik, hukuki, ticari ilişki olup olmadığı, davalının mal kaçırma kastını bildikleri veya bilebilecek durumda oldukları, taşınmazların satış değeri ile gerçek değerleri arasında fahiş fark olduğuna ilişkin olarak, tasarrufun iptali talebinin kabulü için yeterli, kesin, şüpheden uzak, inandırıcı delil bulunmadığı, aciz vesikasının karar kesinleşinceye kadar her aşamada sunulabileceği, davacının alacağı ile taşınmazlar bedellerine göre satışların mal kaçırma kastı ile yapıldığı iddiasına itibar edilemeyeceği kannatiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Davacı Ali vekili istinaf dilekçesi ile; davacı Ali'nin işçilik alacakları nedeniyle dava dışı Ü.Apre Kollektif Şirketi aleyhinde açtığı kısmi davanın kabulüne karar verildiğini, şirket ile şirket ortakları Selahattin ve Fahrettin aleyhinde Bursa 20. İcra Müdürlüğü'nün 2011/13866 esas sayılı dosyası ile yapılan icra takibi sırasında borçlu Selahattin tarafından borcun ödendiğini, aynı davada bilirkişi raporu ile belirlenen bakiye 37.642,00 TL alacağın tahsili için Bursa 14. İcra Müdürlüğü'nün 2012/7202 esas sayılı dosyası ile yine ü. Apre Kollektif Şirketi aleyhine yapılan icra takibinin tahsil kabiliyeti olmadığından ortaklarına yöneltildiğini, ilk icra takibinde yapılan sorgularda var olan taşınmazlarının satıldığının belirlendiğini, İİK'nun 280/1 maddesine göre mal kaçırma kastıyla hareket edildiğini, taşınmazları yakın tarihlerde ve yeni takip başlamadan elden çıkarıldığından alacaklıya zarar verme kastı ile hareket edildiğinin anlaşıldığını, davalı Nesrin'in süresi içinde cevap ve delillerini sunmadığını, tanıkların dinlenmesine açıkça muvafakatları olmadığını, davalı Nesrin'in alacağına karşılık taşınmaz devri yapıldığı bildirimine rağmen 8 nolu bağımsız bölümün 28.500,00TL bedel ile satıldığını, temlik tarihi itibariyle devir bedeli 122.550,00TL ile büyük fark olduğunu, davalı Mehmet'a satılan taşınmazın cüzi bedelle 49.000,00TL ile devredilmesine karşın, temlik tarihi itibari ile bedelinin 156.590,00TL olduğunu, arada afaki fark olduğunu, davalı borçlu aleyhinde düzenlenen 30/05/2017 tarihli haciz tespit tutanağında belirtilen adres ile keşif yapıldığı adresin aynı adres olduğunu ve davalılar arasında danışıklı muvazaalı işlem olduğunun anlaşıldığını, haciz tutanağının dava dilekçesi ekinde dosyaya sunulduğunu, takip dosyasında da mevcut olduğunu, keza eksikliğin tamamlanması için süre de verilmediğini, tutanağın aciz vesikası mahiyetinde olduğunu, taşınmazların alacaklıya zarar verme kastıyla devredildiğini bildirerek, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verilmesini istemiştir.

Dosya kapsamı, mevcut delil durumu ve ileri sürülen istinaf sebepleri gözetilerek dairemizce yapılan incelemede;

Dava; İİK.'nun 277. ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali talebine ilişkindir.

Davacı tarafından davalı Salahattin aleyhinde işçilik alacağının tahsili için yapılan takibe itirazın iptali için Bursa 4. İş Mahkemesinde 2013/492 esas sayılı dava açıldığı, dava dilekçesi ile; davacının Ü. Apre Kollektif Şti.'nin çalışanı olarak iş akdi feshedildiğinden şirket hakkında daha önce açtığı Bursa 2. İş Mahkemesinin 28/06/2011 tarihli, 2010/397 esas, 2011/350 sayılı kararı ile tazminata karar verildiği, karara konu alacağın takip konusu edildiği Bursa 20. İcra Müdürlüğünün 2011/13866 esas sayılı dosyasıyla infaz olduğunu, bu dosyada 02/05/2011 tarihli bilirkişi raporunun ibrazından sonra tazminat alacağına ilişkin ıslah talebinde bulunulmadığı, bilirkişi raporuna göre 37.642,00 TL daha alacakları olduğundan Bursa 14. İcra Müdürlüğünün 2012/7202 esas sayılı dosyasıyla ilamsız icra takibi yapıldığı, şirket adına yapılan takibin semeresiz kaldığı, TTK'nun 237. maddesi gereğince takibin kollektif şirket ortaklığına yöneltildiği, takibe itiraz etmeyen ortaklar Salahattin ile Fahrettin yönünden 2012/7202 esas sayılı takibin kesinleştiği bildirilerek, Salahattin takibe itirazının iptaline karar verilmesinin talep edildiği, Bursa 4. İş Mahkemesinin 17/07/2014 tarihli, 2013/492 esas, 2014/514 sayılı kararı ile; ek rapor alınmak suretiyle takibe itirazın kısmen iptaline, kıdem tazminatı ve ferilerine ilişkin olarak 28.476,88 TL asıl alacak ve 5.742,19 TL işlemiş faiz için icra takibine yapılan itirazın iptaline, takibin devamına, davalı aleyhinde icra inkar tazminatına karar verildiği anlaşılmıştır.

Davalı Salahattin'ne ait Bursa İli, Yıldırım İlçesi, Yenimahalle'de bulunan 747 ada, 17 parsel sayılı taşınmazda 3. kat 8 nolu bağımsız bölümün 1/3 hissesinin 05/07/2012 tarihinde 9.500.00 TL bedel ile Nesrin adına satıldığı, aynı tarihte Ayşe ve Mustafa'ya ait 1/3'er hisselerin de Nesrin'e aynı bedelle satılıp tescil edildiği, temlik tarihi itibari ile rayiç bedelinin 122.550,00 TL olduğu anlaşılmıştır.

Bursa 14. İcra Müdürlüğünün 2012/… esas sayılı takip dosyası dayanağının Bursa 5. Aile Mahkemesinin 07/06/2012 tarihli, 2012/… D. İş esas, 2012/… sayılı ihtiyati haciz kararı olduğu, bu kararın dayanağının da Bursa 3. Aile Mahkemesinin 27/04/2012 tarihli, 2011/153– 2012/… sayılı boşanma ilamı olduğu, Nesrin 'nin Salahattin 'nin kardeşi Mustafa 'den boşanması nedeniyle lehine 125.000,00 TL maddi ve manevi tazminata karar verildiği, takip borçlusunun Mustafa olduğu, takip aşamasında 02/07/2012 tarihli Protokol kapsamında boşanma davası ile karar verilen tazminatın ödenmesini teminen dava konusu (8) nolu bağımsız bölümdeki Mustafa ve Salahattin hisseleri ile Ayşe Gökdemir'in 1/3'er hisselerinin Nesrin 'ye devrine karşılık, aynı taşınmazdaki 2. kat 6 nolu bağımsız bölümdeki Salahattin 'ye ait hissenin Ayşe 'e devir ve temlikinin kararlaştırıldığı, Nesrin 'nin boşanma ilamına dayalı tazminat alacağı kalmayacağının belirlendiği anlaşılmıştır.

Davalı Salahattin 'ye ait olup dava konusu edilen Bursa İli, …… İlçesi, Umurbey Mahallesi, 692 ada, 26 parseldeki 2. kat, 6 nolu bağımsız bölümün 2/3 hissesinin hacizle yükümlü olarak 06/07/2012 tarihinde 32.666,67 TL bedel ile M.A.'ya 1/3

hissesinin de Salahattin adına kayıtlı iken aynı tarihte 16.333,33 TL bedel ile M.A.'ya satıldığı, taşınmazın temlik tarihi itibari ile tam hissesinin rayiç bedelinin 156.590,00 TL olduğu anlaşılmıştır.

Tasarrufun iptali davalarında; alacaklı davacının alacağının gerçek olması, kesinleşmiş bir icra takibi bulunması, alacaklının İİK.'nın 105. veya 143. maddesi uyarınca kat'i veya geçici aciz belgesi sunması, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapılmış olması dava ön şartlarındandır.

Davalı borçlu Salahattin yönünden icra takibinin kesinleştiği, ilama dayalı borcun işçi alacağına ilişkin ilk karar verilen 17/07/2014 tarihinde doğmasından sonra tasarrufun 05/07/2012 ve 06/07/2012 tarihlerinde yapıldığı, borçlu Salahattin hakkında 30/05/2017 tarihinde Bursa 14. İcra Müdürlüğünün 2012/… esas sayılı dosyasında yapılan haczin semeresiz kaldığı, haciz tutanağının İİK.'nın 105. maddesi uyarınca geçici aciz vesikası niteliğinde olduğu, 30/05/2017 tarihli haciz tutanağının dava dilekçesine ekli olduğu, dava ön şartlarının mevcut olduğu anlaşılmaktadır.

Toplanan deliller, alınan bilirkişi raporu ve dosya kapsamına göre; ….. 2. İş Mahkemesinin 28/06/2011 tarihli, 2010/397 esas, 2011/350 sayılı kararı ile hüküm altına alınan kısmi işçilik alacağına ilişkin olarak başlatılan icra takibi sırasında borcun Salahattin tarafından ödendiği, kalan kısma yönelik başlatılan ve davanın dayanağı olan

Bursa 14. İcra Müdürlüğünün 2012/… esas sayılı takip dosyasında alacağa itiraz edilmesi üzerine açılan itirazın iptali davasında … 4. İş Mahkemesinin 17/07/2014 tarihli, 2013/492 esas, 2014/514 sayılı kararı ile, icra takibinin asıl alacak ve faiziyle 34.224,07 TL yönünden devamına karar verildiği, davalı Salahattin'in kardeşi dava dışı Mustafa aleyhinde boşanma davası açan davalı Nesrin'in lehine kabul edilen 125.000,00 TL maddi ve manevi tazminat nedeniyle icra takibi yaptığı sırada 02/07/2012 tarihli Protokol düzenlendiği, davalı Nesrin 'ye dava konusu (8) nolu taşınmazın devredildiği, kardeşler arasında denkleştirme şeklinde yapılan hisse devri nedeniyle davalı Nesrin'e yapılan muvazaalı devirden söz edilemeyeceği, davalı Nesrin'in, eski kayınbiraderi olan davalı Salahattin ile boşanma sırasında ve sonrasında akrabalık ilişkilerinin devam etmediği, mahkemece bu davalı yönünden davanın reddine karar verilmesi nedeniyle davacı tarafın istinaf talebinin yerinde olmadığı anlaşılmıştır.

Ancak; davacı vekili tarafından, davalı borçlu Salahattin 'nin üçüncü kişi davalı Mehmet Ali devrettiği, Umurbey Mah. 692 ada, … parselde bulunan 2. kat 6 nolu bağımsız bölüm adresinin, 30/06/2017 tarihli Haciz Tutanağında bildirilen …… Mah. 11. Yayla Sk.No: 13/6 Bursa" adresi olduğu ile borçlu Salahattin 'nin bu adreste ikamet etmeye devam ettiği bildirimine göre, gerekirse bilirkişi heyetinden keşif yapılan bağımsız bölüm adresi ile haciz tutanağında bildirilen adresin aynı adres olup olmadığı hususunda ek rapor alınması, davacı tanıklarının bu hususa ilişkin olarak ayrıntılı dinlenmeleri, aynı adreste ikamet etmesi halinde kullanım nedeni veya şekli araştırılmak suretiyle devrin muvazaalı olup olmadığı, alacaklıya zarar verme kastı ile hareket edip etmediklerinin tespitine göre karar verilmesi gerekir.

Bu nedenle davacı tarafın istinaf talebinin kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, dosyanın açıklanan hususlarda inceleme yapılması için mahkemesine iadesine dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

HÜKÜM: Gerekçeleri yukarıda açıklandığı üzere;

1.Davacı vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜNE, Bursa 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 28/11/2018 tarihli, 2017/… Esas 2018/578 sayılı kararının HMK.nun 353/1– a.6. maddesi gereğince KALDIRILMASINA,

2. Davanın yeniden görülmesi için dosyanın MAHKEMESİNE İADESİNE,

3. İstinaf karar harcının talep halinde davacıya iadesine,

4. İstinaf yargılama giderlerinin yerel mahkemece verilecek nihai kararda nazara alınmasına,

5. Kararın tebliğ işlemlerinin ilk derece mahkemesi tarafından yapılmasına,

Dair; dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda, 6100 Sayılı HMK.nun 353/1– a maddesi gereğince KESİN olmak üzere 04/02/2021 tarihinde oy çokluğu ile karar verildi.

BURSA BAM. 10. HD. 04.02.2021 T. E: 2019/1519, K: 211 (www.e– uyar.com)

MUHALEFET ŞERHİ

Davalı borçlu tarafından davalı Selahattin 'ye satılan taşınmaz ihtilafı olayında; uygulaması söz konusu olan İİK 278/3– 2. maddesindeki bedel farkı gereğince tasarrufun iptale karar verilebilmesi için anılan tasarrufun takip, haciz veya aciz tarihinden geriye doğru 2 yıl içinde yapılmış olması ve taşınmazın tapudaki bedeliyle, bilirkişi tarafından belirlenen gerçek bedeli arasında en az bir misli farkın bulunması gereklidir. Dosya kapsamından borçlu hakkındaki icra takibine konu haczin 30/05/2017 tarihinde yapıldığı bu durumda 06/07/2012 tarihli tasarruf tarihi ile takip veya haciz tarihi arasında 2 yıllık süre şartının gerçekleşmemesi nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK 278/III– 2 madde gereğince iptali mümkün olmadığı, davacı tarafınca, davalı Selahattin'in borçlu ile arasında yakınlık ve tanışıklık hali ispatlanamadığından dolayısıyla 3. kişinin borçlunun durumunu ve ızrar kasdını bilmesi söz konusu olmadığından İİK 280. maddesi gereğince de davanın reddi gerektiğinden tasarrufun iptali şartları oluşmadığı, diğer davalı Nesrin'e devredilen taşınmazın da miras taksimi kapsamında yapılan karşılıklı kazandırma ve tasarruf mahiyetinde olduğu anlaşıldığından davanın reddi gerektiği, sonuç olarak ilk derece mahkemenin kararının usul ve yasaya uygun olduğu karar ve görüşünde bulunduğumdan sayın çoğunluk kararına katılmıyorum.

267) Tasarrufun iptali davası devam ederken, kaydına ihtiyati haciz konulmuş olan dava konusu taşınmaz dördüncü bir kişiye devredilebilir ancak bu devirden haberdar olmayan mahkeme, davacıyı "davasını dördüncü kişiye yöneltip yöneltmeyeceği" konusunda uyarmaz ve davacı da "davasını bu kişiye yöneltip yöneltmeyeceği ve davasını bedele dönüştürmüş olduğunu" bildirmezse, mahkemece verilen "davanın kabulüne" ilişkin karar, taşınmazı üzerindeki ihtiyati haciz ile yükümlü olarak almış olan dördüncü kişiyi etkiler mi?

1. Taraflar arasındaki "şikâyet" isteminden dolayı yapılan inceleme sonunda, ... 3. İcra (Hukuk) Mahkemesince verilen şikâyetin reddine ilişkin karar şikâyetçi üçüncü kişi vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonucunda bozulmuş, mahkemece Özel Daire bozma kararına direnilmiştir.

2. Direnme kararı şikâyetçi üçüncü kişi vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

I. İNCELEME SÜRECİ

Üçüncü Kişi İstemi:

4. Üçüncü kişi vekili şikâyet dilekçesinde; borçlu ...'ın A... ilçesi, Y... Mah. 1200 ada 3 parsel sayılı taşınmazdaki 9/50 hissesini ...'e sattığını, ... 18. İcra Dairesinin 2010/12104 E. sayılı dosyasında 25.10.2010 tarihinde taşınmazın (borçlu adına kayıtlı olan) 9/50 hissesine (tasarrufun iptali davasında verilen ara karar gereğince) haciz konulduğunu, 30.06.2011 tarihinde alacaklı vekilinin talebi ile taşınmazın 9/50 hissesi üzerindeki haczin fek edildiğini, haciz fek edildikten sonra müvekkili tarafından 22.07.2011 tarihinde taşınmazın 39/5000 hissesinin satın alındığını, alacaklı vekilinin 30.06.2011 tarihli elden takipli olarak almış olduğu yazıyı tapu müdürlüğüne vermediği için taşınmaz hissesinin müvekkiline hacizli olarak devredilmiş gibi göründüğünü, alacaklı vekilinin 27.06.2013 tarihli (taşınmaza haciz konulması için) tapu müdürlüğüne müzekkere yazılmasına ilişkin talebinde taşınmazın...'a satılan yer hariç ibaresini kullandığını, icra dairesi tarafından da A... Tapu Müdürlüğüne yazılan yazıda alacaklı vekili tarafından daha önceden fek edilen ve...'a satışı yapılan hisseler haricindeki hisseler üzerine haciz konulması talep edilmişken tapu müdürlüğü tarafından 9/50 yani 900/5000 hisse üzerine haciz konulduğunu ileri sürerek taşınmazdaki hisse üzerindeki haczin kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Alacaklı cevabı:

5. Alacaklı ... vekili cevap dilekçesinde; şikâyet konusu taşınmazdaki hisseye ... 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin (... 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin) 2010/330 E. 2013/92 K. sayılı tasarrufun iptali davasında verilen 21.09.2010 tarihli ara karar gereğince teminat karşılığında ihtiyati haciz konulduğunu, şikâyetçinin taşınmazı üzerindeki takyidatlarla beraber devir aldığı tarih olan 22.07.2011 tarihinden bu yana tasarrufun iptali davasından haberdar olduğunu, şikâyetin süresinde olmadığından reddi gerektiğini, şikâyetçiye ve (...'ten) üzerindeki yükümlülüklerle beraber taşınmaz

hissesini satın alan diğer hissedarlara tasarrufun iptali davasının ihbar edildiğini, bazı hissedarların tasarrufun iptali davasını asli müdahil olarak takip ettiğini, ... 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin de şikâyetçi ile aynı anda satın alan diğer maliklerin taleplerini reddederek parselin tamamının (9/50 hissenin) satılarak alacaklarının tahsili yönünde taraflarına yetki verildiğini, (...'in 900/5000 hissesinden, 549/5000 hissesini satın alan) ...'ın dava (takip) konusu alacağın ödeneceğini müvekkillerine taahhüt ettiğinden dolayı sadece...'a ait hisse üzerindeki haczin alacak ödendiği vakit kaldırılacağı yönünde tarafların mutabık olduğunu, bütün talep ve müzekkerelerde sadece... demek suretiyle talebin ne olduğu tereddüte yer vermeyecek şekilde ortaya konulduğunu savunarak şikâyetin reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararı:

6. ... 3. İcra (Hukuk) Mahkemesinin 15.09.2014 tarihli ve 2014/445 E., 2014/680 K. sayılı kararı ile; alacaklı tarafından borçlu ... hakkında ilamsız icra takibi başlatıldığı, İstanbul ili, A... ilçesi, Y... mah., 1200 ada 3 parselde tapuya kayıtlı taşınmazla ilgili ...'ın 9/50 hissesini 06.04.2009 tarihinde ...'e sattığı, ...'in de bu hissesinin 39/500'ünü 22.07.2011 tarihinde şikâyetçi ...'e sattığı, ilgili hisse üzerine ... 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2010/330 E. sayılı dosyasında 21.09.2010 tarihinde ihtiyati haciz konulduğu (kararı verildiği), 22.10.2010 tarihinde ihtiyati haciz kararının gereğinin yapılması için Ü.iye 1. İcra Dairesine gönderildiği ve 25.10.2010 tarihli müzekkere ile taşınmazın ihtiyati haczine karar verildiği (tapu kaydına ihtiyati haczin işlendiği), ... 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2010/330 E. sayılı dosyasında davacının alacaklılar, davalının ... ve ... olduğu, davanın konusunun ... tarafından ...'e satılan 900/5000 hisseye yönelik satışın (tasarrufun) iptali olduğu, mahkeme kararından önce davaya konu taşınmaz hissesinin 39/5000'nin ... tarafından şikâyetçiye satıldığı, yapılan yargılama sonucunda da tasarrufun iptaline karar verildiği, tasarrufun iptali kararlarının infazı için kesinleşmesinin gerekmediği, icra dairesi tarafından şikâyetçinin hissesi üzerindeki haczin kaldırılmadığı gerekçesiyle şikâyetin reddine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

7. ... 3. İcra (Hukuk) Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde şikâyetçi üçüncü kişi vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

8. Yargıtay 12. Hukuk Dairesince 20.10.2015 tarihli ve 2015/25723 E., 2015/25152 K. sayılı kararı ile;

"…Sair temyiz itirazları yerinde değil ise de;

Şikâyetçi 3. kişi tarafından icra mahkemesine sunulan dilekçe ile taşınmaz hissesi üzerindeki haczin kaldırılmasının istendiği, mahkemece tasarrufun iptali kararından önce 39/5000 hissenin şikâyetçiye satıldığı, tasarrufun iptaline karar verildiği, tasarrufun iptali kararının kesinleşmesinin gerekmediği kabul edilerek, şikâyetin reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

Takip dosyası incelendiğinde; alacaklı tarafından borçlu ... hakkında başlatılan genel haciz yolu ile ilamsız takipte, borçlunun, A... Y. ... mahallesi 1200 ada 3 parselde

bulunan taşınmazdaki 9/50 payını, 06.04.2009 tarihinde ...'e sattığı, alacaklılar tarafından, borçlu ile ...'in de bulunduğu kişiler hakkında tasarrufun iptali davası açıldığı, yargılama sırasında 21.09.2010 tarihinde tapu kaydı üzerine İİK'nun 281/2. maddesi uyarınca teminat karşılığında ihtiyati haciz konulmasına karar verildiği, teminatın yatırılması üzerine gereğinin yapılması için ihtiyati haciz kararının icra müdürlüğüne gönderildiği ve alacaklının talebi ile ihtiyati haciz kararı doğrultusunda taşınmaz üzerine 25.10.2010 tarihinde haciz konulduğu, ...'in hissesinin 39/500'lik kısmını 22.07.2011 tarihinde şikâyetçi ...'e sattığı, şikâyetçinin taraf olmadığı ... 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 02.05.2013 tarih, 2010/330 E., 2013/92 K. sayılı tasarrufun iptali kararında özetle; 1200 ada 3 parselde kayıtlı taşınmazın 9/50 hisse sahibi ...'e geçişine ilişkin tasarrufun iptaline karar verildiği, 09.04.2013 tarihinde borçlu vekilinin taşınmaz üzerindeki haczin İİK'nun 106– 110. maddeleri gereğince düştüğünü ileri sürmesi üzerine icra müdürlüğü tarafından talep gibi işlem yapıldığı, tasarrufun iptali davası devam ederken kaldırılan haczin alacaklının 16.07.2013 tarihli talebi üzerine yeniden konulduğu, haczin yeniden işlenmesi için tapu sicil müdürlüğüne müzekkere yazıldığı, 16.07.2013 tarihinde haczin işlendiği görülmektedir.

Somut olayda, icra takibinde borçlu sıfatı bulunmayan ...'in haciz tarihinde taşınmazın maliki olduğu, tasarrufun iptali davasında taraf konumunda olmadığı ve anılan davada adı geçen 3. kişi hakkında verilmiş herhangi bir karar bulunmadığı sabittir. Bu durumda, tasarrufun iptaline ilişkin ilamın, davada taraf olmayan 3. kişi ... yönünden sonuç doğurmayacağı açıktır. Öte yandan 3. kişi taşınmazı ihtiyati hacizli olarak devralmış ise de, 16.07.2013 tarihinde alacaklının talebi ile konulan haciz, yeni bir haciz niteliğinde olup, şikâyetçi üçüncü kişiye ait hisse üzerine haciz konulması usul ve yasaya aykırıdır.

O hâlde mahkemece taşınmaz üzerine konulan 16.07.2013 tarihli haczin kaldırılmasına karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir…" gerekçesi ile karar bozulmuştur.

Direnme Kararı:

9. ... 3. İcra (Hukuk) Mahkemesinin 14.07.2016 tarihli ve 2016/568 E., 2016/737 K. sayılı kararı ile; tasarrufun iptali davasında verilen ve ihtiyati haciz kararı olarak nitelendirilen 22.10.2010 tarihli kararın niteliği itibariyle bir ihtiyati tedbir kararı olduğu, ihtiyati tedbir kararının verildiği andan itibaren mahkemece kaldırılana kadar sonuç doğuracağı ve tapu siciline şerhi ile alenilik ilkesinin sağlanacağı, yani tedbir kararının tapu siciline şerhinden sonra davalının hissesini devralan üçüncü kişilerin mahkemece verilen kararın kendi aleyhlerine sonuç doğuramayacağını ve mahkemece verilen kararda taraf sıfatlarının bulunmaması nedeniyle aleyhlerine hiç bir işlemin yapılamayacağını iddia edemeyeceği, icra takibinden önce yapılan taşınmaz satışı ile ilgili açılan tasarrufun iptali davasının kabulüne karar verildiği, şikâyetçi ... üzerinde ihtiyati tedbir kararı bulunan taşınmaz hissesini devraldığından artık mahkemece o taşınmaz ile ilgili verilen tasarrufun iptali davası kararının uygulanmamasının söz konusu olamayacağı, icra takip tarihinde taşınmazın 9/50 hissesi borçlu ... adına kayıtlı olmadığından icra müdürlüğünce bu hissenin haczinin mümkün olmadığı, tasarrufun

iptaline konu olan taşınmaz hissesinin 39/500'nün ... tarafından 22.07.2011 tarihinde ...'e satıldığı, yine bu hisse ile ilgili icra dairesince yapılmış bir haciz işlemi olmadığı, sadece ... 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2010/330 E. sayılı dosyasından verilen tedbir kararının infazının olduğu, dolayısıyla Özel Dairenin bozma kararında belirtildiği gibi İcra ve İflas Kanunu (İİK)'nun 106 ve 110. maddelerine göre iki yıllık süre içerisinde satış istenmediğinden haczin düşmesi gibi bir durumun olmadığı gerekçeleriyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

10. Direnme kararı süresi içinde şikâyetçi üçüncü kişi vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

11. Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; tasarrufun iptali davasında İİK'nun 281. maddesinin 2. fıkrasına göre verilen 21.09.2010 tarihli ihtiyati haciz kararının tapu kaydına 25.10.2010 tarihinde işlenmesinden ve taşınmazın 39/5000'lik kısmının 22.07.2011 tarihinde ... tarafından şikâyetçi ...'e satılmasından sonra borçlu vekilinin 09.04.2013 tarihli talebi ile icra dairesince İİK'nun 106 ve 110. maddeleri gereğince ihtiyati haczin kaldırılmasına karar verilmesi karşısında, taşınmazın tapu kaydına konulan 16.07.2013 tarihli ihtiyati haczin yeni bir haciz niteliğinde olup olmadığı, burada varılacak sonuca göre 16.07.2013 tarihli haczin kaldırılmasının gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

12. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle tasarrufun iptali davasının açıklanmasında yarar bulunmaktadır.

13. İİK'nun 277. maddesindeki ifade ile tasarrufun iptali davası aynı Kanunun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarrufların butlanına hükmettirmektir. İptal davasının amacı bir alacağı ödememek için, mal varlığını azaltıcı veya artışını önleyici nitelikte, borçlu tarafından yapılan bir taraflı hukuki işlemler ve fiillerle, borçlunun amacını bilen veya bilmesi gereken kişilerle yaptığı tüm hukuki işlemleri, alacaklının alacağı ile sınırlı olarak hükümsüz sayarak işlem konusu mal veya hakkı hâlen borçluya aitmiş gibi, cebrî icra yolu ile alacaklının alacağını almasına olanak sağlamaktır (G.en, A: İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, Ankara 2012, s. 39, 40). Özellikle hacizde, açtığı bir iptal davasını kazanan alacaklı, dava konusu malı (sanki borçlunun malvarlığında imiş gibi) haczettirir, sattırır ve satış bedelinden alacağını alır (m. 283,1); geriye para artarsa, bu para borçluya değil, kendisine karşı iptal davası açılmış olan üçüncü kişiye verilir (Kuru, B.: İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Ankara 2013, s.1396,1397).

14. Tasarrufun iptali davasının davalısı borçlu ile iptal konusu tasarruftan faydalanan üçüncü kişidir. İİK'nun 283. maddesi "Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, bu davaya konu teşkil eden mal üzerinde cebri icra yolu ile, hakkını almak yetkisini elde eder ve davanın konusu taşınmazsa, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın

tashihine mahal olmadan o taşınmazın haciz ve satışını istiyebilir." hükmünü içermektedir. Bu düzenleme gereğince yapılan araştırma ve inceleme sonucu borçlu ile borçludan taşınmazı satın alan üçüncü kişi arasındaki tasarrufun iptali gerektiği sonucuna varılırsa, davacının alacağı ve eklentileriyle sınırlı olmak üzere tasarrufun iptaline, davacı alacaklıya bu taşınmazın haciz ve satışını isteme yetkisi tanınmasına karar verilir. Davanın kabulü kararı ile dava konusu olan mal borçlunun mülkiyetine geri dönmez.

15. Davalı (lehine tasarruf yapılan) üçüncü kişi, iptale tâbi tasarruf ile iktisap ettiği malı veya hakkı, iptal davası açıldıktan sonra başka bir (dördüncü) kişiye devreder (veya davadan önce devretmiş olduğu dava sırasında öğrenilir) ise, dördüncü kişinin kötü niyetli olduğu kanısında olan davacı, davayı ıslah etmesine (HMK m. 176 vd) gerek olmadan, iptal davasını, dördüncü kişiye teşmil edebilir (HMK m. 125/1– a) veya iptal davasına üçüncü kişiye karşı bedel (tazminat) davası (m. 283/2) olarak devam edilmesini isteyebilir (HMK m. l25/l– b) (Kuru, s. 1425). Dolayısıyla dördüncü kişi davaya dahil edilmeden bu kişi aleyhine tasarrufun iptali ve satış kararı verilemez. Davacı alacaklı iptal davasını malı üçüncü kişiden devralan dördüncü kişiye yöneltirse, bu kişinin kötü niyetli olduğunu yasal kanıtlarla ispatlamak zorundadır. Çünkü iptal davası iyiniyetli (TMK m. 3/1) kişilerin haklarını etkilemez (İİK m. 282/son cümle). Tasarrufun iptali davası sırasında davanın tarafı olan üçüncü kişi dava konusu taşınmazı devreder ise iptal davası kendiliğinden bedele dönüşür, iptal davasının konusunu üçüncü kişinin elinden çıkardığı malın yerine geçen değer (bedel) oluşturur (İİK m. 283/2).

16. İİK'nun 281. maddesinin 2. fıkrası gereğince alacaklının talebi üzerine davaya bakan mahkemece tasarrufların konusunu oluşturan mallar hakkında ihtiyati haciz kararı verilebilir. İİK'nun 281. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen ihtiyati haciz İİK'nun 264 ve devamı maddelerinde düzenlenen ihtiyati hacizden farklıdır. İİK'nun 264. maddesinde ihtiyati haczin hangi hâllerde hükümsüz kalacağı düzenlenmiştir. Örneğin İİK'nun 257 ve devamı maddeleri uyarınca alınan ihtiyati haciz kararları sonrası açılan alacak davası alacaklı yararına sonuçlanırsa İİK'nun 264. maddesinin 3. fıkrasına göre alacaklı bir ay içinde takip talebinde bulunmalıdır. Oysa İİK'nun 281. maddesinin 2. fıkrası uyarınca uygulanan ihtiyati haciz, tasarrufun iptali davasının kabulü ile kesin hacze dönüşür ve davacı alacaklı verilen ilamı aynı icra dosyasına ibraz ederek cebri icra işlemlerine devam edebilir. Ayrıca başka bir icra takibi yapılmasına gerek bulunmamaktadır. Bu hâle göre, mahkemenin ihtiyati haczin geçerliliğini kararın kesinleştiği tarihe bağlaması ve bu tarih ile tahdit etmesi doğru değildir (Kuru, s. 1431). Tasarrufun iptali davasında verilen ihtiyati haciz kararının verildiği aşamada alacaklının satış isteme hakkı doğmadığından İİK'nun 106 ve 110. maddelerindeki süreler işlemez. Bu nedenle tasarrufun iptali davası sırasında konulan ihtiyati haczin düşmesi söz konusu değildir.

17. Tasarrufun iptali davasında davacı alacaklı, bu ihtiyatî hacizden başka, dava konusu taşınmazın başkasına devrinin önlenmesi için ihtiyatî tedbir kararı verilmesini de talep edebilir (Kuru, s. 1430). İİK'nun 281. maddesinin 2. fıkrasına göre ihtiyati haciz kararının tapu kaydına işlenmesinden sonra, taşınmaz ancak ihtiyati hacizle yükümlü olarak devralınabilir. Belirtilen maddeye göre verilen ihtiyati haciz kararı,

taşınmazın dördüncü kişilere devir ve ferağını önleyen ihtiyati tedbir niteliğinde olmayıp, bu şerhe rağmen taşınmazı satın alan dördüncü kişinin taşınmazı satın almakla borçlunun mal kaçırma amacını bildiği ya da bilebilecek durumda olduğu kabul edilebilir.

18. Uyuşmazlığın açıklığa kavuşturulması için haciz işleminin de açıklanması gerekmektedir. Haciz, cebri icra organı tarafından yapılan devlete ilişkin bir hakimiyet tasarrufu olup, icra takibinin konusu olan belli bir para alacağının ödenmesini sağlamak için, bu yolda istemde bulunan alacaklı lehine, söz konusu alacağı karşılayacak miktar ve değerdeki borçluya ait mal ve haklara, icra memuru tarafından hukuken el konulmasıdır. İİK'nun 85. maddesinin 1. fıkrasına göre icra dairesince, borçlunun kendi yedinde veya üçüncü şahısta bulunan menkul malları ile gayrimenkullerinden ve alacak ve haklarından alacaklının ana para, faiz ve masraflar da dâhil olmak üzere bütün alacaklarına yetecek miktarı haczedilir.

19. Taşınmazların haczi İİK'nun 79. maddesinin 2. fıkrasında belirtilen usule göre kaydına işletilmek suretiyle yapılır. Taşınmazın borçlunun borcu nedeniyle haczedilebilmesi için haciz tarihinde borçlu adına kayıtlı olması zorunludur. Başka bir deyişle, haciz tarihinde takipte taraf olmayan üçüncü kişi adına tapuda kayıtlı olan taşınmazın, borçlunun borcu için haczedilmesi mümkün değildir. Nitekim bu husus Hukuk Genel Kurulunun 07.04.2004 tarihli ve 2004/12– 210 E., 2004/208 K. sayılı kararında da vurgulanmıştır.

20. İİK'da haczin yenilenmesi diye bir müessese mevcut olmayıp, aynı takip dosyasından olsa da konulan her haciz yeni bir hacizdir (Kuru, s. 608). Buna göre aynı taşınmaz üzerine birden fazla haciz konulmasını engelleyen bir yasal düzenleme yoktur. Taşınmazın üzerinde haciz varken, alacaklının talebi üzerine yeniden haciz konulması, önceki hacizden vazgeçildiği anlamına gelmediği gibi, daha önce konulmuş haczi ve sonuçlarını da ortadan kaldırmaz. Bu talep daha önceki haciz ve işlemlerden feragat anlamına gelmez. Hukuk Genel Kurulunun 03.12.2008 tarihli ve 2008/19– 731 E., 2008/735 K. sayılı kararında da hukukumuzda haczin yenilenmesi kavramının mevcut olmadığı, her haczin konulduğu tarih itibariyle yeni bir haciz niteliğinde olduğu açıklanmıştır.

21. Diğer taraftan Hukuk Genel Kurulun 24.09.1997 tarihli ve 1997/15– 461 E., 1997/729 K. ile 13.06.2001 tarihli ve 2001/12– 461 E., 2001/516 K. sayılı kararlarında benimsendiği üzere haciz tarihinde takip borçlusu olmayan kişi adına tapuda kayıtlı taşınmaz üzerine konulan haczin kaldırılması istemi icra memur işlemine yönelik şikâyet niteliğinde olup, uyuşmazlığın şikâyet koşulları doğrultusunda çözümlenmesi gerekir. İcra müdürünün anılan kurala aykırı işlemi, tapu kaydının niteliği gözetildiğinde İİK'nun 16. maddesinin 2. fıkrası gereğince süresiz şikâyete tabidir.

22. Bu açıklamalar ışığında somut olayın incelenmesinde; İstanbul ili, A... ilçesi, Y... Mah. 1200 ada 3 parselde tapuya kayıtlı taşınmazda borçlu ...'ın adına kayıtlı olan 9/50 hissesini 06.04.2009 tarihinde ...'e satarak devrettiği, Ü.iye 1. (... 18.) İcra Dairesinin 2010/12104 E. sayılı dosyasında alacaklılar ..., ...vekilinin ... hakkında 12.06.2010 tarihinde genel haciz yolu ile ilamsız takip başlattığı, borçlu ...'a

16.06.2010 tarihinde ödeme emri tebliğ edildiği, borçlu ...'ın 1200 ada 3 parselde tapuya kayıtlı taşınmazdaki 9/50 hissesini ...'e satarak tapuda devretmesi nedeniyle alacaklılar vekilinin 23.08.2010 tarihinde borçlu ... ile ...'in davalı göstererek haklarında tasarrufun iptali davası açtığı, İstanbul 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin (... 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin) 2010/330 E. sayılı dosyasında yapılan yargılama sırasında 21.09.2010 tarihinde dava konusu taşınmazın tapu kaydı üzerine İİK'nun 281. maddesinin 2. fıkrası uyarınca teminat karşılığında ihtiyati haciz konulmasına, teminat şartı yerine getirildiğinde kararın infazı için ilgili icra dairesine gönderilmesine karar verildiği, davacı alacaklılar tarafından teminat şartının yerine getirilmesi üzerine gereğinin yapılması için ihtiyati haciz kararının icra dairesine gönderildiği ve alacaklılar vekilin talebi ile 25.10.2010 tarihinde taşınmazın tapu kaydına ihtiyati haciz şerhi işlendiği, 29.06.2011 tarihinde ...'in 900/5000 hissesinin 549/5000'lik kısmını...'a satarak devrettiği, 30.06.2011 tarihinde alacaklılar vekilinin talebi ile...'a devredilen hisse üzerindeki ihtiyati haczin kaldırıldığı, 22.07.2011 tarihinde ...'in kendisinde kalan hissesinin 39/5000'lik kısmını şikâyetçi ...'e (ve 117/5000/lik kısmını ...'ye, 39/5000'lik kısmını ....'a, 78/5000'lik kısmını ....ye, 78/5000'lik kısmını....'ye) satarak devrettiği, ...'in tasarrufun iptali davasına dahil edilmediği, icra takip dosyasında 09.04.2013 tarihinde borçlu vekilinin İİK'nun 106 ve 110. maddeleri uyarınca haczin kaldırılmasını talep ettiği ve icra müdürlüğünce talep gibi işlem yapılmasına karar verildiği, ... 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02.05.2013 tarihli ve 2010/330 E., 2013/92 K. sayılı kararı ile "…A... ilçesi.... 1200 ada, 3 parselde kayıtlı taşınmazın 9/50 hisse sahibi ...'e geçişine ilişkin ilgili tasarrufların İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca iptaline, Ü.iye 1. İcra Müdürlüğünün 2010/12104 takip sayılı dosyasındaki takibe konu yapılan alacak ve ferilerine yetecek miktarda davacı alacaklılar vekiline cebri icra yoluyla hakkını tahsil etme yetkisi verilmesine…" karar verildiği, icra takip dosyasında 16.07.2013 tarihinde alacaklılar vekilinin tasarrufun iptali davası devam ederken kaldırılan haczin yeniden konulmasını talep ettiği, icra dairesince talep gibi işlem yapıldığı ve taşınmazın tapu kaydında ... adına kayıtlı olan 39/5000'lik hisse üzerine (ve diğer hisselere) 16.07.2013 tarihinde haciz konulduğu, tasarrufun iptaline ilişkin mahkeme kararının 10.06.2015 tarihinde kesinleştiği görülmektedir.

23. Tasarrufun iptali davası devam ederken üçüncü kişi ...'ten taşınmaz hissesini satın alan dördüncü kişi olan ... davaya dahil edilmemiş olup, ... hakkında kurulan bir hüküm de yoktur.

Tasarrufun iptali davası sırasında yapılan bu devir dolayısı ile devredilen hisse ile ilgili dava kendiliğinden bedele dönüşmüş olduğu hâlde mahkemece bu husus göz ardı edilerek tasarrufun iptaline konu taşınmaz hissesini devralan üçüncü kişi ... üzerine kayıtlı imiş gibi tasarrufun iptaline dair verilen karar, davada taraf sıfatı bulunmayan ... hakkında sonuç doğurmayan etkisiz hüküm niteliğinde olup, şikâyetçi ... hissesi üzerindeki ihtiyati haciz kesin hacze dönüşmez ve alacaklılara satış yetkisi vermez.

24. Şikâyetçi ...'in üçüncü kişi ...'ten devraldığı taşınmaz hissesi üzerindeki ihtiyati haciz şerhi tapu kaydından kaldırılmamış olup, ihtiyati haczin ihyasının söz konusu olmadığı gibi, hukukumuzda haczin ihyası müessesesi de bulunmamaktadır.

25. İİK'nun 281. maddesinin 2. fıkrası gereğince iptale tabi tasarruf konusu olan mallar hakkında verilen ihtiyati haciz kararı, ancak mahkemece o tasarrufla ilgili olarak iptal kararı verildiği takdirde kesin hacze dönüşür ve alacaklıya satış isteme yetkisi verir. Bu hâlde 16.07.2013 tarihli alacaklılar vekilinin, icra dairesince kaldırılması kararı verilen haczin yeniden konulması talebi, haczin ihyası niteliğinde olmayıp yeni bir haciz konulması talebi anlamındadır. Bu durumda haciz tarihi itibariyle borçluya değil üçüncü kişiye ait olan taşınmaz hissesinin borçlunun borcu nedeniyle haczedilmesi mümkün değildir. ... tasarrufun iptali davasına dahil edilip hakkında bir hüküm kurulmadığından taşınmaz hissesi üzerine haciz konulması şartları gerçekleşmemiştir.

26. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında; tasarrufun iptali davasında ihtiyati tedbir niteliğinde olan İİK'nun 281. maddesinin 2. fıkrası uyarınca ihtiyati haciz kararı konulduğu, ihtiyati haciz kararının verildiği aşamada kesin haciz isteme hakkı doğmadığından İİK'nun 106 ve 110. maddelerinin uygulanma yerinin bulunmadığı, icra müdürünün ihtiyati haczin kaldırılmasına ilişkin kararının yok hükmünde olduğu, Asliye Hukuk Mahkemesince verilen tedbir niteliğindeki ihtiyati haczin mahkemece kaldırılmadıkça dava sonuna kadar geçerliliğini koruyacağı, şikâyetçinin taşınmazı ihtiyati hacizle yükümlü olarak satın aldığı gerekçesi ile direnme kararının onanması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de, bu görüş Kurul çoğunluğu tarafından benimsenmemiştir.

27. Hâl böyle olunca, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

28. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

IV. SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

Şikâyetçi vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'na 5311 sayılı Kanun'un 29. maddesi ile eklenen geçici 7. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken İİK'nun 366/III. maddesi uyarınca kararın tebliğden itibaren 10 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 08.12.2020 tarihinde oy çokluğu ile karar verildi.

KARŞI OY

Uyuşmazlık tasarrufun iptali davasında İİK 281. maddesinin 2. fıkrasına göre verilen 21.09.2010 tarihli ihtiyati haciz kararının tapu kaydına 25.10.2010 tarihinde işlenmesinden ve taşınmazın 39/5000'lik kısmının 22.07.2011 tarihinde ... tarafından şikayetçi ...'e satılmasından sonra borçlu vekilinin 09.04.2013 tarihli talebi ile İİK'nun 106 ve 110. maddeleri gereğince ihtiyati haczin kaldırılması karşısında taşınmazın tapu kaydına konulan 16.07.2013 tarihli ihtiyati haczin yeni bir haciz niteliğinde olup olmadığı, buradan varılacak sonuca göre 16.07.2013 tarihli haczin kaldırılmasının gerekip gerekmediğine ilişkindir.

Tasarrufun iptali davalarında yargılama usulü ile ilgili İİK 281. maddesinin 2. fıkrasında "Hakim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklıların talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tayin olunur…" hükmüne yer verilmiştir. HGK 2000/12– 49 E. 2000/94 K. sayılı kararında da vurgulandığı üzere ihtiyati haciz borçlunun mallarının ve haklarının üzerine konulan tedbir niteliğinde bir işlemdir. Dava sırasında, davalının dava konusunu başkasına devretmesi mümkün bulunduğundan davacının davayı kazanması hâlinde dava konusu şeye (mala, alacağa) kavuşması tehlikeye girebilir. İşte davacının davayı kazanması hâlinde dava konusuna kavuşmasını, davalı dava sırasında (hatta davalardan önce) güvence altına almayı amaçlayan geçici hukuki korunmalara ihtiyati tedbir denir. Örneğin taşınmazın tapudaki yolsuz tescilin (kaydın) düzeltilmesi davası yargılamasının devamı sırasında, taşınmazın iyiniyetli üçüncü kişiye devri hâlinde davanın sonunda davacı lehine verilen kararın pratik yararı olmayacaktır. Çünkü, taşınmaz iyi niyetli üçüncü kişiye satıldığından davacı davayı kazansa dahi taşınmazına kavuşamayacaktır. Bu nedenle taşınmazın dava sırasında üçüncü kişilere devrenin önlenmesi ihtiyacı vardır (Prof. Dr. R. A. – Prof. Dr. Ejder Y. – Prof. Dr. S. Taşpınar Ayvaz – Medeni Usul Hukuku, sayfa 565 – 567).

İhtiyati hacizde ihtiyati tedbirin özel bir şekli olup para alacaklarına ilişkin davalarda söz konusu olur. Bu nedenlerdir ki ayni bir sonuç doğurmayan tasarrufun iptali davalarında da alacaklının davanın lehine sonuçlanması hâlinde satışından takipteki alacağını karşılayacağı taşınmazlar üzerine ihtiyati haciz talep etme hakkı, hâkime de bu talebi kabul edebileceği yönünde yetki verilerek koşullarında aynı fıkrada düzenlenmiştir. Dava sırasında verilen bu ihtiyati haciz kararı aynı mahkeme tarafından kaldırılmadıkça davanın sonuna kadar geçerliliğini korur (Prof. Dr. B. Kuru – El Kitabı, sayfa 914). İhtiyati haciz kararının verildiği bu aşamada alacaklının kesin haciz isteme hakkı doğmadığından İcra İflas Kanununda kesin hacizler yönünden getirilen satış isteme süreleri ve bu sürelerin geçmesi nedeni ile haczin düşeceğine dair yasanın 106. ve 110. maddelerinde ihtiyati hacizlerde uygulanma yeri bulunmamaktadır (Prof. Dr. B. Kuru El Kitabı, sayfa 518).

Bu genel bilgiler somut olayla birlikte değerlendirildiğinde; borçlu ... hakkında başlatılan ilâmsız takip sırasında borçlunun takipten önce ...'e sattığı A... ilçesi, Y... Mah. 1200 ada, 3 parsel sayılı taşınmazdaki 9/50 hissenin satışına dair tasarrufun iptali dava edilmiş bu davada alacaklı talebi ile İİK 281/2 maddesi gereği dava konusu ... adına olan bu hisseye ihtiyati haciz konulmasına karar verilmiş, Ü.iye 1. İcra Müdürlüğü aracılığı ile ihtiyati haciz 25.10.2010 tarihinde tapu siciline işlenmiştir. İcra Müdürlüğü dosyasında bundan aynı olarak bizzat İcra Müdürlüğünün haciz koyduğu hâlen borçlu adına kayıtlı taşınmazlar için İİK'nun 106. ve 110. maddelerine göre haczin düşürülmesi talebi sırasında tasarrufun iptali ve İhtiyati haczin konusu taşınmaz üzerindeki haczin düşürülmesine karar verildiği bu yönde müzekkere hazırlandığı elden takipli müzekkerenin tapuya intikalinin sağlanmadığı ve bu müzekkere doğrultusunda tapuda hiçbir işlem yapılmadığı şikayet dilekçesi içeriğindeki şikayetçi beyanından anlaşılmaktadır. Yukarıda açıklandığı üzere uyuşmazlık konusu tasarrufun iptali davasında verilen ihtiyati haciz olup, Asliye Hukuk Mahkemesince verilen tedbir niteliğindeki bu ihtiyati haciz verildiği mahkeme tarafından kaldırılmadığı sürece dava

sonuna kadar geçerliliğini koruyacağından ve bu kararın tapuda infazına aracı kılınan İcra Müdürlüğünün henüz kesinleşmemiş (davanın kabulü ile kesinleşecek) bu karar üzerinde tasarruf yetkisi bulunmadığından, verilmiş olsa da ihtiyati haczin düşürülmesine dair karar yok hükmündedir. Kaldı ki söz konusu düşme kararı tapuya intikal ettirilip şerh verilmediğinden, tasarrufun iptali davası devam ederken dava konusu taşınmazdan hisse alan şikayetçinin ihtiyati hacizle yükümlü olarak satın alma yaptığının kabulü gerekir. İcra Müdürlüğünce 16.07.2013 tarihinde yazılan müzekkerede de açıkça "…tasarrufun iptali davası devam eden davalarda haciz düşmeyeceğinden haczinin devamına kadar verilmiştir..." denilerek 25.10.2010 tarihinde tasarrufun iptali davasında verilen ihtiyati haczin aynen korunduğu devam ettiği açıklanmıştır. Bu nedenle varsa yanlışlığın düzeltilmesi amaçlı (olayımızda tapuda böyle bir yanlışlık oluşmadı) bu yazı ve bunun üzerine tapuya işlenen 16.07.2013 tarihli şerh yeni bir haciz değildir. 25.10.2010 tarihli ihtiyati haczin başından beri geçerli olduğunun teyididir.

Bu durumda şikayetçi ...'in 22.07.2011 tarihinde gerçekleştirdiği satın almadan sonra konulmuş bir hacizden söz edilemeyeceğinden 16.07.2013 tarihli haczin kaldırılması yönündeki talebin reddi gerekir. Her davada olduğu gibi tasarrufun iptali davalarında da hükmün sonuçları tarafları için sonuç doğuracağı kural olarak kabul edilir. Ancak tasarrufun iptali davaları için İİK 281/2 maddesindeki tedbir niteliğindeki ihtiyati haczin düzenlenmesi alacaklının dava sonunda iptale konu mal veya hak üzerinden alacağına kavuşmasını sağlamak, buna engel olacak işlemlerden alacaklıyı koruma amaçlı özel bir düzenlemedir. Davada ihtiyati haciz kararı verilmiş ise artık ihtiyati haciz konusu olan şey üzerindeki işlemlerden alacaklının olumsuz etkilenmemesi, davanın başındaki durumunun korunması gerekir. Aksinin kabulü tasarrufun iptali davasında ihtiyati haciz kararı verilmiş hâl ile davanın ihtiyati haciz kararı verilmeden sonlandırılması hâli arasında bir fark olmadığı anlamına gelir ki bu da İİK 281/2 maddesini işlevsiz kılar.

Dava ile konulan ihtiyati haciz baştan itibaren geçerli, 16.07.2013 tarihli şerh ise bu durumun teyidi olup, bir başka deyişle ihtiyati haciz borçlunun satın alınmasından sonra değil öncesinde var olduğundan kaldırılması talebinin reddine dair yerel mahkeme kararının onanması görüşündeyiz.

Sayın çoğunluğun bozma kararına bu nedenlerle katılamıyoruz.

NOT: Yukarıdaki kararın "karşı oy yazısı"nda ifade edilen görüş daha isabetlidir... Çünkü, dava devam ederken dava konusu taşınmazın davalı– üçüncü kişi tarafından dördüncü bir kişiye devredilmiş olduğundan haberdar olmayan davalı– alacaklı, "davasını kötüniyetli olan dördüncü kişiye devretmek istediğini" ya da "dördüncü kişinin iyiniyetli olması nedeniyle, davasını bedele dönüştürdüğünü" nasıl bildirebilir?

Ayrıca, dava sırasında yapılan devirden haberdar olmayan mahkeme, nasıl davacı– alacaklıyı bu konuda uyarıp, tercihini bildirmesini isteyebilir?

HGK. 08.12.2020 T. E: 2017/12– 273, K: 1009 (www.e– uyar.com)

268) 6183 s. K.'nun 24 vd. maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve davanın tasarruf tarihinden itibaren 5 yıllık hak düşürücü süre içinde açılmış olmasının gerekli olduğu–Bu ön koşulların bulunması halinde ise 6183 Sayılı AATUHK'nun 27, 28, 29 ve 30 maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceği–Davacı idarenin davaya konu vergi alacağına ilişkin tüm belgeleri dosyaya sunmaları istendikten sonra, davalı borçlunun vergi borcunun doğduğu tarih belirlenmeli, davalı (Y) tarafından vergi mahkemesinde açılan davaların kesinleşip kesinleşmediği araştırılmalı, kesinleşmemişse kesinleşmesi beklenilmeli, kesinleşme halinde davacı İdareden davalı borçlunun sorumlu olduğu miktarların bildirilmesi istenilmeli, tasarrufun iptali davalarının kabulü halinde İİK 283.madde hükmü kıyasen uygulanarak tasarruf tarihine kadar olan takip konusu kamu alacağı ve eklentileriyle sınırlı olarak tasarrufun iptaline karar verildiği de gözetilerek tasarruf tarihlerine kadar olan sorumluluğun belirlenmesi bakımından bilirkişi incelemesi yaptırılarak hasıl olacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceği–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARINDA ÖZETLE:

İlk derece mahkemesinde yapılan yargılama sonucunda; Davanın, Samsun ili, Terme ilçesi, …… Mahallesi Göndem mevkii 303 ada 6 parsel 3/18 hissesi, Samsun ili, Terme ilçesi, …… Mahallesi Göndem mevkii 302 ada 9 parsel 3/18 hissesi, Samsun ili, Terme ilçesi, …… Mahallesi Göndem mevkii 299 ada 4 parsel 3/18 hissesi, Samsun ili, Terme ilçesi, …… Mahallesi Göndem mevkii 299 ada 8 parsel 3/18 hissesi, Samsun ili, Terme ilçesi, …… Mahallesi Göndem mevkii 299 ada 13 parsel 3/18 hissesi ve Samsun ili, Terme ilçesi, …… Mahallesi Göndem mevkii 299 ada 4 parsel 3/18 hissesi, İzmir ili, Gaziemir ilçesi, …… mahallesi 1823 ada 1 parsel 1/12 hissesi ile ilgili dava bedeli dönüştüğünden bu taşınmazlarla ilgili davanın kabulü ile, davalı M.'ten 125.000,00TL, davalı E.'ndan 43.311,33TL, davalı B.'ten 18.333,34 TL, davalı N.'ten 18.333,34TL nin alınarak davacıya verilmesine, dava konusu; İzmir ili, Buca ilçesi, …… mahallesi 42467 ada 19 parsel sayılı taşınmazın 1/6 hissesi ile ilgili davalılar Y. ile M. arasında gerçekleştirilen 27/05/2011 tarihli 11637 yevmiye nolu işlem ile yapılan satışın iptaline, tasarrufun hükümsüzlüğüne, İzmir ili, Menderes ilçesi, Oğlananası köyü …… bucağı 386 ada 1 parsel sayılı taşınmazın 1/6 hissesi için Y. ve A. arasında gerçekleştirilen 16/05/2011 tarihli işlem ile yapılan satışın iptaline, tasarrufun hükümsüzlüğüne karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle; tasarrufun iptali davalarında davanın kabulüne karar verilmesi halinde tasarrufun iptali ile birlikte davacıya haciz ve satış yetkisinin verilmesi gerektiğini, yerel mahkemece, davaya konu Menderes İlçesi, …… Mahallesi Mersinlik Bucağı 386 ada 1 parsel (eski 2280 parsel) sayılı taşınmaz ile Buca İlçesi, …… Mahallesi 42467 ada 19 parsel sayılı taşınmaza ilişkin tasarrufların

(satışın) iptaline karar verilmesine rağmen müvekkil İdareye haciz ve satış yetkisi verilmediğini, kararın bu yönüyle hatalı olduğunu, vekalet ücreti ile yargılama giderlerinin mecburi dava arkadaşı olan davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesi gerektiğini ileri sürülmüştür.

Davalılar B. ve N. vekili istinaf dilekçesinde özetle; müvekkillerinin yapmış olduğu tasarruf işleminin davalı idareye zarar verme kasdıyla yapılmış bir işlem olmasının mümkün olmadığını, dava konusu taşınmazların geçmişte N. ve B. dedelerine ait iken miras yolu ile 2004 yılında mirasçılarına intikal ettiğini, hem annelerini, hem babalarını, hem de dedelerini bir gün arayla kaybetmeleri üzerine mirasın müvekkillerine intikal ettiğini, 23.04.2005 tarihli miras taksim sözleşmesi ile taşınmazların paylaşıldığını, müvekkillerinin o tarihte reşit olmadıklarını, Gaziemir'de bulunan taşınmaz hissesinin dededen kalan miras hissesine mahsup edilmek üzere verildiğini, İİK md.277 gereği tasarrufun iptali açılabilmesi için iptale konu tasarrufun borcun doğumundan sonra yapılması gerektiği ve tasarrufun iptali davasının haciz, aciz ve iflas tarihinden itibaren iki yıl içinde açılması gerektiği, iptale konu tasarrufun 2011 yılında yapıldığını, Vergi Mahkemesinin kararının ise 2013 tarihli olduğu dikkate alınmaksızın karar verilmesinin hatalı olduğunu, miras yolu ile davalılara intikal eden toplam malvarlığı ile davalı mirasçıların her birine ve borçlu Y. düşen miras hissesi yönünden değerlendirme yapılmaksızın sonuca varılmasının doğru olmadığını, kök murislerinin 2004 yılında öldüğünü, mirasın müvekkillerine 2004 yılında intikal ettiğini, Y. borcunun doğumunun ise bu tarihten çok sonra olduğunu, kabul anlamında değerlendirilmemek kaydı ile Y. muvazaalı bir işlemi var ise sadece onun hissesi kadar bedel yönünden uygulanması gerektiğini ileri sürmüştür.

Davalılar A. vd. vekili istinaf dilekçesinde özetle; yerel mahkemede açılan davada Yusuf Genç'in kesinleşmiş vergi usulsüzlük cezaları nedeniyle Maliye Bakanlığına borçlu olduğunu, borçlu adına kayıtlı dava konusu taşınmazları alacaklı Maliye Bakanlığının alacağını tesirsiz hale getirmek maksadıyla diğer davalılara devredildiğinin iddia edildiğini, davalı Y. ile diğer davalılar arasında 23.04.2005 tarihli miras taksim sözleşmesi imzalandığını, imzalanan sözleşme uyarınca mirasçılar arasında 2011 yılında devirler yapıldığını, Maliye Bakanlığının davalı Y.'ten alacağı doğmadan miras taksim sözleşmesi uyarınca tüm mirasçılarca devir ve temliklerin yapıldığını, Maliye Bakanlığının alacağının 2014 yılında kesinleştiğini, tasarrufun iptali davasının da tasarrufların yapılmasından 2 yıl geçtikten sonra açıldığını, İİK 277. maddesi gereği tasarrufun iptali davası açılabilmesi için iptale konu tasarrufun borcun doğumundan sonra yapılması gerektiğini, İİK 278. maddesi gereği davadan önce başlatılan icra takibinde geçici ve kesin aciz belgesi alınması gerektiğini, davanın öncelikle dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesi gerekmekte iken davanın kabulüne karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu, M. yönünden mükerrer hüküm kurulduğunu, hüküm kısmının 1 nolu bendinde 125.000,00 TL'nin davalı M.ten alınarak davacıya verilmesine denildiği halde, 2 nolu bendinde de dava konusu İzmir ili, …… İlçesi, Kızılçullu ah. 42464 ada, 19 parsel sayılı taşınmazın 1/6 hissenin davalı Y. ile M. arasında gerçekleştirilen 27.05.2011 tarih 11637 yevmiye nolu satış işleminin iptaline, tasarrufun hükümsüzlüğüne karar verildiğini ileri sürmüştür.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Taraf vekillerinin istinaf itirazları ve HMK'nun 355. maddesi doğrultusunda yapılan inceleme sonucunda;

İlk derece mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiş, hüküm taraf vekillerince istinaf edilmiştir.

Dava, 6183 sayılı Yasa'nın 24 devamı maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve davanın tasarruf tarihinden itibaren 5 yıllık hakdüşürücü süre içinde açılmış olması gereklidir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise 6183 Sayılı AATUHK'nun 27, 28, 29 ve 30 maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır.

Dava dilekçesinin ekinde sunulan haciz varakalarının; son dört rakamına göre 0014,0736,0577 numaralı olan ana takip dosyalarına ilişkin olduğu, ancak ekinde 0014 ve 0736 numaralı takip dosyalarına ilişkin ödeme emirleri ve tebliğ alındı belgelerinin bulunduğu, 0577 numaralı ana takip dosyası belgelerinin bulunmadığı, 0014 ana takip dosyasının ödeme emrinde vergi dönemi 2012 yılı olan kalemler bulunduğu belirlenmiştir.

Davalı Y. vekilinin cevap dilekçesinde, borçlu davalı Y. hakkında 2012 ve 2013 yıllarında yapılan inceleme sonucunda vergi tarhiyatı ve vergi cezaları kesildiğini, davalının da bu ceza ve tarhiyatlara ilişkin olarak İzmir 1. Vergi Mahkemesinin 2013/146,147,148 esas sayılı davaları açtığını, davaların halen derdest olup temyiz incelemesinde bulunduğunu, borçlu davalının kesinleşmiş vergi borcu bulunmadığını ileri sürdüğü, dosya içinde vergi mahkemesi kararlarının bulunmadığı, sadece İzmir 1. Vergi Mahkemesinin 2013/148– 2013/756 sayılı kararına ilişkin Danıştay Dokuzuncu Dairesinin 2013/10392– 2016/409 sayılı bozma ilamının bulunduğu, vergi mahkemesi kararının davacı (Y.) lehine bozulduğu anlaşılmıştır.

Dava konusu tasarrufların incelenmesinde;

1– İzmir İli, Buca İlçesi, …… Mahallesi, 42467 ada, 19 parsel sayılı taşınmazın Y. adına olan 1/6 hissesinin 27.05.2011 tarihinde 22.666,66.– TL bedelle M.'e satıldığı;

2– Samsun, ……, 303 ada,6 parsel'de kayıtlı olan taşınmazdaki Y. ait olan 3/18 hissenin

3– Samsun, ……, 302 ada,9 parsel'de kayıtlı olan taşınmazdaki Y. ait olan 3/18 hissenin

4– Samsun, ……, 299 ada,4 parsel'de kayıtlı olan taşınmazdaki Y. ait olan 3/18 hissenin

5– Samsun, ……, 299 ada,8 parsel'de kayıtlı olan taşınmazdaki Y. ait olan 3/18 hissenin

6– Samsun, ……, 299 ada, 13 parsel'de kayıtlı olan taşınmazdaki Y. ait olan 3/18 hissenin 17.07.2011 tarihinde toplam 6,000,00,– TL bedelle E. satış yoluyla adına tescil edildiği,

7– İzmir, …… mahallesi, 1823 ada,1 parsel'de kayıtlı taşınmazındaki 115/9856 arsa paylı (5) nolu bağımsız bölümdeki Y. ait olan 1/6 hissenin % sinin Bahar GENÇ'e 4.384,62 TL. bedelle, '/s sinin Nazlı GENÇ'e 4.384,62.TL, bedelle 04.05.2011 tarihinde satış ve tescil edildiği;

8– İzmir, …… köyü, Mersinlik bucak mahallesi,2280 parsel'de kayıtlı olan taşınmazdaki 1/6 hissesinin 16.05.2011 tarihinde (diğer hissedarlara ait 4 adet 1/6 hisse birlikte) toplam 262.000,00.– TL. bedelle A.' e satış ve tescil edildiği, anlaşılmıştır. İzmir 9. Sulh Hukuk Mahkemesi Satış Memurluğunun 2013/…… satış sayılı dosyasında; İzmir İli, …… Mahallesi, 42467 ada,19 parselde kayıtlı olan taşınmazın 27.08.2014 tarihinde 750.000,00.– TL bedelle tamamının M.'e ihale edildiği anlaşılmıştır.

İzmir ili, …… Mahallesi 1823 ada 1 parsel, 5 numaralı bağımsız bölümün 27.08.2014 tarihinde açık artırma yoluyla 220.000,00TL bedelle Ç. Plastik A.Ş.' ye ihale edildiği,

Terme Sulh Hukuk Mahkemesi satış Memurluğunun 2013/…… Talimat sayılı satış dosyasında; – Samsun, ……,

…… ada,13 parsel'de kayıtlı olan taşınmazın tamamının 16.04.2014 tarihinde Çağlayan Plastik A.Ş. ye 141.430,00.– TL.

…… ada,9 parsel'de kayıtlı olan taşınmazın tamamının 16.04.2014 tarihinde Ç. Plastik A.Ş. ye 24.800,00.– TL.

…… ada,6 parsel'de kayıtlı olan taşınmazın tamamının 16.04.2014 tarihinde Ç. Plastik A.Ş. ye 33.780,00.– TL

…… ada,4 parsel'de kayıtlı olan taşınmazın tamamının 16.04.2014 tarihinde Ç. Plastik A.Ş. ye 27.050,00.– TL.

…… ada,8 parsel'de kayıtlı olan taşınmazın tamamının 16.04.2014 tarihinde Ç. Plastik A.Ş. ye 30.900,00.– TL

…… ada, 13 parsel'de kayıtlı olan taşınmazın tamamının 16.04.2014 tarihinde Ç. Plastik A.Ş. ye 24.900,00.– TL. İhale edildiği;

Davacısı E. tarafından davalısı Ç. Plastik A.Ş. hakkında Terme Sulh Hukuk Mahkemesinin 2014/314 E. sayılı dosyası ile açılan ihalenin feshi davasının, mahkemenin 2014/687 K. sayılı ve 24.09.2014 tarihli kararı ile reddedildiği anlaşılmıştır.

Bu durumda, davacı idarenin davaya konu vergi alacağına ilişkin tüm belgeleri dosyaya sunmaları istendikten sonra, davalı borçlunun vergi borcunun doğduğu tarih belirlenmeli, davalı Y. tarafından vergi mahkemesinde açılan davaların kesinleşip kesinleşmediği araştırılmalı, kesinleşmemişse kesinleşmesi beklenilmeli, kesinleşme halinde davacı İdareden davalı borçlunun sorumlu olduğu miktarların bildirilmesi istenilmeli, tasarrufun iptali davalarının kabulü halinde İİK 283.madde hükmü kıyasen

uygulanarak tasarruf tarihine kadar olan takip konusu kamu alacağı ve eklentileriyle sınırlı olarak tasarrufun iptaline karar verildiği de gözetilerek tasarruf tarihlerine kadar olan sorumluluğun belirlenmesi bakımından bilirkişi incelemesi yaptırılarak hasıl olacak sonuca göre karar verilmelidir.

Kabule göre de;

1–İzmir İli, …… İlçesi, Kızılçullu Mahallesi, 42467 ada, 19 parsel sayılı taşınmazın Y. adına olan 1/6 hissesinin 27.05.2011 tarihinde 22.666,66.– TL bedelle M. satıldıktan sonra, M.'in tüm taşınmazı İzmir 9. Sulh Hukuk Mahkemesi Satış Memurluğunun 2013/9 satış sayılı dosyasında 27.08.2014 tarihinde 750.000,00.– TL bedelle ihale yoluyla satın aldığı anlaşıldığı halde, davalı M. yönünden hem 125.000,00TL bedelin ödenmesi, hem de aynı paya ilişkin tasarrufun iptaline karar verilmek suretiyle mükerrer hüküm kurulmuş olması doğru bulunmamıştır.

2– Tasarrufun iptaline karar verildiği durumda, başlatılan icra takibindeki asıl alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere, dava konusu taşınmaz yönünden davacı tarafa cebri icra yetkisi tanınmasına karar verilmesi gerekirken, tasarrufun hükümsüzlüğüne karar verilmesiyle yetinilmesi yerinde değildir.

Bu nedenle; taraf vekillerinin istinaf başvurularının kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının HMK'nun 353/1– a– 6. maddesi uyarınca kaldırılmasına, dosyanın yeniden yargılama yapılmak üzere mahkemesine gönderilmesine dair aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– Taraf vekillerinin istinaf başvurularının KABULÜ ile; İzmir 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 25.04.2019 tarih ve 2014/…… Esas, 2019/…… Karar sayılı kararının, HMK'nun 353/1– a– 6 maddesi uyarınca KALDIRILMASINA,

2– Dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3– İstinaf yargılaması duruşmasız yapıldığından, vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

4– İstinaf başvurusunda bulunan davalıların yatırdığı peşin istinaf karar harcının talepleri halinde yatıranlara iadesine, davacı idare harçtan muaf olduğundan bu konuda karar verilmesine yer olmadığına,

5– İstinaf başvuruları nedeniyle yapılan istinaf yargılama giderlerinin, ilk derece mahkemesince verilecek yeni hükümde dikkate alınmasına,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, HMK'nun 353/1– a maddesi gereğince kesin olarak oy birliği ile karar verildi. 26/11/2020

İZMİR BAM. 5. HD. 26/11/2020 T. E: 2019/1293, K: 2020/1584 (www.e–uyar.com)

269) Devir işleminin miras taksim sözleşmesine göre yapılmadığı, tapuda satış göstermek sureti ile devredildiği ve satış bedeli ile rayiç bedeller arasında bir misliyi aşan farklar bulunduğu, bu itibarla İİK'nun 278/3. maddesinin 1. ve 2. bentlerine göre bu tasarruf işlemlerinin bağışlanma hükmünde sayılıp batıl olduğu–Tavzih yoluna başvurabilmek için hükmün kesinleşmesini beklemeye gerek olmadığı, kesinleşmemiş kararlar hakkında da tavzih istenebileceği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı kabulüne dair verilen hüküm, süresi içinde davalı A. A.Ş. vekili tarafından istinaf edilmiş, istinaf isteminin esastan reddine karar verilmiş, yine aynı davalı vekili tarafından bu kararın temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

– K A R A R–

Davacılar vekili, davalı borçlu R. hakkında takip yaptıklarını, takibin semeresiz kaldığını, dava konusu taşınmazlarını diğer davalıları sattığını belirterek, ayrı ayrı açtıkları davalar ile tasarrufların iptaline karar verilmesini istemişlerdir. Davalar arasında irtibat bulunduğundan birleştirilmiştir.

Mahkemece, davalı borçlu R. K.'ın gerek kendisinin gerekse kefili olduğu şirketlerin ekonomik durumunun bozulması ve borçlarını ödemede aciz haline düşmesine rağmen, babası M. K.'ın ölümüne müteakip babasından kendisine miras yolu ile intikal eden taşınmazlardaki miras hisselerini davalı annesi N. K. ile davalı kardeşi İ. K.'a devrettiği, bu davalı 3. kişilerin davalı borçlunun ekonomik durumunun kötü olduğunu bilmelerine rağmen alacaklıların zararına olarak bu hisseleri devraldıkları, devir işleminin miras taksim sözleşmesine göre yapılmadığı, tapuda satış göstermek sureti ile devredildiği ve satış bedeli ile rayiç bedeller arasında bir misliyi aşan farklar bulunduğu, bu itibarla İİK'nun 278/3. maddesinin 1. ve 2. bentlerine göre bu tasarruf işlemlerinin bağışlanma hükmünde sayılıp batıl olduğu, asıl dava ve birleşen davalarda davalılar R. K., İ. K. ve N. K. aleyhine açılan davaların kabulüne, birleşen İzmir 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2014/378 esas, 2014/319 karar sayılı dosyasında davalı 4. kişi F. Ö.'in de taşınmazı kötü niyetli ispat edilmediğinden, bu davalı yönünden açılan davanın reddine, davalı N. K.'ın taşınmazı elden çıkarması nedeni ile elden çıkardığı 25/02/2014 tarihi itibari ile taşınmaz hissesinin değeri olan 52.500,00 TL'den sorumluluğuna karar verilmiştir.

Hükme karşı davalı İ. ve N. vekili 28.06.2017 tarihinde tavzih istemi ile karara "tahsilde tekerrür olmayacak üzere" şerhinin konulmasını, davacılardan A. A.Ş. tarafından 52.500,00 TL'nin İzmir 2. İcra Müdürlüğünün 2017/…… sayılı dosyasından takibe geçerek tahsil ettiğini, ancak diğer davacı bankalarında aynı taleple müvekkillerine yöneldiğinden, tazminatın birden fazla ödenmesi durumunda kalacaklarını belirtmişlerdir.

Mahkemece, anılan davalıların tavzih talepleri 25.09.2017 tarihinde kabul edilmiş ve istenilen şerh karara eklenmiş, bu tavzih kararına karşı davacılardan A. A.Ş. vekili tarafından istinaf talebinde bulunulmuştur.

İstinaf mahkemesi de, davacı A.'ın istinaf talebi yerinde görülmediğini, kararın değiştirilmediği infazdaki tereddütün giderilmesi amacıyla "tahsilde tekerrüre esas teşkil etmemek üzere" şeklinde 52.000– TL' lik bedelin birleşen dosyalardan da ayrı ayrı tahsili önlendiği, HMK 305 maddesine göre yeterince açık olmayan veya icranın nasıl olacağı konusunda tereddüt edilen yahut fıkraları birbirine aykırı, çelişkili olan hükümler hakkında tavzih istenebileceği, tavzih kural olarak hüküm fıkrası hakkında olacağı, tavzih yoluna başvurabilmek için hükmün kesinleşmesini beklemeye gerek olmadığı, kesinleşmemiş kararlar hakkında da tavzih istenebileceğinden bahisle, davacı A.' ın istinaf sebepleri yerinde görülmeyerek ilk derece mahkemesinin verdiği tavzih kararının yerinde görülerek; HMK' nın 353/1– b.1 maddesi gereğince esastan reddine karar verilmiş, bu karar da yine davacı A. A.Ş. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

İlk derece mahkemesince verilen karara yönelik olarak tarafından yapılan istinaf davacı A. A.Ş. vekili, başvurusu üzerine HMK'nun 355 vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön bulunmamasına, temyize gelen davacının mahkemece hükmedilen tazminatı da tahsil etmiş bulunmasına göre usul ve yasaya uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarda açıklanan nedenlerle, davacı A. A.Ş. vekilinin temyiz isteminin reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın HMK'nun 370/1. maddesi uyarınca ONANMASINA, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, dairemiz karar örneğinin ise İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 5. Hukuk Dairesine gönderilmesine ve aşağıda dökümü yazılı 18,50 TL kalan onama harcının temyiz eden davacı A. A.Ş'den alınmasına 24/11/2020 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 24.11.2020 T. E: 2018/1573, K: 7515 (www.e– uyar.com)

270) 6100 sayılı HMK'nun 355. maddesi uyarınca incelemenin, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılacağı, kamu düzenine aykırılık olup olmadığı ise re'sen gözetileceği; yine; HMK'nun 357. maddesine göre de "İlk derece mahkemesinde ileri sürülmeyen iddia ve savunmaların istinafta dinlenemez ve istinafta yeni delillere dayanılamayacağı–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARAR ÖZETİ: İlk derece mahkemesince yapılıp bitirilen yargılama neticesinde;

"... Dava, İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Davacı vekili, davalılardan M.'ın, müvekkiline borçlandığını, alacaklıdan mal kaçırmak amacı ile kendisine düşen miras paylarını, kardeşleri olan diğer davalılar üzerine devrettiğini, 11/07/2013 gün ve 16888 yevmiye nolu ile mirasın taksimi sözleşmesinin yapıldığını, davalının taksiminden sonra hisselerini devrettiğini, davalının bu işlemleri alacaklıdan mal kaçırma kastı ile yaptığını, İİK'nun 280.maddesinde mal varlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kastıyla yaptığı tüm işler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumun ve zarar verme kastının, işlemin diğer tarafça bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edilebileceğinin belirtildiğini, davalının, diğer davalılara(kardeşlerine) yapmış olan tasarrufların iptali ile davalı hisseleri yönünden müvekkiline, haciz ve satış yetkisinin verilmesini talep etmiştir.

İptal davasından maksat, İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazıldığı gibi alacağın tahsilini temin için borcun doğumundan sonra yapılan tasarruflarının iptaline hükmettirmektir. Bu davanın ön koşulu ise, borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunmasıdır. Ön koşulun bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278.maddede akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK'nun 283/1,2.maddesi uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekecektir.

Mahkememizce, davalılar arasında yapılan taksim sözleşmesi sonucu davalı M.'a düşen yerler ile diğer davalılara düşen yerlerin, taksim sözleşmesinin yapıldığı

tarihteki değerlerinin tespiti için taşınmazlarda keşif yapılmış ve keşif sonrası düzenlenen tarihli bilirkişi raporuna göre, davalı M.'a düşen yerler ile diğer davalılara düşen yerler arasında bariz bir farkın bulunmadığı, davacı vekilinin iddia ettiği gibi davalı M.'a değersiz yerlerin verilmediği, dava konusu taşınmazların 11/07/2013 tarihli rızai taksim sözleşmesi gereğince davalılar arasında devredildiği ve taksim edilen taşınmazlar arasında bir oransızlık bulunmadığı" gerekçeleri ile; Davanın REDDİNE dair karar verilmiştir.

İSTİNAF SEBEP VE GEREKÇESİ:

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle; borçlu davalı M.'ın alacaklıdan mal kaçırdığını, borçlu M.'ın asgari ücretle bir iş yerinde belli bir süre çalışıp bu süre zarfında maaşından kesinti yapıldığını, yaklaşık iki yıldan beridir de herhangi bir yerde çalıştığının tespit edilemediğini, bu nedenle maaş haczi uygulanamadığını, bu hususların borç ödemekten acziyetini kanıtladığını, işlemin diğer tarafça bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edilebileceğinin hükme bağlanmış bulunduğunu, davalı m. ile kardeşleri arasında mirasın taksiminin yapıldığını, akabinde M.'ın kardeşlerine satış yaptığı dosyaya sundukları resmi senetlerden ve tapu kayıtlarından açıkça anlaşıldığını, miras taksimi incelendiğinde adil bir taksim yapılmayıp davalı M. aleyhine yapıldığının görüldüğünü, alacaklı müvekkilinden mal kaçırma amacında olduğunun çok açık bir biçimde ortaya koyduğunu belirterek yerel mahkeme kararının kaldırılması istemi ile istinaf başvurusunda bulunmuştur.

UYUŞMAZLIK KONUSU OLAN HUSUSLAR:

Taraflar arasındaki uyuşmazlık yerel mahkemece verilen kararda, dava konusu olaya uygulanması gereken usul ve yasa hükümlerine her hangi bir aykırılık, eksik inceleme ve/veya yanılgılı değerlendirme bulunup bulunmadığı noktalarında toplanmaktadır.

DELİLLER: Yapılan yargılama, toplanan deliller ve tüm dosya kapsamı,

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Çorum 2.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 18/02/2020 Tarih, 2015/1881 Esas, 2020/50 Karar sayılı kararına karşı, davacı vekili tarafından istinaf kanun yoluna başvuru üzerine, dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde;

İddia ve savunmaya mahkemece toplanıp değerlendirilen deliller ile duruşma tutanaklarına yansıyan bilgi ve belgelere göre; İstinaf incelemesine konu ve esas teşkil eden eldeki dava; Tasarrufun İptali istemine ilişkindir.

İlk derece mahkemesince yapılıp bitirilen yargılama sonucunda davanın reddine karar verilmiş, karara karşı davacı vekili tarafından süresinde istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

6100 sayılı HMK'nun 355. maddesi uyarınca inceleme, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılır, kamu düzenine aykırılık olup olmadığı ise re'sen gözetilir; yine; HMK'nun 357. maddesine göre de "İlk derece mahkemesinde

ileri sürülmeyen iddia ve savunma istinafta dinlenemez ve istinafta yeni delillere dayanılamaz."

Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları delillere, hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, vakıa mahkemesi hakiminin dosyadaki delillerle çelişmeyen tespit ve değerlendirmesine ve uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kurallarına göre, HMK'nun 355. maddesi uyarınca istinaf sebepleriyle sınırlı olarak ve re'sen kamu düzeni yönünden yapılan inceleme sonucu, ilk derece mahkemesinin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı kanaatine varıldığından; davacı vekilinin istinaf başvurusunun 6100 Sayılı HMK'nun 353/1– b– 1 bendi uyarınca esastan reddine karar verilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmış olup, aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– Davacı vekilinin istinaf başvurusunun Hukuk Muhakemeleri Kanununun 353/1– b.1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2– Karar tarihinde yürürlükte olan Harç Tarifesi gereğince alınması gereken 54,40 TL harç peşin alınmış olmakla yeniden alınmasına yer olmadığına,

3– İstinaf başvurusu ile birlikte yatırılan gider avansından, kullanılmayan kısmın HMK 333. maddesi gereğince karar kesinleştiğinde davacıya iadesine,

4– İstinaf incelemesi duruşmalı yapılmadığından vekille temsil olunan bir kısım davalılar lehine vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda oybirliği ile karar verildi.17/11/2020

SAMSUN BAM. 10. HD. 17.11.2020 T. E: 2020/1227, K: 2020/1774 (www.e–uyar.com)

271) Borçlu davalının maliki olduğu taşınmazlar üzerindeki hacizlerin alacağı karşılamadığı, başkaca mal varlığı bulunmadığı gibi miras yoluyla kalan davaya konu edilen taşınmazların borcun doğumundan sonra diğer davalılara temlik edildiği, temliklerin alacaklıyı zararlandırmak kastı ile yapıldığı iddiasıyla eldeki tasarrufun iptali davasının açıldığı, davacının dava açmakta haklı olup olmadığının yargılamayı gerektirdiği, ihtiyati haciz için davaya ilişkin tüm koşulların gerçekleşmesinin beklenemeyeceği açık olup somut olayda ihtiyati haciz kararı verilmesi için yasal koşulların gerçekleştiği, ihtiyati haciz koşullarının mevcut olduğu dikkate alınarak isteğin kabulüne ve itirazın reddine karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmadığı–

KARAR

Davacı, ticari alış verişi bulunduğu dava dışı O. Gıda ve İthalat Maddeleri Pazaralama Mağaza İşletmeleri Ticaret Limited Şirketinden muhtelif tarih ve miktarlarda senet ve çek alındığını anılan Şirketin borçları ödememesi üzerine Eskişehir 4. İcra Müdürlüğünün 2017/10166 Esas ve Ankara 24. İcra Müdürlüğünün 2018/1381 Esas sayılı icra dosyaları ile icra takibi başlatıldığını, icra takiplerinin kesinleştiğini, borçlu Şirket ve diğer davalılar adına kayıtlı birçok taşınmazların tapu kayıtları üzerine daha öncesinden de birden fazla haciz, rehin ve ipotek konulduğunu bu nedenle davalılar adına hacze kabil malvarlığı bulunamadığını, borç devam ederken davalı L.'nın miras yoluyla intikal eden taşınmaz paylarını diğer davalılar annesi S. ve kardeşi M.'e muvazaalı olarak devrettiğini, davalı borçlunun alacaklıyı zararlandırmak kastıyla muvazaalı temlikler gerçekleştirdiğini ileri sürerek temliklerin muvazaalı olduğunun tespiti ile satışa konu edilen taşınmazlarda davalı L. payı üzerine İİK'nun 283/1.maddesi uyarınca ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesini istemiştir.

Davalılar M. ve S., aleyhe açılan tasarrufun iptali davasında yasada aranan şartların mevcut olmadığını, asıl borçlu için alınmış bir aciz vesikası bulunmadığını, davalılar arasındaki devir işlemlerinin gerçekte satış işlemi olmayıp miras taksim sözleşmesinin yerine getirilmesini amaçlayan işlemler olduğunu, diğer davalının miras taksim sözleşmesi kapsamında murisin sağlığında yapılan devir işlemleri ile miras payına kavuştuğunu, miras taksim sözleşmesi ve tenkis hükümleri çerçevesinde yapılan işlemlerin hukuka ve yasalara uygun olup buna karşı tasarrufun iptali davası açılmasının usul ve yasaya aykırı olduğunu, bu durumda kendilerinin miras taksim sözleşmesi ile kararlaştırılan paylarından mahrum kalmış olacaklarını belirterek öncelikle koşulları oluşmadığından ve telafisi mümkün olmayacak zararların doğumuna yol açacağı gözetilerek ihtiyati haciz talebinin ve davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Davalı L., Eskişehir 4. İcra Müdürlüğünün 2017/10166 Esas sayılı dosyasındaki 02/11/2017 tarihli haciz tutanağının usul ve yasaya uygun olmadığından bu dosyada borçlu olmadığını, Ankara 24. İcra Müdürlüğünün 2018/…… Esas sayılı dosyasına dayanak yapılan 14/01/2018 vade tarihli 569.345,00 TL'lik senedin, Eskişehir 4. İcra Müdürlüğünün 2017/…… Esas sayılı dosyası ile yapılan haciz işlemi esnasında haciz tehdidi altında imzalandığını, iradesinin sakatlandığını, baskı altında alınan kefaletin geçersiz olduğunu, dava dışı borçlu O. Gıda Ltd. Şti'nin davacı Şirkete belirtilen miktarda borcu bulunmadığını, davacıya mal iadesi ve ödeme yapılarak borcun ödendiğini, ödemelerin icra dosyasına bildirilmediğini, murisin sağlığında miras taksim

sözleşmesi yaptığını, miras taksim sözleşmesi ile kendisine düşen Eskişehir ili, Odunpazarı ilçesi, Akdoğan Mahallesi, 1029 parseldeki 2 nolu O. Gıda Ltd. Şti.'ne sermaye yaptığını, bu taşınmaz karşılığında diğer taşınmazlardan pay istememesinin kararlaştırıldığını belirterek davanın ve ihtiyati tedbir talebinin reddi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece, İİK'nun 281.maddesinde aranan koşulların gerçekleştiği gerekçesiyle dava değerinin % 10'i oranında teminat karşılığında ihtiyati haciz talebinin kabulü ile davalılar adına kayıtlı olması halinde 13636 ada 22 parseldeki 1, 2, 3 ve 4 nolu, 3779 ada 1 parseldeki 1, 2, 3, 4 ve 5 nolu bağımsız bölüm, 13281 ada 1 parsel, 13280 ada 1 parsel, 13299 ada 4 parsel, 683 ada 3 parsel sayılı taşınmazların tapu kayıtlarına ihtiyati haciz konulmasına ilişkin karara karşı davalılar tarafından yapılan itiraz başvurusunun reddine karar verilmiştir.

Davalı M. ve S., cevap dilekçesinin içeriğini yineleyerek ilk derece Mahkemesinin ihtiyati haciz kararının usul ve yasaya aykırı olduğunu, İİK'nun 257. maddesinde belirtilen ihtiyati haciz şartlarının oluşmadığını, ihtiyati haciz kararı verilebilmesi için rehin ile temin edilmemiş ve vadesi gelmiş bir borç olması gerektiğini ancak diğer davalı L. açısından bu şartların gerçekleşmediğini diğer davalının murisin sağlığında mirastan payını aldığını, bunun karşılığında dava konusu taşınmazlardaki payını kendilerine devrettiğini, bu işlemlerin gerçek miras paylarına kavuşmasını amaçladığını aksi halde asıl borçlunun, hem murisin sağlığında hem de ölümünden sonra pay almış olacağını, bu durumun hakkaniyete aykırı olduğunu, diğer taraftan 25/04/2019 tarihli ihtiyati haciz kararının gerekçesinde %15 teminat alınması gerektiği belirtilmişken hüküm yerinde %10 teminata karar verilmiş olmasının da Hukuk Muhakemeleri Kanun hükümlerine aykırı olduğunu belirterek istinaf başvurusunda bulunmuşlardır.

Dairemizin 06/03/2020 tarihli, 2019/2155 Esas, 2020/298 Karar sayılı kararı ile davalıların ihtiyati haczin kaldırılması talebine yönelik verilen red kararının gerekçesi açıklanmak suretiyle ek karar yazılması ve gerek itiraz gerekse istinaf başvurusunda dile getirilen ve kamu düzenine ilişkin olan teminat oranı konusundaki çelişkinin HMK'nun 297. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulüne 6100 sayılı HMK'nun 353/1– a– 4. maddesi uyarınca ilk derece Mahkemesi kararının kaldırılarak yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın kararı veren Mahkemeye gönderilmesine karar verilmiştir.

Mahkemece Dairemiz kararına uyularak ihtiyati haciz talebinin dava değerinin %10'u oranında nakdi teminat veya süresiz teminat mektubu karşıığında 13636 ada 22 parselde 1, 2 ve 3 nolu bağımsız bölümler, 13280 ada 1 parsel, 13281 ada 1 parsel, 13299 ada 4 parsel, 3779 ada 1 parselde 1, 2, 3, 4 ve 5 nolu bağımsız bölümler ile 683 ada 3 parseldeki davalılar adına kayıtlı paylar bakımından alacak miktarı ile sınırlı olmak üzere İİK'nun 281/2 ve devamı maddeleri gereğince ihtiyati haciz şerhi konulmasına ilişkin karar verilmiş, mahkemenin 09/04/2020 tarihli ihtiyati haciz kararına karşı davalılar tarafından yapılan itiraz üzerine de 25/06/2020 tarihli gerekçeli karar ile itirazın reddine karar verilmiştir.

Davalılar M. ve S., önceki istinaf başvurularında öne sürdükleri nedenlerle yeniden istinaf başvurusunda bulunarak çekişmeye konu taşınmazlardaki ihtiyati haciz kararının kaldırılmasını istemişlerdir.

Dosya içeriğinden ve toplanan delillerden, özellikle davacı ile dava dışı O. Gıda Limited Şirketi arasındaki ticari ilişki nedeniyle dava dışı borçlu şirket tarafından verilen çek ve senetlerin karşılıksız çıkması ve borçların ödenememesi üzerine gerek Şirket gerekse senet ve çeklerin keşidecisi ve müteselsil kefili L. aleyhine yapılan icra takiplerinin kesinleştiği, borçlu davalının maliki olduğu taşınmazlar üzerindeki hacizlerin alacağı karşılamadığı, başkaca mal varlığı bulunmadığı gibi miras yoluyla kalan davaya konu edilen taşınmazların borcun doğumundan sonra diğer davalılara temlik edildiği, temliklerin alacaklıyı zararlandırmak kastı ile yapıldığı iddiasıyla eldeki tasarrufun iptali davasının açıldığı, davacının dava açmakta haklı olup olmadığının yargılamayı gerektirdiği, ihtiyati haciz için davaya ilişkin tüm koşulların gerçekleşmesinin beklenemeyeceği açık olup somut olayda ihtiyati haciz kararı verilmesi için yasal koşulların gerçekleştiği, ihtiyati haciz koşullarının mevcut olduğu dikkate alınarak isteğin kabulüne ve itirazın reddine karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmamaktadır.

Hal böyle olunca yukarıda açıklanan nedenlerle davalıların istinaf başvurularının 6100 sayılı HMK'nun 353/1/b– 1. maddesi gereğince esastan reddine dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçelerle,

1– Eskişehir Asliye 2. Hukuk Mahkemesinin 25/06/2020 tarihli, 2019/166 Esas sayılı ihtiyati haczin kaldırılması talebinin reddine ilişkin ara karar usul yasaya uygun bulunduğundan davalılar M. ve S.'in istinaf taleplerinin 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1– b– 1. maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2– Alınması gerekli harç peşin alındığından yeniden harç alınmasına yer olmadığına,

3– İstinaf yargılama giderlerinin ilk derece mahkemesince nazara alınmasına,

4– 6100 sayılı HMK'nin 333. maddesi gereğince kullanılmayan gider avansının ilgilisine iadesine,

5– 6100 sayılı HMK'nin 359/3. maddesi uyarınca Dairemiz kararının tebliği işleminin ilk derece Mahkemesi tarafından yerine getirilmesine,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, 6100 sayılı HMK'nun 362/1– f. maddesi uyarınca kesin olmak üzere oy birliği ile karar verildi. 10/09/2020

GEREKÇELİ KARARIN YAZILDIĞI TARİH: 10/10/2020

ANKARA BAM. 16. HD. 10.09.2020 T. E: 2020/846, K: 2020/868 (www.e–uyar.com)

272) İptal davasından maksat İİK.'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazıldığı gibi alacağın tahsilini temin için borcun doğumundan sonra yapılan tasarrufların iptaline hükmettirmek olduğu–Bu davanın ön koşulu ise, borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması olduğu–Ön koşulun bulunması halinde ise İİK.'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerektiği–

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı vekili dilekçesinde; davalı Z.'in … Bankası A.Ş.nin kredi alacağı ilişkin müvekkil şirket ile imzalanmış temlik sözleşmesi gereği devir ve temlik edildiğini, temlik eden banka kredi borçlusu davalı Z.'e kredi kullandırıldığını ve bu kredilerin geri ödenmemesi nedeniyle kredi hesapları kat edilmiş ve borçlu hakkında iş bu alacaklarının tahsilini teminen İstanbul Anadolu 4.İcra Müdürlüğünün 2017/…… sayılı dosya ile icra takibine geçildiğini, müvekkil şirket alacağının tahsiline yetecek miktarda hacze kabil mal varlığı bulunamadığını, dava konusu olan taşınmazı da diğer davalı K. 06/06/2012 tarihinde devrettiği tespit ettiklerini, taşınmazın gerçek bedeli ile satış değeri arasında fahiş fark bulunduğunu, taşınmazların bulunduğu konum ve niteliği göz önüne alındığında satış bedelinin emsal değerlere nazaran oldukça aşağıda kaldığını bildirerek İİK.281/2md. gereğince taktiren teminatsız olarak ihtiyaten haczine karar verilmesini ve BK.18 ve İİK.277 vd. maddeleri gereğince davalı– borçlunun devrettiği taşınmazın tasarrufun iptaline, İstanbul Anadolu 4.İcra Dairesinin 2017/…… E. sayılı dosyasındaki alacağı karşılayacak miktarda haciz ve satışına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar cevap dilekçesi vermemişlerdir.

Mahkemece; " davalı– borçlu Z.'in adresinde haciz yapılmış ve tutulan haciz tutanakları İİK.105. maddesi uyarınca geçici aciz vesikası niteliğinde olduğu kabul edilmiştir. Davanın yasal hak düşürücü süre içinde açıldığı esasen davalı– alıcı Kadir'in kardeşi olan davalı– borçludan satış suretiyle devraldığı tasarruf işleminin mal kaçırmaya yönelik olduğunu bilmesi gerektiğinden iyiniyet savunmasında bulunamayacağı ve bu nedenle de işbu davada muvazaanın ispatına gerek olmadığı" gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

Davalı K. vekili tarafından istinaf yoluna başvurulmuştur.

Davalı K. vekili istinaf dilekçesinde; davalıların her ne kadar kardeş ise de birbirleri ile irtibatının bulunmadığını, davalının babasından kalan ve miras payının olduğu taşınmazda davalı borçlunun miras payını bedelini ödeyerek satın aldığını, satışın gerçek olduğunu, daha öncesinde taraflar arasında ortaklığın giderilmesi davasının açıldığını, karara bağlandığını, bunun üzerine davalının bu payı satın aldığını, iki yıl hak düşürücü sürenin geçtiğini belirterek istinaf yoluna başvurmuştur.

İstinaf edenin sıfatı ve istinaf sebepleri ile sınırlı olarak yapılan incelemede; davalı borçlu Z.'in … Bankası A.Ş.nin kredi alacağı ilişkin İstanbul Anadolu 4.İcra Müdürlüğünün 2017/12408 sayılı dosya ile icra takibine geçildiği, alacağının tahsiline

yetecek miktarda hacze kabil mal varlığı bulunamadığı, bu süreçte davalı borçlu Z.'in dava konusu olan İstanbul, …… ilçesi, 2247 ada, 494 parsel (6) nolu bağımsız bölüm numaralı taşınmazın 3/20 hissesini diğer davalı K.'ya 06/06/2012 tarihinde 15.000,00– TL bedel ile satış suretiyle devrettiği anlaşılmıştır. Dava İİK.nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılmış olup, tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İptal davasından maksat İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazıldığı gibi alacağın tahsilini temin için borcun doğumundan sonra yapılan tasarrufların iptaline hükmettirmektir. Bu davanın ön koşulu ise, borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunmasıdır. Ön koşulun bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278.maddede akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Somut olayda kardeş olan davalılar arasında yapılan tasarrufların tasarruf tarihi itibariyle yürürlükte bulunan İİK.278/2– 1 maddesi hükmüne göre bağış niteliğinde olması nedeniyle davalıların iyi niyetli olup olmamaların veya taşınmazların tasarruf tarihindeki gerçek değerleri ile satış bedeli arasında misli fark bulunup bulunmadığının da bir önemi bulunmamasına, davalının tarafların kardeş olması nedeniyle davalı borçlunun alacaklıları zarar uğratma kastını bilecek durumda olduğu, bu nedenle İİK 280 maddesi uyarınca uygulanması gereken 5 yıllık sürenin henüz geçmediği, taraflar arasında yapılmış harici veya resmi bir miras taksim sözleşmesinin de bulunmadığı göz önünde tutulduğunda davalı vekilinin istinaf talebinin HMK 353/1– b/1 maddesi uyarınca reddi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

HÜKÜM: Gerekçe uyarınca;

1– Usul ve yasaya uygun olan ve başlıkta yazılı bulunan mahkeme kararına yönelik davalı istinaf başvurusunun ESASTAN REDDİNE,(HMK.m.353/1– b/1)

2–Alınması gereken 501,56– TL harçtan peşin yatırılan 125,39– TL nispi karar ilam harcının düşümü ile 376,17– TL nispi karar ilam harcının istinaf eden davalı K.'den tahsili ile hazineye gelir kaydına,

3– İncelemenin duruşmasız olarak yapılması nedeniyle avukatlık ücreti takdirine yer olmadığına,

4– Yasa yoluna başvuran davalı tarafından yapılan giderlerin üzerinde bırakılmasına,

HMK. m. 353/1– b/1 hükmü uyarınca, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda ve HMK. m. 362/1– a m. gereğince, miktar itibariyle kesin olarak oy birliğiyle karar verildi.20/02/2020

İSTANBUL BAM. 8. HD. 20.02.2020 T. E: 2018/1169, K: 2020/274 (www.e–uyar.com)

273) Davada "alacaklının borçluda gerçek bir alacağının olması" koşulunun irdelenmesi, somut olayın çözümünde önem taşımakta olduğu–Eğer tasarrufta bulunanın alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmesi gerektiği–Bu nedenledir ki, üçüncü kişi– davalının, borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunmasının araştırılmasında zorunluluk olduğu–Aksi takdirde, takip alacaklısıyla anlaşarak veya nasıl olsa kendisinin borca batık olması nedeniyle gerekli çabayı göstermeyerek icra takibine itiraz etmeyen, itiraz üzerine durması söz konusu olmayan kambiyo senetlerine dayalı takibe karşı menfi tespit davası açmayan takip borçlusunun bu davranışı karşısında borçludan mal edinen üçüncü kişilerin yargı eliyle zarara uğratılması söz konusu olur ki, bunun kabulüne olanak olmadığı–Hatta tasarrufta bulunurken borçlu olmayan kötü niyetli kişilerin mal varlığındaki bir unsuru iyi niyetli üçüncü kişilere devrettikten sonra hileli işbirliği halinde olduğu kimselere eski tarihli borç senedi vererek elinden çıkardığı malları iptal davası yoluyla dolaylı olarak geri alması dahi imkan dahiline sokulabileceği–Elbette ki bunlar kanunun amaçladığı durumlar olmadığı, tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil olanağı sağlanırken bu alacaklının alacağının şeklen varlığının değil, gerçekliğinin amaçlandığını göz ardı etmemek gerekeceği–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Yerel Mahkemece; miras bırakan M.'nin sağlığında borçlu M.'a bazı gayrimenkulleri satarak parasını verdiği, yine diğer mirasçılarda miras bırakanın ölümünden sonra terekedeki bazı malları satarak bedellerini borçlu M.'a verdikleri, bu nedenle tarafların yapmış oldukları Konya 1. Noterliğinin 02/06/2014 tarih ve 8099 yevmiye numaralı düzenleme şeklindeki miras taksim sözleşmesinin amacının mal kaçırma olmadığı, mirasın denkleştirilmesi amacı güderek terekenin taksim edildiği, terekenin büyüklüğü göz önüne alındığında davalılara verilen taşınmazların muvazaalı olmadığı, kaldı ki davacı alacaklının gerçekte alacaklı olması gerekmekte olup Konya 12. İcra Müdürlüğünün 2015/…… esas sayılı takip sayısına konu olan bononun vadesinin 28/03/2014 olmasına rağmen tanzim tarihinin 4 yıl öncesi kadar 29/04/2010 yılı olduğu, alacaklıların daha bu bonoyu tahsil etmeden bu kere 14/06/2013 tanzim ve vadesi 15/08/2015 tarihinden başlayıp 01/07/2020'de biten 80 adet bono yönünden ilk beş adetinin ödendiği, bakiye 75 adet bono yönünden de Konya 12. İcra Müdürlüğünün 2015/4605 esas sayılı dosyası ile takibe geçildiğinin hayatın olağan akışına aykırı olduğu ve davaların ispat edilemediği gerekçesiyle asıl davanın ve birleşen davaların reddine karar verilmiş; hükme karşı esas ve birleşen davaların davacısı vekili tarafından istinaf talebinde bulunulmuştur.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ

Esas ve birleşen davaların davacısı vekili istinaf başvuru dilekçesinde özetle;

Borçlu hakkındaki iki adet icra takibinin kesinleştiğini, borçlunun aciz halinde olduğunu, borçlunun babasından intikal eden yedi adet taşınmazdaki miras hissesini annesi ve iki kardeşine miras taksim sözleşmesi ve satış suretiyle mal kaçırmak

amacıyla devrettiğini, tapudaki satış bedelleri ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç değerler arasında misli fark bulunduğunu,

Davalılar arasındaki tasarrufların gerçek bir nedene dayalı olmayıp borçlunun mal kaçırmasına yardımcı olmak amacıyla yapıldığını, iptalini istedikleri tasarrufların borçtan sonra yapıldığını,

Davalıların borçluya verdiklerini iddia ettikleri paraları, mirasda denkleştirme iddialarını ispat edemediklerini, muvafakatleri olmamasına rağmen tanık dinlenmesinin yasaya aykırı olduğunu, borçluya verildiği iddia edilen iki taşınmazın değeri ile diğer davalılara miras taksim sözleşmesi ve satış yoluyla devredilen taşınmazların değerleri arasında misli fark bulunduğunu,

Dava konusu tasarrufların yakın akrabalık nedeniyle bağış hükmünde olup İİK'nun 278/III– 1 madde gereğince iptale tabi olduğunu, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olduğunu, senet lehdarı F. ile senet borçlusu arasında yıllardır alacak– borç ilişkisi bulunduğunu, senet lehdarı F.'nin davalı borçluya iki adet araç sattığını, yine borçludan eşi adına aldığı taşınmaz üzerindeki ipoteğin borçlu tarafından ödenmesi gerekirken F. tarafından ödendiğini, ayrıca senet lehdarı F. tarafından davalı borçluya elden para verildiğini ve kredi kartlarının ödendiğinin takip konusu alacağın araç satışı, ipotek ödemesi, kredi kartı ödemesi ve elden ödünç verilen paraya istinaden borçlu tarafından Fatih lehine düzenlenip ciro yoluyla davacıya intikal eden bonolara dayalı olduğunu seksen dört adet bonodan onsekizinin ödendiğini altmışaltı senedin ödenmediğini, davalı tanıklarının dahi borçlunun, senet lehdarı F.'ye borcu olduğunu beyan ettiklerini,

Davalı M. dışındaki diğer davalıların alacağın gerçek olmadığı yönünde iddiaları bulunmadığını M.'nin davalı olduğu Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2010/516 Esas 2013/286 karar sayılı dosyasında da alacağın gerçek olmadığı iddiasında bulunduğunu, takip konusu alacağın gerçek olduğu yönünde bildirdikleri tanıkların dinlenmediğini, takip konusu senetlerin ciro yoluyla davacıya intikal ettiğini, davacının iyiniyetli 3. kişi hamil olduğunu, senetlerin illetten mücerret olduğunu, borçlunun davacı dışında kurum ve kişilere de borcu bulunduğunu belirterek istinaf isteminin kabulü ile yerel mahkeme kararının kaldırılmasına esas ve birleşen davaların kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE

Esas ve birleşen davalar, İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyi niyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması ve davanın beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılmış olması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır.

Somut olayda, Konya 12. İcra Müdürlüğünün 2015/4604 sayılı takip dosyası yönünden borcun kaynağı 29.04.2010 tanzim 28.09.2014 vadeli 39.000,00 TL'lik keşidecisi M., lehdarı F. olan bono ile Konya 12. İcra Müdürlüğünün 2015/…… sayılı takip dosyası yönünden ise alacak 14.06.2013 tanzim 01.01.2014– 01.07.2020 tarihleri arasındaki vadeleri içeren 4.170,00 TL meblağlı 65 adet bonoya dayalı olup yine keşidecisi M., lehdarı F. olup, F. tarafından senetler davacıya ciro edilmiştir. Dosya kapsamından davacı ile lehdar F.'in bacanak oldukları anlaşılmaktadır.

Davada "alacaklının borçluda gerçek bir alacağının olması" koşulunun irdelenmesi, somut olayın çözümünde önem taşımaktadır. Eğer tasarrufta bulunanın alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmelidir. Bu nedenledir ki, üçüncü kişi– davalının, borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunmasının araştırılmasında zorunluluk vardır. Aksi takdirde, takip alacaklısıyla anlaşarak veya nasıl olsa kendisinin borca batık olması nedeniyle gerekli çabayı göstermeyerek icra takibine itiraz etmeyen, itiraz üzerine durması söz konusu olmayan kambiyo senetlerine dayalı takibe karşı menfi tespit davası açmayan takip borçlusunun bu davranışı karşısında borçludan mal edinen üçüncü kişilerin yargı eliyle zarara uğratılması söz konusu olur ki, bunun kabulüne olanak yoktur. Hatta tasarrufta bulunurken borçlu olmayan kötü niyetli kişilerin mal varlığındaki bir unsuru iyi niyetli üçüncü kişilere devrettikten sonra hileli işbirliği halinde olduğu kimselere eski tarihli borç senedi vererek elinden çıkardığı malları iptal davası yoluyla dolaylı olarak geri alması dahi imkan dahiline sokulabilir. Elbette ki bunlar kanunun amaçladığı durumlar değildir.

Tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil olanağı sağlanırken bu alacaklının alacağının şeklen varlığının değil, gerçekliğinin amaçlandığını göz ardı etmemek gerekir. Tasarrufun iptali davalarına ilişkin olarak yukarıda açıklanan ilkeler, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2013/17– 224 Esas 2013/1478, 2014/17– 843 Esas 2014/433 Karar sayılı kararlarında da benimsenmiştir. Ancak burada yapılan iş, takibin alacaklı ve borçlu tarafından muvazaalı bir anlaşma ile gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğidir ve bunu araştırılmasıdır.

Davacı vekili, borcun kaynağı olarak senet lehdarı F. tarafından davalı borçlu M'a satılan iki araç, borçludan eşi adına aldığı bir taşınmaz üzerindeki ipoteğin borçlu tarafından ödenmesi gerekirken F. tarafından ödenmesi, senet lehdarı F. tarafından davalı borçluya elden para verilmesi ve kredi kartlarının ödenmesi olarak takip konusu alacağın araç satışı, ipotek ödemesi, kredi kartı ödemesi ve elden ödünç verilen para olduğunu belirterek araç plakası, taşınmaz bilgileri ve 14.06.2013 tarihli muacceliyet sözleşmesini delil olarak bildirmiştir. Davacının bildirdiği araçlardan birinin

10.10.2013 tarihinde F.'nin eşi M. tarafından dava dışı Ayhan'a, diğer aracın ise 04.01.2013 tarihinde Cumali tarafından davalı borçluya satıldığı, yine belirtilen taşınmazında 04.10.2011 tarihinde davalı borçlu M. tarafından ipoteksiz olarak 105.000,00 TL bedelle F.'nin eşi M.'ye onun tarafından da 03.07.2013 tarihinde dava dışı Levent'e satıldığı anlaşılmaktadır. Belirtilen araç satışları senet lehdarı Fatih tarafından borçluya yapılmadığı gibi satış tarihleri de takip konusu senet tarihleri ile uyuşmadığı, yine taşınmaz satışının da ipoteksiz yapıldığı, satış tarihi ile senet tarihlerinin uyuşmadığı görülmektedir.

Bunun dışında davacı tarafından borcun kaynağı olarak belirtilen elden para verme ve borçlunun kredi kartı ödemelerine ilişkin de sunulmuş delil bulunmamaktadır. Kaldı ki, ciro yoluyla takip konusu senetleri elinde bulunduran davacı gerek keşideci gerekse lehdar olan bacanağından olan alacağına ilişkin bir açıklama yapmamış, bu konuda delil de bildirmeden borçlu ile lehdar arasındaki temel ilişki konusunda açıklama ve delil sunmuş ise de sunulan delillerden takip konusu alacakların gerçek bir alacak olduğu ispatlanamamıştır.

Bu durumda, alacağın gerçek bir alacak olduğunun ispatlanamaması nedeniyle davanın esasına girilmeden esas ve birleşen davaların davalılar M., H. ve H. yönünden dava şartı yokluğundan; iptali istenen tasarruflar yönünden davalı borçlunun davalı M. lehine yaptığı bir tasarruf bulunmaması nedeniyle de (M., dava konusu taşınmazlarda 1/4 miras hissesi oranında maliktir) M. yönünden esas ve birleşen davaların pasif husumet yokluğundan reddine karar, kendisinin vekille temsil ettiren davalılar yararına AAÜT'nin 7/2 maddesi gereğince maktu vekalet ücreti takdirine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle hüküm tesisi isabetli görülmediğinden esas ve birleşen davaların davacısı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile HMK.nın 353/1– b– 2 maddesi gereğince hükmün düzeltilerek yeniden esas hakkında hüküm kurulması gerekmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda izah edildiği üzere;

Esas ve birleşen davaların davacısı vekilinin istinaf talebinin HMK.nın 353/1– b– 2 maddesi gereğince KABULÜ ile Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 20.02.2018 tarih, 2015/900 Esas –2018/283 Karar (Birleşen Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin, 2016/623 Esas –2016/514 Karar: birleşen Alanya 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/1126 Esas –2016/41 Karar) sayılı kararının KALDIRILMASINA, Buna göre, yeniden esas hakkında karar verilmesi gerektiğinden;

1– Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/900 Esas ve Birleşen Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin, 2016/623 Esas sayılı davaların davalılar M., H. ve H. yönünden; birleşen Alanya 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/1126 sayılı davasının davalılar M. ve H. yönünden ön koşul yokluğu nedeniyle REDDİNE,

2– Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/900 Esas ve Birleşen Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2016/623 Esas sayılı ve birleşen Alanya 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/1126 sayılı davasının davalı M. yönünden pasif HUSUMET YOKLUĞU NEDENİYLE REDDİNE,

3– Asıl ve birleşen davalar yönünden alınması gerekli (her dava yönünden 54,40 TL) toplam 163,20 TL karar ilam harcının peşin ve tamamlama ile alınan harçlardan mahsubu ile artan 5.085,00 TL harcın kararın kesinleşmesi ve talep halinde esas ve birleşen davaların davacına iadesine,

4– Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/900 Esas sayılı dosyası yönünden AAÜT'nin 7/2 maddesi gereğince hesaplanan 3.400,00 TL maktu; Birleşen Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2016/623 Esas sayılı dosyası yönünden AAÜT'nin 7/2 maddesi gereğince hesaplanan 3.400,00 TL maktu vekalet ücretinin esas birleşen davanın davacısından alınarak kendisinin vekille temsil ettiren davalılar H. ve H.'a; birleşen Alanya 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/1126 sayılı dosyası yönünden AAÜT'nin 7/2 maddesi gereğince hesaplanan 3.400,00 TL maktu vekalet ücretinin birleşen davanın davacısından alınarak kendisinin vekille temsil ettiren davalı H.'a verilmesine,

5– Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/900 Esas sayılı dosyası yönünden AAÜT'nin 7/2 maddesi gereğince hesaplanan 3.400,00 TL maktu, Birleşen Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2016/623 Esas sayılı dosyası yönünden AAÜT'nin 7/2 maddesi gereğince hesaplanan 3.400,00 TL maktu ve birleşen Alanya 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/1126 sayılı dosyası yönünden AAÜT'nin 7/2 maddesi gereğince hesaplanan 3.400,00 TL maktu vekalet ücretinin esas ve birleşen davaların davacısından alınarak kendisini vekille temsil ettiren davalı M. verilmesine,

6– Davacı tarafça yapılan yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına,

7– Davalı Hediye Nagehan Kaçar tarafından yapılan toplam 233,25 TL yargılama masrafının davacı tarafından alınarak davalı H.'a verilmesine,

8– HMK'nun 297/1– ç maddesi uyarınca bakiye gider avansı bulunduğu takdirde kararın kesinleşmesi ve talep halinde taraflara iadesine,

İstinaf harç ve yargılama giderleri yönünden:

1– Esas ve birleşen davaların davacısı vekili tarafından yatırılan 35,90 TL istinaf karar harcının, karar kesinleştiğinde ve talebi halinde davacıya iadesine,

2– Esas ve birleşen davaların davacısı tarafından yatırılan 98,10 TL istinaf başvuru harcı ile 61,00 TL posta gideri olmak üzere toplam 159,10 TL'nin esas ve birleşen davaların davalıları M., M., H., ve H. alınarak davacıya verilmesine,

Dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde 6100 sayılı HMK'nun 361/1 maddesi gereğince kararın taraf ve vekillerine tebliğinden itibaren İKİ HAFTA İÇERİSİNDE TEMYİZ YOLU AÇIK olmak üzere 22.01.2020 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

ANKARA BAM. 26. HD. 22.01.2020 T. E: 2018/1333, K: 2020/64 (www.e–uyar.com)

274) İİK 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, davalı– borçlu hakkındaki takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerektiği– Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerektiği–İcra takibi kesinleşmekle takip dosyası kapsamından alacağı karşılayacak ölçüde borçlu adına kayıtlı mal varlığına rastlanmadığından borçlunun meskeninde yapılan ve haczi kabil mal varlığı bulunmadığı kayıt altına alınan 03/02/2017 tarihli haciz tutanağının 2004 sayılı İİK'nun 105. maddesi uyarınca aynı yasanın 143'üncü maddesinde belirtilen aciz vesikası niteliğinde olduğu görülmekte olduğu–Buna göre dava özel şartları gerçekleşmiş olduğu–Somut olaya bakıldığında, 10/10/2016 tarihinde düzenlenen miras taksim sözleşmesi gereğince dava dışı muristen mirasen intikal eden 12 adet taşınmazların dört mirasçı; davalı– borçlu ile kardeşleri ve annesinin miras hisseleri oranında taksiminin yapıldığı–Taksimler arasında çok önemli bir oransızlık bulunmadığı anlaşılmakla davalılar arasında yapılan taşınmaz devrine ilişkin tasarruf işlemlerinde mal kaçırmanın amaçlanmadığı–mahkemece ispatlanamayan davanın reddine karar verilmesinde usul ve yasaya aykırı herhangi bir yön bulunmadığı–

Davacı banka, 09/05/2013 tanzim, 19/01/2017 vade tarihli ve 97.500,00TL bedele havi bonoya dayalı olarak dava dışı …… Mensucat San. ve Tic. Ltd.Şti. ile davalı–borçlu S.K. aleyhine Denizli 4. İcra Dairesinin 2017/655 esas sayılı dosyasında, 24/01/2017 tarihinde, 98.467,15TL takip çıkışı miktara üzerinden kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile icra takibine girişmiştir.

Davacı vekili, davalı–borçlunun aciz halinde olduğunu, adına kayıtlı Denizli ili, …… ilçesi, Kızılcabölük mahallesinde kain 2332, 2333 ve 3576 parsel sayılı taşınmazlardaki 1/8 hissesini ve yine aynı yer 332 ada 8 parsel sayılı taşınmazdaki 1/4 hissesini Serkan'a; aynı yer 4203 ve 1414 parseldeki 1/4 hissesini davalı Sultan'a; aynı yer 6552, 6553 ve 6554 parsel sayılı taşınmazdaki 1/4 hissesini davalı Fatma'ya tapu müdürlüğünün 16/11/2017 ve 17/11/2016 tarihli işlemleriyle devrettiğini, davalılar arasında yapılan taşınmaz devrine ilişkin satış işlemlerinin muvazaalı olduğunu, alacaklıdan mal kaçırmanın amaçlandığını açıklayarak davalılar arasında yapılan taşınmaz devrine ilişkin tasarruf işlemlerinin iptalini ve kendilerine Denizli 4. İcra Dairesinin 2017/655 esas sayılı dosyasındaki asıl alacak ve ferilerine yeter miktarda cebri icra ile satış yetkisi tanınmasını talep ve dava etmiştir.

Davalılar Serkan ve Sultan vekili, borcun doğum tarihinin tasarruf işleminden sonra olduğundan ve aciz halinin bulunmadığından eldeki dava için ön görülen özel şartların gerçekleşmediğini, dava konusu yerlerin devrine ilişkin davalılar arasında yapılan işlemin rızai taksim sözleşmesi gereği yapıldığından satış iradesi olmayıp taksim amacıyla tasarruf işlemlerin yapıldığını savunmuş ve davanın reddini istemiştir.

Davalılar Süleyman ve Fatma vekili, tasarrufların iptaline konu taşınmazların Tavas ilçesinde olduğunu, davalıların ikamet adreslerinin de yine aynı il olduğundan davanın Tavas Asliye Hukuk Mahkemesinde görülmesi gerektiğini, borcun doğum tarihinin tasarruftan sonra olduğunu, eldeki uyuşmazlıkta kesinleşmiş bir alacağın bulunmadığını, aciz koşulunun oluşmadığını, tapudaki devirlerin davalılara miras kalarak intikal eden taşınmazların paylaşımı amacıyla yapıldığını, ancak taksimin tapuda satış gösterildiğini ve davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Mahkeme, toplanan delillere, taşınmaz değerine ilişkin temin ettiği bilirkişi raporuna, tapu müdürlüğünden celp edilen resmi senetlere, davalılar arasında düzenlenen miras taksim sözleşmesine göre, taraflar arasında yapılan taşınmaz devirlerinin miras taksim sözleşmesinde kararlaştırılarak taşınmazların davalılara denk şekilde paylaştırıldığı, anılan taksim sözleşmesiyle davalı–borçlu Süleyman'a 15 dekar taşınmaz bırakıldığı, davacı tarafça davalılar arasında yapılan miras paylaşımının muvazaalı olduğuna dair herhangi bir delil sunulmadığı şeklindeki gerekçelerle ispatlanamayan davanın reddine karar vermiştir.

Davacı vekili müddeti içerisinde verdiği istinaf dilekçesiyle; bazı taşınmazların satış gösterilmek suretiyle devredildiğinden taksim sözleşmesine aykırı hareket edildiğini, bu halde davalıların taksim sözleşmesi savunmasının herhangi bir dayanağının kalmadığını, 3576 parsel yönünden taksim sözleşmesinde kararlaştırılmasına karşın davalı Serkan'a devredildiğini, davalı–borçluya bırakılan ve adına tescil edilen 3581 parselin devirden bir gün sonra borçlunun bacanağının kardeşi Kamil'e muvazaalı şekilde devrettiğini ileri sürerek kararın kaldırılmasını ve davanın kabulüne karar verilmesini istemiştir.

Dava, İİK 277 ve devamı maddeleri uyarınca tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Duruşma açılmasını gerektiren bir neden bulunmadığından inceleme ve görüşmeler HMK'nun 353 ve 355'inci maddeleri uyarınca istinaf sebepleriyle ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı biçimde dosya üzerinden yürütülmüştür.

Buna göre;

1– İİK 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, davalı–borçlu hakkındaki takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekir.Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278.maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca

bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

2– Alacağa esas icra dosyasındaki borcun 09/05/2013 tarihinde düzenlenen senede dayandığı, tasarrufların 16/11/2017 ve 17/11/2016 tarihinde yapıldığı, icra takibi kesinleşmekle takip dosyası kapsamından alacağı karşılayacak ölçüde borçlu adına kayıtlı mal varlığına rastlanmadığından borçlunun meskeninde yapılan ve haczi kabil mal varlığı bulunmadığı kayıt altına alınan 03/02/2017 tarihli haciz tutanağının 2004 sayılı İİK'nun 105. maddesi uyarınca aynı yasanın 143'üncü maddesinde belirtilen aciz vesikası niteliğinde olduğu görülmektedir. Buna göre dava özel şartları gerçekleşmiştir.

3– a– Davalılar arasında 10/10/2016 tarihinde düzenlenen miras taksim sözleşmesine göre Denizli ili, Tavas ilçesi, Kızılcabölük mahallesinde kain; 3576 ve 3581 parsel sayılı taşınmazlar davalı –borçlu Süleyman'a, 6552, 6553 ve 6554 parsel sayılı taşınmazlar davalı Fatma'ya, 4203 ve 1414 parsel sayılı taşınmazlar Sultan'a, 2332 ve 2333 parseller ile 332 ada, 8 parsel, 105 ada 1 parsel ve 281 ada 10 parsel sayılı taşınmazlar davalı Serkan'a, bırakılmak suretiyle mirasçılar arasında taksim edilmiştir.

b– Tapu müdürlüğünün 16/11/2016 tarih ve 7250 yevmiye numaralı işlemiyle, miras taksim sözleşmesinde anlaşıldığı üzere 1414 ve 4203 parsel sayılı taşınmazlar Sultan'a; 2332 ve 2333 parseller; 332 ada, 8 parsel sayılı taşınmazlar Serkan'a; 3581 parsel sayılı taşınmaz davalı –borçlu Süleyman'a; 6552, 6553 ve 6554 parsel sayılı taşınmazlar davalı Fatma'ya devredilmiştir.

c– Yine tapu müdürlüğünün 17/11/2016 tarih ve 7307 yevmiye numaralı işlemiyle, 3576 parsel sayılı taşınmaz davalı Fatma'ya; 281/10 parsel sayılı taşınmaz davalı Serkan'a devredilmiştir.

d– Mahkemece en son temin edilen 20/11/2018 tarihli raporda taşınmazların paylaşım tarihi itibariyle değerleri, 6552 parsel 81.445,03TL; 6553 parsel 66.319,91TL; 2332 parsel 13.249,10TL; 2333 parsel 10.433,05TL; 3576 parsel 19.883,04TL; 4203 parsel 48.238,35TL; 6554 parsel 4.927,86TL; 1414 parsel 36.735,54TL; 332 ada 8 parsel 99.368,72TL; 496 ada 58 parsel (eski 3581 parsel) 96.229,62TL; 105 ada 1 parsel 43.956,00TL; 281 ada 10parsel 4.527,47TL olarak hesaplanmıştır.

5– Bu açıklamalardan sonra somut olaya bakıldığında, 10/10/2016 tarihinde düzenlenen miras taksim sözleşmesi gereğince dava dışı muris H.'tan mirasen intikal eden 12 adet taşınmazların dört mirasçı; davalı– borçlu ile kardeşleri ve annesinin miras hisseleri oranında taksiminin yapıldığı, dava konusu taşınmazlardan 3581 parselin (yeni 496 ada, 58 parsel) davalı–borçluya bırakılarak tapuda devredildiği, rizai taksim sözleşmesinde davalı–borçluya taksim edilen 3576 parsel'in tapuda anne Fatma'ya tescil edildiği ve yine davalı Serkan'a taksim edilen 105 ada 1 parselin devrine ilişkin herhangi bir resmi tapu senedine dosya içerisinde rastlanmadığı, bu taşınmazlar dışındaki tüm gayrimenkul devirlerinin rizai taksim sözleşmesinde kararlaştırıldığı şekilde gerçekleştirildiği, davalıların miras hisselerine ile paylaşılan taşınmazların mahiyeti,

yüzölçümü ve değeri dikkate alındığında taksimler arasında çok önemli bir oransızlık bulunmadığı anlaşılmakla davalılar arasında yapılan taşınmaz devrine ilişkin tasarruf işlemlerinde mal kaçırmanın amaçlanmadığı, bundan ayrı olarak davalı–borçluya taksim edilerek adına tescil edilen 3581 parsel (yeni 496 ada 58 parsel) sayılı taşınmazın dava dışı Kamil'e devrine ilişkin olarak anılan dava dışı kişiye husumet yöneltilerek tasarruf işleminin iptalinin istenmediği, bu hususun ilk kez istinaf dilekçesiyle ileri sürüldüğü görülmekle mahkemece ispatlanamayan davanın reddine karar verilmesinde usul ve yasaya aykırı herhangi bir yön bulunmamaktadır. İstinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçeye göre;

İstinaf başvurusunun esastan reddine; yeterli olduğundan davacıdan yeniden harç alınmasına yer olmadığına; başvuru giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına; kullanılmayan avansların karar kesinleşmesinden sonra ilgililerine iadesine, 26/12/2019 gününde, oy birliğiyle ve HMK'nun 361 ve izleyen maddelerine göre kararın tebliğinden itibaren iki hafta içerisinde dairemize, tarafların bulunduğu yer bölge adliye mahkemesi hukuk dairesine, hükmü veren ilk derece mahkemesine, tarafların bulunduğu yer ilk derece mahkemesine verilecek dilekçelerle Yargıtay ilgili hukuk dairesi nezdinde temyiz yasa yolu açık olmak üzere karar verildi.

ANTALYA BAM. 4. HD. 07.02.2019 T. E: 2019/648, K: 2019/1563 (www.e–uyar.com)

275) davalı– borçlu, diğer davalı– 3. Kişiye satılmış olan 'arsa' üzerine 3. Kişi tarafından 'bina' yapılmış olması halinde, 'tasarrufun iptaline' ilişkin davaya bakan mahkemece, mutlak olarak, dava sonunda 'tapuda arsa olarak gözüken taşınmaz hakkında' –üzerindeki bina ile birlikte –davacı–alacaklıya "cebri icra yetkisi" tanınabilir mi? – Davalı üçüncü kişi, "taşınmazı arsa olarak satın aldığını ve aldığı tarihte taşınmaz üzerindeki binanın bulunmadığını" beyan ettiğinden, mahkemece alınan bilirkişi raporunda taşınmazın değeri belirlenirken hem arsa değeri hem de üzerindeki binanın değeri toplam olarak değerlendirilerek bedel farkı hususunun yanlış değerlendirilmiş olduğu–Mahkemece öncelikle dava konusu edilen taşınmazın tasarruf tarihinde davalı borçlu tarafından davalı üçüncü kişiye devredilirken taşınmaz üzerindeki binanın var olup olmadığı, taşınmaz üzerindeki binanın kim tarafından ve ne zaman yapıldığı araştırılıp tespit edilerek, eğer söz konusu bina tasarruf tarihinden sonra yapılmışsa, taşınmazın sadece arsa değerinin belirlenip, tespit edilecek bu değerle, taşınmazın tapudaki satış bedeli arasında fahiş fark bulunup bulunmadığının belirlenmesi, bedel farkı bulunması halinde tasarrufun İİK. m. 278/3– 2 uyarınca, alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline, bedel farkı olmaması halinde ise davanın reddine karar verilmesi gerektiği–

Tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Davacı vekili; davalı ...'in amme borçlusu olduğunu, 6183 35.maddesine göre davalı ... hakkında takip yapıldığını, 04/02/2010 tarihinde davalı borçlunun adına kayıtlı ... Sk., 1460 ada 6 parselde kayıtlı taşınmazın 1/5 hissesini diğer davalı ...'e devrettiğini belirterek bu tasarrufun iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalı ... vekili; taşınmaz hissesini emlakçı aracılığıyla aldığını, hissedarlardan hiç birini tanımadığını, diğer davalıya 54.000,00 TL ödeme yaptığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı ...; davaya cevap vermemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma, toplanan delillere göre; davalı alıcının davalı borçlu dışında taşınmazın diğer hissedarlarından da aynı bedelle ve aynı gün diğer payları satın aldığı, satışın muvazaalı ve alacaklıdan mal kaçırma amaçlı yapıldığının ispatlanamadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278.maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği

şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Satılan taşınmaz üzerinde ipotek ve haciz kayıtları varsa, alıcı taşınmazı bu kayıtlarla yükümlü olarak satın almış olacağından, satışın bunların tamamı üzerinden yapıldığı kabul edilir. Bu nedenle oransızlığın belirlenmesinde tapu kaydındaki ipotek ve haiz miktarının da gözönünde tutulması gerekir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279. maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Somut olayda dava konusu taşınmazın 1/5 hissesi 04/02/2010 tarihinde 2.800,00 TL(tamamı 14.000,00 TL) bedelle davalı ...'e satılmıştır. Davalı ... taşınmazın tamamını toplam 54.000,00 TL ödeyerek aldığını belirtmiştir.

Mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesinde; taşınmazın tasarruf tarihindeki değerinin toplam 262.302,00 TL(davalı 3.kişiye borçlu tarafından devredilen 1/5 hissenin değerinin; 52.460,40 TL) olduğu belirtilmiştir.

Mahkemece; Davalı ...'in İş Bankasından temin edilen hesap ekstresinden 03/02/2010 tarihinde hesabından 60.000,00 TL çektiği ve 04/02/2010 tarihinde de dava konusu taşınmazın satış işleminin gerçekleştiği değerlendirilerek; bu durumda taşınmazın rayiç değeri ile tapudaki satış bedeli arasında fahiş fark bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmişse de varılan sonuç dosya kapsamına uygun değildir.

Davalı ...'in İş Bankası hesabından çektiği 60.000,00 TL'nin taşınmazın alımı için ödendiği düşünülse bile davalı borçlu ...'nun 1/5 hissesi için ödemiş olduğu bedel 12.000,00 TL olacak olup; buna tapuda gösterilen 2.800,00 TL de eklendiğinde 14.800,00 TL olacaktır. Taşınmazın bilirkişi tarafından belirtilen gerçek değeri ise yine borçlu ...'nun 1/5 hissesi yönünden 52.460,40 TL olduğundan bedel farkı gerçekleşmiş olur. Ancak; davalı 3. kişi ... taşınmazı arsa olarak satın aldığını ve aldığı tarihte taşınmaz üzerindeki binanın bulunmadığını beyan etmişse de mahkemece bu husus araştırılmamış ve hükme esas alınan bilirkişi raporunda taşınmazın değeri belirlenirken hem arsa değeri hem de üzerindeki binanın değeri toplam olarak değerlendirilmiş ve bu da bedel farkı hususunun yanlış değerlendirilmesine sebep olmuştur. Bu nedenle; mahkemece öncelikle dava konusu edilen taşınmazın tasarruf tarihinde davalı borçlu tarafından davalı 3.kişi ...'e devredilirken taşınmaz üzerindeki binanın var olup olmadığı, taşınmaz üzerindeki binanın kim tarafından ve ne zaman yapıldığı araştırılıp tespit edilerek, eğer söz konusu bina tasarruf tarihinden sonra yapılmışsa taşınmazın sadece arsa değerinin belirlenip, tespit edilecek bu değerle, taşınmazın tapudaki satış bedeli arasında fahiş fark bulunup bulunmadığının belirlenmesi, bedel farkı bulunması halinde tasarrufun İİK 278/3– 2 maddeye göre alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline, bedel

farkı olmaması halinde ise davanın şimdiki gibi reddine karar verilmesi gerekirken eksik incelemeye dayalı hüküm tesisi isabetli görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, 23/12/2019 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 23.12.2019 T. E: 2017/4259, K: 12299 (www.e– uyar.com)

NOT: (1) Bu konuda ayrıca bkz: 17. HD. 10.03.2015 T. E: 2013/16716, K:4095; 17.HD. 20.01.2011 T. E: 2010/9715, K: 2011/217

(2) Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bkz: Uyar, T. Borçludan Satın Aldığı Taşınmazın (Eski Fabrika Binasının) –İhtiyaçlarını Tam Olarak Karşılayamaması Nedeniyle–Taşınmazın Arsası Üzerinde Yaptığı Yeni Binaların + Sundurmanın + Bahçe ve Çevrede Yapılan Düzenlenmelerin + Soğuk Hava ve Şoklama Depoları ile İlgili Ünitelerin Bedellerinin de, Tasarrufun İptali Davasını Açmış Olan Alacaklı İflas İdaresine Ödenmesi Gerekir mi? (İstanbul Barosu Dergisinde 2026 yılında yayımlanacak.)

276) Dava dilekçesindeki ileri sürüşe ve yargılama sırasında davacı vekili tarafından yapılan ıslaha göre dava niteliği itibarıyla TBK 19.maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davası olduğu–Muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tesbit ettirmeyi amaçladığı–Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören 3. kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilecekleri–3. kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesini önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekeceği–Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamak olduğu–Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek olmadığı–Muvazaaya dayalı iptal davasında davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmekte olduğu–Davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK. m. 283/1 kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekeceği–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesince yapılan yargılama sonucunda; Dava, Türk Borçlar Kanunu'nun 19. maddesinde düzenlenen muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davası olduğunu, kural olarak muvazaa sebebiyle hakları ihlal olunan ve zarar gören üçüncü kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilecekleri, üçüncü kişinin danışıklı işlemle hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekir. davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa sebebiyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamak olduğunu, muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur (Yargıtay 17.HD.'nin 2012/13350 Esas, 2014/2399 Kararı), davalı borçlu S. hakkında Bursa 5. İcra Müdürlüğü'nün 2015/3724 Esas sayılı icra takibi kesinleşmiş olup davacının davalıdan alacaklı konumda olduğu, davalılardan S.'ın davacı lehine düzenlediği bonoyu tarihinde ödemediği, davalı S. hakkında 25.07.2011 tarihinde icra takibi başlatıldığı ve takibin kesinleştiği, davalı S.'ın dedesi mirasbırakan Hasan'dan davalının babası M.'a intikal edecek olan gayrimenkullere haciz konulduğu, davalı

S.'ın dedesi kök muris H.'ın kendi adına kayıtlı taşınmaz malvarlığını resmi anlamda satış göstererek davalı S. dışında davalı iki oğlu ve bir torununa 25.11.2013, 28.11.2013 tarihlerinde satış yapmak suretiyle devrettiği, Kök muris H.'ın maddi durumunun iyi oluşu, dava konusu yapılan satışları gerçekleştirmesini gerektirir bir durumu olmayışı, resmi satış bedellerinin düşük oluşu, satışı yapılan taşınmazların keşfen belirlenen değerleri üzerinden davalı S. hissesine düşen bedel miktarının yanında, Miras Taksim Sözleşmesi'nde davalı S.'a verildiği iddia edilen bedelin (4.500,00TL.) çok daha düşük oluşu, adi yazılı şekilde düzenlenen Miras Taksim Sözleşmesi'nde

taşınmazların satışından bahsedilmiyor oluşu, davalı S.'ın maddi sıkıntılar içinde olup tanık beyanlarında da yer aldığı şekliyle iflas ettiği, bu haliyle maddi sıkıntı içinde olduğu açık olan davalı S.'a taşınmaz verilmeyişinin hayatın olağan akışına aykırı oluşu hep birlikte değerlendirildiğinde; kök muris H.'ın yaptığı satışların bedelsiz olup, bağış olduğu şeklen geçersiz olduğu, iki ayrı satış işleminin de danışıklı olup tarafların gerçek iradelerini yansıtmadığı, muvazaalı olduklarına ve alacağı olan ve üçüncü kişi konumundaki davacının bu danışıklı iki ayrı işlem sebebiyle zararlandırıldığına kanaat edinildiği gerekçesiyle, Davacının ıslah talepli davasının kabulü ile; Davalılar arasındaki dava konusu taşınmazların satışına ilişkin 25/11/2013 ile 28/11/2013 tarihli tasarrufların davacının Bursa 5. İcra Dairesinin 2015/3724 Esas sayılı dosyasındaki alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline, alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak davacıya dava konusu taşınmazlarda davalı S.'a ait hisseler üzerinde cebri icra yetkisi tanınmasına, karar verilmiştir.

İSTİNAF BAŞVURUSUNDA BULUNAN TARAF:

Karara davalılar vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davalılar vekili istinaf sebebi olarak;

a) HMK'nun 33.maddesi gereği hukuki nitelendirme görevinin hakime ait olduğunu, bu sebeple dava dilekçesinde muris muvazaası olarak belirtilen davada davacı taraf mirasçı olmadığından, davanın ehliyet yokluğundan reddi gerektiğini, davanın davacı mirasçıların sadece birisinden alacaklı durumundaki 3.şahıs olmakla olsa olsa tasarrufun iptali davası olarak incelenmesi mümkün olabilecek ise de, dava dilekçesinde davacının açıkça muris muvazaasına dayalı iptal davası açtığı belirlemesi karşısında hakimin kendiliğinden davanın konusunu değiştiremeyeceğini,

b) Davacının davayı açmakta hukuki yararının bulunmadığını, davada hakimin re'sen hukuki nitelendirme yapmasının HMK'ya aykırı olduğunu, müvekkillerinin kök murisi H. adına tapuda halen kayıtlı 3 adet taşınmaz varken, davalının kötü niyetli açtığı davanın hukuka aykırı olduğunu, zira davacının hukuken korunan dava açma hakkının olmadığını, kararda tasarrufların Bursa 5. İcra Müdürlüğü'nün 2015/… Esas dosyasındaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı olarak iptaline ilişkin dava açmak yerine, icra mahkemesinden yetki alarak alacaklı olduğu S.'ın mirasbırakanı H. adına kayıtlı Baraklı Köyü, 131 ada 61 parsel, 124 ada 530 parsel, Gököz Köyü 109 ada 75 parsel tarla taşınmazların izaleyi suyu yolu ile satışına ilişkin mahkemeden yetki alarak satış istemesi gerekirken, konunun dışındaki müvekkillerinin zararına yol açacak şekilde 25/11/2013 ile 28/11/2013 tarihli tüm tasarrufların iptalinin hukuka aykırı olduğunu, davacı alacaklının dava devam ederken borçlunun babası ve dedesinden kalan tapuların sorgulanması için 07/04/2015 tarihinde icraya talepte bulunduğunu ve Baraklı Köyü, 131 ada, … parsel, … ada 530 parsel, Gököz köyü 109 ada, … parselde kayıtlı taşınmazlara haciz konulduğunu, Bursa 7. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2015/… Esas 895 Karar ile hacizli yerlerin satışı için yetki alındığını, ancak satışın yapılmadığını, bu parsellerin değerlerinin yargılama sırasında bilirkişilerce tespit edildiğini, tespit

edilen bedellerine bakıldığında müvekkili Sedat'ın davacıya olan borcunu karşılayacak nitelikte olduğunu, davacı alacaklının murise ait satışı kabil 3 adet taşınmaz varken miras taksim sözleşmesine göre intikalleri ve paylaşımları yapılmış diğer taşınmazlara dair dava açma hakkı ve hukuki yararının olmadığını, davacının bu durumu bilmesine rağmen müvekkillerini zor durumda bırakma ve kardeşleri Sedat'ın borcunu hukuki zorlama ile onlara ödetmek amacı ile bu davayı açtığını, davacının davayı açmakta hukuki yararı bulunmadığından davanın bu aşamada reddi gerektiğini, davacı dilerse İİK.121'e göre kıymet takdiri yapılan taşınmazları icradan aldığı yetkiye sattırıp, eğer yapılan satış neticesinde elde edilen para icra dosyasını karşılamıyorsa ancak o zaman tasarrufun iptali davası açabilecekken, bu aşamada ne tasarrufun iptali nede muris muvazaasına dayalı tapu iptali ve tescil talebinde bulunabileceğini,

c) Muris muvazaasına dayalı olarak dahi dava açılamayacağını, davanın husumetten reddi gerektiğini, muris muvazaası sebebi ile tapu iptal ve tescil davasının sadece murisin mirasçıları tarafından açılabileceğini, bu sebeple dahi davanın usulden reddi gerekirken, esasa ilişkin davanın kabulüne karar verilmesinin hatalı olduğunu,

ç) Davaya konu taşınmazların satışı yapıldığı tarihte davalı S.'ın mevcut bir borcunun bulunmadığını, davacının davalı Sedat'a icra takibi başlattığını ve daha sonra bu takibi takipsiz bırakarak düşmesine neden olduğunu, takibin düşmesinin ortada bir takip bulunmadığından, yapılacak iş ve işlemlerin alacaklı ile ilgisi bulunmadığı anlamına geldiğini, bu sebeple ortada mevcut bir yasal takip olmadığından, yapılan işlemde mal kaçırmanın söz konusu olmadığını, davanın bu sebeple reddi gerektiğini,

d) Davalı Sedat adına kayıtlı olan 3 adet taşınmazın değerinin borcu karşılar nitelikte olduğunu, yerel mahkemede yargılama sırasında 09/06/2017 tarihli bilirkişi raporunda da davalı Sedat adına kayıtlı taşınmazların satılması ile icra dosyasındaki borcun tamamen ödeneceğinin sabit hale geldiğini, zira bilirkişi raporunda 131 ada 61 parsele 39.899,80TL., 109 ada 75 parsele 431.603,55TL., 124 ada 530 parsele 168.292,35TL.olmak üzere toplam 639.795,70TL.değer biçildiğini, S.'ın miraçsılık belgesine göre H.'ın terekesindeki miras hissesinin 1/16 olduğunu, taşınmazlardaki hissesinin 39.987,00TL. yaptığını, müvekkiline başlatılan takip talebi uyarınca takipte asıl alacak 25.000,00TL.+2.600,00TL.işlemiş faiz olmak üzere 27.600,00 TL olduğunu, takip dosyasında 04/10/2011 tarihli haciz tutanağı uyarınca toplan 1.425,00TL. değerinde menkul haczi yapıldığını, sonucu itibarı ile davacının 2.706,00 TL. alacağını 39.987,00+1.425,00=41.412,00TL.tutarlı malvarlığı ile davalı S.'dan icra yolu ile mallarını satarak tahsil cihetine gidilebileceğini gösterdiğini,

f) MK'nun 3.maddesinde belirtilen ilke uyarınca hukukun kötü niyeti korumayacağını, müvekkili adına kayıtlı borcu karşılar nitelikte taşınmaz var iken ve bu taşınmazları satış yolu ile paraya çevrilebilecek iken borcun daha doğmadığı sırada yapılan işlemden dolayı davaya konu taşınmazlar için tapu iptali isteminin açıkça kötü niyeti gösterdiğini, ileri sürmüştür.

G E R E K Ç E: Dava, Türk Borçlar Kanunu'nun 19.maddesine gereğince açılmış muvazaa hukuksal nedenine dayalı tasarrufun iptali ile haciz ve satış yetkisi verilmesi talebine ilişkindir.

Mahkemece davanın kabulüne karar verilmiş, karara davalılar vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

6100 sayılı HMK'nun "İncelemenin kapsamı" başlıklı 355– (1) maddesi ile; "İnceleme, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılır. Ancak, bölge adliye mahkemesi kamu düzenine aykırılık gördüğü taktirde bunu re'sen gözetir." hükmünü amir olup, bu amir hüküm uyarınca davalılar vekilinin istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak ve kamu düzeni bakımından yapılan incelemede;

Davacı vekili dava dilekçesi ile; muris muvazaası hukuksal nedenine dayalı olarak dava konusu taşınmazların davalılar adına miras payları oranında tescili talebinde bulunmuş ise de; 17/10/2017 tarihli ıslah dilekçesi ile; dava dilekçelerinde muris muvazaasından söz edilmiş ise de, davalarının 01/04/1974 tarih 1/2 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirime Kararına konu edilen, murisin "mirasçılardan mal kaçırmak amacı ile taşınmazlarını tapuda satış gibi gösterip, gerçekte muvazaalı olarak bağışladığı türden" bir muris muvazaası olmayıp, davadaki hukuki nedeninin "miras bırakanın sağlığında, mirasçıları ile yaptığı miras taksim sözleşmesinin miraçsılarından birinin alacaklısından mal kaçırmak ve bu kişiyi alacağını tahsil edemez hale getirmek amacı ile yaptığı, TBK m.19'da yer bulan genel muvazaa olduğunu beyanla, talebini muris Hasan'ın davalı oğulları Ahmet ve İsmail ile torunu Selçuk'a 25/11/2013 ve 28/11/2013 tarihlerinde resmi senetlerle yapmış olduğu 12 adet taşınmaz temlikinin TBK m.19'a göre, davacı/alacaklının diğer davalı S.'dan olan kesinleşmiş alacağının tahsilini önlemek amacıyla muvazaalı olarak gerçekleştirildiğinin tespiti ile tüm bu satış işlemlerinin iptaline, Bursa 5.İcra Müdürlüğü'nün 2015/3724 sayılı kesinleşen icra takip dosyasındaki 27.600,00TL.'nin masraf ve fer'ilerinin (12/10/2017 tarihi itibarı ile takip miktarı 53250,00TL.'ye ulaşmıştır) tahsili bakımından İİK m. 283/1 kıyasen uygulanarak dava konusu taşınmazların davalı/borçlu S.'ın 1/16 oranındaki miras payının haciz ve satışı hakkında davacıya yetki verilmesi şeklinde talebini ıslah etmiş olduğundan, davalılar vekilinin, dava dilekçesinde davacının açıkça muris muvazaasına dayalı iptal davası açtığı belirlemesi karşısında hakimin kendiliğinden davanın konusunu değiştiremeyeceği, davada hakimin re'sen hukuki nitelendirme yapmasının HMK'ya aykırı olduğu yönündeki istinaf sebebi yerinde değildir.

Dosya da bulunan Bursa 3.Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2016/1572 Esas 1406 Karar sayılı Mirasçılık Belgesine göre, davalıların murisi H.'ın 27.03.2015 tarihinde vefatı ile geriye mirasçı olarak çocukları davalılar İsmail, Ahmet, Z. ile torunları Selçuk ve S., dava dışı eşi H. ve torunu P. bırakmış olup, davalı borçlu Sedat S.'ın miras payı 1/16'dır.

Dosyada bulunan 23/11/2013 tarihli "Miras Taksim Sözleşmesi" ile miras bırakacak H. ve mirasçıları olan Ahmet, İsmail, Sedat, Hayriye, Selçuk ve P. ile Zemine Ay'ın; Ahmet Aydın'a Bursa, Keles, Baraklı Köyü, Köyiçi Mevkii, 146 ada 2 parsel, 144 ada 6 parsel, Kadıpınarı Mevkii, 124 ada 135 parsel, Ciğa Mevkii, 131 ada 31 parsel, Kertik Çam Mevkii, 124 ada 456 parsel, S.'a; aynı yer Akpınar Mevkii, 127 ada 3 parsel, Çatak Mevkii, 124 ada 259 parsel, Merkiç Deresi Mevkii, 128 ada 1 parsel, İsmail Aydın'a; aynı yer Köyiçi Mevkii 146 ada 7 parsel, Kertik Çam Mevkii, 124 ada

531– 515 parseller, Akpınar Mevkii, 127 ada 45 parselin tapuda satışlarının yapılacağı, bu satışlar karşılığında H.'a 20.500,00TL. İ. tarafından, Z.'a 16.500,00TL. A. tarafından, S.'a 4.500,00TL. S. tarafından, P.'a 4.500,00TL.Selçuk Aydın tarafından nakden ödeme yapıldığı, H.'a ait kalan 3 adet taşınmazın taksimi yapılmamış olup, mirasçıların hissesi oranında sahip oldukları, halen sağ olan miras bırakan H.'ın da mirasçılar arasında işbu sözleşme ile yapılan miras taksimine muvafakat ettiğinin kararlaştırıldığı, yine dosyada bulunan devir akit tabloları ile tapu kayıtlarından; miras bırakan H.'ın 25/11/2015 tarih 1491 yevmiye sayılı devir akit tablosu ile maliki bulunduğu Bursa İli, Keles İlçesi, Baraklı Köyü, 124 ada 259 parsel 5.500,00TL.bedelle, 128 ada 1 parseli 1.100,00TL. bedelle, 127 ada 3 parseli 14.000,00TL.bedelle torunu davalı S., 28/11/2013 tarih 1528 yevmiye sayılı devir akit tablosu ile de; Bursa İli, Keles İlçesi, Baraklı Köyü 124 ada 135 parseli 2.400,00TL.bedelle, 124 ada 456 parseli 4.200,00TL.bedelle, 131 ada 31 parseli 3.000,00TL.bedelle, 144 ada 6 parseli 1.000,00TL.bedelle, 146 ada 2 parseli 12.000,00TL. bedelle oğlu A., 124 ada 515 parseli 9.000,00TL.bedelle, 124 ada 531 parseli 4.500,00TL.bedelle, 146 ada 7 parseli 16.000,00TL.bedelle, 127 ada 45 parseli 2.500,00TL. bedelle oğlu İ.'a satış sureti ile devrettiği anlaşılmaktadır.

Dava dilekçesindeki ileri sürüşe ve yargılama sırasında davacı vekili tarafından yapılan ıslaha göre dava niteliği itibarıyla TBK 19.maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davasıdır. Muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tesbit ettirmeyi amaçlar. Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören 3.kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilirler. 3.kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesini önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekir. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır. Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur. Muvazaaya dayalı iptal davasında davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekecektir (Yargıtay 17.HD.'nun 08.10.2007 tarih 2007/4397 Esas 3011 Karar,24.02.2014 tarih 2012/13350 Esas 2014/2399 Karar, 17.03.2015 tarih 2015/2203 Esas 4344 Karar sayılı ilamları).

Somut olayda, davacı S.'ın alacaklısı, davalı S.'ın borçlusu olduğu 12.11.2010 tanzim ve 20.11.2010 vade tarihli 25.000,00TL.bedelle bono bedelinin vadesinde ödenmesi üzerine davacı alacaklı tarafından davalı borçlu S. aleyhine Bursa 5.İcra Müdürlüğü'nün 2011/3716 Esas sayılı (takibin işlemsiz bırakılması nedeniyle 2 defa yenileme ile 2014/2938 Esas ve 2015/3724 Esas numaralarını almış olup, takip dosyanın işlemsiz bırakılması borcu sona erdirmez.) takip dosyası ile davalı borçlu S. aleyhine 25.07.2011 tarihinde Kambiyo Senetlerine Mahsus Takip yoluyla başlatılan icra takibi

kesinleşmiş olup, davacının davalı S.dan alacaklı olduğu tartışmasızdır. Dava konusu taşınmazlar söz konusu takip dayanağı bononun tanzim tarihi olan 12.11.2010 tarihinden sonra 25.11.2013 ile 28.11.2013 tarihlerinde kök muris H. tarafından davalılar Ahmet, İsmail ve S. temlik edilmiş olup, temlik tarihinde davacının alacağı mevcut olduğundan, dava açmakta hukuki yararının bulunduğu anlaşılmış olup, davalılar vekilinin davacının dava açmakta hukuki yarının bulunmadığı yönündeki savunması ile istinaf sebebi yerinde değildir.

Ancak borçlunun dava konusu tasarrufa konu malvarlığı dışında borcu karşılayacak tutarda malvarlığının bulunması halinde alacaklının alacağını öncelikle borçlunun mevcut malvarılğından alması gerekir.

Davalılar vekili cevap dilekçesi ile; icra takip dosyası ile borçlunun babası ve dedesinden kalan tapuların sorgulanması sonucu Baraklı Köyü, 131 ada 61 parsel, 124 ada 530 parsel ile Gököz Köyü, 109 ada 75 parsel tarlalara haciz konulduğunu, Bursa 7. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2015/724 Esas 895 Karar ile hacizli yerlerin satışı için yetki alındığını, satış için yetki alındığı sırada borçlu asilin dosya borcunu karşılayabilecek taşınmazının var olduğunu savunmuştur.

Mahkemenin gerekçeli kararında davalılar vekilinin bu savunmasına ilişkin herhangi bir değerlendirmeye yer verilmemiş ise de; İcra takip dosyasından 21.05.2015 tarihinde haciz konulduğu anlaşılan Baraklı Köyü, 131 ada 61 parsel, 124 ada 530 parsel ve Gököz Köyü, 109 ada 75 parsel sayılı taşınmazların haciz işlemi tarihinde kök muris H. adına kayıtlı oldukları, ancak dosya da bulunan tapu kayıtlarından bu taşınmazların 06.01.2016 tarihinde "satış suretiyle pay temliki" ile 1/2'şer hisselerinin davalı borçlu S. adına tescil edildiği, mahkemece mahallinde yapılan keşif sonucu alınan dosya da bulunan 09.06.2017 tarihli bilirkişi raporu ile; 131 ada 61 parselin değerinin 39.899,80TL., 124 ada 530 parselin değerinin 168.292,75TL., 109 ada 75 parselin değerinin ise 39.899,80TL.olarak tespit edilmiş edildiği, tespit uyarınca bu parsellerin toplam değerlerinin 639.795,70TL.olduğu anlaşılmaktadır.

Dairemizce eksiklik ikmali kapsamında Bursa 5.İcra Müdürlüğü'ne yazılan müzekkereye verilen 04.12.2019 tarihli cevaplardan söz konusu parseller üzerindeki haciz işlemin devam ettiği, alacaklı vekilinin 27.06.2018 tarihinde satış avansını yatırdığı, ancak satış talep edilmediğinden henüz satış işlemlerine başlanmadığı, 04.12.2019 tarihi itibariyle güncel dosya borcunun 77.989,34TL. olduğu da anlaşılmıştır.

Az yukarıda belirtildiği üzere hacizli taşınmazlarda davacı borçlu Sedat'ın halen 1/2'şer hissesi mevcuttur. Taşınmazların tespit edilen toplam değerlerinin 1/2'si 319.897,85TL.olup, dava konusu Bursa 5.İcra Müdürlüğü'nün 2017/3724 Esas sayılı takip dosyasındaki güncel borcu fazlasıyla karşılayabilecek tutarda olduğu anlaşılmakla birlikte, hacizli 131 ada 61 parsel, 124 ada 530 parsel, 109 ada 75 parsel sayılı taşınmazların kayıtlarında davacı alacaklının hacizleri dışında Gökdere Vergi Dairesi'nin 21.06.2016 tarih 31175 sayılı Haciz Yazısı ile 6.610,61TL.alacak için Gökdere Vergi Dairesi lehine ve yine Bursa 5.İcra Müdürlüğü'nün 15.06.2016 tarih 2015/2024 Esas sayılı haciz yazıları ile 10.243,12TL. alacak için M. lehine konulan hacizlerin de bulunduğu anlaşılmaktadır. Her ne kadar Gökdere Vergi Dairesi ile M. lehine konulan

hacizler dava konusu takip dosyası ile konulan hacizlerden sonra konulmuş ise de Gökdere Vergi Dairesi lehine konulan haczin kamu alacağından kaynaklanması nedeniyle öncelikli alacak niteliğinde olduğundan satış halinde satış bedeli 1. sırada bulunan davacı alacaklı ile Gökdere Vergi Dairesi arasında grameten paylaştırılacağı açıktır.

Bu itibarla Gökdere Vergi Dairesine lehine söz konusu taşınmazlara konulan hacizlerin devam edip etmediği, ediyor ise Gökdere Vergi Dairesi'nin güncel alacak miktarının tespiti ile davacı alacaklının güncel alacak miktarı birlikte değerlendirilmek suretiyle, hacizli taşınmazların ile takip dosyasında 04.11.2011 tarihli Haciz Tutanağı ile yapılan menkul haczi geçerliliğini koruyor ise hacizli menkullerin muhtemel satış bedellerinin öncelikli kamu alacağı ile davacının alacağını karşılayacak tutarda olup olmadığının tespiti ile sonucuna göre bir değerlendirme yapılarak davanın esası hakkında bir karar verilmesi gerekirken, bu husus gözardı edilerek yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmiş olması doğru olmayıp, davalılar vekilinin bu yöne ilişkin istinaf sebepleri yerindedir.

Yine 6100 sayılı HMK.'nun 355– (1) maddesi uyarınca kamu düzeni bakımından yapılan inceleme de;

HMK.'nun "Hükmü kapsamı" başlıklı 297– (2) maddesine göre, verilen kararın hüküm bölümünde gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin taleplerden her biri hakkında verilen hüküm de taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların sıra numarasıyla açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde yazılması gerekir.

Ancak ilk derece mahkemesince davanın kabulü ile; "Davalılar arasındaki dava konusu taşınmazların satışına ilişkin 25/11/2013 ile 28/11/2013 tarihli tasarrufların davacının Bursa 5. İcra Dairesinin 2015/3724 Esas sayılı dosyasındaki alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline, alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak davacıya dava konusu taşınmazlarda davalı S.'a ait hisseler üzerinde cebri icra yetkisi tanınmasına," şeklinde kurulan hükümde tasarruflarının iptali ile davacı tarafa cebri icra yetkisi verilen taşınmazların mahal bilgileri ile ada parsel numaralarına yer verilmediği gibi icra yetkisi verilen davalı S. hissesi miktarı da kararda belirtilmemek suretiyle HMK.'nun 297– (2) maddesi hükmü ihlal edilmek suretiyle infazda tereddüt oluşturacak şekilde karar verilmiş olması da doğru olmamıştır.

Tüm bu nedenlerle davalılar vekillerinin istinaf başvurusunun belirtilen yönlerden kabulü ile kararın 6100 sayılı HMK.'nun 353– (1)– a/6 maddesi uyarınca kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın ilk derece mahkemesine gönderilmesine karar vermek gerekmiş, aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

H Ü K Ü M: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– Davalılar vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜ ile; T.C.Keles Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 18/04/2018 tarih 2016/24 Esas 2018/29 Karar sayılı kararının 6100 sayılı HMK.'nun 353– (1)– a/6 maddesi uyarınca KALDIRILMASINA,

2– Davanın yeniden görülmesi için dosyanın T.C. Keles Asliye Hukuk Mahkemesi'ne GÖNDERİLMESİNE,

3– Davalılar tarafından yatırılan 909,38TL.istinaf karar harcı(nispi)'nın istekleri halinde İADESİNE,

4– Davalılar istinaf avansının kullanılmayan kısmının İADESİNE,

5– 6100 sayılı HMK.'nun 359– (3) maddesi uyarınca kararın taraflara tebliği ile harç ve istinaf avansı iadesi işlemlerinin ilk derece mahkemesi tarafından YERİNE GETİRİLMESİNE,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda 13/12/2019 günü HMK.'nun 353– (1)– a maddesi uyarınca KESİN olarak oybirliği ile karar verildi.

BURSA BAM. 1. HD. 13.12.2019 T. E: 2018/1368, K: 2019/977 (www.e–uyar.com)

277) Kanun koyucunun, tasarrufun iptali davasını düzenlemek suretiyle (İİK m. 277– 284), borçlunun, hacizden veya iflasından önceki bir tarihte malvarlığına dahil bazı değerleri hukuken geçerli bir takım tasarrufi işlemlerle malvarlığı dışına çıkarmış olması halinde, aciz vesikası sahibi alacaklıyı ve iflas halinde iflas alacaklılarını korumak maksadıyla tasarrufi işlem konusu malların, belirli şartlar altında tekrar alacaklının cebri icra sahası içine çekilebilmesine veya iflas masasına alınabilmesine imkan tanımış olduğu– Davacının (alacaklının) bu davayı açabilmesi bazı şartlara bağlı olduğu–İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması, borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerektiği–Haciz tutanağında, borçlunun haczedilebilir hiçbir malının bulunmadığı açıkça yazılı değilse veya borçlunun haczedilen mallarının takdir edilen kıymetine göre takip konusu alacağı karşılayacağı anlaşılmakta ise, böyle bir haciz tutanağı aciz belgesi niteliğinde değildir ve alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile iptal davası açamayacağı–İlk derece mahkemesince davanın kabul gerekçesi olarak, taşınmazların akit tablolarında yazılı değerleri ile mahkemece belirlenen değerleri arasında 30 katı aşan fark gösterildiği– Fakat, taşınmazlar üzerinde bulunan rehin ve hacizler ile ilgili araştırma yapılmadığı, tasarruf tarihindeki miktarlarının araştırılmadığı görüldüğünden, bu sonuca ulaşmak yeterli bulunmadığı–

İLK DERECE MAHKEME KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesince yapılan yargılama sonucunda; davalılardan Fikriye yönünden açılan davanın pasif husumet ehliyetinin bulunmaması nedeniyle reddine, diğer davalılar yönünden açılan davanın kabulüne, dava konusu Aydın ili, Köşk ilçesi, Güzelköy mahallesi, 529 parsel, 530 parsel, 556 parsel, 730 parsel sayılı taşınmazlarda davalı Alim tarafından devri şeklinde gerçekleşen 10/02/2016 tarihli ve 518 yevmiye sayılı resmi senetle davalı ismet Barka'ya devrine ilişkin tasarruf işlemlerinin iptaline, dava konusu Aydın ili Köşk ilçesi, Güzelköy mahallesi, 24 parsel, 576 parsel, 579 parsel, 591 parsel ve 618 parsel sayılı taşınmazlarda davalı Alim tarafından gerçekleşen hisselerinin resmi senetle diğer davalılara devrine ilişkin tasarruf işlemlerinin iptaline, Köşk ilçesi, Güzelköy mahallesi 24 parselde elbirliği ile mülkiyet halindeki Suzan 'nın 4/14 hissesinden davalı borçlu Alim 'dan satışı yapılan 1/14 hissesinin, Köşk ilçesi, Güzelköy mahallesi, 576 parselde elbirliği ile mülkiyet halindeki K.A.'nın 4/5 hissesinden davalı borçlu Alim 'dan gelen 1/5 hissesinin, Köşk ilçesi, Güzelköy mahallesi, 579 parselde elbirliği ile mülkiyet halindeki Şükriye Çapar'ın 4/5 hissesinden davalı borçlu Alim 'dan gelen 1/5 hissesinin, Köşk ilçesi, Güzelköy mahallesi, 591 parselde elbirliği ile mülkiyet halindeki suzan 'nın 4/5 hissesinden davalı borçlu Alim 'dan gelen 1/5 hissesinin, Köşk ilçesi, Güzelköy mahallesi, 618 parselde elbirliği ile mülkiyet halindeki Suzan 'nın 4/5 hissesinden davalı borçlu Alim 'dan gelen 1/5 hissesinin devrine ilişkin tasarruf işlemlerinin ayrı ayrı iptaline, davacıya

Aydın 3. İcra Müdürlüğünün 2016/43002 esas sayılı icra dosyasındaki asıl alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak dava konusu satışı yapılan taşınmazlardaki hisseleri üzerinde cebri icra yetkisi verilmesine karar verildiği görülmüştür.

İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davalılar Şükriye, Kadriye, Suzan ve Alim tarafından ayrı ayrı verilen istinaf dilekçelerinde özetle; tasarruf tarihi itibariyle tasarrufta bulunan kişilerin alım güçlerinin bulunup bulunmadığı araştırılmadan, tasarrufun iptali davasının şartlarından olan aciz hali araştırılmadan karar verilmesinin doğru olmadığını belirterek ilk derece mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiş iseler de, bu davalıların ayrı ayrı verdikleri feragat dilekçeleri ile istinaf kanun yoluna başvurmaktan vazgeçtiklerini bildirdikleri ve mahkemece 10/09/2018 tarihli ek karar ile, davalılar Şükriye, Kadriye, Suzan ve Alim 'nın istinaf başvurusunun yapılmamış sayılmasına karar verildiği, ek kararın tebliğe çıkarıldığı bu karara ilişkin bir istinaf başvurusunun olmadığı görülmüştür.

Davalı İsmet istinaf dilekçesinde özetle; yerel mahkemece davanın kabulüne dair oluşturulan gerekçenin doğru olmadığını, keşifte dinlenen tanık beyanlarına göre, tanıkların kendisini tanımadıklarını beyan ettiğini, borçlunun ekonomik durumunun bozuk olup olmadığını, taşınmazları kimin kullandığını bilmeyen tanığın da olduğunu, borçlu tarafından kendisine devretilen taşınmazların devir tarihinin 10/02/2016 olduğunu, bu tarihte önce yani 2015 yılı için borçlunun ekonomik durumunun, aciz halinde olup olmadığının araştırılması gerekirken tanıklara 2016 yılı ile ilgili soru sorulmasının doğru olmadığını, kendisinin bu taşınmazları alacak ekonomik gücünün olduğunu, mahkemenin sadece tapuda gösterilen değere itibar ettiğini, taşınmazlar üzerinde bulunan takyidat bedellerini dikkate almadan 30 kat farktan bahsedilmesinin doğru olmadığını, taşınmazların alacağına karşılık kendisine devredildiğini, taşınmazlara 200.000,00– TL biçtiklerini, bunun içinden kendi alacağı ile taşınmazların icara verilmesi nedeniyle kendisine ödenecek icar bedeli düşüldükten sonra kalan miktar ile de taşınmaz üzerinde hacizleri bulunan alacaklılara ödeme yaptığını, mahkemece buna ilişkin delillerinin toplanmadığını, ayrıca davacının alacağının gerçek olup olmadığının da araştırılması gerektiğini, zira takibe dayanak bononun her zaman düzenlenmesinin mümkün olduğunu, taşınmazları alırken davalı– borçlunun davacıya da borcu olduğunu bilmediğini belirterek, ilk derece mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Dava İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Mahkemece davanın kabulüne karar verilmiş, davalılar tarafından bu karar istinaf kanun yoluna konu edilmiştir. Davalılar Şükriye, Kadriye, Suzan ve Alim tarafından ayrı ayrı verilen feragat dilekçeleri ile istinaf kanun yoluna başvurmaktan vazgeçtiklerini bildirdikleri ve mahkemece 10/09/2018 tarihli ek karar ile, davalılar Şükriye, Kadriye, Suzan ve Alim 'nın istinaf başvurusunun yapılmamış sayılmasına karar verildiği, ek kararın tebliğe çıkarıldığı bu karara ilişkin bir istinaf başvurusunun olmadığı

görülmüştür. Dolayısıyla, istinaf incelemesi, sadece davalı İsmet Barka'nın başvurusu dikkate alınarak yapılacaktır.

Alacağını tahsil etmek icin dava açan veya haciz ya da iflas yoluyla takibe girişen alacaklının, borçlunun mallarını haczettirmesi ya da borçlunun hakkında iflas kararı verilmesi için aradan uzun bir süre geçmektedir. Borçlunun tasarruf yetkisi, malları haczedilinceye kadar (İİK m. 86, m. 91) veya hakkında iflas kararı verilinceye (İİK m. 165/1, m. 184, m. 191/1) kadar kısıtlanmış değildir. Bu nedenle, uygulamada yakında mallarına haciz konulması ihtimali bulunan ya da iflas etmek üzere olan borçluların, alacaklılarından kaçırmaya yönelik bir takım faaliyetlerde bulunarak onları zarara uğrattıklarına sıklıkla rastlanılmaktadır. Bu durumu göz önünde bulunduran kanun koyucu, tasarrufun iptali davasını düzenlemek suretiyle (İİK m. 277– 284), borçlunun, hacizden veya iflasından önceki bir tarihte malvarlığına dahil bazı değerleri hukuken geçerli bir takım tasarrufi işlemlerle malvarlığı dışına çıkarmış olması halinde, aciz vesikası sahibi alacaklıyı ve iflas halinde iflas alacaklılarını korumak maksadıyla tasarrufi işlem konusu malların, belirli şartlar altında tekrar alacaklının cebri icra sahası içine çekilebilmesine veya iflas masasına alınabilmesine imkan tanımıştır.

İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yoluyla hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise davalı, üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK. md. 283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup tasarrufa konu malların aynıyla ilgili değildir.

Davacının (alacaklının) bu davayı açabilmesi bazı şartlara bağlıdır. İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması, borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerekmektedir.

Gerek öğretide gerekse yargı kararlarında tasarrufun iptali davası açılabilmesi icin borç ödemeden aciz belgesinin ibraz edilmesi gerektiği ve aciz belgesinin özel bir dava şartı olduğu kabul edilmektedir. İptal davası açılabilmesi icin alacaklının alacağını kısmen veya tamamen alamamış olması gerekir. Borçlunun haczedilebilecek veya haczedilmiş malları var ve bunların bedeli alacaklının alacağını ödemeye yetmekte ise, alacaklının, borçlunun üçüncü kişilerle yapmış olduğu tasarrufların iptalini dava etmekte hiçbir hukuki yararı yoktur. Alacaklı bunu ancak aciz belgesi ile ispat edebilir; işte bu nedenle, aciz belgesi, iptal davası icin özel bir dava şartıdır ve mahkeme, davacının aciz belgesine sahip olup olmadığını kendiliğinden gözetir. Belirtmek gerekir ki, iptali davası açısından dava şartı olduğu kabul edilen aciz belgesinin alınmış olması tek başına yeterli olmayıp; halen geçerliliğini de yitirmemiş olması gerekir. Bu itibarla,

aciz belgesi icra mahkemesi tarafından iptal edilmişse veya ödeme emri iptal edilerek haciz kaldırılmışsa, aciz belgesi geçersiz hale geleceğinden iptal davasının açılması için gerekli bir şart gerçekleşmemiş olur.

Alacaklının iptal davası açarken ibraz etmek zorunda olduğu aciz belgesi, kesin ya da geçici olabilir. Kesin aciz belgesi icra takibi sonunda verilir (İİK m.143). İcra takibi sonunda verilen kesin aciz belgesinden (İİK m. 143) başka, borçlunun haczedilebilir hiçbir malının bulunmadığını tespit eden haciz tutanağı da aciz belgesi hükmündedir (İİK m. 105, I) ve alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile de iptal davası açabilir (İİK m. 277/1). Ancak bunun için haciz tutanağında, borçlunun haczedilebilir hiçbir malının bulunmadığının açıkça yazılı olması gerekir. Haciz tutanağında, borçlunun haczedilebilir hiçbir malının bulunmadığı açıkça yazılı değilse veya borçlunun haczedilen mallarının takdir edilen kıymetine göre takip konusu alacağı karşılayacağı anlaşılmakta ise, böyle bir haciz tutanağı aciz belgesi niteliğinde değildir ve alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile iptal davası açamaz. Haciz tutanağının geçici aciz belgesi sayılabilmesi için üç şartın gerçekleşmiş olması gerekir: Birincisi, haciz tutanağı kesin hacze ilişkin olmalıdır (Geçici veya kesin aciz belgesine ilişkin İİK m. 102/son, m. 105/2 ve m. 143'te sözü edilen haciz "geçici haciz" (İİK m. 69/1) veya "ihtiyati haciz" olmayıp, kesin hacizdir. İhtiyati haciz tutanağı (İİK m. 262), yalnız başına aciz belgesi niteliğinde değildir. Çünkü alacaklı, yedi gün içinde takip yapmaz veya dava açmaz ise ihtiyati haciz hükümsüz kalır (İİK m. 264, I, IV). Bu nedenle, alacaklı, ihtiyati haciz tutanağı ile iptal davası açamaz.) İkincisi, icra memurunun takdirine göre haczi kabil malların alacağı karşılamayacağı anlaşılmış olmalıdır. Üçüncüsü, icra memurunun kıymet takdiri kesinleşmiş olmalıdır. Alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile de iptal davası açabilir (İİK m. 105, II; m. 277/1). Buna karşılık, haciz tutanağında borçlunun haczedilen mallarından başka mallarının bulunmadığı yazılı değilse veya borçlunun haczedilen mallarının takdir edilen kıymetine göre takip konusu alacağı karşılamayacağı anlaşılmamaktaysa, böyle bir haciz tutanağı geçici aciz belgesi niteliğinde değildir ve alacaklı, böyle bir haciz tutanağı ile iptal davası açamaz.

Bu genel açıklamadan sonra mevcut dosyaya bakıldığında, takip dayanağının 12/06/2015 tanzim 12/07/2015 vade tarihli 60.000,00– TL bedelli bono olduğu, borçlusu tarafından yasal süresi içinde dayanak belge ve borca ilişkin İcra Hukuk Mahkemesinde dava açmadığından takibin kesinleştiği, dosyada mevcut 08/06/2016 tarihli haciz tutanağının aciz vesikası niteliğinde olduğu, borcun kaynağının alacaklı Cafer'in borçlu Alim'e kefilliğinden kaynaklandığının, borcun Cafer tarafından ödenip Alim'in cezaevinden çıkartıldığının keşifte dinlenen tanıklarca ifade edildiği, takibe konu borcun dayanağı olan bononun tanzim tarihinin davaya konu tasarruflardan önceye ait olup, borcun tasarruftan önce doğması gerekliliğine ilişkin ön koşulunda gerçekleştiği görülmüştür.

Eğer tasarrufta bulunanın, alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmelidir. Nitekim Yargıtay 15. HD.nin 18.6.1996 tarih ve 3294– 3421 sayılı kararında da "İİK.nun 277. vd. maddelerine dayanılarak açılan tasarrufun iptali davalarında 3. Kişinin borçlu ile alacaklı arasındaki muvazaa iddiasını ileri sürmesi halinde mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekir. Çünkü iptal davasının dinlenebilirlik şartlarından biriside tasarrufta bulunan kişinin

(borçlu) durumunda olması, başka bir deyişle alacaklıya karşı gerçek bir borcun varlığıdır. Eğer gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olamayacağından iptal davasının dinlenmesi mümkün olmaz" denilerek bu husus açıkça vurgulanmıştır.

Ne varki, HMK'nun 357/1 maddesinde "...Bölge Adliye Mahkemesince resen gözönünde tutulacaklar dışında, ilk derece mahkemesinde ileri sürülmeyen iddia ve savunmalar dinlenemez, yeni delillere dayanılamaz" Bu durumda, davalı– 3.kişinin, yargılama sırasında hiç ileri sürmediği, sadece istinaf dilekçesinde "belki de danışıklı hareket ettiler" diyerek tahmini olarak alacağın gerçek olmadığı yönündeki iddiası dinlenemez.

Borçlunun aciz ya da iflasından önce yaptığı iptale tabi tasarrufları, üç grup altında ve İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiştir. Ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarruflar, sınırlı olarak sayılmış değildir. Kanun, iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimin takdirine bırakmıştır (İİK. md. 281). Bu yasal nedenle de davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi mahkeme bununla bağlı olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebilir (Y.H.G.K. 25.11.1987 Tarih, 1987/15– 380 Esas ve 1987/872 Karar sayılı ilamı). Genelde, borçlunun iptal edilebilecek tasarrufları, alacaklılarından mal kaçırılmasına yönelik olarak yapılan ivazsız veya aciz halinde yapılan tasarruflarla alacaklılarına zarar verme kastıyla yapılan tasarruflardır.

Davalılar Alim, Suzan, Şükriye ve Kadriye istinaf taleplerinden vazgeçtikleri için, bu husus davacı aleyhine değerlendirilmemiştir. Fakat, istinaf talebinde bulunan davalı– İsmet Barka açısından, sırf bedeller arasındaki mislini aşan farkın gerekçe olarak kabulü doğru olmamış, mahkeme gerekçesinin düzeltilmesi gerekmiştir.

Şöyle ki;

İstinafa gelen davalı– 3.kişi konumunda olan İsmet tarafından dosyaya sunulan dilekçelerde, dava konusu taşınmazların, borçlu Alim'in kendisine olan borcun ödenmemesi üzerine devredildiği iddia edilmektedir. İİK.nun 279 maddesi uyarınca, taşınmaz devri mutad ödeme aracı niteliğinde değildir. İcra dosyasında yapılan haciz 08/06/2016 tarihlidir ve tasarruflar ise 10/02/2016 tarihli olup, İİK'nun 279 maddesinde yer alan 1 yıllık sürenin geçmediği açıktır.

İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hükme bağlanmıştır. Davaya konu tasarrufun tarafı olan ve borçludan mal alan 3.kişinin, borçlunun zarar verme kastını bildiği emareler ile ispat edilebilir. Borçlunun zarar verme kastı gibi, bu kastın ve işlemin zarara neden olabileceğinin bilinmesi de içsel ve ispatı güç bir vakıadır. Bu nedenle üçüncü kişinin borçlunun kastını bilmesi vakıası emare ispatının konusunu oluşturur. Burada dikkat edilmesi gereken, borçlunun zarar verme kastının objektif olarak bilinebilir olması değil, işlemin diğer tarafı üçüncü kişinin bu işlem neticesinde alacaklıların zarar görebileceğini öngörebilmesidir. Buna karşılık

davalı üçüncü kişi de borçlunun böyle bir kastının bulunmadığını ispatlayarak işlemin iptale tabi olması sonucundan kurtulamaz. Dosyaya sunulan deliller birlikte değerlendirildiğinde, istinafa gelen davalı İsmet ile borçlu– davalı Adil arasında 2011 yılında davalı İsmet'e ait zeytinliğin işletilmesine dayalı ilişki olduğundan ve kendisine olan borcun dahi ödenmesinde sıkıntı yaşandığı bilindiğinden, davalı İsmet'nın borçlunun durumunu ve amacını bilecek kişilerden olduğu ve bunun için yeterli emarenin olduğu anlaşılmaktadır.

Bu itibarla; ilk derece mahkemesince yapılan yargılamanın yasal niteliklere haiz olduğu fakat gerekçe olarak İİK'nun 278 maddesine dayanılmasının davalı İsmet ile yapılan tasarrufa tam olarak uymadığı, davalı İsmet'ya yapılan tasarrufun İİK'nun 279 ve 280 maddeleri gereğince iptalinin gerektiği, bu husus dışında kalan istinaf sebeplerinin yerinde olmadığı açıktır. Ayrıca, diğer davalılara yapılan tasarruflar açısından akit tablosuna atıf yapılmaması infazda tereddüt oluşturacak nitelikte olup kamu düzeni gereği resen dikkate alınması gerektiğinden ilk derece mahkemesinin hükmünün HMK.nun 353/1.b.2 gereğince kaldırılması ve yeni hüküm oluşturulması gerekmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

A)İstinaf kanun yoluna başvuran davalı İsmet Barka'nın istinaf başvurusunun kabulü ile; Aydın 2.Asliye Hukuk Mahkemesinin 10/07/2018 tarih, 2016/732 E. 2018/550 K. sayılı ilamının 353/1– b.2 maddesi uyarınca düzeltilmesine;

B)– Esasa ilişkin aşağıdaki şekilde yeni hüküm tesisine,

1–Davalılardan Fikriye yönünden açılan davanın pasif husumet ehliyetinin bulunmaması nedeniyle reddine,

2– Diğer davalılar yönünden açılan davanın kabulüne,

– Dava konusu Aydın ili, Köşk ilçesi, …… mahallesi, 529 parsel, 530 parsel, 556 parsel, 730 parsel sayılı taşınmazlarda davalı Alim tarafından 10/02/2016 tarihli ve 518 yevmiye sayılı resmi senetle davalı İsmet Barka'ya yapılan devre ilişkin tasarruf işlemlerinin Aydın 3. İcra Müdürlüğünün 2016/43002 esas sayılı icra dosyasındaki asıl alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak iptaline,

– Dava konusu Aydın ili Köşk ilçesi, …… mahallesi, 24 parselin 5/14 hissesi, 576 parsel, 579 parsel, 591 parsel ve 618 parsel sayılı taşınmazlarda el birliği mülkiyete sahip olan borçlu– davalı Alim tarafından davalı Suzan 'ya gerçekleşen hisse satışına ilişkin 15/04/2016 tarih 1449 yevmiye nolu resmi senede konu tasarrufların Aydın 3. İcra Müdürlüğünün 2016/43002 esas sayılı icra dosyasındaki asıl alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak iptaline,

– Dava konusu Aydın ili, Köşk ilçesi, …… mahallesi, 579 parsel sayılı taşınmazda el birliği mülkiyete sahip olan borçlu– davalı Alim tarafından davalı Şükriye gerçekleşen hisse satışına ilişkin 20/05/2016 tarih 1969 yevmiye nolu resmi senede konu tasarrufun Aydın 3. İcra Müdürlüğünün 2016/43002 esas sayılı icra dosyasındaki asıl alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak iptaline,

– Dava konusu Aydın ili, Köşk ilçesi, …… mahallesi, 576 parsel sayılı taşınmazda el birliği mülkiyete sahip olan borçlu– davalı Alim tarafından davalı Kadriye

gerçekleşen hisse satışına ilişkin 20/05/2016 tarih 1970 yevmiye nolu resmi senede konu tasarrufun Aydın 3. İcra Müdürlüğünün 2016/43002 esas sayılı icra dosyasındaki asıl alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak iptaline,

– Davacıya Aydın 3. İcra Müdürlüğünün 2016/43002 Esas sayılı dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere dava konusu satışı yapılan taşınmazlardaki hisseler üzerine cebri icra yetkisi verilmesine,

3– Karar ve ilam harcı olan 4.495,91– TL'den peşin alınan 1.342,14– TL'nin mahsubuyla geriye kalan 3.153,77– TL'nin Fikriye dışındaki davalılardan müteselsilen alınarak hazineye gelir kaydına,

4– Davacı tarafından yapılan 1.342,14– TL peşin harç ve 260,90– TL posta ve tebligat gideri, 250,00– TL keşif araç ücreti, 1.200,00– TL bilirkişi ücreti, 253,80– TL keşif harcı olmak üzere toplam 3.306,84– TL yargılama giderinin Fikriye dışındaki davalılardan müteselsilen alınarak davacıya verilmesine,

– Davalılar tarafından yapılmış yargılama gideri bulunmadığından bu hususta karar verilmesine yer olmadığına,

5– Davacı kendisini vekille temsil ettirdiğinden AAÜT gereğince belirlenen 7.590,00– TL vekalet ücretinin Fikriye dışındaki davalılardan müteselsilen alınarak davacıya verilmesine,

6– Davacı tarafından yatırılan fazla gider avansı varsa karar kesinleştiğinde ve talep halinde davacıya iadesine,

C)– İstinaf yargılaması duruşmasız yapıldığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

D)–İstinaf kanun yoluna başvuran davalı İsmet tarafından yatırılan nisbi karar harcının, verilen karar dikkate alınarak yatırana iadesine,

E)– İstinaf kanun yoluna başvuran davalı İsmet Barka tarafından yapılan yargılama giderinin kendi üzerinde bırakılmasına,

Dair, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 2 hafta içinde Yargıtay temyiz yolu açık olmak üzere, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda oybirliğiyle karar verildi 03/10/2019

İZMİR BAM. 5. HD. 03.10.2019 T. E: 2018/1963, K: 2019/1253 (www.e–uyar.com)

278) İhtiyati haciz genel olarak İİK'nun 257– 268. maddeleri arasında düzenlendiği–Tasarrufun iptali davalarına ilişkin olarak ise İİK'nun 281/2 madde ve fıkrasında daha özel bir düzenleme yapıldığı–Buna göre hakim iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebileceği–Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece tayin ve takdir olunduğu–Bu düzenleme ile ihtiyati haciz için aranması gereken bazı koşullar tasarrufun iptali davalarına özgü olarak yumuşatıldığı–Aynı davada öncelikle tasarrufun iptali, olmadığı takdirde nakden tazminat talep edilmesi ve hem taşınmaz üzerine hem de tasarrufun iptali talebinin reddi ihtimaline binaen üçüncü kişi yönünden istenen nakden tazminat miktarı kadar ihtiyati haciz isteminde bulunulabileceği–Şartları mevcutsa mahkemece bu talep hakkında karar verilmesi gerektiği–Davacı tarafça 25 adet taşınmaz için tasarrufun iptali davası ikame edildiği ve ihtiyati haciz talebinde bulunulduğu, mahkemece her bir taşınmaz yönünden 5.000– TL teminat mukabilinde istemin kabul edildiği görüldüğü–Dosya kapsamı, alacağa esas icra dosyası içeriği, borcun henüz ödenmemiş olması, alacaklının hak kaybına uğrama ihtimali, İİK 257 ve devamı maddeleri ile aynı yasanın 281'inci maddesi hükümleri ile tarafların iddia ve savunmalarının muhakeme neticesinde tebarüz edeceği görülmekle, davacın ihtiyati haciz isteminin kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya uygun olduğu, davalı tarafın yerinde görülmeyen istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi gerektiği–

Davacı ihtiyati haciz isteyen vekili; davalı Ahmet ile aralarında 05.10.2013 tarihinde ortaklık sözleşmesi yaptıklarını, bu sözleşme ile tarafların Antalya ili Alanya İlçesi Kestel Beldesinde Alanya 4. Noterliğinin 02.10.2013 tarih ve 27810 yevmiye numaralı arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi ile müteahhitlik yapan takip borçlusu Ahmet ’in yapmakta olduğu inşaat ile ilgili ortaklık yaptıklarını, ortaklık hissesi olarak davacıya 1/3 hisse, müteahhit davalıya 2/3 hisse kararlaştırıldığını, davacı tarafından verilen sermaye tutarının sözleşme uyarınca 100.000– Euro olduğunu ve bunun karşılığında davalının kendisine 100.000– Euro’luk bonoyu sözleşme uyarınca davacıya verdiğini, taraflar arasında imzalanan 15.12.2017 tarihli ek sözleşme uyarınca 05.10.2013 tarihli ortaklık sözleşmesi uyarınca davacıya düşen kar payının 80.000– Euro olarak kabul ettiklerini ve bu borcu senet verilerek ödenmesi hususunda anlaştıklarını, ancak takip borçlusu davalı Ahmet ’in borcunu ödemediğinden Alanya 3. İcra Müdürlüğünün 2018/883 Esas sayılı dosyasında icra takibi başlattığını ve borçlunun takibe itiraz etmeyerek takibin kesinleştiğini, takip sırasında yapılan araştırmada davalı borçlunun 15.11.2013 tarihinde 25 adet taşınmazdaki hisselerini çok düşük bedellerle kardeşleri olan Özlem ve Mustafa ve annesi Ayşe ’e devrettiğinin görüldüğünü, bu nedenle bu tasarruf işlemlerinin iptale tabi olduğunu belirterek 25 adet taşınmazlardaki hisseleri üzerine tensiple birlikte davalıdır şerhi konulmasını ve cebri icra yetkisi verilmesini talep etmiştir.

Davalı taraf; borcun tasarruftan sonra doğduğunu, hak düşürücü sürenin gerçekleştiğini, aciz vesikası şartının gerçekleşmediğini, hukuki yararının bulunmadığını, birçok taşınmazının bulunduğunu ve satılarak borcun ödenebileceğini, tasarrufa konu

malların muristen gelen mallar olup miras taksim sözleşmesi gereği intikallerin yapıldığını, ihtiyati tedbir kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

Mahkemece 01.11.2018 tarihli tensip tutanağında;

1– Antalya, Alanya, Cumhuriyet Mahallesi'nde kain 980 ada 64 parselde kayıtlı zemin kat 2 nolu bağımsız bölüm, zemin kat 3 nolu bağımsız bölüm, zemin kat 4 nolu bağımsız bölüm, 1. kat 6 nolu bağımsız bölüm, 2. kat 8 nolu bağımsız bölüm, 3. kat 9 nolu bağımsız bölüm, 3. kat 10 nolu bağımsız bölüm;

2– Antalya, Alanya, Cumhuriyet Mahallesi'nde kain 981 ada 87 parselde kayıtlı 2. kat 6 nolu bağımsız bölüm, 3. kat 7 nolu bağımsız bölüm;

3– Antalya, Alanya, Cumhuriyet Mahallesi'nde kain 981 ada 78 parsel numaralı taşınmaz,

4– Antalya, Alanya, Kellerpınarı Mahallesi'nde kain 706 ada 8 parselde kayıtlı 5 nolu bağımsız bölüm, 11 nolu bağımsız bölüm, 17 nolu bağımsız bölüm, 18 nolu bağımsız bölüm;

5– Antalya, Alanya, Kellerpınarı Mahallesi'nde kain 706 ada 9 parselde kayıtlı 12 nolu bağımsız bölüm, 17 nolu bağımsız bölüm;

6– Antalya, Alanya, Kellerpınarı Mahallesi'nde kain 714 ada 7 parselde kayıtlı B blok 10 nolu bağımsız bölüm, B blok 16 nolu bağımsız bölüm, A blok 3 nolu bağımsız bölüm;

7– Antalya, Alanya, Cumhuriyet Mahallesi'nde kain 980 ada 68 parselde kayıtlı zemin kat 1 nolu bağımsız bölüm, zemin kat 2 nolu bağımsız bölüm, 3. kat 10 nolu bağımsız bölüm, 3. kat 9 nolu bağımsız bölüm, 4. kat 11 nolu bağımsız bölüm, 4. kat 12 nolu bağımsız bölüm,

taşınmazların tapu kayıtları üzerine, halen davalılar adına kayıtlı iseler DAVALIDIR ŞERHİ konulmasına, karar verilmiştir. Ancak Davalılar Mustafa, Ahmet , Ayşe ve Özlem vekili, cevap dilekçesi ile taşınmazlar üzerine davalıdır şerhi konulmasına dair ara karardan dönülmesini ve şerhin kaldırılmasını talep etmesi üzerine, mahkemece 12.02.2019 ve 14.02.2019 tarihli ara kararları ile; taşınmazın aynına ilişkin bir dava olmayan tasarrufun iptali davalarında taşınmaz üzerine davalıdır şerhi konulmaması gerektiğinden ve itirazların kabulü ile davalıdır şerhinin kaldırılmasına karar verilmiş, davacı vekilinin teminatsız ihtiyati haciz talebi üzerine mahkemece aynı kararda 1– davacı vekilinin teminatsız ihtiyati haciz talebinin REDDİNE, 2–davacı vekilinin teminat karşılığı ihtiyati haciz talebinin kabulü ile her bir taşınmaz yönünden 5.000,00 TL teminat yatırılması koşuluyla dava konusu taşınmazların tapu kayıtları üzerine, halen davalılar adına kayıtlı iseler 80.560,55 Euro alacak için İHTİYATİ HACİZ KONULMASINA, karar verilmiş, bu karara Davalılar Ahmet , Ayşe ve Özlem vekilinin itirazı üzerine mahkemece duruşma açılarak yapılan değerlendirmede davalıların ihtiyati haciz kararına yönelik itirazının reddine karar verilmiştir.

Davalılar Ahmet, Ayşe ve Özlem vekili istinaf dilekçesinde;

1– Takip borçlusu Ahmet 'in üzerine kayıtlı 80.565,55– Euro'luk borcu karşılayabilecek birçok taşınmazı bulunduğunu, bunlardan bir ya da birkaçının satılarak dahi karşılanabileceğini, davacı tarafça da bu taşınmazla üzerine haciz konulmuş ve satılabilecek durumda olduğunu, kararın hukuka aykırı olduğunu,

2– Her bir taşınmaz için 5.000– TL teminat yatırılması takdirinin çok düşük olduğunu,

3– Ara kararda ihtiyati haciz sebebinin ve somut nedenlerinin gösterilmediğini, kararın usul ve yasalara aykırı olduğundan kararın kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Duruşma açılmasını gerektiren bir cihet bulunmadığından inceleme ve müzakereler HMK'nun 353 ve 355. maddeleri uyarınca istinaf sebepleri ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı olarak dosya üzerinden yürütülmüştür.

Buna göre;

1)– İhtiyati haciz, niteliği itibariyle bir geçici hukuki koruma tedbiridir. (HMK 406/2) Geçici hukuki koruma tedbirlerinin amacı, yargı organları önünde hak arayan kişilerin nihai olarak elde etmeyi umdukları haklarına erişimi kolaylaştırmaktır. Bu amacın gerçekleşmesi için, elde edilmesi umulan hakların ya da onların konularının ortadan kalkması, yok olması, değiştirilmesi gibi olasılıkların bertaraf edilmesi gerekir. Elde edilmesi umulan hakka kavuşulmasını kolaylaştırıcı tedbirler hak arama özgürlüğünü, adil yargılama hakkını ve hukuk devleti ilkesini de yakından ilgilendirir. (İHAS 6.maddesi, T.C Anayasası 36.maddesi, HMK 33.maddesi) İhtiyati haciz istekleri değerlendirilirken geçici hukuki koruma tedbirlerinin açıklanan bu amacının gözden uzak tutulmaması gerekir.

2–)İhtiyati haciz genel olarak İİK'nun 257 –268. maddeleri arasında düzenlenmiştir. İİK'nun 257. maddesine göre; "Rehinle temin edilmemiş ve vadesi gelmiş bir para borcunun alacaklısı, borçlunun yedinde veya üçüncü şahısta olan taşınır ve taşınmaz mallarını ve alacaklarıyla diğer haklarını ihtiyaten haczettirebilir." Tasarrufun iptali davalarına ilişkin olarak ise İİK'nun 281/2 madde ve fıkrasında daha özel bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre hakim iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece tayin ve takdir olunur. Bu düzenleme ile ihtiyati haciz için aranması gereken bazı koşullar tasarrufun iptali davalarına özgü olarak yumuşatılmıştır. Örneğin İİK'nun 259. maddesine göre ihtiyati hacizlerde teminat yatırılması mecburidir. Sadece alacak bir ilama müstenit ise ya da ilam mahiyetinde bir vesikaya müstenit ise mahkeme teminata lüzum olup olmadığını takdir edebilir. Oysa ki İİK'nun 281/2 madde ve fıkrasında böyle bir şart aranmaksızın teminat alınmadan da ihtiyati haciz kararı verilebilecektir. Aynı davada öncelikle tasarrufun iptali, olmadığı takdirde nakden tazminat talep edilmesi ve hem taşınmaz üzerine hem de tasarrufun iptali talebinin reddi ihtimaline binaen üçüncü kişi yönünden istenen nakden tazminat miktarı kadar

ihtiyati haciz isteminde bulunulabilir. Şartları mevcutsa mahkemece bu talep hakkında karar verilmelidir.

3–)Bu genel açıklamalardan sonra somut olaya bakılacak olursa; davacı tasarrufun iptali davası ile alacağına kavuşmayı hedeflemektedir. HMK'nun 406/2 ve İİK'nun 281'inci maddelerine göre, para alacağına ilişkin davalarında başvurulacak geçici hukuki koruma tedbiri öncelikle ihtiyati hacizdir. Davacı tarafça 25 adet taşınmaz için tasarrufun iptali davası ikame edildiği ve ihtiyati haciz talebinde bulunulduğu, mahkemece her bir taşınmaz yönünden 5.000– TL teminat mukabilinde istemin kabul edildiği görülmektedir. Dosya kapsamı, alacağa esas icra dosyası içeriği, borcun henüz ödenmemiş olması, alacaklının hak kaybına uğrama ihtimali, İİK 257 ve devamı maddeleri ile aynı yasanın 281'inci maddesi hükümleri ile tarafların iddia ve savunmalarının muhakeme neticesinde tebarüz edeceği görülmekle, davacın ihtiyati haciz isteminin kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya uygundur. Davalı tarafın yerinde görülmeyen istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi gerekir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçeye göre;

1–Davalının istinaf başvurusunun REDDİNE,

2–Davalı tarafından başvuru sırasında yatırılan harç yeterli olduğundan yeniden harç alınmasına yer olmadığına,

3–Başvuran tarafın yapmış olduğu masrafların üzerinde bırakılmasına,

4–Kararın tebliği, harç tahsil müzekkeresi düzenlenmesi ve kullanılmayan avansın iadesi, kararın kesinleştirilmesi vs. gibi işlemlerin ilk derece mahkemesince yerine getirilmesine,

Dosya üzerinden yapılan inceleme ve müzakere sonucunda 19/07/2019 tarihinde HMK 362/1– f maddesi uyarınca kesin olarak oy birliği ile karar verildi.

ANTALYA BAM. 4. HD. 19.07.2019 T. E: 2019/1049, K: 2019/1083 (www.e–uyar.com)

279) Dava, takip borçlularına gönderilen ödeme emirlerinin usulsüz tebliğ edildiği, aciz belgesi niteliğindeki haciz tutanaklarının usulsüz olduğu, aşkın haciz yapıldığı ve ihtiyati haczin usulsüz infaz edildiği iddiaları ile ödeme emrinin, haciz tutanaklarının ve ihtiyati haczin usulsüz infazının iptali istemi olduğu–Pencereden bakılarak yapılan haciz işleminin yasal olmadığı, takip dosyasından yapılan hacizlerin acze konu edilemeyeceği gerekçesi ile haciz tutanaklarının iptali talep edilmiş ise de, takip dosyası kapsamındaki haciz tutanaklarının geçici aciz vesikası niteliğinde olup olmadığının belirlenmesi ancak tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece değerlendirilebileceği–Tasarrufun iptali davasında verilen ihtiyati haciz kararı, tedbir niteliğinde olup, HMK'nun 394. maddesine göre ihtiyati tedbirin infazına yönelik şikayeti inceleme yetkisi karar veren mahkemeye ait olduğu–

İLK DERECE MAHKEMESİNİN KARARI:

İlk derece mahkemesince yapılan yargılama sonucunda, şikayetin reddine karar verilmiştir.

İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davacılar vekili istinaf başvuru dilekçesinde özetle, dava dilekçesindeki beyanlarını tekrarla, ihtiyati haciz kararını veren mahkemeye ihtiyati haciz kararının infazına yönelik itirazların sunulduğunu, fakat takip dosyasında yapılan incelemeler sonunda ödeme emirlerinin ve aciz belgesi niteliğindeki haciz tutanaklarının usulsüz olduğunun tespit edildiğini, aciz belgesi olarak dayanılan belgenin geçerliliği yahut iptaline karar verecek olan mercinin icra hukuk mahkemesi olduğunu, ayrıca ödeme emirlerinin de usulen tebliğ edilmediğini, İzmir 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2018/39 Esas sayılı dosyasına ihtiyati hacze ve infazına yönelik itirazlar bildirilmekle mahkemece ihtiyati haczin kaldırılması talebinin reddine karar verildiğini, taşınmaz kayıtlarına konulan hacizlerin borcu fazlası ile karşılamaya yeter olduğunu, maaş haczi yazıları ve 89/1 ihbarnameleri ile aşkın haciz yapıldığını beyanla, istinaf taleplerinin kabulü ile mahkeme kararının kaldırılmasını ve şikayetin kabulü ile ödeme emirlerinin, aciz belgesinin ve ihtiyati haczin usulsüz infazının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE:

Dava, takip borçlularına gönderilen ödeme emirlerinin usulsüz tebliğ edildiği, aciz belgesi niteliğindeki haciz tutanaklarının usulsüz olduğu, aşkın haciz yapıldığı ve ihtiyati haczin usulsüz infaz edildiği iddiaları ile ödeme emrinin, haciz tutanaklarının ve ihtiyati haczin usulsüz infazının iptali istemidir.

İzmir 20. İcra Müdürlüğü'nün 2017/2536 Esas sayılı dosyasının incelemesinde, takip alacaklısı davalı vekilince borçlular G. Taşımacılık Tic. ve İnş. San. Ltd. Şti. ile Mustafa aleyhine 700.000,00 TL asıl alacağın ferileri ile birlikte tahsili talebi ile kambiyo senetlerine mahsus takip yapıldığı, takibe İzmir 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin borçlular yönünden verilen ihtiyati haciz kararı ile geçildiği, takip borçlularına ödeme emirlerinin 09/02/2017 ve 23/02/2017 tarihlerinde tebliğ edildiği ve takibin

kesinleştiği, ihtiyati hacze dayalı olarak 09/02/2017 tarihinde hacze gidildiği, işyerinin kapalı olduğu, sahiplerinin ara sıra geldiğinin tespit edildiği, perdelerin açık olduğu, dışarıdan bakıldığında ekonomik değeri olmayan koltuk, masa vs olduğu, haczi kabil malın bulunmadığının tespit edildiğinin tutanağa yazıldığı, taşınmaz kayıtlarına ihtiyati haciz konulduğu, dosyaya İzmir 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 22/01/2018 Tarih, 2018/39 Esas sayılı Türk Ekonomi Bankası A.Ş. lehine, davalılar Aynur, Ayşe ile borçlu Mustafa aleyhine, İİK 281/2 maddesi kapsamında, davalı Ayşe'ye ait menkul, gayrımenkul mallar ile 3. Şahıslardaki hak ve alacaklara takip dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere ihtiyati haciz kararı verildiği, ilgili kararın infazının İzmir 20. İcra müdürlüğünün 2017/2536 sayılı takip dosyası üzerinden yürütülmesinin hüküm altına alındığı görülmüştür.

Davacılar vekilince öncelikle takip borçlularına yapılan tebligatların usulsüz olduğundan bahisle ödeme emrinin iptali talep edilmiş ve bu husus istinafa konu edilmiştir. Tebligat, sadece muhatabını ilgilendiren bir işlem olup; ödeme emrinin usulsüz tebliğ edildiği hususu ancak kendisine tebligat yapılmadığını iddia eden ilgilisi tarafından bizzat ileri sürülebilir. Diğer taraftan pencereden bakılarak yapılan haciz işleminin yasal olmadığı, takip dosyasından yapılan hacizlerin acze konu edilemeyeceği gerekçesi ile haciz tutanaklarının iptali talep edilmiş ise de, takip dosyası kapsamındaki haciz tutanaklarının geçici aciz vesikası niteliğinde olup olmadığının belirlenmesi ancak tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece değerlendirilebilir.

Davacı vekilince ayrıca tasarrufun iptali davasında verilen ihtiyati haciz kararının infazının hatalı olduğu, hatalı infaz yapıldığına ilişkin İzmir 1. Asliye Hukuk Mahkemesine de başvurulduğu, mahkemece bu hususun değerlendirilmediği ve ihtiyati haczin kaldırılması talebinin reddine karar verildiği, bu sebeple bu hususun icra mahkemesince incelenmemesi halinde müvekkillerinin mağdur olacağı gerekçesi ile istinaf talebinde bulunulmuş ise de tasarrufun iptali davasında verilen ihtiyati haciz kararı tedbir niteliğinde olup HMK' nın 394. maddesine göre ihtiyati tedbirin infazına yönelik şikayeti inceleme yetkisi karar veren mahkemeye aittir. İhtiyati tedbir kararının davalı alacaklı tarafından daha önce başlatılan icra dosyası üzerinden infazının istenilmesinin sonuca etkisi yoktur. Zira Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan davanın icra dosyasındaki alacağın tahsili amacı ile açılmış olduğu, dolayısı ile Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından görülmekte olan bir dava ile ilgili olarak tedbir mahiyetinde verilen ihtiyati haciz kararının yanlış uygulanıp uygulanmadığı icra mahkemesi tarafından incelenemeyeceğinden şikayetin görevsizlik nedeni ile usulden reddi gerekir. Mahkemece bu şikayet yönünden yapılan incelemede görevsiz olunduğu gerekçesi ile red kararı verilmiş, görevsizliğe ilişkin hüküm kurulmamış ise de, davacı yan istinaf dilekçesinde aynı nedenlerle İzmir 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde itirazda bulunduğunu bildirdiğinden bu husus sonuca etkili görülmemiştir. Davacı son olarak aşkın haciz yapıldığı iddiası ile istinaf talebinde bulunmuş ve aynı iddiayı dava konusu yapmıştır.

İcra Mahkemesi kararlarından hangilerine karşı istinaf kanun yoluna başvurulabileceği özel hükümlerle, ayrıca hangi kararlara karşı istinaf yoluna başvurulamayacağı İİK'nun 363. maddesinde düzenlenmiş olup, buna göre icra mahkemesince 85. maddenin uygulanma biçimi, icra dairesi tarafından hesaplanan vekalet ücreti, 103.

maddenin uygulanma biçimi ve bu maddede düzenlenen davetiyenin içeriği, yediemin ücreti, yedieminin değiştirilmesi, hacizli taşınır malların muhafaza şekli, kıymet takdirine ilişkin şikayet, ihaleye katılabilmek için teminat yatırılması ve teminatın miktarı, satışın durdurulması, satış ilanının iptali, süresinde satış istenmemesi nedeniyle satışın düşürülmesi, 263. maddenin uygulanma biçimi, iflas idaresinin oluşturulması, icra mahkemesinin iflas idaresinin işlemleri hakkında şikayet üzerine verdiği kararlar, iflas idare memurunun ücret ve masrafları hakkındaki hesap pusulası, İİK'nun 36. maddesine göre icranın geri bırakılmasına ilişkin kararları kesin olup, istinaf kanun yoluna başvurulması mümkün değildir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, usulsüz tebliğ şikayeti, haciz tutanaklarının ve ihtiyati haczin infazının iptali yönünden kararın usul ve yasaya uygun olduğu, davacılar vekilinin istinaf başvuru nedenlerinin yerinde olmadığı, kararda kamu düzenine aykırı bir yön de bulunmadığı anlaşılmakla, HMK'nun 353/1– b/1 maddesi uyarınca başvurunun esastan reddine, davacıların İİK'nun 85. maddesi uyarınca aşkın haczin kaldırılması isteminin ise, İİK'nun 363. maddesinde sayılan kesin nitelikte kararlardan olduğu anlaşıldığından, davacılar vekilinin aşkın haciz bakımından niteliği itibariyle kesin hükme yönelik istinaf başvurusunun reddine karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– İzmir 11. İcra Hukuk Mahkemesinin 2018/85 Esas, 2018/485 Karar sayılı kararı, usulsüz tebligat şikayeti, ihtiyati haczin usulsüz infazı ve haciz tutanaklarının iptali yönünden, usul ve esas bakımından hukuka uygun bulunduğundan, davacıların istinaf başvurusunun 6100 sayılı HMK'nun 353/1– b/1 maddesi uyarınca ESASTAN REDDİNE, – İzmir 11. İcra Hukuk Mahkemesinin 2018/85 Esas, 2018/485 Karar sayılı kararı, aşkın haczin kaldırılması istemi yönünden kesin nitelikte bulunduğundan, davacıların istinaf başvurusunun İİK'nun 363. maddesi uyarınca REDDİNE,

2– Alınması gerekli 44,40 TL istinaf karar harcından, peşin alınan 35,90 TL harç indirilerek, kalan 8,50 TL harcın davacılardan alınmasına,

3– Duruşma açılmadığından, davalı lehine vekalet ücreti takdirine gerek bulunmadığına,

4– Davacılar tarafından yapılan istinaf yargılama giderinin üzerlerinde bırakılmasına,

5– HMK'nun 333. maddesi uyarınca artan gider avansının karar kesinleştiğinde yatıran tarafa geri verilmesine,

İlişkin, dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda aşkın haciz yönünden İİK 365/3. maddesi gereğince kesin, hükmün 1. fıkrası yönünden İİK'nun 364/1 maddesi ve HMK'nun 361/1 maddesi uyarınca kararın tebliğinden itibaren 2 haftalık yasal süre içinde temyiz yolu açık olmak üzere oy birliği ile karar verildi. 18/07/2019

İZMİR BAM. 8. HD. 18.07.2019 T. E: 2018/2552, K: 2019/2031 (www.e–uyar.com)

280) Mahkemece bir işin yapılmasına ilişkin olmak üzere verilen eda hükmü içeren kararların ilamlı icraya konu edilebileceği, takibe dayanak ilamın, anlaşmalı boşanma protokolünün onaylanması mahiyetinde olup, ilamlı icra takibine konu edilemeyeceği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi A. Kürtün tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı vekili tarafından borçlu aleyhine, Büyükçekmece 2. Aile Mahkemesinin 30.12.2011 tarih, 2011/935 E.– 2011/1503 K. sayılı kararı ve anlaşmalı boşanma protokolüne dayalı olarak ilamlı icra takibi başlatılmış, icra emrinde, tarafların protokol ile davacı borçlu tarafından ödenmesi kararlaştırılan ancak zamanında ödenmeyen, 1.000.000,00– TL maddi tazminat ve ek olarak "boşanma protokolü gereği davacıya verilmesi gereken araç bedeli" talep edilmiştir. Borçlu vekilinin icra mahkemesine başvurusunda; dayanak ilam, protokolün onaylanması şeklinde olup, para borcu içermediğinden ilamlı takibin konusu olamayacağı, bu nedenle gönderilen icra emrinin ilama aykırı olduğu iddiası ile takibin iptalini talep ettiği, mahkemece; protokolün ilgili maddesinin, anlaşmalı boşanma hükümlerine göre yapılan yargılama sonucunda onaylandığı ve hüküm kısmına geçirildiği gerekçesiyle istemin reddine karar verildiği, borçlunun istinaf başvurusunun reddedildiği görülmüştür.

Hukuk Genel Kurulunun 08/10/1997 tarih ve 1997/12– 517 E.– 1997/776 K. sayılı kararında da vurgulandığı üzere "ilamların infaz edilecek kısmı hüküm bölümüdür. Diğer bir anlatımla, hükmün içeriğinin aynen infazı zorunludur. O nedenle sınırlı yetkili icra mahkemesince ilamın infaz edilecek kısmı yorum yoluyla belirlenemez."

Somut olayda; takibe dayanak yapılan ilam, anlaşmalı boşanma protokolünün onaylanması niteliğinde olup, kurulan hüküm eda niteliğinde değildir. Her ne kadar dayanak ilama esas alınan protokolde; 1.000.000 TL tazminat bedelinin ödeneceği yazılı ise de protokole ilişkin bu kısım mahkemece verilmiş ve ödemeye ilişkin bir karar değildir. Mahkemece bir işin yapılmasına ilişkin olmak üzere verilen eda hükmü içeren kararlar ilamlı icraya konu edilebilir. Takibe dayanak ilam, anlaşmalı boşanma protokolünün onaylanması mahiyetinde olup, ilamlı icra takibine konu edilemeyeceği anlaşılmaktadır.

O halde, mahkemece, dayanak ilamın, eda hükmü içermemesi nedeni ile ilamlı takip konusu yapılamayacağı dikkate alınarak takibin iptaline karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesis edilmesi ve istinaf başvurusunun da Bölge Adliye Mahkemesi'nce esastan reddedilmesi isabetsiz olup, Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılması, İlk Derece Mahkemesi kararının bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Borçlunun temyiz isteminin kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi

21. Hukuk Dairesi'nin 25/10/2017 tarih ve 2017/1448 E.– 2017/1658 K. sayılı kararının (KALDIRILMASINA), İstanbul 13. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 28/12/2016 tarih 2016/1036 E.– 2016/1236 K. sayılı kararının (BOZULMASINA), dosyanın İlk Derece Mahkemesi'ne, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesi'ne gönderilmesine, 10/06/2019 gününde oy birliğiyle karar verildi verildi.

12. HD. 10.06.2019 T. E: 2018/7872, K: 9801 (www.e– uyar.com)

281) Ön inceleme duruşmasında, "tarafların sulh ve arabuluculuktan yararlanıp yararlanmayacakları" sorulduktan sonra imzaları alınmış, taraflar arasındaki uyuşmazlık noktaları tespit edilmediği, karar verilen celseden önceki duruşmada, sadece davacı vekili hazır olduğu halde "karar verilmek üzere incelemeye alınmasına" karar verilmiş, "bir sonraki celse sözlü yargılamaya geçileceği" hususu belirtilmemiş ve taraflara bu yönde kanunun aradığı şekilde ihtaratlı bir bildirim de yapılmamış olup, davacı vekili ile davalı vekilinin beyanları alınarak, "tahkikatın bittiği ve sözlü yargılama aşamasına geçildiği" bildirilmeden ve son sözleri sorulmadan(HMK.m.186/(2) ve 321/(1)) davanın reddine dair karar verildiği anlaşılmakla, HMK ile öngörülen yargılama aşamalarına uyulmadan, usulüne uygun sözlü yargılama yapılmadan tarafların savunma hakkını kısıtlayacak ve adil yargılanma hakkını etkileyecek şekilde yargılamaya devamla yazılı şekilde hüküm kurulmasının usul ve yasaya aykırı olduğu– Borcun doğumunun tasarruf tarihinden sonra ödenmemiş kart borcunun doğum tarihi olarak kabul edilmişse de borçlu ile alacaklı arasındaki kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihten itibaren sürekli yenilenen bir borç ilişkisi meydana geldiğinden, borcun doğumunun yenilenen ilişki tarihi değil sözleşmenin imza tarihi olarak kabulü gerektiği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine, dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Davacı vekili; davalı B....'ın kredi kartı borcu nedeniyle alacaklı Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. tarafından davalı B... hakkında Gaziantep 1. İcra Müdürlüğü'nün 2013/5613 sayılı dosyasından, ilamsız takip yapıldığını, daha sonra dosya alacağının müvekkili G... Varlık Yönetimi A.Ş. Tarafından temlik alındığını, icra dosyasında 12/12/2011 tarihli haciz tutanağına göre borçluya ait haczi kabil menkul mal bulunmadığını, B...'ın muvazaalı olarak Şehitkamil ilçesi İ.lipınar mahallesi 638 ada, 55 parsel, 59 nolu bağımsız bölümdeki taşınmazını 25/02/2011 tarihinde Ö....'a devrettiğini, Ö....'ın da 11/07/2011 tarihinde 21744 nolu yevmiye numarası ile, davalının oğlu T...'a devrettiğini, davalı B.'ın İ.lipınar mahallesi 638 ada 55 parsel 14 nolu bağımsız bölümü de 28/01/2011 tarihinde diğer oğlu G...'a devrettiğini belirterek, dava konusu 59 nolu bağımsız bölüm de kayıtlı taşınmaz yönünden davalılar arasında yapılan satış işlemlerinin iptali ile cebri icra yoluyla alacağın tahsili yetkisi verilmesine, Davalı G...'ın 14 bağımsız bölüm de kayıtlı taşınmazı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında tazminata hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı B...: dava konusu devir işlemlerinin yasal ve usulüne uygun olduğunu, muvazaanın söz konusu olmadığını beyanla davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Ö....;davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı T...;davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece, icra takibine konu borcun doğum tarihinin tam olarak belirlenemediği, buna ilişkin belge ibraz edilmediği, icra takip tarihinin 13.09.2011 olup, dava konusu iptali istenen tasarrufların tarihlerinin ise icra takip tarihinden önce 25.02.2011 ve 11.07.2011 tarihleri olduğu gözönüne alınarak tasarrufun iptali şartlarının oluşmadığı, davacının davasını ispat edemediği gerekçesiyle davanın reddine, dair verilen karar, davacı vekili tarafından süresi içinde temyiz edilmiştir.

1– 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, ilk derece yargılamasını aşamalara ayırmıştır. Bunlar; 1) Davanın açılması ve dilekçeler aşaması, (madde 118,126– 136) 2) Ön inceleme, (madde 137– 142) 3) Tahkikat, (madde 143– 293) 4) Sözlü Yargılama (madde 184– 186) ve 5) Hükümdür (madde 294.)

Mahkemece, dilekçelerin (dava–cevap– cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri) karşılıklı verilmesinden sonra, ön inceleme için bir duruşma günü tespit ederek taraflara bildirilir. Çıkarılacak davetiyede, duruşma davetiyesine ve sonuçlarına ilişkin diğer hususlar yanında, taraflara sulh için gerekli hazırlığı yapmaları, duruşmaya sadece taraflardan birinin gelmesi ve yargılamaya devam etmek istemesi durumunda, gelmeyen tarafın yokluğunda yapılan işlemlere itiraz edemeyeceği ve diğer tarafın, onun muvafakati olmadan iddia ve savunmasını genişletebileceği yahut değiştirebileceği ayrıca ihtar edilir (madde 139). Hâkim, ön inceleme duruşmasında, dava şartları ve ilk itirazlar hakkında karar verebilmek için gerekli görürse tarafları dinler; daha sonra, tarafların iddia ve savunmaları çerçevesinde, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususları tek tek tespit eder (HMK 140/1. madde). Uyuşmazlık konularının tespitinden sonra hâkim, tarafları, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği davalarda sulhe veya arabuluculuğa teşvik eder; bu teşvik özellikle yasak savma ya da kanuni gerekliliğin yerine getirilmesi amacıyla değil, sonuca odaklanmak suretiyle gerçekten tarafların uyuşmazlığı bitirmeleri yönünde teşvik edecek şekilde yapılarak bu konuda sonuç alınacağı kanaatine varırsa, bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin eder (HMK 140/2 madde). Bu yönde bir kanaat edinmediği takdirde; ön incelemeye devam ederek ön inceleme duruşmasının sonunda, tarafların sulh veya arabuluculuk faaliyetinden bir sonuç alıp almadıkları, sonuç alamadıkları takdirde anlaşamadıkları hususların nelerden ibaret olduğu tutanakla tespit edilir. Bu tutanağın altı, duruşmada hazır bulunan taraflarca imzalanır. Tahkikat bu tutanak esas alınmak suretiyle yürütülür (madde 140/3). Ön inceleme duruşmasında, taraflara dilekçelerinde gösterdikleri, ancak henüz sunmadıkları belgeleri mahkemeye sunmaları veya başka yerden getirtilecek belgelerin getirtilebilmesi amacıyla gereken açıklamayı yapmaları için iki haftalık kesin süre verilir. Bu hususların verilen kesin süre içinde tam olarak yerine getirilmemesi hâlinde, o delile dayanmaktan vazgeçilmiş sayılmasına karar verilir (madde 140/5). Özellikle dikkat edilmesi gereken nokta; ön inceleme duruşması tamamlanmadan ve gerekli kararlar alınmadan tahkikata geçilemeyeceği hususudur (madde 137/2).

Ön inceleme duruşması tamamlandıktan sonra, hâkim tahkikata başlamadan önce, hak düşürücü süreler ile zamanaşımı hakkındaki itiraz ve def'ileri inceleyerek karara bağlar (madde 142/1). Mahkemece ön inceleme aşaması tamamlandıktan sonra tahkikat işlemine gerek olmaması halinde nihai bir karar verebilir (HMK madde 138–142). Mahkemece ön inceleme aşamasında nihai karar verebilmesi için dava

şartlarından birinin bulunmaması, ilk itirazların yerinde olması ya da hak düşürücü süre nedenlerin gerçekleşmesi gerekir. Bir başka deyişle ön inceleme duruşmasında verilecek kararlar usule ilişkin kararlar ile sınırlı olup, davanın esası hakkında (feragat, sulh, kabul gibi davayı sona erdiren taraf işlemleri hariç) karar verilemez. Bu hususlar dışında işin esasına girilerek delillerin değerlendirilmesi sonucu bir karar verilecekse, ön inceleme aşamasının tamamlanmasından sonra taraflar tahkikat için duruşmaya davet edilir. Taraflara gönderilecek davetiyede, belirlenen gün ve saatte geçerli bir özrü olmadan mahkemede hazır bulunmadıkları takdirde, duruşmaya yokluklarında devam edileceği ve yapılan işlemlere itiraz edemeyecekleri bildirilir.

Mahkeme, tahkikatın bitiminden sonra, sözlü yargılama ve hüküm için tayin olacak gün ve saatte mahkemede hazır bulunmalarını sağlamak amacıyla iki tarafı davet eder. Taraflara çıkartılacak olan davetiyede, belirlenen gün ve saatte mahkemede hazır bulunmadıkları takdirde yokluklarında hüküm verileceği hususu bildirilir. Sözlü yargılamada mahkeme, taraflara son sözlerini sorar ve hükmünü verir (madde 186.)

Somut olayda mahkemece 20.11.2014 tarihli ön inceleme duruşmasında, tarafların sulh ve arabuluculuktan yararlanıp yararlanmayacakları sorulduktan sonra imzaları alınmış, taraflar arasındaki uyuşmazlık noktaları tespit edilmediği, karar verilen 07.06.2016 tarihli celseden önceki 05.05.2016 tarihli duruşmada, sadece davacı vekili hazır olduğu halde karar verilmek üzere incelemeye alınmasına karar verilmiş, bir sonraki celse sözlü yargılamaya geçileceği hususu belirtilmemiş taraflara bu yönde kanunun aradığı şekilde ihtaratlı bir bildirim de yapılmamış olup, 07.07.2016 tarihli duruşmada davacı vekili ile davalı T. vekilinin beyanları alınarak, tahkikatın bittiği ve sözlü yargılama aşamasına geçildiği bildirilmeden ve son sözleri sorulmadan davanın reddine dair karar verildiği anlaşılmaktadır. O halde, 6100 sayılı HMK ile öngörülen yargılama aşamalarına uyulmadan, usulüne uygun sözlü yargılama yapılmadan tarafların savunma hakkını kısıtlayacak ve adil yargılanma hakkını etkileyecek şekilde yargılamaya devamla yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

2– Kabule göre de; İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun aciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır.

Bu davaların görülebilmesi için, diğer dava koşullarının yanında tasarrufun iptali istenilen işlemin borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

Somut olayda, davacı alacaklının alacağı 28.02.2002 tarihinde düzenlenmiş kredi sözleşmesi ve kredi kartından kaynaklanmaktadır. Dava konusu tasarruflar ise bu tarihten sonra 25.02.2011 ve 11.07.2011 tarihlerinde gerçekleşmiştir. Mahkemece, borcun doğumunun tasarruf tarihinden sonra ödenmemiş kart borcunun doğum tarihi olarak kabul edilmiş ise de borçlu ile alacaklı arasındaki kredi sözleşmesi 28.02.2002 tarihinde imzalanmış ve bu tarihten itibaren sürekli yenilenen bir borç ilişkisi meydana

gelmiştir. Bu nedenle borcun doğumunu yenilenen ilişki tarihi değil sözleşmenin imza tarihidir. Dairemiz ve Yargıtay'ın yerleşmiş görüşü de bu yöndedir.

Bu durumda, tasarruf borcun doğumundan sonra gerçekleştiğinden mahkemece, işin esasına girilerek taraf delilleri toplandıktan sonra oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, aksi düşüncelerle reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yukarıda (1) ve (2) no'lu bentlerde açıklanan nedenlerle davacı alacaklı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacıya geri verilmesine 01/04/2019 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 01.04.2019 T. E: 2016/15235, K: 3909 (www.e– uyar.com)

282) Borçlu tarafından İİK. m. 72/3 koşullarında menfi tespit davası açılması halinde, alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi istenebileceği–Borçlunun, mahkemece tayin edilen teminattan ayrı olarak icra müdürlüğüne talep anına kadar fer'ileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunu nakit olarak yatırması ya da tamamını karşılayan ve her an paraya çevrilebilir muteber, kesin banka teminat mektubunu vermesi halinde alacaklı tarafından takibe devam edilemeyeceği–Dosya borcunun tamamının icra müdürlüğüne yatırılması halinde, mevcut hacizler aşkın hale geleceği gibi, hacizlerin devam etmesinde alacaklının da hukuki yararı kalmayacağı–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi Ummuhan Y. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

26.9.2004 tarih ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanuna paralel olarak, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun temyiz ve karar düzeltmeye ilişkin hükümlerinde değişiklik yaparak istinaf ve temyiz ile ilgili hükümleri yeniden düzenleyen 18.3.2005 tarih ve 5311 sayılı Kanun ile İcra İflas Kanunu'na eklenen geçici 7. maddeye göre, 5311 sayılı Kanun hükümleri Bölge Adliye Mahkemelerinin göreve başladığı 20.07.2016 tarihinden sonra verilen kararlar hakkında uygulanır.

Alacaklı, borçlular hakkında kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine başladıktan sonra, borçlular tarafından ... 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2017/28 E. sayılı dosyası ile menfi tespit davası açıldığı, menfi tespit davasında 07.02.2017 tarihli tensip kararı ile "davadan önce takip başladığından, İİK'nun 72/3. maddesi gereğince takibin durdurulması talebinin reddine, davacı tarafça dava değeri üzerinden %115 nakti teminat yatırıldığında, icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmesinin dava sonuna kadar ihtiyati tedbir yolu ile durdurulmasına" karar verildiği, %115 teminatın mahkeme veznesine yatırıldığı, mahkemenin icra müdürlüğüne yazdığı 16.03.2017 tarihli müzekkere ile takip dosyasında icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmesinin İİK'nun 72/2. maddesi uyarınca dava sonuna kadar ihtiyati tedbir yolu ile durdurulmasına karar verildiğinin bildirildiği, borçlunun icra müdürlüğüne başvurarak, dosya alacağının 24.207,23 TL'sini icra veznesine yatırdığı, alacaklı vekilinin 21.03.2017 tarihli talebiyle borçlular yönünden muhafazalı menkul haczinin talep edildiği, aynı tarihli icra müdürlüğü kararı ile; ... 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 16.03.2017 tarih 2017/28 E. sayılı yazısı gerekçe gösterilerek talebin reddine karar verildiği, anılan karara karşı alacaklı vekilinin şikayet yoluyla icra mahkemesine başvurduğu, mahkemece şikayetin reddine karar verildiği, kararın alacaklı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine ... Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi'nin 23.05.2017 tarih ve 2017/1462 E.– 2017/1293 K. sayılı kararı ile istinaf başvurusunun

esastan reddine karar verildiği, kararın alacaklı vekili tarafından temyiz edildiği görülmektedir.

Kural olarak, borçlu tarafından İİK'nun 72/3. maddesi koşullarında menfi tespit davası açılması halinde, alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi istenebilir. Borçlunun, mahkemece tayin edilen teminattan ayrı olarak icra müdürlüğüne talep anına kadar fer'ileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunu nakit olarak yatırması ya da tamamını karşılayan ve her an paraya çevrilebilir muteber, kesin banka teminat mektubunu vermesi halinde alacaklı tarafından takibe devam edilemez.

Öte yandan İİK.nun 85. maddesi uyarınca borçlunun mal ve haklarından, alacaklının ana para, faiz ve masraflar dahil tüm alacağına yetecek miktarı haczolunur. Buna göre, dosya borcunun tamamının icra müdürlüğüne yatırılması halinde, mevcut hacizler aşkın hale geleceği gibi, hacizlerin devam etmesinde alacaklının da hukuki yararı kalmayacağından kaldırılmaları gerekir.

Somut olayda, borçlu tarafından dosya borcunun 24.207,23 TL'si icra dosyasına yatılmış olup, bu durumda bakiye borç için haciz yapılmasına engel bir durum bulunmamaktadır. Asliye hukuk mahkemesi veznesine 147.200,00 TL teminat olarak yatırılmış olup, bu meblağ icra dosyasına yatırılmadığından takibe konu borca mahsup edilmesi mümkün değildir. Başka bir deyişle, mahkeme veznesine yatırılan bu para, icra dosyasına yatırılan para olarak kabul edilemez.

O halde, ilk derece mahkemesince, alacaklı vekilinin haciz yapılması yönündeki talebine ilişkin şikayetinin kabulü ile, icra dosyasına depo edilen miktar dışındaki bakiye borç için icra müdürlüğünün 21.03.2017 tarihli kararının iptaline karar verilmesi gerekirken, şikayetin reddi yönünde hüküm tesis edilmesi ve Bölge Adliye Mahkemesi'nce istinaf başvurusunun da esastan reddedilmesi isabetsiz olup, bölge adliye mahkemesi kararının kaldırılması, ilk derece mahkemesi kararının bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca, ... Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi'nin 23.05.2017 tarih ve 2017/1462 E.– 2017/1293 K. sayılı kararının KALDIRILMASINA, ... 1. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 03.04.2017 tarih ve 2017/282 E.– 2017/256K. sayılı kararının BOZULMASINA, dosyanın ilk derece mahkemesine, kararın bir örneğinin de bölge adliye mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan harcın istek halinde iadesine 19.03.2019 gününde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 19.03.2019 T. E: 4216, K: 4752 (www.e– uyar.com)

Not: Bu konuda ayrıca bkz: 12. HD. 05.12.2016 T. E:6431, K:24867; 12. HD. 09.05.2012 T. E: 2011/31404, K:16099

283) Kural olarak mirasın reddinin bağışlama sayılmadığı–Ancak borçlunun alacaklılarına zarar verme kastı ile mirası reddetme işlemi tasarrufun iptali davasına konu olabildiği–Mirasın reddi yasal bir hak olmakla birlikte hakkın kötüye kullanımını hukuk düzeninin korumayacağı Medeni Kanun'un 2.maddesinin gereği olup, borçlunun alacaklılarına zarar verme kastı ile yaptığı işlemin iptali mümkün olabileceği–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

Aydın 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/02/2018 tarih 2017/25 Esas 2018/26 Karar sayılı ilamı ile, "...davalı Murat'ın mirası reddetmemesinin alacaklılarından mal kaçırmaya yönelik muvazaalı işlem olduğu gerekçesiyle, davanın kabulü ile davalı Murat'nın Aydın 1. sulh hukuk mahkemesinin 2016/83 esas –2016/64 karar sayılı, 04/05/2016 karar tarihli, muris Abdullah Şanlı'ya ait "mirasın gerçek reddi" ne dair tasarrufunun iptaline" karar verilmiştir.

D)İSTİNAF NEDENLERİ:

Davalı Murat vekili istinaf dilekçesinde, kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu, alacaklılara zarar verme kastı ile mirasın reddedilmediğini, miras hissesinin önceden murisin sağlığında alındığını, bunun tanık beyanlarıyla doğrulandığını, davalının şirketlerin kurucusu ve ortağı olduğunu ve kredileri kefil olarak imzaladığını, kefillik konusunda aydınlatıcı bilgi verilmediğini, sorumluluk miktarlarının sınırının tam olarak belirlenemediğini, İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince aciz vesikası alınması gerektiğini en azından davalının borca batık durumunun olup olmadığının, bilirkişi raporuyla belirlenmesi gerektiğini, bu konuda araştırma yapılmadığını, süresi içerisinde mirasın reddedildiğini, altı ay içerisinde iptal davası açılabileğini bu süre içerisinde dava açılmadığını, tasarrufun iptali davası açılamayacağını, tasarrufun iptali davasında tarafların lehine tasarruf yapılan mirasçılar olduğunu ancak lehine tasarruf yapılan davalının kızı Seda'ya karşı dava açılmadığını, bunun göz ardı edilerek hatalı karar verildiğini, keşif gününün taraflara bildirilmediğini, yeniden keşif yapılması reddedilerek usule aykırı yapılan keşif esas alınarak karar verilmesinin doğru olmadığını, taşınmazın hiç görülmeden rapor düzenlendiğini, alınan ek raporun taraflara tebliğ edilmediğini, rapora karşı beyanda bulunmadan karar verilmesininde usule aykırı olduğunu, eksik inceleme ile karar verildiğini beyanla mahkeme kararının kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

E)DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Dava, tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İlk derece mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiş, karar davalılardan Murat Şanlı vekili tarafından istinaf edilmiştir

Dava dilekçesindeki iddianın ileri sürülüş biçimi ve açıklamalara göre, davanın niteliği itibari ile TBK'nun 19. maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davası olduğu anlaşılmaktadır. Uygulamada anılan sözleşmeler gerek özü, gerekse işleyişi açısından, genelde muvazaa, özelde ise nam– ı müstear olarak nitelendirilmektedir.

Yüzeysel bakıldığında iptal davaları ile muvazaa davaları arasında bir benzerlik görülmekte ise de, bu benzerlik her iki davanın güttüğü amaçtan öte gitmemektedir. İcra İflas Kanunu' nun 277. maddesinde söz edilen iptal davaları borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılırken, muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçlar. Kural olarak muvazaa nedeni ile hakları ihlal olunan ve zarar gören üçüncü kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilir. Üçüncü kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemek amacı ile danışıklı bir işlem yapılması gerekir. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeni ile temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır.

Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur. Muvazaaya dayalı iptal davasında, davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir. İcra İflas Kanunu' nun 277. ve izleyen maddelerinde düzenlenen iptal davası açma hakkı davacının genel hükümlere, muvazaaya dayanarak dava açmasına engel değildir. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde, iddianın alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İcra İflas Kanunu' nun 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak hüküm kurulması gerekecektir.

Somut olayda, davalılardan Murat'ın davacı bankadan şirket adına ve kendi adına kredi aldığı, kredi nedeniyle borçlu olduğu banka tarafından Aydın 3.İcra Dairesinin 2015/40100 esas nolu dosyası üzerinden icra takibi yapıldığı, icra takibinden sonra davalı borçlu Murat'ın babası Abdullah 09/01/2016 tarihinde vefatı üzerine 3 aylık yasal süre içerisinde davalı borçlu tarafından mirasının reddedildiği, davacı bankanın bir kısım alacağını tahsil etmesine rağmen alacağının tamamının tahsil edemediğinden bahisle borçlu Murat tarafından yapılan mirasın gerçek reddine ilişkin tasarrufun iptalinin talep edildiği anlaşılmıştır.

Kural olarak mirasın reddi bağışlama sayılmaz. Ancak borçlunun alacaklılarına zarar verme kastı ile mirası reddetme işlemi tasarrufun iptali davasına konu olabilmektedir.

Mirasın reddine dair işlem ile terekenin açılmasıyla borçlunun aktifine geçecek olan mal, para vs. değerler karşılıksız olarak diğer mirasçılara geçeceğinden borçlunun mirasının reddine ilişkin tasarrufu diğer iptal koşullarının oluşması halinde iptale konu olabilecek tasarruflardandır. Mirasın reddi yasal bir hak olmakla birlikte hakkın kötüye kullanımını hukuk düzeninin korumayacağı Medeni Kanunun 2.maddesinin gereği olup, borçlunun alacaklılarına zarar verme kastı ile yaptığı işlemin iptali mümkün olabilecektir.

TMK'nın 611/1 maddesi gereğince " yasal mirasçılardan biri mirası redderse onun payı, miras açıldığı zaman kendisi sağ değilmiş gibi, hak sahiplerine geçer."

Davacı tarafından mirası reddedilen muris Abdullah mirasçılık belgesinde gösterilen borçlu Murat dışındaki diğer mirasçıları davalı gösterilerek tasarrufun iptali

talepli dava açılmış ise de, TMK'nın 611/1 maddesi gereğince mirasın reddinden Murat'nın kızının yararlanacağı açıktır. Murisin vefatından sonra tapuda düzenlenen resmi senetle murise ait Hacı Feyzullah Mahallesi, 621 ada 109 parsel nolu taşınmazın Abdullah mirasçıları ile borçlu Murat 'nın kızı Seda adına tescil edildiği ve tescil dayanağı olarak Aydın 2.Sulh Hukuk Mahkemesinin 31/05/2016 tarih 2016/742 Esas 2016/769 Karar sayılı mirasçılık belgesinin gösterildiği anlaşılmaktadır. Dairemizce dosya içresine alınan nüfus kaydından da Murat 'nın Seda dışında çocuğu bulunmadığı görülmüştür.

HMK'nun 114.maddesi gereğince taraf teşkilini sağlama görevi mahkemeye aittir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, öncelikle Aydın 2.Sulh Hukuk Mahkemesinin 31/05/2016 tarih 2016/742 Esas 2016/769 Karar sayılı mirasçılık belgesi verilmesine esas dosyanın getirtilmesi, borçlu Murat 'nın mirası reddetmesinden dolayı hak sahibi olarak kızı belirlendiğinden usulüne uygun olarak Seda 'nın davaya dahil edilmesi, bilirkişi ek raporunun davalı Murat 'ya tebliğ edilerek ve tarafların husumet ehliyetinin bulunup bulunmadığı konusu da değerlendirmek suretiyle karar verilmesi için davalının istinaf talebinin kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına dosyanın, kararı veren mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçelerle

1– Davalı Murat vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜNE,

2–Aydın 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/02/2018 tarih 2017/25 Esas 2018/26 Karar sayılı kararının HMK'nun 353/1– a– 4– 6 maddesi uyarınca KALDIRILMASINA,

3– Davanın yeniden görülmesi için dosyanın, kararı veren İlk Derece Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

4– Davalı Murat 'dan istinaf kanun yoluna başvurusu sırasında alınan 1.708 TL 3 istinaf karar harcının davalıya İADESİNE,

5– İstinaf gider avansının bakiyesinin istinaf eden Davalı Murat 'ya İADESİNE,

6– Kararın İlk Derece Mahkemesince taraflara TEBLİĞİNE,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda HMK'nun 353/1– a maddesi uyarınca kesin olarak oy birliği ile karar verildi. 19/03/2019

İZMİR BAM. 1. HD. 19.03.2019 T. E: 2018/2116, K: 2019/598 (www.e–uyar.com)

284) Davacının (alacaklının) bu davayı açabilmesi bazı şartlara bağlı olduğu–İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerektiği–Borçlu–davalı'nın adresine haciz için gidildiği ve haczi kabil mal bulunmadığına ilişkin tespitin tutanağa yazıldığı görüldüğü–İçeriği ve yapılan işlemler yönünden bu haciz tutanaklarının aciz vesikası niteliğinde olduğu açık olduğu–İcra dosyasında yapılan araştırma da bunu desteklemekte olduğundan, aciz halinin gerçekleştiği görüldüğü–Genelde, borçlunun iptal edilebilecek tasarrufları, alacaklılarından mal kaçırılmasına yönelik olarak yapılan ivazsız veya aciz halinde yapılan tasarruflarla alacaklılarına zarar verme kastıyla yapılan tasarruflar olduğu–

İLK DERECE MAHKEME KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesince yapılan yargılama sonucunda; davanın Ahmet, Halit yönünden esastan reddine, davanın davalı Çeşme Belediye Başkanlığı açısından kabulü ile, 8.658,30– TL'nin davalı Belediye'den alınarak davacıya verilmesine, Birleşen davada davalılardan Orhan ve Mehmet mirasçıları olan Banu, Ayşe ve Aylin yönünden davanın ispat edilemediğinden reddine karar verildiği görülmüştür.

İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davacı (asıl davada temlik alan birleşen davada davacı olarak yer alan) K. Otomotiv Paz. Tic. A.Ş vekili istinaf dilekçesinde özetle; Açılan tasarrufun iptali davasının yasal tüm unsurları oluşmasına rağmen yerel mahkeme tarafından davalı tanıklarının ifadelerinin dikkate alınarak hüküm tesis edilmesinin doğru olmadığını, sırf tanık beyanlarının mirasta denkleştirme yapılmasına delil olarak kabulünün doğru olmadığını, yapılan devir işlemlerinin tamamının alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla yapıldığının açıkça ortada olduğunu belirterek, ilk derece mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

Davalı Çeşme Belediye Başkanlığı vekili istinaf dilekçesinde özetle; davaya konu taşınmaz olan 414 ada 3 nolu parselin Belediye adına 304,78 m²ye tekamül eden hissesinin İmar Kanununun uygulanmasına dair yönetmeliğe istinaden kamuya terk edilmek şartıyla Belediye devredildiğini, devredilen bu hissenin tamamının düzenleme ortaklık payı olarak kamuya terk edildiğini, ortada parselasyon uygulamasının mevcut olduğunu, hiçbir tartışmaya mahal vermeyecek bu uygulamanın idari bir uygulama olduğunu, bu devrin alacaklıdan mal kaçırmak yada alacaklılara zarar vermek kastıyla yapıldığının iddia edilmesinin de doğru olmadığını, idari bir işlem olup parselasyonun sağlandığını, bu işlemin iptali isteniyorsa idari yargıda dava açılması gerektiğini belirterek, iyk derece mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

Davalı Orhan vekili istinaf dilekçesinde özetle; bu davalı vekili tarafından verilen istinaf dilekçesinde, davalı Orhan açısından davanın reddine karar verilmesinin doğru olduğu belirtilerek kararın onanması, duruşma açıldığı takdirde itirazlarını ayrıntılı

bildireceklerini belirtilerek de ilk derece mahkeme kararının bozulması talep edilmiş olup, istinaf sebebi bildirilmediği görülmüştür. Bu nedenle, istinaf talebinin HMK'nun 352 maddesi gereğince reddi gerektiğinden, istinaf talebi irdelenmemiştir.

Davalı Ahmet vekili istinaf dilekçesinde özetle; bu davalı için verilen istinaf dilekçesinde harç ve masrafın yatırılmadığı, bu amaçla kendilerine kesin süre ihtaratı ile gönderilen muhttıraya rağmen eksik harç ve masrafın tamamlanmadığı, ilk derece mahkemesince istinaf başvurusunda bulunmamış sayılmasına ilişkin ara karar verildiği ve bu ara karara yönelik bir istinaf talebinin de olmadığı görüldüğünden, istinaf talebi irdelenmemiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Dava İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Mahkemece, davalı Çeşme Belediyesine devredilen hisse açısından dava kabul edilmiş, diğer tasarruflar açısından reddedilmiş olup, hüküm, davacı vekilince ve davalı Çeşme Belediyesi vekilince istinaf kanun yoluna taşınmıştır. Her ne kadar, davalı Orhan Çetinoğlu vekilince de istinaf başvurusu yapılmış ise de, HMK'nun 352 maddesi gereğince, istinaf sebebi bildirilmediğinden istinaf talebinin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

Alacağını tahsil etmek için dava açan veya haciz ya da iflas yoluyla takibe girişen alacaklının, borçlunun mallarını haczettirmesi ya da borçlunun hakkında iflas kararı verilmesi için aradan uzun bir süre geçmektedir. Borçlunun tasarruf yetkisi, malları haczedilinceye kadar (İİK m. 86, m. 91) veya hakkında iflas kararı verilinceye (İİK m. 165/1, m. 184, m. 191/1) kadar kısıtlanmış değildir. Bu nedenle, uygulamada yakında mallarına haciz konulması ihtimali bulunan ya da iflas etmek üzere olan borçluların, alacaklılarından kaçırmaya yönelik bir takım faaliyetlerde bulunarak onları zarara uğrattıklarına sıklıkla rastlanılmaktadır. Bu durumu göz önünde bulunduran kanun koyucu, tasarrufun iptali davasını düzenlemek suretiyle (İİK m. 277– 284), borçlunun, hacizden veya iflasından önceki bir tarihte malvarlığına dahil bazı değerleri hukuken geçerli bir takım tasarrufi işlemlerle malvarlığı dışına çıkarmış olması halinde, aciz vesikası sahibi alacaklıyı ve iflas halinde iflas alacaklılarını korumak maksadıyla tasarrufi işlem konusu malların, belirli şartlar altında tekrar alacaklının cebri icra sahası içine çekilebilmesine veya iflas masasına alınabilmesine imkan tanımıştır.

İcra ve İflas Kanununun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yoluyla hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise davalı, üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK. m. 283/1). Bu yasal nedenle iptal davası,

alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup tasarrufa konu malların aynıyla ilgili değildir.

Davacının (alacaklının) bu davayı açabilmesi bazı şartlara bağlıdır. İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerekmektedir.

Takip dayanağı 14/09/2012 tarihli genel kredi sözleşmesi olup, davalı– borçlu Halit tarafından borca itiraz edilmediğinden takibin kesinleştiği, dolayısıyla alacağın gerçek olması gerektiğine ilişkin ön koşulun gerçekleştiği görülmektedir. Davaya konu tasarruflar 2013/Haziran ve Aralık ayları arasında değişik tarihlerde yapılmış olup borcun doğumundan sonradır, mevcut dava, 19/02/2014 tarihinde açıldığından 5 yıllık hakdüşürücü sürenin de geçmediği açıktır. Dosya içine celp edilen Aydın 3. İcra Müdürlüğünün 2014/444 E. sayılı dosyasında yapılan incelemeye göre, 13/10/2014 ve 10/02/2017 tarihlerinde borçlu– davalı Halit adresine haciz için gidildiği ve haczi kabil mal bulunmadığına ilişkin tespitin tutanağa yazıldığı görülmüştür. İçeriği ve yapılan işlemler yönünden bu haciz tutanaklarının aciz vesikası niteliğinde olduğu açıktır. İcra dosyasında yapılan araştırma da bunu desteklemekte olduğundan, aciz halinin gerçekleştiği görülmüştür.

Borçlunun aciz ya da iflasından önce yaptığı iptale tabi tasarrufları, üç grup altında ve İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiştir. Ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarruflar, sınırlı olarak sayılmış değildir. Kanun, iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimin takdirine bırakmıştır (İİK. m. 281). Bu yasal nedenle de davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi mahkeme bununla bağlı olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebilir (Y.H.G.K. 25.11.1987 Tarih, 1987/15– 380 Esas ve 1987/872 Karar sayılı ilamı). Genelde, borçlunun iptal edilebilecek tasarrufları, alacaklılarından mal kaçırılmasına yönelik olarak yapılan ivazsız veya aciz halinde yapılan tasarruflarla alacaklılarına zarar verme kastıyla yapılan tasarruflardır.

Davaya konu tasarruflar ve ilk derece mahkemesince verilen karar irdelendiğinde, yapılan araştırmanın ve hükme esas alınan raporun hüküm kurmak için yeterli olmadığı görülmüştür.

Şöyleki;

– Davaya konu tasarrufların, işlem tarihindeki değerlerinin tespiti için alınmış raporlar arasında mislini aşan farklar olup, taşınmazların işlem tarihindeki niteliklerinin raporlarda farklı alınması (arazi– arsa) nedeniyle farklar oluştuğu belirtilmiş ise de, bu açıklamanın rapor içerikleri ile desteklenmediği, kendi içinde çelişki içerdiği (örneğin 414 ada 3 parsele ilişkin dava konusu edilen hisse satışlarında, son raporda belirlenen değerler ilk rapordan daha düşük olmasına rağmen, 20/12/2013 tarihli işleme konu tasarrufta bedelin arttığı ve bunun sebebinin raporda açıklanmadığı)

görülmüştür. Taşınmazların işlem tarihindeki niteliklerinin tespiti ile, bu niteliğe uygun bir bilirkişi heyeti marifetiyle keşfin tekrarlanması ve raporlar arasındaki çelişkinin giderilmesi gerektiğinin düşünülmemesi,

– Dava konusu edilen ve davalı– borçlu Halit tarafından kardeşi Ahmet'e 23/01/2013 ve 07/06/2013 tarihlerinde yapılan tasarrufların mirasta denkleştirme amacıyla yapıldığının iddia edildiği ve dinlenen tanık beyanlarına dayanılarak mahkemece bu savunmaya itibar edilerek davalı Ahmet açısından davanın reddine karar verildiği görülmüş ise de, mahkemece, bu tasarruflar için yapılan araştırma, varılan sonuç için yeterli değildir. Zira, ortada sunulmuş bir miras taksim sözleşmesi yoktur. Dolayısıyla davalı– borçlu Halit ile davalı Ahmet in kardeş olması nedeniyle bu davalılar arasında yapılan tasarrufların, iyiniyet ve bedel farkına bakılmaksızın İİK'nun 278/3– 1.madde gereğince, ayrıca, davalı Ahmet'in, abisi Halit'in borcunu ve durumunu bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK 280/1 maddesi gereğince değerlendirme yapılmaması,

– Davaya konu İzmir ili, Çeşme ilçesi, Alaçatı mah. 414 ada 3 parselde 12049/900353 hisseye ilişkin 18/11/2013 tarihli tasarrufun, dosyaya yansıyan bilgilere göre, parselasyon amacıyla yapıldığı, kamu lehine park, yeşil alan, yol vs olarak bırakılan alanların, yani DOP kesintisi olarak yapılabilecek yasal oranın %40'dan fazla olamayacağı, 3194 sayılı İmar Kanunun 15. ve 16. maddelerine göre yapılan ayırma ve terk işlemlerinin ilgilisinin talebi üzerine encümen kararına istinaden imara uygun parseller oluşturmak için yapılan işlemler olup, terk miktarlarının imar planına göre yapılması gerektiği ve yapılacak kesintinin %40'dan fazlaya tekabül ettiğinden rızaen terklerin gerektiği, dava konusu taşınmaz için hissedarların tamamının rızaen terk yapmış olup sadece davalı– borçlu tarafından yapılmış olan bedelsiz bir terkin olmadığı, bunun tüm hissedarlar tarafından yapıldığı ve bu kısmın belediye uhtesine hiç geçmeyip, kamu hizmetine özgülendiği, yapılan bu idari işlemin iptali için idari yargıda açılan bir davanın da olmadığı ve bu işlem ile taşınmazın arsa vasfında değer kazanmasının sağlandığı, bu hali ile, nicelik olarak malvarlığının eksiltilmediği aksine değer kazanmasının sağlandığının değerlendirilmemesi doğru bulunmamıştır.

Bu itibarla; dava konusu taşınmazların niteliklerine uygun bir heyet kurularak işlem tarihindeki değerlerinin tespiti ile dosyada mevcut raporlar arasındaki çelişkinin giderilmesi, sonrasında İİK'nun 277 ve devam maddelerine göre irdeleme yapılması gerektiğinden, davacı vekilinin ve davalı Çeşme Belediye vekilinin istinaf taleplerinin kabulü ile ilk derece mahkemesinin hükmünün HMK.nun 353/1.a.6 maddesi gereğince iadesine ilişkin aşağıdaki şekilde karar verilmesi gerekmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– Davalı Orhan vekilinin istinaf talebinin, HMK'nun 352 maddesi gereğince, istinaf sebebi bildirilmediğinden reddine,– Davacı vekilinin ve davalı Çeşme Belediyesi vekilinin istinaf taleplerinin kabulü ile; Nazilli 2.Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/04/2017 tarih, 2014/75 E. 2017/168 K. sayılı kararının HMK.nın 353/1– a.6 maddesi uyarınca KALDIRILMASINA,

2– Dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3– İstinaf yargılaması duruşmasız yapıldığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

4– Verilen karar dikkate alınarak, istinaf talebinde bulunan davacı, davalı Çeşme Belediyesi ve davalı Orhan tarafından yatırılan istinaf karar harçlarının talep halinde kendilerine iadesine,

5– İstinaf kanun yoluna başvuran davacı, davalı Çeşme Belediyesi ve davalı Orhan tarafından yapılan istinaf yargılama giderinin ilk derece mahkemesinde verilecek yeni hükümde dikkate alınmasına,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, HMK.nun 353/1– a.6 maddesi uyarınca kesin olarak oy birliğiyle karar verildi.30/11/2018

İZMİR BAM. 5. HD. 30.11.2018 T. E: 2018/811, K: 2018/1635 (www.e–uyar.com)

285) HMK'nun 167. maddesi gereğince yargılamanın iyi bir şekilde yürütülmesini sağlamak için davanın her aşamasında talep halinde veya kendiliğinden ayrılmasına karar vereceği–Dava konusu olaydaki taraf ve taşınmaz sayısının fazlalığı, tasarrufların ayrı ayrı oluşu, bir kısım taşınmaz ve tarafların birbirinden farklı ve bağımsız oluşu, talep sonuçlarının, toplanacak (toplanmış) delillerinin farklı oluşu dikkate alınarak yargılamanın daha sağlıklı yürütülmesi için taşınmaz veya davalıların belli gruplar halinde ayrılmasına karar verilmesi gerekirken tüm davalılar yönünden davaların birlikte görülmesi HMK'nun 167. maddesine aykırıdır. Bu sebeple kararın kaldırılması gerektiği–Kural olarak, HMK 26. maddesi hükmüne göre, mahkeme tarafların iddia, savunma ve talepleri ile bağlı olduğu–Kural olarak mahkemenin talepten fazlasına veya başka bir şeye hükmetmesi olanak dışı olduğu–Dava konusunu, davacının belirlediği–Mahkeme de ancak davacı tarafından belirlenen konuda karar verebileceği–Mahkemece, davacının talebinden fazlasına da karar verilemeyeceği–Öğreti ve uygulamada taleple bağlılık olarak adlandırılan bu kural sadece sonuç istem yönünden değil, sonuç istemi oluşturulan her bir alacak kalemi yönünden de uygulanacağı–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

– Davanın kısmen kabul, kısmen reddi ile; Dava konusu olan Hatay İli, Samandağ İlçesi, Zeytunlu Mahallesi 796 sayılı parsel sayılı taşınmazda davacı alacaklının Samandağ İcra Müdürlüğü'nün 2015/545 esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve fer'ilerinin toplamı ile sınırlı olmak üzere İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince alacaklıya cebri icra yetkisi tanınmasına, dava konusu olan Hatay İli, Samandağ İlçesi, Zeytunlu Mahallesi 3452 parsel sayılı taşınmazda davacının Samandağ İcra Müdürlüğü'nün 2015/545 esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve fer'ilerinin toplamı ile sınırlı olmak üzere İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince alacaklıya cebri icra yetkisi tanınmasına, dahili davalı Görkem lehine taşınmazda ipotek kurulmasına ilişkin tasarrufun davacı bakımından iptaline, davalı– borçlu R. tarafından devredilen 31 … 777 (31 … 022) plakalı araç yönünden dava açılmışsa da aracı devralan kişi davacı tarafından davaya dahil edilmediğinden ve borçlu ile devralan arasında mecburi dava arkadaşlığı bulunduğundan belirtilen araç yönünden davalı R.'a açılan davanın pasif husumet yokluğundan reddine, Birleşen davanın kabulü ile; Dava konusu olan Hatay İli, Samandağ İlçesi, Zeytunlu Mahallesi 796 sayılı parsel sayılı taşınmazda davacının Samandağ İcra Müdürlüğü'nün 2015/583 esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve fer'ilerinin toplamı ile sınırlı olmak üzere İİK. 277 ve devamı maddeleri gereğince alacaklıya cebri icra yetkisi tanınmasına, dava konusu olan Hatay İli, Samandağ İlçesi, Zeytunlu Mahallesi 3452 parsel sayılı taşınmazda davacının Samandağ İcra Müdürlüğü'nün 2015/…… esas sayılı takip dosyasındaki alacak ve fer'ilerinin toplamı ile sınırlı olmak üzere İİK. 277 ve devamı maddeleri gereğince alacaklıya cebri icra yetkisi tanınmasına karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF NEDENLERİ:

Davalı Yakup vekilinin süresi içerisinde vermiş olduğu istinaf dilekçesi ile; Yerel Mahkeme kararının somut hukuki bir temele dayalı olmadığı gibi, dosya kapsamındaki bilgi, belge ve kanıtların tamamen hatalı değerlendirilmesi neticesinde verildiğini, davacı nazlı Kahleoğullarının Razık'dan gerçek bir alacağının bulunmadığını, alacaklının ev hanımı olduğunu, ev hanımı olan bir kişinin kuyumculuk ile uğraşan borçlu Razık'dan alacaklı olabileceği bir alışverişinin olmasının hayatın doğal akışına aykırı olduğunu, davacı tarafın Razık'dan ticari bir ilişki çerçevesinde alacaklı olduğunu ispat edemediğini, davacı tarafın gerçek olmayan alacağının tahsili için borçlunun adına kayıtlı olan mallarına gitmesi gerekirken mevcut mal varlığı haczedilmeden bu davanın açıldığını, aciz belgesi olmadan açılan davanın reddine karar verilmesi gerektiğini, müvekkilinin dava tarihinde bir yıldan fazla zamandır dava dışı bir kişi ile ortaklaşa haricen satın almış olduğu taşınmazın karşılığında gerçek değerini aşan miktarda satış bedeli ödediğini, bu hususun yargılama aşamasında taraflarınca ispat edildiğini, taşınmazın harici anlaşma ile müvekkiline satıldığı tarihin 2014 yılı Ocak ayı olduğunu gerek harici satış tarihi ve gerekse resmi satış tarihi itibariyle satıcı Razık'ın herhangi bir ödeme güçlüğü içerisinde olmadığını ve böyle bir durumun çevrede bilinmediğini, taşınmazın haricen satışından ve satış bedelinin tamamına yakının ödenmesi tarihinden sonraki bir tarihte düzenlenmiş olan davacının alacaklısı olduğu senede bağlı borcun taşınmazın satış anlaşmasından sonra doğmuş bir borç olduğunu tasarrufun iptali davası açılması koşullarını taşımadığını, açıklanan nedenlerle, Yerel Mahkeme kararının kaldırılarak bu yönde hüküm oluşturulması için dosyanın Mahkemesine gönderilmesine ve bu suretle davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Mari vekilinin süresi içeresinde vermiş olduğu istinaf dilekçesi ile; müvekkili ile çocuklarına miras olarak kalmış hakların fiilen paylaşılması tasarruf alacaklılardan mal kaçırma amacıyla yapılmış gibi kabul edilerek hüküm kurulduğunu, oysa müvekkiline devri yapılmış olan pay, müvekkili ve rahmetli eşinin müşterek konutu olan ve müvekkilinin tüm miras haklarını oğluna devretmesi karşılığında kendisine bırakılmasının kararlaştırıldığını, müvekkilinin barındığı ve manevi bağının olduğu eve ilişkin bir pay olduğunu, vefat etmiş eşinden kalan tüm miras haklarını davalı–borçlu oğluna devretmek karşılığında barındığı evin kendisine kalmasını sağladığını, müvekkilinin bu durumunu gözetmeyen ve bu haliyle adaleti sağlaması mümkün olmayan bir değerlendirmeyle verilmiş kararın İİK 278.madde düzenlemesinin getiriliş amacına uygun düşmesinin de mümkün olmadığını, Yerel Mahkemenin müvekkiline ait taşınmazın borçludan gelen 3/8 oranındaki pay ve miktarla sınırlı şekilde cebri icra yetkisine karar vermesi gerekirken hatalı ve hukuka aykırı olacak şekilde taşınmazın tamamı üzerinde icra yetkisi sağlayacak şekilde hüküm kurulduğunu, ayrıca yerel Mahkeme usule aykırı işlemlerle davaya davalı dahil etmek ve konusu hukuki dayanağı ve talep kısmı birbirinden tamamen farklı davaları son aşamada birleştirmek suretiyle hüküm oluşturulduğunu, açıklanan nedenlerle yerle Mahkeme kararının kaldırılarak bozulmasına ve davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı İlker vekilinin süresi içerisinde vermiş olduğu istinaf dilekçesi ile; davaya konu taşınmazlardan Hatay ili, Samandağ ilçesi, Zeytunlu Mahallesinde kain 796

parsel sayılı tarla niteliğindeki taşınmaz asıl davanın açıldığı tarihten önce müvekkili adına kayıt görmüş olmasına rağmen dava açılırken kayıt maliki olan müvekkiline yönetilmeyen husumetin yargılamada belli bir aşamaya geldikten sonra davanın açılmasından sonra mülkiyeti iktisap eden malik için öngörülmüş bir usulden yararlanılarak dahili dava yoluyla müvekkiline yöneltilerek usul hükümlerine aykırı şekilde sağlanmış taraf teşkili ile yargılamaya devam edilerek hüküm kurulduğunu, her biri diğerinden farklı ve bağımsız hukuki ilişkilerden doğmuş farklı icra işlemlerine konu edilerek, farklı hukuki nitelikteki davalarla açılmış ve farklı mahkemelerde yargılaması devam edilerek hüküm kurma aşamasına getirilmiş, farklı yargılama usulüne tabi olan iki dava hiçbir hukuki yarar ve gerekliliği bulunmamasına rağmen karar aşamasında birleştirilerek, ortak hukuki değerlendirmeyle usul hükümlerine aykırı olacak şekilde hüküm oluşturulduğunu, tasarrufun iptali istemiyle açılan davanın dava şartlarından olan aciz belgesi temin edilmeden yargılamaya devam edilerek hüküm kurulduğunu, davacı tarafın takibe konu alacağın gerçek bir alacak olmadığı yönündeki defi ve itirazları dikkate alınmadan bu konuda araştırma ve hukuki değerlendirmeye gidilmeden hüküm kurulduğunu, müvekkilinin 4. kişi konumunda olduğu gözetilmeden, kötüniyetli veya taşınmaz ve borçluya ilişkin bilgi sahibi olabileceği yönünde herhangi bir iddia ve delil elde edilememiş iken, yasal düzenleme ve dosya kapsamına uygun düşmeyecek bir değerlendirmeyle aleyhe hüküm kurulduğunu, mali durumunun gerçek yüzünü bilebilmesi mümkün olmayan ve işini büyütmek için taşınmaz satışına gittiğine inanarak, gayriresmi otağıyla taşınmazı satın aldığını söyleyen 3. kişi konumundaki davalı Yakup'un savunması ve savunmasını destekleyen özellikle tanık Mehmet'in anlatımları ve bu anlatımlara uygun içerikteki banka dekontlarının dosyaya sunulmuş olması karşısında borçlu ile davalı Yakup arasında yapılmış temliğin bile iptal koşullarının bulunmadığının kabul edilmesi gerekirken bu hususu göz ardı eden bir değerlendirmeyle aynı çevreden olmayan müvekkilinin taşınmazdan gayri resmi ortağının çocuğu olan ve davada tanık olarak dinlenmiş olan Mehmet aracılığıyla resmi kayıtlara güvenerek yapmış olduğu işlemin iptaline imkan verebilecek yasal koşulların oluştuğunun kabul edilemez olduğunu, ekonomik durum araştırması ve tanık beyanlarında her iki davacının gelir getiren herhangi bir iş ve malvarlığına sahip olmadıkları, birinin ev hanımı diğerinin ise yevmiyeyle çalışarak kendini geçindirmeye çalışan bir kişi olduğunun tespit edildiğini, her bir dava için tek olmak üzere vekalet ücretiyle yargılama giderine hükmedilmesi yerine davaya konu taşınmaz ve hak sayısınca birden fazla ücret ve yargılama giderine hükmedilmiş olmasının da hukuka aykırı olduğunu, bu nedenlerle Yerel Mahkeme kararının kaldırılarak veya bu yönde hüküm oluşturulması için dosyanın yerel Mahkemesine gönderilerek bozulmasına ve bu suretle davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İSTİNAFA CEVAP:

Davacı Nazlı vekilinin davalı Mari'ın istinaf talebine karşı cevap dilekçesi ile; dava konusu iptali istenen işlemin İİK 'nın 268 maddesi ile bazı tasarrufları ivazlı dahi olsa iptal edilecek tasarruflar kapsamında gördüğü bir tasarruf olduğunu, çünkü borçlunun birinci derece akrabasına olan annesine yaptığı bir tasarruf olduğunu, davalı yapılan tasarrufun ivazsız olduğunu bu tasarrufun aile içinde yapılan bir miras taksimi

sonucu olduğunu belirttiğini, bu beyanlarının gerçekleri yansıtmadığını, çünkü tasarruf miras bırakanın ölümünden yıllar sonra yapıldığını, ailenin bu paylaşımı yapmak için Razık'ın iflas edip borçlanmasını beklemiş, borçlanınca taksim yapmanın akıllarına geldiğini, işleminin tarihinin borcun vadesi ile hemen aynı tarihte olmasının miras bırakanın ölümünden yıllar sonra olmasının beyanlarının doğru olmadığını gösterdiğini, tasarrufun ifazsız yapılmış olmasının zaten başlı başına tasarrufu mutlak iptal edilecek işlemler kapsamına almakta olduğunu, yapılan işlemin borçlunun alacaklısını zarara sokmak için yapılan bir işlem olduğunu, borçlunun adına kayıtlı tüm taşınmazları ve araçları aynı tarihte çıkarmış bütün malvarlığını kaçırdığını, bu dava ile birleşen diğer daa da borçlunun başka borçlarının da olduğunu göstermiş davalının alacaklılardan mal kaçırmak kastı ile hareket ettiğinin sabit olduğunu, bu nedenlerle kötü niyeti açık olan borçlu ve davalının istinaf taleplerinin reddini talep etmiştir.

UYUŞMAZLIK KONUSU OLAN HUSUSLAR: esas dosya ve birleşen dosya davalıları arasında gerçekleşen tasarrufların iptale tabi olup olmadığı hususlarında toplanmaktadır.

DELİLLER: Samandağ İcra Müdürlüğünün 2015/545– 583 esas sayılı takip dosyaları, nüfus kayıt örnekleri, tanık beyanları, tapu kayıtları, bilirkişi raporu,

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Davacı alacaklı Nazlı vekili, borçlu–davalı Razık hakkında takip başlatıldığını, borçluların alacağı karşılayacak mal varlıkları bulunmadığı, alacaklılardan mal kaçırma amacı ile taşınmazlarını diğer davalılar Yakup, İlker ve Mari devrettikleri ile Görkem lehine ipotek tesis ettikleri bu ipotek– devirlere ilişkin tasarrufların iptaline karar verilmesini Samandağı 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/186 esas sayılı dosyasında talep etmiştir.

Diğer yandan davacı alacaklı Cevdet vekili, borçlu–davalı Razık hakkında takip başlatıldığını, borçluların alacağı karşılayacak mal varlıkları bulunmadığı, alacaklılardan mal kaçırma amacı ile taşınmazlarını diğer davalılar Yakup, İlker ve Mari devrettiklerini bu devirlere ilişkin tasarrufların iptaline karar verilmesini Samandagı 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/446 esas sayılı dosyasında talep etmiştir. İş bu dosyanın, Samandagı 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/186 esas sayılı dosyası ile birleştirilmesine karar verilmiştir.

Davalılar vekilleri, ayrı ayrı verdikleri cevap dilekçelerinde davanın reddini istemişlerdir.

Davalı İlker vekili, davalı Mari vekili ve kamu düzenine ilişkin hususlar yönünden yapılan incelemede;

Öncelikle; HMK'nun 167. maddesi gereğince yargılamanın iyi bir şekilde yürütülmesini sağlamak için davanın her aşamasında talep halinde veya kendiliğinden ayrılmasına karar verir. Dava konusu olaydaki taraf ve taşınmaz sayısının fazlalığı, tasarrufların ayrı ayrı oluşu, bir kısım taşınmaz ve tarafların birbirinden farklı ve bağımsız oluşu, talep sonuçlarının, toplanacak (toplanmış) delillerinin farklı oluşu dikkate

alınarak yargılamanın daha sağlıklı yürütülmesi için taşınmaz veya davalıların belli gruplar halinde ayrılmasına karar verilmesi gerekirken tüm davalılar yönünden davaların birlikte görülmesi HMK'nun 167. maddesine aykırıdır. Bu sebeple kararın kaldırılması gerekmektedir. (Benzer yönde Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 2015/3218 E–2017/9511 sayılı kararı)

Kabul yönünden yapılan incelemede, davalı Mari vekilinin istinaf sebebi yönünden;

Dava İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir. İptal davasından maksat İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazıldığı gibi alacağın tahsilini temin için borcun doğumundan sonra yapılan tasarrufların iptaline hükmettirmektir. Bu tür davaların dikkat edilmesi hususlardan biride iptali istenen tasarrufun tam olarak belirlenmesi gerekmektedir. Zira iş bu kısım davanın sonuç istemini oluşturmaktadır.

Kural olarak, HMK 26. maddesi hükmüne göre, mahkeme tarafların iddia, savunma ve talepleri ile bağlıdır. Kural olarak mahkemenin talepten fazlasına veya başka bir şeye hükmetmesi olanak dışıdır. Dava konusunu, davacı belirler. Mahkeme de ancak davacı tarafından belirlenen konuda karar verebilir. Mahkemece, davacının talebinden fazlasına da karar verilemez. Öğreti ve uygulamada taleple bağlılık olarak adlandırılan bu kural sadece sonuç istem yönünden değil, sonuç istemi oluşturulan her bir alacak kalemi yönünden de uygulanır. Dosya içinde mevcut tapu kayıt ve resmi sözleşmelerden 23.06.2015 tarih ve 3878 yevmiye numaralı resmi senet ile davalı–borçlu Razık, diğer davalı annesi Mari'ye Zeytunlu Mah. 3452 parsel sayalı taşınmazdaki 3/8 hissesini devrettiği davacıda iş bu tasarrufu dava konusu yapmış olmasına rağmen, mahkemece talepten fazlasını olacak şeklinde tüm parsel üzerinde satış yetkisi vermiş olması hatalı olduğu anlaşılmış olmakla kararın bu nedenle kaldırılması gerektiği anlaşılmıştır

Kabul yönünden yapılan incelemede, davalı İlker vekilinin vekalet ücreti ilişkin istinaf sebebi yönünden; kabul yönünden vekalet ücretinin her bir dava yönünden icra takibine konu alacak miktarı dava konusu kabul edilerek nisbi vekalet ücretinin ayrı ayrı hesaplanması gerekirken yazılı şekilde hesaplanması da hatalı görülmüştür.

Davalı Yakup vekilinin istinaf sebebi için yapılan incelemede; dava konusu uyuşmazlıkta, gerekçeli kararın, davalıya 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 21. maddesinde belirtilen usul ile yöntemine uygun bir şekilde 15.05.2018 tarihinde tebliğ edildiği, istinaf süresinin 29.05.2018 günü sona erdiği, ancak istinaf dilekçesinin 30.05.2018 tarihinde verildiği, bu durumda istinaf talebinin süresi içerisinde yapılmadığı anlaşılmıştır ve fakat yeniden kurulacak hükmün infazı yönünden ve dairemizce, ilk derece Mahkemesinin kararı HMK 355 maddesi gereğince HMK 26 maddesi kapsamında talepten fazlaya karar verilemeyeceğinden kamu düzeni nedeni ile ve ayrıca HMK 353–1– a maddesi 5 ve 6 bendleri gereğince kaldırılmış olduğundan söz konusu Dairemizin kararı dosyanın tüm tarafları kapsayacağından ilk derece mahkemesince yeniden hüküm kurulması gerektiğinden dairemizin kaldırma kararı davalı Yakup yönünden sonuç doğuracaktır.

HMK'nun 355. maddesi gereği, kamu düzenine aykırılık teşkil eden hususlar ve istinaf neden ve gerekçeleri ile sınırlı olmak üzere yapılan incelemede;

İlk Derece Mahkemesince öncelikle, yargılamanın daha sağlıklı yürütülmesi için; öncelikli verilen birleştirme kararının kaldırıcak şekilde ayrılmasına (tefrikine) karar verilmesi, sonrasında tasarrufun iptaline konu devrin Zeytunlu mahallesi 3452 parsel sayılı taşınmazda davalı– borçlu Razık 3/8 hissesi olduğu dikkate alınarak, dava koşulları varsa işin esasına girililip tasarrufun İİK 277, 278, 279 ve 280. maddeler gereğince iptale tabi olup olmadığının araştırılması ve sonucuna göre yukarıda açıklandığı şekilde vekalet ücreti hesaplanarak karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ve araştırma yapıldığı, bu nedenle HMK' nın 353/1– a maddesi 5 ve 6. bendlerine göre açıklanan nedenlere dayalı davalı İlker ve Mari vekillerinin istinaf taleplerinin kabulüyle, diğer istinaf sebepleri incelenmeksizin kararın kaldırılarak dosyanın mahalline gönderilmesine karar verilmesi gerektiği kanaatiyle aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

H Ü K Ü M: Yukarıda açıklanan nedenlerle,

1– Davalı İlker ve Mari vekilinin istinaf başvurusunun 6100 Sayılı HMK'nun 353/1.a– 6. maddesi gereğince KABULÜ İLE, Samandağ 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/01/2018 tarih ve 2015/186 Esas, 2018/10 sayılı kararının KALDIRILMASINA,

2–Yukarıda belirtilen sebeplerle eksik bilgi ve belgeler tamamlandıktan sonra davanın yeniden görülüp karar verilmesi için dosyanın yerel Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3– Davalı tarafından yatırılan istinaf karar harcının talep halinde iadesine,

4– Davalı tarafından yapılan istinaf yargılama giderlerinin ilk derece mahkemesi tarafından kurulacak esasa ilişkin hükümde dikkate alınmasına,

5– İstinaf aşamasında duruşma yapılmadığı için istinaf incelemesi için taraflar lehine vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

6– HMK'nun 359/3. maddesi gereğince kararın ilk derece mahkemesince taraflara tebliğine,

Dair, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1– a– 6 maddesi gereğince KESİN olmak üzere dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda oy birliği ile karar verildi.30/10/2018

ADANA BAM. 3. HD. 30.10.2018 T. E: 2018/1038, K: 2018/1059 (www.e–uyar.com)

286) Tasarrufun iptali davalarında borcun doğum tarihinin tasarruf tarihinden önce olması dava şartı olduğu–Davalılar arasında miras taksim sözleşmesi ve borçlunun mirastan feragatine ilişkin sözleşme yapılmış ise de; iptali talep edilen tasarruf resmi satış senedinden anlaşılacağı üzere bedeli mukabilinde yapılmış bir satış işlemi olduğu–Davalılar kardeş olup İİK'nun 278/3/1 maddesi gereğince davalılar arasında yapılan bu tasarruf bağışlama mahiyetinde olduğu–Bu karinenin aksi davalılar tarafından aynı kuvvetteki delillerle kanıtlanması gerektiği–Eldeki davada davalıların ispata yönelik bir delili olmadığından davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken aksi düşünceyle davanın reddine karar verilmesi doğru olmadığı–

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesince davacının davasının reddine karar verilmiştir.

İSTİNAF YOLUNA BAŞVURAN:

İstinaf kanun yoluna davacı taraf başvurmuştur.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özet olarak; taşınmazın tespit edilen değerinin daha fazla olduğunu, taşınmaz devrinin aciz halinden sonra gerçekleştiğini, genel kredi sözleşmesine istinaden davalı Birol Güvenç'in borçlu olduğunu, gerçek bedel ile satış bedeli arasında fahiş fark olduğunu, davalıların kardeş olduğunu, işlemin yasa gereği iptale tabi olduğunu belirterek kararın kaldırılmasını talep etmiştir.

DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE:

Dava İİK'nun 277 vd. maddelerine dayanılarak açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da " iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK. m. 277) bulunması gerekir. Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278,279 ve 280 maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. Özellikle İİK.nun 278. maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tabi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK.nun 280 maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu

düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK.nun 279. maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu madde de yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

Davaya dayanak Balıkesir 2. İcra Müdürlüğünün 2014/5697 esas sayılı dosyasının incelenmesinde; alacaklı Fortis Bank A.Ş'nin kredi kartı üyelik sözleşmesine istinaden davalı borçlu B. aleyhine ilamsız icra yoluyla 06/12/2005 tarihinde takibe geçtiği anlaşılmaktadır.

Balıkesir 2. Noterliğinin 18/12/2002 tarih 28659 yevmiye numaralı düzenleme şeklinde miras taksim sözleşmesinde; Balıkesir ili, Ege mah. 463 ada 8 parsel sayılı taşınmazın paylaşımına ilişkin olarak düzenleme yapılmıştır. Aynı noterde aynı tarihte davalılar arasında 28660 yevmiye numaralı düzenleme şeklinde feragat sözleşmesi yapılmıştır.

Dosya arasında mevcut takibe dayanak kredi kartı sözleşmesinin 30/03/2003 tarihinde yapıldığı anlaşılmaktadır.

Tasarrufun iptali davalarında borcun doğum tarihinin tasarruf tarihinden önce olması dava şartıdır.

Davalılar arasında miras taksim sözleşmesi ve borçlunun mirastan feragatine ilişkin sözleşme yapılmış ise de; iptali talep edilen tasarruf resmi satış senedinden anlaşılacağı üzere bedeli mukabilinde yapılmış bir satış işlemidir. Davalılar kardeş olup İİK'nun 278/3/1 maddesi gereğince davalılar arasında yapılan bu tasarruf bağışlama mahiyetindedir. Bu karinenin aksi davalılar tarafından aynı kuvvetteki delillerle kanıtlanması gerekir. Eldeki davada davalıların ispata yönelik bir delili olmadığından davanın kabulüne karar verilmesi grekirken aksi düşünceyle davanın reddine karar verilmesi doğru olmamıştır. Bu sebeple davacı tarafın istinafı kabul edilmelidir. Yukarıda açıklanan gerekçelerle istinaf sebepleri ve kamu düzeni ile sınırlı yapılan inceleme neticesinde; davacı tarafın istinafı kabul edilerek HMK'nun 353/1/b/2 maddesi gereğince yeniden yargılama yapılmasına gerek olmadığından Dairemizce karar verilmesi gerektiğine ilişkin aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM :

Yukarıda açıklanan gerekçelerle;

A– 1– Davacının istinaf talebinin kabulüne,

2– HMK.'nun 353/1/b/2 maddesi gereğince ilk derece mahkemesinin kararının yeniden hüküm tesisi için KALDIRILMASINA,

B– 1– Davacının davasının KABULÜ İLE, Balıkesir İli, Karesi İlçesi, Ege Mahallesi, 7802 ada 2 parsel (463 ada 8 parsel) sayılı 103,52 m2 miktarlı, arsa niteliğinde olan taşınmazın 3/20 hissesinin davalı B. tarafından diğer davalı F.'e satışına ilişkin (29/11/2011 tarihli) TASARRUFUNUN, Balıkesir 2. İcra Müdürlüğü'nün 2014/5697 Esas sayılı takip dosyasına konu alacak ve eklentileriyle sınırlı olmak üzere,

İPTALİNE, davacı alacaklıya bu taşınmaz üzerinde haciz ve satışı isteme yetkisi tanınmasına,

2– Alınması gereken 1.201,34 TL harçtan peşin alınan (271,13 TL tamamlama harcı + 29,20 TL peşin harç)= 300,33 TL harcın mahsubu ile bakiye 901,01 TL.'nin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınıp hazineye gelir kaydına,

3– Davacı lehine takdir olunan 2.110,40 TL vekalet ücretinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınıp davacıya verilmesine,

4– Davacı tarafından yatırılan 300,33 TL peşin harç ile davacının yaptığı tebligat, müzekkere, keşif ve bilirkişi ücretlerinden ibaret toplam 1.184,42 TL yargılama giderinin toplamı olan 1.484,75 TL'nin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınıp davacıya verilmesine,

5– Davalıların yaptığı yargılama giderlerinin üzerlerinde bırakılmasına,

6– Bakiye gider avansının karar kesinleştiğinde yatıran tarafa iadesine,

C– İstinaf yargılama giderleri yönünden,

1– Davacının yatırdığı istinaf karar ve ilam harcı olan 35,90 TL'nin talep halinde davacıya iadesine,

2– Davacının sarf ettiği 98,10 TL başvuru harcı ile dosya gidiş dönüş ücreti olan 36.50 TL olmak üzere toplam 134.60 TL nin davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya verilmesine,

3– Duruşma açılmadığından vekalet ücreti konusunda karar verilmesine yer olmadığına,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda gerekçeli kararın taraflara tebliğinden itibaren 2 hafta içinde Yargıtay nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oybirliği ile karar verildi. 30/10/2018

BURSA BAM. 8. HD. 30/10/2018 T. E: 2018/787, K: 2018/1209 (www.e–uyar.com)

287) İcra dosyasındaki dava dışı diğer borçluların aciz halinin gerçekleşmemiş olması tasarrufun iptali davasının davalısı olan borçlu lehine dikkate alınabilecek bir husus olmadığı– Dava konusu olayda, davalı borçlu ile ilgili İİK.'nin 105/2.maddesi uyarınca dava şartı (aciz hali) gerçekleştiğinden mahkemece işin esasına girilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekeceği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

– K A R A R–

Davacı alacaklı vekili, müvekkilinin, davalı H. V.'un miras bırakanları annesi M. Ö.'den ve babası G. Ö.'den İzmir, Çeşme Alaçatı'da bulunan üç adet arsayı 1998 ve 2001 yıllarında üç ayrı satış vaadi sözleşmesi ile satın aldığını, satış tarihinde, taşınmazların tapu kaydı üzerinde, Hazine lehine ihtiyati tedbir kararı bulunduğundan satışın noter satışı vaadi ile yapıldığını ve tapu kaydına da şerh konulamadığını, davalı H.'nin miras bırakanlarının 1998 ve 2003 yıllarında vefat ettiklerini, davalı H.'nin, miras bırakanlarının vefatından sonra, ihtiyati tedbirin de kalkmasından istifade ederek her üç taşınmazı da davacıya değil, üçüncü şahıslara sattığını ve paralarını da tahsil ettiğini, davacının, satış vaadi sözleşmesine konu taşınmazların üçüncü şahıslara satılması ile, sözleşmenin ifasının imkansız hale gelmesi üzerine H. V. ve diğer mirasçılar aleyhine İzmir 4.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2007/38 E sayılı davasını açarak üç adet taşınmaz değerinin tazminini talep ettiğini, 4.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2010/195 K sayılı kararı ile davalı H. V.'un 195.900,00 TL tazminata ayrıca yasal faize, mahkeme harcına, vekalet ücreti ve yargılama giderlerine mahkum edildiğini, kararın infazı için İzmir l5.İcra Müdürlüğü'nün 2010/10690 sayılı dosyası ile H. V. ve ilamdaki müşterek ve müteselsil borçlu diğer davalılar aleyhine icra takibi başlatıldığını, davalı borçlu H. V.'un icra takibine konu mahkeme karar tarihi olan 22.06.2010 tarihinden l0 gün sonra İ. İli, K. İlçesi, B. Mahallesi, 6451 ada, 21 parselde kayıtlı giriş kat 6 no'lu bağımsız bölümü intifa hakkını kendi üzerinde tutarak diğer davalı oğlu B. V.'a 02.07.2010 tarihinde, aynı yer 24 parselde kayıtlı birinci kat 7 no'lu bağımsız bölümü davalı eşi M. V.'a 02.07.2010 tarihinde intifa hakkını kendi üzerinde tutarak, İ. İli, K. İlçesi, B. Mahallesi, 2612 ada, 51 parselde kayıtlı zemin kat 6 no'lu bağımsız taşınmazı diğer davalı eşi M. V.'a 02.07.2010 tarihinde intifa hakkını kendi üzerinde tutarak, aynı yer 51 parselde zemin kat 7 no'lu bağımsız bölüm taşınmazı diğer davalı eşi M. V.'a 02.07.2010 tarihinde intifa hakkını kendi üzerinde tutarak sattığının belirlendiğini, davalı H. V.'un oğlu ve kocasına yaptığı söz konusu tüm tasarrufların alacaklıya olan borcunu ödememe amacını taşıdığını, bu tasarrufların ivazsız ve batıl tasarruf olduğunu, davalı H. V.'un kötü niyetli olduğunu diğer davalıların da kötüniyetle mal kaçırılmasında alıcı taraf olarak bizzat rol aldıkları için kötüniyetli olduklarını, İzmir 4.Asliye Hukuk Mahkemesi kararını taşınmazların dava tarihindeki değeri noktasında temyiz ettiklerini tüm bu nedenlerle davaya konu taşınmazların satışlarının İİK'nun 277 ve diğer maddeleri gereğince iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı B. V., diğer davalılar H. V. ve M. V. vermiş oldukları cevap dilekçelerinde; İzmir 4.Asliye Hukuk Mahkemesi kararını temyiz ettiklerini ve kesinleşmesinin beklenmesini talep ettiklerini, dava konusu dört taşınmazın değerinin davacının takip alacağının çok çok üstünde olup bu nedenle dört taşınmazın hepsine birden dava açılmasına itiraz ettiklerini, dava konusu icra takibinin davalı H. V.'dan hariç üç borçlusu daha bulunduğunu, davacının diğer borçluların mal varlıklarını araştırmadan, menkul ve gayrimenkullerine cebri icra talebinde bulunmadan dava açamayacağını, iddianın aksine davacıdan mal kaçırılmadığını, davalı H. V.'un kanser hastası olduğunu öğrendiğinde mal varlığını mirasçıları arasında intifa hakkı kendinde kalarak sağlığında istediği gibi taksim etmek istediğinden tapuda taşınmazların davalılara intikalini belli bir bedel de alarak sağladığını, H. V.'un gerçek iradesinin mal kaçırma değil sağlığında miras taksimi yapmak olduğunu savunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmişlerdir.

Mahkemece; yapılan yargılama sonunda 2011/339 Esas 2012/186 Karar sayı ve 21.06.2012 tarihli karar ile; taşınmazların satışlarının anne– oğul ve eşler arasında gerçekleştiği gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiş; hüküm, Dairemizin 2012/13557 Esas 2014/4663 Karar sayı ve 31.03.2014 tarihli ilamı ile öncelikle alacak davasının kesinleşmesi beklenerek borçlunun aciz halinin belirlenmesi daha sonra hasıl olacak duruma göre bir karar verilmesi gerekliliğinden bahisle bozulmuştur.

Mahkemece bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda; davacı alacaklının alacağına temel olan İzmir 4.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2012/128 Esas 2012/426 Karar sayılı dosya ile davacı alacaklı lehine kesinleştiği, davacının borçlular aleyhine yaptığı İzmir l5.İcra Dairesi'nin 2010/10690 sayılı takip dosyasında borçlulardan H. V.'un 35 ZF 558 plaka sayılı aracının fiilen haczedilerek muhafaza altına alındığı, icra dosyasının diğer borçluları Z. Ö. adına kayıtlı M. İli, D. İlçesi, M. Mahallesi, 5 ada, 107 parselde kayıtlı taşınmaz ile yine bu borçluya ait ... plakalı araçların kaydına haciz konulduğu, yine dosya borçlularından R. Ö. adına kayıtlı H. İli, K. İlçesi, K. Mahallesi, 16 parselde kayıtlı taşınmaz kaydına haciz konulduğu, 27.07.2010 tarihinde menkul haczi için H. V.'un gidilen adresinde 1.900,00 TL bedelli menkullerin haczedildiği, takip dosyası borcuna yetecek miktarda haciz bulunduğu bu durumda aciz halinin gerçekleşmediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı vekilince temyiz edilmiştir.

Dava, İİK'nun 277 vd. maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İptal davasının koşullarından biri alacaklının elinde kesin (İİK.143) veya geçici (İİK.105/II) aciz belgesinin bulunması gerektiğidir. Kesin veya geçici aciz vesikasının bulunması, iptal davası için ön koşul ise de bunun davanın açılmasından önce alınması zorunlu değildir. Davanın açılmasından sonra alınabileceği gibi, temyiz aşamasında ve hatta bozmadan sonra karar düzeltme aşamasında bile alınıp ibraz edilmesi yeterlidir. Ayrıca borçlunun hacze kabil malının bulunmaması halinde durumu tespit eden haciz zaptı, geçici aciz belgesi niteliğinde kabul edilebilir.

Mahkemece davaya dayanak olan icra dosyasında yer alan dava dışı borçluların adına kayıtlı mal varlığı bulunması, borçlu adına kayıtlı 35 … 558 plakalı araç bulunması, borçlunun adresinde yapılan menkul haczi sırasında 1.900,00 TL bedelli mal haczedildiği gerekçesi ile davalı borçlunun aciz halinin gerçekleşmediğinden bahisle davanın reddine karar verilmiş olup varılan sonuç dosya kapsamına uygun düşmemektedir.

Borçlu hakkında İzmir 15.İcra Müdürlüğü'nün 2010/10690 sayılı dosyası ile 301.295,18 TL'nın tahsili için takip yapıldığı, 27.07.2010 tarihinde borçlunun evinde yapılan hacze ilişkin tutanakta bir kısım menkul malın haczedildiği, haczedilen menkul malların değerinin 1.900,00 TL olduğu, davalı borçlu H. tarafından haciz tutanağına, haczedilen menkul malların haczi kabil mallar olmadığı yönünde itirazda bulunduğu, borçlu H.'nin 1/2 hissesi olan adına kayıtlı 35 … 558 plakalı aracın fiilen haczinin yapıldığı ve kıymetinin 5.000,00 TL olarak belirlendiği ve icra dosyasından satışa çıkartıldığı, dava dışı 3. şahıs tarafından 1.500,00 TL bedel ile satın alındığı, söz konusu menkul malların takip alacağına yetmediği anlaşılmıştır. İcra dosyası, haciz tutanağı kapsamından borçlunun aciz halinde olduğu anlaşılmaktadır. İcra dosyasındaki dava dışı diğer borçluların aciz halinin gerçekleşmemiş olması tasarrufun iptali davasının davalısı olan borçlu lehine dikkate alınabilecek bir husus değildir. Dava konusu olayda, davalı borçlu ile ilgili İİK.nun 105/2.maddesi uyarınca dava şartı (aciz hali) gerçekleştiğinden mahkemece işin esasına girilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacıya geri verilmesine 16.05.2018 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 16.05.2018 T. E: 2015/18145, K: 5110 (www.e– uyar.com)

288) Dava dilekçesindeki ve aşamalardaki açıklamalara göre davanın hem TBK 19. maddesinde tanımlanan muvazaa hukuksal nedenine, hem de İİK'nun 277. ve devamı maddelerine dayalı açılmış iptal davası olduğu anlaşıldığı–Mahkemece işin esasına girilerek davanın reddine karar verilmiş ise de, dava şartları bakımından inceleme yapılmadığından karar usul ve yasaya aykırı olduğu–Kişilerin dava hakkının "hukuki yarar" ile sınırlı olduğu–HMK.nın 114/h maddesinde düzenlenen hukuki yarar, davanın konusuna ilişkin dava şartlarından olup davacının dava açmakta hukuken korunmaya değer bir yararının bulunması gerekeceği–Davada davacının hukuki yararının bulunup bulunmadığı, mahkemece re'sen araştırılacak hususlardan olduğu–Tüm davalarda olduğu gibi muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davasında da HMK'nun 114. maddesinin (h) bendi uyarınca davacının, dava açmakta hukuki yararının bulunmasının zorunlu olduğu–Muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davası bakımından davacının hukuki yararının bulunup bulunmadığı, İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılmış iptal davasında ise davacının aciz halinin bulunup bulunmadığının belirlenmesi gerekeceği–

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ;

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davalı borçlu Sinan'nın müvekkili bankaya kredi kartı borcunun bulunduğunu, bu sebeple hakkında yapılan takibin kesinleştiğini, yapılan araştırmada borçlunun borca yetecek mal varlığının tespitinin ardından pasif mal varlığı araştırmasında adına kayıtlı Hatay Dörtyol Yeşil Mah. 80 ada 13 parselde kain arsa vasıflı taşınmazını 24.12.2015 tarihinde davalı 3. Kişi Latif'e devrettiğini tespit ettiklerini, tasarrufun borcun doğumundan sonra olduğunu, ayrıca rayiç bedelinin çok altında devredildiğini, bu sebeple tasarrufun bağışlama hükmünde olup iptale tabi olduğunu, ayrıca tasarrufun taraflarının ızrar kastıyla hareket ettiklerinin sabit olduğunu belirterek davaya konusu tasarrufun İİK 277 ve devamı gereğince iptalini, dava konusu taşınmazda davacıya cebri icra yapabilme yetkisi verilmesini talep etmiştir.

Davalılar cevap dilekçesi sunmamış, ancak keşif ve duruşmadaki beyanlarında; dava konusu taşınmazın davalı 3. kişinin babasının miras taksimi sırasında taşınmazı davalı 3. kişiye devredilmek istendiğini, ancak davalı 3. kişinin o tarihte yurtdışında olması nedeniyle taşınmazın davalı borçluya devredildiğini, davaya konusu tasarrufun da bu amaçla taşınmazın gerçek maliki olan davalı 3. kişiye devri nedeniyle yapıldığını belirterek davanın reddini talep etmişlerdir.

Mahkemece; davalıların zarar verme kastıyla hareket etmediklerini, satışın gerçek olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Karar taraflara tebliğ edilmiş, davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle; dava konusu taşınmazın 1.100 TL bedelle devredildiğini, bu nedenle tasarrufun alacaklıya zarar verme kastıyla hareket etmediğinin söylenemeyeceğini, ayrıca davalı Sinan'un davalı Latif'in amcasının oğlu olduğunu, tasarrufun amacının mal kaçırma olduğunu, kaldı ki dava konusu taşınmazın kredi kullanılmadan nakit karşılığı alınmasının da bu durumu gösterdiğini, ayrıca rayiç

bedel ile satış bedeli arasındaki fahiş fark sebebiyle tasarrufun İİK'nun 278/3 hükmü uyarınca tasarrufun iptale tabi olduğunu, bu sebeple davanın reddine karar verilmesinin usul veya yasaya aykırı olduğunu belirterek ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

Dava, İİK'nun 277 vd. ve TBK'nun 19. maddeleri uyarınca tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

HMK'nun 355. maddesi uyarınca davacı vekilinin istinaf itirazları ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı olarak yapılan inceleme sonunda;

Dava dilekçesindeki ve aşamalardaki açıklamalara göre davanın hem TBK 19. maddesinde tanımlanan muvazaa hukuksal nedenine, hem de İİK'nun 277. ve devamı maddelerine dayalı açılmış iptal davası olduğu anlaşılmaktadır.

Mahkemece işin esasına girilerek davanın reddine karar verilmiş ise de, dava şartları bakımından inceleme yapılmadığından karar usul ve yasaya aykırıdır.

Kişilerin dava hakkı "hukuki yarar" ile sınırlıdır. HMK.nın 114/ h maddesinde düzenlenen hukuki yarar, davanın konusuna ilişkin dava şartlarından olup davacının dava açmakta hukuken korunmaya değer bir yararının bulunması gerekir. Davada davacının hukuki yararının bulunup bulunmadığı, mahkemece re'sen araştırılacak hususlardandır. Tüm davalarda olduğu gibi muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davasında da HMK'nun 114. maddesinin (h) bendi uyarınca davacının, dava açmakta hukuki yararının bulunması zorunludur.

Diğer taraftan İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan davada ise, bu tür davaları elinde kat'i (İİK 143) veya geçici aciz belgesi (İİK 105) bulunan alacaklılar açabilir. Aciz belgesinin varlığı da dava şartı olup mahkemece res'en araştırılmalıdır.

Muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davası bakımından davacının hukuki yararının bulunup bulunmadığı, İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılmış iptal davasında ise davacının aciz halinin bulunup bulunmadığının belirlenmesi gerekir.

Somut olayda dava konusu taşınmaz dışında davalı borçlu adına kayıtlı taşınır ve taşınmazlar bulunduğu sabit ise de, mahkemece davalının haczi kabil tüm mal varlığının satışı halinde borcun karşılanıp karşılanmayacağı, davalı borçlunun aciz halinin bulunup bulunmadığı hususu üzerinde durulmamıştır.

Bu sebeple mahkemece yapılacak iş, davalı borçlunun tüm mal varlığının ve haczi kabil malların tespiti, bilahare haczi kabil mallarının kıymet takdirleri yapılmış ise bu değerlerin, yapılmamış ise mahkemece yaptırılacak değer tespiti ile borçlunun haczi kabil mallarının satışı halinde borcun karşılanıp karşılanamayacağın (varsa mal varlığı üzerinde başka dosyalardan konulan hacizler de nazara alınarak) belirlenmesinden sonra işbu davayı açma hususunda hukuki yararının ve aciz halinin bulunup bulunmadığının net olarak tesbit edilmesinden sonra oluşacak sonuca göre karar vermekten ibarettir.

Kabule göre de; mahkemece TBK'nun 19. maddesi uyarınca muvazaa iddiasına dayalı iptal istemi hususunda değerlendirme yapılmış ise de, davacının İİK'nun 277. maddesi uyarınca iptal isteminin de bulunduğu nazara alınarak özellikle tasarrufun bağışlama hükmünde olduğu iddiasına ilişkin olarak İİK'nun 278/2– II maddesi ve taraflar arasındaki akrabalık ilişkisi nedeniyle zarar verme kastıyla hareket edildiğine ilişkin İİK'nun 280. maddesi kapsamında değerlendirme yapılmaması da doğru görülmemiştir.

Bu itibarla davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile HMK'nun 353/1–a,4,6 maddeleri uyarınca ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verilmiştir.

KARAR: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Davacı vekilinin istinaf başvurusunun ESASTAN KABULÜNE,

1– DÖRTYOL 3. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'nin 01/06/2017 tarih, 2016/298 esas ve 2017/75 karar sayılı kararının HMK'nun 353/1– a,4,6 maddeleri uyarınca KALDIRILMASINA,

2– Dosyanın davanın yeniden görülmesi için MAHALLİNE İADESİNE,

3– Davacıdan tahsil edilen istinaf karar harcının istek halinde iadesine,

4– İstinaf yargılama giderlerinin ilk derece mahkemesince yeniden verilecek kararda değerlendirilmesine,

5– Duruşma açılmadığından istinaf vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucu, HMK'nun 353/1– a maddesi uyarınca KESİN olarak oybirliğiyle karar verildi. 03/05/2018

GAZİANTEP BAM. 17. HD. 03/05/2018 T. E: 2017/1823, K: 2018/556 (www.e–uyar.com)

289) Gerek öğretide gerekse yargı kararlarında tasarrufun iptali davası açılabilmesi için borç ödemeden aciz belgesinin ibraz edilmesi gerektiği ve aciz belgesinin özel bir dava şartı olduğu kabul edilmekte olfuğu–İptal davası açılabilmesi için alacaklının alacağını kısmen veya tamamen alamamış olması gerektiği–Borçlunun haczedilebilecek veya haczedilmiş malları var ve bunların bedeli alacaklının alacağını ödemeye yetmekte ise, alacaklının, borçlunun üçüncü kişilerle yapmış olduğu tasarrufların iptalini dava etmekte hiçbir hukuki yararı olmadığı–İİK.'nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hükme bağlandığı–Dava konusu taşınmazı davalı (O)'dan satın alan davalı (B) açısından tasarrufun iptal edilebilmesi, bu kişinin borçlunun zarar verme kastını bilmesi şartına bağlı olduğu–Zira, tapuda gösterilen bedel ile mahkemece belirlenen bedel arasında misli fark olmadığından ve yasanın belirlediği derecede akrabalık ilişkisi bulunmadığından İİK.'nun 278. maddesinin uygulanma imkanı olmadığı–3. kişinin borçlunun zarar verme kastını bildiği hususu, emareler ile ispat edilebileceği–Borçlunun zarar verme kastı gibi, bu kastın ve işlemin zarara neden olabileceğinin bilinmesi de içsel ve ispatı güç bir vakıa olduğu–Dosyaya sunulan deliller birlikte değerlendirildiğinde, tarafların tanışık oldukları, dolayısıyla davalı 3.kişinin davalı borçlunun durumunu ve kastını bilecek durumda olduğunun ispatlanamadığının anlaşıldığı–Kabul edilen kısımlar için, harç ve vekalet ücretinin, her bir davalı için, satın aldıkları taşınmazın belirlenen değerine göre, satın alan davalı ile zorunlu dava arkadaşı olan borçlu ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutularak karar verilmesi gerekirken, tasarrufu iptal edilen taşınmazların toplam değerleri üzerinden, bu taşınmaz maliki davalıların ve borçluların hepsinin birlikte sorumlu tutularak, satın aldıkları taşınmazın gerçek değerine göre belirlenecek harç ve vekalet ücretinden daha fazla harç ve vekalet ücreti ile sorumlu tutulmalarının hak kaybı yaratacağının düşünülmemesi doğru bulunmadığı–

İLK DERECE MAHKEME KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesince yapılan yargılama sonucunda; asıl dava ve birleşen davanın kısmen kabulü ile, İzmir ili, Karşıyaka ilçesi Soğukkuyu Mah 9159 ada, 1 parsel sayılı zemin kat 3 numaralı bağımsız bölüme ilişkin borçlu ile davalı– 3.kişi arasındaki 07/03/2014 tarihli tasarrufun iptaline, İzmir, Karşıyaka ilçesi Donanmacı Mah 9317 ada, 4 parsel sayılı 2. kat 22 numaralı bağımsız bölüme ilişkin borçlu ile davalı– 3.kişi arasındaki 07/03/2014 tarihli tasarrufun iptaline, İzmir, Foça ilçesi Kocamehmetler mah Toptantape mevki Mah, 99 parseli teşkil eden tarlaya ilişkin borçlu ile davalı– 3.kişi arasındaki 07/03/2014 tarihli tasarrufun iptaline, İzmir, Foça ilçesi Bağarası Mah Işıklı mevki 195 ada, 1 parsel sayılı 1. kat 8 numaralı bağımsız bölüme ilişkin borçlu ile davalı– 3.kişi arasındaki 31/10/2013 tarihli tasarrufun iptaline, Mahkememizin 2014/376 esas sayılı dosyası davacısı vekiline İzmir 14. İcra Dairesi 'nin 2014/6292 sayılı takip dosyası ve 2014/6310 sayılı takip dosyalarında alacak ve ferileri ile sınırlı

olmak üzere cebri icra yetkisi verilmesine, Birleşen 2014/587 esas sayılı dosyası davacısı vekiline Karşıyaka 4. İcra Dairesi 'nin 2014/5361 sayılı takip dosyasında alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere cebri icra yetkisi verilmesine, Davacı ve birleşen dosya davacısı vekilinin İzmir ili Foça Bağarası mah Işıklı mevki 195 ada 1 parsel 1.kat 7 nolu bağımsız bölümü teşkil eden taşınmaza yönelik Hüseyin hakkındaki davasının reddine, Birleşen dosyada davalı Simten hakkındaki davanın reddine, Mahkememiz dosyasında Harçlar kanunu hükümlerine göre kabul edilen miktar üzerinden alınması gereken 38.078,72– TL harçtan peşin alınan 2.942,50– TL harcın mahsubu ile 35.136,22– TL harcın davalılardan (Hüseyin hariç) alınarak hazineye irat kaydına, Birleşen Karşıyaka 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2014/587 esas sayılı dosyası için dayanak takiplere konu alacak üzerinden hesaplanan 15.194,87– TL harcın davalılardan (Hüseyin ve Simten hariç) alınarak hazineye irad kaydına, davacı Türkiye Ekonomi Bankası tarafından mahkememiz dosyasında yapılan 1.417,50– TL yargılama giderinin ve peşin yatırılan 2.942,50– TL harcın davalılardan (Hüseyin hariç) alınarak davacıya verilmesine, artan avansın karar kesinleştiğinde iadesine, davacı Ziraat Bankası tarafından birleşen Karşıyaka 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2014/587 esas sayılı yapılan 952,50– TL yargılama giderinin davalılardan (Simten ve Hüseyin hariç) alınarak davacıya verilmesine karar verildiği görülmüştür.

İSTİNAF SEBEPLERİ:

Birleşen dava davacısın Ziraat Bankası vekili istinaf başvuru dilekçesi ile; yerel mahkeme dosyasında alınan bilirkişi raporu ile taşınmazın değerinin 335.000 TL olarak tespit edildiğini, davalılar arasında bulunan hısımlık olması nedeni ile taşınmazın değerinin yarısının altında bir miktara devredilmiş olduğunu, söz konusu işlemin muvazaalı olduğunu, mahkemece söz konusu tasarrufun iptaline karar verildiğini, davalılardan Simten'in davaya konu edilen tasarruflardan herhangi birine taraf olmadığından bahisle, davanın reddine karar verilerek müvekkil banka adına yargılama gideri ve vekalet ücretine hükmedilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu, söz konusu satışın muvazaalı olduğunu, davalılardan Hüseyin ve Osman arasındaki yakın arkadaşlık ilişkisinin göz ardı edilerek verilen kararın hakkaniyete aykırı olduğunu belirterek, davalılardan Hüseyin bakımından davanın reddine ilişkin verilen kararın kaldırılarak tasarrufun iptaline karar verilmesini, davalılardan Simten bakımından da davanın reddi ile yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davacı bankaya yüklenmesine ilişkin kararın kaldırılarak davanın kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Bayram vekili istinaf dilekçesinde özetle; yerel mahkemece tarafları, sebepleri aynı, yerleşim yerleri ayrı olmasına rağmen tüm bu tasarruf işlemlerinin sebepleri ve tarafları aynıymış gibi davaların birleştirilerek tek bir dava olarak görülmesinin usul olarak kanunda hiçbir şekilde yeri ve uygulamasının mevcut olmadığını, hak kaybına sebebiyet veren bu durumun tüm davalıların sanki tüm işlemlerin rakamların toplamından sorumlu gibi karşı vekalet ücretleri, istinaf harçları ve diğer giderlerden sorumluymuş gibi karara bağlanmasının bireyin en önemli anayasal hakkı olan hak aramasını engellediğini, davanın niteliğinden ötürü davalı ikametgahında açılması gerektiğini, müvekkil tarafın satın alma işlemini 2013 yılında gerçekleştirdiğini, icra takibinin açılma tarihinin ise 2014 yılı olduğunu, bu durumda borçlu davalının hakkında

kesinleşene bir borç bulunmadığını, davalı Bayram ile tasarrufu iptal edilmeyen diğer davalı Hüseyin'ın taşınmazın satışı arasında hiç bir fark ve durumun mevcut olmadığını, önceki malik ile arlarında akrabalık, arkadaşlık ilişkisi bulunmadığını, taşınmaz üzerindeki ipoteğin davalı tarafından ödendiğini, bu bedelinde ödenen bedele eklenmesi gerektiğini, bu hali ile misli farktan bahsedilemeyeceğini, taşınmazın 85.000,00– TL ye alındığını, davalının ilk olarak tapuda 45.000,00– TL gösterilmesine ses çıkarmamış ise de sonradan bundan rahatsız olup bakiye 40.000,00– TL için başvuruda bulunup vergisini ödediğini, davalının hala bu taşınmazda oturduğunu, satışın gerçek bir satış olduğunu belirterek ilk derece mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

Davalı Muhlis vekili istinaf dilekçesinde özetle; asıl dava ve birleşen dava için ayrı ayrı hüküm kurulması gerektiğini, davacıların borçlulara ait olan ve birbirinden bağımsız taşınmazlar için usul kolaylığı açısından tek bir dava açmış olduğunu fakat davalıların birbiri ile hiçbir hukuki bağının olmadığını, hüküm kurulurken ve yargılama giderleri belirlenirken her taşınmazın ve davalının ayrı ayrı değerlendirmeye tabi tutulması gerektiği halde tüm taşınmazların toplam değerine göre harç ve vekalet ücretinden sorumlu tutulmalarının doğru olmadığını, mahkemece yeterli araştırma yapılmadan aciz vesikasının varlığını karine olarak kabul etmesinin usule ve yasaya uygun olmadığını, davalının kendi alacağına karşılık taşınmazın devredildiğini, sonradan bu taşınmazı borçluya iade etmek istedi ise de üzerindeki ihtiyati tedbir nedeniyle bunun gerçekleştirilemediğini belirterek, ilk derece mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

Davalılar Osman ve Sinem vekili istinaf dilekçesinde özetle;

Birleşen dosya yönünden; davacı Ziraat Bankası A.Ş nin takibe dayanak alacağı için ipotek verilen taşınmazların satışının yapıldığını fakat satışların henüz kesinleşmediğini, bu satışlar kesinleştiğinde alacaklı Ziraat Bankasının alacağı kalmayacağından kefillere yönelik takibinin konusunun kalmayacağını, kefiller için ancak ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takibin semeresiz kalması üzerine takip yapılması gerektiğini, aciz vesikası olmadığını, Sinem'in iflas etmiş olduğunu, Karşıyaka 4.İcra Müdürlüğünün 2014/5361 E. Sayılı dosyası 07/05/2015 tarihli karar ile durdurulmuş olunmasına rağmen davaya devam edilmesinin yerinde olmadığını, Asıl dosya yönünden; alacaklı Türk Ekonomi Bankasının iflas etmiş olan müvekkili Sinem adına icra takibi başlattığını, davanın devamının yasal olarak mümkün olmadığını, diğer davalılar Muhlis ve Bayram'a yapılan satışların gerçek satış olduğunu, muvazaalı olduklarının ispatlanmadığını, taraflar arasında hiçbir akrabalık bağı, iş ve dostluk ilişkisi bulunmadığından tasarruf iptali yoluna gidilemeyeceğini, Bilge'a yapılan tasarrufun iptalininde hatalı olduğunu, davanın her aşamasında Bilge'a yapılan devrin miras taksimi sözleşmesinden kaynaklandığını beyan ettiklerini, bu konu da hiçbir inceleme yapılmadan karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu belirterek, ilk derece mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

Davalı Bilge vekili istinaf dilekçesinde özetle; yasal şartları oluşmayan davanın kabul edilmesinin hukuka aykırı olduğu belirtilerek, ilk derece mahkeme kararının kaldırılması talep etmiş ise de, istinaf harcının yatırılmadığı, buna ilişkin muhtıraya

rağmen eksik harcın tamamlanmadığı, mahkemece 05/06/2017 tarihli ara karar ile istinaf başvurusunun reddine karar verildiği, bu kararın 25/07/2017 tarihinde tebliğ edildiği ve ara karara yönelik bir istinaf başvurusu olmadığından kesinleştiği görülmüştür.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Dava, İİK 277 maddesine dayalı açılan tasarrufun iptali talebine ilişkindir.

Mahkemece davanın kısmen kabul kısmen reddine karar verilmiş, hüküm birleşen dava davacısı ve davalılar tarafından istinaf kanun yoluna taşınmıştır. Davalılardan Bilge Avral tarafından istinaf harcının yatırılmadığı, buna ilişkin muhtıraya rağmen eksik harcın tamamlanmadığı, mahkemece 05/06/2017 tarihli ara karar ile istinaf başvurusunun reddine karar verildiği, bu kararın 25/07/2017 tarihinde tebliğ edildiği ve ara karara yönelik bir istinaf başvurusu olmadığından kesinleştiği görülmüştür.

İİK.nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yoluyla hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise davalı, üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İİK. md. 283/1). Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup tasarrufa konu malların aynıyla ilgili değildir.

Davacının (alacaklının) bu davayı açabilmesi bazı şartlara bağlıdır. İİK'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerekmektedir.

Dava koşulları yönünden dosya incelendiğinde, asıl dava için, davacının alacağının, 21/06/2012 tarihli genel kredi sözleşmesine dayandığı, takip çıkışının, İzmir 14.İcra Müdürlüğünün 2014/6292 esas sayılı dosyasında 1.446.670,14– TL . İzmir 14.İcra Müdürlüğünün 2014/6310 esas sayılı dosyasında 292.798,81– TL olduğu, alacağın itiraza uğramayıp kesinleştiği, birleşen dava için, davacının alacağının, 25/09/2009 ve 12/08/2013tarihli genel kredi sözleşmelerine dayandığı, takip çıkışının, Karşıyaka 4.İcra Müdürlüğünün 2014/5361 esas sayılı dosyasında 1.424.074,90– TL olduğu alacağın itiraza uğramayıp kesinleştiği, davaya konu edilen tasarrufların tarihlerinin, borcun doğum tarihinden sonra olduğu, tasarruf tarihlerine göre davanın 5 yıllık süre dolmadan açıldığı görülmüştür.

Ayrıca, gerek öğretide gerekse yargı kararlarında tasarrufun iptali davası açılabilmesi için borç ödemeden aciz belgesinin ibraz edilmesi gerektiği ve aciz belgesinin özel bir dava şartı olduğu kabul edilmektedir. İptal davası açılabilmesi için alacaklının alacağını kısmen veya tamamen alamamış olması gerekir. Borçlunun haczedilebilecek veya haczedilmiş malları var ve bunların bedeli alacaklının alacağını ödemeye

yetmekte ise, alacaklının, borçlunun üçüncü kişilerle yapmış olduğu tasarrufların iptalini dava etmekte hiçbir hukuki yararı yoktur. Alacaklı bunu ancak aciz belgesi ile ispat edebilir; işte bu nedenle, aciz belgesi, iptal davası için özel bir dava şartıdır ve mahkeme, davacının aciz belgesine sahip olup olmadığını kendiliğinden gözetir. İcra dosyaları incelendiğinde, İzmir 14. İcra müdürlüğünde takip edilen icra dosyaları açısından 05/06/2014 tarihli haciz tutanağının haczi kabil mal bulunmadığı tespitini içerdiğinden aciz vesikası niteliğinde olduğu, Karşıyaka 4. İcra müdürlüğünde takip edilen icra dosyasında ise borçluya ait araçlar üzerine haciz uygulandığı başkaca malvarlığına ulaşılamadığı, araçlar üzerindeki rehinler itibariyle rehin alacaklarının öncelikli olduğu ve diğer hacizler nedeniyle de davacının alacağının bu nedenle araçlardan karşılanmasının mümkün olmadığı görülmüştür. Kaldıki, borçlunun işyeri ve meskeni olarak bilinen adreslerine haciz için gidildiğinde bu adresleri terk ettiği belirlenmiş olup davalı– borçlunun bu hali ile kaçak olduğu, Yargıtay içtihatlarına göre aciz halinde olduğunun kabulünün gerektiği, icra dosyasında yapılan malvarlığı araştırmasına göre de borcu karşılayacak yeterli malvarlığına ulaşılamadığından aciz halinin açık olduğu anlaşılmıştır.

Dava önşartlarını gerçekleşmiş olduğu görülmekle İİK.nun 277 ve devam maddelerine göre iptali istenen tasarrufların irdelenmesi gerekmiştir. Şöyle ki;

– Borçlu Sinem tarafından annesi olan davalı Bilge'a devredilen İzmir ili, Soğukkuyu mah. 9159 ada 1 parselde kain 13 nolu bağımsız bölümdeki 3/8 hissenin satışı 07/03/2014 tarihli olup, hisse karşılığı tapuda 44.000,00– TL olarak gösterilmiş ise de, mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesi ile işlem tarihinde 3/8 hissenin 125.625,00– TL değerinde olduğu anlaşılmıştır.

– Borçlu Sinem tarafından annesi olan davalı Bilge'a devredilen İzmir ili, Karşıyaka ilçesi, Donanmacı mah. 9317 ada 4 parselde kain 22 nolu bağımsız bölüme ilişkin tasarruf 07/03/2014 tarihli olup, tapuda 27.300,00– TL olarak gösterilmiş ise de, mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesi ile işlem tarihinde 60.000,00– TL değerinde olduğu anlaşılmıştır.

Dosyada yapılan bilirkişi incelemeleri ile, davaya konu edilen bu taşınmazların işlem tarihindeki değerleri ile tapuda gösterilen satış değerleri arasında bir mislini aşan fark olduğu belirlenmiş ve tapudaki bedel dışında bir ödeme yapıldığı hususunda bir iddia ve ispatın olmadığı görülmüştür. Davalıların anne– kız oldukları da dosyada mevcut nüfus kayıtlarından anlaşılmıştır.

İİK'nun 278.maddesine göre, mutad hediyeler müstesna olmak üzere, hacizden veya haczedilecek mal bulunmaması sebebiyle acizden yahut iflasın açılmasından haczin veya aciz vesikası verilmesinin sebebi olan alacaklardan en eskisinin tesis edilmiş olduğu tarihe kadar geriye doğru olan iki yıllık müddet içinde yapılan bütün bağışlamalar ve ivazsız tasarruflar batıldır. Karı ve koca ile usul ve füru, neseben veya sıhren üçüncü dereceye kadar hısımlar evlat edinenle evlatlık arasında yapılan ivazlı tasarruflar ve akdin yapıldığı sırada, kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitler bağışlama hükmündedir. Mevcut davada, bağımsız bölümlerin satışına ilişkin bu tasarrufların 07/03/2014 tarihinde yani borcun doğum

tarihinden sonra haciz tarihinden ise iki yıllık hak düşürücü süre öncesinde yapıldığı görülmekle, annesine yapılması ve değerler arasında bir mislini aşan fark bulunması nedeniyle bağışlama hükmünde olduğu ve asıl dava ile birleşen dava açısından bu taşınmazlara ilişkin davanın kabulünün doğru olduğu açıktır. Ayrıca, her ne kadar iflas kararı nedeniyle icra takiplerinin durdurulması gerektiği iddia edilmiş ise de, alınan iflas kararının "Sinem– M. Shop" adlı şahıs şirketine dair olduğu ve takip borçlusunun bu şirket olmadığı görülmekle bu yöndeki itirazlara itibar edilmemiştir.

– Borçlu Sinem tarafından kardeşi Simten'ye yapılan bir tasarruf olmadığından, birleşen davada davalı olarak gösterilen bu kişi açısından davanın husumetten reddinin doğru olduğu görülmüştür.

– Borçlu Osman tarafından yapılan İzmir ili, Foça ilçesi, Kocamehmetler mah. 99 parselin davalı Muhlis G.'ye satışına ilişkin tasarruf 07/03/2014 tarihli olup, tapuda 11.000,00– TL olarak gösterilmiş ise de, mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesi ile işlem tarihinde 69.120,00– TL değerinde olduğu anlaşılmıştır. Bu taşınmazın bakiye kalan borç nedeniyle devredildiği tarafların kabulündedir, hatta davalı Muhlis vekilince sunulan cevap dilekçesinde tapu bedeli olan 11.000,00– TL'nin dahi borçtan mahsup edilmek üzere borçlu Osman tarafından verildiği belirtilmiştir. İİK.nun 279. maddesine göre bu tip ödemelerin mutad ödeme sayılmadığından iptale tabi olduğu açıktır ve mevcut dosyada yapılan 05/06/2014 tarihli haciz tutanak tarihi ile tasarrufun yapıldığı 07/03/2014 tarihi arasında İİK.nun 279. maddesinde yer alan 1 yıllık sürenin geçmediği, kaldıki tapuda belirtilen değer ile işlem tarihindeki değer arasında bir mislini aşan fark nedeniyle de bağışlama niteliğinde olup iptale tabi olduğu, dolayısıyla asıl dava ile birleşen dava açısından bu taşınmaza ilişkin davanın kabulünün doğru olduğu görülmektedir.

–Borçlu Osman tarafından yapılan İzmir ili, Foça ilçesi, Bağarası mah. 195 ada 1 parselde kain 7 nolu bağımsız bölümün davalı Hüseyin'a satışına ilişkin tasarruf 25/10/2013 tarihli olup, tapuda 45.000,00– TL olarak gösterilmiş ise de, mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesi ile işlem tarihinde 75.000,00– TL değerinde olduğu anlaşılmıştır. Bu hali ile bedeller arasında bir mislini aşan farkın olmadığı açıktır. Taraflar arasında akrabalık, arkadaşlık vb. bir ilişki de ispatlanmamıştır. Davalı Hüseyin tarafından taşınmaz üzerindeki Akbank'a ait ipoteğin karşılığı olan 70.000,00– TL.nin kendisi tarafından ödendiği ve kalan bakiyenin de malsahibinin eşi olan Sinem'e verildiği iddia edilmiş olup, dosyaya celp edilen banka dekont ve ipotek fek yazılarına göre, davalı Hüseyin'in 04/11/2013 tarihinde bankadaki birikimini çektiği, aynı tarihte bunun 70.000,00– TL'sinin Sinem'e havale edildiği, Sinem tarafından Osman'a ait dava konusu taşınmazında aralarında bulunduğu taşınmazlar üzerindeki ipoteğin kaldırılması için bankaya yatırıldığı, bankanın 15/11/2013 tarihli yazısı ile ipoteğin fek edildiği, bu para trafiğinin ve yapılan işlemlerin tasarruf tarihi ile uyuştuğu, dolayısıyla ödemenin de ispatlanmış olup satışın gerçek olduğu anlaşılmış olup, asıl dava ile birleşen dava açısından bu taşınmaza ilişkin davanın reddinin doğru olduğu görülmektedir.

–Borçlu Osman tarafından yapılan İzmir ili, Foça ilçesi, Bağarası mah. 195 ada 1 parselde kain 8 nolu bağımsız bölümün davalı Bayram'a satışına ilişkin tasarruf 31/10/2013 tarihli olup, tapuda 45.000,00– TL olarak gösterilmiş ise de, (kaldıki dosyada mevcut evraklardan bakiye kalan 40.000,00– TL için eksik verginin tamamlandığı anlaşılmıştır) mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesi ile işlem tarihinde 80.000,00– TL değerinde olduğu anlaşılmıştır. Bu hali ile bedeller arasında bir mislini aşan farkın olmadığı açıktır.

İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hükme bağlanmıştır. Dava konusu taşınmazı davalı Osman satın alan davalı Bayram açısından tasarrufun iptal edilebilmesi, bu kişinin borçlunun zarar verme kastını bilmesi şartına bağlıdır. Zira, tapuda gösterilen bedel ile mahkemece belirlenen bedel arasında misli fark olmadığından ve yasanın belirlediği derecede akrabalık ilişkisi bulunmadığından İİK.nun 278. maddesinin uygulanma imkanı yoktur. 3. kişinin borçlunun zarar verme kastını bildiği hususu, emareler ile ispat edilebilir. Borçlunun zarar verme kastı gibi, bu kastın ve işlemin zarara neden olabileceğinin bilinmesi de içsel ve ispatı güç bir vakıadır. Dosyaya sunulan deliller birlikte değerlendirildiğinde, tarafların tanışık oldukları, dolayısıyla davalı 3.kişinin davalı borçlunun durumunu ve kastını bilecek durumda olduğunun ispatlanamadığı anlaşılmaktadır. Kaldıki, dosyada mevcut banka dekontları ile taşınmaz üzerinde bulunan Akbank'ın ipotek alacağı için bu davalı tarafından para havalesi yapıldığı, bankanın 15/11/2013 tarihli yazısı ile ipoteğin fek edildiği, bu para trafiğinin ve yapılan işlemlerin tasarruf tarihi ile uyuştuğu, dolayısıyla ödemenin de ispatlanmış olduğu, davalı Bayram tarafından bu evde oturan kiracı Serkan, Foça Noterliğinin 28/11/2013 tarih 6373 yevmiye nolu ihtarnamesi gönderilerek taşınmazı satın aldığının ve kira sözleşmesi yenilenmeyeceğinden sözleşme sonunda ihtiyaç nedeniyle tahliye davası açılacağının bildirildiği, eve ait elektrik, su aboneliklerinin kendi üzerine alındığı, yargılama sırasında da bu evde oturmaya başladığının tespit edildiği, tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde satışın gerçek olduğu anlaşılmış olup, asıl dava ile birleşen dava açısından bu taşınmaza ilişkin davanın kabulünün doğru olmadığı görülmektedir.

Ayrıca;

– Asıl dava ve birleşen dava için, iki ayrı dava oldukları dikkate alınmadan ayrı ayrı hüküm oluşturulmaması,

– Kabul edilen kısımlar için, harç ve vekalet ücretinin, her bir davalı için, satın aldıkları taşınmazın belirlenen değerine göre, satın alan davalı ile zorunlu dava arkadaşı olan borçlu ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutularak karar verilmesi gerekirken, tasarrufu iptal edilen taşınmazların toplam değerleri üzerinden, bu taşınmaz maliki davalıların ve borçluların hepsinin birlikte sorumlu tutularak, satın aldıkları taşınmazın gerçek değerine göre belirlenecek harç ve vekalet ücretinden daha

fazla harç ve vekalet ücreti ile sorumlu tutulmalarının hak kaybı yaratacağının düşünülmemesi doğru bulunmamıştır.

Bu itibarla; ilk derece mahkemesinin hükmünün HMK.nun 353/1.b.2 gereğince kaldırılması ve yeni hüküm tesis edilmesi gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm oluşturulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

A)– Birleşen dava davacısı Ziraat Bankası vekilinin istinaf talebinin reddine,

– Davalılar Muhlis, Osman, Sinem, Bayram vekillerinin istinaf taleplerinin kabulü ile; İzmir 4.Asliye Hukuk Mahkemesinin 07/02/2017 tarih, 2014/376 Esas ve 2017/75 Karar sayılı ilamının 353/1– b.2 maddesi uyarınca düzeltilmesine;

B)– Esasa ilişkin aşağıdaki şekilde yeni hüküm tesisine,

I)– Asıl dava yönünden; davanın KISMEN KABULÜ ile;

1–a) İzmir ili, Karşıyaka ilçesi, Soğukkuyu Mah. 9159 ada, 1 parselde kain zemin kat 13 numaralı bağımsız bölümde 3/8 hisseye ilişkin borçlu– davalı Sinem ile davalı– 3.kişi Bilge arasındaki 07/03/2014 tarihli tasarrufun, İzmir 14. İcra Dairesinin 2014/6292 sayılı ve İzmir 14. İcra Dairesinin 2014/6310 sayılı takip dosyalarındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere İPTALİNE, asıl dava davacısı olan Türk Ekonomi Bankası AŞ'ne İzmir 14. İcra Dairesinin 2014/6292 sayılı ve İzmir 14. İcra Dairesinin 2014/6310 sayılı takip dosyalarındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere CEBRİ İCRA YETKİSİ VERİLMESİNE,

b) İzmir ili, Karşıyaka ilçesi, Donanmacı Mah. 9317 ada, 4 parselde kain 2. kat 22 numaralı bağımsız bölüme ilişkin borçlu– davalı Sinem ile davalı– 3.kişi Bilge arasındaki 07/03/2014 tarihli tasarrufun, İzmir 14. İcra Dairesinin 2014/6292 sayılı ve İzmir 14. İcra Dairesinin 2014/6310 sayılı takip dosyalarındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere İPTALİNE, asıl dava davacısı olan Türk Ekonomi Bankası AŞ'ne İzmir 14. İcra Dairesinin 2014/6292 sayılı ve İzmir 14. İcra Dairesinin 2014/6310 sayılı takip dosyalarındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere CEBRİ İCRA YETKİSİ VERİLMESİNE,

c) İzmir ili, Foça ilçesi, Kocamehmetler mah. Toptantape mevki, 99 parsel nolu taşınmaza ilişkin borçlu– davalı Osman ile davalı– 3.kişi Muhlis arasındaki 07/03/2014 tarihli tasarrufun, İzmir 14. İcra Dairesinin 2014/6292 sayılı ve İzmir 14. İcra Dairesinin 2014/6310 sayılı takip dosyalarındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere İPTALİNE, asıl dava davacısı olan Türk Ekonomi Bankası AŞ'ne İzmir 14. İcra Dairesinin 2014/6292 sayılı ve İzmir 14. İcra Dairesinin 2014/6310 sayılı takip dosyalarındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere CEBRİ İCRA YETKİSİ VERİLMESİNE,

2–a) İzmir ili, Foça ilçesi, Bağarası Mah. Işıklı mevki 195 ada, 1 parselde kain 1. kat 8 numaralı bağımsız bölüme ilişkin borçlu– davalı Osman ile davalı– 3.kişi Bayram arasındaki 31/10/2013 tarihli tasarrufa yönelik davanın REDDİNE,

b) İzmir ili, Foça Bağarası mah. Işıklı mevki, 195 ada 1 parselde kain 1.kat 7 nolu bağımsız bölüme ilişkin borçlu– davalı Osman ile davalı– 3.kişi Hüseyin Aralat hakkındaki davanın REDDİNE,

3–Kabul edilen kısım ve bu taşınmazların mahkemece belirlenen işlem tarihindeki gerçek değerlerinin borç miktarından az olduğu dikkate alınarak alınması gereken 17.401,63– TL harçtan peşin alınan 2.942,50– TL harcın mahsubu ile bakiye 14.459,13– TL harcın;

–10.536,04– TL'sinin borçlu– davalı Sinem ile davalı– 3.kişi Bilge'dan müştereken ve müteselsilen tahsili ile hazineye irat kaydına,

–3.923,09– TL'sinin borçlu– davalı Osman ile davalı– 3.kişi Muhlis'den müştereken ve müteselsilen tahsili ile hazineye irat kaydına,

4–Davacı Türkiye Ekonomi Bankası tarafından peşin yatırılan 2.942.50– TL harcın;

–2.144,00– TL'sinin borçlu– davalı Sinem ile davalı– 3.kişi Bilge'dan müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya verilmesine,

–798,50– TL'sinin borçlu– davalı Osman ile davalı– 3.kişi Muhlis'den müştereken ve müteselsilen tahsili ile tahsili ile davacıya verilmesine,

5–Davacı Türkiye Ekonomi Bankası tarafından yapılan toplam 1.417,50– TL yargılama giderinden 850,50– TL'nin red kabul oranına göre (Hüseyin ve Bayram hariç) davalılar Sinem, Bilge, Osman ve Muhlis'den müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya verilmesine, bakiye yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına,

6–Davanın 172.300,00– TL bedel üzerinden açıldığı ve eksik harcın yargılama sırasında tamamlanmadığı dikkate alınarak, kendisini vekil ile temsil ettiren davacı yararına AAÜT gereğince 16.288,00– TL vekalet ücreti takdiri ile (Hüseyin ve Bayram hariç); bu bedelin 11.868.00– TL'sinin davalılar Sinem ve Bilge'dan müştereken ve müteselsilen, 4.420,00– TL'sinin davalılar Osman ve Muhlis'den müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya verilmesine,

7– Davalı Hüseyin kendisini vekil ile temsil ettiğinden (yargılama sırasında eksik harcın ikmal edilmediği dolayısıyla dava değerinin davaya konu taşınmazların tapu değerleri toplamı olarak bildirilen 172.300,00– TL olduğu ve davalı Hüseyin'a ait taşınmazın tapu değerinin 45.000,00– TL olduğu dikkate alındığında) AAÜT gereğince 5.300,00– TL vekalet ücreti takdiri ile davacı Türkiye Ekonomi Bankası AŞ'den alınıp davalı Hüseyin'a verilmesine,

8– Davalı Bayram kendisini vekil ile temsil ettiğinden (yargılama sırasında eksik harcın ikmal edilmediği dolayısıyla dava değerinin davaya konu taşınmazların tapu değerleri toplamı olarak bildirilen 172.300,00– TL olduğu ve davalı Bayram ait taşınmazın tapu değerinin davaya yansıtılan halinin 45.000,00– TL olduğu dikkate alındığında) AAÜT gereğince 5.300,00– TL vekalet ücreti takdiri ile davacı Türkiye Ekonomi Bankası AŞ'den alınıp davalı Bayram verilmesine,

II) Birleşen dava yönünden: davanın KISMEN KABULÜ ile

1–a) İzmir ili, Karşıyaka ilçesi, Soğukkuyu Mah. 9159 ada, 1 parselde kain zemin kat 13 numaralı bağımsız bölümde 3/8 hisseye ilişkin borçlu– davalı Sinem ile davalı– 3.kişi Bilge arasındaki 07/03/2014 tarihli tasarrufun, Karşıyaka 4. İcra Dairesinin 2014/5361 sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere

İPTALİNE, birleşen dava davacısı olan Ziraat Bankası AŞ'ne Karşıyaka 4. İcra Dairesinin 2014/5361 sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere CEBRİ İCRA YETKİSİ VERİLMESİNE,

b) İzmir ili, Karşıyaka ilçesi, Donanmacı Mah. 9317 ada, 4 parselde kain 2. kat 22 numaralı bağımsız bölüme ilişkin borçlu– davalı Sinem ile davalı– 3.kişi Bilge arasındaki 07/03/2014 tarihli tasarrufun, Karşıyaka 4. İcra Dairesinin 2014/5361 sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere İPTALİNE, birleşen dava davacısı olan Ziraat Bankası AŞ'ne Karşıyaka 4. İcra Dairesinin 2014/5361 sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere CEBRİ İCRA YETKİSİ VERİLMESİNE,

c) İzmir ili, Foça ilçesi, Kocamehmetler mah. Toptantape mevki, 99 parsel nolu taşınmaza ilişkin borçlu– davalı Osman ile davalı– 3.kişi Muhlis arasındaki 07/03/2014 tarihli tasarrufun, Karşıyaka 4. İcra Dairesinin 2014/5361 sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere İPTALİNE, birleşen dava davacısı olan Ziraat Bankası AŞ'ne Karşıyaka 4. İcra Dairesinin 2014/5361 sayılı takip dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere CEBRİ İCRA YETKİSİ VERİLMESİNE,

2–a) İzmir ili, Foça ilçesi, Bağarası Mah. Işıklı mevki 195 ada, 1 parselde kain 1. kat 8 numaralı bağımsız bölüme ilişkin borçlu– davalı Osman ile davalı– 3.kişi Bayram arasındaki 31/10/2013 tarihli tasarrufa yönelik davanın REDDİNE,

b) İzmir ili, Foça Bağarası mah. Işıklı mevki, 195 ada 1 parselde kain 1.kat 7 nolu bağımsız bölüme ilişkin borçlu– davalı Osman ile davalı– 3.kişi Hüseyin hakkındaki davanın REDDİNE,

c) Davalı Simten Zehra'ye karşı açılan davanın husumetten reddine,

3–Kabul edilen kısım ve bu taşınmazların mahkemece belirlenen işlem tarihindeki gerçek değerlerinin borç miktarından az olduğu dikkate alınarak alınması gereken 17.401,63– TL harcın;

–12.680,04– TL'sinin borçlu– davalı Sinem ile davalı– 3.kişi Bilge'n müştereken ve müteselsilen tahsili ile hazineye irat kaydına,

–4.721,59– TL'sinin borçlu– davalı Osman ile davalı– 3.kişi Muhlis'den müştereken ve müteselsilen tahsili ile hazineye irat kaydına,

4–Davacı Ziraat Bankası tarafından yapılan toplam 952,50– TL yargılama giderinden 571,50– TL'nin red kabul oranına göre (Simtel, Hüseyin ve Bayram hariç)

davalılar Sinem, Bilge, Osman ve Muhlis'den müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya verilmesine, bakiye yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına,

5–Davanın 172.300,00– TL bedel üzerinden açıldığı ve eksik harcın yargılama sırasında tamamlanmadığı dikkate alınarak, kendisini vekil ile temsil ettiren davacı yararına AAÜT gereğince 16.288,00– TL vekalet ücreti takdiri ile (Simtel, Hüseyin ve Bayram hariç); bu bedelin 11.868.00– TL'sinin davalılar Sinem ve Bilge müştereken ve müteselsilen, 4.420,00– TL'sinin davalılar Osman ve Muhlis müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya verilmesine,

6– Davalı Hüseyin kendisini vekil ile temsil ettiğinden (yargılama sırasında eksik harcın ikmal edilmediği dolayısıyla dava değerinin davaya konu taşınmazların tapu değerleri toplamı olarak bildirilen 172.300,00– TL olduğu ve davalı Hüseyin ait taşınmazın tapu değerinin 45.000,00– TL olduğu dikkate alındığında) AAÜT gereğince 5.300,00– TL vekalet ücreti takdiri ile davacı Ziraat Bankası AŞ'den alınıp davalı Hüseyin'e verilmesine,

7– Davalı Bayram kendisini vekil ile temsil ettiğinden (yargılama sırasında eksik harcın ikmal edilmediği dolayısıyla dava değerinin davaya konu taşınmazların tapu değerleri toplamı olarak bildirilen 172.300,00– TL olduğu ve davalı Bayram ait taşınmazın tapu değerinin davaya yansıtılan halinin 45.000,00– TL olduğu dikkate alındığında) AAÜT gereğince 5.300,00– TL vekalet ücreti takdiri ile davacı Ziraat Bankası AŞ'den alınıp davalı Bayram'a verilmesine,

8– Davalı Simtel kendisini vekil ile temsil ettiğinden AAÜT gereğince 2.180,00– TL vekalet ücreti takdiri ile davacı Ziraat Bankası AŞ'den alınıp davalı Simtel verilmesine,

III) Davalı Bayram tarafından yapılan toplam 297,00– TL, davalı Hüseyin tarafından yapılan toplam 17,50– TL yargılama giderinin asıl dava ve birleşen dava davacılarından müştereken alınarak bu davalılara verilmesine, davalı Simten tarafından yapılan 50,00– TL yargılama giderinin birleşen dava davacısı Ziraat Bankası AŞ'den alınarak bu davalıya verilmesine,

C)– İstinaf yargılaması duruşmasız yapıldığından istinaf yoluna başvuran taraflar yararına vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

D)–Birleşen dava davacısı Ziraat Bankası harçtan muaf olduğundan bu hususta karar verilmesine yer olmadığına,

– Davalılar Muhlis, Osman, Sinem, Bayram tarafından yatırılan nisbi karar harcının, verilen karar dikkate alınarak yatırana iadesine,

E)–İstinaf kanun yoluna başvuran birleşen dava davacısı Ziraat Bankası AŞ. Vekili tarafından yapılan istinaf yargılama giderinin verilen karar gereği kendi üzerinde bırakılmasına,

–İstinaf kanun yoluna başvuran davalı Muhlis vekili tarafından yapılan 85,70– TL harç, 22,00– TL tebligattan oluşan toplam 107,70– TL yargılama giderinin kendi üzerinde bırakılmasına,

–İstinaf kanun yoluna başvuran davalı Osman ve Sinem vekili tarafından yapılan 85,70– TL harç, 22,00– TL tebligattan oluşan toplam 107,70– TL yargılama giderinin kendi üzerinde bırakılmasına,

–İstinaf kanun yoluna başvuran davalı Bayram vekili tarafından yapılan 85,70– TL harç, 22,00– TL tebligattan oluşan toplam 107,70– TL yargılama giderinin asıl ve birleşen dosya davacılarından müştereken alınarak bu davalıya verilmesine,

Dair, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 2 hafta içinde yargıtay temyiz yolu açık olmak üzere dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda oybirliğiyle karar verildi. 18/01/2018

İZMİR BAM. 5. HD. 18.01.2018 T. E:2017/1301, K:2018/70 (www.e– uyar.com)

290) Talep, muvazaa sebebiyle tasarrufların iptali ve cebri icra yetkisi tanınmasına ilişkin davada itiraz üzerine bir kısım taşınmazlar üzerindeki tedbirin kaldırılmasına yönelik mahkeme ara kararının kaldırılması isteğine ilişkin olduğu, tasarrufun iptali davası, taşınmazın aynına ilişkin olmayıp, şahsi nitelikte hak doğuran bir dava türü olduğu, bu niteliği itibariyle, anılan dava yönünden kural olarak HMK'nun 389 ve devamı maddeleri uyarınca dava konusu şeyler üzerine tedbir konulamaz, şartları mevcut ise İİK'nun 257'i izleyen maddeleri uyarınca ihtiyati haciz kararı verilebileceği, bu açıklamaya göre, dosya münderacatı, davanın türü nazara alındığında, her ne kadar gerekçesi doğru değil ise de, mahkemece usulüne uygun yapılan itiraz incelemesi sonucunda bir kısım taşınmazlar üzerindeki tedbirin kaldırılması doğru olduğu–

Davacı vekili; müvekkiliyle bir kısım davalıların muris Hüseyin terekesi sebebiyle mirasçı olduklarını, daha önceden Kumluca Asliye Hukuk Mahkemelerinde usulsüz devredilen taşınmazlarla ilgili davalar açıldığını, sonrasında mirasçılar arasında yapılan sulhname ve miras taksim mukavelesi gereğince davalardan feragat edildiğini, ancak davalılardan Onur ve Ozan'ın anneleri Sakibe mukavele hükümlerine uymayarak taşınmazları muvazaalı olarak diğer davalılara devrettiğini, buna ilişkin olarak Kumluca 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2014/118 Esas sayılı dosyasında miras alacakları için tapu iptali tescil olmadığı taktirde tazminat talepli dava açtıklarını, tedbir talep ettiklerini, talebin reddi üzerine taşınmazların danışıklı olarak diğer davalılara kaçırıldığından bahisle İİK'nun 283/2. maddesi kıyasen uygulanarak tasarrufların iptaline, kendilerine Kumluca 2. Asliye Mahkemesi'nin 2014/118 sayılı dosyasında hüküm altına alınacak alacakları kadar cebri icra yetkisi tanınmasını talep etmiş ve ayrıca dava konusu Antalya ili Kumluca ilçesi Bağlık Mahallesi 44 ada 15 parsel 13 numaralı bağımsız bölüm ile Kumluca ilçesi Eski Cami Mahallesi kavaklıkuyu yolu mevkiinde kain 184 ada 9 parsel a blok 2,4,12 ve 14 ve b blok, 1,3,5, 7, 10, 11,12 ve 14 numaralı bağımsız bölümler üzerine ihtiyati haciz babında ihtiyati tedbir konulmasını istemiştir.

Mahkemece 13/07/2016 tarihli tensibin 9 numaralı bendi ile dava konusu taşınmazlar üzerine ihtiyati tedbir konulmasına karar verilmiş, işbu karara karşı davalılardan Emrah ve Feyza itirazları üzerine mahkemece 25/07/2017 tarihinde duruşma açılmış, davalı Emrah'ın itirazının kabulü ile 184 ada 9 parseldeki dava konusu bağımsız bölümler üzerine konulan tedbirin kaldırılmasına, 44 ada 15 parsel 13 numaralı bağımsız bölüm üzerindeki tedbirin devamına karar verilmiş, buna ilişkin 15/08/2017 tarihli ara karar yazılmıştır.

Davacı, işbu ara kararın, usul ve yasaya aykırı ve gerekçesiz olduğunu, ayrıca değişen bir durum olmamasına rağmen mahkemenin HMK'nun 394, 395 maddelerine aykırı olarak tedbiri kısmen kaldırdığını, tedbirin kısmen kaldırılması ile davalarının akamete uğrayacağını savunmuş, tedbirin kaldırılmasına dair mahkeme ara kararının kaldırılmasını istemiştir.

Talep, muvazaa sebebiyle tasarrufların iptali ve cebri icra yetkisi tanınmasına ilişkin davada itiraz üzerine bir kısım taşınmazlar üzerindeki tedbirin kaldırılmasına yönelik mahkeme ara kararının kaldırılması isteğine ilişkindir.

Duruşma açılmasını gerektiren bir cihet bulunmadığından inceleme ve müzakereler HMK'nun 353 ve 355.maddeleri uyarınca istinaf sebepleri ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı olarak dosya üzerinden yürütülmüştür.

Buna göre;

1– İhtiyati tedbir, nitelikçe bir geçici hukuki koruma tedbiridir (HMK 406/2). Geçici hukuki koruma tedbirlerinin amacı, yargı organları önünde hak arayan kişilerin nihai olarak elde etmeyi umdukları haklarına erişimi kolaylaştırmaktır. Bu amacın gerçekleşmesi için, elde edilmesi umulan hakların ya da onların konularının ortadan kalkması, yok olması, değiştirilmesi gibi olasılıkların bertaraf edilmesi gerekir. Elde edilmesi umulan hakka kavuşulmasını kolaylaştırıcı tedbirler hak arama özgürlüğünü, adil yargılama hakkını ve hukuk devleti ilkesini de yakından ilgilendirir (İHAS 6, 2709 sayılı T.C Anayasası m.36, HMK. m.33). İhtiyati tedbir istekleri değerlendirilirken geçici hukuki koruma tedbirlerinin açıklanan bu amacının gözden uzak tutulmaması gerekir. Geçici hukuki koruma tedbirlerinin özel ve yaygın bir türü olan ihtiyati tedbir 6100 sayılı HMK'nun 389 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş, ihtiyati tedbirin şartlarını belirten 1. fıkrasında; mevcut durumda meydana gelebilecek bir değişme nedeniyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağından ya da tamamen imkânsız hâle geleceğinden veya gecikme sebebiyle bir sakıncanın yahut ciddi bir zararın doğacağından endişe edilmesi hâllerinde, uyuşmazlık konusu hakkında ihtiyati tedbir kararı verilebilir hükmü getirilmiştir.

2– Öte yandan, tasarrufun iptali davası, taşınmazın aynına ilişkin olmayıp, şahsi nitelikte hak doğuran bir dava türüdür. Bu niteliği itibariyle, anılan dava yönünden kural olarak HMK'nun 389 ve devamı maddeleri uyarınca dava konusu şeyler üzerine tedbir konulamaz, şartları mevcut ise İİK'nun 257'i izleyen maddeleri uyarınca ihtiyati haciz kararı verilebilir.

3– Bu açıklamaya göre, dosya münderacatı, davanın türü nazara alındığında, her ne kadar gerekçesi doğru değil ise de, mahkemece usulüne uygun yapılan itiraz incelemesi sonucunda bir kısım taşınmazlar üzerindeki tedbirin kaldırılması doğrudur. Davacı başvurusu açıklanan nedenlerle yerinde değildir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçelerle;

Davacının İSTİNAF BAŞVURUSUNUN ESASTAN REDDİNE, alınması gerekli 31,40 TL ilam harcının davacıdan tahsili ile hazineye irat kaydına, başvuran tarafın yapmış olduğu masrafların üzerinde bırakılmasına, kararın tebliği, harç tahsil müzekkeresi düzenlenmesi ve kullanılmayan avansın iadesi, kararın kesinleştirilmesi vs. gibi işlemlerin ilk derece mahkemesince yerine getirilmesine, dosya üzerinden yapılan inceleme ve müzakere sonucunda 20/11/2017 tarihinde HMK 362/1– f madde uyarınca kesin olarak oy birliği ile karar verildi.

ANTALYA BAM. 4. HD. 20.11.2017 T. E: 2017/1275, K: 2017/1108 (www.e–uyar.com)

291) Mahkemece borçlu adına kayıtlı taşınmazların değerleri belirlenerek, üzerlerindeki haciz ve ipotekler de gözetilerek, davacının alacağını karşılayıp karşılamayacağı hususu değerlendirilip, buna göre 'aciz halinin oluşup oluşmadığı'nın araştırılması ve taşınmazların değerleri itibariyle borcu karşılamayacağının anlaşılması halinde aciz halinin varlığı kabul edilerek, yargılamaya devamla tarafların diğer tüm delilleri toplanıp esas hakkında karar verilmesi gerekeceği–

6. Asliye Hukuk Mahkemesinin 25/05/2017 tarih, 2016/64 Esas ve 2017/243 Karar sayılı hükmünün, istinaf başvurusu yoluyla incelenmesinin davacı vekili tarafından istenilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü;

A)– İDDİA: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkili ile dava dışı F1 Petrol Ür. Oto. Turz. Tic. ve San. Ltd. Şti. arasında 13/07/2012 tarihinde genel kredi sözleşmesi akdedildiğini, davalı K2'ın işbu krediye müşterek borçlu müteselsil kefil sıfatı ile kefil olduğunu, kredi sözleşmesinin İzmir 23. Noterliğinin 02/01/2014 tarihli 037 yevmiye nolu ihtarnamesi ile kat edildiğini, ihtarnameye rağmen kredi borcunun ödenmemesi üzerine kredi borçlusu ile müşterek borçlu müteselsil kefil davalı K2 aleyhine İzmir 9. İcra Müdürlüğünün ...Esas sayılı dosyası ile icra takibi yapıldığını, icra takibinde alacağı karşılayacak miktarda mal tespit edilemediğini, düzenlenen haciz tutanağının geçici aciz vesikası hükmünde olduğunu, davalı K2'ın A1 mahallesi 633 ada 15 parselde bulunan 2. Kat 9 nolu bağımsız bölümde kayıtlı mesken niteliğindeki taşınmazını 25/12/2013 tarihinde 9.500 TL bedelle diğer davalı olan annesi K1'a devrettiğini, söz konusu devir işleminin muvazaalı olduğunu, alacaklılardan mal kaçırmaya yönelik ve bağışlama hükmünde olduğunu belirterek dava konusu taşınmazın tapu kaydı üzerine ihtiyati haciz konulmasına, söz konusu devir işleminin iptaline ve İzmir 9. İcra Müdürlüğünün ...Esas sayılı dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere cebri icra yetkisi verilmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

B)– SAVUNMA: Davalı K1 vekili cevap dilekçesinde özetle, ne müvekkilinin, ne müvekkilinin oğlu K2'ın ne de muris babaları K4'ın davacı bankaya doğrudan borçlu kişiler olmadığını, murisin vefatından sonra terekeyi oluşturan taşınmazlarının miras taksim sözleşmesi uyarınca mirasçılarına geçtiğini, murisin sağlığında K2'a ivazası kazandırmalar da yaptığını, müvekkilinin ve oğlu K3ın davalı K2'a karşı son derece iyi niyetli ve destekleyici yaklaşarak bu ivazasız kazandırmaların tamamını göz önünde bulundurmadıklarını, bu sebeple müvekkilinin mal kaçırmak bir yana aksine haklarının bir kısmını K2'a bıraktığını belirterek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı K2 vekili mahkememize sunduğu 14/03/2017 tarihli beyan dilekçesinde özetle, müvekkilinin F1 Petrol Ür. Oto. Turz. Tic. ve San. Ltd. Şti'nin büyük ortağı iken şirketin hisselerini, her türlü hak, alacak ve borçlarıyla 14/06/2013 tarihinde devrettiğini, müvekkilinin işlerin devamı için yeni sermayeye ihtiyaç duyduğunu, şirket hisselerinin aktif ve pasifiyle devredilerek şirketin çalışmasını hedeflediğini, müvekkilinin şahsi olarak hiçbir borcunun bulunmadığını, davacı bankanın takibe konu alacaklarının müvekkilinin şahsi borcu olmadığını, F1 Petrol Ür. Oto. Turz. Tic. ve San. Ltd. Şti.'nin kullandığı kredilere kefil sıfatıyla attığı imza nedeniyle olduğunu, borcun

kaynağının araştırıldığında borcun şirketin kredi sözleşmelerinden kaynaklandığının şahsi değil kefalet nedeniyle doğduğunun anlaşılacağını, müvekkilinin tüm hak ve borçlarıyla hisselerini devrettiğini, çalışır vaziyetteki şirketin devralan tarafından ödenmesi gereken borçları ödememesi nedeniyle icra takibine marız kaldığını, müvekkilinin annesinae mal kaçırma amaçlı devredildiği iddia olunan 1 adet taşınmazın 3/8 hissesinin taraflar arasında yapılan miras taksim sözleşmesi uyarınca diğer davalıya ait olan, miras bırakanından gelen terekeye dahil taşınmaza ait hisseler olduğunu belirterek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

C)– İLK DERECE MAHKEMESİNİN KARARININ ÖZETİ: İlk derece mahkemesince yapılan yargılama sonucunda; davacının davasının REDDİNE karar verildiği görülmüştür.

D)– İSTİNAF SEBEPLERİ: Davacı vekili istinaf dilekçesinde,

a– Dosya kapsamına ibraz edilen 02/03/2016 tarihli geçici aciz vesikası ile borçlu K2 ın mutlak surette aciz halinin kanıtlanmış olduğunu, bu nedenle mahkeme kararının hatalı olduğunu,

b– Davalı borçlu K2 ın el birliği mülkiyetine tabi olan taşınmazda kendisine ait olan 3/8 hissesini annesi olan diğer davalı K1 a alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla devrettiğini, ileri sürerek istinaf isteminden bulunmuştur.

E)– DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE: Dava İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Dava koşulları yönünden dosya incelendiğinde davacının alacağının 12/07/2012 tarihli kredi sözleşmesinden doğduğu, borçlu hakkındaki takibin kesinleştiği alacağın gerçek olduğu anlaşılmaktadır. İcra dosyası kapsamında borçluya ait mal varlığı araştırması yapılmış olup, yapılan araştırma neticesinde borçlu K2'a ait A2 mevki, 1705 ada, 5 parsel sayılı taşınmazın tam hisse ile, A3 mahallesi 6429 ada 30 parsel 42 bağımsız bölüm, A4 mahallesi, 6485 ada, 7 parsel 1 nolu bağımsız bölüm ve A3, 841 ada, 23 parsel sayılı taşınmazda 1 nolu bağımsız bölümün davalı borçlu K2'ın adına hisseli olarak kayıtlı olduğu, taşınmazlar üzerinde farklı tarihlerde işlenmiş yüksek miktarlı haciz şerhlerinin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Mahkemece borçlu adına kayıtlı taşınmazların değerleri belirlenerek, üzerlerindeki haciz ve ipoteklerde gözetilerek davacının alacağını karşılayıp karşılamayacağı hususu değerlendirilip, buna göre aciz halinin oluşup oluşmadığı kararlaştırılmalıdır. Taşınmazların değerleri itibariyle borcu karşılamayacağının anlaşılması halinde aciz halinin varlığı kabul edilerek, yargılamaya devamla tarafların diğer tüm delilleri toplanıp esas hakkında karar verilmelidir.

Tüm bu hususlar dikkate alındığında dosya kapsamında tüm delillerin değerlendirilmediği anlaşıldığından davacı vekilinin istinaf istemi yerinde olduğundan HMK 353/1– a.6 maddesi gereğince ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak dosyanın yeniden görülmesi amacıyla iadesi gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– Davacı vekilinin istinaf başvurusunun esasa ilişkin sebepler incelenmeksizin KABULÜ ile; İzmir 6.Asliye Hukuk Mahkemesinin 25/05/2017 tarih, 2016/64 Esas ve 2017/243 Karar sayılı kararının HMK 353/1– a.6 maddesi uyarınca KALDIRILMASINA,

2– Dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3– İstinaf yargılaması duruşmasız yapıldığından istinaf yoluna başvuran taraf yararına vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

4– İstinaf kanun yoluna başvuran davacının yaptığı istinaf yargılama giderlerinin ilk derece mahkemesince verilecek yeni hükümde dikkate alınmasına,

5– İstinaf yoluna başvuran davacının yatırdığı istinaf karar harcının talep halinde iadesine,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda HMK' nın 353/1– a.6 maddesi gereğince kesin olmak üzere oybirliğiyle karar verildi. 02/11/2017

İzmir BAM. 5. HD. 02.11.2017 T. E:1049, K:926 (www.e– uyar.com)

292) İ.İ.K.'nın 277 ve devamı maddelerine göre, tasarrufun iptali davalarının, dava şartlarından birisi de, tasarrufun borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması olduğu–Bu husus, dava şartı olduğundan, hakim tarafından resen gözönüne alınması gerekmekte olduğu–Olayımızda ise, tasarrufların, borcun doğumundan önce gerçekleştiği anlaşıldığı, buna göre, olayda dava şartı gerçekleşmediği, dolayısıyla, ilk derece mahkemesi'nce, davanın bu nedenle reddine karar verilmesi gerekirken, davanın kabulüne karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırılık teşkil ettiği–

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

DAVA: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Bakırköy 6. İcra Müdürlüğü'nün 2013/13130 esas sayılı dosya ile davalı (borçlu) Ayethan aleyhine icra takibi yapıldığını, davalı (borçlu) Ayethan ‘ın 26/07/2012 tarihinde 2497 ada, 31 parseldeki, 4 nolu bağımsız bölümdeki hissesini 15.418,57 TL bedelle yeğeni davalı Atalay 31 parseldeki 5 nolu bağımsız bölümdeki hissesini 15.500,00 TL bedelle akrabası Murat Ergiş'e, 31 parseldeki 7 nolu bağımsız bölümdeki hissesini 15.000,00 TL bedelle ağabeyi davalı Alihan , 2484 ada, 19 parseldeki taşınmazdaki hissesini 98.000,00 TL bedelle ağabeyi davalı Alihan devrettiğini, devirlerin muvazaalı olduğunu iddia ederek İ.İ.K.'nın 277 ve devamı maddelerine göre davalılar arasında gerçekleşen tasarrufların iptaline, cebri icra yoluyla alacağın tahsiline yetki verilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

CEVAP: Davalılar Alihan ve Atalay vekilleri cevap dilekçesinde özetle; mirasçıların bir araya gelerek, miras taksim sözleşmesi yaptıklarını, aralarında yaptıkları taksim sözleşmesine uygun bir şekilde tapuda işlem yapıldığını, tasarrufların 25/07/2012 tarihlerinde yapıldığını, davaya esas alacağın ise 08/09/2012 tarihinde doğduğunu, olayda borcun doğumundan sonra tasarrufun yapılmış olması dava şartının gerçekleşmediğini, aciz vesikasının bulunmadığını, muvazaalı işlem olmadığını iddia ederek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı (borçlu) Ayethan cevap dilekçesinde özetle; miras taksim sözleşmesine uygun olarak taşınmazların tapuya tescilinin yapıldığını, borcun tasarrufun yapılmasından sonra doğduğunu, dava şartının bulunmadığını iddia ederek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Murat Ermiş'e usulüne uygun davetiye tebliğ edilmesine rağmen davaya cevap hakkını kullanmamıştır.

KARAR: İlk Derece Mahkemesi; davanın kabulüne dava konusu İstanbul Bağcılar ilçesi Kirazlı köyü 2484 ada 19 parsel ile 2497 ada 31 parseldeki 58/382 arsa paylı 1. kat 7 nolu bağımsız bölümdeki davalı Ayethan tarafından davalı Alihan yapılan, aynı yer 2497 ada 31 parseldeki 64/382 arsa paylı zemin kat 5 nolu bağımsız bölümdeki davalı Ayethan tarafından davalı Murat'e yapılan, aynı yer 2497 ada 31 parseldeki zemin kat 64/382 arsa paylı 4 nolu bağımsız bölümdeki davalı Ayethan tarafından davalı Atalay yapılan satışlara ilişkin tasarrufların iptaline, alacak miktarı ve ferilerini geçmemek kaydı ile davacıya taşınmazlarda satış isteme yetkisi verilmesine, karar vermiştir.

İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davalılar Alihan ve Atalay vekillerinin istinaf sebepleri:

Müvekkillerin miras bırakanı Delilhan, 15/01/2012 tarihinde vefat etmiş, geriye anne ile 3 çocuk kalmıştır. Mirasçılar, dava konusu taşınmazları miras taksim sözleşmesine göre tapuya tescil ettirmişlerdir. 3 dairenin intifa hakkı annelerine verilmiş, kalan daire 3 mirasçı arasında paylaştırılmıştır. Davalı (borçlu) Ayethan ise hissesine düşen daireyi Murat'e devretmiştir. 4. gayrimenkulün üzerinde geçmişte ve şuanda cami bulunmaktadır. İptali talep edilen tasarrufların tarihi 25/07/2012'dir. İcra takibine konu edilen senedin tanzim tarihi 30/09/2012'dir. Yani; borcun doğumundan önce tasarruflar gerçekleşmiştir. Bu nedenle dava şartı olayda gerçekleşmemiştir. Talep aşılarak hüküm kurulmuştur. Davacı taraf, dava dilekçesinde dava değerini 143.000,00 TL olarak göstermiş buna göre harç yatırılmıştır. İlk Derece Mahkemesi ise, 250.000,00 TL senet ve fer'ileri yönünden tasarrufun iptaline karar vermiştir. Dava değeri olan 143.000,00 TL üzerinden değil takip miktarı üzerinden bakiye harç ve vekalet ücreti hesap edilmiştir. Hüküm fıkraları arasında çelişki vardır. Tavzih talebimiz cevapsız kalmıştır. Bu sebeplerle, İlk Derece Mahkemesi'nin kararı usul ve yasaya aykırılık teşkil etmektedir.

Davalı Ayethan'ın istinaf sebepleri:

Taşınmazlar, muris babam Delilhan'ın 15/01/2012 tarihinde vefat etmesi üzerine miras yoluyla kalmıştır. Mirasçılar arasında miras taksim sözleşmesine uygun olarak tapuya tescil edilmiştir. Tasarruflar, borcun doğumundan önce gerçekleşmiştir. Bu sebeplerle, karar usul ve yasaya aykırıdır.

DEĞERLENDİRME:

Dava; İ.İ.K.'nun 277 ve devamı maddelerine göre tasarrufların iptali istemine ilişkindir.

Bakırköy 6. İcra Müdürlüğü'nün 2013/13130 esas sayılı icra dosyasının yapılan incelemesinde, davacı (alacaklı) tarafından, davalı (borçlu) Ayethan aleyhine 08/09/2012 tanzim tarihli, 30/09/2012 vade tarihli ve 250.000,00 TL miktarlı bonoya dayanılarak takibin yapıldığı, takibin kesinleştiği, haczedilen menkul malların, borcu karşılamaya yetmediğinin tespit edildiği anlaşılmıştır.

Dosyadaki resmi senetlere göre ise, iptaline karar verilen tasarrufların 25/07/2012 tarihinde gerçekleştiği anlaşılmıştır.

İ.İ.K.'nın 277 ve devamı maddelerine göre, tasarrufun iptali davalarının, dava şartlarından birisi de, tasarrufun borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olmasıdır. Bu husus, dava şartı olduğundan, hakim tarafından resen gözönüne alınması gerekmektedir. Olayımızda ise, tasarrufların, borcun doğumundan önce gerçekleştiği anlaşılmıştır. Buna göre, olayda dava şartı gerçekleşmemiştir. Dolayısıyla, İlk Derece Mahkemesi'nce, davanın bu nedenle reddine karar verilmesi gerekirken, davanın kabulüne karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırılık teşkil etmektedir.

Bu bağlamda; HMK.'nın 353/1– b/2 maddesine göre, davalı Ayethan ile davalılar Alihan ve Atalay vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne, İlk Derece Mahkemesi'nin kararının kaldırılmasına, esas hakkında yeniden hüküm kurulmasına ve davanın reddine karar verilmesi gerektiği kanısına varılmıştır.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1– HMK.'nın 353/1– b/2 maddesi gereğince Bakırköy 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2014/66 esas – 2016/423 karar sayılı kararı usul ve yasaya aykırı olduğundan davalı Ayethan ile davalılar Alihan ve Atalay vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜNE, İLK DERECE MAHKEMESİ'NİN KARARININ KALDIRILMASINA, ESAS HAKKINDA YENİDEN HÜKÜM KURULMASINA,

2–Davanın REDDİNE,

3–Harçlar Yasası'na göre alınması gereken 31,40 TL karar harcının davacı tarafından yatırılan 2.442,10 TL peşin harç ve 2.234,00TL tamamlama harcı olmak üzere toplam 4.676,10TL harçtan mahsubu ile4.644,70 TL harcın karar kesinleştiğinde ve talep halinde yatırana iadesine,

4– Davalılar Alihan ve Atalay kendilerini vekille temsil ettirdiğinden reddedilen kısım için Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne göre takdir edilen 22.378,29TL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak Davalılar Alihan ve Atalay verilmesine,

5– Davacı tarafından sarf edilen yargılama giderlerinin davacının üzerinde bırakılmasına,

6–Davalı Ayethan tarafından yatırılan istinaf karar harcının talep halinde bu davalıya iadesine,

7–Davalılar Alihan ve Atalay tarafından yatırılan istinaf karar harcının talep halinde bu davalılara iadesine,

8–Taraflarca yatırılan ve kullanılmayan gider avanslarının talep halinde ilgililerine iadesine,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, 6100 sayılı HMK.'nın 361/1. maddesi gereğince tarafların kararın tebliğinden itibaren bir aylık süre içerisinde Yargıtay'a temyiz başvurusunda bulunma yolu açık olmak üzere oy birliği ile karar verildi. 08/06/2017

İSTANBUL BAM. 9. HD. 08.06.2017 T. E: 2017/375, K: 2017/380 (www.e–uyar.com)

293) İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlar Kurulu'nun 03.05.2016 tarihli 2016/1 sayılı Hukuk daireleri İş Bölümü Kararının Ortak Hükümler Bölümünün B/4. maddesine göre ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir taleplerine ilişkin kararları inceleme görevi asıl davaya bakacak olan daireye ait olduğu–İddianın ileri sürülüş biçimine ve dosya kapsamına göre; dava, İİK 277 vd maddeleri uyarınca TASARRRUFUN İPTALİ isteğine ilişkin olduğu–Buna göre, somut uyuşmazlığa ilişkin istinaf başvurusunu değerlendirme görevinin İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlar Kurulu'nun 03.05.2016 tarih, 2016/1 sayılı Hukuk Daireleri İş Bölümü Kararı gereğince İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. veya 9. Hukuk Dairesinin görev alanında kaldığı, işbölümü yönünden Dairesine gönderilmesi gerektiği sonucuna varıldığı–

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı Cihan 10.01.2013 tanzim tarihli, 12.05.2015 ödeme tarihli 245.000 USD bedelli keşide ettiği senedin İstanbul 9. İcra Müdürlüğü 2016/6160 E. Sayılı dosya ile kambiyo senetlerine özgü takip yolu ile alacaklı Metin tarafından 23.02.2016 tarihinde takibe konulduğunu, takip kesinleştikten sonra İcra takibi, alacaklı Metin tarafından 22.04.2016 tarihli temlik sözleşmesi uyarınca müvekkil Selçuk temlik edildiğini; davalı borçlu Cihan babası Nurettin ölümü ile miras yoluyla kalan Yalova İli, Çınarcık ilçesinde bulunan davaya konu taşınmazlara ilişkin 09.03.2016 tarihinde miras taksim sözleşmesiyle miras payını adına intikali yapılmadan diğer davalı kardeşleri ve annesine intikaler tescilini sağladığını, miras taksim sözleşmesi ile yapılan tasarrufların açıkça alacaklı müvekkili ızrar ve mal kaçırma amacıyla yapıldığını ileri sürerek, Çınarcık Tapu Sicil Müdürlüğünde 09.03.2016 tarihinde yapılan resmi senette belirtilen taksim sözleşmesinin alacak miktarı kadar İPTALİNE ile gayrimenkullerin kötü niyetli olarak üçüncü kişilere devrinin önlenmesi bakımından TEMİNATSIZ İHTİYATİ TEDBİR KONULMASINA karar verilmesi talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesince davacı tarafın ihtiyati haciz talebinin reddine dair 03/04/2017 tarihinde verilen ara karara karşı davacı vekili tarafından 12/05/2017 tarihinde istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlar Kurulu'nun 03.05.2016 tarihli 2016/1 sayılı Hukuk daireleri İş Bölümü Kararının Ortak Hükümler Bölümünün B/4. maddesine göre ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir taleplerine ilişkin kararları inceleme görevi asıl davaya bakacak olan daireye aittir.

İddianın ileri sürülüş biçimine ve dosya kapsamına göre; dava, İİK 277 vd maddeleri uyarınca TASARRRUFUN İPTALİ isteğine ilişkindir. Buna göre, somut uyuşmazlığa ilişkin istinaf başvurusunu değerlendirme görevinin İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlar Kurulu'nun 03.05.2016 tarih, 2016/1 sayılı Hukuk Daireleri İş Bölümü Kararı gereğince İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. veya 9. Hukuk Dairesinin görev alanında kaldığı, işbölümü yönünden Dairesine gönderilmesi gerektiği sonucuna varılmakla, aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

KARAR: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1– İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlar Kurulu'nun 03/05/2016 tarihli 2016/1 sayılı kararı gereğince istinaf kanun yoluna başvuru incelemesinin İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. veya 9. Hukuk Dairesi tarafından yapılması gerektiğinden Dairemizin GÖREVSİZLİĞİNE,

2–Dava dosyanın İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. veya 9. Hukuk Dairesi Başkanlığına GÖNDERİLMESİNE,

Dair; dosya üzerinde yapılan ön inceleme sonunda HMK'nun 352. maddesi gereğince 06/06/2017 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

İSTANBUL BAM. 1. HD. 06.06.2017 T. E: 2017/664, K: 2017/515 (www.e–uyar.com)

294) Davalıların, devirlerin miras taksim sözleşmesine dayalı olarak yapıldığı yolundaki savunmaları üzerinde de durulması gerektiği, hemen belirtilmelidir ki, tasarrufların şeklen herhangi bir taksim sözleşmesine ya da başka bir sözleşmeye dayalı olarak yapılması, tek başına iptal koşullarını ortadan kaldıracak güce sahip olmadığı, Yargıtay'ın bir kararında eğer bir tasarruf alacaklıları zarara uğratmak maksadıyla yapılıyorsa hangi hukuksal olguya istinat edilirse edilsin iptali gerektiğini işaret ettiği–Tasarruf konusu edilen taşınmazların 13.07.1988 tarihli miras taksim sözleşmesine konu oldukları belirgin olduğu, ancak bu sözleşme taşınmazların mülkiyetinin aidiyeti ve fiilen yapılan tasarrufun şekli yönünden taraflar arasında bağlayıcı bir sonuç doğurmadığı–

Davacı– alacaklı … A.Ş tarafından 28.08.2012 tarihli kredi sözleşmesine dayalı olarak davalı– borçlu Mehmet ile dava dışı borçlu Hatice aleyhlerine 15/10/2014 tarihinde Antalya 15.İcra Dairesinin 2014/10317 Esas numaralı dosyasında toplam 31.333,70 TL üzerinden ilamsız takip başlatılmıştır. Takibin kesinleşmesinden sonra 18.12.2014 tarihinde borçlu Mehmet meskeninde icra edilen hacizde, haczi kabil mal varlığı bulunmadığı saptanmıştır. Borçlu –davalı Mehmet, Antalya ili Finike İlçesi Çavdır Mahallesi 1038 parsel sayılı taşınmazın kendisine ait olan 1/10 oranındaki payını 23.09.2013 tarihinde ve 1800,00 TL bedelle davalı Soner, aynı yer Bağkaya Mahallesinde bulunan 56 parselin kendisine ait olan 2000/42700 oranındaki payını 29.08.2013 tarihinde 6000,00 TL bedelle Salih, 4675/42700 oranındaki payını ise yine aynı tarihte ve 14.000,00 TL bedelle Celal devretmiştir.

Davacı alacaklı vekili, bu devirlerin mal kaçırma amacıyla yapıldığını, İİK'nun 278– 280 maddelerine göre iptale tabi olduğunu, taşınmazların devri karşılığında pek aşağı bir fiyat kabul edildiğini, borçlunun aciz halinin de gerçekleştiğini açıklayarak tasarrufun iptaline ve cebri icra yetkisi tanınmasına karar verilmesini istemiştir.

Davalı Celal vekili, borçlu Mehmet aciz halinin gerçekleşmediğini, adı geçene ait yedi araç, beş motosiklet ve on taşınmaz bulunduğunu, davalının bu taşınmazda önceden de hissedar olduğunu, taşınmazın bedelinin ödendiğini, satış bedelinin fiiliyatta sıkça rastlandığı üzere emlak değeri üzerinden gösterildiğini, borçlunun mal kaçırma amacı olsa dahi davalının bu amacı bilebilecek konumda olmadığını açıklayarak davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Davalı Salih ise, aciz koşulunun gerçekleşmediğini, taşınmazı Elmalı Noterliğinin 13.07.1988 tarihli miras taksim sözleşmesine dayalı olarak devraldığını açıklayarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece «aciz koşulunun gerçekleştiği, devirlerin alacaklıya zarar verme kastıyla yapıldığı, tasarrufların gerçek değerinin gösterilen değerinin çok çok üstünde olduğu» şeklindeki gerekçelerle «davanın kabulüne» karar verilmiştir.

Davalı Salih vekili, müddeti içerisinde verdiği istinaf dilekçesi ile;

1–) Bu davalıya yapılan devrin miras taksim sözleşmesine dayalı olduğu,

2–) Davalı borçlunun aciz halinin gerçekleşmediği, şeklindeki gerekçelerle kararın kaldırılmasını ve davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Davalı Celal vekili de; yine müddeti içerisinde verdiği istinaf dilekçesi ile;

1–) Davalı borçlunun aciz halinin gerçekleşmediği,

2–) İşlem tarihinde davalı borçlunun bankalara ve diğer üçüncü kişilere muaccel hale gelmiş borcunun bulunmadığı,

3–) Borçlunun zarar verme kastı olsa dahi davalının bu kastı bilebilecek kodnumda olmadığı,

4–) Davalının taşınmazda önceden de hissesinin bulunduğu,

şeklindeki gerekçelerle kararın kaldırılmasını ve davanın reddini istemiştir.

Duruşma açılmasını gerektiren bir neden bulunmadığından inceleme ve görüşmeler HMK'nun 353.maddesi uyarınca dosya üzerinden yürütülmüştür.

Buna göre;

I–) Borçlu Mehmet adına kayıtlı araç ve hisseli taşınmazlar üzerinde çok sayıda icrai haciz şerhleri bulunmaktadır. Borçlunun meskeninde yapılan haciz sonucu düzenlenen 18.12.2014 günlü tutanakta da, borçlunun haczi kabil mal varlığı bulunmadığı kayıtlıdır. Yargıtay'ın sapma göstermeyen ilke ve uygulamalarına göre, mal varlığı değerleri üzerinde çok sayıda icrai haciz şerhi bulunan borçlularla ilgili düzenlenen ve haczi kabil mal bulunmadığını gösteren tutanaklar İİK'nun 105.maddesi anlamında geçici aciz vesikası niteliğindedir. Dolayısıyla davanın görülebilmesi için lazım olan aciz vesikası koşulu gerçekleşmiştir.

II–) İİK'nun 278.maddesine göre, haciz veya acizden evvelki iki sene içerisinde yapılan ve yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitler bağışlama gibidir ve iptale tabidir. Davalı Salih satılan payın 29.08.2013 tarihindeki gerçek değeri 75.993,00 TL olarak saptanmıştır. Oysa ki bu hissenin devir bedeli 6.000,00 TL'dir. Keza Celal satılan payın değeri 29.08.2013 itibariyle 177.634,00 TL olmasına karşın akitte 14.000,00 TL olarak gösterilmiştir. Görülmektedir ki verilen şeyin değerine göre ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul edilmiştir. Borcun doğum tarihi 27.08.2012 olduğuna ve tasarruflarda bu tarihten itibaren iki yıl içerisinde yapıldığına göre, anılan düzenleme uyarınca tasarrufların iptali koşulları gerçekleşmiştir.

III–) Davalıların, devirlerin miras taksim sözleşmesine dayalı olarak yapıldığı yolundaki savunmaları üzerinde de durulması gerekir. Hemen belirtilmelidir ki, tasarrufların şeklen herhangi bir taksim sözleşmesine ya da başka bir sözleşmeye dayalı olarak yapılması, tek başına iptal koşullarını ortadan kaldıracak güce sahip değildir. Yargıtay bir kararında eğer bir tasarruf alacaklıları zarara uğratmak maksadıyla yapılıyorsa hangi hukuksal olguya istinat edilirse edilsin iptali gerektiğini işaret etmektedir (Yargıtay 17.Hukuk Dairesi 14.02.2008 gün 2013/18892 Esas 2015/5398 karar). Tasarruf konusu edilen taşınmazların 13.07.1988 tarihli miras taksim sözleşmesine konu

oldukları belirgindir. Ancak bu sözleşme taşınmazların mülkiyetinin aidiyeti ve fiilen yapılan tasarrufun şekli yönünden taraflar arasında bağlayıcı bir sonuç doğurmamıştır. Tanıklar ve Ergün davalı Celal, tasarruf konusu taşınmazı üç yıl önce Mehmet Demir'den satın aldığını, bahçenin ona ait olduğunu, bu konuda pazarlık yaptıklarını açıklamışlardır. Davalı taşınmazın miras taksimiyle kendisine verildiğini savunmaktadır. Bir kimse zaten kendisine ait olan bir yeri satın alamaz. Miras taksimiyle bu yer davalıya verilmişse onun tarafından kullanılması gerekir. Dolayısıyla bu devir miras taksimine dayalı değildir. Miras taksimi sözleşmesi etkisini yitirmiştir. Zaten 818 sayılı BK'ya göre bu sözleşmeye göre istekte bulunma süresi on yıldır. Davalı Salih bu temel üzerinde ileri sürülen savunması da yerinde değildir. Çünkü davalı bu taşınmazda zaten hissedardır. Her ne kadar tanıklardan Ergün bu davalının tasarruf konusu taşınmazı önceden beri kullandığını açıklamışlarsa da, davalının kullandığı yer zaten taksimen kendisine verilen yerdir. Miras taksim sözleşmesinde davalı borçlu Mehmet de hisse verilmiştir. İşte davalının satmış olduğu hisse, taksimde davalıya verilen hisse değil, bizatihi davalı borçlu Mehmet verilen hissedir. Bu savunma da kabule şayan değildir. Böyle olunca da her iki davalının tüm istinaf itirazlarının reddine karar verilmesi gerekir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Davalılar Salih ve Celal yerinde olmayan İSTİNAF BAŞVURULARININ AYRI AYRI ESASTAN REDDİNE, 1.071,00 TL bakiye istinaf ilam harcının adı geçen davalılardan alınarak hazineye irat kaydına; kullanılmayan avansların ilgililerine iadesine; avans iadesi, tebligat, kesinleştirme ve benzeri işlemlerin ilk derece mahkemesince yerine getirilmesine,19/04/2017 gününde, oy birliğiyle ve HMK’nun 362/1– a madde ve fıkrası uyarınca kesin olarak karar verildi.

ANTALYA BAM. 4. HD. 19.04.2017 T. E: 2017/218, K: 2017/324 (www.e–uyar.com)

295) Somut olayda borçlunun en yakın miraşçıları mirası reddettiğinden konunun miras hükümleri çerçevesinde çözümü gerekeceği–Bu durumda mahallin Sulh Hukuk Hakimine durum bildirilerek mirasın iflas hükümlerine göre tasfiyesi sağlanmalı, anılan mahkemece mirası reddedilen borçlu için atanacak ve yetkilendirilecek bir temsilci huzuru ile davaya devam olunması gerektiği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacılar vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği düşünüldü:

– K A R A R–

Davacılar vekili, davalı borçlu ...'in aleyhine açılan tazminat davası sonucu hükmedilen ve icra takibine konu edilen tazminat alacaklarının tahsilini imkansız hale getirmek amacıyla zilyetliği altındaki üç adet taşınmazı 4.3.2002 tarihinde dava dışı eşi ...'e bağışladığını, ...'nin de anılan taşınmazları 30.12.2007 tarihli harici satış sözleşmesi ile borçlunun avukatı davalı ...'e sattığını anılan taşınmazların 15.12.2009 tarihli kadastro tespiti ile davalı ... adına tespit ve tescil edildiğini belirterek muvazaalı bağış ve satış işlemlerin iptali ile cebri icra yetkisi tanımasına karar verilmesini talep etmiş; 12.7.2013 tarihli dilekçesi ile davalı borçlu ...'in 21.6.2013 tarihinde vefat ettiğini, mirasçılarının davaya dahil edilmesini istemiştir.

Davalı borçlu ... vekili, delillerin süresinde bildirilmediğini dava dilekçesinin HMK'nun 119 maddesine aykırı olduğunu belirtmiştir.

Davalı ... vekili,dava dilekçesinin HMK'nun 119 maddesine aykırı olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

Dahili davalılar vekili davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece iddia, savunma, toplanan delillere göre davacı vekilinin delil listesini tahkikat aşaması tamamlanıncaya kadar sunmadığı ve bu yönde süre talebinde bulunmadığı, davanın subut bulmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş; hüküm davacılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava TBK'nun 19 maddesi gereğince muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal istemine ilişkindir.

Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören 3.kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilirler. 3.kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekir. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır. Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın taşınmazın aynına ilişkin olmadığı, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK

283/1, 2 maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden yetki verilmesi gerekir.

Mahkemece davacı vekili tarafından süresi içinde delil bildirilmediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş ise de varılan sonuç dosya kapsamı ve mevcut delil durumuna uygun düşmemektedir.

Somut olayda, yargılama sırasında davalı borçlu ...'in 21.6.2013 tarihinde öldüğü, dahili davalılar mirasçıların 30.10.2013 tarihli ilamla borçlunun mirasını reddettikleri anlaşılmaktadır. O halde borçlunun en yakın miraşçıları mirası reddettiğinden konunun miras hükümleri çerçevesinde çözümü gerekir. Bu durumda mahallin Sulh Hukuk Hakimine durum bildirilerek mirasın iflas hükümlerine göre tasfiyesi sağlanmalı, anılan mahkemece mirası reddedilen borçlu için atanacak ve yetkilendirilecek bir temsilci huzuru ile davaya devam olunmalıdır. Mirasın tasfiyesi işlemleri talebe bağlı işlemler olmayıp mirasın reddedilmesinin anlaşılması ile res'en yapılması gereken işlemlerdendir. O halde yukarıda açıklanan yöntemle ölü borçlunun davada temsili sağlanarak husumet sorununun çözümlenmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken taraf teşkili sağlanmadan kurulan hüküm doğru görülmemiştir (HGK'nun3.7.2002,15/572– 577;29.1.1975 ve 1682– 100, Yargıtay 2.Hukuk Dairesinin 27.1.1995 gün ve 1995/13145,1995/947 sayılı ilamları da aynı doğrultudadır). Ayrıca davalı borçlunun dava konusu taşınmazları 4.3.2002 tarihinde eşi ...'e bağışladığı iddia edildiğinden öncelikle 3.kişi olarak ...'e dava dilekçesinin tebliği ile davaya katılımının sağlanması böylece taraf teşkilinin yapılması davalı H. Y.'nin bildireceği delillerin toplanması gerekirken bu yönde de taraf teşkili sağlanmadan hüküm kurulması isabetli görülmemiştir.

Kabule göre; somut olayda davacı vekilinin, gerek dava dilekçesi içeriğinde gerekse dava dilekçesinin kanıtlar kısmında delil olarak Alaşehir 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2005/277 Esas, 2010/412 Karar sayılı dava dosyası, Alaşehir İcra Müdürlüğü'nün 2011/1136 sayılı takip dosyası, dava konusu taşınmazlara ait tapu kayıtları, kadastro tespit tutanağı, keşif vs delil olarak bildirildiği, 23.10.2012 tarihli ön inceleme duruşmasında delillerin toplanmasını talep ettiği anlaşıldığından ve mahkemece davacı vekili tarafından bildirilen ilgili dosyalar ve tapu kayıtlarının celpedildiği anlaşıldığından mevcut delillerin incelenmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetli görülmemiştir.

Dava aynı hukuki sebeple reddedildiğinden kendisini vekille temsil ettiren davalılar yararına tek vekalet ücreti takdiri yerine ayrı ayrı vekalet ücreti verilmesi de doğru değildir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA 15.03.2016 gününde oy birliğiyle karar verildi.

17. HD. 15.03.2016 T. E: 2014/13815, K: 3239 (www.e– uyar.com)

296) Somut olayda borçlu dava konusu taşınmaz hissesini borcun doğumundan (kredi sözleşmesinin akdedildiği 26.07.2005 tarihinden) sonra, kardeşi davalıya sattığından kardeşler arasında yapılan bütün tasarruflar iyiniyet ve bedel farkı gözetilmeksizin İİK.'nun 278/II– 1. maddesi uyarınca bağışlama hükmünde olup iptale tâbi olduğu–Yine İİK.'nun 280/1 ve 2. maddeleri gereğince de davalı 3.kişi kardeşinin durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğundan dava konusu tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle davanın reddedilmesi bozmayı gerektireceği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği düşünüldü:

– K A R A R–

Davacı alacaklı vekili, borçlu E. aleyhinde yürütülen icra takibinde borca yeterli malvarlığı bulunmadığını, borçlunun alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla taşınmaz hissesini kardeşi olan diğer davalı 3.kişiye satarak devir ettiğini ileri sürerek tasarrufun iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı 3.kişi M. vekili, dava konusu satış işleminin tapuda yapılan 05.03.2009 tarihli taksim sözleşmesinin infazına yönelik olduğunu, muvazaa bulunmadığını savunarak davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Davalı borçlu davaya cevap vermemiştir.

Mahkemece dava konusu taşınmaz hissesi ile birlikte başka hisselerinde miras taksim sözleşmesi uyarınca borçlu tarafından kardeşlerine devir edildiği, satış değeri ile raiç değeri arasında fark bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı vekilince temyiz edilmiştir.

Dava, İİK.'nun 277 vd. maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

İİK.'nun 278/II– 1. maddesinde karı ve koca ile usul ve füru, neseben veya sıhren 3. dereceye kadar hısımlar, evlat edinen ile evlatlık arasında yapılan ivazlı tasarruflar bağışlama hükmünde olup iyiniyet ve bedel farkı gözetilmeksizin iptale tabi olacağı hükme bağlanmıştır. Yine 280/1. maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdıyla yaptığı bütün işlemler, borçlunun içerisinde bulunduğu mali durumun ve zarar verme kasdının, işlemin sair tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren çok emarelerin bulunduğu hallerde iptal edilebileceği, 280/2. maddesinde ise üçüncü kişi, borçlunun karı veya kocası, usul ve füruu ile üçüncü dereceye kadar kan ve sıhri hısımları, evlat edineni veya evlatlığı, ise borçlunun durumunu bildiği farz olunacağı hükmüne yer verilmiştir.

Somut olayda borçlu E. E. dava konusu taşınmaz hissesini borcun doğumundan (Kredi sözleşmesinin akdedildiği 26.07.2005 tarihinden) sonra, kardeşi davalı M. S.'ye sattığından kardeşler arasında yapılan bütün tasarruflar iyiniyet ve bedel farkı

gözetilmeksizin İİK.'nun 278/II– 1. maddesi uyarınca bağışlama hükmünde olup iptale tabidir. Yine İİK.'nun 280/1 ve 2. maddeleri gereğince de davalı 3.kişi M. S. kadeşinin durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğundan dava konusu tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle davanın reddedilmesi bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacıya geri verilmesine 10.03.2016 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 10.03.2016 T. E: 2014/13077, K: 3017 (www.e– uyar.com)

297) Davanın 6183 sayılı AATUHK'nun 24 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu–Bu tür davaların dinlenme koşullarından biri de iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olduğu–Davanın kabulü halinde dava konusu tasarrufun, tasarruf tarihine kadar olan alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekeceği– 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 168. maddesinde değişiklik yapan 5904 sayılı Yasa'nın 35. maddesi "6183 sayılı Yasanın uygulanmasından doğan her türlü davalar için avukatlık ücreti tutarı maktu olarak belirlenir" hükmü gereğince davacı yararına maktu vekalet ücreti takdiri gerekirken nispi vekalet ücretinin takdiri de doğru görülmediği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda verilen hükmün temyizen tetkiki davalılar vekilince istenmiş davalı ... vekilince duruşmalı olarak temyiz edilmiş olmakla duruşma için tayin edilen 02.02.2016 Salı günü davalı ... vekili Av. ... geldi. Davalı ... .geldi. Davalı ... vekili Av. ... geldi. Temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşıldıktan ve hazır bulunan tüm taraf vekilleri dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği düşünüldü.

– K A R A R–

Davacı vekili, davalı borçlu ...'in amme alacağının tahsilini imkansız hale getirmek amacıyla adına kayıtlı taşınmaz hissesini 6.6.2008 tarihinde ablası davalı ... . sattığını belirterek davalılar arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı borçlu ..., dava konusu taşınmazın 12.3.2008 tarihli rızai taksim sözleşmesi gereği davalı ...'ye bırakıldığını, aynı sözleşme gereğince kendisine de aynı değerde başka bir taşınmaz verildiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı .....) vekili, borçlunun aciz halinde olmadığını, tasarruf tarihi itibarıyla borcun belirlenmesi gerektiğini, 12.3.2008 tarihli miras taksim sözleşmesi gereğince dava konusu taşınmazın müvekkiline, aynı değerde başka bir taşınmazın davalı ...'a, üç taşınmazın da miras hisseleri oranında müvekkili, davalı ... ve anneleri arasında pay edildiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, iddia, savunma ve toplanan delillere göre davalıların kardeş olması nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK'nun 278.maddesi gereğince iptale tabi olduğu gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne, dava konusu taşınmazın borçlunun veraset ilamı uyarınca payına düşen hissesinin davacıya olan borcu karşılar miktarda iptaline, kalan kısmın davalı ...üzerinde bırakılmasına karar verilmiş; hüküm, davalılar ... ve .... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava 6183 sayılı....'nun 24 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir. Bu tür davaların dinlenme koşullarından biri de iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olmasıdır. Davanın kabulü halinde dava konusu tasarrufun, tasarruf tarihine kadar olan alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekir.

Somut olayda dava konusu tasarruf 12.03.2008 tarihli miras taksim sözleşmesi gereğince tapuda 06.06.2008 tarihinde yapılmıştır. Dosyada mevcut 30.01.2013 tarihli bilirkişi raporunda davalı borçlunun 2008 Mart ayına kadar ödeme vadeli borçlarının ödendiği, ödenmeyen borçların Nisan 2008 ve sonrası vadeli borçlar olduğu 30.11.2011 tarihi itibarıyla borç ve fer'ilerinin 85.382,91 TL olarak belirlendiği anlaşıldığından öncelikle Mahkemece davacı İdareden tasarruf tarihine kadar davalı borçlu ...'in borç miktarı sorulup borcunun olmadığı belirtildiği takdirde eldeki davanın reddine, tasarruf tarihine kadar borcunun bulunması halinde ise 12.03.2008 tarihli miras taksim sözleşmesi gereğince dava dışı muris ....'den mirasen intikal eden 5 taşınmazdan üçünün, üç mirasçı; davalılar ile annelerinin miras hisseleri oranında iki taşınmazdan birinin (.....nolu bağımsız bölüm olup davalı ...'un.... olan 173.670 TL'lik borcu nedeniyle anılan banka tarafından alacağa mahsuben cebri icra ile 2.6.2011 tarihinde alınmış olup 12.06.2009 tarihli müzekkere cevabından anılan taşınmaz üzerinde davacı İdarenin de haczinin olduğu anlaşılmaktadır) davalı borçluya, diğerinin de (dava konusu taşınmaz) davalı ...'ye bırakılmış olması ve taksim edilen taşınmazlar arasında çok önemli bir oransızlık bulunmadığı anlaşıldığından eldeki davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetli görülmemiştir.

Kabule göre de; 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168.maddesinde değişiklik yapan 5904 Sayılı Yasanın 35.maddesi “6183 sayılı Yasanın uygulanmasından doğan her türlü davalar için avukatlık ücreti tutarı maktu olarak belirlenir” hükmü gereğince davacı yararına maktu vekalet ücreti takdiri gerekirken nispi vekalet ücreti takdiri de doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davalılar ... ve .... (.... vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, 1.350,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak duruşmada vekille temsil olunan davalı ...'e verilmesine, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalılar .....(...) ve ...'e geri verilmesine 2.2.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 02.02.2016 T. E: 2014/6553, K: 1188 (www.e– uyar.com)

298) Davanın sabit olması halinde davacıya borçlu aleyhinde yürütülen takiplerdeki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olmak üzere taşınmaz üzerinde cebri icra yetkisi tanınması gerekirken yazılı şekilde sınırlama konulmadan ve borçlu aleyhinde yürütülen icra takip dosyalarının numaraları belirtilmeden infazda tereddüt yaratacak şekilde hüküm kurulması doğru olmadığı–

Davacı G. V. Yönetimi AŞ. ile davalılar H. M., A. M., M. M., A. O.,İ. E. aralarındaki dava hakkında Söke 1.Asliye Hukuk Mahkemesinden verilen 27.9.2013 gün ve 2012/367 Esas 2013/574 Karar sayılı hüküm Dairemizin 2.7.2015 gün, 2013/19972 Esas ve 2015/9389 sayılı Kararı ile düzeltilerek onanmasına karar verilmişti. Süresi içinde davalı A. O. vekili tarafından kararın düzeltilmesi istenilmiş olmakla, dosya incelendi, gereği düşünüldü:

– K A R A R–

Davacı alacaklı vekili, borçlu H. M. aleyhine yürütülen icra takiplerinde borca yeterli malvarlığı tespit edilemediğini, borçlunun alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla taşınmazlarını kardeşleri olan diğer davalılara rayicinin çok altında satarak devir ettiğini ileri sürerek, muvazaalı yapılan tasarruf işlemlerinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı İ. E. vekili, satışın gerçek bir satış olduğunu, dava konusu taşınmazın hisseli olup, diğer hissedarların da hisselerinin satın alındığını, taşınmazı halen müvekkilinin kullandığını savunarak davanın reddini istemiştir.

Diğer davalılar vekili, dava konusu taşınmazların ortak murislerinden kaldığını, satış gibi görünse de gerçekte miras taksim işleminin söz konusu olduğunu beyan ederek davanın reddini istemiştir.

Mahkemece davalı 3.kişi İ. E.'ye yapılan satış yönünden davanın reddine, diğer davalıların borçlunun kardeşi olmaları nedeniyle bu davalılar yönünden davanın kabulü ile tasarrufların iptaline, alacaklıya cebri icra yoluyla satış yetkisi verilmesine karar verilmiş; hüküm, bir kısım davalılar vekili ile davacı vekilince temyiz edilmiş; Dairemizin 2.7.2015 gün, 2013/19972 Esas ve 2015/9389 sayılı Kararı ile

1– Bir kısım davalılar vekilinin temyizine yönelik incelemede;

Hükmü temyiz eden davalılar A. M. ve M. M.'nın dilekçeleriyle temyiz isteklerinden vazgeçmiş olduklarının bildirdiklerinden temyiz istemlerinin vazgeçme nedeniyle reddine karar verilmiştir.

2– Davalı A. O. vekili ile davacı vekilinin temyizi yönünden yapılan incelemede ise;

Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalı A. O. vekilinin tüm davacı vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

3– Dava, İİK'nun 277.maddesine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir. Mahkemece bir kısım davalılar yönünden davanın kabulüne karar verilmesinde bir isabetsizlik yoktur. Bununla birlikte davanın sabit olması halinde davacıya borçlu aleyhinde yürütülen takiplerdeki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olmak üzere taşınmaz üzerinde cebri icra yetkisi tanınması gerekirken yazılı şekilde sınırlama konulmadan ve borçlu aleyhinde yürütülen icra takip dosyalarının numaraları belirtilmeden infazda tereddüt yaratacak şekilde hüküm kurulması doğru değil bozma nedeni ise de bu yanılgının giderilmesi yargılamanın tekrarının gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün 6100 sayılı HMK'nun geçici 3/2.maddesi uyarınca düzeltilerek onanması gerekmiştir.

Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalılar A. ve M. M.'nın temyiz dilekçelerinin feragat nedeniyle reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı A. O. vekilinin tüm, davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (3) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hüküm fıkrasının "..satış işleminin.." ibaresinden sonra gelmek üzere "..A. 2.İcra Müdürlüğü'nün 2012/5885, 2012/12666, 2012/12667 A. 1.İcra Müdürlüğü'nün 2010/4759 ve Söke 1.İcra Müdürlüğü'nün 2009/5650 sayılı takip dosyalarındaki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olmak üzere..." cümlesinin eklenmesine ve hükmün bu şekliyle düzeltilerek onanmasına, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacı ve davalılar A. M. ve M. M.'ya geri verilmesine, aşağıda dökümü yazılı 2.212,50 TL kalan onama harcının temyiz eden davalı A. O.'dan alınmasına karar verilmişti. Süresi içinde davalı A. O. vekili tarafından kararın düzeltilmesi istenilmiş olmakla, dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Hükmü temyiz eden davalı A. O.'ın 30.6.2015 tarihli dilekçesi ile temyiz isteğinden feragat ettiğini bildirdiği anlaşıldığından temyiz isteminin feragat nedeniyle reddi gerekirken dairemizce adı geçen davalının feragat dilekçesinin incelenmediği ve aleyhine kurulan hükmün onandığı anlaşıldığından adı geçen davalı vekilinin karar düzeltme isteminin kabulü ile Dairemizin 2.7.2015 gün, 2013/19972 Esas ve 2015/9389 sayılı Kararının kaldırılarak yerine;

1– Hükmü temyiz eden davalılar A. O., A. M. ve M. M.'nın 30.6.2015 tarihli dilekçeleriyle temyiz isteklerinden feragat ettiklerini bildirdikleri anlaşıldığından adı geçen davalıların temyiz istemlerinin feragat nedeniyle reddine karar vermek gerekmiştir.

2– Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davacı vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

3– Dava, İİK'nun 277.maddesine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkindir. Mahkemece bir kısım davalılar yönünden davanın kabulüne karar verilmesinde bir isabetsizlik yoktur. Bununla birlikte davanın sabit olması halinde davacıya borçlu aleyhinde yürütülen takiplerdeki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olmak üzere taşınmaz üzerinde cebri icra yetkisi tanınması gerekirken yazılı şekilde sınırlama konulmadan ve borçlu aleyhinde yürütülen icra takip dosyalarının numaraları belirtilmeden

infazda tereddüt yaratacak şekilde hüküm kurulması doğru değil bozma nedeni ise de bu yanılgının giderilmesi yargılamanın tekrarının gerektirir nitelikte görülmediğinden hükmün 6100 sayılı HMK'nun geçici 3/2.maddesi uyarınca düzeltilerek onanması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalılar A. O., A. M. ve M. M.'nın temyiz dilekçelerinin feragat nedeniyle reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine, (3) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hüküm fıkrasının "..satış işleminin.." ibaresinden sonra gelmek üzere "..A. 2.İcra Müdürlüğü'nün 2012/5885, 2012/12666, 2012/12667 A. 1.İcra Müdürlüğü'nün 2010/4759 ve Söke 1.İcra Müdürlüğü'nün 2009/5650 sayılı takip dosyalarındaki alacak ve fer'ileriyle sınırlı olmak üzere..." cümlesinin eklenmesine ve hükmün bu şekliyle DÜZELTİLEREK ONANMASINA, temyiz peşin ve tashihi karar peşin harcın karar düzeltme isteyen davalı A. O.'a geri verilmesine 22.12.2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 22.12.2015 T. E: 16775, K: 14751 (www.e– uyar.com)

299) Şikayetçinin tasarrufun iptali davasında taraf konumunda olmadığı ve anılan davada, adı geçen üçüncü kişi hakkında verilmiş herhangi bir karar bulunmadığı sabit olup, tasarrufun iptaline ilişkin alınan ilamın tarafı olmayan üçüncü kişi yönünden sonuç doğurmayacağı, tasarrufun iptali davasının kabulü ile kesin hacze dönüşen ve İİK. m. 281/2 uyarınca verilmiş bir ihtiyati haciz kararı bulunmadığı gibi, bu doğrultuda şikayetçinin iktisabından önce konulmuş bir ihtiyati haciz veya haciz de bulunmadığından, şikayetçi, taşınmazı, tasarrufun iptali kararına istinaden konulan hacizle yükümlü olarak devralmadığına göre, şikayetçiye karşı hüküm ifade etmeyen tasarrufun iptali kararına istinaden kayden maliki olduğu taşınmaza adı geçenin iktisap tarihinden sonra haciz işlemi uygulanmasının mümkün olmadığı–Taşınmazın borçlunun borcu nedeniyle haczedilebilmesi için haciz tarihinde borçlunun adına kayıtlı olması zorunlu olduğundan, şikayetçi icra takibinde borçlu sıfatı bulunmadığına ve haciz tarihinde taşınmazların maliki olup tasarrufun iptali işleminde de taraf sıfatı olmadığından şikayetçi üçüncü kişiye ait taşınmazlar üzerine haciz konulması usul ve yasaya aykırı olduğu–

Mahkeme kararının onanmasını mutazammın 28/04/2015 tarih, 2015/469 Esas – 2015/11465 Karar sayılı daire ilamının müddeti içinde tashihen tetkiki şikayetçi tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Şikayetçi D. A.'nın, kayden maliki olduğu taşınmaz üzerine 25.03.2014 tarihinde konulan haczin kaldırılması istemiyle icra mahkemesine başvurduğu; mahkemece kesinleşen tasarrufun iptali ilamına dayalı olarak yapılan işlemde yasaya aykırı bir yön bulunmadığı gerekçesi ile istemin reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

İİK'nun 277 ve müteakip maddelerine göre alınmış tasarrufun iptaline ilişkin kararın amacı, yalnızca borçlunun tasarrufuna konu ettiği maldan alacaklının alacağını tahsil olanağını sağlamaktan ibaret olup, konusu ayni değil, sırf şahsi hakka ilişkindir.

Tasarrufun iptali davası, hukuki yönüyle ayni dava olmayıp, şahsi dava niteliğindedir. Bu dava ve dava sonucunda verilecek mahkeme kararı, borçlunun hukuki işlemlerini yok edici nitelikte bir hukuki sonuç yaratmaz ve iktisap edenin borçludan kazandığı iktisaba etkisi yoktur. Bir başka anlatımla bu nitelikteki dava sonunda taşınır yada taşınmaz mülkiyeti el değiştirmiş olmaz. *Takip borçlusu ile şikayet eden üçüncü kişi arasındaki satış işleminin hükümsüzlüğü nedeniyle taşınmaz üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek ve yer olmadan; takip alacaklısının, alacağını tahsil edebilmesini sağlayacak şekilde üçüncü kişi (tasarrufun iptali davasının davalısı) adına kayıtlı bulunan taşınmazın haciz ve satışını isteme yetkisi vardır.*

İİK'nun 282/3. maddesi uyarınca, iptal davası iyiniyetli üçüncü kişilerin haklarını ihlal etmez. Yani lehine tasarruf yapılan üçüncü kişi, iptale tabi bu tasarruf ile iktisap ettiği malı veya hakkı iyiniyetli (tasarrufun iptale tabi olduğunu bilmeyen) bir kişiye devretmiş ise, iyiniyetli bu kişi aleyhine iptal davası açılamaz; açılırsa, reddedilir. Bu halde alacaklı iptal davasına, üçüncü kişiye karşı bedel (tazminat) davası (m. 283/2)

olarak devam edilmesini isteyebilir. Mal veya hakkı borçludan satın alan kişiler yönünden tasarrufun iptal edilebilmesi için bu kişilerin kötüniyetli olduklarının ispat edilmesi gerekir (Prof Dr. B. Kuru İcra ve İflas Hukuku El Kitabı sahife 1425. 2. baskı 2013).

Somut olayda, şikayete konu 153 Ada 18 Parselde kayıtlı 2 no'lu bağımsız bölümün E. K.'a 31.10.2011 tarihinde satış suretiyle temlik edilmesi üzerine takip alacaklısı R. E.'nin (karar tarihi itibarı anılan parsel hakkında takip borçlusu A. G. ve E. K.'a karşı tasarrufun iptali davası açtığı, yapılan yargılama sonucunda Gaziosmanpaşa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 31.12.2013 tarih ve 2011/706 E.– 2013/359 K. sayılı ilamı ile "...153 Ada 18 Parsel sayılı taşınmazda zemin kat 45/231 arsa paylı 2 no'lu bağımsız bölüm nolu dükkanın davalı E. K.'a satışına ilişkin tasarrufun takip konusu alacak ve ferileri miktarı ile sınırlı olmak üzere iptaline ..." karar verildiği anlaşılmaktadır.

Ne var ki, tasarrufun iptali davasının devamı sırasında taşınmazın 11.01.2013 tarihinde A. B.'a, 25.04.2013 tarihinde şikayetçi D. A.'ya satılarak devredildiği, tasarrufun iptaline karar verilmesinden sonra da; 29.01.2014 tarihinde O. Tekstil Ltd. Şti'ne ve nihayet 05.03.2014 tarihinde de yeniden şikayetçi D. A.'ya satış sureti ile temlik edildiği tapu kayıtlarından anlaşılmakla; haciz konulan 25.03.2014 tarihi itibarı ile tasarrufun iptali davasının davalısı olan E. K. adına kayıtlı olmadığı görülmektedir.

Şikayetçi D. A.'nın yukarıda değinilen tasarrufun iptali davasında taraf konumunda olmadığı ve anılan davada, adı geçen üçüncü kişi hakkında verilmiş herhangi bir karar bulunmadığı sabittir. Bu durumda, tasarrufun iptaline ilişkin alınan ilamın tarafı olmayan üçüncü kişi D. A. yönünden sonuç doğurmayacağı ve geçerli olmayacağı açıktır. Kaldı ki; tasarrufun iptali davasının kabulü ile kesin hacze dönüşen ve İİK'nun 281/2. maddesi uyarınca verilmiş bir ihtiyati haciz kararı bulunmadığı gibi bu doğrultuda şikayetçinin iktisabından önce konulmuş bir ihtiyati haciz veya haciz de bulunamaktadır. Şikayetçi, taşınmazı, tasarrufun iptali kararına istinaden konulan hacizle yükümlü olarak devralmadığına göre, şikayetçiye karşı hüküm ifade etmeyen tasarrufun iptali kararına istinaden kayden maliki olduğu taşınmaza adı geçenin iktisap tarihinden sonra haciz işlemi uygulanması mümkün değildir.

HGK'nun 07.04.2004 tarih ve 2004/12– 210 E., 2004/208 K. sayılı kararında da açıklandığı üzere, *taşınmazın borçlunun borcu nedeniyle haczedilebilmesi için haciz tarihinde borçlunun adına kayıtlı olması zorunludur.* Bu haliyle, şikayetçi D. A. icra takibinde borçlu sıfatı bulunmadığına ve haciz tarihi olan 25.03.2014 tarihinde taşınmazların maliki olup tasarrufun iptali işleminde de taraf sıfatı olmadığından şikayetçi üçüncü kişiye ait taşınmazlar üzerine haciz konulması usul ve yasaya aykırıdır.

O halde mahkemece, şikayetin kabulü ile şikayetçi adına tapuda kayıtlı taşınmaz üzerine konulan haczin kaldırılmasına karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile şikayetin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup mahkeme kararının bu nedenlerle bozulması gerekirken onandığı anlaşılmakla karar düzeltme isteminin kabulüne karar verilmesi gerekmiştir.

SONUÇ: Şikayetçinin karar düzeltme isteminin kabulü ile Dairemizin 28/04/2015 tarih, 2015/469 E., 2015/11465 K. sayılı onama ilamının kaldırılmasına, mahkeme kararının yukarıda açıklanan nedenlerle İİK'nun 366. ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), 22/10/2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 22.10.2015 T. E:19562, K: 25559 (www.e– uyar.com)

300) İddia edildiği şekilde tapu kayıtlarına da yansımış bir miras taksim sözleşmesinin olmamasına, tasarrufun iptali davalarında karar harcının tasarrufun değeri ile icra takibindeki alacak miktarından hangisi az ise o miktar üzerinden hesaplama yapılmasının yasaya uygun olmasına, davalılar Li., L., G. ve S.'in davalı borçlu M. A.'in kardeşleri olmalarına İİK'nun 278/III– 1 maddesinde bu derece akrabalar arasında yapılan tasarrufların bağışlama hükmünde sayıldığının ve iptale tabi olduğunun öngörülmesine buna ilaveten bu davalıların, kardeşleri olan borçlu M. A.'in alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olmaları nedeniyle de tasarrufun iptali gerekeceği–İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekeceği–Aynı şekilde davalı borçlunun borcundan dolayı dava konusu taşınmazın cebri icra yolu ile satılması halinde de 3. kişi konumundaki davalının elinde bir bedel kalır ise bu bedel ile sorumlu tutulacağı–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın kabulüne dair verilen hükmün süresi içinde davalılar L. Ş., Li. Ş., G. U. ve S. A. vekili ile M. G. vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği düşünüldü:

– K A R A R–

Davacı vekili, davalı borçlu M. A. aleyhine icra takibi yaptıklarını, borcu karşılayacak malı bulunamadığını ileri sürerek borçlunun, dava konusu bir kısım taşınmazlardaki hisselerine ve bazı taşınmazlarının ise tamamının diğer davalılara satışına ilişkin tasarrufların iptalini talep etmiştir.

Davalılar L., G., S. ve Mustafa vekili ile davalı Burak vekili davanın reddini savunmuş, diğer davalılar beyanda bulunmamışlardır.

Mahkemece davanın kabulüne karar verilmiş; hüküm, davalılar L. Ş., Li. Ş., G. U. ve S. A. vekili ile M. G. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1– Davalılar Li., L., G. ve S. vekilinin temyiz itirazlarının incelenmesinde; Dosya içeriğine, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, iddia edildiği şekilde tapu kayıtlarına da yansımış bir miras taksim sözleşmesinin olmamasına, tasarrufun iptali davalarında karar harcının tasarrufun değeri ile icra takibindeki alacak miktarından hangisi az ise o miktar üzerinden hesaplama yapılmasının yasaya uygun olmasına, davalılar Li., L., G. ve S.'in davalı borçlu M. A.'in kardeşleri olmalarına İİK'nun 278/III– 1 maddesinde bu derece akrabalar arasında yapılan tasarrufların bağışlama hükmünde sayıldığının ve iptale tabi olduğunun öngörülmesine buna ilaveten bu davalıların, kardeşleri olan borçlu M. A.'in alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olmaları nedeniyle de tasarrufun iptali gerekeceğine (İİK. 280/I– II) ve kararda yazılı diğer gerekçelere göre davalılar Li., L., G. ve S. vekilinin aşağıdaki 2, 3, 4 nolu bentler dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2– İİK.nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekir. Aynı şekilde davalı borçlunun borcundan dolayı dava konusu taşınmazın cebri icra yolu ile satılması halinde de 3. kişi konumundaki davalının elinde bir bedel kalır ise bu bedel ile sorumlu tutulur.

Somut olayda dava konusu 3404 parselin 3/20 payı ile 309 ada 203 sayılı parsel üzerindeki 6 ve 20 nolu bağımsız bölümlerin cebri icra yolu satılmış oldukları getirtilen tapu kayıtlarından anlaşılmıştır. Bu durumda mahkemece taşınmazların satışının yapıldığı icra takip dosyalarının getirtilerek kim veya kimlerin borcu nedeniyle satış yapıldığı, borçlu davalının borcu nedeniyle satışlar yapılmış ise satışlar sonucu davalıların elinde kalan bir para olup olmadığı, davalılar elinde kalan bir para var ise bu miktardan sorumlu olunacağı, borçlu davalı dışındaki davalıların borcu nedeniyle satış yapılmış ise taşınmazların elden çıkarıldığı tarihteki değeri oranında 3. ve sonraki kişilerin sorumlu olacağı, ayrıca tazminattan kimlerin sorumlu tutulması gerektiğinin hüküm fıkrasında açıkça belirtilmesi gerekirken 3404 parselin 3/20 payı ile 309 ada 203 sayılı parsel üzerindeki 6 ve 20 nolu bağımsız bölümler yönünden yazılı olduğu üzere karar verilmiş olması doğru bulunmamıştır.

3– Dava konusu 2900 parsel'e ilişkin temyiz itirazlarına gelince; 5. kişi konumunda olan davalı Burak Kırmızı davaya dahil edildiği halde taşınmazı satın aldığı Hulusi Karabıyık davaya dahil edilmemiş ve taşınmazın dava dışı kişiler adına kayıtlı olup olmadığı araştırılmadan ve başka kişiler adına tescilli ise davanın bu taşınmaz yönünden bedele dönüşüp dönüşmeyeceği irdelenmeden karar verilmesi doğru değildir.

4– Bir kısım taşınmazların davalılar tarafından elden çıkarılması nedeniyle davalıların tazminatla sorumlu tutulmalarına karar verilmiştir. Ancak hükümde kimlerin tazminatla sorumlu tutulmaları gerektiği açıkça belirtilmemiş ve infazda tereddüt yaratılmış olması da doğru bulunmamıştır.

5– Davalı Mustafa vekilinin temyiz itirazlarına gelince, dava konusu 1140 ada 3 parsel üzerinde bulunan 4 nolu bağımsız bölümü satın alan davalı Mustafa bu taşınmazı tayini çıktıktan sonra ve aracılar vasıtasıyla bulmuş ve satın almıştır. Davalı borçluyu önceden tanımadığı ve aralarında bir akrabalık, arkadaşlık ya da ticari bir ilişkinin de olmadığı anlaşılmaktadır. Adı geçen davalının taşınmazı satın almadan önce babası ile görüştüğü ve onun da para toparlayarak almalarını söylediği dinlenen tanık beyanlarında ifade edilmiştir. Ne var ki bu hususa ilişkin davalı Mustafa'nın delilleri toplanmadığı, taşınmazın satış bedeline eklenecek nitelikte kendisinin ya da babasının bir gönderisi veya banka hareketi olup olmadığına yönelik delilleri sorulmamıştır. Bu durumda yazılı şekilde adı geçen davalıdan delilleri sorularak toplanan ve toplanacak delillere göre bir karar verilmesi yerine eksik inceleme ile bu davalı yönünden de davanın kabul edilmesi yanlıştır.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalılar Li., L., G. ve S. vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2), (3) ve (4) numaralı bentte açıklanan nedenlerle Li., L., G. ve S. vekilinin (5) numaralı bentte açıklanan nedenlerle de davalı Mustafa vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalılar L. Ş., Li. Ş., G. U. ve S. A. vekili ile M. G.'e geri verilmesine 08/06/2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 08.06.2015 T. E: 6869, K: 8298 (www.e– uyar.com)

301) Tasarrufun iptali davasının açılması ile zamanaşımın kesilmeyeceği–Borçlular hakkında genel haciz yolu ile yapılan ve kesinleşen icra takibinde İİK. m. 71/2. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken aynı kanunun 33/a– 1. maddesi gereğince, takibin kesinleşmesinden sonraki dönemde borcun zamanaşımına uğradığının belirlenmesi halinde icranın geri bırakılmasına karar verileceği ve bu şikayetin süresiz olarak yapılabileceği, takip dayanağı çekler hakkında zamanaşımını kesen sebeplerin Türk Ticaret Kanunu'nda sınırlı olarak sayılmış olduğu, alacaklı tarafından geçici aciz vesikasına dayalı açılan tasarrufun iptali davasının zamanaşımını kesmeyeceği, ancak borçlu hakkında kesin aciz vesikası düzenlenmesi halinde bu tarihten itibaren 20 yıl geçmesiyle borcun zamanaşımına uğrayacağı, açılan tasarrufun iptali davası sırasında, icra dosyasında zamanaşımını kesen başkaca hiçbir işlem yapılmaması halinde borçlunun zamanaşımı şikayetinin kabul edilmesi gerekeceği–

Borçlunun icra mahkemesine başvurusu, İİK' nun 71. maddesine dayalı takibin kesinleşmesinden sonraki döneme ilişkin zamanaşımı şikayetidir. *Borçlular hakkında genel haciz yolu ile yapılan takip kesinleşmiş olup, İİK'nun 71/2. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken aynı kanunun 33/a– 1. maddesi gereğince, takibin kesinleşmesinden sonraki dönemde borcun zamanaşımına uğradığının belirlenmesi halinde icranın geri bırakılmasına karar verilir.* Hukuk Genel Kurulu'nun 04.11.1998 tarih ve 1998/12– 763 E. 1998/797 K. sayılı kararında da vurgulandığı üzere, *borçlunun yukarıda açıklanan nitelikteki şikayeti süreye bağlı değildir.*

Takip dayanağı belge kambiyo senedi niteliğinde çek olduğundan olaya TTK'nun 726 ve aynı kanunun 730. maddesi göndermesi ile 662 ve 663. maddelerinin uygulanması gerekir. Borçlar Kanunu'nun 133. maddesine nazaran daha özel nitelikte bulunan ve TTK 'nun 730/18. maddesi gereğince *çekler hakkında da uygulanması gereken aynı Kanunun 662. maddesinde zamanaşımını kesen sebepler, dava açılması, takip talebinde bulunulması, davanın ihbar edilmesi veya alacağın iflas masasına bildirilmesi şeklinde sınırlı olarak sayılmıştır*. Ticari işlemlerin itimat, itibar ve sürat gibi özellikleri nedeniyle Türk Ticaret Kanunu'nda daha kısa süreli zamanaşımı süreleri belirlenmiş olup, Borçlar Kanunu'ndaki zamanaşımı süreleri burada uygulanmaz.

TTK' nun 662. maddesinde kastedilen davadan anlaşılması gereken, alacaklı tarafından, kambiyo senetleri hukukuna ilişkin bir talep dolayısıyla yetkili mahkeme nezdinde açılmış bir eda davası olup, ayrıca alacaklı durumundaki davalının itirazını defi yolu ile ileri sürdüğü borçlu tarafından alacaklı aleyhine açılan menfi tespit davasının da zamanaşımını kestiğinin kabulü gerekir. Nitekim Yargıtay HGK' nun 20.1.1996 tarih ve 1996/12–654 esas 1996/805 karar sayılı kararı ile de aynı ilke kabul edilmiştir. Bu bağlamda*, İİK' nun 105. maddesinde düzenlenen geçici aciz vesikasına dayanılarak açılan tasarrufun iptali davaları TTK' nun 662. maddesinde belirtilen davalardan olmadığından zamanaşımını kesmez.*

Öte yandan, takip dosyasında*, alacaklının cebri icrayı kesintisiz sürdürme iradesini göstererek, borçlunun haczi kabil hiçbir malın bulunmadığının tespiti gerekir. Bu*

halin kesin aciz vesikası ile belirlenmesi halinde, borçluya karşı aciz vesikasının düzenlenmesinden itibaren 20 yıl geçmesiyle borç zamanaşımına uğrar (İİK. md. 143/6).

Somut olayda, takibin kesinleşmesinden sonra alacaklının 11.08.2008 tarihinde borçlunun menkul ve gayrimenkul malları ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarının haczi talebinde bulunduğu, *yapılan haciz işleminin sonuçsuz kalması üzerine 12.08.2008 tarihinde tasarrufun iptali davası açtığı, 30.01.2009 tarihinde şirketin faaliyet adresinin tespiti için ticaret sicil memurluğuna müzekkere yazılmasını talep ettiği, alacaklı tarafından icra dosyasında zamanaşımını kesen başkaca hiçbir işlem yapılmadığı ve dolayısıyla TTK'nun 726. maddesinde öngörülen altı aylık zamanaşımı süresinin dolduğu görülmektedir.*

Yukarıda yapılan açıklamalar dikkate alındığında alacaklı tarafından 12.08.2008 tarihinde Antalya 1. Asliye Ticaret Mahkemesi'nde açılan *tasarrufun iptali davası zamanaşımını kesmeyeceği gibi, icra dosyasının onaylı örneğinin Yargıtay incelemesi için tasarrufun iptali davası dosyasına ibrazı ile aslının ya da onaylı örneğinin icra müdürlüğünde temininin alacaklı tarafından sağlanması ve bu şekilde takip işlemlerine devam edilmesi mümkün iken, dosyanın Yargıtay incelemesinde olmasının icra takibinin devamı yönünde işlem yapılması konusunda fiili imkansızlık olarak değerlendirilmesi de mümkün değildir.*

O halde *mahkemece borçlunun zamanaşımı şikayetinin kabulü gerekirken yazılı gerekçe ile reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.*

SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK. 366 ve HUMK.'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 18.03.2013 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 18.03.2013 T. E: 1461, K: 9776 (www.e– uyar.com)

NOT: Aynı doğrultuda bkz; 12. HD. 16.10.2024 T. E: 3101, K: 8666

302) İddia edildiği şekilde tapu kayıtlarına da yansımış bir miras taksim sözleşmesinin olmamasına, tasarrufun iptali davalarında yargılama giderlerinin tasarrufun değeri ile icra takibindeki alacak miktarından hangisi az ise o miktar üzerinden hesaplama yapılmasının yasaya uygun olmasına, davalılar L., G. ve S.'in davalı borçlu ... 'in kardeşleri olmalarına İİK'nun 278/III– 1 maddesinde bu derece akrabalar arasında yapılan tasarrufların bağışlama hükmünde sayıldığının ve iptale tabi olduğunun öngörülmesine, buna ilaveten bu davalıların, kardeşleri olan borçlu ... 'in alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olmaları nedeniyle de tasarrufun iptali gerekeceği–

– K A R A R–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda verilen hükmün temyizen tetkiki davalılar L., G., S. ve M. vekilince istenmiş, davalı ... vekilince duruşma talep edilmiş olmakla duruşma için tayin edilen 26.2.2013 Salı günü davacı ve davalılar ... ve ... tarafından gelen olmadı. Davalılar L., S. ve ... vekili Avukat ... geldi. Davalı ... vekili Avukat ... ve davalı ... vekili ... geldi. Temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşıldıktan ve hazır bulunanlar vekilleri dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği düşünüldü:

– K A R A R–

Davacı ... vekili, davalı borçlu ... aleyhine icra takibi yaptıklarını, borcu karşılayacak malı bulunamadığını ileri sürerek borçlunun, dava konusu bir kısım taşınmazlardaki hisselerine ve bazı taşınmazlarının ise tamamının diğer davalılara satışına ilişkin tasarrufların iptalini talep etmiştir.

Davalılar L., G., S. ve M. vekili davanın reddini savunmuştur.

Diğer davalı borçlu ... ile Lütfi ve Dursun usulüne uygun davetiye tebliğine rağmen duruşmalara gelmemiş ve davaya cevap vermemişlerdir.

Mahkemece, bazı taşınmazların satışının kardeşlere yapıldığı, diğer taşınmazları satın alanların da borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden oldukları gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiş; hüküm, davalı M. vekili ile davalılar L., G. ve S. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Hüküm fıkrasında 3406 parsel yerine 3416 numaralı parsel yazılmış olması yazılan parsel yönünden bir dava da bulunmadığı gözetildiğinde her zaman düzeltilmesi mümkün yazım hatası kabul edilmiştir.

1–Davalılar L., G. ve S. vekilinin temyiz itirazlarının incelenmesinde, dosya içeriğine, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, iddia edildiği şekilde tapu kayıtlarına da yansımış bir miras taksim sözleşmesinin olmamasına, tasarrufun iptali davalarında yargılama giderlerinin tasarrufun değeri ile icra takibindeki alacak miktarından hangisi az ise o miktar üzerinden hesaplama yapılmasının yasaya uygun olmasına, davalılar L.,

G. ve S.'in davalı borçlu ... 'in kardeşleri olmalarına İİK'nun 278/III– 1 maddesinde bu derece akrabalar arasında yapılan tasarrufların bağışlama hükmünde sayıldığının ve iptale tabi olduğunun öngörülmesine buna ilaveten bu davalıların, kardeşlerdi olan borçlu ... 'in alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızrar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olmaları nedeniyle de tasarrufun iptali gerekeceğine (İİK. 280/I– II) ve kararda yazılı diğer gerekçelere göre davalılar L., G. ve S. vekilinin sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2–Kabulüne karar verilen 2900 parsel, 3404 parsel, 20 nolu bağımsız bölüm ve 6 nolu bağımsız bölümlerde taşınmazların dava dışı kişiler adına kayıtlı olup olmadığı araştırılmadan ve başka kişiler adına tescilli taşınmazlar yönünden davacıdan davasını bedele dönüştürüp dönüştürmeyeceği sorulmadan infaz kabiliyeti mümkün olmayacak şekilde karar verilmesi doğru değildir.

3–Davalı ... vekilinin temyiz itirazlarına gelince, dava konusu 1140 ada 3 parsel üzerinde bulunan 4 nolu bağımsız bölümü satın alan davalı ... bu taşınmazı tayini çıktıktan sonra ve aracılar vasıtasıyla bulmuş ve satın almıştır. Davalı borçluyu önceden tanımadığı ve aralarında bir akrabalık, arkadaşlık ya da ticari bir ilişkinin de olmadığı anlaşılmaktadır. Adı geçen davalının taşınmazı satın almadan önce babası ile görüştüğü ve onun da para toparlayarak almalarını söylediği dinlenen tanık beyanlarında ifade edilmiştir. Ne var ki bu hususa ilişkin davalı ...'nın delilleri toplanmadığı giderek taşınmazın satış bedeline eklenecek nitelikte kendisinin ya da babasının bir gönderisi veya banka hareketi olup olmadığına yönelik delilleri sorulmamıştır. Bu durumda yazılı şekilde adı geçen davalıdan delilleri sorularak toplanan ve toplanacak delillere göre bir karar verilmesi yerine eksik inceleme ile bu davalı yönünden de davanın kabul edilmesi yanlıştır.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalılar L., G. ve S. vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle L., G. ve S. vekilinin 3 numaralı bentte açıklanan nedenlerle de davalı ... vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, 990.00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak duruşmada vekille temsil olunan davalılar L., S., G., ... ve ...'e verilmesine, duruşmada vekille temsil olunmayan davalılar ... ve ... yararına vekalet ücreti takdirine yer olmadığına, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalılar M., G., S. ve L.'e geri verilmesine, karar düzeltme yolu açık olmak üzere 26.2.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 26.02.2013 T. E: 2012/4330, K: 2311 (www.e– uyar.com)

303) Alacaklının "itirazın iptali davası" açmasından sonra, borçlu "menfi tespit davası" açabilir mi? Borçlunun bu davayı açmakta hukuki yararı var mıdır? – – Borçlunun aleyhinde başlatılan icra takibi itiraz etmek suretiyle takibi durdurması ve alacaklının da elinde İİK.'nun 68 inci maddesinde sayılan belgeler bulunmamasının, borçlunun – takibi durduran bu itirazından sonra–menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığını kabule yeterli olmayacağı, bu halde de, borçlunun borç tehdidi altında olduğu ve bu sebeple de menfi tespit davası açmakta hukuki yararının olduğu–Borçlunun 'borçlu olmadığını' ileri sürerek ilamsız icra takibine itiraz etmesinin, ancak takibin durmasını sağlayacağı, icra takibini ortadan kaldırmayacağı, takibin iptalinin ise menfi tespit davanın açılmasından sonra gerçekleşen bir sonuç olduğu ve bu nedenle, davacının, takibe konu icra dosyasından dolayı borçlu olmadığının tespiti davası açmakta hukuki yararı olduğu– Alacaklının borçlunun itirazını iptal ettirmek için itirazın iptali davası açmamış olması halinde de, borçlunun itiraz ile durdurduğu takipte alacaklıya karşı borçlu olmadığının tespiti için menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğu–

Taraflar arasındaki "menfi tespit" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Konya 2. Asliye Ticaret Mahkemesi'nce davanın kısmen kabulüne dair verilen 22.7.2009 gün ve 2008/5 E., 2009/167 K. sayılı kararın incelenmesi tarafların vekilleri tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin 1.7.2010 gün ve 2009/11561 E., 2010/8396 K. sayılı ilamı ile;

(...Davacı vekili, taraflar arasında yıllardan beri devam eden ticari ilişki bulunduğunu, tarafların 24.7.2008 tarihinde bir araya gelip hesap mutabakatına vardıklarını ve müvekkilinin borcu olan 50.000.– TL bedelli senedin yazılı belge karşılığı davalı şirket elemanına teslim edildiğini, müvekkili şirketin bu senede karşı kredi kartı, nakit ve çek olarak davalıya çeşitli ödemeler yapmış olmasına rağmen, davalının müvekkili hakkında cari hesaba dayalı olarak 48.871.– TL üzerinden takibe geçtiğini, oysa ki müvekkilinin davalıya borcu olmadığını, borcun açıklanan biçimde ödendiğini öne sürerek müvekkilinin davalıya borçlu olmadığının tespiti ile %40 tazminata hükmedilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, müvekkilinin davacı hakkında ilamsız takibe geçtiğini ve davacının itirazı sonucu takibin durduğunu, müvekkilinin henüz itirazın iptali davası açmadığını, bu sebeple davacının menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığını, ayrıca dava dilekçesinde bahsedilen bononu teminat amaçlı olduğunu, davacının cari hesaba yönelik olarak müvekkiline nakit ve çek olmak üzere çeşitli ödemeler yaptığını, bu ödemeler tenkis edildikten sonra takibe geçildiğini, teminat bonosunun da icra takibinden sonra ödendiğini, davacının kötüniyetli olarak dava açtığını öne sürerek davanın reddi ile %40 tazminata hükmedilmesini savunmuştur.

Mahkemece yapılan yargılama sonucunda; davalı tarafından davacı hakkında cari hesaba dayalı olarak davaya konu ilamsız takibe geçildiği, davacının itirazı sonucu takibin durduğu, davacı tarafından davalıya 50.000.– TL bedelli bono verildiği ve bonoya dair olarak çeşitli ödemeler yapıldığı, bononun teminat amaçlı değil, taraflar

arasındaki ticari ilişkiye yönelik olarak verildiği ve ödendiğinin davalı tarafından kabul edildiği, takip tarihi itibariyle davacının davalıya olan borcunun henüz muaccel hale gelmediği ve davacının borçlu olmadığının anlaşılması sebebiyle davanın kısmen kabulüyle davacının davalıya borçlu olmadığının tespitine, icra dosyasına henüz para girişi olmaması ve davacının maddi kaybının bulunmaması sebebiyle davacının tazminat talebinin reddine karar verilmiş, hüküm taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

Taraflar arasındaki uyuşmazlık, davalı alacaklı tarafından davacı borçlu aleyhine girişilen Bakırköy 6. İcra Müdürlüğünün 2008/13049 sayılı ilamsız icra takibi sebebiyle borçlu olmadığının tespitine ilişkindir. Davacı borçlu şirket vekili 11.11.2008 tarihli dilekçesiyle takibe itiraz etmiş ve takip durmuştur. Bu durumda davalı alacaklının duran takibin devamı için dava açması gerekecektir. Borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayacak bir tehlike ve belirsizlik bulunmadığından davacı borçlunun duran takibe rağmen İ.İ.K.nun 72 nci maddesi hükmüne dayalı olarak menfi tespit davası açmakta hukuki yarar bulunmamaktadır. Mahkemece açıklanan bu husus üzerinde durulmadan davanın esasına girilip, yazılı şekilde hüküm kurulması isabet görülmemiştir...),

Gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

H.G.K.'nca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği düşünüldü:

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Dava, borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkindir.

Yerel mahkemece, davanın kısmen kabulüne dair verilen karar taraf vekillerinin temyizi üzerine, Özel Dairece yukarda başlık bölümünde yazılı gerekçeyle bozulmuş; mahkemece önceki kararda direnilmiştir. Direnme kararını, davalı vekili temyize getirmiştir. Direnme yoluyla H.G.K. önüne gelen uyuşmazlık; *davacı/borçlunun hakkında yapılan icra takibine itiraz ederek takibin durmasından sonra, itirazın iptali davası açılmadan önce borçlu olmadığının tespiti davası açmakta hukuki yararının bulunup bulunmadığı* noktasında toplanmaktadır.

Öncelikle, menfi tespit davasıyla ilgili genel bir açıklama yapılmasında ve ilgili yasal düzenlemelerin irdelenmesinde yarar vardır:

Gerçekte var olmayan bir borç ya da geçersiz bir hukuki ilişki sebebiyle icra takibine maruz kalması muhtemel olan veya icra takibine maruz kalan bir kimsenin (borçlunun) gerçekte borçlu bulunmadığını ispat için açacağı dava, menfi tespit olarak adlandırılmaktadır.

Menfi tespit davası, 2004 sayılı İcra İflas Kanunu (İ.İ.K.'nun 72 nci maddesinde) düzenlenmiştir.

Bu maddeye göre, borçlu, icra takibinden önce veya takip sırasında borçlu bulunmadığını ispat için menfi tespit davası açabilir. İcra takibinden önce açılan menfi tespit davasına bakan mahkeme, talep üzerine alacağın yüzde onbeşinden aşağı

olmamak üzere gösterilecek teminat mukabilinde, icra takibinin durdurulması hakkında ihtiyati tedbir kararı verebilir. İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ise ihtiyati tedbir yoluyla takibin durdurulmasına karar verilemez. Ancak, borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebilir.

Bu düzenlemeden de anlaşılacağı üzere *menfi tespit davasında amaç bir hukuki ilişkinin veya bir hakkın gerçekten mevcut olmadığının tespitine yöneliktir.*

Başka bir deyişle hukuki bir yarar bulunması koşuluyla sonuçta alacak– borç ilişkisi doğuracak bir durumun olmadığının tespiti amaçlanır.

Dayanılan hukuki ilişkinin gerçekten mevcut olmadığı icra takibine maruz kalmadan önce ileri sürülebileceği gibi, icra takibinden sonrada ileri sürülebilir.

Borçlunun icra takibinden önce veya sonra menfi tespit davası açabilmesi için borçlu olmadığının tespitinde hukuki yararının bulunması şarttır.

Buna rağmen, borçlunun, alacaklının harekete geçmesini beklemeden borçlu olmadığının tespitinde korunmaya değer bir yararı bulunabilir. Bu tür bir yararının bulunması halinde borçlu, borçlu olmadığının tespiti için dava açabilir.

Bunun dışında, icra takibi taraflar arasındaki maddi ilişkiyi tespit edecek nitelikte olmadığından, alacaklının takibe girişmesinden sonra, hatta takip kesinleştikten sonra da borçlunun, borçlu olmadığının tespitini mahkemeden istemesi mümkündür.

Borçlu, belirtilen şekilde takipten önce veya sonra alacaklıya karşı bir menfi tespit davası açar; bu davayı kazanırsa, hakkındaki icra takibi iptal edilir ve borcu ödemekten kurtulur.

Ancak, borçlu borcunu icra dairesine ödedikten sonra, artık menfi tespit davası açamaz. Bu halde, borçlunun sırf borçlu olmadığının tespitinde, hukuki bir yararı yoktur. Bundan sonra, ödediği paranın geri alınması için bir dava açması söz konusu olur ki, bu da istirdat davasıdır (H. Pencanıtez, O. A., M. Sungurtekin Ö., M. Özekes, İcra ve İflas Hukuku, s.156–164).

Menfi tespit davası, normal bir hukuk davası gibi açılır. Borçlu, itirazın kaldırılması sırasında tetkik merciinde (m. 68– 68a) ileri sürüp ispat edemediği itiraz ve def'ilerini, menfi tespit davasında yeniden ileri sürebilir; çünkü itirazın kaldırılması kararı, menfi tespit davasında kesin hüküm teşkil etmez.

Nitekim aynı ilkeler, H.G.K.'nun 17.3.2010 gün ve 2010/19– 123 E. 2010/154 K; 7.12.2011 gün ve 2011/13– 576 E. 2011/747 K sayılı kararında da vurgulanmıştır.

Somut olaya gelince:

Davalı/alacaklı tarafından davacı/borçlu hakkında cari hesaba dayanarak ilamsız icra takibinde bulunulduğu, davacı/borçlunun süresi içerisinde borca itirazı üzerine takibin durdurulmasına karar verildiği ve takibin durdurulmasına karar verildikten sonra

davacı tarafından borçlu olmadığının tespiti amacıyla eldeki davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bir davanın korunmaya değer, güncel hukuksal yarar bulunmaması sebebiyle reddedilebilmesi için, borçluyu tehdit edebilecek tehlike ve savsaklamalara karşı onu koruma gereksinmesinin olmaması gerekir.

Borçlunun, hakkında henüz icra takibi başlamadan önce de yapılabilecek olası bir takibi düşünerek, kendisini bir borçla tehdit eden kimseye karşı "böyle bir borcu bulunmadığının saptanması" için dahi menfi tespit davası açabileceği kabul edilmişken, hakkında yürümekte olan bir icra takibi olan borçlunun bu davayı açmasında hukuki yararının bulunduğunda hiç kuşku olmadığı gibi, böyle bir davayı açmasına da hiçbir hukuki engel bulunmamaktadır.

Alacaklının elinde İ.İ.K.nun 68 inci maddesinde sayılan belgeler bulunmaması, borçlu hakkında başlattığı icra takibine, borçlunun itiraz etmek suretiyle takibi durdurması da borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığını kabule yeterli olmayıp, bu halde dahi borçlu borç tehdidi altında olup, bu sebeple de menfi tespit davası açmakta hukuki yararı vardır.

Kaldı ki, *davacı/borçlunun borçlu olmadığını ileri sürerek ilamsız icra takibine itiraz etmesi, ancak takibin durmasını sağlamakta olup, icra takibini ortadan kaldırmamaktadır. Takibin iptali ise eldeki davanın açılmasından sonra gerçekleşen bir sonuçtur. Bu nedenle, davacının, takibe konu icra dosyasından dolayı borçlu olmadığının tespiti davası açmakta hukuki yararı vardır.*

Diğer taraftan, *davalı/alacaklının alacağını isteme ve dava açma tehdidi altında bulunması sebebiyle de davacının menfi tespit davasını açmakta hukuki yararı vardır.*

Tüm bu açıklamalar ve özellikle *İ.İ.K.nun 72 nci maddesinde icra takibinden önce de menfi tespit davası açılmasına cevaz verilmesi karşısında, yerel mahkemenin, davacı borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğu yolundaki gerekçesi ve buna göre vardığı sonuç isabetlidir.*

Yukarıda açıklanan nedenlerle, direnme uygun olup, işin esasına yönelik temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın Özel Daireye gönderilmesi gerekir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan sebeplerle direnme uygun olduğundan, davalı vekilinin esasa dair diğer temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın 19. Hukuk Dairesine gönderilmesine…

KARŞI OY:

I. Dava Şartı Olarak Hukuki Yarar

1.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı H.M.K.'nun 114 üncü maddesinde hukuki yarar dava şartı olarak kabul edilmiştir.

Hakkı ihlal edilen bir kişi davacı olarak mahkemeye başvurup hukuki korunma talep edebilir.

Ancak davacının hukuki korunma talep edebilmesi için korunmaya değer bir yararının bulunması gerekir.

Davacının dava hakkına sahip bulunması mahkemeden hukuki koruma isteyebilmesi için yeterli değildir. Dava açan kişinin ayrıca dava açmakta hukuki bir yararı bulunmalıdır.

Kural olarak inşai davalarda ve eda davalarında hukuki yararın bulunduğu varsayılır. Davacı bu tür davalarda hukuki yararının bulunduğunu bildirmek ve ispat etmekle yükümlü değildir. Ancak şüphe halinde hukuki yararın mevcut olup olmadığı inceleme konusu yapılır.

Tespit davalarında bu arada menfi tespit davasında davacının davanın açılmasında hukuki yararı bulunmalıdır.

Davacı menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğunu bildirmeli, açıklamalı ve gerekirse ispat etmelidir. (Kuru B.: Hukuk Muhakemeleri Usulü, 2001, c. II. s. 1368; Hanağası E.; Davada Menfaat, Ankara, 2009,s.314)

Davacı menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğunu ispat edemezse dava şartı olan hukuki yararın bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmelidir.

II–Takipten Önce Açılan Menfi Tespit Davasında Hukuki Yarar

Menfi tespit davası icra ve iflas kanununda 538.s. Kanun'la yapılan değişiklikle 72 nci maddede düzenlenmiştir. Değişiklikten önce maddede sadece istirdat davasına yer verilmiştir.

Borçlunun bir alacaklının kendisinden bir hak veya alacak talep etmesi üzerine ileri sürülen hak veya alacağın doğmadığını ve doğduktan sonra sona erdiğini tespit ettirmek amacıyla açtığı tespit davasına menfi tespit davası denir.

Menfi tespit davası icra takibinden önce açılabildiği gibi icra takibinden sonra da açılabilir. Takipten önce menfi tespit davası açılabilmesi için borçlunun borcu olmadığının hemen tespitinde korunmaya değer bir hukuki yararı bulunmalıdır. (Kuru B.; İcra ve İflas Hukukunda Menfi Tespit ve İstirdat Davası, Ankara 2003, s 24) Borçlu maddi hukuk bakımından ödemekle yükümlü olmadığı bir alacak talebiyle karşılaşmışsa menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğu kabul edilmelidir.

Takipten önce açılan menfi tespit davasında borçlunun hukuki durumu tehlikede ise veya taraflar arasındaki hukuki ilişki belirsizlik içeriyorsa ve açılacak dava sonucunda verilecek kararla belirsizlik ortadan kalkacaksa hukuki yararın mevcut olduğu kabul edilmelidir. (Görgün L. Şanal, İcra Hukukunda Menfi Tespit Davası, Ankara 1977,s 62) Alacaklının ihtarname keşide ederek alacağını talep etmesi halinde sadece alacağını talep etmesi bu ihtarın talebin ciddiliğini ortaya koyduğu kabul edilemez. Bu durumda davacı borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunup bulunmadığının tespiti için alacaklının elinde bulunan belgenin niteliğinin tespit edilmesi gerekir. Örneğin alacaklı ihtarında hiçbir belgeye dayanmadan alacak talebinde bulunmuşsa bu ihtar üzerine menfi tespit davası açmakta borçlunun hukuki yararı

bulunmamaktadır. Zira borçlu alacaklının hiçbir belgeye dayanmadan başlattığı ilamsız takibe itiraz etmek suretiyle takibi durdurmak olanağına sahiptir. (13 H.D. 7.3.1991, 90– 8599/2609)

Alacaklının elinde bir senet veya İ.İ.K.nun 68 inci maddesinde sayılan belgelerden biri bulunuyorsa borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğu kabul edilmelidir.

III. Takipten Sonra Açılan Menfi Tespit Davasında Hukuki Yarar

Borçlunun icra takibinden önce menfi tespit davası açılabileceği gibi icra takibinden sonra da bu davayı açabileceğini yukarda belirtmiştik.

İ.İ.K.nun 72 nci maddesinin 3 üncü fıkrasında bu olasılık düzenlenmiştir. Böyle bir ayrım yapılmasının en önemli nedeni açılacak menfi tespit davasında davacı borçlunun icra takibini ihtiyati tedbir yoluyla durdurabilip durdurmayacağıdır. İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında davacı borçlu devam eden takibi ihtiyati tedbirle durduramamakta sadece %15 teminat ödeyerek icra veznesine girecek paranın alacaklıya ödenmesini ihtiyati tedbirle önleyebilmektedir.

İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında hukuki yararın belirlenmesi icra takibinden önce açılan menfi tespit davasına göre daha kolaydır. Ancak ödeme emrine itiraz süresi içinde açılacak menfi tespit davasıyla ilamsız icra takibinin itirazla durdurulmasından sonra açılacak menfi tespit davasında hukuki yararın mevcut olup olmadığını tespit etmek ise zordur.

1–) Ödeme Emrine İtiraz Süresi İçinde Açılan Menfi Tespit Davasında Hukuki Yarar

Alacaklının kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takip yapması halinde borçlunun şikayet ve itirazı kural olarak takibi durdurmadığı için borçlunun itiraz süresi içinde menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmaktadır.

Alacaklının genel haciz yoluyla ilamsız takip yapması halinde ödeme emrini alan borçlu ödeme emrine itiraz süresi içinde ödeme emrine itiraz edebilir veya menfi tespit davası açabilir veyahutta her iki yola birlikte başvurabilir.

Genel haciz yoluyla başlatılan ilamsız takipte alacaklı herhangi bir belgeye dayanmamışsa borçlu ödeme emrine yapacağı itirazla takibi durdurabileceğinden ve takibin devamı için alacaklının itirazın kaldırılmasını veya itirazın iptali yoluna başvurması halinde kendisini savunabileceğinden borçlunun bu durumda menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmamaktadır. (Görgün L. Şanal, İcra Hukukunda Menfi Tespit Davası, Ankara 1977,s 62)

Alacaklı genel haciz yoluyla ilamsız icra takibinde adi senede veya kambiyo senedine dayanmışsa ve borçlu takibin dayanağı olarak gösterilen senetteki imzaya itiraz edebilecek durumda ise menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmamaktadır. Zira borçlu imzaya itiraz ederek ilamsız takibi durdurabilir. Alacaklının itirazının geçici kaldırılmasını talep etmesi durumunda ise kendisini savunabilir. İtirazın geçici

kaldırılmasına karar verilmesi halinde ise İ.İ.K.nun 69 uncu maddesi uyarınca borçtan kurtulma davası açabilir.

Alacaklının adi senet, kambiyo senedi veya İ.İ.K.nun 68 inci maddesinde sayılan belgelerden birine dayanarak genel haciz yoluyla ilamsız icra takibine geçmesi halinde, borçlu borca itiraz edebilecek durumda ise menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğu kabul edilmelidir. Zira bu durumda alacaklı itirazın kesin kaldırılmasını (İ.İ.K. m. 68) talep ederek takibin devamını sağlayabilir. (Bu durumda elinde takip dayanağı belgeyi hükümden düşürecek bir belgeye sahip olan borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığı kabul edilmektedir. Bkz. Kuru, B.: İcra ve İflas Hukukunda Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, Ankara 2003, s.42–43; Türk, A.: Menfi Tespit Davası, Ankara, 2006, s. 190)

2–) Ödeme Emrine Süresinde İtiraz Eden Borçlunun Açtığı Menfi Tespit Davasında Hukuki Yarar

Genel haciz yoluyla ilamsız takibe süresinde yapılan itiraz üzerine takip durur. (İ.İ.K. m. 66).Takibin dayanağı belge itirazın kesin kaldırılmasını (İ.İ.K. m. 68, 68 a) sağlayan belgelerden ise borçlunun itirazdan sonra menfi tespit davası açmakta hukuki yararı vardır. Zira alacaklı itirazın tebliğinden itibaren 6 ay içinde icra mahkemesine başvurarak itirazın kesin kaldırılmasını sağlayabilir. Bu durumda borçlunun mallarının haczedilmesi ve satılması tehlikesi bulunmaktadır. Borçlunun bu durumda açtığı menfi tespit davasını kazanması halinde lehine %40 tazminata karar verilmemelidir. İ.İ.K.nun 72/5 inci maddesine göre borçlu yararına tazminata hükmedilmek için borçluya menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetli olması gerekir. Oysa itirazla takip durduğuna göre borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan bir takibin mevcut olduğu kabul edilemez.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 138/4 üncü maddesine göre Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun alacaklı olduğu ve İcra ve İflas Kanunu uyarınca yapılan takiplerde itirazlar satış dışında takip işlemlerini durdurmaz. Fonun başlattığı ilamsız takiplerde itiraz sadece satışı durdurduğundan borçlunun mallarının haczedilmesi önlenemeyeceğinden haciz tehdidi altında bulunan borçlunun takibin herhangi bir belgeye dayanmaması halinde bile menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğu kabul edilmelidir.

Ödeme emrinin süresinde itiraz ederek durduran borçlunun alacaklının itirazının giderilmesi için herhangi bir yola başvurmasından önce açtığı menfi tespit davasında hukuki yararı bulunup bulunmadığı uygulamada tereddütlere sebep olmuştur.

Yargıtay bazı kararlarında ödeme emrine itiraz eden borçlunun icra takibi mevcut olduğu sürece borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğunu kabul etmiştir;

"Borçlunun itirazı üzerine icra takibinin durması alacaklının takibe devam etmeyeceği anlamına gelmez. İtiraz icra takibini ortadan kaldırmaz.

Kaldı ki, icra takibinde önce de menfi tespit davası açılması mümkün olduğuna ve davalı alacağın varlığını bu davadan önce iddia etmiş bulunmasına göre, bu davanın iddia ve savunma çerçevesinde incelenerek esas hakkında bir karar verilmesi gerekirken yazılı sebeple mahkemece ret kararı verilmesi usul ve yasaya aykırıdır. (11. H.D. 30.11.1982, 6501/7252).

"Davalı tarafından davacı aleyhine 10.12.2007 tarihinde başlatılan ilamsız takibin, davacının süresi içinde ödeme emrine itirazı üzerine 3.1.2008 tarihi itibariyle durduğu, davacının, henüz davalı alacaklı tarafından "itirazın iptali" davası açılmasını beklemeden menfi tespit istemiyle 24.3.2008 tarihi itibariyle eldeki bu davayı açtığı anlaşılmaktadır. Yapılan bir icra takibine itiraz üzerine, alacaklı tarafından "itirazın iptali" davası açılması durumunda, menfi tespit davasında ileri sürülebilecek iddialar, itirazın iptali davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden, bu durumda borçlunun ayrı bir menfi tespit davası açmakta hukuki yararı yoksa da, henüz alacaklı tarafından itirazın iptali davasının açılmamış olduğu durumda ise böyle bir imkan söz konusu olmadığından, borçlunun, itirazın iptali davasının açılmasını beklemeden menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğunun kabulü gerekir. Nitekim söz konusu bu halde, yapılan itiraz üzerine takip durmuşsa da, " takibe itiraz" sadece takip hukukuyla ilgili bir sonuç olup, kesin hükmün sonuçlarını doğurmaz. Bu itibarla borçlu, "itirazın iptali" davası için alacaklıya tanınan bir yıl gibi uzun bir süreyi beklemeden maddi hukuk anlamında, borcun bir an önce ve kesin olarak ortadan kaldırılmasını istemek hakkına sahip olup, böyle bir durumda dava açılmasında hukuki yarar bulunmadığını kabul etmek mümkün değildir. Kaldı ki, yapılmış bir icra takibi olmadan da borç tehdidi altına olan kişinin menfi tespit davası açabileceği, İcra İflas Kanununun 72/2 nci maddesinde açıkça düzenlenmiştir. O halde davaya konu olayda, hakkında başlatılan takibe itiraz eden borçlu davacının, kendisine karşı bir itirazın iptali davası açılmasını beklemeden iş bu menfi tespit davasını açmakta hukuki yararı bulunduğunun kabulü işin esasının incelenmesi gerekirken, aksine düşüncelerle hukuki yarara dair "dava şartı" yokluğundan bahisle davanın reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." (13. H.D. 19.10.2009,5267/11668; ykd 2010/3,s.451– 452)

Yargıtay bazı kararlarında ise genel haciz yoluyla takibe itiraz eden borçlunun takip dayanağı belgenin İ.İ.K.nun 68 inci maddesinde sayılan belgelerden olmaması halinde menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığını kabul etmiştir;

"İ.İ.K.nun 72 nci maddesi uyarınca borçlu icra takibinden önce veya takip sırasında borçlu bulunmadığının ispat için menfi tespit davası açılabilir". Uygulamada bunun ilk şartı olarak ödeme emrine itiraz edilmemesi suretiyle takibin kesinleşmiş olması aranmaktadır. Şu var ki, bu kuralın istisnası olarak bilimsel öğretiye göre, alacaklının eline İ.İ.K.nun 68'de yazılı itirazın kesin kaldırılmasını sağlayacak nitelikte bir belge Yoksa, borçlunun menfi tespit davası açmakta korunmaya değer ve güncel bir hukuksal yararı yoktur. Çünkü borçlu, alacaklının kendisine karşı yapacağı ilamsız takipte ödeme emrine itiraz etmek suretiyle takibi durdurabilir (İ.İ.K.mad.68). Bunun üzerine elinde İ.İ.K.nun 68'de yazılı belge bulunmayan alacaklı itirazın iptali davası açabilir ve borçluda bu davaya karşı vereceği cevap lahiyasında borçlu olmadığı

savunmasını ileri sürebilir. (Bkz. S. Akyazan, İcra ve İflas Kanunundaki Yeni ve Değişik Hükümleri Üzerinde İnceleme ve Açıklamalar, Ank.1965, sh.61 Postacıoğlu, İ.: İcra Hukuku Esasları; 4.baskı, İst.1982.sh.257, dipont:23; Uyar Talih: İcra Hukukunda Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları, 2.baskı,sn.6; Kuru, B. Menfi Tespit ve İstirdat Davası, Ank, 2003, sh.26,27).

Somut olayda, aleyhine ilamsız icra takibi başlatılan davacının ödeme emrine süresinde itirazıyla takip durduğuna göre bu davayı açmakta hukuki yarar bulunup bulunmadığı incelenmeden sonuca gidilmesi doğru görülmemiştir." (3. H.D. 6.4.2006, 1745/3747)

"Davalı tarafından 11.5.2004 tarihinde başlatılan ilamsız icra takibine borçlu 7.6.2004 tarihinde itiraz ederek takibi durdurmuştur. Takibe itiraz eden E. Kimya Ltd. Şti. 8.6.2004 tarihinde takip konusu alacaktan dolayı borçlu olmadığının tespitini talep ederek menfi tespit davası açmıştır. Menfi tespit davası açılabilmesi için borçlunun bu davayı açmada hukuki yararının bulunması gerekir. Borçlu takibe itiraz ederek durdurmuştur. Borçlu takip konusu alacak sebebiyle borcu olmadığının hemen tespitinde korunmaya değer bir hukuki yararı bulunmamaktadır. Zira alacaklı itirazın giderilmesini sağlamadan duran takip sebebiyle alacaklıdan hak talep etmesi mümkün değildir. Alacaklının şayet itirazın kaldırılması yoluna gitmesi halinde borçlunun menfi tespit davası açmada hukuki yararı olacaktır. Somut olayda borçlunun hakkındaki takibi itiraz ederek durdurduktan bir gün sonra menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmamaktadır. Mahkemece bu yönler gözetilerek bir karar verilmesi gerekirken işin esasına girilerek hüküm kurulmasında isabet görülmemiştir". (19. H.D. 8.11.2007, 5232/9773)

Konuyla ilgili öğretideki görüşlere de değinmek istiyoruz.

Akyazan'a göre ilamsız icra takibine geçen alacaklının elinde itirazın kaldırılmasını sağlayan bir belge olmadıkça, borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı yoktur. Zira bu durumda olan alacaklının takibine karşı borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı yoktur. Zira bu durumda olan alacaklının takibine karşı borçlunun yapacağı itiraz takibi durdurmak için yeterlidir. (Akyazan, S.; İcra ve İflas Kanunundaki Yeni ve Değişik Hükümler Üzerinde İnceleme ve Açıklamalar, Ankara, 1965, s.61)

Postacıoğlu'na göre hiçbir belgeye dayanmayan ilamsız icra takibine itiraz eden borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı yoktur. Hatta, takibe geçen alacaklının takibini dayandırdığı belgenin 68 inci madde de sayılan belgelerden olmaması halinde de borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmamaktadır. (Postacıoğlu, İ.; İcra Hukukunda Menfi Tespit Davası, ihfm, c. xxxıı say.2– 4, s.8287)

İlamsız icra takibine itiraz eden borçlunun menfi tespit davası açmasında hukuki yararının bulunduğunun kabulü için alacaklının takibinde dayandığı belgelerin İ.İ.K.nun 68 inci maddesinde sayılan belgelerden olması gerektiğine dair görüşlere katılıyoruz. Zira yine haciz yoluyla takip borçlunun itirazı üzerine durmuştur. İcra takibinde herhangi bir belgeye veya İ.İ.K.nun 68 inci maddesinde sayılan belgelerden

birine dayanmayan takibin alacaklı tarafından itiraz giderilmeden devam ettirilmesi mümkün değildir. Borçlu bakımından bu takip sebebiyle bir tehlike bulunmamaktadır. İtirazın kesin kaldırılması için gerekli belgelere sahip olmayan alacaklı ancak genel mahkemede borçlunun itirazının iptali için İ.İ.K.nun 67 nci maddesine göre dava açabilir. Bu durumda da borçlu menfi tespit davasında iler sürebileceği hususları itirazın iptali davasında savunma sebebi olarak ileri sürebileceğinden menfi tespit davası açılmasında borçlunun hukuki yararı mevcut değildir.

Ancak alacaklı icra takibini durdurmasına rağmen bir hakkının veya hukuki durumun ciddi tehdit altında bulunduğunu ispat ederse menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğu kabul edilebilir. Bu durumda borçlunun kendisi için söz konusu olan tehlike ve belirsizliğin ortaya çıkaracağı zararın ancak menfi tespit davasıyla giderilebileceğini kanıtlamalıdır. (Pekcanıtez, H./A. O. /Ö., M.; Medeni Usul Hukuku 6B, Ankara 2007.s.226, Hanağası, E.:Davada Menfaat,Ankara 2009, s.314.)

Örneğin genel haciz yoluyla takibe itiraz eden borçlunun elektriği veya suyu takip konusu borcu ödemediği için kesilecekse borçlu menfi tespit davası açarak elektriğin veya suyun kesilmemesi için ihtiyati tedbir talep ederek menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğu kabul edilmelidir. Zira bu durumda borçlunun hukuki durumu ciddi ve tehlikeyle tehdit edilmektedir.

İsviçre'de menfi tespit davası 1994 yılında İcra ve İflas Kanununda değişiklik yapılarak kabul edilmiştir. (Schkg.m.85.a). İsviçre Federal Mahkemesi bir kararında icra takibine itiraz eden borçlunun menfi tespit davası açmasını kabul etmemiştir. (bge 125 III 149 E.2c (Meier Isaak: İsviçre Hukuku Açısından İcra Hukukunun Güncel Sorunları, Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Toplantısı– VII, 24– 25 Ekim 2008, s.89).

IV–Alacaklının İtirazın Giderilmesi Talebinden Sonra Açılan Menfi Tespit Davasında Hukuki Yarar İlamsız icra takibine karşı süresi içinde yapılan itirazla veya gecikmiş itiraz nedeninin icra mahkemesince kabulü icra takibine devam edebilmek için alacaklının başvurusuyla itirazın giderilmesi gerekir. Bunun için alacaklının ya itirazın kaldırılması için icra mahkemesine başvurması veya genel mahkemelerde itirazın iptali davası açmış olması gerekir. Alacaklının bu yollardan birine başvurmasından sonra açılan menfi tespit davasında hukuki yarar bulunup bulunmadığı konusu da önemlidir.

1–) Alacaklının İtirazın Kesin Kaldırılması Talebinde Bulunmasından Sonra Açılan Menfi Tespit Davasında Hukuki Yarar

İlamsız icra takibine konu edilen alacak İ.İ.K.nun 68.ve 68– a maddesinde sayılan belgelerden birine dayanması halinde alacaklı icra mahkemesine başvurarak itirazın kesin kaldırılmasını talep edebilir. Talep üzerine verilecek icra mahkemesi kararları kesin hüküm teşkil etmez. Ayrıca itirazın kesin kaldırılması talebinin kabulü halinde alacaklı borçlunun malvarlığının haczini talep edebilir. İcra mahkemesinde borçlunun takibin dayanağı İ.İ.K.nun 68 inci maddesinde sayılan belgeleri hükümden düşürecek belgelerden birine sahip olması halinde borçlu itirazın kaldırılması talebinin reddini sağlayabilir. Oysa menfi tespit davasında borçlu bütün savunma sebeplerini ileri

sürerek borçlu olmadığının tespiti yönünde lehine karar alabilir. Bu sebeple alacaklının itirazının kesin kaldırılmasını talep etmesinden sonra açılan menfi tespit davasında borçlunun hukuki yararının bulunduğu kabul edilmelidir.

2–) Alacaklını İtirazının Geçici Kaldırılması Talebinde Bulunmasından Sonra Açılan Menfi Tespit Davasında Hukuki Yarar

Alacak ilamsız icra takibinde adi senede dayanmış ve borçlu sadece takibin dayandığı belgedeki imzaya itiraz etmişse, alacaklı itirazın tebliğinden itibaren 6 ay içinde icra mahkemesine başvurarak itirazın geçici kaldırılmasını isteyebilir (İ.İ.K. m. 69). İcra Mahkemesince yapılacak inceleme sonucunda imzanın borçluya ait olmadığının tespiti halinde icra mahkemesi itirazın geçici kaldırılması talebini reddeder. Alacaklı bu durumda sadece tahsil davası açarak alacağını borçludan talep edebilir. Bu talep üzerine borçlu tüm savunma sebeplerini ileri sürebileceğinden borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmamaktadır.

Alacaklının itirazın geçici kaldırılması talebinin kabulü halinde borçlu genel mahkemede borçtan kurtulma davası açabilir (İ.İ.K. m. 69). Bu davanın süresinde açılması halinde itirazın geçici kaldırılması kesin kaldırmaya dönüşmez. Borçtan kurtulma davası bir tür menfi tespit davası niteliğinde olduğundan ayrıca menfi tespit davası açmakta borçlunun hukuki yararı yoktur. Ancak borçlu borçtan kurtulma davasının şartı olan %15 teminatı yatırmamışsa veya süresinde borçtan kurtulma davası açmamışsa sahtelik nedenine dayanarak menfi tespit davası açabilir.

3–) Alacaklının İtirazın İptali Açmasında Sonra Açılan Menfi Tespit Davasında Hukuki Yarar

Alacaklı ilamsız icra takibinde ödeme emrine itirazın tebliğinden itibaren 1 yıl içinde genel mahkemelerde itirazın iptali davası açabilir. (İ.İ.K. m. 67) İtirazın iptali davası genel hükümlerine göre görülen bir dava olması sebebiyle borçlu takibe itirazında bildirdiği itiraz sebepleriyle bağlı olmadan bütün savunma sebeplerini davada ileri sürebilir. Bu sebeple itirazın iptali davası açıldıktan sonra takip konusu borçla ilgili olarak borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmamaktadır. Zira menfi tespit davasında ileri sürülebileceği borçluyla ilgili iddiasını itirazın iptali davasında savunma sebebi yapabilir ve savunmayla ilgili tüm delillerini gösterebilir.

V–) İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla İlamsız Takibe İtirazdan Sonra Açılan Menfi Tespit Davasında Hukuki Yarar

İcra ve İflas Kanunun 150. maddesine göre ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takipte borçlu veya ipotek veren üçüncü kişi ödeme emrinin tebliğinden itibaren 7 gün içinde itirazda bulunabilirler. Ancak rehin hakkı itiraz konusu yapılamaz. İpoteğin iptali hakkında dava açılması halinde İ.İ.K..nun 72 nci maddesi hükmü kıyas yoluyla uygulanır.

Görüldüğü gibi ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takiplerde rehin hakkına itiraz edilemeyeceği için üçüncü kişi takibe itiraz etmiş olsa bile ipoteğin iptali

davası açabilir. İpoteğin iptali davası güvence altına alınan alacağın hükümsüzlüğü ya da alacağın sona ermesi nedenine dayanarak açılabilir.

Borçlunun ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takibe itirazdan sonra ipoteğin iptali (terkini, fekki) sebebiyle dava açmakta hukuki yararı bulunmaktadır.

Borçlunun borca itiraz etmesi sebebiyle takip duracağından borçla ilgili menfi tespit davası açıp açamayacağı hususu da üzerinde durulması gereken bir konudur. Alacaklının İ.İ.K.nun 150– a maddesi uyarınca itirazın kesin kaldırılmasını sağlayacak bir belgeye sahip olması halinde borçlunun takip konusu borçla ilgili menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğu kabul edilmelidir. Ancak alacaklının elinde itirazın kesin kaldırılmasını sağlayacak bir belge yoksa borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğu kabul edilemez. Zira borçlunun itirazı giderilmeden takip konusu taşınmazın satışının yapılmasının mümkün olmadığından borçluyu menfi tespit davası açması için tehdit eden bir durumun varlığı söz konusu değildir.

VI–Menkul Rehninin Paraya Çevrilmesi Yoluyla İlamsız Takibe İtirazdan Sonra Açılan Menfi Tespit Davasında Hukuki Yarar

Menkul rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takipte alacaklı ve borçlu arasında birisi alacağa, diğeri rehne dair olmak üzere iki türlü ilişki bulunmaktadır.

Borçlu bu sebeple sadece alacağa, sadece rehne veya her ikisine de itiraz edebilir. (Gürdoğan, B.; Türk İsviçre İcra ve İflas Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi, Ankara, 1967, s. 44)

Borçlunun sadece alacağa itiraz etmiş olması halinde takip durur. Rehne itiraz etmeyen borçlu rehin hakkını bu takip içinde tartışma konusu yapamaz. (İ.İ.K. m. 147/1)

Borçlu alacağa itiraz etmeyip sadece rehin hakkına itiraz etmişse takip alacak yönünden kesinleşmiş olur. (M.M. Kom. Gerekçesi (B., N./ Gürdoğan, B.: İcra ve İflas Kanunu, Ankara 1965, s. 120) Bu durumda borçlunun alacağa yönelik olarak menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmaktadır. Zira İ.İ.K.'nun 147/1 inci maddesinde 62'den 72 nci maddeye kadar olan hükümlerin uygulanacağı açıkça belirtilmiştir.

Borçlu sadece rehin hakkına itiraz etmişse alacaklı itirazın kesin kaldırılmasını veya itirazın iptalini isteyebilir. Alacaklı isterse yollara gitmeden rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipten vazgeçerek takibe aynı dosyadan haciz yoluyla devam edilmesini isteyebilir. Bu durumda da borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmaktadır.

Borçlu hem borca hem de rehin hakkına itiraz ederse takip durur. Bu durumda alacaklının takibini dayandırdığı belge 68 inci madde de sayılan belgelerden ise, itirazdan sonra borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmaktadır. Ancak, alacaklı takibinde 68 inci maddede sayılan belgelerden birine dayanmıyorsa borçlunun takibe itirazdan sonra menfi tespit davası açmakta hukuki yararı mevcut değildir. Menfi tespit davasının bu sebeple reddi gerekir.

SONUÇ: Hukuki yararın dava şartı olduğuna dair açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak hukuki yararın bir davanın esası hakkında inceleme yapılabilmesi için gerekli olduğu doktrin ve uygulamada kabul edilmelidir. *Tespit davalarında hukuki yararın bulunup bulunmadığının araştırılması gerekir. Mahkeme tespit davalarında bu arada menfi tespit davasında hukuki yararı kendiliğinden araştır ve yarar yoksa menfi tespit davasını bu sebeple reddeder.* Menfi tespit davasında davacı dava açmakta hukuki yararı bulunduğu gerektiğini de ispat etmelidir. Menfi tespit davası borçlu hakkında bir takip yapılmadan önce açılabileceği gibi sonrada açılabilir. Takipten önce açılan menfi tespit davasında borçlunun hukuki durumu tehlikede ise veya belirsizlik içeriyorsa hukuki yararın bulunduğu kabul edilmelidir. *Takipten sonra açılan menfi tespit davasında takibin seyrine göre hukuki yararın varlığı farklılık arz eder*. İlamsız icra takibine itiraz etmeyen veya edemeyen borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğu varsayılır. *Genel haciz yoluyla ilamsız icra takibine itiraz üzerine takip durduğu için borçlunun takip konusu alacakla ilgili menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunup bulunmadığını tespit etmek zordur. Burada üzerinde durulması gereken husus alacaklının takibini dayandırdığı belgedir. Alacaklı takibinde İ.İ.K.nun 68 inci maddesinde sayılan belgelerden birisine dayanmakta ise borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmaktadır. Ancak alacaklı anılan maddede sayılan belgelerden birine dayanarak takibe geçmemişse ve borçlu itirazla takibi durdurmuşsa borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmamaktadır. Hukuki yararın bir dava şartı olarak kabul edilmesinin amacı mahkemelerin gereksiz taleplerle meşgul edilmesinin önlenmesi, hakimlere diğer uyuşmazlıklara fazla zaman ayırmasının sağlanmasıdır. Davacının hukuki yararı bulunmadığı bir davayı açarak mahkemeyi meşgul etmesi hakimlerin diğer davalara ayıracağı zamanı azaltmaktadır.*

Mahkemelerdeki ve Yargıtay'daki iş yükü gözetildiğinde davacının bir davayı açmakta hukuki yararı bulunup bulunmadığı davanın başında gözetilerek bir karar verilmelidir. Hukuki yarar bulunmayan davalarla mahkemeler meşgul edilmemelidir.

Somut olayda alacaklı hiçbir belgeye dayanmadan ilamsız icra takibi yapmıştır. İtiraz ile bu takibi durduran borçlunun itirazdan 1 gün sonra menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmamaktadır. Bu sebeple sayın çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmıyoruz.

HGK. 18.01.2012 T. E: 2011/19– 622, K: 9 (www.e– uyar.com)

NOT: Kanımızca; yapılan bir icra takibine itiraz üzerine, alacaklı tarafından "*itirazın iptali davası*" açılması durumunda, menfi tespit davasında ileri sürülebilecek iddialar, itirazın iptali davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden, bu durumda borçlunun ayrı bir "*itirazın iptali davası"* açmakta hukuki yararı yoktur…

304) Davalıların kardeş olması nedeniyle tasarrufun İİK. 278/1, 280/1. maddeler gereğince iptale tâbi bulunmasına göre usul ve kanuna uygun bulunan hükmün onanması gerekeceği–

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın kabulüne dair verilen hükmün süresi içinde davalı ... vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

– K A R A R–

Davacı vekili dava dilekçesiyle, davalı borçlu ...'in alacaklısından mal kaçırmak amacıyla ... parselde kayıtlı taşınmazdaki miras hissesini 13.2.2004 tarihinde davalı kardeşi ...'e sattığını belirterek, tasarrufun iptalini dava ve talep etmiştir.

Davalı ... vekili, iptali istenen tasarrufun mirasçılar arasında yapılmış miras taksim sözleşmesi olduğunu belirterek, davanın reddini savunmuştur.

Davalı ..., tebligata rağmen savunma yapmamıştır.

Mahkemece iddia, savunma, toplanan delillere göre, davalı borçlunun kardeşine yaptığı tasarrufun İİK 278/1.madde gereğince bağışlama hükmünde olup iptale tabii olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne, 2005/44 sayılı takip konusu alacağın tahsilini sağlamak bakımından davalı ... tarafından ... parsel sayılı taşınmazın diğer davalı ...'e, 13.2.2004 tarih ve 1666 nolu hisse satışına ilişkin tasarrufun iptaline karar verilmiş; hüküm, davalı ... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, İİK. 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Dosya içeriğine, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, davalıların kardeş olması nedeniyle tasarrufun İİK. 278/1, 280/1.maddeler gereğince iptale tabi bulunmasına göre, davalı ... vekilinin yerinde görülmeyen tüm temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA ve aşağıda dökümü yazılı 202.00.– TL kalan onama harcının temyiz eden davalı ...'den alınmasına 24.11.2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 24.11.2009 T. E: 7350, K: 8041 (www.e– uyar.com)

305) İbraz tarihinde karşılığı bulunmayan çeke dayalı olarak yapılan takipte alacaklının «çek bedeli»ni + «% 5 (şimdi; 10) çek tazminatı»nı + «% 03 komisyon»u + «ibraz tarihinden itibaren avans faizi» isteyebileceği–

TTK'nun 707. maddesi gereğince çek görüldüğünde ödenir. Bir başka anlatımla çeki keşide eden kişi keşide tarihinde çek bedelini muhatap bankada hazır etmeye mecburdur. 25.09.2001 tarihli çek 26.09.2001 tarihinde TTK'nun 708 ve 720. maddeleri gereğince muhatap bankaya ibraz edilmemiş ise de, *ibraz tarihinde karşılığı bulunmadığından, alacaklının çek bedelini, çek tazminatını (Yeni TTK. m. 783/3), % 03 komisyonu (Yeni TTK m. 810) ve faizi anılan tarih itibariyle (ibraz tarihi) istemeye hakkı vardır.* Ne var ki, 05.10.2001 tarihinde çekte yazılı alacağın aslının alacaklıya ödendiği tarafların kabulünde olmakla, alacaklının 14.11.2001 tarihinde başlattığı takipte çek aslını takibe konu etmesi ödeme nedeniyle doğru değildir. Ne var ki, faiz ve diğer kalemleri istemesine yukarıda açıklanan nedenlerle yasal engel yoktur. Mercice aksine düşüncelerle takibin itfa nedeniyle tümden iptaline karar verilmesi doğru değildir.

12. HD. 10.3.2003 T. E: 1908, K: 4743 (www.e– uyar.com)

306) Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatıldıktan sonra, sahtecilik iddiasına dayalı olarak açılan menfî tespit davalarında, belgenin sahteliğini tam bir "yaklaşık ispatı" gösteren şekilde –alacaklı hakkında bir ceza davası bulunması veya dava açılmamış olsa bile iddia edilen sahtelik nedeniyle tutuklanması, Cumhuriyet Savcılığınca yapılan soruşturmada rapor alınması gibi somut olguların bulunması halinde, HMK m. 209/1 hükmü uyarınca 'takibin durdurulması' yönünde ihtiyatî tedbir kararı verilmesinin mümkün olduğu–

BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİ KARARLARI ARASINDAKİ UYUŞMAZLIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE DAİR Y A R G I T A Y İ L Â M I

I. BAŞVURU

Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi Başkanlığının 24.12.2025 tarih 2025/567 sayılı yazısıyla kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatıldıktan sonra, sahtecilik iddiasına dayalı olarak açılan menfî tespit davalarında, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 209/1 hükmü uyarınca takibin durdurulması yönünde ihtiyatî tedbir kararı verilip verilemeyeceğine ilişkin olarak Bölge Adliye Mahkemelerinin kesin nitelikteki kararları arasında farklılıklar bulunduğu, kambiyo senetlerine karşı sahtecilik iddiasıyla açılan menfi tespit davalarında, bazı Bölge Adliye Mahkemelerinin 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 72/3 hükmünün bütün menfi tespit davalarında özel hüküm olduğu gerekçesiyle "icra takibinin durdurulması" yönündeki ihtiyatî tedbir taleplerini reddetmekte iken diğer bazı Bölge Adliye Mahkemelerinin HMK'nun 209/1 hükmünün uygulanması gerektiği kanaatine vararak "icra takibinin durdurulması" yönünde ihtiyatî tedbir kararları verdiği gerekçesiyle söz konusu uyuşmazlığın giderilmesi için 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un (5235 sayılı Kanun) 35. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Yargıtay 11. Hukuk Dairesine başvuru yapılmasını talep edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU KARARLAR

A. Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 26.09.2024 tarihli, 2024/2222 E., 2024/2085 K. sayılı kararıyla "...Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davasının, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olduğu, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibinin durdurulabileceği, sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan davanın da kendiliğinden icra takibini durdurmayacağı ve bekletici mesele yapılamayacağı; ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibinin durdurulabileceği, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesinin, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı, anılan hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup icra takibine etkisi bulunmadığı, bu nedenlerle uyuşmazlığın İİK'nun 72. hükmü kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, İİK'nun 72.

hükmünün, HMK'nun 209 hükmüne nazaran özel düzenleme niteliğinde olduğu, Yargıtayın sonraki kararlarında, takibe karşı açılan menfi tespit davasında sahtecilik iddiasında bulunulması halinde uygulanacak hükmün İİK'nun 72. maddesi olduğu ve HMK'nun 209. maddesinin söz konusu uyuşmazlıkta uygulama yeri bulunmadığının kabul edildiği (Yargıtay 19. HD'nin 10/09/2018 tarih ve 2017/1388 E., 2018/3978 K. sayılı; Yargıtay 12. HD'nin 30/04/2018 tarih ve 2016/31754 E., 2018/3908 K. sayılı kararları) gerekçesiyle (...) somut olay bakımından sonuç olarak Mahkemece ihtiyati tedbir kararının reddi gerektiği..." yönünde karar verilmiştir.

B. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16. Hukuk Dairesinin 11.12.2025 tarihli, 2025/1433 E., 2025/1589 K. sayılı kararıyla "... İİK'nun 72. maddesi kapsamında icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında, bononun sahteliğinin iddia edilmesinin HMK'nun 209. maddesi uyarınca kendiliğinden takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı gibi somut uyuşmazlıkta öncelikle uygulanması gereken özel nitelikteki İİK'nun 72. madde hükmü gereğince icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında takibin durdurulmasına dair ihtiyati tedbir kararı verilmesinin mümkün bulunmaması karşısında İlk Derece Mahkemesi karar ve gerekçesi yerinde olduğundan, davacı vekilinin istinaf taleplerinin esastan reddine..." karar verilmiştir.

C. İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesinin 25.01.2024 tarihli, 2024/114 E., 2024/91 K. sayılı kararıyla ".... İİK, icra takip hukuku açısından HMK'ya göre özel kanun olup, takip hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda öncelikle İİK hükümlerinin, bu kanunda hüküm bulunmayan durumlarda ise anılan kanuna aykırılık teşkil etmemek koşuluyla genel nitelikte olan HMK hükümlerinin uygulanması gerektiği, somut uyuşmazlıkta davacı/borçluların sahtelik nedenine dayalı olarak açtıkları menfi tespit davası, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre hareket edilmesi gerektiği, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesinin, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı, anılan hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi bulunmadığı (Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 19/02/2015 Tarih, 2014/26221 Esas–2015/3195 Karar sayılı kararı, Yargıtay (kapatılan) 19. HD 2012/9607 E–2012/16016 K), açıklamalar ışığında İİK'nun 72. maddesinin açık hükmü uyarınca takipten sonra açılan eldeki menfi tespit davasında, ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemeyeceği, ancak borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebileceği açık olup, Mahkemece de bu yönde tedbir hükmü tesis edilmiş bulunduğu gerekçesiyle ihtiyati tedbir talep eden davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine..." karar verilmiştir.

D. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 22. Hukuk Dairesinin 11.11.2025 tarihli, 2025/1010 E., 2025/1332 K. sayılı Kararıyla "...Menfi tespit davası her ne kadar İİK'da düzenlenmiş ise de icra hukukuna özgü bir dava türü olmayıp, maddi anlamda kesin hüküm teşkil eden ve HMK'daki genel usul ve yargılama kurallarına tabi olan ve genel

mahkemelerde görülen bir dava türü olduğu, dolayısıyla usul kuralları bakımından İİK hükümleri ile yetinilmesi doğru olmayıp, HMK'daki usul kurallarının ve yasal düzenlemenin dikkate alınması gerektiği, her ne kadar HMK'nun 209. maddesinde teminat öngörülmemiş ise de ihtiyati tedbire ilişkin HMK'nun 389 vd. maddelerinde ihtiyati tedbire karar verilmesi halinde lehine tedbir kararı verilenden aleyhine karar verilen kişilerin veya 3. kişilerin zararını önlemek bakımından teminat alınması öngörüldüğünden yasal düzenleme bir bütün olarak değerlendirilmek suretiyle takibin imzaya veya yazıya itiraz suretiyle durdurulmasını sağlayan ve bu surette alacaklının alacağına kavuşmasını geciktiren, borçludan alacaklının muhtemel zararlarını karşılamak ve davada haksız çıktığı takdirde hükmedilecek inkar tazminatının güvencesini oluşturmak üzere teminat alınması gerektiği, somut olayda Mahkemece HMK'nun 209. maddesi uyarınca teminat alınmak suretiyle tedbir talebinin kabulüne karar verildiği, Mahkeme kararında usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle teminatsız ihtiyati tedbir talep eden davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine..." karar verilmiştir.

E. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 44. Hukuk Dairesinin 11.09.2025 tarihli, 2025/978 E., 2025/1079 K. sayılı kararıyla "...İİK'nun 72/3 hükmü gereğince icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemeyeceği; ancak borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebileceği, İİK'nun 72. maddesinde sahteciliğe ilişkin açık bir düzenleme bulunmadığı; ancak HMK'nun 209. maddesinde sahtecilik açısından özel bir düzenleme getirilmiş olup menfaat dengesi gözetilerek, ilerde telafisi güç veya imkansız zararların önüne geçilebilmesi açısından HMK'nun 389. maddesindeki düzenlemenin nazara alınması gerektiği, aksi durumda HMK'nun 209. maddesinin takip hukukunda uygulanmaması halinde, borçlu aleyhine taraflar arasında hak ve yarar dengesinin bozulacağı ve borçlunun yasal geçici hukuki korumadan faydalanma hakkından mahrum bırakılmış olacağı, İlk Derece Mahkemesi tarafından somut olayın özelliğine göre davacı kısıtlının icra takibine dayanak bononun keşide tarihinde fiil ehliyetinin bulunmadığına yönelik sahtelik iddiasının dosyada mevcut deliller ışığında yaklaşık ispatı kapsamında, HMK'nun 389 ve devamında yer alan 392/1 hükmü ışığında Mahkemece, teminatsız olarak ihtiyati tedbir kararı verilmesinde usul ve yasaya aykırılık görülmediği gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine..." karar verilmiştir.

F. Konya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 05.11.2025 tarihli, 2025/1668 E., 2025/1349 K. sayılı kararıyla "...Menfi tespit davası her ne kadar İİK'da düzenlenmiş ise de icra hukukuna özgü bir dava türü olmayıp maddi anlamda kesin hüküm teşkil eden ve HMK'daki genel usul ve yargılama kurallarına tabi olan ve genel mahkemelerde görülen bir dava türü olduğu, usul kuralları bakımından İİK'nun hükümleri ile yetinilmesi doğru olmayıp HMK'daki usul kurallarının ve yasal düzenlemenin dikkate alınması gerektiği, menfi tespit davası, İİK'da özel olarak düzenlenmiş ise de borçlu olmadığı iddiası ile açılan menfi tespit davasında; ödeme ile borcun sona

ermesi, edimin ifa edilmemesi başta olmak üzere iddianın, borcun dayanağı olan belgeye ilişkin def'iler ve kişisel def'ilere ilişkin olabileceği, icra takibinden sonra açılan menfi tespit davalarında, takibe dayanak senetteki yazıya ve imzaya itiraz hususu HMK'nun 209. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden yazı veya imza inkarına dayalı menfi tespit davalarında takip dayanağı belgedeki imzaya ve yazıya itiraz bulunduğu takdirde bu konuda özel hüküm olan HMK'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği, takibin durdurulması bakımından HMK'nun ihtiyati tedbirin koşullarına ilişkin genel düzenlemelerinin dikkate alınarak HMK'nun 390/3 düzenlemesinde "yaklaşık ispat" ölçüsünde bir kısım delil ve emarelerle haklılığı ihtimal dahilinde gösteren belgelere dayalı olması koşulunun da aranması gerektiği gerekçesiyle somut uyuşmazlık bakımından İlk Derece Mahkemesince tedbir talebinin HMK'nun 209. maddesi delaleti ile HMK'nun 389 ve devamı maddelerindeki düzenlemeler gereğince kabul edildiği anlaşıldığından davalının istinaf başvurunun esastan reddine..." karar verilmiştir.

III. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ HUKUK DAİRELERİ BAŞKANLAR KURULU KARARI

Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulunun 25.12.2025 tarihli ve 2025/3 E., 2025/3 K. sayılı kararı ile belirtilen Hukuk Dairelerinin kesin kararları arasındaki uyuşmazlığın, kambiyo senetlerine dayalı olarak başlatılan icra takibinden sonra açılan menfî tespit davasında HMK'nun 209/1 hükmü uyarınca takibin durdurulması yönünde ihtiyatî tedbir kararı verilip verilmeyeceğine ilişkin olduğu, menfi tespit davasının İİK'nun 72. hükmünde açıkça ve özel olarak düzenlendiği, bu maddi hukuk davasının, icra takibini ne şekilde ve ne surette durduracağının, davanın takipten önce veya sonra açılma durumuna göre düzenlendiği, menfi tespit davası niteliğinde olan sahtelik davasının İİK'nun 72. hükmünde açıkça düzenlenmesi nedeniyle HMK'nun 209/1 hükmünün cebri icraya teşmil edilecek şekilde geniş yorumlanması ve uygulanmasının mümkün olmadığı, öte yandan her ne kadar menfî tespit davası genel mahkemelerde görülmekte ise de menfi tespit davası, icra takibine sıkı sıkıya bağlı olduğundan ve takip hukukunu ilgilendirdiğinden, genel mahkemeler bu davalarda, tali (yardımcı) icra organı olarak görev almakta olduğundan, takip hukukuna ilişkin İİK'nun 72/3 hükmünün uygulanmasının zorunlu olduğu, sonuç olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatıldıktan sonra sahtecilik iddiasına dayalı olarak açılan menfî tespit davalarında, HMK'nun 209/1 hükmü uyarınca takibin durdurulması yönünde ihtiyatî tedbir kararı verilmesinin mümkün olmadığı görüşü benimsenerek uyuşmazlığın çözümü için Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Başkanlığına gönderilmesine oy birliğiyle karar verilmiştir.

IV. GEREKÇE

A. Uyuşmazlık

Uyuşmazlık, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatıldıktan sonra, sahtecilik iddiasına dayalı olarak açılan menfî tespit davalarında, HMK'nun 209/1 hükmü uyarınca takibin durdurulması yönünde ihtiyatî tedbir kararı verilip verilemeyeceği noktasında toplanmaktadır.

B. İlgili Hukuk

1. HMK'nun 209, 389 ve devamı maddeleri

2. İİK'nun 72. maddesi

C. Değerlendirme

Dairemizin önüne gelen uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konu ile ilgili kavram ve mevzuatın değerlendirilmesi gerekmektedir.

HMK'nun "Yazı veya imza inkârının sonucu" başlıklı 209. maddesi "(1) Adi bir senetteki yazı veya imza inkâr edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz.

(2) Resmî senetlerdeki yazı veya imza inkâr edildiğinde, senetteki yazı veya imzanın sahteliği, ancak mahkeme kararıyla sabit olursa, bu senet herhangi bir işleme esas alınamaz.

(3) Senede dayanılarak verilmiş olan ihtiyati tedbir, o senet hakkındaki sahtelik iddiasından etkilenmez ve gerektiğinde senet sahibi haklarının korunması için yeni tedbirler talep edebilir…" hükmünü havi olup anılan hükümde adi senet ve resmi senet ayrımı yapılarak düzenlemeye gidilmiştir. Adi senetle ilgili sahtelik iddiasında bulunulması halinde Kanun Koyucu herhangi bir ayrım yapmadan böyle bir senedin, bu konuda bir karar verilinceye kadar herhangi bir işleme esas alınamayacağını öngörmüştür.

Menfi tespit davasını düzenleyen İİK'nun 72. maddesine bakıldığında "Borçlu, icra takibinden önce veya takip sırasında borçlu bulunmadığını ispat için menfi tesbit davası açabilir.

İcra takibinden önce açılan menfi tesbit davasına bakan mahkeme, talep üzerine alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat mukabilinde, icra takibinin durdurulması hakkında ihtiyati tedbir kararı verebilir.

İcra takibinden sonra açılan menfi tesbit davasında ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemez. Ancak, borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyle icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebilir..." hükmünü havidir. Anılan hükümde görüldüğü üzere icra takibinden önce ve sonra açılan menfi tespit davası bakımından farklı düzenlemeye yer verilmiştir. İcra takibinden önce açılan menfi tesbit davasında, mahkemenin, talep üzerine alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat mukabilinde, icra takibinin durdurulması hakkında ihtiyati tedbir kararı verebileceği düzenlenmişken icra takibinden sonra açılan menfi tesbit davasında, ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemeyeceği; ancak, borçlunun gecikmeden doğan zararlarını karşılamak ve alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebileceği düzenlemiştir.

Bu kapsamda özellikle vurgulanmak gerekir ki menfi tespit davası İİK'da düzenlendiğinden ihtiyati tedbir yönünden öncelikle bu hükmün uygulanması menfi tespit davasının özelliği gereğidir.

Bununla birlikte menfi tespit davasında, HMK'nun 209. maddesi bakımından, ihtiyati tedbiri genel olarak düzenleyen HMK'nun 389 ve devamı maddelerinin özellikle de 390. maddesinde düzenlenen

"...(1) İhtiyati tedbir, dava açılmadan önce, esas hakkında görevli ve yetkili olan mahkemeden; dava açıldıktan sonra ise ancak asıl davanın görüldüğü mahkemeden talep edilir.

(2) Talep edenin haklarının derhâl korunmasında zorunluluk bulunan hâllerde, hâkim karşı tarafı dinlemeden de tedbire karar verebilir.

(3) Tedbir talep eden taraf, dilekçesinde dayandığı ihtiyati tedbir sebebini ve türünü açıkça belirtmek ve davanın esası yönünden kendisinin haklılığını yaklaşık olarak ispat etmek zorundadır..."

hükmünün uygulanmasını yasaklayan İİK'da bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bu nedenle menfi tespit davası açıldıktan sonra sahte bir belgenin dayanak alınıp kişilerin mağduriyetinin artırılması sorununun çözümü bakımından talep halinde HMK'nun ihtiyati tedbire ilişkin genel hükümlerinin uygulanması gündeme geldiğinde dayanılan belgenin sahteliğinin tam bir "yaklaşık ispatı" gösteren şekilde alacaklı hakkında bir ceza davası bulunması veya dava açılmamış olsa bile iddia edilen sahtelik nedeniyle tutuklanması, cumhuriyet savcılığınca yapılan soruşturmada rapor alınması gibi somut olguların olması (delil ve emarelerin bulunması) halinde alacaklı ve borçlunun menfaat dengesi ilkeleri de gözetildiğinde HMK'nun 209. maddesinin uygulama yeri bulacağının kabulü gerekir.

Kambiyo senedine dayalı olarak takip başlatıldıktan sonra, sahtecilik iddiasına dayanılarak açılan menfî tespit davasının kendiliğinden icra takibini durdurması konusunda uygulamada ve doktrinde duyulan temel endişe kötüniyetli borçluların dayanağı bulunmayan sahtelik davası ile kambiyo senetlerine özgü takibin yarıda kalması/sonuca ulaşmamasına sebebiyet vermesi ihtimalidir. HMK'nun 209. maddesi hükmü ile sahte belgelere dayalı olarak aleyhine icra takibi yapılan, dava açılan iyiniyetli kişiler korunmak istenirken Kanun Koyucu, alacaklının menfaatini koruyacak düzenlemeye de 209. maddenin üçüncü fıkrasındaki "...Senede dayanılarak verilmiş olan ihtiyati tedbir, o senet hakkındaki sahtelik iddiasından etkilenmez ve gerektiğinde senet sahibi haklarının korunması için yeni tedbirler talep edebilir..." hükmünde yer vermiştir. Böylece kambiyo senedine dayalı olarak takip yapan alacaklının hem de sahtelik iddiasında bulunan borçlunun menfaat dengesinin gözetildiği görülmektedir.

Bu itibarla kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatıldıktan sonra, sahtecilik iddiasına dayalı olarak açılan menfî tespit davalarında, HMK'nun 209/1 hükmü uyarınca takibin durdurulması yönünde ihtiyatî tedbir kararı verilmesinin yukarıda belirtilen hal ve şartlarda mümkün olduğunun kabulü ile Bölge Adliye

Mahkemeleri Hukuk Daireleri arasındaki uyuşmazlığın bu doğrultuda giderilmesine karar verilmiştir.

V. SONUÇ

Yukarıda açıklanan nedenlerle, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatıldıktan sonra, sahtecilik iddiasına dayalı olarak açılan menfî tespit davalarında, HMK'nun 209/1 hükmü uyarınca takibin durdurulması yönünde ihtiyatî tedbir kararı verilmesinin yukarıda belirtilen hal ve şartlarda mümkün olduğunun kabulü ile Bölge Adliye Mahkemeleri Hukuk Daireleri arasındaki uyuşmazlığın bu doğrultuda giderilmesine 11.05.2026 tarihinde 5235 sayılı Kanun'un 35/4 maddesi gereğince oybirliğiyle kesin olarak karar verilmiştir.

11. HD. 11.05.2026 T. E: 1452, K: 2851 (www.e–uyar.com)

307) Alacaklı vekili tarafından elektronik ortamda takip talebinde bulunulduktan iki dakika sonra elektronik ortamda banka dekontunun takip dayanağı belge olarak kabul edildiği– Takibe dayanak banka dekontunda üzerinde "28.02.2020 tarihinde ...şirketine ödenmek üzere ... TL. tarafımdan borç olarak elden alınmıştır... 30.01.2020" ibarelerinin bulunduğu ve altının imzalandığı– Bu belge gereğince, 28.02.2020 tarihinin vade olarak belirlendiği ve temerrüt için borçluya ihtarda bulunulmasının gerekmediği gözetildiğinde "işlemiş faize itirazın kaldırılmasına" karar verilmesinin usul ve yasaya uygun olduğu– "Takip talebinde belgeye dayanılmadığı, borçluya ödeme emriyle birlikte belgenin tebliğ edilmediği, UYAP sistemine belge eklenmesinin sonucu değiştirmeyeceği ve bu durumda işlemiş faiz talep edilemeyeceği" şeklindeki görüş ile "dekontta vade mevcut olmadığından borçlunun ancak takip tarihi itibariyle temerrüde düşmüş sayılacağı, takip tarihinden önceki dönem için alacaklının işlemiş faiz talep edemeyeceği" şeklindeki (Yarg. 12. HD) görüşün benimsenmediği–

Taraflar arasındaki itirazın kaldırılması isteminden dolayı yapılan inceleme sonunda İlk Derece Mahkemesince istemin kabulüne karar verilmiştir.

Kararın borçlu vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı borçlu vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı borçlu vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. TALEP

Alacaklı vekili; borçlu aleyhine başlatılan genel haciz yoluyla ilâmsız takibe itiraz edildiğini, takip dayanağı belgenin borç ikrarını içerdiğini ve imzaya itiraz edilmediğini, vadesi gelmesine rağmen borç ödenmediğinden vade tarihi olan 28.02.2020 tarihinden itibaren asıl alacağa yasal faiz işletildiğini ileri sürerek itirazın kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Borçlu vekili; alacaklı vekilinin takip talebinde belgeye veya senede dayanmadığını, ödeme emri ekinde müvekkiline belge veya senet tebliğ edilmediğini, müvekkili tarafından imzaya itiraz edilemediğini, belgenin 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 68. maddesi anlamında imzası ikrar edilmiş adi senet olarak kabul edilemeyeceğini belirterek istemin reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 05.10.2022 tarihli ve 2022/2 Esas, 2022/658 Karar sayılı kararı ile; hükme esas alınan 18.06.2022 tarihli bilirkişi raporunda 1.250.000,00 TL asıl alacağın, 201.883,56 TL işlemiş faizinin bulunduğu, takip tarihinden itibaren işleyecek yıllık yasal faiz oranının %9 olduğu ve talep edilen alacak kalemlerinde herhangi bir fazlalığın olmadığının bildirildiği, takip dayanağı belgenin alacaklı vekili tarafından 14.12.2021 tarihinde "icra/ödeme emri gönderilmesi talebi" olarak dosyaya sunulduğu ve takip talebine ek olarak gönderildiğinin sabit olduğu, takip dayanağı belge incelendiğinde dekontun altında yazılı olan hususların İİK'nun 68/1. maddesinde belirtilen, borç ikrarı içeren ve imzası ikrar edilmiş adi senet niteliğinde olduğu, borçlunun borcunun bulunmadığına yönelik itirazlarını İİK'nun 68. maddesinde belirtilen yazılı belgelerle ispatlayamadığı gerekçesiyle istemin kabulüyle borçlunun itirazının kesin olarak kaldırılmasına, yasal şartlar oluştuğundan takibe konu asıl alacak üzerinden %20 oranında icra inkâr tazminatının borçludan alınarak alacaklıya verilmesine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde borçlu vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 29.11.2023 tarihli ve 2022/3639 Esas, 2023/2530 Karar sayılı kararı ile; takip dayanağı belgenin alacaklı vekili tarafından takip talebi ile aynı anda 14.12.2021 tarihinde icra dosyasına sunulduğu, icra dosyasına Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) sisteminde "icra/ödeme emri gönderilmesi talebi" olarak kaydedilerek borçluya çıkartılan ödeme emri tebliğ mazbatasında da ödeme emrinin eki belge olarak yazıldığı, borçlu tarafından takip dayanağı belgelerin ödeme emri ile birlikte kendisine tebliğ edilmediğine yönelik şikâyet yoluna başvurulduğu iddia edilmediği gibi takip dayanağı belgede ilgili bankadan alınan ödeme dekontunun alt kısmına açıkça borçlu tarafından belirtilen miktarın borç olarak alındığı yazılarak imzalandığı, borçlu tarafından açıkça imza inkârında bulunulmadığı, takip dayanağı belgenin İİK'nun 68/1. maddesi kapsamında kayıtsız şartsız borç ikrarını içeren belge niteliğinde olduğu, borçlu tarafından borcun bulunmadığının aynı kuvvette yazılı delille ispat edilemediği, hüküm kurmaya elverişli bilirkişi raporunda talep edilen faiz tutarında fazlalık bulunmadığının belirtildiği gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ İNCELEME SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde borçlu vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

"…Borçlunun sair temyiz itirazlarının reddi ile;

Alacaklı tarafından borçlu aleyhine dekonta dayalı olarak genel haciz yoluyla ilamsız takip başlatıldığı, örnek 7 ödeme emrinin tebliği üzerine, borçlunun itirazı sonucu takibin durdurulduğu, alacaklının itirazın kaldırılması istemiyle icra mahkemesine başvurduğu ve mahkemece, itirazın kaldırılmasına karar verildiği, kararın borçlu tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği, karara karşı borçlu tarafından temyiz yoluna başvurulduğu anlaşılmaktadır.

6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 117/1. maddesinde; "Muaccel bir borcun borçlusu, alacaklının ihtarıyla temerrüde düşer" hükmüne, aynı maddenin 2. fıkrasında ise; "Borcun ifa edileceği gün, birlikte belirlenmiş veya sözleşmede saklı tutulan bir hakka dayanarak taraflardan biri usulüne uygun bir bildirimde bulunmak suretiyle belirlemişse, bu günün geçmesiyle; haksız fiilde fiilin işlendiği, sebepsiz zenginleşmede ise zenginleşmenin gerçekleştiği tarihte borçlu temerrüde düşmüş olur. Ancak sebepsiz zenginleşenin iyiniyetli olduğu hâllerde temerrüt için bildirim şarttır" hükmüne yer verilmiştir.

Somut olayda; alacaklının takibine dayanak yaptığı dekontta vade mevcut olmadığına ve borçlunun, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 117. maddesine göre temerrüde düşürüldüğüne dair dosya içerisinde herhangi bir belge de bulunmadığına göre, bu durumda borçlu ancak takip tarihi itibariyle temerrüde düşmüş sayılacağından takip tarihinden önceki dönem için alacaklının dayanak faturadan dolayı işlemiş faiz talep etmesinin yasal dayanağı bulunmamaktadır.

O halde mahkemece, takip tarihinden önceki döneme ilişkin işlemiş faize yönelik itirazın kaldırılması isteminin reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi ve Bölge Adliye Mahkemesince de istinaf isteminin esastan reddi isabetsizdir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. İlk Derece Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; takibe dayanak belge içeriğinde 28.02.2020 tarihinde ödeme yapılacağı açıkça yazılmakla taraflar arasında vadenin belirlendiği ve borçlunun imzasının da bulunduğu, dolayısıyla işlemiş faiz talep edilebileceği gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen direnme kararına karşı süresi içinde borçlu vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Borçlu vekili; ticari nitelikte olmayan tüketim ödüncü sözleşmesinde taraflarca kararlaştırılmış olmadıkça faiz istenemeyeceğini, bilirkişi raporunda hesaplanan faiz

miktarının da hatalı olduğunu, belgede yazan ibarenin müvekkiline ait olmadığını, borcun ödeme gününün alacaklı tarafından tek taraflı olarak belirlendiğini ileri sürerek kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olayda takip dayanağı belge içeriğinde vadenin belirlenip belirlenmediği, buradan varılacak sonuca göre takipte işlemiş faiz talep edilip edilemeyeceği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 68. maddesi,

2. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 117. maddesi.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü için konuya ilişkin yasal düzenlemeler ile hukuki kavram ve kurumların ortaya konulmasında yarar vardır.

2. İcra ve İflas Kanunu'nun 58/1. maddesine göre takip talebi icra dairesine yazılı veya sözlü olarak ya da elektronik ortamda yapılabilir. Aynı maddenin üçüncü fıkrasına göre alacak belgeye dayanmakta ise belgenin aslının veya alacaklı yahut mümessili tarafından tasdik edilmiş, borçlu sayısından bir fazla örneğinin takip talebi anında icra dairesine verilmesi zorunludur. İİK'nun 60/1. maddesine göre icra müdürü takip talebinin bu Kanun'da öngörülen şartları içerdiğine karar verirse ödeme emri düzenler ve aynı Kanun'un 61. maddesine göre ödeme emrini borçluya tebliğ eder. Takip belgeye dayanıyorsa, belgenin tasdikli bir örneği ödeme emrine bağlanır. Dayanak belgenin takip talebine eklenmemesi veya ödeme emri ekinde borçluya tebliğ edilmemesi hâlinde borçlu bu nedenle ödeme emrinin iptalini şikâyet yoluyla icra mahkemesinden isteyebilir.

3. Ödeme emri kendisine tebliğ edilen borçlu itiraz etmek istiyorsa itirazını ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde dilekçeyle veya sözlü olarak icra müdürlüğüne bildirebilir. Borçlunun ödeme emri tebliğinden itibaren yedi gün içinde ödeme emrine itiraz etmesiyle icra takibi kendiliğinden durur (İİK. m. 66/1). Alacaklının, itiraz ile duran takibe devam edebilmesi için borçlunun itirazını hükümden düşürtmesi gerekir. Bunun için alacaklı itirazın kaldırılmasını (İİK. m. 68–70) talep edebileceği gibi itirazın iptali davası da (İİK. m. 67) açabilir.

4. İtirazın kaldırılması teknik anlamda bir dava olmayıp borçlunun itirazıyla İİK'nun 66. maddesine göre duran ilâmsız icra takibine yine ilâmsız icra prosedürü içinde devam edilmesini sağlayan bir yoldur. Alacaklı, alacağını yalnız İİK'nun 68/1. maddesinde sayılan belgelerden biriyle ispat edebilir.

5. Bu aşamada uyuşmazlığın çözümü için vade ve temerrüt kavramlarının açıklanması gerekir.

6. Türk Borçlar Kanunu'nun 90 ilâ 98. maddelerinde ifa zamanı düzenlenmiştir. İfa zamanı alacaklının borçludan edimin ifasını isteyebileceği, gerektiğinde bu amaçla dava açabileceği, borçlunun da edimini ifa zorunda olduğu zamanı (borcun muacceliyeti) ifade ettiği gibi bir başka yönden de borcun borçlu tarafından ifa edilebileceği anı (borcun ifa edilebilirliği) gösterir. TBK'nun zamana ilişkin hükümleri düzenleyici hükümler olduğundan taraflar bunların aksini kararlaştırabilir.

7. Borcun muacceliyet (ifa) zamanı ya bir vade ya da bir süre ile belirlenir. Borcun muacceliyeti ve ifa zamanıyla ilgili olan vade olağan vade, belirli vade ve kesin vade olmak üzere üçe ayrılır. Olağan vade borcun muaccel olduğu, alacaklının edimini talep edebildiği, borçlunun da bunu ifa etmek zorunda olduğu zamanı (tarihi) gösterir. Bu tür vadeye bağlı işlemlere "ihbara bağlı işlemler" denir. Burada vadenin gelmesiyle borçlu kendiliğinden mütemerrit olmaz, borçlunun mütemerrit olması için alacaklının ayrıca vadeye ilaveten borçluya bir ihtarda bulunması gerekir. Belirli vade ise yalnız borcun muaccel olduğu zamanı değil aynı zamanda borçlunun borcu ifa etmemesi hâlinde alacaklının ihtarına gerek kalmaksızın kendiliğinden mütemerrit duruma düşeceği zamanı da ifade eder. Bu tür vadeye bağlı işlemlere de "belirli vadeli işlemler" denir. Kesin vade ise "kesin vadeli işlemler" de söz konusu olur. Bu tür vadenin dolmasıyla borçlu ihtara gerek olmaksızın mütemerrit olur (Fikret Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2024, s.1074, 1078).

8. Temerrüt kavramı ise en kısa tanımıyla alacaklı tarafından talep edilebilir (muaccel) hâle gelmiş bir borcun ifasındaki gecikmedir ve kural olarak muaccel bir borcun borçlusu, alacaklının ihtarı ile temerrüde düşer. Bu husus TBK'nun 117. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenmiş olup 2. fıkra hükmüne göre ise borcun ifa edileceği gün, birlikte belirlenmiş veya sözleşmede saklı tutulan bir hakka dayanarak taraflardan biri usulüne uygun bir bildirimde bulunmak suretiyle belirlemişse, bu günün geçmesiyle; haksız fiilde fiilin işlendiği, sebepsiz zenginleşmede ise zenginleşmenin gerçekleştiği tarihte borçlu temerrüde düşmüş olur. Ancak sebepsiz zenginleşenin iyiniyetli olduğu hâllerde temerrüt için bildirim şarttır.

9. Borçlu ifayı belirli bir vadede yapmakla yükümlüyse ihtarda bulunmaya gerek yoktur. Bu durumda kararlaştırılan belirli vadede ifada bulunmazsa kendiliğinden temerrüde düşer. Para borçlarında temerrüde düşen borçlu TBK'nun 120 ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun'un 2. maddesine göre temerrüt faizi ödemek zorundadır.

10. Somut olayda ise UYAP sistemi üzerinde yapılan incelemede, alacaklı vekili tarafından 14.12.2021 tarihinde saat 17.00.56'da elektronik ortamda takip talebinde bulunulduğu ve aynı tarihte saat 17.02.56'da elektronik ortamda 30.01.2020 tarihli banka dekontunun sunulduğu görülmüştür. Alacaklı vekilinin takip talebi üzerine, borçluya örnek (7) No.lu ilâmsız takipte ödeme emri tebliğ edilmiştir. Borçlu vekili yasal sürede icra müdürlüğüne verdiği dilekçesiyle borca, ferilere, faize ve faiz oranına itiraz etmiş, alacaklı vekili duran takibin devamını sağlamak için itirazın kaldırılması istemiyle icra mahkemesine başvurmuştur.

11. Takibe dayanak 30.01.2020 tarihli ve 1.250.000,00 TL miktarlı banka dekontunun üzerinde "28.02.2020 tarihinde ... Madencilik Turizm İnşaat Taşımacılık San. ve Tic. Ltd. Şti'ne ödenmek üzere iş bu dekonttaki 1.250.000 TL (Bir milyon iki yüz elli bin TL) tarafımdan borç olarak elden alınmıştır. 30.01.2020" ibaresi yazılmış olup altında da ... ve imzası yer almaktadır.

12. Özel Dairece borçlu vekilinin takipte belgeye dayanılmadığına ve dekontun müvekkiline tebliğ edilmediğine ilişkin temyiz itirazlarının reddine karar verilerek yukarıda belirtilen dekont takip dayanağı belge olarak kabul edilmiş olup bu husus Özel Daire ile Bölge Adliye Mahkemesi arasında uyuşmazlık konusu değildir.

13. Şu hâle göre takibe dayanak belge incelendiğinde 28.02.2020 tarihinin vade olarak belirlendiği ve temerrüt için borçluya ihtarda bulunulmasının gerekmediği sonucuna varılmıştır.

14. O hâlde takibe dayanak belgede kesin vade belirlendiği ve bu nedenle borçluya temerrüt ihtarı da gerekmediğinden işlemiş faize itirazın kaldırılmasına karar verilmesi usul ve yasaya uygundur.

15. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında; takip talebinde belgeye dayanılmadığı ve borçluya ödeme emriyle birlikte belgenin tebliğ edilmediği, UYAP sistemine belge eklenmesinin sonucu değiştirmeyeceği, bu durumda işlemiş faiz talep edilemeyeceğinden bu değişik gerekçeyle direnme kararının bozulması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de, bu görüş yukarıda açıklanan nedenlerle Kurul Çoğunluğu tarafından benimsenmemiştir.

16. Hâl böyle olunca İlk Derece Mahkemesince verilen direnme kararı usul ve yasaya uygun olup onanması gerekir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeple;

Borçlu vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile direnme kararının ONANMASINA,

Harç peşin alındığından harç alınmasına yer olmadığına,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

15.04.2026 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi.

HGK 15.04.2026 T. E: 2025/12–404, K: 254 (www.e–uyar.com)

308) Haciz tutanağına göre, "haciz mahallinde borçlunun bulunmadığı, mahalde bulunan üçüncü kişi tarafından 'adresin borçlu ile alakasının olmadığının' bildirildiği"– Üçüncü kişi haczi yapılan yerin borçluya ait olmadığı iddiasında ise icra müdürü tarafından beyanların zapta geçirilip, İİK. 96 vd.nda yer alan istihkak prosedürünün uygulanması gerektiği– İcra müdürünce İİK. 96 ve 99 uyarınca işlem yapılıp yapılmayacağı hususu ancak evrak araştırması sonucunda netleşeceğinden ve şikayeti ile istihkak iddiası ayrı bir dava konusu olduğundan halihazırda borçluya ait olduğu iddia edilen yerde evrak araştırması yapılmasının usul ve yasaya aykırı olmadığı– Alacaklı vekilinin "haciz mahallinde elektronik ortamda borçlu ismi yazılarak evrak araştırması yapılmasına" ilişkin talebinin kabulü gerektiği–

Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklının icra mahkemesine başvurusunda, haciz işlemi sırasında borçlu adına elektronik ortamda evrak araştırması talep ettiğini, ancak icra memuru tarafından talebin reddedildiğini ileri sürerek evrak araştırması isteminin reddine dair kararın iptalini talep ettiği, İlk Derece Mahkemesince İİK'nun 80. maddesinde icra memuruna tanınan yetkinin borçlu ile istihkak iddia eden 3. şahıs arasındaki organik bağın ispatı ve 3. kişinin istihkak iddiasının reddine yönelik ispat için evrak araştırması yapılmasını kapsamadığı, bu nedenle evrak araştırması talebinin Adalet Bakanlığı'nın konuya ilişkin görüş bildirim yazısı da nazara alındığında icra memurunca evrak araştırma talebinin reddine dair kararında usul ve yasa hükümlerine aykırılık olmadığı gerekçesiyle şikayetin reddine karar verildiği, alacaklı yanca istinaf yoluna başvurulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince benzer gerekçelerle başvurunun esastan reddi yönünde hüküm kurulduğu görülmektedir.

İİK'nun 80. ve müteakip maddeleri uyarınca icra müdürü, borçlunun gösterilen adresinde talep üzerine gerektiğinde kilitli yerlerin (ev ya da iş yeri kapısı) çilingir vasıtasıyla açtırılması suretiyle haciz işlemini yapmak zorundadır. Bir başka anlatımla, anılan yasal düzenlemelerde, icra müdürüne alacaklının haciz isteminin yerine getirilip getirilmemesi konusunda takdir yetkisi tanınmamıştır. Bu durumda icra memuru haczi ve gerektiğinde evrak araştırmasını yapmak durumda olup, haciz yapılan yerde 3. kişi bulunduğu ve istihkak iddia edildiği takdirde, icra müdürü tarafından beyanlar zapta geçirilip, İİK'nun 96. ve bunu izleyen maddelerdeki prosedürün uygulanması gerekmektedir.

Somut olayda, alacaklı vekili haciz mahallinde elektronik ortamda borçlu ismi yazılarak evrak araştırması yapılmasını istemiş, icra memurunca bu istem reddedilmiş ve ret kararı şikayete konu edilmiştir. Haciz tutanağından haciz mahallinde borçlunun bulunmadığı, mahalde bulunan üçüncü kişi tarafından adresin borçlu ile alakasının

olmadığının bildirildiği anlaşılmaktadır. Eğer 3. kişi haczi yapılan yerin borçluya ait olmadığı iddiasında ise icra müdürü tarafından beyanları zapta geçirilip, İİK'nun 96. ve bunu izleyen maddelerdeki prosedürün uygulanması gerekir. İcra müdürünce İİK'nun 96. ve 99. maddelerine göre işlem yapılıp yapılmayacağı hususu ancak evrak araştırması sonucunda netleşmektedir. Gerek İİK. 96. ve 99. maddeleri şikayeti ve gerekse istihkak iddiası ayrı bir dava konusu olduğundan halihazırda borçluya ait olduğu iddia edilen yerde evrak araştırması yapılması usul ve yasaya aykırı olmamaktadır. O halde İlk Derece Mahkemesince, şikayetin kabulü yerine şikayetin reddine yönelik hüküm tesisi ve Bölge Adliye Mahkemesince de başvurunun esastan reddi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz isteminin kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca, Bölge Adliye Mahkemesi kararının KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 07.04.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 07.04.2026 T. E: 2025/9812, K: 2356 (www.e–uyar.com)

309) Senedin keşide tarihi ve davacı şirketin birleşme tarihi gözetildiğinde, davacının şirket birleşmesi nedeniyle bonodan sorumlu olduğu– Avalistin sorumluluktan kurtulmak için şekle aykırılık dışında ancak ödeme ya da zamanaşımı gibi def'ileri ileri sürebileceği–"Bononun, birleşmeden sonra düzenlenmiş olduğu" gerekçesiyle bonoda aval olan şirket yönünden menfi tespit davasının kabulüne karar verilmesinin hatalı olduğu, TTK. m 702/2 gereğince davanın reddi gerektiği–

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16. Hukuk Dairesi kararı taraf vekilleri tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

KARAR

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı ...Teknoloji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş. (...A.Ş.) tarafından müvekkili şirket hakkında kambiyo takibi yapıldığını, davalı ...Ş.'nin (... A.Ş.) takip konusu senedin keşidecisi, ...Eğitim Sistemleri A.Ş.'nin (...A.Ş.) ise senedin lehdarı olduğunu, ... ve ...A.Ş.'nin grup şirketleri olduğunu, takibe konu edilen kambiyo senedinde borçlu olarak görünen ... Elektromekanik Enerji ... A.Ş.'nin (... A.Ş.) kambiyo senedinin tanzim tarihi olarak gösterilen 31.01.2010 tarihi itibariyle ... A.Ş. ve ...ile grup şirketi olduğunu, ... A.Ş. ve ... Enerji'nin ... Enerji tüzel kişiliği altında birleştiğini, davaya konu senedin müvekkili şirket aleyhine icra takibine konu edilmesine yönelik maddi olayların davalılar tarafından kurgulandığını, davalı ...A.Ş.'nin ...A.Ş.'ne ait keşide toplamı 19.754.000,00 TL bedelli 4 adet çeki takibe koyduğunu, talimat dosyasından 24.02.2015 tarihinde yapılan haciz sırasında ...A.Ş.'nin ... ünvanı asılı bulunan adresinde yapılan haciz sırasında haciz mahallinde olmasına rağmen 14.05.2014 tarihindeki haciz sırasında farkedilmeyen çelik kasanın bu haciz sırasında farkedildiğini, kasa içerisinde tam olarak dosya borcunu karşılar miktarda ...Koleji'nin lehdar, ... A.Ş. ve ... A.Ş.'nin borçlu olarak göründüğü kambiyo senedinin bulunarak haczedildiğini, davalı ...A.Ş.'nın sözkonusu senede dayanarak müvekkili şirket aleyhine davaya konu icra takibini başlattığını, müvekkili şirket hakkında ... A.Ş.'nin müvekkili şirkete devredilmesinden 5 yıl sonra protesto dahi edilmemiş, muvazaalı olarak sonradan eski tarih atılmak suretiyle düzenlenmiş sahte senedin cebri icra muameleleri esnasında ortaya çıkarılarak takibe konu edildiğini, kambiyo senedinin muvazaalı olarak düzenlendiğini, gerçek bir alacağa dayanmadığını, takibe konu senedin sahte olduğunu, senet keşidecisi ... A.Ş. ve senet lehdarı olan ...A.Ş.'nin takibe konu senedin tanzim tarihi olan 31.01.2010 tarihi itibariyle ticari defter ve kayıtları incelendiğinde iki şirket arasında takibe konu senetteki alacak borç ilişkisinin şirketlerin kayıtlarında görünmediğini, senedin alacaklısı olarak görünen ...A.Ş.'nin 05.08.2010 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde yer alan bilançosunun ticari alacaklar kısmında davaya konu senet tutarında bir bakiye bulunmadığını, senet keşidecisi olarak

görünen ... A.Ş.'nin bağımsız denetimden geçmiş 2010 yılı mali tabloları incelendiğinde bağımsız denetim raporlarının borç senetlerine ilişkin bölümlerinde bu senedin yer almadığının açıkça görüleceğini, müvekkili şirketin takibe konu senet kapsamında borcunun bulunmadığını, müvekkili şirket tarafından hisselerin devralındığı 20.07.2010 tarihli hisse alım ve satım sözleşmesi ve eklerinde ... A.Ş. tarafından verilen şirket beyan ve taahhütleri kapsamından da bu hususun anlaşıldığını, bu sözleşme ve eklerinde ... A.Ş.'nın ... A.Ş.'ye yönelik tüm yükümlülükleri kayıt altına alınmakla birlikte yapılan incelemeler ve verilen kayıtlar kapsamında ... A.Ş. ve ... A.Ş. arasında başkaca bir borç ilişkisi bulunmadığının ... A.Ş. tarafından ikrar edildiğini, ... A.Ş.'nin senede aval verebilmesi için geçerli bir genel kurul kararının bulunmadığını, davalılar ve ... A.Ş.'nın eski pay sahiplerinin kötüniyetli olarak birlikte hareket ettiklerini ileri sürerek söz konusu bono nedeniyle borçlu olmadığının tespitine, davalı ...A.Ş. icra takibine başlamada haksız ve kötüniyetli olduğundan aleyhine % 20 tazminata hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1.Davalı ...A.Ş. vekili cevap dilekçesinde; davalılardan ... A.Ş.'nin şantiye inşaatlarını yapmış olan...Oto İnşaat Pazarlama Ltd.Şti'den alacağını 22.02.2013 tarihinde ekli sözleşme ile temlik aldığını, sözleşme kapsamında bir kısım mal satışı yapmayı taahhüt ettiğini, bunları satıp teslim aldığını, davalı ...'ın borcuna karşılık 4 adet çeki cirolayarak teslim ettiğini, ... A.Ş. hakkında öncelikle ihtiyati haciz kararı alındığını, akabinde icra takibi başlatıldığını, borçlular yönünden kesinleştiğini, 24.02.2015 tarihinde...İcra Müdürlüğünün 2014/1688 sayılı talimat dosyasından menkul haczi yapıldığını, haciz mahallinde kasa içerisinde dava konusu olan 22.000.000,00 TL'lik bononun haczedildiğini, bononun takibe konulabilmesi için 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 120. maddesi kapsamında yetki belgesi alındığını, 12.03.2015 tarihinde davacı tarafından Küçükçekmece 1.İcra Müdürlüğü'nün 2015/209 E. sayılı dosyasından imzaya ve borca itiraz ettiğini, takibin durdurulduğunu, bononun altında imzası bulunan Halil Ataman'ın Mahkemeye verdiği dilekçe ile imzanın kendisine ait olduğunu bildirmesinin ardından takibin durdurulmasına ilişkin tedbirin kaldırıldığını, davacının bono altındaki imzanın sahte olduğu iddiası bizzat bonoyu keşide eden şirket yetkilisinin beyanı ile çürütüldüğünü, kasa içerisindeki bononun memurun dikkati ile farkedildiğini, kasada dava konusu bono dışında pek çok bono bulunduğunu, dava konusu bononun ve ipoteklerin ticari ilişkiler için tanzim edildiğini, davacı ile davalı ... şirketinin planlı bir şekilde ve muvazaalı olarak birlikte hareket ettiklerini, davalı borçlu ... şirketinin halka açık bir şirket olmasına rağmen muvazaalı işlemlerle mal kaçırdığını savunarak davanın reddini istemiştir.

2.Diğer davalılar davaya cevap vermemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; keşidecisi ... A.Ş.–... A.Ş., 31.01.2010 keşide, 31.12.2012 ödeme tarihli ve 22.000.000,00 TL bedelli dava konusu kambiyo senedinin tanzim tarihi olarak gösterilen 31.01.2010 tarihi itibariyle ... A.Ş. ve ...ile grup şirketi olup, ... A.Ş.'nin paylarının davacı tarafından

alınarak ... A.Ş.'nin sicilden terkin edildiği, kural olarak kambiyo senetlerinin, kayıtsız şartsız soyut borç ikrarını içeren senet olduğu, kambiyo senetlerinde soyutluk prensibi gereği, bedelsizlik iddiasıyla açılan menfi tespit davasında ispat külfetinin davacıya ait olduğu, dava konusu çekin haciz mahallinde davalıların alacaklısı tarafından haczedilerek İİK'nun 120.maddesi kapsamında takibe başlandığı, alınan bilirkişi raporunda, dava konusu senedin ...ve ... A.Ş. ticari defterlerinde yer almadığı, ...A.Ş. ile ... A.Ş. arasında herhangi bir ticari ilişki tespit edilemediği, davalılardan ... A.Ş.'nin ana ortaklık konumunda olduğu, ...A.Ş.'nin % 66,83 oranında, ... A.Ş.'nin % 99,13 oranında sahibi olduğu, davalılardan ... A.Ş. ile tüzel kişiliği sona ermiş olan ... A.Ş. arasında ticari ilişki bulunduğu ancak yıl sonları itibariyle ticari ilişkiden doğan herhangi bir alacak ve borç bulunmadığı, davalı şirketler arasında gerek ortaklık yapısı bakımından ve gerekse yönetim kurulu organları bakımından organik bağ bulunduğunun tespit edildiği hususları birlikte değerlendirildiğinde dava konusu bononun kayıtsız şartsız borç ikrarı oluşturduğu değerlendirmesinin yapılamayacağı gerekçesiyle açılan davanın kabulü ile, davacının Küçükçekmece 2. İcra Müdürlüğü'nün 2015/1482 E. sayılı icra takip dosyası ve takibe konu senet nedeniyle borçlu olmadığının tespitine, davacı tarafın kötü niyet tazminatı talebinin şartlar oluşmadığından reddine karar verilmiş, hüküm, davalılar vekillerince ve katılma yoluyla davacı vekilince istinaf edilmiş, İlk Derece Mahkemesinin 15.03.2024 tarihli ek kararı ile süresi içerisinde nispi istinaf karar harcının ikmal edilmediği gerekçesiyle 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 344. maddesi uyarınca davalı müflis ... İnşaat. ve Sanayi A.Ş. iflas idare memurluğu vekilinin istinaf talebinin reddine karar verilmiş, ek karar, davalı müflis ...iflas idare memurluğu vekili tarafından istinaf edilmiştir. İlk Derece Mahkemesinin 20.03.2024 tarihli ek kararı ile süresi içerisinde nispi istinaf karar harcının ikmal edilmediği gerekçesiyle, HMK'nun 344. maddesi uyarınca davalı müflis ...Eğitim Sistemleri A.Ş.iflas idare memurluğu vekilinin istinaf talebinin reddine karar verilmiş, ek karar davalı müflis ...Eğitim Sistemleri A.Ş.iflas idare memurluğu vekilince istinaf edilmiştir.

IV. İSTİNAF

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davalılar müflis ... İnşaat ve Sanayi A.Ş. iflas idare memurluğunun ve ...Eğitim Sistemleri A.Ş.iflas idare memurluğunun kararı istinaf ederken nispi istinaf harcı yatırması gerekirken maktu harç yatırdıkları, verilen kesin süre içinde eksik nispi harcı yatırmadıkları, bu nedenle İlk Derece Mahkemesince HMK'nun 344. maddesi uyarınca adı geçen davalıların istinaf talebinin reddine karar verilmesinin yerinde olduğu gerekçesiyle davalıların 15.03.20 24... .03.2024 tarihli ek kararlara karşı yaptıkları istinaf taleplerinin reddine, davalı ...A.Ş. yönünden yapılan incelemede Mahkemenin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı, davaya konu senedin keşidecisinin ... A.Ş, lehdarının ...A.Ş., ...in davacı şirket ile birleşen ... A.Ş. olduğu, keşidesi ... A.Ş.'nin söz konusu senedin lehdarı ...A.Ş. ve ...i ... A.Ş'nin hakim ortağı olduğu, ortakları aynı/benzer olan her 3 şirket arasında organik bağ bulunduğu, davaya konu senedin ödeme tarihinin 31.12.2012 tarihi olduğu, ödeme tarihinden 1 yıl sonra senedin ...i ... A.Ş.'nin davacı şirket ile birleşmesine rağmen senedin ortaya

çıkmadığı, senedin ödeme tarihi olan 31.12.2012 tarihi ile senedin haciz sırasında bulunma tarihi olan 24.02.2015 tarihine kadar senetle ilgili hiçbir işlem yapılmadığı, söz konusu senedin senet borçlusu–keşideci ... A.Ş'nin ticari defterlerinde kayıtlı olmadığı gibi, senet alacaklısı–lehdar ...A.Ş.'nin ticari defterlerinde de kayıtlı olmadığı, davaya konu senedin ... A.Ş.'nin davacı şirket ile birleşmesinden sonra düzenlendiğinin anlaşıldığı, somut olayda kötü niyet tazminatı koşullarının oluşmadığı, İlk Derece Mahkemesinin yazılı şekilde davanın kabulüne dair kararının yerinde olduğu gerekçesiyle davalı ...A.Ş. vekilinin istinaf talebinin esastan reddine karar verilmiş, hüküm, taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Dava ve Hukuki Nitelendirme

Dava, menfi tespit talebine ilişkindir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

1. Yapılan yargılama ve saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde İlk Derece Mahkemesince verilen kararda bir isabetsizlik olmadığının anlaşılmasına göre yapılan istinaf başvurusunun 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 353/1–b(1) hükmü uyarınca Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddine ilişkin karara yönelik davacı vekilinin, davalı müflis ... İnş. ve San. A.Ş. iflas idaresi vekilinin, davalı müflis ... İnş. ve San. A.Ş. iflas idaresi vekilinin istinaf kararına yönelik temyiz taleplerinin tümünün, davalı ...A.Ş. vekilinin ise aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan diğer temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2. Davalılardan ... İnş. ve San. A.Ş.'nin keşideci, ...Eğitim Sistemleri A.Ş.'nin lehtar olduğu, dava konusu 31.01.2010 tarihli bonoda, davacı şirketin söz konusu bononun düzenlenme tarihinden sonra birleştiği ... A.Ş. ... olup davacının da işbu bonodan ... şirket ile birleşmesi nedeniyle sorumlu olduğu açıktır. Avalin sorumluluğu 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (6102 sayılı TTK) 702/2 hükmünde düzenlenmiş olup, bu hüküm uyarınca aval veren kişinin teminat altına aldığı borç, şekle ait noksandan başka bir sebepten dolayı batıl olsa da aval verenin taahhüdü geçerlidir. Buna göre aval sorumluluktan kurtulmak için şekle aykırılık dışında ancak ödeme ya da zamanaşımı gibi def'ileri ileri sürebilir. Her ne kadar Bölge Adliye Mahkemesi gerekçesinde bonoda aval olan ... A.Ş.'nin davacı şirket ile birleşmesinden sonra bononun düzenlenmiş olduğu kanaatiyle yazılı şekilde karar verilmişse de bu kanaati oluşturan gerekçeler avalin niteliği ve kanunun açık hükmü karşısında davanın kabulü için yeterli değildir. Bu nedenle davanın 6102 sayılı TTK'nın 702/2 hükmü gereğince reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiş, hükmün bu nedenle bozulmasına karar vermek gerekmiştir.

VI. SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin, davalı müflis ... İnş. A.Ş. İflas İdaresi vekilinin ve davalı müflis ...A.Ş. İflas İdaresi vekilinin tüm, davalı ..... A.Ş. vekilinin diğer temyiz itirazlarının REDDİNE, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalı ..... A.Ş. vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik istinaf başvurusunun esastan

reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULARAK KALDIRILMASINA, HMK'nun 373/1 hükmü uyarınca dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, davacı harçtan muaf olduğundan harç alınmasına yer olmadığına, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde davalı ...Teknoloji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.'ye iadesine, aşağıda yazılı temyiz giderlerinin temyiz eden davalı müflis...Eğitim Sistemleri A.Ş. ile davalı müflis ... İnş. ve San. A.Ş.'ye yükletilmesine, 11.02.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

11. HD. 11.02.2026 T. E: 2025/878, K: 916 (www.e–uyar.com)

310) İcra takibinin muvazaalı olması sebebi ile iptali istemine ilişkin davada ıslah– Dava dilekçesinde davalı borçlu aleyhine yaptıkları sadece bir icra takibine dayanan davacı alacaklının daha sonra diğer bir icra dosyasındaki alacaklarını da temin edecek şekilde davasını ıslah etmiş olduğu– Islah ile davaya dahil edilen icra takip dosyasının davanın taraflarında herhangi bir değişikliğe sebep olmadığı, talep edilen hususun iddianın genişletilmesi yasağının istinası olduğu ve usul ekonomisine göre işlem yapılması gerektiğinden, ıslah harcının da dosyaya yatırılmış olduğu gözetilerek ıslah ile talep edilen icra dosyası yönünden de dosyanın incelenmesi gerektiği– İnfazda tereddüt edilecek şekilde "alacak ve ferileri sınırlı olmak üzere" hem iptale hem de tazminata hükmedilmesinin de hatalı olduğu–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekillerince ve davalı T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi vekilince temyiz edilmiş, incelemenin duruşmalı olarak yapılması temyiz eden davalı T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi vekili tarafından istenilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, 03.02.2026 tarihinde duruşma yapılmasına ve duruşma gününün taraflara davetiye ile bildirilmesine karar verilmiştir.

Belli edilen günde gelen davacı T.. Akaryakıt Nak. ve Tic. Ltd. Şti. vekili Av. K. Denk ile davalı T. Akaryakıt Gıda Nak. İnş. Tur. Tic. ve San. Ltd. Şti. vekili Av. Ö. B...'nin sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra işin incelenerek karara bağlanması için uygun görülen Tetkik Hâkimi S... tarafından hazırlanan rapor dinlenerek dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacı şirketin bayisi olan dava dışı ... Tarım Gıda Nakliye Akaryakıt Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin davacıdan aldığı akaryakıt karşılığında keşidecisi ... nolu Taşıyıcılar Kooperatifi olan ve ... Ltd. Şti. lehine düzenlenen 200.000,00 TL bedelli senedi ciro yolu ile davacıya verdiğini, söz konusu senedin ... İcra Müdürlüğünün 2016/650 sayılı dosyası ile icra takibine konu edilerek kooperatifin bir kısım istihkakları üzerine haciz konulduğunu, ... Cam Sanayi A.Ş.'ye haciz ihbarnamesi tebliğine verilen cevapta ... . İcra Müdürlüğünün 2016/7234 Esas sayılı dosyasından haciz tatbiki nedeniyle alacağın bu dosyaya yatırıldığı ve başka alacak kalmadığının bildirildiğini, ... İcra Müdürlüğünün 2016/7234 sayılı dosyası ile başlatılan icra takibinin dayanağı bono ve alacağın, muvazaalı olduğunu, davalı borçlunun davalı 3. kişiden bu kadar yüklü miktarda akaryakıt almasının hayatın akışına uygun olmadığını, mal kaçırma kasdı olduğunu bildirerek, işlemin hükümsüzlüğünün tespitine, olmadığı taktirde İİK'nun 277. maddesine göre tasarrufun iptaline karar verilmesini talep etmiş, 07.06.2019 tarihli ıslah dilekçesi ile davacının alacaklı olduğu Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/626 sayılı dosyasını da ıslah yoluyla davaya dahil ettiklerini, Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/650 Esas sayılı dosyası yanında Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/626 sayılı dosyadaki alacaklarını da temin edecek şekilde ıslah ettiklerini, davalı ... Şirketinin bonoyu takibe koyarak kısmen tahsil

ettiğinden davalarının İİK'nun 282/2. maddesi gereğince elden çıkartılan değer nispetinde nakden tazmine dönüşeceğini belirterek, Bursa 8. İcra Dairesinin 2016/7234 Esas sayılı takip dosyasından 18.07.2016 tarihinde yapılan 623.122,81 TL tahsilatın temerrüt tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte T. Akaryakıt Gıda Nak. İnş. Tur. Tic. Ltd. Şti.'den alınarak davacıya verilmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti. vekili cevap dilekçesi ile; davanın ticari dava niteliğinde olduğunu ve ticaret mahkemelerinin görevli olduğunu, takip konusu bononun davalı şirket ile davalı borçlu kooperatif arasında imzalanan sözleşme sebebi ile verildiğini, muvazaa iddiasının doğru olmadığını bildirerek, davanın reddine karar verilmesini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesince yapılan yargılama neticesinde; davanın Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/650 Esas sayılı dosyası ile ilgili olarak kabulüne, davalılar arasında bono düzenlenmesine ilişkin tasarrufun iptaline, Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/650 Esas sayılı dosyasından olan alacak miktarı ile sınırlı olarak, Bursa 8. İcra Müdürlüğünün 2016/7234 Esas sayılı dosyasının 18.07.2016 tarihinde yapılan 623.122,81 TL tahsilatla sınırlı olarak davalı T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.'nden alınarak davacıya verilmesine, ıslah yoluyla talep edilen Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/626 sayılı dosyası ile ilgili olarak talebin reddine karar verilmiş, karar davacı vekili ve davalı T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti. vekili tarafından istinaf edilmiş, Bursa Bölge Adliye Mahkemesince istinaf taleplerinin esastan reddine karar verilmiş, karar ilamı davacı vekili ve T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, davalılar arasında ki icra takibinin muvazaalı olması sebebi ile iptali isteminden ibarettir.

Islah kurumu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 176'ncı ve devamı maddelerinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Islah, davacı veya davalının, iddianın ve savunmanın değiştirilmesi yasağı kapsamındaki usul işlemlerini, karşı tarafın iznine ve hâkimin onayına bağlı olmaksızın belli kurallar çerçevesinde bir defaya mahsus olmak üzere düzeltmesini sağlayan bir usul hukuku kurumudur.

Islahın zamanı ve şekli, HMK'nun 177. maddesinde düzenlenmiştir. HMK'nun 177/1. maddesinde "Islah, tahkikatın sona ermesine kadar yapılabilir." hükmü yer almakta ise de 7251 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 18. maddesi ile açıklayıcı bir düzenleme getirilmiştir. Buna göre; birinci fıkradan sonra gelmek üzere ikinci fıkra olarak "Yargıtayın bozma kararından veya bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosya ilk derece mahkemesine gönderildiğinde, ilk derece mahkemesinin tahkikata ilişkin bir işlem yapması hâlinde tahkikat sona erinceye kadar da ıslah yapılabilir. Ancak bozma kararına uymakla ortaya çıkan hukuki durum ortadan kaldırılamaz." hükmü getirilmiştir. Böylelikle kanunda öngörülen şartları sağladığı takdirde Yargıtay bozma kararından sonra ıslah yapılabilmesi mümkün kılınmıştır.

Islahın konusu, tarafların yaptıkları kendi usul işlemleridir. Taraflar ıslahla, dilekçelerinde belirtilen vakıaları, dava konusunu, talep sonucunu değiştirebilecekleri gibi, yeni bir vakıa da ileri sürebilirler. HMK'nun 177. maddesine göre ıslah tahkikatın sona ermesine kadar, sözlü veya yazılı olarak yapılabilir.

Davadaki talep kısmının değiştirilmesi de davanın tamamen ıslahı mahiyetindedir.

Davacı, davalının açık muvafakati olmazsa davasını tamamen ıslah ederek davayı değiştirebilir. Islah yolu ile davanın değiştirilmesi de, davanın unsurlarına göre aşağıdaki şekilde olabilir:

*Davacı, davasını tamamen ıslah ederek talep sonucunu değiştirebilir.

*Davacı ıslah yoluyla dava konusunu arttırabilir. Bu, davanın kısmen ıslahıdır (m.181).

*Davacı, davasını tamamen ıslah ederek, dava sebebini (davasının dayanağı olan vakıaları değiştirebilir).

*Davacı, davasını kısmen ıslah ederek davayı genişletebilir (m.141/2). Bu da davanın unsurlarına göre değişir, örneğin; talep sonucunun genişletilmesi, ikinci cevap dilekçesinin ıslahı yolu ile savunma genişletilebilir, zamanaşımı def'inde bulunmamış davalı, cevap dilekçesini ıslah ederek zamanaşımı def'inde bulunabilir.

*Delillerini hasretmiş olan taraf, ıslah yolu ile yeni delil gösterebilir, ancak ıslah yolu ile ikinci bir tanık listesi veremez.

Islahın amacı, yargılama sürecinde, şekil ve süreye aykırılık sebebiyle ortaya çıkabilecek maddi hak kayıplarını ortadan kaldırmak olduğundan, hak ve alacağı bu sürecin dışında, ortadan kaldırmış olan işlemlerin, yani maddi hukuk işlemlerinin ıslah yoluyla düzeltilebilmesi, mümkün değildir. Bir başka deyişle, maddi hakkı sona erdiren maddi hukuk işlemleri, ıslahla düzeltilemeyeceği gibi, feragat, kabul, sulh gibi işlemler, velev ki dava içinde yapılsın, asıl hakkı ortadan kaldırdıklarından, usul işlemi olduğu kadar (davayı etkilediği için usul işlemidir) maddi hukuk işlemi mahiyeti taşıdığından, açık bir irade beyanı ile terk edilebilecek hakların, ıslahla terki yani feragatle yapılabilecek talep daraltmalarının ıslahla yapılması olanaklı değildir.

Somut olayda; davacı dava dilekçesinde; davalı borçlu aleyhine Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/650 E. sayılı dosya ile takip yaptığını, davalılar arasındaki Bursa 8. İcra Müdürlüğünün 2016/ 7234 E. sayılı icra dosyasının ise kendi alacağının önüne geçilmesi sebebi ile muvazaalı yapıldığını beyan ederek iptalini talep etmiş, 07.06.2019 tarihli ıslah dilekçesi ile de Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/626 E. sayılı icra dosyasındaki alacaklarını da temin edecek şekilde ıslah ettiklerini beyan ederek ıslah harcını dosyaya yatırmıştır.

Islah ile davaya dahil edilen Yenişehir İcra Müdürlüğünün 2016/626 E. sayılı takip dosyası incelendiğinde; davalı borçlu hakkında aynı borca ilişkin bulunmasına, davanın taraflarında da herhangi bir değişikliğe sebep olmamasına, talep edilen hususun

iddianın genişletilmesi yasağının istinası olmasına ve usul ekonomisine göre işlem yapılmasının gerekmesine, ıslah harcının da dosyaya yatırılmış olduğunun anlaşılmış olmasına göre ıslah ile talep edilen Yenişehir İcra Müdürlüğü'nün 2016/626 E. sayılı dosya yönünden de dosyanın incelenerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile karar verilmesi doğru görülmemiştir.

Kabule göre de; infazda tereddüt edilecek şekilde "alacak ve ferileri sınırlı olmak üzere" hem iptale hem de tazminata hükmedilmesi de doğru görülmemiştir.

2– Bozma neden ve şekline göre davacı vekilinin ve davalı T. Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Limited Şirketi vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmasına karar verilmiştir.

SONUÇ:

Yukarıda açıklanan nedenlerle;

(1) nolu bentte açıklanan sebeplerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının HMK 373/1. maddesi gereğince KALDIRILMASINA,

İlk Derece Mahkemesi kararının HMK 371. maddesi uyarınca BOZULMASINA,
(2) nolu bentte açıklanan sebeplerle davacı vekilinin ve davalı T. Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Limited Şirketi vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına,

Peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgililere iadesine,

40.000,00 TL Yargıtay duruşması vekalet ücretinin davalı T. Akaryakıt Gıda Nakliyat İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi'nden alınıp davacı Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Limited Şirketi'ne verilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 04.02.2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 04.02.2026 T. E: 2025/5645, K: 555 (www.e–uyar.com)

311) Davalı üçüncü kişi tarafından devir tarihinden bir gün önce 'arsa bedeli' açıklamasıyla yapılan havalenin taşınmaz hisse devir bedeline ilişkin olduğu, taşınmazın devir tarihinden sonra gerçekleşen para transferlerinin ise devirden önceki tanışıklığı ispata elverişli olmadığı– Taraflar arasındaki devirden yaklaşık bir ay kadar önce yapılan para transferlerinin hangi amaçla yapıldığının belirlenmesi, bu tarih aralığına ilişkin banka hesap hareketleri ile dekontların getirtilerek değerlendirme yapılması, dekontlarda ve hesap hareketlerinde herhangi bir açıklama bulunmaması halinde üçüncü kişiden 'para havalesi yapılmasının sebeplerinin' açıklattırılarak, İİK. m. 280 anlamında taraflar arasında tanışıklık olup olmadığı ve davalı üçüncü kişinin borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken yakınlıktaki kişilerden olup olmadığının tespiti gerektiği–

Adana Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı/üçüncü kişi tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; alacaklı banka ile dava dışı ... Yapı Makine Elkt. Petr. Plas. İç ve Dış Tic. San Ltd. Şti arasında 25.03.2014 tarihli genel nakdi ve gayri nakdi kredi sözleşmesi ve business card üyelik sözleşmesi imzaladığını, anılan sözleşmeler uyarınca dava dışı firmanın alacaklı bankadan kredi kullandığını, anılan firmanın kredi borçlarını ödememiş olması nedeniyle borçluların temerrüde düşürüldüğünü, asıl borçlu şirket ve firma yetkilisi davalı borçlu ... hakkında ... İcra Müdürlüğünün 2016/8074 Esas sayılı dosyasından borçluların borca yeter miktarda malvarlığına rastlanmadığını, davalı/borçlu ...'ın dava konusu ... İli, ... İlçesi, ... Mah., 296 Ada, 36 Parselde kayıtlı 143781. 88... yüzölçümlü tarla niteliğindeki taşınmazın 2560/53760 hissesini 14.08.2015 tarihinde 13.557,00 TL bedel ile diğer davalı ...'ya devrettiğini, davalı ...'nın taşınmazı devir aldıktan kısa bir süre sonra üçüncü kişiye devretmiş olduğunun tespit edildiğini, davalı/borçlu ...'ın taşınmazdaki hissesini diğer davalı ...'ya devri nedeniyle

İİK'nun 283/2. maddesi gereğince taşınmazın devir tarihi itibariyle tespit edilecek değerinin davalı ...'dan nakden tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı üçüncü kişi ... vekili cevap dilekçesinde davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre, davanın sübut bulmadığından reddine karar verilmiş, karar davalı üçüncü kişi ... vekili ve davacı alacaklı vekili tarafından ayrı ayrı istinaf edilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesince yapılan istinaf incelemesi neticesinde; dava konusu uyuşmazlıkta davacı banka tarafından dosyaya gönderilen, davalı ...'a ait vadesiz hesap dökümlerinin incelenmesinde taraflar arasında tasarruf tarihine oldukça yakın tarihlerde bu tarihten öncesinde ve sonrasında yapılan havale işlemlerinin bulunduğu, bu

durumun tarafların tasarruf tarihinden önce para transferi yapacak nitelikte birbirlerini tanıdıklarına ve bunun satıştan sonra da devam ettiğini gösterdiği, tarafların nüfus kayıt tablolarının incelenmesinde her ikisinin de ... ili ... ilçesi nüfusuna kayıtlı oldukları, tüm bu sebeplerle davalı ...'nın davalı borçlunun ekonomik durumunu bilebilecek kişilerden olduğunun kabulünün gerektiği, bunun aksinin davalılarca ispat edilemediği, davalı tanık beyanlarında davalıların birbirlerini tanıyıp tanımadıklarının bilinmediğinin beyan edildiği, davalı ... tarafından taşınmazın kendisine devir tarihinden yaklaşık 4 aylık süre sonrasında dava dışı 4. kişiye satıldığı, davalı ...'e devri yapılan dava konusu taşınmaz hissesinin tapuya göre 13.557,00 TL bedelle satıldığı, taşınmazın satış bedeli ile satış tarihi itibariyle bilirkişi raporu ile tespit edilen gerçek değeri olan 121.324,00 TL arasında büyük oranda fahiş fark bulunduğu, taşınmazın davalı 3. Kişi ...'ya devrinin ardından yaklaşık 4 ay sonra dava dışı 4. kişiye satıldığı, bu durumun devrin alacaklıdan mal kaçırma kastı ile yapıldığı iddiasını desteklediği, her ne kadar davalı ... tarafından satış bedeli olduğu belirtilen 129.000,00TL'nin davalı borçluya havale edildiği belirtilmiş ise de ödemenin tek başına yeterli olmadığı anlaşılmakla davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın kabulü ile ... İli, ... İlçesi, ... Mah. 296 Ada, 36 Parselde kayıtlı taşınmazın 2560/53760 hissesinin 14.08.20 15... yevmiye numaralı işlemle davalı ...'ya devrine yönelik tasarrufun iptaline, taşınmazın davalı tarafından elden çıkarılmış olması nedeni ile İİK 283/2 maddesi gereğince ... . İcra Dairesinin 2016/8074 sayılı dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olmak kaydı ile bu dosyadaki alacağı karşılayacak kadar taşınmazın elden çıkarıldığı tarihlerdeki gerçek değeri olan 121.324,00 TL'nin davalı ...'dan tahsili ile davacıya ödenmesine karar verilmiş, karar ilamı davalı üçüncü kişi ... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Davalı üçüncü kişi ... vekillinin temyiz dilekçesi incelenmiştir.

İİK'nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hüküm altına alınmıştır.

İİK'nun 282. maddesi gereğince iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır. Ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabilir.

İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekir. Bu ihtimalde 3. kişinin sorumlu olduğu miktar, elden çıkarılan malın elden çıkardığı tarihteki gerçek değeridir.

Somut olayda, davalı borçlu tarafından borcun doğumundan sonra dava konusu ... İli, ... İlçesi, ... Mah. 296 Ada, 36 Parselde kayıtlı taşınmazın 2560/53760 hissesinin 14.08.2015 tarihinde davalı üçüncü kişi ...'ya devredildiği ve davalı ... tarafından

temlik tarihinden bir gün önce 13.08.2015 tarihinde arsa bedeli açıklamasıyla yapılan 100.000 TL'lik banka havalesinin taşınmazın hisse devir bedeline ilişkin olduğu, davalı taraflar arasında gerçekleşen 27.08.20 15... .08.2015 tarihli para transferlerinin ise taşınmazın devir tarihinden sonra gerçekleşmesi nedeniyle devirden önceki tanışıklığı ispata elverişli nitelikte olmadığı anlaşılmıştır. Öte yandan; taraflar arasındaki 07.07.20 15... .07.2015 tarihli para transferlerinin taşınmazın devir tarihi olan 14.08.2015 tarihinden önceki döneme ilişkin olduğu ve hesap hareketlerinin devirden yaklaşık bir ay kadar önce olduğu anlaşıldığından, bu tarih aralığına ilişkin banka hesap hareketleri ile dekontların getirtilerek taraflar arasında hangi amaçla para havalesi yapıldığının belirlenmesi, dekontlarda ve hesap hareketlerinde herhangi bir açıklama bulunmaması halinde üçüncü kişiden para havalesi yapılmasının sebeplerinin açıklattırılarak, İİK'nun 280. maddesi anlamında taraflar arasında tanışıklık olup olmadığı ve davalı üçüncü kişinin borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken yakınlıktaki kişilerden olup olmadığının tespiti gerekirken, yazılı gerekçeler ile karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Açıklanan sebeplerle; davalı üçüncü kişi ... vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde iadesine, dosyanın Bölge Adliye Mahkemesine, kararın bir örneğinin İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, 03.02.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 03.02.2026 T. E: 2025/4842, K: 467 (www.e–uyar.com)

312) 'Kıymet takdiri ve satış talebinin reddine' ilişkin icra müdürlüğü işlemi hakkındaki icra mahkemesi kararının konu itibariyle kesin olmadığı (Yargıtay 12. HD'nin önceki içtihadından dönmüş olduğu)–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki şikayetçi/alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi M. M. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklının icra mahkemesine başvurusunda; kıymet takdiri ve satış talebinin reddine ilişkin 08.08.2024 tarihli müdürlük kararının iptalini talep ettiği, İlk Derece Mahkemesince şikayetin reddine karar verildiği, alacaklı tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince, istinafa konu uyuşmazlığın nitelik itibariyle kesin olduğundan bahisle istinaf talebinin reddine dair hüküm kurulduğu görülmektedir.

İİK'nun 363. maddesine göre "İcra Mahkemesince 85 inci maddenin uygulanma biçimi, icra dairesi tarafından hesaplanan vekâlet ücreti, 103 üncü maddenin uygulanma biçimi ve bu maddede düzenlenen davetiyenin içeriği, yediemin ücreti, yediemin değiştirilmesi, hacizli taşınır malların muhafaza şekli, kıymet takdirine ilişkin şikâyet, ihaleye katılabilmek için teminat yatırılması ve teminatın miktarı, satışın durdurulması, satış ilânının iptali, süresinde satış istenmemesi nedeniyle satışın düşürülmesi, 263 üncü maddenin uygulanma biçimi, iflâs idaresinin oluşturulması, icra mahkemesinin iflâs idaresinin işlemleri hakkında şikâyet üzerine verdiği kararlara karşı, iflâs idare memurunun ücret ve masrafları hakkındaki hesap pusulası ve 36 ncı maddeye göre icranın geri bırakılmasına ilişkin kararları dışındaki kararlarına" karşı istinaf yoluna başvurulabileceği belirtilmiştir. Kanun koyucu bu maddede sınırlı sayma ilkesi kapsamında hangi işlemlere karşı istinaf yoluna başvurulamayacağını açıkça belirtmiştir. Sınırlı sayıda sayılan işlemler dışında kalan işlemlere karşı istinaf yolu açık olup Bölge Adliye Mahkemesince işin esası incelenerek karar verilmelidir.

Somut olayda, şikayet konusu yapılan kıymet takdiri ve satış talebinin reddine ilişkin icra müdürlüğü işlemi İİK'nun 363. maddesinde sayılan işlemlerden olmadığından, Dairemizin önceki içtihadından dönülmek suretiyle kıymet takdiri ve satış talebinin reddine ilişkin icra müdürlüğü işlemi hakkındaki İlk Derece Mahkemesi kararının konu itibariyle kesin olmadığı; işbu işlem hakkındaki karara karşı istinaf yoluna başvurulabileceği kanaatine varılmıştır.

O halde, yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda Bölge Adliye Mahkemesince şikayete konu mahkeme kararının kesin kararlardan olmadığı dikkate alınarak, şikayetçi alacaklı vekilinin ileri sürdüğü istinaf nedenleri incelenerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup, Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulması gerekmiştir.

SONUÇ:

Alacaklının temyiz isteminin kabulü ile İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesinin 19.02.2025 tarihli ve 2025/207 Esas–2025/348 Karar sayılı kararının yukarıda yazılı nedenlerle, 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/2. maddeleri uyarınca BOZULMASINA, bozma nedenine göre şikayetçi alacaklı vekilinin sair temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 02.02.2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 02.02.2026 T. E: 2025/8072, K: 394 (www.e–uyar.com)

313) Davalının babasına teslim edildiği anlaşılan ziynetlerin davalının da müştereken ve müteselsilen sorumlu olup olmadığı, buradan varılacak sonuca göre davalının taraf sıfatının bulunup bulunmadığı– Uyuşmazlık konusu ziynetlerin, taraflar balayına giderken güvenlik amacıyla ve özellikle davalı erkeğin müdahalesi ile davalının babasına teslim edildiği– Davalı erkek "ziynetlerin davacının uhdesinde kaldığı" hususunu ispatlayamadığından ziynetlerin davalının hakimiyetinde olduğu ve davacı kadına iade edilmediğinin kabul edilmesi gerektiği–

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; tarafların 28.04.2018 tarihinde evlendiklerini ve Afyonkarahisar 1. Aile Mahkemesinin 2018/992 Esas ve 2019/447 Karar sayılı dosyası ile boşanmalarına karar verildiğini, dava dilekçesine ekli listedeki ziynet eşyalarının müvekkilinin kişisel malı niteliğinde olduğunu, bu takıların eşler balayına giderken davalı tarafından müvekkilinden alındığını ve davalının babasına teslim edildiğini, sonrasında davacıya iade edilmediğini ileri sürerek ziynetlerin aynen iadesine, aynen iade mümkün olmadığı takdirde şimdilik 220.000,00 TL olmak üzere bilirkişi raporu ile tespit edilecek güncel bedelin faiziyle birlikte müvekkiline ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; tüm iddiaları inkârla, gerek nişan gerek düğün merasiminde takılan tüm ziynetlerin davacı tarafta kaldığını, davacının 11.07.2018 günü evden ayrılırken yanında götürdüğünü, müvekkilinin evlilik birliği süresince takılan ziynetleri davacıdan almasını gerektirir bir ihtiyacının olmadığını, diğer yandan talep edilen çeyrek–yarım gibi cumhuriyet altınlarının kadına özgü olmadığını, dolayısıyla davacının kişisel malı niteliğinde sayılamayacağını, takıların davacı tarafından götürülmesi nedeniyle asıl müvekkilinin davacıdan alacaklı olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 30.11.2022 tarihli ve 2021/57 Esas, 2022/989 Karar sayılı kararı ile; ziynet alacağına ilişkin yapılan yargılamada toplanan delillere göre davalı ve ailesinin tanıklara "ziynetler bizde, kasada, istediğiniz zaman veririz" şeklinde beyanda bulundukları, böyle olunca varlığı kabul edilen ziynetlerin davalı hâkimiyetinde kabul edilmesi gerektiği, ziynetlerin davacıya iade edilmediği yönündeki iddianın dosya kapsamı itibari ile ispat edildiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 07.09.2023 tarihli ve 2023/1891 Esas, 2023/1687 Karar sayılı kararı ile; davacının ziynet eşyaları ile ilgili iddiasının "balayına giderken yol üzerinde bizzat davalı tarafından ziynet eşyalarının muhafaza amacıyla davalının babasına verildiği" yönünde olmasına karşın tanık olarak dinlenen A. E. B.nın ziynetlerin davacı tarafından davalının babasına verildiğini ifade ettiği, böyle olunca Hukuk Genel Kurulu'nun 2017/3–451 Esas, 2019/355 Karar sayılı ilâmında da belirtildiği üzere davalı kocaya husumet yöneltilemeyeceği ancak davalının babasına karşı genel mahkemelerde dava açılabileceği, dolayısıyla davacının ziynet eşyalarının davalı tarafından alınarak babasına teslim edildiği iddiasını ispatlanamadığı gerekçesiyle davacının ziynetlere ilişkin istinaf başvurusunun esastan reddine, davalının istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılması suretiyle ziynet eşyası alacağı davasının reddine, eşya alacağına ilişkin dava yönünden yapılan yargılamada ise İlk Derece Mahkemesince hüküm altına alınan 4.020,00 TL miktarın karar tarihi itibariyle kesin olduğu gerekçesiyle tarafların bu yöne ilişkin başvurularının 6100 sayılı Kanun'un 352. maddesi uyarınca reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

2. Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile "...1. Dava, kadının düğün sırasında takılan ziynetlerinin balayına giderken kasada saklanmak üzere erkeğin babasına teslim edilmesi ve sonrasında talep edilmesine karşın kadına iade edilmemesi nedeniyle ziynetlerinin ve kişisel eşyalarının aynen olmadığı takdirde bedelinin tahsili talebi ile açılmıştır. İlk Derece Mahkemesince görgüye dayalı davacı tanıkları anlatımlarından Mahkemece varlığı kabul edilen ziynetlerin davalı ve ailesinin kasasında olduğu, davalı ve ailesinin tanıklara ziynetler bizde, kasada, istediğiniz zaman veririz şeklinde beyanda bulundukları, ziynetlerin davalı hâkimiyetinde olduğu ve davacıya iade edilmediği gerekçesi ile davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Bu karara karşı taraf vekillerince istinaf başvurusunda bulunulmuş ve Bölge Adliye Mahkemesince davacının ziynetlerle ilgili iddiasının balayına giderken yol üzerinde bizzat davalı tarafından ziynetlerin muhafaza amacıyla davalının babasına verildiği yönünde olduğu, ancak tanık olarak dinlenen davacı tanığı A.E.B.'nın beyanı ile ziynetlerin davacı tarafından davalının babasına verildiği, dolayısıyla Hukuk Genel Kurulu'nun 2017/3–451 Esas ve 2019/355 Karar sayılı ilamında da belirtildiği üzere, bu durumda davalı erkeğe husumet yöneltilemeyeceği, ancak davalının babasına karşı genel mahkemelerde dava açılabileceği, dolayısıyla davacının ziynetlerin davalı tarafından alınarak babasına teslim edildiği iddiasının ispatlanamadığı gerekçesi ile ziynet alacağı yönünden davanın reddine karar verilmiştir.

2.Davacı vekili dilekçesinde ziynetlerin davalı ve ailesinin kasasında olduğunu ileri sürmüş, davalı ise altınların kadında olduğu itirazından başka bir itiraz ileri

sürmemiştir. Yargılama sırasında dinlenilen tanıkların ise davalı ve ailesinin tanıklara "ziynetler bizde, kasada, istediğiniz zaman veririz" şeklinde beyanda bulunduklarını beyan ettikleri görülmüştür. Ziynetlerin erkeğin babasına verilmesinde erkeğin de müdahil olduğu, bu hali ile ziynetlerin davalı erkeğin hâkimiyetinde olduğu ve davacıya iade edilmediği anlaşılmış olup erkeğin ziynetlerden yine müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğunun kabulü ile ziynet alacağı davasının esası hakkında tüm deliller değerlendirilerek karar verilmesi gerekirken, Bölge Adliye Mahkemesinin gerekçesinde belirtilen Hukuk Genel Kurul kararının hatalı değerlendirilmesi ile yazılı gerekçe ile davanın husumet yokluğundan reddine karar verilmesi doğru olmayıp bozmayı gerektirmiştir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile önceki kararda yer alan gerekçenin yanında; her ne kadar Yargıtay bozma ilâmında davalının ziynet eşyalarından müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğu belirtilmiş ise de toplanan deliller uyarınca davalının ziynetler üzerinde hâkimiyeti olduğunu kabul etmenin mümkün olmadığı, erkek eşin sadece altınların yeri konusunda bilgi sahibi olduğu gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalılar vekili temyiz dilekçesinde; davlının babasına teslim ettiği ziynet eşyalarından sorumlu olduğunu ileri sürerek davanın reddine dair verilen direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olayda davalının babasına teslim edildiği anlaşılan ziynet eşyalarından davalının da müştereken ve müteselsilen sorumlu olup olmadığı, buradan varılacak sonuca göre davalının taraf sıfatının bulunup bulunmadığı ve davanın esası hakkında bir karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

Türk Medeni Kanunu'nun (4721 sayılı Kanun) 220 ve 226. maddeleri.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü bakımından ilgili yasal düzenleme ve kavramların açıklanmasında yarar vardır.

2. Ziynet; altın, gümüş gibi kıymetli madenlerden yapılmış olup; insanlar tarafından takılan süs eşyası olarak tanımlanmaktadır (Ejder Y., Hukuk Sözlüğü, Ankara 2011, s. 1529). Ziynet eşyasını evlilik münasebetiyle gelin ve damada verilen hediyeler olarak tanımlamak mümkündür. Bu bağlamda, bilezik, altın kelepçe, kolye, gerdanlık, takı seti, bileklik, saat, küpe ve yüzük gibi takılar, ziynet eşyası olarak kabul edilmektedir.

3. Bilindiği üzere kişisel mal kavramı, 4721 sayılı Kanun'un 220. maddesinde "Aşağıda sayılanlar, kanun gereğince kişisel maldır:

1. Eşlerden birinin yalnız kişisel kullanımına yarayan eşya,

2. Mal rejiminin başlangıcında eşlerden birine ait bulunan veya bir eşin sonradan miras yoluyla ya da herhangi bir şekilde karşılıksız kazanma yoluyla elde ettiği malvarlığı değerleri,

3. Manevi tazminat alacakları,

4. Kişisel mallar yerine geçen değerler" şeklindeki düzenleme ile hüküm altına alınmıştır. Evlenen eşlere hediye edilen ziynet eşyaları da, tarafların karşılıksız kazandırma yoluyla elde ettikleri malvarlığı değerlerinden olup, kişisel mal olarak nitelendirilmektedir.

4. Evlilik birliğinin devamı süresince karşılıklı olarak sevgi ve güven duygusuyla hareket eden eşlerin birbirlerine ait mallarını kullanmaları, korumaları veya yönetmeleri hayatın olağan akışına uygun olduğundan; eşler aralarında bu konulara ilişkin bir sözleşme yapma gereği duymazlar. Bu çerçevede, bir eşin diğer eşin malı üzerinde tek başına veya birlikte zilyetliğinin söz konusu olduğu durumlar sıklıkla yaşanmaktadır. Ne var ki özellikle evlilik birliğinin sona ermesine bağlı olarak eşler; birbirlerinin zilyetliğinde bulunan mallarını doğal olarak geri almak isterler. Önemle belirtmek gerekir ki evlilik birliğinin kurulmuş ve edinilmiş mallara katılma rejiminin devam ediyor olması; eşlerin malvarlıkları üzerinde yönetim, yararlanma ve tasarruf özgürlüğünü kısıtlamaz (TMK m. 193, 223/1). Dolayısıyla evlilik devam ederken bir eş diğer eşte bulunan malının iadesini talep edebilir. Nitekim 4721 sayılı Kanun'un "Malların geri alınması ve borçlar" başlıklı 226. maddesinin 1. fıkrası "Her eş, diğer eşte bulunan mallarını geri alır" hükmünü taşımaktadır. Sonuç olarak eşler, birbirlerinin zilyetliğinde olan mallarını 4721 sayılı Kanun'un 226/1 maddesi uyarınca tasfiye davası ile birlikte talep edebileceği gibi tasfiyeden önce de geri isteyebilirler.

5. Eldeki davada; tarafların 28.04.2018 tarihinde evlendikleri ve dava dilekçesinde düğünde takılan ziynetlerin 30.04.2018 tarihinde balayına giderken hırsızlığa karşı önlem amaçlı davalı erkek tarafından kendi babasına teslim edildiği ne var ki kişisel mal niteliğindeki bu eşyaların davacıya iade edilmediğinin ileri sürüldüğü, buna karşılık davalı cevap dilekçesinde iddiaların doğru olmadığını, ziynetlerin ne balayı ne de başka bir sebeple hiç bir zaman davacıdan alınmadığını, düğünden itibaren davacının uhdesinde olduğunu ve 11.07.2018 günü ortak konuttan ayrılırken yanında götürdüğünü savunmuştur. Taraf vekilleri iddia ve savunmalarını cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçelerinde de aynen tekrar etmişlerdir. İlk Derece Mahkemesince davanın

kısmen kabulüne karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince yapılan yargılamada ise ziynetlerin davacı tarafından davalının babasına verildiği, böyle olunca davalı erkeğe husumet yöneltilemeyeceği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Özel Daire "ziynetlerin erkeğin babasına verilmesinde erkeğin de müdahil olduğu, bu hali ile ziynetlerin davalı erkeğin hâkimiyetinde olduğu ve davacıya iade edilmediği gerekçesiyle erkeğin ziynetlerden yine müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğunun kabulü ile ziynet alacağı davasının esası hakkında tüm deliller değerlendirilerek karar verilmesi gerektiği" gerekçesiyle hükmü bozmuştur.

6. Ziynet eşyası davalarında, ispat hukuku yönünden öncelikli kural; davacı kadın eş tarafından dava konusu edilen ziynet eşyalarının, cins, sayı, nitelik ve miktar olarak varlığının kanıtlanmış olması gerekliliğine ilişkindir. Ziynetlerin varlığını bu şekilde ispatlayan kadın eşin ikinci olarak ispatlaması gereken husus ise; bu ziynetlerin evlilik birliği içinde kendisinden alındığını ve tekrar iade edilmediğini veya bu şekilde elinden alındığına dair bir iddiası yoksa evden ayrılırken bu eşyaları yanında götürmesinin mümkün olmadığını ispat yükü altındadır. Diğer bir ifadeyle ziynet alacağı hakkı olduğunu iddia eden kadın eş, varlığını kanıtladığı dava konusu ziynetlerin kendinde olmadığını şüpheye yer vermeyecek şekilde kanıtlanmakla yükümlüdür. İşte bu anda kadın eş; kişisel malı niteliğindeki ziynet eşyalarının kendi himayesinden çıkarak, erkeğin himayesine girdiğini şüpheye yer vermeyecek şekilde ispatlamış ise artık erkek eş; kadın eşe ait olan ziynet eşyalarının iadesiyle yükümlü olmadığı hususunu ispat yükü altındadır. Zira borçlar hukuku genel hükümleri uyarınca; asıl olan borçlunun aldığı şeyi geri vermekle yükümlü olduğu kuralıdır.

7. Dosya kapsamı bir bütün olarak değerlendirildiğinde; dava konusu ziynetlerin balayına giderken güvenlik amacıyla davalının babasına teslim edildiğini iddia eden davacının dinletmiş olduğu tanık beyanları incelendiğinde görgüye dayalı bilgisi olduğu anlaşılan ve davacının dayısı olan A. E. B.'nın "taraflar evlendikten sonra balayına gidecekleri dönemde ben de oradaydım, İ.'in babası ziynetleri bırakın, banka kasasına koyalım dedi, B. ziynetlerini bir torba halinde İ.'in babasına teslim etti, ben buna şahit oldum, daha sonra B. bunu almadığını söylemektedir, ben de bir daha ziynetleri B.'da görmedim, ziynetler davalının ailesinde kaldı" şeklinde beyanda bulunduğu, davacının ortak konuttan şahsi eşyalarını almak için birlikte gittiği kuzeni H. P.'nın beyanında "kıyafetlerini alacağından müşterek eve bende gittim, davacı taksiye sığabilecek kadar kıyafetlerini alabildi, davacıya ziynetlerini de alsaydın dedim, oda –davalı ve ailesine teslim etmiştim, şimdi ziynet sırası değil– diye söyledi, erkek tarafı ses etmedi" dediği ve sonrasında özellikle ziynetlerin teslim edilmesi isteğine ilişkin olarak erkek tarafının "bizim mala mülke ihtiyacımız yok eksiklikleri yazın" şeklindeki ifadelerine bizzat şahit olduğu, davacının annesi olan N. P.'nın ise "düğünden bir kaç gün önce davalının annesi –ziynetler evde duramaz, davalının babasının bankada kasası var, oraya koyacağız– dediler, davalı da bu şekilde söyledi" dediği, düğünden sonra kızının üzerinde ziynetlerini görmediği, davacının sadece alyans ve tektaş taktığı, tarafların ayrılığından sonra ziynetler konusunda davalının babasının bizzat "ziynetleri dert etmeyin, istediğiniz zaman veririz, kasada bende" şeklinde cevap verdiğini beyan ettiği ne var ki ziynetlerin iade edilmediğini ifade etmiştir. Buna karşılık,

ziynetlerin davacının uhdesinde olduğunu savunan davalı erkeğin dinletmiş olduğu tanıklarının, ziynet eşyaları hakkında –davalıdan duydukları kadarıyla davacının ailesinde kaldığını– beyan ettikleri görülmekte ise de davalıların bu yönde herhangi bir iddiası bulunmamaktadır.

8. Tüm bu genel açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; uyuşmazlık konusu ziynetlerin, taraflar balayına giderken güvenlik amacıyla ve özellikle davalı erkeğin müdahalesi ile davalının babasına teslim edildiği ve ziynetlerin davalı erkeğin hakimiyetinde olduğu hususu tartışmasızdır. Davalı yapmış olduğu savunmasında bu hususu inkar ettiği gibi savunmasına dayanak yaptığı ziynetlerin davacının uhdesinde kaldığı hususunu ise ispatlayamamıştır. Böyle olunca ziynetlerin davalının hakimiyetinde olduğu ve iade edilmediği kabul edilerek, davanın esası hakkında tüm deliller birlikte değerlendirilerek bir karar verilmesi gerekirken, Bölge Adliye Mahkemesince anlatılan bu hususlar gözetilmeksizin davanın husumet nedeniyle reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

9. O hâlde, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

10. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeple;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında açıklanan gerekçe ve nedenlerden dolayı 6100 sayılı Kanun'un 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın 6100 sayılı Kanun'un 373. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kararı veren Konya Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesine gönderilmesine,

28.01.2026 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi

HGK. 28.01.2026 T. E: 2025/2–200, K: 52 (www.e–uyar.com)

314) Eser sözleşmesinden kaynaklanan tazminat istemine ilişkin davada, bozma öncesi yapılan yargılama sırasında ıslah yapılması ve yargılamada sadece bir kere ıslah yapılabileceği (HMK m. 176/2) gözetilerek, ikinci ıslah talebinin reddi gerektiği– Davacının alacağını ispata yönelik herhangi bir bilgi veya belge sunamadığı, söz konusu ödemelerin yapıldığına ilişkin herhangi bir bilgi veya belge bulunmadığından, bazı alacaklar yönünden alacak miktarının dahi hesaplanamadığı, 'all risk poliçe bedeli'nin ise, dosya içerisinde yer alan belgelere göre davalı tarafından yapıldığı– Davacı 'süresi içerisinde ödemelerin sigorta şirketine verilmek üzere davalı tarafa yapıldığı yönünde bilgi veya belge sunulmadığından' söz konusu taleplerin ayrı ayrı reddi ile davacının teminat alacağı yönünden, talep edilen ve ıslah edilen miktarın taleple bağlılık ilkesi gereğince dikkate alınması gerektiği– "Davaların yığılması halinde her bir talep bakımından ıslah yapılmasının mümkün olması gerektiği" şeklindeki karşı görüşün benimsenmediği–

Mahkemece bozmaya uyularak verilen karar, davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hakimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü.

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalının .... Kanalizasyon Yapımı İşi'ni 01.09.2010 tarihli taşeronluk sözleşmesi ile müvekkiline devrettiğini, sözleşme gereği hakedişlerin davalının hesabına geçtiği tarihten itibaren 5 gün içinde müvekkilinin hesabına yatırılması gerekmesine rağmen yapılan 3 hakedişdeki alacaklarının ödenmediğini, çalışmayan kişilerin davalı tarafından çalışıyormuş gibi gösterilerek müvekkilinin yüksek sigorta primi ödemesine sebep olunduğunu, müvekkilinin azledilerek imza yetkisine son verildiğinden idare nezdinde işi yapma imkanı kalmayan müvekkilince sözleşmenin 08.08.2011 tarihli ihtarname ile feshedilerek alacakların ödenmesinin talep edildiğini, sözleşme gereği davalının cezai şart, ödemesi gerektiğini, müvekkilinin sözleşme ve all risk sigorta bedeli olarak ödediği tutarın iadesi gerektiğini, hakedişlerdeki teminat kesintisi idarece davalı nam ve hesabına yatırıldığından davalının teminat kesintilerini müvekkiline ödemesi gerektiğini, müvekkilinin çalıştığı dönemde meydana gelen selde malzemelerin dereye akması nedeniyle yapılan başvurular sonrası SGK tarafından davalıya yapılan ödemelerin ve müvekkilne ait teslim edilmeyen malzeme bedellerinin ödenmesi gerektiğini, belirtilen nedenlerle 9.000,00 TL tazminat ve 1.000,00 TL cezai şart alacaklarının en yüksek ticari faiziyle tahsiline karar verilmesini talep etmiş, 14.10.2014 tarihli ıslah talebi ile 9.000,00 TL tazminat taleplerinin 8.000,00 TL'sinin hakediş alacağı, 1.000,00 TL'sinin diğer tazminat talepleri olduğu, hakediş alacağı taleplerini 378.729,75 TL olarak ıslah ettiklerini, diğer kalem tazminat alacakları ve cezai şarta dair talepleri yönünden dava miktarını artırma ve ek dava açma haklarını saklı tuttuklarını beyanla davanın kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacı ile taşeronluk sözleşmesi imzalanmasından sonra davacının dava dışı şirket ile müvekkili şirketin bilgisi dışında ortaklık kurduğunu, söz konusu ortaklığa rağmen yüklenilen işin sadece %30 civarındaki kısmının yapılabildiğini ve iş sahibi idarelerden müvekkiline uyarı yazısı, eksik hatalı imalât yapıldığına dair yazılar gönderilmesine zemin hazırladığını, tüm yazılı ve sözlü uyarılara rağmen işi sağlıklı bir şekilde yürütemediğinden davacıya azilname gönderildiğini, davacının kendi kusuru ile müvekkilin zararına sebebiyet verdiğini, müvekkilin uğramış olduğu bu zararları karşılamak yerine kötüniyetli olarak iş bu davayı açarak haksız taleplerde bulunduğunu, belirtilen nedenlerle davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

III. MAHKEME KARARI

Mahkemenin 18.11.2014 tarihli kararı ile taraflar arasındaki sözleşmenin 11. maddesine göre hakedişlerin yüklenicinin hesabına geçtiği günü müteakip 5 iş günü içerisinde davacıya ödeme yapılacağının belirtildiği, yapılan hakedişlerden davacıya ödeme yapılmadığı, davalının kesintiler yapıldıktan sonra 378.729,75 TL'yi davacıya ödemesi gerektiği, ceza koşulu sözleşmenin gereği gibi ifa edilmemesi için kararlaştırıldığından ve davacı borcun ifasını talep ettiğinden ceza koşuluna hükmedilmeyerek davanın kısmen kabülüne karar verilmiştir.

IV. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

Mahkemenin 18.11.2014 tarihli kararının süresi içinde taraf vekillerince temyiz edilmesi üzerine Yargıtay (Kapatılan) 15. Hukuk Dairesi'nce, davacının ıslah dilekçesindeki 1.000,00 TL tazminat talebi yönünden hangi maddi tazminat kalemi için ne miktarda talepte bulunduğu açıklattırılarak varsa ve toplanmamış ise taleplerle ilgili deliller toplandıktan sonra, davacı vekilinin, dava dilekçesinin 3. maddesindeki açıklamaları da gözetilerek, kararda kabul edilme ve edilmeme gerekçeleri de gösterilmek suretiyle sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekirken, bu husus üzerinde durulmadan ve gerekçe gösterilmeden yazılı şekilde hüküm tesisinin doğru olmadığı ve davacı tarafından gönderilen ihtarnamenin tebliğ tarihi araştırılıp tanınan ödeme süresi de eklendikten sonra saptanacak temerrüt tarihinden itibaren, kabul edilen alacağa faiz uygulanması gerekirken, temerrüt tarihi saptanmadan, ihtarname tarihinden faiz uygulanmasının da kabul şekli itibariyle usul ve yasaya aykırı görüldüğü gerekçesiyle bozulmasına karar verilmiştir.

Davacının karar düzeltme talebinde bulunması üzerine, Yargıtay (Kapatılan) 15. Hukuk Dairesi'nin 10.04.2017 tarihli, 2016/3956 Esas, 2017/1634 Karar sayılı ilamı ile davacının karar düzeltme talebi reddedilmiştir.

Mahkemenin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile bozma ilamına uyulmasına karar verilmiş, davacı vekilinin işin devri nedeniyle davacının ödediği bedelin iadesi, all–risk bedelinin ödenmesi, teminat bedelinin davalı hesabına yatması sebebiyle davacıya iadesi, sel sebebiyle davalı hesabına yatan bedelin iadesi ve davacının fazladan ödediği sigorta primlerinin iadesine dair 1.000,00 TL tazminat talepleri

yönünden dosya tefrik edilerek yukarıdaki esasa kaydedilmiş, davacı vekili tarafından 08.02.2024 tarihli celsede ıslah için süre verilmesi talep edilmiş ise de bozma öncesi yapılan yargılama sırasında 14.10.2014 tarihinde ıslah yapılmış olması ve HMK'nun 176/2. maddesi uyarınca yargılama sırasında sadece bir kere ıslah yapılabileceği de değerlendirilerek talebin reddine karar verildiği, davacının sel sebebiyle yapılan ödemeler, fazla ödenen sigorta primlerinin iadesi, işin devri nedeniyle davacının ödediği ücretin iadesi talepleri yönünden lehine hukuki yarar sağlayacak olan davacının alacağını ispata yönelik herhangi bir bilgi veya belge sunamadığı, söz konusu ödemelerin yapıldığına ilişkin herhangi bir bilgi veya belge bulunmadığından bazı alacaklar yönünden alacak miktarının dahi hesaplanamadığı, all risk poliçe bedelinin ise dosya içerisinde yer alan belgelere göre davalı tarafından yapıldığı, alınan 11.07.2023 tarihli bilirkişi raporunda her ne kadar ödemelerin davacı tarafından yapıldığı kabulüne yer verilmiş ise de davacı tarafça süresi içerisinde ödemelerin sigorta şirketine verilmek üzere davalı tarafa yapıldığı yönünde bilgi veya belge sunulmadığından söz konusu taleplerin ayrı ayrı reddine, davacının teminat alacağının ise 21.936,08 TL olduğu ancak davacı vekilince talep edilen ve ıslah edilen miktarın taleple bağlılık ilkesi gereğince dikkate alınması gerektiği değerlendirilerek söz konusu talep yönünden talebinin kabulüne ve fazlaya dair haklarının saklı tutulmasına karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde; sözleşme bedeli ve all–risk bedelinin peşin olarak ödendiğinin sözleşmeden anlaşıldığını, imzalı sözleşmenin ödemelerin yazılı ispatı olduğunu, ayrı bir ödeme belgesine ihtiyaç olmadığını, sözleşme haksız feshedildiğinden cezai şart da ödenmesi gerektiğini, raporlar arasındaki çelişkiler giderilmeden hüküm kurulduğunu, hak edişlere dair hüküm kurulmamasının hatalı olduğunu, sel bedeli ve all risk poliçe bedeli yönünden karar verilmemesinin hatalı olduğunu, fazla ödenen primlerin iadesinin gerektiğini ve mahkeme kararında bu yönde hüküm bulunmadığını, kararın her talep yönünden hüküm içermesi gerektiğinden, hüküm kurulmamasının anayasaya aykırı olduğunu, hukuki dinlenilme hakkının ihlal edildiğini, teminat alacağı yönünden bozmadan sonra ıslah yapılamayacağı gerekçesiyle ıslah taleplerinin reddinin doğru olmadığını, eksik inceleme ve değerlendirme ile karar verildiğini, hüküm hatalı olduğundan yargılama gideri ve vekalet ücretinin de hatalı olduğunu, fazlaya dair haklar saklı tutulmasına rağmen bu yönde hüküm kurulmamasının hatalı olduğunu beyan etmektedir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Dosya içeriğine, bozmanın mahiyeti ve kapsamına göre taraflar arasındaki uyuşmazlık, eser sözleşmesinden kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir.

Mahkemelerin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici 3/2. maddesinin atfı ile uygulanmasına devam olunan mülga 1086

sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 428. ve 439/2. maddelerinde yer alan sebeplerden birinin varlığı halinde mümkündür.

Temyizen incelenen kararın bozmaya uygun olduğu, kararda ve kararın gerekçesinde hukuk kurallarının somut olaya uygulanmasında bir isabetsizlik bulunmadığı, bozmaya uyulmakla karşı taraf yararına kazanılmış hak durumunu oluşturan yönlerin ise yeniden incelenmesine hukukça imkân bulunmadığı anlaşılmakla; temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekilinin yerinde görülmeyen temyiz sebeplerinin reddi ile usul ve kanuna uygun olan kararın ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz harcının temyiz edene yükletilmesine,

Dosyanın Mahkemesine gönderilmesine,

Kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere,

22.01.2026 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

MUHALEFET ŞERHİ

Dava, eser sözleşmesinden kaynaklanan tazminat, cezai şart, hak ediş alacağı na ilişkindir.

Mahkemece ikinci kez ıslah yapılamayacağı gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Sayın çoğunluk ile aramızda oluşan uyuşmazlık, davaların yığılması halinde her bir talep bakımından ıslahın mümkün olup olmadığı, bir başka ifadeyle ıslahın dosya bazında mı, yoksa talep olarak mı değerlendirileceği, buradan hareketle bir dosyada birden fazla ıslahın mümkün olup olmadığı noktasında düğümlenmektedir.

Davacı vekili, diğer taleplere ilişkin ıslah hakkını saklı tutarak hakkediş alacağı bakımından talebini ıslah etmiş, daha sonra verdiği ıslah dilekçesiyle diğer talepleri bakımından ıslah talebinde bulunmuştur.

Bilindiği üzere davaların yığılması 6100 sayılı HMKnın 110. maddesinde “Davacı, aynı davalıya karşı olan, birbirinden bağımsız birden fazla asli talebini, aynı dava dilekçesinde ileri sürebilir…” şeklinde düzenlenmiş, ıslahın kapsamı ve sayısı ise 176/2.maddesinde “ Aynı davada, taraflar ancak bir kez ıslah yoluna başvurabilir” şeklinde düzenlenmiştir.

Aynı dava dilekçesinde birlikte dava konusu yapılan taleplerin tamamının tek dava sayılması halinde Yasanın açık hükmü gereği birden fazla ıslah yapmak mümkün olmayacaktır. Eğer her bir talep bakımından ayrı bir davanın varlığının kabulü halinde ise her bir talep bakımından ıslah mümkün olacaktır.

Hiç şüphesiz talepler birlikte değerlendirilerek yargılamanın aynı dosya üzerinden görülmesi kural olmakla birlikte, her bir talep bakımından tefrik kararı verilerek ayrı dosyalar oluşturulması da mümkündür. Ayrı dosyalar oluşturulması halinde her dosya bakımından ıslah yapılması kabul edilirken, birlikte görülen taleplerin hepsi için bir ıslah yapılmasını kabul etmek yargı önünde eşitlik ilkesine de aykırı olacaktır.

Ayrıca 110.maddenin başlığı "Davaların yığılması" olup her bir talebin ayrı bir dava olduğunun kabulü gerekir. Aksi halde madde başlığı "taleplerin yığılması" olması gerekirdi. Yine 176/2.maddede de "aynı davada" demek suretiyle her bir dava bakımından ıslah yapılabileceğinin kabulü gerekir.

Açıklanan bu sebeplerle davaların yığılması halinde her bir talep bakımından ıslah yapılmasının mümkün olması gerektiği düşüncesiyle kararın bozulması gerekmekle, onama yönünde oluşan çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

6. HD. 22.01.2026 T. E: 2025/693, K: 299 (www.e–uyar.com)

315) Tasarrufun iptali davalarında, borçlu ile doğrudan işlem yapmayıp dava konusu malı sonradan iktisap eden dördüncü kişi konumundaki şahıslar yönünden işlemin iptaline karar verilebilmesinin, bu kişilerin borçlunun alacaklılardan mal kaçırma ve ızrar kastını bilen veya bilmesi gereken kötüniyetli kimselerden olduğunun ispatlanması şartına bağlandığı– Borçluya ait birden fazla taşınmazın aynı tarihlerde ve tamamen aynı silsile takip edilerek birbiri ardına devredilmesi ile devredilen malların fiilen borçlunun yakınları tarafından kullanılmaya devam edilmesi şeklindeki hayatın olağan akışına aykırı olguların, son devralan kişinin borçlunun mali durumunu ve mal kaçırma kastını bildiğine dair yasanın aradığı açık emareleri tereddütsüz biçimde ortaya koyduğu–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı borçlu ... PLastik San. ve Tic. Ltd. Şti.'nden alacaklı olduğunu, davalı borçlu aleyhine İstanbul 7. İcra Müdürlüğü'nün 2015/31269 sayılı dosya ile icra takibi yapıldığını, takibin kesinleştiğini, borçlunun adına kayıtlı "İstanbul İli, ... İlçesi, 2903 Ada, 42 Parsel, B Blok, 76 nolu imalathane niteliğindeki bağımsız bölümün mal kaçırma gayesi ile davalı ... GayrİmenkulveTic. A.Ş.'ye, ondan da davalı ... Tekstil San ve Tic. Ltd. Şti.'ne devredildiğinin tespit edildiğini beyan ederek davalılar arasındaki tasarrufun iptali talep ve dava edilmiş, davalılar vekillerince tasarrufların geçerli olduğu ileri sürülerek davanın reddine karar verilmesinin talep edildiği, ilk derece mahkemesince; " ....davanın kabulü ile İstanbul İli, ... İlçesi, 2903 Ada, 42 Parsel, B Blok 76 no.lu Bağımsız Bölümün davalı borçlu ... Plastik San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş ye devrine ilişkin 3/9/2015 tarih ve davalı ... Gayrimenkul Tic. A.Ş.'nin davalı ... Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne devrine ilişkin 19/10/2015 tarihli tasarrufların talep konusu olan İstanbul 7. İcra Dairesinin 2015/31269 sayılı dosyası ile takip konusu yapılan alacak ve ferileri ile sınırlı olmak üzere İİK.277vd.md.uyarınca iptaline, davacı alacaklıya dava konusu taşınmazda cebri icra yetkisi tanınmasına" karar verildiği, kararın istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince "... davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş vekili tarafından yapılan istinaf talebinin esastan reddine, ... Tekstil San ve Tic. Ltd. Şti. vekilinin istinaf talebinin ise kabulüne, ...sayılı kararının kaldırılmasına, Davanın kısmen kabulü ile İstanbul İli, ... İlçesi, 2903 Ada, 42 Parsel, B Blok 76 no.lu bağımsız bölümün davalı borçlu ... Plastik San ve Tic. Ltd. Şti tarafından davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş ye devrine ilişkin 3.9.2015 tarihli tasarrufun iptaline, Dava konusu taşınmazın 4.kişiye devredilmiş olması nedeniyle davanın tazminata dönüştüğü göz önünde tutularak dava konusu taşınmazın elden çıkarıldığı 19.10.2015 tarihindeki rayiç eğeri olan 249.000,00–TL tazminatın talep konusu olan İstanbul 7. İcra Dairesinin 2015/31269 sayılı dosyası ile takip konusu yapılan alacak ve ferileri ile sınırlı olmak

üzere davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş'den alınarak davacıya ödenmesine, Davalı 4.kişi ... Tekstil San ve Tic. Ltd. Şti. Yönelik davanın reddine" karar verilmiştir.

Dava İİK.nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir. İptal davasından maksat İİK'nun 278, 2 79... . maddelerinde yazıldığı gibi alacağın tahsilini temin için borcun doğumundan sonra yapılan tasarrufların iptaline hükmettirmektir. Özellikle İİK'nun 278.maddede akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Aynı maddede sayılan akrabalık derecesi vs. araştırılmalıdır. Keza İİK'nun 280.maddesinde mal varlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hususu düzenlendiğinden yapılan işlemde mal kaçırma kastı irdelenmelidir. Öte yandan İİK'nun 279.maddesinde de iptal nedenleri sayılmış olup bu maddede yazılan iptal nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği de takdir olunmalıdır.

İİK'nun 282. maddesi gereğince iptal davaları borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır. Ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabilir. Buradaki üçüncü kişiden maksat, borçlu ile doğrudan işlem yapan değil, borçlu ile işlemde bulunan kişiden mal veya hakkı satın alan kişi olup uygulamada buna dördüncü kişi denilir. Borçlu ile işlemde bulunmayan dördüncü veya ondan sonraki kişiler hakkında dava açılıp açılmaması davacının isteğine bağlıdır ve bu kişiler yönünden iptal kararı verilebilmesi kötü niyetli olduklarının yani borçlunun alacaklılara zarar verme kastı ile hareket ettiğini bilen veya bilmesi gereken kişilerden olduklarının kanıtlanmasına bağlıdır.

İİK'nun 283/II maddesine göre de iptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taalluk ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilmesi gerekir. Bu ihtimalde 3. kişinin sorumlu olduğu miktar, elden çıkarılan malın elden çıkardığı tarihteki gerçek değeridir.

Somut olayda davacı alacaklı tarafından dava konusu gayrimenkulün davalı borçlu tarafından davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş. 'ne ondan da davalı 4. kişi ... Tekstil San ve Tic. Ltd. Şti.'ne devredilmiş olduğu, davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş. yönünden yapılan araştırmada davalı borçlu şirket kurucuları ile davalı 3. Kişi ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş. kurucularının akraba olduğu, aralarında organik bağ bulunduğu gerekçesiyle göre iş bu davalılar yönünden davanın kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesince davalı 4. kişi yönünden kötü niyetin ispat edilememiş olmasına göre iş bu davalı yönünden İlk Derece Mahkemesi kararının düzeltilmesine, davanın ... Tekstil San ve Tic. Ltd. Şti. yönünden reddine, davalı ... Gayrimenkul

ve Tic. A.Ş.'nin tazminat ile sorumlu tutulmasına karar verilmişse de davalı ... Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti. yönünden varılan sonuç dosya kapsamına göre doğru değildir.

Tasarrufun iptali davalarında davalı 4. kişi yönünden iptale karar verilebilmesi için davalı 4. Kişinin davalı borçlunun durumunu bilen veya bilmesi gereken kişi olduğunun, yani kötü niyetli olduğunun davacı tarafından ispat edilmiş olması gerekmektedir.

Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere göre davalı borçluya ait olan 3 adet farklı gayrimenkulün, Adalar, Burgaz Ada, 53 Ada, 36 Parsel 2 nolu Bağımsız Bölümün 03.08.2015 tarihinde ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş.'ye ondan da 20.10.2015 de davalı ... Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne, Tekirdağ, ..., ... Köyü, 2332 Parselin 28.07.2015 tarihinde ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş.'ye, ondan da 16.10.2015 de ... Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne ve Tekirdağ, ... İlçesi, ..., 635 Ada, 112 Parsel 1 nolu Bağımsız Bölüm 04.08.2015 tarihinde davalı ... Gayrimenkul ve Tic. A.Ş.'ne, ondan da yine davalı ... Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne devredildiği, dosya içerisinde yer alan Adalar İcra Müdürlüğü'nün 2018/76 Tal. Sayılı dosyasından düzenlenen 20.07.2018 tarihli haciz tutanağında, bahsi geçen iş bu gayrimenkullerden Burgazada da mevcut olan gayrimenkulde ...'in oturmaya devam ettiğinin tespit edildiği, ...'in davalı borçlu şirket yetkilisi ...'in annesi olduğu, dava konusu gayrimenkul haricinde aynı tarihlerde Türkiye'nin farklı yerlerinde mevcut gayrimenkullerin aynı silsile ile devredilmesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığının anlaşılmasına göre, davalı borçlunun adına kayıtlı gayrimenkullerin aynı silsile ile aynı kişilere devredilmesi ve bu gayrimenkullerden birinde davalı borçlu şirket yetkilisinin annesinin oturmaya devam etmesi hususları değerlendirilmeksizin davalı 4. kişi ... Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin iyi niyetli olduğu kabul edilerek, Bölge Adliye Mahkemesince iş bu davalı yönünden davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ:

Yukarıda açıklanan nedenlerle davacının temyiz itirazlarının kabulü ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin 17.05.2022 tarih ve 2020/836 E. – 2022/914 K. sayılı kararının BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde iadesine, dosyanın Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 22.01.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 22.01.2026 T. E: 2025/4806, K: 342 (www.e–uyar.com)

316) Tenkisi istenen düzenleme şeklindeki vasiyetnamenin incelenmesinde; murisin terekesinin tamamını davalı mirasçılarına vasiyet ettiği, mirasçı atamasının üçüncü kişiler lehine yapılabileceği gibi yasal mirasçılar lehine de yapılabileceği gözetildiğinde, tasarrufun 'belirli mal vasiyeti' şeklinde değil, TMK. 516' de belirtilen nitelikte mirasçı atamasına (nasbına) ilişkin olduğu– TMK. m. 564, belirli mal vasiyeti söz konusu olduğunda uygulanabileceğinden, mirasçı atamasının tenkisi istemine ilişkin eldeki davada bu maddenin uygulanma olanağı bulunmadığı– Bu tür tasarruflar nedeniyle mirasçı olarak atanan kimseye karşı açılan tenkis davasının kabulü hâlinde dava edilen saklı paylar oranında tenkise karar verilmesinin gerekli ve yeterli olduğu–

1. Taraflar arasındaki tenkis davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, Ankara 41. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen davanın kabulüne ilişkin karar, davacı vekili ve davalıların temyiz istemi üzerine Yargıtay 7. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı davalılar tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği düşünüldü:

I. İNCELEME SÜRECİ

Davacı İstemi

4. Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin murisi ve annesi olan S. K.'nun 09.02.2015 tarihinde öldüğünü, murisin ölmeden önce Uşak 3. Noterliğinin 15.06.2012 tarihli ve 8992 yevmiye numaralı vasiyetnamesi ile tüm malvarlığını ikinci eşinden olma çocukları olan davalılara vasiyet ettiğini, bu işlem nedeniyle müvekkilinin saklı payının ihlâl edildiğini ileri sürerek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla murisin terekesinin tespiti ile müvekkilinin mahfuz hissesini aşan tasarrufun mahfuz hissesi oranında tenkisi ile saklı payları için şimdilik 10.000,00 TL bedelin yasal faizi ile davalılardan alınarak müvekkiline ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalılar Cevabı

5. Davalılar ayrı ayrı verdikleri cevap dilekçelerinde; Ankara 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/272 Esas sayılı dosyasında görülen ve karara bağlanan vasiyetnamenin iptali davasının aynı zamanda tenkis istemini de kapsadığını, davacının aile hukukundan doğan yükümlülüklerini yerine getirmemesi nedeniyle tenkis isteğinde bulunamayacağını belirterek davanın usul ve esastan reddini savunmuşlardır.

İlk Derece Mahkemesinin Birinci Kararı

6. Ankara 25. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09.06.2016 tarihli ve 2016/22 Esas, 2016/296 Karar sayılı kararı ile; davacı tarafından açılan ve feragat nedeniyle reddine karar verilip kesinleşen Ankara 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/272 Esas sayılı

vasiyetnamenin iptali davasında saklı payın ihlâl edildiği iddiasının da bulunduğu, dolayısıyla eldeki davada kesin hüküm teşkil ettiği gerekçesiyle davanın kesin hüküm nedeniyle reddine karar verilmiştir.

Özel Dairenin Birinci Bozma Kararı

7. İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

8. Yargıtay 1. Hukuk Dairesinin 04.03.2020 tarihli ve 2016/16536 Esas, 2020/1510 Karar sayılı kararı ile; "…Somut olaya gelince, Ankara 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/272 Esas, 2015/433 Karar sayılı vasiyetnamenin iptali davasının eldeki dava ile konusunun farklı olması nedeniyle eldeki davada kesin hüküm teşkil etmeyeceği açıktır.

Hal böyle olunca, davacının tenkis isteği yönünden yukarıda açıklanan ilkeler kapsamında araştırma ve incelemenin yapılması, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken yanılgılı değerlendirme ile yazılı şekilde hüküm tesisi doğru değildir…" gerekçesiyle karar bozulmuştur.

İlk Derece Mahkemesinin İkinci Kararı

9. Ankara 41. Asliye Hukuk Mahkemesinin 10.02.2023 tarihli ve 2021/336 Esas, 2023/59 Karar sayılı kararı ile; bozma kararına uyularak yapılan yargılama sonucu, tenkisi istenen Uşak 3. Noterliğince düzenlenen 15.06.2012 tarihli ve 08992 yevmiye sayılı düzenleme şeklindeki vasiyetnamenin incelenmesinde murisin terekesinin tamamını davalı mirasçılarına vasiyet ettiği, mirasçı atamasının üçüncü kişiler lehine yapılabileceği gibi yasal mirasçılar lehine de yapılabileceği gözetildiğinde, somut olayın belirli mal vasiyetine değil mirasçı atanmasıyla (nasbı) ilgili tasarrufun tenkisi isteğine ilişkin olduğu, murisin yasal mirasçısı olan çocukları davalıları aynı zamanda atanmış mirasçı olarak tayin ettiği, davalılar tarafından ancak ölüme bağlı tasarruf ile mümkün bir ıskat sebebi ortaya konulamadığı, vasiyetname ile yapılan tasarrufun mutlak şekilde tenkise tâbi olduğu ve saklı payın ihlâl edildiği gerekçesiyle davanın kabulü ile muris S. K. adına olan Uşak 3. Noterliğinin 15.06.2012 tarih ve 08992 yevmiye sayılı düzenleme şeklindeki vasiyetnamenin davacı yararına saklı payı olan 1/6 oranında tenkisine, muris S. K.'ya intikkalle gelen ve yine muris adına kayıtlı olan taşınmazlar yönünden davacının saklı payına isabet eden hisselerin tapu kaydının iptali ile davacı adına tapuya kayıt ve tesciline, muris adına kayıtlı banka hesapları yönünden davacının saklı payına isabet eden tutarların davacıya aidiyetine ve bu miktarlarda davacıya tahsil yetkisi tanınmasına karar verilmiştir.

Özel Dairenin İkinci Bozma Kararı

10. İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili ve davalılar temyiz isteminde bulunmuşlardır.

11. Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 09.10.2023 tarihli ve 2023/2844 Esas, 2023/4536 Karar sayılı kararı ile;

"...1. Mahkemece bozma ilamına uyularak yapılan araştırma sonrası, tarafların murisi tarafından tanzim edilen vasiyetname ile davacı saklı payının ihlal edildiğine ve tasarrufun tenkise tabi olduğu benimsenmek suretiyle davanın kabulüne karar verilmesinde bir isabetsizlik yoktur. Buna karşılık, doğru sabit tenkis oranı bulunduktan sonra, tasarrufa konu taşınmaz malların değerinde azalma meydana gelmeksizin sabit tenkis oranında bölünüp bölünemeyeceği hususunun araştırılarak mahkemece bir karar verilmesi gerekirken, bölünebilirlik hususunda hiçbir araştırma ve değerlendirme yapılmaksızın, dava konusu taşınmaz hisselerinin davacının saklı payı oranında ile davacı adına tapuya tesciline karar verilmiş olması doğru görülmemiştir.

2. TMK'nın 564 üncü maddesi uyarınca, tasarrufa konu malın sabit tenkis oranında bölünüp bölünemeyeceği hususu araştırıldıktan sonra, tasarrufa konu mal bölünebilirse bu kısımların bağımsız bölüm halinde taraflar adına tesciline karar verilmelidir. Tasarrufa konu malın sabit tenkis oranında bölünmezliği ortaya çıktığı takdirde, sözü geçen 564 üncü maddedeki tercih hakkı gündeme gelecektir. TMK'nun 564 üncü maddesi uyarınca davalıya seçimlik hakkı mahkemece kullandırılır. Seçimlik hakkının kullandırılması davalı duruşmada hazır ise dilerse tenkisi gereken kısmın değerini ödeyerek malın verilmesini, dilerse tasarruf edilebilir kısmın değerini karşılayan parayı isteyebilir. Davalı duruşmada hazır değil ise tercih hakkının sorulması kendisine bu konuda meşruhatlı davetiye çıkartılmak suretiyle yapılır. Vasiyet alacaklısı davalı kendisine yapılan ihtara rağmen uygun bir süre içinde seçim hakkını kullanmazsa, bu hak saklı paylı mirasçı davacıya geçecektir. Mahkemece bu yönler gözardı edilerek eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

Direnme Kararı

12. Ankara 41. Asliye Hukuk Mahkemesinin 08.03.2024 tarihli ve 2024/32 Esas, 2024/115 Karar sayılı kararı ile; ilk bozma ilâmında da belirli bir mal vasiyeti hâlinde uygulanacak usul açıkça belirtilmiş olup eldeki davada ise mirasçı olarak atanan kişi murisin külli halefi olduğundan miras açılmakla yasal mirasçı gibi terekenin tümünün ya da belli bir payının sahibi olacağı, mirasçı olarak atanan kimseye karşı açılan tenkis davasının kabulü hâlinde davacıların saklı payları oranında tenkise karar vermenin yeterli olduğu, Kanun'un lafzı ile yorumlanması ve bozma ilâmı veren Yargıtay 7. Hukuk Dairesince benimsenen ve Yargıtay dairelerinin uygulamada konu hakkında istikrarlı bir şekilde uyguladığı üzere somut olayda dava konusu vasiyetnamenin mirasçı nasbı niteliğinde olduğu, murisin yasal mirasçısı olan çocukları davalıları aynı zamanda atanmış mirasçı olarak tayin ettiği, vasiyetname mutlak tenkise tâbi olmakla saklı payın ihlâl edildiğinin sabit olduğu, bir kanun hükmünün uygulanıp uygulanmayacağına ilişkin eldeki uyuşmazlıkta açıklandığı üzere mirasçı nasbı hâlinde 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 564. maddesinin uygulanmayacağı, çıkarılanın alt soyunun yasa ile belirlenen saklı payları oranında indirilerek tenkisin gerçekleştirilmesi ve tereke üzerinde davacının saklı payının oran olarak belirlenmesi ile yetinilmesi gerektiği, böylelikle mirasçı olarak atanan davalılara karşı açılan tenkis davasının saklı pay oranında tenkisi ile yetinildiği gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi

13. Direnme kararı süresi içinde davalılar tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

14. Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; tenkis istemine ilişkin eldeki davada tasarrufa konu malın sabit tenkis oranında bölünüp bölünemeyeceği hususunun araştırılmasının gerekip gerekmediği, buradan varılacak sonuca göre somut olayda 4721 sayılı Kanun'un 564. maddesinin uygulanma olanağının bulunup bulunmadığı noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

15. Uyuşmazlığın çözümü için konu ile ilgili kavramların ve yasal düzenlemelerin açıklanmasında fayda bulunmaktadır.

16. Tenkisin sözlük anlamı indirme, azaltma ve eksiltmedir. Bu husus indirim–indirme başlığı altında "yasaya ya da hakkaniyete uygun olmayan işlem, yükümlülük ve borçların yasal ya da makul çizgiye indirilmesi demektir" şeklinde tanımlanmıştır (Türk Hukuk Lugatı, Ankara 2021 Baskı, Cilt–I, s. 574). Kanun koyucu, yasal mirasçıların bir kısmına, mirasbırakanın iradesiyle ortadan kaldırılamayan ve dokunulamayan bir miras hakkı tanımıştır. Tanınan bu hakka saklı pay, bu hakkın tanındığı kimselere de saklı paylı mirasçı denilmektedir. Saklı payın temel amacı, mirasbırakanla yakın hısımlık içerisindeki mirasçıların korunmasıdır.

17. Bilindiği üzere; mirasbırakan, tasarruf özgürlüğünün sınırları içinde, mal varlığının tamamında veya bir kısmında vasiyetname ya da miras sözleşmesiyle tasarrufta bulunabilir (4721 sayılı Kanun md. 514/1). Hükümde belirtilen mirasbırakanın tasarruf özgürlüğünün sınırını, saklı pay sahibi mirasçıların saklı payları oluşturur. Mirasbırakanın serbestçe tasarruf edebileceği kısım ise saklı paylar toplamı dışında kalan kısımdır. Bu sebeple mirasbırakan, mirasçılarının saklı payları hariç olmak üzere, terekesinde her türlü tasarrufu gerçekleştirebilir. Mirasbırakan bu tasarrufları sağlığında yapabileceği gibi ölüme bağlı tasarruf biçiminde de yapabilir. Ancak mirasbırakan sözü edilen tasarruflarla, tasarruf özgürlüğünün sınırlarını aşarak saklı payları ihlâl ederse; saklı paylı mirasçılar, saklı paylarının karşılığını elde edebilmek amacıyla tenkis talebinde bulunabilirler.

18. Türk Medeni Kanunu'nun 560 ve devamı hükümlerinde düzenleme alanı bulan tenkis davası; mirasbırakanın, saklı payı ihlâl eden sağlararası veya ölüme bağlı kazandırmalarının, yasal sınıra indirilmesini sağlayan yenilik doğurucu bir dava niteliğindedir. Bu dava sonucunda verilen kararla; mirasbırakanın yapmış olduğu tasarruflar, mirasın açıldığı tarihten itibaren hüküm doğurmak üzere, saklı payı aştığı ölçüde geçersiz olacaktır.

19. Tenkis davasının konusunu, mirasbırakanın saklı payları ihlâl eden tasarrufları oluşturur. Tenkise tâbi tasarruflar, sağlararası ve ölüme bağlı tasarruflar olarak ikiye ayrılmaktadır. Belirtmek gerekir ki bu ayrımın yapılması tenkis davası bakımından oldukça önemlidir. Zira mirasbırakanın tasarruf nisabını aşan tüm ölüme bağlı

tasarrufları tenkise tâbi iken, sağlararası tasarrufları ise sadece TMK'nın 565. maddesinde sayılan gruplardan birine ait olması durumunda tenkise tâbi tutulur.

20. Ölüme bağlı tasarrufların büyük bir kısmında mirasbırakan terekede etkilerini gösteren bir tasarrufta bulunur. Muayyen mal vasiyetinde (belirli bir mal bırakma) mirasbırakan mirasçısına terekeye dahil olan belirli bir değeri bırakır. Bu şekilde yapılan bir tasarrufta mirasçı, miras açıldığında diğer mirasçılara karşı bir alacak hakkı elde eder. Dolayısıyla belirli mal bırakmada kendiliğinden bir kazanım yoktur (A. M. Kılıçoğlu, Miras Hukuku, Ankara 2021, s. 141).

21. Mirasçılık Kanun'dan doğabileceği gibi mirasbırakanın iradesi ile de meydana gelebilir. Mirasçı atamada (mirasçı nasbında), mirasbırakan mirasçıya terekeye dahil belirli bir malı bırakmaz, tüm terekenin belirli bir oranını ya da tüm terekeyi bırakır. Mirasçı atamada atanan mirasçı terekenin tamamında hak sahibidir (Kılıçoğlu s.142). TMK'nın "Mirasçı atama" başlıklı 516. maddesine göre; mirasbırakan, mirasının tamamı veya belli bir oranı için bir veya birden çok kişiyi mirasçı atayabilir. Bir kişinin, mirasın tamamını veya belli bir oranını almasını içeren her tasarruf, mirasçı atanması sayılır. Aynı Kanun'un 599. maddesinin 3. fıkrasına göre; atanmış mirasçılar da mirası, mirasbırakanın ölümü ile kazanırlar. Yasal mirasçılar, atanmış mirasçılara düşen mirası onlara zilyetlik hükümleri uyarınca teslim etmekle yükümlü tutulmuştur.

22. Tenkis davasının koşulları ise TMK'nın 560. maddesinde düzenlenmiş olup, "Saklı paylarının karşılığını alamayan mirasçılar, mirasbırakanın tasarruf edebileceği kısmı aşan tasarruflarının tenkisini dava edebilirler" şeklinde hüküm altına alınmıştır. Buna göre tenkis davası, mirasbırakanın tasarruf nisabını aşması ve mirasçıların saklı paylarını elde edememiş olması hâlinde açılabilir. Mirasçılar temlik dışı terekeden saklı paylarını elde edebiliyorlarsa, tenkis davası açılamaz. Dolayısıyla tenkis davası açma hakkı yalnızca terekeden saklı payları zedelenen mirasçılar içindir. Saklı payın zedelenip zedelenmediği ise mirasın açıldığı tarihteki terekenin durumuna göre belirlenir.

23. Tenkis davası ile, mirasbırakanın yaptığı tasarrufların iptali değil, değiştirilmesi, tasarrufların, tasarruf edilebilir kısma çekilmesi amaçlanmıştır.

24. Belirli mal vasiyeti ile mirasçı atanmasını içeren vasiyetnamelerin söz konusu olması hâlinde tenkis hesabı birbirinden farklıdır.

25. Türk Medeni Kanunu'nun "Bölünmez mal vasiyetinde" başlıklı 564. maddesi;

" Değerinde azalma meydana gelmeksizin bölünmesine olanak bulunmayan belirli bir mal vasiyeti tenkise tâbi olursa, vasiyet alacaklısı, dilerse tenkisi gereken kısmın değerini ödeyerek malın verilmesini, dilerse tasarruf edilebilir kısmın değerini karşılayan parayı isteyebilir.

Tasarruf konusu malın vasiyet alacaklısında kalması durumunda, malın tenkis sebebiyle vasiyet borçlusuna verilmesi gereken, aksi hâlde tasarruf oranı içinde kalan kısmının karar günündeki değerinin para olarak ödetilmesine karar verilir.

Bu kurallar, sağlararası kazandırmaların tenkisinde de uygulanır" hükmünü içermektedir. Söz konusu madde ancak belirli mal vasiyeti söz konusu olduğunda uygulanabileceğinden mirasçı ataması (nasbı) hâlinde bu maddenin uygulanma olanağı bulunmamaktadır. Mirasçı nasbedilen kimse, murisin külli halefi olduğundan, miras açılmakla yasal mirasçı gibi terekenin tümünün ya da belli bir payının sahibi olur. Mirasçı olarak atanan kimseye karşı açılan tenkis davasının kabulü hâlinde davacıların saklı payları oranında tenkise karar vermek yeterlidir.

26. Yukarıdaki açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; muris S. K. 09.02.2015 tarihinde ölmüş, geriye mirasçı olarak ilk eşinden olan davacı ile ikinci eşinden olan davalı çocukları kalmıştır.

27. Mirasbırakan S. K. tarafından Uşak 3. Noterliğinin 15.06.2012 tarihli ve 08992 yevmiye sayılı düzenleme şeklindeki vasiyetnamenin düzenlendiği, bu vasiyetnamenin Ankara 2. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2015/925 Esas, 2015/1585 Karar sayılı dosyasında açılarak okunduğu, 23.10.2015 tarihinde verilen kararın şeklen kesinleştiği ve vasiyetnamenin incelenmesinde vasiyet edenin iradesini "Murisim eşim Ü. K.'dan ve gerekse bilumum muris ve murisi evvellerimden bana intikali lazım gelen ve gerekse sahibi bulunduğum veya bulunacağım T.C. Hudutları dahilinde bulunan bilumum hisseli veya müstakil tapulu veya tapusuz , ifrazlı veya ifrazsız, kat irtifaklı arsa paylı bilumum gayrimenkullerimin ve menkul mallarımın tamamı ile yine T.C. Hudutları dahilinde bulunan bilumum resmi veya özel bankalar veya şubeleri nezdinde mevcut her nevi hesaplarımdaki paraların tamamını hisse nispetleri eşit olmak üzere ... T.C. Kimlik nolu 25.04.1968 D.lu oğlum F. K. ile ... T.C. Kimlik nolu 19.11.1966 D.lu kızım G. K.'ya vasiyet ediyorum. Ben ölünceye kadar benim, ben öldükten sonra yukarıda vasiyet ettiğim şekilde oğlum ve kızıma aittir. Vasiyetim ve son arzularım bu şekildedir" şeklinde ortaya konulduğu görülmüştür.

28. Tenkisi istenen düzenleme şeklindeki vasiyetnamenin incelenmesinde murisin terekesinin tamamını davalı mirasçılarına vasiyet ettiği, mirasçı atamasının üçüncü kişiler lehine yapılabileceği gibi yasal mirasçılar lehine de yapılabileceği gözetildiğinde, tasarrufun belirli mal vasiyeti şeklinde değil TMK'nın 516. maddesinde belirtilen nitelikte mirasçı atamasına (nasbına) ilişkin olduğu sabittir. TMK'nın 564. maddesi belirli mal vasiyeti söz konusu olduğunda uygulanabileceğinden, mirasçı atamasının tenkisi istemine ilişkin eldeki davada bu maddenin uygulanma olanağı bulunmamaktadır. Yukarıda açıklandığı üzere bu tür tasarruflar nedeniyle mirasçı olarak atanan kimseye karşı açılan tenkis davasının kabulü hâlinde dava edilen saklı paylar oranında tenkise karar vermek gerekli ve yeterlidir.

29. Hâl böyle olunca, direnme kararı usul ve yasaya uygun olup yerindedir.

30. Ne var ki, diğer temyiz itirazları yönünden inceleme yapılmak üzere dosyanın Özel Daireye gönderilmesi gerekir.

IV. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Direnme uygun bulunduğundan, davalıların diğer temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın YARGITAY 7. HUKUK DAİRESİNE GÖNDERİLMESİNE,

Ancak karar düzeltme yolunun açık olması sebebiyle öncelikle mahkemesince Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararının taraflara tebliği ile karar düzeltme yoluna başvurulması hâlinde dosyanın Hukuk Genel Kuruluna, başvurulmaması hâlinde ise mahkemesince doğrudan YARGITAY 7. HUKUK DAİRESİNE GÖNDERİLMESİNE,

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Geçici 3. maddesine göre uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 440. maddesi gereğince kararın tebliği tarihinden itibaren on beş gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere,

21.01.2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi

HGK. 21.01.2026 T. E: 2025/7–44, K: 16 (www.e–uyar.com)

317) TBK m. 19 uyarınca açılan muvazaalı işlemin iptali davasında, davalı üçüncü kişi tarafından davalı borçlu aleyhine muvazaalı icra takibi yapıldığının ileri sürülmesi durumunda, borçlunun taşınmazın cebri icra yoluyla satışının istenildiği ve alacaklının ileride alacağını tahsil olanağının kalmayacağı, muvazaalı icra takip dosyasında tahsil edilecek paralar üzerine ihtiyati haciz konulsa bile davacı alacaklının zarara uğramasının kaçınılmaz hale geleceği gözetildiğinde, muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibi ve bu icra takibine bağlı olarak yapılacak satış işlemlerinin ihtiyati tedbir kararıyla durdurulmasına karar verilmesinin yerinde olduğu (Bölge Adliye Mahkemeleri Kararları Arasındaki Uyuşmazlığın Giderilmesi İstemine Dair Yargıtay 12. HD Kararı)–

I. BAŞVURU

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 29.01.2024 tarih ve 2023/2314 sayılı dilekçesinde; İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 14.12.2023 tarih ve 2023/2314 Esas, 2023/2310 Karar sayılı ilamı ile İstanbul 40. Hukuk Dairesinin 26.04.2022 tarih ve 2022/765 Esas, 2022/834 Karar sayılı ilamı arasındaki, TBK'nun 19. maddesi gereğince muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibinin iptali istemlerinde, muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibinin ve bu icra takibindeki satış işlemlerinin HMK'nun 389. maddesi gereği ihtiyati tedbir yoluyla durdurulup durdurulamayacağı hususunda uygulama birliğinin sağlanabilmesi adına uyuşmazlığın giderilmesi talep edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU KARARLAR

A. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin 26.04.2022 tarih ve 2022/765 Esas, 2022/834 Karar sayılı ilamında: "...davalılar arasındaki alacak ilişkisinin, dolayısıyla icra takibinin muvazaalı olduğu talep edilmektedir. Bir başka deyişle, TBK'nun 19'uncu maddesi kapsamında açılan işbu davanın konusunu, davacı ile davalı (borçlu) B.G.nin evliliği esnasında alındığı ve edinilmiş mallara katılma rejimine tabi olduğu iddia olunan taşınmazın, icra yoluyla satışına yol açacak icra takibinin bizatihi kendisi oluşturmaktadır. Davacı tarafça tasarrufun iptaline konu edilen icra takibinin devamı sonucunda, taşınmazın satılması kuvvetle muhtemeldir. Bunun gerçekleşmesi halinde, davacının hakkını elde etmesi önemli ölçüde zorlaşacak ve telafisi imkansız zararlara uğrayacaktır. Buna göre, ihtiyati tedbir kararı verilebilmesi koşulları oluştuğundan, ihtiyati tedbir kararı verilmesi gerekirken, yukarıda belirtildiği gerekçeyle reddedilmesi doğru olmamıştır..."biçiminde;

B. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 14.12.2023 tarih ve 2023/2314 Esas, 2023/2310 Karar sayılı ilamında: "...Dava dilekçesinde davalı H.P. tarafından diğer davalı aleyhine başlatılan İstanbul 7. İcra Müdürlüğü'nün 2012/3337 Esas sayılı dosyasındaki takibin muvazaalı olduğu iddiası ile takibin iptali talep edilmektedir. Bu iddianın temelinde takip konusu bononun da muvazaalı olduğu, yani davalı H.P.'nin davalı N.E.C. 'den gerçek bir alacağı bulunmadığı iddiası bulunmaktadır. Alacağın muvazaalı olduğunu ispat davacı üzerindedir. Davalı H.P.'nin cevap dilekçesi

içeriği ve iptali istenen takip dosyası kapsamından takip konusu bonoların dayandığı temel ilişkiye yönelik deliller sunulmuş olup, takibin de 2012 yılından bu yana devam ettiği, takip alacaklısının alacağını tahsil edemediği gözetildiğinde davacının, iddiası doğrultusunda henüz delil sunmadığı anlaşılmakla yaklaşık ispat külfetinin bu aşamada bulunmadığı görülmektedir. Kaldı ki kambiyo senedine dayalı takiplerde borçlunun itirazı halinde dahi İİK hükümlerine göre takibin durdurulmasına ilişkin haller sınırlı olup tasarrufun iptali davalarında İİK'nun 281/2 ve 257. madde hükümleri ile ihtiyati haciz düzenlemesi getirilmiş olmasına ve HMK'nun 389 ve devamı maddeleri gereğince tasarruf konusu üzerine ihtiyati tedbir kararı verilemeyecek olmasına göre İlk Derece Mahkemesince ihtiyati tedbir talebinin reddi yerine kabulüne karar verilmesi doğru olmamıştır..." biçiminde; oy birliği ile karar verildiği anlaşılmıştır.

III. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ HUKUK DAİRELERİ BAŞKANLAR KURULU KARARI

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulunun 02.02.2024 tarihli ve 2024/4 sayılı kararı ile; gerek İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin, gerekse İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin kararlarına konu tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişi tarafından, davalı borçlu aleyhine muvazaalı yapıldığı ileri sürülen icra takiplerinde, davalı borçlunun mülkiyetindeki taşınmazın cebri icra yoluyla satışının istenildiği, tasarrufun iptali davasının amacının davacı alacaklının alacağını tahsil amacına yönelik olduğu, bu nedenle muvazaalı yapıldığı ileri sürülen icra takibi kapsamında tasarrufun iptali davasına konu olmayan taşınmazın cebri icra yoluyla gerçek değerinden çok daha az bedelle satılması durumunda davacı alacaklının ileride alacağını tahsil olanağının kalmayacağı, başka bir anlatımla eldeki tasarrufun iptali davasına konu olmayan davalı borçluya ait taşınmazın muvazaalı icra takibi kapsamında satılması durumunda icra takip dosyasına, taşınmazın gerçek değerinden çok daha az para girmesi nedeniyle, muvazaalı icra takip dosyasında tahsil edilecek paralar üzerine ihtiyati haciz konulsa bile davacı alacaklının zarara uğramasının kaçınılmaz hale geleceği, bu itibarla tasarrufun iptali davasına konu olmayan taşınmazın, muvazaalı icra takibi ve bu takip kapsamında cebri icra yoluyla satışının, ihtiyati hacze göre kapsamı daha geniş olan ihtiyati tedbir kararıyla durdurulmasına karar verilmesinin yerinde olduğu ancak her iki daire arasında uygulama birliği olmayıp görüş farklılığı olduğundan, bu hali ile daireler arasındaki uyuşmazlığın İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin 26.04.2022 tarih ve 2022/765 (E.) – 2022/834 (K.) kararı doğrultusunda giderilmesi için dosyanın Yargıtay'a gönderilmesine karar verilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

Uyuşmazlık; TBK'nun 19. maddesinde tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı icra takibinin iptali davalarında, muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibinin ve bu muvazaalı takibin devamı sonucunda haciz konulan taşınmazların satışının tedbiren durdurulup durdurulamayacağına ilişkin olup, öncelikle TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan davalarda bu hukuki tedbirlerden hangisinin uygulanacağının ortaya konulması gerekmektedir.

Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için ihtiyati haciz ile ihtiyati tedbir arasındaki farklara da değinmek gerekmektedir.

Amaç bakımından ihtiyati tedbir, uyuşmazlık konusu olan taşınır veya taşınmaz malların devrinin önlenmesi, dava sonuna kadar aynen muhafaza edilmesi veya bir tehlike yahut zararın önlenmesi amacıyla HUMK'nın 101 vd., HMK'nun 389 vd. maddelerinde öngörülen durumlarda başvurulan bir yol olduğu halde, ihtiyati haciz, bir alacağın tahsilini temin etmeyi amaçlayan bir vasıtadır. İhtiyati hacizde, ihtiyaten haczedilen mal ve haklar, alacaklının açtığı veya yaptığı veya açmayı yahut yapmayı düşündüğü dava veya icra takibinin konusu değildir. Halbuki ihtiyati tedbirde, hakkında tedbir kararı alınan şey, esasen asıl davanın konusudur.

TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak muris muvazaası veya genel muvazaa davalarının, dava konusu şeyin aynına ilişkin olduğu noktasında uyuşmazlık bulunmamaktadır. Bir alacağın tahsili amacı ile açılmış olan TBK'nun 19. maddesinin uygulamasına ilişkin davalarda ise davacının alacağının şahsi hakka dayalı olduğu kabul edilmektedir. Her iki durumda da davacıların hakları farklı olsa da, davanın konusu yani uyuşmazlık konusu şey üzerinde bir tedbir kararı verilmesi istenmektedir. Sadece alacaklı tarafından TBK'nun 19. maddesi gereğince genel muvazaa iddiası ile dava açılmış ise, davacının talebi tapu iptali ve tescil dahi olsa, yargılama sonunda davacının davada haklı çıkması halinde, İİK'nun 283/1. maddesi kıyasen uygulanarak, davacıya alacağı kadar kısım için satış ve haciz isteme yetkisi verilmektedir. Zira davacının bu davadaki hukuki yararı alacak miktarı ile sınırlı olarak var olduğundan, mahkemece talep daraltılarak hüküm tesis edilebilir. Ancak bu durum, istenilecek tedbirin niteliğini değiştirmez. Benzer nitelikteki tasarrufun iptali davalarında da bir alacağın tahsili amacı güdülmekte ise de, bu tür davalarda davanın görülebilmesi için kesinleşmiş bir takibin varlığı ön koşuldur. TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan davada bir takibin varlığı aranmamaktadır. Tasarrufun iptali davalarında dava konusu taşınmaz ve bu taşınmaz üzerine bir tedbir istenilmiş ise, İİK'nun 281/2. maddesinde verilecek hukuki korumanın ihtiyati haciz olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle bu tür davada verilecek hukuki koruma kararının ihtiyati haciz olması yasanın açık hükmü gereğidir. TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı işlemin iptali davalarında ise böyle bir açık hüküm bulunmadığı gibi, talep davalı borçlunun malvarlığına yönelik olmayıp sadece dava konusu şeye ilişkin olduğundan, verilecek hukuki koruma kararının ihtiyati tedbir olması gerekir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 14.12.2023 tarih ve 2023/2314 Esas, 2023/2310 Karar sayılı ilamında; dava dilekçesinde davalı 3 .kişi H. P. tarafından diğer davalı borçlu aleyhine başlatılan icra takibinin muvazaalı olduğu iddiası ile takibin iptalinin talep edildiği belirtilmiş olmasına rağmen, devamında davanın TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı icra takibinin iptali istemine ilişkin olduğu dikkate alınmaksızın, davanın İİK'nun 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu düşünülerek, tasarrufun iptali davalarında İİK'nun 281/2. ve 257. madde hükümleri ile ihtiyati haciz düzenlemesi getirilmiş olmasına ve HMK'nun 389 ve devamı maddeleri gereğince tasarruf konusu üzerine ihtiyati tedbir kararı verilemeyecek olmasına göre ihtiyati tedbir

talebinin reddi gerektiği belirtilmiştir. Oysaki dava; TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı icra takibinin iptali istemine ilişkin olup, ihtiyati tedbir de dava konusu olan muvazaalı icra takibinin durdurulmasına yönelik olarak talep edilmiştir.

Bu halde TBK'nun 19. maddesine dayanılarak açılan davalarda davacının ihtiyati tedbir talebinin; HMK'nun 389. maddesindeki ihtiyati tedbir kapsamında şartları değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekmekte olup, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulu kararında da belirtildiği üzere; davalı üçüncü kişi tarafından, davalı borçlu aleyhine muvazaalı yapıldığı ileri sürülen icra takibinde; davalı borçlunun mülkiyetindeki taşınmazın cebri icra yoluyla satışının istenildiği, muvazaalı yapıldığı ileri sürülen icra takibi kapsamında taşınmazın cebri icra yoluyla gerçek değerinden çok daha az bedelle satılması durumunda davacı alacaklının ileride alacağını tahsil olanağının kalmayacağı, başka bir anlatımla eldeki TBK'nun 19. maddesine dayalı muvazaalı icra takibinin iptali davasına konu olmayan davalı borçluya ait taşınmazın muvazaalı icra takibi kapsamında satılması durumunda icra takip dosyasına, taşınmazın gerçek değerinden çok daha az para girmesi nedeniyle, muvazaalı icra takip dosyasında tahsil edilecek paralar üzerine ihtiyati haciz konulsa bile davacı alacaklının zarara uğramasının kaçınılmaz hale geleceği, bu itibarla muvazaalı işlemin iptali davasına konu olan muvazaalı olduğu iddia edilen icra takibi ve bu icra takibine bağlı olarak yapılacak satış işlemlerinin ihtiyati tedbir kararıyla durdurulmasına karar verilmesinin yerinde olduğu görülmekte olup, uyuşmazlığın İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin ilgili kararına göre giderilmesi gerekir.

V. KARAR

1. TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan davalarda, istenmesi ve verilmesi gereken hukuki tedbirin ihtiyati tedbir olması ve tedbiren dava konusu olan muvazaalı icra takibinin ve bu icra takibine bağlı olarak yapılacak satış işlemlerinin ihtiyati tedbir kararıyla durdurulması gerektiğine, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 40. Hukuk Dairesinin kesin kararları arasındaki görüş ve uygulama UYUŞMAZLIKLARININ BU ŞEKİLDE GİDERİLMESİNE,

2. Dosyanın İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kuruluna gönderilmesine,

3. Karardan bir örneğin Bölge Adliye Mahkemelerinin hukuk dairelerine bildirilmesi için Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Sekreterliğine gönderilmesine, 21.01.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 21.01.2026 T. E: 2025/6061, K: 311 (www.e–uyar.com)

318) Nafaka hükümlerine uymamak suçundan yapılan yargılamada, "nafakanın kaldırılması" veya "azaltılması" hususunda açılmış bir davanın bulunması halinde bunun sonucunun bekletici mesele yapılması gerekirse de; halen derdest boşanma davasında "ara karar" niteliğinde hükmedilen tedbir nafakasının söz konusu olması durumunda, borçlu sanığın gelir durumunun tespiti için bilirkişi incelemesine yönelik bu hususun bekletici mesele yapılamayacağı–

Nafaka hükümlerine uymamak suçundan sanık ...'nin, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 344. maddesi gereğince 3 aya kadar tazyik hapsi ile cezalandırılmasına dair Bakırköy 6. İcra Ceza Mahkemesinin 20/05/2025 tarihli ve 2025/35 esas, 2025/126 sayılı kararına karşı yapılan itirazın reddine ilişkin mercii Bakırköy 7. İcra Ceza Mahkemesinin 19/06/2025 tarihli ve 2025/9 değişik iş sayılı kararı aleyhine Adalet Bakanlığının 12.12.2025 gün ve 94660652–105–34–31741–2025–KYB sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 25.12.2025 gün ve KYB–2025/150567 sayılı ihbarnamesi ile Dairemize gönderilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, borçlu sanık hakkında eşi ile aralarındaki boşanma davasına ilişkin yargılama esnasında, Bakırköy 6. Aile Mahkemesinin 2024/400 Esas sayılı dosyasından verilen 16.10.2024 tarihli ara karar ile toplam 65.000,00 Türk Lirası tedbir nafakasına hükmedildiği, anılan tedbir nafakasına istinaden borçlu sanık hakkında Bakırköy 8. İcra Müdürlüğünün 2024/13971 Esas sayılı dosyası ile takibe başlandığı, ödeme emrinin 06.12.2024 tarihinde borçlu sanığa tebliğ edildiği ve sanığın ödeme emrini tebliğ aldıktan sonra yasal süresi içinde birikmiş nafaka borcunu ödememesi üzerine alacaklı müşteki vekili tarafından 05.02.2025 tarihinde yapılan şikayet üzerine yapılan yargılama sonunda yazılı şekilde tazyik hapsi ile cezalandırılmasına karar verildiği nazara alındığında,

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 19.04.2005 tarihli ve 2005/17–7 Esas, 2005/37 sayılı kararında belirtildiği üzere, 5358 sayılı Kanun'la değişik 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 344. maddesinde düzenlenen ve şikâyete tabi bulunan nafaka hükmüne uymamak suçunun oluşabilmesi için, nafaka ödenmesinin kesinleşmiş bir mahkeme kararına dayanması, aylık nafakanın tahsili için icra takibine başlanılmış ve icra emrinin borçlu–sanığa tebliğ edilmiş olması, borçlunun ilamda yazılı ödeme koşullarına uymaması, aylık nafakaya hükmedilmesi halinde icra emrinin tebliği ile şikayet tarihi arasında işlemiş en az bir aylık cari nafaka borcunun bulunması, borçlu–sanık tarafından nafakanın kaldırılması veya azaltılması hususunda açılmış bir davanın bulunmaması, dava açılmış ise sonuçlanmış olması ve şikayet hakkının suçun işlendiğinin öğrenilmesinden itibaren 3 ay ve her halde işlenmesinden itibaren 1 yıl içinde kullanılması gerektiği,

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun "Nafakaya ilişkin kararlara uymayanların cezası:" başlıklı 344/2. maddesinde yer alan, "...Borçlunun, nafakanın kaldırılması veya azaltılması talebiyle dava açmış olması halinde, ileri sürdüğü sebepler göz önünde bulundurularak, tazyik hapsinin uygulanması bu davanın sonuna bırakılabilir." şeklindeki düzenleme ile,

Benzer bir olaya ilişkin olarak Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 14.01.2025 tarihli ve 2024/6854 Esas, 2025/131 Karar sayılı ilamında yer alan, "... borçlu sanık tarafından Ankara 5. Aile Mahkemesinin 2022/187 Esasına kayden 23.03.2022 tarihinde nafakanın azaltılması istemli dava açıldığı ve Ankara 8. İcra Ceza Mahkemesinin karar tarihi itibariyle derdest bulunduğu, anılan nafakanın azaltılması davasının sonuca etkili olduğu ve bu nedenle bekletici mesele yapılması gerektiği gözetilmeksizin," şeklindeki açıklamalar nazara alındığında, somut olayda borçlu sanık ile alacaklı müşteki arasındaki boşanma davasının (Bakırköy 6. Aile Mahkemesinin 2024/400) derdest olduğu ve anılan davanın 10.09.2025 tarihli celsesinde de borçlu sanığın gelir durumunun tespiti için bilirkişi incelemesi istendiğinin anlaşılması karşısında, anılan derdest davanın sonuca etkili olduğu ve bu nedenle bekletici mesele yapılması gerektiği gözetilmeksizin, itirazın anılan yönden kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmuş ise de;

5358 sayılı Kanun'la değişik 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 344. maddesinde düzenlenen ve şikâyete tabi bulunan nafaka hükmüne uymamak suçunun oluşabilmesi için, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 19.04.2005 tarihli ve 2005/17–7 Esas, 2005/37 Sayılı kararındaki yukarıda belirtilen diğer şartların yanı sıra borçlu–sanık tarafından nafakanın kaldırılması veya azaltılması hususunda açılmış bir davanın bulunmaması ve dava açılmış ise anılan nafakanın kaldırılması veya azaltılması davasının sonuca etkili olması nedeniyle bekletici mesele yapılarak sonuçlanmasının beklenmesi gerektiği hususu tartışmasızdır.

Tedbir nafakasının taraflar arasından görülen boşanma davasında yapılan yargılama esnasında İlk Derece Mahkemesince TMK'nın 169. maddesine göre kadın ve çocuklar lehine ara kararla verilen bir tedbir mahiyetinde nafaka olduğu, somut olayda mahkemenin 16.10.2024 tarihli ara kararla tedbir nafakasına hükmettiği ve yine aynı mahkemenin 10.09.2025 tarihli celsesinde borçlu sanığın gelir durumunun tespiti için bilirkişi incelemesine yönelik ara karar kurduğu anlaşılmış olup, dairemizin yerleşik içtihatlarına göre, nafakanın kaldırılması veya azaltılması hususunda açılmış bir davanın bulunması halinde bekletici mesele yapılarak sonuçlanmasının beklenmesi gerekir ise de; somut olayda halen derdest olan boşanma davasında ara karar niteliğinde hükmedilen tedbir nafakasının söz konusu olduğu ve bunun dışında ayrıca bağımsız olarak açılmış nafakanın azaltılması ya da kaldırılması davası bulunmadığından, mahkemenin borçlu sanığın gelir durumunun tespiti için bilirkişi incelemesine yönelik bu husus bekletici mesele yapılamayacaktır.

Bu kapsamda inceleme konusu dava dosyası değerlendirildiğinde; borçlu sanık hakkında eşi ile aralarındaki boşanma davasına ilişkin Bakırköy 6. Aile Mahkemesinin

2024/400 Esas sayılı dosyası üzerinden yürütülen yargılama esnasında verilen 16.10.2024 tarihli ara karar ile toplam 65.000,00 Türk Lirası tedbir nafakasına hükmedildiği ve borçlu sanık ile alacaklı müşteki arasındaki boşanma davasının halen derdest olduğu ve ayrıca bağımsız olarak açılmış nafakanın kaldırılması veya azaltılması davasının söz konusu olmadığı anlaşıldığından, yerinde görülmeyen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma isteminin REDDİNE, 20/01/2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 20.01.2026 T. E: 227, K: 222 (www.e–uyar.com)

319) Avukat tarafından takip edilen dosyada tarafların sulh olmaları halinde; vekil eden ile avukat arasında sözleşme bulunmaması, sözleşmedeki ücretin geçersiz olması halinde vekil eden, sulh olunan miktar, sulh olunan miktar belli değilse, mahkemece gerçek sulh olunan miktar araştırılarak bulunacak miktar, sulh olunan miktar tespit edilemezse Avukatlık Kanunu'nun 164/4. maddesi gereğince harcı ödenen dava değeri üzerinden vekalet ücretinin hesaplanması gerektiği–

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Dairesi kararı, davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacılar vekili, müvekkilleri tarafından, davalıya vekaleten ... İnşaat Anonim Şirketi'ne karşı Bakırköy 17. İcra Dairesinin 2018/9055 E sayılı dosyası üzerinden işlemiş faiz dahil olmak üzere toplam 5.550.644,52 USD'nin tahsili talepli icra takibi başlatıldığını, borçlunun işbu icra takibine itiraz etmesi üzerine itirazın iptali davası açıldığını, itirazın iptali davasının karara çıktığını ve müvekkilleri tarafından istinaf edildiğini, davalının, dosyanın istinaf incelemesi devam ederken her iki taşınmazın adına devredilmesi karşılığında, dava konusu olan 5.550.644,52 USD alacağından vazgeçerek icra takibinin takipsiz bırakılacağı ve itirazın iptali dosyasından ise feragat edileceği yönünde, karşı taraf olan ... İnşaat Anonim Şirketi ile 23.09.2022 tarihli Sulh Protokolü imzalayarak uyuşmazlığın sulh yoluyla sonuçlandırıldığını, ayrıca, müvekkillerinin ilgili dava dosyalarından feragat edilmesi ve icra dosyasının takipsiz bırakılması ve dava ve icra süreçlerine ilişkin diğer her türlü hususta kendisinin talep ve talimatları doğrultusunda hareket ettiğini ve herhangi bir sorumlulukları bulunmadığını bildirerek işbu dosyalar kapsamında gerçekleştirdikleri her türlü hukuki işlem ve hizmet için müvekkillerinin noter onaylı şekilde ibra edildiğini, davalının akdi vekalet ücretini ödemekle yükümlü olduğu gibi karşı taraf ile sulh olduğu itirazın iptali davasına ilişkin yasal vekalet ücreti ve takipsiz bırakılan icra dosyasına ilişkin icra vekalet ücretini de avukatlarına ödemekle yükümlü olduğunu, müvekkillerinin akdi ve yasal vekalet ücreti alacaklarının kesin ve muaccel olduğunu ileri sürerek; 505.064,45 USD akdi vekalet ücreti, 332.298,29 TL yasal vekalet ücreti, 965.840,92 TL yasal icra vekalet ücreti alacağının 28.02.2023 tarihinden itibaren işleyecek faiziyle davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili; yazılı sözleşme olmaması veya ücretin belirli olmaması halinde Avukatlık Kanunu'nun 164/4. maddesi gereği davanın kazanılan bölümü ve avukatın emeğine göre ilamın kesinleştiği tarihteki dava konusu şeyin değerinin %10 ile %20'si arasındaki bir meblağın vekalet ücreti olarak belirleneceğini, davacıların öncelikle Adi Yazılı Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi sebebi ile ödenen bedelin iadesi için icra takibi

başlattığını, dosyaya itiraz üzerine Bakırköy 4.Tüketici Mahkemesinin 2020/22 E. sayılı dosyasından itirazın iptali davası açıldığını, görevsizlik kararı üzerine dosyanın Bakırköy 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2020/223 Esasına kaydedildiğini, avukatın yasa gereği özen yükümlülüğü bulunduğunu, davacıların basiretli bir vekilin göstermesi gereken özeni göstermemiş olduğunu, noter huzurunda yapılmayan satış vaadi sözleşmesinin kural olarak geçersiz olduğunu, avukatın meslek bilgisine göre açılması gereken davaları doğru ve yerinde açma yükümlülüğü olduğunu, avukatın dava açmadan önce özen yükümlülüğü çerçevesinde araştırma yaparak müvekkilinin zarara uğramasını önleyecek tedbirleri alması gerektiğini, yanlış dava açmanın özen yükümlülüğüne aykırılık teşkil ettiğini, avukatın müvekkilini aydınlatma yükümlülüğü bulunduğunu, davacıların davalıyı sulh durumunda oluşacak avukatlık ücreti konusunda bilgilendirmediklerini, davacıların davalı adına açtıkları davanın netice–i talebinin sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre paranın iadesi olduğunu, davalının sulh protokolü ile taşınmazları devraldığını, sulh protokolü ile dava ile temin edilmeyecek menfaatin elde edildiğini, Bakırköy 3.Asliye Hukuk Mahkemesi dosyasından davalının lehine bir karar çıkmış olsa dahi taşınmazların devrinin sağlanmayacağını, ortada kazanılan veya kazanılması mümkün olan bir dava bulunmadığını, aynı davada karşı taraf vekalet ücreti ve icra vekalet ücreti talebinin haksız olduğunu, davacıların toplam 50.000 USD vekalet ücreti aldıklarını, davacıların sulh görüşmeleri ve sonrasında davalının yanında olduklarını ve hiçbir şekilde ücret talep etmediklerini savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararıyla; davada azlin söz konusu olmadığı ve davalı tarafından davacı vekillerin ibra edildiği, ücret alacağının muaccel hale geldiği, davanın sulh ile sonuçlanması halinde, vekalet ilişkisi kurduğu davalı müvekkilinden aralarındaki kararlaştırılan ücret sözleşmesi kapsamında ücretinin tamamını isteyebileceği gibi, davada sulh olunan miktara göre de karşı tarafa yükletilen vekalet ücretini de isteyebileceği, davacı avukatla davalı müvekkili arasında ücret sözleşmesi bulunmaması halinde davacı avukatın müvekkilinin ve müvekkili ile sulh anlaşması yapan diğer davalının sulh olunan miktar üzerinden Avukatlık Kanunu'nun 164/4. maddesinde düzenlenen akdi vekalet ücretinden ve Avukatlık Kanunu'nun 164/son maddesinde düzenlenen (hasma tahmili gereken) vekalet ücretinden müteselsilen sorumlu olacağı, ücretin belirlenmesinde sulh olunan bedelin, eğer sulh miktarı belli değil ise harca esas değerlerin dikkate alınması gerektiği, davalı ile dava dışı şirket arasında imzalanan sulh protokolünde sulh olunan bedelin yazılmadığı, ancak protokol ile Bakırköy 17. İcra Müdürlüğünün 2018/9055 E sayılı dosyası ve Bakırköy 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2020/223 E sayılı dosyasına ait uyuşmazlıkların sulh ile sonuçlandırıldığı, her iki dosyadaki harca esas değerlerin %10 oranında davacı vekillerin akdi vekalet ücreti ve kanuni vekalet ücreti alacağının bulunduğu, hükme esas alınan bilirkişi raporu doğrultusunda davanın kısmen kabulüne, 505.064,45 USD'nin 15.03.2023 tarihinden işleyecek devlet bankalarında ABD doları üzerinden açılmış 1 yıllık vadeli mevduata uygulanan en yüksek faiz oranını aşmamak üzere yasal faizi ile, 332.298,29 TL mahkeme yasal vekalet ücreti ve 481.673,29 TL icra yasal vekalet ücreti olmak üzere toplam 813.917,58 TL'nin 15.03.2023 tarihinden

işleyecek yasal faizi ile davalıdan alınarak davacıya verilmesine karar verilmiş, karara karşı davalı vekili istinaf talebinde bulunmuştur.

IV. İSTİNAF

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararıyla; hükme esas alınan bilirkişi raporunun yeterli, denetime ve somut olayın özelliklerine uygun olduğu, hesaplanan akdi ve karşı yan vekalet ücreti ile ilgili hesaplamalarının dosya kapsamına ve Avukatlık Kanunu hükümlerine uygun olduğu gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiş; karara karşı süresi içinde davalı vekili temyiz başvurusunda bulunmuştur.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili; müvekkilinin davacılara, dava dışı üçüncü kişi ile yapmış olduğu adi yazılı taşınmaz satış vaadi sözleşmesi kapsamında kararlaştırılan dairelerinin tapusunu almak için başvurduğunu, ancak davacıların ödenen bedelin iadesi için dava açtıklarını, davacıların vekalet ve avukatlık sözleşmesine aykırı davrandığını, davacıların tescile zorlama davası açması gerekirken icra takibi başlattığını, takip borçlunun itirazı üzerine itirazın iptali davasının görevsiz mahkemede açıldığını, Türk Hukukunu bilmeyen müvekkilinin bu aşamada davacıları azletse idi, haklı nedenle azil gerçekleşeceğinden davacılara herhangi bir ücret ödemesi gerekmeyeceğini, Avukatlık Kanunu'nun 164/4 maddesinde kanun koyucunun davanın kazanılan bölümü ifadesini kullandığını, davacıların kazandığı herhangi bir davanın söz konusu olmadığını, dava dışı üçüncü kişiyle yapılan anlaşmanın davacı avukatların katılımıyla gerçekleştiğini, hatalı başvurulan hukuki yollar sebebiyle müvekkilinin yargılama harç ve masrafları ödediğini, ibranın geçerli olmadığını, müvekkilinin ibra konusunda bilgilendirilmediğini, davacıların haklılığının veya haksızlığının tespiti için Bakırköy 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2020/223 E. dosyasının devamında tüm hukuki yollar tüketilse idi, davanın kazanılıp kazanılamayacağının tespit edilmesi gerektiğini, mütalaanın dikkate alınmadığını ileri sürerek kararın bozulmasını istemiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davacı avukatlar tarafından takip edilen davaların taraflarının sulh olmaları nedenine dayalı vekalet ücreti alacağının tahsili istemine ilişkindir.

Bir davada görev yapan avukat, vekil edeninden aralarındaki sözleşmeye göre kararlaştırılan miktarı, şayet ücret kararlaştırılmamış ise Avukatlık Kanunu'nun 164/4. maddesine göre belirlenecek miktarı ücret olarak talep etmek hakkına sahip olduğu gibi, ayrıca yargılama sonunda haklı çıkılan kısım üzerinden hasma yüklenen vekalet ücretini de talep etmek hakkına sahiptir. Vekil eden, avukatına belirlenen bu iki kalem ücreti ödemekle yükümlüdür. Dava sulh ile sonuçlandığında ise, avukat müvekkilinden aralarındaki ücret sözleşmesinde kararlaştırılan miktarı isteyebileceği gibi davada sulh olunan miktara göre karşı tarafa yükletilen vekalet ücretini de isteyebilir. (Bkz. HGK.'nun 16.2.1994 T. 1993/13–810 E., 1994/60 K. sayılı kararı)

Dava konusu olayda da Mahkemenin de kabulünde olduğu üzere davacının vekil olarak takip ettiği dava dosyaları, davalı ile dava dışı şirket arasında imzalanan 23.09.2022 tarihli "Sulh Protokolü" uyarınca tarafların anlaşması üzerine feragat edilmesi ile sonuçlanmıştır. İhtilaf, davacı avukat tarafından takip edilen dosyada tarafların sulh olmaları halinde avukatın vekalet ücretinin hangi meblağ üzerinden hesaplanacağı noktasındadır. Dairemizin yerleşik kararlarında da vurgulandığı üzere, avukat tarafından takip edilen dosyada tarafların sulh olmaları halinde; vekil eden ile avukat arasında sözleşme bulunmaması, sözleşmedeki ücretin geçersiz olması halinde vekil eden, sulh olunan miktar, sulh olunan miktar belli değilse, Mahkemece gerçek sulh olunan miktar araştırılarak bulunacak miktar, sulh olunan miktar tespit edilemezse Avukatlık Kanunu'nun 164/4. maddesi gereğince harcı ödenen dava değeri üzerinden vekalet ücreti hesaplanmalıdır.

Temyizen incelenen kararda, ileri sürülen temyiz sebeplerine göre yapılan incelemeye göre; tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre, alınan bilirkişi raporunun denetime ve hüküm kurmaya elverişli olduğunun anlaşılmasına göre davalının tüm temyiz itirazlarının reddi ile usul ve kanuna uygun olan kararın onanması gerekmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 370/1. maddesi uyarınca ONANMASINA,

Aşağıda yazılı bakiye temyiz karar harcının temyiz edene yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,20.01.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

3. HD. 20.01.2026 T. E: 2025/3732, K: 258 (www.e–uyar.com)

320) Muvazaaya dayalı olduğu ileri sürülen asıl işveren alt işveren ilişkisinde, her ihale dönemi bakımından muvazaa olgusunun ayrı ayrı ispatı gerektiği– Davalı tarafından ihbar olunan şirketlere ihale edilen işleri asıl işin bir bölümü olduğundan, geçerli bir asıl işveren alt işveren ilişkisinin kurulabilmesi için asıl işin, alt işverene verilen bölümünün, işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren bir iş olması gerektiği, bu koşul mevcut olmadığından asıl işveren alt işveren ilişkisinin muvazaa nedeniyle değil, "unsur eksikliği" nedeniyle geçersiz olduğu (ancak hatanın kararın sonucuna etkili olmadığı)– 208 gün yıllık ücretli izin hakkı bulunan davacının yalnızca 22 gün izin kullanarak çalışması hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, mahkemece, davacı asıl duruşmaya çağrılarak çalışma süresi boyunca yıllık izin kullanıp kullanmadığı, kullanmış ise kaç gün yıllık ücretli izin kullandığı konularındaki beyanının alınması gerektiği (HMK m. 31)–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin E. M. İşletmeleri Genel Müdürlüğünde muvazaalı hizmet alımı yoluyla iş alan görünüşte alt işveren şirketler bünyesinde 19.12.1989 tarihinden iş sözleşmesinin işverence feshedildiği 27.11.2019 tarihine kadar şoför olarak çalıştığını, müvekkili tarafından yapılan işin davalı Kurumun asli ve sürekli işi olduğunu, eskiden işin tamamının kadrolu işçiler eliyle yapılmaktayken kadrolu personelin emeklilik gibi çeşitli nedenlerle azalması sonucu bu işçilerin yerine alt işveren şirketler vasıtasıyla işçi temini yoluna gidildiğini, personel eksikliğinin bu şekilde giderildiğini, davalı Kurumun dava konusu tahliye, taşıma, ayıklama, istifleme, bunkere cevher beslemesi sair işlerine ilişkin hizmet alımı gerçekleştirdiğini, bir bütün olan üretimin bir unsuru olarak değerlendirilen ihale konusu hizmetlerin özel sektör eliyle gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığını, davalı Kurum ile alt işverenler arasında imzalanan hizmet alım sözleşmelerinin muvazaa nedeniyle geçersiz olduğunu, müvekkilinin başlangıçtan itibaren davalı Kurumun işçisi olduğunu, iş sözleşmesinin davalı işverence haklı/geçerli bir sebep olmaksızın feshedildiğini, kıdem ve ihbar tazminatları ile kullandırılmayan yıllık ücretli izin süresine ilişkin ücret alacağının da ödenmediğini ileri sürerek ücret farkı, prim, vardiya zammı, iş riski primi, ikramiye, yemek yardımı, iaşe bedeli, sosyal yardım, giyim yardımı, kira ve aydınlatma yardımı, ilave tediye, kıdem ve ihbar tazminatları ile yıllık ücretli izin alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; husumet itirazında ve zamanaşımı def'inde bulunduklarını, davanın belirsiz alacak davası olarak açılmasında hukuki yarar

bulunmadığını, sözleşme bitimi nedeniyle işinden ayrılan davacının kıdem ve ihbar tazminatına hak kazanamadığını, yıllık izne ilişkin iddiaların somutlaştırılmadığını, kullandırılan yıllık izinlerin ve yapılan ödemelerin dikkate alınması gerektiğini, davacının alt işveren işçisi olması sebebiyle davalı Kurumun tarafı olduğu toplu iş sözleşmesinden yararlanmasının mümkün olmadığını, asıl işverenin işçisi gibi sayılması gerektiği kabul edilse dahi sendikaya üye olmayan işçinin toplu iş sözleşmesinden yararlanmasının mümkün olmadığını, davacı tarafça talep edilen faizin türüne de itiraz ettiklerini savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Bölge Adliye Mahkemesince verilen 02.12.2024 tarihli kaldırma kararı sonrası yapılan yargılamada, davacının 19.12.1989–27.11.2019 tarihleri arasında davalı Kurum bünyesinde zenginleştirme tesislerinden çıkan atık maddeyi taşıma, tüvenan hâlde üretilen madenin depoya veya stok alanlarına taşınması ve zenginleştirme tesisinin beslenmesi işinde şoför olarak çalıştığı, davalı Kurumun asıl işinin açık ocaktan çıkartılan bor madenini reaksiyon, filtrasyon, kristalizasyon ve kurutma işlemlerinden geçirilerek borik asite dönüştürme işi olduğu, sırasıyla maden çıkarma, cevher taşıma, yıkama, ayıklama, sınıflandırma, depolama, kırma, parçalama, öğütme, reaksiyon, filtrasyon, kristalizasyon, kurutma, paketleme, stoklama ve yükleme aşamalarının olduğu, davacı işçinin yaptığı işin zenginleştirme tesislerinden çıkan atık maddeyi taşıma, tüvenan hâlde üretilen madenin depoya ve stok alanların taşınması ve zenginleştirme tesisinin beslenmesi işi olduğu, bu işin cevher taşıma ve aynı zamanda depolama aşamasına ilişkin işlerden olduğu, dolayısıyla davacı işçinin zenginleştirme tesislerinden çıkan atık maddeyi taşıma, tüvenan hâlde üretilen madenin depoya veya stok alanlarına taşınması ve zenginleştirme tesisinin beslenmesi işinin asıl işin bir parçası olduğu, yardımcı iş niteliğinde olmadığı, asıl işin bir parçası niteliğinde olan davacının yaptığı bu işin, işin ve işletmenin gereği uzmanlık gerektiren bir iş olmadığı; ayrıca davacıya emir ve talimatların, davalının kadrolu mühendisleri ve teknisyenleri tarafından verildiği, davacıya yıllık ücretli izin, mazeret izni gibi sosyal hakların davalı işveren yetkilileri ve teknik personeli tarafından kullandırıldığı, davacının işe giriş ve çıkışına ilişkin kayıtların ve puantaj kayıtlarının davalı işveren tarafından tutulduğu anlaşılmakla davalı Kurum ile davacının çalıştığı ihbar olunan dava dışı Şirketler arasında imzalanan hizmet alım sözleşmelerinin muvazaalı olduğu, yasal düzenlemelere uygun oluşturulmuş bir asıl işveren alt işveren ilişkisinin söz konusu olmadığı ve bu kapsamda davacı işçinin en başından beri davalı Kurumun işçisi olduğu ve dolayısıyla ilave tediye alacağına hak kazandığı; ancak yetkili sendika tarafından davacının işvereni olarak görünen alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmelerinden kaynaklı davalı Kuruma bildirim yapıldığı, davalı Kurumun taraf olduğu toplu iş sözleşmelerinden yararlanmasına ilişkin sendikanın bildirimi bulunmadığı dikkate alındığında, davacının toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan hak ve alacaklara hak kazanamadığı, ayrıca davalı işverence davacı işçinin iş sözleşmesinin kıdem tazminatına hak kazanılmayacak şekilde feshedildiği hususu ispatlanamadığından davacının kıdem ve ihbar tazminatına hak kazandığı, kıdemi dikkate alındığında 208 gün yıllık ücretli izin hakkı bulunan davacının

kullandırıldığı sabit olan 22 günlük yıllık izni çıkıldığında bakiye 186 gün yıllık ücretli izin alacağına hak kazandığı gerekçesiyle fark kıdem ve ihbar tazminatları, yıllık ücretli izin, ilave tediye alacaklarının kabulüne, diğer taleplerin reddine dair davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; İlk Derece Mahkemesince yapılan keşif, keşif sonucu bilirkişi kurulu tarafından hazırlanan rapor, tanık anlatımları, hizmet alım sözleşmeleri ve dosya kapsamına göre hizmet alımına konu işin davalı Kurumun maden üretimi olan asıl işinin bir bölümü olduğu, davacının yaptığı işin üretim faaliyetinin bir parçası olması nedeniyle yardımcı iş olarak değerlendirilemeyeceği, işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerden olmadığı gibi alt işverenlerin kullanılan yöntem ve ekipman noktasında asıl işveren davalı Kurumdan teknolojik üstünlüğünün de bulunmadığı, aksine asıl işverenin alt işverenlerden daha fazla donanıma sahip olduğu, hizmet alım sözleşmesi ve teknik şartnameye göre üretimde kullanılan araçların bakımının da yükleniciye ait olduğu gerekçesiyle davalı ile davacının çalıştığı alt işverenler arasındaki ilişkinin muvazaalı olduğu ve davacının çalışmaya başladığı tarihten itibaren davalının işçisi olarak kabul edilmesinin yerinde olduğu, İlk Derece Mahkemesinin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde, usul ve esas yönünden kanuna aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili temyiz dilekçesinde;

1. Davacının çalıştığı hizmet alım işinin üretimi aksatmayacak durumda olan yardımcı bir iş olduğunu, yardımcı işin alt işverene verilmesinde muvazaalı bir asıl işveren alt işveren ilişkisinden söz edilmeyeceğini, ilave tediye alacağının reddi gerektiğini,

2. Bilirkişi raporundaki hesaplamaların hatalı olduğunu,

3. Davanın belirsiz alacak davası olarak açılmasında hukuki yarar bulunmadığını,

4. Davacının hizmet süresi dikkate alındığında yalnızca 22 gün izin kullandığı kabulünün hayatın olağan akışına aykırı olduğunu,

5. Arabuluculuk son tutanak tarihini aşan hesaplamaların dava şartı yokluğundan usulden reddi gerektiğini,

6. Alacaklara uygulanan faizin oranı ile başlangıç tarihinin hatalı olduğunu,

7. Davacının iş sözleşmesini haklı nedenle feshetmiş olabileceğine dair ne tanık beyanlarında ne de davacı dilekçelerinde herhangi bir iddia bulunmadığından davacının kıdem tazminatına da hak kazanamadığını ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, asıl işveren alt işveren ilişkisinin kanuna uygun kurulup kurulmadığı, muvazaaya dayanıp dayanmadığı ve buna göre davacının ilave tediye alacağına hak kazanıp kazanmadığı ile kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve yıllık ücretli izin alacaklarının ispatı ve hesaplanmasına ilişkindir.

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Asıl işveren alt işveren ilişkisi esas itibarıyla konusu iş görme olan borçlar hukuku sözleşmesinin iş hukukuna yansımasıdır. Taraflar arasındaki borçlar hukuku sözleşmesi, 4857 sayılı İş Kanunu'nun (4857 sayılı Kanun) 2/7 hükmünde yer alan tanımın unsurlarını içeriyorsa bu durumda borçlar hukuku sözleşmesi olma özelliğinin dışında iş hukuku bakımından asıl işveren alt işveren ilişkisi oluşturur (N.şen C.İklioğlu, "Asıl İşveren Alt İşveren İlişkisinin Unsurları–Unsur Yokluğunun ve Geçersizliğinin Sonuçları", Sicil İş Hukuku Dergisi, S.50, 2023/II, s.14).

4857 sayılı Kanun'un 2/7 hükmüne göre bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren alt işveren ilişkisi denilmektedir.

Kanun'daki bu tanımdan yola çıkıldığında, asıl işveren alt işveren ilişkisinin dayanağı olan sözleşmenin/asıl işveren alt işveren ilişkisinin geçerli olarak kurulabilmesi için öncelikle iki işverenin varlığına ihtiyaç vardır. Ancak asıl işveren alt işveren ilişkisinin tarafı olan işverenlerin, işverenlik sıfatına sahip olmaları mutlaka alt işverenlik sözleşmesine konu olan mal veya hizmet üretiminin gerçekleştirildiği işyerinde işçi çalıştırmaları nedeniyle olmalıdır (C.İklioğlu, s.15, A. Güzel, "İş Yasası'na Göre Alt İşveren Kavramı ve Asıl İşveren–Alt İşveren İlişkisinin Sınırları", Çalışma ve Toplum Dergisi, 2004/1, s.51). Bir diğer unsur ise asıl işverenin işyerindeki mal veya hizmet üretimine ilişkin işin bir başka işverene (alt işverene) verilmesidir. Kuşkusuz Kanun hükmünün açıklığı karşısında, alt işveren üstlendiği işi mutlaka asıl işverenin işyerinde yerine getirmesi ve bu iş için görevlendirdiği işçileri sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştırması gerektiği belirtilmelidir. Son olarak alt işverene verilen iş, asıl işin bir bölümü ise bu işin işletmenin ve işin gereği ile teknolojik sebeplerle uzmanlık gerektiren bir iş olması şarttır. İşletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işler dışında asıl iş, bölünerek alt işverenlere verilemez.

Söz konusu unsurlardan birinin yokluğu hâlinde, asıl işveren alt işveren ilişkisinin geçerli olarak kurulduğundan söz edilemez.

Muvazaa ise 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenmiş olup tarafların üçüncü kişileri aldatmak amacıyla, kendi gerçek iradelerine uymayan, aralarında

hüküm ve sonuç meydana getirmesini arzu etmedikleri, görünüşte bir anlaşma olarak tanımlanabilir. Muvazaada, taraflar arasında üçüncü kişileri aldatma kastı bulunmakta ve sözleşmedeki gerçek amaç gizlenmektedir. Muvazaa genel ispat kuralları ile ispat edilebilir. Bunun dışında işverenler arasında muvazaalı biçimde asıl işveren alt işveren ilişkisi kurulmasının önüne geçilmek amacıyla 4857 sayılı Kanun'un 2/8 hükmünde bazı muvazaa kriterlerine de yer verilmiştir. Maddenin 8. fıkrasına göre, asıl işverenin işçilerinin alt işveren tarafından işe alınarak çalıştırılmaya devam ettirilmesi suretiyle hakları kısıtlanamaz veya daha önce o işyerinde çalıştırılan kimse ile alt işveren ilişkisi kurulamaz. Aksi hâlde ve genel olarak asıl işveren alt işveren ilişkisinin muvazaalı işleme dayandığı kabul edilerek alt işverenin işçileri başlangıçtan itibaren asıl işverenin işçisi sayılarak işlem görürler.

Görüldüğü gibi 4857 sayılı Kanun'un 2/7 hükmünde asıl işveren alt işveren ilişkisinin geçerli olarak kurulmasına ilişkin koşullara yer verildiği hâlde sekizinci fıkrada özel muvazaa kriterlerine yer verilerek muvazaalı asıl işveren alt işveren ilişkisinin sonuçları belirlenmiştir. Bu durumda asıl işveren alt işveren ilişkisinin, Kanun'da belirlenen unsurlardan birinin yokluğu sebebiyle geçersiz olması ile muvazaa nedeniyle geçersizliğini birbirinden ayırmak gerekmektedir.

Kuşkusuz her iki durumda geçersizliğin hüküm ve sonuçları aynıdır. Böyle bir durumda, 4857 sayılı Kanun'un 2/8 hükmünün ikinci cümlesinde de ifade edildiği gibi, alt işverenin işçileri baştan itibaren asıl işverenin işçisi sayılarak işlem görürler (Güzel, s.62; N. Çelik, "Alt İşverenlik Konusunda Bir Yargıtay Kararındaki Değerlendirmeler Üzerine Düşüncelerimiz", İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C.9, S.35, 2012, s. 171).

Diğer taraftan asıl işveren alt işveren ilişkisinin geçerli olarak kurulabilmesi için gereken unsurlardan birinin yokluğu o ilişkinin baştan itibaren geçersizliği sonucunu doğurur. Buradaki unsur yokluğu, yeni bir durum ortaya çıkmadığı sürece tamamlanamaz.

Oysa Dairemizin yerleşik uygulamasına göre bir ihale dönemi için kurulan asıl işveren alt işveren ilişkisinin muvazaaya dayanması, önceki ve sonraki ihale dönemleri bakımından bir sonuç doğurmaz. Her ihale sözleşmesi kendi dönemi ve şartlarında değerlendirmeye tâbi tutulmalıdır. Başka bir anlatımla, önceki ihale sözleşmelerinin muvazaalı olması, sonrakilerin de aynı şekilde muvazaaya dayandığını göstermez. Daha sonra yapılan sözleşmenin ayrıca muvazaa yönünden değerlendirmeye tâbi tutulması gerekir. Bu sebeple davalı tarafından yapılan sözleşmelerin muvazaalı olduğuna ilişkin kesinleşmiş yargı kararları sadece muvazaalı olduğu tespit edilen ihale dönemlerini bağlayacak olup önceki ve sonraki ihale dönemleri bakımından muvazaa araştırması yeniden yapılmalıdır. Bu duruma göre de kesinleşmiş muvazaa tespitine dayanılarak tespit döneminin dışında kalan ihale dönemleri için de herhangi bir inceleme yapılmaksızın muvazaanın kabul edilmesi doğru değildir.

Bu sebeple muvazaaya dayalı olduğu ileri sürülen asıl işveren alt işveren ilişkisinde, her ihale dönemi bakımından muvazaa olgusunun ayrı ayrı ispatı gerekirken asıl işveren alt işveren ilişkisinin unsur eksikliği nedeniyle geçersizliğinde her ihale

dönemi bakımından ayrı ayrı geçersizliğin tespitine ihtiyaç yoktur. Çünkü unsur eksikliği nedeniyle geçerlilik şartlarının yokluğu, yeni bir durum ortaya çıkmadıkça sonraki dönemlerde de etkisini gösterir.

Somut uyuşmazlıkta davalı E. M. İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından ihbar olunan Şirketlere ihale edilen işlerin asıl işin bir bölümü olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda geçerli bir asıl işveren alt işveren ilişkisinin kurulabilmesi için asıl işin, alt işverene verilen bölümünün, işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren bir iş olması gerekmektedir. Dosya kapsamından bu koşulun somut olayda mevcut olmadığı anlaşılmaktadır. Açıklanan nedenlerle asıl işveren alt işveren ilişkisinin muvazaa nedeniyle değil, unsur eksikliği nedeniyle geçersiz olduğunun kabulü gerekir. Buna göre İlk Derece Mahkemesi ile Bölge Adliye Mahkemesi kararlarının gerekçesinde davalı E. M. İşletmeleri Genel Müdürlüğü ile ihbar olunan Şirketler arasındaki asıl işveren alt işveren ilişkisinin, unsur yokluğu nedeniyle geçersiz olduğunun belirtilmesi yerine muvazaalı olduğunun ifade edilmesi hatalı olmuş ise de bu hata kararın sonucuna etkili değildir.

3. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı kanun) "Hâkimin davayı aydınlatma ödevi" kenar başlıklı 31. maddesi şöyledir:

"Hâkim, uyuşmazlığın aydınlatılmasının zorunlu kıldığı durumlarda, maddi veya hukuki açıdan belirsiz yahut çelişkili gördüğü hususlar hakkında, taraflara açıklama yaptırabilir; soru sorabilir; delil gösterilmesini isteyebilir."

Somut uyuşmazlıkta, hükme esas alınan bilirkişi raporunda davalı işyerinde 11 yılı aşkın çalışması olduğu tespit edilen davacının tüm çalışma süresi boyunca hak ettiği yıllık ücretli izin süresinin 208 gün olduğu belirlenmiş, kullandırıldığı ispatlanan 22 günlük iznin mahsubu ile bakiye 186 gün üzerinden yıllık ücretli izin alacağı hesaplanmış, davalı tarafça yapılan brüt 2.942,16 TL ödeme mahsup edilmiş ve İlk Derece Mahkemesince bakiye yıllık ücretli izin alacağı hüküm altına alınmıştır.

Dairemizce, davacının iddia ettiği süre boyunca yalnızca 22 gün izin kullanarak çalışmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu değerlendirilmiştir. 6100 sayılı Kanun'un 31. maddesinde, hâkimin davayı aydınlatma ödevi düzenlenmiş olup söz konusu madde uyarınca, hâkim uyuşmazlığın aydınlatılmasının zorunlu kıldığı durumlarda, maddi veya hukuki açıdan belirsiz yahut çelişkili gördüğü hususlar hakkında, taraflara açıklama yaptırabileceği, soru sorabileceği ve delil gösterilmesini isteyebileceği düzenlenmiştir. Ne var ki Mahkemece davacı asılın dinlenerek bu konuda beyanının alınmadığı görülmektedir. Bu itibarla, ilgili Kanun'un 31. maddesi uyarınca hâkimin davayı aydınlatma ödevi çerçevesinde; Mahkemece, davacı asıl duruşmaya çağrılarak çalışma süresi boyunca yıllık izin kullanıp kullanmadığı, kullanmış ise kaç gün yıllık ücretli izin kullandığı konularındaki beyanının alınmasından sonra sonucuna ve tüm dosya kapsamına göre değerlendirme yapılarak bir karar verilmelidir.

İlk Derece Mahkemesince bu maddi ve hukuki olgular gözetilmeksizin eksik inceleme ve yanılgılı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeple;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

19.01.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

9. HD. 19.01.2026 T E: 2025/9372, K: 344 (www.e–uyar.com)

321) Alacaklının ilama bağlanmış alacakların tahsilini teminen ihtiyati haciz talebinde bulunması halinde kararın kesinleşmesine gerek olmadığı; ilama bağlanan alacaklara, diğer alacak taleplerine kıyasla, bir üstünlük tanınmış olduğu–

BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ HUKUK DAİRELERİNİN KESİN KARARLARI ARASINDAKİ UYUŞMAZLIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE DAİR YARGITAY İLAMI

Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlar Kurulu'nun 13.10.2025 tarih ve 2025/6 Esas–2015/6 Karar sayılı başvurusunda; Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi, Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi, Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi, Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi ve Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesinin benzer olayda verdikleri kesin nitelikteki kararları arasında uyuşmazlık bulunduğundan bahisle bu uyuşmazlığın 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un "Başkanlar Kurulunun Görevleri" başlıklı 35/1–3. maddesi kapsamında giderilmesinin talep edildiği anlaşılmıştır.

Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesinin 2022/1797 Esas 2022/1786 Karar sayılı dosyasının incelenmesinde; asıl alacak, yargılama gideri, vekalet ücretine hükmedilen ilama dayalı alacak hakkında ihtiyati haciz talep edildiği, İlk Derece Mahkemesince; yaklaşık ispat koşulunun gerçekleştiği, mahkeme kararının ihtiyati haciz talebi için yeterli olduğu gerekçesiyle talebin kabulüne karar verildiği, mahkemece ihtiyati hacze itiraz eden davalı vekilinin talebinin reddine karar verildiği, davalının istinaf başvurusu üzerine Bölge Adliye Mahkemesince davaya konu sözleşmenin feshi nedeniyle menfi zarara ilişkin ilamın kesinleşmeden icraya konulmasında yasal aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar verildiği,

Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesinin 2024/5574 Esas–2024/2538 Karar sayılı ilamının incelenmesinde; asıl alacak, yargılama gideri, vekalet ücretine hükmedilen ilama dayalı alacak için ihtiyati haciz talep edildiği, İlk Derece Mahkemesince; her ne kadar borçlu İİK. 257. maddesi gereğince ihtiyati haciz talep edebilirse de borçlu şirketin (Dedaş) il sınırları içinde faaliyetinin devam ettiği, adresinin belli olduğu, İİK 258. madde gereğince de haciz sebepleri hakkında delil sunulmadığı gerekçesiyle talebin reddine karar verildiği, Bölge Adliye Mahkemesince takdirde hata yapılmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar verildiği,

Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesinin 2023/557 Esas–2023/736 Karar sayılı ilamının incelenmesinde; işçilik alacağı, yargılama gideri, vekalet ücretine hükmedilen ilama dayalı alacak için teminat istenmeksizin ihtiyati haciz

talep edildiği, İlk Derece Mahkemesince; alacak talebinin ilama dayandığı, vadesi gelmiş bir alacak olduğu, ihtiyati haciz şartlarının oluştuğu değerlendirilerek talep edilen miktarın kısmen kabulüne, teminat alınmaksızın ihtiyaten haczine karar verildiği, borçlunun istinaf başvurusu üzerine; Bölge Adliye Mahkemesince ihtiyati haciz talep eden vekilinin ilama dayalı icra takibine başvurma imkanı bulunmakta ise de, esasen İİK'nun 257/1 maddesi gereğince ihtiyati haciz talep etme hakkının bulunduğu, İİK'nun 37. maddesi gereğince ilamlı icraya başvurulması halinde icra emrinin tebliği ve icra emrinde yazılı sürenin geçmesinin gerektiği, bu süre geçmeden icra müdürü tarafından borçlunun mallarına kesin haciz konulamayacağı, dolayısıyla alacağa ilama dayalı alacaklının henüz kesin haciz isteme yetkisinin bulunmadığı bir aşamada ihtiyati haciz ile alacağının güvence altına alınmasını talep etmesinde hukuki yararının mevcut olduğu, bu halde İİK 259 gereği teminatsız olarak borçlunun mallarını gizleme, kaçırma ve hileli işlemlerde bulunma şartları aranmaksızın ihtiyati haciz talebinin kabulünün gerektiği gerekçesiyle borçlunun istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar verildiği,

Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 2024/1716 Esas–2025/715 Karar sayılı ilamının incelenmesinde; İlk Derece Mahkemesince davacı lehine hükmedilen vekalet ücretine ilişkin olarak ihtiyati haciz talep edildiği, mahkemece talebin reddine karar verildiği, davacının istinaf başvurusu üzerine; Bölge Adliye Mahkemesince İİK'nun 258/1. maddesine göre ihtiyati haciz kararı verilebilmesi için mahkemenin alacağın varlığı hakkında kanaat edinmiş olmasının yeterli olduğu, ilama dayalı alacağın kesinleşmemiş bile olsa mahkeme ilamı ile hüküm altına alınması karşısında ihtiyati haciz kararı verilebilmesi için gerekli yaklaşık ispat koşulunun gerçekleştiğinin kabulü ile ihtiyati haciz kararı verilmesinin gerektiği gerekçesi ile ihtiyati haciz talebinin reddine dair kararın kaldırılmasına kesin olarak karar verildiği,

Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 2025/1145 Esas–2025/1209 Karar sayılı ilamının incelenmesinde; İlk Derece Mahkemesince davacı lehine hükmedilen vekalet ücretine ilişkin olarak ihtiyati haciz talep edildiği, mahkemece talebin reddine karar verildiği, davacının istinaf başvurusu üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince; ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kurumlarının farklı olduğu, ihtiyati haczin bir alacağın tahsilini temini sağlayan bir vasıta olduğu, ihtiyati hacizde alacaklının borçlunun mallarını önceden geçici olarak el konulduğundan ihtiyati haciz kesin hacze çevrilip takip kesinleşmeden alacaklının ihtiyaten haczedilen malların satılmasının ve bedelinin kendisine ödenmesini isteyemeyeceği, alacağın bir ilama dayalı olduğunun ihtiyati haciz talep edebilmek için ihtiyati haciz talep edenin alacağını elde edememesi ihtimali gerekmekte olup alacağın miktar itibariyle düşük olması ihtiyati haczin kabulü için ölçü olamayacağından İlk Derece Mahkemesince talebin reddine karar verildiği, ancak borçlunun mal kaçırma gibi bir eylemde bulunduğu alacaklının ciddi anlamda tehlikeye düştüğü yönünde bir delil ortaya konulmaması nedeniyle de ihtiyati haciz şartlarının da bulunmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar verildiği görülmüştür.

Bahsi geçen Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairelerinin kesin kararları arasındaki uyuşmazlık, ilama dayalı alacağın salt ihtiyati haciz için yeterli olup olmayacağı, kesinleşmesi gereken ilamlardan olup olmadığı ve ilam dışı bir belge ile alacağın varlığının alacaklının mağduriyetinin veya borçlunun mal kaçırma şüphesinin varlığına ihtiyaç olup olmadığına ilişkindir.

İhtiyati haciz 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 257 ila 268 maddeleri arasında düzenlenmiş olup alacaklının bir para alacağının zamanında ödenmesini güvence altına almak için, mahkeme kararı ile borçlunun mallarına (önceden) geçici olarak el konulmasıdır. Bu kararlar esas hakkında kesin bir kanaat oluşturmadan ve tam bir ispat aranmadan verilen geçici nitelikte hukuki korumaya ilişkin kararlardır. Alacaklı ihtiyati haciz kesin hacze dönüşmeden borçlunun mallarının satılmasını ve bedelin kendisine ödenmesini talep edemez.

İİK'nun ihtiyati haciz koşullarını düzenleyen 257. maddesinde, vadesi gelmiş ve rehinle temin edilmemiş bir para borcunun alacaklısının borçlunun yedinde veya üçüncü şahısta olan taşınır ve taşınmaz malları ve alacakları ile diğer haklarını ihtiyaten haczettirebileceği düzenlenmiştir. Buna göre kural olarak alacağın vadesinin gelmiş olması gerekir. Vadesi gelmemiş alacaklar içinse borçlunun muayyen yerleşim yeri yoksa yahut borçlu taahhütlerinden kurtulmak maksadıyla mallarını gizlemeye, kaçırmağa veya kendisi kaçmağa hazırlanır yahut kaçar ya da bu maksatla alacaklının haklarını ihlâl eden hileli işlemlerde bulunursa ihtiyati haciz kararı verilebileceği düzenlenmiştir.

Aynı Yasa'nın 258. maddesi uyarınca alacaklının, alacağın varlığı ile haciz sebepleri hakkında mahkemede olumlu şekilde kanaat uyandırması gerekli ve yeterli olup, buradaki ispat asıl davadaki gibi tam bir ispat değil yaklaşık ispattır.

Alacaklı, (konusu para olan) bir ilam veya ilam niteliğindeki belgeye dayanarak da (ilamlı icra yapılmasından önce veya sonra) borçlunun mallarına ihtiyati haciz konulmasını talep edebilir. Kanun'un ihtiyati haciz merasimini düzenleyen 264. maddesinde bu ihtimal açıkça belirtilmemişse de ihtiyati hacizle korunmak istenen alacaklı menfaati ilamlı takip öncesinde ve hatta ilamlı takip sırasında da ihtiyati haciz kararının uygulanmasını gerektirebilir (KURU, İcra İflas Hukuku, C–3, s.2578).

Yasa'nın 259/2. maddesinde ilama dayalı ihtiyati haciz taleplerinde teminat dahi aranmayacağı belirtilerek işbu alacaklar için de ihtiyati haciz talep edilebileceği düzenlenmekte olup, ilama bağlanan alacaklara –diğer alacak taleplerine kıyasla– bir üstünlük tanınmış haldedir.

Bu durumda, yukarıda anlatılanlar ışığında, alacaklının ilama bağlanmış alacakların tahsilini teminen ihtiyati haciz talebinde bulunması halinde kararın kesinleşmesine gerek olmadığı anlaşılmış olup, kararları özetlenen Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi daireleri arasındaki uyuşmazlığın bu şekilde giderilmesine karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ:

Yukarıda açıklanan nedenlerle konusu para olan ilama dayalı alacaklarda ilamın ihtiyati haciz için yeterli olduğu, kesinleşmesi gereken ilamlardan olmadığı ve ilam dışı bir belge ile alacağın varlığının alacaklının mağduriyetinin veya borçlunun mal kaçırma şüphesinin varlığına ihtiyaç olmadığının kabulü ile Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 7, 11, 14, ile 9 ve 13. Hukuk Dairesinin kesin kararları arasındaki uyuşmazlığın bu şekilde giderilmesine, oy birliği ile kesin olarak 22.12.2025 tarihinde karar verildi.

12. HD. 22.12.2025 T. E: 8129, K: 8357 (www.e–uyar.com)

322) 'Asıl borçlu şirket ile banka arasında imzalanan genel kredi sözleşmelerinin birbirinin eki ve ayrılmaz parçası olduğu' yönündeki açık hükümler uyarınca, sözleşmelerin bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiği, bu bağlamda kullandırılan kredilere ilişkin belgelerde spesifik bir sözleşme atfı bulunmasa dahi önceki tarihli sözleşmelere bağlı limit artırımlarını imzalayan müteselsil kefilin, aradaki kronolojik ve hukuki bağ nedeniyle devam eden kredi ilişkisinden doğan borçtan kefalet limitiyle sınırlı olarak sorumlu tutulması gerektiği–

Taraflar arasındaki itirazın iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı H. B. vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun kısmen kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararı istinaf eden davalı yönünden kaldırılarak yeniden hüküm kurulmak suretiyle davanın davalı H. B. yönünden reddine, kötüniyet tazminatının davacıdan tahsiline karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; müvekkili banka tarafından dava dışı B. Kuruyemiş Un ve Unlu Mamülleri Sayısal Oyunları İnşaat İthalat İhracat San. Tic. Ltd. Şti'ye (borçlu şirket) kredi kullandırıldığını, kredi borcunun ödenmemesi sebebiyle hesabın 16.12.2014 tarihinde kat edildiğini, anılan şirket ile müşterek borçlu ve müteselsil kefillere muacceliyet ihtarnamesinin keşide edildiğini, ancak herhangi bir ödeme yapılmadığını, müşterek borçlu ve müteselsil kefiller için verilen ihtiyati haciz kararı sonrasında 17.02.2015 tarihinde Ankara 5. İcra Müdürlüğünün 2015/1962 Esas sayılı dosyası ile kefalet miktarları üzerinden icra takibi başlatıldığını, davalıların anılan icra takibi kapsamında düzenlenen ödeme emrine itiraz ettiklerini ileri sürerek anılan icra takibine vaki itirazın iptali ile takibin devamına, davalılar aleyhine alacağın %20'sinden az olmamak üzere icra inkâr tazminatına hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı A. B. vekili yasal süresinde cevap dilekçesi sunmamış olup 12.05.2015 tarihli dilekçesinde davanın reddini savunmuş, davacı aleyhine %20'den aşağı olmamak üzere kötüniyet tazminatına karar verilmesini istemiştir.

Davalı H. B. vekili cevap dilekçesinde; müvekkilinin dava dışı şirkette 09.11.2009 ilâ 28.08.2012 tarihleri arasında ortak olduğunu, müvekkilinin kullandığı

yahut kullanacağı kredilerde müteselsil kefil sıfatıyla herhangi bir imzasının bulunmadığını, genel kredi sözleşmesindeki imzanın kendisine ait olmadığını, davacının kötüniyetli olarak müvekkili aleyhine icra takibinde bulunduğunu, borcun hangi kredi sözleşmesinden kaynaklandığının davacı tarafından açıklanmadığını, kabul anlamına gelmemek kaydıyla takip talebinde talep edilen %32 faiz oranının fahiş olduğunu belirterek davanın reddini savunmuş, davacı aleyhine %20'den aşağı olmamak üzere kötüniyet tazminatına hükmedilmesini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Ankara 13. Asliye Ticaret Mahkemesinin 06.07.2018 tarihli ve 2015/575 Esas, 2018/461 Karar sayılı kararı ile; yapılan imza incelemesi neticesinde 17.11.2008, 29.6.2009 ve 24.12.2010 tarihli sözleşme ve limit artırımlarındaki imzaların davalı H. B. eli ürünü olduğunun belirlendiği, bilirkişi incelemesine göre icra takibine dayanak 16.12.2014 tarihli kat ihtarında borca dayanak olarak 06.07.2004 tarihli limit artırım sözleşmesinin gösterildiği, dava dışı şirket ile 30.03.2004, 17.11.2008 ve 10.04.2013 tarihli sözleşmelerin akdedildiği, davalı H. B.'nın 24.12.2010 tarihli limit arıtırım sözleşmesi sonucu 150.000,00 TL için kefil olduğu, hangi sözleşmenin limitinin arttırıldığının yazılı olmadığı ancak içeriğinden 50.000,00 TL bedelli 17.11.2008 tarihli sözleşme için düzenlendiğinin anlaşıldığı, 30.03.2004 tarihli sözleşmede de davalı H. B.'nın adı ve imzasının olmadığı, davalı A. B.'ın 10.04.2013 tarihli genel kredi sözleşmesinde 340.000,00 TL için isim ve imzasının olduğu, dava dışı borçlu şirketin bankadan kullanacağı krediler için teminat olarak A. B.'a ait 8081 ada 73 parselde kayıtlı 7 nolu bağımsız bölüm üzerine 25.01.2013 tarihinde 400.000,00 TL tutarında 2. derece ipotek tesis edildiği, hesap kat ihtarında ve davacı tarafça borcun dayanağının hangi sözleşmeye ilişkin olduğu açıklanmamış ise de davalı H. B.'nın 17.11.2008 tarihli kredi sözleşmesinde isim ve imzası bulunmasa da 29.06.2009, 16.12.2009 ve 24.12.2010 tarihli limit artırım sözleşmeleri ile 150.000,00 TL için kefaletinin olduğu, imzaların davalıya ait olduğunun tespit edildiği, sözleşme içeriğinden arttırılan sözleşme limitlerinin 17.11.2008 tarihli sözleşmeye ilişkin olup 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (6098 sayılı TBK) yürürlüğe girdiği 01.07.2012 tarihinden önce düzenlendiğinden kefilin sorumlu olduğu azami miktar ve imzasının sorumluluk için yeterli olduğu, davalı A. B. yönünden ise 6098 sayılı TBK'nun 586. maddesi uyarınca ipotek paraya çevrilmeden müteselsil kefil hakkında takibat yapılabileceği, gelen tapu kayıtları ve belgelerden ipoteğin dava dışı şirketin kredi kullanımı için verildiği, kendi kefaleti için verilmediği, bu nedenle ipoteğin paraya çevrilmesi ve rehin açığı belgesi alınmasına gerek olmadığı, davalının 10.4.2013 tarihli sözleşme ile 340.000,00 TL için kefaletinin bulunduğu, dava dışı şirketin Genel Ticari Kredi Sözleşmesi uyarınca aldığı kredi ve ödemelerin çıkartıldığı, davalı H. Bolat'ın 150.000,00TL teminat limitinden, davalı A. B.'ın kefil olduğu 340.000,00 TL'lik sözleşmenin bulunması ve bu sözleşmenin önceki sözleşmelerin ayrılmaz parçası olması, kefilin önceki sözleşmelerden de sorumluluğunun yazılı olması karşısında bu miktarı kapsayacak şekilde tespit edilen borçtan sorumlu olduğu, ancak aynı alacak ile ilgili Ankara 5. İcra Müdürlüğünün 2015/1063 Esas sayılı dosyasında ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile de takip yapıldığından mükerrer tahsilâta sebep olmamak üzere hüküm tesisi gerektiği gerekçesiyle

davanın kısmen kabulüne, Ankara 5. İcra Müdürlüğünün 2015/1962 Esas sayılı dosyasında 289.734,76 TL'nin H. B.dan 150.000,00 TL ile sınırlı olmak üzere diğer davalı A. B. ile birlikte sorumlu olduğu gözetilerek itirazlarının bu miktar üzeriden iptaline, Ankara 5. İcra Müdürlüğünün 2015/1063 sayılı dosyada aynı alacak için ipoteğin paraya çevrilmesi yönünden takip yapıldığı gözetilerek bu dosyada yapılacak tahsilâtların tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla infazda değerlendirilmesine, alacak likit ve muayyen olduğundan asıl alacığın %20'si olan 57.946,95 TL (H. B.'nın sorumluluğunun 30.000,00 TL ile sınırlı olarak) davalılardan tahsiline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı H. B. vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesinin 05.07.2021 tarihli ve 2018/2237 Esas, 2021/927 Karar sayılı kararı ile; davalı H. B.'nın genel kredi sözleşmelerinden sadece 17.11.2008 tarihli ve dava dışı asıl borçlu şirketle imzalanan 10.000,00 TL bedelli genel kredi sözleşmesinin 29.06.2009 tarihli ve 50.000,00 TL, 16.12.2009 tarihli ve 60.000,00 TL, 24.12.2010 tarihli ve 150.000,00 TL kefalet limitiyle sorumlu olmak üzere üç adet kredi limit artırım sözleşmelerinde imzasının bulunduğu, diğer sözleşmelerde imzasının yer almadığı, İlk Derece Mahkemesince yapılan imza incelemesi sonucunda da 29.06.2009 tarihli ve 24.12.2010 tarihli kredi limit artırım sözleşmelerindeki davalı H. B. adına atılı bulunan kefalet imzalarının anılan davalının eli ürünü olduğunun tespit edildiği, İlk Derece Mahkemesince yapılan incelemelerde dava ve takip konusu kredi alacağının davalı kefilin imzasının bulunduğu kredi sözleşmesinden kaynaklanıp kaynaklanmadığının belirlenemediği, bu hususun netleştirilmesi amacıyla İlk Derece Mahkemesince davacıya verilen süre üzerine davacı tarafından sunulan 20.04.2018 tarihli dilekçe ile dava dışı şirket ile imzalanan 30.03.2004, 17.11.2008 ve 10.04.2013 tarihli üç adet genel kredi sözleşmesinden davalının şirkete kullandırılan tüm kredilerden sorumlu olduğun bildirildiği, davalı kefilin sorumluluğunun, takip ve dava konusu kredi alacağının davalı–kefilin imzasının bulunduğu genel kredi sözleşmesinden doğduğunu tevsik eden belge olmaksızın davacı banka vekilinin sadece bu soyut beyanı dikkate alınarak karar verilemeyeceğini, istinaf aşamasında alınan bilirkişi raporlarında davacı banka tarafından kullandırılan kredilerde tediye ve mahsup fişlerinde (dekontlarında) hangi sözleşmelere istinaden kullandırıldığı konusunda bir kayıt bulunmadığının davacı bankanın ilgili şubesinde yapılan incelemede tespit edildiği, öte yandan davalı H. B.'nın sözleşmeler arasındaki bağlantı nazara alınarak kefelaten sorumluluğunun bulunduğu belirtilmiş olmakla birlikte davacı bankanın dava konusu etmiş olduğu takip dosyasında talep edilen kredi alacağının davalı H. B.'nın müteselsil kefil sıfatıyla imzasının bulunduğu takip dayanağı kefalet limiti en son imzalanan 24.12.2010 tarihli kredi limit artırım sözleşmesiyle 150.000,00 TL'ye çıkarılan 17.11.2008 tarihli genel kredi sözleşmesinden doğduğunun ispatlanamadığı, anılan davalının kefalet imzasının bulunduğu işbu genel kredi

sözleşmelerinin öncesinde ve sonrasında davacı banka tarafından takip dayanağı olarak ibraz edilen 30.03.2004 ve 10.04.2013 tarihli olmak üzere iki adet genel kredi sözleşmelerinin de bulunduğu, bu bağlamda davacı bankanın Pursaklar Şubesi kayıtları yerinde incelenmek suretiyle düzenlenen bilirkişi raporunda sorumluluğunun bulunduğunun bildirildiği gibi davalının kefalet sıfatıyla imzasının bulunmadığı 10.04.2013 tarihli genel kredi sözleşmesi ile kefalet imzasının bulunduğu 17.11.2008 tarihli genel kredi sözleşmesinin 43. maddesinde bu sözleşmenin bir önceki genel kredi sözleşmesinin ayrılmaz eki ve parçası olduğu hükmü gözetilerek davalının kefalet imzasının bulunmadığı 30.03.2004 tarihli ve 10.04.2013 tarihli genel kredi sözleşmelerinden sonra kronolojik bağ kurularak açılıp kullandırıldığı belirlenen kredi alacaklarından da sorumlu olduğuna dair görüşün benimsenemeyeceği, dava ve takip konusu kredi alacağının dayanağı olan davacının kefalet imzasının bulunduğu genel kredi sözleşmesinin cari hesap şeklinde işleyen süresiz olma niteliği gözetildiğinde bu sözleşmelere istinaden doğan kredi ilişkisinde borcun bir tarihte sıfırlanmış olmasının davalı kefili sorumluluktan kurtarmayacağı, bu durumda bilirkişi raporunda takip konusu kredi alacaklarının kredi açılış tarihleri ile tarafların kefalet sözleşmeleri arasında kronolojik bağlantı kurulmak suretiyle çözüme gidilmesinin doğru olmadığı, diğer taraftan bilirkişi raporunda davalının imzasının bulunmadığı diğer kredi sözleşmelerine istinaden kullandırılan krediler sebebiyle davalının kefil sıfatıyla imzasının bulunduğu kredi sözleşmesinde diğer kredi sözleşmelerinde atıfta bulunmak, eş anlatımla "kelepçeleme" yapmak suretiyle davalının kefil olarak sorumlu tutulmasının kabul edilemeyeceği, aksinin kabulünün sözleşme iradesi ve serbestisi gibi temel hukuk kuralına aykırı olacağı, dolayısıyla davacı banka tarafından takip konusu edilen kredi alacağının davalı kefilin kefalet imzasının bulunduğu 17.11.2008 tarihli genel kredi sözleşmesinden doğduğunu usulüne uygun delillerle kanıtlayamadığı, takip ve dava konusu söz konusu kredi alacağının dava dışı asıl borçlu şirkete işbu sözleşmelere istinaden kullandırıldığı hususunda bilirkişi kök raporunda açıkça belirlendiği üzere tediye veya mahsup dekontuna hangi sözleşmeye istinaden kullandırıldığına dair bir bilgi yazılmadığı, bu sebeple davalı H. B.'nın takip ve dava konusu kredi alacağından dolayı kefalet sorumluluğunun bulunmadığı, davacı bankanın kendi ticari defter ve kayıtlarında takip ve dava konusu kredi alacaklarının, davalı H. B.'nın kefalet imzasının bulunduğu sözleşmeden doğduğuna dair tevsik edici belge bulunmadığı ve davalı kefilin kefaletinin bulunduğu sözleşmedeki kefalet limiti olan 150.000,00 TL ile sınırlamaksızın takipte talep edilen toplam takip tutarı 289.734,76 TL üzerinden anılan davalı hakkında ilâmsız icra takibi başlatmış olduğu gözetildiğinde davacı banka tarafından dava konusu ilâmsız icra takibinin haksız ve kötüniyetli olarak yapıldığı, 2004 sayılı İcra İflas Kanunu'nun (İİK) 67. maddesindeki koşulların oluştuğundan takip konusu alacağın %20'si oranında kötüniyet tazminatından sorumlu olduğu gerekçesiyle davalı H. B. vekilinin istinaf başvurusunun kısmen kabulüne, İlk Derece Mahkemesi kararının davalı H. B. yönünden kaldırılarak davalı H. B. hakkındaki davanın reddine, davacı bankanın dava açıklama dilekçesindeki 289.734,76 TL üzerinden %20 oranında hesaplanan 57.946,95 TL kötüniyet tazminatının davacı bankadan alınarak davalı H. B.'ya verilmesine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

"... Dava, genel kredi sözleşmesinden kaynaklanan alacağın tahsili istemiyle başlatılan takibe davalı kefillerin itirazının iptali istemine ilişkindir. Bölge Adliye Mahkemesince davacı banka tarafından takip konusu edilen kredi alacağının davalı kefilin kefalet imzasının bulunduğu 17.11.2008 tarihli genel kredi sözleşmesinden doğduğunun usulüne uygun delillerle kanıtlanamadığı, kullandırılan kredilere ilişkin tediye veya mahsup dekontuna hangi sözleşmeye istinaden kullandırıldığına dair bir bilgi yazılmadığından davalı kefil H. B.'nın takip ve dava konusu kredi alacağından dolayı kefalet sorumluluğunun bulunmadığı gerekçesiyle davalı H. B. yönünden davanın reddine karar verilmiştir. Dosya içerisinde yer alan 17.11.2008 tarihli genel kredi sözleşmesinde davalı H. B.'nın imzası bulunmasa da 29.06.2009, 16.12.2009 ve 24.12.2010 tarihli limit artırımlarında toplam 150.000,00 TL tutarlı kefaleti bulunmaktadır. Ayrıca davacı banka ile diğer davalı A. B. arasında 10.04.2013 tarihli ayrı bir genel kredi sözleşmesi imzalanmış olup, bu sözleşmede davalı H. B.'nın imzası bulunmamaktadır. Dosyada mevcut bilirkişi raporu dava konusu borcun hangi kredi sözleşmesinden kaynaklandığına yönelik bir açıklık içermemektedir.

Hal böyle olunca, mahkemece yapılması gereken iş, davacı banka kayıtları üzerinde yerinde inceleme yaptırılmak suretiyle konusunda uzman bankacı bilirkişilerden oluşan yeni bir bilirkişi heyetinden, davacının takip tarihi itibarıyla borçlu şirketten bir alacağı bulunup bulunmadığı, alacak var ise bunun hangi genel kredi sözleşmesinden kaynaklandığı ve bu sözleşmede davalı H. B.'nın kefaletinin bulunup bulunmadığı, H. B.'nın takip tarihi itibarıyla sorumlu olduğu borç miktarı hususlarında bir rapor alınıp sonucuna göre hüküm kurulması gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olduğundan Bölge Adliye Mahkemesi kararının davalı H. B. yönünden bozulması gerekmiştir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile önceki gerekçeye ilâveten; bozma kararında belirtilen araştırmanın yapıldığı, davacı bankanın Seyran Bağları Şubesi kayıtları üzerinde bankacılık işlemleri konusunda uzman bilirkişi vasıtasıyla yerinde inceleme yapılmak suretiyle rapor alındığı, alınan bilirkişi raporunda, dava ve takip konusu kredi alacağının davalı müteselsil kefilinin kefalet imzalarının bulunduğu genel kredi sözleşmelerinden doğduğunun tespit edilemediği gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen direnme kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili; ticari kredi kullanımında müşterinin genel limiti, kefalet dahil alınan teminatlar dikkate alınarak kredi kullandırıldığını, ödeme fişlerinde hangi sözleşmeye istinaden kullandırıldığına dair bir açıklama yapılması şeklinde bir uygulamanın söz konusu olmadığını, teamülün bu yönde olduğunu, bu sebeple kredi sorumlusunun kullandığı kredi fişinde herhangi bir sözleşmeye atıfta bulunulmamasının kefilin sorumluluğunu ortadan kaldırmayacağını, kefilin alınan tüm sözleşmelerdeki toplam tutardan kefaleti sınırı kadar sorumlu olduğunu, bilirkişi raporlarında davalı H. B.'nın sorumluluğunun tespit edilerek müvekkilinin haklılığının ispatlandığını, kabul anlamına gelmemek üzere 10.04.2013 tarihli sözleşmede imzası olmasa da 2013 yılı öncesi kullanılan kredilerin kefil davalının imzası olan krediye bağlı olduğunu, kefil olarak sorumlu olduğunu, kötüniyet tazminat şartlarının oluşmadığını, direnme kararında davalının borçlu olmadığına dair tespitin yapılmadığını, davalı H. B. üzerinde alacak olması sebebiyle müvekkilinin kötüniyetli olarak kabul edilemeyeceğini belirterek direnme kararını temyiz etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; Bölge Adliye Mahkemesince, davacı ile dava dışı şirket arasındaki kredi sözleşmelerinden doğan borçlardan davalı H. B.'nın kefalet sorumluluğunun tespiti yönünden yapılan inceleme ve araştırmanın yeterli olup olmadığı, buradan varılacak sonuca göre bozma ilamında işaret edilen kapsam ve nitelikte bir inceleme yapılmasının gerekli olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

1. İlgili Hukuk

1. 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun (818 sayılı BK) 18, 483, 486 ve 487. maddeleri.

2. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 2. maddesi.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konuya ilişkin yasal düzenleme ile hukuki kavram ve kurumların ortaya konulmasında yarar bulunmaktadır.

2. Kefalet sözleşmesi, somut olayda davalı H. B. yönünden uygulanması gereken 818 sayılı BK'nun 483. ilâ 503. maddeleri [6098 sayılı TBK'nun 581. ilâ 603. maddeleri] arasında düzenlenmiştir. Kefalet sözleşmesiyle kefil, asıl borçlunun borcunu ödememesi durumda, söz konusu borçtan şahsen sorumlu olacağını taahhüt etmektedir (Fahrettin Aral, Borçlar Hukuku–Özel Borç İlişkileri, 7. b., Ankara 2007, s. 437). Daha açık bir anlatımla bu sözleşme ile kefil, borçlunun asıl borcu ifa edememesi riskini üzerine almış olur.

3. Kefalet 818 sayılı BK'nun 483. maddesinde; "Kefalet, bir akittir ki onunla bir kimse, borçlunun akdettiği borcun edasını temin etmeği alacaklıya karşı taahhüt eder" şeklinde tanımlanmıştır. Kefaletin türleri ise 818 sayılı BK'nun 486 vd. maddelerinde düzenlenmiş ve uyuşmazlık konusu müteselsil kefaletle ilgili olarak da 487. maddesi; "Kefil, borçlu ile beraber müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu sıfatı ile veya bu gibi diğer bir sıfatla borcun ifasını deruhde etmiş ise alacaklı asıl borçluya müracaat ve rehinleri nakde tahvil ettirmeden evvel kefil aleyhinde takibat icra edebilir" hükmünü içermektedir. Ayrıca aynı Kanun'un 484. maddesi gereğince kefalet sözleşmesinin geçerliliği yazılı şekilde yapılmasına ve kefilin bu sözleşmede sorumlu olacağı miktarın gösterilmesine bağlıdır.

4. Öte yandan hangi borçların verilen kefaletin kapsamı içerisinde kaldığının belirlenmesi, taraflar arasında yapılan sözleşme veya sözleşmelerin yorumu ile ilgili bir husus olup sözleşmenin yorumuna ilişkin olarak 818 sayılı BK'nun 18/1. maddesinde "Bir akdin şekil ve şartlarını tayininde, iki tarafın gerek sehven gerek akitteki hakiki maksatlarını gizlemek için kullandıkları tabirlere ve isimlere bakılmıyarak, onların hakiki ve müşterek maksatlarını aramak lazımdır" düzenlemesi bulunmaktadır. Sözleşmenin yorumlanması, geçerli olarak kurulan, fakat uyuşmazlık konusu olan bir sözleşmenin veya bir maddesinin içeriğinin hâkimin tarafların birbirine uygun sözleşme iradelerine göre tespit etmesi ve belirlemesidir.

5. Bu doğrultuda sözleşmenin yorumunda amaç, ilk aşamada sözleşme taraflarının birbirine uygun gerçek iradelerini tespit edebilmektir. Hâkim sözleşmeyi yorumlarken asli yorum aracı olarak tarafların iradelerini açıklarken kullandıkları kelimeler ve deyimleri öncelikle dikkate alır. Kullanılan ifadeler ve kelimeler bireysel olarak değil beyan metninin bütünlüğü içinde yorumlanmalıdır.

6. Asli yorum araçları yeterince açık değilse, tarafların iradelerini ortaya koymaya imkân veren yardımcı olgulara bakılmalıdır. Bu bağlamda; tarafların sözleşme müzakereleri ile sözleşmenin kurulması sırasındaki, ifa hazırlıkları aşamasındaki ve sonrasındaki davranışları, menfaat durumları, amaçlarıyla, ilgili âdet ve teamüller dikkate alınmalı, dayanağını TMK'nın 2. maddesinden alan dürüstlük kuralı da gözden kaçırılmamalıdır. Zira yorumun amacı, tarafların birbirine uygun gerçek veya farazi sözleşme iradelerinin tespiti ve bu tespite göre sözleşmenin içeriğinin belirlenmesidir.

7. Sözleşme bir bütün olduğundan sözleşmenin bireysel maddeleri bütünden ayrı olarak tek başlarına yorumlanamaz. Başka bir deyişle sözleşmenin bireysel kısımları, sözleşmenin bütünü içinde ele alınarak yorumlanmalıdır. Bu anlamda aralarında bağlantı olduğu iddia edilen birden fazla sözleşmenin unsurlarının da yapılacak değerlendirmede nazara alınması, uyuşmazlık konusu hukuki ilişkinin kapsam ve niteliğinin belirlenmesinde önem arz eden bir hususdur.

8. Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davacı banka ile dava dışı borçlu şirket arasında 30.03.2004, 17.11.2008 ve 10.04.2013 tarihli olmak üzere üç ayrı genel ticari kredi sözleşmesinin akdedildiği, anılan sözleşmelerden 17.11.2008 tarihli genel kredi sözleşmenin 29.06.2009, 16.12.2009 ve 24.12.2010 tarihli limit artırımlarında davalı H. B.'nın kefaletinin bulunduğu, her ne kadar inkâr

edilmiş ise de anılan limit artırımlarındaki davalı H. B.'ya atfen atılan imzaların aynı davalıya ait olduğunun dosya mevcut 15.06.2017 tarihli bilirkişi raporuyla tespit edildiği, bahse konu kefalet limitinin son olarak 24.12.2010 tarihli limit artırımı sonucunda 150.000,00 TL olarak belirlendiği anlaşılmaktadır.

9. Davacı banka ile dava dışı borçlu şirket arasında kredi sözleşmelerinden 30.03.2004 tarihli krediden sonra akdedilen 17.11.2008 tarihli sözleşmenin "Önceki Taahhütname ve Sözleşmelerle Bağlantı ve Limit Artışı" başlıklı 43. maddesinde; işbu kredi sözleşmesinin davacı ile borçlu şirket arasında imzalanan 30.03.2004 tarihli taahhütname ve kredi sözleşmesinin eki ve ayrılmaz bir parçası olduğu, sözleşmedeki hükümlerin önceki sözleşme için de aynen geçerli olduğu, bu sözleşme ile önceki kredi sözleşmesinin toplam limitinin son tarihli sözleşmede belirlenen tutar kadar artırıldığı açıkça ifade edilmiştir. Benzer bir hüküm yine davacı banka ile dava dışı borçlu şirket arasında akdedilen 10.04.2013 tarihli kredi sözleşmesinin 48. maddesinde aynı şekilde yer aldığı, burada da son tarihli sözleşmenin davacı banka ile borçlu şirket arasında akdedilen 30.03.2004 ve 17.11.2008 tarihli taahhütname ve kredi sözleşmesinin eki ve ayrılmaz bir parçası olduğu düzenlenmiştir. Dolayısıyla tarafların, bahse konu kredi sözleşmelerinden doğan hak yükümlülüklerinin belirlenmesi için yapılacak yorum sırasında, aradaki bağlantı sebebiyle her üç kredi sözleşmesinin de bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekir.

10. Her ne kadar Bölge Adliye Mahkemesince, davacı bankanın ilgili şubesinde yapılan bilirkişi incelemesi neticesinde borçlu şirkete kullandırılan kredilerin tediye ve mahsup dekontlarında hangi kredi sözleşmesine istinaden kullandırıldığına dair bilginin yer almadığı, icra takibine konu kredi borcunun davalı H. B.'nın imzasının yer aldığı limit artırımlarının bağlı olduğu 17.11.2008 tarihli kredi sözleşmesinden doğduğu iddiasını tevsik eden belge sunulamadığından eldeki dava konusu icra takibine konu borçtan davalı H. B.'nın kefalet sorumluluğunun bulunmadığı kabul edilmiş ise de; yukarıda da detaylı olarak açıklandığı üzere dava dışı borçlu şirketle imzalanan her üç genel ticari kredi sözleşmesinin, içeriğindeki sözleşme hükümleri kapsamında birbirleri ile bağlantılı olduğu, icra takibine konu borcun birbirlerinin eki ve ayrılmaz parçası olan tüm bu sözleşmeler çerçevesinde dava dışı borçlu şirkete kullandırıldığı, kullandırılan bu kredilerin geri ödenmemesi sebebiyle ortaya çıkabilecek borçlara ilişkin olarak davalı H. B.'nın 17.11.2008 tarihli kredi sözleşmesi ile bağlantılı olarak imzalamış olduğu 29.06.2009, 16.12.2009 ve 24.12.2010 tarihli limit artırımları sonucunda 150.000,00 TL limitle müteselsil kefaletinin bulunduğu açıktır.

11. Nitekim İlk Derece Mahkemesince ve Bölge Adliye Mahkemesince gerçekleştirilen tahkikat sırasında yapılan tüm bilirkişi incelemeleri neticesinde, her ne kadar davalı H. B.'nın sadece 17.11.2008 tarihli kredi sözleşmesi ile bağlantılı olarak imzalamış olduğu 29.06.2009, 16.12.2009 ve 24.12.2010 tarihli limit artırımlarında imzası bulunmakta ise de; hem 17.11.2008 tarihli sözleşmenin 43. maddesi, hem de 10.04.2013 tarihli kredi sözleşmesinin 48. maddesi gereğince davacı banka ile dava dışı borçlu şirket arasında akdedilen her üç sözleşme arasındaki bağlantı sonucunda dava dışı borçlu şirkete kullandırılan kredilerden önceden imzası bulunan H. B.'nın kefaletinin devam ettiği belirlenmiştir. Bu anlamda davacı banka tarafından

kullandırılan kredilere ilişkin tediye ve mahsup dekontlarında kredilerin hangi sözleşmeye istinaden kullandırıldığı hususunda bir kaydın yer almaması, dava konusu kredi sözleşmeleri arasında kurulan sözleşmesel bağlantı nazara alındığında, somut olay özelinde varılan sonucu değiştirmeyi gerektirmez.

12. Netice itibariyle hem Bölge Adliye Mahkemesi, hem de İlk Derece Mahkemesince yapılan inceleme ve araştırma hüküm tesisi için yeterli olduğundan Özel Dairenin bozma kararında işaret edilen kapsam ve nitelikte bir inceleme yapılması gerekli değildir. Bununla birlikte davacı banka ile dava dışı borçlu şirket arasında akdedilen 30.03.2004, 17.11.2008 ve 10.04.2013 tarihli genel ticari kredi sözleşmelerinin birbirlerinin eki ve ayrılmaz parçası olmaları sebebiyle dava konusu kredi borcunun, bahse konu her üç sözleşmeden doğan kredi ilişkisinden doğduğunun kabulü gerekir. Buradan hareketle davacı banka ile dava dışı borçlu şirket arasındaki kredi ilişkisinde davalı H. B.'nın imzasının yer aldığı limit artırımları sebebiyle 150.000,00 TL ile sınırlı olmak üzere müteselsilen kefaletinin bulunduğu sabittir. Dolayısıyla davalı H. B.'nın, müteselsil kefil olarak itirazının bulunduğu icra takibine konu borçtan kefalet limitiyle sınırlı olarak sorumlu olduğu kabul edilerek yapılacak değerlendirme neticesinde hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekir.

13. Öte yandan Bölge Adliye Mahkemesince yapılan 28.11.2023 tarihli duruşmada davacı vekilinin asıl borcun ödendiğine dair beyanıyla alakalı hususun, infazda nazara alınacak hususlardan olması hasebiyle bu aşamada bozma kapsamı içerisine dahil edilmemiştir.

14. Hâl böyle olunca direnme kararının yukarıda açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerle bozulmasına karar vermek gerekmiştir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeple;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının yukarıda açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın HMK'nun 373. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

10.12.2025 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.

HGK. 10.12.2025 T. E: 2024/11–426, K: 799 (www.e–uyar.com)

323) Hakem kararlarının iptali davalarında iptal sebeplerinin HMK'nun 439. maddesinde tahdidi olarak sayıldığı ve mahkemelerce hakemlerin maddi hukuku uygularken vardıkları sonucun esası yönünden bir yerindelik denetimi yapılamayacağı gözetildiğinde; hakem kurulunun uyuşmazlığın çözümünde aşırı ifa güçlüğü veya uyarlama gibi maddi hukuk kurallarını değerlendirerek bedel tespiti yapmasının tahkim sözleşmesi dışına çıkılması veya hakkaniyet ve nesafet kurallarına göre yetkisiz karar verilmesi niteliği taşımadığı, kararın kamu düzenini temelden sarsacak bir aykırılık barındırmadığı hallerde iptal davasının reddine karar verilmesi gerektiği–

Taraflar arasındaki hakem kurulu kararının iptali davasından dolayı ilk derece mahkemesi sıfatıyla yapılan yargılama sonunda Bölge Adliye Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Karar davalı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 3. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; taraflar arasındaki "Sertifikalı Yonca Tohumluk Üretim Sözleşmesi" gereğince 2022 yılına kadar olan diğer sezonlarda sözleşmede belirtilen şartlara uygun şekilde yetiştirilen yonca tohumlarının davalı tarafından satın alındığını, 2022 yılına gelindiğinde yine usulüne uygun şekilde yonca tohumu yetiştirildiğini ancak davalının sözleşmedeki edimini ifa etmekten kaçındığını, ürünlerin alınması ve bedelin ödenmesi taleplerinin sonuçsuz kalması üzerine sözleşmedeki tahkim şartı nedeniyle Türkiye Tohumcular Birliği Hakem Kuruluna başvurulduğunu, müvekkilinin ürettiği yonca tohumlarının sözleşmede belirtilen şartları sağladığı tespit edilmesine rağmen sözleşmenin 5. maddesine aykırı olacak şekilde hakemlerce resen fiyat araştırması yapılarak belirlenen fiyata göre, yonca tohumlarının davalı tarafından usulüne uygun satın alınması ile yonca tohumlarının kilo fiyatının 62,53 TL olarak hesap edilmesine karar verildiğini, kararın tahkim taleplerinin tamamını kapsamadığını, tahkim giderlerinin davalıya yükletilmesi gerekirken yapılan masraflar hakkında bir karar verilmediğini, hakemin ancak taraflarca açıkça yetkilendirildiği takdirde hakkaniyet ve nesafet kurallarına göre karar verilebileceğini [6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) md. 433/3], somut olayda yetkinin aşıldığını ve talebin tamamı hakkında karar vermediğini (HMK md. 439/2–d), sözleşme koşullarına göre belirlenen fiyat üzerinden karar verilmesi gerektiğini, hakem kurulunun fiyatın uyarlamasına ilişkin bir yetkisi bulunmadığı gibi uyarlama şartlarının da oluşmadığını, tarafların eşitliği ilkesi ve hukuki dinlenilme hakkına riayet edilmediğini (HMK md. 439/2–f) belirterek Türkiye Tohumcular Birliği Hakem Kurulunun 10.05.2023 tarih ve 2022/9 sayılı kararının

HMK'nun 439/3. maddesi uyarınca yonca tohumu fiyatı, tahkim ücreti, yargılama gideri ve vekâlet ücreti yönünden iptaline karar verilmesini istemiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili; hakem kararlarının iptali şartlarının HMK'nun 439. maddesinde tahdidi olarak sayıldığını ve hakem kararlarının ancak şekli unsurlar bakımından incelemeye tâbi tutulacağını, davacının iptal gerekçelerinin kararın esasına ilişkin olduğunu ve yasal düzenlemede sayılan şartlar arasında yer almadığını, tahkim yargılamasında hakemin hukuk kurallarını tayin ve uygulama konusunda serbestçe karar verebileceğini, uygulanan kurallara dair yerindelik incelemesi yapılmayacağını, davacının vekâlet ücreti ve yargılama gideri de dahil tüm talepleri bakımından karar verildiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. MAHKEME KARARI

Bölge Adliye Mahkemesinin İlk Derece Mahkemesi sıfatıyla verdiği 30.11.2023 tarihli ve 2023/4 Esas, 2023/5 Karar sayılı kararı ile; taraflar arasındaki sözleşmenin 5. maddesinde yonca satış fiyatının belirlenme kriterleri tayin edilmesine rağmen, Hakem Kurulunca yetkisini aşacak şekilde sözleşme ve talep dışına çıkılarak piyasa şartlarına göre fiyat araştırması yapılıp 2022 yılı yonca tohumu satış fiyatının belirlendiği, bu durumun HMK'nun 433/3. maddesine aykırılık teşkil ettiği ve davacı aleyhine olduğu, hakem kurulunca dava konusu dışında karar verilmesi kamu düzenine ilişkin olduğundan bu durumun resen dikkate alınması gerektiği, buna göre Hakem Kurulu kararı HMK'nun 439. maddesinin 2. fıkrasının "d" bendinde düzenlenen "hakem veya hakem kurulunun, tahkim sözleşmesi dışında kalan bir konuda karar verdiği veya talebin tamamı hakkında karar vermediği ya da yetkisini aştığı" hükmüne aykırı olduğu gibi aynı zamanda aynı kanunun "ğ" bendinde düzenlenen "kararın kamu düzenine aykırı olması" hükmüne de aykırı olduğu gerekçesiyle davanın kabulü ile Türkiye Tohumcular Birliği Hakem Kurulu Komisyonunun 10.05.2023 tarihli ve 2022/9 sayılı gerekçeli karar toplantı tutanağının ve verilen kararların iptaline karar verilmiştir.

IV. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; "…1.HMK'nun 439 uncu maddesinde yer alan; "Hakem kararına karşı yalnızca iptal davası açılabilir. İptal davası, tahkim yeri Bölge Adliye Mahkemesinde açılır; öncelikle ve ivedilikle görülür." şeklinde düzenleme gereğince, Hakem kararlarına karşı yalnız iptal davası açılabilecektir. Aynı maddenin devamında da iptal sebepleri tek tek sayılmıştır. Hakem kararının iptali davalarında iptal sebepleri tahdidi olarak sayıldığından, kararın esası yönünden hukuka uygun ve yerinde olup olmadığının incelenmesi mümkün değildir. Yargıtay içtihatları ile de Hakem Heyeti kararının esasının, yerinde olup olmadığının, hakemlerin hukuku doğru uygulayıp uygulamadığı gibi

hususların Hakem Heyeti kararının iptali davalarında inceleme konusu yapılamayacağı kabul edilmektedir (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 22.06.2016 gün, 2016/4931 E., 2016/6886 K.).

2. Hakem Kurulunun, başvuru sonucu ileri sürülen iddia ve savunmaları değerlendirerek, tarafların tüm talepleri hakkında bir karar vermesi gerekir. Maddi hukuka ilişkin konularla ilgili uygulanacak hukuk kurallarının tespiti ve tahlili de hakeme aittir. Somut olayda taraflar arasındaki tahkim sözleşmesinde Hakem Heyetinin uyuşmazlığın çözümünde hakkaniyet kurallarını uygulayacağına ilişkin açık bir düzenleme olmadığından, Hakem Heyetinin somut uyuşmazlığın çözümünde maddi hukuka ilişkin "aşırı ifa güçlüğü – uyarlama" kurallarını uygulayarak bu şekilde çözüme bağlamasında yasal engel yoktur. Uyuşmazlığın maddi hukuk kuralları uygulanarak hakkaniyet ilkesine göre çözümlenmesi maddi hukuk kurallarının uygulanmadığı anlamasına gelmez. Öte yandan uygulanan maddi hukuk müessesesi için Kanun ismi ve madde numarası belirtilmesi de zorunlu değildir. Bu nedenle İlk Derece Mahkemesinin uyuşmazlığın çözümünde maddi hukuk kuralları yerine hakkaniyet kurallarına göre karar verildiği şeklinde değerlendirmesi isabetli görülmemiş ve bozmayı gerektirmiştir.

3. İptal davasına bakan Mahkemelerce, hakem kararlarının tamamı ya da ayrılabilir bölümleri hakkında "kısmen" iptal kararı verilmesine engel bulunmamaktadır. Mahkeme iptal sebebiyle bağlı olup, bu sebepler doğrultusunda inceleme yapmak zorundadır. Somut olayda davacı HMK'nun 439/2–d "Hakem veya hakem kurulunun, tahkim sözleşmesi dışında kalan bir konuda karar verdiği veya talebin tamamı hakkında karar vermediği ya da yetkisini aştığı," maddesi ile "f" bendi uyarınca tarafların eşitliği ve hukuki dinlenilme hakkına riayet edilmediği hukuksal gerekçelerine dayalı olarak iptal talebinde bulunduğu halde, mahkemece anılan dava sebepleri dışına çıkılarak Hakem Heyeti kararının HMK'nun 439/2–ğ maddesinde düzenlenen "kamu düzenine aykırılık" hukuk sebebine dayalı olarak iptal kararı verilmesi isabetli görülmemiştir. Kaldı ki Hakem Heyeti kararının, kamu düzenine aykırı olduğunu söylemek için Hakem Heyeti kararının yarattığı sonucun, toplumdaki temel ahlak kuralları, temel insan hakları veya toplumu temelinden sarsacak sonuçlara yol açması gibi durumların söz konusu olması gerekmekte olup, somut olayda böyle bir hâlin varlığı da söz konusu olmadığından hükmün bu sebeple de bozulması gerekmiştir…" gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararıyla önceki gerekçe tekrar edilmek suretiyle direnme kararı verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili; davacının itiraz gerekçelerinin tahkim yargılamasının esasına ilişkin olduğunu, hukuka uygun bozma kararına uyulması gerektiğini belirterek direnme kararının bozulmasına karar verilmesini talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; hakem kararının iptali istemli somut olayda, dava dilekçesinde ileri sürülen iddialar ve hakem kararının mahiyeti dikkate alındığında, Bölge Adliye Mahkemesinin HMK'nun 439/2. maddesinin d ve ğ bendine aykırılık bulunduğu yönündeki değerlendirmesinin yerinde olup olmadığı, buradan varılacak sonuca göre davanın reddine karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 439. maddesi.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle "tahkim" ile ilgili kavram ve yasal düzenlemeler ortaya konulmalıdır.

2. Özel hukuk alanına ilişkin uyuşmazlıkların bağımsız ve tarafsız hakemler eliyle ve yargısal yolla çözümüne "tahkim" denir. Öğretide ise tahkim, "Kanun'un tahkim yoluyla çözümlenmesine izin verdiği konular kapsamında olmak koşuluyla, taraflar arasında doğmuş veya doğabilecek uyuşmazlıkların mahkeme yerine, hakem adı verilen kimseler aracılığı ile kesin ve bağlayıcı olarak çözümlenmesi konusunda tarafların anlaşmaları" olarak tanımlanmaktadır (Z. Akıncı, Milletlerarası Tahkim, 5. Baskı, İstanbul 2020, s. 5).

3. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulunun 13.04.2018 tarihli ve 2016/2 Esas, 2018/4 Karar sayılı kararında da; "…Yargı, devletin temel fonksiyonlarından biridir ve kural olarak taraflar arasındaki uyuşmazlıkların çözüm yeri mahkemelerdir. Ancak özel hukuka ilişkin uyuşmazlıkların çözümünde mahkemeler yerine hakemlere başvurulması konusunda sözleşme yapılabilir veya taraflarca bağıtlanan sözleşmelere bu yönde bir hüküm konulabilir (HMK m. 412/2). Özel hukukun taraflara tanıdığı irade serbestisi, kendisini sözleşme yapıp yapmamak, sözleşmenin karşı tarafını ve içeriğini belirlemek noktalarında gösterdiği gibi taraflar arasında çıkmış ve çıkması muhtemel uyuşmazlıkları hakemler eliyle çözmek noktasında da gösterir. Hakem kararı, devlet mahkemeleri tarafından verilen karar gibi bağlayıcıdır. Bu hâliyle tahkim, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından biridir…" şeklindeki açıklamayla hakem kararlarının bağlayıcı ve kesin olduğu belirtilmiştir.

4. Devlet yargısına göre hızlı olması, öngörülebilir olması, yargılama koşullarını belirli sınırlar içerisinde tarafların belirliyor olması, hakemlerin uzmanlık alanlarına göre taraflarca seçilmesi, arzu edilmesi hâlinde gizliliğin sağlanabilmesi gibi birçok

avantajı nedeniyle tahkim, uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de uygulama alanını giderek genişleten bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi hâline gelmiştir (D. Ağırman: Millî & Milletlerarası Tahkim, Ankara 2022, s. 80).

5. Özel hukuka ilişkin uyuşmazlıkların mahkemeler dışında tahkim yolu ile çözümü, tarafların yapacağı bir "tahkim sözleşmesi" ile mümkündür.

6. Türk Hukuk Lûgatında tahkim sözleşmesi, tarafların sözleşme ya da sözleşme dışı bir hukuki ilişkiden doğmuş veya doğabilecek uyuşmazlıkların tümünün veya bir kısmının çözümünün hakem ya da hakem kuruluna bırakılması hususunda yaptıkları anlaşma olarak ifade edilmiş; tahkim sözleşmesinin taraflar arasındaki sözleşmenin bir koşulu ya da ayrı bir sözleşme ile yazılı biçimde yapılabileceği belirtilmiştir (Türk Hukuk Lûgatı, Türk Hukuk Kurumu, Cilt I, Ankara 2021, s. 1048).

7. Tahkim özü itibariyle tarafların seçimine bağlı olarak kullanılan, hem ulusal hem de uluslararası hukuki uyuşmazlıklarda başvurulabilecek bir çözüm yöntemidir.

8. Hukukumuzda uluslararası tahkim 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanununun konusuyken yabancılık unsuru içermeyen ve tahkim yerinin Türkiye olarak belirlendiği uyuşmazlıklar bakımından ulusal tahkim (iç tahkim) HMK'da düzenlenmiştir.

9. Bu kapsamda HMK, tahkimin bir ilk itiraz teşkil ettiğini (md.11/1–b, 413/1) ve basit yargılama usulüne tâbi olduğunu (md.316/1–f) belirledikten sonra 407–444. maddeler arasında "Tahkim" başlıklı onuncu kısımda konuyla ilgili özel hükümleri öngörmektedir.

10. Kanun koyucu 407. maddede tahkimin yukarıda değinilen kapsamını çizdikten sonra 408. maddede tahkimin zorunlu unsurlarından olan tahkime elverişlilik konusunu düzenlemiş ve taşınmaz mallar üzerindeki ayni haklardan veya iki tarafın iradelerine tâbi olmayan işlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların tahkime elverişli olmadığını belirlemiştir.

11. Tahkim yargılaması neticesinde hakemin/hakem kurulunun verdiği karar, tahkim kurumunun yargısal niteliğinin doğal bir sonucu olarak mahkeme kararları gibi maddi anlamda kesin hüküm teşkil eder ve bu kararın iptali yahut 437. madde kapsamı dışında kalacak ölçüde değiştirilmesi ancak kanunda öngörülen "iptal davası" ile sağlanabilir.

12. Hakem kararlarına karşı itiraz için öngörülen yol olan iptal davası HMK'nun 439. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre hakem kararının (veya tavzih, düzeltme ya da tamamlama kararının) taraflara bildirildiği tarihten itibaren bir ay içerisinde (md. 439/4) tahkim yeri bölge adliye mahkemesi nezdinde (md. 439/1–2.c) iptal talebinde bulunulabilir. Hakem kararına karşı iptal davası açılması kural olarak kararın icrasını durdurmasa da taraflardan birinin talebi üzerine teminat mukabilinde aksine karar verilebilir (md. 439/4). Bölge adliye mahkemesince öncelik ve ivedilikle (md. 439/1) ve yine duruşma açılması yönünde karar alınmadıkça dosya üzerinden (md. 439/5) yapılan bu inceleme sonunda iptal talebiyle ilgili verilecek kararlara karşı temyiz yoluna başvurulabilir (md. 439/6).

13. İptal davasında bölge adliye mahkemesinin incelemesinin sınırları 439. maddenin 2. fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre; "a) Tahkim sözleşmesinin taraflarından birinin ehliyetsiz ya da tahkim sözleşmesinin geçersiz olduğu,

b) Hakem veya hakem kurulunun seçiminde, sözleşmede belirlenen veya bu Kısımda öngörülen usule uyulmadığı,

c) Kararın, tahkim süresi içinde verilmediği,

ç) Hakem veya hakem kurulunun, hukuka aykırı olarak yetkili veya yetkisiz olduğuna karar verdiği,

d) Hakem veya hakem kurulunun, tahkim sözleşmesi dışında kalan bir konuda karar verdiği veya talebin tamamı hakkında karar vermediği ya da yetkisini aştığı,

e) Tahkim yargılamasının, usul açısından sözleşmede veya bu yönde bir sözleşme bulunmaması hâlinde, bu Kısımda yer alan hükümlere uygun olarak yürütülmediği ve bu durumun kararın esasına etkili olduğu,

f) Tarafların eşitliği ilkesi ve hukuki dinlenilme hakkına riayet edilmediği,

g) Hakem veya hakem kurulu kararına konu uyuşmazlığın Türk hukukuna göre tahkime elverişli olmadığı,

ğ) Kararın kamu düzenine aykırı olduğu" tespit edilirse, hakem kararları iptal edilebilir.

14. Hakem kararlarına itiraz için öngörülen iptal davası teknik anlamda bir "kanun yolu" değildir. Tarafların gizlilik, çabukluk ve konuya uzman hakemlerce değerlendirme yapılması gibi amaçlarla devlet yargısı yerine tahkim yöntemini tercih ettikleri gözetildiğinde hakemlerin hukuku doğru uygulayıp uygulamadığının yeniden bir denetime tâbi tutulması bu sistemin amacına uygun olmayacaktır.

15. Bu nedenledir ki kanun koyucu yukarıda tahdidi sıralanan hâller arasında hakem tarafından hukukun doğru uygulanıp uygulanmadığı hususunu bir iptal sebebi olarak saymamıştır. Nitekim genel hatlarıyla iptal sebeplerine bakıldığında, kanun koyucunun kararın tam ya da kısmi (md. 439/3) iptali için ancak hakemlerin kamuyu ilgilendiren ya da ağır usulî ihlâl niteliği taşıyan eylem ve kararlarının var olmasını aradığı görülmektedir.

16. Bu durum ilk bakışta hakemin vereceği bir kararın tümüyle denetimden yoksun olacağı gibi bir çekince/tereddüt ihtimalini akla getirebilirse de, iptal davasının kanun yolu denetiminden farklı ve sınırlı inceleme yöntemi, sözleşmesel bir yargılama sistemi olan tahkimin tabiatına uygun bir niteliktir. Zira taraflar bu yöntemi tercih ettiklerinde, anlaşmazlıklarının kendilerinin serbestçe tayin edebileceği (md. 415, 416) konusunda uzman hakemler eliyle ve yine kural olarak devlet yargısındaki usul kurallarıyla bağlı olmaksızın yargılama usulünü bile kendilerinin kararlaştırabileceği (md. 424) bir sistemi kabul ederek hakem veya hakem kurulunun, hukuku doğru uygulayıp uygulamadığının iptal davasında tartışılamayacak olmasından doğabilecek çekinceyi/riski bertaraf etmektedir.

17. Hakem kararının kamu düzenine aykırılığı meselesine gelindiğinde, bu husus HMK'nun 439/1–ğ bendinde bir iptal sebebi olarak düzenlenmiş ise de kanun koyucu "kamu düzenine aykırılık" hâlleriyle ilgili sınırlayıcı herhangi bir açıklamada bulunmamıştır. Zira kamu düzeni kavramı, hukuk literatüründe kesin bir tanıma sahip olmayan, kapsamı duruma ve bağlama göre değişebilen dinamik bir kavramdır. Bu sebeple hangi hâllerin kamu düzenine aykırılık teşkil ettiğinin ortaya konulabilmesi için "kamu düzeni" kavramının anlam ve kapsamı netleştirilmelidir.

18. Türk Hukuk Lûgatında kamu düzeni, toplumun temel yapısını ve bireylerin güvenlik, huzur ve sağlık içinde yaşamaları için kamusal yararları koruyan, devletlerin güvenliğini, düzenini ve bireyler arasındaki ilişkilerde hukuku sağlamaya yarayan kurallar bütününün oluşturduğu hukuk düzeni olarak tanımlanmıştır (Türk Hukuk Lûgatı, Türk Hukuk Kurumu, Ankara 2021, C.1, s. 636). En basit ifade ile kamu düzeni, toplumsal düzenin temelini oluşturan, toplumun ahlaki değerlerini, ekonomik yapısını, temel hak ve özgürlüklerini ve devletin anayasal ilkelerini koruyan normlar bütününü ifade eder ve bu yönüyle yalnızca hukuki değil, aynı zamanda sosyal, siyasal ve kültürel boyutları olan çok katmanlı bir yapıdır.

19. Dolayısıyla kamu düzeni, kanun hükümlerinde somutlaşmaya çalışılsa da keskin hatlarla sınırları çizilecek şekilde tarif edilemeyen, temel nitelikleri nazara alınarak hâkimin somut olaydaki değerlendirmesine bağlı şekilde tezahür eden, sahip olduğu bu belirsizlik hâli içtihatlarla kabul edilen ilkeler çerçevesinde giderilmeye gayret edilen bir kavramdır.

20. Bu bağlamda yargısal kararlara bakıldığında; Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 10.02.2012 tarihli, 2010/1 Esas ve 2012/1 Karar sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında konu "Kamu düzeni kavramının müdahale alanı son derece geniş ve yoruma müsaittir. Türk kamu düzeninin ihlalini gerektirecek hâller çoğunlukla emredici bir hükmün açıkça ihlali hâlinde düşünülecektir. Fakat her emredici hükmün ihlali hâlinde veya her emredici hükmü ihlâl eden bir yabancı kararın Türk kamu düzenine aykırı bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. İç hukuktaki kamu düzeninin çerçevesi, Türk hukukunun temel değerlerine, Türk genel adap ve ahlak anlayışına, Türk kanunlarının dayandığı temel adalet anlayışına, Türk kanunlarının dayandığı genel siyasete, Anayasada yer alan temel hak ve özgürlüklere, milletlerarası alanda geçerli ortak prensip ve özel hukuka ait iyi niyet prensibine dayanan kurallara, medeni toplulukların müştereken benimsedikleri ahlak ilkeleri ve adalet anlayışının ifadesi olan hukuk prensiplerine, toplumun medeniyet seviyesine, siyasi ve ekonomik rejimine, insan hak ve özgürlüklerine aykırılık şeklinde çizilebilir" şeklinde açıklanmıştır.

21. Anayasa Mahkemesinin 1964 yılında vermiş olduğu bir kararında kamu düzeni için "Toplumun huzur ve sükûnunun sağlanmasını, Devleti ve Devlet teşkilâtının muhafazasını hedef tutan her şeyi ifade ettiği, başka bir deyimle cemiyetin her sahadaki düzeninin temelini teşkil eden kuralları kapsadığı sonucuna varılmaktadır" ifadesini kullanmak suretiyle kavram için genel bir çerçeve çizdiği görülmektedir (AYM, 28.01.1964 tarihli 1963/128 Esas, 1964/8 Karar sayılı kararı).

22. Kamu düzenine aykırılığın söz konusu olup olmadığı, her olayda bu çerçevede tayin ve takdir edilmesi gereken bir husus olup somut olayda Özel Daire ve Bölge Adliye Mahkemesi arasındaki direnme konusu anlaşmazlığın temeli de bu meseleden kaynaklanmaktadır.

23. Hâl böyle olunca iptali istenen hakem kurulu kararının kamu düzenine aykırılık taşıyıp taşımadığının tespit edilebilmesi için hukuki sürecin ortaya konulması gerekir.

24. Somut olayda taraflar arasında imzalanan "sertifikalı yonca tohumluk üretim sözleşmesi"nin 5/a maddesinde davalının davacı üreticiden satın alacağı tohumun 2019 yılı için kilogram fiyatı belirlenmiş ve sözleşme beş yıllığına yapıldığından devam eden yıllarda mahsulün fiyatının Toprak Mahsulleri Ofisinin açıklayacağı ekmeklik buğday taban fiyatındaki artışa endekslendiği; 6/c maddesinde, bu sözleşmenin uygulanmasından doğacak her türlü uyuşmazlığın çözümünde TÜRKTOB Hakem Heyetinin yetkili olacağı kararlaştırılmıştır.

25. Taraflar üç üretim sezonunda sözleşmeyi bu şekilde uygulamış ancak 2022 yılına gelindiğinde ekmeklik buğday taban fiyatındaki aşırı artış, yonca tohumuna ilişkin sözleşmedeki mal bedelinin uyarlanması bakımından taraflar arasında anlaşmazlık yaratmıştır.

26. Bu kapsamda davacı 26,00 TL olan kilogram fiyatının 86,00 TL'ye yükseltilmesi gerektiğini ileri sürerek sözleşme gereği tahkime başvurmuş, taraflar heyette yer alacak hakemlerin belirlenmesini sağlamış, oluşturulan hakem heyeti tarafları oturuma çağırarak hazır olanların beyanlarını almış ve yaptığı değerlendirme sonunda Konya Ticaret Borsasında 2022 yılı için yonca tohumluğuna uygulanan %240 oranındaki artışın uygulanmasını yerinde bularak kilogram fiyatını 62,53 TL olarak takdir ve tayin etmiştir.

27. Eldeki dava ile davacı, (direnme konusu olmayan diğer itiraz sebepleri yanında) hakem kurulunun piyasa araştırması yapıp mal bedelini sözleşmede kararlaştırılandan farklı şekilde uyarlamakla yetkisini ve talebi aştığını ileri sürerek kararın iptalini talep etmiştir.

28. İptal davasını inceleyen Bölge Adliye Mahkemesi, kararın HMK'nun 433/3. maddesinde öngörülen hakemlerin ancak tarafların açıkça yetkili kılmış olmaları şartıyla hakkaniyet ve nesafet kurallarına göre veya dostane çözüm yoluyla karar verebileceği şeklindeki hükme aykırılık teşkil ettiğini, bunun hakem kurulunca tahkim sözleşmesi dışında kalan bir konuda karar verilmesi anlamı taşıdığı ve bu durumun kamu düzenine aykırı olduğu gerekçesiyle HMK'nun 439/d ve ğ bendi çerçevesinde hakem kararının iptaline karar vermiştir.

29. Karara karşı davalının temyiz itirazlarını inceleyen Özel Daire ise dava konusu tahkim yargılaması ve verilen kararda kamu düzenine aykırılık bulunmadığını kabul ederek davanın reddi gerektiğine işaret etmiştir. Bu noktada HMK'nun 439. maddesinin 1/ğ bendinde düzenlenen bu iptal sebebi taraflarca dayanılmasa dahi mahiyeti gereği mahkemece kendiliğinden gözetileceğinden Özel Daire bozma kararında

davacı tarafça (ğ) bendine dayanılmadığı hâlde bu hüküm çerçevesinde kararın iptal edilmesinin hukuka aykırı olduğu yönündeki tespitte isabet bulunmadığı ancak bozma kararının salt bu nedene dayalı olarak tesis edilmediği, kararın devamında somut olayda kamu düzenine aykırılığın söz konusu olmadığı şeklindeki gerekçeye de dayanıldığı anlaşıldığından bu hususun esasa etkili görülmediği belirtilmelidir.

30. Konuyla ve somut olaydaki süreçle ilgili tüm bu açıklamalardan sonra direnme konusu uyuşmazlık incelendiğinde; taraflar imzaladıkları sözleşmeyle aralarında çıkacak uyuşmazlıkların hakem heyeti kararıyla çözüleceği kararlaştırılmış, buna göre oluşturulan beş kişilik hakem heyeti taraflar arasında anlaşmazlık doğuran bedele ilişkin sözleşme hükmüyle ilgili olarak bir değerlendirme yapmış, delilleri tartışmış ve bir sonuca varmıştır. Söz konusu yargılama ve varılan nihai sonuç bakımından kamu düzenine aykırılık teşkil eden herhangi bir durum söz konusu olmadığı gibi hakem heyetinin deliller üzerinden değerlendirme yaparak anlaşmazlığı çözüme kavuşturması somut olay bakımından tahkim sözleşmesi dışına çıkılması, açıkça yetkilendirilmediği hâlde hak ve nesafete göre karar verdiği anlamına gelmemektedir.

31. Hakem heyeti kararının esası, hukuku doğru uygulayıp uygulamadığı, vardığı sonucun yerinde olup olmadığı gibi hususlar da hakem heyeti kararının iptali istemli davada tartışma konusu yapılamayacağından iptal davasına bakan Bölge Adliye Mahkemesince davanın reddi yerine, yanılgılı şekilde hakem heyetinin takdirine ve kararının esasına yönelik değerlendirilmeler yapılarak kabulüne karar verilmesi doğru olmamıştır.

32. Hâl böyle olunca Hukuk Genel Kurulunca da benimsen Özel Daire kararına uyulması gerekirken direnme kararı verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

33. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı HMK'nun 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın HMK'nun 373. maddesi uyarınca direnme kararını veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

10.12.2025 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.

HGK. 10.12.2025 T. E: 3–263, K: 807 (www.e–uyar.com)

324) Taşınmaz satışlarında, borçluya satış ilanının tebliğ edilmemiş olması veya usulsüz tebliğ edilmesinin başlı başına ihalenin feshi sebebi olduğu– Tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile, muhatabı tebliğ işleminden haberdar olmuş ise geçerli sayılacağı ve muhatabın beyan ettiği öğrenme tarihinin tebliğ tarihi olarak kabul edileceği; muhatabın beyan ettiği öğrenme tarihinin aksinin tanık beyanları ile kanıtlanamayacağı– Somut olayda; takip dosyasının incelenmesinden, şikayetçi borçlunun satış ilanını ihale tarihinden bir hafta önce UYAP vatandaş portalından okuduğu nazara alındığında, 'borçlunun, ihaleden makul süre önce haberdar olmuş sayılacağı'–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi Y. A. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Sair temyiz itirazları yerinde değil ise de;

Şikayetçi borçlunun, sair fesih sebepleri ile birlikte kendisi adına çıkartılan satış ilanı tebligatının usulsüz tebliğ edildiğini ileri sürerek tapunun 62 parselinde kayıtlı taşınmaza ilişkin ihalenin feshi istemiyle icra mahkemesine başvurduğu, İlk Derece Mahkemesince, satış ilanının borçluya usulüne uygun tebliğ edilmediği gerekçesiyle şikayetin kabulü ile ihalenin feshine karar verildiği, alacaklı tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine hükmedildiği, kararın alacaklı tarafından temyiz edildiği anlaşılmıştır.

İİK'nun 127. maddesi gereğince, taşınmaz satışlarında, satış ilanının bir örneği borçluya tebliğ edilmek zorunda olup, borçluya satış ilanının tebliğ edilmemiş olması veya usulsüz tebliğ edilmesi başlı başına ihalenin feshi sebebi ise de; 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 32. maddesi gereğince, tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile, muhatabı tebliğ işleminden haberdar olmuş ise geçerli sayılır. Muhatabın beyan ettiği öğrenme tarihi tebliğ tarihi olarak kabul edilir. Muhatabın beyan ettiği öğrenme tarihinin aksi tanık beyanları ile kanıtlanamaz.

Her ne kadar, İlk Derece ve Bölge Adliye Mahkemelerinin, şikayetçi borçlu R... C.'un adresine çıkartılan ve 18.3.2022'de yapılan satış ilanı tebliğ işleminin usulüne uygun olmadığına dair tespitleri yerinde ise de; takip dosyasının incelenmesinden, şikayetçi borçlunun satış ilanını UYAP vatandaş portalından 10.5.2022 tarihinde okuduğu, şikayete konu ihalenin ise 17.5.2022'de yapıldığı nazara alındığında, Dairemizin yerleşik içtihatları gereğince borçlunun, ihaleden makul süre önce haberdar olduğu anlaşılmıştır.

O halde; borçlunun sair fesih iddialarının da yerinde olmadığı tespit edildiğinden, İlk Derece Mahkemesince ihalenin feshi isteminin reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile istemin kabulü yönünde hüküm tesisi ve Bölge Adliye

Mahkemesince de istinaf başvurusunun esastan reddine hükmedilmesi isabetsiz olup, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ:

Şikayet edilen alacaklının temyiz itirazlarının kısmen kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesinin 01.7.2025 tarih ve 2025/649 E. – 2025/1012 K. sayılı kararının 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddeleri uyarınca KALDIRILMASINA,

Gaziantep 3. İcra Hukuk Mahkemesinin 28.01.2025 tarih ve 2024/329 E. – 2025/85 K. sayılı kararının BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 04.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 04.12.2025 T. E: 7964, K: 7920 (www.e–uyar.com)

325) Aynı icra dosyasında süresinde 'faiz oranı' ve 'başlangıç tarihi'ne ilişkin şikayette bulunulması, bu taleplerin icra mahkemesinin ilgili dosyası kapsamında değerlendirilmesi ve o dosyada kat ihtarnamesinin usulsüz tebliğ şikayetinin ileri sürülmeyip, şikayete konu dosyada ileri sürülmesinin dürüstlük kurallarının ihlali olarak değerlendirilemeyeceği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hâkimi U. Y. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı takipte, borçlu icra mahkemesine yaptığı başvurularında; sair şikayet ve itirazları ile birlikte kendisine yapılan muacceliyet ihtarnamesi tebliğ işleminin usulsüz olduğunu ileri sürerek icra emrinin ve takibin iptaline karar verilmesini talep ettiği, İlk Derece Mahkemesince; süresinden sonra dava açıldığından davanın reddine karar verildiği, borçlunun istinaf başvurusu üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince usulsüz kat ihtarı tebliği şikayeti süresiz olduğundan mahkeme kararı yerinde olmadığından İlk Derece Mahkeme kararının kaldırılmasına, aynı icra dosyasında süresinde faiz oranı ve başlangıç tarihine ilişkin şikayette bulunulduğunu, bu taleplerin İstanbul Anadolu 1. İcra Hukuk Mahkemesi 2022/586 Esas sayılı dosya kapsamında değerlendirildiği, ilk dosyada hesap kat ihtarı tebliğinin usulsüzlüğünün ileri sürülmediği, 4 ay sonra iş bu dosyada ileri sürülmesinin dürüstlük kurallarına aykırı olduğu gerekçesiyle şikayetin reddine karar verildiği görülmüştür.

İİK'nun 150/ı maddesinde; "Borçlu cari hesap veya kısa, orta, uzun vadeli kredi şeklinde işleyen nakdi veya gayri nakdi bir krediyi kullandıran tarafın ibraz ettiği ipotek akit tablosu kayıtsız ve şartsız bir para borcu ikrarını ihtiva etmese dahi, krediyi kullandıran taraf, krediyi kullanan tarafa ait cari hesabın kesilmesine veya kısa, orta, uzun vadeli kredi hesabının muaccel kılınmasına ilişkin hesap özetinin veya gayrinakdi kredinin ödenmiş olması nedeniyle tazmin talebinin veya borcun ödenmesine ilişkin ihtarın noter aracılığıyla krediyi kullanan tarafa kredi sözleşmesinde yazılı ya da ipotek akit tablosunda belirtilen adrese gönderilmek suretiyle tebliğ edildiğini veya 68/b maddesi gereğince tebliğ edilmiş sayıldığını gösteren noterden tasdikli bir sureti icra müdürüne ibraz ederse icra müdürü 149 uncu madde uyarınca işlem yapar" düzenlemesine yer verilmiştir.

İİK'nun 68/b maddesinde ise; "Borçlu cari hesap veya kısa, orta, uzun vadeli kredi şeklinde işleyen kredilerde krediyi kullandıran taraf, krediyi kullanan tarafın kredi sözleşmesinde belirttiği adresine, borçlu cari hesap sözleşmesinde belirtilen dönemleri veya kısa, orta, uzun vadeli kredi sözleşmelerinde yazılı faiz tahakkuk dönemlerini takip eden onbeş gün içinde bir hesap özetini noter aracılığı ile göndermek zorundadır. Sözleşmede gösterilen adresin değiştirilmesi, yurt içinde bir adresin noter aracılığıyla krediyi kullandıran tarafa bildirilmesi halinde sonuç doğurur; yeni adresin bu şekilde bildirilmemesi halinde hesap özetinin eski adrese ulaştığı tarih tebliğ tarihi sayılır." düzenlemesi yer almaktadır.

İpotek veren taşınmaz maliki üçüncü kişiye, İİK'nun 150/1 maddesi gereğince hesap özeti gönderilmesi zorunluluğu bulunmamakta ise de; ipotek veren üçüncü kişi hakkında takip yapılabilmesi için Türk Medeni Kanunu'nun 887. maddesi uyarınca, alacağın kendisinden istenilmesi, yani muacceliyet ihtarının gönderilmesi gerekmektedir. Bir başka ifadeyle, söz konusu düzenleme gereğince, ipotekli taşınmaz maliki üçüncü şahsa ihbar yapılmadıkça, onun yönünden borç muaccel olmayacağından hakkında icra takibi başlatılamaz. Ayrıca belirtmek gerekir ki, İİK'nun 150/ı maddesinin son cümlesi; "Hesap özetinin, tazmin talebinin veya ihtarın ipotekli taşınmaz maliki üçüncü kişiye tebliğ edilmesi veya tebliğ edilmiş sayılması, Türk Medeni Kanununun 887. maddesinde öngörülen ödeme istemi yerine geçer" hükmünü içermektedir.

Somut olayda, alacaklı banka tarafından İstanbul Anadolu Gayrimenkul Satış İcra Müdürlüğü 2022/929 Esas sayılı dosyasında, kredi alacağına ve üst limit ipoteğine dayalı olarak asıl kredi borçlusu–ipotek veren şirket aleyhine ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı takip başlatıldığı, asıl borçlu şikayetçi tarafından hesap kat ihtarının usulsüz tebliğ edildiği, bunun süresiz şikayete tâbi olduğu, İİK'nun 150/1 maddesinde belirtilen takip koşullarının oluşmadığı gerekçesiyle takibin iptaline karar verilmesinin istendiği görülmüştür.

Dairemizde, asıl borçlu ve/veya ipotekli taşınmaz malikine icra emri gönderilebilmesi için, alacaklı tarafından, kredi sözleşmesinde yazılı ya da ipotek akit tablosunda belirtilen adreslerine, noter aracılığı ile hesap kat ihtarının gönderilmesi gerekmekle birlikte İİK'nun 16/2. maddesi gereğince kat ihtarı tebliğ işlemi usulsüz ise süreli, hiç gönderilmemiş veya tebligat yapılmamış ise süresiz şikayete tabi olduğu yönünde uygulama yapılmakta iken İİK 150/ı maddesinde yapılması belirtilen tebligat ilamlı takipte takip şartı kabul edilip, usulsüz yapılan tebligatın yok hükmünde olduğu şikayetinin İİK 16/2 kapsamında süresiz olarak incelenmesi gerektiği kanaatine varılarak görüş değişikliğine gidilmiştir.

Hakkın kötüye kullanılmasını; hukuken var olan bir hakkın sınırlarını aşarak ya da o hakkı gerekçe göstererek hukuka aykırı eylemler yapma durumu olarak veya bir hakkın yasaların tanıdığı yetkilerin sınırları içinde olmakla birlikte, amacından saptırılarak kullanılması olarak da açıklanabilir. Türk Medeni Kanunu'nun 2. maddesine göre herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz. Yani, bir hak sahibi, hakkını kullanırken ve borçlu borcunu öderken objektif iyi niyet kurallarına uymak, dürüst davranmak, başkalarını zarara uğratmamak zorundadır. Hak sahibi, başkasına zarar vermek amacını taşımasa bile hareketi açıkça iyi niyet kurallarına aykırı ise ve başkasını zarara uğratıyorsa veya hak sahibine sağladığı yarar ile başkasına verdiği zarar arasında aşırı dengesizlik varsa, bu durum hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilir. Anayasa başta olmak üzere, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Türk Medeni Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu, hak sahibinin hakkını kullanırken objektif iyi niyet kuralları içinde hareket etmesini emretmiş, aksi davranışın hukuk düzeni tarafından korunamayacağını belirtmiştir.

Genel olarak, icra hukukuna ilişkin itiraz ve şikayetlerde TMK'nun 2. maddesinin uygulanma kabiliyeti yoktur. Aynı icra dosyasında süresinde faiz oranı ve başlangıç tarihine ilişkin şikayette bulunulması bu taleplerin İstanbul Anadolu 1. İcra Hukuk Mahkemesi 2022/586 Esas sayılı dosya kapsamında değerlendirilmesi ve o dosyada kat ihtarnamesinin usulsüz tebliğ şikayetinin ileri sürülmeyip iş bu dosyada ileri sürülmesi dürüstlük kurallarının ihlali olarak değerlendirilemez. Bu sebeplerle Bölge Adliye Mahkemesi'nin gerekçesi yerinde değildir.

O halde Bölge Adliye Mahkemesince, asıl borçlunun yöntemine uygun hesap kat ihtarı tebliğ edilmediğine ilişkin şikayetinin esası incelenerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ:

Şikayetçi/borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesinin 25.06.2025 tarih ve 2024/42 Esas–2025/1561 Karar sayılı kararının yukarıda yazılı nedenlerle, 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/2. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 02.12.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 02.12.2025 T. E: 6943, K: 7798 (www.e–uyar.com)

326) 'Yargılamada doğrudanlık ilkesi' gereğince tanıkların kural olarak mahkeme huzurunda dinlenmesinin esas olduğu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 241. maddesi uyarınca gösterilen tanıklardan bir kısmının dinlenilmesinden ancak ispat edilmek istenen husus hakkında yeterli derecede kanaat edinilmiş olması hâlinde vazgeçilebileceği, mahkemece tanığın konsolosluk huzurunda verdiği yazılı beyanla yetinilip davacı tarafa yeni bir tanık bildirmesi için süre verilmesinin o hususta yeterli bilgi edinilmediğini açıkça ortaya koyduğu dikkate alındığında; davacı tarafça dinlenilmesinden vazgeçilmeyen ilgili tanığın bizzat dinlenerek iddiaların aydınlatılması ve hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, hukuki dinlenilme hakkı ihlal edilecek şekilde eksik incelemeyle hüküm kurulmasının usul ve yasaya aykırı olduğu–

1. Taraflar arasındaki vasiyetnamenin iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, Küçükçekmece 2. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen davanın reddine ilişkin karar davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 7. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği düşünüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi

4. Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili ile davalıların mirasbırakan R. Ş.'ün yasal mirasçıları olduğunu, murisin ölümünden sonra Küçükçekmece 3. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2014/444 Esas sayılı dosyası ile açılmasına karar verilen Bakırköy 40. Noterliğinin 14.06.2012 tarih ve 13496 yevmiye nolu düzenleme şeklindeki vasiyetnamenin vasiyette bulunan murisin ehliyetsizliği, içeriği ve bağlandığı koşulların hukuka ve ahlâka aykırı olması, ayrıca murisin iradesinin fesada uğratılmış olması sebebiyle geçersiz olduğunu ileri sürerek vasiyetnamenin geçersizliğine ve iptaline, mümkün olmazsa kanuna, hukuka ve ahlâka aykırı hususların vasiyetname metninden çıkarılarak iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalılar Cevabı

5. Davalılar vekili cevap dilekçesinde; davanın yetkisiz mahkemede açıldığını, taraf teşkilinin eksik olduğunu, mirasbırakanın tasarruf ehliyetine sahip olduğu gibi vasiyetnameyi herhangi bir baskı ve tehdit altında düzenlemediğini, vasiyetnamenin kanuna, hukuka ve ahlâka uygun olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesinin Birinci Kararı

6. Küçükçekmece 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 15.12.2015 tarihli ve 2015/406 Esas, 2015/566 Karar sayılı kararı ile; gider avansının tamamlanması için

davacı tarafa iki kez ihtaratlı tebligat yapılmasına rağmen verilen sürede gider avansının tamamlanmadığı, HMK'nun 114/1–g maddesinde belirtilen gider avansının dava şartlarından olduğu, dava şartlarının davanın esasına girilmeden önce ve tahkikata başlamadan önce ön inceleme aşamasında irdelenmesi gerektiği ve dava şartı eksikliğinin davacı tarafça giderilmediği gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Özel Dairenin Birinci Bozma Kararı

7. Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekilince temyiz isteminde bulunulmuştur.

8. Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 27.02.2018 tarihli ve 2016/14189 Esas, 2018/1718 Karar sayılı kararı ile;

"...Tüm bu açıklamaların ışığında somut olaya gelince; davacı yetkisiz mahkemede dava açarken 280 TL gider avansı yatırmıştır, mahkemece verilen yetkisizlik kararı sonucunda dosya kendisine gelen mahkemece tensip tutanağının 5.maddesinde "Tarafların HMK. 121 ve 129/2 madde gereği delil olarak gösterdikleri belgelerini dilekçelerine eklemek suretiyle vermelerine, başka yerlerden getirilecek belgelere ilişkin davacı tarafın delilleri için yatırdığı gider avansının kullanılmasına, davalı tarafın delilleri için masraf verdiğinde celp edilecek yerlerden belgelerinin celp edilmesine, taraflar dosyaya delillerini sunmadıkları takdirde HMK 140/5 madde gereği ön inceleme duruşmasında bunları tamamlamak için kesin süre verileceği, aksi halde delil sunmaktan vazgeçilmiş sayılacakları hususunun tespitine" şeklinde arar karar oluşturulmuş, bu karar üzerine davacı vekiline söz konusu tensip zabtı ekli tebligat çıkarılmış, tebligat zarfı üzerine HMK 114. maddesi uyarınca yatırılması gereken gider avansını (en az 200TL) tamamlamak üzere iş bu davetiyenin tebliğinden itibaren 2 hafta süre verildiği hususu ihtaren bildirilmiştir.

Mahkemece, tensip zaptında davacı tarafa gider avansı veya delil avansı yatırması için kesin süre verilmediği gibi, davacı tarafça başta gider avansı yatırılmış olmasına rağmen yatırılması gereken gider avansının neye ilişkin olduğu açıklanmadan gönderilen ihtar sonucunda dosya üzerinden davacının HMK'nun 27. maddesinde düzenlenen hukuki dinlenilme hakkı korunmaksızın yazılı şekilde hüküm tesisi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir.

Bozma nedenine göre, davacı tarafın diğer temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine gerek görülmemiştir..." gerekçesiyle hükmün bozulmasına karar verilmiştir.

9. Küçükçekmece 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 08.12.2022 tarihli ve 2018/206 Esas, 2022/376 Karar sayılı kararı ile; bozmaya uyularak yapılan yargılama neticesinde dosya kapsamında toplanan deliller, tanık anlatımları ve 04.10.2019 ve 12.08.2021 tarihli Adli Tıp Kurumu raporlarında mirasbırakan R. Ş.'ün bu tarihte vasiyetnameyi düzenlemeye ehil olduğu ve vasiyetnamenin düzenlendiği tarihte alınan raporun usulüne uygun olduğunun bildirildiği, mirasbırakanın, vasiyetnamenin düzenlendiği tarihte ehliyetsiz olduğu iddiasının sübuta ermediği, davacı ve davalıların mirasbırakanı R. Ş.'ün iradesinin baskı ile sakatlanarak vasiyetnamenin düzenlendiği iddiasının ispatlanamadığı, vasiyetnamede geçen ifadelerin Türk Medeni Kanunu'nun

515. maddesi gereğince iptalini gerektirecek ya da hükümsüz sayılmasına neden olacak şekilde üçüncü kişileri rahatsız edecek nitelikte taşımadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Özel Dairenin İkinci Bozma Kararı

10. Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekilince temyiz isteminde bulunulmuştur.

11. Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 23.10.2023 tarihli ve 2023/3087 Esas, 2023/4953 Karar sayılı kararı ile; "...Bilindiği üzere; yargılamanın sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesi için, iddia ve savunma ile ilgili delillerin eksiksiz toplanması gerekir. 6100 sayılı Kanun'un 27 nci maddesi uluslararası sözleşmeler ve Anayasanın 36 ncı maddesiyle en temel yargısal hak olarak kabul edilen hukuki dinlenilme hakkı gözetilerek, mahkeme, tarafları dinlemeden, onların iddia ve savunmalarını bildirmeleri için usûlüne uygun olarak davet etmeden, açıklama ve ispat haklarını kullanmalarını sağlamadan hükmünü veremez. Hukuk Muhakemeleri Kanunu 240 ıncı maddesi uyarınca davacı vekili, dinlenilmesi istenen tanıkların adı ve soyadı ile tebliğe elverişli adreslerini içeren listeyi mahkemeye sunmuştur. Davacı vekilinin sunduğu 11.12.2018 tarihli tanık listesinin ilk sırasında Ü. D. yer almıştır. 17.02.2022 tarihli celsede ise davacı vekilinin tanığın yurt dışı adresine tebligat çıkarılması yönündeki talebine yönelik Mahkemece davacı tanığının yurt dışında olması ve yazılı beyanda bulunmuş olması gerekçe gösterilerek, davacı tanığı Ü. D. yerine yeni bir tanık bildirmesi için iki haftalık kesin süre verilmiştir. Davacı ise bu tanığın dinlenilmesinden vazgeçmemiştir. Bu haliyle usulüne uygun olarak bildirilen tanık hakkında Mahkemece yurt dışında olması nedeniyle dinlenilmesinden vazgeçilse de Mahkemece Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 241 inci maddesinde belirtilen gerekçeler ileri sürülmeksizin ve şartları oluşmaksızın tanığın dinlenilmemesi doğru görülmemiştir…" gerekçesiyle bozulmuştur.

Direnme Kararı:

12.Küçükçekmece 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29.02.2024 tarihli ve 2024/17 Esas, 2024/105 Karar sayılı kararı ile; önceki karar gerekçesine ek olarak; davacı vekilinin 15.11.2018 tarihli dilekçesinde tanık Ü. D.'in konsolos huzurunda imzalanmış yazılı beyanını dosyaya ibraz ettiği, 17.02.2022 tarihli duruşmada davalı vekili ve vasiyeti tenfiz memurunun bu tanığın yazılı beyanının davaya esas alınmasını kabul ve talep ettiği, mahkemece aynı duruşmada Ü. D.'in hangi nedenle dinlenmediğine ilişkin olarak HMK'nun 241. maddesini de içerecek şekilde ara karar kurulduğu, davacı vekilinin bu tanığı hangi vakıaya ilişkin olarak dinletmek istediğini bildirmediği, dosyanın tüm taraflarınca tanığın yazılı beyanın esas alınmasının talep edildiği, usul ekonomisi ilkesi ve yargılamanın makul sürede bitirilmesine ilişkin ilkeler de gözetildiğinde bozmaya konu edilen tanığın dinlenmesinin gerekli olmadığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi

13.Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

14. Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davacı tanığı Ü. D.'in konsolos huzurunda imzalanmış yazılı beyanı dikkate alındığında anılan tanığın Mahkemece dinlenmemesinin usul ve yasaya uygun olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

15. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konu ile ilgili kavramların ve yasal düzenlemelerin açıklanmasında fayda bulunmaktadır.

16. Mahkeme iki tarafa eşit şekilde hukuki dinlenilme hakkı tanıyarak hükmünü vermelidir. Bu hak aynı zamanda, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 36. maddesi ile teminat alınan ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesi ile düzenlenen adil yargılanma hakkının da en önemli unsurlarından biridir.

17. Davada taraflar arasında çekişmeli olan, geçmişte meydana gelmiş olaylar ve durumlar ile ilgili sahip olduğu bilgi ve algılarını mahkemeye aktaran kişiye tanık denir. Burada bahsedilen bilgi; tanığın gördükleri ve işittikleridir (Örneğin, gördüğü bir trafik kazasını veya işittiği konuşmaları mahkemeye aktarması). Tanık sadece gördüklerini ya da duyduklarını mahkemeye aktarır, olayları yorumlamaz (Pekcanıtez, H./ A., O./Özekes, M.: Medeni Usul Hukuku, Ankara 2011, s. 506).

18. Doğrudanlık ilkesi, davanın açılmasından hüküm verilinceye kadar ki bütün delil toplama evrelerinin kararı verecek olan hâkim veya hâkimlerin denetiminde ve gözetiminde gerçekleşmesinden sonra bu şekilde elde edilen delillerin araya fazla zaman girmeden değerlendirilerek, içlerinden adil bir hüküm tesisine doğrudan doğruya katkı sağlayacak olanların mahkeme tarafından seçilmesini konu alan bir usul hukuku ilkesidir (A.,A.S.:Medeni Usul Hukukunda Delillerin Toplanması ve Doğrudanlık İlkesi, Ankara 2012, s. 7).

19. Kanunda belirtilen hâller dışında, deliller davaya bakan mahkeme huzurunda, mümkün olduğunca birlikte ve aynı duruşmada incelenir (HMK 197). Bu kural, yargılama usulünde doğrudanlık ilkesinin bir sonucudur. Doğrudanlık ilkesi, mahkemenin aracısız bir şekilde yargılama süreçlerine hakim olması anlamına gelir. Uyuşmazlık hakkında mahkeme delilleri bizzat değerlendirerek karar vermelidir. Hakim, aracısız bir şekilde delilleri görüp incelerse daha doğru karar verecektir.

20. Doğrudanlık ilkesi gereğince, kural olarak tanıklar davaya bakan mahkemede dinlenir (HMK 259). Tanık, mahkemenin yargı çevresi dışındaysa istinabe yoluyla dinlenmesine karar verilebilir. Yine mahkeme, gerçeğin ortaya çıkması için gerekli görürse, tanığın olayın gerçekleştiği veya şeyin bulunduğu yerde dinlenilmesine karar verebilir. Buna göre, taşınmaza ilişkin davalarda tanığın taşınmazın başında keşif

esnasında dinlenmesi gerekir. Tanık davetiye ile çağrılır. Tanığın taraflarca getirilmesini zorunlu kılan bir kural bulunmamaktadır.

21. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 241. maddesi uyarınca, mahkeme gösterilen tanıklardan bir kısmının tanıklığı ile ispat edilmek istenen husus hakkında yeterli derecede bilgi edindiği takdirde, geri kalanların dinlenilmemesine karar verebilir. "Tanıklardan bir kısmının dinlenilmesiyle yetinilmesi" başlıklı 241. madde, davayı uzatma niyetiyle hareket etmek isteyen tarafın bu konudaki çabalarını önleme amacını güden, mahkemeye tanınmış bir imkândır. Bu bağlamda mahkemece, taraflarca tanık listesinde gösterilen tanıklardan bir kısmının dinlenmesiyle yeterli derecede sonuç alınmış ise diğerlerinin dinlenmesinden vazgeçilmiş sayılmasına karar verilebilecektir. Ancak madde ile tanınan bu imkân mahkemece çok dikkatli değerlendirilmeli; her tanığın aynı bilgiye sahip olmayabileceği, diğer tanığın olay hakkında aydınlatıcı bilgileri mahkemeye sunabileceği, tanık sayısını sınırlandırılması ile tarafların adil yargılanma ve hukuki dinlenilme hakkının ihlâline yol açabileceği gözden kaçırılmamalıdır.

22. Eldeki davada davacı vekilince, dinlenmeyen tanık Ü. D.'in görgü ve bilgisine başvurulduğu taktirde davanın aydınlanacağı, konsolos huzurunda imzalanmış yazılı beyanı dikkate alındığında mirasbırakanın gerçek bir korku ve baskı altında olduğu, davanın haklılığı ile alakalı somut ve gerçek bir kanaat oluşabileceği, bu tanığın dinlenmesi yönündeki talebin davayı uzatma amacını taşımadığı açıklanmıştır. Mahkemece davacı tanığı Ü. D. dinlenmeden karar verilmiştir. Burada Ü. D.'in beyanının alınmasındaki amaç, mirasbırakanın iradesinin fesada uğratıldığı hususundaki davacı iddialarının açıklığa kavuşturulmasıdır.

23. Mahkemece, yukarıda izah edilen doğrudanlık ilkesi gereğince tanık Ü. D.'in duruşma esnasında dinlenmesi mümkünken, konsolos huzurunda imzalanmış yazılı beyanı ile yetinilmesi, 17.02.2022 tarihli celsede davacı vekiline tanık Ü. D. yerine başka tanık bildirmesi için süre verilmekle de bu tanık ile ispat edilmek istenen husus hakkında yeterli derecede bilgi edinilmediğinin ortaya konulması karşısında HMK'nun 241. maddesi şartları oluşmaksızın, davacı tarafça dinlenmesinden vazgeçilmeyen tanığın dinlenmemesi doğru görülmemiştir.

24. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmelerde; davacı vekiline başka bir tanığı dinletmesi için süre verildiği, HMK'nun 241. maddesi şartlarının oluştuğundan direnme kararının onanması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de bu görüş Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir.

25. Hâl böyle olunca, Mahkemece önceki kararda direnilmesi doğru olmadığından, hükmün Özel Daire bozma kararında belirtilen nedenlerle bozulması gerekmiştir.

IV. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri

Kanunu'nun Geçici 3. maddesine göre uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince

BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Aynı Kanun'un Geçici 3. maddesine göre uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 440. maddesi uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere,

26.11.2025 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

HGK. 26.11.2025 T. E: 2024/7–767, K: 747 (www.e–uyar.com)

327) Avukatlık sözleşmesinin geçerli ve azlin haksız olduğu uyuşmazlıkta; avukatın hak ettiği vekâlet ücretinin hesaplanmasına esas alınacak değerin ne olması gerektiği– Taraflar avukatlık sözleşmesini imzalarken, ücret ile ilgili kararlaştırmanın yanında, haksız azil hâlinde ücretin hangi değer üzerinden hesaplanacağına dair açıkça ayrı bir hükme yer vermişler ve bu durumda, davanın hangi aşamasında olursa olsun, haksız azil vuku bulursa, "davanın neticelenmesi sonucunda ortaya çıkan değer üzerinden" hesaplama yapılacağını kabul ettiklerinden; sözleşmenin bütününe bakıldığında, bu madde ile tarafların yalnızca dava açılırken gösterilen harca esas değeri değil, yargılamada ortaya çıkacak gerçek değeri esas aldıkları; bu değerin ise kamulaştırma bedeli olarak yargılamada bilirkişi incelemesiyle tespit edilen ve mahkemece hükme esas alınmakla sonradan açılacak ek davada kesin delil teşkil eden meblağın olduğu anlaşılmakla; sözleşmenin haksız azle ilişkin maddesinde ücrete esas değerin kısmi davada harçlandırılan ve karara bağlanan dava değerinden ibaret olmadığı– "Avukatlık sözleşmesinin TBK m. 19/1 gereği yorumlanmasında, sözleşmedeki 'davanın neticelenmesi sonucu ortaya çıkan değer' ibaresinden, davacı avukatların, davalı müvekkili adına takip ettiği dosyadaki dava değeri olarak belirtilen ve mahkemece hüküm altına alınan miktarın anlaşılması ve davacı avukatların akdi vekâlet ücreti taleplerinin bu bedel üzerinden belirlenmesi gerektiğinin anlaşıldığı, keşif sonucu belirlenen ancak dava ıslah edilmediği için mahkemece hüküm altına alınmayan miktar üzerinden akdi vekâlet ücretinin hesaplanamayacağı" şeklindeki görüşün HGK çoğunluğu tarafından benimsenmediği–

Taraflar arasındaki alacak davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın her iki taraf vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine, davacılar vekilinin başvurusunun kısmen kabulüyle İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılarak yeniden hüküm kurulmak suretiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı her iki taraf vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 3. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacılar; serbest avukat olarak çalıştıklarını, bazı taşınmazlarının imar planında kamu hizmeti alanı olarak ayrılmış ve uzun zamandır kamulaştırmasının yapılmamış

olmasıyla ilgili hukuki ihtilâfın çözümlenmesi için davalı şirketin kendilerini vekil kıldıklarını, dava süreciyle ilgili hukuki yardımın yanı sıra şehir planlamacısıyla da görüşmeler sağlandığını, bu kapsamda avukatlık ücret sözleşmesi imzalanarak İzmir 9. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2011/211 Esas sayılı dosyasıyla görülen kamulaştırmasız el atma davasının açıldığını, davanın kısmi dava olarak ikame edildiğini ve lehlerine sonuçlanıp temyiz incelemesinden geçerek kesinleştiğini ancak davalının herhangi bir haklı neden olmaksızın kendilerini azlederek vekâlet ücretini ödemediğini, bununla yetinmeyip zarara uğradıkları iddiasıyla tazminat talep eden ihtarname gönderdiklerini, bu iddianın gerçeği yansıtmadığını, üzerlerine düşen tüm edimleri yerine getirdiklerini, kısmi dava açılmasının zarar yaratmak bir yana adına dava açılan kişinin yararına olduğunu, azil haklı olmadığından aralarındaki ücret sözleşmesi gereği vekâlet ücretinin takip edilen yargılamada tespit olunan gerçek değer üzerinden hesaplanması gerektiğini ileri sürerek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 15.000,00 TL vekâlet ücreti alacağı ile asılsız isnatlar nedeniyle doğan manevi zarara karşılık 15.000,00 TL manevi tazminatın davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiş, ıslah dilekçesiyle vekâlet ücreti alacağını 1.900.000,00 TL'ye yükseltmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili; azlin haklı olduğunu, davacı avukatlar tarafından rayici 15.000.000,00 TL olan taşınmazlarla ilgili 16.000,00 TL üzerinden kamulaştırmasız el atma davası açıldığını, bilirkişi raporuyla yapılan tespite rağmen davanın ıslah edilmediğini, davacıların avukatlık mesleğiyle bağdaşmayan eylemler içerisinde olduğunu ve haklarında 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'na muhalefet ve görevi kötüye kullanma suçlarından şikâyetçi olduklarını, kamu davasının devam ettiğini, azlin haklı olması nedeniyle vekâlet ücreti talep edilemeyeceği gibi kendilerinin hukuka aykırı herhangi bir eylemi bulunmadığından manevi tazminat talebinin yerinde olmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İzmir 14. Asliye Hukuk Mahkemesinin 10.09.2020 tarihli ve 2013/528 Esas, 2020/139 Karar sayılı kararı ile; dosya kapsamı ve alınan bilirkişi raporuna göre davacı avukatların haksız şekilde azledildikleri, kısmi dava olarak açılan ilk dava kesinleştikten sonra başka avukatlarca açılan ek dava ile alacağın tamamına hükmedildiği, taraflar arasındaki ücret sözleşmesinin geçerli olduğu, bu durumda kamulaştırmasız el atma davasında taşınmazların değeri olarak tespit edilen 12.857.757,90 TL üzerinden %10 akdi vekâlet ücretinin hesaplanması gerektiği, manevi tazminat koşullarının oluşmadığı gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne, 1.285.775,79 TL sözleşme vekâlet ücreti ile 1.920,00 TL karşı yan vekâlet ücreti olmak üzere toplam 1.287.695,79 TL brüt vekâlet ücretinin davalı şirketten tahsili ile davacı tarafa ödenmesine, manevi tazminat isteminin reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde her iki taraf vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 14.02.2022 tarihli ve 2021/420 Esas, 2022/298 Karar sayılı kararı ile; azlin haksız olduğu, sözleşmenin geçerli olmakla tarafları bağladığı ve manevi tazminat koşullarının oluşmadığı yönündeki mahkeme değerlendirmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı ancak vekâlet ücretinin hesabında hataya düşüldüğü, haksız azil hâlinde avukatın takip ettiği iş nedeniyle akdi ve karşı yan vekâlet ücretini hak edeceği, somut olayda taraflar arasındaki ücret sözleşmesinin haksız azil hâlini düzenleyen 6. maddesi gereği ücretin kamulaştırmasız el atma davasında "ortaya çıkan değer" olan 13.024.040,00 TL üzerinden hesaplanması gerektiği gerekçesiyle davalı tarafın istinaf başvurusunun reddine, davacılar vekilinin başvurusunun kabulüyle İlk Derece Mahkemesi kaldırılarak yeniden hüküm kurulmak suretiyle davanın kısmen kabulüne, 1.304.324,00 TL'nin faizi ile birlikte davalıdan tahsiline, manevi tazminat isteminin reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde her iki taraf vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

"…1.Davacıların temyiz taleplerinin incelenmesinde; tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile 1136 Sayılı Kanun'un 164/2. maddesi gereği dava sonunda, kararla tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücretinin avukata ait olacağının belirtilmesine, karşı yan vekalet ücretinin de nisbi olarak hesaplanması talebinin reddinde usule ve kanuna aykırılık olmadığının, davacı avukatların vekil olarak görev almadıkları icra dosyasından akdi ve karşı yan vekalet ücreti talep etmelerinin kanunen mümkün olmadığının ve davacıların manevi tazminat taleplerinin reddine ilişkin karar gerekçesinin doğru olduğunun anlaşılmasına göre, davacılar vekilinin temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2. 1136 Sayılı Kanun'un 174/2. maddesi gereği avukatın kusur veya ihmalinden dolayı azledilmesi durumunda ücretin ödenmesi gerekmeyeceği belirtilmişse de, azleden tarafın, azlin haklı olduğunu ispatlaması gerektiği, davalının davacı avukatların haklı olarak azledildiğini ispatlayamadıkları, temyiz olunan kararın gerekçesinde de belirtildiği üzere davacı avukatların yalnızca kısmi dava açmalarının başlı başına haklı azil sebebi sayılamayacağı anlaşılmakla davalı vekilinin aşağıdaki paragrafın kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

3. Taraflar arasında imzalanan 11.04.2011 tarihli sözleşmenin (sözleşmede tarih bulunmamakla birlikte, tarafların 11.04.2011 tarihinde imzalandığı yönündeki kabulü nedeniyle) 3 üncü maddesi; "Avukatlık ücreti olarak mahkemece tazminine karar verilen bedelin ve bu bedelin tahsili tarihine kadar işleyecek faizlerin toplamının yani davalı (borçlu) tarafından ödenecek bedellerin toplamının %10'u olarak kararlaştırılmıştır.", sözleşmenin 6 ncı maddesi; "Davanın herhangi bir aşamasında avukatlar iş sahibi (müvekkiller) tarafından haksız olarak görevinden azledilecek olursa veya başka bir avukata görev verecek olurlarsa, davanın neticelenmesi sonucunda ortaya çıkan değer üzerinden avukatlar bu sözleşmede kararlaştırılan ücreti istemeye hak kazanacaktır ve aynı şartlarda talep ve ahzu kabza yetkili olacaktır." şeklindedir.

6098 Sayılı Kanun'un 19/1 inci maddesi gereği yukarıda belirtilen sözleşme maddelerinin yorumlanmasında, sözleşmenin 6 ncı maddesinde belirtilen "davanın neticelenmesi sonucu ortaya çıkan değer" ibaresinden, davacı avukatların, davalı müvekkili adına takip ettiği İzmir 9. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2011/211 E. sayılı dosyasında dava değeri olarak belirtilen ve mahkemece hüküm altına alınan 16.000,00 TL'nin anlaşılması gerektiği, davacı avukatların akdi vekâlet ücreti taleplerinin bu bedel üzerinden sözleşmenin 6 ve 3 üncü maddeleri gereği belirlenmesi gerektiği anlaşılmakla, aksi düşüncelerle, İzmir 9. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2011/211 E. sayılı dosyasında yapılan keşif sonucu belirlenen ancak dava ıslah edilmediği için mahkemece hüküm altına alınmayan 13.024.040 TL üzerinden akdi vekâlet ücretinin hesaplanmış olması usul ve kanuna aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.”

gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; ilk karar gerekçesi tekrar edilmek ve avukatlık sözleşmesinde tarafların azil olmaması hâlinde ücreti "mahkemece tazminine karar verilen bedel" üzerinden hesaplamayı kararlaştırmışken azlin varlığı durumunda vekâlet ücretinin "davanın neticelenmesi sonucunda ortaya çıkacak değer" üzerinden hesaplanması yönünde ayrı bir sözleşme hükmü düzenledikleri, sözleşme bir bütün olarak yorumlandığında azil durumuna ilişkin bu ibarenin takip edilen işte dava değeri olarak gösterilen bedel olarak anlaşılmasının mümkün olmadığı belirtilmek suretiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili; davacıların ilk davadan başka herhangi bir dava açmadıklarını, sonraki süreçte emek ve mesai harcamadıklarını, ıslah edilmeyen taşınmaz değeri için başka bir dava açılması gerektiğini, davacı yan ile müvekkil şirket arasında vekâlet ilişkisinin sona erdiği de dikkate alındığında davacıların ileride açılacak olan davalar için ücret talep etmelerinin hukuki dayanaktan yoksun olduğunu, bu itirazlarının Özel

Dairece haklı görüldüğünü, aksi yönde verilen direnme kararının usul ve yasaya aykırı olduğunu belirterek kararın bozulmasını istemiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; taraflar arasındaki avukatlık ücret sözleşmesinin geçerli olduğu ve davacı avukatların haksız olarak azledildikleri hususlarının Özel Daire ve Bölge Adliye Mahkemesi arasında çekişmesiz olduğu somut olayda, sözleşmede haksız azil hâlinde vekâlet ücretinin hesaplanmasına esas olmak üzere öngörülen "davanın neticelenmesi sonucunda ortaya çıkacak değer" ibaresinden ne anlaşılması gerektiği, buradan varılacak sonuca göre akdi vekâlet ücretinin hesabında kısmi açılan ilk davada dava değeri olarak belirtilen ve mahkemece hüküm altına alınan meblağın dikkate alınmasının gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun (BK) 18, 19, 396. maddeleri.

2. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 163, 164, 174. maddeleri.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle vekâlet sözleşmesi ve vekilin azli durumunda azlin haklı olup olmadığının hak edilecek vekâlet ücretine etkisi üzerinde durulması gerekir.

2. Vekâlet sözleşmesi, somut olayda uygulanması gereken mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun (BK) 386. maddesinin 1. fıkrasında "Vekâlet, bir akittir ki onunla vekil, mukavele dairesinde kendisine tahmil olunan işin idaresini veya takabbül eylediği hizmetin ifasını iltizam eyler." şeklinde tanımlanmıştır [6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) md. 502]. Bu sözleşmeyle vekil, müvekkiline karşı iş görme borcu altına girer.

3. Avukat ile müvekkil arasında imzalanan sözleşme de vekâlet sözleşmesi niteliğindedir. Bununla birlikte avukatlık sözleşmesi her iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir. Üstelik sözleşmenin bir tarafı mutlaka avukattır ve avukatın sözleşmeyle üstlendiği belli bir hukuki yardımının yapılması şeklindeki iş, ücret karşılığında yani ivazlı olarak yerine getirilir.

4. Avukat ile iş sahibi/müvekkili arasındaki sözleşme ilişkisi özel kanun niteliğindeki 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda düzenlenmiş olup Kanun'un "Avukatlık sözleşmesinin kapsamı" başlıklı 163/1. maddesi "Avukatlık sözleşmesi serbestçe düzenlenir. Avukatlık sözleşmesinin belli bir hukukî yardımı ve meblâğı yahut değeri kapsaması gerekir. Yazılı olmayan anlaşmalar, genel hükümlere göre ispatlanır. Yasaya aykırı olmayan şarta bağlı sözleşmeler geçerlidir." şeklindedir.

5. Avukatlık sözleşmelerinin zorunlu unsuru olan ücret konusunun mutlaka tarafların sözlü ya da yazılı bir anlaşmasıyla önceden kararlaştırılması gerekmez; zira bu hâlde ücret, Avukatlık Kanunu ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenecektir.

6. Sözleşmenin sona ermesi konusuna gelindiğinde; vekâlet sözleşmesi sözleşme ile üstlenilen edimin yerine getirilmesi veya sürenin dolması ile sona erebileceği gibi, vekâlet ilişkisi taraflar arasında güven unsuruna dayandığından sözleşmenin tarafları da istifa ve azil şeklindeki tek taraflı irade beyanlarıyla sözleşme ilişkisine diledikleri zaman son vermek hakkına sahiptir. Nitekim BK'nun 396/1. maddesi bu hususu "Vekâletten azil ve ondan istifa her zaman caizdir." şeklinde düzenlemiştir.

7. Anılan maddenin devamında "Şu kadarki münasip olmayan bir zamanda vekâletten azil veya ondan istifa eden kimse diğerinin zararını zamin olur." denilmek suretiyle azlin, tazmin ile ilgili bir sonucu olacağı ortaya konulmuştur.

8. Aynı durum avukatlık sözleşmesinde de geçerlidir ve sözleşmenin azil ile sona ermesi hâlinde avukatlık ücreti, yapılan azil işleminin haklı olup olmadığına göre değişecektir.

9. Avukatlık Kanunu'nun 174/2. maddesinin birinci cümlesinde yer alan "Avukatın azlî hâlinde ücretin tamamı verilir. Şu kadar ki, avukat kusur veya ihmalinden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez." şeklindeki hüküm gereği, azledilen avukata kural olarak hak ettiği ücretin tamamı verilir.

10. Bu noktada azlin ancak azil tarihi itibariyle henüz sonuçlanmamış işler bakımından hukuki sonuç doğurduğu, bu sebeple de avukatın azilden önce sonuçlandırdığı işler yönünden azlin haklı olup olmadığının bir fark yaratmadığı, bunlar yönünden avukatın tam ücrete hak kazandığı göz ardı edilmemelidir.

11. Maddenin ikinci cümlesinde kanun koyucunun avukatın kusur veya ihmalinden dolayı azledilmesi hâline ilişkin öngördüğü durum "haklı azil" kavramını anlatır ve azil haklıysa sonuçlanmamış işler bakımından avukat ücrete hak kazanamayacaktır.

12. Azil haksızsa, avukatın vekâlet ücretinin tamamı dava lehe sonuçlanıp kesinleşmiş gibi, tam olarak muaccel hâle gelir. Bu yüzden; azil haksızsa, avukatın azledilmiş olması nedeniyle işe devam edememiş olması, dolayısıyla emek ve mesaiden tasarruf etmiş olması, ücretin tamamına hak kazanmasına engel olmayacağı gibi hukuki yardımda bulunulan davanın sonuçlanmasını beklemek de gerekmez. Azledilen avukat davayı takibe devam edemeyeceğinden dava ya müvekkil tarafından bizzat ya da vekâlet verilen başka bir avukat tarafından takip edilecektir. Her iki durumda da azilden sonra takip edilen bu davanın lehe ya da aleyhe sonuçlanmış olması yahut takipsiz bırakılması sonuca etkili değildir, avukatın ücret talebini engellemeyecektir (Hukuk Genel Kurulunun 09.04.2025 tarihli, 2024/3–666 Esas, 2025/224 Karar sayılı kararı).

13. Bu noktada haksız azil hâlinde azil anında henüz sonuçlanmamış işler bakımından vekâlet ücretinin ne şekilde hesaplanacağı konusu önem arz eder.

14. Yerleşik içtihatlarla da kabul edildiği üzere bu durumda akdi vekâlet ücreti, avukatın takip ettiği davanın/işin harçlandırılmış değeri üzerinden hesaplanmalıdır.

Kural bu olmakla birlikte tarafların sözleşme özgürlüğü çerçevesinde başka bir kararlaştırmada bulunabilecekleri açıktır. Böyle bir durumda ücretin takdirinde taraflar arasındaki sözleşme hükümlerine itibar edilmesi zorunludur.

15. Yazılı ve geçerli bir ücret sözleşmesinde haksız azil hâline ilişkin olarak taraflarca yapılmış bir kararlaştırma olmasına rağmen bazı durumlarda taraflar bu anlaşmanın mahiyeti/kapsamı konusunda anlaşmazlık yaşayabilir; taraflardan biri, sözleşmenin içeriğini diğerinden farklı anlayabilir. Özellikle şüphe ve tereddütlere yol açan veya birden fazla anlama gelen sözleşme metni yahut bir hüküm taraflardan birini avantajlı duruma getiriyorsa, taraf buna dayanarak talepte bulunabilmektedir. Bu takdirde taraflar arasında yorum uyuşmazlığı söz konusu olmaktadır ve mahkemece sözleşme yorumuna ihtiyaç duyulmaktadır.

16. Sözleşmenin yorumu, sözleşmenin kurucu unsuru olan iradelerin anlamının ve hangi hukuksal sonuçlara yöneldiğinin araştırılıp ortaya konulması anlamına gelmektedir (F. E.: Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 2012, s.466).

17. Sözleşmenin yorumuna ilişkin olarak BK'nun 18/1. maddesi "Bir akdin şekil ve şartlarını tayininde, iki tarafın gerek sehven gerek akitteki hakiki maksatlarını gizlemek için kullandıkları tabirlere ve isimlere bakılmıyarak, onların hakiki ve müşterek maksatlarını aramak lazımdır." düzenlemesini öngörmüştür. Aynı husus 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 19/1. maddesinde "Bir sözleşmenin türünün ve içeriğinin belirlenmesinde ve yorumlanmasında, tarafların yanlışlıkla veya gerçek amaçlarını gizlemek için kullandıkları sözcüklere bakılmaksızın, gerçek ve ortak iradeleri esas alınır." şeklinde düzenlenmiştir.

18. Buna göre sözleşmenin yorumunda amaç, ilk aşamada sözleşme taraflarının birbirine uygun gerçek iradelerini tespit edebilmektir. Hâkim sözleşmeyi yorumlarken asli yorum aracı olarak tarafların iradelerini açıklarken kullandıkları kelimeler ve deyimleri öncelikle dikkate alır. Kullanılan ifadeler ve kelimeler bireysel olarak değil beyan metninin bütünlüğü içinde yorumlanmalıdır (Hukuk Genel Kurulunun 09.12.2021 tarihli, 2018/(13)3–399 Esas, 2021/1632 Karar ve 02.07.2025 tarihli, 2024/3–752 Esas, 2025/415 Karar sayılı kararları).

19. Konuyla ilgili bu açıklamalardan sonra somut olaydaki hukuki süreç ortaya konulmalıdır.

20. Dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerden; davacı avukatlar ile davalı şirket arasında şirkete ait bazı taşınmazlarla ilgili kamulaştırmasız el atma davası açılması hususunda vekâlet ilişkisi kurulduğu, bu kapsamda tarafların 14.04.2011 tarihli avukatlık ücret sözleşmesi imzalayarak mutabık kaldıkları hususları yazılı hâle getirdikleri, davacı avukatların kısmi dava şeklinde ikame ettikleri dava ile dava dışı idareden kamulaştırmasız el atma nedeniyle tazminat talep ettikleri, bu yargılamada alınan bilirkişi raporunda taşınmazların toplam değerinin 13.024.040,00 TL olarak tespit edildiği, dava değeri ıslah edilmeyince mahkemenin gerçek değerle ilgili tespit hükmünün yanında taleple bağlı kalarak 16.000,00 TL üzerinden davanın kabulüne karar verdiği, temyiz üzerinde kararın düzeltilerek onanmak suretiyle kesinleştiği, hemen akabinde

davacı avukatların azledildiği ve yeni vekiller eliyle ek dava açılarak ilk davadan bakiye alacağın talep edildiği anlaşılmaktadır.

21. Söz konusu avukatlık sözleşmesinin geçerli ve azlin haksız olduğu hususları Bölge Adliye Mahkemesi ve Özel Daire arasında çekişmesiz olup, incelenmesi ve değerlendirilmesi gereken direnmenin konusunun avukatın hak ettiği vekâlet ücretinin hesaplanmasına esas değerin ne olması gerektiği hususu oluşturmaktadır.

22. Bu kapsamda taraflar arasındaki sözleşme hükümleri incelendiğinde; sözleşmenin, ücreti düzenleyen 3. bendi "Avukatlık ücreti olarak mahkemece tazminine karar verilen bedelin ve bu bedelin tahsili tarihine kadar işleyecek faizlerin toplamının yani davalı (borçlu) aleyhine hükmedilecek tazminat miktarının %10'u olarak kararlaştırılmıştır." şeklindedir.

23. Taraflar bununla yetinmemiş, sözleşmenin 6. bendinde "Davanın herhangi bir aşamasında avukatlar iş sahibi (müvekkiller) tarafından haksız olarak görevinden azledilecek olursa veya başka bir avukata görev verecek olurlarsa, davanın neticelenmesi sonucunda ortaya çıkan değer üzerinden avukatlar bu sözleşmede kararlaştırılan ücreti istemeye hak kazanacaktır…" şeklindeki hükme yer vermişlerdir. Bu hükme göre avukat haksız azledilecek olursa 3. bentte kararlaştırılan ücret "davanın neticelenmesi sonucunda ortaya çıkan değer" üzerinden hesaplanacaktır.

24. Konuyla ilgili yapılan açıklamalar ve somut olaydaki sözleşme hükümleri çerçevesinde direnme konusu uyuşmazlık incelendiğinde; haksız azledilen avukatların vekâlet ücretinin tamamını dava kendi takipleri sırasında lehe sonuçlanıp kesinleşmiş gibi talep edebileceklerinde tereddüt bulunmamaktadır. Bu kapsamda avukatın hak ettiği akdi vekâlet ücretinin tayin ve takdirinde avukatın takip ettiği davanın harca esas ve hüküm altına alınan değeri dikkate alınmakla birlikte, taraflar ücret sözleşmelerinde bunu değiştirecek bir kararlaştırmada bulunmuşlarsa sözleşme hükümlerine itibar edilmesi kural olarak zorunludur. Nitekim somut olayda taraflar avukatlık sözleşmesini imzalarken ücret ile ilgili kararlaştırmanın yanında haksız azil hâlinde ücretin hangi değer üzerinden hesaplanacağına dair açıkça ayrı bir hükme yer vermişler ve bu durumda davanın hangi aşamasında olursa olsun haksız azil vuku bulursa "davanın neticelenmesi sonucunda ortaya çıkan değer üzerinden" hesaplama yapılacağını kabul etmişlerdir. Sözleşmenin bütününe bakıldığında bu madde ile tarafların yalnızca dava açılırken gösterilen harca esas değeri değil, yargılamada ortaya çıkacak gerçek değeri esas aldıkları; bu değerin ise kamulaştırma bedeli olarak yargılamada bilirkişi incelemesiyle tespit edilen ve mahkemece hükme esas alınmakla sonradan açılacak ek davada kesin delil teşkil eden 13.024.040,00 TL olduğu anlaşılmaktadır. Bu duruma göre, sözleşmenin haksız azle ilişkin maddesinde ücrete esas değerin kısmi davada harçlandırılan ve karara bağlanan dava değeri olan 16.000,00 TL'den ibaret olduğu şeklindeki bir yorum, tarafların haksız azil hâline özgü nüansı vurgulayan iradeleri karşısında isabetli olmayacaktır.

25. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmelerde; bozma kararındaki değerlendirmenin yerinde olduğu, direnme kararının aynı gerekçelerle bozulması gerektiği

görüşü ileri sürülmüş ise de bu görüş açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğu tarafından benimsenmemiştir.

26. Hâl böyle olunca usul ve yasaya uygun direnme kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeple;

Davalı vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile direnme kararının ONANMASINA,
Harç peşin alındığından harç alınmasına yer olmadığına,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, karardan bir örneğin direnme kararını veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

26.11.2025 tarihinde oy çokluğuyla ve kesin olarak karar verildi.

HGK 26.11.2025 T. E: 3–174; K: 752 (www.e–uyar.com)

328) 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 110 uncu maddesi uyarınca davaların yığılması (objektif dava birleşmesi) şeklinde bir davanın açılabilmesi için tüm taleplerin aynı davalıya karşı ileri sürülmüş olmasının şart olduğu, şirket tüzel kişiliğine yöneltilen genel kurul kararlarının iptali istemi ile gerçek kişi yöneticilere yöneltilen sorumluluk davasının farklı davalılara karşı açılması nedeniyle davaların yığılması koşullarının oluşmadığı ve tefrik edilerek bağımsız bir dava hâline gelen yönetici sorumluluğuna dayalı tazminat isteminin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 5/A maddesi uyarınca zorunlu arabuluculuk dava şartına tâbi olduğu gözetildiğinde, arabulucuya başvurulmadan açılan davanın 'dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine' karar verilmesi gerektiği–

Taraflar arasındaki tazminat davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Kararın davacılar vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince davacılar vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davacılar vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davacılar vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacılar vekili; davalılarla birlikte dava dışı D. E. Elektrik Üretim Paz. Danışmanlık San. ve Tic. A.Ş'ye (D. E.) de yönelttiği davasında, davalı gerçek kişilerle müvekkillerinin D. E.'nin ortaklarından olduğunu, ayrıca davalıların şirket yöneticisi olduklarını, davalıların yönetimleri sırasında şirketi zarara uğrattıklarını, 16.01.2019 ve 19.02.2019 tarihli genel kurul toplantı çağrılarının usulüne uygun yapılmadığı gibi usul ve yasaya aykırı kararlar alındığını ileri sürerek 16.01.2019 ve 19.02.2019 tarihli genel kurullarında alınan kararların yokluk veya butlanla malûl olduğunun tespitine, kabul edilmediği takdirde kararların iptallerine karar verilmesini ve şirketin uğradığı tüm zararların tespiti ile davalı gerçek kişilerden tahsiliyle şirkete ödenmesini talep etmiş ancak daha sonra; genel kurul kararlarına yönelik davasının şirkete, yöneticilerin sorumluluğuna dair talebinin ise davalılara yönelik olduğunu belirtmesi üzerine İlk Derece Mahkemesince yöneticilerin sorumluluğuna dayalı tazminat davasının tefriki ile eldeki esasa kaydına karar verilmiştir.

II. CEVAP

Davalılar vekili; şirket genel kurulları aleyhine açılan davanın tefriki gerektiğini, arabuluculuk dava şartının yerine getirilmediğini, müvekkillerinin sorumluluğunu

gerektiren herhangi bir şirket zararına işlem yapılmadığı gibi müvekkillerinin kusurunun da bulunmadığını, 2015, 2016 ve 2017 yıllarına ilişkin olarak yapılan son genel kurul toplantısında davacıların olumsuz oyuna rağmen müvekkillerinin ibra edildiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İstanbul Anadolu 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin 02.06.2021 tarihli ve 2020/603 Esas, 2021/449 Karar sayılı kararı ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 5/A maddesi uyarınca ticari davalarda arabuluculuk dava şartı bulunduğu, davacılar vekilinin arabuluculuk başvurusu yapılmadığını beyan ettiği, arabuluculuk dava şartının sonradan tamamlanabilen bir dava şartı olmadığı gerekçesiyle davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacılar vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesinin 02.12.2021 tarihli ve 2021/1993 Esas, 2021/1496 Karar sayılı kararı ile davacıların talebinin şirket yöneticisi olan davalıların eylemleri nedeniyle şirketin uğradığı zararların tahsili istemine ilişkin olduğu, TTK'nın 5/A maddesine göre konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olmasının dava şartı olduğu ve İlk Derece Mahkemesinin karar gerekçesinin bu nedenlerle usul ve yasaya uygun görüldüğü gerekçesiyle davacılar vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacılar vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

"...Hukuk uyuşmazlıklarının arabuluculuk yöntemi ile çözülmesi ihtiyari olmakla birlikte, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nda(6325 sayılı Kanun) 06.12.2018 tarihli ve 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun ile yapılan değişiklikle, mahkemelerin iş yükünün azaltılması için bazı tür uyuşmazlıklar için mahkemeye başvurmadan önce bir dava şartı olarak "zorunlu arabuluculuk" şartı getirilmiştir. Bu bağlamda aynı kanun ile 6102 sayılı Kanun'un 5/A maddesi ile getirilen düzenlemede, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulması bir dava şartı olarak kabul edilmiştir. Davanın konusunun birden fazla olması ve bunlardan bir kısmının bir miktar para

alacağına, bir kısmının ise miktara tabi olmaması halinde, yani 6100 sayılı Kanun'un 110 uncu maddesi anlamında bir dava yığılması ve talepler arasında da aynı Kanun'un 166 ıncı maddesi anlamında bağlantı bulunması halinde, uyuşmazlığın ne şekilde çözümleneceğine ilişkin bir hüküm bulunmamakta ise de, Anayasamız uyarınca, uyuşmazlığın çözümünde asıl olanın mahkeme yargısı olduğu dikkate alındığında, aralarında bağlantı bulunan ve miktara tabi olan ve olmayan talepleri bir arada içeren, talep yığılmasının söz konusu olduğu davaların arabuluculuğa tabi olmaksızın mahkemece çözüme kavuşturulması gerekir.

Somut olayda başlangıçta davacı taraf, bir nispi ticari dava olarak, davalılardan tazminat talepleri yanında, davalıların sorumluluklarının olduğunun tespitini, iki adet genel kurul kararının batıl olduğunun tespiti taleplerini bir arada ileri sürdüğünden, bu nitelikteki davaların bir bütün olarak arabuluculuğa tabi olmadığı nazara alınarak işin esasına girilerek mahkemece çözüme kavuşturulması gerektiği halde, İlk Derece Mahkemesince tefrik edildikten sonra tefrik edilen işbu davanın zorunlu arabuluculuğa tabi olduğu gerekçesiyle tefrik edilen davanın usulden reddine, Bölge Adliye Mahkemesince de aynı gerekçeyle davacılar vekilinin istinaf talebinin esasan reddine karar verilmesi doğru olmamış ve hükmün bu nedenle bozulması gerekmiştir.” gerekçesiyle karar oy çokluğuyla bozulmuştur.

B. İlk Derece Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile önceki gerekçeye ilâveten; her iki davanın birbirinden farklı dava türleri olup birlikte açılan bu davaların birlikte görülmelerini zorunlu kılan bir kanun hükmü bulunmadığı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 110. madde gerekçesinde de açıkça davaların yığılması hâlinde, tek müşterek olan hususun, delillerin ikâmesi ile tahkikat aşaması olduğu belirtildikten sonra talepler arasında bir aslilik–fer'îlik ilişkisi kurulmamış olmasının gösterildiği, eldeki davada her iki dava bakımından da tahkikat aşamasında toplanacak deliller ve alınacak bilirkişi incelemeleri bakımından farklılıklar olduğu, tefrik olunan davalar arasında fiili bağlantı bulunmadığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen direnme kararına karşı süresi içinde davacılar vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacılar vekili; ilk olarak 16.01.2019 ve 19.02.2019 tarihli genel kurullarda müvekkillerinin davalıları ibra etmeyerek eldeki davayı açtıklarını, sorumluluğa dayalı tazminat davasının genel kurul kararlarının iptali istemiyle birlikte açılmış olması nedeniyle zorunlu arabuluculuk dava şartına tâbi olmadığını belirterek direnme kararını temyiz etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; eldeki davada TTK'nın 5/A maddesi kapsamında zorunlu arabuluculuk dava şartının söz konusu olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

1. İlgili Hukuk

1. 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (6325 sayılı Kanun)'nun 18/A maddesi,

2. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 5/A maddesi,

3. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 110. maddesi,

4. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 2. maddesi.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konuya ilişkin yasal düzenlemeler ile hukuki kavram ve kurumların ortaya konulmasında yarar bulunmaktadır.

2. Hukukumuzda uyuşmazlıkların çözümünde temel olarak iki sistem bulunmaktadır. Birincisi, yargı yoluyla uyuşmazlıkların çözümü, diğeri ise yargılama yapılmadan alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri ile uyuşmazlıkların çözümüdür. Arabuluculuk kurumunu da içine alan bu ikinci sistem, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak adlandırılmaktadır.

3. Türk Hukuk Lügatında da arabuluculuk, uyuşmazlıkların giderilmesi için sistematik yöntemler uygulayarak tarafları bir araya getirip çözüm bulmalarını sağlamayı amaçlayan yöntem olarak tarif edilmiştir (Türk Hukuk Lügatı, Türk Hukuk Kurumu, Cilt I, Ankara, 2021, s. 66).

4. Hukuk uyuşmazlıklarında alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak arabuluculuk, ilk defa 07.06.2012 tarihli ve 6325 sayılı Kanun ile kabul edilmiş, daha sonra 06.12.2018 tarihli ve 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun'un (7155 sayılı Kanun) 23. maddesiyle 6325 sayılı Kanun'a eklenen 18/A maddesiyle birlikte hukukumuzda "dava şartı olarak arabuluculuk" müessesi ihdas edilmiştir. Bu kapsamda anılan maddede davacının, arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamadığına ilişkin son tutanağın aslını veya arabulucu tarafından onaylanmış bir örneğini dava dilekçesine eklemek zorunda olduğu, bu zorunluluğa uyulmaması hâlinde mahkemece davacıya, son tutanağın bir haftalık kesin süre içinde mahkemeye sunulması gerektiği, aksi takdirde davanın usulden reddedileceği ihtarını içeren davetiye göndereceği, ihtarın gereği yerine getirilmez ise dava dilekçesi karşı tarafa tebliğe çıkarılmaksızın davanın usulden reddedileceği, arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının anlaşılması hâlinde herhangi bir işlem yapılmaksızın davanın, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verileceği düzenlenmiştir.

5. Yine 7155 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle TTK'ya eklenen 5/A hükmüyle birlikte arabuluculuk Kanun'un 4. maddesinde ve diğer kanunlarda belirtilen ticari

davalardan konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava şartı hâline getirilmesiyle bu uyuşmazlıkların temelinden, çok daha kısa süre içinde, daha az masrafla ve tarafların iradelerine uygun bir şekilde çözülmesi amaçlanmıştır.

6. Öte yandan, HMK'nun dava çeşitlerinden biri olarak düzenlediği davaların yığılmasına ilişkin 110. maddesine göre davacı, aynı davalıya karşı olan, birbirinden bağımsız birden fazla asli talebini, aynı dava dilekçesinde ileri sürebilecektir. Bunun için birlikte dava edilen taleplerin tamamının aynı yargı çeşidi içinde yer alması ve taleplerin tümü bakımından ortak yetkili bir mahkemenin bulunması şarttır. Nitekim maddenin gerekçesi de "...Davacının, aynı davalıya karşı olan birbirinden bağımsız birden fazla talebini, aralarında bir derecelendirme ilişkisi yani aslîlik–ferîlik ilişkisi kurmadan aynı dava dilekçesinde ileri sürmesine davaların yığılması denir. Bu dava çeşidinde taleplerin tümü birbirinden bağımsız, eşdeğer ve aynı derecede öneme sahiptir. Her bir talep farklı edimlerin gerçekleştirilmesine yönelmiştir. Görünüşte tek dava, gerçekte ise talep sayısınca dava mevcuttur. Yine, görünüşte tek hüküm, gerçekte ise talep sayısınca hüküm mevcuttur. Mahkeme, taleplerin tümü hakkında ayrı ayrı karar vermek ve bunları hüküm fıkrasında göstermek zorundadır. Mahkemenin, taleplerin tümü hakkında tek ve aynı şekilde karar verme zorunluluğu yoktur. Dava şartları, her bir talep bakımından ayrı ayrı belirlenir. Ayrıca, birlikte ileri sürülen talepler arasında hukukî veya ekonomik bir bağın bulunması da şart değildir. Davaların yığılmasının varlığı hâlinde, tek müşterek olan husus, delillerin ikâmesi ile tahkikat aşamasıdır. Sözü edilen kurum, son işaret edilen nokta sebebiyle usul ekonomisi ilkesinin gerçekleştirilmesine büyük ölçüde katkıda bulunur..." şeklinde olup davaların yığılması suretiyle bir davanın açılabilmesi için gerekli olan şartlar açık bir şekilde ortaya konulmuştur.

7. Doktrinde objektif dava birleşmesi olarak da adlandırılıp davaların yığılması şeklinde açılan bir davanın, kanunda öngörülen koşulları taşımaması hâlinde hâkim, bu davaları tefrik ederek yargılamayı her bir dava için ayrı ayrı yürütmek zorundadır (B. Kuru, B. Aydın, Medeni Usul Hukuku El Kitabı, Ankara, İkinci Baskı, 2021, s. 426).

8. Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; dava ilk olarak İlk Derece Mahkemesinin 2019/556 Esas sayılı dosyasında davalılarla birlikte D. E. şirketine de yöneltilerek şirket genel kurul kararlarının batıl olduğunun tespiti, kabul edilmediği takdirde kararların iptali ve yönetici sorumluluğuna dayalı tazminat davası olarak açılmış olup davacı vekilinin genel kurul kararının iptali talebi ile açılan davanın D. E. şirketine, yönetici sorumluluğuna dayalı tazminat talebinin ise davalı gerçek kişi şahıslara yöneltildiğini belirtmesi üzerine İlk Derece Mahkemesince yönetici sorumluluğuna dayalı eldeki tazminat talepli davanın tefrikine karar verilmiştir. Tefrik kararı sonrasında eldeki davada İlk Derece Mahkemesince tazminat talebi yönünden arabuluculuğa başvurulmadığının belirlenmesi üzerine dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

9. Aynı yargı çeşidi içinde, ortak yetkili mahkemede davaların yığılması şeklinde birden çok asli talep içeren dava açılabilmesinin ön koşulu taleplerin aynı davalıya

karşı ileri sürülmüş olmasıdır. Bir başka anlatımla, aynı davalıya karşı yöneltilmemiş olan birden çok asli talebin birlikte talep edilmesi hâlinde davaların yığılması şartlarının oluşmadığını gözeten hâkim, davaların tefrikine karar verecek ve her bir dava için dava şartlarının varlığını özel olarak inceleyecektir.

10. Aksinin kabulü hâlinde, bir kısım yargı uygulamalarından doğan farklılıklardan yararlanmak maksadıyla, Kanunda açıkça düzenlenen şartları haiz olmamasına rağmen davaların yığılması şeklinde dava şartı arabuluculuğa tâbi olan ve olmayan asli taleplerin birlikte dava konusu edilmeleriyle dava şartı arabuluculuğun bertaraf edilmesine çalışılması söz konusu olur ki bu durum dahi TMK'nın 2. maddesinde düzenlenen dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edecektir.

11. Bu itibarla, dava dışı şirkete karşı genel kurul kararları aleyhine batıl olduklarının tespiti, bu kabul edilmezse iptali talebi ile davalı şirket yöneticilerine yönelik yönetici sorumluluğuna dayalı tazminat isteminin aynı davada talep edildiği, taleplerin aynı şahıslara yönelik olmadığı ve yönetici sorumluluğuna dayalı tazminat istemine ilişkin eldeki davada dava şartı arabuluculuğa başvuru gerçekleştirilmeden dava açıldığı sabit olup bu hâliyle davanın açılışında davaların yığılmasından bahsedilemeyeceğinden, her bir davanın ayrı ayrı görülmesi ve her bir dava yönünden dava şartlarının ayrı ayrı gözetilmesi gerektiği dikkate alındığında; eldeki davanın tefrikiyle dava şartı arabulucuğa başvurulmamış olması gerekçesiyle dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilmesi yönündeki direnme kararı yerindedir.

12. Hâl böyle olunca usul ve yasaya uygun olan direnme kararının onanması gerekmiştir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacılar vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile usul ve yasaya uygun olan direnme kararının ONANMASINA,

Harç peşin alındığından harç alınmasına yer olmadığına,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, karardan bir örneğin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

05.11.2025 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.

HGK. 05.11.2025 T. E: 11–40, K: 689 (www.e–uyar.com)

329) Ana taşınmazdaki ortak yerle ilgili uyuşmazlığın 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu hükümlerine göre çözümleneceği ve bu kanundan doğacak her türlü anlaşmazlığın sulh hukuk mahkemesinde çözümlenmesi gerektiği– "Dava konusu ana taşınmazda henüz toplu yapı yönetimine geçilmediğinden, görevli mahkemenin asliye hukuk mahkemesi olduğu" şeklindeki görüşün HGK çoğunluğunca benimsenmediği–

1. Taraflar arasındaki el atmanın önlenmesi davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, Kadıköy 3. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen el atmanın önlenmesi istemi yönünden Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizliğine, karar kesinleştiğinde ve talep hâlinde dosyanın Sulh Hukuk Mahkemesine gönderilmesine, ecrimisil istemi yönünden davanın reddine ilişkin karar davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 1. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İstanbul Anadolu 16. Asliye Hukuk Mahkemesince (Kadıköy 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin kapatılması üzerine) Özel Daire bozma kararına karşı el atmanın önlenmesi istemi yönünden direnme kararı verilmiştir.

2. Direnme kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3 Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği düşünüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi

4. Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'na (634 sayılı Kanun) göre yetkilendirilen site yönetimi olduğunu, davalının siteye ait ortak kullanım alanını haksız işgal ettiğini, işgalin Kadıköy 5. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2011/129 D.İş dosyasında keşfen saptandığını, sözlü ve yazılı uyarılara rağmen işgalin devam ettiğini, davalının siteye ait ortak alanda ticari faaliyet yürüttüğünü ileri sürerek el atmanın önlenmesini ve şimdilik 10.000,00 TL ecrimisilin işgal tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tahsilini istemiştir.

Davalı Cevabı

5. Davalı vekili cevap dilekçesinde; müvekkilinin yazılı ve geçerli bir kira akdine dayalı olarak işyerini kullandığını, ortak alanın işgalinin söz konusu olmadığını, kiralanan işyerinin eklentisinin kullanıldığını, sosyal hayatın ve özellikle kapalı alanda sigara içme yasağı neticesinde müvekkilinin zorunlu olarak kiraladığı işyerinin eklentisini de kullandığını, komşuluk hukuku çerçevesinde bu kullanımın kabul edilebilir olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesi Kararı

6. Kadıköy 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 03.04.2012 tarihli ve 2011/370 Esas, 2012/200 Karar sayılı kararı ile; davanın Kat Mülkiyeti Kanunu'na tâbi ana taşınmazın ortak kullanım alanına kiracı tarafından yapılan el atmanın önlenmesi ve ecrisimil

istemine ilişkin olduğu, 634 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesi gereğince kat mülkiyetinden kaynaklanan tüm davalarda davanın miktar ve değerine bakılmaksızın Sulh Hukuk Mahkemesinin görevli olduğu, el atma istemi yönünden Asliye Hukuk Mahkemesinin görevli olmadığı, ecrimisil istemi yönünden ise koşulların oluşmadığı gerekçesiyle el atmanın önlenmesi istemi yönünden Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizliğine, karar kesinleştiğinde ve talep hâlinde dosyanın görevli Sulh Hukuk Mahkemesine gönderilmesine, ecrimisil istemi yönünden davanın reddine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı

7. Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

8. Yargıtay 1. Hukuk Dairesinin 19.12.2013 tarihli ve 2013/17773 Esas, 2013/18310 Karar sayılı kararı ile; "…Dava, elatmanın önlenmesi ve ecrimisil isteklerine ilişkindir.

Mahkemece, kat mülkiyetine tabi ana taşınmazda ortak yere kiracı tarafından yapılan elatmanın önlenmesi ve ecrimisil istekli davada, 634 sayılı yasanın ek 1. maddesi gereğince, kat mülkiyetinden kaynaklanan tüm davalarda davanın miktar ve değerine bakılmaksızın Sulh Hukuk Mahkemesinin görevli olduğu benimsenerek elatmanın önlenmesi isteği bakımından mahkemenin görevsizliğine, ecrimisil isteğinin de koşulları oluşmadığından reddine karar verilmiştir.

Ne var ki, dava dilekçesi içeriğinden, davacının kat mülkiyeti kurulu 3358 ada 1 parsel sayılı taşınmazda (C) Blok, 15 nolu bağımsız bölümün kayden maliki olduğu, diğer bağımsız bölümlerin ise dava dışı kişiler adına kayıtlı bulunduğu davacının, davalının başka bir bağımsız bölümün kiracısı olup sitenin ortak kullanım alanına ticari faaliyet yapmak suretiyle müdahale ettiğini, zarar gördüklerini, davalının işgal nedeniyle bir ücret de ödemediğini ileri sürerek eldeki davayı açtığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, yukarıda açıklanan haliyle davacı isteğinin 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun hükümlerinden kaynaklandığı, davanın açıldığı tarih gözetildiğinde ve dava dilekçesinde bildirilen dava değerine göre Asliye Hukuk Mahkemesinin görevli olduğu açıktır.

Hal böyle olunca; mahkemece, her iki istek bakımından davanın esası hakkında inceleme ve değerlendirme yapılarak hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken elatmanın önlenmesi isteği bakımından görevsizlik kararı verilmesi doğru olmadığı gibi ancak, haksız elatmanın varlığı belirlendikten sonra ecrimisil isteği bakımından bir değerlendirme yapılması gerektiğinin düşünülmemesi de isabetsizdir" gerekçesiyle karar bozulmuştur.

Direnme Kararı

9. İstanbul Anadolu 16. Asliye Hukuk Mahkemesinin (Kadıköy 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin kapatılması üzerine) 15.07.2014 tarihli ve 2014/92 Esas, 2014/337 Karar sayılı kararı ile; önceki gerekçeye ek olarak, davacının kat maliki olduğu ve bir başka kat malikinin kiracısının ortak yere el atmasından kaynaklanan zararını ve işgale

son verilmesini istediği, el atmanın önlenmesi ile ilgili uyuşmazlıkta uygulanması gereken kuralın 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun haksız eyleme dayalı hükümleri olmadığı, özel yasa olan 634 sayılı Kanun'un 33. maddesi olduğu, aynı Kanun'un Ek 1. maddesi gereğince el atmanın önlenmesi istemi yönünden yargılama yapma görevinin Sulh Hukuk Mahkemelerine ait bulunduğu, kamu düzenini ilgilendiren görev hususunun yargılamanın her aşamasında kendiliğinden göz önüne alınacağı, ecrimisil istemi yönünden ise bozma ilâmına uyulduğu belirtilerek el atmanın önlenmesi istemi bakımından direnilmesine, ecrimisil istemi yönünden bozma ilâmına uyulmasına ve bu dosyadan tefrik edilerek ayrı bir esas üzerinden yargılamanın yürütülmesine karar verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi

10. Direnme kararı süresi içinde davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

11. Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; kat mülkiyeti kurulu site adına yönetim kurulu başkanı (aynı zamanda bağımsız bölüm maliki) tarafından bağımsız bölüm maliki olmayan davalının ortak alana haksız el attığı iddiasıyla ve davalı tarafından kira ilişkisine dayalı kullanım savunması getirilen el atmanın önlenmesi istemine ilişkin eldeki davada, uyuşmazlığın 4721 sayılı Türk Medeni Kanun'u hükümlerinden mi, yoksa 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanun'u hükümlerinden mi kaynaklandığı, buradan varılacak sonuca göre davaya bakma görevinin Asliye Hukuk Mahkemesinde olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

12. Dava, kat mülkiyeti kurulmuş taşınmazdaki ortak alana elatmanın önlenmesi ve ecrimisil istemleriyle açılmış olup, yargılama sırasında ecrimisil istemi bakımından ayırma kararı verilerek el atmanın önlenmesi istemi bakımından yargılamaya devam edilmiştir.

13. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle ilgili kavram ve yasal düzenlemelerin irdelenmesinde yarar vardır.

14. 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun ''Ortak yerler'' başlıklı 4. maddesinde; ''Ortak yerlerin konusu sözleşme ile belirtilebilir. Aşağıda yazılı yerler ve şeyler bu Kanun gereğince her halde ortak yer sayılır.

a) Temeller ve ana duvarlar, taşıyıcı sistemi oluşturan kiriş, kolon ve perde duvarlar ile taşıyıcı sistemin parçası diğer elemanlar,bağımsız bölümleri ayıran ortak duvarlar, tavan ve tabanlar, avlular, genel giriş kapıları, antreler, merdivenler, asansörler, sahanlıklar, koridorlar ve buralardaki genel tuvalet ve lavabolar, kapıcı daire veya odaları, genel çamaşırlık ve çamaşır kurutma yerleri, genel kömürlük ve ortak garajlar, elektrik, su ve havagazı saatlerinin korunmasına mahsus olup bağımsız bölüm dışında bulunan yuvalar ve kapalı kısımlar, kalorifer daireleri, kuyu ve sarnıçlar, yapının genel su depoları, sığınaklar,

b) Her kat malikinin kendi bölümü dışındaki kanalizasyon tesisleri ve çöp kanalları ile kalorifer, su, havagazı ve elektrik tesisleri, telefon, radyo ve televizyon için ortak şebeke ve antenler sıcak ve soğuk hava tesisleri,

c) Çatılar, bacalar, genel dam terasları, yağmur olukları, yangın emniyet merdivenleri.

Yukarıda sayılanların dışında kalıp da, yine ortaklaşa kullanma, korunma veya faydalanma için zaruri olan diğer yerler ve şeyler de (Ortak yer) konusuna girer'' düzenlemesine yer verilmiştir.

15. Aynı Kanun'un kat maliklerinin ortak yerler üzerindeki haklarının düzenlendiği 16. maddesi; ''Kat malikleri anagayrimenkulün bütün ortak yerlerine, arsa payları oranında, ortak mülkiyet hükümlerine göre malik olurlar.

Kat malikleri ortak yerlerde kullanma hakkına sahiptirler; bu hakkın genel kömürlük, garaj, teras, çamaşırhane ve çamaşır kurutma alanları gibi yerlerdeki ölçüsü, aksine sözleşme olmadıkça, her kat malikine ait arsa payı ile oranlıdır'' , kat maliklerinin borçlarının genel olarak düzenlendiği 18. maddesi ise; ''Kat malikleri, gerek bağımsız bölümlerini, gerek eklentileri ve ortak yerleri kullanırken doğruluk kaidelerine uymak, özellikle birbirini rahatsız etmemek, birbirinin haklarını çiğnememek ve yönetim planı hükümlerine uymakla, karşılıklı olarak yükümlüdürler.

Bu kanunda kat maliklerinin borçlarına dair olan hükümler, bağımsız bölümlerdeki kiracılara ve oturma (Sükna) hakkı sahiplerine veya bu bölümlerden herhangi bir suretle devamlı olarak faydalananlara da uygulanır; bu borçları yerine getirmiyenler kat malikleriyle birlikte, müteselsil olarak sorumlu olur'' şeklindedir.

16. Yine Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 33. maddesinin 1. fıkrasında; ''…Kat maliklerinden birinin yahut onun katından kira akdine, oturma hakkına veya başka bir sebebe dayanarak devamlı surette faydalanan kimsenin, borç ve yükümlerini yerine getirmemesi yüzünden zarar gören kat maliki veya kat malikleri, anagayrimenkulün bulunduğu yerin sulh mahkemesine başvurarak hâkimin müdahalesini isteyebilir'' , ''Görevli mahkeme'' başlıklı Ek 1. maddesinde; ''Bu Kanunun uygulanmasından doğacak her türlü anlaşmazlık sulh mahkemelerinde çözümlenir'' düzenlemelerine yer verilmiştir.

17. Bilindiği üzere, görev hususu kamu düzeniyle ilgili olup, yargılamanın her aşamasında mahkemece kendiliğinden dikkate alınacaktır.

18. Eldeki dava, 13.07.2011 tarihinde açılmıştır. Açıldığı tarih itibarıyla 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (HUMK) yürürlüktedir. HUMK'un 1. ve devamı maddelerinde görev (vazife) hususu düzenlenmiş olup, Sulh Mahkemelerinin görevine giren işlerle ilgili 8. maddesinde bir kısım işler sayıldıktan sonra ''III – Bu ve diğer kanunların sulh mahkemesi veya hakimlerini görevlendirdiği dava ve işleri'' de göreceği hüküm altına alınmıştır.

19. İlgili Kanun maddeleri ortaya konulduktan sonra somut olaya gelince; dava konusu 3358 ada 1 parsel sayılı ana taşınmazın niteliği ''3 normal blok+yüzme

havuzlu+otoparklı+ticari alanlı bahçeli kargir apartman'' şeklinde olup, toplam 15.716,67 m2'lik yüzölçümüne sahiptir. Ana taşınmaz üzerinde birden fazla blok inşa edilmiştir. Celp edilen tapu kayıtlarına göre dava konusu taşınmazda 29.07.2008 tarih ve 16257 yevmiye numaralı işlemle kat mülkiyetine geçilmiştir. Uphıll Court 3 Toplu Yapıları adına eldeki davayı açan Z. A. T. aynı zamanda dava konusu taşınmazdaki C Blok 15 numaralı bağımsız bölümün 19.06.2007 tarihinden itibaren 1/2 oranda maliki, bir başka ifadeyle kat malikidir.

20. Davacı taraf dava dilekçesinde; davalının siteye ait ortak kullanım alanını haksız işgal ettiğini ileri sürmüş, davalı taraf cevap dilekçesinde; çekişmeli alanı yazılı ve geçerli bir kira akdine dayalı olarak kullandığını savunmuştur. Davacı eldeki davayı açmadan önce Kadıköy 5. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2011/129 D.İş dosyası üzerinden delil tespiti amacıyla 06.05.2011 tarihli bilirkişi raporu aldırmıştır. Anılan rapor incelendiğinde; davalının da yer aldığı birden fazla işletme hakkında değerlendirme yapıldığı, Ada Gurme isimli işletmenin sitenin ortak yerlerinden olan ön bahçe kısmını şemsiye, masa ve sandalye koymak suretiyle açık servis alanı olarak kullandığı tespitine yer verildiği anlaşılmıştır.

21. Somut olayda, çekişmenin dava konusu ana taşınmazdaki ortak yerle ilgili olduğu sabittir. O hâlde, iddia ve savunmanın bu içeriğine göre; taraflar arasındaki uyuşmazlığın 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu hükümlerine göre çözümlenmesi gerektiği ortadadır.

22. Yukarıda yer verildiği üzere 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun Ek 1. maddesi gereğince Kat Mülkiyeti Kanunu'nun uygulanmasından doğacak her türlü anlaşmazlık Sulh Hukuk Mahkemesinde çözümlenmesi gerekmektedir. Diğer bir anlatımla, taraflar arasındaki uyuşmazlığa Kat Mülkiyeti Kanunu hükümleri uygulanacaksa görevli mahkeme Sulh Hukuk Mahkemesi olacaktır.

23. Yapılan tespitler ışığında ve gelinen aşamada; davaya bakma görevinin Sulh Hukuk Mahkemesinde olduğu açıktır.

24. Hukuk Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında; toplu yapılarla ilgili uyuşmazlıklarda 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun Ek 1. maddesi gereğince Sulh Hukuk Mahkemelerinin görevli olduğu, ancak sitede henüz toplu yapı yönetimine geçilmemiş ise uyuşmazlıkların çözümünde genel hükümlerin uygulanacağı ve miktara bakılarak görevli mahkemenin belirleneceği, dava konusu ana taşınmazda henüz toplu yapı yönetimine geçilmediği, Asliye Hukuk Mahkemesinin görevli olduğu, bu sebeple İlk Derece Mahkemesince verilen direnme kararının değişik gerekçe ile bozulması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de bu görüş, Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir.

25. Hâl böyle olunca ilk derece mahkemesince verilen direnme kararı onanmalıdır.

IV. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davalı vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile direnme kararının ONANMASINA,

Aşağıda dökümü yazılı (657,90 TL) harcın davalıdan alınmasına,

Karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere, 05.11.2025 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi.

S. Y.'ın KARŞI OYU

Dava, elatmanın önlenmesi ve ecrimisil isteklerine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesince, kat mülkiyetine tâbi ana taşınmazda ortak yere kiracı tarafından yapılan elatmanın önlenmesi ve ecrimisil istekli davada, 634 sayılı Yasa'nın ek 1. maddesi gereğince, kat mülkiyetinden kaynaklanan tüm davalarda davanın miktar ve değerine bakılmaksızın Sulh Hukuk Mahkemesinin görevli olduğu benimsenerek elatmanın önlenmesi isteği bakımından mahkemenin görevsizliğine, ecrimisil isteğinin de koşulları oluşmadığından reddine karar verilmiştir.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Asliye hukuk mahkemelerinin görevi" başlıklı 2. maddesinde "Dava konusunun değer ve miktarına bakılmaksızın malvarlığı haklarına ilişkin davalarla, şahıs varlığına ilişkin davalarda görevli mahkeme, aksine bir düzenleme bulunmadıkça asliye hukuk mahkemesidir. Bu Kanun'da ve diğer kanunlarda aksine düzenleme bulunmadıkça, asliye hukuk mahkemesi diğer dava ve işler bakımından da görevlidir." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanun'un Ek 1. maddesi "Bu Kanun'un uygulanmasından doğacak her türlü anlaşmazlık sulh mahkemelerinde çözümlenir." hükmü yer almaktadır. Bu madde uyarınca Kat Mülkiyeti Kanunu'ndan doğan her türlü anlaşmazlıkta görevli mahkeme Sulh Hukuk Mahkemeleridir.

Toplu yapılarla ilgili uyuşmazlıklarda da Kat Mülkiyeti Kanunu'nun Ek 1.maddesi uyarınca Sulh Hukuk Mahkemeleri görevlidir. Ancak sitede henüz toplu yapı yönetimine geçilmemiş ise, uyuşmazlıkların çözümünde Kat Mülkiyeti Kanunu hükümleri değil, genel hükümler uygulanır. Bu sebeple de toplu yapı yönetimine geçilmemiş sitelerde doğan uyuşmazlıklarda Asliye Hukuk Mahkemeleri görevlidir.

Dava dilekçesi içeriğinden, davacının 3358 ada 1 parsel sayılı taşınmazda (C) Blok, 15 No.lu bağımsız bölümün kayden maliki olduğu, diğer bağımsız bölümlerin ise dava dışı kişiler adına kayıtlı bulunduğu davacının, davalının başka bir bağımsız bölümün kiracısı olup sitenin ortak kullanım alanına ticari faaliyet yapmak suretiyle müdahale ettiğini, zarar gördüklerini, davalının işgal nedeniyle bir ücret de ödemediğini ileri sürerek eldeki davayı açtığı anlaşılmaktadır.

634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nda değişiklik yapan 5711 sayılı Kanun 28.11.2007 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiş olup bu Kanun daha

önce Kat Mülkiyeti Kanunu'nda düzenlenmeyen toplu yapılara ilişkin hususları 66. maddeden itibaren aynı Kanun içerisinde düzenlemiştir.

Dosya içindeki bilgi ve belgelerle, tapu kayıtlarının incelenmesinde ve davacı vekilinin beyanına göre; Kat Mülkiyeti Yasası'nda değişiklik yapılmasına ilişkin 5711 sayılı Kanun'un 22. maddesi ile Kat Mülkiyeti Yasası'nın 66. ve devamı maddelerinde düzenlenen Toplu Yapılara İlişkin Özel Hükümler uyarınca sitede henüz toplu yapı yönetimine geçilmediği anlaşılmaktadır. Bu nedenle uyuşmazlıkta, kat mülkiyeti hükümlerinin değil, genel hükümlerin uygulanması gerekmektedir.

Dava konusu taşınmazda birden fazla blok ve ortak alan olduğu, toplu yapıya geçilmediği dikkate alındığında uyuşmazlığın çözümünde 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu uygulanamayacağından Asliye Hukuk Mahkemesinin görevli olduğu kanaatindeyim. Değişik gerekçe ile bozma kararı verilmesi görüşünde olduğumdan onama yönünde oluşan Değerli Çoğunluk görüşüne katılamıyorum.

HGK. 05.11.2025 T. E: 2017/1–1258, K: 693 (www.e–uyar.com)

330) Takip dosyasına yatırılan paranın imzaya itiraz davasında İİK. m. 170/2 gereğince dava sonuna kadar (itirazının esası hakkındaki karara kadar) "takibin geçici olarak durdurulmasına" yönelik teminat olarak yatırılan para olduğu, icra mahkemesi kararlarının infazı için kesinleşmesinin gerekmediği, takibe yönelik itiraz üzerine imza itirazının reddine dair esas kararla birlikte ayrıca tedbir kararının kaldırılmasına ilişkin karara gerek olmaksızın tedbirin kalktığı ve 'tazminat vesairin bu teminattan karşılanacağına' dair yasal bir prosedür bulunmadığına göre, icra müdürlüğünce borçlu vekilinin "teminatın iadesi talebinin reddine" dair kararının isabetsiz olduğu–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkikinin borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden Daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi A. Karakoç Karaibrahim tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Borçlu tarafından, açılan imza itiraz davasının reddine karar verildiğinden bahisle takibin geçici durdurulması için icra dosyasına yatırılan teminatın iadesi talebinin icra müdürlüğünce reddine dair 14.02.2023 tarihli kararın kaldırılması istemi ile icra mahkemesine başvurduğu, mahkemece şikayetin reddine karar verildiği, şikayetçi borçlu tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

Uyuşmazlık; icra müdürlüğü işlemini şikayet niteliğindedir.

Somut olayda, şikayetçi borçlu aleyhine başlatılan kambiyo senetlerine özgü genel haciz yoluyla ilamsız takipte şikayetçi borçlu tarafından İstanbul 19. İcra Hukuk Mahkemesinin 2022/630 E. sayılı dosyası ile imzaya itiraz davası açıldığı, mahkemenin 09.06.2022 tarihli tenzip zaptı ile "Davacı/ borçlu tarafından takip konusu borcun %20'sinin icra dairesine teminat olarak yatırılması halinde tedbir talebinin kabulüne, teminatın yatırılmasından itibaren icra takibinin davacı/borçlu yönünden dava sonuna kadar geçici olarak durdurulmasına" karar verildiği, bu karar gereğince icra dosyasına borçlu tarafından 24.06.2022 tarihinde 1.945.000,00 TL ve teminatın eksik olması nedeniyle 19.07.2022 tarihinde de 758.788,63 TL teminat daha yatırılmak suretiyle toplam 2.703.788,63 TL nakdi teminat yatırıldığı, dava sonucunda İstanbul 19. İcra Hukuk Mahkemesinin 08.02.2023 tarih 2022/630 E., 2023/92 K. sayılı kararı ile davanın reddine karar verildiği, şikayetçi borçlu tarafından teminatın iadesinin talebi üzerine icra müdürlüğünün şikayete konu 14.02.2023 tarihli kararı ile talebin reddine karar verildiği anlaşılmıştır. Takip dosyasına yatırılan paranın imza itiraz davasında İİK'nun 170/2. maddesi gereğince dava sonuna kadar (itirazının esası hakkındaki kararına kadar) takibin geçici olarak durdurulmasına yönelik teminat olarak yatırılan para olduğu, icra mahkemesi kararlarının infazı için kesinleşmesinin gerekmediği, takibe yönelik itiraz üzerine 08.02.2023 tarihli imza itirazının reddine dair esas kararla birlikte ayrıca tedbir kararının kaldırılmasına ilişkin karara gerek olmaksızın tedbirin kalktığı ve tazminat vesairin bu teminattan karşılanacağına dair yasal bir prosedür bulunmadığına

göre, icra müdürlüğünce yasal dayanağı olmayan gerekçelerle borçlu vekilinin teminatın iadesi talebinin reddine dair kararı isabetsiz olmakla yerel mahkemece şikayetin kabulü yerine reddine karar verilmesi isabetsiz olup, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ:

Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Mahkemesi'nin 30.04.2025 tarih ve 2023/3599 E., 2025/1275 K. sayılı kararının KALDIRILMASINA, İstanbul 34. İcra Hukuk Mahkemesinin 25.04.2023 tarih ve 2023/126 E., 2023/321 K. sayılı kararının BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 03.11.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 03.11.2025 T. E: 4635, K: 6975 (www.e–uyar.com)

331) Mahkemece verilen tedbir kararında "tedbirin cebri satışa engel olduğuna" dair bir ibare yer almadığından, tapu kaydına düşülen şerhin cebri icra yolu ile yapılacak satışa engel olmayacağı, mahkemenin, aksi yöndeki cevabının da sonuca bir etkisinin bulunmadığı–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkikinin alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden Daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi A. Karakoç Karaibrahim tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı vekilinin, icra müdürlüğünce verilen satış talebinin reddine ilişkin kararın kaldırılması istemi ile icra mahkemesine başvurduğu, mahkemece şikayetin reddine karar verildiği, şikayetçi alacaklı tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

İcra müdürlüğünce şikayete konu taşınmaz üzerine 03/04/2024 tarihinde haciz konulmuş olup, alacaklının 25.09.2024 tarihli satış talebi üzerine icra müdürlüğünce tapu kaydı üzerindeki şerhin cebri satışa engel olup olmadığının mahkemeden sorulması üzerine takip dosyası içerisinde bulunan Çeşme Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2023/281 D.iş. ve 09.10.2024 tarihli yazısında; işbu dosyadan konulan ihtiyati tedbir şerhinin cebri satışa engel olduğunun bildirildiği görülmektedir. Şikayete konu tedbir kararı getirtilip incelendiğinde; Çeşme Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 20.07.2023 tarih ve 2023/281 D.iş. sayılı kararında; "İhtiyati tedbir isteminin Kabulü ile; Dava konusu İzmir ili, Çeşme İlçesi, İ.. Mah, ... Mevkii'nde vaki ve kain tapu'nun 6429 ada, 3 parselde bulunan (1) B.B. No'lu taşınmazın davalı adına kayıtlı hissesinin bulunması ve 15.000,00–TL teminat yatırılması halinde, davalı adına kayıtlı hissenine üçüncü kişilere devrinin önlenmesi yönünde İhtiyati Tedbir Konulmasına," şeklinde ihtiyatı tedbir kararı verildiği ve 20.07.2023 tarihinde taşınmazın tapu kaydına "Çeşme Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 20.07.2023 tarih ve 2023/281 D.iş. Sayılı mahkeme müzekkeresi ile 3. kişilere devrin önlenmesi amacıyla ihtiyati tedbir tesis edilmiştir" şerhinin konulduğu görülmektedir.

Bu durumda, mahkemece verilen tedbir kararında tedbirin cebri satışa engel olduğuna dair bir ibarenin yer almadığı görülmekle tapu kaydına düşülen şerh cebri icra yolu ile yapılacak satışa engel olmayacağından, mahkemenin, aksi yöndeki yazı cevabının sonuca etkisi bulunmamaktadır.

O halde, mahkemece, icra müdürlüğünün satış talebinin reddine dair 15.10.2024 tarihli şikayet konusu kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile istemin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca, İzmir Bölge Adliye

Mahkemesi 12. Hukuk Mahkemesi'nin 06.05.2025 T. ve 2025/25 E., 2025/984 K. sayılı kararının KALDIRILMASINA, İzmir 2. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 24/10/2024 T. ve 2024/629 E., 2024/599 K sayılı kararının BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 03.11.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 03.11.2025 T. E: 4273, K: 6976 (www.e–uyar.com)

332) İstinaf incelemesinin, kamu düzenine aykırılık hâlleri ayrık olmak üzere münhasıran istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılacağı– Dilekçeler teatisi aşamasında usulüne uygun şekilde dayanılmayan tanıkların mahkemece dinlenerek beyanlarının hükme esas alınmasının kamu düzenini ilgilendiren mutlak bir istinaf sebebi olmayıp, tarafça ileri sürülmesi gereken nispi bir usul hatası niteliğinde olduğu– Nispi istinaf sebeplerinin Bölge Adliye Mahkemesince resen dikkate alınamayacağı ve mutlaka kanun yoluna başvuran tarafça açıkça ileri sürülerek karara olan etkisinin ortaya konulması gerektiği– Yargılama aşamasında karşı tarafın tanıklarının dinlenilmesine itiraz edilmemesi ve istinaf kanun yolu başvurusunda da bu usuli hatanın açıkça bir istinaf sebebi olarak gösterilmemesi karşısında, kamu düzenine aykırılık teşkil etmeyen bu hususun istinaf merciince kendiliğinden denetim konusu yapılarak delillerin dışlanmasının istinaf sebepleriyle bağlılık ilkesine aykırılık teşkil ettiği–

Taraflar arasında görülen boşanma davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun kabulüne, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılması suretiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 2. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda evlilik birliği ölümle sona erdiğinden konusu kalmayan boşanma davası hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiş, hükmün davacı mirasçı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 2. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesince Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davacı mirasçı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı erkek dava dilekçesinde; davalı ile 11.05.1993 tarihinde evlendiklerini, eşi ile aralarında ruhen ve fikren anlaşmazlıklar bulunduğunu, 2016 yılında hastalandığını ve kendisine kanser teşhisi konulduğunu, davalının kendisine bir ay baktıktan sonra "git sana kızların baksın" diyerek evden kovduğunu, hakaret ve küfür ettiğini, eve almadığını ileri sürerek eşi ile boşanmalarına karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı kadın cevap dilekçesinde; tüm iddiaları inkârla, davacının ileri sürmüş olduğu iddialarla ilgili bir kanıt gösterilmediğini, eşinin hastalığı nedeniyle kendisine tüm gücüyle baktığını, ne var ki davacının önceki evliliğinden olan üç kızı tarafından

doldurulduğunu, mirasın bölünmesini engellemek amacıyla kendisini evden kovduklarını, asıl hakaret edeninin davacı olduğunu, son olarak haksız yere ortak konutu terk ettiğini, eşine defalarca kez telefonla ulaşmaya çalıştığını, her seferinde bir kızının açtığını ve "babalarının bir daha gelmeyeceğini ve aramaması gerektiğini" söylediklerini, iyi niyetinin göstergesi olarak ortak konutun yedek anahtarını davacıya ulaştırılmak üzere mahkemeye bıraktığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 07.05.2019 tarihli ve 2017/184 Esas, 2019/383 Karar sayılı kararı ile; boşanmaya sebep olan olaylarda kadının hasta olan eşine bakmadığı, evin temizlik ve bulaşık gibi ihtiyaçlarını davacıya yaptırdığı, davacı hakkında bakamayacağını söyleyerek "alın götürün" dediği, hastanede yanında kalmadığı, kapının kilidini değiştirdiği, gerçekleşen olaylara göre davalı kadının tam kusurlu olduğu gerekçesi ile davanın kabulüne, tarafların boşanmalarına karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 22.03.2022 tarihli ve 2019/1656 Esas, 2022/497 Karar sayılı kararı ile; davacı erkeğin dava ve cevaba cevap dilekçesinde tanık deliline dayanmadığı, böyle olunca usulüne uygun şekilde gösterilmeyen davacı tanık beyanlarının hükme esas alınamayacağı ve davalıya kusur yüklenmesinin mümkün olmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulü ile davanın reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

2. Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin 12.12.2022 tarihli ve 2022/8413 Esas, 2022/10291 Karar sayılı kararı ile "...Mahkemece davacı erkeğin evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedenine (TMK.166/1. md.) dayalı boşanma davasının kabulü ile tarafların boşanmalarına karar verilmiştir. Kararın davalı kadın tarafından istinaf edilmesi üzerine bölge adliye mahkemesince, istinaf talebinin kabulüne ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın reddine karar verilmiş, karar davacı erkek tarafından temyiz edilmiştir. Nüfus kayıtlarına göre davacı S.n Tokmak'ın kararın temyiz edilmesinden sonra ve hüküm henüz kesinleşmeden 05.09.2022 tarihinde öldüğü anlaşılmaktadır. Bu halde evlilik ölümle sona ermiş, davacı tarafından açılan boşanma davası konusuz kalmıştır. Davacı erkeğin mirasçısı K. İ. vekili 15.09.2022 tarihinde sunduğu dilekçesi ile Türk Medeni Kanunu'nun 181/2. maddesi gereğince kusur belirlemesi yönünden davaya devam edeceklerini beyan etmişlerdir. Bu durumda

mahkemece davacı erkeğin mirasçılarının davaya dâhil edilerek, konusuz kalan boşanma davası hakkında karar verilmesine yer olmadığına şeklinde hüküm tesis edilmek ve kusur belirlemesi bakımından davaya devam edilmek suretiyle, sağ kalan eşin boşanmaya sebebiyet verecek derecede kusurunun bulunup bulunmadığı hususunda bir karar verilmek üzere hükmün bozulmasına karar vermek gerekmiştir. bozmayı gerektirmiştir..."

gerekçesiyle karar bozulmuştur.

3. Bölge Adliye Mahkemesinin 15.03.2023 tarihli ve 2023/128 Esas, 2023/520 Karar sayılı kararı ile; davacı erkeğin yargılama devam ederken 05.09.2022 tarihinde ölümü nedeniyle taraflar arasındaki evlilik birliğinin sona erdiği, böyle olunca boşanma davasının konusu kalmadığı, ne var ki davacı mirasçılarının isteği üzerine davaya dahil edilerek sağ kalan eşin kusurunun ispatlanması bakımından davaya devam edildiği, somut olayda davacı erkeğin dava ve cevaba cevap dilekçesinin incelenmesinde nüfus kaydı ve sair delillere dayandığı ancak tanık deliline dayanmadığı, dolayısıyla usule uygun şekilde dayanılmayan tanıkların beyanı dikkate alınarak davalıya kusur yüklenemeyeceği gerekçesiyle evlilik birliği ölümle sona erdiğinden konusu kalmayan boşanma davası hakkında karar verilmesine yer olmadığına ve sağ kalan davalı kadın eşten kaynaklanan kusurlu bir davranışın ispatlanamadığına karar verilmiştir.

4. Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile "...1. 6100 sayılı Kanun'un istinaf incelemesinin kapsamını düzenleyen 355 inci maddesi, “İnceleme, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılır. Ancak, Bölge Adliye Mahkemesi kamu düzenine aykırılık gördüğü takdirde bunu resen gözetir” hükmünü amirdir. Maddeye göre, bölge adliye mahkemelerince istinaf sebeplerinin “kamu düzenine aykırılık” ve “istinaf dilekçesinde belirtilen sebepler" olmak üzere iki ayrımda incelenmesi gerekmektedir. Kamu düzenine aykırılık mutlak istinaf sebebidir ve bölge adliye mahkemesince kendiliğinden gözetilir. Bir başka deyişle, kamu düzenine aykırı bir sebebin istinaf dilekçesinde ileri sürülüp sürülmemesinin bir önemi bulunmamaktadır. Ne var ki, kamu düzenine aykırı olmayan istinaf sebeplerinin istinaf dilekçesinde mutlaka gösterilmesi gerekmektedir. Kamu düzenine aykırı olmayan bir istinaf sebebi istinaf dilekçesinde gösterilmemiş ise Bölge Adliye Mahkemesince kendiliğinden dikkate alınamaz.

2. Dosyanın tetkikinden; İlk Derece Mahkemesince dilekçelerinde tanık deliline dayanmamış olan davacı erkeğin bildirdiği tanıkların dinlendiği, davalı kadının yargılama sırasında erkeğin tanıklarının dinlenmesine itiraz etmediği ve İlk Derece Mahkemesinin 07.05.2019 tarihli ve 2017/184 E., 2019/383 K. sayılı kararı ile tanık beyanları esas alınarak, kadının tam kusurlu olduğu gerekçesiyle boşanma kararı verildiği, davalı kadının işbu karara karşı yaptığı istinaf başvurusunda açık olarak "erkeğin tanık deliline dayanmamış olması" yönünden bir istinaf gerekçesine yer vermemiş olduğu, buna rağmen Bölge Adliye Mahkemesince erkeğin tanıklarının dinlenmesinin ve hükme esas alınmasının usul ve kanuna aykırı olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği ve davacı erkeğin dosya temyiz incelemesi aşamasında iken ölmesi üzerine Dairenin bozma kararı sonrasında verilen Bölge Adliye Mahkemesi kararında aynı gerekçe ile sağ kalan kadın eşin boşanmaya sebebiyet verecek kusurunun

bulunmadığının tespitine karar verildiği anlaşılmıştır. Davacı erkek vekili Bölge Adliye Mahkemesinin bozma kararı öncesi verdiği "davanın reddi" kararına karşı yaptığı temyiz başvurusunda ve davacı erkek mirasçısı vekili de bozma kararı sonrası verdiği "sağ kalan kadın eşin kusurunun bulunmadığının tespiti" kararına karşı yaptığı temyiz başvurusunda kadının yargılama sırasında tanıkların dinlenmesine itiraz etmemesine ve istinafında erkeğin tanıklarının dinlenmesinin hatalı olduğu yönünde bir gerekçeye yer vermemesine rağmen, bu hususun Bölge Adliye Mahkemesince kendiliğinden dikkate alınmasına itiraz etmiştir.

3.Taraflar arasında görülen boşanma davasında erkeğin delil olarak dayanmadığı tanıklarının dinlenerek hükme esas alınmasında kamu düzenine aykırılıktan söz edilemeyeceği açık olup; kadın tarafından erkeğin tanıklarının dinlenmesinin hatalı olduğu yönünde bir istinaf başvurusunda da bulunulmamış olduğundan, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf incelemesinin istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılarak, erkeğin tanıklarının beyanlarının hükme esas alınmak suretiyle, dinlenen tanık beyanlarına göre eşinin hastalığı sürecinde onunla ilgilenmeyen sağ kalan kadın eşin boşanmaya sebebiyet verecek derecede kusurlu olduğunun tespitine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi doğru bulunmamış, bozmayı gerektirmiştir..."

gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile önceki kararda yer alan gerekçenin yanında; davalı kadın vekilinin 10.06.2019 tarihli istinaf başvurusunda boşanmaya sebep olan olaylarda müvekkilinin kusurunun bulunmadığını ileri sürdüğü, davacının dava dilekçesindeki iddialarını ispatlayamadığını belirttiği, tanık ifadelerinin yeterli ve objektif olamayacağı yönünde açıklamalar da bulunduğu gözetildiğinde usule uygun şekilde dayanılmayan tanık beyanlarının hükme esas alınamayacağı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davacı mirasçı vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı mirasçı vekili temyiz dilekçesinde; sağ kalan eşin kusurlu olduğuna karar verilmesi gerektiğini ileri sürerek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; tanık deliline dayanılmaksızın açıldığı anlaşılan eldeki boşanma davasında tanık beyanlarının hükme esas alınarak hüküm kurulmasının mümkün olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 33 ve 341 ilâ 373. maddeleri.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü bakımından hâkimin hukuku resen uygulaması ilkesi ile istinaf sebepleri ve sebeplerle bağlılık hususlarının ayrı ayrı ele alınması gerekmektedir.

2. Hâkimin hukuku resen uygulaması, 6100 sayılı Kanun'un 33. maddesi gereğince, hâkime verilmiş bir ödevdir (M. Atalı, Hâkimin Hukuku Re'sen Uygulaması İlkesi ve İstinaf İncelemesinin Sebebe Bağlılığı, YBHD, Sayı 2022/2, s. 733). Bu ilkenin uygulanması, yalnızca ilk derece yargılamasıyla sınırlı olmayıp kanun yolu aşaması için de geçerlidir. Ne var ki somut olayda da görüldüğü üzere "hâkimin hukuku resen uygulaması" ilkesinin, istinaf incelemesi bakımından nasıl yorumlanması gerektiği izaha muhtaç bir konudur.

3. İstinaf kanun yolunda, ilk derece mahkemesince verilen kararın kaldırılması, değiştirilmesi veya ilk derece mahkemesine iade edilmesi nedeni olabilecek nitelikteki hususlar istinaf sebebi olarak adlandırılır. Nelerin istinaf sebebi olacağı 6100 sayılı Kanun ile açıkça düzenlenmediği gibi istinaf sebepleri bakımından da bir sınırlama yapılmamış; sadece Kanun'un 353. maddesinde istinaf sebebi sayılan önemli usul hataları düzenleme altına alınmıştır. Bölge adliye mahkemesince duruma göre; işin esasına girilmesi, duruşma yapılması ve tahkikat işlemleri de yapılarak yeniden bir karar verilmesi söz konusu olduğundan, esasen istinaf sebeplerinin tek tek sayılması veya sebepler yönünden bir sınırlama yapılması istinafın niteliğine de uygun düşmez.

4. İstinaf incelemesinin maddi vakıa denetimi ve hukuki denetimi kapsamasına karşılık, temyiz incelemesi münhasıran hukuki denetimle sınırlıdır. Nitekim istinaf sebeplerini belirtmeyen kanun koyucu "Bozma sebepleri" kenar başlıklı 371. maddede temyiz sebeplerini açıkça hüküm altına almıştır. Bu maddeye göre; hukukun veya taraflar arasındaki sözleşmenin yanlış uygulanmış olması, dava şartlarına aykırılık bulunması, taraflardan birinin davasını ispat için dayandığı delillerin kanuni bir sebep olmaksızın kabul edilmemesi, karara etki eden yargılama hatası veya eksiklikleri bulunması bozma sebebi olarak kabul edilmiştir. Bu sebeplerin aynı zamanda istinaf sebebi olacağı hususu şüphesizdir. Zira istinaf aşamasında; hukuki denetim bakımından ileri sürülen tüm hususlar incelenebileceği gibi, maddi vakıalar ve deliller yönünden de değerlendirme yapılması söz konusudur. Dolayısıyla istinaf sebepleri; istinaf incelemesinin niteliği gereği temyize esas olan sebeplerle sınırlı değildir. Temyiz incelemesinin kapsamı dışında kalan, özellikle vakıaların tespit ve değerlendirilmesindeki yanlışlık ve eksiklikler istinaf sebebi olur (M. Özekes/T. Akkaya, Pekcanıtez Usul Medeni Usul Hukuku, İstanbul–2025, C. IV, s. 3898–3899).

5. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "İstinaf dilekçesi" başlıklı 342/2–e bendinde; istinaf yoluna başvuran kişinin dilekçesinde, istinafa başvuru sebeplerini gerekçeleri ile birlikte açıkça göstermesi gerektiği hususu düzenleme altına alınmıştır. Bunun devamı olarak 6100 sayılı Kanun'un 355. maddesinde, kamu düzenine aykırılık hâlleri dışında, istinaf incelemesinin istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılacağı da ayrıca belirtilmiştir. İstinaf aşamasında hukuki denetim yanında ayrıca vakıa denetimi de yapıldığı ve bunun sonucunda yeniden yargılama yapılarak yeni bir hüküm verilmesi mümkün olduğu için, tarafın dayandığı istinaf sebeplerinin ve buna bağlı talep sonucunun istinaf dilekçesinde gösterilmesi önem taşımaktadır. Zira hukuki konu hâkimin kendiliğinden araştırması gereken (HMK md. 33) bir husus iken, ileri sürülen vakıa ve talepler hâkimi bağlar (HMK md. 25–26).

6. Belirtmek gerekir ki kanun koyucu; istinaf sebepleri ile bağlılık bakımından, maddi vakıalar veya hukuka aykırılık açısından bir ayrım yapmamıştır. Ne var ki burada işin niteliği gereği, ilk derece mahkemesince yapılan hatanın kaynağı önemlidir. Maddi vakıaya ilişkin istinaf sebepleri delillerin toplanması, incelenmesi ve değerlendirilmesi temelinde ortaya çıkar ve neticede maddi mesele hakkında yanlış sonuca ulaşılmasına yol açar. İlk derece mahkemesi kararının doğru olabilmesi, kararın dayanağı olan vakıaların eksiksiz ve gerçeğe uygun olarak tespit edilmiş olmasına bağlıdır. İlk derece mahkemesi; delilleri yanlış değerlendirir, dosya kapsamına aykırı karar verir veya vakıaları yanlış tespit ederse, ortaya maddi vakıaya ilişkin bir istinaf sebebi çıkar (M. Atalı, s. 738). Maddi vakıalar bakımından istinaf sebepleri ile bağlılık her hâlükârda geçerlidir (M. Özekes/T. Akkaya, Pekcanıtez Usul, s. 3907).

7. Kanun koyucu; istinaf sebepleri ile bağlılık açısından, ileri sürülen istinaf sebebinin hukuka aykırılık teşkil etmesi durumunda da açıkça bir düzenleme yapmamıştır. Bilindiği üzere hukuka aykırılık, usul hukukunun veya maddi hukukun uygulanmasında yanlışlık yapılması şeklinde iki türlü karşımıza çıkar. Hukuki denetim yapılan temyiz kanun yolunda, bozma sebeplerinin gösterildiği 6100 sayılı Kanun'un 371/1–a bendinde hüküm altına alınan "hukukun ve taraflar arasındaki sözleşmenin yanlış uygulanması" şeklindeki bozma sebebi doğrudan maddi hukuka işaret etmektedir. Maddi hukuk kurallarına aykırılık, somut olayda uygulanması gereken maddi hukuk kuralının hiç uygulanmaması veya yanlış ya da eksik uygulanması şeklinde gerçekleşebilir. Böyle bir durumda hâkim esasen, hukuki nitelendirme faaliyetinde yanlışlık yapmıştır. Yukarıda 2. paragrafta açıkça belirtildiği üzere; hâkim, Türk hukukunu resen uygulamakla yükümlüdür (HMK md. 33). Her hukuk kuralı; düzenlediği hukuki durum, ilişki veya işleme ait belirli koşul vakıaları içerir. Uyuşmazlığın o hukuk kuralı ile çözülebilmesi için somut olaydaki vakıaların, hukuk kuralının unsur vakıaları ile örtüşmesi gerekir. Hukuk kuralı, bu koşullar gerçekleşmediği hâlde somut olaya uygulanırsa bir altlama diğer bir ifade ile hukuki nitelendirme hatası yapılmış olur. Dolayısıyla ilk derece mahkemesince maddi hukukun yanlış uygulanması söz konusu olduğu durumlarda, hâkimin hukuku resen uygulaması kuralı gereğince, bu konu bir istinaf sebebi yapılmasa veya istinaf sebebi yapılmakla birlikte yanlış gösterilmiş olsa da, istinaf incelemesi yapan bölge adliye mahkemesi kendiliğinden değerlendirme yapar ve istinaf

sebepleri ile bağlılık burada geçerli olmaz (M. Özekes/T. Akkaya, Pekcanıtez Usul, s. 3907).

8. Usul hukukuna, diğer bir ifade ile yargılama kurallarına ilişkin bir yanlışlık yapıldığına yönelik istinaf sebebinde ise doğrudan "istinaf sebebi ile bağlılık geçerli değildir" yargısına varılamaz. Bilindiği üzere; karara etki eden usul hataları bakımından öteden beri hukukumuzda mutlak ve nispi temyiz sebepleri şeklinde ikili bir ayrım yapılmaktadır. Bölge adliye mahkemelerinin faaliyete girmesinden sonra bu sebeplerin, mutlak ve nispi istinaf sebepleri olarak ifade edilmesi gerektiği şüphesizdir. Mutlak sebepler bakımından; 6100 sayılı Kanun'un 371/1–(b) ve (c) bentleri ile istinafta duruşma yapılmadan verilecek kararları düzenleyen ve özellikle usuli sebepleri içeren 353/1. maddesinin (a) bendi yol göstericidir. Yargılama kurallarına aykırılık, mutlak istinaf sebebi şeklinde ise ilk derece mahkemesi hükmünü etkileyip etkilemediğine bakılmaksızın bu şekildeki istinaf sebepleri belirtilmese dahi, bölge adliye mahkemesince kendiliğinden dikkate alınması gereken önemli ve ağır usul hatalarıdır (R. A./Ejder Y./S. Taşpınar Ayvaz/E. Hanağası, Medeni Usul Hukuku, Ankara–2021, s. 642).

9. Usul hukukuna ilişkin mutlak istinaf sebebi olmayan diğer yargılama hataları nispi istinaf sebebi olarak ifade edilmektedir. Bu konuda; bozma sebepleri arasında sayılan ve aynı zamanda istinaf sebebi olarak kabul edilen 6100 sayılı Kanun'un 371/1–ç bendinde yazılı "Karara etki eden yargılama hatası veya eksiklikleri bulunması" şeklindeki hüküm dikkate alınmalıdır. Bu çerçevede, ilk derece mahkemesinin kararının yanlış olması sonucunu doğuran ne var ki mutlak sayılmayan sair tüm usul ihlâlleri, nispi istinaf sebebi olarak kabul edilir. Bu tür usul hatalarının istinaf sebebi olarak kabul edilebilmesi için ilgili usuli hatanın mahkemenin kararını etkilemiş olduğu veya bunun muhtemel bulunduğu (illiyet bağının varlığı) ortaya konulmalıdır (M. Atalı/İ. Ermenek/E. E., Medeni Usul Hukuku, Ankara–2021, s. 614). Diğer bir ifade ile yargılama kurallarına aykırılık teşkil eden ilk derece mahkemesi kararına karşı, nispi istinaf sebebi niteliğindeki bir sebebe dayanan taraf, bu sebebi belirtmek ve ayrıca bu sebebin karara ne şekilde etki ettiğini de açıklamak zorundadır. Bölge adliye mahkemesi bu sebepleri kendiliğinden araştıramaz veya bu bağlantıyı kendisi kuramaz (M. Özekes/T. Akkaya, Pekcanıtez Usul, s. 3907).

10. Yapılan tüm bu açıklamalar ışığında eldeki davaya gelince; tarafların 11.05.1993 tarihinde evlendikleri, ortak çocuklarının bulunmadığı, davacı erkek tarafından kanser hastası olmasına rağmen eşinin kendisine bakmadığı ve evden kovduğu, hakaret ve küfür ettiği iddialarıyla 4721 sayılı Kanun'un 166/1. maddesi uyarınca boşanma davası açıldığı, dava ve cevaba cevap dilekçeleri incelendiğinde tanık deliline dayanmadığı anlaşılmıştır.

11. İlk Derece Mahkemesince yapılan yargılama incelendiğinde; 26.12.2017 tarihli ön inceleme duruşmasında hazır bulunan taraflara 1 numaralı ara karar ile "HMK'nun 194. maddesi uyarınca taraflara tüm delillerini açıkça ve hangi vakıanın delili olduğunu somutlaştırarak iki haftalık kesin süre içinde yazılı olarak bildirmeleri" hususunda karar verildiği, bunun üzerine davacı vekili tarafından 05.01.2018 tarihli dilekçe ile delil ve tanık listesi sunulduğu, devam eden 27.03.2018 tarihli duruşmada

her iki taraf vekili ile davacı asılın hazır bulunduğu ve davacı tanıkları N. Y., D. A. ve K. İ.'in dinlendiği, Mahkemece tanık beyanlarına karşı diyeceklerinin davalı vekilinden sorulması üzerine vekilin "Dinlenen tanık beyanlarında aleyhe hususları kabul etmiyoruz yazılı olarak beyanda bulunacağız bizde tanıklarımızı gelecek celse hazır edeceğiz tedbir nafakasına yönelik talebimizi tekrarlıyoruz" şeklinde beyanda bulunduğu ne var ki davacı tarafından usulüne uygun şekilde tanık deliline dayanılmadığına ilişkin bir itirazın ileri sürülmediği, Mahkemece davanın kabulüne karar verildiği son celse olan 07.05.2019 tarihli duruşmada yine taraf vekilleri ile davacı asılın hazır bulunduğu, davalı vekilinin söz alarak "Öncelikle davanın reddine karar verilmesini talep ediyoruz, davanın ispat edilemediği kanaatindeyiz, olayların bu noktaya gelmesinde davacı taraf kusurludur, kimse kendi kusuruna dayanak hak ve menfaat istemeyemez, dolayısıyla davanın bu sebeplerle reddine karar verilmesini talep ediyoruz, tarafların yirmibeş yıllık evliliği boyunca sorunları olmadı, sorunun maddi sebeplere dayalı olduğu ortaya çıkmıştır, müvekkil boşanmak istemiyor, mahkeme aksi kanaatte ise akçalı taleplerimizin hüküm altına alınmasını talep ediyoruz" dediği görülmüştür.

12. Davalı vekili, 10.06.2019 tarihli istinaf dilekçesinde ise; dinlenen tanıklardan ikisinin davacının kızları olması nedeniyle yanlı beyanda bulunduğu, diğer tanığın ifadesinin de duyuma dayalı olduğundan hükme esas alınamayacağını belirterek, davanın reddine karar verilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

13. Gerçekten de İlk Derece Mahkemesince yapılan yargılama incelendiğinde davacı tarafından tanık deliline usulüne uygun şekilde dayanılmadığı hâlde, davacı tarafa süre verilerek tanık listesi sunmasının sağlandığı ve dinlenen tanık beyanlarının hükme esas alınarak davanın kabulüne karar verildiği ortadadır. İlk Derece Mahkemesince yapılan yargılamada; 6100 sayılı Kanun'un 371/1–ç bendinde yazılı "Karara etki eden yargılama hatası veya eksiklikleri bulunması" şeklindeki hüküm ihlâl edilmiştir. Ne var ki bu husus yukarıda 9. paragrafta ayrıntıları ile açıklanan usule ilişkin nispi bir istinaf sebebidir. Mahkemece dinlenen tanıklara karşı davalı tarafından yargılamanın hiç bir aşamasında itiraz edilmediği gibi, yapılan usuli hata istinaf dilekçesinde açıkça belirtilmemiş, usul hukukuna dayanan istinaf sebebinin karara ne şekilde etki ettiği açıklanmamıştır. Böyle olunca tarafların ileri sürmüş olduğu usule ilişkin nispi istinaf sebepleri ile bağlı olan Bölge Adliye Mahkemesince, belirtilen husus gözetilmeksizin verilen direnme kararı, usul ve yasaya aykırı olup bozulması gerekmiştir.

14. Ne var ki Özel Daire bozma kararı incelendiğinde, davalı tarafın "eşinin hastalığı sürecinde onunla ilgilenmeyen sağ kalan kadın eşin boşanmaya sebebiyet verecek derecede kusurlu olduğu" tespitine karar verildiği, oysaki Bölge Adliye Mahkemesince yapılan incelemelerde gerekçeye uygun olarak davalının kusurlu olup olmadığına yönelik henüz bir değerlendirme yapılmadığı, böyle olunca direnme kararının bu değişik gerekçe ile bozulması gerektiğine karar verilmiştir.

15. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeple;

Davacı mirasçı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının yukarıda açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerden dolayı 6100 sayılı Kanun'un 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın 6100 sayılı Kanun'un 373 maddesinin 2. fıkrası uyarınca İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesine gönderilmesine,

15.10.2025 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.

HGK. 15.10.2025 T. E: 2024/2–619, K: 639 (www.e–uyar.com)

333) İnançlı işleme dayalı tapu iptali ve tescil davalarında inanç ilişkisinin 05.02.1947 tarihli ve 20/6 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca kural olarak yazılı delille ispatlanması gerektiği; yazılı delil bulunmaması hâlinde ancak taraflardan birinin elinden çıkmış ve iddia edilen hukuki işlemi muhtemel gösteren "delil başlangıcı" niteliğinde bir belgenin varlığı durumunda tanık dinlenebileceği, uyuşmazlığın tarafı olmayan üçüncü kişiler arasındaki yazışmaların (Whatsapp kayıtları gibi) HMK'nun 202. maddesi anlamında delil başlangıcı sayılamayacağı ve bu nitelikte bir belge bulunmadan tanık beyanlarına dayanılarak inanç ilişkisinin kanıtlandığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilemeyeceği–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılar vekilleri tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; tarafların muris ... mirasçıları olduğunu, muris ... 'in 37 73... parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan 23 numaralı bağımsız bölümdeki işyerini işlettiğini, murisin ölümü ile tüm mirasçıların davalı ...'e vekaletname vererek işyerinin işletilmesini davalı ...'e devrettiklerini ancak işyerinin tüm gelir ve giderlerinin mirasçılar arasında paylaşıldığını, daha sonra mirasçılar tarafından belediyeden ihale yolu ile satın alınan taşınmazın işletmecilere indirim uygulandığı için davalı ... adına tescil edildiğini, davalı ... tarafından 12.06.2020 tarihinde dava konusu taşınmazın değerinin çok altında bir meblağa muvaazalı olarak yine ...'in mirasçılarının kurucusu olduğu davalı şirkete satıldığını ileri sürerek dava konusu taşınmazın tapu kaydının müvekkilinin payı oranında iptali ile müvekkili adına tapuya tesciline, bunun mümkün olmadığı takdirde taşınmazın güncel rayiç bedelinin tespit edilerek şimdilik 1.000,00 TL'nin dava tarihinden itibaren faizi ile birlikte müvekkiline ödenmesini talep ve dava etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı ... şirketi vekili cevap dilekçesinde; davacının iddialarının soyut ve asılsız olduğunu, dava konusu taşınmazın alımında muvaaza bulunmadığını, davalı ...'den taşınmazı gerçek bedeli ödenerek satın alındığını, bu duruma ilişkin dekontların sunulacağını belirterek davanın reddini savunmuştur.

2. Davalı ... vekili cevap dilekçesinde; mirasçılar tarafından müvekkiline verilen vekaletnamenin işyerinin işletilmesi için verildiğini, taşınmaz alım satım yetkisini içermediğini, taşınmazın müvekkili tarafından satın alındığını diğer mirasçıların katkısının bulunmadığını, muvaazalı devir yapılmadığını, taşınmazın gerçek bedeli üzerinden satıldığını ileri sürerek davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile "dava konusu taşınmazda tarafların murisi ... 'in ticari faaliyette bulunduğu, ... 'in vefat etmesi üzerine mirasçıları tarafından dükkanın işletilmeye devam ettiği, dava konusu taşınmazın belediye tarafından ihale ile satışa çıkartıldığı, ...'in mirasçıları tarafından dükkanın ortak olarak satın alındığı ancak davalı ... 'in adına tapuda tescil edildiği, 12.06.2020 tarihinde taşınmazın ... tarafından davalı şirkete devredildiği, davacı tarafın söz konusu devrin muvazaalı olduğunu ileri sürdüğü, taşınmazın mirasçılar adına ortak olarak satın alındığı ancak resmi işlemlerin ... adına olması sebebiyle davalı ... adına tapuda tescil edildiği, davacı tarafın inançlı işleme ilişkin iddiasını yazılı delil ile kanıtlaması gerektiği ancak davalı şirket yetkilisi ... 'in mesajlaşma kayıtlarında davacının da taşınmazda hissesi olduğunu kabul ettiği, bu sebeple davacının iddiasını tanıkla da ispat edebileceği, talimat yoluyla dinlenen tanıklar ... ve ... 'nın beyanlarında dava konusu taşınmazın ... 'in mirasçıları tarafından ortak alındığı, tüm mirasçıların birlikte para verdiği, tapu kaydının davalı ... adına yapıldığı, dükkanın gelirinin ortak olduğu, mirasçıları arasında paylaştırıldığı, taşınmazın 12.06.2020 tarihinde muvazaalı olarak davalı şirkete devredildiğini beyan ettikleri, Mahkemece dinlenen davalı tanıkları ise; dükkanı ...'in işlettiğini, bir süre işlettikten sonra davalı şirkete devrettiğini beyan ettikleri anlaşılmış ancak davalı tanıklarının beyanlarının bir kısmının duyuma dayalı olduğu, birbirleri ile çelişkili olduğu ve somut dosya ile uyumlu olmadığı anlaşıldığından davacı tanıklarının beyanlarına üstünlük verilmesi gerektiği, taşınmazın tapuda satış bedeli olarak 130.000,00 TL gösterildiği, ancak alınan bilirkişi raporunda taşınmazın devir tarihindeki değerinin 2.000.000,00 TL olduğu, tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında yaklaşık 15 kat fark bulunduğu, davalı şirket tarafından satış bedelinin ödendiğine dair bir takım dekontlar sunulmuş ise de; söz konusu dekontların tarihi ile satış tarihinin uyumsuz olduğu, taşınmazın ... mirasçıları tarafından ortak olarak satın alındığı ancak davalı ... tarafından 12.06.2020 tarihinde muvazaalı olarak davalı şirkete devredildiği, davalı ... ile davalı şirket yetkilileri arasında akrabalık bağı bulunduğu, davalı ...'in dava konusu satış işlemi ile davacıdan mal kaçırdığının anlaşıldığı" gerekçesiyle davanın kabulü ile 37 73... parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan zemin kat 23 numaralı bağımsız bölüme ait davalı şirkete ait tapu kaydının 1/4 'ünün iptali ile davacı adına tapuya kayıt ve tesciline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekilleri tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile "davacı tarafından inançlı işlemin varlığıyla ilgili yazılı belge sunulmamış ise de; davalı şirket yetkilisi ... mesajlaşma kayıtlarında davacının da taşınmazda hissesi olduğunu kabul ettiğine yönelik beyanların bulunduğu, söz konusu mesajların HMK'nun 202. maddesi kapsamında delil başlangıcı olarak kabul edilebileceği, davacı tanıkları ... ve ... beyanlarında dava konusu taşınmazın ... mirasçıları tarafından ortak alındığı, tüm mirasçıların birlikte para verdiği, tapu kaydının davalı ... adına yapıldığı, dükkanın gelirinin ortak olduğu, mirasçıları arasında paylaştırıldığını belirttikleri, davalı tanıklarının beyanlarının bir

kısmının ise duyuma dayalı olduğu, davanın tanık delili ile ispatlanmasının mümkün olduğu, bu itibarla taşınmazın ortaklık geliri ile alındığı ve inançlı işlemin varlığının ispatlandığı; dava konusu taşınmazın davalı ... tarafından yeğenleri ... ve ... 'in ortağı olduğu ... Sebze Meyve Ambalaj Nakliye Ltd. Şti.'ne 12.06.2020 tarihinde tapuda satış bedeli olarak 130.000,00 TL gösterilmek suretiyle devredildiği, davalı şirket tarafından davalı ... hesabına bir miktar para gönderildiğine dair dekont sunulmuş ise de alınan bilirkişi raporunda taşınmazın devir tarihindeki değerinin 2.000.000,00 TL olduğu, davalı şirket tarafından gönderilen miktarın gerçek değere ulaşmadığı ve söz konusu dekontların tarihleri ile satış tarihinin uyumlu olmadığı, davalı şirket yetkililerinin davalı ... ve davacı ...'in yeğenleri olması nedeniyle taşınmazın inançlı işlem ile ortaklık geliri ile davalı adına satın alındığını bilebilecek durumda oldukları, bu itibarla davalı şirkete yapılan satışın muvaazalı olduğu kanaatine varıldığı; ilk derece mahkemesince davanın kabulüne karar verilmesinin yerinde olduğu" gerekçesiyle davalılar vekillerinin istinaf başvurularının ayrı ayrı esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekilleri temyiz isteminde bulunmuşlardır.

1. Davalı ... vekili temyiz dilekçesinde;

a. Dava konusu taşınmazın güncel piyasa değeri üzerinden ipotek ile birlikte satın alındığını,

b. Ödemelere ilişkin dekontlar sunulduğunu, muvaaza bulunmadığını,

c. Whatsapp kayıtlarının delil başlangıcı olarak kabul edilemeyeceğini beyan etmiştir.

2. Davalı ... vekili temyiz dilekçesinde;

a. Davacının taşınmazın alımında herhangi bir katkısının olmadığını, bedelin tamamının müvekkili tarafından ödenerek taşınmazın satın alındığını,

b. Davalı şirkete yapılan satışın gerçek olduğu, muvaaza bulunmadığını,

c. Davacının davasını ispatlayamadığını yazılı bir delil, belge sunamadığını, beyan etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, inançlı işlem ve muvaaza iddiasına dayalı tapu iptali ve tescil, olmadığı takdirde alacak istemine ilişkindir.

1. İnançlı işlemler, inananın teminat oluşturmak veya yönetilmek üzere mal varlığı kapsamındaki bir şey veya hakkını, inanılana devretmesi ve inanılanın da inanç anlaşmasındaki koşullara uygun olarak inanç konusu şeyi kullanmasını, amaç gerçekleştiğinde ise belirlenen şekilde inanana iade etmesini içeren işlemlerdir.

İnançlı bir işlem ile inanan, sahibi olduğu bir mülkiyet veya alacak hakkını inanılana kazandırıcı bir işlemle devretmekte ancak borçlandırıcı bir sözleşme ile de onu bazı yükümlülükler altına sokmaktadır.

İnançlı işlemin taraflarını, inanan ve inanılan oluşturur. Bir hakkı ya da nesneyi, güvendiği bir kişiye inançlı olarak devreden kimseye "inanan" adı verilir. Devredilen hak veya nesneyi, kendisine ait bir hak olarak kendi yararına, doğrudan doğruya ve dolaylı olarak kullanan kişiye de "inanılan" denir. İnananın, inanılana inançlı olarak kazandırdığı hak ya da nesne ise "inanç konusu şey" olarak nitelenir. İnançlı bir işlemde, kazandırıcı işlemin tarafları ile borç doğuran anlaşmanın tarafları aynıdır.

İnançlı işlemde inanılan, hakkını kullanırken kararlaştırılan koşullara uymayı, amaç gerçekleşince veya süre dolunca hak veya nesneyi tekrar inanana (veya onun gösterdiği üçüncü kişiye) devretmeyi yüklenmektedir. İnançlı işlem, kazandırmayı yapan kişiye yani inanana belirli şartlar gerçekleşince, kazandırmanın iadesini isteme hakkı sağlayan bir sözleşmedir. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde bunun dava yoluyla hükmen yerine getirilmesi istenebilir.

İnanç sözleşmesi, 05.02.1947 tarihli ve 20/6 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca ancak yazılı delille kanıtlanabilir. Bu yazılı delil, tarafların getirecekleri ve onların imzalarını taşıyan bir belge olmalıdır.

Açıklanan nitelikte bir yazılı delil bulunmasa da, taraflar arasındaki uyuşmazlığın tümünü kanıtlamaya yeterli sayılmamakla beraber bunun vukuuna delalet edecek karşı tarafın elinden çıkmış (inanılan tarafından el ile yazılmış fakat imzalanmamış olan bir senet veya mektup, daktilo veya bilgisayarla yazılmış olmakla birlikte inanılanın parafını taşıyan belge, usulüne uygun onanmamış parmak izli veya mühürlü senetler gibi) "delil başlangıcı" niteliğinde bir belge varsa 6100 sayılı HMK'nun 202. maddesi uyarınca inanç sözleşmesi "tanık" dahil her türlü delille ispat edilebilir.

Yazılı delil veya "delil başlangıcı" yoksa inanç sözleşmesinin ikrar (HMK m.188) yemin (HMK m.225 vd) gibi kesin delillerle de ispat edilmesi olanaklıdır. Davacının yemin deliline dayanması hâlinde hakimin davacıya bu hakkını hatırlatması gerekir. (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 09.12.2015 tarihli, 2014/14–516 E. 2015/2838 K. sayılı kararı da bu doğrultudadır.)

2. Somut olayda; Mahkemece davacı ... ve davalı ... arasındaki inanç sözleşmesine Whatsapp yazışmalarının delil başlangıcı niteliğinde olduğundan bahisle tanık beyanları esas alınmıştır.

Delil başlangıcı, iddia konusu hukuki işlemin tamamen ispatına yeterli olmamakla birlikte, söz konusu hukuki işlemi muhtemel gösteren ve kendisine karşı ileri sürülen kimse veya temsilcisi tarafından verilmiş veya gönderilmiş belgedir.

Oysa dosya kapsamındaki Whatsapp yazışmaları incelendiğinde inanan ... ile inanılan ... arasındaki yazışmalar değildir. Söz konusu yazışmalar davacının kızı ... ile davalı şirket ortağı ... arasında geçen yazışmalardır.

O hâlde eldeki davada Whatsapp yazışmalarının inanç ilişkisinde delil başlangıcı olarak kabulü mümkün olmadığından, tanık delili de hükme esas alınamayacaktır.

Ne var ki davacının delilleri arasında bir video kaydı da vardır. Ancak mahkemece video kaydının HMK m. 189/2 kapsamında hukuka uygun delil olup olmadığı tartışılmamış, hukuka uygun bir delil niteliğindeyse video içerik tespiti yaptırılarak çözümlenmemiştir.

İş bu sebeple mahkemece varılan sonuç eksik inceleme ve araştırmaya dayandığından hükmün bozulması gerekmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1.Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

3. Bozma sebebine göre davalılar vekillerinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

06.10.2025 tarihinde kesin olmak üzere oy birliğiyle karar verildi.

7. HD. 06.10.2025 T. E: 318, K: 4093 (www.e–uyar.com)

334) 'Nişanın bozulması nedenine dayalı takıların iadesi, bunun mümkün olmaması halinde belirlenen bedelin ödenmesinden kaynaklı tazminat alacağına' ilişkin ilamların, diğer edaya ilişkin ilamlar gibi, kesinleşmeden icraya konulmalarının mümkün olduğu– "TMK'nın aile hukukuna dair bölümünde yer alması nedeniyle bu konudaki ilamların kesinleşmeden takibe konulamayacağına" dair gerekçenin isabetli bulunmadığı–

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı/alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi Y. A. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından, Çan Asliye Hukuk Mahkemesinin 22.11.2023 tarih ve 2022/210 E. – 2023/412 K. sayılı " nişanın bozulması nedeniyle tazminat ve hediyelerin geri verilmesi" konulu ilamında hüküm altına alınan, ziynet eşyalarının aynen iadesine, mümkün olmadığı takdirde bedelinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine dair kararı ile ilamlı icra takibine başlandığı, borçlunun, ilamın kesinleşmeden takibe konulamayacağından bahisle takibin iptali istemiyle İcra Mahkemesine başvurduğu, mahkemece istemin kabulüne ve icra emrinin iptaline karar verildiği,

Alacaklının istinaf başvurusu üzerine Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine hükmedildiği, kararın alacaklı tarafından temyiz edildiği anlaşılmıştır.

HMK'nun 367/2. maddesi gereğince; kişiler hukuku, aile hukuku ve taşınmaz mal ile ilgili ayni haklara ilişkin kararlar kesinleşmedikçe yerine getirilemez. Ayrıca, boşanma kararının eklentisi olan yargılama gideri ve tazminat vs. alacaklara ilişkin hükümler de aynı kurala tabidirler.

Somut uyuşmazlıkta; takip dayanağı ilamın boşanma ilamı olmayıp, nişanın bozulması nedenine dayalı ziynet eşyasının iadesine dair olduğu ve takibe konulan kısmının, tarafların şahsi ya da ailevi yapılarına ilişkin durumlarında bir değişiklik yaratmayan, sonuçları itibariyle ancak tarafların mal varlığını etkileyebilen, boşanma ilamının fer'i niteliğinde olmayıp ondan bağımsız olan edaya ilişkin bir ilam olduğu anlaşılmıştır. Bu niteliği itibariyle de nişanın bozulması nedenine dayalı takıların iadesi, bunun mümkün olmaması halinde belirlenen bedelin ödenmesinden kaynaklı tazminat alacağına ilişkin ilamların, diğer edaya ilişkin ilamlar gibi, kesinleşmeden icraya konulmaları mümkün olup, İlk Derece ve Bölge Adliye Mahkemelerinin, nişanın bozulmasına dair hükümlerin, salt TMK'nın aile hukukuna dair bölümünde yer alması nedeniyle bu konudaki ilamların kesinleşmeden takibe konulamayacağına dair gerekçeleri yerinde bulunmamıştır.

Bu nedenlerle, İlk Derece Mahkemesince, şikayetin reddi gerekirken kabulü ile takibin iptali yönünde hüküm tesisi ve Bölge Adliye Mahkemesince de alacaklının istinaf isteminin esastan reddine karar verilmesi isabetsiz olup, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ:

Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile, yukarıda yazılı nedenlerle, 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2.maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca, Bursa Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 19.3.2025 tarih, 2024/952 E. – 2025/582 K. sayılı kararının KALDIRILMASINA,

Çan İcra Hukuk Mahkemesinin 23.02.2024 tarih, 2024/4 E.–2024/6 K. sayılı kararının BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 02.10.2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 02.10.2025 T. E: 3520, K: 5878 (www.e–uyar.com)

335) Ön yüzünün üst kısmında bulunan vade/ödeme tarihi bölümünde "taahhüt tarihi geçerlidir", alt kısmında ise "...adına düzenlenen ... düzenleme tarihinde reşit olmadığından dolayı bu senet taahhütlü olarak düzenlenmiş olup, vade tarihi lehtar .... 20 yaşına girdiğinde geçerli olacaktır." ibarelerinin bulunan senet metninde çift vade bulunmadığı; senedin ön yüzünde yer alan bu beyan ve kayıtların senedin ödeme vaadi unsuruna değil, vadesine ilişkin olduğu, kayıtsız şartsız belirli bir bedeli ödeme vaadi unsurunun şarta bağlanmadığı, kambiyo vasfının tam olduğunun kabulü gerektiği– "Vade tarihinin ...2020 olarak yazılı olduğu, bononun alt kısmındaki, vade tarihinin 20 yaşına girdiğinde geçerli olacağı yazılmakla lehtar/alacaklının 20 yaşına girdiği günün ... 2019 tarihi olarak tespit edildiği anlaşıldığından, bu haliyle söz konusu senedin çift vade taşıdığı, dayanak bononun tahsili şarta bağlı olduğundan ve çift vade içermesi nedeniyle kambiyo vasfını haiz olmadığı, bu senede dayanılarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip yapılamayacağı ve takibin iptaline karar verilmesi gerektiği" şeklindeki karşı görüşün benimsenmediği–

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davalı/alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi Y. A. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Bonoya dayalı olarak başlatılan kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile ilamsız icra takibinde, borçluların örnek 10 numaralı ödeme emrinin tebliği üzerine yasal süresi içerisinde icra mahkemesine başvurarak, sair itiraz ve şikayetlerinin yanında, takip dayanağı senedin ön yüzüne yazılan kayıt sebebiyle şarta bağlı düzenlendiğinden bahisle kambiyo vasfı niteliği taşımadığını ileri sürerek takibin iptalini talep ettikleri, İlk Derece Mahkemesince, senette yazılı kaydın, vadeyi belirleme amacıyla yazılmış olup, çift vade sayılmayacağı gerekçesi ile şikayetin reddine karar verildiği, şikayetçi borçlular tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince, başvurunun kabulü ile mahkeme kararı kaldırılarak yeniden hüküm kurulmak suretiyle, senedin tahsilinin şarta bağlandığı belirtilerek şikayetin kabulü ile takibin şikayetçi borçlular yönünden iptaline hükmedildiği, kararın alacaklı tarafından temyiz edildiği görülmüştür.

Bonoda şekil şartları, senedin tanzim tarihi itibarı ile yürürlükte bulunan 6762 sayılı TTK'nın 688. maddesinde sayılmıştır. Bunlar; "Bono" yada "emre muharrer senet" ibaresi, kayıtsız ve şartsız muayyen bir bedeli ödemek vaadi, vade, ödeme yeri, lehtar, düzenleme yeri ve tarihi, düzenleyenin imzasıdır. Bunlardan vade ve ödeme yeri esaslı şekil şartlarından olmayıp, aynı Kanun'un 689. maddesinde de zorunlu şartlardan biri eksik olduğu takdirde, senedin bono niteliğinin kaybolacağı düzenlenmiştir.

Somut uyuşmazlıkta; takip konusu senedin ön yüzünün üst kısmında bulunan vade/ödeme tarihi bölümünde "taahhüt tarihi geçerlidir", alt kısmında ise "not: adına

düzenlenen E. Keleş düzenleme tarihinde reşit olmadığından dolayı bu senet taahhütlü olarak düzenlenmiş olup, vade tarihi E. Keleş 20 yaşına girdiğinde geçerli olacaktır." ibarelerinin bulunduğu anlaşılmıştır. Senet metninde vade tarihinin 28.09.2020 olarak düzenlendiği görülmekle çift vade bulunmadığının, senedin ön yüzünde yer alan bu beyan ve kayıtların ise, senedin ödeme vaadi unsuruna değil, vadesine ilişkin olduğunun ve bu suretle kayıtsız şartsız belirli bir bedeli ödeme vaadi unsurunun şarta bağlanmadığının, kambiyo vasfının tam olduğunun kabulü gerekir.

O halde, Bölge Adliye Mahkemesince, takip konusu senedin kambiyo vasfında olduğunun kabulü ile, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup, Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi'nin 12.3.2025 tarih ve 2023/3346 E. – 2025/720 K. sayılı kararının yukarıda yazılı nedenlerle, 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/2. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan temyiz harcının istek halinde iadesine, dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 02.10.2025 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

Üye M.T.UYAR'ın Karşı Oy Yazısı;

İİK'nun 19. maddesi; "Gün olarak tayin olunan müddetlerde ilk gün hesaba katılmaz.

Ay veya sene olarak tayin olunan müddetler ayın veya senenin kaçıncı günü işlemeye başlamış ise biteceği ay veya senenin aynı gününde ve müddetin biteceği ayın sonunda böyle bir gün yoksa ayın son gününde biter...

Bir müddetin sonuncu günü resmî bir tatil gününe rastlarsa, müddet tatili takibeden günde biter.

Müddet, son günün tatil saatinde bitmiş sayılır." şeklinde düzenlenmiştir.

Davacı/borçlular vekili itiraz ve şikayet dilekçelerinde özetle; müvekkilleri aleyhine başlatılan örnek no 10 kambiyo senetlerine mahsus icra takibinde ödeme emrine, yapılan takibe, yetkiye, zamanaşımına, borca, faize, faiz oranına, komisyona, icra harç ve masrafları ile icra vekalet ücretine ve borcun tüm fer'ilerine itiraz ettikleri, takibin iptaline karar verilmesi ile %20 kötü niyet tazminatının tahsilini (5 günlük hak düşürücü sürede) istemişlerdir.

Uyuşmazlık, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takipte İİK'nun 169. maddesi kapsamında yetkiye ve borca itiraz ile kambiyo vasfına yönelik şikayete ilişkindir.

Bölge Adliye Mahkemesince; "...İİK'nun 50. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun yetkiye ilişkin hükümleri uyarınca; bonoya dayalı olarak, borçlunun ikametgahının bulunduğu yerdeki genel yetkili icra dairesinde

(HMK 6. md.), bonoda öngörülen ödeme yerinde, ancak, TTK'nın 689/3. maddesine göre ödeme yeri gösterilmeyen bonoda, tanzim yerinin ödeme yeri olduğunun kabulü gerekeceğinden, bononun tanzim yerinde icra takibi yapılabilir.

Yapılan bu açıklamalar ışığında somut olaya bakıldığında; takip dayanağı bonoda tanzim yerinin İstanbul olduğu, bu durumda İstanbul 21. İcra Müdürlüğü'nün takipte yetkili olduğu, ileri sürülen yetki itirazının yerinde olmadığı, takibe konu bononun vade tarihi olan 28/09/2020 tarihinden itibaren üç yıllık süre dolmadan 15/09/2022 tarihinde takibe başlandığı, 6102 sayılı TTK'nın 778/1–h. maddesi göndermesi ile aynı Kanunun 749, 750 ve 751. maddeleri gereğince davacıların zamanaşımı itirazının yerinde olmadığı görülmektedir.

Öte yandan 6102 sayılı TTK'nın 776/1–b maddesine göre bono "kayıtsız ve şartsız belirli bir bedeli ödemek vaadini" ihtiva etmelidir. Ödenmesi (tahsili) şarta bağlanmış bir senet bono niteliğinde sayılamaz. Bononun taraflar arasında düzenlenmiş bir sözleşme nedeniyle verilmiş olması (teminat senedi gibi) halinde, sözleşmenin karşılıklı edimleri içermesi nedeniyle senet bedelinin tahsilinin gerekip gerekmeyeceği yargılamayı gerektirir. Bu durumda senet kayıtsız şartsız bir ödeme vaadini içermediğinden bono vasfında olmaz ve anılan senede dayalı olarak kambiyo senetlerine özgü yol ile takip yapılamaz.

Takibe dayanak senet üzerinde " sol üstte vade ödeme tarihi bölüm kısmında taahhüt tarihi geçerlidir ibaresi bulunduğu, senet alt metninde ise not açıklaması altında ; adına düzenlenen E. Keleş düzenleme tarihinde reşit olmadığından dolayı bu senet taahhütlü olarak düzenlenmiş olup vade tarihi E. Keleş 20 yaşına girdiğinde geçerli olacağı " ibaresinin yazılı olduğu görülmektedir.

Buna göre senedin tahsili şarta bağlandığından, 6102 Sayılı TTK.'nun 776/1. maddesinin (b) bendinde yer alan kayıtsız ve şartsız belirli bir bedeli ödeme vaadi unsurunu içermediğinin ve dolayısıyla bono vasfında olmadığının kabulü gerekeceğinden, anılan senede dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip yapılamaz. Bu sebeplerle senedin şarta bağlı olarak düzenlendiği, kayıtsız şartsız bir ödeme vaadini içermediği ve bu hali ile senedin bono vasfında olmadığı, mahkemece İİK'nun 170/a maddesi gereğince bu husus re'sen gözetilerek takibin iptaline karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile sonuca gidilmesi isabetsizdir. Ayrıca İİK'nun 170/a maddesinde tazminat öngörülmediğinden davalı alacaklı aleyhine tazminata hükmedilmesi gerekmez..." karar verildiği, bu kararın alacaklı tarafından temyiz edildiği anlaşılmıştır.

Öte yandan, takibe dayanak senet üzerinde "sol üstte vade ödeme tarihi bölüm kısmında taahhüt tarihi geçerlidir ibaresi bulunduğu, senet alt metninde ise not açıklaması altında; adına düzenlenen E. Keleş düzenleme tarihinde reşit olmadığından dolayı bu senet taahhütlü olarak düzenlenmiş olup vade tarihi E. Keleş 20 yaşına girdiğinde geçerli olacağı" ibaresinin yazılı olduğu, senet metninde ise vade tarihinin 28.09.2020 tarihi olarak yazıldığı görülmüştür.

İİK'nun 19. maddesine göre lehtar E. Keleş'in 28.09.2000 olan doğum tarihi kıstas alındığında, 20 yaşına girdiği gün; 29 Eylül 2019 Pazar gününe denk geldiği için müddet tatili takibeden günde biteceğinden, 1 Ekim 2019 vade tarihidir.

İİK'nun 170/a maddesinde alacaklının takip hakkı ve senedin kambiyo vasfının, süresinde ileri sürülen itiraz veya şikayet sırasında mahkemece re'sen dikkate alınacağı düzenlemiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 778/1–b maddesi göndermesi ile bonolar hakkında da uygulanması gereken aynı Kanun'un 703/2. maddesi uyarınca; çift vadeli olarak düzenlenen senetler bono vasfında sayılamaz.

Somut olayda, alacaklı tarafından 1 adet bonoya dayalı olarak takip başlattığı, takibe konu bononun incelenmesinde; 25.02.2012 düzenleme tarihli senedin metin kısmında vade tarihinin "28.09.2020" olarak yazılı olduğu, bononun alt kısmında "...vade tarihi E. Keleş 20 yaşına girdiğinde geçerli olacağı..." şeklinde yazıldığı, buna göre lehtar/alacaklının 20 yaşına girdiği günün (1 Ekim 2019) tarihi olarak tespit edildiği anlaşıldığından, bu haliyle söz konusu senedin çift vade taşıdığı kanaatine ulaşılmıştır.

Belirtilen nedenlerle; dayanak bononun tahsili şarta bağlı olduğundan ve çift vade içermesi nedeniyle kambiyo vasfını haiz olmadığından, 25.02.2012 düzenlenme tarihli senede dayanılarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip yapılamayacağı kanaatine varıldığından, mahkemece bu husus re'sen dikkate alınması gerektiğinden takibin iptaline karar verilmesi usul ve yasaya uygundur.

Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararında yazılı gerekçelere ve dayanak senedin çift vadeli olduğu kanaatinde olduğumdan, yerinde bulunmayan temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun olan Bölge Adliye Mahkemesi kararının ONANMASI gerekirken, Dairemizin sayın çoğunluğun aksi yöndeki bozma görüşüne katılamıyorum.02.10.2025

12. HD. 02.10.2025 T. E: 3393, K: 5877 (www.e–uyar.com)

336) İhtiyati tedbir talebi üzerine mahkemece, "tedbir talebiyle para alacağının güvence altına alınmak istendiği ve bunun da İİK'da düzenlenen ihtiyati hacze ilişkin olduğu" gerekçesiyle "re'sen ihtiyati hacze karar verilemeyeceği gibi ihtiyati haciz talebi üzerine resen ihtiyati tedbire de karar verilemeyeceği, ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbirin birlikte talep edilmesi veya talep sonucunun açık olmaması hallerinde ise HMK m. 31 uyarınca talep sonucunun somutlaştırması istenerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiği–

I. BAŞVURU

Av. ...'ın, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlığına verdiği 28.05.2025 tarihli dilekçesinde özetle: Bölge Adliye Mahkemeleri Daire kararları arasındaki uyuşmazlığın konusunun, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı HMK) döneminde geçici hukuki koruma talep edildiğinde mahkemenin anılan Kanun'un 26. maddesi anlamında geçici hukuki koruma talebi bakımından taleple bağlı olup olmadığı, aynı Kanun'un 33. maddesi uyarınca geçici hukuki koruma talep edenin talebi ile bağlı olmaksızın hukuku resen uygulaması gerekip gerekmediğine ilişkin olduğunu, bu konuda öğretide farklı görüşler bulunduğu, birinci görüşün; bir para alacağını teminat altına almak isteyen talep sahibinin, ihtiyati haciz yerine ihtiyati tedbir talep etmesi hâlinde, hakimin hukuku resen uygulayacağı ilkesinin burada da geçerli olduğu, ihtiyati haczin koşulları mevcut ise talep sahibi ihtiyati tedbir talep etmiş olsa bile hakim tarafından ihtiyati haciz kararı verilebileceği; ikinci görüşün ise; tarafça ihtiyati tedbir talep edilmişse ihtiyati haciz kararı verilemeyeceği, hakimin hukuku resen uygulayacağına dair kuralın ihtiyati haciz–ihtiyati tedbir ilişkisi bakımından uygulanamayacağı, tarafın ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz talep etmekte seçim hakkı bulunduğu, ihtiyati tedbir talebine rağmen ihtiyati haciz kararı verilemeyeceği yönünde olduğunu; üçüncü ve dördüncü görüşlerin de yukarıda bahsedilen ikinci görüşe yakın olduğunu; bu konuda bölge adliye mahkemelerince de farklı kararlar verildiğini, bu nedenle istinaf daireleri arasındaki farklı uygulamaların Yargıtayca giderilmesi gerektiğini, Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri kararları arasında uyuşmazlık bulunduğunu belirterek 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un (5235 sayılı Kanun) 35/3 hükmü uyarınca uyuşmazlığın giderilmesi için Yargıtay 11. Hukuk Dairesine başvuru yapılmasını talep etmiştir.

II. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ HUKUK DAİRELERİ BAŞKANLAR KURULU KARARI

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulunun 30.05.2025 tarihli ve 2025/13 E. sayılı kararı ile ihtiyati tedbirin, 6100 sayılı HMK'nun 389 vd. maddelerinde düzenlenmiş geçici hukuki koruma olduğu, bu geçici hukuki koruma ile mahkemenin, davaya konu edilen şeyi veya hakkı dava sonuçlanıncaya kadar koruma altına alarak hakkın elde edilmesini, verilecek nihai kararın icra edilebilir hâle gelmesine kadar oluşabilecek önemli zararların önlenmesini hedeflediği, 6100 sayılı HMK'nun 394. maddesi uyarınca mahkemenin, ihtiyati tedbir olarak uyuşmazlık konusu mal veya hakkın muhafaza altına alınması veya bir yediemine tevdii ya da bir

şeyin yapılması veya yapılmaması gibi, sakıncayı ortadan kaldıracak veya zararı engelleyecek her türlü tedbire karar verebileceği, ihtiyati haciz kurumunun ise 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 257 vd. maddelerinde düzenlenmiş olup para alacaklarının tahsilini güvence altına almayı amaçladığı, bu iki geçici hukuki koruma müessesinin nitelikleri ve amaçlarının farklı olduğu, ihtiyati tedbir kararı para alacağı dışındaki talep ve dava konularını güvence altına aldığı halde ihtiyati haciz kararının sadece para ve teminat alacaklarının icrasını güvence altına almayı hedeflediği, bu iki geçici hukuki koruma müessesesi birbirinden oldukça farklı kurumlar olduğu gibi bunların hukuki sonuçlarının farklı olduğu, ihtiyati tedbir kararı para alacağı dışındaki dava ve talep konusunu koruma altına aldığı halde, ihtiyati haciz kararının icra takibinin öncüsü niteliğinde olup takip hukuku bakımından da sonuçlar doğurduğu, para ve teminat alacakları bakımından geçici hukuki koruma İİK'nun 257 vd. maddelerinde özel olarak düzenlendiğinden, para alacağını teminat altına almak amacıyla 6100 sayılı HMK'nun 389 vd. hükümlerine dayalı ihtiyati tedbir talep edilemeyeceği [Yargıtay (Kapatılan) 19. Hukuk Dairesinin 19.12.2013 tarihli 2012/16760 E., 2013/3136 K. sayılı emsal kararı], her ne kadar HMK'nun 33. maddesi uyarınca, hâkim Türk hukukunu resen uygulayacak ise de bu kuralın aynı Kanun'un 26. maddesinde düzenlenen taleple bağlılık ilkesini tümüyle ortadan kaldıracak şekilde genişletilemeyeceği, yani hâkimin, tarafça ileri sürülen talebe uygulayacağı hukuk kurallarını resen dikkate alacağı, talep edenin talebini değiştirecek şekilde hukukun resen uygulanmasının söz konusu olamayacağı, bu açıklamaların bir sonucu olarak ihtiyati tedbir talebi üzerine mahkemece tedbir talebiyle para alacağının güvence altına alınmak istendiği ve bunun da İİK'da düzenlenen ihtiyati hacze ilişkin olduğu gerekçesiyle resen yani kendiliğinden ihtiyati haczi kararı veremeyeceği gibi ihtiyati haciz talebi üzerine resen ihtiyati tedbir kararı da veremeyeceğinin kabulü gerektiği, bu nedenlerle Başkanlar Kurulunca yapılan değerlendirme ve oylama sonucunda; Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 22., İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14., ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Dairelerinin görüşlerinin yasal düzenlemeye uygun olduğu, Adana Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi görüşünün yasal düzenlemeyle uyumlu olmadığı, anılan Daire kararları arasındaki uyuşmazlığın Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 22., İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14. ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Dairelerinin kararları doğrultusunda giderilmesi gerektiği görüşü ile 5235 sayılı Kanun'un 35/3 hükmü gereğince Yargıtay'a gönderilmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

III. UYUŞMAZLIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU KARARLAR

A. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 22. Hukuk Dairesinin 15.10.2021 tarihli 2021/1034 E., 2021/1593 K. sayılı,

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesinin 20.05.2020 tarihli 2020/854 E., 2020/438 K. sayılı,

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Dairesinin 14.02.2024 tarihli 2024/403 E., 2024/354 K. sayılı ilamları ile 6100 sayılı HMK'nun 26. maddesinde düzenlenen taleple bağlılık ilkesi uyarınca, hakimin, tarafların talep sonuçlarıyla bağlı olduğu, talepten fazlasına veya başka bir şeye karar veremeyeceği, HMK'nun 389 vd.

maddeleri uyarınca ihtiyati tedbir istenildiği durumlarda Mahkemenin bu talebi, İİK'da düzenlenmiş olan ihtiyati haciz olarak karara bağlamasının, 6100 sayılı HMK'nun 26. maddesi uyarınca mümkün olmadığına karar verilmiştir.

B. Adana Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 07.04.2021 tarihli 2020/1618 E., 2021/420 K. sayılı ilamı ile 6100 sayılı HMK'nun 33. maddesine göre hâkimin Türk hukukunu resen uygulaması gerektiği ilkesinden hareketle davacının talep nedenini yani davanın dayandığı olayları bildirmesi üzerine geçici hukuki koruma talebi hakkında bu talebin hukuki niteliğini belirleme yetkisinin mahkemeye ait olduğu, talep sahibi ihtiyati tedbir talep etmiş olsa bile para alacağına ilişkin geçici hukuki koruma talep edildiğine göre mahkemece resen ihtiyati haciz kararı verilebileceğine hükmedilmiştir.

IV. GEREKÇE

A. Uyuşmazlık

Uyuşmazlık, para alacağı için mahkemeden 6100 sayılı HMK'nun 389 vd. hükümleri uyarınca ihtiyati tedbir talep edilmesi üzerine, aynı Kanun'un 33. maddesinde düzenlenen Türk hukukunun resen uygulanacağı ilkesinden hareketle, mahkemenin kendiliğinden İİK'nun 257 vd. maddelerinde düzenlenen ihtiyati hacze karar verip veremeyeceğine ilişkindir.

B. İlgili Hukuk

1.HMK'nun 26, 33, 389, 394. vd. maddeleri.

2.İİK'nun 257. vd. maddeleri.

C. Değerlendirme

Mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda geçici hukuki koruma niteliğindeki ihtiyati tedbirler ve delil tespiti farklı yerlerde düzenlenmişken 6100 sayılı HMK'da üst kavram olarak «geçici hukukî koruma» kavramına yer verildikten sonra 3 89... maddelerde ihtiyati tedbirler, 4 00... maddelerinde delil tespiti düzenlenip, "Diğer Geçici Hukuki Korumalar" başlığı altında 406/1 hükmünde, geçici hukuki korumanın kapsamına yer verilmiş, aynı maddenin ikinci fıkrasında ise "İhtiyati haciz, muhafaza tedbirleri ve geçici düzenleme niteliğindeki kararlar gibi geçici hukuki korumalara ilişkin diğer kanunlarda yer alan özel hükümler saklıdır." hükmü düzenlenmiştir.

Geçici hukuki korumaların en önemlilerinden bir olan ihtiyati haciz ise İİK'nun 2 57... . maddelerinde öngörülmüştür.

6100 sayılı HMK'da ihtiyati tedbirin tanımı yapılmamıştır. "İhtiyati tedbirin şartları" başlıklı 389. maddesinde "Mevcut durumda meydana gelebilecek bir değişme nedeniyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağından ya da tamamen imkânsız hâle geleceğinden veya gecikme sebebiyle bir sakıncanın yahut ciddi bir zararın doğacağından endişe edilmesi hâllerinde, uyuşmazlık konusu hakkında ihtiyati tedbir kararı verilebilir." hükmü düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre ihtiyatî tedbirde

asıl olan, ihtiyatî tedbire esas olan bir hakkın bulunması ve bir ihtiyatî tedbir sebebinin ortaya çıkmasıdır. Maddede iki hususa yer verilmiş, ihtiyatî tedbire ilişkin hak ve özellikle ihtiyatî tedbir sebebi genel olarak belirtilmiştir. Tedbir talebinin kabulü veya reddi bir kısım genel ilkeler konularak hâkime bırakılmış; ancak ihtiyatî tedbirin "uyuşmazlık konusu hakkında" verileceği hüküm altına alınmıştır. İhtiyatî tedbire esas olan hakkın iyi belirlenmesi gerekir. Taraflar arasında çekişmeli olan şey veya yargılama konusunu oluşturan hak, aynı zamanda tedbirin konusu olan hakkı oluşturacaktır. Kanun, "uyuşmazlık konusu hakkında" diyerek bu hususa vurgu yapmıştır. Bu nedenle ihtiyatî tedbir, dava konusu hak, mal ya da şeyler üzerinde uygulanabilir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 20.05.2021 tarihli 2017/(7)9–1796 E., 2021/607 K. sayılı ilamı).

6100 sayılı HMK'nun 390. maddesine göre, ihtiyati tedbir, dava açılmadan önce, esas hakkında görevli ve yetkili olan mahkemeden; dava açıldıktan sonra ise ancak asıl davanın görüldüğü mahkemeden talep edilir. Tedbir talep eden taraf, dilekçesinde dayandığı ihtiyati tedbir sebebini ve türünü açıkça belirtmek ve davanın esası yönünden kendisinin haklılığını yaklaşık olarak ispat etmek zorundadır.

İhtiyati haciz ise yukarıda belirtildiği üzere 6100 sayılı HMK'nun 406/2 hükmünde geçici hukukî koruma olarak kabul edilmiş, ihtiyatî haczin şartları ve etkileri ise İİK'nun 257. maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir. "Rehinle temin edilmemiş ve vadesi gelmiş bir para borcunun alacaklısı, borçlunun yedinde veya üçüncü şahısta olan taşınır ve taşınmaz mallarını ve alacaklariyle diğer haklarını ihtiyaten haczettirebilir.

Vadesi gelmemiş borçtan dolayı yalnız aşağıdaki hallerde ihtiyati haciz istenebilir:

1 – Borçlunun muayyen yerleşim yeri yoksa;

2 – Borçlu taahhütlerinden kurtulmak maksadiyle mallarını gizlemeğe, kaçırmağa veya kendisi kaçmağa hazırlanır yahut kaçar ya da bu maksatla alacaklının haklarını ihlal eden hileli işlemlerde bulunursa;

Bu suretle ihtiyati haciz konulursa borç yalnız borçlu hakkında muacceliyet kesbeder".

Maddenin birinci fıkrasında vadesi gelmiş borçlar için ihtiyati haciz talep etme koşulları; ikinci fıkrada ise vadesi gelmemiş borçlar için ihtiyati haciz istenebilecek haller düzenlenmiştir. Gerek birinci, gerekse ikinci fıkra hükümleri dikkate alındığında, ihtiyati haciz talep edebilmek için, öncelikle ortada bir para borcunun bulunması, bir diğer deyişle ihtiyati haciz talep eden kişinin talep konusu borcun alacaklısı sıfatına sahip olması gerekir. Maddenin birinci fıkrasına göre ihtiyati haciz isteyebilmek için, kural olarak alacağın vadesi gelmiş olmalıdır. Vadesi gelmiş borçlar için ihtiyati haciz istenebilmesinin diğer bir şartı ise alacağın rehin ile temin edilmemiş olmasıdır. Rehin ile temin edilmiş olan bir alacak teminata haiz olduğu için ihtiyati hacize gerek yoktur. Vadesi gelmemiş bir borçtan dolayı ihtiyatî haciz talep edilebilmesinin şartları ise İİK'nun 257/2 hükmünde düzenlenmiştir. (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 20.12.2013 tarihli 2013/21–1791 E., 2013/1676K. sayılı ilamı).

İhtiyatî haciz ile ihtiyatî tedbir arasındaki farklara da bakmakta fayda vardır.

"...İhtiyati haciz yalnız para (ve teminat) alacakları hakkındaki davalarda (veya icra takiplerinde) söz konusu olduğu halde, ihtiyati tedbir kural olarak paradan başka şeyler (haklar, taşınır ve taşınmaz mallar) hakkındaki davalarda alınır. İhtiyati tedbirde çekişmeli ve bu nedenle dava konusu olan şey (örneğin taşınır veya taşınmaz bir mal) hakkında önleyici nitelikte tedbir alınır, ihtiyati hacizde alacaklıya henüz kesin haciz isteme yetkisinin gelmediği (İİK'nun 37, 78. maddesi) bir dönemde, alacaklının para alacağının zamanında ödenmesi güvence altına alınır.

İhtiyati hacizde (ihtiyaten) haczedilen mallar üzerinde (bu malların borçluya ait olduğu hakkında) bir çekişme yoktur ve bu nedenle bu mallar alacaklının açtığı veya yaptığı (veya açmayı ya da yapmayı düşündüğü) bir dava veya icra takibinin konusu değildir.

İhtiyati tedbirde üzerine ihtiyati tedbir konulan mallar çekişmeli olup davacının açtığı ya da ileride açmayı düşündüğü bir davanın konusudur.

İhtiyati hacizde alacaklı davasında veya icra takibinde haklı çıkarsa (ihtiyati haciz kesin hacze dönüşürse) üzerine ihtiyati haciz konulmuş olan mal icra dairesi tarafından satılır ve bedeli ile alacaklının alacağı ödenir. İhtiyati tedbirde, davacı davayı kazanırsa, üzerine ihtiyati tedbir konulan mal aynen davacıya verilir, teslim edilir.

İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz arasında bu açık farka rağmen uygulamada ihtiyatî haciz yerine hatalı olarak ihtiyatî tedbir kararı verildiği görülmektedir (KURU, Baki, Medeni Usul Hukuku El Kitabı, Cilt II, Mart 2020 Basım, sayfa;1299,1300).

6100 sayılı sayılı HMK'nun 26. maddesi taleple bağlılık ilkesini düzenlemiştir. Bu hükme göre hâkim, tarafların talep sonuçlarıyla bağlıdır; ondan fazlasına veya başka bir şeye karar veremez. Duruma göre talep sonucundan daha azına karar verebilir. Hâkimin, tarafların talebiyle bağlı olmadığına ilişkin kanun hükümleri saklıdır. Anılan Kanun'un 33. maddesinde, hakimin, Türk hukukunu resen uygulayacağı düzenlenmiştir. Fakat bu hükümden hareketle talepten başkasına karar verilemez.

6100 sayılı HMK'nun 406. maddesinin gerekçesinde "…Uygulamada farklı geçici hukukî korumaların birbirinin yerine kullanılmasının, hatta "ihtiyatî tedbir zımnında ihtiyatî haciz kararı verilmesi" gibi aslında kanuna tamamen aykırı geçici hukukî koruma kararı oluşturulmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır." denilmiştir. Burada açıkça görülebileceği üzere, ihtiyatî tedbir ile ihtiyatî haciz tedbirlerinin karıştırılmaması ve bu tedbirlerin birbirinin yerine kullanılmaması gerekmektedir.

Tüm bu açıklamalar ışığında hukuki koruma talep eden kimsenin hangi hukuki korumayı talep ettiğini açıkça belirtmesi gerekir. İhtiyati tedbir talebi üzerine mahkemece, tedbir talebiyle para alacağının güvence altına alınmak istendiği ve bunun da İİK'da düzenlenen ihtiyati hacze ilişkin olduğu gerekçesiyle resen yani kendiliğinden ihtiyati hacze karar verilemeyeceği gibi ihtiyati haciz talebi üzerine resen ihtiyati tedbire de karar verilemeyeceğinin kabulü gerekir. Yine ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbirin birlikte talep edilmesi veya talep sonucunun açık olmaması hallerinde 6100 sayılı

HMK'nun 31. maddesi uyarınca talep sonucunun somutlaştırması istenerek sonucuna göre karar verilmesi gerekmektedir.

V. SONUÇ

Yukarıda açıklanan nedenlerle89kabul edilerek Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 22., İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14., ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Daireleri ile Adana Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi arasındaki uyuşmazlığın belirtilen şekilde giderilmesine, 29.09.2025 tarihinde 5235 sayılı Kanun'un 35/4 hükmü gereğince oybirliğiyle kesin olarak karar verildi.

11. HD. 29.05.2025 T. E: 3391, K: 5785 (www.e–uyar.com)

337) Anlaşmalı boşanma davası sırasında tarafların duruşmada "paylaşacak bir malımız ve eşya talebimiz yoktur" şeklinde beyanda bulundukları, boşanma kararının kesinleştiği, anlaşmalı boşanma protokolünde "yasal mal rejiminin tasfiyesine" yönelik bir hükme yer verilmediği gibi boşanma kararının hüküm fıkrasında da eşler arasında geçerli edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiyesine ilişkin bir karar verilmediği uyuşmazlıkta, eşlerin salt duruşmadaki beyanlarından hareketle; rejim süresince edindikleri mal varlıklarını paylaşarak veya tasfiyeye yönelik haklarından feragat iradesi göstermek suretiyle mal rejiminin tasfiyesini gerçekleştirdikleri sonucuna varılamayacağı– "Eşlerin duruşmada 'paylaşacak bir malımız yoktur' şeklindeki beyanlarında yer alan 'mal' tabirinden mal rejiminin tasfiyesini kapsadığı sonuca ulaşılması gerektiği, eldeki tasfiyeye ilişkin davanın boşanma davasının kesinleşmesinden dokuz yıl sonra açıldığı dikkate alındığında, davanın reddi gerektiği" şeklindeki görüşün HGK çoğunluğunca benimsenmediği–

Taraflar arasında karşılıklı görülen yasal mal rejiminin tasfiyesinden kaynaklanan alacak davalarından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince her iki davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın taraf vekillerince istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurularının ayrı ayrı esastan reddine verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararının, taraf vekillerince temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 2. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı taraf vekillerince temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten sonra temyiz incelemesi sırasında duruşmanın düzenlendiği 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 369. maddesinin direnme kararının temyizini kapsamadığı, direnmenin düzenlendiği aynı Kanun'un 373. maddesinde ise duruşmaya yer verilmediği gözetildiğinde direnme kararlarının temyiz incelemesinde duruşma yapılamayacağı kabul edilerek davalı–karşı davacı vekilinin duruşma talebinin reddine karar verilip Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; tarafların 26.10.1989 tarihinde evlendiklerini, ortak bir çocuklarının bulunduğunu, geçimsizlik nedeniyle Bakırköy 1. Aile Mahkemesinin 18.08.2005 tarihli ve 2005/655 Esas, 2005/744 Karar sayılı kararı ile eşlerin anlaşmalı olarak boşanmalarına karar verildiğini, kararın 14.11.2005 tarihinde kesinleştiğini, evlilik birliği içerisinde ortak kazanımla edinilen malların davalı adına kaydedildiğini, ayrıca şirket hisseleri bulunduğunu, davalının müvekkiline mal rejiminden kaynaklanan alacak hakkını ödeyeceğine dair taahhüdünü bugüne kadar yerine getirmediğini ileri sürerek alacak miktarının tam ve kesin olarak belirlenememesi nedeniyle gayrimenkul hakkı bakımından şimdilik 150.000,00 TL, hisse devri yönünden de

şimdilik 62.500,00 TL bedelin faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP VE KARŞI DAVA

Davalı–karşı davacı vekili cevap ve karşı dava dilekçesinde; tüm iddiaları inkârla, tarafların anlaşmalı olarak boşandıklarını, davacının duruşmada hazır bulunduğunu ve "kendisi için nafaka ve tazminat istemediğini, eşya ve talebinin ve paylaşacak bir mallarının bulunmadığını" beyan ettiğini, dolayısıyla taraflar arasında mal rejiminden kaynaklanan bir alacak davasının görülmesinin mümkün olmadığını, açılan davanın dürüst davranma ilkesine aykırı olduğunu, tüm bunlara rağmen davacının açmış olduğu dava karşısında müvekkilinin de evlilik birliği içerisinde edinilen ve davacı adına kayıtlı olan üç adet taşınmaz yönünden şimdilik 50.000,00 TL bedel talep ettiğini savunarak, yargılama neticesinde tespit edilecek alacağın faiziyle birlikte davacıdan alınarak müvekkiline ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 05.05.2017 tarihli ve 2015/1042 Esas, 2017/404 Karar sayılı kararı ile; mevcut deliller ve özellikle Bakırköy 1. Aile Mahkemesinin 2005/655 Esas sayılı dosyası incelendiğinde tarafların anlaşmalı olarak boşanmalarına karar verildiği, kararın 14.11.2005 tarihinde kesinleştiği, 18.08.2005 tarihli duruşmada tarafların her ikisinin de açıkça "paylaşılacak bir malları ve eşya talepleri olmadığını" beyan ettikleri ve tutanağı imzaladıkları, Hukuk Genel Kurulunun 27.11.2013 tarihli ve 2013/8–185 Esas, 2013/1601 Karar sayılı içtihadı dikkate alındığında tarafların aralarındaki mal rejimini tasfiye ettiklerinin kabulü gerektiği gerekçesiyle her iki davanın da reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 11.03.2019 tarihli ve 2017/2807 Esas, 2019/403 Karar sayılı kararı ile; tarafların anlaşmalı boşandıkları ve duruşmada açıkça "paylaşılacak bir malları olmadığı" ifadesi ile mal rejimini tasfiye ettikleri anlaşıldığından davaların reddine karar verilmesinin usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

VI. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince temyiz isteminde bulunulmuştur.

2. Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile "...Somut olayda, mahkemece tarafların anlaşmalı boşanma davasının duruşmasındaki beyanlarına göre, mal rejimini tasfiye ettiklerinin kabulü gerektiği gerekçesiyle dava ve karşı davanın reddine karar verilmiş ise de, dosya kapsamındaki bilgi ve belgelere göre karar hatalı olmuştur. Şöyle ki; tarafların boşanma dava dosyasına sundukları boşanma protokolünde mal rejimin tasfiyesine yönelik bir düzenleme olmadığı gibi, gerekçe ve hükümde de mal rejiminin tasfiyesine yönelik bir hüküm yoktur. Diğer yandan, feragatin somutlaştırılmış bir hak ile ilgili kayıtsız ve şartsız, herhangi bir kuşkuya yer vermeyecek biçimde açık olması gerekir. Bu durumda, 18.08.2005 tarihli duruşmada davacı kadının "Paylaşılacak bir malımız ve eşya talebim yoktur", davalı erkeğin ise "Paylaşılması gerekli bir malımız ve eşya talebim yoktur" şeklindeki anlatımlarının mal rejiminin tasfiyesi yönünden feragat olarak kabul edilmesi de mümkün değildir. O halde, mahkemece iddia ve savunma doğrultusunda taraf delilleri toplanarak sonuca göre asıl ve karşı davanın esasıyla ilgili bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olmuş, bozmayı gerektirmiştir..."

gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. İlk Derece Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

İlk Derece Mahkemesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile önceki kararda yer alan gerekçe tekrar edilmek suretiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1.Davacı–karşı davalı vekili temyiz dilekçesinde; asıl davanın reddine karar verilmesinin hatalı olduğunu ileri sürerek hükmün bozulmasına karar verilmesini talep etmiştir.

2. Davalı–karşı davacı vekili temyiz dilekçesinde; karşı davanın reddine karar verilmesinin hatalı olduğunu ileri sürerek hükmün bozulmasına karar verilmesini talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; tarafların 4721 sayılı Kanun'un 166/3. maddesi uyarınca anlaşmalı olarak boşanmalarına karar verildiği anlaşılan eldeki davada; eşlerin 18.08.2005 tarihli duruşmada yer alan ve birbiri ile uyumlu "paylaşacak bir malımız ve eşya talebimiz yoktur" şeklindeki beyan ve ifadelerinden, mal rejiminden kaynaklanan alacaklarına ilişkin tasfiyeyi gerçekleştirmiş oldukları sonucuna varılıp varılamayacağı noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

Türk Medeni Kanunu'nun (4721 sayılı Kanun) 202 ilâ 241. maddeleri.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü bakımından ilgili kanun maddelerinin incelenmesinde yarar görülmektedir.

2. Mal rejimi; eşlerin tabî oldukları rejim süresince edindikleri mallar üzerindeki hakları, birbirlerine ve üçüncü kişilere karşı sorumlulukları ile rejim sona erdiğinde bu malların paylaştırılması yönündeki kurallar bütününü ifade etmektedir. 4721 sayılı Kanun hükümleri uyarınca mal rejimleri, yasal ve seçimlik olarak iki gruba ayrılmıştır. Kanun'un 202/1. maddesinde; eşler arasında edinilmiş mallara katılma rejiminin uygulanması asıldır, denilmek suretiyle Türk Hukukunda yasal mal rejimi, edinilmiş mallara katılma rejimi olarak benimsenmiştir.

3. Yasal mal rejimi olan edinilmiş mallara katılma rejimine yönelik düzenlemeler 4721 sayılı Kanun'un 218 ilâ 241. maddeleri arasında yer almaktadır. Edinilmiş mallara katılma rejimi, edinilmiş mallar (TMK md. 219) ile eşlerden her birinin kişisel mallarını (TMK md. 220–221) kapsar.

4. Edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiyesi için tasfiyeye konu malın hangi grupta yer aldığının belirlenmesi zorunludur. Zira mal varlığının yer aldığı grup, bu mal varlığının tasfiyeye girip girmeyeceği veya tasfiyeye girmesi hâlinde ne şekilde tasfiye edileceği açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca belirtmek gerekir ki; edinilmiş mallara katılma rejiminde kural, mal gruplarının değişmezliğidir. 4721 sayılı Kanun'un 221. maddesinin 1 ve 2. fıkraları ile açıklanan istisnalar dışında, eşler; mal gruplarını değiştiremezler, aksine ilişkin sözleşmeler geçersizdir. Bir eşin bütün malları, aksi ispat edilinceye kadar edinilmiş mal olarak kabul edilir (TMK md. 222/3).

5. Edinilmiş mallara katılma rejiminde tasfiye davasının görülebilmesi için eşler arasındaki mal rejiminin sona ermiş olması gerekir. 4721 sayılı Kanun'un 225. maddesi ile "Mal rejimi, eşlerden birinin ölümü veya başka bir mal rejiminin kabulüyle sona erer. Mahkemece evliliğin iptal veya boşanma sebebiyle sona erdirilmesine veya mal ayrılığına geçilmesine karar verilmesi hâllerinde, mal rejimi dava tarihinden geçerli olmak üzere sona erer" hükmü düzenleme altına alınmıştır.

6. Edinilmiş mallara katılma rejiminin sona ermesiyle birlikte eşler veya mirasçılar tarafından açılabilecek davalar; değer artış payı alacağı (TMK md. 227) davası ve artık değere katılma alacağı (TMK md. 231) davalarıdır. Bu iki alacak türünün özellikleri, koşulları ve hesaplama yöntemleri arasında farklılıklar bulunmakla birlikte, tasfiye davalarına özgü usul ve esasa yönelik genel ilkelerin tamamı her iki dava türü için de geçerlidir.

7. Eldeki davada olduğu gibi mal rejiminin tasfiyesinde evlilik birliğinin anlaşmalı boşanma neticesinde sona ermesi hâli özellik arz eden durumlardan biridir. Öyle ise uyuşmazlığın çözümü için "anlaşmalı boşanma" kavramının da açıklanması gerekmektedir.

8. Bilindiği üzere 4721 sayılı Kanun'un 166/3. maddesinde eşlerin anlaşmalı olarak boşanmalarına ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Buna göre evlilik en az bir yıl sürmüş ise, eşlerin birlikte başvurması ya da bir eşin diğerinin davasını kabul etmesi hâlinde evlilik birliği temelinden sarsılmış sayılır. Bu hâlde boşanma kararı verilebilmesi için, hâkimin tarafları bizzat dinleyerek iradelerinin serbestçe açıklandığına kanaat getirmesi ve boşanmanın malî sonuçları ile çocukların durumu hususunda taraflarca kabul edilecek düzenlemeyi uygun bulması şarttır. Hâkim, tarafların ve çocukların menfaatlerini göz önünde tutarak bu anlaşmada gerekli gördüğü değişiklikleri yapabilir. Bu değişikliklerin taraflarca da kabulü hâlinde boşanmaya hükmolunur. Bu hâlde tarafların ikrarlarının, hâkimi bağlamayacağı hükmü uygulanmaz.

9. Maddede değinildiği üzere anlaşmalı boşanmanın sağlanması için boşanmanın fer'î niteliğindeki taleplerde taraflar arasında uzlaşma gerçekleşmelidir. Bu talepler kanun koyucu tarafından "boşanmanın mali sonuçları ile çocukların durumu" olarak ifade edilmiştir. Maddede geçen "boşanmanın mali sonuçları" kavramı mal rejiminin tasfiyesini kapsamaz. Boşanmanın malî sonuçları ile anlaşılması gereken Kanun'un 174. maddesinde düzenlenen boşanma nedeniyle maddi–manevi tazminat, 175. maddesinde düzenlenen yoksulluk nafakası ile 182. maddesinde düzenlenen iştirak nafakasıdır. Bununla birlikte, boşanma davasında tarafların mal rejiminin tasfiyesi hakkında anlaşma yapmasını engelleyen yasal bir düzenleme bulunmamaktadır.

10. Mal rejiminin tasfiyesi boşanmanın fer'îsi niteliğinde olmayıp; eşler, tasfiyeyi anlaşmalı boşanma ile birlikte yapabilecekleri gibi bu yöndeki haklarını zamanaşımı süresi içerisinde daha sonra da kullanmak isteyebilirler. Bu konuda anlaşma sağlanamaması anlaşmalı boşanma davasının reddi sonucunu doğurmaz ve anlaşmalı boşanmaya bir etkisi olamaz. Anlaşmada ayrıca yer verilmemişse, tarafların sırf anlaşmalı olarak boşanmış olmaları aralarındaki mal rejimini de tasfiye ettikleri anlamında kabul edilemez.

11. Diğer yandan; eşler, anlaşmalı boşanmada mal rejiminin tasfiyesine karar verdikleri takdirde bu durum doğmamış bir hakkın kullanımı anlamına da gelmez. Zira boşanma ile sona eren evlilikler yönünden mal rejiminin tasfiyesi davasının görülebilirlik koşulu olarak boşanmanın gerçekleşmesi aranmakta ise de eşler arasındaki mal rejiminin sona erdiği tarih, kabulle sonuçlanan boşanma davasının dava tarihi olup (TMK md. 225/2), mal rejiminin tasfiyesinden kaynaklanan alacak hakkı dava tarihi itibariyle doğmaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken husus, mal rejiminden kaynaklı hakkın dava yolu ile kullanılabilmesi, diğer bir ifadeyle mal rejiminin tasfiyesine karar verilebilmesi için eşlerin boşanmalarına ilişkin kararın kesinleşmesi gerektiğidir. Anlaşmalı boşanmada ise eşler boşanma davası açmakla doğmuş hakları olan mal rejiminin tasfiyesine yönelik tasarrufta bulunabilirler.

12. Zorunlu olmamakla birlikte; eşler, anlaşmalı boşanma davasında mal rejiminin tasfiyesi konusunda da anlaşma yapabilirler. Anlaşma, mal rejiminin tasfiyesinide içermekte ise ayrı bir geçerlilik şartı aranmaz. Anlaşmalı boşanmada, taraflar edindikleri mal varlığını paylaşarak veya tasfiyeye yönelik haklarından feragat ederek mal rejiminin tasfiyesini gerçekleştirebilirler. Usulüne uygun şekilde yapılan anlaşma ile

boşanma davası neticelenmiş ve karar kesinleşmiş ise tarafların tekrar mal rejimi tasfiyesi talep etmeleri mümkün olmaz. Anlaşmalı boşanmanın tasfiyeyi kapsadığı kabul edilen durumlarda; boşanmadan sonra taraflardan herhangi birinin tekrar tasfiye talebinde bulunması, 4721 sayılı Kanun'un 2. maddesinde düzenlenen "dürüst davranma" kuralına aykırılık teşkil etmekte ve hakkın kötüye kullanılması anlamına gelmektedir.

13. Önemle belirtmek gerekir ki; boşanma davasında mal rejiminin tasfiyesi hususunda da anlaşma yapılmak isteniyorsa, bu hususun hiçbir duraksamaya yer vermeyecek açıklıkta olması çok önemlidir. Anlaşma metninde, soyut, muğlâk, her anlama gelebilen, farklı şekilde yorumlanmaya açık, müphem kelime ve cümleler kullanılmamalıdır.

14. Bu genel açıklamalardan sonra somut olaya gelindiğinde; tarafların Bakırköy 1. Aile Mahkemesinin 18.08.2005 tarihli ve 2005/655 Esas, 2005/744 Karar sayılı kararı ile 4721 sayılı Kanun'un 166/3. maddesi uyarınca anlaşmalı olarak boşanmalarına karar verildiği,18.08.2005 tarihli duruşmada hazır bulunan eşlerin her ikisinin de "paylaşacak bir malımız ve eşya talebimiz yoktur" şeklinde beyanda bulundukları, boşanma kararının 14.11.2005 tarihinde kesinleştiği anlaşılmaktadır. Özellikle anlaşmalı boşanmaya dayanak 18.08.2005 havale tarihli protokolün incelenmesinde ise; yasal mal rejiminin tasfiyesine yönelik bir hükme yer verilmediği gibi boşanma kararının hüküm fıkrasında da eşler arasında geçerli edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiyesine ilişkin bir karar verilmediği anlaşılmaktadır. Böyle olunca eşlerin, salt anlaşmalı boşanma dava duruşmasında yer alan beyanlarından hareketle; rejim süresince edindikleri mal varlıklarını paylaşarak veya tasfiyeye yönelik haklarından feragat iradesi göstermek suretiyle mal rejiminin tasfiyesini gerçekleştirdikleri sonucuna varmak mümkün değildir.

15. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında; eşlerin anlaşmalı boşanma dava duruşmasında paylaşacak bir malımız yoktur şeklinde beyanda bulundukları, beyanda yer alan "mal" tabirinden mal rejiminin tasfiyesini kapsadığı sonuca ulaşılması gerektiği zira 4721 sayılı Kanun'un "eşler arasındaki mal rejimi" başlığı altında düzenlenen bölüm ve ayrımların altında yer alan bir çok kanun maddelerinde "mal veya malvarlığı" tabirinin kullanıldığı, dolayısıyla boşanma davalarında yer alan "mal" tabirinden boşanmanın eki niteliğinde nafaka ve tazminatların değil yasal mal rejiminden kaynaklanan alacak haklarının anlaşılması gerektiği, özellikle eldeki tasfiyeye ilişkin davanın boşanma davasının kesinleşmesinden dokuz yıl sonra açıldığı da dikkate alındığında direnme kararının usul ve yasaya uygun olduğu ve onanması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de; bu görüş, yukarıda açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir.

16. O hâlde, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeple;

Taraf vekillerinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında açıklanan gerekçe ve nedenlerden dolayı 6100 sayılı Kanun'un 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatıranlara geri verilmesine,

Dosyanın 6100 sayılı Kanun'un 373 maddesinin 1. fıkrası uyarınca kararı veren Küçükçekmece 2. Aile Mahkemesine gönderilmesine,

10.09.2025 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi.

"K A R Ş I O Y"

1. İlk Derece Mahkemesi ile Özel Daire arasındaki temel uyuşmazlık; tarafların 4721 sayılı Kanun'un 166/3. maddesi uyarınca anlaşmalı olarak boşanmalarına karar verildiği anlaşılan eldeki davada; eşlerin anlaşmalı boşanma davasının oturumunda "paylaşacak bir malımız ve eşya talebimiz yoktur" şeklindeki beyanlarına rağmen, boşanmadan sonra tekrar tasfiye talebinde bulunup bulamayacakları noktasında toplanmaktadır.

2. Taraflar 26.10.1989 tarihinde evlenmiş, 09.08.2005 tarihinde açılan boşanma davasının anlaşmalı şekilde 4721 sayılı Kanun'un 166/3. maddesine göre kabulüne ilişkin hükmün 14.11.2005 tarihinde kesinleşmesiyle boşanmışlardır. Eşler arasında başka mal rejimi seçilmediğinden 01.01.2002 tarihine kadar mal ayrılığı (743 sayılı TKM md. 170), bu tarihten mal rejiminin sona erdiği boşanma davasının açıldığı tarihe kadar yasal mal rejimi olan edinilmiş mallara katılma rejimi geçerlidir (4721 sayılı TMK md. 202).

3. Bilindiği üzere mal rejiminin tasfiyesi boşanmanın fer'îsi niteliğinde olmayıp; eşler, tasfiyeyi anlaşmalı boşanma ile birlikte yapabilecekleri gibi bu yöndeki haklarını zamanaşımı süresi içerisinde daha sonra da kullanmak isteyebilirler.

4. Bunun yanında taraflar, anlaşmalı boşanma davasında mal rejiminin tasfiyesi konusunda anlaşma da yapabilirler. Anlaşma, mal rejiminin tasfiyesini de içermekte ise ayrı bir geçerlilik şartı aranmaz. Anlaşmalı boşanmada, taraflar edindikleri mal varlığını paylaşarak veya tasfiyeye yönelik haklarından feragat ederek mal rejiminin tasfiyesini gerçekleştirebilirler. Usulüne uygun şekilde yapılan anlaşma ile boşanma davası neticelenmiş ve karar kesinlemiş ise tarafların tekrar mal rejimi tasfiyesi talep etmeleri mümkün olmaz. Anlaşmalı boşanmanın tasfiyeyi kapsadığı kabul edilen durumlarda; boşanmadan sonra taraflardan herhangi birinin tekrar tasfiye talebinde bulunması, 4721 sayılı Kanun'un 2. maddesinde düzenlenen "dürüst davranma" kuralına aykırılık teşkil etmekte ve hakkın kötüye kullanılması anlamına gelmektedir.

4. Somut olayda; İlk Derece ve Bölge Adliye Mahkemelerince anlaşmalı boşanma davasında yer alan "paylaşacak bir malımız ve eşya talebimiz yoktur" şeklindeki beyanın mal rejiminin tasfiyesini kapsadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği, buna karşılık Özel Dairece yapılan yargılamada anılan beyanın tasfiyeyi kapsamadığı gerekçesiyle hükmü bozmuştur. Özel Dairenin bozma kararı çoğunluk tarafından benimsenmiştir.

5. Çoğunluk görüşüne aşağıda açıklanan nedenlerle katılınmamıştır.

6. Öncelikle belirtmek gerekir ki; mahkeme içi ikrar, başka bir davada da geçerli olup, kesin delil teşkil eder (B. Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü, İstanbul 2001, C.2, s.2045). Tarafların boşanmalarına ilişkin yargılamanın yapıldığı, Bakırköy 1. Aile Mahkemesinin 2005/655 Esas sayılı dosyasındaki 18.08.2005 tarihli duruşmada yer alan "paylaşacak bir malımız ve eşya talebimiz yoktur" şeklindeki beyanları mahkeme içi ikrar niteliğinde olup; eldeki davada kesin delil teşkil ettiği hususu her türlü kuşku ve duraksamadan uzaktır.

7. Çözüme kavuşturulması gereken bir diğer husus da; boşanma davalarında, tarafların tutanağa geçirilen imzalı beyanlarında sözünü ettikleri "mal ve eşya" sözcüklerinden, mal rejiminin tasfiyesine konu edilebilecek mal varlıklarının anlaşılıp anlaşılamayacağıdır.

8. Türk Medeni Kanunu'nun ikinci kitabının birinci kısmının dördüncü bölümünün başlığı "Eşler Arasındaki Mal Rejimi" olarak düzenleme altına alınmıştır. Aynı bölümün ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci ayırımları ise sırasıyla "Edinilmiş Mallara Katılma, Mal Ayrılığı, Paylaşmalı Mal Ayrılığı ve Mal Ortaklığı" başlıklarını taşımaktadır. Söz konusu bölüm ve ayırımların altında yer alan birçok kanun maddelerinde de "mal" veya "malvarlığı" tabiri kullanılmıştır. Nitekim 219. maddede "Edinilmiş Mallar", 220. maddede "Kişisel Mallar" ve 222/2. maddede "Paylı Mülkiyete Konu Mallar" hakkında düzenlemeler yer almaktadır.

9. Aynı Kanun'un "Eşya Hukuku" adını taşıyan dördüncü kitabının ikinci bölümü "Taşınmaz Mülkiyeti" üçüncü bölümü ise "Taşınır Mülkiyeti" başlıkları ile düzenlenmiştir. Diğer yandan Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu'ndaki birçok düzenlemelerden de; mal ve eşya tabirleri ile "taşınır ve taşınmaz" varlıkların ifade edilmesi amaçlanmıştır.

10. Dolayısıyla tüm bu anlatılan kanunlar, bölüm başlıkları ve kanun maddeleri bir bütün olarak ele alıp değerlendirildiğinde, boşanma davalarındaki "mal veya eşya" tabirinden, eşlerin sahip oldukları ve mal rejiminin tasfiyesi davalarında konu edilebilecek, ekonomik değeri bulunan taşınır–taşınmaz varlıkların tamamının anlaşılması gerekmektedir.

11. Hâl böyle olunca tarafların 18.08.2005 tarihli duruşmada yer alan beyanlarının mahkeme içi ikrar niteliğinde olduğu ve anlaşmalı boşanma davasında mal rejiminin tasfiyesini de gerçekleştirdikleri gözetilmeksizin, boşanma hükmü kesinleştikten dokuz yıl sonra açıldığı anlaşılan eldeki davada eşlerin kesin delil niteliğindeki beyanlarını yok sayarak, davaların esası hakkında hüküm kurulması gerektiği sonucuna varılması, 4721 sayılı Kanun'un 2. maddesinde düzenlenen "Dürüst Davranma" kuralına aykırı olup, hakkın kötüye kullanılması niteliğindedir.

12. Açıklanan nedenlerle direnme kararının onanması gerektiği görüşünde olduğumdan Sayın Çoğunluğun aksi yöndeki görüşüne katılamıyorum.

HGK. 10.09.2025 T. E: 2024/2–7, K: 498 (www.e–uyar.com)

338) 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 369. maddesi uyarınca ev başkanının, ev halkından olan kısıtlıların üçüncü kişilere verdiği zararlardan kusursuz sorumlu tutulabilmesi için taraflar arasında aile birliği içerisinde ortak bir yaşamın ve bu topluluğu yönetme yetkisinden kaynaklanan bir otorite ilişkisinin mevcudiyetinin zorunlu olduğu, aynı aile apartmanı içerisinde fakat farklı dairelerde yaşayan çocukların kısıtlı ile birlikte "aile halinde" yaşadıklarının ve aralarında ev başkanlığı sıfatını doğuracak nitelikte bir yönetim ilişkisinin bulunduğunun ispatlanamadığı hallerde, bu kişilerin ev başkanı sıfatıyla tazminatla sorumlu tutulmalarının mümkün olmadığı ve davanın reddine karar verilmesi gerektiği–

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılardan ... ve ... vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; müvekkilinin kısıtlı ... tarafından vücut bütünlüğünün ihlal edilerek böbreklerinden birini kaybetmesi ile sonuçlanacak şekilde yaralandığını, davalıların aile apartmanında dava dışı ve ceza ehliyeti olmayan ... ile birlikte yaşadığını, davalıların ev başkanı olarak bakım ve gözetim sorumlulukları olduğunu belirterek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, sürekli olarak iş gücü kaybına uğramış olması dolayısıyla şimdilik 100,00 TL maddi tazminatın ve maruz kaldığı acı, elem, keder ve ızdırap dolayısıyla 30.000,00 TL manevi tazminatın davalılardan müşterek ve müteselsilen tahsilini talep etmiş, 24.02.2018 tarihli ıslah dilekçesiyle maddi tazminat alacağını 632.162,00 TL'ye arttırmıştır.

II. CEVAP

1. Davalılar ..., ... ve ... ayrı ayrı verdikleri cevap dilekçeleriyle; görevli Mahkemenin Asliye Hukuk Mahkemesi olduğunu, şahsi sorumluluk gereği taraflarına husumet yöneltilemeyeceğini savunarak, davanın reddini istemişlerdir.

2. Davalı ..., davaya cevap vermemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

1. İlk Derece Mahkemesinin 04.04.2019 tarihli kararıyla; olay faili olan ... hakkında hakkaniyet sorumluluğuna ilişkin açılmış bir dava bulunmadığı, davalıların ev başkanı sıfatına sahip olmadıkları, bu kapsamında hukuki sorumluluğun mevcut bulunmadığı gerekçesiyle; davanın reddine karar verilmiş, kararın süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesinin 25.03.2021 tarihli kararıyla; ev başkanının sadece küçüğün değil, kısıtlı, akıl hastalığı ve akıl zayıflığı bulunanın kusurundan da kusursuz sorumlu olduğu, o halde dava konusu olayda davacıya karşı bıçaklama eylemini gerçekleştiren ... yönünden kusursuz sorumluluk ilkesi gözetilerek ev başkanı olarak kimlerin sorumlu olduğu araştırılarak, gerektiğinde kurtuluş beyinnesi de tartışılarak karar verilmesi gerekirken, davalıların hiçbirinin ev

başkanı olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle; davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına ve yeniden inceleme yapmak üzere dosyanın gönderilmesine karar verilmiştir.

2. İlk Derece Mahkemesinin ilam başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararıyla; İstanbul da gerçekleşen yaralama olayı esnasında davalılardan vasi ...'nin memleketi olan Trabzon'da bulunduğu, kendisinin ev başkanı olarak sorumlu tutulamayacağı, davalıların oturdukları apartmanın aile apartmanı olduğu, yaralama olayı sırasında ...'nın oğulları olan davalılar ..., ... ve ...'in aynı aile apartmanında kısıtlı ile birlikte yaşadıkları, davalı ...'nin kısıtlıyı oğullarına emanet ettiği, yaralama olayının yaşandığı sırada ...'nın oğulları ..., ... ve ...'in ev başkanı sıfatına haiz oldukları gerekçesiyle; davacının davalılardan ... aleyhine açmış olduğu davanın reddine, davacının davalılar ..., ... ve ... aleyhine açmış olduğu davanın kabulü ile 632.262,00 TL maddi ve 30.000,00 TL manevi tazminatın davalılardan müşterek ve müteselsilen tahsiline karar verilmiş; karara karşı, süresi içinde davalılardan ... ile diğer davalılar ... ve ... vekili istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

IV. İSTİNAF

Bölge Adliye Mahkemesinin ilam başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararıyla; İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle, istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiş; karara karşı, süresi içinde davalılardan ... ve ... vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalılar ... ve ... vekili; müvekkilleri yönünden ev başkanlığı sıfatının oluşmadığını, davalı ... yönünden istinaf talebinin olmadığını, maddi tazminat hesabının hatalı olduğunu ileri sürerek, kararın bozulmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, dava dışı kısıtlı ...'nın davacıyı organ kaybına neden olacak şekilde yaralaması nedeniyle uğranılan zararın ev başkanı olduğu ileri sürülen davalılardan tazmini istemine ilişkindir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (4721 sayılı Kanun) 367. maddesi uyarınca ev başkanı; aile haline yaşayan birden çok kimsenin oluşturduğu topluluğu yönetme yetkisine sahiptir.

Aynı Kanunun 368. maddesine göre; birlikte yaşayan kimseler evin düzenine tabidir.

4721 sayılı Kanunun 369/1 maddesi uyarınca, ev başkanı; ev halkından olan küçüğün, kısıtlının, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı bulunan kişinin verdiği zarardan, alışılmış şekilde durum ve koşulların gerektirdiği dikkatle onu gözetim altında bulundurduğunu veya bu dikkat ve özeni gösterseydi dahi zararın meydana gelmesini

engelleyemeyeceğini ispat etmedikçe sorumludur. Açıklanan bu maddelerden anlaşıldığı gibi, üçüncü kişilere verdikleri zararla ev başkanını sorumluluk altına sokanlar; aile halinde birlikte yaşayan küçük, kısıtlı ve akıl hastalığı veya akıl zayıflığı olan kimselerdir.

Hukuk düzeni, ev başkanını koruyucu ve güvenilir kişi; küçükleri, kısıtlıları, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı bulunanları korunmaya ve gözetime muhtaç kimseler olarak kabul eder. Bu kişiler, küçüklükleri, tecrübesizlikleri, akli yetersizlik ve dengesizlikleri sebebiyle başkaları için tehlike teşkil ettikleri gibi, aynı şekilde başkaları da kendileri için tehlike oluşturabilir.

Ev başkanlığı, aile halinde birlikte yaşayanların idare edilmesine, öncelikle aile üyeleri arasında bir düzenin kurulmasına, bunların yararına olarak birliğin korunmasına hizmet eder. Bununla beraber ev başkanlığı kurumuyla güdülen asıl amaç, gözetime muhtaç aile üyelerinin eylemi nedeniyle zarara uğramış olan üçüncü kişileri korumaktır. Yani ev başkanlığı; yalnız yetkiler veren bir kurum olmayıp, aynı zamanda görev ve sorumluluklar da yükleyen bir kurumdur. Ev başkanı özen ve gözetim görevini yerine getirmemesinden dolayı üçüncü kişiler bir zarara uğramışlarsa, bu zararı tazminle sorumludur. Ev başkanının sorumluluğu, her şeyden önce şahıs itibariyle sınırlıdır. Başka bir deyişle ev başkanı, sadece küçük ve kısıtlıların haksız davranışları ile başkalarına verdikleri zararlardan sorumludur.

Kural olan, kusurlu davranıştan sadece failin sorumlu kılınması ve bundan doğacak sonuçlara da bizzat onun katlanmasıdır. Cezai sorumlulukta bu ilke "kusurun şahsileştirilmesi" prensibi ile kabul edilmiştir. Aynı ilke, kural olarak hukuki sorumlulukta da geçerlidir. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 49. maddesinde ifadesini bulan bu ilke gereğince, herkes gerek kasten, gerek ihmal ve teseyyüp veya tedbirsizlikle haksız bir surette başkalarına verdiği zararı tazminle yükümlüdür.

Bununla beraber pozitif hukuk düzenleri bu tabii hukuk kurallarına bazı istisnalar getirmişlerdir. Söz konusu istisnalara, daha çok sorumlu kişilerin zarar verenle belirli veya kişisel bir ilişki içinde bulunduğu hallerde yer verilmiştir. İşte, hukuk sistemimizde başkasının eyleminden sorumluluğu düzenleyen ayrık hükümlerden biri de 4721 sayılı Kanunun 369/1 maddesidir.

4721 sayılı Kanunun 369/1 maddesi, toplumsal hayatta büyük bir pratik ve hukuki ihtiyaca cevap vermektedir. Çocukların ve kısıtlıların, bilerek veya bilmeyerek başkalarının beden bütünlüğüne ve şahsiyet haklarına saldırıda bulunmaları rastlanılan olaylardandır. Bütün bu durumlarda, küçük veya kısıtlı temyiz kudretine sahip ise verdiği zarardan bizzat sorumludur. Ancak, birçok durumda mal varlığı olmadığı için fiilen, birçok durumda ise hem mal varlığı, hem de haksız fiil ehliyeti olmadığı için gerek fiilen, gerekse hukuken sorumlu tutulmaları söz konusu olamamaktadır. Kaldı ki, özen ve gözetime muhtaç kimseleri şahsen sorumlu tutmak mümkün olsa bile, zararın tamamını tazmin ettirmek olanağı her zaman bulunmayabilir. Çünkü temyiz kudretleri yoksa, zarar veren aile üyeleri ancak hakkaniyet gereğince sorumlu tutulabilirler (6098 sayılı Kanun'un 65. maddesi). Oysa, hakkaniyet ölçüsü bazı hallerde uğranılan zararın tamamının tazminine imkan vermez. Zira, hakkaniyet sorumluluğunda zarar verenin

ekonomik durumu elverdiği ölçüde zarar tazmin edilir. İşte bu tür fiili ve hukuki imkansızlıklar küçük, kısıtlı akıl hastası veya akıl zayıfı aile üyelerinin davranışlarından zarar gören kimselere karşı başka bir şahsın sorumlu kılınması ihtiyacını doğurmuştur. Gerçekten, çok sık meydana gelen bu olaylarda, toplumu savunmasız bırakmamak; onu, küçüklere, kısıtlılara, akıl hastası ve akıl zayıflarına karşı korumak gerekir. İşte toplum yaran ve işlerin güvenle yürütülmesi ilkesi, zarar veren bu kimselerin yanında, başka birinin de sorumlu tutulmasını zorunlu kılmıştır.

Türk Hukuk sisteminde, ev başkanının sorumluluğu kusura dayanmaz. Diğer bir anlatımla bu sorumluluk kusursuz sorumluluktur. 4721 sayılı Kanunun sözü edilen maddesinde öngörülen ana ilke, ev başkanının gözetimindeki özen ödevini yapmamasıdır.

Ev başkanının sorumluluğunun ilk şartı, gözetime muhtaç bir aile üyesinin zararlı bir davranışta bulunmasıdır. Zararlı davranış olumlu hareketlerle olabileceği gibi olumsuz hareketlerle de yaratılır. Olumsuz davranış, başkasını zarardan korumak için bir harekette bulunmak yükümlülüğünün mevcut olmasına rağmen böyle bir davranışta bulunulmadığı zaman söz konusu olur. Bununla birlikte, zararlı davranışlar içinde en çok görüleni olumsuz davranışlardır.

4721 sayılı Kanunun 369/1 maddesinin uygulanabilmesi için, herşeyden önce ortada bir zararın bulunması gerekir. Gözetime muhtaç aile üyelerinin sebep oldukları zararın çeşidi, ev başkanının sorumluluğu bakımından önemli değildir. Zira, ev başkanı gözetimi altındaki kişilerin üçüncü kişilere verdikleri her türlü zarardan sorumludur.

Ev başkanının kendine düşen özen ve gözetim görevini yerine getirip getirmediği, zarar verici olayın özelliklerine göre belirlenmelidir. Her olayın gerektirdiği tedbirler, herşeyden önce, kendi şartları içinde düşünülmelidir. Bu bakımdan, ev başkanının alması gereken tedbirler olaydan olaya göre değişebilir. Örneğin, zarar verici olayın gerekli kıldığı tedbirler duruma göre sadece eğitmek, öğüt ve talimat vermek, uyarı, ihtar ve yasaklamak şeklinde olabileceği gibi, bunların izlenmesi ve kontrol edilmesi şeklinde de olabilir. Bununla beraber, zarar verici olay ve tehlikeye dikkat çekmek, bilgi vermek ve aydınlatmak, duruma göre tehlikeli şeyleri ortadan kaldırmak, atmak veya muhafaza altına almak da somut olayın gerektirdiği tedbirler çerçevesinde düşünülebilir. Tüm zarar verici eylemlerde ev başkanına düşen tedbirler, genel ilkeler içinde düşünülmelidir.

4721 sayılı Kanunun 369/1 maddesinde; ev başkanının alışılmış şekilde durum ve koşulların gerektirdiği dikkatle gözetim altında bulundurduğunu veya bu dikkat ve özeni gösterseydi dahi zararın meydana gelmesini engelleyemeyeceğini ispat etmedikçe, ev halkından olan küçüğün ve sayılan diğer kişilerin verdiği zarardan sorumlu olacağı benimsenmiştir. Bu benimsemenin nedeni, hukuk düzeninin, ev başkanını koruyucu ve güvenilir kişi, küçüğü ise, korunmaya ve gözetime muhtaç kimse olarak kabul etmesidir.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında somut olaya bakıldığında; taraflar arasındaki uyuşmazlığın, davalılardan ..., ... ve ...'in babası ...'nin eşi olan dava dışı kısıtlı ...'in

davacının organ kaybına neden olacak şekilde yaralamasından kaynaklanan zararın tazmini istemine ilişkin olduğu, oğulları ile dava dışı ...'nın aile apartmanında farklı dairelerde yaşadıkları, aile halinde ortak bir yaşamın sürdüğünün ispat edilemediği, davalı oğulları ile baba ... arasında bir otoritenin de bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Hal böyle olunca, İlk Derece Mahkemesince; davalılar ... ve ...'un ev başkanı sıfatına haiz olmadığı gözetilerek davanın bu davalılar yönünden reddine karar verilmesi gerekirken, yanılgılı değerlendirme ile yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 373/1 maddesi uyarınca ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının aynı Kanunun 371. maddesi uyarınca temyiz eden davalılar ... ve ... yararına BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz harcın istek halinde temyiz edenlere iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

05.05.2025 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

3. HD 05.05.2025 T. E: 1258, K: 2597 (www.e–uyar.com)

KAVRAMLARA GÖRE ARAMA CETVELİ*

(A)

Aciz belgesi (vesikası); 75,138, 558, 560 vd.,853 vd., 979 vd., 1009

Aciz belgesi niteliğindeki haciz tutanağı; 320

Aciz hali; 853 vd.,1272

Aciz halinde iken yapılan tasarruflardan dolayı iptal; 82 vd., 342

vd. Açık emare; 128, 740

Adli tatil; 1056

Adres değişikliği; 233 vd.

Akrabalık ilişkisi; 740

Alacağın doğum tarihi; 76, 138, 730

'Alacağın gerçekliği' kuralı; 30, 73 vd., 76 vd., 101 vd., 131 vd., 134 vd., 138, 416 vd., 422 vd., 730, 741, 1009 vd., 1073

Alacağın kesinleşmiş olması; 30, 78 vd., 88 vd.

Alacaklılara zarar verme kasdı; 741, 744, 878, 932, 1073, 1168, 1275

Alacaklılara zarar vermek kasdı ile yapılan (hileli) tasarruflar; 82 vd., 128 vd., 344 vd.

Alacaklının ispat yükümlülüğü (tas. İptali davalarında); 84 vd.

Alım gücü; 263

Anapara faizi; 661

Anapara ipoteği; 661 vd., 883 vd., 885 vd.

Anlaşmalı boşanma; 1487 vd.

Anlaşmalı boşanma protokolü; 607 vd.

Aşırı oransızlık; 862

Aşırı yararlanma (gabin); 898 vd.

Avalistin sorumluluğu; 1349

Avans faizi; 1333

Avukatın azli; 3 vd.

Avukatlık sözleşmesi; 1435

Avukatlık Ücreti; 1 vd., 3

Avukatlık ücretinin talep edilebilme zamanı; 1 vd.

Ayni dava; 338 vd., 554 vd.

* Kavramların karşısındaki sayılar ; kitabın sayfa numaralarını gösterir.

(B)

Bağışlama hükmünde olan tasarruflar; 80 vd., 340 vd.

Bedel farkı; 116 vd. 1277

Bedele dönüşme; 1069 vd.

Bekletici mesele; 78 vd.

Belirli mal vasiyeti; 1377

'Bila faiz' kaydı; 661 vd., 1146 vd.

'Bilen' ve 'bilmesi gereken' kavramları; 740, 871, 959, 962, 1019, 1080, 1275, 1358

'Bilinen adres'; 231

Bilirkişi incelemesi (istihkak davalarında); 266

Birden fazla kredi sözleşmesinden kaynaklanan borçlarda 'borcun doğum tarihi'; 430 vd.

Birlikte yetki itirazında bulunulması; 616, 618, 619

Borç tasfiye ve ibra sözleşmesi; 104 vd.

Borçlunun en yakın mirasçılarının mirası reddetmesi; 1300 vd.

Borçlunun taraf olmadığı işlemler; 597 vd.

Borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adres; 256 vd.

(C)

Cebri icra yoluyla yapılan satışlar; 602 vd.

Ceza mahkemesince –'takibin durdurulması' konusunda- tedbir kararı verilmesi; 369 vd. 1161

Ceza mahkemesince verilmiş olan beraat kararları; 304 vd.

Ceza mahkemesince verilmiş olan mahkumiyet/beraat kararları; 304 vd.

C.Savcılığınca –'takibin durdurulması' konusunda- tedbir kararı verilmesi; 369, 1161 vd.

(Ç)

Çek nedeniyle menfi tespit davası; 362, 391, 393

Çek tazminatı faizi; 1333

Çift vade; 1477

(D)

Dava değeri; 719, 951, 970

Dava dilekçesi,; 9, 29, 136 vd.

Dava şartı; 29 vd., 75, 137 vd., 283 vd., 350, 555 vd., 560, 907
Davacı sıfatı; 557 vd.
Davaların yığılması; 1371, 1444
Davanın ayrılması kararı; 1260 vd.
Davanın bedele dönüşmesi; 792, 1069 vd., 1152 vd.
Davanın konusuz kalması; 939 vd.; 964
Davanın yenilenmesi; 1055
Değerler arasında bir mislini aşan fark bulunması; 1171 vd., 1278
'Delil yetersizliğine dayanan' beraat kararları; 441 vd.
Derdestlik iddiası; 1062 vd.
Devredilen mesken hakkında tasarrufun iptali davası açılması; 643 vd.
Dolandırıcılık/ evrakta sahtecilik yapmak suçlarından dolayı verilen (kesinleşmiş) mahkumiyet kararlarının etkisi: 438 vd.
Dolandırıcılık suçu; 438, 442 vd., 451 vd.
Dosyanın işlemden kaldırılması kararı; 326, 1055 vd.
Dördüncü kişi; 335, 1374
Dürüst davranma ilkesi; 654, 898 vd.
Dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı; 670 vd., 676

(E)

Edimler arasında aşırı oransızlık; 862 vd.
Ehliyetsizlik; 898 vd.
Ehliyetsizlik nedeniyle iptal; 898 vd.
Ekonomik değer taşıma; 593 vd.
Ekonomik güç; 263
Elektronik ortamda takip talebi; 1341
Ev başkanlığı; 1495
Evrak araştırması yapılması; 1347
Evrakta sahtecilik yapmak suçu; 438

(F)

Faiz: 661
Faiz oranı; 1426
Faizsiz kaydı; 661 vd.,
Faturaların isbat gücü; 265 vd., 299

(G)

Gabin; 898 vd.,
Geçici aciz belgesi; 34, 75, 317, 319, 333, 334, 558, 875, 979 vd., 1039 vd.
Genel dava şartları; 29, 138, 283
Genel hükümlere göre menfi tespit davası açılması; 636 vd.
Genel iptal sebebi; 130
Gerçek alacak (istihkak davalarında); 247 vd.
Gerçek alacak (tasarrufun iptali davalarında); 76 vd., 131
Geriye doğra bir yıllık süre; 340, 342

(H)

Haciz ihbarnamesi; 436, 887 vd.
Haciz müzekkeresi; 887 vd.
Haciz talebi; 318, 319
Haciz tutanağı; 317, 979
Haciz yazısı; 436
Hacizdeki iptal davası; 7
Haczin yapıldığı adres; 256 vd., 261 vd.
Hacizli mala fiilen el konulması; 702 vd.
Hacizli malın yediemine teslim edilmesi; 702 vd.
'Hac arkadaşı' olma; 962
Hakem kararlarının iptali davaları; 1415
Haklı azil; 3 vd.
Haksız azil; 1435
Haksız fiil; 18
Hastane işletme ruhsatı; 595 vd.
Hayatın olağan akışına aykırılık; 253 vd., 349 vd., 576, 578 vd.
Hile iddiası; 302
Hukuki fiil; 18 vd., 122 vd.
Hukuki işlem; 19
Hukuki mütalâalar; 243 vd.
Hukuki yarar (menfi tespit davasında); 1319 vd.
Hukuki yarar (tasarrufun iptali davasında); 1275 vd.
Hükmün infaza elverişli olması; 1064 vd.

(I)

Islah; 720 vd., 1354, 1369

(İ)

İbra; 110
İcra müdürünün verdiği karardan dönmesi; 549 vd.
İcra takibinin kesinleşmiş olması; 30, 78 vd., 87 vd. 138
İcranın geri bırakılması; 313 vd., 319 vd., 323, 324, 325, 329 vd.,
331 İflastaki tasarrufun iptali davası; 7 vd.
İhale bedelini yatırmayan alıcıların hukuki sorumluluğu; 542 vd.
İhale bedelinin ödenme süresi; 655 vd.
İhale damga vergisinin ödenme süresi; 660
İhalenin feshi talebinde 'hukuki yarar'; 649 vd.
İhalenin feshi talebinin reddi kararı; 636
İhtiyari dava arkadaşlığı; 619
İhtiyati haciz; 139, 241 vd., 944 vd.
'İhtiyati haciz niteliğinde' ihtiyati tedbir kararı; 589 vd.
İhtiyati haciz kararı; 586 vd., 1091 vd., 1104 vd., 1204 vd., 1237 vd.
İhtiyati haciz talebi; 589, 768 vd., 1402
İhtiyati hacizle yükümlü satış, 1184 vd.
İhtiyati tedbir kararı; 364 vd., 1481
'İhtiyati tedbir niteliğinde' ihtiyati haciz kararı; 589 vd.
İlan yoluyla tebligat; 233
İlk kredi sözleşmesi; 13, 35, 69
İmha kararı; 108
İmza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası; 395 vd.
İmza inkarlarında ispat yükü; 653
İnanç ilişkisi; 1470
İnançlı işlem; 1031 vd., 1470
İnfazda tereddüt yaratılması; 1354
İpotek akik tablosu; 661
İptal davalarında görev; 31 vd.
İptal davalarında harç; 33, 993 vd.

İptal davalarında ispat yükü; 347

İptal davalarında karineler; 347

İptal davalarında objektif şart; 346 vd.

İptal davalarında sübjektif şart; 346 vd.

İptal davalarında yargılama usulü; 136 vd.,

İptal davalarında yetki; 30 vd., 625

İptal davalarında yetkili mahkeme; 627

İptal davalarının açılma süresi; 32 vd.

İptale tabi tasarruflar; 810 vd.

İstihkak davaları; 243 vd.

İstihkak davalarına ait dava şartları; 272 vd. İstihkak

davalarında alacağın gerçekliği; 247 vd. İstihkak

davalarında 'dava koşulları'; 246 vd. İstihkak

davalarında ispat yükü; 254 vd.

İstihkak davalarında karineler; 272 vd.

İstihkak davalarında yargılama usulü; 246 vd.

İstihkak iddiası; 243 vd.

İş ilişkisi; 871 vd.

İtirazın iptali davası; 883 vd., 907 vd., 953 vd.

İtirazın iptali davasının sonuçları; 1319 vd.

İvazlar arasında açık bir nisbetsizlik bulunan akitler; 24 vd., 80 vd., 126 vd., 835, 862 vd., 1080 vd.

İvazlar arasında fahiş fark; 1080

İvazsız tasarruflardan dolayı iptal; 80 vd., 125 vd., 339 vd.,

İyiniyet kurallarınna aykırılık; 730, 922, 1073, 1278

(K)

Kadastro tespit tutanakları; 606

Kambiyo senedine bağlı alacağın zamanaşımı süresinin kesilmesi; 313 vd., 319 vd., 321, 322, 326, 329, 331 vd., 333

Kambiyo senedine dayalı sahtelik nedeniyle menfi tespit davası; 356 vd.

Kambiyo senedinin, tacir olan davalının (alacaklının) ticari defterlerinde kayıtlı olmaması; 303 vd.

Kamu alacağından dolayı açılan tasarrufun iptali davaları; 473 vd., 735 vd., 777 vd., 790 vd.,846, 868, 1025 vd., 1194 vd., 1304 vd.

Kamu alacağına dayalı tasarrufun iptali davalarında vekalet ücreti; 1304 vd.
Kamu düzenine aykırılık; 1461
Karz ipoteği; 402 vd.
Katma değer vergisinin ödenme süresi; 660
KDV alacağı; 887
Kesin aciz belgesi; 34, 75, 138, 317, 320, 333, 558 vd., 979, 1039
Kesin delil; 300
Kesin hüküm; 636 vd.
Kesin ipotek (ana para ipoteği); 661 vd.
Kesin yetki kuralları; 625
Kesinleşmeden icraya konulamayacak ilamlar; 1475
Kıymet takdiri; 228, 1361
Kıymet takdiri yapılması talebi; 319, 327, 328
Kıymet takdirine itiraz (şikayet) davası; 316 vd., 322
Kira süresinin sona ermesinden sonra yapılan tahliye takibi; 452 vd.
Kişisel dava; 337, 554 vd.,
Kötüniyetli dördüncü kişiler; 37
Kötüniyeti kanıtlama yükümlülüğü; 1158
Kötüniyetli borçlu; 335
Kredi sözleşmesi; 13 vd.

(M)

Maddi (mecburi) takip arkadaşlığı; 624
Maddi tazminat talebi; 928
Maden ruhsatının haciz ve satışı; 221 vd.
Makale ve İnceleme Yazıları; 1 vd.
Maktu vekalet ücreti; 790, 1144, 1304
Mal kaçırma kasdı; 740, 910
Manevi tazminat talebi; 928
Mecburi (zorunlu) dava arkadaşlığı; 625
Menfi tespit davası; 648
Menfi tespit davası ve takibin durdurulması; 1250
Menfi tespit davalarında ispat yükü; 292
Menfi tespit davalarında yetkili mahkeme; 294

Meskeniyet şikayeti; 942

Miras paylaşım sözleşmesi; 631 vd., 1051

Miras taksim sözleşmesi; 1151, 1155, 1200, 1217, 1297, 1312

Mirasçı atanması; 1377

Mirasçılar; 36

Mirasın reddi; 602 vd., 1253

Mirası reddin iptali; 603 vd.

Mirastan feragat sözleşmesi; 815

Muhtemel alacak; 887

Mutat ödeme vasıtası; 343 vd., 974 vd., 1152

Mutlak muvazaa; 1069

Muvazaa; 86, 1014, 1069, 1085

Muvazaa iddiası; 278

Muvazaa davasında ispat; 91 vd.

Muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davaları; 73 vd., 87 vd., 471 vd., 559, 628, 719, 762, 774, 801, 812, 921, 947, 1051, 1100, 1222, 1272, 1287

Muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davalarında ‘alacağın gerçekliği’; 88 vd.

Muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davalarında ‘bedel farkı’; 116 vd., 140 vd., 147 vd.

Muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davalarında ‘borcun doğum tarihi’, 87 vd.

Muvazaaya dayalı tasarrufun iptali davalarında ‘değer düşüklüğü’; 116 vd., 140 vd., 147 vd.

Muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davalarında ‘harç’; 993

Muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davalarında ‘hukuki yarar’; 993

Muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davalarında ‘ispat’; 91 vd., 349 vd.

Muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davalarında ‘vekalet ücreti’; 993

Muvazaalı icra takibi; 1354, 1384

Muvazaa iddiasına dayalı tasarrufun iptali davalarının ‘açılma süresi’; 85 vd.

Muvazaalı cironun iptali; 754

Muvazaalı işlemin iptali; 748, 918, 1384

Muvazaalı işlemin iptalini istemekte hukuki yarar; 772

Mükerrer takip; 1062

Mülkiyet karinesi; 261 vd.,
Müstakbel alacak; 887
Müteselsil kefil; 914, 1408

(N)

Nafaka hükümlerine uymamak; 1388
Nakden tazmin kararı; 724, 825, 988
Nisbi muvazaa; 1069
Nişanın bozulması; 1475

(O)

Objektif şart; 28, 346, 461
Objektif dava birleşmesi; 1444
Olumsuz tespit davalarında ispat yükü; 294 vd.
Organik bağ; 257 vd., 674 vd., 910, 932 vd.

(Ö)

Önce rehne başvurma zorunluluğu; 914
Ödeme emrinin tebliğ edildiği adres; 256 vd.
Ön koşul; 1136
Önemli bilgi notları; 409 vd.
Özel dava şartı; 29, 75, 138, 283 vd., 979 vd., 1278

(P)

Para transferi; 732, 1358
Para üzerine konulan haciz; 1018
Paranın nemalandırılması; 1131
Perdeyi kaldırma teorisi; 670 vd., 676

(R)

Resmi belgede sahtecilik suçu; 442, 448
Rızai taksim; 1135

(S)

Sahtecilik iddiası; 1334
Sahtelik nedenine dayalı menfi tespit davası, 356 vd., 361 vd., 374 vd., 377 vd., 380 vd., 387 vd., 394 vd., 1334 vd.
Satın alınan ‘arsa’ üzerine alıcı tarafından ‘bina’ yapılmış olması; 1219 vd.
Satış ilanının tebliğ edilmemesi; 1424

Satış isteme süresinin kesilmesi; 328

Satış talebi; 319

Satış talebinin reddi kararı; 1361

Senede karşı senetle ispat zorunluluğu; 300 vd., 310

'Senedin anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu' iddiası; 302

Senet bedelinin 'yazı' ile ve 'rakam' ile farklı gösterilmiş olması; 654 Sıra cetveli düzenlenmesi; 436 vd.

Sulh olma; 1391

Sübjektif şart; 347

Süreli ipotek; 400 vd., 404 vd., 661, 662, 1029, 1047, 1058, 1127, 1146

Süresiz ipotek; 661 vd.

(Ş)

Şekli mecburi (zorunlu) dava arkadaşlığı; 624

Şirketin ihyası; 1022

(T)

Tahkim sözleşmesi; 1415

'Tahsilde tekerrür olmama' kaydı; 546, 914

Takibin durdurulması; 356, 369 vd., 371, 374, 1334

Talebin açıklattırılması; 947

Tanışıklık ilişkisi; 818

Talep sonucunun somutlaştırılması; 1481

Tapu kaydına konulan 'davalıdır' şerhi; 537 vd.

Tasarruf işlemleri; 17, 122 vd.

Tasarrufun, alacağın doğumundan sonra yapılmış olması; 76, 457 vd., 967

Tasarrufun, 'alacaklının alacağının doğumundan sonra' yapılmış olması; 34 vd., 76, 138, 457 vd., 567 vd. ,728, 967

Tasarrufun iptali davalarında 'alacağın doğum tarihi'; 34 vd.,457 vd., 717, 967, 1266, 1292

Tasarrufun iptali davalarında 'alacağın gerçekliği' kuralı; 76 vd., 101 vd., 131 vd., 416 vd. , 422 vd., 730, 1009, 1210 vd.

Tasarrufun iptali davalarında 'dava değeri'; 756, 970

Tasarrufun iptali davalarında 'dava şartları'; 75 vd.

Tasarrufun iptali davalarında ‘davacı’; 33 vd., 558 vd.

Tasarrufun iptali davalarında ‘davalı’; 36 vd., 724, 1076

Tasarrufun iptali davalarında ‘görev’, 31 vd.

Tasarrufun iptali davalarında ‘hak düşürücü süre’, 32, 85 vd.

Tasarrufun iptali davalarında ‘harç’; 33, 993, 1275

Tasarrufun iptali davalarında ‘hukuki yarar’; 979, 983

Tasarrufun iptali davalarında ‘ihtiyati haciz’; 586 vd.; 1239 vd., 1241 vd., 1287

Tasarrufun iptali davalarında ‘ispat’; 347, 348 vd., 354 vd.

Tasarrufun iptali davalarında ‘karar verme şekli’; 759, 782, 804, 806, 1309

Tasarrufun iptali davalarında ‘karineler’; 347

Tasarrufun iptali davalarında ‘objektif şart’; 346 vd.

Tasarrufun iptali davalarında ‘sübjektif şart’, 346 vd.

Tasarrufun iptali davalarında ‘vekalet ücreti’; 756, 846, 856, 993, 1275, 1304

Tasarrufun iptali davalarında ‘yargılama usulü’; 28 vd., 136 vd.

Tasarrufun iptali davalarında ‘yetki/yetki itirazı’; 30 vd., 611 vd.

Tasarrufun iptali davalarının açılma süresi; 32 vd.

Tasarrufun iptali davasının açılması ile zamanaşımının kesilmeyeceği; 329

Tasarrufun iptali davası açma hakkının kötüye kullanılması; 409 vd., 417 vd.

Tasarrufun iptali davalarının hukuki niteliği; 15 vd., 119 vd., 335 vd., 1289

Tasarrufun iptali davalarının konusu; 16 vd., 121 vd., 339 vd.

Tasarrufun iptali davasından, iflas idaresinin haberdar edilmesi; 787

Tasarrufun iptali davasının amacı; 13 vd., 73, 117 vd., 335 vd., 736; 753, 754, 759; 762, 843, 964, 1073

Tasarrufun iptali davasının bedele dönüşmesi; 90, 792, 865

Tasarrufun iptali davasının dinlenebilme koşulları; 736 vd., 762, 843, 862, 964, 1003, 1073, 1076, 1135, 1149, 1180, 1215, 1230, 1255

Tasarrufun iptali davasının hukuki niteliği; 15 vd., 73 vd., 119 vd., 337 vd., 843

Tasarrufun iptali davasının sonuçları; 841 vd., 843, 862, 1085 vd., 1100, 1144, 1155, 1184, 1315

Tasarrufun iptali davasının takip yetkisinin iflas alacaklarına verilmesi; 784

Tasarrufun iptali davasının tarafları; 33, 557 vd.

Taşınmazı, üçüncü kişiden satın alan dördüncü kişi; 335 vd.

Taşkın haciz; 944
Tavzih talebi; 765 vd.
Tebligatın yapılacağı yer; 232
Tebligatın yapılış şekli; 233
Tedbir kararı; 369 vd.,
Tedbirin cebri satışa engel olması; 873, 1459
Tehiri icra istemli istinafta (temyizde) teminat miktarı; 711 vd.
Teme borç ilişkisi; 883
Teminat karşılığında ihtiyati haczin kaldırılması; 944
Temerrüt faizi; 661
Temerrüt nedeniyle tahliye takibi; 452 vd.
Tenkis davası; 847, 1377
Terditli dava; 918, 1100
Ticari defter kayıtları; 263 vd., 860
Ticari defterler; 871
Ticari defterlerin aleyhe delil olması; 303 vd.
Ticari defterlerle ispat; 303 vd.
Ticari ilişki; 860, 878
Ticari iş ilişkisi; 871
Ticari işletmenin devri; 552 vd., 582 vd., 932
Tüzel kişilik perdesinin çapraz kaldırılması (aralanması); 673 vd.
Tüzel kişilik perdesinin düz kaldırılması (aralanması); 672 vd.
Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması (aralanması); 665 vd., 669 vd.
Tüzel kişilik perdesinin ters kaldırılması; 674

(U)

'Usuli kazanılmış hak' kuralı; 746
Usulsüz tebligat; 233 vd. 1426
UYAP vatandaş portalı; 1424

(Ü)

Üçüncü kişi yararına kaydı hayat koşulu ile irat; 81
Üçüncü kişinin alım gücü; 263 vd.
Üst sınır ipoteği; 885

(V)

Vade tarihi; 1477

Vadesi gelmemiş bir borç için yapılan ödemeler; 344
Varlık yönetim şirketleri; 1141
Vekalet ücreti; 1 vd., 3 vd., 756
Vekalet ücreti davalarında görevli mahkeme; 686 vd.
Vekalet ücreti alacağının doğması; 1114
Vekilin azli; 3 vd.

(W)

Whatsapp kayıtları; 1470

(Y)

Yakın akrabalar arasındaki tasarruflar; 80
Yakın akrabalık; 910
Yaklaşık ispat; 588, 768, 1334
Yargılama usulü (tas. ip. davalarında); 28 vd.,
Yargılamada doğrudanlık ilkesi; 1429
Yetki itirazı (tasarrufun iptali davalarında); 611 vd., 618
Yolsuz tescil nedeniyle tapu iptali ve tescil davası; 635
Yukarı doğru aşırı oransızlık; 552 vd.
Yüksek mahkemenin önemli içtihatları; 717 vd.

(Z)

Zamanaşımı nedeniyle icranın geri bırakılması; 313 vd.
Zamanaşımı süresinin kesilmemesi; 322, 326, 327, 328, 329,
331 Zamanaşımı süresinin kesilmesi; 321, 323., 327, 334, 335
Zarar verme kasdı; 740
Ziynet eşyası; 1363
Zorunlu (mecburi) dava arkadaşlığı; 36 vd, 613, 620, 621, 624,
628, 819, 837

KAYNAKÇA

(A)

ACAR, F. :— Rehin Hukuku, 1982

AKCAN, R. :— İcra Emrinin Vekile Tebliği (Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaşgünü Armağanı, 2002)

AKÇAR, H. :— Zarar Verme Kasdından Dolayı Tasarrufun İptali Davaları "Yargıtay Kararı İncelemesi" (Eskişehir Bar. Der. 2012/2)

AKINCI, Ş. :— Alacaklılardan Mal Kaçırmak İçin Kurulan Yeni Şirkete Müracaat İmkânı Bakımından; Muvazaa, Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ile Organik Bağ Kavramlarının Elverişliliği ve Yargıtay Uygulamaları (Selçuk Ünv. Huk. Fak. Der., 2019/3)

AKİPEK, J. / AKINTÜRK, T. / ATEŞ, D. :— Eşya Hukuku, 2022

AKKAYA, T. — Alacaklılardan, Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu, (MİHDER, 2006/3)

— İcra Hukuku Bakımından Süreli İpotek (Tür. Ad. Ak. D. "TAAD", Ocak/2013)

— İcra ve İflas Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar "İİK m. 277-284" (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006)

AKŞENER, H. S. :— Borcun Doğum Anı ve Tasarrufun İptali Davaları Yönünden Önemi (LHD, Aralık/2008)

— İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2002

— İİY.'nin 280. Maddesinde 4949 Sayılı Yasa ile Yapılan Değişiklik Üzerine Bir İnceleme (LHD, 2003)

— Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2007

AKSU, İ. :— Hacizde İstihkak Davalarında İspat Yükü, 2021

AKÜNAL, T. :— Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, 1995

AKYAZAN, S. :— İcra ve İflâs Kanunu'ndaki Yeni ve Değişik Hükümler Üzerinde İnceleme ve Açıklamalar, 1965

— Takip Hukukunda İptal Davası (Ad. D. Mart-Nisan/1963)

AKYOL, Ş. :— Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, 1995

ALANGOYA, Y. :— "Senete Karşı Senetle İspat" Kural ve "Hayatın Olağan Akışı" Kavramı (Prof. N. Kocayusufpaşaoğlu'na, Armağan, 2004)

— Medeni Usul Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanmasına İlişkin İlkeler, 1979

ALANGOYA, Y. / YILDIRIM, M. K. / YILDIRIM, N. D. :— Medeni Usul Hukuku Esasları, 2011

ALBAYRAK, H. :— Medeni Usul ve İcra İflâs Hukukunda Yaklaşık İspat, 2013

— Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHFD, 2015/4)

ALBAYRAK, H. /AĞAR, S. :— Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (TBBD. Haziran/2016)

ALPDÜNDAR, V. :— Hukuk Sözlüğü, 1982

ALTAY, S. :— Türk İflâs Hukuku, 2004

ALTAY, S./ ESKİOCAK,A. :— Taşınmaz Rehni, 2007

ANIL, Y. Ş. :— İstihkak Davalarında Menkul Mülkiyeti Karinesinin Aksini İspat Kuralları (Ad. D. 1988/2)

ANSAY, S. Ş. :— Hukuk, İcra ve İflas Usulleri, 7. Baskı, 1960

ANTALYA, O. G. :— Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Teorisi, "I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu", 2008

ARAR, K. :— İcra ve İflas Hükümleri, 1945

ARAS, A. :— İcra ve İflas Hukukunda Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, 2023

ARSEBÜK, E. :— Borçlar Hukuku, 1950

ARSLAN, A. S. :— Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, 2014, C: 1)

ARSLAN, M. :— Kamu İcra Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2021

ARSLAN, R. :— Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Medeni Usul Hukukuna Getirdiği Başlıca Yenilikler (Prof. Dr. Gürgan Çelebican'a Armağan, 2011)

— Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı, 1989

ARSLAN, R./YILMAZ, E. / AYVAZ, S.T./HANAĞASI,E. :— İcra ve İflâs Hukuku, 10. Baskı, 2024

AŞIK, İ. / ORUÇ, Y. / TOK, O. / SAÇAR, Ö. F. :— İcra ve İflâs Hukuku, 2. Bası, 2023

ASLAN, K. :— Hacizde İstihkak Davası, 2005

— İhalenin Feshi Hakkında 7343 sayılı Kanun'la Yapılan Değişiklikler ve Bunların Değerlendirilmesi (Ankara Hacı Bayram Veli Ünv. Huk. Fak. Der. 2022/4, s: 1-35)

ATAAY, A. :— Medeni Hukukun Genel Teorisi, 1971

ATALI, M. / ERMENEK, İ. / ERDOĞAN, E. :— İcra ve İflas Hukuku, 9. Baskı, 2025

ATAMULU, İ. :— Türk Borçlar Hukukunda Muvazaa, 2017

ATMACA, Ü. H. :— Türk Hukuku'nda Anlaşmalı Boşanma Protokolü (Yayımlanmamış Doktora Tezi, 2017)

AVCİ, Y. N. :— Tasarrufun İptali Davalarında İhtiyati Haciz, 2024

AYAN, M. :— Eşya Hukuku (Ayni Haklar), 2000

AYDIN, M. :— Avukatlık Ücreti, 2. Baskı, 2004

AYİTER, K. :— Medeni Hukukta Tasarruf Muameleleri, 1953

(B)

BAFRA, E. :— İngiliz Mahkemelerince Şirket Tüzel Kişiliği Perdesinin Kaldırılması (TBBD, 2014)

BAĞATUR, E. :— Medeni Hukuk ile Ceza Hukuku Arasındaki İlişki (ABD, 1965)

BAHTİYAR, M. :— Yeni Ticaret Kanunu ve Borçlar Kanunu'nun Ticari İşletmenin Devri Konusunda Getirdikleri (LHD, 2011)

BAKIRCI, H. A. :— Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2. Baskı, 2022

BARLAS, M. :— Para Borçlarının İfasında Borçlunun Temerrüdü ve Bu Temerrüt Açısından Düzenlenen Genel Sonuçlar, 1992

BEDİR, E. :— Türk Hukukunda Yargının Güncel Kararları Doğrultusunda Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması (Av. Talih Uyar'a Armağan, 2026, s: 236-274)

BELGESAY, M. R. :— İcra ve İflâs Hukuku (Sentetik Bölüm), C: 2, 1953

BERKİN, N. M. :— İcra Hukuku Rehberi, 1980

— İcra Tebliğleri ve 538 sayılı Kanunun Getirdiği Yenilikler (İHFM. 1967/1-2)

— İflâs Hukuku Rehberi, 1980

— İflâs Hukuku, 1972

— Medeni Usul Hukuku Rehberi, 1980

BİLGE, N. / ÖNEN, E. :— Medeni Yargılama Hukuku, 1978

BİLGEN, M. :— İcra ve İflâs Hukukunda Sıra Cetveli, 3. Baskı, 2016

BOLAYIR, N. :— İlâmlı İcra Takibinde İcranın Durdurulması, 2025

BORAN, N. :— İcra Takibinin İptali ve Taliki, 2005

BÖRÜ, L. :— İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHFD, 2009/3, s: 481-537)

— Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yolu ile Takipte İmzaya İtirazın Takibi Durdurup Durdurmayacağının Değerlendirilmesi (BATİDER, 2012/4)

BUDAK, A. C. / KARAASLAN, V. :— Medeni Usul Hukuku, 8. Baskı, 2024

BÜYÜKAY, F. :— Menfi Tespit Davası, 2024

(C)

CANBOLAT, S. :— Ticari Senetlerde Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, 1987

CANBULUT, B. K. :— Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması, 2023

CANDAN, T. :— Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 2025

COŞKUN, M. :— Açıklamalı - İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, 5. Baskı, 2016, C: 2

— Hacizde ve İflâsta Sıra Cetveli, 2. Baskı, 2023

— İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat ve Tasarrufun İptali Davaları, 8. Baskı, 2022

(Ç)

ÇAK, Y. :— İflasta Tasarrufun İptali Davası, 2025

ÇALIŞKAN, E. C. :— Tasarrufun İptali Davaları, 2025

ÇAM, M. U. :— Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2017

ÇAMOĞLU, E. :— Ticaret Ortaklıkları Bağlamında Perdenin Kaldırılması Kuramı ve Yargıtay Uygulaması (BATİDER, C: 32, S: 2, 2016)

ÇETİN, E. H. :— Tasarrufun İptali, Muvazaa, İnançlı İşlem ve Nam-ı Müstear, 2. Baskı, 2022

ÇETİNEL, T. :— Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2020

ÇETİNER, B. :— Taşınmaz Teminatı, 2015

ÇİFTÇİ, M. :— Medeni Yargılama Hukukunda İstinaf, 3. Baskı, 2016

ÇİFTÇİ, P. :— İcra Hukukunda Menfaat Dengesi, 2010

ÇİTİL, B. :— Tüm Yönleriyle Maden Hukuku, 2. Baskı, 2021

(D)

DANİŞ, R. S. :— Tasarrufun İptali Davası, 2023

DELİDUMAN, S. :— Tebligat Hukuku Bilgisi, 2002

DEMİR, A. :— Yargıtay İçtihatlarındaki "Hayatın Olağan Akışı" Kriteri ve İslam Hukukundaki, "Zahiri Hal Delili" (Terazi Huk. Dr. Aralık/2008)

DÖNMEZ, M. :— Marka Haczi ve Paraya Çevrilmesi (TBBD, Ekim/2009)

DURAL, M. :— Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması (SPK 15. Yıl Sempozyumu, Mayıs/1998, s: 97-118)

DURAL, M. / SARI, S. :— Türk Özel Hukuku, 2006

DURMAN, O. :— İcra ve İflas Hukuku Açısından Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, 2009

(E)

EDİS, S. :— Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, 1979

ENGİN, E. M. :— Türk İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda İşveren, 1993

ERCAN, İ. :— Hacizden Doğan İstihkak Davaları, 2023

— İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 12. Baskı, 2025

— Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku "El Kitabı", 11. Baskı, 2024

ERDAL, T. :— İpotek Sözleşmesi, 2023

ERDOĞAN, E. :— İcra ve İflas Hukuku, 4. Baskı, 2021

ERDÖNMEZ, G. :— Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2. Baskı, 2009

— İcra ve İflas Hukuku'nda İhalenin Feshini İsteyebilecek Kişiler (MİHDER., 2008, C: 4)

EREN, F. :— Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 19. Baskı, 2015

ERİŞ, G. :— Hacizden Doğan İstihkak Davaları, 1994

ERİŞİR, E. :— Ticari İşletmenin Devrinde İstihkak ve Tasarrufun İptali Davaları Arasındaki İlişki "Karar İncelemesi" (BATİDER, 2008/Aralık, C: XXIV, S: 4, s: 271-301)

ERMENEK, İ. / ERDOĞAN, E. :— İcra ve İflas Hukuku, 9. Baskı, 2025

EROĞLU, O. :— Açıklamalı-İçtihatlı Tasarrufun İptali Davası ile Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 2. Baskı, 2020

ERTAŞ, Ş. :— Eşya Hukuku, 15. Baskı, 2020

— Ticari işletmenin Devrinde Hakların ve Borçların İntikali (Terazi Huk. Dr. Mart/2020)

ERTEKİN, E. KARATAŞ, İ. :— İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 1995

ERTÜRK, A. :— Soygunu Görmek İçin Perdenin Arkasına Bakalım, 2008

ESENER, T. :— Türk Hususi Hukukunda Muvazaalı Muameleler, 1956

ESENER, T. / GÜVEN, K. :— Eşya Hukuku, 4. Baskı, 2008

(F)

FEYZİOĞLU, F. N. :— Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 1976

FURTUN, İ. H. :— Vergi Hukukunda Mahkemelerin Hukuk Yaratma - Kanun Boşluğunu Doldurma Yetkileri, 2009

(G)

GÖĞER, Y. E. :— Sermaye Şirketlerinde Sınırlı Sorumluluk İlkesi ve Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması, 2020

GÖKCAN, H. T. :— Açıklamalı Avukatlık Yasası, 2012

GÖKSU, M. :— İhalenin Feshi Talebinde Ceza, Harç ve Teminat Konularında 7343 sayılı Kanun'la Yapılan Değişikliklerin Bilhassa Hak Arama Hürriyeti ve Adalete Erişim Bakımından Değerlendirilmesi, (Ankara Hacı Bayram Veli Ünv. Huk. Fak. Der. 2023)

GÖRGÜN, L. Ş. :— Medeni Usul Hukuku, 3. Bası, 2020

GÖRGÜN,L.Ş./ BÖRÜ, L./KODAKOĞLU, M. :— İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, 2025

GÖZÜBÜYÜK, A. P. :— Ceza Hukuku Bakımından Hava Parası ve Kredi Bedeli Kavramları (Ad.D. 1984/2, s: 267-269)

GÜNAY, E. :— Miras Hukuku'nda Mirasçıların Sorumluluğu ve Alacaklıların Korunması, 2019

— Tasarrufun İptali Davası, 5. Baskı, 2019

GÜNER, S. :— Avukatlık Hukuku, 2. Baskı, 2003

— Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti, 2014

GÜNER, T. :— Sermaye Şirketlerinde Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması, 2023

GÜNEREN, A. :— İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, 2004

— Tasarrufun İptali Davaları, 2012

GÜNERGÖK, Ö. :— Avukatlık Sözleşmesi, 3. Baskı, 2013

GÜRDOĞAN, B. :— İflâs Hukuku Dersleri, 1966

— İptal Davaları «İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer'e Sunulan Bildiri», 1963, s: 38-42

GÜRSOY, K. T./EREN, F. / CAN-SEL, E. :— Türk Eşya Hukuku, 1978

GÜRTÜRK, D. :— İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal Davası, 2017

GÜVEN, K. :— Eşya Hukuku, 2008, 4. Baskı

(H)

HELVACI, İ. :— Eski Medeni Kanunumuzla Karşılaştırmalı Olarak Türk Medeni Kanunu'muza Göre Sözleşmeden Doğan İpotek Hakkı, 2008

HELVACI, M. :— Ticaret Kanunu Bakımından Para borçlarında Faiz Kavramı, 2000

HOŞLAN, O. :— Mirasçının Alacaklısının Mirasın Reddini İptal Ettirmesi Hakkı (Yarg. Der. 1992/3)

(İ)

İMRE, Z. :— Medeni Hukuka Giriş, 1976

İMRE, Z. / ERMAN, H. :— Miras Hukuku, 2019

İNAN, A. N. :— Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 1984

İNAN, A. N. / ERTAŞ, Ş. / ALBAŞ, H. :— Miras Hukuku, 9. Baskı, 2015

İYİGÜN, S. :— Şirketler Topluluğu ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması İlkesi (Legal Huk. Der. 2015/145

İYİLİKLİ, A. C. :— Haciz İhbarnameleri, 2012

— Tasarrufun İptali Davalarında Kambiyo Senetleri Bağlamında Alacaklı Borç İlişkisi (Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl: 7, S: 14, Aralık/2019)

(I)

IŞIK, S. :— İcra ve İflâs Hukukunda İvazsız Tasarrufların İptali, 2. Baskı, 2026

(K)

KALE, S. :— Aciz Halindeki Borçlunun Bir veya Birkaç Alacaklısını Kayıran Hukuki Fiilleri Dolayısıyla İptal Davası "İİK. mad. 279" (Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan, 2003, s: 191-204)

— İcra ve İflas Hukuku, 2026

KAPLAN, H. A. :— 4949 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Işığında İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2006

— Tasarrufun İptali Davası Borçlunun Mirasçılarına Karşı Açılabilir mi? (Terazi Huk. D. Eylül/2013, s: 30-36)

KAPLAN, İ. :— Tüzel Kişiliğe Sahip Ticaret Ortaklıklarında Perdenin Kaldırılması Talepli Hukuki Sorumluluk Davaları, 2016

KAPLAN, N. :— Güncel İçtihatlarla İcra ve İflas Hukuku Uygulama ve Uygulama Notları, 2014

KARA, A. :— Ticari İşletmelerin Devri ve İş İlişkilerine Etkisi (İBD. Ocak-Şubat/2017)

KARAHACIOĞLU, A. H. / DOĞRUSÖZ, E. /ALTIN, M. :— Türk Hukuku'nda Rehin, 1996

KARAMERCAN, F. :— Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşin Üçüncü Kişilere Karşı Dava Hakkı, 2020

KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E. :— İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 1998

KARAYALÇIN, Y. :— Üst Kuruluşlar Hukuku «BATİDER, 1997»

— Meseleler ve Görüşler, 1997

KARSLI, A. :— İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, 2014

— Medeni Muhakeme Hukuku, 2012

KAYGANACIOĞLU, M. :— İcra Hukukunda İstihkak Davası (Yarg. D. 1983/2, s: 114-135)

KAYIŞ, F. :— Ticari İşletmenin Devrinde Bazı Sorunlu Noktalar ve Buna İlişkin Tespitler (Legal Huk. Der. S: 215, Kasım/2020)

KAZANCI, İ. T. :— Bir Yargıtay Kararı Işığında Eşlerin Anlaşmalı Boşanma İle Alacaklarından Mal Kaçırma-larının Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi Sorunu, (İnönü Ünv. Huk. Fak. Der. 2015/2, s: 401-424)

— İptal Davalarında İspat, 2015

KAZANCI, İ.T. / APAYDIN, B.Ö. :— Mirasçıların Alacaklılarını Koruyan Davalar İle Tasarrufun İptali Davası İlişkisi (İnönü Ünv. Huk. Fak. Der. Özel Sayı, C: 6, S: 4, s: 775-808)

KENDİGELEN, A. :— Hukuki Mütalâalar, 2003

KERVANKIRAN, E. :— Sermaye Ortaklıklarında Sınırlı Sorumluluk İlkesine Karşı Önemli Bir İstisna "Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması", 2007

KILIÇOĞLU, A. M. :— Borçlar Hukuku, 2009

— Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 19. Baskı

KOCAYUSUFPAŞA-OĞLU, N. :— Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2017

— Miras Hukuku, 2019

KODAKOĞLU, M. :— İcra ve İflas Hukuku'nda İhale Bedelinin Nemalandırılması (MİHDER. 2021, S: 49, s: 527-570)

KONURALP, H. :— Bölge Adliye Mahkemelerinde Uygulanacak Usul (TBB İstinaf Mahkemeleri Uluslararası Toplantı, 2003)

KÖPRÜLÜ, B. / KANETİ, S. :— Sınırlı Ayni Haklar, 1982

KORKUSUZ, M. R. :— İcra ve İflâs Hukuku Uygulaması, 2004

KOVAN, H. :— 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeni ile Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, 2016

KUL, S. :— İcra ve İflas Hukuku'nda Tasarrufun İptali Davaları, 2016

KURTOĞLU, S. :— İcra ve İflas Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776-780)

KURU, B. :— Hukuk Davalarında Adi Senetteki İmzanın İnkar Edilmesinin İcra Takibine Etkisi (MİHDER, 2012/3, s: 3-10)

— Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. Baskı, Cilt 2, 2001

— İcra ve İflas Kanununun 89. Maddesinde Yapılan Değişiklikler (Bankacılar DER. 2003)

— İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013

— İcra ve İflâs Hukukunda Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, 2003

— İflas ve Konkordato Hukuku, 1988

— İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı), 2018

KURU, B. / ARSLAN, R. / YILMAZ E. :— Medeni Usul Hukuku, 2016

KUŞ, U. B. :— Sermaye Şirketlerinde Sınırlı Sorumluluk İlkesinin İstisnası Olarak Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması, 2020

KUT, K. H. :— İstihkak İddiasına İtiraz (İleri Hukuk Dergisi, 1951/Ağustos)

KUTLU, M. :— İpotek Sözleşmelerinin Genel İşlem Koşulları Açısından İncelenmesi, 2022

KÜTÜKÇÜ, D. :— Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması (Bahçeşehir Ünv. Huk. Fak. D./ Kazancı Huk. D. S: 63-64)

(M)

MAVZER, T. :— İlâmlı İcrada İcranın Durdurulması, 2021

METİN, Y. :— Adres Değişikliğinin Yargısal Tebligat Bakımından Önemi, 1994

MOROĞLU, E. / MUŞUL, T. :— Tebligat Hukuku, 1982

MÜDERRİSOĞLU, F. :— Avukatlıkta Vekalet ve Ücret Sözleşmesi ve İçtihatlar, 1974

MUŞUL, T. :— İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 3. Baskı, 2021

MUŞUL, T. :— Bilirkişi Raporları, 2006

— Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, 3. Baskı, 2020

— İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı) "2 Cilt", 2025

MUŞUL, T. / MUŞUL, A. T. :— İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 2021

(O)

OĞUZMAN, M. K. :— Medeni Hukuk Dersleri "Giriş-Kaynaklar-Temel Kaynaklar", 7. Bası, 1994

OĞUZMAN, M. K. / ÖZ, M. T. :— Borçlar Hukuku, Genel Hükümler 18. Baskı, 2020, Cilt: 1

OĞUZMAN, M. K. / SELİÇİ, Ö. / OKTAY, Ö. S.

OKUR, M. :— Adli Teminat, 2011

OLGAÇ, S. :— Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları (Dr. Recai Seçkin'e Armağan, 1974, s: 457-480)

OSKAY, M. :— Tebligat Hukukuyla İlgili Sorunlar (Yarg. D., 1995/4)

(Ö)

ÖNCEL, Z. :— Kira Bedelinin Ödenmemesi Sebebiyle Kiralanan Gayrimenkullerin İlamsız İcra Yoluyla Tahliyesi (İBD., Mart- Nisan/2024)

ÖNEN, T. :— İptal Davaları (Ankara İktisadı ve Tİc. İlimler Ak. D. 1969)

ÖZBEK, M. :— Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda İlâmlı İcranın Etkinliği, 2018

— Yeni İcra ve İflâs Kanunu İçin Öneriler Işığında İlâmlı İcrada İcranın Ertelenmesi, (Türkiye Noterler Birliği Dergisi, S: 1, 2018)

ÖZBEK, M. S. / ÖZTÜRK, İ. :— İcra-İflâs ve Kamu Açısından Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun Mallarının Haczedilebilirliği, 1973

ÖZBEK, S. M. :— Tapu Kütüğüne Şerh Edilen Çekişmeli Hakların Korunmasına İlişkin İhtiyati Tedbir Kararlarının Doğurduğu Tasarruf Kısıtlamaları (Başkent Ünv. Huk. Fak. Der. C: 3, S: 1, Ocak/2017)

ÖZKAN, M. S. :— Avukatlık Mesleği, Avukatın Hak ve Yükümlülükleri, 2. Baskı, 1999

ÖZKAYA, E. :— Açıklamalı- İçtihatlı İnançlı İşlem ve Muvazaa Davaları, 5. Baskı, 2013

ÖZSUNAY, E. :— Borçlar Hukuku Dersleri, 1976

— Medeni Hukuka Giriş, 1986

— Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, 1968

ÖZTAN, B. :— Miras Hukuku, 11. Baskı, 2020

ÖZTEK, S. :— Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yargıtay'ın Bu Sorunlara İlişkin Uygulaması (Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan, 2003, s: 319-332)

ÖZTEK, S. / MEMİŞ, T. :— Şirketler Hukuku ve İcra İflas Hukuku İlkeleri Karşısında Borçlu Şirketin Alacaklarının Hakim Ortağa Karşı Korunması "Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması İsimli Sempozyuma sunulan Tebliğ," (2008, s: 195-216)

(P)

PEKCANITEZ, H. :— 4949 sayılı Kanunla, İcra Hukukunda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi (Tür. Bar. Bir. D. 2003, s: 249-275)

PEKCANITEZ, H. / ATALAY, O. / ÖZEKES, M. :— Medeni Usul Hukuku,, 14. Baskı, 2013.

PEKCANITEZ, H./ ATALAY, O./ ÖZEKES, M./ ATALI, M./ ERDÖNMEZ, G./ YEŞİLIRMAK, A./ FERENDECİ, Ö. Ö./ AKKAN, M./ KORKMAZ, H. T./ MERİÇ, N./ AKKAYA, T./ BOLAYIR, N./ GÜNEYSU, N.B. / SİMİL, C./ YAZICI, Ç. / DIRENİSA, E./ BULUT U. :— Pekcanıtez Usul, Medeni Usul Hukuku (5 Cilt), 16. Baskı, 2025.

PEKCANITEZ, H. / ATALAY, O. / ÖZKAN, M.S. / ÖZEKES, M. :— İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 4.Baskı, 2017

POLAT, A.A. :— Uygulamada Sık Karşılaşılan İcra ve İflas Davaları, 2021

POLAT, H. :— Cebri İcra Kanunu Taslağı ile Öngörülen Yenilik ve Değişiklikler, 2025

POROY, R. / TEKİNALP,Ü./ ÇAMOĞLU, E. :— Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 8. Bası, 1997

POSTACIOĞLU, İ. E. :— 538 Sayılı Kanunun, İcra ve İflas Kanununa Getirdiği Yenilikler, 1965

— İcra Hukuku Esasları, 4. Bası, 1982

— Medeni Usul Hukuku Dersleri, 1975

(R)

RUHİ, A. C. :— Hacizde ve İflâsta Sıra Cetveli, 2018

— Tasarrufun İptali Davaları, 2022

— Tebligat Hukuku, 2003

— Türkiye'den Yurt Dışına Yapılan Tebligat, 2003

(S)

SAĞLAM, İ. :— Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Kavramına Genel Bir Bakış, 2008

SARI, S. :— Özel Hukuk, 2006

SARISÖZEN, İ. :— İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davalarında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1)

SCHWARZ, A. B. :— Borçlar Hukuku, 1976

SELİÇİ, Ö. / OKTAY-ÖZDEMİR, S. :— Eşya Hukuku, 24. Bası, 2022

SEROZAN, R. :— Sözleşmeden Dönme, 1975

SUNGURBEY, İ. :— Medeni Hukuku Sorunları, 6. Cilt, 1994

(Ş)

ŞAHAN, G. :— Mirası Reddeden Mirasçının Alacaklılarının Korunması (Yargıtay Der. 1977/3)

ŞENER, E. :— Miras Hukuku'nda Alacaklıların Korunması (Yarg. Der. 1977/3)

ŞENER, Y. S. :— Türk Hukuku'nda İpotek ve Uygulaması, 2010

ŞİMŞEK, E. :— Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanun Şerhi, 2. Bası, 1990

— İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, 1997

(T)

TANDOĞAN, H. :— Türk Mesuliyet Hukuku, 1961

TANRIVER, S. :— Medeni Usul Hukuku, 2016

TAŞ, K. H. / KORKMAZ, Ö. :— Tasarrufun İptali Davalarında Davacı Alacağının Muvazaalı Olduğu İddiası ve Bu İddianın Hukukunun Temel Hak ve İlkeleri ile Bağlantısı, 2015

TAŞPINAR, S. :— Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımında Rolü (AÜHFD. 1996/1- 4, s: 533-572)

TAZE, M. :— Tasarrufun İptali Davası, 2023

TEKİNALP, G. / TEKİNALP, Ü. :— «Perdeyi Kaldırma Teorisi» (Prof. Dr. Reha Poroy'a Armağan, 1995, s: 387-404)

TEKİNALP, Ü. / ÇAMOĞLU, E. :— «Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 7. Bası, 1997

TEKİNAY, S. S. :— Hacizden Mütevellit İstihkak Davaları, 1953

— Medeni Hukuka Giriş, 1986

TOKTAŞ, M. :— Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları Peçeleme ve Muvazaalı İşlemler, 2017

TOPAL, M. :— İhalenin Feshi, 2023

TOPALOĞLU, M. :— Maden Hukuku, 2011

TUNÇOMAĞ, K. :— Ölünceye Kadar Bakma Akdi, 1958

TURANBOY, K.N. :— İbra Sözleşmesi, 1998

TÜRK, A. :— Menfi Tespit Davası, 2006

TUTUMLU, M. A. :— 'Tüketici Hukuku Alanında BAM Kararları Arasındaki Uyuşmazlığın Giderilmesine İlişkin Yargıtay İlke Kararları' (Terazi Huk. Der., S: 228, Ağustos/2025)

— Tüketici Mahkemesinin Görevli Olmadığı (Asliye Hukuk Mahkemesinin Görevli Olduğu) Vekalet Ücreti Davaları (Terazi Huk. Der., S: 236, 2026)

(U)

UÇAR, S. :— Avukatın Hak ve Ödevleri, 2001

ULUKAPI, Ö. :— Dava Arkadaşlığı, 1991

ULUKAPI, Ö. :— İcra ve İflas Hukuku, 2015

ULUSOY, E. :— Şirketler Ve Bankacılık Hukukunda Kamsama Alanına ve Sorumlu Kılınma Amacıyla Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması ("Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması" Sempozyumuna Sunulan Tebliğ, 2008, s: 351-405)

UMAR, B. :— Aciz Hali- Borca Batıklık Kavramlarının Farkı ve Bu Yönden Yeni MK. Metninin Düştüğü Bir Yanlışlık (Yeditepe Ünv. Huk. Fak. Der., 2004/1, s: 319-327))

— Hukuk Başlangıcı, 1997

— İcra ve İflâs Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi, 1973

— Türk İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davası, 1963

UMAR, B. / YILMAZ, E. :— İspat Yükü, 2.Baskı, 1980

UYAR, T. :— "Katma Değer Vergisi" ile "İhale (Damga) Pullarının Ne Zaman Yatırılması Gerekir? Bunların Ödenmemesi İhalenin Feshini Gerek-tirir mi? (İBD. Mart/1998, s: 84-92)

— "Süreli İpotek" ler, Ne Zaman ve Nasıl Takip Konusu Yapılabilir? İpotek Akit Tablosunda Yer Alan "Bilâ Faiz" (Faizsiz) Kavramının İçeriği Bu Durumda Alacaklıların, Borçludan Hiç Mi Faiz İsteyemeyeceği? "Anapara İpotekleri" ile "Üst Sınır İpotekleri"nin Neleri Kapsamına Aldığı? (İBD. Mart-Nisan/2025 S:2025/2, s: 317-352)

- 24.11.2021 tarihli ve 7343 sayılı 'İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Getirdiği Yenilikler (İBD. Ocak-Şubat/2022, s: 15-101)
- Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan Hileli Tasarruflardan Dolayı İptal (ABD. 2017/4, s: 307-364)
- Alacaklının «Alacağına Mahsuben Satışa Konu Taşınırı/Taşınmazı Satın Alması»nın Engellenmesinin Hukuki Sonuçları «İİK. m. 118/I, 130, 133» (İBD. Temmuz-Ağustos/2011, s: 80-85)
- Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Tarihi Nasıl Belirlenir. Tasarrufun İptali Davasının "Bedele Dönüşmesi" (İİK. m. 283/II) Halinde Tazminata Esas "Gerçek Değer"in Hesaplanma Yöntemi (Legal Hukuk Dergisi, Nisan/2018, S: 184, s: 1739-1758)
- Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek 'Alacağın Temliki' Tasarrufları (Legal Hukuk Der. Mayıs/2017, S: 173, s: 2411-2437)
- Cebri İcra Satışlarına Yönelik Tasarrufun İptali Davalarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Prof. Dr. N. M. Berkin Armağanı, 2021, s: 1247-1276)
- Gerekçeli-İçtihatlı Türk Medeni Kanunu: "1-16 Cilt (2002-2003) ; 17-18. Cilt (2006)"
- İcra ve İflas Hukukuna İlişkin Hukuki Mütalâalar, (1. Cilt; 2014 2. Cilt: 2017; 3 Cilt: 2020; 4 ncü Cilt 226
- İcra Dairesince Satılan Taşınmazların/Taşınırların, Alacaklı Tarafından "Alacağa Mahsuben" Satın Alınmasının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Yargı Dünyası Dergisi, Ağustos/2022, S: 310, s: 11-42)
- İcra Dairesinde Takip Konusu Alacak İçin Za-manaşımı Sadece "İcra Takip İşlemleri" İle Mi Kesilir? (İBD. 2021 Eylül-Ekim, S: 2021/5, s: 15-30)

- İcra Hukukunda İstihkak İddiaları (ABD. 1976/1, s: 40-48 vd.)
- İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri, 4. Bası, 2013
- İcra Hukukunda Olumsuz Tesbit ve Geri Alma Davaları, 1. Bası 1981
- İcra Hukukunda Yetki Görev ve Yargılama Usulü "Tetkik Mercii", 2. Baskı, 1991
- İcra ve İflas Hukukunda Suç Sayılan Fiiller, 2013
- İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (İBD. Mart- Nisan/2011, s: 33-67)
- İcra ve İflâs Hukukunda "Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı" İptal (İBD. Mart-Nisan/2014, s: 429-439)
- İhale Bedelinin Ödenmesinin Sonuçları (Yargı Dünyası, Eylül/2001, s: 9-18)
- İhalenin Bozulması Davasının (Şikayetinin) Tarafları (Terazi Huk. Der. Kasım/2006, s: 27-30)
- İhalenin Bozulmasını Kimler İsteyebilir "İİY. m. 134/II" (Manisa Bar. Der. 2003/2 s:71-80)
- İhalenin Feshinde "Hukuki Yarar" Koşulu (Bursa Bar. Der. Temmuz- Ağustos-Eylül/2022, s: 76-90)
- Kambiyo Sentlerine İlişkin Suçlar, 1982
- Muvazaa Nedeniyle Dayalı Tasarrufun İptal Davalarının (İİK. m. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. S: 139, Temmuz/2014, s: 175-187)
- Olumsuz Tespit Davalarının Niteliği (Tür. Bar. Bir. D. S: 126, Mayıs/2005, s: 142-144)

- Tasarrufun İptali Davalarında "Alacağın Gerçek Olması" ve "Hayatın Olağan Akışına Uygunluk" Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Dr. Ocak/2020, s: 267-309)
- Tasarrufun İptali Davalarında "Ticari İşletmenin Devri", "İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı" ve "Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması" Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Arş. Gör. Ceren Damar Şenel Armağanı, C: 3, 2020, s: 3941-3981)
- Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517-575)
- Tasarrufun İptali Davalarında «Yetki İtirazı»nda Bulunma Şekli (İBD. 2019/3, s: 13-22)
- Tasarrufun İptali Davalarında «Yetki», «Görev», «Süre», «Harç», «Vekalet Ücreti» (Yargı Dünyası, Der. Ağustos/2008, s: 415-448)
- Tasarrufun İptali Davası ve Muvazaa, Nam-ı Müstear, İşletmenin Devri, Kanuna Karşı Hile ve Perdeyi Kaldırma Teorisi (ABD. 2016/2; s: 343-403)
- Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan ve Üzerinde İpotek Bulunan Bir Taşınmazı, Davalı Üçüncü Kişiden Satın Alan Dördüncü Kişinin, İyiniyetli Olup Olmamasının Doğurduğu Sonuçlar (Legal Huk. Der. 2018, S: 184, s: 1721-1758)
- Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkı, Kötüye Kullanılabilir mi? Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkının Kötüye Kullanılmış Olmasının Yaptırımı Nedir? (Legal Huk. Der. Ekim/2015, s: 195-215)

— Tasarrufun İptali Davasının "Usul"den ve "Esas"dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Bar. Dergisi'nde yayımlanacak)

— Yargıtay Kararlarında "Dürüstlük (Objektif İyiniyet)" Kuralı (MK.2/I) ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı" (MK.2/II) (Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, 2000, s: 439-495)

:— «Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi» Hakkında Açılan Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları (İBD. Kasım-Aralık/2012, s: 137-233)

UYAR, T. / UYAR, A / UYAR. C, :— İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2014, 2 Cilt, 3. Baskı

UYGUR, T. :— 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi, 2012

(Ü)

ÜLKÜ, M. F. / KARAASLAN, E. :— Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacıyla Ticari İşletmenin Devri ve Türk Hukukunda Bir Bilinmeyen: BY. m. 179, 2023

ÜRCAN, G. :— Davadan Feragatin Müteselsil Sorumlu Dava Arkadaşlarına Etkileri (Prof. Hakan Pekcanıtez'e Armağan, C: 2, 2015)

ÜSTÜNDAĞ, S. :— İcra Hukukunun Esasları, 8. Bası, 2004

— İflas Hukuku, 8. Baskı, 2021

— Medeni Yargılama Hukuku, 7. Bası, 2000

(V)

VURAL, P. :— Yabancı Ülkelere Tebligat Usulü (Tür. Not Bir. Huk. D. 1975/8)

(Y)

YALÇIN, E. :— Haciz Yolu İle Takipte Açılan Tasarrufun İptali Davasında İspat, 2021

YALÇIN, T. :— Bankacılık Hukukunda Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Yolları, 2008

YANLI, V. :— Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ve Pay Sahiplerinin Ortaklık Alacaklılarına Karşı Sorumlu Kılınması, 2000

YARDIMCI, T.E. :— Tasarrufun İptali Davası, 2024

YAVAŞ, M. :— Borçlunun Üçüncü Şahıslardaki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi, 2005

— Medeni Usul Hukukunda Temyiz, 2015

— Senetle İspat ve Senede Karşı Senetle İspat Kuralları ile Bu Kuralların İstisnaları, 2009

— Tasarrufun İptali ve İstihkak Kurumlarında Perdenin Kaldırılması, 2008

YAVUZ, N. :— Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Der. Ocak-Nisan/1986)

— Borçlar Hukuku (El Kitabı), 2018

— Türk Borçlar Kanunu Şerhi, 2. Bası, 2012

YILDIRIM, M. K. :— 4949 sayılı Kanunun Getirdiği Değişikliklerle İcra ve İflâs Kanununda Yer Alan Hükümler, 2005

— İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları, 1995

— Maddi Hukuk-İcra Hukuku İlişkisi ve İptal Davalarından Perdeyi Kaldırma Teorisine Hukuki Korunma Sağlayan Enstrümanlar, 2008

— Tasarrufun İptali Davasında Ticari İşletme Devri Karinesi (Prof. Dr. Nur Cantel'e Armağan, 2013/2

YILDIRIM, M. K. / YILDIRIM, N. D. :— İcra ve İflas Hukuku, 8. Baskı, 2021

YILMAZ, A. :— Perdenin Kaldırılması İlkesinin Bankacılık Kanunundaki Yansımaları «Parantez Dergisi Nisan-Mayıs-Haziran/7, S: 13»

YILMAZ, E. :— Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 2021

— Hukuk Sözlüğü, 2023

— İcra Tazminatı (Konuralp Armağanı, 2009, S. 2, s: 675-754)

— İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2016

— Ticari Defterlerin Delil olması (HMK. 222) ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Bu Konuda Getirdiği Yenilikler (Bankacılar Dergisi, Özel Sayı, Ocak/2013, s: 24-41)

YILMAZ, E. / ÇAĞLAR, T. :— Tebligat Hukuku, 1982

YILMAZ, L. :— Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Meselesi Hakkında İsviçre Federal Mahkemesi Kararları Işığında Düşünceler, I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu, 2008

(Z)

ZEVKLİLER, A. / ACARBEY, M. B. / GÖKYAYLA, K. E. :— Medeni Hukuk, 6. Baskı, 1999

ZORA, F. :— İpotek Süresi ve Bu Sürenin Geçmesinin İcra Hukuku'na Etkileri, 2022

Av. TALİH UYAR'IN ESERLERİ

1. **Uygulamalı İcra ve İflâs Hukuku** (1. Bası; VIII + 1076 sayfa, Ocak/1986 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; 1571 sayfa, 2 cilt, Kasım/1993 yılında yayımlanmıştır.)

2. **İcra Hukukunda Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları** (1. Bası; 208 sayfa, Temmuz/1981 yılında yayımlanmıştır. 2. Bası; X + 1140 sayfa, Kasım/1984 yılında yayımlanmıştır. 3. Bası; XVI + 2340 sayfa, 2 cilt, Ocak/1993 yılında yayımlanmıştır. 4. Bası; XVI + 1072 sayfa, Ocak/2015 yılında yayımlanmıştır. 5. Tıpkı Bası; Temmuz/2022 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır.")

3. **İcra Hukukunda İstihkak Davaları** (1. Bası: 240 sayfa, Ağustos/1981 yılında yayımlanmıştır. 2. Bası; X + 611 sayfa, Temmuz/1985 yılında yayımlanmıştır. 3. Bası; 1248 sayfa, Mart/1994 yılında yayımlanmıştır.)

4. **İcra Hukukunda Tahliye** (1. Bası; 432 sayfa, Ekim/1981 yılında yayımlanmıştır. 2. Bası; X + 941 sayfa, Mart/1987 yılında yayımlanmıştır.)

5. **İcra ve İflâs Hukukunda Suç Sayılan Fiiller** (İcra–İflâs Suçları) (VIII + 836 sayfa, Ekim/1987 yılında yayımlanmıştır.)

6. **İcra Hukukunda İhale ve İhalenin Bozulması** (1. Bası; 469 sayfa, Mart/1982 yılında yayımlanmıştır. 2. Bası; XVI + 1232 sayfa, Mayıs/1988 yılında yayımlanmıştır. 3. Bası; 2 cilt, XVI + 2798 sayfa, Ocak/2002 yılında yayımlanmıştır.)

7. **İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri** (1. Bası; VIII + 693 sayfa, Haziran/1982 yılında yayımlanmıştır. 2. Bası; XII + 1587 sayfa Nisan/1989 yılında yayımlanmıştır, 3. bası; XVI + 2664 sayfa, Nisan/2001 yılında yayımlanmıştır. 4. Bası; XVI + 1068 sayfa, Mayıs/2013 yılında yayımlanmıştır. 5. Tıpkı Bası; Ocak/2021 yılında yayımlanmıştır. 6. Tıpkı Bası; Haziran/2022 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır.")

8. **İcra Hukukunda Haciz** (1. Bası; VIII + 695 sayfa. Şubat/1983 yılında yayımlanmıştır. 2. Bası; XVI + 998 sayfa, Nisan/1990 yılında yayımlanmıştır. 3. Bası; XVIII + 1390 sayfa, Şubat/2016 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır.")

9. **İcra Hukukunda İtiraz (**1. Bası; VIII + 388 sayfa, Nisan/1983 yılında yayımlanmıştır. 2. Bası; VIII + 1103 sayfa, Ekim/1990 yılında yayımlanmıştır.)

10. **İcra Hukukunda Şikayet** (1. Bası; VIII + 160 sayfa, Nisan/1983 yılında yayımlanmıştır. 2. Bası; VIII + 815 sayfa, Ocak/1991 yılında yayımlanmıştır.)

11. **İcra Hukukunda İlamlı Takipler** (1. Bası; VIII + 355 sayfa. Haziran/l 983 yılında yayımlanmıştır. 2. Bası; VIII + 664 sayfa, Nisan/1991 yılında yayımlanmıştır.)

12. **İcra Hukukunda Yetki – Görev ve Yargılama Usulü** (1. Bası; VII + 400 sayfa, Eylül/1983 yılında yayımlanmıştır. 2. Bası; VIII + 1056 sayfa, Eylül/1991 yılında yayımlanmıştır.)

13. **İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları** (1. Bası; VIII + 192 sayfa, Mart/1984 yılında yayımlanmıştır. 2. Bası; VIII + 400 sayfa, Ocak/1992 yılında

yayımlanmıştır. 3. Bası; 1384 sayfa, Mayıs/2008 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır." 4. Bası; 2 cilt, 2492 sayfa, 2011 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır." 5. Bası; XVI + 1168 sayfa, Ocak/2018 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır." 6. Bası; «Tıpkı Basıı», Nisan/2019 yılında yayınlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır." 7. Bası; XVIII + 1738 sayfa, Mart/2021 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır." 8. Bası "Tıpkı Basım", Nisan/2023 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır." 9. Bası "Tıpkı Basım", Ekim/2025 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır."

14. **İcra Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi** (1. Bası; VIII + 346 sayfa, Mart/1984 yılında yayımlanmıştır. 2. bası; VIII + 688 sayfa, Şubat/1992 yılında yayımlanmıştır.)

15. **Gerekçeli – Notlu, İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu** (7 Cilt, 10.249 sayfa, 1. Bası;1996/1997, 2. Bası; 1998/1999 yıllarında yayımlanmıştır.)

16. **Gerekçeli – İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu Şerhi** (1. Bası; 3 cilt, 3126 sayfa, 1973/1975 yıllarında yayımlanmıştır. (Sekiz misli genişletilmiş) 2. Bası; 13 cilt "1. cildi; Haziran/2004, 2. cildi; Eylül/2004, 3. cildi; Mayıs/2005, 4. cildi; Ekim/2005, 5. cildi; Haziran/2006, 6. cildi; Eylül/2006, 7. cildi; Ocak/2007, 8. cildi; Temmuz/2007, 9. cildi; Ocak/2008, 10. cildi; Ocak/2009, 11. cildi; Mayıs/2009, 12. cildi; Ekim/2009 ve 13. cildi; Mayıs/2010 yılında yayımlanmıştır.")

17. **İcra ve İflâs Kanunu Şerhi "El Kitabı"** (1. Bası; 2 cilt; 3634 sayfa, Eylül/2010 yılında yayımlanmıştır. 2. Bası, 2 Cilt, LXXII + 3678 sayfa, Ekim/2012 yılında yayımlanmıştır. 3. Bası, 3 Cilt, CLXVIII + 5376 sayfa, Temmuz/2014 yılında yayımlanmıştır.)

18. **(Yeni) Gerekçeli–İçtihatlı Türk Medeni Kanunu** (18 Cilt, 16 Cildi 2002/2003 yıllarında 17. ve 18. Ciltleri ise; Nisan/2006 yılında yayımlanmıştır.):

- "Genel Gerekçeler" ve "Başlangıç Hükümleri" (MK. 1–7), Cilt: I (992 sayfa)
- "Genel Gerekçeler" ve "Başlangıç Hükümleri" (MK. 1–7) Cilt: II (996 sayfa)
- "Kişiler Hukuku" (MK. 8–117), Cilt: 1(1132 sayfa)
- "Kişiler Hukuku" (MK. 8–117), Cilt: II (1024 sayfa)
- "Aile Hukuku" (MK. 118–494), Cilt: I (1120 sayfa)
- "Aile Hukuku" (MK. 118–494), Cilt: II (1104 sayfa)
- "Aile Hukuku" (MK. 118–494), Cilt: III (1134 sayfa)
- "Aile Hukuku" (MK. 118–494), Cilt IV (1104 sayfa)
- "Miras Hukuku" (MK. 495–682), Cilt: I (1120 sayfa)
- "Miras Hukuku" (MK. 495–682), Cilt: II (1120 sayfa)
- "Miras Hukuku" (MK. 495–682), Cilt: III (1102 sayfa)
- "Eşya Hukuku" (MK. 683–1030), Cilt: I (1216 sayfa)

- "Eşya Hukuku" (MK. 683–1030), Cilt: II (1200 sayfa)
- "Eşya Hukuku" (MK. 683–1030), Cilt: III (1200 sayfa)
- "Eşya Hukuku" (MK. 683–1030), Cilt: IV (1200 sayfa)
- "Eşya Hukuku" (MK. 683–1030), Cilt: V (1248 sayfa)
- Gerekçeli – İçtihatlı Türk Medeni Kanunu (MK. 1–517), Cilt: I (1632 sayfa)
- Gerekçeli – İçtihatlı Türk Medeni Kanunu (MK. 518–1030), Cilt: II (1656 sayfa)

19. **İcra ve İflâs Hukukuna İlişkin Hukukî Mütalâalar** (1. Cilt; VIII + 1136 sayfa, Ocak/2014 yılında yayımlanmıştır. 2. Cilt; L + 1758 sayfa, Eylül/2017 yılında yayımlanmıştır. 3. Cilt; XLI+1670 sayfa, Temmuz/2020 yılında yayımlanmıştır. 4. Cilt; XXII + 1580 Sayfa, Ocak/2026 yılında yayımlanmıştır. "Yayıma hazırlayanlar; Av. Alper UYAR ve Av. Cüneyt UYAR")

20. **İcra ve İflâs Kanunu Şerhi** (3 cilt, CLXVIII + 5376 sayfa, Eylül/2014 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır.")

21. **İcra ve İflâs Hukuku Rehberi** "Açıklamalı Dilekçe Örnekleri" (3. Baskı, 2 Cilt XX+2372 sayfa, Nisan/2015 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır."- (4. Baskı: 2 Cilt, XXIV + 2920 sayfa Mart/2026 yayımlanmıştır.)

22. İçtihatlı Türk Medeni Kanunu «Başlangıç Hükümleri» (X + 910 sayfa, Mart/2016 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır.")

23. **İçtihatlı Türk Medeni Kanunu «Kişiler Hukuku»** (X + 1310 sayfa, Mart/2016 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır.")

24. **İçtihatlı Türk Medeni Kanunu «Aile Hukuku»** (XII + 6388 sayfa, 4 Cilt, Eylül/2016 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır.")

25. **İçtihatlı Türk Medeni Kanunu «Miras Hukuku»** (X + 4574 sayfa, 3 Cilt, Mayıs/2017 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır.")

26. **İçtihatlı Türk Medeni Kanunu «Eşya Hukuku»** (XXXII+9820 sayfa, 6 cilt, Mayıs/2019 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır.")

27. **İcra ve İflâs Kanununda Yapılan Değişiklikler, Getirilen Yenilikler ve Bu Konulara İlişkin Son İçtihatlar (**VI + 230 sayfa, Temmuz/2017 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır."**)**

28. **Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri** (1. Bası; X + 382 sayfa, Ekim/2018 yılında yayımlanmıştır. 2. Bası; X + 428 sayfa, Mart/2019 yılında Yayımlanmıştır.)

29. **6183 Sayılı Kanun Uyarınca Açılan Kamu Alacaklarına İlişkin Tasarrufun İptali Davaları "6183 s.Kanun,m. 24–31"** (VII + 374 sayfa, Ocak/2021 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır.")

30. **Avukatın El Kitabı** (X + 1030 sayfa, Mayıs/2022 yılında yayımlanmıştır.)

31.**İcra Hukukunda İtirazın İptali Davası ile Tahsil Davası "İİK m. 67"** (VI + 148 sayfa, 5. Tıpkı Bası, Temmuz/2022 yılında yayımlanmıştır.)

32. **Tasarrufun İptali Davaları "İİK m. 277– 284"** (VI + 236 sayfa, 6. Tıpkı Bası, Şubat/2023 yılında yayımlanmıştır.)

33. **İcra Hukukunda İhtiyati Haciz** (X + 310 sayfa, 5. Tıpkı Bası, Şubat/2023 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır."

34. **Menfi Tespit ve İstirdat Davası "İİK m. 72"** (341 sayfa, 7. Tıpkı Bası, Mayıs/2025 yılında yayımlanmıştır.

35. **İcra Hukukunda Şikayet** (X + 564 sayfa, 5. Tıpkı Bası, Ocak/2025 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır.")

36. **İcra Hukukunda İstikhak Davaları** (X + 380 sayfa, 7. Tıpkı Bası, Mayıs/2025 yılında yayımlanmıştır. "Av.Alper UYAR ve Av.Cüneyt UYAR ile birlikte yazılmıştır.")

37. **İcra ve İflâs Hukukuna İlişkin (Uygulamaya Yönelik) "Makale ve İnceleme Yazıları" ile "Hukuki Mütalâalar" ve Yüksek Mahkemenin Önemli İçtihatları**

1. Cilt: XII + 1474 sayfa, Ocak/2024 yılında yayımlanmıştır.

2. Cilt: X + 1641 sayfa, Ocak/2024 yılında yayımlanmıştır.

3. Cilt: XXII + 1511 sayfa, Ocak/2024 yılında yayımlanmıştır.

4. Cilt: XIX + 1650 sayfa, Mayıs/2024 yılında yayımlanmıştır.

5. Cilt: XVII + 1550 sayfa, Haziran/2024 yılında yayımlanmıştır.

6. Cilt: XXIV + 1620 sayfa, Haziran/2024 yılında yayımlanmıştır.

7. Cilt: XX + 1272 sayfa, Temmuz/2024 yılında yayımlanmıştır.

8. Cilt: XVIII + 1544 sayfa, Ocak/2026 yılında yayımlanmıştır.

9. Cilt: LII + 1592 sayfa, Eylül/2026 yılında yayımlanmıştır.

38. **İhale ve İhalenin Feshi– İhalede Satılan Taşınmazların Tahliyesi– Sıra Cetveli** (VII + 1161 sayfa, Ocak/2025 yılında yayımlanmıştır. "Prof. Dr. Serdar Kale ve Av. Cüneyt Uyar ile birlikte hazırlanmıştır.")

Av. TALİH UYAR'IN
TÜM MAKALE VE İNCELEME YAZILARI

1) Disiplin Mahkemelerinin Tutuklama (Tevkif) Yetkisi Var Mıdır? (As. Ad. D. 1970/54,55, 56; Ad. D. 1970/8, s:547-552)

2) Mahkemelerce «Karşı Tarafa Yüklenecek Avukatlık Ücreti»nin Uygulamada Yarattığı Tereddüt ve Problemler (ABD. 1970/2, s:270-273)

3) Paylı Gayrimenkule Bir Paydaş Tarafından Yapılan Faydalı Giderlerin Uygulamada Yarattığı İhtilaflar (ABD. 1970/4, s:544-550)

4) Uygulamada İhmal Edilen Bir Hüküm: Trafik Kanunu mad. 50 ve Düşündürdükleri (Ad. D. 1970/5, s:304-311)

5) Trafik Sicilinin Aksayan Yönleri (İBD. 1970/5-6, s:355-362)

6) Yargıtay İcra ve İflas Dairesinin İki Kararının Düşündürdükleri (Ad. D. 1970/7, s:469-477)

7) Avukatlık Ücreti (Hukuk Adamları Kulübünün (Ankara) 29.9.1970 tarihli Seminer Çalışması; H.A.K. yayınları N:3)

8) Emre Muharrer Senetlerde İhtiyari Kayıtlar (ABD. 1971/1, s:29-39)

9) Tebligat Kanunu'nun Uygulamada Tereddüt Konusu Olan Bir Hükmü "7201 s. Tebligat K. mad. 35" (Ad. D. 1971/2, s:110-116)

10) Müruruzamana Uğrayan Kambiyo Senetlerinin Âkıbeti (İBD. 1971/1-2, s:12-30)

11) Temerrüt Faizinin İcra Hukukunda Yarattığı İhtilaflar (ABD. 1971/2, s:222-229)

12) Uygulamada Tereddüt ve İhtilaf Konusu Olan Üç Müessese; Mirasta Tenkis, İptal ve İade (ABD. 1971/3, s:406-419)

13) 1136 sayılı Avukatlık Kanunu Karşısında Avukatlık Ücreti (İBD. 1971/5-6, s:411-439)

14) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 10. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (ABD. 1971/6, s:837-844; Ad. D. 1972/2, s:145-155)

15) İcra ve İflas Hukukumuzun Tarihçesi (Ad. D. 1972/1, s:72-78)

16) İcra ve İflas Hukukunda Şikâyet (İİK. mad. 16) (ABD. 1972/1, s:29-36)

17) Takip Hukukunda İcranın Geri Bırakılması (İİK. mad. 33) (ABD. 1972/2, s:242-248)

18) İcra Hukukunda Takibe İtiraz (İİK. mad. 62) (ABD. 1972/4, s:578-587)

19) İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (İİK. mad. 50) (İBD. 1972/5-6; s:429-438)

20) İcra Memur ve Müstahdemlerinin Hukuki Sorumluluğu (İİK. mad. 5) (Ad. D. 1972/10, s:710- 716)

21) İcra ve İflas Kanunun 69. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme "Borçtan Kurtulma Davası" (İBD. 1973/3-4, s:348-356)

22) Hacze Adi İştirak "İİK. mad. 100" (ABD. 1973/4, s:691-700)

23) Hacze İmtiyazlı İştirak (Takipsiz Katılma) "İİK. mad. 101" (Ad. D. 1973/8, s:640-645)

24) Haczi Caiz Olmayan Mallar ve Haklar (Dr. A.Recai Seçkin'e Armağan, 1974, s:551- 586)

25) İcra Hukukunda İtirazın Muvakkaten Kaldırılması "İİK. mad. 68/a" (ABD 1974/4, s:689-693)

26) İcra Hukukunda Menfi Tespit ve İstirdat Davası "İİK. mad. 72" (ABD 1974/5, s:901-909)

27) Tetkik Merciinin Hukuk Kararlarına Karşı Yargıtay Yolu "İİK. mad. 363" (ABD. 1974/6, s:1115-1119)

28) Âdi ve Rehinli Alacakların Sırası "İİK. mad. 206" (İBD. 1974/1-2, s:24-30)

29) İcra Suçlarında Şikayet, Dava ve Ceza Zamanaşımı Süresi "İİK. mad. 347" (ABD, 1975/4, s:494-499)

30) İcra Hukukunda İhalenin Neticesi ve Feshi "İİK. mad. 134" (ABD. 1975/6, s:797-867)

31) İcra Hukukunda İstihkak İddiaları "İİK. mad. 96" (ABD. 1976/1, s:40-48)

32) Taksiratlı ve Hileli İflas Suçu (Ad. D. 1976/1-2, s:146-153)

33) Takip Hukukunda Ödeme Şartını İhlal Suçu "İİK. mad. 340" (ABD. 1976/3, s:384-390)

34) İhale Bedelinin Ödenmemesi Sebebiyle İhalenin Feshi "İİK. mad. 133" (İBD. 1976/1-4, s:156-162)

35) Borçlunun, Üçüncü Şahıslarda Bulunan Alacakları ve Menkul Malların Haczi "İİK. mad. 89" (ABD. 1976/6, s:1003-1020; İBD. 1977/10-11-23, s:37-50)

36) İcra Hukukunda Mal Beyanında Bulunmama Suçu "İİK. mad. 337" (ABD. 1977/4, s:649-652)

37) İcra ve İflâs Dairelerinin Teftişi "İİK. mad. 13" (Prof. Dr. Osman F. Berki'ye Armağan, 1977, s:907- 912)

38) İcra ve İflas Kanununun 94. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Prof. Dr. Osman F. Berki'ye Armağan, 1977, s:913-919)

39) Paraların Paylaştırılması Zamanı, Masraflar ve Vekalet Ücreti "İİK. mad. 138" (Yasa D. 1978/2, s:257-260)

40) Paraya Çevrilmesi Özel Bir Usulü Gerektiren Mal ve Haklar "İİK. mad. 121" (ABD. 1978/3, s:431-435)

41) İcra ve İflas Kanununun 8. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Adana Bar. D. 1978/3, s:117- 120)

42) Ticaret Şirketleri ile Kooperatiflerde ve Adi Şirketlerde, Şirketten ve Ortaktan Alacaklı Olan Üçüncü Şahısların, Şirket ve Ortağı Takip Hakkının Kapsamı (ABD. 1978/5, s: 774-800)

43) Haciz Tutanağı "İİK. mad. 102" (Bursa Bar. D. 1978/6, s:4-6)

44) İcra ve İflas Hukukunda Harçlar (Bursa Bar. D. 1979/7, s:4-6)

45) Kollektif ve Komandit Şirketlerde, Şirketten ve Ortaktan Alacaklı Olan Üçüncü Şahısların, Şirket ve Ortağı Takip Hakkının Kapsamı (İBD. 1979/1-2-3, s:74-93)

46) Anonim ve Limited Şirketlerde, Şirketten ve Ortaktan Alacaklı Olan Üçüncü Şahısların, Şirket ve Ortağı Takip Hakkının Kapsamı (Yasa D. 1979/3, s:358-363)

47) Takip Hukukunda, İhale Bedelini Ödememek Suretiyle İhalenin Feshine Sebep Olan Alıcının Hukuki Sorumluluğu (ABD. 1979/4, s:15-42)

48) İcra ve İflas Yasası Değişikliği Hakkında Düşünceler (İBD. 1979/4-5-6, s:272-313; Yasa D. 1979/7, s:979-1012)

49) İcra Tetkik Merciinin Görev Alanı "İİK. mad. 4" (ABD. 1979/5, s:36-45)

50) İcra Tetkik Merciinin Görev Alanı "İçtihat Derlemesi" (İKİD S:1979/225, s:7141-7150)

51) İcra Takibinin İptali ve Taliki "İİK. mad. 71" (Bursa Bar. D. 1979/9, s:12-14)

52) İcra ve İflas Yasasının 118. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Yasa D. 1980/2, s:194-199)

53) Tetkik Merciinde Yargılama Usulü "İİK. mad. 18" (Yar. D. 1980/3, s: 339-359)

54) Takip Hukukunda Tebligat (ABD. 1980/4, s:438-452)

55) Para ve Teminat Verilmesine İlişkin İlamların İcrası "İİK. mad. 32" (Yasa D. 1980/4 s:496- 507)

56) Takip Hukukunda Alacaklının «Banka İskonto Haddi»ne Göre Faiz İsteme Hakkı (ABD. 1980/5, s:571-582)

57) İhtiyati Haczi Tamamlayan Merasim (Bursa Bar. D. 1980/10, s:6-8)

58) Gecikmiş İtiraz "İİK. mad. 65 Üzerine Bir İnceleme" (Bursa Bar. D. 1980/11, s:6-7)

59) Kooperatiflerde ve Âdi Şirketlerde, Alacaklı Üçüncü Şahısların, Kooperatif, Âdi Şirket ve Ortağı Takip Hakkının Kapsamı (Yasa D. 1980/8, s:1085-1091)

60) İcra Tutanakları (TNB. D. 1980, S:27, s:30-33)

61) İcra Hukukunda İtirazın Geçici Olarak Kaldırılması (İBD. 1981/3, s:139-150)

62) Yargıtay Bozmasından Sonra İcra Takibinin Durumu (Bursa Bar. D. 1981/12, s:6-7)

63) İcra Takip İşleminde Bulunma Yasağı "İİK. mad. 51" (TNB. Huk. D. 1981, S:29, s:18-20)

64) Takip Hukukunda «Para ve Teminat Verilmesi Hakkındaki İlamlara İlişkin İcranın Geri Bırakılması» "İİK. mad. 33" (İBD. 1981/4, s:204-215)

65) Takip Konusu İlamın Yargıtayca Bozulması Üzerine İcra Dairesince Yapılacak İşlem "İcranın Durdurulması-İcranın İadesi" (ABD. 1981/1. s:33-40)

66) Kısmen Haczedilebilen Şeyler "İİK. mad. 83" (TNB. Huk. D. 1981, S:30, s:36-38)

67) Takip Hukukunda Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları "İİK. mad. 72" (Yarg. D. 1981/3, s:359-385)

68) İcra ve İflas Dairelerinin Faaliyetlerinden Doğan Hukuki Sorumluluk "İİK. mad. 5, 6, 7" (TNB. Huk. D. 1981, S:31, s:13-24) (İzmir Bar. Der. 1983/1, s: 22 vd.)

69) Menkul Teslimine İlişkin İlamların Uygulanması "İİK. mad. 24" (Balıkesir Bar. D. 1981/7, s:35-38)

70) Takip Hukukunda Süreler (ABD. 1981/3, s: 367-373)

71) İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesini Belirleyen Kurallar "İİK. mad. 50" (ABD. 1981/4, s:672-684)

72) Hacze Takipsiz (Ayrıcalıklı) Katılma "İİK. mad. 101" (Manisa Bar. D. 1981; S:1, s:3-10)

73) Taşınmazla İlgili İhalenin Sonuçları ve İhalenin Bozulması "İİK. mad. 134" (Yasa D. 1981/12, s:1549-1563)

74) Çocuk Teslimine ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrası "İİK. mad. 25, 25/a" (Manisa Bar. D. 1982, S:2, s:7-9; TNB. Huk. D. 1982, S:34, s:20-22)

75) Takip Hukukunda Şikayet "İİK. mad. 16" (Yarg. D. 1982/3, s:440-465)

76) Takip Hukukunda İtirazın Geçici Olarak Kaldırılması (TNB. Huk. D. 1982, S:36, s:12-19)

77) İflâs Hukukunda Konkordato (Bursa Bar. D. 1982, S:15, s:17-19)

78) İhalenin Bozulmasında Usul Kuralları (Bursa Bar. D. 1982, S:16, s:6-7)

79) Kambiyo Senetlerine İlişkin Suçlar "Ceza Hukukunda Kambiyo Senetleri" (ABD. 1982/4, s:108-133)

80) Karşılıksız Çek (Manisa Bar. D. 1982, S.4, s:12-21)

81) İcra Hukukunda Takip Talebinin İçeriği (ABD. 1982/6, s:64-112)

82) Takip Hukukunda İtirazın Kesin Olarak Kaldırılması "İİK. mad. 68" (ABD. 1982/5, s:9-30; Yarg. D. 1983/1-2, s:137-159)

83) Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Kıymetli Evraka Bağlanmamış Olan Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi "İİK. mad. 89" (Dokuz Eylül Ünv. Huk. Fak. D. Yıl:2, S:2, «Prof. Dr. M. Alam Armağanı», 1983, s:205-227)

84) Kambiyo Senedinde Sahtekarlık Yapılması - Açığa Atılan İmzanın Kötüye Kullanılması (Manisa Bar. D. 1983, S:5, s:15-20)

85) Kambiyo Senetlerine Mahsus Takiplerde Borca İtiraz (Bursa Bar. D. 1983, S.17, s:8-13)

86) Taşınmazların Boşaltılması ve Teslimine İlişkin İlamların Uygulanması "İİK. mad. 26-27" (İzmir Bar. D. 1983/3, s:12-20)

87) İlamlı Takiplerin, Yargıtay'dan Alınacak «Yürütmenin Durdurulması» (Tehiri İcra Kararı) ile Durdurulması "İİK. mad. 36" (ABD. 1983-3/4, s:60-69)

88) Telefon ve Telekslerin İntifa Haklarının Haczinde, Konuşmaya ve Yazışmaya Kapatma ile İlgili İki Yargıtay Kararı ve Karar Tahlili (İBD. 1983/7-8-9, s:379-382)

89) İpoteğin İlamsız Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesi "İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile İlamsız Takip" (İBD. 1984/1-2-3, s:43-68)

90) İcra Takiplerinde «Banka İskonto Haddine Göre» Faiz İstenebilir Mi? (Manisa Bar. D. 1984, S:9, s:13-17)

91) İcra Hukukunda Yasa Yararına Temyiz ve Yargılamanın Yenilenmesi (Manisa Bar. D. 1984, S.10, s:2-4)

92) Rehinli Alacaklının «Rehinin Paraya Çevrilmesi» Yoluyla Takip Yapma Zorunluluğu "İİK. mad. 45" (Balıkesir Bar. D. 1984, S:18, s:16-20)

93) Kambiyo Senetlerine İlişkin Suçların İcra Takibine Etkisi (Manisa Bar. D. 1984, S:11, s:2-7)

94) İcra ve İflas Yasasında Düzenlenen İptal Davalarının Hukuki Niteliği ve Konusu (İBD. 1984/9-10-11, s:754-788)

95) Kambiyo Senetlerinde İmza İnkarı (Mali Sorunlara Çözüm D. 1985/Ocak, s:66-71)

96) Taşınır Rehinin İlamlı Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesi (Yasa D. 1985/2, s:173-177)

97) Karşılıksız Çek (Çözüm D. 1985/Şubat, s:84-88)

98) Kollektif Şirketlerde Şirket Hissesinin Haczi (Çözüm D. 1985/Mayıs, s:74-82)

99) Komandit Şirketlerde Şirket Hissesinin Haczi (Çözüm D. 1985/Haziran, s:81-84)

100) HUMK'na Göre İspat İçin «Yazılı Belge Gereken Durumlarda» Tanık İfadesine Dayanılarak Ceza Mahkemesince Mahkumiyet Kararı Verilebilir Mi? (Bursa Bar. D. 1985/Haziran, s: 9- 14)

101) Takip Hukukunda İtirazın İptali Davası "İİK. mad. 67" (Yarg. D. 1985/3, s:265-281)

102) Hacizden Doğan İstihkak İddiaları (İBD. 1985-7-8-9, s:560-594)

103) İcra Hukukunda Geri Alma (İstirdat) Davaları "İİK. mad. 72/VII" (Yasa D. 1985/7, s:942-948)

104) Anonim Şirketlerde Şirket Hissesinin Haczi (Çözüm D. 1985/Temmuz, s:54-56)

105) Limited Şirketlerde Şirket Hissesinin Haczi (Çözüm D. 1985/Ağustos, s:76-77)

106) Kooperatiflerde Hisselerin Haczi (Çözüm D. 1985/Eylül, s:76-79)

107) Adi Şirketlerde Hisselerin Haczi (Çözüm D. 1985/Ekim, s:48-49)

108) Ödenmiş Senedin Kullanılması, Senet Gasbı, Korkutarak Faydalanma (Manisa Bar. D. 1985, S:7, s:3-5)

109) İcra ve İflas Hukukunda İptal Davalarında Yargılama (Yarg. D. 1986/1-2, s:130-147)

110) İcra İnkar Tazminatı (Bursa Bar. D. 1986/Şubat, s:2-4)

111) Kira Süresinin Sona Ermesi Nedeniyle Tahliye Takibine Konu Olabilecek Taşınmazlar (Manisa Bar. D. 1986/19, s:2-7)

112) Taşınır Mallara İlişkin İhale Bedelinin Ödenmesi (Çözüm D. 1986/Nisan, s:58-61)

113) Taşınır Rehninin İlamsız Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesi (Çözüm D. 1986/Mayıs, s:45-53)-(Tür. Not. Bir. Hukuk Dergisi, 1988, S:59, s:15-21)

114) Takip Hukukunda Temerrüt Faizi (Bursa Bar. D. 1986/Temmuz, s:7-11)

115) Taşınmazların İlamsız İcra Yolu ile Tahliyesinde «Kira Borcunun Ödenmesi» (İBD. 1986/7- 8-9, s:444-457)

116) İcra ve İflâs Kanunu Değişikliği Hakkında Düşünceler (İBD. 1986/10-11, 12, s:793-818)

117) İhale ile Satılan Taşınmazların Tahliyesi (İBD 1986/10-11-12, s:667-678)

118) Hacizden Doğan İstihkak Davalarında Yargılama (Prof. Dr. E. Hirsch'in Hatırasına Armağan, 1986, s:813-844)

119) Olumsuz Tespit Davalarında İspat Yükü (Yarg. D. 1987/1-2, s:104-113)

120) Üçüncü Kişinin Elindeyken Haczedilen Mallara İlişkin İstihkak Davası (İBD. 1987/1-2-3, s:49-58)

121) Olumsuz Tespit Davalarının Niteliği-Çeşitleri-Sonuçları (Yasa D. 1987/7, s:941-954; Zonguldak Bar. D. 1987/3, s:23-41)

122) Kira Parasının Ödenmemesi Nedeniyle Yapılan İlamsız Takiplerinde "Takip Talebinin İçeriği" (Yarg. D. 1987/4, s:519-531)

123) İhale Bedelinin Ödenmesi (Sıra Cetvelinin Düzenlenmeden Paraların Paylaştırılması) (İzmir Bar. D. 1987/4, s:31-39)

124) Takip Hukukunda «Kendi Eylemi ile Aczine Neden Olma ve Durumunu Bilerek Ağırlaştırma Suçu» (Trabzon Bar. D. 1987/Nisan-Temmuz, s:6-7)

125) Takip Hukukunda «Gerçeğe Aykırı Beyanda Bulunma Suçu» "İİK. mad. 338" (Mersin Bar. D. 1987/4, s:12- 15)

126) Takip Hukukunda «Alacaklısını Zarara Sokmak Kastıyla Varlığını Eksiltme Suçu» "İİK. mad. 331" (Bursa Bar. D. 1987/Haziran, s:17-22)

127) Karşılıksız Çek Çekmek (Keşide Etmek) Suçu (ABD. 1987/5-6, s:671-683)

128) İcra Suçlarında Yargılama Yöntemi "İİK. mad. 349" (İBD. 1987/7-8-9, s:534-557)

129) Yedieminlik Görevini Kötüye Kullanma (Balıkesir Bar. D. 1987/Ekim, s:21-22)

130) İcra Hukukunda «Taahhüdü İhlâl» Suçu "İİK. mad. 340" (Bursa Bar. D. 1987/Kasım,s:24-30)

131) Sıra Cetveli Düzenlenerek Paraların Paylaştırılması (İzmir Bar. D. 1988/1, s:48-55)

132) Haczedilen Malların Paraya Çevrilmesini İsteme Hakkı (Yasa D. 1988/1, s:13-20)

133) Hacizli Malların Paraya Çevrilmesini İsteme Süresi (Bursa Bar. D. 1988/Şubat, s:13-22)

134) Hacizden Doğan İstihkak Davalarının Sonuçları (Prof. Dr. Kudret Ayiter Armağanı, 1988, s:683-700)

135) Taşınır Mallara İlişkin İhale Bedelinin Ödenmemesi "İİK. mad. 118" (İBD. 1988-1-2-3, s:4-35)

136) İhale Bedelinin Ödenmesinin Sonuçları (Türkiye Barolar Birliği D. 1988/2, s:248-257)

137) Taşınmaz Mallara İlişkin İhalenin Yapılması (ABD. 1988/3, s:340-357)

138) «Kira Süresinin Bitmesi Nedeniyle» Yapılan İlamsız Tahliye Takiplerinde, İtirazın Tetkik Merciinde İncelenmesi (Yarg. D. 1988/3, s:340-357)

139) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde İmza İtirazı "İİK. mad. 168/I-4; 170" (Prof. Dr. Yaşar Karayalçın'a 65'inci Yaş Armağanı 1988, s:619-639)

140) İcra Hukukunda «İİY. mad. 30 ve 31 Hükümlerine Karşı Koyma» Suçu "İİK. mad. 343" (Manisa Bar. D. 1988/Ekim, s:45-51)

141) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz "İİK. mad. 168/I-4;169; 169/a" (Bursa Bar. D. 1988/Ekim, s:45-51)

142) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Yedi Gün Süreli Şikayet (Balıkesir Bar. D. 1988/Kasım, s:34-36)

143) Kambiyo Senetlerine İlişkin Takiplerde Takip Talebinin İçeriği (ABD. 1989/2, s:323-347)

144) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Beş Gün Süreli Şikayet "İİK. mad. 170/a" (İBD. 1989/7-8-9, s:412-431)

145) Taşınır Mallara İlişkin İhalenin Yapılması (Bursa Bar. D. 1989/Şubat, s:23-36)

146) Kambiyo Senetlerine İlişkin Takiplerde Ödeme Emri (Mersin Bar. D. 1989/3, s:23-31)

147) İcra Hukukunda «Hükmen Teslim Edilen Taşınmaza Tecavüz» (Men Edilen Yere Tecavüz) Suçu (Denizli Bar. D. 1989/3, s:7-13; Yarg. D. 1990/4, s:560-566)

148) İhtiyati Haciz İsteminin Koşulları "İİK. mad. 257" (Bursa Bar. D. 1989, S.36-37, s:21-30)

149) Kambiyo Senetlerine İlişkin Özel Takip Yoluna Konu Olabilecek Senetler (Yarg. D. 1990/1- 2, s:126-152)

150) Haczin Yapılış Şekli ve Haczi Yapan Memurun Yetkisi (İBD, 1990/1-2, s:93-114)

151) İhtiyati Haczi Tamamlayıcı Merasim "İhtiyati Haczin Kesinleşmesi" (İzmir Bar. D. 1990/2, s:50-64)

152) İhtiyati Haciz Kararına İtiraz (Bursa Bar. D. 1990/Ocak-Mart, s:12-20)

153) Taşınır Malların Haczi (Denizli Bar. D. 1990/4, s:14-20)

154) İhtiyati Haciz Kararlarının Uygulanması (Hatay Bar. D. 1990/4-5, s:44-49)

155) Haciz İsteme Hak ve Süresi (ABD. 1990/4, s:547-560)

156) İcra Hukukunda İtirazın Hükümsüz Hale Getirilmesi (İzmir Bar. D. 1990/Temmuz, s:72-79)

157) İtirazın İptali Davası "İİK. mad 67" (İBD. 1990/4-5-6, s:295-321)

158) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde İtiraz Süresi (Türkiye Bar. Bir. D. 1990/2, s:229- 238)

159) Taşınmaz Malların Haczi (Türkiye Bar. Bir. D. 1990/3, s:361-370)

160) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde İtirazın Sonuçları (Manisa Bar. D. 1990/34, s:28- 30)

161) İhtiyati Haczin Hukuki Niteliği (Manisa Bar. D. 1990, S:35, s:13-18)

162) İcra Takibinin Kesinleşmesinden Sonraki Dönemde Doğmuş Olan «İptal» ve «Erteleme» Nedenlerine Dayanılarak Takibin İptali "İİY. mad. 71" (Denizli Bar. D. 1990/6, s:33-40)

163) «Kira Borcunun Ödenmemesi Nedeni İle» Yapılan İlamsız Tahliye Takiplerinde, İtirazın Tetkik Merciinde İncelenmesi (Prof. Dr. İlhan Postacıoğlu'na Armağan, 1990, s:341-364)

164) İcra Hukukunda Borçtan Kurtulma Davası "İİK. mad. 69/V" (Türkiye Bar. Bir. D. 1990/4, s:584-600)

165) İcra Hukukunda Şikayetin Konusu (ABD. 1990/6, s:905-917)

166) İcra Hukukunda İtirazın Kesin Olarak Kaldırılması "İİK. mad. 68" (İBD. 1990/7-8-9, s:677-738)

167) Tetkik Merciinde «İhalenin Feshi İsteğinin Reddi» ve «Para Cezası», «İçtihat Notu» (İBD. 1990/7-8-9, s:739-743)

168) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde Ödeme Emrine İtiraz Şekli (Yasa D. 1990/8, s:1085- 1100)

169) İcra Hukukunda Şikayet Sebepleri (İBD. 1990/10-11-12, s:858- 933)

170) İhtiyati Haciz Nedeniyle Tazminat Davası "İİK. mad. 259/IV" (Konya Bar. D. 1991/Ocak Şubat, s:10-12)

171) Hükmün Temyiz Edilmiş Olması Nedeni ile Yargıtay'dan Alınacak «Yürütmenin Durdurulması» (Tehiri İcra) Kararı ile Takibin Durdurulması (Çözüm D. 1986/Ekim-Kasım, s:87-92) (Antalya Bar. D. 1991/8, s:33-38)

172) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yoluyla Takiplerde Borca İtirazın İncelenmesi "İİK. mad. 169/a" (Yarg. D. 1991/1-2, s:123-162)

173) İcra Hukukunda Şikayetin Tarafları (Yeni Adalet D. 1991/Şubat, s:34-37)

174) İcra Hukukunda İlamlı Takiplere Konu Teşkil Edebilecek «İlam»lar (Tür. Bar. Bir. D. 1991/1 s:77-100)

175) Hükmün Yargıtayca Bozulmuş Olması Nedeni ile İlamlı Takiplerin Durması "İİK. mad. 40" (Denizli Bar. D. 1991/Ocak-Şubat, s:14-21)

176) Borca İtiraz Yolu ile (Tetkik Mercii'nin Kararı ile) İlamlı Takiplerin Durdurulması (İBD. 1991/1-2-3, s:128-147)

177) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde İtiraz Sebepleri (Bursa Bar. D. 1991, S:39, s:4-9) (Denizli Bar. D. 1992/11-12, s:25-28)

178) İcra Hukukunda İtirazın Geçici Olarak Kaldırılması "İİK. mad. 68/a" (Kırıkkale Bar. D. 1991/2, s:20-45)

179) İhtiyati Hacizde Yetkili ve Görevli Mahkeme (Yeni Adalet D. 1991/Nisan-Mayıs, s:23-25)

180) İcra Hukukunda Şikayet Süresi (Antalya Bar. D. 1991/7, s:41-48)

181) İlamlı Takiplerin Başlaması (Manisa Bar. D. 1991/Ekim, S.39, s:4-16)

182) İcra Hukukunda İlamlı Takiplere Konu Teşkil Eden «İlam Niteliğindeki Belge»ler (Samsun Bar. D. 1991/3, s:32-42)

183) İcra Tetkik Mercilerinin Görev Alanı (Bursa Bar. D. 1991, S:41, s:15-32; Kırıkkale Bar. D. 1992/1-2, s:39-56)

184) İcra Tetkik Merciinin Yetkisini Belirleyen Kurallar "Yetkili Tetkik Merci" (Bursa Bar. D. 1992, S:40, s:31-38)

185) Tetkik Merciinde Yargılama Usulü "İİK. mad. 18" (İBD. 1992/1-2-3, s:159-206)

186) İcra ve İflas Hukukunda İptal Davasının Tarafları "İİY. mad. 277" (Şanlıurfa Bar. D. 1992/2, s:5-17)

187) Rehnin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Takipte Şikayet (Samsun Bar. D. 1992/4, s:54-64)

188) İpoteğin İlamsız Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesinde «Takibin Kesinleşmesi» (Manisa Bar. D. 1992/Temmuz, S.42, s:4-19)

189) İcra ve İflas Hukukunda «Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan Hileli Tasarruflardan Dolayı İptal» "İİY. mad. 280" (Manisa Bar. D. 1992/Nisan, S:41, s:14-23)

190) Olumsuz Tespit Davalarında Kanıtlar (İBD. 1992/7-8-9, s:646-674)

191) İcra Hukukunda Geri Alma (İstirdat) Davalarının Koşulları "İİK. mad. 72/VII" (Şanlıurfa Bar. D. 1992/Aralık, s:15-29; Samsun Bar. D. 1994/6, s:7-20; Kırıkkale Bar. D. 2994/3, s:27-39)

192) İcra Hukukunda Şikayet Usulü ve Şikayetin İncelenmesi (Uşak Bar. D. 1993, S.2, s:42-49)

193) İlamlı Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (Konya Bar. D. 1993/10, s:43-45)

194) İcra ve İflâs Hukukunda «Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı İptal» "İİK. mad. 279" (Samsun Barosu D. 1993/5, s:10-18; Bursa Barosu D. 2011/91, 69-76)

195) İcra Hukukunda «İtiraz» ve «Şikayet» Arasındaki Farklar (Manisa Bar. D. 1993/ Temmuz, S:46, s:20-23)

196) Yabancı Para Alacaklarının Tahsilinde Ortaya Çıkan Sorunlar (İBD. 1993/7-8-9, s:572-583)

197) İcra Hukukunda İstihkak İddiasına İtiraz Edilmesi (Kırıkkale Bar. D. 1994/1-2, s:8-13)

198) İstihkak Davasının Sonuçları (Tür. Bar. Bir. Da. 1994/3, s:346-374)

199) İstihkak Davasında İspat Yükü ve Kanıtlar (İBD-1994/1-2-3, s:102-130)

200) Ticari Defterler, Kambiyo Senetleri, Ticari Faize İlişkin Kararlar «İçtihat Notu» (İzmir Bar. D. 1994/3, s:22-27)

201) Olumsuz Tespit Davalarında İspat Yükü (Bursa Bar. D. 1995/Nisan, s:22-43;ABD. 1994/3, s:445-466)

202) İstihkak Davasında Yargılama Usulü (Bursa Bar. D. 1994/Mart, s:55-64;Prof. Dr. Reha Poroy'a Armağan, 1995, s:436-449)

203) Tetkik Mercii Kararlarının Temyizi (Prof. Dr. Hayri Domaniç'e Armağan, 1995, s:365-389)

204) İcra Hukukunda İstihkak Davasının Açılma Süresi (Kayseri Bar. D. 1995/Ocak, s:11-18)

205) İhale Konusunda Üç Yargıtay Kararı «İçtihat Notu» (Balıkesir Bar. D. 1995/Mart, S:50, s:31- 41)

206) İcra Hukukunda İstihkak İddiasının İleri Sürülmesi (Bursa Bar. D. 1995/Aralık, S:50, s:31- 41)

207) İcra Takibinde Haksız Olarak İtirazda Bulunup Alacağın Tahsilini Geciktiren Borçlu Aleyhine Alacaklı Tarafından Açılacak «Munzam Zarar» "BK. 105" Davasında Hükmedilecek Tazminat Miktarının Belirlenmesinde Esas Alınacak Kıstaslar (Ölçütler) «İçtihat Notu» (İBD. 1997/2, s:115-117)

208) «Katma Değer Vergisi» ile «İhale (Damga) Pulları»nın Ne Zaman Yatırılması Gerekir? Bunların Ödenmemesi İhalenin Feshini Gerektirir Mi? (İBD. 1998/Mart, s:84-92)

209) İİK'na Göre İhtiyaten Haczedilen Mallar, Kesin Hacze Dönüşmeden, Kamu Alacağından Dolayı, 6183 sayılı Kanuna Göre Haczedilmesi Halinde, İhtiyati Haciz Sahibi Alacaklı, Kamu Alacağından Dolayı Konulan Hacze İştirak Edebilir Mi? (İBD. 1998/Eylül, s:831-877)

210) İçtihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 1998/1, s:79-84)

211) İçtihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 1998/3, s:1099-1102)

212) İçtihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 1999/2, s:449-458)

213) Yargıtay Kararlarında İspat Yükü "MK. 6" (Av. Dr. Faruk Erem Armağanı, 1999, s:831-877)

214) Yargıtay Kararlarında Veraset İlamı "Mirasçılık Belgesi" (Manisa Bar. D. 1999/Nisan- Haziran, s:7-16)

215) Yargıtay Kararlarında «Terk» Nedeniyle Boşanma "MK. 132" (Manisa Bar. D. 1999/Ekim, S:71, s:56-70; Yasa D. 1999/2, s:175-190)

216) Yargıtay Kararlarında «Tenkise Tabi Tasarruf (Teberru)lar» (İzmir Bar. D. 1999/Nisan, s:8- 17)

217) Yargıtay Kararlarında «Muris Muvazaası» (İBD. 1999/Haziran, s:387-396)

218) Yargıtay Kararlarında «Ortak Hayatın Tatili ve Sonuçları» "MK. 162" (Manisa Bar. D. 2000/Ocak, s:55-66)

219) Karar İncelemesi (Yargı Dünyası, 2000/Ocak, s:11-15)

220) Yargıtay Kararlarında «Elatmanın Önlenmesi» (Men'i Müdahale) ve «İstihkak» Davaları "MK. 618" (Tür. Bar. Bir. Der. 2000/1, s:97-150)

221) Yargıtay Kararlarında «Evlilik Birliğinin Sarsılması veya Müşterek Hayatın Yeniden Kurulamaması Nedeniyle Boşanma» "MK. 134" (Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, 2000, s:1229-1281) (Yargı Dünyası D. Aralık/2000, s:9-47)

222) Anonim Şirketlerin Vadesinde Ödenmeyen Gelir (Stopaj) Vergileri ile Gecikme Zammından Oluşan Borçlarından -6183 sayılı Kanunun Mükerrer 35. Maddesi Uyarınca- Şirketin Tüm Yönetim Kurulu Üyelerinin Değil, İmzası ile Şirketi Münferiden veya Müştereken Temsile Yetkili Kişilerin Sorumlu Olduğu "Karar İncelemesi" (Yargı Dünyası, 2000/Şubat, s:9-18)

223) İçtihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 2000/1, s:97-150)

224) İçtihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 2000/2, s:593-6005)

225) İçtihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 2000/3, s:885-900)

226) İİK. m. 72/V'deki Tazminat, Ayrı Bir Davaya Konu Olabilir Mi? - İhalenin Feshi Talebinin Reddi Durumunda Para Ceza Uygulanması (Antalya Bar. D. 2000/Temmuz, s:70-77)

227) Yargıtay Kararlarında «Dürüstlük (Objektif İyiniyet) Kuralı» "MK. 2/I" ve «Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı» "MK. 2/II" (Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, 2000, s:439-465)

228) Yargılamanın Gecikmesi ve Hızlanmasında Özellikle İcra Hukuku Açısından Hakim, Taraf ve Avukatların Rolü (Yargı Reformu - 2000 "İzmir Barosu"; s:152-169)

229) Türk Hukukunda Yedieminlik ve Sorunları (Hukuk Kurultayı-2000 "Ankara Barosu" C:3, s:125-144)

230) Boşanma ve Ayrılık Hallerinde Eşler ile Çocuklar Arasındaki Kişisel (ve Parasal) İlişkilerin Düzenlenmesi "MK. 148" (Antalya Bar. D. Tem/2000, s:18-31; Yargı Dünyası D. Kasım /2000, s:9-23)

231) «Çek»in Geçerlik Koşulları (Yargı Dünyası D. Mayıs/2000, s:19-32; Manisa Barosu Dergisi, 2000/4, s:71-86)

232) Kambiyo Senetlerinde Def'iler (Manisa Barosu Dergisi 2000/3, s:37-45)

233) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borçlunun «Borçlu Olmadığı» İtirazı "İİK. mad. 169; 169/a" (ABD. 2000/4, s:181-227)

234) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yolu ile Takiplerde Takip Talebinin İçeriği (İzmir Bar. D. Ekim/2000, s:8-35)

235) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Süresiz Şikayet (Manisa Bar. D. 2000/4, s:87-100)

236) «Bono»nun Geçerlik Koşulları (Prof. Dr. Mahmut Tevfik Birsel'e Armağan, 2001, s:377- 403)

237) Takip Talebinde Bulunma Şekli (Türkiye Barolar Birliği Dergisi 2001/1, s:111-176)

238) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz Nedenleri (Prof. Dr. T. Tufan Yüce'ye Armağan, 2001, s:205-268)

239) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Yetki İtirazı (Yargı Dünyası, Ocak/2001, s:13-16)

240) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz Şekli (Yargı Dünyası, Şubat/2001, s:9-13)

241) İhalenin Bozulmasının Bağlı Olduğu Süre "İİY. mad. 134/II, c:1; IV" (Yargı Düny. Ağustos /2001, s:9-12)

242) Takip Talebinin Genel İçeriği "İİY. mad. 58" (Prof. Dr. İrfan Baştuğ Armağanı, 2001, s:163- 208)

243) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Yedi Gün Süreli Şikayet (Antalya Bar. D. Ocak/2001, s:48-51)

244) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yoluyla Takiplerde Borca İtiraz Sebeplerinin İncelenmesi (Yargıtay D. 2001/1-2, s:173-224)

245) Paraya Çevirme (Satış) İsteminde Bulunma Süresi (Manisa Bar. D. 2001/2, s:43-52)

246) "Artırmaya Hazırlık Aşamasındaki Hatalı İşlemlerle İlgili" İhalenin Bozulması Nedenleri (İBD. 2001/2, s:459-482)

247) "İhalenin Yapılması Sırasındaki Hatalı İşlemlerle İlgili" İhalenin Bozulması Nedenleri (ABD. 2001/3 s:65-92)

248) İhalenin Feshi Davalarında Yargılama Yöntemi "İİY. mad. 134/II, c.1, V" (İzmir Barosu Dergisi, S:2001/4, s:87-100)

249) İhalenin ve İhalenin Bozulmasının Sonuçları "İİY. mad. 134/I, III, VI ve İİY. mad. 135/I" (Bursa Bar. Der. Temmuz/2001, s:48-54; Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, 2003, s:955- 966)

250) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yoluyla Takiplerde İmza İtirazında Bulunma Şekli (Kayseri Bar. D. Eylül/2001, s:3-8; Balıkesir Bar. D. Nisan/2003, s:16-19)

251) Taşınmaz Mallara İlişkin İhale Bedelinin Ödenmemesi "İİY. mad. 133" (Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80 Yaş Günü Armağanı,2001, C.I, s:755-766)

252) İhale Bedelinin Ödenmesinin Sonuçları "İİY. mad. 143, 144" (Yargı Düny. Eylül/2001, s:9- 18) (Manisa Bar. D. 2001/3, s:31-42)

253) Sıra Cetveli Düzenlenerek Paraların Paylaştırılması "İİY. mad. 140, 141, 142" (İBD. Eylül/2001, s:707-744)

254) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Beş Gün Süreli Şikayet (Yasa D. 2002/1, s:13-30; Manisa Bar. D. 2002/1, s:73-98)

255) Paraya Çevrilmesi (Satılması) Özel Bir Usulü Gerektiren Mal ve Haklar "İİY. mad. 121" (Manisa Bar. D. 2002/3, s:59-64)

256) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yoluyla Takiplerde İmza İtirazının (İnkârının) İncelenmesi "İİY. mad. 170/II, III, IV" (Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, 2002, C:II, s:1283-1302)

257) Yargıtay Kararlarında «Boşanma ve Ayrılık Davalarında Yargılama Usulü» "MK. mad. 150" (Bursa Bar. D. 2002/Nisan, s:3-19)

258) Sıra Cetveli Düzenlenmeden Paraların Paylaştırılması "İİY. mad. 138" (Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan, 2003, s:431-446)

259) İhalenin Bozulmasını Kimler İsteyebilir? "İİY. mad. 134/II, V" (Manisa Barosu Dergisi, 2003/2, s:71-80)

260) 4949 sayılı ve 17.7.2003 tarihli "İcra ve İflâs Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un Getirdiği Yenilikler (Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Kasım/Aralık-2003, s:159-221)

261) İcra Hukukunda Şikayetin Tarafları "İİK. 16" (Legal Hukuk Dergisi, Aralık/2003, S:12, s: 3021-3037)

262) İcra Hukukunda Şikayet Süresi "İİK. 16" (ABD. 2003/4, s:47-84)

263) İcra Tetkik Merciinde Yargılama Usulü "İİK. m. 18" (75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, 2004, S:707-763)

264) İcra ve İflâs Hukukunda Şikayet Sebepleri "İİK. m. 16" (Türkiye Bar. Bir. D. Ocak/Şubat- 2004, s:97-120; Mart/Nisan, 2004, s:163-194; Mayıs/Haziran, 2004, s:185-230)

265) İcra Hukukunda Tebligat "İİK. mad. 21, 57" (İBD. 2004/2, s:602-639)

266) İcra Tetkik Merciinin Görev Alanı "İİK. mad. 4" (ABD. 2004/1, s:87-146)

267) İcra Tutanakları ve İşlevleri "İİK. mad. 8" (İzmir Bar. D. Nisan/2004, s:131-141)

268) İcra ve İflâs Hukukunda Harçlar ve Giderler (Legal Hukuk Dergisi, Mart 2004, S: 15, s:689- 696)

269) İcra ve İflâs Dairelerinin İşlem ve Eylemlerinden Devletin Hukuki Sorumluluğu "İİK. mad. 5, 6, 7" (Bursa Bar. D. Nisan/2004, s:36-43)

270) İcra Hukukunda Şikayetin Hukuki Niteliği ve Konusu "İİK. madde 16" (Yargı Dünyası Der. Ocak 2004, S:97, s:9-17) (Balıkesir Barosu Dergisi, Eylül/2004, S:67, s:7-10)

271) "Çocuk Teslimine" "İİK. mad. 25" ve "Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına" "İİK. mad. 25/a" İlişkin İlamlı Takipler (Yargı Dünyası, Nisan/2004, s:9-13; Manisa Bar. D. Nisan/2005, s: 87-92)

272) Taşınır Teslimine İlişkin İlamlı Takipler "İİK. mad. 24" (İzmir Bar. D. Temmuz/2004, s:80- 88)

273) Zamanaşımı Nedeniyle İcranın Geri Bırakılması "İİK. mad. 33/1, 2; 33/a, 39" (Yargı Düny. Mayıs/2004, s:9-13)

274) Para ve Teminat Verilmesine İlişkin Takipler "İİK. mad. 32" (Legal Huk. D. Haziran/2004, s:1547-1572)

275) Takip Hukukunda İcranın Durdurulması - İcranın İadesi "İİK. mad. 40" (İBD. 2004/3, s:1020- 1031)

276) 5092 sayılı ve 12.02.2004 Tarihli "İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un Getirdiği Yenilikler (Türkiye Bar. Bir. D. Temmuz/Ağustos-2004, s:255-265)

277) İcra Hukukunda Şikayetin Hüküm ve Sonuçları "İİK. mad. 17, 22" (Manisa Bar. D. 2004/3, s:69-74)

278) İcra Hukukunda Süreler (Tür. Bar. Bir. D. Kasım/Aralık, 2004, S:55, s:239-260)

279) İlam Niteliğindeki Belgeler "İİK. mad. 38" (ABD 2004/3, s:69-82)

280) İlamlı Takiplerde Yetkili İcra Dairesi "İİK. mad. 34" (Yargı Düny. Eylül/2004, S:105, s:23- 25; Yargı Düny. Özel Sayısı, Eylül-Ekim/2004, s:47-49)

281) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Zamanaşımı İtirazı "İİK. mad. 168 /II-5" (Yargı Düny. Kasım/2004, S:107, s:9-20; Yargı Düny. Özel Sayısı, Kasım-Aralık /2004, s:15-26)

282) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesi "İİK. mad. 50" (Tür. Bar. Bir. D. Ocak-Şubat/2004, S:56, s:328-340)

283) Takip Talebinin İçeriği ve İşlevleri "İİK. mad. 58" (Legal Huk. D. Eylül/2004, s:2555-2601)

284) İcra Hukukunda Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde İtiraz Sebepleri "İİK. mad. 63" (Kazancı Huk. Is. ve Mal. Bil. D. Aralık/2004, S:4, s:73-78)

285) "İtfa" ve "İmhal" Nedeniyle Borca İtiraz Edilerek, İlamlı Takiplerin Durdurulması "İİK. mad. 33" (Ankara Bar. D. 2004/4, s:35-61)

286) Bir Şeyin Yapılmasına İlişkin İlamlı Takipler "İİK. mad. 30" (Manisa Bar. D. Ocak/2005, s:27-34; Türkiye Noterler Bir. Huk. D. Şubat/2005, s:103-107)

287) İcra Hukukunda Yürütmenin Durdurulması (Tehiri İcra) "İİK. mad. 36" (Maltepe Ünv. Huk. Fak. Der. 2005/1, s:277-293)

288) İcra Hukukunda İtirazın Geçici Olarak Kaldırılması "İİK. mad. 68/a" (İzmir Bar. D. Ocak /2005, s:11-30)

289) İcra Hukukunda İtirazın Kesin Olarak Kaldırılması "İİK. mad. 68" (Legal Huk. D. Ocak/2005, S:25, s:61-88; Legal Huk. D. Şubat/2005, S:26, s:577-597; Legal Huk. D. Mart/2005, S:27, s:905-921)

290) İcra Hukukunda Borçtan Kurtulma Davası "İİK. mad. 69/II, III, IV, V"" (Tür. Bar. Bir. D. Mayıs/Haziran/2005, S:58, s:323-339)

291) Borçlu Da İcra Müdürlüğünden Aciz Vesikası Düzenlenmesini Talep Edebilir (Manisa Bar. D. Nisan/2005, s:49-53)

292) İhaleye Girerek Alacağına Mahsuben Taşınmazı Satın Alan Alacaklı, İhale Bedelini Yatırmayarak İhalenin Feshine Sebep Olduktan Sonra, Taşınmaz Üzerindeki Haczini Kaldırıp, Satışın Durdurulmasını Sağlayabilir Mi? (Manisa Bar. D. Nisan/2005, s:53-56)

293) Tahsil (Eda) Davası (Bursa Bar. Der. Temmuz-Ağustos/2005, S:78-79, s:39-41)

294) Olumsuz Tespit Davasının Çeşitleri (İzmir Bar. D. Nisan/2005, s:64-80)

295) Olumsuz Tespit Davasının Konusu (Legal Huk. D. Nisan/2005, S:28, s:1317-1342; Mayıs/2005, S:29, s:1705-1739)

296) Olumsuz Tespit Davalarında Kanıtlar (ABD. 2005/1, s:15-48)

297) Olumsuz Tespit Davasında Yargılama Usulü (Yargıtay D. Temmuz/2005, s:367-392)

298) İcra Hukukunda Gecikmiş İtiraz "İİK. mad. 65" (Yargı. Düny. Ocak/2005, S:109, s:13-18; Kazancı Huk. D. Temmuz-Ağustos/2005, S:11-12, s:112-117)

299) Genel Haciz Yolu ve Kambiyo Senetlerine Dayalı Takibe İlişkin İcra ve İflâs Kanununda Yapılan Değişiklikler (Yeditepe Ünv. Huk. Fak. Der. 2005, C:1, S:2, s:387-410)

300) İtirazın İptali Davası "İİK. mad. 67" (İBD. C:79, S:2005/I, s:14-95)

301) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde "İtiraz Şekli", "İtiraz Yeri" ve "İtiraz Süresi" "İİK. mad. 62" (Yargı Düny. Mayıs/2005, S:113, s:11-26)

302) 5358 sayılı ve 31.05.2005 Tarihli "İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un Getirdiği Yenilikler (Türkiye Bar. Bir. D. Temmuz/Ağustos 2005, S:59, s:314- 326)

303) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde "Ödeme Emrine İtirazın Sonuçları" ve "İtiraz ve Şikayet Arasındaki Farklar" (Yargı Düny. Haziran/2005, S:114, s:19-25)

304) Olumsuz Tespit Davalarının Niteliği (Tür. Not. Bir. Hukuk Dergisi, Mayıs/2005, S:126, s: 142-144)

305) Taşınır ve Taşınmaz Malların Haczi "İİK. mad. 85" (İzmir Bar. D. Temmuz/2005, s:54-65)

306) Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki -Kıymetli Evraka Bağlı Olmayan- Hak ve Alacaklarının Haczi "İİK. mad. 89" (Legal Huk. D. Kasım/2005 S:35, s:3999-4022; Legal Huk. D. Aralık/2005 S:36, s:4251-4271)

307) Taşınmaz Rehni Kapsamındaki Teferruatın Haczi "İİK. mad. 83/c" (Yargı Düny. Aralık/2005, S:120, s:11-13)

308) İcra Hukukunda "İstihkak İddiası" Kavramı (İBD. 2005/6, C:79, s:2044-2071)

309) Olumsuz Tespit Davalarında "Görev", "Yetki" ve "Süre" "İİK. mad. 72" (Manisa Bar. D. Ekim/2005, S:95, s:25-36)

310) İİK'nun 94. maddesi Hakkında Bir İnceleme (Bursa Bar. D. Temmuz-Aralık 2005, S:78-79, s:180-184)

311) İcra Hukukunda İstihkak Davasının Sonuçları "İİK. mad. 97/VII, VIX, XV" (A.B.D. 2005/4, s:11-42)

312) İstihkak Davalarında Yargılama Usulü (Tür. Bar. Bir. D.S:63, Mart/Nisan 2006, s:321-339)

313) Olumsuz Tespit Davasının Sonuçları "İİK. mad. 72" (Manisa Bar. D. Ocak/2006, s:9-20)

314) Haczedilmezlik Şikayetinin Süresi (Yargı Düny. Ocak/2006, S:121, s:9-13)

315) Olumsuz Tesbit Davasının Tarafları (Manisa Bar. D. Ocak/2006, S:96, s:9-13)

316) İstihkak Davasında Kanıtlar (Karineler) "İİK. mad. 97/a" (İBD. 2006/2, C:80, s:491-518)

317) Taşınmaz Haczinin Kapsamı (Tür. Not. Bir. D. Şubat/2006, S:129, s:59-60)

318) Taşınmaz Mallarda Haczin Neticeleri "İİK. mad. 91" (Mersin Bar. D. S:19, Nisan, 2006, s:213-218)

319) Olumsuz Tespit Davasının Sonuçları (Yargı Düny. Nisan/2006, S:136, s:98-28)

320) Taşınır Mallarda Haczin Neticeleri "İİK. mad. 86" (Anadolu Hukuk Derneği "AHUDER", S:1, s:12-13)

321) İcra Takiplerinde Zamanaşımı "İİK. mad. 39" (Manisa Bar. D. Temmuz/2006, S:97, s:45-48)

322) Taşınmaz İhalelerinde İhale Bedelinin Ödenmesi "İİK. mad. 130" (Manisa Bar. D. Temmuz/2006, S:98, s:21-30)

323) Hacze Adi (Takipli) Katılma "İİK. mad. 100" (Tür. Bar. Bir. D. S:66, Eylül/Ekim 2006, s:352- 376)

324) İhalenin Feshi Davalarında (Şikayetlerinde) Yargılama Yöntemi (Bursa Bar. D. Eylül/2006, S:81, s:97-105)

325) İhalenin ve İhalenin Bozulmasının Sonuçları (Kazancı Huk. D. Eylül-Ekim/2006, S:25-26, s:72-80)

326) İhalenin Bozulması İsteminin Bağlı Olduğu Süre "İİK. mad. 134/II, c:1; 134/VI" (Manisa Bar. D. Ekim/2006, S:99, s:73-78)

327) Taşınır Mallara İlişkin İhalelerde, İhale Bedelinin Ödenmemesi ve İhale Farkının Tahsili "İİK. mad. 118" (İzmir Bar. D. Ekim/2006, s:36-54)

328) Taşınmaz Mallara İlişkin İhalenin Yapılması (İBD. 2006/5, s:1905-1927)

329) İhalenin Yapılması Sırasındaki Hatalı İşlemlerle İlgili Bozma Nedenleri (İBD. Kasım-Aralık- 2006/6, s:2421-2453)

330) Alacaklının, Haczedilmiş Malların Paraya Çevrilmesini İsteme Hakkı "İİK. mad. 106" (Tür. Bar. Bir. D. Ağustos 2006, S:131, s: 93-100)

331) İhalenin Bozulması Davasının (Şikayetinin) Tarafları "İİK. mad. 134" (Terazi Huk. D. Kasım/2006, S: 3, s: 27-30)

332) Taşınır Mallara İlişkin İhalenin Yapılması "İİK. mad. 115, 116" (Legal Huk. D. Kasım/2006, S:47, s:3377-3393)

333) Kısmen Haczedilebilmesi Caiz Olan Şeyler "İİK. mad. 83" (İzmir Bar. D. 2006/Ocak, s:41- 48)

334) İcra Takibinin Kesinleşmesinden Sonraki Dönemde Doğmuş Olan "İptal" ve "Ertelenme" Nedenlerine Dayanılarak Takibin İptali ve Ertelenmesi "İİK. mad. 71" (Legal Huk. D. Eylül /2006, S:45, s:2721-2734)

335) Kredi Kurumlarının (Bankaların) Düzenledikleri Belgelere Dayanılarak İtirazın Kaldırılması "İİK. mad. 68/b" (Kazancı Huk. D. Temmuz-Ağustos/2007, S:35-36, s: 99-105)

336) Satış Bedelinin Alacaklılar Arasında Paylaştırılması ve İcra Vekalet Ücreti "İİK. mad. 138" (İzmir Bar. D. 2007/Ocak, s:46-63)

337) İhale ile Satılan Taşınmazların Tescil ve Tahliyesi "İİK. mad. 135" (Legal Huk. D. 2007/Mart, S:51, s:785-799)

338) Geri Alma (İstirdat) Davasının Koşulları "İİK. mad. 72/VI, VII, VIII" (Terazi Huk. D. Nisan/2007, S:8, s:39-54)

339) Haczedilen Malın Üçüncü Kişi Elinde Bulunması Halinde Açılacak İstihkak Davası "İİK. mad. 99" (Ankara Bar. D. Kasım/2007/1, s:62-77)

340) Takip Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası "İİK. mad. 143" (TBBD. Mayıs- Haziran/2007, s:345-358)

341) İflas Takip ve Davalarında Yetki "İİK.mad. 154" (Legal Huk. D. Ağustos/2007, S:56, s:2535- 2550)

342) "Taşınır Rehni" Kavramı ve Taşınır Rehninin İlamsız Takip Yoluyla Paraya Çevrilmesinde "Takip Talebi" (Eskişehir Bar. D. Şubat-Haziran/2007, S:12-13, s:87-104)

343) Haczedilen Taşınır Mallar Hakkında Alınacak Muhafaza Tedbirleri "İİK. mad. 88" (İzmir Bar. D. Nisan/2007, S:2007/2, s:35-43)

344) "İhalenin Feshi" İstemini İçeren Dilekçede Yurt İçinde Bir Adres Gösterme Zorunluluğu "İİK. mad. 134/II, c:1" (İBD. Temmuz-Ağustos/2007, S:2007/4, s:1564-1568)

345) İcra Hukukunda "Taşınmaz Rehni" Kavramı (Manisa Bar. D. Nisan/2007, S:101, s:9-32 - İstanbul Bar. D. 2007/2 Mart-Nisan, s:509-528)

346) İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Takiplerde Takip Talebi (Legal Huk. D. Mayıs/2007, S:53, s:1501-1514)

347) İflâs Davalarında Yargılama Usulü ve Depo Kararı "İİK. mad. 158" (ABD. 2007/2, s:201- 210)

348) Alacaklının, İhalede Borçlusuna Ait Bir Malı "Alacağına Mahsuben" Satın Almasının Uygu- lamada Yarattığı Sorunlar (İzmir Bar. D. Temmuz/2007, S:2007/3, s:226-238)

349) İhalenin Bozulma Nedenleri (Terazi Huk. D. Ocak/2007, S: 5, s: 83-96)

350) İcra Hukukunda Çekin Geçerlilik Koşulları (Legal Huk. D. Kasım/2007, S:59, s:3519-3535)

351) "Artırmaya Hazırlık Aşamasındaki" Hatalı İşlemlerle İlgili Bozma Nedenleri (ABD. 2007/3, s:138-160)

352) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borçluya Ödeme Emri Gönderilme Koşulları (İİK. mad. 168/I) (Yargı Düny. Kasım/2007, S:143, s:11-26) - (Manisa Bar. D. Ocak/2008, S:104, s:9-24)

353) İcra Hukukunda Bononun (Emre Muharrer Senedin) Geçerlilik Koşulları (Tür. Bar. Bir. D. Ocak-Şubat/2008, s:297-330)

354) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtirazın İncelenmesi "İİK. mad. 169/a" (Legal Huk. D. Ocak/2008, S:61, s:65-76) + (Legal

Huk. D. Şubat/2008, S:62, s:391-408) + (Legal Huk. D. Mart/2008, S:63, s:811-846)

355) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde "Borca İtiraz Şekli" ve "Borca İtirazın Sonuçları" "İİK. mad. 169; 168/I-5" (Terazi Huk. D. Ocak/2008, s.75-82)

356) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Ödeme Emrinin İçeriği "İİK. mad. 168/I-1-6" (İzmir Bar. D. 2008/Ocak, s:45-66)

357) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde "Beş Gün Süreli Şikayet" "İİK. mad. 170/a" (Prof. Dr. Bilge Öztan'a Armağan, 2008, s: 935-976)

358) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz Nedenleri "İİK. mad. 168/I-5" (İBD. 2008/2, s:599-672)

359) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Takip Talebinin İçeriği "İİK. mad. 167" (ABD. 2008/1, s:180-218)

360) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde "İmza İtirazı" "İİK. mad. 170, 170b" (Bursa Barosu Dergisi, Eylül/2008, s:65-82)

361) İcra Davaları Yargılaması (TBB. Yargı Reformu Sempozyumu, Haziran/2008, s:255-260)

362) Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, S:106, s:79-86)

363) Tasarrufun İptali Davalarının Konusu "İİK. mad. 278, 279, 280" (TBBD. Eylül-Ekim/2008, S:78, s:287-313)

364) İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptâl "İİK. mad. 278" (Terazi Huk. D. Ağustos/2008, S:24, s:93-109)

365) Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı İptal "İİK. mad. 279" (İzmir Bar. D. Ekim/2008, s: 45-54)

366) Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı İptâl "İİK. mad. 280" (İBD. 2008/6, Kasım-Aralık, s:2901-2929)

367) Tasarrufun İptâli Davalarında «Yetki», «Görev», «Süre», «Harç», «Vekalet Ücreti» (Yargı Dünyası. Ağustos/2008, s:13-22)

368) Tasarrufun İptali Davalarında Yargılama Usulü "İİK. mad. 281" (Legal Huk. D. Eylül/2008, S:69, s:3003-3020)

369) Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları "İİK. mad. 283" (İzmir Bar. D. Temmuz/2008, s:133- 145)

370) İflâsın Kaldırılması "İİK. mad. 182" (Manisa Bar. D. Ekim 2008, s:9-18)

371) İhtiyati Haciz Kararının İcrası (Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan, 2009, s: 491-499; Bursa Barosu Der. S:85, s:41-47)

372) İhtiyati Haczi Tamamlayan Merasim (İhtiyati Haczin Kesin Hacze Dönüştürülmesi) "İİK. mad. 264" (Legal Huk. D. Şubat 2009, S:74, s:471-490)

373) Doğrudan Doğruya İflas Halleri "İİK. mad. 177" (Terazi Huk. D. Mart 2009, s:71-78)

374) Yazılı Kira Sözleşmesi ile Kiralanmış veya Kiracısı Tarafından Tahliye Taahhüdünde Bulunulmuş Olan Taşınmazların Tahliyesi "İİK. mad. 272" (Legal Hukuk D. Haziran/2009, S:78, s:1749-1762)

375) İflâsın Ertelenmesi "İİK. mad. 179, 179/a, 179/b" (İBD. 2009/3, Mayıs-Haziran, s:1215-1241)

376) İhtiyati Hacizlerin Daha Sonraki İhtiyati ve Kesin Hacze İştiraki "İİK. mad. 268" (İzmir Bar. D. 2009/Ocak, s:78-96)

377) Kiralanan Taşınmazın "Kira Borcunun Ödenmemesi (Temerrüt)" Nedeniyle İlamsız İcra Yoluyla Tahliyesi "İİK. mad. 269/c" (ABD. 2009, S:1, s:75-106)

378) Tahliye Sırasında Kiralananda Karşılaşılan Üçüncü Kişi Hakkında Yapılacak İşlem "İİK. mad. 276" (Terazi Huk. D. 2009/Temmuz, s:67-73)

379) İcra Hukukunda Kiralayanın Hapis Hakkının Korunması İçin Defter Tutulması "İİK. mad. 270" (Yargı Düny. Mayıs/2009, s:11-15) (Kazancı Huk. D. Mayıs-Haziran/2009, s:121-125)

380) Tahliye Takiplerinde İhtarlı Ödeme Emrine İtiraz Edilmemesinin Sonuçları "İİK. mad. 269/a" (Yargı Düny. Mayıs/2009, s:17-22; Kazancı Huk. D. Mayıs-Haziran/2009, s:109-114) (Ada- na Barosu D. Ağustos / 2009, s:9-13)

381) Teminat Karşılığında Mahkeme Kararı ile İhtiyati Haczin Kaldırılması "İİK. mad. 266" (Yargı Düny. Mayıs/2009, s:23-28; Kazancı Huk. D. Mayıs-Haziran/2009, s:115-120)

382) Borçlunun Müracaatıyla İflasa Karar Verilmesi "İİK. mad. 178" (Manisa Bar. D. Ocak/2009, s:50-54)

383) Tahliye Takiplerinde İhtarlı Ödeme Emrine İtiraz Edilmesi ve İtirazın İcra Mahkemesince İncelenmesi "İİK. mad. 269/b" (TBBD. Eylül-Ekim/2009, s:386-400)

384) Kiralanan Taşınmazların İlamsız İcra Yolu ile Tahliyelerinde "Takip Talebi", "İhtarlı Ödeme Emri" ve "Ödeme Emrine İtiraz Şekli ve Süresi" "İİK. mad. 269" (İBD. 2009/4, Temmuz /Ağustos, s:1805-1826)

385) İcra Hukukuyla İlgili Güncel Sorunlar "Ankara Barosu Staj Kurulu İcra Hukuku Sunumu" (Legal Huk. D. Temmuz/2009, s:2051-2073)

386) Konkordatoda "Ekseriyet" Koşulu "İİK. mad. 297" (Bahçeşehir Ünv. Huk. Fak. - Kazancı Huk. D. Eylül-Ekim/2009, S:61-62, s:126-130)

387) İİK.'nun 258. Maddesi Üzerine Bir İnceleme (Manisa Bar. D. Nisan/2009, s:72-82)

388) Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları "İİK. mad. 289" (Terazi Huk. D. Aralık/2009, S:40, s:39-47; Ankara Barosu Der. 2019/2, S:77, s:151-175)

389) İİK.'nun 259. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme "İhtiyati Hacizde Teminat-Haksız İhtiyati Haciz Nedeniyle Tazminat Davası" (İzmir Bar. D. Temmuz/2009, s:46-60; Terazi Huk. D. Ocak/2015, S:101)

390) Konkordatonun Hükümleri "İİK. mad. 303" (Legal Huk. D. Aralık/2009, S:84, s:3793-3797)

391) Konkordatonun Kısmen Feshi "İİK. mad. 307" (Yargı Dünyası Ekim/2009, s:21-28)

392) Konkordato Talebi "İİK. mad. 285" (Manisa Bar. D. Ekim 2009, S:111, s:125-133)

393) Taksiratlı (Taksirli) ve Hileli İflâs (Bilge Umar'a Armağan, 2009, C:2, s:941-972)

394) Tasarrufun İptali Davasının Tarafları "İİK. mad. 277; 282" (Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, 2010, C:2, s:2243-2274)

395) Konkordatonun Tasdiki "İİK. mad. 298" (Ali Güneren'e Armağan, 2010, s:121-129)

396) İcra Hukuku ile İlgili Güncel Sorunlar (Hukuk Merceği "Konferanslar ve Paneller" "ABD yayını", 2010, s:389-414)

397) Takip Hukukunda "Alacaklısını Zarara Sokmak Kasdıyla Malvarlığını Eksiltme Suçu" "İİK. mad. 331" (ABD. 2010/1, s:175-186)

398) Takip Hukukunda 'Taahhüdü İhlal Suçu' "İİK. mad. 340" (İzmir Bar. D. Ocak/2010, s:46- 63)

399) İcra Dairesince Teslim Edilen Taşınmaza veya Gemiye Tekrar Girme Suçu "İİK. mad. 342" (Manisa Bar. Der. S:111, Ocak/2010, s:25-38)-(Yargı Dün, S:201,Eylül/2012, s:27-39)

400) İcra ve İflâs Kanunu'nun 360. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Legal Huk. D. Eylül/2010 S:93, s:3157-3164)

401) İcra Mahkemelerinin Temyizi Kabil Olan Kararları "İİK. mad. 363" (İBD. 2010/3, C:84, s:1443-1456)

402) İcra Mahkemesi Kararlarının Temyizi "İİK. mad. 364" (Terazi Huk. D. Haziran/2010, s:113- 120)

403) Takip Hukukunda 'Gerçeğe Aykırı Beyanda Bulunma Suçu' "İİK. mad. 338" (Yargı Dünyası D. S:172, Nisan/2010, s:11-22)

404) İİK'nun 337/a Maddesi Üzerinde Bir İnceleme "Ticareti Terk Edenlerin Cezası" (Bursa Bar. D. Temmuz-Ağustos-Eylül/2010, S:89, s:5-8)

405) İflastan Sonra Konkordato "İİK. mad. 309" (Kazancı Huk. D. 2010/Mayıs-Haziran, S:69-70, s:242-247)

406) Takip Hukukunda 'Nafaka Borcunu Ödememe Suçu' "İİK. mad. 344" (Tür. Bar. Bir. D. S:90, Eylül-Ekim/2010, s:420-429; Giresun Baro Der. S:10,

Mayıs/2015, s:40-45; Mersin Barosu Dergisi S:39, s:86-89; Çanakkale Bar. Der. Y:2, S:12, s:49-53)

407) "İhalenin Feshi" Talebinin Reddedilmesinden Sonra, Genel Mahkemede "Tapu İptali ve Tescil Davası" Açılabilir Mi? (İBD. Ocak-Şubat/2011, S:2011/1, s:165-171)

408) Takip Hukuku Bakımından 'Ticari İşletmelerde Yöneticilerin Sorumluluğu' "İİK. mad. 333/a" (Tür. Not. Bir. Huk. D. S: 147, Ağustos/2010, s: 23-27; Aksaray Barosu D. 2011/2)

409) İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (İBD. Mart-Nisan/2011 s:33- 67)

410) İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1 s:211-231)

411) İcra ve İflâs Hukukunda "Alacaklılara Zarar Verme Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı" İptal "İİK. mad. 280" (Legal Huk. D. Ağustos/2011 s:3017-3058)

412) İcra ve İflâs Hukukunda "İvazsız Tasarruflardan Dolayı" İptal "İİK. mad. 278" (İzmir Bar. D. Nisan/2011 s:103-124)

413) İcra ve İflâs Hukukunda "Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı" İptal "İİK. mad. 279" (Bursa Bar. D. Nisan-Mayıs-Haziran/2011 s:69-73)

414) Alacaklının "Alacağına Mahsuben Satışa Konu Taşınırı/Taşınmazı Satın Alması" nın Engel-lenmesinin Hukuki Sonuçları "İİK. mad. 118/1, 130, 133" (İBD. Temmuz- Ağustos/2011, s:80-85)

415) İlama Dayalı Olarak "İlamsız Takip" Yapılabilir Mi? "İİK mad. 36" (İBD. Ocak-Şubat/2012, s:131-136)

416) Organize Sanayi Bölgesinde Bulunan Taşınmazların Yapılan Cebri İcra Yolu ile Satışlarına, Kredi Alacaklısı Kuruluştan Alacağı Temlik Almış Olan Varlık Yönetim Şirketi de Katılarak "Alacağına Mahsuben" Taşınmazı Satın Alabilir Mi? (İBD. Mayıs-Haziran/2012, s:152-155)

417) "Takip Konusu Senedin Sahte Olarak Düzenlenmiş Olduğu" İleri Sürülerek, İcra Takibinin Durdurulması Nasıl Sağlanabilir? (İBD. Mart-Nisan/2012, s:199-207; Manisa Barosu Der. Mart-2013, S:120-121-122-123-124, s:10-22)

418) 6352 sayılı 02.07.2012 tarihli Kanun ve 6103 sayılı 14.01.2011 tarihli Kanun ile İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler ve Getirilen Yenilikler (Av. Cüneyt Uyar ile birlikte) (İBD. Eylül-Ekim/2012, s:33-74)

419) "Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi" Hakkında Açılan Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları (İBD. Kasım-Aralık/2012, s:137-233)

420) "Takip Dayanağı Senedin Sahte Olduğu" İleri Sürülerek, İcra Takibinin -Teminatsız- Durdurulması (İBD. Mart-Nisan/2013, s:488-516; Mersin Barosu Dergisi, S:36, s:82-92)

421) "Kambiyo Senetlerindeki Mücerretlik İlkesi", "Kambiyo Senedinin Hayatın Olağan Akışına Aykırı Olduğu" İddiasına Dayalı 'Menfi Tespit Davası'nın Açılmasını Engeller Mi? (İBD. Mayıs-Haziran/2013, s: 243- 257)

422) İflasın Ertelenmesi Talebi Üzerine (veya İflasın Ertelenmesi Kararı İle Birlikte) Verilen "Takip Yasağı"na İlişkin İhtiyati Tedbir Kararı, "İflasın Ertelenmesi Kararı"nın Yargıtayca Bozulması Halinde Kalkar Mı? [İİK. mad. 179b/ı, c:1; HMK. mad. 397/(2)] (ABD. 2013/3, s:437-448)

423) Müteselsil Kefile Başvurulabilme Koşulu Olan TBK. mad. 586/I'deki "İhtarın Sonuçsuz Kalması" Sözcüklerinin Anlamı (İBD., 2013/4,s:165-168)

424) Deniz İcra Hukukunda Kanuni Rehin Hakkına Sahip Alacaklıların Kanuni Rehin Hakkından Feragatı (TTK.m.1379) (Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, 2013,C:III,s:2907-2914)

425) Borçlunun, İcra Takibinde İstenen "İşlemiş Faiz" Miktarı İle "İşleyecek Faiz" Oranına Süresi İçinde İtiraz Etmemesinin Sonuçları (ABD., 2013/2,s:347-355)

426) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Beş Gün Süreli Şikayet "İİK. 170/a" (İBD. Eylül-Ekim/2013, s:98-247)

427) Bononun (Emre Muharrer Senedin) Geçerlilik (Şekil) Koşulları (Legal Huk. D. Ekim/2013, S:130, s:159-198)

428) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Ödeme Emrinin İçeriği (Tür. Bar. Bir. D. Eylül/Ekim-2013, S:108, s:363-376)

429) İcra Dairesi Görevlilerinin Hukuki Sorumluluğu (Legal Huk. Der. Kasım/2013, S: 131, C: 11, s: 111-122)

430) İcra Tebliğleri (Ankara Bar. Der. S:2013/4, s:156-240)

431) Kefalet Süresi (10+1=11 Yıl) Olan Kefilin Sorumluluğunun Sona Ermesi (Legal Huk. Der. Eylül/2013, S:129, s:87-90)

432) İİK.'nun 83/a Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Terazi Der. Aralık/2013, C:8,S:88, s:49-52)

433) Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Hak ve Alacaklarının Haczi (İzmir Barosu Der. Eylül/2013, Y:78, s:198-270)

434) İlamlı Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (Yargı Dünyası Der. Aralık/2013, S:216, s:11-15)

435) İlamın Zamanaşımına Uğradığı İtirazı (Yargı Dünyası Der. Kasım/2013, S:215, s:19-24)

436) İİK. mad. 89/IV'a Göre Açılan Tazminat Davası Sonucunda Verilen Karar Hakkında "Tehiri İcra Kararı" Verilmesi İstenebilir Mi? (İzmir Barosu Der. Eylül/2013, Y:78, s:271-272)

437) Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Manisa Barosu Der. Haziran/2013, S:125, s:8-41)

438) Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (Manisa Barosu Der. Ocak/2014, S:126-127, s:8-60)

439) İcra Tutanakları (İİK.8) (Legal Huk. Der. Şubat/2014, S:134, C:12, s:73-86)

440) İcra ve İflâs Kanunun 79'uncu Maddesi Üzerine Bir İnceleme (Terazi Huk. D. Şubat/2014, S:90)

441) Haciz İsteme Hakkı (İİK.78) (Legal Huk.Der. Mayıs/2014, S:137, s:107-127)

442) İcra ve İflâs Hukukunda "Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı" İptal (İBD.Mart- Nisan/2014, S:2014/2, s:429-439)

443) Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der.S:138, Haziran- 2014, s:169-176)

444) "Muvazaalı İcra Takipleri" (Borç İkrarları) ile "Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmamasının Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi" (TBK.mad.19; İİK.mad.280) (İBD. Mayıs-Haziran/2014, C:88, S:2014/3, s:282-295)

445) "Kira Sözleşmesi"nde ya da "Tahliye Taahhüdü"nde Belirtilen Taşınmazdan Başka (Farklı) Bir Taşınmaz Hakkında Yapılan Tahliye Takibinde, "Maddi Hata" Yapıldığı Savunması Geçerli Olur Mu? (İzmir Bar. Der. Y:79, S:2014/Ocak, s:128-135)

446) Muvazaa (TBK.19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der.S:139, Temmuz/2014, s:175-187)

447) Simsarlık (Tellallık) Sözleşmesinden Doğan Ücret Alacağı Hakkında Yapılan İlamsız İcra Takibine İtiraz Edilmesi Üzerine, İcra Mahkemesinden "İtirazın Kaldırılmasına Karar Veril-mesi" İstenebilir Mi? (Legal Hukuk Der. Eylül/2014, S:141, s:197-204)

448) İİK.'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (Ankara Barosu Der. S:2014/3, s:415-448)

449) İstihkak Davalarında Yargılama "İİK. m. 97" (Legal Huk. Der. Kasım-Aralık/2014, S:143, s:179-202)

450) İhtiyati Haciz Kararı Verilebilmesinin Bağlı Olduğu Koşullar "İİK. m. 257" (Terazi Huk. Der. 100. Özel Sayı, Aralık/2014, s:407-430)

451) İstihkak Davalarında Kanıtlar (Karineler) "İİK. m. 97/a" (Legal Huk. Der. Ekim/2014, s:225-265)

452) Alacaklının İcra Dairesinde Satılmakta Olan Taşınırı/Taşınmazı Alacağına Mahsuben Satın Alması (Leges Hukuk Der. Temmuz/2014, S:55, s:11-15)

453) İhtiyati Haciz Kararı Verilebilmesinin Bağlı Olduğu Koşullar (Terazi Huk. D. Aralık/2014, S:100)

454) Rehinli Alacaklının "Rehnin Paraya Çevrilmesi" Yoluyla Takip Yapma Zorunluluğu (İİK. mad.45) (İzmir Bar.Der. S:3, Eylül/2014, s:232-256)

455) Ticari İşletme Devirlerinin Muvazaa Nedeniyle İptali "İİK. m.280/III" (AB. S: 2014/4, s:623-656)

456) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz Nedenleri (İİK. 168/5) (İBD. Eylül-Ekim/2014, S:2014/5, s:172-332)

457) İİK.'nun 88.Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Leges Huk. Der. Aralık/2014, S: 60, s:17-30; İzmir Barosu Der. 2016/1, s:173-205)

458) İİK.'nun 68/b Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Bursa Barosu Der. Ocak-Şubat-Mart/2014, S:94, s:41-43)

459) İİK.'nun 79.Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Terazi Huk. Der. S:90, Şubat/2014, s:52-57)

460) İtirazın İptali Davası-Tahsil Davası "İİK.'nun 67.Maddesi Üzerinde Bir İnceleme" (Türkiye Barolar Birliği Der. S:114, Eylül-Ekim/2014, s:381-495)

461) İcra Hukukunda Şikâyet Sebepleri (İstanbul Barosu Der. Kasım-Aralık/2014, s:369-537)

462) Taşınmaz Rehni Kapsamındaki Eklentilerin Haczi "İİK. m. 83/c" (İBD. Ocak-Şubat/2014, S:2014/1, s:163- 222; Terazi Huk. Der. Ağustos/2015, S:108, s:93-98)

463) Şirketlerin Ödenmeyen Vergi Borçlarından Şahsi Malvarlıkları ile Sınırsız Olarak Sorumlu Olan "Kanuni Temsilciler" Hakkında Açılan Tasarrufun İptali Davasının Kapsam ve Koşulları (İBD. Temmuz-Ağustos/2014, S:2014/4, s:354-365)

464) İlama Aykırı Yapılan İcra Takiplerinin İptali (ABD. S:2014/2, s:477-488)

465) İcra Hukukunda Tehiri İcra "Yürütmenin Durdurulması" (Çanakkale Bar. Der. Ocak- Mart/2014, S:11, s:62-70)

466) İflasın Ertelenmesi Kararının Etkileri (Leges Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Der. Ocak- Nisan/2014, Y:1, s:1-18)

467) İhtiyati Hacze İtiraz ve Kanun Yolları (İzmir Barosu Der. Ocak/2015, S:1, s:278-310)

468) Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) "Muvazaalı Olduğu" İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Ta-rafından "Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayıl-ması İçin Tasarrufun İptali Davası" Açılabilir Mi? (Ankara Barosu Der. S:2015/1, s:369-398)

469) Avukatlık Ücret Sözleşmesinde "Maktu" Vekalet Ücreti Öngörülen Bir İş İçin Düzenlenmiş Olan ("600.000 USD + KDV + STOPAJ" Ödeneceğini Belirten) Yazılı Avukatlık Ücret Sözleşmesinin Geçersizliği –TBK.'nun 27/I ve TMK'nun 2.maddesine Dayanılarak- İleri Sürülebilir Mi? (ABD. 2015/3, s:473-480)

470) Alacaklılarına Zarar Vermek Kasdıyla Mevcudunu Eksiltme Suçu "İİK. m. 331" (Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan, 2015, C:2, s:1699-1742)

471) GenelHaciz Yolu ile Takiplerde Yetkili İcra Dairesi "İİK. m. 50" (Terazi Huk. Der. Haziran/2015, S:106, s:145-158)

472) İİK.'nun 179. Maddesi ÜzerindeBir İnceleme (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, 2015, C:2, s:1973- 1995)

473) Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (Prof. Dr. Hakan Pekcantez Armağanı, 2015, C:1, s: 3005-3070)

474) Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan Taşınmazın Satışını İsteme Süresi (TBB. Kasım-Ara-lık/2015, S:121, s:435-440)

475) «Hayatın OlağanAkışına Aykırı Olduğu»Gerekçesiyle«Bir Senedin İptaline» Karar Verilebilir Mi? (Legal Huk. Der. Temmuz/2015, S:151, s:195-201)

476) ÇocukTeslimine Muhalefet Suçu"İİK. m. 341" (Leges Huk. Der. Temmuz/2015, S:67, s:13- 25)

477) İİK.'nun 94.Maddesi ÜzerindeBir İnceleme "İİK. m. 94" (Leges Huk. Der. Ocak/2015, S:61, s:11-23)

478) İhtiyati Haciz Kararının İcrası "İİK.'nun 261. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme" (Yargı Dünyası Der. Mart/2015, S:231, s:13-32)

479) Tasarrufun İptali Davalarında "Davacının, Borçluda Gerçek Bir Alacağı Bulunması" Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (İBD. Mart-Nisan / 2015, S:2015/2, s:352-363)

480) ÜçüncüKişinin Elindeyken Haczedilen Mallar Hakkında Açılanİstihkak Davalarında İspat Yükü ve Kanıtlar (İBD. Mayıs-Haziran/2015, S:2015/3, s:63-97)

481) Avukat, Müvekkili Lehine Sonuçlandırdığı Davada Verilen Karar Kesinleşmeden, Vekalet Ücreti Alacağından Dolayı Müvekkili Hakkında Takip Yapabilir Mi? (Legal Huk. Der. Şu-bat/2015, S:146, s:141-148)

482) Yabancı Ülkelerdeki Türk Vatandaşlarına Tebligat (Legal Huk. Der. Nisan/2015, S:148, s: 135-141)

483) İflâsTakibine Konu Edilmemiş Olan Alacak İddiası 'İtirazın Kaldırılması ve İflâs Talebini İçeren Dava'da İleri Sürülebilir Mi? (Legal Huk. Der. Haziran/2015, S:150, s:133-139)

484) İcra Mahkemelerince Borçlunun Konkordato Talebi Üzerine"Tensip Kararı" İle, Duruşma Yapılmadan, Borçlu Hakkında "Takip Yasağı"na İlişkin Bir "İhtiyati Tedbir Kararı" Verilebilir Mi? (Leges Huk. Der. Şubat/2015, S:11, s: 11-22)

485) İİK.'nun 354. Maddesi ÜzerindeBir İnceleme "İcra SuçlarındaDava ve Cezanın Düşürülmesi - Tazyik Hapsi ve Disiplin Hapsine İlişkin Kararların Yerine Getirilme Süresi" (Erzincan Baro Der. Mayıs/2015, S:1, s:6-8)

486) İcra ve İflas Dairelerinin İşlem ve Eylemlerinden Dolayı Devletin Hukuki Sorumluluğu"İİK. m. 5" (ABD. S:2015/2, s:255-269) (Bursa Bar. Der. Nisan/2004, s: 36-43)

487) Açılış/Kapanış Tasdiki Bulunmayan Ticari Defterlerin 'Delil' Niteliği (Legal Hukuk Der. Ağustos/2015, S:152, s:187-194)

488) İcra Takibi (Alacağı) Kesinleşmemiş Olan Alacaklıya Sıra Cetvelinde Yer Verilebilir Mi? (Terazi Huk. Der. Temmuz/2015, S:107, s:106-110)

489) Olumsuz Tespit Davasında "Hukuki Yarar Koşulu" ve Olumsuz Tespit Davasının "Bekletici Mesele" Yapılması ile Faturaların Delil Niteliği (İzmir Barosu Der. Eylül/2015, S:3, Yıl:80, s:153-176)

490) Devlet Mallarının Haczedilmezliği (Sakarya Baro Der. Ağustos-Eylül/2015, s:68-73)

491) Nitelikleri Gereği (Tamamı) Haczedilemeyen Şeylerden 'Banka Teminat Mektupları'nın ve 'Bütünleyici (Tamamlayıcı) Parçalar'ın Haczedilmezliği (Sakarya Baro Der. Nisan-Mayıs/- Haziran/2015, s:66-69)

492) Banka Teminat Mektupları ve Bütünleyici (Tamamlayıcı) Parçaların Haczedilmezliği (Sakarya Baro Dergisi, Haziran/2015, C:2, s:66)

493) İcra ve İflas Dairesi Görevlilerinin Takibin Taraflarına ve Üçüncü Kişilere Vermiş Oldukları Zarardan Dolayı Devletin Hukuki Sorumluluğu "İİK. m. 5" (Noterler Birliği Huk. Der. S: 2015/1, s: 123-142)

494) Taşkın (Aşkın) Haciz "İİK. m. 85/I" (Terazi Huk.Der. Kasım/2015, S:111, s:108-113)

495) Anonim ve Limited Şirketlerde; "Şirket"ten ve/veya "Şirket Ortağı"ndan Alacaklı Olan Üçüncü Kişilerin "Şirket"i ve/veya "Şirket Ortağı"nı Takip Hakkının Kapsamı (İBD. Kasım-Aralık/2015, S:2015/6, s:66-83)

496) "İstihkak Davasının Reddi" Kararını Temyiz Eden Davacı Üçüncü Kişiden, İİK. mad. 36/I Uyarınca İstenebilecek Teminatın Cins ve Miktarı (Legal Hukuk Dergisi, Aralık/2015, S:156, s:107-115)

497) Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkı Kötüye Kullanılabilir Mi? Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkının Kötüye Kullanılmış Olmasının Yaptırımı Nedir? (Legal Hukuk Der. Ekim/2015, S:154, s:195-215)

498) İcra ve İflas Hukukunda "Taahhüdü İhlal" Suçu "İİK. mad. 340" (Bursa Barosu Dergisi, Mart/2016, S:96, s.161-175)

499) Bedelsiz Kalmış Çek Hakkında Açılan Menfi Tespit Davasında "Kanıtlar"-"İspat Yükü"- "Yetkili Mahkeme" "İİK. m. 72" (Bursa Barosu Der., Aralık/2016, S: 98, s: 129-134)

500) Hükmen Teslim Olunan Yere Müdahale Suçu "İİK. m. 342" (Kahramanmaraş Barosu İnternet Sitesinde yayımlandı)İİK.'nun 88. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme ()

501) Mahkemelerce Faturaya Dayalı Olarak İhtiyati Haciz Kararı Verilebilir Mi? (Tür. Bar. Bir. Der. Ocak-Şubat/2016, S:122, s:459-472)

502) Tasarrufun İptali Davası ve "Muvazaa", "Nam-ı Müstear", "İşletmenin Devri", "Kanuna Karşı Hile" ve "Perdeyi Kaldırma Teorisi" (ABD. 2016/2, s: 343-403)

503) Kooperatif Şirketler ile Adi Şirketlerde; "Şirket"den ve/veya "Şirket Ortağı"ndan Alacaklı Olan Üçüncü Kişilerin "Şirket"i ve/veya "Şirket Ortağı"nı Takip Hakkının Kapsamı (ABD. Sayı: 2016/1, s:525-535)

504) Haksız İhtiyati Tedbir Kararından Dolayı Açılacak Tazminat Davasında Bir Yıllık Zamanaşımı Süresinin Başlangıcı "HMK m.399/(3)" (Yargı Dünyası Der. 2016/2, S:242, s:13-17)

505) «103 Davet Varakası» "İİK. m. 103" (Çanakkale Barosu Dergisi, 2016, S:15, s:101-104)

506) İcra Hukukunda Şikayetin Hukuki Niteliği (Bursa Barosu Der. Mart/2016, S:96, 183-184)

507) Şikayetin Konusu (Bursa Barosu Der. Mart/2016, S:96, s.185-189)

508) Belediye Mallarının Haczedilmezliği (Yargı Dünyası Der. Mart 2016, S:243, s:19-52)

509) "İhale ve İhalenin Feshi" Konusunda Uygulamada Karşılaşılan Problemler (Te-razi Huk. Der. Ocak 2016, Sayı: 113, Cilt: 11, s: 135-140; Türkiye Barolar Bir-liği Dergisi, Mart-Nisan/2016, Sayı: 123 s: 489-496; Av. Teoman Ergül' e Ar-mağan, Ocak/2017, s: 585-648)

510) Kollektif ve Komandit Şirketlerde; "Şirket"ten ve/veya "Şirket Ortağı"ndan Alacaklı Olan Üçüncü Kişilerin "Şirket"i ve/veya "Şirket Ortağı"nı Takip Hakkının Kapsamı (İBD. Mart- Nisan/2016, S: 2016/2, Cilt: 90, s: 95-115)

511) Para ve Teminat Verilmesi Hakkındaki İlamların İcrası "İİK m.32-33 a" (Türk Medeni Usul ve İcra - İflas Hukukçuları Birliği'nin "MİHBİR", 14. Abant Toplantısı "İlamlı İcra" Sayısı, "15-16 Nisan/2016", s:163-242)

512) Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin "Borçlunun Taşınır/Taşınmaz Malları Üzerine Haciz Koyan Alacaklının -Bu Haczi Düşmeden veya Feragat Nedeni ile Düşürülmeden- Üzerindeki Haciz Devam Ederken, Aynı Taşınırı/Taşınmazı Tekrar Haczettirebileceği" Konusundaki Yeni İçtihatları (İzmir Barosu Der. Mayıs/2016, s: 255-258)

513) Borçlunun Adres Kayıt Sistemindeki (Mernis) Adresine Tebligat (Teb. K. m. 10/II) (İzmir Bar. Der. Mayıs/2016, S: 81, s: 151-158)

514) Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin (ve Hukuk Genel Kurulu'nun) "Şirket Ortakla-rının, Şirkete Karşı Üçüncü Kişi Sayılamayacakları ve Kendilerine Şirketin Borçlarından Dolayı Haciz İhbarnamesi (İİK. m. 89) Gönderilebileceği" Konusundaki Yeni Görüşü Doğrultusundaki İçtihatları (İzmir Bar. Der. Mayıs/ 2016, s: 259-264)

515) Taşınmaz Malların Haczi (Osmaniye Barosu Dergisi, 2016 / Mayıs, S: 2, s: 52-60)

516) Borçlunun "Bir İrade Beyanında Bulunmasına" Mahkûm Edildiği İlam "Yalnız Borçlu Tarafından Yapılabilecek Bir İş (Şey)" Sayılarak, Bu İşi (Şeyi) Yerine Getirmekten Kaçınan Borçlunun Fiili, İİK. mad.343'e Göre Suç Teşkil Eder Mi?(Legal Hukuk Dergisi, C:14, Mayıs/2016, S:161, s:2543-2552).

517) İhtiyati Hacizde Yetkili Mahkeme "İİK m.50; m.258" (Yargı Dünyası Dergisi, Mayıs/2016, S: 245, s: 13-28)

518) Bir Eşin, Diğer Eşin Onayı Olmadan "Aile Konutunu Başkasına Devredemeyeceği"ne ya da "Aile Konutu Üzerinde İpotek Kuramayacağı"na Dair TMK. m.194/I'deki Kısıtlama (Yasak), Cebri İcra Yolu ile (İİK. m. 148 vd.) Yapılan İhaleleri (İİK. m. 134) de Kapsar Mı? "TMK. m. 194/I" (Legal Hukuk Der. S: 162, C: 14, Haziran/2016, s: 3089-3097)

519) 'İhtiyati Haciz Kararı'nın "İİK. m. 260" ve 'İhtiyati Haciz Tutanağı'nın İçeriği "İİK. m. 262" (Yargı Dünyası Dergisi Temmuz/2016, S:247, s:13-23)

520) Takibe Konu Edilmiş Senedin "Hayatın Olağan Akışına Aykırılık" ve "Tefecilik Suçuna Konu Olması" Nedenleriyle İptali (Legal Huk. Der. Temmuz/2016, S: 16, C: 14, s: 3657-3672)

521) "Kıymeti Süratle Düşen" veya "Muhafazası Masraflı Olan" Malların Pazarlıkla Satışı "İİK. mad. 113/II;119/4" (Yargı Dünyası Der. Eylül/2016, S:249, s:23-28)

522) Kısmen Haczedilen Haklar (İBD, Eylül-Ekim/2016, S:2016/5, s:61-94)

523) Yetişmemiş Mahsullerin Haczi (Yargı Dünyası Der. Kasım-Aralık/2016 S:23-26)

524) İcra ve İflâs Kanunun 338. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Bursa Barosu Der. Aralık/2016, S:98, s: 135- 151; Kahramanmaraş Barosu'nun İnternet Sitesinde yayımlandı.)

525) Borçlunun Üçüncü Kişilerde Bulunan Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi "İİK m.89" (I - Legal Hukuk Dergisi, Kasım/2016, S: 167, s: 6121-6206, II - Legal Hukuk Dergisi, Aralık/2016, S: 167, s: 6721-6810)

526) Kambiyo Senetlerine Dayalı Takiplerde "Borca İtiraz", "İmzaya İtiraz" ve "İleri Tarihli Çek" Kavramlarının İçeriği (Legal Hukuk Dergisi, Ekim-2016, S:166, C:14, s:5603-5620)

527) Hâsılat Kirasında (TBK m.357 vd.) Temerrüt Nedeniyle Kiracının Tahliyesinin Düşündürdükleri (Yargı Dünyası Nisan/2016, S:244, s:25-30)

528) İhale Bedelini Yatırmayarak İhalenin Feshine Neden Olan Alıcının (Hissedarın), Teklif Ettiği (Ödemediği) İhale Bedeli ile Son İhale Bedeli Arasındaki Farktan Sorumluluğunun Kapsamı "İİK. m. 133/II" (İzmir Barosu Der. Eylül/2016, S:3, s: 151- 172)

529) Türk Hukukunda "Devlet Mallarının Haczedilemezliği" Kuralı "İİK.m.82/I-1" (Yargı Dünyası Dergisi, Haziran/2016, S:246, s:19-36)

530) Çeşitli Konularda Güncel Yargıtay Kararları ile İlgili İncelemeler (Bursa Bar. D. Ağustos/2016 s.61-87)

531) İhtiyati Haciz Kararının İçeriği "İİK. m. 260" (Yargı Dünyası Dergisi, Temmuz/2016, S:247 s:13-23)

532) Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin "Kıdem Tazminatı", "İhbar Tazminatı" ve "Diğer Sosyal Haklar"a Dayalı Olarak Açılan 'Tasarrufun İptali Davaları'nda, Bu Alacakların Doğum Tarihinin 'İş Akdinin Feshedildiği Tarih' Değil 'İşe Giriş Tarihi' Olduğuna Dair Yeni İçti- hatlarının (Görüşünün) Düşündürdükleri (İzmir Barosu Der. Mayıs/2016, s:264-270; İstanbul Barosu Der. Ocak-Şubat/2017, C: 91, S: 2017/1, s: 42-46; Denizli Barosu Dergisi, 2017, s: 30-43)

533) Avukatın "Özen Yükümlülüğü" (Av. K. m. 34; TBK. m. 506/III) ve "Görevi Kötüye Kullanma Suçu" (TCK. m. 257/2) (Türkiye Barolar Birliği D. Temmuz-Ağustos/2017, S:131, s:373-404)

534) Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (İstanbul Barosu Dergisi, Temmuz-Ağustos/2017, S:2017/4, s:74-132)

535) Ticari Defter Kayıtlarına Göre "Alacaklı" Gözüken Ancak Borçlusu Hakkında Takip Konusu Yaptığı Çekleri Ticari Defterlerine İşlememiş Olan Alacaklı, Yaptığı 'İcra Takibi'ne Dayanarak, "Borçlusu" ve "Lehine Tasarrufta Bulunulan Üçüncü Kişi" Hakkında 'Tasarrufun İptali Davası' Açabilir Mi? (Terazi Huk. Der. Kasım/2017, S: 135, s: 90-101)

536) Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Hukuk Dergisi, Eylül/2017, S:177, s:4449-4513.)

537) İhtiyati Haciz İsteminin Koşulları (Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: III, 2017, s:2585-2631)

538) İhtiyati Haciz Kararının Uygulanması "İİK m. 261" (Çanakkale Barosu Dergisi, 2017, S:16, s:75-81)

539) 6728 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikten Sonra "İflasın Ertelenmesi" (ABD. 2017/1, s:251- 321)

540) Hacze Ayrıcalıklı (Takipsiz) Katılma (Adana Barosu Dergisi, 2017/Ocak, s:25-35)

541) "Elektronik Posta Verileri"nin "Yazılı Delil" ya da "Delil Başlangıcı" Olarak Senedin "Teminat Senedi" Olup Olmadığının İspatındaki Rolü (Terazi Hukuk Der. Ocak/2017, S: 125, s: 90-92)

542) Tasarrufun İptali Davası "İİK. m. 277 vd." ve İtirazın İptali Davası "İİK. m. 67" Sırasında Konulan "İhtiyati Haciz", Ne Zaman ve Nasıl Kesin Hacze Dönüşür? (Legal Huk. Der. Şubat/2017, S:170, s:751-755)

543) İhale Bedelini Yatırmayarak İhalenin Feshine Sebep Olan Önceki Alıcı, Yapılacak Tamamlayıcı İhaleye "İİK. m. 133" Teminat Yatırmadan "İİK. m. 124/III" Katılabilir Mi? (Terazi Hukuk Der. Şubat/2017, S:126, s: 126-133)

544) İstihkak Davalarında "Haciz Yapılan Üçüncü Kişiye Ait Yerde, Borçluya Ait Belge, Evrak ve Eşya Bulunması"nın Kanıt Olarak Değeri "İİK. m. 97/a" (Yargı Dünyası Hukuk Der. Şubat/2017, s:13-29)

545) "İhtiyati Tedbir (HMK. m. 396) ve İhtiyati Haciz Kararının Teminatsız Değiştirilmesi / Kaldırılması" Kurumunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Terazi Hukuk Der. Mart/2017, S: 127, s: 104-112)

546) "Haczin Geçerliliği ve Tamamlanmış Sayılması" (Bursa Bar.Der. Mart/2017, s:65-67)

547) Senet Lehtarı Tarafından, Zamanaşımına Uğramış Bir Bono Hakkında, Keşideciye Karşı "Temel Borç İlişkisi"ne Dayanılarak "İtirazın İptali Davası" Açılabilir mi? (Legal Hukuk Der. Nisan/2017, C:15, S:172, s:1801-1822)

548) Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek "Alacağın Temliki" Tasarrufları ("Borçlunun Yaptığı Tüm Alacağın Temliki İşlemleri" İçin Mi, Yoksa Sadece "Borçlunun Muvazaalı Olarak Yaptığı (Bedelsiz, Karşılıksız Olan) Alacağın Temliki İşlemleri" İçin Mi Tasarrufun İptali Davası Açılabilir? (Legal Hukuk Der. Mayıs/2017, S:173, s:2411-2437)

549) Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan Bazı Tasarrufların Düşündürdükleri (Legal Hukuk Dergisi, Haziran/2017, S:174, s:2941-2986)

550) Üzerinde, Üçüncü Kişi Lehine İpotek Bulunan Bir Taşınmazın, İcra Dairesince Yapılan Birinci/İkinci Artırmasında En Yüksek Pey Süren Alıcıya İhalenin Yapılabilmesi İçin, İleri Sürülen Peyin 'Taşınmazın Kıymetinin Yüzde Ellisini' + 'İpotek Bedelini' + 'Satış ve Paylaştırma Masraflarının Tümünü' Mü Karşılaması Gerekir? (Legal Hukuk Dergisi, Haziran/2017, S:174, s:2987-3010)

551) Uygulamada Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz/2017, s:497-543)

552) "Alacaklılara Zarar Vermek Kastı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı" İptal "İİK. md. 280" (ABD. 2017/4, s:307-364)

553) Alacak Miktarı -Yazı ile- "Yabancı Para" Olarak Yazılmış/İfade Edilmiş Olan Bir Kambiyo Senedinin, Alacak Miktarını Matbu Olarak Belirten Ön Yüzündeki "TL", "…Türk Lirası" Kelimelerinin Sadece Çizilmiş Olması Yeterli Midir Yoksa Ayrıca Bu Çizilmenin Keşideci Tarafından İmza (Paraf) Edilmiş Olması Da (HMK.m.207) Zorunlu Mudur? (İzmir Barosu Dergisi, Eylül/2017, S:3, s:223-235)

554) Önemli İçtihatlar ve Notlar (Bursa Bar. D. Haziran/2017, s.48-62; Bursa Bar. D. Eylül/2017, s.65-68)

555) Satışa Konu Taşınmazın İhaleden Önce "Kentsel Dönüşüm"den Yararlanır Duruma Gelmesi Halinde, İhaleden Önce Bu Taşınmaza Yeniden Kıymet Takdiri Yapılması "İİK. m. 128a/III" Gerekir Mi? Takip Konusu İpotekle Temin Edilmiş Kredi Borcunun, Borçlu Dışında (Yerine) Başka Bir Kişi Tarafından Ödenmesi Halinde, Alacaklının Alacağı Sona Ermiş "TBK. m. 83" Olur Mu? (Balıkesir Barosu Dergisi, Eylül/2017, s:15-29)

556) İhtiyati Hacizde Görevli Mahkeme (Yargı Dünyası Hukuk Dergisi, Eylül/2017, s:13-22)

557) "Açık Artırma ile Yapılan Satışlarda Mülkiyetin Alıcıya Geçme Anı" ve "Satış İlanında Satılan Taşınmazın Bulunduğu Sokak Numarasının Yanlış Belirtilmiş Olmasının İhalenin Feshine Neden Olup Olmayacağı" (TBB Dergisi, Eylül-Ekim/2017, Yıl:30, Sayı:132, s:411- 416)

558) İtiraz ve İade Edilen Faturaya Dayanılarak İhtiyati Haciz Kararı Verilebilir mi? (Terazi Huk. D. Ekim/2017, S: 134, s:78-83)

559) Tapuda Gerçekleştirilen Satıştan On Yıl Geçtikten Sonra, Satıcı Tarafından "Ödenmediği İddia Edilen Satış Bedeli İçin" 'İtirazın İptali Davası' Açılabilir mi? (Legal Hukuk Dergisi, Kasım/2017, S:179, s:5485-5499)

560) 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanun'a Göre Açılan Tasarrufun İptali Davaları'nın Sonuçları "6183 s. K. m. 31" (Bursa Bar. D. Aralık 2017/102 s.66-72)

561) Tasarrufun İptali Davalarında "Alacağın Gerçekliği" (Muvazaalı Olmaması) Koşulunun Düşündürdükleri (Legal Huk. Der. Aralık/2017, S:180, s:5915-5942)

562) Ödeme Emrine İtiraz Dilekçesinin Yanlış İcra Dairesine, Yanlış Dosya Numarası Bildirilerek Yapılmasının Sonuçları (Çanakkale Barosu Dergisi, 2018, S:17, s:78-80)

563) Kamu Alacaklarından Dolayı Açılan Tasarrufun İptali Davalarında "Alacaklılara Zarar Verme Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı" İptal "6183 sayılı K. m. 30" (Konya Barosu, 2018, Sayı :1, s.13-21)

564) İleri Sürülen 'İstihkak İddiası' Üzerine, 'İstihkak Davası'nın Kim Tarafından Açılması Gerektiğinin Neye Göre Belirleneceği? (Legal Hukuk Dergisi, Ocak/2018, S:181, s:163-186)

565) "Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı" İptal "İİK. m. 279" (İBD. Ocak-Şubat /2018, s:111-134)

566) Kamu Alacağından Dolayı Açılan Tasarrufun İptali Davalarının Sonuçları "6183 s. K. m. 31" (Terazi Huk. D. Şubat/2018, S: 138, s: 118-125; Legal Hukuk Dergisi, Şubat/2018, S: 182, s: 719-766)

567) Kamu Alacağından Dolayı Açılan Tasarruf İptali Davalarında "İvazsız Tasarruflardan Dolayı" ve "Aciz Halinde İken" Yapılan Tasarruflardan Dolayı İptal "6183 sayılı K. m. 27, 28, 29" (Bursa Bar. D. Mart 2018/103 s.58/64)

568) Tasarrufun İptali Davalarında "Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi" Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (TBBD. Mart-Nisan/2018, S:135, s:517-576)

569) Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan ve Üzerinde İpotek Bulunan Bir Taşınmazı, Davalı Üçüncü Kişiden Satın Alan Dördüncü Kişinin, İyiniyetli Olup Olmamasının Doğurduğu Sonuçlar "İİK. m. 282, 283/II" (Legal Hukuk Dergisi, Nisan/2018, S:184, s:1721-1738)

570) Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında, Borcun Doğum Tarihi Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının "Bedele Dönüşmesi" "İİK. 283/II" Halinde, Tazminata Esas "Gerçek Değer"in Hesaplanma Yöntemi (Legal Hukuk Dergisi, Nisan/2018, S:184, s:1739-1758)

571) İcra Takibinden Önce/Sonra Açılan Menfi Tespit Davalarında "İcra Takibinin Durdurulması" "İİK m.72/II, III" (Yargı Dünyası Der. Ekim/2016 S:13-34 - Manisa Barosu Dergisi, Mayıs 2018, S:132-133, s:5-25)

572) "Tasarrufun İptali Davaları Kimlere Karşı Açılabilir?" "İİK. m.282" (İBD. Mayıs-Haziran /2018, S:2018/3, s:35-75)

573) Tasarrufun İptali Davasının Bedele Dönüşmesi Halinde "İİK. m. 283/II" Faize De Hükmedilmesi Gerekir mi? "Karar Derlemeleri" (İBD. Mayıs-Haziran/2018, S:2018/3, s:403- 435)

574) Aynı Zamanda 'Hemşerisi' Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini 'Değerinin Çok Altında Bir Bedelle' Devrettikten (Tapuda 'Satış' Şeklinde Gösterdikten) Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşe De -'Değerinin Çok Altında/Üstünde Bir Bedelle'- (4) Taşınmazını Devreden (Tapuda 'Satış' Şeklinde Gösteren) Borçlu Hakkında Tasarrufun İptali Davası "İİK. m. 278/III-2; 280/I" Açılabilir mi? (Yargı Dünyası Hukuk Dergisi, Ocak-Şubat-Mart/2018, S:73-75, s:17-36; Manisa Barosu Dergisi, Mayıs/2018, S:132-133, s:61-78)

575) Menfi Tespit Davalarında "Takibin Durdurulması" İçin Borçlu Tarafından Yatırılan Teminatın İşlevi (Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Mayıs-Haziran/2018, S: 136, s: 395-410)

576) Takibin Kabulü Şartları (Bursa Bar. D. Haziran 2018/104, s.55-57)

577) Alacaklının Gönderdiği Haciz İhbarnamelerine İtiraz Etmeyen Üçüncü Kişi Hakkında Hangi Koşullarda Tasarrufun İptali Davası Açılabilir? (Yargıtay Dergisi, Temmuz/2018, S:3, s: 1375-1404)

578) İhalenin Feshini Gerektirmeyen Durumlar (Legal Hukuk Dergisi, Temmuz/2018, S:187, s: 3313-3330)

579) Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri (İstanbul Barosu Dergisi, Temmuz- Ağustos /2018, S:4, s:15-102)

580) Tasarrufun İptalini Gerektiren Kimi Usulsüzlükler (Legal Hukuk Dergisi, Ağustos/2018, S: 188, s:3795-3827)

581) Alacaklı Tarafından, Borçluya Ait Eşya Üzerinde Hapis Hakkı "TMK. m. 950 vd." Kullanılması Sırasında Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar (Legal Hukuk Dergisi, Ağustos/2018, S:188, s:3785-3793)

582) Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Hukuk Dergisi, Ekim/2018, S:190, s:4729-4801)

583) Haciz İsteme Hak ve Süresi (Leges Hukuk Der. Kasım-2018, S: 107, s:13-68)

584) "Konkordato" Nasıl Talep Edilir? Nasıl İncelenir? Nasıl Sonuçlandırılır? (Konkordato Süreci) (İstanbul Barosu Dergisi, Kasım-Aralık/2018, S:2018/6, s:9 - 15)

585) Paranın İcra Dosyasına -Altı Ay İçinde- Getirtilmesi Talebi (Bursa Bar. D. Aralık/2018, s.93- 97)

586) İhalenin Feshine Neden Olabilecek/Olamayacak Hatalı İşlemler (Leges Hukuk Der. Ekim/2018, S:106, s:13-31; Kayseri Barosu Dergisi, Temmuz/2019, S: 3, s:44-46)

587) Haczin Yapılış Şekli ve Haczi Yapan Memurun Yetkisi (Leges Huk. Der. Ocak/2019, S:109, s:13-18)

588) "Borçlunun, Teminat Göstermeyi Evvelce Taahhüt Etmiş Olduğu Haller Müstesna Olmak Üzere, Borçlu Tarafından Mevcut Bir Borcu Temin İçin Kurulan Rehinler"in "İİK. m. 279/I-I" Hangi Koşullarda İptali Mümkün Olur? (Legal Hukuk Dergisi. Ocak/2019, S:193, s:235- 261)

589) "Taşınır Rehninin (Aracın) İlamsız Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesi"ne İlişkin Takipte Alacaklı, 'On Beş Günlük Ödeme Süresi' Geçmeden 'Rehinli Taşınırın (Aracın) Satılmasını' İsteyebilir mi? (Legal Hukuk Der. Şubat/2019, S: 194, s:791-796)

590) İflasın Ertelenmesi Talebi Ticaret Mahkemesince Reddedilmiş Olan Borçlu Şirket Temsilcisi Hakkında, Bu Durumda İİK. m. 333/a'ya Göre Mahkûmiyet Kararı Verilebilir Mi? (Legal Hukuk Der. Şubat/2019, S: 194, s:797-813)

591) Borçlusunun, Üçüncü Kişilerdeki 'Hak ve Alacakları'nı / 'İpotek Hakkı'nı Haczeden Alacaklı, Hangi Durumlarda İcra Müdürlüğünden İİK. m.120/II Uyarınca "Üzerine Haciz Koyduğu 'Hak ve Alacağın' / 'İpotek Hakkı'nın Tahsil Yetkisinin Kendisine Verilmesini" İstemek Zorundadır? (Leges Huk. Der. Mart/2019, S:111, s:13-19)

592) Yasal Süresi İçindeYapılan Satış Talebinin, Bu Süre İçinde Geri Alınması Halinde, Yeniden Satış İsteyebilme Süresinin Geri Alma (Yani Satışın Düşürüldüğü) Tarihten İtibaren 6 Ay/1Yıl Olduğu… (Bursa Bar. D. Mart/2019, S:107, s.76-79; Denizli Barosu Dergisi, 2017, s: 26-28)

593) Gecikmiş İtiraz "İİK. m. 65" (Leges Hukuk Dergisi, Nisan/2019, S: 112, s: 11-24)

594) Genel Haciz Yoluyla Takiplerde İtiraz Sebepleri "İİK. m. 63" (Leges Hukuk Dergisi, Mayıs/2019, S: 113, s: 11-20)

595) Tasarrufun İptali Davasının Reddine Karar Verilmesini Gerektiren Bir Durum (Legal Hukuk Dergisi, Mayıs/2019, S: 197, s: 2139-2164)

596) Tasarrufun İptali Davalarında 'Yetki İtirazı'nda Bulunma Şekli (Av. Cüneyt Uyar ile birlikte) (İBD. Mayıs-Haziran/2019,S:2019/3, s:50-70)

597) İİK'nun 128/a Maddesine Göre '2 Yıl Geçmedikçe Yeniden Kıymet Taktiri İstenemez' İse de, Hacizli Taşınmaz Üzerine Sonradan Konulan Haczin "Yeni Bir Haciz" Olup, Bu Yeni Haciz Nedeniyle, İİK'nun 128/II Maddesi Uyarınca Satışa Esas Olmak Üzere Yeniden Kıymet Taktiri Yapılması Gerekeceği (Bursa Bar. D. Haziran 2019/108, s.73/77)

598) Hacze İmtiyazlı (Takipsiz) Katılma "İİK. m. 101" (Leges Hukuk Dergisi, Haziran/2019, S: 114, s: 11-22)

599) Talimat İcra Dairesi, Asıl İcra Dairesinin Gönderdiği Talimat Dışında İşlem Yapabilir mi? (Legal Hukuk Dergisi, Temmuz/2019, S: 199, s: 3027-3030)

600) Artırmaya Hazırlık Aşamasındaki "Hatalı İşlemler" ile İlgili Bozma Nedenleri (Kayseri Barosu Dergisi, Temmuz/2019, s:48-53)

601) Tasarrufun İptali Davalarını Kimler Açabilir? "Tasarrufun İptali Davalarında 'Davacı' Sıfatı" (Legal Hukuk Dergisi, Haziran/2019, S: 198, s:2589-2629; Temmuz/2019, S: 199, s: 2989- 3000)

602) Kefile Karşı veya Kefil Tarafından Açılan "Tasarrufun İptali Davaları"nda, 'Borcun Doğum Tarihi' Hangi Tarihtir? "Av. Cüneyt Uyar ile birlikte" (İBD. Temmuz-Ağustos/2019, s:15- 37)

603) İhtiyati Hacizde Güvence (Teminat) "İİK m.259/I-III" (Leges Hukuk Dergisi, Temmuz/2019, S: 115, s:11-22)

604) İhalenin Feshine Neden Olan Usulsüzlükler [''Basit Yargılama Usulü Kurallarına (HMK. 320/(2)Uyulmaması'', ''Birden Fazla Borçlunun Aynı Vekille Temsil Edilmesi Halinde, Satış İlanının, Her İki Borçlu Adına Bu Vekile Ayrı Ayrı Tebliğ Edilmemesi'', ''Kıymet Takdirine İlişkin Usulsüzlüklerin Daha Sonra İhalenin Feshi Nedeni Olarak İleri Sürülmesi''] "İİK.134" (Leges Hukuk Dergisi, Yıl:2019, S:118, s:11-27)

605) «Haksız İhtiyati Haciz» Nedeniyle Tazminat Davası (Leges Hukuk Dergisi, Ağustos/2019, S: 116, s: 11-24)

606) Borçlu, Kaydına İhtiyati Haciz Konulmuş Olan Bir Taşınmazın Üzerinde, Başka Bir Alacaklısı Lehine İpotek Tesis Ederse, Taşınmazın Satış Bedeli, Bu İki Alacaklı Arasında Nasıl Paylaştırılır? (Bursa Barosu Dergisi, Temmuz-Ağustos-Eylül/2019, s:61-67)

607) İcra Dairesince Gerçekleştirilen 'İhale' Hakkında 'İhalenin Feshi Davası' Açılması Nedeniyle, İcra Müdürlüğünce İhale Bedeli Bankada Nem'alandırılırsa "İİK. m. 334/V, c: 2, 3", Bu Nem'a Bedeli İhale Bedeli ile Beraber Hak Sahiplerine Nasıl Dağıtılır? (Legal Huk. Der. S:201, Eylül/2019, s.3967,3983; Çanakkale Barosu Dergisi, Eylül/2019, S:18, s:107-109)

608) Şikayet Süresi "İİK. m. 16" (Leges Hukuk Der. Eylül/2019, S: 117, s:11-47)

609) İhalenin Feshine Neden Olabilecek Usulsüzlükler (Leges Hukuk Der. Ekim-2019, S:118, s:11-28)

610) Tasarrufun İptali Davasının Açılabilme Süresi "İİK.m.284" (Leges Hukuk Dergisi, Aralık/2019, S:120, s:11-28)

611) Tasarrufun İptali Davalarında Süreler (Legal Hukuk Der. Aralık/2019, S: 204, s:5214-5230)

612) Süresinden Sonra Açtığı "İhalenin Feshi Davası" Reddedilen Borçlu, "Yolsuz Tescil Nedeniyle Tapu İptali ve Tescil Davası" Açabilir Mi? (Legal-Banka ve Finans Hukuku Dergisi "Prof. Dr. Ali Necip ORTAN Armağan"ı, S:32, C:2, 2019, s:2563-2575)

613) Tasarrufun İptali Davalarında "Ticari İşletmenin Devri" (İİK m. 280/III); "İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı" (İİK m. 278, 279, 280) ve "Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması" (İİK m. 277) Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar [Çankaya Hukuk Fakültesi Dergisi (Arş. Gör. Ceren Damar Şenel Armağanı, C:3, 2020, s: 3941-3978)]

614) İstihkak İddiasının Reddine Neden Olan Fiili Durumlar "İİK.m. 96 vd" (Legal Huk. Dergisi, Şubat/2020, S:206, s:741-760)

615) Tasarrufun İptali Davalarında "Alacağın Gerçek Olması" ve "Hayatın Olağan Akışına Uygunluk" Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Hukuk Der. Ocak/2020, S: 205, s: 267-309)

616) İstinaf Yargılama Usulü Kararları (Bursa Barosu Dergisi, Ocak-Şubat-Mart/2020, s:111-119)

617) Tasarrufun İptali Davasının 'Bedel'e Dönüşmesinin Uygulamada Yarattığı Sorunlar "İİK. m.283/II" (İBD. Mart-Nisan/2020, S: 2020/2, s: 87-122) (Av. Cüneyt Uyar ile birlikte)

618) Borçlunun, Borçlanma Tarihinden Önce Yapmış Olduğu Mal Kaçırma Amacına Yönelik Tasarrufları Hakkında, Alacaklıları Tarafından "Genel Muvazaa Davası" (TBK. m. 19) Açılabilir Mi? (İBD. Temmuz-Ağustos/2020 s:43-61)

619) Kamu Alacağından Dolayı Açılan "Tasarrufun İptali Davaları"nın Tarafları (6183 s.K.m. 25) (Legal Hukuk Dergisi, Ağustos/2020, S: 212, s: 3661-3702)

620) Tasarrufun İptali Davalarında "Tapuda Gösterilen Satış Bedeli ile Taşınmazın Rayiç Değeri Arasında Fahiş Fark Bulunması" Koşulu ile "Mesken Niteliğindeki (Haciz Kabil Olmayan) Taşınmazlar Hakkında Tasarrufun İptali Davasının Açılamayacağı" Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Terazi Huk. Der. Eylül/2020, S:169, s:1887-1897)

621) "Tasarrufun İptali Davalarında Tasarrufun İptali Sebepleri"ne Genel Bir Bakış (Legal Huk. Der. Ekim/2020, S:214, s:4649-4743)

622) "Belli Bir Yerde Devamlı Olarak Meslek veya Sanat İcra Edenlere" Mahsus Tebligat Usulünü Düzenleyen Teb. K.'nun 17. Maddesinin Düşündükleri (Legal Hukuk Der. Kasım/2019, S:203, s:4856-4866; İBD. 2020/1, s:87-97)

623) Alacaklıya "Dava Konusu" Arsa Üzerinde Tanınan Cebri İcra Yetkisi, Davalı-Üçüncü Kişi Tarafından Yapılmış Olan 'Bina'yı da Kapsar Mı? (Legal Hukuk Dergisi, C:18, S:206, Şubat/2020, s726-740:)

624) Çek Hamili Hakkında, Keşideci Tarafından "Dava Konusu Çekin 'Teminat Çeki' Olduğu İddiasıyla" Açılan Menfi Tespit Davasının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (İBD Kasım- Aralık/2020, S: 2020/6, s:15-29)

625) Üçüncü Kişi Tarafından Borçlunun Hakedişlerinin, Haciz İhbarnamesi Göndermemiş Olan Vergi Dairesine Ödenmesinin Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Mali Hukuk Dergisi, 2020/190, C: 16, S: 190, s: 2793-2806)

626) Tasarrufun İptali Davasının "Özel Dava Şartları" ve Hem İİK. 277 vd. Hem de TBK. 19'a Dayanılarak Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? (Leges Hukuk

Dergisi, Aralık/2020, S:132, s:11-86)-["AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı]

627) 'Taahhüdü İhlal Suçu'nun (İİK m. 340) Uygulamada Tartışılan Yönleri (Bursa Bar. Der. Ekim, Kasım, Aralık/2020 s:69-74)

628) İstinaf İncelemesinin, İstinaf Dilekçesinde Belirtilen Sebeplerle Sınırlı Olarak Yapılacağı, Bölge Adliye Mahkemesinin Kamu Düzenine Aykırılık Gördüğü Takdirde Bunu Re'sen Gözeteceği (Bursa Bar. Der. Ekim, Kasım, Aralık/2020 s:74-76)

629) Dosya Borcunun Tamamını Alacaklıya Ödeyerek Alacağı Temlik Alan "Müteselsil Kefil", Dosyanın Diğer Müteselsil Kefillerine Nasıl Rücu Edebilir? (Leges Hukuk Dergisi Ekim /Kasım 2020, S: 130-131, s:11-17)

630) 'Haciz İhbarnamesine Gerçeğe Aykırı Beyanda Bulunma Suçu'nun (İİK m. 338/I; 89/IV) Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. C: 18, S:215, Kasım/2020, s: 5221-5228)

631) İcra Mahkemelerinde Yargılama Usulü (Türk Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Birliği (MİHBİR)'in 04.10.2019 tarihindeki 17. Toplantısında tebliğ olarak sunuldu.)

632) Tasarrufun İptali Davasının "Usul"den ve "Esas"tan Reddine Neden Olan Sebepler (Leges Hukuk Dergisi, 2020, S: 128, s: 13-32)

633) Üzerinde İpotek Bulunan Bir Taşınmazın 'Bütünleyici Parça' ve 'Eklentileri' Tek Başına Haczedilebilir ve Satılabilir Mi? (Bursa Barosu Dergisi, 2022/Kasım, C:47, S:122, s:81-89)

634) Tasarrufun İptali Davalarının Uygulamada Tartışılan Yönleri ("AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde(https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı.

635) Tasarrufun İptali Davalarının 'özel dava şartları' nelerdir?

-İİK. 278/II-2 ve 280/I Uyarınca Hangi Koşullarla İptal Kararı Verilebilir?

-Tasarrufun İptali Davalarında 'Alıcının Satın Alma (Mali) Gücü' Araştırılabilir mi?

-Tasarrufun İptali Davasının 'Bedele Dönüşmesi'nin (İİK. 283/II) Sonuçları Nelerdir?

(16.11.2020 tarihinde "AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde yayımlandı.) (https://aytad.org.tr/yayinlar/)-(Tekirdağ Barosu Bülteni, S: 34, Ekim/2022, s. 64-77)

636) Üzerinde İpotek Bulunan Bir Taşınmazın 'Ayrılmaz Parçaları' ve 'Eklentileri' Hakkında "İpotekli Alacaklı ve Ticari İşletme Rehni Sahibi Tarafından" İstihkak Davası Açılabilir Mi? (Legal Huk. Der. C: 18, S: 216, Aralık/2020, s: 5675-5696)

637) Tasarrufun İptali Davalarının Uygulamada Tartışılan Yönleri (İİK. m. 277-284) (Legal Huk. Der. Ocak/2021, S: 217, s: 157-277)

638) "Muvazaa (TBK. m. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davaları" İle "İİK.m. 277 vd. Dayalı Tasarrufun İptali Davaları'nın" Karşılıklı Özellikleri ve

Sonuçları Hakkında 'Bilgi Notu' ["AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı]-Ankara Barosu Der. 2020/4, s:217-224; İstanbul Barosu Der. Mart-Nisan/2021, S: 2, s: 90-96)

639) Tasarrufun İptali Davaları Hakkında Bilgi Notu ["AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı]

640) Ciranta Sıfatıyla Takip Edilen Borçlu "Takip Dayanağı Bononun Protesto Edilmemiş Olması Nedeniyle" 'Takip Konusu Bonodan Dolayı Borçlu Olmadığının Tespiti İçin' Menfi Tespit Davası "İİK. m. 72" Açabilir Mi? (Leges Huk. Der. Ocak-Şubat-Mart- 2021, S:133-134- 135, s:23-39)-["AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı.]

641) İcra Hukuk Mahkemesince, Hangi Durumlarda "Uyuşmazlığın Çözümünün Yargılama Yapılmasına Bağlı Olduğu" Gerekçesiyle Alacaklının "İtirazın Kaldırılması Talebinin Reddine" Karar Verilebilir? (Leges Huk. Der. Ocak-Şubat-Mart- 2021, S:133-134-135, s:30-75)-["AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı.]

642) "Örnek No:7 Ödeme Emri"ne Karşı "Borcun Tamamına" ya da "Borcun Bir Kısmına" (Kısmi İtiraz) İtiraz Şekli (İİK. m. 62/4) (Legal Huk. Der. Mayıs/2021, S:221, s: 2279-2292) (Leges Hukuk Dergisi S:133-134-135, s:11-22)-["AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı]

643) Avukatın Özen Yükümlülüğü "Av. K. M. 34; TBK. m. 506/III" ve Bu Yükümlülükten Doğan Hukuki Sorumluluğunun Kapsamı (ABD. 2021/2, s: 346-376)

644) Alacaklı ile Arasındaki Borç Doğuran Hukuki İlişkiyi (Müteahhitlik Sözleşmesi) Kabul Edip 'Takas-Mahsup İtirazı'nda Bulunarak Hakkındaki Takibi Durduran Borçlunun 'İtirazın Kaldırılması'nı "İİK. 68", Alacaklı, 'Kesin Hakediş Belgesi'ne Dayanarak, İcra Hukuk Mahkemesi'nden Talep Edebilir Mi? (Legal Huk. Der. C:19, S: 223, 2021/Temmuz-Ağustos, s: 3119-3136)-["AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı]; Leges Hukuk Dergisi S:142-143-144 s:11-25)

645) Haciz'den İflas'tan ve Aciz'den Geriye Doğru İki Yıldan "İİK. m. 278/II" Daha Önce Yapılmış Olan Tasarrufların İptali Nasıl Mümkün Olur? (Leges Huk. Der. S: 136-137-138, Nisan- Mayıs-Haziran/2021, s: 11-82)

646) Cebri İcra Satışlarına Yönelik Tasarrufun İptali Davalarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Prof. Dr. Necmettin M. Berkin Armağanı,2021, s:1247-1276)

647) Tasarrufun İptali Davalarında "Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar" (İİK. m. 278/I,II) ve "Taşınmazın 'Tapuda Gösterilen Satış Bedeli' ile 'Rayiç Bedeli' Arasında Bir Mislini Aşan Fark Bulunması" (İİK. m. 278/III-2) Koşulu ile "Davacının Davalı-Borçludaki Alacağının 'Gerçek Bir Alacak Olması' Koşulunun, Uygulamada Yarattığı Sorunlar"… (Prof. Dr. Necmettin M. Berkin Armağanı,2021, s:1277-1349)

648) İhalenin Feshinde Hukuki Yarar Koşulu (Bursa Bar. Der. Temmuz-Ağustos-Eylül, s:63-68)- ["AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı]

649) "Kambiyo Senedine Dayalı Takiplerde "İİK. m. 167 vd." Takip Dayanağı Senet Aslının İcra Dairesine, Takip Talebi ile Birlikte Teslim Etme Zorunluluğu"nun "İİK. 167/II" Sonuçları (Legal Huk. Der. Eylül/2021, s: 4287-4296;)-["AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı; İBD. Temmuz-Ağustos/2021, s: 15-21]-(Bursa Bar. Der. Ekim-Kasım-Aralık 2021, S:118, s:90-95)

650) "İcra Emri", "Kıymet Takdiri Raporu" ve "Satış İlanı" Kendisine Usulsüz Tebliğ Edilen Borçlu, İhalenin Feshini Talep Edebilir mi? Nasıl? (Yargı Dünyası Dergisi, Ekim/2022, S:312, s:29 vd.)

651) "İntifa Hakkının Haczi ve Paraya Çevrilmesi"nin (İİK. m. 121) Uygulamada Yarattığı Sorunlar ["AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı]-(Terazi Huk. Der. S:182, Ekim/2021, s:2026-2033)

652) Pay Oranları %50 Olan İki Kişilik Bir Anonim Ortaklıkta, Borçlu-Paydaşın Şirketteki %50 Payını Diğer Alacaklı-Paydaşa 'Borcuna Karşılık' Devretmesi, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilir Mi? (Leges Hukuk Dergisi S:139-140-141, s:11-77)-["AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı]

653) Üçüncü Kişinin, Mallarının Muhafaza Altına Alınmasını Engel Olmak Amacıyla Haciz Sırasında İcra Takibine Konu Borcu Ödemesi İstihkak Davasında Nasıl Değerlendirilir? Üçüncü Kişinin Ticaret Sicilinde Kayıtlı Olan Adreste Gerçekleştirilen Hacizde Hazır Bulunan Üçüncü Kişi Ortağının (Yetkilisinin) Borçlu Şirketin Eski Ortağı (Yöneticisi Olması) ve Haciz Sırasında Borçluya Ait 'Güncel Olmayan' Evraklar Bulunması Durumunda, İstihkak İddiasına İlişkin Uyuşmazlık Nasıl Çözümlenir? ["AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı]

654) İcra Takibine Konu Bononun Zorunlu Koşulları Taşımaması Durumu, Takip Borçlusunun Yapmış Olduğu Şikâyet ve Açtığı Menfi Tespit Davasında Nasıl Değerlendirilir? ["AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (https://aytad.org.tr/yayinlar/) yayımlandı]

655) "İcra Takibinin Kesinleşmesinden Sonra, Borcun Zamanaşımına Uğradığı" İddiasıyla Borçlu Tarafından "İcranın Geri Bırakılması" İstemiyle Açılan Davada "İİK. m. 71", Alacaklının, "Kaydına Haciz Koymak Üzere Borçlunun UYAP'tan Taşınmazlarının Sorgulanmasını" İcra Dairesinden Talep Etmesi, Zamanaşımını Kesen Bir "Taraf Takip İşlemi" Midir? İcra Dairesinde, Takip Konusu Alacak 'Sadece' "İcra Takip İşlemleri" ile Mi Kesilir? (İBD. 2021 Eylül-Ekim, S:2021/5, s:15-30)

656) Borçlunun, Üçüncü Kişilerde Bulunan Müstakbel Hak ve Alacaklarının Haczi (Legal Huk.Der. Ekim/2021, S:226,s: 4675-4702)

657) "Ticari İşletmenin Devri"ne İlişkin Tasarrufun İptali için Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Karşılaşılan Sorunlar (Terazi Huk. Der. Kasım/2021, S:183, s:2232-2245)

658) ''Alacaklısını Zarara Sokmak Kastıyla Varlığını Eksiltme Suçu''ndan "İİK.331" Dolayı, Beraat Kararı Verilmesini Gerektiren Üç Durum (Bursa Barosu Dergisi, Ocak-Şubat-Mart/2022, S:119, s:111-119)

659) İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Yapılan Takiplerde "Zorunlu Takip Arkadaşlığı" (Terazi Huk. Der. Mayıs/2022, S: 189, s:126-131)

660) Dava Konusu Taşınmazın Beşinci Alıcısı Hakkında "İİK. m. 278/III-1" ve "İİK. m. 280/III" Uyarınca 'Tasarrufun İptali Davası' Açılabilir Mi? (TBB. Dergisi, Mayıs/Haziran 2022, S: 160 s: 299-350)

661) İcra Dairesince Satılan Taşınmazların/Taşınırların, Alacaklı Tarafından "Alacağa Mahsuben" Satın Alınmasının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Yargı Dünyası Dergisi, Ağustos/2022, S:310, s:11-42)

662) İcra Müdürü Tarafından İİK. m. 99 Uyarınca, Üçüncü Kişiye Karşı ''İstihkak Davası'' (Daha Doğrusu; ''İstihkak İddiasının Reddi Davası'') Açmak Üzere – Yedi Gün- Süre Verilen Alacaklı, İcra Müdürünün Bu Kararını –Sadece 'Maktu Harç' Yatırarak- Şikayet Konusu Yaparken, Ayrıca -Herhangi Bir Harç Yatırmadan- Aynı Dilekçe ile Üçüncü Kişi Hakkında İstihkak Davası Açabilir Mi? (Leges Hukuk Dergisi, S:145-146-147, s:11-25)

663) Kesinleşen Bir "İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Takipte" Takip Borçlusu, İİK.m. 111/a Uyarınca, İcra Dairesinden 'Kendisine Satış Yetkisi Verilmesi'ni Talep Edebilir Mi? (İBD, Mart-Nisan/2022, S:2022/2, s:15-21)

664) Mali Durumu Dokuz Milyon Lira Borç Para Vermeye Müsait Olmayan Bir Kişinin, Borçlu Olarak Gösterdiği Kişi Hakkında Dokuz Milyon Liralık İcra Takibinde Bulunması, Hayatın Olağan Akışına Aykırı Sayılmaz mı? (ABD. Temmuz/2022, C:2 s:401-498)

665) İcra Mahkemesince "Şikâyetçi Vekilinin Mazeretinin Kabulüne" Karar Verilen Duruşmada "Şikâyetçi Vekiline Eksik Avansı Tamamlaması Konusunda İhtarat Yapılması" Mümkün Müdür? (Leges Hukuk Dergisi, S:148-149-150, s:11-21; Tekirdağ Barosu Bülteni, S: 34, Ekim/2022, s. 55-59)

666) "Takibin Kesinleşmesinden Sonraki Dönemde" Zamanaşımı Nedeniyle Alacağın Geri Bırakılmasına Karar Verilmesi Hangi Koşullarda Mümkün Olur? "İİK. m. 71;33/a" (Bursa Barosu Dergisi, Nisan-Mayıs-Haziran/2022, S:120, s:45-56)

667) İcra Hukuk Mahkemesinde Açtığı 'İhalenin Feshi Davası' Reddedilen Borçlu, Bu Kararın Kesinleşip Dava Konusu Taşınmazın 'Alıcı' Adına Tapuda Tescil Edilmesinden Sonra, Alıcı Aleyhine 'Yolsuz Tescil Nedeniyle Tapu İptali ve Tescil Davası' Açabilir Mi? (Prof. Dr. Selçuk Öztek' Armağan, C: 4, 2022, s: 2341-2360)

668) Aylık Geliri Beş Bin Lira Olan, Esnaflık Yapan, Çeşitli Ağır Ceza Mahkemelerinde 'Sahte Çek/Senet Düzenlemek' ve 'Resmi Evrakta Sahtekârlık Yapmak' Suçlarından Yargılanan, Hakkında Pek Çok İcra Dairesinde "Borçlu" Sıfatıyla

İcra Takibi Bulunan Bir Kişinin, Çok Varlıklı Bir Şirkete Yönelik -'Nakden' Kaydını Taşıyan- Muhtelif Bonolara Dayanarak, Farklı Tarihlerde, Toplam Tutarı Yirmi Beş Milyon Lira'yı Aşan Miktarda İcra Takiplerinde Bulunması "Hayatın Olağan Akışına" Uygun Mudur? (Prof. Dr. Selçuk Öztek'e Armağan, C:4, 2022, s:2361-2414)

669) Tasarrufun İptali Davalarında "Takip Konusu Alacağın Gerçek Bir Alacak Olması" Koşulu ile "Davacı-Alacaklının, Davalı-Borçluya Takip Konusu Miktardaki Parayı Verebilecek (Ödeyebilecek) Parasal (Mali) Gücü Bulunması Gerektiği" Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (TBB Dergisi, Mayıs-Haziran/2022, S:160, s:351-411)

670) İpotek Alacaklısının Adresinin Meçhul Olması veya Borcu Almaktan ve İpoteği Çözmekten Kaçınması Sebebiyle, İcra Mahkemesi Kararıyla İpoteğin Terkini "İİK. m.153" (Legal Huk. Der., S: 234, Haziran/2022, s: 2237-2244)

671) "(20 Soruda) 24.11.2021 Tarihli ve 7343 Sayılı "İcra ve İflas Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"un Getirdiği Yenilikler" (İBD. Ocak-Şubat/2022, s: 15-101; Legal Hukuk Dergisi, S: 235, Temmuz/2022, s: 2791-2802)

672) İhalenin Feshinde 'Hukuki Yarar Koşulu' ile 'İcra Dairesine Teminat Mektubu Sunma' Koşulunun Düşündürdükleri (Bursa Barosu Dergisi, S:121, Temmuz-Ağustos-Eylül/2022, s: 85-90)

673) "Tasarrufun İptali Davasının "Özel Dava Koşulu" Olan "Dava Konusu Alacağın Gerçek Bir Alacak Olması" Koşulunun Anlam ve İçeriği, Bu Koşulun Uygulamada Yarattığı Uyuşmazlıklar (İBD. Eylül-Ekim/2022, S:2022/5, s: 78-119)

674) Kambiyo Senetlerine İlişkin "Mücerretlik İlkesi" ile "Hayatın Olağan Akışına Aykırılık Kıstası"nın Menfi Tespit Davasına Etkisi (İBD. 2022/Kasım-Aralık, s:46-139)

675) Tasarrufun İptali Davalarının "Özel Dava Şartları" Nelerdir? Tasarrufun İptali Davaları "Kimler Tarafından ve Hangi Koşullarda Açılabilir? (Legal Hukuk Dergisi, S: 241, Ocak /2023, s:239-283)

676) Borcuna Mahsuben Alacaklıya Ödemede Bulunmuş Olan Borçlu, Alacaklıya Karşı "Menfi Tespit Davası" Açabilir Mi? (Legal Huk. Der., 2023/Ağustos, s: 3009-3042)

677) İcra Müdürü, İcra Dosyasında Verdiği Herhangi Bir Kararından Dönebilir Mi? (Leges Hukuk Dergisi, Yıl:2023 S:163-164-165, s:7-10; Legal Huk. Der. Kasım/2023, s: 4355-4358)

678) ''Alacaklısını Zarara Sokmak Kastıyla Varlığını Eksiltme Suçu''ndan "İİK. m.331/I" Dolayı Mahkûmiyet Kararı Verilebilmesi İçin, İcra Takibinin Ne Zaman Kesinleşmiş Olması Gerekir? (Legal Huk. Der. 2023/Haziran, s:2181-2188; İBD. Mayıs, Haziran/2023, C:97, s:192-199)

679) "İtirazın İptali Davasının Kabulüne" İlişkin Verilen Kararın Yargıtayca Bozulması Sonrasında Verilen Direnme Kararı ve Hukuk Genel Kurulu'nun Kararı

Üzerine, Gelinen Aşamada, İcra Takibine Devam Edilmesi Mümkün Müdür? (Legal Hukuk Dergisi, Aralık/2023, s: 4705-4709)

680) Taşınmazı İhalede Satın Almış Olan Kişi Adına 'Tescil İşlemi' Yapıldıktan Sonra "İİK.m. 134/Son", İhalenin Kesinleştiği Farz Edilerek, Taşınmazda Bulunan Kişiye 'Tahliye Emri' Gönderilmesi Üzerine, İhaleden Bu Suretle Haberdar Olan Borçlu Tarafından -İhaleden İtibaren Bir Yıl Geçmeden- "İİK.m. 134/VII" 'İhalenin Feshi Davası' (Şikayeti) Açılırsa, Daha Önce Gönderilmiş Olan 'Tahliye Emri'nin İptali Gerekir Mi? (Leges Huk. Der. 2023, S:166-167-168, s:11 vd.)

681) "Tüketim Ödüncü Sözleşmesi" (TBK.m.392) Uyarınca Birisine 'Borç Para Veren' Kişi, Dilediği Zaman Verdiği Paranın Kendisine Geri Verilmesini İsteyebilir Mi? (Legal Hukuk Dergisi, Mart/2023, C:21, S:243, s:990-995)

682) İstihkak Davalarında Üçüncü Kişi Tarafından Dosya Borcunun Ödenmesi-Üçüncü Kişinin Adresinde Gerçekleştirilen Haciz Sırasında Hazır Bulunan Şirket Yetkilisinin, Borçlu Şirketin Eski Yöneticisi Olması-Haciz Sırasında Borçluya Ait 'Güncel Olmayan' Evrakların Bulunmaması (Legal Hukuk Dergisi, Şubat 2023, C:21, S:242, s: 545-578)

683) Üçüncü Kişi Şirketin Ticaret Sicilinde Kayıtlı Adresinde Haciz Sırasında Bulunan Belge ve Evraklar Nasıl Değerlendirilmelidir? Üçüncü Kişi Şirketin Açmış Olduğu İstihkak Davasında İcra Mahkemesince Araştırılacak Hususlar Nelerdir? (Legal Huk. Der., Kasım/2023, s: 4327-4354)

684) İcra Hukuk Mahkemesince "İstihkak İddiasının Kabulüne" ve/veya "İstihkak İddiasının Reddine" Karar Verilmesini Gerektiren Nedenler (Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 2023, S: 2, s:281-323) (Av. Cüneyt UYAR ile birlikte yazıldı)

685) İpoteğin Borçlu Tarafından Kaldırılması "İİK. m. 153" (Legal Huk. Der., Nisan/2023, C: 21, S: 244, s: 1383-1404)

686) Uygulamada "Mücerretlik İlkesi" ve "Hayatın Olağan Akışı" Kavramlarının Düşündürdükleri (Bursa Barosu Dergisi, Nisan-Mayıs-Haziran/2023, S:124, s:40- 42)

687) İhtiyati Haciz Kararının ve Yabancı Para Alacağına Dayalı Takiplerde Takip Talebinin İçeriği (Legal Hukuk Dergisi, 2023/Temmuz, s:2631-2635)

688) ("Paraların Bankalara ve Mal Sandıklarına Yatırılması" Başlıklı Harçlar Kanunu'nun 36/I, II Maddesini İptal Eden) Anayasa Mahkemesi'nin 04.05.2023 T. ve E: 48, K: 72 Sayılı Kararının Düşündürdükleri… (İBD. 2023/Eylül-Ekim, S: 2023/5, s: 389-404)

689) Kambiyo Senedine Dayalı Menfi Tespit Davalarında, Senet Lehtarı, "Senedin Düzenlenme Nedeni" Hakkında, Mahkemece İsticvap Edilebilir Mi? (Legal Huk. Der., Ekim/2023, s: 3933-3946)

690) Süreli İpoteklerde Alacaklı "Bu Süre Dolduktan Sonra Mı" Yoksa "Süre Dolmadan Mı" İcra Takibi Yapabilir? (İBD., Kasım-Aralık/2023, s: 395-406)

691) Bütün 'Şekil Koşulları'nı (Unsurlarını) İçerdiği İçin Geçerli Olan Bir Bononun, Vade Tarihinden Üç Yıl Geçtikten Sonra Genel Haciz Yolu ile Takip Konusu Yapılıp, Borçluya /Borçlulara 'Örnek: 7' Ödeme Emri Gönderilmesi Üzerine, Borçlunun/Borçluların Senetteki İmzalarını İnkar Etmeksizin 'Senedin Zamanaşımına Uğradığını' İleri Sürerek Borca İtirazda Bulunmaları Halinde, Alacaklı İcra Hukuk Mahkemesine Başvurarak "İtirazın Kesin Olarak Kaldırılmasına "İİK. m. 68" Karar Verilmesini" İsteyebilir Mi? (Bursa Bar. Der. 2023/Ekim-Kasım-Aralık, s: 53-63; Tekirdağ Barosu Dergisi 2024/36, s: 94-98)

692) Rehin Hukukundaki "Alacağa Bağlılık İlkesi"nin Sonuçları "TMK. m. 881/I" (Legal Huk. Der., Ocak/2024, S: 253, s: 151-161)

693) Son İşlem Tarihinden İtibaren 10 Yıllık Zamanaşımı Süresine Tabi Olan İlamlı Takibin "İİK. m. 39/I; TBK. m. 156/2", Alacaklının Borçludaki Alacağını Defi Yoluyla Mahkemeye Bildirmiş Olması Halinde "TBK. m. 154/2", Zamanaşımı Kesilir Mi? (Legal Huk. Der., Ocak/2024, S: 253, s: 163-173)

694) Senedin (Bononun) Sağ Alt Kısmında Bulunan -ve Senet Metnindeki Hiçbir Yazı ve İmzaya Denk Gelmeyen, 2 Cm. Uzunluğundaki- Yırtık (Kesik), Senedin Ödendiğini İfade Eder Mi? Böyle Bir Kesik (Yırtık), Senedin Kambiyo Senedi Niteliğini Kaybetmesine Neden Olur Mu? (Legal Huk. Der., Şubat/2024, S: 254, s: 579-581)

695) "Ödeme Emri"nin, "Takip Talebi"ne Uygun Düzenlenmemiş Olmasının Doğurduğu Sonuçlar "İİK. m. 58/II-4; 60/II-1; İİK. Yön. m. 20/III" (Legal Huk. Der., Şubat/2024, S: 254, s: 573-578

696) "Tahsilde Tekerrür Olmamak Kaydıyla" Aynı Alacak İçin Birden Fazla Takip Yapılmış Olması Halinde, İcra Takiplerinden Birindeki Alacağın -Tahsil Harcı da Yatırılarak- Ödenmiş Olması Halinde, Diğer Takip Dosyasındaki Alacak Da Ödenmiş Sayılır mı? (Legal Huk. Der. Mayıs/2024, s: 1747- 1750)

697) İpotekli Alacaklının Alacağı Karşılanmadan Satış Yapılabilen Durumlar ile İpotekli Alacaklıya "Alacağı Karşılanmasa Dahi İpotek Alacağının Altında Satış Yapılmasına Muvafakat Edip Etmediği" Konusunda İcra Dairesine Bildirimde Bulunmasına Gerek Kalmadan Satış Yapılabilecek Durumlar? (İBD., Mayıs-Haziran/2024, s: 346-354)

698) Yolsuz Tescil Nedenine Dayalı Tapu İptal ve Tescil Davasının Düşündürdükleri (Legal Huk. Der. Temmuz/2024, S: 259, s: 2493-2511)

699) Sıra Cetveli Kim Tarafından Düzenlenir? Kendisine 'Haciz İhbarnamesi' (İİK.m.89) Ya Da 'Haciz Yazısı' (İİK.m.78) Gönderilen Üçüncü Kişiler 'Sıra Cetveli' Düzenleyebilirler Mi? (Legal Huk. Der. Ağustos/2024, S: 260, s: 2965-2968)

700) İcra Hukuk Mahkemesince Verilen "İhalenin Feshi Talebinin Reddine" İlişkin Kararın Kesinleşmesinden Sonra Yapılan İhalede, Alacağına Mahsuben Dava Konusu Taşınmazı (Meskeni) Satın Almış (Ve Tapuda Adına Tescil Ettirmiş) Olan Alacaklı Bankaya Karşı, Taşınmaz Maliki-Borçlu "Kesinleşmiş Olan İhalenin Yolsuz Olduğu" Gerekçesiyle "Tapu İptal ve Tescil Davası"

(TMK.m.1024) Açabilir Mi? Nasıl? (Legal Huk. Der. Ekim/2024, S: 262, s: 3777-3796)

701) "Tasarrufun İptali Davaları"na İlişkin "Emsal" Nitelikli 100 Yüksek Mahkeme Karar Özeti (Legal Huk. Der. Kasım/2024, S: 263, s: 4187-4204)

702) Tasarrufun İptali Davalarında, Mahkemece, Dava Konusu Taşınmazı Borçludan Devralmış Olan Üçüncü Kişinin, Taşınmaz Üzerinde Yaptığı Bina, Yetiştirdiği Bağ/Bahçe İçin De Alacaklıya Cebri İcra Yetkisi Tanınabilir Mi? (Legal Hukuk Dergisi, Mart/2024, S: 255, s: 987-1008)

703) "Yukarı Doğru Aşırı Oransızlık" (İİK. m.280) ve "Ticari İşletmenin Devrine Yönelik İptal" (İİK. m.280/III) Sebepleriyle Açılan Tasarrufun İptali Davasının Düşündürdükleri (Leges Huk Der., 2024/169, 170, 171, s: 11 vd.)

704) Düzenlenmiş Olan Bononun "Tehdit Nedeniyle Geçersiz Olduğunun Tespit ve İptali" İstemiyle Açılmış Olan Menfi Tespit Davasının Düşündürdükleri… (Prof. Dr. Baki Kuru Anısına Armağan, 2025, C: IV, s: 3395-3424)

705) İhale ile Satılmış Olan Taşınmazda Bulunan 'Borçlu' veya 'Üçüncü Kişi'nin Taşınmazdan Tahliyesi (İİK. m.135/II) (Prof. Dr. Baki Kuru Anısına Armağan, 2025, C: IV, s: 3425-3493)

706) Muvazaalı Borç Senetleri (Bonolar) ve Bunlara Dayalı Olarak Yapılmış Olan İcra Takipleri Hakkında "Muvazaa Nedeniyle (TBK. m. 19) Tasarrufun İptali Davası" Açılabilir mi? Nasıl? (Prof. Dr. Baki Kuru Anısına Armağan, 2025 C: IV, s: 3495-3548)

707) "Süreli İpotek" ler, Ne Zaman ve Nasıl Takip Konusu Yapılabilir? İpotek Akit Tablosunda Yer Alan "Bilâ Faiz" (Faizsiz) Kavramının İçeriği- Bu Durumda Alacaklıların, Borçludan Hiç Mi Faiz İsteyemeyeceği? "Anapara İptekleri" ile "Üst Sınır İpotekleri" nin Neleri Kapsamına Aldığı? (İBD. Mart-Nisan/2025 S: 2025/2, s: 317-352)

708) İhtiyati haciz aşamasında, borçluya ait araçlar hakkında 'muhafaza işlemi' yapılabilir mi? Sicile kayıtlı motorlu araçlar hakkında 'yakalama kararı' verilebilir ve araçların kaydına 'yakalama şerhi' işlenebilir mi? (İBD., Mayıs-Haziran/2025, s: 291-297)

709) Bankanın İİK. m. 150/ı Uyarınca İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla İlamlı İcra Takibi Başlatmadan Önce, Alacağını 'Banka' ya da 'Finans (Kredi) Kurumu' Niteliğinde Olmayan Bir Şirkete Temlik Etmesi Halinde, Temlik Alacaklısı Bu Şirket de İİK. m. 150/ı Uyarınca İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla İlamlı İcra Takibi Yapma Hakkına Sahip midir? (İstanbul Barosu Dergisi, 2025/Temmuz-Ağustos, 2025/4, s: 93-125)

710) Açtığı "Tasarrufun İptali Davası"na İlişkin Dilekçede Belirttiği İcra Takip Dosyasının Usuli Nedenlerle İptalinden Sonra Yaptığı Yeni İcra Takibinin Kesinleşmesi Üzerine, Davacı - Alacaklı, Kesinleşen Yeni Takip Dosyasını Mahkemeye Bildirerek, Bu Yeni Dosyasındaki Alacağı ile Sınırlı Olarak Davalı - Borçlu ile Diğer Davalı - Üçüncü Kişi Arasındaki Tasarrufun İptaline Karar Verilmesini İsteyebilir Mi? (Legal Huk. Der.'de yayımlanacak.)

711) Takip Konusu Yapılmayan ["İcra Dosyasına Sunulup, Bir Örneği Borçluya Ödeme Emri ile Birlikte Gönderilmeyen (İİK 58/III; 61/I)] Belgeye/Senede Dayanılarak 'İtirazın İptali Davası' (İİK 67) Açılabilir Mi? B) Takip Konusu "Kambiyo Senedi" Ne Dayalı Olarak Taraflarca Düzenlenmiş Olan –Ve Takip Konusu Senedin Takip Konusu Yapılma Koşullarını Belirten- "Protokol"De Öngörülen Koşullar Gerçekleşmeden, Alacaklı, Aynı Alacak Hakkında "Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takip" Te Bulunabilir Mi? (İBD'de yayımlanacak.)

712) Noterde Yapılmış "Düzenleme Şeklinde Gayrimenkul Satış Vaadi Sözleşmesi" Uyarınca Sahip Olduğu (10) Adet Gayrimenkulü 15.000.000,00 ABD Doları Karşılığında Satmayı Vadetmiş Olan Bir Kişi, Satış Bedeli Banka Hesabına Yatırılmış Ve Taşınmazların Devredileceği Tarih Geçmiş Olmasına Rağmen, Gayrimenkullerin Tapusunu Devretmeden İflas Etmiş Ve İflas Kararı Kesinleştiğinden İflas Masası Oluşmuş, İflas İdaresi De Bu Konuyu Yapılacak İkinci Alacaklılar Toplantısına (İİK.M.237 Vd.) Götürmeye Karar Vermişse; Bu Toplantıda Alacaklıların, "Gayrimenkul Satış Vaadine Konu Gayrimenkullerin Tapusunun 'Alıcı'ya 'Devredilmesine' Mi Yoksa 'Devredilmemesine' Karar Vermesi" Mi İflas Masası Yararına Verilmiş Bir Karar Sayılır? (Av. Cüneyt Uyar ile birlikte yazılmıştır.) (Legal Huk. Der.' de yayımlanacak.)

713) Takip Dayanağı Senet Aslının, İcra Takibinden Sonra Kaybedilmesi Halinde, Takibin Akıbeti Ne Olacaktır? Alacaklı Bu Takibe Devam Edebilecek Midir? Nasıl? Yoksa, Artık Bu Takibe Devam Etme İmkânı Ortadan Kalacak Mıdır? Alacaklı, Senette Var Olduğunu İddia Ettiği Alacağını Borçludan Talep Etme İmkanını Kaybetmişse, Bu Alacağını Kimden ve Nasıl Talep Edecektir? (İBD'de yayımlanacak.)

714) İcra Müdürlüğü'nce Taşınmaza Takdir Edilen Satışa Esas Kıymete Alacaklı/Borçlu Tarafından Süresi İçinde İcra Hukuk Mahkemesine Başvurularak İtiraz Edilmesi Halinde, Mahkemece Oluşturulacak Bilirkişi Heyetince Taşınmazın Hangi Tarihteki Değerinin Belirlenmesi Gerekir? (Av. Cüneyt Uyar ile birlikte yazılmıştır.) (Legal Huk. Der.'de yayımlanacak.)

715) Üçüncü Kişi, "Takip Alacaklısı ile Borçlusunun Aralarında Anlaşarak Gerçekte Olmayan Bir Alacak Nedeniyle Kendi Adresinde Haciz Yaptırdığını, Aralarındaki İlişkinin Muvazaalı Olduğunu Hangi Yollarla ve Nasıl İleri Sürebilir? (Av. Cüneyt Uyar ile birlikte yazılmıştır.) (Legal Huk. Der.'de yayımlanacak.)

716) Bütün Yönleriyle Tasarrufun İptali Davaları ve Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Leges Huk. Der.'de yayımlanacak.)

717) İcra Müdürlüğü veya (Ortaklığın Satış Suretiyle Giderilmesi Dosyalarında) Satış Müdürlüğü Tarafından Satışı Yapılan Taşınmazların Üzerinde Ekili Bulunan Tek Mevsimlik Bitkilerin Mülkiyeti Kime Ait Olur? (İBD'de yayımlanacak.)

718) Satışa Çıkarılan Taşınmazın Hisseli Olduğu ve Satılan Hissenin Ne Kadar Olduğunun Belirtilmediği Bir İhaleye Katılarak, Taşınmaza Değerinin Yaklaşık On Yedi Katı Bedelle Teklif Verip Satın Alan Alıcı, İhalenin Feshini İsteyebilir Mi? (Legal Huk.Der.'de yayımlanacak.)

719) "Cebri İcra Kanunu Taslağı"ndaki "Tasarrufun İptali Davaları"na ilişkin yeni hükümlerin (m. 442-452) düşündürdükleri… (İstanbul Barosu Dergisi, 2025/ Eylül-Ekim, s: 316-328)

720) "Cebri İcra Kanunu Taslağı"ndaki "Menfi Tespit ve İstirdat Davaları" konusundaki yeni hükümlerin (m. 98-101) düşündürdükleri… (İstanbul Barosu Dergisi, 2025/Eylül-Ekim, s: 329-354)

721) "Cebri İcra Kanunu Taslağı"ndaki "İstikhak Davası"na ilişkin yeni hükümlerin (m. 433-441) düşündürdükleri… (Legal Huk. Der., 2025, S: 274, s: 3463-3486)

722) "Cebri İcra Kanunu Taslağı"ndaki "Rehnin Paraya Çevrilmesi" konusundaki yeni hükümlerin (m. 110-137) düşündürdükleri… (Legal Huk. Der., 2025, S: 275, s: 3779 vd.)

723) "Cebri İcra Kanunu Taslağı"ndaki "İhtiyati Haciz"e ilişkin yeni hükümlerin (m. 464) düşündürdükleri… (Terazi Huk. Der., S: 232, Aralık/2025, s:214-223)

724) "Cebri İcra Kanunu Taslağı"ndaki "Tahliye"ye ilişkin yeni hükümlerin (m. 153) düşündürdükleri. (Terazi Huk. Der., Kasım/2025, S: 231, s:176-189)

725) "Cebri İcra Kanunu Taslağı"ndaki "Haciz" konusundaki yeni hükümlerin (m. 156-179) düşündürdükleri… (İBD., Kasım-Aralık/2025, s: 263-324)

726) "Cebri İcra Kanunu Taslağı"ndaki "Şikayet" konusundaki yeni hükümlerin (m. 22-31) düşündürdükleri… (İBD., Kasım-Aralık/2025, s: 244-262)

727) "Borç Tasfiye ve İbra Sözleşmesi"ne Dayanılarak Menfi Tespit Davası Açılabilir mi? Borçlunun Taşınmazları, Bankadaki Mevduatı ve Araçları Üzerine Konulmuş Olan Hacizlerin Kaldırılmış Olması "Dosya Borcunun Ödendiğine" Karine Teşkil Eder mi? (Legal Huk. Der.'de yayımlanacak.)

728) "Cebri İcra Kanunu Taslağı"nda Yer Alan Bazı Hükümlerin Düşündürdükleri… (Ankara Bar. Der., 2026, C: 84, S: 1, s: 743-775)

729) Uygulamada İpotekli Takiplerin Düşündürdükleri… (İİK m. 148 vd.; TMK m. 883/II) (Legal Huk. Der., 2026, S: 277, s: 135-144)

730) Borçlunun Üçüncü Kişiye Taşınmazını Devretmesi Nedeniyle Açılan Tasarrufun İptali Davasında Araştırılacak Hususlar (Eskişehir Bar. Der., Ekim/2025, S: 27, s: 217-249)

731) Borçluya Ait Bir Taşınmaz, Yapılan İhalede, Temlik Alacaklısı Şirkete Satılırsa; Borçlu, Alacaklı – Alıcıya Karşı "Yolsuz Tescil Nedeniyle Tapu İptali ve Tescil Davası" Açabilir mi? (Prof. Dr. Lale Sirmen'e Armağan'da yayımlanacak.)

732) Mahkeme, "Eser Sözleşmesinden Kaynaklanan İtirazın İptali Davası"nda; a) İnkar Tazminatına Hükmedebilir mi? b) Davacının Usulüne Uygun Tutulmuş Olmayan Ticari Defter Kayıtlarına ve Karşı Tarafa Tebliğ Edilmemiş Olan Faturalara Dayanarak 'Davanın Kabulüne' Karar Verilebilir mi?'' (Eskişehir Bar. Der.'nde yayımlanacak.)

733) Açılmış Olan Tasarrufun İptali Davalarında, Alacaklının Takip Kesinleştikten Sonra, Takip Dayanağı Belgenin (Bononun/Çekin) Zamanaşımı Süresi (Üç Yıl) İçinde Masrafını Yatırarak 'Haciz' (İİK. m. 78) ya da 'Satış' (İİK. m. 106) Talebinde Bulunmayıp 'Kıymet Takdirine İtirazda (Şikâyette) Bulunmuş' Olması Hâlinde, Borçlunun İcra Mahkemesine Başvurarak -İİK. m. 71/I ve 33/ a-I Uyarınca- "İcranın Geri Bırakılması Kararı" Alması, Mahkemece Verilecek (Hatta Kesinleşecek) 'Tasarrufun İptali Kararı'na Nasıl Etki Eder? (Legal Huk. Der.'de yayımlanacak.)

734) Borçlu Vekili, İleride Müvekkili Adına Açacağı "Kambiyo Senedine Dayalı Sahtelik Nedeniyle Menfi Tespit Davası"nın Borçlu -Özellikle; Arabuluculuk Süreci İçerisinde, Davalı-Alacaklı Tarafından İcra Takibine Devam Edilip Mü-vekkiline Zarar Vermesinin Önüne Geçmek İçin- 'Takdiren Teminatsız Olarak Banka Hacizlerinin, Araçları Üzerindeki Yakalama Şerhlerinin Kaldırılarak, İcra Takibinin İhtiyati Tedbir Yoluyla Durdurulmasını' HMK. m. 209 Uyarınca Talep Edebilir ve Mahkemece "6100 Sayılı HMK.'nun 393/1 Maddesi Gere-ğince Takip Konusu Alacağın %10'u Oranında Nakdi Teminatın veya Kesin ve Süresiz Banka Teminat Mektubunun İbrazı Halinde, Davacının İhtiyati Tedbir Talebinin Kabulü ile … İcra Müdürlüğü'ne Ait …/ … Sayılı Takibin, 6100 Sayılı HMK.'nun 209. maddesi Gereğince, Tedbiren Durdurulmasına…" Şeklinde Karar Verilebilir mi? (Eskişehir Barosu Dergisi'nde yayımlanacak.)

735) TBK m. 19 Uyarınca Açılan Tasarrufun İptali Davalarında; a) "İcra Takibine Konu Alacağın Gerçek Olmadığına" İlişkin İddianın Değerlendirilmesi, b) "İc-ranın Geri Bırakılmasına" İlişkin Kararın Davaya Etkisi, c) "Alacaklının Bu Davada İİK. m. 277 vd.'nda Yer Alan Karinelerden Yararlanıp Yararlanamayacağı (Legal Huk. Der., Mayıs/2026, s: 131-164) (Av. Cüneyt UYAR ile birlikte hazırlanmıştır.)

736) Davacı-Alacaklı Banka'nın Dayandığı Kredi Sözleşmesinin, Yıllar Önce Baş-lamış Bir Kredi İlişkisinin Devamı Niteliğinde Olması Halinde Dava Konusu Alacak "İlk Kredi Sözleşmesinin Düzenlendiği Tarihte" Doğmuş Sayılır Mı? (Legal Huk. Der.'de yayımlanacak.)

737) Mahkeme Eser Sözleşmesinden Kaynaklanan İtirazın İptali Davasında; a) İcra İnkar Tazminatına Hükmedebilir mi? b) Davacının Usulüne Uygun Tutulmuş Olmayan Ticari Defter Kayıtlarına ve Karşı Tarafa Tebliğ Edilmemiş Faturalara Dayanarak "Davanın Kabulüne" Karar Verebilir mi? (Aydın Bar. Der.'de yayımlanacak.)

738) Borçlu-Anonim Şirketin Üçüncü Kişiye Şirket Hisselerini Devretmesinden Sonra, TBK m. 19 Uyarınca Açılan Tasarrufun İptali Davasına İlişkin Uyuş-mazlıkta; a. "İcra Takibine Konu Alacağın Gerçek Olmadığı"na İlişkin İddia Nasıl Değerlendirilir? b. "İcranın Geri Bırakılması"na İlişkin Kararın Davaya Etkisi Nedir? C. Alacaklı, Bu Davada "İİK m. 277 vd.'nda (278-280'de) Yer Alan Karineler"den Yararlanabilir mi? (Legal Huk. Der.'de yayımlanacaktır.) (Av. Cüneyt UYAR ile birlikte hazırlanmıştır.)

739) Tasarrufun İptali Davası, Dava Konusu Taşınmazı Üçüncü Kişiden Satın Alan Davalı Dördüncü Kişi Yönünden Nasıl Değerlendirilmelidir? (Bursa Barosu Dergisi'nde yayımlanacaktır.) (Av. Cüneyt Uyar ile hazırlanmış.)

740) "Cebri İcra Kanun Taslağı" Bakımından Kambiyo Senedine Dayalı Olarak Açılan Menfi Tespit Davalarında "Mücerretlik İlkesi"nin Doğurduğu Sonuçlar (Başkent Ünv. Huk. Fak. "Yeni İcra İflâs Cebrî İcra Kanunu Taslağı Değerlendirme Toplantısı"na '24.12.2025' sunulan tebliğ, s: 15-24) (Başkent Ünv. Huk. Fak. Der. Mayıs/2026)

741) Maden Ruhsatı Haczedilirken, Ruhsat Sahasında Yer Alan Tesisin (İdari Binanın) Kapsam Dışında Bırakılmasının Sonuçları Nelerdir, Bu Şekilde Satışa Hazırlık İşlemlerinin ve İhalenin Gerçekleştirilmesi Mümkün müdür? Satış Günü Belirlenirken, -İki Yıl Geçerli Olan- Kıymet Takdirinin Yapıldığı Tarihe Göre Nasıl Bir Hesaplama Yapılmalıdır? Borçlunun İddiaları Değerlendirildiğinde, Somut Uyuşmazlıkta 'Satışın Durdurulmasına' Karar Verilmesi Gerekir mi? (Legal Hukuk Dergisi'nde yayımlanacak.) (Av. Cüneyt UYAR ile birlikte hazırlanmıştır.)

742) Borçludan Satın Aldığı Taşınmazın (Eski Fabrika Binasının) -İhtiyaçlarını Tam Olarak Karşılayamaması Nedeniyle- Taşınmazın Arsası Üzerinde Yaptığı Yeni Binaların + Sundurmanın + Bahçe ve Çevrede Yapılan Düzenlenmelerin So-ğuk Hava ve Şoklama Depoları İle İlgili Ünitelerin Bedellerinin de, Tasarrufun İptali Davasını Açmış Olan Alacaklı İflas İdaresine Ödenmesi Gerekir mi?(İBD. Mayıs-Haziran/2026, s: 341-371)

743) Alacaklı, Borçludan Olan Alacağını Tahsil Etmiş Olmasına Karşın İcra Takibine Devam Edip Üçüncü Kişinin Mallarının Haczini İsteyebilir mi? Borcu Ödenmiş Olan Borçlunun İcra Takibinin Devamına Karşı Çıkmaması Nasıl Değerlendirilmelidir? Üçüncü Kişi, "Takip Alacaklısı ile Borçlusunun Aralarında Anlaşarak Gerçekte Olmayan (Ödenmiş) Bir Alacak Nedeniyle Kendi Adresinde Hacziler Yaptırdığını, Alacaklı ile Borçlu Arasındaki Bu İlişkinin Muvazaalı Olduğunu" Hangi Yollarla ve Nasıl İleri Sürebilir?Borçlu-İşletmeden Hastane Ruhsatı Devralan Üçüncü Kişinin Adresinde Yapılan Haciz Nedeniyle Alacaklı Tarafından Açılan İstihkak Davasında Nelere Dikkat Edilmelidir?(Legal Huk. Der., Nisan/2026, S: 280, s: 149-196)(Av. Cüneyt UYAR ile birlikte hazırlanmıştır.)

744) Borçlu Kooperatifin Takip Dayanağı Sözleşmede Yer Alan Adresine (Bilinen) Tebligat Yapılmadan, Doğrudan Ticaret Sicilinde Kayıtlı Adresine Tebligat Yapılabilir mi? Tebligat Kanunu'nun 35. Maddesine Göre Tebligat Yapılabilmesi İçin Aranan Şartlar Nelerdir? (Legal Hukuk Dergisi'nde yayımlanacak.) (Av. Cüneyt UYAR ile birlikte hazırlanmıştır)

745) Alacaklının ve/veya Borçlunun, Takip Dayanağı Kambiyo Senedine Dayanan Alacağın Bağlı Olduğu Zamanaşımı Süresini Kesen/Kesmeyen İşlemleri…(Legal Hukuk Dergisi'nde yayımlanacak.)

746) İcra Takibinden Sonra Açılan Menfi Tespit Davasında Davacı Borçlunun "İcra Takibinin Durdurulmasına Yönelik İhtiyati Tedbir Kararı Verilmesi" Talebini "Yaklaşık İspat Şartı Yokluğundan ve İİK m. 72/3'ün Açık Hükmü Uyarınca" Reddeden Mahkeme, Kendiliğinden, "İcra Dosyasına Yatırılacak Paranın Alacaklıya Ödenmemesi" Yönünde İhtiyati Tedbir Kararı Verebilir mi? (Legal Hukuk Dergisi'nde yayımlanacaktır.) (Av. Cüneyt UYAR ile birlikte hazırlanmıştır.)

747) Kendisine Gönderilen "Birinci", "İkinci" Haciz İhbarnamesine Süresinde İtiraz Etmeyen ve "Üçüncü Haciz İhbarnamesi" Üzerine On Beş Gün İçinde Menfi Tespit Davası Açmayan (İİK. m. 89/II, III) ÜÇÜNCÜKİŞİ, Daha Sonra İcra Hukuk Mahkemesine Başvurarak "Borçlu Hakkında Yapılmış ve Kesinleşmiş İcra Takibinin Dayalı Olduğu Senedin Kambiyo Senedi (İİK. m. 167 vd.) Niteliğinde Olmadığını İİK. m. 170/a Uyarınca İleri Sürüp, Önce 'Kambiyo Senetlerine Mahsus Takibin Durdurulmasını' Sonra 'Takibin İptaline Karar Verilmesini' " İsteyebilir mi? Niçin? (Legal Hukuk Dergisi'nde yayımlanacak.)

Avukat
TALİH UYAR
(Dokuz Eylül Üniv. Huk. Fak. E. Öğr. Görv.)
Atatürk Cad. 152/5, Körfez İşhanı, Pasaport-İzmir
Telefon: (0) (532) 314 57 88 - E-posta: tuyar@talihuyar.com

Değerli meslektaşlarım,

Hazırlamaya devam ettiğimiz *İcra ve İflâs Hukukuna İlişkin (Uygulamaya Yönelik) 'Makale ve İnceleme Yazıları' ile 'Hukuki Mütalâalar' ve 'Yüksek Mahkemenin Önemli İçtihatları'* isimli, şimdilik, (9) ciltlik ve LXXVII + 13.780 sayfalık eserimizden -başta meslektaşlarımız olmak üzere- tüm hukukçularımızın ***herhangi bir ücret ödemeden*** yararlanmalarını sağlamak için, bu eserimizin içeriğini internet sitemizde paylaşmanın yararlı olacağını düşündüm.

Bu çalışma, 'beş bölüm'den oluşmaktadır: Önce ayrıntılı bir "İÇİNDEKİLER" kısmı bulunmakta, sonra 'Birinci Bölüm'de **"Önemli Bilgi Notları"**, 'İkinci Bölüm'de **"Önemli Yönetmelikler"**, 'Üçüncü Bölüm'de **"Makale ve İnceleme Yazıları"**, 'Dördüncü Bölüm'de **"Hukuki Mütalâalar"** ve 'Beşinci Bölüm'de **"Uygulamada Çok Önem Taşıyan Yüksek Mahkeme İçtihatları"**na yer verilmiştir. Dileyen hukukçular, eserimizin içeriğine aşağıdaki linkten veya QR kodundan ulaşabilirler.

Saygılarımla,
Av. Talih UYAR

Birinci cilt:	https://app.e-uyar.com/userfiles/iik_uyar_1.pdf
İkinci cilt:	https://app.e-uyar.com/userfiles/iik_uyar_2.pdf
Üçüncü cilt:	https://app.e-uyar.com/userfiles/iik_uyar_3.pdf
Dördüncü cilt:	https://app.e-uyar.com/userfiles/iik_uyar_4.pdf
Beşinci cilt:	https://app.e-uyar.com/userfiles/iik_uyar_5.pdf
Altıncı cilt:	https://app.e-uyar.com/userfiles/iik_uyar_6.pdf
Yedinci cilt:	https://app.e-uyar.com/userfiles/iik_uyar_7.pdf
Sekizinci cilt:	https://app.e-uyar.com/userfiles/iik_uyar_8.pdf
Dokuzuncu cilt:	https://app.e-uyar.com/userfiles/iik_uyar_9.pdf